2407. III. a. 6.

310 C. XX. f. XX. n. X.

7132, 7-a-17

Conventus
Neostadiensis
P. P. Franciscanorum

- 1488. -

H 8037

Tabula omnium rubricarum cum suis capitulis: ordinata p alphabetum posita & ad loca sua p ordinem remissa

In nole sancte trinitatis amen

Actoritate & usu alij char. 37
Ad hoc char. 37
Ad honorem dei char. 37
Cum super char. 37
Cum sis char. 38
Ex tuarum char. 37
Nisi specialis char. 37
Quia nos char. 38

Alienatione iudicij mutādi cā facta char. 83
Ex quorūdam char. 83
Ex parte char. 83

Arbitris char. 83
Cum tēpore char. 84
Cum dilectus char. 84
Cum olim char. 84
Contingit char. 84
Cum a nobis char. 85
Cumpromissum char. 86
Dilecti char. 84
Ex parte char. 85
Exposita char. 85
Innotuit char. 85
Non sine char. 84
Peruenit char. 84
Per tuas char. 85
Sane char. 84

Appellationibus recusationibus: & relationibus char. 145
Ad nostram char. 145
Ad hec el primo char. 145
Ad presentiam char. 146
Ad hec el secūdo char. 147
Ad hec el terzo char. 148
Ad hec el quarto char. 148
Ad aures char. 148
Ad audiētiaz char. 148
Accepta char. 148
Ad hec el quinto char. 148
An sit char. 149
Bone memorie char. 151
Cum sit romana char. 145
Cōsuluit el pmo char. 146
Cum teneamur char. 146
Cōsuluit el scō char. 146
Cum parati char. 147
Constitutis char. 147
Cōsuluit el terzo char. 148
Cum in ecclesia char. 148
Cōstitut⁹ el pmo char. 149
Cōstitut⁹ el scō char. 150
Cum cessante char. 153
Cum speciali char. 153
Cum cām char. 154
Dilecti el primo char. 145
De appellationib⁹ char. 146
De priore char. 148
Directe char. 148
Dilecti el scō char. 151
Dilectis char. 152
Dlecto char. 154
Dilecti el terzo char. 155
Ex ratione char. 146
Ex pte el primo char. 150
Ex insinuatione char. 150
Ex pte el scō char. 155
Inter cetera char. 145
Intimasti char. 155
Interposita char. 155
Inquisitioni char. 156
Heminimus char. 146
Nouit ille char. 149
Nicholao char. 154
Oblate char. 152
Personas char. 145
Peruenit el pmo char. 146
Preterea el pmo char. 147
Proposuit char. 147
Peruenit el scō char. 148
Postremo char. 148
Preterea el scō char. 148
Pastoralis char. 151
Per tuas char. 153
Questioni char. 147
Qua fronte char. 147
Quia nos char. 148
Reprehensibilis char. 147
Si duobus char. 146
Sup eo el pmo char. 146
Sup eo el scō char. 146
Suggestum char. 146
Secundo char. 146
Sepe contigit char. 146
Significauit char. 150
Significantibus char. 150
Sollicitudinem char. 151
Sua nobis char. 155
Significante char. 155
Si iustus char. 156
Ut nostrum char. 152
Ut debitus char. 153
Una sna char. 156

Accusationibus inquisitionibus & denunciationibus char. 243
Accusasti char. 243
Ad petitionē char. 246
Accedens char. 246
Cum.p. char. 244
Cum dilecti char. 245
Cum oporteat char. 245
Cum dilectus char. 246
De bis char. 243
Euidentia char. 244
Ex parte char. 244
Illa char. 243
Inquisitionis char. 246
Licet char. 244
Heminimus char. 244
Nulli char. 243
Omnipotens char. 243
Olim char. 248
Prelatorum char. 248
Qualiter el pmo char. 245
Qualiter el scō char. 247
Repellantur char. 243
Si ligitimus char. 243
Si quis char. 243
Si constiterit char. 244
Super bis char. 245
Sicut char. 247
Veniens char. 244

Apostatis & reiterātibus baptisma char. 261
A nobis char. 261
Consultationi char. 261
Ex litterarū char. 261
Preterea char. 261
Quidam char. 261
Tue fraternitati char. 261

Adulterijs & stupro char. 265
Intellexinus char. 265
Haritis char. 265
Peruenit char. 265
Si seduxerit char. 265
Si iur char. 265
Significasti char. 265
Tua char. 266

Bigamis non ordinandis char. 50
A nobis char. 51
De bigamis char. 51
Debitum char. 51
Super char. 51
Quia circa char. 51
Super eo char. 50
Ut bigami char. 50

Baptismo & eius effectu. char. 215
De quibus char. 215
Debitum char. 216
Licet char. 216
Maiores char. 215
Nō vt apponens char. 216
Si quis char. 215

Compilatio decretaliū gregorij. ix. char. 2
Gregorius char. 2
Constitutionib⁹ char. 4
Canonū statuta char. 4
Cognoscētes char. 4
Cum omnes char. 4
Cum accessissent char. 5
Cum. H. ferr. char. 5
Ecclesia char. 5
Ex litteris char. 6
Ex parte episcopi char. 6
Mā cōcupiscentiā char. 4
Me innitaris char. 4
Que ecclesiarum char. 5
Quoniam char. 6

Translato char. 4
Consuetudine char. 15
Ad nostram char. 15
Consuetudines char. 15
Cum inter char. 16
Cum olim char. 16
Cum venerabilis char. 16
Cum dilectus char. 16
Cum consuetudinis char. 17
Cum tanto char. 17
Ex litteris char. 15
Ex parte char. 17
Quanto char. 15

Corpore viciatis ordinandis vel nō char. 50
Cum de tua char. 50
De presbytero char. 50
Ex parte el pmo char. 50
Ex parte el scō char. 50
Exposuisti char. 50
Significauit char. 50
Thomas char. 50

Clericis peregrinis cha. 51
Inter char. 51
Tua char 51
Te nobis char. 51
Tue char. 51

Causa possessionis & proprietatis char. 99
Ad vltimum char. 99
Cum ecclesia char. 100
Cum super char. 100
Cum dilectus char. 101
Cum olim char. 101
In causa char. 101
Pastoralis char. 100

Susceptis Onfessis char. 99
Cum monasteriū char. 110
Cum super char. 110
Ex parte char. 110

Clericis peregrinantibus char. 156
Conquerente char. 156

Confirmatione vtili vel inutili char. 156
Ad nostram char. 157
Bone char. 156
Cum dilecta char. 156
De confirmationib⁹ char. 156
Examinata char. 157
Pdecta char. 157
Si quis char. 156
Sua nobis char. 157
Venerabilis char. 157

Cohabitatione clericorum & mulierum char. 159
A nobis char. 160
Clericos char. 159
Inhibendum char. 159
Quesitum char. 160
Si quisquam char. 159
Sicut char. 159
Super eo char. 159
Si autem char 159
Tua char. 159
Vestra char. 159

Clericus coniugatis char. 160
Cum olim char. 160
Cum decorem char. 160
Diuersis char. 160
Ex parte. char. 160
Quod a te char. 160
Joannes. char. 160
Si qui char. 160
Sane el primo char. 160
Sane el secundo char. 160
Ut consultationi char. 160

Clericis nō residentibus in ecclesia vel prebenda char. 160
Ad audiētiam char. 162
Conquerente char. 161
Cum dilectus char. 162
Cum ad hoc char. 162
Clericos char. 162
Decetero char. 161
Ex gestis char. 161
Ex parte el pmo char. 161
Ex tue char. 161
Ex parte el scō char. 161
Fraternitati char. 161
Inter quattuor. char. 161
Non liceat char. 161
Perlatum char. 161
Quia nōnulli char. 161
Qualiter char. 161
Tue char. 161

Clerico egrotante vel debilitato char. 167
Cum percussio cpar. 167
Cōsultationibus char. 168
De rectoribus char. 167
Ex parte char. 168
Presbyterum char. 167
Tua nos char. 167

Concessione prebēde & ecclesie non vacantis char. 169
Accedens char. 171
Cum nostris char. 170
Cum super char. 170
Constitutus char. 171
Cum dilecta char. 171
Dilectus char. 171
Ex parte char. 171
Ex tenore char. 171
Litteras char. 170
Nulla char. 169
Proposuit char. 169
Post electionē char. 170
Postulastis char. 171
Qui in uinoz char. 169
Quia diuersitate char. 169
Relatum char. 169

Commodato char. 176
Cum gratia char. 166

Diuersione cōiugatoz char. 197
Ad apostolicam char. 198
Accedens char. 199
Cum sis char. 197
Coniugatus char. 197
Consuluit char. 198
Charissimus char. 198
Constitutus char. 198
Dudum char. 199

Er publico char. 197
Er parte el ꝑmo char. 197
Er parte el ꝯo char. 198
Gaudemus char. 199
Mulier char. 199
Preterea char. 197
Placet char. 198
Quidam char. 197
Sane char. 197
Significauit char. 199
Uroratus char. 197
Uerum char. 197
Uenens char. 198

Onuersione infidelium char. 199
Er litteris char. 199
Laudabile char. 199

Apellis monachoꝝ ⁊ aliorū religioſoꝝ 205
Ad audientiam char. 205
Dilectus char. 205
Er parte char. 205
In eccleſijs char. 205

Enſib⁹ ⁊ exactionib⁹ ⁊ procurationibus 209
Auctoritate char. 212
Cum apoſtolus char. 209
Cum clerici char. 210
Cum inſtantia char. 210
Cum olim char. 211
Cum venerabilis char. 211
Cum nuper char. 211
Cum canonicis char. 212
Eccleſijs char. 209
Ea que char. 210
Er parte char. 210
Grauis char. 210
Innouamus char. 210
Licet char. 209
Omnis char. 209
Olim char. 211
Peruenit char. 209
Prohibemus char. 209
Preterea char. 209
Procurationes char. 211
Quanto char. 210
Sancitum char. 209
Scientes char. 209
Significauit char. 210
Sopite char. 210
Super eo char. 211
Uenerabili char. 211

Conſecratione eccleſie uel altaris char. 212
Ad hec char. 212
Aqua char. 212
Cum ſis char. 212
Conſuluiſti char. 212
Cum ſicut char. 212
Ligneis char. 212
Proposuiſti char. 212
Quod in dubijs char. 212
Si eccleſia char. 212
Tua char. 212

Celebratione miſſarū ⁊ ſacramento euchariſtie ⁊ diuinis officijs char. 212
Conſuluiſti char. 213
Conſilium char. 213
Cum marthe char. 213
Cum creatura char. 215
De hoſe char. 214
Er parte char. 213
In quadam char. 214
Litteras char. 215
Preſbyter char. 212
Perniciosus char. 215
Quidam char. 213
Te referente char. 215
Sane char. 215
Uolentes char. 214

Uſtodia eucharistie crismatis: ⁊ aliorū ſacramentorum char. 217
Relinqui char. 217
Statuimus char. 217

Landeſtina deſponſatione char. 226
Cum inhibitio char. 226
Quod nobis char. 226
Si quis char. 226

Onditionibus appoſitis ī deſponſatione uel i aliis contractibus char. 227
Cum ſit char. 227
De illis char. 227
Per tuas char. 228
Quicunq; char. 227
Super eo char. 228
Si conditiones char. 228
Uerum char. 227

Oniugio leproſorum char. 230
Litteras char. 230
Peruenit char. 230
Quoniam char. 230

Oniugio ſeruorum char. 230
Ad noſtram char. 231
Dignum eſt char. 230
Licet char. 231
Propoſuit char. 231

Ognatione ſpūali char. 231
Contracto char. 231
Er litteris char. 232
Martinus char. 231
Si uir char. 231
Super eo char. 231
Tua char. 232
Utrum char. 231
Ueniens char. 232

Ognatione legali char. 232
Si qua char. 232

Onſanguinitate ⁊ affinitate char. 233
De infidelibus char. 234
Er litteris char. 233
Non debet char. 234
Quod dilecto char. 233
Quod ſuper char. 234
Qr circa char. 234
Super eo char. 233
Tua no. char. 234
Uir qui char. 234

Alumniatoribus char. 248
Cum fortius char. 248
Cum dilectus char. 248

Lericis pugnantibus in duello char. 265
Henricus char. 265
Ponzo char. 265

Rimine falſi char. 269
Ad audientiā char. 269
Ad falſarioꝝ char. 270
Accedens char. 270
Dura char. 269
Er conſcientia char. 270
Falſidicus char. 269
Licet char. 269
Quam grauī char. 270
Super eo char. 269

Olluſione detegenda char. 271
Audiuimus char. 271
Crimina char. 271
In tantum char. 271
Scripta char. 271

Lerico uenatore char. 271
Epiſcopum char. 271
Omnibus char. 271

Lerico percuſſore char. 271
Continentia char. 272
Preterea char. 272
Preſentium char. 272
Si quis char. 271

Lerico excommunicato ꝺ poſito uel interdicto miniſtrante char. 272
Apoſtolice char. 173
Clerici char. 272
Fraternitati char. 273
Illud char. 273
Latores char. 272
Poſtulaſtis char. 273
Proposuit char. 273
Si quis el primo char. 272
Si quis el ſcō char. 272
Si celebrat char. 273

Lerico nō ordinato miniſtrante char. 274
Er litteris char. 274
Si quis char. 274

Lerico per ſalmꝫ promoto char. 274
Tue char. 274

Olationibus
Dilecti char. 97
Expoſuit char. 97
Littere char. 97
Preterea char. 97

Olo ⁊ contumacia char. 105
Ad hoc char. 106
Ea uſam char. 106
Cum dilecti char. 107
Cum olim char. 107
Contingit char. 108
Er litteris char. 106
Finem char. 106
Prout char. 106
Ueritatis char. 107
Uenerabilis char. 108

Epoſito char. 176
Bona fides char. 176
Grauis char. 176

Onatiōib⁹ char. 181
Apoſtolice char. 182
Ceterum char. 182
Cōſultationibus char. 182
Cum dilecti char. 182
Fraternitatem char. 182
Inter dilectos char. 182
Prudentes char. 181
Per tuas char. 182
Paſtoralis char. 182
Propter char. 183

Ecimis primitijs ⁊ oblationibus char. 190
Ad audientiam char. 191
Ad hec char. 191
Ad apoſtolice char. 191
A nobis char. 192
Cōmiſſum char. 190
Cum homines char. 190
Cum ſint char. 191
Cum contingat char. 193
Cum in tua char. 193
Cum non ſit char. 195
Decimam char. 190
Dilecti char. 191
De terris char. 191
Dudum char. 193
Er multiplici char. 190
Er parte el primo char. 191
Er parte el ſcō char. 192
Er tranſmiſſa char. 192
Er parte el terzo char. 192
In aliquibus char. 193
Interdicimus char. 194
Licet char. 191
Nouum char. 190
Nuncios char. 190
Super char. 193
Non eſt char. 192
Peruenit char. 190
Parochianos char. 191
Prohibemus char. 191
Paſtoralis char. 192
Quoniam char. 191
Quātus char. 191
Suggeſtum char. 191
Tua el primo char. 192
Tua el ſecundo char. 192

Eſponſatione impuberuꝫ char. 224
Acceſſit char. 225
A nobis char. 225
Atteſtationes char. 225
Ad diſſoluendum char. 226
Continebatur char. 225
De illis el primo char. 225
De illis el ſcō char. 225
Duo char. 226
Er litteris char. 226
Litteras char. 225
Puberes char. 225
Tua char. 224
Tue char. 226
Ubi non eſt char. 225

Iuentijs char. 240
De illa char. 241
Deus char. 241
Er litteris char. 240
Gaudemus char. 241
Ponzo char. 240
Queſtuit char. 240
Quanto char. 241
Si qua char. 240
Significaſti char. 240

Onationibus inter uirū ⁊ uxorē: ⁊ de dote poſt diuortium reſtituenda char. 241
De prudentia char. 242
Donatio char. 242
Et ſi neceſſe char. 242
Mulieres char. 241
Nuper char. 242
Plerunq; char. 242
Per veſtras char. 242
Significauit char. 242

Lectis puerorum char. 271
Pueris char. 271
Referente char. 271

Lectōe: ⁊ electi poteſtate char. 19
Auditis char. 27
Bone el primo char. 24
Bone el ſcō char. 29
Cum in cunctis char. 20
Cauſam char. 21
Conſideranimus char. 21
Cum monaſterium char. 21
Cum terra char. 21
Cū inter el primo char. 22
Cū inter el ſcō char. 22
Cum nobis char. 22
Cum inter el terzo char. 22
Cum vintoñ. char. 25
Cum cauſam char. 26
Cum eccleſia char. 27
Cum dilecti char. 28
Cum in iure pitus char. 28
Coram dilec. char. 29
Cum ad.n. char. 29
Cum poſt petitam char. 32
Conſtitutis char. 32
Cum in magiſtruꝫ char. 32
Cumana char. 32
Cum in veteri char. 33
Congregato char. 33
Dudum el primo char. 24
Dudum el ſcō char. 33
Eccleſia el primo char. 32
Eccleſia el ſcō char. 35
Eis quibus char. 36
Innotuit char. 23
In cauſis char. 27
Illa char. 30
In geneſi char. 34

Licet char. 20
Messana char. 35
Nullus char. 19
Nosti char. 21
Ne pro defectu char. 30
Nihil char. 31
Olim char. 19
Officij char. 29
Postquam char. 19
Per inquisitionē char. 26
Publicato char. 35
Quia diligentia char. 20
Qualiter char. 22
Querellam char. 25
Quod sicut char. 26
Quia propter char. 30
Quisquis char. 31
Significasti char. 19
Suffraganeis char. 21
Super eo char. 21
Scriptum char. 30
Sacrosancta char. 33
Si alicuius char. 35
Transmissam char. 21
Venerabilem char. 28
Ut preterite char. 32

Tate ⁊ qualitate ⁊ ordie ꝓficiēdoꝝ. char. 44

Ad aures char. 45
A multis char. 45
Accepimus char. 45
Cum bone char. 45
Cum contingat char. 45
Cum sit char. 46
Ex ratione char. 44
Eam te char. 44
Indecorum char. 44
Intellerimus char. 45
Preterea char. 44
Queris char. 45
Quānis char. 46
Tuam char. 45
Ut abbates char. 44

O qui mittitur in possessionem causa rei suande. char. 108

Constitutis char. 108
Cum sicut char. 109
Cum venissent char. 109
Si aduersarius char. 109

Exceptionibꝰ char. 133

A nobis char. 134
Apostolice char. 136
Aduersario char. 137
Cū ecclesiastice char. 134
Cum inter char. 134
Cū venerabilis char. 134
Deniqꝫ char. 133
Dilecti char. 135
Dilecte char. 136
Exceptionem char. 136
Olim char. 135
Pastoralis char. 134
Significauerūt char. 136
Venerabile char. 137

Optione ⁊ vendutione char. 177

Ad nostram char. 177
Cum dilecti char. 177
Cum causa char. 177
Placuit char. 177
Peruenit char. 177
Si venditori char. 177
Ut mensure char. 177

Ecclesijs edificādis vel reparandis char. 218

Ad audiētiā el ꝓmo char. 218
Ad audiētiā el ꝯo char. 218
Cum dicat char. 218
De his char. 218
Quicunqꝫ char. 218
Tua char. 218

O qui duxit in matrimonium quaz polluit p adulterium char. 229

Cum haberet char. 230
Ex litteraꝝ char. 229
Propositus char. 229
Significauit char. 229
Super hoc char. 229
Significasti char. 230
Si quis char. 230
Veniens char. 230

O qui cognouit ꝓsanguineam vxoris sue vel spōse char. 232

De illo char. 232
Discretionem char. 233
Ex litteris char. 233
Fraternitati char. 233
Jordane char. 233
Si quis char. 232
Super eo char. 232
Transmisse char. 232
Tue char. 233
Veniēs el ꝓmo char. 232
Veniēs el ꝯo char. 233

O qui ordiné furtiue suscepit char. 274

Cum.b. char. 274
Innotuit char. 274
Veniens char. 274

Excessibus prelatoꝝ ⁊ subditorum char. 274

Ad hec char. 274
Ad aures char. 275
Accedentibus char. 276
Clerici char. 275
Cum ad char. 275
Dilectus char. 276
Dilecta char. 276
Ex litteris char. 275
Grauem char. 276
Illud char. 275
Inter dilectos char. 275
Nimis el ꝓmo char. 276
Nimis el scō char. 276
Peruenit char. 274
Quā sit graue char. 275
Sane char. 275
Sicut char. 275
Tanta char. 277

Filijs presbyterorum ordinandis vel non char. 47

Ad presentiam char. 47
Ad extirpandas char. 48
Ad hec char. 48
Ad abolendam char. 48
Conquerente char. 47
Constitutus char. 48
Cum decorem char. 48
Dilectus char. 48
Ex transmissa char. 48
Ex tua char. 48
Litteras char. 48
Michael char. 48
Nimis char. 49
Presentium char. 47
Proposuit char. 47
Quoniam char. 48
Ut filij char. 47
Veniens char. 47

Foro cōpetēti char. 89

Cum sit char. 89
Cum contingat char. 90
Conquestus char. 91
Dilecti char. 91
Ex transmissa char. 89
Ex tenore char. 90
Ex parte char. 90
Licet el ꝓmo char. 89
Licet el ꝯo char. 91
Nullus char. 89
Postulasti char. 90
Proposuisti char. 91
Quod clericis char. 89
Si quis el ꝓmo char. 89
Sane char. 89
Si quis el ꝯo char. 89

Si clericus char. 89
Si diligenti char. 90
Significasti char. 91
Verum char. 89

Feris char. 91

Capellanus char. 98
Conquestus char. 98
Licet char. 98
Omnes dies char. 97
Quoniam char. 97

Fide instrumentorum char. 124

Accepimus char. 124
Contingit char. 124
Cum dilectus char. 125
Cum Joannes char. 125
Cū.p.tabellio char. 126
Ex litteris char. 124
Ex parte char. 126
G.perpetuus char. 126
Inter dilectos char. 124
Imputari char. 126
Pastoralis char. 125
Quod super char. 125
Si scripturam char. 124
Scripta char. 124
Si cautio char. 126
Si instrumenta char. 126

Fudis char. 179

Ex parte char. 179
Insinuatione char. 179

Fideiussoribus char. 180

Clericus char. 180
Constitutus char. 181
Cum pro quo char. 181
Peruenit char. 180
Quod quibusdam char. 181

Frigidis et maleficiatis ⁊ impotentia coeundi char. 235

Accepisti char. 235
Consultationi char. 235
Ex litteris char. 235
Fraternitatis char. 235
Laudabilem char. 235
Littere char. 236
Quod sedem char. 235

Furtis char. 267

Ex litteris char. 267
Fures char. 267
Qui furatur char. 267
Qui cum char. 267
Si quis char. 267

Hijs que ui metusue causa fiunt char. 79

Abbas char. 79
Ad aures char. 80
Ad audientiam char. 80
Cum dilectus char. 80
Perlatum char. 79
Sacris char. 80
Super eo char. 80

Hijs q̄ fiūt a ꝓlato sine ꝯsu capituli char. 172

Continebatur char. 172
Cum nos char. 172
Cum apo. char. 173
Ea noscitur char. 173
Et si char. 173
Irrita char. 172
Monit char. 172
Pastoralis char. 173
Quanto char. 172
Tua char. 173

Hijs que fiūt a maiori parte capituli char. 173

Cum in cunctis char. 173
Ex ore char. 174
Ex parte char. 174
Quesiuit char. 174

Hereticis char. 258

Ad abolēdā char. 258
Absolutos char. 260
Cum christus char. 258
Cum ex iniuncto char. 259
Dubius char. 258
Excōicam⁹ el ꝓmo char. 259
Excōicam⁹ el ꝯo char. 260
Firmissime char. 258
Fraternitatis char. 258
In eos char. 258
Qui alios char. 258
Si quis char. 258
Sicut el ꝓmo char. 258
Si aduersus char. 259
Sicut el ꝯo char. 260
Vergentis char. 259

Hijs qui filios occiderunt char. 261

De infantibus char. 261
Intellerimus char. 261
Veniens char. 261

Homicidio voluntario vt casuali char. 262

Ad audientiam char. 293
Cum iuramento char. 262
Continebatur char. 263
Decetero char. 263
Dilectus char. 263
Ex litteris el ꝓmo char. 263
Ex litteris el ꝯo char. 263
Exhibita char. 264
Interfecisti char. 262
Joānes char. 264
Lator char. 263
Presbyterii char. 263
Petrus char. 263
Postulasti char. 264
Petitio char. 264
Quidam char. 263
Si aliquis char. 262
Si quis char. 262
Si perfodiens char. 262
Sicut el ꝓmo char. 262
Susceptimus char. 263
Significasti el ꝓio char. 263
Significasti el ꝯo char. 264
Sicut el ꝯo char. 264
Tua char. 264

In integrum restitutione char. 80

Auditis char. 81
Beneficio char. 83
Cum venissent char. 81
Cum ex litteris char. 82
Coram char. 82
Constitutus char. 82
Causa char. 83
Ex litteris char. 81
Requisiuit char. 80
Suscitata char. 82

Judicijs char. 86

Ait si clerici char. 86
Ceterum char. 86
Clerici char. 87
Causam el ꝓmo char. 87
Cum venissent char. 87
Cum non ab char. 87
Cum deputati char. 88
Causam el ꝯo char. 88
De quo vult char. 86
Decernimus char. 86
Dilecti char. 86
Examinata char. 88
Exhibita char. 88
Intellerimus char. 86
Monit char. 87
Pastoralis char. 88
Quanto char. 86
Quia Gu. char. 87
Qualiter ⁊ quādo char. 88
Significauerunt char. 88
Venerabilis char. 88

Juramento calumnie char. 95

Ceterum char. 96
Cum causam char. 96
Cum in causa char. 97
Inherentes char. 95
In pertractandis char. 99

Imperatorum char. 96
Litteras char. 96
Ureiurādo char. 128
Ad nostram el primo char. 128
Ad nram el ſo char. 130
Ad nram el terzo char. 130
Breui char. 130
Cum quidam char. 129
Cum contingat char. 132
Clericus char. 133
Debitores char. 128
Ex admīstratiōis char. 128
Ego eps char. 128
Ex reſcripto char. 129
Ea te char. 131
Et ſi rps char. 131
Ex litteris char. 133
Intellecto char. 133
Juramentum char. 133
Mulieri char. 133
Nullus char. 128
Nimis char. 132
Peruenit el pmo char. 128
Peruenit el ſcō char. 128
Petitio char. 132
Querelam char. 129
Quanto char. 130
Quintauallis char. 131
Quēadmodum char. 131
Si vero char. 129
Sicut el pmo char. 129
Sicut el ſcō char. 132
Sicut el terzo char. 132
Tua el pmo char. 129
Tua el ſcō char. 131
Veritatis char. 129
Verum char. 129
Veniens char. 130
Venientes char. 130
Uſitutionib? char. 158
Auctoritate char. 158
Ad decorem char. 158
Cum venſſent char. 158
Cum ad noſtrā char. 159
Ex frequentibus char. 158
In eccleſia char. 158
Non amplius char. 158
Urepſonatus char. 205
Cum laici char. 206
Cura paſtoralis char. 206
Cum ſeculum char. 206
Conſuluit char. 206
Cōſultationib? char. 207
Cum autem char. 207
Cum propter char. 208
Cum dilectus char. 208
De iure char. 207
Ex litteris char. 206
Ex inſinuatione char. 206
Eam te char. 207
Illud char. 206
Nullus char. 207
Nobis char. 207
Perlatum char. 205
Preterea el pmo char. 205
Preterea el ſo char. 207
Per noſtras char. 208
Paſtoralis char. 208
Poſtulaſti char. 208
Quecunq; char. 205
Quoniam char. 205
Quod autem char. 205
Quia clerici char. 205
Querimoniam char. 206
Relatum char. 207
Si vero char. 206
Significaſti char. 207
Suggeſtum char. 207
Tranſiniſſe char. 197
Munitate eccleſiarum cimiterij ꝛ rerum ad eas pertinentium char. 218
Aduerſus char. 219
Cum eccleſia char. 219
Eccleſia char. 219
Indicatum char. 219
Inter alia char. 219
Imminunitatem char. 219
Non minus char. 219
Peruenit char. 218
Quia pleriq; char. 219
Ut in domibus char. 218
Udeis ꝛ ſaracenis ꝛ eorū ſeruis char. 256
Ad hec char. 258
Ad liberandam char. 258
Conſuluit char. 256
Cum ſit char. 257
Et ſi iudeos char. 257
Ex ſpeciali char. 238
Judei el pmo char. 256
Judei el ſcō char. 256
In nōnullis char. 237
Ita char. 256
Multorum char. 256
Nulli char. 258
Preſenti char. 256
Poſtulaſti char. 257
Quia ſuper char. 256
Quam ſit char. 257
Quod olim char. 257
Sicut char. 257
Significauit char. 257
Ulantibus ꝛ languidis expoſitis char. 261
Sia patre char. 262
Iurijs ꝛ damno dato char. 185
In noſtra char. 285
Olim char. 285
Si ruati char. 185
Si qs el pmo char. 185
Si bos char. 285
Si leſerit char. 285
Si egreſſus char. 285
Si qs el ſcō char. 285
Si culpa char. 285
Jbelli oblatione char. 92
Dilecti char. 92
Ignarus char. 92
Significantibus char. 92
Jtis conteſtatione char. 92
Olim char. 92
Ocato ꝛ conducto char. 177
Ex reſcripto char. 177
Propter char. 178
Potuit char. 178
Veſtra char. 178
Uioritate ꝛ obedientia char. 70
Cum certum char. 70
Cum in eccleſijs char. 71
Cum olim char. 72
Cum inferior char. 72
Dilecta char. 71
Dilecti char. 71
Dis que char. 71
Humilis char. 72
Illud char. 70
Inter quattuor char. 71
Legebatur char. 70
Omnes char. 70
Per tuas char. 71
Quod ſuper char. 71
Si quis char. 70
Solite char. 70
Statuimus char. 72
Utuis petitionibus char. 92
Ex litteris char. 92
Prudentiam char. 92
Utrimonio ꝛco ꝛ inter dictū eccleſie char. 236
De muliere char. 236
Ex litteris char. 236
Littere char. 236
Agiſtris ꝛ ne aliquid exigatur pro licentia docēdi char. 255
Prohibeas char. 255
Quoniam char. 255
Quanto char. 255
Quia char. 255
Super char. 255
Uledicis char. 272
Innotuit char. 272
Statuimus char. 272
E ſede vacante aliqd innouetur char. 172
Conſtitutis char. 172
Illa char. 172
Nouit char. 172
E clerici vel monachi ſecularibus negocijs ſe immiſceant char. 220
Clericis char. 220
Multa char. 220
Non magnopere char. 220
Relatum char. 220
Sacerdotibus char. 220
Sed nec char. 220
Secundum char. 220
Sicut char. 220
Sententiam char. 220
Super char. 220
Atis ex libero ventre chart. 231
Indecens char. 231
E plati vices ſuas vel eccleſias ſub annuo cēſu cōcedant char. 255
Preterea char. 255
Quoniā el pmo char. 255
Quoniā el ſcō char. 255
Querelam char. 255
Oui operis nunciatione char. 277
Cum eriniuncto char. 277
Intellexmus char. 277
Sicut char. 278
Significantibus char. 278
Rdinatis ab epo qui reſignauit epatui char. 44
Cum clericis char. 44
Requiſiuit char. 44
Bligatis ad rōcinia ordinādis vel ſi char. 49
Magnus eps char. 49
Fō archidiacōi char. 52
Archidiacōis char. 52
Ad hec char. 52
Cum ſatis char. 52
Dilecto char. 52
Ea que char. 52
Mandamus char. 52
Officium char. 52
Significaſti char. 52
Ut archidiaconus char. 52
Ut noſtrum char. 52
Fficio archipreſbyteri char. 53
Miniſterium char. 53
Officium char. 53
Ut archipreſbyter char. 53
Ut ſingule char. 53
Fō pmicerij char. 53
Ut pmiceri? char. 53
Fō ſacriſte char. 53
Ut ſciat char. 55
Fō cuſtodis char. 53
Cuſtos el pmo char. 53
Cuſtos el ſcō char. 53
Fō vicarij char. 53
Ad audientiā char. 53
Ad hec char. 54
Clericos char. 54
Ex parte char. 54
Prouideas char. 54
Tua char. 54
Fficio ꝛ ptāte iudicis delegati char. 54
Cōſultationibus char. 55
Cām el primo char. 56
Cām el ſcō char. 56
Cum te char. 56
Cum cauſa char. 57
Cum ſuper char. 57
Conſuluit char. 58
Cum in iure char. 61
Cū olim el pmo char. 61
Cū olim el ſcō char. 61
Coram char. 61
Cū. R. canonicus char. 62
Cum contingat char. 62
Cum viceſimum char. 63
Ex parte el primo char. 55
Ex parte el ſcō char. 55
Ex litteris char. 60
Gratum char. 56
In cauſis char. 54
In litteris char. 55
Inſinuante char. 58
Licet char. 60
Preterea char. 54
Prudentiam char. 56
Paſtoralis char. 60
P. ꝛ. B. char. 63
Quia queſitum char. 54
Quānis char. 54
Qm el primo char. 55
Querenti char. 58
Qm el ſcō char. 64
Relatum char. 56
Sane el primo char. 54
Si pro debilitate char. 54
Significaſti char. 55
Si quādo char. 55
Sane el ſcō char. 55
Super eo char. 55
Super qſtionum char. 58
Significātibus char. 62
Suſpitionis char. 63
Venerabili char. 62
Uno delegatorum char. 63
Fō legati char. 64
Cum non char. 64
Dilectus char. 64
Excōicatis char. 65
Licet char. 64
Niſi ſpecialis char. 64
Nouit char. 65
Nolentes char. 65
Remini char. 65
Qō trāſlationē char. 64
Studuiſti char. 64
Fficio iudicis ordinarij char. 65
Ad reprimēdā char. 66
Cū ab eccleſiarū char. 65
Cum vos char. 66
Conquerente char. 68
Duo ſimul char. 67
Dilectus char. 69
Ex parte char. 66
Graue char. 69
Dis quibus char. 69
Irrefragabili char. 68
Inter cetera char. 68
Licet char. 67
Pernicioſam char. 65
Paſtoralis char. 67
Quāto char. 66
Quod ſedem char. 67
Quoniam char. 68
Si ſacerdos char. 65
Significauit char. 66
Ut iuxta char. 69
Fō iudicis char. 69
Ex litteris char. 69
Judicis char. 69
Rdine cognitionum char. 98
Cum dilectus char. 98
Intellexmus char. 98
Super char. 99
Tuam char. 99

Observatione ieiuniorum char. 217
Consilium char. 217
Ex parte char. 217
Explicari char. 218
Postulatione prelatorum char. 17
Ad hec char. 17
Bone el primo char. 18
Bone el secundo char. 18
Et si vnanimiter char. 19
Gratum char. 18
Postulationem char. 19
Actis char. 73
Antigonus char. 73
Accepimus char. 73
Cum prudem char. 73
Cum clerici char. 73
Pleriq3 char. 73
Pactiones char. 73
Quotiens char. 73
Qualiter char. 73
Ostulando char. 75
Clerici char. 75
Cum sacerdotis char. 75
Ex parte char. 75
Procuratoribus char. 76
Alia char. 76
Auditis char. 77
Accedens char. 78
Cum pro causa char. 77
Constitutis char. 78
Consulti char 79
Dilectus char. 78
Ex insinuatione char. 76
In nostra char. 76
Mandato char. 78
Non iniuste char. 78
Petitio char. 77
Querelam char. 76
Quia in causis char. 77
Tue char. 77
Tus petitionibus char. 99
Consilium char. 99
Robationibus char. 110
Ad nostram char. 113
Cum causam char. 113
Causam char. 113
Cum bone char. 113
Ex epistole char. 110
Ex litteris char. 111
Iurauit char. 111
In presentia char. 111
Licet char. 112
Proposuisti char. 111
Post cessionem char. 111
Per tuas char. 112
Quoniam char. 113
Sicut char. 111
Tertio loco char. 111
Resumptionibus char. 126
Afferte char. 126
Cum in iuuentute char. 128
Dudum char. 128
Ex studijs char. 126
Illud char. 127
Litteris char. 127
Litteras char. 127
Mandata char. 127
Nullus char. 126
Nõne char. 126
Quosdam char. 127
Quanto char. 127
Quia verisimile char. 127
Sicut notius char. 126
Scribam char. 127
Tertio loco char. 127
Rescriptionibus char. 137
Ad aures char. 137
Accedentes char. 138
Ad audientiam char. 138
Auditis char. 138
Causam char. 137
Cum nõ liceat char. 138
Cum nobis char. 138
Cum ex officij char. 139
Cum olim char. 140
De quarta char. 137
Ex transmissa char. 138
Illud char. 137
Nibil char. 137
Placuit char. 137
Quia indicante char. 138
Quoniam char. 140
Sanctorum char. 137
Si diligenti char. 139
Vigilanti char. 137
Veniens char. 140
Rebendis & dignitatib⁹ char. 192
Anaritie char. 163
Ad hec char. 163
Accedens char. 165
Cum teneamur char. 162
Cum nõ ignores char. 163
Cum secundum char. 163
Cum iaz dudum char. 164
Cum causam char. 167
Cum olim char. 167
De monachis char. 163
Dilectus el pmo char. 164
Dilecto char. 165
Dilectus el scõo char. 165
De multa char. 166
Dilectus el terzo char. 167
Episcopus char. 162
Extirpande char. 166
Exposuisti char. 167
Graue char. 166
Inter cetera char. 164
In late char. 166
Licet char. 166
Maioribus char. 162
Non liceat char. 162
Nisi char. 164
Preterea char. 163
Pro illorum char. 164
Quia in tantum char. 162
Ratio char. 162
Referente char. 162
Relatum char. 163
Significatum char. 163
Super char. 167
Tue char. 164
Tuis char. 165
Ut nullus char. 162
Vacante char. 165
Venerabilis. char. 167
Recarijs char. 176
De pcarijs char. 176
Precarie char. 176
Precarium char. 176
Ignoubus & alijs cautionibus char. 179
Cum contra char. 180
Cum constet char. 180
Ex presentium char. 179
Ex litteris char. 180
Illo vos char. 179
Latoz char. 179
Nullus char. 179
Significante char. 180
Eculio dericorum char. 183
Inuestigandum char. 183
Inquirendum char. 183
Presbyter char. 183
Si quis char. 183
Ut vnusquisq3 char. 183
Archijs & alienis parochianis char. 189
Nullus char. 190
Si episcopus char. 186
Super eo char. 190
Significauit char. 190
Ut dominicis char. 190
Resbytero non baptizato char. 217
Apostolicam char. 217
Si quis char. 217
Veniens char. 217
Rificatione post partus char. 218
Veniens. char. 218
Riuilegijs & excessib⁹ priuilegiatorum char. 278
Ad hec char. 278
Accedentibus char. 280
Antiqua char. 281
Cum & plantare char. 278
Cũ olim el primo char. 279
Cũ olim el scõo char. 279
Cum capella char. 280
Consultationi char. 282
Dilecti char. 278
Dudum char. 282
Episcopalia char. 278
Ex pte el primo char. 279
Ex ore char. 280
Ex pte el scõo char. 281
Ex pte el terzo char. 282
In his char. 282
Porro char. 278
Patentibus char. 279
Pastoralis char. 281
Petistis char. 281
Quoniam char. 281
Quia circa char. 281
Quod nõnullis char. 281
Quanto char. 282
Quia char. 282
Quidam char. 282
Recepimus char. 278
Sicut char. 278
Si de terra char. 278
Sane char. 278
Super char. 282
Tuarum char. 279
Ut priuilegia char. 281
Rganione canonica char. 282
Accedens char. 284
Accepimus char. 284
Cum.p. char. 283
Constitutus char. 283
Cum dilectus char. 284
Cum in iuuẽtute char. 274
Cum dilectus char. 284
De testibus char. 284
Ex tuarum char. 283
Inter sollicitudies char. 285
Monales char. 283
Nobilis char. 282
Nos inter char. 283
Quotiens char. 283
Si qs el primo char. 283
Si qs el secũdo char. 283
Rganone vulgari char. 285
Cura char. 285
Dilecti char. 285
Significantibus char. 285
Ens char. 285
Ad aures char. 286
Calumniam char. 286
Constitutus char. 286
Dilectus char. 286
Ea que char. 285
Grauem char. 286
In quibusdam char. 286
Licet char. 286
Presbyteri char. 285
Quod in dubijs char. 286
Super bis char. 286
Tue char. 286
Tuam char. 286
Enitentijs & remissionibus char. 287
Cum infirmitas char. 288
Cum ex eo char. 288
Deus char. 287
Licet char. 287
Manifesta char. 287
Noua char. 287
Nostro char. 288
Nepto char. 288
Officij char. 287
Omnis char. 288
Qui presbyterum char. 287
Quod autem char. 287
Quod quidam char. 287
Quesitum char. 287
Quod in te char. 288
Significauit char. 271
Qui clerici vt vouẽtes matrimonij contrabere possunt char. 228
Consuluit char. 229
De diacono char. 228
Ex litterarum char. 228
Insinuante char. 229
Meminimus char. 228
Rursus char. 229
Veniens char. 229
Qui filij sint legitimi char. 236
Conquestus char. 236
Cum inter char. 236
Cãm el primo char. 237
Cãm el secundo char. 237
Ex tenore char. 239
Gaudemus char. 239
Latoz char. 237
Perlatum char. 237
Peruenit char. 238
Per tuas char. 238
Per venerabilez char. 238
Quod nobis char. 237
Referente char. 238
Transmisse char. 237
Tanta char. 237
Qui matrimonium accusare possunt vel cõtra illud testificari char. 239
A nobis char 239
Cum in tua char. 240
Insuper char. 239
Perlatum char. 239
Significante char. 240
Uidetur char. 239
Escripis char. 6
Ad aures char. 7
Ad hec char. 7
Ad audiẽtiã el pmo char. 8
Ad audientiã el 2o char. 13
Abbatem char. 14
Ab excõmunicato char. 14
Eterum char. 7
Cum ordinem char. 7
Cum adeo char. 9
Constitutus char. 9
Causam char. 9
Cum dilecta char. 10
Cum contingat char. 11
Capitulum char. 12
Dilectus el pmo char. 11
Dilectus el secũdo char. 12
Ex parte el primo char. 6
Eam te char. 7
Ex pte el secundo char. 8
Ex tenore char. 9
Edoceri char. 10
Ex parte el terzo char. 13
Ex insinuatione char. 14
Inter ceteras char. 7
In nostra char. 13
Litteris char 14
Mandatum char. 14
Nõnulli char. 12
Olim char. 11
Pastoralis char. 8
Plerunq3 char. 11
Postulasti char. 11
Quia nõnulli char. 15
Rodulphus char. 14

Sicut char. 6
Si quando char. 7
Si autem char. 7
Siscitatus char. 8
Sedes char. 9
Super litteris char. 10
Significante char. 13
Significauit char. 14
Si proponente. char. 15
¶ Enūciatione
Admonet char. 38
Ad supplicationē char. 39
Cum inter char. 38
Dilecti char. 41
Ex transmissa char. 38
In presentia char. 38
Litteras char. 38
Lecte char. 41
Nisi cuz pridem char. 39
¶ Post trāslationē char. 40
Quod in dubijs char. 39
Quidam char. 41
Super hoc char. 38
Sane char. 39
Veniens char. 41
¶ Estitutione spoliatorum
char. 101
Accepta char. 102
Audita char. 102
Conquerente char. 101
Cum venisset char. 103
Cum ad sedez char. 104
Ex parte char. 104
Ex conquestione char. 103
Ex transmissa char. 102
Grauis char. 103
In litteris char. 102
Item cum quis char. 102
Licet char. 102
Litteras char. 103
Olim el primo char. 103
Olim el secūdo char. 105
Olim el terzo char. 105
¶ Pisanis char. 105
Solicite char. 102
Sepe char. 105
¶ Ebus ecclesie alienandis vel non
char. 175
Ad aures char. 175
Ad audientiam char. 175
Ad nostram char. 175
Consensus char. 175
Cum laicis char. 176
Episcopi char. 175
Non licet char. 175
Nulli liceat char. 175
¶ Possessiones char. 175
Qui res char. 175
Si quis char. 175
Ut super char. 175
¶ Erum permutatione
char. 178
Ad questiones char. 179
Cum olim char. 179
Cum vniuersoz char. 179
Exhibita char. 179
Iniustuz char. 178
Mancipia char. 178
Questuz char. 178
Si princeps char. 178
Ut cōmutationes char. 178
¶ Egularib⁹ ⁊ trāseūtib⁹ ad religionē
char. 194
Ad nostram char. 194
Ad apostolicam char. 195
Cum.t. char. 195
Cum simus char. 195
Consulti char. 196
Ex parte char. 196
Joannes char. 194
Licet char. 195
Nullus char. 194
Non est char. 194
Re religiosi char. 197
¶ Porrectum char. 195
¶ Postulasti char. 196
Quia char. 194
Si quis char. 194
Super eo char. 194
Sane char. 194
Significatum char. 194
Sicut el primo char. 195
Sicut el secūdo char. 195
Statuimus char. 196
Ut clerici char. 194
Vidua char. 194
Veniens char. 196
¶ Eligiosis domibus vt episcopo sint subiecte.
char 203
Ad hec char.204
Cum autem char. 204
Constitutus char. 204
Cum venerabilis char. 204
Cum dilectus char. 204
De xenodochijs char. 203
Inter char. 204
Ne nimia char. 204
Quia char. 203
¶ Eliquijs ⁊ veneratione sanctorum
char. 217
Audiuimus char. 217
Cum ex eo char. 217
¶ Ptoribus ⁊ incēdiarijs ⁊ violatorib⁹ ecclesiaruz
char. 266
Accedens char. 267
Cum causa char. 267
De illis char. 266
Excōicationi char. 266
In archiepatu char. 266
In litteris char. 266
Super eo char. 266
¶ Egulis iuris.
char. 302
Cū in ꝛeplatione char. 303
Desleat char. 303
Estote char. 302
Indignum char. 303
Omnis char. 302
Qui scanda. char. 302
Quod non est char. 302
Quod latenter char. 302
Qui ex timore char. 303
Quāuis char. 303
Tue char. 303
¶ Ꝛinma trinitate ⁊ fide catholica
char. 2
Mānamus char. 3
Firmiter char. 3
¶ Ꝛpplenda negligentia p latorum
char. 41
Dilecto char. 42
Licet char. 42
Litteras char. 42
Statuimus char. 41
Sicut char. 41
¶ Ꝛutinio in ordine faciendo
char. 41
Ex parte char. 41
¶ Ꝛra vnctione
char. 46
Cum venissent char. 46
¶ Ꝛamentis nō iterādis
char. 44
A nobis char. 47
¶ Pastoralis char. 47
¶ Presbyter char. 47
¶ Ꝛuis nō ordinādis ⁊ eorum manumissione
char. 49
Consuluit char. 49
De seruorum char. 49
De famulis char. 49
Dilectus char. 49
Eo libentius char. 49
Instruendi char. 49
Miramur char. 49
Nullus char. 49
¶ Indico. char. 79
¶ Sicut char. 79
¶ Equestratione possessionū ⁊ fructuū char. 110
Ad hoc char. 110
Ab eo char. 110
Dilectus char. 110
¶ Ententa ⁊ re iudicata
char. 140
Ad probandū char. 144
Cum aliquibus char. 141
Cum causa char. 141
Consanguinei char. 141
Cum olim char. 141
Cum inter char. 141
Causam char. 142
Cum super char. 142
Cum.i.ꝛ.a. char. 144
Cum te char. 144
Cum bertoldus char. 243
Decetero char. 140
Duobus char. 145
Ea que char. 140
Jurgantium char. 140
Inter ceteras char. 141
In causis char. 143
Inter monasteriū char. 143
Latoz char. 141
Non potest char. 140
Quo ad char. 142
Quāuis char. 144
Sententia char. 140
Sicut nobis char. 142
Suborta char. 144
Tenoz char. 141
¶ Oluriōibus char. 181
Ad hoc char. 181
Jo qui char. 181
Odoardus char. 181
Si quorūdam char. 181
¶ Ticcessionibus ab itestato
char. 187
Cum dilectus char. 188
Sed hoc char. 187
Sancto char. 187
¶ Eulturis char. 188
Abolende char. 189
Cum liberum char. 189
Cum super char. 189
Certificari char. 189
De bis char. 188
De vxore char. 189
Ex parte el primo char. 188
Ex parte el scōo char. 189
Fraternitatem char. 188
In nostra char. 189
Nos char. 189
¶ Parochiano char. 189
Relatum char. 188
Sacris char. 189
¶ Tatu monachorum ⁊ canonicorum regularium
char. 201
Cū ad monasteriū char. 202
Ea que char. 203
In singulis char. 203
Monachi char. 201
Quod dei char. 202
Recolentes char. 202
Super char. 202
Theodosius char. 201
¶ Ponsalibus ⁊ matrimonijs
char. 221
Ad audientiam char. 221
Ad id char. 223
Adolescens char. 224
Cum locum char. 222
Cōmissum char. 222
Cū in apostolica char. 222
Cum apud char. 223
Cum in tua char. 224
Consultationi char. 224
De francia char. 221
De illis char. 221
De muliere char. 221
Dilectus char. 223
Ex lris el primo char. 221
Ex parte char. 221
Ex lris el scōo char. 221
Gemma char. 224
Juuenis char. 221
In presentia char. 223
Inter opera char. 223
Js qui char. 224
Non est char. 222
¶ Preterea el primo char. 221
¶ Preterea el scōo char. 222
Requisiuit char. 222
Sponsam char. 221
Sicut char. 223
Si inter char. 224
Tue char. 223
Tua char. 223
Veniens el primo char. 222
Veniens el scōo. char. 222
¶ Ponsa duorum
char. 227
Accepisti char. 227
Duobus char. 227
Duas char. 227
Licet char. 227
Tua char. 227
¶ Ecūdis nuptijs
char. 243
Capellanum char. 243
Cum scōm char. 243
Dominus char. 243
Super char. 243
Vir char. 243
¶ Jmonia ⁊ ne aliqd p ꝛpis ritualibus exigatur vel promittatur
char. 248
Accusatum char. 249
Ad nostram char. 250
Ad aures char. 251
Audiuimus char. 254
Ad apostolicaz char. 254
Cum in ecclesie char. 249
Cum sit char. 249
Cum essent char. 249
Consulere char. 254
De hoc char. 249
De simoniaco char. 250
De regularibus char. 251
Dilectus el primo char. 251
Dilectus el scō char. 251
Ea que char. 250
Ex diligenti char. 250
Et si qōnes char. 250
Ex tue char. 250
Ex insinuatione char. 251
In ordinando char. 248
Insinuatum char. 249
In tantum char. 253
Jacobus char. 254
Licet char. 252
Mathcus char. 251
Mandato char. 355
Non satis char. 249
Nemo char. 250
Nobis char. 251
Ne dei char. 254
¶ Per tuas el primo char. 252
¶ Per tuas el scō char. 253
¶ Per tuas el terzo char. 254
Qui alium char. 249
Quotiens char. 249
Querelam char. 250
Quoniam char. 254
Si dominus char. 249
Sicut el primo char. 249
Suam char. 251
Sicut el scōo char. 253
Sicut el terzo char. 224
Si quis char. 254
Tanta char. 249
Tua char. 251

Seniens char.250.
Scismaticis char.260.
Fraternitati char.261
Quod a char.260
Sagittarijs char.265
Artez illaz char.265
Scrutinium char.270
Ex tuarum char.270
Ecclesia char.270
In tabulis char.270
Sententia excōicationis char.288
Ad hec char.290
Ad eminentiā char.290
Al nobis el ṕmo char.291
Al nobis el ſo char.291
Cum nō ab char.290
Cum desideres char.290
Conquesti char.291
Cum ꝓ causa char.291
Cum illoꝝ char.292
Contingit el ṕmo char.293
Cōtingit el ſcō char.295
Canonica char.296
Cū voluntate char.281
Decetero char.290
De monialibus char.293
Duobus char.297
Ex tenore char.289
Ea noscitur char.290
Grauem char.281
In audiētia char.291
Inter alia char.292
Inquisitioni char.295
In presentia char.295
Monachi char.289
Mulieres char.289
Non dubium char.289
Nulli char.289
Nuper char.292
Nouerit char.296
Officij char.294
Pozro char.289
Parochianos char.289
Peruenit char.290
Perpendimus char.291
Per tuas char.294
Pueris char.297
Permittimus char.297
Quod de his char.291
Quod in dubijs char.292
Quam te char.295
Quāuis char.297
Relatum char.294
Responſo char.294
Super eo char.289
Si vero el ṕmo char.289
Si vero el ſcō char.289
Significauit char.290
Si vere char.293
Sacris char.294
Sicut char.294
Si aliquādo char.294
Sacro char.295
Super eo char.296
Si cōcubine char.297
Si quem char.297
Tua char.290
Ven iens char.290
Uniuersitatis char.291
Ut fame char.293
Uenerabili char.281
Trāslatione epi char.36
Cum er illo char.36
Inter corpalia. char.36
Licet char.37
Quanto char.37
Temporibus ordinationū ⁊ qualitate ordinandoꝝ char.42
Ad aures char.42
Cum quidam char.43
Cum ſcōm char.43
Cū in distribuēdis char.43
Consul char.43
De eo char.42
Dilectus char.43
Ex tenore char.42
Ex parte char.43
Litteras char.43
Nec episcopi char.43
Quod trāslationi char.43
Quesitum char.44
Subdiaconos char.42
Sane char.42
Si archiepꝰ char.43
Uel non est char.43
Treuga ⁊ pace char.72
Innouamus char.72
Treugas char.72
Ransactiōibꝰ char.73
Contingit char.74
Constitutus char.74
Decetero char.74
Ex litteris char.74
Ex parte char.75
Preterea el ṕmo char.75
Preterea el ſcō char.75
Sicut char.73
Statuimus char.74
Super eo char.74
Veniens char.74
Testibus ⁊ attestatiōibus char.114
Albericus char.120
Cām el primo char.115
Cum nuncius char.115
Cum tu char.115
Causam el ſcō char.116
Cum venisset char.116
Cum a nobis char.117
Constitutus char.117
Cum olim char.118
Cum causaz char.119
Cum causa char.120
Cum in tua char.120
Cōstitutis el ṕmo char.120
Cōstitutis el ſcō char.121
Cum clamoꝝ char.122
Decetero char.115
De testibus char.117
Dilecto char.120
Ex parte char.110
Ex tenore char.118
Fraternitatis char.115.
In nomine char.114
In omni char.114
Insuper char.114
In causis char.115
Intimauit char.116
Judei char.116
In litteris char.116
In nostra char.118
Licet el ṕmo char.116
Licet el ſcō char.121
Licet el terzo char.121
Nuper char.121
Non debet char.122
Placuit char.114
Personas char.116
Preterea char.117
Presentium char.117
Per tuas char.121
Presentata char.121
Quoniam char.114
Quotiens char.114
Si qui char.115
Sicut char.115
Sup eo el ṕmo char.115
Sup eo el ſcō char.116
Series char.116
Significauerunt char.118
Significauit char.120
Tam litteris char.118
Tuis char.119
Testimonium char.122
Veniens el primo char.115
Veniens el ſcō char.119
Venerabili char.122
Ultra char.122
Testibus cogēdis vel non char.122
Causam char.122
Cum super char.122
Ceterum char.123
Cum contra char.123
Dilectorum char.123
Peruenit el ṕmo char.123
Peruenit el ſcō char.123
Preterea char.123
Super eo char.123
Super his char.123
Uenerabilis char.123
Testamentis ⁊ vltimis voluntatibus char.183
Ad hec char.184
Cum in officijs char.184
Cum esses char.184
Cum tibi char.184
De bis char.187
Filius char.184
Judicante char.183
Joannes char.187
Nos quidem char.183
Officij char.184
Quorūdam char.183
Quia el primo char.183
Quia el ſcō char.184
Relatum el ṕmo char.184
Relatū el ſecūdo char.184
Requisisti char.185
Raynucius char.185
Raynaldus char.186
Si heredes char.184
Tua char.186
Ornamentis char.265
Ad audientiam char.265
Felicis char.265
Ulite non cōtestata nō ꝓcedatur ad testium receptionem vel ad sententiaz diffinitiuam char.93
Ad hoc char.93
Accedens el primo char.93
Accedens el ſcō char.94
Quoniam char.94
Tue char.93
Ulite pendente nihil innouetur char.109
Al memoria char.109
Dilectus char.100
Ecclesia el primo char.109
Ecclesia el ſcō char.110
Laudabilem char.109
Uita ⁊ honestate clericoꝝ char.157
Acrapula char.158
Clerici el primo char.157
Clericus el ṕmo char.157
Clericus el ſcō char.157
Clericis char.157
Cum ab omni char.158
Cum decorem char.158
Clerici el ſcō char.158
Deus char.158
Ex litteris char.159
Non asteria char.158
Quoniam char.158
Si quis char.157
Ut laici char.157
Ut quisqz char.157
Ut clericorum char.158
Ulite ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur char.174
Ut nostrum char.174
Uoto ⁊ uoti redēptione char.200
De pegrinationis char.200
Ex multa char.201
Litterarum char.200
Licet char.200
Magne char.200
Non est char.200
Per tuas char.201
Postulastis char.201
Quod super char.201
Scripture char.200
Veniens char.200
Curis Cum tu char.267
Conquestus char.268
Consuluit char.268
Cum in diocesi char.268
In ciuitate char.268
Michael char.269
Nauiganti char.269
Plures char.267
Preterea char.268
Post miserabilem char.268
Quoniam char.267
Quia el primo char.267
Quā pniciosum char.268
Quia el ſcō char.268
Quanto char.269
Super eo char.267
Salubriter char.269
Tua char.268
Tuas char.268
Verborum significatione char.297
Abbate char.300
Causa char.298
Cum in char.299
Cum tibi char.299
Cum clerici char.299
Cum olim char.300
Cum inter char.301
Dilecto char.301
Ex parte el primo char.299
Ex parte el ſcō char.302
Ex parte el terzo char.302
Horus char.298
Innouate char.297
Joseph char.297
Intelligentia char.297
Jus char.298
In bis char.298
Nam ⁊ rex char.297
Nam ⁊ ego char.297
Nihil char.298
Nouimus char.301
Olim char.299
Propterea char.298
Pactum char.298
Quod dicitur char.297
Quāuis char.298
Quesiuit char.298
Querenti char.299
Quid per char.299
Super char.301
Tua char.302
Transmisse char.302
Venerabili char.299

Finis.

Decretales: cum summarijs suis
et textuum diuisionibus. ac
etiam rubricarum con
tinuationibus.

Decretaliũ hanc gregorianaz compillationem candide lector habes illustrataz lucubrationibus Clarissimi vtriusqz iuris doctoris Domini Hieronymi Clarij Brix. cũ quibusdam additamentis suis preter emendationem: certe rem nouã taz pro summulis additis singulis decretalibus cum earum diuisionibus ac continuationibus rubricarum q̃z etiam casibus preserti difficilioribus sine quibus q̃z plures decretales facile intelligi nõ possunt z notabilibus locis i tertu ac magistralibus glosis sic diligẽter: vt vides signatis miro ordine pro communi studẽtũ vtilitate. Aureis etiaz impressionibus Venetis Baptiste de Tortis tricentis z bis mille exemplaribus.

1498

H 8037

a Regorius. In huiusmodi libri principio gnaz precipue
g sunt prenotanda: videlicet que sit intentio: que materia: que
utilitas: cui parti philosophie supponat: quis modus agendi: z qs libri titulus. ¶ Intentio dñi gregorij in hac pñti cõpilatione fuit diuersas constitutiões z decretales eplas predecessoz suoz in diuersa dispsas uolumia seu compilatiões: que difficultates studẽtibus igerebant: in vnã cõpilationez resecatis supfluis ad utilitatẽ legentiũ ac studentiuz reducere: put in eiusdẽ dñi gregorij constitutione euidentius declarat. ¶ Materia i b opere sunt ipse pstitutiones: z decretales epistole sub singulis titulis collocate. ¶ Utilitas est ut his lectis z itellectis sciam⁹ discerneꝛ int equũ z iniquũ: et vnicuiqz reddere qõ suũ ẽ: z in b iustitia cõstistit: vt insti. de iust. z iur i pn. z. xij. q. i. cũ ꝺuotissimã. ¶ Supponitur ethice. i. morali scietie: sicut z alij libri iuris. vnde etiam dicit imperator: legibus nostris hoiũ mores intẽdim⁹ corrigere. C. de secund. nup. l. i. ¶ Modꝰ agẽdi talis est. Diuidit. n. opus suum in gnqz partes. In prima parte tractat de summa trinitate z fide catholica z de constitutõibus de rescriptis de iudicib⁹ z eorum officijs. In scõa parte tractat de iudicijs z cooperantibus ad iudicia. In tertia parte tractat de vita z honestate clericoz z rebus eoz z ecclesiarũ. In quarta de spõsalib⁹ z matrimonijs z impedimentis eoz. In quinta de accusatiõib⁹ z criminib⁹ z penis eoz. Et sic terminat tractatũ suũ ipsũ diuidens in gnqz partes ad similitudinem gnqz sen suz corporis: quos qlibet q iudicat habere debet: aliter non est idone⁹ iuder. sic enim oĩs copula coniugalis restricta est vsqz ad quartũ gradũ ad similitudinem quattuoꝛ humorũ uel elemẽtorũ corpis hũani: vt. j. ꝺ cõsan. z affi. nõ debet. §. phibitio. ¶ Dicẽs: Gregoꝛi⁹ episcop⁹ seru⁹ suoꝛũ dei z. z hic est libri titulus.

b Seru⁹. sic etiam imperatoꝛ appellat se seruuz. C. de offi. pre. preto. aphrice. l. i. circa pn. vel dic q dicit ex hũilitate: qa q maioꝛ est vestrũ: fiat sic̃ ministeꝛ vester. ix. q. iij. null⁹ pmas matth. xx. luce. xxij. z mar. c. x. vel seru⁹ dicit: qꝛ sicut per seruũ acqrit domino. insti. per qs perso. nobis acq. circa prin. ita etiam per dominũ papã cuilibet ecclesie potest acqri. j. de censi. cũ instantia: in particula q decisa est de prin. j. vt li. pen. ecclesia. ij. sic per imperatoꝛẽ acqrit hoib⁹. in auc. consti. que digni. fi. libe. a pa. po. §. illõ quoqz. col. vi. z noctes ducit insomnes: vt subiecti sẓ omni qete consistãt: in auc. vt iudices sine quoquo suffra. in prin. col. ij. z dicit imperatoꝛ: volũtarios labores appetim⁹: vt qetez alijs preparemus. in auc. vt diui. iussi. vel subscrip. babe. glozioſſi. qsto. in prin. col. viij. z. j. de resti. spo. c. frequens.

c Filijs. bene dicit filijs: qꝛ solũmodo pfiarchas archiepos z epos fratres appellat: oĩs alios filios. j. de cri. fal. quam graui.

d Bononie cõmozãtib⁹. z ita non in castris: qm̃ si in castris studeant: beneficia ex priuilegio sibi concessa occasiõe studij hr̃e non debẽt. j. ꝺ cleno resi. tue fraternitatis. ¶ Preterea ex quo dicit bononie: non vr̃ q alijs mittanꝰ alibi studentib⁹. z sic nõ tenenꝰ recipere hãc cõpilationem: qꝛ lr̃e pape non extendũtur ad alios q̃ ad eos quibus mittũtur uel que continẽtur in eis. ar. j. de offi. dele. p. z. g. z. c. gratum. z. c. cum olim. Sed non est ita. omnes enim tenenꝰ ad obseruationem hui⁹ cõpilationis: sed propter studiũ quod est bononie cõmunius z generalius precipue in vtroqz iure: z ibi quasi de oĩb⁹ partib⁹ mundi sunt studentes ideo poti⁹ bononie diriguntur: z ita omnes tenenꝰ hanc compilationem obseruare. que nec possent nec debent singuloꝝ auribus intimari. xvi. di. quod dicitis. z. j. de post. prela. ad hec. z constitutio principis post duos mẽses a tempore publicationis omnes astringit: in auc. ut facte noue consti. circa prin. col. v. z. j. ꝺ senten. excom. nouerit.

e Salutem. per talem salutationẽ non tollit excõicatio: si aliq scholares vel magistri essent excõicati tẽpore publicationis. j. de sen. excõ. si aliquã do vbi de hoc. Ber.

Regorius[a] episcopus seruus[b] seruoꝝ dei ¶ Dilectis filijs[c] doctoribus z scholaribus vniuersis bononie[d] cõmozãtibus salutem[e] z apostolicam benedictionẽ.

Rer[f] pacificus[g] pia miseratõe dispposuit[h] sibi subditos[i] fore pudicos[k] pacificos[l] z modestos[m]. Sed effrenata cupiditas[n] sui ꝓdiga[o]: pacis emula: mater litiũ: materia iurgiorum: tot quotidie noua litigia[p] generat: vt nisi iusticia[q] conatus eius sua virtute reprimeret: z questiões ipsius implicitas explicaret: ius humani federis litigatoꝝ abusus extingueret z dato libello[r] repudij cõcordia extra mũdi terminos exularet. Ideoqz lex ꝓditur[s]: vt appetitus noxius sub iuris regula limitetur[t]: per quam genus humanum vt honeste[v] vi-

a Regorius. In huiusmodi libri principio gnaz precipue sunt prenotanda: videlicet que sit intentio: que materia: que utilitas: cui parti philosophie supponat: quis modus agendi: z qs libri titulus. ¶ Intentio dñi gregorij in hac pñti cõpilatione fuit diuersas constitutiões z decretales eplas predecessoz suoz in diuersa dispsas uolumia seu compilatiões: que difficultates studẽtibus igerebant: in vnã cõpilationez resecatis supfluis ad utilitatẽ legentiũ ac studentiuz reducere: put in eiusdẽ dñi gregorij constitutione euidentius declarat. ¶ Materia i b opere sunt ipse pstitutiones: z decretales epistole sub singulis titulis collocate. ¶ Utilitas est ut his lectis z itellectis sciam⁹ discerneꝛ int equũ z iniquũ: et vnicuiqz reddere qõ suũ ẽ: z in b iustitia cõstistit: vt insti. de iust. z iur i pn. z. xij. q. i. cũ ꝺuotissimã. ¶ Supponitur ethice. i. morali scietie: sicut z alij libri iuris. vnde etiam dicit imperator: legibus nostris hoiũ mores intẽdim⁹ corrigere. C. de secund. nup. l. i. ¶ Modꝰ agẽdi talis est. Diuidit. n. opus suum in gnqz partes. In prima parte tractat de summa trinitate z fide catholica z de constitutõibus de rescriptis de iudicib⁹ z eorum officijs. In scõa parte tractat de iudicijs z cooperantibus ad iudicia. In tertia parte tractat de vita z honestate clericoz z rebus eoz z ecclesiarũ. In quarta de spõsalib⁹ z matrimonijs z impedimentis eoz. In quinta de accusatiõib⁹ z criminib⁹ z penis eoz. Et sic terminat tractatũ suũ ipsũ diuidens in gnqz partes ad similitudinem gnqz sen suz corporis: quos qlibet q iudicat habere debet: aliter non est idone⁹ iuder. sic enim oĩs copula coniugalis restricta est vsqz ad quartũ gradũ ad similitudinem quattuoꝛ humorũ uel elemẽtorũ corpis hũani: vt. j. ꝺ cõsan. z affi. nõ debet. §. phibitio. ¶ Dicẽs: Gregoꝛi⁹ episcop⁹ seru⁹ suoꝛũ dei z. z hic est libri titulus.

In nomine sancte trinitatis amẽ. Cõpilatio decretaliũ gregorij. ix.

intentuz iuris generalis. Scõo narrationẽ in qua oñdit finalẽ intentuz hui⁹ cõpilationis seu iuris particularis: ibi sane. Tertio cõcludit ibi: volentes. ¶ Prima subdiuiditur: qꝛ primo ponit finẽ viatoris. i. hoĩs ad quẽ adeo disposit⁹ est. Secũdo cãm deuiatiõis ab hoc fine ibi: sz effrenata. Tertio vt ad debitũ finẽ viatoꝛ deducat cõcludit legẽ necessariã z oñdit tres virtutes ac ꝓpetates legis ibi: iõqz lex ꝓdit: scõa ps subdiuidit: ga ¶ Prio ponit euẽtũ circa cõstitutiões ecclesiasticas correctõi sũmittẽdas: z põit materiã z cãz impulsiuã hui⁹ cõpilatõis. Secũdo cõcludit cãm finalẽ ibi: ad cõez. Tertio cãz coadiuuatiuaz ibi: p dilectũ. Quarto formalẽ ibi: resecatis. Et hec diuisio sufficit p sũmario. Abbas sic.

f Rer. alibi appellat imperatoꝛ. ri. q. iij. iulianus.

g Pacificus. qui ut pacẽ doceret venit in mundũ. xxiij. q. i. nisi bella. regnũ tñ eius nõ est de hoc mũdo. e. cã. q. iii. §. i. z in euãgelio Jo. c. xviij. T. Z.

h Dispposuit. s. p prudentiaz z pdestinationẽ non necessitate qꝛ vasis ire ꝛc. xxiij. q. iij. nabuchodonosoꝛ. de pe. di. iiij. §. sic itaqz. z i pcedẽtib⁹ z seqntib⁹. §

i Subditos. i. predestinatos q si etiã peccãt cozã dño dicũt peccare: de pe. di. i. z uenit: qui etiã si peccãt: nihilomin⁹ saluabuntur. de pe. di. iiij. sic itaqz. Contra primũ dictũ est. de pe. di. iiij. §. hanc societatem.

k Pudicos. i. castos. sic z liberatoꝛ subditos suos castitatẽ suare hortat. vnde dicit: castitas sola est que cum fiducia possibilis ẽ deo alas pñtare: i auc. de lenõib⁹. §. sancim⁹. col. iij. q̃ suaderi põt. imperari vo si põt. xxij. q. i. integritas. vñ debem⁹ esse pudici qꝛ impudicus oculus impudici cordis est nuncius. xxxii. q. v. nec solo.

l Pacificos. i. pacẽ custodientes. vnde etiã dicit: beati pacifici qm̃ filij dei vocabuntur. xxiij. q. i. noli. z mat. c. v. T. Z.

m Modestos. i. tẽperatos qꝛ quilibet debet habere in se tẽperantiam: ut sciat seruare misericordiã z rigorem: uel simul vtrũqz. xlv. di. disciplina. Ber.

n Cupiditas. que est radix oĩum malorum. xlvij. di bonoꝝ. in auc. ut iudices sine quoquo suffragio. §. cogitatio. col. ii. z hoc idez innuitur. de pe. di. ij. §. quia radix oĩum post illum. §. ex premissis. Ber.

o Prodiga. quia non solum rerum: sed etiam fame quis ꝓdigus est: vt habetur. C. de his qui pe. no. l. i. j. de. er. prela. er lr̃is. z talis crudelis est q famaz suã negligit. xij. q. i. nolo. z vere. qꝛ oĩs etas ab adolescẽtia prona est in malum xij. q. i. omnis etas. z omnis creatura sub vitio est. de pe. di. ij. §. charitas ad fi. z humana natura quodãmodo labitur ad delicta. in auc. de monachis. §. si qs igit. col. i. z procliu⁹ est hoĩum cursus ad voluptatẽ z natura ẽ imitatrix vitioꝝ xx. q. iij. pcliu⁹ vñ claudian⁹. ¶ Procliuioꝛ vsus i peiora vak: sz i eo qõ dicit ꝓdiga vr̃ sibi ꝓria lr̃a ista: qꝛ primo dicit cupiditas: qꝛ qui est cupidus nõ est ꝓdig⁹ sic intellige cupiditas referr̃ cõtũ ad retentionẽ tẽporaliũ: prodiga quãtũ ad euacuationem virtutum. qꝛ vnũ expellit aliud. xxxij. q. i. cum renunciatur. Ber.

p Litigia. hoc ideo dicit: qꝛ humana natura prona est ad dissentiẽdũ. j. de cõcess. ꝓben. qꝛ diuersitatẽ. z. ff. ad trebel. qꝛ poterat. z de cõ. di. iiij. sicut i sacramẽtis. z. ff. de arbi. item si vn⁹. §. ult. z nouas deproperat edere formas. C. ꝺ ueiu. enu. l. ij. §. sed qꝛ diuine: z natura introductũ est: ut plura sint negocia q̃ vocabula. ff. de prescrip. uer. naturalis. vnde dicit imperatoꝛ q̃ natura nouitates quotidie nititur inuenire. vt in auc. quibus modis naturales efficiantur legitimi. z sui. §. si qs uero. col. vi. z iõ nouis morbis noua cõuenit antidota ꝓparari. j. de iura. calũ. ceterum. z uaria experimenta morboꝝ uaria vos cogunt remedia inuenire. l. di. ut constitueꝛef: z q̃ medicamẽta morbis erhibẽt: hoc iura negocijs: in auc. hec pstitutio que inouat constitutionẽ in prin. col. viij. z que ꝺ nouo emergunt: nouo auxilio indigẽt. ff. de inter. ac. ꝺ etate. §. ex causa. z. ff. ut i pos. lega. l. plane. z. ff. de uen. unspicien. l. i. in pn. z. j. de offi. delega. i sinuãte z. j. de exceptio. pastoralis. j. de resti. pñtium. z. c. penultimo.

q Justicia. que ab alijs virtutib⁹ augeri z ad mai⁹ apparer̃ desiderat. in auc. de referendarijs. §. propterea. col. ij.

r Libello repudij. quem olim maritus dabat vxori. j. de diuoꝛ. gaudemus i fi. z. ff. de diuoꝛ. l. ij. §. in repudijs.

s Proditur. ut humana coerceatur audacia z tuta sit inter improbos innocẽtia. iiij. di. facte sunt aũt. nam per leges nemo benefacere cogitur: sed male agere prohibetur. xxiij. q. v. ad fidem.

t Limitet: limes est agroꝝ discretio. unde uersus. Limes erat positus litez vt discerneret agri. j. de ꝺ. sig. forus.

v Honeste uiuat ꝛc. hec sunt tria precepta legis de quibus habes. ff. de iusti.

ℭ iure.l.iusticia.§.i.ℭ instī.eo.ti.§.iuris precepta.ℭ sic sunt intelligēda honeste viuere quātū ad se:in his.s.que nobiscū agimus:ℭ que honestas circa mrīmonium consideratur.ff.de ritu nup.l.semper.xxi.di.nicena.ℭ circa mores.ff.de tu.ℭ cu.datis ab his.l.scire.§.pe.ℭ.§.vl. Ber.

a ℭ Alterū nō ledat.in his.s.q̄ circa alios agimus:vnde illud quod tibi nō uis fieri alijs nō facias in prīn.de cretoꝝ di.i.hūanū genus ℭ.j. de ma.ℭ obe.c.dilecti.

b ℭ Jus suū vnicuiqꝫ. siue sit pena afficiendꝰ siue premio remunerādus.di.iij.c.fi.ℭ.j.ti. pr.c.firmiter.§.i.in fi.ℭ p hoc dicitur seruire deo sibi ℭ prio. ℭ summū bonū in vita est insti ciam colere:ℭ ius suū vnicuiqꝫ tribuer.xij.q.ij.cū diuotissimā ℭ per hoc qō dicit vnicuiqꝫ:dat intelligi qualiter debeat se habere erga superiorē parē ℭ subditum.

c ℭ Cōstitutiones.ꝑstitutio est quā princeps facit ꝓprio motu decretalis epistola est qñ respō det ad cōsuetudinē.j.de sen.ex cō.c.si concubine.

d ℭ Similitudinē.idē dicit imperator ℭ candez cām assumit. C.de nouo co.cōpo.in.iij.consti.in prīn.

nat:alterū[a] non ledat ius[b] suū vnicui qꝫ tribuat informat. Sane diuersas ꝑstitutōes[c] ℭ decretales epistolas ꝑdecessoꝝ nr̄oꝝ in diuersa dispersas volumina:quarum aliqua ꝓpter nimiaꝫ similitudinē[d] et quedā ꝓpter cōtrarietatē[e] nō nulle etiam ꝓpter sui plenitatē ꝓfusionē inducere videbant.alique vero vagabant[f] extra volumina supradicta que tanquā icerte frequēter i iudicijs vacillabāt. Ad cōem ℭ maxime studentiuꝫ vtilitatē p dilectuꝫ[g] filiū fratrē raimundū capellanū ℭ penitentiarū nostrum illas i vnū volumē resecatis[h] superfluis

prouidimus redigēdas:adijcientes cōstitutōes nostras ℭ decretales epistolas p quas nonnulla que in prioribus erāt dubia declarāt[i] volētes igit vt hac tantum ꝓpilatione vniuersi vtant in iudicijs[k] ℭ i scholis: districtius prohibemus ne quis p̄sumat aliaꝫ facere absq̄ auctoritate sedis ap̄lice speciali.

Rubrica De sūma trinitate ℭ fide catholica.

I No.iij.in ꝓcilio generali

ℭ Tractat de trinitate ℭ ipsi⁹ operibus de fide ℭ articulis fidei et de sacramentis ecclesie vbi etiā inter serit de ordine.

argumentum non apparentium ℭ dicitur substantia sperandarum rerum:quia sperare debemus quod dictum est a prophetis esse futuꝝ:argumentum nō apparēs rium dicitur:quia per pphetias iam completas debemus habere argumentum.i.probationez non apparentem de futuris ꝓplendis.s.de die iudicij ℭ de fine mundi. Sed videtur q̄ diffinitio ista nō sit bona:quia vera diffinitio cōuertibilis debet esse cū suo diffinito.sed hec non est conuertibilis quia spes similiter est substātia sperandarum rerum. vnde videtur inferendum:q̄ fides est spes quod est falsum. Item hec diffinitio videtur loqui tantum de futuris:cum fides sit tam de presentibus q̄ de preteritis ℭ futuris:eo q̄ habet se ad omnia.ad preterita:quia credendū est Christum fuisse natum ℭ passum.ad p̄sentia :quia credendum est q̄ ipse sit qui in altari quotidie conficitur.ℭ ad futura quia credere debem⁹ ipsum venturum ℭ iudicaturum viuos ℭ mortuos:ℭ ita videtur esse insufficiens ista diffinitio:ℭ licet diuersa tempora comprehendat:vna tamen fides esse videtur.vnde satis potest dici q̄ non est vera diffinitio: ꝫ quedam notificatio fidei ab apostolo dicta. ¶Potest autem magistraliter diffiniri. Fides est voluntaria certitudo absentium infra scientiam ℭ supra opinionem constituta. Scientia enim habet cognitionem :fides vero non.vnde dicit Augustinus. fides est credere quod non vides : de peni.distinc.iiij.in domo. ¶ Species autem fidei sunt due vna est formata quam habent boni ℭ sancti.est ℭ alia informis:quam habent mali ℭ etiam demones ℭ infideles:ℭ existentes in mortali peccato ℭ fides corum caret forma.prima est virtus a qua dicuntur fideles quicunqꝫ baptizantur.de consecra.distinc.iiij.q̄ autem apud.ℭ talis fides dicitur informata charitate.vnde sic potest diffiniri: fides est qualitas qua quis credit quod diligit:charitas dignior est penes quam consistit omne meritum:ℭ est fons viuus cui non communicat alienus. scilicet a fide.j. de regu.licet in fi.ℭ de peni.distin.i.omnis qui non diligit.§.item vt christus ait.vnde dicitur fides nostra est virtus quaꝫ charitas cōmunicatur. vnde dicit Augustinus. fides que per dilectionem operatur est fundamentum omnium virtutum.i.q.i.cum paulus ℭ apostolus ita diffinit: hec est fides que per dilectionem operatur:de pe.dist.iij.§.itez sine charitate:ℭ non ea que demonū est.qua credunt ℭ contremiscunt. De fide informata charitate dicit abacuch ꝓpheta iustus meus ex fide viuit. Fides nostra est eadem in substantia cum fide antiquorum vt dictum est:quod probat euangelium.turbe autem que precedebant ℭ que sequebātur clamabant dicentes osanna filio dauid. Distant tamen in qualirate: quia quod ipsi credebant de futuro:nos credimus de preteritis.s.christum natum ℭ passum. ¶ Principales autem articuli fidei nostre sunt septez ſm q̄ septem sunt dona spiritussancti:quos quilibet xp̄ianus scire tenetur de rici explicite;laici implicite:ℭ credere sicut tenet ecclesia ℭ sunt hi:incarnatio siue natiuitas.baptismus:passio xp̄i siue mors eius:descensus ad inferos:resurrectio:ascensus in celum:aduentus eius in iudicium de quibus habes in prima constitutione firmetur:pro quibus Joannes in apocalipsi legitur fleuisse vbi dicitur: vidi librum signatum.vij.sigillis formā imprimentibus in celo ℭ in terra ℭ apud inferos:ℭ nemo fuit dignus aperire librum nisi leo de tribu iuda. Scōz quosdaz theologos sunt .xij. ar.fi.propter.xij.apostolos:qui eadem hora instinctu spiritussancti symbolum composuerūt.vnde dicitur symbolum a syn quod est simul ℭ bolus quod est morsellus:quia vnusquisqꝫ apostolorum suum morsellum idest partem suam apposuit:ℭ est aliud symbolum maius:quod cantatur in missa in nicena synodo factum propter grecos qui nō credebant q̄ spiritussanctus procederet ab vtroqꝫ.de consecra.distin.v.c.vlti.ℭ penulti. Est ℭ tertium symbolum athanasij:quicunqꝫ vult quod cātatur in prima.istud potest appellari quartuꝫ symbolum:ℭ ita sunt modo quattuor sicut quattuor euangeliste:sed verius est q̄ articuli veri tātum sunt. vij. de quibus dictum est. ¶ Premium vero credentium est vita eterna. ¶ Pena vero non credentium est gehenna perpetua iurta illud:hec est fides catholica:quam nisi qsqꝫ fideliter firmiterqꝫ crediderit:saluus eē nō poterit:ℭ qui crediderit ℭ baptizatus fuerit saluus erit.j.de bapti.ℭ eius effectu:maiores. Bernardus.

b ℭ Declarātur.j.de regula.statuimus.que exponit illa consulti.

k ℭ In iudicijs.sic ergo videt q̄ oībus decretalibus istis vti possumus in iudicijs:qz indefinita equipollet vniuersali.xix.di.si romanoꝝ.ℭ.j.de priuile. quia circa.ℭ.ff.de serui.sicut.ff.de ser.vr.pre.l.si seruitus.ℭ ita non est hic aliqua indulgentia sine dispēsatio qō falsum est imo multe sunt:ℭ idulgētia nō dz trahi ad ꝓñtiam.vij.q.i.petisti.ℭ instī.de iu.na.§.plane dicas q̄ ꝓpter vnā decretalem uel duas aut plures nec plus nec minus est:ℭ est si.de conse.dist.ii.reuera. vbi dicit q̄ oēs illi qui māducauerūt de māna illo:qō pluit filijs israel in deserto mortui sunt.ℭ tñ calepb ℭ iosue nō fuerūt mortui in deserto.imo intrauerunt terrā ꝓmissionis.lxxvi.di.ieiunū.ℭ ita modicū nō nocet.nā modica res non inducit simoniam.j.de simo.ℭ si qōnes ar.j. qz ꝓ modica re dat actio furti.xiiij. .q.vlti.c.vlti.ℭ pro sex solidis tñ cōmittit simonia.j.de simo.ex tue fraternitatis:ℭ pro vna gallina cōmittit furtū.instī.de rerū di.§.gallinarū.so.dic in talibus affectus ℭ intētio cōmittentis ꝓsiderat.uel dicas qō dicit in scholis:refertur ad decretales illas que continent indulgentiā siue dispēsationē:qz ille debēt legi in scholis:vt per doctrinā sciatur vbi ℭ quando sit dispensandū:q̄ vero ius cōe ꝓtinent:referunt ad vtrūqꝫ qz illis vtimur in iudicijs ℭ i scholis. Si ꝙ decretalis aliqua decetero inueniat extra cōpilationem istā:quid fiet:tene qō dicit.j. de fide instru.c.pastoralis. ¶Hic precipit papa vt tñ hac compilatione vniuersi vtantur. Quid erit si aliq uellent vti ℭ legere prioꝝ:dico q̄ illi essēt excōicādi q faciūt ꝫ mandatū principis.j.de ma.ℭ obe.si qs.ℭ.xxv.q.i.generali.

Rubrica. De summa trinitate ℭ fide catholica. Qm̄ oē qō non est ex fide peccatum ē.xxviij.q.i.§.i.ad roma.xiiij.ℭ.j.de prescrip.qm̄ oē.ℭ ordo nostre reparatōis a fide sumpsit exordiuz:nō de fide ca. primo ē agendū. Et qz i fide primo instrui debemus vt sic ad baptismū credulī veniamus.de conse.di.iiij. ante baptismū videndum est ergo quid sit fides prout hic accipitur:ℭ quot modis accipiatur fides.ℭ quot sint species fidei:ℭ quot articuli:quod premium credentium . et que sit pena non credentium. ¶ Fides enim multis modis dicitur. Dicitur fides qñ qz idem quod sacramentum bap.xlv.di.de iudeis.ℭ.j.de bap.ℭ eius effec.debitum. Item dicitur fides castitas thori.xxvij.q.ij.coniuges.ℭ.j.de iureiur.quē admodū.ℭ est vnū de tribus bonis matrimonij.e.causa.ℭ questione. omne itaqz. Item dicitur fides securitas siue pactum que etiam hosti seruanda est.xxiij. qō.i.noli. Item dicitur fides quandoqz ꝓscientia.j.ō rest.spo.litteras.ℭ.j.ō p̄ scrip.quoniam omne quod non est ex fide.i.ex conscia.de pe.dist.iij.querat.§. Item illud ambrosij. Item dicitur fides credulitas secundum quā credimus id quod non videmus.fides enim est de re non visa.de pe.dist.iiij.in domo.vnō etiam dicitur:fides non habet meritum cui humana ratio prebet experimentuz. Item dicitur fides ꝓmissio.instī.de rerum di.§.vendite. Item alio modo dicit

Primiter. Non solet summari sed pro summario diuiditur in duas partes principales. Secūda ibi vna vero. Prima tractat de summa trinitate ⁊ eius operibus de fide catholica ⁊ articulis fidei. Secunda pars principalis tractat de sacramentis. Et Primo de sacramento eucharistie inferens de sacramento ordinis. Secundo de sacramento baptismi ibi. Sacramentum. Tertio de sacramento penitētie. ibi. Et si post Quarto. de sacramento coniugij. ibi. non solum. Abbas Siculus.

a Firmit. Hoc ideo dicit: quia ordo fidei nostre probari non potest: ⁊ quia vbi ratio deficit. fides supplet. ō cōse. di. .ij. reuera in fi. vt quod sermo sonat effectus sentiat. i. fides. de con. dis. vlti. c. vlti. ⁊ de con. dis. iiij. nil est aliud. arg. qa fides est de re non visa: de pe. dist. iiij. in domo in fine.

b Credimus. hoc ideo dicit quia dubius in fide infidelis est. j. de bere. dubius. argu. trij. q. .i. omne quod in fi. ⁊ est simile de accusato contra quem nihil est ꝓbatum: ⁊ sic dubius quando se non purgat. Et qr fides est exordiuz nostre reparatiōis: ideo prius de ea premittit: qr prius homo debet instrui in fide: de consecratione. distinctione. iiij. añ baptismum. ⁊. c. ante. xx.

c Simpliciter. fides enim simplicibus verbis ē ꝓponenda. xxiij. distin. qui episcopus. ⁊. xxiiij. di. quando. sic ⁊ testimonium debet esse purū. iij. .q. ix. pura. ⁊ simplex debet esse ꝯstitutio: similiter ⁊ lex. iiij. dist. erit añt. sic ⁊ quelibet scriptura si obscure loquatur ꝓ non scripta habetur. ff. de bis que ꝓ nō scrip. ba. l. i. sic ⁊ testimoniū obscurum nō ualet. j. de ꝓba. in presentia: ⁊. j. de testi. cum clamor. ⁊. ff. de interro. ac. de etate. §. nihil interest ⁊ generaliter nunc̄ per extranea uerba res est proponēda sed per vsitata. arg. xxxvij. di. relatum.

d Unus. hoc dictum fuit ad differentiam plurium planetarum. quos quidam colebant tanc̄ deos.

e Est verus. dictus est ad differentiam fictorum.

f Eternus. hoc ideo dicit: qr miserico: die dei nec mēsuras possum⁹ ponere nec tempora diffinire de pe. di. i. multipler. ⁊. xxvi. q. vi. is qui.

g Immensus. i. sine mensura. vnde dicitur inter omnia non inclusus extra omnia non exclusus: super omnia non elatus.

h Incōmutabilis. xxij. q. iiij. incōmutabilis. ⁊ tamē dat cuncta mouere vnde boetius: stabilisq3 manens dat cuncta moueri ⁊c. sepe tamē mutat sniam suam: vt ibi dicitur. ⁊. c. vnusquisq3. in fi.

i Incomprehensibilis. vnde in ue. le. dicitur. bestia que montem tetigerit lapidabitur. ⁊ illud: accedet homo ad cor altum: ⁊ exaltabitur deus ab eo. ⁊ illud. O altitudo diuitiarū sapientie ⁊ scientie dei c̄ incomprehēsibilia sunt opera eius ⁊ inuestigabiles vie eius.

k Omnipotens. qr omnia potest que decent eius potentiā: ⁊ que posse est aliquid posse. vnde peccare nō pōt: qr peccare non est aliquid posse. ut ait Augusti. immo est aliquid non posse: ut de pe. di. ij. §. charitas.

l Ineffabilis. vnde illud sapiētiā eius qs enarrabit: q3 si diceret nullus.

m Simplex omnino. Nota c̄ duplex est cōpositio. Est enim ꝓprie compositio partis ad partes: ut in rebus corporalibus. Itē est cōpositio proprietatis ad subiectū vt rationabilitas in anima. Itez forme ad substātiā ⁊ substantie ad formam: nulla istarū cōpositionum cadit in eundez ⁊ ideo dicit simplex omnino. i. in quolibet sensu cōpositionis. Et pone quasi simile in anima: cuius substantia simplex est. ⁊ tamen tria reperiuntur in anima. Intellect⁹ qui preconcipit: ratio que discernit: ⁊ memoria que conseruat. intellectus preconcipiens patri primo operanti comparatur. Ratio discernens comparatur filio qui est sapientia patris disponens omnia in celo ⁊ in terra. Memoria conseruans comparatur spiritui sancto qui omnia bona corroborat ⁊ confirmat: sicut ista tria idem sunt in substantia cum anima: sic tres persone pater ⁊ filius ⁊ spiritussanctus idem sunt in substantia.

n Coomnipotentes. ut in symbolo athanasij: sed tamē ñ tres omnipotētes: sed vnus omnipotens.

o Coeterni. Sed contra videtur in dicto symbolo vbi dicit: ⁊ tamen nō tres eterni: sed vnus eternus. Solutio hic ponuntur adiectiue iste dictiones: ibi autē substantiue. hec est differentia: hic designat personas: ibi essentiā: sed tote ꝑsone coeterne sibi sunt ⁊ coequales.

p Simul ab initio partis vnde salamon: qui manet in eternuz creauit omnia simul. vnde in genesi. In principio creauit deus celū ⁊ terrā: qō simul factum fuit: sed simul dici non potuit.

q Humanam. qr prima die angelos creauit: ⁊ sexta die creauit homines.

r Quasi communem. i. mediam inter angelicā ⁊ mundanam. uel communem. i. vtriq3 conformem: quia in plurib⁹ cō formatē cuz angelis scilicet in ratione ⁊ discretione: ⁊ in multis cum inferioribus creaturis: qa sentimus cum illis ⁊ in pluribus alijs.

s Diabolus. dicitur criminato: ⁊ est grecū vocabulum.

t Demones. demon interpretatur sciens: ⁊ est ar. ex hac littera qꝯ de bono procedat malus quod est falsum vt hic exponit quia angelus nō habuit remedium sicut homo: qr homo peccauit per suggestionez angelus per se sine alterius suggestione vt dicit littera sequens.

v Creati sunt boni. Nūquid est idem de homine: videtur qꝯ non per hoc quod dicit apostolus. Eramus enim natura filij ire sicut ⁊ ceteri: a qua nullus liberatur nisi per fidem. de cōse. distinc. iiij. firmissime. dicas qꝯ homo ab initio bonus creatus fuit sicut ⁊ angeli ⁊ in charitate: vt de pe. distinctione. ij. §. romanos. uer. Adaz vero. ⁊. c. sequen. ⁊. c. princeps. videtur qꝯ homo creatus fuit īmortalis. de cōse. distin. iiij. placuit igitur: versus fi. distin. ⁊ auctoritas predicta sic debet intelligi eramus enim natura filij ire. i. eramus debitores. i. digni pena eterna. ire .i. pene eterne. natura. i. inseparabili vitio. s. originali peccato. originale enim peccatum ita inberet humano generi sicut esset ei naturale: qr sicut natura nos non deserit dum sumus: ita nec originale peccatum: sed tamen post baptismum non nocet. de cōse. distin. iiij. c. ij.

x Per se. i. ex proprio defectu.

y Suggestione. ⁊ ideo magis puniendus est diabolus c̄ ipse faciens. lxxxvi. di. tāta. nec illud excusat diabolum. si homo illud alias facturus esset. ff. de ser. cor. l. i. §. qui igitur. licet videret qꝯ pro sola tantum hortatione non debet teneri. non. n. qui exhortat: mandatoris opera fungit. ff. de bis qui no. infa. ob hec verba in fi. nec id excusat hominem qꝯ cōsilio alterius fecit: quia debuit ⁊ potuit explorare apud semetipsum an expediret ei tale consilium. ff. man. l. ij. in fine. ⁊ si dubitabat potuit consulere peritiores. quare imputatur alicui. ff. de iu. ⁊ faci. ignorantia. l. regula. §. ij. ⁊. ff. de bo. posses. in bonorum in fi. ⁊. xxxvij. distic. §. vltimo. Jo.

z Dispositionem. hec fuit dispositio quia tria fuerunt tempora: tempus ante legez: ⁊ tempus sub lege: ⁊ tempus gratie. In tempore ante legem habebāt homines ius naturale: quo regebantur: quod consistebat in bis duobus preceptis contentis bis verbis. Quod tibi vis fieri mihi fac: quod non tibi noli. sic potes in terris viuere iure poli. distinctione. i. in principio. In tempore sub lege regebantur decalogo moysi dato adeo. ⁊ tunc contingebant omnia in figura. que completa fuerunt tempore gratie quando dei filius nos docuit precepta euangelica quibus hodie regimur. in quo scripture fuerūt complete. ⁊ hic est ordo ō quo hic dicit.

⁊ A tota trinitate. hoc ideo dicit quia inseparabilia sunt opera trinitatis. ō cō se. distin. iij. c. vlti. in fi. ⁊. xxviij. q. i. sic enim neq3 circa prin. per mediū colū. nec potest filius a se facere quicquam nisi quod viderit patrem facientez de conse. di. v. saluator in fi.

ꝯ Incarnatus. hic explicatur primus articulus fidei.

ꝓ Una hoc fuit figuratum in archa noe vbi fuit redemptio sanctoꝝ per duas naturas quo ad opinionem ⁊ ueritatem.

a Impassibilis. xxij. q. iiij. incōmutabilis. ⁊ habetur figura bis uersib⁹. Nil isaac patitur aries fit victima christo. Nec deitas patitur cum moriatur homo .xxij. q. ij. §. abraam. ⁊. c. se.

b Mortuus. hic explicatur tertius articulus fidei.

c Descendit ad inferos. quartus articulus.

d Resurrexit. v.

e Ascendit. vi.

f Venturus. vij.

a ¶ Hunc gestant. vnde apostolus: hoc mortale induet immortalitatem.
b ¶ Extra quam. xxiiij. q. i. quoniam vetus.
c ¶ Sacrificium. de conse. di. ij. nec moyses. vnde dicit. Rex sedet in cena turba cinctus duodena. Se tenet in manibus se cibat ipse cibus. Dicit augustinus ō carne beate marie carnē accepit: ⁊ eandē carnē ad manducandū ōdit ad salutē ō ꝓse. di. ij. accesserūt iudei. ⁊ hoc fuit significatū in ꝑsona dauid de quo dr ferebat dauid manibus suis: vt ibi dicitur. B.
d ¶ Sub specieb⁹ panis. hoc ex causa statutū fuit vt in alia forma sumeret ꝓpter horrorez vī dicit: nisi qs mānducauerit corpus meuz ⁊ biberit sanguinem meū ⁊c. audito hoc v̄bo scādalizati sūt discipuli ⁊ dixerūt: durus est hic ſmo. de ꝓse. di. ij. ꝑma de hoc sacramēto tradit. j. de cele. miſ. cum marthe.
e ¶ Scōm claues. no hic q nō pōt cōficere corpus xp̄i nisi fuerit ordinatus in forma ecclesie.
f ¶ Sacramentū v̄o baptismi. hic est scōus articulus q vltio ponit ⁊ hic exprimit forma baptismi quā seruat ecclesia: ō cō ſe. di. iiij. firmissime. ⁊. j. ō baptiſ. ⁊ eius effectu maiores.
g ¶ A quocūqz. a quocūqz ergo baptismus ꝓferat in forma ecclesie: ratū est vt. i. q. i. q̄ quidā. ⁊ ō cō. di. iiij. a quodā. ⁊. c. romanos. xxiiij. q. i. §. sed istud
b ¶ Cōiugati. no. q tres sūt ordines in ecclesia dei. s. virgines ꝓtinētes ⁊ coniugati. xp̄s enim plus amat virgines q̄ alios: q̄ spōte tribuit q̄ sibi non fuerat ipetratuz: ꝓtinētes etiā plus deo placent q̄ ꝯiugati: q̄ non expedit hoī ad regna celestia tēdēti accipe uxorē: vt. xxiiij. q. v tūc saluabit. ⁊ ea sūt in nr̄is officijs gratioza: que cū liceret ſi impendere tñ cā dilectionis impēdimus. xxviij. q. i. iaz nunc.

O Amnamus. Nec decretalis diuidit in duas ptes p̄ncipales. in ꝑma reprobat doctrinā abbatis Joachim: in scōa ibi. Reprobamus dānat illā Almerici. Prima pars facit q̄dz: quia Dño reprobat doctrinam abbatis Joachiz ꝑ magistrū snīaz quē ꝑsequit er primēdo motiua ⁊ rōnes ipsi⁹. Secūda ibi: nos aūt approbat snīaz magistri quā dānat Joachim. Tertia ibi: cū ergo rñdet auctoritati qua p̄ncipaliter mouebat Joachim. Quarta ibi: si qs: dānat tenētes opinionez Joachim. Quinta ibi: ī nullo protestatur pro monasterio cui prefuit Joachim.

i ¶ Nō est generās. adiunctiue tenetur idest nō generat licet sit persona generans.
k ¶ Asserit. s. Joachim.
l ¶ Quod ille. s. petrus.
m ¶ Et qui plātat. s. p̄dicādo.
n ¶ Et qui rigat baptizando in epistola ad corinthios.
o ¶ Unū corpus. vnione charitatis ⁊ spiritu. de conse. dis. iiij. queris a me.
p ¶ Ut sint vnum. i. eiusdem voluntatis.
q ¶ Nos vnum. s. vnione nature.
r ¶ Non enim. hic rñ. concilium auctoritatibus Joachim.
s ¶ Elit. s. Joachim.
t ¶ Pater ⁊ filius. pater dedit testimoniū deitatis qñ dixit: h̄ est filius meus dilectus in quo mihi bene cōplacui: ipsum audite. filius dedit testimoniū deitatis quādo in mōte trāsfigurat⁹ potentiā deitatis ⁊ speciē eterne beatitudinis ostendit. spiritussanct⁹ dedit testimoniū: qñ sup baptizatū in specie columbe regenit: uel qñ ad inuocationē nōis xp̄i corda credentiū impleuit..
u ¶ Et hi tres vnum. i. indifferens quo ad dandam gratiam. uel vnum. i. vnius substantie uel essentie.

p̄prijs resurgent corporib⁹ que nunc[a] gestāt vt recipiant ſm opera sua siue bona fuerint siue mala illi cū diabolo penā ꝑpetuā: ⁊ isti cum xp̄o gloriā sempiternam. ¶ Una vero est fidelium vniuersalis ecclesia extra[b] quaz nullus oīno saluat: in qua idē ipse sacerdos est sacrificium[c] Jesus christ⁹ cuius corpus ⁊ sanguis in sacramento altaris sub speciebus[d] panis ⁊ vini veraciter continentur: transubstantiatis paneī corpus ⁊ vino in sanguine potestate diuina vt ad perficiendum mysterium vnitatis accipiam⁹ ipsi de suo qō accepit ipse de nostro.
¶ Et hoc vtiqz sacramentum nemo pōt ꝓficere nisi sacerdos q rite fuerit ordinatus ſm[e] claues ecclesie: quas ipse cōcessit apostolis eorumqz successoribus Jesus xp̄us.
¶ Sacramētum[f] vero baptismi qō ad dei inuocationē ⁊ individue trinitatis videlicz p̄fis ⁊ filij ⁊ spiritussancti consecrat in aqua tam paruulis q̄z adultis in forma ecclesie a quocūqz[g] rite collatum ꝑficit ad salutē. ¶ Et si post susceptionem baptismi qsquā ꝓlapsus fuerit in peccatū per veram pōt semp penitentiā reparari. ¶ Non solūz autē virgines continentes verum etiam cōiugati[h] per rectam fidez ⁊ operationē bonam placentes deo ad eternam merētur beatitudinez peruenire. ¶ Item in eodez.
¶ Pater ⁊ filius ⁊ spiritussanctus vera vnione non collectiua seu similitudinaria sunt vna essentia substantia seu natura: cōtrariū sentientes vt heretici sunt censendi nisi ab errore resipiscāt: ⁊ correctiōi apostolice se. se supponant.

O Amnamus ergo ⁊ reprobamus libellum seu tractatum quez abbas ioachim edidit contra magistrū petrū lōbarduz de vnitate seu essentia trinitatis appellans ipsum hereticū ⁊ isanum pro eo q̄ in suis dixit sententijs: quoniaz q̄ dā sūma res est pater ⁊ filius ⁊ spiritussanctus: ⁊ illa nō est generans[i] neqz genita neqz ꝓcedēs vī asserit[k] q̄ ille[l] non taz trinitatē q̄ quaternitatem astruebat in deo videlz tres psonas: ⁊ illā cōmunem essentiam q̄si q̄rtā manifeste ꝓtestās q̄ nulla res est que sit pater ⁊ filius ⁊ spirituſſanctus: nec est essentia nec substantia nec natura: quāuis concedat q̄ pater ⁊ filius ⁊ spiritussanctus sunt vna essentia vna substātia vnaqz natura: ueruz vnitatem huiusmodi nō verā ⁊ ꝓpriā sed quasi collectiuā ⁊ similitudinariaz esse fatetur: quēadmodū dicuntur multi boies vnus populus: ⁊ multi fideles una ecclesia: ⁊ iuxta illud multitudinis credentium erat cor vnuz ⁊ anima vna: ⁊ qui adheret deo vnus spiritus est cuz illo: item ille qui plantat[m] ⁊ qui rigat[n] vnuz sunt ⁊ oēs vnum corpus[o] sumus ī christo. Rursus in libro reguz populus meus ⁊ populus tuus vnū sunt. Ad hanc autem suam sniam abstruendā illud potissimū verbū inducit qō xp̄s de fidelibus inquit in euāgelio: uolo p̄r ut sint vnum[p] in nobis sicut ⁊ nos unuz[q] sumus. ut sint cōsumati in unū. nō[r] eniz vt ait[s] fideles christi sunt unū. i. q̄daz una res que cōmunis sit oībus sed hoc modo sunt vnum. i. una ecclesia ꝓpter catholice fidei vnitatē ⁊ tandē vnū regnū propter vnionē idissolubilis charitatis quēadmodū in canonica Joannis apostoli epistola legit: q̄ tres sunt qui testimoniuz dant in celo pater[t] ⁊ filius ⁊. s. s. ⁊ hi tres[u] unū sūt: statiqz subiū gitur: ⁊ tres sunt qui testimonium dant in terra[x] spiritus[y] aqua ⁊ sanguis[z] ⁊ hi tres vnū sunt: sicut in quibusdā codicibus inuenit. ¶ Nos autē sacro approbante cōcilio credimus ⁊ cōfitemur cum petro: q̄ una quedaz summa res est incomprehensibilis quidem ⁊ ineffabilis que veraciter est pater ⁊ filius. ⁊. s. s. tres simul persone ac sigillatim quelibet earundem: ⁊ ideo in deo solūmodo trinitas est non quaternitas q̄ quelibet triū psonaruz est illa res uidelicet substātia essentia seu natura diuina que solū est vniuersoz̄ principiuz: preter qō aliud inuenire non pōt: ⁊ illa res non est generās[a] neqz genita[x] nec ꝓcedēs ſz est pater qui generat: ⁊ filius qui gignit ⁊ spiritussanctus qui procedit vt distinctiones sint in psonis ⁊ unitas in natura[a]. Licet igitur ali⁹ sit pater[b] ali⁹ fili⁹ alius spiritussanct⁹: nō tamen aliud ſz id quod est pater ⁊ fili⁹ ⁊ spiritussanctus idez

¶ In terra. s. q̄ christ⁹ fuit hō. j. de cele. miſ. in quadam.
¶ Spiritus. i. humana anima quam emisit in passione.
¶ Sāguis ⁊ aq̄. q̄ fluxerūt de latere xp̄i: ut in decre. pre. in q̄dā: ⁊ fuit vera aq̄ ⁊ nō aquaticus humor: vt quidā hereticī mentiuntur.
¶ Et hi tres vnū sunt. nō natura eiusdē substāte: ſz coopatione eiusdē mysterij: q̄ spūs p adoptionē nos filios dei fēcit aqua fecit nos filios dei per ablutionez baptismi sanguis per redemptionem gratie.
¶ Non est generās. i. non generat sed ē persona generans.
¶ Neqz genita. no. ad intelligentiā psonarū in trinitate q̄ nominū que dā sūt essentialia q̄dā p̄sonalia q̄dā notionalia Essentialia sunt q̄ in singulari numero dicuntur ꝓgrue de trib⁹ psonis sigillatim vt deus bonus deus iustus eternus oīpotēs ⁊ similia in plurali v̄o numero incōgrue dicunt iuxta illud athanasij: ⁊ non tres dij: sed vnus est deus. Personalia sunt q̄ supponunt psonā ⁊ in singulari numero trin. vt pater ⁊ fi. ⁊. s. s. Notionalia sūt que notāt distinctionē in psonis vt generans generata ⁊ ꝓcedēs. Ista notionalia cū veniunt adiectiue dicūtur tm̄ de psonis ⁊ nō de essentia: ſz qñ tenent substātiue tūc dicūtur taz de absentia q̄ de psonis. vñ hec ꝓpositio simplicit est v̄a: pr̄ ē generans. si hec dictio generās teneat adiectiue si ue substātiue. Si aūt dicatur substātia diuina ē generās. si hec dictio generans teneat adiectiue falsa est q̄ uellet notare distinctionē in diuina essentia si teneat substātiue v̄a ē: q̄ tunc ē sensus substantia diuina est generans. i. psona q̄ generat vñ noīa ista generās genita ⁊ ꝓcedēs adiūncta noīb⁹ psonaz̄ distinctionem notāt psonaz̄ iuncta vero cū noībus istis substantia natura seu essentia diuina tenentur substantiue: ⁊ notāt essentiā tātum.
a ¶ Natura. hec est illa summa res quā dixit magister. Ds.
b ¶ Alius pater ⁊ alius fili⁹. disiunctiua siue partitiua noīa vt vn⁹ aliqs aliud duo: ⁊ similia aliqñ significāt essentiam aliqñ non. Noīa partitiua iuncta cū noīb⁹ psonalib⁹ ⁊ nō essentialib⁹ in masculino ⁊ femenino genere notāt distinctionē in psonis: pater ē vnus. filius est alius. pater ⁊ filius

sunt duo. Jūcta vo nobus essentialibus ita ꝙ eis innitant essentiam notant. vt pater est vnus deus: pater ⁊ filius sunt vna essentia. In neutro vero genere tm essentiaz notant: pater ⁊ filius sunt vnū. i. vna res ⁊ ideo optime dicit. alius pater alius filius. i. alia ē persona patris ⁊ alia persona filij nō tamē aliud immo idem sunt in substantia vt iam patet.

a Orthodorā. i. rectā ab orthos qō est rectū ⁊ doxa qō est scriptura q̄si recta scriptura.

b Ei ōdit. vñ aug. nihil bz filius qō si nascendo a patre acceperit.

c Simplex omnino. ō hoc dicas: vt .s.c. pri.

d Procedēs. s. per inspirationez: de con. di. vlti. c. pe. in fi.

e Cū ergo vitas. dicit respōdēdo auctoritati p̄dicte volo pater ⁊c. ⁊ eā exponit quā inducebat p se ioachim ⁊ exponit q̄liter intelligaf hoc vbum vnum ⁊ p hoc etiā alijs auctoritatib⁹ respōdet.

f Drat. in euangelio ioannis.

g Unum in nobis. i. vniti nobis vnione spiritus.

b Unū sumus. hic in alia significatōe accipit hoc nomē vnū. i. vnione substantie seu nature ⁊ j. sequitur.

i In gratia. i. per gratiam.

k Florētino monasterio. nota ꝙ si auctor reprobaf: eius scripta sunt reprobāda. j. de hf. fraternitatis. imo ⁊ si bōa eēnt reprobarenf ratiōe auctoris: q̄ nō lz ei hoc facere. xvi. di. bene quidē. b vo lz auctor nō reprobef: q̄ ꝓfitef se fuare fidē catholicā tm scripta sua q̄ malaz habebant sententiam reprobantur.

l Corrigenda. ⁊ ideo paratus fuit corrigi: ⁊ se correxit vt sequif: nō vz dici hf̄icus lz quādoq̄ errasset ī fide. xxiiij. q. i. hec ē fides. ⁊. q. iij. dixit apostolus.

Rica. De ꝓstitutiōibus. Hec Rica pōt ad precedētia ⁊ sequētia sic connuari. Tractaturus auctor de iure p̄misit De sūma trinitate ⁊ fide catholica ꝑ sui opis fūdamēto: q̄ vbi fundamētū ōficit nbil supedificari potest. i. q. i. cū paulus. Et q̄ omne ius ꝓstat ex scripto ⁊ nō scripto: isti. de iure natura. gen. ⁊ ci. §. cōstat. Et. i. dist. §. cū itaq̄: ius aūt scriptū est certius ⁊ nobilius: ideo auctor premisit de iure scripto. s. de ꝓstitutionibus: ⁊ postea de iure non scripto. s. de consuetudine. Abbas Siculus.

omnino vt ſm orthodoram[a] ⁊ catholicam fidem consubstantiales esse credanf. Pater enim ab eterno filium generando suaz substantiaz ei dedit[b] iuxta quod ipse testatur: pater quod dedit mibi maius omnibus est: ac dici non potest q̄ partem substantie sue ille dederit ⁊ partem ipse sibi retinuerit: cum substātia patris indiuisibilis sit vt pote simplex omnino[c] sed nec dici potest q̄ pater in filium transtulerit suam substantiam generando quasi sic dederit eam filio q̄ nō retinuerit ipsam sibi: alioquin desijsset esse substantia. Patet ergo q̄ sine vlla diminutione filius nascēdo substantiaz patris accepit ⁊ ita pater ⁊ filius habent eandem substantiam: ⁊ sic eadem res est pater ⁊ filius necnon ⁊ spiritussanctus ab vtroq̄ procedens[d]. Cum[e] ergo veritas ꝑ fidelibus suis orat[f] ad patrem: volo inquiens vt ipsi sint vnum[g] in nobis. sicut ⁊ nos vnum[b] sumus: hoc nomen vnum pro fidelibus quidem accipitur: ut itelligatur vnio charitatis in gratia[i]. pro personis vero diuinis vt attendaf identitatis vnitas in natura: quemadmodum[k] alibi veritas ait: estote perfecti sicut ⁊ pater vester celestis perfectus est: ac si diceret manifestius: estote pfecti per fectione gratie: sicut[l] pater vester celestis perfectus est pfectione nature: vtraq̄ videlicet suo modo: quia inter creatorem ⁊ creaturam non potest tanta similitudo notari: quin inter eos maior sit dissimilitudo noranda. Si quis igitur sententiam vel doctrinam prefati ioachim in hac parte defendere vel approbare presumpserit tanquam hereticus ab omnibus euitetur. In nullo tamen propter hoc florentino[k] monasterio cui ipse ioachim extitit institutor volumus derogari: quoniam ibi ⁊ regularis est institutio ⁊ obseruantia salutaris maxime cum ipse ioachim omnia scripta sua nobis assignari mandauerit apostolice sedis iudicio approbanda seu etiam corrigenda[l] dictans epistolaz quā ꝓpria manu subscripsit: in qua firmiter confitetur se illam fidem tenere quam romana tenet ecclesia que disponente domino cūctorum fideliū mater est ⁊ magistra. Reprobamus etiam ⁊ condēnamus peruersissimum dogma impij almaritij cuius mentem sicut pater mendacij excecauit vt ei⁹ doctrina non tam heretica ꝙ insana sit censenda.

Rubrica De constitutionibus.

A Concilio Meldeñ.

Constitutiones canonuz ab oibus sunt seruande.

Anonum[m] statuta[n] custodiantur[o] ab omnibus[p]. Et nemo in actionibus[q] vel iudicijs[r] ecclesiasticis suo[s] sēsu sz eoꝝ auctoritate ducaf.

Rego. in registro.

Constitutio respicit futura non preterita.

Agnoscentes: ⁊ infra. Rem que culpa[t] caret in damnum vocari non cōuenit. Quotiens vero nouum quid statuitur ita solet futuris[v] formam imponere vt dispendijs[x] preterita non commēdet[y]. Ne detrimētum ante prohibitionem[z] possint ignorantes incurrere quod eos postmodum dignum est vetitos sustinere.

A Augustinus super illud epistole ad hebreos.

Potestas legem condendi ⁊ mutandi est penes vicarium christi: ⁊ quod de vno connexorum statuitur ad aliud ꝓnexū extendif.

Translato[a] sacerdotio[b] necesse est vt legis trāslatio fiat. quia

Agnoscentes. Diuiditur in tres ptes. In pma pōit regula ex q̄ sumit rō. In scda statutum ibi: quotiēs. In tertia declarando applicat ad sci rōem q̄ sumit ex regula ibi: Ne detrimētū. Abbas Sicul⁹

t Culpa: q̄ qō legitime fm est penā nō meref. C. ō adult. gracch⁹. ⁊ peccata suos ōbēt tenere auctores. C. de pe. l. sanci mus. ⁊. j. ō his q̄ fi. a ma. pte c. q̄siuit. ⁊. j. de sen. ex. romana ī fi. ⁊ ita ē ꝑ ar. expīsū ꝙ nemo priuatur iure suo sine culpa l vi. di. satis puerisuz. xvi. q. vlti. iuētū. ō resti. spo. q̄rēte. ar. j. xxij. di. renouātes. ⁊. xxiiij. di. si cui⁹ vroꝛē. ⁊. c. se. ⁊. xxvij. q. ij. multoꝝ. j. de cle. ꝓiu. sane. so. pma Rica regularit ꝙa ē ꝓria casualia sf: vt dicas q̄ lz q̄liq̄z qs ꝓuef iur suo sine clpa nō tm fit istud sine cā. j. vt li. fi ꝓte. qm frequēter. §. si vo ⁊ cāz facile ē videf ī ꝓrijs signatis. ī vi. casib⁹ priuaf aliqs iure suo sine culpa sua vñ v. Dauper tas odiū vitiū fauor scel⁹ ⁊ ordo. Personas spoliant ⁊ loca iure suo: illa notanf in. c. renouātes: ⁊. j. ō pui. ātiq̄. ubi ō b.

m Canonum generalium. s. q̄ quidam canones sunt personales quidam locales. lxiij. dis. cum longe. j. de elec. nubil: quidam casuales: qdaz temporales. vt. xxix. di. c. sciendum.

n Statuta. nō abrogata vel per ꝓriū canonē vl ꝑ ꝓsuetudinez: illa. n. seruāda nō sūt. xxvi. di. c. i. ⁊. xxxvi. q. vlti. c. vlti. ⁊ dic statuta continētia precepta uel prohibitiones. alias si de consilio loquerentur non obligarent. xiiij. q. i. quod recipitur. iiij. di. §. ⁊ si legibus.

o Custodiantur. i. q. vij. si quis omnem. xix. distinc. si romanoꝝ: ⁊. j.

eodem. c. vltimo.

p Ab oibus: sic ⁊ leges ab oibus sūt ꝓuāde: vt. C. de legi. ⁊ ꝓsti. l. leges: ⁊. C. de iu. ⁊ fac. igno. ꝓstitutiōes. ⁊ dic ab oibus. s. subditis: nā papa ⁊ imperator legibus nō ꝓstringunt. ff. de leg. ꝓnceps. ⁊. ix. q. iij. cūcta: tm legib⁹ se velle viuere ꝓfitent. C. de leg. digna vox. ⁊. C. de testa. ex imp fecto. ⁊. ff. ō leg. iij. ex imp fecto. ⁊ isti. q. mo. testa. ifir. §. vlti. ⁊. ij. q. vij. nos si icompetenter.

q In actionibus. s. ciuilibus.

r Vl iudicijs. s. crimialib⁹ q̄ iudiciū aliō criminale aliō ciuile. j. q. fi. sint le. c. p venerabilē nec ē necesse ꝓponef actiōez. j. de iudi. dilecti: si tm qs ꝓponit ineptā succūbit: sed aptā potest postea ꝓponere: vt. j. de iudi. c. eraminata. vbi de hoc.

s Suo sensu. s. malo ⁊ est si. iij. q. ix. pura. ⁊. j. e. ne. innitaris. q̄liq̄z enī suo sēsu vti dz iudex ī iudicādo ꝑ ꝓprie accepto vocabulo. ff. de arbi. q̄lē. ⁊ in auc. de inreiu. qō pre. ab his q̄ admīstra. recl. circa prin. col. ij. ⁊ j. ō renū. ī pñtia dū tm ſm leges ⁊ iura ꝓnūciet: ī autē. ō iudi. §. q̄ vo. ꝑ. oīs iudex. alſ est §. col. vi. ⁊ in autē. de defen. ciui. §. iusiu. col. iij. ⁊. iij. q. vij. iudicet. ⁊. xx. dis. de libel. ⁊. xxx vij. di. relatum. ⁊ insti. de offi. iudi. ī prin. ⁊. C. de sen. ⁊ interl. om. iudi. l. nemo.

u Futuris: sic ergo ꝓstō respicit tm futura ⁊ ñ pterita: vt. j. e. c. vl. vbi dicem⁹ de hoc.

x Dispendijs. i. damnis siue retractationibus.

y Cōmēdet. i. puniat.

z Prohibitionē: ar. neminē ligari ꝓstōe añ ꝙ ad ipm pueiat. vt. xxxij. q. iiij. dixit sarra. ⁊. lxxxij. di. ꝓpoſuisti. ar. j. xvi. di. ꝙ dicitis. sz ñ ē j. q̄ ex quo publice ꝓmulgata ē ⁊ publicata oēs tenenf ad ipsi⁹ obseruātiā: ⁊ oēs ligat post duos mēses a publicatiōis tpe lapsos: in autē. vt facte noue ꝓsti. circa pn. col. v. j. de sen. ex. nouerit. j. ne cle. vel mo. nō magno: ⁊. c. super specula nec est necesse vt singuloꝝ aurib⁹ inculcef: vt in. d. c. ꝙ dicitis: et. j. de post. prela. ad hec: nisi probaret se extra ꝓuinciam tunc fuisse uel alias impeditum: ar. est expressum. j. qui. ma. ac. pos. c. cum in tua.

Translato. Quod de vno ꝓnexoꝝ statuif ad aliud ꝓnexum extendif. h. d. Uel aliter ſm aliū intellectū vt in rub ro. Primo pōit vba apostoli. Scdo augustini illa exponētis ibi: q̄ enim: pone casum aliter ⁊ melius ꝙ in glo. vt cō ueniat titulo. Fuit quesitū gregorio auctore huius cōpilationis an ꝓstō seu lex deberet itelligi ī ꝓprijs terminis tm: an debeat extendi ad alios casus: ⁊ papa respōdet: ꝙ vz extēdi ad ꝓnera ⁊ sic ia: ad qō ꝓbandū īducit auctoritatē apostoli: q̄ ex trāslatione sacerdotij īrulit p ꝓsequētiā ad trāslationē legis. Abbas Siculus

a ¶ Trãslato sacerdotio de moyse ī christo ō christo ī petrũ: quidã hebreī ꝫ facti essent christiani legẽ tñ ꝑuare volebãt que dicebat sabbatũ custodiri ⁊ circũcisionem esse seruandã que bodie ad litterã ꝑuari non dz. hos reprehẽdit apostol⁹ dicẽs ꝙ postq̃ sacerdotiũ trãslatũ est ad christianos: necesse est vt legis translatio fiat. ⁊ aug. sup illo loco ꝓbat: ꝙ hoc facere non debẽt qz lex ⁊ sacerdotium simul data fuerunt ⁊ ab eodem ⁊ sub eadem promissione: ⁊ ideo simul seruanda: qz quod de vno dicitur necesse est de altero intelligi.

a ¶ Trãslato. in petrũ. s. p illa ẏba pasce oues meas. ī. ō ele. significasti vel ꝑm alios p illa ẏba: ite docete ⁊c. ō ꝙse. di. iiij. ꝓprie trãslata est ergo lex ⁊ ita legis obseruatio ñ est apud iudeos: sed apud petrũ ⁊ suos successores: ⁊ ꝙ trãslatũ fuit sacerdotiũ a christo in petrũ probat ꝑi. di. c. in nouo.

b ¶ Sacerdotio supple leuitico vt cesset obiectio q̃ potest fieri ō melchisedech. q ꝑcessit legez ꝓ qngẽtos ãnos qñ inuit ex ifa sequenti qz sacerdotium simul fuit datum cuz lege verum est supple leuiticum.

c ¶ Quia enīz. ẏba sunt aug. exponẽtis ꝑdicta ẏba apostoli.

d ¶ Simul. qz in monte sinai eodẽ tpe ꝫtulit dñs moysi legẽ ⁊ sacerdotium. postq̃ ergo iaz translatũ est sacerdotiũ ad christianos: ergo ⁊ lex trãsferri dz.

e ¶ Sponsione. qz postq̃ dñs dedit legẽ filijs israel dixit eis: audi israel mandata mea ⁊ ea ꝙua ī corde tuo ⁊ si feceris dabo tibi terrã fluẽtez lac ⁊ mel ⁊ tũc ipsi ꝓmiserũt ꝑuare legẽ et sacerdotiũ: ⁊ ideo dicit sub eadẽ sponsione hic attende: qz dñs in ve. testamento tempoꝛalia semper promittebat: in nouo vero promittit eterna. vt cẽtuplũ accipietis ⁊ vitam eternam possidebitis ⁊c. ī. de cele. miſ. cum marthe.

f ¶ Quod de vno. ar. ꝙ vbi est eadẽ ratio: ibi dz esse idẽ ius: ⁊ ꝙ de similib⁹ idez iudicium est habendum. v. di. ad eius vero. ⁊. iiij. di. deniqz. ⁊. xvi. q. vlt. ⁊ hoc diximus. ⁊. i. q. iij. si qs obiecerit. ⁊. ī. de trãsla. inter corporalia. ⁊. ī. ti. pri. iter ceteras in fi. ⁊ quotiẽs ex vna radice vitiũ nascit ꝙsequẽs est vt vna lege tollatur C. de nup. si libertã. ⁊. i. q. i. sicut christus. ⁊. xxij. q. ij. si qs ꝓ vetus. ⁊ ꝙ dicit ꝙ de vno dr. i. qñ de vno ꝙstitutũ est: ⁊ sic facit ad titulum alias nõ videt facere.

Nam concupiscentiam. Omne prohibitum a lege peccatum est ⁊ oẽ illud qñ sequit er eo. b. d. ¶ Primo ponit dictum apostoli. Secundo declaratio ibi: ¶ Hoc enim. Abbas Siculus.

g ¶ Concupiscentiam legit in epistola pauli ad ro. peccatuz non cognoui nisi ꝓ legem nã ꝙcupiscentiam nesciebã supple nisi ler diceret nõ ꝙcupisces aug. exponit hic ẏba illa apostoli nã ꝙcupiscentiã nesciebã. dicẽs ꝙ hoc eligit apostolus.

b ¶ Nesciebã: esse peccatũ ꝙcupiscere uel tam graue ꝑm aliã expositionem apostolus anteq̃ vidisset legẽ nõ credebat esse peccatũ ꝙcupiscere rez alterius sz post q̃ inuenit in lege nõ ꝙcupisces credidit esse peccatũ: ẏba sunt aug. vsqz in fi.

i ¶ Hoc. n. s. nescire ꝙcupiscentiã uel remouendã a se. uel h. i. peccatum: ita exponit aug. si intelligas de ꝙcupiscentia carnis tñ falsum esset cum apostol⁹ haberet ꝙcupiscentiam stimulum carnis vnde dixit: video aliã legem repugnãtez legi mentis mee captiuantem in corpore peccati. xxxij. q. v. si paulus.

h ¶ Generale. s. vitium ꝙcupiscentie qđ est generale ad omnia vitia.

l ¶ Vnde oĩa mala: ar. ꝙ vno prohibito oĩa prohibẽtur q̃ sequũtur ex illo. xiij. q. v. penale. ⁊. iiij. di. deniqz: ⁊. ī. de fi. instru. inter dilectos ad fi. C. ō re. alie. ñ alienandis. l. vlti. ⁊. C. de le. non dubium.

m ¶ Druunt. i. oriri possunt: ⁊ cõprehendit genera singulorꝫ ⁊ nõ singula generum. i. non est aliquod genus mali: quod qñqz non possit oriri ex ꝙcupiscentia ⁊ sic intelligit. xl viij. di. bonoꝫ vbi dicit ꝙ cupiditas est radix omnium malorum. vbi similiter cõprehendũt genera singulorꝫ ⁊ non singula generum. ⁊ de pe. dis. ij. qz radix. ⁊ eodem modo intelligit illud qđ dicit imperator ꝙ auaritia est mater oĩum malorum: in autẽ. vt iudi. sine quo. sup. §. cogitatio uersus fi. colla. iij. ⁊ ex hoc generali vitio ꝙcupiscentie omnia mala. i. septez principalia vitia possunt oriri. s. superbia ira inuidia accidia auaritia gula luxuria ⁊ ideo dicit aug. cuz apostolo: ꝙ bona sit lex: que dum hoc ⁊c. nõ tamen ꝓpter hoc singula vitia cuiuslibet generis. vtputa interficere hominẽ periurium ⁊ similia oriunt ex concupiscentia uel expone ꝙ dixi oriuntur. i. orta sunt: ꝑsens ꝓ ꝑterito: ita exponit. ff. de ver. signi. verbum erit. propter ꝙcupiscentiã. n. primi parentis omnia mala orta sunt. si. n. nõ ꝙcupiuisset non peccauissemus. v. di. ad eius vero ꝙbitum in fi. vnde greg. caro nos leta trahit ad culpam afflicta reducit ad ueniam. ⁊ sic non est necesse comprehendere genera singulorum ⁊c.

n ¶ Lex. i. ꝙstõ vt in princ. decre. lex est ꝙstõ di. i. ⁊ di. ij. c. i. ⁊ sic facit ad titulum

enim[c] simul[b] ⁊ ab eodem ⁊ sub eadem sponsione[e] vtraqz data sunt quod de vno[f] dicitur necesse est vt de altero intelligatur.

I Dẽ sup epistola ad romanos.

¶ Constitutio certuz quid probibẽs oĩa ꝓbibet q̃ sequũtur ex illo.

Dam cõcupiscentiam[g] nesciebam[g] ⁊c. ꝟ Hoc[i] enim eligit apostolus generale[k] vnde[l] oĩa mala oriũtur[m]. bona est ergo lex[n]: que dũ[o] hoc ꝓbibet oĩa mala ꝓbibet.

I Hiero. in parab.

¶ Cõstitutiones decretorũ singularibus sũt opinionibus ꝑferende.

Ne innitaris[p] prudentie[q] tue. ꝟ Prudentie[r] sue innititur qui ea que sibi agẽda vel dicenda videñ patrũ decretis[s] preponit[t].

I Ano. iij. senoñ. archiepiscopo ⁊ episcopo trecen.

¶ Cõstitutio canonica que nõ est oĩbus cõmunis ⁊ ꝑ quã tollit ecclesie consuetudo antiqua non valet.

Am omnes: ⁊ infra. Ad audientiam nostram peruenit q̃ treceñ. canonici nouũ fecerũt in treceñ. eccl'ia ꝙstitutũ[v] vt eis taz in presentia qz in absentia redditus suos ex integro ꝓcepturis: q in eadẽ ecclesia post illã ꝙstõem fuerũt vel decetero fuerint ĩstituti redditus ī absentia nõ percipiãt: sed tũc solũ cũ fuerint residẽtes: cũ ꝑm treceñ. ecclesie ꝙsuetudinẽ oẽs in hoc consueuerũt esse pares. ꝟ Statuerunt etiã vt cũ singulis prebendis anne xe sint vinee: ipsis suas dum vixerint possidẽtibus: vince deceden tiũ ad successores nõ transeant: sz prouentus earũ inter singulos diuidãtur. ꝟ Cum igit̃ q̃ qsqz[x] iuris in alterũ statuit: ipe debeat vti eo: ⁊ sapientis dicat auctoritas: pate re[x] legẽ quã tu ipse tuleris. Dan. qua. antiquos canonicos iuniorib⁹ ⁊ iuniores in perceptione fructuũ tam ꝑbẽdaꝛ q̃z vincaruz coequetis[y] antiqs ꝑm priorẽ ꝙsuetudinem[z] usqz ad tps ꝑdicte cõstitutionis seruaram: uel ꝑm rõnabilez ĩstitutionẽ in posterũ obseruãdam.

o ¶ Dum hoc prohibet. s. generale vitũ concupiscentie quod est generale ad omnia vitia.

Ne innitaris. Diuidit qz ¶ Primo ponũtur verba salomonis. Secundo verba hieronymi ⁊ augustini exponentium illa ibi: prudentie. Abbas Siculus.

p ¶ Ne innitaris. in parabolis salomonis ponunt ẏba ista: fili mi babe fiduciã in domino ex toto corde tuo. ne innitaris prudẽtie tue ne fis sapiens apud temetipsum hiero. exponit hic particulam illã: ne innitaris prudentie tue ⁊c.

q ¶ Prudentie tue verba sunt hieron. vsqz in finem.

r ¶ Prudẽtie sue. ī malo: ⁊ est si. viij. q. i. sciendum. ⁊. iij. q. ix. pura. ⁊ ꝫ. e. ti. canonum.

s ¶ Decretis. i. cõstitutionibus: ⁊ ita ptinet ad titulum.

t ¶ Preponit. nõ ergo sunt postponenda decreta que hiero. ita cõmendat quod etiam fieri nõ debet. xxxviij. distin. relatum.

Nam omnes. Communiter sumatur vt in rubro. Vel aliter non valet constitutio collegij ī dãnũ aliquorum ⁊ commodum aliquorum cessante rationabili causa. Vel sic: Absqz rationabili causa non potest maior pars capituli tollere consuetudinem vtilitatem priuatam nutrẽdo. Et duo facit nam in prima parte ponit duo statuta successiue facta in secunda parte duplici ratiõe preallegata ambo statuta cassari mandat. Abbas Siculus.

v ¶ Constitutũ. sz nonne canonici isti treceñ. poterant hec ⁊ alia statuere alijs ĩrequisitis etiam in preiudicium successorum cum istud videret esse ius cõmune q̃ absentes nihil pcipiant. ī. de cle. non resi. inter quattuor: ⁊. c. vlti. ī. ō ap. puenit: immo videtur ꝙ sic. ar. ꝛ. q. ij. hoc ius porrectũ. ⁊. ff. de pac. rescriptũ. ⁊. vij. q. i. factus est. sed hoc iõ nõ valuit qz ī preiudicium alioꝫ ⁊ malo zelo ⁊ contra ꝙsuetudinẽ ecclesie hoc fecerunt. ī. eo. ti. ex parte. ⁊ transgressoꝛ ꝙsuetudinis vt trãsgressoꝛ legis puniendus est ꝑi. di. in bis. ⁊ statutum siue ꝙstitutio debet esse iusta: ⁊ honesta ⁊ communis oĩbus. iij. di. erit añt: ⁊ qz ꝙstitutio ista non erat generalis nec cõmunis oĩbus. ideo non valuit ⁊c. cũ ipsi canonici ĩtelligant quasi vnuz corpus ⁊ idez collegiũ nõ dz duplici iure censeri. xij. q. ij. cognouimus: ⁊. ī. de deci. cum in tua. ⁊ inconueniẽs aliud sequeret ꝙ successores min⁹ haberẽt ꝙ predecessores. ⁊ sic nõ esset vera successio in ius alterius. ff. de re iudi. hereditas. ⁊. ff. de ac. pos. cũ heredes ista cõstitutio nõ valuit qz sine ꝙsensu epi facta fuit. ī. de cõsue. cum ꝙsuetudinis circa fi. arg. ff. de col. i. vlti. vbi fit collatio bonoꝫ natis sed non illis qui sunt nasciturꝫ. sed nũqd est verum generaliter quod maioꝛ pars ca. facit totum ca. facere intelligitur. quod videt. ī. de bis que fi. a ma. par. ca. cũ ī cũctis. dicas ꝙ si aliquid est cõmune pluribus nõ vt collegiatis: sed vt singulis qđ fit a maiori parte illoꝫ nihil valet nisi oẽs ꝙsentiãt. ff. de ser. ru. pre. p fundũ nisi rem ꝙcedãt ī naturalem vsum qđ põt facere vnus etiã iuitis socijs ⁊ ꝫdicentibus. insti. de re. diui. §. religiosum ver. in cõe vero sepulchrũ ⁊ nisi ī casu. ī. de iurepa. postulasti. ⁊. c. qñ in quibusdã. Si ẏo sint plures vt collegiũ: dstingue. si aliq̃ faciẽda sunt ex necessitate: vt alienatiões electiões ⁊ similia. sufficit qđ maioꝛ pars facit. ī. de bis q̃ fi. a ma. par. ca. cũ in cũctis: dũ tñ alij absentes vocent. ī. de elec. ꝙ sicut. ⁊. c. venerabilẽ in alijs que ex necessitate nõ fiũt qualia etiã ista que isti faciebãt nihil põt fieri nisi oẽs ꝙsentiãt vt hic ⁊ ī predicta. l. per fundum ⁊ debẽt ꝙsentire vt collegium nõ tanq̃ singuli. ar. ī. e. cũ. ⁊ ferra. ⁊. ī. de ele. in genesi.

x ¶ Quod quisqz. ff. ꝙ quisqz iur. l. i. ⁊ di. i. ī prĩ. decretorum.

y ¶ Datere legẽ. dicit aug. talis sum in scriptis alioꝛũ quales volo esse ī lectoꝛes meoꝫ. ix. di. neqz quoꝛũlibet. nec debent alijs legem imponere quam ipsi negligũt obseruare. ī. de preben. pro illorum.

z ¶ Coequetis. sic ergo omnes pares ẏbẽt esse ī beneficijs. ī. eo. cũ. ⁊. de hac materia no. ī. de ma. ⁊ obe. statuimus.

a ¶ Consuetudinem. no. hic ar. op. ꝙ in absentia potest qs percipere beneficium sine peccato si ꝙsuetudo sit: secus est de iure communi: vt. ī. de cle. non resi. qz nonnulli. ⁊. c. relatum.

Que in ecclesiarum. In prima parte ponit cōstitutio. in secunda eius cassatio. secunda ibi: volentes igitur. Abbas Siculus.

a ¶ Cōstituerunt: quod eis licuit tam iure fori q̄ iure poli ⁊ vocatur ius ciuile qō qsq; populus sibi cōstituit: insti. de iure natu. §. i. ⁊. di. i. ius ciuile sed ex hoc statuto nullum preiudicium ecclesie generatur vt hic. ⁊. xcvi. dist. bene quidem. etiaꝫ si in vtilitatē ecclesie redūdaret si auctoritaſ pape nō interueniret. vt in .c. bene quidē. ⁊. j. e. ecclesia sancte marie. ⁊. r. di. c. i. ⁊. j. de sen. ⁊ re iudi. cum causam.

b ¶ Ad inopiā. si culpa sua eget indignum est ei subuēiri. ff. ō posīti. bona fides. ar. op. ad boc. lxxxvi. dis. non satis vel si suo vitio incidit in egestatez ⁊ est si. j. de ꝓsue. ex parte.

c ¶ Alienandi. qui feudum alienat: cadit a iure feudi ⁊ dominus illō alij cōcedere potest. j. ō feu. c. ij. ⁊ in li. feudorū. constit. si clientulus sed alij in feudum dare potest: vt in dicta consti. si clientulus. ⁊ in cōsti. lotharij impialis: nec feudum dari potest in dotē. j. de dona. iter virū ⁊ vxorem nuper nec vsurarius potest vsum vendere irrequisito dño. vt in sti. de vsu. ⁊ ha. in prin. nec emphitheota potest vendere meliorationes suas domino irrequisito: quod si fecerit dominus illud potest reuocare. C. de iure emphit. l. vlt. j. de loca. potuit sed facta denunciatione domino si dixerit se nolle emere: vel si a denunciatione duorum mensium spacium sit elapsum potest vendere cui vult: ⁊ dummodo non vendat psonis prohibitis. j. de loca. ⁊ conduc. potuit decr. greg. est ī predicta. l. renunciare autem feudo vasallus non potest inuito domino: cum eius fauore introductum sit: vt vasallum habeat. ar. C. de ac. ⁊ obli. sicut in inutio ar. contra. ff. de operis liber. interdum.

d ¶ Psonarum assensu. non tamen sufficeret omniū consensus in hoc casu quia alienatio facta de consensu omnium circa formam debitā nulla est. xij. q. ij. sine exceptiōe. ⁊. x. q. ij. hoc ius ꝓnectum. ⁊. C. de sacrosā. eccle. auē. iubemus in fi. j. de re. eccle. nō alie. dudum. sed si communis forma seruata esset teneret venditio. j. de his que fi. a prela. sine consensu ca. cum nos. sed si lesa esset ecclesia restituitur in integrum. j. de in inte. resti. requisiuit. ⁊. j. de emp. ⁊ ven. cum dilecti.

Cum accessissent. Diuidit in tres partes: in prima ponitur allegatio pro primicerio. in secunda pro capitulo ibi. fuit. in tertia diffinitiua cōmissio ibi. Quo circa. Abbas Siculus.

e ¶ Vacauisset. nulla iusta causa impediēte alias nō curreret tempus. j. de concess. preben. vel eccle. non va. c. quia diuersitatem. argumē. ad hoc .xxviij. distinctione de syracusane. ⁊. ij. questione. vi. antiquorū. §. ad hoc ⁊ si papa interdicat aliquibus ne eligant sine ipso mandato speciali tempus statutum. s. triū mensiuz a canone eis currit nisi infra id tēpus postulauerint licentiam eligendi. j. de elec. c. vlti. grego.

f ¶ Statuisse. ac ipsum statutum per sedem apostolicam confirmatum fuerat.

g ¶ Confirmatum. sed nunquid canonici per se possunt minuere preben das: vel dignitates tollere sine licentia domini pape. videtur q̄ non: qz nec augere possunt. j. de consuetudi. cum olim. ⁊ de vita ⁊ honestate clericorum quoniam vt ait. xxij. distinctione. c. i. quia bonor ecclesie potius debet augeri quam minui. j. eodem ex parte vbi est expressum q̄ non est de consecratione distinctione. i. vasa. ⁊. j. de verborum significatione: capitulo vltimo: ⁊ quia temporibus nostris potius addi cupimus quaz minui. xxv. questione prima que ad perpetuam: ⁊ questione secunda quecūqz vnde nec episcopus potest obtinere quin statuat archipresbyterum. j. de officio archipresbyteri capitulo vltimo quasi ipse solus sufficiat. j. de officio archipresbyteri capitulo vltimo: ⁊ melius est qualemcunqz eligere quam ordinem plenum non esse. ff. de decu. generaliter. §. penultimo ad hoc dixit Joannes q̄ ex causa possunt minuere: vt. j. de insti. capitulo primo: ⁊ capitulo auctoritate. ⁊. j. eodem capitulo primo. ⁊ de auctoritate episcopi: vt. xxi. distinctione in nouo testamento ⁊ q̄ possunt vnam dignitatem tollere vel diminuere vel mutare prebendas: probatur. xvi. questione. i. precipimus. ⁊. j. de excess. prela. sicut vnire: ⁊. ff. communia pre. si quis duas. §. i. ⁊. ff. de nego. ges. cum alicui. j. de preben. vacante. ⁊. xliij. distinctione. §. verum. ⁊ .lxviij. dis. quorum vices. ⁊. c. corepiscopi. ⁊ in predicta decretali ho. j. e. ex parte. vbi dicit licet nō sint eius reddit⁹ diminuti. ⁊ ita videtur q̄ potuissent si fuissent diminuti Jo. sed verius credo q̄ ñ possint sine auctoritate pape: ne quandoq; in fraudem hoc facerent ⁊ causaz subijcerent cum non esset ⁊ hoc idem dicitur de cōsensu episcopi. ar. op. j. ō verbo. significa. c. vlti. quod ergo inutile fuit ō confirmauit auctoritas domini pape ex certa sciētia. ar. xvi. q. i. c. vlt. sicut ⁊ datur actio ex nudo pacto si iuuet auctoritate legis vel principis. ff. ō pac. l. legitima vt tene vt dixit Jo. q̄ possunt iusta ex causa. alias non. ar. j. c. priori. versi. nisi in tantum a contrario: dignitatē tamē nō credo q̄ possunt creare vel supprimere sine auctoritate pape vt hic dicit nec diminuere numeruz iuramento firmatum cui confirmatio se. ap. accesserit huiusmōi cla adiecta scilicet q̄ si secus fieret non valeret. j. de preben. dilecto a cōtrario. Nota q̄ confirmatio siue constitutio domini pape valet vt confirmet infirmuz. ij. q. i. in primis. ⁊. iij. q. vi. hoc q̄ pe. Confirmat etiam ⁊ supplet defectum solennitatis omisse. j. ō transa. c. i. Itē valet vt ō beneficio illo quod ex certa sciē tia confirmatur postea directe an licite sit acquisitum an non sine nouo mandato non cognoscatur. j. de confir. vti. vel inuti. ca. i. si vero sub hac forma confirmat scilicet confirmamus sicut iuste possides talis ꝓfimatio modicum operatur vel nihil. j. de confir. vti. vel inuti. c. i. de qua confirmatiōe habes. j. de concess. preben. ⁊ ec. non va. c. qz diuersitatez.

b ¶ Contrauenerint. videtur q̄ priuilegium vnico actu perdatur: vt hic. ⁊. j. c. priori. ⁊. j. de preben. c. pro illorum. ⁊. xi. q. iij. priuilegium. C. de iure do. ipe. .l. ij. ⁊. iiij. ⁊. C. de his qui per me. iudi. non ap. is qui. ⁊. C. de pac. inter emp. ⁊ ven. cōmissorie. argu. contra delictum persone ⁊ c. xvi. q. vi. si episcopum. j. de arbi. cū tempore. j. de priui. accedentibus. ⁊. c. si de terra vñ. distinguit: aut datur priuilegium ad faciendum aut ad non faciendum si datur ad faciendum ⁊ is qui impetrauit spacio. x. annorum non vtitur eo perdit illud. ff. de nū. l. i. si vero datur ad non faciendum si papa reseruauit sibi aliquid iuris in eo non potest tali priuilegio renūciari expresse. j. de arbi. cuz tempore. sed si nihil sibi reseruauit. puta quia dedit priuilegium de non dandis decimis: tunc non perditur nisi legitimo tempore. s. si. xl. annorum spacio fecerit contra priuilegium decimas soluendo. j. de priui. accedentibus. ⁊. c. si de terra: ⁊. vij. q. i. quam periculosum sed sibi sufficit q̄ semel renunciet circa beneficia si datur ad excipiendum. quia p petuum est: qz que temporalia sunt ad agendum perpetua sunt ad excipiendum .ff. de do. excep. pure. §. vlti. quod est verum si nemo agat. sed si agat ⁊ non excipitur contra agentem perditur priuilegium. ff. de procur. pōpo. §. ratihabitio. ⁊. ff. de cōdi. inde. si is qui Jo. dixit q̄ si ille qui impetrauit priuilegium. directe obuiat priuilegio perdit illud vnico actu tantum: vt hic. ⁊. j. c. priori. ⁊. j. de preben. pro illorum. secus si non seruat illud vel si non tuetur se illo tunc. n. perdit legitimo tempo. j. de priui. accedentibus. ⁊. c. si de terra. magis. n. delinquit q̄ directe venit contra priuilegium q̄ ille qui nō vtitur illo. ar. ad hoc. lxxviij. di. quisquis. ⁊. j. de sen. excom. cōtingit. ij. Alij distinguūt an priuilegiū sit onerosum ⁊ tunc vnico actu tollit an sit fauorabile ⁊ tunc non perditur vnico actu. T. melius videtur dicere si priuilegium datū est fauore psone seu personarū quale fuit hic: ⁊ in similibus ꝓcor. perdit vnico actu: si datum est fauore ecclesie siue in tuitu religionis. vt sunt priuilegia de non soluendis decimis ⁊ cōsimilibus: nō tollit nisi legitimo tpe vt dictū est. Melius videt dicendum q̄ sicut sunt diuersa priuilegia in diuersis casibus ꝓcessa quodlibet priuilegiū locum habeat ī suo casu: sicut vides in prescriptiōib⁹. q̄ diuersa tpa regrūt dic vt. j. de decī. suggestū.

i ¶ Eligendo. videt q̄ talis electio nō deberet valere. qz nona dignitas sine licētia pape constitui non pōt. j. de ꝓsue. cum olim. xxvij. di. c. i. sed hec electio videtur de nouo esse creata sine licentia pape non dicitur nona dignitas: sed ex consequentia antique dignitatis possunt eam resumere. arg. ad boc. j. de feud. c. ij. ⁊

Dem tridētino episcopo.

¶ Constitutio laicorum ecclesiaz seu eius bona nō astringit.

Que in ecclesiarum ⁊ infra. Sane peruenit ad audientiā nostram: q̄ ciues teruisini constituerunt[a] vt siquis ad inopiam[b] vergere se probabiliter allegauerit: alienādi[c] feudum quod ab ecclesia vel alijs tenet: liberam habeat facultatem: ⁊ infra. ¶ Volentes igitur ecclesiarum indemnitati cōsulere: constitutionem huiusmodi ⁊ vēditiones feudorum ecclesiasticorum factas sine legitimo ecclesiasticarū personarum assensu[d] vires decernimus non habere.

Dem.

¶ Dignitas sublata de ecclesia p statutum capituli confirmatuz per papam vlterius non cēsetur vacare nisi per contrarium actum statutum fuerit reuocatum.

Cum accessissent ad ap. sedez archi. tulleñ. ⁊. B. tulleñ. capituli procurator: archi. pposuit memoratus q̄ cum olim quidam tulleneñ. canonici nostris auribus intimassent q̄ primiceriatus in tulleñ. ecclesia tāto tempore vacauisset[e] q̄ ad man⁹ nostras illius per sonatus esset donatio deuoluta. ⁊ infra. ¶ Fuit insuper ex parte capituli allegatum: q̄ de communi assensu canonicorum tulleñ. fuerit constitutuz ne primiceriatus dignitas esset vlterius in ecclesia memorata: inter canonicos ipsos primiceriatus prouentibus ⁊ possessionibus distributis. ⁊ infra. propter quod euidēter apparet quod primiceriatus ipse tanto tempore non vacauerit sicut nobis fuerat falsa insinuatione suggestum ⁊ infra. ¶ Quo circa mandamus quatenus si vobis constiterit tulleñ. canonicos ne vlterius in tulleneñ. ecclesia primiceriatus esset officium communiter statuisse[f] ac statutum ipsuz auctoritate sedis apostolice fuisse postmodum sicut dicitur confirmatum[g]: vos illud faciatis in suo robore permanere nisi postea dicti canonici contrauenerint[h] aliquem videlicet in primicerium eligendo[i].

Dem dugien. episcopo.

¶ Si capitulum contra suam constitutionem de certo canonicorum numero aliquos recepit in canonicos de superexcrescentibus fructibus eis prouidere tenetur.

.j. de iudeis consuluit. t. ff. de no. ope. nuncia. l. i. §. si quis edificium.

Cum. m. ferra. Dz materiam plenam t subtilem: t. h. d. Non obstante certo canonicoꝝ numero etiã p papã confirmato, puidẽdũ ẽ receptis vltra numerũ de supercrescẽtib⁹ fructib⁹: maxime si voluntarie p canonicos fuerũt recepti. Diuidit in tres ptes in pma ponit allegatio p. M. t socijs. in scõa p capitulo ibi. Lex. i tertia diffinitio ibi. Mãdamus. Abbas. si.

a Socijs. t lz. M. hẽret mãdatũ t tñ sine mãdato p socijs absentib⁹ agere possz cũ cẽt cõ sortes eiusdẽ litis: qz agebãt vt eis fieret cõicatio de fructib⁹ superexcrescẽtib⁹. tñ cauere dz de rato. vt. C. de ꝓcurib⁹. e. li. i. ij. t est spãle alias nõ admittit ad agẽdũ sine mãdato: nisi cẽt ꝓiũcta psona. ff. ỏ pcur. sz t hẽ psone. t. j. ti. pri. nõnulli: t in alio ẽ hoc spãle: qz post li. pte. dat cautio qõ est ꝛ id qõ legit. ff. de pre. põpo. §. ratihabitio sz illa lex põpo. logit qñ p pcuratis ẽ pte. vin. sz nõ credo q̃ ista sit talis cã: qz qlibet agere potest p se t sine alijs. t iste. M. hẽbat mãdatum ab alijs alias nõ fuisset admissus p eis.

b Vt eo. i. tantum.

c Quo. i. inquantum.

d Cõsuetudinẽ. h. nõ multũ noceret dũmõ ex cã hoc facerẽt vt dictũ est. s. pri. ar. ff. de õcre. ab or. fa. q̃ semel. t in aũt. ut deter. sit nu. cleri. col. i. ver. si. ver. nõ. n. tẽ. t. j. de insti. c. i. t. c. auctoritate.

e Prouidere. sub. q̃ ille. m. cum socijs suis petebat ex illis fructib⁹ superexcrescẽtib⁹ sibi prebendas assignari.

f Duos ad cã: si h eẽt vexatis receptio nõ valebat. j. de p hẽ. maiorib⁹. t. c. tue. sz pbata nõ fuit h forma: sz h obijcere ñ poterãt: qz fatebant se fecisse ꝛ ꝓstõnez turo. cõcilij. j. ỏ pben. maiorib⁹. q̃re non essent audiẽdi. de ꝓcess. pbẽ. t ec. nõ va. cuz sup q̃stiõe: t sic repellũtur sua turpitudinẽ allegãtes. j. de dona. inter dilectos. vel dic eã. i. ea vacãte elegerũt duos simpliciter i canonicos.

g Alium. de quinto non fit h mentio: quia forte capitulum non confitebatur illum elegisse.

h Sine piudicio. h ergo nõ pdest ptestatio qõ ẽ verũ qñ ẽ ꝛ substatiã facti vt rei sup q̃ fit: vt si ptestat⁹ fuisset cũ recipet aliquẽ in canonicũ t ptestat vt nõ haberet pbẽdã q̃ substãtia ẽ negocij: qz q recept⁹ ẽ in canonicũ nõ dz carere pbẽda: vt. j. de pbẽ. relatũ. si vo ptestet sic q̃ ea q̃ dicit non dicit aio cõtestãdi litẽ: talis bene valet. Jo. j. de ap. sollicitudinez. t. j. de cẽsi. oliz cãm: t. ff. de cõdi. ide. qõ quis sciens. ar. ꝛ. j. qõ me. cau. platũ. t. xxi. q. i. lotharius. ff. q. mo. pi. vel hypo. solui. si debitor. §. i. j. de in inte. resti. cũ venissent. t. j. de elec. cumana circa fi. so. ibi ptestatio non valet vbi ptestans p ꝛrariũ factũ directe obuiat sue ptestationi: vt in dictis decre. sollicitudinẽ. t. c. olim cãm nisi h faceret iusta de cã: vt in ca. perlatuz. t qñq̃z protestatio plus prodest q̃ appellatio. C. de fil. fam. l. ij. li. x. ideo potest dici q̃ protestatio profuit cũ ipsi prebendas consuetas integre percipiunt etiã si isti. v. de redditibus excrescentibus nõ percipiunt tãtum q̃tuz antiqui. sed tamen preiudiciũ fit eis quãtum ad communem mensam.

i Receperũt. vñ eis puidere debebãt. j. de pbẽ. relatũ. t. c. dilect⁹. t. j. de cõcess. pbẽ. cuz sup qõe. Et no. q̃ aliud ẽ canonia: t aliud pbẽda. Canonia est ius qõ puenit ex electiõe t receptiõe in fratrẽ vt h. Prebẽda. ẽ q̃ pcedit ex institutione t officio: qz ex quo gs facit offiñ: dz pcipere bñficium. vñ t laicus vt dixit vin. põt hre prebendã t põt cẽ prebẽdarius sz nõ põt esse canonicus. j. de insti. in ecclesia. no. q̃ ois canonicus dz hre prebendã sed nõ ꝙuertit. sola. n. pceptio salarij nõ facit decurionẽ. ff. de decu. sola salarij. nec qcũq̃z hz canoniaz: habet vocez i capitulo: vt puer. j. de eta. t qua. ex ratione. ff. de decu. l. spurij.

k Nihil pciperẽt: videt q̃ h fuerit simoniacũ. j. de prebẽ. dilect⁹ fil. T. dicit q̃ si itellexissent t actũ eẽt iter ptes q̃ nihil oĩno pciperẽt: simoniacũ fuisset: sz itelligebãt q̃ tñ ỏ pbẽ. diuisis nihil pciperẽt t hoc pz q̃ ex eo q̃ dicit. j. antiqs canonicis suas pbendas tẽ. t canonici nullũ pactũ cum aliquo fecerunt: sed simpliciter elegerunt illos ita q̃ de prebendis diuersis nihil perciperent.

l Industriã. h videbat bona allegatio: qz si p ipsoꝝ industriam redditus sunt augmẽtati nõ debent cõpelli illos cõicare alijs. C. de alluui. l. iij. t. j. ỏ in ite. resti. regnuit in fi. t. ff. de rei vẽ. ceterũ t nemo cõpellit ad cõmunionẽ. ff. de cõdi.

Cum. M. ferrarie. t infra. dictus. M. pro se ac. iiij. socijs[a] suis proposuit: q̃ ferrariẽ. canonici vt[b] eo ãplius suos redditus augmentarent: quo[c] prouentus ecclesie qui diuidi consueuerant inter plures: in vsus cederent paucorum. xiiij. prebendas tantum preter id quod mense communiter deputarunt in eadem ecclesia contra antiquam consuetudinem[b] statuerunt. Postmodum vero contra constitutionem ipsam voluntarie venientes dictos. v. in canonicos receperunt nullis prebendis assignatis eisdem: t licet eorum redditus non modicum fuerint augmentati: nondum tamen eis voluerunt ex superexcrescentibus redditibus puidere[c]. Verum e contra uerso fuit propositum q̃. xiiij. prebendarum numero in ferra. ecclesia instituto t apostolice protectionis presidio roborato cum vna in eadem ecclesia prebenda vacasset ad quorundam instantiam duos[f] ad eam t postmodum ad preces episcopi dictum. M. t quendam alium[g] sine preiudicio[b]. x. in canonicos receperunt[i]: ita q̃ ipsi canonici de canonia nihil perciperent[k] donec primi duo essent prebendas integre assecuti. Cunqz per canonicorum industriam[l] fuerit procuratum: vt ex possessionibus quas ecclesia tempore longo possedit plures eis redditus soluerent[l]: supercrescentes cõmuni mense que minus sufficiens fuerat deputauerũt quos dicti. v. sibi postmodum petierunt contra capituli cõstitutionem in beneficium assignari: t infra.

Mãdamus quatenus cũ ꝓstõe predicta t cõfirmatione se. ap. vel fuerit vel esse debuerit sicut consuetum expressum nisi in tñ excrescerent ecclesie facultates q̃ pluribus possent[m] sufficere cõpetenter: t ijdẽ canonici in derogationem sue ꝓstõis ad vacaturas prebẽdas[n]. iiij. receperũt vltra[o] numerũ cõstitutũ: antiquis canonicis pbendas cum integritate[p] pcipientibus ꝙuetas sup excrescentibus redditus pdictis canonicis facias assignari: ita q̃ si ex eis pares potuerunt cum alijs sortiri pbendas qõ superfuerit in cõmunes canonicoꝝ vsus: sicut pus statuerãt: siue aliter put melius videbitur conuertatur: reuocatis in irritum quecunq̃z ab alterutra partium in preiudicium alterius post motam[q] questionem coraz episcopo ferra. circa prebendas[r] vel possessiones fuerint innouata.

Dem abbati t conuentui sancti Siluestri.

Cause ecclesiarum per constitutiones laicoꝝ diffiniri non debent.

Ecclesia[s] sancte Marie: t infra. Nos attendẽtes q̃ laicis etiam religiosis[t] super ecclesijs t

m Sufficere possent. ar. ꝓditionez subitelligẽdã. vt. xxij. q. ij. beatus. ff. q satisda. co. l. vlt. j. de iureiurã. quẽadmodum. vbi ỏ hoc. t. j. de rescrip. c. ij.

n Ad pbẽdas vacaturas p h qõ dic ad vacaturas dicũt qdã vt papa Jnno. iiij. q̃ h ỏcre. cõtinet dispensationẽ t nõ ius cõe. sz ñ verũ ẽ imo ꝓtinet ius cõe cũ ex cõfessione vtriusq̃z ptis ꝓstet illos fuisse receptos i fratres t ad ius canonie. sz hoc ñ ẽ ꝛ ius q̃ aliqs recipiat i canonicũ t expectet pbẽdã. sed nullũ pcipere bñficiũ si pcipi possit ẽ ꝛ ius. j. ỏ pbẽ. dilectus. i. t. c. relatuz: quia aliud ẽ canonia aliud p bẽda vt dictũ ẽ. s. e. c. t ideo papa mãdat eis vt superexcrescẽtes reddit⁹

o Vltra numerũ h potest ãn. vtrũ isti q̃ quoti die recipiuntur vltra numerũ bẽant vocẽ in electiõe epoꝝ vl aliox platox: dico stãdũ eẽ cõsuetudini t si nulla sit ꝙsuetudo adhuc ñ credo q̃ ỏ beãt vocari ad hmõi tractat⁹ vl electiões cũ non duz bẽant plenũ ius nec etiam possessionem.

p Integritate. Sz cũ canonici isti volũtarie receperũt. iiij. vltra numerũ ꝓstitutuz auctoritate ppa ꝛ suã ꝓstõem q̃re nõ cõpellunt cõicare suos redditus illis vt sint oẽs eq̃les cũ renũciare videantur suo priuilegio. s. c. pri. põt rñderi: q̃ ipsi hoc nõ petierũt vt in lra pz t ꝓdẽnatio ñ dz fieri nisi q̃ten⁹ petitũ ẽ: vt. j. de or. cog. cũ dilectus vel dicas q̃ si etiã petitũ fuisset nõ debebãt ꝓdẽnari: qz ñ fuerũt recepti vltra numeꝝ pbẽdaꝝ: lz vltra canonicoꝝ numeꝝ vt satis appet in lra ipsa: vt vi. s. e. i notula p hoc.

q Post motã. no. q̃ qcqd i preiudicium alterius partis lite pẽdẽte fit: dz in irritũ reuocari. j. vt li. pẽ. ecclesia sancte Marie: t. j. de despõ. ipu. ad dissoluẽdũ in fi. t. C. de rei vẽ. si fundũ: t. l. certum. xi. q. i. q̃ res. arg. ꝓtra. j. de resti. in inte. cum venissent in fi.

r Prebẽdas. vt si aliqua prebenda de antiquis vacauit li. pẽ. t illa forte sit alijs assignata. vel si aliquis possessiones illas quas petebant sibi i beneficijs occupauit totum debet in irritum reuocari.

Ecclesia sancte marie. Famosa est decre. Et cõiter sũmat vt in rubro. Ego generali⁹ quo ad itellectũ sũmo sic statutũ generale laicoꝝ ad ecclesias vel ecclesiasticas psonas vel eaꝝ bona i earũ piudiciũ ñ extendit nec spãle etiã si eaꝝ cõmodũ t fauorẽ ꝛcernat. Diuidit pncipalr in duas ptes. in pma ponit duplex diffinitiõis motiuũ. in scõa diffinitio ibi: qõ a senatore. ab. sicu.

s Ecclesia scẽ marie. pone casum vt melius ir. l. iga: cã erat inter. J. de archea t ecclesiaz scẽ Marie in via lata sup qbusdã possessiombus coram iudice delegato a Ro. senatore lata fuit sniã ꝛ. J. de archea. q̃ appellauit ad senatorẽ ro. q̃ erat iudex appellationis dictas possessiones trãstulit in monasteriũ sancti siluestri. vnde occasione cuiusdã statuti qõ erat rome: vt si qs li. pen. transferret in alium ad iudicaret petenti: senator dictis possessionibus monasterium spoliauit: t in ecclesia sancte Marie transtulit t pos. tradidit corporalem: causa delata est ad papam: papa dicit: vt habes in littera huius decre.

t Religiosis. Sic ergo laici de re. ec. nihil dispõere pñt siue i tpalib⁹ siue spũalib⁹. vt h. t. rc vi. vi. bñ qdẽ. vñ h decre. sũpta fuit. t. j. de re. ec. ñ ali. cũ laicis: qz ius spũale puta ius eligẽdi in ecclesia collegiata: etiã si sit pꝛonus nõ cadit i laicũ. j. de elec. sacrosan. t. c. messana. nõ obstãte aliq̃ ꝙsuetudine. vt ibi dicit greg. nec de respũali cõpromitti põt in laicũ. j. de arbi. ꝓtingit nec iudicare de rebus eccle. possunt. j. de iudi. decernimus.

a ¶ Personis.ar.q eodem iure censeri debent bona clericorum ⁊ ecclesiarum.⁊.ĩ.de vita ⁊ honesta.cleri.c.vi.vbi de hoc.

b ¶ Ab ecclesia fuerit approbatũ.sic ergo qđ alias ẽ infirmũ confirmatio pape facit firmũ.ĩ.de trãsac.c.i.de hoc dictũ fuit.s.e.ti.cum accessissent.

c ¶ Statutum.xcvi.di.ne quidem.

d ¶ Rusticis vel vrbanis.rusticũ p̃diũ appellaꝛ qđ ẽ sine aliquo edificio:urbanũ p̃diũ vbi factũ ẽ edificiũ: vt domus vt.ff.cõi.prę.vr.⁊ ru.l.i.⁊.ff.de ser.rusti.prę.l.i.⁊ per totum.⁊.ff.de ser.vr.prę.per totum.

e ¶ Ministeriis .i. vasis vel instrumẽtis.

f ¶ Ornamẽtis: vt pallijs ⁊ consimilibus quibus ornatur ecclesia.

g ¶ Nõ ꝙuẽti bñ dĩc nõ ꝙuẽti:qz ꝙuẽtio siue citatio ẽ p̃ncipiũ siue fundamẽtũ ordinis iudiciarij. p̃mo.n.ẽ qs citãdus: vt .ĩ.de ma.⁊ obe.iter q̃t tuor.⁊.ĩ.de pba.qñ ꝫ falsam vbi ꝫsimilia per ordinẽ ponunt citatiões ⁊ dilatiões ⁊c.p ꝙuẽtionẽ ppetuaꝛ iurisdictio ō legati.ĩ.de of.dele.gratũ.sz videꝛ qđ potuit ꝓcedere altera pte absẽte cũ eẽt iudex appellatōis.ĩ.de ap.sepe.⁊.c. ĩterposita.⁊.ij.q.vi.ei q appellat.⁊ dicꝫ er qđ q̃si p̃uilegiũ ẽ illi⁹ q cognoscit ō appellatõe ꝓcedere altera pte absente.C.ō tẽp.ap.l.vl.§.illud. sed ñ ẽ ita.semp.n.gs oz citari q̃cunqz sit cã ẽt in cã appellationis.ĩ.de ap.per tuas ĩmo nõ vz sñia vbi pẽptoriũ edictũ ñ venit ad absentis notitiaz vel ad eius domiciliuz.ff.q̃ sen.sine ap.re.l.i.§. itẽ cuz ex edicto.⁊ Jo.de achcia coꝛã iudice appellatiõis erat nec defendebat monasteriuz:qz dicebat q nõ possidebat.

h ¶ Cõfessi vel cõuicti ⁊ hoc vexẽ:qz nemo iudicãdus est nisi cõuictus vel spõte ꝫfessus q si fiat sñia nulla est:vt.ij.q.i. nos in quenq̃ p decre.quã hẽs.ĩ.vt li.pẽ.ecclesia ĩtelligas finez istius.c.

Ex litteris. Aliter etiã q̃ in rubro põt summari. ¶Dena simpliciter apposita pp cõtumaciã i dubio ĩtelligiꝫ tpalis ⁊ nõ ppetua. Et ẽ no.casus. ¶Dñia ps ponit statutum ⁊ fert̃ ex quo surgit dubitatio. Scõa dubitationẽ soluit duas rões ĩducẽs. Scõa ibi.qz tñ. Abbas Siculus.

i ¶ Ex fide.i.ex iuramento.

k ¶ Et tertio.hec ẽ.n.legitima ⁊ canonica citatio siue admonitio trina.s.xxiij.q.iij.de illicita.xvi.q.vij.oẽs decime.⁊.xvij.q.iiij.de presbyterorum:qz vindictam semp debet precedere monitio.xij.q.ij. indigne.ĩ.de vita ⁊ ho.cle.c.vlti.⁊.ĩ.de sen.excõ.contingit.ij.⁊.c.sacro.

l ¶ Jnfra triduum.nimis breuis fuit terminus:qz non poterat deliberare ad plenũ:⁊ iõ potuit in ꝓmptũ incidisse piculum.si.ij.q.vi. anteriozum vbi olim triduum dabaꝫ ad appellandum, vñ dati fuerunt postea decem dies vel saltem terminum decem dierum statuissent:qz illud tempus modicum appellatur .ff.de consti.pecu. ꝓmisso.§.i.⁊ propter breuem terminum potest appellari.ĩ.de dila.c.i.

m ¶ Jn ppetuũ.dicit ђ Jnno.tertiꝰ qđ aliud est aliquẽ simplr excludere: aliud ĩ ppetuũ excludere.si.xxxiij.q.iiij.ñ oz.ij.⁊ si.i.q.i.sunt nõnulli.⁊ .ĩ.de dona.pastoral'; sic.ff.p so.coiri societatẽ.⁊.l.iij.ar.p̃.l.di.c.i.in fi. ibi nõ statuta ppetua ſ tpaliter dilata ĩtelliguñ.⁊.C.de pe.fuꝰ ex quo.n. non ẽ tps diffinitũ de quolibz tpe ĩtelligiꝫ.i.q.i.eos.⁊.ff.de euic.si rez.§. vl.⁊.ĩ.de p̃uil.qz circa.vbi vbũ simpliciter positũ ad futura tpa trahiꝫ⁊ generaliꝫ ĩtelligiꝫ. Jtẽ ĩuenio qđ idẽ ẽ ppetuo remouere qđ simplr remouere:vt.i.q.i.reperiunꝫ.in fi.⁊.lxxx.di.si quis ex epis.x.q.i.qz sacerdotes.xxvij.q.i.de viduis Jo.⁊.ĩ.de coha.cle.⁊ mu.clericus. Sz circa talia cõsideranda est natura siue causa cuiuscunqz negocij: hic.n.põitur ꝓtumacia ⁊ nõ ꝓ crimine.⁊ cõtumacia sepe purgaꝫ vt facile est videre in multis.

n ¶ Etiam uris canonici.ĩ.de sen.excõ.per tuas.⁊.ĩ.de ver.signi.cum olim.⁊ .c.er parte.ibi est exemplum de contumacia ⁊ crimine.

o ¶ Admittatis.nõ obstante illo mandato siqđ medio tpe deliquisset posset repelli.ĩ.de testi.cog. ꝓterea.ar. .ff.de transac.cum aquiliana.

Ex parte. Aliter etiaz q̃ in rubro põt sũmari. ¶Nõ vz statutũ p qđ diuinꝰ cultꝰ sine cã diminuiꝫ:et si super hoc ĩterceſſerit ĩ forma cõi pape cõ firmato. ¶Primo narrat fm̃ corrigendũ.i scõa corrigit scõa ibi: Volẽtes. Abbas siculus.

p ¶ Jnhiãtes.i. cupiditati intẽdẽtes vitiũ denotat.si.s.e.cuz omnes.⁊.s.e.cuz. Jo. ferra.

q ¶ Diminuti.secus si eẽnt diminuti:qz tunc videꝫ qđ auctoritate epi possũt diminuere numez.ar.ĩ.de vi.⁊ ho.cle.qñ vt ait sicut augmẽtatis facultatibꝰ plures possent ĩstitui etiaz vltra numerũ statutũ.s.e.cuz Jo.ar.ĩ.de cẽ. q̃to.⁊.xxi.di. in nouo.⁊.C.de epis.⁊ cle.i ecclesijs de hoc dictũ ẽ.s.e. cum accessissent.dic vt ibi.ar. cõtra .ĩ.de ver.signi.c.vlti.

r ¶ Cõfirmatõe.sub forma cõi ꝑpetrata:qz talis ꝫfirmatio nihil nouꝰ tribuit.ĩ.de ꝫfir.vti. vel inuti.cũ dilecta.⁊.ĩ.de cõ. pbẽ.qz diuersitatẽ.⁊.ĩ.de prui.ex pte:qz q cõfirmat non donat.ĩ.de fi.instru.iter dilectos per tales ꝫfirmatiões nõ ĩtelligit papa iuri alicuius derogare.ĩ.de of.oz.lz:qz inde nõ vz nasci iniuria: vñ iura oriuntur .ĩ.de accu.q̃liter ⁊ qñ.⁊.C.vñ vi.meminerint:qñ vz cõfirmatio pape ⁊ qñ nõ dcm̃ ẽ.s.e. cũ accessissent.⁊.ĩ.de ꝫfir. vti.vl inuti.c.i.⁊.ij.⁊ obẽta fuit ista ꝫfirmatio tacita vitate de antiquo statuto:⁊ qđ fatultates ecclesie non essent diminute.

s ¶ Jdoneis.hoc semp subintelligiꝫ.ĩ.ō elec.cãmqz.talibꝰ.n. bñficia sũt ꝫferẽda alꝫ puniuntur dãtes ⁊ recipiẽtes.ĩ.ō ele. nihil est.⁊.ĩ.ō preben. graue.

t ¶ Cõsilio ō ђ tradiꝫ.ĩ.ō elene ꝓ defectu.⁊.c.cuz in veteri.

Quoniã constitutio. Diuidit:qz pmo ponit cãm cõstõnis declarande. scõo declaratiões:in tertia declaratiõis rationẽ ibi:cũ leges. Abbas sic.

v ¶ Oẽs astringit.cũ sit iudex ordinarius oium christianoꝝ.⁊ mater oiuz ecclesiaꝝ:vt.ir.q.iij.cũcta p mũdũ.⁊ si etiã aliqđ graue ꝑciat faciẽdũ est.xix.di.in memoria.⁊.c.dil.ꝫ morẽ.⁊ dic oẽs.s.de sua iurisditione qñ ptãtes distincte sunt .x.di.qñ.⁊.ĩ.de ap.si duobꝰ. nisi forte rõe peccati.ĩ.de iudi. nouit.arg.⁊ oẽs dignitates cuiuscunqz ordinis eccl'ia romana cõstituit.xxij.di.oẽs idẽ est in sñia pape:qz sicut ipse iudicat:alij iudicare debẽt.ĩ.de re.iu.in causis.

x ¶ Ambiguũ.lex.n.siue ꝫstitutio dz esse honesta ⁊ iusta ⁊ nullam obscuritatem cõtinere debet ⁊ talis vt tradiꝫ.iiij.di.erit aũt.ne per obscuram cõstitutionez in laqueum indicamus.nemini.n.debemus laqueũ injicere.xxvij.q.i.de viduis: nec debet vos iudicare per legem obscuram vel dubiam ad id a quo nos cohibere debet.ar.ĩ.de na.ex lube. ventre.c.vno:⁊ qui me defendere debet non debet me impugnare.ff.si ser.ven.altius.

y ¶ Declaramus.bene dicit declaramus:qz nullus alius posset eam declarare siue interpretari:qz ad eum pertinet interpretatio ad quem pertinet cõstituere.ĩ. de sen.excõ.inter alia.⁊.xi.q.i.§.ex his omnibus.⁊.C.de leg.l.i.⁊ vlt.⁊.ff.de preto.stip.in pretorijs.⁊ si sup p̃uilegia ap.se.questio oriatur nõ vult papa de ipsis per alios iudicari.ĩ.de iudi.cum veniſſent.

z ¶ Constitutionem.quam habes.ĩ.de ma.⁊ obe.statuimus.

& ¶ ¶Proferendis.an plus debeant maiores minoribus percipere dicemus sup illa constitutione statuimus.

2 ¶ Consuetis seruitijs.quid debeant minores maioribus tractatur tam in tex. q̃ in glo.xcij.di.⁊ de hoc etiam dicemus in illa constitutione statuimus.

ꝫ ¶ Futura.no.ergo constitutionem respicere futura tantum ⁊ non preterita sic .s.e.cognoscentes.arg.xxxi.di.ante triennũ.⁊.lxxxij. distinc. proposuisti nisi

sit cōstitutio iuris naturalis que etiaz respicit preterita. ī. de vsu. cum tu. vel nisi dicatur in ipsa cōstitutione qz ad preterita trahatur. x. q. i. sic quidaz: x. ī. de elec. cum in cunctis. §. hec sane. x. C. de leg. leges enim x hic in fi. vbi dicitur nisi de preteritis. nē. x. ī. de rescrip. ad audientiam nostram.

Rubrica de rescriptis. Also de cōstitutionibus: qz parum est iura condere nisi sint ministri qui ea exequantur vt in. c. cōmissa de elec. li. vi. x in. c. vbi periculuz. §. preterea. e. t. x li. Jō post Ricā pdictaz auctor intendit tractare de ministris iuris. Et quia plurimum dant per rescripta. Jdeo pmittit hanc rubricā. Ab. sicu.

Jcut romana. ſ Legitur variis modis sed ꝑm intellectuz magis cōmunem dic vt in rubro. Primo ponitur decisum exordiū. Secundo cōsultatio ibi. Quesitū Tertio respōsio ibi: in quibus Quarto respōsionis ratio ibi. Quia. Abbas Siculus.

a Ut libere. ista indulgentia superflua videt qz iure cōmuni liberuz est appellare quādocūqz aliqs grauat alias nō licet ante sniaz. ī. de ap. vt debitus bonor: olim indifferēter x libere licebat appellare nisi appellatio mālifeste fuisset frustratoria. ij. q. vi. ad romanā: x. ī. de appel. peruenit: sed qz de iure cōmuni competit superfluum est pcibus ipetrare. C. de thesau. l. i. li. x. x. ff. ad muni. l. i. ergo fuit superflua: quidaz dicunt ad hoc: vt intelligentia ista valeat: qz licitū est huic appellare vbiqz vbi ius inhibet appellare puta ꝓpter cōtumaciam: qz ꝓtumar nō audiē appellans. xxiij. q. iij. de illicita: x aliquos tales casus inuenies. ij. q. vi. §. diffinitiua sub illo. §. sunt etiam quoz. sed ista solutio stare nō potest: qz dicitur hic in fi. speciale derogat generali: qz ibi ista indulgentia ꝓcessa fuit ꝓtra ius cōmune: qz priuilegium dicit quasi lex priuata. iij. di. priuilegia. sed priuilegium non tollit per ius cōmune: nisi de ipso priuilegio mentio fiat: ar. ī. e. ti. cū ordinem x priuilegiū nō tollit p aliud priuilegiū nisi fiat mentio in scōo ō primo. ī. de prescrip. venies: sed ille q ipetrauit cāz cōmitti ꝑm ius cōmune ipetrauit appellatione remota. nec fecit mētionē de priuilegio partis aduerse x tñ valet scōe littere: qz spāle derogat generali x ita siue dicas qz littere scōe fuissent ꝓuilegiuz siue rescriptū ꝑm ius cōmune nonꝓt stare hec solutio ergo necesse est dicere qz iste q ipetrauit generaliter possit appellare. ipetrauit ꝑm ius cōmune vt verū sit qz spāle derogat generali. potest ergo dici qz psona ista ipetrās talis erat: que ꝓpter delictū x culpaz suaz non poterat appellare: qz fuerat ei interdictū appellare vnde ius cōmune ex indulgentia redditur ei: x est si. C. de inof. testa. si quādo x sic ꝺz intelligi: x vt potius res valeat qꝫ pereat: vt. ī. de priui. in his: x. ī. de ꝟb. signi. abbate. ff. de re. iu. quotiens. ij. si ergo talis indulgentia emanauerit: vt possit appellare nihil aliud videt principem cōcedere nisi vt habeat ꝓsuetaz x legitimā appellandi potestatem: vt dicit lex predicta si quando: x sic nullū ꝓrium vel potest dici qz solum ius cōmune indulgeat huic ad cautelam: qz solet plus timeri nē. xxiij. di. qꝫ: x. ī. de iureiur. x si christus: x. ī. de ꝓcur. qz in causis. ī. ō bere. si aduersus. x si bodie talis indulgentia concederetur dicerez qz liceret ei appellare etiam si nō grauaretur nisi exprimeretur causa indulgētie ibi.

b Quia speciale. ī. de offi. leg. studuisti: x. ī. e. pastoralis.

c Mandatum. Circa reuocationem rescriptorū siue litteraz domini pape ita distingue: x primo circa rescripta q impetrant de iure cōmuni ad lites contentiosas. si primū rescriptū sit generale x ꝑm spāle ab aduersario impetratū scōz valet non primū ita tñ qz specificatio generalitatis nondū sit facta: vt h: x. ī. e. pastoralis siue fiat mentio in scōo de primo siue nō: qz spāle mandatum nē. x si primum sit spāle x ꝑm generale idem iuris est. s. qz spāle valet. ī. e. abbatem. si ꝟo primum est spāle x ꝑm spāle: si ꝑm expressam facit mentionē de primo tūc valet ꝑm x nō primū. ī. e. ceterū. x. ī. de re iudi. inter monasteriuz. ī. de of. dele. corā. x. c. pri. alias si nō facit mentionē valeret primū x nō scōm per iura pri. dicta. x h intellige in negocijs iam ceptis citatione iam facta x de hoc no. ī. de app. vt debitus in fi. illius no. x si. x in illa no. sed nunqd. Si vero nec primum nec scōm est iudici presentatū x bene potuit presentari tūc valet illud qō primo iudici exhibit presentatū secuta citatione: x ita alter pōt preuenire primū ipetrātem: lz in scōo non fiat mentio de primo. ī. de ap. vt debitus. hec est opinio pape Jnn. iij. si vero primus ipetrās nō potuit suas litteras iudici presentare valebunt vsqz ad annū x in hoc casu possumus adhuc fuare illa iura. ī. e. si aurē: x. c. plerūqz. dumtū hoc fuerit publice ꝓtestatus cum per eum non steterit quominus suis litteris vteret. ī. de of. or. pastoralis in fi. x optime habes qz ꝓtestatio sit premittēda necessario vbi currit tps: nisi ꝓtestatio ꝓcedat. ī. de ap. c. vl. in. c. gf. x. xvi. q. iij. §. pōt. ꝟ. is aūt. alias si hoc non fuerit ꝓtestatus valent scōe. si iudici exhibeantur: x procedat saltē ad citationē sed si exhibuit ꝑmas iudici: x citauit nec potuit postea habere copiā iudicis infra annū idem est dicendum qz expectari ꝺz per annū postea ꝟo valent scōe: nec amplius expectari debent iudices primi ne lites fiant penitus īmortales: x qz fit preiudiciū ei qui non possidet in expectatione vel

Rubrica De rescriptis.

A Lex. iij. senoñ. archie.

C Priuilegio generali scōm ius cōmune obtento obstat rescriptuz speciale etiam de eo mentionez nō faciens.

Jcut romana: x infra.

ſ Quesitū ē a nobis ex ꝑte tua si alicuius causa delegatis iudicibus sub lato remedio appellationis ꝓmittit: x litteris ap. altera pars munita: qbus ei generaliter est indultū: vt libere[a] sibi liceat appellare. i voceꝫ ap. proruperit: an eius in eadem causa debeat appellationi deferri. Jn qbus. T. R. qz eius in hac parte appellatio non debet admitti postquam est causa satis posset dici qꝫ illa duo iura: si aūt x capituluz plerunqz trahuntur ad illam cōstitutionē vt debitus: hec est sniā pape sup decre. ceterum. ī. e. vt finis litibus citius ꝑponat. ī. de do. x cōtu. finem. x. c. venerabilem. x. C. de iudi. ꝓperandū in prin. in litteris que impetrant ad ap. standū est illis iuribus. ī. de ap. sepe. x. c. oblate. x. ī. de confir. vtu. vel inuti. bone. x in aliꝭ ꝓstitutionibus pro mulgatis super appellationibus. Sup priui legijs ita dicas: qz si ꝑz priuilegiū nō faciat mētionē de primo. semper valet ꝓmuz x nō ꝑm. ī. de prescript. veniens. ō planū ē. si ꝟo rescriptuz ꝑm ius ꝓmune impetratur ꝓtra priuilegiū siue ꝓtra priuilegiatas personas: nō valet rescriptuz nisi faciat mentionez de priuilegio: qz tacita ꝟ̄itate obtentū est: ita logtur. ī. e. ti. cū ordinē. si aūtē primū rescriptū sit ipetratū de cōmuni ꝓsensu partiū: x altera ps aliꝭ iudicibus ipetrauit cām cōmitti tacito de illo consensu: x in scōis fiat mēntio de primis nō valent scōe: imo in expensis cō dēnari ꝺz ꝓmo impetrā

iudicibus ap. re. ꝓmissa. Quia[b] speciale mandatum derogat generali. T. Dē cant. archiepiscopo.

C In rescripto apostolico subintelligit clausula si ꝑces veritate nitant x si rescriptū ꝓhibet cause cognitionez ē de falsitate suspectum.

Ex ꝑte cōuentreñ. epi nr̄is est auribus ītimatū qz cū de cā q̄ inter. G. x. F. clericos vertit super ꝓbēda de noualis cognoscens legitime eidē. F. ꝑm tenorē lr̄aꝝ nr̄arū ꝓtinētium: qz si ꝓstaret ipsuz. F. de periurio eē cōuictum x ꝑpetuo[b] illi renūciasse ꝓbende amouerēt ab ea: eo cognito x ꝓbato prebendaz adiudicasset eādez: ipse in vocem appellatiōis proruperit: x ad te qz ei ꝓbēdā ꝓcise absqz cāe cognitiōe

ti. ī. e. ti. ceterū. ī. de re iu. inter monasteriū. x. ī. de of. deleg. corā. In beneficijs ipetrādis si diuerse littere a diuersis ꝺ aliquā eccleſiā ipetrātur nec in scōis fiat mentio ō ꝓmis: ille solūmō valēt: x ille illud bñficiū obtinebit: qz ꝓmo suas lr̄as ꝓsentauit. ī. e. ti. capitulū sancte crucis. x. ī. e. abbatez. ad ꝟ facit. ī. de ap. vt debitus. alij ꝟo dicūt ꝺriū. Si ꝟo in scōis fiat mētio de ꝓmis: cuabit forma lr̄aꝝ scōarū. ar. ī. e. cū dilecta. si ꝟo aliqs lr̄as ꝓs ipetrat ꝓ bñficijs plib[9] obtinēdis i plib[9] ecclijs x in alijs nō fit mētio de alijs: nō valēt scōe si tā receptus est p ꝓmas: nisi scōe exꝑssaz faciāt mētionē de sua receptione: vt. ī. e. decre. grego. in nr̄a. Jtē si impetrauerit ꝓmas x ex eis obtinuit aliquas pēsiones renūciando bñficio lr̄aꝝ si alꝭ postea ipetrauerit ꝟ tacito nō valēt. ī. eo. ad audiētiā. ij. Jlla de cre. ī. de fil. ꝓsby. ex tua. nō ꝺicit his q̄ dicta sunt: qz ibi prime littere cōtinebāt indulgētiā vt ille posset dispēsare cū filijs sacerdotum. scōe continebāt gratiā sed de iure: x prime erāt generales: x qō per eas factū erat: non reuocāt per scōas. qz ꝟitate tacita ipetrate fuerāt: qz tacuit ille dispēsationem factā cū illis filijs presbiteroz. si aūt ipetrasset ꝺ alios cū qbus nondū fuerat dispensatū: bene valuissent littere ille. ī. de of. dele. ex ꝑte nō cō tradicit: qz x ibi vtrūqz fuit spāle rescriptū: x qz primū prius fuit ibi ꝓsentatū: x ideo non valuit ꝑm: qz nō fecit mētionē ō primo: vel qz de beneficijs loquit: trahit ad illā. ī. e. ti. capitulū sancte crucis: qz papa non intēdit aliquos grauare in receptione duoz. vt. ī. e. ti. mādatū. x. c. lr̄is. x. c. abbatē. sup hoc dic ꝓut no. in. c. illo: capituluz sancte crucis. dicebat autē qꝫ in lr̄is iusticie sola ꝓsideraī representatio: vt in. c. vt debit[9] de ap. ī. e. c. sancte crucis. sed in his lr̄is bñficioz ꝓsideranda erat data. ī. e. eam te. c. sancte crucis. sed in his lr̄is bñficioz ꝓsideranda erat data. ī. e. eam te.

Ex ꝑte conuentren. Diuidit: qz in ꝑma parte ponit querela. i secunda prouisio. secunda ibi: verum. Abbas Siculus.

d Et ꝑpetuo. ſz nunqd istoz altero ꝓbato pōt eps ipm remouere cum alterutrū sufficiat per se. ī. de iureiu. ḡrelā. ī. de fideiuſ. puenit i fi. x. vij. q. i. qꝫ piculosum. x. ī. de resti. spol. accepta: ita videt per iura predicta. x xlviij. di. c. i. ſz ꝺ videt: forma. n. cōmissionis exacta diligentia ꝺz obseruari. ī. e. cū dilecta i fi. cū episcop[9] nō sua ſz delegātis auctoritate fungat. ff. de of. eius cui mā. ē iur. x si pretor. x. ī. de of. dele. sane. ꝺnt quidaz qꝫ vtrūqz ꝓbādū ē ꝓp copulā p leges illas. ff. de ꝟ. ob. si qs ita. x īsti. de hr̄. īsti. §. pe. istud nō credo: ſz distinguo si cōiūctiz duo mandant: quoz neutrū p se sufficiat. ſz si vtrūqz ꝓbet sufficit ad remotionē vtrūqz ꝓbandū ē: ar. ī. e. olim. ita qꝫ iciptas ibi a primo. s. a vitio falsitatis. ar. ī. e. inter ceteras si talis sit fili[9] sacerdotis x i sacerdotio genit[9]: ista duo sufficiūt si p benē. s. de cōsti. cū accessisset. ſz si alterū p se sufficit ad remotionē alicuius sufficit si alter ꝓbet: ſz copulatiue illa duo mādant vt ꝺ x ꝺsiꝛia. ī. e. iter ceteras. si ꝺiūctim mādent x ꝺiūctiua ponit ꝓ disiūctiua x p vl. ff. de ꝟb. si. sepe. x. l. cōiūctiōe. x ecōuerso disiūctiua ponit ꝓ copulatiua. C. de ꝟb. si. cū qdā. x de ꝓse. di. ij. i calice circa fi. si illa pluralitas resoluēda ē i singularitatē. ī. de preben. cū iam duduz. x. ī. de priui. vt priuilegia. x. ī. de iudi. exhibita. x. ī. de ap. significauit. vbi de hoc. x. ff. de cōdi. x ō. falsa in fi. x. i. di. oēs leges. i. oīs ler. preterea eadē rō q̄ moueret delegātē ꝺz mouere delegatū. ī. e. sup lr̄is i fi. mirabile eēt si remaneret i ecclesia si ꝓbaret periur[9] ſz nō ꝓbaret renūciatio vel ecōuerso: x certe nunqꝫ fuit intētio dñi pape vt vtrūqz necesse sit ꝓbare: dūtamē alterū ꝓbet: x ita certe sufficit alterū ꝓbari: nisi papa exprimeret hoc expresse: ſz qō hic dicit ita ꝓpositum fuit: x ita papa factū solūmodo resperit sicut fuit ei ꝓpositum: x hoc innuit illa littera eo cognito x probato: non dixit bis cognitis x probatis

a ¶ Reſtitueres. ſuggerendo forſitan dño pa. ꝙ ⁊ ſine ordine iu. euz ſpoliaſſet.

b ¶ Litteras reportauerit. non facta mentione de appellatione.

c ¶ Cõditio. no. ergo cõditionẽ ſubintelligendã etiã ſi non apponat. xxij. q. ij. beatus. ⁊. xvij. q. ij. §. i. ℣. beata maria. ⁊. ff. qui ſatisda. cog. l. vlt. j. de iureiu. peruenit. ⁊. c. quẽadmodũ. ⁊. ff. de ſerui. ſicui. ⁊. ff. de cõdi. inſti. cũ ſeru⁹. ⁊. ff. de ſol. eum quis. i. reſpon. in fi. ar. contra. xxv. q. ij. vniuerſa. ſo. in reſcriptis ſp ſubintelligit hec conditio: ſi preces veritate nitantur: ita ẽ etiaz ſi non apponatur: vt hic i iuramentis ⁊ alijs huiuſmodi pactionib⁹ ſubaudiũtur generales conditiones: vtputa ſi deus voluerit: vt in. c. beatus. ⁊ ver. beata maria. ſi res i eodẽ ſtatu pmanſerit ⁊ ſimilia. xvi. q. i. in parochia. ⁊. xxij. q. ij. ne qs arbitret ⁊ alie ꝓditiones que ipſo iur̃ inſunt. ff. ꝺ ſo. cuz quis. ⁊ in decre. quẽadmodum. ⁊ in predictis iuribus contraria loquunt ꝛz leges: ſecus ſm canones.

d ¶ Ad pñtiam. hoc iõ mandat: quia falſe preſumuntur lr̃e iſte: q; tãtam ꝓtinent iniquitatez. ar. C. de precibus impera. offe. quonẽ. ⁊. l. vniuerſa ⁊ tales falſarij mitti debent ad dñm papã puniendi. xix. di. in memoriaz. ⁊ de falſa. c. ad falſariorum.

Æterum ſi aliquis. Diuiditur. quia habes tria dicta: q̃ ſunt tres regule i materia reſcriptoruz: Scõz ibi: ſi ſo. tertiũ ibi: vex Ab. ſi.

e ¶ Ceterũ. primã ptez iſtius decre. itelligas ꝛz illã. j. ꝺ ap. vt debit⁹ vt huiuſmodi valeãt lr̃e q̃ pmo iudicib⁹ pſentant vl̃ dic i iudicijs iã ceptis locũ hẽre: ⁊ ita tz qꝺ dicit primo vel qñ nõ potuit habere copiã iudicis cũ ptestatione ⁊ ceptũ itelligo negociũ p ſolam citationẽ ⁊ nõ p ſolã pñtationem: vt no. in decre. vt debitus in glo. ſed nunquid.

f ¶ Impetrauerit. ⁊ earum auctoritate citatio facta ſit.

g ¶ Et aduerſarius. ſecus eſt ſi ipſe idem qz ſi vſus fuerit vtriſqz: neutre valebunt. j. eo. c. ex tenore. ar. C. de fi. inſtru. diuerſe. ⁊. j. de fi. inſtrum. c. imputari.

h ¶ Priores. ℣. j. de offi. dele. ſane. i. contra. ſol. hoc cum ad alios iudices impetratur: illud cum ad eoſdem. ⁊ ibi de hoc dicetur.

i ¶ Exempta iudicia. ſic patet ꝙ reſcriptũ legitimũ pditur p ſcõm faciẽs mentionẽ de primo vt hic ⁊ p negligentiã ipetrãtis anno elapſo. j. e. ti. ſi aũt. ⁊. c. plerũqz. Itẽ qñqz pdit p ſollicitudinẽ pueniẽtis. j. de ap. vt debitus. j. de ſo. cõpe. c. pe. Itẽ p fraudẽ illi⁹ q duo paria lr̃az obtinuit ad diuerſos iudices ⁊ vtr̃ vtriſqz. j. e. ex tenore. itẽ morte delegãtis re integra. j. de of. dele. gratũ. ⁊. c. relatũ. ⁊. c. licet. itẽ ex noua cã emergẽte. j. de offi. dele. inſinuante. itẽ pdit ad tps p excõicationẽ. j. de offi. dele. prudẽtiã. §. ſexta. j. de excep. pia. li. vi.

k ¶ De cõmiſſione. idem intelligo ſi de cõmiſſione fecerit mentionẽ ⁊ tacuit ꝙ de cõi cõſenſu fuerãt impetrate. j. de offi. dele. coram. ⁊. j. de re iudi. inter monaſterium.

l ¶ Laborare. ſed in quo coegit eum laborare. cum per tales lr̃as cõuenire non poſſet vt dictum eſt. rñ. laborauit ad iudicem veniendo per ſcõas litteras vocatus vt ſuũ priuilegium allegaret. ff. de iudi. ſi quis ex aliena. ff. ſi quis in ius vo. non ierit. l. ij. vel ex quacũqz cauſa quod ſine labore ⁊ expenſis fieri non potuit. Ber.

m ¶ Expenſis. ⁊ ſic qui malitioſe vel fraudulenter lr̃as impetrat puniri debet in expenſis. ſic. j. e. ti. c. vlti. quia nonnulli in decre. greg. ⁊ ibi dicemus ꝺ iſtis expenſis ⁊ damnis.

Inter ceteras. Clarius etiam põt ſummari ſi papa mandat in reſcrip. de duob⁹ ingri alternatiue ad certũ effectũ cõſequẽdũ ſufficit alterũ ꝓbari. Primo ponitur cõſultatio. Secũdo rñſio ibi. huic ergo. Ab. ſi.

restitueres[a] litteras[b] noſtras reportauit ⁊ infra. ℣ Verum quoniam non credimus ita preciſe ſcripſiſſe ⁊ in huiuſmodi lr̃is intelligẽda eſt hec cõditio[c]: etiam ſi non apponatur: ſi preces veritate nitantur: mãdamus quatenus inſpectis lr̃is ꝙs epõ predicto direximus: ſi inueneris q; ſm predictũ modũ ei ſcripſerimus ⁊ in lr̃is quas prefatus. F. reportauit: non fuerit habita mentio priorũ litteraruz: ſniam prefati epiſcopi confirmes: ⁊ ſepedictum. F. cum lr̃is noſtris quas tibi detulit ad pñtiã[d] nr̃az venire cõpellas.

I Dem Antonien. epiſcopo.

¶ Si in ſecũdo reſcripto per aduerſarium impetrato nõ fiat mentio de primo: valet primũ ⁊ non ſecũdũ: alias valet ſcõm. Et ſi primuz fuit impetratũ cõmuni cõſenſu pti um nõ valet ꝛz ipetratũ hoc tacito

Qeteruz[e] ſi aliquis ſup aliq̃ cã ab apo. ſe. impetrauerit[f] lr̃as ⁊ aduerſarius[g] eius eandem cãm poſtmodũ obtinuerit ꝓmitti alijs: de cõmiſſione pri nõ habita mentione: priores[h] iudices ad deciſionem cauſe poſſunt ꝓcedere nec ſecũde lr̃e obtinent alicuius roboris firmitatez. ℣ Si vero in ſecundis lr̃is habeatur mentio de cõmiſſione priori: pdicta cã a prioꝛ eſt exẽpta[i] iuditio cum eedem lr̃e non ſint veritate tacita impetrate. ℣ Verũ ſi de aſſenſu partiũ cã ꝓmittit: ⁊ p ceſſu tpis vel etiã ꝓtinuo alterutra ps altera neſciẽte cãz ipaz tacito de cõmiſſiõe[k] pori alij iudici obtinuerit delegari non imerito is qui tali dolo vel fraude aduerſarium ſuum laborare[l] coegit: in expenſis[m] condemnari debet eidem.

I Dem eborac. archiepiſcopo.

¶ Er diſiũctiue narratis in reſcripto ſufficit ipetrãti alterũ ꝓbare.

Inter ceteras conſultationes tuas fuit ꝓpoſitum coraz nobis quid tenere debeas: cum aliq̃ ſub diſiunctione[n] mandantur quorum vnũ veruz eſt alterum falſum vtputa ſi proponatur: q; ſi talis ſit ſacerdotis filius: in ſacerdotio genitus qui primo in tali eccleſia miniſtrauit: vel q; illicite eccleſiam occupauit[o] eandẽ. ℣ Huic ergo queſtioni taliter. R. ꝓuenit iudici qõcunqz[p] ſibi cõſtiterit iſtoꝛ: illi[q] preli batam eccleſiam adiudicari debere. Et idẽ in ſimilibus[r] obſeruãdũ

I Dez rauennati archiepiſcopo.

¶ Is ad quem reſcriptum pape dirigitur debet illi parare vel cãm rationabilem aſſignare quare parere non poteſt.

Si quando[s] aliqua tue fraternitati dirigimus. que animũ tuum exaſperare videntur: turbari[t] non debes: ⁊ infra. ℣ Qualitatem[v] negocij pro quo tibi ſcribitur diligenter conſideraꝛs: aut mandatum noſtrum reuerenter adimpleas: aut per litteras tuas quare adiplere non poſſis rationabilez[x] cãm pretendas. ℣ Quia patienter ſuſtinebimus[y]: ſi non feceris[z] qõ prava nobis fuerit inſinuatõe ſuggeſtũ

I Dem ciſter. fratribus.

¶ Ciſterciẽſes ſũt ꝓuilegiati q; ſi pñt cõueniri p reſcriptuz pape niſi ci eo fiat mẽtio de eoꝛ ordine.

Cum ordinẽ ciſtercien. pfeſſi

n ¶ Sub diſiunctiõe. ſecus videtur ſi per copulatiuã. ſ. e. ex pte ibi dictum eſt de hoc.

o ¶ Occupauit. forte intruſit ſemetipſum per manum laicalem. ſ. potentiam ſecularem. j. de elec. quiſquis. ⁊. xvi. q. vij. per laicos.

p ¶ Quodcũqz. ar. ꝙ ſi aliqs tenetur ad alterum duorũ ſub alternatiõe vel ſub diſiunctione qõcũqz voluerit preſtare liberat. inſti. de here. inſti. §. pe. ⁊. C. de ꝓdi. inde. l. pe. ⁊. ff. de iure do. plerũqz. §. pe. ⁊. ff. de le. ij. ſi ita. ⁊. §. ſi ita. ⁊. j. ꝺ preben. referente. ar. ꝓtra inſti. de le. §. ſi generaliter. ſo. pma rubrica vera eſt. niſi eligens fuerit in mora. ff. de op. leg. l. mãcipio ⁊. ff. ꝺ le. ij. ſtatuliberũ. §. i. ⁊. ff. de ſo. ſtichuz. i. rñ. ꝺ peti. here. item veniunt. §. idez recte ait.

q ¶ Illi. ſ. clerico.

r ¶ In ſimilib⁹. no. ꝙ de ſimilibus ſimile debet eſſe iudiciuz C. de legi. leges. i. ⁊. ff. de leg. l. nõ poſſunt. ⁊. j. de trãſla. c. inter corporalia. ⁊. j. de ele. oportuit. ij.

Si quando. Diuiditur qz primo ponit dictũ. Secundo alternatiue inſtruit ibi: qualitatem. Tertio alteri⁹ partis alternatiue ratio deſignat ibi: quia. Ab. ſi.

s ¶ Si quando. pone caſum p illam. j. e. cum adeo. ⁊. j. de p ben. cum teneamur. ⁊. j. ad aures.

t ¶ Turbari. qz pater filiũ quẽ diligit corripit. xxiij. q. v. ſi potes. ⁊. v. q. v. ſi oſculatur. ⁊. c. di. contra morem.

v ¶ Qualitatem negocij. quãdoqz enim per nimiam importunitatem petentium princeps non concedenda concedit. C. ꝺ peti. bo. ſubla. l. i. lib. x. ⁊. j. de pur. ca. cum in iuuentute. ⁊ de ſen. excõ. ſi quando. ⁊ ſic eſt ar. ꝙ ea que per ſollicitudinem nimiam elicita ſunt nõ valent. viij. q. i. audacter ⁊. xxi. q. iiij. vnuſquiſqz. ⁊. ff. qui ⁊ a qui. ma. li. non ſi. ſi primatus.

r ¶ Rõnabilem. hic eſt ar. bonum de oĩbus eſſe rõnem reddendam: ⁊ valet ad teſtes examinandos: vt cãm ſui dicti reddant: alias valere videt teſtis dictuz. ij. q. i. in primis. ⁊. iiij. q. iij. §. item in criminali. ver. item ſola. xxiij. q. iij. ſi habes ⁊ quod ratione caret extirpare neceſſe eſt. lxviij. di. coꝛepiſcopi. ⁊ prelatus paratus debet etiam reddere rõnem omni poſcẽti. xxxvi. di. §. ecce. ad fi. ⁊. ff. ꝺ religio. ⁊ ſump. fu. ſi quis. §. ſed interdum arg. cõtra. xxiij. q. iiij. nabuchodonoſoꝛ. ⁊. c. de tyrijs. ⁊. ff. de legibus non omniũ. ſo. verũ eſt ꝙ de omnibus rõ reddi debet ſi poteſt. ſed quandoqz per impotentiam aliter contingit vt in predicta lege non omniũ. ⁊. c. nabuchodonoſoꝛ. Aut qz non intereſt noſtra qualiſcũqz ſit ratio illa: vt in predictis capitulis nabuchodonoſoꝛ. ⁊. c. de tyrijs.

y ¶ Suſtinebimus. ar. ꝙ non tenemur adimplere mandatum prelati ſi cã reddatur. lxxv. di. qñ quidem. ⁊. j. de preben. cum teneamur.

z ¶ Feceris. nec imerito. qz vbi etiã per conſultationẽ reſcribit iperatoꝛ non vult ſuam rñſionem ſequendam eſſe ſi quis nõ recte reſponſum putauerit. C. de ſen. ⁊ iterlo. omni. iud. nemo. nam ⁊ vrbanus nulla auctoritate dixit prohibitũ eſſe ꝙ vir ⁊ vxor non poſſint ſimul ſuſcipere aliquem de ſacro fonte. xxx. q. iiij. c. vl. quod tamen prohibitum erat. de con. di. iiij. non plures: ſed ideo dicit nõ eſt prohibitum: quia expreſſe non inueniebatur: ꝙ vir ⁊ vxor non ſuſcipient ſed implicite ꝓhibitum erat per. c. non plures. obediat ergo ſubditus quãdoqz etiã ſi cãm non reddat. xix. di. c. in memoriam.

Cum ordinem. Per reſcriptum pape in quo non fit mentio de ordine ciſtercien. religioſi illius ordinis non tenentur reſpõdere. h. d. Et prio ponit deciſum exordium. Secundo dictum ibi: ſi contra. Ab. ſi.

a ¶ Super decimis.secus si cõuenisset sup aliqua re in qua non sunt priuilegiati. vnde si p tales lras quenirent sup decimis possessionũ post generale cõciliuz acquisitarũ: bene valerent lre: qz in illis iure cõi cum alijs censentur. ſ. de decinup. qz sup rebus in quibus priuilegiati sunt intelligit qõ hic dicit: vt patet ex ipsa lra. ꝓter hoc habẽt adhuc aliud priuilegiũ. ſ. q̃ per lras ad iudiciũ trahi nõ possunt nisi de ipsoz ordine fecerint mentionem: ꝛ alij q̃plures habent simile priuilegium non est tamen in isto corpore.

b ¶ Mentione. suppressio. n. dignitatis vl nois vitiat rescriptũ. ſ. e. ad aures. ꝛ. ſ. e. sedes. s. ō ꝓsti. cuz accessissent. ꝛ q̃ ō istis hic dicit idem intelligo de oibus religiosis qui habẽt consimile priuilegiũ vt templarij ꝛ hospitalarij. ſ. de ōci. ex parte sed nonne priuilegium istoruz generale est ad oẽs cister. ita q dem ergo per istas spales lras debet eis derogari qz spāle nc. s. e. c. i. ꝛ. ſ. e. pastoralis. ꝛ. ſ. de offi. leg. studuisti. ꝛ. ff. ō re. iu. in totũ. ex his videt q̃ speciales lre derogẽt priuilegijs generalibus: sed nõ est verum: qz priuilegiũ est ler p̃uata ꝛ cõtra ius cõe. iij. di. priuilegia. ſ. ō v. sig. abbate. cõmissio ista ō dādis decimis ius cõe ꝓiudicat: ꝛ priuilegiũ nõ tollit p ius cõe: nisi fiat mẽtio ō priuilegio i ꝓmissione ꝛ iō nõ valent lre ẽt spāles fm ius cõe obtente ꝛ priuilegiũ veniũt: vt. ſ. de re iudi. Iter monasteriũ. Sed si sunt citati monachi debẽt venire priuilegiuz suũ allegaturi. ff. de iudi. si qs ex aliena. alias teneret snia cõtra eos lata. ſ. ō ap. si duob⁹.

A Am te. Legitur varijs modis ꝛ cõiter summatur vt i rubro. Sed summa aliter ꝛ spālius fm lec. cõiter approbataz. Si sede vacante scribit capitulo vt gerẽti vices epi vt prebendã alicui cõferat: si creatur eps nunduz executo mãdato ꝛ ad eum spectet collatio prebẽdaz illõ adipleꝫ tenet. h. d. Diuidit in qnqz ptes. Jn pma ponit mãdatũ. Jn scda excusationez capituli ibi ipsi vero. Tertio excusationẽ episcopi ibi: cũ itaqz. Quarto illius excusationẽ reprobat ibi: qõ nullatenus. Quinto antphorizat ibi pro eo. Ab. sic.

c ¶ Ecclesie. tibi scribebatur capitulo vacante ecclesia.

d ¶ Fidem xpi. hic presumit papa ex subsequenti honesta cõuersatione vt patet i antiqua cõpilatione. ſ. de presump. ex studijs: sicut ecõuerso ex antecedẽti presumitur p sequenti. ſ. de presump. mandata. ꝛ. ij. q. i. in primis vt si vita eius vel opinio talis antea non extitit. in fi. xvi. di. miramur in fi. ff. de suspec. tu. l. iij. §. queri potest. ꝛ de suscep. ꝛ arcba. si aliquid. li. r.

e ¶ Quia donatio. bene allegabãt qz non habebant potestatem conferendi: sed episcopus si tñ papa cõtulisset beneficiũ alicui: ꝛ mãdaret vt ipsum recipiant tũc bene valent lre: ꝛ ipsum recipere debent ꝛ econuerso: si collatio pertinet ad capitulum: non debet scribi episcopo.

f ¶ Infecto negocio. p lras directas capitulo nõ tenebatur eps istũ recipere ō necessitate. de honestate tñ ipm recipe debebat: ſz de hoc reprehendit qz dicebat q̃ nõ receperat ide mãdatũ nec ẽt p lras istas plene colligitur: q̃ el teneat beneficium cõferre. vel dic q̃ bene tenentur euz recipere ꝛ cõferre prebẽdã: vt apparet ex forma mandati. s. vbi dicit in canonicũ reciperẽt ꝛ prebẽdã ꝓferrẽt. ꝛ p alia ẽba. mandatũ dedimus: ꝛ preceptum. xiiij. q. i. qõ ꝑcipitur. ſ. de verb. sig. in his.

g ¶ Deberes. ar. q̃ qs cũ alijs facere dz: si facultas se obtulerit. ipse solus facere debet sicut solus põt emẽdare qõ cũ alijs male fecit. ſ. ō iureiur. sicut nostris vbi ex hoc. ꝛ. xxv. q. ir. q̃ qs cõmisit. ar. ꝯ de de. cõu. diuersis fallacijs. ꝛ ẽ ar. q̃ cã alicui delegata ipm sequtur: nec trãsit ad successores: sed ꝯriũ verũ est. ſ. de offi. dele. qñ abbas. ꝛ. ſ. de offi. ordi. pastoralis. §. preterea. Jtez ar. q̃ si aliqd mandat capitulo: cuilibet de capitulo sigillatim itelligitur esse mandatũ: q illud implere possit: ꝛ si tunc illud facere nõ possit: illud debet facere cũ potuerit: ꝛ ita cum eps sit de capitulo tanquã caput. ſ. de cõcess. preben. ꝛ eccle. non va. post electionem in parte decisa. ꝛ. ſ. de his que fi. a pre. nouit. nõ poterat dicere q̃ nõ recepisset mandatum. ar. contra. xij. q. ij. qui manumittitur.

b ¶ Datam litterarum: ad hoc semper cõsueuit notari hec decre. q̃ data lrarũ semp cõsideranda est: vt. ſ. e. ꝓstitut⁹. ꝛ. ſ. de sen. ex. si aliqñ. ar. ꝯ q̃ ñtatio lrarum ꝛ non data ꝓsideranda est. ſ. e. c. capitulũz sancte crucis. ꝛ. ſ. de de. nõ resi. ꝛ infra. ¶ Si contra vos super decimis[a] vel alijs que ordini vestro spāliter se. ap. indulsit: nõ facta mẽtione[b] cistercien. ordinis littere fuerunt a sed. apo. impetrate per eas minime tenemini respondere.

¶ Idem tornacensi episcopo.

¶ Si sede vacante scribit capto vt p̃bẽdã alicui cõferat eps de nouo creatus illud adimplere tenet.

Am te ꝛ infra. ¶ Dudum si quidem ante tuam promotionẽ lre a nobis si bene meminimus emanarũt: quibus decano ꝛ ecclesie[c] tibi cõmisse: te adhuc in eodem capitulo existente: mandatuz dedimus ꝛ preceptum: vt. Ab. qui degente iudeorum originem duxit: ꝛ diuina gratia fidem[d] christi suscepit in canonicum reciperent: ꝛ prebendam sibi conferre deberent ꝛ infra. ¶ Ipsi vero quia donatio[e] prebendarum ad te spectabat preceptuz nostruz executioni non potuerunt mãdare. ¶ Luz itaqz prescriptus. Ab. te super hoc ex parte nostra regreret. rñdisti q̃ nulluz inde mandatũ receperas: ꝛ sic eum a te infecto negocio[f] remisisti. ¶ Ō nullatenus fecisse deberes[g] si dataz lrarũ[h] diligentius attendisses: cum tempore quo lre ipse date fuerunt de capitulo ipso esses sicut q̃ eras archi. ꝛ canonicus eiusdem ecclesie nec esses adhuc in epm cõsecrat⁹: ꝛ infra. ¶ Pro eo vero q̃ iudeus[i] extiterit ipm dedignari nõ debes.

Lucius. iij. linco. episcopo.

¶ Non valet rescriptum impetratum ad beneficia si in eo tacetur dignitas impetrantis.

Ad aures nras puẽit q̃ plerũqz decani archidiaconi prepositores vl alij ecclesiasticis ꝑditi dignitatibus sup minoribus bñficijs lras[k] ipetrãtes nomẽ suppmũt dignitatis sue ꝛ simplici noie se appellãt tãcꝫ nõ bẽant aliquẽ psonatũ ꝛ infra. ¶ Cõ. t. t. r. q̃ cũ nõ sit intentiõis[l] nre ut psone pluribus redditibus abũdãtes p lras nras paupes clericos sup minorib⁹ bñficijs igetẽt: lras i qbus actor sue nomen dignitatis suppmit[m] vires[n] nolum⁹ obtinere. ¶ Dẽ nouicẽsi epo.

¶ Valet scõm rescriptũ ipetratũ ab aduersario ꝛz nõ faciat mentionẽ ō pmo si pmus impetrãs dolo vel negligentia nõ fuit vsus illo.

Si ãt aliqs auctoritate posterior lraz p aduersariũ i iudicio tractus subiecerit lras se ꝓres bre de qbus i posterioribus mentio non babeꝫ. ¶ Si eis dolo[o] vel negligentia vti postposuerit: excusari[p] nõ dz. ¶ Si aũt qz delegati iudicis copiã nequerit[q] bre p posteriores lras ñ poterit ꝙẽiri. ¶ Dẽ.

¶ Non valent rescripta per que incerti iudices dantur vel futura negocia committuntur.

Ad hec sumus: ꝛ infra. ¶ Si aũt q̃ delegati iudicis copiã nequierit bre p posteriores lras ñ poterit ꝙẽiri. ¶ Dẽ.

¶ Non valent rescripta per que incerti iudices dantur vel futura negocia committuntur.

Ad hec sumus: ꝛ infra. ¶ Si cieda aduersario oĩa ponenda sunt: qñ lre sunt cões. ar. ſ. de vila. ꝓterea ꝛ ea q̃ cõia sunt integraliter sũt edẽda. ſ. de ꝓba. qñ ꝯ. ꝛ lre tradende sunt ad videndũ. ſ. ō fi. instru. si scripturã autẽticã: ꝛ. c. Ō. ppetuus vicari⁹ decr. greg. ꝛ ibi di cemus de editione ĩstrumentoz. ad idẽ ar. ſ. de offi. dele. cum in iure.

i ¶ Jude⁹. qñ de iudeis cõuersis ecclesia fundata fuit. xxi. di. in nouo. ꝛ xxij. q. iiij. recurrat.

Aures. Cõis est diuisio. secunda ibi: consultatio. Ab. sic.

k ¶ Lras ipetrantes. q̃ sine spāli mãdato dñi i petrare ad lites nõ valẽt. ſ. e. nõnulli. ꝛ. ſ. e. ex pte decani: sec⁹ hoc cãu.

l ¶ Intentionis. hic patet dñm papã sic vni cõcedere beneficiũ: q̃ alius non ledat vel grauet saltez grauiter seu enormiter. xxv. q. ij. de ecclesiasticis. ꝛ. xi. q. iij. si qs ñ obediat. ꝛ. ix. q. vl. nũc ꝏo. ꝛ. ff. ne quid. in loco pub. l. ij. §. merito. ꝛ. §. si quis a pricipe. ꝛ. ſ. de offi. ordi. licet. ꝛ. ſ. de cõsue. c. cum olim.

m ¶ Supprimit. puniri debẽt q̃ supprimit qõ tenetur reuelare. l. dist. ex penitentibus. ff. de act. emp. ꝛ ven. l. i. §. i.

n ¶ Dires nolum⁹ obtinere: ꝛ ita videtur q̃ littere iste non valeant. quid si obtineant per litteras tales: dic super hoc ꝓut no. ſ. e. ad audientiam. ij. in glo. que incipit. sed queritur.

Sj autem. Diuidit. qz primo ponitur thema ꝛ q̃stio. Scõo solutio ibi. si eis: ꝛ ita distinguit ꝛ fm membrum ibi. si aũt. Ab. si.

o ¶ Dolo vel negligẽtia. dolus ꝛ negligẽtia ꝑsumitur: si steterit p annũ q̃ nõ vtitur lris. ſ. e. plerũqz. ꝛ. ſ. e. ex pte. si copiã iudicis bre potuit ꝛz cõtradicit ler. C. de diuer. rescriptis falso. q̃ dicit q̃ rescripta ppetua sunt sed nõ ẽ ꝯ: qz ꝺ q̃ dicit ler: itelligitur si aliud rescriptuz nõ ipetraretur ꝯ pmuz alias semp valent rescripta viuente mandatore ꝛ eo mortuo dummodo facta sit citatio.

p ¶ Excusari ñ dz. i. nõ poterit excipere ꝓpter culpã suã: quominus teneatur rñdere p scõas lras sed ꝯ videt qz si scõe lre non faciãt mentionem de pmis valẽt pme. ergo poterit excipe: vt. s. e. cetez. ꝓterea q̃ ãnua sunt ad agendum ppetua sunt ad excipiendũ. ff. de doli excep. pure. §. vl. ergo sp potuit istẽ excipere p pmas: ex quo nõ faciũt mentionẽ scõe ō pmis. so. exceptionũ q̃dã sunt ppetue q̃dã tpales. ¶ Perpetua dicit illa que ppetuo cõpetit qñcũqz actor agit: vt exceptio doli: qz exceptio doli nõ cõpetit nisi qs agat. ff. de excep. l. exceptio. ꝛ. l. exceptiões. Tpales sunt ille q̃ non sp cõpetunt ꝛ euitari pñt. vt in predicta. l. exceptiões. §. tpales. ꝛ talis est hec: qz expirauit anno elapso. ſ. e. plerũqz. ꝛ. ſ. de offi. or. pastoralis in fi. ar. preterea ista mõ non habent locũ: sed qui pmo suas lras pñtauit iudici ꝛ pcedit infra ãnũ ille obtinet. ſ. de ap. vt debitus de hoc notatuz est. s. eo. c. i. in fi. ꝛ in. c. ceterum. qualiter hic intelligendum sit.

q ¶ Requiuerit: ꝛ ita est hic arg. q̃ si per me non stat mihi non est imputanduz. ij. q. vi. anteriorũ. §. ad hec. in aũt. vt spon. lar. §. hic quoqz. vñ sumptus fuit. §. hic. ꝛ. ff. ex. qui. cau. ma. sed ꝛ si. i. rñ. qualiter intelligatur hic ista impotentia dicitur. s. e. c. i.

r ¶ Habere: repete postposuit eis vti.

Ad hec. Legitur principaliter duobus modis sed fm cõem intellectum dicit vt in rubro. ꝛ diuiditur: qz i pma pte ponit excessus. i secũda ꝓuisio ibi: nos igitur. Ab. si.

a ¶ Omnia negocia.nimia generalitas hic reprobat.ĵ.de do.t contu.ex lris.t.ĵ.de ap.c.ij.t.c.significatib⁹.t.ĵ.e.ſedes.t.ĵ.e.ti.ĩ ōcre. Inno. iiij.c.cũ in multis.t.ff.de iure fis. ita fidei.t.ff.de eden.l.i.§.edere.t.ff. de intero.ac.de etate.§.nihil.ar.cōtra.ff.de rei ven. q̃ de tota.§. incerta t.ff.cō.diui.t ſi nō oēs.§.ſi incertū.prima pars vera t vltima in ſpiritualibus caſibus logtur

b ¶ Elegerint. Tan.t Vin. ſic exponunt ꝟ verbum elegerint.i.elegerit in curia exĩtes vt ſint p̄teriti coniũctiui modi. q dam tñ voluerunt dicere q̄ lr̃e iſte ad incertos iudices dirigebant quos ĩpetrator duceret exprimẽdos dicẽtes hic generalẽ cōmiſſionẽ cāruz poſſe fieri dūmodo iudices certi eſſent.ĵ.e.ſedes.t.c.paſtoral.ſz q̄ iudices erant incerti ꝟlr̃e nō valebant ſz dic q̄ iudices electi erāt certi t p̄miſſio generalis erat oīum negociorū qō eſſe non dz: q̄ per eaz ab ſorberet iuriſditio ordinarij.qō fieri non debet ar.xi.q.i. puenit.t.ix.q .iij.nūc vero.C.de pre. imp.of.l.ij.t.iij.ĵ.ō of. le.c.i.t.ĵ.de ma.t obe. per tuas.ſicut generalis appellatio ñ admittit.ĵ. de ap.c.ij.ſed ſup grauamine ꝓbabili t expreſſo eſt appellandū.ĵ.de ap. vt debitus.t.c.cuz cãm. quare lr̃e tales non valebant.lau.dixit t melius cui conſentio q̄ hic iudices erāt incerti quos vellet eligere impetrator qō eſſe nō debet ſicut procurator incertus non eſſe dz ff.de ꝑcu.l.ij. nec tutor incertus dari debet.ff.ō teſt.tu.tutor icertus.t in ſti.de leg.§.tutor t arbiter ſiliter incert⁹ eſſe non debet.ĵ.de arbi. inotuit t cōmiſſio generalis fuit oīum negocioꝝ.qō eſt ꝑ ꝓſuetudinẽ romane curie cui⁹ ſtil⁹ dz attẽdi.ĵ.ō cri.ſal.quā graui. q̄ oēs cāe vni ꝓmittant niſi ſub illa forma q̄ tradit.ĵ.e.paſtoral:t illa generalitas reſtringit vt tradit.ĵ.e.ſedes.t.i.c.cũ i multis.t ẽ in decre. Jnn.iiij. tñ vniuerſitas cāꝝ bñ ꝓmittit.ff.ō iud.l.cũ ꝓtor:t.ff.qs t a quo ap.l.i. §.i.t illa fuit potior cā q̃re lr̃e nō valebāt.q: iudices erāt icerti qō lr̃a vidēt inuere q̄ ille eligeret quos vellet quā ꝓmiſſio generalis oīuz negociorū t ſic itellexit lau.et cla.ſicut ex p̄dictis colligit. B. Satis tñ credo q̄ ſi papa ex certa ſcia tales lr̃as ꝓcederet valerēt cũ habeant plenitudinẽ poteſtatis ſaluo iure recuſationis.ĵ.de off.dele.ſuſpitionis.

c ¶ Suſpectos: vñ poſſent recuſari de recuſatiõe hẽs.ĵ.de ap.cũ ſpāli: et .ĵ.de offi.dele.ſuſpitionis. d ¶ Celeri.viij.di.mala ꝓſuetudo.et reſecā de ſunt putride carnes.xxiij.q.iij.reſecande.vñ uerſus. ¶Duncipijs obſta: ſero medicina parat. Cum mala p longas ꝓualuere moras.b.

Audientiam. Diuiditur. q: primo ponitur dubitatio.ſecundo ſolutio ibi: quibus.ab.ſi.

e ¶ Manifeſtū: ſic patet q̄ vitiū latinitatis vitiat: ſic etiã ſi papa loquatur vni in plurali aut ſi patriarchas vel epos filios appellauerit tales litere falſe ſunt.ĵ.de cri.falſi.quā graui.ar.ō q̄ ꝓpter malaz latinitatẽ nō vitiant reſcripta.ff.de ſta.bo.ĩperator pi⁹.ibi.n.dr̃ q̄ propter malā latinitatẽ nō vitiant.et.ff.de manu.te.q bẽbat.C.de leg.in legatis: et.ĵ.de fi.inſtr.ex pte.ſo.vitium ſcribẽtis in teſtamẽtis et inſtrumẽtis nō nocet cũ alis de veritate ſeu volũtate teſtatoris conſtet.C.de teſt.erroze:et.l. ambiguitates:et idez eſſet de volũtate pape dicenduz ſi cõſtaret de hoc:ſz veri⁹ videtur aliud eſſe in teſtamẽtis et aliud in lr̃is pape. Teſtamentum enim ꝓmittit tabellionibus cuius ſcriptura ſiue latinũ nullus corrigit. vñ falſa latinitas non vitiat teſtũ dūmõ ꝓſtet p ipſum de intentione teſtantis: vt dicunt predicte leges t propter fauorem teſtamẽtoꝝ.q: nihil ẽ qō magis debebatur boĩb⁹ tẽ. C. de ſacroſan.eccl.l.i. Reſcriptū dñi pape per multas manus tranſit: t magna maturitate decoquitur. xxv.q.ix. apoſtolice.ĵ.e.cum adeo: t ita nullum vitium ꝓtinere dz.ſ.eo.ad hoc. vñ ꝓtra illam preſumptionem ſi eſt admittenda ꝓbatio ar.cõtra.ff.ō offi.preſi.illicita. §. veritas. Lau. notauit q̄ inſtrumẽta uel priuilegia ꝓpter falſum latinum nõ vitiant.ar.de ꝓſe.di.iij. ſi nõ ſanctificãtur.t.c.detulerũt.t.ff.de manu teſta. qui habebat. de inſtrumentis tabellionum ſatis credere illud: de priuilegijs romane curie nõ ẽ verum. Bernardus

Audientiam ſancti Stephani ſup abſolutione ſua lr̃as tibi vt ꝓma facie videbatur apoſtolicas pſitauit. ¶ Quibus q̃m manifeſtũ cõtinẽt in cõſtructiõe peccatuz fidẽ te nolumus adbibere.

Clemens.iij.

¶ Cõtra ſcoz reſcriptū nõ põt opponi de taciturnitate primi impetrati p appellantez de ſua appellatione non habita mentione.

Ex parte. ſ. pſone eccleſie de tarẽto nobis inotuit q̄ cũ capella de emptoñ. ad p̄dictã eccleſiaz de iure ptineat. O. diaconus q̄ iaz dictã capellaz detinet: capellanum ipſius eccleſie nomie ipſius. ſ. in ea miſtrantẽ poſt ap.ſ a ſe factã⁸ amouit. ¶ Quam cum eſſet ſcilicet proſecutus^b t ad iudices litteras^i impetraſſet: ipſe. O. app. ſuaz proſequi non curauit. Cunq̄ auctoritate iudicum in ius eſſet vocatus: dixit ſe litteras^i priores habere de quibus nulla^n mentio in poſterioribus habebatur: quas vſq̄z ad tertiam citationem ſuppreſſit eiſdem dolo vel negligentia^l vti poſtpoſuit qō ex diuturnitate temporis videbatur: in quibus nulla mentio de ap. ab ipſo facta fiebat: cum bienniuz^m a tempore app. iam fuiſſet elapſũ. ¶ Ideoq̄z mandamus quatenus ſi ita eſſe conſtiterit: reuocatis in ſtatum priſtinum omnibus: que^n poſt app. ipſius. O. inueneritis attentata: preſcriptam capellam matrici eccleſie reſtituere procuretis: predictum. O. ſi eum appellationem ſuam non fuiſſe proſecutum conſtiterit memorato. ſ. in expenſis^o neceſſarijs condemnantes.

Celeſtinus.iij.

¶ Reſcriptum quo ſcribitur pluribus cum clauſula: q̄ ſi non omnes t c. intelligitur tam de impotentia facti q̄z iuris.

Sciſcitatus es a nobis petitorio^p deſtinato de qua impotentia^q illud intelligatur quod in litteris noſtris ſepe conſuecuit apponi: ut ſi duo vel tres: quibus littere diriguntur ipſis exequendis

Ex parte. In prima parte narrat factũ diffinitionẽ t ſpoliationẽ. In ſcõa vni⁹ partis ꝓſecutionẽ t alterius negligentiã ibi quã cũ cẽt. In tertia finalẽ determinationẽ ibi: iõq̄ Abbas. ſi.

f ¶ Appellationẽ. nõ dr̃ hic ſuper quo fuerit appellatuz: forte poſſet dici q̄ ſnia lata fuit ꝑ. o. diaconũ a q̃ ipſe appellauit: ut ſuper alio articulo uel forte ex ca aliquã ſniam ſic̃ oliz fiebat.

g ¶ A ſe fcãz. ſ. o. t ita nõ detulit ſue ꝓprie appellationi qō eẽ nõ debuit cũ t appellationi aduerſarij deferre debuiſſet.ĵ.de ap.an ſit.t.c.ꝓſtitutus.t.ĵ. ō elec.bõe: appellauerat forte ab ordinacio corã quo trahebat capellanũ t ſup pſonã mſicis eccleſie. Raro inuenies alibi vt credo q̄ aliqs nõ detulit ſue ꝓprie appellatiõi: vñ iuder poterat ꝓcedere i cã: q̄ vr̃ appellatiõi renũciaſſe: q̄ pẽ. ap. nihil ẽ inouãdũ. ff. nil ĩno. ap. pẽ. l. vna. t. ĵ. de ap. an ſit.

b ¶ Proſecut⁹. lras ĩpetrãdo ſup reſtõne eccleſie q̃ fuerat ſpoliat⁹ poſt appellationẽ a ſpoliatore factã ut in cã ꝓcederet^k non obſtãte appellatõe fruſtratoria qō ex eo appet. q̄ dict⁹. o. eã p ſeq nõ curauit noſe eccleſie de tarento q̄ erat matrix eccl'a.

i ¶ Lras: forte ſignificauit pape t rector mſicis eccleſie iuriabatur ei ſup illa capella. t ſic obtinuit lr̃as i forma cõi nulla mẽtiõe habita de appellatione q̃ẽt lr̃e ĩpedirent reſtõnẽ. ĵ. de reſt. ſpo. ex ꝙueſtiõe cũ ſuis ſilib⁹.

k ¶ Nulla mẽtio: t iõ nõ valebant. ĵ. de ap. ſepe: i fi. ar. q̄ q appellat dz facere mentionẽ de ſua appellatione: t aduerſari⁹ quodãmodo qui ſuam ap. ꝓſequitur. ut hic dr̃. t. ĵ. de ꝓſir. uti. uel inuti. bone.

l ¶ Negligẽtia: ſic. ſ. eo. ſi añt: t. ĵ. e. plerũq̄.

m ¶ Cũ bienniũ. q enĩ non ꝓſequitur appellationẽ infra annũ aut ex iuſta cã ĩfra bienniũ rata mãet ſnia t fingit ñ appellaſſe. ĵ. ō ap. cũ ſit romana: t iõ iſte. o. audiri ñ debuit ꝓtertu ſue appellatõis: ſed videtur q̄ rector iſte. ſ. rõe ꝓſili audiri ñ debuit ad ꝓſecutionẽ appellatõis: cũ actor t reus circa appellationẽ eodẽ iur vtãtur. ĵ. de mutuis pe. c. ul. t b dr̃ ꝑiũ. ſ. q̄ ille ꝑ quẽ appellatũ eſt: audiẽ poſt biẽniũ t nõ ille q appellauit: q̃liter ergo hoc itelligiẽ: dicas q̄ iſte rector audit⁹ fuit nõ rõne ſue appellationis ſz poti⁹ rõe ſpoliatiõis ſup q̃ lr̃as ipetrauit nõ obſtãte ap. ut no. ō. i vbo ꝓſecutus. iterdicta enĩ ꝓpetua ſũt q̃tũ ad rei ꝓſecutionẽ ñ q̃tũ ad penã. ff. de vi t vi ar. l. i. in ꝓn. t ſi de ap. nihil dixit: nihilomin⁹ auditur petens reſtõnẽ eccl'e t multoforti⁹: q: poſt appellationẽ ſpoliauit aduerſariũ q̄ debuit deferre ſue appellatiõi. ꝓterea fauore appellãtis dat ann⁹ aut biẽniũ ad proſequẽdã appellationẽ t nõ fauore appellati. vnde appellãs ſtatim põt ꝓſeq appellationẽ ſi termin⁹ ei ꝓfixus eſt: ſed ap. nõ ſtatim. ĵ. de ap. oblate.

n ¶ Que poſt appellationẽ: t ita qcqd ſit poſt appellationẽ a ſe uel ad aduerſario ſuo factum dz irritari. ĵ. de of. dele. ſuper qõnum in fi. t. ĵ. de ap. bõe. cũ ſuis ꝓcor. t in hoc illa corrigit iſtam. o ¶ In expẽſis: q̄ per appellationẽ ſuam nõ ꝓſeq̄t: altero ꝓſequẽte ꝑdẽnari dz in expẽſis: ut b: t. ĵ. de ap. nicolao: t. c. reprehẽſibilis vel q ꝓſequit ipam añ tps ſtatutũ. ĵ. de ap. ſepe. ſz ñ vr̃ q̄ iſte. o. debuerit in expẽſis ꝓdẽnari cũ apppellat⁹ ap. nõ fuerit ꝓſecut⁹. ĵ. biẽniũ cũ hoc idez ius ſeruãdũ ſit appellãti t ap. ut dr̃ i notula. q. n. t nõ oportebit ipm ꝓſeq appellationẽ: q: ipſo iure rata manet ſnia lata ꝑ ipſũ. o. ſi q̃ lata fuerit põt dici q̄ iõ condẽnatur: q: ꝓtertu ap. iuder nõ ꝓceſſit: t ille. o. poſt ap. ſpolianit ap. t ſic ĩter erat rectoris ut. o. ꝓdẽnaret aduerſario ĩ expenſis etiam poſt bienium ꝓpter dolum t malitiam ipſius. o.

Sciſcitatus. ¶Primo ponit ꝓſultatio. ſcõo rñſio ibi: nos vo. tertio q̃dam determinatõ ibi: dūmõ. quarto tacite qõnis ſolutio ibi: nec enĩ. Ab. ſi.

p ¶ Petitorio. i. nũcio legitime ordinato: uel dic petitorio. i. ꝓcuratore.

q ¶ Impotentia. aliqs dr̃ aliqd poſſe qnq̄z modis. vñ verſus. poſſe quidẽ rebus

dant ius natura ptās. Officij meritū serū diua volūtas: ō potētia turis hēs. xxiij. q. ij. facit hō. xxvij. q. ij. agathosa i fi. de potentia nature habeť. j. de vespō. i pu. puberes. t. c. a nobis. de ptāte officij habes. j. de ɔsan. t affi. c. i. in fi. t. xxj. di. §. i. ar. ver. fi. vbi dī q petrus pre oībus claues regni celox accepit. de potē tia officij legiť. xxi. di. inferior. t. j. de ma. t obe. cū inferior. de potētia meriti le

giť. iij. qi. vij. §. tria. idez testať ibi: cui⁹ vita t̄c. de potētia diui ne voluntatis habeť. ō pe. di. ij. §. charitas. sed ḃ potētia ad duo trī facti t iuris refertur.

a ¶ Interesse nequiuerint: q si mul itereſſe debeāt: hēs. j. ō of fi. dele. prudentiam.

b ¶ Seruū: qr talis iudex eē nō pōt: nisi cōi opinione ꝑ libo se gerat t habeať quo cāu tz eius sniā ēt si post eā latā detegatur eū tpe snie fuisse ſeruū. iij. q. vi. §. verū. t. ff. de offi. preto. barbarius. t. C. de testa. l. i.

c ¶ Infamē. si pēdēte iudicio ef ficiatur ifamis vel suspect⁹ poſ set repelli. j. ō testi. co. preterea t. j. de of. dele. Isinuāte: qr q ō nouo emergunt idigēt auxilio ff. de iterro. ac. de etate. §. ex cā Itē si medio tpe excōicēť: sz eo absoluto resumit iurisdictionem. j. ō of. dele. prudētiā. §. sexta. idē credo si restituať pristine fa me ꝑ pncipē: qr resumit iurisdi tionē. ij. q. iij. §. notādū. in fi. t. C. de cura. fur. l. pe. secus si la ta snia detegať iudicē fuisse ifa mē. iij. q. vij. §. tria. ver. veruz t. ff. ō of. pto. barbarius: t. C. de testa. l. i. secus i excōicatiōe: qr snia publice excōicati nulla ē. j. ō re iudi. ad ꝓbandū. t. j. de excep. exceptionem.

d ¶ Impedimēto. puta qr ē ex cōicať⁹ vl illſat⁹ nec hz ɔsuetu dinē cāx: qr perit⁹ oz eē iudex: nec oz q̄rere ab alijs qd eum loq oporteat in auť. de iudi. in prin. col. vj. t. j. de ɔsan. t affi. ex lris in fi. tū si illiterat⁹ sit t hēat ɔsuetudinē causax siue pitiā iu dicādi pōt ei cā cōmitti. C. de iudi. l. certi iuris: ar. C. de epis. t cle. parabolani t q̄dam ipedimēta ponūtur. iij. q. vij. §. tria. Itē si ipedimētū sit ppetuū non pōt cognoscere: qō pōt esse multis modis: vt infirmitas t surditas t consimilia.

e ¶ Destinare ꝑ lras vel ꝑ certū nunciuz lratorie destinatū. lxiiij. di. c. iij. t pe. t j. de of. dele. prudētiā. i. rū. ff. de rebus eox q sub tutel. vel cura. magis. §. illud ēt queri pōt: t hec canonica destinatio: sed nunquid ille qui interesse non pōt: va let alijs delegare vices suas: de hoc vī. j. de of. dele. coram.

f ¶ Ad ɔsumationē. vt. j. cū dilecta.

g ¶ Procedāt. qō qdē facere pñt si i lris ɔmissiōis sit clausula illa: q si ñ oēs: alś nō pñt ꝓcedere. ar. j. ō of. dele. cām mrimonij t est exp̄ssuz. j. de of. dele. vno delegatox: t. e. ti. prudētiaz t. ff. de arbi. itē si vnus. §. pe. t. l. se.

b ¶ Excusari imo poti⁹ dz puniri. j. de of. dele. prudētiā. §. adijcim⁹. t hoc casu alij pñt ꝓcedere q̄uis nō videať ipleta ɔditio q si nō oēs t̄c. vt i. c. ꝓdicto prudētiā. §. adijcim⁹. t hoc vex est postq̄ ɔstiterit q nō vult itereſſe t ib illa corrigit istaz.

i ¶ Interesse. hodie ēt si addať hoc: si trī nō vult alij ꝓcedant lz sit arguēd⁹ q mādatū aplicū exeq ɔtēnit.

Pastoralis. Diuidit in duas ptes vsq ad. §. qm̄. Prio ponit cōsultatio. scō rn̄sio ibi: ad qō. In. §. qm̄ ēt. pmo ponit ɔsultatio. scō rn̄sio ibi nos igit: t ibi rn̄det primo scē qōni ex cui⁹ solutione infert ad decisionē pme qr si penitus eneruatur iurisditio prioz ergo habebant iurisditionem. Ab. si.

h ¶ Ambigit. sed q̄ro qualiter possit dubitari de renouatione lrārū. aut scē faciunt mentionē de pmis t tūc valēt scē. aut nō faciūt: t tūc valēt pme. s. e. cete rū. rn̄. neutra pars distinctim ppetua est. pma tollit ꝑ decre. j. de re iudi. inter: t de do. t ɔtu. ex lris. t de ɔfi. vti. bone. t de ap. sepe. t. c. oblate. scda tollit ꝑ de cre. j. e. pterūq: in iudicijs nōdum ceptis nō hz locū ista distinctio. ille enim solet valēt q̄ primo iudici pñtať citatione facta p ipsas. j. de fo. cōpe. ꝓposuisti. j. de ap. vt debit⁹. t. j. e. capt̄m scē crucis. itē q̄liter pmi iudices pñt deferre scōis: vel scōi pmis: cū vel pmi trī vel scōi trī sint iudices t ita aut primi aut secūdi nullā hñt iurisditionē. j. de of. dele. ex lris in fi. t. s. e. ti. ceterū. Itē q̄liter pñt pmi vel scōi citare ptes: cū vtriq dubitēt t nesciūt an sint iudices: imo rōne dubitatiōis neutri debēt esse iudices: sicut qn̄ dubitať ō tutela duox neuter ē tutor. ff. ō testa. tu. duo sūt ticij. pp boc glosauerūt hic qdā q̄ de facto pōt dubitari nō de iure: vt si forte scē lrē nō exhibeant. j. de of. dele. ex lris: vel qr dubitať an sit annus ela psus ab ipetratiōe lrax prioz. j. e. plerūq. sz hec solutio nō valz: qr ad qōē scī nō daret papa rn̄sionē iuris. ff. de sta. ho. l. idē erit. alij dicūt ēt q̄ pōt eē dubita tio iuris si data sit eadē in vtrisq lris. illa decre. vt debit⁹ hoc determinat. j. de fo. ɔpe. c. pe. t vl. t. j. e. capt̄m scē crucis. sz certe ꝑz dcm illoz neutre reuocāt: alś cū neutre sint pores alijs. imo ꝑz ḃ neutri cognoscāt de tota cā. naz ambe lre dicūť scē vel pme. ff. ō bono. pos. sm ta. l. i. §. si qs i duob⁹. tertij dicunt q̄ sic dubitari pōt de reuocatiōe: ut si scē faciāt mētionē pox sz nō exp̄s sam. j. de do. t ɔtu. ex lris: t hoc nō est verū sed ex illa decre. ex lris. j. de do. t ɔtu. dici pōt hāc fuisse rōnē hui⁹ decre. cū diuerse sint lre ipetrate iu dices citāt ptes: t cū pars aduersa corā eis exhibet scās lras: ipsi volūt

nō i actu: spāles lre ōrogāt lris ge neralibus sup nō specificatis in eis q̄ꝑ de illis nullam faciant mētio nem. b. d.

Pastoralis officij: t infra.

¶ Preterea quesiuisti: qñ de ſuocatiōe lrax ābigit⁸ vtx iudices pores an posteriores cognoscere debeāt. t utx p scās sint pme lre reuocate.

¶ Ad qō. T. R. q nisi posteriores poribus vel ecōuerso duxerit deferēdū¹ simul vtriq⁹ cognoscāt: t si forte nequerit simul i vnaz sniaz ɔcordare q̄ꝑnis p'es^m sint ex vna pte q̄ꝑ ex altera per arbitros cōiter electos a ptibus bu iusmōi ɔcertatio sopiať^n.

¶ Qñ āt sub hmōi forma videlicet: cām quā talis aduersus talē t quosdam alios sup hoc t qbusdā alijs se babere ꝓpōit: tibi duximus ɔmitten dā: a nobis multotiēs lre ipetrant sollicite q̄siuisti: an iudex ex ōlegati one hmōi añ psonax ut⁹ rex expres sionē sup psonis vel rebus exp̄mē dis hēat ptātē: adijciēs vtruz si añ quā psōe^o uel res exp̄sse fuerint no minati sup nō exp̄ssis i cōmissione pori: sz generalit ɔphēs spāles^p lre: q de pori ɔmissiōe nullā faciāt

i tegra t hoc idē dixit io. j. e. sup illa decre. cū cō tingat: t certe iste est verior intellectus. sed hec dubitatio de reuocatiōe lit terarū nō hz locū in lris appellationis t pncipalis cāe: qr iudices appella tionis de hoc cognoscere debent. j. e. dilectus filius. Jo. hec dubitatio lo cū hodie nō habet re integra. j. de ap. vt debitus. B.

l ¶ Deferēdū. de ɔsensu ptiū. j. ō of. dele. sup qōnū. §. itētiōis. t. §. nos aūt. cū coram vtrisq⁹ possz ꝓponi exceptio: ut dictū est in pma notula. t ēt sine ɔsensu ptiū possent si vellent sed bonestū est: q̄ de ɔsensu partiuz fiat.

m ¶ Plures. ḃ nō stať iudicio maioris ptis. j. de iure pfo. qm̄. si le ē i cā epi. vi. q. iiij. c. i. j. de re iu. non pōt. t i iudicib⁹ dele. a. pncipe: ut vī. C. de ap. i offerendis ibi ita trī si dissentirēt. t. C. q bo. ce. pos. l. vlt. t i re cōi. ff. cōi diui. sabin⁹: t in liberali cā. C. ō cōi ser. manu. l. i. §. i. t insti. de re diu. §. religiosū. qr ibi sit qō religio ut⁹ natura rei regrit. t dū qs pl⁹ iuris hz i re: ut. C. ō dōa. sancim⁹. §. ne aūt. sz ꝑ. lxv. di. c. i. ii. t iij. ff. de re iu duo ex trib⁹. so. verū ē generale q̄ iudicio maioris ptis stādū est: sz q̄dam spālia ḃ siguata sunt vbi ḃ regula nō obtinet. sz i casu isto nō stať iudicio maioris ptis: qr forte i pmis lris sūt duo iudices i scōis tres ut'ples vñ cū illi tres eq̄lē hñt iurisditionē cū illis duob⁹. Qr isti tres loco vni⁹ sūt t illi duo sūt loco vni⁹. s. dñi pape nō ꝑualet snia illox triū: qr nō cēsent plures lz sec⁹ sit in creditorib⁹. qm̄ si par debitū sit hincide. stať trī maiori numero creditox. ut. C. q bo. ce. pos. l. vl. Itē alia rōne: qr si isti tres iudices iu dicarēt ꝑ se suspecti eēnt: qr viderenť i gerere opas suas. ff. de ꝓcu. q̄ oīa Si aūt iudicarēt ꝑ se: viderenť a se abdicať iurisditionē t velle a se remo uere qō eē nō dz. j. de of. dele. pastoral. t ita dz iri ad arbitros. sz si i pmis t scōis eēnt eq̄les iudices numero saris posset dici q̄ stabit iudicio maioris ptis: qr maior videtur mō iurisditio t ptās ab vna pte q̄ꝑ alia.

n ¶ Sopiatur. qd si arbitri adiudicēt iurisditionē eis q nō bñt nihilomi nus snia illox iudicū tenebit qr cū arbitri snlauerint ꝑ ius scriptū tz eorū snia nisi fuerit appellatū: ut. ii. q. vi. §. diffinitiua. t ḃ est rō: qr ꝑ vtrasq⁹ lras data fuit iurisditio.

o ¶ Persone uel res. q rē petit dz rē certā petere. de hac materia dicemus. j. de libel. ob. c. pe. vbi ɔpetētius ponit.

p ¶ Spāles. impetrate ab aliquo illox q p clausulā generalē poterāt con ueniri ꝑ pmū ipetrātē sup eadē cā: sz qualiter pōt ille qui possidet ꝑ impetrantez impetrare sup eadē re cū interdictū possessoriū intentare nō possit cū ipse possideat. j. de iudi. examiata. t preterea possideri nō datur rei vēdicatio. insti. de ac. §. i. C. de ali. iudi. mu. cā fa. l. vnica. dic q pmus impetrās impetrauit ut ageret petitorio. secūdus impetrans ipetrauit ne inquietaret super possessiōe illius rei quā possidet. nam t alias datur actio possidenti ne inquietet. ff. si ser. vē. l. si quis forte. §. i. t. l. sicuti. §. sz que ritur de hoc no. j. de iudi. examinata in glo. si ita.

a ¶ Spāle. ℔ pz ꝙ si vnū rescriptū est generale: ⁊ ꝑz spāle lz nō fiat mētio generalis in spāli: ꝑualet spāle: vt. ℟. e. c. i. ⁊. j. de of. leg. Studuisti: ⁊. ff. ō re. iur. in toto. Contra. ℟. e. cū ordiné. vbi ꝑm spāle nō derogat generali. qz nō fecit mētionē illius. rō ibi reddit: qz primū est ꝑuilegiū ꝑz rescriptuz fuit ius commune: sed ius cōe nō tollit priuilegiū: nisi mentionē faciat de illo priuilegio.

a ¶ Eneruatur. facta citatione per litteras speciales antequam per generales.

b ¶ Superflua. hoc casu cum generale mandatuz reuocatum est: ꝙtum ad hanc causam spāliter cōmissam. alias bona questio est. ⁊ eaz statiz soluit ibi: donec iurisditio ⁊c.

c ¶ Jurisditionē. habet ergo iurisditionem: licet non habeat exercitium: ⁊ ita videt ꝙ non possit eā alij demādare. ē enim absurduz alij demandare iurisditionē: antequaz eaz ipse nāciscatur. ff. de offi. procō. obseruare. §. vlti. ⁊ sic videt similiter ꝙ non possit citare ptes ante expressionē rerū. v. .q. ij. c. vlt. ideo enim citantur partes ⁊ dantur iducie: vt quis deliberet .iij. q. iij. offeratur: sed i hoc casu non possunt deliberare. Ar. ꝓtra. j. de ap. significantibus. ⁊ in sti. de ac. §. curare: ⁊. j. de resti. spo. cuz ad sedē. vbi petitur hospitale cuz oībus ptinentijs suis: ⁊ potest cōmittere licet nō habeat exercitium. ꝓmittet eniz quod habet. Sz qualiter priores iudices priuanē iurisditione: cuz papa nō intēdat eos priuare. Jtem nunquid eodem modo ꝙ morte dele

mentionē ad alios iudices a se. ap. emanauerint: eundē vigorē debeant obtinere. ¶ Nos igitur ad hec duo. ℣. ℟. ꝙ cuz generali per speciale[a] proculdubio derogetur: iurisditio per generales litteras attributa per speciales quantuz ad ea que specialiter exp̄muntur penit[a] enerua[a]: licet de prioribus non faciāt mētionē. Unde supflua[b] relig[t] prima q̄stio: ⁊ si merito dici possit ꝙ donec iurisditio reuocet: eā sup reruz vl'psonaz articulis exp̄mēdis obtinet delegatus: ꝛz antequā exp̄mā[t] psone vel res ōlegat[a] neqt iurisditionem[c] huiusmodi exercere.

I Dem seno. archiepiscopo.

¶ Per generalem clausulaz quidam alij ⁊ res alie multitudo effrenata si includit: nec psōe nec res maiores exp̄ssis: ꝛz pares vel miores.

SEdes ap. consuevit exhibere se petentibus liberalem[b]: sed quidā eius gratia nequiter abutuntur: ⁊ infra. ¶ Nos igitur volētes eorum malicijs obuiare: decernimus vt quuz in cōmissionibus nostris miores ⁊ viliores[c] persone solūmodo designantur: maiores[d] et digniores sub generali clausula nō intelligantur[a] includi. ¶ Sed nec[b] liceat occasione generalitatis huiusmodi multitudinem[f] effrenatā[k] in iudicium euocare. ¶ Nec super

maioribus ⁊ grauioribꝫ negocijs audiātur qui de maioribus ⁊ lenioribus tantuz faciunt mentionem. ¶ Si quis vero aliquas personas expresserit non vt velit cum eis in iudicio experiri ꝛz vt ad pares trāsire valeat vel miores: quia fraus ⁊ dolus[l] ei patrocinari non debēt: tanquā mendax precator careat penitus impetratis.

I Dem. ℟. cātori ⁊. ℟. priori de monte leprosorum.

¶ Qui contra vnum super eodē ad diuersos iudices diuersa rescripta impetrat ⁊ eis vtitur: pdit cōmodum vtriusq.

EX tenore lr̄az: quas nobis ō stinatis: intellexim⁹. ℟. sacerdotem de collouil. ad alios iudices super questione que inter ipsuz ⁊ abbatem de becco vertitur: litteras ap. impetrasse. qui cum partez citassent aduersam dictus presbyter coraz eis noluit litigare: ⁊ infra ¶ Cunqz vos in cause cognitione procedere velletis: abbas coā vobis proposuit ꝙ nō tenebatur per directas ad vos litteras presbytero respondere: cuz p alias ab alijs iudicibus fuisset citatus que auctoritate illarū non fuerant reuocate. ¶ Nos igit attēdentes fraudē presbyteri memorati duas ꝓmissiones super eodez negocio[m] impetrātis

gātis ē et reuocata iurisditio ꝙtuz ad nō expressas personas: ar. ꝙ nō. C. de duo. re. l. vl. Est tñ aīaduertēdū: an reuocet p mortē an viua voce. ff. de pcu. si defunctus. ⁊. l. se. sed vez est ꝙ reuocatur per mortem ꝙtū ad ea q̄ exp̄ssa nō sunt. j. de of. dele. gratū: ⁊. c. lz. ⁊. j. e. significauit.

SEdes apostolica. Diuidit. nā ꝓmo ponit ꝓstitutōis cām. secūdo submittit cōstitutionē ibi: nos igit: in qua ꝙtuor facit. nam ꝓmo statuit circa psonas. scōo circa multitudinē ibi: sed nec: tertio circa res ibi: nec super. quarto circa fraudulentam expressionez ibi: si quis vero. ab. si.

d ¶ Liberalē. vtpote que nō claudit gremiū redeunti. C. ō sum. trī. l. vlt. ad fi. ⁊. C. de epis. ⁊ cle. si qs in boc. ⁊. xxiij. q. iiij. duo ista. Sed in quo est liberalis siue gratiā facit: qz ad hoc tenet. j. de so. cōpe. licet in pte decisa. Imo quasi preceptū euāgelij est: sed vbi necessitas ibi nulla liberalitas. ff. de adimē. leg. ad rem legatā. Totū dici pōt gratia quicqd ipse facit: quia vniuerse vie dñi misericordia ⁊ veritas: qz vbi iusticia seruatur ibi misericordia adhibetur. xl v. di. c. disciplina.

e ¶ Et viliores. ⁊ nō intelegāter. nā a Joue ꝓncipiū muse iouis oīa plena virgilius. ⁊ rō a capite edēda est. ff. de edē. argentarius. §. edita actio. qm ꝓncipiū potissima ps est cuiuscūqz rei. ff. de orig. iu. l. i. ⁊ is q maioris dignitatis est dz ꝓponi. xvi. di. Jsidorus. ⁊ vbi legalis paternitas ꝛbiť primo interrogatur pater ꝙ filius. ff. de adop. l. ij.

f ¶ Maiores ⁊ digniores. sed quas psonas dicemus maiores ⁊ dignio-res: nam inuenio ꝙ quilibet clericus dr̄ bñe dignitatē. iiij. di. veniqz: ⁊. i. .q. i. reperiuntur in fi. q̄qz enim mancipia dicuntur bñe dignitatē. ff. de vsufruc. sed ⁊ si quid. §. mancipiorum. q̄qz potestates seculares dicūtur habere dignitatem. xxij. q. v. administratores. q̄qz enim decurionatus dicitur dignitas. ff. ad. l. cor. de sic. l. pe. Jtem nunquid illam maioritatem considerabimus de qua dicitur. lr. dis. multi in fi. vel de qua dicitur .xxiij. q. i. qui contra pacē. vel de qua dr̄ dist. ij. lex est. vel de qua dicitur .ij. q. vij. querendum est. c. criminationes. vel illam de qua dicitur. ff. de gradibus. l. iurisconsultus. §. parētes. vel de qua dicitur. ff. de pac. maiorem. respondeo maiores ⁊ digniores vocat hic notabiles psonas: que sub clausula generali comprehendi non possunt. ff. de iniur. Jtē apud labeonem. §. hoc edictū: ⁊ tales debēt cē q̄ citi⁹ mouerent aīuz principis: vel ad dādū vl' ad denegādū rescriptū. rōe. n. maioritatis presumit ꝓtra aliquē

.xxvi. q. ij. lotharius. ff. qō me. cā nō est verisimile. itē qz circa iudicia defertur dignitati ⁊ persone. j. de of. ōle. sane. ij. ⁊. c. pastoralis: ⁊. ij. q. viij. quisquis: ⁊. xxiiij. q. i. qui ꝓtra pacē: ⁊. xlv. di. cū beatus. videt ergo ꝙ p generalē clausulaz nō possit conueniri sacerdos: vel clericus cum ipse sit maior quolibet laico. vi. q. i. beatus: ⁊. xcvi. di. duo sunt: ⁊. j. de ma. ⁊ obe. solite. ver. fecit deus ⁊c. dummodo maior clericus speciali vocabulo non sit designatus vel nominatus: ⁊ hoc etiam intuebit iudex qui debeant dici maiores vel minores: ⁊ que negocia debeant dici maiora vel minora: non enim certa vel certior dari posset doctrina. ar. xxiij. q. iiij. duo ista. alias enim hoc nomē alijs bene includeret: ēt maiores personas. nam noīe populi continentur etiam senatores. plebis aūt appellatione sine patricijs ⁊ senatorib⁹ ceteri ciues significātur: vt insti. ō iur. na. .§. plebiscituz. nec semper hoc nomē alijs facit positionē. l vi. di. cenoman. ar. ff. de ꝓsti. pe. .l. i. §. debitum: ⁊ illud: suspensi sunt cuz eo duo alij latrones nequā. Jo. ⁊ ē ratio: qz aliter ꝙ ceditur contra maiores ⁊ aliter contra minores. xlv. di. cū beatus: ⁊. xxiij. q. i. qui contra pacem. similiter de hoc notatur .j. de iureiu. c. cum quidam. in glo. que incipit: sic patet ꝙ dignitas.

g ¶ Jntelligantur. eoipso ꝙ digniores inueniunt: intelliguñ in fraudem versari. ff. de iure fisci ita fidei. nam ꝓz distinctionem reruz nomina sunt distinguenda. xxi. di. cleros: ⁊. C. de codicillis si idem.

b ¶ Sed nec liceat. prouidet ℔ papa ne diuerse persone litigatorum vexationibus afficiātur ar. C. mandati per diuersas in prin. ⁊. j. e. nonnulli. intendit .n. minuere lites. j. de vo. ⁊ cō tu. finē: ⁊. c. venerabilis.

i ¶ Multitudinem. argu. occasionem iuris ad iniquum ꝓpendiū nō trahi. C. de vsuca. pro emp. l. vl. ar. ⁊. .q. iij. c. vl. ⁊. j. e. nonnulli. Sed videtur ꝙ cuz generalitate nō debet aliqua cōmissio impetrari. ar. ℟. e. ad hec. sed hoc ideo non valent littere ille: quia certi iudices non erant ibi dati. sed quos ipse duceret eligendos. Sed. ℣. aliter intelligit illud. c. ad hec. ℟. e. sed concordat huic dicto lau. vt ibi dixi: ⁊ omnia negocia illius cōmittebantur: quod erat iniquū: sed generalitas causarum alias bene potest cōmitti. ff. de iudi. l. cum pretor.

k ¶ Effrenatam. ff. de testibus. l. iij. in prin. ⁊. j. de testi. cū in cā que. ⁊ effrenatā dicimus vltra. xl. vt ibi: ⁊. j. de cle. ex. mi. latores: ⁊. c. causam q̄: hodie vero ista generalitas siue multitudo restricta est vsqz ad. iiij. in quadam decre. Jnno. q̄rti que incipit: cum in multis. j. e. ti.

l ¶ Dolus. sic. j. de do. ⁊ ꝓtu. ex litteris. xxv. q. i. dictū ē. j. e. c. pri. ⁊ q fraudem allegat siue dolū ꝓbare dz. ff. de ꝓba. quoties. §. q dolo. Sed qualiter ꝓstabit: ꝙ noluit cū psonis expressis in iudicio experiri: sed vult descendere ad minores vel equales hoc ipso ꝙ descendit primo ad equales: vel minores: ꝓsumit fraus ⁊ dolus: ⁊ ille pōt excipere qui cōuenitur: nisi statim vel quācito possit cōueniat psonam expressam: vel nisi forsitan copiam illius bñe non possit ⁊ hoc dz primo p testari. aliter credo illum repellendum. alij dicunt Jrium.

EX tenore Cōis diuisio. scōa ibi: nos igitur. ab. si.

m ¶ Negocio. Jo. ꝙ cū plures lr̄e ꝓpetrant sup eodē negocio: aut ꝓpetrant ab eodē: aut a diuersis. si ab eodem: aut ad iudices eosdem: aut ad diuersos. si ō aliquis impetrat duo paria litteraz ad diuersos iudices in fraudem causa fatigandi aduersarium suum super eodem negocio ⁊ non ad cautelam: qz timebat perdere vnum rescriptum: vel quia timebat aliquos mori: neutre valēt vt hic: ⁊. j. eo. qz nonnulli: sed si ad cautelam vt dixi: valent sed postꝙ cepit agere per alteras: reliquе non valent: ⁊ si attentaret perderet vtraſqz: vt dictum est. Si vero ad eosdem iudices: ⁊ discordant in data: valent: primе nisi in secundis fiat mentio de primis: qz nihil interest que valent. Si vero eadez est forma ⁊ data: et ad eosdē iudices eedem sunt littere: qz non nocet habere plures litteras ad cautelā: sicut potest quis habere plura testamenta eiusdem tenoris. ff. de test. vnum testamentum: et. ff. de his que in test. de. l. vlt. et. ff. de bo. pos. ꝓ tabu. l. i. §. si quis in duobus. nec est inconueniens plures iudices habere super eodem negocio: quia illud habes. j. de offi. leg. cum non ignoretis. Si vero sūt diuerse et aduerse neutre valēt. C. de fi. instru. scripture: et. j. de fi. instru. imputari. si autem lit-

tere impetrantur a diuersis personis. s. ab actore ⁊ reo aut ad eosdem aut ad diuersos. Si ad eosdem: ⁊ ꝯcordant in data ⁊ forma: cedē sunt lr̄e: vt dictum ē: si data est eadē ⁊ forma ꝯraria: supsedeat vtrisq; donec ꝯsulatur supior. ī. ō of. ō le. sane. ⁊ hoc si vtraq; ps lr̄as suas ostendat: si actor tacet per annum: valent lr̄e rei. ī. e. plerunq;. Si vero ipetrarent ad diuersos prime valent: nisi in secūdis fiat mētio de primis: vt. s. e. ceterum. si vero nō apparet que sint prime vl'scōe mutuo se impediunt. sed iste quādo ipetrāt ad diuersos nō ꝓcedūt hodie: q; ille sole valent q̄ primo iudicib⁹ presentantur. ī. de app. vt debitus. ⁊ hoc locū in his hz ꝓ quas nondū est ꝓcessū. in aliis autem per quas ꝓcessuz ē: vel presentatio facta est semp valēt prime: nisi scōe expressam fecerint mentionez de primis ⁊ de ꝓcessu: ⁊ de litis ꝯte. ī. ō re iudi. iter monasteriū. ⁊. ī. de of. dele. cozā. q̄q; tñ valēt scōe ⁊ nō ꝑme ⁊ prime sunt in pendēti quousq; cassēt vel firmet sententia: lz in scōis nō fiat mētio de primis. ī. de ꝯfir. vti. vel inuti. bone. ⁊ generaliter sicut credo vbicūq; pñt ꝑme elidi p exceptionē: valent scōe lz nō faciant mentionē de primis: ⁊ non prime: q; fūt veritate tacita impetrate. s. e. ex parte.

a ¶ Careat. imo vl' q ēt causā perdere dz: sicut qui petit seruū in vno iudicio: si petat eundem in alio perdit causam. C. de aser. tol. l. i. §. vlt. quia vbi iudiciū cepit: ibi debet accipere finē. ff. ō iudi. vbi ⁊ ꝑmis iudicib⁹ fieret iniuria. ff. de arbi. litigatores. tñ cām nō ꝓdit: sed sufficit q̄ ꝓdat lr̄as ⁊ in expēsis cōdēnet. ī. e. ti. q; nonnulli. sed illud de seruo fauor libertatis dictum est. b.

¶ Quam adeo. Cōis est diuisio scōa ibi cum. n.

b ¶ Moderemur. ⁊ vere cum multa moderatione debēt fieri ⁊ concedi. xxxv. q. ix. apostolice vt nō possint repbēdi. quando q; tamē ipz fallit obliuio. xxiij. di. preterea. ⁊. xxx. q. iiij. qō aūt ibi oblitus fuit vrbanus. cū omniuz habere memoriam: ⁊ ī nullo peccare potius est diuinitatis q̄ bīanitatis. C. de ve. in. enu. l. ii §. si qd aūt. ⁊ nihil est in humana ꝯditiōe quod perpetuo stare possit. C. eo. ti. l. ij. §. sed q; diuine. ⁊ testm̄ in nulla parte sui similiter debet esse vitiosum. C. de edic. diui adri. tol. l. vlt. sic ⁊ priuilegium. ī. de fi. instru. inter dilectos: ⁊. ī. ō priuile. cum olim in fi.

c ¶ Sufficientē. dz. n. talis esse que sufficiat sibi ⁊ suis. l. di. studeat. ⁊ q̄ aduenientes possit recipere: ⁊ iura ep̄alia psoluere. ī. de preben. de monachis: ⁊. ī. de sup. neg. prela. sicut. Jn tali sufficiētia dz haberi rō notabilitatis. xli. di. non cogantur. ⁊ scie. ī. de preben. de multa. ⁊ dignitatis. ff. de va. ⁊ extraor. cog. l. i. §. ī bonorarijs: ⁊. ī. de vsufruc. sed ⁊ si quid. §. i.

d ¶ De prebēda. sed si eēt modica ⁊ insufficiēs: q̄ tenet de illa facere mētionē nō vī. ar. a ꝫrio sensu. ī. de preben. cum teneamur. vbi expeditum est: q̄ qualecūq; sit beneficium debet inde facere mētionē. si. n. dicat se nullum ecclesiasticum beneficium assecutum: ⁊ impetrat rescriptum: non valet. ī. e. si proponente. ⁊ ibi dicetur de hoc. ⁊ qui hz plura beneficia: hanc exceptionem opponere non pōt. ī. de excep. cum ecclesiastice. ⁊ lz papa precise scribat exceptiones: tñ ⁊ iustas excusationes patienter admittit. s. e. si q̄ñ: ⁊. ī. de of. dele. ex parte tua. ii. ⁊. ī. de prebē. cū teneamur. nam q̄q; scribit rebus aliter se habentibus ar. ij. q. vi. §. biduuz. versus fi. ver. rursus illud.

e ¶ Nec clericus. qui dicit se clericum cum non sit: nō valent lr̄e. ī. de transac. er lr̄is. ⁊ qui non est clericus nō reputatur idoneus: vt hic. nec potest in clericorum numero computari. ī. de instit. c. ij.

f ¶ Si dignus. ꝯditio ista sine oī expressione subintelligit. ī. de elec. cām q̄. sicut illa si' preces vitate nitant. s. e. ex parte. i. sic pz q; qui hz sufficiens beneficiuz: ad aliud beneficium reputatur indignus. ī. de prebē. super: ⁊. ī. de cle. non resi. cō querente. cum ipse beneficio scōo seruire non possit: vt ibi.

¶ Ausam que. Diuiditur. q; in prima parte ponitur partis cōquestio. in secunda mētio ⁊ iudicis instructio ibi: nos. ab.

g ¶ Citata legitime. i. tertio. ī. de cle. nō resi. ex tue.

b ¶ Recipere. p quod videbatur q; possent recipere testes lite non cōte. quod esse

quaruz altera nō faciebat mētionē de reliqua: q; fraus ⁊ dolus alicui patrocinari nō debēt: decernimus vt ipse commodo careat[a] vtriusq;

¶ Idem mediolanensi archiepo.

¶ Non valet rescriptū ad beneficium impetratū de beneficio impetrantis non faciens mentionem.

¶ Quam adeo scripta se. ap. moderemur[b]: ⁊ infra. Scripsisti nobis: q; cum. p. clericus in ecclesia modecensi sufficientem[c] sibi sit prebendam adeptus: mirabaris q; p receptiōe ipsius in ecclesia de gronzola preposito ⁊ fratribus eiusdez ecclesie litteras miserimus: cum si lr̄az nostraz seriem attendisses nihil ineniss̄es in eis quod ōbuisset tuum aīum offendisse. ¶ Cum. n. in lr̄is nec de prebenda[d] ipsius mētio haberetur: nec modecensis canonicus imo nec clericus[e] diceret ī eis: ⁊ in litteris tuis hec esset adiecta cōditio: si dignus[f] existeret ad ecclesiasticum beneficium obtinenduz: intelligere potuisses qualiter litter ipse fuerant impetrate.

¶ Idez electo decano ⁊. n. canonicō cameracen̄.

¶ Ordo rescripti interpretatiōez recipit a iure communi.

¶ Ausam que inter premōstraceñ. ⁊ pramoñ. ecclesias sup possessionibus de anapia vertitur ⁊ infra. Quia in lr̄is aīaduertimus fuisse insertum: q; si alterutra ptiuz citata[g] legitime pñtiam vestrā adire vel iudicio vestro parere contēneret: vos pñtis partis ꝓbationes recipere[h]: ⁊ quantuz[i] de iure possetis ī cause cognitione. ac decisiōe ꝓcedere mīme tardaretis. ¶ Nos volentes: vt clausula illa quantum de iure poteritis: que antequaz de ꝓbationuz receptione mentio fieret: fuerat īserenda[k] clausulam illā de receptione probationum precedat[l]: mandamus quatenus ipsā interligētes ibidē in cā iurta tenorem lr̄az ipsaz ꝓcedere nō tardetis ꝓ uisuri vt si lr̄az auctoritate priorū in eodem negocio legitime est processum firmum ⁊ stabile pseueret. aliogn si occasione clausule memorate aliqd cōstiterit in alterius pris preiudiciū attētatuz: id viribus decernimus caritur: Mādātes vt ī decisione ipsius negocij: sicut premissuz est: tam super principali q̄s sup̄ incidentibus[m] qōnibus ap. re. canonice[n] procedatis.

¶ Idem archiepiscopo senoñ.

¶ Nō valet rescriptū executoriū ipetratuz sup prebenda ⁊ canonicatu in quo nulla est facta mentio de statuto vel de certo canonicorū numero iuramento firmato.

¶ Constitutus ap. se. ap. p. clericus ꝓposuit q; cuz. p. c. n. decano ⁊ capitulo bituricen̄. dederit in mandatis vt ipsum reciperent[o] in canonicum ⁊ in fratrē: ⁊ prebendā

k ¶ Jnserenda. sed errore scribentis fuit postposita. sz error talis non nocet. C. de testa. errore. ⁊ l. ambiguitatis. vnde dic inserēda. i. ac si inserta esset intelligēda. videbatur. n. q; nō respiceret precedētia. ī. de appe. inquisitioni. sz non ē vex: q; non est verisimile dominuz papam totā iuris obseruationem tot laboribus ac multis vigilijs excogitataz vnico verbo tollere velle. C. de inoff. test. si quādo. ⁊. ī. ō ele. eccl'a vestra. ij. ⁊ arg. ī. de resti. spo. audita. ⁊ q tutorē precepit confirmari: scōm ius intelligitur precipe. ff. de confir. tut. l. tutores.

l ¶ Precedat. ⁊ ita quā dōq; clausula sequēs determinat precedentia: ⁊ q̄q; precedens sequentia. put iuris ordo requirit. xxxij. q. vij. apostol⁹ ⁊. ī. de ap. secundo regris. ff. de condi. ⁊ demō. l. auia alias q; quando q; sequēs clausula respicit terminum ꝓme positum. ī. de dona. cū dilecti. in fi. ⁊ optime facit ad hanc materiam. ff. ō lega. ꝑmo si seruus plurium. in fi. §. vlt. ⁊ vere precedere debet: q; p totum processum negocij de iure debet procedi. C. de ap. eos. §. i. ⁊ precedētia q̄q; repetita itelligātur. ff. de condi. ⁊ de. l. auia. item hic est ar. q̄ verba rescriptorum ꝑm ius cōe intelligenda sunt. ī. de of. dele. sup qōnum. §. si vero duo: ⁊. ī. eo. sup lr̄is: ⁊. C. de inof. testa. si quando. nec ordo scripture spectat: sed potius id qō de iure sumit. ff. de sol. nec ordo. secus in priuilegijs. ī. de deci. ad audientiam. in fi. ⁊. ī. de priuilegijs. c. in bis.

m ¶ Jncidentibus. ipso iure tam in p̄ncipalibus q̄ in accessorijs vel incidentibus vel emergentibus remota est ap. ī. de ap. c. vt debitus.

n ¶ Canonice. i. ꝑm iura canonica de qbus. s. de consti. c. i.

¶ Constitutus. Sūmatur aliter q̄ in rubro quo ad intellectū. Nō valet impetratio in ecclesia numerata non facta de numero mētione si per eam frangitur numerus canonicorum: lz non frangat numerus prebendaz ⁊ processus inde factus est nullus. Primo ponit ipetrationē. Secūdo exceptionē ꝫ ipsam. Tertio distinctionis cōmissionem. Secunda ibi iterum. Tertia ibi discretioni. abbas.

o ¶ Reciperēt. hic duo mandant. primum vt recipiant illum in canonicum. scōm vt assignent ei prebendaz si vacat: vel quācito vacauerit. Sūquid ergo si nō possunt assignare ei prebēdam tenētur eum recipere in canonicum saltē? ar. q; sic. ī. de prebē. dilectus: ⁊. ī. de do. ⁊ contuma. cuz dilecti. ar. ꝫ. ī. de of. dele. cum super abbatia. ff. qō cuz falso tut. l. i. §. i. ⁊. l. ii. ar. quasi a contrario. ii. q. vi. §. diffinitiua. ⁊. quandoq; plures: ⁊. ff. quēadmo. ser. amit. si cōem: ⁊. ff. de mino. et. §. i. ⁊. l. tutor. §. i. ar. p ⁊ cōra inuenies. ix. dist. si ad sacram. Finis autez decre. videtur dicere q; nō ⁊ ꝑm hoc est vnum mandatum ⁊ nō duo: ⁊ hoc ideo dicit: q; iuratum erat de certo numero canonicorum. vnde rōne iuramēti nō poterant augere numerum. Duo in veritate mandauit papa. s. vt euz reciperent in canonicum: ⁊ eo recepto prouideret ei: ⁊ eum recipere erat contra numeruz sacramento firmatum: quare littere nō valebant ⁊ certus numerus canonicorum debet statui in ecclesia ꝑm facultates ecclesie in auē. vt determinatus sit numerus cleri. col. i. ī. de vita ⁊ bone. cleri. q̄ñ vt ait. ⁊ idem est si certus numerus statutus sit in ecclesia: lz nō sit iuratus aut per sedē apostolicam confirmatus: quia non valent lr̄e: nisi dicat nō obstāte certo nu

mero canonicoꝝ. Nec tñ videtur ar. ℨ in fi. vbi dicit: si constiterit numeꝝ rē. Sed potest dici q̄ hic de numero est facta mentio: ⁊ non de iuramento: nec de confirmatione pape.

a Vel proximo vacaturam. quod solus papa potest: vt. j. de prebē. per totum.

b Admittere. i. percipere.

c Precipiēdo. per executorias.

d Et de hoc scilicet iuramento vel ꝓfirmatōe: vt. j. colligitur. vbi dicit numeꝝ canōicoꝝ. q̄ nūc est in eadem ecclesia rē. vt notaꝰ in fi. illius no. hic duo.

e Mentionem. hec allegatio nō valet si venis sent ℨ numerum illū ali quādo ꝓpria auctoritate .j. de preben. pro illoruꝫ .s. de consti. cum accessissent.

f Et dictas litteras. s. executorias.

g Juramento. sed in omni tali iuramēto semper intelligiē auctoritas maioris excepta vt hic in nuiē a ℨrio sēsu: ⁊. ff. ad municipa. l. iperatores. ⁊. j. de iureiurā. venientes ergo nō facerent ℨ iuramentū si ad mandatū domini pape illuꝫ reciperent. item si talis conditio ineſt iuramento nūq̄ est necessaria dispensatio in tali iuramēto: qz si displicet pape nō ē ligatus tali iuramento. io. dicebat banc conditionez in iuramēto non eē: ſz ideo vꝰ auctoritas superioris excepta: quia non preiudicatur ei qn possit hoc facere: verius vꝰ q̄ conditio talis subintelligaē in huiusmodi iuramētis ⁊ hoc ideo: qz sup re alterius: vel quasi iuramentum tale prestatur: ⁊ de re alteriꝰ precise iurari nō ꝑt: imo eēt anceps piurium. ff. de in litem iurā. videamus: ⁊. ff. rex amo. marcellus. ⁊ ideo auctoritas domini pape in talibus intelligiē excepta tacite: ꝛ non excipiaē expresse. si. xxij. q. ij. beatus: ⁊. j. de iureiurā. quēadmodū. circa ꝑn. quare si papa mandat aliquē recipi in canonicuꝫ non obstāte tali iuramēto: tūc licite eū recipiunt: qz sic apparet q̄ papa iuramentum factum quasi de re sua non vult ratum habere cum administratio sola commissa est capitulo ⁊ non dominium collatum: ⁊ hoc iuramentum seruare tenentur canonici quantum in se est. nisi papa ℨrium mandet: ⁊ ideo non valuerunt littere taliter ipetrate: in qbus de iuramento mētio nō fiebat. Sed qd si iurasset ante presentationē: ⁊ post datā. tunc nō obstaret iuramentū: qz data respicitur: vt vꝰ hic: ⁊. s. e. eam te. preterea illud videtur hic q̄ canonia sola si ue ꝑbenda augeret numeꝝ canonicoꝝ: qz si nō augeret numeꝝ: iuramentum non obstaret quin possint ipsum recipere. ⁊ si. j. de consti. cum. Ho. ferarien. itē ar. q̄ canonia pōt esse sine prouentibus. arg. j. de preben. relatum. Sz ℨ. i. q. iij. si qs obiecerit: sed ibi appellant res corporales iura ex qbus res ipse corporales petiunt: ⁊ sicut dz fieri mētio de iuramento: vt b̄ dicit: sic ēt de pactis si qua in aliquo ℨctu interueniāt dz fieri mentio: alias non valet priuilegium. j. de deci. ex multiplici.

b Impetrasset. hic ꝑsiderat tps date. item non dicit ante monitorias. ⁊ sic est ar. q̄ p monitorias ius nō acqriē: alias dixisset ante monitorias. de hac materia satis habetur. j. de renunci. c. veniens. b.

i Irritum. ⁊ ita ea q̄ fiunt per litteras surreptitias nō valent. de hoc dicemus. j. e. c. ad audientiam.

k Prebendam. ⁊ in canonicum recipi. ista sunt connexa. i. q. iij. si quis obiecerit.

Super litteris. Difficile ⁊ famosum. c. ⁊ est clauis totius tituli. Et. b. d. in summa. Exprimens falsum: vel tacens vex ī rescripto si malicioſe caret prorsus ipetratis. Sz si p simplicitatem vel ignorantiaz aut obtinuisset vero suppresso ⁊ expresso falso saltē litteras ī forma cōi ⁊ delegatus ꝓcedit ſuato iuris ordine: ⁊ nō ſpāli forma rescripti. secus si nullo mō lras habuisset: vel breuius vt in rubro. Diuiditur in tres partes. Nā primo recitat casum super quo antiquitus erāt opi. Secundo illas per distinctiones bimēbrem ad concordiam reducit ibi. Nos igitur. Tertio dat regularem doctrinam ibi: vt sic. abbas siculus.

l Diuersos. nam quot sunt capita tot sententie. de consecra. distinc. iiij. sicut in sacramentis. varie enim sunt hominuꝫ voluntates. ff. ad trebel. qz poterat. ⁊ homines faciles sunt ad dissentiendum. ff. de arbi. item si vnus. §. principaliter. ⁊ diuersitatem corporū se pe diuersitas sequiē animoruꝫ .j. de ꝓcess. preben. quia diuersitatem.

m Carere. xxv. q. ij. ⁊ si legibus.

n Rigorē. xxv. q. ij. prescriptione.

o Simplicitatem. Simplicitati subueniē. de cō. di. ij. c. iij. ⁊. j. de re. pmu. cum vniuersorum. nec obest quod per simplicitatem omissuꝫ est: vt. ff. ō vē. inspi. l. i. §. vlti. item imperitie parcitur. ff. de ꝓba. cū de indebito. §. sinaūt is. ff. de eden. l. i. §. vlti. ff. qui satisda. cogā. de die. §. minori. C. qui admi. ad bo. poſ. quicūq̄: ⁊. ff. si qs. in ius voca. non ie. l. ij. §. si qs ar. ℨ. C. de in ius vo. l. ij. C. de fal. mone. l. ij. dic vt in prima rubrica: qz rusticitati parcendū est: ℨria casualia sunt.

p Discretionē. p hanc decre. cassate sunt oēs solutiones que recitabaniē. xxv. q. ij. prescriptione. C. si contra ius vel vtilitatem publicam. l. rescriptum: ⁊ l. ⁊ si legibus.

q Priori mō. s. per fraudem vel maliciam: ⁊ qui banc fraudem allegat eam probare tenetur. ff. de proba. quotiens. §. q volo: quia quilibet presumitur bonus: donec probetur malus .j. de seru. c. vno. ⁊. j. de presump. dudum.

r Fides. si. xxv. q. ij. ⁊ si legibus: ⁊. §. si nō cognito: qz cum dubium sit poterit de hoc cognoscere iudex: qz ratione dubitationis fit: quod alias nō fieret. ff. de liber. cau. ordinata: ⁊. ff. e. ti. lite ordinata. ⁊ ita qui fraudem allegat eam probare debet: vt dictum est.

s Nullatenus. Opposita exceptione legitima suspensa est iurisdictio iudicis circa principalē cām: ⁊ si dubia est ⁊ de hoc prius cognoscat: postea cognoscat iudex de fraude siue malicia de qua excipitur. nec distinguitur in hoc casu que falsitas sit expressa vel veritas occultata: ſz sufficit q̄ per maliciam hoc fecerit: ⁊ sic intelligitur lex ista. xxv. q. ij. ⁊ si legibus. Sed qualiter ꝓbaē malicia. certe ex pspicuis indicijs puta ex qualitate persone ⁊ ex forma rescripti. ber.

t Posteriori. s. per simplicitatem vel ignorantiam.

u Expressa. puta si dixerit se de possessione vi eiectum: cū nō esset: nihilominꝰ darenē ei alie lre: ex quo petit cām ℨmitti vel tacet se decanū: ⁊ impetrat litteras super vsuris vel super alia re propria. s. e. ad aures.

x Occultata. puta si occultauit q̄ ad arbitros ituꝫ erat: nec causa p eos potuit terminari. j. de testi. presentata. ar. C. si ℨ ius vel vti. l. i.

y In forma cōi. sm istum modum intelligūtur iura illa. xxv. q. ij. prescriptiōe ⁊. l. predicta ⁊ si legibus.

z Procedat. secus si per maliciam falsitatem expresserit: vel veritatem occultauerit: ⁊ ita aliquando receditur a forma in rescripto data ⁊ redditur ad ius commune: vt. s. e. causam que.

a Litteras dedissemus. ex hoc pz q̄ simplicitas vel ignorantia non ꝓdest circa huiusmodi lras impetrandas: imo ad hoc vt rescriptuꝫ teneat nihil debet sup primi ex his que mouere possunt animum principis ad dandum rescriptum vel ad denegandum. ⁊ primo quidē series facti est exprimenda. j. de coha. cle. ⁊ mu. super eo. item ꝓcessus cause. j. de iudi. inter monasteriū. item non valent littere si quis tacet sniam latam. ar. j. ō si. instru. inter dilectos. C. sen. rescin. nō poſ. l. vlti. si tacuit nomē dignitatis sue. s. eo. ad aures. item si tacuit aliud beneficium sufficiens. s. e. cum adeo. siue etiam minus sufficiens. j. e. si proponente: ⁊. j. de preben. cum teneamur. item si tacuit vicariam perpetuam. j. e. postulasti. item si tacuit pactum procedens siue compositionez. j. de deci. ex multiplici. item si tacuit statutū numerū canonicorum iuramento firmatuꝫ. s. e. c. priori. ⁊

daz ei conferrēt si qua tūc in eoruꝫ vacaret ecclesia vel primo[a] vacaturā: ⁊ ipsi cum mādatum eius admittere[b] nō curassent eis precipiendo[c] mandauit: vt qō mandauerat adimplerēt: sibi sup hoc executoribus deputatis: ⁊ infra. Verum pars aduersa rñdit: q̄ cum in bituricēsi. ecclesia certus esset numerus canonicoruꝫ institutus: firmatus iureiurā. ⁊ p ro. pont. cōfirmatus: ⁊ de hoc[d] memoratus. p. non fecisset in suis lris mentionez[e]: itelligēdum erat circūuenisse. p. n. ⁊ dictas lras[f] veritate tacita impetrasse: ⁊ infra. D. v. mādamus quatenus si legitime vobis constiterit numerum canonicoꝝ qui nūc est in eadē ecclesia: p decanum ⁊ capitulū eiusdem ecclesie iuramento[g] firmatuꝫ antequaz p̄dictus clericus litteras executorias ipetrasset[h]: qcqd factū est occasione litteraruꝫ ipsaruꝫ: irrituꝫ[i] decernatis. alioquin ei faciatis in eadez ecclesia prebendaz[k]: si qua vacat: sublato cuiuslibet appe. ob. assignari.

I Dem. a. canonico pictaue.

Dolosa surreptio vitiat rescriptū in totuꝫ. si aūt ꝓcesserit ex simplicitate vel ignorantia eatenus vitiat quatenus fuit cā concessionis.

SUper litteris: que ab aliquibus ex malicia ⁊ a nonnullis ex ignorātia tacita veritate vel suggesta falsitate ipetrant a nobis: diuersos[l] intellexerimus diuersa sentire alijs asserētibus eos debeē proꝛsus carere[m] omni cōmodo litteraꝝ cum mendax precatoꝛ carere debeat penitus impetratis: alijs vero dicentibus q̄ ⁊ si forma carere debeant in litteris nostris expressa: nihilominus iuxta rigorem[n] iuris sit a delegato iudice in negocio procedendum. Nos igitur inter eos qui per fraudem vel maliciaz: ⁊ illos qui p̄ simplicitatez[o] vel ignorātiam litteras a nobis impetrāt: huiusmodi credimus discretionem[p] adhibendaz: vt bi q̄ priori modo[q] falsitatem exprimunt vel suppm̄ūt veritatem: in sue perniciositatis penam nullū ex illis litteris cōmoduꝫ cōsequanē: ita videlicet q̄ delegatus postq̄z sibi super hoc facta fuerit fides[r] nullatenus[s] de cā cognoscat. Inter alios aūt qui posteriori[t] modo litteras impetrāt: duximus distinguēduz que falsitas suggesta fuerit vel que veritas sit suppressa. nam si talis expressa[v] sit falsitas vel veritas occultata[x] q̄ quāuis fuisset tacita vel expressa nos nihilominꝰ saltem in forma[y] cōi litteras dedissemus: delegatus non sequens formam in litteris ipsis appositam ſz ordinem iuris in causa procedat[z]. Si vero p huiusmodi falsitatis expressionem vel suppressionez etiā veritatis littere fuerint impetrate qua tacita vel expressa nos nullas prorsus litteras ō dissemus[a]: ⁊ a delegato non est aliquatenus ꝓcedē

.j. de preben. pro filio. item si tacuit statutum q dignitas non esset vlterius in ecclesia. s. de consti. cū accessissent. item si tacuit priuilegiū. s. e. cum ordinē. itez si tacuit dispensationem. j. de fil. pres. ex tua. item si tacuit se regularem petendo confirmationem. j. de confir. vti. vel inuti. pozrecta. item si dixit se clericum cuz nō esset. j. de trāsac. ex lr̄is. itē si tacuit q prebenda nō vacaret de facto. j. de cō
cess. prebē. cū nostris: r. c. lr̄as. item si tacuit exceptionez. j. de pcu. in nostra. itez si tacuit appellationem a se factam. s. e. ex parte. vel factaz ab aduersario. j. de ꝓbr. vti. vl̄ inuti. bone. itē si tacuit q alius de man. pape fuerit receptus. j. e. mā. r duobus. c. se. item si dixit se habuisse montoritas quod fuit falsuz: r executorias ipetrauit non valent. j. e. ex īsinuatione: r generaliter vbicunqz talez veritatez tacuit: vel saltez fal. expressit: q tacita vl̄ expressa papa lr̄as nō dedisset: rescriptum inutile fit.

a ¶ Nisi forsan. istud forsan nō est dubitatiuū: imo affirmatiue ponit: qz de hoc ipso cognoscere debet: si preces veritate nitant. ff. de iudi. si qs ex aliena: r. j. ō ap. cū parati. sic forsan bēs. xxiij. q. ij. admonere. ỽ. īgredere monasterium. j. de p cur. tue. vl̄ ideo dicit forsan: qz si notoria esset exceptio stati posset cessare: r in hoc casu vbi notoriū est q aliquis nō est iudex meus nec re nec gestu: vt si citet me q est vltra mare nō tenet or ire. ar. j. de accu. euidentia. r ar. j. de iureiur. ad nostram. ii. C. de iurisd. om. iu. in criminali: r. iij. q. ij. si. episcop⁹. vbi de ista materia no. per Jo.

b ¶ Qualitate precuz. i. de veritate: vel falsitate precum oppositaꝫ impetrantem.

c ¶ In vtroq. ¶ Prim⁹ est cuz tacita veritate vel falsitate exp̄ssa per simplicitatem papa litteras concedit in forma cōi: ac si esset veritas dicta vel falsitas tacita. Secōs casus est cum papa nullas litteras dedisset tacita falsitate r expressa veritate per simplicitatem.

duz nisi forsan[a] eatenus vt partib⁹ ad suā pñtiaz conuocatis de precuz q̄litate[b] cognoscat. ¶ Ut sic i vtro q̄[c] casu eadez ratio que delegantē moueret moueat etiaz delegatum r vbi delegans suas litteras denegaret: delegat⁹ ét sue cognitionis officiuz nullatenus interponat.

I Dem abbati r conuentui premonstra.

¶ In cā monasterij cōuenitur abbas p rescriptū in quo nulla fit mētio de cōuentu. nec propter hoc appellari potest nisi abbatis r conuentus bona essent distincta oīno.

Θ Doceri postulatis a nob vtz p litteras aduersus abbates nulla mentione habita de suis conuentibus ipetratas tenēatur abbates ipsi sup causis que ad cōuentus ptinent: r eosdez de ipsis querelantibus rñdere: ac lz inhibita sit ap. p appellationis obiectum possint nec rñdeant se tueri. ¶ Sup quo duximus rñdendū q̄ nisi alia cā rōabilis suffragef p appellationez se tueri non pñt quominus debeant⁹ auctoritate lr̄az huiusmodi legitime rñdere. ¶ Cum ex officio suo teneant[e] cōgregationuz suarū negocia procurare. ¶ Nisi forte abbatis r q̄ētus negocia eēnt oīno discreta[f]

I Dez archiepiscopo r magistro .v. canonico mag.

¶ Processus factus per lr̄as surrepticias irritatur: sed factus cōtra formā rescripti irritus nunciatur.

Q Um dilecta in xp̄o filia. r. cu stos besiēn. ecclesie ac ꝓcurator. g. monialis sup electionibus in eadē ecclesia celebratis litigauerint aliquādiu coram nobis. r ifra. ¶ De prebēdimus lr̄as ad abbatez de remech r suos cōiudices ipetratas[g] p surreptionem obtentas: cū in eis illius articuli videlicet de subtractoz resignatione: fuerit preter cōscīam nr̄am[h] cognitio demādata: q̄ p̄loribus lr̄is ad scholasticuz bil deseñ. r cōiudices suos obtentis insertus fuerat: de q̄bus in scōis litteris mentio[i] nō fiebat: r ideo quod ip̄sa lr̄arū occasione dignoscitur attentatum durimus irritandum.

¶ Dcñ isup scholasticū r coniudices suos inuenimus minus ꝓuide ꝓcessisse: cū. n. in lr̄is nostris eisdē p̄ncipaliter mādaretur: vt ad p̄dictā ecclesiā p̄sonali[k] accedētes persone idonee administrationē committerēt abbatie cui ad opus eius fieret hincinde resignatio subtractoz: ipsi formā mādati apostolici trāsponentes[l] illo capitulo preterm̄isso de alijs articulis[m] inordiate plurimū cognouerant. pp quod p cessum ipsoz̄ contra nostri formā rescripti ac iuris[n] ordinem attendere[d] nullatenus debuerunt. Mandamus quatinus si est ita: r. q. ii. illud: r. q. iij. pontifices.

f ¶ Discreta. bene dicit discreta: qz si sunt discreta oīo: non tenet respondere: nisi de pte sua: qz rescripta nō ertendunt ad res vel ad personas i eis nō cōprehensas: qm̄ stricte intelligēda sunt. ar. s. e. sedes: r. j. de of. delecum olim dilecti. r melius. c. p. r. g. r lz sint oīno discreta: tamen nec prelatus sine consensu capituli: nec capitulum sine consensu prelati hoc facere possunt vt dictum est in prima notula.

C Am dilecta.

¶ Oiter summat: vt in rubro: lz oporteat aliter declarare: vt patebit ex infra dicendis. Diuiditur p̄cipaliter in quatuor ptes. in prima succincte tāgit qōnez. in scōa irritat processuz scōoruz iudicuz ibi deprehendim⁹. in tertia irritum decernit processum primorum iudicum ibi: dictum. in q̄rta committit causam et mandat restitui spoliatos ibi: ideoq. abbas siculus.

g ¶ Impetratas. q̄ falsee erant: vt. j. de excess. prelato. iter dilectos. §. preterea.

b ¶ Nostraz. r cancellarij vel alteri⁹ q̄ debebat requiri. j. de fal. lz.

i ¶ Mentio. r ideo scōe littere nō valuerunt. s. eo. ceterum. nec quod p eas factū ē: vt. j. sequit.

k ¶ Personaliter. nouum casum nouum cum mādatur alicui: vt personaliter negocium exequat pōt alij committer⁹ vices suas si partes cōsentiant nisi in duobus casibus i causa inquisitionis. item cū papa prouideri mandat ecclesie alicui de prelatis r alijs ministris. j. de of. deleg. qm̄ apostolica. §. is aūt. Et est si. quod dicit lex. si promisisti mihi per te facturum nauem: vel aliquod consimile: per alium me non consentiente facere non potes propter industriam tuā quam elegisti. ff. de sol. inter artifices.

l ¶ Transponentes. no. in rescriptis ordinē scripture seruandū: vt hic: r. xliij. di. sit rector. in fi. r. iij. q. vij. in grauibus: r. ij. q. i. in primis. ff. de vsufru. quotiēs. r ordo verboz ostendit ordinē p̄cessuum. de consec. di. ij. in xp̄o pfe: r. ff. ad treb. heredes in fi. ar. ꝫ. s. e. cām que. r argu. s. e. iter ceteras. ar. C. de ap. l. i. sol. vbi aliquid p̄ncipaliter mandatur: illud tāq̄ p̄ncipale: r primo tractandum est. cetera vero ſsecundario tanq̄ accessoria subsequenter sunt expedienda: sicut hic. vbi vero plura p̄ncipaliter cōmittuntur: non refert quod illorum primo tractetur: nisi forsan vnum de natura sui precedat: vt in decre. s. e. cām: r ar. j. de cā pos. r proprie. pastoralis: r. C. de rei ven. ordinarij. r ideo cassat. i. cassus r irritus nūciat hic p cessus iudicum: qz articulū p̄ncipaliter cōmissum omiserunt: r de alijs inordinate plurimū cognoscēdo: vt dr̄ in lr̄a: r. j. penitus bēs. j. de of. ō le. venerabilis: sed quare nō ꝓfirmauit qō legitime factū fuerit. j. de preben. dilectus. i. r. j. de arbi. cum tpe: r. j. de priuile. cum olim. ii. respon. qz non seruauerunt formam sibi datam: r qz cum p̄ncipale sit cassatuz: accessoria ēt cassata intelliguntur. j. de fide instru. iter dilectos versus fi. r. ij. q. vi. §. si quis ex pluribus. b.

m ¶ De alijs articulis. s. de electione r pertinentijs suis.

n ¶ Juris ordinez. iuris ordo exigit vt primo de spoliatione cognoscatur q̄ de ꝓprietate: vt. iij. q. i. c. i. r. ii. r quasi per totū: r. ii. q. ii. p totū. r. C. de rei vēdi. ordinarij: r. C. de interdic. nō ē iuris certi: r. ff. de iudi. si de vi r possessione: r. j. de resti. spo. ex ꝙquestione. r qō spoliationis priuilegiata est. j. de ordi. cog. sup spoliatione: r qz isti iudices hunc ordinē non seruauerunt irritauit papa illos ꝓcessum. i. irritum esse ostēdit. j. vt li. non conte. accedēs. i. r precipue: qz illa forma mandati fuit: r ita est de substātia iuris ordinarij ordo iste. r sic in duob⁹ peccauerūt: qz ꝫ formaz sibi data tam r ꝓtra ordinem iudiciarium: sic. j. de confir. vti. vel inuti. examinata sed hic videtur loqui de alio ordine: quem nō seruauerunt iudices in alijs articulis: vt ipsa lr̄a dicit: r qz ꝫ mandati formaz fecerunt: r ordinez iuris

e ¶ Teneantur. r qdez teneñ: lz nō fiat mētio i rescripto. noīe. n. prelati ecclesia intelligit: r prelati monasterium. ff. de annu. leg. l. annua. §. i. r. ff. de cōdi. r demon. filiofamil. r eccl̄ia ē in epo r econuerso. vij. q. i. scire debes: r. ff. de re. dubitatiuum: non tñ noīe prelati semper intelligit eccl̄esia. j. de testa. requisisti: r. xij.

in aliis articulis non seruauerunt papa processus illoꝝ denunciauit irritus ⁊ inanē. ⁊ sic in duobus peccauerunt nō seruādo formam rescripti: nec ēt seruando ordinē iuris in aliis articulis: forte dimittendo contestationez litis. ⁊ sic duobus modis pōt intelligi qđ dicit iuris ordinem.

a ¶ Irritum ⁊ inanē: ⁊ supra dixit irritandū: qr ibi ipso iure non erat irritus processus: sed irritandus pp litteras surrepticias. ℣. eo. super litteris. hic ipso iure processus nullus: ⁊ ideo dicit irritum duabus de causis: qr ꝓ formam ⁊ ꝓ iuris ordinē vt. ij. q. vi. ℣. diffinitiua ℣. Item sñia citra solitū ordinem ⁊c. ⁊. ī. de confir. vti. vel inuti. examinata.

b ¶ Restitutis. sed qualiter pōt monacha petere restōnem: dico: qr nō bēbant abbatissaz: ⁊ ille spoliate erāt. ar. ff. de iudi. si longius. ℣. si filiusfamilias: vel qr petit restitui non tāquam monacha: sed quasi de corpore. sicut si collegium nō habeat vnde soluat creditori soluent singuli: non ꝙsi singuli: sed quasi de corpe ⁊ petit monachus parte: vbi res monasterij diuiditur. xviij. q. ij. in nullo ⁊ ēt recedit a collegio. xxvij. q. i. si qs ta puerit. ⁊ vbi monachus petit. ī. de sen. excom. parochianos: sed ibi nō datur actio iniuriarum monacho: sed monasterio: ⁊ intentabit eam sin dicus mōasterij sicut dominus agit pro iniuria serui. isti. de iniuri. ℣. si seruus.

Pterunqz contingit. Dicit qr primo tāgit ipetrātiū maliciam. Secūdo adhibet medicinam competentem ibi: cuz igitur. ab.

t ¶ Contingit. malicijs. ℣. eo. sedes. ī. q ma. ac. pos. significante. ⁊. ff. de rei ven. in fundo.

d ¶ Infra annū. no. hic annalē ꝓscriptionem. ī. vt li. non ꝛc. qđ frequēter. i. rñ. ⁊. ī. de of. ordi. pastoralis. ī. ō of. dele. q̄renti. ⁊. ri. q. iij. rursus: ⁊. c. qcūqz ⁊. xx. q. ii. si puella: sed q̄rit qñ incipiat currere iste annus: tunc .n. cum incipit bfe copiā agendi: cuz primo bēat copiam iudicū. ff. de diuer. ⁊ tempo. prescrip. l. i. ⁊. ij. q. vi. biduū: ⁊. ff. de serui. rusti. prędi. attilicinus: ⁊ si tūc negligens fuerit: iputat ei: ex quo habuit tps ꝓsequēdi suū ius: ⁊ hmōi negligentia late culpe comparat. ar. C. si tu. non ge. l. i. ⁊. ij. xxij. q. i. dñs noster. dicunt gdam ꝙ icipit currere a tpe pñtationis lfaꝝ facte iudici. ī. de ap. sup eo. ij. alij dicunt ꝙ a tpe quo cōposuit sarcinulas suas: ⁊ potuit aduocatuz querere. ff. ex. q. cau. ma. l. ab hostibus. ℣. ſz que simpliciter. Quarti dicūt ⁊ male ꝙ a tpe vate lfaꝝ. ℣. e. ti. eā te: ⁊. c. ꝓsti turus. qđ pmū dr verē: vt dicit lfa ista. hodie ꝺo ista locū nō bñt: sed potior est conditio occupātis: ſz scēe lfe nō faciant mentionez de pmis. ī. de ap. vt debitus honor. ⁊. ī. eo. capitulū sancte crucis. ō hoc tñ dictū ē satis. ℣. e. ti. c. i. qualiter intelligatur hoc. c. ⁊ illud. ℣. eo. si aūt.

e ¶ Vel negligētia. sed qs ꝓbabit hāc negligentiā. rñ. trāscursus anni ꝓbat hoc: nec alia interpellatio est facienda. ī. de loc. ⁊ ꝺuc. potuit: nisi ille vellet oñdere ꝛrium: sicut dr de anno appellatiōis. ī. de ap. cuz sit romana: tñ ista nō operanť aliqđ hodie: qr ille obtinet ꝙ pmo lfas suas exhibet iudici vt dictū est: nisi pmus copiam iudicis bfe non potuerit: anteꝙ secūdus lfas suas pñtasset: tunc excusať: ⁊ hoc est si hoc fuit publice ꝓtestatus qr iudicis copiā bfe nō potuit: ⁊ ita premissa ista ꝓtestatione scōs nō poterit cum preuenire. ī. de appel. si iustus.

Cum contingat. Quotidie practicať ista decre. in executiōibus gfaꝝ cum executores diuersoꝝ mandant ꝛria capto seu ordinario loci: raro ât practicať in terminis ꝓprijs. ſ. in executiōibus causaꝝ. Et. b. d. aliter ⁊ specialius ꝙ in rubro. Si a delegato aliqđ mandatur ordinario debet humiliter exequi: sed si alius delegatus ꝓ alias lfas post executionē mandat cōtrariuz: vel si ante executionem ĩnotuerit ordinario inter delegatum ꝙ mandauit: ⁊ aliuz contentionem eē de iurisditione faciet sibi vtrarūqz lfarum copiā exhiberi non vt iurisditionaliter cognoscat: sed vt

tatū irritum[a] decernimus ⁊ inanē:

r Ideoqz mādamus: q̄tenus. g. ⁊ qbusdam alijs forōribus ecclesie sic iustū fuerit restitutis[b]: ⁊ forma mādati nostri exacta diligentia obseruata: in negocio ipso rōne previa procedatis. ¶ Item. ¶ Valet scōm rescriptum ls de ꝑmo non faciat mentionem quo vti noluit impetrans infra annum.

Pterūqz cōtingit ꝙ aliq nris lfis ipetratis illis vti multo tpe postponētes: tunc demum eas exhibēt: quū aliaruz auctoritate ab eis cōtra quos primitus lfas impetrarant ceperint cōueniri: dicentes posteriores lfas nō valere vtpote nō facientes de prioꝝ[b] mētionē.

r Cuz igitur nō sit malicijs boiuz indulgenduz: statuimus vt si quis nostras lfas ipetrās: infra annuz[b] postquaz copiā iudicū habuerit ex malicia vel negligentia[c] postposuerit vti eis: auctoritate posteriorum lfaruz valeat conueniri: ls in ipsis nulla de prioꝝ[b] mētio habeatur. ¶ Item rotbomagen. archiepo. ¶ Instruitur ordinari[a] quid facere debeat quum a diuersis delegatis recipit mandata contraria.

Cum contingat ⁊ infra. Ꝑterea cum quidaz sup aliquo litigantes ad diuersos iudices lfas ipetrant: quoꝝ qdaz obtenti a pte

altera tibi mādant vt partē aduersam denuncies excōicationis sñie subiacere: alijs iudicibus postmodum tibi iniungētibus vt eandem denuncies absoluram: queris an vtrisqz: an neutris vl alterutris faltem obedire debeas in hac parte.

r Super quo tue pru. respondentes credim[a] distinguendū: an quū primū mādatū recepisse dignoscaris: tibi forsan innotuerit iter illos ⁊ alios sup iurisditione discordiaz suscitatā: an super hoc nihilomnio sciuisti.[d] Et qdem si super ꝓtentiōe huiusmodi nil tibi penitus innotescat quuz primū mandatū recipere te contingat: illud debes humiliter executioni mādare[a]. Sed si postea contrarium tibi ab alijs demandatur: tunc lfaꝝ[b] ad vtrosqz a se. ap. obtentaruz copia postulata q̄s tibi auctoritate pfitium districte precipimus[i] exhibere: si ex ipsaꝝ tenore deprehenderis cuidēter ita ꝙ non sit aliq̄tenus hesitāduz[k]: ꝙ lfe que ad illos a qbus scōm mandatuz receperis ipetrate noscuntur: exhīsse reuocēt lfas alioꝝ: tu illud intrepidus exequaris quod tibi secūdo loco mandať. Si vero ex lfarū inspectione manifeste tibi constet: ꝙ lfe obtente ad illos qui primum dedere mandatuz ꝙ alias minime reuocanť: scōm mandatuz nullatenus

se informet an ꝙ scōas reuocent ꝑme: ⁊ si ꝑme reuocentur exequatur scōm mandatum donec cōtentio de iurisditiōe terminet. primo ponitur qō. Scōo distinguens rō ibi: super quo. Tertio duplex instructio. ibi ceterum. ab. ſ.

f ¶ Nihil oīno sciuisti. nec ꝙ famam: vel alio mō. ī. de sen. ex. cum desideres. ℣. scēe qōui. boc. n. dicimur scire qđ ab alijs audiuimus. xxij. q. v. boc videtur: ſz qđ si audiuit ab aliquo leuis opinionis: nūquid hoc sufficit: vt nō debeat parere mandato iudicis. videť qr nō. ī. de spon. cū in tua: ⁊. ri. q. iij. in cūctis. ⁊ . ī. ō testi. ſz: sed videť qr sic: qr in dubijs potius obediendū ē: vt. xxiij. q. i. qđ culpať i fi. ⁊. ī. de prescrip. cum ex officij. ⁊ illa est rō quare executio sñie deferri non ꝺz: nisi incōtinenti ꝓbeť exceptio. ī. de testi. veniēs. ii. ⁊ . ī. de resti. spo. lfas: dico qr nō sufficit: alioquin retardaret executionē sñie: qui diceret se bfe ꝓzes lfas que reuocate nō essent: vel q posteriores lfas: diceret bfe: que reuocarēt ꝑmas ⁊ sic seq̄ret qr nullus iudex posset excōicare vel absoluere vel ferre sñiam si diceret aliqs ante ꝓbationem sñie cām illaz alis esse cōmissam: ⁊ sic dareť occasio figmētis. qđ esse nō ꝺbet . xxxij. q. i. dicit dñs. instit. vi bo. rap. ℣. sed nedū talia: ⁊. C. vnde vi si qs in tantam. ff. ad car. l. i. ℣. si qs non. ff. de liti. l. i. imo probabilem cām debet bfe ille q recipit mandatuz de diuersitate lfaꝝ antequam credat. xxiij. q. iij. q̄ magnum: ⁊ . ī. de cle. ex. mi. illud. ff. qđ cuz falso tut. l. ij. in fi. vel dic qr q̄lisciūqz notificatio sufficit in secūdo casu: vt iudex non debeat dici dubi[a]. i. q. iiij. ℣. vlt. in fi. ℣. si qs direrit idolatricis ⁊c. . ī. de spōsa. ꝑterea. ij. ff. de peti. her. itē venūt. ℣. ex quo aūt ⁊. ff. de admi. tu. qdaz decedēs. ℣. a quo. ⁊ hoc videť inuere littera ista nihil oīno sciuisti.

g ¶ Mandare. qđ ⁊ fecit. ſ. qr denunciauit partem illam excōicatam.

b ¶ Tūc lfaꝝ. sed q̄liter pōt illud perpendi ex sola ispectione lfaꝝ: nam ls scēe ex pñam faciant mentionē ꝓꝝ iudicū ⁊ reꝝ contētaꝝ in prozibus lfis: ꝙ hoc nō cōstat ꝑmas lfas esse reuocatas: cū possint esse ipetrate ꝙ falsi suggestionē: ⁊ ita nō reuocāt ꝑmas. ī. de of. dele. coram. ⁊. ī. e. ex parte circa ꝑn. ⁊. ī. de re iudi. inter monasteriū. ⁊ ar. ℣. e. cetez. ī. ō do. ⁊ ꝛtu. ex lfis. Ad hoc ergo: vt executori nul latenus fit dubitandū oz vt discat ꝙ assertionē ptiū: qr cāꝝ merita partiū assertione pandunť. C. si ꝙ vim vel alio mō. l. vl. ī. de resti. in ite. cuz ex lfis: ⁊ sic vī qr aliquā possit exercere iurisditionē iter ptes qō falsum est: vt dicit in fi. als aūt nō poterit scire vtꝝ scēe revocēt ꝑmas: ⁊ boc verꝝ est vt dicť ꝛo. qr nūqr ex sola ispectiōe poterit scire: nisi aliqd intelligat de hoc ex ptiū assertiōe: sed ꝙ hoc nullā hz iurisditionē iter ptes: sed hoc verē si ille q hz ꝓzes lfas: aliqd nō obijciat ꝛ secūdas: alias iudex ꝑsumeret ꝑmas esse revocatas: ex quo in scōis fit mētio expresa de ꝑmis. ℣. eo. ceterum. si aūt aliqd obijcit: statiz executor debet supsedere: qr ꝙ negationē res fit dubia. C. q ad li. pela. nō li. l. iij. ⁊ in hoc casu intelligitur qō legiť. ℣. e. pastoralis: vt ibi dr. ſ. qr tūc dubiū est de revocatione lfaꝝ qñ fit mentio expressa ⁊ iudicuz ⁊ rex: sed ab aduersario objcit lfas ipetratas esse per falsi suggestionem per decre. predictas. Item ls executor dubitet an debeat absoluere vel condemnare: nō tñ scōm regulam arriani ꝓnior erit ad absoluendum qr ad ꝺemnādum. regulam illam habes. ff. de ac. ⁊ obli. arrianus: ⁊. ī. ō ꝓba. ex literis. boc ideo dicit: qr nō constat an ille iudex bēat iurisditionem: ꝙ hoc tñ nō iudicat de iurisditione quoꝝ sit iurisditio: sed tñ dicit se debere exequi mandatum: vel non debere. ī. eo. ex parte.

i ¶ Precipimus. sed qđ si non exhibenť scēe non exequetur scōz mandatuz: si ad terminum prefixum non exhibeanť: vt. ī. de excep. pastoralis: nam lfe q̄ nō apparent non sunt. ff. de ꝛben. emp. in lege: ⁊. l. rutilia polla. de cōse. di. j. solēnitates: non pōt tamen cogere aduersarium ad exhibendum: qr non hz iurisditionem inter partes: vt dicit in fi. nec ēt tenetur obedire mandato. nisi videat rescriptum . ī. ō of. dele. cum in iure.

k ¶ Desitandum. vī qr executor nō debeat petere copiā rescripti: nisi vbi recipit ꝛria mandata: sed nō est verum vt dictum est i. pri. no.

l ¶ Secundo loco. sed quare revocatur quod legitime factum est per primas litteras contra id quod legiť. ī. de resti. spo. audita. ℣. e. cām que: sed per istum executorem nihil revocať: sed denunciantur illi absoluti: q primo fuerāt excōmūicati

a ¶ Constitutionis.s.e.pastoralis.
b ¶ Et idipsum.i.vt non exequaris mandatum:z iste.§.respicit proximum.§.
c ¶ Judicare.hic fallit illa regula.ff.de iudi.de qua re.

Olim ex litteris. Diuiditur. ¶Primo ponit ꝓsultatio. Scdo ibi: nos igit. Scda subdiuidit in tres. nam primo ponit relationem prioꝛ iudicũ. scdo ibi: nos igit ꝓmissionem factã scdis iudicibus. tertio ibi: verum dubitationem emergentem. ab.

d ¶ Per interpositaz psonaz. quod potest fieri. ĵ. de prebẽ. accedens.

e ¶ Seqstrari. qd de iure fieri nõ debuit: nisi cã subesset. ĵ. de seqstra. ad hoc: z duobus. c. se. vbi de hoc: in qbus duob⁹ dr qꝫ quãdo fructus dissipãtur dz fieri sequestratio. C. de pbibita seqst. l. vna. de hoc no. ij. q. vi. quotiens. ii. sed in casu isto. s. pp cõtumaciã bene fit sequestratio: vt miti⁹ agat cũ reo. ĵ. de do. z cõtu. er lr̃is: sed in casu isto non dr ꝓpric seqstratio ꝓut tradit. ĵ. de sequestra. p totum: qꝛ ibi non fit sequestratio pp contumaciam.

f ¶ Ad oia: vr qꝫ p hanc clausulaz si est ita: vel p hanc si premissa ẏa sunt teneat ipetratoꝛ ꝓbare oĩa premissa esse ẏa: lz aliqd ex premissis sufficeret ad ꝓpositũ ꝓbandum: sic. s.e. ex parte cõuẽtrenẽ. ff. de excu. tu. q testõ: nã nisi qs plene ꝓbz suam itentionẽ succũbit. C. de rei vẽ. l. vl. fines. n. mandati diligẽter sunt obseruãdi. s.e. cũ dilecta: z ipetet sibi q plura narrauit: quoꝛ vnuz sufficeret p se ar. ꝯ qꝫ sufficit vnũ probare. ff. de ꝓdi. z demõ. falsa in fi. z. ff. de ꝓdi. isti. l. ii. §. vlt. ff. de manumiss. te. si ita. ĵ. de pben. cum iam dudũ: dic vt dixi. s. eo. ex pte. itẽ ar. ẽ hic qꝫ sequẽs clausula respicit oĩa premissa. ĵ. de ap. scdo regris: z. c. ingsitionem ar. ꝯ. ĵ. de do. cũ dilectus. vbi nõ respicit oĩa supioza clausula illa de foresta: sed primam donationẽ z iferiozẽ. iij. q. v. ꝓstituimus. z de ꝓse. di. ii. cũ oẽ in pn. sed melius est qꝫ ad oĩa referat: z sic facit ꝓ alia parte. ff. de in ꝙ verso si ꝓ pte. §. pe.

Dilectus filius. Diuiditur: qꝛ primo ponit facti narratio. In secunda dat iudicem ibi: nos igitur. ab.

g ¶ Cã. no. qꝫ nõ sufficit narrare seriẽ facti in lr̃is pape: nisi cã facti adiiciat. ar. xiij. q. vlt. occidit. ĵ. de testi. cũ cãm: z causa facti poti⁹ querenda ẽ qꝫ ipsum fcm̃. xv. q. vi. c. i. in fin. z. ff. de fur. vex: z. ĵ. ō accu. cũ dilect⁹. C. de adop. l. uj. z ẽt modus facti. C. de transac. vt r̃ĩsum.

h ¶ Excõicationis. hic bẽs qꝫ si excõicatus impetrat lr̃as: vt rescriptum tacens de sua excõicatione: qꝫ nõ valẽt lr̃e: tum qꝛ tacuit ꝓcessum iudicis. ĵ. de re iudi. iter. tum qꝛ tacuit vitiuz suũ tuz ideo: qꝛ ĩgessit se cõioni hominum pp quod puniendus ẽ. ĵ. de cle. ex. mi. illud. z. xi. q. iij. placuit. vñ iconueniẽs eẽt qꝫ ex eodẽ facto ꝓseqretur penaz z cõmodum. ff. de ne. ge. l. siue. xvi. q. i. legi. ꝯ. ĵ. de excep. significauerũt: z. c. venerabilẽ. vbi dr qꝫ excõicati non repellunt a ꝓsecutione appellationis: sed isti presbyteri erant rei: ergo nõ deberent repelli: de hoc dicemus. ĵ. de excep. venerabilem: z. c. significauerunt. sol. nõ erant isti rei: sed actores q petierunt restitui: nec appellauerãt: in quo casu loquunt ꝯria: z sic est ar. qꝫ qõ spoliationis non sit ꝓuilegiata. Vn lr̃e ab excõicato ipetrare valeant eo absoluto: dic sup hoc ꝓout no. ĵ. de excep. pia. lib. vi. in glo. que incipit: sed mirum.

i ¶ Virib⁹ carere: vt. s. eo. cũ dilecta. sic. z videt qꝫ si aliquid factum sit p litteras surrepticias: illõ debeat reuocari: de hac materia plenius dicetur. ĵ. eo. ad audientiam. z dic carere si constiterit õ illis exceptionibus. s. qꝫ non fecerint mentionẽ õ causa sue remotionis z excõicationis qua tenebant astricti: z merito õ causa excõicationis tenebant facere mentionẽ. qꝛ qui petit absolui ab excõmunicatiõe tenetur exꝓmere cãz excõicatiõis sue alias nõ valẽt lr̃e impetrate super absolutione vel si aliam causaz exꝓimeret qꝫ illaz ꝓ qua fuit excõicatus. ĵ. õ of. ordi. ex parte: z. ĵ. de fi. istru. qꝫ super his in illa ẽcre. ex parte notat de hoc in glo. que incipit ex eo. z. ĵ. de sen. excom. cuz procã. in glo. que icipit illud tanquam: z in hoc casu non valẽt lr̃e impetrare ab excõicato tacito de cã excõicationis: secus si aliqs ipetrat lr̃as ad agendum ꝯ aduersarium tacens õ sua excõicatione: qꝛ tunc valent lr̃e eo absoluto. ĵ. de exceptioni. pia. vbi de hoc in glo. q̃ incipit: sed mirum: alia etiã de cã non valuerũt huiusmodi lr̃e: qꝛ non fecerunt mentionez qꝫ per suam spoliati fuissent ꝓpter suos excessus a qua non fuit appellatum. C. sen. rescin. non pos. ipetrata: z ita duab⁹ de causis nõ valuerunt lr̃e istorum presbyterorũ. olim consueuit decre. ista allegari ad probanduz qꝫ litere ipetrate ab excõicato ad agendum non valebant: sed hoc non probatur per hanc decre. q̃ nõ loquitur in tali casu. b.

Postulasti. Diuidit: qꝛ primo ponit qõ. scdo solutio ibi: ad qõ. tertio ratõ ibi non. n. ab.

k ¶ Scdm apostolum. quã habes. ĵ. õ preben. cum scdm.

l ¶ Beneficium. nomine beneficij ĩtelligitur vicaria siue prebenda siue aliud beneficiuz. i. q. iii. ex multis: z. ĵ. õ ver. si. tua nos.

m ¶ Competenter. illud competenter intelligas secundum modum illius decre. ĵ. de preben. de monachis. de hoc dictum fuit. s.e. cuz adeo. dic vt ibi.

exequaris. Quod si super hoc tibi merito fuerit dubitandum: ad exequendũ scdz mandatũ te ꝓcedere non oportet: donec iurta cuiusdaz nr̃e constitutionis[a] tenoꝛẽ inter eos huiusmodi concertatio sopiatur. z idipsuz[b] facere debes si primo mandato recepto z nonduz executioni mandato tibi forsan inotuerit qꝫ inter se super iurisditione demãdata ceperint disceptare. ¶ Cetez i his oĩbus puraz z ꝓuidam te cõuenit intentionẽ habere: vel ad declinandum mandatuz dubitare te dicas vbi dubitandũ non est: vel etiã ad exequendũ te asseras esse certũ vbi certus esse non debes. Licet aũt ex his certa tibi detur doctrina qualiter in his te debeas habere: nulla tamen tibi attribuit ptãs vt iter delegatos aut partes de iurisditione debeas iudicare[c].

Idem magistro. g. z. p. de firmisca.

Cũ in rescripto plura narrant diuersos effect⁹ operantia non sufficit ipetranti alteꝛ solum probare ad vtrũqz effectum consequẽduz.

Olim ex lr̃is sancti nichasij remeñ. sargineñ. z vallis regie abbatũ fuit nr̃is auribus intimatũ qꝫ cum ad eos semel z iterum a nobis lr̃e ꝓcessissent super eo qꝫ p. dericus sancti remigij parochiam de salice quã r. de diuo p interpositã⁹ personã sibi collatã fuisse ꝓposuit detinebat: ipi partes semel secũdo z tertio citauerunt: z dcñ. p. qꝛ citatus pluries cõparere noluit per se vel per r̃ĩsalem aliquẽ coraz eis excõicationis vinculo inodantes fecerunt fruct⁹ ipsius parochie sequestrari[d]. Cũqz postmoduz idem. p. accedens ad eos se iuri promiserit pariturũ: ac obtinuerit se absolui ipsi absolutionis lr̃as concedentes diẽ ei assignauerunt z locũ qbus coraz eis quod promiserat adimpleret: q diẽ z locũ ex lr̃is illis radens in locum rasure rescripsit qꝫ ipsi ei seqstratos fructus assignari mãdabãt: quod corã duob⁹ eorũ tandez tertio sui absentiam excusante p litteras ẽ confessus. ¶ Nos igit cũ tãte temeritatis excess⁹ falsitatis scrupulo non careret: vobis dedimus in mandatis: vt si esset ita: ipsi presumptoꝛi super dicta parochia perpetuuz silentiũ imponentes prefato. r. de clino assignaretis eandem cũ fructib⁹ seqstratis. ¶ Verum sicut vos per vestras nobis lr̃as intimastis: cũ dictus. r. rasurã ꝓfataz coram vobis p testes idoneos probauisset: z ob hoc postulasset sibi dcãz ecclesiam assignari: vos vtrũ clausula illa si esset ita: de oĩbus superioribus: an de articulo tm̃ rasure deberet itelligi dubitastis. Nos igit r̃ndem⁹: qꝫ clausula illa ad[e] oĩa dz superiora referri: ad hoc vt ipsi. r. prefata ecclesia ꝓferatur: qꝛ lz vitiũ falsitatis ad iponendũ ei perpetuũ silentiũ super ecclesia ipa sufficiat q falsitatẽ huiusmodi perpetrauit: ñ tm̃ propter hoc eadẽ ecclesia est adiuersario assignãda: nisi super alijs facta fuerit plena fides.

Idem. episcopo imoleñ.

¶ Nõ valet rescriptũ super restitutiõe bñficij ipetratum qõ de cã excõicationis z amotionis impetrantis non facit mentionem.

Olectus filius abbas scti stephãi bonoñ. p suas nobis litteras intimauit: qꝫ cum ipse cui visitatiõis offiñ in ciuitate ac dioc. bonoñ. cõmisimus. b. z. a. presbyteros ab ecclesijs suis pp eoꝛ graues z manifestos excessus durerit amouẽdos: ijdez super restõne sua nostras ad te in cõi forma lr̃as ipetrarunt: de amotionis sui cã[g] z excõicationis[h] q̃ tenent astricti nullaz facientes penitus mẽtionẽ. ¶ Nos igit. f. t. mãdam⁹: quatenus si ẽ ita: litteras ipsas tanquã per veri suppressionez obtẽtas viribus[i] carere decernas.

Idem epõ veratisamen.

¶ Per lr̃as insticie nõ tenet epõs ꝓuidere bñti ꝑpetuã vicariaz vel sufficiens pr̃imoniũ. Nec valẽt lr̃e gratie ad bñficiũ obtinẽdũ in qbus impetrans tacuit perpetuam vicariam. h. d. cõprebendendo vtrũqz intellectum.

Postulasti p sedẽ apostolicaz edoceri: vtrũ alicuius ecclesie perpetuo vicario de ꝓuentibus vicarie bonisqz pr̃mis habenti vñ valeat cõmode sustẽtari: tenearis per illaz formã cõem: cuz scdm apostolum[k]: in ecclesiastico bñficio ꝓuidere. ¶ Ad quod sic duximus r̃ndendũ: qꝫ cũ per formã predictã necessitatib⁹ pauperuz clericoꝛ q nullũ sunt ecclesiasti cum bñficium[l] assecuti se. apo. durerit succurendum perpetuus vicarius: nisi de vicaria fecerit mentionem: commodum reportare non debet de huiusmodi lr̃is: vtpote veritate tacita ipetratis. ¶ Non. n. carere beneficio debet dici: cui competenter[m] de perpe

tue vicarie prouentibus[a] est prouisum. ⁊ pro habente beneficij suffici entis subsidium ex certa scientia super obtinendo alio beneficio de lege non scribimus quin faciamus de primo in nostris lris mentionem.

¶ Item in concilio generali.

¶ Per lras apostolicas de hac constitutione mentionez non faciẽtes non põt quis trahi vltra duas dietas extra suam dioc. nisi de consensu partium littere fuerint impetrate. b. d. vsq; ad. §. sunt ⁊ alij.

Nonnulli gratia se. ap. abutẽtes[b] litteras eius ad[c] remotos iudices impetrare nituntur: vt reus fatigatus laboribus ⁊ expensis liti cedere vel importunitatem actoris redimere compellatur.

¶ Cum autem per iudicium iniurijs aditus patere nõ debeat quas iuris[d] obseruantia interdicit: statuimus ne quis vltra duas[e] dietas extra suaz diocesim per litteras apostolicas ad iudicium possit trahi[f] Nisi de assensu partiu̇z fuerint impetrate: vel expressam de hac cõstõe fecerint mentionẽ[g]. ¶ Sũt ⁊ alij: q se ad nouũ genus mercimonij[h] cõuertẽtes: vt vel sopitas possint suscitare[i] querelas vel nouas imittẽt qõnes: fingunt causas super quib⁹ a se. ap. lras impetrãt absq; dño mandato: quas vel reo ne propter eas labor vel expensaz dispendio molestentur: aut actori: vt p ipsas aduersarium indebita molestatione fatigẽt: venales exponũt. ¶ Cũ autẽ lites restringende[k] sint potius ẽ laxande: hac generali constitutione sancimus: vt si aliquis super aliqua questione decetero fine speciali[l] mãdato dñi litteras ap. impetrare presumpserit: littere ille non valeant: ⁊ ipe tãquaz falsarius puniatur. ¶ Nisi forte ꝺ illius psonis extiterit a quibus non debet exigi[m] de iure mandatum.

a ¶ Prouentibus. de duobus querebat. s. de pẽna hereditate ⁊ de beneficio vicarie: sed de beneficio tñ respõdet: ergo lz nõ faciat mentionem de paterna hereditate tenent lre: qz vnuz negãdo altez cõfitet. j. de psumpnõne. sed non videtur ꝙ talis idigne petit beneficium ecclesiasticũ. xvi. q. i. qm̃ gegd. ⁊ xij. q. i. illi aũt: ⁊ iudicium sibi manducat ⁊ bibit. i. q. ii. clericos: ⁊ c. seq. item qz ordinatus est ad certũ titulum: q ad titulum sui patrimonij est ordinat⁹. j. ꝺ pben. tuis: sed non est vez: ꝙ de hꝺitate pnci paliter q̃reret: sed de vicaria: hoc addito ꝙ habebat bona paterna sitr sed qꝺ si modicum hz beneficiũ: nunqd teneꝯ facere mentionẽ de illo: teneꝯ qdem. j. e. si proponente. vbi dicet de hoc.

b ¶ Aburentes. i. malo modo vtentes. sic. j. eo. quia nonnulli: ⁊. s. e. sedes.

c ¶ Ad remotos. no. ꝙ dr remotus: qui est vltra duas dietas eꝫ dioc. ⁊ facit ad hoc. j. de elec. cum inter vniuersas: ⁊ c. nihil est.

d ¶ Juris obseruantia qz non debent inde nasci iniurie: vnde iura oriuntur. j. de accu. qualiter ⁊ qñ. C. vnde vi meminerint. ſi. s. in prima constitutione gregorij.

e ¶ Duas dietas. nunqd hoc intelligitur ꝺ vulgaribus dietis que habẽtur ſm cõsuetudinem regionis: aut de legalibus ſm ꝙ viginti miliaria ꝓputantur p dieta. ff. de ver. ſi. l. iij. ⁊. ff. ſi qs cauti. l. vicena. videt ꝙ ꝺ vulgaribus: qz oia ex cõi vſu intelligẽda sunt. j. de spon. ex lris. j. nõ. n. ex opinionibus singulor: sed ex cõi vſu noia exaudiri debẽt. ff. de sup. lega. l. labeo. ⁊ cõsuetudo est optima legum interpres. j. de ꝓsue. cuz dilect⁹ ⁊. ff. de leg. ſi de interptatione: ⁊ plus stat vſui ꝙ significatiõi vocis. ff. de le. iij. l. nõ aliter: imo vſui stat ꝺ naturã vocis. ff. de lega. iij. vroi in pn. de hac materia multa argumẽta notant. xij. di. illud. Et dicas ꝙ de vulgaribus dietis istud est intelligendũ: qz ler ꝺz ꝙuenire ꝙsuetudini regiõis. iij. di. erit aũt ler. sed pone ꝙ aliqs ipetraret lras vltra duas dietas nõ facta ꝙstõnis istius mẽtione: sed iudices citent ad locuz vltra duas dietas nõ remotũ a sua dioc. ipsum reum nũqd ire teneꝯ. credo ꝙ sic p hoc ꝙ dicit vltra duas dietas nõ trahaꝯ ⁊ est expressum. j. de excep. olim: sed in expensis actoris debent iudices ad locũ ire. alias fieret fraus ꝙstitutiõi huic arg. ad hoc. ff. de eden. pretor ait. in fi. sed vꝝ ꝙ nõ valent lre: qz sunt ipetrate tacita veritate tali: quã ſi dixisset lras nõ habuisset. s. e. super litteris. ergo non debent valere: qz eadem equitas que mouet delegantẽ mouere debet delegatum: vt dicit illa decre. sup lris in fi. sed eadem rõne vꝝ ꝙ valeant. qz ſi dixisset: ꝙ nõ trahet ille aduersarium vltra duas dietas litteras habuisset. ergo debent valere ⁊ bene valent vt dictum est: qz iste purgat vitium ⁊ remouet exceptionem que posset oppoi: quare non valent littere: bene sunt nulle ipſo iure: sed per exceptionem annullantur. ar. j. de vſur. quia frustra.

f ¶ Trahi possit. non dicit ꝙ littere nõ valent: sed ne trahatur per eas vltra duas dietas.

g ¶ Mentionem. vt ſi ita dicaꝯ non obstante tali ꝙstõne: ⁊ sic ꝺz ex hoc loco ꝙ rescriptum debet facere mentionem ꝙstõnis: ad hoc vt ei preiudicet ar. j. de era. ⁊ qua. eam te. sic ꝺz ẽt facere mentionem de priuilegio. s. eo. cum ordinem: nec hz locum illa regula spãle derogat generali: licet nõ faciat mentionem de illo. s. e. c. i. ⁊. c. pastoralis: sed hic rescriptum speciale non derogat generali constitutioni: ⁊ illa est cã: qz ꝙstitutio illa ꝓtinet ius cõe: sed ius cõe non tollitur per rescriptum cum rescriptum cõcedi debeat secundũ ius cõe: ⁊ nõ j. xxv. q. ij. rescripta: ⁊ ideo necesse est: vt semp rescriptum impetratũ vltra duas dietas faciat mentionẽ de hac ꝙstõne: qz papa ignorat locorum distantiam.

¶ Sunt et alii. Non valent lre ad lites ipetrate sine spãli mãdato dñi nisi ipetrenꝯ p ꝓiunctam psonã: ⁊ in ꝓma pte ponit abusum ipetrantiuz. in scꝺa prouidet ibi: cum aũt. in tertia excipit ibi: nisi. ab.

b ¶ Mercimonij. si. j. eo. qz nonnulli: vbi aliq tradunt litteras alijs eiusdem nominis.

i ¶ Suscitare. p rescriptum principis lites sopite suscitari nõ debẽt. C. de transl. l. cãs vel lites. imo tales a limine iudicioꝝ debent expelli q volunt lites sopitas suscitari. C. sen. rescin. non pos. l. vlt. ⁊. s. e. dilectus.

k ¶ Restringẽde. sic de pe. di. i. pene. ⁊. ff. de lib. ⁊ posthu. cũ qdaz. ff. si cer. pe. qdam. ⁊ sic vr ꝙ in rescriptis ꝛba potius sunt restringenda ꝙ amplianda. j. de of. dele. cum olim abbas in fi. ⁊. c. p. ⁊. g. nisi idulgeãt beneficia. j. de vo. cuz dilect⁹ in fi. ⁊. j. de ꝛ. ſi. oliz tibi

l ¶ Spãli mãdato. sic ergo generalis procurator nõ sufficit ad ipetrãduz lras: qꝺ est bene notabile: sicut regritur spãlis procurator in transactione. C. de transac. transactionis placituz: ⁊. j. de ar. p tuas. ⁊ de in integ. resti. petenda. ff. de mi. illud. §. ſi talis: ⁊. j. de resti. in inte. coram. ⁊ in datione iuramẽti: qz procurator nõ debet deferre iuramentum alteri parti. ff. de iureiuran. iusiurandum. §. procurator. sic per procuratorem generalem non potest fieri acceptilatio: nisi hẽat spãle mandatuz. ff. de acceptil. l. iiij. sed nonne ratihabitio dñi sufficit ad hoc: vt valeant littere: seu valere incipiũt que prius non valebant: quod videt. ff. de iudi. l. lz vez ⁊ ratihabitio retrotrahitur. ff. ꝺ pig. ſi fundus. §. ſi nesciente: ⁊ j. ꝺ dã. despon. ꝙ nobis: ⁊. j. de elec. ꝙ sicut. item littere que primo non valent: postea convalescunt. j. de fo. compe. licet: ⁊. c. ex tenore. Ad hoc respondeo: q licet procuratio que nulla est possit ratificari: non tamẽ valent littere iste aduersario cõtradicente. j. eo. ex parte. propter rationem que in lra ipsa redditur: quia lites restringende sunt ⁊c. Sed nunquid lre iste sunt nulle ipſo iure. videtur ꝙ sic: qz tanꝙ falsarius punitur. ⁊ sic iste littere false sunt: sicut sententia venalis nulla ẽ. ii. q. vi. §. diffinitiua. ver. venales: ⁊. j. de vi. ⁊ ho. cle. cum ab omni in fi. dico ꝙ per exceptionem sunt annullande in vtroq; casu istius capituli ſi reus nihil obiiceret valerent. Sed quis debet probare ꝙ sine mandato sunt impetrate an ille qui excipit ꝙ non sunt impetrate per procuratorem an dominus qui vtitur illis. videtur ꝙ dominus qui vtitur illis litteris: ⁊ exhibet eas debeat ꝓbare mandatum: quia executor non tenetur obedire mandato iudicis: nisi primo probetur mandatum. j. de of. deleg. cuz in iure. s. e. cum contingat. qualiter. n. possit reus probare ꝙ non essent impetrate per procuratorem cuz sit pura negatiua: ⁊ negantis factum per rerum naturam nulla est ꝓbatio. j. de elec. bone: ⁊. vi. q. v. §. actor qꝺ asseuerat. Preterea licet aliquis ostendat instrumenta ecclesie: non tamen ei creditur: nisi caueat de rato. j. de offi. delega. coram in princi. ⁊ generaliter traditur ꝙ quotiens de mandato dubitatur: vel procurator debet probare mandatum: vel cauere de rato. C. de procura. l. i. Preterea nonne iubetur cum autentico exhiberi libellus porrectus pape. lxxi. di. maximinianus. arguvij. qõne. i. presentium. sed ad quid: nisi ad hoc vt sciatur hoc. s. per quem fuerit impetratum: nam forte per excommunicatum sunt impetrate: que non valẽt arguj. de probatio. post cessionem. s. eo. dilectus. de hoc dic vt in decret. pia de de excepti. lib. vi. Nec obstat ſi dicat ꝙ instrumentuz apparet non vitiatum ergo standum est ei donec contrarium probetur. C. de edic. diui adria. tol. l. vlti. hic enim non impugnatur scriptura quin vera sit bulla: ⁊ verus sit actor sed tantum de mandato impetrantis dubitatur. Ad hoc dicit Joan. ꝙ ſi ita contineatur in rescripto conquestus est talis procurator de tali tunc non est necesse probare mandatum: quia per litteras illas satis apparet de mandato: ex quo papa appellat eum procuratorem: quia constet ꝙ vidit mandatum. Sed ſi continetur in litteris: significant nobis talis: vel conquestus est nobis: cum ille nõ fuerit in curia: sed alius qui dicit se fuisse procuratorem legitime constitutum: tunc tenetur probare mandatum: quia pleriq; fingunt se esse alios: ⁊ sub nomine aliorum litteras impetrant: ⁊ nisi doceat de mandato non debet audiri: vt hic dicit. Jn causa appella. dicebat ipse Joan. ꝙ non tenetur probare mandatum: quia non est credendum ꝙ aliquis negligat ius suum in prosequendo appellationem qui alias diligens est argu. C. qui ⁊ aduer. quos. l. i. Si autem per simplicem querelam sint littere impetrate necesse est semper probare mandatum. constitutio ista non bene seruabatur: nec admittebant iudices talem exceptionẽ: sed certe bene debet admitti: quia non valent littere: nisi sint impetrate per procuratorem: ⁊ hoc probatur in decre. Grego. j. eo. titu. ex parte: vt ibi dicemus: secus credo in litteris super beneficijs obtinendis: quia ibi non exigitur mandatum: cum super nulla lite impetrantur: sed de gratia tantum concedantur: sed rescripta ad lites iam ortas: ⁊ non futuras impetrantur. j. eo. titu. capi. vlti. curia romana non consuevit banc exceptionem de mandato admittere: nec nos admittere debemus. ⁊ ſi propter hoc appellaretur non darentur littere super tali appellatione.

m ¶ Debet exigi. que sint ille persone habes. ff. de procu. sed he.

DIlectus filius. Cum agitur actione realī computatio dictarum fit a fine diocesis loci: vbi sita est res: ⁊ de meritis appellatōis nō iudex cause p̄n cipalis: sed cui p̄missa est appellatio cognoscere debet: ita cōiter sūmant doc. sed profecto pars prima summarij nullo modo probatur in tex. nec puto eam veraz in se: vt latius subijciam: nam in tex. solum diffinitur quis cognoscere debeat de meritis appellationis: ⁊ ideo quantum ad litterā summo sicut in rubro. Et venit hoc ad limitandum. c. pastoralis. §. eo. Diuiditur in duas partes. in prima ponitur querela appellātis. in secunda prouidetur ibi: quo circa. Ab. si.

a ¶ Concilij. s. c. prosi.

b ¶ Domiciliū. ex hoc videtur ꝙ ꝛz aliquis habeat prebendaz vel ecclesiaz alibi ꝙ propterea nō habeat ibi domicilium: nā sola possessio domus que in ciuitate alia comparatur nō facit domicilium. ff. ad municipa. li bertus. §. sola. verūtamē bene pōt quis habere domiciliuz in pluribus locis. dummodo se i vtroqz equaliter collocasse videatur. ff. ad municipa. l. assūptio. §. iuris prudentibus: ⁊. j. de fo. compe. ex parte. b. alias dī ibi habere domicilium: vbi maiorem partem rerum suarū possidet: ⁊ assidue ꝙuersatur et ibi dz respondere. C. vbi sena. vel clar. l. senatores: vel etiam vbi vendit emit contrahit: ⁊ festos dies celebrat. ff. ad muni. eius. §. fi. rōne vero rei de qua agitur pōt cōueniri. j. de foro cōpe. sane. C. vbi in rem ac. l. fi. ⁊ ex hoc fox sortit. j. de for. compe. c. vlt. vbi numerantur plura ex qbus sortitur qs forū: ⁊ sic patet ꝙ diete iste semp sūt computande respectu dioc. vbi est res de qua quis cōuenit. j. de fo. compe. ex parte. b. ꝛz. j. si las habeat beneficiuz: vel quā doqz inueniatur: vt hic dī: sed ī personali actiōe secus: quia potest conueniri vbicunqz habet domicilium.

c ¶ Inhibetis. ⁊ male: qz post quam cā appellationis est commissa ex certa scientia iurisditio priorū iudicum est suspensa. j. de of. deleg. pastoralis. §. preterea: sed iudex appellationis. pōt inhibere iudici a quo appellatum est: ne in eadez cā procedat. j. de of. or. romana. ver. siſt: ⁊. §. a quibus: ⁊. j. de ap. romana. §. si aūt li. vi.

d ¶ Sed dicti iudices. nam iudices appellationis debent cognoscere an sit legitime appellatum. ⁊ si legitima est appellatio: ipsi cognoscāt: alias remittāt ptes ad priores iudices in expēsis condēnando appellantez. j. de ap. vt debitus: ⁊. c. cum spāli. ⁊ ita qñ iudices ad appellationem dati sunt semper debēt cognoscere de huiusmodi iurisditione: nec conuenire cum prioribus: sicut qñqz vidi fieri. illud enim habet locum qñ diuersi iudices contendunt se habere iurisditionez p̄n cipaliter. §. e. pastoralis. b.

CApitulum. Cōiter sūmant doc. banc decre. vt in rubro. Et ꝓcedit istō summariuz p̄m opi. cōem q̄ hodie inualuit pp iura noua: diuidit. nam in prima ponitur facti narratio ppleritatem cōquerentis continens. in scōa diffinitionis cōmissio illam tollens. secunda ibi: quocirca. ab.

e ¶ Consimili. ergo nō sup eodem beneficio: sed diuersis. alias nō diceret consimili: qz si cōsimile ergo aliud est non idem vterqz istox impetrauerat: vt ei ꝙui deret in beneficio prebendali: sed non super vno: sed ita simplr. qz nihil est idem cui simile est. ar. ff. si mensor fal. mo. dix. l. i. §. hec actio.

f ¶ Ad eos prius. ⁊ ita qui preuenit aliū: ille obtinet. j. de app. vt debitus: ⁊. j. eo. abbatem. ⁊ est si. ff. de ꝓcu. pluribus: ⁊. j. de ꝓcu. nō iniuste: vbi potior ē cōditio occupantis: ⁊ si. ff. de ver. ob. si ticius: sed videtur ꝙ ille ꝑ quo fuit lata sententia primo deberet obtinere: non ille qui primo p̄sentauit rescriptum: sicut si qs a pluribus cōueniatur ex nora eiusdem serui: nō. ei qui primo egit: sed ei qui ad snīam prius peruenit debet dari. ff. de nor. si quis a multis. sic etiaz in actione ō pecu. ff. de pecu. si vō adhuc. forte idez posset dici hic. ille. n. obtinuisset: qui pri⁹ receptus fuisset. ar. de pben. dilectus. ii. sed hic neuter ad snīaz venit. ꝫ pōt assignari multa cōtraria. j. ō offi. delega. ex parte. i. ⁊. §. eo. tit. ceterum. ⁊ multa consimilia: sed iura illa hodie correcta sunt per id quod habes. j. de appel. vt debitus: ⁊ per id quod dicit hic de hac materia dicas: vt dixi. §. e. c. i. sed illa decre. ex parte. j. de of. dele. loquitur in alio casu: cum iam littere sunt primo presentate ante presentationem secunday: ⁊ ita concordat cum ista. Alij dicunt ⁊ forte bene: ꝙ prime lr̄e valent: ⁊ nō scōe: qz de primis non faciunt mentionez si non fuit negligēs in prosequendo ius suuz ⁊ hoc cōstet: ꝛz prius presententur secunde: dum tamen non recipiatur secundus ante p̄tationez priorum: ⁊ ita cessant p̄ria: sed si primus nō consequatur ius suum dolo vel negligentia cum prosequi possit valebūt scōe ꝛz de primis non faciāt mentionem: secus in rescriptis ad lites obtētis. vbi per sollicitudinem p̄sentantis perditur p̄muz rescriptum: licet secundū de primo non faciat mētionem. j. ō appe. vt debitus. ibi enim remanet ius saluum vtriqz impetranti.

g ¶ Mentione non habita. ꝓ hoc videbatur ꝙ lr̄e non valebant. §. e. ceterum: ⁊. j. de of. dele. ex parte. ij. sed prime ibi iā fuerunt presentate ante presentationem secundarum. ⁊ sic non p̄dicit: sed ꝓcordat huic. ⁊ ibi not. ⁊ ēt non ob. c. ceterum.

b ¶ Appellationem. vn de videtur ꝙ snīa postea lata non tenuit. j. de sententi. ex. per tuas: sed contra dicitur. j. vbi dicit: sententias prefatas relatis: sed ibi dicetur ratio: quare tenuit sententia: vel intelli ge ꝙ ex iusta causa appellatuz est: quia forte litteras alterius receperant: vel aliam iustam causam allegauerunt: ⁊ sic non tenuit snīa. vel dicas vt in vlt. notula.

i ¶ Suspensionis. arg. ꝙ suspensus pōt amplius suspēdi: sicut excōicatus pōt excōicari. iij. q. iiij. engeltrudam: ⁊. xi. q. iij. excellentissimus. xii. q. ij. de viro. ⁊. j. de iude. ⁊ sara. ita quorundam in fi. vbi de hoc.

k ¶ Snīas. s. excōicationis ⁊ suspensionis latas.

l ¶ Relaretis. ex hoc patet ꝙ sententia suspēsionis post appel. lata tenuerit. Sed videtur ꝙ appellatio tenuit ex eo ꝙ ei tm̄ qui litteras primo presentauit ꝓuidere deberet: ⁊ nō illi qui scōo p̄sentauit litteras suas ꝓtra quē fuit appellatum. dicas ꝙ ideo tenuit snīa nō ob. ap. qz nondum prouiderant alicui priorum illorum: ⁊ in litteris continebatur si alium ad mandatum nostrum nō recepistis. hec. n. clausula: nisi de mandato nostro eadē ecclesia in receptione alterius fuerit grauata: erat in vtriusqz litteris īserta vt patet in integra: sed ipsi nō receperant adhuc: vnde nō tenuit appellatio cum nonduz ꝓeteret eis exceptio. vel dicas si vis: predictas snīas relaretis ad cautelam quātum ad illam snīam: que lata fuit post appellationez: que legitima fuit. q̄tum ad alias latas pro calimaco: vbi appellatio nō processit tenetur proprie illud verbum relaretis: ⁊ sic proprie ⁊ impropriе simul illud tenetur. si. xxvij. di. presbyterum: ⁊. c. prioribus. lxiij. di. in synodo. Quid si presentatione per aliquez illorum facta ipsi capitulo alij iudices post appellationem excōicauerunt? videtur ꝙ teneat appellatio: qz ex quo alium preuenerat ius habebat: vnde si capitulum appellauit cōtra sēōo presentantem: bene videtur tenere appellationem: qz ei debent ꝓuidere qui primo presentauit: vt hic dicit: ⁊ ideo absolutio ad cautelam fieri debet: sed non credo: qz quotiens aliqui absoluuntur ad cautelam illud exprimitur. j. de appel. ad presentiam. j. de testi. veniens in fi. vnde prima ratio verior videtur: vel intelligitur tm̄ de sententijs illoruz a quibus non est appellatum: ⁊ sic planum est.

DNo nor. iij. cantuarien̄. archiepiscopo ⁊ coniudicibus suis.

¶ Si occasione duorum rescriptorum: vnius. s. in causa principali: alterius in causa appellationis procedit: non iudex super principali ſz deputatus super appellatione cognoscere debz de validitate appellationis.

DIlectus filius. J. saracenus clericus exposuit coram nobis ꝙ cum Jordanus clericus dumelien̄. ipsum super ecclesia sancti nicolai dumelien̄. coram vobis auctoritate litterarum nostrarum traxisset in causam: ex parte ipsius. J. fuit excipiendo propositum: ꝙ an auctoritate ipsarum litterarum non poterat conueniri: eo ꝙ vltra duas dietas a dioc. vbi predicta ecclesia erat contra statuta concilij[a] generalis de quo in eisdē litteris non fiebat mentio distabatis: ⁊ quia huiusmodi exceptionem admittēr denegantes procedebatis in causa ꝑ eo quod idez. J. in ropben̄. ⁊ elien̄. diocesi beneficia obtinet: quasi ex hoc domicilium[b] intelligeretur habere: ipse nostram audientiam appellauit: ⁊ infra. Cumqz idem. J. appellatiōem iterpositam prosecutus ad eboracen̄. archiepiscopum ⁊ eius collegas super premissis litteras impetrasset: vos i causa ipsa nihilominus procedentes eisdem iudicibus ne in commisso sibi procedāt negocio inhibetis[c]. ℣ Quo circa mandamus: quatenus si est ita cause supersedeatis eidem: cuz non vos: sed[d] dicti iudices cognoscere habeāt ad quos iurisditio debeat pertinere.

IDem episcopo ⁊ archi. legionen.

¶ Si plures impetrant in eadē ecclesia: statur date: vt primus impetrans preferat ⁊ solus admittatur.

QApitulum sancte crucis cameracen̄. exhibita nobis petitione monstrauit: ꝙ calimaco clerico super prebendali beneficio in eoruz ecclesia obtinendo litteras nostras ad eos[e] pūs monitorias ⁊ demum preceptorias impetrāte. b. clericus contra eos super consimili[e] beneficio in eadem ecclesia conferēdo ad. J. archidi. tor. ⁊ eius collegas de predictis litteris non habita mētione[g] executorias a nobis litteras impetrauit: qui post appellationem[b] ad nos interpositam in eos sus pēsionis[i] ⁊ excōmunicationis snias ꝓtulerunt: ac dictus. c. super executione mādati pro eo facti ad alios obtinuit scripta nostra qui tulerunt suspensionis ⁊ excōicationis snias in eosdem. ℣ Quocirca mandam⁹: quatenus eo recepto in canonicuz ⁊ in fratrem: assignatoqz sibi beneficio p̄bendali qui ad eos prius mādatuz ap. reportauit: p̄fatas snias[k] iurta formam ecclesie relaretis[l]: alteri sup p̄bendali beneficio in eadē ecclesia silentium imponentes.

IDez bituricen̄. archiepiscopo ap. se. leg.

¶ Si habens lr̄as pape ad beneficium eis ꝓpter annuaz pensionē renunciat: non valent lr̄e beneficiales per eum hoc tacito impetrate.

A Audientiam. Diuidit. qr i prima ponit facti narratio in ſcda pnſio: ibi: fraternitati. ab.

a ¶ Penſiones huiuſmodi penſiões: que in fraudem fiunt de prouentib⁹ eccleſiax phibite ſunt in concilio generali. j. de preben. extirpande i fi. j. ō colluſi. audiuimus.

b ¶ Renunciantes. ſed nunquid continet ſimoniam huiuſmodi renunciatio: videtur q ſic cum ex litteris habz ius ad petendum beneficium ſpirituale: r in talibus omniſpactio r conditio ceſſare debeat. j. de pac. c. vlti. r. j. q. ij. q̄ pio. ¶ Poſſet dici q non eſt ſimonia: qr ea que precipiunt a iure: licite deducūtur in pactū etiā in ſpiritualibus. j. ō elec. ſignificaſti. r. xviij. queſti. ij. eleutherius. r iſtud eſt de iure q renunciet litteris ſi vult habere beneficium r ſi habz etiā beneficium poſſet deduci in pactum q ei renūciaret ſi vellet aliquod aliud beneficium obtinere. qa vrunqz habere ſimul nō poteſt. j. de preben. cum non ignores. r ſecunduz hoc expone venditas. i. cum tali pacto renunciatas. vel poteſt dici q ſimonia fuit: quod hic nō negatur: vel dic q non fuit ſimonia propter hoc commiſſa: quod eſt equius cum nullum ius ſpeciale habuerit per litteraſ illas.

c ¶ Non habita. r ideo ñ valent. j. e. ca. pri. r. ſ. eo. ti. ad aures. r. c. cum adeo.

d ¶ In irritum. ſed quer̄ an generaliter ſit verum: q qcqd fit p lr̄as tales ſurrepticias debeat reuocari: hoc manifeſte pbatur in capitulo iſto: r ē ſi. ſ. e. c. cum dilecta. r. c. cōſtitutus: r hoc ideo qr per lr̄as tales iuriſditio non videt vari. j. de offi. vica. ſua nobis. xxxv. q. ix. veniam. r. c. ſniam: etiam altera parte abſente. r. j. de re iudi. cum olim. r. ff. de iudi. ſi pretor. §. marcellus. ¶ Nec ob. ſi dicas q poſt ſententiam non admittatur exceptō iij. q. v. §. exceptio. r. de re iudi. inter. Sed illud nō habet locuz in exceptionibus in qbus agitur de falſo. j. de procu. in noſtra. r. j. de pba. lz. cuz. n. p tales litteras nō receperint iuriſditionem: quicquid per eas factum eſt: non tenet: r ē ſi. qr replicatio omiſſa ante ſniam ex cā pbabili poſt ſniaz ponit. ff. quando ac. de pecu. eſt annalis. §. queſituz. alias eſt. §. prime. l. multo fortius exceptio ad idem facit. j. de re iudi. ad probandum. ar. j. de deſpon. ipu. ad diſſoluēdū in fi. ſed illa decre. aliter intelligitur. Econtra videtur q per tales litteras detur iuriſditio: lz poſſint elidi p exceptionem: vt. ſ. eo. nōnulli dictum eſt ar. ff. de bo. poſ. ſm tabulas. l. penul. §. teſtamento. vnde non pōt dici retro iudicium nullum fuiſſe. vnde ſi aliqs ſciuit ſibi competere exceptionem: r non excipit: ſibi iputet ſi neſciuit preterea exceptionis poſt reperte ſnia non retractet. j. de re iudica. inter. r. ca. ſuborta. Item libertas p falſos codicillos data nō reuocaſ. ff. de manu. teſta. cum ex falſis. r legata preſtantur licz teſtamentum ſit falſum. ff. de here. inſti. l. vl. Circa iſtam materiam dicebat Jo. q ſnia lata p tales litteras tenet niſi releuetur per appellationē vel ſupplicationem: ſed retractanda eſt per in integrum reſtōnem: vel ſi vis dicere q p illas litteras nulla daſ iuriſditio: nō eſt neceſſaria reſtitutio: qr ipſo iure nulla eſt ſnia. j. de offi. vica. ſua nobis. ¶ Tu dicas q tales lr̄e nō ſunt irrite ipo iure ſed poſſunt annullari per exceptionem. vnde ſi a pncipio huiuſmodi exceptio ppōatur ſi aliquid fiat cōtra totum reuocatur: r ſic loquitur. ſ. eo. ꝓſtitutus. r. ca. cuz dilecta. Si autem per conſenſum partium tacitum vel expreſſum proceda tur r detur ſnia tenet quidē r valet cum ſit lata a iudice ſuo nec contra ius conſtitutionis: vt. ij. q. vj. §. diffinitiua. r. j. de re iudi. cum inter vos. niſi fuit appellatum vel ſupplicatum. xxxv. q. ix. veniam. r. c. ſniam. r. C. de preci. impe. of. auc̄. que ſupplicatio. r in cā ap. vel ſupplicationis pōt opponere de ſurreptione: r ſi oſtendit ſe ignoraſſe bene auditur r poterit hoc probare p iuramētum qr hoc aliter de facili probare nō poſſet. j. de teſtib⁹ preſentium. r. j. ō exep. paſtoralis. r hoc itelligo hic ſi eis ignorantibus de prioribus litteris receperunt iſtos per lr̄as ſecundas. argu. ad hoc. j. ō preben. dilecto. Vel poteſt dici q aliud ſit in beneficijs: quia beneficium

A Audientiam noſtram pervenit q quidam clerici obtentis a ſe. apo. litteris ſuper prouiſione ſua in aliquib⁹ eccleſijs tibi ſubiectis recipientes ab eis annuas penſiones[a] ſeu alia beneficia ab eorum impetitione deſiſtunt renuntes[b] beneficio litterarum: et infra.

r ¶ F. t. mandamus quatenus eos q poſt litteras taliter venditas alias de illis mentione nō habita[c] impetrabunt decetero. vel hactenus i petrauerint: carere decernas commodo earūdem: r eccleſias non p mittas earum occaſione vexari: revocādo i irrituz[d] ſi qd earuz preter tu inueneris eſſe factum.

¶ Reg. ix. mediolanē. archiepo.

¶ Receptus per lr̄as apoſtolicas lz prebendam expecter: per alias litteras hoc ſupprimentes in alia eccleſia ei puideri non debet.

I noſtra propoſuiſti pſentia q nōnulli clerici a ſe. apo. plures lr̄as non tamen alias de alijs mentionem[c] facientes impetrant fraudulenter quo in pluribus eccleſijs admittantur. ficq̄ aliquādo in alijs recepti: lz nōdum in eis eccleſiaſticum beneficium ſint aſſecuti[f]: alias eccleſias ſuper receptiōe ſua nīb ilomin⁹ impetunt r moleſtant: r infra. r Mandamus quatenus eos clericos eccleſijs in quibus recepti ſunt faciens eē cōtētos: non pmittas alias ab eis occaſione litteraruz huiuſmōi moleſtari. r Niſi de receptiōe forte ſua expreſſam fecerint mentionem.

T Dez epo ſiluanetēſi. r abbati.

¶ Nō valet reſcriptū qō ꝓcurator reuocau⁹ r de hoc certificau⁹ extra iudicium impetrauit: ſec⁹ tamē ſi in iudicio dūmodo reuocatio ad noticiam aduerſarij vel iudicis nō peruenit.

E X parte decani r capituli laudunē. fuit ꝓpoſitum q cum ipi auctoritate ſe. ap. idulgētie[g] in nobilem virum. J. excōicationis ſniam ꝓtuliſſent: ꝓcuratoribus partium ꝓpter hoc ad ſe. ap. accedentibus r lite ſuper diuerſis articulis[h] conteſtata[i] nos cām vobis cōmiſim⁹ terminandaz. hoc adiecto vt non obſtarent lr̄e preter aſſenſum[k] partiuz ipetrate[l]. Dictus autē nobilis citatus ꝓpoſuit q p illas litteras ꝓcedendum nō erat: ex eo q. v. qui eaſdem litteras impetrauerat falſus extiterat procurator[m]: cum ipe ante impetrationem litteraz ipſa- poſtulaſti. in alijs bene tenent ea que fiūt p tales lr̄as: ex quo tacite vel expreſſe approbāt lr̄e. j. de of. delega. ex parte. ij. nec eo ꝓtertu poſſet appellari.

T noſtra. Decre. iſta intelligi pōt duobus modis. primo de his q ſimul impetrāt binas lr̄as r hoc amicaſ pncipio. alio modo de his q iam recepti per pmas impetrāt ſcdas lr̄as r hoc amicatur fini: vtrunqz ſtellectum comprehēdēdo pōt ſic ſummari: vt in rubro: vel ſic ſm J⁹mo. ten. ſm ſtellectum quē tenet h Jo. cal. r. d. ſto. ſuppreſſio iuris ad res vitiat reſcriptuz bñficiale. h. d. hec decre. in qua pmo ponit facti narratio ex qua reſultat qō. ibi mandamus ponit mādatuz tertia ibi niſi ponit exceptio. bñdictus capra.

e ¶ Mentionem. r ideo videt q ſcde valere non debeant. ſ. e. c. prori. r. ſ. eo. ceterum: r. ca. ex parte: r. j. de offi. delega. ex parte. ij. ſed in pedēti eſt que valeant ſi ante preſentationem primarū ſcde fuerint impetrate: tunc enim valebunt que pri⁹ fuerint pſitate: vt. ſ. e. ti. capitulum. r. j. de appel. vt debit⁹ poſtquam vero receptus eſſet p primas non valerent ſcde: vt. j. ſequit. preterea qr papa non intendit ei puidere in pluribus beneficijs: niſi in ſcdis lr̄is mētio fiat de pmis. j. e. c. ſi proponente: ēt ſi modicum eſſet beneficium pmuz. j. ō pbē. cū teneamur: ſed qd dices ſi pme lr̄e annullate ſint p exceptionem: nunquid valent ſcde lz de pmis nō faciant mētionē. dico q valēt ſcde ſi nōdum eſſent pſitate: qa poti⁹ ad cautelā impetrate videtur: vt ſi non poſſet bñficium conſequi p primas vteret ſcdis ſicut conſueuit dici in reſcriptis. ſ. e. ex tenore. r verba cū effectu intelligunt. j. de cle. nō reſi. relatum. vnde cum nihil obtinuerit p primas valēt ſcde: qr hec fuit intētio pape: vt p lr̄as ſuas beneficiū conſeqretur: r hoc ſatis innuit ex eo quod dicit eos facias eē contētos eccl̄ijs in quib⁹ recepti ſunt.

f ¶ Bñficium aſſecuti. ſi. n. nōdum ſunt eccleſiaſticum bñficium aſſecuti q̄re ñ valēt lr̄e iſte ſcde: qr q bñficium eccleſiaſticum nō ē cōſecutus pōt p beneficio lr̄as impetrare. ſ. e. cum adeo. r. j. ſi ꝓponēte. Rñdeo lz bñficium nōdum ſit aſſecutus tamē ius canonie p quod in breui bñficium ē habiturus ex vñi pape mādato ē conſecut⁹: r p bñficio iam reputatur. vñ ō hoc i ſuis lr̄is tenebaſ facere mētionē: ſi iam erat receptus.

E X parte decani. Legiſ variſ modis: ſz ſm lectu. magis cōem r lr̄e conuenientem. h. d. vt in rubro. In pma ponit facit narratio. In ſcda iudicum inſtructio ibi: qr vero. vl ſic ſūma ſm alium intellectum no. Quicqd ꝓcurator reuocat⁹ r de hoc certificatus i iudicio facit in fauorem vñi non tenet lz reuocatio ad noticiam iudicis vel aduerſarij nō pueniat: ſecus ſi illud tendit ad cōmodum aduerſarij. h. d. ab.

g ¶ Indulgentie. forte cōceſſum fuerat capitulo laudunē. vt ſi quis eorum i manifeſtam offenſam iciderit q illum poſſent excommunicare. ſimilē indulgentiaz habes. j. de ob. ſign. ex pte. ibi conceſſum erat canonicis carnoten. q nemini licitum eſſet abſoluere excōicatos pro eccleſia carnoten. niſi ſatisfactione pmiſſa pro emenda.

h ¶ Articulis. q fuerint alij articuli non habemus.

i ¶ Cōteſtata. p ꝓcuratores datos ad totam litem.

k ¶ Aſſenſum partium. hoc ſolo nō valebant lr̄e poſterius impetrate preter conſenſum partium ēt ſi mandatū procuratoris nō fuerit reuocatum. ſ. e. ceterum. hoc tñ fuit allegatum. vel intellige ō alijs lr̄is ad alios iudices prius impetraz r ita planum eſt.

l ¶ Impetrate. i. ipetrande vt conſonet glo. b.

m ¶ Procurator. no. q qñqz dr falſus procurator qui nunquam fuit r talis nec dñm obligat nec ſoluentem: talis procurator liberat niſi dñs ratū habeat argu. j. de of. deleg. cum olim. r. j. e. ti. coram. ff. de iudi. lz. r. ff. de ꝓcu. cau. da. ſi procuratori falſo: dr ēt falſus ꝓcurator q fuit r non ē vt hic r iſte liberat ſoluentem ſibi p dño ignorante. ſed dñm non obligat. ff. ſi cer. peta. eius qui in prouincia.

ꝛ.ff.de sol.si qs seruo de exceptione aūt ꝓcuratoris notabitur.j.de procu.in nostra presentia.

a ¶ Propter suspitionem.sic.j.de ꝓcu.in nostra.ꝑpter suspensionem pōt ꝓcurator non solum ante ſz ēt post litem cōtes.remoueri.ff.de ꝓcura.Item si suspectus.puta si affinitate aliqua aduersario coniungatur.ff.eo.aut affinitate:aut si familiaris fiat aduersario.j.de of.dele.insinuante.ꝛ quotiēs noua cā supuenit.ff.e.si post.ꝛ ꝑ post lit.ꝓtes.ſz cā cognita.ff.eo.si post li.ꝛ.l.que omnia.ꝛ hoc verum est si ꝓcura.ꝑdicat.secꝰ si consentit qꝫ tūc sine cause cognitione remouet.j.de ꝓcura.auditis:ꝛ ante lit.ꝓtes.nulla cā interueniente.ff.eo.ante litem. Quare ergo nō reuocatur quicqd factum fuit p talem procuratorem.rō satis est in euidēti:qa huiusmodi reuocatio non peruenit ad aduersarium vel ad iudicem:vt ex aduerso ꝓponebatur vt.j.sequitur.ꝛ ideo qcqd cum ipso factum est valet quousqꝫ reuocatio sit nota aduersario vel iudici.j.de ꝓcur.mandato nec ille pbauit qꝺ reuocato mandati ad aduersarium vel iudicem peruenisset:ꝛ ideo interlocuti sunt iudices se debere p huiusmodi lras ꝓcedere:ꝛ ille nobis sup hoc acqeuit interlocutioni ostēdendo alias ipetratas p eundem procuratorem que nō valent si reuocatio ad ipsum ꝓcuratorem pueniat:ad hoc.n.vero reuocatio teneat necesse ē vt aduersarium vel ad iudicē pueniat.j.de procur.mādato ꝛ ibi dicemus de hoc:ꝛ hoc in iudicio:secus extra iudicium vbi sufficit qꝺ reuocatio pueniat a d ꝓcuratorem ꝛ postea non valet quod facit in preiudicium domini:sed bene valet quod facit āte quā reuocatio ad eum pueniat vt.j.colligit.ver.si reuocatio ꝛc.ff.manda.si mandassem.

b ¶ Non valere dicebant:ꝛ merito:qꝫ ipse nobilis hanc allegationez ꝑ aduersos allegabat:ergo ꝑ se illam recipere tenebaꝫ.rir.di.si romano ꝛ.ꝛ.iiij.q.iij.si quis testibus.ꝛ.ir.di.neqꝫ quorūlibet.ꝛ.iij.q.viij.cuiꝰ in agendo.ꝛ.j.de cen.cum olim ar.ꝑ.xxxvij.di.si qd veri.ꝛ di.ꝛ.lege.ꝛ ita ex ꝓpria cōfessione ꝓbat scōas lras nō valere cui cōfessioni standum vꝫ:ſz non est verū nisi reuocatio mandati ad ꝓcuratorem puenerit:vt.j.seqtur.ff.mā.si mādassez.ar.qꝺ nō sufficit reuocare mādatum nisi reuocatio pueniat ad ꝓcuratorem:vt patet hic ꝛ in.l.predicta si mandassem.ꝛ ita pōt hꝫe ratas lras antequā reuocatio pueniat ad ꝓcu.lz confiteaꝫ se reuocasse mādatum:non tñ cōfitetur reuocationē peruenisse ad ꝓcuratorem.vnde ꝺz illud probare:vt.j.dicit:ꝛ ita pz qꝺ prime ēt non debeant valere si probet qꝺ reuocatio ad procuratorem pueniſſet:ꝛ tamen vꝫ.j.qꝺ valent.sed hoc ideo est qꝛ reuocatio non peruenit ad iudicem vel ad aduersariū.j.de procur.mandato.ꝛ vꝫ de boc.s.e.in isto.c.ꝛ aliud est in iudicio:ꝛ aliud extra vt dictum est.s.eo.nē nulli.§.sunt ꝛ alij.

c ¶ Sine spāli mandato.i.expresso ſm vin.ꝛ ita patet hic qꝺ non valent littere sine spāli mandato:lz cōstitutio illa.s.e.nonnulli.male obseruet vt dctm̄ fuit ibi ꝛ sic cōfirmatur hic tenor illiꝰ cōstōis. Sed qualiter probabit qs lras impetratas de mandato dñi.de hoc dictum ē in illa cōstitutione nōnulli. Si qs constituat alium procuratorem suum ad impetrandum sufficit ostendere qꝺ sibi dedit mandatum ad impetrādum.sed adhuc non videtur sufficere qꝛ ꝑ hoc non constat qꝺ ille impetrauerit.nam alius potuit eas ipetrare:ꝛ sic nō sufficit ostendere tale mādatum:qꝛ illud non probat impetrationē:qꝛ non probat hoc esse qꝺ ad hoc contingit abesse.j.de transl.inter corporalia.ꝛ.C.vnde cognati.l.non hoc.ꝛ sic videtur adhuc qꝺ necesse sit probare:qꝺ ille procurator tales lras impetrauit qō erat difficile probare.qd ergo erit:dico qꝺ necesse est qꝺ ostendat siue probet mandatū ꝛ qꝺ probet se ab illo recepisse lras cui mandauit siue ab alio pro ipso.ꝛ consulo qꝺ tam de mandato qꝺ de receptione litterarum ab illo ꝓcuratore fiat publicum instrumentum ad faciendum fidem in iudicio si ei obijciatur:ꝛ hoc credo verū taz in causa appellationis qꝺ in lris que impetrantur p simplicem querelam. lz Jo. dixerit qꝺ non est ita in cā appellationis.quia ita bene possunt lites finite per sententiam suscitari per tales litteras impetratas sine mādato vt per alias.acquiesceret enim forte ſnie si litteras non haberet.ꝛ sic generaliter intelligo constitutionem. ¶ Hec decre.ꝛ illa.s.eo.nonnulli.de iure sic intelliguntur:tamē satis credo sufficere iuramentū impetrātis cum vno teste ad faciendum fidem sup impetratione lrārum ex quo constat de mandato.j.de ꝓcur.ex insinuatione. Hinc.dixit qꝺ generalis ꝓcurator sufficit ad hoc qō est ꝑ istam lram ꝛ ꝑ legem.ff.de of.eius rum propter[a] suspitionem: quam contra eundem conceperat:mandatum sibi traditum reuocasset.

Eis igitur proponentibus ex aduerso qꝺ ad nos vel ad ipsos huiusmodi reuocatio non peruenit:uos qꝺ deberetis per litteras ipsas procedere per quandam interlocutoriam protulistis. Petente itaqꝫ ꝓcuratore ipsorum vt inspiceretis p̄dictam idulgentiam:ꝓcurator ipsius nobilis ex aduerso respondit qꝺ non erat per iaz dictas littteas ꝓcedendum:exhibens alias quasdā posterius impetratas inter alia cōtinentes vt si de partium voluntate procederet causaz terminaretis eandem:alioquin ipsa sufficienter instructa remitteretis ad se.ap. examen cum indulgentia memorata. quas litteras ipsi ex eo non valeꝫ[b] dicebant:qꝛ per eundem.v.post reuocationem mandati fuerant impetrate. ¶ Quia vero iuxta generalis statuta concilij ap.littere quas sine speciali[c] mādato domini quas impetrat valeꝫ non debent: nisi sit de illis personis[d] a quibus non est exigendum de iure mandatum: mādamus quatenus si reuocatio[e] mādati ad ꝓcuratorē ꝑuenit cū minus valē debeāt lre q̄ impetrātur ab illo a quo mandatū dñs reuocauit[f]:i negocio iuxta priorū cōtinentiā lraz ñ obstātib⁹ posteriorib⁹ ꝓcedatis.

¶ Dez decano ꝛ magistro.g.cānico leodicen̄.

¶ Rescriptū ipetratū ꝑ ꝓtra hoiem alicui⁹ diocesis nō extēdit ad hoiez eiusdem nois alteri⁹ diocesis.

Significante.v.nos noueritis accepisse qꝺ cum.r.cōtra.v.remen̄.dio.sup qbusdam pannis ad iudices lras ipetrasset:idē.v.excipiendo,ꝓposuit:qꝺ cum idem non de remen̄.[g] sed de leodicen̄.dioc. existeret:per huiusmōi litteras: cū de dioc.leodicen̄.non facerent aliquam mētionē:conueniri de iure ñ poterat nec debebat:ꝛ qꝛ exceptionem huiusmodi admittere ōnegarunt nostrā audientiā appellauit. ¶ Ideoqꝫ mandamus quatenꝰ si ē ita reuocato in irritum ꝛc̄.

¶ Dem priori sancti laudi.ꝛ succen̄.roth.

¶ Per rescriptum ipetratū ꝑ ꝓtra hoies dioceſanos nō pñt conuenire homines ciuitatis.

¶ Dominus reuocauit.ꝛ ita idem est si mandatum fuerit reuocatum:ac si non habuisset mādatum.imo plus qꝛ contra voluntatem domini: quare lre nō valent:ꝛ ita patet hic ex lra sequenti qꝺ ratihabitio in tali casu locum non habet aduersario contradicente.item si procurator mādauit hāc impetrationem alij nunquid valebunt littere impetrate per illum. videt qꝺ non qꝛ ꝓcu.ante lite.cōtest.alium procu.dare non potest.C.de procur. neqꝫ tutores:ꝛ.l.nulla dubitatio. Tu dicas qꝺ bene valent littere ille impetrate per illū cui procu.mandauit:ꝛ qꝺ vꝫ procur.ante li.conte.non potest alium procur.constituere.istud est ad agendū sed ad negocia procur. datus alij demandare pōt.ff.mā.si procuratorem.§.j.ff.de neg. gest.si qs mandato ꝛ talis procurator bene committitur i curia ꝛ cōsueuit dici i procuratione do tibi potestatem vt aliū possis si necesse fuerit constituere procuratorem.

Significante. Diuidit.qꝛ primo ponit appellantis narratio. In se cūda appellationis cōmissio ibi:ideoqꝫ.ab.

g ¶ Nō de remen.sed videtur qꝺ hoc sibi obesse non debuit qꝛ ꝛ si hoc dixisset nihilominus litteras habuisset.s.e.super litteris:qꝛ ex quo de corpore constat:extrinseca non nocent licet omnia nō exprimantur.j. de cōsan.ꝛ affi.tua nos.ꝛ.ff.de rei vend.si in rem in fi.ꝛ certum dicitur siue proprio nomine siue demonstratione que vicem proprij nominis obtinet de signetur aut etiam digito ostendatur.ff.si cert.pet.certum est:ꝛ.ff.de rei vend.si in rem in fi.Sed iste personaliter ostenditur:ergo videtur qꝺ sit per litteras tales audiendus. ¶ Preterea non debet ei talis obesse cum constet de errore.C.de iur.ꝛ fac.ignoran.error facti. ¶ Preterea falsa cā non nimit legatum:siue falsa demonstratio.C.de fal.cā adie.l.ij.ꝛ.ff.de con.ꝛ demon.falsa demonstratio.ꝛ.j.ō conuer.ꝓiu.ex parte.ij.nec mēdaciuz obligantis impedit obligationem.j.ō ꝓuer.ꝓiu.veniēs. Sed ista non ꝓsunt qꝛ rō illiꝰ decre.super litteris.non habet locum vbiqꝫ. Nunquid si ti cius appellet se seum in litteris valebunt littere:qꝛ si hoc diriſſet pape nihilominus litteras habuisset.nō prodest ei talis ignorātia siue error imo nocet:qꝛ littere non valebunt:vt hic dicit.ꝛ qꝛ non cadit in iurisditionem istius delegati:qꝛ papa non intēdit dare iurisditionem:nisi in hoiem remen.dioc.ꝛ preterea inconueniens videretur si tales lre hic deberēt valeꝫ huic:qꝛ sic viderentur inserte.qꝛ.v.alius dioce.remen.ꝑ illas lras posset conueniri ꝛ ita vna clausula que certa ꝛ determinata videretur posset trahi ad plures personas:qō esse non debet:qꝛ generalitas in huiusmodi lris reprobaꝫ.s.e.ad hoc.ꝛ ga rescripta stricti iuris sunt.j.de off.deleg.p.ꝛ.g.

d ¶ Personis. puta liberi parentes fratres ꝛ affines ꝛ liberti.ff. de procur.sed ꝛ he persone:qꝛ ꝛ agere possunt pro talib⁹ coniunctis personis vū tamen ꝓria voluntas nō appareat.ff.de ꝓcur.pō. §.vlt.

e ¶ Si reuocatio:sed qs probabit reuocationem peruenisse ad procuratorem in casu isto.capitulum lauduñ.debet probare b.alias regulare est qꝺ actor semper ōbet probare mandatum: vt dixi s.e.c.nonnulli.papa tamen ꝓrium dicit qꝺ reus debet probare qꝺ nō sint ipetrate ꝑ procuratorem qꝛ non est presumendum qꝺ suam pecuniam iactet ꝛ ita ꝓpter presumptionem trāsfertur probatio in reum.

restringende sunt lites potius ꝙ laxãde. S.e. nõnulli. ⁊ rõ illius decre. super litteris tunc hz locũ: qñ ex eo qõ dubiũ est vel tacitum papa citius mouetur ad dandum vel deneganduꝫ rescriptum. ſ. e. ex iſinuatõe. ⁊. c. ſi ppo

R negue. S. e. cum adeo. hz h non est ita.

Odulphus Diuidit vt in ppi. decre. scõa ibi ideoqz. Ab.

a Sagien. diocesis. per h pz exprese: ꝙ aliud est dicere: ⁊ alios cõprehendit clericus dioceſanus: ⁊ alios clericus ciuitatẽ. ſ. de ver. ſig. cum clerici placent. ⁊ ita dicẽdo quidam bonon. dioc. nullus ciuis poterit conueniri: ⁊ ideo in clauſula illa: ⁊ q dam alij debent poni ⁊ dici ſit: ⁊ qdam alij ciuitatis ⁊ dio. bono. ⁊ sic tã h ciuitate ꝙ h dioc. p illã clauſulã poterũt conueniri qz ciuitas ⁊ dioc. diuerſa ſũt hz sub vna iuriſditiõe ſiue vno epõ. ſ. h cẽſi. uenerabil. ⁊ ẽ ſi. qz hz epc̃ ſit in eccleſia ⁊ eccliã ī epõ: vt. vij. q. j. ſcire. tñ qñqz noſce epi nõ deſignat eccliã: hz ipſe ſit caput eccleſie. ſ. de teſta. reqſiſti. ſi diſſet ſagien. epõs ⁊ quidã alij: tunc p clauſulã illaz qdam alij vt ꝙ tñ illi h ciuitate cõueniri debeant quia determinatio precedens. ſ. ſagien. itelligit repetita. ⁊ ẽ ſenſus qdaz alij ſagien. vt. xxxij. qõ. vij. apoſtolus: ⁊. ff. de h bo. ob. ticia. §. i. limo ⁊ h dioce. poſſunt conueniri. ſ. e. ſignificauit. qz dan ſula illa vaga est ⁊ generalis hz non extra dioce. vt. ſ. eo. paſtoralis. §. j. Si dicas: ⁊ qdam alij ſagien. dioce. mõ clauſula illa quidam alij reſtringitur p determinationes ſequentes ad illos h dioce. tñ. alioquin non eſſet differentia inter iſta nõa bon. ⁊ dioceſan⁹: ſed conſtat ꝙ diuerſa ſunt ⁊ diuerſa ſignificãt. non enim ſunt ſinonyma. vnde bona fuit appellatio rectoris qui erat de ciuitate. ſi ſic diceret epõs ſagien. qdam alij iuriſditiõis ipſius: vel qdam alij ſubditi ipſius. tunc p clauſulã illã qdam alij poſſent cõueniri tam de ciuitate ꝙ h dioce. quia talis clauſula generalis ad omnes interius ⁊ exterius extenditur. Item ex alia cã nõ poterat conueniri p litteras illas: qz minora negocia ibi exprimebantur. vnde per generalez clauſulã ſup maioribꝰ non poterat conueniri. S. e. ſedes. hz hanc exceptionẽ nõ oppoſuit. b. ſed pone ꝙ nõ oppoſuiſſet illã exceptionem: nec illã de maiori negocio: ⁊ sic iudex pceſſiſſet ad ſniam condẽnationis: nunquid valuiſſet ſnia. vt ꝙ sic qz hmõi exceptiones dilatorie vident. Sed ꝺ credo qz p hanc clauſulã: ⁊ quoſdam alios ſagien. dioc. ſup maioribus negocijs dat iuriſditio tñ in dioceſanis ⁊ nõ ī ciuitate. ⁊ p hãc clauſulã reb⁹ alijs non datur iuriſditio ſuper maioribus negocijs. S. e. ſedes. vnde talis ſnia ñ tenet deficiente iuriſditione. nec etiam credo poſſe prorogari iuriſditionem in primo caſu: vt. ſ. de of. delega. p. ⁊. g. nec in alio qz conſenſus priuatorum eum iudicem non facit qui nulli preest iuriſditioni. C. de iuriſ. om. iudi. l. priuatorum.

S Ignificauit Diuiditur vt in prima pcedenti. scõa ibi. iõqz ab.

b Viueret. iſte comes dũ viuebat poterat p lras illas cõueniri: ſed eo mortuo ſucceſſor ei⁹ nõ põt: ⁊ sic pz exprese p decre. iſtam ꝙ reſcripta saltem re integra nõ extendũt ad ſucceſſores illorum ꝺ quos fuerant impetrata: vel qz p ea poterãt conueniri. ⁊ ita morte illius ꝺ quem ipetratur finitur mandatum ſicut morte mãdantis. ſ. de of. dele. relatum. ⁊. ca. grauatum ⁊. c. hz. ⁊. ſ. de off. deleg. c. vl. ⁊ sic eodem mõ finitur ipetrãtis: ita ꝙ nõ tranſit ad ſucceſſores saltem re integra: ⁊ ideo contingit: qz reſcripta p ſonalia ſunt nec ad perſonas vel ad res alias ꝙ que continentur ibi extẽdunt. ſ. de of. dele. cum olim. ⁊. c. p. ⁊. g. ⁊ hoc probat hic manifeſte. arg. cõtra. ſ. de iudi. qz. v. ⁊. ſ. de aliena. muta. iu. c. ſ. ⁊. ij. ⁊. ſ. de conceſſ. pben. propoſuit: ſed verum est ꝙ re integra finiũtur huiuſmodi reſcripta vt hic of. ⁊ est hic arg. ſ. ꝙ vata lrarum est conſideranda. S. eo. eam te. ⁊. c. cõſtitutus. Contra. ſ. de preben. dilectus. ij. vbi de hoc: ⁊ in. c. eam te. item ſignatur. ꝺ. ſ. de fo. com pe. dilecti filij. ibi conuenit ſucceſſor plras impetratas ꝺ predeceſſorẽ: ſed ibi conuenie bat ſucceſſor ⁊ anteceſſor p clauſulam generalem: ⁊ ideo re integra finitur hic taꝫ mãdatũ: hz ibi. ſ. in ꝺrio lre ipetrate ſpãlit fuerũt ꝺ predeceſſorez: ⁊ fingunt vna pſona ãteceſſor ⁊ ſucceſſor ꝺ dignitatẽ: ipetrate itelligunt que nõ mouet. ſ. de of. dele. qñ abbas. Sed ſi dictum fuiſſet ꝺ epm tulen. ⁊ comitẽ. namuten. tunc comitiſſa poterit cõueniri: quia ꝺ comitatum littere impetrant. ⁊ sic poterat cõueniri qui cunqz ſuccederet in comitatu illo ſicut in. ca. dilecti: vel dic ꝙ in. c. dilecti predeceſſor fuit citatus. ⁊ sic planum est ⁊ nullum contrarium. ſed hoc non colligitur ex. c. dilecti: ꝙ anteceſſor fuerat citatus.

c Viueret. ⁊ sic videt ꝙ ſi citatus fuiſſet frater illius comitiſſe perpetuarum fuiſſet reſcriptum contra ſucceſſores illi⁹ ꝺ quem impetratur: ⁊ eadem rõne ⁊ impetrantis sicut perpetuat per citationem quantuz ad mortem delegantis: vt poſt deceſſuz valeat delegantis: vt in predictis decre. de of. delega. gratũ ⁊ hz. ar. ſ. de ap. vt debitus. S. e. c. caplm ſancte crucis: naz video ꝙ alia que non tranſeũt ad ſucceſſores poſt cõminationẽ tranſeũt. arg. ſ. de dona. c. vlt. a ꝺ rio ſenſu. ar. ⁊. C. de revo. dona. l. i. in fi. ⁊ in querela inoffi cioſi teſtamẽti. C. de ſof. teſt. ſi pater: ⁊. l. ſi qs filium: ⁊ meli⁹. ff. de ſof. teſta. poſthumus. §. vlt. ⁊. C. de noua. ſi delegatio ⁊ iudicio cepto negociũ tranſit ad heredes. C. de iur. ca. autẽ. principales. ſatis credo ꝙ ſi ille fuiſſet ad iudiciũ euocatus p petuate eſſent lre: vt ſucceſſores ipetrãtis poſſent agere poſtea p illas ⁊ ꝺ reum ⁊ ſucceſſores ipſius: vt hic innuit ſatis exprese cum dicit: nec per lras ipſas fuit ad iudicium euocatus poſtea dicit ſi ita est vnde illa clauſula reſpicit oĩa ſupradcã. ſ. ꝙ eo viuente fuerũt ipetrate nec fuit ad iudicium euocatus. S. e. olim. vbi clauſula iſta ſi ita ẽ reſpicit oĩa ſuperiora.

R Odulphus clericus rector ecclesie ſancti chriſtophori h ciuitate ſagienſi ſua nobis inſinuatione monſtrauit ꝙ cum magiſter. r. cum per quaſdam litteras contra epiſcopum ſagien. ⁊ quoſdaz alios ſagien. dioceſis[a] ſuper redditib⁹ ⁊ rebus alijs impetratas a nobis coram iudicibus ſuper eadem eccleſia per generalem clauſulaz: qdaz alij: conueniſſet: idem rector ꝓpoſuit excipiendo: ꝙ cum eſſet de ciuitate ſagienſi: ⁊ ſub eadem clauſula nullus h ciuitate ipſa intelligitur induſus: conueniri nõ poterat per eandem: ⁊ qz dicti iudices exceptionem huiuſmodi recuſarent admittere noſtram audientiam appellauit. F Ideoqz mandam⁹ quatenꝰ ſi est ita reuocetis in irritum ⁊c.

Idem abbati ſancti Jacobi.

¶ Si conueniendus per clauſulaz moriatur re integra ſucceſſor conueniri non poteſt.

S Ignificauit nobis comitiſſa namuteñ. ꝙ cum mortuo comite fratre ſuo ipſa in eius ſucceſſerit comitatu. b. ⁊. g. per quaſdam litteras apoſtolicas contra tulenẽ. epiſcopum ⁊ quoſdam alios dericos ⁊ laicos impetratas eam coram iudicibus ad quos obtẽte fuerant ſuper quadam ſumma pecunie quam eidem fratri ſuo ſe mutuaſſe dicebant: per illam generalez clauſulam: quidam alij: qz in predicto comitatu ſucceſſerat cõuenerunt: excipiente itaqz procuratore ſuo ꝙ cum adhuc frater eiuſdem mulieris viueret[b] quãdo eedem littere impetrate fuerunt: nec per ipſas dum viueret[c] fuerat ad iudiciũ euocatus: earum auctoritate non poterat conueniri: ⁊ qz iudices exceptionem non admittebant ipſi⁹ noſtram audientiam appellauit ⁊ infra. F Ideoqz mandamus quatenus ſi est ita reuocato in irritum ⁊c.

Idem abbati ſancti victoris.

¶ Non valẽt littere executorie in quib⁹ ipetrans falſo dixit monitoꝛias preceſſiſſe.

E X inſinuatione epi ambianẽ. accepimus: ꝙ. J. clericus ſup eius prouiſione ad ipſuz preceptorias ⁊ poſtmodũ ad nos executorias noſtra cum litteras impetrauit: ⁊ infra. F Quo circa mandamus q̃tenus ſi nulle monitorie ſuper hoc preceſſerint executorijs ſuperſedeatis eiſdẽ dũmõ cedez executorie de monitorijs⁹ fecerint mẽtionẽ: alio quin in executiõis negocio iuxta directum ad vos p̃o ipſo mandatum rõne preuia procedatis.

Idez nouien. epiſcopo.

¶ Ceſſantibus clauſulis in dubio papa non intendit grauare eundez collatorem ſuper prouiſione duorum ideo ſcõus impetrans repelli tur ſiue primus expectet ſiue ſit iaz gratiaz conſecutus.

M Andatum[e] apoſtolicum ad te directum: vt magiſtruz. s. faceres in canonicum recipi: et in fratrez nonien. eccleſie: ſi pro alio ibidem non ſcripſimus qui huiuſmodi gratiam proſequatur: alio iam beneficiuz per noſtras lras obtinente ꝙ ſequi non teneris. F Luz

d De monitorijs. ſic pz ꝙ executorie non valẽt faciẽtes mẽtionem de monitorijs: vbi monitorie non p̃ceſſerũt. qz veritate tacita ſunt obtẽte: ⁊ falſitate exprẽſa: vt facilius lras executorias obtineret tali quã ſi tacuiſſet veritatem exprimendo executorias non habuiſſet. ſic. S. e. ſup lris. item ſi tacuiſſet alium h mandato pape fuiſſe receptum nõ valuiſſet reſcriptũ. ſ. e. mandatũ. ⁊. c. abbatẽ. ꝯ. n. ſint exprimẽda ī bñficijs ipetrãdis dicet. ſ. e. c. ſi ꝓponẽte. qñqz tñ executorie p̃ma vice cõcedunt. S. e. caplm ſancte crucis: hz illud h ſpãli gra: ſed ordo ⁊ cõſuetudo curie ẽ: ꝙ primo monitorie ſcõo p̃ceptorie vltimo executorie p̃cedunt. S. e cõſtitutus. ⁊ ẽ hic. arg. ꝙ ſi quis in aliquo inſtrumẽto faciat mentionem alteri⁹ inſtrumẽti non creditur ei niſi exhibeat primum. C. h edẽ. autẽ. ſi qs. ⁊. ſ. de fi. inſtru. c. j. ⁊. ſ. h of. h leg. cum in iure.

M Andatum apoſtolicum Nõ h̃ decre. legitur principaliter duobus modis ⁊ p̃m intellectum gl. h. d. vt in rubro: ſed p̃m alium intellectuz. h. d. nõ intendit papa eundem collatorez grauare de duob⁹ vbi p̃o ſecũdo ſcribit cũ clauſula ſi pro alio non est ſcriptum qui hmõi gr̃am proſequatur ẽt primo tpe date vel pñtationis ſcõi gr̃am aſſecuto. in prima ponit dcñ. in ſcõa eius rõnem ibi: cum ſuper. ab.

e Mandatum. videtur fatua hec qõ: cũ diceret in lris. ſi pro alio non ſcripſimus qui huiuſmodi gr̃am pſequat. dubium potuit eẽ ex eo ꝙ dicit q hmõi gr̃az pſequatur. qz iam receperant aliũ de mãdato pape: ⁊ sic non pſequebat: imo iaz proſecutus erat illam gr̃am: ex quo credebat ex verbo illo proſequatur ꝙ non

competeret ei exceptio: cum iam esset receptus: multo fortius competebat: vt hic patet ⁊ competit hec receptio recepto mandato si postea pro alio mandetur: ly primus adhuc non sit receptus. j. e. abbatem. ⁊. s. eo. capitulū sancte crucis, secus si eet repulsus.

a ¶ Receptione. ⁊ ita hēs hic. ⁊. j. c. pr. ⁊. c. abbaē ꝙ papa nō itēdit aliquos gra uare super receptiōe duoꝝ: qua re si scribit pro aliquo recipiendo in aliqua ecclesia ly clausula illa si p alio non scripsimus nō sit ibi: tm subintelligitur sicut illa si persona idonea ē. j. de elc. cām q̄. ⁊ sicut illa si preces veritate nitant. s. e. c. ij. qz nō est in tētio pape grauare aliquos i receptione plurium vt dicit hic alij dicunt cōtrarium: ꝙ in fauore ecclesie ponitur illa clausula si pro alio non scripsimus. qz si non apponatur nihilominus tenent eum recipere p quo secundo mādatur. Sed ista lra vt mihi videtur ꝺicit: ⁊ papa consueuit illam exceptionem remouere dicendo: non obstante si pro alio vel alij scripsimus sicut dicit non obstante certo canonicorum numero iuramento firmato vel quacūq; alia firmitate vallato: ⁊ ſm illos frustra apponitur non obstante si pro alio ⁊c.

b ¶ Nō fuit intētio. ar. ꝙ papa p suas litteras nō vult alicui graue ꝓiudicium inferr. si. j. ō of. deleg. super eo. ⁊. j. de of. ordi. ly. ⁊. j. ō auct. ⁊ vsu pallij et tuarū. ⁊. ix. q. iij. nunc vero. et .ff. ne qd in lo. pu. l. ij. §. si qs a principe. ⁊. §. merito. ⁊ . j. de consue. cum olim in fi. item intē tio mandantis consideranda ē . j. de preben. cum cām. ⁊. c. vl. ⁊. j. de procu. petitio. ⁊ eadem rō que mouet delegantem mouere ꝺz delegatum .s. e. super lris.

Litteris apostolicis. Diuiditur: qz primo ponit mandatuz qō exequi iubet. secō tollit exceptionem ibi non obstante. tertio. exꝓmit cām ibi cum factum. ab. si.

c ¶ Monitorias. ar. ꝙ per monitorias acquiritur qō non est verꝫ: nec ēt p precꝫtorias vel ēt executorias sed offīi iudicis imploret vt recipiaē. de hoc no. j. ō re nunc. veniens in no. que incipit ar.

d ¶ Cum factum predecessoris. no. argu. ꝙ successor tenet adimplere factū p̄decessoris sui. rij. q. v. qz Jo. ⁊. xvj. q. vj. illud. sic ⁊ mādatum seu preceptum fm̄ p̄ decessori successor tenetur adimplere. xviij. q. x. dudum. sic etiam patet ex hac de cre. ꝙ si aliqs sit receptus ad mādatum legati vel predecessoris: p hoc non fit p̄ iudicium successori: nec intelligitur ecclesia grauata in eo casu. ⁊ sic clausula illa si ad mandatum pape alium nō recepistis hz tm̄ locum in eo q mandat: nec hz exceptionem si ad mandatum predecessoris vel legati alium recepit sed etiam in legato ipsius mādantis videtur ꝺrium: qz auctoritate pape q delegauit factum est q per alium facit per seipsum facere videtur. ff. de admi. tu. ita tm̄. §. gessisse: ⁊. j. de sen. ex. mulieres. ⁊ si hoc sit factum de spāli mandato locū haberet exceptio sz de generali non videtur.

Abbatem. Commode non pōt ista decre. diuidi cum vnico cōstructu contineaē: pōt tm̄ quo ad intellectum sic diuidi: qz primo ponit thema ex quo resultat tacita qō. secō ibi cogi. ponit eius solutio. Ben. capra.

e ¶ Jam recepit. vnde ꝙ dicit: qui mandatum apostolicum iam recepit non dixit q iam puiderit: ⁊ sic patet ꝙ qui primo suum mandatum repūtat: ille ꝺz beneficium obtinere: vt. s. c. caplm sancte crucis: ⁊. j. de ap. vt debitus. ⁊ sic teneb[a]tur abbas iste puidere. s. clerico: dūm̄ alij de mandato eiusdez nō prouiderit: nec epūs per lras illas generales pōt cogere abbatem. vt dicit sup ecclesijs vel beneficijs conferendis: ista tria capitula superius proxima idem videntur dicere tamē differunt.

f ¶ Per lras generales. hic habes q' generale mandatum secō ipetratum non derogat spāli ꝓmo ipetrato. de hac materia dcm̄ est. s. e. c. i.

g ¶ Prouideri. p hāc formam nō pōt facere puideri in aliqua prelatura. j. de p ben. c. vl. nisi hoc spāliter exꝓmaē in lris: vt hic in fi. dicit huius. c. p istaz formaz facias prouideri: executor cui hoc ius mandaē potest solummodo excōicare ꝺicentes sibi sed non potest eum instituere vel in possessionem mittere. Cōtrarium tm̄ videtur. j. de preben. pro illorum. sed non ꝺicit ⁊ itellige put ibi notatur. sed per formam istam mādamus tibi ꝙ puideas tali in aliqua ecclesiarum tuarum potes illum ponere in possessione iuestire ac excōicare cōtradictores: nisi rōnabile aliquid ostendatur: sed ꝙ ꝺr hic in fi. potestatem habeat prouidendi ⁊ ita vtraq; formaꝝ istaꝝ exꝓmitur in. c. isto abbatem. ⁊ de hoc no. j. de concess. pben. cuz nostris. ⁊. j. de prebē. c. vl. b.

h ¶ Prouidēdi. cū ꝺr in lris auctoritate nostra prouideas in aliqua ecclesia tue dioce. etiam si curam habeat animarum.

Absolutum excommunicato. Diuidit. qz pmo ponit factū ex quo resultat qō. scōo ibi nō excōicatori ponitur solutio. tertio in solutione interserendo ibi qui de facto. ab.

i ¶ Concilij. j. de sentē. ex. sacro.

k ¶ Ad excōicatorem. sed quare remittit ad ipsum cum iam iniqz pceperit ꝺ ipsum ⁊ ideo suspectus ē ei: ad hoc dicas ꝙ hec est forma ⁊ cōsuetudo ecclie ꝙ si aliqs conquerit se ex cōicatū iniuste fuisse siue contra debitam formā cōcilij generalis si periculuz nō est in mora remittitur absoluendus ad suum excōicatorez. j. de sen. excō. sacro. ⁊ in hoc defert ipsi excōicatori: vt fm̄ suum ipse corrigat q veritatem ignorare ꝓ proprio facto non ꝺz: vt hic dicit. j. de of. or. ad reprimendam: ⁊ forte ad verecundiā suā vt suuz propriū fm̄ corrigat ⁊ emendet. qō gdem pōt. j. de ac. q̄liter ⁊ qn̄ ⁊ . j. de elec. nosti. ⁊. xxxv. q. ix. ꝙ qs: sed potius p citur ei: ex eo ꝙ ipsemet absoluit: maius ē ei opprobrium si alius factuz suuz corrigeret: nec ꝺz ēt expectare vt ab alijs corrigaē. in auc. de nup. in fi. col. iiij. ⁊ ideo dicit ly hoc deferaē eidez: ⁊ quia per simplicem querimoniam rettulit hec ad superiorē ⁊ nō p appellationē remittit ad excōicatorez. si. n. appellasset nō remitteret ad excōicatorez. j. de sen. ex. per tuas. nisi vellet superior ei facere gr̄am: vt ibi. d. c. p tuas. ⁊ hoc in ordinario: secus in delegato qñ ab ipso appellaē tunc non remittit ad delegatum. sed qd de cā principali: nunqd ipse idem pōt cognoscere ō hoc. ita qdem ex quo non appellauit. debuit. n. appellare: ⁊ sic esset exēpt? in totum. ar. j. de ap. ad hec. ⁊. c. ꝓposuit. ⁊ ita suspensus vel excōicatus minori excōicatione pōt absoluere excōicatum. j. de sen. ex. sacro. ⁊ suspensus suspensum. j. de sen. ex. duobus. vbi de hoc. si ꝺo iudex iste certus ē ꝙ iuste processit non absoluet illum: qz delegatus cum de hoc constiterit remitteret illum ad suum excōicatorem: vt ei? mandato pareat. qd de ꝑncipali qōne. dic vt in vltima notula of.

l ¶ Difficultate. iuramenti vel alicuius mandati aut cautionis.

m ¶ Exequant. isti non pūt absoluere illū nisi post terminū elapsum assignatum ipsi excōicatori: alꝫ nō teneret absolut. o. sic. j. de ap. vt debitus.

n ¶ De facto suo certus esse: ⁊ sic vr ꝙ nō lz alicui fm̄ ꝓpriū ignorare: ⁊ b verum est nisi habuerit probabilem cām ignorantie. xxiiij. q. ij. in lectuz ar. i. q. j. si qs a simoniacis. alias ignorātia ꝓprij facti non excusat qz non est verisimile ꝙ qs ignoret vires ꝓmonij sui. C. de rescin. ven. quisquis ⁊ hic. sed in facto alieno tolerabilis est error vel ignorantia. ff. p suo. l. vlti. ⁊ hoc verum est si probabilis est: sed crassa ⁊ supina ignorantia in fō alieno non excusat. xvj. di. ꝙ dicitis. ⁊. rij. q. ij. qui ⁊ humanis. ⁊. j. de postu. c. j. in talibus non requiritur ꝙ sit nimis diligens ⁊ curiosus nec nimis negligens. ff. de iur. ⁊ fac. igno. nec supina. ō hac materia no. j. q. iij. §. notandum. arg. est hic ꝙ in notorijs nulle sunt partes iudicis: nisi q̄ tum ad sniam.

o ¶ Cognitio. tm̄ antequā cognoscant vtrū iuste vel iniuste sit excōicatus debet absolui: si hoc petierit prestita cautione ⁊ iuramento ꝙ parebit mādatis ecclesie. j. de of. dele. cum cōtingat. ⁊ postea isti delegati cognoscāt vtrum fuerit excōicatus ꝺ statuta concilij generalis: ⁊ si inuenerit ꝙ iuste fuerit excōicatus. aut seruata fuerit forma concilij remittēt illum ad suum excōicatorem: vt eius mādato pareat sup cā pro qua fuerit excōicatus. j. de of. delega. prudentiam versus finem. ⁊ hoc quod dicimus debet statiz absolui antequam cognoscatur. verum est nisi aduersarius obijciat ꝙ nō debet statim absolui: qz fuerit excōicatus pro manifesta offensa. vel qz nō paret rei iudi. ff. de rei ven. q restituere. ⁊. j. de off. dele. querenti. quo ꝓbato non absoluetur nisi satisfaciat. j. de ver. sig. ex parte. ⁊. c. sequen. ⁊. j. ō sen. excō. solet in decre. noua. Si uero inuenerit ꝙ iniuste fuerit excōmunicatus tūc delegati isti cognoscent de causa illa pro qua fuit excommunicatus.

SI proponente. Modie dicendum est vt clarius habetur ī.c. si motu proprio. de preben. li. vj. vbi indistincte dicitur q̄ qualecunq; beneficium habeat impetrans nisi de illo faciat mentionem nō valet īpetratio sc̄i. Et diuidit ista decre. in duas partes. iu prima q̄. in secunda solutio ibi: illud. Ab.

a Cōperens. sed videtur q̄ hoc obesse non debeat: q̄ huiusmodi modica non nocent. modica n. res non īducit simoniam. j. de si. ꝛ si quest̄iōes ꝛ. i. q. j. iudices. ꝛ modicum dānum de facili tolerat. xij. q. ij. bone rei. ꝛ modica p̄ōt eps alienare xij. q. ij. terrulas. nec p̄ modico restitutio datur. ff. de in inte. restit. scio. ꝛ pro modico nec pl⁹ nec minus de consecra. dist. .ij. reuera. nec pro modico datur actio de dolo. ff. de dolo si oleo. in fi. sed contrariū videt: quia fraudulēter tacuisse videtur vt citius litteras impetret ꝛ que in fraudez fiunt iputant. s̄. eo. super lr̄is. Preterea isti recipiendo modicum beneficiū sibi preiudicauit. vnde q̄rat sibi victum ex artificio suo. xcj. di. clericus victum. q̄ ex quo semel placuit amplius displicere ñ p̄ōt. xxxij. q. v. horrend⁹ ꝛ vnusquisq; in ea vocatione maneat in qua vocatus ē. lxx. di. sanctor. ꝛ exēplo apostoli faciat dicentis ad omnia q̄ mihi opus erant ministrauerunt manus iste. xxj. q. i. c. i. imo nō est aliqs istituendus nisi tm̄ sibi assignetur: q̄ sibi prouidere ꝛ ep̄alia iura possit. j. de p̄ ben. de monachis. planū est. n. q̄ tenet inde facere mentionem alias non valerent lr̄e: ꝛ sic soluitur hic questio ista que ponebat. j. de preben. cuz teneamur. Sed aduerte quod dicit in p̄n. si aliquo proponēte se nullum bñficium ecclesiasticum assecutū: si ita quis modicū habens beneficium signficet pape sine dubio mentitur: ꝛ ideo nullum cōmodum dz habere ō lr̄is .s̄. e. super lr̄is. q̄ in fraudem tacet modicum beneficium. Sed si aliquis diceret ita dño pape: supplicat sanctitati vestre talis paup clericus vt in tali ecclesia bñficium ꝓferre dignemini: nunquid valēt tales lr̄e: q̄ tacuit ō modico beneficio ꝛ tm̄ verū dixit q̄ pauper ē in veritate. Ista forma nō videtur ꝺicere huic decre. q̄ nō dicit se habere vel nō habere beneficium. Dici potest adhuc q̄ nō valent q̄ semper vī tacere in fraudē beneficiuz lz modicū vt citius litteras obtineat simplicit̄ se pauperē clericū appellando q̄ p hoc ītelligit papa q̄ nullum habeat bñficiū. arg. ꝺ. j. ō p̄bē. dilectus fili⁹. g. ꝛ bene dicūt q̄ nō ē necesse q̄ ō modico teneatur facer mētionē. s̄. e. postulasti.

b De hoc mentionē. No. ergo q̄ q hz modicū beneficiū nihilomin⁹ tenetur īde facere mentionē. ꝛ multe ꝓdirões alie subintelligunt: sine qb⁹ lr̄e nō valent si ē cleric⁹. j. de trāsla. er lr̄is. itē si nō hēat aliud bñficiū. s̄. e. cum adeo. itē si vult residere in ecclesia. j. de cleri. non resi. relatū itē si est dignus. s̄. e. cum adeo. ꝛ. j. de elec. cām que. itē si ecclesia tot p̄ōt sufficere. j. de instī. c. j. ꝛ. c. auctoritate. ꝛ de vi. ꝛ ho. cleri. qñ. ꝛ. s̄. ō ꝓsti. cū. ℔. ferr. itē si de terra illa est oriūdus. lxxj. di. hortamur. ꝛ. C. de epi. ꝛ cle. ī ecclesijs. ꝛ. j. de cle. pegri. te nobis. si hz ppetuā vicariā: que sufficiat sibi. s̄. e. postulasti. itē si ad mādatū pape ali⁹ sit receptus. s̄. e. trib⁹ proximis c. vī si quā aliā iustā habeat excusationē. s̄. e. si qñ. vnde potes notar̄ versus. clericus indigena dign⁹ pauper residensq;. reddit⁹ vt pateant scriptis sunt ista notanda.

Quia nonnulli Septez spēs fraudis ponūtur in hac dec. quarum tres committuntur in impetrando ꝛ quattuor in abuteñ. pena ỽo cōmunis est oībus vt p̄iuatur cōmodo litter̄ ꝛ cōdemnat̄ in expensis. ꝛ hoc sufficit pro summario ꝛ diuisione p̄m Jo. an. vel dic p̄m ab. siculum vt in rubro. ben. capra.

c Sub noīe. suo. sex vitia in hoc casu reprehendunt. Primo reprehenduntur illi q lr̄as suo noīe impetrantes alijs eiusdem noīs tradūt ꝛ q eas tali mō recipiūt. itē ꝛ illi q trahunt ad iudiciū illos: ꝺ quos nil habēt qōnis ꝛ q lr̄as ad futura extendunt negocia: que nondū erant tpe īpetrati rescripti exorta. itē qui super vno negocio trahunt reū ad diuersos iudices vel ēt trahūt reū sup plurib⁹ psonalib⁹ actionibus coram diuersis delegatis: que sub vno iudice cōmodius tractarent. item ꝛ reus qui eodē tpe trahit actorem ad diuersa loca vel indeterminata ad villam q̄ habet cōe nomen cum pluribus villis. oēs iste psone: que malitiā istaz exercent carere

SI proponente aliquo nōduz se beneficium ecclesiasticuz assecutum: super prouisione ipsius licet minus competens[a] obtinētis rescriptum ap. de hoc mentionez[b] nō faciens impetretur: illud veluti fraudulenter obtentum dicimus si valere.

Idem episcopo parisiensi.

Abutētes rescripto apostolico in causis hic enumeratis priuantur commodo rescripti ꝛ condemnā tur in sumptibus ꝛ damnis aduersario.

QUia nonnulli diuersis mōis litteris apostolicis abutūtur statuimus: vt quicunque obtentas sub nomine suo[c] litteras alijs eiusdem nominis[b] tradunt qui quos volunt fatigant indebite per easdem: ꝛ qui eas tali modo recipiunt: quiq; illos contra quos nihil habent questionis[c] faciunt in iudicium euocari: aut litteras ipsas ad fu

turas trahunt controuersias que nondum fuerāt tempore impetrationis exorte: seu quemquam super[g] vno negocio vel etiam malicioſe super pluribus personalib⁹[b] actionibus: que sub vno iudice posſent tractari commodius: per varias litteras[i] coram diuersis iudicibus trahunt: vt laboribus fatigatus et sumptibus vel compellatur componere vel cedeř iuri suo: aut reus actorem eodem tempore ad diuersa[k] loca vel indeterminate ad villam que commune cum plurib⁹ eiusdem prouincie villis habet vocabulum citari procurat: vt dum non computauerit excommunicetur quasi contumax: ꝛ sic eum a sua intentione repellat: earundem litterarum commodo careant: et aduersarijs in immoderatis expēsis ac damnis[m] que propter hoc eos pertulisse constiterit condemnentur.

ꝺebent cōmodo lr̄arū ꝛ in expensis sunt puniende. ꝛ hec dicit decre.

d Nois. tali malicie obuiandum est: ꝛ p̄ōt de facili obuiari vt ꝓpriū nomē cum cognoīe in lr̄is apponat: ꝛ huiusmodi generalis nois remoueat ita q̄ de persona ꝓtenta in lr̄is ꝓfet. ar. ff. si cer. pe. certū. ꝛ tā isti q lr̄as tradunt q̄ qui mō tali recipiunt ab eodez reatu criminis inuoluunt. si. j. de resti. spo. sepe cōtingit. ꝛ. j. ō alīēa. iu. mu. cā fac. c. j. ꝛ ij. ꝛ. j. de iudi. quia. v.

e Dōnus ꝛ isti gdē recte puniuntur: q calūnioſe trahūt alios ad iudicium q̄ debent expelli ꝛ in expensis ꝓdemnari. j. de pe. calumniaz. ꝛ. ff. de iudi. cū quē temere. j. de do. ꝛ ꝓtu. c. actor ī decre. noua inno. iiij. li. vj.

f Ad futuras. controuersias sz vī q̄ hoc quidem fieri possit: q̄ rei que nondum est potest constitui seruitus. ff. de ser. vr. prę. si seruitus. §. futuro edificio. et ff. si ser. vē. l. vlti. ff. de ser. ru. prę. labeo. sed ꝺ: res que nondū est accusari nō p̄ōt. j. de despō. īpu. ad dissoluendū. ꝛ id de quo agendū ē primo in rerū natura dz esse. ff. de iu. codicil. qdā referunt. §. j. ꝛ collegio q̄ nōdū ē nō dat̄ ꝓuilegiū. j. de ecc. edi. ad audientiam. ij. ꝛ prędio q̄ nondū est cē. ff. cōia prędi. l. j. nec p̄ōt dici verū q̄ nūq̄ fuit de pe. di. ij. in fi. Preterea de cretū ipso iure nullū ē q̄ ē datū de ea re q̄ adhuc in ꝓtroversia non ē. ff. q̄ cuiusq; vniuer. no. itē eo. §. si decuriões. ergo recte dicit: q̄ rescripta ad futura negocia non trahuntur: q̄ verū ē p iura predicta ꝛ ī ꝓrium signata. ꝛ ar. bonum. ff. de au. ꝛ ar. leg. l. si ita.

g Super vno negocio. ꝺ planum est: quia debet cōmodo carere vtriusq; rescripti. s̄. e. ex tenore. ꝛ in expēsis puniri vt hic in fi. dicit. imo vī q̄ debeat causam p dere sicut ille qui petit seruum in diuersis iudicijs perdit causam. C. de asser. toll. l. i. §. vlti. quia vbi cepit iudicium: ibi dz finiri. j. de foro compe. c. proposuisti. ꝛ ff. de iudi. l. vbi.

b Personalibus. ꝛ ī hoc obuiandū ē eo malicijs q̄r malicijs boīum non est ī dulgēdū. s̄. e. sedes. ff. de rei ven. in fundo. Et malicia satis appet: si illū quē p talib⁹ actionib⁹ ꝓmodius p̄ōt trahere coram vno si trahit illū ad diuersos iudices q̄r quasi vnū negociū est ꝛ perinde habetur: ac si sup eodē negocio traheret illum ad diuersos iudices: imo: videt q̄ oēs illas psonales actiones possit ꝓponere ī eodem libello. C. de āna. excep. l. vltima sed etiam pcessus per tales litteras habit⁹ non valet in decre. Jnno. iiij. c. dispēdia. e. ti. lib. vj. secus ī realibus. vt no. ī. d. .c. dispendia.

i Lr̄as. secus si coram ordinario. q̄r si p vna personali actione ꝓueniat coram delegato p alia psonali poterit cōueniri coram ordinario. vt vī. Alij ꝓrium dicūt. sz si coram plurib⁹ ordinarijs qs trahatur: idē credo q̄ ī ōlegatis. ꝛ idē vī si coram ō legato ꝛ ordinario trahatur: q̄r eadē cā videtur.

k Ad diuersa loca. per hoc quod dī ad diuersa loca: vī q̄ possit reus trahere actorē ad vnum locum certum ꝛ determinatū: quod videtur hic īnui: ꝛ q̄ possit habes. s̄. e. pastoralis. ij. rñso ꝛ. j. de of. ōle. prudentiam. §. vl. Sed ꝺ. C. de sen. ꝛ iter. om. iu. autē. ꝛ cōsequēter. vbi dī q̄ reus actorem ad iudicem aliū trahere ñ debet sed coram eodem nisi tunc demū lite finita. rñ. q̄ reus bene p̄ōt trahere actorem ad iudicem aliū pēdente priori iudicio: vt dicūt iura predicta: ꝛ hoc idem ī nuit dum dicit ad loca diuersa quasi ad vnū non p̄hiberet sed actor habet exceptionem ne recōueniatur a reo coraz alio iudice: nisi lite finita: ꝛ nisi admittatur talis exceptio tenebit appellatio si interponatur per auc. p̄dicta: ꝛ ita per exceptionē suspenduntur lr̄e rei vsq; ad litem finitā. ꝛ si nō excipiat bene potest ꝓcedeř ꝺ illum actorem. Dic super hoc vt dicit illa decre. Jnno. iiij. j. e. ti. dispendia. li. vj. ꝛ. j. ō mu. pe. c. ij.

l Vel indeterminate. quod esse nō dz q̄r certus loc⁹ prouidendus est alias ītelligeretur de illo loco: vbi iudicare consueuit. ff. de iudi. si locus. ff. ō arbi. si cum dies. §. si arbiter: ar. ꝛ. C. qūo ꝛ qñ iu. sen. p. dz. si vt propōis generalitas parit obscuritatem. ff. de iure fisci. ita fidei. q̄r deliberare nō p̄ōt. j. de ap. significantibus. ꝛ nimia generalitas reprobatur. j. de do. ꝛ contu. ex litteris. ꝛ perinde est ac si nullum locum statuisset. ar. ff. de inter. ac. ō etate. §. nihil: ꝛ vagari non lz cum alterius damno. ff. de iniuri. pretor edixit. ꝛ in tali casu teneret appellatio sicut ibi. et .j. de appel. significantibus. ꝛ. j. de li. obl. c. vl. ꝛ nisi ī aliquo loco nominis eiusdem haberet habitationem ꝛ non ī alijs: tunc dz intelligi de illo loco vbi quando q̄s habitat.

m Damnis. ꝛ merito debet istorum malicia puniri in expensis ꝛ damnis alteri parti. s̄. e. ceterum. ꝛ. j. de do. ꝛ contu. ex lr̄is. j. de appel. vt debitus. sed quis puniet eos cum isti non habeant iurisditionem ꝛ non possint illos punire: ordinarius non p̄ōt illos punire q̄r in hoc nullam hz iurisditionem. quidam di-

cunt q ordinarius istos punire debet: mihi videtur q isti isdem iudices penā istā debent imponere super expensis ꝛ damnis: ꝛ in hoc saltem habent iurisditionem vt de precum veritate cognoscant: ꝛ penam imponant: vt hic videtur: ꝛ eodem modo intelligitur. s. e. cetex. vbi ēar. q scōi iudices debēt bā penā iponere. Ad hoc est op. ar. s. e. sup lr̄is in fi. ꝛ. j. de appel. vt debitus. ꝛ si hoc nō fecerint iudices dummodo petituꝫ fuerit ab eis de sua substātia illud detrimentū restituere cōpellūtur. C. de iudi. sancimus. ꝛ poterunt isti iudices conuenīri coram ordinario vel delegato cōditione ex illa. l. sancim⁹. Sed q isti iudices quibus huiusmodi lr̄e dirigunt̄ non possunt: videl̄ p decre. p̄dictā ex lr̄is. j. de do. ꝛ cō tu. vbi primi iudices cōdēnant ꝛ nō scōi. sed illud ideo fuit qa coram primis iudicibus obijciebatur de secūdis lr̄is ab altera parte impetratis nō facientibus expressam de prioribus mentionem: vnde primi iudices consuluerūt papam qd iuris esset. ꝛ ipse respondet p:out patet in littera. s. q ipsi primi iudices condēnant partē alteram in expensis pp dolū suū alias secūdi deberēt imponere penam illaꝫ si coram ipsis fuisset exceptum de p̄mis: ꝛ remittere partes ad p̄mos: vt sic illi iudices penam istam imponant coraꝫ qbus excipitur. vel qꝛ in lr̄is secūdis cōtinetur q p̄mi hoc faciant alias secundi debēt condēnare: quia si diceretur q isti iudices qbus littere huiusmodi diriguntur facere non possent per hoc lites ex litibus orirentur quia pro eisdem expensis oportet eos iterū litigare vnde tutius est ꝛ melius q hoc faciant: vt per hoc mali eijs istorum per penam hmōi obuietur.

Rica De cōsuetudine. Cōtinuatur quia visum est. s. de iure scripto quod cōsistit in ꝓstitutionibus ꝛ i rescriptis merito subijcitur de iure non scripto quod cōsistit in consuetudinibus. ab. si.

Rubrica De consuetudine.

Gregorius ex registro.

Cōsuetudo inferens grauamē ecclesijs vel eis grauosa non tenet. b. d. scōm cōem intellectum.

Consuetudines[a] que ecclesijs grauamen inducere dignoscuntur: nostra nos decet cōsideratione remittere.

Ihno. iij. archiepiscopo ꝛ capitulo lugdu.

Valet consuetudo per quam ecclesia acquirit dominium ꝛ possessionem rei sine solennitate legali. Jo. an.

Ex litteris ꝛ infra. Si vero aliquis possessiōes aliquas claustris vel alijs religiosis[b] locis in bona valitudine vel vltima voluntate pro suorum vult remedio peccatorum conferre: hanc conferendi formam esse proponis: q in huiusmodi donationibus modicum terre consueuit in manum accipere: vel in extremitate pallij quod mān prelati ecclesie sustinetur: aut super altare ponenduꝫ sub testimonio videntium ꝛ audientium subdicta forma: q̄ scotatio vulgariter appellatur: ꝛ infra. Districtione .v. mandamus quatenus donationes eorum que sub obtentu consuetudinis[c] claustris ecclesijs vel quibuslibet locis religiosis pie cōferūtur vel etiam sunt collata: faciatis irrenocabiliter obseruari: cum huiusmodi signū[o] quod scotatio dicitur non tam facte donatiōis q̄z tradite possessionis sit cuidens argumentum.

Idem epō picta.

Nō valet consuetudo: vt sniа a nō suo iudice lata teneat. Joā. an.

Ad nostram audientiaꝫ noueris peruenisse q in tua dioce. etiam in causis ecclesiasticis consuetudo minus rationabilis habeatur q cū aliqua causa tractatur ibidem ꝛ allegationibus ꝛ querelis vtriusq; partis auditis a p̄sentibus litteratis ꝛ illiteratis sapientibus ꝛ īsci pientibus[e] quid iuris sit queritur[f] ꝛ quod illi dictauerint vel aliquis eorum presentium consilio requisito p:o sententia teneatur. Nos igitur attendentes q consuetudo q̄ canonicis[g] obuiat institutis nullius debet esse momenti. cum sententia a non suo iudice[h] lata nullam obtineat firmitatem. vt i causis ecclesiasticis subiectorum tuorum post quam tibi de meritis eorum constiterit sententiam proferre valeas sicut ordo postulat ratiōis: auctoritate tibi presentium premissa consuetudine non obstāte ꝯcedim⁹ facultatem.

Dez. l. vicario nro apud cōstantinopo. constituto.

Nō valet cōsuetudo p̄mittens presbyteris vt crisment. Jo. an.

Quanto de benignitate: ꝛ infra. Peruenit ad audientiam nostram q quidam simplices sacerdotes apud constantino. ea sacramenta presumunt fidelibus exhibere: que ab apostoloruꝫ tempore fuerunt solis pontificibus reseruata[i]: vt est sacramentum ꝓfirmationis. j. de iudi. c. at si clerici.

Ad nostram. Non valet consuetudo vt in causis ecclesiasticis dictum populi pro sniа teneatur. cōis diuisio. fa ibi nos igit̄.

Dnoꝫ. Hoc tñ scias q lz ecclesia non apprehendat possessionem rei sibi collate dñium tñ nihilominus adipiscitur: qō nō est i p̄uato. C. de rei vendi. seruum. C. de sac. sanc. ecc. vt inter diuinum. vnde versus. Usus siue rei mutuate venditione. claues uibus ꝛ chartis mea si cō duco scienter. quamuis nō aliter detur possessio transit.

a Consuetudines hoc capitulum intelligitur de onerosa consuetudine: ꝛ q̄ multum ledit. ꝛ est radicitus extirpanda. viij. distinc. mala. ꝛ. xij. q. ij. bone rei. ꝛ. xij. distin. omnia. nam consuetudo debet esse rationalis ꝛ nō contra vtilitatē ecclesie. j. de his que fi. a ma. par. ca. cū in cūctis. ꝛ. j. de re iudi. cū cām. ꝛ. j. e. ad audiētiam: ꝛ. j. e. cum venerabilis. qñ autē consuetudo p̄eualeat uri ꝛ qñ non dicetur. j. e. c. vl.

b Religiosis. In his. n. que religiosis locis relinquuntur: non requirit̄ solēnitas testamētorum. j. de test. cum esses. ꝛ. c. se. ſm canonicam egtatē ꝛ fauoreꝫ religionis.

c Consuetudinis. predicte que laudabilis est vñ est ſuanda. j. ō simo. ad apostolicam. er quo eque puniri debet transgressor laudabiis consuetudinis. sicut trās gressor legis. xj. di. in his. huiusmodi donatio valeret etiam si consuetudo sup b non esset.

d Signum: sicuti annulus signum est inuestiture. j. de his. q̄ fi. a ma. par. ca. ex ore: ꝛ iuestitura est signum tradite possessionis. j. de dona. per tuas. item annulus est signum matrimonij. j. de presump. illud. ꝛ. xxx. q. v. femine. sic eiaꝫ restitutio instrumentorum est signum renunciationis. j. de renū. sane. ꝛ. j. de pac. cū pridem. ꝛ. C. que res pigno. ob. pos. l. ij. ꝛ melius. ff. de pac. l. labeo. secus ē si restituat pignus. ff. e. ti. l. postquam. sic ēt res nō apprehēditur ꝛ tamē possessio transfertur vt per claues. ff. de ꝓra. emp. clauibus. Item per instrumentum fit donatio. C. de dona. l. i. Usu etiam transfertur possessio. ff. de acquiren. possess. q meo. §. venditorem. Item si rem meam penes te depositam tibi vendidisti: insti. de re. di. §. interdum. Item cum quis etiam rem suam vult possidere nomine alterius. ff. de rei vend. quedam. Nec etiam semper in acquirenda possessione necessarius est actus corporalis. Unde sufficit affectus aliquo actu interueniente. ff. de acquiren. pos. l. i. §. pe. ꝛ hic licet lex dicat q possessio acquiritur corpore ꝛ animo nō altero tantum. C. e. ti. lz. ita q rei apprehensio per se vel p alteruꝫ sit necessaria. ff. de acquiren. pos. quēadmodum: ꝛ. l. qui vniuersas. Hoc tñ scias q lz ecclesia non apprehendat possessionem rei sibi collate dñium tñ nihilominus adipiscitur: qō nō est i p̄uato. C. de rei vendi. seruum. C. de sac. sanc. ecc. vt inter diuinum. vnde versus. Usus siue rei mutuate venditione. claues uibus ꝛ chartis mea si cō duco scienter. quamuis nō aliter detur possessio transit.

e Insipientibus. idest minus sapientib⁹ nec istō est inconueniens: quia quandoqꝫ reuelatur minori quod maior nescit. C. de off. rec. prouin. l. potiores. ꝛ. xcv. dist. esto subiectus i fi. xxiiij. q. iij. si babes. b.

f Queritur. non prohibetur hic quin a pluribus requiratur qꝛ facilius iuenitur quod a pluribus ꝛ sapientibus queritur. xx. dist. de quibus. ꝛ. C. de fideicom. l. vlt. ad fi. qñ illiterati quandoqꝫ habent causarum peritiam. C. de iudi. certi iuris. ꝛ in auc. de iudi. §. quia vero col. vj. sed hoc solum reprobatur hic: q eorum responsum p sententia teneatur. cum alias sententia a nō suo iudice lata sit nulla. C. si a non compe. iudi. l. vlti. ꝛ. j. de iudi. c. at si clerici.

g Canonicis. ꝛ sic non valet ꝓsuetudo ꝯ canonicaꝫ consti. j. de of. archi. cum satis. j. de re iudi. cū cā. ꝛ que grauamē iducit. s. c. c. i. ar. ꝯ. j. de cā. pos. cum ecclesia sutrina. ꝛ. ff. de admi. tu. sine berede. §. pe. ista cōtrarietas erpedietur. j. e. c. pe. ꝛ. vl.

h Judice. sic. ij. q. j. i primis. j. de iudi. at si clerici. j. de paro. nullus. et. C. si a non compe. iud. l. ij. ꝛ. iij. ꝛ hoc verum est nisi in causa reconuentionis: vt. iii. q. viij. §. cuius in agēdo. vel nisi ex certa scientia aliquis consentiat in iudicem non suum. ff. de iurisdi. om. iu. si per errorē. ꝛ. ff. de iudi. l. ij. vel nisi vocatus venire contēnat. j. de appel. si duob⁹. sed hoc nō habet locum in clericis qui non possunt in alium iudicem consentire sine licentia sui prelati vel iudicis. s. de fo. compe. si diligenti. ꝛ. ca. significasti vbi de hoc dicetur.

Quanto Generali⁹ pōt sic sūmari: ꝓsuetudo nō pōt operari vt clericus nō eps possit exercere ea que sunt reseruata ordini epali. ꝛ ē causa no. ꝛ sunt due partes. In p̄ma presumptuosa consuetudo. In secūda ipsi⁹ reprobatio ibi discretioni. ab.

i Reseruata. de cōse. di. v. manus. ꝛ. c. de his. lviij. di. quāuis corepiscopi. Ar. ꝯ. xcv. di. peruenit. ibi presbyteri crismabant in frōte sed illō ad tempus grego. concessit propter scandalum de speciali indulgentia: ꝛ isti sacerdotes nihil conferebant vt dicit in fine quia hoc ex delegatione pape non faciebat: ꝛ ideo p:o non dato habetur quod ab alio donatur: qui de iure donare nō pōt. j. de iu. pa. quod āt consulis i fi. ꝛ. j. q. vij. vaibertuꝫ. ꝛ. C. de legi. non dubium. argu. contra. j. de sacra. nō ite. pastoralis. sed ibi collatum fuit sacramentum ab eo qui potuit. sed mandatur solūmodo suppleri quod fuerat pretermissum. sed nūquid papa posset hoc delegare

sacerdotibus vt q̄ sic per illud capitulum peruenit: alias grego. decepisset eos. Dicunt quidam q̄ papa p̄t hoc ōlegare ēt laico: q̄z ipe habet plenitudinem potestatis. j. de concess. prebē. proposuit. Dico q̄ papa potest hoc delegare simplici sacerdoti ꝛ non laico sicut credo: ꝛ sic ex tali delegatione ꝛ ī adminiculo habiti sacramēti potest conferre quicquid habet immo quilibet clericus hoc facer potest: quevero nō habet non posset cōferre argu. predictorum capitulorum q̄ aūt. ꝛ. c. dalbertum. sed si papa prohiberet sacerdotem crismare post ꝓhibitionem suam nihil conferat si postea crismaret. Episcopi vo licet ipsi possint crismare: nō possunt alijs īferioribꝰ demandare qui hoc ex officio facere possunt sed alij episcopi vel archiepiscopi p̄nt hoc facere in dioce. alterius episcopi de ipsius licentia epi. n. ea que sunt iurisditionis: vtputa iudicare excōicare ꝛ similia committere possunt alijs etiaz non habentibꝰ iurisditionē: ea vero que sunt ordinis episcopalis auctoritatis non possunt de mādare aut etiam delegare alijs qui sunt inferioris gradus. j. de cō. cc. vl'al. aqua. argumen. huius decret. videtur q̄ papa si possit hoc delegare simplici sacerdoti ſz papa nō subijcitur legibꝰ. ff. de legi. princeps. ir. q. iij. cuncta. vnde p̄t cōmittere simplici sacerdoti. ut ī. d. c. puenit.

a ¶ Ad excusandas. xvj. q. j. c. predicator.

b ¶ Consuetudinē. ꝛ male. vnde dixit. H. zamorien. Composito late scribenti queso ciba te. Qui putes excusum crimen per temporis vsum. ꝛ bverum est vbi consuetudo non est prescriptibilis. j. de simon. non satis ꝛ. j. de eo qui vu. in maquam pol. per adul. cum haberet. xlij. q. vij. flagitia. ꝛ non debet esse melior conditio furis propter furti continuationem. ff. de fur. inficiando. §. insamis.

c ¶ Ex necessitate. in hoc fuit necessitas. q̄ cum ciuitas cōstantinopolitana capta eēt a venetis ꝛ alijs latinis pauci epi ꝛ p̄sbyteri latini erant q̄ b facerēt. ꝛ ideo isti sacerdotes hoc faciebant: ꝛ greci non crismabant in fronte ꝛ in multis alijs discordabant a romana ecclesia a cuius obedientia se subtraxerant. j. de ma. ꝛ obedien. inter quattuor. ꝛ. j. de bap. ꝛ eius effectu. ſz grecos.

d ¶ Omittet. sic. n. ō corpore xp̄i fieri dz. xxiij. q. j. cepit: ſz ī baptismo q̄ō ē ianua oium sacramētorum secus ē. melius ē. n. ab heretico illud recipe q̄p sine illo decedere vūtamē ī forma ecclesie cōferat. xxiij. q. j. si quē forte ꝛ. s. ō sum. tri. ꝛ si. ca. c. j. in si.

Quamuis. Diuidit ī tres ptes. In p̄ma ponitur q̄rela. In scōa exceptio ibi ꝓcurator. In tertia snīa ibi. nos igitur.

e ¶ Interdictum. quod dicatur generale. interdictū habetur de ver. si. cū in partibus.

f ¶ De consuetudine. no. q̄ nec prescriptio nec consuetudo prodest in hoc casu: vt hic dicit: ꝛ est si. j. de elec. cum cām: ꝛ. j. e. cum venerabilis. nec cōtra obedientiam. ꝛ. xviij. q. ij. abbatibus. ꝛ. j. ō prescrip. cum non liceat. nec contra procurationem que ratione visitationis debet. j. de p̄scrip. cū ex officij. sicut nec valet transactio in hoc casu ꝛ huiusmodi spiritualibus. j. de transac. preterea. nec permutatio rei spiritualis potest fieri. i. cum tionis: quod crismando renatos soli debent episcopi per manus impositionē cōferre: ad excusandas[a] excusationes ī peccatis solam consuetudinem[b] p̄tendentes: ꝛ infra.

¶ Di. t. mandamus quatenus oībus presbyteris districte prohibeas ne talia decetero sua temeritate presumant: que licet non sint a fidelibꝰ cōtemnenda tutius tamen ē ea sine piculo ex necessitate[c] que legez non habet omittere[d]: cū ꝛ vt ab his quibus ea conferre non licz ex temeritate que lege damnatur: non sine graui periculo inaniter conferant: cum vmbra quedam ostendatur in opere: veritas autem subeat in effectu.

Item decano ꝛ capitulo cenomanen̄.

¶ Non valet consuetudo per quā interdicti snīa violatur.

Quum inter vos ex vna parte ꝛ canonicos sancti petri de curia ex altera super eo q̄ dicti cāonici generale interdictum[e] ab episcopo vestro vel a vobis in ciuitate cenoma. positum non seruabāt questio vertebatur: ꝛ infra. ¶ Procurator vero ipsorum ꝓposuit q̄ ipsa ecclesia sancti petri a p̄ma fundatione libera extitit ꝛ exempta: et de consuetudine[f] generali etiam interdicto licitum erat eis pulsatis cāpanis alta voce interdictis ꝛ excōmunicatis exclusis diuina officia celebrare. ¶ Nos igitur cognito q̄ ex tali consuetudine: si qua foret disrumperetur neruus ecclesiastice discipline: ipsaz de consensu fratrum nostrorum duximus irritandam.

Item epō belicen̄.

¶ In attribuendis officijs nome dignitati seruatur consuetudo vicinarum ciuitatum: que si diuersa fuerit seruabitur magis rationabilis ꝛ alij non ꝓiudicans.

Quum olim lōdon̄. episcopꝰ nostris auribus intimasset q̄ in sua ecclesia ꝓposuerat statuere[g] precētorem nos eius precibus inclinati ei licentiam concessimus[h] p̄ centorem huiusmodi ordinandi: dummodo in conferendis sibi redditibus nulli inferretur preiudiciū[i] statuentes vt precentor taliter institutus in sessionibus[k] processionibus ꝛ alijs illam haberet in londo. ecclesia dignitatez quaz habent alij precentores in alijs ecclesijs anglicanis: ꝛ infra. ¶ Quocirca mandamus quatenus si secundum diuersas consuetudines locorum diuersas habere noueris precentores in āglicanis[l] ecclesijs dignitates: iaz dictum precentorem illam[m] habere facias in londo. ecclesia dignitatem eaq̄z manere contentuz quā rationabilibus ꝛ approbatis consuetudinibꝰ ecclesie saluis sine p̄iudicio[n] alieno poterit obtinere.

Item conuentui corbien̄ monasterij.

¶ Non p̄t induci ex consuetudine vt qs possit dimittere dignitatē sine superioris licentia: vl'vt possit electus administrare nō b̄ita cōfirmatione a superiore.

Quum venerabilis frater. H. episcopus hostien̄. ꝛ. l. sancte crucis p̄sbyter cardina. in partibus alemanie legationis officio fungerentur: inuenerunt abbatem de monasterio hermion. quod ad rom. eccle. noscitur pertinere nullo mediante ad mōasterium corbien̄. quod est etiam ro. ec. spāle: temerari alij non compelluntur dare de suo: nisi iusta causa interueniret constituendi illam dignitatem.

k ¶ In sessionibus. hoc ideo dicit. q̄ p̄m dignitatem suam honorandꝰ est aliquis in sede. j. de ma. ꝛ obe. statuimus. vij. di. ca. vlti. ꝛ in subscriptionibus. ff. de al. scri. l. i. ꝛ vlt. ꝛ in sentētijs ferē. ff. de decu. spurij. ꝛ in alijs suffragijs. ar. xxv. dis. perlectis.

l ¶ Anglicanis. hoc cū eadē consuetudo ī alijs erat ecclesijs anglicanis illa seruare[k]. ar. j. de elec. cū ecclesia. si vero diuerse essent cōsuetudines: consuetudo metropolitane ecclie ꝓuāda. ē. xij. di. de his. vl'quod verius ē q̄ melioꝰ ꝓuari posset sine p̄iudicio aliorum vt dicit in si. ar. xij. di. nouit.

m ¶ Illam. ſz vt q̄ minorē ex quo ita īdistincte dicit ar. ff. de le. iij. nūmis. j. ō cē. ex pte. imo vt de mediocri. ff. de edi. edic. sciēdū. §. illud. ꝛ. l. p̄cedēti ī si.

n ¶ Sine p̄iudicio. ar. q̄ ſz p̄uilegij v̄ba generaliter loquūtur: ñ tñ sunt iterp̄tanda ī p̄iudiciuz alioꝝ. j. ō transla. ſz ī si. ꝛ. j. ō of. or. ſz. ꝛ. j. ō auc. ꝛ vsu pal. ex tuarū. ité ar. q̄ ī dubio recurrit ad ꝓsuetudinē vicinaꝝ ecclīaꝝ. j. ō. cog. spi. sup eo. ꝛ. j. ō cē. sup eo. vbi de hoc vt exp̄sse. ff. ō fū. īstr. l. cū delationis. §. asinam molēdinariam ī si. ꝛ. ff. ō re iud. sp ī stipulatiōibꝰ. ꝛ. ij. di. nouit. ité ar. q̄ ī obscuris sp interp̄tatio ita dz fieri vt nulli sit captiosa. ff. ō re. iur. quotiēs: ꝛ. j. e. cū dilectꝰ: ar. iiij. di. erit autē lex.

Quum venerabilis. Diuidit. q̄ p̄mo ponit temeraria trāslatio. ī scōa trāslati excusatō ibi ꝛ postmodū. ī tertia excusatōis ꝓbatio ibi: cuz igr. ab.

g ¶ Statuere. ꝛ sic onerosaz dignitatem potest episcopus remouere de ecclesia sua cuz suis canonicis vūtamē ꝓfirmatō pape accedat. s. de consti. cum accessissent.

b ¶ Concessimus. per hoc videtur q̄ noua dignitas in ecclesia constitui non potest sine licētia pape. xxij. disti. c. j. ꝛ. C. de off. prefec. preto. aphri. l. quas gratias. §. optamꝰ ergo vt omnes iudices ꝓm voluntatem ꝛ timorem dei ꝛ nostram electionem ꝛ ordinationem ꝛē. ꝛ hoc ideo quia si vna dignitas constituitur oportet q̄ alia minuatur argu. xcix. disti. nullus. ꝛ. ca. seq. sed hoc non est verum. argu. j. de ecclē. edi. ad audiētiam. ij. ꝛ. xij. q. ij. bone rei. ꝛ. ff. de ope. pub. opus. itez datur p̄uilegium dignitati sed non est contra illud. j. de ec. edi. ad audientiaz. ij. ꝛ. s. de rescrip. ca. vlt. sicut nec seruitus datur predio quod nondum est. ff. communia prēdi. l. j. arg. contra. ff. de ser. rupe. labeo. ꝛ. ff. de ser. vrb. pre. si seruitus. §. futuro. sed non p̄cedunt ista quia non datur p̄uilegium dignitati: que nondū est: sed dat papa auctoritatez cōstituendi dignitatez ecclesie london̄. Jnno. iiij. dixit ī apparatu suo q̄ episcopꝰ cū ca. suo p̄t nouam dignitatem cōstituere. Jrium credo.

i ¶ Preiudiciuz. ītelligas enorme: quia p̄o modico nō dimitteret. arg. xij. q. ij. bōe rei. ꝛ. j. de dona. c. apostolice. sed melius: vt sonat littera: quia ille cō cordantie intelliguntur de rebꝰ episcopalibus. ꝛ hic ipse episcopus modicum damnum potest pati: vt aliquid cōferat dignitati ſz non compelluntur dare de suo: nisi iusta causa interueniret constituendi illam dignitatem.

k ¶ In sessionibus. hoc ideo dicit. q̄ p̄m dignitatem suam honorandꝰ est aliquis in sede. j. de ma. ꝛ obe. statuimus. vij. di. ca. vlti. ꝛ in subscriptionibus. ff. de al. scri. l. i. ꝛ vlt. ꝛ in sentētijs ferē. ff. de decu. spurij. ꝛ in alijs suffragijs. ar. xxv. dis. perlectis.

l ¶ Anglicanis. hoc cū eadē consuetudo ī alijs erat ecclesijs anglicanis illa seruare[k]. ar. j. de elec. cū ecclesia. si vero diuerse essent cōsuetudines: consuetudo metropolitane ecclie ꝓuāda. ē. xij. di. de his. vl'quod verius ē q̄ melioꝰ ꝓuari posset sine p̄iudicio aliorum vt dicit in si. ar. xij. di. nouit.

m ¶ Illam. ſz vt q̄ minorē ex quo ita īdistincte dicit ar. ff. de le. iij. nūmis. j. ō cē. ex pte. imo vt de mediocri. ff. de edi. edic. sciēdū. §. illud. ꝛ. l. p̄cedēti ī si.

n ¶ Sine p̄iudicio. ar. q̄ ſz p̄uilegij v̄ba generaliter loquūtur: ñ tñ sunt iterp̄tanda ī p̄iudiciuz alioꝝ. j. ō transla. ſz ī si. ꝛ. j. ō of. or. ſz. ꝛ. j. ō auc. ꝛ vsu pal. ex tuarū. ité ar. q̄ ī dubio recurrit ad ꝓsuetudinē vicinaꝝ ecclīaꝝ. j. ō. cog. spi. sup eo. ꝛ. j. ō cē. sup eo. vbi de hoc vt exp̄sse. ff. ō fū. īstr. l. cū delationis. §. asinam molēdinariam ī si. ꝛ. ff. ō re iud. sp ī stipulatiōibꝰ. ꝛ. ij. di. nouit. ité ar. q̄ ī obscuris sp interp̄tatio ita dz fieri vt nulli sit captiosa. ff. ō re. iur. quotiēs: ꝛ. j. e. cū dilectꝰ: ar. iiij. di. erit autē lex.

Quum venerabilis. Diuidit. q̄ p̄mo ponit temeraria trāslatio. ī scōa trāslati excusatō ibi ꝛ postmodū. ī tertia excusatōis ꝓbatio ibi: cuz igr. ab.

a migrasse.sicut abbas subiectus epō nō dz sine licentia epi renunciare.xviij. q.ij.abbas.nec ēt alij clerici: vt.j.de renun.admonet.sic abbas subiectus tñi pape renunciare non pōt sine ipsius licentia ēt si sit insufficiens.j.de renun.c.vlti. grego.sed vī q esset vtraqz priuandus.vij.q.j.si qs epūs.ꝛ.j.de transla.quāto. Utrum tollerat⁹ fuerit vel repulsus ab vtraqz hic non dicit: sed forte propter illaz ꝓsuetudinem fuit tolleratus.si. .j.ō elec.qō sicut.§.sup eo.

b Consuetudinez.q̄ forte fuit q̄ statum cū sint electi sine aliq̄ confirmatione administrant et renunciant ꝛ transeunt ad aliaſ dignitates sine licentia pape: qō esse non dz.j.de elec.qualiter.ꝛ.j.de renunc.c.vlt.ex generali tñi dispensatione prelati qui subsunt tñi oño pape nullo medio statim postquaz sunt in cōcordia electi administrant q sunt valde remoti.j.de elec.nihil est.rō quare hoc fiat reddit. s.ne ecclesia interiz patiatur tā i temporalib⁹ q̄ spiritualibus lesionem.

c Consuetudo.alias tñ cōsuetudo attendit in electionib⁹ ar. xij.vi.nos ꝓsuetudinem.ꝛ.j.ō de.ꝓinga.cum olim.ꝛ.j.de cā posi.ꝛ proprie.cuz ecclesia.ꝛ. rr iiij.q.j.pudēda.ꝛ.ff.de vccu.ñ tantum.

Quam dilectus.

Diuiditur in duas partes principales. in prima narrat ordinē electionis cum partium allegationib⁹. scōa ibi: qz nos: vnā diffinit ꝛ alterā diffiniendam ꝓmittit. ab.si.

d Dilectus gulielmus cū ageret gu.iste super iure eligēdi abbatem habebat mandatū a capitulo ꝛ va.ec.sed q̄tum ad petēdam cōfirmationem electiōis sue agebat ex persona sua iure suo sibi acquisito per electionez sic.j.de in inte.rest.c.ij.Inno. ꝛ sic videtur vbi de hoc.b.

e Eiusdē.s.hūs mandatuz a monasterio: vt posset agere pro electione.

f De iure.viij.q.ij.abbatem.ꝛ.j.e.abbatē.ꝛ.c.quā sit.ꝛ.xxj.q.vl.c.vl.j.de cau.pos.ꝛ proprie.cum ecclesia.

g Eligēdi.lex dicit q̄ monachi debēt iurare eligere abbatē: quē sciunt fide rectū vita castum: ꝛ q̄ monasterio valeat vtiliter prodere in autē.de san.epis.§.iubemus igitur abbatē col.ix.qō hodie nō seruaī.sed ſm formā illi⁹ cōstitutionis.j.ō elec.qz ꝓpter eligere debent.

b Constitutū.lz epūs possit subiicere vnam ecclesiam alteri.vt.j.de excess.pla.sicut vnire.non tñ credo q̄ possit statuere q̄ vna ecclesia eligat de alia clericis inuitis: qz hoc esset p̄ ius cōe: vt.xvij.q.vl.c.vl.ꝛ.xviij.q.ij.abbatē.ꝛ.j.ō iurepa. nobis.qz pacto priuatorū ius publicū nō tollitur.j.de fo.compe.si diligēti.j.de testa.reqsiti. Nec aliqs ius publicum remittere pōt aliquibus cautiōib⁹: nec mutare formam antiquitus ꝓstitutam.ff.de admi.tu.qdam decedens: ꝛ ideo papa postea interpretaī statutū tñ ius istud prescribi pōt: vt qs teneaī eligere de certo loco.vt hic pz.ꝛ.j.de vb.sig.abbate ꝛ sic pz q̄ min⁹ iustus titulus dat cām ꝓscribendi.ꝛ.j.de emp.ꝛ vēd.puenit.ff.p emp.quod vulgo.ff.pro leg.l.p legato.ꝛ l.vl.ꝛ vere vī iniustus qz epūs nō pōt tollere ius vnius ecclesie ꝛ dare alteri.j.de re.ec.non alie.c.j.sed ex tali titulo potuit bona fide mōasterij karofen. prescribere vt alij monachi eligerent de monasterio karofen.ꝛ epūs solūmodo concessit monasterio karofen.qō suum erat.s.ꝓfirmationem electionis:ꝛ ita cessante prescriptione solā confirmationē habent.vt ꝓbatur p interpretationem pape: vt.j.patet.satis tñ credo q̄ i ipsa fundatione possit epūs cum capitulo cōstituere de voluntate patroni: q̄ illa ecclesia esset alteri subiecta.ꝛ q̄ clerici instituendi semper eligerent sibi prelatum de maiori ecclesia:ꝛ quod dicit supra q̄ epūs nō pt facere q̄ vna ecclesia eligat sibi prelatum de ecclesia alia.hoc ītellige qñ ecclesie sunt iā instituteꝛ dotate:ꝛ ab inuicē distincteꝛ separate:qz illud esset p̄ ius cōe.j.de excess.pla.ad hec.

i Electio.hic sumiī electio equoce p ꝓfirmatione ꝛ p electione: vt.j.pz.ꝛ hoc verū est si ꝓsuetudo nō ꝓbetur: sed si probeī ꝓprie tenetur.b.

k Interpres.ff.de leg.ꝛ con.pn.si de interpretatōe.ꝛ.j.de sepul.certificari.ꝛ tacito consensu per ōsuetudinē lex abrogatur.ff.ō legibus in quibus in fi.

l Al suspēsis.suspēsus.n.non potest eligere nec eligi: vt hic.ꝛ.j.de ele.cum inter.R.seniorem.ꝛ.j.de eta.ꝛ qua.cum bone.ꝛ.j.de cle.excō.mi.postulasti. nec postulari pōt q nō seruauit iterdictū.j.ti.pr.c.i.in fi.nec bñficia cōferre. j.ō cōcess.preben.qz diuersitatē.sz nōne iudicare ꝛ prebēdas dare ē iurisditionis vtriqz.j.de elec.nosti.ꝛ excōicare.j.de elec.trāsmissam. nunquid suspensus pōt huiusmodi iurisdictionem exercere: dicunt gdaz q̄ epūs suspē sus potest excōicare ꝛ prebendas dare:ꝛ respondent illi decre. qz diuersitatem q̄ ille epūs erat ab officio suspēsus.ꝛ iurisdictione. Sed dicunt q̄ canonicus suspēsus eligere non pōt quia cum sit suspēsus nihil officij retinet secus est in prelato.sed ꝓ istos.ē.xxiij.q.j.audiuimus. Alij dicunt ꝛ melius q̄ episcop⁹ suspensus non pōt excōicare nec interdicere nec dare prebēdas.j.de excess.prela.ca. vlt.arg.quānis hoc potuerit post ꝓfirmationez lz adhuc nō sit ꝓsecratus rō illa videtur: qa pl⁹ aufert ei suspensio quam cō tulerit cōsecratio vt dici consueuit plus tollit negatio quam ponit affirmatio. naz electus ꝛ confirmatus multa potest ex his que pertinent ad officium episcopale que perdit per suspensionem:qz consecratio non multum addit.j.de transla. inter corporalia.ꝛ ē simile sicut maritus post matrimoniū cōsumatū nō potest intrare religionem sz ante potest.j.de conuers.coniuga.ex publico.sic episcopus confirmatus non potest aliqua que tamen potest consecratus sic vides in alio simili episcopus in archiepiscopum electus non potest ante receptionem palij tanquam archiepiscopus clericos ordinare quod tamen potest antequam sit electus in archiepiscopum:qz hoc non facit vt episcopus sed vt archiepiscopus.j.de elec.q̄ sicut.§.propterea. Preterea beneficium concedere et etiam habere posse competit ratione ordinis et est eius accessorium .i.q.iii.si quis obiecerit.et cui interdicitur vnum et reliquum.lxxxi.distinctione si quis sacerdotum.ꝛ.c.eos.qui. Preterea de hac suspensione fuit obiectum ꝛ probatum ex eo q̄ dicit quia nobis constitit ꝛc̄, et licet obiectum a partibus non fuerit: iuder tamen qui debet electionem confirmare:ex officio suo debet inquirere de huiusmodi.j.de elec.nihil est .ꝛ hec que dicuntur hic de his suspensis intelliguntur de suspensis ab homine ꝛ etiam a canone.si vero aliquis esset suspensus a canone: puta participando excommunicatis ille talis bene potest eligere et alia facere: que sūt iurisditionis:sed eligi scienter non potest.hec probantur.j.de cle.excōmunica.ministra. si celebrat.quia mitius agitur cum lege quam cum ministro legis .ff.de arbitris celsus .satis posset dici q̄ suspensus posset excommunicare:quia potest absoluere excommunicatum.§. de rescriptis. ab excōmunicato.j.de senten.excommunica.sacro.ꝛ.c.duobus.ꝛ qui potest absoluere potest ligare ꝛ econtra: cum non sit priuatus a communione fidelium quare non posset priuare alium: ꝛ hoc dico de eo qui non est suspensus a iurisditione vt suspensus a canone sola participatione. Joannes ꝛ Lau. hoc concedunt q̄ suspensus ab officio tantum potest excōmunicare ꝛ prebendas dare:ꝛ intelligunt illam decre. quia diuersitatem cum erat suspensus ab officio ꝛ iurisditione. Ego non autem credo q̄ suspensus ab homine possit dare prebendas: vt hic dicitur. licet Lau.ꝛ Joan.concedant: q̄ possit excōmunicare ꝛ prebendas dare. Argu. contra posset induci predicte decre.si celebrat.que tamen intelligitur de excōmunicatione minori: melior enim est opinio secunda quia sicut excōmunicatus aliū excommunicare non potest.xxii.q.i.audiuimus.ita eadez ratione: nec suspensus ab homine aliū potest suspendere.j.de excess.prela.c.vlt.arg.b.

m Cassauimus.idest cassam nunciauimus.j.vt lite non contesta. accedens.

n Nec iuri cōi.simileż interpretationē habes.j.de fi.istru.iter dilectos

ver. ceterum. vbi enim aliquid a iure cõi discrepare videtur reducendum est ad ius cõe si põt fieri ne pereat: quia promptuz est leges legibus cõcordare. C. de inof. do. l. vna. ꝛ aug. cõcordat euãgelistas. de pe. di. i. periculose: ꝛ etiam testes debẽt ad cõcordiã reduci ne de plurio notent. ĵ. de testibus. cum tu. sic enim facienda est interpretatio ut nulli sit onerosa ꝛ ꝑm

us. s̃. ti. ꝓn. cãm que: ꝛ ĵ. de pũi. ex oc. ꝛ. s̃. e. cũ olim. ꝙtez ꝑm q̃ min⁹ est captiosa. ff. de re. iur. quotiẽs in fi. ti. ꝛ hoc ita verũ est q̃ ad ius cõe reducatur si verba illa patiũtur: vt hic ver. electo eius penes fratres eiusdẽ loci ꝛ capitulũ karofen. c̃. nam a verbis ꝓuilegii nõ est recedẽdum ubi certa sũt. ĵ. de ꝓuilegijs porro. ꝛ. ĵ. ó decimis ad audiẽtiã. vbi enim verba non sunt ambigua ibi est locus interpretationi. ff. de leg. iii. ille aut ille sed vbi sunt dubia necessaria est interpretatio.

a ¶ ℙreiudicet prescripta videlicet q̃ñ alia nõ prodest. ĵ. de cã pos. cum ecclesia: que ꝙsuetudo iuri preiudicet ꝛ que ñ: vi cer. ĵ. e. c. vl. ꝛ. viii. dist. c. frustra.

Quz consuetudinis. ¶ Ter. ẽ notabilis ꝛ multũ allegabilis. In quo ꝓmo põit duplex rõ determinandi. Ro ibi: auctoritate. põit determinatio: que ꝓmo ꝓuidet circa futura: Ro ibi: si q̃s: circa ꝓterita.

b ¶ Cõsuetudinis. C. q̃ sit longa ꝙsuetudo. l. si. ꝛ ĵ. e. c. viti. ꝛ ibi exp̃ꝫ ꝛ. xi. di. cõsuetudinis.

c ¶ Cõsensu. bñ dicit cõsensu: qz sine ipius ꝙsensu obtento hoc facere nõ possunt. Sed videt q̃ ñ teneatur habere cõsensũ

dũmodo cõsiliũ ꝛ tractatũ cũ eo habeãt. arg. ĵ. de arbi. cum olim. Sed hoc nõ est verum qz illud obtinet ex forma arbitrij. ĩmo epus ꝛ canonici vnũ corpus ꝛ vnũ collegiũ sũt ita q̃ ipe caput ꝛ ipi canonici mẽbra. ĵ. de his q̃ fi. a prela. nouit ꝛ est exp̃ssum q̃ si aliqbus mãdet: ut cũ consilio aliquorũ aliquid faciãt eorũ cõsiliũ expectare tenent: nec sufficit q̃ tãtum requratur. ĵ. de elec. cum in veteri lege.

d ¶ Vel nouas. nouitates eni sine cã inducẽde nõ sunt: qz lex dic̃ q̃ ĩ reb⁹ nouis cõsuetudinis euidẽs debet esse vtilitas. ff. de legi. ꝛ constit. prin. in rebus. ar. s̃. de consti. cognoscentes: ꝛ reprehenduntur qui nouitates inducunt. xi. di. quis nesciat.

Ex parte. ¶ Diuidit in duas ptes. prima recitat duas cõsuetudines irrõnabiles: quas scõo reprobat ibi: tenore.

e ¶ Indigena. i. inde genitus.

f ¶ Prodigalitatis vitio: quod se esse ꝺtutem sepe mẽtit. xli. distin. sepe. Prodigus est qui dat danda vel non danda: auarus qui tenet tenenda ꝛ nõ tenenda. largus medium tenet inter vtrũq; vnde versus. Prodigus est animi vitio retinẽda ꝓfundẽs. qui retinet cupide q̃ ꝛ es ꝺposcit auarus. largus qui sumptũ facit ex rõne libẽter. Sed nõ videt q̃ huic sit subueniẽdũ: qz culpa sua ꝛ vitio incidit in egestate. ff. q̃ me. cã. l. si mulier. lxxxvi. di. non satis ꝛ dignum est: ut male meriti egestate laborent. ff. depos. bona fides. taliter enim nõ fuerat subueniẽdum huic rõne ꝓmissa. ꝛ cuz alterius lesione: sed elemosynã dare possumus ne pereat. lxxxvi. di. pasce fame morientem ꝛ c̃.

g ¶ Incuria. i. negligẽtia ꝛ ideo ei nõ est subueniẽdum: qz vigilãtibus ꝛ non negligẽtibus iura subueniunt. ĵ. de de rerũ ꝓmu. cum vniuersorum ꝛ ĵ. de dona. inter dilectos. ff. ad vel. l. ii. §. verba. qz stultis non ꝙsuerunt subueniri: sed errantibus. ff. de iur. ꝛ fac. igno. l. pen. §. si quis ius. ꝛ. C. si mi. se ma. dix. si is. ꝛ vtili⁹ esurienti panis tollit̃ q̃ si securus de cibo iusticiam negligat. v. q. v. non omnis. ꝛ. xxiii. q. iiii. nimiũ sunt inquieti ꝛ ideo talis cõsuetudo merito reprobatur.

h ¶ Alienat: quod de iure fieri non debet. ff. de fundo: fund⁹. ꝛ. l. lex iul. nec etiam ꝓpter delictum mariti bona mulieris sunt distrahenda. C. ne

parte karofen. cenobij talis fuerit ꝙsuetudo ꝓbata que iuri cõmuni preiudicet in hac parte: uos ꝑm illã decernatis electionem andren. abbatis decetero faciendam: alio quin andren. monachis ius eligendi abbatem adiudicare curetis: ut sic decetero liberã habeãt facultatem vel de gremio ecclesie sue uel etiam aliũde per electionez canonicam eligendi personam idoneam in abbatem: presentandum karofen capl'o: ut ab eo si fuerit canonice confirmetur

Honor. iij. parisi. capitulo.

¶ Capitulum sine episcopo consuetudines nouas facere seu statuta uel antiquas immutare non põt.

Quz ꝙsuetudinis usuſq; longeui non sit leuis auctoritas: ꝛ plerũq; discordiam pareant nouitates. Auctoritate vobis presentium ibibemus ne absq; episcopi uestri consensu imutetis ecclesie vestre constitutiones ꝛ cõsuetudines approbatas: vel nouas etiam inducatis: si quas forte fecistis irritas decernentes.

IDem maiori ꝛ purgeñ. de rupella.

¶ Non valet cõsuetudo per quaz quis inducitur ad peccandum vel bona propria dissipandum.

Ex parte vestra fuit propositum q̃ cum in parte vestra ꝑ-

uate sũt hactenus due cõsuetudines abusiue: q̃ si indigena uel extraneus ꝓdigalitatis vitio uel iuria seu quocunq; casu alio dissipauerit uel amiserit bõa sua: bõa vroris sue tã mobilia q̃z immobilia ꝓ sue volũtatis libito aliẽat: ꝛ infra. Nõ si uir ducat uroreꝫ que fide cõiugij violata ꝓmittat adulterium nibilominus ipsa medietatẽ oĩum bonoꝝ que fuerit vir adeptus ĩpu dẽter exigit ꝛ improbe apprehendit: q̃ potius ꝓuanda cẽt oĩbus viri bonis: ꝛ infra. ℙ Tenore p̃ntiuz declaramus vos nõ teneri ad huiusmodi consuetudines obseruandas.

Gregorius. ix.

¶ Consuetudo non derogat iuri naturali seu diuino cuius transgressio peccatuz inducit. nec positiuo nisi sit rationabilis ꝛ prescripta.

Quam tanto sint grauiora peccata quanto diutius infelicez animam detineant alligatam: nemo sane mentis intelligit naturali iuri cuius transgressio piculuz salutis inducit quacũq; cõsuetudine q̃ dicẽda est verius i hac pte corruptela posse aliq̃tenus derogari. Iz etiã longeue cõsuetudinis nõ sit vilis auctoritas: ñ tñ ẽ vsq;adeo valitura ut vl'i iuri positiuo dẽat preiudiciũ generaf: nisi fuerit rõnabilis

vro. ꝓ ma. l. i. ii. ꝛ iii. C. ad. l. iul. de vi ꝓi. l. i. ꝛ. ĵ. de pi. ex litteris. in casu tamen quãdoq; distrahunt bona mulieris ꝓ viro: vt in casu principillarij bõa mulieris ꝓ marito obnoxia sũt fisco si oĩa bona mariti exhausta sũt. C. in quib⁹ ca. pig. ta. cõtra. l. satis. nec valet alienatio fundi dotalis etiaz si mulier consentiat. C. ad velle. aut. siue a me. ꝛ in alt̃. ut ĩmobilia ante nup. do. §. si ꝓpze. colun. v. Sed si iurauerit non contrauenire tenet venditio. ĵ. de iureiur. cũ cõtingat si ñ vi ꝛ dolo prestitum sit iramẽtuz sponte cõstãte etiam matrimonio in tali casu cum incipit vergere ad inepiam mulier põt repetere dotem. C. de iure do. in rebus: ꝛ. l. vbi.

i ¶ Bonis. ꝛ etiã dotem suam ꝓpter adulterium ꝑdere debet. C. de iure do. si dotẽ. ꝛ. C. ad. l. iul. ó adul. libertatẽ. ꝛ. ĵ. ó do. inter vi. ꝛ vro. pleruinq; vbi de hoc.

k ¶ Obseruandas. iuri cõtrarias ut dictũ est per pmã cõsuetudinem iuitabant viri ad dispẽsandũ bona sua: per alteraz mulieres ꝓniozes erãt ad committẽdũ adulteriũ. argu. ff. de pac. dota. ꝙuenire talis cõpẽsatio nõ est admittẽda.

Quantum tanto. ¶ Habet materiã amplam ꝛ multum subtilẽ: ꝛ duo sunt dicta. secũda ibi: licet. ꝛ quelibz pars põt subdiuidi. Ab. si.

l ¶ Diutius. ĵ. de simo. cuz in ecclesie. ꝛ. ĵ. de eo qui du. ĩ matri. quam polluit. c. cũ hẽret.

m ¶ Iuri naturali: qõ ĩmobile ꝑseuerat. v. di. §. ius naturale. xxv. q. i. sũt quidã. ꝛ b verũ est quãtũ ad precepta uel prohibitiões que moralia sũt ꝛ nõ mutant: vt nõ occides: nõ furtum facies. honora patrem ꝛc̃. vi. di. §. is ita. ꝛ naturalia qui dez iura ĩmutabilia sũt: ciuilia vo insti. de iu. na. §. iz naturalia. ĵ. de cõsan. ꝛ affi. non ẽbet ꝛ iõ nulla ꝙsuetudo prcualet ꝓ ius naturale etiã si oẽs boies de mũdo ꝙfacerẽt. xxxii. q. vii.

flagitia cui⁹ ignorãtia neminẽ excusat. i. q. iiii. §. notãdum. ꝛ ibi nihil interest in vicio decipere vel decipi. xxi. q. i. si cupis. ꝛ de ignorãtia dr̃ q̃ q ignorat ignorabit. xxxvii. di. §. ꝛ itaq;. ꝛ de ignorãtia iuris naturalis ꝛ ciuilis tractat in summa. i. q. iiii. §. notandum: ꝛ ibi recurrendum est.

n ¶ Willis auctoritas: iz querit de qua cõsuetudine hic intellexit grego. si dicis ó bona ꝙsuetudine: illam nulla rõ siue ius vincit immo eqparat ei. xi. di. in his. si de mala de illa nõ põt dici q̃ nõ sit vilis. Sup hoc dicunt qdam q̃ ꝓncipiũ isti⁹. §. debet intelligi de bona cõsuetudine: ꝛ finis de mala: ꝛ ita diuersimode intellit gunt. sed hec nõ fuit intentio legis. vnde. §. iste sumit. C. que sit long. consuetu. l. ii. ꝛ ideo inepte dicũt. Alij ꝓ maiori pte exponũt lr̃am istã. nõ tñ ẽ adeo valitura: ut iuri positiuo debeat preiudiciũ generare: supplent generaliter nõ preiudicat iuri sed in eo loco preiudicat iuri: vbi cõsuetudo seruat ꝛ iste intellect⁹ planus ꝛ facilis est: sed de hoc nulla dubitatio est q̃ ꝙsuetudo vni⁹ loci iuri positiuo generaliter preiudicet oĩbus locis. ꝛ ideo sic debet intelligi lex illa quã habes. xi. di. cõsuetudinis: q̃uis ꝑticularis cõsuetudo nõ est villis: nõ tñ preiudicat iuri positiuo nisi fuerit rõabilis ꝛ legitime sit prescripta: ꝛ hec expositio reprobat duas primas expositiones vel opiniones: quas facit hic grego. in fi. ꝛ sic intellige. xi. distin. consuetudinis.

o ¶ Rõnabilis. Et quã cõsuetudinẽ dices rõnabilem. illã dico rõnabilẽ quã nõ ĩprobãt iura. ĵ. de cã pos. cum ecclc. ꝛ. s̃. e. cum dilectus. ꝛ. ĵ. de ver. signi. abbate vt si q̃ñq; admittant aliqui ad electionẽ ad quos nõ pertinet de iure cõi ꝛ ó alio collegio ista ꝙsuetudo non ĩprobat a iure: ut dicũt iura predicta: ꝛ illa est rõnabilis q̃ tantum capitulũ eligat canonicos sibi ꝛ alios inferiores prelatos ir requisito epo. ĵ. de elec. cũ ecclesia vulterana. vel epus solus hoc faciat. ĵ. ó his q̃ fi. a pre. si. consen. ca. ea nosce iz de iure vnum corpus sint. ĵ. de his q̃ fi. a prela. si. ꝙsen. ca. nouit. ꝛ ó iure cõi deberet fieri ab oĩbus cõiter ab epo ꝛ canonicis ut q̃ñq; fit. ĵ. de ꝙcess. ꝓben. postulastis. ꝛ illã dicerẽ rõnabilẽ q̃ abñtes non vocẽtur ad electionem: vt in multis locis ꝓcingit ut in tuscia ꝛ in multis ecclesijs ꝛ hutusmodi ꝙsuetudines legitime prescribũtur vt patet per predicta exempla: illã dico generaliter rõnabilem que nõ obuiat canonicis institutis. irrõnabilis est que ĩprobatur a iure q̃lis est illa. ĵ. de insti. ex q̃rimonijs. s̃. e. cũ venerabilis. ꝛ. s̃. e. ꝓ. ꝛ onerosa ꝙsuetudo. s̃. eo. c. i. ꝛ. s̃. e. cũ iter vos. ꝛ. ĵ. ó re iudi. cũ cã ꝛ gene

raliter ubi aliqd fit ꝑ neruñ ecclesiastice discipline siue libertatẽ. ĵ. de elec. cũ terra: ꝛ.c. sacrosancta. ꝛ.c. messana. ✠ De hac materia habes plene. viii. di. frustra.

a ✠ Legitime sit prescripta. spacio. xl. annox. ĵ. ó cã pos. cũ ecclesia: ꝛ. ĵ. de prescrip. auditis. de hoc potestis habere multa iura. ea enĩ solũ locum habẽt in rebꝰ ecclesiasticis. xvi. q. iii. §. quas actiones. Ad hoc ergo ut ꝓsuetudo iuri ꝓmuni ꝓ iudicet: ꝗrirĩ ꝑmo ꝙ rõnabilis sit ꝛ ꝙ sit ꝑscripta ut h. ꝛ.c. cuj ecclesia. Jtẽ ꝙ ex certa scia ꝛ nõ per errorẽ sit inducta. ff. ó legi. ꝙ nõ rõne ꝛ sciẽte illo qui põt ius condere. ff. ó legi. de q bus ĩ fin. ꝛ ꝙ sit tale ius quod possit prescribi. nam quedã sũt que nõ possunt prescribi saltem a laicis. ĵ. ó ꝑscrip. cãm q. ꝛ.c. cum ex officii. ꝛ.c. cum nõ liceat. ꝛ ꝙ non sit ꝑ ius naturale. xxxii. q. vii. flagitia uel saltem ꝙ sit obtenta in ꝑdictorio iudicio. ff. de leg. ꝓsuetudine. ꝛ. ĵ. ó ver. sig. abbate. Jtẽ requiritur ꝙ sit usus illa ꝓsuetudine siue vicibꝰ illis quibꝰ usus est eo aĩo ut itẽdas siue credas te ius habere ꝛ ut ĩ posterũ id facias. ff. de iti. actuq; ꝑua. l. i. iulianus recte ait. ꝛ. l. vl. alias nõ ꝑdest ut ibi dicit: ꝛ sic sole vices nõ ĩducũt ꝓsuetudinẽ: qr ñ exẽplis sed legibus iudicãduz est. C. de sen. ꝛ iterlo. om. in. nemo. sed fm ꝓsuetudinẽ talẽ bene iudicatur ut dictũ ẽ. ff. de le. nã imperator. Jtez requirit ꝙ maior ps populi usa sit ea ꝓsuetudie ad hoc ut fm illã iudicet: qr siẽ mior pars populi nõ posset inducere legẽ: ita nec ꝓsuetudinẽ Jtẽ ꝛ illa ꝓsuetudo ꝓiudicat iuri cui? non extat memoria hominũ. iii. q. vi. hoc ꝙppe ꝛ. ĵ. de ver. sig. sup quibusdã. §. i. ꝛ. ff. ó aqua quoti. ꝛ esti. hoc uiꝭ ꝟ ducꝰ aq̃. ꝛ. ff. ó aq̃ plu. ar. in sum. §. idem labeo. ꝛ. ff. ó ꝑba. si arbiter. ꝛ sic videt ꝙ difficile sit ꝓbare ꝓsuetudinẽ ꝛ prescriptionẽ. Sz quã dam facis inter ꝓsuetudinẽ ꝛ prescriptionẽ: illa põt assignari: ut quidã dicunt ꝙ vbi cõsuetudo pretendit admitti posset ꝓbatio in ꝑ ius ut ꝓbetur indebitum fuisse quod ꝓsueuit percipi. ar. ꝑ. C. de agri. ꝛ cen si. litibus. lib. xi. sed ubi prescriptio est nõ admittit ꝓbatio in ꝑ ius ad ꝓbandũ indebitũ fuisse. ar. a ꝑ io. ĵ. de ꝑscrip. si diligenti ubi dicit ꝙ bona fides ꝛ iustus titulꝰ requrunt ꝛ ibi dicitur quã do erigitur titulꝰ ꝛ qñ non. C. de pig. ac. nec creditores. Jtẽ qui petit aliqd sibi ó beri uel fieri ex ꝓsuetudine debet allegare cãm petendi ꝛ tunc sufficit ꝓbare solũ tempus licet nõ ꝓbet cãm ꝛ tunc nõ admittitur ꝓbatio in ꝑ ius ꝛ fm hoc non videtur dcia inter ꝓsuetudinẽ ꝛ prescriptionẽ: qr in prescriptiõe qñq; probatur titulus. ita dicunt quidã quare solũ tẽpus non est cã inducẽde obligationis sicut nec tollende. ff. de actio. ꝛ. obli. obligationũ. §. placet. ꝛ hec opinio magis placet ꝑz Jo. b. Alii dicunt ꝙ sola ꝓsuetudo sufficit etiam sine cã. ar. ĵ. de cã pos. cũ ecclesia vbi de hoc. vbi vero aliqs est in possessione percipiẽdi aliqd ꝛ ei questio mouẽ tuendus est in possessiõe quousq; ꝓbetur ꝑ ius. s. indebitũ qr possidet rõne consuetudinis. xvi. q. iiij. volumus nisi vi precario seu clam possideat: tunc qui dedit sua auctoritate põt reuocare ut. ꝛ. q. iii. qr cognouimus. ĵ. de isti. cũ veniſſet Jtẽ in alio potest esse dcia inter cõsuetudinẽ ꝛ ꝑscriptionẽ. qr ꝓsuetudo qñq; debet esse obtenta ꝑdictorio iudicio populi. prescriptio vero nõ. Jtẽ qr in ꝓsuetudine requirit ꝙ maior pars populi vtatur illa ut dictum est in prescriptiõibus nõ requirit. Sic ergo intellige ꝓsuetudinis nõ est vilis auctoritas tñ non vincit ius positiuũ illa particularis ꝓsuetudo: ĩ eo loco ubi est ꝓsuetudo nisi fuerit rõnabil ꝛ legitime sit prescripta: tunc bene vincit ius: ꝛ ei preiudicat cõcurrẽtibus predictis in ea prescriptiõe: sed fm hanc decre. satis sufficere videtur si ꝓsuetudo solũmodo sit rationabilis ꝛ prescripta. b.

Rubrica. De postulatione prelatorum. Also de iure scripto ꝛ non scripto qr parũ est iura condere nisi sint ministri qui eadẽ iura tueantur. ut. l. ij. §. ꝛ post originem de origi. iur. ꝛ in. c. vbi periculũ. §. preterea de electione li. vi. ideo de ipsis ministris ꝛ eorum assumptione merito erit videndum. Et qñ assumunt ab altero ex tribus modis. s. per postulationẽ electionẽ ꝛ trãslationẽ: ideo de oĩbus istis tribꝰ infra subijcit: ꝛ qr postulatio inuitꝝ gratie premittit titulum de postu. prelatorũ Quid aũt sit postulatio vide per glo. eo. ti. li. vi. Ab. si.

De postulatione prelatorum

Innocen. iii. decano ꝛ capitulo se noſi.

✠ Impostulabilis est qui violat interdictũ.

Dhec in beato petro: ꝛ infra. Cunq; de facili non posſe tis in unum ocuꝫ ꝛ propositu; lcõuenire: sed ad nos fuisset ab aliquibus appellatum[b]: tandem conuenientes in vnuz altisiodoꝛ. episcopum in archiepiscopuz postulastis. ✠ Postulationem vestram per magistrum. r. preceptorez vestrum ꝛ per abbatem sancti petri exponentes: ꝛ petentes vt facienda translationi piũm prebere mus assensum. ✠ Verum quoniaz antequam idem magister ad sed. apost. accesſisset: nobis quasi pro certo constabat: ꝙ idem episcopus interdicti sniam non seruasset: qõ etiam idem magister non negauit[c] in fratrum nostrorum presentia requisitus a nobis in ipsius episcopi excusationem allegans[b] ꝙ sniam latam seruare nullatenus tenebat que ad eius notitiam nec per litteras nostras: nec per cardi. tunc ap. se. le. qui eandem sniam ꝑmulgarat: nec per deputati ad hoc executoris mandatum vel lras pueniſſet: ꝛ infra. ✠ Qõ nec sufficit. imo nec ꝑficit ad executionez predicti episcopi: cũ card. idẽ sniam interdicti pñibus multis soleniter ac publice[c] ꝑmulgauit: ꝛ eadem interdicti snia in regno francorũ iã a multis publice ceperit obseruari. nec sit necessarium cum constitutio soleniter[f] editur aut publice ꝑmulgatur ipsius notitiam singulorũ auribus per speciale mandatum uel lras in culcare: sed id solum sufficit ut ad eius obseruantiam teneaꝫ qui nouerit eam soleniter editã aut publice ꝑmulgatã: cũ ꝛ contra quosdaz qui ardiceñ. cõciliũ nõ seruabant tã quã illud nõ habuerit aut percepe rint: canonica[g] tradat auctoritas: ꝙ eis non facile facultas credendi tribuitur: cũ idem penes illos ĩ suis regionibus actuz fuerit ꝛ receptum Nec valet ꝙ ĩ altisiodoreñ. dio. dictus rex ꝑriam terrã[h] dicitur non habere: cuz nos terrã totam regis ipsius subijci mandauerimus interdicto: ꝛ cardi. nostrũ interpretatus[i] mandatum in terram illaz sen

Dhec. ✠ Impostulabilis est qui violat interdictũ. b. d. quo ad titulum. habet enĩ multa alia dicta que non faciunt ad materiam Diuiditur in ser partes. Naz in prima ponitur iniusta postulatio In scda ibi: postulationẽ: postulantium petitio. In tertia ibi: vez petitiõis ipugnatio. In quarta ibi: quod nec excusationũ reiectio In gnta ibi: nos igitur: postulatiõis cassatio. In sexta ibi: lz gratiosa: eligendi uel postulandi pmissio. Ab. si.

b ✠ Appellatum: que appellatio non tenet nisi cã iusta fuerit allegata. ĵ. de elec. cum nobis in ꝓin. ꝛ. ĵ. de ap. ut debitus.

c ✠ Non negauit: per hoc videtur ꝙ ꝓfessio procuratoris dño ꝓiudicet. ĵ. de capel. mona. dilectus ꝛ de re iud. suborta sicut ꝛ confessio aduocati. ĵ. de cẽti. cum olim. ꝛ. ĵ. de ap. cum cãm. Cõtra. ff. de interro. ac. si sine alias ẽ lex ille. §. si ó fensor. ꝛ ff. de confes. certum. §. pe. Quãdo cõfessio ꝓcuratoris siue fctñ ꝓiudicet ipsi domino: dicetur. ĵ. de causa pos. cum oliz. ꝛ. ĵ. ut lit. non conte. c. i. ubi põitur hec materia.

d ✠ Allegãs: hec allegatio bona videbaꝫ: qr qui libz presumit ignorans nisi ꝓbetur sciens. ff. de ꝓba. verius. ꝛ decretuz non ligat ignorãtes. ff. de ẽre. ab oꝛ. fa. l. vlt. ꝛ. lxxxii. di. ꝓposuisti circa fi. ꝛ arg. §. de ꝙsti. cognoscẽtes imo nõ sufficẽ denũciare ꝓcuratori. ff. de pe. here. itez venient. §. penultã. lz nõ est ita qr cum publice snia illa fuerit ꝑmulgata: eaz ignorare non potest neqz debet ꝛ presumitur cã scire. xii. q. ii. qui ꝛ humãis. ꝛ. xvi. di. qr dicitis. arg. ff. ó instl. ac. ied ꝛ si pupillus. §. ꝑscribere: ꝛ ar. ĵ. de presump. quanto ✠ Ubi enĩz allegatur ignorãtia circa ea que pleriqz sciunt ꝛ que publice fiũt non creditur ei nisi hoc ꝓbetur. ĵ. de elec. innotuit. ver. nec probare cogimus ꝛc. ĵ. qui ma. ac. pos. cum in tua. ꝛ. ĵ. de sen. exc. si uero. xxxiij. q. ii. in lectum. sed vbi circa ignota allegaꝫ ignorãtia nõ cogit ꝓbare ignorantiam. ff. de admi. tu. hoc autem.

e ✠ Publice ꝑmulgauit. sufficit edicta ꝓponi in publico: ꝛ sic ad citatuz non perueniant. ar. de do. ꝛ contu. causaz que. ar. ff. de dam. infec. l. iiij. §. tot ẽs. ꝛ. C. de an. excep. vt perfectius. ꝛ. C. de iudi. ꝑcãdum. §. ꝛ fi quidem. nec obstat. ff. que sen. si ap. rescin. l. i. §. item cuz er co: quia ibi edictum non fuit solenniter ꝓpositum: ꝛ ideo nõ excusatur nisi probaretur cõtrariũ. ut ibi dixi in glo. precedenti hec allegatio: imo videtur sufficere ꝙ per solam famam ad ipsum peruenerit. ĵ. de sen. ex. cum desideres. §. secunde questioni. Et si dubitaretur qr solummodo per famam intellexit tali dubio debuit potius seruare snĩam iterdicti ꝙ ecclesiastica sacra posſica ꝑtractare. ĵ. de clc. ex. mi. illud.

f ✠ Solẽniter edit: vt expresse legitur in auc. vt facte noue cõsti. circa. ꝑn. col. v. vbi dicitur ꝙ post duos menses nullus habet excusationem si vellet ignorãtiam allegare: nisi ut dx in illa glo. b allegatio.

g ✠ Canonica. xvi. di. ꝙ dicitis

h ✠ Terrã ꝑriam. bona videtur fuisse allegatio hec: ꝛ mala interpretatio cardinalis: quia cum dicimus seruum suum: vel ipsius dño damus actionem. ꝛ cum dicimus in alterius locum de dño intelligendum est. ff. de relig. ꝛ sump. fu. l. ii. §. in locum. b tamẽ large fit interpretatio ad oẽs terras: que tunc regi adherebant prestando auxilium: ꝛ est simile. ff. de ṽ. sig. liber homo sicut excõicatio extenditur ad illos qui prestant auxilium excõicato. ĵ. de sen. ex. nuper. ꝛ. c. si cõcubine. vel quia terra illa erat de iurisdictione ipsius licet ꝓprietas regis nõ esset: ꝛ ideo regnum totum ꝓpter cõtumaciã suã fuit suppositum interdicto. ĵ. de of. dele. sanc. ꝛ. ĵ. de spõ. nõ est nobis. ꝛ. ĵ. de iu. nouit.

i ✠ Interpretatus: no. ꝙ legatus interpretaꝫ mãdatuz domini pape. ar. cõtra. ĵ. de sen. ex. inter alia: ꝛ. xi. q. i. §. ex his oĩbus. ꝛ. C. de legi. l. vlti. ꝛ. ĵ. de iud. cum venissent. de hoc ibi so. Tñ no. ꝙ quedaz interpretatio est generalis ꝛ necessaria ꝛ redigẽda in scriptis vt principis: ut dicunt bic iura signata in cõtrarium. arg. Alia est generalis ꝛ necessaria sed nõ est in scriptis redigenda ut cõsuetudinis. ff. de legi. si de interpretatiõe. ꝟ. titu. pri. cuz dilectus ꝛ hic similiter. Alia nõ est generalis sed necessaria et in scriptis redigẽda: ut iudicis. ff. de legi. nõ ꝓnũ. ar. ꝛ. l. nam vt ait. Quod possit iudex interpretari sententiam suam: est ar. ff. de re iud. paulus. vbi

poteſt ſupplere que deſunt ſententie ſic ꝛ interpretari ſicut preto: põt.ff.de preto.ſti.in ptorijs. Et alia eſt que nec eſt generalis nec neceſſaria nec re digenda in ſcriptis ut magiſtro. C.de pfeſ.vr.cõſtan.l.vna lib.xij. Jn terpretatio pncipis ius facit quo ad oẽs.ſ.de cõſti.c.ſi.

a Metropolitanã.xij.di.de bis.

b Jnobedientiã.xxiij. .q.vi.c.i.

c Calciſci:ĩmo poti⁹ deberet pcere cui ſanctitas ignoſcẽdi gloriã vereligt.C.de epi.ꝛ cle. ſigs in hoc genus.vñ dictuz fuit de ceſare. Qui vincis ſemper ut uictis pcere poſſis. pcere pſtratis ſit nobis ira leonis.

d Obedientia.ij.q.v. quanto.

e Contemptus:nã facilitas venie incentiuum tribuit delinq̃ndi.xxiij. .q.iij.eſt iniuſta.ꝛ.j. de vi.ꝛ ho.cle.ut clerico.

f Canonicas.xxviij.diſtin.qꝛ ſicut culpe.ꝛ ga maleficia ſpumita remanere nõ debẽt.j.de ſen. excõ.ut fame.ꝛ.ff.ad.l. aq.ita vulneratus.ꝛ.ff. de ſo.ſtichum.§.i.

g Perſonã:ꝛ hoc ideo qꝛ vitium fuit materie ꝛ nõ artificis.ff.ad.l.aql. ſi ſeruus.§.ſi calicem.ꝛ ita habes hic:q̃ qui non ſeruat interdictum:ineligibilis eſt nec poteſt poſtulari.nec poſſz dici q̃ ẽ irregularis ꝛ ſuſpenſus. ideo nec eligere debz nec excõicare nec beneficium ꝓferre pt.qꝛ claues eccĺie ꝓtemnit.j.de exceſ.p.c. vlt.vbi ẽ hoc expreſſuz.

b Priuare:ergo fuit cõſtitutũ in cõcilio later. .j.de elec.cum in cũctis. vt qui ſcienter indignuz elegerint:eligẽdi ea vice poteſtate nouerint ſe priuatos:ꝛ ad poſtulationẽ extenditur ut hic:ꝛ.j.de elec.bone memorie in fi. ꝛ hoc ideo eſt:quia p poſtulationem peruenit ad electionẽ.ar.ſ.de ꝓſti.nam ꝓcupiſcẽtiã.ꝛ.ff.de ſpon.oratio.ſecus tamẽ eſt cum poſtulatur illegitimus ut diſpenſetur cum eo:uel legitimet.lv. di.cenomanenſem:ꝛ.j.de elec.innotuit.

tentiã promulgauerit que regi tũc temporis adherebat:ꝛ infra.Sed inde liquido cõſtat ſepedictum epiſcopum ſufficiẽter excuſari nõ poſſe:quod ſuam metropo.[a] eccleſiaz generalis interdicti ſniam ꝛ recepiſſe nouerat:ꝛ ſeruare:ꝛ infra.

Nos igitur qui ſecũdũ apoſtolũ ꝑmpti ſumus iobediẽtiã[b] oẽz vlciſci[c] eiuſdez epi altiſiodo.iobedientiã attẽdẽtes:ne nil obedientia[b] ꝑdeſſe videret humilib⁹ ſi cõtẽpt⁹[c] cõtumacib⁹ non obeſſet:cuz iurta canonicas[f] ſanctões quedã ſint culpe ĩ quibus culpa eſt relaxare vidictaz:poſtulationi huiuſmodi non ꝓpter poſtulantem eccleſiam ſz ꝓpter poſtulataz pſonã[g] repulimus vt indignam. Licet autem ex eo q̃ hominez qui veſtro nõ cõuenie bat ꝓpoſito poſtulaſtis:cuz vos ĩterdicti ſententiaz ſeruaretis ꝛ ipſe eaz cõtemneret obſeruare:permiſſa vobis facile abuſi fueritis poteſtate:ac ideo vos ea non immerito ꝓuare[d] poſſemus:de ſolita tamen benignitate cõcedimus vt vobis per poſtulationem ſeu electionem canonicaz de perſona ꝓgrua conſulatis.

I Dem hoſti.epo ap.ſe.lega.

Qui poſtulationẽ caſſatam vitio pſone innouat eſt eligẽdi ꝛ poſtulandi poteſtate ꝓuatus.

Gratuz gerimus:ꝛ infra. Accepimus ex litteris tuis:q̃ canonicis ſenoñ.quoꝝ poſtulatio noſtra fuit auctoritate caſſata[k] licet caſſatiõis lr̃is ſuppreſſiſſent ĩ fraudem:vt canonice ad electionez ꝓcederent mandauiſti:ꝛ infra. Cũq̃z plures eoꝝ poſtulationẽ caſſatã[k] a nobis ĩuocare vel ĩouare de nuo niterent[l]:quidaz vero epiſcopũ cameracen.i archiepm poſtulauerũt:tu itelligẽs eos q̃ caſſationẽ nr̃az quodãmõ reuocare volebãt eligendi ꝓuilegiũ amiſiſſe qa ꝓceſſa ſibi ex apoſtolice ſedis benignitate abuterentur temere ptãte ac iõ ad alios licet pauciores[m] nũero q̃z tũ tñ ad hoc pertinet ꝓſilio ſãiores eligendi vel poſtulandi devolutaz eẽ licentiam: predictũ cameracẽſ. ad eoꝝ inſtantiam in paſtorem auctoritate fretus apo. prouidiſti[n].

Nos igitur a ſollicitudine cameracen.eccleſie ipm reddidim⁹ abſolutũ: quod a te de mãdato noſtro factũ ẽ auctoritate ap.ꝓfirmantes.

I Dem dericis raueñ. eccleſie.

Poſtulato p quã ꝓuata vel minor vtilitas cõi vel maiori prefertur vel que fit a minori q̃z tertia pte collegij admitti non debet.

Bone memorie gu. archiepiſcopo vro viam uniuerſe carnis ĩgreſſo gdã vr̃z ſancte p̃redis preſbyterum card. quidã uero im moleñ.epm poſtulauerunt.ꝛ ĩfra.

Nos igitur auditis que de facto ꝛ de iure fuerant allegata plenius etiam pro utralibet partium curauimus allegare[o]. cõſiderauim⁹ uero q̃ eiuſdem cardina. preſentia utilior ſit non ſolum ro.ſed etiaz eccleſie generali[p] tam apud ap.ſed. q̃z apud eccleſiam rauenna. unde non imerito preferentes ſpeciali utilitati cõem[q] ꝛ minori maioreꝝ: ſed ad illa ſola que ſolus facere poteſt nõ uocabit alios ꝛ illa ó cre.bone nõ ꝓtradicit. quia cuz prima electio ñ eſſet nulla ipo iure ĩmo ille.b.qui ſolus eligit ſecũdo eam poterat cõfirmare. ut.j.de elec.c.q̃ ſicut.nõ debuit ꝓcedere ad ſecũdaz niſi ꝑma caſſata q̃ ſi feciſſet õebat poſt ea ſolus eligere:ut videtur propter culpã illoruz.Sed in caſu illo dicit Jo.q̃ ñ õuoluit ptãs eligẽdi ad ꝓtẽptũ ſz tẽ qñ eligũt idignũ.Satis ꝑt dici q̃ pp tale ꝓtẽptũ non devoluit ius eligendi ad cõtemptum quia nõ tñ peccãt illi qui conteñunt q̃ tum illi qui eligunt indignum ꝛ ſufficit q̃ caſſetur electio: qa nõ eſt nulla:in quo caſu tantũ ꝑuati ſunt.j.ti.pr.cum in cũctis.Sed debent tũc ꝑuari per ſniam ſicut quãdo peccatur.in forma.j.ti.pri.qꝛ propter:ꝛ ĩ .c.bone.Alia iura que dicunt q̃ deſinit eſſe collegiũ non cõtradicunt:qꝛ licet collegium õ ſinit eſſe collegium oĩbus moꝛtuis preter vnum nihilominus ius collegij ſiue vniuerſitatis remanet in illo p.l.ſicut municipij.§.vlt.ꝛ hoc idẽ dicũt lau. vin.ꝛ.t.

Gratum. Cõtinuatur hoc.c. ad precedẽs.tractat.n.de illa materia.diuidit in duas partes.nam in prima ponit relatio legati continẽs ꝓceſſum canonicoꝝ ꝛ ipſius legati. Jn ſcõa ibi.nos igitur: approbatur ꝓceſſus ipſius legati.ab.ſi.

i Caſſata.ſ.c.primo.

k Caſſatam.i.nõ admiſſam.

l Iterẽtur:poſtulãdo eũdem altiſiodoꝛ.ꝛ male:qꝛ ex quo alicuius electio vel poſtulatio caſſatur vitio perſone:nõ eſt aſſumendus ad eãdẽ.j. de elec.ſuper eo.

m Pauciores:hic patet q̃ ſi maioꝛ pars deliquit ĩ electiõe eligẽdo vr̃ poſtulãdo idignum:electio devoluitur ad alios licet numero pauciores .j.de elec.bone.ii.ꝛ.c.cũ in cũctis.ꝛ.c.cũ vinconien.ſi. Sed quid ſi omnes delinquũt preter vnuz: nũquid ille vnus poterit eligere:videtur q̃ ſic qꝛ vniuerſitas remanet in uno ſiue ius vniuerſitatis.ff.quod cuiuſq̃z vniuerſi.ſicut municipij ĩ fi.ꝛ.l.xv.di.ſi forte:ꝛ dicit lex boĩbus coactis ſic accipere debemus:ut ſiue vnus ſolus vim fecerit ſiue etiã boĩbus coactis. quãtuz enim ad uerba nõ refert an ſolus vim faciat in boĩbus coadunatis:quia adhuc nõ deficiunt verba.ff.vi bo.rap.pretoꝛ ait.§.boies.ſic ſi ue vnus ſolus ſit ſiue plures ille poteſt eligere. Jo.dixit q̃ vnus ſol⁹ nõ põt eligere:ꝛ in eo ſolo nõ poteſt ius illud retineri.ar.iducit ad hoc.j. ó elec.c.i.ꝛ.x.q.iij.vnio.ꝛ.ff.de ver.ſig.neratiuis.qꝛ cuz duo ſiue tres faciant collegium:qui debẽt ſibi eligere prelatũ nõ poteſt hoc eſſe in vno cũ tam deſinat eſſe collegiũ:ſicut grex deſinit eſſe:ſi vnum tñ alal remãſit de grege.ff.de leg.i.ſi grege.ꝛ ad hoc iducit etiam.xlv.di.ſi forte. quia ſi vnus ſolus epiſcopus remãet in ꝓuincia debet ipſe alios cõuocare ad

Prouidiſti:de noſtro ſpeciali mandato.alias nõ poſſet illũ trãſferre.j.de offi.leg.miſt ſpecialis:ꝛ.c.quod trãſlationẽ ꝛ ideo bñ dixit ꝓuidiſti. nõ.n. debuit dicere cõfirmamus: qꝛ nihil eſt qõ cõfirmaret: cũ per poſtulationẽ nulluz ius acquiritur.j.e.c.pe.Sed debet dicere ſuperiori poſtulatiõez admittimus:vel poſtulationẽ veſtrã nõ duximus admittendam.j. .e.c.pri.ꝛ.ſ.e.c.prioꝛi.

Bone memorie.

Diuidit in tres ꝓtes. Jn ꝑma ponit duas diſcordes poſtulatiões.ĩ ſecũda ibi: nos igitur.vtrãqz repellit cãm exprimẽs.in tertia ibi:mãdãtes:monet nouã prouiſionem fieri.Ab.ſi.

o Curauim⁹ allegare:ſic ergo patet q̃ iudex põt ſupplere que aduocat⁹ omiſit ſicut papa hic ſupplet.ꝛ.C.ut que deſunt aduoca.iudex ſup.l.vna.ꝛ de iure debet ſupplere:ꝛ nõ de facto:niſi tale ſit factum quod tam ſit ei notũ vt iudici ꝓ ut dicit dñs azo.ꝛ alij etiam dicunt ſicut pla.q̃ etiaz de facto.ꝛ inducũt ad hoc .ff.de pe.bere.l.vlt.Sed primum verus eſt:q̃ de tali facto ſupplere tantũ debet:quod eſt ei notũ tãquam iudici.ar.C.de ap.l.vlt.in fi.i.rñ.ꝛ eſt ar.iuſti.ó ac.§.ſi minus .ff.de edil.edic.bouez §.aliq̃.ꝛ debet ſupplere ut iudex ſedendo ꝛ nõ ſtando ne aduocati officium ſumat.C.de poſtula.quiſquis inducẽdo legẽ vel decretum vel decre. Jnuenio q̃ quandoq̃z iudex ſupplet altera parte abſente.C.de tẽp.ap.l.ij.§.vl.ꝛ.C.ó ap.l.vl.in p̃n.ſz vtraqz pte p̃ñte ſupplere non dz niſi in caſu ꝓpter publicã vtilitatem repellendo militẽ a procuratione etiaz tacẽte altera parte.ff.de procu.filiusfamilias.§.veterani.ꝛ.C.de procu.militẽ. ꝛ lex quam inducit pla.ff.de pe.bere.l.vlti.nõ obſtat:quia potius conſulitur illi iudicis officio q̃ iure ordinario:ꝛ eſt ſimile ei quod dixi de milite.naz iudex ex officio ſuo ſi ſcit aliquem excõicatũ publice ipſum debet repellere ab agendo etiam ſi ab aduerſario nõ excipiatur.j.de excep.exceptionẽ.ꝛ ſic officio iudicis conſulitur aduerſario ſicut ĩ lege.de pe.bere.l.vlt.ꝛ hic papa ſupplet ex officio ſuo .j.de elec.cum nobis olim.vbi de hoc dicitur quare in hoc caſu officiuz iudicis locum habet.

p Generali:ar.q̃ papa ꝛ cardinales curã ꝛ ſolicitudinẽ gerãt pro ſtatu eccleſie generalis.ꝛ imperatoꝛ ut ſubiecti quiete viuãt noctes ducit ĩſomnes.in auẽ. ut iudi.ſine quoquo ſuffra.in prin.col.ij.ꝛ idem dicit uolũtarios labores appetim⁹:ut quieté alijs preparemus.in auẽ.ut diuine iuſſi.uel ſub.ha.glo.queſto. in p̃n.col.viij.j.de reſti.ſpo.freqñs.ꝛ de excep.c.vlt.

q Comunẽ:ꝛ ita publica utilitas prefertur priuate.vij.q.i.ſcias.ꝛ.ff.ꝑ ſocio

actione.§.labeo.ꝛ.C.de ca.tol.ẽna.§.penul.ꝛ in auc̃.ō resti.ꝛ ea que parit.§. ea.n.que cōiter.colū.iiij.ꝛ hoc verum est cum in cōi vtilitate priuata includit: sicut fit in prelatura.alias quilibet debet ꝓpriam vtilitatez preferre cōi.ar.xix .q.ij.due sunt inquit.ꝛ.xxiij.q.v.si non licet.arg.C.de seruitu.preses.ꝛ.ff.de arbi.licet autem.

a ¶ In tanta diuisiōe:ad hoc .n.vt postulatō ꝑtudicz electōi requirit: vt numer⁹ postulātiū sit vnplo maior numero eligẽ tiuz.ĵ.de elec.scriptum est.de hoc tamen dicas ꝫ ꝙ no.ĵ.ti. ꝓri.scriptum in glo.que incipit hic dicit papa.Videtur tamen ꝙ minima pars eligẽtiū debe ret preferri mītis postulānb⁹: Quia postulantes soli gfe ni tuntur.vt hic.Sed eligẽtes iu re cōi iuuātur similiter ꝛ elect⁹ sed hoc nō est verum naz pf̄onus laicus in pñtādo soli gratie nititr.xvi.q.ij.si qs ep̄oruz. ꝛ tñ iniuria fit pñtato si ñ admit tat:xvi.q.vij.decernim⁹:ꝛ.ĵ. ō iurepa.pastoralis.gfa ergo fit postulato si admittat:iniuria si repellatur.ff.de aqua quot. ꝛ esti.l.i.§.pe.vnde nō solum postulato:sed postulānb⁹ fit iniuria si postulatus est idoneus ꝛ repellitur.ff.qui satisda.cog. .l.si ẏo in fi.Alia ratio potest melior assignari quā huiusmodi videatur.licet eligentes nitantur iuri:ꝛ postulantes gfaz nō debent preferre electores ex quo sunt minima pars capitu li:qz nunquā tenet electio: nisi fiat a maiori ꝑte capituli.ĵ.de elec.ecclesia vestra.ꝛ.c.cuma na.ita tñ ꝙ maior pars nō pec cet.vt ex hoc ipso iure ꝓuetur: qz tūc valet electio minoris par tis capituli.ℨ.c.pri.

b ¶ Ex gfa.hoc ideo dixit:qa per huiusmodi postulationem siue gratiam ius non acquirit postulato.ĵ.e.ti.c.penul.ꝛ iō qz gratia est non cōpellit prelatus cōcedere postulatum.lxiij. di.lfas.in auc̃.de san.epis.§. nullus.col.xx.si tamē iusta cā erigit:debet cōpelli per superiorem:vt illum cōcedat.ĵ.ō iure patro.nullus.Itē idirecte quo dāmodo cōpellitur illum cōcedere si est idoneus:qz teneť ei ꝓuidere in cōsimili beneficio.ĵ.de iurepa: pastoralis.Itē idem superior istū pōt ꝓcedere vel repellere:qz nō teneť ei facere gratiam nisi velit:qz nemo inuitus de suo cogitur facere bñficiū.x.q.ii.precarie.nō igit quicquid iudicis potestati permittit iuris necessitati subijcitur.ff.de iudic.nō qc quid.argu.ĵ.de off.dele.consuluit. Sic ergo patet ꝙ in huiusmodi postulationibus implorandum est officium iudicis:ꝛ nō iuris actione agendū est.vt:ℨ.e. ad hec versus fi.ꝛ.ĵ.de in integ.resti.per totum.ꝛ insti.de off.iudi.per totum. Judicis.n.officium ꝓponitur pro actione cum deficit actio.ĵ.de of.iudi.c.iudicis officium.sed non ꝓprie imploratur iudicis officium in casu isto:sed pot⁹ gratiam debent implorare a superiore.b.

c ¶ Qui vocē.bociō dicit:qz forte erāt aliqui eligẽdi ptāte ꝓuati.ĵ.de elec.cum vintonie.vel qz oēs sūt vocandi q ius bñt eligendi.ĵ.de elec.ꝙ sicut.

d ¶ Noiationē.noiatio canonica pōt dici qñ oēs ꝓcordant in aliquo ineligibili assumendo ꝛ vadunt ad eū a quo petẽdus est ꝓsensus ꝛ regrunt eius ꝓsensum: vt cum ipso dispenset.Et hec pōt dici noiatio canonica:que nō pōt dici postulatio ꝓprie:qz postulatio soleniter dz fieri:qz talis noiatio satis similis est postulationi:imo q̄si idem est.vñ dicit postulationē seu noiationē.hēs ō hac noiatione.xvi.q.vlt.que scōx.ti.q.vi.§.diffinitiua.ver.noia.Jo.

Bone memorie. ¶ Diuidit hec ẽcre.in.vi.ptes.In ꝑma ponit postulatiōis admittēde petitio:ꝫ eā exceptio ꝛ replicatio.scō ibi:nūcijs vsq; ad .§.cetex ꝓuisio.In tertia temeraria ꝛ iniusta postulatio ꝛ eius repulsio: ꝓuisionis faciēde monitio:ꝛ eiusdē cōminatoria ꝓtētio vsq; ibi vex.In quarta suffraganeox ad ꝓcordiā reuocatio canonicox dissensio:duplicis postulatōis ꝛ iusta ĩnouatio vsq; ibi:nec obstat.In quinta ponit tacite obiectiōis rñsio vsq; ibi: intellexim⁹.In sexta ponit diffinitiua ꝓuisio archiepalis trāslatio:ac pallij vtēdi ꝓuisio.ab.si.

e ¶ Contulissetis.ipsum postulando.

f ¶ Cōtemptis:ꝛ ideo cassanda erat electio:si verū dicebāt.ĵ.ō cā pos.cū ec̃lia. ꝛ.xiij.di.obeuntib⁹:ꝛ.ĵ.de elec.ꝙ sicut.ꝛ.c.venerabilez.ꝛ.c.bone.ii.

g ¶ De gfa.si hoc esset ꝙ de gfa vocati essent:necius nec aliqō cōmodū sibi acqsitum fuisset.ĵ.de ver.sig.abbate:ꝛ.x.q.iij.qz cognouim⁹.ꝛ .C.de serui.l.i.ꝛ.ff.de aqua quoti.ꝛ esti.l.i.rñ.i.vñ ipe q dedit pōt revocare:ꝛ illos vlterius non admittere:vt.x.q.iij.qz cognonimus.ꝛ.C. de agri.ꝛ censi.l.litib⁹ li.xi.ff.de aqua quoti.ꝛ esti.l.i.§.aristo.ꝛ.§. trebati⁹. Nec tali vat restitutio:qz non dicit spoliatus cū nō possederit:sic ille q sub ꝓditōe possidet .ĵ.de resti.spo.oliz cāz. Cōsulo tñ alicui facieti gfam vt hoc ꝓtestet:nec presumat sibi ius creare in posteꝝ:vt.vii.q.i.pōtifices.ꝛ.ĵ.de iurepa.ex lris:ꝛ.c.ꝙsultatōib⁹ar. .ĵ.ti.ꝓ.cumana. ¶ Preterea qui nō est de collegio ꝛ dicit se debere iter esse electiōi:debet exprimere quo iure debeat ĩteresse.ĵ.de elec.ꝓstitutis.vñ isti satis videbāt excludēdi in ꝓribus.ĵ. .e.postulatio.

b ¶ Certiores.ō mō postulādi ꝛ de ꝑsona postulata an sit idonea.df.ĵ. ō elec.nihil est.vbi dicit ꝙ de idoneitate persone sit querendum.

i ¶ Diffidere:ar.ꝙ si ꝑlatus diffidat ō iure suo dz dimittere rē quā tenet .ĵ.de simo.ꝓ tuas in fi. .liiij.di.generalis in fi. qz bonaz fidē agnoscere dz.ff.mādati qui⁹ mutuus.i.rñ. Sed ḃ verē ē si de iure ꝓprio diffidat qō tñ suā tāgit ꝑsonā:ꝫ si diffidit ō iure ecclesie cō stituat aliū defensorē nomine ecclesie.ar.ff.ō nego.gest.at qui natura. .§.cū me abñte. Et no. ꝙ diffidentia iuris ꝓmittit variare vbi nō est ius alteri acqsitum: vt ḃ ꝛ.ĵ. .c.pri.ꝛ.ĵ.de elec.ꝙ sic nisi ꝓtestatio iaz facta cēt superiori.vt.ĵ.e.c.ꝛ.ĵ.de elec.ꝙ sicut.sed hic poterat variare de licētia pape alias nō cū postulatō iam cēt ꝓtestata:vt.ĵ.seqtur.vel nisi iam publicatio scrutinij fuerit facta .ĵ.de elec.publicato.Si ẏo ius est alteri acqsitū ꝫ diffidāt variare non ꝓnt in eius ꝓiudicium.ĵ.ō elec.cū inter canonicos in fi.qz nemo pōt mutare ꝓsilium suum in alterius ꝓiudicium.ff.de re.iu. nemo.

k ¶ Temere.ideo dicit temere:qz alij appellauerāt ꝛ ꝓseuerauerāt in ꝓposito suo:nec poterāt variare ēt si alij nō appellassent:cū iam postulationē suā cōiter factā ꝓtauerāt dño pape approbādam:vel ĩprobādaz: ꝛ iō temere faciebāt alias possent variare:vt vf cū p huiusmodi postulationē nullū ius sit alicui acqsitum.ĵ.c.pri.nisi iam publicato scrutinio vellent etiam mutare suā postulationē:qz nec tūc variare ꝓnt.ĵ.de ele. publicato.vt dixi in ꝓma notula:nec est ℨ.lxiij.di.quāto qñ ibi elegerāt indignū:vel ibi nō erāt due ptes capituli ad faciendū electionem.

l ¶ Mandati.ꝛ iō nō valuit.ℨ.de rescrip.cum dilecta.ff.māda.diligẽter.ꝛ.ĵ.de elec.cum in veteri lege.

m ¶ Consuetudine.idē cēt ac si cēnt in q̄si possessione eligẽdi.ĵ.de iurepa.ꝙsultatiōib⁹.ꝛ.ĵ.de cā pos.cū eccl̃ia.ꝛ.ĵ.vt lit.pē.c.i.ii.iij.ꝛ.iiij.vf ideo dicit hoc:qz ex quo nō sūt de capitulo dz apparere an bēant ius eligẽdi:ꝛ dicere quo iure sunt admittēdi.ĵ.de elec.ꝓstitutis.

n ¶ Aliogn.i.si nō ꝓuiderēt.ĵ.terminum prefixum.

o ¶ Viduate.si canonici negligunt sibi eligere ep̄m infra tres mēses seu monachi abbatē transferť ptās eligendi ad primuz superiorem.ĵ.de elec. ne pro defectu in alijs inferioribus prelaturis siue bñcijs.ĵ.ser mēses .ĵ.de concess.preben.nulla.

p ¶ Antecp.si nondum receperant scōas lras:nō debuit cassari qō legitime factum erat.ĵ.de rest.spo.audita.ꝛ.ff.man.si mandasset.ꝛ.ℨ.ō rescrip.ex parte decani.Quare ergo dicit in fi.ꝛ si neutra esset postulatio

admittenda.ſo.forte hoc ideo dicit:qz vtraqz postulatio in discordia cā fuit:z postulationes facte in discordia non consueuerunt admitti.ſ.c.p-ri. Ista ratio non valet:quia prima facta dicitur in concordia.licet diuer sis tēporibus ꝓsentirent:vt dicit in fi.z illa lra sic debet exponi. Et si neu tra eoz approbanda esset postulatio.i.q̄uis neutram approbare tenere-mur:quia cuz gratia in-nitank postulationes po tius q̄ iure non teneba-tur facere gratiam: nisi vellet:vt.ſ.eo.c.pro-ri. vel dato q̄ neutra esset facta in cōcordia neutra esset approbanda.

a Intelligētes:z ma-le:qz illi nō negligebant ius suum: sed insistebāt sue postulationi:vt illaz facerent ꝓcordē iurta p̄-mū mādatū pape.b.

b Proprijs.quare va riare non poterant.j.de elec.publicato.

c Illuderent.qō eē nō debet.j.de of.le.lz.cum hoc ludibriū eēt.ut.C.ō bo.que li.l.vlt.§. vbi.z lri.di.nullus.z est simi le.vi.q.iij.deniqz suffre dus.C.de rela.l.i. Et si direrit se velle referre vl terius se intromittere nō debent.j.de ap. intima sti.sic z in postulatōe p̄-sentata superiori:qz q̄-tum ad se illaz approba uerunt per p̄tationē.j. ō elec.cum inter canoni cos in fi.

d Approbāda.de iu-ris rigore cum eēt in di-scordia facta.

e Alienū.lxri.di.hor tamur.C.de epis.z cle.i ecclesijs:z.ff.ō tu.z cu-da.ab.l.diuus.nec ob-.j.de cle.pere.c.vlt.nec obstat.j.de isti.ad decō rem:quia illi erant om-nes extranei.z qua ratio ne illi veneri instituebā-tur:eadem ratione z alij dūmodo aliud ipedimē tum nō obstat.

f Honestius.nam de minori ad maius aliqs est promouendus.xciij. dist.legimus in fi.z.ff. de mu.z ho.vt gradati z sic poti⁹ de pari ad pa-rem q̄ de maiori ad mi norē.j.ō trāsla.c.vlt.

g Diuersis.arg.q̄ si omnes canonici succesſi ue conueniant in aliquē q̄ ex tali cōsensu ius illi acquiritur.j.ō elec.q̄ si cut.ff.de serui.rusti.pre di.per fundum. Sed cō tra videt.ij.q.vi.§.no-minationes.sub illo.§. ē quādoqz.z.j.de elect. quia propter in fi.z.c.in genesi.

h Pallium.sed quare debet ei mittere pallium.nonne habet ipse suuz quod personam sequitur:z cum ea sepelietur.j.de vsu pallij ad hec. Re-spondeo pallium datur persone:sed contemplatione loci vnde non vtitur illo extra ecclesiam suam siue puinciam.j.de vsu pal.cum sup.z cap.ex tuarum.z q̄ pallium respiciat locum:patet in archiepo qui renunciat lo co archiepiscopali:qui perdit vsum pallii.j.de renun.ad supplicationez: sed nunqd succesſor istius qui transfertur ad ecclesiam eoipso q̄ cōfirmat vtetur pallio quod ibi inuenietur:non sine lnia spāli domini pape z iniu riam faceret ei si denegaret priuilegium quod predecessor eius habuit.ff. de aqua quoti.z esti.l.i.§.pe.b.

Postulationem. Postulatio cōtra quā agitur de ꝓtempto potest si ne preiudicio alicuius reiici. Potest tamen ō speciali gratia admitti.h.d. specialius q̄ in rubro. Et pōt diuidi in duas partes:qz in prima ponit decisa fa cti narratio.in scōa ibi:licet:quisio.ab.si.

Nullum.z ideo possunt ab ea recedere postulantes:nisi iam sit p̃tata supio ri.ſ.ca.pri.vel nisi publicatō scrutinij iam sit facta: tūc non p̃st ab ea recedere.j.ō elec.pu blicato. Et licet non possint a postulatōe recedere nullum ta mē ius adhuc acqsitū est postu lato:quo possit petere iure actō nis ꝓfirmationē:sed totuz de-pendet ab arbitrio superioris z licet gratiam solam debeat pe tere tamē iniuriā ei facere videt si non admittitur per legez.ff. de aqua quoti.z esti.l.i.§.pe. z non acquiritur per noīatiōez ius noīato.j.de elec.q̄ sicut in prin.vnde nō possunt ab ea re cedere:vt ibi dicitur. Sed num quid patron⁹ potest alium pre sentare primo p̃tato nonduz admisso per episcopuz:nō de-bet illud facere.tamē si scōz p̃-sentauerit z admittat scōs ob tinebit cum distinctiōe decreta liz quas habes.j.de iurepa. cum autem.z.c.q̄ autem.z.c. pastoralis.

Idoneos.qui sciant z pos sint reddere rōem.xvij.distin. multis:z.j.de ꝓcu.c.i.

Pñte:qz cāz merita ptiū assertione pandunt.C.si p vi vel alio modo.l.ii.z.j.ō resti. in integ.cum er litteris.

Et iuniantur. Di uiditur quo ad mentē.nā primo recitat factū.scōo cassat electionez z rōnem summittit.

Permissione.sic.j.de re nunc.nisi cum pridez in fi.z.j. ō transla.iter corporalia. vsi. sicut aūt.z ideo sine licētia pa-pe trāsirenō debet:qz est alte-ri mrimonialiter alligatus:vt hic dicit:z in illa decre.iter cor poralia:z tale vinculū dissolui nō pōt nisi auctoritate diuina .i.auctoritate illi⁹ quē ꝓstat eē vicariuz ieſu rp̃i:vt ibi iter cor poralia.z ita patet q̄ cum non possit ꝓsentire nō pōt eligi:sed tantum debz postulari a papa .ſ.e.bone memorie in p̃n.z vt hic dicitur. Idem est dicēdū de quolibet qui est in minorib⁹ ordinibus constitutus:z q nō sint etatis legitime.j.de elect. dudū.i.z.j.de etat.z qua.pre terea:qz huiusmodi persone i-habiles sunt ad eligendū:qz cū nō habeant ea ppter que eligū tur merito eligi non possunt.si mile.j.ō cle.ex.mi.si celebrate

Ideo postulari debēt ab eo qui ptātem hz dispensandi cuz illis. Idez est dicendū de his q alias non sunt idonei: vt illi q non sunt legitime nati.j.de elec.innotuit in fi.sed idem vī de quocūqz clerico q promoueri debet ad aliam ecclesiam z precipue de alio episcopatu:quia ex toto consentire non potest:nec ecclesiam dimittere sine licentia sui episcopi.vt.vij.q. .i.eos.z.c.si quis presbyter.z.j.de renū.admonet:z sic oēs postulandi sunt: z pauci eligendi. Dico q̄ illi qui idonei z legitimi sunt ad eligendum debent eligi z possunt ad quācunqz ecclesiam siue in sua siue in aliena.j.de elect. cum inter canonicos.ibi electus fuit de aliena ecclesia. Et idez credo seruandum in postu-latione z si postulatio facta sit in concordia:vel in duabus partibus. Idem cre-do z si a longe maiori p̃tata superiori:vel etiā publicatione scrutinij facta non possunt ab ea recedere postulantes.ſ.e.bone memorie.ij.z.j.de elec.publicato liz nullū sit ius acquisitum postulato:vt ex hoc possit agere.sed pōt petere gr̃am

uis honestius videretur si suffraganeus ad metropolim suam ac-cederet:q̄z archiepiscopus ad me tropolim transferretur partem ta men elegimus potiorem:z eundē archiepiscopum in quem omnes quorum consensus in electiōe vel postulatione pastoris requiritur li cet diuersis temporibus conuene rant a vinculo quo tenebatur colo ceñ.ecclesie absoluentes ad metro polim strigoñ. transferimus:z ei licentiam tribuimus transeūdi:pal lium ei ad nomen z vsum eiusdez ecclesie transmissuri.

Dem capitulo strigoñ.

Postulatio dependet a gra.

Postulationem quam celebra stis:z infra. Licet ergo per postulationem huiusmodi nulluz ius sit alicui acquisitum:ideoqz si ne preiudicio alicuius postulatōez potuissemus repellere memoratā vt tamen vobis de speciali gratia cōsulamus:ita duximus prouidē dū quod per procuratores idoneos ad omnia sufficiēter instructos: nostro vos cōspectui presentetis: quatenus vtraqz parte presente quod iustum fuerit decernamus.

Honorius tertius capitu. calaritano.

Episcopus non est eligendus ad aliam dignitatem:sed postulā-dus.

Si vnanimiter vota uestra concurrerint ad sutrieñ. epi-scopum in ecclesie vestre archiepi-scopum eligendum:cum sue alli-gatus ecclesie liberum non habeat sine nostra permissione volatuz: electionem de ipso factam tanquā contra canones minus licite atten-tatam:de fratrum nostrorum con silio duximus irritandam cum eli-gi nullo iure potuerit sed poti⁹ po stulari.

Rubrica De electiōe z electi ptāte.

Lucius papa.

Ecclesie collegiate non debet prouideri de prelato per collatio-nem seu prouisionem sed per ele-

a superiori: ⁊ quãuis oẽs clerici astricti sint ne possint dimittere ecclesias sine eõ sensu epõr nihilominus eligi pñt: qr nõ est tanta ꝛiunctio inter eos ⁊ eor ecclesias sicut iter epm ⁊ eccliam cui ē mꝛimonialiter alligatus. ſ. ō testa. requisisti. sed illud vinculum non est in alijs inferioribus prelatis. Et idem videtur de abbatibus qui tantũ subsunt dño pape: qõ de episcopis. ſ. q sine licentia pape vel ipsius legati recedere non pñt. ſ. de ꝛsue. cum venerabilis. ⁊ laicus eodem modo est postulandus. de hac materia dicitur. lxi. dist. ſ. sed aliud est.

Mo. q sicut postulãdus nõ debet eligi: ita ⁊ eligendus nõ debet postulari: qr non consentiũt postulantes in illum: vt insponsum per postulationẽ. vel satis põt dici q valet talis postulatio: qr forte dubitaꝫ vtrũ sit eligendus vel postulãdus: ⁊ ita ꝛsentiunt in illum ac si eligeretur. Et si dicunt eligimus ⁊ postulamus ꝓz q ō iure melius potest benevalet quod agitur siue sit eligẽdus siue postulandus. alias nõ valet si eligẽdus simpliciter postularetur: quia quãuis eligibilis sit nõ eligitur sed postulaꝫ. ¶ Potest dici quod potuit noluit: ⁊ qõ voluit nõ potuit adimplere: quia vor illud nõ significat. ff. ō re. du. in ambiguo: ⁊ nullum ius est acquisitum postulato ⁊ superior potest illum admittere: vel repellere.

Rubrica. De electõe. Quia postulatio est preambula electioni: fit enim vt per eaz sublato impedimẽto efficiatur quis habilis ad eligendum merito post rubricam precedentez subijcitur ista de electõe. vel sic. ſ. visum est de vno modo per quez prouidetur ecclesie p viaz gratie nunc subijcit alium moduz per quem ꝓuidetur per viam iuris: quia postulatio innititur gratie ⁊ electio iuri. Et quia in tractatu electionis potest dubitari de ptãte electi: ideo ne auctor hẽret materiã ponẽdi materiam spãlem subiecit ẽt ō electi potestate. ab. ſi.

Allus. ¶ Congregatio ecclesiarum seu collegium ecclesiasticum debet sibi prelatum eligere ⁊ aliter adeptus ecclesiam expellendus est
n .b.d. ſm omnes. primo prohibet. ⁊ secundo contra factum vitiat ibi: si vero. Abbas siculus.

a ¶ Duo. nota q duo faciunt cõgregationem: vt hic: tres collegium: vt. ff. de ver. sig. neratius. retinet tamẽ in vno ius collegij. ff. quod cui. vniuer. sicut. ſ. vlt. ⁊. r. boies faciunt populum. r. q. iij. vnio. ⁊ plures q̃. r. aut. xv. turbam. ff. vi bo. rap. pretor ait. ſ. i. ⁊ quattuor vel quinq porci vel decem oues faciũt gregem. ff. de abigeis oues. ⁊ q dicit duo faciunt ꝛgregationem hoc intelligo vbi mortuo prelato plures remanẽt in congregatiõe ad minus duo. vt hic dr duo vel tres p id qõ sequitur in littera.

b ¶ In ꝛgregatione. tũc. n. ꝛuentus est electio. ſ. de iurepa. nobis. ⁊. xvi. q. vl. ꝛgregatio: secus si cẽnt ibi plures nõ tanq̃ collegium. tũc. n. solus patroni est electio. ſ. de iurepa. postulasti.

c ¶ Nisi eor electione. ergo non vnius: ⁊ ita pz q vbi tñ est sacerdos ⁊ clericus ibi non dr ꝛgregatio vel collegium. ber.

d ¶ Aliter. q̃ per canonicam electionem.

Ostiensis episcopus. ¶ Populus nõ dz epm vel aliũ ꝑlatum eligere. b. .d. ꝓmo ponit narratio. scõo approbat ibi: si nodus. ab. ſi.

e ¶ Populi. no. q ad clamorẽ populi nullus est eligẽd⁹. qr sepe aut gratia hoc faciunt: aut ꝓciũ inde recipiũt: vt. viij. q. i. si ergo: qr populus sequẽdus nõ est: sed docẽdus. lxii. di. docẽdus. ⁊. lxi. di. miramur: ⁊ vane voces populi nõ sunt audiende. C. de pe. decurionũ filij. ⁊ ar. ad boc. ff. de ap. ſi constat.

f ¶ Synceram. charitate informatam.

g ¶ Corrũpi. no. hic dubia in deteriorẽ ptẽ interpretari. ſ. de cle. nõ resi. c. i. ar. ꝑ. ſ. de re. iu. estote. hoc ideo fit: qr frequentius laici hoc faciunt. ⁊ iura ad ea que frequentius eueniunt adaptantur. xxviij. di. ō syracusane. ⁊. lxiij. di. nosse. ⁊. ff. de leg. ⁊ sena. consil. l. nam ad ea.

b ¶ Penituerit. qr venia non datur nisi contrito ⁊ correcto. xxiij. q. ij. legãtur. ⁊ qõ gaudebis te fuisse correctum: nisi doleas te fuisse puersum. xxij. q. vij. quẽ admodum. ⁊. l. di. penitentes.

Postquam. ¶ Diuidit. qr primo ponit vnum dictũ. scõo aliud ibi: cuius. Ab. ſi.

i ¶ Impleantur. lxv. di. ne persona: ⁊. ſ. de elec. cum inter vniuersas. c. nihil est. ⁊. ꝯ. vlti.

k ¶ Cõuersatus. not. q ibi facienda est ꝛquisitio vbi quis cõuersaꝫ: quia notus est ibi: si. xxij. dis. illud. ar. ſ. de presump. quosdã. ⁊. xxxij. q. i. pudenda. ⁊. xlvij. di. de petro. ⁊. ſ. co. scriptũ est. ⁊ qui aliquem purgant ō bent notã habere ipsius ꝛuersatõez. ſ. ō pur. ca. cuz. p. manconella. ⁊. c. cũ dilectus. alias nõ posset de ipsius vita ꝛstare.

Significasti. ¶ Pertinet istud .c. ad ꝓmã ptẽ rubrice. ꝓmo ponit admirationez quã ꝛfundit: secũdo duplex admirandi motiuũ cui rñdet. tertio ꝛcludit. scõa ibi: aiunt enim. tertia ibi: cũ igit. ab. ſi.

l ¶ Apochrisarijs. apochrisarij dicũtur nuncij dñi pape q̃si secretarij: nam chrisis quãdoq dr secretũ: qñq auz: qñq iudiciũ ꝛsus. auz secrũ dat iudiciũ tibi chrisis.

m ¶ Cõditiõe signat cõtra. i. q. ii. quaz pio. so. cõditio ista nõ est reprobãda: nec simoniã induc. ſ. de pac. pactiones. sed oñdit palliuz nõ aliter esse tradendum. sicut hec adiectio. si satisfecderis cũ preses ꝓuincie tutorem facit: nõ habz cõditionẽ: sed ꝓmonet tutelã nõ aꝛr ꝓmittẽdã. ff. ō tute. muto. ſ. i. qr tutor sub ꝛditõe vari nõ põt: qr actus legitimi ꝛditionem non recipiunt. ff. ō re. iu. actus. ſ. e. ō electõnibus. licet possz institui sub conditione a testatore. insti. qui. mo. tu. fi. ſ. sed ⁊ si. ⁊ tacite conditiones non faciunt legatum conditionale. ff. de ꝛdi. ⁊ demõ. ꝛditiones. vel refert a quo apponaꝫ ꝛditio: qr si a superiore nõ est simonia. vel põt dici: ⁊ melius: q ius cõe est qõ hic exigiꝫ. xviij. q. ij. eleutherius: ⁊ hoc onꝰ annexum est dignitati. ſ. de preben. significatum. ⁊. xxviij. dis. diaconi. Et no. q supior põt apponere ꝛditionem ante subditi ꝓfirmationẽ. xxiij. di. q̃q̃: ⁊. xxviij. di. de syracusane. sed inferior nõ põt: nisi post electionẽ. viij. q. iij. artaldus. ⁊ vbi onus rei exprimiꝫ nõ est symoniacũ. ſ. de prebẽ. significatum. ⁊ preterea conditiones que ipso iure insunt bene apponunꝫ ⁊ exprimuntur sine aliquo vitio. de quibus traditur. ſ. de iureiur. quem admodum. ⁊. ſ. de rescrip. c. ii.

Palis panormitano archiepiscopo.

¶ Electo in archiepm sedes apostolica pallium nõ tradet nisi prius prestet fidelitatis iuramentuz.

Significasti reges ⁊ regni maiores admiratiõe permotos q pallium tibi ab apochrysarijs nostris tali cõditione oblatũ fuerit si sacramẽtũ qõ a nobis scriptũ detulerant exhiberes: ⁊ infra. Ddirentur in hac causa dominum nostrum iesum christum: qui cum ouium suarum curam petro cõmitteret cõditiõem posuit dicens: si diligis me pasce oues meas. Si ꝓscia rũ factor ⁊ cognitor secretoruz conditione hac vsus ē: nec semel tantum sed ⁊ secundo ⁊ vsqz ad cõtristationez: qua nos sollicitudine oportet tantam ecclesie prelationez imponere fratribus quorum conscientias non videmus: ¶ Aiunt omne iusiurandum a domino in euangelio esse prohibitum: nec ab apostolis post dominuz: nec in cõcilijs inueniri posse statuz. Quid est ergo q dominus subsequenter ait quod amplius ē a malo ē: hoc enir ãplius vt exigam malũ nos illo pmittente cõpellit. Nõne malum ē ab ecclesie vnitate ⁊ a se. ap. obediẽtia resilire: ⁊ cõtra canonuz statuta ꝓrũpere: qõ multi etiã post sacm prestitum presumpserunt: ⁊ infra. Hoc nimiz malo ac necessitate cõpellimur iuramẽtuz ꝓ fide

Ostiensis. ¶ Congregatio ecclesiarum seu collegium ecclesiasticum debet sibi prelatum eligere ⁊ aliter adeptus ecclesiam expellendus est
n .b.d. ſm omnes. primo prohibet. ⁊ secundo contra factum vitiat ibi: si vero. Abbas siculus.

a ¶ Duo. nota q duo faciunt cõgregationem: vt hic: tres collegium: vt. ff. de ver. sig. neratius. retinet tamẽ in vno ius collegij. ff. quod cui. vniuer. sicut. ſ. vlt. ⁊. r. boies faciunt populum. r. q. iij. vnio. ⁊ plures q̃. r. aut. xv. turbam. ff. vi bo. rap. pretor ait. ſ. i. ⁊ quattuor vel quinq porci vel decem oues faciũt gregem. ff. de abigeis oues. ⁊ q dicit duo faciunt ꝛgregationem hoc intelligo vbi mortuo prelato plures remanẽt in congregatiõe ad minus duo. vt hic dr duo vel tres p id qõ sequitur in littera.

b ¶ In ꝛgregatione. tũc. n. ꝛuentus est electio. ſ. de iurepa. nobis. ⁊. xvi. q. vl. ꝛgregatio: secus si cẽnt ibi plures nõ tanq̃ collegium. tũc. n. solus patroni est electio. ſ. de iurepa. postulasti.

c ¶ Nisi eor electione. ergo non vnius: ⁊ ita pz q vbi tñ est sacerdos ⁊ clericus ibi non dr ꝛgregatio vel collegium. ber.

d ¶ Aliter. q̃ per canonicam electionem.

Ostiensis episcopus. ¶ Populus nõ dz epm vel aliũ ꝑlatum eligere. b. .d. ꝓmo ponit narratio. scõo approbat ibi: si nodus. ab. ſi.

e ¶ Populi. no. q ad clamorẽ populi nullus est eligẽd⁹. qr sepe aut gratia hoc faciunt: aut ꝓciũ inde recipiũt: vt. viij. q. i. si ergo: qr populus sequẽdus nõ est: sed docẽdus. lxii. di. docẽdus. ⁊. lxi. di. miramur: ⁊ vane voces populi nõ sunt audiende. C. de pe. decurionũ filij. ⁊ ar. ad boc. ff. de ap. ſi constat.

f ¶ Synceram. charitate informatam.

g ¶ Corrũpi. no. hic dubia in deteriorẽ ptẽ interpretari. ſ. de cle. nõ resi. c. i. ar. ꝑ. ſ. de re. iu. estote. hoc ideo fit: qr frequentius laici hoc faciunt. ⁊ iura ad ea que frequentius eueniunt adaptantur. xxviij. di. ō syracusane. ⁊. lxiij. di. nosse. ⁊. ff. de leg. ⁊ sena. consil. l. nam ad ea.

b ¶ Penituerit. qr venia non datur nisi contrito ⁊ correcto. xxiij. q. ij. legãtur. ⁊ qõ gaudebis te fuisse correctum: nisi doleas te fuisse puersum. xxij. q. vij. quẽ admodum. ⁊. l. di. penitentes.

Postquam. ¶ Diuidit. qr primo ponit vnum dictũ. scõo aliud ibi: cuius. Ab. ſi.

i ¶ Impleantur. lxv. di. ne persona: ⁊. ſ. de elec. cum inter vniuersas. c. nihil est. ⁊. ꝯ. vlti.

k ¶ Cõuersatus. not. q ibi facienda est ꝛquisitio vbi quis cõuersaꝫ: quia notus est ibi: si. xxij. dis. illud. ar. ſ. de presump. quosdã. ⁊. xxxij. q. i. pudenda. ⁊. xlvij. di. de petro. ⁊. ſ. co. scriptũ est. ⁊ qui aliquem purgant ō bent notã habere ipsius ꝛuersatõez. ſ. ō pur. ca. cuz. p. manconella. ⁊. c. cũ dilectus. alias nõ posset de ipsius vita ꝛstare.

Significasti. ¶ Pertinet istud .c. ad ꝓmã ptẽ rubrice. ꝓmo ponit admirationez quã ꝛfundit: secũdo duplex admirandi motiuũ cui rñdet. tertio ꝛcludit. scõa ibi: aiunt enim. tertia ibi: cũ igit. ab. ſi.

l ¶ Apochrisarijs. apochrisarij dicũtur nuncij dñi pape q̃si secretarij: nam chrisis quãdoq dr secretũ: qñq auz: qñq iudiciũ ꝛsus. auz secrũ dat iudiciũ tibi chrisis.

m ¶ Cõditiõe signat cõtra. i. q. ii. quaz pio. so. cõditio ista nõ est reprobãda: nec simoniã inducit. ſ. de pac. pactiones. sed oñdit palliuz nõ aliter esse tradendum. sicut hec adiectio. si satisfecderis cũ preses ꝓuincie tutorem facit: nõ habz cõditionẽ: sed ꝓmonet tutelã nõ aꝛr ꝓmittẽdã. ff. ō tute. muto. ſ. i. qr tutor sub ꝛditõe vari nõ põt: qr actus legitimi ꝛditionem non recipiunt. ff. ō re. iu. actus. ſ. e. ō electõnibus. licet possz institui sub conditione a testatore. insti. qui. mo. tu. fi. ſ. sed ⁊ si. ⁊ tacite conditiones non faciunt legatum conditionale. ff. de ꝛdi. ⁊ demõ. ꝛditiones. vel refert a quo apponaꝫ ꝛditio: qr si a superiore nõ est simonia. vel põt dici: ⁊ melius: q ius cõe est qõ hic exigiꝫ. xviij. q. ij. eleutherius: ⁊ hoc onꝰ annexum est dignitati. ſ. de preben. significatum. ⁊. xxviij. dis. diaconi. Et no. q supior põt apponere ꝛditionem ante subditi ꝓfirmationẽ. xxiij. di. q̃q̃: ⁊. xxviij. di. de syracusane. sed inferior nõ põt: nisi post electionẽ. viij. q. iij. artaldus. ⁊ vbi onus rei exprimiꝫ nõ est symoniacũ. ſ. de prebẽ. significatum. ⁊ preterea conditiones que ipso iure insunt bene apponunꝫ ⁊ exprimuntur sine aliquo vitio. de quibus traditur. ſ. de iureiur. quem admodum. ⁊. ſ. de rescrip. c. ii.

n ¶ Oblatũ. sic. ſ. de simo. ⁊ si qõnes: sed q̃re papa offert ei pallium: cuz palliũ nõ sit dãdũ nisi fortiter postulãti: vt. c. di. prisca. sicuti ⁊ in lr̃is dimissorijs epi. lxii. di. episcopus. sicut nec apostoli dari debẽt: nisi petant instanter. ii. q. vi. post appellationem. ⁊. ſ. de ap. cordi. li. vi. ⁊ qui preest possime dz ꝓmeatũ dare. ff. de re mi. l. officium. sed hic ⁊ in illa ⁊ si qõnes dicendũ est q nuncij ipsius prius instãter petierãt: vt pz in fi. c. ⁊ papa eis per nũcios suos palliũ destinauit: vel voluit eis gr̃am facere sine aliqua postulatione: sicut vr̃. ſ. de postu. bone. ii. in fi.

o ¶ Pasce oues meas. per hec verba elegit eum deus in prelatum: ⁊ p ꝺ facit ad titulum ⁊ ptinet ad scõam ptem rubrice: qr p palliũ tradit pontificalis officij plenitudo. ſ. e. q sicut.

p ¶ Statutum. supple contrarium.

q ¶ Amplius. i. iuramentum.

r ¶ Enim. i. qr. ⁊ venit expositiue. ſ. de ꝛsti. transla.

s ¶ Malũ. i. icredulitas siue malicia: vt postea sequtur: sic ẽt exponiꝫ malum pro incredulitate. xxii. q. i. c. ii.

t ¶ Illo pmittẽte. i. christo.

u ¶ Cõpellit nos. vt exigamus.

x ¶ Malo. xxii. q. i. ita ḡ in fi. ii. q. v. si qs pr̃bꝫ. ⁊. ſ. de iureiu. ⁊ si ꝛps.

y ¶ Fide retinẽda. quã suscepit si suspectꝰ est in fide: de ꝛse. dist. ii. ego be-

rengarius.r.j. de bereti. ad abolendam.r.c. excommunicamus.r.i.q. .vii. quotiens.

a Obedientia. exhibēda. xxiij. di. q̄ꝫ. r.j. de iureiur. nullus.

b Pro vnitate. s. seruāda vt scismatici: qui scindunt se ab vnitate ecclesie: alias pro veritate. s. habenda seu inquirenda. xxiij. q. ij. q̄ꝫ. pro pace iuratur. xxii. qō. i. omne quod. j. ō iud. nouit. p fama. ii. q. v. p̄sbyter si a plebe. r.c. si mala r.j. de purga. cano. per totū titulum. r.j. de cohabi. cle. r mulie. tua in fin. p damno dato iuratur. ij. .q.i. in p̄mis r.C. vnde vi si quando. in istis sex casibus licite iuratur. vñ uersus. par r fama fides reuerētia cautio damnu. defectus veri sibi poscūt magna caueri. b.

c Aiunt. in cōciliis. secunda opinio.

d Non inueniri. vt iuretur.

e Auctoritatē. r vii. di stin. per totum.

f Excipiatur auctoritas. iij. q. vii. dudū. r in .c. peregrina: r in iuramento auctoritas pape semper intelligitur exceptа. s. de rescrip. constitutus. r.j. de iureiur. uenientes: r. ff. ad munici. .l. imperatores.

g Corpore assumunt: sed qualiter assumitur ō corpore beati petri. sic intelligitur q̄ ō corpe beati petri r̄. pallium benedicitur r cōsecratur a papa super altare beati petri: r ibi ponitur: r ille q̄ꝫ vti pallio recipit ip̄m de altari si est p̄sens vl alius p ipso si ē absens: r sic assumitur ō corpore beati petri.

h Justuz est. ar. q̄ frustra petit debituz qui qō debet non impēdit. j. de mu. pe. c. i. r. ii. C. ō senten. r inter. om. iu. cum papinian⁹. r. iij. q. viij. cui⁹ in agendo. xcv. di. esto subiectus. ar. cōtra .C. depositi. l. pe. r.j. ō depositi. c. ij.

Quia diligētia.

Q Diuidit: q̄ in p̄ma ponitur questio in tris. in secūda responsio ibi: duximus q̄ tria facit. Primo confirmari gratiose permittit si tria cōcurrant. sc̄o de cōsecratione, quidet ibi: mādātes. tertio protestatur ibi: salua. ab. si.

i Scismate. octauiani qui contra alexandrum erat. r aquilegien. patriarcha: tunc scismaticus erat. vnde dicit facias eum consecrari a suffraganeis salua r̄. scisma enim interpretatur diuisio siue scissura. r est grecuz nomen. vnde scissura in vnitate ecclesie esse nō potest: r qui scismatici sūt ab eo qui est vnum se diuidunt: quare spiritū sanctū nō habent. xxiij. q. i. scisma. inde est q̄ vestis dñi que vnitatem significabat remanūt indiuisa .xvi. q. vlt. sicut dñi vestimentum.

k Susceperit. q̄ si ordinē suscepisset careret effectu: r repelleret a dignitate nisi. p̄baret se cum ordinaretur ordinatorem nescisse damnatuz. j. de scisma. c. i. r. ix. q. i. ordinationes. sic r qui ordinat a simoniaco. i. q. i. si qs a simoniacis. r cum talibus q̄ñq̄ dispensat: vt hic. r.j. de scisma. c. .ii. r. c. si qs a simoniacis. sed si sciuisset nō dispensaret: vt ibi dicit in. c. si quis. r sic scismatici nō p̄mouent sine dispensatione: vt hic dicit, alias esset contra. xii. di. nos consuetudinem.

l Justicia. quia per talem consecrationem non fit preiudicium aquilegien. ecclesie in posterum.

m Reuerentia. q̄ episcopus cōsecratus nihilominus debebit facere obedientiam patriarche cum redierit ad catholicam vnitatem. r est ar. q̄ protestatio necessaria est in huiusmodi. sic. vij. q. i. pōtifices. r. xxiij. di. presbyteri. r. ix. q. iij. saluo. r huiusmodi protestatio semper necessaria est: vt. j. de iurepat. ex litteris. item est ar. q̄ excōicati vel suspensi omnia iura recuperant post absolutionem. .xv. q. vi. nos sanctorum. r.c. iuratos. r. iij. q. iiij. beatus. r .iiij. q. i. c. i. r. xxii. q. v. p̄ceptū in fi. r. vi. q. i. illi qui. ar. p̄tra .ii. q. iij. §. hīc colligitur: r. iij. .q. iiij. cōsanguineox in fi. so. prima pars vera est. Et etiam fama restituitur si infamia canonica tantū sit arrogata. ar. .vi. q. i. illi qui.

Licet. Cōtinet tres p̄tes. In p̄ma ponit cōstitutionis causa. In scōa constitutio. In tertia quedam protestatio. scōa ibi: statuimus. tertia ibi: ex hoc. ab. si.

n Constituta. lxxix. di. si qs papa. r. xciij. di. in nōie dñi.

o Euitandū. ar. ad cautelaz futurox aliquid faciēdū. xxiij. di. in nōie dñi. r. i. q. vii. p̄nientibus. r.j. de ser. nō ordi. .c. i. r. ff. si ser. vēdi. hax. r. l. eqi. ar. p̄tra. ff. de vsu. l. i.

p Inimico homine. i. diabolico. r diabol⁹ victus ē homo ab euentu: q̄ deuicit hominez sicut imperator dictus est africanus ab euentu: quia deuicit africam.

q Zizaniam. syllaba antepe. longa. vnde versus. neue sup ueniens zizaniam seminet hostis. Frōtibus imprimitur vncio sacra dei.

r Exceptione. r sic nulla exceptio potest opponi sibi nisi ō hereti. xl. di. si papa. alias eni ḡtūcunq̄ precise etiam ipse papa scribat. legitima exceptio ē admittenda. j. de of. dele. ex p te. ii. r. s. de rescrip. si quando r ar. c. cuz adeo. e. ti. r.j. de p̄ben. cuz teneamur. r est spāle i papa vt illa exceptō admittat.

s Quos. vii. q. i. deniq̄.

t An duabus partibus. numquid ille qui eligitur: computabitur inter duas partes. videt q̄ sic. j. e. ti. cuz i iure. r. ff. q̄ō cuiusq̄ vniuer. plane. dic q̄ nō vt no. j. e. cum in iure. r.j. de sortileg. c. iij. j. e. cumana. tamen quod dicitur in hac decre. de duabus partibus: hodie aliquando non seruant cardinales aliqñ obseruant. Et q̄ possint facere contra hoc cum necessitas est in causa: que legem non habet: habes. s. de consue. quanto.

u Nullatenus: quid ergo fiet si nullo modo due partes consentiant. tunc brachiū seculare se interponere dz. arg. xvij. di. nec licuit. r. xxiij. q. v. de ligurib⁹. ita ut cardinales ſcludāt in aliquo loco de quo exire nō ualeāt donec p̄senserint. ita dicitur factum fuisse in electione honorij. iij. apud perusium. r idem fuit factum post mortem grego. ix. r in electione celestini r Inno. iiij. tēporib⁹ nr̄is tñ de iure id faciendum non est.

x Maiorus: in alijs enī electionib⁹ valet q̄ō fit a maiore p̄te capituli dū tñ seruet vna de formis illis. j. e. q̄ propter.

y Speciale. sed non vī speciale: q̄ in alijs obtinet q̄ō hic dī de duabus partibus: quia non obtinet quod fit ab ordine decurionum: nisi due partes p̄sentiant .ff. de decre. ab or. fa. l. iij r. ff. quod cuiusq̄ vniuersi. plane. non p̄tradicūt illa iura. quia non dicitur q̄ due partes debeant consentire: sed q̄ debeant esse p̄sentes. r ita est speciale. vel est speciale habito respectu ad alias electiones inferiorum prelatox. r hoc innuit littera sequens.

z Recursus. r ideo dum eligit p̄firmat: r statim hz plenam r liberam administrationem. xxiij. di. in nomine domini.

Am in cunctis. Diuiditur istud p̄n. vsq̄ ad. §. cū vo. in tres ptes.

Primo obedientia[a] pro vnitate[b] requirere. Aiunt[c] in conciliis statutum nō[d] inueniri: q̄si roma. eccle. legē cōcilia vlla p̄fixerint: cuz omnia cōcilia per ro. ec. auctoritatez[e] r facta sint r robur acceperint r in eorum statutis roma. pon. patienter excipiatur[f] auctoritas: r infra. Cum igitur a sed. apostō. vestre insignia dignitatis exigitis que a beati petri tantum corpore[g] assumūtur iustū ē[h] vt vos quoq̄ sc. apostō. subiectionis ōbite signa soluatis: que vos cū beato petro tanquam mēbra ō membro habere: r catholici capitis vnitatē seruare declarant.

A Leran. iij. p. presbytero cardi. ap. se. legato.

Si scismaticus ad vnionem ecclesie reuersus eligitur in episcopū electio nō tenet: sed ex dispensatione potest confirmari.

QUia diligentia tua requisiuit an electionē electi qui abiurato scismate[i] ad vnitatem ecclesie redijt: debeas confirmare. Duximus respondendum q̄ si a scismatico nullum ordinem susceperit[k]: r eius electio secundum normā canonum fuerit celebrata eaz dūmodo alia nō impediant dispensatiue p mittimus cōfirmari. Mandantes vt eam faciatis a catholicis episcopis suffraganeis aquilegien. ecclesie in episcopuz ordinari. Salua debita iusticia[l] r reuerētia[m] eius dē ecclesie: cum ad catholicā redierit vnitatem.

Idem.

Electus in romanum pontificem a duabus partibus cardinalium nulla exceptione obstante ē papa. electus autem a minori numero gerens se p̄o papa incidit vna cuz sibi adherentibus in penas hic contentas.

Licet de vitanda discordia in electiōe ro. pō. mānifesta satis a pre. no. cōstituta[n] manauerit: q̄ tñ sepe post illa p̄ improbe ābitōis audaciaz graue passa ecclesia ē scissurā: nos etiā ad malū euitādū[o] hoc ō p̄silio frm nr̄ox r sacri approbatōe cōcilij aliqd ōcreuimus adiungendum.

Statuim⁹ ergo vt si forte inimico hoie[p] supsemināte zizaniā[q] inter cardīales de substituēdo sūmo pōtifice nō poterit eē plena cōcordia: r duab⁹ ptib⁹ cōcordātib⁹: ps tertia p̄cordare noluerit aut sibi aliuz p̄sūpserit nōiare ille absq̄ vlla exceptiōe[r] ab vniuersali ec. ro. pō. habeatur: qui a duabus ptib⁹ electus fuerit r recept⁹. Si qs aūt ō tertie ptis nōiatōe cōfisus: qa de rōne eē nō pōt sibi nomē epi vsurpauerit: tā ipse q̄ꝫ bi q eū receperit excōicationi subiaceant r tot⁹ sacri ordīs priuatiōe mulctentur ita vt viatici etiā eis nisi tantū in vltimis cōio ō neget: r si nō resipuerint cū dathā r abirō: q̄s[s] terra viuos absorbuit accipiāt portionem. Preterea si a pauciorib⁹ q̄ꝫ a duabus[t] partibus aliquis elect⁹ fuerit ad apostolat⁹ officium nisi maior concordia iter cesserit: nullatenus[u] assumatur: r p̄dicte pene subiaceat si humiliter noluerit abstinere. Ex hoc tamē nullum canonicis constitutionib⁹ r alijs ecclesijs preiudicium generetur: in quib⁹ maioris[x] r sanioris ptis dz sn̄ia p̄ualere qa: quod i eis i dubiū venerit: superiori poterit iudicio diffiniri. In ro. vero ec. speciale[y] aliqd cōstituit: q̄ non poterit ad superiorē recursus[z] haberi.

Idem in concilio lateran.

Electio ad epatū fieri dz de digno scia moribus r etate: r q̄ habeat .xxx. annū cōpletū: r sit de legitimo matrimonio natus. h. d. vsq̄ ad. §. cum vero.

QUam in cunctis sacris ordinibus habet: habes. s. de consue. quanto.

---

[a] Obedientia. exhibēda. xxiij. di. q̄ꝫ. r.j. de iureiur. nullus.

[b] Pro vnitate. s. seruāda vt scismatici: qui scindunt se ab vnitate ecclesie: alias pro veritate. s. habenda seu inquirenda. xxiij. q. ij. q̄ꝫ. pro pace iuratur. xxii. qō. i. omne quod. j. ō iud. nouit. p fama. ii. q. v. p̄sbyter si a plebe. r. c. si mala r.j. de purga. cano. per totū titulum. r.j. de cohabi. cle. r mulie. tua in fin. p damno dato iuratur. ij. .q. i. in p̄mis r. C. vnde vi si quando. in istis sex casibus licite iuratur. vñ uersus. par r fama fides reuerētia cautio damnu. defectus veri sibi poscūt magna caueri. b.

[c] Aiunt. in cōciliis. secunda opinio.

[d] Non inueniri. vt iuretur.

[e] Auctoritatē. r vii. di stin. per totum.

[f] Excipiatur auctoritas. iij. q. vii. dudū. r in .c. peregrina: r in iuramento auctoritas pape semper intelligitur exceptа. s. de rescrip. constitutus. r.j. de iureiur. uenientes: r. ff. ad municipalem. l. imperatores.

[g] Corpore assumunt: sed qualiter assumitur ō corpore beati petri. sic intelligitur q̄ ō corpe beati petri r̄. pallium benedicitur r cōsecratur a papa super altare beati petri: r ibi ponitur: r ille q̄ꝫ vti pallio recipit ip̄m de altari si est p̄sens vl alius p ipso si ē absens: r sic assumitur ō corpore beati petri.

[h] Justuz est. ar. q̄ frustra petit debituz qui qō debet non impēdit. j. de mu. pe. c. i. r. ii. C. ō senten. r inter. om. iu. cum papinian⁹. r. iij. q. viij. cui⁹ in agendo. xcv. di. esto subiectus. ar. cōtra .C. depositi. l. pe. r.j. ō depositi. c. ij.

[i] Scismate. octauiani qui contra alexandrum erat. r aquilegien. patriarcha: tunc scismaticus erat. vnde dicit facias eum consecrari a suffraganeis salua r̄. scisma enim interpretatur diuisio siue scissura. r est grecuz nomen. vnde scissura in vnitate ecclesie esse nō potest: r qui scismatici sūt ab eo qui est vnum se diuidunt: quare spiritū sanctū nō habent. xxiij. q. i. scisma. inde est q̄ vestis dñi que vnitatem significabat remanūt indiuisa .xvi. q. vlt. sicut dñi vestimentum.

[k] Susceperit. q̄ si ordinē suscepisset careret effectu: r repelleret a dignitate nisi. p̄baret se cum ordinaretur ordinatorem nescisse damnatuz. j. de scisma. c. i. r. ix. q. i. ordinationes. sic r qui ordinat a simoniaco. i. q. i. si qs a simoniacis. r cum talibus q̄ñq̄ dispensat: vt hic. r.j. de scisma. c. .ii. r. c. si qs a simoniacis. sed si sciuisset nō dispensaret: vt ibi dicit in. c. si quis. r sic scismatici nō p̄mouent sine dispensatione: vt hic dicit, alias esset contra. xii. di. nos consuetudinem.

[l] Justicia. quia per talem consecrationem non fit preiudicium aquilegien. ecclesie in posterum.

[m] Reuerentia. q̄ episcopus cōsecratus nihilominus debebit facere obedientiam patriarche cum redierit ad catholicam vnitatem. r est ar. q̄ protestatio necessaria est in huiusmodi. sic. vij. q. i. pōtifices. r. xxiij. di. presbyteri. r. ix. q. iij. saluo. r huiusmodi protestatio semper necessaria est: vt. j. de iurepat. ex litteris. item est ar. q̄ excōicati vel suspensi omnia iura recuperant post absolutionem. .xv. q. vi. nos sanctorum. r.c. iuratos. r. iij. q. iiij. beatus. r .iiij. q. i. c. i. r. xxii. q. v. p̄ceptū in fi. r. vi. q. i. illi qui. ar. p̄tra .ii. q. iij. §. hīc colligitur: r. iij. .q. iiij. cōsanguineox in fi. so. prima pars vera est. Et etiam fama restituitur si infamia canonica tantū sit arrogata. ar. .vi. q. i. illi qui.

[n] Constituta. lxxix. di. si qs papa. r. xciij. di. in nōie dñi.

[o] Euitandū. ar. ad cautelaz futurox aliquid faciēdū. xxiij. di. in nōie dñi. r. i. q. vii. p̄nientibus. r.j. de ser. nō ordi. .c. i. r. ff. si ser. vēdi. hax. r. l. eqi. ar. p̄tra. ff. de vsu. l. i.

[p] Inimico homine. i. diabolico. r diabol⁹ victus ē homo ab euentu: q̄ deuicit hominez sicut imperator dictus est africanus ab euentu: quia deuicit africam.

[q] Zizaniam. syllaba antepe. longa. vnde versus. neue sup ueniens zizaniam seminet hostis. Frōtibus imprimitur vncio sacra dei.

[r] Exceptione. r sic nulla exceptio potest opponi sibi nisi ō hereti. xl. di. si papa. alias eni ḡtūcunq̄ precise etiam ipse papa scribat. legitima exceptio ē admittenda. j. de of. dele. ex p te. ii. r. s. de rescrip. si quando r ar. c. cuz adeo. e. ti. r.j. de p̄ben. cuz teneamur. r est spāle i papa vt illa exceptō admittat.

[s] Quos. vii. q. i. deniq̄.

[t] An duabus partibus. numquid ille qui eligitur: computabitur inter duas partes. videt q̄ sic. j. e. ti. cuz i iure. r. ff. q̄ō cuiusq̄ vniuer. plane. dic q̄ nō vt no. j. e. cum in iure. r.j. de sortileg. c. iij. j. e. cumana. tamen quod dicitur in hac decre. de duabus partibus: hodie aliquando non seruant cardinales aliqñ obseruant. Et q̄ possint facere contra hoc cum necessitas est in causa: que legem

[u] Nullatenus: quid ergo fiet si nullo modo due partes consentiant. tunc brachiū seculare se interponere dz. arg. xvij. di. nec licuit. r. xxiij. q. v. de ligurib⁹. ita ut cardinales ſcludāt in aliquo loco de quo exire nō ualeāt donec p̄senserint. ita dicitur factum fuisse in electione honorij. iij. apud perusium. r idem fuit factum post mortem grego. ix. r in electione celestini r Inno. iiij. tēporib⁹ nr̄is tñ de iure id faciendum non est.

[x] Maiorus: in alijs enī electionib⁹ valet q̄ō fit a maiore p̄te capituli dū tñ seruet vna de formis illis. j. e. q̄ propter.

[y] Speciale. sed non vī speciale: q̄ in alijs obtinet q̄ō hic dī de duabus partibus: quia non obtinet quod fit ab ordine decurionum: nisi due partes p̄sentiant .ff. de decre. ab or. fa. l. iij r. ff. quod cuiusq̄ vniuersi. plane. non p̄tradicūt illa iura. quia non dicitur q̄ due partes debeant consentire: sed q̄ debeant esse p̄sentes. r ita est speciale. vel est speciale habito respectu ad alias electiones inferiorum prelatox. r hoc innuit littera sequens.

[z] Recursus. r ideo dum eligit p̄firmat: r statim hz plenam r liberam administrationem. xxiij. di. in nomine domini.

Am in cunctis. Diuiditur istud p̄n. vsq̄ ad. §. cū vo. in tres ptes.

nam primo ponitur vna ratio statuendi. scdo alia ibi: eapropter. tertio statutuz ibi; presenti. Ab. si.

a Etatis, hec tria. s. etas grauitas mox ꝛ lrarum scientia in persona electi debent inquiri. j. e. cuz nobis olim. ar. lxxviij. di. presbyter. ꝛ. xxxviij. di. que ipsis ꝛ alia etiam. s. q̃ sit de legitimo mrimonio natus. j. e. c. ꝛ q̃ sit in sacris ordinibus. j. e. dudum: ꝛ. j. de etate ꝛ quali. c. preterea.

b Grauitas mox: quia ī cō positio corporis inequalitatez indicat mentis. xl. di. in fi. di. vbi de cathelina dr.

c Lrarum scientia: ppter defectum enīz scientie repellitur quis ab episcopatu etiam iam promotus. j. de eta. ꝛ quali. c. vlt. vbi legitur ō quodā episcopo qui nunquam audiuit grāmaticam. j. eo. congregato. ꝛ xxxviii. di. omnes. ꝛ. j. ō renū. .c. nisi cuz pdez. §. p defectu.

d Multo fortius: quia vilissimus cōputandus est qui precellit dignitate nisi precellat alios scietia ꝛ sanctitate. i. q. i. vi lissimus. ꝛ. i. q. vii. ꝓueniētib9 ꝛ in auc̄. ō san. epi. §. damus. col. ix. itez ar. est a minori ꝛ sumitur ꝑm hanc regulam affirmando: si id de quo minus videtur inesse iest. ꝛ id ō quo magis. xxxviii. di. si ī laicis ꝛ iii. .q. iii. de iudicijs. ꝛ. lix. di. si officia. ꝛ. xxiiii. q. ii. cum per bellicā: ꝛ. xiij. q. ij. nō estimemus itez ar. a maiori sumit hic negando ꝑm hanc regulam: si id de quo magis videtur iesse nō inest: nec id de quo minus. sic paulus videt fortior eustochio sed non est: ergo nec ipa. xxii. .q. v. si paul9. viii. q. i. si ergo ꝛ. vi. q. i. imitare. ꝛ. lx. di. queliber.

e Exegerit. sed videt q̃ sufficiat si iam incohauerit. ff. de mu. ꝛ ho. ad rempublicā. sed aliud in secularib9 dignitatibus: vt ibi: ꝛ aliud in spūalibus. ꝛ pōt dici q̃ est spāle in episcopo. vnde in alijs inferioribus dignitatibus sufficit attingere annum legitimum: vt. j. dicit ibi: nisi qui iam. xxv. an. attigerit. sed ille qui eligitur in episcopum dz esse. xx. annoz. in auc̄. de san. epis. §. clericos. col. ix. lxxvii. di. quicunqz. vel distingue quādoqz fauor tm̄ vertitur in causa: vt in vsucapi. ꝛ tunc sufficit incipere diem. ff. de diuer. ꝛ tempo. prescrip. in vsucapione. qñqz tm̄ odium: vt in prescrip. .xxx. an. ꝛ tunc oportet impleri. ff. de actio. ꝛ obli. in olbus. qñqz vtrūqz ꝛ tunc tempus de momento in momentum computatur. ff. de mino. l. iii. §. minorez. ꝛ. lxxvij. di. c. subdiaconus.

f Matrimonio. ꝛ illud est quartum qō requiritur in epō ꝛ in quolibet alio q promouetur ad honorem. j. de fi. presby. c. i. ꝛ. ii. ꝛ. c. vt filij. vel ad regimē aiarum. j. de filijs presby. c. pe. ꝛ vlti.

Cum uero. Beneficia electi in episcopuz vacāt p ꝯfirmationē adeptionem possessiōis ꝛ ꝯsecrationē secutā: vel postq̃ ꝑfrī tps ad petēdam ꝯsecrationem lapsum fuerit. b. d. vsqz ad. §. inferiora. ab. si.

g Confirmationem. bene dicit ꝯfirmationē: qz ante ꝯfirmationē nihil dz attingere in administratione alioquin repelleretur. j. e. qualiter. ꝛ. c. nihil est. ꝛ. j. de preben. cum iam dudum.

h Administrationē. nam aliqñ ꝯtingit q̃ statiz nō nāciscitur possessionē. xcii. di. si qui epi. ꝛ. c. prece. ꝛ tunc non dz conferri.

i Tempore. qō vī esse sex mensiū: qz infra tres menses a die vacationis debet eligi. l. di. postq̃. ꝛ. j. e. ti. ne pro defectu: ꝛ. j. alios tres menses debet cōsecrari .c. di. qñ quidē. sed verius est q̃ illud tēpus est tm̄ trium mēsium post cōfirmationem: vt ex eodē. c. colligit. qō ēt est expressum. lxxv. di. §. ii. ꝛ. c. ii. in fi. nisi necessitas eum impedierit petere consecrationem: qz tunc non curreret ei tps. vt in dictis. c. qñ quidē. ꝛ. lxxv. di. c. i. alias obtinet qō hic dicit. vt. xvi. q. i. ne p cuiuslibet: qz cū sit in mora petēdi cōsecrationē: mora sibi dz iputari ꝛ dz ēt ab illa dignitate repelli: vt in. d. c. qñ quidem.

k De consecrādis. ar. j. j. de cōces. prebē. post electionē in pn. vbi soluitur.

l Spectāt. ante. n. ꝯsecrationē nō dr pleno iure bñficiū cū adhuc tempore ꝯsecrationis possit erigi ꝫ ipsum. j. de accusa. sup his. merito debet expectari vsqz ad tps cōsecrationis. postea vero pōt conferri beneficia que habuerat: ꝛ hoc cū fuerit negligēs: ꝛ in mora vt dictū est. ꝛ sic ante ꝯsecrationē nō dr ecclīam bñficiū qz bñficium est cū effectu bñficii. ff. de ver. sig. nomē filiaꝛ. §. bñficium. tm̄ dr maritus ecclesie: vt sine licentia pape eam dimittere non possit. j. de transla. inter corporalia: sed si ante tempus predictū ꝯsecrationē receperit: statim pōt ꝯferri beneficia priora: qz plene dicit trāslatus. xxi. q. ii. si quis iaz translatus. xvi. q. i. ne pro cuiuslibz.

bus ꝛ ecclesiasticis ministerijs sint etatis[a] maturitas grauitas[b] morū ꝛ litterarum[c] scientia inquirenda: multo[b] fortius in episcopo hoc oportet inquiri: qui ad curam aliorum positus in seipso debet ostendere qualiter alios in domo di oporteat cōuersari. Eapropter ne quod de quibusdam pro necessitate temporis factum est trahat a posteris in exempluz: Presēti decreto statuimus vt nullus ī episcopum eligatur nisi qui iam .xxx. annum etatis exegerit[e]: ꝛ de legitimo matrimonio[f] sit nat9: qui etiā vita ꝛ scientia commendabilis demonstret[g]. Cuz vero electus fuerit ꝛ cōfirmationē[g] electionis acceperit: ꝛ ecclesiasticoꝝ bonoꝝ administratiōez[h] hūerit decurso tpe[i] de consecrādis[k] episcopis a canonib9 diffinito: is ad quem spectāt[l] beneficia que habebat de illis disponendi liberam bēat facultatez.

Inferiora etiam ministeria: vt puta decanatuz archidiaconatū[m] ꝛ alia que curam animarum habent annexam: nullus omnino suscipiat: sed ne parochialis eccle-

nec pōt repelli a ꝯsecratione: nisi per accusationē directā: vt. j. de accusa. super his. ꝛ qualiter ꝛ qñ. Ī alijs dignitatibus inferioꝝ9 secus est: quia qui bz curā aīaꝝ si eligat ad ꝯsimilē habita ꝯfirmatōne ꝛ admīstratione ipso iure vacat prima: vt. j. e. dudū. ii. ꝛ. j. de prebē. de multa. si pīmum beneficiū nō habeat curā aīaꝝ: sed ꝑm tūc pīmū ipso iure vacat: sed nō de facto si semp retineat pīmū. j. ō ꝯsecr. prebē. lras ꝛ. c. cū nr̄is.

sie regimē nisi qui iam .xxv. annū etatis attigerit[n]: ꝛ scientia ꝛ moribus commendandus existat. Cuz autem assumpt9 fuerit: si archidiaconus in diaconum: ꝛ decanus in presbyterum: ꝛ reliqui admoniti non fuerint prefixo a canonib9° tē pore in presbyteros ordinati ꝛ ab isto remoueantur[p] officio: ꝛ alijs conferantur qui ꝛ velint ꝛ possint[q] illud conueniēter implere. Nec ꝑ sit eis appellationis refugiū si forte in constitutionis istius trāsgressionem per appellationē voluerit se tueri. Hoc sane non solum de ꝑmouendis[r]: sed etiam de his qui iam promoti[r] sunt si canones[s] non obsistant: precipimus obseruari.

Clerici sane si contra formam istam quēquā elegerint: ꝛ eligendi tunc potestate[v] priuatos[x] ꝛ ab ecclesiasticis beneficijs[y] triennio nouerint se suspensos. Dignum est enim: vt quos dei timor a malo non reuocat: ecclesiastice saltem coherceat [3] seueritas discipline. Episcopus autem si contra hec fecerit[z] aut cōsenserit fieri: in cōferendis[2] predictis officijs ꝛ

Inferiora.

In dignitatib9 ꝛ officijs citra epatū ac curatis bñficijs dz assumēd9 .xxv. annum attigisse: ꝛ alīs esse idone9 scia ꝛ moribus. ꝛ si nō est in ordīe requisito dz se facere ꝑmoueri in ꝑmis ipsib9 alīs monit9 nō parēs ꝑuatur beneficio nō obstāte appellatiōe: nisi ex cā legitima excusēt. b. d. vsq̃ ad. §. clerici. ab. si.

m Archidiaconatuz: sicvt q̃ archidiacon9 habeat curā aīaꝝ: sed non ꝑncipalī. ar. xvi. q. vii. .c. null9. i. ar. j. ō of. archi. cū satis vbi de hoc. Et est vez q̃ archidiacon9 q̃ bz ingrere ꝛ visitare prochiā suā curam hēat aīaꝝ. uñ si recipiat aliā ꝓmotionē curā aīaꝝ bñtez ipso iure vacat archidiaconat9 vt est expssum. j. e. c. dudū. ꝛ. j. ō pben. de multa. ꝛ pōt excōicare ꝛ suspēdere. j. de eo q̃ fur. or. rece. c. i. ꝛ ēt alij ꝓmoti: ut ibi dr. Sed vt ꝫ. xvi. q. ii. visis. xxii ij. q. iij. corripiātur. vbi dicit q̃ anathema ē mucro epi. archidiaconi vel alij prelati nō pōt excōicare cum solēnitate illa de qua tradit. xi. q. iij. debēt. ꝛ. c. cū aliqs. vt capitula illa itelligant ꝛ loquātur de illa solēnitate.

n Attigerit. dispēsatiue tm̄ pōt: lz sit in minori etate. j. de eta. ꝛ q̃li. preterea. vt qdā dicūt. ō hoc dicet. j. e. cū dilecti. sed ꝫ. lxxviij. di. si triginta ꝛ. c. pbyter. vbi dr q̃ añ. xx. annū pbyter ordinari nō dz ꝛ b dic̄ q̃ statim dēret post. xxv. an. qz tales ꝓmoti debēt ee pbyteri. xxi. q. ii. sicut. ar. j. de eta. ꝛ q̃li. ꝓterea. satis pōt dici q̃ hodie stat hui. c. ꝑm q̃ no. in. c. illo si triginta. vel expone presbyter. i. epūs. ꝛ sic ꝯcor. huic. c.

o Canonib9. hic fit mētio de illis canonib9. lxxv. di. q̃s p totū. ꝛ. j. de tem. or. c. i. ii. ꝛ. iii. ꝛ qz post ꝯfirmationē debēt ordinari in ꝑmis. iiij. tēporibus vel saltē vsqz ad sex mēses: nec credo q̃ loquat de illis canonib9 .lxxvii. di. qcūqz. ibi post diaconatū stat p qnquēniū ad sacerdotiū recipiē dū: qz nō credo tm̄ expectādū: imo de illo. lxxvii. di. c. vlti.

p Remouean. signat ꝫ hoc. lxxiij. di. ꝯsuluit. so. cū iste susceperit alter cōcorum tenet ad reliquum: secus in alijs clericis q̃ per subtractionem beneficioꝝ sunt ꝯpellendi ad ordines qñ necessitas vel vtilitas subest .j. de eta. ꝛ qua. c. queris.

q Possint. alias sola volūtas nō sufficit: vbi est opus facto. j. de eo q̃ mit. in pos. constitutis.

r Promouēdis. bēs hic q̃ ꝯstitutio trahit ad ꝑterita. de hoc dictuz est .s. de cōsti. c. vlt. ꝛ hec est rō quare trahit ad preterita: qz sine aliqua cōstitutiōe ad hoc tenent̄ per alia iura antiqua.

s Promoti. i. electi ꝛ confirmati: sed non sunt ordinati.

t Si canones. ꝫ. j. de eta. ꝛ q̃li. vt abbates. sic solue hoc intelligit̄ de tali q̃ sine culpa sua factus est talis q̃ ordinē recipe nō pōt ꝑm canones. vñ pp hoc si dz remoueri: lz ordinē nō possit recipe: qz nō est addēda afflictis afflictio. j. de cle. egr. exp te. ꝛ. vii. q. i. cuz percussio. ꝛ illud intelligit̄ de tali q̃ culpa sua factus est irregularis. ꝛ ideo remouetur.

Clerici sane. Eligētes indignū ꝫ formā hui9. c. ꝓuati sunt ꝑma vice ptāte eligendi. ꝛ idem in collatore. ꝛ defectū capituli supplet epūs: ecōuerso. ꝛ si capīz negligit fit deuolutio ad metropolitanū. b. d. vsqz ad fi. ab. si.

u Ptāte. i. illa vice tm̄. j. e. vintoñ.

v Priuatos. ipso iure. j. e. innotuit.

y Bñficijs. nō officijs. qs. n. officiaret tunc ecclesiam?

z Coherceat. si. lxii. di. docēd9. ꝛ. lxxxii. di. pluries. in fi. ꝛ. C. de emēda. ꝑpin. l. i. ꝛ belli pestis iterimat: quos delinquētes ad rectitudinis viam dei ꝑcepta nō reuocāt. xxiij. q. iiij. si quos in fi. ꝛ Fecerit. cū ad eum ꝑtinet collatio bñficioꝝ. 2 Cōferēdis. ea vice cum ad epm

pertinet collatio beneficij: vel confirmandꝰ primum successorem ⁊ hoc etiã ad alios pertinet collatio: ⁊ insuper a perceptione ꝓprij beneficij suspẽdat̃ .j.eo.titu.c.nihil est.

a ℭ Capitulum: ⁊ ita habes q̃ minor supplet negligẽtiã maioris ⁊ ecõuerso. j. de concess. preben. nulla. ⁊.c. quia diuersitatem. ⁊.ix.q.iij.cũ sim⁹. lxv. di.c.vl. lxxxix. di.c.ii. ⁊ maior negligẽtiã minoris: sed illud est ordinarium: vt in.c.cuz simus.

Q Ausam que. ℭ Cõmunis est diuisio. sed̃a ibi: si sorores ab.si.

b ℭ Contulerit: illud quidem recte potest fieri: ⁊ ẽ vna ō formis cõcilij generalis. j. e. quia ꝓpt. ⁊ ẽ si. ff. qõ cuiusq; vni. itez eorum. §. si decuriones. ⁊ etiaz extra collegium potest compromitti: quia episcopus nõ est de collegio licet sit caput .j. ō testa. requisisti. ar. ver. non est tanta cõmunio inter episcopuz ⁊ monasteria.

c ℭ ꝓmittẽtes: si. j. de renunci. post trãslationem.

d ℭ ꝓuideret: qd dices: numquid possunt revocare talem collationẽ factaz episcopo antequã ipse prouiderit? nõ videtur. j. e. in causis. vbi dicitur de hoc.

e ℭ Si tamẽ idonea. argu. est hic q̃ cum aligd generaliter committit arbitrio alicuius nõ valet: nisi legitime factum sit. j. de iureiur. quinta uallis. ⁊.c. veniẽs. ff. ō ritu nup. q̃q̃. ff. pro socio. vñ si nerue. ⁊ l aunẽ. de be. ⁊ falci. §. bis igitur. colla. i. ⁊. ff. ne quid in loco pub. l. ii. §. si qs a principe. ⁊. ff. de ope. li. si libertus. C. de ioffi. testa. si quãdo. j. de. off. dele. ex parte. ⁊. xvi. q. i. ⁊ temporis. ⁊.c. postquam. arg. contra. xxii. q. vlt. c. vlt. ⁊. ii. q. vi. §. arbitrarij. ⁊. j. de iureiur. si vero. ⁊. ff. de regu. iu. quisquis. ⁊. ff. de dam. infec. qui bona. §. cum inter. ⁊. xxiii. q. iiii. displiceret tibi in ꝓnc. so. si arbiter est compromissarius cius arbitrio standum est siue equũ siue iniquũ. ff. de. arbi. diẽ. §. stari. nisi ꝓtra ius scriptũ vel ꝓtra formã cõpromissi sit latũ: qz tũc nõ tz. ii. q. vi. §. diffinitiua. ⁊. j. de cõfir. vti. vel iuti. examinata. ⁊. ff. de arbi. si cũ dies. §. cõpromissio. ⁊. C. quesen. sine ap. re. l. i. Si vero tanquam vir bonus arbitrari debet: tũc non valet dictum suum: nisi sit equũ: vi ī dictis. c. veniẽs ⁊ qntauallis. ⁊. ff. pro socio si societatẽ. ⁊. l. se.

f ℭ Recipi: sed quid si elegerit malam: numquid aliam episcopus poterit eligere vel etiam si electa noluerit consentire. arg. q̃ sic. j. e. cum terra. ⁊ qui optauit acetum potest iterum optare vinum. ff. de op. le. l. ii. ⁊ reprobatio electio nulla est. vii. q. i. factus est. ⁊. ff. de pig. ac. eleganter. §. qui reprobos. ff. ad vell. cõsulti. §. si cum venerit. item qui iurauit alr. q̃ ei delatum est: iterum iurare debet. ff. de iureiur. qui per salutez. Jn casu isto non poterit amplius eligere. quia functus est officio suo. j. de offi. dele. ī litteris. ⁊. ff. de re iudi. paulus. qz semel functus est officio suo siue bene siue male vt: ibi. s. e. c. prozi. ⁊. j. e. innotuit. ⁊.c. in causis. ⁊. j. de offici. ō leg. in litteris.

N Osti quomodo. ℭ Diuiditur: quia primo ponit ius: ex quo infert mãdatum ibi: mãdamus. ab. si.

g ℭ Concedendi: quod si faceret deberet repelli. j. e. qualiter. ⁊. j. de preben. cum iam dudũ in fi. nisi in casu. j. e. nihil est. §. vlt. ⁊ illud dispensatiue fit: ne interim ecclesia patiatur detrimẽtuz in tẽporalibus vel in spũalibus vt ibi dicit. sed hic papa voluit parcere huic electo: qz põt ipm repellere ⁊ facere sibi gratiam.

h ℭ Cõfirmata: p cõfirmationem acquirit plenã administrationẽ ⁊ vinculũ cõiugale contractum est. j. de trãsla. inter corporalia.

i ℭ Facultatem: imo priuari deberet. j. e. qualiter.

k ℭ De predictis: ista decre. cõtinet gsam in eo q̃ non fuit punitus: contra tenorem priuilegiorum ecclie uestre fuerit celebrata. Jperpẽdimus etiaz q̃ electio .b. post illaz qualẽcunq; electionem non cassatam: necnõ ⁊ post appel. per quaz ad suũ statũ omnia debent reduci facta fuit: ⁊ infra. ℭ Quapropter vtriusque electionẽ omnino cassamus: ⁊ uobis in aliaz personã idoneã ⁊ honestam conueniendi liberam tribuimus facultatem: ita q̃ vtriq; predictorum fama sua nõ minus integre cõseruetur: ⁊ q̃ in alijs ecclesijs possint si deus gratiam ōderit promoueri. ℭ Vobis autem liceat preter istam ecclesie vestre ordinationem in eorum alterum conuenire. I Dẽ.

l ℭ Metropolitanus confirmat licet nondum receperit palliuz potest suuz suffraganeum consecrari facere.

S Uffraganeis alicuius metropolitani ad mandatuz ipsius post confirmationem electiõis sue etiã si pallium non receperit licitũ est electum qui ad eius iurisditionem pertinet consecrare.

Q Lemens.iij.

ℭ Is cui⁹ electio fuit cassata non vitio persone sed electionis modo iteruz eligi potest. secus si vitio persone.

S Uper eo uero quod querere voluisti: si alicuius electione contra tenorem priuilegiorum" ecclie uestre fuerit celebrata. Jperpẽdimus etiaz q̃ electio .b. post illaz qualẽcunq; electionem non cassatam: necnõ ⁊ post appel. per quaz ad suũ statũ omnia debent reduci facta fuit: ⁊ infra. ℭ Quapropter vtriusque electionẽ omnino cassamus: ⁊ uobis in aliaz personã idoneã ⁊ honestam conueniendi liberam tribuimus facultatem: ita q̃ vtriq; predictorum fama sua nõ minus integre cõseruetur: ⁊ q̃ in alijs ecclesijs possint si deus gratiam ōderit promoueri. ℭ Vobis autem liceat preter istam ecclesie vestre ordinationem in eorum alterum conuenire. I Dẽ.

m ℭ Metropolitanus confirmat licet nondum receperit palliuz potest suuz suffraganeum consecrari facere.

S Uffraganeis alicuius metropolitani ad mandatuz ipsius post confirmationem electiõis sue etiã si pallium non receperit licitũ est electum qui ad eius iurisditionem pertinet consecrare.

Q Lemens.iij.

ℭ Is cui⁹ electio fuit cassata non vitio persone sed electionis modo iteruz eligi potest. secus si vitio persone.

S Uper eo uero quod querere voluisti: si alicuius electione net ius in eo q̃ dicit q̃ non habet facultatem disponendi ante cõfirmationem.

ℭ Reuocare: sed quid est quod dicit q̃ studeat reuocare: qz talis traditio nulla est qz pro non dato habetur quod ab illo donat̃ qui de iure donare nõ põt. j. de iurepat. qõ autem in fi. sed talis reuocatio potiꝰ erat de facto q̃ de iure sicut donatio de facto tantum fuit: ne ex tali facto crederet ius habere ⁊ ne credatur hoc sibi licere. itez ar. q̃ aliqs põt cõtra factum suum venire. xii. q. i. certe. lv. di. penitẽtes. xxxv. q. ix. quod quis cõmisit. C. ō euic. si tibi liberam. ar. contra xvii. q. iiii. sunt qui opes. xviii. q. ii. eleutherius. ff. de ser. rupre. per fundũ. j. de cle. cõiu. di uersis. so. in sententijs interlocutorijs iudex potest mutare vt reuocare suã interlocutoriã. ff. de re iu. quod iussit. j. ō appel. cum cessante. Circa negocia di stingue si ex mutatione nulli fit preiudicium licitum est mutat̃ vbi ex mutatione alteri fit preiudiciũ adhuc re integra licitũ est mutare. ff. de iurisdi. om. iu. si cõuenerit. re nõ integra non põt. ff. de reg. iu. nemo. nisi fauor aliud iducat. C. de li. cã iterrogata. ⁊ est simile in reuocatiõe sñie spũalis vel corporalis mi monij vbi ōcipit ecclesia. xxxv. q. ix. sñiaz. ⁊ melius. §. his ita rñdetur. ⁊. j. de re iudi. latoz. ⁊ .c. ꝓsanguinei. ⁊ ideo potest cõtrauenire: quia administratio ẽ ei iterdicta: ⁊ sic replicaret ō ad ministratiõe si ei obijciatur q̃ contra factum suum venire nõ possit. ff. de iureiu. l. iusiurãdũ .i. rñso. ⁊. l. se. ber.

Q Uiderauimus. ℭ Diuiditur. naz ꝑmittit cãz cassationum. scõo vtranq; electionez cassat ibi: quapropter. tertio mandat ecclesie prouideri ibi: vobis autem. ab. si.

m ℭ ꝓost ap. appellare ne fiat electio non valet. sed ne fiat nisi canonica tũc bene valet. j. e. cum nobis. ⁊ intellige q̃ allegata fuit aliqua ꝓbabilis cã qz siue appelletur in iudicio vl extra appellatiõis cã exꝑmẽda ẽ: vt in decre. Jnno. iiii. cordi nobis. ō ap. li. vi.

n ℭ ꝓuilegiorum. que eẽnt ista ꝓuilegia nõ habemus. h.

o ℭ Appellationem. j. e. bone. i. ⁊. j. de ap. constitutis. contra. in illis tenuit electio secundo loco facta: ⁊ post alterius partis appellationẽ. i illa constitutis. tenuit electio secunda: quia prima ipso iure nulla fuit. hic vero prima nõ fuit nulla: sed annullanda in decre. illa bone. ꝑma nõ tenuit trib⁹ de causis vt ibi dr. de hac materia dicetur. j. e. auditis.

p ℭ Fama: ar. infamiã non comitari depositum. ff. de re mi. qui cuz viro. §. nõ ois. ⁊. §. et auctoratus. ar. cõtra. ff. de his qui no. ifa. l. ii. §. ignominie. so. ẽ. j. e. sup eo. qz nõ fuit cassata vitio psone.

q ℭ Ordinationem: dicunt quidam preter istam que nunc cassata est q̃ iterꝫ pñt alterꝫ eligere si volũt. j. e. sup eo. sed hoc nõ credo. qz ꝓpter scãdalum noluit papa q̃ in illa vocatione aliquis coꝛ ꝑmoueret: hodie tñ alia dꝫ eẽ forma ī electionibus faciendis. j. e. qz ꝓpter.

S Uffraganeis. ℭ Jsta decre. facit ad secundam partẽ rubrice. ⁊. b. d. ms tropolitanus cõfirmatus ⁊ cõsecratus non potest pallio non recepto suffraganeum suuz consecrare: sed potest mandare aliis suffraganeis vt illum consecrent. Abbas siculus.

r ℭ ꝓallium. sed contra videtur: quia propter pallium nondum receptũ consecratio episcoporum differretur. c. distin. quoniam. vbi ō hoc quia. ante pallium receptum non potest consecrare virgines ordines celebrare vel episcopos cõsecrare. j. eo quod sicut. ad idem facit. j. eo. trãsmissam. propter hoc dicũt quidam q̃ hec non est decre. sed fuit quedam prouisio tamen potest tolerari. ⁊ videtur subesse quedam equitas: vt cum nondum sit in mora petendi pallium: vt hoc habeat locuz: quod non videtur: quia in traditione pallij plenitudo confertur pontificalis officij. j. de vsu pal. nisi specialis. vnde ⁊ cuz per se hoc facere nõ possit. neq; auctoritatem alijs faciendi prestare potest. ⁊ est op. ar. j. de consec. ecclie. vel alta. aqua. ⁊. ar. ff. ad se. cons. mace. filium habeo. Dic ergo hic: vt di. j. de transla. cũ ex illo. ber.

S Uper eo. ℭ Jsta decretalis quotidie allegatur. Jn qua primo ponitur questio. secundo solutio ibi. hoc tuam. in quo duo facit. nam primo respondendo distinguit. scõo excipit ibi. nisi. ab. si.

a ¶ Persone: puta propter aliquam irregularitatem quia erat illegitimus vel propter crimen quod ei fuit obiectum ⁊ probatuz quod si esset probatum non poterat eligi nec in illa nec in alia ecclesia cuz sit ineligibilis. Et potest hic colligi ar. q̄ crimen in modum exceptionis probatum preiudicet ei in electiõe alia. sed hoc esset penam imponere ordinariam quod fieri non debet. j. de or. cog. cum dilectus in fi. ⁊. j. de excep. veniqz .ff. õ his q no. ifa. luci⁹. dicas q̄ si per hoc grauata fuit: ⁊ est ipsius opinio potest ⁊ debet repelli. j. de testi. testimoniuz. c. greg. est. vbi casus iste ponitur ⁊. ar. ii. q. v. psbyter. ⁊. c. si mala fama. ⁊. lxxi. di. tãtis. ⁊. j. de causa. omnipotens. vel repellitur in alia electione: cuz crimen obiectum probatuz in modum exceptionis electionem de qua agitur cõtingebat. j. de excep. veniqz. ⁊. j. de confes. c. ii. sed si modo electionis tunc nõ impedit in alia electione vt hic dicit. ⁊. s. e. considerauimus.

b ¶ Simõiace. i. q. i. c. i. ar. cõtra. j. de simo. de regularibus ⁊. i. q. v. c. i. quod ℞ dicitur ius est cõmune: quod ibi dicitur dispensatio. ber.

Cum monasterium. ¶ Istud. c. legitur duobus modis. primo q̄ iste heremita non erat professus ⁊ hec lec. ẽ cõior. ⁊ sm istã. h. d. in sũma. Monachus vnius mõasterij potest eligi in abbatẽ alterius monasterij. sed quia sm istum intellectum parũ vtilitatis afferret hec decre. cum presertim hodie sit clarius prouisum in dc. i. de electiõe: ideo sequẽdo primum intellectuz qui est sing. potest summari vt i rubro. Et diuiditur: qa primo ponitur petitio. secundo confirmatio ibi: nos aũt. ab. si.

e ¶ Abiecerunt. vnde deberẽt expelli. j. ne dc. vel mona. relatum. ber.

d ¶ In heremo: ⁊ ita videt q̄ erat monachus licet dicatur in heremo: aliasnon posset eligi: sed postulari. j. e. cum causam ⁊. c. cum magistrũ. ⁊. c. officij. ⁊ eiusdem religionis vel maioris debet esse quia non licitum est descẽdere: sed ascendere. j. de transla. licet. ⁊. xciii. di. legimus in. fi. iuxta illud. Et ambulabãt de virtute in virtutem ⁊c. de pe. di. ii. dum sanctam ecclesiam. sed si intelligas q̄ iste ut heremita tunc abbas esse nõ potest: qz heremita proprium habet. ar. xix. q. iii. §. ecõtra paulus. sed monachus proprium habere non potest. j. de sta. mona. cuz ad monasteriũ in fi. credo q̄ iste fuit de heremo qõ sic appellat ⁊ est in tuscia: ⁊ sunt albi monachi: cui subsunt camandulenses: ⁊ illi de sancto damiano iuxta pontem ferreum.

e ¶ Postulantes: sed quare dicit postulantes: nõne poterat eligi. Dicas q̄ primum monasteriũ de pellicia erat alterius ordinis. vel ille monachus erat in minoribus ordinib⁹: ⁊ ideo debuit postulari: vt dictum est. s. de postu. prela. c. vl. vnde dicit in fi. sicut canonice facta est: vnde videtur q̄ competentius poneretur in ti. precedenti. sed licet dicatur postulantes: non tamen credo q̄ fuerit simplex postulatio sed electio: ⁊ hoc satis innuitur ex eo quod dicit eandẽ ordinationẽ postulasti a se. ap. cõfirmari: ⁊ ex eo q̄ papa dicit nos eam cõfirmam⁹. si enĩ fuisset simplex postulatio papa nõ diuisset confirmam⁹. sed diuisset ipsaz admittimus vel non approbam⁹. s. ti. pri. bone. i. ⁊. c. bone. ii. ⁊ sic bene ponit hic.

f ¶ Cõfirmamus: sed nũquid sufficit i hac dispensatõe cõsensus solius episcopi: ita: sed ad cautelam cõfirmatur. iste enim dubitabat an posset hoc facere. ⁊ ideo papa respõdẽdo cõfirmat factũ ipsius: alias ipse papa diuisset: ⁊ nos postulationez admittim⁹: sed ipse solũ cõfirmat factũ epi: vel ideo qz forsitã suberat dño pape nullo medio. ar. ad hoc. lviii. di. c. i. ⁊. ii. sed ista lra videt cõtradicere ibi: tu vero postulationi ⁊c. dicit vt. s. dictum est.

Cum terra. ¶ Non valet consuetudo per quam collegium ad alterius voluntatem tenet sibi eligere prelatuz. h. d. vel breuius vt in rubro. Et diuiditur. primo ponitur decisum exordium. scõo narratio ibi: sicut. tertio petitio ibi: quia igitur. que tria facit. primo cãm reddens damnat consuetudinem. scõo statuit ⁊ statutum declarat ibi: statuentes. tertio permittit ⁊ permissionez determinat ibi: quo facto. ab. si.

g ¶ Terra. s. hierosolymitana.

h ¶ Funiculus. idest portio.

i ¶ Consuetudinis: no. cõsuetudinẽ cõtra libertatez ecclesie nõ valere. de hoc dicitur. s. de consue. c. i. ⁊. c. vlt.

k ¶ Conuentualib⁹: iõ dicit cõuentualibus qa vbi est vnicus sacerdos patronus debet eligere. j. õ iurepatro. nobis. ⁊ xvi. q. vlt. decernimus.

l ¶ In quo. scilz in ecclesia cui preesse debet i capitulo sm consuetudinẽ loci illius si q̄mode fieri potest alias vbi melius obtulerit se facultas. xcv. iii. dis. in noie domini. xii. q. ii. preceptum. ⁊. j. e. q̄ sicut.

m ¶ Diligentiã: hic sumitur argu. q̄ eligẽtes possunt alium eligere p̄ma electione non reprobata per superiorez. sed contra. s. e. cum in cũctis. ⁊. j. e. inotuit. ⁊. s. eo. cõsideraumus. j. õ concess. preben. c. post electionez. Quod hic dicitur sic potest itelligi diligentiaz inquisitionis apponant ⁊c. non aliuz eligendo statim: sed querẽdo aliquez idoneuz quez eligãt alio reprobato: ⁊ hoc itelligitur post reprobationẽ alterius: vel cũ sub ea conditiõe eligunt si primus non obtinuerit. arg. lxxv. di. archi. florentinũ. Et scõa electio expirabit p̄ma obtinente sicut fit i substitutione. C. de ep̃u. ⁊ alijs substi. post aditaz. arg. ad ℞. lxi. di. studij. Et loquitur de ignorantibus vitium electi ⁊ diligentiam adhibentib⁹: alias priuarent ipso iure potestate eligendi. s. e. cuz in cunctis. ⁊. s. e. inotuit. ⁊ ita scripsit ℞ lau. hodie vero nõ valet electio

---

personas nomiet latenter auribus patriarche vel principis exprimendas: vt sic alterius eligẽde: vel totius electionis penitus irritãde idẽ patriarcha vel princeps plenariã habeat facultatem. ℣ Quia igitur hoc redundat in grauẽ perniciem ecclesiastice libertatis: prescriptam consuetudinis prauitatem sancimus penitus abolendam: statuentes vt forma electiõis canonice in omnibus cõuentualibus[k] ecclesijs obseruetur: videlicet vt quum debet ecclesie consuli pastoris regimine destitute: electores in vnum locum in quo[l] fuerit electio celebranda cõueniant ⁊ etiam inuocata spiritus sancti gratiã personaz nominent. q̄ si in persona fuerit vel in electionis modo peccatuz: tãdiu in electione diligentiam[m] inquisitiõis apponãt: donec vacãti ecclesie de persona idonea valeant prouidere. ℣ Quo facto non prohibemus quin regis seu patriarche qui pro tẽpore fuerit requiratur assensus: sed propter hoc ipsam electionem nolumus impediri. ¶ Dem.

¶ Electus cõfirmatus nõ ꝓsecratus põt ea que sunt iurisdictiõis nõ aũt ea que sunt ordinis epalis.

¶ Rãsmissam: ⁊ infra. Quesiuisti qd faciẽdũ sit tibi super eo q̄ clerici tue dioce. cũ p̄ suis excessibus suspẽsionis vel interdicti vel excõicatiõis sñia pcellunt: paruipẽdẽtes eã dimittũt ecclesias ⁊ transferũt se ad mercamõia[n] laicoz. nõnulli quoqz ipsorũ habitu clericali postposito[o] vestes induunt laicales

---

per vota conditionalia. vt in decreta. Inno. iiii. j. eod. que incipit in electionibus. sed videtur ex ipsa littera q̄ alius sit intellectus. Et littera sic exponitur q̄ si in persona scilicet eligenda de qua inter electores fit mentio ad eligendum nominato ante electionez factam: vel in electionis modo: quia forte non interfuit omnes qui debent interesse: vel non seruatur forma sm antiqua: vel secundum noua iura i ecclesijs cathedralibus ⁊ abbatijs: quam habes. j. eo. quia propter tandiu in electione facta seu facienda siue in tractatu electionis ⁊ sic tandiu deliberent ⁊ inquirant de persona idonea quousqz ipsam inueniant ⁊ tunc demum ipsum eligant ⁊ sic satis plane sonat etiam littera. Hodie vero videretur seruanda forma etiam in conuentualibus ecclesijs omnibus: que traditur. j. eo. quia propter. licet videatur loqui de cathedralib⁹ ex verbis illis ecclesie viduate. quia ille sole dicuntur viduate: quia ibi dicitur vinculum coniugale contractum: in alijs inferioribus non illa sed tamen hodie extenditur ad omnes licet improprie dicantur viduate tamẽ quo ad multa viduate dicũtur ex quo prelatum non habent qui possit negocia illorum procurare ⁊ quod sic littera exponenda sit: patet ex eo q̄ dicit personaz nominet q̄ p̄ nominationem nõ fit electio.

Transmissam. ¶ Pertinet ista de cre. ad ℣am partem rubrice .i. de electi potestate. ⁊. h. d. aliter q̄ in rubro. Per cõfirmationem electionis nõ transfertur potestas exercendi ea que sunt ordinis. ille enim trãsferuntur per cõsecrationem. Et diuidit: qz primo ponit cõsultatio i secũda respõsio ibi respõdemus. ab. si.

n ¶ Mercimonia: quod non licet ante clericatũ bene licebat. lxxxviij. di. fornicari. ⁊. xxxi. di. lex cõtinẽtie.

o ¶ Postposito: vnde ipso facto priuilegium clericale perdere debent: nec ab ecclesia debent defendi. j. de vita ⁊ bone. dc. c. vlt. quia indignus

est illis ab ecclesia subueniri per quos constat scandalum in ecclesia generari. ĵ. ne cle. vel mo. c. sacerdotibus. ꝛ hoc est verum post admonitiones vt. ĵ. de vita ꝛ bone. de. c. vlt. ꝛ. ĵ. de sen. exco. in audientia. ꝛ in parte decisa pmittitur de admonitõe.

a De talibus. ſ. pertinentibus ad iurisditionem: puta sicut est iudicare excõicare corrigere iuramenta recipere a vasallis confirmare inuestire beneficia conferre ꝛ ꝓsimilia que cõsistunt i iurisditiõe. s. e. nosti. ĵ. de transla. c. i. hec omnia i cõfirmatione ꝓsequitur electus. ea vero que sũt ordinis sicut ꝛ clericos ordinare crisma ꝓficere depositio clericorum benedicere virgines ꝛ ecclesias ꝛ altaria cõsecrare ꝛ similia conferuntur in consecratione episcopali ĵ. e. q̃ sicut. §. preterea. ꝛ. lxviij. di. q̃uis corepiscopi. ꝛ. ar. ĵ. de transla. iter corporalia. quia ante consecrationez quasi vidua dicit ecclesia ꝓpter huiusmodi vt ibi dicitur: ꝛ sic iure cõmuni poterat illos clericos corrigere ac punire. ber.

Cum inter.

Prio narrat factum. secundo diffinit articulum de quo cõstabat ibi: nos attendẽtes. tertio ibi. Sane illud de quo nõ cõstabat diffiniẽdum cõmittit. ab. si.

b Coegit: q̃ ius eiusdem forsitan magis vacillabat q̃ alterius partis nec poterat sine magnis sumptibus finẽ imponere liti imo certe ipse idem si dubitaret vt diffideret de iure suo debebat renunciare liti. s. ꝺ postu. bõe. ꝛ. ĵ. ꝺ simo. per tuas. nec dolum facit qui rem deserit vt litẽ effugiat. ff. de ali. iudi. mu. causa fac. itez si. §. i. vt coegit ꝓpẽ bonũ pacis. ĵ. de spon. ex litteris. ꝛ credo q̃ non fuit absoluta coactio sed conditionalis.

c Dum viueret: licet enim prioratus non sint monachis confirmandi. ĵ. de confir. vti. vel inuti. porrecta. si tamen electi canonice fuerint: non sunt remouendi sine causa. ĵ. de sta. mona. monachi. de hoc no. in illa ꝺ cre. porrecta.

d Inuitus: ꝛ sic factus est volẽs quia coacta voluntas est volũtas. xv. q. i. merito. ꝛ. xxiij. q. iiij. displicet.

e Obtinere: imo prout in integra continetur ipsum. r. seniorem verberauerunt ꝓpter quod fuerunt interdicti a quodam cardinali: vt in littera cõtinetur. ipse vero. r. nihilomin⁹ appellauit ne eligerent ꝛ tñ elegerũt ad uersariũ suũ. s. r. iuniorẽ qui fuit ab episcopo loci bñdict⁹ ideo appellatõ eius nõ tenuit q̃ renũciauerat iuri suo.

f Quod ex consensu: sed nonne eo ipso q̃ alij non seruabant compositionem poterat redire iste ad ius suum pristinum: ita videtur. ĵ. de pac. cum pridem. ꝛ. ĵ. de renunc. sane. ꝛ. ĵ. de iureiur. c. iii. ꝛ. ff. de con. causa da. causa non se. si quis accepto tulerit. ꝛ si filius impugnat testamẽtum patris in quo mater est instituta heres restituitur matri actio de dote que cõfusa erat per aditionem hereditatis. C. de inof. test. si maritus. ꝛ si mulier iuuetur velleiano restituitur actio creditori in antiquum debitorẽ. ff. ad velleia. si mulier. preterea simplici pacto non tollitur actio prima. C. de transac. situe. nec debet ei fides seruari qua contra pacta versatur nisi cum actio est odiosa. C. de transac. cum mota. ꝛ nisi in criminibus. C. ad turpil. quãuis. sic ergo videtur q̃ sua intererat appellare: vt. ii. q. vi. nõ solent. vel si actio sublata fuit saltem danda fuit actio de dolo. C. de dolo. cum proponas. potest dici q̃ actum fuit inter partes vt si altera pars resiliret a pacto: soluta pena ei staretur. ff. de transactio. ei qui fidem. sed hoc non credo: nec hic colligitur. vnde dicas q̃ vbi compositio intercedit ꝛ pure renunciat aliquis iuri suo postea non auditur vt hic. ꝛ. ĵ. de renũc. in presentia. ꝛ. vij. q. i. q̃ periculosuz. ꝛ remittentibus actiones suas non est dandus regressus ad eas. ff. de edil. edic. queritur. §. si venditor. Et no. q̃ qui renunciat spirituali iuri siue beneficio: pure ꝛ sine aliquo pacto debet renunciare. alias si monia cum esset quia non habet ibi locum renunciatio sub modo vel sub conditione. ꝛ inde ẽ q̃ nõ potest redire ad primũ ius. ſz in trãsla. vel i pacto secus est. cum ibi admittatur talis cõtractus do vt des facio vt facias: vel facio vt des. quod locũ nõ habet in spirituali beneficio. ĵ. de transac. super eo. si dicas: quare non fuit iste. r. auditus super priori beneficio sicut ibi. ĵ. de pact. cum pridem. ꝛ. ĵ. de renun. sane. respondeo quoniam iste non habebat actionem ad agenduz. ꝛ nemo sine actione experitur. ff. de nego. ge. si pupilli. §. videamus. tum quia pure renunciauit vt dictum ẽ: tum quia recipiendo custodiam ꝛ prioratum etiam iuri suo in totum renunciauit: ꝛ quia ipse iudicis officium non implorauit sicut in illis cum pridem. ꝛ. c. sane. propter quod auditi fuerunt ꝛ restituti ad agendum.

g Deposit⁹ ꝛ capituluz: quibus forte negocium cõmissum fuerat: quorum litteris bene creditur. xix. q. iij. statuim⁹ ꝛ. lxviij. di. in nomine patris ꝛ filij in fi.

b Ep̃scopus: hic concurrũt due presumptiones. s. factum episcopi: ꝛ scriptura prepositi ꝛ capituli. ꝛ factũ legati facto episcopi creditur. ĵ. ꝺ re iudi. sicut ꝛ. ĵ. de renun. in pfitia. ꝛ. ij. q. vij. hoc etiaz placuit. vnde nõ est verisimile q̃ etiam suspẽsũ ꝛ a suspensis electum benedicere vel confirmare. In contrarium presumitur ex litteris prepositi ꝛ capituli quibus etiam creditur per iura predicta ꝛ ita circa idem factum quãdoqz habentur varie psumptiões. lvii. distin. si quis in egritudine. ꝛ. ff. de in integ. restitu. diu⁹. ꝛ ar. ĵ. de psump. litteras. ibi tamen vna prepõderat alteri hic

dentes q̃ ex consensu⁹ compositionis recepte ius si quod sibi competerat. r. senior amisisset: ac p hoc ne monachi ad electionem procederent de iure minime appellare potuisset: cum nisi quorum interest audiri nõ soleant appellantes: ap. illaz dicimus legitimam non fuisse: vnde per eam electio non potuit impediri. Sane quamuis prepositus⁸ ꝛ capituluz constantien. ꝺ interdicto quod cardi. posuerat in suis litteris inseruerint: quia tamẽ per id q̃. r. iuniori diocesanus episcopus⁹ munus benedictionis impendit⁹: ei videtur quod premisim⁹⁸ obuiare: vnde q: vl scriptura facto vel factum scripture preiudicat⁹: nec ꝓbatum fuit licet obiectuz q̃ ab interdictis electio fuerit celebrata: ipsam non potuimus irritare: ꝛ infra. Ideoqz cãm ipsam vobis duximus committendaz: vt si cõstiterit q̃ electio fuerit facta a suspensis⁹⁹: ea oĩno cassata⁹: ipi mõasterio post satisfactionem cõdignã suspensionis ꝛ interdicti sñia relaxata de persona idonea cõsulat⁸.

Item. c. penneñ.

Si electus nõ habet sufficiẽtez sciam vel ante cõfirmationem administrat eius electio cassari ꝺz.

Qualiter post obituz: ꝛ infra.

Verum quoniaz electus a vobis ante cõfirmationez administrationi⁹ episcopatus se irreuerẽter immiscuit recipiendo tam a clericis q̃z a laicis iuramenta: non attendens q̃ ꝺm apostolum nemo

neutra: ꝛ ideo papa mandat inquiri de illo interdicto.

i Impẽdit. quare ꝓsumitur q̃ electio illius fuit canonica.

k Premisimus: de suspensione ꝛ interdicto a cardinali posito.

l Preiudicat: sed quia nescimus vtrum istorum alteri preiudicet ideo absoluimus reum: quia in rebus dubijs promptiores debemus esse ad absoluendum q̃ ad condemnandum. ĵ. de probatio. ex litteris. ꝛ. ĵ. de fi. instru. inter dilectos in fi. hic secus factuz fuit.

m A suspensis. §. de consue. cũ dilectus. vbi de hoc satis dictũ est.

n Cassata. i. cassa nũciata: q: suspẽsi eligere nõ possint.

o Consulatur: intellige q̃ per capitulum fiat electio: ex quo non dicit p quos. si enim papa voluisset monasterio per alios prouideri illud mandasset sicut fieri consueuit. vnde mandat illos primo absolui a sententijs suspensionis vt postea eligere possint ꝛ sic sunt restituti ad eligendum. alias cẽt secus. ꝛ. r. seniori restituti fuerunt custodia ꝛ ꝓratus vt contineꝯ in integra.

Qualiter. Primo ponitur decisum ex ordiñ. scõo factũ ibi: verũ. tertio electionis cassatio ibi: postquã. ab. si

p Administrationi: sic. ĵ. de preben. cum iam dudum. ꝛ. ĵ. e. bone memorie. sed contra. ĵ. e. q̃ sicut. ꝛ. c. nihil est. §. vlt. hoc ius commune: illud dispensatio: vt ibi patet: ita tamen q̃ de rebus temporalibus nihil penitus alienent. Et ideo illud introductum fuit quia si nimia subtilitate circa ꝺ uteremur subtilitas in pniciẽ ecclesie verteretur. C. ad trebel. l. vlt. Et dixit hic lau. q̃ si electus ante cõfirmationem aliquid disposuit de rebus ecclesie vt salue essent: quia erant periture ꝛ hoc non fecit tanquam prelatus sed tanquam simplex canonicus non vitur ob hoc administrasse ꝛ ei non debet nocere. ff. de acqui. here. pro herede. ꝛ. C. de tu. qui non satis. tutor. ꝛ. l. in dubiũ. cautius tamẽ faciet si abstineat si ẽ aliquis alius qui hoc facere possit. quia etiam qui minimã pticulã de hereditate attigerit administrasse videt⁹. ff. de acqui. here. si seruuz. §. si quis seruus. ꝓpter ꝺ cassata est hec electio: ꝛ quia nõ erat cõuenientis scie.

a Conueniēs. bene dixit ꝓueniens: qz sūz iste ꝙ sit ꝓueniētis scie lz non sit eminentis. ℟. c. cum nobis olim.

b Quicquid ex ea. C. de leg. nō dubiū. xij. q. ij. aliēatiōes. xx. di. c. vlti. arg. ℟ iii. q. vii. ℟. tria. ꝛ. ℟. verū. ꝛ. j. de iurepa. consultationibus. hoc intelligit cū credat ius habere patronatus: secus ibi.

Az inter uniuersas.

Legitur duobus modis. ℟m primū itellectum hoc intendit. qui vocant ad electionē canonicum non vocandum illum expectare tenētur: nisi per papaz absoluantur ꝛ periculū sit in mora. b. d. ℟m intellectuz glo. lz ℟m aliam lec. cōmunez. b. intendit vt in rubro. primo dicise ponit supplicationē capituli quaz iustificat. ſcō causaz reddens illam admittit ꝛ capitulum instruit ibi: qz vero. ab.

c Ad decanum: no. ꝙ absite decano potest electio fieri lz sit honorabilior ps capli. j. ℟ ꝛce. ꝓben. post electionē i pte dcisa.

d Nominare. ꝛ male mādauerunt vt sequitur: quia eos expectare nō tenētur: vt. j. dicit. qz periculosa est mora.

e Dierum. xx. miliaribus ꝙ dicta computatis. ff. de verbo. sig. l. iii. ꝛ. ff. si quis cautio. l. i. ꝛ. ℟. de rescrip. nōnulli. vbi de hoc satis dictū est.

f Remoti: a quo remoto loco absītes vocandi sint colligit ex trib⁹ qz vocāt tā a remoto loco quātum est a mediolano vsqz ad genuam. l. iij. di. quāto. sed non debent vocari a taz remoto loco: quantū est a capua vsqz ad palermū: vt hic dicit. ꝛ quia vocandi sunt vbi sine periculo vocari possunt. j. e. ꝙ sicut. ℟. si autem. sed videtur ꝙ omnes qui sunt in eadem prouincia sint vocandi cū tlle presentes dicantur. C. de prescrip. lon. tem. l. vlt. ꝛ. j. eo. coram. alias non valet quod faciunt ꝓsentes. j. e. ꝙ sicut. ꝛ. c. bōe memo. ij. ꝙ omnes ō ꝓuīcia sint vocādi habes. j. e. in genesi. in huiusmodi vocationibus ꝙ electionibus faciendis credo ꝙ stāduz sit potius consuetudini vt dicitur in illa decre. i genesi. q̄ dicit ꝙ de toto regno francie vocant ad electiones de ꝓsuetudīe generali i aliis negocijs ecclesie sufficit qō facit maior pars ꝑncipiuz. x. q. ij. hoc ius. dūmodo maior ps siue due siue tres sint presentes. ff. quod cuiusqz vni. plane. ꝛ. l. nulli. nec vocātur absentes in talibus vt ibi hoc ius. ber.

g Cognouerūt: vñ vocari nō debuerūt: quia si sciuit certiorari: nō debuit. ff. de ac. emp. ꝛ ven. l. i. in fi. vnde statiz debebant venire ad tractandū de cōi vtilitate. C. de decu. curiales. j. li. x. itē nec ille est expectandus qui ꝓcurat ne ad cuz citatio veniat: quia latitat. ar. ff. de euic. si dictum. ℟. si ꝓsentem. ꝛ. j. vt lit. nō cōte. qm̄ frequēter. ℟. i. credo tñ ꝙ vocandi sunt dūmō sint in tali loco vnde sint vocandi: licet sciant ecclesiam vacare.

h Reuersi: sicut quidā sunt reuersi sic alij poterunt redire. xxiij. q. iiij. displicet circa ꝑn. ar. ꝓtra. ff. de arbi. si cum dies. ℟. pe.

i Assumatis: alijs absentibus ꝛ tamen miserant ꝓ illis vt ad faciendam electionem cum eis venirent. sed pone ꝙ non habuissent isti mādatum a papa ad eligendum: nunquid poterant isti eligere ante terminū prefixum illis absītibus quos vocauerant. videtur ꝙ sic. ar. huius. c. quia non tenebantur vocare illos vnde possunt mutare voluntatē sine alioz ꝓiudicio. ff. de re. iur. nemo. a contrario sensu: cum eorum nō interfit. ff. de condi. ob causam da. si pecuniaz. ꝛ. ff. locati. l. pe. ꝛ. j. de deposito. c. ii. ℟. ij. ꝛ. ff. depos. l. i. ℟. pe. ꝛ. j. ō preca. c. fi. ꝛ. j. de instī. cum venissent. ¶ Preterea hoc faciebant de gratia ergo possunt illaz reuocare quādocūqz volunt. ℟. de postula. bone memorie. quia ius non videt acquisitum. j. de ver. sig. abbate. ꝛ. q. iii. quia cognouimus. sed contra videtur: quia ex quo admiserunt illos vocando ad electionem: iam non possunt reuocare. j. e. cum vintoniensis. ꝛ. j. de his que fi. a prela. c. vl. vbi de hoc. ꝛ. ff. de seru. predi. per fundum. ex eo ꝙ nolunt procedere ad electionem sine illis: confitētur se hoc non posse facere eis exclusis. j. de offi. dele. cuz super. ꝛ res de facili ad suam naturam reuertitur. ff. de pac. si vnus. ℟. ꝙ si non totum. ¶ Preterea gratia concessa semel intempestiue reuocari non potest. j. de cōmo. c. vno. ꝛ. ff. de cōmo. in cōmo. ℟. sicut. cum nō decipi sed adiuuari beneficijs nos oporteat vt in proximis iuribus. In casu isto dixit Jo. ꝙ bene possūt eligere cum eos vocare nō tenerent. ar. mihi videtur ꝙ ex quo illos vocauerunt: tenentur illos expectare vsqz ad terminū statutum: ꝛ hoc dico dum modo ex tali expectatiōe preiudicium ecclesie nō contingat vel damnuz aut periculū. si vero mora periculū induceret nō obstāte tunc illa vocatione possūt eligere ꝛ hoc videtur sonare littera. ff. li⁹. c. ibi quia vero mora ꝛc. ꝛ ꝙ isti ꝓcesserūt in capitulo presenti hoc fuit: quia papa eis mandauit. ꝛ quia periculuz timebatur vel imminebat ex mora.

k Regia: si. j. de foro compe. licet. lz ex tali assensu administrare non posset quia non cōsentit in eum tāquam papa: sed tanquaz rex: sic. j. e. ꝙ sicut. ℟. preterea. ꝛ. xx. iij. q. iiij. si ecclesia. i fi. ꝛ. ff. de adop. si pater. ℟. qui duos. Et sic duplex consensus erigitur. ℟. e. cum terra. ꝛ. j. eo. sacro sancta.

Am nobis oli.

Diuiditur. primo ponitur allegatio ℟ electum. secundo ibi: sed contra: allegatio ꝙ electo. tertio ibi: is igitur: ipsius examinatio. quarto ibi. nos: ꝓcuratiōis ꝓmissio. ab. si.

l Innouari: hic allegādo dicit: qz non extenditur appellatio nisi ad ea que illegittime fiunt: ꝛ illa sola cassat. ar. j. ō resti. spo. audita. ꝛ. ℟. ō rescrip. causaz. secus est i tenūciatiōe noui operis. j. de no. ope. nunci. c. i. ꝛ. ij.

m Nulla. talis enim appellatio non valet ne id fiat quod edicto perpetuo cauetur. xxv. q. i. que ad perpetuā. ꝛ. ff. de ap. reci. vel non. l. vlt. qm̄ publice vtilitatis interest vt fiat electio. ff. de no. ope. nunci. ꝛ de pupillo. ℟. si qs rīuos. ꝛ. j. de his que fi. a ma. par. ca. ex ore in fi. ꝛ. ℟. e. cū inter. r.

n Emissam: ab archidiacono ꝛ cōꝑlicibus suis qui appellabāt eo ꝙ q̄dam volebant extra gremium ecclesie eligere. dicebat enī archid. ꝙ q̄diu īueniebatur idoneus in ecclesia nō debebant eligere de aliena: ꝛ ideo appellauit ne fieret nisi canonica.

o Reuocare: nunquid eoipso ꝙ admoniti nolunt redire qui ꝓsentes sunt possunt eligere: videtur ꝙ sic. ar. hic ꝛ. j. eo. ꝙ sicut. ℟. si autez. ꝛ ar. ℟. de postu. bone memorie. ꝛ. j. de testi. i noīe domini. lxv. dist. si forte. j. de offi. dele. cum super. maxime cuz mora in talibus sit suspecta. ℟. e. ꝓri. ꝛ ar. ff. de admi. tu. tutor qui. ℟. i. ꝛ ibi vnus tutor alium nō expectat. ꝛ. j. vt lite nō contest. quoniā frequenter. ℟. i. arg. C. de diuid. tu. l. i. in fi. econtra videtur ꝙ teneantur expectare vsqz ad finem trium mensiuz. ar. ij. q. vj. appellatore. j. de offi. dele. consuluit. ꝛ. xvi. q. iiij. placuit sepe vocandi enim sunt ad electionez. lxiij. di. plebs. ꝛ reus absens debet expectare vsqz ad finem triēnij. C. de iudi. properandum. ℟. huiusmodi autem scientia. ꝛ ar. ff. de excu. tu. non tantuz. ꝛ. ff. de verbo. ob. īsulam ꝛ ita expectabunt vsqz ad finez quousqz eligere possint. Dicit Jo. ꝙ presentes procedere possunt circa finem trium mensium non precipiti festinatione sed moratoria cūctatione. ar. ff. de admini. tuto. tutor qui. ℟. i. ꝛ. j. de offi. delega. consuluit. ¶ Hoc non credo. imo dico ꝙ si maior ꝛ sanior pars vult procedere ad electionem potest vt prouideāt ecclesie viduate. ℟. c. ꝓri. si vocauerint alios ꝓsentes vel absentes statuto eis termino competenti infra quem conuenienter possint venire: ꝛ si non venerīt nec assignauerint iustam causā: quare non veniāt: alij possunt postea ad electionem procedere: qz vel debet venire vel iusta de causa ipedit⁹ cō

stituere aliquem de collegio procuratorem cui vices suas ꝓmittat.j.e.qꝛ ꝓpter.ꝛ est ratio quia mora in talibus est periculosa valde.s.eo.c.pri.ꝛ .j.vt li.nō ꝓtest.quoniā.§.i.ꝛ preterea quod a maiori parte capituli fit: debet valere nisi minor aliquid ostēderit rōnabile.j.de his que fi.a ma. par.ca.cū in cūctis.ꝛ sic obseruaꝫ ꝛ hoc idē dꝫ hic.

a Alienos: ex quo nolunt venire vocati pōt ꝓcedi sine illis: vt dictū est.ar.j.de offi.del.prudentiam.§.adijcimus.

b Manū.lxxviij.di. qd ē cito.xxviij.di.§.i.

c Ex officio: no.b ar. qꝛ iudex pōt supplere etiam de facto: quia papa supplet hic de facto: quādo in causis iudex debeat supplere: ꝛ qualiter dictum est: s.de postu.bone memorie.i.sed in isto casu illud teneas: quia ꝛ si nihil obijciatur electo ille qꝛ confirmat electionez debet iquirere ō modo electiōis an sit canonice facta de persona etiā electi an sit idonea.j.e. venerabilem.alias si cōfirmaret indignuz ipse puniretur ꝛ promotus debet repelli.j.e.ti.nihil ē ꝛ de omnibus talib⁹ debet ex officio suo inquirere cuz sua interfit ne puniatur. Itē ꝛ si in alio casu ex offō suo iudex supplet etiam de facto.j.ō excep.exceptionem.i fi. ꝛ.c.pia.ꝛ quos ꝓhibet ꝓtor i totū prohibet etiam si nō opponatur.ff. de postu.quos prohibz ꝛ in alio casu.ff.de peti. here.l.vlt.fm opinionē pla.

d Litterature: i plato requiritur non solus lfatura: sed etiam qꝛ sit sollicitus ꝛ prudens i tē poralib⁹.xxxix.di.petr⁹ Que scientia exigatur i episcopo habetur.xxiij. di.q epōs.ꝛ.xxxviij.di. q ipsis.ꝛ.c.oēs psallentes.tamen cōueniēs scientia toleratur in ipso. hoc dicit.ꝛ ar.ad b.ff. de edi.edic.sciendū.§. illud.ꝛ.l.si qs venditor .§.venditor.

e Ꝓcuratorē: nunquid per talia verba cō firmat electionez: credo qꝛ sic: suspendit tamē cōsecrationem vsqz ac legitimam etatez. Inno. papa.iiij.dicit qꝛ non: ꝛ cum fuerit in etate legitima debet elegi in archiepiscopum ꝛ papa dispēsat cum ipso: quia cum non esset etatis legitime: papa ipsum concessit in procuratorem ecclesie capuane: ac si esset simpliciter postulatus: alias electionem ipsius denunciasset irritam ꝛ inanem.ꝛ canonici essent eligendi potestate ea vice priuati.s.e.ti.cū in cunctis.j.e.c.pro.si scienter eum elegissent.

f Liberaz: per illud verbum non datur ei potestas male administrandi.xxi.q.i.relatio.ar.C.de inof.testa.si quando.ꝛ.j.e.ecclesia vestra fi. ꝛ licet prelatus procurator dicatur.xij.q.i.§.vlt.ꝛ.c.vlt.j.de dona.fraternitatez. tamen donare pōt si ꝓsuetudo est.j.de dona.cetex.ꝛ.ff.ō dona filiusfamilias: ꝓsiderata ꝓsuetudine loci ꝛ quātitate doni: vt.in.c.pdi cto cetex.ꝛ.ff.qō vi aut clā.l.phibere.ꝛ nō tātū.

Innotuit. C Latiꝰ potest sic sūmari. illegitimus potest postulari nō autem eligi.ꝛ electores nisi probauerint illum ignorāter elegisse incidunt in penas lateranen.ꝛ alij. Et diuiditur: quia primo ponit factū ad electionem faciendam accedere noluerunt: alienos[a] se fecisse videntur. propter quod electiōi a uobis iurta formam mandati apost. concorditer celebrate de iure non posse contradicere videbantur: ꝛ infra. Vobis igitur ꝛ alijs allegatis quandoque contra personam illius quem elegistis nihil dictum fuerit vel obiectum: quia tamen iurta verbum apostoli dicentis: nemini cito manum[b] imponas: debemus attendere diligenter ad ea que circa personam inquirenda fuerāt duximus ex officio[c] nostro sicut decuit procedendum: ꝛ infra. Illius quoque litterature[d] licet nō eminentis tamen conuenientis electus extitit: vt pro defectu scientie sicut plenius intellerimus ab his qui euz melius cognouerunt ab electione non deberet excludi. De legitima tamen etate scire plene non potuim⁹ veritatem: quod cum a multis cuius etatis existeret curauimus indagare a nemine vnquam audiuim⁹ qꝛ annum etatis.xxx.attigisset: ꝛ infra. Nos ecclesie pariter ꝛ persone prouidere volentes ꝛ tam rationes quam canones obseruare: quia propositum vestrum prouidum intellerimus: ꝛ ideo propter vrgentem necessitatem ꝛ euidentem vtilitatē ecclesie capuane: quā in hac parte potius approbamus volumus ipsum firmiter perdurare: prefatum subdi.nostruz vobis in procuratorem[e] concedimus: liberam[f] administrationem ei tam in temporalibus q̄z in spiritualib⁹ committentes.

Idem cantuar.archiepo.

Illegitimus eligi non potest ꝛ postulari possit.

Innotuit nobis qꝛ vigoriē.ecclesia destituta pastore prior ꝛ conuentus eiusdem magistrum .M.archidi. eborac.in episcopuz elegerunt: cuius confirmationem vsque in aduentum ipsius: qui absens eligebatur: ꝛ inscius: distulisti[g] tandem spontanea tibi ꝛ secreta confessione monstrauit qꝛ conscientia eius aliquantis per ex natalibus esset lesa: ꝛ infra. Cuius electionem capitulum petijt per sedē apostolicam confirmari presentato nobis electionis ōcreto[h] subscriptionibus eligentium roborato. Quidam autem suffraganeorum tuorum asseruerunt cum fuisse filium cuiusdā nulitis: ꝛ ab eo ex quadam ingenua[i] ꝛ non cōiugata[k] susceptum. Idez quoqz magister adiecit quod nunquam pater eius habuerat vroꝛez: sed matris eius uirginitatis floꝛez preripuit quasi furtim: ꝛ infra. Quamuis autem canon lateranē.[l] concilij ab alex.p.nostro editus non legitime genitos: adeo persequatur quod electionez talium innuit nullam esse[m]: nobis tamen per eum adempta non fuit dispensandi facultas: cum ea non fuerit prohibentis intentio qui successoribus suis nullum potuit in pte preiudicium generare pari post eum immo eadem potestate functuris: cum non habet imperium par in parem[n]: ꝛ infra. Multa enim in hoc casu dispensationem inducere videbantur: litterarum scientia: moruz honestas: vite virtus ꝛ fama persone multipliciter a quibusdam etiam ex fratribus nostris qui eum in scholis[o] cognouerant approbate. faciebant etiam hec ad id non modicum concors capituli vigoꝛ. electio: peritio populi: assensus principis notum tum: suffraganeoꝛum suffragia ꝛ humilis deuotio confitentis: qui sponte ac humiliter suum maluit confiteri reatum[p] quam lesa conscientia thꝛonum conscendere pastoralem. Habito ergo super hoc diligenti tractatu intelligentes vigorē. capitulum eundem magistꝝ nō humiliter postulasse sed ꝓpoui de potius elegisse: cum ad obtinē- ꝛ electio de habili: secō allegatio pro dispensatione ibi: quāuis. tertio electionis cassatio ibi: habito ergo. ab.

g Distulisti: ꝛ merito: quia nec eius electionem cōfirmare poterat: nisi primo ipse ꝓsentiret electioni sue.j.e.c.pri.ꝛ.j.ō transla.licet.

h Decreto: decretum debet ꝓtinere totam seriem ꝛ formam electionis nomiā eligentiū ꝛ coꝝ cōsensum ꝛ subscriptiōes cuiuslibet in hūc modum. Ego talis canonicus talis ecclesie huic electiōi interfui ꝛ ꝓsēsi: ꝛ ꝓpria mānu subscripsi si scit scribere alioquin alius pro ipso ꝛ nolle illius ꝛ de ipsi⁹ mādato subscribere dēbet.j.ō.sen. ꝛ re iudi.cuz inter vos. Et nomen electi dꝫ ꝓtinere ꝛ ad quaz dignitatem est electus ꝛ qꝛ scriptura illa sit facta per publicaz manum vel per duos idoneos viros.j.de probati.qm cōtra falsam.ꝛ si gillum capituli apponatur.ꝛ hodie etiam debet ꝓtinere inquisitiōem ꝛ volūtates singulorum ꝛ publicatiōes ꝛ collationē ꝛ electionez: ita qꝛ per tale decretum apparcat forma seruatam fuisse: ꝛ illud ō cretuz fm quosdā nō est de substantia electiōis. hodie vero ita est de substantia qꝛ si non fiat publicatio volūtatū ꝛ iquisitio: ꝛ collatio ꝛ electio subsequenter: incontinenti cassatur electio.j.e. cumana ecclesia.ꝛ.c.cum postulatam.

i Ingenua: ingenuus is est qui statiz vt nascitur liber ē. insti. de ingen. in pn.

k Cōiugata: si enim fuisset cōiugata filius esset spurius: nec posset legitimari per matrimoniuz sequens.j.qui filij sint leg. tanta. Quid si contraxisset postea cum ea: nunquid iste posset eligi tanquam de legitimo matrimonio natus: non videtur: qꝛ nō fuit de legitimo matrimonio natus.s.e.cū in cunctis. nec prodest qꝛ res deueniat ad eum casum ꝛc. tempus enim natiuitatis videtur considerari debere sicut tempus electionis.j.eo.dudum.ꝛ arg. xxx.q.v.qualis. vt ibi in virginitate desponsata.ꝛ hoc ita potest dici. Dico qꝛ bene pōt eligi: quia matrimonium sequēs omnia precedentia purgat: ꝛ ille tanquam legitimus est habendus.j.qui filij sint leg.tanta. idez dicitur in capitulo qualis. quia verba sunt intelligenda cuz effectu.j.de cle.nō resi. relatum.

l Lateranen.concilij.s.eo. cum in cunctis.

m Nullā esse: sic ergo patz ex eo qꝛ dicit inuit nullam esse: ꝛ ex eo qꝛ dicit inferius electionē ipsam predicti canonis auctoritate cassatam qꝛ ca non ille.s.e.cum in cūctis est canon late sententie.ꝛ.j.e.cum vinton̄iēsis. Dicit.ꝛ.qꝛ talis electio est nulla ꝛ in hoc est canon late sententie. sed quantum ad aliam penam que imponitur eligētibus non est late sñe sed ferende.ꝛ ad hoc induc it.j.e.quisquis.ꝛ.c.quia ꝓpter. sed hoc non dico: imo quo ad omnia canon est late sñe. sed huic contradicit quod dicit inferius: nec penam infligimus ꝛc.i. nolumus esse infligtam qꝛ parcimus eis ꝛ hoc est quod premisit parcentes non modicum ꝛc.ꝛ illa duo.c.quia ꝓpter.ꝛ.c.quisquis. in alio casu loquūtur vt ibi dicemus.ber.

n In parem. sic.xxi.di. inferior.ꝛ.ff.de arbi. naz magistratus.ꝛ.ff.ad trebel. ille a quo.§.tēpestiuū. nisi se subijciat ei.vt.ff.de iu.o.iu. est receptū.ꝛ.ij.q.vij. nos si incōpetenter. nisi i ōne legatiōis.xvij.di. precipimus. vel delegatiōis.j. de offi.lega.sane.

o In scholis: multū enī operatur noticia scholastica sicut ꝛ militaris.ff.de castren.pecu. miles enī.ꝛ.l.si forte.in fi.

p Reatum.i.defectum siue ꝓpeccatum: qꝛ ꝛ si nō sit nota delicti: ē no. tamē

defectus impedientis promouendum. ī. de pur. ca. accedens.

a ¶ Permissam. ꝛ sic patet q illegitimus potest postulari. de hoc dictū est. s. de postu. c. vlti. sed nō alias indignus puta suspensus vel qui suspēsionem non seruauit. s. de postu. c. i.

b Ignorantiā: ignorātia crassa ꝛ supina nō excusat. ī. ō eo qui renūc. epi. c. i. vnde ꝑbare debebāt isti ignorantiā quā allegabant vt ḃ dr. lxxxvi. di. ꝓposuisti. crassa fuit istoꝝ ignorātia: qꝝ ipꝛouide ipꝰ elegerūt ñ regrētes de eiꝰ pſōa ab his ꝑ quos certificari potuerunt. xxxvii. dist. §. vlt. ꝛ. ī. ō re. iu. c. penul. ꝛ. ff. de iu. ꝛ fac. igno. l. regula. ꝛ ideo debebāt ꝑbare diligētiā adhibitā ꝛ sic ꝑbarēt ignorantiā. bāc ignorantiā poterāt ꝑbare iuramento. ī. de testi. presentiuꝫ. ꝛ. ī. de excep. pastoralis. arg. bo. ī. de scru. c. vnico.

c Ad petendaꝫ: alias si fuissent missi ad eligendū simpliter bene potuissēt postulasse. ī. e. in causis.

d Susceptionē. per hoc videtur solui qō ōnicalis qua q̄ritur si epō depositō canonici eligunt alium antequā recipiant lras pape quibꝰ restituitur deposit⁹. ar. ē ḃ ꝑ restituto. viii. q. vl. c. vl. C. ō mā. pn. l. vna. ī. de prebē. inter cetera. ar. cō tra. vii. q. i. eos qui. ff. ō decu. l. ii. ī. de renūci. ex trāsmissa. ꝛ. C. de nup. neqꝫ.

e ¶ Presentare: sic patꝫ q̄ metropolitanus nō pōt cuꝫ illegitimo dispensare: ex quo illū sibi precepit pñtari. ar. ꝙtra. ī. ō cor. vitia. cum de tua. ber.

Quiter canonicos.

¶ Nōt aliter summari nō possunt electores in preiudicium electi ꝙmittere. sꝫ si ꝙsenserit electiōi sue vel ꝙsentire velit nō obstante laudo ī cōtrariū lato est ꝙfirmādus si aliud canonicū sibi nō obsistat licet nō sit de gremio illius ecclesie: quātūcunqꝫ ob cām amaiori ꝑte fuerit appellatū ꝛ in hoc vltimo est iste ter. multū nota. Diuidit. naꝫ primo factū pōit ꝛ ptiū allegatōes: scōa ibi: discretiōi: diffiniēdū ꝙmittit. ab. dum dispensationis beneficiuꝫ ꝓcedendum fuisset nō per electionē inhibitam sed per postulationem pmissam[a]: electionem ipsam predicti canonis auctoritate cassatam denunciamus irritam ꝛ inanē. parcentes nō modicū vigoꝝ. capitulo q̄ eis nec penam infligimus exꝑssam in canone supradicto. Nec ꝑbare cogimus ignorātiā[b] quam allegant. Et quāuis post cassationeꝫ huiusmodi nobis fuerit supplicatum vt dignaremur cum eo misericorditer dispensare: supplicationem huiusmodi que nomine capituli non fiebat: cum non ad postulandam dispensationem sed petēdam[c] confirmationem ipsius fuerint nuncij destinati: ad presens nō duximus admittendam. decernentes irritum ꝛ inane quicquid super ordinatione ipsius episcopatus ante susceptionem[d] litterarum nostrarum fuerit attentatum. q̄ si vigoꝝ. capitulum eundem magistrum ꝑpter prerogatiuam meritorum ipius duxerit postulandum: postulationem apud se. ap. presentare[e] procuret.

Item genuen. archiepo. ꝛ placētino ꝛ bobien. epīs.

Electus a maiori parte capituli si est idoneus ꝛ cōsenserit vel cōsentire velit: etiam si nō sit de gremio ecclesie: refutari non potest.

Quiter canonicos saon. super electione pontificis questio verteret ad se. apo. s. subdia. saon. ꝛ. i. procurator capituli[f] accesserunt: ꝛ infra. ¶ Proposuit autem ꝓcurator predictus q̄ singuli requisiti cōi assensu in basten. prepositus excepto ꝑdicto subdia. ꝙuenerūt. quo in sua duricia ꝑmanente aliorum ꝙsensus redactus fuit in scriptum publicuꝫ cōsequēter. Ceterū ꝓ parte altera fuit propositus exaduerso: q̄ cum septem eēnt canonici saon. in capitulo se receperunt de futura electione pontificis tractaturi: sed archid. archipresbteroꝝ ꝑpositō dictum basten. ꝑpositum noiantibus fuit a ꝑfato. s. obuiatum asserente ipsuꝫ morbo epilētico[g] laborare: ꝑ quo alia vice tā quā ibabilis fuerat recusatus[h]: nec ad aliam[i] ecclesiā debere fieri transitum donec reperiret idoneus in ecclesia saon. ꝛ infra. ¶ Post hec archipsbyter ꝑ pte altera de rato vt dicebat litteris ꝑmunitus: Ipsi vero. s. ꝓ parte sua in mediolan. archiepm cōpromittere curauerunt. qui magistrum. g. modicen. canonicū eis dedit in epm ꝛ ꝙfirmauit[k] ꝛ infra. ¶ Di. v. mandamus quatenꝰ cum constet electionē de ꝑpositō memorato a maiori ꝛ sanioꝝ parte capituli celebratam fuisse publicatam etiā ꝛ subscriptam[l]: si dictus prepositus eidē electioni consenserit: vt per mutuuꝫ ꝙsensuꝫ eligentium ꝛ electi quasi coniugale[m] vinculum spūaliter sit contractuꝫ: nisi sufficienter sit ostensum eundem morbo epilentico laborare super quo contra ipm dicitur appellatū: vos non obstante ap. obiectu: si q̄ ex alijs[n] causis superius memoratis ꝑponitur interposita: cum eas ꝑ curatoꝝ predictoꝝ q̄ singulos requisitos cōi assensu in basten. prepositus excepto ꝑdicto subdiacono. ꝙuenerūt. quo in sua duricia ꝑmanente aliorum ꝙsensus redactus fuit in scriptum publicuꝫ cōsequēter. Ceterū ꝓ parte altera fuit propositus ex aduerso: q̄ cum septem eēnt canonici saon. in capitulo se receperunt de futura electione pontificis tractaturi: sed archid. archipresbteroꝝ ꝑpositō dictum basten. ꝑpositum noiantibus fuit a ꝑfato. s. obuiatum asserente ipsuꝫ morbo epilētico[g] laborare: ꝑ quo alia vice tā quā ibabilis fuerat recusatus[h]: nec ad aliam[i] ecclesiā debere fieri transitum donec reperiret idoneus in ecclesia saon. ꝛ infra. ¶ Post hec archipsbyter ꝑ pte altera de rato vt dicebat litteris ꝑmunitus: Ipsi vero. s. ꝓ parte sua in mediolan. archiepm cōpromittere curauerunt. qui magistrum. g. modicen. canonicū eis dedit in epm ꝛ ꝙfirmauit[k] ꝛ infra. ¶ Di. v. mandamus quatenꝰ cum constet electionē de ꝑpositō memorato a maiori ꝛ sanioꝝ parte capituli celebratam fuisse publicatam etiā ꝛ subscriptam[l]: si dictus prepositus eidē electioni consenserit: vt per mutuuꝫ ꝙsensuꝫ eligentium ꝛ electi quasi coniugale[m] vinculum spūaliter sit contractuꝫ: nisi sufficienter sit ostensum eundem morbo epilentico laborare super quo contra ipm dicitur appellatū: vos non obstante ap. obiectu: si q̄ ex alijs[n] causis superius memoratis ꝑponitur interposita: cum eas

diligat de sua ecclesia ꝛ sic intelligit illa iura. lxi. di. obitū. ꝛ. c. null⁹ innitis. lxxv. di. florentinū. Item ꝛ Jo. dixerūt q̄ semp ualet electio ō ꝑpa ecclesia a minori ꝑte facta etiā a duob⁹. ar. ꝑdictoꝝ decretoꝝ. ꝛ. lxiii. dilas. ꝛ. C. de epi. ꝛ cleri. in ecclesijs. ꝛ. ī. de cle. peregri. c. vl. ꝛ. vii. q. i. de niqꝫ. ꝛ qō dicit hic est allegatio sed iō hic obtinuit electio ō aliena ecclesia qr minoꝝ ps vnū elegit sed obstat. ī. e. in causis ꝛ illud dicūt pp formaꝫ mādati: vt ualeret postulatio ō aliena ecclesia electiōi de ꝑpria. Tandirit ꝛ melioꝝ: vt mihi vr q̄ electio facta maioꝝ ꝛ sanioꝝ ꝑte capli prenalꝫ vndecūqꝫ siue de sua ecclesia eligāt siue de alia dūmō aliō canōicū ñ obsistat. ꝛ hoc satis bñ colligit ī hac decr. qꝝ pp rō nē illā quā hic allegabat. s. subdiacon⁹ friuolaꝫ reputauit ꝛ ꝛ ideret illi soli de morbo epilētico: vt ī. dicit nō obstāte appellatiōe si q̄ ex alijs supi⁹ mēoratis cāis cū eas friuolas xē. ꝛ. s. e. lꝫ. ī fi. ꝛ optīe fac. ī. e. qꝝ pp. vbi dicit. Js eligat in quem maioꝝ ꝛ sanioꝝ ps xē. nō distinguēdo de q̄cūqꝫ ecclesia. ꝛ. c. ī geneſi. ꝛ. c. eccl̄ia vfa. vbi dr. q̄ electio debet fieri a maiori ꝑte capituli. Quid rīdebis ill̄ capl̄is. lxi. di. null⁹. ꝛ. c. obitū. ꝛ illi. c. florētinuꝫ. Dicas q̄ vex ē q̄ ita deberet fieri: ꝛ hōe stū esset ꝛ de iure ē: si tñ maioꝝ ps aliter facit valet qꝝ in hoc renunciauit iuri suo qō in fauorē porum fuerat introductuꝫ nā ꝛ optim⁹ eligēdus ē ꝛ melioꝝ. lxiij. di. metropolitano. ꝛ. xxv. dist. §. nūc aūt. ꝛ. viij. q. i. lꝫ ergo. ꝛ tñ tolerat dūmodo sit sufficiēs. s. e. cum nobis oli. ꝛ. ī. e. cū dilecti. vbi multi meliores erāt in eccl̄ia ꝛ sufficit ne malus existat. xvi. q. vl. monasterium.

a Capituli: no. q̄ licet dissensio sit inter canonicos ꝛ quidam agāt contra alios ibi dicitur esse capitulū vbi est maioꝝ pars ꝛ pñt ꝙstituere ꝓcuratorē: ꝛ ille dicetur capituli ꝓcurator ꝛ in ꝙstituēdo talē ꝓcuratorē non requirūtur singuli de capitulo: sed tñ illi qui sunt maioꝝ pars: alias ꝙmitteret falsum si singulorꝝ nomina ibi ponerētur alijs ignorantibus. ī. de his que fi. a pre. sine ꝙsēsu ca. quā to. ꝛ iste ꝓcurator habebit expensas de capitulo: īmo de bonis epatus ī negocio electionis. vt. ī. e. vt preterite. ꝛ de ꝓcur. cum pro cā.

g Epilentico. de quibus habes. xxiij. di. marituꝫ. ꝛ. c. clerici. ꝛ. c. cōmuniter diffinimus.

b ¶ Recusatus: per hoc videtur q̄ crimē in modū exceptionis ꝑbatū in vno iudicio ꝓiudicet in alio. ar. s. e. sup eo. ꝛ. ij. q. i. ꝑhibent. licet enī crimē in modū exceptiōis ꝑbatū nō infamet. ī. de ordi. cogni. cū dilectus in fi. tñ grauat eiꝰ opinionē: vnde inhonestū est admittere talē. ff. de decu. eos. ꝛ. C. de adul. ꝛ si libidine. Jn cā vero criminali bñ repellet testis a testimonio si in alio iudicio esset repulsus. ¶ Probato enī crimine in modū exceptiōis de quo grauata est eiꝰ opinio. ī. de testi. testimonū: sed adhuc ꝑbādū est ipm morbo epilētico laborare: qꝝ nō ꝙstabat illū sic fuisse repulsum per illā allegationē. sed si de hoc ꝙstaret nō deberet amplius eligi. ar. s. de postu. gratuꝫ. vbi cassatur electio illius seu postulatio scōo facta q̄ ꝑmo cassata fuit ꝓp vitiū ꝑsone. ꝛ. s. eo. sup eo.

i Aliā: hic sumit ar. q̄ nō ē electio faciēda de aliena ecclesia: quādiu repit idoneꝰ in eadē. sed pone q̄ maioꝝ ps capituli ꝛ sanioꝝ eligat de alia ecclesia ꝛ minoꝝ de ecclesia sua: que illa ꝛ ualet? Jn hac qō dixit lau. q̄ si due ptes capituli eligunt de aliena eccl̄ia: tenet electio qꝝ due ptes vicē totius capituli obtinēt. s. eo. lꝫ de cuitādo. ꝛ. ī. e. scriptū est in apoca. vbi postulatio facta a duab⁹ ptib⁹ ꝑferē electiōi facte a minoꝝ ꝑte: qꝝ si due ptes capituli nō sūt in ecclesia nō videt capitulū esse. ff. de decre. ab ordi. fac. l. iij. ꝛ. ff. qō cuiusqꝫ vniuer. plane. sꝫ si nō eēnt due ptes: lꝫ eēt maioꝝ ps ꝛ eligāt de aliena ecclesia non valet electio: si minoꝝ ps

k Cōfirmauit: sed nōne eoipso q̄ eligit ꝙfirmasse videt. vt. lxviij. dist. in synodo. ꝛ. ff. de auc. tu. l. i. sed nō est vex. ī. de fide instru. inter dilectos ver. cetex. ꝛ. s. e. cū inter vniuersas in fi. qñ tāquā arbitor elegit. ꝛ tanquā archiepus ꝙfirmauit. ar. ff. qñ ap. sit. l. i. §. solet. sic. ī. e. q̄ sicut. §. ꝑterea. ꝛ. de ꝙcess. ꝑbē. postulasti. sꝫ nūquid pōt irritare ꝑriaꝫ electionem si ꝑ ꝙsecratiōis vel ꝙfirmatiōis ꝑbet ei crimē in modū exceptōis. arg. q̄ nō: qꝝ cū ipsam electionē teneatur defendere eā nō dꝫ impugnare. ar. ī. ō na. ex. li. ven. c. vno. ꝛ. ī. de de. ꝙiug. diuersis fallacijs. ar. ff. de cōdi. ide. frater a fratre. ꝛ. ff. si serui. vē. altius. sed nō ē ita qꝝ tāquā alius ꝙfirmat ꝛ tāquā alius elegit. ar. iij. q. vij. §. tria. ver. item si cōtra patrē pupilli. ꝛ de hoc dixi plura. ar. s. e. cū inter vniuersas.

l Et subscriptam. ar. colligitur hic a ꝙrio q̄ ante subscriptionēꝫ possent recedere electores ab electiōe. ar. ī. de cen. olim. ꝛ. i. q. vij. saluberrimū. ꝛ. lxiij. di. quāto. sed nō est verum. quia postquaꝫ electus est aliquis: non ꝑnt electores mutare ꝓpositum suuꝫ dūmodo ipse electus velit ꝙsentire vt. ī. dicit: īmo etiā añ electionē factā facta publicatione scrutinij variare nequeunt electores. ī. e. publicato. ar. ī. e. in causis. ꝛ. ff. de ser. ru. ꝑ. per fundū. ꝛ. ff. de re. iu. nemo. īmo si nollēt illū eligere in quē maioꝝ ꝛ sanioꝝ ps ꝙsensit: deberēt ꝑ supiorē ꝙpelli. ī. e. publicato. qꝝ illū tenent eligere ex quo iam sic ꝓcessum ē. ī. e. qꝝ propter.

m Cōiugale. sed in veritate ꝙtractū non ē vinculū cōiugale ꝑ ꝙsensuꝫ eligētiū ꝛ electi ante ꝙfirmationē. ī. ti. pri. inter corpalia. ver. vñ cuꝫ nō sit xē. ꝛ. ī. vt lit. nō ꝑte. qñ. §. si vero ī prin. Et iō dicit q̄si qꝝ possꝫ renūciare sine licētia añ ꝙfirmationē pape. ar. ꝑdicte decr. īter corpalia: vt ibi no. ver. sicut aūt. sed hoc iō dicit: qꝝ nō ꝑnt ab ea recedere: ꝛ qꝝ vinculū illud initiatum ē. Et iō quasi contractum. ī. ti. pri. c. vlt.

n Ex alijs. s. qꝝ erat de alia ecclesia ꝛ in eadem erant idonei.

a ¶ Resilire. cõtra. s. de postu. bone. sed aliud est in postulatiõe ⁊ aliud in electione ꝑ quã ius acquirit. viii. q. ii. dilectissimi. Et per postulationẽ ius nõ acquirit. s. de postu. c. pe. imo põt dici q̃ idem est ut si postulatio sit publice facta in scrutinio vel supiori pñtata nõ pñt ab ea recedere. s. õ postu. bone: ut dixi. s. de postu. c. vlt. ⁊ pe.

b ¶ Cõpromiserint: maxime supple q̃ idẽ est ac si ꝓmisissent vt dx. s. q̃ siue ꝓpromiserint siue ñ possunt mutare consensum suum vt dictũ est.

c ¶ Volente vt volũtas impleat necesse ẽ: q̃ vbi ẽ op⁹ facto voluntas nõ sufficit. j. de eo qui mit. i pos. cã rei ser. cõstitutis ⁊ j. de biga. nuper.

Dadum ¶ Prima pars ponit cõmissionẽ ꝓs factã. scõa ibi: ipi vero: ponit iudicum ꝓcessum. tertia ibi: cũq̃: põit vnius partis ꝓparitionẽ ⁊ alteri⁹ ꝓtumaciã. quarta ibi: gestis erasat ꝓcessum nõ plene remissum ob quã causã sub certa forma diffiniẽdi ꝓmittit. Alb. si.

d ¶ Cõscias. no. cõscias eligẽtiũ examinãdas sic cõscia accusatoris. ii. q. vii. si qui sunt.

e ¶ Destinarũt: q̃si ita mãdauit papa q̃ si altera ptiũ nollet q̃ ipsi iudices cãz termiarẽt ⁊ cãz instructã remitterent ad ipm alias nõ fuisset eis licitum recusare.

f ¶ Numer⁹. ex eo quod hic dicit i fine colligitur q̃ numerus ꝑferẽ aucto ritati. j. de ap. cõstitutis nõ enĩ preferenda est dignitas nisi cum numer⁹ est par vel in modicũ excedit. ff. õ pac. maiorẽ et. j. e. ecclesia vestra vbi numerus nõ pfuit. j. õ testi. in nostra. ⁊ de hoc dicemus in illa decre. ecclesia vestra.

g ¶ Dignitate. ecce i q̃bus cõsistit auctoritas. xviii. di. c. i.

h ¶ Et tempore. q̃ ante ordinati fuerunt vel isti tuti in ecclesia. j. de ma. ⁊ obe. c. i.

i ¶ Presentate. ⁊ sic nõ remiserunt cãz sufficiẽter instructã. ⁊ ideo male fecerunt: quia causaz instructam remittere õbuerũt: vt. C. õ ap. ne causas. j. de appella. constitut⁹. C. õ rela. l. i. ⁊ li.

k ¶ Scire. sic. s. e. significasti.

l ¶ Procedendũ. procedit tñ cõtra ꝓtumacẽ in cã ap. j. õ ap. sepe. ⁊ C. õ tẽpo. ap. l. vlt. §. illud. sed hec nõ fuit cã appellationis.

m ¶ Electiõis tpe. ista tria ꝓcipue requirũtur in epo. s. eo. cũ in cũctis. ⁊ no. q̃ in huiusmodi electiõibus tps electiõis spectat an sint tunc idonei. j. de eta. ⁊ qua. cum bone. ⁊. j. de cleri. excõi. mi. postulasti. arg. j. e. auditis. ar. j. s. de postula. bone. j. e. q̃ sicut. §. si aũt. sol. tẽpus electiõis dz spectari ⁊ si tunc non tenuit electio ipso iure nõ põt tractu tpis ꝓualescere vt i pmis ꝓcor. ⁊. xvi. q. iii. §. põt ver. que ab initio ⁊c. si vo ab initio non erat nulla ipso iure sed ꝑ exceptionẽ poterat cassari tũc tractu tpis potest rata haberi ⁊ sic loquũtur ꝓtraria. item ar g. est hic initiũ spectãdũ. i. q. i. principatus. ⁊. xvi. q. iii. si sacerdotes. ⁊. l v. di. precepta. ⁊. j. de ꝓbatio. post cessionem. ⁊. ff. de orig. iu. l. i. ff. de regu. iur. quod ab initio. ff. õ mino. deniq̃. §. i. ff. de pub. iudi. is qui. ff. de iurisdi. om. iudi. cum quedam

friuolas reputemus: electionẽ confirmetis ipsius: nõ obstãte q̃ post talẽ electionem a prefato archiepiscopo ꝓponitur esse factuz: etiam si a partibus in eũ fuerit cõpromissũ cũ lectores a tali electione sic resilire[e] nequiuerit. Quod si electores illius nõ compromiserint[b] i archiepiscopum memoratum: etiam si dictus prepositus nondum electioni de se facte consenserit: eo tamẽ consentire uolente[c] dummodo a morbo sit imunis obiecto: uos electiõez ipsius nihilominus confirmetis.

Item pnestino epo. ap. se. lega.

¶ Electus a maiori ⁊ saniori pte capituli si est ⁊ erat idoneus tempore electionis cõfirmabitur: si aũt erat idignus in ordinibus sciẽtia vl' etate ⁊ fuit sciẽter electꝰ: electꝰ a miori pte si est dignus cõfirmabitur. b. d.

Dadum ad audientiam nostram questione perlata peruenit: q̃ cuz uacãte prepositura colonien̄sis ecclesie in duo se uota eligentium diuisissent causam iudicibus duximus committendaz: ⁊ infra. ¶ Ipsi uero partes ad suaz presentiam cõuocarunt: receperunt testes: examinauerunt eligentiuz cõscientias[o]: audiuerũt allegationes utrinq̃. Et quoniã ꝓpositus sãcti georgij eorum sententie se aseruit nolle stare: processum ad se. ap. destinarunt[c]: ⁊ infra. ¶ Cunq̃ nuncij prepositi sanctorum apostolorum statuto termino ad presentiam nostram accessissent: prepositus sancti georgij nec uenit nec ꝓ se misit idoneum responsalem: ⁊ infra.

¶ Gestis igitur iudicuz diligenter inspectis inuenimus quod pro ꝓpposito sanctorum apostolorum auctoritas: pro prepositi uero sancti georgij numer⁹[f] eligentium faciebat: cum primus a. xviii. tum personis tum canonicis qui alios dignitate[g] etate ⁊ tempore[h] precedebant secundus uero a. xxiiij. fuisset electꝰ ⁊ infra. Cum autem allegationes pro eodem prepositi sancti georgii coram iudicib⁹ ipsis prepositi nobis non fuerit presentate[i] ꝑpter quod nõ potuimus scire[k] per nos quid obiecerint: uel quid responderint ad obiecta: sicq̃ cã remissa nõ fuit sufficienter instructa: ad diffinitiuã sniaz nõ duximus procedẽdũ[l] sed decisionẽ cause ipsius iudicib⁹ commisimus sub hac forma: vt ul' si notorium esset uel per ea que iaz dicta erant constaret q̃ prepositus sãcti georgij electiõis[m] tẽpore pateretur vel in ordinibus[n] vel i sciẽtia uel in etate defectuz qui eũ iuxta canonũ sãctiões impediret[l] ad huiusmodi officiũ promoueri: ei non obstante ipsius absẽtia corpali[o] filẽtiũ imponentes: prepositi sanctorum apostolorum preposituram adiudicarent eandem. alioquin cũ in eũ nõ solum plures sed due pene partes ꝓuenerint: ⁊ ipedimentis[p] cessãtibus appareat q̃ cuz bono zelo elegerint: prepositi sanctorũ apostolorũ electione cassata electionẽ confirmarent ipsius: ⁊ ei facerent tãq̃ ꝑ posito rũderi.

Item canon. magunti.

¶ Recipietes postulati ad ecclesiam tanquã institutum vel administratorẽ ante admissionem postulatiõis a superiore facte priuati sunt potestate eligendi ⁊ ad alios lz pauciores deuoluitur ptãs eligẽdi: ⁊ si omnes ꝓuati sũt deuoluitur ad papam in ecclesijs cathedralibus.

Bone memorie magũ. archiepo viam uniuerse carnis ingresso ⁊ quibusdã petẽtib⁹ varmaciẽsiũ. epm: quibusdam vero archiepz uestrũ tũc propositũ sãcti petri magũ. sibi eligentibus in pastorem prenestin. epo a se. ap. le. dedim⁹ i mandatis ut si cũdẽ episcopuz quo ad tpalia uel ad spũalia recepisse cõstaret[q] ecclesiã magũ. uel ministrasse i tẽporalibus aut spũalibus i eãdẽ: postulationẽ factã de ipo nũcia ret[r] irritã: ⁊ infra. Deinde inquirere õ electiõe ipius archiepi ueritatẽ: ⁊ si ci de ul' quã ipse ⁊ sui metuebant[s] ⁊. j. de so. cõpe. ꝓposuisti. ⁊. s. de rescrip. eã te. ff. man. si procurator. i. rfiso. ff. ad mace. si tamẽ. ⁊. ff. de penis. l. i. ⁊. C. de testa. l. i. ⁊. ff. de vaca. mu. l. ii. §. munera. ⁊. ff. de pecu. licet. §. si filius. in fi. ar. ꝓtra. s. finẽ spectandũ. j. de testi. cog. ⁊c. ꝑterea. j. de despon. impu. accessit. ⁊. c. lras. ff. de rl. nup. si quis. ff. õ iu. fisci. non intelligitur. §. si quis palam. ff. de iudi. cũ furiosus. ff. de sta. ho. liber homo insti. de ige. §. sufficit. ⁊ ꝑ vtra q̃z parte. ff. cõia pre. receptuz ẽ sol. verum est initium fore spectandum in ꝓtractibus vl' quasi ⁊ i delicto. vel quasi. in omni enim negocio ex quo actõ ori ri põt ⁊ in decretis ⁊ cõstitutionib⁹ nisi pp fauorem aliõ ꝓtingat sicut i mrimonio vel libertate: ut patet ꝑ ꝓcor. prime positas illud q̃ dicit finẽ spectandũ hz locũ cum queritur an id dedit vel nõ dedit seu q̃ dedisse videt: vel quãdo possidet vl' restituit siue cuz capere potuit. in auc. de nup. §. q̃ vero hactenus. col. iiii. ⁊. ff. õ ali. ⁊ cib. le. l. mela. inspicitur enim tẽpus quo capax est. ff. de iure fis. nõ intelligit. §. si quis palam. ⁊ si ago ꝫ te ⁊ non ꝓpetit mihi ius si tempoꝰ sñie cõpetit sequitur condẽnatio. ff. de pecu. quesitũ. ff. de rei ven. fin aũt. §. i. ff. de posi. l. i. §. non tantum.

n ¶ In ordinibus: talis electio nulla est: ⁊ deuoluit ptãs eligẽdi ad alios licet pauciores ut ꝫ patet expresse. ⁊ hoc itellige q̃si ex certa scia eligit alias nõ eẽnt priuati si probarent ignorãtiã ⁊ ista tria ⁊ quodlibet illorum reddunt electionẽ nullam.

o ¶ Corpali: sic. j. de re iud. cũ olim. ⁊ bene põt procedi cõtra absẽtẽ i isto casu etiã li. ñ ꝓte. j. vt lit. ñ conte. q̃si frequẽter. §. porro. ar. ꝫ. j. õ volo ⁊ ꝓtu. cũ olim. vbi expectatur per annũ sed illud in eo qui appellauit il lud q̃ dixi q̃ põt ꝓcedi contra absẽtem legitime eo citato intel ligas. j. de ap. per tuas.

p ¶ Impedimẽtis: ꝓpositis cõtra ipsum in etate in ordinib⁹ i scia in litteratura.

Bone memorie.

¶ Legit hoc. c. principaliter trib⁹ modis. ⁊ ꝑm ꝓncipaliorẽ itellectũ qui magis ꝓgruit lre sumat vt in rubro. vl' ꝑm aliũ intellectum qui multũ placet Inno. h. d. Qui ꝑ ipressionẽ laicorũ aliquẽ postularũt ipso iure sũt ꝓuati ptãte eligẽdi. hec tñ lec. nõ multũ ꝓuenit huic lre sed allegationi cõtente in antiqua. Tertio legitur ꝑm eũ dẽ Inno. alio mõ ꝫ quẽ. h. d. Qui post ⁊ cõtra appellatiõez legitimã aliquem postularunt ipso fcõ sẽ ꝓuati ptãte eligendi ⁊ ad alios lz pauciores ptãs deuoluitur: hec etiã lec. nõ multũ ꝓgruit lre sed magis elicit ex antiqua. diuiditur ꝓncipaliter in quattuor partes. in prima factũ ⁊ sub certa forma facti cõmissio. i scõa ibi: licet aũt: ꝓcessus factus iuxta dictã formã. in tertia ibi: ꝓtra vo: oppositio cõtra ꝓcessum legati: ⁊ responsio. in quarta ibi: nos igitur: mor⁹ principis ⁊ confirmatio ꝓcessus. Alb. si.

q ¶ Constaret: nã si hoc esset de iure cõi debuit perdere primã ⁊ scõam. xvii. q. i. episcopus. ⁊. c. si quis eps. ⁊. j. de trãsla. quãto.

r ¶ Nũciaret. si. s. e. qualiter. ⁊. j. de ꝓben. cum iam dudum.

s ¶ De vi. i. violenta impressiõe inferenda. sic. j. e. cum vitonie. vt notat in casu sed ibi fuit illata.

t ¶ Metuebant: si citati non poterant venire ad ecclesiam cathedralẽ debebant ꝓstituere ꝓcuratores qui vice fungerent illoꝝ. j. e. q̃ ꝑter. ⁊ sic videtur q̃ non valuisset eoꝝ appellatio quominus alij procedere potuissent. Non credo q̃ hodie valeret talis appellatio q̃ ex quo maior pars citat minorẽ si iusta cã ipedit

venire nō pñt ꝓstituere debēt ꝓcuratorē .ī. e. ti. qz ꝓpter. alꝫs credo q electio maioris partis pñtis valeret p eandē ꝓstitutionem quia ꝓpter. Si autez maior ps canonicorū iusta de cā eēt absēs nec posset venire ad ecclesiam i q̄ dz electio celebrari: ꝛ sint in loco ī quo debēt ad electionē vocari satis credo q minor ps dz ire ad maiorē si pōt: ꝛ ecōuerso alias ad locū cōez ꝓuenīāt oēs: vel ꝓstituāt ꝓcuratores si ire ñ pñt. ī. e. qz. xviii. di. in noīe dñi versus fi. vbi dꝫ q si electio pape in vrbe romana fieri ñ pōt ereāt ad locū idoneū sed in casu hui⁹ oecre. aliō erat ipedimētū in quo abñtes nō debēt ire. nec dare ꝓcuratores timebāt. n. vim sibi fieri i electione. i. violētā ipressionē ꝛ sic ñ habuissent liberā ptātem eligēdi: nec eoꝝ ꝓcuratores. ꝛ iō tenuit eoꝝ appellatio ꝓpter iustū metū impssiōis ꝛ ita sol⁹ talis timor sufficit lz ipressio secuta ñ sit. vñ de hoc mādauit papa quiri ar. op. ff. locati. habitatores. §. vl. ꝛ. l. itē q̄rit. §. exercit⁹ alias aūt nō debebāt ire: vel si aliud iustū ipedimētū hēbāt cōstituere ꝓcuratores alꝫs ꝓcedeꝝ debēt ad electionē ex quo vocati erāt p illā ꝓstitutionez qz ꝓp

In spū ali ꝙo sic ī carnali mrīmonio dz cē liber ꝓsēsus alias null⁹ eēt ꝓsensus. ī. de spō. cuz locū. Ꝓaguntini fuebāt pbi lippo p cui⁹ porētā varmatiñ. epūs fuit postulat⁹ ꝛ itrus⁹ ppositus⁹ iste fuebat otboni q electi erāt ī discordia vñ riebāt ipse ꝛ sui: q nō possent libeꝝ bre ꝓsē suz in electiōe. vñ appellauerūt ex illa cā q̄ iusta fuit. vñ i locuz secuꝝ vtrīq pti ꝙueīr dēbāt. b.

cōstaret[a]: ea nō obstante q ꝓstap. ad nos iterpositam fuerat ī ipsius electione ꝓcessum: cuz alij qui ap. ad nos ūterposite ne sine ipso ac so cijs eius baberēt ī electōne ꝓcessuz nō durerint deferendū: uti cōtra ipsum hac exceptiōe[b] non possēt: qñ frustra legis auxiliuz ꝛnuocat q committit in legez. vnde nec ab eis posse obijci iudebatur: q idem esset a paucioribus secundum eorū asserōez electus: cū ipsi ap. ad nos legitie iterpositā cōtēnētes: ꝛ ꝓter licētiā[c] nr̄am recipientes episcopū memoratū reddiderūt se idignos electionē archiepi cōfirmare[d]: ꝛ ifra.

Licet aūt essent notoria que contra dcm̄ varmat. epz ꝛ ei⁹ fautores fuerāt obiecta: ꝑdictus tamē legat⁹ ad maiorem cautelam multos testes recepit[e] ex ipsi⁹ archiepi parte productos unde ipse iurta mādati nr̄i tenorē ꝓcedens postulationem factam a varmat. cassauit[f] ꝛ electionē eiusdem archiepi memorati q̄z uis a paucissimis[g] celebratam cura uit auctoritate aposto. confirmare: ipmq̄z ordiauit ī presbyterum ꝛ tā dem archiepz consecrauit: ꝛ infra.

Cōtra legati uero processū hoc facere videbatur quod non citatis uarmat. episcopo ꝛ eius fautorib⁹ ꝓcessisset. Porro excessus notorius[h] examinatōe nō idiget: ꝛ pro bis q̄ a iudice sūt acta ꝑsumitur[i] q oia rite fuerint celebrata quāuis[k] ꝛ q citati non fuerunt nō posset de facili cōprobari: quia negātis factū[l] p rez naturam[m] nullā ē directa probatio: cum ꝛ si quilibet de se posset assere re quod ad eum citatio minime puenisset singuli tamē uestrū essent in suo testimonio singulares[n]. Ad ipz quoq̄z legatuz si voluissent secure[o] potuissent procuratorē idoneū destinare sicut nuncium[p] destinarant ꝛ infra. Nos igitur ꝛ ꝙ propter auctoritatem iudiciariam presumamus pro bis que acta sunt a legato: illi tamen plus inītimur rationi: quod aduersarij archiepiscopi ex tribus cāis[q] ꝑdictis se usqz adeo ꝓba ab ea pte. §. i. qz q negat aliqd iuste facū dic illō iniuste fem̄: vñ illud ꝓbare dz. negatiua q̄litatis dr̄ illa iste ñ ē idone⁹ ꝙ negat q̄litas: ꝛ ꝙ nō ē legitim⁹ iste nō est diligēs. Nō est soluēdo: hoc pōt ꝛ dz ꝓbari ab eo q hoc dicit: qz quilibet presumit idoneus nisi ꝓbetur contrariū. ī. de pūp. duum. ꝛ. ī. de scru. in or. fa. c. vno. ꝛ. ff. de leg. ii. cum quidā. ꝛ. l. cuz pf. §. rogo. ꝛ. C. de inoffi. testa. oīmodo. ar. cōtra. C. de proba. ex ꝓsona.

n Singlares: ꝛ sic eēt insufficiēs testimoniū illoꝝ. ī. e. cuz dilecti. ꝛ. ī. de accusa. cum dilect⁹ in fi. Si aūt vn⁹ iuraret de facto alterius subiret anceps piurium q̄ esse ñ debet. ff. de in li. iurā. videamus. ff. re. amo. marcell⁹. nisi forte sic iuraret. Ego iuro q ille ñ fuit citat⁹ q ego sciā. si. ī. de pur. ca quotiēs in fi. sic. viii. q. iii. artald⁹ in auc. ō here. ꝛ fal. §. si vero absunt. col. i. alias est sub. §. sancimus. ubi dicitur q testes iurēt: q nō sint cōscij alicui⁹ malignitatis facte ab here de hoc est dicēs q epi sciant. sic patet q null⁹ potest ꝓbare se nō fuisse citatum: sed illi incūbit ꝓbatio qui dicit aliquem fuisse citatum non ei qui negat legatus enī eos citauit quod apparet ex eo q ad legatum nunciuz destinarūt: ꝛ ex eo quod dicit oīa ꝑsumūtur legitime acta: alias ei incumbit ꝓbatio qui dicit aduersariū fuisse citatum non ei q negat. sed nōne capitulū erat excusatuz si quilibet de capitulo inret se nō fuisse citatū videt q sic. Negatiua enī ꝓbatur per iuramentum ipsius negantis. ff. de iureiu. l. iii. §. quicunqz. ꝛ. ī. de testi. pñtium. ꝛ lz sit ꝓbatum ce capitulo non tamē singuli ꝓbāt de se: sed talis probatio non relevaret capitulū. sed qualiter probabit capitulū citatuz. Dico q ꝓ hoc q lr̄e citationis dirigūtur prelato ꝛ aliquibus maioꝛib⁹ de capitulo. arg. .s. de postula. ad hoc. xliij. di. comessatiōes in fi. ꝛ. ī. de simo. veniēs. in sti. de iure natu. §. senatus. ꝛ. ff. de cō. ꝛ demō. municipibus. ar. ī. de procu. c. vlt. uel si nō habeē illoꝝ copia sufficit legi lr̄as publice in capl'o siue in claustro pñtiū⁹ q̄ iuenīūt. ī. de dolo ꝛ ꝓtu. cām q̄. ꝛ. c. vl. ꝛ. ī. de cle. nō resi. ex tue. interrogandi sūt vicini siue pochiani: si volunt defendere. C. ex q. cau. ma. l. ergo. ꝛ. ff. de liber. agno. l. i. ꝛ. ff. de dam. infec. l. iiij. §. ꝓtor. Sz si lr̄e ꝓsentent ꝓlato ꝛ aliq̄⁹ de maioꝛib⁹ uel soli ꝓlato ꝛ ipse occultauerit lr̄as: nec ꝓsentauerit eas capl'o ꝛ nō vadat uel mittat ad iudicē ꝛ sic iudex reputās capl'z ꝓtumar totū capl'z suspēdat uel excōicet. nūquid illi q nihil sciuerūt sūt excōicati: videt q nō. nā ꝓpter ꝓtumaciā ꝓcuratoris dñs nō punit. ff. si qs ius di. nō ob. l. i. §. si ꝓcur. ꝛ. ī. ut lit. ñ cōte. .c. i. in fi. ubi ī nuit a ꝙrio sensu. q pp ꝓtumaciaz ꝓcuratoris dñs excōicari nō pōt si dñs ignorauerit: sed hoc tutius videtur q capl'm petat absolutionem: qz ꝑsumptio nō modica est ꝙ ipm capl'm nisi capl'm doceret se nescisse: sz non de facili posset hoc probare. ar. q posset. ī. de ꝓba. tertio. ꝛ .c. ulti. ar. q capl'm sit excommunicatum. arg. ī. de sen. excom. romana .§. vlti. lib. vi. ber.

o Secure: aliogn si nō potuisset ire securus: poterat legitime appellare ab eo: nisi securum locum eidem ꝓuidisset. ī. de appel. ex pte. ꝛ. ī. ut. li. nō ꝓte. accedēs. sz hoc fuit falsuz: ut hic dicit. ꝛ si hoc eēt tñ potuit mittef ꝓcuratorē: sicut misit nūciuz. ī. de ap. ꝓstitutis: ꝛ hic. sz nūqd tenef qs mittere ꝓcuratorē q̄ ipse ire nō pōt: puta qz sibi loc⁹ ē suspect⁹ vel alꝫs ipedit⁹ nō credo: qz nemo ꝙpellit mittere ꝓcuratorem ꝓpue in magnis cāis: vt erat ista. ut. ī. de ꝓcu. q̄relā. vbi de hoc. sz mittere dz q ꝙponat exceptiōez: alꝫs teneret excōicatio ꝙo ꝓtumacia. ī. de ap. si duobus.

p Nunciū: no. simplicem nūcium nō audiri. ar. de ꝓcura. alia quidem ꝛ. ī. e. de dolo ꝛ contu. cum dilecti. ar. conta. istitu. per quas perso. nobis acquir. §. i. ꝛ. ff. depositi. l. i. §. si te rogauero. ꝛ. ī. de offic. delegati prudentiam.

q Causis: scilicet quia non detulerunt appellationi: ꝛ quia indignum sine licentia pape receperunt: ꝛ quia citati non venerunt: ꝛ etiaz quia idem episcopus sine licentia pape transiuit. contra. s. e. considerauimus contra. ī. c. auditis. ubi vtraq̄z cassatur. quia facte fuerunt electiōes post appellationem ꝛ prima nō cassata facta fuit scōa. idem debuit hic fieri. quia vtraq̄z post appellationem facta fuit. Preterea ꝛ econtra opponitur eo ipso q ꝑmi postulauerūt post appellationē sine alijs: nō fuerūt ipi ꝓuati

a Cōstaret: alꝫs nō valuisset appellatio: uel posset suppleri marīe si vocati nō fuissent. b Exceptiōe. ī. de ap. an sit deferēdū. ꝛ. c. ꝓstitutis. ꝛ. ī. de vsu. qz frustra. ff. de mino. auxiliū. ꝛ. xvii. q. iiij. frater noster. xvij. q. i. de viro.

c Licentia: vnde primādi sūt ptāte eligēdi illa vice. ī. de trāsla. ꝙto. q̄ pōt assignari ꝙ id qz hic ipso iure fuerūt ꝓuati ptāte eligēdi vnde tenuit electio postea facta sed ibi dicit papa suspendimus ibi soluitur.

d Cōfirmare: q si ecclesia magū. tali mō nō recepisset: tūc legatus de vtraq̄z inquireret ꝛ cām instructā ad se. apo. remitteret.

e Recepit: ꝛ ita q̄z ꝓbatur ꝛ examinat⁹ qō notoriū est. ar. xxiii. q. i. pudēda in fi. ꝛ. ri. q. iii. eoꝝ q accusant: qñ lz aliqd manifestū sit: eius tñ interpetratio nō est negligēda. ff. de ven. inspi. l. i. §. nihil: quāuis nihil tam indubitatū est: quin recipiat quādā sollicitā dubitationē: in auc. de tabellio. circa mediū cōstitutiōis col. vi. ꝛ ita potius recipiuntur hic testes ad cautelā ꝙ de iuris necessitate. ut q ex supabundāti aliqd ꝓbatur. ff. de manu. cām. ī ꝑn. qz si trāsiuit nō potuit esse nō notoriū. ī. de trāsla. quāto: vel forsan. qz sibi nō erat notoriū.

f Cassauit. i. reprobauit vel irritā nūciauit vt ꝓz. s. qz ꝓstitit ei q administrauit ꝛ cepit ecclesiā ꝓter auctoritatē ap. se.

g Al paucissimis: sic. s. de postu. gratum.

h Notorius: vt. ii. q. i. de manifesta. ꝛ. ī. de accu. cuidētia.

i Ꝓsumit: sic. ī. de renūc. in pñtia. ꝛ. ī. de re iu. sicut. ī. de ꝓba. post cessionē. ꝛ. ti. q. v. hoc etiam placuit. ff. de publi. quecūqz. sed hodie nō ꝓsumitur ꝓ iudicis ꝓcessu in ꝓiudiciuz alterius nisi quatenus constiterit legitimis documētis. ī. de ꝓba. qñ contra.

k Quāuis. i. qz. sic pomit. ī. de iureiu. quēadmodū ver. q̄uis interdum ꝛc.

l Factum: sic. ī. de renūc. sup hoc. ꝛ. ī. de ꝓba. qñ ꝙ. vi. q. vlt. actor.

m Naturam. i. fm cursum cār. C. de re. ere. in bone vel fm rez naturā. i. fm naturalē ꝓbationez. i. per cām rez: qñ ea que nō sunt nō ꝓbant ꝙ aliquam cāz Eius enīz quod non est nulla est causa. Non enim rō priusquam psona querenda est. ff. de iure codi. quidā referunt. §. i. sed ea que sunt ꝓbātur. De hac negatiua no. q tribus modis dicitur. est. n. negatiua facti iuris ꝛ q̄litatis. Negatiua facti duplex est: pura ꝛ simpler que non habet determinationez loci vel temporis uel alterius rei. Et hec negatiua pura ꝛ simplex probari nō pōt directe uel indirecte ut si aliquis dicat se nūquā fuisse citatū: uel si quis dicat se nō cōtraxisse cuz berta: ꝛ de tali negatiua loquit hic. ꝛ. vi. q. vlt. §. acto: q asseruerāt. vnde onus ꝓbādi trāsfertur ad aduersariū ꝛ hoc iō qz negationū nō sunt cāe ut dixi. Si aūt adūciat rps: uel locus: uel aliqđ cōsimile tūc pōt ꝓbari indirecte. ut. ī. de testi. ex tenore. ꝛ. c. series. ꝛ. C. de ꝓbē. ꝛ ꝓmit. stip. optimā. vt si exhibeat instrumentum in quo stipulatio ꝓtineatur fcā tali die ꝛ loco ut in predictis iuribus. nō ob. quod dr̄. ī. de ꝓba. tertio. ꝛ. ī. de testi. tam lr̄is in fi. quia ibi nō probatur directe uel indirecte sed presumptiue. itez negatiua facti ꝓbatur cuz habeat in se implicitam affirmatiuam ut si dicatur: ego non sponte renunciaui. q. d. coact⁹ renunciaui. ꝛ hoc dz ꝓbari ab eo qui hoc negat. ī. de renunc. super hoc. itez negatiua iuris bene ꝓbatur: ut si negas emācipationē recte factam: hoc ipsum ꝓbare debes. ff. de

poteſtate eligendi: qꝛ alij potuerāt ꝓſentire ꝛ renunciare appellationi. ſ. ō poſtu. bone. ii. ꝛ in ꝑdictis decre. ꝓſiderauimus: ꝛ. c. auditis. ergo ſecūda electio debuit ℔ etiā caſſari: cū prima poſtulatio nō fuerit nulla ipſo iure. ſol. per talem poſtulationē factā poſt appellationē nullum ius fuit acqſitum vel gratia quā petere poſſet ꝛ poſtulantes poterāt reſilire a tali poſtulatione cum nōdum eſſet preſentata ſuperiori. ſ. de poſtu. bone. et ſic hēbāt adhuc poteſtatem eligendi: ꝛ poterāt cum aliis eligere ſi voluiſſent: ſed poſtea cum receperunt cum ſine licētia pape in contemptuz ipſius cum non poſſent tūc primo amiſerūt poteſtatē eligēdi ꝛ magis deliquerunt: quā ſi indignum ſcienter eligerēt ꝛ plus eſt ipſo facto delinquere quā ꝙbo: ꝛ plus ē ꝓtēnere legē viuā quaz mortuā: vt patet in integra: ꝛ ſic penes illos remāſit ius eligēdi: ꝙuis eſſent numero pauciſſimi. ſ. de poſtu. gratum ꝛ appellatiōi nō pñt opponere: cū ipſi ꝓtra appellationē ōliḡrint ꝛ cō tumaces fuerint. ꝛ ita ex trib⁹ cāis ꝑdictis ſe fecerunt ỉdignos: ſz ex vna precipue amiſerūt ptātē eligendi recipiendo illū ſine licētia pape: alias ſi non recepiſſent illū non amiſiſſent ptātem eligēdi: vt patet in integra. Quidā dicere voluerūt ꝙ hec decre. ꝓtinet gfaz ſed forſan hoc dicūt qui intelligunt hāc decre. ꝙ hec electio facta fuiſſet antequā magūtini recepiſſent varmatien. vel adminiſtraſſet: ꝛ ſi ℔ fuiſſet qō nō eſt verū: gfam contineret. vel dic ex trib⁹ preſumptionibus. ſ. qꝛ virū paſtorali dignitate ꝑditū contra formā canonicā nō ſolū eligere: ſed ēt recipere preſumpſerunt.

reddiderūt indignos ꝙ cōtra eum non debebant audiri. vnde qō de ipſo factuz fuerat nō poterat impediri ꝑ eos qn etiaz ſi electores eiuſdem pariter deliquiſſent vt ſe reddidiſſent indignos: ad nos[b] deuoluta fuiſſet hac vice[c] ordinatio ecclesie magūtiñ. ḡre dictū archiepz nūc ſine iuris iniuria potuiſſemus eidē eccleſie ꝑficere in paſtorē. Super bis vero habito diligenti tractatu caſſationē poſtulatiōis facte de varmatieñ. epo ratam hūimus electionez archiepi confirmantes.

Item clericis ſancte agathe.

Sufficit dicto ad obtinendum docere eligentez fuiſſe in q̄ſi poſſeſſione tpe electiōis lz non ꝓbet ꝙ ꝓprietas iuris eligēdi ad illuz ꝓtinet

Querelam quam. g. ti. ſancti vitalis ꝑ ſbyter cardi. ꝙ economū eccleſie vr̄e: cuius idem cardinalis eſt gubernator: ꝓtra. ꝓ. ꝑſbyterꝫ eccleſie ſancti ſaluatoris ſuper eccleſia ipſa ꝓpoſuit. C. papa. ꝓ. n. nobis in minori officio conſtitutis audiendā ꝓmiſit[a]. Petebat igit economus ꝑfatum. ꝓ. ab eccleſia ſancti ſaluatoris quam in ꝑiudiciuz veſtre eccleſie ac iuriā cardi. ꝑ dicti occupare ꝑſūpſerat: remouere ri: cū ipſa eccleſia ꝓtineat ad ſancte agathe eccleſiā pleno iure: petens[e] pēſionē. xvi. deñ. papieñ. debitam eccleſie ſancte agathe ꝛ ꝑ eadez eccleſia de termis ſibi reſtitui de nouo ſubtractā. Predictus vero. ꝓ. rñdebat: ꝙ ipſe nullā iniuriā irrogauerat cardi. nec in ꝑiudicium eccleſie ur̄e recepat dictaz eccleſiā: cū hec ad illā nullo iure pertineat: nec aliquā ſibi reddere penſionē debebat: ſed ipſe ꝑ electionē populi ad quē de antiqua ꝓſuetudine[f] ꝓtinet electio ad cardi. ſancte ſuſanne: cui eadē eccleſia tāquā cappella ſuo titulo ỉ ſpūalibus ē ſubiecta: canonice fuerat iſtitutus ꝛ infra. Nos igit rōnibus utriuſqz ptis auditis: dictū. ꝓ. ab ỉpetitione economi[g] ne ſtri ſup electione ac inſtitutiōe de ſe facta ỉ eccleſia ſancti ſaluatoris ab ſoluimus: ꝛ ſup bis ꝑfato economo ſilētiū duximus ỉponendū: cuz nobis ꝓſtiterit ꝙ populus in quaſi poſſeſſione ꝑſentādi clericū exiſtebat: qñ ipz ꝑſbyterꝫ ad illā elegit: ꝛ eccleſia eadē ſpectat ad ti. ſancte ſuſanne ỉ ſpūalibus pleno iure: ſalua qōne ſup iure[h] patronatus inter

Querelam. Primo ponit facti narratio. Secūdo cāe diffinitio ibi: nos igit Prima pars facit tria: narrat cauſe cōmiſſionē. Secundo duplicē actoris petitionē. Tertio rei reſpōſionē. Secūda duo facit: nā primo diffinit primū articulum cum expreſſione cauſe ꝛ q̄dā determinatione. Secundo diffinit ſcōz articulum cū eadem determinatione. Abbas Siculus.

a Cōmiſit. ar. ad qōem dñi calem: ꝙ ſi ille a quo appellat efficit ciuſdē iuriſditiōis cuius eſt ille ad quē appellat: ꝙ tūc ỉ lomunus pōt de cauſa cognoſcere. ff. ō iudi. ſi is q rome. ar. ꝓ. ff. ō iudi. iudiciū: ꝛ. l. multū ꝛ. l. iulianus. tñ honeſtius ē ꝙ cām deleget: immo videt ꝙ teneatur cām illam delegare. ff. de iu. om. iudi. l. pretor.

e Petens. ꝛ ita patet ꝙ due actiōes ſimul ꝓponi poſſunt ỉ eodē libello. ỉ. de capel. mo. dilectus: ꝛ. ỉ. de cauſa poſ. cū eccleſia: ꝛ. c. ſe. ꝛ. ff. fami. herciſ. bf̄dis. §. de pluribus. ff. de ac. emp. ꝛ vē. nō eſt nouū: ꝛ. l. ſe. Sz videt ꝙ iſte economus nō fuiſſet audiendus: qꝛ videbat ꝓrius ỉ ſua petitiōe: petebat. n. illum petrū remoueri ab eccleſia ab eodē petēs penſionē ſibi reſtitui: iſta duo ꝓria videntur ꝙ remoueat ꝛ penſionē ſoluat ſi. n. ꝓdēnaret vt remoueret de eccleſia q̄liter ꝓdēnaret ad pēſionē ꝑſtādā. Sic. n. ꝓdēnaret qui non eſt prelatus. vnde ſnīa illa nō ꝑiudicat eccleſie: ſed ꝓria petens nō audit. ỉ. de ap. ſollicitudinē. ꝛ. xxiii. q. vii. ꝙ aūt. lxxiiij. di. geſta. C. de mune. pa. ꝓfeſſio tua. lib. x. ỉ. de iudi. examinata. dico ꝙ illa nō obſtāt. lz. n. petat remoueri ỉterim: tñ tanquā legitimus adminiſtrator eſt habēdus. viii. q. iiij. nōne. ꝛ accuſato reo pōt ſolui qō debet ei. ff. de ſol. reo ꝛ ecōuerſo a reo accuſato pōt peti qō debet. ff. eo. ſed nec illud ꝛ ſi tibi legatus ſit uſufructus tributa ꝑſtare debes. ff. de vſufruc. vſufructu relicto: ꝛ. l. ſi pēdētes. §. ulti. ꝛ qꝛ iſte ſic agebat ꝛc̄. ff. ad macedo. l. iii. ꝛ. ỉ. ō ofdele. corā ꝛ ſi remoueret nihilominus ꝓdēnaretur ad ſolutionē pēſionis nomīe eccleſie: ꝛ teneret talis ꝓdēnatio. nā ſicut ꝓdēnat ſuo noīe: ita poſſet cōdemnari nomine eccleſie. arg. xvi. q. iiij. volumus: ꝛ. ỉ. vt lite pen. q̄ſi per totum.

f Conſuetudine. que ꝓuenit ex iure patronatus: que dat ius eligendi. ỉ. de cauſa poſ. cum eccleſia: ꝛ. ỉ. de his que fiunt a ꝑla. ſine conſen. ca. c. ea noſcitur.

g Economi veſtri. videt ergo ꝙ ꝓcipiēda ſunt ꝙba ſnīe in ꝑſona ꝓcuratoris vel ſindici nō ꝑncipalis ꝑſone. ỉ. de cenſ. olim: ꝛ. ỉ. de capel. mo. dilectus. C. ꝛ ſen. ꝛ interlocu. l. i. ff. de neg. ge. liberto. §. vlti. Si. n. dñs deberet ꝓdēnari: ḡre ergo procurator caueret de iudicato ſoluēdo. ar. ꝓ. ỉ. de proba. lz. ſed ibi cōdēnatur cōmune fauentie in ꝑſonā ꝓcuratoris: qꝛ in eo dat actio iudicati. ff. de re iudi. ſi ſe nō obtulerit. ꝛ ideo neceſſario dñs. ſ. cōmune fauētie cōdēnat. vel dicas ỉ ſpūalibus cāis in ꝑſona dñi debeat fieri condēnatio in cāis matrimonialibus: ꝛ criminalibus. ỉ. de procu. tue fraternitatis. ar. C. de iureiur. l. ulti. ſed dñs. ℣. dirit ꝙ tūc ꝓcurator eſt ꝓdēnādus: qñ dñs nūquā cōparuit in iudicio: qꝛ dñs litis factus ē: aliogn dñs ꝓdēnabitur ꝛ nō procurator. C. de ſen. ꝛ inter. om. iu. l. i. qꝛ tunc non fuit procurator dñs litis: qñ poſt litē ꝓteſtatā datur procurator ꝛ ar. ad hoc. ff. de bis q no. infa. furti. §. ſi qs. dñs ℣o. b. ꝛ. t. dicūt: ꝙ ſiue ab initio: ſiue ex poſtfacto procurator ỉteruenit in ꝑſonā procuratoris formāda eſt ſnīa. C. de procu. nihil arbitramur: ꝛ. ff. de neg. ge. liberto. §. vlti. ꝛ. ff. de procu. qui proprio in prin. ꝛ. l. lz in popularibus. in fi. vt aūt nō incidas in aliqō piculum vel dubiuz formare debes ſnīam in ꝑſonā vtriuſqz. ſ. dñi ꝛ procuratoris ſui ſic talē procuratorē talis ꝛ ipm dñm cōdemno vel abſoluo. ꝛ ita ſaluabis vtranqz opinionem: ꝛ ita ſeruatur. ar. ỉ. de fide inſtru. c. inter dilectos. in fi.

h Sup iure. ſed nōne petitorū ꝛ poſſeſſorū deducta ſunt in iudiciū. ḡre ergo nō fit ꝓdēnatio ſup iure patronatus: ita videt in ꝙbis illis vbi reſpōſum fuit cuz hec capella ad illā nullo iure ꝓtineat ꝛc̄. ſi. ỉ. de cauſa poſ. cum eccleſia: ꝛ. c. ſe. et. c. cū dilectus. ſed hoc hodie ideo eſt: qꝛ populus nō fuit in iudicio ꝛ ea que ſunt inter ꝑſbyterꝫ facta ꝛ cardinalē ſancti vitalis nō preiudicant populo: qꝛ res inter alios ꝛc̄. ỉ. de fide inſtru. inter dilectos. ff. de re iudi. ſepe: ꝛ. ỉ. de re iudi. c. cū ſup ꝓuerſia: ꝛ. c. pe. ꝛ eſt notabile qō ℔ dicitur: ut ſi electus impugnet ꝙ ſit electꝰ

antequā magūtini recepiſſent varmatieñ. vel adminiſtraſſet: ꝛ ſi ℔ fuiſſet qō nō eſt verū: gfam contineret. vel dic ex trib⁹ preſumptionibus. ſ. qꝛ virū paſtorali dignitate ꝑditū contra formā canonicā nō ſolū eligere: ſed ēt recipere preſumpſerunt.

a Contēptu. qꝛ poſtq̄ procurator eoꝝ noſtras litteras reportauit: qb⁹ mandabatur ꝙ ſi varmatieñ. cp̄s in ꝛpalibus ꝛ ſpiritualib⁹ miniſtraſſet ipſius caſſaret electio ipſi poſtmodū quaſi electo ſuo: ſicut ex eorum litteris apparet: quibus eum electum ſuū noīant: temere paruerūt: ꝛ blaſphemia qꝛ legatum nr̄m quātū in eis fuit infamantes eum fuiſſe corruptum pecunia ſunt mentiti. hec littera eſt in regiſtro: ꝛ ſic ex tribus cauſis reddiderūt ſe indignos vnde non debent audiri. ſ. eo. conſiderauimus: vt ſequitur ỉ gloſa.

b Ad nos. dixit lau. ꝙ cum ſimul oēs delinquunt eligendo indignum tunc tñ tranſfert ꝑtās eligendi ad ſuperiorē. Si ꝙo ſcōi poſt electionē priꝰ ſimiliter eligāt indignū: reuertit ꝑtās eligendi ad priores: ꝛ facit pro eo qō dicit in littera pariter: ꝛ. ỉ. e. cū vinto. ſed. T. dicit nō eſſe verū imo ſiue ſimul ſiue ſepatim deliquerūt tranſfert ꝑtās eligendi ad ſupiorez: ſicut ℔ dicit. Et illud aduertibium pariter nō notat idētitatē tpis ad peccādū qō erigat vt ſimul delinquāt ſed vitij ſimilitudinē: ꝛ illa decre. cum vintonien. nō facit pro eo: qꝛ ibi tñ vna pars peccauerat eligendo indignum hoiem illegitime natum: ꝓpter qō ius eligendi ad alios fuit deuolutum. ꝛ illi lz quodāmodo deliquerunt eligendo per impreſſionē: non amiſerūt ius eligendi: ꝛ tunc primi ꝛ ſcōi ſimul poſtea debent eligere: vt ibi dicitur. ſed vbi vtraqz pars peccat eligendo indignum in electione epoꝝ ꝛ eorum ſupiorum ſiue eodem tpe ſiue diuerſis peccent ſemp tranſfert eligendi poteſtas ad dñm papā: vt hec littera dicit. ſic. ỉ. de conceſ. preben. qꝛ diuerſi tatē. ꝛ non reuertit ad primos: ſicut dixit lau. ꝛ eodē modo intellige. ſ. e. ti. cum in cūctis. §. clerici. qō dz intelligi ꝑm iſtā: ut ad papā eligēdi ptās tranſferat: ſecus eſt cum clerici ſunt negligentes in eligendo: qꝛ tunc devoluitur eligendi ptās ad proximū ſupiorem. ỉ. e. ne pro defectu. In electionibus vero inferioꝝ ꝑlatorū cum eligitur vel confirmat indignus: ſeruari dz qō dc̄. ſ. e. cū in cunctis. §. vlti. ꝛ. ỉ. e. nihil. ſed in caſu negligentie ſeruat qō dicit. ỉ. de cōceſ. ꝑben. nulla exceptis abbatiis vbi dant tres menſes tm̄: vt dixit decre. illa ne pro defectu. Et ꝙ. c. cum in cunctis debeat ſic intelligi: ex eo patet ꝙ papa in. c. cum in cunctis. §. clerici. non dicit ad quem devoluat eligendi ptās. vnde dz intelligere ꝙ ad ipm dz devolui cum inferioribus dignitatibus dixit: ad quos devoluat ptās eligēdi: cum eligitur vel cōfirmatur ỉdignus: vt. e. c. §. vlti. ut qō de minorib⁹

a nō domino ſufficit ei probare q̄ eligēs erat in quaſi poſſeſſione eligendi: licet alter obtineat poſtmodū in petitorio. ĵ. de iurepa. ꝓſultationib⁹: ꝛ. c. cum propt diſcordias. vnde inſtitutus ad repreſentationē populi nō perdet eccleſiam: ſed ſi altera eccleſia eiecta: poſtea iuſpatronatus debet ab ea iterū preſentari: ut per hoc ſit in quaſi poſſeſſione iuris ſui. ſcilicet patronatus. ĵ. de iurepatro. ſi vero: ꝛ. c. cū ꝓpter diſcordias.

a Tempora. ĵ. de cenſi. pue nit: cōtra. ſed illud in petitorio hoc in poſſeſſorio.

b Statum. ꝛ de iure: q̄ conductor lite pendente debet ſolvere penſionem. xvi. q. iiij. volumus: ꝛ. ĵ. vt lite pēdente. q̄ſi per totum: ꝛ. C. locati. ſi qs cōductionis. ar. cōtra. C. ō agri. ꝛ cen. litibus. li. x. vbi dicitur: q̄ cum lite pendente colon⁹ denegat dño poſſeſſionem: niſi diutius eam ſoluiſſet: ſed ibi dominus agebat petitorio. et nō poſſeſſorio: vel ibi nolebat colonus reſtituere penſionem: quia dicebat q̄ ille nō erat dominus qui ab initio dederat ei rem. ꝛ tunc ſequeſtratio fit: niſi longo tempore ſoluiſſet. vt ibi dicitur ꝛ eſt ſpeciale.

Quam vinton. Dividitur pricipaliter i tres partes: q̄ in prima ponit vota eligentium diuiſa ꝛ allegationes vnius partis. In ſecunda ibi: illi vero: ponit allegationes alterius partis. In tertia ibi: nos igitur ponit ſententiam. Abbas ſiculus.

c Cum vintoñ. Caſus: vacāte eccleſia vintoñ. archidiaconus cū ſuis ſequacib⁹ elegit ſalubrieñ. decanū illegitime natum ſcienter. prior ꝛ complices ſui elegerunt precentorem licoñ. Pro iſtis duabus electionibus partes iuerūt ad curiam. Papa auditis probationibus vtriuſq̄ electionis inuenit vtrāq̄ electionem contra formam canonicam attentatam. prima electio archidiaconi de ſalubrieñ. decano per inordinatam preſumptionem facta fuit de homine. ſ. illegitime nato. ſecunda de precentore licoñ. per violentam impreſſionē. vnde papa habito fratrum conſilio vtranq̄ caſſauit: poſtea vero aliquot diebus elapſis pars illa que precentorem elegerat: ad dominum papam accedens quoddam exhibuit inſtrumentum ſignatum cum ſigillo conuentus: in quo continebatur q̄ vintonieñ. cōuentus vices ſuas commiſerat priori ꝛ quibuſdam fratribus ſuper electione facienda in preſentia domini pape. vnde petebat prior ꝛ ſui licentiam eligendi. papa illud inſtrumentum fecit exhiberi alteri parti quod ab oībus extitit approbatum. papa queſiuit ab illo priore ꝛ ſocijs vtrum vellent admittere alios ad electionem celebrandam. ꝛ ipſi reſponderunt q̄ ſaluis exceptionibus quas contra illos habebant admittere volebant. Et ſic proteſtatione premiſſa omnes ſimul in communi fuerunt ad tractandum de electione: ſed non potuerunt concordare de alia perſona eligenda communiter. ꝛ ſic infecto negocio habuerunt recurſum ad papam ꝛ illi qui precentorem elegerunt dicebant illos qui ſalubrieñ. decanum elegerant iure eligendi ipſo iure priuatos: quia hominem illegitime natum ſcienter elegerant. vnde ſm concilium laterañ. eligendi poteſtatem perdiderant: ꝛ beneficijs eccleſiaſticis per triennium carere debebant: petentes a papa vt ſuper hoc interloqui dignaretur. alii vero reſponderunt q̄ ille decanus ſalubrieñ. per apo. ſe. legitimari promeruit. Dominus papa ſuper hoc conſiderans q̄ prior ꝛ ſui poſt primam electionem ſuaz admiſerant alios ad celebrandam ſecundam. ꝛ laterañ. concilium vna vice tantuz punit huiuſmodi preſumptores: interloquendo pronunciauit illos eſſe admittendos: quia electio quam modo facere volebant: non iam ſecunda erat: ſed potius tertia concurrebat.

d Tractauerunt. poſt illas duas caſſatas.

e Concordes. de perſona ſumenda: concordes tamen erant de electione facienda: ut poſtea ſequitur.

f Scienter. quoniā ſi ignoranter tunc nō ſunt priuati: ut. ſ. e. innotuit. ber.

g Promeruit. hec fuiſſet bona allegatio: ſi eam probaſſent.

h Quod iſti. ſcilicet prior ꝛ complices eius: qui non peccauerunt eligendo precentorem.

i Admiſerant. no. q̄ ſemel approbatum eſt: reprobare non poſſunt. ff. de nego. ge. pomponius. ff. de adulte. ſi vxor. ꝛ. viii. q. ii. dilectiſſimi. ſ. eo. cum iter canonicos. ꝛ. xxii. q. v. horrendus. ꝛ ſic illos admittendo ſibi preiudicauerunt. ꝛ ius ſuum amiſerunt. quo poterant illos repellere ea vice ꝛ ſic proteſtatio ſua non profuit contrarium faciendo. ſic. ſ. de conſti. cum. m. ferra. preterea quare eos admiſerunt: cum eſſent ſuſpenſi ipſo facto auctoritate concilii lateraneñ. .ſ. eo. ti. cum in cunctis. cum ſi elegiſſent eorum electio debuit caſſari. ſ. de con

ecclesiam vestram ꝛ populum ſe pedicte eccleſie ſancti ſaluatoris. Quia vero fuit liquide cōprobatuz: q̄ penſio. xvi. deñ. papieñ. monete fuerit clericis eccleſie veſtre ꝓ eccleſia ſancti ſaluatoris ō termis annuatim per multa tempora[a] perſoluta: ſed denuo ſubtracta uos in eundem ſtatum[b] percipiendi huiuſ iuſmodi de eccleſia ſancti ſaluatoris de termis eccleſiam veſtram decernimus reducendam: ꝛ ad ſolutionem penſionis ſubtracte condemnamus preſbyterum antedictum: ſalua queſtione proprietatis inter ecc eſias memoratas.

Item.

Eligentes ſcienter indignū priuati ſunt poteſtate eligendi in electione que primo occurrit faciēda.

Cum vintoñ.[c] eccleſia paſtore uacaret archi. cuz ſuis fautoribus ſalubrieñ. decanum: prior vero ꝛ complices eius precentorē licoñ. in epiſcopum elegerunt: et infra. Licet igitur omnes in communi de facienda electione tractauerint[e]: quia tamen nequiuerunt eſſe cōcordes[e] infecto negocio ad nos habuere recurſum. ꝛ hi qdez qui precentorem elegerant: aſſerebant q̄ illi qui decanum elegerant eligendi erant poteſtate priuati: ꝓ illa maxime cauſa q̄ hominē non legitime natum ſcienter[f] eligere p̄ ſumpſerunt: unde ſm laterañ. concilium ꝛ eligendi hac vice perdiderant poteſtatem: et per triennium eccleſiaſticis beneficijs carere debebant. Illi vero taliter reſpondebant: q̄ licet is quem elegerant fuiſſet minus legitime natus ꝓ gratiam tamen apo. ſe. legitimari promeruit[g]: ꝛ hoc aſſerebant legitime probaturos. Nos igitur attendentes: q̄ iſti[h] poſt primam electionem admiſerant[i] illos[k] ad celebrandam ſecundam: ꝛ q̄ decretuz concilij memorati decreuit huiuſmodi preſumptores vna vice duntaxat eligendi poteſtate priuatos: quoniam electio quam coraz nobis celebrare[l] volebant: nō iam ſecunda ſed tertia cōcurrebat[m]: ad eligenduz illos cenſuimus admittendos[n].

ſue. cum dilectus: ꝛ. ĵ. de cle. er. mi. poſtulaſti. dicas q̄ illi qui eligūt ſdignum priuati ſunt quantum ad alios qui non peccauerūt ſed quātū ad ſe nō eſt poteſtas eligendi ligata: quin bene poſſint eligere: ſi ab alijs admittantur: ſicut poteſtas celebrandi in clerico peregrino non eſt ligata quantum ad ſe: ſed quantuz ad alios: q̄ celebraret ſi permitteretur. ĵ. de cleri. peg. tue. ſic i monacho q̄ publice celebrare non poteſt: tamen non ē ſuſpēſus: q̄ ſi inuitaret a populo: ꝛ permitteretur ab epo poſſet celebrare. xvi. q. i. §. ecce in hoc. Et licet iſti ſint ſuſpenſi beneficio: non impediūtur eligere: q̄ talis ſuſpēſio non repellit eos ab electione: nec etiam a diuinis officijs. vnde oīa negocia tam ſpiritualia quā tpalia poſſunt exercere: ꝛ tpe talis ſupenſionis deberēt etiam officiare: q̄a in penam talis ſuſpēſio introducta eſt: tamen modicam ſuſtentationē debent tunc habere: ne ex toto egeant.

k Illos. ſ. qui elegerant decanum non legitime natum.

l Celebrare: cum haberent mādatum a capitulo: vt dixi in caſu ſm q̄ patet in ītegra alias nō poſſent eligere. ſ. e. ti. innotuit.

m Cōcurrebat: ſz quo reſpectu dicit tertia. pōt dici q̄ prima electio fuit illa decani non legitime nati. ſecūda fuit precentoris que non impediebatur per primam cum illi qui elegerant decanum eſſent eligendi poteſtate priuati ita q̄ non poterant obiicere aliquid cōtra ſcōam in quo tantuz puniunt: q̄ in prima que facienda occurit poſt illam in qua delinquunt priuati ſunt tantum poteſtate eligendi ꝛ non in tertia. ſed ſcōa fuit hic caſſata ꝛ ita ius eligendi deuolutum fuit ad omnes. vnde modo tertia ꝓcurrebat facienda a qua illi non repellebātur immo admittebantur auctoritate predicti canonis. ꝛ iſte videtur bonus intellectus. et ſic ex duabus cauſis iſti qui primo peccauerunt debebant admitti: ex eo q̄ iſta tertia concurrebat: vt dictum eſt: ꝛ ex eo q̄ alii admiſerant illos ad tractandum de electione: ex eo enim ſolo admitterentur ad ſecūdam: in qua non deberent admitti: q̄ poſtquā res iam non eſt integra non poſſunt illos repellere. ĵ. e. in cauſis ꝛ res de facili ad ſuam naturam reuertit. ff. de pac. ſi vnus. §. q̄ ſi nō totum: ꝛ. ff. de inſti. ꝛ iur. l. pe. ꝛ etiam ſi non admiſiſſent illos: debebāt nihilominus admitti: ꝛ ſic vtroq̄ caſu debent admitti. Et hoc ſatis colligitur ex littera. Sed obuiat huic intellectui littera iſta. Iſti poſt primam admiſerant illos ad celebrandum ſecundaz: ſz hoc exponitur in fi. Alii volunt dicere: prima dicitur electio precentoris que fuit caſſata. ſecunda electio appellatur tractatus in quo fuerunt admiſſi: ꝛ pro vna electione reputatur: q̄ ſi non admiſiſſent illos poterant ſoli procedere ad electionem ꝛ pro iſtis facit opti. quod dicit in littera: iſti poſt primam admiſerant illos ad celebrandum ſecundam ꝛ econtra ꝛ iſta intellexit. t. ꝛ bene concordat littere. ꝛ dicebat. t. q̄ electio decani ꝛ electio precentoris reputabant pro vna electione: q̄ ſimul facta fuerunt vt dicebat. ſed hoc eſt falſum. immo in diuerſis temporibus facta fuerunt vt patet in integra. ſm quod dicitur in caſu. ꝛ electio decani: appellatur prima. ꝛ electio precentoris fuit ſecunda ꝛ hec que modo imminet facienda dicitur tertia reſpectu illarum ꝛ quod dicitur iſti poſt primaz. i. poſt ſecundam que dicitur prima reſpectu iſtius que imminet faciēda. ꝛ quia alia nulla fuit ꝛ quod nullum eſt nec primum nec ſecundum dici poteſt etiam veruz eſt q̄ poſt primam de decano que in veritate fuit admiſerunt illos ſed nō ad ſecundam factam de precentore: ꝛ quod dicit ad celebrandam ſecundam .ſ. reſpectu ſue que caſſata fuit: ꝛ q̄ dicit tertia concurrebat: ꝛ vere tertia reſpectu duarum: que caſſate fuerunt: ꝛ ſic prior intellectus potior videtur. Ber.

n Admittendos. arg. contra. ĵ. de of. dele. cum ſuper abbatia. vbi iudex qui priuatus erat iuriſdi. non potuit poſtea aſſociari ad iudicandum. alia ratio eſt in iudicibus. vbi. n. non poteſt vnus procedere cum alio: qui iuriſditionem non habet: nec poteſt is qui habet iuriſditionem ei dare iuriſditionē: vel ſibi euz aſſociare: quia iam ex toto deſijt eſſe iudex: ꝛ ſi hoc faceret a non ſuo iudice diceretur factum ꝛ ideo quicquid ſimul faciunt non tenet cōſtituendo per conſequens ſe non poſſe procedere ſolum ꝛ ita illi

qui habebat iurisditionem perdit illaz: ut dicit illa decre. cuz super. Jn eligentibus secus est: qz licet illi qui possunt eligere admittant illos q priuati erant p culpam suam: non perdunt ipsi ius eligendi: qz possunt renunciare iuri suo nec illi sunt priuati perpetuo: sed vna vice tantū: vnde possunt parcere illis si volunt sed in iudicibus non est ita.

Per iquisitionē.

¶ Primo ponit cōfessionem prepositi ex qua infert. Scōo ipsius indignam promotionē ibi: cū igitur. tertio mādat ipsum amoueri ibi: quo circa. Abbas. Si.

a ¶ Episcopat⁹. cū agitur de statu ecclesie: recipiunt testes ram p̄ platuz q̄ ꝓtra oēs de ecclesia. j. de accu. qualiter ꝛ quando etiaz lite nō cōtestata. si per ꝓtumaciā se absentant. j. ut li. nō cōte. quoniaz frequenter. §. sunt ꝛ alii. sed ꝓspiratores contra illū contra quem conspiraverūt: admittendi non sunt sed super statu ecclesie admittuntur. j. de re iudi. cū. i. ꝛ. a.

b ¶ Amicos. sec⁹ si inimici fuissent. j. ō simo. sicut.

c ¶ Colloquiū. hoc sufficeret ad ipsius remotionē. xl. di. multi. ꝛ desiderantibus episcopat⁹ est auferendus. viii. q. i. in scripturis.

d ¶ Solicitasse. ꝛ. b idē nocere debuit. i. q. vi. sicut is qui. ꝛ. C. de epis. ꝛ cle. quēquā. ꝛ hoc ipo suspectus est: q̄ se ingerit. ff. de procur. que oīa ꝛ preces huiusmodi importune inducere videntur simoniaz. i. q. i. sunt nonnulli: ꝛ. c. ordinationes.

e ¶ Recognouit. talis recognitio siue confessio licet fieret extra ius preiudicat confitenti: marime si publice fiat arg. ō exces. prela. quā sit grane: ꝛ ar. xxii. q. v. hoc videtur. ꝛ recognitio debiti prescriptionem interrumpit. C. ō pscrip. xxx. an. cum nouissimi. §. sed ꝛ si qs debitori. ꝛ j alio casu. iii. q. ir. §. sed si debitum scriptum sit.

f ¶ Detinebat. ꝛ male. dilapidabat enim ar. q̄ sicut nō suo ita nec alieno nomie hoc facere debuit. lxvi. distinctio. sicut non suo.

g ¶ Talem. s. simoniacū ꝛ ambitiosum: vt patet ex ipsa littera.

h ¶ Scienter. qz audiuit ab ipso ꝛ sciuit de solicitatione precuz vt dictuz est. ꝛ illud dicimur scire quod ab aliis audiuim⁹ vt dicit. xxij. q. v. hoc videtur ut dictum est.

i ¶ Se indignum. adminus per triēnium. s. e. cum in cunctis. s. c. prox. imo perpetuo ꝑ ceritis beneficiis priuari dz. vt dixit Jn. iiij. si criminaliꝫ contra euz ageretur. ꝛ inducit ad hoc. j. de confes. cum super. sed ille plus peccauit quam iste. vnde non probat cum dicit de isto: ꝛ ideo propter huiusmodi suspensionem promoueri non debuit ad ꝫ bonores. s. de consue. cum dilectus: ꝛ. j. de eta. ꝛ quali. cum bone: quia vilibus psonis non sūt concedendi bonores. j. de excess. prela. inter dilectos: ꝛ. C. de dignita. neq; famosis. lib. xii. ꝛ. C. de ifami. l. vna. li. p. ꝛ. lxxi. distin. tantis daniel. j. de accu. omnipotens. j. de testi. testimonium. C. de procu. reum. ff. de mu. ꝛ bo. reus. §. cum ꝓtra quē: ꝛ ideo iste mascaron tanquaz idignus dz remoueri: qui fuit conscius simonie: ꝛ simoniacū scienter elegit. ꝛ ideo beneficiis ecclesiasticis se reddidit indignū: ut hic dicit. sed quare punitus fuit iste mas. nam testis fuit: ꝛ ideo contra. j. de ordi. cogni. cum dilectus in fi. ꝛ. j. de excep. deniq; . ff. qui po. in pig. ba. claudius: ꝛ. j. de fi. instru. inter dilectos. j. de re iudi. cum super controuersia: ꝛ. C. res inter alios ac. per totum. solu. res ista non fuit acta inter alios: immo inquisitio facta fuit tam in capite q̄ in membris. ut dixi: ꝛ cōtra eum ꝛ alios. vnde si confessus fuit contra se in iure ei preiudicare debuit. ꝛ ꝓfessus in iure pro iudicato habetur. j. de confes. cum super. Si aliquis inducatur testis in causa alterius ꝛ in modum exceptionis ꝓbetur crimē testis nō punitur nisi qui a testimonio repellitur nec ifamiā incurrit: ꝛ sic loquunt cōtraria ꝓme signata. Et no. ꝑ hanc decre. q̄ suspensus a beneficio eligi nō potest ad beneficiū nec dignitatem: dum manet in suspensione: sicut nec suspensus ab officio. s. de consue. cum dilectus. ꝛ qui nō seruauit interdictum. s. de postu. ad b: ꝛ. j. de exce. pre. c. vlti.

Iem abbati cistercien. r. ꝛ. p. monachis montis frigidi.

¶ Eligens scienter indignum in episcopum est ob hoc suspensus a beneficijs ecclesie per triennīū nec potest interim ad dignitatem illi⁹ eligi vel assumi.

Per inquisitionem quam de mandato nostro feciſtis super statu episcopatus[a] ꝛ episcopi tolosan. perspicaciter intellexim⁹: q̄ mascaron cancellarius iuratus asserit se sciuisse pro certo. r. olim tolosanen. episcopum et amicos[b] ipsius ante suam electionem habuisse colloquium[c] cum quibusdam canonicis nominatim expressis: eosq; solicitasse[d] precibus vt ipsuz eligerent in episcopum: seq; vidisse pariter ꝛ audiuisse quando predictus episcopus recognouit[e] in quorundam canonicorum presentia: se canonicis illis: qui aduersati fuerant sue prime electiōi iurasse: credens pro certo q̄ iuramentum illud illicitum fuit ꝛ prestitum ut idē. r. eligeretur ex pacto. ꝛ q̄ ipsemet post electionem ipsius cassataz domum episcopalem eius nomine ō tinebat[f] recipiens quosdam reddit⁹ ꝛ prouentus quos de ipius cō scientia ꝛ consensu in eiusdem negocijs expendebat. ¶ Cum igitur talem[g] scienter[h] in episcopum eligē do: sicut ipse suo iuramento firmauit: ecclesiasticis beneficijs reddiderit se[i] indignum: graue gerim⁹ ꝛ molestum q̄ tolosan. preposito in episcopum conuentarum electo idem mascaron in prepositum dicitur substitutus. ¶ Quo circa mādamus quatenus eundem ab officio prepositure penitus amouentes faciatis virum idoneum ad officium illud assumi.

Iē priori sancti frigidiani. g. ꝛ. g. canoni. lucañ.

¶ Si non ꝓfessus eligitur ad regimen. ecclesie regularis cassatur electio

Cam causam que inter bonuz presbyterum ꝛ brunum canonicum sancti petri lucañ. vertitur: super eo q̄ dictus presbyter bon⁹ a maiori parte canonicorum eiusdem ecclesie predicto. b. ꝛ quodaz alio contradicentibus in priorem sicut dicitur est electus: olim vobis duximus committendaz: ꝛ infra. Quāuis autem multi priores continue vnus post aliuz in ipsa ecclesia per multa[k] ꝛ longa tempora fuerint non professi: quia tamen prefatus presbyter. b. non est ꝓfessus obseruantiam regularem: dubitatis[l] ꝛ merito nobis ꝓcedere incōsultis: quia igitur nō debemus attendere solummodo quid factum sit: sed potius quid sit faciendum. ¶ Con. u. t. re. q̄ secundum legem diuinam nō sit in boue arandum ꝛ asino[m]: nec quisquā debeat vestē ī duere de lana linoq; contextā: irritetis[n] electionē p̄dictam: ꝛ cōpellatis p̄fatum p̄sbyterum alios; clericos nō ꝓfessos vt vel beati aug. regulam in cadez ecclesia constitutam ꝓfiteantur ꝛ seruēt: aut ipam ecclesiam omnino dimittant.

Iem. i. t. sancti stephani in celio monte p̄sbytero cardi. ap. se. le.

¶ Noiatio vl' appellatio eius cui⁹ nō interest electionē nō ipedit.

ꝫ si vocandus ꝓtēnit eo ꝓsequente ꝓtēptum cassat electio etiam cō firmata: ꝛ pōt pro se nisi ꝓsenserit electioni quod pōt etiam ex postfacto. b. d. vsq; ad. §. super eo.

Quod sicut ex lris tuis: ꝛ infra. Uex cū ex p̄ma electiōe que facta de tribus dicenda videt potius noiatio nihil iuris[o] acquisituz fuerit noiatis: licite procedi potuit ad electionem regulariter celebrādā ꝑ sertiz in ecclesia armacbana: cum iuxta ꝓstitutiones canonicas si fieri pōt in cathedrali ecclesia electio debeat celebrari: nec appellatio interposita electionē illaz potuit impedire[p]: cum in ea nihil

k ¶ Cam cām. per multa ꝛ longa. Consuetudo in hoc non iuuat. s. de consuetu. ad nostram: ꝛ. c. cum iter vos quia non quod sit factum: sz faciendum cōsiderandū est. ff. ō offi. presi. sed lz: ꝛ. ff. de iust. ꝛ iure. l. pe. ꝛ. xciij. distincto. legimus. ꝛ negligentia episcopi hoc accidit. j. de testa. qz ingredientibus. ꝛ dispar professio in ecclesia esse non debet. xvi. q. i. presbyteros: ꝛ. q. vi. in noua.

l ¶ Dubitatis. simile. s. de rescrip. cum contingat.

m ¶ Asino. i. homines diuer se professionis ī vno officio nō sociabis. sic exp̄ōit. xvi. q. vij. in noua actione.

n ¶ Jrritetis. ꝛ merito: qz ꝓtra ius cōmune facta est. xviij. q. vii. abbatez: ꝛ. c. quā sit. ꝛ cō tra istud ius cōmune non prescribitur vllo tempore vt ḃ dicit: quāuis per multa ꝛ longa tempora ꝛc. ꝛ simile casuz habes. j. e. ti. cum in magistruz.

Quod sicut. ¶ Diuiditur hec decretalis principaliter in tres partes. Secūda ibi: in. §. super eo. Tertia ibi: ī ꝑsi. Quod aūt. hec ꝑma pars primo ponit tria que obijciebā tur contra formā electionis et pertiner ad primam partē rubrice. ¶ Potes colligere modū ponendi casum litteralem. naz facta electione de quodam promouendo in episcopum in ecclesia armachana secuta illius confirmatione ꝛ cōsecratione istabant aliqui vt iste archiepiscop⁹ deberet deijci ad cuius deiectionem allegabant tria contra personam. papa auditis allegationibus vtriusq; partis decreuit ꝛ mandauit vt in littera continetur. Abbas Siculus.

o ¶ Juris. ex tali simplici nominatione nullus ius acquiritur nominato: vt. ii. questione sexta. versiculo nominatione. sed ex illa nominatione que fit in scrutinio: ipso publicato ius acquiritur nominato in scrutinio. j. eo. publicato. cōstitutiones. xxiii. distinctio. in nomine domini: ꝛ. j. de app. qua fronte. ꝛ etiaz cause spirituales in ecclesia sunt tractande. ii. q. ii. preceptum. ꝛ. xxij. q. viii. conuenior. ver. sed etiam in consistorio ꝛc.

p ¶ Jmpedire. ꝛ merito: quia laici nō debent interesse electioni. s. e. cū terra. immo ius eligendi non cadit in laicum in collegiata ecclesia etiam si esset patronatus. j. e. sacrosancta. non obstante aliqua cōsuetudine. j. e. messana. sed electio facta presentari debet patrono vt suum prestet assensum. s. eo. cum terra: ꝛ. c. cū inter vniuersas: ꝛ. j. eo. ti. c. sacrosancta.

a Sine periculo. ⁊ sic patet q; si periculum est etiam in vocando siue in mora: alij ad electionem procedere debent eis non vocatis .s.e. cum inter vniuersas. ar. j. de sen. ex̄ōmu. sacro.

b Nequiuerit. ar. j. s. e. bone. ver. si cōstaret de vi. ⁊c.

c Noluerint. si noluerint: alienos se fecisse videnť. s. eo. cum nobis olim. ⁊. j. .e. ecclesia vestra.

d Vocatos. presumitur qs nō vocat⁹: nisi hoc ꝓbetur ut ꝫ patet. ⁊. iiii. q. v. qsqs. lxxvii. vi. proposuisti. arg. ꝯtra. s. e. bone. versus fi. qz nuncio credit an aliquis sit vocatus. ff. ō re. e. qui sub tu. uel cu. magis .§. illud. j. de ap. cum parati. dico q; si qs negat se fuisse vocatū aduersario incumbit ꝓbatio: ut hic innuitur. ⁊. j. de proba. quoniam contra de hoc dictum est. s. e. bone.

e Consentire. sic patet q; electio que non valet per ratibabitionē potest confirmari. xvi. .q. i. quoniaz quicquid ⁊. j. de his que fiunt a ꝓla. sine consen. capituli. cū vos. ⁊ cū i apostolica. j. de dona. pastoralis. ⁊. j. de iurepa. cura. ⁊. j. ō trāsac. ꝯtingit. Sed cōtra. j. e. auditis. ⁊. j. de iurepatro. illud. ⁊ .xvi. q. iii. §. potest. ver. quod ab initio. ff. de re iudi. quod ab initio. sed nonne absentes cogi debent ratam habere electionē cum in hoc negociū ecclesie utiliter gestum sit. ff. de nego. ge. pōponius. cum absentes id facere tenerētur. ff. de ritu nup. si filius. Sed dic q; iniuria facta est absentibus ⁊ illā nō tenentur remittere sine satiffactione .xxiii. q. iiii. si illic. ⁊c. di. si qs cōtristatus. Item si cogerētur consentire presentibus iam non haberent liberū arbitrium: ⁊ sic inuitis daretur episcopus: quod esse non debet. lxi. di. nullus. Item patet hic q; circa spiritualia possum habere ratum quod meo nomine non est gestuz. ix. q. iii. lugduñ. ⁊. j. ō iurepat. cura. ⁊. ii. q. i. in primis. ⁊. iii. q. vi. hoc quippe. Sed nunquid in hoc casu possent primi electores resilire. cum absentes nolunt consentire: quod videtur cum diffidant de iure suo. s. de postu. bone. lxiii. di. quanto. Sed contra videtur. s. e. cum inter canonicos. in fi. ⁊. viii. q. ii. dilectissimi. ff. de serui. rusti. predi. per fundum. ff. de opti. leg. si tibi. §. vnius. ⁊. ff. ō neg. gest. si ego. Item potest dici ut Jo. dixit: q; si presentes eligunt ⁊ spem sue electionis ponunt in absentib⁹ sperantes ipos ratum habituros: quia tunc demum per ratibabitionem potest confirmari factum presentium: sed si statim presentes per suam electionem intēdant ius dare electo: tunc non potest ratificari priorū electio: ut. ix. q. iii. lugduñ. .ff. de solu. si quis offerenti. qō nō credo: immo qualitercunqz eligāt possent absentes ratam habere electionem: dum tamen non sit nulla ipo iure. j. ca. prori. Item pone q; illi qui contempti sunt mortui sint: nunquid subditorum cōsensus exigitur. Vincen. dixit q; non nisi essent prelati qui alii succedunt in onere ac honore. j. de offi. dele. quoniam abbas. ⁊. j. de offi. ordi. pastoralis. in canonico seus. ar. j. de testa. requisisti. in fi.

Super eo. Hoc dicit episcopus dum celebrat missa cōsecrationis sue vel archieps ante receptum palliū ordines cōferre nō debet. hoc dicit usqz ad ō. si. Quod aūt. Et diuiditur in tres ptes: qz ponit alia tria que obijciebantur contra psonā promoti partes satis patēt in littera. Ab. si.

f Diuidat. sed qualiter diuidat exemplum habes. xxiii. di. quorūdam. ita episcopus qui ꝓsecrat ꝓcelebrat. i. si mul celebrat suo cōsecratori: qui principaliter celebrat: ⁊ ideo tunc nō debet dimittere officium illud qō ipe inceperit cum consecratore suo ⁊ alios ordinare: qz sic diuideret mysteriū illius misse: in qua cōsecratur qō fieri nō debet ⁊ tote misse debet interesse. Et ita videť esse de substātia cōsecrationis ipsa missa hac rōne: qz ꝓsecratiōes eporū ⁊ ecclesiaꝝ ⁊ cōfectio crismatis debēt fieri cū missa. j. de cele. mis. te referente. ⁊ de cō. di. i. oēs basilice. ⁊ vno ꝯtextu sine aliquo interuallo. ⁊ ille qui cōsecrat debet missam celebrare. ⁊ ita officium illud totum continuum debet fieri sine interpositione vel mutatiōe aliqua psona rū nisi magna necessitas casualiter superueniret. vii. q. i. nihil. ⁊. c. illud: qz sicut ordinauit ecclesia romana ⁊ obseruat: ⁊ idē fit ⁊ obseruať in collatione sacrorum ordinum. Et hac consideratione videť q; missa sit de substantia consecrationis. Contrarium tamen consucuit dici: ⁊ verum est q; missa nō est de substantia cōsecrationis: qz diuersa sunt ꝓsecratio ⁊ missa ꝫ ꝓpter virtutem ⁊ reuerentiam sacramentorū ⁊ ordinum statuit ecclesia: q; quādo talia celebranť semper cū missa celebrātur. cōtra. est no. lxxviii. di. in veteri. tamen si huiusmodi solēnitates non seruarentur nihilominus valerent ꝓsecrationes ⁊ ordinum collationes clericoꝝ: sed qui ꝓtrafacerent punirenť ordinantes: ⁊ ordinati: quia cōtra ordinationem ecclesie ⁊ cōtra illud qō ecclesia seruat fecerunt. Sed q; illi qui faciunt ꝯtra ordinationem ecclesie puniunť babetis. de tēp. ordi. sane. ⁊. c. litteris. ⁊. c. uel nō est cōpos. ⁊ duobus. c. ibidem sequentibus. oēs .n. tenentur seruare q; ecclesia romana obseruat. j. de sacra vnc. c. vnico in fi. ⁊ que omissa sunt in premissis debent suppleri: vt in pnci. c. de sacra vnctio. ⁊ i ti. se. c. i. ⁊. c. presbyteri. Aug. dixit q; si vnus cōsecrat: alter missam dicat: consecratus erit: sed fieri non debet. De hac materia no. lxxv. di. ordinatiōes episcopoꝝ. De hoc qō dixit Aug. quesitū fuit a me bernardo parmecanonico bonoñ. capellano dñi pape in cōsecratione bonoñ. epi: vtrum archieps posset cōsecrare ⁊ alius missā cantare responsum fuit q; illud fieri nō debebat: cū illud esset ꝯtra ordinationem ecclesie: ut. s. dicit. ⁊ nū quā audiui nec legi q; ō aliquādo factū fuerit et hac ō causa ponitur hic hec additio Ber. Sz finita illa missa si aliam postea celebraret: bñ posset ordines celebrare: si necessitas esset. vnde dicit tūc quasi dicat finita illa missa posset pri⁹ pallio recepto: qz mysteriuz diuidi nō ōbet. xxiii. di. quorundā. ar. ꝯtra. vii. .q. i. nihil. ⁊. c. illud. sed illud ex necessitate: q; legem nō habet. s. de consue. quanto de conse. di. .i. solēnitates.

g Sine pallio: qz in pallio plenitudo pōtificalis officij ꝓfert. j. de vsu pal. nisi. ⁊ ideo ante pallium talia facere nō pōt. alij tñ dicunt q; pōt alij demādare. s. e. suffraganeis: qz cōsecrare est ordinis episcopalis: sed episcopalia ante palliū accepti exercere nō pōt vnde aliis inferioris ordinis hoc demādare nō valet. ar. op. j. de ꝓse. eccle. vel alta. aqua. ⁊ ar. s. eo. transmissam. sed suffraganei sui ad mādatum ipius possunt aliū suū suffraganeum cōsecrare. s. e. c. suffraganeis.

b Tanq̄. ⁊ ita q̄dā facit qs tanq̄ alius: ut. xxiii. q. iiii. si ecclesia. in fi. ⁊ .ff. de adop. si pater. §. q duos. ⁊. l. si ꝓsul. ⁊. j. q fi. sint legi. per venerabilem. ubi de hoc: qz nullius ecclesie erat episcopus: tanq̄ archiepiscopus nō poterat: qz nonduz recepit pallium.

Quod autem. Iste ver. nō sūmať tum ꝓpter diuersitatē lectu rarum: tū qz nō facit ad tit. lum. Ab. si.

i Preterire. ⁊ ita hic purgať pena criminis p restitutionē. j. ō re. ec. nō alie. si qs ꝓsbyteroꝝ. xxv. q. ix. qō qs cōmisit. ⁊. xii. q. ii. si quis qualibet si. j. de loca. ⁊ cōduc. ꝓpter. ⁊. c. potuit. sicut si aliquis ante accusationez recedit ab incestuosa cōiunctione: sine pena est. ff. de adul. si adulteriuz. §. idem imperatores. sic. ff. qō me. causa. l. si cum exceptione. §. satis. ⁊. C. de his qui. ut indig. l. alia. ff. de inoffi. te. papinianus. §. meminisse. ff. de alie. mu. iudi. causa fac. ex hoc edicto. §. pe. arg. ꝯtra. ff. vi bo. rap. nō ꝓdest. vbi nō prodest raptori rē restituere ad cuitandam penā. ff. de fur. q ea mente. ⁊. ff. depositi. l. i. §. si rem depositam. Sed obijcitur iste est suspectus: ⁊ satisdatio non mutat maliuolum animum tutoris. insti. de suspec. tuto. in fi. Sed iste nō erat suspectus alias: ⁊ excusatur propter mandatum cleri ⁊ populi. xii. q. ii. de rebus. Jo. Sed tibi maior prestitit auctoritatem: hic fuit iste maior qui deliquit immo ipe facere non debuit: quod alios facere ipz prohibere oportuit. xvi. q. i. nemo. ⁊. c. in canonib⁹ ⁊. ff. si ser. ven. altius. ff. de condi. inde. frater a fratre. Dicunt quidam q; hic pōt in casu isto ⁊ cōsimili pena purgari: q; non remoueatur ab ecclesia nec deponitur. Contrarium dico: q; licet reddat ecclesiam indēnem propterea nō euadit penam depositionis: sed euadit solummodo penam excōmunicationis: vt. xii. q. ii. monemus. ⁊. c. diaconi. ⁊. c. statuim⁹. Et hoc etiam dico per iura prorime dicta. hoc probatur per decre. grego. j. de solu. si quorūdā. vbi dicit q; obligat ecclesiam: suspensus est ab administratione spiritualium ⁊ tēporaliū ipso iure. Et ita intelligitur. c. illud si quis presbyterorum: qz per restitutiōem solūmodo euadit penam excō municationis: ⁊ qō hic dicit dispensatio fuit ⁊ gratia: ⁊ hoc innuūt illa verba equaniniter poteris preterire: ⁊ ita fuit solūmodo q̄daz tollerātia. Huic adminiculum prestitit quod dicit cleri ⁊ populi assensu. c. illud qō quis commisit loquitur similiter de misericordia de eo qui tolleratur in

officio suo: vt ex littera ipsius .c. patet. ad hoc prestat bonum: arg. ff. de positi. l. i. §. si in rem.

Auditis. ¶ Prima pars ponit diffinitionis causam. Secunda diffinit ibi: nos igitur. Abbas Siculus.

a ¶ Ipsum. r. non erat in antiqua.

b ¶ Archidia. olim verbuz istud dictū non erat hic Ber.

c ¶ Conueniissent: nominando non eligendo.

d ¶ Appellatum a cantore ⁊ suis in electione.

e ¶ Prorupit: eligēdo: gu. archidiaconum: ⁊ recedendo a nominatione .r. subdiaconi.

f ¶ Electioni facte a decano.

g ¶ Postfacto. Hic videtur q electio que nulla est ipso iure impediat secundam ⁊ qz dicit electio: q̄ fuit irrita ipso iure ⁊c. qz vtraqz hic cassatur. vnde contradicit. §. e. bone. ⁊. j. de ap. constitutis: ⁊. j. e. cōgregato. in quibus secunda tenet: qz prima fuit nulla ipso iure. Sed dicas q electio illa nō erat nulla ipso iure: immo poterat rata haberi: nec erat euidens ipsam non tenere. Et uerba ista scilicet irrita ipso iure non tenetur ꝓprie vnde expone irrita ipso iure. i. irritanda de iure. ⁊ hec expositio ꝓbatur per fi. ca. vbi dicit vtranqz electionem duximus irritandam: ⁊ sic nulla contrarietas: ⁊ loquitur in eodez casu hec decre. cū illa. §. e. cōsideranimus. ⁊ non innuit ꝑ q ratibabitio nō possit habere locum in electionibus: quia bene habet locum: vt. §. e. quod sicut: ⁊. c. licet. lxiij. dist. quanto. j. de iurepa. cura. ⁊. §. de postu. bone. sed hic non potest habere locum ratibabitio quādiu appellatio pendet. Et ei nō renunciatur in totum: qz contraria sunt cōsentire ⁊ nolle recedere ab appellatione: si. j. de ap. solicitudinem. vnde dicit maxime ap. pen. q. d. si voluit renunciare appellationi ⁊ consentire potest conualescere: ⁊ maxime ꝓ tantum ponitur. ⁊ quod dicit ex postfacto ⁊c. allegatio fuit partis aduerse: nec ponunt illa verba ex postfacto. ⁊ hoc videtur per fi. vbi dicebatur. Nos igitur bis ⁊ aliis auditis: que coram nobis allegata fuerunt vel dic prout dicitur in vltima notula in fi.

b ¶ Maxime: proprie ponitur: qz idem esset citra ap. ⁊ in antiqua non erat hoc aduerbium.

i ¶ Cassatam: de facto intellige cum nulla fuerit: ga qō non est cassari non potest: sic. j. de rebus eccle. ali. vel non. siquis presbyterorum. Itez quod dicit in fi. irritandam contradicit littere superiori. Vbi dicit q electio que fuerat irrita ipso iure: ergo nō poterat irritari si nulla est. dic q verbum istud irritandam quantum ad primam electionem ponitur improprie. i. irritam: quantum ad secundam ponitur proprie. si. xxviij. di. presbyterum: qz secunda non erat nulla: sed per exceptionem fuit cassata ⁊ si decanus ⁊ sui consensissent electioni secunde confirmata fuisset: vt dicitur. in fi. vltime notule.

k ¶ Irritandam. No. q vbi plures electiones concurrunt: que fiunt in continenti neutra impedit aliam vel preualet alij que prior fit. sed ꝓualet illa que maioribus iuuatur meritis ⁊ plurimorum approbatur assensu. lxiij. di. c. vlti. j. e. ecclesia. §. e. dudum. si vero ex interuallo fiat secūda: tunc habet locum distinctio: aut prima est aliqua licet posset elidi per exceptionem: aut nulla ipso iure. Si. n. euidens est primam non tenere ipso iure: puta cum eligitur qui est ineligibilis. §. e. cum vinto. j. de ap. constitutis: ⁊. j. e. venerabilem: ⁊. j. e. ti. congregato. vbi tenet secunda a paucioribus facta: tunc prima non prestat impedimentū secunde. Sz si dubiuz est an teneat prima: qz aliqua causa allegatur: quare posset tenere: tunc prima prestat impedimentum secunde: nec debet fieri secūda prima nō cassata. §. e. considerauimus. Sed hic videtur contra ex eo q dixit. §. cum tamen ex postfacto ⁊c. q electio que nulla est ipso iure impediat secūdam. Prima enim a paucioribus: ⁊ post ap. facta fuit. vnde videbatur nulla. Et sic perditur dominium per id quod nullum est. j. de renun. quod in dubiis. Sicut uides q ab accusatione que nulla est: n ō potest quis discedere: nisi iudicis auctoritate. ff. ad turpil. l. i. §. accusationem sit ſm testiū factuz sub cōditione que nunq̄ erit: dūtū esse possit rūpit primuz. ff. de iusto rup. testa. cū in scō. in fi. ⁊ primū matrimoniū qō nullū est impedit ſm. j. de spō. ad audientiā. sic manumissio q̄ nulla est: ꝑstat impedimētū vsucapiendi. ff. de vsucapio. ꝓ donato. l. q ꝓ donato. sic accusatio que nulla est impediat sequens matrimoniū. j. de despō. ipu. ad dissoluendū. in fi. In stipulatione aliud est: qz si prima stipulatio non valet que pōt elidi per exceptionē teneat secūda. ff. de ver. ob. si dari stipuler. q̄dā tamē distinguūt q electio q̄qz nulla est iure actionis ⁊ nō iure exceptionis q̄ñ ex eo nō pōt peti ꝓfirmatio. vt hic: ⁊. §. e. cōsideranimus vbi prima nō tenet ⁊ tñ impedit secundā: ⁊ hic q̄ñqz est nulla iure exceptōis ⁊ actionis vt illa que facta est ab ex cōmunicatis: siue de ꝑsona indigna: qz ex ea nō pōt excipi: vt alia impediat. j. de ap. cōstitutis. ⁊ si. §. e. bone. sicut aliquis q̄ñqz ꝓsequit sumptus per retentionē: quos nō posset cōsequi ꝓ actionē. ff. de ꝓdi. inde. si i area in fi. insti. de re. di. §. certe. ff. ō cōpen. etiā. sed que est ratio: q̄re in casu huius decret. electio. que ē ipso iure irrita impedit secundā: ita q nō valet secūda: ⁊ in ꝑijs: ⁊. j. e. scriptum: ⁊. j. e. c. ꝓgregato: ⁊. §. e. cuz in cunctis: ⁊. c. bone. c. cū vintoñ. ⁊. j. de ap. cōstitutis. electio que est ipso iure irrita: nō ꝑstat impedimentuz secunde. Ratio est ꝟ. Licet enim in casu huius decre. prima electio sit nulla: eligentes tamen nō sunt ipso iure eligendi potestate priuati: nec electio propter hoc deuoluitur ad alios: ⁊ ideo cantor ⁊ sui non debebant eligere sine decano ⁊ suis socijs: ⁊ quia elegerunt decano: ⁊ suis socijs non vocatis post ap. prima nō cassata: ⁊ ex interuallo cassat vtraqz electio: ⁊ vtraqz pars peccauit in forma siue i modo eligendi sed in contrariis electio est ipso iure nulla: ⁊ eligentes sunt ipso iure eligendi ptāte priuati ⁊ ius eligendi deuoluit ad alios etiam paucio:es supra de postu. gratū. ⁊. §. eo. bone. ⁊ ideo tenet electio cū sit facta ab illis penes quos ius deuoluit eligendi: ⁊ ista duo concurrere debent ad hoc vt teneat ꝟa electio. plus enim peccauit eligendo indignū quā peccando in forma: ⁊ ideo plus puniunt. ⁊ est simile qz qui peccant hodie contra formā illā. j. e. qz propter non sunt priuati eligendi ptāte sz priuandi sed qui peccant eligendo indignū sunt ipso iure priuati. si vero vtraqz pars peccat in forma vtraqz cassatur vt. §. e. cōsideranimus. ⁊ ꝟ ⁊ in cōsimilibus. sed si vtraqz pars peccat in materia: transfertur eligendi potestas ad superiorē. §. e. bone. in fi. hodie vero ꝑuari dz forma illius decre. j. eo. qz pp. sz si cantor ⁊ sui vocassent decanū ⁊ suos ad electionē: ⁊ illi etiā noluissent venire: tūc nūquid eorū valuisset electio: videt q sic. §. eo. cū nobis olim. ⁊. c. q sicut. §. si aūt. Arg. cōtra. §. e. cōsideranim⁹. Credo q si decan⁹ ⁊ sui q cōtēpti fuerūt in secūda electiōe a cantore ⁊ suis: cōsensissent electioni cantoris: valuisset secūda. §. e. q sicut. cū nullū ius acquisitū fuisset electo ꝓ primā electionē: q̄ nulla erat ipso iure: vt dicit. §. vnde ab eo poterat recedi sine iniuria alicui⁹. hodie vero dz seruari forma illa que tradit. j. eo. qz propter.

Intentis. ¶ Diuidit principaliter i tres ptes i ꝑma ponit postulati petitionē. In secūda ibi: nūcij vo ponit electi allegationē. In tertia ibi: ga vo: partiz negociū diffinit: ⁊ partiz diffiniendū cōmittit. Alb. sic.

l ¶ Prestito: ſm q lex dicit in autte. de san. episco. §. iubemus igitur abbatem coll. iv.

m ¶ Idonea: ꝟ clausula semp subintelligit: ⁊ si nō apponatur. §. e. causam q̄ ⁊ . §. de reseri. cū adeo.

n ¶ Electionez: Nota mirabilem significationem huius termini electio hoc fuit dicere suam postulationem capitulo publicauerunt. ar. j. de renun. post trāslationem.

Mandatum cum libera. Potestas data ꝓmissarijs ad eligendum prelatum re non integra reuocari non pōt ⁊ desinit res esse integra postq̄z cōpromissarij ceperunt habere tractatum.

In causis ⁊ infra. Cū capitulum tolosañ. ecclesie ad tractandū de electione episcopi cōuenissent: duos elegerūt. vt. v. de eo dez capitulo eligerent electores: q prestito iuramento de substituēdi pontificis electione tractarent: et a singulis de capitulo statutum est ⁊ cōcessum: vt ille quē illi concorditer vel tres ex illis eligerent ab eis si persona esset idonea ᵐ ꝓ episcopo sine cōtradictione aliqna haberetur: ⁊ infra. Postmoduz vero cuz a predictis duobus. v. electores electi fuissent: ⁊ ad tractanduz de electione secessissent in partē: ⁊ nō possent omnes in vnā pariter cōcordare personā: tres ex eis cōuenerunt in episcopū cōuenarū: ⁊ deinde electionē ⁿ quā de postulando episcopo fecerant: capitulo publicarunt: ac reliqui duo subsequēter tertia die cum paucis de capitulo reliquis absentibus elegerūt archi. argeneñ. ⁊ infra. Nuncij vero predicti archidiaconi econtrario responderunt: q cuz predicti. v. electores seorsum de electione

a ¶ Potestatem: hic confessus fuit de intentione aduersarij: ⁊ sic fundauit intentionem aduersarij.

b ¶ Campanam. j. de offi. custo. c. i. ⁊. ii. di. i. ius militare.

c ¶ Postulatio. Hic habes q̄ qui dati erant ad eligendum possunt postulare: ⁊ de alia ecclesia: sic. j. de renunciati. cum post translationem. Ex quo enim capitulū nihil excipit in illa potestate: omnia intelligunt concessa: per que peruenit ad illud ⁊ quicquid ipsi possent facere: arg. s̄. de consti. ex litteris: ⁊. j. de priuil. quia circa. ff. de pcu. ad legatum: ⁊. l. ad rem mobilem. ⁊ arg. ad hoc. ff. iudi. sol. iam tamen. §. in hac: ⁊. ff. mā. l. vlti. in fi. arg. contra. s̄. eo. innotuit. in fi. ff. de procura. in mandato: ⁊. C. de transa. transactionis. in fi. ⁊. ff. de mino. illud. §. si talis: ⁊. ff. de procura. pomponius: ⁊. ff. de iureiuran. iusiurandum. §. procu. Solu. prima rubrica vera: quia talia preparatoria etiam coniuncta sunt principali negocio: q̄a per postulationem venimus ad electionem vel ad eius effectum. ff. de spon. oratio contraria casualia sunt.

d ¶ Integra: ergo si res esset integra possent reuocare: vt h̄ arguitur: ad instar mādati: quod re itegra reuocari potest. insti. man. §. recte cum nihil interest mandatarij. ff. de q̄di. ob cām. da. si precium: ⁊. l. si pecuniaz: ⁊. l. dedi. in princi. ⁊ in societate. ff. pro socio verum. §. vlti. ⁊ in depositō. ff. depositi. l. i. §. penulti. ⁊. j. de depositō bona fides. In contrarium videtur: q̄ re integra non possit reuocari talis potestas nisi placēt vtri q̄z partis sic fit in vēditione. C. de actio. ⁊ obligati. sicut in imtio cum gratia vtriusq̄z talis cōtractus factus sit: vt ibi. naz ex quo semel consenserunt ⁊ contulerunt ius in ipsos: ⁊ illi receperunt ⁊ etiam iurauerunt: mutare non possunt nec reuocare: vt. j. de offi. deleg. super questionum. §. porro. ⁊ quod semel placuit amplius displicere non potest. xxxij. qō̄e. v. horrendus: ⁊. viij. q. ii. dilectissimi: ⁊. s̄. eo. cum inter canonicos. versus fi. preterea hic fuit quedam concessio siue donatio iuris: sed perfecta donatio non reuocatur. C. de dona. sine. C. de transa. quanuis: ⁊. C. de reuo. dona. si donationem: ⁊. C. de donatio. que sub modo perfecta: ⁊ dixit dominus non auferam a te quod tibi dedi. xxii. q. ii. non enim ⁊ remittentibus actiones suas non est amplius regressus ad eas. ff. de edil. edic. l. queritur. §. si venditor. ⁊ commodatuz ante vsum completum non reuocatur. j. de commo. c. vno. ⁊. ff. e. ti. in commodato. §. sicut. Et sic nō videtur per ista iura: q̄ reuocatio posset fieri eis inuitis: cum gratia vtrorunq̄z hoc sit factum: ⁊ interest istorum non reuocari ius illud ab eis. cum modo possent eligere quem volunt: postea vero non. In ↄtrarium videtur q̄ etiam re non integra possunt reuocare vsq̄z ad litem contestatam: q̄ vsq̄z ad litem contestatam possum reuocare mandatum procuratoriuz. ff. de pcu. ante litem. ⁊ etiam post: si suspectus sit. ff. e. ti. post litem: ⁊. l. Item si suspectus: ⁊. l. que omnia. sed isti iam suspecti videbantur: cum essent inclamoribus ⁊ discordia: vt. j. e. procura. ex insinuatione: ⁊. c. in nostra: ⁊. c. mandato. ⁊ iudicium soluitur vetante eo qui iudicare iussit. ff. de iudi. iudicium. ff. de arbi. sed si seruum in fi. Cōtra probo q̄ re non integra non possint reuocare. j. de iudi. c. i. ⁊. ff. de iurisdi. om. iudi. si conuenerit. ⁊ hic in fi. Quid ergo dicemus? Satis probabiliter posset dici: q̄ talis potestas data reuocari non possit: siue res sit integra siue non. ⁊ hic supple maxime: quia non est hoc purum mandatum: immo cessio iuris siue donatio vt dictum est. Et Jo. huic opinioni consentire. videtur. ⁊ ad hoc optime facit. s̄. e. causam que. Alij dicunt q̄ re integra possunt reuocare: vt hic innuitur a contrario sensu. Et arg. optime: quia nō dicitur durare talis potestas. nisi cui permissa durat. ff. quod cuiusq̄z vniuersita. Item eorum. §. i. in fi.

e ¶ Perfidiam: hoc ideo: q̄ si esset remissus ⁊ negligens ad hereticos extirpandos debet remoueri. j. de here. excōmunicationis. in fi.

f ¶ Tribuatis. Ex hac decret. bene colligitur: q̄ ius acquiretur postulato post publicationem postulationis: in hoc scilicet acquiritur q̄ postulantes ab ea recedere non possunt: sicut nec ab electione post publicationem scrutinij. j. e. publicato. Et idē credo publicata postulatōe: vt dixi. s̄. ō postu. c. vl. ⁊ pe. Sz contrarium potest assignare. s̄. de postu. bone. vbi videtur: q̄ postulantes possunt recedere a postulatione antequam sit presentata superiori: sz hic non poterant recedere: quia promiserant illum habere pro episcopo: quem illi eligerent in episcopum: ⁊ ita non poterant venire contra promissionem suam.

Quia ecclesia ulterana. ¶ Ista ō cretalis solet quotidie allegari. Primo ponitur consultatio. Secūdo responsio ibi: mandamus Abbas.

g ¶ Longo. per hoc videbatur q̄ episcop⁹ posset supplere negligentiā canonicorum: etiam si alias eligere non posset. j. de concessio. preben. nulla: ⁊. s̄. e. cum in cunctis. in fine. Sed hic nō poterat taliter supplere: q̄ non erant distincte p̄ bende. j. de concess. preben. ex parte. ⁊ si distincte essent: adhuc nō posset. cum ipse similiter negligens fuisset. vnde potestas translata erat ad superiorem nec moram poterant purgare. j. de sup. neg. prela. lz. ⁊ duobus. c. seq. ⁊ hoc ex eo q̄ dicit longo tempore.

h ¶ Postulauit: ⁊ videtur q̄ bene postulauerit: quia solus episcopus debet dare prebendas: arg. xxi. dist. in nouo. ⁊ xvi. q. vii. nullus: arg. xxi. dist. §. i. q̄ moyses ex precepto dñi aaron in summum pontificem et filios eius i minores sacerdotes elegit: vt ibi dicitur. ⁊ uidetur expressuz in autē. vt deter. sit nu. cleri. col. i. in prin. arg. contra. j. de his que fi. a prela. sine consensu capituli. in. vi. c. primis: q̄ huiusmodi ecclesiastica debent facere de consensu capituli: vt ibi dicitur. ⁊ cum quibus est in ministerio cum his disponat. xciii. distinctione diaconi preterea ex eo q̄ dicit in fi. si consuetudo est q̄ canonici eligant irrequisito episcopo: patet q̄ de iure communi simul debeant eligere: sicut ⁊ alia negocia simul facere debent: cuz episcopus sit caput capituli: ⁊ canonici membra. j. de his que fi. a prela. sine cōsensu capituli nouit: ⁊. c. quanto. ⁊ q̄ simul eligere debeant: habes. j. de concess. preben. postulastis. dico q̄ de iure communi simul ad episcopum ⁊ capitulum pertinet collatio beneficiorum: per iura proxime dicta. j. de iurepatro. nobis. et hic. in fine. satis patet ita esse. sed consuetudo in pluribus ecclesijs derogat huic iuri. vt hic in fi. huius decreta. ⁊. j. de causa pos. cum ecclesia. ⁊. j. de verborum significatione. abbate: ⁊. s̄. de consuet. cum dilectus: et. xxiii. q. i. pudenda: ⁊. j. de his que fi. a prela. sine consensu capituli ea noscitur. ⁊ cōsuetudo reddit aliquem inhabilem ad eligendum. j. de cleri. coniuga. cum olim: ⁊. xxi. distinctione. nos consuetudinem: ⁊. ff. de decu. non tantum: arg. contra. s̄. e. ti. cum terra. ⁊. c. cum causam: ⁊. s̄. de consuetu. cum venerabilibus: ⁊. c. cum inter. sed illa consuetudo non est rationabilis: immo est contra decus ecclesie: ⁊ ideo nō est prescriptibilis. s̄. de consue. c. vlti.

i ¶ Iniuriam: si. ff. de iniur. iniuriarum. §. i. ⁊. ff. de pe. here. illud. i. responso. in fi. ⁊. j. de ap. bone. ⁊. xiii. q. i. quod debetur: ⁊. q. v. nō sane: quia ⁊ si noceat alii: ita vt auferat ei consueta commoda: dum tamē nō faciat animo nocendi: non dicitur facere iniuriam. ff. de aqua plu. arcē. si in meo: ⁊. ff. de dam. infect. proculus. ⁊. xv. q. i. illud. ff. de ser. vr. pre. cum eo. ⁊. xxiii. q. ii. c. vlti. secus si faceret animo nocendi. ff. de re. iu. do mum. ff. de dam. infec. qui vas. ff. si ser. ven. sicut. §. aristo.

k ¶ Melius: ⁊ ideo prevalere debet. j. de proba. licet. sed si equaliter probatum sit: communiter conferat: cum de iure communi hoc sit faciendū vt dictum est in notula. ⁊ videtur: quia res ad suum statum sic reuertit: arg. s̄. de consuetu. cum dilectus: ⁊. ff. de pact. si vnus. §. q̄ si in totum: alias esset sententiandum pro possessore. j. de proba. ex litteris. j. de fide

instru. inter dilectos. in fi. ꝛ insti. de interdic. §. cõmodum. nisi in tribus casibus. ĵ. de proba. c. ex litteris.

a ¶ Articulo: Eadẽ videt petitio cũ ꝑma. sz dic ꝙ ꝑma erat ne repelleret canonicos ab epo ĩstituto. scda erat vt ĩ posteꝝ nõ ipediret eũ eligeret ꝛ lz obtineret in ꝑmo: nõ obtineret ꝓpter hoc in secũdo: ar. §. e. q̃relã sed in secundo articulo agebatur petitorio: vt patet ex ipsa littera.

b ¶ Notoriũ. i. manifestũ rei euidẽtia vel alijs duob⁹ modis de qb⁹ tribus modis habes. ĵ. de coha. cle. ꝛ mu. c. vlti. ꝛ .ff. de leg. si de interpretatione.

QUam dilecti.

¶ Tres hz ptes. In ꝑma ponit allegatõ pro electo. In scda ibi: Ueꝝ allegatio ꝫ electũ. In tertia ibi. nos vo diffinitiõis ꝫmissio. Abb.

c ¶ De gremio: sz si hoc in illa trãslatõe ptãtis ñ fuisset expssum: poterãt eligẽ vndecũqz vellẽt. §. .e. ĩ causis. Quid iuris sit sup hoc dcm est. §. e. cum inter canonicos.

d ¶ Examinatis. Ad h nõ tenebat⁹ ꝑm hanc formã: nec fuerũt ista vota redacta in scriptis.

e ¶ In etate; põt enĩ minor iudex examinare de etate: an sit dign⁹ venia etatis. ꝛ docẽ poterit sup hoc ꝑncipez. C. de his q ve. eta. ipe. l. ii. nõ tñ in etate dispẽsare põt. C. e. ti. l. iii. sz bñ potuit iudicare ipsum nõ pati defectũ: ꝛ si minor fuisset debuit cassare electionẽ. §. .e. dudũ. sz dispẽsare nõ põt nisi solus papa. Sz nũqd epi pñt dispẽsare: ut minor promoueat⁹ ad honores? videt ꝙ ñ p id qõ habes. §. e. cũ in cunctis. §. inferiora: ꝛ. ĵ. de eta. ꝛ q̃li. eã te. ibi pcipit papa: ꝙ null⁹ ꝑmoueatur: nisi sit etatis legitime. ĵ. e. nihil est: vbi punit grauit⁹ q hoc facẽ. Et sic hmõi dispẽsatio illis phibet⁹. Dicũt qdaz ꝙ epi pñt dispẽsare in etate: ar. ad hoc. ĵ. de eta. ꝛ q̃li. ꝓterea: ꝛ. c. ĩ decorũ credo ꝙ nõ pñt dispẽsare in hoc ꝫ ꝛciliũ lz de facto hoc faciant q̃qz. Et est sile: q: cuz illegitimo dispẽsare nõ pñt: vt ꝑmoueat⁹ ad honores. ĵ. de fi. pſby. c. vlti. ꝛ pe. vbi dr: ꝙ cũ illegitime natis solus papa dispẽsat: ꝙ illi phibeant⁹ ab honoribus: dr in ꝛcilio picta. ĵ. de fi. pſby. c. i. Qua enim rõne epi nõ pñt ꝫ illud ꝛciliũ dispẽsare eadẽ rõne dico ꝙ nõ pñt dispẽsare ꝫ ꝛciliũ laterañ. ꝛ ꝫ ꝛciliũ generale. ĵ. e. nihil. vbi puniunt⁹ q hoc faciũt: qõ est magis celebre ꝛciliũ in quo phibet⁹ ne minores ad dignitates ꝑmoueant⁹. §. e. cuz in cũctis. in ꝑn. §. inferiora. ꝛ ideo stabimus illis ꝛcilijs ꝛ legibus predictis: ex quo non inuenio ꝛcessum p canones: ꝙ minores iudices possunt dare veniam etatis. ĵ. de no. ope. nun. intellexim⁹. vbi enim iura canonica non cõtradicunt legibus: immo cõcordant illis stabo.

f ¶ Terminos: si hoc verum fuisset: nihil valuisset eoꝝ electio. §. de rescrip. cum dilecta: ꝛ. ff. man. diligenter.

g ¶ Dignioꝝ: qb⁹ dignior locus debet⁹. viij. q. i. illud: ꝛ. lxiij. di. metropolitano: ꝛ. lxi. di. miramur. ad fi. ꝛ is gradus ceteros antecedit: quẽ labor plrior vt stipẽdia meliora fecerint añire. C. ō offi. ma. of. l. nemo.

h ¶ Resecare. ſ. denunciando per se vel per alios.

i ¶ Surreptionis: sic. ĵ. de re iudi. cum olim.

k ¶ Juramẽto: Sic ergo in eã spũali pstat excipiẽs iuramẽtum calũnie: siue ꝙ maliciose hoc non ꝓponit: sic. ĵ. de testi. ꝓstitutis: ꝛ. c. psentiũ: ꝛ. ĵ. de resti. spo. lras: ꝛ. ĵ. de excep. pastoralis: lz directe agẽs nõ pstet hmõi iuramẽtuz: vt. ĵ. de iura. calũ. lras: ꝛ hoc fuit ratione pſũptiõis. ſDresumit enim ꝙ maliciose exciat: ex quo tot pſũptiões sũt ꝙ electo: q: ꝛ ꝑm leges pstat iuramẽtũ qñqz in exceptionib⁹: lz a ꝑncipio pstet sup tota lite. in auẽ. de testi. §. si vo col. vii. ĵ. de testi. vltra tertiam vel dic: ꝙ lz causa sit sup re spirituali: ꝙ etiã directe agens ꝓstabit iuramentũ calũnie: vt si agat⁹ ad restitutionẽ rei spũalis. ĵ. de resti. spo. litteras: q: sic si agit⁹ spiritualiter. Jtẽ si agatur spiritualiter: iuramentũ de vita te dicenda pstat. ĵ. e. dudum: ꝛ. ĵ. de iureiuran. ex litteris. Similevbi in causa ecclesiastica iuratur de veritate dicenda.

l ¶ Et si tres. Jstis enim credit⁹ quasi duobus testibus. Sz nũ quid fuerunt isti testes in ꝓpria causa vel quasi: nõ sed super eo qõ factuz est coraz ipsis de facto alieno: ar. C. de fideicõ. l. vlti. ꝛ insti. de testa. ordi. §. legatarijs. nã iudici credit⁹ de his que corã ipso agunt⁹. xviii. di. de cõcilius: ar. multo fortius istis. q toti negocio interfuerũt: ar. C. de adul. l. in adulterij. C. ad. l. cor. de sicca. l. fi. sed nõ est verũ ꝙ iudicibus credat⁹: nisi quatenus ꝛc. ĵ. de pbat. qñ ꝫ. vnde meli⁹ videt: ꝙ lz isti suspecti essent: ꝛ de facto suo quodammõ dicãt: admittit⁹ eoꝝ testimoniũ in defectũ pbationis: arg. C. de bere. l. ulti. in fi. ꝛ. iiii. q. iii. §. Jtẽ in criminali. uer. Jtem ꝑm .ii. respõso. ꝛ ad hoc facit qõ dicit. §. ita dum⁹ puidendũ ꝛc.

m ¶ Probatio: sed videt ꝙ isti canonici debuerunt audiri ad hoc ꝓbãdum: q: talis negatiua nos nõ ꝛsensimus põt pbari. ĵ de pba. tertio. ꝛ negatiua indirecte pbari potest. ĵ. de testibus ex tenore. De hac materia dictum est. §. e. bone. Sed h ideo non sunt admissi ad ꝓbandum q: examinatio illa facta fuit secrete ꝛ figillatim. unde quilibet eorum esset singularis: q: non posset directe nisi de se. sic. ĵ. de accu. cum dilecti. in fi. quia singularis testis non probat: sed si publice facta fuisset illa examinatio: siue nominatio: tunc ꝓbari posset saltem indirecte: vt .ĵ. de proba. c. tertio.

n ¶ Tunc: Audiatis qd vtraqz pars proposuerit ad probandum formam ꝑm quam eligẽdi potestas tribus dicit⁹ cõmissa fuisse siue concessa ꝛ si ꝛc. hec littera est in antiqua decretali. Ber.

o ¶ Ostensum: Qualiter compelluntur canonici probare formam traditam illis electoribus ꝛ nõ archidiaconis: hoc potest esse duabus de causis. Quarum prima est presumptio: que multum faciebat pro eo videlicet ꝙ iam erat electus ꝛ ꝓfirmatus. Secunda est: quia ad hoc se obligauit ille; sicut patet. in fi. decre. vbi dicit ꝙ ad hanc penam se obligauit.

p ¶ Cassetis. i. nullam pronuncietis.

q ¶ Obligauit. Alioquin si se non obligasset: pena esset in arbitrio iudicis: cuz certa pena hic statuta non sit. ff. de iure deli. l. i. ĵ. de accu. super his: ꝛ. ĵ. de offi. deleg. de causis. Sic habes hic ꝙ aliquis obligat se sub pena beneficii sui. ĵ. de falsa. c. vl. Jtẽ obligat⁹ aliquis sub pena ordinis vel anathematis. i. q. vii. quotiens cordis: ꝛ de cõse. di. ii. ego berengarius. Jtem ꝛ sub alia pena pecuniaria .xviii. di. q̃q̃. ꝛ. xxv. q. ii. quecunqz: ꝛ. ĵ. de arbi. dilecti. ar. ꝓtra ꝙ sub pena beneficii nõ possit aliquis obligari. C. que res pig. ob. pos. spem eorum premioꝝ. Hodie vero certa pena statuta est cõtra illos: qui se opponunt cõtra electos siue impugnant electionem. ĵ. e. c. i. in cõcilio lugdun. Jnno. iiii.

r ¶ Judicatũ. Sed nũquid obstabit aliis hec sñia volentibus agere ꝓtra electũ

sicut videmus circa crimina ⁊ populares actiones. ĵ. de accuſ. de his: ⁊. xxiii. q. iii. ſi illic: ⁊. ff. de pecu. nō cogendum. §. qui ita. ff. de popula. acti. l. iii. nec enim de delicto vnius hoīs ſepe eſt q̄rendū. ff. nau. cau. ſta. l. licet. videl tamē q̄ illis ſolum qui p̄ſentes fuerint: debeat p̄iudicari. ii. q. v. habet hoc: ⁊. c. mēnaz. ĵ. de accu. veniens. ſicut eſt in ſimilibus actionibus. ĵ. de fi. inſtru. inter dilectos. ibi tres inter alios acta ⁊c̄. Ad hoc dicas q̄ abſolutio in popularibus actionibus p̄iudicat oīb⁹ etiā abſentibus niſi in duobus caſibus. Unus eſt ſiquis ſuam iniuriam p̄ſequitur ⁊ probet ſe ignorāſſe accuſationem ab alio inſtitutam. ff. de accu. ſi cui. §. i. Scōs cū vult docere de colluſione p̄oris accuſatoris. ff. de p̄uarica. l. iii. ff. de iureiu. l. eūz qui. §. in popularibus.

a Decendiū: per hoc patet q̄ interlocutoria ſnīa tranſit in rē iudicatā ſicut ⁊ diffinitiua. ĵ. de teſti. ſignificauerunt. nō tamē quo ad hoc tranſit in rem etiaz iudicatam quin index etiā poſt decez dies poſſit reuocare. ĵ. de ap. cum ceſſante. ff. de re iu. qō iuſſit. de hoc dicetur ſuper illa conſtitutione cum ceſſante. ĵ. de appellationibus.

Quam in iure peritus.

C Hoc. c. legitur variis modis: ſed inhęrendo vbis lr̄e ſummatur vt in rubro vel aliter ſm intellectum intrinſecuz. Si electio fit ex forma compromiſſi electus p̄ſentiendo electioni de ſe facte a media parte eligentiū auget numerum ⁊ electionem p̄ficit ⁊ eſt caſus ſingularis ſm iſtum intellectum. In p̄ma ponitur deciſum exordiuz notans querentem in ſecunda conſultatio ex cōpromiſſo ſuper duplici electione. In tertia cōſultationis reſpōſio cum duplici determinatione. Secūda ibi. Primus tue cōſultationis. Tertia ibi: ſuper quo. Ab. Siculus.

b Et ſe vel ex aliis: dicunt q̄dam: q̄ licet hoc non fuiſſet expreſſum: de iure tñ vnum de ſe eligere poterāt: vt ar. viii. q. i. in ſcripturis. ver. ecce mitte me ⁊c̄. ff. de tu. ⁊ cur. da. ab his. l. ubi abſunt. Sed hoc nō credo: q̄ a ſeipſo videtur electus ⁊ hic tenuit electio p̄pter formam cō promiſſi vt dicit in fi. iuxta cō promiſſi. ⁊c̄.

c Tenorez: ſic. ĵ. de ſortile. c. vlti. vbi de hoc: ⁊ hoc quod dico optime probat lex. ff. de p̄traben. emptio. ⁊ vē. l. ly. ⁊. l. ſi in ēptione. in fi. ſz ſi vni tñ collata ē ptās: non poſſet ſe eligere. ĵ. de iurepa. p nostras ⁊. ĵ. de inſti. cū ad nr̄am. ⁊. ff. de tuto. ⁊ cu. da. l. pretor. ⁊. xxiij. q. i. didicimus ⁊ q̄ nemo debet oriri a ſeipo. vii. q. i. in ſcripturis. Dicūt quidā q̄ ſi iuraſſet eligere meliorē: ⁊ ipe eſſet melior tūc poſſet eligere ſe: ſz tñ inconueniēs eēt ⁊ inhoneſtū: q̄ ſe eligeret: ſic ambicioſſus videret ⁊ ideo repellend⁹ per illud. c. in ſcripturis potius debet renūciari tali poteſtati ⁊ fatuus eēt qui ſic iuraret: ſi credit ſe meliorē vt ſe eligat: vel dic q̄ tunc ipſe intelligitur exceptus: q̄ in generali ſermone perſona loquens nō cōprehenditur. C. de ſolu. inquiſitio. ff. de cōditio. ⁊ demon. l. qui heredi. §. vltimo. de hoc dicitur. ĵ. de iureiuran. petitio. Conſentiat. q̄ ſi vult cōſentire tunc perſona ſua ? putaf inter eligentes. argu. ff. qō cuiuſq̄ vniuerſitatis. l. plane. ar. ff. de adop. l. ſi conſul. ⁊ ſic quattuor intelligūtur: ⁊ ita maior pars capituli. Quid ſi conſenſit in aliū? Reſpondeo ſi cōſenſus talis facit cū alijs maiorem partem in ſe non poteſt poſtea cōſentire nec mutare cōſiliū in alterius p̄eiudicium. ff. de regu. iur. l. nemo. Si vero cōſenſit in talem in quē minor pars conſenſit: tūc poteſt mutare: quia talis conſenſus illi non prodeſt. Hodie non connumeratur p̄ſona electa inter eligentes. ĵ. e. cumana. ⁊. c. quia p̄pter: nec dicerem valere talem electionem ſi modo fieret: q̄ non eſt electus a minore parte capituli.

Venerabilem. C Electio imperatoris ſpectat ad p̄incipes germanos tres prelatos ⁊ quattuor laicos: ⁊ electio facta per eorum maiorem partem ceteris non p̄ceptis tenet: ⁊ ad papā p̄tinet electū examinare approbare ⁊ inunnium[a] non fuerit prouocatione legitima ſuſpenſa.

C Item ẽpo haioc.

C Si ex ſeptem cōpromiſſarijs tres eligunt quartum et ille conſentit et eſt idoneus cōfirmabitur electio.

Quam in iure peritus eſtas: et infra. C Primus tue cōſul. articulus cōtinebat: q̄ cuiuſdā de cano eccleſie defuncto eiuſdē loci capituluz ſub hac forma in. vij. ex ipſis canonicis p̄promiſſit vt illū quē ex[b] ſe vel alijs de gremio ipſius eccleſie omnes pariter vel maior eoz pars noiaret: idez capitulū reciperet in decanū. Unde cum vnus ex illis. vij. a tribus ipſoz et alius. qui nō erat de numero eorū dez a tribus alijs in decanum fuerint noiati requiſiſti vter eoz aſſumi debeat in decanū. C Sup quo taliter reſpōdemus: q̄ is q̄ de numero. vij. a tribus eoz dignoſcit nominatus: iuxta p̄promiſſi tenorem[c] debet in decanuz aſſumi: dū modo electioni de ſe facte conſentiat: ⁊ aliq̄ canonicuz nō obſiſtat.

C Item duci caringie.

C Electus in imperatorem a maiori parte illoruz ad quos ſpectat electio ſi fuerit idoneus per papā confirmabitur.

Venerabilem: ⁊ infra. Inter cetera vero quidam p̄incipes hac precipue obiectione ſunt vſi: dicētes q̄ apoſtolice ſedis legatus aut electoris geſſit: aut cognitoris[d] perſonam. Si electoris in meſſem[e] alienam miſerat falcē ſuam: ⁊ electioni ſe ingerens p̄ncipum derogauerat dignitati. Si cognitoris abſente altera[f] partiuz uidetur perperam proceſſiſſe: cuz citata nō fuerit: ⁊ ideo nō debuit contumax iudicari: ⁊ infra. C Ueruz illis principibus ius ⁊ poteſtatem eligendi regem in imperatorem poſtmodum p̄mouēdum recognoſcimus vt debemus: ad quos de iure ac antiqua conſuetudine noſcitur pertinere: preſertiz cum ad eos ius ⁊ poteſtas huiuſmodi ab apoſtolica ſede peruenerit: que romanum imperium in p̄ſonaz magnifici Karoli[g] a grecis tranſtulit[b] in germanos[i]. Sz ⁊ p̄n cipes recognoſcere debent: ⁊ vtiqz recognoſcunt: ſicut idem in noſtra recognouere p̄ſentia: q̄ ius ⁊ auctoritas examinandi p̄ſonaz electam in regem: ⁊ p̄mouendaz ad imperium ad nos ſpectat: qui eum inungimus p̄ſecramus ⁊ coronamus. Eſt enim regulariter ⁊ generaliter obſeruatum: vt ad eū examinatio[k] perſone pertineat ad quem impoſitio manus ſpectat. Nunquid enim ſi principes non ſolum in diſcordia ſed etiā in concordia ſacrilegum[l] quencunqz vel excōmunicatum in regem tyrannum vel fatuum hereticum eligerent aut paganum nos inungere conſecrare ac coronare hominez huiuſmōi deberemus abſit oīno. C Obiectioni ergo principum reſpondentes aſſerimus q̄ legatus noſter approbando regem reprobando ducem: nec electoris geſſit perſonam: vtpote qui nec fecit aliquem eligi: nec eligit: nec cognitoris: cum neutrius electionem quo ad factum eligentium[m] confirmādam duxerit: aut etiam infirmandam. Exercuit autez denunciatoris officium: qa perſonam ducis eiuſdem indignam: ⁊ p̄ſonam regis denunciauit idoneaz: quo ad imperium obtinendum non tam legati. In ſecunda ibi: Uerum captando beniuolentiam p̄incipū ipſorum ius ⁊ poteſtatem declarat. In tertia ibi: Obiectioni reſpondet et quod obijciebatur contra legatum. In quarta ibi: Eos igitur monet p̄incipes vt adherēt ottoni ⁊ recedant a philippo ⁊ quod hec facere debeant p̄bat quattuor rationibus. In quinta ibi: nobilitatem hec ſpecialiter mandat duci in ſupraſcriptiē nominato. Abbas Siculus.

d Cognitoris: in reprobando philippuz: ⁊ approbando ottonez.

e Meſſem. vi. q. iii. capi. i. ⁊. ĵ. de parrochi. c. nullus. Ber.

f Altera: q̄ non debuit fieri. ĵ. de teſtibus. in nomīe domini: ⁊. iii. queſtione. ix. quaſi per totum.

g Karoli: cui etiam ius patriciatus ſiue dignitas collata eſt. lxiii. di. hadrianus.

b Tranſtulit: legitur in cronicis: q̄ cum eccleſia romana opprimeretur ab aſtulpho rege lombardorum petiit auxilium a Conſtantino: ⁊ Leone filio eius imperatoribus conſtantinopol. ⁊ cuz nollent patrocinari eccleſie romane: ſtephanus papa ſecundus natione romanus tranſtulit imperiuz ad Karolum magnuz: qui fuit filius Pipini: quem Zacharias predeceſſor eius ſubſtituerat Lodouico regi francorum: quem depoſuerat de quo legitur. xv. queſtione. vi. alius. Et trāſlatio illa facta eſt anno domini ſeptingētesimo .lxxvi. qui Karolus coronatus eſt a Leone papa. iii. elapſis poſt hoc quindecim annis.

i In germanos: Sic ergo regnum mundi tranſlatum eſt ad theutonicos. nam ipſi habent regnum romane eccleſie. de conſecratione diſtinctione. v. in die. ⁊ ſic patet q̄ imperium non eſt apud grecos licet largo nomine appelletur imperator. ĵ. de maio. ⁊ obedientia. ſolite. ſicut ⁊ rex ſcachorum dicitur rex: quoniam extra eccleſiam nō eſt imperium. xxiii. queſtione. i. §. ſed illud. Eſt autez imperator ille ſuper oēs reges. vii. q. i. in apibus. ⁊ omnes nationes ſunt ſub eo. xi. queſtione. i. §. ſed ſiquis ver. volumus. Ipſe enim eſt princeps mundi ⁊ dominus. ff. ad. l. rho. de iac. deprecatio. Et etiam iudei ſub eo ſunt. C. de iudeis. l. iudei. ⁊ oēs prouincie. lxiii. diſtinctione. hadrianus. ⁊ omnia ſunt in poteſtate imperatoris. viii. diſtinctione quo iure. ⁊. xxiii. q. viii. conuenior. C. de quadrien. p̄ſcripti. bene a zenone.

k Examinatio. lxxviii. di. quid eſt.

l Sacrilegum: Nota q̄ ſacrilegium impedit promouendum. nam ⁊ familia ſacrilegi repellitur a ſacramentis eccleſie. xvii. queſtione. iiii. miror. ⁊ ab aliis legitimis actibus. iii. q. iiii. nulli. ⁊ ſacrilegium inter magna crimina cōnumeratur. xvi. q. iii. quod autem.

m Eligentium: q̄ de meritis ſiue ſtudiis eligentium nō cognouit: ſz de qualitate electorum p̄nunciauit.

a ¶ Quãuis.i.q; vel ꝓprie tenetur.⁊ qõ dicit supra non tam ꝓpter studia eligentiũ ⁊c.i. non ꝓpter studium eligentiũ: sed ꝓpter merita electoꝝ psonam ducis denunciauit indignam:⁊ psonam regis idoneam: sic.s. de postu.c.i. vsus fi. vnde bene sequit: q̃uis plures ⁊c.⁊ sic nõ gessit cognitoris psonam: q; retulit se tm̃ ad merita electoꝝ nõ ad studia eligentium q̃uis potuerunt se referre: ut.j. sequitur vel possũt vba teneri ꝓprie.⁊ q̃uis ponit pro qa: vt prediri. sed supior littera .s. cum neutrius electio ⁊c. videtur contraria.

b ¶ Contradictio.j.eo. bone.

c ¶ Fauere: si fauet: ergo nõ debet eẽ iudex.xi. .q.iii. quattuor:⁊.c.seq. Sed dic q; in dubio põt fauere cui vult.ff. de le. .ii. siquis suum.§. si inter duos.ff. de bo. auct. iudi. po. in vẽditione.§. vlt.ff. ad syl. sigs in grani.§. si cum oẽs vel põt cogere partes ad cõcordiam. insti. de satisdati. tu. sin autẽ.⁊.j. de offi. delega. c. suspitionis.§. ab ipo:⁊.s.e. cum inter .r. tunc demum dz fauere: cum merita electoꝝ ⁊ eligentium paria sunt: ar.j. de iurepatro. quoniã in qbusdã.⁊.lxviii. di. si forte. vel cum potestas eligẽdi devoluta est ad ipsum.s.e. bone circa fi.

d ¶ Carebit: aduocat? ecclesie nõ potest esse patronus ecclesie: sed comparatur tutori: qui dat pupillo: vt eũ defendat a vexationibus alioꝝ.⁊ appellatur honorarius vel notitie gratia datus vt alios contutores instruat. ff. de soluti. qõ si forte. nec cõputatur talis tutela i numero triũ tutelarum: sed est causa honoris tantuz. ff. de ritu nup. siquis tutor.

e ¶ Lotharius: h est exẽplum de quo ꝓmisit scilicet iure patet pariter ⁊ exemplo ⁊ ita ab exẽplo principum est argumẽtanduz. insti. de iure naturali.§. sed quod principi. ar. ꝙtra. C. de sen. ⁊ interlo. om. iudi. nemo ⁊.s.e. cum in cunctis.

f ¶ Cõmonẽdos.s. per nuncios suos.

g ¶ Publica: nota q; excõmunicatio debet eẽ publica: ad hoc ut aligs repellatur a prosecutiõe iuris sui.j. de excep. exceptionez:⁊.c. pia. cũ suis ꝓcor. vnde quicquid interim facit quousq; ad ipsum perueniat excõmunicatio tenet ⁊ valet.j. de cleri. excom. mi. apostolice:⁊.j. de re iudi. ad probandum.

h ¶ Periuriũ: qñq; piuriũ nõ repellit.j. de iureiurã. sicut nostris. Sz intellige ibi: periuriũ.i. temerariũ iuramentũ. Periuri enim nõ solum nõ debent pmoueri ad honores: ĩmo si pmoti sunt: debent repelli.j. de iureiuran. q̃relã. Infames enim sunt. vt ibi no.j. de fideiuss. puenit. in fi.

i ¶ Progenitores: In filijs enim paterni criminis exempla metuũtur .vi.q.i.§. verum.⁊ in.l. illa siquis cum militibus. vnde illud. Sepe solet similis filius esse patri.

k ¶ Innodatus: ꝓpter inuasionez ⁊ deuastationem matrimonii beati petri. dum in tbuscia moraretur.

l ¶ Postulauit: No. hic eoipso q; quis petit absolui: per ꝙsequens se ꝓfitet excõmunicatum: nisi ad cautelam fit: qa bona ꝓ mentiũ. v. di. ad eius vo cõcubitũ.

m ¶ Electus: vnde ipso iure nulla fuit electio.j. de ap. ꝓstitutis:⁊.s. eo. cum inter.r.⁊.s. de cõsue. cum dilectus.

n ¶ Juramentum qõ fecerat federico regi sicilie nepoti suo tanq̃ imperatori futuro: duz adhuc henricus imperator frater eius dicti pueri pater viueret.

o ¶ Illicituz: qm̃ fuit de successione viuentis. C. de pac. l. pactũ. tm̃ hic voluntas accessit viuentis: vnde videt tenere. C.e. .l. vlt. sed illa loquit in hereditaria successione: que in impio locum habere non põt: nec etiã in beneficiis ecclesiasticis locuz habet.j. de ꝓcess. ꝓben. nulla.j. de deci. ad hoc:⁊.j. de iurepa. consuluit. Ber.

p ¶ Venire: tali modo sicut fecit.s. usurpãdo regnũ. nã alias cũ fuerit illicitũ: ꝓpria auctoritate potuit venire ꝓtra non obediendo illi tanq̃ regi. aut imperatori. xxii. q. iiii.§. ecce .b. nec expectari debuit supioris auctoritas. ff. de cõdi. insti. l. que sub cõditione.§. ulti. qa q; necessario destruendũ est nõ est necessaria supioris auctoritas: in destructiõe illius. ff. de le. ii. fideicõmissa.§. siquis illicite. Sz si eẽt dubiũ an valeret tunc adiri dz supior: alias aũt semp ꝑuadũ est iuramẽtuz: dũmodo sine iteritu salutis eterne ꝑuari possit.j. de iureiurã. sivo si sponte sit ꝓstitum ⁊ sine dolo.j. de iuran. cum cõtingat. Ber.

q ¶ Babaonite: hanc hystoriã habes. xxii. q. iiii.§. sed cuz bis:⁊.c. innocens.

r ¶ Ex successione: Tres successiones ꝙtinue vident ius successionis inducere: ĩmo due qa binus actus inducit ꝙsuetudinez: ar. xxv. q. ii. ita nos.⁊. C. de episcopali audientia. nemo.

s ¶ De domo: ĩmo de aliatribus eligi dz. viii. q. i. moyses.

t ¶ Obseruari: etiã si ei iam coronato iurasset post reprobationem legitimam ei non teneret in aliqua ratione iuramẽti. xv. .q. vi. alius:⁊.j. de trãsla. q̃to circa fi. Item arg. q; destructo principali ⁊ accessoriũ. s.e. q̃liter. C. de vsur. l. eos:⁊. C. depositi. si deposita pecunia:⁊. ff. de rei ven. l. ex diuerso.

Item ¶ In ꝓma ponit decisa narratio. In secũda, puisio ibi: Si vo. Et pone casum q; celebratis duabus electionibus in discordia papa cõmisit ullas decidẽdas ꝓut de iure fuerit:⁊ si ꝓtigeret vtranq; cassari papa mãdauit electionẽ celebrari de nouo ꝓut habetur in littera. Abbas siculus.

v ¶ In ꝓuincia: Dic videt expressum q; oẽs illi ⁊ soli q; sunt in ꝓuincia vocandi sunt ad electionẽ:⁊ per hoc videt sic intelligendũ si sunt in ꝓuincia.j.e. qa ꝓpter de hac materia. no. vii. q. i. factus est.⁊ qõ dicit in ꝓuincia sic est intelligendũ si sunt in ꝓuincia ita ꝓpinqui: q; cõmode sint vocandi: qa si ꝓuincia esset multũ lata ⁊ longa: nõ debent vocari: qa piculum est in mora.s. .e. cum inter vniuersas:⁊ eodẽ modo si eẽt extra ꝓuinciã ⁊ ꝓpinquus tunc vocãdus esset.j.e.c. pri. vbi fuit vocatus qui extra ꝓuinciã erat. regiũ. n.⁊ cremona diuersaꝝ sunt ꝓuinciaꝝ. Et ita nec dico vocãdos oẽs de ꝓuincia: nisi qui cõmode possunt vocari nisi ꝙsuetudo sit: q; oẽs vocent.j.e. in genesi. Nec dico q; tm̃ de ꝓuincia sunt vocãdi ꝑ capitulũ sequẽs. In talib? enim vocationib? poti? stat ꝙsuetudini: vt absentes vocent iuxta ꝙsuetudinẽ vniuscuiusq; ecclesie:⁊ hic con-

propter studia eligentium: quam propter merita electoruz quãuis[a] plures ex illis: qui eligendi regem in imperatorem promouendum de iure ac de cõsuetudine obtinẽt potestatem: consensisse perhibeãtur in ipsum regem:⁊ ex eo q; fautores ducis absentibus alijs ⁊ cõtemptis ipsuz eligere presumpserunt pateat eos perperam processisse: cum electioni plus cõtẽptus vnius quam contradictio[b] multorum obsistat:⁊ infra. Nos vtiqz non ducem: sed reliquum reputamus ⁊ nominamus regez iustitia exigente:⁊ infra. Quod autem in electione vota principum diuidũtur. post admonitionem: ⁊ expectationem alteri partium fauere[c] possumus maxime postquã a nobis vnctio: consecratio ⁊ coronatio postulentur iure patet pariter ⁊ exemplo. Nunquid enim si pncipes admoniti ⁊ expectati: vl nõ potuerunt vel noluerunt in vnuz prepositum conuenire se. apo. aduocato ⁊ defensore carebit[d] eorum qz culpa ipsi redundabit in penã. Sciunt autem principes q; cuz lotharius[e] ⁊ conradus i discordia fuissent electi ro. po. lotharium coronauit.⁊ imperium obtinuit coronatus eodem conrado tunc demuz ad eius gratiam redeunte. ¶ Eos igitur duximus commonendos[f] vt a prefato duce iusto quidem a nobis iudicio reprobato recedãt:⁊ prefato regi non abnuant adherere: nisi tunc demum contra personam vel factum legitimum: qd ab eis obiectum fuerit.⁊ ostẽsum.⁊ infra. Sunt enim notoria impedimẽta ducis. s. excommunicatio publica[g] periurium[h] manifestuz psecutio diuulgata. quam progenitores[i] eius ⁊ ipse presumpserũt in apostolicam sedem ⁊ alias ecclesias exercere. fuit quoque apud. n. excõmunicationis vinculo innodatus[k] quod postmoduz recognouit dum per nuncium suum absolutiõis beneficiũ postulauit[l]. vnde patet q; ipe fuit excommunicatus electus[m] ⁊ infra. Idem etiam contra propzium iuramentuz[n]: super quo nec concilium a se. apo. requisiuit ambitionis vitio regimen sibi vsurpare presumpsit: cũ super illo iuramẽto prius ro. ecclesie cõsuli debuisset. Nec valet ad plenã excusationem ipsius si iuramentũ illud dicatur illicitum[o]: cum nihilominus super eo nos prius consulere debuisset quã contra ipsuz propria temeritate venire[p]: pser-tim illo exẽplo: q; cuz gabaonite[q] a filijs israel per fraudez surripuerint iuramenta: ipsi tamen cognita fraude cõtra illud venire temere noluerunt. Utrum vero dictuz iuramentum sit licitum vel illicitum ⁊ ideo seruandum an nõ seruandum extiterit: nemo sane mẽtis ignorat ad nostrum iudicium pertinere:⁊ infra. Insuper si predictus dux imperiuz obtineret: libertas principuz in electione periret:⁊ imperium obtinendi decetero ceteris fiducia tolleretur. nam si prout olim frater dicti ducis patri eoruz sic dux ipse fratri suo succederet videretur imperium non ex electione sed ex successione[r] deberi:⁊ in preiudicium principum redundaret: si non nisi de domo[s] ducis predicti ducis videret aligs ad imperium assumẽdus:⁊ infra ¶ Nobilitatem ergo tuam mo. p apo. scrip. man. quatenus a prefato duce recedas: omnino non obstante iuramento: si quod ei ratione regni fecisti: cum eo quantũ ad obtinendum imperium reprobato iuramentuz huiusmodi nõ debeat obseruari[t]

Idem.

¶ Absentes ad electionẽ de ꝓuincia sunt vocandi ⁊ cõfirmatur electio maioris ⁊ sanioris partis.

Quã dile. fi. tit. sancte prudẽtiane presbytero card.⁊ infra. ¶ Si vero vtriusq; ptis fuerit cassata electio: vos fratribus oibus qui fuerint in ꝓuincia[u] cõuocatis. que maiori ⁊ saniori parti eorum super predictis videritis complacere per cen. eccle. faciatis firmiter obseruari.

suetudo erat: ꝙ omnes de puincia vocarentur vt est .j. eo. in genesi. Ber.

B One memorie. ℂ In ꝑma ponit decisa facti narratio. In scḋa diffinitio ibi: ꝓstituto: In q̃ duo facit ꝑmo cassat electionẽ scḋam exprimẽs. q̃re cõponit antipophorã. scõo cassat primã ibi: electionem. Abbas siculus.

a ℂ Expectare: Sed nõne electio que fit cõtẽptis illis q̃ debẽt interesse: ipso iure est irrita: vt .s. eo. ꝙ sicut: ⁊ .c. venerabilẽ: ⁊ .j. de arbi. cũ oliz ⁊ .lxiii. di. obeuntibus. ergo ea nõ obstãte põt attẽtari scḋa electio .j. de app. ꝓstitutis. cũ. n. a iure sit reprobata talis electio: non est necesse iudicẽ adire ꝑ ea cassanda. ff. de cõdi. insti. l. que sub ꝓditiõe. §. vl. ℐ Preterea cũ vniuersitas velingt in eligẽdo electio dz devolui ad eum q̃ nõ deligt. s. e. bone: ⁊ .s. de postu. bone. Dico ꝙ electio archipr̃esbyteri: nõ fuit nulla ipso iure: sed potius annullãda ⁊ ideo debuit expectari cassatio superioris anteq̃ ꝓcessus fieret ad faz vñ ⁊ si vnus hũisset ius eligẽdi deligt i hoc qõ uoluit simul eẽ actor ⁊ iudex ꝑmisse electõis. j. de ꝓcess. pbẽ. post electionẽ in ꝑte decisa. Et lz illi delinquerũt in eligẽdo: ñ tñ illud ius devolui ad vnũ. Et hoc ꝑm Jo. qui dicit: ꝙ vnus non ꝓstituit vniuersitatẽ. ⁊ inducit in ar. hoc. c. ⁊ .lxv. dis. si forte: ⁊ ff. de le. i. si grege. lz ius vniuersitatis dicatur stare in vno. ff. qõ cuiusque vniuer. sicut in fi. per quam. l. nos dicimus ꝓtra. ⁊ si iste non elegisset: poterat post cassationez eligere si hoc postulasset. et hoc innuit littera ista cum dicit ibi nr̃m debuit expectare iudiciuz: anteq̃ ꝓcederet ad faz ⁊ si electio ꝑma nulla fuisset ipso iure: q̃ electus eẽt indignus tunc ipse solus potuisset. s. e. bone: ⁊ .s. de postu. gratũ: ⁊ .j. e. scriptũ est. sed ḃ nõ fuit nulla: imo ipse poterat eã cõfirmare si cõsensisset. s. c. ꝙ sicut. Jo. dixit ꝙ nõ devoluitur ius eligẽdi ad alios: nisi qñ eligit ꝑsona ineligibilis. j. e. scriptũ in fi. ⁊ .s. de postu. gratum: ⁊ .s. e. bone memorie. Sz dic qñ electio nõ est nulla ipso iure: videlz. vbi aliqs est ꝓtẽptus: tũc nõ ipso iure sed p sñiaz ius eligẽdi dz devolui ad alios vel si nõ fuatur forma illius ꝓstõis. j. eo. q̃ ꝓpter tũc silr̃ sũt ꝑuãdi p sñiam: vt. j .e. q̃ propter: ⁊ .c. cumana. an ius vniuersitatis remaneat in vno: dictũ fuit. s. de postu. gratũ. ⁊ ibi recurrendũ est. qñqz tñ electio est irrita ipso iure: ⁊ tñ impedit faz. s. e. auditis. nec tũc eligendi ius devolui ad alios. Unde fa electio ibi non tenuit: vt ibi notaf in fi. vltime notule: q̃ eligẽtes nõ sunt ipso iure priuati. Et qõ dixi ꝙ vbi aliqs est ꝓtẽptus: nõ ipso iure sz p sñiam ius eligẽdi dz ad cõtẽptũ devolui intelligo p sñiam pape tm̃: ar. istius littere: cũ de priori nr̃m deberet expectari iudicium: anteq̃ procedaf ad scḋam. vbi. n. certa pena statuta est: alia nõ est imponenda: nisi per eum qui habet potestatis plenitudinem ꝙ satis innuit hec littera. sufficit. n. vt cassetur electio: vbi quis prosequitur ꝓtemptum suum. B.

b ℂ Tractatũ: ista. o. ꝙ cassaf electio: de q̃ ẽ habitus tractatus añ sepulturã mortui. lxxix. di. nullus. ii. sz ꝓp hoc solũ nõ fuisset cassata: sz assumit ḃ papa q̃si nõ cãm vt cãm: sed ꝓtẽptus fuit cã cassationis. nã mortuo viro soluta ẽ vxor a lege matrimonii: vt. j. de se. nup. c. vl. ⁊ pe. ⁊ .vii. q. i. sicut alterius vxor. Ber.

c ℂ Multorum. s. e. ꝙ sicut: ⁊ .c. venerabilem.

d ℂ Nec ꝑdicta: rñsio tacite q̃ris. Diceret aliqs dño pape: ille. b. fuit citatus. et ille rñdit: citatio nõ fuit legitima. Et sic est ar. ꝙ si aliqs citeẽ nõ legitime si aliqd fiat ℨ absentẽ nõ vz. generale. n. ẽ ꝙ ad citationẽ q̃ reprobaf a iure: nõ teneẽ venire citatus etiam vt alleget priuilegium. de hoc no. per Jo. iii. q. ii. si episcopus: ⁊ .j. de do. ⁊ cõtu. cum dilectus. vbi de hoc.

Q Um ad nostram. ℂ ℐ Primo ponit factũ. Secundo illud cassat ibi: Nos Abbas.

e ℂ Monachus: ḃ habes exprsse: ꝙ clericus secularis nõ põt eligi in abbatẽ. ad idẽ facit. s. e. cũ cãm: ⁊ .j. e. cũ in magistrũ: ar. ℨ. xvi. q. i. p̃sbyteros. Sz nõ est ℨ: q: illi p̃sbyteri erãt monachi: ⁊ ita poterãt eligi in abbates ⁊ ibi solui ꝓbiũ: ⁊ sunt monachi melioris ꝓditiõis ꝙ clerici: qa clerici eos eligũt ad sua officia. viii. dist. c. i. ⁊. ii. ⁊ .xviii. q. i. c. i. vbi ẽ ḃ expressum. sz ipsi ñ eligũt clericos ad suas dignitates: ar. ℨ. xxviii. q. i. oẽs ⁊. ii. q. vii. sicut sacerdotes. Et hoc ideo: q: glibet monachus clericus est: sed nõ ꝙuertif: ꝓpterea glibet monachus in clericali officio videẽ instructus sz clericus secularis nõ in monachali.

f ℂ Spẽ: ꝑncipalẽ. viii. q. i. sũt in ecclesia. sz secundario licitũ est alicui sperare honores ecclesiasticos. lxi. di. qd ꝑderit: ⁊. lix. di. si officia. lxviiii. di. ꝓsuluit ⁊ ẽba ista habes. xvi. q. vii. p laicos.

g ℂ Irritare. i. irritã nũciare. j. e. c. pri.

O fficii tui. ℂ Qõmunis diuisio. secũda ibi: Nos añt Abb.

h ℂ Incõtinẽti: ꝑsumiṫ aliqd ex eo ꝙ incõtinẽti est subsecutũ. xxxi. q. i. si gs: ⁊. l. di. si q̃ femina q̃ .n. incõtinẽti fiũt in esse videnṫ. ff. si cer. pe. lecta est: qa ex hoc ꝑsumiṫ ꝙ turpiṫ ⁊ ex ꝙuẽtõe sit electus: qõ eẽ nõ dz. i. q. ii. q̃ pio. Sz si hec rõ est q̃ re clericus nõ posset eligi in abbatẽ: q: non ẽ instructus ī regula monachali: sic eadẽ rõne monachus non dz eligi in eꝑm: uel ꝑlatũ alicuius ecclesie secularis: cũ ipse nõ nouerit regulas clericoz vt possit ꝑfici ecclesijs. xvi. q. i. sic viue: ⁊. c si clericatus. qõ eẽt vez si oĩno ignoraret: sz bene eliguntur monachi ⁊ regulares ad seculares ꝑlatiões ꝓpter officium ꝑdicãdi: qõ ꝑuilegiatuz est. j. de sta. re. ꝙ dei timorez: ⁊. j. de vo. ⁊ vo. redẽp. per tuas. ⁊. xviii. q. i. statutũ: ⁊. lviii. di. c. i. ⁊. ii. sz qd si ꝑitus eẽt secularis clericus in regula monachoz: posset ne tũc eligi in abbatẽ? videẽ ꝙ sic: q: rõ ꝓstõis in eo cessat. lxi. di. §. his oĩbus sicut monachus ꝑitus in regula clericali põt eligi in eꝑm p ꝑdicta capitula. sz nõ est ita: q: ⁊ si scit regulã: nõ tñ est expertus in ea. ita grave est ineꝑtos diuinis obsequijs applicare. xix. q. iii. monasterii. sed q̃re nõ potuit iste postulari in abbatẽ: cũ laicus nesciens regulas clericales possit etiam in eꝑm postulari. lxi. di. osius. postea per tres mẽses discẽ pñt regulas clericales. in auẽ. de sanc. epis. §. dam⁹ col. .ix. Itẽ heremita postulaf in abbatẽ. s. e. cũ monasteriũ. Dic ꝙ nõ fuit heremita: sz de monasterio qõ erat in heremo. ⁊ eadẽ ẽ rõ: q: si laicus ẽ peritus: nõ ẽ necessaria in eo ꝓbatio: habitus clericalis: sz oĩa ista non ꝑsunt: q: q̃tũcũq̃ sit laicus ꝑitus in regula monachali ⁊ erꝑtus ⁊ probatus in ea: nunq̃ põt eligi vel postulari in abbatẽ: pp rationẽ q̃ ḃ reddiṫ: ⁊ q: eiusdẽ ꝓfessionis debẽt eẽ q̃ eligũt ⁊ q̃ eligunt: ne q̃si in boue ⁊ asino videreṫ arari: q: q̃si simul ⁊ semel esset laicus ⁊ abbas. Et qa ꝑsumptio

ambitionis maxima est: qz alias non fieret forsan monachus ⁊ ambitio bene repellit quelibet a dignitatib⁹. viii. q. i. in script. qz nō ambitione sz labore ad aug. honoris: vnūquēqz ꝓuenit puenire. C. de re mili. ꝯ publi cam vtilitatem. li. xii. ⁊ ambitus notari solent. lxi. di. miramur. in fine.

a ¶ Cōpetenē: ¶Per tres mēses: ar. ĵ. de eta. ⁊ qua. ꝓterea. ⁊ in auč. de san. epis. §. dam⁹ col. ix. uel alias cōpetenē. i. per annū ſm quosdā. ⁊ idu cunt ꝓ se. lxxviii. di. mo nachus nouitius.

¶ Lla quotidiana. ¶ Jn prima ponit facti narratio. Jn scōa ipsi⁹ ꝓfirmatio ibi: qz ꝓ certo. Abbas sicu.

b ¶ Canonicaz: ¶lo. qꝺ sz aliq sint excōicati minori excōicatiōe tñ eligē pñt: ⁊ talis electio ꝺ canonica: vt ꝫ hēs: sed talis scienē eligi nō pōt ꝓ eo qꝺ eligit ad ea: a qb⁹ est ipse remotus. ĵ. de excep. a nobis. ⁊ hoc ē hodie exp̄ssum. ĵ. de cle. excmi. si celebrat. nec incurrit irregularitatē si celebrat peccāt tñ tales celebrādo: vt ibi dicit. sz crimi nosi a ꝓsecutione sui iuris non repellunt: nisi sint excōicati maiori excōicatōe: ⁊ ita isti pñtvti iure suo in eligendo ⁊ in alijs negocijs ecclesie tē poralib⁹ ⁊ spūalib⁹. ar. ꝓtra. š. e. cū iter. r. ⁊. š. de ꝓsue. cū dilectus vbi dicit qꝺ suspēsi nec eligē nec eligi pñt. so. ꝫ ⁊ in. c si celebrat ītelligit de su spēsione canonis ꝑria ō suspēsione iudicis. ⁊ mi tius agitur cum lege q̄ cuz ministro legis. ff. de arbi. l. celsus.

c ¶ Supplētes: hec sup pletio ex supabūdāti nō ex necessitate hic fit ex eo qꝺ obiectū fuit de tali excōmunicatione: que repellit ab electione per de cre. ꝓdi. si celebrat.

d ¶ Simplicis excōicationis ꝫ pōt sumi: ar. qꝺ vtile nō vitiaē per inuti le. ĵ. e. c. ꝓori. in fi. ver. nisi forsan ⁊c.

¶ Scriptum est. ¶ ¶Ꝺz materiam subtilē ⁊ difficilē intāt⁹ qꝺ glo. ⁊ aliq dixerūt exē eā hoc. c. ꝓtinere potius quādā ꝓuisionē papalē q̄ ius cōe iste tñ itellect⁹ cōīē non tenē: qz ſm eū hec decretalis eēt ꝫ supflua ꝯ id qō habeē in remio. š. ⁊ itelligēdo qō ꝓtineat ius ꝯmune suma tur vt in rubro. Diuidit ꝑncipaliē ī q̄ttuor ptes. Jn ꝑma ponit exordiuz decisum. Jn scōa ibi: sane narrat factū electōis ⁊ postulatiōis. Jn tertia ibi: Nec qz ponit cōmissionis cām. Jn q̄rta ibi: ꝓ aplica ponit ꝓmissionis formā. Et hec vltima pars subdiuidit: qz ꝑmo ponit ꝓcessum quē faciet delegat⁹ ptib⁹ inuitis. scōa ibi: ⁊ si ꝑ ptes ponit diffinitionē quam faciet si partes ꝓsentiēt q̄ttuor casus declarādo. Et secundus est ibi: qꝺ si. Tertius ibi: si vero: quartus ibi: nisi. Abbas siculus.

e ¶ Reuocata: sine aliquo interuallo: sicut testis qui pōt corrigere dictū suū icōtinēti. ĵ. de testi. cogē. ꝓterea. An factū ꝓcuratoris ꝑiudicet dño. ꝺ. ĵ. vt lite nō ꝓt. c. i. ⁊. c. accedēs: ⁊. ĵ. de cā pos. cū olim: ⁊. ĵ. de cē. oliz.

f ¶ Altera. ſ. postulantium archiepiscopum.

g ¶ Electi ⁊ postulati: sic. š. e. venerabilem. sed ibi ad studia eligentiuz non retulit se legatus q̄uis potuerit.

b ¶ Ubi nati: quia ibi melius potest ꝯinquiri. š. e. postq̄: ⁊. ĵ. de ꝑsump. quosdam: ⁊. xxiii. distinctione. illud.

i ¶ Consenserint. ſ. vt notarius iste diffiniat ſm qꝺ inferius continetur: ⁊ in isto cōsensu necessarius est ꝓsensus electi ⁊ postulati: alis nō possunt partes recedere a iure. š. e. cum inter canonicos.

k ¶ De mutuo: hoc ideo dicit: qz ps eligētiū hoc negabat: ideo papa mādat inquiri cum de iure cōmuni interesse debuerit. ĵ. de causa poss. cum ecclesia. Ber.

l ¶ Per alios: q̄ſr qs ꝑ alium hoc facere possit hēs. ĵ. eo. qz ꝑpter. §. illud sz ibi de iure cōi ꝫ de mutuo consensu.

m ¶ Duo: isti duo hēbant vocem ꝓ. xii. prelatis singulariter ꝓ quolibet.

n ¶ Ipis: hoc ideo dicit: qa si tūc aliq̄ ꝓuētualis ecclesia vacasset. ꝑ ea nullus potuisset admitti sede vacāte: qz tūc nō ē q iura illius tueaē: vel eis possit: vt. ĵ. ne sede vacā. c. i. ⁊. ii. ⁊. ĵ. de ꝑscrip. de q̄rta. tūc enīz dormit ius ecclesie ita qꝺ nō currit ꝑscriptio. ĵ. de ꝑscrip. auditis ⁊. c. i. ⁊. c. de q̄rta. nec ad capitula ī ius illud devoluiē. ĵ. ne sede vacā. c. ii. ar. ꝯ. ĵ. ō ma. ⁊ obe. bis: ⁊. c. cū olim. qb⁹ forte stare tur in casu isto: qa diuersi sunt isti casus a ꝓcedētib⁹: sz hec littera infert contrarium.

o ¶ Jnstitutis: que habes. ĵ. e. ti. nihil est.

p ¶ Maiorē: hic hēs qꝺ electio semꝑ ꝓualet postulationi ſm illos q dicūt: qꝺ hec est iuris diffinitio: nisi due ptes sint ī postulatione. de hac materia dcm̄ est. š. de postul. bone memorie. ⁊ ideo stat ꝫ iudicio duaꝝ ptiuz: qz qō due ptes faciūt: totuz capitulū facē videē: ⁊. ff. qꝺ cuiusqz vniuer. plane. ⁊ ſm hanc de cre. ītelligit qꝺ dicit decre. š. de postu. bone. qꝺ postulatio in discordia nō ꝓsueuit admitti: hoc ītellige. put ꝺ in notula sequēti. Jtē no. ꝫ qꝺ cū in electiōe lōge maior numerus ē ex vna ꝑte q̄ ex alia: nō habeē respectus ad meritū ꝑsone: dūtūm sit cōueniēs ille q ē elect⁹ a maiori pte. nec ad zelū eligētiū: ar. š. e. duduz: ⁊. ĵ. de ap. ꝓstitutus. sed si numerus in modicuz excedat: tūc recurriē ad merita ⁊ ad zelū ⁊ ꝑferunē numero: ar. ĵ. de testi. in nostra. ⁊ est exp̄ssum. ĵ. e. ecclesia vestra. vbi de hoc.

q ¶ Confirmes: ¶Dic dicit papa electionē a minori pte capituli factā ꝓfirmari: ⁊ tñ ps alia nō ē eligēdi ptāte ꝑuata: qz nō postulauerat indignā ꝑsonā: ⁊ de iure licite poterant postulare sicut ⁊ eligere ⁊ ita postulando nō peccāt: ergo ius eligēdi non fuit devolutū ad pauciores: qō tūc demū locū hz cū maior ps scienē postulat vl eligit indignuz: vt in fi. decre. ꝺ. Et ideo ꝯ. ĵ. e. cumana: ⁊ in. c. ecclesia: ⁊. c. in genesi. in qb⁹ ꝺ qō electio nō vz: nisi sit facta a maiori pte capituli: ⁊ ꝫ ꝓfirmatur: facta cū lōge minori pte. ¶Propter hec ⁊ alia q̄ ꝫ dicunē. Dicūt qdā qꝺ hec decre. ius cōe nō ꝓtinet: sz fuit q̄dā ꝑuisio de ꝓsensu ptiū. ⁊ hoc videē ꝑ v̄ba illa supius si ptes ꝓsenserint hoc m̄ō ꝓcedas: ⁊ ex eo qꝺ papa admittit ꝫ postulationē in discordia factā: cū ꝑ eā nullū ius acqriē postulato. š. de postu. c. pe. ⁊ qz si ꝓsueuit admittere tales postulatiōes in tāta discordia. š. de postu. bone. Et ita in his duob⁹ ꝓtinet gr̄am qō satis pōt ꝓcedi. Et ita videē qꝺ vtraqz ps renūciet iuri suo: ⁊ qꝺ dicit de ꝓsensu ptiū: talr̄ ꝓcedaē: vt. š. ꝺ in v̄bis p̄missis: si partes ꝓsenserint ⁊c. alias si ꝯdicerēt nō talr̄ ꝓcessissent: sz facta ingsitione sup his de q̄bus p̄mittit: cām ī̄structā remisissent ad papā hoc ꝓbaē. š. e. bone. in pte decisa sed vbi due ptes postulāt aliquē: lz ius nō acqraē postulato vt agē possit: tñ pōt petē gr̄am ⁊ iniuria fit ei si nō fiat illa gr̄a: ar. ff. de aq̄ quoti. ⁊ esti. l. i. §. pmittiē. de hoc no. š. de postu. gratū: ⁊. c. pe. ⁊ vl. Et idē crederez si maior ps postu-

lat: ꝙ gratiã deberet habere. Et qꝫ dicit de duabus partibus: nõ credo necessarium: sed q̃dam prouisio fuit hic: vt dictum est: qꝫ siue maior pars ⁊ sanior: siue due partes siue oẽs totum dependet a superiore: sed qꝫ in fine dicitur: ius est.

a ¶ Maior: ⁊ ita videt a ꝯrario ꝙ si minor pars capituli sciuisset illum esse indignum: alii nõ punirent propter hoc. ⁊ ita est hic: ar. ꝙ vtile non vitiatur per inutile: sic. s. c. pri. Et est notabile illud: ꝙ culpa ⁊ dolus minoris partis nõ nocet: nec ea q̃ fiunt a minori parte irritat propter hoc: ⁊ isti soli priuati essent ipso iure eligendi in prima electione: si alii nõ eligissent. s. e. cum in cũctis. ⁊ b ⁊ alii admitterent: dum tamen probarent ignorantiam. s. eo. innotuit. Et si maior pars ignorasset illum indignum: utraqꝫ pars debet reprobari a ꝯrario: vt dicitur. s. ⁊ quod dicitur hic ꝙ electio facta a maiori parte confirmetur: quãdo maior pars postulantium scienter eligit indignum intelligitur quando vno ꝯtextu fiunt postulatio ⁊ electio seu electiones: vt hic ꝯtingit: secus si ex interuallo. tunc. n. illi soli: qui scienter postulant: vel eligunt indignum: sunt eligendi seu postulandi potestate priuati: ⁊ illi qui ignoranter postulauerunt seu elegerũt indignũ: debent ab aliis ad electionẽ admitti: alias deberet electio cassari: propter ꝯemptum. vt dicitur. s. in eadem notula.

b ¶ Postulata. i. ignoranter.

c ¶ Presumptione. i. ex certa scientia. s. e. innotuit. Sꝫ qualiter potuit esse dignus iste postulatus archiepiscopatu ⁊ indignus patriarchatu: ⁊ qui iudicatus fuit dignus a papa vel a suo patriarcha quando confirmauit eum quare denuo inquiri iubet de moribus suis contra illud. xvii. q. iiii. §. qui autem: ⁊. C. de cri. fal. l. §. ii. ⁊. ĩ. de eta. ⁊ quali. accepimus? Dico ꝙ licet quis reputetur dignus ad vnã dignitatem: propterea non est dignus ad maiorem. licet enim dispensetur cum aliquo in minori dignitate non tamen dispensatur ad maiorem. xii. distinctione nos consuetudinem.

d ¶ Priuari: istud referas: ad factũ: cum sint ipso iure priuati. s. e. cum in cunctis. illi. s. qui scienter hoc fecerũt. Vel dic. i. nisciati priuati.

e ¶ Confirmes: cum sit facta a maiori parte illorum: qui habebant ius eligẽdi

NE pro defectu. ¶ Primo ponitur ꝓstitutionis causa. Secundo constitutio ibi. statuimus. Et hec decre. quattuor facit nam primo statuit tps electioni. Secundo priuat negligentes ibi: infra quod. Tertio ad superiorez deuoluit ibi: ac ipsa. Quarto punit superiorem si negligit ibi: is vero. Abbas.

f ¶ Cathedralis: quãtum ad hoc nihil additur: quia idem erat ꝑm antiqua iura. l. di. postq̃: ⁊. lxiii. di. obeuntibus. ⁊ alii tres dantur ad consecrationem petendam. c. di. quoniam quidem.

g ¶ Regularis: Et sic patet ex hac constitutione: ꝙ canon lateranẽ. cõcilii. ĩ. de concess. preben. nulla. hodie non extenditur ad regulares prelaturas: qꝫ hic egperatur epatus ⁊ prelature regulares simile. xvi. q. vlti. siquis deinceps.

h ¶ Impedimento: ⁊ ita non currit prescriptio contra canonicos: si iusta causa ĩteruenient nõ eligant. xxviii. di. de syracusane: ⁊. lxi. di. bene nouit: ⁊. ĩ. de cõcess. preben. quia diuersitatem. C. de inoffi. testa. l. contra maiores. ff. q. ex cau. ma. l. ꝙ quidam: ⁊. l. sequẽ. ⁊. l. ait pretor. Sed si papa interdiceret electionez: non minus currit ei tempus nisi petant licentiam eligendi infra tempus statutum. ĩ. e. c. vlti. Sed nunquid est hic necessaria protestatio: ꝙ non possint eligere infra tres mẽses: qõ videtur. ĩ. de of. or. pastoralis. in fi. ⁊. ĩ. de ap. si iustus metus. nõ credo ꝙ necessaria sit in casu isto protestatio: qꝫ debent petere licẽtiã: ⁊ si nõ petant sunt in mora: vt ibi dicit.

i ¶ Ea vice. i. in prima electione: que si cassaret. vel si nollet venire: vel si eligeretur indignus: statim recuperarent ius suum. s. e. cum vintonien.

k ¶ Deuoluatur: olim nõ deuoluebatur ad primum superiorem. ĩ. de concess. preben. dilectus. sed ad papam in episcopatibus. ⁊ sic reducitur ad ius cõmune aliarz dignitatum: vt sicut ibi. post sex mẽses: ita hic vt post tres deuoluatur ad proximum superiorem. ĩ. de cõcess. preben. c. nulla.

l ¶ Consilio: Sed nunquid tenetur semper habere consilium capituli sui: ut alias non valet electio: nisi habito consilio capituli ⁊ assensu? videtur ꝙ sine illis eligere non possit: sicut nec alia negocia debet facere sine illis. ĩ. de his que fi. a prela. sine consensu capituli. nouit. ⁊. c. quãto. ⁊ quasi per totum: arg. ĩ. c. cum in veteri vbi cassatur electio. quia non fuit expectatum respõsum eorum: de quo

stulantiũ inuẽtus fuerit duplo maior: [a] quẽadmodũ ꝓdictũ est: ⁊ ꝑsona postulata [b] repta fuerit indigna tu tam postulationẽ quã electionẽ nõ differas reprobare. ¶ Nisi forsan oẽs: aut maior pars postulantium ꝓsumptione [c] dãnabili postulauerit scienter indignũ. vt hac vice merito debeãt eligendi seu postulãdi ptãte priuari [d]. Et hoc quoqꝫ casu electionẽ ꝯfirmes [e] si eã de ꝑsona idonea ꝯstiterit celebrataz.

Idem in concilio generali.

¶ Si illi ad quos spectat electio negligunt eligere prelatum cathedralis vel regularis ecclesie infra tres menses, primus supior eccleſiã ordinabit qꝫ si infra tres alios mẽses nõ fecerit canonice punietꝫ.

NE pro defectu pastoris gregez dominicũ lupus rapax inuadat: aut in facultatibus suis ecclesia uiduata graue dispendium patiat volentes in hoc etiã occurrere periculis animarz ⁊ ecclesiarz indẽnitatibus, puidere. ¶ Statuimus: vt vltra tres menses cathedralis [f] ecclesia vel regularis [g] plato nõ vacet infra quos iusto impedimẽto [h] cessante si electio celebrata nõ fuerit: q eligere debuerant: eligendi potestate careãt ea [i] vice. ¶ Ac ipsa eligendi ptãs ad eum: qui primo preesse dignoscit: deuoluat [k]. ¶ Is vero ad quẽ fuerit deuoluta ptãs deuz preoculis habens non differat vltra tres menses cũ ꝯsilio [l] capituli sui ⁊ aliorz virorz prudentiũ viduatã ecclesiam de ꝑsona idonea. ipsius [m] quidem ecclesie vel alterius: si digna non reperiat in illa canonice ordinare si canonicam voluerit fugere vltionem.

Idem in eodem.

¶ Per aliquã de tribus formis hic ꝯtentis. s. scrutinij cõpromissi ⁊ inspirationis procedi dz ad electionẽ in ecclesijs cathedralibus. aliter electiõ celebrata non valet. Et ꝯtrafaciẽtes puniendi sunt ea vice potestate eligendi hoc dicit. vsqz ad. §. illud.

QUia ꝓpter diuersas electionum formas quas qdã inuenire conant ⁊ multa impedimenta, pueniunt ⁊ magna pericula imminent ecclesijs viduatis [n]. ¶ Statuimus vt cũ electio fuerit celebrãda pñtibus oĩbus q ỹbẽt [o] ⁊ volũt [p] lum deuoluatur electio: ⁊ non ad capitulum. cõsilium vero aliorum nõ inducit necessitatem: sed de honestate requiritur.

m ¶ Ipsius scilicet vacantis. Hic precipit vt de eadem ecclesia eligat Sed nõne ad metropolitanum deuoluit idem ius quod habuit capitulum: sed capitulum potuit eligere undecunque vellet. s. eo. cum ĩter canonicos: ⁊. ca. cum nobis: ⁊. c. in causis. ergo ⁊ metropolitanus. Dico ꝙ primo debet inquirere personas ecclesie vacantis: ⁊ eligere de gremio ipsius ecclesie: ⁊ illud debuit fieri ꝑ illa iura. lxi. distinctiõe. c. obituz. ⁊. c. nullus. ⁊. xviii. q. ii. quaz sit. sed si hoc nõ fecerit: nihilominus valebit electio. nã multa fieri non debent facta tamen manẽt. xxvii. q. i. nuptiarum. ⁊. xxvii. distin. si vir. ⁊ nusquam inuenies ꝙ propter hoc cassetur electio. De hac materia tractatur. s. e. cũ inter canonicos. Sꝫ quare dicitur hic ꝙ metropolitanus eligat de eadem ecclesia: cuz ipsi perdiderint ius eligẽdi?

¶ Rñ. ipsi perdiderũt ius eligendi actiue. i. qꝫ ipsi nõ possunt eligere: sed nõ passiue: qꝫ bene possunt eligi: ⁊ satis puniũtur in hoc ⁊ nõ debẽt propter hoc dupliciter puniri: qꝫ pene restringẽde sũt de pe. distĩ. i. §. pene. ¶ Dic habes ꝙ qui eligere nõ possunt eligi possunt. Sed cõtra aliq possunt eligere: sed nõ eligi. ĩ. de cleri. excõmuni. mi. si celebrat. hic priuat negligentia eos potestate eligendi: ibi nõ. Et ibi ideo non possunt eligi: qꝫ nõ habent id, ꝓpter quod eligũtur: hic bene habent executionez sacramentorum.

QUia propter. ¶ Hec decretalis est multum famosa ⁊ principalis in titulo. Diuidit principaliter in duas partes. In ꝓma ponitur ꝓstitutionis causa. In secũda ꝓstitutio ibi: statuimus ⁊ hec secũda pars subdiuidit in tres partes. Nam primo tria ponit principaliter statuta ⁊ secũda pars ibi: illud tertia ibi: electiones. Et iterum illa secunda statuimus subdiuiditur in quinqz partes. Nam primo ponit formã scrutinii in electionibus celebrãdis. Secũdo compromissi. Tertio cassat electiones alias factas. Quarto excipit in qua exceptione includit formam diuine inspirationis. Quinto eligẽtes ꝓtra formas supꝫscriptas mandat priuari. Secunda ibi: vel saltem. Tertia ibi: aliter. Quarta ibi: Ni si. Quinta ibi: Quia ỹo. Abbas siculus.

n ¶ Viduatis: per hoc videtur ꝙ loquitur tantum de electionibus prelatorum. i. episcoporum nõ canonicorum. Sed nũquid ertẽdemus istam cõstitutionem ad oẽs dignitates etiam ad nõ cathedrales ⁊ ad plebanatus ⁊ ad alias dignitates: que prelatos habẽt in ecclesijs collegiatis. nõ videtur: cum ecclesie propter illas dignitates nõ dicãtur viduate cũ habeant episcopum: satis potest dici: ꝙ nõ extenditur ad alias dignitates: sed tantum ad episcopatus ⁊ regulares prelaturas: vt. s. eo. ne pro defectu. tamen de facto bene extenditur ad alias dignitates: ⁊ de iure etiaz bene potest intelligi constitutio ista de illis prelatis qui habẽt iurisdictionem generalem in ecclesijs collegiatis: quia tales prelati sponsi quodã modo appellantur. xxi. questione secunda sicut in vnaquaqz. sed non debet intelligi de dignitatibus seu personatibus in ecclesijs cathedralibus quia in vocatione illarum dignitatum non dicitur ecclesia viduata: cuz habeat epm qui solus est ibi maritus. Ber.

o ¶ Qui debent. Hoc ideo dicit: quia oẽs qui habẽt ius in electione: sũt vocandi. s. eo. ꝙ sicut. Et qui sunt in quieta possessione eligendi simul sunt vocandi. s. eo. ꝙ sicut. c. coram: ⁊. c. bone. ⁊ de consuetudini. si qua est. ĩ. de cau. pos. cum ecclesia.

p ¶ Qui volunt: bene dicit qui volunt: qꝫ siquis nõ vult interesse electio

ri:alii procedere possunt sine illo postq̄ constiterit.s.eo.q̄ sicut:⁊.c.cuz nobis:⁊ arg.ĵ.e.ecclesia vestra.vbi de hoc dicitur:⁊ sic omnes vocandi sunt qui cōmode possunt vocari.qui sunt vocandi dictum est.s.e. coraz: ⁊.ĵ.e. in genesi.

z ¶ Cōmode.hoc ideo dicit qz si cōmode ⁊ sine periculo vocari non possunt:non sunt vocandi .s.e.q̄ sicut.§.i.

b ¶ De collegio. p hoc videt dici occasio discordie: qa facilius possent ipsi cōcordare in vnam personam:quam assumant in prelatum: quā in istos tres ⁊ si discordant canonici in eligendo istos tres: eque ĩqui ret de meritis ⁊ zelo eligentium:sicut in electione episcopi. Dico q̄ in istis inquisitoribus non requiritur illa examinatio:qz ipsi nō eligunt.ſ inquirunt vota fratrū: ⁊ hoc pōt fieri p quoslibet ō capitulo dūtm̄ sint viri digni:⁊ causa ingstionis secrete fiat:qz quidam forte timore vel fauore timent aliquē nominare in publico:quez nominant in secreto:⁊ libere nominat quē vult Libera.n.debet esse vo luntas in eligendo.viii.q.ii. dilectissimi:⁊.s.e.bone.⁊.ĵ.c.proꝛi.sicut in matrimonio carnali.ĵ.de sponſ.cum locum.⁊ preterea. per hoc obuiat malitijs quorundam:qui statim eligebant ⁊ appellabant ne alii eligerent .s.e.considerauimus.per istam constitutionem malitiis ⁊ cauillationibus talium obuiatur.

c ¶ Secrete. Sicut testes in secreto deponere debent: vt liberius dicant veritatem:alias non valet dictum testis.ĵ.de testibus.venerabili.⁊.C. de testi.nullum:⁊.ĵ.de accu.inquisitionis.§.tertio.alias non valet nisi fiat secrete.

d ¶ Redacta.per ipsos scrutatores: vel per tabellionem.⁊ q̄ dicit secreto capitulum tantum excluditur:⁊ nō psone necessarie.

e ¶ Mor.i.incontinēti nullo actu ꝓtrario intermedio post vota quesita ⁊ vno cōtextu: sicut testamentū.ff. de testa. heredes palam.in fi. optime ponit sensum istius mor.ĵ.e.cum post petitam. vbi cassatur electio:qz statim post collationem celebrata nō fuit.ar.ĵ.de testi.cogen. preterea q̄q̄z mor aliter accipit.i.statim cum quodaz temperamento.ꝛ.dicrū.ff.de cōsti.pecu. promissor.⁊ mor quādoq̄z dicit ad annum.xx.q.ii.si in qualibz ⁊.c.puella:⁊ cum quodaz temperamento siue spacio .ff. de solu.qō dicimus.ff.ad.l.fal.l.i.§.si ita.Item quandoq̄z cumprimum potuit.ff. ad tertul.l.ii.in.§.istem confestim.⁊ illico.i.vsq̄ ad triduum.C.de iudi.cuz specialis:⁊.C.de errore aduo.l.ulti.

f ¶ Publicent.postquā publicationē variare nequeunt electores.ĵ.e.publicato.⁊ ideo locum non habet appellatio:immo cōpellendi sunt ad electionem:vt.ĵ.e.publicato.

g ¶ Collatione.s.numeri ad numerum:ut sciat in quē maior pars cōsentit ⁊ zeli ad zelum ⁊ meriti ad meritum ⁊ numeri ad numerum debet fieri collatio.hoc.n.est forma electionis:quando duo electi sunt.alias quando vnus.⁊ sic nō est necesse.⁊ sic tria ꝓferunt:numerus ad numerū meritum ad meritum ⁊ zelus ad zelum.ĵ.e.in genesi:⁊.c.ecclesia vestra.⁊ ibi de hoc tractatur:⁊.s.e.venerabilem.

h ¶ Sanior.dic ut.ĵ.e.ecclesia vestra.Circa formā istā quedā ita sūt exacta diligētia obseruanda:ut si ꝓtra factū fuerit:electio aliquādo est irrita .ĵ.e.ecclesia vestra:⁊.c.in genesi.aliqñ est irritāda.ĵ.e.cū post petitam:⁊ c.cumana.in vtroq̄ tm̄ casu nō valet vt hic dicit ī ver.aliter ⁊c. Ista quidem sunt de substantia electionis siue forma:vt secreto ⁊ sigillatim inquisitio fiat ⁊ publicatio in cōmuni collatio ⁊ cōmunis electio incontinēti nullo actu ꝛio intermisso vnū post aliud faciendo et hec probantur.ĵ.e. cuz post petitam.⁊.c.cumana.in fi.⁊.c.in genesi.⁊ vota in scriptis redacta: vt appareat p scripturā de ꝓsensu cuiuslibet: vt si uellet mutare ei scriptuz obuiet.i.q.vii.saluberrimuz.⁊.xxvii.q.i.oēs femine:⁊.xx.q.i.vidua. Et q̄ quilibet sit vocandus:qui cōmode vocari possit.nō credo esse de substātia electionis:ut propterea casset electio.dūmodo cōtemptus postea consentiat electioni facte.s.e.q̄ sicut.q̄ tres tm̄ debeant esse inquisitores: nō credo esse de substantia dūmodo tot sint inquisitores q̄ fraus fieri nō possit arg.s.e.cum dilecti:qz qui plus facit:non videtur facere. Contra.ff.ō ser. vr.predi.si arborem.⁊ superflua non vitiant. necessaria vero pretermissa diminuunt ꝓcessum.C.de testi.l.testamentum:⁊.ff.de sup.lega.l.lega.in prin.⁊.l.labeo. Hec credo esse de substantia:q̄ sint ve eodem collegio:qz in electionibus ꝓfiliū religiosoruz virorum inquiri debet.lxiii.di. tuat:nisi sit abīs i eo loco[m] de quo debeat aduocari: iustoq̄z impedimēto detentus venire[n] non possit. super quo si opus fuerit fidem faciat iuramēto:⁊ tunc si voluerit vni committat de ipso collegio vicem suam. ¶ Electiones quoq̄z dānabiles[o] reprobamus:statuentes vt quando electio fuerit celebrata solenniter publicetur.

I Dem in eodem.

¶ Consentiēs electioni de se facte per abusum ptātis secularis efficitur ineligibilis ad dignitatem ⁊ electio est nulla. eligentes aūt a beneficijs per triēnium suspendunt ⁊ tūc sunt priuati potestate eligendi.

Q Uisqs electioni de se facte p secularis potestatis abusuz[p] ꝓsentire presumpsit contra canonicam libertatem[q]:⁊ electionis ꝓmo obeuntib[9]:⁊.s.e.proꝛi.dūmodo nō sint laici.ĵ.e.messana.⁊.c.sacrosancta.

i ¶ Viris.⁊ isti possunt esse alii a capitulo:dūmodo viri religiosi: nec ipsi exprimunt de capitulo:qz bene possunt potestatē suā dare aliis.s. eo. causam que.et licet dicat aliqbus:vni tñ cōmitti pōt:ut in predi.decre.cām que.qz non ē illud de forma imo melius pōt expediri per vnum q̄ per plures.s. duos: qz tunc res fere sine exitu ē.ff. de arbi. Itē si vn[9].§. vlti.arg.ꝛ.ĵ.de offi.dele.prudentiam.

k ¶ Uice oīum. Sed nunquid maior pars posset sequi istā formā aliis ꝓdicentibus: videt q̄ sic:qz qō maior pars facit: totū capitulū facere videt:⁊ firmitatē ꝛz sortiri:nisi rōnabilis cā a paucioribus ostēdat.ĵ.de bis que fi.a ma.par.ca.cum ī cunctis. satis videt equū:⁊ sic ditat discordia:⁊ facilius ꝓsulitur ecclesia isto modo q̄ p scrutiniū. Sz littera ista ꝓdicit:ubi dicit vice oīum:⁊ q̄ dicit aliter electio facta non valet. Et alia pōt ratio eē:qz cuz glibet hēat uocē i electione:nō debet priuari iure suo:nec aligs ꝛz cōpelli ius suū dare alii. C.ō ꝓtrahē. emp:inuitū:⁊.l.in vēdēdis.si cui⁊ emptio voluntaria est.ff. famil.herc.si pignori.§. vlti. Alii dicūt q̄ maior pars bene potest potestatem eligendi cōmittere minori parte ꝓdicente:quod mihi non videt: quia non seruatur forma secunda:cum ⁊ illa debet seruari:sicut ⁊ alie due.

l ¶ Priuent.p sñiam nō ipso iure.ĵ.e.cumana.in fi.vnde signatur ꝓtra.s.e. cū in cunctis.ubi ipso iure priuati sunt.de hoc dic vt diri.ĵ.e.cumana.in fi.

¶ Illud autem. ¶ Interdicit ꝓcuratorē in electiōis negocio ꝓstitui nisi co currant ibidē ꝓtenta vsq̄ ad.§.electiones.h.d. Abbas.

m ¶ In eo loco.de hoc diri.s.e.coram.

n ¶ Uenire. Si venire nō pōt q̄re citat nō videt citādus:vñ alii eligere possunt sed hoc nō est vez:qz citandi sunt semp absentes:er quo pñt cōmode citari: siue venire pñt:siue nō:⁊ qz hoc ipm dubiū posset eē ꝓsentib[9].s.e.q̄ sicut. Et itelligo illū venire nō posse:q ꝓpter timoꝛē nō pōt venire ad locū.s.e.bone memorie. Sz in casu illius capituli bone nō tenet cōmittere vices suas:ut no.ibi ī glo. q̄ incipit si citati.vel ꝓpter infirmitatē.v.q.iii.si egrotās.vel si vocet ad mai[9] tribunal.ff.de re iudi.ꝛ pupillum.⁊ iō cū iusta cā sit ipeditus:iure suo priuari sine culpa sua nō ꝛz:ut.ĵ.vt lit.nō ꝓte.qm̄ frequent.§.ii.vnde q̄ per se non pōt per aliū crequat.ff.de pcu.l.i.sicut in iudice.ĵ. de off.dele.si p debilitate:⁊.c.pastoralis.in fi. Et est ar.op.ꝛ illos qui dicūt:q̄ si plures iudices sunt cū illa clausula:q̄ si nō oēs ⁊c.q̄ ille q nō pōt interesse:ꝛz cōmittere possit vices suas. socii nō tenent ipm admittere:qz errat ꝓditio:qō falsum est.ħ nō pōt ītereſſet: tamen alii tenent ꝓcuratorē illius admittere. de illa materia dicit.ĵ.de offi.dele.corā. ⁊ iste ꝓcurator cū sit de capitulo hēbit duplicē vocē.ĵ.e. ꝓgregato. ⁊ ar.ĵ.de re iudi.cū olim.ar.s.e.scriptū. Hec credo q̄ multū expediat:q̄ iste q dat ꝓcuratorem debeat iuramētū pstare.ſz ideo dicit si opus est fidē faciat iuramēto: q̄ si p̄sentes nollent ei credere sup ipedimēto quo detinetur nec aliter admittere velint ꝓcuratorē:q nō hēret ꝑsimilem pſumptionē.tūc ꝛz iurare:q̄ impeditus venire nō possit:tūc tenent illū admittere. Sz qd si nullus vellet de capitulo recipe vicē suā:nūqd posset alii cōmittere q nō esset de collegio:videt q̄ sic:qz per hāc litterā ꝓstat.q̄ ipse ꝛz itereſſe p se: vel p aliū:⁊ ita si null[9] vult recipere vicē suā potest alicui viro religioso clerico cōmittere vicē suā alias nō valet electio si eligerēt:⁊ hoc nō credo eē ꝓ substātiā:si aliū admittāt q̄ nō sit de collegio: qz ⁊ viri religiosi vocādi sūt ad electiōez ⁊ de eorū ꝓsilio ē faciēda:ita q̄ nō valet alias electio.lxiii.di obeūtibus.tñ non credo q̄ hodie canonici ad hoc teneantur:nisi velint.⁊ illud.c. obeūtib[9]. nō tenet. nisi quo ad honestatē:canonici nō tenent recipere illū cui cōmiserit vices suas auctoritate huius canonis.ar.ꝓ de rescrip. cuz ꝓtingat:⁊.ĵ.de ap.cū spāli. vel si nolint recipe:pōt exprimere suā volūtatē per ll'as suas.⁊ volūtas illa cū aliis publicet ⁊ sic extra capitulum nō cōmittat.

¶ Electiones. ¶ Precipit electiones solēniter publicari. ⁊ clādestinas reprobari.h.d. vsq̄ ad fi. Abbas.

o ¶ Clādestinas. Illa electio dicit clandestina:que fit singulariter ⁊ occulte per occulta quenticula.lxxix.di.c.ii.⁊ quādiu publicatio facta nō est: dicitur clandestina:ut hic in fi.⁊ q̄ cito facta est debet publicari.alias non valet: vt dictum est ⁊.ĵ.ut ec.benef.vt nostrum.

Q Uisanis. ¶ Sunt due ptes. In prima punit electum ꝓsentiētē. In secūda punit eligētes ⁊ electionē vitiat ibi:Qui vero. Abbas.

p ¶ Abusum.ut laicus ꝓcepſ vel ptās intersit electionib[9].⁊ talis non ē vsus sed abusus:ut.s.e.cū terra.⁊.c.q̄ sicut.⁊ ꝺ ecclesiasticā libertatē:ut ibi dicitur. ⁊ hoc intellige cum clerici spōte laicos admittunt:secus si per vim vel impressionē eligerent.qz tunc non puniuntur.s.e.cum vintonien. Ber.

q ¶ Libertatē.qz si admitterent laici siue hmōi ptātes assumerēt sibi ius in posteꝛ:⁊ sic pireꝛ libertas ecclesie.qz in electionib[9] liberū ꝛz esse arbitriū cuiuslibet

.viii.q.ii.dilectissimi.sicut in mrimonio carnali.ĩ.de spō.cũ locũ:ꝛ ideo talis electio nulla ē:q̃ fit ꝓtra libertatē ecclesie.ĩ.e.sacrosancta.ꝛ.c.messana.ꝛ.s.eo.cum terra ꝛ ita laici omnino excludendi sunt in collegiatis ecclesijs.

a ¶ Fiat ꝓ hoc q̃ dicit fiat qō futuri tpis est: vt̃ q̃ nō ipo iure: ꝫ ꝑ sniam debeat suspēdi.ꝛ facit ad hoc.ĩ.de iurepa.preterea.vt̃ tñ q̃ ipso iure: p id qō sequit non absq; dispēsatione nē.ꝛ ē verū q̃ ipso iure fit inelligibilis.et ad hoc facit.xvi.q.vii.si qs de inceps.ꝛ.s.e.ne ꝑ defectu.vī. careāt ea vice: ꝫ ibi suspēsio durat quousq; dignitatem taliter adeptā dimiserit:ꝛ q̃ sic suspensus est sicut ꝑ suū factū suspendit:ita ꝑ actū cōtrariū restituit xv.q.vi.nos sanctoꝝ.ꝛ.lxxxi.di.si qs pbyter.ꝛ.c.si qs ammodo.Sed nūqd eps ꝑt dispēsare cū talib⁹.credo q̃ sic.et eo.n q̃ ꝯditor canonis ḃ nō reꝛuauit sibi dispēsationē:alijs cōcessisse vī.ĩ.de sen.ex.nup.et de pb.multa.ĩ fi.ꝛ.c.graue.in fi.ꝛ hoc minus est adulterio: ĩ quo pōt eps dispēsare.ĩ.de iudi.ar si clerici.

b ¶ Irritā.sic.s.e.cū in cūctis vbi electio ipso iure irrita est: q̃ fit de persona indigna.

c ¶ Suspēdant.ꝑ sniaꝫ. sic.ĩ.e.cumana.ĩ fi.sic itelligit.s.e.q̃ ꝓpter ꝫ.s.e.cū in cūctis ubi ipso iure bñficiis ecclesiasticis sunt priuati: qdaꝫ dicūt q̃ stādū ē huic ꝛ nō illi:ꝛ in alio etiā corrigit ille canon: ibi eligendi ptāte ꝑuatos ꝑ.c.pr.q̃ ꝓpter.diuersitas istiꝰ vbi q̃tū ad electionē habeāt.ĩ.e.cumana.in fi.sed q̃ dicit ab officijs ꝛ beneficijs ꝑuent:hoc ē nec q̃ ꝑ sniam ꝑuādi sunt:ꝛ illud.c.cū in cūctis.nō corrigit:vñ ipo iure ꝑuati sunt beneficijs ꝑ triēniū.ꝛ rō diuersitatis hec ē.ḃ ꝑ uant officijs ꝛ beneficijs ꝛ sic ĩ duobꝰ puniunt.q̃ plus peccāt ꝛ ibi ꝑuati sunt in beneficijs tñ q̃ minꝰ peccāt ibi q̃ ḃ:ut sic q̃dā cōpensatio sit hincinde. Vel vius diuersi sunt isti casus:ꝛ in diuerso casu loquunt.ꝛ iō diuerse pene.ḃ maior pena ipoit q̃ ibi:q̃ plꝰ offēdit:q ꝓtra ecclesiasticā libertatē aliq̃d facit sed ibi eligitur ꝑsona indigna.

d ¶ Tūc.i.ea vice sic.s.e.cū ĩ cūctis.ꝫ ĩ illo triēnio quo suspēsi fuit iterū uacaret.videt ꝑ illā expositionē q̃ canonici possent eligere:ꝛ ita suspēsi eligēt. sed hoc eē nō pōt.s.e.cuꝫ inter.r.ꝛ ideo istud tūc respicit totū triēnium.ꝛ hoc intellige quādo oēs delinquūt:sed si aliqui nō deliquissent ipi eligerēt.s.e.scriptū est.in fi.ꝛ.c.cum in cunctis.Ber.

e ¶ Priuati.s.e.c.pri.ꝓtra:ubi priuant ꝑ sniam ide ē:q̃ plus peccāt isti q̃ ĩ li:vt dictū ē.ꝛ ideo hic ipo iure ibi nō:ꝛ in diuerso casu loquuntur.

Nihil est. ¶ Diuidit tota decre.in duas partes. Prio ponit ꝓstōnis cā. In scda ꝓstō ibi:volētes igitur. Cōstitutio ḋo ḃz tres ptes. Prima prouidet circa ꝯfirmationes eoꝝ qui eligunt ad curā animaꝝ. Secunda ibi:epi ꝑuident circa ꝯfirmationē ꝛ priuilegiū exemptorū. Abbas.

f ¶ Examinet.ad illum enim ptinet examinatio:ad quē ptinet ꝯfirmatio.ꝛ ex officio suo ḋz examinare ꝑsonā electi ꝛ formā electiōis: etiam si nō obijciat aliquid electo.s.e.cū nobis olim.ꝛ.c.venerabilem.ver.ē enim generaliter nē.ꝛ.lxxvii.vi.quid est cito.ꝛ.ĩ.de here.cum ex iniuncto:quia eius interest ne puniat si promoueret indignum:vt.ĩ.e.sequitur.

g ¶ Indigne.sic.lxxi.di.tantis.

h ¶ Scientie.que impedit promouendus.ĩ.e.cōgregato.ꝛ deiicit iam ꝓmotum .ĩ.de eta.ꝛ qua.c.vlti.

i ¶ Etatis.s.e.cū in cūctis.ꝛ ita expresse patet ꝫ q̃ epi in etate dispēsare nō pōt ḋ hoc dixi.s.c.cū dilecti.in glo.ꝫ nūquid cū puniant si hoc fecerint alias non deberēt puniri:q̃ qō legitime factū est penā nō meret.C.ad.l.iul.ḋ adul.gracc⁹.

k ¶ Potestate.ipo iure.s.e.ti.ne ꝓ defectu.ꝛ.c.cum in cunctis.in fi.lau.

l ¶ Suspēdat.varie pene statuunt a canonib⁹ circa illos q̃ illicite ꝓmouent idignos ꝛ illos q̃ illicite ꝓmouent.q̃ꝫ ꝑuant ptāte ꝯferendi illū ordinē quē illicite ꝓtulerūt:ut.i.q.i.si q epi.ꝛ.ĩ.ḋ tē.or.lxxvi.di.is q ecclesiasticis.ꝛ ordinat⁹ remouet a clero.l.dist.ex pēitentib⁹.q̃ꝫ suspēditur a celebratiōe misse ꝑ annū.lv.di.nullus.q̃ꝫ deponit.lxiii.di.cvlti.ubi eps ordinatus ꝑter sciam archiepi deponit.li.di.c.i.ꝛ hic sta tuit pena circa illos: qui ꝓmouēt idignos:q̃ debēt suspēdi: vt ḃ dicit ꝑ sniam a supiore cuꝫ hoc ad ipm puenerit.huic assignatur ĩ.ĩ.de prebengraue ibi.n.nō punit q̃ promouet idignos nisi post ꝑmā ꝛ scōaꝫ correctionē ꝛ hoc statim sine aliq̃ admonitiōe. Ite ḃ ordinati siue ꝓmoti remouent:ibi nō. Dicas q̃ in alio casu ḃ:ꝛ ĩ alio ibi ḃ logt de his q̃ promouent ad dignitates ꝛ ad regimē animarum: ut dicit ĩ prin.ꝛ q̃ plus peccāt plus puniuntur sine aliq̃ admonitiōe. ga ꝛ porte dignitatis personis vilib⁹ patere si ōbēt .ĩ.de excess.pla.inter dilectos.ꝛ.ĩ.de iureiu.ꝗrelaꝫ.ꝛ.C.de infa.l.vna.li.ꝛ.ꝛ.C.de digni.neqꝫ famosis.li.xii.ibi loquitur ḋ bñficijs simplicib⁹ vbi nō requirit tāta maturitas:ꝛ iō ḥz ibi locuꝫ correctio:q̃ in ꝓmotione illoꝝ nō est tale periculū.vñ illi nō remouētur:ꝫ isti sic.ꝛ ita contra nō est:q̃ diuersitas ꝯdictionē ipedit:sicut ḋx diuersuꝫ tempus impedit contradictionem.

m ¶ Grauiori.ad arbitriū iudicis:cū hoc non determinet.ĩ.de offi.de le.de causis.ĩ.de ac.super his.ꝛ magis puniēda est malitia q̃ negligentia.ĩ.de fal.ad falsariorum.

n ¶ Canonicaꝫ.s.e.cuꝫ in cunctis.in fi.

o ¶ Ad romanuꝫ.siue sint abbates.s.de consue.cum venerabilis.siue episcopi.

p ¶ Ultra italiaꝫ. Ꝫ fines italie ñ vbiq; distēt a roma eq̃liter:tñ oēs dicuntur remoti:q̃ vltra duas dietas ex̃ diocesim suā distāt.s.de rescrip.nonnulli. Sz istud vex̃ ē quo ad iudicia.sed q̃tuꝫ ad hunc casum qui distāt ꝑ duas ꝛ dimidiā:vel tres aut paꝝ plus:nō credo q̃ debeāt bñficiū:q̃ modica distātia est:tñ ꝙsuetudini stetur:ꝛ ita aliq̃d statuit ꝓpter distantiā qō alⁱs nō fieret:sic.lxiii.di.cū longe.ꝛ .ĩ.de do.ꝛ cōtu.cum olim.

q ¶ Administrēt. In duobus casibus ex sola electione habet ius administrādi ĩ bis videlꝫ:q̃ subsūt nullo medio romano pōtifici:ut hic ꝛ in romano pōtifice.xxiii.di.in noie dñi.ꝫ qd si suffraganeus est valde remot⁹ a suo metropolitano:nūquid eodē mō ꝑt mistrare vī q̃ sic cū eadē cā subsit:ergo vī q̃ idē ius.s.de ꝙsti.trāslato.ꝛ.c.nā ꝙcupiscētiā.ꝛ.ĩ.ḋ trāslatiter corpalia.ꝛ.ĩ.de ꝓbr.vti.vel inuti.cum dilecta.ꝛ si nimia subtilitate vtamur res ecclesiaꝝ depeunt.C.de ṗ.si.cū gdā circa fi.ꝛ.C.ad trebel.lpe.sed ꝯ vī:q̃ cū illud euā dispēsatiue sit dictū.talis dispensatio ad similia nō protēdit.ĩ.de re iudi.in causis.ꝛ.lvi.di.cemonañ.nec excusat ḃ rerū periculū.ĩ.de ma.ꝛ obe.illud.ꝫ pone q̃ talis ꝑlatus tpe cōfirmationis sue reꝑitur min⁹ idone⁹ ꝛ sic repellit:nūqd ea q̃ medio tpe fecit sunt cassāda.videtur q̃ sic.ĩ.de heredi.fraternitatis.ꝛ.xii.q.ii.alienationes ꝛ.xiii.di.c.vlt.ꝛ si ꝑncipale cassatur:ꝛ omnia q̃ secuta sunt ex eo vel ob id.C.de leg.nō dubium:ꝛ.ĩ.de fi.instru.inter dilectos.sed cōtrariū vex̃

est in hoc casu: quia fuit ī quieta administratione ⁊ in quasi possessione p̄ lationis de licētia pape: ⁊ pro prelato habit⁹ est. vnde omnia que fecit medio tpe rata sunt que poterat facere. ar. ī. de iurepa. ex litteris. ⁊. c. cōsultationibus. ⁊. s̄. e. querelam. iii. q. vii. §. vez. ⁊. ff. de ꝓcur. si ꝓcuratorem in fi. ⁊. C. de testa. l. i. que facere poterat. ideo viri: qz de rebus ecclesie alienare nō posset: qa illud ei prohibet: ut hic dicit sed circa spiritualia valet qcqd fecit: ⁊ etiā in tēporalib⁹ bñ administrādo emēdo recipiendo ad vtilitatem ecclesie nō dādo. arg. ff. si cer. pe. eius qui in prouincia. ⁊. i. q. .i. si quis a simoniacis ⁊ hoc confirmat littera hic in fi. sed si quis intrusus acquirat ecclesie: nūquid ⁊ illō cassabitur cū ipso. videtur qꝫ sic: per iura prius dicta. ⁊ quia commodum cum incōmodo debet compensari. ff. de neg. ge. si negocium. credo qꝫ nō cassabuntur: nisi ea que perperam facta sunt in preiudicium ecclesie: sed utilia remanebūt penes ecclesiam: qz cum in fauorem ecclesie talia cassentur in lesionem eius nō debent retorqueri. ff. de leg. qꝫ fauore. ⁊. ff. ō mino. si iuder.

T preterite.

C ꝑimo ponit dictum quod secundo determinat ibi: dummodo Abbas.

a C Necessarie. sic patet qꝫ si capitulum fecit expēsas vacante ecclesia pro negocio electōis promouende: aut etiam pro electiōe episcopi cōfirmanda vel alias totum possūt repetere ab episcopo. idez intelligo pro electione alterius prelati: quia hīc inde eadem ratio ⁊ idez ius. C. ad. l. fal. l. vlti. C. de inof. do. precib⁹: C. de libe. prete. l. i. ⁊ iste expense necessarie debent eē ⁊ moderate: quas fecerunt occasione istius electionis: vt hic dicit. ⁊. ī. de do. ⁊ cōtu. cum dilecti ⁊. ī. de eo qui mit. in pos. cū venissent. in fi. nec debent excedere probabilē modum. ff. de dam. infec. inter quas. §. vlti. cum. l. se. nec delicate: qz nec delicatus debitor nec onerosus creditor est audiendus. ff. ō pig. ac. si seruos. ⁊ dicuntur expense necessarie sine quibus negocium expediri non potest: vel sine quibus res efficiatur deterior. ff. de impen. in rebus do. fa. l. .i. ii. iii. ⁊. iiii. ⁊. ff. de ꝟbo. sign. impense ⁊ sufficit si credat expedire: lz non expediat. ff. de bo. auc. iudi. pos. pretor. §. ii. ⁊ cum ipsi canonici vtilitatē patriarche procurauerint: dignum est ut suum stipēdium consequantur. xii. q. iiii. quicunqꝫ: quia illud de suo facere non tenebatur: quia nemo cogitur inuitus de suo facere beneficium. ꝛ. q. ii. precarie. ⁊ vtiliter negociuꝫ suum gestum est. ff. de nego. gest. pomponius. in fi. cum. l. se. lz an vltro Sz quid si duo in discordia electi essent. Dicunt quidam qꝫ tunc non repetēt expēsas. Idem credo dicēdum quod de vno: dūmodo maior pars capituli certet pro electo ⁊ obtineat: quia idē est ac si totum capituluꝫ. quare eodē modo non solueret illi confirmatus expensas non video eadem ratio est hic.

b C ꝓro negocio electionis. illas autem tantum soluent: quas propter hoc fecerunt. ī. de eo qui mit. in pos. cum venisset in fi. ⁊. ī. de procu. cum pro causa ⁊ propter hoc negocium inierunt: als si pro suis negocijs iuisset uel misissent: licet tractassent predictum negocium non haberent expensas. ī. de procur. cum pro causa. nisi quatenus plus erpendissent propter longiorem moram. ff. famil. herc. ex parte. in prin. ff. de nego. ges. si communes.

c C Occupent. tunc enim qui ius sibi dicunt in rebus occupatis: debent cadere a iure suo. ff. qō me. cā. extat edictum. ⁊. ff. ad. l. iul. de vi priua. creditores. ⁊. xvi. q. vi. placuit. immo tenenꝫ bona decedentis conseruare futuro successori. xii. q. ii. hoc huius placiti. ⁊. c. cū nō liceat. ī. de of. ordi. cū vos. sed si ocupent bona: tunc sufficit quod habent.

Q Vmpost. C ꝓrimo narrat factum electionis quā secundo cassat ibi: qz tandem. Abbas.

d C Petitam instanter. peti debet instanter anteꝙ admittatur: sicut et pallium. c. di. prisca. sicut ⁊ libelli dimissorii. ii. q. vi. post appellationem .ī. de ap. cozdi. lib. vi. ⁊. ff. de libel. dimis. l. vna. Item ⁊ sp onsa non debz statim tradi: vt carior sit dilata. xxvii. q. ii. institutum. Item remissio peccatorū. ō pe. di. i. importuna. ⁊ ea obtēta necesse hz cedere. ī. ō renun. quidaz.

e C ꝓtractam. Sed vt qꝫ per talem prorogationem non debet cassari: quia non omne qō differendi causa fit adnumerandum est more. ff. de vsur. sciendum: ⁊ qō differtur non auferꝫ. xxvii. q. ii. ancillā. immo maturiori consilio pficitur. de pe. di. vii. c. i. ideo nō debēt differre quia amplius ō liberare non possunt: cum etiā mutare nequeant vota sua. ī. .e. publicato. Et ideo incontinenti electio fieri deberet ante quā ad alia diuertāt. vno enim contentu totum fieri debet. s̄. e. qa propter. ⁊. ff. de testa. heredes palā in fi. De hoc dicitur .s̄. e. auditis.

f C Requisitum. Sed nunqd sola requisitio sufficeret ad cassationem: non videtur: quia in fraudem posset ab aliquo emitto procurari. si. ī. ō simo. sicut ⁊ ideo non videtur impedire sola requisitio: sed si ꝙsentiat tūc sufficit ad cassandū ꝓpter ambitionem. ⁊ si. s̄. e. officij. ⁊. c. cum ad nostraz. ⁊. i. q. vi. sicut bis. ⁊. C. ō epi. ⁊ cle. si quēquā ⁊ non ambitione sed labore ad dignitatem cōuenit peruenire. C. de re mi. cōtra publicā lib. .xii. ⁊ ita vtrūqꝫ istoruz reddit formam inutilem. hic requisitus consentit: ⁊ ista fuit cā quare cassata fuit electio. si vo dissentiat non est eligendus.

g C Inordinato. Quia ex bis que inordinate fuerunt facta: ñ potest aligd ordinabiliter agi .ī. de accu. qualiter ⁊ quando. sic. s̄. de rescrip. cū dilecta. Et qliter forma seruari debeat vide tū est. s̄. e. qz propter.

guido. de canopo.

C Monachus vnius monasterij alterius factus abbas in electione abbatis prioris monasterij vocem non habet etiam si tale ius ab abbate ⁊ monachis prioris monasterij sibi fuit reseruatum.

Q Onstitutis in presentia nostra procuratoribus sācti taurini eboracēn. ⁊ sancti leofredi de cruce abbatum: ⁊ infra. Cuz autem procuratores ipsorum abbatum iussi essent exprimere: quo iure ipsi abbates deberent electioni abbatis fiscañ. monasterij interesse: responderunt: qꝫ olim cum assumerentur in suorum monasteriorum abbates fuit specialiter indultum eis ab abbate ⁊ conuentu monasterij fiscañ. vt haberent vocem in capitulo eorundem. Nos autem rationem huiusmodi friuolā reputantes: super hoc perpetuum silentium imponimus abbatibus supradictis.

Idem rothomageñ. capitulo.

C Electio debet fieri verbo ⁊ de illo i quez consenserit maior pars capituli ⁊ non respectu aliaruz partium.

Q Onstitutis. C ꝓrimo ponit petitionē actoris. Secundo expressionē cause. Tertio sñiam contra actores ꝓpter causam in eptam. Secunda ibi: cū aūt. Tertia ibi: nos aūt. Ab.

b C Quo iure. Isti abbates petebant electionem fiscani abbatis cassari: in qua dicebant se fuisse contemptos: ⁊ sic cum diceret se fuisse in quasi possessione eligendi: videtur qꝫ inique sit actum cum illis. quia possessor non tenetur dicere titulum siue possessionis. C. ō peti. heredi. cogi. ⁊. ii. questione. v. §. i. non est ita. quia isti tempore petitionis sue expulsi erant de possessione iuris: quod se habere credebant: quia quandoqz forte habuerunt vocem in capitulo fiscani. Et ideo quia eis contemptis facta erat electio: petebant illam cassari. sic. ī. de causa possessionis. cum ecclesia. cum enim peterent illā cassari ⁊ ad eos de iure communi non pertineret electio: merito debebāt exprimere quo iure hoc petebant: quia sine actione: vel causa nemo experitur. C. de edicto diui hadriani tollen. l. finali. ff. de nego. gestis. si pupilli. §. vltimo. ⁊. ff. de administratione tutorum. quotiens. §. Item si temporale: quia ineptam actionem siue causam exposuerunt imponitur eis silentium. ī. de iudicijs examinata: quia in diuersis monasterijs non potest quis esse monachus. ergo nec vocem habere. ī. de religione domali: capitulo vltimo. in fine. sed si allegassent solummodo consuetudinem nomine ecclesiarum suarum ⁊ probauissent se in quasi possessione fuisse: tunc cassata fuisset electio. ī. de causa possessionis. cum ecclesia. sed nomine suo non poterant allegare consuetudinem. Et sic nota qꝫ qui non est de collegio: si electionem petit cassari debet assignare causam siue petitionis ⁊ idoneam: alias repellitur: ut hic habes. Item idem est: si ante electionem dicatse debere interesse: ⁊ ab illis ō collegio hoc negatur protestatione premissa: vt si docuerit de iure suo: valeat vocem eius possunt procedere omnes ad electionem: ⁊ in hoc casu necesse est docere de iure suo ⁊ sola possessio in hoc casu non prodest infra eodem cumana. hic enim agitur confessoria ⁊ negatoria. de hoc dicitur. ī. de causa possessionis. cum ecclesia.

i C Vocem in capitulo. isti abbates erant monachi monasterij fiscañ. quando assumpti fuerunt in abbates: ⁊ tunc conuentus reseruauit illis confraternitatez ⁊ qꝫ haberent vocem in capitulo fiscañ. ⁊ ita hoc pretertu se credebant debere vocari ad electionem abbatis: sic consueuerunt facere multi monachi: ut quasi sint de collegio vtriusqꝫ monasterij: vt sic possint eligi si cōueniant: vt de collegio eodem fit electio. istud hodie reprobatur. Nullus enim potest esse monachus in pluribus monasterijs: nec abbas potest preesse diuersis monasterijs. ī. de reli. do. ne nimia. §. fi. ⁊ ideo causa allegata ab istis abbatibus nulla fuit: si aptam causam ét postꝙ causa illa fuit repulsa allegassent bñ ōbuissēt audiri p predictaz decre. examinata. ⁊. ī. de do. inter dilectos. ⁊. ff. de excep. rei iudi. ⁊ an eadem. ⁊. ī. de causa pos. cum ecclesia. ⁊. ī. de iudi. examinata.

Ecclesia nestra. Casus huius decre. no. est ⁊ quotidie allegat. Primo ponit propositio negocij. Secundo ipsius examinatio ibi: verū. Tertio sententia ibi: Unde. abbas siculus.

a Dirigebāt. cōsentiēdo in ipm ⁊ nominādo ipsum. Sed videtur q̄ sufficiebat ex quo thomas habebat maiorē ptē q̄ aligs alio ꝛ. ar. ff. de ẏoo. sig. maiorem. vbi dicitur quis possedisse maiorē ptē anni: ⁊ tū nō possedit: nisi duob⁹ mēsib⁹ illud vex est q̄ maiorē ptem totius capituli dz hre elect⁹: ad hoc ut sua electio ꝓfirmet etiā p ātiqua iura. j. ō bis q̄ fiūt a ma. par. c. cū in cūctis. ⁊. lvi. di. apostolica. ⁊. s. e. c. q̄ ppter.

b Processus. Et ideo non valuit. etiā si maior pars capituli cōsensisset in illum. j. e. in genesi. Et ita qō precipuū ē: ḃ deficit. s. electio. ⁊ talis deportatio nō obtinet vicē electiōis. ⁊ ita per aliuz actū fieri nō ṗt electio lz possessio tradita videat: quāuis possessio nō apprehendat. arg. s. de cōsue. et lfis. et. ff. de acq. poss. q̄ meo. §. si p vēditorē. sicut appellat qs ipso facto. j. de ap. dilecti. ⁊. c. ut nostrū. Jsta enim principalia ⁊ ꝑcipua necessaria sunt: sine qb⁹ electio nō valet collatio publicatio ingsitio: ⁊ incōtinēti electio ⁊ scriptura. s. e. q̄ pp. ⁊. j. e. cumana. ⁊. c. in genesi.

c Appellationē. que locū nō ḃz: publicato scrutinio cuz mutare nequeāt volūtatem. j. co. publicato. s. e. q̄ ppter.

d Cassauimus. i. cassuz ⁊ irritum ostendimus. sic. j. eo. in genesi.

e nō admissa. Et eadē cā: q̄ nō fuit elect⁹: ⁊ q̄ minorem partē habebat q̄ thomas.

Cum in magistrum.

Primo recitat factuz Secundo prouidet ibi: mādamus. Abbas. si.

f Discipuli. ⁊ merito q̄ prio dz qs esse discipulus q̄ magister. lx. di. ordinatos. ⁊. lxi. di. miseꝛ. ⁊. xvi. q. i. si clericatus.

g Deficiendus. si. j. ō eta. ⁊ qua. indecoꝛ. qui enī sub tutela dz ee sub se aliū hre nō dz. C. ō legi. tu. l. vl. ⁊ q̄ sub alio ē: alium sub se hre nō dz. ff. de adul. sic eueniet. ⁊. ff. ad mace. filiū habeo. ⁊. i. q. i. estote.

Ecclesia vra ōstituta pastore: ⁊ votis vestris cum de futura ꝑlati haberetis successione tractatum: in diuersa diuisis. quidam in thomam: quidam in cancellarium: et quidam singulares in singulares personas eiusdez ecclesie consensistis. Ceruz cum sup his in nostra ⁊ nostrorum fratrū presentia multa fuissent hincinde proposita. inuenimus q̄ illi qui sua in thomam desideria dirigebant[a]: licet maiorem partem facerent: partim comparatione minorum: nō tamen ad maiorem partem capituli peruenerunt: considerauimus nihilominus q̄ post publicationez cōsensum ⁊ collationis tractatum ad electionem nullius habitus est processus[b]: quāuis deportationis solēnitas etiam post appellationē[c] legitimam fuerit subsecuta: quam pro electione nec deceret nec etiaz expediret haberi. Unde qō fcm est. de. t. predicto cassauimus[d] petitione consentientium in cancellarium non admissa[e].

Reg. ix.

Non professus in abbatem eligi non potest.

Cum in magistrum assūmi nō debeat qui formam discipuli[f] nō assumpsit: nec sit ꝓficiēdus[g] qui subesse non nouit: nos intellecto per te q̄ in quibusdam regularibus domibus iure tibi diocesano subiectis sunt quidam in abbates nō professi ordinē regularem assumpti. Mandamus q̄tenus cum abbates tales esse nō debeant qui per professionem[h] monachi et regulares canonici nō fuerint: ad amotionem[i] eorū quos tales inueneris sub ap. ipedimēto. ꝓcedas.

Item cumañ. capi.

Electio facta a ñ maiore ptē capituli ⁊ omissa collatiōe ñ valet.

Quamana ecclesia pastoris solatio destituta: ⁊ congregatis die ad celebranduz electionē ꝓfixa qui presentes[k] erāt de cumanis canonicis: ac tribus abbatibus[l] q̄ vocem in electiōe habere noscuntur capellani ⁊ clerici ciuitatis electiōi se debere interesse dicētes: sub huiusmodi protestatiōe[m] admissi fuerunt: q̄ vox eorum qui non deberent īteresse de iure vel de ꝓsuetudine[n] nō valeret. Tādem ꝑmisso iuxta formaz cōcilij generalis scrutinio. vij. de canonicis vnum abbatum. xi. capellani: ⁊. ix. clerici in eiusdē ecclesie archipresbyteꝛ conuenerūt. ix. canonicis: vno ō abbatibus: vno capellano: ⁊. xi. clericis in ipsius ecclesie archidi. dirigentibus uota sua: ⁊ ifra. Cū. xvij. fuerūt canonici: tres abbates. xx. clerici ⁊. xiiij. capellāi: neutrā electōez ꝓmus ad maiorē ptez totius capi. pueniſſe: nec ꝓbatum fuerat q̄ clerici admitti debuerāt: nec q̄ capellani admissi fuerint de consuetudine vel de iure. Nam ⁊ si capellani de duabus electiōibus episcoporum interfuerint et scrutatores dederint voluntatum: nō[p] tamen inquisita vota sua fuisse: vel eos aliquos elegisse probatur. sed etsi inquisita fuissent vota vel ipsi aliquos elegissent: per hoc tamen nō constitit id eis de iure[q] competere: vel ex consuetudine iam[r] prescripta: vnde nos electiones ipsas

ctiōe cū eēt l q̄si pos. j. de can. pos. cū ecclesia. ⁊. c. cū olim. ⁊. j. de iure patro. ꝓsultatiōib⁹: ⁊. s. e. q̄relā ⁊ etiā si nō eēnt in q̄si possessiōe: valuissz eorum vox: ex quo sponte admiseꝛūt illos. s. e. scriptū. Et nō q̄ ḃ negabat ab initio illos debere interesse nec admittebāt illos sine ꝓstatione ⁊ totū ius coꝛ in iudiciū deductū fuit: vox illoꝛū nō valuit: nec ꝓfuit q̄ interfuerunt duabus electiōib⁹ q̄ ꝓscriptionē legitimaz nō ꝓbauerūt est si. j. de cā pos. cū ecclesia: ubi totum ius capellanoꝛ deductū fuit in iudiciū: cui pa tamē illoꝛū ⁊ post factā electionē: sz isti inuiti hoc fecerunt cōpulsi ab aduersarijs q̄ negabant illos ius habeꝛ: ⁊ ē multum notabile hoc.

n Cōsuetudine. clerici ⁊ cappellani ⁊ etiam abbates de iure cōmuni in electione eē nō debēt: cū ad capitulum tm̄ spectet electō. xvi. q. vl. congregatio. ⁊. xviii. q. ii. abbatē. ⁊. s. eo. c. i. ⁊. j. de iure pa. a nobis. sz de cōsuetudine ṗnt. j. de cā poss. cum ecclesia.

o Ad maiorē partez. sic. s. e. ecclia vra. ⁊. j. e. in genesi. qa cum clerici ⁊ capellani nihil ꝓbauerūt vor eoꝛ nulla fuit: ⁊ sic remāserūt. vii. canonici ex vna ptē. et vnus abbas ⁊ ita octo: ex alia ptē nouē canonici ⁊ vnus abbas ⁊ ita decē: qa totū capitulū cum abbatib⁹: q̄ ius hēbant viginti vnus erāt: qa canonici erant. xviii. ⁊ sic nulla electio ꝓuenit ad maiorē ptē illoꝛ q̄ vocē hēbāt. ⁊ sic cassat vtraq̄z electio: vl̄i vis intellige re maiorē ptē: respectu capituli tātū: adhuc idē ē sic pz q̄ consensus electi nō cōputant inter eligētes: qa si sic ꝓputaret vna pars fuisset maior etiā quo ad totū capitulū: scilz pars archidiaconi: q̄ habuit nouē: ⁊ ipse fuit decimus. ⁊ sic erat maior pars capituli: et tamen nō valuit electio sua: q̄ persona electi nō auget numerum eligentium euidenter probatur per constitutionem illam. s. e. q̄ ꝓpter. q̄ antequaz quis eligatur. oportet q̄ in scrutinio maior pars capituli consentiat in aliquem: ut ibi dicitur. ⁊. s. e. ecclesia vestra: ut hic ⁊. j. eo. in genesi. ⁊ ita cum nōdum sit electus nec etiam sciant in quem consenserit maior pars: non potest augere numerum. Sic ergo patet ex illa constitutione: quia ꝓpter. ⁊. c. ecclesia. q̄ persona electi non debet computari inter eligentes. ⁊ quod dicitur. s. eo. cum in iure. obtinet ex forma compromissi: vt ibi dixi. ⁊ hoc dicitur in littera nec hoc credo q̄ talis electio valeret hodie: ⁊ ita est de forma electionis q̄ maior ⁊ sanior pars totius capituli consentiat in aliquem in ipso scrutinio.

Quamana ecclesia. Prima pars narrat factū. Secūda ibi: cuz. xviii. electiōes irritat exprimēs cām quare electores punit.

h Presentes. per hoc videt q̄ absentes nō debeāt vocari ad electionem. arg. vii. q. i. factus. ⁊. x. q. ii. hoc ius pozrectum. super hac vocatione statur consuetudini: vt dixi. s. eo. coram.

i Abbatib⁹ de qb⁹ ꝓstabat p spāle ꝓuilegiū: vel p ꝓsuetudinē. s. de ꝓsue. cū dilect⁹. ⁊. s. e. q̄ sicut. sz de clericis ⁊ capellanis in dubiū reuocabat. ⁊ iō sub ꝓtestatiōe admissi fuerūt. ⁊ iō q̄ de capitulo ñ sunt. ⁊ dicūt se ītereſſe debere in electione debent dicere quo iure hoc dicāt. s. e. ꝓstitutus: hic allegabatur consuetudo.

m Protestatiōe. cui ꝓsenserūt clerici ⁊ capellani: alias nō ꝓiudicaret eis protestatio. sic ergo ꝓtestatio dz. sic. j. qō me. cā. platū. ⁊. xxi. q. ii. lotharī⁹. ⁊. ff. qui. mo. pig. vel hypo. sol. debitor. §. i. ⁊. vii. q. i. pōtifices: ⁊. xxiii. di. pbyteri. xxxiij. di. diacōi. ⁊. j. de of. oꝛ. pastoralis. ⁊. j. de ap. c. vlti. ⁊. xvi. q. iii. §. pōt. ⁊. ff. ō neg. ge. nēseni⁹. Jn p̄riū vr: q̄ ꝓtestatio ista nō debeat ꝓdesse. s. de ꝓsti. cuz. m. ferra. ⁊. j. de ap. sollicitudinē: ⁊. j. de cēsi. olī cām. ⁊. ff. de cōdi. īde. q̄ qs scīēs. sz valuit ḃ ꝓtestatio: vt pz I fi. alʒ si ꝓtestatio nō ꝓcessisset bñ būissent vocem i ele-

p Nō tñ ingsita. Et ita nō sufficit dare ingsitores: nisi vota eoꝛ ingrātur: sed alteꝛ p se sufficeret. s. ingsitio votoꝛ. s. e. q̄ ppter. opus est hic facto. ⁊ iō nō sufficit alteꝛ. j. de eo qui mut. in pos. ꝓstitutis.

q De iure cōpetere. qō dicit de iure vel ex ꝓsuetudine vel ponitur. i. qa de consuetudine ꝓscripta debēt interesse: sed non de iure cōmuni: vel ꝑpe potest istud teneri. vel. i. ex priuilegio sibi cōcesso a papa. si. j. de bis que fi. a prela. ca nosci tur.

r Jā ꝓscripta. sic patet q̄ sola possessio nō dat nec creat ius: nisi sit ꝓscripta. j. de causa. pos. cū ecclesia. ⁊ sic ꝓsuetudo nō valet nisi sit ꝓscripta ⁊ rōnabilis. s. de ꝓsue. cū dilectus. ⁊. c. vlti. sic ⁊ possessio sola nō facit aliquē decurionē. ff. de decu. berēni⁹ ⁊ sic possessio nō facit aliquē clericū sine canonica institutiōe. j. de preben. dilecto. ⁊. j. de insti. ex frequentib⁹. ar. C. de ībe. ca usa. non iccirco. ⁊. ff. de decu. berennius.

a Contra formã. Et sic patet q forma q̃ traditur. s. e. qr propter. sit de substantia electionis: quo ad quedam que ibi ponuntur: vt ibi diximus: r est verum ſm q̃ hic dicit. Ex quo enim forma ista attentatur: diligenter seruanda est: ita q̃ qui ꝓtrafacit punitur: vt hic dicit: inquisitio publicatio collatio sunt de substãtia: vt si omittãtur: cassatur electio: r incõtinenti debet fieri electio: alias si protrahatur non valet. s. e. cũ post petitã. r sic electiões cassate fuerunt duplici de causa qr neutra fcã fuit a maiore parte capituli: r quia forma seruata non fuit.

b Priuantes. Et ita qui facit contra formam illam. s. e. qr ꝑpter. priuari debet per sententiaz r nõ ipso iure: vt dicit illa cõstitutio ver. qui vero cõtra rc̃. vnde signatur ꝓtra. s. e. cũ i cũctis r. c. innotuit ver. q contra istã formã rc̃. ibi sũt ipso iure priuati: vnde q dam dicunt q̃ illa constitutio qr ꝑpter. corrigit illum canonem cũ in cũctis. in hoc: q̃ illi hodie nõ sũt priuati ipso iure: sed priuãdi p sñiam: prout hic factuz fuit: r dicit in illa constitutione quia propter. Istud nõ credo immo vtraq̃z cõstitutio locum suum obtinet: r in suo casu loquitur. illa de rc̃. cuz in cunctis: loquitur cũ quis ex certa sciẽtia eligit indignã personaz. vnde ipso iure sunt priuati potestate eligẽdi. s. e. scriptum est. in fi. r beneficijs ecclesiasticis p triennium. vnde dico qõ si forma istius cõstitutionis quia propter. per oia seruaret: r venirent contra illã cõstitutionem cũ in cunctis: nihilominus essent priuati ſm tenorẽ illius canonis. j. eo. congregato. aliud est peccare ꝓtra formaz illius capituli cũ in cũctis: r aliud ꝓtra illam cõstitutionẽ qr ꝑp. qr plus peccãt eligẽdo idignas psonas q̃ faciendo ꝓtra formaz istius constitutionis. qa propter. Ibi enim nõ peccant in personã aliquaz. r iõ maior pena in vno q̃ in alio r ipso iure in vno: r per sñiam in alio: r sic vtraq̃z constitutio remanet in suo statu. qr diuerse forme sunt.

Acrosancta. Prima pars narrat iniustam compositionẽ: quã secundo reuocat ibi: attendentes. Ab.

c Juri ꝓriam. r iõ nõ tenuit. si. s. e. cũ terra. vbi nominabantur due psone auribus principis vel patriarche. sic. j. de transac. decetero. cũ sit fcã de re spirituali cũ laico: quam ipse obtinere nõ potest. sic. j. de presscri. cãz que. r. xvj. q. vij. c. i. Sicut nec pactio pro spiritualibus adipiscẽdis valet. j. de pac. pactiones. r. c. clerici. ad hoc facit. j. de collu. audiuimus. r spiritualia iudicio laicorum disponi non debent. j. de iudi. decernimus. nec laicus in spiritualibus arbiter esse potest. j. de arbi. contingit. ideoq̃z huiusmodi compositio fuit iuri contraria. Itez dãnosa fuit ipsi monasterio r ideo improbanda. j. de in integ. resti. requisiuit. r si de iure fuit. ex quo damnosa fuit debet reuocari saltem per in integ. resti. dicit predicta decre. requisiuit.

d In laicum. sic pz ex hac decre. r ex illa. j. eo. messana. q̃ ius eligendi non cadit in laicos etiam patronos in ecclesia collegiata: r ita hic tollitur consuetudo bonoñ. qui eligunt capellanos in capella: qui etiam non sunt patroni sed parochiani r qui patroni sunt eligunt cũ clericis prelatum in collegiata ecclesia. Arg. ꝓtra. j. de iurepa. nobis. vbi innuit q̃ patron⁹ habet vocẽ eligendi in ecclesia collegiata. Sic enim corrigitur illa decr. r omnia alia iura que idẽ dicere videntur. r sic stabimus huic. vt. T. dicebat. Sz electio facta debet presentari patrono: vt hic dicit: vt suum prestet assensuz. sic. s. e. cum terra. r. c. q̃ sicut. vel intelligas illam decre. nobis. cũ ecclesiastica persona obtinet ius patronat⁹ r sic nõ ꝓdicit: lz generaliter loquat nõ distinguẽdo inter laicuz pſonũ r clericuz. dic vt ibi no.

e Libertatis. Que enim in preiudiciũ libertatis ecclesiastice tentant: firmitatez sortiri nõ debent. s. de cõsti. que in ecclesiarũ. r. s. e. cum terra r. reui. bene quidẽ. r. s. e. quisquis vbi laici prohibentur ab huius modi electionibus.

Quamuis. Prio ponit electionis formã. secũdo causse cõmissionẽ r decisam iudicum relationem ibi: relato ergo. tertio causse diffinitionem ibi: cum autem. Ab.

f Socioruz. Et sic requisiuerunt consilium duorum tantuz vnde nõ videntur seruare mãdatum: quod quidez exacta diligentia est obseruandũ. s. de rescrip. cũ dilecta. j. de offi. dele. venerabilis. sed licet non requirerent consiliuz tertij. quem eligere volebant nõ dicunt fecisse contra formam mandati: nec preter formam: qr ipsum eligẽdo illo cõsentiẽte consilium ipsius requirunt r obtinent. ar. s. e. cum in iure r. ff. quod cuiusq̃z vniuer. plane.

g Ipsorum. scilicet duorum. r non illius qui electus fuit: qr ille nõ debuit requiri cum hoc ipso cassaret. vt. s. e. cũ post petitã de hoc dr. s. e. cumana.

h In tractatu. h patet: q̃ tractatus dz haberi ante electionẽ r collationem adinuicez: alias quomodo eligerẽt: nisi primo de aliquo eligẽdo tractarẽt. s. e. cum terra. r. s. eo. qr ꝑpter. r. j. de arbi. cum olim. sicut in carnali matrimonio tractatus precedere debet: r ideo si isti nõ fuerunt requisiti in tractatu electionis cassatur electio. Sed qd si ꝓsiliarij discordarent ab istis electoribus nũquid valebit electio ipso iure: certe ex ipsa littera satis innuitur: q̃ si requirat ipsorum consilium in ipso tractatu cõpetẽti tempore ãtequã queniant in aliquẽ: r ꝓferãt ad innicẽ de psona eligẽda sine cõcordẽt q̃ valeat eoꝝ electio: qr per hãc formã nõ imponit necessitas: vt ꝓsiliũ eoꝝ sequi teneatur: vel nõ viderent habere potestatẽ eligendi: cũ talis potestas penderet ab illoꝝ arbitrio. ad hoc facit opti. arg. j. de arbi. cũ oliz. r ex ꝓsilio nẽo ad id obligatur. xiiij. q. i. quisqs. ar. iiij. di. deniq̃z in fi. arg. Sed circa fi. vbi dicit q̃ nec expectatuz fuit eoꝝ rñsum videtur ꝓdicere huic dicto: sed dic q̃ non ꝓdicit: qr responsum eoꝝ semp est expectandũ: alias delusoriũ videretur tale ꝓsiliuz petere.

i Requisitũ. r iõ pro nõ requisitis habent: sicut sero appellat q tpe cõpetenti nõ prouocat. ij. q. vi. biduũ. ver. siquidẽ. Et est sile qõ dicit lex: si promisisti facere insulã infra certũ tps: r tñ tps trãsierit q̃ammodo infra tps statutũ fieri nõ põt: lz totum tps non transierit: possum agere ꝓtra te: qr perinde est ac si totum tps trãsierit. ff. de verbo. obli. si ita stipulatus essem. r. l. cũ stipulatus r. l. b iure. Argu. ꝓtra. ff. eo. insulã. r illud dr tps ꝓpetens: quo deliberare ꝓgrue poterãt. j. de offi. dele. ꝑsuluit. Et tarde fuerunt requisiti: sicut econuerso tempestiua citatio non tenet. s. eo. bone memorie. ar.

k Expectatuz. Et sic vr q̃ non sufficit consilium tantum petere: sed expectandum est ꝓsiliariorum responsum: r sine ipsorum consilio r responso non valet electio. sed contra. j. de arbi. cum olim. vbi consilium tantum requiritur: sed assensus non exigitur. r illud generale est: r obtinet ratione arbitrij: r sufficit licentiam petere: licet non obtineatur. j. de regula. r transe. ad reli. licet. Item tutor consilium matris potest committere: licet testator hoc mandauerit. ff. de admi. tuto. quidam. §. papinianus: r pretor nonnunquaz a voluntate partis recedit.

tpe expectare responsum: alias electio non tenet.

Quam in veteri lege. r infra. Porro iaz duduz vobis dedimus in mandatis: vt infra. xl. dies post susceptionem litteraruz nostrarum cuz consilio sancti benigni r moxismundi abbatuz r fratris. s. de ordine predicatorum eligeretis personam idoneam canonice ꝑ pastorez: alioquin dicti consiliarij vobis de archiepiscopo prouiderent Verum die ad eligendum prefixa in. vi. ex vobis potestatem eligendi dedistis vsqz ad consumptionẽ cuiusdam candele que ibidem accẽsa extitit duraturam. Tandẽ cũ electores huiusmodi conuenissent in predictum abbatem sancti benigni r super hoc sociorum[k] eius consilium requisissent: proponẽte vno ex illis q̃ deliberato consilio responderent: r differentibus eis festinanter dare responsum prefati electores cum candela ipsa deficeret non expectato ipsorum[g] consilio dictuz abbatem in bisunti. archiepiscopũ elegerunt. r infra. Relato ergo ad apostolicã se. negocio: archiepiscopo vienneñ. r abbati de firmitate iniunxim⁹: vt si constaret ab eisdem electoribus de electione tractatum fuisse habituz: r ĩ tractatu[h] electionis predictorum consilium requisitũ[i]: electionẽ ipsius abbatis si psona eẽt idonea ꝓfirmarẽt. Qõ si in tractatu electiõis nõ fuisset illoruz ꝓsiliuz requisitũ: lz postea reqsituz fuerit nõ cõpetenti tpe: nec etiaz expectatuz[k] responsuz ipsoꝝ: aut ñ eẽt idoneus idez abbas: qõ de ipso factũ erat tanquaz inualidũ irritarẽt r infra. Cuz autẽ cõpertũ nõ fuerit ꝓpetenti tempore requisitũ consiliuz de persona predicti abbatis: r quando extitit requisitũ nõ fuit ex

Si p papã mandat habentib⁹ eligere q̃ eligant cum consilio aliquoꝝ: alioquĩ ꝓsiliarij prouideãt: eligentes debent consiliuz requirere in tractatu electionis: r congruo

.ff. vbi pup. edu. de. l. i. ⁊ ita vt ꝙ sufficiat requirere ꝓsiliuz tantū ⁊ non responsum attendere. ¶ Dic non valet ꝙ faciunt: nisi eoruz ꝓsilium habitū sit in tractatu electiōis. vt. lxiij. di. obeuntibus. ⁊. xv. q. vij. eps nullius. ⁊. xij. q. ij. sine exceptione. s. eo. ne pro defectu. vbi de hoc. Sed si mandatum fuisset: ꝙ cum eoruz ꝓsilio ⁊ assensu obtento: tunc non valeret electio: nisi sequerentur voluntatē ꝓsiliariozum: ⁊ talis ptās nō est libera: qz nō pñt eligere quez volunt: ⁊ tunc non astringunt ad aliquā formā: sed oībus ꝑsentibus requirūt electores siue canonici consilium consiliarioz: ⁊ ꝑm eorū consiliuz ⁊ responsū eligant oēs: vel vnus vice omniū de ipsoruz mādato: sic fuit factuz in electione per manum nepotis domini pape: vbi talis forma data fuit capitulo: si capitulum bisuntiñ. voluisset in casu isto eligere per formā scrutinij: tunc ante scrutinium cōiter omnibus pñtibus tractare debebāt de electione cum ꝓsiliarijs: ⁊ requirere eos ⁊ audire cōsilium eorum. ⁊ postea procedere ad scrutiniū ⁊ eligere quez vellent ⁊ etiam post scrutiniuz requirant consilium illoruz ⁊ postmoduz eligant seruata forma scrutinij. Ber.

a ¶ Aliis imputari. imputent sibi. qz tñ se artauerunt. Et est ar. ꝙ negligētia vnius alij ob esse nō debet. Iniquuz est enim aliquē alterius odio pregrauari. C. de inoffi. testa. si quis. ⁊ pena suos debet tenere actores. ff. de his que fiunt a ma. par. capi. quesiuit. ⁊. C. de penis. l. sancimus.

b ¶ Artarant. Sic iuder cuius iurisditio expirat in termino ñ debet ita se artare. sed ea hora procedat qua possit pficere qō ī cūbit ante noctis tenebras. ⁊c. .ff. de offi. delega. consuluit. ⁊ .ff. de. feriis. pdie. ⁊. l. more romano.

C Ongregato. Electꝰ a maiori pte capituli si ē idoneus ꝓfirmatur alias confirmatur electio facta a minori parte de digno. h. d. sed hec sūmatio est nimis generalis ideo ꝑm intellectū ītrinsecū ⁊ verio rē summo sic vt in rubro. ¶ Primo ponitur duplex electio ⁊ super vtraqz partiū allegatiōes. Secunda ibi. ¶ Nos igit: diffinitionis cōmissio. Ab. siculus.

c ¶ Procuratore. s. eo. qz propter. ⁊. e. scriptum. ⁊. ff. de admi. tuto. ita autē. §. gessisse.

d ¶ Electus. seruata forma scrutinij in vtraqz electione.

e ¶ Postmodum. antequam diuerterent ad alium actum. ne sit contra. s. eodem cum post petitam.

f ¶ Lateraū. concilij. s. eodem cum in cunctis.

g ¶ In litteratura. ⁊ ita defectus scientie facit aliquem ineligibilem. s. e. cum in cunctis. ⁊ non solum impedit ꝓmouendū: sed deijcit iā ꝓmotū. ī. de eta. ⁊ qua. c. vlti. ⁊ defectus scie inducit renunciationē. ī. de renun. nisi cum prudez. §. pro defectu. ⁊ qz si non sit eminentis scientie: saltē sit sufficientis. s. e. cum nobis oli ⁊ non solum debet habere sciam sacrarum litterarum: sed etiam secularium negociorum. xxxv. di. §. i. ⁊. c. qui ecclesiasticis. vt sit paratus omni poscenti reddere rationem ea. di. §. ecce ad fi. quia cum ipse debeat alios docere: non dz tūc discere. in auē. de san. epi. §. damus. col. ir. ⁊ nos qui episcopi sumus: alioz doctrina non indigemus. i. q. vij. c. conuenientibus.

b ¶ Irrita. ipso iure. s. eo. cum in cunctis. cum indignam personam elegerint. vnde eligendi potestas remansit penes alios: quāuis numero pauciores: cū primi eligendo talez reddiderint se indignos. s. de postul. c. ij. vnde cōfirmatur hic electio a minori parte celebrata nō obstante priori electione: ⁊ ita electio que nulla est: non prestat impedimentum secunde. ſi. s. eo. scriptum est in fi. de hoc dem̄ est. s. eo. auditis. Et per hanc decre. expresse reprobatur dictum illoruz qui dicunt ꝙ canon ille cum in cunctis. non est hodie late sñie: sed ferende: vt dix. s. e. cumana. in fine.

D Udum. Quo ad titulum summatur vt in rubro: nā hz alia multa dicta incidenter que non faciunt ad propositum. Diuiditur pr̄cipaliter in tres partes in prima ponuntur narrationes partium coraz papa. in secunda ibi: nos igitur: commissio ⁊ processus iudicuz. in tertia ibi: licet autem: processus pape. Ab.

¶ Habens plures dignitates vt plura beneficia curata sine dispensatione pape ineligibilis est.

D Udū ecclesia rothomagen̄. pastoris solatio destituta cōtra electionem que in eadem ecclesia fuerat celebrata[l]. A. arch. ⁊ quidam alij eiusdē ecclesie canonici ad se. ap. accesserūt. Dicto vero arch. ꝑ se ac parte sua. ⁊. g. archi. ꝓcuratore illoz[k] qui electionez celebrauerant: in nostra pñtia ꝓstitutis: inter alia que ꝓtra electuz[l] obiecta fuerāt arch. ꝓposuit memoratus: ꝙ idez electus post generale concilium archidiaconatum ambiañ. adeptus ipsum cum pluribus parochialib⁹ ecclesijs: quas ante idem concilium obtinuerat: retinere presumpsit: eo qꝺ dimisso retinuit ecclesias memoratas: vnde cum in eodem[m] ꝓcilio sit statutum: vt quicunqz receperit aliquod beneficiū curam animarū habens anneraz: si prius tale beneficium obtinebat eo sit ipso iure priuat⁹: ⁊ si forte illud retinere contenderit etiam alio spolietur: predict⁹ electus contra huiusmodi veniēs statuta transgressionis notam nec non cupiditatis[n] vitiuz: qō in alijs reprobare[o] debuerat: ex pluralitate beneficiorum incurrit: ⁊ retinendo beneficia que non spectabāt ad ad ipsuz: cū post receptionē alteri⁹ priora beneficia vacauerint ipso iure[p]: rem contractauit per conseqns alienam[q]: ⁊ sic furtū[r] ꝓmisit quodā modo vel rapiaz. in sue quoqz salutis ⁊ multaz animarum dispendiū predictas parochiales ecclesias retinebat: cum earuz cura qua iā pri-

cias ecclesie memorate. ¶ Dez sil uaneteñ. epo ⁊ ioanni de monte mirabili archid. ⁊ succētoi parisieñ.

i ¶ Celebrata. de decano eiusdem ecclesie: qui primo fuerat archidiaconus ambiensis.

k ¶ Illoruz. No. ꝙ eligētes possunt petere cōfirmationem sue electionis: sed hoc intelligo de consensu electi esse faciēdum alias non. s. eo. ii notuit.

l ¶ Contra electū. Not. ꝙ qui opponit in formā electionis: ⁊ non probauerit qō opponit: condēnari debet alteri parti in erpēsis. Qui vero deficit a probatione eius qō obiecit in personam a beneficijs ecclesiasticis per triennium nouerit se suspensum ad que si infra id tempus se ingesserit: ipso iure illis perpetuo est priuatus nullaz spem de misericordia habiturus: nisi probauerit euidenter: ꝙ probabilis et sufficiens causa ipsū a calumnia excusauerit: vt hec statuuntur in decre. Inno. iiij. e. ti. c. i. que i cipit statuimus.

m ¶ In eodem ꝓcilio. ī. de prebē. de multa. cui⁹ verba hic inferius ponūtur.

n ¶ Cupiditatis vitiuz. ī. de cle. non resi. qz nō nulli. ī. de prebē. cuz iaz dudum ⁊. c. qz in tñ vñ ꝓtra lateranē. ꝓcilium ⁊ conciliuz generale beneficia hmōi retinebat.

o ¶ Reprobare. Sic ꝑz ꝙ non debes facere id a quo alios debueras prohibeſ. ī. ō nat. ex. li. vē. c. vno. ⁊. ff. de cōdi. inde. frater a fratre. ⁊. ff. si ser. ven. altius. ⁊ quod qs debet exigere ab aliis: multo forti⁹ a seipso. ff. de neg. gest. si pupilli. §. videam⁹. ⁊. ff. de fideiuſ. tutor datus. nec potest esse hortator viduitatis: qui coniugia frequentauerit. xxvi. di. vna tantum. nec potest de medio ecclesie malum auferre: qui in simile delictum corruerit. xxv. dist. primum. Et quod aduersus alium prestare debuit tutor pupillo suo id aduersus se prestare debuit. ff. de admi. tu. quotiens. §. ij. ⁊. xlij. dist. §. i. in prin.

p ¶ Jure. ī. de preben. c. de multa.

q ¶ Alienam. sic. ff. de procu. pomponius: ⁊. C. vnde vi. l. vlti.

r ¶ Furtū. si. vij. q. i. non furem. Furtum committit qui rem alienam inuito domino contractat. insti. de obliga. que ex delic. nascuntur. §. furtum autem. Et dicitur furtum contractatio rei aliene fraudulosa. vt insti. eo. ti. in prin. vt iste qui rem alienam scienter tenebat: ⁊ ideo non excusatur. Si enim quis rem contractauerit alienam credens esse suam non committit rapinam vel furtum. insti. vi bono. rap. §. quia tamen. Item nec excusat hic etiam si credat dominum permissurum cum erigatur expressa dispensatio apo. sedis. vt. ī. sequitur. ⁊. ī. de preben. de multa. Sed in furto excusatur si credat dominum permissurum. instit. de obli. que. ex quasi deli. nas. §. placuit. sed ꝙ dicit furtum vel rapinaz: hoc non est verum: quia furtum non committitur in re immobili. instit. de vsucap. §. qui autem. nec de re incorporali qualis erat hic. ff. de acqui. rerum domi. seruus. §. incorporales. Sed hic ista verba improprie dicuntur. ⁊ iste potius dicitur inuasor: sic exponitur. vij. q. i. non furem ⁊ latronem. i. inuasorem. Et hoc etiaz exponit cū dicit quodam mō.

a Decepte. qz cum desierit esse ꝓlatus ipsoꝝ: nihil ptātis hēbat in eis vnde non poterat illas aīas soluere vel ligare. ĵ. de pe. ⁊ re. omnis vtriusqꝫ. ⁊ de pe. di. vi. placuit. Sed nunquid valebit illis absolutio illius talis prelati sine pnīa per illum ꝯposita: nō vf: qz nullā ptātez hz ligādi vel soluendi: sicut nō valet snīa a nō suo iudice lata. ĵ. de iudi. at si clerici. ⁊ si sic ꝓbant. Jn casu isto non credo q̄ perirent: nō qz illa hoc posset: sed propter fidem quā habebant de sacramento: cuz crederent illuz adhuc eē suum ꝓlatum ⁊ ita in sola fide saluar. ĵ. de bap. ⁊ eius effec. debitum. ⁊ ĵ. de brefby. non bap. apostolicā. ⁊ de con. di. iiij. baptismi vicem.

b Per concessionem. ante cōciliū generale. ĵ. de ꝓbē. de multa. potuerant epi cum talibus dispensare per illud decre. Ixx. di. sanctoꝝ. sed postea non: ⁊ ideo non profuit huic cōcessio fcā post illud concilium. Ber.

c Electionis tpe. Notempus electionis spectādum. ſ. e. dudum vbi ō hoc. ⁊ ita si tunc non habuisset: nō imputaretur ei: cum iam purgatus esset per restitutionez. Sic ⁊ qui in crimine detinet repellitur a testimonio: sed si iaz emendatus est admittitur. ĵ. de testi. testimonium. cum distinctione illius. c. ⁊ ita repellitur vt indignus: quia nō erat capax tunc. ff. de iur fisci. nō intelligit. §. si qs palā. Sic etiā cōsideratur tps ꝑctus an ecclesia decepta fuerit vel lesa vltra dimidiā iusti precij. ĵ. de emp. ⁊ ven. cum dilecti. ⁊. ff. de enic. ex mille. §. i. C. de rescin. ven. si voluntate. sed si medio tpe dimitteret illas parochiales ecclesias nūquid ꝓdesset ei: vt sic reputaret dignus: videtur q̄ sic. qz si tempore lit. ꝓte. nō cōpetit mihi ius ꝓtra te: qz tunc non possides ⁊ tpe snīe tu possideas: sequitur ꝓdēnatio. ff. de rei ven. si autē. §. i. ff. de pe. here. si quo tpe. ⁊. ff. de pecu. quesituz. rīso. i. ⁊. ff. depositi. l. i. §. non tantū. ⁊ merito cū res perueniat ad eum casum a quo potuit efficax habere principiū. ĵ. de ꝙuer. ꝓiuga. placet. Sed contra: ipso sui principio inhabilis erat: qz intus ortus occidit. i. q. i. quibusdam. ⁊ talis contractus non sumpsit initiū ab origine equitatis. xvi. q. iij. si sacerdotes. Verum est q̄ nō ꝓdesset dimittere hmōi beneficia. vt per hoc confirmaretur electio sua. De hac materia quando considerandum est principium vel finis. no. ſ. eo. c. dudum.

d Per sedē apo. dispēsatū. ĵ. de ꝓbē. de multa. Et sic euacuat opinio ioannis: qui notauit ibi: q̄ episcopi adhuc possunt in talibus dispensare.

e Eodem decano. ſ. electo qui decanus erat eiusdem ecclesie post dimissum archidiaconatum ambianen.

f Responsionez. Sed pone q̄ reus ꝓfiteatur quod petit ab actore. nunquid per confessionem fit litis ꝓtestatio: vf q̄ nō: qz dicit lex per narrationem ꝓpositā ⁊ ꝯdictionem obiectā fit litis ꝓtestatio. C. de iudi. rem non nouā. §. patroni. ⁊ alibi dicitur lis conte. cum iudex per narrationem causam audire ceperit. C. de li. conte. l. vna. ⁊ ita q̄ dixit simpliciter per narrationem determinatur per illam. l. rem non nouā. que est posterior. ⁊ ita videt: q̄ fiat contestatio litis tm̄ per ꝓtradictionem ⁊ non per confessionē: dicas q̄ si libellus datus est aduersario ⁊ ꝓposita narratione actoris aduersario ⁊ ipse ꝓfiteatur animo contestandi litem: tunc lis est contestata: ⁊ ex tali confessione damnat. ff. de confes. iulianus ⁊ ita snīa diffinitiua fertur contra reum: sed si non sit datus libellus: ⁊ reus confiteatur in iudicio tunc nō dicitur fieri li. conte. nec fertur snīa diffinitiua. sed iudex precipit reo: vt soluat ad certum tps. ff. de iudi. si debitor: ⁊ tale preceptuz nō appellatur snīa: sed simpliciter dicitur preceptuz: ⁊ ita seruatur. Est ergo verum q̄ oblato libello aduersario: ⁊ postea proposita petitione actoris ī iudicio siue reus neget siue confiteatur litez cōtestādo: litis contes. ē facta ⁊ hoc satis habetur per hoc quod dicit q̄ per narrationem ⁊ responsionez contestatio litis fiat non distinguendo confitendo vel negando: ⁊ etiā ipa significatio verbi hoc probat satis: contestari. i. simul testari: ⁊ ita reus q confitetur cum actore simul contestatur super re petita. Ber.

g Irritum duximus. Sic patet manifeste q̄ litis contestatio est de substantia ordinis iudiciarij: ⁊ nihil valet snīa vel testis receptio illa omissa. ĵ. vt lit. nō cōtesta. c. accedens. ⁊. c. ad hoc. ⁊ hic: ⁊ ita ꝑ positiones ⁊ responsiones ad eas non fit li. contesta. ĵ. de lit. contesta. c. vno. ⁊. C. de iudi. rem non nouam.

b Irritari. Hic agebat cōtra electum: vt eius electio cassaretur ex causa predicta. simile. ĵ. de iudi. exhibita. ⁊ eadem causa possent ipsi idez excipere contra electum: si peteret electionez suā confirmari. ĵ. ō excep. dilecti. ⁊ sic ex eadē causa competit actio ⁊ exceptio diuerso tamen iudicio qō non cōtingit in alijs iudicijs: cum exceptio sit actiōis exclusio. ff. de excep. l. ij. ⁊ idez est effect? quocunqz modo ꝓcedat. Ber.

i Electo respondente. Hic ergo patet: qualiter litis ꝓtestatio fiat: quia per petitionem in libello petitam ⁊ responsionem directe factam ad ipsum: vt hic pz. sicut etiā traditur. C. de lit. conte. l. vna. ⁊. ĵ. de li. conte. c. vno. C. de iudi. rem non nouā. §. patroni.

k Eleritate. Notat ergo ius nouum: lz ratio esset antiqua: ⁊ sic etiaz obseruatur q̄ in causis spiritualibus iuramentum de veritate dicenda tantuz prestatur ⁊ nō de calūnia. ĵ. de iura. calū. litteras. Sed nūquid huiusmodi iuramentum dz exigi a prelato: quando litigatur per syndicum nomine collegij in causis spiritualibus? non videtur: qz illud iuramentum debet prestare syndicus: qz videtur dominus litis fact? per contesta. sicut prestat iuramentum de calū. ĵ. de iura. calū. in pertractandis. ⁊. c. seq. ⁊. c. cum in causa. ⁊ idem dico in hoc iuramēto de calū. vt qui illud prestare nō vult actor cadat ab actione instituta: ⁊ reus pro confesso habeatur de iura. calum. cū in causa. ⁊. C. eo. ti. l. vl. §. q̄ si actor. Juramentum illud de veritate dicenda q̄dam exigunt a prelato: lz prestitum sit a syndico: ⁊ in spiritualibus ⁊ in ciuilibus causis. vt prelatus dicat inde veritatem de causa illa. Sed quo iure hoc faciat ff vidi ius super hoc: sed ex quadam equitate hoc dicunt que posset continere quandoqz iniquitatem. qz posset corrumpi prelatus. Sed nunquid crederetur confessioni prelati vt per talem confessionem condemnaretur ecclesia: ⁊ si iam fundasset ecclesia intentionem suam: nunquid preualeret confessio prelati contra ecclesiam facta? Certe nō. arg. opti. xxv. q. ij. postea vero q̄: qz factum prelati non debet ecclesie sic imputari. xvi. q. v. si episcopum. ⁊. ĵ. de excep. cum venerabilis. Qui tale iuramentum exigunt dicunt q̄ confessio prelati sola non preiudicaret ecclesie sed cum alijs adminiculis preiudicaret: vt si altera pars semiplene probasset: ita q̄ non sufficeret ad condemnandum: tunc confessio prelati complet probationem. Sed non credo: q̄ deberet talis exigi confessio: nisi forsan cum prelatus deberet respondere de eo quod ipse fecit: sicut seruus qñqz interrogat de facto suo. iiij. q. iij. §. item serui neqz: ⁊. C. de questionibus. interrogari: nec tunc dicerem: q̄ confessio illa preiudicet ecclesie: quia delictū persone ⁊c. nisi id fecisset de mandato capituli: vel ratum postmodum habuisset: ⁊ hoc probat decre. illa. ĵ. de testi. presentium: que hic inferius allegatur. licet consuetudo se habeat in contrarium. Hodie vero habemus quandam decretalem super hoc que dicit q̄ ꝓlatus nomine suo ⁊ in animam capituli vel maioris partis prestat hoc iuramentum de veritate dicenda: ⁊ sic debet respondere veritatem quam ipse scit ⁊ intelligit per eos in quorum animas iurauit: ⁊ incipit presentium tibi auctoritate: ⁊ mittitur eidem archiepiscopo: ⁊ ita confessio solus prelati nō preiudicat ecclie: ⁊ ita non debet exigi. Ber.

l Confiteretur. ⁊ ideo pro conuicto debet haberi: cum sua excusatio non valeret: quia confessos in iure pro iudicatis haberi placet. C. ō ꝓfes. l. vna. ⁊. ĵ. de cōfessis. cum super. ⁊. c. ex parte. tamen si quis probat se errasse non nocet confessio. c. vlt. ⁊. C. de iu. ⁊ fac. igno. error facti. de hac materia tractatur plene. ĵ. de confes. c. vlt. ⁊. ĵ. de iudi. c. at si clerici.

m Suspendit. Innuit q̄ secus sit de iure cōmuni. q. d. archidiaconus ea que sequuntur facere non debuerat de iure cōi: sed de cōsuetudine. ĵ. de offi. archidi. ad hoc. ĵ. de excess. prela. ad hec. Item q̄ non de iure cōmuni hoc faciant est ar. xvi. q. vij. nullus ōo: imo videtur de iure cōi q̄ consuetudo non prosit. ĵ. ō of. archi. cū satis. imo ꝓtrariū vf q̄ de iure cōi hec spectent ad archi. xxv. dis. prelectis. lxiij. di. si in plebibus. ĵ. de offi. archi. c. ad hec ⁊. c. vt nostrū. Quid ē ergo tenendū de iure cōi: vf q̄ hec ptineāt ad archidiaconū ꝑ iura ꝓpria. Sz consue

tudo seruatur in talibus. de hac materia dicetur. j. de offi. archi. ad hec. ⁊ eo ipo q archidiaconus vel alius prelatus hoc exerceat: intelligere potes q curaz habet animarum annexam.

a ¶ Idem de personatib⁹. j. de prebē. de multa. §. vl. ⁊ est ar. q de similib⁹ idez debet esse iudiciū. j. de transac. inter corporalia. ⁊. s. de rescrip. inter ceteras i fi. Similis. n. egritatis ratio sibi iura suadere vī. C. ad. l. fal. l. vlt. ff. ad. l. aquil. illud. ⁊. C. ō consti. pecu. l. vlt. ⁊. j. de ꝓhib. vti. vel inuti. cū dilecta. ⁊. s. de ꝓhi. nā concupiscentia: ⁊ quotiens ex vna radice vitium nascitur consequens est: vt eadem lege tollatur. C. de nup. si libertam.

b ¶ Habendū. Potest hic dici put dī. xvij. q. iij. vbi felicis. ver. sic est ad singula rē.

c ¶ Expressa. s. de rescrip. sup litteris. multa exēpla potes habere. s. de rescrip. cum adeo. ⁊ c. ꝓstitutus. ⁊. j. de offi. deleg. coraz. j. de re iudi. inter monasteriū. ⁊ sic idē iuris ē i indulgētijs siue cōfirmationibus sicut in rescriptis. vt hic patet. ⁊ i priuilegijs ō dici. ex multiplici. vt non valeant veritate tacita impetrata ad hoc vt confirmatio valeat: necesse ē q papa ex certa scīa confirmet omnia beneficia. alias non valet vt hic patet: ⁊. j. de consangui. ⁊ affi. c. quia circa. j. de concessi. prebē. q diuersitatem.

d ¶ Ꝑtenderet. de hoc no. j. ō eta. ⁊ quali. eam te.

e ¶ Intitulatam. Nō. ergo q nullus pōt habere duas ecclesias intitulatas vt hoc melius intelligas: videas primo quid sit titul⁹. Titulus quādoqz dī signū vt. xvi. q. vi. consuetudo Et dī titulus omnis cā acquirendi dominij vt titulus p emptore pro donato pro bē de pro suo pro dote pro legato pro derelicto. vnde dī q in ꝓscriptionibus ecclesiasticis bona fides ⁊ iust⁹ titulus exiguntur. j. de prescrip. si diligenti. ⁊ qui aliquē talē habet titulū: hz cām prescribendi. Item dicitur titulus ipsa ecclesia: vt titulus sancti petri. vñ singuli tantū clerici per singulos tantum titulos sunt ponendi. i. ecclesias. lxx. di. epi. vnde in ordinationibus qñ vocantur clerici: dī talis ad titulum talis plebis. Item titulus dī clericat⁹ vel canonicatus in aliqua ecclesia: vnde dicit intitulari. i. indericari vel canonicari. Et dicitur titulus quilibet ordo ecclesiasticus: ⁊ quelibet dignitas vel prelatio. vnde dicitur quis intitulari in aliqua ecclesia. i. ordinari vel prefici. lxx. di. sanctorum. Est ergo regulariter verum: q nulli clerico de iure cōi hz habere duas ecclesias: vel quo ad titulum clericatus vel quo ad titulum canonicat⁹ vl ordinatōis vl ꝓmotiōis vel dignitatis vt. lxx. di. scōz. ⁊ hic. vbi dicit q nullus pōt hē plures pochiales ecclesias vel dignitates cum idem iudiciū de huiusmodi sit habendū. vt hic dicit. ⁊. j. de preben. de multa. xiij. q. i. c. i. ⁊. lxx. di. epi. ⁊. vij. q. i. in apibus. ⁊. xxi. q. i. clericus ab instāti. nam habere plures ecclesias ē genus negociatiōis vt in ꝓdicto. c. clericus ab instāti: qz eis seruire nō pōt. j. de preben. qz in tantū. ⁊. j. de cle. non resi. qz nōnulli. ⁊ qui ad vtrūqz festinat neutruz tamē pagit. xvi. q. i. ꝓbyteros. Item sicut vxore viuēte nullus aliā pōt habere: sic nec clericus secundā ecclesiaz pōt habere. vij. q. i. sicut alterius. ⁊ sic accipit titulus in decre. predicta. ⁊ in decre. predictis. Ista quidez sunt regulariter vera tamen in casibus potest quis habere plures ecclesias. Ꝺrō vbi vna pēdet ab altera: vt hic ⁊. j. de eta. ⁊ quali. eam te. ⁊. j. de preben. erturpande. §. i. Item si hz vnā intitulatā ⁊ aliam cōmendatā. vt hic. ⁊. xxi. q. i. qui plures. Itē ꝓpter paupertatē ecclesiaz. x. q. iij. vnio ⁊. j. de eta. ⁊ qua. eam te. Itē olim propter penuriaz clericorum. xxi. q. i. c. i. in fi. Item per dispensationem domini pape. j. de preben. de multa. ⁊ hodie in talibus episcopi dispensare non possunt: vt etiam dicit illa decre. de multa. sed in illa quā quis habet ꝓmendatā: nō dī prelatus esse. hec vera sunt in prelaturis dignitatibus. Quid dicemus de alijs clericis: nunquid possunt esse clerici in pluribus ecclesijs ⁊ ibi habere prebendas. de iure cōi potest dici q in pluribus ecclesiis intitulari non possunt: nisi essent tenues in substantia. vt dictuz est de prelaturis. sed per dispensationez ep̄oruz bene possunt: qz epi dispensatio cuz talibus clericis nō est prohibita: imo tacite videtur cōcessa per ꝯriam cōsuetudinē quaz scit papa ⁊ tollerat: ⁊ sic ipso facto derogatū est illi decre. lxx. di. sanctor̄. Sed in diuersis episcopatibus necessaria est vtriusqz episcopi dispensatio. Sed hic videtur permitti: q clerici possūt habere titulū in pluribus ecclesijs quia non prohibet hic nisi de parochialibus: ⁊ sic per contrarium sensum permittit clericis habere plures canonias. sed credo q si primum beneficiuz sit sufficiens q secundum non possit habere nisi dispensatiue.

stat: cuz idem de personalibus[a] habentibus curam animarum quod ⁊ de beneficijs curam habentibus iudicium sit habendum[b]. Insuper indulgentiam: quam super hoc asserit se habere: inualidam reputauimus: cum in ea falsitatem suggesserit ⁊ suppresserit veritatem: quatacita vel expressa[c] ipaz nullatenus habuisset. Suggessit enim q predictas parochiales ecclias antequaz fuisset in archidiaconum assumpt⁹ canonice fuerat assecutus: cum nullus potuerit plures parochiales ecclesias obtinere: nisi vna pēderet[d] ex altera vel vnaz intitulatam[e] ⁊ alteram commendataz haberet: vnde cum idem vtrāqz illarum intitulatam haberet ipsas nequiuit canonice habuisse. Item suggerens q redditus personatus[f] sui erant tenues ⁊ exiles: suppōsit q alios redditus in pluribus ecclesijs noscitur obtinere. Suppōsit etiaz q plures parochiales ecclesias cum plurib⁹ alijs beneficijs in diuersis ecclesijs obtineret: cum intentionis nostre non fuerit secum in tot beneficijs p̄ sertim habentibus curam animarum dispensare: nec intentionis nostre fuerit aliquid ei de nouo concedere: sed vt per indulgentiam posset habita licite retinere[g]: ⁊ infra. Tandem cum non restaret nisi prolata sententia: idem tam iuri si quod[h] ei competere videbatur: q̄z liti cessit spontanea voluntate: cui⁹ cessionem duximus admittendaz.

Idem.

¶ Irrita est electio quam collatio non precessit: vel que facta non est a maiori parte capituli: vel que nō fuit communis.

In genesi legit: ⁊ infra. Cuz in concilio lateran. caueatur vt is collatiōe[k] habita eligat: i quez oēs vel maior ⁊ sanior pars capituli ꝓsentit: ⁊ i gu. maior pars totius capi'i nō ꝓsenserit: quāquā maior ptē habuit ptiū[l] ꝓparatione minor ¶ Nec plene nūeri ad numerū: q vez. g. ⁊. h. ō qbus aduersarij referūt questionē in electiōe vocē habuerit tractatū ñ extitit nec discussum: nec zeli ad zelū[m]: nec meriti ad merituz collatio facta fuerit. ¶ Nec ēt electio cōmuniter[n] celebrata: quoniam hz in eūdem gu. singulariter singuli ꝓsensissent: nō tñ debuit subsequi singularis electio: sz cōis ne vel idem repeti[o] videret: vel ex hoc sequeret absurditas: vt tot essent electiones quot essent numero eligentes. Nec ex singularibus[p] vel particularibus consensibus appareret vniuersalis electio vel cōis: licet q libet singularis veritatez exprimat sue ptis: quēadmodu ex singularibus ꝓpositionibus hz veris vniuersalis ꝓpositio non apparet: nisi p signū vniuersale forsitan exprimatur: nec[q] p̄missi duo canonici potem

f ¶ Personatus. i. decanatus super quo impetrauit indulgentiam vt ipsum cum predictis parrochialibus ecclesijs retineret: vl forte loquit ō archidiaconatu: vt illas retineret cū archidiaconatu. j. de consan. ⁊ affi. quia circa.

g ¶ Retinere. Nō. q q habet plura bñficia quorum alterum per se sufficeret: nō pōt sine mortali peccato retinere aliud sed dispensatio reddit licitum quod erat illicitum: sicut vides simile: consuetudo facit q in absentia licite possit beneficium percipi. s. de consti. cum omnes.

b ¶ Si quod. quia non videbaī cōpetere: nō cessit spontanea voluntate sic infra de simonia per tuas. quasi male consci⁹ sibi cessit.

In genesi legi. Sūt due ptes: prīa ponit tres cassatiōes cās. Scōa cassat ibi. Nos. prima causa vsqz ibi. nec plene. secunda vsqz ibi: nec etiam. ⁊ abinde tertia Ab.

i ¶ Concilio. s. eo. titu. .c. quia propter.

k ¶ Collatione. Que si non fiat non tenet electio. supra eodem cum ana. in fi.

l ¶ Partium comparatione. sic supra. e. ecclesia vestra. ⁊ capitulo cumana.

m ¶ Ad zelum. sic patet q in electionibus hodie considerat zelus. ⁊ merita electorum considerantur. ⁊ dignitas eligentiū: vt ex omnibus istis maior ⁊ sanior pars censeatur. j. eodem ecclesia vestra. ⁊ ita non semper stādum est numero. vt. j. eodem ecclesia. in fine. ⁊. j. de testi. in nostra. Illa enim maior pars ⁊ sanior censetur que est iustior ⁊ maiori rōne nitit ⁊ equitate. xl. distinc. multi. in fi. ⁊. ff. de pac. maiorem.

n ¶ Communiter. In cōmuni enim ⁊ publice debet electio celebrari: ⁊ nō singulariter vel clandestine. supra eodem quia propter. in fine. ⁊ hic est expressum qualiter fieri debeat.

o ¶ Repeti. Sic videretur idē repeti quia in scrutinio publicato quilibet per se consentit singulariter ⁊ solus: si postea publicato scrutinio quilibet per se eligeret: uel si quilibet per se separatim elegerit idem repeti videretur: quod esse non dz: ut sequitur. uel tot essent electiōes.

p ¶ Nec ex singularibus. Consensus eligentiū. oēs simul adinuicem conuenire debent: ⁊ simul exprimi per vnum uel per plures uel simul oēs. s. e. qz propter ⁊. s. e. bone me. vbi nō creditur testibus qui sunt in suis testimonijs singulares. ⁊. c. cū dilecti. ⁊. j. de accu. cum dilecti. Nec voces eoruz tanq̄ plurium admittuntur: qō diuersitas tp̄orum simul interfuisse phibuit. iij. q. ir. nihilominus. simul enim testes in vnum ꝯcordare debent sicut etiam electores in vnum cum ius eligendi cōe sit omnibus per singulos diuidi non debet: sicut cū vna actio cōmunis est omnibus ⁊ pluribus non debet diuidi per singulos sed simul tota in iudicium venit uel venire debet. ff. de iurisd. om. iu. si idem. §. si vna actio: ⁊ arg. ad hoc. ff. de ser. ru. predi. si vnus ex socijs ar. ꝓtra. ff. de seruit. ru. predi. per fundum. vbi ius commune eundi per fundum cōmunez pluribus potest mibi separatim concedi: ⁊ cum omnes cesserint ius hēo eundi. ⁊. ff. cōmu. p̄di. receptum. ⁊. l. si quis duas. §. item si duo. ⁊ . ff. de aqua plu. arcen. si ät ⁊ diuersis temporibus possunt aliqui consentire electioni. s. de postu. bone. in fi. ⁊. s. eo. c. q̄ sicut.

q ¶ Nec premissi duo. de quibus nihil discussum fuit. ⁊ ita nec papa debuit aliquid dicere eis: cum de qua recognouerit iudex: de ea tantum de

beat iudicare. ĵ. de cau. poſ. cuz ſuper: ⁊. ff. de iudi. de q̃ re. ſed ipſe hoc ſup plet ex offo ſuo. Quando iudex ſupplere debeat dcñ eſt. ſ. de poſt. bone. Et hic precipue debet ingrere an forma ſit ſeruata: ⁊ an ꝑſona ſit digna: etiã ſi nihil dicatur. de hoc dixi. ſ. eo. cum nobis. ⁊. c. venerabilem.

a ¶ Poſſeſſione uel quaſi. vnde ab electione excludi non debuit ſed voca rant ſic excludi: cuz primus exiſteret in canonicatus poſſeſſione[a] uꝫ quaſi habẽdo ſtallũ in choro locũ in capitulo legendo ⁊ cãtando vt canonicus: ⁊ ad tractat⁹ ac electiones dignitatum ⁊ ꝑſonatuum que occurrerũt pro tpe faciẽde tãquã canonicus ſit vocat⁹: quãquã hac vice fuerit cũ proteſtatione admiſſus. ſecundus vero eẽt in tali loco de quo fuerat ad electionez vocãdus: cum de toto regno frãcie vocent abſẽtes de cõſuetudine[b] eccleſie gallicane. ¶ Nos bis plenius intellectis de con. fr. n. ꝓmiſſaz electionem vtpote cõtra formã[c] concilij attentatam decernimus irritam[d] ⁊ inanem.

¶ Item cap. meſſano.

¶ Non valet electio pontificis p laicos ⁊ canonicos facta etiam ſi hoc habeat conſuetudo.

MEſſana eccleſia paſtore vacante: ⁊ infra. Edicto perpetuo ꝓhibemus: ne per laicos[e] cuz canonicis põtificis electio ꝑſumatur. ¶ Que ſi forte preſũpta fuerit nullã obtineat firmitatẽ. ¶ Nõ obſtãte cõtraria conſuetudine[f] q̃ dici debet potius corruptela.

¶ Item capitulo cathalaſi.

¶ Nõ ſufficit ad ꝓfirmatiõez electionis q̃ ſit fcã a maiori ꝑte capituli: niſi etiam illa pars ſit ſanior.

EEcleſia veſtra ꝏſtituta paſtore cõueniẽtes in vnũ abſente gu. qui tunc noluit intereſſe[g] ad celebrandum electionem terminuz ſtatuiſtis. Veniente vero termino ⁊ gu. dicto cuz abſens exiſteret nõ vocato[h]: premiſſo iuxta formam concilij gene. ſcrutinio. xiiij. magiſtrum. g. preſbyterum cardinalez concanonicum veſtrum. ⁊. xvij. r. remeñ. canonicum elegerunt: prefato gu. poſtmoduz electioni eiuſdem. r. ſuum prebẽte conſenſum. ¶ Tandẽ ꝓcuratoribus vtriuſq; partis in. n. ꝓte. ꝓſtitutis allegabatur pro electione dicti. r. q̃ cum in .iiij. excederet aliam cõputato gu. predicto: maiorem capituli partẽ bẽbat. ⁊ ꝑ hoc debebat ꝑs ſua ſanior reputari: cũ vbi maior numerus ẽ: zel⁹ melioꝛ ꝓſũat. ¶ Pars vero altera electõez eãdẽ multipliciter impugnabat proponẽs ꝓnominatũ. r. in etate[i] pati defectũ: nec eſſe ſufficiẽtis[k] ſcie ad eccleſiam ſupradictã: cũ etatis matur ⁊ eminẽtis ſcie ꝓfatus cardinalis exiſtat. ⁊ cũ electores cardinaliuz alios meritis ⁊ auctoritate ꝓcellerent: habito ꝓſertim reſpectu ad ꝑſonaz electam meliorem zelũ eos habuiſſe ꝓſtabat. Dicebat[l] preterea q̃ conſẽſus dicti gu. quẽ pars eiuſdez. r. confitebat fuiſſe ꝓtemptũ: aſſerente ꝑte reliqua capitulũ potius contemptũ ab ipõ fuiſſe: cum non fuerit cõſenſus priſtinus in ſcrutinio ſz poſt electõez acceſſerit: adijcere

g ¶ Intereſſe. ſi noluit intereſſe: ſic videtur iuri ſuo renunciaſſe: vñ ſine ipſo alij procedẽ potuerunt. ſ. e. q̃ ſicut. ⁊. ĵ. de offi. dele. prudentiã. §. adicijm⁹. ſ. e. q̃ propter. ⁊. ſ. eo. cum nobis. nec ipſius abſentia electionẽ habuit retardare. C. de decur. nominationũ. uel dic ſi noluit intereſſe ad terminuz ſtatuenduz: in quo debeat electio fieri non renunciauit propter hoc quominus vellet intereſſe electoni intellige ex iuſta cã abſens erat

h ¶ Vocato. Sed nunquid debuit iterum vocari: non credo q̃ dicendo ſe nolle intereſſe: per ꝓñs dixit q̃ vlterius non vocaretur. ſi. ĵ. de offi. dele. cuz ſup ⁊ aliquo negato oĩa negantur que ſequuntur ex illo. ſ. de conſti. nã ꝛcupiſcentiã. ⁊ q̃ ſcit certiorari nõ debuit. ff. de ac. ẽp. ⁊ vẽdi. l. i. in fi. ſ. e. cum inter. ⁊ ſciẽti ꝓtor nõ ſubuenit: ſz ignoranti. ff. q̃ cũ fal. tu. l. ii. in fi. ipſe. n. decepit. ſciẽti. n. ⁊ volenti non fit iniuria ſiue dolus. C. de trãſacti. cum donatiõis. vel dic q̃ debebat vocari: ut ad terminum ſtatutuz veniret ad electionem celebrandam: ⁊ q̃ non fuit vocatus contemptus videtur: vnde debebant caſſari electiones niſi poſtea conſenſiſſet: ſi proſecutus fuiſſet contẽptum. ſ. eo. q̃ ſicut. q̃ licet tunc noluerit intereſſe: non tamẽ renũtiauit ꝓpter hoc quominus vellet intereſſe ut dicitur in fi. prime uotule. Ber.

i ¶ In etate. ſi hoc eſſet verum electio nulla fuiſſet. ſ. eo. cũ in cũctis. ſed hoc non fuit verum vt patet. ĵ. in fi. c. in verſi. non perſone.

k ¶ Sufficientis. ⁊ ex hoc electõ redditur nulla. vnde electio alterius partis etiam longe minoris valet. vt. ſ. eo. ꝓgregato. ⁊. c. cum in cunctis. alias ſi eſſet ſufficientis ſcientie: licet nõ eminentis toleratur. ſ. eo. cuz nobis. de hoc dicitur. ſ. eo. congregato.

l ¶ Dicebatur. a parte electorum cardi.

m ¶ Adijcere. iſte dixit ſe nolle intereſſe: vt dcñ eſt in principio nunquid conſenſus iſtius poſt electionẽ preſtitus computandus eſt dato q̃ pars ſua eſſet equalis alteri dignitate: ⁊ electus ſit idoneus: videtur q̃ non. quia ſemel renunciauit iuri ſuo: ergo vlterius ad id redire non poteſt. Eſau. n. primatus ſuos poſtmodum recipere non potuit: quia ſemel ceſſit: vt. ij. q. i. quam periculoſum. ⁊ remittentibus actiones ſuas non eſt amplius dandus regreſſus ad eas. ff. de edil. edic. queritur. §. ſi venditor. ⁊. xxiij. queſtio. iiij. ſi illic. ⁊ dicit lex qui ſemel noluit petere bonorum poſſeſſionem: perdit ius eius. vbi enim noluit cepit ius eius pertinere ad alios. ff. de ſucceſ. edic. l. i. §. tutor. ⁊ quando ſemel potuit noluit: ⁊ quando voluit adimplere non potuit. ĵ. de offi. delega. cum ſuper. et precipue cum res iam non eſſet integra. ſ. eodem in cauſis. ⁊ ſic ad ius ſuum amplius redire non poteſt. ex quo remiſit ius ſuum alijs: non põt vlteri⁹ ſe intromittere ſicut iudex qui refert cauſam ad ſuperiorez. ĵ. de offi. dele. licet. ⁊ ſi tantũ dicat ſe velle referre non poteſt ſe vlterius intromittere. ĵ. de appella. intimaſti. Sed contra videtur q̃ adhuc valeat eius conſenſus quia licitum eſt eis penitere. ar. ii. q. vi. §. ſi quis libellos: ne iuſte penitudinis humanitas auferatur: ⁊ iudex poteſt mutare ſuam interlocutoriam non ob. ap. ĵ. de ap. cum ceſſante: ⁊ ff. de re iudi. quod iuſſit. ⁊ magne ſapientie eſt hominem reuocare quod male locutus eſt. xxij. q. iiij. magne. Non credo q̃ vox ſua ſit computanda: cum non fuerit in ſcrutinio: ex quo dixit ſe nolle intereſſe ⁊ ſe abſentauit quouſq; electio fuit celebrata licet vocari debuerit: ut dicitur in fi. ſecunde notule: ⁊ quia conſenſit electioni. r. non poteſt proſequi contemptum. Si vero ante electionem factam et ſcrutinium reuerſus fuiſſet: bene admitteretur: q̃ res integra eſt: ſimile. ff. de minor. §. ſceuola. Si vero facto ſcrutinio ⁊ ante electionẽ reuertatur: uex debet fieri ſcrutinium ſi vellet contradicere ⁊ proſequi contemptum: ſi erat in loco vnde vocari debebat: alias non. Item quid ſi aliquis erat abſens in loco: de quo non debebat vocari ⁊ tandem poſt factam electionẽ ſiue ſcrutiniuz quaſi caſu ſupernit: nunquid ſi conſentiat alteri electioni valebit cõſenſus talis: ut per talem conſenſum preualeat electio? Non credo q̃ talis conſenſus debeat computari: quia nec electionẽ poſſet impugnare: eo q̃ non fuit vocatus tempore electionis facien de publicato ſcrutinio dico ſpectandũ quis habuerit maiorez partẽ ſicut conſideratur an fuerit tũc elect⁹ idoneus. ſ. e. dudũ. alꝫ poſſet cõtingere ut q tpe electio-

c ¶ Formam. arg. q̃ forma mandati exacta diligentia ẽ obſeruanda. ſ. de reſcrip. cũ dilecta. ĵ. de offi. dele. venerabilis. et qui ꝓfacit nihil feciſſe putetur. vt ibi. ⁊. ſ. eo. q̃ propter. ⁊. c. cumana. per hoc ⁊ ꝑ illud quod dr̃ in. c. illo cumana. ⁊. c. cum in veteri. ⁊. ĵ. de offi. dele. venerabilis. patet qualiter illa ꝓſtõ quia propter ſit intelligẽda ⁊ ꝑ hoc quod habebis. ĵ. eo. eccleſia.

d ¶ Irritam. ſic intellige. ſ. eo. eccleſia veſtra. Ber.

MEſſana eccleſia. ¶ Nec decre. quotidie ſolet allegari. que tria facit primo prohibet. ſcõo decretum ponit. tertio dãnat ꝓtam conſuetudinẽ. ſcõa ibi q̃ ſi. tertia ibi. Non obſtante. Ab.

e ¶ Per laicos. q̃ ius eligendi in collegiata eccleſia nõ cadit in laicum. ſ. e. ſacroſancta. hmõi. n. mere ſpũalia a laicis poſſideri nõ poſſunt. xvi. q. vii. c. i. ⁊. ĵ. de preſcrip. cãm q̃. cum de eccleſiaſticis dignitatibus nulla ſit eis attributa diſponẽdi facultas. xvi. q. vij. laicis. quos obſequendi manet neceſſitas nõ auctoritas imperãdi. vt ea. c. ⁊. q. c. non placuit. ⁊. xcvi. diſt. bñ quidẽ. q̃ ſi attẽtare voluerit tanq̃ ſacrilegus iudicet. ut. e. cã. et .e. q. ſi quis ꝓncipuz. ⁊ ꝑ laicos nullus eccleſiã teneat. ut. e. q. ꝑ laicos. et talis electio nulla ẽ. ſ. e. quiſqs imo ſunt excõicandi. vt. e. q. ſi quis deinceps. ⁊ duobus capitulis ſequẽtibus. Jtẽ h bẽs q̃ vtile vitiatur per inutile ſic. ĵ. de offi. dele. cũ ſup abbatia. ff. ꝺ arbi. pedius. ⁊. ix. di. ſi ad ſacra. ⁊ .iij. q. ix. pura ⁊ ſi ſimpler. viij. q. i. ſcienduz. ar. ꝯ. ſ. e. illa. ⁊. ĵ. de cle. exmi. ſi celebrat. ⁊. ĵ. de ꝓbẽ. dilect⁹. ⁊. xli. q. ij. ſi quos. ⁊. xxij. q. iiij. inter cetera.

f ¶ Conſuetudine. cum talis cõſuetudo ſit ꝓtra eccleſiaſticã libertatẽ. ſ. e. ſacroſcã. ⁊. c. cuz terra. ⁊. ſ. e. quiſquis. ⁊. ĵ. de re iudi. cũ cã. ⁊ nulla tpis lõgingtate defenditur. ſ. de ꝓſuetu. cũ inter. ⁊. c. cuz venerabilis. ⁊. c. ad audientiam. ⁊. ſ. eo. cãm que. ⁊. i. q. iij. ſi quis preben ⁊ q̃ nõ ẽ rõnabilis non põt preſcribi. ſ. de conſue. c. vlti.

EEcleſia veſtra. Non ſufficit ad validitatẽ electionis q̃ ſit fcãs. cta a maiori ꝑte capituli ſed regritur q̃ illa pars ſit ſanior ⁊ eſt caſus notabilis ⁊ ſemper menti tenendus. Diuiditur. Nam primo ponitur duplex electio. ſecundo allegatio ꝑ vno electorũ ibi tandez. Tertio pro alio ibi. Pars vero. Quarto diffinitio ibi. Nos ergo. Ab.

nis haberet ius: postea perderet illud per alios superuenientes qui vocandi non erant: ⁊ hoc per constitutionem quia propter.

a Valebat. Et si. r. ꝓtemptus fuisset electionē impugnare non posset tanq̄ contemptus: ex quo consensit electioni: ⁊ numerum eligentium non auget.

b Deniq;. allegatio pro magistro. Sicut est illud. non credo q̄ istud sit de forma electōis ut si aliqui non vocentur qui uocāndi sunt: nec pp hoc cassabit electio: dūmodo ipsi postea ꝓsentiāt. s. eo. qō sicut. ⁊. s. de postu. bone in fi. Que sunt ille q̄ sunt de substantia df. s. e. quia propter. que non sunt de substāntia: collige. s. e. c. cumana. i fi. ⁊. c. in genesi.

c Vigilijs. q. noctes ducit insones: ut subiecti quiete viuant in auc. ut iudi. fine quo. suffra. in prin. col. vi. ⁊ dicit imperator voluntarios labores appetimus vt quietem alijs preparemus in auc. ut diuine iur. ut subieri. ba. glorio. questo. i pn ci. col. viij. ⁊. j. de resti. spo. frequens.

d Verbo. C. de inoffi. testa. si quando ar. s. de rescrip. causaz que inter. p.

e Ex lateranen. j. de bis que fi. a ma. par. cap. cū in cunctis.

f Non ꝓsensit. ex hac decr. patet: q̄ non semper standum est numero in electionibus. Et ideo no. q̄ plura consideranda sunt in electione. Auctoritas zelus ⁊ numerus. Auctoritas cō sideratur in dignitatibus ⁊ meritis vite: zelus consistit in animo: ut sine carnali amore eligant: sed ꝑm meritum vite persone sunt eligende. viij. q. i. si q̄ ⁊. j. ut eccle. bene. ut nostrum. De numero patet. dicas q̄ ꝑm ista tria debet fieri collatio zeli ad zelum: meriti ad meritum: numeri ad numerum habito respectu ad dignitatem. ut hic. ⁊. s. e. in genesi. Si enim ex vna parte sit dignitas ⁊ zelus melior tam respectu eligentium quam electi ⁊ ex alia parte maior numerus: preualebit dignitas cum zelo ipsi numero: vt hic habes. argu. j. ō testi. in presentia. quia hic erat maior numerus ab vna parte: nec tamen statur numero. ⁊ hoc intelligo dummodo numerus non excedat multum alias staretur numero dum tamen electus esset sufficiens. s. e. dndum. i. ⁊. j. de ap. constitutus. sed hic maior ⁊ sanior pars censetur: licet numerus sit maior ex alia parte. nam illa pars dicitur maior ⁊ sanior que maiori zelo ⁊ maiori pietate mouetur. xl. di. multi in fi. ⁊. ix. di. sana quippe. ⁊. ar. viij. q. i. si ergo. ⁊. ff. de pac. maiorem. S vero ex vtraq; parte par meritum sit: standum est numero licet ex alia pte sit auctoritas. ar. C. qui bo. ce. pos. l. vl. §. ij. ⁊ sic zelus ⁊ numerus preferuntur auctoritati in hoc casu. Sed quid esset si par est zelus in meritis eligentis numerus ⁊ auctoritas hinc inde? recurrendum est tunc ad meritum electi. lxiij. di. si forte. ⁊. c. vl. vbi de hoc. Sed si omnia sint hinc inde equalia: neutra electio ualebit de iure: q̄ neutra facta est a maiori parte capituli. s. e. cumana. ⁊. c. ecclesia vestra. ⁊. c. in genesi. ⁊ sic vtraq; est cassanda. In casu isto non crederem illos priuandos: quia non videntur facere contra formam ita directe: vnde iterum eligant. arg. lxxix. di. si duo. Si iterum taliter eligant tunc priuetur iure eligendi: superior tamē potest facere gratiam cui vult arg. j. de paroc. c. i. ⁊. ff. ad silla. si quis in graui. §. si cum omnes. ⁊. ff. de reli. ⁊ sump. fu. l. vlt. in prin. ⁊. s. e. c. venerabilem.

Publicato scrutinio. Breue est. ⁊ primo ponit dictum. secundo rōnez vt potius aliud dem̄ ibi: cum sit: tertio aliud dem̄ ibi: ad quod. Alb.

b Scrutinio. Quid sit scrutinium: habes. s. eo. q̄ propter.

i Variare. Sed quare non possunt variare: cum tamen nondum sit electus immo necessaria est subsequenter electio: alias non valeret electio. s. eodem in genesi ⁊. c. ecclesia vestra. ⁊ ita videtur q̄ possint variare: cum non videatur adhuc ius acquisitum. ideo non possunt variare: quia iam res nō est integra. supra eodem in causis. ⁊. c. ecclesia vestra. et nemo potest mutare consilium in alterius p̄ iudiciuz. ff. de regu. iur. nemo. ⁊ talis mutatio posset esse damnosa ecclesie: quia sic protraheretur electio et mora est periculosa. s. eodem. cum inter vniuersas. ⁊. j. ut lit. non contesta. quoniam frequenter. §. porro. ⁊ sic per huiusmodi publicationem electio iam inchoata quodammodo videtur: sicut per citationem negocium est quasi ceptum. infra de offi. dele. gratum. ⁊. j. de foro competenti. proposuisti. Et est si. si quis mihi cesserit seruitutem ipse quidem postea mutare non potest. licet ex toto mihi ius non sit acquisitum nisi cuz omnes cesserint. ff. de ser. ru. predi. per fundum. ⁊ ita hic: licet per talem consensum ⁊ publicationem non sit ius acquisitum plenum variare non possunt: immo per superiorem eligere nil valebat[a]: ⁊ infra. Deniq;[b] statuz ge. conci. qō electōem decernit inualidā: cū ꝓtra eiusdē ꝓcilij formam in electiōe peccat: nō debet ad ꝓemptum ⁊ alia que nō sūt de forma referri. vnde qō ibi dicit q̄ aliter electio celebrata si valeat: ea respicit tm̄ que attentātur contra formā cōcilij memorati: nō autez alia que ponuntur ibidez: sicut[c] est illud q̄ presentibus omnibus qui debent volunt ⁊ possunt ꝓmode interesse haberi debeat in electione ꝓcessus: ne cetera que sup hec alibi statuta noscūtur: vno verbo videant̄ euerti. neq;. n. credendū est ro. pon. q̄ iura tuetur: qō alias excogitatum est multis vigilijs[d] ⁊ inuentum: vno uerbo[e] subuertere noluisse. Nos ergo que hicide fuere proposita plenius itellectis: cum ex lateran̄[f]. concilio in ordinationibus ecclesiarum maior ⁊ sanior pars capit uli exigatur: ⁊ statutuz generalis ꝓcilij contineat in ter cetera ut is eligatur in quē oēs uel maior ⁊ sanior pars ꝓsentit: electionem dicti. r. nō ꝓsone sz potiꝰ electiōis vitio cuz maior ⁊ sanior pars nō ꝓsenserit[g] in eūdez de fratrū nostrorū ꝓsilio duximus sentē tialiter irritandam.

I Dem.

¶ Publicato scrutinio non p̄t electores uariare sed compelli debent ad collationem ⁊ electionez.

Publicato scrutinio[b] uariar[i] nequeūt electores. Cū sit facienda collatio ⁊ electio celebranda. Ad quod per superiorem si oportuerit cōpellātur[k].

I Dem.

¶ Cassata electiōe propter simoniam etiam sine culpa electi nō dispensat eps ea vice cum cassato. secus si electꝰ libere resignauit. b. d. ꝑm intellectum gl. ij. in. fi.

Si alicuius electionem ꝓpter simoniam eo ignorāte ac ratum nō habente[l] commissam contigerit reprobari: cum eo sup prelatione ad quam taliter fuerat electus illa[m] vice nō potest episcopꝰ dispēsare. Quāuis circa eū qui ignorāter recipit simplex beneficium per simoniacaz prauitatē post liberam resignationē episcopi dispensatio tolleretur.

I Dem.

¶ Electorib⁹ impeditis currit eps si possunt impedimentuz tollere.

Si aliquis. Inherendo verbis littere summa sic. Cassata electione prelati propter simoniam sine vitio electi commissam: non dispēsat episcopus cum cassato super illa prelatione: secus in simplici beneficio super quo dispensat si libere resignauit. b. d. ⁊ habet duo dicta. secundum ibi q̄uis. Alb. siculus.

l Ratum non habente. alias si postea consentiret: idem esset ac si ab initio procurasset. j. de simo. sicut. Sic. n. ratihabitio in maleficijs retrotrahitur: ⁊ mandato comparatur. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. quotiens. ⁊. j. de resti. spo. cum ad sedem in fi. ⁊. ii. q. i. notum in fi. nec refert vtrum ante vel post dederit uel promiserit. i. q. i. eos. in fi. accipere. n. est qñcunq; accipere: ut ibi: ⁊. i. q. iij. si quis obiecerit in fi. ⁊. c. si quis. et sic quod meo nomine gestum non est ratum habere possum. ff. de neg. ge. si pupilli. §. item queritur. ⁊. ix. q. ij. lugdunēsis. et ita babes q̄ ignorantia excusat ipm ut possit cum eo postea dispensari. i. q. v. presentium. j. de renū. post translatio. ⁊ ita habes. j. de simo. ex insinuatiōe. vbi capitulum dispensat.

m Illa vice. ut sic per factum illorum puniantur illa vice: sicut ille qui deliquit in electionis forma punitur electus: quia non valet electio: vel in persona electi puniuntur electores in electione illa vice tantum. s. eodem cum in cunctis. et. c. quia propter et. c. cumana. ⁊ sic aliquis punitur sine culpa: causa tamen subest propter proximitatem vitij: quod purgabitur p intermediam personam. si. j. de si. presby. ex transmissa. et quia ex his q̄ incontinenti fiunt presumptio nascitur. s. eodem officij. ⁊ que incontinenti fiunt inesse videntur. ff. si cer. pe. lecta est. et ex vicinitate consortium trahitur. de pe. distin. i. sed ⁊ continuo. ⁊ etiam commodum insti. de re. diui. §. insula. Sed huic quod dicit illa vice non potest episcopus dispensare manifeste contradicit. i. q. v. c. presentium. quod loquitur in eodem casu i prelatione scilicet ⁊ tamen dicit q̄ episcopus post renunciationem potest uterum ad curam regiminis illum assumere. Potest dici q̄ ibi mitius et benignius agitur: quia vltroneus supplicauit vt deponeretur: et cum talibus mitius agitur: quam cum conuictis. l. distinc. presbyterum. sed iste sententiam expectauit vnde notorium est q̄ tali modo fuit electus. j. de coba. cle. ⁊ mu. c. vlti. sed in. c. presentium non fuit notorium: ⁊ ideo statim ibi dispensatur ⁊ non hic: ⁊ ideo hic plus punitur: vel forsan standum est hodie huic propter rationes superius dictas: vel vic q̄ diuersi sunt casus ⁊ ideo non contradicit. Illud. capitu. presentium loquitur de ipso qui in uitus ordinem suscepit per simoniam ab alio commissam eo ignorante

compelluntur: ut hic dicit. Sed contra. j. de translati. licet: ibi dicitur q̄ in electione initiatur speciale matrimonium ⁊ per hoc videtur q̄ ante possit mutari voluntas: sed ibi vere initiatur in electione: sed hoc ꝓ tanto videtur initiari: quia variare nequeunt electores ratione predicta.

k Compellantur. quia ex quo quasi ceptum negocium est per consensum prestitum in scrutinio necesse est consumare ⁊ est simile qui. n. mandatum suscepit. necesse ē consumare. ff. commo. l. in commodato. §. sicut. et. ff. manda. §. si quis alicui. §. qui mandatum. adiuuari enim beneficijs non decipi nos oportet: ut m. d. l. in commodato. §. sicut in fi. ⁊. j. de commo. ca. vno. ⁊ quod semel placuit amplius displicere non potest. xxxiij. q. v. horrendus. j. de de spon. impu. de illis. ff. de neg. ge. pomponius. ⁊ que simpliciter promittuntur sine conditione soluantur. xxxij. q. vlti. c. vlti. ⁊ que non cepit deliberet. que ingressa est perseueret. xxvij. q. i. nuptiarum. ideoq; merito sunt compellendi perficere qō ceperunt. Idem credo in postulatione: vt postq̄ fuerit publicatum scrutinium: ab ea recedere non possunt: immo tenentur illaz ꝓsequi superiori: licet per stipulationem ius non sit postulato acquisitum ratione predicta. ⁊ de hoc dictum est. s. de postu. c. vlti. ⁊ pen. ⁊ in hoc casu valet electio licet non fiat incontinenti: quia fraus ⁊ dolus eorum non debet obesse nominato: ⁊ ita non contradicunt. s. eodem quia propter. ⁊. capi. cum post petitam.

Si alicuius. Inherendo verbis littere summa sic. Cassata electione prelati propter simoniam sine vitio electi commissam: non dispēsat episcopus cum cassato super illa prelatione: secus in simplici beneficio super quo dispensat si libere resignauit. b. d. ⁊ habet duo dicta. secundum ibi q̄uis. Alb. siculus.

ꝛ nõ de dignitate.c.istud loquitur de eo qui eligitur ad dignitatẽ per simoniam eo ignorãte cuius electio per sniam fuit reprobata. vñ eps non potest statiz cũ eo dispẽsare ad eãdem dignitatẽ: sed in.c.pnitium. põt dispensare eps ut eligat ad curã regiminis: ad quã nõ fuerat electus ꝛ sic ẽ diuersitas non ꝓrarietas. ar. ꝓtra. j. de simo. nobis. ubi cum tali nõ potest eps dispensare. sol. ut ibi. sed quare secus in bñficio simplici: in quo statiz eps potest dispẽsare post liberã resignatõnem ꝙ in prelatione vt dicẽ in fine: qr circa maiora cauti⁹ est agendũ: ga ibi non das sed accipis. xlij. di. gescamus: ꝛ de tanta re segnius non est agẽdũ. vij. q. ii. c. vlt. ꝛ integritas psidentiũ salus est subditoꝝ. ũ. lri. di. miramur circa princi. ꝛ dicit ler ubi maius periculum intendit magis est consulendum. ff. de carbo. edic. l. i. §. ii. vñ primuz locũ in empta ecclesia habere nõ dz. s. administrationez: sz simplex beneficiũ põt. i. q. v. qui cũqz in fi. ꝛ facili⁹ dispẽsat in beneficio ꝙ in administratione uel in ordine. alia rõ est ꝺ sponte renũciauit. ibi p sniaz reprobat electio. forte idez dici posset ꝙ eps posset cuz isto electo dispẽsare si statiz añ motaz qõem renunciaret spõte: audito ꝙ taliter eẽt electus: ꝛ in ꝺ nõ prohibeẽt ꝺ: put dr. ꝛ. j. de renũ. post translationẽ. in gl. que incipit. qr erga ad fi. item arg. contra. j. de simo. nobis fuit. sol. ut ibi.

Ꝙs quibus. ¶ Breue est p alia ꝟba sũmaꝝ ut ī rubro. Alb.

a ¶ Statutũ a canone: duob⁹ mõis intelligiꝝ ꝺ. s. qr ī ecclesijs cathedralib⁹ ꝛ regularib⁹ danꝫ tres mẽses. s. c. ne pro defectu. ī minoribus dignitatibus siue beneficijs danꝫ ser mẽses. j. de ꝓcess. prebẽ. nulla.

b ¶ Currit. sed mirũ vr dicere lra ista: ꝙ tps currit illis: q agere nõ possunt vñ ꝛria plura signanꝫ. j. de ꝓcess. pbẽ. qr diuersitatẽ. ꝛ. j. ne se. va. p totũ. ꝛ. j. de pscrip. placuit. ꝛ. c. de ꝙrta. itẽ tpe scismatis nõ currit. j. de pscrip. cũ nob oliz. itẽ filiofamil. nõ currit tps: sz isti loco filijsamil. habentur: qr sunt in ptãte supioris vñ nõ dz eis currere pscrip. C. de an. excep. l. i. §. vlt. C. de bo. ma. l. i. in fi. rõ põt eẽ: qr lz interdcã sit eis electio nõ debent ipsi ꝓpterea ius suũ negligere ꝛ ꝓuisionẽ eccle: sed eligentes ꝺbẽt eẽ ꝛ petere lñtiaz ifra tps qr negligẽtib⁹ iura nõ subueniũt. ff. er q. cau. ma. nõ ens: ꝛ negligẽtie ignoſci ñ dz. ff. de eden. l. veluti in ꝑn. nec stultis solet succurri sz errantib⁹. ff. de iur. ꝛ fac. igno. l. regula. §. si qs ius in fi. ꝛ ei ẽt qui valitudine ipedit: tps currit si nõ mãdauerit p aliuz actionẽ mouẽdã. ff. de diuer. ꝛ tẽpo. pscrip. l. i. ꝛ ei q appellare nõ põt iusta de cã currit tẽpus appellatiõis: nisi ꝺ coꝝ publicis psonis fuerit ptestat⁹ alr negligentia obesset ei nõ obstãte illa cla. j. de ap. si iustus met⁹. si. j. de of. ordi. pastoralis. ꝛ ita in mora sunt q̃ dz eis obesse. nã mora nocet. ff. de vsur. mora. ꝛ nõ põt purgari ī isto cãu. j. de sup. neg. pla. lz. ꝛ. c. se. ꝓtra mora põt purgari: qr si ꝓmitto tibi sticbuz ꝛ offero tibi illũ post moꝝ purgaꝫ mora. ff. de ꝟ. ob. interdũ. §. vlt. ff. si qs cau. ꝛ si post tres. itẽ si ego fui ī mora agẽdi tecuz: ꝛ interiz mortua sunt aialia mihi subtracta: mihi mora ñ nocet. ff. de vi ꝛ vi ar. l. p. sz verũ ẽ ꝙ in ꝺ cãu nocet mora: nec põt purgari cũ ius nõ hẽant eligẽdi: qr trãslatũ ẽ ad supioꝛẽ. vñ si eligerẽt: nulla eẽt talis electio: siꝛ nulla ẽ snia illius q amisit iurisditionẽ. j. de of. dele. cũ super. loquiꝝ. c. istud cuz de ꝙsuetudine alicui⁹ loci eligere nõ pñt: nisi ꝓmo licẽtia ipetrata a supioꝛe. ar. s. e. cuz inter vniuersas. uel intellige cum superioꝛ qui hz ptãtem interdicit ne sine ipsius speciali mandato ad electionem procedant: sicut sepe facit papa uel eius legatus.

Rubri. de translatione epi. Vsus de quibusdam modis quibus ꝓuidet ecclesijs restat videre de translatione episcoporum per quam eis etiã ꝓuidetur. de materia rubrice habetur. vi. q. i. per totum.

Am'er illo. Cõtinet quattuoꝛ ptes. ¶ Prima probat trãslationes epoꝝ soli pape cõpetere. Scda narrat reprehensibile scm patriarche ibi miramur. Tertia ibi lz: rñdet tacite qõni. Quarta ibi: ne igitur penam imponit. Jo. an.

c ¶ Priuilegio. quo videlz pretulit eã cunctis ecclesijs. xxi. di. in nouo. ꝛ. c. ꝙuis. ꝛ ī ꝺ differt a papatu iperiũ: qr impator hz suam iurisditionez a pplo. insti. de iur. na. §. sz ꝙ pncipi. ꝛ. C. de ve. iu. enu. l. i. §. cũ enim. in auc. quo opz epos. ubi dr ꝙ ab eodem principio sunt. sed romana ecclesia voce dñi tantũ prelata est ut ꝺ. ꝛ. xxi. di. ꝙuis.

d ¶ Instituta ꝓuentia. qr qõ religionis ꝛ fidei ad petrũ tm̃ referenda est. xij. di. preceptis. ꝛ. xxiij. q. i. quotiẽs. ꝛ. xvi. q. i. frater noster. xxiij. q. vl. conuenioꝛ.

e ¶ Translatiões ꝛ ꝺpositiones. iii. q. vi. ꝙuis. ꝛ. c. dudũ. ꝛ. j. c. pr. ꝛ. vii. q. i. mutatões.

f ¶ Mutationes. vii. q. i. tpis ꝙlitas. § ¶ Pertineant que sunt illa q̃ ad solũ papã pertineãt his ꝟsibus ꝓprehẽde: re restituit papa sol⁹ deponit ꝛ ip se. Diuidit ac unit crimit atqz probat. articulos soluit: sinodũ qz fac̃ gñale. trãsfert ꝛ mutat appellat nullus ab illo. De singulis istis habes ꝓcor. j. de excess. pla. siꝛ vnire. ꝛ. j. de offi. dele. ꝙ trãslationẽ in glo. hec sunt.

b ¶ Cõfirmasse. scdm quosdaz scm narrat: qr añ pallium receptũ nõ põt ꝛfirmare: qr in pallio plenitudo pontificalis offic̃ ꝛfertur. j. ꝺ vsu pal. nisi spãlis. ar. s. de ele. ꝙ sicut circa fi. ar. ꝛ. s. de elec. suffraganeis. dicit quidã ꝙ illa nõ tz. alij dicunt ꝙ ꝛfirmare põt ꝛ oia alia facer̃ que sũt iurisditiõis: ut ꝺ: ꝛ. s. de elec. trãsmissaz ꝛ. c. nosti. qr in ꝛfirmatione ꝛsequitur oia que sunt iurisditiõis ꝛ confirmare iurisditiõis ẽ: qr eo confirmato põt ꝛferre bñficia. s. ꝺ elec. nosti. ergo eadem rõe ꝛfirmare qr capitulum vacãte sede ꝛfirmat. j. de ma. ꝛ obe. cũ oliz ꝛ. c. is q ar. uel ꝛprouinciales epi. lxiij. di. qr p ambitões ar. j. ꝺ here. ad abolẽdã. §. ꝛ qñ. ꝛ ar. j. de ꝓcess. pbẽ. nulla. multo fortius electus ꝛfirmatus: sz vr ꝙ tunc ad papã spectet ꝛfirmatio. c. di. quoniam. ꝛ. j. de ꝓcess. prebẽ. qr diuersitatez. illud ẽ vez ꝙ electus in archiepz cõfirmatus oia que sũt iurisditionis põt ꝛ nõ que sunt ordinis: vñ lz possit ꝛfirmare electos illos: tamen ꝛsecrare nõ potest ante pallium acceptum. s. de elec. ꝙ siꝛ. j. de ꝛse. eccle. ul'al. aqua. ꝛ illã decre. suffraganeis quidã volũt intelligere quã do non est in mora: ꝛ illaz ꝙ sicut: quãdo ẽ in mora petendi pallium: alij dicũt ꝙ illa decreta. suffraganeis non tenet. Et tu dicas: ꝛ credo verius ꝙ decre. illa suffraganeis teneat: ꝛ ꝙ electus in archiepm confirmatus potest confirmare suffraganeos suos ut ꝺ innuitur: ꝛ potest mandare suffraganeis suis ut electum debeãt ꝛsecrare lz ipse ꝺ facere non possit. video. n. ꝙ ipse non põt clericum ordinare: ꝛ tamen põt mandare alicui episcopo ut ordinet. ꝺ idez faciunt abbates exempti de clericis suis: qr faciunt illos ordinari per epos: quos ipsi non ordinant sine licẽtia eoꝝ prelatoꝝ. multo fortius electus talis põt mandare ꝺ suffraneis. ꝛ ꝺ est ratio: quia per hanc demandationem committit: cum ipsi episcopi er ordine ꝛ consecratione quam habent facere possunt nec deest illis: nisi ꝙ consecrandus non ẽ de sua iurisditione. nec sequitur ꝺ facere non põt: ergo non põt aljs mandare. instantiã habes in abbatibus exemptis ꝛ in electis confirmatis. ar. vij. q. i. pontifices.

i ¶ Ceteris audacia. sic. j. eo. quãto. ar. ꝙ pena vnius ẽ metus alterius. ii. q. v. iij. quapꝛopter. ꝛ. j. de sta. regu. ea que. itez punitur quis in eo in quo deliquit. j. de tempo. ordi. litteras. ꝛ. j. eo. quãto.

Inter corporalia. ¶ Diuiditur in duas partes principales in prima ꝛordium. in secunda narratio ibi sane. Et prima subdiuidit in tres. ꝓma probat ꝛiugium spirituale dissolui nõ posse nisi per papam. Secunda ibi: sicut aũt. probat vinculum spiritualis coniugij esse inter electum cõfirmatum lz cõsecratus nõ sit: ꝛ eius ecclesiam: tertia ibi: sed neqz. soluit cuiusdam canonis cõtrarietatem. Jo. an.

k ¶ Facilius. ꝺ est generale. nam ꝛ peculium facilius reuocatur ꝙ constituatur. ff. de pecu. non statim. ꝛ possessio facilius amittitur quia solo animo: quam acquiratur: quia ibi necessarius ẽ actus corporalis. ff. de acqui. pos. possideri. §. in amittenda.

l ¶ Spũalia. tamẽ spũalia nisi legaliter ꝛseruent̃: de facili destruunt̃. xl. di. siꝛ. sed illud intelligas quo ad destructionẽ virtutũ qõ fit per peccatũ. vñ dr qui peccat in vno factus est oĩum reus. j. de re. iu. defleat. ꝛ qõ dicit ꝺ referas ad sacra huiusmodi. s. ordinationes consecrationes depositiones ꝛ cõsimilia ꝛc̃.

m ¶ Destruantur. vñ ler dic̃ ꝙ difficilioꝛ est dissolutio matrimonij ꝙ coniunctio. C. de repu. cõsensu. in prin.

n ¶ Solus. xv. q. vij. c. vlt. o ¶ A metropolitanis. lxiiij. di. c. i. ij. ꝛ. iij.

p ¶ Ro. po. ut. iij. q. vi. c. ꝙuis dudum. ꝛ. s. c. ꝓori.

q ¶ Fortius. i. dignius quam carnale: ꝛ in veritate fortius est quia dissolui non

poteſt etiam ſi interueniat conſenſus pape ⁊ ipſorum ꝯiugum: immo manēt cō uiges ſepatim. ſ. pp fornicationē. xxxij. q. vii. c. i. ⁊. ii. ⁊. j. de ireiur. tua nos. et durat vſq; ad mortē. vii. q. i. ſic alterius. j. de ſepul. de vroze; niſi in caſu añ carnalem copulam. j. de ꝯuer. ꝯiug. et public. ſpūale vero ꝯiugiuz in multis diſſoluitur cāibus trāſlatiōe renūciatiōe ⁊ depoſitiōe aucte pape, ut. s. c. prori. ⁊ iō minus eſt forte: ſz dignius.

a Hō non ſepet. xxxiii. q. ii. an qꝫ ī ſubditis. ⁊. c. quos de⁹.

b Hō. n. rñſio tacite qōis. diceret aliquis quotidie diſſoluū tur. ⁊ ipſe rñdet: non enim ⁊c.

c Diuina. ⁊ ſic qō fit auctoritate pape: dr̄ fieri aucte dei. ⁊ ē vez ſi iuſta cā hoc faciat. xxiiii. q. i. quodcūqz. ⁊. q. iii. ſi quis non recto iudicio.

d Vicarium. ⁊ tñ ſucceſſorez piſcatoris. xxiiii. q. i. quoniam vetus. ⁊ epūs dicitur etiaz vicarius chriſti. xxiii. q. v. mulierē. ⁊ ſucceſſores ſunt epiſcopi aliorum apoſtolorum. lxviii. diſt. quorum vices.

e Cōfirmatus. ante ergo cō firmationē pōt: qō veruz ē. ad huc tamē habet tenue ius cum poſſet repelli per exceptionē. j. de accuſa. ſuper his.

f Cui. ſ. cōiugio ſpirituali.

g Hil addit. conſumatur tñ in conſecratione illud mr̄imonium. j. eo. licet.

h Nullius tamē. ergo nō probat hoc eſſe quod ab hoc cōtingit abeſſe. C. de pba. neqz naturales. ⁊. C. vñ cognati. non hoc. ⁊. j. de reſti. ſpoli. cuz ad ſedem in fi. argu. j. de teſti. cum tu. ⁊. xxxviii. di. que in ipſis.

i Honori. j. de or. ab epo q renunci. epi. c. i.

k In vtroqz. qa de ſimilib⁹ ſimile debet eſſe iudicium. s. de elec. dudum. ſimilis. n. eqtatis rō ſimilia iura ſuadere dz. C. ad. l. fal. l. vlti. j. de confirma. vti. vl. inuti. cum dilecta.

l Sic ⁊ electoruz. quod dcm̄ erat de epis: prozogatur ad electos cōfirmatos: ſicut qō dicitur de vroze prozogat ad ſponſam. ff. de iure doti. ſi ſpōſa. ff. de fun. dota. ler Julia. C. ō boque libe. nō ſine in fi. j. de iure iu. quēadmodū ar. C. qui po. ī pig. ha. l. vlt. in fi.

m Poſt. ergo ante cōfirmationem poteſt.

n Similitudinē. ar. qꝫ de ſimilibus ſimile dz eē iudicium. ar. j. xxviii. q. i. ſic enim. ver. perinde. ⁊. xxvii. q. i. nuptiaruz circa me.

o Neqz illud. Dic rñdet tacite qōni que poſſet fieri per. c. .e. di. qm̄ qdez. quia ibi dicitur qꝫ eccleſia que hz electuz confirmatum appellat vidua: ⁊ ille cedit iudicio metropolitani: ⁊ hic dicit qꝫ non poteſt ſine licētia pape. Papa rñdet huic obiectioni: qz non videtur vidua: niſi quo ad quedaz. itez nec obſtat illud qō de ceſſione ſubſequitur: qz illud ſtatutum fuit ad penam ⁊c.

p Ser menſes. melius diceret ſi vltra qnqz quia de quinqz mēſibus dr̄ in canone illo: cuius ſnīa hic ponitur.

q Ad quedā. Illa. ſ. q̄ miniſterū ꝯſecratiōis deſiderāt. s. de elec. trāſmiſſaz.

r Inutilē. In alijs etiam mortuus reputat probat etiā de pe. di. i. hoc idē probatur ver. ſcindite: ⁊ qui inhabilis eſt ad agenduz nullius dr̄. ff. qō cuuſqz vni. l. i. §. pe. ⁊. ff. q ſatiſda. cog. l. iiij. ⁊. vlt. ⁊. ff. ad velle. q̄uis. §. ſi ꝯuenerit.

s Ad gratiam. argu. ff. de exerci. euidenter. pena. n. non debet alicui tribuere immunitatem. ff. de interdic. ⁊ rele. l. relegatorum. §. ult. ⁊. l. ſe. nec econuerſo gratia debet trahi ad penam. C. de leg. qō fauore. ⁊ qō prouiſum ē ad cōcordiam trahi non debet ad noxam. xlv. di. licet.

t Auctoritate ro. pon. ſ. generali.

u Supſticioſis. ii. q. v. conſuluiſti. ⁊ qꝫ apoſtolus ñ diffiniuit: nec nos diffinire debemus. xxxi. q. i. qꝫ ſi dormierit.

x Non inuenit. ar. qō nō eſt cōceſſum intelligit prohibitū. ff. de colle. illi. l. i. in pn. ff. de dona. filiꝰ. ⁊. xviii. q. ii. hoc tamē. ⁊. ix. q. iii. ꝯqueſtus. xxxii. di. de illo clerico. ⁊. xl. diſtinctiōe. ſi euangelica. ff. qō cuiuſ. vni. nulli. ff. de poſtu. l. i. §. ait pretor. regula iſta locum hz in iudicijs ſtricti iuris qz geqd aſtringendo obligationis cā dcm̄ eſt: niſi id verbis exprimatur omiſſum intelligitur. ff. de ver. ob. quicqd. ⁊ in arbitris id locū hz. j. de arbi. cū dilectuſ. ff. ō. arbi. ſi cū dies. §. plenū. ⁊. l. qd tamen in fi. ⁊ in puil. j. de ōci. ad audientiam. ⁊. j. e. lz. et. j. de puil. ſi de terra. ſecus eſt in iudicijs bone fidei. Hic ſumit ꝯtrarium ar. omnia ꝯceſſa intelligūtur que nō ſunt expreſſe prohibita. ⁊ hz locuz in iudicijs bone fidei: prout ſequit: qz ibi omnia intelligunt̄ venire in iudicium niſi expreſſe prohibeant̄. j. de cauſa poſ. cū eccleſia. ff. ō iudi. ſolem⁹. ff. depoſi. lucius ſecus in bñficijs q̄ latiſſime ſunt iterpretāda. j. de ver. ſig. oliz. ⁊. j. ō dona. cū dilectus ī fi. ⁊ ſecus in abſolutionibus. j. de ſen. ex. nuper. argu. cōtra qꝫ illa. ſ. intelligunt̄ cōceſſa que expreſſe nō inueniūtur p hibita. xxx. q. iii. illud ⁊. iiii. qui ſpiritualem. ⁊. xvi. q. i. ſunt nonnulli ⁊. ff. de procura. mutus. §. i. ⁊. v. di. ad eiꝰ ⁊. ff. de teſt. l. i. ⁊. xxviii. q. i. iam nūc in verbo illo. et hoc non vetat domin⁹.

Super hoc cōſueuit dici ut conſtitutio promulgata fuit affirmatiue: intelligitur conceſſuz niſi reperiatur prohibitum patet exemplum. xxi. q. i. deus maſculum. ⁊. c. ſeq. qꝫ ſi dormierit. Si vero negatiue fuerit expreſſe promulgata ſemper intelligitur prohibitum: marime vbi fuerit eadem ratio: niſi inueniatur cōceſſum. exēplū patet. xxiii. q. v. ſi. nōlz nam cuncta licerēt niſi iura vetarent.

y Tanquam maiores. xl. di. homo chriſtianus. ⁊. ff. de re. mili. omne. §. qui manus. iuxta illud. Omne animi vitium tanto conſpectius in ſe crimen habet: quāto maior qui peccat habetur.

z Et ſimplicitate. ſimplicitati. n. parcendum ē. lxxvi. di. tanta nequitia. ⁊. j. de re. permuta. cum vniuerſoꝝ. ubi plures cōcordantie ſūt ad hoc.

a Perdurāte. i. ſi adhuc durant in ſuo conſenſu. ſi. lxiii. di. cpto. ⁊. s. de elec. bone memo. cremoñ. ⁊ qō hic dicit de gratia ſolūmō dicitur quia illa debuit vtraqz priuari ſz qa ex ſimplicitate hoc ꝯtigit pepercit illi. ſi. j. de re. permu. cum vniuerſoꝝ: ⁊ capitulum quod ipſum recepit priuari debuit ea vice eligendi poteſtate: ſi papa cum repuliſſet uel cum eo non diſpenſaſſet. j. e. c. prori.

b Non potuerit. ⁊ ita qō voluit nō potuit: ⁊ qō potuit noluit. j. ō effi-

dele.cum super.ꝛ.C.si quis sibi uel alteri.multuz.ꝛ.C.de iure do.si genero.ꝛ.ff.de here.instī.quotiens.ar.contra.C. de instī.sub condi.fac.l. si testamentum.

Quanto. ¶ Primo narrat fēm.secundo aggrauat ibi:non attendens.tertio punit ibi:ne autem. Jo.an.

a ¶ Personam.hoc.c. ꝛ.c. sequens.ꝛ illud .c. .i.de ma.ꝛ obe.illud humil.ꝛ de cleri. exc̄i.mini.illud de eadem materia loquūtur.

b ¶ Coniunxit.xxviii.q. .ii. quos deus.ꝛ.c. an quod.ꝛ.xxx.q.i.ad limina.

c ¶ Antiquitas.sic.xxv.q.i.ꝓtra statuta.ꝛ.ix. .q.iii.conquestus.ꝛ antiqtas veneranda ē.ii. .q.vi. anteriorum.§.illud.ꝛ.ff.de iure immu. .l.semper.mos enim retinendus est fidelissime vetustatis.C.de testa.testamenta.

d ¶ Reuerentiā.tāquā iuri scripto.ri.dis.ecclesiasticaꝝ.ꝛ.c. catholica ꝛ.j.de cau.pos.cum ecclesia.

e ¶ Sum hominis.veri tamen hominis qui etiam aliquid est fm q hō.j.de here.cum christus.ꝛ est verus deus ꝛ verus hō.s.de sum.trinita.ꝛ fide catho.c.i.

f ¶ Vicem dei.vnde dicitur hr celeste arbitriuz .C.de sum.tri.l.i.in fi. ꝛ iō etiā naturā vez immutat substātialia vni⁹ rei applicando alij.ar. .C. cōmunia dele.l.ii. ꝛ de nullo pōt aliqd facere.C.de rei vxo.ac.l. vna in pn.ꝛ de cō.dist. .ii.reuera.ꝛ sniam que nulla est:facit aliquam .iii.q.vi.b quippe.qz in his que vult ei ē ꝓ rōe voluntas.institu.ō iur̄ natu.§. sed q principi. nec est q ei dicat:cur ita facis.de pe.distin.iii.§. ex persona. alias est.c. quānis. ipe enim potest supra ius dispensare.j. de ꝓcēs.prebē. proposuit. Idē de iniusticia pōt facere iusticiam corrigēdo iura et mutando .j. de appel.ut debit⁹.ꝛ.j. de ꝓsang.ꝛ affini.nō debet:ꝛ plenitudinem obtinet potestatis.ii.q.vi.vt decetero.

g ¶ Exemplum.qz facilitas venie prebet incentiuz ꝛc̄.xxiii.q.iiii.est iniusta.ꝛ si ea que male vsurpantur omittimus:excessus viam aliis aperimus.xxxv.q.ix.loci.ꝛ.xciiii.di. peruenit.ꝛ.C.de indi.vi.l.ii.in fi.ppatur.n. vitium nisi per cohertionem discipline subsequat correctio.xxi. .q.ii.placuit in fi.

h ¶ Notorium.notorium est qō transiuit.sed qō sine licentia trāsiuit ñ est notorium.si.j.de cle.exc̄o.mi.illud.

i ¶ Illicite.ipsum recipiendo sine licentia pape.sic.s̄.ti.ꝓri.bone non postulando.

k ¶ In quo peccauerunt.sic.s̄.c.ꝓri.j.de tempo.ordi.litteras.ꝛ.j.de offi.dele.cum olim.

l ¶ Suspendimus.per sniam.ꝛ sic nō ipso iure.sic.s̄.eo.de elec.cumana.in fi. Sic ar.cōtra.s̄.ti.pri.bone.vbi videtur:q ipso iure sunt priuati:ꝛ iō expone suspendimus i.suspensos denunciamus.

m ¶ Debebat.sua auctoritate:immo in ea v̄ocatiōe in qua vocat⁹ erat: debuit fm apostolum permanere.ut.xxi.q.i.clericus.

n ¶ Canonicas.vii.q.i.si quis episcopus.

coniugaliter alteri alligatus:ei taz a uinculo prioris ecclesie q̄z a pena suspensionis penitus absoluto de benignitate se.ap.durimus ꝓcedēdū:utpote ꝓriori ꝓsensu hactenus perdurante andegauensis ecclesiam studeat gubernare.

Idez epō ꝛ petro scho. magū.

¶ Eps qui ꝓpria auctoritate de sua ecclesia se transfert ad aliaz carebit utraq3.

Quanto psonam[a] hildesen. epi scopi.ꝛ infra. Jpe uero relicta hildesen.ecclesia ad herbipoleñ.ecclesiam auctoritate ꝓpria se trāstulit:nō attēdēs quod ueritas in euāgelis protestaꝛ:quos deus ꝓiunxit[b] homo nō separet.potestatē trāsferendi pōtifices ita sibi retinuit dn̄s ꝛ magister q soli beato petro uicario suo ꝛ per ipz successoribus suis spāli ꝓuilegio tribuit ꝛ ꝓcessit:sicut testaꝛ antiqtas[c]:cui decreta patrū sanxerūt reuerētiā[d] exhibēdā:ꝛ euidenter asserunt sacrorū canonū sanctiones:non.n. homo sz de[e] separat quos ro.pōti.q non puri[e] hominis sz ueri dei vicez[f] gerit in terris ecclesiarū necessitate uel utilitate pēsata nō humana sz diuina poti⁹ auctoritate dissoluit ꝛ infra. ¶ Ne autē facti puersitas trāseat presumptorib⁹ in exemplu3[g]:quod quidem si ueruz est non potest non esse notoriū:[h] sibi precipimus ut administratōez herbipo. ecclesie penitus derelinquat: ꝛ infra. Ceteruz quoniā herbipo.ecclesie canonici uota sua in ipsum prorsus illicite[i] contulerūt: uolentes sicut dignum est ut in eo puniantur in quo[k] peccauerūt:eligendi eos hac uice suspendimus[l] potestate:ꝛ infra. Quia uero hildesen.ecclesiam:cui fuerat alligatus: unde secundum apostolū solutionez querere non debebat[m]:nimis improbe dereliquit:ne ad ipsā redeat ulterius districtius prohibemus:cū secundum traditiones canonicas"qui ad maiorez° se plebē trāstulerit:a cathedra repelli debeat aliēa:ꝛ carere ꝓpria:ut nec illis presideat quos per superbiā spreuit:nec illis quos per auaritiā concupiuit. Idem bamber.epi scopo ꝛ scolastico magōti.

¶ Solus papa trāsfert epos ꝛ i dulgētia p cuz sup tali trāslatione concessa ad litteram seruanda est.

Licet in tantum[p]:ꝛ infra. Sicut legitimi matrimonij uinculum quod est inter uiruz ꝛ vroreꝛ homo dissoluere nequit:dn̄o dicēte in euangelio:quos deus cō iūxit homo nō separet:sic ꝛ spirituale fedus cōiugij quod est inter episcopum ꝛ ecclesiā:quod in electione nunciatur ratū:in cōfirmatione ꝛ cōsecratione ītelligitur cōsumatū:sine illius auctoritate solui non potest qui successor ē petri ꝛ uicarius iesu christi. Hoc autem .c.quōdā hildesen.episcopus non attendens ad herbipoleñ.ecclesiam propria temeritate trāsiuit:ꝛ infra. Nec illa pre.n.indulgētia p sumptionez excusat ipsius:sz ambitionez excusat:cū in ea sit expressum:q si ad maiorē[q] uocaret forsitan dignitatez eā sibi liceret assumere dūtamen nihil ei de statutis canonicis obuiaret. vnde licet forsitā aliquibus uideatur[r] ut idulgētie occasione ipsius ad dignitatez possit transire maiorē:ad parem[s] tamen ipsi transire nō licuit:cuz in maiori dignitate ꝓpter maiorem utilitatem facilius soleat dispensari. Preterea cum postulatio sicut ꝛ electio examinari soleat diligenter:ꝛ tenor illius indulgentie non solum uideatur postulationis examinationem sed persone etiaz reseruare:subiungēs dūmodo nihil de canonicis obuiet institutis:antequā per eum postulatio[t] examinata fuisset:cui fuerat facienda:nullo ¶ Maiorem.marime:qz idem si ad parem uel minorem. Ber.

p Licet in tm̄. initiatum. fm q verba ista sonare videtur:colligitur:q quis possit hr̄e ꝓncipiū matrimonij sine medio ꝛ sine fine. Sed cōtra dicit ambrosius dicens:q sacramentum matrimonij aut plenum est aut nullum est qz matrimoniuz res est individua simplex sicut ꝛ carnale mr̄imoniuz:quod est q̄ū ctio maris ꝛ femine individuam vite retinēs ꝙsuetudinem. .j.de ꝓsump.c.illō.ꝛ.xxvii.q. .ii.§.i.ꝛ instī.de pr̄ia potesta. .§.ii.rñ.ista verba possunt referri ad solēnitatē potius quaz ad substātiaz mr̄imonij. Vel dicas q pro tanto dicit initiatū: qz post electionē ab ea non pōt recedere electores.s̄.de elec.cuz inter canonicos.imo hodie etiā ante electionez publicato tamē scrutinio variare non possunt .s̄.de elec.publicato.ꝛ postea p consensum electi perficitur:ꝛ in confirmatione fit ratum:ita q amplius per se renunciare non potest.s̄.eo.inter corporalia.ꝛ in consecratione consumatum intelligitur:ꝛ hoc tantum quo ad illa que ministerium consecrationis desiderant.arg.s̄.de elec.trāsmissam. sed quo ad vinculum coniugale cōsecratio nihil operatur.s̄.eo.inter corporalia. sic ꝛ in carnali matrimonio ista pōt considerari p sponsalia:que sunt futurarum nuptiaruz promissio.xxx.q.v.nostrates.quodāmodo videt initiari:qz per illa ad mr̄imoniuz peuenitur.ff. de spō.oratio.per cōsensum animoz ꝓbitur ꝛ efficitur ratum:ita q nunquā postea separantur nisi ante carnalem copulam cā religionis.j. de conuer. cōiug.ex publico.p ꝓiunctionem corpoz cōsumaꝛ .j.de diuor.quanto.

q ¶ Maiorem.quia gradatiz conferunt bonores.ff.de mu. ꝛ ho.ut gradatim.ꝛ qui pmouentur de minori ad maiꝰ promoueri debēt.xciij.di.legimus ui fi.

r ¶ Videaꝛ.si alicui videri possit:sz nulli pōt videri:ergo nec huic.sic.viij.q.i.moyses.ꝛ ar. .xxxv.q.v.ad sedē.ver.b ergo euigilent:ꝛ aciē mentis si possunt intēdāt quasi dicat nō pōt ꝛ.xxiiij.q.iii.si habes.ver.si inuenirentur idonei ꝛc̄.sz augu. dicit se nescire.ꝛ sz forsitan hoc videaꝛ aliquib⁹ q possit trāsire non tamen est verum cū persona prius sit examinanda:sicut postulatio ꝓut sequitur.

s ¶ Ad parē.sed nonne concessō quod maius est:videtur concedi qō minus est.j.de decī.ex parte.xvi.q.ii.visis.j.de dona pastoralis. Sed dic q minus est transire ad maiorem quam ad parē uel minorem:qz minus est cōtra ius cōe vnde magis est dispensabile transire ad maiorē q̄ ad parē uel minorem ꝓpter maiorem vtilitatem ut b dicit.

t ¶ Postulatio. Sed quare hec verba priuilegij siue indulgentie non interpretatur papa largissime. vt.j.de verb.sig.olim. Rñ.q forma verboruz hoc non patitur.sic.j.de priuil.si de terra.ꝛ.s̄.de consue.cum dilectus.item quia per talem indulgentiam noluit subuertere consuetam examinationem postulationis. ar.C.de inoffi.testa.si qñ.ꝛ.s̄.de elec.ecclesia vestra.sed quero quā vtilitatē cōsecutus fuit iste per illam indulgentiam siue per istā interpretationē quā hic facit papa:cum potius interpretatio fieri debeat:ut res valeat quam pereat.j.de verbo.signi.abbate.§.si vnus eligitur.ꝛ.ff.de re.du.quotiēs.ꝛ.j.de priuil.in bis.arg.op.ꝛ qō b dr̄ sine priuilegio tali hoc fieri nō potuisset ꝛ ꝓuilegium aliquid adicere debet iuri cōmuni.ff.ad municipa.l.i.ff.de le.si quādo.potius.ii. adiuuari beneficio nos oportet quā decipi.j.de cōmo.c.vnico ꝛ.ff. ꝓmo.in cōmodato.§.sicut in fi.rñ.ideo attenuas vires huiusmodi priuilegij qz per ambitionē obtentuz fuit.vt.i.q.i.principatus.ꝛ.C.de sena.consul.l.vna.ex.eo.ii.q

aliqd ꝓtra ius obtineꝫ presumitur ambitiose obtẽtũ. ff. ad muni. l. iij. in ꝑn. uel dic qꝫ sup examinatiõe nõ dabat ei aliq̃ indulgentia: ꝓout ꝑz ex verbis isti⁹ indulgentie versi. dũtamẽ ei nihil obstaret ⁊c. ⁊. j. vbi dicit ⁊ tenor illius ⁊c. sz in hoc valebat ei indulgentia: ut si vocaret ad maiorẽ dignitatem poterat consentire: ⁊ per mutuum consensum illius ⁊ postulantium initiatum esset spirituale coniugium quod non eẽt si indulgẽtiã nõ haberet. qꝫ cõsentire nõ posset. s. e. inter corporalia ad finem. si enim seruasset indulgentiaz ⁊ vocatus fuisset ad maiorem dignitatem tunc ad illã potuisset transire nulla alia licentia petita. qui enim nõ seruat priuilegiuz perdit illud. s. de ꝓstitu. cum accessissent cum suis ꝓcor. ⁊ priuilegium sine indulgentia ita est seruanda fm qꝫ in ea ꝓtineꝫ. j. de priuile. porro. sed iste volunt ampliare indulgentiam trãseundo ad parẽ ⁊ sine examinatione: ⁊ ideo nõ ꝓfuit ei: nec etiam ad maiorẽ sine examinatiõe vt patet ex te noze indulgentie. ber.

Rubri. De aucto. ⁊ vsu pallij.

Visum est. s. de postulatis electis ⁊ translatis. sed qꝫ per hos modos assumptos vti pallio ꝺ cet si ecclesijs ad quas assumũtur dignitas pallij debeat ideo subijcit hec rubrica. Jo. an.

Am super. ¶ Sũt
c due partes ꝓsultatio et rñsio. secunda ibi: qꝺ ita. Joan. an.

a ¶ Cum super. ecclesiam. verba ista habes. c. distinctio. pallium.

b ¶ Quãlibet. signat ꝓtra. j. de verb. sig. cum clerici. sol. ibi placentina ecclesia stricte accipit ꝓ cathedrali trñ. ⁊ large ꝓ qlibet ecclesia sue prouincie. rõ põt esse: qꝫ ꝓ hanc interptationẽ nulli fit ꝓiudiciũ: sed ꝓ illaz posset ꝓiudicari vasal. ecclesie. ⁊ cito possent incurrere periurium.

c ¶ Pallio. per qꝺ signific̃at plenitudo põtificalis officij. j. e. cum sis. ⁊. j. e. nisi. ⁊ eo vtẽdum est trñ intra missaz solennia. c. dis. contra morẽ ⁊ certis diebus. j. eo. ad honorem. qui continetur in priuilegio suo. j. eo. ti. c. fi.

A Hoc. ¶ Sunt due
ptes. scõa ibi: inquisitioni. Jo. an.

d ¶ Commodes. ⁊ ita qꝫ pallium personale est: alijs commodari non potest. imo nec in alia prouincia potest vti eo sine licẽtia illius cuius est parochia etiã si priuilegiũ habeat. j. eodẽ. et tuarum. ea enim que inherent personis: cum personis extinguuntur. arg. j. de off. dele. quoniam abbas. ⁊. c. p. ⁊. g. ff. de reg. iu. priuileg. insti. de iu. na. §. sed quod principi. ⁊. vii. q. i. petisti.

e ¶ Sepeliri. de cõse. di. i. nemo clericus. contra hoc spãle est de vestimentis sacerdotalibus spũalibus ⁊ de pallio. ⁊ sic nõ ob. ff. de reli. ⁊ sump. fu. ⁊ si quis. §. funeris. ⁊ vbi ornamenta ⁊ annuli prohibentur cum cadaueribus poni uel sepeliri ne forte ꝓpterea effodiantur. ⁊. c. nemo. loquitur de laico qui non debet in uolui vestibus sacris secus de clericis.

N Isi specialis. ¶ Facit ad ꝓmam partem rubrice. ⁊ prima decisa factuz narrat. scõa ibi: sane factum aggrauat. tertia ꝛcludit ibi: tu ergo. q̃rta cõminatur ibi: quoniam. Jo. an.

f ¶ Nois. ⁊ ita licet consecratus sit in epm non est appellandus archieps añ pallij receptionem.

g ¶ Pallare. palliare ꝺz qs qꝺ malefecit ⁊ reuocare cõgruenter si põt ne vilescat eius auctoritas. j. de accu. qualiter ⁊ qñ. ⁊. j. de app. cuz cessante. ff. de re iu. quod iussit.

h ¶ Eligem⁹. potius tenemur nos magis diligere ꝙ alium. nã quisqz regulaz dilige ꝺi primũ a semetipso accipit. xxiij. q. v. si nõ lz. ⁊ agris tuis sitiẽb⁹ alij irrigãdi nõ sunt. C. de seruit. ꝓses. lxiiii. di. qꝫ p ambitiões. ⁊. C. ut nemo ꝓuatus. l. ii. ⁊ glibet sibi ꝓmo faciat elemosinã: deide ꝓfo. de pe. di. iii. sane cauẽdũ. vñ etiã mihi possuz ꝙsulere cum dãno alterius. ff. ad. l. agl. si qs fumo in fi. ar. cõtra. xxii. q. ii. primũ. ⁊. xi. q. iii. si quis uero.

probrium non redundet. ¶ Quoniam si oporteat ut nos uel tu ex hoc negocio cõfumdamur: eligemus[b] potius te confundi qz ledamus sedis apostolice dignitatem.

I Dem.

¶ Romanus pontifex semper ⁊ ubiqz utitur pallio: alijs i ecclesijs suis ⁊ certis diebus tantum licet.

A D honorez⁹ dei ⁊ ifra. ¶ Sane solus ro. põ. in missarum solennijs pallio semp utitur ⁊ ubi qz: quoniam assumptus ẽ in plenitudinem ecclesiastice potestatis: q̃ per palliũ significatur. ¶ Alij autẽ eo nec semp nec ubiqz: sed in ecclesia sua[k] in qua iurisditionem ecclesiasticam acceperunt: certis debẽt uti diebus. ¶ Quoniã uocati sũt i partem sollicitudinis [l]non in plenitudinẽ potestatis.

I Dez compostellano archiepo

¶ Archiepiscopus extra suã ꝓuinciam pallio uti non potest etiã si hoc habeat consuetudo.

Ex tuarum tenore litterarum accepimus: qꝫ cum fuerit in cõcessione pallij tibi dictuz: ut ipo infra ecclesiaz[m] tuã utereris: ⁊ tibi pro ecclesie tue negocijs frequenter extra tuaz prouinciaz commoranti uerecũdum sit absqz pallio[n] ministrare: cum consuetudo[o] sit i hispania generalis qꝫ archiepiscopi extra suas prouincias pallio indifferenter utãtur: ut extra tuã ꝓuinciam uti pallio ualeas indulgeri tibi a se. apo. postulasti. ¶ Licet autem talis cõsuetudo illa dicẽda sit potius corruptela[p]: nos tamen de speciali gratia indulgemus [q]tibi ut si necessitate aliqua prepeditus ad ecclesiam tibi subiectam accedere forte nequiueris ꝓ ꝙsecrãdis suffraganeis tuis: uel clericis ordinandis: ⁊ ad ecclesiaz alienaz propter boc[r] te contigerit declinare: dummodo is ad quez ecclesia

A D honorem.

¶ Secunda ibi: alii. Et diuersitatis cãz reddit ibi: qñ. Jo. an.

i ¶ Ad honorẽ. sub hac forma verboꝝ traditur palliũ. ad honorẽ dei oĩ potentis ⁊ beate marie vginis ⁊ beatoꝝ petri ⁊ pauli apl̃oꝝ ⁊ dñi pape greg. ⁊ ecclesie romane ⁊ ecclesie talis tibi ꝓmitt̃ se tradim⁹ tibi pallium de corpe bti petri sũptuz in plenitudine põtificat̃ dignitatis vt utaris eo itra ecclesiam tuã certis dieb⁹ q exp̃mũtur in priuilegiis ecclesie tue concessis a ro. ec. j. e. c. vlt. ⁊ sunt hi: natiuitas dñi festiuitatis scĩ ioãnis et scĩ stephani i circũcisiõe in epiphania: in ramis palmaꝝ. in cena dñi. in sabbato sco trib⁹ diebus resurrectiõis: pentheco-stes: festiuitate scĩ ioãnis baptiste: ⁊ oĩum apl̃oꝝ in trib⁹ festiuitatib⁹ beate marie: i ꝓmemoratione oĩum sc̃oꝝ: in dedicatione eccl̃iaꝝ: in ꝓncipalib⁹ festiuitatib⁹ ecclesie tue: in ordinatiõib⁹ clericoꝝ: ⁊ in ꝙsecratiõib⁹ epoꝝ. in die anniuersarij sue ꝙsecratiõis. ⁊ ar. ad hoc. j. de ser. c. vlt. et de ꝙse. di. iii. pnũciãdũ.

k ¶ In ecclesia sua. i. intra quãlibet ecclesiã tue ꝓuincie. s. e. ti. c. i. sz ẽ ecclesiã in pcessiõe vti ñ dz. s. e. ti. c. i. ⁊ sic miles post finitaz militiam cũ cingulo non ibit. C. de ꝓpo. fac. seri. l. vlti. li. xii. ꝓconsul non vtiẽ insignijs suis priusquã intret ꝓuinciã. ff. de of. ꝓcõ. l. i. si. ẽ ꝺ vsufructuario q serica veste nõ põt vti nisi i cena. ff. de vsufruc. sed ⁊ sicut. §. ii. ar. j. j. ut li. pẽ. a mẽoria.

l ¶ Sollicitudinis. ii. q. vi. qui se.

Ex tuarum.

¶ Sunt due partes. in prima gratie petitio petentis motũ continens. in scõa petiõis limitata exauditio motuũ reprobans. scõa ibi: licet.

m ¶ Infra ecclesiã. i. infra quãlibet ecclesiam prouincie tue. s. e. c. i.

n ¶ Pallio. rõnali tñ potest vti ubiqz. xxi vi. dist. §. ecce. similiter vr̃ qꝫ infula possit vti vbiqz. xxi. di. cleros ⁊ cleric⁹. videt qꝫ vbiqz. j. e. cũ sis.

o ¶ Consuetudo. ⁊ mala ⁊ ẽ ratio: qꝫ sicut pallium fortiter postulãti datur. vt. c. di. prisca. ita datũ fortiter custoditur ⁊ si transferat se ad aliam sedem nõ tamen cum eo palliũ transfertur. s. de postul. bone. ii. in fi. vñ pro parte ẽ beneficium personale: qꝫ cum persona sepelitur. s. e. ad boc. ⁊ pro parte locale qꝫ non transfertur cum persona ad alium archiepatuz sed remanet ibi. s. de postu. bone. ii. in fi.

p ¶ Corruptela. sed vr̃ qꝫ nõ sit corruptela ⁊ qꝫ sit tollerãdũ. ff. de of. procõ. l. i. vbi ꝓconsul vtitur suis insignijs vbiqz postq̃ egreditur vrbẽ.

q ¶ Indulgemus. boc tõ dicit qꝫ non ẽ licitum alicui celebrare uel predicare in alia prouincia nisi ad ꝃ fuerit inuitatus. vii. q. i. epi vel presbyteri. ⁊. ix. q. ii. nullus primas. ⁊. vi. q. iii. scriptum.

r ¶ Propter boc. s. pro ecclesijs ꝙsecrandis ⁊ clericis ordinandis.

a ¶ Permittat. no. q papa lz alicui det priuilegiū: nō vult tamē q̄ vtatur eo in preiudicium alicuius sic. j. de of. ordi. lz. ⁊. s. de translati. licet.

b ¶ Pallio tuo. s. ⁊ non illius ad cuius prouinciā declinas: cum in personale. s. e. ad hoc.

c ¶ Casibus. duobus premissis nō alijs. qō. n. in quibusdam permittitur alijs prohibetur. arg. ff. de iudi. cum prętor.

d Q Am sis. vbicunqz: hic videtur ex eo q̄ dicit vbicunqz q̄ etiam extra prouinciam archieps pallio possit vti: sicut proconsul. ff. de offi. procō. l. i. sed contra. s. e. c. i. ⁊. c. ex tuarum. sed qō dicit vbicūqz restringeri. intra q̄libet ecclesiam tue prouincie. s. c. i. uel vbicūqz si habeat priuilegium ad hoc ⁊ ille ad cuius prouinciam uel dioc. transit id p mutat. s. e. ex tuarum. ⁊ sic planum est.

e Q Uia nos. in aliena de līitia diocesani epi als non: qz non debet ponere manum in messem alienaz. vi. vi. q. iij. scriptū est. ⁊. ix. q. ij. nullus pīnas. quanz tamen posset sine licentia. j. de cle. pereg. tue. diocesanus oz illum inuitare. vij. q. i. epi vel presbyteri.

f ¶ Priuilegijs. q precise sint dies illi nescim⁹ ni si sint illi q enumerati sūt. s. e. ad honorem ⁊. j. de fer. conquestus.

g ¶ Quarta. satis soluta est p hanc rōnem: qa respicere oz priuilegium suū ⁊ si ibi cōtinet q̄ possit celebrare cum pallio. p defunctis ita obseruet sm q̄ ibi cōtinet. si. j. de priuile. si de terra. ⁊ melius in. c. porro.

Rubri. De renūciatione.

Quia ea que postulatione electione vel translatione acquirunt plerunqz renunciatione pdunt iō ponitur hec rubrica.

Interas.

In prima ponitur decisa supplicatio. In secunda ibi: si tuam: ipsius repulsio. in tertia ibi: monemus: cōclusio. Jo. an.

b ¶ Senectutē. non enim quelibet senectus facit vt qs possit petere cessionem sz ex sola q̄ boiem reddit prorsus ineptuz. j. e. nisi §. debilitas. pp quas cās possit qs renūciare traditur. j. e. nisi. ⁊. j. e. p⁹ trāslationem.

i ¶ Insufficiētiā. hec est iusta cā ad renunciandum qz defectus scie nō solū impedit pmouendū. s. de elec. cōgregato. imo deijcit iam pmotū. j. de cta. ⁊ qua. c. vlt. ⁊ de hoc habebis. j. e. nisi.

k ¶ Moue. sic enī iudex potius oz cām differre q̄ eam nouo iudici delegare. ff. de vaca. mu. pretor. §. vlt. ar. xix. q. iij. monasterijs.

l ¶ Militie. si. vij. q. i. sciscitaris. nō enī solui debent milites nisi cōpletis stipendijs. C. de his qui nō exple. stipen. l. ij. li. x. ⁊ nil credit esse actū nē. C. de his qui. ut indig. l. pe. in fi. ⁊ frustra velociter currit qui prius q̄ ad metas puenīat deficit. de pe. dist. iij. incassum. ar. vij. q. i. nihil. ⁊ magis deliquit: qui intercepta cām dimittit quā qui nūquā ad cām venit. in auē. de litigi. §. oēm. col. vnj. ⁊ qui ponit principium totū supplere debet vsqz ad fi. ō con. di. i. nullus episcopus. b.

Q Am inter. p. Casus. iste. p. impetrauit lras ⁊ subijcit se misericordie capituli renūciando ⁊ abiurando lras ⁊ maior pars eū recipit minor contradixit sm bost. pma pars decisa narrat sēm. scda dat iudicē: scda ibi: iōqz. Jo. an.

m ¶ Juramentū. iste. p. abiurauit beneficiū suū q̄ decetero ipm nō repeteret sed non iurauit q̄ nō recipet si iterū eligeret. j. qō me. cā ad audientiam. iuramentum non extēdit ad ea de qb⁹ nō fuit cogitatum in iuramēto ⁊ q̄ rūc nō extāt. j. de iureiu. clericē. sicut nec rescripta extēdunt ad lites q̄ nō extabant ipe impetrati rescripti. s. de rescrip. c. vlt. ⁊ trāsactio non extēdit ad ea de qb⁹ non fuit dēm vel cogitatū. C. de trāsac. si de certa. C. de iudi. lz. vñ non ob. in alijs: ⁊ sic isti. p. non ob. iuramentū cū non agat ex prima sua receptione sed ex nouo iure post iuramētū pstitū acqsito de cōsensu maioris ⁊ sanioris ptis capli: qz alia est mō cā petendi. ff. de exce. rei iudicate. ⁊ an eadez. ff. de insti. ac. l. bēbat. ⁊. j. de cā pos. c. vlt.

n ¶ Maioris ⁊ sanioris. ⁊ sic standū est maioī pti. lxv. distī. sane. ⁊. xix. di. i canonicis. ⁊. ff. ad municipa. qō maior. qd iuris sit quanduz de hoc no. s. de elec. c. ecclesia vestra. in fi.

o ¶ Interessit. supple. post suā renūciationē. Jste. p. post suaz renunciationē obtinuit litteras a papa ut recipet in ecclesia illa. sic iste inuestit⁹ fuit ō bñficio illo auctoritate pape ⁊ de ꝓsensu maioris pīs: ⁊ sic ps minor nō pōt obijcere iuramentū. b.

Ex transmissa. ¶ Prima pars ponit querelā. secunda patet ibi. vex qm̄. Jo.

p ¶ Abbatis. i. prelati qz ecclesia secularis est ⁊ nō regularis ⁊ est nomē dignitatis. ⁊ iste. p. rubeus erat ibi canonicus.

q ¶ Votū. non q̄ emisisset votū sed q̄ emittere ꝓponebat. j. de reg. consulti. arg. ē. j. de regu. sup eo. non est ē ibi habitus fuit ad pfessionē b ad pbationem tm̄: uel b nullū bītū suscepit: et si iustepisset nō ob. nā bītus solus sine pfessiōe nō facit monachū. j. de regula. porrectū. ⁊. j. qui cleri. uel nouē. c. cōsuluit.

r ¶ Resignauit. sed q̄liter bona illa sibi restituta fuerunt ex quo enim semel fuerunt acquisita ecclesie non debēt ei amplius restitui. xij. q. ij. nulli. xvij. qōe. iij. qui sunt opes. i fi. iure poli non iure fori. xvij. q. iiij. quicunqz. ar. j. ō dona. inter vi. ⁊ vr. mulieres. ⁊ in auē. de mona. §. si vero. col. i. vel de facto fuit b potius q̄ de iure si transiuerūt in ꝓprietatez ecclesie vel forsan sub conditione contulerat illa bona si ibi perpetuo remanere deberet. de hac materia notatur. j. de cleri. coniuga. c. q̄ ad te.

Admonet. ¶ Primo ponit pbationē. secūdo ipsius transgressionem puniri precipit ibi: quod si quis. Jo. an.

s ¶ Intrare. xvi. q. vij. nullus oīo. j. de iurep. cura pastoral: alias nisi talia beneficia dimiserint sūt ercōicādi vsqz ad debitā satisfactionē. j. de insti. ex frequētib⁹

t ¶ Inconsulto dimittere. vt. vij. q. i. epōs de loco. j. de priuile. cū ⁊ plantare. §. in ecclesijs: idem est in clericis alioz prelatoz vt abbatū ⁊ ꝓsimiliū sine quorum cōsensu ecclesias non debent dimittere. lxiij. di. c. i. ⁊. ij. ⁊. liiij. di. c. i. quod si fecerint pūt reuocari ⁊ nisi admoniti redierint sunt excommunicandi. vij. q. i. si qs vero. ⁊. c. se. ⁊ b est canonica vltio vt dicit b in fi. ⁊ si prelatus su⁹ transitū ratum fup spirituali bñficio. s. stallo i choro ⁊ loco in capitulo questio fuisz diutius agitata: ⁊ infra. Ideoqz mandamus quatenus si prefatuz .p. inueneritis de consensu maioris partis capituli fuisse de pdicto beneficio auctō. apostō. inuestituz: eum faciatis beneficium ipsum pacifice possidere. non enim videtur nobis impedimentuz afferre iuramentum[m]: qō de eodem non petē do vlteri⁹ proponitur prestitisse: si ꝓsensus maioris[n] ⁊ sanioris partis canonicoz ecclesie intercesserit[o].

Idem episcopo verulano.

Qui renunciauit beneficio suo illud repetere non potest.

Ex transmissa relatione abbatis[p] sancti. n. ō cepano nostris est auribus intimatū: q. p. rubeus clericus dum ifirmitate laboraret apud mōasteriū sancti saluatoris sibi petijt habitum monasticuz indulgeri: qui recupata postmoduz sanitate ad monasteriuz illud gratia complendi uotuz[q] accessit: ⁊ ibidem moram aliquantulaz faciens ea que pdicte ecclesie sancti. n. contulerat sibi fecit restitui. nunc autez mutato animo laborat ut restituatur in ecclesia supradicta. Verū qm̄ iam dicta ecclesia ab eo soluta dignoscit ex quo ea que sibi contulerat ad petitionez suā resignauit[r] eidē: mandam⁹ quatenus si res ita se habet predictū abbatē ⁊ socios eius ad receptionē. p. nulla ratiōe cōpellas inuitos: nec a populo ceperano cōpelli pmittas. hortari tamen eos poteris ut illū nō tanquā vnū de ecclesia: sed quasi de nouo recipiant in socium ⁊ in fratrem.

Idem episcopo tornacē.

Beneficiatus si ne licentia prelati sui beneficio renūciare nō pōt.

Admonet: ⁊ infra. Uniuersis psonis tui episcopat⁹ sub districtione probibeas ne ecclesias tue dio. ad ordinationē tuam pertinētes absqz assensu tuo intrare[s] audeant aut detinere aut te dimittere incōsulto[t]. Quod si quis cōtra. pbitionē tuam venire presūpserit: in cū canōicā exerceas vltio

habere noluerit poterit ecclesia illa ordinari per illū ad quē spectat. ſ. e. qō in vbijs. ⁊ hoc in fi. ad religionē tñ transire pñt. xix. q. ij. due sunt. ⁊ ēt regulares penta licentia quāuis nō obtēta. j. de regu. lz. itē ar. est ex hac lra: q vnus prelat⁹ nō possit ad aliā platurā eligi in alia ecclesia vel etiā canonicus: sed tñ postulari qm̄ platus ille vel clericus nō bz facultatē recedēdi ab ecclesia sua sine licētia epi sui. vnde eius ꝓsensus illegitimus est: qō cōcedebat vin. ⁊ si eps malitiose eum non vult cō cedere: cogendus est p superiorem. ar. j. de iurepa. nullus. ⁊ sm̄ eū bz locū electio tm̄ in clericis eiusdē ecclesie. nos hoc nō dicimus imo clericus alterius ecclesie bñ pōt eligi ad aliam ecclesiā: dūmō alias sit idoneus: ⁊ in eodē epatu ⁊ in alio ⁊ tenet electio. s. de elec. cum inter canonicos. vbi de b. implorāda est tñ licentiā sui epi: ⁊ si venegaret eā cōpellere p superiorē si malicioſe b faceret per decre. nullus. j. de iurepa.

Super hoc. Cōmunis diuisio. scda ibi: sic tue. ⁊ bz varias lecturas. Jo. an.

a Sup hoc. casus quidā petebat beneficiū suū de quo fuerat canonice institutus. obijciebatur ei i modū exceptionis q̄ nō poterat repetere ipm̄ q̄uis ad ipz ptinuerit: qz dū gere possidebat illō spōte abiurauerat. replicabat actor q̄ nō spōte renunciauerat. ⁊ hoc vterqz ꝓbare volebat. ꝓmo q̄rit an exceptio spontanee abiurationis obiecta nulla cā resignationis assignata sit admittenda ⁊ dato q̄ exceptio sit admittēda q̄rit an testes actoris q̄ dicit q̄ nō spōte renūciauit ꝑ⁹ sint admittēdi an testes rei q̄ dicit q̄ spōte renūciauit. rñ. papa q̄ nō ēverisimile q̄ aliqs renūciet bñficio suo spōte multis laboribus acqsito sine magna cā. tñ testes sup spontanea renūciatione sunt recipiēdi. nec ē supuacuū si iudex ingrat cāz renunciatōis si voluerit: alʒ nō tenet. ⁊ si inuenerit illā ꝓbabilē. i. nō vi vel metu ⁊c. admittit eā ⁊ imponet silētiū actori: nisi ipe replicādo ꝓbauerit q̄ spōte nō renūciauit. i fi. rñdet q̄si tacite qōni: ⁊ qūo pōt b esse cū illa sit negatiua. ſ. q̄ spōte non renunciauit. ⁊ ipse rñdet: q̄ licet videat negatiua: tñ talis negatiua bz in se implicitā affirmatiuam. ſ. q̄ coactus renunciauit. ⁊ iō sup illa assertione implicita probatiōes actoris sunt admittende ⁊ sententia ꝓferenda ꝓ eo q̄ melius probauerit.

b Reposcentibus. i. petentibus.

c Sine cause. i. sine adiectione iuste cause renunciationis.

d Verisimile. ꝯtra istā ꝑsumptionē bene admittit probatio in ꝯrium. ut. j. dicitur in responsione. j. de presump. quia verisimile.

e Resignationis. lz non sit allegata ab ipso reo forte iō renunciauit: qz habebat plura bñficia. j. de ꝓben. c. referēte. uel qz simoniace fuerat adeptus illō. j. ō presump. non est verisimile maxie dico: qz idē eēt si nullā cām allegasset: ⁊ b non dicitur q̄ reus cām allegauit: sed iudex b quesiuit. qz sufficit allegare spōtaneaz renūciationē sine aliq̄ cā: nec tenet etiā allegare cām nec iudex tenet ingrere cām ⁊ b no. cum dicit infra ideoqz supuacuū esse ⁊c. q. d. si vult pōt inquirere alias ñ tenet. qz sufficit q̄ spōte renūciauit. j. c. pri. quidā signāt ꝯ. j. de re. spo. sollicite ibi nō recipiuntur testes illius q̄ allegabat spontaneā abiurationē ante restitutionem. ⁊ hic recipiuntur ante ⁊ post restitutionē. Ita soluebat quidā b nō allegabatur q̄ spoliat⁹ renūciauerit. si b fecisset nō admitterent ꝓbationes ꝯ eū ut ibi sed ut cessit nō spoliat⁹: lz ꝑsumat ꝓ eo q̄ inuit⁹ b fecerit auditur tñ aduersari⁹ volēs ꝓbare spontaneaz abiurationē: q̄ ꝓbata si itez actor vult replicare q̄ non sponte bene audit. Ad b ut nullus sit ꝯriuz ita dicas q̄ b ⁊ illa sollicite in diuersis casib⁹ loquunt nec se tangunt. qui. n. per metuz uel per vim renunciat bñficio ul iuri suo tz gdē renūciatō qz b voluit: lz coact⁹ ⁊ sic pdit dñiū ex toto qz coacta volūtas voluntas ē. xv. q. i. merito. ⁊. ff. qō me. cā. si mulr. §. si metū. ⁊. l. metū autem. §. lz q̄ ptor: ⁊ sic bz locū in hoc casu actio qō me. cā. q̄ appellat actio pretoria. ff. e. ti. ⁊ si mulier. §. lz metu. ⁊ in hoc casu loquit b decre. nec talis ꝓpe dr spoliat⁹. vnde nō pōt petere restōnez cuz nō fuerit spoliatus: imo tradidit dñiuz licet per metum vt dcm̄ est: sed datur illi actio pretoria qō metus causa: ⁊ b agebat actione in rem simpliciter petēdo ecclesiam suā: lz opponebat sibi spontanea abiuratio quādo res petita tradita est per metum: agitur actione in rē ⁊ in personam: ⁊ si promissio tantum p metuz facta ē: ⁊ agitur ut res tradatur: bz exceptionē quod metus cā. ff. quod me. cā. metuz. §. lz quod pretor. lz spoliatus remanet dñs vel quasi ⁊ pdit solam possessionē: ⁊ in hoc casu bz locum actio vnde vi sue interdictum possessorium ⁊ in hoc casu loquitur illa decre. sollicite. ⁊ ibi renunciauit spoliat⁹ ⁊ sm̄ b nulla exceptio potest opponi: que tangat dominium eius qui petit restitui: qz questio spoliationis priuilegiata est. j. de or. cog. super spoliatione. nec potest referri spoliato questio proprietatis q̄ non habeat ius vel qō non sit canonice institutus. j. de resti. spo. item cum quis. ⁊. c. in lris. ⁊. c. ex conquestione. ⁊ ideo in casu. c. sollicite non audit qui ei refert qōnem q̄ sponte renunciauit siue abiurauit: qz illa duo simul stare non possunt: q̄ vnus petat restitui ⁊ aduersarius agat de ꝓprietate. hoc esset ꝯ ordinē iuris. C. de rei vin. ordinarij. sed b petebat ecclesiā agēdo reali actione simpliciter vnde aduersarius potest obijcere exceptionē peremptoriam ⁊ docere de iure suo. ⁊ actor pōt replicare: ⁊ sic vterqz dz docere de sua intentione sm̄ q̄ b fit: ut dicit i fi. ⁊ in fi. apparebit quis melius ꝓbauerit: ⁊ ita plana est. que consueuit difficilis reputari.

f Non vi. sed sponte.

g Metu. ⁊ tamen metus ꝓtinet in se vim: ⁊ iō superflue q̄ dr non vi. ff. quod me. cā. l. ij.

b Oppssione. C. quod me. cā per impressionez.

i Pecunie. que pro expensis etiā in talibus non dz dari. j. de pac. cū pridem. ⁊. j. de re. pmu. ad qōnes ex eo q̄ dicē nō iter uentu pecunie videtur a ꝯrio sensu: qz si interuentu pecunie renunciassz: q̄ talis renuntiatio nō tenuisset ⁊ sic restituetur ei ecclesia: sed hoc falsum est: qz lz renunciatio non teneat tamē ptiuari dz iste quia simoniā ꝓmisit pecuniaz recipiēdo ꝓ re spirituali: ⁊ ideo pōt suppleri maxime si restitueretur in casu isto de gsa sola hoc fieret.

k Promissione. in casu isto bene restitueretur ꝓpter dolum aduersarij si. j. e. sane.

Iudex sponte renūciauit electioni de se facte super ipsa vlterius audiri non debet.

In pñtia nostra: ⁊ infra. Lz tionis c diligēter inquiri. quā si forte ꝓbabilē. i. non vi f nec metu g nec oppressione h nec iteruētu pecunie i nec ꝓmissiōe k extortā iudex iuenerit: maxime si non interuenerit iuramētū qō vir fieri de volūtate ꝓpa credit: qō fere semp a malo l ē: nisi replicatio canonica m fuerit opposita n admittere o nō postponas.

Porro licet negātis p factū p rez naturaz nulla sit ꝓbatio: eius tñ q̄ spōtaneā renūciationē negat q: cū implicite ⁊ quodāmodo replicando inficiet r: sup assertiōe sua habito ad dignitatē r ⁊ opinionē respectu ꝓbationes credimus admittendas. I dem.

Qui sponte renūciauit electioni de se facte super ipsa vlterius audiri non debet.

In pñtia nostra: ⁊ infra. Lz

c Cognitionis. diligēter inquiri. quā si forte ꝓbabilē. i. non vi. nec metu. nec oppressione. nec iteruētu pecunie. nec ꝓmissiōe. extortā iudex iuenerit: maxime si non interuenerit iuramētū qō vir fieri de volūtate. p ꝑa credit: qō fere semp a malo. ē: nisi replicatio canonica. fuerit opposita. admittere. nō postponas.

Porro licet negātis. factū p rez naturaz nulla sit ꝓbatio: eius tñ q̄ spōtaneā renūciationē negat. cū implicite ⁊ quodāmodo replicando inficiet. sup assertiōe sua habito ad dignitatē. ⁊ opinionē respectu ꝓbationes credimus admittendas. I dem.

Qui sponte renūciauit electioni de se facte super ipsa vlterius audiri non debet.

In pñtia. Primo ponit generalem cām ꝯfirmationis sententie. scdo spālem ibi: qz tamen. Jo. an.

t In pñtia. casus. duo electi fuerūt ad quādaz abbatiā. r. et quidam alⁱ causa ꝓmissa fuit iudicibus uel per ordinarium tractabat cā fuit lata snīa ꝯtra ipsum. r. et alteri fuit adiudicata abbatia. ⁊ ipse. r. appellauit. cā appellationis ꝓmissa fuit epō vulmēsi ⁊ eius ꝓiudici coram qbus vicebat. r. snīam nō valere qz in snīa nō exprimebat q̄re ꝯ ipsum lata fuisset et propterea ps aduersa ꝓbare debebat snīam iustā fuisse. In ꝯrium rñdebatur q̄ ista non sunt necessaria: presumendū erat ꝓ snīa iudicis. demum cā ista delata est ad dominum papaz. papa vo auditis hincinde propositis dicit q̄ iudex nō semper debet aīum suū applicare ad vnā spēm probationis sz ola debet considerare que fiunt in eius presentia et ex his informare debet motū animi sui et formare snīam et ꝓ snīa semp presumitur donec in contrarium aliquid ostendatur ꝓpter iudicis auctoritatē: sed si nihil ꝓbatum

fuisset corã epo vulmensi ⁊ suo cõiudice standũ est sñie nisi iste.r.eas ostenderet irritãdã.tamẽ qr cõstitit domino pape per lras quorũdã epoꝝ per cõfessiõem ipsius.r.de ipius renũciatione spõtanea iponit ei silẽtiũ sup dicta abbatia.⁊ intellige qꝺ renunciatio facta fuit ante electionez aduersarij ipius.r.ad hoc vt renũciatio aliquid opetur si.s.de elec.cum inter.r.j.ō bis que fi.a ma.par.ca. ex ore.ar.j.de arbi.ex pte.⁊ hoc fm vnum casuꝫ sccus fm aliuꝫ puta ipse se opposuit nulla alia electione facta.

a ¶ Adhynã spẽm.sic.ff. ō testa.l.ob carmẽ.§.ul. ⁊.iiij.q.iij.si testes.§.in criminali.⁊.j.de re iud. causam.

b ¶ Presumi.sic.j.de re iudi.sicut.⁊.c.cum inter vos.⁊.ff.de reg.iur. res iudicata.

c ¶ Stãdum.hic est ar. cõtra Jo.qui dicebat qꝺ i causa appellatiõis victor necesse habeat ꝓbare sententiã recte latam fuisse. ⁊ hoc per autẽ.C.ō his q ingrediuntur ad appellandum.§.illud.vbi dꝫ qꝺ victores non aliter potientur sñijs:qꝫ si eas recte latas mõstrauerint,ſz dicẽdum est qꝺ semp stat̃ sñie nisi ꝓbetur qꝺ iniusta sit.C.de ap.q ad ciuilia.⁊.C.vt cã puberta tis adsit tutor.l.vna.argu. detegere enim dz inigratem sñie.ff.si pẽdente ap.l.i.§.j.⁊ docere dz se iuste appellasse.j.de ap. cum in ecclesia.Quid ergo respondebis autẽ.dicas qꝺ hoc ipo qꝺ non reprobatur,ꝓbat cã iustam .C.q mili.nõ pos.super seruis.li.rj.Si vero qs diceret sententiam iniustaz rõne,pcessus:qa diceret litem nõ fuisse cõtestatã vel ordo iudiciarꝰ nõ fuit seruatus in alijs tũc necesse bz docere sententiam iustã per ipm pcessuꝫ.j.de proba.qñ.j vic vt ibi no.ī fi.vlti.no.

d ¶ Lras.qbus standũ est quãdoqz.j.ō ꝓbatio.post cessionẽ.⁊.rij.q.iij. cure.

e ¶ Confessionẽ.⁊ hoc solũ sufficit qr confessos in iure ꝓ cõuictis haberi placet.C.ō cõfess.l.j.⁊.j.ō cõfes.cum sup.⁊.c.vlt.

Hanc dilecto. In prima ponit subdiaconi querela.in secũda,puisio ibi:qr vero.Jo.an.

f ¶ Instituti.⁊ canonicos suspẽdit:vt ꝓz ī integra.

g ¶ Ductus cõsilio.dato sorte in fraudem ⁊ suũ lucri cã.vñ erant in dolo .ff.ō dolo si cum scires.⁊ ex consilio fraudulento obligabantur.ff.ō reg. iur.consilij non fraudulenti.vnde habuit contra illos actionem ō dolo tamen apud se debuit explorare:an ei expediret tale cõsiliuꝫ.ff.man.l.ij. in fi.quia non tenebatur sequi tale cõsiliũ.xiiij.q.j.qō ꝓcipit.vñ vr qꝺ ñ teneantur sed tenentur si hoc cõstaret.⁊ si vellet allegare hoc illō deberet ꝓbar.ff.ō proba.quotiẽs.§.qui dolo.sed hic presumit dolus.vñ ipsuꝫ recipere compelluntur.

b ¶ Reddens.⁊ sic tradẽdo lras renunciauit iuri suo.sic.j.de pac.cũ prudẽ:⁊ donatis ⁊ traditis instris mãcipiorũ mãcipia ipa donata intelligũtur.C.de dona.l.i.⁊ qui cyrographũ legauit.⁊ actiones que continentur ibi legauit.ff.de le.iij.qui cyrographũ:⁊ q obligauit instra agrorũ suoruꝫ ō agris ipis cogitasse intelligit.C.que res pig.obli.pos.l.ij.⁊ si restitui tibi cautiõez pignoris:ius pignoris remisisse videor.C.ō remis.pig. creditricẽ:⁊.ff.de pac.l.ij.secus ẽ si restituo tibi pignꝰ:qr nihilominꝰ posſuꝫ petere dubiũ.ff.de pac.l.iij.rō diuersitatis est:qr ī altero vtilitas ī altero nõ.ar.j.j.e.veniẽs.so.ibi.

i ¶ Sustinere.j.de fideiuss.peruenit.⁊ sic reddebãt mala ꝓ nobis:⁊ b quidẽ malorũ sunt:vnde ō eis no.⁊.xxiij.q.iij.ser sũt dñe.⁊ exhibitio sue reuerentie siue honor impensus non debet ei esse damnosus.ff.de fur.seruus cõis.§.qꝺ non.⁊.ff.quẽadmo.testa.ape.sed si quis.⁊ ideo quia fuit deceptus promissionibus ei subuenit.s.e.sup b.nam deceptis ⁊ nõ decipientibus iura subueniũt.ff.ad velle.l.ij.§.i.⁊.j.ō re.permu.cum vniuersorũ.⁊.j.de dona.inter dilectos.⁊.C.si mi.se.maio,dixe.l.ij.sed qualiter iste audiꝫ cuꝫ nullum ius habeat:⁊ nemo sine actione reperit.ff.de nego.ge.si pupilli.§.vlti.verum est qꝺ nullum ius habet sed qr iste implorauit officium iudicis admittit ꝺ eos qui eũ taliter deceperunt: quia cum deficit actio officiũ iudicis est implorandũ.j.de offi.iud. .c.iudicis officium.⁊.ff.de mino.in causse si.bẽs.j.de pac. eũ pridem.⁊ ibi officium iudicis ī plorauit alꝰ nõ audiret.argu. .s.de elec.cũ inter.r.sentiorez. Sed põt dici qꝺ per restitutionem huiusmodi lrarũ nõ renũciauit institutioni quã habuit a legato auctoritate se.apost.qa non renunciauit facto legati p talem restitutionem subijciẽdo se eorum misericordie:ita de iure fuit auditus.Ber.

k ¶ Admittatis.datis executoribꝰ sup hoc vt ꝓz in integra.

l ¶ Quod in dubijs laicã:non videt qꝺ talis renũciatio teneat nisi fiat in manus eius a quo bñficiũ recepit.vij.q.iij.ō niqz.xviij.q.j.abbas.⁊ in autẽ.de defen.ciui.§.qꝺ interim. col.iij.⁊.ff.de orig.iu.l.ij.§.⁊ cũ placuisset.⁊ ar.xvij.q.ij.gō saldus ⁊ op.ar.C.de defen.ciui.l.vl.⁊.s.e.admonet.⁊ b in fi.solu.verũ est qꝺ q̃tũ ad ecclesias vel q̃tum ad superiorẽ talis renũciatio nõ tenet qñ ecclesia vel superior põt illuꝫ repetere si vult.vij.q.j.non oportet: ⁊ etiã superior.xxiij.q.v.mulier.Sed ipe nõ põt eam repetere:⁊ ita quo ad se tenet pactuꝫ quia ⁊ si inutilis sit talis renunciatio tñ habet in se tacitum pactum ne repetat sicut acceptilatio inutilis.ff.de pac.si vnꝰ.§. pe.⁊.ff.de acceptil. si acceptilatum.⁊.xvij.q.i.eos ar.j.ff.ō accep.an inutilis.in pn.⁊ quia postea recipit de manu laici suspẽsus est.xv.q.vl.si quis deiceps.⁊.c.seq.immo plus dicit ꝯcilũ generale qui cõsentit electioni de se facte per seculares potestatis abusum.inelig'bilis efficit.s.de elec.quisquis.ar.contra de iurepa. preterea sed expone verbum illud cõione p̃uetur.s.fidelium cum iam sit p̃uatus cõione sacramentoruꝫ recipiendo ecclesiam de manu laici.Jo.b dicebat: qꝺ clericus qui sic recipit beneficium de manu laici:suspẽsus erat ipso iurꝰ per.c.si qꝫ deinceps quod satis posset dici.sed dcere.predicta preterea ꝺicit vt dictum est.⁊ .c.quisquis.cõcilium generale aliã penã iponit:qr efficitur ineligibilis.⁊ iõ melius videtur dicendum qꝺ illa iura.xvj'.q.vij.si quis deinceps.⁊.c.se.que dicunt qꝺ clerici qui faciunt hoc sunt suspensi ⁊ laici sunt ercõicati qui clericos instituunt non tenẽt in hoc vt ipso iure penã iponat:ſz hodie laici sunt ercõicãdi ⁊ clerici quirecipiunt beneficia suspendẽdi ⁊ ineligibiles fiunt per iura.j.de iurepa.ꝑterea.⁊.s.de elec.quisquis.

Ad supplicationem. Primo recitat admissionem renunciationis.⁊ eiꝰ cãm.scõa ibi.ne vero:cãm mãdati ⁊ ipm mãdatũ tertia ibi.cui: concessionem illi factam ⁊ ipius moderationem.Jo.an.

m ¶ Maiori forsitan peopter intemperiem aeris.lxxiij.di.quorũdã:vl qr habebat capitales inimicos.s.de elec.bone.

n ¶ Defectu.simile.xciij.di.diaconi.uer.mẽdicat infelix.⁊c.

o ¶ Ad sustẽtationẽ.huic prouidẽdum est in beneficio quem non crimen ſz causa necessitatis abduxit.vii.q.i.quãuis triste.sed male meritus publica egestate laborare debet.ff.ō posi.bonafides.⁊ merito huic prouidẽdum est: quia depositosubuenitur in necessarijs.l.dist.studeat.erit autem iste tanquam plebanus ecclesie huiusmodi.

p ¶ Usu pallij.ar.cõtra.C.quẽadmo.ciuilia mune.indu.l.iij.li.r.qñ maioribꝰ bonoribꝰ functos nõ licet ō scẽdere ad minores:vt dicit lex predicta.⁊ ad idẽ.xiij. dist.legimus in fi.⁊.s.de transla.licet.

Nisi cum pridem. Sunt quattuor principales partes.prima reprobat has duas causas cedendi zelum melioris vite ⁊ humilitatẽ.scõa ibi:intueri:facit quod in summario dixit tertia ibi:verum:reprobat alias causas cedẽdi:vt ocium laborem inspirationem ⁊ bis similes:ꝓbans id auctoritatibus ⁊ re-

Breue est.

Quod ī dubijs:⁊ infra. Ideo ꝓterea q beneficium ecclesiasticũ sibi collatũ sponte in manum laicã resignãtes illud denuo a laico susceperũt:eodez sunt bñficio spolianti:lz resignatio taliuꝫ facta laico nullam obtineat firmitatem.

Dẽ epore.archiepiscopo.

Papa cõcedit licentiã cedendi epo q sine mortis periculo in ecclesia sua morari nõ potest.

Ad supplicationem archiepiscopi euz a cura qua tenebaꝫ:ecclesie ragusieñ.duximus absoluẽdũ:eo qꝺ ibi non poterat sine cure morari:⁊ si accessuꝫ haberet ad illã:mortis sibi periculũ imminebat:⁊ infra. Ne vero idem in vituperiũ ministerij nostri ōfectũ in rebus temporalibꝰ patiatur:mãdamus:quatenꝰ bñficium qō de liberalitate ꝺ̃gia ac ꝯcessiõe tua:qō ī episcopatu careoli ⁊ ecclesia de malebron est illi collatũ: ad sustẽtationẽ conserues ipsius. Cui cõcessimus:vt in ipso episcopatu absqꝫ vsu palij officium episcopale valeat exercẽ:tibi tanquam metropolitano ſuerẽtiam ⁊ obediẽtiaz impẽsurus.

Dẽ episcopo arelate.

Ponit sex cãs er quibꝰ epi possunt petẽ ⁊ papa cõsuevit concedẽ cedẽdi licẽtiam.

Nisi cum pdẽ:⁊ infra. Si ī huiusmõi cessione frugem

ſpondens ad id quod apponi poſſet. ꝙrta ꝛcludit ibi: monem⁹. Jo. an.

a ¶Promittis quaſi credēs ꝙ cedendo placeas deo.

b Sanctificato .ſ. hieremia.

c ¶Miniſteriū. qđ priuilegiatū eſt .j. de ſta. mona. ꝙ dei timorem.

d Cum ille. ſ. hieremias qui p̄dicatiōis recuſabat officium: ⁊ tñ poſtea recepit. viij. q. i. in ſcripturis.

e Cuius. ſ. verbi dei.

f Forſitan. iſtud forſitan non videt poni dubitatiue: ſz affirmatiue. ſi. xxxiij. q. ij. admonere. ⁊. j. de pcu. tue. ⁊ de pe. di. i. quāobrem. ⁊. ff. de rei vendīcē ſi. §. i. ⁊ v̄ba ſequentia ꝺ in nuūt. s̄. de reſcrip. ſuper lris. v̄. niſi forſitan.

g Sz dūtaxat. er iſto loco colligīt ꝙ p nullo crimine poteſt eps renūciare ſine licētia pape ꝑtūcunqz graui: ſup hoc dicūt qdam ꝙ nullus criōſus null⁹ irregularis p̄ot renūciare ſine licētia pape. ar. j. c. pri. v. vñ qdam. ⁊. vi. q. iij. deniqz. ⁊. ff. de admi. tu. l. tutores. §. qui ſe. ēt ſi talis ſit qui titulū nō habeat vt ſimoniacus ⁊ intruſus i morte tñ ꝓpter neceſſitatē poſſent renūciare. ar. illi⁹. c. xvij. q. iiij. ſi quis ſuadente. tā. ⁊ ꝺ dicūt ꝙ ſimoniac⁹ ⁊ intruſus nō habēt titulū: ſed fures ⁊ luſores ſūt. i. q. i. ordinatōes: ⁊. ix. q. i. ordiatōes ꝺ ꝗto plus reꝛ tenēt tāto plus peccāt: ⁊ fur ſp eſt i mora. ff. de condi. fur. ſi ꝙ fure. §. pen. ar. quia nō remittitur peccatum. xē. xiiij. q. vi. ſi res aliena. vñ dicunt ꝙ renunciare p̄ſit ſine licētia pape: qr ipſi ad ꝺ tenent cāonis auctorita te. i. q. i. ſi qs neqz. ¶In alijs q titulum bñt ſec⁹ eſt ibi neceſſaria eſt licentia pape: vt ꝺ dicit. ar. j. c. pri. §. rurſus. ⁊ ſe. Sed lſa iſta ꝛdicit. ſ. nō cuiuslibet: ſed illius dūtaxat: cuius executio poſt pactā penitētiā impedi tur: ſed ꝺ duo crimia talia ſunt ⁊ ſic vī ꝙ ꝺ ſit petēda licētia qr ꝛz titulū non hēant ſimoniacus tamen vī habere titulū cum p electionem habuerit eccleſiam quo ad cōem opinionē ꝺz titulū cū occulta fuerit ſimōia. vñ ſaltem ꝓpter ꝺ tenetur licētiaz petere. ⁊ cā p̄ot ſubeſſe: qr ſi bene adminiſtrauerit papa de facili diſpenſabit cū eo. ar. j. e. c. §. pſone vero. Satis poſſet ꝺ dici ꝙ itruſus oīno debet cedere: qr nec ꝙtū ad opinionem nec ꝙtum ad veritatem titulū ꝺz. Que ergo ſūt crimina q̄ p⁹ pactam pniam impediunt executionē ordis. dic. ꝙ ſimonia ē vnum de illis: vt. i. q. i. ergo ſimoniacos. j. de ſimo. tāta. itez homicidiū. j. de tēp. or. c. vl. ⁊ l. diſ. miror. ⁊ de bis duobus crīb⁹ bēmus erp̄ſſe. j. de accu. inquiſitionis in p̄n. idē ꝺm Jo. oē peccatū qđ ipſo iure irrogat infamiam. iij. q. vij. infames. §. porro. qr ꝛz culpa p pniaz tollat ifamia tñ nō abolet. ij. q. iij. §. hīc colligitur. ꝺ ꝺ notat. j. de tēp. or. ⁊ q̄. or. ex tenore. i iſtis. n. criminibus que poſt pniaz ipediūt executōez ordinis aut bñficij retentionē ꝺz eps petere lniam cedēdi qr penitere nō p̄ot niſi renūciet. ¶In alijs vero crīb⁹ ꝺ q̄bus p̄ot penitere remanēdo i officio ſuo. nō tenetur petere ceſſionē. ar. illi⁹ ōcre. j. de tēp. or. c. vlt.

b Culpe. ꝺ ē ꝛ illos q dicūt oē crimē ꝺducere irregularitatē.

i ¶Dauid. qr res pene ꝛ naturā ē ꝙ qs ſit ſine peccato. xxv. vi. §. nūc āt. ⁊. lxxxi. di. apoſtolus in fi. ſi. j. de preben. c. pe.

k Jmpotēs talis enim morb⁹ dicit ſontic⁹: qr cuiuſqz rei agende ipedimēto eſt tibi melioris vite ꝓmittis[a]: ſcire te debes non eſſe ſanctificato[b] in vtero ſanctionē: ⁊ ideo non oportet te p̄dicationis iam ſuſcepte deſerere miniſterium[c]: cum[d] ille cui[e] fieri baiulus recuſabat: tandē p̄dicandum recepit verbum dei. Quod ſi forſan būilitatis cā de culmine ārīs pōtificalis deſcēdere: eo ipo humilitatis videris erigere male verticē: q⁹ te nimis in reſignādi ꝓpoſito exhibes p̄tinacez: qr tūc i te verā humilitatem cuſtodies quūz ⁊ per eam locum ſublimen fugies: ⁊ per obedientiā non dimittes. ¶Intueri te itaqz volumus ꝙ hec ſunt illa per que cedendi eps licentiā p̄t poſtulare: ¶ſciētiā crīs: debilitas corporis: defectus ſcientie: malitia plebis: graue ſcandalum: irregularitaſqz perſone. Sed in his omnib⁹ eſt obſeruanda cautela. propter cō ſcientiam enim criminis cedēdi poteſt licentia poſtulari: ⁊ forſitan[f] nō cuiuslibet: ſed dumtaxat[g] illius p⁹ pter quod ipſius officij executio p⁹ peractam penitentiam impeditur cum ſi omnes quos arguit conſcientia cuiuslibet culpe[h] cederēt: pauci[i] vel nulli in nullo miniſterio remanerent: ⁊ infra. Alia vero cauſa eſt debilitas corporis: q̄ vel ex infirmitate vel ex ſenectute p⁹cedit nec tamen omnis ſz illa ſolūmodo per quaz impotēs[k] redditur ad exequendum offm̄ paſtorale. nam ſi ꝓ qualibet corpali debilitate ſuſcepte ſeruitutis officiuz poſſet deſeri: fruſtra fateretur ſe apoſtol⁹m ſuis infirmitatibus gloriari: cū interdum nō plus hortetur ſenilis debilitas aliquē cedeī ꝙtū moralis maturitas que in ſenib⁹ cē ſolet ipm̄ i ſuo ſuadet officio p̄manere: ꝓ talib⁹. n. dicit apoſtolus: quū infirmor: tūc fortior: ſum: qr nōnūquā corporis i firmitas[l] fortitudinem cordis augmentat. ¶Dro defectu quoqz ſcientie plerūqz[m] poteſt quis petere ceſſionem: quia cuz ipſa circa ſpiritualium[n] adminiſtrationez ſit potiſſimum neceſſaria: ⁊ circa curaz temporalium[o] oportūa: preſul qui cōmiſſam ſibi debet eccleſiaz regere: in vtriſqz ſalubriter ei renunciat ſi ſcientiam[p] in q̄ ipſa regat ignorat. Tu. n. ingt dñs: ſciam repuliſti: ⁊ ego te repellam ne ſacerdotio fungaris mihi: ꝙtū ꝙtū ⁊ ſi deſideranda ſit eminens ſcia in paſtore: in eo tamen ſit competens tolleranda[q]: qr ſm apoſtolū ſcia inflat: charitas aūt edificat: ⁊ ideo ip̄fectuz ſcie pōt ſupplere pfectio charitatis. ¶Propter aūt malitiam plebis[r] cogitur interduz prelatus ab ipſius regimie declinare: quādo plebs adeo dure cerucis exiſtit vt proficere nequeat apud ipſum: ſed propter eius duriciam quo[s] magis ſatagit eo[t] magis iuſto iudicio deficere p̄mittatur: dicente domino per prophetam: linguaz tuam adherere faciaz[v] palato tuo: quia domus exaſperans[x] eſt: ⁊ apoſtoli legūtur diriſſe iudeis. Ecce conuertimur ad gentes: quia v̄bi dei vos indignos feciſtis. non tñ pro qualibet culpa[y] paſtor ꝺz gregem deſererene mercenario ꝓpatur: qui videt lupum venientem ⁊ dimittit oues ⁊ fugit[z]. ſed de ſuperioris licentia tunc demum poteſt non tam timide fugere ꝙtū prouide declinare quum oues conuertūtur in lupos ⁊ qui debuerant būiliter obedire iam irreuocabiliter ꝓtradi cunt: cū ⁊ ſi tales ſint grauiter pro crimine puniendi: ſunt tñ ꝓ tpe vtiliter[x] tollerādi: qa ſanguinē elicit? qui nimis emūgit. ¶Dro graui quoqz ſcandalo euitādo cum aliter ſedari non pōt licz epiſcopo petere ceſſionem: ne plus tpalē honorem ꝙtū eternam videatur affectare ſalutem: memor illius qđ dicit ap̄lus ſi eſca[a] ſcandalizauerit fratrez meum nō manducabo carnem in eternū. Sed inter ſcandaluz ⁊ ſcandalum eſt ſubtiliter diſtīguēdū[a]: ſicut dominus ipſe diſtinxit: cui cum diriſſent apoſtoli: ſcis quia phariſei audito hoc[b] verbo ſcandalizant: rīdit: ſinite[c] illos: ceci ſunt ⁊ duces cecorū. Alibi vero dixit: qui ſcandalizauerit vnum de puſillis iſtis qui in me credunt expedit ei vt ſuſpendatur mola aſinaria in colo eius et demergatur in profunduz maris.

.ff. de re iudi. queſitū. ⁊. ff. ꝺ v̄b. ſig. l. morbus.

l Jnfirmitas. qr ſeruoꝝ ſpūs ad ſublimioꝛa cōſcendit. ſ. e. lkas.

m ¶Plerūqz. niſi eēt talis ſcia: quā cito addiſcere p̄ot ad qđ ſemp tenet eps. xxxviij. di. c. vlt. vnde dicit iuriſcōſultus. Si vnū pedē tenerem in ſepulchro adhuc addiſcere vellē. ff. de fideicō. liber. apud iulianum. xxiij. q. iij. ſi hēs. nā ab anniculo puero dicit ſe velle addiſcere: vt eo. c. habetur.

n Spūalium. xxxviij. di. per totum.

o Tpaliū. lxxxvj. diſt. ffem nſm. ⁊. xxxix. di. petrus. ⁊. xxxvj. diſt. §. i. et merito neceſſaria eſt ſciētia ſpūaliū ⁊ tpaliū: qr in bis alios docere ꝺz eps ⁊ ꝺ alioꝝ doctrina non indigere. i. q. vij. ꝙnientibus. ⁊ i auc. ꝺ ſan. epi. §. damus. col. ix.

p Sciam. repuliſti. xxxviij. di. oēs pſallētes i fi.

q Tollerāda. s̄. ꝺ eccū nobis olim. ⁊. j. de p̄ben. venerabilis.

r ¶Plebis. ſi. vij. q. ſ. §. hoc tunc ſeruanduz. et .c. vlt.

s Quo. i. ꝙtum.

t Eo. i. in tantum.

v Faciam. i. facere.

x Exaſperans. populꝰ iſraeliticus.

y Culpa ſubditoꝝ. ſ.

z Fugit. xxiij. q. iiij. tres pſonas.

a Utiliter. qſiqz enim dormīre ꝺz ſeueritas diſcipline. xxiij. q. iij. ne admiſſio. ⁊. c. non poteſt. ⁊ ri. q. iij. quādoqz.

ꝛ Elicit. vt. iij. diſ. de niqz. ⁊ alibi noli eſſe nimis iuſtus: qr iuſt⁹ qſiqz in iuſticia ſua perit. ij. q. vij. de his. ⁊ de pe. di. j. ſerpens.

x Eſca. j. de no. opē. nūci. cū ex iniuncto

a Diſtinguenduz. put greg. diſtinguit. ſup ezechielē. omel. vij. utrū ſcā dalū ſine peccato vitare poſſum⁹ an non. nam in quātum poſſumus ſine peccato ſcandala vitare debemus alioquin. vtilius ſcandaluz naſci p̄mittit: ꝙtū veritas relinquatur. j. de re iudi. qui ſcādalizauerit. veritas enim bone vite vel iuſticie nunquā deſerenda eſt: vītas diſcipline qñqz: tunc autem debet deſeri veritas diſcipline quādo multitudo peccantium eſt i cā non tamen volunt defendere malum quod faciunt. arg. lxiij. di. cōmeſſationes. vbi de hoc. ⁊. l. diſt. vt conſtitueret. ⁊. j. de de. ercō. mi. latores. Si vero defendere volunt malum quod faciunt ⁊ excuſare illud quaſi ex auctorītate tunc multitudini parcendū non eſt ꝓpter ſcandalum. de pe. di. vi. c. i. in fi. ar. lxxxij. di. plurimos. ⁊ vi. q. i. §. cum autem. ver. ferrum quippe de hoc dicitur. j. ꝺ tempo. or. c. ſane i tertia notula.

b ¶Hoc verbo. ſcilicz non omne quod in os ītrat ſz quod ex ore ꝓcedit coinquinat hominem: tunc dixerunt apoſtoli. ſcis: quia phariſei quorū religio eſt in cibis diſcernendis: audito hoc verbo ⁊ē. vſqz ibi. vt. xi. q. iij. inter verba.

c Sinite. quaſi eſt curandum de ſcandalo eorum.

b Regulariter. alias cum irregularis sit regulariter ministrare non pt. Et his enim q̄ iordinate sunt acta nō pōt aliqd ordinabiliter fieri. j. ō ac cu. q̄liter ꝛ qñ. sed dic regulariter. i. laudabiliter ꝛ vtiliter.

c Nō potuit. i. nō debuerit de iure tpe sue examinatōis: ꝛ sic ē ar. q̄ illō dicūtur posse qō ō iure possūt⁹. xxij. q. ij. faciat. ar. s. ō rescrip. sciscitat? sed debuit cōfiteri saltem in secreto. de elec. c. inno tuit.

d Culpa. in culpa fuit qz non manifestauit impedimēta tpe sue pmotionis. vnde imponi dz sibi pnīa cū dispēsat cum eo: vt sequēs littera dicit tamen si culpa talis ꝛ cā. s. irregularitas dispensatur cuz ipso propter vtilitatē ipsius ecclesie.

e Latet. ar. p opi. illorum q dicunt q̄ peccata latentia faciūt hoies irregulares. l. dis. sacerdos ꝛ. c. sacerdotes a ꝑrio sensu. ꝛ. c. his vero. argu. xxxiij. dis. habuisse. ꝛ argu. s. xxij. q. v. tpiana. so. in foro seculari nō habent vindictā sed in foro anime sic.

f Et cā. si ipsa irregularitas occulta est dispensatur cū ipso ppter vtilitatē ipsius ecclesie. ber.

g Zelotes. i. zelans ꝛ vlciscens peccata vel exactor castitatis. i. q. iij. salvator. ℌ. econtra. ꝛ. xxiij. q. ij. ℌ. j.

h Datet. a contrario sensu.

i Mazeres. sicut legit in historia ꝛ in ru. quibus nō ē fas ecclesiaz dei introire Manzer pprie dr de scorto natus. spurius de cōcubina. noth⁹ ō adulterio natus. sic dr no. febris q̄ affligit sicut q̄rtana. ꝛ cū nō est ꝥa q̄rtana: sic nothus quia vr verus filius sed non est: ꝛ oēs tales illegitī ab honorib⁹ repelluntur. s. de ele. cū in cunctis. ꝛ. s. de ele. inotuit. ꝛ. j. de fi. p. sby. c. i. ꝛ vlt. natural' dr natus ō concubina q̄ tenetur ī domo: quasi loco vxoris vnica ꝛ talis ī bonis patris ab itestato succedit in duas vncias pr̄ne substātie: si alij filij nō extēt: nec ꝓiunx legitima. C. de natu. li. auc. licet pr̄i. ꝛ in bonis mr̄nis succedunt cū legitimis filijs. C. de sena. cōsul. orfi. si qua. ℌ. vlti.

k Omittamus. ꝛ tamē statim subiungit de illo tē. ꝛ est color rethoricus qui dicit preoccupatio. si viij. q. j. moyses. ī fi.

l Occiositas. iuxta illō ocia si tollas piere cupidinis arcus. ꝛ alibi: querit egist⁹ q̄re sit fact⁹ adulter. in pmptu cā est: desidiosus erat. ꝛ dicit hiero. ad mōachū: semp facito aliqd bōi opis vt te diabolus inueniat occupatū. de ꝓse. di. v. nūquā.

m Sponsam. s. de transla. inter corporalia. ꝛ. ff. so. ma. si cū dotē. ℌ. si maritus ꝛ expone sponsam. i. ecclesiam militantem.

Persone vero irregularitas vt si forte sit bigamus vel vidue marit⁹ est cā. ppter quā petere pōt licentiā aliqs resignādi attestāte ap'lo q dicit: oportet ep'm esse vnius vxoris virum. Nō tñ. ppter quālibet irregularitatem psone debet ei q regulariter[b] ministrauit cedendi licētia idulgeri: utpote si de legitimo mrimonio nō sit nat⁹: qz hz irregularitatē huiusmodi non potuit[c] subtice re: si tñ ꝛ culpa[d] latet[e]: ꝛ cā[f]: cū eo q laudabiliter suū impleuit officium iniūcta sibi pnīa ꝓpetēti poterit nō min⁹ vtiliter q̄z misericorditer dispēsari. Ego sum inquit deus zelotes[g] vindicās peccata patrū in filios ꝛ vsqz in tertiā ꝛ quartam generationē in his qui oderunt me. i. ī illis q cōtra me paternū odiū imitātur vñ patet[h] q̄ illis qui pr̄na vitia nō sequūtur: proprie pñt in talib⁹ suffragari virtutes: illo discretōis adhibito moderamine vt iter notos ꝛ manzeres[i] naturales ꝛ spurios distinguatur: ꝛ infra. Verum si propter alias cās cessionez affectes nō est in hoc tibi postulāti fauendū cū huiusmodi postulatio videatur non esse discreta: qñ vt id tāquam notissimum omittamus[k] q̄ ociositas[l] ꝛ voluptas arma sūt hostis antiqui ad miseras gias captiuādas: ppter laboris angustias aut persecutōis incursus non debes desere re sponsam[m] tuam cui defigendo[n] manum apud extraneū te fide media copulasti: sciens q̄ beati sūt isti qui pr̄secutionez patiuntur propter iusticiaz: qñ cū probati fuerit accipiēt coronā vite quā repromisit deus diligentibus se. Sed dices spūs vbi vult spirat ꝛ nescis vnde veniat aut quo vadat: ꝛ ideo nō est qui possit vias[o] illius spūs perscrutari qui vero spiritu dei agūtur nō sunt sub lege[p]: qñ vbi spūs dei ibi libertas: quare si cedēdi tibi licentia data ab homine non fuerit nihilominus tamen cedes quia data est tibi libertas cedendi a deo. Certe de sipis si sic sapis. naz qūo spiritu dei agitur qui cōtra spūz dei agit. ſi. n. vera sunt q̄ p̄misimus imo q: idubitanter[q] sūt vera: pculdubio contra spūm dei agit qui contra veritatem attentat: qñ ipse est spiritus veritatz. Porro si dicas q̄ forsan alia est causa latens propter quam cedendi voluntas tibi celitus inspiratur: ꝛ nos siquidem rñdemus tu qūo scis q̄ talis ispiratio sit celestis nonne recolis qd ille glorioſus pōtifex[r] dixit cum cepisset viribus corporis repente ōstitui: dñe si adhuc populo tuo sum necessarius nō recuso laborem fiat voluntas tuas: illius[s] exemplūz secut⁹: q dixit cupio dissolui ꝛ cē cum xp̄o: manere āt in carne necessariū ē pp vos: ꝛ infra. Quippe si quātocūq; virtutuz flore[t] refulgeas: ꝛ in te nō habeas charitatē: nihil[v] cōprobaris hr̄e: nulla sigdem maior poterit cē charitas q̄z vt aiam suā ponat qs pro amicis suis: cū aūt ppter hāc te deceat aiam tuam p subditis tuis ponere nulla occasione: dūmō pficere illis possis: ꝛ si non oībus tñ multis[x] ab eorum regimine te cōuenit excusare: qñ si laboris cāz p̄tēdis exēplū te ap'li sublenabit: q suadet tibi laborē huiusmodi nō refugere dum se asserit p cōi salute plus[y] ceteris laborasse: qz hz nō sequat laborem effectus[z]: nihilominus tñ laborē meritori⁹ apō deū. iuxta qō legit: reddet deus mercedē laborū suoz sanctorum: ꝛ infra. Nec putes q̄ ideo martha malam ptē elegerit que circa p'ma satagebat: quia maria optimā ptē elegit: que nō auferetur ab ea qñ hz illa[a] sit magis secura⁹: ista[x] tñ est magis fructifera: et hz illa sit magis suauis: hec tñ magis vtilis cuz in fecunditate sobolis lipitudo lie[a] rachelis pulchritudini sit prelata: quāuis simul in vnū ꝛ cōtēplatiuus cē valeas ꝛ actiu⁹ legislatoris[b] exēplo q nūc ascendebat in mōtē vt ibi gloriā dñi cū maiori cerneret libertate. nunc vero descendebat in castra: vt cū vtilitate maiori necessitatib⁹ populi. puideret. quapp[c] facilius idulgeī vt ascendat monacus ad presulatū[d] q̄z presul ad monacatū descēdat: ꝛ infra. Monemus itaq; vt laborē pastoral' regimīs ñ recuses: ne fortassis ad pedes suos cū maria sperneret te recipeī q sibi apud se diuertenti[e] spreuisses cum martha solicita ministrare et infra. Qui vero in postulando cedendi lniam institisti: tibi te dixim⁹ reliquēdū: vt distictis cāis pp q̄s cedere oporteat: si pp aliquā cām vtilez ꝛ honestā in huiusmodi pposito p seueres de lnia[f] nostra cedas alioqui cedendi lniam auctoritate apposto. tibi scias esse penitus interdictā

n Defigendo manuz. ꝥba sunt salomonis in pabolis loquentis de fideiussore qui obligauit se apud extraneū. i. apud creditorē qui est extr⁹. i. ali⁹. a fideiussore ꝛ reo ꝓncipali sic ep̄s defigendo manū. i. per manualē obediētiā obligat se ꝓ oui bus suis apud extraneū. i. creditorē. i. apud deum qui sibi credidit gregem suum mediante suo metropolitano cui obedientiam fecit manualem. episcopus enim tenetur reddere rōnē deo ꝓ aiabus sibi cōmissis: si male custodierit oues suas. j. de re. iur. c. pe. ꝛ expone apō extraneuz. i. apō alium qz deus est alius ab homine in eo q̄ deus: quia deus est creator ꝛ homo est creatura vel dic q̄ deus extraneus est a quocūq; xp̄iano ꝛ tñ qlibet xp̄ianus est eius filius. filius enim dicit esse in ptāte p̄ris quousq; est mancipatus: eo emancipato dicit extraneus sicut qlibet alius ꝛ tamē est eius filius: ita dr emancipauit hominē cum dedit ei liberū arbitrium faciendi qōlibet bonuz vel malum ꝛ ita dictus est extraneus.

o Elias. qz nō sunt in homīe vie ei⁹. xl vij. di. ℌ. necesse ē ī fi.

p Sub lege. xix. q. ij. vue sūt ꝛ. j. de regu. licet.

q Indubitanter. quia nefas ē dicere q̄ scriptura mentiatur. xxiij. q. v. qd ergo.

r Pontifex. beatus martinus.

s Illi⁹. s. bti pauli apostoli.

t Floze. i. opib⁹ vtutū: qz vtute null⁹ pōt hēre sine charitate qñ qui hz vnā vtutē in actu hz oēs. ꝛ qui caret vna caret omnibus. xxiij. q. j. vbi sana. xxxj. q. i. cū renūciaī. ō pe. dis. ij. si n. igr. j. de re. iu. defleat petōr.

v Nihil. iuxt illō ap'li: si tradidero corpus meū ita vt ardeam charitatē āt nō habeā: nihil mihi pdest. de cōse. di. iiij. solet. ō pe. di. iij. si quis aūt ad fi. di.

x Multis. vt. vij. q. i. ibi.

y Plus. xxiij. q. iiij. quis. nos.

z Effectus. iuxt illō: nō ē ī medico semp releuet vt eger. ꝛ qñ qz est viriū materie nō artificis. j. de loca. ꝛ conduct. pp. ff. ad l. agl. si fuus. ℌ. si calicē. ꝛ. xl iij. di. ephesis. nec euēt⁹ mortalitatis medico q diligēs fuit imputari dz. ff. de off. ꝓn. illicitas. ℌ. sicuti ꝛ sufficit diligētiā adhibere: quā pōt. xl vij. di. c. vlt. ꝛ si negociū nō hēat effectū sufficit si sit vtiliter ceptū. ff. de ne. ge. sed an vltro. ℌ. i. hz sec⁹ sit in negocijs pupilli. ff. e. ti. si pupilli. in ꝓn. ꝛ. l. litis.

a Illa. s. uita ꝓtēplatiua.

b Secura ergo potius āplectēda. nā tenere certū ꝛ dimittere incertū debem⁹. de pe. dist. vij. c. vl. ff. de ri. nup. adoptiu⁹. ℌ. i. sed vtraqz est certa.

c Ista. s. actiua vita.

d Lie. lia lippa erat oculis q̄ ꝗtuor filios genuit ex iacob. hz rachel. duos. tñ. s. ioseph ꝛ beniamin.

e Legislatoris. s. moysi. xxxvi. dis. si quis vult.

f Quapropter. i. ppter quaz causam.

d Ad psulatū. xviij. q. i. c. vno. ꝛ. viij. q. iij. c. iij.

e Diuertenti. i. accedenti.

f De licentia. qui petit licentiam ꝛ obtinet compelli debet vt cedat. j. eodem q dam.

Post translationem. Sunt tres ptes. prima ponit postulationem ⁊ postulantium petitionem: scda ibi: vez. canonē postulationi ⁊ petitōi ꝑriū quē iterpretatur ponēdo casū quib⁹ canoni obsistit ⁊ quib⁹ nō. tertia ibi. cum ergo. cōmittit postulationem certis casib⁹ admittēdā ⁊ in alijs repellendā. Jo. an.

a Liberā. ⁊ ideo potuit eligere vndecūqꝫ. Et no. ꝙ qui pōt eligī potest postulare. ℟. de ele. in cāis. ſꝫ ñ eꝫrio ar. ff. de ritu nup. generali. hic exp̄sse habetur ꝙ vni pt ꝫmitti ptās eligēdi. si. ℟. ō ele. cām q̄.

b ℣Postulandū. simplr eligi nō potuerat. qz erat de alia ecclesia. lxiij. dis. lxas. ⁊. lxxj. dis. fraternitatem. sed ī postulandū eligi pōt. lxiij. dis. valentinian⁹ qz epꝰ fuerat. ⁊ iō non eligi sed postulari dz. ⁊ hec fuit cā q̄re fuit postulat⁹ ⁊ non illa: qz de alia eccl̄ia vt dixit Jo. ō hoc dicitur. ℟. de elec. cum inter canonicos.

c Al poze. ⁊ a capitulo qa sol⁹ prior non posset p̄sonam aliena re. ar. xij. q. ij. sine exceptione ⁊ xix. q. iij. statuimus: cum maior sit alienatio p̄sone q̄ rerū. xxii. q. j. p̄cipimus. si aūt nollet dare ipsum ꝙpelli dz p superiorem j. de iurepa. nullus. nisi iustam habeant cām ñ dādi tūc cōpelli nō debent. lxxiij. dis. lxas. lxxj. dis. c. i. ⁊. ij.

d Constantinopoli. vij. q. j. hoc nequaquā.

e Et quattuor. ſ. nicenū ꝙstantinop. ephesinū p̄mum ⁊ calcedonē. xv. di. sicut.

f Cessante. ar. ē b ꝙ cessante cā cessat effect⁹ vt. i. q. vij. ꝙ p remedio ⁊. j. q. j. p necessitate. ⁊. lv. di. p̄scis. ⁊. lxi. di. ℟. bis oī bus ⁊. c. neophit⁹. j. ō ap. cum cessante. arg. ℟. xxxij. q. i. dixit dñs. ⁊. xix. q. ij. due sunt so. si p cām fiat dispēsatio vel aliqō cōsile cessāte cā cessat qō fem ē ex cā. vt ī primis. c. si vero ius cōe statuit ex cā lz cā cesset ēt remanet ius qō statutū fuit ex illa cā ff. de postu. l. i. ℟. serū: vt ī ꝫriis vt sic lz cā ipulsiua cesset remanet ius qō ex ea statutū ē ℟. xxxij. q. i. dixit dñs. Si finalis est causa q̄diu cā durat: durat qō ex ea cā statutū ē: vel qō ex illa cā sit. ea ꝙ cessante cessat cōstitutū ex illa cā: ℟. xxxij. q. vij. c. fi. vel cessat qō ex ea causa ꝙstitutū ē: quando ī ꝙstitutōez dcm̄ ē: ꝙ cā cessante cessat constō vt ī primis concor.

g Ceco. vnde versus. si cecus cecū conat ducer⁹ secū ī foueam ductor p̄m⁹ cadit ide secutor.

h Deferēdo. ℟. c. pri. ℟. ꝑ de fectu.

i ℣Parētuz. data pecunia vel ꝓmissa. i. q. v. gcūqꝫ ⁊. c. p̄ntū

k Dimittens. statiz cum illud sciuit primo penta ⁊ obtēta lnia a dño papa vt hic dicit: ⁊ sic nō pt renunciare sine lnia pape q̄ nis simoniac⁹. aliās ratihabitio retro sibi p̄iudicat. j. de simo. sicut. vel ītra breue tempus. i. q. j. constat. ⁊. j. de regu. c. ij. qō in maleficijs verum ē. ff. de vi ⁊ vi arma. l. i. ℟. quotiens ⁊. xxxiij. q. ij. si virgo. C. de transac. q̄uis. ⁊. C. qūo ⁊ quā do iud. ab eo.

l Nequeat. qz erga simoniacos nulla misericordia ē adhibēda. i. q. i. erga simoniacos. ⁊. vij. q. i. p̄ntū ⁊. ℟. de elec. sup eo. ⁊. i. q. i. ꝙ quidā ⁊. j. de simo. nobis finit. Sed ꝫ videtur ꝙ possit cum simoniacis dispēsari. vt. i. q. v. gcunqꝫ ⁊. c. p̄ntium. ⁊. j. de simo. de simoniace: ⁊. ℟. de elec. si alicui⁹. sol. vī. dicit ꝙ talis de iure non pt eligi siue postulari: ſꝫ dispēsatiue dz postulari. Alij dicūt ꝙ si cōmissa fuit simonia in ordine nullus pt cū eo dispensare: vt. i. q. i. erga. ⁊. c. qō quidā nec etiam dñs papa vt dicūt: qz caracterē hz vitiosum: cui renunciare non potest

qn̄ si pēnas habeas quib⁹ satagas insolitudine aduolare: ita tamen stricte sunt nexibus preceptoꝝ: libertū nō habeas absqꝫ nostra permissione volatum.

I Dē episcopo fauētino in archiepiscopum rauēnatensem electo.

C Epꝰ qui ꝓpter crimē fn̄ciauit epatui ad religionē descendēs ad epatum reassumi nō pōt: sec⁹ si renunciauit ꝓpter psecutionē: infirmitatē: defectū scie: simoniā ipo ignoratē ꝙmissam: vel aliā similē cām.

Post trāslationem tuā ad ecclesiā rauēnatensem cum preꝑositus ⁊ canonici fauētin̄. in. J. eorum cōcanonicū liberā[a] eligēdi auctoritatem vnanimiter cōtulissent: ipe. J. sancti fridiani lucañ. canonicū olim episcopū sarnaten̄. in fauentinen̄. episcopū postulandū[b] elegit. ℣Porro a sancti fridiani priore[c] super hoc requisito ⁊ obtento cōsensu prepositus ⁊ alij postulationem eandez approbari a nobis humiliter petierunt. Verum postulatōni huiusmodi videbatur cōcilij cōstantinopoli.[d] capitulum obuiare: ī quo statutum est: vt quicūqꝫ de pōtificali dignitate ad monachorum vitā ⁊ penitentie locum dēscēderat nequaquā vlteri⁹ ad pōtificatū resurgat: vnde contra dcm̄ ꝙcilium cum sit vnum ex q̄ttuor[e] principalibus: que sicut quatuor euāgelia ecclesia catholica veneratur: nullatenus videbatur eorū postulatio admittenda. Ceterū spāles quidaz casus inueniuntur: in quib⁹ predicto cōcilio nō obstante is qui vitaz monachalez elegit rursum licite potest ad episcopatum assumi. si enim quis quaz psecutionis rabie seuiēte: vel ꝓpediēte inualitudine corꝑis: cum proficere nequeat in regimine pastorali de supioris auctoritate ad monasticam vitam descendat: psecutiōis vl egritudinis impedimento cessante[f] ad epalez poterit resurgē dignitatem. Item si quis propter lr̄ature dēfectum: ne tanquaz cecus ceco[g] ducatū pbeat: locum r̄giminis auctoritate apo. dferendo[h] ad ocium se contulerit mōachale: ac per exercitum lectionis scientie reperit margaritaz: pculdubio poterit denuo vocatus a domino cathedram reascēdere pastoralem. ℣Rursus si quis cupiditate parentum[i] eo tamen penitus ignorante fuerit episcopatum adeptus: ⁊ hoc ꝙperto episcopatum de licentia superioris dimittens[k] obseruantiam elegerit regularem: ⁊ si ad episcopatū eūdem redire postmodum ne queat[l] iurta canonicas sanctiones: ad alium tamen poterit licite reassumi. Quāquā autez in his ⁊ consimilibus casibus is qui episcopatu dimisso monasticam vitam eligit: resurgere valeat ad officium pastorale: nihil tamen in his contra prescriptuz itelligitur cōcilium attētari: quod in eo loquitur[m] casu: cuz propter aliquod crimen episcopatum quis deserens ad vitam monasticaz penitentie causa descēdit: vnde quidam in eo casu loqui duxerunt capitulum supradictum: cū quis pro crimine de quo conuictus fuerat: vel confessus ab episcopali dignitate depositus in mōasterio exist̄at ad penitentiam agendam inclusus: vel cum aliquis ꝓpter graue crimen ꝓ quo episcopatum retinens penitentiam digne agere nō ualebat[n]: credendi obtenta licentia vitam monachalem elegit. alijs asserentibus sic intelligendum ē capitulum antedictum vt per se resurgere nequeat. i. repetere quasi ōbitum quod tali mō dimisit[o] quāquā eligi possit: ꝑsertim si locum[p] tm̄ et nō ordinem[q] resignauit. Cuz ergo nobis constare nequerit ob quā cām ꝓdict⁹. J. episcopatui olim cesserit: mādamus q̄ten⁹ si tibi cōstiterit: q ꝓpter aliquam ex p̄missis[r] causis seu cōsimilib⁹ idez. J. epatui cesserit memorato: tu auctoritate nostra: dūmodo necessitas vel vtilitas id exposcat: lniam ei tribuas ascendendi ad regimē ecclesie fauētin̄. maxime si veritate subnitit ꝙ dict⁹. J. loco tm̄ mō cesserit memorato: ⁊ si ordini[s] vel etiā dignitati. ⁊. i. q. i. qō gdā. ℣. si forte militie caracterem r̄c. idē in violento detentore ff. de preca. certe. ℟. iulianus. Sed cum simōia cōmissa est ignorante illo cui acquisitum ē beneficium vl q ordinē vel dignitatē adept⁹ ē ignoranter possunt epi dispensar⁹ p⁹ liberaz resignatiōez. Sz in hoc distingue si beneficium ēt simplex eo modo ē adept⁹ statiz p⁹ resignationē pt resumi ad illō di spēsatiue. vt. ℟. de elec. si alicui⁹ in fi. ⁊ capitulū etiam tūc dispensat. ⁊. j. de simo. ex insinuatione. In illo qui dignitatez sic est adept⁹ distigue si spōte resignet petens humiliter resignationez admitti. statim potest epꝰ dispensare cū illo: ⁊ ad eandē platuraz. ar. i. q. v. p̄sentium. vbi dispensatur in dignitate assumenda cū eo qui sponte renūciauit ordini ignoranter recepto. ⁊ ar. illi⁹. c. gcūqꝫ circa p̄in. tamen illud loquitur de dispensatione pape. Et arg. illius decre. si alicui⁹ a ꝫrio sensu Si vero de hoc contendit in iudicio ⁊ electō sua reꝓbata fuerit quia simoniace fuit facta licz eo ignorante. tunc episcopus illa vice et in sua vacatione cum eo non poterit dispensare sed postea. sic. ℟. de elec. si alicui⁹ in p̄ncipio. et ita teneas circa huiusmodi dispensationem simoniacorum.

a Et arg. illius decre. si alicui⁹ a ꝫrio sensu

b Postulandū. ideſt eligendum. Sed quid si renunciasset ordini. adhuc potest reassumi de licentia pape: nunquid reconsacrabitur: non: quia caracterem retinuit. i. questio. i. quod quidam. ver. si forte militie. xxxiij. q. vij. licite. ⁊ ideo sola executio sibi deest. quam reassumit de licentia pape.

c Loquitur hec interpretatio tenenda ē super c. illo. vij. q. i. hoc nequaquā exclusis opinionib⁹ ibi notatis.

d Non valebat. i. q. i. si quis neqz. Ex hoc colligo ꝙ simoniac⁹ sine licentia domini pape renūciare non potest de hoc no. ℟. c. pri. ℟. i.

e Dimisit. vij. q̄sti. i. quam periculosum.

f Locum tantum. j. ō ordi. ab episcopo qui resigna. epi. c. vno.

g Ordinem. ideſt ordinis executionem qz cara cteri nemo posset renunciare.

h ℣Dremissis. quattuor causis. de quibus dictum ē supra in littera propter populi persecutionem: vel corporis infirmitatē: defectum scientie: ꝓp simoniam ab alijs eo ignorante commissam cū qs renūciat ꝓpter aliquā causam talem non prohibetur iterum postulari ad dignitatem episcopalē vt hic dicit.

i Ordini. ideſt ordinis executioni. Sed quid si renunciasset ordini. adhuc potest reassumi de licentia pape: nunquid reconsacrabitur: non: quia caracterem retinuit. i. questio. i. quod quidam. ver. si forte militie. xxxiij. q. vij. licite. ⁊ ideo sola executio sibi deest. quam reassumit de licentia pape.

a ¶ Illoquin.i. si renunciauit er aliqua de predictis causis: que fiunt sine peccato: sed er alia ꝓpter peccatum.

b ¶ Durũ. nõ tñ ipossibile: q; bñ dispensat dñs papa ꝓtra quattuor cõcilia & ꝙ apostolum dũtamen nihil statuat ꝓtra fidem. xxv. q. i. sunt quidaꝫ ar. xxxiij. di. lector. lxxxii. di. presbyter. qõ aũt legit. xv. di. sicut de articulis fidei intelligitur.

Q Uidã cedẽdi.

Q ¶ Prima pars ponit factum. Secũda corrigit cãm reddẽs ibi: sed cum. Jo. an.

c ¶ Cedẽdi. cum instãtia. Er eo q; cũ instãtia perseuerãdo petunt: prefumitur contra eos magis de pe. di. i. diuortiũ. C. ad velle. si mulier. i fi. sic etiam pallium cũ instantia peti debet. c. dil. prisca. & ff. de questionib⁹. l. i. §. diuus. i.

d ¶ Cõpellendos. Ho. q; aliquis cogitur renũciare obtẽta licentia renunciandi tñ ꝑm leges re integra recuperabuntur bona quib⁹ cessit. ff. de cessi. bo. bis qui. sed hoc ideo ẽ: ne illudatur papa. sicut si postulatio presentatur pape: si potest postea recedere ab ea. s̃. de postu. bone. ratio quare compellatur. reddit in littera. In huiusmodi compulsiõe cõsiderat papa ꝓmodum ecclesie vel ꝑticulã salutẽ petentis: quorum neutruꝫ vult impediri: & iõ compellitur.

Q Uiẽs.

Q ¶ Prima pars ponit appellationem ipetrãtis: & eius causam. Secunda ipsius ꝓsecutionẽ & auditoris dati sniam. Tertia ipsius snie ꝓfirmationem. Scõa ibi. Ad quã. Tertia ibi: nos igitur. Jo. an.

e ¶ Negãte. & sic ꝙ negationem facta fuit res dubia. C. qui. ad li. pro cla. non licet. l. iij. & sic per narrationem & responsionem litis contestatio facta fuit. ĵ. de li. conte. c. vno. & s̃. de elec. dudum.

f ¶ Cõmisisse: & sic cõmisit se gratie capituli tñ: sed in veritate nõ erat ꝑ batum: q; per hoc litteris renũciasset. q̃re ipsoꝝ snia retractat: q; & si verũ esset q; se eoꝝ gratie ꝓmisisset non videt renunciasse litteris nisi expresse: & litteras ipsas restituisset. s̃. e. sane: & ĵ. de pac. cũ pudẽ: & si cõmisit se illorum gratie & ipsi nullã gr̃am faciebãt: poterat vti iure suo. Et est simile: licet eamus ad arbitros in causa appellationis: ꝓpterea nõ renuncio appellationi: immo postea possum prosequi appellationem: nec mihi currit tempus interim. C. de tempo. ap. auĉ. si tñ. nec inde debet dãnũ sustinere vñ meruit gr̃am reportare. s̃. e. sane: & ĵ. de fideiuss. puenit: & ĵ. de pac. cũ pdẽ. Sed ꝺ vr̃ q; tacite videt renũciasse litteris suis. ĵ. de offi. dele. gratũ & ĵ. de testi. cum venissent. & ĵ. de his que fi. a ma. par. cã. er of. & ĵ. ꝺ ꝑben. pro illoꝝ. & C. de iure do. l. ii. ff. de lege ꝓmiss. post diem. & nihil refert an altẽ er equipollentibus gs faciat. ff. de re iudi. in sũma: & ff. de arbi. quid tñ. §. i. & ĵ. de ver. sig. in his. dic q; per hoc nõ renunciauit per ꝑmaiura: & q; cassata fuit illa snia: simile videtur. s̃. e. sane. Sed ibi plus petit tradẽdo litteras aduersarij: quare iuri suo renunciauit. hic nõ tradidit litteras licet ꝓmiserit se gratie aduersarij. vnde ibi auditus fuit potius iudicis officio q; iure actionis. hic vero ipso iure: vel ibi auditus fuit de iure: vt dicitur ibi in fi. vltime notule.

g ¶ Duo iudices. Et pp hoc solũ ẽt debuit cassari snia: cum nõ appareat q; tertius se excusasset vel cõmisisset eis vices suas. ĵ. de offi. dele. causam matrimonii. & ff. ꝺ re iudi. duo ex tribus. sed si se excusauit bene potuerũt ꝓcedere. ĵ. de offi. dele. prudẽtiam: quod intellige si clausula illa q; si nõ omnes &. erat in litteris. sed er alia cã fuit cassata snia. & mãdatur iudicibus istis: vt prebendam illam faciant ꝓferri: vt dicitur in integra. in fi.

b ¶ Renunciasse iuri. ar. q; per litteras executorias acquiratur ius alicui impetrãti als nõ posset renũciari iuri er ipsis litteris ꝓpetẽti si non acgreret ius: q; ei qõ nõ est ẽt renũciare nõ põt. dicas q; per litteras monitorias preceptorias: siue executorias nullum ius acquiritur: per qõ ecclesia siue clerici ꝓtra quos impetrãtur littere obligati sint impetrãri: nec aliquod ius habet in ecclesia ante receptionem: sed officium executoꝝ ĩplorare põt: vt mãdatum apostolicum exequanť: & ipsi mandatũ tenenť adimplere: & huic officio bene posset renũciare restituẽdo litteras: & renunciãdo litteris impetratis: & ẽt impetrãdis. quo facto executores vlterius nõ procederent: & sic nec officiuꝫ iudicis nec aliud ꝑ litteras illas implorare poterat huic officium non fuit renunciatum. s̃. e. sane cum iam executor fuerit prosecutus officiuꝫ suum: sed litteras tantum restituit. quaruꝫ auctoritate fuerat restitutus: & inde non obfuit renunciatio litterarum: & ideo ꝺ iure fuit auditus: vt no. in fin. vltime notule. Ber.

uiaret prebendam in ecclesia sancti florini in cõfluentia: quaꝫ Jacobus decanꝰ ipsius ecclesie resignauit: sub. apo. obstaculo assignarent & infra. Cumq; iudices apostolicũ vellent adimplere mandatum quidam se opposuerunt canonici ecclesie memorate: dicentes subdiaconum antedictum renunciasse iuri quod sibi er ipsis litteris competebat. dicto igitur subdiaco. hoc negante[e] iam dicti canonici ad hoc probandum testes aliquos produxerunt: per quos cum videretur probatum ipsum se gratie capituli commisisse[f]: duo[g] iudices predictorum sententialiter decreuerunt ipsum eundem non posse vti litteris supradictis pro eo q; eidem aduersarii se gratie cõmisissent per quod visus est renunciasse[b] iuri sibi er ipsis litteris cõperenti: a qua sententia idem appellans in vigiliam epiphanie terminum sue appellationi prefixit[i]. ¶ Ad quaꝫ cuꝫ veniisset p. de colle medio: capellanum nostrum super hoc sibi cõcessimus auditorem. Sed cum eius aduersarius non accesserit p duos menses & amplius expectatus: nec vllus cõpareret pro eo sufficiẽs respõsalis: tãdem quidã litteras habens ad cõtradicẽdum & impetrãdum corã eodem cõparuit: q; cum ad tractandumcãm minus sufficiens[k] crederet: idem auditor sententiam predictorum iudicum sententialiter iusticia exigente cassauit. ¶ Nos igitur ratã & firmaꝫ habemus capellani sententiã mẽorati

i ¶ Prefixit. qõ quidem bene potuit & iudex idẽ facere potest & debet. ĵ. de ap. oblate: & c. sepe ꝓtingit: & terminum prefixit vt tũc esset in curia vt sequitur q; qñq; statuit ad iter arripiendum: & tũc sufficit arripere iter in termio. ĵ. de appe. puenit: & in istis casibus littere ante terminos impetrate nõ valẽt: vt dicit illa decre. oblate: & c. sepe terminus vero datus a lege ẽ ãnus: vel ex iusta causa biẽniũ. ĵ. de app. cũ sit romana: & talis terminus bene potest prorogari: vt in. c. oblate.

k ¶ Minus sufficiens: sed nõ videtur q; iste fuerit ꝓcumar er quo misit nunciũ ad impetrãdum & ꝺdicẽdum: cuꝫ ipse non appellauerit: sed ille Jo. cõtra quẽ lata snia fuit: & ideo nõ debuit snia ꝓtra ipsuꝫ ferri: lꝫ forsitan posset in erpẽsis cõdẽnari: vnde ꝓtra. ĵ. de appel. nicolao: vbi ꝺdemnat appellãs in erpẽsis: qui nõ fuerit ꝓsecutus nisi quo ad impetrandum & ibi nõ fuit ꝓcessum sup ꝑncipali. põt dici q; in illa nicolao hoc ñ fuit petitum. Ille nicolaus tñ petijt alteram partẽ in erpẽsis ꝺdẽnari: q; nõ miserat sufficientẽ ꝓcuratorẽ: hic ꝺo petijt vt ꝓcederet ad snĩam infirmandam: vel meliꝰ ꝺ fuit lis ꝓtestata & snia diffinitiua lata: & ideo cum statutus esset terminꝰ ad prosequẽdam appel. & altera pars nõ fuerit sufficienter ꝓsecuta ad snĩam defendẽdam: cõtumar ꝺz reputari. siue sit pars appellata siue appellans: quia under appellationis altera parte absente debet ꝓcedere ad cassandam vel ꝓfirmandam snĩam. C. de tẽp. ap. l. vl. §. illud. ii. q. vi. §. appellatoꝝ. & ĵ. de ap. ꝑ tuas: vbi hoc est expressum: q; nõ misit nũciũ sufficientẽ sibi imputet. nec põt dici q; citata nõ fuerit: q; terminus ꝓstitutus ad appellationem prosequẽdaꝫ ab appellãte vel iudice vicẽ obtinet pẽptorij: vt eo elapso ꝑinde ꝓcedat: ac si pemptorie sit citatus. ĵ. de ap. sepe contingit. Et no. q; hic appellatus tenet mittere nũciũ sufficiẽtem ad appellatõez ꝓsequẽdam: si terminus sit ꝓfixus a iudice vel ab appellãte & appellãs eodem mõ: alias finietur causa altero ꝓsequẽte legitime & hoc ẽ cũ lis est contestata: & appellatur a diffinitiua snia sine post lit. contestatio. vt hic habes: alias in erpensis punitur: vt dicit illa decre. nicolao: quia ibi non fuit lis cõtestata: & appellatum fuit a grauamine: vnde non poterat procedi ad sentẽtiam altera parte absente: vnde punitur tantum in erpensis: quia non venit sufficienter instructus. Si vero appellatio ante litem contestatam a iudice recepta non fuit: nec ab aduersario approbato: tunc sufficit appellanti mittere procuratorem ad impetrandum & contradicendum. ĵ. de appellationibus interposita. §. ꝑmo saluo eo quod dicitur. ĵ. de appellationibus cordi: sed cum appellatur a sententia diffinitiua non refert: vtrum appellatio approbetur ab aduersario vel iudice saluo eo quod dicitur extra de appellatio. cordi. sed consideratur vtrum terminus sit prefixus a iudice: vel ab appellante: & tunc vtraque pars tenetur mittere sufficientem procuratorem ad totam causam: vt hic patet. alias procedetur contra absentem tanquam contumacem: vt hic patet. & ĵ. de appellatio. interposita. vbi de hoc.

Lecte coram. Cõmunis diuisio. Scõa ibi: nos aũt. Jo.an.

a Desperaret. sic. ĩ. de regula. ⁊ transeunti. sicut tenor.

b Consilium. de quo tenebatur ille emulus actione de dolo: si fraus interfecsit. ff. de regu. iu. consilij: ⁊ contra illum potest agi de dolo quanti eius interfuit id factum non esse. ff. de dolo. arbitrio. §. dolo. ⁊ hoc verum est si fuisset soluendo sed hoc non esset: si vero renunciatio fuisset. vnde in eo casu dz restitui ad pstinuz ius. ff. de dolo: ⁊ elegãter. §. pe. ⁊. ff. de eo per quẽ factum erit. l. vl. hic ista cessant: qz nõ fuit hic renunciatio cum effectu.

c Fecit. ⁊ ideo voluntas talis non obfuit: qz non processit ad factum simile. voluntas nõ sufficit vbi opus est facto. ĩ. de eo qui mit. in possess. causa rei fer. c. i. ⁊ ar. ĩ. de re iudi. cũ alii quibus. Sed contrarium videtur qꝫ tacite videtur iuri suo renunciasse. ĩ. de his que fi. a ma. par. ca. er ore: vbi ipso facto videt renũciasse: sicut ipso facto deuz negamus. ri. q. iij. extimant: ipso facto mentimur. xxij. q. v. cauete: ⁊ ipso fcõ appellamus. ĩ. ỏ appella. dilecti. c. vt nostrum. ⁊ eo ipso qꝫ qs salutat prelatum: consentit in illum quem non potest reprobare. lxiij. di. cuz adrianus nec est opus scripto: qui obedientiaz suam ipso voluntarij aduentꝰ probat officio. ĩ. de ma. ⁊ obedientia legebatur contrarium tamen verum est. qꝫ ppter hoc non renunciauit.

d Promiserũt: ⁊ sic videtur reassumpsisse obediẽtiã: a qua illos absoluerat: tali modo nõ poterat cum esset prelatꝰ eoruz sine licentia episcopi sui. xviij. q. ii. abbas: ⁊. c. pri. ⁊. §. eo. admonet. cum sit de substãtia regule ipsa obediẽtia. ĩ. ỏ ma. ⁊ obe. in ecclesijs. Item ar. qꝫ re integra licitũ est penitere. §. de elec. in causis: ⁊. ff. de iurisdictione omnium iudicuz si cõ uenerit.

Olecti filii. In pma parte ponitur conuentus petitio. In secũda ibi: cum agitur: ipsiꝰ repulsio ⁊ negocij cõmissio. Jo.an.

e Insufficientez. ppter insufficientiã dz remoueri. xviij. q. ij. si quis abbas. Item ppter negligentiam prelatus repellitur. i. q. i. §. ecce cum ⁊ iuder similiter. C. de offi. prefec. oriẽtis. l. iij. ⁊ sic bene debet admitti renunciatio si fiat debito modo propter insufficientiam. §. e. ti. nisi. §. pro defectu. in fi. ⁊. c. post translationem. §. Item ⁊ papa admittit illam propter negligentiam. ĩ. de offi. custo. c. i. ⁊ magister propter insufficientiam debet remoueri a docendo. C. de profes. ⁊ me. l. ii. li. x.

f In manibus: quia ad quem pertinet confirmatio ad ipsum pertinere debet resignatio. xviij. q. ij. abbas. ⁊ ideo talis renunciatio non tenuit: argu. §. eo. qꝫ in dubijs: sed qꝫtum ad se bene tenuit: quia non posset repetere: de hoc dictum fuit. §. eo. qꝫ in dubijs. tamen compellitur postea cedere: sed hoc contingit propter insufficientiam.

g Cedere. nec ad aliam abbatiam se transferre. §. de consuetudine. cum venerabilis.

h Electionem. si non tenuit renunciatio non tenuit electio sic si aliquis non est legitime institutus: alius in locum illius non fuit legitime institutus. iij. q. vi. hoc quippe: ⁊. ĩ. de accus. ad petitionem. si. lxxi. di. tantis. daniel. ⁊. vij. q. i. presentium. Item ar. qꝫ si principale nõ tenet: nec id qõ ex eo secutum est. ĩ. de fi. instru. inter dilectos: ⁊. C. de legi. non dubium.

Rubrica. De supplenda negligentia prelatorum. Diso de modis quibus prelati assumuntur: quia sepe in prelaturis negligenter res aguntur. rl. distinctio. ante omnia ⁊ quod negligitur supplendum esset ⁊ quod omittitur instaurandus ergo. Jo.an.

i Tatuimus. substitutos ⁊ confirmatos: qz ante nihil facere vel disponere possunt. §. de elec. nosti.

k Benedicere. ar. qꝫ aliquis potest dare quod non habet. C. de testa. manu. cum constitutio. ver. fi. argu. C. de iure emphi. l. vlt. argu. ad hoc. §. de elec. suffraganeis: ⁊. ff. de acquiren. re. do. non est nouum: ⁊. ff. de vsufru. quod vestrum non est: argu. contra. ĩ. de iure pat. quod autem in fi. ⁊ ĩ. de dona. inter virũ ⁊ vxorem nup. ⁊. ff. de regu. iu. nemo: ⁊. ff. de acqui. re. do. traditio. ⁊. i. q. vij. daibertum: ⁊. ff. de offi. proconsu. obseruare in fi.

l Alia. s. vt cõferant lectoratum in ppio monasterio. ĩ. de eta. ⁊ quali. cum contingat: ⁊ ar. xxi. di. c. i. si tamẽ presbyteri sint: vt ibi cum ⁊ illa ỹpositio manus nõ sit nisi quedam bẽdictõ vt. i. q. i. manus: sed ãliter possunt hoc facere ante suam benedictõez: Dico qꝫ in odium episcoporum dominus papa hoc concedit per ipsam constitutionẽ: ne ꝓterea in spũalibus vel alijs patiantur monasteria detrimentum propter negligentiã episcoporum. similem indulgentiam hẽs. §. de elec. nihil est. §. vltimo.

Sicut nobis. Cõmunis diuisio. Secunda ibi: uolentes. Jo.an.

m Instituntur. qõ facere non possunt nam ad priuatum commodum trahi nõ debent: que ad cõmunem vtilitatem ꝓ fira sũt. xxv. q. i. que ad perpetuam: ⁊. ĩ. ỏ offi. archipresby. vt singule: arg. ⁊. ff. ꝓ socio. actione. §. labeo. ⁊. ĩ. de preben. nulla ratio.

n Cõcessionis. ꝓcessio episcopi sine cõsensu capituli vel maioris partis nõ sufficit: vt possit transferre ecclesiam vel fructus ipsius ad regulares. ĩ. de dona. pastoralis: ⁊. ĩ. de his q̃ fiũt a prela. sine consensu capituli cuz nos.

o Destituunt. in ecclesijs que ad eos pleno iure non spectant: instituere vel destituere non possunt presbyteros: sed illos debent epis presentare: vt ipsi epi de cura plebis respondeant: ⁊ monachis de rebus tpalibus exhibeant rationem. ĩ. de preben. in lateraneñ. cõcil. ⁊. ĩ. de pui. cum ⁊ plantare. §. in ecclesijs: ⁊. c. sane: ⁊. c. statuẽdum. sed si pleno iure ad eos ptineãt tunc possunt instituere ⁊ distituere. xxi. q. ii. c. i. ⁊. ĩ. de prescrip. cum olim ⁊. ĩ. de priuil. quoniam per confessionem.

p Pensionibus. nouis quod non licet. ĩ. de censi. prohibemus.

q In paupertate: magna qꝫ nõ possunt honeste deo seruire: quia cũ ad vtrunq festinantur neutrum bene peragunt. xxi. q. i. presbyteros: ⁊. C. ỏ assesso. l. nemo.

r In episcopalibus. s. in ꝑcurationibus. x. q. iij. cauendum relatum: ⁊. c. in cathedratico. vt. c. causa. q. iij. illud. si episcopus donet ecclesiaz monachis: cathedraticum ibi debet habere. ĩ. de dona. pastoralis. ⁊ tantum debent sacerdotes monachorum habere: vnde iura episcopalia soluere valeant: ⁊ hospitalitatem seruare: ⁊ vitam suam honeste habere: vt hic dicit ⁊. ĩ. de preben. de monachis.

s Hospitalitatem. tenetur. n. clerici ad illam hospitalitatem que continet officium pietatis. xlii. distin. §. i. non ad illam que fit ex debito seruitij

tutis.C.de epis.⁊ cle.l.i.ſ.de immu.ec.c.i.

a Tua.ſ.de priui.cum ⁊ plantare.§.in eccleſijs.⁊.ſ.de reſcrip.c.olim ⁊.ſ.de priuile.quoniam.

b Predictos exceſſus.ergo ſi ꝯrépti ſunt:epiſcopus illoꝝ exceſſus pu nire non poterit:arg.xvi.q.i.frater noſter.aliter inutile eſſet illoꝝ pri legium:quia priuilegia ita ſunt ſeruanda ſm ꝙ continetur in illis.ſ.de priuile.porro.qd iuris ſit ō hac materia tracta tur.ſ.de priuile.tuarū. ⁊.c.cū ⁊ plantare.⁊.vi. q.iij.placuit.

c Cōcilij.ſ.de cōceſ. preben.nulla.

d In poſtex.p iſtam .n.ordinationem nō fit eis preiudicium in alia prima preſentatōe niſi hac vice tantū:ar.ſ.de elec.cū in cūctis.⁊ nul la admonitio eſt hic ne ceſſaria:qꝝ tps ipſos ad monet.ſ.de loca.⁊ con duc.c.vlt.⁊.C. de iure emphi.l.vlt.⁊.C.de cō trahē.⁊ cōmit. ſtipula. magnam.

Licet. Prima pars decíſe narrat factum.Secūda dat iu dices ſub certa forma p quā ius ſuum papa tue tur.Jo.an.

e Licet magiſter. de archidi.iſto habes.ſ.de conceſ.preben.poſt electionem.

f Videamur.quia ordinata charitas a ſeipo incipit.de pe.diſ.iij.ſane:ar.xxiij.q.v.ſi non licet:⁊.ſ.de vſu pal.ni ſi vbi de hoc.

g A notitia.ſic ergo patet ꝙ tēpus iſtud cur rit a tempore ſciētie tñ .ſ.de ꝓceſ.preben.qꝝ di uerſitatem:in fi.arg.tñ eſt:ꝙ currit ab eo tēpo re quo ſcire potuit:vt.ff. qs ordo in bo.poſ.ſer. .l.vlt.ar.contra .ff. de peti.here. Item veniūt .§.petitam quod prius dictum eſt valet.

b Imponatis.Hic eua cuatur opinio illoꝝ qui dicūt ꝙ mora in electio nibus poſſit purgari:q cōſueuit notari.ſ.de cō ceſ.preben.nulla: nā ibi fuit nulla electio:qꝝ fuit facta poſt ſex menſes.ſ. .e.dilecto. ⁊.c. ſequens non ob.qꝝ illud fuit tol lerantia:⁊ ſic planum ē quod dicitur per totum ti.iſtum.

Literas. Cō munis diuiſio.Se cūda ibi:diſcretōi Joā. andree.

i Patiētia.ita ō iu re talis ordinatio nō va lebat.ſ.c.pri.⁊.ſ.c.p ri.nam multa per patientiā tollerant que ſi in iudiciū venirent caſſarent .ſ.de preben.cum iam dudum:⁊ ſic no.ꝙ ſola patientia dat ibi ius talib⁹ inſtitutis:nō ex illa inſtitutione ex tunc:ſed ex nūc ex tali patientia ſic.ff.de offi.pcon.obſeruare in fi.ſi.ii.q.i.in primis.Ber.

Dilecto. Prima pars decíſe narrat ſenī.Scōa ibi:q: nobis diſ finit.Tertia ſub conditione ꝓfirmationē cōmittit ibi: mandamus.

bitus ⁊ antiquus per iſolertiam ali cuius ſubuertatur:mandamus q̄ tenus niſi a iuriſditione tua[a] exemp te ſint eccleſie ſupradicte: predi ctos[b] exceſſus ſtudeas rationabili ter emendare:⁊ niſi predicte ꝑſo ne infra tempus lateran.concilii[c] cō ſtitutum ad vacantes eccleſias ti bi perſonas idoneas preſentauerint:ex tunc tibi liceat appellatione remota in eiſdem ordinare recto res:qui eis preeſſe nouerint ⁊ pro deſſe:ita tamen ꝙ ex hoc nullum patronis preiudicium in poſteruꝝ[d] generetur.

Innocen.iii.

Suppleat ſupior inferioris negli gentiam in beneficiis conferendis. Si tempus lateran.concilii lapſuꝝ ſit collatio per infriorem poſtea fa cta non valet.

Licet magiſter[e].b.⁊.r.procu rator.r. de ſancto cadimun do ſup archidiaconatu richemun die diutius litigauerint coram no bis:⁊ infra. Ne igitur ius nr̄m negligere uideamur[f] g alios in ſua iuſticia confouemus: mandamus quatenus ſi vobis cōſtiterit archi diaconatum richemundie vacaſſe per annum: tempore ſemeſtri quo uel ad abchiepiſcopum uel capitu lum donatio pertinebat non a va catione ſed a notitia[g] computato: cum pro eo ꝙ eborac.archiepiſco pus alium ſuperiorem non habet ex tunc fuerat ad nos donatio de uoluta: utriqꝝ ſuper eo ſilētium im ponatis[h].

Dem magiſtro.p.de caſtro no uo.⁊.r.monacho fōtis frigidi ap. ſe.lega.

Si is ad quem ſpectat beneficii collatio lapſo tempore latera. con cilii conferat nō valet collatio niſi de miſericordia toleretur.

Litteras veſtre diſcretionis accepimus:ꝙ cum in quibuſ dam eccleſiis legationi noſtre ſu biectis:quedam beneficia ⁊ digni tates tanto tempore vacauiſſent: ꝙ tam prelati q̄ capitula ſecundū tenoreꝝ lateraneñ.concilii eſſent iu re inſtituendi priuati: poſtquaꝝ ad uentus veſter innotuit:in benefici is illis perſonas minus idoneas in ſtituere preſumpſerunt: ⁊ infra. Diſcretioni veſtre mādamus:

h Cōmuniter:de iure cōi electio ſpectat ſimul ad capitulum ⁊ epm:vt pōt hic colligi:⁊.ſ.de ꝓceſ.preben.poſtulaſtis:⁊.ſ.de his que fi.a prela.ſine cōſenſu capituli ea noſcitur.⁊ ideo cū oēs ſimul ſunt negligentes tranſfertur eligendi pote ſtas ad ſuperiorem:vt hic:⁊.c.poſtulaſtis:⁊ ſic alia tractare debent ꝓmuniter.ſ. de his que fi.a prela.ſine conſenſu capituli per totum.ita ⁊ electio debet fieri cō muniter niſi conſuetudo repu gnet.ſ.de electio.cum eccleſia vulterana in fine.vbi de hoc ⁊ ita ſi capitulum per ſe cōfert beneficia vel quandoqꝝ eps ꝑ ſe illud tantum fit de conſuetu dine ſingulari:vt.c. ea noſci tur:ſicut vides ꝙ in quibuſdā locis eligit capitulum ⁊ in qui buſdam locis eligit epiſcopus. vnde ſoli conſuetudini aſcribē dum eſt ⁊ talis conſuetudo ra tionabilis eſt:⁊ ideo poteſt ꝑ ſcribi:de tali potes iutelligere: ⁊ de conſimilibus.ſ.ō conſue tudine.c.vltimo. in fine huic quod viri contradicere videtur .xvi.queſtione.vii.nullus om nino.ſed illud intelligas ſecū dum ea que dicta ſunt ⁊ hanc conſuetudinem approbat con cilium lateraī.ſ.de conceſſio ne prebē.nulla vbi habetur ꝙ quandoqꝝ ad capituluꝝ ſpectat collatio prebende dignitatum ⁊ cura animarum quandoqꝝ ad epiſcopum:⁊ tūc vnus ſup plet negligentiam alterius:vt ibi dicitur:⁊ illud non poteſt i telligi niſi de conſuetudine: de iure communi non.

Irritam.⁊ ſic patet ꝙ mo ra in talibus purgari non po teſt:quia talis electio nulla eſt vt hic dicit: de hoc dictum eſt .ſ.eodem titulo:licet ⁊ in pro ximo.c.

Rica. De temporibus ordina tionū ⁊ qualitate ordinādoꝝ.

Eliſo de promotione prelatoꝝ tractandum eſt de ordinatōne clericoꝝ:⁊ quia certis tēporibus:⁊ cum ſcrutinio debent fieri ideo ⁊c. Jo.an.

Abdiaconos.

Sūt tria dicta.Se cūda ibi: q̄uis. Ter tia ibi.Sabbato Jo.an.

m Romano.⁊ ita patet ꝙ ab aliis attentari non poſſunt que ſibi tantum ro.ec. reſerua uit:ſi.ſ.de trāſlatio.inter coꝝ poralia:⁊.c.i.⁊.ſ.ō electio.ꝙ ſicut.§.ſuper eo.⁊ eſt ar.ꝙ cō ſuetudo ro.ec.ad cōſequētiam trahi nō debet ab aliis: argu. contra.xii.diſtinctiōe.c.i.⁊.ii. ⁊ de ꝓſecratione diſtinctione.i. baſilicas.C.de edifi.priua.cuꝝ dubitatur ⁊ quod rome fit ſpe ctandum eſt.ff.ō officio preſi. ſed licet:⁊ ſecunduꝝ ꝙ papa fa cit ⁊ nos facere debemus.ſ.de re iudicata in cauſis.⁊ eadem ratio que mouet ipſum move re debet alios iudices.ſ.de re ſcriptione ſuper litteris:argu mentum optimū inſtitu.de ſa tiſdatione tutorum.§. vltimo in fine.ſolutio que romana ec cleſia ſeruat ⁊ docet alios obſ

Dilecto filio.p. ti.ſancti mar celli preſbytero cardi.ſ.⁊.r. procuratoribus. p.⁊.g.apud ſedē apoſtolicā conſtitutis auditore con ceſſo:⁊ infra. Quia nobis con ſtitit a ſalamantino decano ⁊ eius ſequacibus poſt elapſum ſex men ſium ſpacium:infra quod epiſco pus ⁊ capitulum prout communi ter[k] ſpectabat ad eos: ꝓcedere ad electionem cantoris neglexerant: electionem ſupradicti.p.minus ca nonice celebratam eandem decer nimus irritam[l] ⁊ inanem:⁊ appel lationem a decano ⁊ ſuis fautori bus interpoſitam factum archiepi ſcopi ad quem iam erat eligendi auctoritas deuoluta neguiſſe ali quatenus impedire:⁊ infra. Mandamus quatenus niſi dic to.g.aliquod canonicum obuiet: electionem de ipſo factam ſublato ap.obſtaculo confirmetis.

Rica De temporibus ordinationuꝝ ⁊ qualitate ordinandorum.

Lex.iii.baton.epō.

Diebus dominicis vel ſabba to penthecoſtes ſacri ordines ab alio q̄ꝫ a papa conferri non poſ ſunt.

Abdiaconos autem nulli niſi roma.[m]pon.liceat die bus dominicis ordinare

Quamuis conſecrandi deo dicatas virgines[n] ⁊ minores ordi nes bis diebus habeant licentiam celebrandi. Sabbato quidē pen thecoſtes non liceat alicui ſacros ordines celebrare cum in ſequenti ſeptimana recepta ſpiritus ſancti gratia celebrentur.

Dem epō berford.

Non valet ꝓſuetudo ꝙ extra ſtatuta tempora ſacri ordines con ferātur.

quatenus ſi beneficia ⁊ dignitates noueritis perſonis idoneis aſſigna tas:eas de patientia[i] permittatis ab ipſis pacifice poſſideri:alioquin perſonas amouentes prorſus ab ipſis:eas de perſonis idoneis au ctoritate noſtra ſuffulti non diffe ratis quantotius ordinare.

uare:ad illa ſeruanda tenentur ſubditi eius:que vero in ſignum priuilegij ſibi tantum ſeruauit nullus alius ſine ſui ſpeciali licentia attētare debet:que ſint illa dicitur.ſ.de offi.lega.c.ꝙ translationem.

n Virgines.xx.q.i.deuotis ꝓtra vbi dicitur ꝙ nō:niſi in die epiphanarū in al bis paſcalibus ⁊ natalibus apoſtolorum virgines ſūt valēde:adde ibi:⁊ hoc qō dicitur hic ⁊ hoc qō ibi:⁊ ita alterum per alterum ſuppletur.

SAne. ¶ Cõis diuisio. Secũda ibi: significamus. Jo.an.

a ¶ Quattuor. lupple ⁊ extra sabbatum sanctum ⁊ in sabbato hebdomade medie quadragesme. j.c. pri.q: tunc licet.

b ¶ Ad sacros. ad minores põt diebus dñicis ⁊ alijs diebus solẽnibus. j.c. pr. tamen si secus fiat: caracterem recipiunt. j.e. cõsultationi.

c ¶ Multitudo. ar. q multitudo dispẽsationẽ iducit. l. di. vt ꝓstituerek. ⁊. i. q. vii. quotiens .ii. ⁊. xlviij. di. c. comessationes ⁊. xxiij. q. iiij. nõ ꝑt versus. ob populum multũ crimen ptrãsit ĩultũ in multitudine tamẽ illis nõ ꝓcẽt quos magis causa delicti eẽ cõstituerit. j. de cle. ex. mi. latores. ⁊ ita pp scandalum aliqd omittit impunitus: cũ alꝫ nõ cẽt omittẽdũ: q fieri põt si veritas nõ offendit q̃ triplex est. l. iustitie. j. de reg. iu. qui scãdalizauerit vitas doctrine siue disciplie. xi. q. iij. qñ ergo: veritas bone vite. xxii. q. ii. primus in princi. ⁊. xxii. q. v. ita ne. ꝫ nũq̃ dimittẽda est pp scandalũ. xi. q. iij. inter ꝟba: sz vitas iusticie: ⁊ vitas doctrine siue disciplie q̃q̃ omittit ꝓpter scandalũ puta qñ multitudo est in cã: vt ꝫ dicit ꝺ ꝫ dicit .s. de renũci. nisi cũ pdẽ. §. prograui quoq;. vitas iusticie que ad iudicẽ doctrine siue discipline quo ad prelatũ bone vite ad quenlibet pertinet.

d ¶ Antiqua. ar. q ꝓsuetudo excusat in delictis. ar. g. xxii. q. iiij. obijciunt: ⁊. iiij. di. ꝺniq; ar. j. de simo. nõ satis. ⁊. j. ꝺ eo q̃ durit in mfi. quã pol. ꝓ adulterũ: cũ hẽret. s. de ꝓsue. .c. vl. i. rñ. sol. cõsuetudo siue mltitudo excusat a pena tpali que pp scãdalũ ĩponi nõ ꝑt: sz a pena eterna nõ excusat: ĩmo amplius accusat: vt dicũt ꝺctia ⁊ nõ minus ardebũt: qui cum multis ardebũt. ii. q. i. multi. in fi. vel dic qꝺ ꝓsuetudo excusat in his q̃ũt ꝺ ius positiuus dũ tñ sit rõnabilis: ⁊ ꝑscripta: .s. ꝺ ꝓsue. c. vl. in fi. in his ꝺo que sunt ꝺ ius naturale nullo modo: nec illa ꝓsuetudo excusat: vt ibidem. i. rñ.

e ¶ Deponerentur. ab executione ⁊ suspensi haberentur cum tamen recepissent caracterem: vt. j. e. c. pe.

SAne super eo quod moris cẽ diristi in ecclesijs quibusdam scotie ⁊ vallie in dedicationibus ecclesiarum vel altarium extra iciunia quattuor[a] temporum clericos ad sacros[b] ordines promouere. ℣ Significamus q̃ consuetudo illa utpote institutiõi ecclesiastice inimica est penitus improbanda: ⁊ nisi multitudo[c] ⁊ antiqua[b] consuetudo terre esset: taliter ordinati nõ deberent permitti in susceptis ordinibus ministrare. nam apud nos sic ordinati deponerentur[e]: ordinãtes priuarentur auctoritate ordinandi. ¶ Item eidem.

¶ Minores ordines cõferri possunt diebus festis. Sacri vero conferri debẽt in quattuor temporib⁹ vel sabbato sancto vel sabbato de passione.

TE eo aũt qꝺ quesiuisti an licet extra iciũia quattuor temporum aliquos in hostiarios lectores exorcistas vel accolitos aut ẽt subdiaconos ꝓmouere. ℣ T. r. q̃ licitum est epis dñicis ⁊ alijs festiuis diebus vnũ aut[f] duos ad minores[g] ordines promouere: sz ad subdiaconatum nisi in quattuor tẽporibus aut sabbato[h] sancto vl̃ sabbato ante dominicam de passione: nulli episcoporum preterquaz ropon. licet aliquos ordinare. ¶ Item.

¶ Criminosus occultus moneri potest ne promoueat ad ordines sed prohiberi non debet.

EX tenore tuarum litterarum accepim⁹ q̃. N. clericꝰ adeo[i] deliquit: q̃ si peccatum eius esset publicum degradaretur ab ordine quem suscepit: ⁊ amplius non posset ad superiores ordines ꝓmouere. ℣ Uerum quoniam peccatum ipsum fore occultum diristi: mandamus quatenus penitentiaz ei cõdignaz impõas: ⁊ suadeas ut parte penitentie peracta ordine suscepto vtatur[k] quo contentus existens ad superiores amplius non ascendat. Uerumtamen quia peccatum occultum[l] est: si promoueri voluerit: cum non debes aliqua ratione prohibere[m].

LUcius. iij. archi. turoñ.

¶ Religiosus contra prohibitionem prelati sui ordinari nõ debet.

HD aures nostras pucnit: q̃ religiosi quidam ad superiores desiderant ordines promoueri: sed prelati[n] eorum desiderijs cõtradicunt. Tue igitur questioni. t. rñ. q̃ honestius ⁊ tuti⁹ est subiectis debitam prepositis obedientiam[o] impendendo in inferiori ministerio deseruire: q̃z cum prepositoruz scandalo[p] graduum appetere dignitatem. nec est in hac parte subiectorum desiderium cõfouendũ: quoniam esse[q] potest q̃ prelati eorum commissa secreta nouerint ex quibus constat eis q̃ salua conscientia nequeunt sublimari: q: nõ in sublimitate graduz sz ĩ ãplitudie charitatis acquiritur regnum[r] dei.

f ¶ Aut duos: nunqd plures: vtiq; dũmõ nõ videat gñalis ordinatio.

g ¶ Ad minores. Et sic vt q̃ oẽs minores ordines possit aliqs simul recipe ex eo q̃ dicit põt ꝓmouere vnũ ad minores: q: indeterminate dixit ad minores de oĩbus põt ĩtelligi. xix. di. si romanor. in fi. j. de pui. q: circa: qõ satis põt cõcedi ⁊ de facto obtinet: vt ꝫ: ⁊. j. de eo q fur. or. re. cum. b. nisi ꝓsuetudo repugnet: q̃ scandalum generaret: consuetudo enim ea que licita sunt reddit illicita. j. de cle. coniu. cum olim. ⁊. j. de cog. spiri. super eo.

h ¶ In sabbato. vt. lxv. di. ordinationes. ii. nõ ergo die dominica. j. e. litteras etiam continuato ieiunio: vt quidam dicebant.

EX tenore. ¶ Cõis diuisio. Scõa ibi veruz qñ Jo.an.

i ¶ Adeo deliqt. puta piuriũ vel adulterium cõmisit: vt. j. e. ti. c. vlt.

k ¶ Utaĩ. no. ergo qꝺ dicit hic. q̃ criminosus acta pnĩa põt ꝓmoueri: ⁊ in susceptis ordinibus mĩstrare: ar. ad hoc. xxiiij. di. fraternitatis. l. di. q: tua: ⁊. c. dño ⁊. c. põderet: ⁊ in pluribus alijs: ar. ꝺ. xxv. di. ꝓmũ: ⁊. i. q. vii. si qs oẽz: ⁊. xl viij. di. qm̃. so. qdaz dixerũt q̃ si ꝓmot⁹ nõ est nullo mõ ꝺz ꝓmoueri p. c. prime dicta ꝫ fuit nimis rigida opinio: q: res pene ꝺ naturã est: vt aliqs sit sine peccato. xxv. di. §. nũc aũt. vñ vt idem dicẽdũ circa ꝓmotos ⁊ ꝓmouẽdos. facilius tñ ĩpedit ꝓmouendus q̃ deijciat iam ꝓmotus. xv. q. i. §. vlti. circa ꝓmotos anth. ⁊. t. distinguũt q̃ q̃tuor ꝓsiderãda sunt. ¶ Primũ. s. q̃titas crĩs. vtꝝ videliz sit enorme vel mediocre: ⁊ in hoc cõsideraĩ q̃titas crĩs. Scõm est q̃ est qualitas criminis: vtrũ sit occultũ vel manifestũ. Tertiũ est modus publicatõis an sit videlicet publicũ: p opis euidentiã: vel p iudicis sñiam: vel p spõtaneã ꝓfessionez in iudicio. Jstis trib⁹ modis notoriũ fit crimen. j. de coha. cler. ⁊ mu. c. vlti. Quartum est satisfactio penitẽtis: videlicet an egerit verã pnĩam vel simulatã. si crimñ est enorme ⁊ manifestũ. vt simul ꝟcurrant q̃titas ⁊ q̃litas criminis deponit: nec vnq̃ restituit: post quãtãcũq; penitẽtiam. l. di. miror. si vero enorme ⁊ occultuz: ĩ eo casu monẽdus ẽ: vt abstineat ⁊ nõ cogẽdus: q: solũ deũ hz vltorem q: latẽtia peccata vindictã nõ hñt. xxii. q. v. xpiana: ⁊ acta pnĩa poterit officio suo vti: ⁊ ad maiores ordines ascẽdere: vt ꝫ: ⁊. j. de simo. er tue. ꝓter reos homicidij. j. e. quesitũ est: vbi crẽplificant cria talia. Si ꝺo mediocre fuerit ⁊ occultum acta pnĩa vel ꝑte eius poterit remanere in offõ suo: ⁊ ad maiores ordines ꝓmoueri fortius q̃ ĩ alio casu. l. di. de his vero. Si mediocre ⁊ manifestum. si quietus est in iudicio vel timore: pbatõ nũ ꝓfessus in eo casu deponit. lxxxi. di. si qs clericus. Si ꝺo publicum ẽ p opis euidẽtiã vl̃ spõtaneã ꝓfessionẽ: tũc acta pnĩa poterit cũ eo miserico⁹diter agi: ꝑm q̃ vi sum fuerit ep̃o q̃ñq; pb⁹ vl̃ min⁹. xv. q. vl. si qs ꝓsbyter. l. di. ꝓsbyterus a hoc totũ intelligas cũ verã pnĩam egerunt: ⁊ nõ simulatã: q: si simulatam non restituere tur. l. di. vt ꝓstitueretur.

l ¶ Occultũ. ⁊ sic pbatione cessante vidicte rõ ꝓgescit. xxxii. q. v. xpiana ⁊ secretor̃ ꝺe⁹ iudex ⁊ cognitor est. xxx. ii. di. erubescãt: ⁊. ii. q. v. cõsuluisti: ⁊ solũ deũ habent vltorem. C. de iureiu. iusiurandi.

m ¶ Prohibere. ẽt si i crimine teneant. pbẽdi non sunt; sed cõmouendi. j. e. c. vl. ar. j. j. .c. pri. so. ꝫ loquit ꝺ secularĩ: ibi de regulari: q ꝓpriam volũtatẽ non habent. rii. q. i. nõ dicatis: ⁊. c. nolo. vel illõ ꝓpter scandalum prelatorum: ꝫ nullum scãdalũ vel melius istud est: cuiz qs petens ordines habz ius petẽdi rõe tituli quẽ hz vel dignitatis: illud cum ius petendi nõ hz ⁊ ideo plãtus suus qui nouit secreta sua põt eũ repellere: ar. j. de spon. preterea. ii.

¶ Aures. ¶ Cõis diuisio. Scõa ibi: ad aures Jo.an.

n ¶ Prelati. i. abbates vel priores regulares large sumpto vocabulo. j. de ver. sig. quãuis.

o ¶ Obedientiã. ⁊ ita pz q̃ minores suus plãtis obedientiã ſuare debent: ar. c. di. ꝺ morẽ: ⁊. xxx. di. in memoriã: ⁊. viij. q. i. sciẽdũ. ff. de re mili. l. iij. .§. in bello. xi. q. iij. absit: ar. ꝺ. q: nõ est sp obediẽdũ. xii. di. nõ liceat. xv. .q. vi. iuratos. xi. q. iij. nõ sp. C. de decu. oẽs. li. x. in fi. ⁊. j. e. dilectus. sꝺ si plãtus ercõicet siue iusta sit sñia siue iniusta obediẽdũ est sñie. xii. q. iij. sñia pastoris: ⁊. c. si epꝰ forte nisi in duobus casibus. j. de sen. ex. ꝑ tuas. Item ꝑcepto prelati si nõ ptinet ad officiũ suũ qꝺ ꝑcepit nõ est obediẽduz .ff. de reg. iu. ferũ a iudice: ar. vii. q. i. q: frater. Si ꝺo ptinet ad offiũ suũ obediẽdũ est vt ꝫ ⁊ silibus q̃ nõ decipit in ꝑcepto. Si ꝺo ꝑcipiat qꝺ omnino est malũ: nõ faciat ꝺ ꝓsciam: sz iustũ videat plato. j. de resti. spo. si as seruato qꝺ dꝰ. j. de sen. er. inquisitõi. si ꝺo ꝑcipiat qꝺ malũ est: nõ obediẽduz est ei. xi. q. iij. q resistit: ⁊. c. si dñs: ⁊. c. iulianus: ⁊. c. nõ semp. Si ꝺo dubium sit ꝑceptum: ⁊ propter bonum obedientie excusatur a peccato: licet in veritate sit malum. xxiij. q. i. quid culpatur.

p ¶ Scandalo. ar. nihil cũ scãdalo faciẽdũ ẽ. ar. liiij. di. generalis. in fi. ⁊. li. di. c. i. xi. di. illa. xxviij. q. i. vroz. ⁊. c. iam nũc: ar. ꝺ. j. de reg. iu. qui scãdalizauerit. xi. q. iij. inter ꝟba: ⁊. s. de renũ. nisi cũ pdẽ. §. pro grauiquoq;. So. pro vitãdo scandalo, sepe cessat rigor ecclesiastice sñie: sed malum perpetrari non debet: ar. xi. q. iij. quid ergo: de hoc dictum est. s. co. sane: ⁊ in. c. nisi cum pridem. §. pro graui.

q ¶ Esse potest. No. aliquid esse faciendum vel omittendum ad cautelaz eorum que fieri non possunt. xxii. q. i. dixit dominus. ff. de nego. gest. diuortio. i. rñ. in fi. ff. de his qui cie. vel effu. si vero. §. prꝫtor. ff. de dam. in fec. qui bona. §. si quis stipulaturus.

r ¶ Regnũ dei. q: apud deum non gradus elegantior: sed vite melioris

actio cõprobatur.xxiij.q.iiij.sicut excellentiaz. ⁊ ille maior dicit in regno dei: qui est iustior.xl.di.non loca.⁊.c.multi.in fi.

S Jarchiepiscopus. ¶Ponit duo dcã. fm ibi: relig vo. Jo. an.

a C Ordinãd⁹.i.ꝓsecrãd⁹ nisi forte bẽrẽt ius ĩ electiõe.xciij.di.mira tus sum.⁊ tunc dic ordinãd⁹.i.eligendus: qz de cõsuetudine vocãdi sunt.

b C Metropolitanam. lxiij.d. metropolitano ⁊.li.di.c.vlti.

c C Ab oĩb⁹.no.qõ oẽs tãgit ab oĩb⁹ cõprobari dz qz in ꝓcedẽdo haustũ aq̃ oẽs debẽt venire ad quos ius aq̃ spectat.ff.de aqua plu.ar.in ꝓcedẽdo ⁊.C.de aurẽ.pstã.l.vl.⁊ .C.de cõi agro def.qcũ qz.iij.ĩ fi.li.xi.⁊. viij.q. .i.lz ergo:⁊.ff.de adop. nã diu⁹.dicas qꝫ in tali casu oẽs vocãdi sunt:⁊ debent adesse si fieri po test ⁊ tunc sufficit qꝫ ma ior pars cõsentiat.ff.ad mũi.qꝫ maior.⁊ qꝫ oẽs suffraganei debeãt ipm ordinare legit.lxiiij.di. qz p ambitiões:⁊ hoc qõ diri qꝫ maior ps sufficit locũ hz in collegijs:sec⁹ in puatis:vt dictũ ẽ.s. de consti.cum oẽs.

d C Melius.⁊ sic vꝫ qꝫ lz possit aliqdfieri p alĩ um:⁊ pinde bẽat ac si p se.ff.qõ cuiusqz vniuer si.Jtez eoz.§.i.ff.de ad mi.tu.ita tñ.§.gessisse. melius tñ res expedit p se:qꝫ per alium: argu. .ij.q.vij.accusatio..

N Ec episcopi. ¶Ponit duo dcã. Scõz ibi:qõ si. Jo.an.

e C ¶Permissu.ita qꝫ ip se sit pñs vꝫ ali⁹ cui con miserit vices suas.ĵ.de offi.or.qꝫ sedẽ.sic iudex iusta de cã põt ꝓmittere alij vices suas.ĵ.de of. dele.pastoralis.i.rñ.sic ⁊ pdicatiõis offiñ põt or dinari⁹ alij ꝓmittere:cũ id p seipm cõplere ñ pos sit.ĵ.de of. ordi.iter ce tera.si.ff.de pcu.l.i.

f C Sine trib⁹. ĩclusiue ⁊ sic nõ est ꝛ.lxiiij. dis. cõprouinciales. Quidã intelligebãt olim litterã sicut sonat ⁊ male:qz sic videret qꝫ archiepꝰ mi norem auctoritatem q̃ epꝰ haberet:cũ hoc pos sit fieri a tribus epis ius su archiepi:vt.s.ca. p ti.⁊ ideo additum fuit ĩ littera. vel duobus qõ nõ erat in antiqua cõpi latione:⁊ qꝫ dicit trib⁹ ẽ de substãtia ꝓsecratiõis alias nõ esset ꝓsecratus si essent pauciores.lxvi. di.porro.vbi traditur forma consecrationis ab apostolis.

g C Ordinare.i.ꝓsecrare.

i C Maiori.qñ maiori nũero sit stãdũ vel nõ.s.de elec.eccl'ia vꝫa.ij.

k C Um qdã.canonica: vt ꝑuen ptãte ꝓferẽdi ordines:quos illicite ꝓtu lit.s.e.sane:⁊.ĵ.e.litteras.alias si pena statuta nõ eẽt p arbitrio superioris puniretur.ĵ.de offi.dele.de causis.

l C Apud nos.⁊ sic talis dispensatio soli pape reseruat.ĵ.e.lxas:qz ex eo qꝫ dicit apud nos:alijs abstulit ptãtez:ar.ĵ.de pbẽ.de multa ĩ fi.vbi dicit per se.ap.⁊ ita non per alios.ar.ĵ.de sen.ex.nup:⁊.ĵ.de preben.graue. in fi.⁊.ĵ.e.dilectus in fi.⁊ sic habes vnum casum in quo episcopi vel ar chiepiscopi dispensare non possunt.tu'dic:vt.ĵ.e. consultationi.

m C Um fz obseruãtiã.clerici latini ĩ ptib⁹ calabrie ordinabanꝰ a grecis epis fm istitutiõez grecoz ex q̃ttuor tpa ordies ꝓferẽdo:⁊ ecõuerso greci a la tinis:⁊ ita pmixtim se ordinabãt ad inuicem. Et h̃ phibet qꝫ latini decetero ritũ illorũ nõ seruẽt:sed in quattuor tpibus ordines ꝓferãt:nõ obstãte ꝓsuetudine an tiqtus obtẽta cũ sit potius ꝑ ec clesiasticã institutionẽ.s.e. sa ne.ar.ꝑ.ĵ.e. qõ translationi. vbi tolerat talis mos: sed ho die talis mos reprobat: vt de cetero talis ꝓmixto eẽ nõ debe at:sed vnus sit epꝰ:q oĩb⁹ ꝑsit .ĵ.de offi.or.qñ in plerisqz.

e C Ex parte. Cõis diuisio. Scda ibi:mãdamus.

n C Ad nigros.sed q̃ fuit du bitatio hmõi qõis: ideo dubi tauit:qz monach⁹ iste fuit apo stata.vñ nõ debuit admitti ad legitimos actus.vt.iij.q.iiij. beat⁹:⁊ ita vꝫ qꝫ abbas nõ pos sit dispensare cũ eo:qz tpe quo recepit ordines suspẽsus erat: ar.ĵ.de eta.⁊ q̃l.cuz bone:⁊.ĵ. de cle.ex. mi. postulastis: ar.ꝑ de elec.cũ inter.r. Vel dic qꝫ ñ est apostata:nisi q ad seculum redit.ĵ.de aposta.c.i.⁊.l.di.c. vlt.qñqz dicunt apostate retro abeũtes.xxvi.q.vlti.nõ obser uetis. Jtem ⁊ apostata vꝫ qui recedit a fide.ij.q.vij. nõ põt.

o C Libere. si monasteriuz ad qõ trãsiuit fuit maioris religio nis:tũc non peccauit.ĵ.de re.lz.⁊ tũc de iure cõi põt in ordie susceptoꝰ libere mistrare:⁊ h̃ ita videt fuisse.si vo minoris tunc peccauit mortaliter:⁊ tũc cum eo est dispensandũ:⁊ aliter nõ debet ministrare.

Q Uod translationi. In prima parte dcisa cõ sultatio. In scda ibi ꝓsultatiõi que distinguit ⁊ scõz mẽbruz p sequitur ibi:si vo. Jo.an.

p C Ordinaꝰ ex q̃ttuor tpa.sic̃ est in antiqua cõpilatione ⁊ sic bene facit ad titulum.

q C De licentia.ix.q.iij.lugd. .lxxi.di.c.i.ij.⁊.iij.

r C Tolerat.h̃ fuit cõparatiua pmissio.vt h̃ innuiꝰ:ar.ĵ.de p bẽ.cũ iam dudum:forte pp scã dalũ ⁊ multitudinem tolerat: ar.s.e.sane.⁊.xxiij.q.iij.non põt.mos iste hodie nõ tolerat .ĵ.de offi.or. qñ in plerisqz.⁊ .s.e.cum secundum.

s C Um in distribuẽdis.in dultuz.sed nõne epꝰ ta lem iudicat.ĵ.de ma.⁊ obe.p tuas.preterea vꝫ qꝫ potius sit onus q̃ honor. Dic qꝫ licz sit onus in hoc in multis tamen ẽ honor:qz non potest nisi pluri bus testibus cõuinci.i.q.iiij.p sul.c.nullam. Jtem nõ põt co gi ab ipo recipere ordines: ar. de cõ.di.ij.c.vlt. Jtem qz ma ior honor ei obẽt q̃ alijs.ĵ.de ma.⁊ obe.per tuas.⁊.ff.de al. scri.l.vlt.sed iste põt iudicari ab epo suo: vt dicit illa decre.per tuas.vñ ꝑ.ix.q. ij.nullus primas.vbi dꝫ:qui nõ põt ordinare nõ põt iudicare ⁊ ecõuerso. Illud ordinarium est ⁊ regulare. hoc speciale est pp excellentiam superioris qui manũ imposuit:ar.c.illius de con.di.ij.c.vlti.

L Jteras uestras. ¶Domino narrat factũ. qõ scõo ĩprobat ĩprobationis cãm inserẽdo ibi:in quo.tertio punit facientes ibi:prefatum itaqz.

t C Uno die.hoc ergo solũ reprehẽdit h̃ qꝫ ordinem vnũ vno die:⁊ alterꝫ altero die cõtulit eidẽ epꝰ. vñ collige qꝫ si die sabbati nõ potuit pficere ordinationem se quenti die dominico continuato ieiunio põt eaz quã incepit perficere.⁊ vno die intelligunt ordines collati fictione iuris:⁊ sic loquitur.c.lxxv.di.qꝫ a patribus.

a ¶ Cõtinuationẽ.cõtinuatio de duobus facit vnũ:ꝛ cõiungit illa:ar.xvi.q.iij. .§.põt.ver.hinc.de prescriptionibus:ꝛ.vij.q.i.illud:ꝛ.c.nihil.si cum bisextus occurrit:duo dies pro vno cõputant.j.de verb.sig.quesiuit:ꝛ.ff.ꝺ mino.deni qz.§.minorem.Sed ar.j.ff.de sta.li.cum heres.§.stichus.

b ¶ Fictione.imo ꝛ sine fictiõe aliq̃ bene vespa ꝛ mane ad vnã diẽ naturalẽ referunt.iuxta illud:ꝛ factum est vespe ꝛ mane dies vnus.

c ¶ Pertinere.Teneas icõtãter:q oẽs ordies die sabbati cõferri debẽt.s.e.c.i.ij.ꝛ.iij.ꝛ lx xv.di.c.vl.pter epalem digni tatẽ q̃ die dñico trñ ꝓferr.lxxv. di.c.i.pter minores ordines:q pñt ꝓferri dieb⁹ dñicis ꝛ aliis solẽnibus.s.e.c.ij.ꝛ.iij.ꝛ subdiaconat⁹ ordo põt cõferri die dñico a solo papa:vt.s.eo.de eo:lz ergo die dñica cõtinuato ieiunio ꝓferant:sabbato trñ con ferri ẽtelligunt:ꝛ iõ cõtinuatio ieiunij necessaria est. ¶ Ad.vero dicit oẽs ordies die dñica cõfe rẽdos:ꝛ nõ die sabbati:ꝛ idem dicit ꝺ baptismo de cõ.di.iiij. venerabilis:ꝛ.c.se.ar.lxxv.d. q̃ a plib⁹ ẏsi.sed p⁹ diẽ sabba ti eiusq̃ noctis q̃ lucescit ĩ pri ma sabbati exordia ꝓsecrãdi eli gant ĩ qb⁹ bis q ꝓsecrãdi sũt ie iunis ꝛ a ieiunãtib⁹ sacri bñdi ctio ꝓferat.qõ eiusdẽ obseruan tie erit:si mane ipso die dñico ꝓtinuato sabbati ieiunio ordi natio celebret:a quo tpe p̃cedẽtis noctis initia nõ recedunt:ꝛ ſm opi.ei⁹ nõ vt q̃re sit ꝓtinuatio ieiunij necessaria: vt vna dies fingat sabbatũ ꝛ dñica.naz sic ordo epalis p̃t ꝓferri die dñica sequenti ꝛ nõ exigit ꝓtinuatio ie iunij:nec fingatur dies sabbati trahi ad dñicã:ita si qs ordiet mane die dñica posset ꝺ facere sine ꝓtinuatõe ieiunij.no.tamẽ q̃ in sabbato magno paschali ñ celebrat ordo:qz nec missa cã tat.de cõ.di.iij.sabbato:dicũt quãdã q̃ illi ordies q celebrantur die dñica trahunt ad sabbatũ: ꝛ iõ fit ordinatio die sabbati.qñ sabbatũ significat regẽ:ꝛ q ordinat trãsit ad regem clericales regescit.n.a laboribus secularibus:vin.dicebat spãle de sabbato paschali:vt missa trahat ad dominicam sequentem:ꝛ ordines ad sabbatũ:sed hodie non fit hoc in illo sabbato ꝛ.s.e.de eo vbi dicit q̃ in sabbato sancto ordines ꝓferunt:imo ita celebratur tunc missa sicut in aliis sabbatis ordinationum:ꝛ ita seruatur de facto ꝛ bene celebrantur ordines.s.e.c.iij.

d ¶ Nam si q̃tum.respõsio tacite questionis diceret aliquis.duo dies sunt ꝛ ita nõ vno die duos ordines contulit ꝛ respondet.

e ¶ Deliquit immo in pluribus puniuit eũ q̃ deliqt:qz nõ peccauit diaconatus ꝓferẽdo:ꝛ tñ fuit punitus in eo:ꝛ ideo plus punit ordinator q̃ ordinatus:quia debuit esse prudentior:ꝛ qz maior:ar.s.de transla.inter corporalia:ꝛ vt alij a similibus arceant ꝛ est simile.j.c.pri.

Vel non est. ¶ Primo narrat factum quod secundo puniri precipit ibi:discretioni Jo.an.

f ¶ Repulisti.vnde posset ei dici:ꝛ ego repellaz te ne sacerdotio fungaris mihi. xxxi.di.oẽs psallentes in fi.ꝛ.s.de renũ.nisi cum pridem.§.pro defectu.

g ¶ Instituta:q̃ dicũt q̃ ante.xx.annũ null⁹ ꝺz in subdiaconũ p̃moueri.xxviij. di.ĩ bis.lxxvij.di.ĩ singulis:ꝛ.c.qcũq;:ꝛ.c.subdiacon⁹ ergo multominꝰ ĩ diaconũ qs añ.xxv.ãnũ ordinari ñ ꝺz.lxxvij.di.placuit:ꝛ.c.in singulis:ꝛ.c.qcũq;

h ¶ Suspẽdentes.vt puniatur in quo peccauit.xij.q.ii.qui ꝛ humanis.ꝛ.c. de viro.ꝛ.xvi.q.i.reuertimini:ꝛ.s.c.pri.lꝛas ꝛ punitur hic in collatione oĩuz ordinum.quia in hoc tantum deliquit.

i ¶ Etatẽ.ꝛ lz nõ sit in etate legitima.nihilominus recepit ordines.sed executio suspẽditur vsq; ad legitimam etatẽ.ſi.j.de eta.ꝛ q̃li.ex rõe vbi suspẽditur administratio talibus cõcessa vsq; ad legitimã etatẽ sic ꝛ tps nõ impedit ordinis collationem.j.e.consultationi:ꝛ.s.e.sane:ꝛ.c.cum quidam.

k ¶ Iniuriã.si.lxxi.di.c.i.ꝛ.xvi.q.vii.decernim⁹:ſz pp fem̃ plati iste nõ debuit in executiõe puniri.iniquũ est.n.aliquẽ alterius odio pregrauari.C.de iof.te.si qs ĩ suo:ꝛ peccata suos debẽt tenere auctores.j.de bis q̃ fi.a ma.par.ca. q̃sunt ꝛ.C.de pe.l.sancimus.ꝛ nõ ꝺz alteri p altez iniqua conditio afferri.ff.ꝺ regu.iu.si ꝺz:ꝛ.ff.qõ vi aut clam.ne in ptãte.sed ꝺ fuit qz etas repugnat Sed nunquid teneret ad cõtinentiã iste qui infra annum discretionis suscipit ordines sacros.de hoc notat.de de.per sal.pro.c.vno.

l ¶ Cõpetẽti.s.psone q̃litate ispecta:ar.xli.di.nõ cogant.ff.de iure do.cũ post diuortiũ.§.gener. ꝛ.l.q̃ro.ff.de admi.tu. cũ plures.§.cuz tutor:ꝛ .ff.de vsufru.lz ꝛ si qd .§.i.Et scientia ꝓsideret .j.de pbẽ.de multa:ad hoc.n.tenetur si titulus nõ ꝺz.j.de preben.cum ſm apostolum.

Dilectus filius. ¶ Prima pars ponit reprehensibilem ordinationẽ.Scõa punit ordinãtez:ibi:cum ergo Jo.an.

m ¶ Elegerũt in postulandum .s. q̃ si simplr electus fuisset:non valuisset electio.si.s.ꝺ renũ. post translationem.

n ¶ Tres sacros .quod nullo mõ ꝺz fieri:lz vn⁹ ordo vno die ꝺz cõferri .s.e.litteras.ꝛ iõ punitur vt in fi.

o ¶ Permissa.ar. op. q̃ epi dispẽsare nõ pñt nisi in casib⁹ sibi ꝓcessis a iure q̃ dã ꝓcedũt.ꝛ facit p eis.j.de fil. pre sbyt.c.vl.ꝛ.pe.ar.j.j.ꝺ sen.ex.nup.in qua opi. sũt lau. Jo.vin.ꝛ.t. de hoc tradit.j.de iudi. at si clerici.de hac materia no.l.distĩ.minor:ꝛ.i.q. vij.§. nisi pmissa. imo phibita.s.e.lꝛas.j.de eo q fur.oz.rec.c. vlt.ꝛ ita colligitur ar. p̃dictus vel dic q̃ non lz epo dispensare in his que pti nẽt ad gñalẽ statũ eccle sie:vt ꝺ ꝛ.s.e. sane.s. .e.lꝛas.Jn criminib⁹ dispensare pñt.nisi sit expresse phibitum.

p ¶ Obtẽpare.ꝺ hẽs q̃ auctoritas superioris non excusat.xxij.q.ij.q̃cunq; ꝛ.c.de reb⁹:ꝛ.xi.q.iij.si ꝺñs:ꝛ.xvi.q.i.in canonib⁹:ꝛ.q.vij. decimas. ar.j.lxiij.di.salonitane.xiiij.q.i.dixit ꝺñs:ꝛ.xxviij.di.diaconi. Jtez est ar.q̃ p̃ceptũ iniustũ plati nõ est adiplẽdũ.xi.q.iij.iulian⁹ si certũ sit q̃ ẽ iniustũ.secus si ꝺubitaret.xxiij.q.i.qđ culpat ĩ fi.ꝛ.ff.ꝺ re iudi.cũ ad ea.

q ¶ Periurij:vnde posset priuari ecclesia ꝛ deponi.j.de iureiu.q̃rela:ꝛ .j.e.ti.c.vl.cã in iudicio sit ꝓfessus:ꝛ ꝓfessus p̃ iuicto habet.j.ꝺ confes. cum super:ꝛ.C.e.ti.l.vna:sed ei pepercit.

r ¶ Varianit.vñ nõ erat ei credẽdũ.j.vt ec.bñ.vt nr̃m:ꝛ.j.de p̃sũp.litteras:ꝛ.iiij.q.iij.§.item ĩ crĩali.ꝺ.q falsa vel varie:sic.j.de pe.sup bis.

s ¶ Nostram.ꝛ sic solus papa sup hoc dispensat de hoc dicit.s.e.cuz qdã ꝛ melius.j.c.prori.

t ¶ Onsultationi caracterem.ꝛ ita quocũq; tpe ordines ꝓferũtur caracter ĩprimit:qz tps nõ ẽ de substãtia ordinis sic nec etas ĩpedit caracterẽ.s.e.vel nõ est cõpos:tñ qz trãsgressor ẽ canonis q recipit ordines ẽt tps debitũ punit:vt ꝺ qz ei interdicit executio ordinis sic suscepti.s.e.qdaz ꝛ q cõferũt pununt:qz p̃uant ptãte ordinãdi.s.e.sane.Sic ꝛ baptisinus a quocũq; ꝓferat ĩ forma eccĩe tz:lz a iudeo vel pagano.q̃uis ab eo recipi nõ debeat.s.de sũ.tri.c.i.in.fi.ꝛ ꝺ cõ.di.iiij.a quodã:ꝛ.c.romanus.

v ¶ Cõpetẽti.p̃mo eis suspẽsis ab executione ordinum.s.e.cũ qdã:ꝛ.c. vlti.vel nõ est arbitrium iudicis:ex quo non est determinatũ.j.de offi.ꝺ le.de causis.ꝛ.ff.de iure deli.l.i.§.ait pretor.

x ¶ Poteris.ꝛ videt q̃ epi p̃t cũ talibus dispẽsare.ex eo.q̃ dicit poteris sustinere.vñ signat ꝫ eũ.s.e.quidã:ꝛ.c.lꝛas vbi dicit:donec apud nos: ꝛ.s.e.pri.in fi.dicas q̃ p̃t auctoritate istius.c.sibi cõcessa:alias ñ videtur iure ordinario per iura predicta:ꝛ.c.lꝛas.Sed vt q̃ suo iure ꝺ facere p̃t:qz ꝺ papa rñdet ad consultationem:sed quia ꝓsultatio in hoc solo fuit vt⁹ tales recipẽt caracterẽ qõ secꝫ addit papa preter consultationem

ordines etiã si de mandato metropolitani hoc fecerit ab ordinãdi ꝓtestate suspenditur.

Dilect⁹ fil.gu. imilicẽ.canonicus nr̃o dubium ap.referauit q̃ immilic.ecclesia suo viduata pastore canonici ipm vnanimiter elegerunt[m].q cũ eẽt citra sacros ordines ꝓstitut⁹:archiepiscop⁹ cassalẽ. metropol.eorum episcopo treceñ. mãdauit:vt euz vno eodez die ad tres[n] sacros ordies ꝓmoueret:qõ ille non ausu ꝓpio sz ipsius archiepiscopi mandato pfecit. ¶ Cũ ergo nobis cõstiterit supradcm epm in plib⁹ deliqsse:tum qz sine mandato archiepi:vt ipse cõfessus extitit:ad hmõi ordinationẽ inordinate ꝓcessit:tũ qz si de mãdato archiepi cõstaret:cum illi hmõi dispẽsatio a canone minime sit permissa[o]: ipsi obtẽpare[p] nõ debuit ĩ hac pte: tum etiam qz reatum periurij[q] sepius uariauit[r]:iurando prius q̃ archiepis id p̃cipat:ꝛ postea q̃ illud non mãdauerat in iudicio cõfitẽdo:ipsum tandiu ab ordinandi suspendimus potestate: donec nostrã[s] meruerit gratiam obtinere.

¶ Rego.ix. archiepiscopo baranensi.

¶ Ordinat⁹ ad sacros extra tpa statuta caracterez recipit ꝛ post pẽitentiã cuz eo dispensat episcopus.

Consul.t.r.q̃ eos q extra tẽpora statuta sacros ordines recepunt:caracterez[t] non est dubiũ recepisse:quos pro transgressione hmõi primo eis penitentia ĩposita cõpetenti[v] sustinere poteris[x] ĩ susce

vel dic q̄ bene p̄ōt ep̄s cum talibus dispensare. cū hic rn̄deat de iure: ar. ff. e. cum quidā in prin. & ar. ff. de elec. qō sicut. §. super eo. & contraria intelliguntur cum papa ex certa scientia sibi reseruet dispensationem illorum vt magis alij terreantur & ipsi puniantur.

QUesitum est. ¶ Communis diuisio. Secunda ibi respondem⁹ Jo. an.

a ¶ Comprobata. per testes vel per confessionez in iure factam.

b ¶ Notoria. notorium tribus modis dr̄ crimē: per fiam: per confessionem in iure factam: & p rei euidentiam. j. de cohab. cle. & multi. c. vlt.

c ¶ Homicidij. sic p̄z q̄ homicida q̄tūcunq; occultus ēt p⁹ pactā pniaz mistrare non p̄ōt. sic. j. de accusa. ingtitiōis. i. rn̄. vñ dr̄s dixit dauid ꝓbete p⁹ pniaz: nō edificabis mihi templū: qr vir sanguinis es. i. q̄de vij. si q̄s oēm: & de con. di. i. c. i. de hoc dictū est. ff. e. ex tenore. isti do actā pniaz mistrare non debēt. vt h dr̄ a ꝑrio sensu. imo p̄ñt ꝓte pnie pacta. ff. e. ex tenore.

d ¶ Non penituerint. i. si do nōdū pniaz egerit & iō dr̄ q̄ non sint ꝓmittendi in suis ordinibus ministrare.

e ¶ Honēdi. sed nō cōpellendi cum sint occulta peccata ipsorū. ff. e. ex tenore. sed permittendi sunt arbitrio suo. si. j. ō iureu. mulieri.

f ¶ Dānatiōis. si. j. de simo. mathe⁹ in fi. & de dānationis: nisi cuz eis su⁹ ep̄s p⁹ pactā pniam duxerit dispēsandū. qō qdez p̄ōt. j. de iudi. at si cleri. & valde necessaria est dispensatio i occultis nō pp depositiōez vitandam: qr pp occulta peccata nō punit gs q̄ vindictam non hñt. xxi. q. vi. xp̄iana. sz vt licite suum offm̄ exequak: quod alr nō p̄ñt. xxxiij. di. habuisse. qr de eo sup quo dispensatū ē postea accusari non p̄ōt. j. ō fil. p̄te sby. ex tua: & j. ō sisma. fraternitati. aliqn posset ēt post pactaz pniam accusari. xxxiij. q. ij. admonef. xv. q. v. p̄sbyter ar. j. de pe. di. iiij. diuina clementia: & xxiij. q. iiij. si illic. & i. q. iiij. si illic: & i. q. iiij. iam itaq;. sed verum est q̄ accusari ēt posset. ¶ Ala.

si forte de indignitate tibi constiterit cōsecrandi. Si autem illum indignum esse cognoscis: metropolitano priusquam ad huiusmodi scrutinium veniatur secreto studeas nunciare vel intimare: quanuis nos interrogationem huiusmodi non in consecratione pontificis: sz in ordinatione diaconi vel presbyteri faciamus.

Rubrica De ordiatis ab episcopo qui resignauit episcopatui.

¶ Leran. tertius toletano archiepiscopo.

¶ Episcopus qui renunciauit loco tantuz ciuitatis conferre potest ordines sicut prius. Si vero et dignitati cum ordinato per eum ad minores uel ignoranter ad sacros dispensat episcopus suus: cum ordinato vero scienter ad sacros nō dispensat.

Equisiuit a nobis. t. f. utrum clerici: qui post
r renunciationem factā a predecessore tuo ordines receperunt: i ipsis debeant remanere: et infra.

¶ Rn̄. igitur distinguendo utrum renunciauit loco tantum: an loco simul et dignitati. nam in primo casu ordies sicut ātea rogatus ab episcopo aliquo poterit de ratione cōferre: in secundo vero casu distinguendum putamus vtruz sacros contulerit aut minores. Si. n. a tali ordines usqz ad subdiaco. aliqs acceperit: quia et huiusmodi ordines a non[m] episcopis quādoqz cōferuntur: et in illis deseruire poterit: et ad maiores si idoneus fuerit promoueri. Sane si ab eodem sacros ordines scienter quis receperit: qr indignum se fecit: executionem [n] officii nō habebit. vbi autem nō scienter: poterit nisi crassa° & supina fuerit ignorantia° discret⁹ pontifex dispensare.

¶ Rego. ix.

¶ Breue est.

QUam clericis q ab excōicato[q] episcopo ignorāter ordines receperunt per suos poterit episco

ptis ordinibus ministrare.

I Dem.

¶ Occultus criminosus ꝑter homicidā post penitentiā in susceptis ministrat & ad superiores ascendit ante penitentiam monetur vt etiā in susceptis non ministret.

QUesitum est de sacerdotib⁹ vel aliis clericis: qui per reatū adulterii periurii homicidii vel falsi testimonii bonum conscientie recte perdiderūt. et infra. Rn̄. q̄ si proposita crimina ordine iudiciario comprobata° ul° alias notoria° non fuerint: non debent hi preter reos homicidii° post penitentiam i iam susceptis uel suscipiendis ordinibus impediri. qui si non penituerint° monendi[c] sunt et sub interminatione diuini iudicii obtestandi: vt in testimonium sue damnatiōis[c]: in susceptis etiam ordinib⁹ non ministrent[g].

Rubrica ō scrutinio i ordie faciēdo

I Nno. iii.

¶ Episcopus interrogatus i scrutinio episcopi ordinandi potest rn̄dere illum dignum si non nouit illum indignum.

E parte tua fuit° proposituz et infra. ¶ ff.
e .t.t.r. q̄ cum aliquez in diaconum vel presbyterum promouemus: prior diaconorum q nobis assistit dicit: ¶ Postulat sancta mater ecclesia hunc diaconum uel sub diaconum ad onus presbyteratus uel diaconatus assumi: et nobis interrogantibus si eum cognouerit esse dignum: idē respondit: q̄ quātum humana fragilitas nosse finit et scit et testificatur illum ad huiusmodi onus officii esse dignum. vñ in tali responsione aliquem peccare non credimus: dūmodo contra cōscientiam[l] non loquatur: qr non simpliciter illū asserit esse dignuz: sed inquantuz humana fragilitas nosse finit. cum illum quem indignum esse non nouit: dignum debeat estimare[k]. Huiusmodi ergo responsione secure vti poteris: ni

g ¶ Non ministrent. si nō penituerint. Ergo si penituerint p̄ñt ministrare: sine periculo dānatōis. & sic vr̄ j. ¶ Ala. q dicit licite non mīstrēt: ēt post pniam sine dispensatione: vt dixi in prima notula. saltem valet dispensatio q̄tū ad accusationem alias sufficit pnia in occultis: vt hic patet. Ber. Reca De scrutinio in ordi. Dicto de ordinandis: qr ordinandi examinādi sunt ideo &c. Jo. an.

e **E** parte. ¶ Sūt due ptes in ꝑma ponit decisa ꝓsultatio i
scda rn̄sio ibi: fraternitati. i q̄ ꝑmo ecclesie ro. morē inducit. scdo rn̄det rn̄sum moderatur & moderatuz declarat Jo. an.

b ¶ Ex pte tua fuit. ¶ Mirabilis ē rn̄sio ista. poti⁹. n. dicere deberet se nullā habere scientiā de eius dignitate vel idignitate. rn̄deo ex eo q̄ videt illum electum a bonis quandam vr̄ habere notitiaz de dignitate ipsius: & de tali rn̄det: qr audiuit ab alijs. rrij. q. v. hoc videtur.

i ¶ Conscientiam. qr tunc edificaret ad gehennā. j. de resti. spo. litteras. j. de ꝓscrip. quoniam omne. xxxiij. q. i. §. ex his.

k ¶ Estimare. No. quēlibet ꝑsumi dignū: nisi ꝓbet idign⁹. & de quolibet ꝑsumē dū ē bonū nisi ꝓbet ꝓriū. j. ō p sūp. duduz. ff. de manu. testa. huos: & ff. de leg. ij. cū pf. §. rogo. Sz ꝑ vr̄ q̄ ꝑsumit nō idone⁹: nisi ꝓbet idone⁹. C. ō his q ve. eta. ipe. l. ij. & C. de pba. ex psona. ff. de magis. ꝓue. l. i. §. si magistratus. & in dubio ꝑsumit gs ercōicat⁹. j. ō sen. ex. cū desideres. §. scde qōni. & ꝑsumit potiꝰ fornicatio q̄ mīmonij. xxx. q. v. alit. so. ō gñale ē vt vbi piculū aie ꝓtit ꝑsumit i deteriorē ptē. j. de spōsal. iuuenis: & lx viij. di. ꝑsbyteri: sed lz videat deterior: tñ melior & tutior est. si te de cō. di. iiij. parnulos. als circa iudicia poti⁹ ꝑsumit iustum vel bonum q̄ ecōuerso. lxxxvi. di. si qd. ri. q. iij. i cunctis. xxii. q. iiij. Inocens. ff. de ꝓba. ab ea parte.

Reca. De ordiatis ab episcopo

In tractatu ordinandoꝝ q̄ precedet sequitur ideo &c. Jo. an.

Equisiuit. ¶ Sūt
r due partes. In prima consultatio. In secunda ibi: respondemus respōsio distinguens. Jo. an.

l ¶ Alsq;. excl usiue vt ꝓbant sequentia. sic ponit. ff. de his qui no. infa. ait ꝓtor. qñq; ponitur exclusiue. xciij. di. a subdiacono. ff. de sena. l. vl. §. senatores.

m ¶ Et non epis. i. abbatibus lxix. di. qñ videmus: & j. ti. p ri. cum contingat.

n ¶ Executionē. ergo suspēsus ē q a suspēso recipit ordines. i. q. i. statuim⁹ & resignatio non abstulit illi ordinē: sz executōez

o ¶ Crassa. tunc dr̄ crassa & supina ignorantia: qñ aliqd publice fit vel coram populo: & h nō excusat. vt. ff. de verb. sig. lata culpa.

p ¶ Ignorātia. si. j. de cle. exmi. c. pe. & ita si ꝓbabilis fuerit ignorantia cū eo poterit p epz dispensari. j. c. ꝓti. Sz ꝑ ꝓbabilis facti ignorātia quēlz ignorātē excusat ex toto. ff. de iur. & fa. igno. error. & l. regla: ergo sim h nulla dispensatio ē necessaria. rn̄. i culpa fuit recipiēdo ordines ab epo nō suo. ix. q. ii. lugduñ. & iō necessaria ē dispēsatio. Vel melio⁹ dicas q lz ꝓbabilis sit ignorātia necessaria tñ ē dispēsatio: qr cū talib⁹ ordinator nō bēret executionē sui officii: eā alii ꝓferre ñ potuit: vt. i. q. i. statuim⁹: qr qō non hz dare nō ꝓt. i. q. vii. daibertuz. Et p nō dato habeī qō ab illo datur qui de iure dare non potest. j. de iurepa. qō autem in fi. ergo necessaria est dispensatio ad hoc vt habeat executionem ordinis.

q **Q**Uam clericis. excōicaro. Sic p̄z q̄ excōicat⁹ ꝓfert ordinē. lz extra ecclīaz: & hrtici ēt ꝓferūt ordinē. ix. q. i. ab excōicatis: & c. ordiatōes. Sed ꝑ eadē cā q. i. c. i. vbi dr̄: q̄ nullo mō dr̄ ꝓsecratio q̄ ab excōicatis est celebrata. Dic q̄ ibi ñ fuit ꝑuata forma eccle. Vel dicas nō dr̄ ꝓsecratio. vex est q̄tū ad executionez: qr qō non hñt dare non p̄ñt: vt. i. q. i. q ꝑfectoꝝ: & c. ventū est: & c. i. & de cō. di. iiij. quō. Sed nunqd p̄ōt alios excōicare. vr̄ q̄ sic: qr ꝓfert ordines qō plus est vt videtur. ergo potest aliū excōicare. sed nō est ita. cū. n. sit extra ecclesiam: aliū eiicere extra ecclesiam non potest. xxiiij. q. i. audiuimus. secus in ordine: qr lz sit extra ecclesiam caracterem tñ retinet & illum potest conferre si ecclesie forma seruetur.

a ¶ Epiſcopos. ⁊ ſic epi diſpenſant hic. ſic. ix. q. i. ab excõicatis: ⁊. c. ordinatiões. qz ignorantia eos excuſat. ſi vo ſcienter ordines recepiſſent non diſpenſaret cum eis: vt. c. ordinationes: ſic. s. e. c. pri. in fi.

Rica De etate ⁊ q̃litate. Dict̃ de ordinãdis dicendũ ẽ de pficiẽdis. Et qz in preficiendis conſideratur etas ⁊ qualitas ⁊ ordo ideo ⁊c. Jo. an.

Tabbates.

v ¶ Nõ ſũmak: ⁊ decr. iſta facit ad ti. ó or. pfici endoꝝ. ⁊ ꝓcor. j. e. q̃ris. vel ad ti. ó q̃litate pficiẽdoꝝ. Jo. an.

b ¶ Et abbates ſupple ſtatuimus.

c ¶ ℙrepoſiti. dignitas ẽ per ſe q̃uis ſit nomen generale ad omnes qui hñt prelationem. j. de ver. ſig. q̃uis.

d ¶ Fiant. ſic. s. de elec. cum i cunctis.

e ¶ Amittant. s. de ele. cũ i cũctis. §. ꝟ ſane ꝟ. de cle. egro. c. i. ꝟ. ff. de ſta. ho. q furẽ ꝟ. ff. de poſtu. l. i. §. caſuz ꝟ. nocitellige qñ p culpã ſuã ad talez ſtatum puenit ꝙ ꝓmoueri ñ põt. ℞ria vo qñ ſine culpa ⁊ tũc ñ dz ad di afflictis afflictio. j. de cle. egrotan. c. i. ⁊. c. pe.

Ex ratione. ¶ Sũt due ptes. ℙrima ponit repbensibile factũ epi. Scda illud corrigit ibi: vñ qñ. q duo fac. ℙrimo ꝓnider circa pterita. Scdo circa futura cũ pene cõminatiõe ⁊ decreti appoſitione ibi: eidẽ. ⁊ facit ad pmã ptẽ Rice de etate pficiẽdoꝝ. Jo. an.

f ¶ ℙueris. puer dr a ſeptennio vſqz ad. xiiij. annũ. j. ó regula. ad nfaz: ⁊. xx. q. i. ca. i. ⁊ xxij. q. v. pueri: ⁊. i. q. i. pueri. ⁊. c. eſtote. s. de tẽ. or. vel nõ ẽ ꝓpos. ⁊ puer dr q̃tũ ad bñficium obtinendum: qui ſeruire ñ põt. j. de pben. ſuper.

g ¶ In archidiaconatu. ar. ꝙ inſtituere nõ ptinet ad archidiaconũ. xvi. q. vij. null⁹ oio ꝟ. j. de prebẽ. referente. ſup hoc ſtatur conſuetudini.

h ¶ Eccliaſ. i. platuras eccleſiaz qõ fieri ñ dz. j. e. c. i. ⁊. iij. qz pueri ad hoc nõ reputantur idonei. j. ó pbẽ. ſup ꝛordinata. bñficia. n. ſimplicia in tali etate ꝓſtituis licite ꝓferũt. lxx vij. di. in ſingulis. ⁊ rõne ordis de bẽt hre titulũ. lxx. diſt. c. i. ⁊ ita rõe ordis ⁊ rituli bñficiũ põt hre. ó hoc tñ dicas ꝓut dr in. c. ſup ordinata. Alia.

i ¶ ℙredicti pueri. impuberibus dignitas dari nõ debet. ff. de iure immu. l. ij. §. impuberes: ⁊. i. q. i. pueri: ⁊. c. eſtote.

k ¶ Ad ꝓgruã. idẽ dicit lex in eo q ſe obligat filio ſuo decuriõe: qz tenetur quouſ qz pueniat ad etatẽ ꝓgruã. ff. ad muni. lucius. §. ꝟperatores. Sed pone ꝙ epõs alĩ quẽ minorẽ facit archi. bẽbit ne iſte vocẽ in capitulo: ſicuti ſi eſſet legitime etatis: ar. ꝙ non: qz minores. xxv. an. decuriones facti: lz decurionũ ſportulas recipiãt non tñ interim ſuffragiũ ferre põt. ff. de decu. ſpurij. §. minores. ſicut nec minor factus miles dz ſapientum iura tractare: vt. C. de teſta. mili. l. vlti.

l ¶ Etatẽ. diſpenſatiue tolerant iſti pueri. alꝫ nõ deberẽt. s. de elec. cũ in cunctis ⁊. j. e. cã te. Sz nũqd talis rector põt oĩa facere tanꝯ maior. vt ꝙ ſic. ff. de re iudi. qdã ꝓſulebãt qõ tñ nõ eſt vex. j. c. pri. ⁊. C. de teſta. mili. l. vl. ſed nõne iſte ex quo tolerat p diſpẽſatõez vt veniã etatis ĩpetraſſe: vt. C. de his q ve. eta. impe. l. eos: ſed non eſt ita: qz lz qs veniã etatis ĩpetret non tñ põt alienare ſine decreto nec dz liberã adminiſtratiõnẽ vſqz ad etatem. xxv. an. vt in. l. predicta. eos.

Tdecorum. ¶ ℙrima pars ponit exordiũ ⁊ cãz mãdati. Scda mãdatũ. Tertia cõminationẽ irritatõis ⁊ pene. ſcda ibi: nolẽtes. tertia ibi: ſciturí. Et facit ad rubricam de etate. Jo. an.

n Qui ſeipſos. Qui. n. in platũ eligit ⁊ ſi minor ſit non dz eẽ ſub pfis ptãte: ar. ff. ad treb. nã qõ ad ius. ⁊. ff. de adulte. ſic eueniet. ⁊. C. de leg. tu. l. vlt. inſti. de ercu. tu. §. minores: ⁊. ff. ad mace. filiũ bẽo: ar. ꝟ de adop. ꝙ adoptionez: ⁊. ff. de his q ſũt ſui vel alĩ. iu. filiuſſa. ⁊. ff. de mu. ⁊ bo. l. ij. ⁊. ff. de iudi. cũ ꝓor i fi. vbi dr nihil ĩteret an iudices in ptãte an ſui iuris ſint: ⁊ ꝓſbyter dr in ptãte pfis eẽ. C. de epi. ⁊ cle. auté. ꝓſbyteros. iſti. qui. mo. ius pa. po. ſol. §. filiuſſa. lz adipiſcat honores: remanet tñ in ptãte pfis. ꝙ iſta iura vt ꝙ ſacer ordo non liberet a pria ptãte. Lau. ⁊ alij dicũt ꝙ glibet ſacer ordo liberat a pria poteſtate. qñ liberat a vñica: q maior eſt. De epali ordie hẽs. iiij. di. ſi fuꝫ ſciẽte. de ſacerdotio ea. di. ex ãtigs: ⁊. c. frequẽs. de diacono dr ꝙ pſtãdo vicariũ liberat. e. c. ex antiqs. ſubdiacon⁹ eodez iure vtit cũ diacono. j. de ſer. non or. miramur. ⁊ nulla dignitas ſeclaris filis eſt ſacerdotio: ar. xcvi. di. duo ſũt. j. ó ma. ⁊ obe. ſolite. ⁊ dignitas pficiat⁹ ſoluit ius pfie ptãtis: ergo mito fortiꝫ ſacerdotiũ ⁊ glibet ſacer ordo: ar. j. de ſen. ex. cũ volũtate. §. vlt. hoc credo verius.

n ¶ Infra. xiiij. annuz: ex eo ꝙ prohibet. j. xiiij. annũ: videt cõcedere ꝙ poſt. xiiij. annũ ſtatũ cõcedat: qz qõ de vno phibet de alio ꝓcedit: ar. xx. v. di. q̃lis: ſed nõ eſt ita. qz lz phibeat infra. xiiij. ãnũ nõ tñ ꝓcedit in. xv. vel. xvi. imo infra. xx v. annum prohibet. s. de elec. cum in cũctis: ⁊. j. e. proxi. §. inferiora.

Am te. ¶ Facit ad ptẽ Rice de etate ⁊ q̃litate ⁊ ſunt due ptes. ſcda ibi: ſed etiam.

o ¶ Efrax. ſupple p etatis taciturnitatẽ ipetrataz. ſi. n. ex certa ſcientia ſcriberet papa. ꝙ minori eius mãdato eẽt obediẽdum: qz ſacrilegij inſtar obtinet: dubitare an iſte ſit dign⁹ quẽ ꝓnceps eligit. xvij. q. iij. §. q aũt. ⁊. C. de epi. ſacri. l. ij. prerea ꝟ ius ⁊ ꝟ publicã vtilitatẽ eſt tale reſcriptũ: ⁊ ideo nõ vz. C. de ꝓci. impe. of. reſcripta: ar. s. de reſcrip. ex pte. ⁊. j. de teſti. cãm q. Jtẽ ẽ hic ar. ꝙ non ẽ obediẽdũ ſemp mãdato dñi pape: ar. s. de reſcri. ſi qñ: ⁊. c. cum adeo ⁊. j. ó hſ. ad abolẽdã i fi. ſz nõ dr mãdatũ qñ ignoranter mãdat.

p ¶ Cõcilij. laterañ. s. de elec. cuz in cunctis. §. inferiora.

q ¶ ℙẽdeãt. Quaꝛ dr vna eccl'a pẽdere ex alia. ꝓt dici ſz ꝙ legit. j. de relig. do. qz mõaſteriũ: ar. ff. arbo. fur. ce. ſi gemina. ⁊ ſi aliqua parochialis eccl'a ſubſit alij: lz plat⁹ maioris eccl'ie duas eccleſias hſe dicat: tñ alius ꝓſbyter erit in ſubiecta. Jtẽ ſi eccl'a parochialis in fundo ſuo aliã ꝓſtituat nihil ĩpedit vicariũ in ea inſtitui: ⁊ platũ maioris eccleſie: platũ eẽ vtriuſ qz. nõ tñ p ſe fuiet vtriqz. nã ⁊ diſpẽſatõne epi vnus prelatus diuerſis pẽeſt eccleſijs in habẽdo vnam cõmendatam: ⁊ aliam intitulatã. lxx. di. ſanctorum. lau. hoc tñ intellige ſm determinationem illaz decre. s. de elec. dudum: ⁊. j. de preben. de multa. Jtem in caſu quem habes. j. de prebẽ. extirpande poteſt quis habere plures eccleſias. §. qui vero.

r ¶ Dimittẽdã. j. de pbẽ. referẽte. ⁊ hoc ſz illã decre. ó multa. Itelligi dz.

s ¶ Tenues. i caſu iſto pmittit papa pp pauperratẽ hſe plẽs eccleſias. xx. q. iij. vnio. Jtẽ ꝓpter raritatẽ clericoꝝ. xxi. q. i. c. i. i fi. Jtem intitulatam vnã ⁊ aliã cõmendatã. xxi. q. i. qui plures. s. de elec. dudum. vbi de hoc.

Peterea. ¶ ℙrima pars ponit rigorẽ. ſcda diſpẽſationẽ. tertia diſpẽſatõis terminatõez. ꝟa ibi: diſpẽſatiue. tertia ibi: dũ tñ. Jo. an.

t ¶ Subdiaconus. qui hodie poteſt eligi in epm. j. e. a multis. ⁊ eodẽ pri uilegio gauder quo diaconus. j. de ſer. non or. miramur.

u ¶ Breue. qñqz breue tẽp⁹ dr quattuor mñ ſiũ. C. ó vſur. rei iudi. eos. ff. de iudi. ſi debitori. qñqz decẽ diez. ff. de ꝓſti. pecu. pmiſſor. §. i. qñqz duoꝝ menſiũ. C. de ſecũ. nup. l. ij. qñqz. xxx. diez. ff. de iti. actuqz pri. l. i. §. i. ſz hic appellat breue tẽp⁹ annus. In anno. n. ⁊ dimidio poteſt aliquis p moueri ad ſacerdotiũ. lxx vij. diſ. monachus nouitius. ⁊ hic dimittimus dimidiũ annũ ꝓpter minores ordines. vincen. Jtẽ arg. ꝙ paz eſt vtrũ

Rubrica De etate et qualitate et ordine preficiendorum.

¶ Ex concilio pictauien.

¶ Breue eſt.

u Tabbates[b] decani et ꝓpoſiti[ꝯ] ꝓſbyteri nõ ſunt: preſbyteri fiãt[c]: q archidiaconat⁹ tenẽt: diaconi: Qui uero archiꝓſbyteratus: ꝓſbyteri: aut amittant[e] honorẽ. Nõ ſi aliq̃ inſta cã ꝓphibẽte ꝓſbyteri aut diacõi eſſe nõ potuerit: ꝓlationes amittãt.

¶ Lex. iii. cant archiepo.

¶ Eccleſia diſpẽſatiue minori cõceſſa nõ p laicos: ſz p clericos regi dz donec ille perueniat ad etatem.

Ex rõne: et infra. ℣ Accepim⁹ ꝙ cõuẽtrcñ. epõs pueris[f] q ſũt infra decẽnium ꝓſtituti i archidiaconatu[g]. r. afd. ciſter. eccleſias[h] ꝓles cõceſſit: q nõ p clericos ſz p laicos diſponũtur. ℣ Unde qñ ñ dz hoc aliquaten⁹ tolerari: mandam⁹ q̃tenus ꝓdictũ epm ſup his corripias et clericis idoneis adminiſtratões ⁊ cuſtodiã ꝓſcriptaꝝ eccleſiarũ donec ꝓdict'i pueri ad cõgruã[k] ueniãt etatem[l] laicis amotis committas. ℣ Eidez epo ꝓhibẽs: ne decetero eccleſias niſi pſonis q̃ etatẽ: et ſciẽtiam hẽant regẽdas cõcedat: ꝙ ſi ſecus egerit ei debitaz penã iſtigẽs inſtitutionez et cõceſſionẽ ipſius oĩno viribus carere decernas.

¶ Dez cãtu. archiepiſcopo. ⁊ eius ſuffra.

¶ Regimen eccleſie minori. xiiij. annorum committi nõ debet.

¶ Decorũ eſt: ut hi debeãt ecclesias regere q nõ nouerunt gubernare ſeipſos[m] cuz ad eccleſiarum regimen tales pſone ſint admittende q̃ diſcretiõe ꝓmineãt et morũ fulgeãt honeſtate. ℣ Nolẽtes itaqz ſuſtinere vt paruulis eccleſie regimen cõmittatur mandamus quatenus nemini infra[n] annũ. xiiij. cõſtituto pſonatuz cuiuſlibet eccleſie cõcedere preſumatis. Sciturí pro certo ꝙ ſi contraire preſũ pſeritis: qõ inde feceritis irritabimus: et inobedientiam ueſtrã grauiter puniemus.

¶ Item.

¶ Ad regimẽ eccleſiarũ nõ dz inſtitui indignus ſcientia moribus vel etate: et qui habet duas eccleſias alteraz dimittere cogitur niſi cauſa ſubſit.

Am te decet: et infra. Artius inhibemus: ne pſonas que in eccleſiis tui epatus ad curaz aiarũ fuerint ordinãde: in ipſis inſtituas: nec aliqua occaſione uel etiaz litterarũ[o] nrarũ obientu inſtitui patiaris que ſciẽtia moribus et etate ꝓcliu⁹ nõ cõgruat inſtitutis. ℣ Sz etiaz habẽtes plures eccleſias q̃ ex una nõ pendeant[q] tibi liceat ap. po. cogere ad vnam ipſarũ quam maluerint dimittẽdaz[r]: niſi ita fuerit tenues[s] in ſubſtãtia ꝙ ꝓprios ſacerdotes non poſſunt conuenienter habere.

¶ Item.

¶ Is qui non eſt in ſacris uel idoneus ad regimẽ parochialis eccleſie diſpẽſatiue põt aſſumi.

Peterea lz ad regimen parochialis eccleſie non debeat aliqs niſi ſubdiacon⁹[t] ſit adminus admitti. ℣ Diſpenſatiue tñ i mioꝛib⁹ ordib⁹ cõſtituti cõſueuerũt aſſumi ℣ Dũ tñ tales ſint: ꝙ ifra breue[u] tẽ

aliquid fiat in p̄senti an breui tpe. ff. si cer. pe. lecta est. ff. de in integ. resti. diu⁹. ff. vt i pos. leg. is a quo. sic ergo p̄z q̄ epi p̄nt dispēsare cū eo qui est in minoribus ordinib⁹. nūqd cū eo q est in minori etate? dicūt qdā q̄ sic ar. bmōi. c. de hoc no. §. ō elec. cū dilecti. ar. q̄ possit. §. eo. indecorum.

Queris a nobis. ¶ Cōis diuisio scōa ibi: cū igit. q̄ duo fac̄ prio pus possint in p̄sbyteros ordiari.

Idem.

¶ Propter necessitatem et utilitatem ecclesie cōpelluntur clerici ipsius recipere ordies suis beneficiis non annexos.

Queris a nobis qd agendum sit de clericis tue iurisditioni commissis: qui cuz beneficiis ecclesiasticis multum abundent: a te cōmoniti nolunt ad sacros maiores ordines promoueri: se tale quid secreto cōmisisse dicentes q̄ eos salua conscientia ordinari non finit[a]. ⁋ Cum igitur sup̄ hoc casu videātur sacri canones discordare: cum quidam dicant eos minime cōpellendos[b]: alii uero ⁊trarium[c] asseuerēt: ois cōtrarietatis vinculum p̄senti pagina enodamus. ⁋ Statuētes: ut si p̄dicti clerici p̄ceptione maiorum ordinum ꝓpter occulta sua peccata se indignos esse fatētur[d]: inferiores in ecclesia quorū sit uita ꝓbabilis p̄ferant eisdem: et nisi forte illi qui ordinari p̄cipiunt iam dicta cā recusant in aliis ecclesie suitiis valde vtiles fuerint: auferant eis bñficia et aliis canonice conferantur. ⁋ Quod si ꝓ sola uolūtate renuerint ordinari: et suaserit utilitas[e] ecclesie aut necessitas: ipsos dummodo idonei sint: ad maiores ordies recipiendos per amissionem locorum ⁊ beneficiorum subtractionē ap. ces. compellas.

Quemēs. iii. r. coloñ. can.

¶ Euentus mortalitatis infirmi nō impedit promoueri eius medicum peritum sollicitum et traditiones artis obseruantem.

Ad aures nr̄as te significante peruenit: q̄ cum in arte phȳsica eruditus pluribus iuxta ipsius artis traditionē exhibuisti cum diligentia[f] medicinaz: licet pluries in cōtrariuz successerit: et quibus putabas adhibere medelam medicinis perceptis mortis periculum incurrerunt: uerū q: ad sacros ordines desideras ꝓmoueri super eo nos cōsulere voluisti. ⁋ Tibi breuiter respon. q̄ si super premissis conscientia[g] tua te remordeat[h] ad maiores ordines de nostro consilio non ascendas.

Questi. iii.

¶ Qui steterit per annum in suspēsione p̄uat beneficio q̄ prius habebat et quod interim acquisiuit.

Quam bo. me. clemēs papa p̄. n. i. buccarū et quosdā alios barañ. clericos vocauisset: vt ad p̄sentiam ipsius accederēt. h. archidia. suo quez grauiter leserant[k] responsuri: quia uenire iuxta mandatum apostolicum cōtempserūt: in eos fecit sniaz suspensionis promulgari: in qua triennio permanētes quidam ex ipsis suspensi[l] aliud beneficium ecclesiasticum sunt adepti. Et quia vtrum beneficia sic recepta possint rationabiliter retinere nos ꝓsulere voluisti. Respōdemus: q̄ nō licet eis illa que habuerunt beneficia: vel q̄ postmoduz[m] sunt adepti aliquatenus retinere. Unde baraneñ. archiepiscopo dedimus in mandatis: ut eos pro tā ta[n] pertinacia et contemptu apostolico beneficiis que habent nō differat spoliare.

Idem. iiii.

¶ Subdiaconus in episcopuz eligi potest.

AMultis multotiens an subdiaconus in episcopum eligi valeat hesitatur. siquidem Urbanus papa primus decreuit vt nullus[o] in episcopum nisi in sacris ordinibus religiose viuens inuent⁹ fuerit eligatur. sacros inquit ordines diaconatuz dicimus ⁊ presbyteratum. ⁋ Nos siquidem solos[p] primitiua ecclesia legitur habuisse. Subdiaconos vero quia etiam episcopi ministrant altaribus opportunitate exigente concedimus in episcopos eligi: Si tamen preclare scientie ac religionis existāt: quod ipsum non sine ro. pontificis vel metropo[q] licentia fieri p̄mittimus. In q̄b⁹[r] verbis inuitur: q̄ urbanus ad statum p̄mitiue ecclesie se referens in quo subdiaconatus ordo sacer minime dicebatur: īstituit vt de subdiacono nisi vtilitatis causa et tunc etiaz de permissione metropoli. vel ro. ponti. nō posset electio celebrari. Uerum[s] cum hodie subdiaconus inter sacros ordines cōputetur: sicut vrbanus cat ad gebēnam. ī. de resti. spo. litteras: ⁊. ī. de prescrip. quoniam omne. xxviij. q. i. §. ex his. ī. de sen. excō. inquisitioni.

b ¶ Remordeat. vt si forte iperite medicinā dedisset īfirmis alias euentus mortalitatis non est iputandus ei: vt. ff. de offi. presi. illicitas. §. sicuti. ⁊. ff. ad l. agl. q̄ actione. §. vlti. ff. de vari. ⁊ extraor. cogni. medicus. vel si negligens fuerit: qz dissoluta negligēta ꝓpe dolū ē ff. māda. si fideius. i. responso.

i ¶ Cōsilio. hoc ē cōsiliū reuerētie cui obediēdū ē. vj. di. testamētū. ⁊. xiiij. q. i. qsgs: ⁊. ī. de simo. matheus. in fi. sec⁹ in cō silio pfectiōis. xiiij. q. i. qsgs. q̄ le est illud si vis pfect⁹ ē: vade ⁊ vēde oīa q̄ bēs ⁊ da pauprib⁹ Et de tali ꝓsilio p̄t itelligi qō dr̄ in. c. qsgs in verbo illo si cō silio vti volueris.

Qum bone. ¶ Sūt due ptes ꝓsultatio ⁊ respōsio. Scōa ibi. rīdemus. ⁊ facit ad partem rubrice ō qualitate preficiendorum. Jo. an.

k ¶ Leserāt. miles q̄ prepositō manus intulit capite puniat: ⁊ ois ꝓtumacia aduersus p̄sidez vel ducē capite punit. ff. de re mili. omne delictū. §. i. ⁊. ij. ⁊ q resistit castigare volenti. ff. eo. ti. milites. §. irruens. ⁊ iurta di uinū oraculū cōtumacia parē tis morte luitur. lxxxvj. di. non satis ver. ceterum in fi.

l ¶ Suspēsi. suspēsi eligere nō p̄nt: nec ēt eligi. ir. q. iij. nos in hoiem: ⁊. ī. de ꝓsue. cū dilect⁹ ī. de elec. cū iter. r. ⁊. c. p inquisitionē. ⁊. ī. de ap. ꝓstitutis. nec bñficia eis tpe suspēsionis conferri p̄nt: vel litteras ꝓ bñficio obtinēdo ipetrare: vt b ⁊ interim bñficia ecclesiastica sunt deneganda. ī. de ap. pasto.

m ¶ Postmodū sūt adepti. talia bñficia tenere non p̄nt ēt si postea fuerint absoluti: qa tūc tpe obtēti bñficij ihabiles erāt ⁊ idigni: qa in talib⁹ p̄ncipium cōsiderādū ē. ī. de elec. duduz. ⁊. c. ad audientiā: ⁊. i. q. i. p̄ncipatus. xvj. q. iij. si sacerdotes. ⁊ est ar. q̄ tp̄s ipetrati rescripti considerandū est: puniendi ergo sunt q suspensi spūalia presumūt tractare in tm̄ q̄ eps cū talib⁹ dispēsare nō p̄t. xj. q. iij. si qs eps: ⁊. ī. de sen. excōmu. cum illorum.

n ¶ Pro tāta. ex quo ꝓ annuz ⁊ vltra qs stat in excōicatione: priuari dz bñficio suo. xj. q. iij. rursus. ⁊ excōicatus qui tractat spūalia deponi dz. ī. de dolo ⁊ cōtu. veritatis. Istud videtur in suspenso: vt hic.

AMultis. ¶ Primo ponit q̄nē. Scōo allegat pro ⁊ cōtra ibi: bos sigdē. Tertio diffinit vel soluit ibi: nos volentes. Jo. an.

o ¶ Nullus. ponit tenorē illi⁹ decreti. lx. di. nullus in epz. vsq̄ ibi in quibus verbis.

p ¶ Solos. supple sacros: quia subdiaconatus bñ fuit in p̄mitiua ecclesia. sz nō reputabat sacer. xxj. di. in fi. §. i. ⁊. xxv. di. c. i. ⁊ .xv. di. c. vlti.

q ¶ Metropolitani. sic olim dispēsabat metropolitan⁹ cū ineligibili circa epatū sed cū illegitimo dispēsare nō p̄t. ī. de elec. innotuit: nec in etate. C. de his qui ve. eta. ipe. l. ij. ⁊. iij. sed cū bis qui patiunt defectū in ordine satis videtur q̄ p̄t adhuc archieps dispēsare in archiepatu: sicut olī poterat: ar. lx. di. nullus in episcopū. ⁊ in alijs dignitatibus īferioribus bene potest. ī. eo. preterea.

r ¶ In q̄b⁹. vba ista sūt īno. iterptātis capl̄m vrbani q locut⁹ fuit ꝓ tm antiq̄ tpa.

s ¶ Uerum cū hodie. nunc incipit allegare q̄ subdiaconus eligi possit.

ō ¶ Cōis diuisio. scōa ibi. tibi breuit. Et melius fuisset ꝫ decre. posita ī xxi. de tē. or. ⁊ quali. ordi. Jo. an.

e ¶ Utilitas. ergo ꝓpter vtilitatē ecclesie ꝓpellit q̄s recipe ordies. ⁊ propter necessitatē. alias est ēt puniēd⁹ p subtractionē bñficioz vt legit. §. ī. de elect. cū in cūctis. §. īferiora: ⁊. lxxiij. dis. consuluit. vbi eodē mō cōpelluntur: vt sic indirecte de nolentibus fiāt volentes.

a ¶ Nō finit. sīle de tēp. or. c. vlt. ⁊. ī. c. primo: ⁊. ī. de simo. ex tue: ⁊. c. Matheus: ⁊. i. q. i. sacerdotes.

b ¶ Cōpellēdos. lxxiij. di. honoratus: ⁊. c. consuluit: ⁊. c. i. ⁊. ij.

c ¶ Cōtrariū. xxiij. dis. si q clerici: ⁊. c. placuit. xxiij. q. iiij. dīsplicet: ⁊ i. q. vj. sicut. arg. viij. q. i. in scripturis.

d ¶ Fatent. aut ipsi cō miserūt ista peccata occulta añ suā ꝓmotiōez aut post. si añ remouēdi sē: qz tpe sue exaltatiōis hoc nō fuerūt cōfessi. xxiij. d. c. vl. ⁊. i. dis. ex penitētib⁹: ⁊. lxxj. di. si qs sine: ⁊. c. sē. sz si postea ꝓmiserūt illa peccata se fecerūt indignos: vñ sūt expellēdi: et quo sua culpa se fecerūt idignos. ar. §. eo. c. i. si tñ vtilitas eccl'ie fuerit q̄ si remouean̄t: qz in alijs negocijs eccl'ie sūt valde necessarij: ⁊ vtiles tolerant i ea: ⁊ ita p̄z ꝫ di spēsāt cū eis: pp vtilitatē marie cū peccata sunt occulta. Sz ꝺ vt ō tēp. or. ex tenore: ⁊. c. vl. vbi crimiosi tolerant: quia peccata sunt occulta ⁊ ꝫ ꝓuant. Sed illi volunt ⁊ petunt ꝓmoueri acta pnia. Et isti fatentur se idignos ⁊ nolūt ꝓmoueri: si vellent ꝓmoueri acta pnia admitterent̄ preter reos homicidij vñ dicit in contrario.

g ¶ Conscientia. xxxiij. di. habuisse. Qui. n. facit ꝓtra cōscientiam edifi-

papa secundus sub his verbis expressit: erubescant[a] mipii & intelligant indicio spiritus sancti eos qui in sacris ordinibus presbyteratu diaconatu subd. sunt positi: si caste non uixerint excludēdos ab omni eorundem graduz dignitate. Et iterum. nemo[b] ad sacrum ordinez permittatur accedere: nisi aut virgo aut probate castitatis existat: & qui vsqz ad subdiaconatum vnicam et uirginem habuit uxorem: & ad similitudinem diaconi & presbyteri subdiaconus debeat continentiam obseruare[c] sicut est in sexta[d] synodo constitutum: vt si quis eorū qui ad clerum ascendant: nuptialiture mulieri voluerit copulari: hoc ante subdiaconatus ordinem faciat. et beatus grego. statuisse legitur ut nullum[e] facere subdiaco. presumant episcopi: nisi qui se caste victurum promiserit. ¶ Nos volentes super hoc articulo disceptationis materiam amputare statuimus: ut subdiaco. in episcopum valeat libere[f] eligi sicut diaco. vel sacerdos.

¶ Item. T. sancte crucis presbytero cardinali.

¶ Irregularis et in minorib⁹ pōt dispensatiue in abbatē instituī.

TAm in domino diligentiaz commendantes: quam super monasterio sancti Quirici dinoscens adhibere. ¶ Mandamus quatenus si non potes eidem monasterio de persona idonea melius prouidere: tu monachum illum quem litteris tuis de honestate ac industria cōmendasti: per quem status eiusdez loci creditur reformand⁹: nullum prorsus[g] habens respectū ad petitionem illicitam quam quidam laici faciebant: sed ex tue duntaxat prouisionis officio instituas i abbatez: ita videlicet: q ad sacros ordines non ascēdat[h]: cum instāte necessitatis articulo possit in abbatem assumi etiam in minoribus ordinibus constitutus: et laici memorati non sint consanguinitate vel affinitate coniuncti monacho memorato ut ex ipsoruz petitione debeat contra eum aliqua finistra suspitio suboriri.

¶ Item rotbomagēsi. archiepo.

¶ Abbas si est presbyter et est benedictus conferre potest ordinem clericalem.

QUam contingat interdum: q laici ad monasteria conuolantes a suis abbatibus tonsorentur: requisisti an clericatus ordo in tonsura huiusmodi cōferatur. ¶ Sup quo tibi. r. respon. q cūm in. vii. synodo[i] sit statutū: ut lectores p manus impositionem licentia sit vnicuiqz abbati[k] in pprio monasterio solūmodo faciendi. dūmodo ipsis ab epo fm morem preficiendorū abbatum manus impositio facta noscatur: et cōstet euz existere sacerdotem: per primam tonsurā iurta formā ecclesie dataz a talibus clericalis ordo cōfertur. ¶ Item.

¶ Si canonicus regularis factus monachus iuste de causa ad canoniaz reuersus ibi postea preficiatur licite tenere poterit prelaturā.

TAtellerimus q cum in monasterio tuo fueris laudabiliter conuersatus ad monasterium sancti Innocen. talis ordinis accessisti: vbi cum aliquandiu in ipso ordine permansisses demum ad cor reuersus de metropol. et aliorum consilio ad primam domum redire curasti. in qua tandem sub regularis obseruantie disciplina taliter deo et hominibus placuisti q per tuorum exigentiā meritorum fratres tui prefecerunt te vnanimiter in abbatem. ¶ Ne igitur occasione more quam in prescripto monasterio contraxisti: quasi conscientia tua te remordeat in suscepte administratiōis cura tepescas: attendēs q cautum est in canone[l] ne qs canonicus regularis nisi forte publice lapsus sit qō absit efficiatur mōach⁹: et si factus fuerit ad canonicat⁹ ordinem reuertatur: vltimus in choro manendo cucullam ad memoriam delaturus. Dic. r. mādam⁹ quatenus circa curam[m] tibi commissam sollicitudinem exercere studeas indefessam: et taliter sequentia bona continuare prioribus q dignum a deo possis meritum expectare. ¶ Item.

¶ Ordinatus ad sacros sine titulo ab ordinatore iuste petit bñficiū.

ACcepimus te auribus nostris intimante: q quidam clerici qui ad sacros ordines sine titulo sunt promoti te ad ecclesiā bracarā. super beneficiis obtinendis infestant. et infra. ¶ Licet igitur in ordinationis clericoruz illā tu acpredecessores tui diligentiam debueritis adhibere: ut minus idonei non ordiarentur a vobis: ac ideo post promotionem eorū exceptionē[n] ñ poteris pretendere cōtra illos: nisi forte postquā pmoti fuerint reddiderint se idignos: ex supabundanti tamen quando scribere pro talibus nos oportet: facimus in litteris nostris apponi: ut si ordinatus

---

a ¶ Erubescant. xxxij. di. erubescant.
b ¶ Nemo. xxxii. di. nemo.
c ¶ Obseruare. ex quo oneratur: dignum est & honorentur. xvj. q. vj. de lapsis.
d ¶ Sexta synodo. xxxij. di. si quis eorum.
e ¶ Nullum. xxxviij. di. nullus: & xxxij. di. ante triennium.
f ¶ Libere. & ita qō fuit pus di spensatio hodie ē ins cōe: sic. j. de offi. leg. q trāslationē. & ad subdiaconatū extendit qō ō superioub⁹ dictū erat. si. ō translationi. iter corporalia: & s. de pſuetudine cū venerabilis: & eodem priuilegio gaudet subdiaconus quo & diacon⁹. j. ō ser. non ordi. miramur.

TAm. ¶ Prima pars ponit exordium. Secūda mādatuz ibi mandamus. & facit ad duas partes rubrice. s. ō qualitate & ordine. Jo. an.

g ¶ Prorsus. nō eni pces carnales oz respicere q ē ordinator sz tm merita & puidētiā ordinā di. i. q. i. quibusdā: & viij. q. i. moyses: & c. si ergo. & iō no. q cū qs eligit: vl ordinat aut suis precibus iteruenientibus aut alienis. Si suis dicūt qdā & bugo cū eis q q̄tūcūq; sit idone⁹ simonia cōmittit: arg. viij. q. i. in scripturis: & i. q. vij. si cuz is: & q. q. i. ordinatiōes: & j. ō in repa. p nr̄as. Istud credo si est indignus fm q dicit. t. sz si dignus est: pōt ēt pces porrigere superiori cū indiget: qz tūc non presumit ambitiosus. sed pot⁹ propter necessitatē alias potest dici q simonia eēt: ar. i. q. i. §. nō ita quorundā. & ar. j. de simon. tua. Si preces qs se porrigat: vt in platū eligatur ambitiose sūt illicite. i. q. i. nullus itaq;. si vo precibus alienis p mouet aut pces sunt spūales: aut carnales si sunt carnales & fiunt p indigno simonia cōmittitur. i. q. i. de ordinationibus: qz succedūt tales pces loco pcij. i. q. i. sunt nōnulli. si p digno: dūmodo supior nō bz respectū ad pces: sz ad meritū licite pōt admitti: vt h: & i. q. i. q. bulsdaz si vo sunt spirituales admitti possunt. nec inducunt simoniā. i. q. i. latorem.

b ¶ Nō ascēdat. forte erat irregularis: & sic pōt qs esse abbas in minorib⁹ ordinib⁹ pp necessitatē alias nō valeret. nā & diaconus pōt ēē abbas. l. di. accedens ar. imo & ifamis curam monasterij gerere pōt vt ibi. Infamis. n. a ciuilibus muneribus non excludit. C. de his q nō iple. stipē. sa. so. sunt. l. i. li. r. nomē abbatis potius ē sollicitudis q̄ ordinis vel honoris xviij. q. ij. hoc tm̄: ar. j. s. eo. c. i. & laicus pōt ēē abbas cā necessitatis. xciij. dis. a subdiacono: & xvj. q. i. generaliter: ar. tm̄ hoc q dicit ō dispēsatiue intelligitur: qz abbas oz esse sacerdos alias remouetur. s. eo. c. i.

QUam contingat. ¶ Cōis diuisio. Scōa ibi: sup quo. Et pncipale vcm̄ nō facit ad titulū sed inquātuz logit de preficiendo. Jo. an.

i ¶ Synodo. lxix. di. quoniam videmus.

k ¶ Abbati. hoc idem potest electus in abbatem & confirmatus: si episcopus eum differat benedicere: vt. s. de sup. neg. prelato. statuimus. talis ordo appellatur psalmistatus. tamen vbi agitur de singulis ordinib⁹: nihil agitur de hoc. xxiij. di. illud. vnde quidam dixerunt non esse ordinem sed eorum opinio corrigitur hic in fi. vbi dicit q per primam tonsuram clericalis ordo cōfertur & etiaz presbytero hoc licet. xxiij. dist. psalmista. vbi de hoc in sūma. h.

TAtellerimus. ¶ Primo narrat factum ex quo secundo dubium elicit ibi: ne igitur. cui tertio respondet ibi: discretioni. & facit ad eam partem ti. de qualitate preficiendorū Jo. an.

l ¶ In canone. xix. q. iij. mandamus.

m ¶ Curam. Hic videtur q si aliquis transit ad strictiorem religionē sine licentia prioris vel abbatis q reuocandus sit ad priorem ecclesiā. Sed videtur obstare. j. de regu. licet: sed potest intelligi quod hic dicit quando ex lenitatis causa transit: prout intelligi consuetuit ille canon. xix. q. iij. mandamus. Vel dicatur q iste fuerat tm̄ in habitu probationis. vl iste locus quē intrauerat fuerat laxioris religionis q̄ prior. Vel dic q si aliquis petita licentia licet non obtenta transit ad strictiorem regulam q tūc nō potest reuerti ad priorē locum: & sic loquitur illa decre. licet. sed si nullo modo petit licentiam tunc redire cogetur pro ut hic fecit.

ACcepimus. ¶ Cōmunis divisio. Secunda ibi: licet igitur. Et facit ad secundam partem rubrice de qualitate preficiendorū Jo. an.

n ¶ Exceptionē. Nota q qui ordinauit aliquē postea nō pōt ei irregularitatē aliquā vel crimē aliquod obijcere nisi ex causa superueniente. sic nec electo⁹ contra electū viij. q. ij. dilectissimi. & est si. iiij. dist. in istis. & iiij. q. iij. si quis testib⁹. & j. de cōcess. preben. cū super questione in fi. sic xxviij. dist. diaconi. & j. de cleri. coniuga. diuersis fallacijs.

a ¶ Reputare. No. q̄ q reputat vignus in vna dignitate si postea eligit ad alteram ēt tunc vignus vr reputari sic. lxxiiij. dis. gesta. ar. j. xij. dinos cōsuetudinē. Et. s̄. de elec. scriptū est. Ecōtra vo q reputat ē idign' in vno officio vr idignus bēri in alio. ff. de suspe. tuto. l. iij. §. queri pōt. vbi dicitur q̄ si aliquis male se būit in tutela: deide dek curator tanq̄ suspectus remoueri vr. C. ō suspec. t archa. si aliqd lu. r. uē qd dices si aliqs irregularis vt crimi nosus tolerat ē i offō sacerdotali nunqd si talis eligit ad dignitatez pōt excipi p̄ eū ab illis q euz tollerauerūt i offō sacerdotali. videt b q̄ nō: qz qui eū reputauerunt dignū ad ordinē: t ad bñficiū reputabūt eū dignū ar. j. de accu. nulli. j. ō sen. exc. in p̄sentia. t. ff. de libe. cā. q sciens. sicut nec vir accusare pōt mores vroris quos pus p̄bauit. ff. de adul. si vror in fi. hoc p̄cedebat Jo. sz iudex ex offō suo pōt inq rere ō talibus. iij. q. vii. q̄rēdū. ff. de postu. quos p̄hibet: t. ff. de pe. here. l. vlt. t. ff. de adul. l. i. §. si publico: t. j. ō exc. exceptionez: t qō superior debeat de his inquire re bēs expresse. s̄. de ele. nibil est. t i. c. venerabilem. Tñ quod dicit Jo. q̄ isti q tolerauerūt in sacerdotio ip̄m non posſūt ei postea obijcere nō credo. qz lz tolerasset eū in tali offō ppterea non debent tolerare eū i maiori. nunqd si eligatur i ep̄m uel in maiorē plātū nō pñt ei obijcere aliqd. imo pñt: qz lz sit dignus in minori nō tñ in maiori vr idone' reputari. xij. dist. nos cōsuetudinē. t ar. s̄. de ele. scriptum est. accusare ip̄m pñt. p. c. p̄dictū nulli: sz si promoueat ad dignitatē credo q̄ possunt cōtra illum excipere.

pro quo scribimus idone' habeatur t ecclesiastico beneficio nō indignus: ei ab ordinatore vel successore ipsius cōpetens bñficium tribuat: cum t si tecum de iure agere vellemus te possemus merito ad prouisionē eoz cōpellere: quos a te vel predecessoribus tuis ordiatos fuisse constaret: eo p̄sertim q̄ ad obtinendum ecclesiasticū bñficium eos debes idoneos reputare[a] quos ad ordines suscepisti. vñ grauiter sustinere nō debes: sz nobis potius deuote incliare teneris si illos examiari[b] per alios facim' quos sine examinatiōe non credimus ordinatos antequam ad p̄sionem eoz te cōpellere velimus. Mādamus igitur q̄ten' eis pro quibus te contigerit recipe nr̄a mandata in forma[c] cōmuni in maiori ecclesia[d] vl alijs dioc. braccarañ. prouidere non tardes. exceptiones[e] autem si quas ꝓtra tales ꝓpo sueris: precipimus audiendas.

¶ Item in cōcilio generali.

¶ Minus idoneus in sacerdotē p̄moueri vel ad regimen animarum assumi non debet.

Quam sit ars artiū[f] regimē animaz: districte precipim' : vt epi p̄mouēdos in sacerdotes diligēter instruāt t iformēt t per se ipsos vel p alios[g] idoneos viros sup diuinis officijs ecclesiasticisq̄z sacramētis qualiter rite ualeant celebrare. Quoniā si decetero rudes t ignaros ordinare p̄sumpserint: qō qdem facile poterit deprebēdi[h]: t ordinatores t ordinatos

mis. cum infirmitas. in fi.

g ¶ Per alios. p clericos suos de latere suo missos. xviij. di. quando.

b ¶ Deprehendi. no. q̄ coīpo q̄ ordinatus apparet indignus t ordinans simiiliter: vt. lxxxi. di. tantis daniel in fi. nec. n. pōt ignorare prelatus vitiuz subditi. j. de re iu. q̄uis. ar. s̄. de elec. innotuit. C. de rescin. vē. qsqs. t. ff. loca. sz addes. §. i. t. ff. de edil. edic. l. i. §. cā sed hoc est verū cuz eos examinat per se. secus si per alios. xxiiij. di. quādo. t. j. ō offi. archidiaco. c. ad hoc.

i ¶ Malos. si. xviij. di. tales. t dicit lex melius ē pauca idonee effundere: q̄ multis inutilibus boies p̄grauari. C. ō vete. iu. enu. tanta. §. p̄riū. t melius est pauca agere caute q̄ multis p iculose interesse. in autē. de tabel. circa medium p̄sti. col. iiij. t est ar. p̄ illos q multa inutilia allegant. de p̄se. di. v. ñ mediocriter. t. xviiij. q. i. odi. t proiecti. qz multitudo onerosa nibil habet honesti: in autē. de referenda. ad fi. col. i.

Quis. Facit ad rubricā ō q̄litate t nō dividitur

k ¶ Confessus. t iō pro quicto vr bēri. j. de p̄fessis. cuz sup. t. c. vlt. t. C. de p̄fes. l. vna.

l ¶ Donatū. t iō grāmaticam populo exponere non valebat vnde i hoc reprebēdi nō potuit sicut ille. lxxxvi. di. cū multa: vbi prehendit qui grāmaticaz populo exponat.

m ¶ Defectū. Tria. n. p̄cipue requirūtur in epo: l̄ax sciētia etatis maturitas: t grauitas moz. adde t q̄rtū: q̄ sit de legitimo matrimonio natus. s̄. de elect. cum in cunctis. t. s̄. e. cā te. Defect' scientie sufficit ad cedēdū. s̄. de renū. nisi cū p̄dē. §. p defectu: ꝓtēs tñ scia in epo tolerat. s̄. de electi. cum nobis olim. t. c. p̄dicto nisi cuz p̄dem §. pro defectu. ignominiosum est epo cū ipe deberet alios docere: si tūc q̄rat ab alijs edoceri in autē. de san. epi. §. damus col. ix. t. i. q. vii. ꝓuenientib' : t questione. i. vilissimus. t qui doctior est t sanctior eligendus est. viij. q. i. licet ergo: t talis ō bet eligi: cuius cōparatiōe ceteri grex dicantur. xv. di. §. nomine vero criminis.

vltioni graui decernimus subiacere. Sanctius. n. est maxime in ordinatione sacerdotum paucos bonos q̄z multos malos[l] bēre ministros: quia si cecus cecuz ducit: ambo in foueam dilabuntur.

H Onorius. iij. cap. bermen.

¶ Defectus scientie deficit iam p motum.

Quānis multa proposita fuerint cōtra ep̄m calineñ. qa tñ ꝓfessus[k] ē corā nobis se nūquaz de grāmatica didicisse: nec etiam legisse donatū[l]. t per euidētiā facti vsqz adeo de litteratura t i sufficiētia sua cōstat: q̄ contra deum esset t canonicas sanctiones tm̄ in epz tolerare defectū[m]: ipsum a pontificalis officij executione: t ab administratione calineñ. ecclesie penit' duximus amouendum.

Rubrica de sacra vnctione.

I Nno. iij.

¶ Ecclesia grecoz in ordinatiōibus t ꝓsecrationibus suare debet vnctiones quas seruat ecclesia romana: ep̄s autem qui cōsecratur inungit chrismate in capite t māibus. t qō fuerit pretermissum: per tres epos est supplendum.

Am venisset[n] ad ap. se. braccareñ. ep̄s qui i cōsecratione sua sanctam nō accepat vnctionem: q̄ñ apud[o] nos nō consueuerunt pōtifices cuz ꝓsecrātur inūgi. nos qō illi defuerat mandauimus in ipso suppleri[p] faciētes caput eius t manus per albañ. ep̄m assistetibus[q] ei duob' epis fm mo

Rubrica de sacra vnctione. Quia er ordinādis t preficiendis aliqui inunguntur: viso ō illo. de sacra vnctione videndum est. Jo. an.

Am uenisset. Diuiditur in duas partes principales. In prima instruit ecclam grecoz circa materiaz vnctionū. Scōa ñdet ad qōnem principalem. scōa ibi. lz. Et p̄ma pōt diuidi in tres p̄ncipales. scōa ibi: scire. tertia ibi: monemus. Et in hac p̄ma pte dicit fecisse per tres epos suppleri qō huic epo deerat. Jo. an.

n ¶ Cuz venisset. Casus. Quidā eps grecus ad apostolicā sedē accedens cōfessus fuit dño pape: q̄ in cōsecratiōe sua sacrā nō acceperat vnctiōez: vñ papa qō illi ō fuerat in eo fecit suppleri: scribit ergo papa sup hoc p̄stātinopo. patriarche ostendens q̄ due sunt species vnctiōis. Exterior: t interior. Exteriore inungit corp'. Interiore cor. t vngit quis oleo t chrismate: ostendens q̄re ō vno t quare de alio. Et q̄re eps iniungit in capite: t p̄ceps in humero: t q̄libet fidelis inungit i scapulis t pectore oleo sancto añ baptismū: t post baptismū iungit chrismate i vertice t frōte: t ostēdit qd significāt ista t a qbus debēt conferri. Dicit ēt q̄ cōsecrat altare t calix exēplo beati siluestri t auctoritate dñi qui precepit moysi : vt faceret oleū vnctiōis de quo vngerent tabernaculū. Dicit etiā q̄ sacramētum vnctionis aliud figurat in nouo testō q̄ in veteri. vñ nō iudaizat eccla vnctionis celeberās sacramētū. sicut qdā mentiunt: q diuinas nō intelligūt scripturas: in fine dic q̄ romanus pontifex non utit baculo pastorali: tū pp istoriā: tū pp mysticā rōez: iste tñ patriarcha poterit vti baculo ad similitudinē aliorū pontificū.

o ¶ Apud vos. i. apud grecos. scribit. n. patriache constantinopol.

p ¶ Suppleri. vt. i. q. i. §. ecce qñ ab hereticis. ergo caute supplēdū ē qō icaute p̄termissum fuerat. j. ti. p̄i. c. i. t vlti. vñ non dicitur actum cuz aliqd superest ad agendū. C. ad syl. cū syllanianum in fi. t. vij. q. i. nibil.

q ¶ Assistentibus duobus. quia in consecratione episcoporum ad minus tres

epi debent cē. lxvi. dist. porro ꝛ. s. de tēp. ordi. si archiepis.

a ¶ Inungit cor. immo aīa: sz hoc ideo dicit. qz anima sedem habet in corde principaliter. vl potius quia non fructificat vnctio in anima nisi ex corde ꝛ voluntate procedat. vin.

b ¶ Infirmatur. xcv. dist. §. sed istud.

c ¶ Vos vnctionem. i. vnctio. figura est antithosis: cuz casus ponit pro casu. si. xxv. di. c. vlti. ꝛ. lxv. dl. c. i. ver. ois sanctificatio. i. omnem sanctificatum ꝛ. j. de iudi. c. i. versi. quez. i. qui.

d ¶ Sacramentū. si. de cō. di. .iij. c. i. ꝛ. j. de cele. mis. cum marthe. §. ex eo. in fi.

e ¶ Agit. salutem.

f ¶ Auget. iurta illud super egros manus imponent ꝛ bene habebunt: et uere auget sicut confirmatio. j. e. c. ver. qa p eā spiritus sanctus ad augmentū datur ꝛ robur ꝛc.

g ¶ Mystica rōne. prout statim sequitur.

h ¶ Legitur: in euangelio sancti Matthei.

i ¶ Dicitur. in ti. sapientie.

k ¶ Quo ad primum. ista duo necessaria sunt. xii. q. i. nolo: ꝛ .xi. q. iii. nō sunt audiendi.

l ¶ Ab intus. procedit supple vnctio.

m ¶ Bonus odor. i. exēplus ꝛ imitatio apostolorum: qñ apostoli per p̄dicationem ꝛ famaz inuitabant homines ad salutem. verba ista habes. xxiij. q. .iiij. nabucodonosor: ꝛ dicitur bonus odor predicatio bonorū quā quidam ex charitate suscipiunt: ꝛ inde isti in anima viuunt. vnde dicit alijs sumus odor vite in vitam. s. eternam alij vilipendunt ꝛ contēnunt p̄dicationem bonorum: ꝛ isti de tali comptentu mortem incurrunt anime: vnde dicitur alijs sumus odor mortis in mortez .s. eternam. ꝛ ita ex eodem bono odore alij saluantur ꝛ alij pereunt.

n ¶ Uite. i. dilectionis ꝛ bone opinionis ducentis eos in vitā .s. eternam.

o ¶ Mortis. i. inuidie ꝛ male opinionis ducentis eos i mortem. s. eternam.

rem ecclesiasticuz sacro chrismate deliniri: ꝛ ifra. Scire te volumus duas esse species vnctōis: exteriorem que materialis est ꝛ visibilis ꝛ interiorē q̄ spiritualis est ꝛ inuisibilis. Exteriore uisibiliter inungitur corpus: iteriori inuisibiliter inūgit cor[a]. De p̄ma iacobus apostolus ait. Infirmatur[b] qs in vobis iducat presbyteros ecclesie: ꝛ orēt sup eum vngentes eū oleo in noie dñi: ꝛ oratio fidei saluabit ifirmū. de scōa Jo. apl's ait. Vos vnctionem[c] quaz accepistis ab eo maneat in vobis: ꝛ non necesse hētis ut aliqs doceat vos: sz sicut vnctio vos docet de oibus ita faciatis. vnctio visibilis ꝛ exterior signū ē iterioris ꝛ inuisibilis vnctionis. vnctio vero inuisibilis ꝛ iterior no soluz ē signū sed etiā sacramētū[d]: qa si digne sumitur vel agit[e] uel auget[f] absqz dubio qō designat. Ad exhibēdū ăt exteriorē ꝛ visibilē vnctionē bñdicit oleū qō dicit catheciminoz vl ifirmoz. ꝛ cōficit chrisma qō ex oleo fit ꝛ balsāo mystica[g] rōe. Per oleū. n. nitor ꝛsciētie designat: iurta qō legit[h] prudētes virgines acceperūt oleū in vasis suis cū lāpadibus: p balsamuz odor fame exp̄mitur: ꝓpter qō dicit[i]: Sicut balsamū aromatizās odorē ōdi. Hoc ergo chrismate vngi debet eps ñ tam in corpe q̄z in corde vt ꝛ interius nitorem cōsciētie quātum ad deū: ꝛ exterius hēat odorez fame quo[k] ad primū. de nitore ꝛsciētie dicit apostolus. Gloria nra hec ē testimoniū cōscientie nre. nam ois gloria filie regis ab intus[l]. De odore fame idē apostol[m] ait. christi bonus[m] odor sumus in omni loco: ꝛ alijs sum[n] odor vite[n] in vitā: alijs odor mortis[o] i mortē: debet enim eps bonū hre testimoniū ꝛ ab his qui sūt intus: ꝛ ab eis q sūt foris[p]: vt cortina[q] cortinam trahat: ꝛ q audit dicat veni. Hoc vnguēto caput ꝛ man[r] epi cōsecrātur. p caput enim mens itelligit: iurta illud vnge caput tuū: ꝛ faciē tuā laua. p manus opa itelligunt: iurta illō[r]: manus mee distillauerūt myrrhā. manus igit vngitur oleo pietatis: vt eps operet bonū ad oēs maxime aūt ad domesticos fidei caput eni vngit balsamo charitatis vt eps diligat deū ex toto corde ꝛ ex tota aīa ꝛ ex tota mente sua: ꝛ primuz suū sicut[s] seipsum. caput iungit ꝓpter auctoritatē ꝛ dignitatē: ꝛ manus pp ministeriū ꝛ officiuz. Caput enim vngit: vt ostendat illi[s] representare psonaz: de quo dicit per ꝓphetā: sicut vnguētū i capite ꝛc. caput[t] enim viri xps. caput xpi deus q de se dicit: spiritus dñi super me eo q vnxit me: euangelizare pauperibus misit me. Man[v] epi inungit ut ostēdatur accipe ptātē

bñdicendi ꝛ cōsecrādi. Unde quū eas ꝓsecrator inūgit: cōsecrare[x] inquit ꝛ sanctificare digneris domine manus istas per istaz vnctionē ꝛ per benedictionem nostraz vt q̄cunqz consecrauerint consecrent Et q̄cunqz bñdixerint bñdicantur in noie dñi. Unde in veteri testamēto nō solū vngebatur sacerdos sed etiā rex ꝛ ꝓpheta: sicut in libro regum dominus p̄cepit helie: vade ꝛ reuertere in domuz tuaz per desertum in damascum. Cūqz p̄ueneris illuc vnges azabel in regē sup syriam ꝛ iesu filium nausi vnges regem sup israel: heliseū autē filium saphat q est de abel vnges ꝓphetam pro te. Sed vbi[y] iesus nazarenus quem vnxit[z] deus spiritu sancto: sicut habetur in actibus aposto. vnctus est oleo pietatis p̄ consortibus suis: q ꝑm apostoluz est caput ecclesie que est corpus ipsius principis: vnctio a capite ad brachium est trāslata: ut principes ex tunc[a] non vngātur in capite sz i brachio siue humero uel in armo in qbus principatus congrue designatur. iurta illō qō legitur: factꝰ est principatus sup humeruz eius ꝛc. Ad qō etiam significandum samuel fecit poni armum ante saul: cui dederat locuz i capite ante eos qui fuerāt inuitati. In capite vero pontificis sacramentalis est delinitio cōseruata: quia psonam[b] capitis in pōtificali officio representat Refert aūt inter pōtificis ꝛ principis vnctionez: qz caput pontificis chrismate cōsecrat: brachiū vero p̄cipis oleo delinit: vt ostēdatur quāta sit differētia[z] inter auctoritatem pontificis ꝛ p̄cipis p̄tātem. Qz vero christus fecit nos in sanguine suo deo nro regnuz ꝛ sacerdotes ꝓpter q̄ apostolus petrus ait: vos estis gen[c] electuz: regale sacerdotium: iccirco in nouo testō nō solū reges ꝛ sacerdotes ungūtur sed oēs christiani bis ante baptismum: sed oleo bñdicto p̄muz in pectore: deinde inter scapulas: ꝛ bis post baptismū: sz chrismate sancto primū in uertice demun in fronte[a]. In pectore[b] nāqz baptizād us inūgit ut p sancti spiritus donum abijciat errorem ꝛ ignorantiam: ꝛ suscipiat fidem rectā: quia iustus ex fide uiuit. inter scapulas vt p spiritus sancti gratiā excutiat negligentiam ꝛ torporem ꝛ bonā operationē exerceat: quia fides sine opibus mortua est: ut per fidei sacramētū sit munditia cogitationum in pectore: et p operis exercitium sit fortitudo laboruz. In scapulis qa fides per dilectionem sz apostoluz operet. In uertice uero baptizat[c] inūgitur: ut sit paratus omni petēti de fide reddet rōez[c]: qa per caput intelligitur mēs iurta

p ¶ Foris. si. viij. q. i. Iz ergo. ꝛ. lxiii. di. plebs di otrēsis. ꝛ. c. nosse. ꝛ. c. vota ciuium. ꝛ. c. vlti. ꝛ de con. di. i. iubemus.

q ¶ Cortina. i. vt fidelis trahat infidelem. xviij. .q. i. iam nunc.

r ¶ Iurta illud euangelij. vl dic iurta illud i cāticis canticorum.

s ¶ Sicut se. i. ad id qō seipm. hoc aduerbiū sicut non est securissimuz quia ordinata charitas prius debet incipere a se ipō. xxiij .q. v. si nō licz vnde primo debet quis facer elemosynā sibi dei de primo. de pe. dis. iii. sane cauendum. C. ō ser ui. preses.

t ¶ Illius. s. xpi.

v ¶ Caput viri. xxiii. q. .v. cum caput.

x ¶ Cōsecrare. inquit b benedictio dicit ab epō: dum consecrat manus presbyterorum. ꝛ sic cōmunis est hec benedictō episcoporum ꝛ presbyterorum. xvi. q. i. §. ecce.

y ¶ Abi. i. postp̄.

z ¶ Unxit. mystica fuit ꝛ inuisibilis vnctō xpi. ii. .q. vii. bis que: qz nec i regem nec in sacerdotez fuit vnctus: vt. i. q. vii. .§. bis ita respōdetur.

a ¶ Ex tunc. i. ex tempore christi.

b ¶ Persona. capitis. i. christi qui ē caput ecclesie.

x ¶ Differentia: qō oñditur. xcvi. di. duo sunt: ꝛ. j. ō ma. ꝛ obe. solite.

a ¶ In fronte. ꝛ de con. di. v. de his. ꝛ. c. nouissime: ꝛ. c. manus. In q bus habetur significatō istarū vnctionum.

b ¶ In pectore. ō cō. di. .iiij. deinde. ꝛ. c. presbyteri.

c ¶ Reddere rationem. vt. xxxvi. distin. §. ecce. ad finem.

a ¶ Simplex sacerdos. de cō. di. iiij. presbyteri.
b ¶ Hanc. s. confirmationem in fronte soli epi ꝓferunt. ℨ. de ꝓsue. ḡto vbi de hoc: ar. ℨ. xcv. di. peruenit. vbi ꝓsbyteri crismabant in frōte. so. illud cō cessit grego. dispensatiue ad tps pp scandalum: vt ibi expresse patet alias sacerdos nihil conferret. vt in. c. quanto.
c ¶ Sacerdos. i. epūs. ii. .q. vij. accusatio.
d ¶ Vicarij. lxviij. dis. quorum vices.
e ¶ In qua. simplex relatio est b sicut ibi: mulier saluauit que dānauit: qñ alia fuit colūba que detulit ramū olive in archa noe: ⁊ alia q̄ descendit sup xpm dū baptizaretur. t.
f ¶ Aliud quidem. ⁊ sic colligitur b: q̄ aliuz ordinem habuit in substātia olim leuita ⁊ alium hodie. alias vt ēt ecclesia iudaizare in idemptitate.
g ¶ Pastorali. de cons. di. i. nullus episcopus: ⁊. xlv. di. disciplina.
b ¶ Propter historiā. martialis vnus ō discipulis petri: quez posuit dñs inter discipulos: cū dixit nisi efficiamini sicut pusillus iste: nō intrabitis in regnuz celoꝝ: ⁊c. quez postea petrus cum alio ad predicādū misit in germaniā. q cuz iret: mortuꝰ est ⁊ rediit colle ga ad petrū. ⁊ petrꝰ ait. Accipe baculū ⁊ tāgēs eū: dic vt in nomie dñi surgat: ⁊ pdicet: ⁊ uixit ⁊ in. xl. dies a tpe mortis tenuit cum ⁊ resurrexit ⁊ pdicauit: ⁊ ita petrus remouit a se baculuz: ⁊ ōdit subdiaꝯ. Designātur aūt per baculū ea q̄ bis versibus ꝓprehenduntur. In baculi forma pfal datur b tibi norma. Attrahe p primū: medio rege: pūge p imū. attrahe peccātes rege iustos: pūge vagā tes. Attrahe: sustenta: stimula vaga morbida tenta. vin.

quod legitur oculi sapientis in capite eius: cuius superior pars ē ratio ⁊ inferior est sensualitas: unde bene per uerticem que est superior pars capitis intelligitur ratio que est superior pars mentis. In fronte vngitur baptizatus ut libere confiteat quod credit: quia corde creditur ad iusticiam ore vero fit confessio ad salutez: memor eiꝰ quod dominus ait. Qui me confessus fuerit coraz hominibus ⁊c. Ante baptismum ergo vngitur oleo benedicto: ⁊ post baptismum chrismate sācto quia chrisma soli competit christiano. Christus. n. a chrismate dicitur uel potius a christo dicit chrisma: non secundum nominis formam: sed secūdum fidei rationem. A christo vero christiani dicuntur tanquam uncti deriuentur ab uncto: ut omnes concurrant in odorem illius vnguenti: cuius nomen olcum est effusum. In frontis chrismationem manus impsitio designatur q̄ alio nomine dicitur confirmatio: quia per eam spiritus sanctus ad augmentum datur ⁊ robur. vnde cum ceteras vnctiones simplex[a] sacerdos vel presbyter valeat exhibere: hanc[b] non nisi sūmus sacerdos[c]. i. episcopus debet conferre. quia de solis apostolis legitur quorum vicariiꝰ sunt episcopi q̄ per manus impositionem spiritum sanctum dabāt: quē ad modum actuum apostolorum lectio manifestat. Cum audissent inquit apostoli qui erant hierosolimis: quia recepisset samaria verbum deiꝰ: miserunt ad eos Petrū ⁊ Joannem qui cum venissent orauerunt pro ipsis ut acciperent spiritum sanctum: nondum enim in quēquam illorum venerat sed baptizati tātum erant in nomine domini iesu. tunc iponebant manus super illos: ⁊ accipiebant spiritum sanctum. cuius aduentus p unctionis ministerium designatur: quia columba in qua[e] spiritus sanctus super christum in baptismo descendit ad uesperuz in cataclismo reuertens ramum retulit uirentis oliue: cuius utiqz sacramētum dauid p pheta prenoscens exhilarandam faciem in oleo predicauit. vngitur preterea secundum ecclesiasticum morem quum cōsecratur altare: quum dedicatur templum: quum benedicitur calix: nō solum ex mādato legis diuine: verum etiaz exēplo beati siluestri: qui quuz cōsecrabat altare illud chrismate perungebat. precepit enim dominus moy

si ut faceret oleū vnctionis: de quo vngeret testimonii tabernaculuz: ⁊ archam testamenti: mensamqz cum vasis. Verum vnctiōis sacramentum aliud quidem[f] efficit ⁊ figurat tam in nouo qz in veteri testamento. unde non iudaizat ecclesia: cum unctionis celebrat sacramentum: sicut antiqui mentiuntur q neqz scripturas neqz dei nouere uirtutem. Monemus igit ut illuz in ordinandis presbyteris ⁊ consecrandis episcopis morem seruet: ⁊ facias obseruari: quēm apo. se. obseruat: ⁊ infra.

Licet romanus pontifex non vtatur baculo pastorali[g]tum propter historiam[b]tum mysticam[i]rationem: tu tamen ad similitudinem aliorum pontificum poteris eo uti.

Rica. De sacramētis nō iterandis.

I Nno. iij.

In ordinato in subdiaconum fine manuum impositione: ⁊ cōfirmato nō chrismatis sed olei unctione: non fiet iteratio. sed supplebit pretermissum.

Astoralis. ⁊ infra. Preterea nos ꝓsulere uoluisti an permitti[k] debeat ministrare qui sine impositiōe[l] manuum fuerit ad ordinē subdiaconatus assumptus: Etsi confirmationis sacramentum in eo debeat iterari qui per errorem fuit nō chrismate sz oleo delinitus. Ad quod breuiter duximus respondē dum q̄ in talibus nō est aliquid iterandum[m] sed caute supplendum[n] quod incaute fuerat pretermissuz

H Onori[o]. iij. archiepiscopo londoñ. ⁊ eius suffraganeis.

Prohibet sepultos a scismaticis exhumari: uestimenta in quibus celebrarūt iterum benedici: altaria in quibus celebrarunt iterum consecrari.

A Nobis humiliter quesiuistis quid fieri debeat de mortuorum corporibus qui tpe scismatici ⁊ reprobi uualdēarii a scismaticis sunt sepulti: ⁊ de indumentis sacerdotalibus quibus cum: necnon de altaribus in quibus degradati ꝓsbyteri celebrarunt. Nos autē inquisitioni uře breuiter rñ. q̄ non credimus ob hoc duntaxat sepultos hmōi exhumādos[o]: aut debere indumēta talia itez bñdici[p]: vel reconsecrari altaria[q] supradicta.

G Rego. ix. archiepō londoñ.

Si in ordinatione presbyteri vel diaconi manus impositio fuerit pretermissa statutis temporibus supplebitur.

i ¶ Mistica. q: baculus hz in sūmitate recuruationem quasi ad trahendum: qō nō est necessario in romano pontifice: qr nullus ab illo diuertere pōt: finaliter qr ecclesia nō pōt esse nulla. xxiiij. q. i. pudēda in fi. vel q: per baculū designatur correctio siue castigatio: ideo alij pōtifices recipiūt a suis suppositis baculos: q: ab hoīe ptātem recipiūt romanus pōtifex nō vnū baculo: q: ptātē a solo deo recipit.

Rica. De sacramētis. Dcō de sacramēto vnctionis: q: sūt q̄dam sacramenta que non iterantur ne per iterationem fiat iniuria sacramēto prius collato de cō. di. iiij. ostēditur: ideo ⁊c. Jo. an.

Astoralis. ¶ Due sūt ptes. Scōa ibi: ad qō. Et pma subdiuidit. Scōa ibi: Et si. Jo. an.

k ¶ Permitti. ad hoc non vt rñdere. sed q̄ anteq̄ supplean tur ista ministrare nō dz. lii. d. sollicitudo ⁊ satis vt rñdere: ex eo q̄ dicit littera suppleri: q: ñ dt actum cū aliquid supest ad agendum. vii. q. i. illō: ⁊. c. nihil: ⁊. C. ad syl. l. pe. in fi.

l ¶ Impositōe. quā solus epūs facere pōt diaconibus. xxiij. d. diaconus: sed contra. xxiij. di. subdiaconus vbi dt q̄ subdiaconus nō recipit manus ipositionē: sed illud capitulū loquit de ipositōe manꝰ ꝓsecratoria. que nō datur subdiacono: sed hec ipositio manus est q̄dā benedictio: sic accipitur. lxix. dist. qñ ⁊. i. q. i. manus.

m ¶ Iterādum. ⁊ sacramētuz nō dz iterari: ne sacro fiat iniuria. de con. di. iiij. ostēdit: ⁊. i. .q. i. quod quidam.

n ¶ Supplendum. sic. ℨ. c. p ri. circa pn. ⁊. i. q. i. §. ecce: ⁊. ℨ. .e. presbyter.

Hobis. ¶ Sūt due partes quarum quelibet subdiuidi potest in tres. Secūda ibi: nos autem.

o ¶ Exhumādos. pp b corpa exhumari non debent: q: illis non nocet talis sepultura dūmodo alꝰ boni fuerint. ℨ. de sepul. sacris: ⁊. xiij. q. ii. anime defunctorum.

p ¶ Benedici. indumenta ꝓpterea itez benedici nō debent ex quo semel ꝓsecrata sūt. Et b fuit dubitatio: q: vestimētis ecclesie alij q̄ sacrati hoies vti nō debent de conse. di. i. vestimēta: sed vestimenta propterea nō polluuntur.

q ¶ Altaria. iterum pp hoc reconsecrari nō debent de cō. di. .i. si motū: ⁊. c. ecclesijs: q: pp hoc nō sūt execrata. sicut nec ecclesia. licet polluatur sanguie de con. di. in ecclesijs.

a ℙResbyter. ordinantur: manus presbyteri ⁊ diaconi crismatis liquore perungi non debent: vt. xxiij. di. preterea.

b ¶ Impositionē. sacerdotib⁹ ⁊ diaconib⁹ man⁹ imponit. xxiij. di. quoꝛūdā. ⁊ eoꝝ ꝓsecratio similis est. xxi. q. i. §. ecce euident. sed ꝺ̄a est: q: epⁱ ⁊ oēs ꝓsbyteri q ibi sunt sup caput ipsi⁹ ꝓsbyteri ordinandi manus ꝑponūt. xxiij. di. presbyter cum ordinat diacono ꝺ̄o solus epⁱ manus sup caput illius ponit: vt di. e. c. diaconus.

c ¶ Ab apostolis. apostoli. n. cū de ꝓcepto spirit⁹ sancti paulus ⁊ barnabā mitterēt ad euāgeliū ꝓdicādū gētib⁹ man⁹ eis ꝓposuerūt: ⁊ ideo ritu ītroducto ab apostolis presbyteris ⁊ diaconib⁹ man⁹ ꝑponit vt ꝺ̄. lxxv. di. q⁹ die ꝺ̄nico simꝝ ordinatio epoꝝ siue ꝓsecratio ab apostolis. s. ℙetro Jacobo ⁊ Jo. introducta est dātib⁹ formā successoꝛibus. lxvi. di. porro.

d ¶ Supplendum. s. e. pastoralis.

e ¶ Suspēsio. qñ epⁱ ꝯcipit oratiōnē ad bñdicēdum sacerdotē tūc presbyteri oēs q ꝓmo tāgebāt caput debēt elevare man⁹ ita q⁹ nō tāgāt caput ordinādi qō er ipso facto melius ꝓz ꝯlit debeat fieri q⁹ aliquo iure exprimi: sic. j. de dona. apostolice q̄dam sunt que melius ꝓñt ītellectu ꝓcipi q⁹ locutiōe exprimi. ff. de solu. ratū. ff. rem ratam haberi quo. n. §. iulianus.

Rica. De filijs ꝓsbyteroꝝ. Vidim⁹ de ordinādis q er varijs causis ipediunt inter quos est vitiū originis ideo ⁊c.

¶ filij. ¶ Sūt ꝺ̄uptes scōa ibi. Sz neqz nō faciēs ad titulū prima pars ꝺ̄uas ꝓhibitōes ponit ⁊ a ꝓma vnum casum excipit ibi: nisi Jo. an.

f ¶ ℙresbyteroꝝ. statuimus.

g ¶ Ex fornicatōe. si. §. ō elec. cū in cūctis. j. de ser. nō or. cōsuluit: ⁊. xxv. q. iij. de incestis.

h ¶ ℙrelationē. sic. j. e. c. vl. sine dispensatione sedis apostolice vt ibi.

i ¶ Neqz serui. j. de ser. nō ordi. consuluit.

H ꝺ̄ presentiā nostrā ¶ ℙrima narrat surreptitiā ꝑpetratōez circa quā se cūdo dat iudicē ibi: Jdeoqz.

k ¶ Tacito. Etiā ideo non valuerunt littere. §. de rescrip. sup litteris: ⁊. xxv. q. ii. ⁊ si legibus.

l ¶ Ministrauit nullo medio. qz si media ꝑsona ītervenisset secus eēt. j. c. ex trāsmissa. ⁊. c. ad extirpādas. ⁊ tūc. n. si fuiss legitim⁹: licite posset ibi ministrare ⁊ alibi alias nō. j. e. c. fi.

m ¶ Non obstātib⁹: qz ꝑpetrate sūt tacita vitate. si. §. de eta. ⁊ qua. eā te. sec⁹ si ex certa scientia illum recipi mādasset. ⁊ sic est ar. q⁹ nō est semp obediendū litteris siue mādato pape: ar. §. de rescrip. si quādo: ⁊. c. predicto eam te.

n ℙ ¶ ℙresentiū in paternis. idē iuris est de alijs. j. e. c. vl. vñ supple marime.

o ℙ ¶ ℙatiaris. nisi bēant illas p dispēsationē apostolice sedis. j. e. c. ex tua ⁊. c. pe. ⁊ vlt. ⁊ idē est si fuit ꝑpetu⁹ vicarius. j. e. ꝓstitutus. Ellias expellant ⁊ alijs idoneis ꝓferantur. j. e. c. vl. de hac materia dicetur. j. e. c. vlti.

p ℚ Onquerēte. m. clerico q ꝑsitā⁹ erat a patrono ecclesie. ⁊ iste. r. molestabat eū sup illa ecclesia in qua pater eius nullo medio ministrauerat.

q ¶ Vl notoriū. q̄lit dicat aliqd notoriū esse bēs. j. de coba. de. ⁊ mu. c. vl. qz si ibi ministrauit nō pōt esse nō notoriū. §. de transla. prela. quāto.

r ¶ Amouere. cum non ostendat dispensationem ap. se. vt dictum est. §. c. pri. ⁊ idem hic dicas.

ℚ Eniēs. ¶ Sunt ꝺ̄ue partes. Secunda ibi: ideoqz. ¶ Prima ponit querelam clerici. secunda prouidet distinguendo ꝑm membrum ibi: vez. Jo. an.

s ¶ Ministrauit. marime. j. e. c. vlti. er quo non est legitimus.

t ¶ Innotuerit. sed qualiter potuit ei innotescere. rñ. si ipse fuit ei cōfessus quādo ipsum examinauit. xxii. q. v. hic vꝺ̄ vel dicas innotuit quoquo modo. ff. de admi. tu. qdā decedens. §. vlt. ⁊ si epⁱ hec sciebat non tenebatur ei dicere: qz q sciuit certiozari nō debuit. ff. de ac. emp. ⁊ ven. l. i. in fi. §z qs probabit innotuisse epo. ¶ Ille qui dicit ⁊ allegat scientiam ꝺ̄z ꝓbare. ff. de pba. verius: ⁊. lxxvi. di. ꝓposuisti: sed presūptio est cōtra epⁱ q⁹ ipe sciuerit q eum examinauit vel fecit examinari. xxiij. di. quādo episcop⁹ ⁊ presumit q⁹ nihil omisserit de contingentibus. xi. q. iij. absit: ⁊. §. de eta. ⁊ qua. accepim⁹ vn de videtur q⁹ ipse debeat ꝓbare se ignoꝛasse: si innotuit. ponitur. §. ō rescrip. cum contingat.

u ¶ ℙrestituas. quia qō benigne cōtulit fraudis ꝓsilio nō debuit revocare. ff. ō edil. edic. ad res dōatas. vin. ⁊ ō pe. di. i. q⁹tūlibet: ⁊. xxii. q. ii. nō. n. ⁊ xvi. q. ii. visis sed nōne pōt episcopus cōtra factū suū venire si est illicituz ita vꝺ̄. xxv. q. ir. q⁹ qs ꝓmisit: ⁊. §. de elec. nosti. ⁊. j. de rec. nō alie. si qs ꝓsbyteroꝝ: ⁊. C. de epis. si tibi liberā. sed hoc precipit i odiū episcopi q talē scieter eligit: si. j. de cle. cōiuga. diuersis fallacijs ⁊ in hoc facit papa gr̄az huic sacerdoti. vt ille episcopus decetero tales ñ ꝓmoueat. ⁊ cū ignoꝛauerit ipsum fuisse talem tollerat in eadē eccl'ia ō gr̄a. s. quousqz ꝓuideatur ei in alia eccl'ia: ⁊ sic in ꝓmo casu ꝓp culpaz episcopi dispensat cum eo papa in alio casu tolleratur ad tempus.

r ¶ Ordinasti. ar. ꝓtra. l. dis. ex penitētibus: ⁊ lxxxi. di. si qs siue. Cōtra hoc fit ex dispēsatiōe vt ꝺ̄ri. ¶ Iungd interiz est plātus. ita ⁊ habebit oīa. ff. de bo. pos. l. ii. §z contra videt: q⁹ non sit prelatus: prelatura enim ad tps dari nō pōt. lv. di. precepta. sicut nec hereditas temporalis. ff. de adop. si tibi. ⁊. ff. de heredi. institu. hereditas. ff. de re. iu. actus legitimi. sicut nec libertas. ff. de manu. testa. libertas. ff. de pe. quesitum. §. ii. sed hoc intelligitur fieri de mādato ꝺ̄ni pape. alias nō esset prelatus.

ℙ ℙroposuit. ¶ ℙrimo ponitur clerici supplicano. secundo gratiosa ꝓuisio ibi: ceterum.

y ¶ Carere. ⁊ ita est ꝺ̄ ar. q⁹ q ꝺ̄z ordinē debeat hēre bñficium. lxx. di. c. i. ⁊. ii. ⁊. j. de ꝓben. episcopus: ⁊. i. q. iij. si quis obijcerit.

z ¶ Cū assēsu. eiusdē: sed q̄re regrit assensus illi⁹ ⁊ nō patroni. j. illud. lxiij. di. ꝓncipali. ⁊. c. sequēti. p. dixit q⁹ patronus eligit soluz prelatū: ⁊ iste subdiaconus erit prelatus: ⁊ ideo ꝓsensus eius exigebat. j. de iurepatro. postulasti: vel supple: ⁊ patroni cōsensus principaliter. vel dicas melius q⁹ sacerdos erit prelatus. vt dicebant lau. ⁊ vin. ⁊ subdiacōus tolleratur ex dispensatione: ⁊ ideo cōsensus patroni debet requiri principaliter ⁊ patronus presentabit presbyterum de assensu clerici: ⁊ isti equaliter habebūt bona ecclesie. Et hoc qō ꝺ̄icitur de isto. r. potius credo dictum ex dispensatione q⁹ de iure: quia ex eo q⁹ dicit indignum est: vt ipse ⁊c. quia sacerdos

ℙResbyter ⁊ diaconus quū ordinant[e]: manus ipositiōem[b] tactu corpali ritu ab apostolis [c]introducto recipiunt. qō si omissuz fuerit nō est aliquatenus iterandum sed statuto tpe ad huiusmodi ordines conferendos caute supplendum[d] qō p errorem extitit ptermissum. ¶ Suspensio autem[e] manuuz debet fieri quū oratio super caput effunditur ordinandi.

Rica Defiliis presbyterorum ordinandis uel non.

Ex cōcilio picta.

¶ Illegitimus nō ordinat nisi ut religiosus fiat nec tunc proficitur.

¶ filij presbyteroꝝ[f] ⁊ ceteri ex fornicatione[g] nati ad sacros ordies nō ꝓmoueant: ¶ Vi si aut monachi fiāt uel in cōgregatiōe canonica regulariter uiuentes. ꝓlationez[h] vero nulla tenus habeāt. ¶ Sed neqz[i] sui nisi a dñis suis libertati donentur.

H Lex. iii. lincoñ. electo.

¶ Illegitim⁹ filiꝰ sacerdotis qui hoc tacito per rescriptum apostolicum paternam ecclesiaz impetrauit remouetur ab illa.

℞ ꝺ̄ presentiam nostram accedens. r. ꝓsbyter: tacito[k] q⁹ eēt filius sacerdotis impetrauit a nobis ut in ecclesia in qua pater eius ministrauit[l] existeret capellanus. Jdeoqz mādamus quatenus si tibi constiterit q⁹ memoratus. r. sit i sacerdotio genitus: ⁊ q⁹ pater in eadem ecclesia ministrauit: nō obstātibus[m] predictis litteris nostris ipsū amoueas ab eadem.

Item.

¶ Nō potest filius sacerdotis ecclesie paterne preesse.

ℙResentium auctoritate iubemus ut filios sacerdotum in ecclesiis paternis[n] ministrare vel eas q̄libet occasiōe obtinere nulla tenus patiaris[o]: sed ipsos ab ecclesiis in quibus patres eorū mīstraf se noscunt studeas penit⁹ amouere.

Item vigorneñ. episcopo.

ℚ Onquerente nobis. m. clerico[p]: ⁊ infra. ¶ J. t. mandam⁹ quatenus si publicum est ⁊ notorium[q] patrem. r. clerici habuisse in ꝓdicta ecclesia ꝓsonatū: filium eius ibidem ministrare aut eiusdem ecclesie personatuz habere nullaten⁹ patiaris. ⁊ si iaz istitutus est ibi: eū inde non differras amouere[r].

Item londeñ. epo.

¶ Episcopus qui scienter cōtulit filio sacerdotis paternaz ecclesiam exinde cum remouere non potest.

ℚ Eniens ad presentiaz nostrā. n. clericus nobis ꝓposuit q⁹ cum illum ad capellā sancti. l. quaz ei cōcessisti i presbyterū ordiasses: ipsum ea postea spoliasti: eo q⁹ pater eius in ꝓscripta ecclesia mīstrauit[s]. ¶ Jdeoqz. f. t. mādamus quatenus si tibi innotuerit[t] qñ eam sibi dedisti q⁹ pater eius pⁱsbyter in dicta ecclesia mīstrasset: ipsam ei restituas[u] ⁊ i pace dimittas amoto alio si quē instituisti forsitan in eadem. ¶ Uerū si hoc ignorans fecisti: exquo ad ecclesiam ipsā eū in ꝓsbyterum ordinasti[v]: eā sibi restituas: do nec in alia ecclesia sibi prouideas: vnde honeste valeat sustentari.

Item exoñ. epo.

¶ Gratiam cōtinet.

ℙRoposuit nobis. r. lator presentium q⁹ cuz ad ecclesiaz de sabel. a dño fundi fuerit ꝓsentatus tu curā animarū noluisti sibi cōmittere: pro eo q⁹ eēt filius sacerdotis. ¶ Ceterum quia indignum est ut ipse postquaz ē in subdiaconū ordinatus oīno debeat ecclesiastici bñficii ꝓuisione carere[w]: mādamus q̄tenus aliquem honestuz ꝓsbyteruz cum assensu[x] eiusdem clerici inuenire studeas qui ecclesie seruiat supradicte. ita q⁹ prefatus. r. medietatem oīum bñficioꝝ ꝓdicte ecclesie eidez in suo ordine seruiendo pacifice de

probabit innotuisse epo. ¶ Ille qui dicit ⁊ allegat scientiam ꝺ̄z ꝓbare. ff. de pba. verius: ⁊. lxxvi. di. ꝓposuisti: sed presūptio est cōtra epⁱ q⁹ ipe sciuerit q eum examinauit vel fecit examinari. xxiij. di. quādo episcop⁹ ⁊ presumit q⁹ nihil omiserit de contingentibus. xi. q. iij. absit: ⁊. §. de eta. ⁊ qua. accepim⁹ vn de videtur q⁹ ipse debeat ꝓbare se ignoꝛasse: si innotuit. ponitur. §. ō rescrip. cum contingat.

u ¶ ℙrestituas. quia qō benigne cōtulit fraudis ꝓsilio nō debuit revocare. ff. ō edil. edic. ad res dōatas. vin. ⁊ ō pe. di. i. q⁹tūlibet: ⁊. xxii. q. ii. nō. n. ⁊ xvi. q. ii. visis sed nōne pōt episcopus cōtra factū suū venire si est illicituz ita vꝺ̄. xxv. q. ir. q⁹ qs ꝓmisit: ⁊. §. de elec. nosti. ⁊. j. de rec. nō alie. si qs ꝓsbyteroꝝ: ⁊. C. de epis. si tibi liberā. sed hoc precipit i odiū episcopi q talē scieter eligit: si. j. de cle. cōiuga. diuersis fallacijs ⁊ in hoc facit papa gr̄az huic sacerdoti. vt ille episcopus decetero tales ñ ꝓmoueat. ⁊ cū ignoꝛauerit ipsum fuisse talem tollerat in eadē eccl'ia ō gr̄a. s. quousqz ꝓuideatur ei in alia eccl'ia: ⁊ sic in ꝓmo casu ꝓp culpaz episcopi dispensat cum eo papa in alio casu tolleratur ad tempus.

r ¶ Ordinasti. ar. ꝓtra. l. dis. ex penitētibus: ⁊. lxxxi. di. si qs siue. Cōtra hoc fit ex dispēsatiōe vt ꝺ̄ri. ¶ Iungd interiz est plātus. ita ⁊ habebit oīa. ff. de bo. pos. l. ii. §z contra videt: q⁹ non sit prelatus: prelatura enim ad tps dari nō pōt. lv. di. precepta. sicut nec hereditas temporalis. ff. de adop. si tibi. ⁊. ff. de heredi. institu. hereditas. ff. de re. iu. actus legitimi. sicut nec libertas. ff. de manu. testa. libertas. ff. de pe. quesitum. §. ii. sed hoc intelligitur fieri de mādato ꝺ̄ni pape. alias nō esset prelatus.

ℙ ℙroposuit. ¶ ℙrimo ponitur clerici supplicano. secundo gratiosa ꝓuisio ibi: ceterum.

y ¶ Carere. ⁊ ita est ꝺ̄ ar. q⁹ q ꝺ̄z ordinē debeat hēre bñficium. lxx. di. c. i. ⁊. ii. ⁊. j. de ꝓben. episcopus: ⁊. i. q. iij. si quis obijcerit.

z ¶ Cū assēsu. eiusdē: sed q̄re regrit assensus illi⁹ ⁊ nō patroni. j. illud. lxiij. di. ꝓncipali. ⁊. c. sequēti. p. dixit q⁹ patronus eligit soluz prelatū: ⁊ iste subdiaconus erit prelatus: ⁊ ideo ꝓsensus eius exigebat. j. de iurepatro. postulasti: vel supple: ⁊ patroni cōsensus principaliter. vel dicas melius q⁹ sacerdos erit prelatus. vt dicebant lau. ⁊ vin. ⁊ subdiacōus tolleratur ex dispensatione: ⁊ ideo cōsensus patroni debet requiri principaliter ⁊ patronus presentabit presbyterum de assensu clerici: ⁊ isti equaliter habebūt bona ecclesie. Et hoc qō ꝺ̄icitur de isto. r. potius credo dictum ex dispensatione q⁹ de iure: quia ex eo q⁹ dicit indignum est: vt ipse ⁊c. quia sacerdos

debet habere de iure administrationem. ⁊ ꝑm hoc satis vſ. ꝙ clericus sit ꝓlatus er dispensatione papę: vt dixit. p. ⁊ sacerdos erit seruitor ecclesie: qō innuit illa littera qui ecclesie seruit ⁊c. qō satis videt: sed er littera potius colligitur. ꝙ presbyter sit ꝓlatus ꝙ clericus ex eo ꝙ dicit solus ꝑsbyt ⁊ ex eo ꝙ dicit sine ministri suffragio. Et est arg. ꝙ clerici ꝑnt hꝰ ꝑbēdas distinctas ⁊ diuisas.

a Solus. ar. ꝙ ecclesia dedicari non ꝺz nisi tm̄ assignet eidē ꝙ duobus sufficiat: ar. vij. q. .i. illud: ⁊. lxxi. di. in oīb⁹. de cō. di. i. ꝺ quoqz statutum: ⁊. c. nemo. ⁊ .i. q. ij. placuit.

Extransmissa. Primo ponit ꝗrelā. scō ꝓuidet ⁊ solut obstaculū: ⁊ scōa ꝑs ibi: ideoqz. Jo. an.

b Media. No. ꝙ nomē hꝰ dis primū significat nō vlteriorē: sed ſ semp: sed in qbusdā speciebꝰ. ff. de ỽ. sig. sciendū ỽo. C. ō pe. l. honor. ar. ꝯ. C. de heredi. ifti. .l. vl. vbi dicit ꝙ heres heredis testatoris ē heres: ⁊. C. de leg. in annalibus. ff. de ver. sig. heredis. ff. de lib. ⁊ post hu. l. i. ſol. regulare est: vt ꝑ multas ſucceſſiōes accipiat nomē heredis vt in predicta. l. sciēduz ⁊ ꝯria spālia sūt ⁊ si iste gu. fuit legitimus nulla dispensatio est necessaria: er quo media intercessit persona: ut dicit hic in fi. ⁊ hic non dicitur ꝙ non fuerit legitimus. Ber.

c Obseruato. i. nō ꝑpter hoc minus obseruatur decretū illud quo ꝑ bibent filij succedere in paternis ecclesijs: vt. s. .e. ꝓsentiū. ⁊ in ecclesia ſucceſſio eē nō debet .viij. q. i. apostolica.

d Successionez. No. ꝙ hereditaria ſucceſſio in filijs: ⁊ ēt in hoībus eiusdez loci ꝓsiderat. ꝯ. de iurepa. cōsuluit: ⁊. ꝯ. de inſti. ad decorē: ⁊. ꝯ. de decimis ad hec.

Onstitutus. Prima q̄stio. Ea ꝓuisio ibi: ffrnitati.

e Spoliauit. qō ꝺ iure fieri nō potuit. xvi. q. .i. laici. Et est ꝯ sanctorum nec etiaz in hominibus clericoꝝ laici habēt ptātem. xxiij. q. viij. scire: ⁊. xii. q. ij. ecclesiarū.

f Electus: sed cuz iste fuerit spoliatꝰ debuit restitui simplr anteq̄ cogn̄oscat de iure suo. ꝯ. de resti. spoli. in litteris ⁊. c. Jtē cum quis: ⁊. c. er q̄stiōe: sed hoc iō fit ꝙ mandat papa inqrit: qz nō agebat ipse possessorio: sed petitorio ⁊ possessorio. qō pater er ipsa lra in ꝓncipio: qz dicit se canōice istitutū: ⁊ fuisse postmodū spoliatū: ⁊ deide vtroqz mādat īqri: sic. ꝯ. de resti. spol. accepta. alias si simplr petisset restitutionē: restituꝰ fuisset sine cause ꝓncipalis cognitione.

g Derpetuꝰ. no. ꝙ licet pater tpalis vicarius fuit ibi nō videtur impedimentum ꝓstare filio. qz cum pater nullū habuit titulū vel ius iure ces-

beat obtinere. non. n. solus[a] presbyter missarum solennia vel alia diuina officia potest sine ministri suffragio celebrare.

Idem archiepiscopo cante.

Filiꝰ ꝓesse potest ecclesie cui pater prefuit mediate.

Extrāsimissa cōquestione. gu. clerici percepimus: ꝙ ad abbatis de castris presentationem in quodam beneficio ecclesie de. h. cum in presenti recipere distuliſti eo ꝙ pater eius in prefata ecclesia ministrauit: quo defuncto media[b] interceſſit persona cui predictum beneficium est collatum. Ideoqz mandamus quatenus si est ita prenominatum gu. ad prefatum beneficium admittere non postponas: non ideo minus obseruato[c] a postolici rescripti decreto quod ſucceſſionem[b] in ecclesia dei hereditariam detestatur.

Idem uigor. epo.

Filius ꝑsse pōt ecclesie in qua pater sine titulo ministrauit.

Onstitutus in pre. n. g. clericus supplici ſinuatione monstrauit ꝙ cum capellā de stortoſt. canonice fuiſſet adeptus ⁊ eaz pluribus annis pacifice possediſſet. r. miles ipsum ea sine iudicio ſpoliauit[c] Lunqz memoratus clericus exinde apud te deposuiſſet querelā: obiectum fuit ei ꝙ pater ſuus in capella monstrauit eadem. ⁊ infra. F. tue mandamus: quatenus si constiterit ꝙ idem clericus a capella fuerit predicta per potentiam laicalem eiectus[f]: ⁊ ꝙ pater eius prefate capelle persona seu perpetu⁹[g] vicarius non fuerit: licet in eadem nomine[b] eiusdem. g. qñqz mīstrauit: ipsam sibi cum redditibus perceptis[i] restituere non omittas.

Idem ebor. archiepiscopo.

Si is cui concessum est a papa vt possit dispēsare cum filijs sacerdotum circa ecclesias paternas immediate tenendas cum aliquo dispensat: ille per litteras iusticie postea contra eum impetratas remoueri nō poterit.

Extua nobis parte est propositum ꝙ cum olimad; tuam consultationem[k] super filiis sacerdotum tales a nobis litteras recepiſſes: ut eos posſes in ecclesiis quas patres eorum nullo mediante possederant sustinere quos probate vite ⁊ sane conuersationis cognosceres: vel quos longo tempore illas tenuiſſe constaret: quidam ad iudices litteras impetrauerunt vt si constaret eos esse filios sacerdotum vel clericorum qui in proximo ante eos[l] ecclesias tenuerunt: super his imponatur eis ap. cel. silentium: ⁊ ecclesias istas ipsis[m] assignent: quamuis in eis se ostendere nequeant[n] ꝑ episcopos institutos. Super quo tibi. t. respondeo ꝙ si per priores litteras cum aliquibus clericis dispenſaſti: dispensationem tuam posteriorum litterarum intuitu nolumus irritari[o]. alios vero clericos laice dōationis[p] intuitu in ecclesijs sine auctoritate ponti. sui institui: aut institutos remanere auctoritate aposto. prohibemus.

Dē cant. archiepiscopo ⁊ eius ſuffraganeis.

Si manifestum est ꝙ filius in ecclesia imediate ſucceſſit patri sine aliqua testium receptione ab illa remouebitur.

Oniam est sacris canonib⁹ probibitum ⁊ infra. Precipimus quatenus si manifestum ⁊ publicum fuerit patres in ecclesijs personatus geſſiſſe: filios ab eiſdem si etiam eas adepti sunt penitus excludatis[q]. nec ad earum gubernationem vlterius[r] assumantur. Nolumus enim ut causa in iudicium deducatur: vel testes etiaz admittantur: si hoc mānifestū[s] exiſtat.

Idem cante. archiepo.

Filius etiam legitimus remouetur ab ecclesia in qua immediate ſucceſſit patri vicario uel rectori

Adextirpandas ſucceſſiones ⁊ infra. F. tue mandamus quatenus si filij[t] presbyterorum ꝑ uincie tue teneant ecclesias in quib⁹ patres eorum tanquaz persone uel vicarij[u] nulla persona media[x] ministrarunt: eos siue geniti sunt in sacerdotio siue non ab eiſdem ecclesiis non differras amouere[y].

Lemēs cassel. archiepiscopo.

Filius episcopi legitime natus promoueri pōt ad ordines ⁊ ī paterna ecclesia beneficiari.

Derceptis. vel ēt qui percipi potuerūt. ꝯ. ō resti. spolia. grauis vbi hoc.

Extua. In ꝑma ponitur consultatio. In secunda rñsio ibi: sup quo. Jo. an.

k Cōsultationez. improprie ponitur quia cum respondetur cōsultationi ius cōmune ostēditur per responſionē: ar. ꝯ. de vo. ⁊ vo. redemp. ex multa. ⁊ ideo ꝓpone consultationem. i. ſupplicationem: qz indulgentiam continet hec decret. ⁊ hoc patet er eo ꝙ dicit. ꝯ. dispēſaſti. ⁊ dispensationem: ⁊ probat hoc. ꝯ. e. c. pe. ⁊ vlt. nam papa tantum cum talibus dispenſat vt ibi dicitur.

l Eos. s. cum quibus fuerat dispenſatum.

m Ipsis. impetrantibus.

n Nequeāt. hoc iō dic: qz de gra ipsi obtiuerūt lras ꝑ ipsis ecclesijs obtinēdis. Et ex hoc ꝑz ꝙ ecclesias licite retinere nō poterāt ꝑ solam ꝯcessionē eorum ex quo papa mandat eos remoueri: ⁊ est vez. ꝯ. e. c. vlt.

o Irritari. Ergo dispensatō semel facta nō ē reuocāda amplius sicut nec iniurie remiſſio .xxiij. q. iiij. sic illic imo bñficiū decēs ē eē māſuz in antē. ꝓsti. que digni. li. a pa. §. illud quo qz. col. vi. deus. n. dōa sua mlt̄ tiplicat. de pe. di. i. q̄tūlz. ⁊. ꝯ. de siſma. fraternitati.

p Donatiōis. i. q. vij. si qs oēm. in fi. Imo suspēdi dñt clerici ⁊ cōione ꝑuari q ecclias recipiūt de manib⁹ laicoꝝ: ⁊ laici sūt excōicandi. ꝯ. de iurepa. ꝑterea. cū ipsi tale ius possidere nō ꝑnt. s. ō elec. sacrosācta. ⁊. c. meſſana. niſi ī capella ubi patronus hz tm̄ ius ꝑnādi. ꝯ. de iurepa. a nobis. c. ꝙ cū āt: ⁊. c. cū autē. ⁊. c. pastoralis: ⁊ ñ ius conferēdi. ꝯ. e. c. vlti.

Oniam. Prima recitat factum. scōa ꝓuidet ibi: nolumus.

q Excludatis. s. eo. ꝓsentiū: ⁊. ꝯ. e. c. vlti.

r Ulterius. ⁊ ita loquitur de illegitimis: ⁊ sic nec ī paternis nec in alijs institui debēt: vt. ꝯ. .c. vlti.

s Manifestū. ⁊ ita hēs ꝙ ī mānifestis ⁊ notorijs ordo iudiciari⁹ ñ ē obseruād⁹. ii. q. i. de manifesta. ⁊. c. q̄ lotharī⁹. ꝯ. ō ap. cū sit romana. in fi. C. ō accusa. ea quidē: ar. ꝯ. ii. q. i. de⁹ oīpotēs: ⁊. ꝯ. de diuor. porro: ⁊ .s. de elec. bone.

Adextirpandas. Primo ponit decisa consultatio. scō rñsio. secūda ibi fraternitati.

t Filij ꝑsbyterorꝝ. vel ēt nepotes: vel īferiorꝝ qlibet quoꝝ est ius succedēdi: ar. i. sti. de here. q̄. ⁊ dic. §. sui. Jn collateralib⁹ nō ꝓhibet: ar. ꝯ. de of. dele. er pte. ⁊ q libet repellitur q q̄si iure ſucceſſionis ecclesiā sibi vēdicare intēdit: qz ibi nō hz locū ſucceſſio. s. e. ex trāsimissa in fi. ⁊. viij. q. i. apostolica.

u Uicarij perpetui. si. s. e. ꝓstitutus.

x Media. s. e. ex transimissa.

y Amouere. etiā si sint de legitimo matrimonio nati videantur locum habere

successio. viij. q. i. apostolica. secus si media persona interessisset: q̄ de iure communi ibi ⁊ alibi possent prefici cum sint legitime nati.

AD hec. ¶ Cōis diuisio. secunda ibi: sciat.

s ¶ Legitimo. ſ. e. ad abolendā: ar. ꝯ ſm vnā lec. sed illud maxime q̄ ē ibi tenet comparatiue. alias illegitim⁹ filius simul cum patre in eadē eccl'ia eē nō debet. ſ. e. cum decorem.

b ¶ Obtinere: ⁊ ita p̄ōt filiꝰ legitimus in pſna eccl'ia simil'cū patre bñficiū obtinere: ar. ſ. e. cū decorē a ꝯrio sensu in v̄bo il legitimus. sed in pſno beneficio siue dignitate succedere nō dz. viij. q. i. apostolica. ⁊. s. e. ꝯstitutus: ⁊. s. e. c. pri.

MIchael. ¶ Diuidit. In p̄ma facti narratio. In secunda cause cōmissio ibi: fraternitati.

c ¶ Constiterit. sed qūo poterit hoc ꝯstare si ipe negauerit se filiū fuisse illi⁹. rñ. si nat⁹ fuit ex illa: quā tenebat secū publice i domo p̄ concubina: p̄sumit enim filius illi⁹: sicut aligs p̄sumit filiꝰ: q̄ natus ē in mſimonio: q̄ pf est is: quē nuptie demonstrant. ff. de in ius vo. q̄ mat: ⁊ ita p̄sūptiue talē dicim⁹ filiuz quē talis cohabitatio filiuz demōstrat: q̄ fuit in possessiōe filiatōis. C. de suis ⁊ leg. lib. l. iij. sed si nō fuit natus de tali q̄liter probabit: rñ. ex eo q̄ ille vocabat illū filiū: ⁊ ille appellabat eū pfez: ⁊ cōit bēbat ⁊ nominabat filiꝰ. ſ. de pba. p tuas. ⁊ ex dilatōe sola discernitur qs cuiꝰ filius approbet. ſ. de p̄sum. afferre: sed vt q̄ talis nominatio nō p̄bet illū filiū: q̄ ꝯria admittit pbationē. C. ō p ba. non nudis. C. de testa. neq; pfessio. ff. de inof. testa. si instituta. §. i. bene dat notationi p illā decre. p tuas: in fi. nisi ex p̄esse ꝯrium p̄baretur: vt dicunt illa vltima iura.

d ¶ Prorimo. s. eo. ad extirpandas.

LItteras. ¶ In p̄ma ponit supplicatio. In secūda supplicationis admissio ibi: verum.

e ¶ Legitima. ducta ante sacros ordles susceptos q̄ postea vti nō licuit. xxi. di. aſi triēniū. xxii. di. placuit: q̄ p̄missa cōtinētia siue castitate postea fuit p̄mot⁹. vſi postea vti vrore ñ licuit. lxxvii. di. eps bñdictiōez ⁊. xxii. di. seriatiz. ſ. de de. cōiuga. sane. ⁊. ſ. de p̄ue. coniu. coniugatus: ⁊ ideo de iure nō potuit p̄moueri.

f ¶ A filijs. ꝟ vult dicē lz a filijs ⁊c. i. licet filij sint repellēdi p̄pter paternam incontinentiam tamen si alias boni: ⁊c.

g ¶ Ordinari. Sed nūquid per hoc nō dispensatur tm̄ cum eo in minorib⁹ ordinibus: ar. q̄ sic: q̄ p̄missio in genere mediocritatem respicit. ff. de au. ⁊ ar. le. l. q lancē. ⁊. ff. de le. i. legato: ⁊. C. cōia de le. l. vlt. §. sed ⁊ si quis: ⁊. ff. de le. i. apō iulianum. §. scio: ⁊. C. de dona. si qs argētuz. §. simili quoq;. a filiꝰ dispēsatio in genere respicere dz tm̄ minoritatē: ar. ff. de le. iij. mimis: ar. ꝯ. s. de trāsla. c. vlti. ⁊ ff. de ꝯsti. p̄n. bñficium: ⁊. ſ. de ver. sig. olim. ſ. de dona. cuz dilectus in fi. ⁊ op. ar. ſ. de simo. c. vlt. sed tuti⁹ est tm̄ intelligere de minorib⁹: q̄ sic papa sensisse videtur: ⁊ nos ita sentire debemus: argumē. s. de rescrip. super litteris. in fi. ⁊. ſ. ō pre. c. vltimo.

QVam decorem. ¶ Primo ponit vnum dictum. Secundo causam reddit ibi: Cum indecorum.

b ¶ Illegitimus. sed legitimi bene possunt esse in ecclesijs in quibus presūt pfes eorum. s. e. ad hec. Sed contra. ſ. e. c. pri. vbi legitimi prohiberi videntur. ſm vnam lecturam illius aduerbij maxime standum est.

i ¶ Victimatur. s. de sum. tri. c. i. §. vna vero.

AD abolendā. ¶ Primo ponit inhibitionis causam impulsiuam. secundo inhibet. tertio decernit. Quarto contrafacientes puniri mandat partes patent.

k ¶ Filij. legitimi. l ¶ Maxime spurij. si istud aduerbiū maxime: ponit pro tm̄: tūc legitimi p̄t institui: vt. s. e. ad hec. si intelligas p̄ prie tūc nec legitimi sūt instituēdi in ecclesijs in qbus sunt instituti pfes corr multominus ⁊ spurij: q̄ satis vſ ⁊ ita corrigit. s. e. ad h̄ de spurijs nulla dubitatio erat. cum illi essent p̄hibiti p̄ multa alia iura: vt. s. e. c. i. ⁊. ſ. de ſ. ordi. ꝯsuluit: ⁊. ff. de pe. ſi ctio legū: sed dic vt i ſe. no. dicitur. Ber.

m ¶ In secularibus. ⁊ hoc ideo dicit: q̄ in regularibus bene possunt fi mul esse monachi vſ regulares canonici pſ ⁊ filius: q̄ tales p̄sone irregulares nō p̄hibent intrare religionem. s. e. c. .i. ⁊. l vi. di. vt filij: ⁊ ita in secularibus p̄hibent tm̄ ex hoc verbo. Sed ex eo q̄ dicit inferius q̄ vo tales vt dcm̄ est canonicare p̄ esſūpserint: a suis beneficijs suspēdāt vſ q̄ loq̄t tm̄ i spurijs q̄ cū illis epi dispensare nō p̄sit: vt. ſ. e. c. vlt. p legitimis nō ita puniēt: ⁊ ita loq̄t tm̄ ō spurijs: ⁊ ſm hoc hec dictō maxime ponit p tm̄. i. illegitimi tm̄ p̄hibent ⁊ nō legitimi: lz glo. p̄cedēs ꝯriū videat dicere: sed vīus credo q̄ de oībus filijs intelligat alias nihil adhereret ista ꝯstō nisi hoc solū q̄ tm̄ penā imponit h̄ ordinatoribus: sed ꝯriū ē vez: q̄ ponit p tm̄ sed a p̄pa v̄bi significatōe nō ē recedendū. si res aliter sua esse p̄ōt. ff. de le. iij. nō aliter: ⁊. ſ. ō dec. ad audiētiā: ⁊. s. de trāsla. iter corporalia: ⁊ i re dubia melius ē v̄bis edicti seruire. ff. de erer. l. i. §. si is q. ⁊ ideo istud maxime tenet p̄prie ⁊ p̄t intelligi respectu eoz qui nō spurij: sed als illegitimi: vt sūt naturales. ⁊ sic idem dicit q̄. s. e. cū decorem. ⁊ addit: q̄ pena hic statuitur contra

cium vnde cōmode sustentari valeat promoueri.

I Nocē. iij.

¶ Illegitimus in ecclesia paterna prebēdari nō debet.

QVam decorem domus dei: ⁊ infra. ꝟ Filijs canonicorum prebendas in eisdem ecclesijs conferri non sinatis quarum sunt canonici patres eorum. ꝟ Cum in decorum sit ut in altaris officio illegitimus[b] filius impudico p̄fi ministret in quo vnigenitus dei filius eterno patri p̄o salute humani generis victimatur[i].

I Dem in cōcilio generali.

¶ Si illegitimus maxime filius spurius institutus in ecclesia in q̄ institutus est pater: institutio nō valet ⁊ instituens a suis beneficijs suspendatur.

AD abolendam pessimam q̄ in pluribus moleuit ecclesijs corruptelam. ꝟ Firmiter inhibemus: ne canonicoruz filij[k] maxime[l] spurij canonici fiant in secularib⁹ [m] ecclesijs in quibus instituti sunt patres eorum ꝟ. Et si fuerit contra presumptum decernimus non valere[n]. ꝟ Qui vero tales ut dictum est canonicare presumpserint a suis beneficijs suspendantur.

H Ono. iij.

¶ Alius q̄ papa non dispensat ut filius i ecclesia paterna immediate succedat

DIlectus filius. g. prepositus sācte. M. transmissa nobis petitione monstrauit q̄ cum vergilius presbyter quandaz ecclesiā curam animarum habentem quaz nullo⁰ medio habuit pater eius obtineat: ipsum monuit: ut resignaret eandem. sed idem asserens q̄ gu. remeñ. archiepiscop⁹ tunc ap. se. lega. dispensauit cum eo: id efficere cōtradicit. ꝟ Quo circa man-

ordinatores: ⁊ sic non tollitur. s. eo. ad hec.

n ¶ Non valere. ar. q̄ epi non possunt dispensare cum illegitimis in simplici beneficio: ⁊ ex eo q̄ hic dicitur decernimus non valere: ⁊ q̄ pena imponitur ordinatoribus talium personarum est argu. ſ. co. ca. vlti. vbi remouentur illegitime p̄moti sine dispensatione pape hoc ius cōmune statuitur: sed dispensatio non p̄hibetur in alijs ecclesijs: in quib⁹ patres nō sunt instituti. ⁊ ita bene possunt epi dispensare cum illegitimis in simplici beneficio in alijs ecclesijs non paternis: sed in paternis non possunt. eo ei ipso q̄ p̄hibet concil. de paternis tm̄ datur intelligi: q̄ de alijs procedat ar. ſ. e. c. fi. ⁊. s. e. ad hec: ⁊. c. cum decorem de hoc dic: vt. ſ. e. c. vlt. in nota. sic ergo. Ber.

DIlectus filius. ¶ In p̄ma facti narratio. In scōa ibi: quo circa cause commissio ſm Jo. an.

o ¶ Nullo medio. quare merito debet expelli. s. eodem. michael: ⁊. c. ad extirpandas: ⁊. ca. ex tua. c. presentium: ⁊. c. conquerente etiam si legitimus fuisset.

damus quatenꝰ nō obstāteᵃ dispē
satione aliqua que a se.aposto.nō
manauerit quod canonicūᵇ fuerit
appellatione postposita statuatis.
Reg.ix.turoñ.archiepo.

Illegitimus absq; dispēsatiōe pape ad dignitatē vel psonatū uel bñficiū curatū ꝓmoueri non pōt.

Dimis in tua prouincia ec-
clesie deformatur honestas
ex eo qꝺ filij sacerdotum ⁊ alij nō le
gitime nati ad dignitates ⁊ perso
natus ⁊ alia beneficia curā anima
ruꝫ hābētia sine dispensatione se.
ap.ᶜpromouentur. Quocirca mā
damus quatenus predictis perso
nis a personatibus ⁊ dignitatibus
et huiusmodi benefic̄ijs prorsus
amotis ea personis idoneis con-
ferri facias per illos ad quos col-
lationeꝫ ipsorum de iure noueris
pertinere. ⁊ ne id decetero presu-
matur districtius inhibemus.

Rubrica De seruis nō ordinandis

Ex concilio toletano.

Seruus ante plenā manumis-sionez ordinari non debet.

Nstruēdi ⁊ infra. Ali
quis dicit clericus forte
fieri non permittit nisi
ante clericatuꝫ ingenui-
tatisᵍ dignitate potiatur. Reue
ra vex dicit. Et ideo qꝺ infirma
ri vel vituperari potest precaueriᵉ
debet. Ex eodem.

Seruꝰ sine licētia domini ordinatus deponit ⁊ dño restituitur.

De seruoruꝫ ordinatione: ⁊
infra. Statutum est: vt nul-
lus episcoporum deinceps ad sa-
cros[f] ordines eos ꝓmoueri pre-
sumat nisi prius a dominis liber-
tatez fuerint consecuti. ⁊ si quilibet
seruus fugiens[g] dominū suuꝫ qua
libet calliditate aut fraude ad gra
dus peruenerit ecclesiasticos: de-
cretuꝫ est vt deponatur[h] ⁊ eius do
minus eū recipiat. Ex eodem.

Seruus ab ecclesia manumis-sus ordinari potest: ⁊ qō acquirit post suum obitum erit ecclesie ma numittentis: quaꝫ si accusat vel cō tra eam testificat libertate priuat ⁊ ordine.

De famulis ecclesie consti-
tuere presbyteros ⁊ diacono
nos per parochias liceat: ita ta-
men: vt antea manumissi statum
recipiant libertatis. Quicquid
autem talibus exstiterit debitum:
aut quolibet modo collatuꝫ: eis in
personas extraneas transmittere
non licebit[k]: sed omnia ad ius eccle
sie a qua manumissi sunt post eoꝝ
obituꝫ debeant pertinere. Quī-
bus sicut ceteris ecclesie libertis ac-
cusandi vel testificandi aduersus
ecclesiam[k] aditus precludatur. ad
quod si aspirauerint: non solum
libertatis beneficio careant: sꝫ etiā
bonoris gradu: quē nō dignitate

a Non obstante. sic patet expresse qꝺ legatus domini pape nō pōt cum talibus dispensare licet habeat generalē legationē. Sed videt ꝓtra. ſ. de offi.leg.qꝺ trāslationē vbi legatus exercet ea que tm̄ sunt sedi aplice reser-uata. ſ. excōicatos ꝓpter violentas manus in clericos absoluere. sed illud iam introductū ex consuetudine ex certa scīa pape ⁊ ita perinde est ac si pa pa spāliter ꝓmitteret ⁊ ita per generalē legationez nō transferunt ea q̄ spe-cialiter tribuūt. ff. de of. eius cui nam. ē iu. l. i. ⁊ .ſ. de of. leg. qꝺ trāslatio nē. ⁊. ff. de pig. l. obliga tione. vel forsitan iste le gatus erat tm̄ legatꝰ in ꝓuincia sua. ⁊ isti legati q nō mittūt ō latere dñi pape: vt. ſ. de of. le. cū ñ ignores nō habēt tā lar gā legationez sicut illi q mittunt a latere dñi pa pe. ſ. de of. le. excōicatis vnde satis posset dici qꝺ cardinales legati: qui q̄ si pars corporis domini pape ītelligūtur: vt. vi. .q. i. §. si qs ex militib⁹ possunt cū talib⁹ dispen sare sed alij nō possunt vltra id qō spāliter ī eo ruꝫ ꝓuilegio ꝓtinet ⁊ qꝺ illi habeant maiorē au-ctoritatē ⁊ ptātem patet qꝺ pñtib⁹ legatis missis ō latere dñi pape isti nō debent tūc sue legatiōis officiū exercere. ſ. de of. le. volētes ⁊ optime fac ad hoc. xciii. dist. c. vl. ⁊ xciii. di. c. i. imo nec illi possunt dispēsare sic nec possunt dispēsare ꝯ cōci liū lateranē. ſ. de pben. dilectus. ⁊ hic. ⁊. c. pri. ⁊. c. ad extirpandas

b Canonicū. sed quid erit canonicū. respō. vt ab eccl'ia expellat: vt. ſ. .c. pri. filius enī patri in ecclesia succedere nō de bet. §. e. presentiuꝫ. ⁊. c. conquerēte. ⁊. c. ad extir pandas ⁊ in plurib⁹. c. se. post illud. c. presentium. ⁊. viii. q. i. apostolica.

Nimis. Primo ponit abusum ꝓuincie qūo ⁊ circa preterita corrigi iubet in futurū ꝓhibet ibi quo circa Jo.an.

c Sedis apostolice. sic ergo patet aperte per decre. istā qd iuris sit de fi-lijs presbyteroꝝ ⁊ alijs illegitime natis qz nō pñt ad dignitates vel bñ-ficia curā aīaruꝫ hñtia promoueri nisi p dispensationē sedis apostolice sic .§. e. ex tua. ⁊. c. proꝛi. ar. §. e. ad abolendā. ⁊ si ꝓmoti sunt debēt expelli. Sed nūquid epi pñt dispensare cū talibus illegitime natis in simplici bñ ficio: ⁊ vt ꝓmoueantur ad sacros ordines sine aliqua prelatione videt qꝺ sic. eo. n. ipso qꝺ ꝓhibet tantū illos a dignitatibus ⁊ cura aīaruꝫ intelligit ꝓmittere de alijs inferioꝛib⁹ bñficijs. qz qō de vno ꝓhibet de alio ꝓmittit .xv. di. qualis. ⁊. ſ. de his q̄ fi. a prela. sine cō. ca. cū apostolica in fi. pre-terea nō inuenitur eis ꝓhibitū: ergo ītelligit permissum eis. ſ. de re. per mu. ad qōnes. ⁊. xxi. q. iiij. q spirituālē. sed videtur ꝓhibitū. §. e. c. i. ⁊. c. ad abolendā. ⁊. ſ. dei ser. nō oꝛ. cōsuluit. Sed pōt dici qꝺ ibi ius cōe statuit sed dispensatio nō ꝓhibetur. Sed cōtra hoc videtur expressum. §. e. Ifas vbi dispensat papa cū tali ad clericatū ibi papa dispensauit p hoc tm̄ alijs nō ꝓhibetur: qz hoc ab ipso fuit petitū ⁊ sic patet qꝺ illegitimi nati de iure cōi promoueri nō possunt ad aliquē ordinē. Sed si monasterijs vel regu laribus ecclesijs intrauerint: nunqd postea pñt ꝓmoueri ad ordines. vel ad dignitates de iure cōi. vel per dispensationē: videtur qꝺ de iure cōmu-ni. §. eo. c. i. ⁊. l vi. di. c. i. quia ingressus religionis omnez tollit irregula-ritatē in autē. de mona. in prin. col. i. Sed cōtra videt: qꝺ nō tollatur irre gularitas p ingressum religionis. ſ. de aposta. ex litterarū. ⁊. ſ. de penis. in qbusdam. Potest dici qꝺ postꝙ intrauerit religionem possunt ꝓmo-ueri ad ordines sine aliqua dispensatione: ad honoꝛes ꝓmoueri non de-bent sine dispensatione ꝓut hic dicitur qꝺ ar. §. e. c. i. versi. prelationē ve-ro ⁊. ⁊ ita habes hic casum in quo episcopis aufertur dispensandi ptās.

Rubrica De seruis nō ordinandis. Viso de impedimēto originis viden-dum erat de impedimento cōditionis persone. Jo.an.

d Ingenuitatis im proꝑie tenetur illud verbuꝫ quia ingenuus est qui statim cum nascitur liber est. insti. de ingenu. in prin. vnde dic ingenuitatis. i. libertatis plene: quia qui ad clericatū ꝓmouetur ꝓius plenā libertatē consequi ꝺz nullo modo a dño retento obsequio tēporali alio-quin ꝓmoueri ad clericatū nō ꝺz. liii. di. quicunq;.

e Precaueri. not. qꝺ futura sunt precauenda. xiii. di. in no mine domini ⁊. lxii. di. cū adri anus. ⁊. i. q. vii. cōuenientibus circa ꝓin. ⁊ exempla presentia nos cauere ꝓmouent in futu rum. lxxii. di. plurimos in fi. ⁊ maioꝛ tristitia est de talib⁹ cum reuocantur q̄ nascatur gratia de accitis i. vocatis. li. di. preterea. ⁊. c. designata. ⁊. ecclesia ꝓ talibus infamat. ſ. titu. ꝓi. c. vno. ⁊ sic ad cautelaꝫ futuroꝝ aliquid fit. xxviij. di. de syracu-sane. ⁊ preuidere qs ꝺz quod cō tingere pōt. ff. loca. §. i. ar. ꝓtra qꝺ nō imputatur alicui: si non diuinauit. ff. ad. l. aqul. si puta-toꝛ i fi. ⁊. ff. mādati si fideiuſ-soꝛ. §. si cū debitoꝛ. Et. ſ. vt ec. bene. vt nostrum.

De seruorum. Duo facit cōciliū. Primo po-nit statutū. Secūdo ꝓtrafactuꝫ irritat: ibi ⁊ si Jo.an.

f Ad sacros. idē intelligas ō inferioꝛibus. liiij. di. c. i. ⁊. c. q-cunq;. ⁊. c. si quis obligatus. ⁊ .§. c. proꝛi.

g Fugiens. Iste fugiēs si de statu suo certare voluerit ad po rem iudicez a quo fugit remitti debet vt ibi causa status agat .C. vbi causa status agi ō. l. i. si verum est in possessione liber tatis sub illo iudice vbi est cōue nietur. C. e. l. iij. Hoc autē an sit fugitiuus vel nō tractabitur ⁊ finiet anteqꝙ incobetur cā sta tus. ff. de libe. cā liberis. §. sunt ⁊ alie. ⁊. l. igitur. §. potest si ve ro non est fugitiuus: ⁊ vult proclamare in libertatez sequitur forum domini. C. vbi causa status agi. de. l. iiij.

h Deponat. Quid iuris sit de seruis ordinatis. No. qꝺ si ordinatur seruꝰ do mino sciente vel cotradicente seruus remanet: ⁊ restituitur dño etiaz si sacerdos sit factus vt quidā dicunt. vt. liiij. di. ex antiquis. Alij ꝓtradicunt vt Jo. ⁊ Tā cre. si vero sciente ⁊ nō cōtradicente dño tunc statim liber est. vt. liiij. di. si fuus sciente. Si autē domino ignorante ordinet sed epō sciente vel representatoꝛe qꝺ sit seruus tunc ille efficitur liber ⁊ epūs vel representatoꝛ tenet dare domīo duos seruos eque bonos. liiij. di. si seruus absente. Si nō habeat vnde soluat restitue tur domino vt statim distinguitur. Si vero domino ignorante ⁊ epō ⁊ presenta toꝛe fuit ordinatus: si cōstitutus est in minoꝛibus ordinibus deponitur ⁊ rema-net seruus. liiij. di. nulli ex antiquis ⁊. c. frequens. Diaconus vero det vicariuꝫ pro se. aut si nō ꝺz ipse reddat. liiij. di. ex antiquis. Eodē priuilegio subdiacon⁹ gaudet. ſ. eo. miramur. ar. ad idē. §. de eta. ⁊ qua. a multis. Si vero est sacer-dos: statim liber est: sed amissione peculij sui mulctatur. vt ī. c. illo. ex antiquis. Vel si nō ꝺz peculiū seruiat dño in diuinis officijs. liij. di. frequēs. Si vero qs monachus factus est: vsqz trienniū tantū pōt euꝫ repetere. vltra vero remanet monachus ⁊ liber. liiij. di. si seruus sciente. ⁊.

De famulis. Tria sunt dicta. Secunda: ibi. Quicgd. Tertia: ibi qui bus Jo.an.

i Non licebit. xij. q. iij. c. i. ⁊. ij. Cōtra hic loquitur de libertis ecclesie hac cōdi tione manumissis: illud ītelligitur de his q ingenui sunt. Item ꝓtra insti. de suc cessi. liber. §. sꝫ nr̄a. hic de rebus acqsitis occasione ecclesie: ibi de alijs. vel hic de manumissis ab ecclesia: vt qcqd acqrant ecclesiis ītelligant acqrere: illud a pri-uatis. vel isti nō habebāt ꝓsanguineos: illi sic. xij. q. ij. epūs q filios. Et rō ē. xij. .q. iij. pontifices. ⁊. ſ. de testa. cū in officijs ḃ est de his q̄ intuitu ecclesie data sunt ⁊ pro remedio aīaruꝫ defunctoꝝ vt ibi dicit. ⁊ in. c. pōtifices. Illud veriꝰ cre do qꝺ hac cōditione isti manumissi fuerūt. Si vero simpliciter libertati sunt do nati: tunc liberū est eis facere qō volunt. ſ. e. eō libentius.

k Ecclesiaz. i. prelatū. qz ei precipue tenent: cū sit caput. ſ. de ver. si. cū clerici.

secus est de alijs singularibus pſonis.xii.q.ii.qui manumittitur.t.c.octaua di scussio.t.c.eps qui mancipiū sed cōtra eccleſiā testificari nō pōt:cū sit patrona: nisi ipsius edicti venia impetrata.C.de in ius vo.l.ii.t.c.predicto.q manumittitur.alias in seruitutē rediguntur vt dicit hic.t.c.qui manumittitur.

a ¶ Promeruerunt.i.acceperūt.vel intellige proprie:q; ipſi libertatē meritis suis acceperūt.xii.q.ii.si quos de seruis.

b Nullus.canonicas.arg. q; dominus posset retinere opas spūales i eo quē manumittit ad clericatū.ar. cōtra liiii.dis.quicūq; illud intelligitur de obsequio tpali:qō retinetur in eo:qui manumittit non ad ordines sed vt laicus remaneat.t istud ō obsequio spūali quod nō pbibetur. imo licitū est.liiii.di.frequens.in fi.

c ¶ Accusatus.sed qualiter cōtra istū agit ciuiliter an criminaliter.Si criminaliter t dns nō pbet qualiter punieť dns. Pōt dici q; accusatus nō punitur ꝓprie:q; dns nō accusat sed potius agit:vt in seruitutez redigat.ar.C.ō eden.qui accusare.vel si vis vt ꝓprie teneat accusator punieť pro motu iudicis si defecerit in probādo:t obligabit se ad extraordinariā penam.j.de accusationi.superbis.

d ¶ Degradet.liiii.di.er antiquis.t.c.frequēs.cōtra vbi dī q; sacerdos factꝰ remanet liber sup hoc varij varia dixerunt. Quidā dīt:q; istud corrigit p illa.vel dic q; illa cōtinent ius cōe:hec spālia sunt in odiū illoruz qui promoti sunt vt seruiāt in diuinis officis.ar.j.e.eo libentius.Welendus dixit q; h dns dixit in pacto vt redigeret i ſuitutē:nisi ministraret dnis suis diuina.B.dicit q; intelligit de seruo prelati.Vel posset dici vt quidā dicunt q; libertas est res spūalis t iō potest venir in cōmutatione cū alio spūali. .j.de rerū p.ad qōnes.Aug. dicit q; hoc.c.non tenet.verior videť opi.Aclēdi qui dicit q; eo pacto vel cōditione liber factus fuit t ordinatus vt ſuiret dnis suis in diuinis alias i ſuitutem redigat.t facit p hoc.j. .c.eo libentius.t est ar.q; si dominus ignorāte suus sacerdos factus fuerit:debet reddi domino vt seruiat ei in diuinis.liiii. di.frequens.ergo multo fortiꝰ debet ei seruire:vbi eo pacto promotus est vt dixi:q; maior cōtumacia presumitur illius:t sic ꝓter cōtumaciā t q; fidem ꝓmissam nō seruat deponit t redditur domino t nullo priuilegio clericali gaudebit vlterius quo ad dnm.

e On ſuluit.spurios.spurius est cuius pater est vlgus:t sic nō potest ostendere patrē:vel si ostendit verecundū ostendit quē habere non lz.ff.de stabo.vlgo.t isti illegitime nati ꝓmoueri nō debēt.s.ō filijs presbytero.c.i.t vl.

f ¶ Seruos.liiii.di.c.i.t.s.e.ti.p totum.

g ¶ Libentius.¶ Sunt due partes.Secunda ibi Jn quo.Jo.an.

b ¶ Dnorū.liiii.di.c.i.ii.t.iii.

¶ Eo tenore.ar.cōtra.i.q.ii.quā pio.t.s.eo.instruendi.t.j.de pac.c.vlti.i. eo intuitu vel modo.nō.n.fuit cōditio sed modus ad quē seruandū tenet.s.e.instruendi.t.j.de pac.c.fi.ar.q; nō fuit ꝯditio.ff.de tute.muto.§.sub conditione. t.j.de preben.significatū.ff.de ma.te.libertas.vel aliter:sicut spōsalia pñt cōtrahi sub cōditione vt quis fidē christianā recipiat.xviii.q.i.non oportet.vel vt corrigat vitaz.j.de sponsa.inter opera.ita potest aliquē manumittere:vt ordinem recipiat.vt hic.t.j.de cōdi.ap.c.ii.libertas enim res spūalis est:t ideo pōt venire in cōmutationē cū alio spirituali:vt hic.t.s.eo.nullus.t.j.de re.pmu. ad questiones.

i ¶ Jmpendere.imo si nō impendūt redigunť in seruitutē.xii.q.ii.diaconi.t.c. octaua discussio.t illud eraudias ſm hoc t ſm distinctionez istius intelligas.s. .e.nullus.vt ibi dictum est.

k ¶ Ad aliā trāseundi. de licentia dnī epī:alias nō esset questio:q; ex quo intitulati sunt in aliqua ecclesia debēt in ea perpetuo permanere.lxx.di.sanctorum.t.xxi.q.i.c.i.t.s.de renū.admonet.

Jramur.¶ Primo decise narrat factū.Secūdo diffinit t soluit Jo.an.

l ¶ Antiquox.liiii.di.ex antiquis.c.frequens.t.c.quis autē.

m ¶ Mentio.vt patet i pdictis canonibꝰ.liii. di.ex antiquis.vbi nulla fit mētio de subdiacono ergo esse:sz de presbytero t diacono fit mētio expresse de subdiacono t inferioribꝰ officijs fit mētio nō expresse sed generaliter fit de subdiacono mentio in.c.ex antiquis ver.reliqua vero officia Jlla clausula respicit oē post diaconū:q; ſm antiqua iura subdiaconalis ordo nō erat sacer:t ideo cōmuni iure censebatur cū inferioribus ordinibus in primitiua ecclesia.lx.di.nullus i epis t.c.precedēn.in quibus ad honores ꝓuehi,pbentur omnes inferiores post diaconū:t ideo olī subdiaconus si ꝓmotus fuerat domio suo ignorante reuocabat i ſuitutem.hodie ꝯo cū diacono eodē ꝓuilegio gaudz vt si quis ignorāte dño subdiacon? fiat:vicariū ꝓ se pstet.aut si nō bz ip se reddat:h cauet ō diacono t idē iuris ē de subdiacono p hanc decre.

n ¶ Cōstitutione.cōstitutionē grego.hēs.xxi. di.añ triēniū.t.xviii. di.nullum.

o ¶ Urbani.scdi.s.vt.s xvii.di.erubescant t illa iura.lx.dis.hodie correcta sunt:q; hñ pōt subdiacon? hodie eligi i epm .s.de eta.t q.a multis.

Dilectus.¶ Primo ponit querelā.Secūdo sup ea dat iudicē.Secūda ibi: quo circa.Jo.an.

p ¶ Mater sua.si iste natꝰ est de legitimo mrio:ꝯdicit illud decretū .xxxii.q.iiii. liberi dicti sūt vbi dī q; natꝰ ō legitimo mrimonio deterio rem partē sequit semp.t h dī ptus sequr matrem.si aūt dicis q; nō fuit natus de matrimonio:tunc sequit cōditionē etiā matris:vt ibi t h videť idē.sed ſm hoc nō pōt stare qō h dicit q; si iste nō est natus de matrimonio legitimo:ꝓmoueri non pōt ad sacros ordines.s.de fi.presbytero.c. .i.t h dicit q; in presbyterū ordineť.Dico ergo q; iste erat natus de legitimo matrimonio t tamen sequit conditionē libere matris.C.de rei vendartū.t.ff.de li.cā placuit.t etiā ancille si sibi non est matrimoniū:vt.ff. de sta.bo.lex nature.t.c.illud intelligit ſm lombardā consuetudinem q; adhuc obseruatur in multis regionibus vt partus sequatur deteriorē cōditionē natus de matrimonio legitimo.sed lex romana aliud tenet vt partus sequat cōditionem matris natus de legitimo matrimonio ut dñt.ll. predicte vel.c.illud liberi pōt reduci ad.ll.predictas:vt dicas ibi deteriorem partē sequatur.i.debiliorē.s.feminā.nā sexus femineus debilis est. t ideo iste cū sit natus liber de libera matre pōt promoueri non obstante cōtradictione miltis.preterea cū iste iā esset diaconus poterat in libertate remanere dato vicario.t sic dns ipz ꝓpedire nō poterat.liii.di. ex ātigs.

Rubrica De obligatis ad raciocinia or. vel nō. Also de obnorijs ꝯditōe seruili videndū est de obligatis ad ratiocinia.Et sunt rationū redditōes quibus est qs obligatus habeť.lvi.di.per totū Jo.an.

Agnus epiſcopus.¶ Sūt tres ptes.Questio:t qōis rnsio. t rnsionis approbatio.scda ibi gratis. tertia ibi vniuersi.io.an.

q ¶ Procuratores.procurator dicitur qui mādato domini aliena nego-

nature sed necessitate tēporis promeruerūt.a

Ex cōcilio ap.archiepiscо.

¶ Dominus in seruo quē mennmittit pōt spūales opas retinere.

Nullus:t infra. ¶ Si quis ō seruis suis quencz donauerit libertati:t ipsum in presbyterꝝ fecerit ordinari:ille autem postea in superbiam elatus domino suo canonicas[b] horas psallere noluerit:accusatus[c] apud episcopū qui ordinauit eū degradetur.[d]

Lex.iii.archiepo turoñ.

¶ Spurij vel ſui ordinari non debent.

Qonsuluit:t infra.Conf.t.t. rñ.q; neqz spurios[e] neqz seruos[f] ordinare debes:t si memores in cōsecratione tibi dictuz fuit: uide ne quēlibet seruilis conditionis ad ordines ꝓmouere presumas.

Ano.iii.uariū.epo.

¶ Manumissus ab eccłia ut fiat clericus t ipsi ecclesie ꝑpetuo seruiat in diuinis:ad aliaz ecclesiaz se trasferre nō pōt:secus si pure fuerit manumissus.Uel fic.sec⁹ si fuerit manumissus ut seruiat Jo.an.

Libentius:t infra. Adiecisti aliaz questionez.an illoruz filij qui ecclesie seruili cōditione tenentur traditi a parentibus militie clericali cuz suorū conniuentia dnorū[g]:ut in eadē ecclesia debeāt deseruire:assequentes ꝓpterea libertatē:post tēp⁹ ea relicta possit ad aliā se transferre. ¶ Jn quo credimus distinguendū utruz eo tenore[h] fuerint manumissi t oblati ordini clericali:q; manumittenti ecclesie duz uixerint deberent impēdere[i] famulatuz in obsequijs diuinorū:t tūc trasferendi se ad aliam est eis licētia denegāda:uel manumissi extiterit absolute:sicqz libertatem habeant ad aliā[k] transeūdi.

Idem.

¶ Jus qō est de seruo facto diacono ēt de subdiacono debet intelligi.

Jramur non modicū:cum certum sit in constitutionib⁹ antiquorū[l]:quādo serui i gradus ecclesiasticos ordinati debeant reuocari:t infra. ¶ De subdiaconali ordine:q; de eo nō fit mentio[m] i patrū statutis:expresse uidetur nobis:q; t is cū diaconali gradu priuilegio gaudet eodē. Nā licet sacer ordo non reputareť in ecclesia primitiua: tamē a ꝓstitutione[n] grego.atqz urbani[o] ſm moderna tpa sacer gradus esse minime dubitatur.

Reg.ix.archi.neapolitano.

¶ Natus ex patre seruo t libera matre liber est t licite ꝓmouetur.

Dilectus filius.g.diaconus ꝓ posuit q; .J.miles ea occasione q; patrez ipsius hominē suū esse proponit:licet mater sua[p] cuiꝰ debet imitari cōditionē libera esse noscatur:ne ꝓmoueatur i presbyterū ipedire presumit. ¶ Quocirca mādamus quatenus si tibi constiterit de premissis:eundē militē ab huiusmodi impedimento cessare compescas.

Rica De obligatis ad ratiocinia ordinandis uel non.

Ex concilio cartha.

¶ Obligatus ratiocinijs:dcposito onere t reddita ratiōe ordinari pōt:prius uero nō.

Agnus epūs augu.dicit procuratores[q] actores

cia in iudicio administrat. ff. de procur. l. i. alius dicit, procurator ad negocia datus. ff. man. si remunerādi. §. i. ⁊ specialis titulus ē ille ad negocia: quia iste ad causas: ⁊ ille ad negocia actor constituit a corpore uel vniuersitate. ff. qō cuiusq; vniuer. l. i. ⁊ debet cōstitui etiaz cū decreto ⁊ ad lites p sentes non futuras. ff. e. item eoꝝ. §. sed si ita.

a ¶ Executores. qui mā data iudicū exequūtur sicut sunt huiusmodi officiales dum tamē seua precepta nō exercuerint: qz illi pmoueri nō pñt. li. di. aliquātos. ita ꝙ ir regularitatē nō ꝓtrūt.

b ¶ Curatores. meliꝰ diceret tutores per hoc qō sequit pupilloꝝ tutor dat pupillo. j. xiiij. an. curator post. xiiij. vsq; ad. xxv.

c ¶ Ratiocinia. ratiocinijs obligatus alicuius secularis psone nisi fuerit miserabilis cui obligatus ē: ⁊ si i officio suo voluerit remāere pmoueri nō dz. ar. xxi. q. iij. c. i. ⁊. ij. j. ne de. uel mona. c. i. ⁊. ij. ⁊. c. ſz nec p curationes. si vero ecclesiastice psone vel miserabili fuerit obligatus: ēt in officio suo perseuerās poterit pmoueri si aliō nō obstitat. ar. lxxvi. distin. peruenit. ar. xvi. q. .vij. noua. lxxix. distin. iudicatū. Si vero administrationē deposuerit: cuiuscūq; negocia gessit si er ea obligatiōe remanet obligatus: si publica sint ratiocinia pmoueri nō debet ante reddita tam rationē. C. de epi. ⁊ cleri. officiales. Si vero priuata: aut in ipsa promotione mouetur sibi q̄stio: aut nō. si mouetur aut prius mota est distinguitur: aut ꝓuenitur de dolo: uel de culpa tm̄. si de dolo vl̄ pfidia: nō dz ante finē litis pmoueri. ar. lxxi. di. tantis dāiel ⁊. xxiij. di. illud. ⁊. C. de procu. reū. ⁊ in hoc casu pōt intelligi ḃ. c. ⁊ tamē dz taxari. j. qō tēpus decidatur cā ar. j. de clan. despō. cū inhibitio. ⁊. j. q fi. sint legi. lator. ⁊. i. q. i. quidam. C. de īge. manu. diffamari. ff. de accu. cū ticia. Si de culpa tantū cōueniāt pmoueri pōt nō obstante reclamatione creditoris cū lis suo marte currere possit vt prius: ⁊ etiā sub eodē iudice. ff. de iur. om. iudi. cū quedā. ⁊. j. de foc̄pe. proposuisti. si vero nec lis sibi mouet nec mota est: nō obstāte obligatione pmouetur: nisi manifestū sit ipsum de dolo teneri. tunc. n. epūs ipsuz ex officio suo repellere pōt sicut quēlibz crīoſuz. vi. q. i. Ifames. ala.

d ¶ Infamat. quid si pḧibente creditore fuerit pmotus ad clericatū: rñ. nō deponetur propter hoc: sed bona sua cedent ei in solutū: que si nō sufficiant episcopus ei tenet: qui abstulit ei occasionē negociādi. lxxxviij. dist. fornicari. ⁊ expone infamatur. i. inde puniatur. vel dicas ꝙ non teneatur vltra id qō facere pōt epūs. j. de solu. odoardus.

e ¶ Nostra. nā omnia nostra facimus: gbus auctoritatē impartimur. C de. ve. iu. enu. l. i. §. sed neq; ⁊. j. de sen. ex. mulieres.

Rubrica De corpore vitiatis. Visō de ipedimēto obligatiōis ad ratiocinia de impedimento corporis videndū est. Jo. an.

De presbytero. ¶ Ponit factū ō quo rñdet illō aggrauās ibi. respondemus Jo. an.

f ¶ Suscepit. li. di. si qs post acceptū. j. So. q duellū suscepit: lz impune

executores[a] seu curatores[b] pupillorum si debent ordinari. Gratus episcopus dixit. Si post deposita onera ⁊ reddita ratiocinia[c] actus vite ipsorum fuerit comprobati: in omnibus debent cum laude dei si postulati fuerint honore munerari: si. n. ante libertatem negociorum vel officiorum fuerint ordinati: ecclesia infamatur[d]. ¶ Vniuersi dixerūt. Recte statuit sanctitas uestra: ideoq; iusta est nostra[e] sententia.

Rubrica De corpore vitiatis ordinandis vel non.

Alexan. iii.

¶ Presbyter qui i duello digitum partez amisit ex dispensatione sui episcopi potest in suo ordine ministrare.

De p̄sbytero campanie: qui duellum sponte obtulit: ⁊ oblatū suscepit[f]: ⁊ in eo partē digiti amisit. ¶ Respondemus ꝙ cum ipse nō perdiderit tātū de digito: quin sine scandalo possit solenniter celebrare: satis potes post peractam penitentiaz cum eo misericorditer agere ⁊ permittere ipsum in suo ordine ministrare[g]: licet ei[ꝰ] excessus grauis admodū extitisset

Idem cisterme. elec.

¶ Habēs in oculo maculaz q̄ nō inducit magnaz deformitatē etiaz ad epatū poterit promoueri.

QUam de tua electione questio mota fuisset ⁊ infra. ¶ Tibi: ꝙ in oculo maculam habeas ⁊ filius canonici[h] fueris: est obiectum. ¶ Unde cant. archiepiscopo dedimus in mandatis: ut pro eo: ꝙ canonici filius diceris in promotione tua ex multa dispensatione procedat. ¶ De macula vero archiepiscopo p̄dicto mandauimus vt cum consilio[i] suffraganeoruz suorum: quod exinde visum fuerit[k] exequatur: in quo tibi ex maxima dispensatione curauimus prouidere.

QLemens. iij. varie. episcopo.

¶ Sectus in cunabulis licite promouetur.

EX parte. b. monachi petitorium fuit nostro ap. presentatum: ꝙ cum ipse in cunabulis sect[ꝰ] fuerit: postmodum sub regula ⁊ abbate deuote deo militans i diaconatus ordinem est promotus ⁊ infra. ¶ Sane cum ꝑm statuta niceni[l] concilij illi ad clericatus ordinem prohibeantur accedere: et si in clero fuerint debeant cessare: q seipsos sani absciderint[m] uel affectauerint vt ab alijs abscindantur non credimus ei impedimentum afferre: quo minus possit prouehi qui in cunabulis sectus fuit: qz non uidetur hoc eo tempore affectasse quo iudicium[n] animi tunc non habebat. ¶ Presertim cum in canonibus apostolorum[o] sit manifeste sancitum: ꝙ eunuchus si per insidias hominum factus: uel ita natus sit: aut etiam in persecutione sint ei amputata uirilia: ⁊ dignus est: possit in episcopum promoueri.

Idem rauēna. archi.

¶ Sacerdos qui sine causa virilia sibi fecit abscindi credens inde mereri: ex dispensatione episcopi suum officium preter altaris ministerium poterit exercere.

SIgnificauit nobis. R. archi presbyter sancti stephani: ꝙ. b. presbyter credēs se obsequiū[ꝰ] prestare deo: fecit sibi uirilia[q] amputari: ⁊ infra: ¶ Quocirca mandamus quatenus si iaz dictū p̄sbyterum alias deo dignum inueneris ei sacerdotale officium[r] absq; altaris ministerio auctoritate nostra[s] fretus ⁊ tua prout uideris expedire cōcedas.

Ano. iii.

[g] ¶ Ministrare. j. de cle. egro. presbyterum. cōtra. ḃ nō fuit debilitas uel ōformitas ibi fuit. sic. j. e. c. vlti.

QUam de tua. ¶ Prio ponit duos obiect[ꝰ] contra electū. Secūda ibi: vnde. vtrūq; prouidet: secunda ibi. de macula. Jo. an.

h ¶ Canonici. de cōcubinatu. ⁊ ideo ꝓtra ius cōe. ō. de electi. cum in cūctis. vnde sequitur ex multa dispensatione.

i ¶ Cuz ꝓsilio. Ergo isti suffraganei delegati censent. ar. l. di stin. studeat sine quoꝝ consilio sup macula illa nihil disponet debet alias nō valeret. ō. de electi. cum in veteri.

k ¶ Visum fuerit. ita ꝙ idoneū sit ⁊ iustuz quod eis videbitur. ō. de elec. causam q̄z. ⁊. ff. loca. si in lege. ⁊. ff. de ope. libe. si libert[ꝰ]. Itē pone ꝙ habeat vnū oculum maiorē alio nunqd re mouebitur pp ḃ: videtur ꝙ nō. ff. de edi. edic. qui clauū. §. i. ⁊ ḃ nō determinat qd facere debeant. vnde arbitrio istoruz relinquitur. j. de of. iudi. deleg. de causis. ⁊. ff. de iur. deli. l. i. §. primo.

EX parte. ¶ Primo ponitur monachi petitio. secundo responsio: arguendo a prohibitis. secūdo a permissis: ibi. presertim. secunda ibi: sane Jo. an.

l ¶ Niceni cōcilij. lv. di. quis p egritudinē. ⁊ si quis a medicis

m ¶ Absciderint. ex indignatione. s. nulla causa superueniēte. xxiij. di. marituz: qz si ex cā superueniente hoc fecit: puta timore lepre nō imputat. j. e. ex parte. ⁊ ideo isti ordinari prohibentur qui sani se abscindūt: qz quasi homicide sui ipsius iudicantur: ⁊ dei conditioni inimici. lv. di. si quis absciderit. ⁊ qz presumitur ꝙ omne turpe malum faceret qui hoc in seipso ausus est attentare. ff. de edi. edic. cū autē. §. excipitur. sed q̄re aliquis iniecit sibi manus: cū mēbroꝝ suoꝝ nemo sit dñs. ff. ad. l. aquil. liber homo. religione eni ⁊ nō ferro querēda est castitas. xxiij. q. v. tunc saluabitur ad fi. ar. j. c. pri. ⁊ ꝙ dicit affectauerint vt ab alijs ⁊c. intelligas cum effectu quia cogitationis penā nemo meretur de peniten. distin. i. cogitationis.

n ¶ Judicium. quia etas illa nescit quid videat. C. de fal. mo. l. i. ⁊. iij. questione .vij. §. tria.

o ¶ Apostoloꝝ. lv. di. eunuchus.

Significauit. ¶ In prima factum in secunda conditionale mandatum. Secunda ibi: Quo circa.

p ¶ Obsequiū. sed in hoc displicuit: q: nō ferro sed religione querēda est castitas .xxiij. q. v. tunc saluabitur. in fi. ⁊. ō. c. proxi.

q ¶ Virilia. talē appellat lex morbosum. ff. de edi. edic. sinaūt. ar. lv. dis. si quis absciderit. ⁊ etiā homicida reputatur. lv. di. qui partem.

r ¶ Officiū. sicut baptizare penitētiā dare ⁊ alia officia preter officiū misse: ⁊ alia sīlia q̄ solis sacerdotibus sunt ꝓcessa. xvi. q. i. adijcimus. de cōse. di. iiij. constat.

s ¶ Nostra ⁊ tua. ⁊ ita dispensatio est qz deponi debet q iniusto errore superatus seipsum absciderit. lv. di. si quis absciderit. ⁊. c. q partē. xxiij. dis. maritū. nō. n. licet alicui seuire in corpus suū: cū non sit dominus mēbroꝝ suoꝝ. ff. ad. l. aq. liber homo. i. rñ. ⁊ sic in hoc casu potest dispensare epūs cum dicat auctoritate sua qō credo etiam sine auctoritate dñi pape in alijs amissa.

EX parte.M.C In prima querela presbyteri. In secunda prouisio: ibi quoniam.

a C Lepre.que expellit hominē a cohabitatione alioꝝ.xxxiij.q.ij.hoc ipsuꝫ.x.j. de eccle.edi.cū dicat apostolus.x.j.de cleri.egro.tua uos.

b C Infirmitatis. Secus si ex indignatione.lv.di.si quis absciderit.c.qui ptem x.c.hi qui se. uel obtentu religionis.s.c.pri. Et est ratio qꝝ eunuchos voluntarios diligit deus x nō ex necessitate factos. xxxiij.q.v.tunc saluabitur.lv. di.si quis per egritudinē:qꝝ nemo est dns membroꝝ suoꝝ.ff ad.l.aquil.liber bō.x.ff.de pecu.depositi.§.stichū.ar. cōtra .ff.de pecu.sed x si vānuꝫ.§.si ipse.hoc tantū ei liceret qꝝ dns serui propter vānū nihil de peculio serui deducit. Vlin.

c C Hunc.s. qa dominis uel a medicis vl a barbaris lectus fuerit.lv.di.si quis a barbaris

d C Erequatur.x ad supiores promoneat ordines.lv.dist.si quis a medicis.x de iure cōmuni sine aliqua dispensatione p iura predicta.

EXposuisti.C Cōis diuisio. Secunda: ibi nos igitur Jo.an.

e C Manu:idē esset si amisisset digitos:propter quos impediret ad frangendū eucharistiā.j.ō cleri.egro.presbyteruꝫ.x. ff.de edil.edic.si hominis. Secus si nō impediret per amissionem digiti.s.e.c.i.sed ppter carentiaꝫ dentis nō impediretur nec dicit morbosius.ff.de edi.edic. cui dens.

f C Enormi.secus si pro minori.s.e.c.i.x.ij.

g C Defectu.i.irregularitate.

h C Promoueri.qꝝ abbas oꝝ esse sacerdos.ut.s.de eta.x q. c.primo.

i C Tacuerit.ordinādus enim impedimentū suuꝫ tenet.ꝑdere .l.di.et penitentibus.x.lvi.di stin.qꝝ simpliciter.x.luij.di.si seruus. Sed quare iste remouet ab abbatia:si dicis ppter irregularitatem ꝓtra dicit.s. de eta.x qua.tuā.x.xvi.q.i.legi.x.l.di.accedēs.ar. Dicit Jo.qꝝ potius remouet ppter scandalum qꝝ ppter irregularitatē:qꝝ nō credo:imo irregularitas sufficit ad remotionez.x qꝝ hoc tacuit fraudulenter x abbates de iure debent ad ordies promoueri.alias si culpa sua impediūt repellunt.s.de eta.x qua.c.i.x .c.illud accedēs.nō dicit qꝝ ille sit abbas:ſz sollicitudinē in monasterio debet hꝫ puta sindicus vel cellerarius potius ad laborē qꝝ ad honorē.decre.illa tuā.q vt contraria:loqtur de dispensatione ppter necessitatē qꝝ abbas talis debeat esse sacerdos.est ar.s.de elec.ne p defectu ibi equiparat regularis x cathedralis ecclia vñ videt qꝝ sit nomē honoris x nihilominꝰ oneris x laboris. Vnde dicit Greg. omne enim qō b est plus afficit meroribus qꝝ honoribus gaudet.iij.di.nerui.

Thomas.C Primo ponit monachi casum. Secundo cōditionale mandatum:ibi.Quocirca Jo.an.

h C Deformitatē.modica.n. deformitas nō ipedit qlis b fuit.s.e.c.i.si.n. magna eēt deformitas vt totū digitū vl pollicē pdidisset nō pmouet.j.ō cle. egro. presbyterū. de huiusmodi deformitatibꝰ no.ad intelligentiaꝫ huiusmodi tituli: qꝝ quā sunt corpore vitiati sponte:quidā casu.si sponte distinguo.aut nulla iusta cā interueniente:x tūc ordinādus repellit;x taꝫ ordinatus deijcit.lv.dist.que partē.x.c.si qs a medicis.x.xxxiij.di.maritū aut iusta cā interueniente:tūc non pbibet ab ordine puta timore lepre vel aliqua cōsimili cā.s.e.ex pte.ij.nisi generet deformitatē:qꝝ tunc in omni casu repellit.ar.lv.di.latoꝝ.x.c.si euāgelica.et .s.e.c.pri. Si casu in magnis mēbris siue corpulentia siue dignitate repellit et deijcitur si deformitatē generet.lv.di.si euāgelica:in paruis vero mēbris nō impedit si deformitas modica sit:x sine culpa sua vt b.si vō culpa sua in talez modicam deformitatē incidit:de misericordia etiā toleratur.s.e.c.i.

Rubrica De bigamis ni Quia iter ceteras irregularitates bigamia ñ modica reputatur x̄. Jo.an.

l T bigami. Supple statuimus. ppter istud verbū bigami x repudiatarum mariti solum facit ad titulum.

m C Penitentes.soleniter.i.di.et penitentibus.lxi.di.nō promoueantur.

n C Nō ascēdāt.pp defectū sacramēti.j.e.c.debitū.vbi de b sacramēto traditur.

SUper eo.C Primo recitat consultationem. Secundo datur rñsio: ibi respondemus Jo.an.

o C Bigamis.s.ordinatis.

p C Officio.i.priuandi sunt potestate x officio cōferendi similes ordines. sic.s.de tempo.ordi.fas.x.c.dilectus.

q C In bigamis. vere vel interpretatiue. vñ dicit bigamus q castitatē p missaꝫ violat.xxvij.q.i.quotquot. Item q cōtraxit cū vidua vl corrupta xxxiij.di.maritū.x.j.e. debitū x.c.a nobis. Item q vnā de facto x alteraꝫ de iure habuit diuersis tpibus.j.e.nup. Itez q scienter cognouit vroꝛē adulterā.xxxiij.di.si cuius.x.ca.si laici.isti oēs bigami reputant interpretatiue quātū ad legē pmotionis. Quidā vero ppter defectū sacramenti vt mariti viduarū x corruptarū:x q sciēter cognouit vroꝛē adulterā. Alij vo nō ppter defectū sacramēti:ſz pp affectū itētionis cū opere subsecuto ut.c.nup.x.c. a nobis. Item ille vere dr bigamꝰ q diuersis tpibꝰ successiue habuit uxores duas.xxvi.di.deinde.x c.acutius.x isti nō promouent ppter sacramēti.defectuꝫ de quo dicit j.e.debitum.

r C Dispensare. Sz cōtra.xxxiij.di.lector.ibi dispensat vt bigamꝰ subdiaconus fiat:sed ibi oñdit.m.qꝝ liceat pape aut alijs epis.s.dispēsare cū bigamo vsqꝫ ad subdiaconatū x nō supra qō ñ est ꝓtra apostolū p h.c. ꝓhibitio apostoli est de diacono ꝑsbytero x epo x nō de alijs:qꝝ subdiaconatus nō erat adhuc sacer ordo. Rñ. dicit qꝝ marcellus papa retulit se ad statū primitiue ecclesie i quo subdiaconatus nō erat sacer ordo.lx.di.nullus. Quidā dicebāt qꝝ epi olim poterant dispensare cū bigamis in ordinibꝰ maioribus hac rōne:qꝝ epi dispēsant cū criminosis.j.de iudi.at si clerici.x tamē apostolus ꝓhibuit criminosum ordinari.xxv.di.§.nūc autē.nec tamē dicuntur facere contra apostolum x sic eadē rōne cū bigamo:quoꝝ opi.reprobatur.j.eo.nuper.x.c.a nobis. Jo. dicit qꝝ epi dispensare nō poterant cū bigamo vel uiduarum marito.ar.l.di.nō confidat.cuius opi.confirmat p illa.c.nuper.x a nobis. Jo. voluit dicere qꝝ papa nō posset. Quod dicit.r.x.b. verissimū videtur:qꝝ lz dispensēt cū criminosis nō tñ sequit qꝝ cū bigamo.x illa ē rō. qꝝ criminosus post peractā penitētiā restituitur videt in pristinū statum x incipit esse qō nō fuit.l.di.ferrū.x.c.pōderet.x.c.dño sancto. Et ideo cū talibus dispensat.lz bigamus nō ꝓhibeat ꝓmoueri pp crimē:lz pp sacramenti defectū.j.eo.debitū.x.xxvi.di.acutius:qꝝ carnē suā diuisit i plures ab vnitate recedēdo.sed illud sacramentū amplius restitui nō pōt p aliquā satisfactionē:cū nō sit crimē x b cōsiderauit aptius cū dixit non bigamum x aliud cōsiderauit cū dixit nō criminosum:qꝝ in criminoso considerauit indignitatē pſone ppter crimē etiā quo purgato nō ꝓhibuit dispensationē. Sed ille defectus sacramēti nō pōt purgari:nec baptismus tollit illā irregularitatē.xxvi.di.acutius.pp qō videt qꝝ papa nō possit dispensare cū bigamo pp eandez rōnē qꝝ pp dispensationē pape ñ restituitur sacramentū vnitatis cuꝫnec posset.nā cū deus cetera possit virginē tñ post ruinā suscitare nō pōt.xxxij.q.v.si paulus.x idē dicit impator. C.de rap. virgi.l.vna.circa prin. Itē dispensare nō pōt cū monacho:ut propriū habeat uel cōtinētiam abijciat.j.de sta.mo.cū ad monasterium.multo minus videt dispēsare posse cū bigamo.vñ opi. R. bona est:x lz ipse.b.dubitet videt tñ ꝓsentire ne videat diminui potentia pape:qꝝ possit dispēsare cū bigamo.tñ hoc qō dicit bigamꝰ in quocunqꝫ ordine ordinet recipit ordinē.ar.i.di.quicūqꝫ penitens p qō.c. videt qꝝ cū bigamo dispensare possit.sed illud tantū intelligit de minoribus ordinibus.

s C Sacros. diaconatū x ꝑsbyteratū q duo tantū sacri fuerūt fm antiq tpa.lx.di.nullus hodie idem est de subdiaconatu.s.de eta.x q.a multis. x.s.de ser.nō or.miramur. vbi dr qꝝ eodē ꝓuilegio gaudet cū diacono.

t C In ordinatore. cū quo pōt dispensari: p hoc patet qꝝ non cuꝫ bigamo

TSacerdos qui ex iusta cā fecit sibi virilia abscindi pōt ut prius sacerdotale officium exercere.

EXparte.m.presbyteri fuit ꝓpositum:qꝝ cum sibi sentiret lepreᵉ periculum imminere:de cōsilio medici virilia fecit sibi abscindi:ut posset a tam graui infirmitatisᵇ uitio liberari:x infra. F Quoniam igitur canones sanctorū patrum bunc ꝑa sacri altaris administratione non prohibent: mandamus quatenus si est ita:x memoratus.m.est alias idoneᵒ:ut sui ministerij officiū exequaturᵖ liberam ei tribuas facultatez.

IDem miliceñ.epo.

TMutilatus manum si promotus fuerit in abbatem ab abbatia deponitur.

EXposuisti nobis qꝝ predecessor tuus.b.in abbatem ꝓmouit:nesciens qꝝ ipse esset manuˢ altera mutilatus.x infra. F Nos igit .f.t.t.rñ. qꝝ cum pro tam enormiᵗ defectuᵘ ad sacros nō possit ordines promoueriᵛ:x in promotione sua id tacueritʷ fraudulenter:ab abbatie officio est nō immerito amouendus.

HOno.iii.epo engolisñ.

TLarens ungula pollicis dum modo sit fortis in pollice licite ad sacerdotiū ꝓmouetur.

TThomas monachus proposuit qꝝ cum in annis puerilibus esset constitutus quedam barra ferrea super dextre sue policem fortuito casu cadens vngulā auulsit ab eo. F Quocirca mandamus quatenus si ad frangendum eucharistiam sit in pollice ipso potēs x aliud canonicum non obsistat:ꝓpter deformitatezˣ huiusmodi nō dimittas:quin eum ad ordinem ꝓmoueas sacerdotis.

Rubrica de bigamis nō ordinandis.

EX concilio aurelianēsi.

TBreue est.

T bigamiʸ penitentesᶻ vel repudiatarū mariti ad sacerdotiuꝫ nō ascendāt.

LAcius.iii.spal.archiepo.

TCum bigamo qui ordinatᵃ est ad sacros nō dispensat. x ordinator priuabitur ptāte ordinandi nisi cum eo fuerit dispensatum.

SUp eo qō tua fraternitas de bigamisᵇ requisuit. F Respōdemus qꝝ ordinatores eorum ptāte x officioᶜ ordinandi: x ordinati si ad sacros ordines fuerint ꝓmoti:ideo eis sunt priuandi:qa in bigamisᵈ ꝓtra apostoluꝫ dispensareᵉ nō lz: vt deneant ad sacrosᶠ ordines ꝓmoueri:uel in eis si promoti fuerint remanere. In ordinatoreᵍ

ordinato: vt remaneat in ordine vel vt ꝓmoueatur qz qō de vno cōcedit de altero denegatur. xxv. di. qualis. ⁊. j. de ꝓsump. rōne.

a De bigamis defunctis. ⁊ ita illud impedimentū non pōt purgari p mortē vroris: qz nō matrimonij vinculū ſz irregularitas ꝛtracta ex carnis diuisione est impdimento: ⁊ illa nō tollitur per mortem vel penitentiā. xxvi. di. vna. ⁊ .c. acutius. nec p baptiſmuz vt in. c. predicto.

Naper a nobis. ¶ Primo ad cāsum ꝓpositū allegat p vna parte. Secūdo ꝓ cōtraria. Tertio ſoluit. Secunda ibi lz. Tertia ibi: nos aūt Jo. an.

b ¶ Tertio. alij duo ſoluunt. j. de ſen. ex. nup.

c ¶ Cōtrahendis. illicitis ⁊ ꝓhibitis.

d ¶ Effectus. vt. C. de adul. eū qui. vbi ſunt b verba. ſi. n. aliquis contrahat nuptias cū ea cū qua nō pōt de iure contrahere infamis est: licet nuptie nō habeant effectū. ff. de bis que no. in fa. quid ergo. §. iii. quā doqz magis ꝛſideratur effectus q̄ affectus vel q̄ factum ipſuz de peni. di. i. §. hec autē ẏba. qz verba ipſa ſunt cuz effectu accipienda. j. de cle. nō reſi. relatū. ff. de cōdi. ⁊ demon: hec cōditio ⁊. j. de ſpon. c. vlt. qñqz magis ꝛſideratur factū q̄ ius. j. de cōceſ. prebē. lras ⁊. c. cū noſtris. quā doqz ꝛſideratur plus in ris effectus. ff. de cōdi. ⁊ iſti. mulier. §. i. j. de ſpō ſa. iuuenis.

e ¶ Duas. C. de adul. eum qui.

f ¶ Ad factū quaſi diceret de facto cōtrarit cuz ſecūda qz de iure nō potuit. Duas enim vxores ſimul habere non licuit niſi cui ex reuelatōe diuina cōceſſuz fuit. j. de diuor. gaudemus.

g ¶ Legalibus. xviii. di ſtin. preſbyterū.

b ¶ Tales clerici. ſ. de q bus primo queſtitū eſt.

i ¶ In ipſis. i maleficijs enī voluntas nō exitus ſpectat argum. xlviii. di. c. vlti. ⁊. ff. ad. l. cor. de ſic. diuus. C. de ſer. cor. ſi quis ſeruo.

k ¶ Tanq̄. hic collige q̄ opinio p̄fertur ẏitati. ſi. j. de ſpō. iuuenis. ⁊. iii. q. vii. §. tria ver. verūtamē ſi ſeruus. ⁊. C. de te. l. i. ⁊. xvii. q. ii. boies. ff. ad mace. l. iii. j. de offi. dele. cor̄. ⁊. j. de iurepa. cōſultationibus. ⁊. ſ. de elec. querelā. ſed contra. viii. di. veritate. lxxvi. di. quicūqz. ⁊. j. qui fi. ſint leg. p tuas. C. plus ua. qō agi. l. i. ii. ⁊. iii. So. verū est q̄ veritas preferē opinioni. qz caſualia ſunt: vt. ſ. opinioni potius ſtetur q̄ veritati. vel ſi fauorē cōtrahentiū ⁊ odiū diſipientiuz. ff. ad mace. l. iii. vel in fauorez prolis. j. qui fi. ſint le. cū inter Joānē vel fauorē teſtamētorū. C. de teſta. l. i. vel ſententiarū. iii. q. vii. §. tria. ver. verūtamē ſi ſeruus.

l ¶ Cum bigamis. Ho. ar. ꝓpter ſimilitudinē facti aliquē numerari iter eos: de quoz numero ipſe nō eſt. xxvii. q. i. quotquot. ⁊. l. diſtin. ſi ille. ff. man. l. vlti. in fi.

m ¶ Diſpenſari. Ar. cōtra. j. de cle. cō. ſane. Illa loqtur de eo qui nūq̄ habuit vrorē. ſed in ſacro ordine cōtrarit: ⁊ ideo cū tali diſpenſare potest. Hic loqui videtur de eo: qui primo in laicali habitu cōtrarit ⁊ poſtea factus ſacerdos iterū ꝛtrarit vnde bigamus reputaē q̄tū ad effectū licet in veritate nō ſit. ⁊ ſic punitur ꝓpter effectū tantū cum opere ſubſecuto ⁊ nō ꝓpter defectum ſacramenti. Defectus enim ſacrāmēti vnitatis nō eſt in iſto qz in veritate carnem ſuam non diuiſit in plures.

n ¶ Defectum. de quo. j. e. debitum.

aūt pōt diſpēſatio adhiberi ut ordinandi ptāte ⁊ officio nō priuet.

Electi. iii.

¶ Bigamus vrore uiuente uel mortua non ordinatur.

De bigamis preſbyteris ⁊ uiduarū maritis idē ſancimus ꝺio: ut nec uiuentibus uxoribꝰ nec defunctis[a] ad diuinorum debeant celebrationē admitti: maxime cū a doctrina ſit apoſtoli ⁊ inſtitutiōibus eccleſie alienum.

Ano. iii. ratiſta. epō.

¶ Qui mortua uxore promotus ad ſacros cū ſecunda de facto cōtraxit ⁊ cognouit: bigamie penaz incurrit licet non ſit bigamus.

Naper a nobis: ⁊ ifra. ¶ Tertius[b] articulus uidebaē habere nō modicū queſtionis qñ cū in matrimonijs cōtrahendis[c] non iuris effectus[d] ſed animi deſtinatio attendaē: unde illuz comitatur infamia q duas[e] ſimul uxores hz: qō partim ad factū[f] cōuenit retorqueri: ſicut in canone legiē de preſbytero: qui non legalib[9g] nuptijs detinetur: eadē cēſura tales[b] uidēt inter bigamos reputandi: licet obuiet ex aduerſo: q̄ opinioni ſit ueritas preferenda: ⁊ q̄ iuxta premiſſa q nullā uxorē hz foret bigamus reputādus: qō cōtingeret ſi quis de facto cōtraheret cū diuerſis quib[9] de iure nō poſſet matrimonialiter copulari. ¶ Nos autē in hac qōne. T. rñ. q̄ cuz huiuſcemodi clericis qui quātū i ipſis[f] fuit ſecundas mulieres ſibi matrimonialiter cōiunxerunt: tāquā[k] cū bigamis[l] nō liceat diſpenſari[m]: licet i veritate bigami nō exiſtāt: nō ꝓp ſacramenti defectū[n] ſz ꝓpter affectuz intētionis cū opere ſubſecuto

Idem meth. epō.

¶ Qui contrarit cū uirgine licet primo ab alio fuerit deſponſata bigamus nō cenſetur.

Debitū paſtoralis officij ⁊ infra. ¶ Audiuimus reſpōdenduz: q̄ cum duo ſint in coniugio[o] uidelicet conſenſus animorū ⁊ cōmixto corporū. quorū alterū[p] ſignificat charitatē[q] que conſtit in ſpiritu inter deum ⁊ iuſtam aiam: ad quod pertinet illud quod dicit apoſtolus qui adheret deo vnus ſpiritus est cum eo. reliquum[r] uero deſignat conformitatem[s] que conſiſtit in carne inter chriſtum ⁊ eccleſiam: ad quod pertinet illud quod euangeliſta teſtatur uerbum caro factū eſt ⁊ habitauit in nobis. profecto cōiugium illud quod non eſt cōmixtione corporuz conſumatū non pertinet ad illud coniugium deſignāduz quod inter chriſtum ⁊ eccleſiam per incarnationis miſteriuz est contractum. iuxta quod paulus exponēs illud qō dixerat prothoplaſtus[t] hoc nūc os ex oſſibus meis ⁊ caro[u] de carne mea et propter hoc relinquet homo patrem ⁊ matrem ⁊ adherebit uxori ſue ⁊ erunt duo in carē[x] una: ſtatim ſubiungit: hoc autez dico magnuz ſacramentuz[y] in chriſto ⁊ eccleſia. Cū ergo propter ſacrāmēti defectuz inhibituz ſit ne bigamus aut marit[9] uidue[z] preſumat ad ſacros ordines promoueri: quoniā nec illa ē unica unici nec iſte unus unius: profecto ubi deficit iter huiuſmodi coniuges commixtio corporuz nō deeſt huiuſmodi ſignaculum ſacramenti. ¶ Unde is qui mulierē ab alio uiro ductā ſed minime cognitā[7] duxit uxorez: qz nec

o ¶ Debitum. ¶ Primo ponit rationes. ⁊ ultimo rñdet ibi: vnde is. ¶ In coniugio. ſ. carnali copula conſumato.

p ¶ Alterum. ſ. cōſenſus animorum.

q ¶ Charitatem. i. dilectionem cōiunctionum.

r ¶ Reliquum. i. cōmixtio corporum.

s ¶ Conformitatē. i. cōiunctionem ⁊ vnitatem.

t ¶ Prothoplaſtus. i. adā primo plaſmatus.

u ¶ Caro. xxv. q. ix. fraternitatis. ⁊ ifra de diuor. gaudem[9].

x ¶ In carne vna. i. in carnali operatione ad vnā carnē procreandam.

y ¶ Sacramentū. tripler ſacramentū deſignatur i matrimonio carnali copula cōſummato. Primū est vnio fidelis anime ad deū per dilectionē ⁊ charitatē ⁊ hic deſignatur p cōiunctionē animoruz in ipſa prima deſponſatione duz alter p mutuū cōſenſum cōſentit in alterū ⁊ de hoc ſacramento fit mentio ibi alterū ſignificat charitatem que cōſiſtit in ſpiritu inter deuz ⁊ iuſtā animaz. Sēcundum est vnio humane nature ad deuz q̄ facta ē in vtero virginali p incarnationē verbi dei. ⁊ hoc deſignatur p carnalē cōmixtionē viri ⁊ vroris ⁊ de hoc ibi fit mētio. reliquū vero deſignat ꝛformitatē q̄ conſiſtit in carne inter xp̄m ⁊ ſanctā eccleſiā. Primū eſt vnio volūtatis. ſecunduz est nature ꝛformitas. vt. xxvi. di. acutius. de cōſe. diſti. ii. in xp̄o pater. vbi habes de cōformitate nature diuine ⁊ humane. et nō intelligas q̄ ipſe actus corporalis deſiget ꝺ ſacramētum ſed ꝓpter actū cōſumatū ſacramentuz deſignaē. Tertiū ſacramētuz est vnitas eccleſie ex omnibus gentibus collecta ⁊ vni viro chriſto ſubiecta ꝺ ſacramētuz deſignatur per illū cōiugatuz qui vnicū tantū matrimonium ſeruauit. ſed vbi ſm matrimoniuz ꝛtrabitur hoc tertiū ſacramentuz nō hz locuz: qz recedit ab illa vnitate que primo ſignabaē per vnicuz matrimonium qz in ſecundo mātimonio diuidit carnē ſuā in plures. vñ vnitatem ammodo ſignificare nō poteſt xp̄s enim ſignat vnitatez ex omnibus gentibus xp̄o ſubiectā: vt. c. acuti[9]. ſed ex quo eccleſia xp̄o ſe ꝛiunxit ab eo nūq̄ diſceſſit nec ipſe ab eo ergo bigamus talez vnitatē ſignificare nō poteſt ⁊ ideo promoueri nō pōt ꝓpter defectum iſtius tertij ſacramenti duo prima ſacramēta hic exprimunē ut dictū est ſed hoc tertiū nō expreſſit in littera niſi loquēdo de ipſo nō imponendo aliqua verba per que illud ſignificet. niſi forſitā per illa verba. nec illa eſt vnici. nec ille vnus vnius per hoc tantū notaē receſſus ab vnitate ⁊ melius. j. vbi dicitur. nec illa nec ipſe diuiſit carnē ſuam in plures ⁊ ſic in vnitate remanſit vterqz. ⁊ ibi vbi deficit inter huiuſmodi ꝛiuges cōmixtio carnalis nō deeſt ſignaculū huiuſmodi ſacrāmēti. ſ. vnitatis vel per illa verba hoc autē dico magnū ſacramētuz inter xp̄m ⁊ eccleſiā. ſed de iſto tertio ſacramēto legitur .xxvi. di. acutius. Sed in quo cōſiſtit ſignificatio illius tertij ſacrāmēti. Quidā dicunt q̄ in ipſo cōiugio. ſed hoc eſt falſum qz mortua vroze coniugiū deſinit ⁊ ſic nulla eſſet ſignificatio. Itē matrimoniū nō conſumatuz nō ſignificat hoc ſacramētuz. ut hic in fi. Est ergo dicenduz q̄ in eo qui matrimoniū vnicuz ſuum fecit clerico facto ⁊ ordine ſuſcepto eſt ſignificatio iſtius tertij ſacrāmēti nec eſt neceſſe q̄ talis clericus ſit vel fuerit cōiugat[9]: qz auctoritas apoſtoli oportet ordinādus eſſe vnius vroris viruz ẏtelligitur per negationē. ſic vnius vroris viz. i. nō plurium imo qui nunq̄ habuit vrorē liberius ꝓmouetur: qz ab vnitate non receſſit ſed in vnitate permanſit.

z ¶ Uidue. i. corrupte. qz ſz fuiſſet vidua dūmō nō corrupta nō ꝓhibeē ut ꝺ dicit.

7 ¶ Cognitā. ſic patet q̄ vroz ordinandi ad hoc ut ille poſſet promoueri virgo debuit eſſe. j. e. c. vlti. Sed quare exigitur maior caſtitas in vroze q̄ in viro. rñ.

qz maritus corrupte si cũ ea vna caro efficiat ꝓmoueri nõ põt. xxxiiii. di. precipimus curandũ. si cuius. si gs. ⁊ si laici, sz ille q habuit ꝯcubinã post vxorẽ vel añ ꝓmoueri põt. vt. xxiiii. di. fraternitatis. ℍ. dixit ꝙ vir significat ecclesiam q̃ in parte recessit a xpo adulterãdo recedẽdo a fide. ⁊ si in parte virgo fuit. ⁊ ideo nõ deest significatio sacri in viro q̃uis nõ sit virgo. vxor ẽo significat xpm q nũq̃ ecclesiaz diuisit quoniã ipse est fons viuus cui nõ cõicat alien⁹ .j. de regu. iz in fi. de pe. dis. i. .§. itẽ vt xpus ait. Alij dicut et videt melius ꝙ vir significat xpz qui primo copulauit sibi synagogã ⁊ postea copulauit sibi ecclesiaz de gentibus. s. militantẽ i q̃ sunt boni ⁊ mali. ⁊ ideo nõ nocet si vir nõ fuerit ẽgo. vxor vero significat ecclesiã triũphãtez in q̃ nõ est macula neqz ruga q̃ semp virgo pmansit saltẽ mente. vñ apostolus despondi eniz vos vni viro ⁊c. xxvii. q. i. nuptiarũ ⁊ ideo exigit ꝙ vxor carnẽ suã nõ diuiserit in plures qõ si fecerit deest in cõiuge significatio tertij sacri vnitatis ⁊ ita illud tertiũ sacramentũ erigitur: taz ex pte viri q̃ ex parte vxoris. vnde eps vnus vxoris significat vnitatẽ ex omnib⁹ gẽtibus vni viro. i. xpo subiectaz .xxvi. di. acutius.

a ¶ Diuisit sic. xxiii. di. valẽtino. ꝓ qõ soluebatur hic q̃stio sic ergo cõsideram⁹ potius rõnez ⁊ cãm quare hec fiant q̃ factuz ipsuz. ⁊ ita is q duxit vxorẽ a se primo corruptaz põt ꝓmoueri qz ratio ⁊ cã non inuenit in eo quare nõ diuisit carnẽ suã i plures. Dicunt quidaz ꝙ talis ꝓmoueri nõ dz: qz verũ est ꝙ est maritus corrupte. ar. op. p eis .xxx. q. v. q̃lis. ⁊ ℍu. i hac opinione fuit sufficit ꝙ ita scriptuz est. ff. q ⁊ a qbus manu. li. non fi. ꝓsperit ⁊ .xvi. q. vii. scriptũ ẽ in lege ꝙ non credo eadẽ rõne: ⁊ iste de quo quesitũ fuit nõ posset ꝓmoueri qz verũ est ꝙ fuit maritus vidue ⁊ corrupte: q̃re intelligo qõ dicit. c. q̃lis qñ ab alio corrupta ẽ. ⁊. c. que ad idẽ possent iduci. lxxvii. di. qcũqz ⁊ xxxiiii. di. curãdũ. ⁊. c. ꝓcipim⁹.

Q Uia circa. ¶ Diuidit quia primo ponit cõsultatio. Secũdo responsio. Secunda ibi: ad quod. ⁊ pars hui⁹ de priuilegijs quia circa Jo. an.

b ¶ Bigami. s. eo. nup. ar. cõtra sed ibi loquit q̃ñ vtraqz fuit soleniter ducta tã ꝙ vxor ℏ vero nõ ⁊ ibi prima fuit vxor secũda vero esse nõ potuit. ℕo. mirabile. ꝙ plus hz hic luxuria ꝙ castitas. ar. xxxiiii. dis. fraternitatis. Sed cõtradicit in aũt. de resti. ⁊ ea q̃ parit in fi. col. iiii. et stulti nõ debẽt esse meliozis cõditiõis ꝙ piti. xvi. q. i. legi epistolaz. ⁊. ff. qõ vi aut clã seruus ⁊. ff. de furt. itaqz fullo. §. i. rõ huismodi redditur. s. c. pri.

c ¶ Nobis viduã. qz cũ eẽt in sacro ordine ꝙstitut⁹ cũ ea matrimoniũ cõtrahere nõ potuit. xxviii. di. presbyterũ. ⁊. s. e. nup. tamen iz nõ fuerit matrimoniũ: tamẽ ẽptum in ipso fuit: cũ vidua cõtrarit cũ eo dispensari nõ potest contra doctrinã apostoli. s. e. sup eo non ꝓpter sacramẽti defectũ sed ꝓpter voluntatẽ quã habuit cõtrahendi cũ vidua nõ contenta suis terminis cũ processit ad actũ iz nõ habuisset effectum: sic. s. e. nuper. ⁊ est hic ⁊ ibi argu. ex presso ꝙ voluntas nõ contenta suis terminis punitur: ⁊ ea que ibi etiaz dicta sunt hic possent repeti cũ similis causa sit quare hoc fiat causa dicta est. s. eodẽ debitum.

illa nec ipse carnẽ suam diuisit[a] in plures: ꝓpter hoc impediri nõ dz quin possit ad sacerdotiuz promoueri.

¶ Item lug. archiepo ap. se. leg.

¶ Qui plures habuit cõcubinas ex eo bigamus nõ est.

Q Uia circa minima ⁊ infra. sane postulasti p se. apo. edoceri si presbyteri plures concubinas habentes bigami[b] censeantur.

ℙ Ad quod durimus respõdẽdũ ꝙ cum irregularitatem nõ incurrerint bigamie: cum eis tanquam simplici fornicatione notatis quo ad executionez sacerdotalis officij poteris dispensare.

¶ Item.

¶ Subdiaconus qui cum uidua contraxit et eam cognouit bigamie penaz incurrit licet bigamus non sit.

A Nobis fuit ⁊ infra. Ille autem qui in subdiaconatus ordine constitutus de facto tantum quia de iure non potuit: duxit viduam[c] in uxorem: profecto bigamus nõ extitit: sz nec uiduc potest in ueritate dici maritus: cum inter ipsum ⁊ illam nõ fuerit uinculum maritale cõtractuz. cum eo tamẽ contra doctrinam apostoli tãquã cum marito uidue dispensare nõ lz: nõ propter sacramenti defectũ sed affectum intentionis cuz⁹ opere subsecuto.

Rubrica De clericis peregrinis.

A Lexander quart⁹ cenonic. episcopo.

¶ Ultramarini et ualde remoti ordinationem suam probare debent p quinqz episcoporuz sigilla.

Ua nos duxit. ℱ. cõsulẽdos quid sit agẽdum de clericis qui i remotis regiõib⁹ ordinati litteras eoruz ostendunt a quibus sibi proponũt manus impositas: et utrum episcoporum sigilla sint que repzesentant incertum existit. ℱ T. Igitur consul. ℜ. tutius esse ut in his statuta patrum ueterum obseruẽtur q̃z nouum aliquid statuatur. statutum[e] autez ẽ de transmarinis: ut ad minus quinqz[f] episcoporuz su

per ordinatiõe sua testimonio muniantur. Quod in aliis similiter si sunt incogniti[g] credimus obseruandum: ita tamẽ ut in suspensione[b] aliquãto tempore habeantur in quo plenius de actibus[i] instruãtur ipsorum. sed ⁊ de inferioribus ordinibus inquiri oportet: qz posset contingere ut aliquibus pretermissis saltum fecissent. His autez peractis si digni iuenti fuerint circa eos poterit dispensari[k].

¶ Innocen. iij. cõstantinopolita. patriarche.

¶ Peregrinus qui iurat se ordinatuz nisi aliter ꝓbet in illo ordine nõ suscipiet nec ad superiores promouebitur.

I Nter quatuor ⁊ infra: Utrũ clericos ad te sine suorum ordinatorum litteris[l] uenientes ⁊ offerentes iuramentum ꝙ sint i quo uis ecclesiasticorum ordinum constituti: debes ad superiores ordines promouere. ℱ Inqui. T. T. respon. ꝙ nisi de ipsorum ordinatione canonica per[m] idonea tibi cõstiterit argumẽta: eos nec illis suscipere[n] nec ad maiores debes ordines promouere: presertim ante quam cõuersatio eorum fuerit approbata.

¶ Item patriarche hierosolimi.

¶ Peregrinus de cuius ordinatione non cõstat non permittitur celebrare in publico sed in occulto sic.

T Ue. ℱ. ⁊ infra. Utrũ clericos qui ad partes hierosoly. sine cõmendaticijs[o] litteris ueniunt: ꝓmittere debeas celebrare diuina: ⁊ infra. ℱ Respondemus: ꝙ nisi legitime tibi cõstiterit siue per litteras siue per testes[p] de illorum ordinatione canonica[q]: qui penitus sunt ignoti: non debes ipsos permittere in tuis plebibus celebrare sedsi forsitan eorum aliqui secreto[r] ex deuotione celebrare uoluerint poteris sustinere.

ℕ Ono. terti⁹ episcopo regiñ.

¶ Interiores prelati sine diocesanoruz consensu in ecclesijs suis peregrinos nõ possunt instituere.

T E nobis[s] ꝓponẽte didicimus ꝙ quidã prelati ecclesia

d ¶ Cũ opere. s. carnali. ar. s. e. debitũ. ⁊. xxxiiii. di. valentino.

Rubrica De clericis peregrinis. Quia inter eos qui ab ordinibus ꝓhibent arcẽt ⁊ pegrini iõ ⁊c. de materia habet. lxxi. q. lxxii. lxvii. di. p totũ io. ã.

Ua nos. ¶ Sunt due partes cõsultatio ⁊ responsio. Secũda ibi: tue igitur. Jo. an.

e ¶ Statutũ. cviii. dis. per to.

f ¶ Quinqz. ideo. n. quinqz exigunt qz dubitari cõsuecuit de sigillo vni⁹ epi si. n. de illo cõstaret id solum sufficeret. j. de pba. post cessionem vel per testes. j. e. tue.

g ¶ Incogniti. ex quo. n. incogniti sũt explorãduz ẽ cui⁹ fidei ⁊ inocẽtie sint .xlii. dis. gescam⁹. ff. nauca. sta. l. vl. §. seruoꝝ.

b ¶ In suspẽsione. qõ h dicit intellige de his q i ecclesijs recipi postulant tãq̃ clerici. cetez si tãq̃ viatores volũt celebrare secreto ꝓmittẽdi sunt. j. e. tue. ⁊ ar. de cõ. di. ii. ñ ꝓhibeat. ⁊. vii. q. i. epi

i ¶ Actib⁹. naz ꝓ actus sequẽtes presumit de ꝓteritis ⁊ ecõuerso. xxiiii. q. ij. cũ p bellicaz. ⁊. vi. q. i. q crimẽ. ff. de re mili. nõ oẽs. §. a barbaris. ⁊. ii. q. i. in primis. l. di. si qs diacon⁹. ⁊. lxxvii. di. quicunqz.

k ¶ Dispensari. i. ex benignitate recipi.

I Nter quatuor

¶ Cõmunis diuisio. scda ibi: ĩgsitiõi io. ã.

l ¶ Litteris. quas hic dz semp. lxxi. di. c. primat⁹ ⁊. s. e. c. pri.

m ¶ Per argumẽta. nõ dicit p testes vel instra sz p argumẽta esse ꝓbãdũ qz p argumẽta siue p idicia ꝓbat eã sicut p testes .ii. q. vi. §. diffinitiua. ẽ. null⁹ homicida ꝓ ⁊. xxxii. q. i. dixit dñs. xxvii. q. i. nec aliq̃. ⁊. C. de rei vendicia. ⁊. j. ẽ ꝓsũp. si is vl idonea argumẽta vocat sigilla epoꝝ. xcviii. di. trãsmarinos vt. s. c. pri. vel sigillũ epi sufficit si notũ sit. lxxi. di. extraneo ⁊. C. de epi. ⁊ cle. siq̃ p calũniã in fi. Sz si perdiderit instrm ꝓbet amissionẽ ⁊ tonorẽ ipsi⁹ ⁊ ꝙ sine vitio fuerit. j. ẽ priui. cũ olim in fi. vel p testes. j. c. pri.

n ¶ Suscipe: nisi vt hospites. vii. q. i. epi vl psbiteri ⁊ de cõ. di. ii. nõ ꝓbibeat. ⁊. xlii. di. gescam⁹.

T Ue fraternitatis

¶ Cõis diuisio. secunda ibi: rñ. Jo. an.

o ¶ Cõmẽdaticijs. vl et dimissoris. lxxi. di. isti. c. penul. ⁊. xix. q. i. due sunt.

p ¶ Testes vel p alia legitima argumẽta .s. c. pr. ar. ẽ presũp. c. lfas. ⁊ de ꝙersatiõe ipsi⁹ ꝓmo dz ꝓstare. s. c. pr.

q ¶ Canonica. i. ꝑm ordinẽ ecclesie facta. s. de sum. tri. c. firmiter in fi.

r ¶ Secreto. qz tũc nullũ periculũ fit alicui nisi sibi sed si publice celebraret populo tũc periculũ eẽt: vt si nõ esset sacerdos populũ deciperet. xlii. di. gescamus. ⁊. j. de cele. mis. de homine.

s ¶ E nobis. ¶ Cõis diuisio. Et scda ps ẽ: ibi attendẽtes Jo. an. ¶ Institutionibus. lxxi. di. c. i. ⁊. ii. ⁊ per totã di. ⁊. lii. dist. p totũ

ꝛ.C.de epi.ꝛ cle.in ecclesijs.si de aliena ecclesia nō est assumend⁹ prelatus dum repetitur idoneus in eadē.lxi.di.nullus.

a ¶ Et dispēsatione. No.ar.q̄ nullus pōt eligi de aliena dioce.sed tantū debet postulari:qz instituti absq; scientia epi remouentur nisi cum eis voluerit dispensare ꝛ sic per solā dispensationē de alijs epatibus instituuntur

Et est h̄ bonum arg. p opi.illorū qui dicunt q̄ semper prenalet electio ō gremio ecclesie alij electi oni facte de alia etiam si fit facta a minori parte ō h̄ dixi.s.de elec.cum iter canonicos.

Rubrica. De officio archidiaconi. Explicito tractatu ordinandorū. De dignitatū officijs videndū: ꝛ qz archidiaconat⁹ post epm maior est ideo ꝛ. Jo.an.

¶ Archidiaconꝰ. ¶ Dicit.h.c.ꝛ sequēs q̄ ad officiū archidiaconi pertinēt noscant: ꝛ qz tota h̄ decre.cadit sub vno constructu iō cōmode diuidi nō potest. An.de bu.

b ¶ Vicariū: ꝛ ita habet cognitionē ꝛ iurisditionē ex quo vicarius ē .C. de offi.vic.l.ij.ꝛ.j.de of.vica.c.pe.ꝛ.xxv.di.plectis ar.in autē.de defen.ciui. circa pn.col.iij.

c ¶ In vrbe.argu. contra.xxv.di.perlectis.sol. licet quedā pertineant ad offi.archidiaconi primicerij ꝛ thesaurarij ut ibi dicitur:tamē preordinator est in cūctis ꝛ loco epi scopi et tanq̄ vicarius eius.

d ¶ De tertio. eps vero singulis annis debet visitare parochiā suam.x. que .i. epm decernimus placuit nisi dimittat hic ne propter eius accessum grauent ecclesie:tūc mittat archidiaconum : uel qz eps ire nō pōt ut h̄ dicitur. Itē cōtra.j.e.mandamus.vbi dicitur q̄ archidiaconus dz visitare singulis annis aut etiaz pluries si expedit.ibi loq tur de visitatione sue pprie parochie h̄ qñ vsitat vniuersam parochiam ad mandatum epi.

e ¶ Corrigat.sic ergo archidiaconus h̄z coertionem ex quo habet iurisditionē:qz iurisditio sin̄ coertione nulla esset : ut.j. de of.deleg.ex litteris.ꝛ.ff.de offi.eius cui mā.est iuris.l.vlti.quid de iure cōi pertineat ad archidiaconū habes.j.e.ad hec.ꝛ.c.ad nostrū. ꝛ.c. pri. secus de consuetudine.j.c.vlti vbi de hoc.

rum tue iurisditionis in ecclesijs sibi commissis sine cōscientia tua clericos de alienis episcopatibus instituere non uerentur. ¶ Attendētes igitur id eis nulla ratione licere:cum sit honestati contrarium et sanctoꝝ patruz institutionib⁹ alienum:ꝛ infra.Inqui. T.T.r.q̄ tibi licet eos exinde remouere : nisi aliquos ex dispensatione[a] in eisdez ecclesijs duxeris dimittendos.

Rubrica De officio archidiaconi

Ex libro ro.ordinis.

¶ Ponit que spectant ad officiū archidiaconi.

Archidiaconꝰ post episcopum sciat se vicariuz[b] esse eius i omnibus:ꝛ omnē curā i clero tam i urbe[c] positorum: q̄ eorum qui per parochias habitare noscuntur ad se pertinere:siue de eorum conuersatione siue honore:ꝛ restauratiōe ecclesiarum siue doctrina ecclesiasticoruz ꝛ ceterarum rerum studio sustinere:delinquentiuz rationem coram deo redditurus est:ꝛ ut de tertio⁹ in tertiuz annum si episcopus non potest parochiam vniuersam circuneat:ꝛ cuncta q̄ emendatione indigent ad uicem sui episcopi corrigat[c] ꝛ emendet.

Ex conc.tole.

¶ Ad idem.

Officiū uero archidiaconi est euāgeliuz quando voluerit legere uel alicui de diaconis precipere.ꝛ quando episcopus missam canit ad iussionez illius induant se leuite vestimentis sacris : qualiter cū pontifice ad missam procedant ꝛ infra.Omne ecclesiasticū officiuz prouidendo:lectiones aut responsoria in matrice ecclesia dare dz:ꝛ auscultare: in tantuz ut nullus euāgelium aut epistolam responsoria uel quālibet in ecclesia lectionez legat uel cantet donec auscultetur[f] ab ipso.accolitos quoq; ipse ordinet quis eorū candelabra quis turibulum deferre quisue minorum in ecclesia aliqua officia agere debeat.

Rego.iij.archi.g.salomi.

¶ Custodia ualoruz ecclesie spectat ad archidiaconum.

Aque[s] cō tra.ꝛ infra.[f] Scire uero te uolumus q̄ a te districte quesituri sumus quia uel proprie ecclesie uel ea que de diuersis ecclesijs ciminilia[b] sūt collecta non sub omni sollicitudine :ꝛ fide seruantur. q̄ si quid ex eis uel negligentia[l] uel cuiusquaz fraude deperijt: tu hoc reatu[k] astringeris qui per archidiaconatus ordinē custodie[l] eiusdem ecclesie artius deputaris.

Lex.iii.elien.archidia.

¶ Archidiaconus sine mandato epi non cōmittit curaz animarum.

Am satis sit absurdum.ꝛ infra.[f] Quoniaz igitur obtētu alicuius consuetudinis[m] non debes contra sanctorum patrum institutiones[n] ꝛ quod ad tuum nō spectat officium uendicare.[f] Mandamus ut nemini sine licentia ꝛ mandato episcopi curam presumas cōmittere animarum.

Idem vigor.epo.

¶ Breue est.

Archidiaconus non videtur de ecclesiastica institutione licere nisi auctoritas episcoporum accesserit in aliquos sententiaz promulgare[o].

Idem episcopo conuētren.ꝛ abbati cestren.

¶ Breue est.

Mandamus: quatenus prohibeatis cestren. archi.ne ad ecclesias sui archidiaconatus visitandas[p] nisi semel in anno accedat. ¶ Nisi forte talis causa emerserit: propter quam ipsum oporteat prefatas ecclesias sepius visitare[q].

Anno.tertius.

f ¶ Officiū vero auscultet.videtur hoc potius spectare ad officiuz magistri scholariū.sed potius ex cōsuetudine fit hoc sicut ꝛ multa alia q̄ cōsiderantur ꝛ attenduntur in huiusmodi officijs potius q̄ ius cōe.j.ō ex cet.prela.ad hec. ꝛ.j.e.c.vlt.

g Et que.de isto archidiacono habetur.lxxiij.di.gesta. ꝛ.c. honoratus.ꝛ.c.ubi ista dicisti.

h ¶ Ciminilia.per h̄ intellige oia uasa ecclesie.ar.xij.q.ij.apostolicos. et custodia hoz potius ptinet ad custodem siue thesaurarium.sed ut diri in proxi.c.cōsuetudo attenditur ubi non est thesaurarius hoc forte pertinet ad archidiaconum vt hic videtur.

i ¶ Negligentia.prelatus.n.nō solū tenetur de dolo culpa lata: ꝛ leui ad instar tutoris.C.de peri.tu.uel cur. si res pupilli.ꝛ.C. arbi. tu. quicquid

k ¶ Reatu.ar. q̄ negligentia prelati mortale peccatū ē.lxxxj.di.dictū.j.de regu. iur.c. pe.

l ¶ Custodie. ad ipm ēt ptinet cura ꝛ sollicitudo tot⁹ ecclesie .xxv.di.plectis.ꝛ.j.e.ad h̄.

Am satis. ¶ Prima ponit causam decisiuam ꝛ exp̄ssaz. Secūda mādatuz ibi: mandamus. Jo.an.

m ¶ Consuetudinis.utruz archidiaconus habeat curaz animarum uel non iura videnē diuerso modo log. de iure cōi nō h̄z curā animarum.xvj.q. vii. nullus omnino.ꝛ hic nō potest etiam de iure cōi excōicare.j.c. pri.ar.contra.j.de eo qui fur. or.rece.c.i. cū suis cōcor.ꝛ.s.e.c.i Du. dixit:q̄ archidiaconus de iure cōi nō h̄z curā animarum: nisi sibi specialiter ab epo demandet.nec alij pōt cōmittere per.c.predictū nullus. ꝛ per hoc.c.ꝛ omnia illa iura q̄ vdentur contrariū innuere intelligit ex delegatiōe epi. sic et illud.c.lxxiij.dis.si in plebibus Alij dicunt cōtrariū.s.q̄ habz curā animarū ꝛ iurisditionem ꝛ ex eo q̄ eps eum īstituit. siue qz per colegium eligitur ꝛ per epm confirmatur generalem ad ministrationez cuz iurisditione adipiscitur.ꝛ facit ad hoc.j. de preben.referente.ꝛ.j. de eo qui fur.or.rece.c.i.cum suis cor. ꝛ.j.eo.mandamus. Que aūt sunt illa que de iure cōi ptinēt ad archidiaconū collige per.c. .j.eo.ad hec.ꝛ.c.ad nostrum. alia vero potius habent archidiaconi de consuetudine q̄ de iure cōi:qz visitant ꝛ corrigunt de cōsuetudine.j.e.c.vlti.ꝛ.s. de elec.dudū.ꝛ sic de consuetudine oia alia iura cōsimilia intelligūtur.j.de exce.prela.ad h̄ ꝛ quod dicit hic obtentu consuetudinis itellige nō pscripte.j.c. pri.q̄ archidiaconus non pōt excōicare itellige q̄ nō excōicabat de consuetudine:ꝛ sic retulit se ad ius cōe: sic ergo iura q̄ loquuntur diuersimode de iurisditione archidiaconi intelligenda sunt sm diuersas cōsuetudines diuersorum locorū.sic .s.de consue.cū olim.

n ¶ Institutiones. xvij.q. vii. nullus omnino.ꝛ.q.i. cunctis fidelib⁹.ꝛ sic de iure cōi archidiaconis nō ptinet cōmittere curā animarū hoc iā patet p notulā precedentem.

Archid'aconus. ¶ Breue est ꝛ in summa hoc.d. Archidiaconus ō iure cōi nō pōt excōicare. An.de bu.

o ¶ Promulgare.hoc uerū est de ecclesiastica institutione vt hic dicit .xvj.q.ij. vis.ꝛ.q.vij.nullus.ꝛ.xxiij.q.iij.corripiatur.secus de cōsuetudine: vt.s. de ele. duduz.el.ij.prout dictū est in.c.pri. Dicūt tñ qdam q̄ eoipso q̄ eligitur ab vniuersitate hz iurisditionē in subditos ꝛ pōt excōicare.ar.xciij.dist. legimus. ꝛ de offi.iu.or.cū ab ecclesiarū.ꝛ quod hic dicitur in fi.nō vr licere.uerum est quo ad uerba canonis:ex antiqua institutiōe ecclesiastica.ar.xv.q.i.cunctisq; fidelibus. sed quo ad iura decretaliū secus.sed credo verius q̄ō dicit.s.e.c.pror.

Mandamus. ¶ Archidiaconꝰ semel i āno nisi necessitas exigat plꝰ visitat suā ꝓuinciā.i.pochiā.h.d.in p̄ma dictū a quo ercipit ibi:nisi.an. de bu.

p ¶ Visitādas:h.n.ptinet ad curā aiarū.s.ō ele.dudū.ij.ꝛ sic est ar.q̄ archi.hz curā aiaꝝ:ꝛ q̄ possit alij ꝓmitter:ꝛ itellige h̄ loq ō ꝓsuetudie:ut dixi.s.e.cū satis

q ¶ Sepius visitare.ꝛ ita sufficit semel tantū in anno visitare ex eo q̄ prohibet

pluries visitare nisi noua cā emerserit. sed cōtra. ī. de censi. cū venerabilis. ubi videtur qꝫ possint preter aliquā necessitatē bis in anno visitare ⁊ procurationez habere: intellige illud cū determinatione istius prout ibi dicitur si est opus: quia non solū bis in anno: sed etiam pluries in anno si causa subsit pōt prelatus visitare. xviii. q. ii. visitandi. ⁊. c. nō semel. si uero alia de causa profuit necessitatibus accedat ad ecclesias proprijs sumptibus procuret. C. de sta. ⁊ ima. l. ulti. de hoc dic. ut. ī. de censi. cum uenerabilis.

Ad hec. ¶ Diuidit in duas partes principales. secūda ibi: subsequenter: ⁊ quelibet subdiuiditur i cōsultationē ⁊ responsionē. Anto. de but.

a ¶ Beati Jsidori: vt. xxv. di. perlectis.

b ¶ Jurgia: Et sic est ar. qꝫ archidiaconus habeat iurisditionem p. c. perlectis. ⁊ ar. lxii. di. si in plebibus. ⁊. ī. de penis. Jz dicit Jo. qꝫ hz ordinariaz iurisditionem de iure cōi. ⁊ uerū est in omnibus que continentur in hoc. c. ⁊. ī. e. ut nostrum. ⁊ ita p cōsequēs coertionē: Jz non possit cognoscere nisi de modicis causis per hoc qō dicit iurgia: qz talis iurisditio sine coertione nulla esset ut dicit. s. eod. c. i. in alijs autē que hic nō numerantur stabimus consuetudini prescripte ut dictū est. s. e. cū satis.

c ¶ Romani ordinis. s. e. c. i.

d ¶ Beati clementis. cxiii. dist. diaconi. ī. ⁊ in epistola euaristi ea. di. diaconi. ii.

e ¶ Nostra cōstitutione. credo qꝫ sit illa. ī. e. vt nostrū. que debuit precedere istā in ordine ſm ordinationē illarum decretaliū unde per hoc uidetur qꝫ loquat de alia cōstitutione. sed forsitā nō seruatur ille ordo: nisi i ordinatione decretaliū diuersoruz auctorum ſm quod patet etiaz in alijs locis.

f ¶ Eraminent: archidiacono. ī. e. ut nostruz sed alibi dicitur qꝫ istud est officiū sacerdotū. xxiii. vi. quādo hic uerus est de iure. sed illud ubi episcopus eligit specialiter sacerdotes ad hoc. vl si nō est ibi archidiaconus ut in multis ecclesijs uidetur ergo qꝫ episcopus nō sit puniēdus si p̄ mouet indignū sed potiꝰ archidiaconus qui eraminat. ⁊ representat epō. ar. liii. di. si seruus sed non est ita: qz episcopus tenetur de facto illius qui eraminat cum de mandato illiꝰ illud fiat: sicut exercitor nauis de facto magistri tenet. ff. de exercito. l. i. §. magistrū nisi forte eraminator talis fuisset ut nō sit uerisimile ipsum mentiri. ar. ī. de pig. significante. ſm hoc si talis ordinatur sine titulo episcopo ignorante eraminator qꝫ presentauit eū tenebitur ei prouidere. sed si ille nō sit soluēdo habebit regressum contra episcopū. ⁊ hoc ideo qz adhuc reseruatū ē episcopo ius eraminādi illū. ar. s. de eta. ⁊ qua. accepimꝰ. ⁊ in subsidium ne ille ordinatus in opprobrium clericorum mendicet. s. de renun. ad supplicationem. cxiii. dt. diaconi.

g ¶ Tangit. C. de auc. prestan. l. vlti. ⁊. ff. de aqua plu. ar. in concedēdo. ff. ⁊ de ado. nam diuus. ⁊. s. de tempo. or. ⁊ archiepiscopus. vbi de hoc.

h ¶ Cōmuniter: secundum consuetudinem loci.

Dicit primo qō sit officium archidiaconi ⁊ in quo p illud releuet epūs. Et fo decanos rurales p episcopuz ⁊ archidiaconum eligēdos ⁊ amouēdos si illorum vices commiſſer gerant.

Ad hec nos dīs: ⁊ infra. Sane consuluit nos tua. ſ. deuotio quid ad officium archi. debeat pertinere: ⁊ in quibus per ipsum cura episcopalis sollicitudinis debeat releuari: ⁊ nos pro ut possumus rīdemus archid. ſm statuta beati isidoriª mperat subdiaconibus ⁊ leuitis. parrochiarum sollicitudo ⁊ earū ordinatio ad ipsum p̄tinet ⁊ audire debet iurgiaᵇ singulorum archipresbyteri q̄ a pluribꝰ decani nūcupantur eius iurisditioni se nouerint subiacere. Secūduz uero romani ordinis ꝓstitutionez maior post episcopum ⁊ ipsius episcopi vicarius reperit omnē sollicitudinez ⁊ curaz taz i clericis quaz in ecclesijs eorum prout melius secunduz deū poterit impēdēdo cuz super his sit redditurus rationez i districti iudicio eraminis. Jtem in epistola beati clementis pape pre. .n. oculus episcopi archidiaconus appellaī ut loco episcopi p episcopatū ꝓspiciens: q̄ corrigēda viderit corrigat ⁊ emēder nisi adeo fuerint ardua negocia: qꝫ absque maioris sui presentia nequeant terminari. in quadā uero nostraᶜ cōstitutione iaz alia vice nos meminimꝰ expressisse: qꝫ institutio corporalis tā super beneficijs quā etiā dignitatibus ad ipsum debeat pertinere. eraminatio autez clericoruz si fuerint ad sacros ordines promouendi: ⁊ hoc idē in collationibus bñficiorum credimus obseruanduz. ut qui bñficijs ecclesiasticis preficiēdi fuerint: a suo prius eraminētur archi. ⁊ per ipsum postmodum episcopo presentētur. Subsequenter postea quesiuisti: utrum decani rurales. qui pro tempore statuunt ad mādatum suuz soluz vel archidiaconi uel etiā utriusqz istitui debeant uel destitui: si fuerint amouēdi. Ad hoc bre. r. qꝫ cuz ab omnibꝰ qꝫ omnes tangiᵍ approbari debeat ⁊ cōmune eorum decamꝰ officium exerceat cōmuniterʰ est eligendus uel etiam amouēdus.

Item.

Archidiaconus non dat cōmē daticias ad ordines.

Significasti: ⁊ infra. Interdicas archidiacono tuo ne si ne conscientia tua ⁊ auctoritate literasᵏ suas ꝓmouendis concedat. Eis etiaz districte ꝓhibeas: ne ad ordines audeant cōuolare. Qui si cōtra ꝓhibitionem tuā uenire presūpserint: executionez eis ordinū susceptoruz totaliter interdicaſ.

Item.

Archidiaconus eraminat ⁊ presentat ordinandos ⁊ ponit ꝓlatos in sede.

Ot nostrum ⁊ infra. Hec fuit sufficienter probatū: qꝫ cācellarius ex officio suo exerceat spiritualia memorata: cū ea potiᵒ de iureᵐ cōmuni ad archidiaconi spectāt officiuz: representare uidelicet ordinandos episcopo illos eraminareⁿ: ponere abbates ⁊ abbatissas in sede.

Ono. iiȷ. abbati arimineñ. trecēñ. dioc. ⁊ archi. ⁊ decano sancti stephani trecēñ.

Archidiaconi in monasterijs iurisdationem nō habent nisi quantum tribuit eis generalis uel specialis consuetudo.

Olecto. ſ. ⁊ infra. Ad petitionez archi. senoñ. cōquerentis qꝫ abbas ⁊ conuentus monasterij sancti petri senoñ. procurationez annuā ⁊ quedā alia ratione sui archidiaconatus ad ipsuz spectantia exhiberi sibi contra iustitiā denegabant abbati sancti crispini ⁊ collegis eius dedimus in mandatis: ut audirēt causaz: ⁊ sine debito terminarent. Coram quibus petijt predictus archid. ut cum monasterium infra metas sui archidiaconatus sit situzᵒ: abbas ⁊ monachi sibi obedirent in his que pertinent ad iurisditionez correctionē: ⁊ nisi rationez ad ius ut dicebat archidiaconale spectantes: uidelicet ut corā se conquerentibus responderent citati etiam ut uenirent ad eius presentiaz: ⁊ eiusᵖ mandata honesta ⁊ sancta ſm deum de correctione excessuum: ⁊ alijs queᵍ archid. possūt ⁊ solent rationabiliter iniungere aduituri: ⁊ salua[r] sua regula. ⁊ abbatis sui debita obedientia seruaturi. Petijt insuper ne decetero facerent aliquos de senoñ. balliuia transtationē eps tamen potest cū talibus dispēsare ⁊ recipere eos i illis ordinibus. ix. q. ii. lugdu.

k ¶ Litteras: ⁊ ita patet qꝫ archidiaconus nō potest dare litteras commē daticias ad ordines suscipiendo sed solus episcopus. Irri. dist. extraneo ⁊ de conse. di. v. non oportet. ⁊. Irviii. dis.. quāuis. arg. tamē contra qꝫ hoc possit. s. c. ꝓpri. uer. in quadā. ad fi. Nō cōtradicit. qz licet illos eraminet ⁊ presentet illos suo episcopo nō tamē potest illos alij epō presentare: hoc intellige cū episcopꝰ est presens. Si uero eps absens esset extra parrochiaz suā: ⁊ necessitas ut utilitas ordinandoz imineret tunc posset illos presentare alijs episcopis per quos ordinentur qz absente episcopo supplet uices illius. ar. s. e. c. i. ⁊. c. ad hec. sic ⁊ archipresbyter. ī. e. c. i. uel uacāte ecclesia. ī. de maiori. ⁊ obe. cū oliz. ⁊ hoc intelligo si archidiaconꝰ hz hoc de consuetudine: alias nō nisi haberet speciale mandatuz ab epō.

l ¶ Ot nostruz. hec est pars illiꝰ. ī. ut eccle. benefi. ut nostrū ⁊. ī. de ap. ut nostrū.

m ¶ De iure ꝯmuni: ex eo quod hic dicitur ⁊. s. eo. ad hec collige q̄ pertineant ad archidiaconū de iure communi. de hoc dictū est. s. c. cū satis. ⁊. c. sequentibus.

n ¶ Eraminare: ut. s. e. ad h. i fi. ar. cōtra. xxiii. di. quando. sed solutum est in. c. ad hec.

Ilectofilio. ¶ In prima generalis cause cōmissio. In secunda ibi: corā actoris peticio. In tertia ibi: ió. qz. Secūda determinata commissio Jo. an.

o ¶ Sit situ: per hoc forte credebat archidiaconꝰ intentionez suā fūdatam esse quasi de iure communi. xxj. q. vii. omnes basilice. ⁊. xviii. q. ii. monasteria. sed hic ē ius epō.

p ¶ Et eius mandata. Jsta pertinent ad correctionez: sed ea que precedunt ad iurisditionem.

q ¶ Que: archidiacono solent ⁊ ita uidebatur in hoc respicere cōsuetudinez. ī. de excess. prela. ad hec. ⁊. s. de cōsue. cū olim que tribuit iurisditionē. ar. ī. de of. or. duo simul. ⁊. C. de emanci. l. vlti. que in his precipue cōsiderank: ut dicit. s. e. cū satis.

r ¶ Salua: sua regula correctio enim monachorū primo loco pertinet ad abbatē. ī. de of. or. quāto. ⁊. ī. de sta. mo. in singulis ...

i ¶ Auctoritate: hoc ideo dicit qz sine auctoritate ⁊ conscientia sui episcopi nullus debet promoueri ad ordines: ⁊ alius episcopus talem ordinare nō debet quod si factum fuerit: talis ordinatio rata nō est quo ad suum episcopum q eis interdicit executionē. ix. q. ii. c. i. ⁊. c. sequē. ⁊. ī. de parro. null ⁊ interdicenda est talibus exectutio ordinis sic susceptī. s. de tempo. ordi. qꝫ

Significasti. ¶ Sunt tria dicta que patent Jo. an.

a Quam coꝛã. per hoc multum preiudicabatur archiepiscopo. si hoc esset veꝛ sed foꝛsitã. consuetudo est illius archidiaconi.

b Exceptis: lite vero cõtestata sup premissis de consensu vtriusqꝫ partis cãm remiserant iudices ad apostolicã sedẽ quia papa nesciebat consuetudinem qua vtitur archidiaconus Senoñ. i abbatis Senoñ. dioc. pfati monasterij sententiã ꝓferre nõ potuit. vñ cãm cõmittit sicut sequitur. hoc est i antiqua decre.

c Senoñ. canonicos no. ergo ꝙ testes illi reqrendi sunt ad testimoniũ de quibus magis est verisimile ꝙ veritatẽ sciãt: ꝛ illi sunt potius preferẽdi sic. xxxv. q. vj. consanguineos. ꝛ. j. qui. ma. ac. po. videt ꝛ ab antiqoꝛibus vt ibi dicit ad quoꝛum dicta recurrẽdũ ẽ in antiquis factis. ff. de lega. iij. si choꝛ. §. i. ꝛ. xx. di. ỗ quibus. ab illis. n. requirenda est veritas qbus lux veritatis potius assistit. iii. q. iii. si testes. sic ergo canonici preferẽtur hic: qꝛ melius veritatem scire debent qui foꝛte cũ ipso archidiacono predictis quãdoqꝫ interfuerunt. sic ꝛ illa que in capitulo fiunt per canonicos melius probant. j. de testi. veniens ꝛ que domi gerunt facilius probant per domesticos quaꝫ per alios. C. de repu. consensu. §. seruis. ꝛ. C. de questionibus interrogari.

d Pacifica. no. ꝙ consuetudo siue possessio dꝫ esse pacifica nõ violenta ad hoc vt prescriptio locum habeat ꝛ sine interruptione. j. de prescrip. sanctoꝛ. ꝛ. c. illud ꝛ. vj. q. iiij. volumꝰ. ꝛ. C. de prescrip. xxx. uel. xl. an. si quis. ꝛ. l. vlti. ꝛ ita pꝫ ꝙ iurisditio siue officiũ archidiaconoꝛ potius colligitur ex cõsuetudine quã ex iure cõi: qꝛ huiusmodi visitatio ꝛ coꝛrectio potius ex consuetudine habentur: ar. ẽ. de elec. vndum. ii. vide ergo sup hoc vt diri. ẽ. e. cũ satis.

e Abbatijs. ar. ꝙ ad cõsuetudinẽ aliarũ ecclesiarũ siue iurisditionem recurrenduꝫ ẽ si dubitẽt qd aliqua ecclesia facere debeat. j. de cẽ. ecclesijs ꝛ. c. sopite. ꝛ. c. sup eo. et. c. di. cõtra moꝛẽ. nisi diuersa eẽt ꝓsuetudo uniuscuiusqꝫ ecclesie arg. ẽ. de ꝓsu. cũ oliꝫ ꝛ ita si archidiaconus ꝓbaret consuetudinẽ huiusmodi i aliis monasterijs sui archidiaconatuꝫ obtineret in isto quia non debent diuerso iure censeri. vii. q. ii. cognouimus ꝛ. j. de deci. cum in tua.

Rubrica. De offcio archipꝛesbyteri. Quia post archidiaconũ archipꝛesbyter facit gradum ideo ꝛt. De materia. xxv. dist. perlectis.

f Tarchipꝛesbiter. Hec prima tria capitula non sumantur nec diuiduntur ꝓp multiplicitatẽ dictoꝛ Jo. an.

Vt archipꝛesbyter. supple statuimus.

eo pretermisso coraꝫ officiali senoñ archiepiscopi cõueniri asserẽs illos prius debere cõuenire sub ipso: quã coraꝫ[a] officiali predicto spãlibus ipsius archiepi ꝛ hominum ac familie sue causis dũtaxat exceptis[b]: ꝛ infra. Ideoqꝫ di. v. mandamus: quatenus per maiores ecclesie senoñ[c]. canonicos qui bñe debẽt de consuetudine noticiã plenioꝛem: sup his sollicite ueritatẽ inquiratis: ꝛ nisi uobis constiterit prefatuꝫ archi. uel predecessoꝛes ipsius de pacifica[d] sic obtenta consuetudine iurisditionẽ aliquã in ipso monasterio uel in huiusmodi abbatijs[e] hactenus habuisse: prefatũ monasteriuꝫ ab eius ipetitione penit[o] absoluatis perpetuuꝫ sup hoc ipsi archi. silẽtiũ imponentes. Si uero de premissis constiterit per eosdẽ: eandẽ iurisditionẽ dumtaxat adiudicantes eidẽ i monasterio predicto quã ipsum uel predecessoꝛes suos in monasterio ipso uel in eisdẽ abbatijs habuisse constiterit: sup alijs perpetuum ei silentiuꝫ imponatis.

Rubrica. De officio archipꝛesbiteri Ex cõcilio tol.

Archipꝛebyter ciuitatis subest archidiacono et principaliter preest pꝛesbyteris et pꝛesbyteralibus offciis.

Tarchipꝛesbiter[f] sciat se subesse[g] archid. ꝛ ei[p] ꝓceptis sicut sui episcopi obedire. ꝛ qꝫ specialiter ad eius pertinet ministerium super omnes pꝛesbyteros in ordine positos curaꝫ agere ꝛ assidue in ecclesia stare: ꝛ in episcopi sui absentia ad uicẽ eius ꝛ missaruꝫ solennia celebret ꝛ collectaꝫ[b] dicat aut cui ipse iniunxerit[i].

Eo papa.

Ad idem.

Ministeriuꝫ archipꝛesbyteri in eo constituitur: ut diligenti cura prouideat ministerium sacerdotuꝫ cardinaliuꝫ[k]: qui solẽne debent agere officiuꝫ i cõmunicatione corporis ꝛ sanguinis domini nostri iesu christi a sacrosancto die dominico[l] icipiendo per omnes horas canonicas indeclinabiliter[m] perseuerent: ut opus dei digne ꝛ sancte perficiatur ab eo cui cõmittitur: ꝛ infra. Prouideat etiam archipꝛesbyter vitam sacerdotuꝫ cardinalium preceptis sul obtemperando episcopi: ne aliquando cedant[n] aut scurrilitate[o] torpeant: ꝛ infra. Si episcopus defuerit exceptis his q̃ prohibita[p] sunt archipꝛesbyter ꝓuideat cuncta que in sacerdotum ministerio perfici debeant. fontes benedicere: infirmum oleo perungere: penitentem infirmũ cõsulto[q] episcopo reconciliare: penitentiaꝫ cunctis[r] alijs sacerdotibus iniungere: in precipuis festiuitatibus aut ipe celebrationem misse solenniter impleat: aut ad sui iussionem cui[s] cõmittit peragat ueneranter.

Idem.

Ad idem.

Officium archipꝛesbyteri de urbe constat quando ibi pꝛesul defuerit vice eius officium inchoare: benedictiones[t] pꝛesbyterales in ecclesia dare: missam quando uoluerit cantare vel cui de sacerdotibus iusserit. quando vero episcopus missam canit: debet pꝛecipere sacerdotibus vt induant se uestimentis sacris: et qualiter ad missam procedant. dꝫ. n. precipere custodi ecclesie ut i sacrario eucharistia christi propter infirmos nõ[u] desit: debet infirmis prouidere: ꝛ prouidendo precipere sacerdotibus ne forte sine[x] cõfessione vel cõfirmatione corporis et sanguinis domini nostri iesu christi moriantur: confessiones peccatoruꝫ eorũ qui a foris[y] veniunt recipere cum omnibus sacerdotibus: ꝛ exinde per prouisionem pontificis magnã debet illis adhibere curaꝫ: ad christianos quoqꝫ faciendos ꝛ baptizandos infantes ꝛ ad succurrẽdum omnia a sacerdotibꝰ per iussionem illius fiant.

Idem ex synodo rauenne habita.

Archipꝛesbyter ruralis pꝛesbyteroꝝ ꝛ laicoꝝ plebanie sue curam gerit: cõtra decretum tamen episcopi nihil ordinare potest.

Et singule[z] plebes archipꝛesbyterum habeãt ꝓpter assiduam erga populuꝫ dei curaꝫ: q̃ non solum imperiti vulgi sollicitudinem gerant: verum etiaꝫ pꝛesbyteri maioris ecclesie. quod verũ est ar. l. di. in capite. arg. ꝙtra de peni. distinctio. vi. placuit. ꝛ. j. de parro. nullus nõ contradicũt: epꝰ non debet recipere parochianũ alterius epi. ꝫ nullũ parochianũ alterius recipit. qꝛ omnes pñt recurrere ad archipꝛesbyterũ maioris ecclesie. ut ꝫ dicit.

Et singule: ꝫ. c. loquitur de archipꝛesbytero rurali precedens de archipꝛesbytero ciuitatensi. Allia.

n Subesse si videtur q̃ qui maioꝛ est in ordine subsit minoꝛi. vnde contra. j. ỗ maio. ꝛ obedien. statuimus ꝛ. c. i. sed dicas ꝙ archidiaconus preest archipꝛesbytero quo ad dignitatem non quo ad ordinem. ii. q. vii. puto. ꝛ. c. queritur. C. de of. vi. l. i. ꝛ sic non contradicunt. xxiii. q. v. est ordo naturalis sic ꝛ in angelis: ꝛ i potestate ꝛ in ordine differt alter ab altero. lxxix. di. ad hoc.

b Collectã. i. missam. si. lxix. di. quoniam videmus.

i Finiuerit. sic. xxv. di. perlectis ad fi. unde sumptũ fait hoc. c. de uerbo ad uerbum.

k Ministerium: cardinaliũ. i. principaliũ. si. vii. q. i. pastoꝛal. ꝛ dñr cardinales a cardine: qꝛ sicut in cardine regitur hostiũ ita p istos dꝫ in ecclesia regi officiũ. inde etiam dicti sunt cardinales. qꝛ p eos regit uniuersalis ecclesia sic. xxiii. di. pꝛesbyteri. ꝛ. lxxi. di. fraternitatis ibi exponit cardinalis. i. pꝛo prius ꝛ. xxi. q. i. relatio.

l Dominico. i. a uespere sabbati: quoniam tunc incipit dies ꝫm canonicã cõputationẽ: siue quo ad officiũ. j. de feri. qñ et. lxvi. di. qꝛ a patribus.

m Indeclinabiliter. i. horis statutis ꝛ iusto impedimẽto cessante. j. de cele. mis. pꝛesbyter. ꝛ uerens illam sententiam maledictus qui negligenter facit opera dei.

n Cedant. quando officium suum facere debent.

o Scurrilitate. i. discurrãt sicut scurra facit.

p Prohibita de quibus habes. lxviii. di. quãtis. sed ad ea facienda debent vicinos episcopos inuitare cũ cautela studio. vij. q. i. pontifices.

q Cõsulto episcopo ꝛcõcilia re. ergo eo inconsulto nõ dꝫ nisi eo absente: marima necessitas cogat. xxvi. q. vi. c. vlti. ꝛ loquitur de solẽni penitente qui publicum crimen cõmisit qõ vniuersam cõmouet urbem ꝛ ibi dicit in quo etiã casu quilibet sacerdos posset euꝫ recõciliare. arg. xvii. q. iiii. si quis suadente. et etiã laicus de ꝓse. di. iiii. sanctũ est baptisma.

r Cũctis: archipꝛesbyter post episcopũ curã debet habere animarũ in ecclesia cathedrali.

s Jussionem. sic. ẽ. e. proꝛi. ꝛ xxv. di. perlectis.

Officium. Declarat qõ sit officium archipꝛesbyteri ciuitatẽ. An. de bu.

t Benedictiones: in matutinis qñ debent legi lectiões.

u Infirmos. de cõse. di. ii. tribus contra. Jn subaudiendum est nisi ad opus infirmorum ut hic de conse. di. ii. pꝛesbyter eu charistiam.

x Sine cõfessione si culpa uel negligentia pꝛesbyteri moriat infirmus sine confessione reus erit anime illiꝰ. xxvi. qõe. vi. si pꝛesbyter cognouimus.

y Aforis veniunt. i. extra ciuitatẽ: ꝛ ẽ ar. ꝙ qlibet de episcopatu põt sacramenta recipere i maioꝛi ecclesia. quod verũ est ar. l. di. in capite. arg. ꝙtra de peni. distinctio. vi. placuit. ꝛ. j. de parro. nullus nõ contradicũt: epꝰ non debet recipere parochianũ alterius epi. ꝫ nullũ parochianũ alterius recipit. qꝛ omnes pñt recurrere ad archipꝛesbyterũ maioris ecclesie. ut ꝫ dicit.

a ℂ Titulos.titulus appellat ecclesia.lxx.di.c.ij.⁊.lxxx.di.epi⁊ hic etiã dicit titulus canõ.l.di.si qs diaconus.itẽ dicit titulus tractatus.ff.de postu.l.i.ar. xxvj. .q.v.nec mirũ uersus fi.ver.bis duobus titulis.itẽ dicit actio titulus.C. famiber.nõ est ambiguum. Jtẽ dicitur titulus dignitas. vnde Ouidius. Gratulor ecaliã titulis accedere nostris. de hoc dictũ est.s.de ele.dudum.ij.

b ℂ Renunciet.argu. q̃ solus epõs sit iudex ordinarius in sua dioceſi.xi.q.i.de persona.lxxx. vi.non debere.ar.contra .x.q. .iij.c.i.⁊.c.nullus.et.ij.q.i.nemo.i.respon.

c ℂ Ualeat.qr ipse sufficere omnibus nõ põt.et iõ per alios ẽ facere dz.arg.cõtra.j.õ of.oz. inter cetera: nec ipemet ea sibi assumere dz qr et pretor se tuto rez dare non põt.ff.de tu.⁊ cu. pretor.sic prelatus a seipso prelaturã accipe nõ põt.j.de instit. .c.vlti.⁊.j.de iurepa.per tuas ⁊.j.de bap.⁊ eius ef.debitum: qr differentia debet eẽ iter dantẽ⁊ accipientem ut ibi dicitur.

d ℂ Sua onera.dz enĩ sua onera partiri cũ alijs.j.de presũp. mãdata:ubi de hoc.

e ℂ Jta archipresbyteri.istõ ita non notat omnimodam similitudinẽ:qr aliter preest epõs quã archipresbyteri.

f ℂ Referant.preter minora q̃ ipi archipresbyteri determinare possunt cum habeant ordinariam iurisditionem.j.de of.oz. cũ ab ecclesiarũ.⁊.j.de ꝓsang. ⁊ affi.ex litteris.

Rubrica De officio primiceri.

Uiso de officio archipresbyteri. Sz qr in choro primicerius est primus absente archipbytero iõponit de eo.An.de bu.

T primicerius.

e ℂ Dõit ea q̃ spectant ad officiũ primicerij.h.d.⁊ non diuiditur.Anto.de bu.

g ℂ Ut primicerius.supple statuimus.

h ℂ Diaconus.s.de of.archi. officiũ cõtra.c.ista loquũtur ꝓ diuersas cõsuetudines diuersarũ ecclesiarũ:vel primiceri⁹ hoc facit ad mãdatũ archidiaconi: vel tanq̃ vicarius ei⁹:⁊ ita prelatus q subest epo põt alij demandare vices suas:⁊ merito: qr ordinarij iudices sunt. Jan.

i ℂ Ut ipe.s.archidiaconus vl ipe.s.primiceri⁹:qõ est meli⁹.

k ℂ Donet lectiones.sz hoc videtur ptinẽ ad officiũ archi.s. de offi.archi.officiũ diuersa cõsuetudo diuersa ꝝ ecclesiarũ impedit contraditionem que circa huiusmodi officia considerant potius.

Rubrica De officio sacriste.

Uiso de officio primicerij vidẽ dũ erat õ offõ sacriste.i. thesaurarij.de materia habetur.xxv. di.perlectis.in fi. An.de bu.

l T sciat.supple statuimus.

m ℂ Uasorũ.secũdo post archidiaconũ.⁊ sic nõ est cõtra.s.de offi.archi.ea que.

n ℂ Luminaria.lãpadum.ut differat ab eo quod segtur.

o ℂ Siue in cera.qr i his luminatur ecclesia:⁊ ꝑm hoc ẽt vr ptinere ad offiũ custodis.j.ti.ꝓi.⁊.c.pr.sz hoc referas ad diuersaz cõsuetudinẽ ut sepi⁹ dictũ ẽ Jo.

Rubrica de officio custodis. Quia custos est quasi minister sacriste. ideo subsequenter ponit de eo.An.de bu.

Ustos.℄ Ponit q̃ spectãt ad officiũ custodis.h.d.⁊ ñ diuidit.

p ℂ Tintinabulorꝝ.s.de elec.i cãis.⁊.j.c.pr.⁊.i.di.ius militare

teroruz qui ꝑ minores titulos[a] habitant uitã iugi circunspectione custodiant:⁊ qua unusquisqz idustria diuinum opus exerceat epõ suo renunciet[b]. Nec obtendat epõs nõ egere plebez archipresbytero: q̃si ipse eã gubernare ualeat[c]: qr ⁊ si ualde idoneus sit: decet tamẽ ut sua[b] onera ptiak:⁊ sicut ipse matrici ecclesie preest ita[e] archipresbyteri presint plebibus ut in nullo titubet ecclesiastica sollicitudo. cuncta tamen referant[f] ad epm: nec aliquid cõtra ei⁹ decretum ordinare presumant.

Rubrica De officio primicerii.

Idem ex libro romani ordinis.

T primicerius[g] sciat se esse sub archi.sicut⁊ archipresbyter.⁊ ad eius curaz ꝑtiner: ut presit i docẽdo diaconis[h] uel reliquis gradib⁹ ecclesiasticis i ordine positis: ut spse[i] discipline⁊ custodie institat sicut ꝑ animabus eorum corã deo rationẽ ẽ redditurꝰ: ⁊ ut ipse diaconibus donet[k] lectiones que ad nocturna officia clericorum ptinẽt: ⁊ de singulis studiuz habeat: ut in quacũq re capacem sensum habẽs absq ulla uacet negligentia: aut a quo ipse iusserit instituantur.

Rubrica. De officio sacriste.

Ex cõcilio toletano.

T sciat[l] se sacrista subiectuz archi.⁊ ad eius curaz ꝑtinere custodiã sacroruz uasorum[m] uestimentorũ ecclesiasticorum: seu totiꝰ thesaurarij ecclesiastici: necnõ que ad luminaria[n] ptinent siue in cera[o].

Rubrica. De officio custodis.

Ex libro romani ordinis.

Ustos ecclesie: cui ea q̃ ecclesie competunt custodienda cõmittũtur: oportet ut sui archidiaconi inssioni in cunctis obediat. in canonicis horis signa tintinabulorum[p] pulsanda ipso archidiacono iubente ab eo pulsentur: pallia uel linteamina altaris seu cuncta utensilia[q]. ecclesie indesinenter custodiat lampades⁊ lanternas in accendendo seu extinguendo prouigil existat: ne ut supra modum[r] lucẽdo oleuz depereat: aut minus lucendo obscurior sit ecclesia:sed omnia cum discretione[s] agantur que nosciturꝰ omnium uirtutuz esse mater. Si uero is minus[t] idoneus ad hoc peragendum extiterit: ab archi.coerceatur ut se emendet[u]. Si autem indomitus permanserit archiepiscopo denũciando[x] prouideat ut inde center electo aptus domini dei constituatur minister: ut omnia in laudem dei fiant.

Ex cõcilio tol.

Ad idem.

Custos sollicit⁹ dz esse de omni ornamẽto ecclesie⁊ lumarijs siue incenso:necnon panez⁊ uinum omni tempore preparatum ad missam habere dz: ⁊ per singulas horas canonicas signum ex cõsensu archi. sonare: ⁊ omnes oblationes seu elemosynas seu decimas cum eiusdem tamen consẽsu absente[y] episcopo inter fratres diuidat. Jn his tribus[z] ecclesie columnis:ut sancta sanxit finodos: consistere debet alma mater ecclesia: ut ad hoc tales ordinentur:q̃les meliores⁊ sanctiores[aa] esse uiderint: ut nulla negligentia[ab] sancta dei ecclesia uideatur.hi tres archi.archipresbyter custos simul iuncti uno animo prouide peragant⁊ perfecte: ut nõ sit inuidia neqz zelus[ac] malus inter illos.

Rubrica. De offio uicarij.

Lex.iii.noruic.⁊.g.archi.

℄ Uicarius si beneficium curatuz postea sit adeptus uicaria ꝑdabit.

Audientiam nostraz peruenit quod.u. ꝓsbyter monachus de ramesia petendo uicariam ecclesie de burnell.a qua.xx. an.retrocessit in diuersis[ad] postea ecclesijs ꝓsonatum adeptus fatigare presumit. Quia igitur non est canonicum ut qui curam animarum in diuersis habet ecclesijs uicarius in alienis existat: mandamus quatenus si est ita: predictum presbyterum a petitione supradicte uicarie desistere compelllatis.

I

q ℂ Utensilia.s.de offi.archi.ea que cõtra so.supple sub archi.⁊ sacrista diuersa est consuetudo.

r ℂ Modũ.sic.xxiij.q.i.manet.ar.q̃ ita excedit mod⁹ i eo qõ ẽ amplius sicut i eo qõ mi⁹ li.di.q i aliquo.xlv.di.disciplina.xli.di. qsqs.ff. de pe. respiciendũ.C.de cu.⁊ ex.re.si qs i fi.⁊.j.de vi.⁊ ho.cle.cleri.⁊ sic media via tenẽda est. vñ ꝓsus Cũ media semp gaudebã ludere forma. maior .n.mediis gra reb⁹ inest⁊ illud iter vtrũq vola medio tutissim⁹ ibis.

s ℂ Cũ discretõe. discretio.n.mr ẽ oiuz virtutũ .i.q.v.presentium.

t ℂ Mi⁹ idone⁹. sic ergo remouetur ab officio suo mi⁹ idone⁹ sic magister mi⁹ idone⁹ fmouetur: q ꝓmũ moribus demũ scientia⁊ facũdia alios ꝓcellere dz.C.de ꝓfesso.⁊ medi.l.ii.li.r. et iudex⁊ prelatus removẽtur ꝓpter negligentiam .s.de offi.archi.ea que.

u ℂ Emendet.ar.q̃ per denũciationem offẽsa ꝓxima venia meret.xxv. dis.eps.C. de epi. audi. nemo.⁊ sic qõlibet peccatũ nõ inducit depositionẽ.v.q.iii.in loco.

x ℂ Denũciãdo.arg. q̃ ꝑ denũciationẽ aligs remouẽd⁹ fit ar.i..q. vii. quapp.j.de iureiur.q̃relam.j.de fideiusso. puenit sed nõ loquunt in denũciatione.⁊ ar. ad hoc .xxiii.q.iii. ecce. vnde cunqz.

y Ustos.abñte epo ar.q̃ res cãonicorũ ꝑ epz dispensari debẽt .xii.q.ii. vulterane et ꝑ ipm dz constitui eccono mus.C.õ epis.⁊ cle. oẽs .s. hoc nihilominus. et .ix.q.iii.cũ simus.

z ℂ His trib⁹.que enumerãt iseri⁹ archidiaco. archipbyter⁊ custos.

aa ℂ Sanctiores.et ita vr q̃ semp melior et iustior sit eligẽdus. viii.q.i.lz⁊ .c.si ergo.lxiii.di.metro politão.⁊.xxv.di.§. nũc aũt.i.q.i. vilissim⁹. Jan tẽ.de monachis .§. ordinatiõe col.i.ar.§.xvi.q. .vii.mõasteriũ. et.s. de elec.cũ nobis oliz.⁊.s.õ renũ.nisi cũ ꝓdẽ.§.ꝑ defectu.et.j.de ꝓben.c.pe. lri. di. cathinẽsis.et. lxx xv.di.florẽtinũ.ar.ff.de le.ii.cũ pr.§. rogo. sol. melior i ustior et sanctio dz eligi:tñ si ali⁹ eligat: lz ñ sit melior sufficẽ q̃ sit sufficies: qr ꝙnies scia sufficẽ i plato.s. de renũ. nisi cũ ꝓdẽ.§. ꝑ defectu .s.de elec.cũ nobis oliz.

ab ℂ Neqz zelus.i.odiũ qr ẽ⁊ bon⁹ zelus⁊ malus zelus de malo ꝺ intelligitur: sicut est bonus dolus⁊ malus dolus.C.de dolo.l.i.§.nõ fuit.

Rubrica de offi. vicarij. Uiso de bis q fuiũt eccle noie ꝑprio videdũ est õ bis q fuiũt noie alieno iõ ꝛc.ꝺ subdit de vicario q fuit in diuinis q̃is in .c.pe.tractatur de vicario iurisditionis.Anto.de bu.

Audientiam.℄ Prima narrat factũ. Secũda proꝓnidet ibi:qr igitur.Anto.de bu.

ac ℂ Jn diuersis.qõ eẽ nõ õbuit:cũ pluriz⁹ fuit nõ possit:qr

dum ad vtrunq; festinat neutrū bene peragit.xvi.q.i.presbyteros.¶.C. de assess.nemo:¶ eoipso q; pmisit se intitulari in secūda vel postq; translatus est ad eam:pdidit ius qđ habuit in vicariā.j.de ꝛcess.prebē.lras.xxi.q.ii.si quis iā trāslatus:¶ q beneficiatus est in vna ecclesia nō ē idoneus ad altā.j.de prebē.sup inordinata.imo nō solū vicariā petere nō poterat sed vtrūq; beneficiū pdere debet:si vtrūq; retinere ꝛtendit fm moderna iura.j.de prebē.de multa.q.n.habet vicariā p petuaz: beneficiatus intelligitur.s.de rescript. postulasti:¶ q curam hz animarū vel prelationē ¶ cōsimilē recipit prima ipso iure vacat.j.de preben.de multa.¶ idē ē si qs hz perpetuā vicariaz sicut si haberet ecclesiaz ītitulatā.j.e.c.vl.¶.s. de fili.presbytero.cōstitutus.

Prouideas. ¶ Primo ponit dictū.Secūdo ipsius rationē ibi q;.An.de bu.

a ¶ Plures.ex eo q; dicit plures videt q; possit habere vnā vicariaz sed hoc videt falsum.q; quilibet in ꝓpria persona ¶ nō per vicariū hz in ecclesia deseruire.j. ō dicē. nō resi.q; nōnulli.¶.c. se.¶.s.de ele.cū i cūctis ¶ melio in iure nouo.j. de prebē.extirpāde.§.q vero.Et hoc est uerū nisi in casibus qui ponuntur in dicta decret.extirpande.§.qui uero.s.cuz parochialis ecclesia sit annexa dignitati uł prebende maioris ecclesie: vt ibi:alias hodie uicarij constitui non possunt ¶ talis uicarius hz cē sacerdos:cū habeat curaz animarū.j.e.c.ult.¶ hz esse perpetuus:ut in predicto.§.qui uero:¶ canonice institutus cuz certa portione per episcopum .j.c.proxi.

Plures uicarias quis habere nō potest.

Prouideas attētius:ne i episcopatu tuo patiaris aliquez plures[a] uicarias hre. ¶ Quia cuz uicarij teneantur personis ¶ ecclesijs deseruire:alienuz ē ab ordine iuris ut uicariā qs habeat preter unam.

Idem uintō.epō.

Perpetuus uicarius p episcopum institutus per rectorez remoueri uel portione sua fraudari nō potest.

Ad hec si persona alicuius ecclesie uicario quē in eadē ecclesia instituit de assensu ¶ auctoritate dioc.episcopi[b] certaz assignauerit portionē:is qui persona illa defuncta in personatuz illius substituitur:nō pōt eundē ab ecclesia remouere[c] uel assignatam sibi minuere[d] portionē. Nisi aliqd committat ꝓpter quod p iudicē uicaria sit uel bñficio cōdēnādus.

Idem nor.epō.

Uicarius nō pōt dare uicariuz

Clericos[e] in presbyteratu uel in alijs inferioribus ordinibus cōstitutos:in uicarijs ecclesiarū quas adepti sunt alios sibi substituere nō ꝑmittas:cū id satis sit absonū ¶ absurdū.

Idem.iii.abbati sancti cug.¶ plebano sancti petri.

Uicarius pape in urbe iurisdictionē nō hz extra urbem.

Ua nobis ¶ infra ¶ Nos igitur uicarij[f] lras extimātes p surreptionē obtētas. ¶ Quoniaz iurisditio uicarij quā ro.pon.i urbe reliquit nō extenditur[g] extra illam nisi ei spāliter sit concessum: Presertim cū ipse morat i sua prouincia spāli:uidelicet inter capuanaz ꝓuinciā ¶ pisanā: ¶ Mādamus quatenꝰ qcqd occasione lrarum illarum actuz ē in irritum[h] reuocetis.

Dno.iii.uigo.epō.

Compelluntur uicarij ordinarij ecclesijs deseruire p subtractionē prouētuuz.

Ex parte tua fuit ꝓpositum coram nobis:¶ infra:Mādamꝰ quatenꝰ ꝓpetuos[i] uicarios:ut in ecclesijs in quibus uicarias obtinēt resideant:¶ se in pbyteros ut eorum cura exigit faciant ꝓmoueri: p subtractionē[k] prouētuuz ul ipsarum uicariarum cōpellas.

Rubrica De officio ¶ ptāte iudicis delegati.

Lex.iii.ludoñ.epō.

Delegatus pape ptātē hz non solum in partes sz etiā in alios q suam iurisdictionē impediunt.

Uia q̄stituz ē quid faciendum sit de ptātibus qui cū ꝓcipimus alicui iustitiam exhiberi minis aut terroribꝰ cōquerētes silere cōpellunt[l] ¶ sic mandatū nr̄uz eluditur. ¶ Sic tibi rūdemꝰ:q; sic agētes ¶ ꝯsentiētes pari penaᵐ scripture testimonio puniūt:sic tā eos q; trahunt i cām q̄z principales eorum fautores si eos manifeste cognouerint.

vicario alium sibi vicarium substituere.

Ua nobis. ¶ Ponit dictū ¶ ipsius rationem:ibi quoniā.Quā fortificat ibi:presertim er quibus infert ibi. Mandamus.Anto.de bu.

f ¶ Vicarij.vicarius omnia potest que pertinent ad iurisditionē illius cuius vices gerit.C.de of.eius qui ge.vi.al.l.i.ar.xciii.dist.c.vlti.¶.lxxxviii.distin.c.i. quedā tamē sunt que sine speciali mandato attentare nō debet.j.de offi.lega.quod trāslationem.

g ¶ Extenditur.nisi forte intra centesimum miliare ad instar prefecti vrbis.ff.de offi.prefec. vr.l.i.§.in initio.¶.ff. de offi. procō.si in aliam.§.vlti.

b ¶ Irritum.no.quod factum est per surreptionē nō valet tāquam a nō suo iudice.xi.q.i.c. pe.¶.C.si non a cō.iu.l.vlti.et retractari pōt altera parte absente.j.de re iu.cum olim.¶ precipue decre.ista.hic enim litere nullam conferebāt iurisditionem quia iurisditio vicarij nō extenditur extra vrbez vt hic dicit:ergo si concedat litteras extra est nulla iurisditio.ff.de iurisdi.om.iu.l.vl.C.qui pro sua iurisd.l.vna.¶ ita quicquid factum est hic per litteras vicarij ipso iure nō tenuit.de hac materia dictum ē.s.de rescrip.ad audientiam.ii.

Ex parte. ¶ In prima facti decisa narratio.In secunda ibi:madamus mandatum.Anto.de bu.

i ¶ Perpetuos.perpetuus vicarius dicitur qui canonice a psona ecclesie de auctoritate episcopi est institutus:¶ certam hz percipere portionez.s.eo.ti.ad hec.¶.j.de preben.extirpande .§.qui vero.nec pōt quis habere plures vicarias cū habeat curam animaruz tanquā vicarius ¶ debet residere i loco vt hic dicit:sicut nec quis potest habere plures ecclesias.j.de cle.nō resi.quia nōnulli.¶.c.seq.¶.j.de preben.de multa. In quibꝰ casibus possit quis cōstituere vicariū dicitur in predicta decre. extirpande.§.qui vero.beneficia enim ecclesiarū propter officia diuina constituta fuerunt.xii.q.ii.ꝯcessio.xvi.q.i.generaliter.¶.i.q.ii.c.vlar.C.de milit.testa.l.pe.¶.xxi.q.iii.c.cyprianus.

k ¶ Per subtractionem.¶ sic etiam compelluntur alij clerici quando necessitas vel vtilitas vt ordinentur exposcit.s.de eta.¶ qua.queris.nec habet locū distinctio que consuevit notarii.lxxxiiii.di.in prin.marime vbi quis recipit beneficiuz animarū curam habens anneram ibi indistincte debet ꝓmoueri uel priuari illo officio.s.de elec.cū in cunctis.¶.s.de eta.¶ qua.c.i.¶.lx.di.per totum.

Rubrica De officio ¶ potestate iudicis delegati. Continuatur. Visum est supra de his qui gerunt vices alienas in diuinis officijs ¶ iurisditione voluntaria restabat videre de his qui gerunt vices alienas in iudicijs ¶ in iurisditione cōtentiosa. Verū q; delegatus pape est maior quolibet ordinario.j.eo.ti.sane el.ii.¶ de offi.dele.studuisti.ideo ponitur hec rubria añ rubricas sequētes fm Jo.an.ꝰ cuius materia nō habet ita specifice in decretis. Sed in aliquibus.c.¶ precipue in.c.quia sunt.xxviii.di.¶ repetitur in vi.¶ in clē. Benedictus capra.

Uia quesitum. ¶ Cōmunis diuisio ponitur in hac decre. Secunda ibi:sic tibi.Ab.

l ¶ Compellunt.vnde iactura cause affici debent qui patrociniū potentioz aduocant.C.ne liceat potē.l.i.¶.j.de ali.mu.iudi.cxii.iuder propter prohibitionē illoz nō dimittat suam iusticiā exercere.j.de iudi.decernimus.in fi.ar.xii.q.iii.quattuor.c.iniustū.¶.C.qđ me.cau.l.ulti.

m ¶ Pari pena.sic patet q; facientes ¶ cōsentientes pari pena cōstringunt:sic .ii.q.i.notū.lxxxvi.di.facientes.ar.contra q; magis puniunt consentientes q; agentes.xxiii.q.iii.qui aliorum.¶.xi.q.iii.qui cōsentit.Ad hoc no.q; quadruppler est consensus.s.negligentie:cōsilij:cooperationis:¶ auctoritatis seu defensionis. In primo casu negligentie minus peccat consentientes quā faciens. nisi forte negligentia nimis crassa fuerit:ut in prelato:ut.i.q.i.quicquid inuisibilis ¶.lxxiii.di.consentire.¶.c.nihil. In secundo casu.s.ꝯsilij minus punitur:plus tamē quā negligens.arg.lxxvi.distin.tanta. In tertio cāu cooperationis equa

liter peccãt facientes ꝛ ꝓsentiẽtes. ꝛ ſm hoc itelligũtur oẽs auctoritates que dñt ꝙ equaliter puniũtur. Jn q̃rto caſu auctoritatis ſiue defenſionis magis peccat conſentiens defendendo ꝛ auctoritatẽ preſtando q̃ faciens ꝛ magis puniendus eſt. xxiiii. q. iii. qui alioꝝ. ꝛ. ri. q. iii. qui conſentit.

a ¶ Jmpedire. vide q̃liter iuriſditio extẽdit ad illos de qb⁹ in reſcripto mẽtio nõ habeẽt. ſic excõicatio extẽdit ad illos in quos lata nõ fuit. j. de ſen. excõ. nup. ꝛ. c. ſi cõcubine ꝛ hoc ꝓtingit qn̄ ipedit ipſaz iuriſditionẽ: ꝛ iudex oĩa põt q̃ ad ipſam iuriſditionẽ ptinent: ꝛ ſine qb⁹ cã expediri nõ põt. j. e. pte rea. ꝛ. c. ſignificaſti. ꝛ. c. prudẽtiã i fi. ꝛ. c. ſuſpitiõis. i. rñ. ꝛ. j. de teſti. tam literis.

Sane ſi a nobis. ¶ Diuidit qn̄ ꝓmo ponit ſtatutuz. Scõo ibi: ne ꝓ varietate eius ratio. Beñ. capra.

b ¶ Litterarũ. Cõtra. ſ. de reſcrip. cetez: vbi valẽt ꝓme lre ſi ſcẽ nõ faciãt mẽtionẽ de ꝓmiſſz illud itellige qñ ad diuerſos iudices ꝓme ꝛ ſcẽ lre ipetrank̃ b qñ ad eoſdẽ iudices ꝓme ꝛ ſe cũde lre ipetrãt ꝛ forma diuerſa eſt. vñ vt dicere q̃ ſupſedere debẽt. donec ꝓſulãt ſuperiorẽ q̃liter debeãt ſe hbe ĩ cã ipſa: hz q̃s lras ꝓcedãt: ne ꝓ tali varietate negociũ ex toto ipediat ſi vellẽt ſeq vtrãq3 formã. ſz ſm hoc vt negociũ ipediri: nõ ipedit fina liter ſz ad tps: vt quouſq3 papa reſcribat ſup illo. ſz bodie ñ vt hbe locũ qñ b dicit: qz ꝓcedere debẽt ꝓ formã ꝓmo ſibi datã: ex quo ſcẽ lre nõ faciũt mẽtionẽ de ꝓmiſſ. j. de app. vt debitus. ꝛ. ſ. de reſcrip. c. capituluz ſancte crucis: ꝛ qz tacita veritate ipetrate ſunt cũ nõ fecerit mẽtionẽ ꝑ ma forma. aliꝝ volũt ſtelligere b. c. vt ꝓcedet cũ illo ceterum ꝛ dicunt q̃ ꝓcedẽduz ẽ ꝓ primas ꝛ ſupерſedere debent executioni ſcẽaꝝ donec ꝓſulãt papã ſup pena ponẽda illi ipetrãti tacita veritate. hz b lra utrarũq3 ꝓtradicit eis ꝛ ẽ pri⁹ victũ ueri⁹ ꝑ decre. ut debit⁹: ſz ſup expenſis põt puniri. ſ. de reſcrip. cetez rũ. ĩ fi. de hac materia viri. ſ. de reſcrip. c. i.

c ¶ Jnnotuerit. ſ. q̃ nõ reuocent primas.

Si pro debilitate. ¶ Diuidit ĩ tres ptes ꝓmo ponit victũ. Secũdo ibi: ita q̃ ipſi⁹ determinationẽ: Tertio ganeralẽ exceptionẽ ibi. Niſi forte. Ab.

d ¶ Liberũ: etiã ptibus inuitis cũ ptãs ſit talis a lege cõceſſa. C. de iudi. a iudice. ꝛ. j. e. quoniã apoſtolica. niſi in caſu eiuſdẽ decre. ſ. is aũt. ꝛ. j. e. paſtoratis. ĩ prin. ꝛ cõpellere etiã põt renuentẽ: niſi malicioſe exonerare ſe vellet: vt ibi dicit: ꝛ ſic ſemp iuſta cã debet ſubeſſe: qñ cauſam cõmittit: vt hic habes.

e ¶ Diſcretis. j. de ꝓſan. ꝛ affi. ex lris. ꝛ. j. de prebẽ. ſup inordinata.

f ¶ Cõſulere. tãquã virũ diſcretuz ꝛ nõ tanq̃ iudicẽ: ſi vices ſuas ĩ totũ ꝓmiſit. j. e. ſup q̃ſtionũ. ſ. porro. alꝝ ſi cũ eo poſtea vellet iudicare nõ valeẽt. j. e. cũ ſup.

g ¶ Cauſe: puta inquiſitio exceſſuuz ꝓuiſio eccleſie. ar. j. e. quoniaz aplica. ſ. ii. ſm formã illius. ſ. alioquin bene poſſet cõmittere magis perito.

b ¶ Graues. ſic etiã grauia negocia dz qs ꝑ ſe tractare ꝛ nõ per ꝓcuratorẽ. C. de procur. l. vlti. nec tñ põt cogi ꝓſtituere ꝓcuratorẽ. j. de ꝓcur. querelam.

In cauſis ¶ Diuiditur in duas partes principales ſicut ſunt duo dicta. primũ ut in rubro. ſecunduz vero hoc intendit. vbi certa pena per ius ſtatuta nõ eſt delegatus imponit arbitrariã. Secunda ibi: illis etiam.

i ¶ Certũ. tps id currit poſtq̃ lre iudicibus preſentank̃. j. de app. ſup eo. ii. quid ſi. j. xx. dies cã cõmittaẽ terminãda: nũq̃d inducie. xx. dierũ dãde ſunt. iii. q. iii. offerat. vt q̃ ſic qz b ñficiũ. n. iris memini ẽ auferẽdũ. xxvii. di. de bis ĩ fi. ff. de re iudi. l. iiii. ſ. ſi qs ex teſtamẽto ꝛ reſtitutio q̃ ifra q̃driẽniũ determinari dz reo dilationẽ petẽte ꝓgak̃ vltra q̃driẽniũ: ꝛ tũc ꝓdeſt tã reo q̃ actori. C. de temp. in ite. reſt. petẽde. ſz ꝺicit in fi. qz tps ꝓgari nõ põt niſi ĩ ꝓſenſu partiũ. ſol. pp tpis anguſtiã puta arctãdas iducias ꝛ nõ ampliãdas. interduz. n. lz iudici arcta re tps a lege ſtatutum. ff. de re iudi. l. ij. ꝛ. j. de re iudi. qõ ad ꝓſultationẽ. nã ꝛ cã criminalis ifra biẽniũ terminãda ẽ. C. de iudi. pperãdũ. ĩ pn. ꝛ. C. vt. j. cer. tẽp. cri. q̃ſtio fi. l. vl. qñq3 tñ. j. gnq̃gita dies. C. vt oẽs tam cui. q̃ mi. iudi. l. i. lau.

k ¶ Partiũ. ar. q̃ de cõſenſu partiũ ſolẽnitates iuris põt remitti. ar. j. de reſti. ſpo. lz. ꝛ. ff. de fer. l. i. ar. ſ. j. de fer. c. vlti. ꝛ. iii. q. v. accuſatoꝛ⁹. xxiii. di. quoꝝ dã. C. de lib. cã. nec ſi volens. C. de arbi. auc. decernim⁹. C. de iura. calũ. l. vlti. ſ. hz qz. ſo. ille ſolẽnitates iuris q̃ ſunc ĩtroducte in fauorẽ priũ põt omitti de cõſenſu partiũ. vt. ff. de fer. l. i. ꝛ. j. de tẽ. tuis. ꝛ. j. de reſti. ſpo. lz. ſed illis ſolẽnitatibus q̃ ſunt ĩtroducte ꝓpter reuerentiã dierũ partes renũcire nõ poſſunt. j. de fer. c. vlti. ꝛ illis q̃ ꝓ cõmuni vtilitate ſiue publica vt in prealleg. ſ. ſed qr. ꝛ ceteris que ſunt de ſubſtantia iudicioꝝ vt eſt libelli oblatio: ꝛ litis conteſtatio et q̃ ſententia feratur in ſcriptis.

l ¶ Prozogek. ꝛ ita patet q̃ iuriſditio q̃ certo tempore finik̃ põt progari ad maius tẽpus. de ꝓrogatione iuriſditionis vicek. j. e. p. ꝛ. g. ꝛ ſi cõ. promiſſum fiat ad certũ tẽpus finik̃ cõpromiſſus niſi de conſenſu partiuz prorogek. ff. de arbi. viẽ proferre.

m ¶ Venire. dumtñ citatio teneat: alias nõ te netur de elec. bone memorie. ꝛ. j. de fer. c. vlt. Ber.

n ¶ Certa. ſic eſt in vſurariis. j. de vſur. quia ĩ omnibus. ꝛ ſi illi pſeuerauerint excõicenk̃. j. de uſur. preterea ſz certa pena ſtatuta ẽ: qr ſi ẽ cõtumax ſi talis ẽ res dz mitti ĩ poſſeſſionẽ cã rei ſuã de: ſi nõ ẽ talis excõicek̃. j. ut lit. nõ ꝓte. tue. ꝛ. c. qñ. Quid ſi diuerſe ſũt pene minor iponak̃. de pe. di. i. pene. l. vi. ſi qs volũtate: ꝛ. c. ſi q̃ femla uel locus erit gratificatioꝝ. j. de iurepa. cũ aũt aduocat⁹ uel illã q̃ magis timetur: vt in. c. qñ frequẽter. in fi.

o ¶ Eaz infliges. cuz ſis delegatus: quo caſu diſpẽſare nõ potes ſed diſpẽſare nõ potes ſz iure ꝓcedere cuz fines mãdati eracta diligentia ſint ſeruãdi. ſ. de reſcrip. cuz dilecta. ſecus in ordinario qui diſpẽſare põt. j. de iudi. at ſi clerici.

p ¶ Arbitrium. arg. ff. de iure veli. l. i. ſ. i. qualitate delicti ꝛ cauſe ꝛ perſone inſpecta. j. de homi. ſicut dignum.

Preterea. ¶ Quotidie allegak̃ iſte ter. ponit caſuz ipſius trñſionẽ ꝛ ratiõis rationẽ. Secunda ibi: hoc tibi. Tertia ibi: quia. Ab.

q ¶ Simpliciter. ſine aliqua forma expreſſa qr ſi certa forma eſſet data illa eſſet ſeruãda. ſ. de reſcrip. cum dilecta. ſed cũ ſimpliciter mãdat qõ iuſtum fuerit exequaris. ſ. de fi. preſby. c. pe. tunc bz locum qõ hic dicit q̃ oĩa põt ſine quibus cã expediri non põt. j. e. prudentiã. in fi. ꝛ. c. ſuſpitionis. Et ſic eſt ar. q̃ vbuz ſimpliciter poſitum generaliter itelligiẽ. xix. di. romana oꝝ. ꝛ. j. de priuil. quia circa.

r ¶ Coercere. ſm tenorẽ illius decre. j. vt lit. nõ ꝓte. tue. ſi lis eſt cõteſtata ſm tenorem illius decre. j. de do. ꝛ cõtu. prout.

s ¶ Mandatũ. ſm. q̃ habetur. j. de reſti. ſpo. cõquerente.

t ¶ Et eo q̃ cauſa. arg. q̃ conceſſo principali cõceditur acceſſorium. viii. di. quo iuſ. ꝛ. xvi. q. i. ſi monachus. ꝛ. ff. de iuriſdi. om. iudic. l. ii. ꝛ. ff. de re iudi. quidã. C. vbi ꝛ apud quos. l. vlti. ꝛ. j. de reſti. ſpo. cauſa. arguitur. xx. q. iii. conſtituit. ff. depo. l. i. ſ. que depoſitis. ꝛ. j. de teſta. ad hoc. ff. de vſufruc. item ſi fundi. ſ. ſed ſi inſula. ii. q. vi. quiſquis. ꝛ. C. ō epiſ. audi. auc. ſi liberi. ꝛ. C. ō libe. pre. vel exher. auc. et cauſa. ꝛ. C. de leg. ſeruis. Sol. prima pars vera eſt: ꝛ. c. conſtitut non eſt contra quia ibi intentio principalis fuit circa res: alia non tangunt contrarium. Jtem eſt argu. q̃ aliquo prohibito prohibetur omne id per quod peruenitur ad illud. ff. de ſpon. oratio. j. de procura. tue. verũtamẽ licet aliqua ſint annexa: ꝛ alicui conceſſa licet vnum adimatur nõ tamen aliud immo nec illud. ff. de libe. ꝛ poſthu. ſi ita. ſ. regula. ſed illud eſt ſpeciale fauore libertatis. Jtem argu. q̃ idem iuris eſt in vtroq3 cõnexoꝝ. ſ. de conſti. tranſlato. ꝛ. i. q. iii. ſi quis obiecerit. ꝛ. viii. diſtinctiõe quo iure. ꝛ. j. de appella. vna. ff. de appella. ſi qui ꝛ. ſ. ſi quis. ſ. ſequẽ. Argu. contra. j. de eo qui dur. in ma. quã pol. per adul. propoſitum. C. de fide inſtrum. l. ii. ꝛ. j. de deſpon. impu. de illis. ꝛ. ii. q. v. interrogatum. Sol. idẽ iuris eſt ĩ vtroq3 connexoꝝ: vbi alterum ſine altero eſſe nõ cõtingit: vt hic ꝛ vbi eadem ratio eſt in vtroq3 caſu: vt. ſ. de conſti. tranſlato. ſecus vbi diuerſa eſt ratio vt patet per contraria.

u ¶ Quia vis. duob⁹. b fuit dubitatio: qr cã ꝓmiſſa fuit trib⁹ ſub hac forma mãdam⁹ vt ꝓcedatis ĩ cã: qõ iuſtũ fuerit faciẽtes nulla clauſu-

la cla adiecta q̄ si ābo nō poterit⁹ ꝛc. credebat q̄ si vn⁹ nō posset ī tereſſe q̄ nō posset cōmittere. iō q̄ſiuit eps vintoñ. an posset cōmittere vices ſuas ꝛ dic̄ q̄ bñ p̄t q⁹ clauſula illa nihil facit q̄tū ad ptātē p̄mittēdi cū habeat illā a lege. ī. e. paſtoralis. i. rñ. ꝛ. c. q̄ñ. ꝛ. C. de iudi. a iudice.

Significaſti. ¶ Primo ponit ōcīſa p̄ſultatio. Scō rñſio ibi: cō ſultationi. Ab.

a ¶ Ordinarius dubitō fuit q⁹ iſte credebat q̄ ō legat⁹ iudex ñ poſſet ſuā ſniaz mādare executiōi. ar. ij. q. vj. gſgs. ii. ꝛ. ff. de re iudi. a diuo pio. ſz p̄t: ut hic patet.

b ¶ Nō vult. ſi nō vult p̄t cōpelli a delegato q maior ē illo ēt ep̄o quātū ad cām illā. ī. e. ſane. ꝛ. ī. e paſtoralis. i. rñ. ēt ſi ſciat eā iniuſtā. ī. e. paſtoralis. §. qa vo dū tñ faciat ei fidē de iuriſditione ſua. ī. e. cūm iure. ꝛ. C. de mā. p̄n. l. una.

c ¶ Reſiſtentibus quos p̄t ercōicare cū hēat cognitionē als talis executō ōluſoria videretur. ī. e. er lr̄is. ꝛ ar. ff. de of. ei⁹ cui mā. ē iuriſ. l. vl. i fi. ꝛ. ſ. eo. c. i.

d ¶ Reſiterint. ꝛ ſic vſ fieri de ſua iuriſditiōe p̄ſtādo ſpedimētū vñ illos p̄t ercōicare. ſ. e. q⁹ q̄ſtū: ꝛ. ī. de teſti. tā lr̄is.

Quando. ¶ Primo ponit q̄ſtio. Scō ſolutio ibi ordinarius. Ab.

e ¶ Trāſactōe. trāſactio ſ ſpūalib⁹ ī teruenire nō p̄t ppue ſūpto vocabulo. ī. de trāſ. ſup eo amicabilis añ cōpoſitō poſſet. ī. de trāſac. ſtatuim⁹ ar. b. ī. de pbē. niſi. ꝛ. ī. de re. pmu. c. fi. vñ expone trāſactione. i. amicabili compoſitione.

f ¶ Inſtitutionē. vñ titulū ñ bz vel cāz poſſidēdi titul⁹. n. nō acq̄rit p trāſactionē ī ſpūalib⁹ ſz canonica inſtitutiōe. ī. de inſti. ex frequētib⁹. ꝛ. ff. de decur. herēnius modeſtinus: ubi vſ q̄ ſola perceptio ſalarij nō facit decurionem.

g ¶ Mandato. de mittēdo in poſſeſſionē illum tranſigentem.

b ¶ Reſiſtere. ſed precibus inſtet alias appellet ſi non admittat preces et tenebit appellatio. ī. e. ſup eo. ar. ī. de re iudi. cū ſup cōtroueꝛſia.

In litteris. ¶ Diuiditur q⁹ primo ponitur deciſa conſultatio ſcō rñſio ibi. ꝓſultationi. Tertio redditur rō ibi. Quia Be. ca.

i ¶ Precepit. cū effectu. ſ. nā ſi mādauit ꝛ nō ē paritū: ipſemet poſtea exequāt: ut. ſ. e. ſignificaſti. ūba. n. cū effectu ſunt accipienda. ī. de cle. nō reſi. relatū. ꝛ de pe. di. i. hec añ ūba. ꝛ. ff. q⁹ q̄ſq; iur. l. i. §. hec añ verba. ꝛ. ī. de ſpō. c. vl. b̄ p̄t facere vſq; ad annū a die late ſnie. ī. e. ti. querenti.

k ¶ Functi⁹. ſic. ff. de re iudi. inde. ꝛ. ī. e. c. venerabilis. ꝛ ita expirat delegati iuriſditio ſnia lata ꝛ executōi mādata vt b. itē finit mortuo iudice cui ppio noīe ſcribit. ī. e. q̄ñ abbas a p̄rio ſenſu. itē p mortē illi⁹ p̄ quē lr̄e impetrant re integra. ſ. de reſcrip. ſignificauit. itē reuocato mādato. ff. de iudi. iudiciū ſoluit. ꝛ p ſcōas lr̄as q̄ exp̄ſſaz faciūt mētionē de p̄miſ. ſ. de reſcrip. ceterū. itē ſi iudex remittit cām ſuperiori. ī. de of. le. lz tranſ. Itē elapſo termino cōmiſſionis. ſ. e. de cauſis. itē ſi re integra moriat delegās. ī. e. gratū. ꝛ. c. lz. Itē p legitimā recuſationē. ī. de ſo. ꝓpe. lz. ꝛ. ī. de appel. ſecūdo regris. itē per appellationē legitimā. ī. de appel. vt debitus. itez p delationem appellationis. ar. ī. de ap. ſepe. ꝛ. c. interpoſita.

Conſultationibus. ¶ Lōis dimiſſo. Scōa ibi: ſuper quo.

l ¶ Anteq̄. als ſi fraudulēt receſſiſſet ſec⁹ eēt. ī. ō app. ſuggeſtū ut poſt citationē. ī. ō eo q mit. ī poſ. cā rei p. c. vl. lz ibi ſupplet marie. ꝛ b eo dē modo.

m ¶ Reſtitutionē. ſic vſ q̄ ſi qs ſit abſens iuſta de cā: ꝛ ñ als fraudādi nō bz fieri miſſio ī poſſeſſionē bonoꝝ ipſi⁹. ff. q. er cau. in poſ. ea. fulcinius. §. q ſi latitare. arg. ff. de iudi. l. nō vſ. ff. de pecu. co

ro duob⁹ cā p̄mittit: ēt ſi nō apponat ut un⁹ ſine altero p̄cedat in ea: nihilomin⁹ un⁹ ex ipſis ſiue ſuo cō iudici ſiue alij uices ſuas p̄t p̄mittere ī hac pte. I Dē noxic. epō.

¶ Delegat⁹ pape exequit ſniam ſuā quā exequi nō p̄t aut non vult is cui eā cōmiſerat exequendam.

Significaſti nobis: ꝛ infra.

¶ Lō. t. t. rñ. q⁹ ſi iudex ordinari⁹ a ad mādatuz iudicis delegati a nobis nō vult b aut non p̄t alijs reſiſtētib⁹ c ſniam ab eo latā effectui mācipare: delegat⁹ iudex cāz auctoritate nr̄a ſibi p̄miſſā p̄t executiōi mandare: ꝛ ſi q ſibi reſtiterint d eos ſnia eccl'iaſtica coercere. I Dem.

¶ Si ordinari⁹ ſcit eū nō canonice inſtitutū quez delegat⁹ pape ſibi mādat in poſſeſſionē induci: nō reſiſtet violenter: ſz precibus inſtabit ut differat donec papa conſulatur.

Si q̄ clerici coraz iudice delegato p̄latos eccl'iarū ſuper eccleſias q̄s tenent in cām traxerint: ꝛ corā eodē iudice trāſactione e vel alio mō eccl'ias obtinuerint: i q⁹ certū ſit eos inſtitutionē f canonicam nullaten⁹ habuiſſe nec poſſeſſionē etiā corpalē. ¶ Ordinarius iudex nō dz iudicis delegati mādato g reſiſtere h uiolēter: ſz apud ipſum iſtare ut differat eos ī poſſeſſionē mittere donec nobis rei veritas innoteſcat. I Dem brixien. epō.

¶ Poſt diffinitiuam executioni mādatā expirat ōlegati iuriſditio.

In lr̄is: ꝛ infra. ¶ Cōſultatōi .t.r.q⁹ ex quo iudex delegatus p ſe uel p aliū ſniaz executioni mandauit uel mādari p̄cepit: ei⁹ auctoritas ꝛ iuriſditio ceſſat. ¶ Quia ſemel eſt officio ſuo functus i

I Dem abbati ſancti albani.

¶ Reo absente nō p cōtumaciaz delegat⁹ nō reſtituet actorē poſſeſſionez ꝛ deiectionē p̄bare nolētez

Conſultatōib⁹ ꝛ infra. Queſitū ē vtr̄ ſi aliq⁹ eccl'ia vl' poſſeſſione q̄libet ſe aſſeuerās abſq; iudicio ꝛ cā rōabili ſpoliatum: ꝛ a nobis ad iudices lr̄as obtinuerit vt infra certū tp̄s reſtituat ſibi poſſeſſio: ſi p̄ſtiterit iudici euz eſſe taliter ſpoliatū poſſeſſio debeat ei reſtitui: cū is q tenet eccl'iā uel poſſeſſionē quā ipſe requirit añq; d lr̄is ipſius aliq; mētio fieret ſtudiorū peregrinationis vl' alia hmōi cā ſe abſentauerit: nec infra tp̄s p̄fixū iudici poſſit ſuā p̄tiaz exhibere. ¶ Sup quo rūdemus: q⁹ nec p̄t nec dz reſtitutionē l bſe: quāuis patus ſit corā iudice delegato teſtib⁹ idoneis poſſeſſionē m ꝛ deiectiōez ſuaz p̄bare: niſi n is q poſſidet ſe per p̄ſcriptionem aliquā o abſētaſſet. I Dē carno. epō.

¶ Delegatus pape in cā ſibi commiſſa iuriſditionem bz ſup ordinariuz ꝛ quēcūq; maiorem.

Sane q⁹: ꝛ infra. ¶ Tue q̄ni durim⁹ rñdēdum: q⁹ iudex a nobis delegatus uices⁹ nr̄as gerit uñ in cā illa ſupior eſt ꝛ maior illis quoꝝ cām ſuſcepit terminandaz q ¶ Jōq; ſi eps r' vl' alia p̄ſona s q nō ſit de iuriſditione t illius in cā quā ei delegam⁹ rebellis aut contumax fuerit: ſm q̄litatē facti p̄t uel interdicti vel ſuſpenſionis ſnia a iudice delegato p̄pelli. ¶ Ita q⁹ iudex ſecundū negocij qualitatē tēperate u rata habuit ſpoliatōez. ī. ō re. ſpo. cū ad ſedē. ad fi. ff. ō vi ꝛ vi ar. l. i. §. deieciſſe.

o ¶ Niſi is. p hāc lr̄az vſ q⁹ ſi iſte cōtumaciter fuiſſet abſ⁹ q⁹ eſſet reſtitutio faciēda q̄ nō eſt verū niſi poſt lit. cōte. q⁹ tūc ſi eſſet cōtumax reciperent teſtes ꝛ reſtitueret ſi p̄baſſet ſuā poſſeſſionē ꝛ ſpoliationē: ꝛ ſic intellige verſiculum vltimuz. alias teſtes añ lit. cōte. pp ꝓtumaciā nō ſunt recipiendi in cā reſtitutōis. ī. vt lit. nō ꝓte. c. ij. ꝛ ſic mutat caſum. ſ. is mutatio ē de cā poſ. c. pe. q: ſupra dixit de eo q erat abſ⁹ p̄babili cā ꝛ añq; ſciret lr̄as p̄ ſe ipetratas. ꝛ b logtur cū lit. ꝓte. ꝓtumar iuenit: ꝛ ī eo caſu ſi liq̄t de cā reſtituit poſſeſſio. ī. de do. ꝛ ꝓtu. put. vel mittet tm̄ ī poſſeſſionē cā rei p̄fuāde pp ꝓtumaciā lit. nō ꝓte. ī. vt lit. nō ꝓte. q̄ñ. §. in alijs. vel p̄t itelligi p̄z opinionē illoꝝ q dicebāt: q⁹ lit. ñ ꝓte. poſſint recipi teſtes cōtra ꝓtumacē ꝛ ſnia ferri. b fuit opinio bug. ꝛ ſic tenet ppria iſtud niſi. B.

Sane. ¶ Primo ponit deciſa conſultatio. Secundo rñſio: ibi tue in qua tria facit primo permittit rñſionis cām. Secundo ibi: ideoq; rñdet. Tertio ibi: itaq; reſponſum declarat. Beñ. ca.

p ¶ Vices. no. q⁹ delegatus vicē gerit delegantis. ꝛ c iij. di. c. vlti. ꝛ. ꝛ c iiij. di. c. i. ꝛ. ff. de of. eius cui man. eſt iuriſ. ꝛ ſi p̄tor.

q ¶ Terminandā. ar. xxi. di. c. inferior. ꝛ. c. veniq; itē maior eſt ordinario q̄tum ad cām illā. ī. de of. ordi. paſtoralis. itē ar. q⁹ papa p̄t ligari ab illo cui peccata ſua confitetur. ij. q. v. mandaſtis.

r ¶ Si eps. cui⁹ cā cōmiſſa eſt delegato: ꝛ ita eſt de iuriſditione delegati quātum ad illam cauſam.

s ¶ Perſona. cuius cā nō eſt delegato cōmiſſa: tamē ſi iuriſditionē delegati impediat: delegatus p̄t illum punire: vt b dicitur. ꝛ. ſ. eo. c. i.

t ¶ De iuriſditione. q⁹ ex tali delegatione ſit de ſua iuriſditione. cuius cauſa eſt ō legato cōmiſſa.

u ¶ Temperate. cū habeat iuriſditionē in illū: alias nulla eſſet delegatio talis. ī.

eo. ex lris. ꝛ. ff. de of. ei⁹ cui mā. est iurisdi. l. vlti. i fi. ꝛ ē notabile: qz deberē maioribus in penis inferendis pp dignitatē. ꝓtra. habes. j. de sta. re. ea que. i. rñso.

a Officium. quādo sic spālia interdicunt alia nō spālia pōt exercere. ſ. de cor. vici. c. i. significauit. secus si esset simpliciter ab officio suspensus. B.

b Spāliter. hoc fit cū eps suo noīe cōuenit. ꝛ est ar. qd alius p delicto alterius punit. itē ar. p dēlicto vni⁹ totā terrā supponi interdicto. ſ. ō postu. ad h. ꝛ. j. ō spō. si ē vobis.

Ex parte. Ista est nouissio. Et diuidit qz prīo ponit partis ꝙquestio. Scōo ꝓuisio ibi: qm̄ igitur. Ab.

c Omnino. i. sine aliq̄ pactione; cōditione: vel modo.

d Dimittere. videt qd talis renūciatio simonia fuerit: qz q remittit dat. viij. q. iij. talia. ꝛ j. de testi. veniēs. ꝛ. ff. de calū. gn ēt. ꝛ. ff. q̄ i frau. cre. i fraudē ar. ℈. ff. q̄ in frau. cre. si pign⁹. rñ. b dicto oīno soluit ℈. i. sine aliqua ꝙditiōe. itē pone qd simpliciter renūciet: ſz i aīo hz vt ei dēt: alias nō renūciatur⁹ vt qd simonia cōmittat. sola. n. voluntate ꝓmittit sic vsura q̄ sola volūtate cōmittit. j. ō vsur. ꝙsuluit. ꝛ. i. q. i. q studz: ſz sec⁹ i simoniacis: qz ꝓhibita: sec⁹ in ꝓhibitis qz simoniaca. Prohibita qz simoniaca sūt illa q̄ i veteri testamēto nouoq; simoniaca erāt i sui natura: vt vēdere sacramēta: vt pdcō. c. q studet. ꝛ. c. sicut eunuch⁹. Simoniaca qz ꝓhibita sunt illa q̄ per ꝓstitutionē eccl'ie facta sūt simoniaca q̄le est hoc: ꝛ ēt pastū dare post receptionē i canonicū: ꝛ in istis ñ sufficit sola volūtas: nec in alijs: dūtñ sit cōtēta suis terminis: qō de vsuris dc: nō ꝓmouet: qz vsur i vtroq; testamento ꝓhibite sunt. vinc.

e Nō obstantib⁹. ar. ℈. ſ. de rescrip. c. i. ibi spāle derogat generali. ſz b prime vident generales ꝛ scōe spāles q̄ ō vno speciali beneficio faciūt mētionē: ꝛ tñ nō valēt b scōe. ſz b veritate ispecta spāles sūt tā prime q̄ secūde. qz prime tñ ad vnū bñficiū restringunt ſz bodie in lris ꝓ bñficijs obtinēdis ille sole prenalēt q̄ primo presentant. ſ. de rescrip. c. capitulū scē crucis. ꝛ fm hoc cōcordat cū illa: qz ꝓme ꝓmo fuerūt pñtate ꝛ epō loci hoc mandabatur. j. de ap. vt debit⁹. de hac materia dictū fuit ō rescrip. c. i. dic vt ibi.

Ex parte tua. Aliter pōt sic sūmari. Si simplr scribit delegato certa forma expressa ꝺz nihilomin⁹ exceptiones rōnabiles admittere q̄q̄ de eis nihil dicat in rescripto. b. d. Et diuidit. Mā primo ponit decisa q̄stio. Scōo solutio ibi: q̄stioni. Tertio exceptio ibi: nisi. Quarto q̄dā ptestatō. ibi. qō nec. Ab.

f Rationabiles. ar. qd magis est ꝓcedēdū fm iuris ordinem q̄ fm formā rescripti: sic. ſ. de rescrip. cām q̄ inter. ſz ℈. ſ. de rescrip. cū dilecta. sol. semp sequenda est forma rescripti: si nō ꝺdicat iuri. si vo ꝺdicat sec⁹ est. ſ. de eta. ꝛ qua. eā te. ꝛ boc verū est: nisi papa ex certa scīa ꝺriū mādet: tūc enim obediendū: ꝛ si dubiū sit mādatū. c. di. ℈ morē. ꝛ. xix. di. in memoriā: ꝛ ille q recipit legitimas exceptiones fm ius facere intelligit: ad qō ēt tenetur. ſ. de eta. ꝛ q̄. accepimus. in fi. itē. ar. qd si cōpromisisti in aliquē: vt stares mandato suo: intelligendū est de honesto. j. ō iureur. veniens. ꝛ. c. quintauallis.

g Nulle. supple ꝛ ꝙstet intentionē pape talē fuisse ꝛ voluntatē. alias. n. non obstāte tali generalitate: rōnabiles exceptiones recipi debēt ar. j. de resti. spo. audita. ar. ff. de pigno. obligatione. C. q̄ res pig. ob. pos. l. i. ꝛ. ff. de pecul. l. que peculij. sed cū spāliter enumerant: ꝛ dicit nō obstāte tali generalitate vel tali exceptione: illas nō recipiet iudex. ar. ff. si quis cau. sed ꝛ si. §. quesitum.

h Credimus vnd̄. ar. ℈. ij. q. vij. lator. ꝛ. xxi. q. ij. placuit. ℈. xxvij. qō. i. si bō esses. sol. in ꝓtrarijs notū erat pape factū ipsum: ꝛ qz illa talia sunt vbi locuz nō hz exceptio vel excusatio. item ar. ꝓtra. C. de decur. exemplo. li. x.

Quoniam abbas. Diuidit qz prima pars narrat factuz. Scōa illud approbat ibi: nos. ꝛ pone casum lr'alem vt in glo. Ab.

i Quoniā abbas. Ca. cā fuit cōmissa duob⁹ abbatib⁹. s. abbati leicestrie ꝛ abbati vincestrie nō expressis ꝓprijs nominib⁹ ꝛ ambo citauerūt ptes abbate vicestrie tandē mortuo ꝛ altero substituto: abbas leicestrie ꝓcessit postea cum abbate vincestrie substituto: ꝛ tulerūt sniam. ꝛ dñs papa ꝙfirmauit illā: vel pōt poni casus: qd abbas leicestrie solus citauit mortuo coniudice suo: qz sub illa forma qd si ambo nō poterītis ꝛc. ꝛ postea altero substituto cū eo processit: ꝛ quod bene potuit ꝛ hoc potius concordat littere: vt patet in prīci.

k Prefixit. ꝛ etiā solus potuit prefigere altero mortuo. si ꝓtinebaī i litteris qd si ambo nō poteritis ꝛc. qz tūc extitit ꝺditio: nec ꝓptera expirauit mādatū quātū ad illū defunctū: ſz statiz altero substituto ꝛ ꝙfirmato ambo ꝓcedere debent: qz tpale fuit impedimētum. C. de cur. fur. l. pe.

l Substitutuz. ecce qd successor pōt cognoscere vſi potuit cognoscere p̄decessor etiaz delegat⁹ ꝛ hoc verū est quādo prīuū nomē in lris nō fit expressum qz ꝓ vna pso na intelligunt: qz dignitas nō moriē: ſz si ꝓprīū nomē in lris fuerit expſsum: qz tūc cōmissio facta fuit persone successor ñ cognoscet: ꝛ h ē ratio qz vt dixi dignitas nunquā perit. indiuidua vero quotidie pereūt. ff. de leg. i. l. iiij. si qs i fundi. Sed videt qd ſdē sit ꝛ si nō exprimat proprīuz nomē: qz hoc nomē abbas talis loci loco ꝓprij nominis est. ff. de libe. ꝛ posthu. nominati. arg. sed nō est ꝓprīū nomē ſz singulare: vt senis: ꝛ appellatiuū vt similiter ꝛ si electus fit loco premortui idē est: qz idem ꝺz cognoscere vt predecessor ff. de iudi. mortuo iudice ꝛ i aut. vt nulli iudi. §. ꝛ hoc iubem⁹ col. ix. Sed videt qd ēt si expressum nō sit nomē dignitatis: qd successor ad huc cognoscer possit. arg. ff. de ꝺdi. ꝛ demō. l. filia. §. ticia. ꝛ. ff. de lib. ꝛ posth. l. placet. ꝛ. l. se. ꝛ arg. ff. de an. leg. l. annua. §. i. sed illud testator voluit. Sed pōe qd ptes archidiacōi sunt in aliq̄ ecclesia sicut sunt i ecclesia parisien. ꝛ papa mādat archi. parisien. sine additione ꝓprij nominis vel cognominis: ita qd nō apparet de quo senserit. cuz plures sint archidiaconi: qs ergo erit iudex? videt qd nullus: qz si duo dati sunt tutores eiusdē nominis: nec apparet de quo senserit testator: neuter erit tutor. ff. de testa. tuto. duo sunt ticij. ꝛ si testator dicat: erberedo filiuz meū: cū plures habeat nomine ꝓprio nō expresso: nullus est exheredatus. ff. de libe. ꝛ post. l. nominatim. ꝛ si nō apparet qs heres institutus sit: institutio non valet. ff. de her. insti. l. in tēpus. §. quotiens. ꝛ. ff. ō re. du. itē si fuerit. §. itē si plurib⁹. ꝛ. ff. ō manu. testa. cū ex plurib⁹ sed videt qd ille sit iudex quē imperator elegerit: sicut si inter duos dubitetur de eodē legato: cui potiꝰ dari debeat: heres eligere ꝺz cui soluat. ff. de leg. ij. si qs seruū. §. si inter duos: ꝛ si qs intentione ambigua vsus ē qō ei vtilius est debet accipe. ff. de iudi. si qs intentione. ꝛ. ff. de indi. solemus. ꝛ. C. de cōdi. inde. si qs seruū. hoc vidi de facto. Hic satis patet qd ille quē elegerit actor: erit iudex: qz de illo sensit cū impetrauit lras. ff. de verbo obli. inter stipulantē. Sed si cōmuni cōsensu partiū partes concordassent ꝛ ꝙsensissent nō distinguēdo de quo: qd erit cuz modo dicat actor de vno ꝛ reus de altero: nec pōt ꝙstare de quo intellexerūt qz nō ꝙcordant hic dicere posset: qd ille sit iudex cui primo sunt lre presentate. ſ. ō rescri. c. capitulū sancte crucis. ꝛ. j. de appel. vt debit⁹? sed si esset simul presentatio facta: tunc q dignior est. sed si essent equaliter digni: sorte dirimat. ff. de iudi. Sed cum ambo. ꝛ. xxxvi. q. ij. sors nō est.

m Sicut est iusta. hec verba cum ponūtur in ꝙfirmationibus ꝺditionaliter intelligunt. j. de ꝙfir. vti. vel inuti. examinata. ꝛ. j. de cōcess. preben. qz diuersitatē secus si ponat in priuilegio: qz priuilegium est lex priuata. iij. dist. priuilegia: ꝛ priuilegiū semp ꝺz aliquid ponere. j. de verbo. sig. abbate. ꝛ. j. de priuil. in bis. ꝛ sic ponuntur in sentētijs quas papa ex certa scientia confirmat: vt hic.

Super eo. Hec decre. habet casum notabilē ꝛ multuz allegat. Cōis est. Secūda ibi: hoc tuam. Ab.

n Inter aliquos: qui se dicunt patronos.

o Jus. s. presentationē: vt. ſ. dixi.

p Ordinet. hec verba ambiguitatē continere vident. vn de iudex crede-

bat q̄ ipse instituere posset clericū presentandū quod nō est verū: vnde expone ordinet. i. pronūciet ordinandam ecclesiā ad presentationem illius qui obtinet iuspatronatus ad se ptinere: tū si eps archidiaconus vel archipresbyter consentiret delegato: valeret eius institutio.

a ¶ Liceat. prima questio.

b ¶ An si archipresbyter. secūda q̄stio.

c ¶ Archidiacon⁹ ar. q̄ archidiaconus vel etiaz archipresbyter p̄ot committere curā animaꝝ ſz hoc est quādo ab epo ē eis specialiter cōcessum. .s. de of. archidi. cuz satis: vel cū alias hoc obtinent de cōsuetudine. ar. .s. de elec. dudū. ii. ⁊. s. de of. archi. dilecto. ⁊. j. de excess. prela. ad hec.

d ¶ Intentionis. ar. priuilegia rescripta ⁊ alia cōsimilia ad ea tantum extendi: de q̄bus cogitatuz est. ff. de pac. tres fratres. ff. ō trāsac. cū aquiliana. ⁊ ita intentio mādantis ꝓsideranda ē. j. de rest. spo. audita. ⁊. j. de prebē. cū cām. ⁊. c. vlti. Itē arg. q̄ iuri nulli⁹ intendit papa derogare extra. q. vi. primū. j. ō of. ordi. licet. ⁊. j. de deci. ex multiplici. ⁊. s. ō reseri. ad aures.

e ¶ Tenebit: ⁊ ita debet differri execution sine si p eaz alicui preiudiciuz generatur. j. de re iudi. cū sup cōtrouersia. ⁊ verū est nisi presumptio sit ī cōtrarium q̄ malitiose appellet sicut ꝓtingit in restitutione. j. de in ite. resti. suspicata.

f ¶ Illis. s. episcopo archidiacono vel archipresbytero.

g ¶ Sed partibus inter quas. ⁊ ita lz appellatio sit remota ī lis: nihilominus possunt appellare oēs quoꝝ interest. ii. q. vi. nō solēt. Itē no. q̄ omnes possunt se opponere: quos negocium tangit lz de illis nō fiat mentio: ⁊ sunt admittēdi: alias nō teneret appellatio interposita per eos. Itē ār. q̄ iurisditio extendit ad eos de q̄bus nō est cogitatum de hoc dixi. s. e. q̄ quesitū. itez ar. q̄ res inter alios acta non nocet alijs. j. de re iudi. quāuis: vbi de hoc tractatur: ⁊ cōpetentius ibi ponitur q̄ hic.

Q Ausam matrimonii. ¶ In prima parte ponitur cōsultatio. In secūda responsio ibi. Discretioni.

b ¶ Invita. ⁊ ideo talis ꝓfessio preiudicare non debet. xxi. q. ii. lotharius ⁊. xv. q. vi. c. i. ⁊ si etiā sponte id cōfiteret ꝓpter vnius cōfessionē vel etiaz amboꝝ matrimoniū separari nō debet q̄ sepe ad inuicem colluderent. j. de eo qui co. consang. vxo. sue. sup eo. ⁊. xxxv. q. vi. §. vl. sed si ambo contiteantur ⁊ fama publica cōsentit: tunc possunt separari. xxxv. q. vi. si duo quidam tamen aliter itelligūt illū canonem.

i ¶ Solūmodo. arg. q̄ ibi aliquoꝝ presentia desiderat quod in eoꝝ absentia agit nō tenet. ⁊. lxiii. di. obeuntib⁹. ⁊. s. de ele. cum in veteri. ⁊. C. de testa. si vnus. ⁊. lxvi. di. porro. lx viii. di. cor epi. ⁊. ff. de transac. cū bi. §. si pretor. ⁊. ff. de re iudi. duo ex tribus. ⁊. C. de aduo. fisci. l. vlti. ⁊. ff. de iure fi. si fiscus. argu. contra. lxiii. di. c. i. ⁊. ii. ⁊. C. de postulā. velamēto. ⁊. xv. q. vii. felix. So. duobus modis desideratur presentia alicuius q̄tum ad necessitatē: ⁊ sic vera est prima rubrica. vt b ⁊. s. de electi. q̄ sic ⁊. c. venerabilem. itē q̄tum ad honestatē vel vtilitatē: ⁊ talis absentia nō vitiat q̄ō factum est: vt ī cōtrarijs. ⁊. xxxii. q. ii. bonozantur.

k ¶ Vnius. Quid iuris sit quando iudices ordinarij vel delegati vel arbitri ferunt diuersas sententias: dicit. j. de re iudi. c. vlti. ⁊ ibi dicet de hoc Si vero sint duo iudices ⁊ alter sine altero ꝓcedat: nō tenet sententia: vt

ecclesiaz ap. re. an liceat delegato iudici inscio dioc. epo archidi. uel archipresbytero reclamāte ꝓsentatū sibi clericū in possessionez ecclesie mittere. ⁊ an si archipresbyter uel archidiaconus uel eps ad quē institutio pertinet appellauerit: eorū sit appellationib⁹ deferēdū. ¶ Hoc tuā uolum⁹ discretionē tenere: q̄ lz questionem q̄ de presentatione uertit: ap. re. committamus alicui terminandaz: nō tū est nostre intentionis dioc. epo uel archipresbytero uel archidiacono preiudiciū generare. ideo presentandus est illi: q̄ instituēdus fuerit ⁊ tenebit eorū ap. si uidentes iuri suo detrahi duxerint appellāduz: q̄ non illis sed ptibus inter ꝗs cā cōmissa ē ap. remediū ē sublatuz.

I Dem.

¶ Si cā simpliciter est delegata duob⁹ sententia unius nō tenet.

Q Ausam matrimonij quē iter .J. mulierē ⁊ blanchaciū agitari dinoscit forolulien. ⁊ uapice. epis nos meminimus cōmisisse. quib⁹ eaz uiro restitui mādantib⁹ uir mulierez cruciatib⁹ ⁊ flagellis adeo affecit q̄ inuita ⁊ coacta inter se ⁊ uirū suū cōfessa est parentelā: ficqz factū ē: q̄ ad iudiciū uni⁹ eorū dimsit eādē: ⁊ infra. ¶ Dis. .v. mādamus quaten⁹ si inueneritis q̄ō prefatus. b. dictā. J. ad iudiciuz solūmō alteri⁹ predictoruz a se separasset q̄ cū cā duob⁹ cōmittitur sntia uni⁹ nō tz: ipz ut eādem mulierē sicut uxorē suā benigne recipiat ⁊ maritali affectōe ptractet monitōe p̄missa cogatis: si q̄ tū apparuerit q̄ postquā ab eo recepta fuerit mrimoniū ipsoꝝ uelint ⁊ legitīe possint ipetere: cāz audiatis: ⁊ fine canonico termietis.

I Dē exoneñ. ⁊ uito. epis ⁊ abbati berf.

¶ Delegatus q̄ est dīs impetratis recusari p̄ot.

Q Ausaz q̄ inter. f. ⁊. h. de natiuitate agathe uertitur uobis fratres epi: ⁊ londoñ. epo cōmisimus terminādā. ¶ Ex q̄ñ idē. f. p̄fatū londoñ. epz habebat suspectū p eo q̄ dīs⁹ē p̄dicti. h. ipsum amouēdū ⁊ te fili abbas loco ipsi⁹ duxim⁹ surrogandū.

I Dem

¶ A subdelegato delegati pape q̄ subdelegauit nō i totū: nō ad papā sz ad ipm delegatū appellari dz.

Q Uaz te ꝓsulente ⁊ infra. ¶ Si sup cā: q̄ tibi ex nostra delegatione committit: a psonis ecclesiasticis una ul plurib⁹: q̄b⁹ ut parcas labōribus partiū ⁊ expēsis cognitionē ipsi⁹ cause ⁊ testiū examinationē snia tibi reseruata cōmittis: appellatio fuerit iterposita: huiusmodi ap. intuitu cām ipsam indiffinitā relinquere nō teneris.

L Ucius tertius cant. archiepo: ⁊ eius suffraga.

¶ Morte delegantis nō expirat turisditio delegati coram quo lis erat cōtestata.

R Elatuz: ⁊ infra. Nos itaq̄z cōs. vfe. r. q̄ si lis fuit añ p̄re. .n. obitū cōtestata: mādatū ī morte mandatoris nullatenus expirauit. Si uero añ litis ꝓtestationem decessit: nō ē a iudicib⁹ quos delegauerat: ex delegatōe huiusmodi ꝓcedendum. O. Rban⁹. iii.

¶ Si delegatus citauit añ mortē delegantis perpetuata est eius iurisditio. Et appellationi renūciat qui cor̄ iudice a quo appellauit lis Grem prosequitur.

G Ratū gerim⁹: ⁊ infra. ¶ Sa delegatus pape q̄bus cōmittit ipse papa ⁊ q̄ sunt ille persone habet ibi in prin.

R Elatum. ¶ In prima ponit decisa consultatio. Secunda ibi nos ita q̄z responsio.

o ¶ Contestata. q̄ō dicit hic secundū leges locū habet. q̄ si ante lit. cōte. moriat mandator expirat mandatuz vt hic dicitur: q̄ lis non dicitur cepta nisi per litis contestationē: in autē. de litig. §. omnē colla. viii. ff. rem ratā ha. amplius. secūdum canones nō ꝓsiderat tantū litis cōtestatio. sed sufficit sola citatio añ mortem mandatoris ad perpetuandū rescriptū. vnde citatione permissa nō finit mādatū per mortē mādantis. j. c. pri. ⁊. c. lz. sed si citatio nō precedat mortem: statim expirat mandatū. j. de offi. lega. c. vlt. §. i. ⁊. ff. de iu. om. iudi. ⁊ q̄. qualiter fiat contestatio litis habet. j. de lit. contest. c. vno. Itē sicut per libelli oblationez perpetuat actio. C. quando li. prin. da. li. contest. facit. l. i. ⁊. ii. q. vi. anteriorez: ⁊ sicut res litigiosa efficitur p libelli oblationē: vt in autē. de litig. in princi. ⁊. C. de lit. auc. litigiosa. eodē modo perpetuat iurisditio delegati per solam citationem vt dicunt iura predicta.

G Ratum. ¶ Cōmunis diuisio. secunda ibi: nos autē. Et quelibet pars subdiuiditur vt patet in tex. Alb.

p ¶ Ceptū. ideo dicit quasi ceptum: quia quantū ad perpetuandaz iurisditionez ceptū est negocium: sed quantū ad lit. contesta. nō est ceptū: vnde legitimas exceptiones potest opponere vnde successor impetrantis poterit cōuenire reū mortuo impetrante. argu. s. de rescrip. significauit: vbi de hoc. ⁊ argu. ff. de inoffi. testa. posthumus. §. vlti. C. de nouā. si delegatio. ff. de iur. om. iu. ⁊ q̄ ibi expone agi cepit p citationē: ad hoc vt faciat ad ꝓpositū. ⁊. j. c. lz. ⁊. j. ō of. leg. c. vl.

Q Ausam que. ¶ Cōis diuisio. Secūda ibi: verū Abbas sic.

m ¶ Dominus. arg. est ō etiā dens: q̄ rationabilis est causa suspitionis si iudex est domin⁹ aduersarij. arg. iii. q. v. accusatores. ⁊. xi. q. iii. quattuor. ⁊. j. eo. insinuante: ⁊ idē esset si iudex esset vasallus impetrantis. ar. xxii. q. v. de forma. itez si sit suffraganeus impetrātis infra vt lite non contesta. accedens. Itē si esset ꝓsanguineus vel aduocatus ertitit in eadē causa ꝓ ipso. j. de apella. postremo. idē videtur si habz consimilē cām .j. de iudi. causaz que inter. ar. op. ad hoc. j. de test. personas. de causa suspitionis tractabit .j. eo. suspitionis. ⁊. j. de ap. cū speciali.

Q Umte. ¶ Si delegat⁹ pape cōmittit causaz non in totū ⁊ a subdelegato appellatur ad papā per hoc nō impeditur processus delegati pape. hoc. d. vel dic clarius vt in rubro. Cōmunis diuisio. Secūda ibi: si super. Alb.

n ¶ Personis ecclesiasticis. i. ab audientia psonarū quib⁹ cā cōmissa est. Et est arg. q̄ delegatus cām cōmissam sibi subdelegare debet psonis ecclesiasticis ⁊ nō laicis cū laici de talibus causis ecclesiasticis iudicare nō debeant. j. de iudi. decernimus ⁊ decre. istā habebis. j. eo. super questionū. circa principiū: ⁊ ibi exponitur. Sed hodie est prouisum in. c. statutū. ī .§. in nullo de re. li. vi. vbi dicit q̄ illis psonis dz cōmittere

a ¶ Maxime.hic bene dicit:qz idez esset si esset certus premissa citatione: qz pōt procedere etiam si esset certus de morte delegātis:z negociū nō esset quasi ceptū nō procederet:z idco potest procedere cum nondū sit certus z negociuz sit quasi ceptū arg.contra insti.mādati.§.recte.ibi innuitur qz si ignorans post mortem citauit:licet postea sciat de morte ꝓcedere pōt.ff.de acgren.pos. fundi.§.i.z.ff. si cer.pe.l.eius qui in ꝓuincia z in eadem.l.ꝓtrarium dicit.

b ¶ Recessum.no.presumptionez iuris: qz iuri suo renūciare presumitur qui iuri suo contrariuz facit.ī.de tes.cū veniset:q̄ loquitur de hoc eodez negocio z est eiusdez vrbani.z.ī.de ap. sollicitudinē.z.ī.de bis que fi. a maio.par.ca.er ore:vbi de hac multa argu. inuenies. z.ī. de vi.z bone.cleri.c.vlti.z.C. de iure do.impe.l.ij.z.ff. de mino.si filius.ff.de inoffi.testa.si exheredatus:z.l.si proponas. .§.i.z.lxviii.di.cū adrianus.

P Rudēter.am.¶ Diuiditur istud pn.nā formatduas q̄stiones.Secūdo simul illas soluit ponēdo rationē decidendi.Secunda ibi:in hoc casu.Alb.si.

c ¶ Teneatur.ad hanc questionem nō videtur papa respōdere.sed videtur qz nō teneaī venire.ī.eo. causa matrimonij. z.ī.de eo qui mit.in pos.causa rei seruan.cuz sicut. z.ii.q.vi. .§. diffinitiua. ver.itē si plures z.ff. de re iudi.duo ex tribus. z.ff.de arbi.si i tres. z.l. sequēti.ꝓterea si veniret:illi duo nō possent ꝓcedere:z ideo nō esset cōtumax si nō veniret.vt.ff.de iudi.nō videtur.z.ff.de pecul. eo tempore:z.ff.de arbi. si cuz dies.§.si arbiter.preterea non videtur esse in mora ꝫ se potest tueri per exceptionez.ff.si cer.pe.lecta est.ff.de vsur.sciendum:z.ī.vt lit.nō cō. quoniā frequenter.§.si vero aliter.ad fi.z.ff.iudi.sol.vir bonus.Contra videt qz teneatur venire quoniā quilibet illorum est iudex insolidum.cū sit res indiuisibilis.xviij.q.i.loquitur.ī.de iurepatro.c.i.z.ff.de bo.lib.si libert⁹. in fi.z.ff. de ser.vie.z.C.de relig.si sepulchruz.z.ff.de reli.vel quod.z.ff.ad.l.fal.l.i.§. si vsufructus.itez vnus solus cōsul ꝓcedere pōt altero absente.ff.de offi.cōsul.l. vna.ar.C.de auc.pre.l.vlti.§.sancimus.z.ff.de exercito.l.i.§.si plures:tamen ille.§.pro vtraqz parte facit.z est ar.bo.ff.de fideicō.liber.si delegatario.§.i. et quilibet tenetur saltem venire allegaturus priuilegiū suum.ī.de ap.cū parati. .ff.de iudi.si quis ex aliena:z.ff.si quis in ius voca.nō ierit.l.ii.i. Respon. ad hoc distinxit Jo.z bene:vtrū iudices sint ordinarij vel delegati: si iudices sunt ordinarij vno absente reliqui possunt ꝓcedere per iura que ad hoc sunt inducta: cū quilibet per se insolidū habeat iurisdictionē:in delegatis vel arbitris secus est quia vno absente reliqui nihil possunt facere:nec tenet qz fit ab eis .s.e.causam matrimonij.z.ī.eo. vno delegatoꝝ.z.ī.eo.c.proxi.z.ff.de re iudi.duo ex tribus:licet enim quilibet eoꝝ habeat iurisditionem insolidum:eā per se nō pōt exercere:quia loco vnius intelliguntī:sicut si plures furanī vnam trabem:ita qz nullus eaz furatur:z tamē quilibet tenetur.ff.ad.l.aquil.ita vulneratus.in fi.si.s. de rescrip.pastoralis.in fi.Et sic patet qz iste de quo queritur ad talem citationē nō tenetur venire:z si dicis qz papa nō respōdet ad questionem.immo bene respondet:quia respondet ad secundaz.que est:vtrū duo presentes absente tertio: z se nullo modo excusante procedere possint:qz nō debent ꝓcedere:z si ꝓcesserint qz nihil putabunī egisse:bene respondet ad primā questionē quia secūda soluta intelligitur prima soluta:qz si nihil facere possunt:sequitur qz nō tenetur venire z sic quasi superflua relinquitur questio prima.s.de rescrip.pastoralis.sic.ī. de iurepa.postulasti:vbi per solutionē vltime questiōis soluunī precedētes sepe si. inuenies.Et sic dico qz quādo duo citant tantū:z hoc constat:citatus non teneī venire:in quo casu loquitur hec decre.quia ꝫ ponitur pro questione:qz tantum duo citant:z est questio iuris:z ego respondeo:quod nō tenetur. Sed si tu ponas:qz tres sunt dati iudices cōtra te:z duo citant te per litteras suas vel nūciū: z nulla fit mentio de tertio hic nō est certus de facto:īmo potes dubitare an tertius se excusauerit vel cōmiserit vices suas illis:z ideo licet minus caute faciant quia nō faciunt mentionem de tertio in litteris suis:tutius est ire z videre an habeant auctoritatem a cōsocio:z si habent bene possunt procedere si vero non habeant delegationem vel excusationez a tuo cōsocio nō possunt ꝓcedere:vt infra capitulo proximo:z potes agere cōtra illos ad interesse:eo qz te calumniose citauerunt:nec in ꝫ possunt pretendere errorez:cū in hoc sint certi:z qz teneantur ad interesse:patet de sen.excōmu.sacro.Sed pone qz duo procedant contra istum absentem citatum z tertius postmodum habeat ratum quod illi fecerint:nunqd

ne consuluit nos deuotio tua:an assi obituz delegantis ꝓposito citationis edicto lite uero post mortez cōt. nihilominus debeat in causa procedere delegatus:z utruz is intelligatur ap.renūciasse:qui ea interposita ad producēdos testes inducias postulauit:z demū productioni z allegationi renuncians attestationes petijt solenniter publicari. ¶ Nos autem inqui.t.t.r.qz cū in casu priori citatione facta negociuz sit quasi ceptuz:z maxime[a] si delegatus nō sit certus de obitu delegantis:potest z debet in causa procedi:tenebitqz qō iusticia fuerit preuia diffinituz. ¶ In secūdo uero casu uidetur ab ap.recessum:[b] si ꝑm ea que premissa sunt:cū qui appellauerit cōstiterit processisse.

Q Elesti.iii.

¶ Si causa cōmittitur tribus delegatis cum clausula qz si non omnes z̄c.priusquaz appareat de impotentia tertij duo procedere non possunt.Et si procedūt nihil agūt .b.d.usqz.§.addicimus.

P Rudentiaz.t.z infra. Quinto loco supplicas informari utrum cuz tribus causa cōmittitur ita qz si omnes interesse nequiuerint: duo eaz nihilomnus exequātur:si reus a dobus tantum fuerit cōuocatus uenire necessario teneatur[c]:z si citatus a pluribus coraz duob⁹ comparuerit tertio nec ueniente per se uel per litteras ut solet fieri excusante:an duo presentes in causa possint ꝓcedere:z eaz sententie calculo terminare. ¶ In hoc casu taliter respondemus qz cuz aliquis delegatoruz iudicuz p certuz nunciuz[b] uel excusatorez litteratorie destinatuz non ostenderit[c] se interesse non posse:uel alias de eodez canonice[f] constare nō poterit:residui ꝓcedere ad causę cognitionez nō debent:qz si processerint nihil reputabuntur egisse[g].Illa quippe[b] fuit antiqua se.ap.prouisio:ut huiusmodi causarū recognitiones duob⁹ q̄z uni' tribus q̄z duob⁹ diligentius delegaret:cum sicut canones attestant:integrū sit iudiciuz qō plurimoruz[k] sententijs confirmatur:mandati siquidez excedere fines probaretur si quis citra formam rescripti accepti ꝑsu-

valet sententia sicut valet in electione.s.de electi.qz sicut. Dico qz nō valet sententia talis per ratihabitionem tertij. cum ab initio nulla fuerit. vñ de postea ratificari nō potest.ff.de regu.iur.quod ab initio in fi. ¶ Item quid si partes cōsentiant:vt duo procēdant:nūquid valeret talis processus tertio nō veniente nec se excusante:nec credo qz partes possint illis dare illam iurisditionē.C. de iu.om.iu.l.primatorum consensus.z.ī.eo. .p.z.g.

d ¶ Per certum nūciū qui sit certe z approbate fidei.xcvii.dis. nobilissimus.sed cui debet fieri fides:quod sit certus nūcius:dico quod iudicib⁹ cōsocijs.argu.ff.rez rata.ne satisdatio:z fides faciēda est iudici cū secūdum ea que corā eo probantur debeat iudicare. .s.de renunc. in presentia.z.iii.q.vii.iudicet:z partibus etiaz de hac delegatione vel excusatione debz fieri fides.quia per hoc constat an habeant iurisditionem:de qua facere fidem debent .ī.eo.cum in iure.Sed nunquid isti nuncio vel excusatori creditur sine litteris non credo quātūcunqz honestus sit vel fidelis.ī.de proba. quoniam contra falsam:et vni testi nō credit quātumcunqz honestus sit. iiii.questione.iii. versi. vni⁹ testimonio:z ideo sequitur litteratorie destinatum:z ita pot⁹ creditur litteris quam nuncio.hec enim est idonea probatio que fit per litteras.ff.de pigni.contrahitur.xviii.distinctio. placuit.z quod dicit litteratorie destinatum : respicit vtrunqz diuisum: et vel est expositum : sed nuncio iurato creditur.ī.de appella.cum parati. vbi de hoc.

e ¶ Non ostenderit.videtur qz non debeant eos certificare:quia ipsi certi sunt si non interest.hoc contingit vel quia non potest vel quia non vult: sed in vtroqz casu procedere debent:vt hic dicitur.§.adijcimus.ergo cuz certi sint certificari non debent:vt.ff.de acti.emptio. z venditio.l.i.in fi. respon.licet sciant hoc eis denunciandum est.semper enim debet constare de hoc antequam procedat:quia potest esse qz bene vult interesse : nec per eum stat:sed per partes que ipsum ducere debent suis expensis : quia cum suis expensis venire non tenetur: vt bene colligitur.ī.de vi.z honesta.cleri.cum ab omni specie de hoc ibi notatur z est si.si mulier sciat libellum accusationis esse porrectum.recte tamē nubet dum ei nō denūciatum.ff.de adul.denunciasse.circa pn.argu.ff.quādo dies lega. cedat huiusmodi legatum.

f ¶ Canonice.puta per testes:vt probet absens longe:vt haberi nō possit vel infirmus.ar.s.de cleri.peregri.tue.

g ¶ Nihil egisse.per hoc noueris esse solutam primo loco propositam questionem hec solutio includit ī se illius solutionem:vt dictum est in prima notula:sic infra de fri.z male.z impo.co.fraternitatis.z.s.eodem super eo.

h ¶ Illa quippe.interpositio est ob hoc.quia fecerat mentionem de pluribus iudicibus:quia nihil facit ad questionem z ille versiculus:mandati si quidem z̄c.continuatur precedenti solutioni:z illa clausula illa quippe z̄c.competentius poneretur post illam clausulam mandati si quidem: z sic esset tota cōtinua z planior vel satis pōt legi tota cōtinua.

i ¶ Duobus quam vni.secus in arbitris quia propter naturalem hominum facilitatem ad dissentiendum melius compromittitur in vnum quam in duos:quia res fere sine exitu est.ff.de arbi.item si vnus.§. principaliter.et.ī.de arbi.innotuit:tamē si compromittitur in duobus tenet compromissum z pretor cogere debet illos: vt si dissentiant tertiam eligant personam:cuius auctoritati stetur.vt dicit.§.principaliter.z.ī.eo. suspitionis.§.i.

k ¶ Plurimoruz.quod enim a pluribus queritur sapientibus facilius inuenitur.xx.distinctio.de quibus:z per ampliores homines perfectissima veritas reuelatur.C.de fideicommis.l.vlti.ad fi.z.lxiii.distincti.extra cōscientiam.

l ¶ Citra formā.ver.iste ꝓbat qz duo tantū ꝓcedere nō debent z citatio

est de processu. ĵ. e. pastoralis. §. i. ꝛ. ĵ. de proba. qm̃ ꝫ falsam: ꝛ si procedant nihil egisse reputabunt. ergo si citant nihil faciũt: qr de toto ad partem negando valet argumentum. ꝛ sic per hoc probantur que dicta sunt in prima notula: ꝛ sic forma rescripti seruanda est. s̃. de rescrip. cũ dilecta: ꝛ quia omnibus iurisditio demandatur ab omnibus debet citari.

¶ **Adiicimus** Clausula si non omnes poteritis sub impotẽtia ĩcludit voluntatem quo ad purificandum iurisditionem coniudicum. primo decidit vnum casum. secundo alium cõsimilem ibi. idez quoqz. ꝛ. h. d. vsqz ad. §. sexta. Alb. siculus.

a ¶ Cum possit. et hoc absqz periculo rei familiaris: qr tunc non tenet negligere sua. ff. ỏ iudi. si longius. i. rñ.

b ¶ Noluerit. hoc est qõ additur ei: qõ supra diri si oẽs interesse nequerit ꝛ ibi potes ỏ vbuz supplere interesse nequiuerint: aut noluerint ꝛc.

c ¶ Procedant. postq̃ cõstiterit qm̃ interesse nõ vult. vt supradixit ĩ alio casu: qñ ĩteresse nõ pñt s̃. de rescrip. scisitatus.

d ¶ Arguendus. ĩmo ꝛ puniendus: p eo qm̃ mãdatum apostolicuz exeq nõ vult: vt. s̃. ỏ rescrip. scisitatus. sz qs arguet eum aut punier: cõiudices non: qr par in parez nõ habet ĩperium. s̃. de elec. inotuit. ꝛ. ff. ad trebel. ille a quo. §. tempestiuũ. ordinarius non: qr delegatus maior est e. q̃tum ad illam cãm. ar. s̃. eo. sane. ij. ꝛ. ĵ. de offi. or. pastoralis. §. i. superior ergo eum puniat cuius mandatum exequi non curat. C. de tempo. ap. l. vlti. §. illud. ꝛ cõiudices debent superiori denunciare gegligentiam ipsius. arg. ĵ. de prebẽ. graue ad fi. ij. q. vij. ea propter. sufficit sola redargutio: cũ p hoc nõ preiudicetur partibus: qr alij procedere possunt.

¶ **Secus.** Supra visum est de his que opponũtur in personam iudicis nunc subijcit de his que opponuntur in personaz actoris. ꝛ. h. d. vsqz ad. §. Si vo. Si reus coram delegato obijcit ercõicationez actori quam non probat. ĵ. tẽpus debituz auditur actor. si vo probat: delegatus absoluet actorem si ercõicatus est propter cãm sibi cõmissaz. si propter aliã: nec est de casibus reseruatis pape ad ercõicatorem suum illum remittat. qui si non vult eum absoluere delegatus pape eum absoluet. h. d. primo ponit principalem questionem quã soluit ibi: hanc dubitationem. secundo ponit questionem incidentem ibi: si vero. Alb.

e ¶ Donec. ỏ fuit dubitatio vtrum eẽt ꝓcedendum super principali non obstante exceptione opposita: donec de ipsa ercõmunicatione cõstaret: vt simul super principali ꝛ exceptione procederetur. quod nõ debet esse imo supersedendũ est super principali qõne donec termino cõpetenti probetur exceptio. ĵ. de iudi. exhibita.

f ¶ Infra terminũ competentẽ. hodie terminus iste nõ est ad arbitriũ iudicis. sed. ĵ. viij. dies exceptio ercõmunicationis probari debet: die ĩ quo proponitur nõ cõputato. qm̃ si probata nõ fuerit iudex in cã procedat: reuz in expensis actori quas pp hoc feciſſe docuerit cõdẽnando taxatione premissa: ꝛ vltra duas vices ỏ exceptio non proponatur: seruato tenore decre. ꝛ qui ercõmunicationẽ opponit speciem ipsius ꝛ nomen ercõmunicatoris exprimere debet: vt in decre. Inno. iiij. in qua omnia hec statuũtur ꝛ incipit pia consideratione. infra de excep. li. vi.

g ¶ Ex cõfessione. ex loco isto satis colligit: qm̃ sup exceptione debet lis cõtestari inter partes ꝛ iurari etiã de calũnia in ciuilibus: sed non in spũalibus: sed de veritate dicenda: qr exceptiões debent dari in scriptis. ĵ. de proba. qm̃ ꝫ. sicut ẽt datur libellus. ĵ. de li. obla. ignarus eps. ꝛ ad exceptionem debet ille ꝫ quẽ ꝓponitur rñdere. vt ỏ dicit. ꝛ sic lis cõtestatur si negauerit actor exceptionẽ tũc iurabit de calũniã. ĵ. de fideiuss. cõstitutus. ꝛ est op. ar. C. de iura. calũ. l. i. ꝛ si postea p cõfessionẽ nõ cõstiterit de exceptione: probabit illaz per testes vel alio modo quo poterit. vt per instra. alis ꝓcessus nõ valeret li. nõ cõte. ĵ. vt lit. nõ cõtesta. p totũ. ar. ꝫ. ĵ. de iudi. c. ij. ꝛ sup hac exceptiõe vel alia cõsimili: vbi crunina opponũt: testes cõpelli nõ debẽt. ĵ. de testi. cogẽ. dilectoz. qdã tamẽ nõ obseruãt hoc in exceptionibus: ꝛ male sicut credo: qr ordo iuris vbiqz est seruãdus cũ procedit iure ordinario. ꝛ hoc ꝓbatur. ĵ. de ap. interposita. §. vlti. tamẽ iura illa que dicunt qm̃ lite nõ cõte. nõ tz processus: loquũtur in negocijs principalibus. vñ satis põt dici qm̃ nihilominus valet ꝓcessus in his exceptionibus dilatorijs ꝛ emergentib9 lz lis nõ fuerit in his ꝓtestata. ꝛ nullo iure cauet: qm̃ in his ꝓcessus nõ teneat contestacione omissa iurta illam regulam multa fieri non debent ꝛc. ĵ. de regul. c. ad apostolicam. Ber.

actoris vel alio quolibz modo legitime constiterit esse actorem vinculo ercõicatiõis[b] astrictũ: a iudicib9 delegatis ſm formã[l] eccl'ie valet absolui: ita ut si pp aliquã iustam[k] aliã cãz ꝛ euidẽtẽ ab ordiario iudice uel delegato ercõicat9 fuerit ad ercõi/catoremz[l] dz absoluẽdus remitti: q si maliciã adhibuerit ỏlegati iudices id de ritu ecclesiastico libere exequãtur[m]: dũmodo non sit tale genꝰ ercõicationis illius cui9 absolutio se. ap. reseruet[n]. exploratiº quidem iuris existit: vt delegatis iudicib9 quibus principale cõmittitur: ꝛ accessoriũm committatur. ¶ Si vero ab[p] his fuerit: prestito iuramẽto qm̃ stabit mandato ecclesie. absolutus: rursus interrogas an coram eisdẽ delegatis vel ordinario a quo ercõicat9 extitit: tenet super eadem cã ꝓ qua ercõicatus fuerat rñdere: et quoꝝ debeat iudicio uel mandato stare. In quo casu taliter rñdemus qm̃ coꝝ ipsis ercõicatoribus[q] super illa cã pro qua fuerat ercõicatus stare debet: ꝛ eoꝝ seruare mandatũ: nisi spãliter fuerit illud alijs iudicibus a se. ap. delegatuz: qm̃ si excommunicatores malicioſe distulerit[r]: tunc delegati eandem iurisditio-

actoris vel alio quolibz modo legitime constiterit esse actorem vinculo ercõicatiõis[b] astrictũ: a iudicib9 delegatis ſm formã[l] eccl'ie valet absolui: ita ut si pp aliquã iustam[k] aliã cãz ꝛ euidẽtẽ ab ordiario iudice uel delegato ercõicat9 fuerit ad ercõi/catoremz[l] dz absoluẽdus remitti: q si maliciã adhibuerit ỏlegati iudices id de ritu ecclesiastico libere exequãtur[m]: dũmodo non sit tale genꝰ ercõicationis illius cui9 absolutio se. ap. reseruet[n]. exploratiº quidem iuris existit: vt delegatis iudicib9 quibus principale cõmittitur: ꝛ accessoriũm committatur. ¶ Si vero ab[p] his fuerit: prestito iuramẽto qm̃ stabit mandato ecclesie. absolutus: rursus interrogas an coram eisdẽ delegatis vel ordinario a quo ercõicat9 extitit: tenet super eadem cã ꝓ qua ercõicatus fuerat rñdere: et quoꝝ debeat iudicio uel mandato stare. In quo casu taliter rñdemus qm̃ coꝝ ipsis ercõicatoribus[q] super illa cã pro qua fuerat ercõicatus stare debet: ꝛ eoꝝ seruare mandatũ: nisi spãliter fuerit illud alijs iudicibus a se. ap. delegatuz: qm̃ si excommunicatores malicioſe distulerit[r]: tunc delegati eandem iurisditio-

¶ Ercõicationis maiozis. s. qr minor nõ repellit ab agẽdo nec a cõsortio fideliũ. ĵ. de excep. a nobis. nec ab electiõe. ĵ. de cle. ercõ. mi. si celebrat:

i ¶ Formaz. que duplex est. ĵ. de verbo. sig. ex parte.

k ¶ Aliam iustam. secus esset si pp candẽ cãm que nũc delegatur. qm̃ nõ teneret iurisditio si se ercõicatũ suppõſſit. vel si expressit a ỏlegatis istis absolueret. nec remitteretur ad pmos ĩmo tacita veritate de alia cõmissione non valerent lre. vel de ꝓcessu ordiarij. ar. ĵ. ỏ ap. vt debitus. lau. Hoc qõ dicit in ista notula olim seruabatur hodie vero littere ĩpetrate ab ercõicato bene valent: ꝛ eo absoluto proceditur per cas. ĵ. de excep. pia. li. vi.

l ¶ Ad ercõicatorem. qr isti delegati alias non habent ptãtz illum absoluendi. nisi primo illum ercõicatorẽ requirant. qõ si nõ fecerit primus ordinari9 vel delegatus: tunc illum absoluere possunt pstito iuramẽto prius: quod stabit mandatis ecclesie super eo ꝓ quo pius fuit ercõmunicat9. alias si statim illum absoluerent: non credo ipsum cẽ absolutum. r. q. i. c. penul. ꝛ. C. si a nõ compe. iudi. l. vlti. ꝛ. ff. de regu. iur. factum a iudice. quia sub conditione hoc mandatur. ꝛ ita ante conditionem existentem etiam absolure ipsum non possunt.

m ¶ Exequant. ꝛ in cã postmodũ procedant. sic videtur qm̃ si ercõicatus impetret rescriptum tacite de sua excommunicatione qm̃ valeat postquam fuerit absolutus. arg. C. de preci. impe. offe. vniuersis. item arg. qm̃ ꝓ absolutionẽ qs in pristinũ statum reducatur. ar. iiij. q. i. c. i. ꝛ. ij. ꝛ qr cum sit pena non debet extendi: sed potius restringi. ĵ. de his que fi. a maio. par. c. quesiuit. ꝛ ỏ pe. di. i. §. pene. sed ꝫ. s̃. de eta. ꝛ quali. cum bone. ꝛ. s̃. de rescrip. dilectus. ꝛ. ĵ. de ap. pastoralis. consueuit dici qm̃ lre ab ercõmunicato impetrate hoc tacito non valent ad agẽdũ vel ad beneficium obtinendũ: vt dicũt ꝫ ria. sed ad sui defensionem obtẽte: puta qr appellauit tunc bene valent lre. licet nõ faciant mentionẽ de ercõmunicatiõe. ĵ. de excep. cũ inter. ꝛ. c. dilecte. ꝛ. c. si gnificauerunt. ꝛ. c. vl. ꝛ quod hic dicit. s. absoluũt cũ ꝛ postmoduz locũ habet qñ post litteras impetratas fuit ercõicatus ab homine vel a iure: ꝛ ĩỏ eo absoluto valent lre. quod patet ex eo quod dicit. nõ potest stare in iudicio. nec dicit qm̃ lre nõ valeant. sed dic sup hoc ſm quod no. ĵ. de excep. pia. in glo. que incipit sed mirum. ver. fi.

n ¶ Reseruetur. xvij. q. iiij. si quis suadente. ĵ. de sen. ercõ. tua nos.

o ¶ Exploratiº. q. d. hoc non videtur eis cõmissum. ꝛ papa rñdet qm̃ cõmissum intelligitur tanq̃ accessorium. ꝛ est rñsio tacite qõnis ꝛ sic absolutio est accessoriuz qr sine illa causa principalis procedere non potest. qr nõ auditur nisi absoluatur actor. s̃. eo. preterea. ꝛ. ff. de iurisdi. om. iudi. l. ij.

¶ **Si uero.** Absolutus a delegato super causa pro qua fuerat ercõmunicatus coram ercõicatore parebit seu respõdebit sup illa causa: nisi sit alteri delegata. ꝛ si ercõicator malicioſe distulerit delegatus qui absoluit cognoscit. Primo ponitur questio. secundo solutio ibi: in quo. ꝛ continuatur iste. §. ad precedentez hoc ordine. s̃. fuit dictum qm̃ si ercõicator non vult absoluere actorem ad requisitionem delegati qm̃ ipe delegatus poterit absoluere ne impediatur cognitio cause sibi cõmisse. sed quia excommunicatus absoluitur prestita cautione de parẽdo iuri illa causa pro qua fuit ercõmunicatus: dubitatur coram quo iudice iste deberet parere iuri in illa causa ex quo iste delegatus istum ercõmunicatũ absoluit. ꝛ respondetur vt patet in littera. Alb.

p ¶ Alb his. s. delegatis.

q ¶ Ercõicatoribus. nisi ab ips fuisset legitime appellatũ. vl nisi aliã legitimã exceptionẽ opponere posset contra illos. ĵ. eo. insinuãte.

r ¶ Distulerint. s. procedere in causa illa ꝓ qua ille fuit ercõicatus. Et sic videtur qm̃ actor ꝛ reus eodẽ tẽpore possunt litigare coram diuersis iudicibus. Et sic

est contra. C. de senten. & interlo. om. iudi. auc. & consequenter. de hoc dixi. ℟. de rescrip. c. vlti. hodie standum est decre. Innocē. iiij. de rescriptis. que incipit dispendia. libro. vj.

a ¶ In principali. sic econuerso. idem iuris in accessorio & in principali. ff. de accepti. per iusiurandum. §. & si fideiussori.

b ¶ Accessorio. accessorius vocat cām illam p qua fuit excōicatus auctor huiusmodi cause. & sic respondebit reo in hac causa sub iudicib⁹ delegatis quos ipse impetrauit: si reus voluerit ipsum recōuenire. j. de mu. peti. c. i. & ij. Et si p causa alterius tertij ab isto reo fuit excōmunicatus quid erit: nihilominus absoluent eum prestito iuramento q̄ stabit mandatis ecclesie & procedēt in negocio sibi cōmisso principali sed ī alio procedere non possent etiā si ille reus & ille actor consentirent q̄ iurisditio istorum prorogari ad istud tertium non posset cuz de illo in litteris mentio nō fiat cū talis iurisditio sit delegata. j. eo. p. t. g. i fi. & no. q̄ isti excōmunicatores per negligētiam perdunt suam iurisditionem tam circa absolutionez q̄ super principali negocio. sic. j. ō fo. compe. lz. & c. sequē. & ita delegatus supplet negligentiā alterius delegati vel ordinarij sicut ordinarius supplet desidiam delegati. j. de offi. ordi. significauit.

Am causa. Diuiditur ꝫ decre. in duas partes. nā p̄mo recitat factū sup quo & pro quo fuerat appellatum. secundo cōmittit appellationis cām. ibi fraternitatem. Ab. si.

c ¶ Ab illis duobus tm̄. vnde nō tenebatur coram eis respōdere nec etiam venire tenebat si certum erat q̄ a duobus tantum fuerat vocatus. de hoc dictum est. ℟. eo. c. pri. nisi velit quis venire suum priuilegiuz allegaturus: ne de facto saltez veretur fm̄ q̄ hic contingit: q̄ non obstante tali exceptiōe isti duo processerunt de facto solūmodo q̄ de iure nō potuerūt. ſz̄ videtur. j. de appella. si duobus: vbi tenet sententia excōmunicationis ab eo lata qui iudex non erat pp̄ contumaciā illius qui appellauerat ad papam: q̄ citatus coram metropolitano non comparuit. sed hoc ideo est q̄ ille qui excōmunicauit credebat se iudicem propter appellationē ad ipsum factam ignorans q̄ alter ad sedem apostolicam appellasset vnde tenuit sententia: q̄ ille debuit ei significare q̄ appellauerat ad papaz. & per illam probo q̄ iste citatus tantum a duobus ire non tenetur cum illi sciant se sine tertio procedere non posse: & si procedant nihil valet. sic in decre. si duobus. si ille sciuisset q̄ ad papam appellasset & eo non obstante ipsum excōmunicasset non valuisset: vt ibi colligitur euidenter. Sed ponamus q̄ tres sunt iudices sub illa forma q̄ si non omnes &c. tertius malicioſe non venit nec se excusat vel nō cōmittit: & sic alij nō possunt procedere: quid fiet de cā illa. arg. q̄ possunt duo procedere. lxv. di. si forte. ad instar electionis: vt. ℟. de elec. q̄ sicut. in contrariū videtur q̄ non possunt q̄ primo constare debet eis de impotentia vel voluntate tertij. ℟. eo. c. prori. & ℟. de rescrip. sciscitatus. vel pōt cē q̄ habet iustam causam absentie. quid enim si postea probaret se nō potuisse venire iusta de causa: cassabitur quod factū est ad instar rei absentis. j. ō iudi. cū bertoldus. Item qualiter possunt duo citare tertium cum sit par illis & par in parez non habet imperiū. ℟. de elec. innotuit. & ff. ad trebel. ille a quo. §. tempestiuuz. si enim teneretur ad eoz citationē venire: ergo si non veniret posset eum excommunicare: qō non est verum. ad hoc dicas q̄ citare non possunt eum vt veniat sed admonere possunt vt veniat & rogare: & si nō venerit vsq̄ ad tertiam monitionem vel rogationē nec aliud rescripserit: vel si dixerit se velle itereſſe & nō venerit tunc possunt alij procedere: quia presumitur nolle venire vel nō posse iter esse: & talis presumptio habebitur pro responsione illius. s. q̄ non velit vel non possit venire. arg. iij. q. ir. decernimus. & ff. de re iudi. contumacia. & op. argu. lxv. dis. si forte. & sic statim remanet iurisditio apud alios. ℟. c. prori. & j. c. p. ri. nec obstat si dicat se tūc nō potuisse venire q̄ potuit alij cōmittere vices suas vel se excusare. j. eo. pastoralis. §. vlti. nec est inconueniens q̄ vnus delegat⁹ supplet negligentiam alterius delegati: vt. ℟. c. prori. §. sexta. si etiam ordinarius

nem quam in principali[a] & accessorio[b] exercebunt.

¶ Innocen. iij. rhegino archidi. et episcopo cephaluden.

¶ Si causa simpliciter delegatur tribus: duo sine subdelegatiōe tertij procedere non possunt. Quod si facerent ab eis poterit appellari. Idem si sunt dati cum clausula q̄ si nō omnes. non enim valet p̄cessus duorum tertio inconsulto. b. d. comprehendendo vtrunq̄ intellectum.

Quam causa que vertitur inter montis regalis et rosañ. archiepiscopos super quibusdam decimis panormitano & capuano archiepiscopis & tibi fratri rhegiñ. commissa fuisset a nobis fine debito terminanda: predictus archiepiscopus montis regalis sicut accepimus: ad primam panormitani & capuani archiepiscoporum citationem accessit: in quorum presentia excipiendo proposuit: q̄ pro duabus causis eorum non deberet stare iudicio: tum q̄ ipsa causa tribus fuerat iudicibus delegata: et idem ab illis duobus[c] tātum te frater rhegieñ. incōsulto nec vices tuas sup hoc cōmittente ad iudicium fuerat euocatus: tum quia ante ipsorum citationem et notitiam litterarum pro eadem causa nuncium[d] suum ad apo. sedem transmiserat: in quo decre. alex. pape pre. noſt. sibi affirmabat apertius suffragari. Et ijdez archiepiscopi exceptiones ipsius nolentes admittere: contra eum vt responderet interlocutoriam sententiam protulerunt[e]. propter quod ad se. apo. appellauit: & infra. Fraternitati. u. mādamus: quatenus si vobis constiterit[f] predictos archiepiscopos exceptiones predictas nullatenus admisisse[g]: non obstante eo quod per ipsos factum est: decimas ipsas quibus predictus montis regalis archiepiscopus se: postquaz nuncius suus propter hoc ad sedē apostolicam accesserat: asserit spoliatum[h]: precipue cum easdez tam sibi q̄ ecclesie a se. ap. asserit confirmatas: siue per laicalem potentiaz siue per eosdem iudices factum sit cum fructibus[i] inde perceptis restituī faciatis: audientes postmoduz quantum de iure poteritis quicqd fuerit questionis.

¶ Item conuentui de conchis.

¶ Si duo sunt delegati cum clausula quod si ambo: vno recusato alter solus procedere potest. nec tenet processus si cum recusato procedat.

Quam super abbatia[k] monasterij vestri inter uos & s. quondam abbatem vestrum fuisset cōagitata: demum super ea ad lesioſi episcopum & abbatem de becco nostre fuerant littere destinate & infra. Quāuis solus abbas antequam appellaretur ab eo: iuxta formam[l] supplet desidiam delegati. j. de offi. ordi. significauit. itez talis iudex qui negligit iusticiam facere facit litem suaz. xxiij. q. i. dominus. & propter negligentiam iudex remouetur. C. de offi. prefec. urbi. si quos. sic & prelatus p̄ma. q. i. §. cce. cum honoris. merito ergo cum constet de negligētia tertij duo procedere possunt.

d ¶ Nuncium. j. de appmeminim⁹. & c. ad hoc sicut argu. contra. ij. q. vj. §. eius vero. hodie hec allegatio locum non habet. j. de appel. vt debitus in fi.

e ¶ Protulerunt. & male ex certa scientia q̄ appellauit. vñ non valuit qō postea fecerunt.

f ¶ Constiterit. & in absentia partis aduerse cō tumacis pōt cōstare lit. non cōte. j. de appel. interposita. §. vl. & b ē casus in quo potest procedi lite non contes. vt patet per decre. predictam.

g ¶ Admisisse. & ita videtur q̄ in causa appellationis sufficit ostendere se appellasse ex cā probabili. nec ē necesse q̄ p bet causam appellationis veram fuisse. si. j. de appella. dilecto. vnde signatur contrarium. j. de appella. interposita. vbi appellans debet p̄bare causam appellationis fuisse veram. & j. de testi. ex parte ade. de hoc dicetur. j. de appellati. interposita. Quando debeat probari veram fuisse vel sufficiat ostendere se appellasse ex causa probabili: dic vt in. c. ex parte ade.

h ¶ Spoliatum. ab illis duobus iudicibus: q̄ mandauerant eum spoliari.

i ¶ Cum fructibus. vel qui percipi potuerūt. j. de restitu. spo. grauis. & rij. q. ij. non liceat.

Am super abbatis. Prima pars decise narrat factum. secūda diffinit ibi: q̄uis. Ab.

k ¶ Abbatia. casus ita colligitur ex integra. Causa vertebatur inter conuentum de conchis. & S. quondam abbatem ipsorum super ipsa abbatia qua dicebat se fuisse spoliatum iniuste. post multas & varias conditiones obtinuit iste. S. causam committi episcopo lessoñ. & abbati de becco siue vallis richerie sub hac forma: vt alter solus altero nolente interesse aut etiam non valente mandatum apostolicum adimpleret: partibus in presentia iudicum constitutis. pars. R. qui dicebatur intrusus in preiudicium istius. S. predictum episcopum recusauit tribus de causis: tum q̄ idē episcopus causam habebat cum monasterio suo super quadam ecclesia sua: tum etiam qa ipsum. R. redeuntem a romana curia non admisit ad osculum pacis: & quia dicto. R. dixerat q̄ si posset noceret ei in causa illa. & hoc probare volebat coram dicto abbate coniudice vel coraz arbitris electis a partibus. dicto episcopo admittere hoc nolente ante ingressum cause fuit ab ipso episcopo postmodum appellatum: sed ipi duo nihilominus interloquentes appellationem non tenuisse dictum. S. decreuerunt restituendu: predicto. R. super abbatia perpetuum silentium imponentes. prius appellatione interposita ab ipso abbate ne cum eo procederet. vnde causa demum peruenit ad papam. dicitur hic q̄ talis sententia nulla fuit: qa lz abbas antequā appellaret ab eo solus p̄cedere potuisset qa cām interlocutus est cum ep̄o qui iam legitime recusatus ē appellationem ꝓpter hoc interpositam nō tenuisse: p consequentiā cōfessus est se non posse in causa p̄cedere: nec erat sue intentionis vt solus aliquid diffiniret: & ideo cuz eo qui iam iudex est desiderat disponere aliquid: nō valebat ptāte ac volūtate mutuo sibi aduersantibus: quod a duobus factum est de iure non valet.

l ¶ Iurta formam. que fuit vt alter solus in cā procederet altero non valente aut nolente interesse: vt dictum est in casu.

■ Appellationem interpositam. qr non admisit recusationes ppositas ꝑ ipm. ⁊ pōt dici qꝫ ipso facto interlocutus fuit restituendo cū ipso epō: vt dictū ē. s. ⁊ iponēdo silētiū aduersario post illā appellationē: qr in integra nō inuenit qꝫ ambo super hoc interlocuti fuissent.

b Cōfessus ē. ipso. n. facto ꝯfessus est sicut ipso facto negamus ꝛpm. ri. qōe. iij. estimant. ⁊ ipso fō mentimur. xxij. q. v. cauete. ipso facto appellamus. j. de ap. vt no. struz. ⁊ c. dilecti. ipso facto habemus ratum. ff. de inoffi. testa. si proponas. ⁊ l. vl. ff. rē ra. ba. l. iij. §. falsus. ⁊ ipso fō renunciat quis iuri suo: vt. s. e. ti. gratum. ⁊ j. ō bis q̄ fi. a ma. par. ca. ex ore. vbi plura arg. inuenies de hoc item arg. qꝫ qui vnum dicit vel facit plura facit vl dicit. ff. de arbi. celsus. §. i. ⁊ ri. q. iij. estimāt. ⁊ c. se. argu. j. de do. ⁊ ꝓtu. cū dilecti. ⁊ ff. qꝫ me. cā. l. i.

c Desierat. propter recusationes predictas et appellationes.

d Aduersantib⁹. no. qꝫ posse ⁊ velle cōtraria sunt vt hic: nec valet qō valere pōt: qr illud non vult nec valet illō quod vult: qr illud nō pōt valere. C. si qs alte. vel sibi. multum interest. C. de iure do. si genero. sic. s. de transla. inter corporalia. versus fi. ff. de milit. test. l. si miles. ff. ō re. du. in ambiguo. ff. ō heredi. isti. quotiēs. ar. contra. j. de preben. inter cetera. ⁊ c. dilectus. ij. ⁊ potius interpretanda ē res vt valeat quam vt pereat. j. de verbo. sig. abbate. j. de prini. i bis item arg. contra. xij. q. ij. si quos. ff. de contra ben. emp. qui tabernas. ff. de lib. causa. l. i. ⁊ l. non solum. §. i. ⁊ fac ad hoc insti. de adop. §. vl. argu. contra. s. de elec. cuz vintoñ. sed ibi soluitur. item argu. cōtra. ff. qꝫ cum fal. tuto. l. i. §. i. vbi dicitur qꝫ lz verus tutor auctoritatem prestet cū falso tutore tñ tenet quod factū est. Sed illud ideo ē: qr licet plures sint tutores tamē solus pōt administrare. C. de auc. prestan. l. vlti. vel cū verus tutor scit se solum esse tutorē. simile huic est. ff. de arbi. parui. in fi. ⁊ j. de sen. ⁊ re iudi. ad probandum. Jo. item ar. qꝫ vtile viciatur per inutile. j. e. sup qōnum. §. si vero vbi de hoc.

Constituit. Cōmunis diuisio. secūda ibi: nos aūt. Que subdiuiditur. nam primo distinguit ⁊ distinctiones prosequitur. secūda ibi: ne vero: determinat congruam horam iudicij. tertia ibi porro: instruit iudicem. Ab. si.

e Depositiones. i. dicta ipsorum testium.

f Citandus. videbatur qꝫ peremptorium fuisset circunductum vt iteruz esset citandus. ff. de iudi. ⁊ post peremptorium.

g Equitate ⁊ quidem equū est ⁊ honestum in diem alterū expectare nec statim dz dici cōtumax. potuit qdem habere iustā cām absentie. ⁊ sic remo cabitur sniā. j. de re iudi. cū bertoldus. nec ꝓtor festinare debet ad determinēdum vt iubeat possidere. ff. de dā. infec. si finita. §. si forte. nō tñ est necessarium nisi velit in diem alterum expectare.

h Gratiam. ecce quāta potestas datur iudici circa iudicia vt possit parcere cōtumaci in preiudicium alterius. C. quomodo ⁊ quādo iu. l. i. ff. de arbi. si cū dies. §. si quis ex litigatoribus. non enim quicquid iudicis potestati permittitur iuris necessitati subiicit. ff. de iudi. nō quicquid. ⁊ est cōtra id. iij. q. ix. c. vlti. item lz iudex possit parcere in ferendo sniam termino constituto nō tamē pōt ei parcere in expensis ⁊ sumptibus: aliogn ipse de suo restituet expensas. C. de iudi. sancimus. Sed videtur qꝫ de iure mero teneatur expectare vsqz in diem sequentem. ff. de verbo. obli. l. qui hoc anno. vel qꝫ saltez suprema hora dici possit iudicare. ij. q. vij. biduū. ⁊ hoc ideo quia iudex matutino vespere ⁊ mane ⁊ meridie iudicare potest. in autē. de iudi. §. sedebunt. colla. vi. sed ꝓtra videtur. ff. de orditur. l. ij. §. ⁊ qr. vbi dicit. qō incongruum est qꝫ iudices vespere sedeant: statur potius auten tico: vel dicas qꝫ nō est contra quia ibi dr qꝫ incongruuz erat magistratibus hora vesperti na in publico esse: ⁊ ideo inuenti fuerunt quinqz viri qui eorū vice illa hora fungerētur: ⁊ sic potius concordat. ⁊ sic vsqz ad suprēmā horam ante noctis tenebras iudex procedere potest vt hic in fi. dicit. honestum tamen esset iterum ipm citare ad superandam malitiaz eius. si. j. de do. ⁊ contu. prout. arg. ff. de iudi. ⁊ post editum.

i Terminum peremptorii. nisi terminus peremptorij sit statutus ad sentētiam audiendam nō valet sententia in absentia partis alterius. ff. q̄ sen. sine ap. rescin. l. i. §. item cuz ex edicto. ar. contra. C. quomodo ⁊ quādo iu. l. ij. sed lex ista contra. loquitur cum iudex partes in presentia sua monuit vt certo termino comparerēt ad sententiam audiendam. ⁊ tunc si qua pars nō veniat reuera cōtumax est. ⁊ sententia tenet licet peremptorie per edictū nō fuerit monita. alia lex loquitur cum absens citatur per edictuz in absentia.

k Ertunc erequi. Imo videtur qꝫ in vltima die qua futurus priuatus vel priuandus ē iudicare nō possit. ff. de fer. prī die. ff. de iurisd. om. iu. eum q ar. contra. ff. de pe. l. vl. sz hic vltima die sue iurisditionis tenetur iudicare vt hic patet.

l Instantia. i. ptās.

m Odit lucem. sic. xviij. q. ij. perniciosaz vñ presumitur contra illū qui occulte confert beneficia. j. vt eccle. benefi. vt nostrum. rir. di. anastasius. et. xxxi. di. clericꝰ. ff. ō ritu nupt. palam. ⁊ melicꝰ. l. vl. ff. de admini. tu. nō existimo. ⁊ tenebre apte sunt ad fabricandū falsuz. ff. de ven. inspi. l. i. §. si mulier. tamē transactio potest fieri de nocte. C. de transac. nō minorem. ⁊ testamentum. ff. de testa. ad testamentum. §. vlti.

n Incipiat. quātum ad contractus qui possunt fieri qualibet hora.

o Legalis. ff. de fer. more romano.

p Tenebras. quid si iudex processit in tenebris ad lumen candele vel ad contestationem litis vel sententiam protulit: nunquid valet quod agitur? credo qꝫ valeat processus licz procedi non debuerit dummodo aliud non impediat. ⁊ precipue si iudex honestus sit. hic non dicatur qꝫ si processum fuerit non valeat: quia multa fieri non debent. facta tamē valent: aliꝫ forte cōtra: vt iugulent homines surgunt de nocte latrones.

q Peremptorij. ff. de iudi. nōnunq̄. j. de in integ. resti. tum ex lris.

r Coartare. j. de appel. reprehensibilis. ⁊. ij. q. vi. appellatore. ff. de excu. tut. non tantum.

Insinuante. In ꝑma parte ponitur actoris gratiosa petitio. in scōa sub duplici conditione ipsi⁹ exauditio. scōa ibi: quocirca. ab. si.

s Familiarem. familiaritas repellit iudicem sicut ⁊ testem. j. de testa. in litteris. nam familiaritatis affectio veritatem impedire solet. iij. q. v. accusatores Imo tota familia recusatur propter vīm. C. si quacūq̄z predi. po. l. vna. sed modica familiaritas non nocet. ff. de vō. sig. late. §. amicos. ⁊ est si. j. de ap. ex īsinuatione. ⁊. j. vt lit. non conte. accedēs. ⁊. s. de rescrip. ad hec. ⁊. ff. de procura. aut affinitate h tñ aduertas qꝫ minor cā repellit iudicem q̄ testem quia quelibet ꝙsanguinitas repellit iudicez. j. de appel. postremo. sed non testem. qr frater te-

statur pro fratre. j. de presum. litteras. propterea non inuenitur prohibitū: quia edictum de testibus prohibitorium est. ff. de testi. l. i. ⁊ hoc ideo q̄ facilius inueniuntur plures iudices q̄ vnius testis.

a ¶ Sine quo. quia mandabat. q̄ si non omnes tu frater episcope cū altero ipsorum in causa ꝓcedas. tūc. n. alij nō possunt ꝓcedere sine ipō vel suo subdelegato. j. eo. qñ. §. i.

b ¶ Officialis. ⁊ ita timeri pōt ne trahat in partem episcopi ⁊ sic in partem. ℟. arg. j. de eo qui mit. in pos. causa rei ser. cū sicut. ⁊. j. vt lite nō contest. accedens. ij.

c ¶ Postmodum effectus. sic pātet q̄ exceptio dilatoria pōt proponi post litē cōtc. si de nouo incipiat competere. sic. ff. ō arbi. non distinguemus. §. cū q̄dam. ⁊. ff. de interroga. acti. de etate. §. ex causa. ⁊. j. de ī in teg. resti. c. vlti.

d ¶ Merito. hec cā mouit istū ℟. vt cām faceret aliis committi ne pars aduersa propter huiusmodi suspitionem recusaret illos iudices ⁊ ipetraret cāz aliis cōmitti coraz q̄bus oportuisset ipsum. ℟. postmodum litigare. ⁊ ita est ar. q̄ qs debz ꝓuidere ea q̄ possunt facere cōtra ipm sicut pro ipso. ar. xi. q. i. de persona. ver. ne obijciat. ff. loca. si quis domū. §. i. ⁊ j. de pau. c. i.

e ¶ Consenserit. s. pars aduersa. nam ipse. ℟. cogitur litigare coram eis cum in eos semel ꝓsenserit ⁊ ipos impetrauit. j. eo. super questionum. ⁊. iij. q. iij. offeratur. ⁊. iiij. q. iij. §. vē turus. videtur tamen q̄ ipse. ℟. eos possit recusare ꝓpter nouam causam sicut ei⁹ aduersarius. absurduz enim esset iudicium in vnā partē declinare ⁊ nō in alterā. ff. de arbi. si cuz dies. §. si arbiter. in fi. argu. ff. quod quisq; iuris. l. i. ⁊ merito poterāt recusari pp familiaritatem. ff. de aucto. tuto. quod vidimus in fi. ⁊. C. de his qui ad eccle. confu. l. vlti. §. ficubi. ⁊. iij. q. v. constituimus.

f ¶ Alioquin. i. si consenserit litigare corā illo postquā sciuit illū effectū fuisse familiarem. ℣. e. gratum. ⁊. j. de testi. cum venissent. ℣. de elec. cum inter canonicos. ⁊. ff. de iurisdi. om. iudi. est receptū. ⁊ si non consenserit dūmodo consentire velit nō valent iste littere: vt. ℣. eo. cum inter. Ber.

g ¶ Reuertant. hoc iustum est vt reuertatur ad eū quē iniuste dimisit. j. de appel. cū in ecclesia. ⁊ in expensis aduersario cōdēnabit insuper. j. de appel. vt de bitus. ⁊. ℣. de rescrip. ceterum.

Querentī. Casus est singularis huius decre. que diuiditur q̄ in ꝓposita q̄one. primo ponit ꝑma opinio vsq; ibi: alij. scōa vsq; ibi: nos tñ. vbi pōt solutionē interserendo quartam opinionē ibi: nō solum. Ab. si.

b ¶ Et infra: per hoc infra continetur pars istius. j. in ti. de ꝟbo. sig. c. querenti. ⁊ ibi dr quid continet per censuram ecclesiasticam.

i ¶ Officio. ℣. e. in litteris. ff. de re iudi. iudex. de iudi. at si cle. in fi.

k ¶ Dareat. cum effectu. ℣. e. in lr̄is. ⁊. j. de cle. nō resi. relatum.

l ¶ Per equitatis. placet ergo media via dño pape. ar. ff. ō acq. re. do. adeo. §. cū qs. vnde versus. Cum media semper gaudebam ludere forma. Maior. n. medijs gr̄a reb⁹ inest. ⁊ illud. medium tenuere beati.

m ¶ Quadrimestre. in psonali actione dant quatuor menses reo ad soluendū. C. de usu. rei iudi. l. ij. ⁊. iij. ⁊ si minus tps daret supplet a lege. ff. de re iudi. l. iiij. §. si qs. ar. j. de re iudi. q̄ ad ꝓsultationē. ⁊. ff. de re iudi. l. ij. vbi dicit q̄ tēpus illud pōt arctari ⁊ longari a iudice. sed illud intelligit fieri cū causē cognitione ⁊ iusta de cā: alias nō debet artari ⁊ in illa q̄ ad cōsultationē sponte recipit terminū breuiorē. in reali ꝺo actiōe statim si dixerit re⁹ se velle parere sententie alias post. ꝛ. dies si nō fuerit appellatum dz sniā mādari executioni. ar. instī. de offi. iudicis. §. i. ⁊ in criminali statiz mādāda est executiōi. ar. de pe. di. i. desleāt. als incipit adam. C. de pe. l. cū reis. ſz hoc est verū generaliter nisi in casib⁹ q̄ notant. xi. q. iij. cū apud ⁊ tps illud quadrimestre dat a die late snie si non ē appellatū: vel si est appellatum a die ꝓfirmationis snie. C. de usu. rei iudi. l. ij. ⁊ confessus habet hic tps a die cōfessionis. ff. de ꝓfes. certū. §. vl. sed si confessus fuerit de crimine nō statim mandabit snia executioni donec pronūcietur crimen contra ipsum: sed in vinculis teneri debet. ff. de custo. ⁊ exhi. re. si ꝓfessus. ⁊. ij. q. i.

admisit: sine[a] quo alij iudices sm q̄ in nostris litteris mandabatur in causa procedere non valebāt: ⁊ alter ipsorum coniudicum officialis[b] est episcopi supradicti: propter quod aduerse parti poterat suspectus haberi: vnde cum tam episcopus quam officialis predictus vtpote quos idem. ℟. in iudices postulauit: ⁊ ipse familiaris eorum postmodum[c] est effectus: ab aduersa parte possent merito[d] recusari: decisionem ipsius cause vestre petijt discretioni cōmitti. ℣ Quo circa mandamus quatenus si est ita: nisi postquam familiaris eius est effectus: litigare consenserit[e] coraz illo: in cā sm priorz cōtinētiam literarū rōne preuia ꝓcedatis: alioquin[f] partes ad priorem iudicum reuertantur[g] examen.

Idem prioꝛi sancti fridiani.

¶ Delegatus pape sniam suam exequi potest vsqz ad integrum annum.

Querenti quid per censuram ecclesie: infra[h]. ℣ Si vero delegatus a nobis excōmunicet illum qui rei iudicate parere contēnit: lz aliquibus videatur q̄ suo sit functus officio[i] vt vlterius non habeat ex delegata sibi iurisditione ꝓcessum. ℣ Alij autē dicant q̄ iurisditio eius duret donec snie pareatur: [k] vt interiz absoluere possit parere volentem. ℣ Nos tamen per equitatis[l] semitam incedentes presentium auctoritate statuimus vt delegatus a nobis non solum vsqz ad quadrimestre[m] tēpus quod ad soluendum debitum a lege reo conceditur: sed vsqz ad integrum[n] annum iurisditionem sibi commissam ad exequendum sententiā valeat exercere: sicut obseruatur in illo qui ante[o] litis contesta. contumax inuenitur.

Idem cāt. archiepiscopo.

¶ Delegatus pape potest principium medium ⁊ finē cause coniunctiz ⁊ diuisim subdelegare. b. d. vsqz ad. §. verum. ab. siculus.

Super questionum articulis de quibus nos consulere voluisti. T. respon. q̄ per constitutionem nostam[p] consultationi[q] alex. pape nullatenus derogatur[r]: sed illa per istam exponitur: immo in ista verius que in illa fuerant pretermissa supplentur. Ipse nanqz respondit q̄ si super causa que alicui ex apostolica delegatione committitur: a personis ecclesiasticis vna vel pluribus quibus delegatus vt parcat laboribus partium ⁊ expensis cause cognitionem ipsius ⁊ testium examinationes sententia sibi reseruata committit[s]: app. fuerit interposita[t] huiusmodi app. intuitu causam indiffinitam: relinquens sniam sed post sniam nullā cognitionem assumere debet: cū iam nō habeat nisi merā executionē vnde nō valet si cognoscere vellet: vt iuder. C. de execu. rei iudi. si vt ꝓponis: ea vero que accidunt post sniam spectant ad ordinarium: q̄ nō agitur ex prima cā sed ex noua.

o ¶ Ante litis contestationē. videt q̄ si iuder delegatus ante litē contest. excōmunicet aliquē p cōtumacia q̄ post annū ipm absoluere nō possit. ſz ꝛ. j. de offi. or. pastoralis. vbi successor in honore ⁊ onere absoluit. itē iuder cepit exercere iurisditionē suam vñ perpetuata ē. j. e. lz. ⁊. ℣. e. gratuz. ⁊ ita post annū pōt absoluere ⁊ q̄ñcūq; q̄ ecclesia nulli claudit gremium suū. C. de sum. trī. l. vlt. ar. cōtra q̄ post annū absoluere non possit. xi. q. iij. rursus. ⁊. c. quicūq;. sol. dic q̄ post annū pōt illū absoluere q̄ñq; ⁊ ꝓcedere in cā q̄ñcūq; ille fuit absolutus. ⁊ qđ dicit hic q̄ post annū non pōt illū absoluere itelligit de eo q̄ excōicatus fuit post diffinitiuā snīaz cui nō parebat: vnde fuit excōicat⁹ iste ⁊ talis post annū absolui non pōt ab eodē q̄ iurisditio expirauit in totū. ⁊ quo ad executionē oīno: lz vbi qs excōicat ante lit. cōte. vel post lit. cōte. ante snīam diffinitiuā semp pōt absolui: q̄ iurisditio durat vsqz ad snīam latā ⁊ executiōi mādatā ⁊ infra annū post snīam. ⁊ ista lr̄a sic itelligit. si aliqs cōtumax est qui cōuenit actiōe realī actor dz mitti i possessionē rei petite cā rei seruāde: ⁊ si ꝓtumax venerit infra annū a tpe iterlocutorie late recuperat possessionē: post annū nō recuperat possessionē lz audit de ꝓpetare. eodē modo delegat⁹ vsqz ad annū suā snīaz executiōi mādare pt postea ꝺo nō pt. ⁊ ī hoc attēdit ista fitūdo.

Super gōnum. Diuiditur istud principium vsqz ad. §. verum primo ponit tenorē cōstitutionū que ꝛie videbant ibi vsqz ad. §. intentionis. ⁊ ibi declarat intētionem suā vsqz ad. §. verum. Ab.

p ¶ Nostram. que infra sequitur. ⁊ incipit. licet is cui ⁊c. ⁊ ptenditur vsqz ad. §. intentionis.

q ¶ Cōsultationi. que est. ℣. e. cum te consulente. ⁊ ista ponitur stati. s. ibi si sup cā ⁊c. vsqz ibi. nos autem statuimus.

r ¶ Derogat. imo corrigit qui interpretatur. ff. ad tur. l. i. §. qui operas.

s ¶ Cōmittit. li. cō. vt probatur. j. §. porro. ver. vnde forsitan.

t ¶ Interposita. ad papam. s.

a ¶ Non possit. ar. ℨ. ſ. e. ti. pri. in. fi. ſol. vt ibi. ſ. e. cũ. R. ad fi.

b ¶ Prouocatiõis. Ideo dicit qm̃ nullus põt cõmittere cãm appellatione remota niſi princeps: quia priuilegium eſt principis. ff. a quibus ap. non licet. l. i. in fi.

e ¶ Quicunq; ergo ſi ordinarius delegat aliquem articulum cauſe, alicui ab eo appellari non põt niſi modum excedat prout ſequitur in littera nec etiam recuſari põt p eo q; ſit ſuſpectus. quod verum eſt ſi de conſenſu partium datus ſit. ff. de appel. ex conſenſu.

d ¶ Quã executorẽ. executor dr̃ ppie q rem iudicata; ducit ad effectu; .C. de execu. rei iudi. executoreſ. ⁊ talis executor partes iudicis ſibi vendicare nõ dr; q; non habet aliquã cognitionem .C. e. ti. ſi vt proponis: hic autem improprie dicitur executor qui aliquẽ certum articulũ examinat: ⁊ de eo cognoſcit. ⁊ ideo premiſit non taz cognitorem q̃ executorem puta de aliqua exceptiõe vtrum teſtis ſit admitẽdus: vel de aliquo conſimili: ita q; nullam iuriſditionem habeat: ſed tm̃ exequatur mandatum: ⁊ faciat quod iniũctum eſt. ⁊ ſi quid dubij fuerit debet referre delegato: ⁊ a tali nõ appellatur. : niſi modũ excedat vt hic dr̃. ⁊ poſſz forſitã dici q; talis auditor habet iuriſditionem ⁊ cohertionem. ar. ſ. eo. er litteris. ⁊ tamẽ nõ poteſt ab eo appellari: niſi modum excedat. hodie vero nullus põt appellare ipſo iure: niſi ipſe grauetur qualiſcũq; ſit iudex. ⁊ in quecunq; articulo poteſt appellari ab eo cõmiſſa eſt iuriſditio cum cognitione ſi aliquam partem grauauerit. ſ. de appel. vt debitus. ⁊ ideo nihil operatur quod dicit appellatione remota.

e ¶ Modum excedat. quod ſi fecerit appellatur ad delegatum nõ ad delegantem. ſ. e. §. porro.

f ¶ Dũmodo. ſupple nec poteſt recuſari dũmõ ⁊c. qõ pz in. §. verũ. vbi papa oſtendit qualiter cõſtitutio ſua ſit intelligenda.

g ¶ Recipiat aſſenſu. h vt obuiare decre. Alex. a ℨrio ſenſu.

b ¶ Litis exordium. exordium litis põt appellari quo ad perpetuandum reſcriptum citatio. ℨ. e. gratum. ⁊. ſ. e. lz. ⁊. ſ. de of. leg. c. vlti. ⁊. ſ. de fo. cõpe. ppoſuiſti. ⁊. C. de preſcrip. xxx. vel. xl. ann. ſicut in rem: vel quo ad faciendam rem litigioſam oblatio libelli reo inſinuata. C. de litig. aũt. litigioſa. ppie vero exordium litis eſt litis conteſtatio. tũc. n. põtatur facẽm de calũnia. ſ. de iur. calũ. cum cãm. quod dz fieri in exordio litis. C. de iura. calũ. l. cũ iudices. ⁊ extunc. i. poſt lit. ꝓte. tenetur de fructibus ẽt bonefidei poſſeſſor. C. de rei ven. certum.

i ¶ Cauſe finem. i. cognitionem cum calculo ſnĩe que imponit finem cauſe. ff. de arbi. diem autẽ. ff. de re iudi. l. i.

k ¶ Prouocetur. ſi grauatur. alias hodie ante ſnĩam non appellatur. ſ. de appel. vt debitus. ⁊. c. interpoſita.

l ¶ Per iudicem. ex hoc ꝑbat q; is cui cõmittitur litis cõteſtatio ⁊ cauſe deciſio iudex eſt: ⁊ ab eo põt appellari.

m ¶ Diuiſim. i. vnam partem vni ⁊ aliam alij.

n ¶ Alij delegare. niſi cã ſit criminalis que nõ delegat. arg. ir. q. iii. ſaltuo. vbi dr̃ in ſpectu oĩz ⁊c. lz a pncipe poſſit delegari. xxiij. q. iiij. illud. ⁊. ff. de teſti. l. iij. §. item diuus. vel niſi ſit iudex appellationis qui ſm leges nihil põt delegare. C. de iudi. autẽ. ad hoc. ſm canones ſecus eſt de quo aũt hic fit mẽtio cui derogat per hanc decre. ſaltez q; delegatus quicunq; ſit vel cauſe principalis ſine appellatione põt cõmittere vices ſuas ſm tenorem huius decre.

o ¶ In pncipio. iſtud obtinet ſm leges: vt iudex corã eo in pncipio faciat litem ꝓteſtari ⁊ per ſe ferat ſnĩam. media vo cõmittat ꝓſiliariis ſuis: lz ſemel ẽt audiat negociũ i medio i. aũt. vt defun. ſeu fune defun. §. illud. ⁊ §. ſe. col. v. in aũt. de exhi. reis. §. ſi vero. col. v. ⁊. C. de iudi. aũt. ad hec ſm canones aliter: vt hic dr̃. item ſm leges tm̃ ſuis ꝓſiliariis cõmittit iudex examinationẽ. vt in dicta aũt. ad h. ⁊ in aũt. de iudi. §. ſi qs aũt. col. vj. ſm canones cõmittit cuicũq; vult. ſ. eo. paſtoralis.

p ¶ Jnueſtigare. hoc non habet locum qñ cõmittit finem.

¶ Verum. Continuat iſte. §. ad precedentia. nam. ℨ. dixit papa q; p ſuam cõſtitutionẽ nõ intẽdebat derogare ꝓſtõi alexãdri: q; principalis intentio ſua fuit put habet in vſi. intentionis. Sed q; poſſet dubitari an ⁊ qñ poſſet appellari a ſubdelegato ſubijcit iſtum. §. ⁊. h. d. in ſumma vſq; ad. §. porro. a ſubdelegato cum iuriſditione appellari põt. ſecus ſi ſine iuriſditiõe niſi modũ excedat. tũc. n. põt accuſari niſi dat⁹ ſit de partium cõſenſu. ab. ſi.

q ¶ Ab eo. cui principiũ vel finem cõmittit ſm qõ determinat. ſ. §. pri. qñq; ad papã qñq; ad ipſum delegatum poteſt appellari.

r ¶ Vel merito. ſupplere vel recuſari niſi merito ⁊c.

s ¶ Statuimus. nõ ſtatuit ſed ꝓſulẽdo dixit dũmõ õ ptũ deputetur aſſenſu ne poſſit recuſari. Ber.

t ¶ Aſſenſu. ⁊ iõ poſtea recuſari nõ põt. ſemel. n. iudex electꝰ recuſari nõ põt. ℨ. e. inſinuãte. ⁊. iij. q. iij. offerat. ⁊. xxij. q. v. horrẽdus appellare tñ poſſum ab eo nõ tñ eum recuſare. ff. de ap. ex ꝓſenſu. ff. q ſatiſda. cog. arbitrio. lz ſit ℨriuz. ar. ſ. de re iudi. cãm q. nõ eſt ℨriuz: q; ibi fuit appellatũ: ⁊ qõ dicit ibi in ꝓfirmatione ſnĩe q; de cõi ꝓſenſu fuit cã cõmiſſa. illa non fuit cã q̃re ſnĩa fuit ꝓfirmata: ſz q; appellãs nõ ꝓbauit q; ſnĩa fuiſſet iniq̃. item ℨ. ij. q. vi. a iudicib⁹. ſed illud loqtur de arbitris ꝓmiſſariis a qbus nõ appellat. C. de arbi. l. i. itẽ. ar. q; aſſeſſor. q participat examĩationi cãe ⁊ ſiribus. ff. de of. aſſeſ. l. i. de ꝓſenſu ptũ ẽ eligendus. ar. h ⁊. ij. q. vi. placuit. ⁊ .xi. q. i. c. iij. ſed ſi partes nõ cõueniant eligat iudex non ſuſpectũ. ar. ſ. de appel. cũ ſpeciali. ⁊. ſ. c. primo in fi. ⁊ illum recipient partes ẽt inuite: q; iudiciũ in iuitũ reddit. ff. de ỽb. ob. inter ſtipulantẽ. §. i. vſi. non forſan. ⁊ pcedentibus verbis. §. ſi vero. ⁊. §. qñ vero. t.

¶ Porro Continuat ad precedentia. ℨ. viſum ẽ an ⁊ qñ a ſubdelegato poſſit appellari: nũc ſubijcit ad quẽ ſit appellandum. ⁊. h. d. in ſũma. a ſubdelegato non in totum appellatur ſed ſubdelegantẽ nõ autem ad primũ delegantẽ: ſecus ſi in totum. h. d. vſq; ad. §. quem vero.

u ¶ Porro. §. iſte reſpicit. §. nos. ⁊ pri. ⁊. §. verum.

x ¶ Tranſfert totam. nõ tm̃ iudicis dandi licentiã cõmittere põt: lz illud ſit de iuriſditione. ff. õ iuriſ. om. iudi. l. iij. in fi. nec põt cõmittere remota appellatiõe. ⁊ hoc ideo: q; illã non hz ex cõmiſſione ſz a lege. C. de iudi. a iudice. ⁊. ſ. eo. paſtoralis. i. rñ. ⁊. c. qm̃. vnde in alium eam trãſferre nequit. ⁊ ſic h ſaltem nõ tranſfert in alium: q; ſi hoc poſſet ſubdelegat⁹ poſſet aliũ delegare qõ ẽ nõ põt. ſ. de ap. cũ cãz. ꝓterea q̃liter põt abdicare a ſe iuriſditionẽ ſaltẽ ſine licẽtia eius a quo hz eã: vt. ff. de offi. pcõſu. l. ſolẽt. i. rñ. cum teneat exeq mandatũ ipſius ẽt ſi ſit per quãdurũ. xix. di. in memoriam. ⁊. c. di. ℨ morem. Licet. n. iudex committat totam cãm alicui nihilominus retinet iuriſditionem: lz alius hẽat exercitium illius cauſe. ff. de offi. eius cui mã. eſt iuriſ. l. i. §. vlt. ff. de iuriſ. om. iudi. more. ⁊ .l. ⁊ q; : ⁊ reuocare põt qñ vult. ff. de iudi. iudiciũ ſoluit. Dicas q; leges ille oẽs que dicũt q; nõ põt abdicare a ſe iuriſditionem ⁊ prorime ad hoc inducte intelliguntur de iudicibus ordinarijs niſi renũcient in totum: ⁊ illi pñt qñcũq; reuocare ẽt ſi totã cãm cõmittant: ſed in delegato ſecus eſt cum ꝑpium nihil habeat: ſed eius qui mandauit. ff. de of. eius cui man. eſt iuriſ. gcunq; §. q mandatum. ⁊ ideo nil reſeruat ſi totã iuriſditionẽ cõmittit. Sed nũqd delegatus põt cõmittere totam cãm retẽta ſibi executiõe ſnĩe. ſatis vr̃ q; poſſit: q; illud eſt de iuriſditione ſua: ſed tũc ad eum appellari non poſſet: q; nihil hz iuriſditionis q̃tum ad cognitionẽ cauſe ſed ſolã executionẽ: vñ vlterius partes iudicis aſſumere nõ poteſt. C. de execu. rei iudi. ſi vt pponis. T. dixit q; nõ põt: q; ſententiando deſinit eſſe iudex: ſed illa nõ vr̃ rõ: q; ille nõ ſentẽtiat ⁊ quãtum ad executionẽ durat iuriſditio. ſ. e. paſtoralis: ⁊ ſm dictũ. T. delegatus nõ poſſet exeq ſnĩam ſuã: qõ falſum eſt. ℨ. e. ſignificaſti. B.

y ¶ Non ad eum. lex indiſtincte dicit q; ſi delegatus cõmittit alij cãm ad eũ ẽ appellandũ. C. q. ꝑ ſua iuriſ. l. vna. ⁊ illa intelligit ſm iſtam qñ nõ cõmittit totũ. vel aliter ſm leges. item aliud ℨriuz vr̃. ff. qs ⁊ a quo ap. l. i. in fi. vbi dr̃ q; ſi iudex delegatus delegat alij cãm ſi ab illo vltimo appellet nõ appellabitur ad ipſum q; eum dedit: ſed ad iudicez illius q; dedit illum a quo appellat. ⁊ ita ℨdicit huic qõ dicit non ad eum ſed ad nos. ⁊ intelligas illã ſm iſtam: vt dictum ẽ de alia. q; ibi totum cõmiſit: ⁊ ita cõcordat huic qñ totũ cõmiſit. C. q pro ſua iuriſ. in vna: vel aliter ſm leges: ⁊ aliter ſm canones.

z ¶ Si cauſa ſit ei ap. re. maxime: q; idẽ eſt ſi non ſit remota: q; vtroq; caſu appellatur ad eum ⁊ nõ ad papam: ⁊ quia ipſo iure hodie remota eſt ante ſenten-

tiam. ĵ. de appel. vt debitus. Alij ꝯdicunt ꝙ si nō est remota appellatio in lr̄is appellaī ad papam omisso delegato ipsius. sic pōt appellari ad papam ab alijs iudicibus quolibet medio omisso: qō prius diri verius credo. arg. s̄. e. c. in p̄n. ver. ꝙ si super: ⁊ c. cum te consulente ⁊c.

a ¶ Appelletur. ad papam.

b ¶ Auditor. talis potius dicitur habere notionem quam iurisditionez. ff. de re iudi. p̄tor ait: in p̄n. ⁊ dic notionem. i. cognitionem ⁊ iurisditionē. ff. de ver. sig. notionem.

c ¶ Merito. supple vt recuseī pro eo ꝙ merito ⁊c.

d ¶ Consultationē. premissaz scilicet alexandri que ponitur ī p̄in. v̄. ꝙ si sup cā. ⁊ hic īterp̄taī in quo casu illa intelligaī. ¶ Quem uero. Continuaī potius ad. §. verū ꝯ ad. §. precedentem. nam ibi fuit dictum: ꝙ ad hoc vt nō possit recusari subdelegat⁹ seu auditor deputandus est cum partiū ꝯsensu: sed ne crederet aliqs ꝙ ō necessitate eēt regrendus partiū cō sensus subijcit papa istū. §. Et b. d. in sūma: auditor datus sine partiū cōsensu recusari pōt vt suspect⁹ nō tñ sine cā. Alb.

e ¶ Quem vero. supple vel recusari nisi merito ⁊c.

f ¶ Coram eo. idest coram delegato a papa: ⁊ ideo ī isto casu causā suspitionis nō ꝓbaī coram arbitris cū alias generale sit ꝙ cā suspitiōis ꝓbari debet coram arbitris. ĵ. ō appel. scdo regis: ⁊. c. cū spāli. idem credo si ordinari⁹ delegat cāz. ¶ Si uero. Si vn⁹ ex duobus delegatis p̄cipis cū clausula appellatione remota subdelegat alteri acceptāti: nō pōt acceptās subdelegaī nec appellatione remota ꝓcedere: qō tñ añ acceptationē poterat. ⁊ si ab isto fuerit appellandū appellabiī ad papā ēt si fuerit subdelegatus nō in totū. h. d. fm ītellectuz veriorē. Et ꝓtinuatur iste. §. ad. §. porro. nam ibi prosecutus fuit auctor qñ appellatur ab vno delegato: hic qñ fuerunt duo delegati ⁊ vnus cōmisit alteri vices suas. Diuidiī qz p̄mo ponit vnū dictum. scdo ibi: qz illius rōnez assignat. tertio ibi: vnde. ponit quādam illationem. ab. si.

g ¶ Vices suas. simpliciter cōmittens vices suas: totū cōmisisse vī. ĵ. de iure patro. ex litteris: ⁊. ĵ. de dona. pastoralis: ⁊ ar. op. ff. de tutel. l. iij. in fi. ⁊. C. de excu. tuto. l. ij. ⁊ op. ar. ĵ. e. venerabilis: vbi est hoc expressuz: qz functus est offō suo vices suas cōmittendo: vt ibi dicit.

h ¶ Nec pōt ap. re. ꝓcedere. hodie nō hz locum hoc qō dicit non pōt appellatione remota ꝓcedere: qz ipso iure appellatio remota est. ĵ. de appel. vt debitus: ⁊ ita ꝓpter hoc nō vitiatur iurisditio istius qui recipit cōmissionez a ꝓsocio. qz ⁊ si vulneraī sua iurisditio per alterius cōmissionem: releuatur ipso iure: vt ab illo non appelletur nisi grauetur per illam decre. vt debitus.

i ¶ Delegare. hoc. n. nō pōt cū sit delegatus ab alio ꝙ a principe. ĵ. de appel. cum cām que. ff. de of. pcon. legatus: ⁊. C. de iudi. a iudice: nisi vbi delegatus est ad vniuersitatem cāz. ff. de iudi. cum ꝓtor. §. i. ff. qs ⁊ a quo ap. l. i. §. i. arg. ꝯ. ĵ. de re iudi. cū bertoldus: sed illa nō tenet in hoc ꝙ decre. p̄dictam. ĵ. de app. cum cām que. item hic habes ꝙ minus dignuz trahit ad se magis dignū. ar. s̄. de tēpo. ordi. litteras: ⁊. s̄. e. cū sup. ar. ꝯ. ĵ. de consue. eccle. vel alta. ꝙ ī dubijs ⁊. ĵ. de cele. mis. cum marthe. ver. ꝓterea pōt dici: ⁊. C. de peti. here. hereditas. ⁊. xiij. q. ij. non estimemus: ⁊. ff. de solu. si alieni: ⁊. C. de appel. precipimus. §. vlti. Item habes ꝙ cū res trāsit de vna persona ad aliam non transit cum suo p̄uilegio: vel sua cā: vel honore: vel onere. sic. xij. q. ij. qui manumittitur. arg. ꝯ. xi. q. i. si quis laicus. ⁊. ĵ. de pigno. ex litteris. sic qñqz aliquod ius iefficax est apud vnum: ⁊ si ille mandet illud ius alij: efficax est apud illum. s̄. de elec. suffraganeis. ff. de noua. doli mali.

k ¶ Si non possunt ambo. hic ꝓz ex isto. §. ꝙ quādo dicī in cōmissione: ꝙ si ambo in cā ꝓcedere nō potestis alter nihilominus ꝓcedat: ꝙ ille q nō pōt interesse pōt cōmittere vices suas. siue ergo apponaī clausula illa: ꝙ si ambo: vī ꝙ si nō oēs ⁊c. siue non apponaī: iudex pōt semp cōmittere vices suas cum hēat illud a lege. ĵ. c. pri. ⁊. ĵ. de appel. cū cām que: ⁊. C. de iudi. a iudice. Nec ꝓsuevit illud queri vtrū ꝓiudices teneaī admittere subdelegatū a ꝓiudice suo q iterī nō pōt ⁊ vī ꝙ non: qz iā ertat ꝓditio. ĵ. e. cora ⁊ ibi istā qōnē explicabim⁹: sed illud q̄rit̄ur: an iuitis p̄ti⁹ iudex possit cām alij delegare: vtqz cū hoc hēat a lege: vt dicūt iura p̄dicta. ⁊. ĵ. e. qñ. i. rñ. ⁊ ita nulli facit iniuriā q vtī iure suo. s̄. de elec. cū ecclia vulterana. sed queriī vtrum delegatus postꝙ cōmisit vices suas in totum an possit postea reuocare. videt ꝙ sic: nā iudiciū soluiī vetante eo q̄ iudicare iussit. ff. de iudi. iudiciū. dicas ꝙ si ille cui cōmisit suscepit subdelegationē: ⁊ ea vti ceperit postea eam reuocare nō pōt. ĵ. e. venerabilis. si vō nō vult suscipe: tunc posset nihilominus postea ꝓcedere aliogn poterit eā bene re integra reuocare: qz vba intelligenda sunt cum effectu. ĵ. de cleri. nō resi. relatuz. ff. qō qs. iur. l. i. §. hec autē vba. ⁊ ita notauerunt in hac. decret. Inno. iiij. ⁊ gof. s̄. e. §. porro. ī vbo illo totū. ⁊ idem dicit in no. papa. ĵ. eo. venerabili. sed sola cōmissio nō sufficit ēt si subdelegat⁹ eā receperit: nisi sequaī citatio quominus eā reuocare possit. ⁊ ita sentētiauit Inno. vt no. in decre. venerabili. qō patet ex eo ꝙ mortuo delegato re integra subdelegatus postea ꝓcedere ñ pt. ĵ. e. iz. ⁊ eadē rōne mortuo subdelegato re integra delegat⁹ resumit iurisditionē hac rōe: qz iurisditio ōlegati re integra eriſtēte apud subdelegatū nō ē plene translata: nec delegatus plene d⁹ functus officio suo: nisi citatione secuta p subdelegatum: vt p̄z in decre. venerabili. T. dicit ꝙ si subdelegatus recipit subdelegationē postea reuocari nō pōt. ⁊ idem dicit B. sed postea mutauit: vt s̄. dicī. Ordinarius qcūqz pōt reuocare iurisditionē. in quo casu ītelligiī illa. l. iudiciuz. ⁊ ff. de of. pcōsu. solēt. §. i. sed si partē iurisditionis delegatus sibi retinuit pōt reuocare. s̄. e. §. porro. ⁊ p. l. p̄dictā iudicium soluitur. sed pone ꝙ vnus delegator cōmittit ꝓsocio partem iurisditionis: si ille grauauerit partē ad quē appellabiī: ad ꝓdelegatū non: qa par est illi: ⁊ a pari ad parē nō appellatur. ff. de appella. l. i. ⁊. ij. q. vj. anterior. §. illo videlicet. ĵ. ō appella. dilecti. ij. nec ꝓsocius a quo appellatū est posset cognoscere: imo si hoc vellet hoc ipso p̄deret iurisditionē. s̄. eo. cū sup. ar. ꝯ. ff. qñ appel. sit. l. i. §. sed ⁊ si preses. ⁊. §. p̄cēdēti. ibi appellatur ab ordine ⁊ p̄side ad ipm p̄sidē tm̄. ar. xvij. di. multis. ibi. n. appellatur a metropolitano ad ꝓciliū in quo ipse hz ītereſſe: ⁊ ita in hoc casu appellabitur ab isto ad eum ⁊ cōdelegatum. Quidam dicunt ꝙ bene valet appellatio ad ipsum ⁊ ꝓdelegatum. ⁊ idem est si vnus cōmisit alij a suo iudice: qz si tunc appellaī ab illis appellari hz ad ipsum ⁊ cōdelegatum. ar. huiusmodi. §. per ꝛrium sensum. Credo ꝙ in nullo istorū casuū taliter sit appellandū. Si. n. vnus vellet ꝓfirmare illud qō fecit ⁊ alter cassaret nihil esset. dic ergo ꝙ ad supiorē in talibus est appellādū. s̄. e. §. porro. ⁊ quod dicit. s̄. nō ad nos: sed ad eum est appellandū. intelligendum est qñ vnus solus est iudex vel si plures eēnt ⁊ oēs cōmittunt alij vel vni soli retenta sibi parte iurisditionis vices suas: alīs q̄litercūqz permisceas semp est appellandum ad papam: qcqd alij dicant. ⁊ hoc idez dicit L. app. rōnes p̄missas. ⁊ idem sequeretur ꝙ vnus solus posset ꝓcedere: qō non est vez p̄cipue qñ cā cōmittitur simplr̄ sine clausula illa: ꝙ si ambo ⁊c. sed dicūt si esset in litteris illa clausula ꝙ si ambo vel ꝙ si non oēs ⁊c. tūc pōt ꝓcedere delegatus: qz reseruauit sibi aliquid de iurisditiōe: qz tunc ertat conditio: qz ille a quo fuit appellatū nō dz cognoscere de appellatione: sed hoc non credo: qz non intendit papa delegare istis causaz ꝓcipalem ⁊ appellationem. B.

l ¶ Aliqbus. s̄. aler. in antiqua cōpilatione. de ap. nos in eminenti.

m ¶ Ad primum. qz in totum cōmisit. ergo a ꝓrio: si reseruauit sibi iurisditionez ad ipsum delegatū debuit appellari. ⁊ hoc pōt respicere quod sequitur. eius ergo ⁊c.

n ¶ Superius. s̄. e. c. §. porro.

o ¶ Eius ergo. concludit ex p̄missis tribus. §. porro. §. quē vero. ⁊. §. si vero. ⁊ est ar. a toto in quātitate. sic. ĵ. c. pri. §. i. ⁊. ix. q. iij. cum simus. ⁊ hic rīdet scdo articulo questionū.

p ¶ Commisit. lite coram se prius contestata. ⁊ idem est ante litis contestationem.

q ¶ Recepti. nec poterat recusari nisi ⁊c.

r ¶ A tali grauamine. ⁊ reuera a grauamine: qz periculosum est sub iu-

dice litigare ſuſpecto. iuſ. q. v. qz ſuſpecti. t. j. de ap. cum ſpāli. vnde qcqd fit poſt appellationem legitimam debet in irritum reuocari. ſ. eo. cū cām. t b in fi.

Paſtoralis. Hec prima pars diuidi pōt in tres partes. naz in prima ponitur deciſa cōſultatio. in ſcda ibi: ꝓſultationi: ponitur reſpōſio. in tertia ibi: delegatus debet: quedā inſtructio. bñ. capta.

Delegatus pape niſi malicioſe ſe exoneret ſubdelegatum compellit ad ſuſcipiendam ſubdelegationem in coactione tamen defert ſue dignitati t perſone. b. d. vſqz ad. ℣. item cum totum.

a ¶ Paſtoralis[a] officij: t infra. ¶ Conſul. T. durimus reſpondendum: ꝙ cum delegato a principe iuriſditio dandi iudicem ſit a lege conceſſa[b]: dummodo ipſe exonerare[c] ſeipſum malicioſe non querat: poteſt compellere renitentem[d]: eo ꝙ iuriſditio illa nullius videretur momenti ſi coertionem[e] aliquam non haberet. ¶ Delegatus debet tamen ſollicite prouidere vt ſi perſonis ſuperioribus[f] exigente neceſſitate negocium durerit delegandum: in coactionibus inferēdis dignitati deferat t perſone. ¶ Item cum totum negocium alij poſſit committere delegatus: ſicut ſuperius eſt expreſſum: citationis[g] officium poteſt cuilibet diſcretione[h] prouida demandare: ac punire[i] merito contemptorem. ¶ Preterea poſtulaſti: ſi cum a ſententia lata auctoritate litterarum noſtrarum: in quibus eſt inhibita: fuerit appellatum: littere poſt appellationem ad iudices alios emanauerint: an ad mādatum poſteriorum iudicum executio ſententie a prioribus delegata debeat retardari: vt priores iudices ipſam neque per ſe neqz per alios exequantur. ¶ Nos autem inquiſitioni. t. t. r. ꝙ cum appella. cauſam ex certa[k] ſcientia iudicibus alijs cōmittimus cognoſcendam: appella. videmur recipere ac iuriſditionem priorum iudicum reuocare: vt interim executio ſententie ſuſpendatur donec appella. merita plenius ſint diſcuſſa[l]: t infra. ¶ Quia vero ſepe contingit ꝙ executio ſententie ordinario demandatur: queſtuiſti: an ſi ipſam iniuſtam eſſe cognouerit debeat eam executioni mandare: an ſit ei potius ſubſiſtendum. Attendentes ita quod non cognitio ſed executio tantum demandatur eidez. Reſpondemus quod cum ordinarius teneatur obſequi delegato: etſi ſciat[m] ſententiam illam iniuſtaz exequi nibilominus tenetur ſed ſi appellatur a diffinitiua ſnīa ibi nō eſt neceſſe dicere. niſi appello ab iniqua ſnīa a tali iudice lata. t de tali appellatione hic fit mentio. ff. de ap. ſed t ſi apud.

l ¶ Diſcuſſa. ſub cōfirmatione vel caſſatione: ſed pone ꝙ iudices appellationis pronūciauerūt male appellatū t ſic ꝓfirmauerūt ſnīam latam: q̄ro qs mandabit ſnīam executioni: vtrum primi iudices vel ſcōi. qdam dicūt ꝙ primi ar. ſumētes ex illa lra interim executio ſnie ſuſpendatur. ſed vt ꝙ eoruz iuriſditio ſit reuocata ex eo ꝙ dicit iuriſditionē priorum iudicum videmur reuocare. ar. .C. ō epiſ. audi. in auē. ſi quis litigantiū. t ideo melius videt ꝙ ſcōi iudices debeāt eā mandare executōi: vt dicit. T. t. ꝙ ſcōi h facer debeāt vt qz ſi iudicer appellatōis ꝓfirmarēt ſnīaz vltīa die ānī a tpe appellatōis ꝓz ꝙ primi iudices nō pñt eaz mandare executioni: cū iuriſditio ſua quo ad oia expirauerit .ſ. eo. querenti. ſed illud ē verū vbi nō eſt appellatū: ſicut videmus ꝙ iudices appellationis ante diffinitiuā ſnīam ſi pnunciant appellationē legitimā: ꝓcedunt poſtea in pncipali. j. de appel. vt debit. t. c. cū i eccleſia. t ēt idē eſt in diffinitiua qñ qz. C. de re. credi. generaliter .℣. t ſi iudex ſic dicenduz eſt ꝙ illi q ꝓfirmāt diffinitiuā ſnīam debēt facere qō ſupereſt ad faciendū: ſed ſiue primi ſiue ſcōi hoc faciāt non refert quātū ad effectuz ſnie ſi prim⁹ iudex fuit ordinari⁹ ſatis pōt dici ꝙ exequetur ipſe ſuam ſnīam cū ſua iuriſditio ſit ppetua. ſed videt ꝙ ſcōs iudex debeat potius eā exequi: qz ex ſcōa ſnīa agit per actionē i factū t nō ex prima vt no. j. e. cotā. t. ff. de his q no. ifa. l. furti. t ideo iudex ap. eaz debet exequi non primus.

c ¶ Exonerare. nō videtur ꝙ iudex poſſit cōmittere cām: niſi cum iuſta cā impeditus intereſſe nō pōt. ſ. eo. ſi ꝓ debilitate t. ſ. de reſcript. ſciſcitatus. C. de pedaneis iu. .l. ij. ff. de iudi. l. vlt. ar. .j. de teſti. in nomie dñi quod nō ē verū. imo cū de iuris bñficio hoc habeat pōt cōmittere vices ſuas. ff. de offi. eius cui mā. ē iuriſdi. l. i. t. ſ. c. proxi. t. j. e. qñ. ſed nūquid ſtatim credēduz eſt iudici cum ſcribit ſe non poſſe intereſſe. nō videt niſi de ꝛ ꝓſtet: vt. ſ. eo. prudentiam. i. rñ. ſi. n. crederet paſſim cuilibet iudici quilibet ſe poſſet malicioſe exonerare cuz vellet. ar. ff. de va. mu. .l. i. t. l. pretor. ar. ℣. j. de re iudi. cum ſup in parte deciſa. ſol. non eſt preſumēdū ꝙ iudex malicioſe cām cōmittat. dubia. n. in meliorē partem debemus interpretari. j. de reg. iur. eſtote. t. ff. de re. iur. ſemp in dubijs. t de quolibet preſumendum eſt bonū niſi ꝛrarium appareat. t. ſ. de ſeru. c. vno. t. j. de preſump. dubium. t ſi quis dicat hoc factū in fraudem: illud debet probare. ff. de p ba. quotiens. ℣. dolum.

d ¶ Renitentē. ſic patet ꝙ aliqs cōpellēdus eſt inuitus ſuſcipere iudiciuz etiā hō alterius fori. C. q ꝓſua iuriſ. l. vna. circa fi. ff. de mune. t. bono. munerum. t iudicandi neceſſitas: niſi aduocatus q non pōt cogi alibi ꝙ in ſuo foro ſuſcipere iudicium. C. de aduo. diuer. iu. ſancimus. in fi. t hoc in delegato a principe. ſed ordinarius nō pōt cogere hoiem alterius fori .ff. de iuriſ. om. iudi. l. vlti. ff. de tu. t cu. da. ab bis. l. i. t. iij. t. j. ō of. or. paſtoralis. ſed nemo pōt cogi vt arbitrium ſuſcipiat. ff. de arbi. l. iij. ℣. i. ſed poſtquā ſuſcepit debet cōpelli vt in. d. ℣.

e ¶ Si coertionem. iuriſditio ſine coertione nulla eſt. ff. de of. ei⁹ cui mā. eſt iuriſdi. l. vlti. t. j. c. pri. verūtñ verbū coercendi maiorē continet animaduerſionez. ff. de of. procon. meminiſſe in fi. immo q delegat precipit .C. qui pro ſua iuriſ. l. vna. in prin. t preceptum neceſſitatem hz. xiiij. q. i. quod debetur. t inuitus qs delegar. ar. ff. de mu. t ho. munerū. ℣. iudicā di. C. de aduo. diuer. iudi. ſancimus. in fi.

f ¶ Superioꝛib⁹. puta in dignitate ꝓſtitutis. ſ. e. ſane. l. di. contumaces. .xlv. di. cū beatus. t. j. de ma. t obe. p tuas. t. ij. q. viij. qſqs. Et hodie delegatus pape nō pōt ſubdelegare niſi illis pſonis qbus papa delegat de qbus in. c. ſtatutū in prin. de reſcriptis. li. vi. ab. ſi.

Item cum in totum. Delegatus pape ſicut pōt cōmittere totam cām: ita pōt citationem t punire contenentē acceptare. h. d. ab.

g ¶ Citationis officiū. ar. a toto in quantitate. ar. ſ. e. c. pri. ℣. eius ergo. .t. ix. q. iij. cum ſimus. in prin.

h ¶ Diſcretione. que eſt mater omniū virtutum. ſ. de offi. custo. c. i. t. i. .q. v. preſentium.

i ¶ Punire. ſ. priori. t. ſ. e. ſane.

Preterea. Si papa ſcienter cōmiſit appellationez interpoſitam a ſuo delegato dato cum clauſula appellatione remota iuriſditio primi delegati eſt interim ſuſpenſa quo ad executionē. h. d. ſm verū intellectū. primo ponit conſultatio. ſcōo ibi: nos aūt rñſio. ab.

k ¶ Ex certa ſcia: certam ſciam intelligo ſi in lris appellationis fit mentio de proceſſu cauſe t de appellatiōe interpoſita t de exceptione ꝓpoſita. Et hoc eſt verū qñ appellat a grauamine ante ſnīam. j. de ap. vt debit⁹.

Quia vero. Ordinarius ad mandatuz delegati exequit ſnīam etiā ſi ſciat eam iniuſtā. primo ponitur conſultatio. ſcōa ibi: attendētes. reſponſio. ab.

m ¶ Et ſi ſciat. ad itelligentiā eius qō hic dr no. ꝙ eſt executio mera t ē executio mixta. ¶ Mera executio dr qñ partibus pñtibus cognitū eſt de cā ab aliquo. t ille mādat alicui ꝙ ſnīam ſuam exequat. C. de execu. rei iu. executorē. talis executor non dz audire exceptiones. t de tali executione hic logtur. t. C. de execu. rei iudi. ſi vt proponis. t. j. de iudi. decetero. t. ff. de iu. ſi pretor. i. rñ. vbi ſententiatum fuit ℣ abſentē. t expone ſi ſciat illā ſnīam latā iniuſtā. i. ℣ ius litigatoris latam. qz ſup hoc nullam hz cognitionē: ideo dicit t ſi nō cognitio ſed executio tē. vnde illam dz tñ ſimpliciter mandare executioni. ſecus ſi ſciat illam nullam: vt ſi ect lata auctoritate falſax lfax. j. de fal. ſup eo. vnde iudex delegat⁹ nō habuit iuriſditionem vel p falſa iſtrumēta vel p dolum aduerſarij. t ſi iſta obijciant coram executore iſto ſupſedere dz executioni dūmodo malicioſe vel calūnioſe huiuſmodi nō ꝓponant: t tūc refert negociū ſuperiori. j. de re iudi. decetero. t. ſ. e. ſi qñ t. C. ſi ex fal. iſtru. iudicati. t. ff. de iudi. ſi pretor. ℣. marcellus. ſi executor talis eſſet ordinari⁹ t deputat⁹ executionib⁹ ſnīarū debet admittere talē exceptionē: vt dicit. l. ſi pretor. ℣. marcellus. calūnioſe ideo dixi qz ſi hoc ect nō deberet differri executio. C. ad. l. coz. de fal. l. ij. vbi crimē falſi obijciebar cā morāde ſolutionis. t iō executio nō differt cū ſalua ſit ei poſtea qō falſi: vt ibi. mixta dr executio que hz cognitionē annexam: vt cū papa mandat alicui reſtitui rē ſuam: vel mandat alicui dari bñficium coram tali executore admittunt legitime exceptiones quātūcūqz abſolute ſcribat. ſ. e. ex pte. ij. t. xxv. q. ij. t ſi nō cognitio. t. ſ. de reſcrip. ſi qñ. t. c. cū a deo. t. ſ. de eta. t qua. accepim⁹. ¶ Et no. ꝙ a mero executore nō appellat niſi excedat modū executionis. C. quox ap. non reci. ab executore. t. j. de re iudi. ꝙ ad ꝓſultationē. in fi. t. ij. q. vi. ſub illo. ℣. ſunt quox. ver. ab executore. t. ſ. c. pri. ℣. verū. t. ℣. ſeq. ſz ille nō dr ꝓprie executor ſed auditor vt ibi dr. ſed a mirto executore bene appellatur ſi non admittat legitimā exceptionem vel alias partes grauauerit. j. de ap. dilecto. t. c. vt debitus. ſ. de eta. t quali. c. accepimus. ¶ Itē no. ꝙ non ſemp obediendū eſt iudici ſi euidēter iniquū eſt mādatum ipſius: ſiue ℣ ius. xxiij. q. i. qd culpat. t. xi. q. iij. nō ſemp. t dueb⁹. c. ſe. t. l. diſt. ſi qs prepoſtera. ſecus ſi alias fuerit iniuſtum. xxiij. q. v. lex eterna. t. c. cum miniſter. lz non ſit obediendum iniquo precepto iudicis: vt dicunt iura hic priori. ſignata. hoc preceptum iam nō dicitur iniquū: imo iuſtum eſt. i. de rigore iuris inductum t ideo eſt exequēdum. nam ex quo ſnīa lata eſt licz iniuſta t ℣ ius litigatoris a quo nō eſt appellatum elapſo decēnio de iuris rigore mandanda eſt executioni. ar. C. vt li. pen. l. vltima. ſpontanea enim appellationis omiſſio turpitudinez purgat que ſnie inerāt. ar. ff. de ꝓdi. ob tur. cām. l. ſi ob turpē. vel ſi appellauit ſcōo t ſuccubuit: t hoc ēt de rigore iuris introductū ē: nec liuē dz

refricare ſnīa lata vt aliqs ſit litium finis. ī. de dolo ⁊ contu. finem. ⁊.c. venerabilis. ſi p iniuriam iudicis ſit dānatus: conquerat de ipſo. ī. de empti. ⁊ ven. ſi venditor. C. de euic. emptor fundi. ff. de euic. ſi p imprudētiam. ⁊ inſti. de obli. que ex quaſi delicto. in prin.

a ¶ Tenet eādem. arg. ꝯ Aug. ⁊ eius ſequaces qui dicunt q̄ iudex nō debet ferre ſententiā ſm allegata ſi habeat cōſciētiam leſam in cōtrariū ſz debet cām alij delegare. ſed ſi nō poſſet alij delegare cum ſit ſubdelegatus a delegato: quid fiet ſm eum trepudianerunt ti more vbi nō erat tūor. pnunciet ergo in nomīe dñi ſm allegata ⁊ deponat cōſciam leſam. iij. q. vij. iudicet. ⁊ iudex q cōtra cōſciam aliqd facit in grauamen partis punit. vt in decre. Anno. iiij. ī. de ſen. ⁊ re iu. cum eterni. li. vi. b.

¶ Cum autem. Delegat⁹ q impedit die ſtatuta ꝓcedere ptē b ꝓcurātē puniet: ⁊ quātū ad diē illā cāz cōmittet appellatione remota: niſi partes negociū prorogent. cōis diuiſio. ſecunda ibi: nos. Alb.

b ¶ A rege. ſi. xviij. diſ. ſi eps p hoc patet q̄ hec clauſula ſi ſi omnes ⁊c. nō ſpectat ad tēporales impoētias q̄ ſcōm hoc iudex qui qñq nō poſſet intereſſe nō poſſet alij cōmittere vices ſuas. ſed videt q̄ iudex iſte potius teneat obedire mādato pape quā archiepo vel regi vt .xi. q. iij. q reſiſtit. ff. ō re iudi. ꝯ pupillus. ſed cū vtriqz poſſit obedire diuerſis temporib⁹ vt etiā eodez vtriqz obedire teneat .ff. de oper. liber. duox libert⁹ imo ꝓpter ꝓpria cōmoda poteſt deſerere iudicium. ff. ō iudi. ſi longius.

c ¶ Puniet. forte ad intereſſe vel pōt ei imponere mulctā. i. penam pecuniariā. C. de ſpon. l. ij. vel ad arbitrium iudicis ex quo pena ſtatuta certa ſuper hoc nō eſt. S. eodem de cauſis vel excōicet illū q̄ impedit iuriſditionem iudicis: vt. S. e. c. .i. ⁊ c. preterea.

d ¶ Neutri. parti ſuſpecte: hoc ſp eſt faciēdū. ī. de ap. cū ſpāli.

e ¶ Appellatiōe remota. ꝯ. S. .c. pr. ſi vō. ⁊. §. nos āt. ⁊ a q. ap. nō lz. l. i. in fi. dic q̄ ſpāle ē hic vt iudex delegatus poſſit cōmittere cām remota appellatione in odium illi⁹ q ꝓcurauit abſentiā iudicis. ſed hodie locum hoc non hz q̄ appellatio ipſo iure remota eſt. vnde nullus pōt appellare ab aliquo iudice niſi grauet. ī. de ap. vt debitus. vbi dic q̄ nō cōmittit appel. re. ſed auctoritate hui⁹ decre. ſubdelegatus ꝓcedit ap. re. ⁊ ſtatutum fuit hic in caſu iſto q̄ ſubdelegatus procedit appel. re. in odiuz illius q ꝓcurauit abſentiā delegati: ⁊ ita nō eſt ꝯ: quod ſatis patet per hanc decre. ⁊ eodē modo intelligitur. ī. eo. cum. R. vbi dr̄ q̄ delegat⁹ cām cōmittit ap. re. ſz illud fit ex precepto pape non per cōmiſſionez delegati: q̄ delegatus nihil cōmittit vbi iudex electus appel. re. auctoritate illius decre. cuz. R. ſecūdum tenorem primarum litterarum. B.

¶ Ex litteris. Primo ponit deciſa facti narratio. in ſcōa cauſe cōmiſſio ibi: mandamus: q̄ diſtinguit: ⁊ ſcōm mēbrum proſequit ibi: ſi vero. Alb. ſi.

f ¶ Ex lr̄is. caſus. inter. a. preſbyterū ⁊ canonicos ſancte iuſtine ꝯtroverſia vertebat ſup canonicatu ſancte Juſtine. primo fuit cā cōmiſſa ad petitionē canonicoz ſancte Juſtine pmicerio grādeñ. ⁊ plebano ſancte ſophie ſup eo q̄ idē pſbyter ſe clericū ipſius eccleſie aſſerebat. ſcōo ad petitionē. A. preſbyteri impetrate fuerunt alie lr̄e archipreſbytero paduano. in qbus de prioribus vt dicebat mentio nō fiebat: tādē archipreſbyter paduan⁹: q̄ clerici ſancte iuſtine nō recipiebāt illum preſbyterū in ſociū ⁊ in fratrē: illos excōicatos fecit publice denūciari poſtea pmicerius ⁊ plebanus mandauerunt patriarche gradeñ. vt dictos clericos denūciaret nō eſſe excōicatos cum in ſcōis lr̄is de prioribus mētio nō fiebat: ſed cū patriarcha exequi vellet mādatū ſibi iniunctū archidiaconus caſtellan⁹ ipm ipediuit: vnde patriarcha archidiaconū illū ſuppoſuit eccleſiaſtico interdicto: pp hoc fuit orta iter ipſos ꝯtroverſia: ⁊ ſic qō delata eſt ad papā. Sz q̄ non potuit pape de facto ipſo plene ꝯſtare: mandat qbuſdam iudicib⁹ vt ſuper lr̄is ipſis veritatem ingrant. ⁊ ſi ꝯſtiterit cuidēter q̄ ſcōe lr̄e nō revocēt primas ſniam lataz in archidiaconū caſtellanū vſqz ad debitā ſatiſfactionē faciant obſeruari. ſi aūt conſtiterit euidenter q̄ ſcōe lr̄e expreſſe revocent primas ſniam patriarche denuncient irritam ⁊ inanē cum nullam receperit a primis iudicibus qui iam revocati fuerant iuriſditionem.

g ¶ Expreſſam fecerint mentionē. puta q̄ non ꝯtinēt ſeriē rei ſine facti. ī. ō coba. cle. ⁊ mulie. ſup eo. ⁊. ff. de ap. ſi expreſſuz. ⁊. ī. de re iu. iter monaſterium. vel q̄ ſimpliciter fecit mentionem de eccleſia illa tacito de aliis lr̄is. ī. de do. ⁊ cōtu. .c. ij.

b ¶ Si ſubdelegatus. ſ. patriarcha. b euidenter apparet q̄ iudex ſubdelegat⁹ ⁊ etiā merus executor q̄lis erat patriarcha habent coertionē. ī. de re iudi. cū bertoldus ẏ. aliogn. ⁊. ſ. c. pri. i. rñ. ⁊ ēt iudex delegatus ab epo. xi. q. i. peruenit. imo ⁊ ſubdelegat⁹ ꝑz leges habz iuriſditionē. ſ. modicā coertionē. C. de ſportu. l. ij. ⁊. ff. de offici⁹ cui man. eſt iuriſ. l. vlti. ⁊. C. de defen. ciui. defenſores. ⁊. ff. ſi quis ius dicenti nō obtēpe. l. .i. imo ⁊ arbiter hz coertionem. ff. de arbi. nō ex oībus. ⁊. ff. de iudi. l. .ij. in fi. Dicūt tñ gdaz q̄ delegatus ab ordinario nō hz aliquā coertionē. ij. q. vi. ⁊ gſgs. ff. de re iudi. a diuo pio. ⁊. ī. de fo. ꝓpe. ſi qs ꝯ clericū niſi lis ſit conteſtata coram ipſo in auc. de litig. §. omnem. col. viij. ⁊ ſic non pōt mittere in poſſeſſionez. ff. de iuriſ. om. iudi. iubere. ſed q̄ poſſit in poſſeſſionē mittere dicit. l. ff. de offi. ei⁹ cui man. eſt iuriſ. cognitio. §. vl. ſed illa iubere loquitur de poſſeſſione que ius tribuit. illa cognitio de alia poſſeſſione loquitur que ius non tribuit que ſit cauſa cuſtodie.

i ¶ Fuerit ſatiſfactum. hoc obtinet vbi⁹ qs excōicat̄ p crimine ſiue p manifeſta offenſa vt prius ſatiſfaciat q̄ abſoluat̄. ī. de vb. ſig. ex pte. ſi vero p ꝯtumacia vel occulto delicto ſtatim dz abſolui preſtito iuramento q̄ ſtabit mādato eccleſie vt ibi dr̄. Sed ꝯdicit. ī. de appel. qua frōte. §. ſane. ſed illa non contradicit imo concordat ibi: excōicatus fuit p̄o contumacia vel alia cauſa que nō fuit manifeſta: vt dicit. t. Sed obſtat quod ibi dicit vel qualibet alia cauſa. Lau. dicit q̄ ideo ſtatim recepta cautione abſoluitur ne in excōmunicatione decedat. Sed dic cum. t. q̄ non contradicit ⁊ q̄ dicit p̄o qualibet alia cauſa que non ſit manifeſta: quia ſi cauſa illa non eſt manifeſta ſtatim debet abſolui ante ſatiſfactionem: nec tenetur ſatiſfacere nec dz cōpelli niſi primo conſtet de illa iniuria vel offenſa.

k ¶ Denūcietis irritam. ex hoc pz qō ſnīa que nulla eſt non eſt executioni mandāda imo exequenti ipune nō parcitur. ar. ſ. eo. ſi qñ. imo ⁊ violenter reſiſti pōt ei vt hic: ſicut reſiſti poſt officiali venienti ad accipiendum bona alicuius niſi prius ab imperatore forma fuerit data. C. de iure fiſci. prohibitū eſt. li. x. lz ita ſit nō tñ patriacha iſte tenetur iniuriarū cum hoc ignoraret q̄ putabat ſnīam aliquaz fuiſſe. arg. ff. vi. bo. rap. l. ij. §. ſi publicanus. ar. ī. de ſen. ex. ſacro.

l ¶ Et inanē. vtputa latā a iudice non ſuo. ⁊ pōt notari. ar. q̄ patriarcha ſiue archieps nō eſt iudex ordinarius in puincia. ar. ix. q. iij. conqueſtus. ſed hic non procedebat patriarcha ordinaria ptāte: imo delegata tantū: ⁊ ſic non colligitur illud arg. hic.

¶ Licet undiqz. Clauſula q̄ ſi nō omnes duo ⁊c. purificatur ī vno vicem alterius habente etiam duob⁹ impeditis. h. d. Cōis diuiſio. ſecunda ibi: inquiſitioni. Alb.

m ¶ Omnes. S. eo. prudentiam.

potuerunt poſtmodum patriarche quo ad executionem ſententie demādare: ex qua coertionem etiam idez patriarcha receperat: huiuſmodi demandata iuriſditio de luſoria videretur: ſubdelegatus[b] huiuſmodi coertionem aliquam non haberet: interdicti ſententiaz ab eodem patriarcha in caſtellis archidia. promulgataz: p̄o eo q̄ eiuſdem patriarche executionem impediens: eius litteras quibus mandatum prioꝝ iudicum nūciabat legi in publicum non permiſit: tādiu faciatis inuiolabiliter obſeruari: donec eidem patriarche de iniurijs irrogatis ſufficienter fuerit[i] ſatiſfactum. ¶ Si vero conſtiterit p̄mas litteras per ſecūdas legitime revocatas: cum appareat primos iudices iuriſditionem nullam penitus habuiſſe: ⁊ ita conſtet per cōſequētiam patriarcham ipſum non recepiſſe iuriſditionem vel coertionem aliquam ab eiſdē: predictā interdicti ſniam denuncietis[k] irritam ⁊ inanem[l].

¶ Dem epiſcopo picta.

¶ Juriſditio delegati re integra morte mandantis expirat.

¶ Dect vndiqz: ⁊ infra. Cum igitur duxeris requirenduz. ſi cauſam tribus iudicibus delegamus apponi ī litteris illis illā clauſulam facientes: q̄ ſi non omnes[m] bis exequendis poteritis intereſſe duo veſtruz nihilominus exequātur: ⁊ vnus poſtquam commiſerit cuidaz ex illis vices ſuas de medio ſit ſublatus: tertius vt ſuſpe-

a Ati non ceperit. saltem per citationem. ſ. eo. gratum. ĵ. de offi. lega. c. vlti. ff. de iudi. ſi quis poſtea. ff. de polli. l. i. ff. de ne. ge. nam ⁊ ſi ſeruus. §. ſi viuo.

b Ire integra. ſic ſoluit mãdatũ re integra morte alterius tam mandatoris q̃ mandatarij: ⁊ idem ſi reuocetur expreſſe re integra. inſtitu. mã. §. recte ſoluitur. ⁊ morte litigatoris re integra. ſ. de reſcrip. ſignificauit. arg. ff. qui ſatiſ. cog. ſi deceſſerit. ar. cõtra. ff. fami. her. ſi filia. §. neratius. itez ar. cõtra q̃ nõ ſoluatur morte legatoris. ĵ. ò indi. q⁹. v. ⁊. ff. de fideicõ. li. l. cuz queritur. Quod ãt dr morte mandatoris finiꝫ mãdatum: illud verum eſt niſi ſit tale mandatum quod poſt mortez neceſſe ſit adimplere. ff. manda. ſi uero nõ remunerãdi. §. vlti. ¶ Sed pone q̃ plures cauſe cõmittãtur per vnum reſcrip. citatio fit in vna cauſa ⁊ ſi in alia: nũquid perpetuatur iuriſditio ſup aliis: ar. q̃ non. ij. q. iij. §. notãdum: ver. abolitio. ⁊ .ij. q. vi. §. diffinitiua. ⁊ .§. qñqz. ar. ff. de ap. cũ in vna. ⁊. ff. de negoget. nã ⁊ ſeruus. §. ſz ſi viuo. ff. de mino. etiam .§. ex cã. ar. ĵ q̃ ꝙtum ad oẽs ſit perpetuata iuriſditio. C. de dno. reis .l. vlti. verum eſt q̃ nõ eſt ꝑpetua iuriſditio niſi in cauſa illa pro qua citatio facta eſt vnde morto mandatore expirat iuriſditio ꝙtũ ad alias. ¶ Sz quid ſi moriatur ante declarationem rerum facta citatione. argu. q̃ nõ põt procedere .ſ. de reſcrip. paſtoralis in fi. q⁹ plures cãe intelliguntur licet cõtra vnuz riñ. argu. ĵ. ti. proxi. nouit. ¶ Item quid ſi delegans nõ moritur. ſed ò ponitur non procedet. ¶ Quid ſi ercõicat tũc ꝓcedet delegat⁹ q⁹ morte naturali cõfirmat donatio ⁊ nõ ciuili. ff. ò donatione. inter vi. ⁊ vxo. cum hic ſtat⁹. §. ſi donat. ⁊. ĵ. de cele. miſ. cum marthe. § ceterum. argu. contra in decre. Inno. iiij. de offi. vica. romana.

ctus merito recuſetur: an collega ſuperſtes ſuo nomine ac defuncti poſſit negociuz diffinire. ¶ Inquit. t. t. r. q̃ ſi iuriſditiõe a ſuo ſibi collega delegata eo viuente vti[a] non ceperit: q⁹ mandatum huiuſmodi re integra[b] morte mandatoris expirauit: non habet ſolus officium iudicandi. Si vero ante mortez illius iuriſditione vti ceperit taliter demãdata: vices ſuas ⁊ illius poterit adimplere.

Idem epõ baioceñ.

Non creditur q̃ delegatur niſi delegationem probet.

Quam in iure[c] peritus: ⁊ infra. Preterea queſiuiſti: cum tibi ab aliquo ſub hac forma mãdatur: auctoritate qua fungor iniungo[d] ut talem denuncies excommunicationis ſententie ſubiacere: ac tibi ſuper mandato apoſtolico beſitanti ab aliquo nõ ſit facta fides: an mandatum huiuſmodi exequi tenearis. ¶ Super quo tibi huiuſmodi damus reſponſum: q̃ niſi de mandato ſe. apoſto. certꝫ exiſteris exequi non cogeris quod mandatur.

Idem pariſieñ. ⁊ treceñ. epiſcopis ⁊ abbati ſancte genouefe.

Per ꝓcuratorem nõ habẽtez mandata de re ad rem iuriſditio progari nõ põt.

Quam olim abbas ⁊ conuentꝰ vergiliaceñ. ſua nobis conqueſtione monſtraſſent: q̃ comes altiſiodoreñ. quoddam ſtagnum molendinum ⁊ domum in terra eorum conſtruere nitebatur in ipõrum preiudicium ⁊ grauamẽ: epõ ⁊ theſaurario niuernenſi commiſimus cauſam ipſam. Pro quo litteras accepimus q̃ lite ſuper petitionibus eccleſie conteſt. receptis vtrinq; teſtibus ⁊ atteſtationibus publicatis: cum ſuper dictis teſtium inter partes fuiſſet poſtmodũ diſputatum. ¶ Tandem pars comitis propoſuit q̃ de damnis in nemoribus ⁊ rebus alijs datis: ſuper quibus teſtes deponere videbantur: cognoſcere non debeant: cum in reſcripto[e] noſtro nulla de damnis mentio haberetur: ⁊ infra. ¶ Judices autem interlocuti ſunt quod ſuper damnis datis a comite ad eos cognitio pertinebat. ¶ Quo audito comes ad app. beneficium conuolauit. Unde ipſum iudices euocatum ⁊ nec per ſe nec per reſponſalem idoneum comparentem excommunicationis vinculo aſtrinxerunt: ⁊ infra ¶ Quia vero ſup dãnis datis an tequaz lis fuerit conteſtata: nequaquam ad dictos iudices cognitio pertinebat: cum in reſcripto nulla de illis mentio haberetur: nec ad ipſos potuerit iuriſditio proogari. cum procurator ad illa ſolũmodo intelligatur conſtitutus: que in commiſſionis litteris inueniuntur expreſſa. ⁊ poſtquaz comes publicatis atteſtationibus intellexit ſuper his fuiſſe depoſitum protinus[g] contradixit: nos eoſdez iudices pronunciauimus minus iuſte interlocutos fuiſſe: ac ſepedictum comitem qui ob hoc ad appellat. beneficium conuolauit excommunicationis ſententia non fuiſſe ligatum[h].

Idem ſenoñ. archiepiſcopo.

Qui acta cauſe relationis iudicum delegatorum ſigilla violando aperuit: non auditur poſtmodum contra illa.

lus tabellio ad imponẽdum fidẽ ſnie. ĵ. de proba. qñ ꝺ falſam. Ut nulla ſit dubitatio ita debet fieri q̃ auctoritate iudicis reſcriptum dñi pape ſoleñiter in publicã formã redactum inſeratur in ipa ſnia iudicis auctoritate ⁊ alia inſtrumenta ꝓcuratoria q⁹ idem iuris ẽ de illis: vt ſi oſtenderetur ſnia lata in ꝑſonaz ꝓcuratoris vel ſindici vel in ꝓrium ſi nõ cõſtaret de mãdato ꝓcuratorio ſnia nõ valeret nec ſtaretur ei ſi negaretur illũ fuiſſe ꝓcuratorẽ: ſed poſtq̃ ĩ ipſa ſnia inſeruñt huiuſmodi inſtrumenta ⁊ reſcriptum iudicis auctoritate ſtabiꝫ poſtea ſnie ẽt ſi originalia reſcripta nõ appareãt. C. de teſti. publi. idẽ caueat in ſnia excõicationis: vt qui abſolutus ẽ cuſtodiat inſtrumẽtũ ſiue lras abſolutõis: ꝑ quas tutus exiſtat ſi ei obijceret excõicatio aſs poſſz ei periculũ generari: vt. ſ. de elec. venerabilez ⁊. ĵ. de cler. excommuni. propoſuit arg. opti. q̃ ita ſit faciendum.

Quam olim abbas. Excõmunicatio lata poſt appellationem legitimã ẽ nulla. b. d. ꝺm lraz. diuidiꝫ in duas partes ꝓncipales: ſcõa ibi: q⁹ vero, ⁊ prima pars ſer facit. nã primo ponit cãe cõmiſſionem. ſcõo ibi: pro quorũ. proceſſum tertio ibi: tandem. comitis exceptionem. quarto ibi: iudices: iudicum interlocutionem. qnto ibi. quo audito: comitis appellationem. ſexto ibi: vñ. ipſi⁹ excommunicationem.

e In reſcripto: ⁊ ideo nõ valuit qõ factũ eſt ſi formã mãdati tranſgreſſi ſunt. §. ò reſcripto. cum dilecta.

f Cum ꝓcurator: qui ſimplr cõſtitutus fuit ad cãz predictis iudicibus delegataz. Et no. q̃ lz p ꝓncipales ꝑſonas poſſet fieri ꝓrogatio iuriſditionis. ff. de iudi. l. ii. §. ſed ⁊ under. ⁊. l. ò q̃re. §. i. p ꝓcuratorẽ tñ fieri non põt cũ de hoc nõ fuit cogitatuz q̃ñ conſtitutus fuit procurator. ar. ff. ò au. ⁊ arg. le. ſi ita. ff. de trãſac. cũ aquiliana. ff. ò ẽmp. rutilia polla. ⁊. C. de trãſac. tranſactiõis. ſi. ff. de iure iuran. l. iuſiurandum. §. procurator. ⁊. xxij. q. ij. ne quis arbitretur. Qualiter fiet prorogatio dr. ĵ. eo. p. ⁊. g. pretextu. n. vniꝰ articuli nõ debẽt ſup alio ꝓbationes admitti. C. q legit. p ſo. l. vl. ⁊. ff. de iureiur. ſi duo patroni. §. iulianus. circa fi. ⁊ talia dicta nõ valent cũ iurẽt ſup alio articulo. ĵ. de teſti.

g Protinus ꝺixit. Et hic videt q̃ ſi ꝓcurator fines mandati excedit dño ſciẽte q̃ preiudicet dño niſi ſtatiꝫ ꝺicat. ar. liiij. di. ſi ſeruus ſciente. argu. ĵ. de his q̃ fi. a pla. ſine cõſen. ca. c. ii. ff. qõ cũ eo gn in alie. po. l. vlti. ff. de iſti. ſed ⁊ ſi ĩ ꝓncipio. ff. ad macedo. ſi filius. ij. C. de nup. ſi vt ꝓponis. ⁊ ſi under ſcientibus partibus exceſſit fines etiã mandati eis preiudicat. ar. C. cõia utriuſq; iudi. l. ii. alias nõ preiudicat factũ procuratoris dño ignoranti. C. de procur. ſi procurator. ff. de procur. procuratoris ſi ignorãtis. item no. q̃ lz procurator nõ poſſit prorogare cãm de re ad rẽ: tñ videt q̃ poſſet prorogare de tpe ad tps: q⁹ q dat procuratorẽ vt cõfeſtiz agat intelligendũ ẽ permittere ꝓcuratori ⁊ poſtea litẽ peragere. ff. ò procur. qui ꝓcuratorẽ. itẽ procurator mãdatũ prorogare põt ad id qõ eſt prope mãdatũ. ſ. de elec. in cauſis. ⁊. ſ. de renunc. poſt trãſlatiõez. ⁊. ff. iudica. ſol. iam tñ. §. vlti. ⁊ progat ad ea que ſũt ꝑparatoria mãdato. ff. de ꝓcur. ad rẽ mobilem. ⁊ .l. ad legatũ. ⁊ acceſſoriũ ipius ſiue ſequelã. ff. de inſtito. l. cuicũq;. §. ſi ei quẽ in fi. Prorogatio ò re ad rẽ inuito reo nõ valet deficiẽte iuriſditiõe q⁹ ꝑator inuito reo nõ põt extẽdere reſcriptũ ad alias res quas ĩ reſcripto nõ exꝑſſit: vt in. c. iſto cõtingit. ſed ꝑ reconuẽtionẽ bñ extendit ad res alias inuito actore de quibus nulla mentio habita eſt in reſcripto ſi actor ꝓſiſtere velit in ſua petitione. ſ. e. prudẽtiam in fi. ⁊ eſt rõ. ĵ. de mu. peti. ca. i. Ber.

h Ligatum. q⁹ nõ habebant iuriſditionem ſup dãnis. ſic. ſ. e. ex litteris: vnde poſſet agere ꝺ iudices ad intereſſe qui eum iniuſte excõicauerunt. ĵ. ò ſen. excõi. ſacro ⁊ b erroꝛ eos excuſare nõ poteſt.

Cum olim magister. ¶Prima pars decisę ponit factum pncipale. secunda ibi. verū: narrat culpā ipius. b. tertia ibi: qui postmodū: ponit ipsius cōfessionem ⁊ excusationem. quarta ibi: sane: excusationis reprobationem. quinta ibi sed vt: culpe punitionem. Ab.

a ¶ Cum olim. hec decre. ⁊ illa quam habes. j. de re. pmu. cum olim. loquūtur de eadem materia.

b ¶ Delegāti. cuius vicem gerebat. s. e. sane. iniuria enī iudicum ad eum pertinet cui⁹ legatione fungūtur. ij. q. vij. accusatio in fi. ⁊. iij. q. i. nulli. immo ipos tanq̄ delegantes honorare debent partes. xciij. di. .c. vlt. ⁊. xciij. di. c. i.

c ¶ Sigilla violauit. ⁊ ideo est puniendus tanq̄ falsari⁹ ⁊ ob hoc solum pmari debuit beneficio. s. de prescrip. olim. ⁊. j. ō falsa. ad audientiam.

d ¶ Urie tangit illud quod legitur in li. regum. cum vrias rogatus a rege dauid nolet accedere ad bersaben vroꝛez suā quā dauid rex cognouerat timens ne concepisset ex eo sicut ⁊ fecerat: quod cum ipe facere nollet: rex remisit uriā ad ioab pncipem militie cum litteris cōtinentibus vt poneret eū inter fortissimos hostes ut occideretur ab eis: quod ⁊ factuz est. sed iste stultus fuit: qꝛ recepit litteras illas si habebat eas suspectas: qꝛ primo debuit eas videre diligenter ⁊ si quid in eis eēt iniquū debuit contradicere relationi iudicum si contra veritatem referebant. iudices enim debent ostendere partibus relationez quā faciunt superiori. ii. .q. vi. biduum. in fi. ⁊. C. ō rela. l. i. ⁊. ij. alias posset appellare: vt ibi. ⁊ quotiens iudex se relaturum pollicetur illico litigatoribus acta edere tenetur. j. ō appel. intimasti.

e ¶ ¶Propio motu. sic ergo videtur q̄ iudex maxime quem pncipes concedit possit recusari. arg. contra. j. de appel. nouit. ⁊. ff. de offi. pfec. pꝛeto. l. .i. credit enim pncipes nō aliter fore iudicaturum q̄ ipe esset iudicaturus: vt ibi dicitur. argu. contra insti. de satisda. tuto. in prin.

f ¶ ¶Deceauerat. sic. s. de trāsla. c. quanto. ⁊. c. inter corporalia: ⁊. j. de iurepatro. pastoralis. in fi. ⁊. s. de tempo. ord. litteras.

g ¶ Ne videret dolus. qꝛ fraus ⁊ dolus nemini dbit patrocinari. s. de rescrip. sedes apostolica. j. de testa. c. offi.

Oram dilecto. ¶Habet duos intellectus pncipales. Secunduz primū. Delegatus subdelegatum collega impediti non tenetur admittere si in rescripto est clausula: quod si ambo ⁊c. vel aliter ꝑm aliuz intellectuz vt in rubꝛo. ⁊ sunt quinqz partes. In prima petitio ⁊ allegatio appellati. in secunda ibi: nūcius. petitio ⁊ responsio appellantis. in tertia ibi: sed econtra replicatio appellati. in quarta ibi: idem igitur: pꝛonunciatio auditoꝛis. in quinta: ibi: nos ergo: pꝛ nunciationis cōfirmatio. Ab.

b ¶ Absqz lr̄is de ratihabitiōe: ⁊ ideo audiri non debuit. j. de pꝛocur. c. i. nisi cauisset de rato. Sed qualiter admittitur iste. b. ad agendum contra sniam cū non haberet mandatum. ad hoc: dici potest q̄ ideo admissus fuit qꝛ erat coniuncta pꝛsona quia clericus illius ecclesie ⁊ canonicus plebis de pastino cui subest ecclesia sancte agathe ⁊ ꝓiuncta persona lz admittatur ad agendum: cauere tn̄ debet de rato. ff. de ꝓcur. sed ⁊ he psone. ⁊. l. pōponius. in fi. ⁊ ideo caueat de rato qꝛ pōt cōtingere q̄ illi de plebe nō habebūt ratū. vnde eis res iudicata non obesset. C. q. res iudi. non nocet. l. i. ⁊. ideo ille. b. cauit de rato sub fideiussoria cautione: uł potest dici q̄ ideo cauit de rato: qꝛ de mādato dubitabaꝫ qꝛ tūc hz locum cautio rati. vt. C. de ꝓcur. l. i. sed videt q̄ cautio ista fragilis sit qꝛ ex ea nō pōt agi ad ī teresse cū res talis sit q̄ non pōt estimari. vnde nō videtur admittēda ꝓp fragilitatez ipius. ff. ad trebel. qui ita. §. i. ⁊. j. vt lit. non conte. accedēs. ij. hz agi pōt ad impensas factas in lite. ff. rē ra. si fine. §. cū aūt ꝓcurator. ⁊ hoc magis expedit reo: vt dicit Jo. q̄ ei caueatur de rato q̄ ꝓbetur mādatum qꝛ ꝓ hoc consequitur sumptus vt hic dicit. sed credo q̄ in tali casu cū res talis sit q̄ existimari non possit tutius esset reo si ille probet mandatuz qꝛ dns postea ꝓ sniam venire nō pōt: sed forte ex ista cautione posset agi cōtra fideiussoꝛes ad interesse si dns rē rata non haberet. ⁊ esti mabitur in q̄tuz lesa sit ecclia q̄ non statur sniē ne quotidie litiget. ar. j. ō arbi. p tuas. vbi agit ad interesse ī ꝓsimili cā. itez ex hoc videt q̄ quā do dubitatur ō mādato simplr̄ sit cauendū ō rato: etiam si ille diceret se velle ꝓbare mandatū. ⁊ hoc videt ꝓ legē. C. ō ꝓcu. l. i. ⁊ q̄ p fideiussoꝛiā cautionē ⁊ nō nudā. ff. ō ꝓcur. seruum quoqz. §. ait pretoꝛ. sed uidetur q̄ iste sine cautione debuit audiri ex eo q̄ hz instrumenta ecclesie. arg. ff. ō le. iij. q cirographū. rn̄. ista nō erant talia instrumenta sed instrā cause ꝓ que intendebant ꝓbar̄ ō iure ecclesie. ⁊ illa. l. loq tur de instrumento cautionis legato ⁊ hoc constat. vnde eoipo q̄ legat instrumentū itelligitur esse legatū illud qō cōtinet in instrumēto. alias inutile eēt legatū: alias instrumentum alterius non prodest cum verba instrumēti fi adiuuēt recitātem. C. de ꝓba. ad ꝓbationē. qualit sit itelligēdum qō dr̄ lr̄is de rato dr̄. j. de relig. do. cū dilectus. in. i. glo.

i ¶ Suppꝛessa. ⁊ ideo littere nō ualuerūt cū ꝓsenserit in ferrarien. litē cōtestādo ⁊ pducēdo testes corā eo. sic. j. de re iudi. inter monasterium.

k ¶ Decisione. i. cognitione. sicut ē in antiqua ⁊ bn̄. ⁊ hoc ꝓbar̄ ꝓ hoc q̄ dr̄ horū veritate suppressa. si de huiusmodi ꝓcessu mētionē fecisset: tūc bene diceret decisionē: ⁊ tūc non posset epꝰ procedere sine adiuncto vel subdelegato ipi⁹: ut dicitur in illa glo. mag. sic. s. eo. insinuāte. ⁊. j. de iudi. c. pe.

l ¶ Sententiam. latam per abbatem sancti stephani ⁊ pꝛiorem sancti victoris.

m ¶ Admittere noluit. sed videtur q̄ ferrariē. nō malefecerit qꝛ illū subdelegatū nō admisit qꝛ delegatus a pncipe pōt alij cāz delegare: cū id sit ei a lege cōcessum. C. de iudi. a iudice. ⁊. s. e. pastoralis. in pn̄. ⁊. j. e. quoniā apostolica. ⁊. j. de appel. cuz cām que. sic ergo male fecit ferrarien. ꝑ iura ꝓdicta qꝛ debuit ipm̄ subdelegatū recipere. sz cōtra hoc qō dicit facit qꝛ snīa ferrarien. postea cōfirmat. dicunt qdam q̄ ideo noluit ipm̄ admittere qꝛ sub hac forma scriptum fuerat: q̄ si ambo ⁊c. tu frater ipse solus procedas: quia tunc extat conditio: ut videt ꝫ circa fi. sz hoc videt q̄ aliquis nō possit cōmittere vices suas qñ clausula illa apponit: q̄ si non omnes ⁊c. si ipe non possit interesse. Dicas ergo q̄ ferarien. iō istū subdelegatū nō admisit qꝛ lr̄e impetrate fuerunt tacita veritate nulla facta mentiōe ō processu coram ferrarien. corā quo lis fuit contestata ⁊ testes producti: vt patet in integra. j. de re iu. inter monasteriū. vnde non valebat: ⁊ ita nec subdelegatū nec delegatū admittere tenebatur ⁊ solus epꝰ iurisditionez habebat. ⁊ ꝫ fuit causa quare snīa ipius confirmabatur. vnde nō valuit appellatio ꝓpter hoc facta vt hic dicit.

n ¶ Quod nō intelligitur. pone q̄ plures sint iudices dati cum illa clausula: q̄ si nō oēs ⁊c. quero an ille qui nō pōt interesse possit cōmittere vi-

---

Oram dilecto filio. m. dia. cardinali: quem tibi ⁊. b. nun cio ⁊ clerico sancte agathe aduersario tuo: cum instrumentis eiusdem ecclesie sed absqz[b] litteris de ratibabitione ad ap. se. accesserat: sed de rato cauerat sub fideiussoria cautione concessimus auditorem: ꝓponere curauisti q̄ cum quidam in parochia sancte. Ad. in honorem beate agathe ecclesiam construxisset: aleran. papa pre. .no. causam super hoc abbati sancti stephani ⁊ pꝛiori sancti victoris commisit terminandam: qui pro ecclesia sancte. Ad. diffinitiuam sententiam pꝛotulerunt. vex capellanus sancte agathe sententie parere contempsit. Cum super eadem causa coram ferrariē. episcopo per annum disceptatum fuisset: pars ecclesie sancte agathe horum veritate suppressa[i] magistrū .l. bon̄. canonicum obtinuit eidem episcopo in cause decisione[k] adiungi. qui cum cause interesse non posset predictus episcopus cui per sequentes litteras mandabatur vt si ambo īteresse non possent: mandatis apostolicis exequendis ea ipse nihilominus adimpleret: sententiam[l] predictam confirmauit: ⁊ infra. ¶ Nuncius vero ecclesie sancte agathe inter alia pposuit q̄ cum dictus magister vices suas alij delegasset: episcopus admittere[m] noluit subdelegatum: sz post ap. ad nos interpositam solus in cause cognitione ꝓcesserit: ⁊ infra. ¶ Sed fuit econtra respondens: q̄ ferrarien. episcopus solus procedere potuit: cum in vltime commissionis litteris fuisset insertum: q̄ si ambo interesse non possent predictus episcopus nihilominus exequi procuraret: quod[n]

---

[a] Olim. s. ⁊. b. archidiaconatum ⁊ pꝛeposituram adinuicem permutassent: ⁊ infra. ¶ Verum dictus. b. delegatis nostris non deferens immo verius deleganti[b]: sigilla violauit[c] illorum: ⁊ rescripta que nobis fuerant pꝛesentanda non erubuit aperire. ¶ Qui postmodum in nostra presentia constitutus aduersario presente in excusationem suam pꝛoposuit: q̄ iudices perperam processerant contra ipsum: ⁊ acta inscriptis min⁹ fideliter redegissent: vnde timens ne litteras portaret vrie[d]: illoruz scripta aperuit: ⁊ qō suspicatus fuerat adinuenit. ¶ Sane si quod expediret melius notauisset: vel non recepisset scripta suspecta: vel recepta nobis fideliter pꝛesentasset: ⁊ ostendisset causam suspitionis pꝛopositę coraz nobis. Preterea cuz nō cōquereꝛet de iudice: quem ei pꝛopꝛio[e] motu concessimus: sed de illo potius quem ipse durerat eligendum: ⁊ iudices suas nobis per eum litteras destinassent: de ipso pariter conquerentes verbis ipsius fidem non duximus adhibendaz. ¶ Sed vt in eo saltem puniretur in quo peccauerat[f]: contra acta iudicum que temere violarat ipsum sicut nec debuimus voluimus exaudire: ne videretur dolus[g] suus ei patrocinium attulisse.

¶ Item alberto capellano sancte .Ad. bon̄.

¶ Delegatus non tenetur admittere collegam sibi adiunctum per lras surrepticias nec ipsius subdelegatum.

ces suas: ⁊ an socij teneant illius subdelegatum admittere: q̄ possit committere planum est: qr hoc hz a lege ꝓcessum. C. de iudi. a iudice. ⁊. j. eo. q̄n. ⁊. s. e. pastoralis. ⁊. j. de appel. cum cām que. ⁊ ēt si interesse nō pōt .s. e. super qōnum. §. si vero. ⁊. s. eo. si pro debilitate. ⁊. c. pastoralis. §. vlti. imo alias cōmittere nō debet nisi q̄n est impeditus. s. eo. pastoralis in prin. ⁊ in. c. si pro debilitate. sic patet p iura ista q̄ delegatus pōt cōmittere vices: ⁊ q̄n ēt impeditus ē. ergo alij tenētur admittere subdelegatus ipsius alias talis cōmissio delusoria esset ⁊ sic fierēt ludibrio leges quod esset non ōbet. C. de bonis q̄ lib. l. vn. §. vbi aūt. ⁊ cū effectu verba sunt intelligenda. j. de cle. nō resi. relatum. ⁊. ff. q̄ quisq; iur. l. i. §. hec aūt verba. preterea optime hoc ꝓbatur. s. de elec. qr ꝓpter. §. illō. vbi habes q̄ ille q non pōt interesse pōt alij cōmittere vices suas: ⁊ illi tenētur recipere illū alias nō valeret electio. ⁊ quod p nos facere non possumus p alios facere debemus. ff. de pcu. l. i. ⁊. ff. de admi. tuto. ita tñ. §. gessisse. si ꝫ videt erꝓsse p hāc allegationē quia ꝑm eā fuit cōfirmata sentētia. ¶ Dreterea nō tenent illū recipere ad mandatū illius quia par est illis: ⁊ par parē nō hz imperiū. s. de elec. inotuit. ff. ad trebel. ille a quo. §. tempestiuū. nec illud vr̄ sequi q̄ si il e potest ꝓmittere q̄ alij ipsum admittere teneant qa ex alieno facto nullus obligatur. ff. de ⁘bo. obli. stipulatio ista. arg. ¶ Dicūt quidā q̄ hz ille q non pōt interesse possit cōmittere vices suas alij: cōiudices nō tenent eum admittere nisi velint qr iam erat conditio: ⁊ sic remāsit iurisditio penes illos: vnde ipsi ꝓcedere possunt soli si volunt: ⁊ cessante ipotentia poterit postea cum ipsis procedere. ar. C. de cura. furio. cuz alijs. vbi curator tpe furoris administrate: cessante furore cessat. sic delegat⁹ iste cū interesse nō pōt nō cōmittit vices suas. Sz hoc nō credo. imo dico q̄ ille q interesse ñ pōt p ipotentiā facti tēporalis pōt cōmittere vices suas ⁊ ꝓsocij tenent admittere illū subdelegatū: ⁊ allegatio que hic ponitur non ꝓtinet ius. Et circa huiusmodi subdelegationes ita distingue. aliud est cum ab initio delegant plures iudices cū illa clausula: q̄ si nō oēs ⁊c. ⁊ nullus postea adiungit. ⁊ aliud cum ab initio delegatus ē vnus vl̄ plures: ⁊ postea alius adiungitur cum illa clausula q̄ si ambo: vel q̄ si non oēs ⁊c. in primo casu delegatus potest aliū subdelegare: ⁊ ꝓsocij tenent illū admittere. in secūdo casu refert an res sit integra vel nō. si res sit integra idē est ac si ab initio oēs dati essent: ⁊ adiunct⁹ pōt cōmittere vices suas: ⁊ alij tenent ipsum admittere in cause cognitione. si vero res non ē integra qr iam processum erat ad lit. ꝓtest. ⁊ hoc veritate suppressa aliqs est adiunct⁹ huiusmodi adiunctus vel subdelegatus ipsi⁹ tanq̄ p veri suppressionē adiunctus siue obtentus sicut ꝓtingit in presenti negocio ⁊ hoc bene colligitur ex hac decre. ⁊ hoc probatur in auc. de ex bi. reis. §. illud. vnde sumptum fuit auc. offeratur vbi idem dicit col. v. vbi vr̄ q̄ post lit. conte. ali⁹ perit⁹ adiungi non pōt: nec ꝑmus refutari. ⁊ iō sñia ferrarien. epi ꝓfirmata fuit: ⁊ q̄ dicit hic q̄ non intelligit vt si p se vel p aliū ⁊c. non ē verꝫ: qr clausula illa: q̄ si nō oēs ⁊c. potest locū habere in multis casibus de iure ⁊ de facto. in quib⁹ casib⁹ duo vel alius ꝓcedere possunt puta de iure vt si ē excōicatus. j. de re iudi. ad ꝓbandū. vel suspectus recusatus. s. e. cū super. ⁊ ca. hz. vel infamis. vel seru⁹: vt. s. ō rescrip. scisitatus de facto interesse ñ pōt puta si mortu⁹ fuit vel alias p petuo impedimēto detētus. puta furiosus: vt in predicta decre. scisitat⁹ ⁊ in talibus casibus locuz hz clausula illa: q̄ si nō oēs ⁊c. sed q̄n impeditus est tpali ipotentia bene pōt cōmittere vices suas: ⁊ ꝓsocij tenent admittere subdelegatum. sed in casu istius decre. admitti nō debuit rōnib⁹ premissis. Ergo sic debet ītelligi clausula illa: q̄ si nō oēs ⁊c. puta si nō pōt interesse de iure vel de facto vt dixi tūc non pōt cōmittere cū nullam nō intelligit vt si per se vel per alios interesse non possent: qr id raro vel nunquaz cōtingeret: sed si non posset psonaliter interesse. ¶ Idem igitur cardinalis latam ab eodem ferrarien. epo sñiam confirmauit[a] ⁊ aduerse parti super hoc ꝑpetuū silentium durit imponendum. ¶ Nos ergo quod ab eo factū auctoritate ap. confirmamus.

I Dem prepositō sancti domini subdiacono nostro.

¶ Locus ad quez reus secure accedere non potest ⁊ canonicus in causa canonici delegatus recusari poterit.

Q Am. R[b]. canonicus genuē. causam que inter ipsuz ac. p. ciuem Genuen. uertitur tibi obtinuerit delegari: ⁊ idem ciuis propter multas ⁊ graues inimicitias ciuitatis sue in tua nequeat presentia comparere: ¶ Mandamus q̄ tenus supradicto. R. huiusmodi optionez relinquas: vt exceptis canonicis genuen. quos cum sint ei[c] socij merito habet pars aduersa suspectos: in ciuitate vl̄ dioces genuen. in qua sunt multi viri prouidi: iudicem eligat[d] coram quo que stio terminetur cui auctoritate nostra districte precipias: vt eandem causam iuxta rescripti ad te obtenti tenorem ap. re. fine debito terminare procuret.

I Dem R othomagen. archiepiscopo.

¶ Si mandatur iudici delegato vt illum absoluat qui dicit se iniuste excōicatum: ante ꝓbationem illum absoluere dz. Si autem dicat excōicationem nullam: probationem nullitatis ante pronunciationem admitter.

Q Am cōtingat iterdum q̄ laici ⁊ infra. Insuper requisiti sumus cum qs cōqueritur in se a suo epo post appel. ad nos legitime interpositam: vel alias iniuste excōicatiōis sñiam ꝓmulgatam: ⁊ nos iudicibus damus in mandatis: vt si ē ita iurta formam ecclesie absolutionis beneficiuz illi impendant vel eādem sñiam denuncient esse nullam: ac episcopus paratus sit probare se in illum antequam vocez ap. emitteret vel alias iuste huiusmodi sñiam protulisse: an probationibus nō admissis liceat iudicibus excōicatuz absoluere vel denunciare sententiam esse nullam. ¶ Ad qō. t. r. q̄ cum qs conquerit se post ap. ad nos legitime ꝓpositam excōicatione fuisse inodatū: semper vtriusqz partis[e] probationes sunt admittende: antequam ad decernendum sup hoc aliquid procedatur: per quas deniqz apbeat iurisditionem. alias bene hz iurisditionē quāuis impediatur ad tps. ⁊ ideo tunc pōt cōmittere ⁊ cuz effectu. ⁊ qō dicit impeditus ad tempus non intelligas q̄ oīno sit impeditus vt nullo modo tunc possit interesse. sed si vellet oīa alia dimittere bene posset interesse. sed non vult contēnere sua tunc ꝓpter causam illaz nec tenetur. ff. de iudi. l. si longius. B.

a ¶ Confirmauit. ex hac secunda sñia datur actio i factū que hic ꝓfirmat: ⁊ nō ex prima: vt .ff. de his q̄ nota. ifa. furti. ar. .ff. ad trebel. si qs priorez. hac tamē confirmata confirmatur ⁊ prima. lau.

Q Am. R. canonicus. Si reus ad locum iudicis delegati ire nō potest debet remoueri ⁊ dari sibi iudex i alio loco. b. d. vel plenius vt in rubro. Et primo ponit prouisionis ⁊ mādati cām. scōo māda tum ibi: mandamus. ab.

b ¶ Cuz. R. sed quomodo cōmittit papa hic cāz ꝫ laicū. ītelligo q̄ cā spectabat ad forū ecclesie: puta cā vsuraꝝ vel decimarū vel ipse laic⁹ noluit exci pere: vel ē ꝓsuetudo ibi q̄ laici cōueniātur per litteras pape.

c ¶ Cum sint eius socij: hic habes q̄ canonicus nō potest esse iudex cōcanonici sui pp familiaritatē q̄ veritatē aliqñ ipedire solet. iij. q. v. accusatores. testis. n. pōt esse canonicus p cō canonico: cuz ēt frater ꝑ fratre possit testificari. j. ō psump. literas. cū edictū ōtestibus sit p bibitoriū. ff. de test. l. i. ea rōne qr facilius habentur iudices q̄ testes: vnde facilius repellit iudex q̄ testis. iudex enim recusatur pro modica causa: vt si eēt oriundus de terra impetrātis .j. vt. lit. nō cōte. accedēs. ij. ⁊ ar. j. de appel. ex īsinuatiōe. itē si iudex ē suffragane⁹ ei⁹. j. vt lite nō ꝓrogata. accedēs. ij. itez cōsanguinitas. j. de appel. postremo. sed ī teste secus. iiij. q. .iij. §. lex iulia. q̄ñqz tñ aliqs pōt esse iudex q nō pōt esse testis: vt pater ī causa filij. iij. q. vij. §. tria circa finē. ⁊ criminosi possunt esse iudices sed nō testes. iij. q. .vij. §. vlti. item iudex recusatur vel alius ei adiungitur: si hz ꝓsimilem cām. j. de iudi. cām que. sic ⁊ testis repellitur q hz consimilē cām. s. de testi. psonas. sed si daretur iudex ꝫ alium canonicū: qd dices. nō poterit recusari ex hac cā. qr par affectionis cā oēm suspitionem remouet. ff. de ritu nup. nō solum. §. de vno.

d ¶ Eligat. no. ex hac littera. q̄ q̄n reus ad iudicē ire non pōt secure: q̄ actor pōt ⁊ debet eligere iudicē in loco nō suspecto: ⁊ nō aduersarius. Cōtra habes qr re⁹ eligit iudices. ⁊. xv. q. vi. si autē. ⁊. iij. q. vi. peregrina. ⁊. iiij. q. v. qsqs. ⁊. ij. q. .vi. placuit. idem videtur cum ordinarius recusatur: q̄ reus eligat. j. de app. cum speciali. ꝫrium dicit lex: q̄ iudex petitus dari nō debet nisi ob reuerentiam petiti iudicis. ff. de iudi. obseruandum. decrete. predicte loquuntur in causa criminali: ⁊ preterea non statur hodie illis. quod dicit hic q̄ iste eligat: intelligo si altera pars cum eo noluerit concordare. vel cū altera pars est absens. Vel dic q̄ de speciali gratia dabat ei papa hanc electionem: cum de consensu vtriusqz esset eligendus: vt. s. e. super questionuz. itē arg. q̄ si iudex nō pōt de cā cognoscere pōt alij cōmittere vices suas. sed ꝫriū ē verꝫ. j. de appel. scōo regris. §. iii. ⁊ hic nō loquitur de iudice suspecto: sed qr reus nō potest ire ad iudicē: vñ iudex tenetur locum prouidere securuz. j. de appel. ex parte. ⁊. xxiij. q. ii. siue. vel cōmittere cām in loco non suspecto vt hic. vel potius procedet iudex iste auctoritate illi⁹ rescripti. Et est hic ar. q̄ iudex ĩcertus dari possit. ꝫ. s. de rescrip. ad hec. sed hoc de gratia fuit vt dictum est.

Q Am contingat. Communis diuisio. secunda ibi: ad quod. que subdistinguitur in effectu in duo membra principalia. ¶ Primū est q̄n qs cōqueritur se excōicatum post appellationē legitimā. scōm est q̄n qs cōquerit se iniuste excōmunicatū. ⁊ istud mēbruz subdiuiditur: qr primo loqtur q̄n excōmunicatus volebat ꝓbare se iniuste excōicatū anteq̄ absolueret. scōo loqtur q̄n excōicator volebat probare se iuste excōmunicasse anteq̄ excōicatus absolueret hz peteret se absolui. primū mēbrū ꝑncipale ē in vs. ad qō. scōm mēbrū est in v. in eo. ⁊ ſm mēbrum secundi mēbri est in vs. verū. Jo. de Jmo.

e ¶ Utriusqz partis. ⁊ sic testes epi dicerent in communicationē precessisse appellationez: testes aūt alterius dicerent appellationem precessisse: sententiare debet iudex: q̄ ⁊ ante sñiam ⁊ post fuit appellatum. j. de testi. cum tu. ⁊ ita videtur superfluum. qr semp iudicatur pro appellante: qr si testes epi dicerent: q̄ tantum

post sñiam appellasset: illis nō crederet: qz probarent negatiuam: quod esse nō debet. ℨ. de electione. bone memorie. ℨ infra de cā pos. cū ecclesia. Dico q̄ probationes episcopi audiri debēt si vult ꝓbare se illum excōicasse antequā vocem appellationis emitteret: scōm quod ponit in qōne in prin. vel etiā si vellet ꝓbare appellationem iniustam: qz illa nō impediret excōicationē sequentē. j. de appel. vt debit⁹: vbi dicit q̄ qui appellat rōnabilez cām debet proponere: ℨ si probata fuerit i iusta appellatio remittetur ad ep̄m. j. de appel. vt debitus. ℨ c. cū in ecclesia. nec est verum quod dr: q̄ semp̄ pnunciabit ꝓ appellāte: qz pōt esse q̄ eps melius probet ℨ p plures ℨ meliores testes qbus stabit. j. de ꝓba. lz. j. ō testi. in nr̄a p̄tia. ℨ pōt dici q̄ illa decre. cum tu. logtur cum testes vtriusq; partis erāt equales: vt sic fiat iterpretatio ꝓ vtriusq; partibus: ne de piurij reatu notentur.

a ¶ Vix vel nunquam. s. in casu sequenti tantū. sic. j. de sen. excō. per tuas.

b ¶ Errorem. xij. q. ij. qz diuinis. ix. q. iij. eps. ō here. si qs.

c ¶ Nihilominus. no. q̄ non oz qs admitti ad ꝓbāduz illud quod ꝓbatū nō prodest. C. de ꝓba. ad probationem. ℨ. j. de simo. c. ꝓ tuas. in fi. ver. qm̄. ℨ si ꝓbata ℨc. valet ad exceptiones opponēdas: quas quidaz admittūt indifferēter. ℨ in fine. pronūciant ꝑm illas si de iure valent: alias nō ꝓdest illa probatio. illud fieri non oz primo cū proponunt oz prouidere iudex an sint admittende vel non si sunt admittende tunc demū audiat probatiōes sup illis: q aliter faciūt nō bene faciunt: qz si qs bene ꝓbaret exceptionem suam: ℨ nō admitteret: pōt eē cā appellandi: qz audiendo ꝓbationes sup illa: iudex videt eaz admittere cū effectu: ℨ ideo illud nō est faciendū nisi iudex sub illa protestatione illum ad ꝓbandū admittat: vt si de iure debeant valere: q̄ valeant: alias nō. ℨ. de elec. cumana.

d ¶ Probationib⁹. sed cū iste iam sit absolutus: quare audiuntur ꝓbationes. sup hoc dico q̄ duplici de cā pōt fieri: qz si probabit q̄ iniuste fuit excōicatus: nō iniungit ei aliqd p iuramētum: ℨ iō preceptum differt quousq; constet vtruz iuste vel iniuste sit excōicatus. j. de offi. ordi. ad reprimēdā. si iuste fuit excōicatus tūc precipiet ei p iuramentū q̄ super eo pro quo fuit excōicatus satisfaciat: vt in dicta decre. ad reprimendā. itē si ꝓbaret q̄ admonitione legitima non premissa ipsum excōicasset excōicator p mēsem erit priuatus ingressu ecclesie. j. de sen. excō. sacro. itez si iniuste excōicatus fuerit: excōicator tenet illi ad interesse: vt dicto. c. sacro. ℨ i tñ eps abstinet quantum visum fuerit superiori. ij. q. i. nemo. ℨ. xxiij. q. iij. de illicita. ℨ ecōuerso si sñia iusta ꝓbata fuerit: excōicatus tenebit ad interesse excōicatori: vt in decre. sacro. nisi vtrūq; ꝓbabilis error excuset: vt ibi: ℨ ita patet quare admittantur ꝓbationes post absolutionem.

Venerabili fratri. Primo ponit formam delegationis. scōo subdelegationis delegati ibi porro. tertio reuocat processus subdelegatorum causam exprimentium ibi: quorum. ab.

e ¶ Spoliatus. per federicum iperatorez.

f ¶ Plenarie. hoc ideo dicit qz spoliati ad oīa iura sua tā corporalia q̄ incorporalia debent restitui anteq̄ aliqd sibi obijciatur vel q̄ iquisito fiat ꝓtra ipsos: vt .ij. q. ij. p totū. ℨ. j. e. nullus. vbi dr q̄ oīa iura sunt restituēda. iij. q. i. ℨ. ij. p totū. de resti. spo. i l fis. itē cū qs. ℨ. c. er conqōne. ℨ. c. pisanis. vñ dicit plenarie.

g ¶ Suspectus. sed videt q̄ isti nō sit dādus coadiutor: ex quo erat de dilapidatione suspectus: imo potius deberet restitui. iij. q. ij. qui ea. C. de suspe. tu. eum quē. ℨ dolū facere videbat petendo restōnem: cū destitui debeat pp hoc. ff. ō do li except. dolo. Dic q̄ hoc olim obtinebat ꝑm antiqua iura: q̄ accusatus seu denūciatus suspectus de dilapidatiōe remouebat pēdente lite ab administratione vt. iij. q. ii. qui ea. vbi de hoc. ℨ. C. de suspec. tu. eū quē. hodie vero secus: qr nō remouet ab administratione nisi p̄mo ꝓbetur suspectus de dilapidatione male administrādo. ℨ hoc probato presumit q̄ decetero male administrabit. ff. de admini. tu. si' cui. ℨ. hiisdem. ℨ. ff. de suspec. tu. tutor. ℨ. queri potest. ℨ. C. de suspec. ℨ archa. si aliqd. li. x. ℨ ita accusat⁹ siue denūciatus de dilapidatione ℨ ꝓbatus suspect⁹ ꝑm iura nostra remouet ab administratione vt hic. ℨ. j. de simo. lz heli. ℨ et iudex si ne accusatore pōt aliquē remouere: si apertissimis argumētis liqueat eum esse suspectū. ff. de suspe. tu. l. iij. ℨ. ꝓterea. nec admittēdus ē si vellet satisdare: qz satisdatio nō īmutat malīuoluz aīum tutoris. isti. ō suspe. tu. ℨ. nouissime. ℨ. ff. de suspec. tu. qz satisdatio. ℨ q̄ ecclesiā suā ꝓ alienis debitis aggrauat siue obligat: ipso iure suspē sus ē ab administratiōe tēporaliū ℨ spūaliū. j. de sol. si quozūdam. ad hanc aūt denūciationē qlibet videt admittēdus in aut. de non alie. aut pmutā. ℨ. hic nobis in fi. col. ij. ℨ. C. ō suspe. tu. pietatis. probabilius tñ videt q̄ hi tñ admittant quozuz interest: vt .xxi. q. vij. filijs vel nepotib⁹. ℨ. ij. q. vij. quapropter. vel saltē soli derici admittant. xxij. q. ij. non liceat ad denūciandū admittere quēlibet ō illa parochia: qz eorum interest vt eccl'ia nō pueniat ad malū statū. ar. xvi. q. i. qm̄ qcgd. ℨ. xij. q. ij. aurū habet.

h ¶ Coadiutorem. ℨ ita hic dr coadiutor pp suspitionē dilapidatiōis. alibi datur pp īfirmitatez seu senectutē. vij. q. i. scripsit. ℨ. c. quāuis. argu. ff. de tutel. solet. ℨ. j. de cle. egro. c. vlti. et penul.

i ¶ Cōsilio. hic ītelligo ℨ psensu: alīs nō valeret multū talis coadiutor. ar. ad idē. ℨ. de elec. cus in veteri. ℨ. c. ne pro defectu. ar. j. de arbi. cū olim. sed illud videtur dictum propter formā arbitrij.

k ¶ Alienationis. qd cōtineatur ꝓ hoc q̄ dicit oē genus alienatiōis: habes. j. de re. ec. nō alie. c. nulli. ℨ. C. de rebus alie. nō alie. sancimus. largissime sumitur ꝺ hoc verbum alienationis. alibi stricte sumit⁹ pro eo tñ ꝯtu quo dñium transfert. C. de fun. do. l. i.

l ¶ Cassauimus. idest cassos ℨ irritos denunciauimus. ℨ. de rescrip. cum dilecta.

m ¶ Mādati. ℨ merito qz fines mādati diligenter seruandi sunt. ff. mā. diligenter. ℨ. C. de ꝓcur. si procura. ℨ. ℨ. de rescrip. cuz dilecta. vbi quasi idem qō hic dicitur: vbi de hoc.

n ¶ Vices suas. hic solvit quod dubitabat: an delegatus simplr committens vices suas possit eas reuocare. ℨ patet q̄ non posto ille vti ceperit sua iurisditione: vt hic patet: ℨ vt no. ℨ. eo. sup qōnum. in no. patet ℨc. qz cōmittendo vices suas simpliciter oīa cōmisit que poterat sup illo negocio. sic. ℨ. eo. sup qōnum. ℨ. si vero. sic qui cām simpliciter committit oīa videtur cōmittere que ad cām ptinere noscuntur. ℨ. e. ꝓterea. ℨ. j. e. suspitionis. ℨ est ar. q̄ indefinita equipollet vniuersali. ff. de serui. vrba. presi seruitus. ℨ. ff. de tutel. l. ij. ℨ. vlti. ℨ. j. de priuil. qz circa. ℨ. j. de iurepa. ex litteris.

o ¶ Demandare: cum abbas iam processisset in negocio. antea vero potuit reuocare. B.

Significantibus. Hic est casus satis notabilis. Primo appellans narrat factum. Secundo papa dat iudices ibi: ideoq; abbas si culus.

si eps merito esset de dilapidatione suspectus[g]: virum prouidum ℨ honestum ꝓuideret coadiutorem[h] eidez: sine cui⁹ consilio[i] nihil eoz faceret que ad administrationem ptinēt temporalem: quoadusq; veritate comperta duxerimus aliter prouidendum: iterim omne alienationis[k] genus eorum vtriq; auctoritate nostra districtius interdicēs. ¶ Porro idez archiepiscopus corporis infirmitate grauatus commisit in huiusmodi negocio vices suas primo abbati sancti spiritus de panormo ac demum thesaurario cusentinen̄. ¶ Quorum processus nobis exhibitos de fratrum nostrorum consilio cassauimus[l] iustitia exhigente: qz videlicet abbas cōtra mandati[m] nostri tenorem ad inquirendum vtrum de dilapidatione suspectus esset episcopus eo nō restituto processit: ℨ archieps ipse cum iam suo functus esset officio dicto abbati cōmittēdo in integrum vices suas[n]: huiusmodi negocium dicto thesaurario non potuit demandare[o].

Rego. ix. s. precentori ℨ magistro. N. canonicis ambian.

¶ Si delegatus pronunciauerit se iurisditionem non habere: ipsam etiam consensu partium non reassumit.

Significantibus. m. muliere ℨ J. nato eius nos noueritis accepisse: q̄ cum nobilis mulier iuliana vidua mentiens se pauperez cōtra eos super terris ℨ rebus aliis ad iudices nostras litteras impetrasset: ijdem coram eis excipiendo proponere curauerunt: q̄ cum

a ¶ Pauperem se diriſſet. ⁊ ſi pauper eſſet adhuc debet coram ſuo iudice agere ⁊ ſequi foꝛ rei: qꝛ cā viduaꝝ nō ſpectat principaliter ad eccleſiā niſi quo ad ꝓtectionem ⁊ defenſionez. ℑ. de ẏbo. ſig. ſup gbuſdā lxxxvij. di. c. i. ⁊. ii. ĩmo ad iudicium regis ſiue dñi illius loci cā viduaruꝝ pupilloꝝ ⁊ orphanorum ſpectare videt. xxiij. q. v. regū. ⁊. q. iij. ab imperatoribus. ⁊. C. qñ imperatoꝛ iter. pu. l. vna. ſcōario ad eccleſiam ſpectat xxiij. q. v. adminiſtratores. vel ſi iudex ſecularis negligens eſſet. ℑ. de fo. compe. ex parte. b. ſz ibi in poſſeſſorio: in quo caſu pōt implorare iudicium eccleſie.

b ¶ Procedere ſi debere. nō videt qꝛ bene pꝛonūciarēt quātum ad ſecūdaz exceptionē ſz ſupſedere ꝛ̄buerūt quouſqꝝ procederetur coꝛā iudice ſeculari: vt ſi ille fuiſſet negligens in iuſticia exbibenda: ipſi poſtea ꝓcedere poſſunt. ℑ. de fo. cōpe. ex tranſmiſſa. ⁊. c. lz. ⁊. c. ex tenore. ⁊ ita ſic pꝛonūciando amiſerunt iuriſdictionē: quia iudex ſiue bene ſiue male pꝛonūciādo funcꝰ ē officio ſuo. ff. de re iudi. iudex ſic etiā ipſo facto ſine ꝓnūciatione admittit gs iuriſdictionē aliū ſibi aſſociando qui iuriſdictionē nō bz. ſ. eo. cū ſup. ⁊ ſi referat negociū ad ſuperiorē. ℑ. de of. leg. lz. vel ſi dicat tātū ſe ferre velle negociū. ℑ. de ap. intimaſti. ⁊. C. de rela. l. i. ⁊ ideo nō poterūt illam poſtmodū reſumere: qꝛ ſiue bene ſiue male functi ſunt officio ſuo. ſ. eo. in lꝛis. ff. de re iudi. l. iudex ēt de ꝛſenſu partiū: qꝛ ex quo expirauit iuriſditio ptes nō poterāt eis dare iuriſditionē: qꝛ ꝛſenſus pꝛinatoꝝ iudicem nō facit eum q nulli pꝛeeſt iudicio. C. de iuriſdi. om. iudi. pꝛinatoꝝ: vnde ulterius nō poterāt ſe intromittere. vnde caſſāt gcqd fecerunt tanq̄ a nō ſuo iudice factū: vt dicit in fi. ſed in eo q̄ dixit ſe pauperē: cū eſſet diues ⁊ nobilis: ĩ fraudē vt citius hꝛet lꝛas: videtur q̄ bene ꝓnunciaſſent ne de fraude commodū reportaret. ar. ſ. ō reſcript. ſup lꝛis. ⁊. c. ſedes. ſi ꝓſtitit eis q̄ dolo ſiue fraude dicit ſe pauperem: bene ꝓnūciarent. ſecus ſi p ſimplicitatez: vt in decre. pꝛedcā ſuper lꝛis: qꝛ tunc ſiue ſit pauper ſiue diues: ꝺz requiri prius dñs ſecularis: vt dixi. in prin. notule.

c ¶ Infra terminuz: quod fieri pōt. ff. de arbi. ſi cum dies. in prin. ſicut ⁊ iuriſditio ad terminum cōmittitur. ſ. e. de cauſis. ⁊ etiam infra terminū poſſet qs redire ad iudicem ſi vellet. ff. de arbi. ſed ſi in ſeruum. in fi. ſed pena cōmitteretur.

d ¶ Negligentib⁹. poterant cōpelli ad procedendū ex quo erant negligentes. ff. de arbi. l. iij. ℈. i. immo ⁊ ſi partes finito termino uellent iterum in eos cōpromittere compellendi ſunt ſuſcipere arbitrium ex quo fuerunt in mora. ff. de arbi. ſi cum dies. rſi. i.

e ¶ Per formam cōpromiſſi. ſi pena fuiſſet apposita: ĩ iſto cōpromiſſo nunqd mulier iſta que noluit redire ad iudices poſſet conueniri ad penā. Credo q̄ nō: qꝛ p huiuſmodi cōpromiſſum: partes nō poterant eis dare iuriſditionē: cū pꝛinatorū conſenſus eum iudicem non facit q nulli pꝛeeſt iuriſditioni: ut dictum eſt in glo. nō videt. ⁊ ideo cā pꝛincipale nō teneat nec pena ſup hoc adiecta. ut. ℑ. de pꝛeca. c. ij. in glo. que icipit promiſſa ⁊ ℑ. de cēſi. grauis in glo. que incipit hec fideiuſſio. ſi aūt iſti iudices eēnt ordinarij alias: ⁊ ex certa ſcientia compromiſiſſent ſubijcere ſe eorum iuriſditioni: nūc poſſet petipena ſi nollent ſe ſubijcere ipſorum iuriſditioni. Bernardus.

Aſpitionis cauſa Et ſunt duo dicta: due ſūt partes. ſcōa ibi ab ipſo quoqꝝ.

f ¶ Suſpitionis cā. que debet eſſe rōnabilis ad recuſandum talis q̄ ſi eſſz probata deberet legitima reputari. ℑ. de appel. cum ſpeciali ſic ⁊ in appellatione ut in decre. cū ſpeciali. ⁊. c. debitus. ⁊ ſi eſt dubia arbitri boc diffiniant.

g ¶ Forſan. qꝛ nō debet iudex ꝓpterea moueri: qꝛ non facit ei iniuriā: cū utat iure ſuo. ſ. de elec. cum eccleſia vulterana. ff. de iuur. iniuriaruz. ℈. i. ⁊ hoc eſt ei a iure ꝓceſſuz: vt hic. ⁊. ℑ. de appella. ſcōo requiris. ℈. i. ⁊. c. cuz ſpeciali. ſed refert ſe ad id qō cōtingere ſolet: lz nō debeant moueri: tñ indignanꝰ p maiozi parte. ⁊ ideo q̄ forſan ꝓuocatus eſt ℑ illum nō debet terminū ad hoc cognoſcendū aſſignare ne ſibi obeſſet in artando ipſum ⁊ lz ſit pꝛouocatus non ĩ ꝓpterea poterant ipſum declinare quaſi offenſum: cū habeat iuriſditionē ceſſante ꝓbatione ſuſpitiōis. ff. apud eum a quo appellatur. l. vna.

Ad probandum cām ſuſpitionis. ⁊ iudex recuſatus compellet arbitros ad cauſam finiendam.

Suſpitionis[f] cauſa contra iudicez aſſignata: non ipſe qui forſan[g] pꝛouocatus obeſſet: ſed arbitri potius coram quibus probatio eſt facienda ⁊ ad quos[h] omnia que ad hunc articulum faciunt pertinere noſcunt: pōt ad hoc terminū[i] aſſignare. ¶ Ab ipſo quoqꝝ iudice cui ſicut iuriſditio ſic ⁊ cetera ſine quibus explicari non pōt: intelligūtur eſſe commiſſa: ijdem ut cōueniant[k] ſi diſcordes fuerint in vnam ſententiam: uel tertiuz concorditer aduocent: cum quo duo vel alter eorum id faciat: ſunt cogendi[l]: ne huiuſmodi occaſione pꝛincipale negocium plus debito pꝛorogetur.

Idem abbati ſancte genouefe.

Delegata iuriſditio ad perſonas non expreſſas in reſcripto prorogari non poteſt

P. Et. g. per litteras apoſtolicas conquerentibus coram te de epiſcopo lodonenſi. q̄ conceſſum ab eis mutuum promiſſo loco[m] et termino non perſoluit: pēdēte iudicio. ℑ. laicus qui in quantitate quadam eiuſdem mercatoribꝰ tenebatur: ſe in tuam iuriſditio-

b ¶ Ad quos oīa. ſicut. n. iudici oīa cōmiſſa itelligunt que ad cām ipam pꝛinent. ſ. e. pꝛeterea. ⁊ b. ℈. ſe. ff. de iuriſ. om. iudi. cui iuriſditio: ſic ⁊ bis arbitris. ⁊ hāt iuriſditionem ⁊ cohertionē: ⁊ pōt cōpellere teſtes. ⁊ ipedientes punire vt patet b exꝛeſſe: ⁊ pōt appellari ab eis ſed ad quē appellabit. Sed quid dices ſi iſti q eligunt arbitri a pꝛibus: nolūt ſuſcipere arbitrium qd erit. ſunt ne cōpellēdi: videt q̄ nō: qꝛ nemo compellitur arbitrium ſuſcipere. ff. de arbi. l. iij. ℈. i. qꝛ b res libera ē: vt ibi dꝛ. Dico q̄ tenent recipere tale arbitriuz ĩmo in virtute obedientie diſtricto pꝛecepto a domino papa iniuncto tenent. ℑ. de ap. cū ſpeciali. ⁊ ſi huic pꝛecepto nō obediāt ſunt cōpellendi ſi iudex ordinari⁹ recuſatur ordinari⁹ cōpellat illos ſi delegatus de quo b logtur: eos cōpellat: nō obſtante eo q̄ recuſatus ē. alias iudiciū nō ꝓcederet. item b ē aliud ſpāle: qꝛ conſenſus pꝛiuatoꝝ eum facit iudicez q nulli pꝛeeſt iudicio. nec iſti veri arbitri dicunt niſi ꝓ tāto: qꝛ eliguntur ſicut arbitri. alij eliguntur de ꝛſenſu partium ⁊ b patet q̄ alij arbitri nullam coertionem habent. ſed tantuz metu pene eoꝝ ſentētie ſtatur. C. de arbi. l. i. vel per emologationem. i. cōfirmationē vel approbationem vel taciturnitatem. ꝛ. dicrū. C. de arbi. cum antea. ⁊ iſti iudices ſunt: lz arbitri appellent ſic. ri. q. i. puenit. ⁊. ff. qui ſatiſda. cog. l. arbitrio. ⁊. ff. quod me. cau. ſi cum exceptione. ℈. b aūt actio. C. de ſen. exꝑicu. re. l. i. ⁊. ff. de proba. ſi arbiter. ⁊ iuriſditio iſtoꝝ quaſi ordinaria eſt per electionem: ſicut qñ exercitus ſibi eligit ĩpetratorem. xciij. di. legimus. ⁊ ꝓſtitutio ꝓfirmat talem iuriſditionem. ℑ. de ap. cum ſpeciali. ſicut ⁊ ler mandata cōfirmat talem iuriſditionē. ff. de iuriſdi. om. iudi. ⁊ qꝛ. ⁊ ex eo q̄ dicit oīa que ad hunc articulum ⁊c. iudex recuſatus nil poterat facere circa articulum recuſationis: ⁊ ſic non poterat pꝛefigere terminum arbitris ad finiendam cām recuſationis: ſed ante iſtaz decre. iudex recuſatus pꝛefigebat terminum arbitris ad finiendam cauſaz ſuſpitionis. ſz hodie iudex recuſatus debet ſtatuere terminū arbitris. ſm q̄ olim fiebat añ iſtā decre. ℑ. de appel. legitima: ⁊ in boc ſolo corꝛigitur bec decre. ꝓ illam alijs non mutatis. Ber.

i ¶ Terminum. ſ. ad pꝛobationē faciendam poſſunt arbitri terminum partibus aſſignare ⁊ oīa alia que ꝓtinent ad hanc ſuſpitionem pꝛobandam arbitri facere debent: ⁊ non iudices. ⁊ per hanc decre. non videtur pꝛohiberi iudici quin poſſit perfigere terminū cōpetentem arbitris: infra quē cām ſuſpitionis debeāt terminare: ſicut olim fiebat. Cōtra tñ dici conſueuit. ⁊ hodie redactū eſt ad ius cōe. ut. ℑ. de ap. legitima in concilio lugdu.

k ¶ Cōueniāt. ſ. arbitri. ff. de arbi. l. item ſi vnus. ℈. principaliter aduocent. ſ. arbi. ⁊ non partes. ℑ. ſ. de reſcrip. c. paſtoralis. ⁊ verū eſt q̄ primi duo eligi debent a partibus. ſed tertius ab arbitris: vt hic.

l ¶ Cogēdi. ſimile dicit ler in veris arbitris. ff. de arbi. itē ſi vnus. ℈. principaliter res ſine exitu eſſet: ſz videt q̄ iſte iudex ſup principali nō poſſit ſe ĩtromittere: cū ſua iuriſditio interim ſit ſuſpēſa: ſic. ſ. e. paſtoralis. ℈. preterea. ⁊ pēdēte dilatiōe iudicū officiū ꝓgeſcit. C. de dila. ſiue pars. ⁊. ℑ. de ap. ſignificante. ar. ſ. ō reſcrip. paſtoralis in fi. ſed boc pmittit iudici in penam illoꝝ q nolunt ꝓcordare: ⁊ ne culpa eoꝝ ꝓtingat negociū ꝓgari. ⁊ ita malitia eoꝝ coercenda eſt: alias ſe iudex ĩtromittere nō pōt circa pꝛincipale: cū ſit iuriſditio ſuſpēſa: vt dixi. ſed quid erit ſi arbitri nō ꝓueniant ſimul malitioſe: vt negociuz ipm pꝛorogef: idem credo q̄ iudex poſſit eos cōpellere vt pꝛocedāt ne diutius ꝓtingat negociū differri als ꝓtineret iniqtatem iſta ꝓſtitutio: qꝛ p hoc daref cā malitijs hominū qb⁹ eſt potius obuiādū. ſ. de reſcrip. ſedes apoſtolica. ⁊. ff. de rei ven. in fundo.

P. Et. g. ĩ hoc. c. eſt multum famoſuz ꝓtnēs materiā ſatis difficilē ⁊ plirā progationis ⁊ cōis ⁊ in eo ē diuiſio. ſcōa ibi. quos. Ab.

m ¶ Loco ⁊ termino. boc ideo dicit: qꝛ ſi promittis pecuniaz mutuatā mihi ſol-

ucre certo loco ⁊ termino: ⁊ non soluis eo loco. teneris mihi inquantum mea intererat mihi solutam fuisse in eo loco: ⁊ ideo per officium iudicis cõdemnaberis ad interesse: quia abstulisti mihi vtilitatem loci. Idem est si ego peto in alio loco quam conueni: quia aufero tibi vtilitatem loci. vnde ⁊ tibi in hoc teneor. ſ. ó plus pe. c. vno. b enim actio vtriusq; vtilitatem continet actoris ⁊ rei. ff. de eo quod certo loco. l. ii. ⁊. C. e. ti. .l. vna. ⁊ dicitur b actio certi conditio. sed appellatur arbitraria propter locum: quia per officium iudicis petitur hoc interesse. cum enim petitur principale debitum principali actione puta ex testamento vel certi cõditione: tunc debet implorare iudicis officium. vt habeat rationem vtilitatis actoris vel rei in condemnatione faciẽda. ff. de eo quod certo loco. l. .ij. ⁊. C. eo. l. vna. i. respon. et .§. i. ⁊. l. si heres. ⁊. l. aut. ⁊. l. in bone. sed in bone fidei contractu: quia si promisisti mihi soluere certo loco: interesse venit tũc iure actionis ⁊ est ĩ obligatione ad interesse.

a ¶ Jurisditionem. ſ. delegatã secũs de ordinaria.

b ¶ Prorogare. sed non potuit. vt ĩ fi. dicit ſz prorogauit de facto.

c ¶ Promlgares. sic ergo volebatse obligare sub pena excommunicationis quod quidẽ potest. de conse. dist. ij. ego berengarius. item sub pena beneficij sui. ŝ. de elect. cum dilectus. ⁊. ſ. de falsa. c. vlt. sed deficit iurisditio.

nem[a] sicut asserit voluit prorogare[b]: vt si infra terminum constitutum predictam nõ solueret quantitatem: excõmunicationis in personam. ⁊ interdicti in terram. sententias promulgares[c]. ¶ Quas huiusmodi occasiõe a te latas decernimus non valere: cum ⁊ si alias iurisditioni preesse[d] dicaris: qz in dictuz. J. nullam iurisditionem habebas iurisditionis prorogatio nulla[e] noscitur extitisse: cum ⁊ huiusmodi delegata iurisditio ad alias psonas nequeat prorogari.

Idem.

¶ Maior. xx. annis põt a quocunqz dari delegatus: idem in minori. xx. ſz maiore. xviij. dũmõ iteruenit consensus ptium: minor vero xviij. nõ põt dari nisi a principe.

QAm vigesimum annum pegeris[f]: dari potuisti in etate

d ¶ Preesse. vnde videtur qz potuit in eum consentire ⁊ illum constituere sibi iudicem. ff. de iudi. l. i. ⁊. ii. ff. de iurisdi. om. iu. l. si conuenerit. sed hic prorogare volebat delegatam iurisditionem in se: quod esse non potest: vt hic dicit: ⁊ nõ ordinariam.

e ¶ Prorogatio nulla. Nota. ergo quãdo possit fieri prorogatio iurisditionis. sit enim prorogatio de tempore ad tempus: vt si papa mandat cãm terminari infra certum tempus illo elapso expirat iurisditio: nisi partes infra tempus de cõmuni consensu prorogarint tempus. ŝ. e. de causis. ⁊ hoc faciendũ est de cõsensu iudicis. ff. de iudi. l. ii. §. si ⁊ iudex. ⁊ ita triplex cõsensus requiritur. sic arbitrium derogatur. ff. de arbi. diem proferre. ⁊. l. arbiter ex compromisso ⁊ si arbiter fuit in mora: compellitur iterum finito tempore arbitrum suscipere. ff. de arbi. si cum dies. i. rñ. idem de re ad rem. puta datus est super vna re tantum super alia re si consentiant omnes. ſ. partes ⁊ iudex: põt iurisditio prorogari. ff. de iudi. de qua re. §. i. ⁊. ŝ. e. cum olim. i. item de persona ad personam fit prorogatio. ſ. de alie. mu. iu. cã. fac. c. i. ⁊ tũc prorogatur iurisditio altera parte ĩuita. item prorogatur iurisditio iudicis ad eos qui nõ sunt de sua iurisditione de cõsensu ipsorum. C. de iurisdi. om. iudi. l. i. ⁊ b prorogatio in alienum iudicem ex certa scientia ⁊ nõ per errorem fieri debet. ff. de iurisdi. om. iu. si per errorem. ⁊. ff. de iudi. l. i. ⁊. ii. in prin. ⁊ hoc intellige quãdo ille in quem partes prorogant iurisditionem habeat ordinariam alias non: qz consensus priuatorum eum iudicem non facit: qui nulli preest iudicio. C. de iurisdi. om. iudi. priuatorum ordinariam iurisditionem ideo dixi: quia in delegatum non potest prorogatio fieri: nec iurisditio delegati potest extendi ad alias personas que in rescripto non continẽtur. vbi dicitur expresse. ⁊ sic sola ordinaria iurisditio potest prorogari ad eos q sibi subiecti non sunt. ⁊ hoc satis potest intelligi ex eo qd dicit lex. priuatorum cõsensus eum iudicem non facit: qui nulli preest iurisditioni. idest iudicio. sed delegatus nullo iudicio siue iurisditioni preest. ⁊ ideo in eum nulla potest fieri prorogatio. sole enim ille persone que in rescripto continentur iurisditionez delegati possunt prorogare ad res alias tantum. sed pone qd partes prorogent iurisditionem delegati ad res alias quã in rescripto contineantur: cuiusmodi erit illa iurisditio. erit ne delegata vl ordinaria: videtur qd sit ordinaria: quia habetur a .l. ff. de iurisdi. om. iudi. ⁊ quia. econuerso videtur qd sit delegata. quia sortitur naturam prioris iurisditionis: vt sicut non appellatur a prima: nec ab ista. ff. de arbi. labeo. ⁊. C. de iudi. cum speciali. Immo videtur qd eadem sit cum priori: sicut idem est precarium cum priori: quando precarium prorogatur. ff. ó precased, si manente. ar. ff. de of. pcõ. meminisse. ⁊ est verum qd talis iurisditio ó delegata est. prima enim iurisditio extenditur ad res alias per consensum partiũ. Jtez illud scias qd clerici non possunt in se prorogare iurisditionem in iudicẽ seculare quantũcũqz consentiãt nec etiã alterius iudicis ecclesiastici. nisi ó licẽtia sui epi .ſ. de fo. cõpe. significasti. ⁊. c. si diligenti.

QAm vigesimum annum. Continet tres partes vt sunt tria dicta que patent in textu.

f ¶ Peregeris. ⁊ sic videtur qd non sufficit annus ĩceptus. sic. ŝ. de elect. cum in cunctis. ⁊. ſ. de regula. ad nostram. ⁊. c. significatum. ⁊. xx. q. i. c. i. ⁊. c. illud. ar. contra. ff. de mu. ⁊ ho. ad rem publicam: vbi annus ĩceptus pro ꝓpleto habe

huiusmodi delegatus. Ceterum constituto infra etatez eandem[g] nisi partes scienter consentirent in eũ qui annum .xviij. transcendisset. ¶ Facta delegatio ab alio quam a principe non teneret.

Idem.

¶ Potestas plurium delegatorum uel arbitrorũ simpliciter datorum expirat per mortem vnius.

QNo delegatorum[h] vel arbitrorum: sicut proponis: rebus humanis exempto: eorum officium expirauit. ¶ Nisi aliud in delegatione aut compromisso fuisset expressum. Idem.

¶ Delegatus pape subdelegare potest licet datus sit ex officio vel de partium consensu vel cum data fuit preelectionis. vz. qd si non omnes tu cum alio exequaris ꝛc. b. d. vsqz ad. §. is aũt.

sed illud logtur de his qui rempublicã administrant: ⁊ de decurionibus qui fauoris causa admittunt post ĩceptum. xxv. annum. ſi. ŝ. de elec. cũ in cunctis. §. inferiora sed logtur de iudice delegato qui dari põt post. xx. annum. vbi tantus fauor nõ ꝓsideratur: ⁊ qz in minori etate est minoris discretionis esse presumitur. vnde annus vicesimus debet esse cõpletus.

g ¶ Eandem etatem. Nota. ergo qd quidam sunt qui impediuntur vt iudices esse non possint. nam vt surdus mutus ⁊ perpetuo furiosus ⁊ ĩpubes: quia huiusmodi persone iudicio: id est discretione carent. iii. q. vij. §. tria. ⁊. ff. de iudi. cum pretor. §. non aũt. Jtem lege impeditur qz a senatu remot⁹ est propter infamiam. Jtem moribus: vt femine ⁊ ut serui non quia non habent discretionem: sed quia ciuilibus non funguntur officijs: vt in dicto. §. non autem. Et eo qõ dicit qd ĩpubes iudex esse non potest: videtur a contrario qd sta tiz postquam est pubes possit esse iudex: quod tamen non est verum indistincte. Unde dicas qd adultus ordinarius ⁊ ó legatus a principe constitui potest: quia princeps qui eum constituit omnia ab eo facta valere decreuit. ff. de re iudi. quidam consulebant. vide sumpta est b decre. Si vero adultus maior. xx. annis delegatus sit ab alio qd a principe: tenet delegatio: vt b in prin. Si vero sit minor. xx. annis: non tenet delegatio nisi partibus consentientibus in eum qui sit maior. xviij. vt b ĩ fi. ⁊. ff. de arbi. cum lege: nisi esset datus a principe. minor vero. xviij. annis ab alio quam a principe dari non potest iudex etiaz cõsentientibus partibus vt b innuitur. sed lex illa. quidam consulebant. videt dicere qd ex consensu partium minor. xviij. ãnis dari possit delegatus ſz dic ibi minor dũmodo non sit minor. xviij. annis. arbiter. n. minor. xx. annis esse non potest. ff. de arbi. cum lege. ¶ Preterea ꝓsentientib⁹ partib⁹ vt vł iurisditio detur in. xviij. anno: vt dicit lex. quedam. arbitrium vo nisi ĩ. xx. an. ff. de arbi. cũ lege: sed cũ iurisditio maior ⁊ dignior sit qd arbitrium videtur qd maior etas esset requirenda. Et infamis arbiter esse potest. iij. q. vij. §. tria. ⁊. §. cognitor. ff. ó arbi. pedius. sed infamis iudex esse nõ põt. ea. cã. ⁊. q. vii. infamis. ⁊. ŝ. de rescrip. scisitatus. q est ergo rõ diuersitatis? Rõ põt esse dupler: qz iurisditio datur a principe siue a magistratibus: arbitriũ vero a priuatis: vel ideo qz multa remedia sunt in iudicio puta supplicatio appellatio recusatio: in arbitrio vero sola pene solutio: ideo etas maior requiritur: ne ptes in ꝓmptũ incidant periculũ pp ignorãtiã arbitrorũ. vnde arbitri. iurare nõ debent ne ꝓpter ignorãtiam in periuriũ incidant in auc. de iudi. §. qz vero. col. vi.

QNo delegatorum. Breue ẽ pma pars ponit dictũ. Secũda exceptionẽ a dicto ibi. nisi. ab.

h ¶ Delegatorꝝ. No. qd si plures sunt iudices delegati ⁊ clasula illa: qd si non oẽs ꝛc. nõ fuit apposita: vno mortuo alter procedere in cã nõ potest: qz cũ alter sine altero ꝓcedere non possit: per mortẽ vnius finitur iurisditio alterius. Idẽ ẽet si alter efficiat infamis. ŝ. ó rescript. scisitatus. Itẽ si remoueatur vt suspectus. ŝ. e. lz. qz neuter illoꝝ iudex erat insoliduz ut iudicare posset qz loco vni⁹ tantũ sunt: ⁊ oẽs quidẽ iudicare iussi sunt. ff. de re iudi. duo ex tribus. tamẽ vnus potest ꝓmittere vices suas alteri. ŝ. eo. qd quis. ⁊ si eo viuente alter cepit vti iurisditione sibi cõmissa: solus poterit postea ꝓcedere. ŝ. e. lz. alias non: vt hic dicit. Idem enim est in arbitris: vt vno mortuo eoruz officium expirauit: seuz in eos compromissum est: vt omnes iudicent. ff. de arbi. item si vnus. §. item si plures. ⁊. l. si in tres. ⁊. l. sicuti ⁊ b: ⁊ hoc uerum est. nisi in compromisso expresse sit actum vt si alter interesse non possit: alter arbitriũ possit proferre. ff. ó arbi. non distinguemus. §. cum in plures. ⁊. ſ. de testa rainaldus. in prin. sicut seruatur quandoqz in delegatis iudicibus: vbi ponitur clausula illa: quod si non omnes ⁊ꝛ. ⁊ hoc est quod sequitur in fine: nisi aliud in delegatione aut compromisso sit expressum ⁊ sic idem in arbitrio quod in iudicio quãtum ad hoc seruatur ⁊ eodem modo compromissum finitur per mortem litigatoris alterutrius: nisi in compromisso fiat mentio heredis utriusq; litigatoris. ff. de arbi. diem proferre. §. i. ⁊. l. sed si interpellatur. §. si ab altera. ⁊. l. si cõpromissum. ⁊. ſ. de arbi. c. vlti. sed secus est in iudicio: qa ibi non finitur iurisditio re nõ integra. de hoc dictum fuit. ŝ. de rescrip. significauit. ar. ad idem. ſ. de iudi. quia. v.

QUoniam. Istud principiū diuiditur in duas partes principales. secunda ibi: ideoq;.

a ¶ Negocijs. simile dicit ler. rebus. n. ⁊ nō verbis legem ponimus. C. cōia de leg. l. ij. in fi. ⁊ hoc ideo dicit ne credat aliquis papaz ita elegisse illum vel partes in eum taliter consensisse: q; abstulerit ei ptātem delegandi vices suas cum ei visum fuerit expedire: nisi papa hoc expresse vetaret cum habeat hoc a lege C. de iudi. a iudice. ⁊. s. eo. pastoralis. ⁊ ita licet cōiter a ptib⁹ sit electus nihilominus eis inuitis poterit cōmittere vices suas vt hic mānifeste colligitur. de hoc dem fuit s. e. super qōnum. ⁊ hic fuit dubitatio: als nō p uideret papa negocijs suis sed personis. b.

b ¶ Quū mandat epō. Sic ergo soluta est q̄stio qua querebatur otiz an epūs posset cōmittere vices suas: cum sic scribebatur. tu frater epe cum eoruz altero ⁊c. ⁊ ita pōt cōmittere ⁊ alij non possunt procedere sine ipso vel subdelegato ipsius. vnde si moreret epūs an tequaz committat vices suas: expirat aliorū officium quousq; alter substituat. s. e. qm̄. q; sine ipso alij nullo mō poterunt pcedere. s. ca. pr.

¶ Is autem. Is cui cōmittitur negocium ut psonaliter exequat pōt si partes consentiūt alteri subdelegare. fallit i casibus hic expressis. h. d. vsq; ad. §. ceterū. ¶ Primo dictum. Scdo exceptio ibi preter. Tertio exceptiōis ratio ibi in his Abbas.

c ¶ Ut personaliter. sic patet q; si iniunginr alicui: vt personaliter aliquid faciat: non pōt id p alium facere: nisi de cōsensu illius seu illorum quorum est negocium illud: q; eorū interest. potest etiaz de ipsorū cōsensu cōmittere alij illud exequendum alias non pōt. ff. ō solu. l. inter artifices ⁊ si testator iusserit aliquem suis manibus domum ꝛstruere uel pingere: p alium id facere non pōt: q; hoc in personam illius conclusisse videtur. C. de caducis tol. l. vna. §. si vero talis. Sic econuerso quod quis in persona sua facere prohibetur: id per subiectaz personam exercere non debet ff. de admi. re. ad ciuitatem pertinen. l. ij. §. i. ⁊ quod nomine meo facere non debeo nec nomine alieno. xlvi. dist. sicut nō suo. ⁊. xxiij. q. vlti. bis a quibus. ⁊ hoc ideo ne alia via contingat quod fieri prohibetur. ff. ō tu. ⁊ cura. scire. §. si mater: ⁊. ff. de condi. instit. que sub conditione. §. si quis ⁊. ff. de bo. liber. queritur. ⁊. j. de procur. tue. ⁊. C. si mancipiū ita venerat. l. vl. In casibus enim sequentibus non potest iudex committere vices suas etiam consentientibus illis quorum negocium cōmittitur. in causa inquisitionis: ⁊ cum debent ordinare ecclesiam de prelato uel de alijs inferioribus ministris qa in his papa eligit industriam illorum: ⁊ quia in istis maius periculum uertitur: ideo nō vult papa ea per alios fieri. quia circa maiora cautius est agendum. xlij. di. gescamus. ⁊. vij. q. ij. c. vlti. ⁊ ff. de carb. edic. l. i. §. ij. ⁊. xli. di. miramur.

d ¶ Consentiant. alias non possunt.

e ¶ Inquisitionem. hoc intelligunt quidā cum papa cōmittit inquisitionē vel promissionem de prelatis aut alijs ministris ex officio suo vbi non sunt partes. tunc non potest delegatus cōmittere vices suas si mandatur vt psonaliter intersit: secus vbi sunt partes: q; partes possunt renunciare iuri suo. Ego credo q; siue ista stant per partes siue ex officio: q; nō possit alij delegare ille cui hoc mandatur vt personaliter intersit: quia papa considerat in his casibus publicam vtilitatem ne crimina remaneant impuni ta: ⁊ vt potius prouideatur ecclesijs q̄ personis. vt dicit in prin. de alijs negocijs. ⁊ ideo eligit industriā illoz quibus hoc mandat: vt hic dicit. b.

QUoniam ap. se. intendit prouidere negocijs[a] ⁊ non personis quibus eadem cōmittuntur: si iudex tertius lz ex officio nostro vel de assensu partium p̄o communi a nobis datus eisdem alij delegauerit vices suas: cum delegato a principe id concedatur a iure: de legatio valebit ipsius. ¶ Idē quoq; dicendum est quum mandatur[b] episcopo vt cum altero suoruz cō, iudicum mandatum ap. exequat: ⁊ tūc sine subdelegato ab ipso episcopo reliqui duo procedere non valebunt. ¶ Is autem cui iniūgitur vt personaliter[c] negocium exequatur: potest dummodo partes consentiant[b] hoc alijs delegare. ¶ Preter quam si inquisitionem[c] fieri vel ecclesijs de prelatis vel alijs ministris prouideri mandemus. ¶ Cum in his oībus casibus industriam ⁊ fidem persone cui talia ꝛmittimus: eligere videamur.

¶ Ceterum salua legatorum se. ap. auctoritate nulli cui cōmissum[f] fuerit predicare crucem: excōmunicare vel absoluere aliquos: dispensare cum irregularibus[g]: vel iniungere penitentias: liceat hec decetero alijs demādare: q; nō sibi iurisditio: sed certum ministerium potius committitur in hac parte.

Rubrica De officio legati.

Alex. iij. vniuersis suffraganeis cant. ecclesie.

¶ Legatus pape etiaz per simplicem querelam adiri pōt.

¶ Ceterum. Is cui cōmittitur nudū ministeriū exequēdū nō pōt vices suas alteri cōmittere. fallit in legato sedis apostolice. ⁊ est tex. notabilis multum allegatur. Ab. f ¶ Cōmissum. isti. n. qbus hec q̄ sequuntur expedienda cōmittunt: meri executores sunt ad certos articulos expediendos: ⁊ nullam habent iurisditionez: vt dicit in fi. ideoq; vices suas alij cōmittere nō pōt: coertionem tñ vident habere: vt saltez excōicare possint ipedientes eos exercere suuz ministerium sibi iniunctum: aliogn delusoria ⁊ sine exitu esset talis commissio. s. eo. ex lris. qō satis credo. ar. illi⁹. c. ex lris. Cō tradicere tñ vl lra q̄ dicit: non sibi iurisditio ⁊c. sed dic non sibi iurisditio: verū est quātum ad hoc vt cōmittere possint: vl q; nullaz bnt iurisditionē iter aliqs partes: sed tñ officium.

g ¶ Cum irregularib⁹. ar. q; epi auctozitate ppria cū irregularibus dispensare non pōt ex eo q; hoc ex cōmissione ꝛcedit. ⁊ verū est q; epi cū qbusdam irregularib⁹ dispēsare si pōt. s. de fil. pb⁹. c. fi. an epi possint dispensare vbicunq; non phibēt. dicek. j. ō iudi. at si clerici.

Rubrica De officio legati. Qz offm legati in qbusdam sit est ofō ōlegati cū vterq; gerit vices supioris ideo post rubricaz precedentem subiecit istaz. ab.

Uz non ignoretis

¶ Primo ponit cām in genere. ex qua scōo posteā ꝛcludit ibi sane. ab.

b ¶ Per appellationē ad eū. sunt tñ alij casus quibus archiepūs pōt iudicare de subditis suffraganeoruz: qui notantur. j. ti. pri. pastoralis.

i ¶ Legationis tñ. ex hoc loco pz quam potestatem habeat legat⁹: qz de oībus causis tam p appellationē q̄ p querimoniā pōt cognoscere. sed nunqd posset deponere epm. est dicenduz q; nō cū hoc papa sibi spāliter reseruauerit. s. de transla. c. i. ⁊. ii. immo legatus missus de latere pape: puta cardialis hoc facere non posset nisi expresse cōtineretur in legatōe sua. j. c. i. ⁊. ij. illa. n. q̄ spāliter reseruauerit papa: mādata iurisditione generali nō trāsferūtur. ff. de of. ei⁹ cui māda. est iurisdi. l. i. §. vlt. multa. n. sunt q̄ i generali mādato non intelligunt nisi exprimant. ff. de ꝓcur. pōpo. i pn. ⁊. l. pcēdēti. in fi. ⁊. ff. de mino. illud. §. si tal. ff. ō iureiu. iusturādū. §. procurator. lz presbyteruz posset deponere adiunctis sibi alijs epis. xv. q. vij. felix. ⁊. c. si aūt. an possit absoluere illos q in canonē inciderunt bēs. j. e. excōicatis. item si qs appellaret ad papam posset ne illū cōpellere corā se litigare: nō. ar. j. de ap. si duob⁹: qz quoz omisso ad eū potest appellari. ij. q. vi. ideo. an indulgentiā possit facere: vt. j. e. ca. vlt.

k ¶ Uniuersas. ⁊ ita pnt audire cās q̄ mouent ꝛ exēptos sui archiepat⁹. lz ꝛ. s. ō sup. neg. pla. sicut. itē ar. ꝛ. xxv. q. ij. fuatis. vbi dicit q; puilegia ppetua sūt. lz b vl derogari illis puilegijs. dicas q; isti legati p suam legationē nō pnt punire exēptos: vel audire cās q̄ mouent ꝛ eos: nisi velint rīdere sub eis. ⁊ hoc ō bis q̄ i eoz puilegijs ꝓtinēt. ⁊ tota sua ptās ꝛsiderāda ē ex forma puilegij. alij vo legati cardinales: vel ēt alij q mitunt de latere dñi pape: bnt maiorē iurisditionez tam ꝛ exēptos q̄ ꝛ oēs alios saluis his tm̄ q̄ sedi apostolice spāliť reseruant. lz iste epūs cantuarien. ⁊ ꝛsimiles nō bnt talē ptātē. ar. j. e. c. excōicatis. hoc itellige bz illam decre. j. de ap. ut debit⁹: vt no. in glo. lz nūqd. ⁊ de for. cōpe. c. ppositi.

STuduisti. Cōis diuisio. scda ib rīdem⁹. l ¶ Alī cognitionem aī cām cognitā ⁊ p sniam diffinitiuā. m ¶ Cognoscere. i. post latā sniaz. n ¶ Mandatū. sic. s. de rescrip. c. i. ⁊. c. pastoral. qd iuris sit sup istis mādatis dcm̄ est. s. de rescrip. c. i. ⁊ de of. deleg. ex pte ꝛ. ⁊ illud solunt. s. de rescrip. c. i.

o ¶ Nō pōt. nō. n. expirat iurisditio mioris iudicis i pntia maioris. xi. q. i. puēit ⁊. xcv. di. ecce. C. de do. i hac sacratissima. imo spālis delegat⁹ q̄tū ad cām illā maiorē generali delegato bz ptātē. ar. xciij. di. pcipim⁹. ar. j. de of. or. pastoral. vel saltē par ē ei. p ¶ Mādatū spāle. q; par i parē nō bz ptātē. nec reuocare potest sniam alterius. C. si aduersus rem iudi. aduersus sniam. ⁊. ff. ad trebel. ille a quo. §. tempestiuum. ⁊. ff. de arbi. nam ⁊ magistratus. ⁊. s. de elec. inotuit.

q ¶ Confirmare. sed qualiter confirmabit istam sniam: nisi de ea cognoscat an

sit iusta vel iniusta: sed ō illa cognoscere nō pōt: nisi spāliter et cōmittatur vt superius dicit. ergo illam ꝯfirmare nō pōt. Dicūt qdam vt ala. ⁊ gof. q̄ de ea cognoscer: ⁊ si eā iuenerit iustā ꝯfirmabit eā. si vō iniustam remittit illā ad superiorem. si. C. vbi senato. vel clarisl. vl. verius esse credo q̄ nullā hēat sup hac spāli cognitionē: nec debeat sup hoc se ītromittere. tñ ad mandatū illius q̄ tulit spāliam posset illā mādare executōi. alias nullo mō se ītromittat. ⁊ q̄ dicit ꝯfirmare valebit: refert se potiꝰ ad factū q̄ ad ius: q̄ talis cōfirmatio nihil operat vel in cōi posset ꝯfirmare que pax ualet. sed nec sic pōt: cū sit quātū ad hoc iferior. ꝛ nunqd legatꝰ tenet ei obedire: ut ipam spāliaz mādet executioni: non uidet q̄ cū sit generalis legatꝰ ⁊ ab eo dē datꝰ maior ē illo cui cā dele gata est: ⁊ ille ei subest. in aliis satis credere q̄ deberet illā mādare executioni: q̄ quātum ad istam cām maior videt ipso legato: vt supius dixi: ⁊ oz super hoc supplicare nō ipm cōpellere: vt ipam spāliam exequat q̄ forsitan paliū nō ita bene pōt executioni mandari ex spāliā illius canonis.

Nisi specialis. Cōtinet vnū dcm ⁊ nō diuiditur.

a ¶ Spālis dilectio. no. q̄ iudex rōne amicitie pōt remittere penam. l. vi. clerico. ⁊. xxxv. q. ix. veniā: ꝛz p̄cio nō possit eam remittere. ſ. ō simo. nemo. ⁊. i. q. i. nullus. ar.

b ¶ Pena docēre: q̄ q̄ stultus est in culpa: sapiens sit in pena xxxviij. di. q̄ ea. si. xxvij. q. i. si homo esses.

c ¶ Sanctionibus. lxxix. di. c. vlti. vij. q. i. mutationes. ſ. de trā. inter corporalia. ⁊. c. i.

d ¶ Transferre. b. n. generali mādato nō trāsferunt: q̄ sunt meri iperij: ⁊ spāliter sedi apostolice reseruata. ff. de offi. eius cui mā. ē iurisdi. l. i. ⁊. ſ. ō trāsla. c. i. ⁊. c. ꝛz. ⁊. c. inter corporalia; ⁊. ſ. c. pri.

Quod translationem. Summatum fuit. ſ. ī. c. precedenti.

e ¶ Reseruata: quedā sunt q̄ sedes apostolica sibi spāliter reſuauit vt ē qō fidei. xxiij. q. i. quotiēs. ⁊. ſ. de bap. ⁊ eiꝰ. eff. maiores. itē maiores ecclesie cās: trāslatōes epoꝝ: sediū mutatōes. vij. q. i. mutatiōes. ſ. de trāsla. c. i. itē depositiones epoꝝ: cessiones eorūdē: ⁊ translationes electoꝝ. ſ. ō transl. inter corporalia. itē ꝯgregatio ꝯcilij generalis. xvii. di. c. i. ō positio ⁊ restitutio epoꝝ: ⁊ sūma negocia ecclesiaꝝ. ij. q. vi. iō. itē exemptio epoꝝ. xvi. q. i. frater nr. itē quedā vota solus papa cōmutat. ſ. ō voto ⁊ voti redēp. ex multa. itē solus papa dispēsat in maioribꝰ criminib⁹: ⁊ cum filijs presbyteroꝝ ⁊ ceteris illegitime natis: vt promoueat ad dignitates. ſ. de iudi. at si clerici. ⁊. ſ. de fil. presbyteroꝝ. c. vl. itē ad ipm soluz omissis medijs appellat. ii. q. vi. c. iij. ⁊. iiij. ar. ij. q. vii. metropolitanū ⁊ ē ar. exp̄ssum: q̄ appellatio omisso medio nō tenet. ſ. de ap. dilecti. itē subdiaconū facere pōt diēb⁹ dñicis. ſ. ō tēpor. ca. i. ⁊. c. de eo. itē p̄mā vacātē dare nō pōt legatꝰ. ſ. ō pbē. dilectꝰ. itē ñ pōt absolueſ excōicatos a ō legato. ſ. e. studuisti. multomin⁹ excōicatos a papa. ista oīa q̄ sibi spāliter sedes apostolica reſuauit: generali demādatiōe nō trāsferunt nisi spāliter de his ꝯtineat vt hic dicit. ista. n. sunt quasi meri iperij. ff. de iurisdi. om. iu. iperiū. ⁊ iō generali cōmissione nō trāsferunt. ff. de of. eiꝰ cui man. ē iurisdi. l. i. ⁊ ē si. q̄ ꝛz pf̄familias liberā ꝯcedat filio administrationē ñ pōt tñ alienare. ff. de his q̄ in frau. cred. si pf̄. ff. de pac. ℈. iurisdi. ſ. vl. itez nec pōt donare ff. de dona. filiusfamilias. ⁊ in generali p̄missiōe ea veniunt q̄ spāliter gs ꝯcederet. ff. de pecul. q̄ peculij. item maiora nō cōmittunt sine spāli mādato. ff. de p̄cur. pōnius. ⁊. l. mandato. sic eodē mō ptor missionē i possessionē ex secundo decreto sibi spāliter reſuat. vt. ff. de dā. infec. dies cautionū. ſ. i. ff. ō iu. om. iu. iubere cauere. q̄ āt sibi spāliter nō reſuat alijs īdulgeſ vt. ſ. ō sen. excō. nup. ar. sed nunqd legatꝰ talis missus a latere pape pōt iudicare de exēptis q̄ subsunt tñ dño pape. ar. q̄ nō. xvij. di. huic. ar. q̄ pōt. xvi. q. i. frater nr. Jo. dixit q̄ ñ pōt ⁊ melius facit si abstineat. ar. īducit. ff. ō of. pcōsul. nec qcquā. ⁊ credo q̄ pōt cognoscere ō cāis q̄ ℈ ipsos mouenſ nō obstantib⁹ p̄uilegijs suis. q̄ p̄ p̄uilegia illa eximunſ solā a iurisdictione epoꝝ. in quoꝝ territorio cōmoranſ. ſ. a iurisdictiōe ipius pape vel legatoꝝ nō eximunſ. ⁊ ita etiam videm⁹ de fcō seruari: ⁊ q̄ papa coꝝ

dis ap. legato.

¶ Legatus ēt de latere ex generali legatione nō pōt trāsferre episcopos: vel unam ecclesiam cathedralem alteri subijcere et alteri concedere ius p̄imatie: vel duos epatꝰ vnire: vel vnuz diuidere. excōmunicatos tñ ꝑpter manuū iniectiōez in clericos absoluere pōt.

Dilis spālisᵃ illa dilectio quam ad pſonā tuā habuimꝰ ⁊ habemus: iustū motū animi nr̄i tēperaret: penaᵇ docente cognoscere quātum excesseris: q̄ spretis canonicis sanctionibusᶜ ⁊ consuetudine generali motu ꝓprio presumpsisti troian. epm de troiana ecclesia ad panormitanam de facto transferre. Item eidem.

¶ Ad idem.

Quod trāslationē: ⁊ infra. Lz in regno sicilie generalis sit tibi commissa legatio: ad ea tñ sine spāli mādato nostro non debuisti manꝰ extendere q̄ in signū p̄uilegij singularis sūt tñ sūmo pōtifici reseruataᵈ. ⁊ si quedam ex his ō spāli cōcessione sepe fuere legatis indulta: ut illoruz videlz absolutio q̄ pp sacrilegas manuū iniectiōes in clericos ꝛcidunt in canonē ꝑmulgate snīc videatur ex ipso legationis officio iaz licere legatis. an existimas q̄ vices nr̄as tāquā legato tibi cōmisimus exequēdas q̄ panormē. ecclesiam posses subijcere messan. vt illā p̄ficeres isti cōcesso ibi p̄uilegio p̄matie: an putas ex eadē cā tibi licere duos epatꝰ vnire uel vnū diuidere sine licentia speciali.

Item batoñ. epo ⁊. ℣D. capellano subdiacono nostro.

¶ Ex quo legatꝰ retulit causaz pape illius definit esse iudex.

Licet tranenses canonici ab initio dissensissent: tādē unanimiter cōsenserūt. G. fratrez cassineñ. abbatez in archiep̄m eligentes cuius electionez portueñ. epūs tūc legatꝰ examinari p̄cepit ⁊ infra. Hūius p̄fati abbatis nobis lr̄as p̄ntauit grauē cōtra iam dcm̄ legatū ār̄i moniā cōtinētes: q̄ postquā electionē examinauerat: et eā ad nr̄e deliberatiōis examē trāstulerat: nuncijs iā directis electionē eādem maliciose nimis examinare p̄sūpsit ⁊ infra. ¶ De ꝛsilio fr̄uz nostroruz examinationē scōam tāquā ab non suo iudice actā postquā negocium ad nostrū fuerat trāslatum examē cēsuimus irritam et inanem.

Item sancti. p. et sancti leonis abbatibus et. r. archidi. tuleñ.

¶ Legatus de latere cōfert beneficiū uacans lz illud ꝓpetat ad p̄ntationem alicuius clerici.

Dilectꝰ fil. r. methēsis canonicus ītimauit: q̄ cū p̄nestinꝰ epūs ap. se. legatꝰ eccl̄az sci trudōis cōtulisset eidē: methen. archid. ad quez illius p̄ntatio eccl̄ie p̄tinebat asserens q̄ eodē īcōsulto¹ cōferri non potuit a legato: canonicū ipm super eadē ecclesia molestare p̄sumit. ¶ Cum igit plusᵏ iuris hēat in concessione¹ appellat nullus ab ipō. diuidit ac vnit: ermit atq̄ probat.

Licet. ¶ Primo recitat factuz electionis ⁊ processum legati. secūdo sup pcessu diffinit ibi de cōsilio. ab.

f ¶ Transtulerat. in hoc. n. deliqt: q̄ trāslato negocio ad papam: cognoscere gs nō posset. vt. ij. q. i. nomen presbyteri. ⁊. iij. q. vi. multū stupeo. naz eoipso q̄ iudex dicit se velle referre negociuz ad supiorē: nō pōt amō cognoscere. C. de rela. l. i. ⁊. C. de ap. ex illo ⁊ ilico relatiōis exēplū litigatoribꝰ edere teneſ. ſ. de ap. ītimasti. q̄ ō itelligitur si ptes approbauerūt relatiōez ſz si ꝓsētirēt vt iteruz cognosceret aīa fcām relatōez bñ posſz procedeſ. C. ō fla. l. ii. ⁊. iij.

g ¶ Examinare. vſ tñ q̄ posset examinare negociū nō vt pnūciaret ſz vt cām magis instructā remitteret ad papā. ſ. ō ap. ꝓstitutꝰ. ⁊. ij. q. i. nomē. ⁊. ſ. de sta. regu. ea q̄ ver. hec eadem. q̄ nō credo. ex quo enīz semel examinauerat ⁊ examinationem direxerat ad superiorē: iā iudex eē desierat: vt. ſ. sequit. ⁊ est ſ. ō. de postu. prela. bone. ⁊ q̄ ō fcō vniꝰ sepe q̄ rendū nō ē. ff. nau. caupta. ꝛz in fi.

h ¶ A nō suo iudice. C. si nō a cōpe. iu. l. vlti. ⁊ ſ. ō ꝓsue. ad audientiā ⁊. ſ. de iudi. at si clerici ⁊ ſ. de of. delega. cum super. ⁊. xi. q. i. c. pe.

Dilectus filius. Iste est ter. notabilis. cōis diuisio. sc̄a ibi cum igitur. Alb.

i ¶ Inconsulto. sic. ſ. de iurepa. cū dilectus. sed illud de laico ītelligitur.

k ¶ Plus iuris. hoc ita ītellige. plus iuris. i. plenius est ius ꝓstitutionis siue concessionis prelati q̄ ius presentatiōis patroni. vnde ex sola presentatione laici patroni nō cōsequitur quis plenuz ius. ſ. de iurepa. pastoralis. ⁊. c. q̄ aūt. ⁊. c. cum aūt. q̄ pōt patronus mutare voluntatem suam antequam eps confirmet presentatū: ⁊ alium p̄ntare vt dicunt iura p̄dicta: ⁊ ita non hz plenū ius. sed ex sola īstitutione seu ꝓcessiōe prelati q̄nq̄z plenū ius acq̄ritur īstituto p prelatū cessante p̄ntatione patroni: ⁊ infra q̄ttuor mēses tūc eps pōt instituere: ⁊ ille hz plenū ius. ſ. de iurepa. cū pp. ⁊. c. q̄m. Ecōuerso nūquam p solā p̄ntationem patroni laici ius plenum cōsequitur: nisi accedat confirmatio prelati. Laici patroni iō dixi: q̄ si collegiū vel ecclesiastica pſona aliquē idoneū p̄ntat: ius ei acq̄runt plenū vt possit petere confirmationē tanquā esset electus: q̄ postea variare nō possunt. ſ. de iurepa. cū aūt. ⁊. c. pastoralis. Jo. dixit ⁊ lau. q̄ p presentationem ius nō acq̄rit presentato. sed ē falsum imo ius acq̄rit presentato ī tñ: vt si presentatur a collegio vel a persona ecclesiastica q̄ postea variare non possunt: vt dictum est. ⁊ si a laico patrono presentetur: ius acquiritur in tantum q̄ si non mutet voluntatem: pōt petere confirmationem ab episcopo. ſ. de senten. ⁊ re iudi. cuz bertoldus. ⁊ si episcopus nō admittat: ille pōt agere ad ītereſſe ꝓtra epm. si postea alius presentetur ⁊ admittatur ab episcopo. ſ. de iure pa. pastoralis ⁊ ita semper ius acquiritur presentato per factum patroni: q̄ pōt petere confirmationē. ⁊ sic intelligendum quod dicit plus iuris: vterq̄z hz ius: sed alter plus: q̄ plus confertur per prelatum q̄ per patronum.

l ¶ In concessione. sed certe hec rō videtur sufficiens: q̄ ꝑm hoc episcopꝰ posset dare ecclesiā irregsito patrono: qō eē nō dz. xvi. q. vij. decernim⁹

Ad hoc dixit Jo. q̄ hec decre. continet gratiam specialem: q̄ legatus nō potest concedere prebendas vel ecclesias in preiudicium alior. ī. de ap. c. i. ⁊ ī. de preben. dilectus. sicut illud cōtinet gratiā: quod legatus facit. ī. de concessione preben. constitutus: q̄ solus p̄nceps potest aliquē priuare re sua. ix. q. iij. cuncta. ⁊ c. per principalē: ⁊ C. de quadri. prescrip. bene a zenone. ¶Hic consueuit distingui: vtrum iuspatronatus pertinet alicui iure p̄monij sui: ⁊ tūc legatus non pōt conferre ecclesiā eo inuito cum ei in hoc nō subsit: q̄ tā q̄ laicus presentat. ī. de iurepa. cuz dilectus. ar. xvi. q. vii. decernim⁹. Si vero ptinet patronatus ius alicui ratione ecclesie: tunc legat⁹ potest conferre ecclesiam: etiaz inuito illo prelato siue pfono ad quem ratione ecclesie pertinet iuspfonatus: siue inuito collegio ad qō pertinet illud q̄ subsunt legato: ⁊ ita loquitur qō dicit hic: q̄ archidiaconus iste rōne archidiaconatus presentabat. vñ legat⁹ iste poterat ei preiudicare: ⁊ eo incōsulto ecclesiaz cōferre: sicut potest ꝓferre bñficium vacans in ecclesia inuitis canonicis ⁊ ir requisitis: ⁊ hoc intelligē de legato misso a latere domini pape. Illij vero legati sicuti eboracen̄. ⁊ cantuarien̄. ⁊ consimiles qui hoc habent ex p̄uilegio: hoc nō possunt. ī. eo. officij. vnde tenet appellatio si hoc facere vellent. ī. de ap. c. i. Et qō dixit io. non est verum simpliciter de quolibet legato.

a ¶ Nec preiudicet prelato vl̄ pfono clerico. s. tenere dispensationez: ⁊ vez ē ī sequēti vacatōe.

Nouit ille. ¶ Legat⁹ ī pluribus locis potest in quolibet victoz locorum iurisditionem suā exercere: ita q̄ facta vnius loci pōt in alio explicare. b. d. ⁊ melius q̄ in rubro. ¶Prima pars ponit regis querelam. cui respondet. Secunda ibi tuc.

b ¶ Terminos. Ex hoc videtur q̄ si legatus exiuit p̄uinciam ad quā de stinatus est: q̄ ammodo nec excōicare nec absoluere nec cās delegare possit in illa p̄uincia. ⁊ idē in alijs iudicib⁹ ordinarijs videt. ff. de offi. p̄si. l. iij. ⁊ ff. de iurisdi. om. iudi. l. vlti. Videtur tñ q̄ possit absoluere aliquos dum est extra p̄uinciā: q̄ ea q̄ spectant ad voluntariā iurisditionē exequit ex̄ p̄uinciā. ff. de offi. pcō. l. ii. Ad hoc dicas q̄ nullus iudex pōt excōicare vel absoluere extra suā p̄uinciā. nā excōicatio fit cum cause cognitione. ii. q. i. nemo. sed ea que cause cognitionez desiderant: debent fieri iudice sedēte pro tribunali. ii. q. iij. §. notanduz. ẏ. si quis. iij. q. iij. §. spaciū. ẏ. a iudice. sed in aliena dioceſi nō pōt sedere pro tribunali: nec aliqd dispone re. ix. q. ii. epm. Itē nec absoluere pōt: q̄ si posset absoluere: p ꝓs ⁊ excōicare. xxi. di. deniq̄z. ar. ff. ō re iudi. l. ii. ⁊ q̄ tñ in sua dioceſi habeat iurisditionē: ē ar. xi. q. i. si q̄s q̄. ⁊ xcii. di. si qs eps. ⁊. ī. e. c. pe. s. de rescrip. pastoralis. in fi. ar. ff. de bo. auc. iu. posſ. cū vnus. §. pe. Dicūt quidaz q̄ possit extra suam dioce. excōicare. ar. xi. q. iij. si eps. forte sicut paulus excōicauit corinthium absentem. ix. q. iij. §. vlti. ¶Hoc tñ cōcedo q̄ ex̄ p̄uincia existēs possit delegare causas in p̄uincia. ff. de offi. prefec. vrb. l. vlti. maxime si hz necessariā cām absentie. ff. de offi. pcō. aliq̄n. talis. n. delegatio fit sine cause cognitione: lz qui deleget iperet. ar. s. ti. pri. pastoralis. Sed si ille nollet eam recipere: nō posset excōicare. ar. ī. ti. pri. pastoralis. Itē extra dioce. pōt conferre beneficia. ī. de cōcess. prebē. post electionem. in parte decisa. ī. de ap. qua fronte. io. Itē potest queri si excōicauit aliquem dum erat in p̄uincia: vtrū possit eū absoluere postquā egressus est p̄uinciā. dicendū est q̄ non: q̄ exeundo p̄uinciā p̄uatus est dignitate. ff. de offi. presi. l. iij. ⁊ statim expirat iurisditio. ī. e. c. vlti.

prelatus q̄z in presentatione patronus: nec[a] preiudicetur prelato vel patrono si quando per ap. se. legatum eo inconsulto ecclesia concedatur: mandamus quatenus dictum archidia. vt ab eius sup hoc molestatione desistat: appellatiōe re. cogatis.

Idem illustri regi francorum.

¶ Legatus in quacunq̄z parte legationis existat iurisditionē suam exercere potest.

Nouit ille qui nihil ignorat: ⁊ infra. Ex parte tua querimoniam accepimus: q̄ cum tibi legatus esset certa ratiōe susceptus: extra fines regni francorum interdicti sententiā p̄o mulgauit: ⁊ infra. ⁊ Tue magnificentie respondemus q̄ si fines regni francorum exierat: nondum tamen fuerat terminos[b] sue legationis egressus: cum non soluz in regno francorum: sed in vienen̄. lugdu. ⁊ bisunti. prouincijs iniunctam sibi a nobis legationis sollicitudinem suscepisset.

Reg. ix. patriarche bieroſo.

¶ Presente legato de latere minor legatus executionez officij sui dimittere debet.

Nolentes: ⁊ infra. ⁊ F. T. legationis officium in prouincia tua duximus committendum ita tamen q̄ si legatum ad partes illas de latere nostro[c] cōtingerit destinari: executionem ipsius officij: quādiu legatus ipse ibi fuerit: p̄o se. ap. reuerētia omnino dimittas.

Idem.

¶ Legatus non de latere sed ratione persone extra prouinciam sibi decretam absoluere nequit excommunicatos pro iniectione manuum in clericos: nec etiam in prouincia si tales excommunicati aliū de veniant: legatus vero ratione dignitatis nullos tales absoluit. h. dicit secundum communem intellectum.

Excōmunicatis pro iniectione manuum violenta eccle. roma. legati: qui de ipsius latere non mittuntur[b]: extra sibi prouinciam commissam[c]: vel ibidem si huiusmodi manuum iniectores il luc contingat aliunde accedere.

⁊ Et qui ecclesiarum suarum pretextu legationis sibi vendicant dignitatem: etiam subditis quāuis in prouincia sua existentes beneficium absolutionis impartiri non possunt. ⁊ Nisi de speciali gratia illis et istis amplius a se. ap. concedatur.

Idem.

¶ Durant legati statuta etiam legatione finita: finitur tamen sui de legati iurisditio si citatio non precessit.

Nemini dubium esse volumus quin legatorum se. ap. statuta[f] edita in prouincia sibi commissa durent tanquam perpetua: Licet eandem postmodum sint egressi. ⁊ Secus autem si causas durerit delegandas aliquibus. cuz

c Nolentes. de latere nostro. cū legatus de latere domini pape sit maioz eo pñte nō exerceat minor officiū suum: sed deferret illi tanq̄ maiori. xxi. di. deniq̄z. ⁊. ī. de p̄uil. antiqua. §. dñice: ⁊. ff. de offi. pcon. l. vlti. ⁊ maior ptās ad obediēdū preponitur minori. viij. di. q̄ contra mores. in fi. ⁊. ix. q. iij. qui resistit ⁊ interim suspensum est offm̄ eius. eo vero recedente resumit illud. argu. ī. xcv. distin. ecce. ⁊. xi. q. i. peruenit: ⁊. C. de dona. in hac.

Excōicatis. ¶ Primo ponit vnum dictum. Secundo aliud ibi. Et q. Tertio excipit ab vtroq̄z ibi: nisi. Ab.

d ¶ Mittunt. ergo a cōtrario sensu si missus sit a latere dñi pape pōt absoluere oēs: siue de sua legatione siue nō: qō verū est: ⁊ in eundo ⁊ in redeūdo ꝓz quosdaz. ex officio. n. legatōis lz legatis de latere domini pape missis excōicatos p violēta manuū iniectione in ecclesiasticas psonas absoluere. s. eo. q̄ trāslationē: ⁊. ī. de sentē. ex. ad eminētiā. Tales. n. legati postq̄ egrediunt vrbem: quousq̄z in vrbē reuertant: beneficiū absolutionis impediunt. ⁊ ita obseruant de facto: ⁊ hoc introductū est in fauorē aliaz: ut periculū more vitet. arg. ī. de sen. ex. sacro. ⁊ sic pcōsul vbiq̄z insignia pcōsularia hz: lz ptā tē suā egressus vrbem nō exerceat: nisi in ea p̄uincia q̄ ei directa est. ff. de offi. pcon. l. i. ⁊ bñt jurisditionē: lz non contentiosam. ff. e. l. ij. Ber.

e ¶ Cōmissam. per hoc qō dicit hic pz q̄ maior est ptās legatoruz qui de latere dñi pape mittunt q̄ alioz. isti. n. de quibus p̄mittit: nō possunt absoluere excōicatos pp sacrilegam manuū iniectionez in ecclesiasticas psonas: vel aliunde venientes: nisi ex̄ suā p̄uinciā existentes: q̄ nulla ptās est eis cōcessa ex̄ illā p̄uinciā. arg. ff. de iu. om. iu. l. vl. ⁊. ff. de of. p̄si. nisi ei amplior̄ ꝓcedat: vt dic in fi. lz illos de sua p̄uincia absoluere p̄nt dū sūt in p̄uincia. ar. a ꝓrio sensu de duplici genere legatoz fit mentio: ⁊ primo de bis qb⁹ ad tps cōmittit officiū legationis rōne psone ⁊ nō dignitatis: vt. s. e. ti. pri. ⁊. ī. de accusa. cū dilecti. ⁊. ī. de p̄sump. mādata. secūdo de bis q rōne dignitatis bñt hmōi legatōis officiū in sua p̄uincia. s. e. c. i. ⁊. ī. de ap. c. i. isti nō mittunt de latere pape. vñ minor ē ptās eoz. ⁊ isti nō p̄nt absoluere excōicatos ēt subditos: nisi spāliter eis ꝓcedat: vt dicit h̄ in fi. illi ẏo qui mittunt de latere dñi pape: q̄ ⁊ ipsi ps corpis ei⁹ esse intelligunt: vt. i. q. i. in. c. si qs cū militibus. C. ad. l. iul. ma. q̄s. ex officio legationis oia possunt: nisi illa q̄ spāliter sibi sedes aplica reseruauit. s. e. q̄ trāslatiōem. sed quos dicemus de latere dñi pape missos: an cardinales tñ an alios ēt existentes in curia: vtputa capellāos: archiepos: epos pro suis negocijs ī curia existētes. sed vt q̄ ꝓprie dicant de latere pape cardinales: q̄ ad lat⁹ ei⁹ semp assistunt: sed idē vt ō capellanis ⁊ alijs curialibus: q̄ ⁊ ipsi assistunt ei. lz nō in secretis ꝓsilijs. satis posset dici q̄ illi dicunt missi de latere pape: quos inuenit existentes in curia sua: ēt si nō sunt cardinales ⁊ illos transmittit spāliter ad aliena p̄uincia cōcedendo eis generalē legationē. item qui pōt ex officio suo absoluere pōt ꝓmittere vices suas alij: cū viderit expedire. ī. ti. pri. c. vlti. ¶Proprie dicūtur missi de latere dñi pape cardinales tñ. ar. ī. de sen. ex. ad eminentiā: q̄ ipsi pars corpis dñi pape dicunt: vt dictū est. s. ⁊ ideo istoz potestas latior q̄ aliorum: q̄ ēt de sua ⁊ aliena p̄uincia absoluere possunt in eundo ⁊ redeundo. alij vero absoluere nō possunt aliunde venientes: nisi amplius illis sit cōcessum: ut dicit in fi. ad hoc no. q̄ ecclesie ro. legati quātūcūq̄z plenā hēant legationez nō possunt ex officio legationis cōferre beneficia: nisi spāliter eis fuerit ꝓcessum: vel nisi sint legati cardinales: qui ampliori debent prerogatiua gaudere hoc totuz statuitur in decre. Inno. iij. q̄ icipit officij nostri debitum.

Nemini dubium. ¶ Habet duo dicta multum notabilia. Secundum ibi: secus autem. Ab. si.

f ¶ Statuta. sic pz q̄ statuta que faciūt legati in p̄uincia sibi cōcessa: ppetuo sūt seruanda: ⁊ si lata sunt sub anathemate qui cōtra faciunt sunt excōicati. ī. de lo. ⁊ conduc. c. ex rescrip. nā epi qui sunt minoris auctoritatis statuta in sua dioce.

facere possunt. ſ. de maio. & obe. ſi quis venerit. item de remissionibus quas faciunt locis religiosis siue pontibus quid dices nunquid & ille sunt ppetue: videt qp nō: qz preses prouincie nō potest intercedere alicui vltra tempus suum vti arte sua. ff. de pe. l. vltima. ff. de postula. §. vlt. sed verum est qp valent perpetuo: sicut statuta. lz. n. administratō sit temporalis: illud quod factum est per eum ppetuum est: vnde qui facit contra incidit in penam si qua pena apposita est: & prefectus pretorio ad tempus & in perpetuū pōt prohibere alicui ne vtatur aduocatione. ff. de offi. prefec. vr. l. i. §. vlti.

a Expiret. & ita pz qp recedēdo a prouincia sua expirat iurisditio. sicut per mortem expirat. supra de offi. dele. lz. & cagratū: qz pro mortuo quantuz ad hoc reputatur. multis modis dicit iurisditio expirare: vt no. supra de of. dele. in lris.

b Citatio nō precessit. Ergo si citatio precessit valebit commissio post recessum. sic p citationem perpetuatur iurisditō. sic supra de offi. dele. gratuz. & c. lz: & ſ. de foro cōpe. propositi. sic. ſ. de ap. vt debitus. & sic supra de rescrip. capituluz sancte crucis: in quibus dr qp sola citatione siue conuentiōe ꝓuenitur iurisditio aliorum.

Rica De officio iudicis ordinarij. Dictum est de officio ordinarij specialis: vt est delegatus: nunc subijcit in genere de officio cuiuslibet ordiarij. ab.

Ernicioſam.

p Dño ponit de cisum exordiū. Secundo dispositiōez ibi. Habeat igit. But.

c Inquirere. tunc. ſ. cum frequens & clamosa fama est cōtra subditum que obtinet vicem accusatoris. ſ. de accusa. qualiter & qñ: & ſ. de simo. lz hely. & tunc possunt testes introducere cōtra illos. xi. q. iij. ꝓcipue. & lite nō ꝓte. ſ. vt lite nō ꝓte. qñ frequenter. §. sunt & alij.

d Judicare. vndecūqz illi sint. preses. n. puincie purgare dz puinciā sitā malis hoibus: nec distinguit vndecūqz sint. ff. de offi. presi. preses puicie. & vi. q. iij. placuit: & C. vbi de cri. agi opor. auc. qua in puincia.

e Canones. dicunt canones qp epi cās synodales inquirere debēt. & testes maturiores in parochia ꝓstituere: vt cām synodalem ad epm deferant. xxv. q. vi. eps in syno. ad epos. n. ptinet ingrere de hmōi crīb⁹ ecclesiasticis de adulterijs de ꝓsanguinitate inter virū & vro. vt. xxv. q. vi. eps in synodo. & ca. ab isto die & duobus. c. sequen. item de hereſi. infra ō here. excōicamus. §. adijcimus. Jtē crimen vsuraz: sacrilegij: symonie & consimilia: proprie spectant ad ecclesiasticū iudicem. & de his principalibus inquirere debēt epi & punire: & etiā de quocunqz mortali peccato. ſ. de iudi. nouit. Jtē ex eo qō dicit h: ingrere vlcisci & punire sm qp canones censent est ar. qp iudex iudicare dz sm allegata & pz canones & leges: & nō sm cōsciētiā: vt expresse dr. xi. q. iij. summopere. & iij. q. vij. iudicet. & vi. q. ii. si trī. & c. placuit. & ſ. e. c. pri. & C. de iudi. rem nō nouā. & in auc. de iudi. §. qz vero. col. vi. & in auc. de defen. ciui. §. iusiurandum. col. iij. & ff. de of. presi. illicitas. §. i. ar. ꝓtra qp pōt iudicare sm qp putat. ff. quis & a quo ap. sit. l. appellan. & ff. de ar. qualē. & xi. q. iij. tunc vera est: & ar. viij. di. qui ꝓtēpta veritate. Jn hoc casu qñ iudex aliud habet in ꝓscientia & aliter cōstat p ꝓbationes legitimas: dicunt qdam qp dz alij causam delegare. ff. de iurisdi. om. iudi. ptor Alij dicunt & melius qp licet iudex aliud habeat in conscientia sua qp cōstet p allegata: debet iudicare sm qp facta est fides sibi in iudicio p iura primo dicta: & nō debet sequi ꝓscientiā: qz nō scit illa tanqp iudex: sed tanqp deus. ſ. c. pri. & vi. q. ii. si trī. & c. placuit. nec peccat: nec dicitur facere cōtra ꝓscientiā. & ita nec in cōdēnando nec absoluendo sequatur cōscientiā: & qp ita sit ꝓcedendū pz. nam dñs oīa sciebat: & tñ nullum voluit ꝓdēnare: nisi ꝓbationibus conuinceretur. ii. q. i. deus omnipotēs. qui. n. contra conscientiam iudicat: punitur sm tenorem constitutionis Jnno. iiij. ſ. de re iudi. cum eterni.

f Publicum cōuocent. ſ. iudicium seculare. sic. xxiij. q. v. princeps. & lxxvi. di. cū ad vez ventū est. vtraqz ptās p alteram adiuuatur: vt ibi dicitur. & ſ. eo. qñ. & posset ꝓpelli ad hoc. ſ. de maledic. c. ij.

g Preiudicandū: qz per hoc nō acqritur ius in preiudiciuz ecclesie: vt sua auctoritate posset in posterum attentare: nisi de mandato ecclesie: immo teneť auxilium prestare ecclesie: & posset compelli ad hoc. xxiij. q. v. administratores. & ſ. ō maledi. c. ij. & est arg. qp ꝓtestatio necessaria est: quando aliqui aduocantur ad ea in quibus ius non habent. vij. q. i. pontifices. & xxiij. di. presbyteri. ar. cōtra .s. de elec. cum vintoñ. ibi fc.

iurisditio istorum expiret[a]: si ante illorum discessum horum citatio[b] non precessit.

Rica De officio iudicis ordinarij.

Ex synodo Joannis pape.

Episcopi in suis diocesib⁹ possunt crimina inquirere & punire et cuz opus fuerit inuocare bracchiuz seculare.

Ernicioſam: & infra.

p Habeant igitur episcopi singularium vrbium in suis dio. liberā potestatem adulteria et scelera inquirere[c] vlcisci & iudicare[d] secūduz quod canones[e] censent absqz impedimēto alicui[g]: & quū opus fuerit publicum conuocent[f] auxilium non ad preiudicandum[g] sed potiꝰ ad ea que deo sunt placita prosequendum.

Agenius papa.

Ordinarius qui scit non vt iudex vel vt homo subditum esse criminis reum: indeterminate poterit sed nō nominatim eum arguere vel punire.

Si sacerdos sciat pro certo[b] aliquem esse reū alicuius criminis: vel si cōfessus fuerit & emēdare noluerit: nisi iudiciario ordine quis probare possit: non debet eū arguere nominatim[i] sed indeterminate sicut dixit christus vnus vestrum me traditurus est. Sed si ille cui damnum illatum est petierit iusticiam: potest excōmunicare actorem damni: lz etiam ei confessus[k] sit: sed tamen non nominatim[l] potest eum remouere[m] a communione: licet sciat eum esse reuz: quia nō vt iudex scit sz vt deus: sz debet eum admonere[n] ne se ingerat: quia nec christus iudam a communione remouit.

Lex. iij. flore. epō.

Si ordinarius subiectus episcopo confert in sibi subiectum iustam censuram ecclesiasticam: episcopus illam seruare debet: & illaz sine satisfactione & conscientia conferentis relaxare non debet.

Quam ab ecclesiarum prelatis ecclesiastica° sententia in malefactores aliquos promulgatur: rata debet & firma cōsistere & vsqz ad dignam satisfactionem inuiolabiliter obseruari. Quapropter

Si sacerdos. Diuidi potest in duas partes principales sicut fūt duo dicta. sm ibi. Sed non ille. prima subdiuiditur. Primo thema ex quo questio. Secundo decisio ibi: non debet. Tertio ratio ibi: sicut dixit. Anto. de bu.

b Pro certo. qz forte vidit eum delinquentem: vel quia ipse idem ei cōfessus fuit. xxii. q. v. hoc videtur.

i Nominatim. ar. est hic qp aliquid licet in genere qō in specie nō licz. si. viij. q. i. quid autem. ff. de questionibus. l. i. §. qui questionem. ar. s. de of. deleg. qm abbas. ff. ō pe. l. moris. §. sunt autē. ad fi. ar. ꝓtra. xxiiij. distin. quādo. ff. si quis cau. lz & si quis. §. quesituz. & ſ. de ap. inter cetera. & C. de iure do. ipe. l. i. so. qō licitum est in genere: licet ī specie & ecōuerso: nisi de sensus ad specialia: vel generalitas occasionem mali inducat: vt patet p exempla in prima rubrica. & C. q̄ res pig. ob. sz singula exempla taz de prima regula qp secunda suum casum obtinēt vt patet in quacunqz cō cordantia.

k Confessus: lz. n. cōfessus sit in penitentia: nunqp tamen excōmunicabit eum ipsum exprimendo: qz sic, pderet peccatorem quod esse non debet. ō peni. distin. vi. placuit: & ſ. de penitē. & remiſ. oīs utriusqz.

l Nominatim. i. proprio nomine expresso nō debet eum arguere vel excōmunicare: sed in genere sic dicendo quicūqz fecit tale factum sit excōmunicatus pinde habet ac si proprio nomine expresso esset excōicatus quantum ad deum: sed quātum ad ecclesiam non: quia nō vitabitur ab ecclesia: & est si. xi. q. iij. excellentissimus. & insti. de exhe. libe. §. masculos. & §. nominatim. & ff. de li. & posthu. nominatim.

m Remouere a cōmunione: si. vj. q. ij. si trī. & c. placuit. Sed quid si episcopus dicat excōico vnum de illis qui tale factum fecerunt. videtur qp nullus sit excōicatus: quia cū ex pluribus seruis eiusdē nominis vnus liber esse iussus est: neuter liber erit. ff. de manumiſ. testa. cum ex pluribus. de testa. tutel. duo sunt ticij: & nominatim quis est excōicādus. xxiij. q. ij. sane. ar. contra qp vterqz sit excōicatus. ff. de adimē. leg. l. iij. §. si. duob⁹ & ff. de re. du. qui duos. vi. Sed verum est qp neuter est excōicatus: quia sententia incerta est: & ideo rei iudicate auctoritatem non cōtinet: sicut sententia que certam quantitatem non continet nulla est. C. de sen. que sine cer. quan. l. pe. & vlti.

n Admonere. in secreto: ne ingerat se communioni sue. si. ſ. de sentē. excommu. cum non ab homine. i. Respon. sed publice non debet eum remouere. sicut nec christus iudam remouit: immo ei eucharistiaz dedit. ō consecra. di. ii. c. cum omne. c. si illud: & cum alijs ad predicandum misit. i. q. i. sicut christus.

Quam ab ecclesiarum. Primo ponitur exordium ex quo. Secundo infert mandatum ibi. quapropter. Alb. si.

o Ecclesiastica. sic ergo prelati isti possunt excōmunicare. xvi. q. i. alia est: & sic sunt iudices ordinarij. ar. ſ. de excē. prela. ad hoc: & habent curaz animarum. s. de elec. cum in cunctis. §. inferiora. sic & abbas potest excōmunicare: & habet iurisditionem. ſ. de simo. sicut. s. de offi. dele. p. & §. & ſ. de fo. ꝓpe. significasti. & hoc omnes concedunt: nisi consuetudo faceret contra tales: sed anathematizare non possunt: vt dicunt quidam. xvi. q. ii. visis. & xxiiij. q. iij. corripiantur. Et tu dicas qp non possunt anathematizare siue excommunicare: cum illa etiam solēnitate de qua traditur. xi. q. iij. debent: & de illa excommunicatione intelliguntur predicta capitula. xvi. q. ii. visis. & xxiiij. qō. iij. corripiantur. & qp hoc facere possunt isti inferiores prelati habes. ſ. de eo qui fur. or. ac. c. i. & quia hoc non est ordinis: sed potius iurisditionis. s. de electio. transmissam. & illud generaliter traditur: qp quilibet prelatus collegiate ecclesie: licet subsit episcopo: est tñ iudex ordinarius in plebe sua: & habet iurisditionem cognoscēdi & excommunicādi: vt ħ dicit. & in auc. de defen. ciui. §. ii. coll. iij. & xv. q. iiij. c. i. & ſ. de iudi. decernimus. & ar. C. de iurisdi. om. iudi. l. vlt. & illū

dico prelatum hoc facere posse ⁊ talem iurisditionez habere qui est electus a collegio siue vniuersitate. ſ. de elec. c. i. ⁊. xciij. di. legimus. ⁊ idē intelligo si preficiatur collegio vel vniuersitati ab eo qui habet administrationē cum iurisditione. puta epō.

a ¶ Rationabiliter: qō semper presumitur donec probetur contrariū. ar. .ſ. de renun. in pītia: ⁊ .ſ. de re iudi. sicut. ⁊ seruāda est a subditis siue sit iusta siue ñ. xi. q. iij. sententia pastoris.

b ¶ Nō relares. Sz pone qꝫ epūs relaxet talē sententiam plebano irrequisito nec aliq̄ satisfactione premissa mūquid tenet absolutio: vtiqz. cū sit. n. superior ⁊ ordinarius sue dioc. x. q. i. de p̄sona: sz male facit: imo ⁊ si subditus conqueraꝫ epō: debet illum remittere ad suum excōicatorē absoluendum .ſ. eo. ad reprimendā. ſm tenorem illius decre. nisi periculū esset i mora. ſ. de sen. ex. sacro. ⁊ tunc recepto primo iuramento ſm formam ecclesie: vt tradit i decre. sacro.

Q Am nos. ¶ Cōmunis diuisio. Secūda ibi fraternitati. Alb. si.

c ¶ Persone: hoc ideo dicit: qꝫ persona ecclesiastica facilius cogit: puta per suspēsionem vel subtractionem beneficij .lxxiij. dist. cōsuluit: vt sic fiant cōcordes.

d ¶ Idonee: sic patet qꝫ patronus laicus lz p̄fitet indignum nō est priuatus nec priuādus potestate presentādi: sed in collegio seu ecclesiastica persona aliud est: qꝫ si collegium eligat vel presentet indignū: est ipso iure priuatus. ſ. de elec. cum in cunctis. Idem credo de clerico patrono qꝫ non parcitur ei si presentent indignum: imo priuatus est eodē modo: vel saltem priuandus est: sicut vides in alio articulo. clericus patronus variare non potest laicus potest anteqꝫ presentatus sit confirmatus. ſ. de iurepa. cum aūt. ⁊ h̄ potest esse ratio quare laico patrono dantur tantū quattuor menses a tpe vacationis. ſ. de iurepa. cum propter. collegio vero siue clericis dantur ser menses per illam constitutionem. ſ. de cōcef. prebē. nulla: quia laicus non priuatur potestate presentandi: licet indignum presentet. clerici vero sic. vnde h̄ fit quedam compensatio hincinde: quia laici grauantur in tempore ⁊ releuantur in alio: quia non puniuntur: ⁊ quia clerici puniuntur eligendo vel presentando indignum: releuātur in maiori tempore: ⁊ quia clerici magis debent esse discreti ⁊ scire iura ideo punīi tur si peccant in electionibus seu presentationibus: ⁊ clerici patroni eodem iure vtuntur in presentādo quantum ad penam si delinquant: sicut clerici eligendo. ar. predi. c. cū aūt. Quidam tamen dicunt qꝫ ad superiorem devoluitur prouisio ecclesie: cuz laicus patronus presentat indignum. in aūt. de sanctiſ. epiſ. §. siquis oratori domū. col. ix. tamen iure nostro non cauetur hoc expresse: ⁊ ideo standū est canoni ⁊ nō legi. Ber.

e ¶ Cā: puta scādalum magnum. ar. ſ. de iurepa. c. i. ⁊. ij. sed pro modico scandalo nō dimittit epūs ecclesiam ordinare. ſ. de iurepa. qm̄. vel qꝫ de iurepa. vertitur questio inter epōs ⁊ presentatores.

f ¶ Economos: h̄ cōstituitur economus ad conseruādum non ad agendum. lxxv. di. qm̄. quādoqz etiam ad agendum constituitur. C. de epiſ. ⁊ cle. omnis. §. nihilominus. ⁊. ſ. de iura. calum. imperatorum. ⁊. ſ. de capel. mona. dilectus. ⁊. c. constitutus. ⁊ hoc intellige cum de iurepa. questio est inter patronos ⁊ epm: vel quando patroni non cōcordant de psentanda persona: vel malum presentant: tunc debet epūs statim ponere economum: qui conseruet bona ecclesie. Si questio est de iurepa. inter patronos vsqz ad quattuor menses expectabit epūs. illis elapsis ordinabit ecclesiam saluo iure in posterum illi qui obtinebit. ſ. de iurepa. qm̄ in quibusdam. ⁊. c. cum propter discordiam. ⁊ er hac littera notare debes: qꝫ patronus se intromittere non debet de rebus ecclesie: nisi quo ad defensionem .xvi. q. vij. decernimus. ⁊. c. filijs. sed epūs vel alius prelatus ad quē pertinet institutio debet habere custodiam illius ecclesie vacantis.

mādamus quatenus si plebanus sancti. p. in clericos vel laicos parochianos suos interdicti vel excōmunicationis sententiā rationabiliter[a] tulerit: ipsam facias inuiolabiliter obseruari: ⁊ eam sine congrua satisfactione ⁊ absqz eiusdez plebani cōscientia non relares[b].

I Dez cāt. archiepiscopo ⁊ eius suffraga.

¶ Si ordinatio vacantis ecclesie etiam patronate ex iusta causa differtur: est ibi per episcopuz economus ponendus.

Q Um vos plerunqz oporteat ordinationem ecclesiarū differre: pro eo qꝫ quandoqz persone[c] vobis minus idonee[b] presentātur: aut inter vos ⁊ presentatores alia de cā radix dissensionis emerserit: ⁊ infra. Fraternitati. v. mandamus quatenus si quando in vacantibus ecclesijs in quibus ecclesiastica persona presentationē nō habet: vel quia psone minus idonee presentātur vel alia de causa[c] de iure personas nō potueritis in eis instituere: ap. re. ponatis economos[f]: qui debeant fructus percipere: ⁊ eos aut in ecclesiaruz vtilitatem expendere aut futuris personis[g] fideliter reseruare.

g ¶ Futuris personis: Ho. bona ecclesie conseruanda in tpe successoꝝ. xij. q. ij. b huius placiti. ⁊. c. charitatem. ⁊. lxv. dist. qm̄ quidam. ⁊. x. q. ij. siquis epūs nisi sint talia que seruādo seruari nō possunt. C. de admi. tu. l. ler que tutores. in fi. ⁊ .ff. de peti. here. diuus. in fi. i. Rñ. ⁊. x. q. i. siquis epūs.

Ex parte tua. ¶ Cōmunis diuisio. Secunda ibi taliter respondemus in qua subdistinguit ⁊ secundum membrum ibi. Si vero. Alb.

I Dem cant. archiepiscopo.

¶ Si constat ordinario qꝫ absolutus a papa suppressit verā cām quare fuerat excōmunicatus: dz illum remittere ad papam.

Ex parte tua: ⁊ infra. ¶ Quia nos consulere voluisti: vtrū illoruz absolutio teneat: qui occultatis excessibus pro quib⁹ excommunicati fuerant: absolutionis beneficium per se. ap. meruerunt sue excommunicationis causam aliaz pretendentes. ¶ .T. R. qꝫ si ita tibi constiterit debes eos ec. cen. cōpellere cum litteris tuis rei veritatem continentibus ad sedem apostolicam redire.[b] ¶ Si vero id tibi non constiterit: ⁊ eos suspectos habueris qꝫ confessi non fuerint veritatem: ipsos compellere debes exinde coram te qꝫ veritatem confessi fuerint purgationem[i] prestare.

V. Elestinus. iij.

¶ Propter periculū anime supplet ordinarius desidiam vel maliciam delegati.

Significauit nobis. t. f. qꝫ quidam de parochianis tuis cū pro illicita consanguinitatis ⁊ affinitatis copula excōicatiōe notāt[k]: ad iudices remotiores ab apo. se.

h ¶ Redire: ex eo qꝫ isti appelluntur redire ad curiam: patet qꝫ non sunt absoluti: qz talis absolutio per suppressionē veritatis obtenta non prodest. ſ. de sen. excō. cū pro cā: ⁊. c. officij. in fi. ⁊ littere super hoc impetrate nō tenent. quidā dicūt qꝫ si pro pluribus criminibus vna tm̄ sīa aliquis sit excōicatus: dūtamē aliquod eoruz expresserit in absolutione: absolutus est si de alijs postea cōteratur ar. de cōse. di. iiij. tunc valere qō non credo vez: nisi de illo qō expresserit. Sed illa absolutio nō prodest cū adhuc sit ligatus pro alio crimine: et etiā extra ecclesiam. de sen. ex. cū pro causa: sed tunc demum valebit absolutio cū ab alia excōicatione fuerit absolut⁹ sic̄ si qs de vno peccato pnīaz agat ⁊ nō de alio: talis penitētia nō prodest quo ad vitā eternā: nisi cum alterius criminis penitētiā egerit: de pe. dist. iij. §. vlti. in fi. Sed si pluribus sentētijs ligatus est: oportet vt a qlibet absoluatur: ⁊ vltima cōfirmabit omnes precedētes qz tunc incipient valere. arg. ff. ad trebel. l. i. §. sed ⁊ quotiens sicut dicitur de pe. di. iij. §. vl. in fi. ſ. de pe. ⁊ re. qꝫ quidam. ⁊. ff. de ser. rusti. pre. per fundū. ⁊ tot sunt necessarie absolutiones quot fuerunt excōicationes sic. ff. de no. ope. nū. de pupillo. §. si in pluribus. ⁊. ij. .q. iij. §. si prevaricator. v. si plura crimina. ⁊ talis semper est vitandus quousqz sit absolutus ab omnibus: etiam si esset excōicatus a pluribus ⁊ omnes excommunicatores cōmitterent vices suas vni. ⁊ ille absoluatur ab omnibus vna sententia expressa cuiuslibet excōmunicationis causa absolutus erit: ⁊ idem erit ac si singulariter absolueretur a qualibet: ⁊ est simile de acceptilatione qui capit plures obligationes. ff. de accepti. pluribus: sed imo non videtur velle soluere hanc questionem. ſ. de sen. excōmu. officij. Sed queritur quare absolutus pro falsa cā nō habetur pro absoluto. sicut pro falsa causa excommunicatus habetur pro excommunicato saltem quo ad ecclesiam: vt. xi. q. iij. c. i. ⁊. ij. Rñ. vtrobiqz consulitur anime: quia excōmunicatio ⁊ si sit iniusta non est cōtēnenda: ne ex ipso contemptu ligetur. xi. q. iij. §. cum ergo. in fi. ⁊ excommunicatio est medicina anime .ſ. de sentē. excō. cum medicinalis. si nō cōtēnatur. xxiij. q. iij. notandum: ⁊ potius ei obest qui iniuste excommunicat qꝫ excommunicato si nō cōtēnit. xi. q. iij. illud. alia ratio potest assignari: quare nō prosit absolutio ex falsa causa: quia excommunicatus fuit pro certa causa: ⁊ omnis res per quascūqz causas nascit̄ per easdem debet dissolui. ſ. de regu. iur. omnis res: sed de illa causa nulla est facta mentio: ⁊ ita illa remanet: ergo ⁊ eius effectus: ⁊ sic remanet excōmunicatio prima. Preterea: durante priore causa ex alia causa ex qua excommunicatus non fuit absolui nō potuit: quia ab illo quod nil fuit absolui non potuit: ⁊ sic talis absolutio nulla. ab illa vero nō intendebat illum absoluere ⁊ ab alia nō potuit absolui ar. ſ. de transla. inter corporalia: ⁊. ſ. de offi. deleg. cum super. ⁊. ff. de here di. insti. quotiens. ar. contra qꝫ absolutio ex falsa causa teneat. ſ. de cōsanguini. ⁊ affini. quia circa.

i ¶ Purgationē: ⁊ ita quos epūs hz suspectos potest compellere ad purgationez prestandam: vt h̄ dicit: dummodo publica laboret infamia. ſ. de purga. cano. nos inter alios: ⁊ sint infamati apud bonos ⁊ graues. ſ. de purg. cano. cum i iuuentute: ⁊ nō sit orta ab inimicis. xi. q. iij. in cunctis.

Significauit. ¶ Clarius potest sic summari. si ex desidia vel malicia delegati pape quis perseuerat in peccato ordinarius loci potest supplere non obstante qꝫ causa fuerit delegato cōmissa. ⁊ est casus notabilis ⁊ singularis. Cōmunis diuisio. secunda ibi cū itaqz. Alb. si.

k ¶ Notanē: qa noluerunt pere sententie diuortij late propter consanguinitatē vel affinitatem: sed si excōmunicati impetrarunt literas super reuocatione sententie que non transit in rem iudicatam quā dicebant per falsos testes: vt habeē infra de re iudi. lator. ⁊. c. consanguinei. ſm vnum casum: sed glo. intelligunē

ante sententiam cum fuit appellatum. secundum alium casum fuerũt excommunicati ante sententiam.

a ¶ Pro receptione: hoc intelligendum est quando testes ad iudicem venire nõ possunt: q; sunt valitudinarij vel alio impedimẽto detenti: vel etiam sunt in honore constituti. j. de testi. qui. alias compellendi sunt venire. C. de testi. si quando. dummodo nõ per longuz iter. ff. de testi. l. iij. §. vlti.

b ¶ Effectum: vnde postulasti quid sit faciendum.

c ¶ Desidia iudicis delegati: ↄ ita inder ordinarius supplet desidiã delegati sicut delegatus supplet ordinarij. s. de of. dele. prudẽtiã. §. sexta. ↄ. j. de fo. cõpe. lz. ↄ. c. ex tenore: lz qõ dicitur hic. s. q; recidunt in iurisditionem ordinariam ex eo cõtingit q; nõ prosequunt appellationem suam: ↄ ne ꝓpter hoc remaneant in incestuosa cõiunctione.

d ¶ Reuocare: post admonitionẽ ipsis delegatis factã: vt procedant: ↄ ipsis cõiugatis: vt causam suã prosequantur: ↄ si postea maliciose versatur ne procedãt: tunc reducat illos ordinarius in pristinam excõicationis sniam. ar. s. de offi. deleg. prudentiã. §. sexta. Sz quãtũ expectabit: certe modicũ tps dabitur infra qõ possit cõponere sarcinulas ↄ se parare ad cãm. ff. ex quibus causis ma. in integ. resti. l. ab hostibus. §. sed quo simpliciter. vel hoc intellige ad arbitrium boni viri. i. iudicis. ff. de ẏb. ob. cõtinuus. §. cum ita.

e ¶ In receptione: per ꝓcuratorem. s. cum sint illi excõmunicati. arg. j. de iudi. intelleximus. vel etiã p seipsos pñt cãz incipere: q; quodammodo rei sunt: ↄ reus bene potest stare i iudicio excõicatus. j. de excep. significauerunt. ↄ. c. vlt. ↄ prosequi appellationem suam: vt ibi. sed postq̃ inceperunt habere delegati legitimum ꝓgressum: vt ẏ dicit: poterunt absolui. ↄ est si. j. de verb. si. ex parte: vbi non absoluitur: nisi qs primo satisfaciat: sed ẏ non statiz absoluitur ꝓpter proximã suspitionem. alias regulare ẽ q; quilibet primo absoluatur. j. de sen. excõ. per tuas.

litteras impetrant. per quas cũ ab excõmunicatione fuerint absoluti q; dicti delegati ad locum vbi testes produci valeant: nõ accedunt nec aliquos pro eorũ receptione[a] transmittunt: in prenominata nefarie coniunctionis copula remanent: ↄ causa debituz non sortitur effectum[b]: ↄ infra. ¶ Cũ itaqz pro malicia vel desidia iudicis[c] delegati non debeat quis ad remanendũ in copula coniunctionis inique suffragium inuenire: tale damus. t. f. responsum: q; quotiens ea q̃ ꝓdiximus in tua dioc. euenire cõtigerit: licite potes taliter absolutos in pristinam excommunicationis sententiam reuocare[d]: ipsosqz tandiu eadem sententia tenere ligatos: donec causa in receptione[e] testium et in alijs legitimum incipiat habere progressum.

I Mno. iij. anfitano archiepo.

¶ Ordinarius supplet negligentiam abbatis non reuocantis monachum vagabundum.

Quanto deuotio religiosoz: ↄ infra. Ad audientiam nostram noueritis peruenisse: q; monachi canonici ↄ alij regulares tue prouincie: cum deberent potius i claustro[f] iuxta regularia constituta diuinis obsequijs uigilare: ↄ de obedientijs ↄ redditibus quorum curam gesserunt pecunia cõgregata claustrũ abhorrẽtes p curias pnci pũ[g] ↄ potẽtũ discurrere nõ uerent: ↄ infra. ¶ Mãdam[q] ãten[q] quoscũ qz tales iueneris[h]: nisi ad ꝓmõitionẽ tuã resipuerint: vt ꝓpriũ[i] i manibus prelatorum suorũ sine difficultate resignent cõuertendum in vtilitatẽ domus secundum abbatis[k] consilium: ↄ regularem vitaz obseruent: si prelati[l] eorũ post tuã cõmonitionẽ id exequi negligẽter omiserint: per suspensionem officij[m] ↄ beneficij ap. re. compellas.

I Dem rotho. archiepo ↄ eius suffraganeis.

¶ Ab vno epo excõmunicat[o] ab alijs est vitandus. ↄ archieps per querelam aditus nõ absoluet nisi primo remittat.

Mandamus malicias[n] peruersorum pene certe sunt in canonibus[o] cõstitute: quas sicut latas a vobis interdũ in subditos vultis inuiolabiliter obseruari ita latas ab[p] alijs debetis inuiolabiliter obseruare. ¶ Ideoqz mandam[q] quatenus sñias quas lexonẽ. eps duxerit in subditos suos canonice promulgandas: ↄ vos ipsi[q] seruetis ↄ a vestris subditis factatis inuiolabiliter obseruari. Tu vero frater archiepiscope cũ excõmunicationis sententia per appellationis non suspendatur[r] obiectum: si quis excõmunicatus ab ipso de iniusta tibi fuerit excõmunicatione conquestus[s]: ad ipsum ei quasi coepiscopo deferens absoluendum secundum ecclesie formam remittatur. qui si noluerit ipsum absoluere tu recepta cautione iuratoria absolutionis mun[q] ei poteris exhibere: ita q; si legitime tibi ꝓstiterit eũ cõtra iusticiã excõmunicatũ fuisse[t]: ex debito sibi iuramento preci pias: vt super eo de quo fuerit excõmunicatione innodatus eidem episcopo satisfaciat competenter. Quod si facere cõtempserit: eum in excommunicationis sententiaz ap. remo. reducere non omittas.

viuãt quiete. xxiij. q. v. non frustra. ↄ hic soluz bene agitur: vt vita hominum corrigatur. xxiij. q. v. prodest.

o ¶ In canonibus. Ea rie sunt pene i canonib? ꝓstitute. q̃dam inducũt degradationẽ ↄ curie seculari traditionez. j. de fal. ad falsarioz. q̃dam degradationẽ ↄ detrusionẽ in monasterio: vt .l. di. si eps. q̃dã depositionẽ tñ modo. l. di. si quis viduã q̃dã suspensionez solũmodo. ij. q. v. si mala fama. ↄ. ca. pbyter. ↄ. xxxij. di. nullus. ↄ. c. pbyter. q̃dã excõicationez. xvij. q. iiij. sigs fuadẽte. q̃dã puationẽ officij ↄ bñficij perpetuo. lxxxi. di. sigs ammõ. q̃daz officij ad tps. lxxxij. di. pbyter. si. xxi. q. ij. placuit. q̃dã puationẽ officij tñ ad tẽpus. xxviij. di. pbyter q̃dã puationẽ bñficij tã tũ. vij. q. i. sigs. de ordine. ↄ. s. de ele. cũ i cũctis q̃dã puationẽ tñ cõionis. xxxv. di. añ oĩa. lv. dist. nullus. ↄ alias penas habes. lxviij. di. siẽ ↄ. xviij. di. placuit.

p ¶ Ab alijs. ij. q. i. q̃ se scit.

q ¶ Vos ipsi. xi. q. iij. cure.

r ¶ Suspendat: hoc ideo dicit: q; sñia illa secum trahit executionez. j. de ap. pastoralis. §. i. hinc est q; post. x. dies nõ trãsit in rẽ iudicatã: q; q̃cũqz põt peti absolutio. vñ si taceat qs p. x. dies non intelligit acquieuisse sule: vñ concedo q; post. x. dies vel q̃cũqz possit appellari a sñia excõmunicationis ad metropolitanũ: quantum ad hoc q; metropolitanus põt ipsum absoluere prestita cautione: q; parebit mãdato sup eo pro quo fuit excõicatus corã excõicatore. Sed hoc nõ vr: q; ex quo nõ appellauit infra. x. dies: postea nõ possit appellare. vnde per appellationẽ nõ transfert querelã ad metropolitanũ: sed per simplicẽ q̃relam posset conqueri etiã post. x. dies.

s ¶ Cõquestus: sicut põt ꝓqueri de iniusta excõicatione sic põt appellare q est iniuste excõicatus ↄ pseq ap. ↄ lras impetrare sup hoc. j. de exceptio. cũ inter. ↄ. c. vlti. sed ꝓpter hoc excõicatio nõ suspendit: sed cã ad supiorez transfert si infra. x. dies appellet ↄ si ꝓueniat sup alia re põt se defendere: vt dicit decre. predicta. Et no. q; dicit ꝓquestus: q; siquis appellat excommunicatus nõ dz remitti ad excõicatorẽ: nisi velit ei facere gratiam. j. de sen. ex. p tuas. Sed cõtra videt: q; ipso facto videt appellasse: q; iuit ad metropolitanũ. j. de ap. dilecti. ↄ. c. vt nostrum. So. iter arreptũ nõ habetur pro appellatione post sñiam: ĩmo viua voce est statim appellandũ postmodũ vero in scrip. ij. q. vi. §. forma. in fi. ff. de ap. l. ij. Sed añ sententiã vr appellare q ad curiã super hoc ꝓficiscit: vt dicunt ẏria: sed illa nõ bñt locũ iudicio cepto: quia qui appellat causam rationabilẽ corã iudice exprimere dz ↄ ꝓpter illam appellare. j. de ap. dilecto. in fi. ↄ. c. dilect?. ↄ. c. vt debitus. in fi. hodie q̃cũqz appellat in iudicio vel extra: ab interlocutoria vel grauamine in scriptis appellet: ↄ causam appellationis exprimat. j. de appella. c. cordi. lib. vi.

t ¶ Fuisse: hoc ideo dicit q; semper presumit pro sententia iudicis ordi-

m ¶ Officij: sic. s. de eta. ↄ quia. queris. ↄ. lxxiiij. di. consuluit.

A Reprimendam. ¶ Duo facit primo ꝓmittit: generale exordium: Ex quo postea infert speciale mãdatũ ibi ideoqz. Ab.

n ¶ Maliciam: sic. di. iiij. facte sunt. nam per leges nemo benefacere cogitur: sed male agere prohibetur. xxiij. q. v. ad fidem vt boni inter malos

Quanto deuoto.

¶ Cõis diuisio. Secunda ibi. Mandamus. Ab. siculus.

l ¶ In claustro. xi. q. i. si cupis. ↄ fine quo viuere nõ potest. xvi. q. i. placuit.

g ¶ Principum: ↄ si ibi in aliqua administratione caperentur: indignũ est eis ab ecclesia subueniri: per quos constat scandalum in ecclesia generari. j. ne cle. vel mona. sacerdotibus.

h ¶ Inueneris: per inquisitionem. j. de sumo. de regularibus: vel euidentia rei. j. de coha. cle. ↄ mulie. c. vlti. ↄ. c. vestra.

i ¶ Proprium: qõ nisi in morte resignauerit: in signũ perditionis in sterquilinio eũ eo subterret. j. de sta. reg. monachi. ↄ. c. cũ ad monasterium.

k ¶ Abbatis. xviij. q. ij. abba.

l ¶ Si prelati: sic patet q; coercio ↄ correctio monachi primo loco spectat ad abbatem. j. de ap. reprehensibilis. in fi. ↄ. xxiij. q. iij. corripiantur. Hu. dicit q; si agatur in figura iudicij: solus eps cognoscere debet de eius causa: secus si agat sm regulam claustralem. xi. q. i. de persona. C. de pa. pote. l. iij. ↄ. C. de emenda. propin. l. vna. Sed probabilius videtur dicendum q; prelatus ecclesie collegiate habet iurisditionem: vt. xvi. q. v. c. i. vt dictum est. s. c. cum ecclesiarum. ↄ q; abbas siue prior possit excommunicare monachos suos est expressum. j. de maio. ↄ obedien. cum in ecclesijs: ↄ. j. de sumo. sicut. In omnibus his potissime consideranda est consuetudo cuiuscunqz ecclesie: que dat iurisditionem. ir. q. iij. conquestus. C. de eman. l. i. ↄ vlti. hodie reuocatio taliũ pertinet primo loco presidentibus capitulis abbatum ↄ priorum. j. de reg. c. vlti. ↄ ibi adijcitur pena. s. excommunicationis.

narij. ĩ. de pba. post cessionem. ĩ. de re iudi. sicut. ꝛ. ŝ. de renun. in presentia. Sed si obiciatur cõtra sentẽtiam ratione processus: oportet ꝙ ipsa probetur processus: ad hoc vt stetur sententie. ĩ. de proba. qm̃ cõtra. ꝛ ita stabitur snie: ꝛ presumitur ꝓ ea: nisi infringatur rõne ꝓcessus. ℣ic ẽt patet ꝙ non precipit aliqd absolute: nisi ꝓmo constet an iuste vel iniuste fuerit excõicat⁹. ĩ. ô resti. spo. Ifas in fi. ꝛ. ĩ. de sen. excõ. sacro. ꝛ hoc cõstabit partium assertione: ꝛ recipientur ꝓbationes ab vtraq; parte. ŝ. ô of. de le. cum cõtingat. Absolutio fieri debz ꝑm distinctionẽ decre. ĩ. de ver. sig. ex parte. item per tales ꝓbationes constabit an alter alteri teneat ad interesse: ꝑm ꝙ traditur. ĩ. de sen. excõ. sacro. ꝓ ut notatur. ŝ. de of. dele ga. cum contingat.

Duo simul. ¶ In prima ponitur decisa ꝙsultatio. In scõa responsio ibi consultationi. Ab.

a ¶ Canonib⁹. ix. q. iij. cõquestus. xviii. q. ii. c. i. ꝛ vlti.

b ¶ ℣patriarchas. diuersitas in nomine ẽ dignitas eadem. xcix. dis. ij. i. ꝛ. c. i. ꝛ. ii.

c ¶ Cõsuetudo. rõnabilis ꝛ prescripta: alias cõsuetudo non ꝓdest. ŝ. de cõsue. c. vl. ꝛ est ar. temporis diuturnitatẽ ꝛ solutionem ꝛ obligationẽ inducere in futurũ. arg. xvi. q. ii. statuẽdũ. ꝛ. ĩ. de cen. er parte. ꝛ. c. oliz causam. ꝛ. C. de agri. ꝛ cen. litibus. li. xi. ar. cõtra. ĩ. de excess. pla. cũ ad quozũdam. ꝛ. ꝛ. q. iiii. qz cognouimus. ꝛ. ĩ. de cen. puenit. Sol. q est in possessione alicuius rei: in ea defendi debet. ĩ. vt lite pen. quasi per totum. argu. ŝ. de elec. querelã. in fi. ꝛ. ĩ. de causa possess. cum ecclesia. ꝛ. ff. si serui. vendi. l. harum. ꝛ. ff. de aqua quo. ꝛ esti. l. pe. ꝛ est defendendus: nisi liqueat eum vi vel clam vel precario possidere: ꝛ sic intelliguntur contraria. de boc dixi. ŝ. de consue. c. vlti.

d ¶ ℣Nicenas. lxv. di. nos antiquus. ꝛ. c. sequenti.

e ¶ ℣Priuilegia. ꝓilegia ecclesiarũ ꝑpetuo sunt seruanda. xxv. q. ii. c. i. ij. ꝛ. iij. sed psonalia ꝓilegia cũ psonis extinguunt. vij. q. i. petisti. ꝛ. ff. de cen. etatẽ in fi. ꝛ. ĩ. de presum. mandata. ꝛ. ŝ. de of. le. volentes.

f ¶ Ecclesiam. sic. ix. q. iij. conquestus.

g ¶ Spãli priuilegio. argu. ꝙ dñs papa põt detrahere vni ecclesie ꝛ alij conferre quod quidem nullus dubitat. xvi. q. i. frater noster. ix. q. iij. nũc vero. ꝛ. c. per principalem.

b ¶ Voluerint. marime. ꝛ si nollent cõpelli debent ab archiepiscopo: nisi ipse consentiret. ĩ. de fo. compe. significasti.

i ¶ ℣Patriarche. hierosolimitani.

Quod sedem apo. ¶ Cõis diuisio. scõa ibi. ꝙsultatõi. Ab. si.

k ¶ Cõmittere. certum est enim ꝙ archiepus potest mandare vices suas: ꝛ ille tenetur recipere: ꝛ potest illum cõpellere. ĩ. c. priori. ꝛ iussu archiepiscopi suffraganei illum consecrare debent. ŝ. de tempo. ordi. si archiepiscopus: alias sine sui presentia episcopus nõ debet consecrare. lxv. distin. non debet. ꝛ. c. episcopus non est: ꝛ episcopus sic consecratus debet visitare archiepiscopũ infra duos menses: ꝛ si non possit impeditus iusta de causa: boc ei significet. lxv. dist. si quis in metropolitana. Item ꝛ ordinandus tenetur recipere consecrationem ab eo cui mandauerit: lz in boc grauetur ꝙ inder superior boc facit iure suo: suffraganei vero ad mandatum illius. sic. ŝ. de of. delega. super questionum. ŝ. si duo. Archiepiscopus potest committere ea que sunt iurisditionis etiam illis qui eam non babent. ĩ. c. priori. sed ea que sunt ordinis vel consecrationis committere non potest bis qui ea non babent: puta illis qui non sunt episcopi uel archiepiscopi: uel maiores. ĩ. de conse. ec. vel alta. aqua. ℣Nec etiam talia dicunt cõmitti: sed mandat archiepiscopus suffraganeis: ut boc faciant. sola auctoritas eis deest: ꝛ nibil cõmittit eis archiepiscopus: nisi qz dat auctoritatem propter prelationem quam babet super illis: ꝛ boc patet ex eo ꝙ quandoq; episcopi inuitantur ad bec facienda ab illis: qui ea facere non

Dem turoñ. archiepiscopo.

¶ De causis subditorum archiepiscoporum ꝛ episcoporum suorũ patriarcha non cognoscit: nisi per appellationem legitimaz aut vigore consuetudinis seu priuilegij.

Duo simul: ꝛ infra. ¶ Consul. t. t. r. ꝙ cum sit in canonibus diffinitũ ꝑmates vel patriarchas nibil iuris preceteris babere: nisi quantum sacri canones cedunt vl̃ prisca illis cõsuetudo[c] cõtulit ab antiquo ita vt secũduz nicenas[b] regulas sua ꝓilegia[c] seruẽtur ecclesijs preterquã si ap. se. aliquaz ecclesiã[f] vel rectorez ipsius quolibet specialis[g] priuilegio decreuerit honorare quãdiu clerici tui corã te voluerit[b] stare iuri: cõpelli nõ debẽt iudiciũ patriarche[i] subire: nisi causa ꝓ ap. ad eius audientiaz preferatur: aut ei aliquid super boc a sede apo. sit indultum.

Dem turoñ. archiepiscopo.

¶ Archiepiscopus impedit⁹ potest consecrationem sui suffraganei alteri cõmittere: ꝛ cõsecrandus tenetur ab illo cõmissario munus consecrationis recipere.

Quod se. ap. ꝛ infra. ¶ Nos siquidem ꝙsuluisti: vtrum si aliq̃ infirmitate vel alia iusta cã detentus aliquẽ suffraganeorũ tuorum cõsecrare nõ posses: alicui coepporum tuoruz vices tuas licitũ cõmittere[k] tibi eẽt: ꝛ infra. ¶ Consul. t. t. r. ꝙ i tali articulo cõstituto ꝛ tuas vices vt dictũ est tibi cõmittere lz: ꝛ cõsecrandus munus debet ab eo consecrationis accipe: cui eas duxeris cõmittẽdas: dũmodo catholicus habeatur: ꝛ ipedimentum ei ex subtractatione gratie[l] ap. se. non obsistat.

Dem episcopo alicñ.

¶ Archieps cãm ad se ꝑ appellationẽ delatã subditis suffraganei cõmittere põt: nõ tñ ad ipam suscipiendã cõpellere potest. b. d. vsq; ad. §. Preterea.

Pastoral' officij ꝛ ifra. ¶ Expte tua fuit insup̃ qstitũ: vtrũ si aliqua cã fuerit ad archiepm per ap. delata possit eãdem iure ordinarie ptãtis suffraganei sui subdito delegare: vel aiaduertere in eundem si cãm renuerit suscipere delegatã. ¶ Ad qd̃ respondemus ꝙ archiepus ipsum ad suscipiendaz delegationẽ huiusmodi compellere nequit inuitum[m]: cum in euz exceptis quibusdam[n] articulis possunt: vtputa capl'm qñqz suitat alium ep'm ad consecrãdum ecclesiam vel altare: vel ad clericos ordinãdos. vij. q. i. pontifices. Item satis põt dici ꝑm canones ꝙ ea que sunt meri imperij possunt delegari: vt deposito. xxiij. q. iiij. illud. ꝛ. ij. q. vij. sicut. lz ꝑm leges nõ possunt. nisi cum delegans non põt adesse. ff. de of. eius cui man. est iurisdi. l. i.

l ¶ Gratie. i. si non sit excõicatus vel suspensus vel scismaticus: talis nõ põt ordinare vl̃ ordinari: ut. ŝ. de elec. qz diligentia. ŝ. de eta. ꝛ quali. cum bone. ꝛ. ĩ. de scisma. ꝙ a prede cessore. ꝛ. ŝ. de epo qui renun. epis. c. vlti. ꝛ hereticus non sit. ꝛ. q. i. ab hereticis. ꝛ. c. i. ꝛ. ij. hmõi. n. persone nõ conferunt excõicationem.

Pastoralis. ¶ Istud principium vsq; ad. §. ꝑterea diuiditur ĩ duas partes. qz in prima ponitur consulta. in secunda responsio ibi. Ad quod. Ab.

m ¶ Inuitum. no. ꝙ pinguius habet archiepiscop⁹ in episcopis ꝙ in eozũ subditis: ut ꝛ patet. ꝛ. ŝ. e. ti. quãto. arg. sed nunquid idem iuris est in episcopo circa subditos suoz subditoruz: certe non: qz episcop⁹ eis preponeretur: si voluerit ꝑ se cognoscere de causis subditozũ: cum sit iuder ordinarius omniuz de sua dioces. xi. q. i. de psona. ꝛ ar. ad boc. ff. de iudi. iudicium. ꝛ. xi q. iii. qui resistit. ꝛ. viii. di. que cõtra mores in fi. ꝛ. ii. q. i. nomen. sed archiepiscopus nõ est iuder ordinarius totius prouincie: nisi episcoporuz tm̃: nisi in casibus inferius notatis: ut dicit in fi. et ita nõ est simile boc ꝑm ℣u. ꝛ. t. ꝛ vincẽ. Jo. dixit ꝙ si tales prelati subditi episcoporuz vel ex electione vel ex longa consuetudine habent ordinariam iurisditionem: episcopus non potest cognoscere de causis subditozũ talium prelatorum: nisi per appellationez deferantur ad eum: ut. ĩ. de excess. prela. c. ij. ꝛ. ĩ. de fo. compe. cum contingat. ꝛ. ĩ. eo. irrefragabili. §. i. argu. ad boc. xviij. q. ij. cognouimus. ꝛ. ĩ. de ap. dilecti. gradatim. n. debet procedere in causa: ut. ij. q. vi. §. anteriorum. et. §. illo proculdubio. ꝛ. ĩ. de statu regula. in singulis: nisi in principe. ij. q. vi. arguta. ꝛ. c. ideo. ꝛ. ĩ. appel. si duob⁹. verius credo quod dicit Jo. ꝙ episcopi non possunt cognoscere de causis subditorum prelatorum suoruz eis inuitis. sic. n. posset eos priuare omni sua iurisditione: quod non est verum: quia nimis esset iniquum. ĩ. de excess. prela. ad boc. imo debet seruare sententias subditozũ suozum. ŝ. eo. cum ab ecclesiarum: ubi notatur de iurisditione episcoporum. nam si sua vnicuiq; iurisditio non seruatur: ecclesiasticus ordo confunditur. xi. q. i. puenit: ꝛ tamen episcopus nibilominus est iuder ordinarius dioce. sue: quo ad multa alia que patent per se. episcopus tamẽ posset bene compellere subditos subditorum suozum suscipere delegationem sibi ab ipso factam: secus in archiepiscopo: ut ꝛ.

n ¶ Exceptis quibusdam. est tamen iuder ordinarius totius prouincie: qa eius gerit solicitudinem. ix. q. iij. c. i. ꝛ. ij. nec ideo sequitur ꝙ cuiuslibet de prouincia. vel potest dici ꝙ habet iurisditionem super quẽliber: sed impeditam ꝛ ligatam ex quo non habet nisi in articulis. argu. ŝ. de rescrip. c. pastoralis. §. vlti. in fi. ꝛ. ŝ. de cleri. peregri. tue. ꝛ boc ꝑm Lau. T. dicit ꝙ non est iuder ordinarius: nisi in casibus specialibus. ℣Primo cum deuiat in diuinis officijs a consuetudine metropolitane ecclesie. xii. di. de bis. Jtẽ si deliquit in eius dioces̃: ut. vi. q. iij. placuit: in boc casu efficitur aliquis de iurisditione cuiuslibet alterius. Jtem si habet predium in dioces̃ sua: vt. ĩ. de fo. competen. c. vlt. ꝛ iste casus pertinet etiam ad quẽcũq; alium. Jtem si causa deferatur ad eum per appellationem. ŝ. de of. lega. c. i. ꝛ. ŝ. eo. duo. ꝛ. xi. q. i. peruenit. item cum absolutus est ab archiepiscopo nõ vult parere episcopo. ŝ. eo. ad reprimendam. Jtem si criminalis est causa inter episcopum ꝛ clerum suum: tunc illa causa debet deduci ad sinodum in qua preest archiepiscopus. vi. q. ii. c. i. Jtem si clericus habet ciuilem causam contra episcopum suum. xi. q. i. si clericus. ꝛ si episcopus contra clericum coram arbitris terminetur: ut in. c. clericus. Jtem in alio casu. ĩ. eo. irrefragabili: sed ibi dr ꝙ tanq̃ delegatus a papa. Jtem quando episcopus negligens est in eo qõ ipse facere debet. ix. q. iii. cũ simus. ꝛ. ĩ. de sen. excõ. per tuas. ꝛ. ĩ. de appel. qua fronte. Jtem mortuo episcopo ꝛ si ecclesia idoneos clericos non habet. xii. q. ii. non liceat. Jtem cum euidens est sententiam episcopi esse iniustam. ĩ. de appel. sollicitudinem. item cum visitat prouinciam infra de prescript. cum ex officij: ꝛ. ĩ. de

cen.ſopite.ꝛ.c.cum nuper.

a ¶ Nullam habet poteſtatem.ſi nullam habet iuriſdítionem vel poteſtatem in eum: ergo talis delegatio non videtur valere:ꝛ ſic ſentẽtia eius nulla.argu.C. qui pro ſua iuri.l.vna. Rñ.licet in clericum illum cui cõmittit cauſam non habet poteſtatem tamen in cauſa que ad eum per ap.delata eſt:habet poteſtatez:ꝛ ita cauſam ad ſuam iuriſditionem pertinentez delegat:ꝛ ille bene recipit iuriſdítionẽ ſi vult illam recipere: ſed ſi nõ vult illam recipere põt partes cõpellere vt cõſentiant in aliquẽ vel aliquos ꝛ põt mandare ep̃o vt cõpellat illum recipere commiſſionem qõ facere põt:lz ſit appellatũ ab eo.ar.ſ.de ſo.compe.ſi qs ꝯ clericum:ꝛ.ſ.de offi.dele.ſuſpitionis.§.vlti.ꝛ.ſ. de ap.cum ſpeciali.

¶ Preterea.¶ Mortuo delegato qui ercõicauit reũ vel actorẽ i poſſeſſionẽ idurit ſi ei⁹ ſucceſſor in delegatiõe ſuccedit abſoluere ꝛ reſtituere poſſeſſionẽ poterit.alias ſolus papa reſtituet ꝛ abſoluet: preterquã in mortis articulo.ne tamẽ currat annalis preſcripto: reus coraꝫ ordinario vel publicis pſonis de ſtãdo iuri cauttonez pſtabit .b.d. Et diuiditur qꝛ in prima ponit cõſultatio. in ſcõa reſpõſio ibi.ad qõ.ab.

b ¶ Alicui.ſ.ordinario.

c ¶ Maior.ſ.de of.dele.ſane.

d ¶ Sine mãdato.C.ſi aduer. rẽ iudi.aduerſus.ff. de mi. mi nor magiſtrat⁹.xxi.di. iſerior.

e ¶ Preterq̃ i mortis quo caſu de quolibet genere ercõicationis ꝛ a quolibet eccleſiaſtico pt abſolui.ar.xvij.q.iiij. ſi qs ſuadẽte.ꝛ.ſ.de ſen.ex.q̃ de bis ar.ad hoc.de cõſe.di.iiij.ſcm̃ ẽ baptiſma. Sz nũqd i obſidione poſitũ vl träſſretare volenti lz abſoluere. Ain. virit q̃ ſic: qꝛ iam imínet periculum mortis. Sed hoc vidẽdum eſt: an imineat naufragium vel periculum mortis: nõ enim intrando mare ſemp imínet naufragiũ: qõ ſi eſſet nullus tranſſretaret: ſed cum ſunt in naufragio in periculo mortis: tũc ſatis põt dici q̃ liceat: vel ſi iret bellũ campeſtre ꝯ ſarracenos vel alios iuſtũ ꝛ manifeſte appareat periculum mortis lz abſoluere ẽt laico.ar.predicti.c.ſcm̃ eſt. Quidã dicunt ꝯriuz: q̃ nunq̃ licet laico abſoluere a tali ercõicatione: qꝛ põt ſuccurri poſt mortem: cum cõſter per aliquẽ de confeſſione p euidentia ſigna.ſ.de ſen.ex.c.a nobis. Sed hoc nõ poſſet ita locũ hr̃e in naufragio ſi oẽs ſubmergerent: qꝛ tunc cõe eſt periculum oĩum de naue.ꝛ ſic prima opinio benignior ꝛ ſecurior eſt. Et ſicut põt laicus in neceſſitate iniungere pniam vel abſoluere ab aliis peccatis mortalibus: cum recipit cõfeſſionem illius: quare non eodem mõ ab ercõicatione: qꝛ nõ vr̃ rõ q̃re potius in vno q̃ in alio: vel dic q̃ laico pteſt quis cõfiteri in neceſſitate: ſed laicus nõ põt iſtuz abſoluere vel ligare: qꝛ non hz claues eccleſie.ſ.de ſum.tri.c.i.§.vna.

f ¶ Succedat.ſ.de of.dele.qñ abbas.ꝛ.ſ.de imu.eccle.aduerſus: quia cum in locum ꝛ ius eius ſuccedat: partibus eius fungi dz.ff.de iudi.mortuo iudice.ff.de eden.quedam.§.nil intereſt.

g ¶ Pontificem vel eius delegatum ſpãliter ad illam cauſaz deſtinatum.ſ. de eo qui mit.in poſ.cum ſicut.

b ¶ Poſſeſſor.ex hoc vr̃ q̃ qs ſit verus poſſeſſor poſt annum ꝛ non ante.ff. de acq.poſ.l.iij.§.vl. Item vr̃ hic q̃ ad hoc vt aliqs dicat verus poſſeſſor: non ſit neceſſarium ſm decretũ.ſ.vt lit.non conte.qñ frequenter.§.in aliis.ar.ꝯ.ſ. de eo q mit.in poſ.cã rei ſeruande.c.i.ꝛ.ff.de acq.poſ.l.iij.§.vlt.in fi.ꝛ.ff.de vã. infec.ſi finita.§.ſi qs aũt.ꝛ.§.ſe.ꝛ.§.iulianus.q̃ concordãtie loquuntur in actione perſonali.ꝛ de hoc dr̃.ſ.de do.ꝛ contu.contingit.

i ¶ Publicis.C.de an.exce.vt perfectius:ꝛ.xvj.q.iij.§.põt.ꝛ.C.de epiſ. audi. ſancimus:ꝛ.ſ.de appel.c.vlti.

h ¶ Annalem.ſed vſqz ad quod tempus poterit poſtea petere rem ſibi reſtitui ſi ne recipere poſſeſſionem. Dico q̃ vſqz ad quadraginta annos ſcõm iura canonica: vel ſm leges vſqz ad.xxx.an.quia ſola litis conteſta.perpetuat actiões vſqz ad.xl.an.vt.C.de preſcrip.xxx.an.cum notiſſimi.ꝛ.xvj.q.iij.§.poteſt. Sed nũquid ſm iura canonica poterit talis preſcribere: ex quo habet iam debet habere conſcientiam rei aliene ſm iura ciuilia talis bene vſucapit: licet ſciat rem alienam .ff.de nor.acti.ꝛ generaliter. Credo tamen q̃ ſi aliter non habeat conſcientiam

nullam habeat ptãtem: lz eps ſuꝰ eidẽ ſit metropolita lege ſubiectus ꝛ infra.¶ Preterea poſtulaſti an alicui ordinario liceat ſine ſpeciali mãdato ap.ſe.delegato: qui reuz ꝓpter ꝓtumaciã manifeſtã ercõicatõis vinculo inodauit: vel petitorẽ cã rei ſeruãde i poſſeſſionem petitorũ indurit: rebꝰ humanis exẽpto: eidẽ volenti iuri parere abſolutiõis beneficiũ ĩpartiri: ꝛ poſſeſſionẽ reſtituere infra annũ ſufficiẽti recepta primit⁹ cautione. Ad qõ dicimus q̃ cũ delegatus quãtũ ad illud ſit maior ordinario: ſine mãdato ſũmi põ.ꝛ ercõicatus ab hmõi õlegato ñ põt p aliũ pterq̃ i mortis articulo abſolutiõis gratiã obtinere. niſi forſan delegatus talis extiterit cui alius ſuccedat in onere ꝛ honore. Nec p aliuz q̃ p ſummũ põ. recupare poterit poſſeſſionẽ amiſſam. uerũtamen ne alius poſt annũ uer⁹ efficiatur poſſeſſor: coraꝫ ordinario: vel ſi ei⁹ copiã habere nequiuerit: corã publicis ꝛ honeſtis pſonis: ut quaſi preſcriptõez interrũpat annalez: offerre ac preſtare q̃ iuri parebit poterit cautionẽ: ut ſic poſt annum recupare poſſeſſionẽ p ſe. apoſtolicam mereatur.

¶ Dem archiep̃o Senoñ.

¶ Papa p reſcriptũ quo mãdat ordinario vt ſubditos ſuos corri gat nõ facit ex hoc ipſuz delegatũ. ideo ab eo poterit appellari ad pro ximũ ſuperiorem ſicut ſi papa nullũ mandatũ feciſſet.b.d.

Licet corrigendis exceſſibus iura canonicas ſãctiones appellationis ſit diffugiũ itercluſuz ꝛ iõ pariſien. eps a nobis receperit i mãdatis: vt tã circa viros religioſos q̃ ẽt clericos ſeculares ſue iuriſditõnis ſubiectos: q̃ multa grauia crimina cõmittere ꝓponũtur: iquirat ꝛ corrigat ap.re.q̃ viderit corrigenda: ſtatuens ad reformationẽ eorũ qõ regulare fuerit ꝛ honeſtũ. Quia tñ intẽtionis noſtre nec fuit nec eſſe debuit iuriſditioni tue p mãdatũ huiuſmodi derogare: preſentiũ auctoritate duxim⁹ declarãdũ: q̃ ſi ingſitiõibus ab eodẽ ep̃o nõ tanquã delegato ſed tanquã ordinario faciẽdis aliquis caſus emerſerit: ĩ quo licituz ſit ad ſedẽ metropolitanã appellare: predicti occaſione mandati auctoritati tue: quomin⁹ ad te tanquã ad metropolitanuz appellari valeat: nolumus aliquatenus derogare.

Idem in concilio generali.

¶ Prelati ſubditos corrigunt ꝛ reformãt appellatione remota vel cõſuetudine non obſtãte: ſi tñ capitulum cõſuevit corrigere exceſſus canonicorũ: ſi infra terminum ab lesam: niſi q̃ res fuit deducta in iudicium: cum habeat titulum.i.auctoritatem iudicis bene preſcribit. ex hoc enim q̃ res fuit deducta in iudicium per ipſum eam petendo preſumitur habere bonaz fidem: ꝛ precipue quia quando fuit ei tradita poſſeſſio: debuit iurare de calũnia: quia aliter non datur poſſeſſio etiam cauſa rei ſeruande: niſi negocio ſummatim examinato.ſ.vt lite non conteſta.quoniam frequenter.§.quod ſi.ꝛ ita bene põt preſcribere. De hac materia tractatur.ſ. de preſcrip.quoniam oẽ.ꝛ ſicut interrumpitur annalis preſcriptio in poſſeſſione vt poſt annum recuperet poſſeſſionẽ.ſic ꝛ in excommunicatiõe: vt ſi nõ poteſt inuenire ſuũ ercõmunicatorez.ſ. annum poſt annum nõ perdet cauſam.xi.q.iij. rurſus.

l ¶ Ac preſtare. ecce cõ ſilium iuris ꝛ vtile. ſi ſe conſilium dat tibi ler.ff de rei vendi.is qui veſtinauerit. ſic ꝛ in ſtipulatione illa: quãti ea res ẽ cõmodius eſt certam ſũmam adijcere: qꝛ difficile eſt probare quanti ea res eſt.ff.de preto.ſti.l. vlti. ſimile conſiliuz.ſ. de appel.c.vlti. Et no. q̃ dicit offerre ac preſtare: quia oblatio ſola nõ ſufficit: niſi factũ ſequatur.ſ.de eo qui mit. in poſſ.cauſa rei ſer.c.i. et hoc intellige ſi illi nolunt recipere: alias non noceret.ſ.õ eo qui mit. in poſ.cauſa rei ſer.c.i. ſicut non ſufficit offerre pecuniam ad interrumpendum curſum vſurarum: niſi deponatur in ede ſacra.C.de vſur. ac ceptum.

Licet corrigendis. ¶ Diuiditur qa primo ponit formam reſcripti quã ſcõo declarat ibi.qꝛ tñ.Ab.

m ¶ Intercluſum.ſ.de ap.ad noſtram.ꝛ.c.reprehẽſibilis in fi.ꝛ.c.cum ſpãli in fi.nec obſtat.ſ.de purg.ca.nos iter alia: qꝛ nõ logtur de correctione ſed de expurgatione: ꝛ hec vera ſunt: niſi corrigẽs modũ excedat.ii.q. vi.§.ab executore ſub illo.§.ſunt qnoꝛ.ſ.de ſenten.excõ. vniuerſitatis.ꝛ hoc intellige de notoriis exceſſibus: in quibus non admittit appellatio.ſ. de ap.cum ſit romana in fi.

n ¶ Seculares.clerici ideo dicunt ſeculares: qꝛ ad modum ẽt laicoꝛ grere ſeculates dicunt poſſunt proprium hr̃e ꝛ inde facere pro ſua volũtate: ſcõm q̃ habes.ſ.de teſta.quaſi per totum.

o ¶ Nec eſſe debuit.ne inde naſcanť iniurie: vnde iura naſcunť.C. vnde vi meminerint.ꝛ.ſ.de accuſa.qualr ꝛ qñ.ꝛ.ſ.de cõſue.cum olim.ꝛ.ſ.de cen.cum olim. Item p hoc nõ intendebat alij preiudicare.ſi.ſ.de vſu paliſ.ex tuarum.ꝛ.ſ. de maio.ꝛ obedi.cum ſuperioꝛ.ꝛ ſic vr̃ q̃ ſemper ſit recurrendum ad intentionẽ ſcribentis.ſic.ſ.de preben.c.vlt.ꝛ antepe.ꝛ.ſ. de of.dele.ſuper eo.ꝛ.ff.ne qd in loco pu.l.ii.§.ſi quis a principe.ꝛ.C.de eman.lib.l.nec anus.

p ¶ Tanq̃ delegato.ſi.n.tanq̃ delegatus cognoſceret vel iquireret: ad dominum papam tantum debet appellare.ſ.de offi. delega.ſuper queſtionum.§.porro.

q ¶ Appellare.puta qꝛ volebat inquirere ſuper quo non preceſſerat infamatio.ſ.de accu.cum oporteat: vel qa admittit teſtes cõſpiratores.ſ. de re iudi.cum.i.ꝛ.a.ꝛ.ſ.de ſimo.lz beli.ꝛ.c.per tuas. vel ſi non citat illuz contra quem inquiritur.ſ.de accu.qualiter ꝛ quando.§. debet. vel in aliquo excederet formam inquiſitionis.ſ.c.proximo. circa prin.ſ. de accuſa.inquiſitionis.

r ¶ Mandati.quo nõ delegatũ cõſtituit: ſed ut ordinarium inſtruxit: qa per tale mãdatũ nõ poſſet pcedere vt delegatus: cũ ex eo nõ habeat delegatam iuriſdictionem.ſ.e.ti.graue. vbi ſimile fuit mandatum.

s ¶ Appellari valeat.ꝛ ita põt appellari in ingſitione ſicut in correctiõe a grauamine.ſ.cum modus excedit ur.ſ. de ſen.excõ. vniuerſitatis.ꝛ.ſ. de ap.de priore.ꝛ.ſ.c.proꝛi.circa prin.

¶ Refragabili. ¶Hec decre. vsq; ad. §. ceterum habz duo dicta: secundum ibi. excessus. Ab.

a ¶ Iste sanguis eorum: durum verbum est istud p̄o prelatis negligentibus subditos corrigere. si. ī. de regu. c. ulti. ꝛ. ī. de sta. regu. cum ad monasterium. §. vlti. ꝛ. ī. de accusa. qualiter ꝛ qñ. §. pe. nec admittitur pastoris excusatio: si lup⁹ oues comedit ꝛ pastor nescit. ī. de reg. iu. ¶Quis. ꝛ eo ipso q̄ prelatus tacet cō sentit. xliij. dis. sit rector ꝛ ex eo p̄mittitur securitas delinquendi. lxxxiij. di. error. ꝛ facilitas venie incētiū tribuit deliquendi. xxi. q. iiij. est iniusta: ne ergo subditorū sanguis de prelatorum manibus regrat: seq̄ntur ēt pauluz dicentem: mūde sunt manus mee a sanguine oīum vestrū. xliij. di. ephesis.

b ¶ Nulla ꝯsuetudo: qz nō p̄scribitur p̄tra ep̄z in talib⁹. ī. de p̄scrip. cuz ex officij. ꝛ p̄tra obediētiā similiter nō currit p̄scriptio. ī. de p̄scrip. cuz nō liceat. tamen in preiudicium archidiaconi iurisditionem exercere non dz. ī. de excess. prela. c. ii. nisi ille eēt negligens ut hic dicit de capitulo tunc enim posset.

c ¶ Vel appellatio: qz a correctione nō appellat. ī. ō ap. reprehensibilis in fi. ꝛ. c. cū spāli. ī fi. ꝛ. c ad nostram. nisi moduz excedat: ut hic dicit. de ō dictum est. s. c. p̄ori.

d ¶ ¶Per capitulū ipsum. uel per decanū vel per aliū prelatuz de capitulo si ꝯsuetudo ē ar. ī. de ap. dilectis de iure cōi: ō causa criminali cognoscere dz ep̄s qui solus ordinarius est. xi. q. i. de persona: ꝛ hoc qđ dicit ō de ꝯsuetudine est. vnde dicit consueuerunt. Sed nunquid in illo casu quilibet de capitulo erit iudex canonici illius contra quem inquiritur non videtur: cum quilibet eorum sit par ei vel forte minor illo. Dicas q̄ non sed quilibet est coniudex sicut est in pluribus delegatis. s. de offi. delega. vno delegatorum: sicut est in electionibus. s. de elec. qz propter. Sz quo modo deuoluitur potestas iudicandi de capitulo ad ep̄m cum episcopus sit de ip̄o cap̄lo tanq̄ caput. ī. ō bis que fi. a prela. sine consen. cap. nouit ꝛ c. se. ꝛ. ī. de ver. sig. cum clerici. ¶Preterea cum episcopus sit de capitulo tanq̄ caput vt dictum est: si omnes negligentes sunt ergo ad ipsum episcopum non deuoluitur potestas: imo ad̄ metropolitanum si non omnes sunt negligentes ergo apud illos tm̄ remanebit illa potestas: sicut in paucis remanet ius eligendi propter vicium aliorum. s. de elec. bone. ꝛ ca. congregato. preterea si deuoluitur potestas ad episcopum ergo videtur q̄ ille solus possit cognoscere de causis criminalibus aliorum quod ē contra illud. xv. q. vii. episcopus nullius. ꝛ. lxxvi. dis. si quid vero. ꝛ. ī. de accu. qualiter ꝛ quando. eadem est questio qualiter deuoluatur electio a capitulo ad episcopum. Jo. dicebat q̄ vbicunq; est episcopus de capitulo ꝛ ipse cum aliis est negligens: deuoluitur ius eligendi vel corrigendi ad metropolitanum. quandoq; non est de capitulo: ꝛ tunc deuoluitur potestas de capitulo ad episcopum. ī. de concess. prebē. postulastis. Ego dico q̄ episcopus semper est de capitulo tanq̄ caput ꝛ alij tanq̄ membra. ¶Et dico q̄ de iure cōmuni ius eligendi simul pertinet ad capitulum ꝛ episcopum. ¶De hoc dixi. s. de elec. cum ecclesia vulterana. nisi consuetudo sit in contrarium. videlicet q̄ solus episcopus quādoq; confert beneficia. quandoq; capitulū in ecclesia sua. ꝛ p̄m hoc transfertur ius eligēdi de vno ad aliū. Si vō ius cōe ī ecclesia seruat: tūc trāsfertur ius illorum ad archiepiscopum. ꝛ sic intelliguntur omnia iura que faciunt mentionem de tali translatione. ¶Hec videtur rationem habere qđ dicit Joā. q̄ episcopus sit quandoq; de capitulo quandoq; non. quandoq; tamen episcopus interest electionibus non tanq̄ episcopus sed tanq̄ canonicus ꝛ est specialis consuetudo in quibusdaz ecclesijs in quibus episcopus retinet ius canonie. ꝛ preter redditus suos percipit aliquid de capitulo. et tunc est in electionibus tanq̄ canonicus ꝛ sic intelligitur illa decreta. postulastis. ꝛ tunc similiter transfertur potestas ad ipsum episcopum nisi maliciam adhibeat. vt dicit ibi. ¶Hoc est verum circa collationem beneficiorum. sed cum episcopus est negligens in correctione subditorū: non deuoluitur ius corrigendi vel puniendi ad capitulum. sed potius ad archiepiscopum. ix. q. iij. cum simus: quia iurisditio talis principaliter spectat ad episcopum. lz de consilio eorum ꝛ in eorum presentia debeat hoc

episcopo prefigendum non facit ipse episcopus hoc faciet. b. d. vsq; ad. §. ceterum.

¶ Refragabili constitutiōe sācimus: vt ecclesiarum prelati ad corrigendum subditoruz excessus maxime clericorum: ꝛ reformandos mores prudenter ac diligenter intendant ne sanguis[a] eorum de suis manibus requiratur. Ut autez correctionis ꝛ reformationis officium libere valeant exercere: decernimus vt executionem ipsorum nulla consuetudo[b] vel appellatio[c] valeat impedire nisi formam in talibus excesserint: obseruandam. ¶ Excessus tamen canonicorum cathedralis ecclesie qui consueuerunt corrigi per[d] capitulum ipsum vel per ep̄z in illis ecclesijs que talem hactenus consuetudinem habuerunt ad cōmonitionem vel iussionem episcopi corrigantur infra terminum competentem ab eo prefigenduz: ꝛ alioquin ex tunc episcopus deum habens pre oculis: ipsos ut animarum cura requirit: per cen. corrigere non postponat. ¶ Ceterum si canonici absq; manifesta ꝛ rationabili causa maxime in cōtemptuz episcopi cessauerint[e] a diuinis ep̄s si voluerit nihilominus celebret ī ecclesia cathedrali ꝛ metropolitanus ad querelam ipsius tanquam super[f] hoc delegatus a nobis taliter eos per cen. ec. cognita veritate castiget q̄ pene[g] metu talia decetero nō p̄sumāt. ¶ Prouideant itaq; diligenter ecclesiarum prelati: vt hoc salutare statutum ad questum pecunie vel grauamen aliud non conuertant: sed istud studiose ac fideliter exequātur si canonicam velint effugere vltionez: qñ super his se. ap. auctore dño attentissime vigilabit.

¶ Idem in eodem.

¶ Cum in ciuitate vel dioceſi ſūt populi diuersarum linguaruz ep̄s debet ꝓuidere eis per viros idoneos qui secundum varietatez lin

facere. xv. q. vij. episcopus nullius. ꝛ. lxxvi. di. si quid vero. Sed cum ius corrigendi pertinet ad capitulum in ecclesia cathedrali de consuetudine. ut ō dicit cū ipi de capitulo sunt negligentes ius transfertur ad episcopuz. vt hic habes expſ se. ꝛ ep̄s postea nihilominus de consilio eorundez debet corrigere. qz licet pdiderint ius corrigendi: non pdiderunt ius cōmune quo dicūt cum ep̄o in talibus interesse. si. s. de elec. ne p̄o defectu: qz licet perdāt per negligētiam ius eligendi actiue. non tamen perdunt passiue: ꝛ si omnes in causa correctionis sunt tunc non procederet ep̄s cū eis

¶ Ceterum. Si canonici sine manifesta ꝛ rationabili cā marime in contemptum episcopi cessant a diuinis episcop⁹ cessationem non seruabit ꝛ metropolitanus vice pape cognoscet hoc primo. ¶Prelatus in impositione pene cauere debet a questu pecunie ꝛ ab omni grauamine hoc secundo vsq; ad finez ꝛ duo sunt dicta principalia. secundum ibi: prouideant. Ab.

e ¶ Cessanerit: a diuinis. Videt q̄ soli canonici possūt subijcere ecclesiam interdicto: cum subest causa: cum etiam solus decanus ō possit. ī. de appell. dilectus. ꝛ sic est p̄tra. ī. de his que fi. a maio. par. ca. quesiuit vbi dicitur q̄ requiritur cōsensus episcopi ꝛ canonicoruz. Itē videtur q̄ capitulum non possit suspendere ecclesiam: qz sic seipsos supponerent interdicto qđ esse non potest: q̄ quis suspendat seipsum: qz in proprio facto iudices esse non possunt: nec possunt sibi dicere legez nec sibi possunt imperare. xxi dist. nunc autem. ꝛ. ff. de arbi. l. pe. qđ concedit Joā. sed contra credo. si capitulum de consuetudine hoc habet bene potest ecclesiam supponere interdicto nec dicuntur seipsos suspendere uel interdicere sed ecclesiaz interdicunt ut diuinum officium non fiat in ecclesia propter delictum alicuius seu aliquorum: ꝛ in alia ecclesia ipsi celebrent: qz seipsos non interdicunt: nec episcopus eadem rōne posset interdicere ecclesiam suam cathedralem: qz interdiceret seipsum. sed potest sicut hoc sepe contingit de facto. sepe. n. propter factuz ciuium interdicit ecclesiam: ꝛ episcopus cessat ibi a diuinis. sed in alijs ecclesijs non cessat.

f ¶ Super hoc delegatus: sic. ī. de here. ad abolendam. in fi. ꝛ dic delegatus datus. non enim posset dici illa iurisdictio delegata: cum non expirat morte delegantis re integra. nec etiam expirat tempore. est ergo ordinaria vel quasi auctoritate huius canonis archiepiscopo concessa a se. ap. si. s. de transla. inter corporalia. ver. qui vt hoc possent ex canone ꝛc. ꝛ est specialis casus in quo metropolitanus habet iurisditionem in subditos suorum suffraganeorum. Sed quare episcopus non corrigit excessus istorum in casu isto sicut in alijs: ut supra dicitur: ratio reddi potest qz cum iste excessus sit in personam episcopi cōmissus sibi in odium suum ei facta est iniuria. ꝛ nemo iniuriam propriam vendicare debet auctoritate propria. xxiij. q. iiij. inter querelas. ꝛ. q. v. de occidendis: ꝛ iudex de facto suo esse non debet. iiij. q. iiij. c. i. Jo. assignauit aliam rationē. s. q̄ episcopus solus non possit punire aliquos: sed cum canonicis ecclesie. xv. q. vij. ep̄s nullius. ꝛ. lxxvi. di. si quid vero. ꝛ sic sequeretur q̄ ipsi canonici essent rei. ꝛ iudices. ō non videtur ratio sufficiens: qz si canonici alias excederent omnes: episcopus bene potest per se corrigere ꝛ punire illos. ꝛ sibi imputent qz per delictuz suum priuati sunt illo iure: tunc. si. ī. de verbo. sig. abbate. in fi. si episcopus solus non posset corrigere illos cum omnes excedunt iam viderentur habere priuilegium delinquendi. ꝛ sic remanerent in delicto suo: quod absurduz esset. Sz quare non tractatur cā ista coram arbitris: cum canon dicat: q̄ si ep̄s habeat cām cū clerico suo corā arbitris dz tractari. xi. q. i. si clericus aduersus. sed illud. c. loquit. de ciuilib⁹ cāis. Sed in casu illius. c. si clericus nollet eligere cōiter arbitros: quis cōpelleret ipsum: episcopus non: qz nō est iudex in cā sua: archiepiscopus non: qz non hz iurisditionem in euz: nisi in certis casibus. s. eo. pastoralis. ꝛ iste non est de illis: quid erit: credo q̄ licet cā sit epi: ipse ep̄s pōt illum cōpellere vt arbitros eligat cum eo. ī. de appel. secundo requiris. §. i. ꝛ. c. cum spāli. ꝛ. s. de offi. dele. suspitionis. §. i. sed in casu istius capituli ideo nō eliguntur arbitri: qz sic placuit pape: vt dixit Jo. imo ratio alia melior pōt assignari. hic enim in iniuriam ꝛ contemptum epi suspenditur ecclesia. ꝛ sic est causa criminalis: qz hic agit ep̄s de iniuria sibi irrogata ꝛ de cā criminali arbitri cognoscere nō possunt nec ō liberali uel matrimoniali. ī. de in integ. resti. cā. §. vlt. ff. de arbi. non dixi guemus. §. iulianus. §. de liberali.

g ¶ Metu pene: sic enim ferro abscindenda sunt vulnera: que fomentorum nō sentiunt disciplinam. lxxii. dist. plurumos. in fi. ꝛ. xvi. q. i. in canonibus ꝛ. s. de elec. cum in cunctis. §. vlti. ꝛ vt alij etiam penam similem pertimescant ꝛ terre-

antur.ff.de pe.capitolium.§.famosus.ꝛ.ii.q.vij.qua propter.ꝛ.j.de sta.re.ea que.§.i.iuxta illud.Oderunt peccare boni virtutis amore.oderunt peccare mali formidine pene.

Quoniam. Sunt duo dicta principalia.Secundum ibi probibemus. Alb.si.

a ¶Pontifices:nisi ex dispensatione.vii.q.i.non autem.

b ¶Prouideant: suis expensis.j.c.proxi.

c ¶Monstrum.ff.de statu homi.non sunt liberi.si.C.de posthu.heredi.instit.cp certatim. in fi.ꝛ.ff.de verbo.signi.queret aliquis:quia vnus tantum debet esse imperator.ꝛ singuli episcopi per suas dioc.vii.q.i. in apibus.

d ¶Necessitas:dispensative dictuz est hoc propter necessitatē: vt hec littera probat.ut.vii.q. .i.non autem.ꝛ.s.de renunc. ad supplicationem.ꝛ iste pontifex subiectus est diocesano ratione officij quod exercet in eius dioc.tanquam vicarius:ut sequens littera dicit:secus in illa decre.ad supplicationem.

e ¶Vicarium:ꝛ tamen habebit iste vicarius ordinariam iurisditionem siue potestatem. .s.de offi.archidiaco.ad hoc ꝛ .xxv.distin.perfectis.vbi archidiaconus est vicarius episcopi: ꝛ tamen iurisditio sua ordinaria est perpetua.sic videtur qō aliquis qui non est archiepiscopus potest habere suffraganeū sic etiam archiepiscopus quandoqz est subditus episcopi.s.de renuncia.ad supplicationem. Sed a quo consecrabitur iste episcopꝰ. ℟ñ.a suo episcopo: non metropolitano cum ei non subsit.s.eo.pastoralis. adiunctis sibi duobus vicinis episcopis:quia aliter consecrari non debet.lxvi.distin.porro.ꝛ supra de tempo.ordiñ.si archiepiscopus:ꝛ nec episcopi:ꝛ illi tenentur venire ad vocationez illius:qz sibi inuicem mutuuz consilium ꝛ auxilium exhibere tenentur.j.de treu.ꝛ pa.c.i.ꝛ xi.q.iii.cure.

f ¶Mucrone percussum. ꝛ ita est canon late sententie sicut ille xvij.q.iiij.si qs suadente.sicut ꝛ ille supra de elec.cum in cunctis.ꝛ.c.quisquis.vbi ipso iure sunt suspensi.

g ¶Brachio seculari: sic supra eodem.c.i.ꝛ.xvi.distin.nec licuit.ꝛ.xxiij.q.v.principes alias autem nisi clericus incorrigibilis non est implorandum brachium seculare:ꝛ etiam depositum non potest laicus punire: nisi sit incorrigibilis infra.j.ō in di.cuz non ab homine.ꝛ.lxxxi. distinc.dictum nisi in crimine: falsi infra de falsa. ad falsariorum:ꝛ ita vbicunqz deficit ecclesiastica potestas recurrendū est ad auxilium seculare.x.q.i petimus.ꝛ.xxiij.q.v.de liguribus:ꝛ sic vna potestas per aliam iuuatur.xcvi. di.cum ad verum.ꝛ.c.ventuz ē.

guarum officia eis celebrent ꝛ sacramenta ministrent.Et si vrgens est necessitas constituet sibi vicarium pontificem illius lingue nō tamen propter hoc eadem diocesis dz habere duos epos.

Quoniam in plerisqz partibus infra eandem ciuitatem atqz dioc.permixti sunt populi diuersaruz linguarum habentes sub vna fide varios ritꝰ ꝛ mores: districte precipimus vt pontifices[a] huiusmodi ciuitatuz siue diocesuz prouideant[b] viros idoneos qui secundum diuersitates rituum ꝛ linguarū diuina illis officia celebrent ꝛ ecclesiastica sacramēta ministrēt instruendo eos verbo pariter ꝛ exemplo. ¶Prohibemus autez oi no ne vna eadēqz ciuitas siue dioce.diuersos pontifices habeat tanquaz vnum corpus diuersa capita quasi monstrum[c]. Sed si propter predictas causas vrgens necessitasᵖ postulauerit pontifex loci catholicum presulem nationibus illis conformem prouida deliberatione constituat sibi vicarium[e] in predictis:qui ei per omnia sit obediēs ꝛ subiectus: Unde si quis aliter se ingesserit excōmunicationis se nouerit: mucrone[f] percussum: ꝛ si nec sic resipuerit:ab omni ministerio ecclesiastico deponendum adhibito si necesse fuerit brachio[g] seculari ad tantam insolentiaz repellendam.

Idem in eodem.

Episcopi qui p se nō possunt tenētur assumere idoneos qui suppleant suo loco quo ad predicationes visitationes ꝛ confessionum auditiones ꝛ ut possint episcopi repire tales precipit i ecclesijs cathedralibꝰ ꝛ collegiatis tales institui.

Inter cetera que ad salutem spectant populi christiani pabulum verbi dei permaxime sibi noscitur esse necessarium: quia sicut corpus materiali sic anima spirituali cibo nutritur :eo qō non in solo pane viuit homo: sed in omni verbo qō procedit de ore dei.

Unde cum sepe contigat qꝫ epi propter suas occupationes multiplices vel inualitudines corpales aut hostiles incursus seu occasiones alias ne dicamꝰ defectū scie qō i eis reprobandū est oino nec decetero tollerandū p seipsos[b] non sufficiūt ministrare verbuz dei populo marie p amplas dio.ꝛ diffusas: generali ꝯstitutione sancimꝰ vt epi viros idoneos ad scē predicationis[i] offiī salubriter exequēdū assumāt potentes in opere ꝛ sermone: qui plebes sibi cōmissas vice ipsorum cū per se idem nequiuerint sollicite visitandas eas verbo edificent ꝛ exemplo quibus ipsi cum indiguerint congrue necessaria[k] submini strēt:ne p̄ro necessarioruz defectu cōpellantur desistere ab incepto: vnde precipimꝰ tā in cathedralibꝰ quā in alijs ꝯuētualibꝰ ecclesiis viros idoneos ordinari: quos epi possint coadintores ꝛ coopatores hēre nō solū in p̄dicatiōis officiuz verū ēt in audiendis ꝯfessionibus ꝛ penitētijs iniungendis ac ceteris que ad salutez ptinent animarum. ¶Si qs aūt hoc adimplere neglexerit: districte subiaceat vltioni.

Hono.iij.epo assisinati.

Eps in ecclesijs diocesis suc dz eē contentus iuribus epalibus ꝛ q̄ sunt iura epalia declarat.

Querente economo monasterij sancti benedicti montis subassii nobis innotuit:qꝫ tu iuribus epalibus nō contentꝰ q̄ in ecclesijs seu capellis eiusdem monasterij debes habere: a quibusdā earuz procurationem exigis: quas ad dandam procurationez mūne sufficere ꝓponebat:petens vt specificares[l] que tibi rōne iuris epalis competerent in eisdem:quorum quibusdā specificatis lis fuit legitime cōtestata. ¶Nos autē inspectis probationibus ꝛ que ab vtraqz parte fuere proposita itellectis: decreuimus ut in ecclesijs seu capellis tue dioc.ad monasterium ipsum spectantibus habeas canonicaz[m] obedientiam subiectionem ꝛ reuerentiam institutionem ꝛ destitutionez correctionez ꝛ reformationem : accen.ec. iurisditionez[n] quoqz ordinariam causarum omnium ad foruz ecclesiasticum de iure spectantium penitentias[o] ꝛ sacramentoꝝ oium instantia.ꝛ.c.procurationes.

Querente. In prima parte petio ꝛ contestatio. In secunda ꝑsententia ibi nos autem. Alb.

l ¶Specificares:per talem specificationem preeluditur via in posteruz litigandi.ꝛ litesꝰ diminuuntur:qō debz facere iudex.ff.de iud.l.properādum.ff.si cer.pe. quidā .j.de do.ꝛ contu.finem ꝛ.c.venerabilis.ut sciat quid debeat prestare reus ꝛ actor:ac recipere si obtineat ne post sententiam alia contentio oriatur.argu.j.de verbo.signi.cum olim.ꝛ melius .c.cuz inter vos.ꝛ iudex debet materiam discordie amputare.in auē.de man.princi.§.demum. ꝛ.§.si tibi quoqz.col.iij limo ꝛ iudex primo loco si potest partes ad concordiam reuocabit.xc.distincti.studendum.ꝛ.v. .q.i.si primates.ꝛ.xxiiij .q.vlti.§.si quis membrorum.ꝛ.j.de translat. .c.ultimo.ꝛ.ff.de noui oper.nūcia.l.i .§. cum potest.Sed videtur qō sufficeret dixisse:peto iura episcopalia in gabellis:qz vniuersalis peritio est illa et in talibus non requiritur specificatio:sicut peto rationem administrationis .j. de restitu.spoliato.cum ad sedem.ꝛ.j.de don.inter dilectos.ꝛ.j.de religiosis.constitutus. satis posset admitti talis libellus:cum proponatur ꝑ uniuersitate:nec compellitur quis specificare:nisi quis velit ad cautelaz cum certum sit que sint iura episcopalia: sed valet etiam actori:ut sententia magis sit certa. immo per hanc decret. credo qꝫ specificanda sūt iura episcopalia ꝛ si nō specificentur in libello: intelligitur de his que hic enumerantur per dominum papam.ꝛ de his non poterit questio referri:cum sint expressa in iure in aliis autez singularibus iudicijs specificatio fieri dz.j.de lib.

Inter cetera In prima exordium. In secunda constitutio ibi vnde. In tertia pena ibi. siquis autem. Alb.

b ¶Per seipsos sufficiant:ꝛ ideo cum alij onera sua partiri debent infra de presum.mandata.ꝛ.s.de offi.archipresbyteri.ut singule.

i ¶Predicationis officium:quod priuilegiatum est.j.de sta.regulari.qꝫ dei timorem.nec tamen potest aliquis predicare nisi mittatur auctoritate episcopo-

k ¶Necessaria subministrent.sicut legatus principis cum mittitur in prouinciam:de rebus fisci.vl imperatoris viuere debet in auē.vt nulli iudi. .§.nulli collatio.xi.ꝛ in auē.de man.princi.§.illud tamen.colla.iij.licz secus faciant legati domini pape.j.de prescrip.accedentes.ꝛ.j.de cen.cum

obla.c.pe.ꝛ vlti.vbi de boc.

m ¶Canonicam:hic bene specificantur iura episcopalia:ꝛ est vtile qꝫ in sententia apponatur ne aliqua postea dubitatio oriatur.argu.j.de verbo. signi.cum inter.

n ¶Jurisditionem : nam iudex ordinarius est episcopus in sua diocesi.tā monachorum qꝫ aliorum.xi.q.i.de persona.

o ¶Penitentias:publicas ꝛ aliorum maiorum criminum.j.de excess. ꝑ la.accedentibus.

a ¶ Solidos. duos solidos petere potest episcopus a qualibet ecclesia siue dioce. nomine cathedratici: preterquã a monasterijs. x. q. iij. inter cetera. appellatur cathedraticum: quia pro honore cathedre datur. x. q. iij. placuit: quandoqz appellatur synodaticum: quia quasi in synodo datur. j. de cen. olim. ⁊ isti duo solidi dabuntur ꝑm estimationem illius monete que antiqtus ⁊ ab initio soluti consueuit: nisi ꝓ solutionem minoris monete que modo est ī vsu sit ꝑscriptum: ut in ꝓdicta decre. olim. siue sit maioꝛ moneta in vsu siue sit minoꝛ. j. de cẽ. cuz canonicis ⁊. c. ꝓdcõ olim.

b ¶ Decimationum. sed vt qꝫ perceptio decimarum de iure cõi ptineat ad parochiales ecclias tantum. j. de deci. cum in tua: ⁊. c. precedenti: sed contra videtur. j. de deci. dudum. vbi episcopus decimas petebat in re cõmuni debitas sibi solui ⁊ obtinuit ⁊ de hac quarta habes. x. qõ. iij. vnio. ⁊. xij. q. ij. vultera ne: ⁊. c. nobis: ⁊. c. cõcesso: qd iuris sit de hoc dicetur. j. de deci. cum cõtingat: hanc quartã percipiebat episcopus de cõsuetudine.

c ¶ Mortuarioꝝ. quandoqz tamen ẽ tertia qñqz quarta quandoqz medietas. j. de sepul. certificari: ⁊. c. i. ⁊. ij. ⁊ dicitur mortuarium quod quis relinquit pro anima sua in morte. de istis habes. j. de testa. officij ⁊. c. requisisti. ⁊ hãc ꝯtam percipiebat episcopus ex consuetudine: ⁊ ideo sup his duob⁹ quartis necessaria fuit proba tio: sed nõ super iuribus episcopalibus q̃ ipso iure debebant sed ista ꝯta mortuarioꝝ potius ptinet ad ius epale: vt ī predicto. c. officij: ⁊. c. requisisti.

d ¶ Annuam. sic semel tantũ in anno põt epus visitare ecclesias. x. q. i. decernimus: ⁊. c. epz: ⁊ c. placuit. alibi dr q bis in anno. j. de cen. cum venerabilis: ⁊. j. de here. excommunicamus. §. adijcimus. alibi etiaz dicitur q visitabit quotiens necessitas fuerit. x. q. i. regenda. xviij. q. ij. non semel.

e ¶ Visitandas. ad hoc est ordinariũ vt semel tñ in anno visitet: si tñ fuerit necessitas põt pluries visitare. s. de of. archi. mãdamus: qz necessitas legem non hz. de cõse. di. i. sicut ⁊ sibi ꝑputent clerici q tales se reddũt: vt totiens debeant visitari.

f ¶ Facultatibus. iurta facultates faciendi sunt sumptis. j. de cen. c. cum nup: ⁊. c. sopite: ne lõgi tẽporis victum breuis hora cõsumat. j. de censi. cum apostolus. ⁊ ne ad examinationem extreme virtutis eccl'ie pducãt. x. q. iii. inter cetera. ⁊. c. illud.

g ¶ Ceteris. qz cum ipsi epo eodez cõi iure cum alijs capel. subsint: eodẽ debent iure censeri. xii. q. ii. cognouimus: ⁊. j. de deci. cuz in tua. ⁊ dignũ est vt q similem cum alijs suscipiunt vitam: sil'em sentiant in legib⁹ discipli nam. j. de sta. regu. recolẽtes: qz nec dz alijs fieri remissio alijs aũt tribulatio. xxv. q. i. §. is ita. circa fi.

h ¶ Concilij lateran. j. de censi. cum apostolus.

¶ Iurta. ꝯdremittit motiuum prohibitionis. Scõo prohibet ibi firmiter. Ab. si.

i ¶ Seculares. qz etiam cohabitare ⁊ conũgi non possunt: quibus studia sunt diuersa. xvi. q. vii. in noua ⁊ oppido laici infesti sunt clericis. ii. q. vi. per laicos: ⁊ sine strepitu iudiciorum talia fieri debent. j. ō accusa. oli. ad clericos seculares tñ referr ⁊ dicit seculares: qz de laicis nõ est dubiuz: qa in talibus ĩteresse nõ debẽt: uel de facto ducebat laicos.

k ¶ Ecclesie. cum qbus hoc facere debet. lxxxvj. di. i. qd vero. xv. q. vij. epi nullius. j. de accu. qualiter ⁊ qñ.

l ¶ Habitu. j. de vita ⁊ bone. cle. clerici. xxj. q. iij. per totum.

m ¶ Adiunctos. q sunt in huiusmodi officijs exercitati. j. de sta. reg. quod in singulis.

nis sunt diuerse. unde res iudicata in vna non obstat agenti in alia.

Dilectus filius abbas monasterij rothomag. exposuit qꝫ tertia pars emendarum quas homines. v. parochiarum pro suis excessibus soluere compelluntur: ad suum spectant monasteriuz ab antiquo: ⁊ infra. Cuncz. J. papa pre. n. vobis dederit in mandatis vt auditis hincinde propositis causam remitteretis ad eum sufficienter instructam: dictus episcopus processum uestrum diutius impediuit occasione cuiusdam sententie que super quibusdam ecclesijs quo ad legem dioce. promulgata extitit pro eodem. vnde prefatus abbas nobis humiliter supplicauit: vt cum citatio causarum[n] examinatio ⁊ decisio ac emende ad legem iurisditionis pertinere noscantur: non sineremus sententie memorate pretextu negocij ꝓcessum vlterius impediri. ¶ Cuz igitur predicta de lege[o] iurisditionis existant: mandamus quatenus huiusmodi sentẽtia non obstante pro cedatis in negocio iurta traditam vobis formam.

¶ Reg. ix. episcopo suasi.

¶ Per rescriptuz quo papa mãdat ordinario ut corrigat clericos siue dioceseos nõ datur ei iurisditio super exemptos.

Graue gerimus qꝫ cum in ecclesia sancte Marie de orbicello ⁊ quasdam alias ecclesias existentes in tua dioce. ad monasterium sancti anastasij de urbe spectãtes: nullam iurisditionem habeas ordinariam: aut etiam delegatam: occasione litterarum[p] nostrarum quas super correctione clerinis. xviij. q. ij. q̃ sit. a lege ꝺo iurisditiõis nõ sunt exempta: nisi spãli ꝓuilegio sint munita: sed oĩa monasteria sua in dioc. ꝓstituta subsunt epo quo ad legez iurisditionis. xviij. q. ij. hec tñ monasteria. ⁊. c. cognouimus. xvi. q. i. iterdicimus: seculares vero eccl'ie subsunt epo quantũ ad vtranqz legẽ. x. q. i. ꝺ his antiquos. ꝓstant monasteria epo seruitiũ ex ꝓma ꝓstõe. xviij. q. ij. eleutherij⁹: ⁊ ẽt rõne visitationis. j. de ꝓscrip. cũ ex officij uel qõ debeꝯ ex cõsuetudine. xviij. q. ij. seruitium: ⁊. i. q. iij. q̃situm in fi. capelle vero monasteriorum seu regularium subsunt epo quãtum ad vtrãqz legem. s. e. ꝓquerente. xvi. q. ii. sane: ⁊. j. de ꝓuile. cum ⁊ plãtare. §. in ecclesijs: nisi pleno iure subsint monasterijs. j. de ꝓuile. qm̃ per cõfessionem. capelle vero monasterioꝝ erẽptoꝝ subsunt epo sicut ⁊ alioꝝ capelle: nisi erẽpta sint monasteria cũ capellis suis. j. de ꝓuile. ex ore in fi. vnde rõne capellaꝝ ad synodũ venire tenent: ut ibi: nam ⁊ abbas ad synodum uenire tenet. j. de ma. ⁊ obe. qꝫ sup. ⁊. xviij. q. ij. abbates: ⁊ ꝺ ĩtelligas de bis q ꝓpr̃m habẽt ⁊ sic non ꝺicit illa palea. xviij. di. epi. s. ⁊. xviij. q. ij. §. vlt. Quare non ꝺicunt: qz illa intelligunt de bis q ꝓpr̃m non hñt. Sic ergo ex hac lr̃a patet qꝫ sñia lata sup bis q spectant ad legem dioc. sñia nõ tangit ea q̃ ptinent ad legem iurisdic. ⁊ sic sñia lata ꝑ vno nõ ob. in alio: cum sint penitus diuersa.

Graue gerimus. ꝯn prima ponitur qõ. ꝯn scõa prouisio ibi. Mandamus. Ab. si.

n ¶ Causarum. Dicebat abbas qꝫ orta ecclesiastica qõne ĩter hoĩes ipsarum parochiarũ citatio ptinebat ad ipsum: sed examinatio ⁊ decisio qõnis ad epm̃ veneteñ. ⁊ ad ipsum cõiter ptinebãt. sed epi sup his ingetabat abbatẽ ⁊ sup emendis vnde de cõi cõsensu partiũ lr̃e fuerũt ꝑpetrate ad istos iudices

o ¶ De lege iurisditionis. no. ꝺ dictum ĩter legẽ iurisditiõis ⁊ legẽ dioceseanã: in qb⁹ legibus cõsistit totũ ius ⁊ ptãs epoz. Ad legem. n. iurisditionis ptinẽt ista de qb⁹ hic cõtendebat datio cure aĩaꝝ: delictoꝝ coercio ordinatio eccl'iaꝝ sine cõsecratio altariũ ⁊ ẽginũ: cõfectõ crismatis: ⁊ generalr̃ oĩum sacramẽtoꝝ ⁊ ordinũ collatio: q̃ ꝓsistunt in dando. ⁊ alia plura ⁊ sil'ia q̃ enumerant. s. e. c. iij. ⁊. c. cõq̃rẽte ⁊ ꝛcipiunt ibi hẽas canonicã obediẽtiã ⁊c. usqz ad ẽbum synodũ: in quo ẽbo ꝛcipit enumerare q̃dã q̃ ptinẽt ad legẽ dioceseanã. Ad legem ẽbo dioceseanã spectat vocatio ad synodũ ⁊ ad sepulturas mortuorũ cathedraticũ tertia uel quarta mortuarioꝝ q̃rta decimarũ de istis duab⁹ q̃rtis dic vt no. s. e. ti. cõq̃rẽte in no. qñqz bo. spiciũ ⁊ consilia q̃ ꝓsistũt in recipiẽdo: qñqz tñ lex dioceseana ꝓhibẽdit legẽ iurisditionis. j. de ꝓscri. auditis: ⁊. s. e. ꝓquerẽte. Dicas q̃ qꝫ oĩa monasteria ipso iure in fauoꝛez religionis exẽpta sũt a lege dio. x. q. i. c. i. ⁊. q. iij. iter cetera: ⁊. xvi. q. i. cũ ꝑ utilitate: ⁊. xviij. q. ij. q̃ sit ⁊. c. vlti. ⁊. xvi. q. i. placuit: ab hmõi superi⁹ enumeratis: ⁊. i. c. ij. ꝑt. ad legẽ dioc. spectãtibus libera sunt oĩa monasteria nec ad talia facienda cogi põt

p ¶ Litterarum. arg. ꝺ habes: qꝫ per generale mandatum posterius concessum ꝓiori spãli. s. ꝓuilegio exemptionis non derogat: quia de illo in generali mentio non habetur. Item arg. qꝫ cõe ius nõ tollit ꝓuilegium. Ille ecclesie sunt ex

empte a iurisditione epi. ⁊ lre sup correctione clericoruz: ꝓm ius cõe obtente non derogant ꝓuilegio exẽptionis. ſi. ſ. de reſcrip. cum ordinem. Jtez arg. ꝙ papa p lras suas iuri alioz ꝓiudicare non itendit. ſ. de of. dele. ſup eo. ⁊. ſ. de auc. ⁊ vſu pal. ex tuay. ſi babes. ſ. e. ti. lz p bas lras debebat ꝓcedere tãq ordinarius non tanquam delegatus.

a Transmiſimus. ſi babuiſti mandatum. ſ. e. lz.

b Corrigere ſit paratus. maxime: quoniam ſi ille non corrigeret illos propter negligẽtiaz abbatis uel prelati: non transfertur poteſtas corrigendi ad epiſcopum: cum non ſit ordinarius illorum: nec in eos aliquã habet iuriſditionem. arg. .ſ. de ſup. negli. prela. ſicut: ſz habet locum iſtud cum abbas ſubeſt epiſcopo: quia tunc ſi abbas negligẽs eſſet: tunc demũ epiſcopus poteſt illos corrigere. ſ. e. ti. quanto. ⁊. c. irrefragabili ⁊. ix. q. iij. cum ſimus: ⁊ .ſ. de cõceſ. preben. nulla ⁊ .ſ. de appel. c. i.

c Si eſt ita. ꝓ hanc clauſulaz ſi eſt ita: huic cognitio non demandat: qz de facto ſuo certus eſſe debebat. ſ. de reſcrip. ab excõicato.

d Per te. ſic ergo dz aliqs emendare qõ ꝓperam geſſit: ⁊ palliare quod fecit. ſ. de auc. ⁊ vſu. pal. niſi ſpãlis. ⁊. ſ. de accuſa. qualiter ⁊ qñ ⁊. xxv. q. ij. quod qs cõmiſit. ⁊ idem dicit ſperator non. n. erubeſcimus corrigere que prius dximus: nec ab aliis corrigi expectare volumus: vt in auc. de nup. in fi. prime colũ. col. iiij. arg. ꝛ .ſ. de cleri. coniug. c. diuerſis fallacijs.

e Relates. ⁊ ſic vt ꝙ ſnie late tenuerunt: ſed ꝛ dicit lra ſuperior vbi dicit: nullam bẽas iuriſditionem ordinariam uel delegatam: ⁊ ſic videtur ꝙ ſnia nulla fuerit. ⁊ ſic debuit dicere denuncies non tenere: vt. ſ. de offi. delega. cum cõtingat. vnde dicas ꝙ iſta ſnia abſolutionis potius ad factum refertur. ſi. ſ. de teſti. dilecto: qz forte illi abſtinuerunt timore talis ſententie: ſed ꝓpter obſeruationem talis ſententie nullus ius acgritur epiſcopo. ſ. ó reſti. ſpolia. olim. iter: ⁊ expone relates. i. relaxatas eſſe oſtendas: ſic. ſ. vt lite non cõte. accedens. i. ſi eccleſie ille ei nõ ſubſunt: ſnia nõ tenet. ſ. de reli. domi. cum dilectus. Uel poſſet dici ꝙ ſi eccleſie ille non ſunt exempte tamen epiſcopus nõ habet primo loco correctionem: ſed abbas cui ſubſunt nullo medio: ad quem pertinet correctio principaliter illorum clericorum: nec epiſcopus poteſt ei auferre iuriſditionem illam: niſi cum abbas fuerit negligens. argu. ſ. eo. irrefragabili. ⁊. c. quãto. ꝓnt no. ſ. eo. paſtoralis. ⁊ ſecundum hoc ponitur ꝓprie hoc verbum relates: quia non debuit epiſcopus illos corrigere: quãdiu abbas illos corrigere ſit paratus: ⁊ ideo dicit minus prouide attentaſti: ſed potius de facto relaxãtur: vt dictum eſt.

f Jis qbus ex offõ. ſ. ordinarie poteſtatis.

g Caſibus. primo ex officio legationis. ſ. de of. lega. ꝙ translationem: ⁊. c. excõmunicatis: ⁊. c. nemini. Jtez ſi cui commutatur hoc ex priuilegio: vt archidiacono bonon. qui ex priuilegio abſolvit excommunicatos in ſtudio bonon. cõmorantes uel delinquentes ibidem. Sed cõtra hoc eſt manifeſtum. argu. ꝙ cõmittere nõ poſſit. ſ. de of. dele. c. vlt. ſ. vlt. cum ei nõ competebat hoc ex offõ: ſed ex ꝓuilegio: ⁊ ſic certum miniſterium ſibi cõmittitur in hac parte. ⁊ huic forte ſtandum eſt ꝙ põt: qz non dr illud certum miniſterium cum illud ſibi cõpetat rõne dignitatis cui conceſſum fuit priuilegium ꝓpetuum. Jtem epiſcopi in certis caſibus poſſunt tales abſolvere. ſ. de ſenten. excõ. mulieres: ⁊. c. de monalibus: ⁊ .c. ꝙ de his. ⁊. c. vltimo. Jtem abbas abſoluit tales. ſ. de ſenten. excommu. cuz illorum. Jtem in articulo mortis poſſunt epiſcopi ⁊ ſacerdotes tales abſolvere xvij. q. iiij. ſi quis ſuadente. ⁊. ſ. de ſepultu. c. vltimo. Et in omnibus iſtis caſibus perſone ſuperius nominate cum viderint expedire poſſunt ſuper his iure ordinario committere vices ſuas auctoritate huius canonis. Jtez intelligo in omnibus aliis excommunicationibus ꝙ illi qui ordinario iure uel delegato a principe poſſunt abſolvere poſſunt cõmittere vices ſuas cum viderint expedire dũmodo delegatus habeat iuriſditionem: ⁊ ſic non contradicit. ſ. de offi. deleg. c. vlt. in fi. Ber.

Rubrica de officio iudicis. Supra viſum eſt de offõ ſingulariũ dignitatũ ⁊ ſingulox iudicum nunc congruo ordine ſubijcit ideterminate de quodam offõ qõe ordinario ⁊ delegato cõe. Alb.

corũz tibi transmiſimus[a]: in eas interdicti: ac in clericos eorũdem ſuſpenſionis ſententias promulgaſti: quãquam abbas eiuſdem monaſterij eos corrigere[b] ſit paratus: ⁊ infra. Mandamus quatenꝰ ſi eſt ita[c]: prudenter corrigens perꝰ teipſum que minus prouide attentaſti: predictas ſententias ſine difficultate relaxes[e].

Idem.

Ordinarius cui competit abſoluere ab excõmunicatiõe poteſt alijs abſolutionem demandare.

His quibusꝰ ex officio in certis caſibus[g] competit illos abſoluere qui pro violenta manuum iniectione incidunt in canonem ſententie promulgate: ſz alijs huiuſmodi abſolutionem cõmittere quũ viderint expedire.

Rubrica de officio iudicis.

Honorius. iij. archiepiſcopo ſãcti Leonardi ⁊ abbati ſalernitano.

Ad officium iudicis etiam delegati ſpectat prouidere aduocatum parti que non poteſt habere ⁊ poterit dare domeſticum.

Litteris veſtris accepimus: ꝙ cuz cauſam que inter abbatem ⁊ conventuz ſoſe noue ex parte vna ⁊ abbatem ⁊ conventum monaſterij[b] caneñ. ex altera ſuper quibuſdaz poſſeſſionibus monaſterij ſancti Petri de almaphia vertebatur: ⁊ infra. Quia pars predicti monaſterij propoſuit: ꝙ habere non poterat aduocatum: ueſtrum ſuper hoc implorando[i] officiuz: tu frater archiepiſcope eidez de magiſtro. r. clerico tuo ad exhibendũ in cauſa ipſa patrocinium prouidiſti. veruz frater. s. caneñ. monachus propoſuit in preiudiciũ eiuſdem monaſterij factum eſſe: eo ꝙ dictus. r. clericus domeſticus tuus erat: ⁊ infra. Mandamus quatenus hoc non obſtante[k] in negocio ipſo ratione premia proceda-tis. Reg. ix.

Quũ imploratur officium nobile fit litis conteſtatio ſecꝰ in mercenario.

Judicis officium[l] vbicunqz pro actiõe proponitur[m] velut cum reſtitutio in integrum prin-mitur arg. ꝓrium.

Litteris. Communis diuiſio. Secunda ibi: mandamus. abbas ſiculus.

b Monaſterij. ſ. noue foſſe.

i Implorando. ⁊ ſic patet ꝙ ad officium iudicis pertinet prouidere partibus de aduocatis ſi alias habere non poſſint. ff. de offi. peõſul. l. nec quicꝙ. §. aduocatos. ⁊. ff. de poſtu. l. i. §. ait pretor. debet etiaz attendere iudex vt equa diſtributio aduocatorum fiat. C. de poſtu. prouidendum. ⁊. iij. q. vij. §. tria. ver. ſi vero. in vno bocolum obtinuit quando ſalaria ó publico dabantur. hodie vero qui liber debet ſibi prouidere ſm ꝙ melius poteſt. C. de iudi. properãduz. §. illo ꝓculdubio. pauperibus tamen ⁊ huiuſmodi perſonis debilibꝰ qui ſibi prouidere non poſſunt dz pretor de aduocatis cõſulere ⁊ prouidere. ff. de poſtu. l. i. §. ait pretor.

k Obſtãte. ex hoc patet ꝙ hec exceptio nõ eſt admittẽda: habeo te ſuſpectum: qz aduocatꝰ alterius eſt clericus tuꝰ vt cõmenſalis uel familiaris. argu. ꝛ .ſ. de appel. ex iſinuatione. Sed nõ eſt cõtra: qz ibi nõ dr ꝙ propter hoc iudex recuſari poteſt vt ſuſpectꝰ ꝙ aduocatus ſit cõmenſalis iudicis: ſed dr ꝙ iudex videbatur fouere latenter partem ſui clerici cõmenſalis qui erat aduocatus. vnde ex eo ſumitur arg. ꝓrium.

Judicis officium. Breue eſt ⁊ p alia verba põt ſic ſũmari. Jn officio iudicis qõ ꝓncipaliter loco actiõis ꝓponit fit litis ꝓteſtatio ſecus ſi nõ ꝓncipaliter. h. d. Primo ponit vnum dictum cum exẽplo ⁊ aliud ibi alias. Alb. ſi.

l Officium iudicis. officium latiſſime patet. ff. de iuriſdi. om. iudic. l. i. Quedam ergo ſunt in quibus officium iudicis imploratur: poteſt enim iudex ſupplere de iure que aduocatis deſunt: vt. C. vt que aduo. deſunt iudi. ſup. l. vna. de hoc diri. ſ. de poſtu. bone. Jtem iterrogare debet quotiens equitas mouet iudicem. ff. de iterroga. act. vbicũqz. ⁊. xxx. q. v. iudicantem: etiam poſtquã eſt in cauſa concluſuz. ſ. de fi. iſtru. cum Joãnes. Jtem locum habet officium iudicis in omnibus que cõtingunt poſt li. cõte. circa rem petitam vt in fructibus perceptis poſt li. conte. ſiue damnuz detur in cauſa: ea enĩ que poſt li. conteſta. accidunt valde pertinẽt ad officium iudicis. ff. de rei vendi. non ſolum. ⁊. l. item. §. i. C. de rei vendi. certum. ⁊. ff. de edil. edic. ediles. §. Jtem ſciendum: omnia talia que contingunt poſt li. conte. peruntur officio iudicis ⁊ non iure actionis illa que cõtingunt ante lit. conteſta. ſpecialiter debent peti in libello: ⁊ niſi fuerit petita iudex de illis non pronunciabit: vt in predi. §. item ſciendum. Jtem de dolo culpa ⁊ negligentia poſt litem conteſtatam admiſſa. ff. de rei vendi. qui petitorio. §. i. ⁊ in multis alijs locum habet iudicis officium: ſz hoc officium competit maiori ⁊ minori: ⁊ multa poſſent poni exempla in his ⁊ alijs incidentibus ante li. conteſta. ⁊ poſt procedit ſine li. cõteſt. vt. ſ. .c. prori.

m Proponitur hoc ideo dicit: quia iudicis officium nemini datur niſi tunc demum cum alia actio non ſupereſt: nam ſi communi auxilio qs munitus eſt non debet ei tribui extraordinarium. ff. de mino. in cauſe. in prin. ⁊ loco actionis habetur ⁊ quia quaſi ordinarium eſt iudicium cum principaliter poſtulatur ſicut in alijs iudicijs debet lis conteſtari. ff. ó mino. papinianus. §. vlt. ⁊ iſtud officium iudicis non perpetuat per litis cõteſta. vt ibi dicitur. Jmo infra certum tempus debet terminari: puta ſi eccleſia eſſet leſa in aliquo contractu celebrato ſolẽniter: tũc debet petere directe reſtitutionem contra illum contractum. Jdem eſt de minore ſi directe petiſt reſtitui. Sed contra videtur ꝙ poſſit expediri cauſa reſtitutionis lite non conteſta. dicit enim lex ꝙ cauſa cognita ⁊ preſentibꝰ aduerſarijs uel ſi per contumaciam deſunt cauſe in integ. reſti. perpendende ſunt. ff. de mino. in cauſe. §. cauſa cognita. Et ſic videtur ꝙ ſi altera pars ſit cõ-

tumar ꝙ possit causa expediri: quid ergo fiet si est est contumar: istud de facto vidi: ⁊ vario modo dicebant sapientes. Quidam dicebant ꝙ vanda est restitutio, alij ꝙ non: satis videtur expediri per hanc decre. Dicas ergo ꝙ altera parte absente per contumaciam lite non contesta, non est facienda restitutio: nec sententia super hoc proferenda est: sed debet actor in pos. mitti causa rei suã de de illa re sup qua petitur restitutio. ſi. ſ. de offi. delega. consultationibus. Si vero lis esset contest. tunc daretur restitutõ lesione probata. Sed per auc. videt ꝙ altera parte absente possit restitutio idulgeri circa li. contesta. in auc. vt sponsa. largi. §. hoc autẽ. coll. ir. ⁊. C. vt heres ab here. se abstineat. l. i. ⁊ auc. ibi posita intelligitur in casu suo speciali tñ. ſ. cum minor vult abstinere ab hereditate: ⁊ tunc vocandi sunt creditores quorum interest presentes esse: cum minor se abstiet: vt videãt bona hꝺitaria mobilia ⁊ imobilia: vbi debẽt custodiri. ⁊ ſi infra tres mẽses ſi venerit licitũ ẽ minori absq; piculo abstinere auctoritate iudicis coram quo illa petitur restitutio: ⁊ est ratio quare ꝓcedatur in casu illo lite non conte. qr minor nõ perit restitui contra aliquem: sed contra factuz suuz: vt ei liceat abstinere ab hereditate quam adiuit: qr aliter ei consului non potest nisi ꝙ abstineat ⁊ ſi creditores essent presentes non fieret contestatio cum eis: qr cõtra eos non petitur restitutio: sed cum petitur contra aliquem ⁊ ipse est contumar lite non cõtesta. proceditur per missionem in possessionem: vt dixi. et lex illa in cause. §. causa intelligitur lite contestata cum minor petit restitui contra factum suum ⁊ non contra aliquem. Et ꝙ sic intelligatur satis videtur per legem que dicit ꝙ litis contestatio in huiusmodi restitutionibus est facienda: per quã etiam litis contestationem non perpetuatur iudicis officium. ff. de mino. papinianus. §. vlt. Item hic est arg. ꝙ actio ꝑm canones sit proponẽda. arg. cõtra. ĵ. de iudi. dilecti. vbi de hoc. vnde expone ꝓ actione. i. loco iuris cõmunis: ⁊ qr ei qui nullo iure cõmuni iuuat̃ datur restitutio in integrum per officium iudicis: ⁊ hoc officium quod loco actionis proponitur competit ordinario principaliter ⁊ incidẽter: sed incidenter delegato vel principaliter si hoc ei principaliter cõmittatur. ar. ĵ. de integ. resti. c. pe. vbi de hoc. ⁊ idem intelligitur cum maior restituit̃ principaliter quando alia actio non supereſt. verbi gratia, aliquis absens fuit causa reipublice prescriptum est contra ipsum propter eius absentiam: debet restitui officio iudicis. C. ex quibus ex causis maio. in integ. restit. l. i. ⁊. ij. ff. eo. titu. per totum. ⁊ officiũ istud datur fauore rei sue persone: ⁊ nõ propter ipsam rem vnde potest computari inter personales actiones: et non inter reales cum imploratur a minore vel ecclesia: ⁊ etiam cũ postulatur a maiore.

a ¶ Ante. i. ſi petatur restitutio nõ principaliter sed incidenter: quãdoq; post litem. cõte. super principali questione: puta apertis attestationibus: aut etiam postquã sit in causa conclusum: allegat pars altera ecclesia vel minor: ꝙ omisit necessariam probationem. vnde petit se admitti ad probationem omissam officio iudicis. ĵ. de in integ. restit. auditis. ⁊ hoc fieri potest circa litis cõte. ⁊ ante ingressum litis: vt ſi omisit aliquã exceptionẽ: quã non proposuit. ĵ. tempus sibi statutum. ĵ. de excep. pastoralis. aut ſi omisit super exceptione ipsa probanda probationem necessariam. Item officio iudicis admittitur: quia interest eius litibus ⁊ sumptibus nõ vexari. ff. de mino. minor. xxv. annis. ⁊ ſi omisit allegationem. ff. de mino. minor. xxv. annis. Item est argu. hic ꝙ super exceptionibus que proponuntur ante ingressum litis vel etiam lite conte. non sit necessaria litis conte. ar. ĵ. ſ. de of. delega. prudentiam. §. sexta. ver. de hoc. ĵ. de appel. interposita. §. ſi. in quibus proceditur iure ordinario: ⁊ hoc officium competit etiã maiori ante litis conte. ⁊ post. Item argu. cõtra. ĵ. de ap. significante: ibi soluitur.

Rubrica de maioritate ⁊ obedientia. Quia ministrorum ⁊ iudicum de quibus supra visum est alij sunt maiores alij minores: ne aliter posset ecclesia seu status vniuersalis consistere de quo vide pulchrum ter. in. c. ad hec. lxxix. dist. ideo competenti ordine hic sumitur de ipsorum maioritate ⁊ obedientia impendenda. Ab. ſi.

c ¶ Am certum. ¶ Breue est. vel ꝑ alia verba põt sic sũmari. In honoribus reuerentialibus ſpendẽdis ponderatur ceteris paribus maioritas er prioritate ordinationis. Ab. ſi.

b ¶ Maior. nisi posterior ordinatus fuerit a maiore. ĵ. eo. per tuas. ⁊. ff. de elbo. scrib. l. i. ⁊ vlti. ⁊. xciii. dist. .c. vlti.

¶ Clericus administratione carens non tenetur ad iuramentum obedientie vel ad faciendum scripturam super ea.

¶ Legebatur in litteris tuis: ꝙ frater atticus chartulam de obdiẽtie ſponſione conſcripſerat: in qua ſignuz prodebatur iniurie'. Non enim neceſſarium fuerat vt obligaretur ſcripto: qui obedienti am ſuam ipſo iam voluntarij aduentus[b] officio comprobabat.

¶ Clemens papa tertius.

¶ Ab omnibus de dioceſi obedicndum eſt epiſcopo.

¶ Omnes' principes terre ⁊ ceteros homines epiſcopis obedire: beatus ¶ Petrus precipiebat.

¶ Anocẽti[9] tertius capitulo barbipoleſi.

¶ Non obediens canonicis inſtitutis incurrit inobedientie notam .i. infamam.

¶ Illud dominus in beato petro: ⁊ infra. ¶ Euz ſpiritualia ſint

c ¶ Fuerit. arg. ꝙ prior eſt tẽpore: potior ẽ iure. lxxv. diſ. c. vlti. vii. q. i. factus ẽ. xxvii. q. .ii. duobus. xvii. diſtinc. hinetiam. ⁊. c. vlt. ⁊. C. qui potio. in pig. ba. diuerſis. ⁊. l. ſi i fundum. arg. ĵ. lxxiij. di. cpõr. ⁊ .ff. q potior. in pig. ba. itcrũ. ⁊. ff. ſi cer. pe. creditor. ar. ĵ. de iurepat. illud. ff. de relig. et ſumpti. fu. l. pe. viii. q. i. lz. ff. qui ⁊ a qbus ma. liberi. nõ fi. ſi quis habens: que etiam facit ꝓ cõtraria parte. Sol. ꝓma reſponſio eſt vera: cõtraria ſũt ſpãlia ⁊ caſualia: ut patet ꝑ ſingula contraria.

d Actiõe. i. tractatu. ſic. xvi. .q. vii. noua actione. i. tractatu nouo die habito. ⁊. xvi. q. .iii. prima actione: vel dic concordi actioni. i. cõcordi cõſenſu. vel ſaltem maioris partis ſi lxv. di. c. i. ⁊. ii. ⁊. iii.

¶ Si quis venerit.

¶ Dño dcñi. ſcõo corroborat ꝑ vnã auctoritatẽ li. regũ. Tertio ꝑ aliã ibi. ⁊ in ꝓcil. ab.

e ¶ Decretum. iuſtum. ſ. ⁊ ſic habes ꝙ epiſcopus põt facere decretum ſiue conſtitutionem in ſua dioce. de cõſe. di. iii. c. i. epi. n. poſſunt cõdere canones epiſcopales: qr quilibet populus ⁊ quelibet eccleſia ſibi poteſt cõſtituere aliquod ius. di. i. ius ciuile. ⁊. viii. di. que ꝓtra. ⁊. xi. di. catholica. ⁊. xii. di. illa. ſed de maioribus negocijs non poſſunt aliquid ſtatuere.

f ¶ Abiſciatur. xi. q. iii. ſi aũt nobis. ⁊. c. ſequen.

g ¶ Principi. i. pape. de cõſe. di. i. corpora. ſicut econuerſo imperator vocatur pontifex. ꝛ. di. de capitulis. Sed nũquid laici debent obedire pape. ¶ Poteſt dici ꝙ ſic quo ad ſpiritualia. ĵ. eo. omnes principes. ⁊. ĵ. de iudi. nouit. Sic econuerſo principi ſeculari. i. imperatori omnes ſubditi obediãt: ⁊ clerici qui ab eo recipiũt temporalia. ĵ. e. ſolite.

h ¶ Morte. ſed nunqd eccleſia punit taliter: non. ſed oſtendit quid iudex ſecularis facere debeat: vel morte. ſ. eterna: quia peribit propter delictum contumacie niſi penituerit. Vel dic qui non obedierit iuſto precepto. xi. q. iii. ſi dominus. Si eſt ininſtum: ⁊ hoc eſt iuſtum non obediat: ut ibi. ⁊. c. iulianus. Si dubium eſſet preceptum principis: propter bonum odedientie: qõ ſibi precipit faciat. xxiii. q. i. quid culpatur in ſi.

¶ Legebatur. ¶ Põt ter. iſte intelligi dupliciter. ¶ Primo ꝙ iſte frater atticus ſcripturam de obedientia preſtãda epiſcopo nomĩe ꝓprio ſcripſit. Secundo poteſt intelligi ꝙ ſcripſit nomine alterius. Et non eſt vis quis intellectus teneatur: ſenſus enim littere eſt ꝙ clericus non habens curam animarũ non tenetur promittere epiſcopo obedientiam per ſcripture cõfectionem vel per iuramẽti preſtationem: ſed ſatis eſt verbo obediẽtiam promittere. ⁊ hoc intendit littera iuncta glo. Ab. ſi.

i ¶ Iniurie. ſic. ĵ. de ſimo. ex diligenti. ⁊. ĵ. de reg. iu. indignũ. ſufficiebat. n. manualem facere obedientiam. ĵ. e. bis que. arg. ꝯ. xxiii. di. quãquã. ⁊. ĵ. de iureiuran. nullus epõs. Et ꝓ ⁊ ꝓtra. ſol. qõ dicũt ꝯria intelligit̃ de illis qbus animaꝝ cura cõmittitur: quod hic dicit ⁊ in ſimilibus debet intelligi de clericis inferioribus: qui non ſunt compellendi ad iuramentum vel ſcripturam faciendã: ſed ſolum ſufficit ſi obedientiam ſimpliciter repromittant ſuis prelatis: vt dicit in ſi. et decre. predicta nullus epõs.

k ¶ Aduẽtus offõ. ſi. de pe. di. i. quem penitet. vbi dicit ꝙ mundati ſunt leproſi dum irent coram ſacerdotibus ſe oſtendere. Et eſt hic argu. ꝑ ſuperfluis reſecandis. ĵ. de exceſ. prela. cũ ad quorũdaz. ꝛ. q. iii. qr cognouimus. ⁊. ff. de aqua quo. ⁊ eſti. l. i. §. trebatius. ff. ut legatoꝝ ſeu fideicõ. hec ſtipulatio.

l ¶ Omnes principes. ergo principes ſubſunt epis qõ verũ eſt: ut hic ⁊. ĵ. eo. ſolite. ⁊. xcvi. di. duo ſunt. Quid ſi rex hz multos epos in regno ſuo: coram quo tractabit ſpirituales cauſas ſuas vel cui dabit decimas. Cauſas ſpirituales tractabit coram illo epo in cui[9] territorio habet larem principalem. C. vbi ſenat. uel clariſſimi. l. ij. decimas prediales dabit illi epo in cuius territorio ſita ſunt p[ro]e dia. ff. de parochi. ſignificatũ. ĵ. alias decimas dabit vbi audit diuinũ offiũ ꝓportionabiliter diuidẽdo: ſi audit in plurib[9]. ff. ad munic. aſſumptio. ar. ꝯ. ⁊. ĵ. de teſta. relatum in ſi.

¶ Illud dominus. ¶ Done caſum epiſcopus bildeſemeñ. vocatus ad

aliam sedem episcopalē propria auctoritate se ad illam trāstulit. Et redargutus dicebat q̄ fecerat p̄ cōmodo illius eccle: q̄ nisi forte transisset ecclesia illa fuisset passa damnū graue in tēporalibus. papa vero illum redarguit: q̄ pp cōmoduz tpale non debuit venire cōtra canones disponentes q̄ citra licentiam pape non debet episcopus episcopatū suum dimittere: vt in. c. ii. de trāsac. prela. forte iste episcopus pro suo cōmodo pro prio se transtulit.

a ¶ Digniora. quo ad quid: quoniam spiritualia sine temporalibus nō ꝓficiūt: sicut nec anima sine corpore. i. q. iii. si quis obiecerit.

b ¶ Victima. lxxi. di. si q̄ sunt presbyteri. xxii. di. §. verum. ⁊ .viii. q. i. sciendum.

c ¶ Auscultare. i. attendere ⁊ audire mandatuz cuz effectu.

d ¶ Commodo. occasiōe siue pretextu pietatis nō est faciēda ipietas: vt. i. q. i. non est putanda. xiiij. q. v. forte. ar. ⁊. xxx. q. i. nosse.

Solite benignitatis.

¶ Est multum allegabile. ¶ Primo ponit admirationē imperatoris ⁊ auctoritatē qua mouebatur. Scōo ibi vez exponit illā. Tertio ibi potuisses ad declarandum prerogatiuaz sacerdotij inducit auctoritatem bier. Quarto ibi ꝓterea auctoritatez geneſis. Quinto ibi hec autez concludit contra imperatorem. Sexto ibi nos autem se excusat q̄ nō increpauit dicens q̄ increpare poterat: ⁊ hec auctoritatibus cōprobat. Septimo ibi vtrum relinquit imperatorem suo iudicio. Ab.

e ¶ Solite. casus iperator constantinopolitanus faciebat patriarcham constātinopo. iurta pedes suos in parte sinistra sedere. ¶ Papa hoc intelligēs scripsit ei: q̄ non decebat eum taliter se habere erga suum patriarcham: cum alij reges ⁊ principes suis prelatis vt debēt: reuerenter assurgant: ⁊ eis iurta se sedem venerabilem assignēt. Imperator rescripsit ei dicens q̄ multum mirabatur q̄ eum super hoc nisſus fuerat increpare: dicens q̄ sacerdotium subberat imperio auctoritate petri dicentis. Subditi estote omni humane creature propter deuz: siue regi tanq̄ p̄cellēti: siue ducibus: tanq̄ ab eo missis ad vindictam malorum laudem vero bonorum. ¶ Rescribit eniz papa sibi respondendo auctoritati petri illam exponens: q̄ si p̄sonam loquentis ⁊ illorum ad quos loquebatur diligenter cōsiderasset: non expressisset taliter intellectum illius auctoritatis. scribebat eniz subditis suis: quos ad humilitatem inducebat nec p̄ hoc voluit subesse sacerdotium: q̄ sm intellectuz illius sequeretur: q̄ libet etiam seruus imperium in sacerdotes accepisset: er eo q̄ ibi dicitur omni humane creature: sed non negat: quin imperator presit suis: ⁊ illis qui ab eo temporalia receperunt. Tandem exposita premissa auctoritate petri ostendit exemplo christi: sacerdotium preeminere regibus dicentis hieremie. Ecce constitui te super gentes ⁊ regna ⁊c. ⁊ per auctoritatem geneſis: fecit deus duo magna luminaria ⁊c. dicit enim q̄ si ista considerasset: non fecisset taliter patriarcham suum sedere ad pedes suos: ⁊ licet non increpasset eum: poterat tamen rationabiliter increpare: cum ipse super omnes acceperit potestatem in personam petri: cui dictum fuit a domino: quēcunq; ligaueris super ⁊c. in fi. dicit q̄ imperialis celsitudo discernat vtrum ad bonum ⁊ vtile inuitauerit imperatoriam excellentiam: cum ipse temporalibus digniora[a]: ⁊ obedientia melior sit q̄ victima[b] ⁊ auscultare magis[c] q̄ adipem arietuz offerre: non debuerat hildesemensis episcopus pro temporali commodo[d] inobedientie notam incurrere: ⁊ apostolicis iussionibus contrarie.

¶ Dem illustrissimo constantino imperatori.

¶ Imperium non preest sacerdotio: sed subest ⁊ ei obedire tenetur. vel sic episcopus non debet subesse principibus sed preesse.

Solite[e] benignitatis affectu: ⁊ infra. Mirata est imperialis sublimitas: q̄ te nisſi fuimus[f] in nostris litteris increpare. Huic autem tue admirationi non causam sed occasionem prebuit q̄ legisti beatum petrum apostolorum principem sic scripsisse. Subditi[g] estote omni humane creature propter deum: siue regi tanquā precellenti: siue ducibus tanq̄ ab eo missis: ad vindictaz malefactorum laudem vero bonorum: ⁊ infra. ¶ Veruz[h] si personam[i] loquentis et eorum ad quos loquebatur: ac vim locutionis diligentius attendisses: scribentis: non expressisses taliter intellectum. Scribebat. n. apostolus subditis suis ⁊ eos ad humilitatis meritum prouocabat. nam si per hoc quod dixit: subditi estote: sacerdotibus voluit imponere iugum subiectionis: ⁊ eis prelatiōis auctoritatem auferre: quibus eos subiectos esse monebat: sequeretur ex hoc etiam q̄ seruus quilibet in sacerdotes imperium accepisset cum dicatur omni humane creature. Quod autem sequitur regi tanquam precellenti: non negamus quin precellat imperator in temporalibus illos duntaxat qui ab eo suscipiunt[k] temporalia: sed pontifex in spiritualibus[l] antecellit. que tanto sunt temporalib⁹ digniora quanto anima prefertur[m] corpori: licet non simpliciter dictum fuerit subditi estote sed ad dictum fuit propter deum[n]: nec pure fit subscriptum regi precellenti: sed interpositum forsitan fuit non sine causa tanquam[o]. Quod autez sequitur ad vindictam malefactorum ⁊ laudem vero bonorum: intelligendum non est q̄ rex uel imperator super bonos ⁊ malos gladij acceperit potestatem: sed in eos solummō qui vtentes gladio eius sunt iurisditioni cōmissi: ⁊ infra. Potuisses autem prerogatiuā sacerdotij ex eo potius intelligere q̄ dictum est: non a quolibet sed a deo: non regi sed sacerdoti: non ō regia stirpe sed de sacerdotali prosapia descendenti de sacerdotibus videlicet qui erāt in anathot. Ecce constitui te[p] super gentes ⁊ regna: vt euellas[q] ⁊ dissipes: edifices ⁊ plantes[r]: ⁊ infra. ¶ Prete rea nosse debueras q̄ fecit deus duo magna luminaria in firmamento celi: luminare maius[s] vt preesset diei: ⁊ luminare minus ut preesset nocti. vtrunq; magnum: sed alterum maius. Ad firmamētum igitur celi: hoc est vniuersalis ecclesie fecit deus duo magna luminaria. i. duas instituit dignitates que sunt pontificalis auctoritas et regalis potestas. Sed illa que preest diebus. i. spiritualibus maior ē que vero carnalibus minor: vt quanta est inter[t] solem ⁊ lunam tāta inter pontifices ⁊ reges differentia cognoscatur. ¶ Hec autem si prudenter attenderet imperatoria celsitudo: non faceret aut permitteret constantinopolita. patriarcham magnum quidem ⁊ honorabile membrum ecclesie iurta scabellum pedum suorum in sinistra parte sedere: cuz alij reges ⁊ principes archiepiscopis ⁊ episcopis suis sicut debent reuerenter assurgant[u] ⁊ eis iurta se uenerabilem[x] sedem assignent: ⁊ infra. ¶ Nos autem ⁊ si non increpando scripsimus: potuissemus tamen rationabiliter increpare: ⁊ infra. Nobis autem in beato ¶ Petro sunt oues xpi commisse dicente domino: pasce oues meas: non distinguens[y] solummodo ad vtilitatem ecclesie ⁊ terre hierosolymitane subsidium ipz duxerit inuitandum.

f ¶ Missi fuimus increpare. sed hoc non fecit aliō increpandi: sed alio admonēdi ex affectu dilectionis. v. q. v. nō oīs: ⁊. c. nō osculatur: ⁊. C. de sen. ⁊ ter. om. iu. ex stipulatione. ſi. xxiij. q. v. non putes.

g ¶ Subditi. ſ. de cen. oīs anima: ⁊. xi. q. i. quā magnum.

b ¶ Verum etsi. b papa rīndet auctoritati petri iducte ab imperatore.

i ¶ Et si personam. consideranda est persona loquētis: ⁊ cui quis loquitur. xvj. di. demum opponitur. ⁊. ſ. de cōsan. ⁊ affi. de ſidelibus aliqd probat rōne psonarum colloquentium. ar. i. q. .vii. didici.

k ¶ Suscipiunt. nunqd ergo appellabit ab epō ad imperatorē. videt q̄ sic. ſ. de foro compe. verum tūc enim cognoscit quasi ciuilis iudex. arg. .ſ. de ap. ſi duobus. dico q̄ sic nisi consuetudo sit cōtraria. arg. ad hoc xxviii. di. ſi episcop⁹. videtur tamen q̄ illa temporalia penitus essent a iurisditiōe imperatoris separata. x. q. i. nouerint. Dicas q̄ appellandus est ad archiepiscopum: nisi de cōsuetudine vel priuilegio vel alio iure ad alium sit appellandum. ſ. de appel. romana. §. debet

l ¶ In spiritualibus. ſ. di. ſuscipitis. xcvi. di. cū ad verum.

m ¶ Prefertur. xii. q. i. precipimus. ⁊. xxiiii. .q. iii. ſi bēs. ⁊. xxxviii. dist. ſedulum.

n ¶ Propter deuz. per quod videtur esse consilium perfectiōis in quo liberuz est arbitriū. xiiii. .q. i. c. vlti.

o ¶ Tanq̄. q̄ quādoq; similitudinez potius q̄ veritatez notat: ut illud euangelij: tanq̄ ad latronem ⁊c. nihil. n. ē simile sibi: ut sit similitudinarium non expressi. uum veritatis. ſi. ff. de pecu. l. iii. §. ſi filiusfamilias. Et ē hic ar. q̄ nulla dictio dz vacare in rescripto: alioquin frustra mēbranas occupat. xix. di. ſi romanorum. arg. ad hoc xxviii. q. i. sic. n. ⁊ .ff. de vſu. l. iiii. arg. C. de fide. non recte.

p ¶ Constitui te. hoc loquitur dominus hieremie prophete dans ei potestatem super gentes ⁊ regna.

q ¶ Euellas. vitia. ſ.

r ¶ Plantes. virtutes.

s ¶ Maius. xcvi. dist. duo.

t ¶ Inter solem ⁊ lunam. igitur cū terra sit septies maior luna. sol autem octies est maior terra: restat ergo vt pontificalis dignitas quadragesies septies sit maior regali dignitate.

u ¶ Assurgant. ⁊ inclinent eis: ut. xlii. di. valentinianus.

x ¶ Venerabilem. ex sede. n. venerabili presumit: ut. ſ. de cōsue. cū olim.

y ¶ Non distinguens. nec nos distinguere debemus. ii. q. v. cōsuluistis.

.xxxi.q.i.qō si dormierit.⁊.xxxiij.q.ij.quos de⁹.⁊.s. de transla.iter corporalia.ar.xxij.q.v.hoc videtur.ar.cōtra.ff. de testi.quesitum.

a ¶ Omittamus. Dicit se omissurum qō statim inducit ⁊ est quidā color rhetoricus qui dicitur preoccupatio. viij.q.i.moyses.in fi.

b ¶ Quodcūqz:qui dicit omnia nihil excipit.xix.vi.si romanorum.ff.de offi.presi.l.iij.

PEr tuas. ¶ Lō munis diuisio. Secunda ibi:ad quod.ab.

¶ Subdiaconat⁹:eis enim qui in maiori ordine sunt cōstituti:non pferunt.ff. de albo scri. .l.i.⁊.xvi.di. isidor⁹.⁊ merito est illis deferēdū ceteris .n. cōcurrentib⁹ ratio privilegij habēda est.ff.cp cum eo qui in alie.po.l.iij.⁊ est h ar. pro exemptis episcopis: vt in synodo sedeant in meliori loco:q; lex dicit cp primo scribenda sunt nomina eorum qui dignitates iudicio principis sunt ꝓsecuti.ff. de albo scri.l.vlti.⁊ si isti eligantur ad prelationez: ad onus intelligunt eligi privilegio suo nō obstante:recipiendo honorem ⁊ onus recepisse intelligunt.j. de preben. significatuz.C. de testi. nulluz.s. de renun. ad supplicationē.C. de postu.quisquis. Sed nunquid potest episcop⁹ talem subdiaconuz deponere propter crimē arg. est hic cp sic ex eo cp dic ab obedientia ēt minime absoluuntur sed nō credo. tamen causam istructaz debet remittere ad papam. argu.iij.q.vi. cp̄uis.C. vbi sena. ut clarius.l.iij.§.isi.⁊.j. de stat. regu. ea que op. ar. iste etiam non communicatur nisi .vij. testibus .ij.q. .iiij. presul. Quidam dicunt cp eps eos deponere debet.

d ¶ Absoluuntur:si.ē .C. de iurisdi. om. iu. l. vlti.⁊ cp̄uis absoluti nō sint ab obedientia quaz alias debent platis suis tamen ad superiores ēt ordines sine licentia pape promoueri non possunt. s. de tempo. or. cū in distribuendis .⁊ hoc fit propter reuerentiam maioris:qui manus eis imposuit. de conse. dist. .ij.c. vlti.

Inter quattuor ¶ ꝓmo ponit decisum exordium. Secundo dupler petitio q̄ reicitur ibi:ꝓpetitionē Tertio protestatur ibi: iusticia. Scōa ps subdiuidit. Nā primo ponit vnaz petitionem:secundo aliam ibi super. Et pone casum. Ista que petebantur per istū patriarchā fuerant olim subiecta ecclesie cōstantinopolitane sed cum ista ecclesia laberetur in heresim et scisma subtraxerunt se ab obedientia patriarche ⁊ adheserunt ro. ec. demū capta ciuitate constantinopolitana per fideles populos ⁊ patriarcha ibidem ꝓstituto per ro. ecclesiā petijt idem patriarcha illas ecclesias cōpelli ad obediendū sibi:papa autē petitionem suā duplici ratione non duxit admittendam:primo qz ipse non obediebant patriarche anteq̄ ciuitas cōstantinopolitana caperetur ⁊ sic ecclesia constantinopolitana non erat in possessione subiectionis. Secūda ratio qz in preiudiciū illoruz qui bus ille ecclesie obediebant cum nō fuissent citati vel conuicti non debebat aliqd attentari. Nam patriarcha petebat extra iudicium illas ecclesias sibi subijci. Et hec quo ad primam petitionē. respectu vero secunde petitionis littera est in se clara. Abbas siculus.

inter has oues ⁊ alias: vt alienuz a suo demonstraret ouili qui petrū ⁊ successores ipsius magistros non recognosceret ⁊ pastores: vt illud tanquam nouissimum omittamus[a] qō dominus dixit ad petrum:⁊ in petro dixit ac successores ipsius: quodcunqz[b] ligaueris super terram erit ligatum ⁊ in celis ⁊c. nihil excipiens qui dixit qōcunqz:⁊ infra. ℣ Utrum autē imperatoriam excellentiam ad bonū ⁊ vtile per litteras nostras duximus inuitandam: vtruz tibi iusta suggerimus ⁊ honesta:tua sollicitudo discernat:cum nō nisi ad vtilitatem ecclesie ⁊ terre hierosolymitane subsidium nos te meminimus inuitasse.

Idem epō floren.

¶ Ordinatus per papam nō per hoc eximitur a iurisditione sui epi

PEr tuas nobis litteras:⁊ infra. ℣ Postulasti per se. ap. oraculum edoceri: vtrum quis p ordinem subdiaconatus[c] a roma. pon. suscepturn a debita tibi reuerentia subtrahatur. ℣ Ad quod breuiter respondemus cp ⁊si decens sit vt illis quantum conuenit a te inter alios tibi subditos deferatur:quos benignitas apostolica collatione ipsius ordinis honorauit:per eam tamen ab obedientia quam alias tibi debēt minime absoluuntur[b].

Idem cōstāti. patriarche.

¶ Quādo de obedientia vel subiectione agitur nihil attentari debet in preiudicium rei vel possessoris non citati.

Inter q̄ttuor:⁊ infra. ℣ Petitionem cōtra ecclesias quas tibi subijci postulabas:que priusquā constantinopolis ciuitas caperetur[c] constanti. patriarche minime respondebant: duplici ratione non duximus admittendam. Juris[f] nanqz ratio postulat vt in eorum preiudicium[g] quibus eedē ecclesie sunt subiecte:nihil ordinemus de ipsis:cum nec citati[b] sint nec conuicti nec per contumaciam se absentent[h]:⁊ infra. ℣ Sup obedientia vero quam vt tibi impendi faceremus ab archiepiscopo ⁊ epis̄copis regni cypri similiter postulasti: fere idez duximus respondendum: cum ⁊ ipsi[k] ante tuā promotionem fuerint exempti: quando uidelicet constanti. ecclesia erat inobediens[l] ⁊ rebellis:⁊ in eorum absentia[m] cōtra statum eorum non debuerimus aliquid immutare. ℣ Justiciam tamē nō negabimus tibi cum eam duxeris postulādaz.

Idem.

¶ Abbates ⁊ sacerdotes q sunt diocesani epi ad eius synoduz venire ⁊ sibi obedire cōpelli possunt per censuram ecclesiasticam.

Quod sup his:⁊ infra. ℣ Abbates ⁊ sacerdotes diocesa[n]a[m] tibi lege subditos:qui ad tuaz synodū venire cōtēnunt: Dūmodo in ipsa synodo non ducas aliquid statuendum quod canonicis obuiet institutis:per cen. ec. ad synodum illam venire compellas ⁊ debitam tibi obedientiam[o] ⁊ reuerentiā exhibere.

Idem sancti stephani ⁊ sancti proculi abbatibus boñ.

¶ Canonici regulares inobedientes priori suo per ipsuz excōmunicari possunt.⁊ si fuerint incorrigibiles de fratrum consilio expelli debent.

Quam in ecclesijs sancti victoris ⁊ sancti. J. de monte:⁊ infra. Nos igitur ad reformationē earūdem ecclesiarum diligenti sollicitudine intēdentes vniuersis canonicis dedimus in mandatis:ut priori suo in his que ad eum pertinent obedirent. ℣ Cūqz omnes quattuor dūtaxat exceptis se obedire velle concorditer respondissent: predicti quattuor se contra priorem in superbiam erigentes: licet de obedientia suo priori prestanda prestitissent iuramentum[p] corporaliter:tamen exhibiti iuramenti immemores suo priori per omnia restiterunt:⁊ cum pro cōtumacia sua nequiuissent ad debitaz obedientiā reuocari dictus prior in eos excōicationis[q] sniam ꝓmulgauit. ℣ Cum igitur prefati canonici ad apo. se. accessissent:per scripturas autenticas[r] ex multoruz testimonio prelatoruz effecti de ip-

e ¶ Caperetur:a venetis.

f ¶ Juris nāqz:prima ratio.

g ¶ ꝓiudiciū:nulli.n. auferēda ē possessio añ cause cognitionē:vt.xij.q.v.c.i. in fi. arg.xvi.q.vi. placuit.i.q.iij. volum⁹.⁊.j. vt li.pen.p totū .C. vñ vi. siquis in tantā. C. si p vim vel alio modo.l.ij.

b ¶ Citati:vñ snīa nō tenet cū citatio ñ puenit ad eū:nec fuit publice proposita .ff. q̄ sentē. sine ap. rescin.l.i.§.item ex eo edicto.⁊ no.cp ille qui est ī possessione obedientie ꝓcuriēdus est:⁊ nō subditus q prestat obedientiā ⁊ agit pro ecclesijs ⁊ defendit eas sibi subiectas.j. de rel. do. ꝓstitut⁹.⁊.c.cū venerabilis. Jtē no.cp oēs quos negociū tangit vocādi sunt:vt h patet qō si nō fiat nō preiudicatur absenti:nisi forte scierit cām suaz agi ⁊ taceat.j. de rei iudi.cp̄uis. vbi de hoc.

i ¶ Se absentent:si.iij.q.ix.c. .ij.⁊ p totū.⁊.s. de rescrip. exparte.i.⁊.s. de ꝓsti. eccl̄ia. nec tz rescriptuz qō precipit aliquid fieri absente altera parte:⁊ nō per contumaciā. C. vñ vi meminerint.⁊. C. si per vim vel alio mō pos.l.vlti.

k ¶ Ipsi. prima ratio.

l ¶ Inobediens. Videt cp hoc licite potuisset petere arg.s. de elec.qz diligentia.⁊.ff. de bo. lib. etiā.§. si deportatus.

m ¶ Absentia. secūda ratio.

Quod super. ¶ ꝓmo ponit decisuz exordiū Secūdo dictū cū inclusa limitatione ⁊ dictū ē ibi Abbates limitatio ibi dummodo.

n ¶ Diocesana. Sz q̄re vocā tur abbates ad synodū contra illud qō legit.xviij.di. eps. et .xviij.q.vi.§.fi. rñdeo:abbates hñtes pplm tenent venire ad synoduz de qb⁹ logt.xviij. .q.ij. abbates:sz nō hñtes populū nō tenent venire:nisi cā rōnabilis subsit:ut dt ī illa palea.xviij.di. eps. vñ cistercienses ēt si nō eēnt exēpti:cū non hēant pplm nō tenent venire: exēpti. n. q pplm nō hñt nō tenent venire.xviij.q.ij. cp̄ sit necessariū. in fi. de hoc dictū ē .s. de offi. ordi. dilectus.

o ¶ Obediētiā:qz iudex siue p latus iurisditionē suā defendere pōt penali iudicio. ff. siquis ius di. non obtem. l.i.

Quam in ecclesijs.

¶ ꝓmo narrat scīm. Secūdo dat iudices ibi:nōqz. ꝓcia fac̄ tria:nā primo ponitur pape mandatū. Secundo rebellio. iiij. canonicoz ⁊ ipsoz excōmunicatio ibi cūqz. tertio ipsoz absolutio ⁊ preceptū eis factū ibi:cū igitur. Ab.

p ¶ Juramentum. Nota cp regularis suspectus de inobedientia cogi pōt iurare obedientiā. ar. ff. de iudi. in omnibus. ar. j. s. e. legebatur.

q ¶ Excōicationis:⁊ ita prior pp inobedientiā pōt excōicare subditū suū sic ⁊ electus in abbatē. j. de simo. sicut.

r ¶ Autēticas:Vl cp p scripturas pbet crimē alicui⁹ ⁊ ita p chartā pōt ꝓbari periuriū alicuius. ar. v. q. vlti. ephiphaniū: qō non est vex. Jtē ē ar. h cp lr̄is prelatoz credit in preiudiciū aliorum:cū viue

voci nō credatur. ℣. de ꝓba. qñ contra. Jtē habes ꝫ ꝙ littere prelatoꝝ scripture dicunt autētice: sic. ℣. de fi. instru. c. ij. ⁊. c. cū dilectus. ⁊ de ꝓba. post cessionem.

a ¶ Juramēto. Nō. ꝙ a piurio ⁊ suspecto recipitur de nouo cautio iuratoria: qō est cōtra illud. xxij. q. v. puuli. ⁊ ꝫ illud. ℣. de ꝓsump. lras. ⁊. ℣ de coha. de. ⁊ mu. clericos: sed illud fit in maiorē confusionē ipsorum ⁊ maius obꝓbrium: ⁊ quia aliam cautionem prestare nō possunt: cū nil habent: vt. xij. .q. i. nō dicatis.

b ¶ Excludatis: ecce pena ino dedientiū: ⁊ nihilomin⁹ excōicandi sunt: ⁊ ab oīb⁹ cuitandi vsqꝫ ad satisfactionē. ℣. de regula. ⁊ transe. c. vlti. in fi.

H Jsque. ¶ Duo sunt dicta ꝑm ibi: quando.

c ¶ Obedientiā: Ꝫ eniꝫ ꝑ qua liter subditi obediētiā facere de beant suo ꝓlato sine scriptura .s. c. legebatur: ⁊ sine iuramē to. ℣. de iureiuran. nullus: sic .℣. de resti. spo. olim. ⁊ qñqꝫ ꝑ iuramētum: vt. c. nullus nisi essent suspecti: vt. s. ti. pri.

d ¶ ℙro scrutinio: sic. ℣. de capel. mona. dilectus: vbi de hoc in glo. que incipit. sic. s.

e ¶ ℙacis. Ergo vī ꝙ de iu re cōi uacāte ecclesia ꝓlato trās feratur ptās ad capitulū: ſꝫ ꝓ bono pacis papa hoc sibi re seruat: cū oīa alia libere capi tulo reseruauerit: ⁊ ita vacāte ecclesia capitulꝫ pōt iudicare absoluere ⁊ excōicare. ℣. de he re. ad abolēdā. i. rūso. ⁊. ℣. eo. cū olim. ar. lxv. distī. c. vlti. ⁊. .vij. q. i. pontifices. ⁊. xxiij. di. in noīe dñi. ea ꝯo q̄ ministeriū ꝓsecrationis desiderant: facere nō possunt: imo vocabūt vici nos epos cū cautele studio: vt in dicto. c. pontifices. ꝓbēdas tū vel dignitates vel curā aīa rū q̄ ptinet trā ad ꝓlatū. capi tulū vacāte ecclesia cōferre nō pōt: qz nusq̄ inuenīt ꝙ vacā te sede ptās ꝓferendi beneficia transferatur ad capitulū. ℣. ne sē. vacā. illa. ar. ꝓtra illud qō dictū est: ꝙ capitulū possit ab solnere. ri. q. iij. sigs epos dam nat. Jllud vex est ꝙ si excōica tus a ꝑdecessore nō sit absolu tus: ꝙ successor illū absoluere pōt: cū ei succedat in onere ac i honore. s. de offi. or. pastora lis. Sꝫ nō negat ꝙ capitulꝫ possit illū absoluere necessitate exigente. ⁊ ita ꝓpter periculū animaꝝ hoc ꝓmittit: ⁊ satis pōt cōcedi ar. huius. c. ꝙ capi tulū vacante ecclesia: cū causa rationabilis subest: pōt excōi care subditos si fuerint contu maces ⁊ inobedientes.

D Jlecta filia. ¶ ℙria pars ponit querelā. Se cunda ibi: quo circa dat iudices. Ab. sic.

f ¶ Jurisditioni. Sic ergo mulier habet iurisditionē. ℣. de arbi. dilecti. Sed con tra videtur ꝙ mulier iudicare nō pōt. xxxiij. q. v. mulierē. nec ciuilibus fungitur officijs. C. de ꝓcu. alienā. ff. de reg. iur. l. ij. Dicas ꝙ abbatissa hꝫ iurisditionem talē qualem: nō ita plenā sicut vir habet. Dicas ergo ꝙ pōt suspendere ab offi cio ⁊ beneficio monachas suas ⁊ clericos sue iurisditioni subiectos: ꝑm ꝙ hic sa tis innuitur si inobedientes fuerint: hꝫ. n. administrationē tpalium ⁊ spiritualiuꝫ ar. ℣. de cōfir. cū dilecta. ℣. de his q̄ fi. a ꝓla. sine cōsensu ca. c. ij. Jtē ratione sue administrationis post suā cōfirmationē pōt cōferre ecclesias ⁊ beneficia: ⁊ instituere clericos in ecclesijs sui monasterij: sicut faciūt confirmati. s. de elec. nosti. ⁊ sicut abbates. ℣. de his q̄ fi. a ꝓla. sine cōsen. ca. ca nosci. Sicut. n. abbas de cō sensu capituli repꝛesentat: vt dicit illa decre. ea nosci: eodē mō abbatissa. Excōi care aūt nō pōt vl' absoluere. ℣. de sen. ex. de monialib⁹. Et pōt dici ꝙ nec officio pōt suspēdere nec interdicere: qz ⁊ hoc ptinet ad claues. ℣. de excess. ꝓla. tanta. ⁊ nō dicit hic papa ꝙ possit: quia nō seruī femineo sed virili tradite sunt claues regni celoꝝ. lꝫ. n. beatissima virgo Maria excellentioꝛ sit apostolis vniuersis: non tñ illi sed illis tradidit claues regni celoꝝ. ℣. de pe. ⁊ re. noua. nec potest vela re moniales. x. q. ij. statuim⁹. ꝓterea mulier nō dꝫ hꝫe talē potestatē: qz nō est facta ad imaginē dei: sed vir q̄ est imago ⁊ gloria dei: ⁊ mulier dꝫ subesse viro ⁊ q̄si famula viri: cū vir caput sit mulieris: ⁊ non econuerso. .xxxij. q. v. hec imago. ⁊. c. cū caput. ⁊ ideo qz excōicare non pōt ꝓcipit papa ꝙ clerici ⁊ monia les qui cōtēnunt suspē sionē ipsius: cōpellant ꝑ cen. ec. ad seruādam eius suspensionē ⁊ salu bria mādata eius.

g ¶ Canonicas: nō di cit monachas. logꝫ ꝑm consuetudinē teutonico rū vbi sunt canonice se culares: q̄ nullā faciunt ꝓfessionē nec renūciant ꝓꝓrijs imo qñqꝫ ℣xūt matrimoniū. de talib⁹ potest intelligi. c. xij. q. vlti. c. vlti. in fi.

b ¶ Salubria: si certuꝫ est ꝙ sint salubria: vel ēt si sit dubiuꝫ. ri. q. iij. qd ergo. ⁊. xxiij. q. i. qd culpat. i fi. si certū est ꝙ cēnt mala: nō ē obedien dū. ri. q. iij. nō semp. c. si dñs. ⁊. c. iulianus.

D Jlecti filij. ¶ Jn ꝓria parte ponit ḡrela. Jn ſa ꝓui sio ibi: cū igitur. Ab.

i ¶ Appellarunt: qz eo rū intererat. per tale. n. iuramētū ꝓciudicabat ecclesie saltē de facto: q̄ re admissa fuit appella tio. ij. q. vi. nō solent. ⁊ .s. de elec. cū iter. R. ⁊ sic epꝰ ꝑ iuramētū suuꝫ nō poterat ecclesiā obli gare: cum non tenuerit quo ad illa que ꝓter for mā canonicā ꝓtineban tur i eo. si. ℣. de reli. do. cū dilect⁹: nā delictū ꝑ sone. c. xvi. q. vi. si epꝰ nec ꝓditionē ecclesie i b potuit facere deteriorez .℣. de dona. fraternita tez. si. ℣. de insti. cū ve nissent. vbi dī ꝙ iura mētū a ꝓlato in ꝓiudi ciū sue dignitatis ꝓsti tū nō ꝓiudicat ecclesie ⁊ inuito ꝓlato ⁊ ꝯdicen te ecclesia posset ꝓ de fensione ecclesie ꝯdicere ⁊ repetere qō ꝓstitū eēt occasione talis iuramē ti. xij. q. ij. nō liceat pa pe: ⁊. ℣. de iureiu. sic. ij.

k ¶ Molles: sic dī. i. ꝓncipio.

l ¶ Canonica: quā ha bes. ℣. de iureiurā. ego .M. qua forma papa cōtentus est: vt ibi dicit. ergo multo fortius ⁊ alij de bent esse illa cōtenti. si. xxij. q. v. de forma. in qua forma dꝫ specialiter in seri iuramētū de fidelitate ⁊ obedientia. ℣. de ꝓuil. antiqua.

m ¶ Cōsuetudinis. Sic ꝓ ꝙ cōsuetudo nō habet locum in hoc casu: cuꝫ talis cōsuetudo sit contra generalē ecclesie consuetudinē. c. di. contra mo rem. seruare. n. debet morem aliorum etiam metropolitanorum vt ibi di cit. ⁊ qz per vsurpationem hoc faciebat: non prodest consuetudo. x. q. iij. quia cognouimus. ⁊. xciij. di. illud. ⁊. xxij. q. i. scisma. ⁊. i. q. i. nullus epi scopus. Jtem est arg. ex eo ꝙ dicit: nil amplius exigas: ꝙ sua auctoritate potest denegare quod cōtra generalē cōsuetudinē aliorum metropolita norum prestitit. x. q. iij. qz cognouimus: lꝫ illud diu ꝑstiterint. C. de agri. ⁊ cen. litibus. li. ri. ⁊. ℣. de cen. puenit. ar. tēpus enim nō inducit obliga tionē sicut nec tollit. ff. de ac. ⁊ ob. obligationē. §. placet.

n ¶ Juramēti: Nota ꝙ iuramentū non extenditur ad ea que de iure pre standa nō sunt. lꝫ sup his iuretur. Juramētū enim non fuit inuentum vt esset iniquitatis vinculuꝫ. ℣. de iureiu. quāto. ⁊. xxij. q. iij. ĩter cetera: ĩmo

sorum contumacia certiores: rece pto secūdū formā ecclesie ab eisdē corꝑaliter iuramēto[a] ipsis fecim⁹ absolutionis bñficiū ipendi: precipiētes eis sub debito iuramēti vt ad suum claustrū de quo exierant redeuntes: priori suo secundum deū deuote ac humiliter obedirēt.

F Jdeoqꝫ mādamus quatenꝰ pre fatos canonicos: vt ad prioris sui obediētiā reuertātur per cen. ec. cō pellatis: ⁊ ne de sua possint contu macia vel malicia gloriari coga tis eos si videritis expedire vt iura mētū qō de parēdo mādatis po ris ꝓ absolutiōis bñficio ipetrādo supbe negauerāt: humiliter ꝑstare procurent: alioqn eos de fratruꝫ cōsortio penitus excludatis.[b]

H Honorius. iij. g. presbytero car dina. ⁊ capitulo sancti laurentij in damaso.

¶ Presbyteri ⁊ clerici capellarū subditarū titulo cardinalatus de bēt cardinali obediētiā ⁊ reliq̄ de quibus hic. Et vacāte titulo succe dit capitulū illi⁹ ecclesie nisi pro bo no pacis aliqd sit exceptum.

H Jsq̄ ꝙ ꝓ eccl'ia sancti laurētij i damaso ex ꝑte vna ⁊ capel lis sibi subiectis ex altera sup scru tinio aliꝫ articulis diligēter au ditis: sentētiādo decreuim⁹: vt ea rūdē capellarū presbyteri ⁊ clerici car. q nūc i ipsa ecclesia ⁊ q fuerint ꝓ tpa: manualem obedientiā[c] ⁊ re uerentiā ⁊ honorificētiā oēm exhi beant: ⁊ ad ecclesiam ipsaꝫ ꝓ scru tinio baptismo ⁊ capitulo celebrā dis cōueniant tēporibus cōsuetis correctionē ipsius card'i. recipiētes humiliter: ⁊ excōicationis interdi cti vel suspēsionis sentētias quas tulerit in eos ⁊ ecclesias eorūdē in uiolabiliter obseruātes. F Quā do autē ecclesia ipsa card'i. vacabit capellani ⁊ clerici memorati eidez ecclesie reuerenter exhibeāt oīa su pradicta: excepto qō de correctio ne ⁊ excōicatione ⁊ suspensione ip

ipso iure non tenet iuramentum quo ad alios articulos: qui in forma iuramenti nō cōtinētur: vt dicitur hic in fi. ⁊ iuramenta cōtra statuta canonū prestita nō tenēt. ī. de so. cōpe. si diligenti. in fi. ⁊ qz iuramentū illud p̄ statū fuit ī dānū ecclesie. vnde nō tenuit. ī. de iureiurā. sic. Itē habes h̄ q̄ iuramentū tenet pro parte: ⁊ pro parte nō tenet. sic. xxii. q. ii. inter cetera. Itez arg. q̄ vtile nō vitiatur per inutile.

Quam olim. ¶ Primo prouidet circa electionē fiēdā. secūdo circa ꝯfirmationē ibi. mādantes. Vlt.

a ¶ Priuati: qz elegerunt indignū. s. de ele. cū in cunctis. ⁊. c. cū vi. ⁊. c. cōgregato. ⁊ sic de gratia tantum restituitur eis electio: vel quia nō elegerunt infra tempus. s. de ele. ne pro defectu.

b ¶ Capitulo. Sic p̄z hic manifeste q̄ vacāte ecclesia p̄tās siue iurisdictio epi devoluit ad capitulum. sic. ī. de here. ad aboleda. in p̄n. ⁊. s. .e. bis que. arg. contra multa hēs q̄ p̄tās epi nō devoluitur ad capitulū vacante ecclesia. ī. ne se. va. illa. ⁊. xxiij. di. sti. p̄sbyteri. ꝯm Jo. vt ibi no. lxx. di. fraternitatem: vbi dicitur q̄ vacāte ecclesia collatio beneficiorū non devoluitur ad capl̄m. ⁊ q̄ capl̄m nō potest dare licentiaz alicui trāseundi ad aliā ecclesiam si illic eligat: ⁊ hic dicit q̄ capitulum

absoluisse vel denūciasse poti⁹ nō teneri. ¶ Item priori fratruz predicato. ⁊ archidia. rhegiñ.

¶ Vacāte ep̄atu capitulum cōfirmat ⁊ infirmat electiones.

Quam oliz cā: ⁊ infra. Quocirca mādam⁹ quatenꝰ lz cōuent⁹ monasterij sancti saluatoris messañ. sint ipso iure hac vice eligendi ptāte priuati⁸: de gr̄a tamen eligendi seu postulādi detis ipsis auctoritate nostra liberaz facultatez. ⁋ Mādantes eisdē: ut cuz ecclesia messañ. vacet ad p̄sens: electionē suā confirmandā prout de iure fuerit vel etiam infirmandam p̄sentent capitulo⁹ messañ.

¶ Item archipresbytero sancte .m. maioris de vrbe.

¶ Qui maior est ordine lz i ecclesia posteri⁹ recept⁹ in loco ⁊ portione preferf. b. d. secūdū veram lec.

Statuim⁹ vt p̄sbyteri primuz locū⁸: diaconi scōz: subdiaconi tertiū. ⁋ Sic de religs obtineāt ordinatim ēt si posteri⁹ admittant ⁋ Et qui maior est ordine etiam si

postea sit recept⁹ ⁊ in portione p̄cipienda esse volum⁹ potiorē⁹ ac minorē facere seruitia consueta⁸.

¶ Item archiep̄o coloceñ.

¶ Si ecclesia sita in aliquo archidiaconatu erigit ī cathedralē a iurisditione archidiaconat⁹ eximit.

Quam inferior potiorē soluere nequeat vel ligare⁸: sed potior inferiorem liget regulariter ⁊ absoluat: ⁊ satis absonū videatur vt filius potestatem habeat ī parētem⁸: miramur q̄ cum tu monasteriū de chuer. constitutū in firmieñ. archidiaconatu tue diocesis ecclesiam erexeris cathedralem⁰: archidiaco. firmieñ. in tantam prorupit audaciam: vt in episcopum ibi consecratum et ecclesiam suam iurisditionem exercere p̄sumat: et infra. ⁋ Mandamus quatenus prefato archidiacono: a cuius iurisditione dictum episcopum denunciamus exemptum⁸: id districte studeas inhibere. ⁋ Prouiso vt si ex hoc archidia. firmicñ. iura leduntur: ī diocesi tua vbi expedit

nepotes. ⁊ dicit apostolus. nonne volumus vt alijs sit remissio: nobis autem tribulatio .xxv. q. i. §. bis ita. ad fi. ff. pro socio. verum. §. si cū tres: vbi dicitur q̄ ex eadez societate nō debet vnus plus percipere q̄ alter: nec nobilis p̄ponitur ignobili ar. ī. de ap. constitutis. nec refert vndecunqz sūnt. ī. de instī. ad decorem: ⁊ dum qs laudabiliter officium suum exequitur: et abundanti requirit sui nobilis natio- nis. ī. de iudi. cum deputati.

Quid est ergo dicendū. Dico q̄ ab initio ꝯsiderāda ē nobilitas siue sciētia: vt ēt maioribꝰ ⁊ plurib⁹ beneficijs honorent ab illis q̄ eos promouent. ī. de preben. de multa. ⁊ circa eos q̄ simul sunt ī ecclesia honestum ēet vt q̄ maiores sunt: plus p- cipiant ⁊ digniores: ꝯm q̄ dicunt iura priora. Sz circa hoc plus ꝯsideraē vniuscuiusqz ecclesie ꝯsuetudo. s. de cōsti. cuz oēs. ⁊. c. cū. m. sed si nulla sit ꝯsuetudo: puta q̄ ecclesia fundaē de nouo: tunc videē q̄ ꝯm locum ⁊ meritū cuiuscūqz sunt dāda stipēdia. Sed videtur q̄ recurrēdū sit tunc ad consuetudinem vicinaꝝ ecclesiarū siue ꝓuincie. ī. de cen. super co. iure cōi nō plus credo dādū maioribus q̄ minoribus nisi cōsuetudo cōtrariū inducat: ⁊ hz hoc pōt exponi potiorē. i. prioꝛz vt primo p̄cipiāt qui in maiori ordine sunt ꝯstituti: ⁊ hoc seruari pōt in ecclesijs vbi non sunt distincte pbēde: vbi vero distincte sunt quilibet p̄cipit p se suos redditus: ⁊ hic nō credo pbēdas ee distinctas: sz fructibus collectis quotidie forte p̄cipiunt glibet portionē suam.

c ¶ Consueta. Nō. q̄ minores seruitia facere debēt maioribus. hoc intelligo circa seruitia exhibenda in obsequijs diuinorum: vt ꝯm q̄ quilibet minor est in ordine maiora facit seruitia ꝯm suum ordinem debita: prout dicitur. xxiii. di. subdiaconus. ⁊. c. sequē. in quibus ostenditur quid pertineat ad officium cuiuslibet: alia vo seruitia extra diuinorum celebrationem facere non tenenē: ⁊ que non pertinent ad obsequia ecclesie reuerentiā tamē minores maioribus exhibere tenentur: vt minor assurgat maiori ⁊ cedat ei primum locum in sedendo ⁊ in eundo. xciij. dist. a subdiacono: nisi minori in ordine maior administratio sit concessa: vnde archipresbyter archidiacono debet reuerentiam ratione administrationis ⁊ officij sibi cōmissi. xxv. di. perlectis: ⁊. s. de offi. arch. ad hec. in mādato siue iudicio nemo tenetur alteri: nisi ei qui habet administrationem vel iurisditionem super eum: cui obedire tenetur in his que spectant ad officium suum: ⁊ eius honesta ⁊ salubria mādata obseruent. s. e. dilecta. ⁊. s. de offi. archi. ad hoc. ⁊. s. de offi. archi presby. c. i. ij. ⁊. iij. ⁊. ī. c. pri.

Quam inferior. ¶ Primo narrat factū. Secūdo prouidet ep̄o ibi. Mandamus: Tertio prouidere mandat archidiacono ibi prouisio. Vlt. si.

f ¶ Ligare. xxi. di. inferior sedes. Nō ex hoc loco q̄ inferior superiorem nō pōt ligare vel soluere. Item qui pōt ligare potest ⁊ absoluere: ⁊ ecōuerso: qui potest absoluere potest ligare. sic. ff. de iudi. l. iij. Primo recipit exceptionem: cū maior obiecit se etiam minori. ij. q. vij. nos si incōpetenter. ⁊. ff. de iurisdi. om. iudi. est receptum. Secundum recipit exceptionem. s. de offi. deleg. querenti. vbi aliquis potest ligare. sed post annū nō pōt absoluere. Tertiū similiter hz exceptionem: de con. di. iiij. sanctum est: vbi penitens quis potest absoluere tpe periculi: qui tamē nō potest ligare. Item est hic arg. q̄ si papa mandat alicui: vt excōicet aliquem q̄ potest absoluere i lū: quia excōicatio ⁊ absolutio pari conditione cēsentur vt cui vnū cōmittitur ⁊ reliquum. de pe. di. i. verbum. Sed hoc non credo si hoc sibi tantū quasi executori ꝓmittatur: cū ad certum articulum datus sit executor. ar. s. de offi. deleg. super questionē. §. i. ⁊. c. fi. §. fi.

g ¶ Parētē: imo ecōuerso filiꝰ dz eē ī pfis ptāte. ī. de quer. ī fi. c. vlti. ⁊ instī. de pfia po. §. ius aūt. ar. ꝑ. s. de renū. ad supplicationē: vbi mior pōest maiori ⁊ in risditionē hz in ipsum: imo pater dz regere prolē suā. xxiij. q. iiij. duo ista noīa. ⁊ .C. de emēda. ppin. l. vna. ī. de sen. cr. cū voluntate. §. vlti. filius ēt dū est ī potestate pfis agere p̄ reb⁹ suis nō pōt. C. de anna. excep. l. i. §. i. in fi.

h ¶ Cathedralē: de licētia dñi pape. xvi. q. i. precipim⁹. ⁊. xxij. di. c. i. ⁊. ī. de excess. pla. sic vnire. ⁊. ī. ne se. va. c. i. alias auctoritate ppria nō potuisset: qz hmōi mutatiōes translationes ⁊ ꝓsimilia ōbēt fieri de auctoritate pape. vij. q. i. mutationes. ar. ꝑ. de offi. or. qm̄ in plerisqz. §. phibemus. ⁊ hoc factū fuit p lōgā ⁊ latā ꝓuicia. ⁊ vel pp diuersitatē linguaꝝ. s. de offi. or. qm̄. ⁊. c. inter cetera: quod lz ex auctoritate illius canonis: qm̄. ⁊. s. de trāsla. inter corporalia.

i ¶ Exemptū. nā solus papa eximit ep̄os. xv. q. i. frater noster. Sed per hanc exceptionē que fit ab archidia. nō intelligitur exēptus a iurisditione episcopi: ⁊ sic

vſ q̄ nisi fuisset ereptus a iurisditione archidiaconi: iurisditionē habere ī eū: sed q̄ hoc erat inhonestuz: vt maioꝛ subesset minoꝛi. ⁊ ꝓtra iura. xxi. disti. inferioꝛ: ⁊ .xciij. di. a subdiacono: ⁊ ideo ereptus fuit omnino a iurisditione ipsius.

a ¶ Dreiudicio: ⁊ sic papa nō intēdit alij p suas lr̄as p̄iudiciuz irrogare: sic. ē. de cōsue. cū olim. in fi. ⁊. ē. de offi. ordi. lz. cū ꝓcoꝛ. ⁊. j. devsu pal. ex tuaꝝ. ff. ne

gd in loco pu. l. ii. §. merito. ⁊ .§. si qs a p̄cipe: ⁊. ē. de offi. dele. sup eo. ⁊. ix. q. ii. nūc v̄o.

Hūilis doctrina.

¶ Aliter p̄t summari In ꝓpositione sup iura p̄matie fiēda debēt oēs plati p̄uicie ⁊ capitula eccl̄esiaꝝ cathedraliū consentire. Et duo fac: nā mādat ꝓpositionē publicari si plati ꝓsentiāt. Scō ibi si qs v̄o. dissentiētes mādat citari ⁊ publicationē non fieri. Ab. fi.

b ¶ Humilis doctrina: bñ dicit humilis: nā magist̄er dz eē humilis ⁊ benign⁹ auditoꝛib⁹ ⁊ humilit̄ docere: nō cū austeritate ⁊ potēcia vt. xl vi. di. bz b: austeritatis aūt nimie īcrepatio nec conceptionez recipit nec salutē. xl v. dist. cū beat⁹: ⁊ nimia seuicia p̄ceptoꝛis culpe cō parat. ff. ad. l. aql. p̄ceptoꝛis: modica tñ ⁊ leuis cohertio ꝓcedit magistro: ita vt excōicatiōnē nō incurrat. j. de sen. ex. cū voluntate: ⁊. c. tenoꝛe. ⁊. xxiij. .q. v. circuncelliones: ad fi. nec seuiendi audacia dz cōcedi: nec pf̄na diligētia omitti: vt ibi dicit ⁊. c. circūcelliōes: ī fi. q̄ dū nimiū suaī humilitas: regēdi frāgit auctoritas. lxxxvi. dist̄. quādo necessitas.

c ¶ Drouincie: Sz q̄re regnit cōsensus istoꝛ platoꝛū. Videt q̄ ꝓsensus capl̄i burdegal. sufficiat ī tali ꝓuisione: sic̄ et alia pte sufficit ꝓsensus capl̄i bitur. q̄ plat⁹ de ꝓsensu capl̄i sui liti gare p̄t. j. de p̄cur. alia q̄dē: p̄t ēt donare. j. de dona. pastoral̄ ī fi. ⁊. j. ō bis q̄ fi. a pla. sine ꝓsen. ca. cū nos: p̄t ēt ꝓpositionē facere. j. ō trāsa. ꝓtigit. ⁊. j. de deci. ex multiplici. Dicas q̄ iō f̄gnit ꝓsēsus prelatoꝛ ⁊ capl̄oꝛ cathedraliū eccl̄iaꝝ burdeg. p̄uicie q̄ p illā p̄uisionē refuabit ius bituricēn. archiepi ī burdeg. p̄uincia: ut possit visitare. Añ b respiciebat plat̄os ⁊ capitula: q̄ tūc euz p̄curare tenerent: cū accedit ad eoꝛ eccl̄esias. j. de p̄scriptio. cū ex officii. j. de cē. sopite: ⁊ ita eoꝛ interer at ꝓsentire vl̄ ꝓdicere: q̄ qō oēs tāgit ab oīb⁹ ē approbādū. ē. de offi. archi. ad b: ī fi. ⁊. ē. ō tē. or. si archiepi⁹: ⁊. lxvi. di. archiepi⁹. ⁊. liiii. di. c. i. ⁊ in ꝓcedēdo baustū aq̄ oēs vocādi sunt q ius bñt. ff. de aq̄ plu. ar. ī ꝓcedēdo. ⁊ iō regnit vt ꝓsentiāt vl̄ dissentiāt. Et alia pte sufficit ꝓsensus capl̄i bituricē. q̄ p illā p̄uisionez ꝓsulebat bituricē. archiepo: nec īterat aliq̄d platoꝛ bituricē. p̄uicie de illa p̄uisiōe.

d ¶ Presentiū: ar. q̄ p̄ntes tm̄ regrēdi sūt ad ꝓponēdū: ⁊ eodē mō ad litigādū sic̄ ī alienatōib⁹ faciēdis. x. q. ii. b ius. ⁊. ii. q. i. fact⁹. Sed qd cēt si modica ps platoꝛ cēt p̄ns: ⁊ lōge maioꝛ cēt absēs: ⁊ eodē mō de capl̄is: nūq̄d sufficit ꝓsensus illoꝛ paucoꝛ ad ꝓsentiēdū huic p̄uisiōi vl̄ ad mouēdā litē. Añ q̄ sic: ar. buī⁹. c. ⁊. x. q. ii. b ius. Sz quos dicem⁹ p̄ntes: an illos tm̄ q sunt ī eccl̄is suis an ēt illos q sūt ī p̄uicia: q̄ vī. C. ō p̄scri. lō. tē. l. vl. Añ credo q̄ regrēdi sūt: dūmō sint ī p̄uicia: q̄. p p̄nte ibi bēnt. Idē credo si miꝛ ps capl̄i sit p̄sens q̄ debeat vocar̄ alios q sūt ī p̄uicia: si ꝓmode vocari p̄nt quousq̄ salte sit ibi maioꝛ ps capl̄i. Si āt sint ex̄ p̄uiciā aut ita remoti q̄ ꝓmode vocari ñ p̄nt p̄sentes disponāt ō reb⁹ eccl̄ie: q̄ tota ptās ⁊ ius vniuersitatis remāet penes illos quocūq̄ sint. ff. q̄ō cuiusq̄ vniuersi. l. sic̄.

e ¶ Capl̄i: p hāc decre. p̄bat q̄ plat⁹ sine ꝓsensu capl̄i nō p̄t agere nec ꝓponere: ḳm q̄ notat̄. ē. de rescrip. edocer i. ⁊. j. de p̄cur. c. i. ar. ad b. ē. e. dilecti. b.

f ¶ Noluerint. No. q̄ ille cui⁹ iter est ipedit p̄uisionē pape: sic̄ aliqs retardat execution̄ sñe. j. de testi. uenies. ⁊. j. de re iudi. cū sup ꝓtrouersia: arg. q̄ nō ītēdit papa alicui p̄iudicare p suas lr̄as.

g ¶ Personalit̄ si plati: cū. n. qs citat̄ vt psōalit̄ veniat ad cāz: nō sufficit tūc mittere p̄curatorē: vt b vī. Si vo simpl̄r citet̄: tūc p̄t mittere p̄curatorē. C. ō p̄cu. .l. vl. ī p̄n. vl̄ ipse dz ire. j. de do. ⁊ ꝓtu. cū dilecti. ⁊. C. de p̄cu. l. ul. Sz cū psona lit̄ qs citat̄ ⁊ ipse ire nō p̄t: vl̄ ēt ī alio casu cū simpl̄r citat̄: si cā sua ardua sit: ñ cōpellitur mittere p̄curatorē. C. de p̄cur. l. vl. sz dz ī vtroq̄ casu nunciū destinare ad allegādas cās q̄re venire nō possit. j. de p̄cu. q̄relā: ⁊ ibi dī de b. Et illud scire debes: q̄ delegat⁹ a sede ap. nō p̄t iubere alterutrā p̄tē coꝛā se psonaliter cōparere: si de hoc nō bēat spāle mādatū: nisi cā sit criminalis vel proueritate dicēda vel pro iuramēto calūnie faciēdo iuris necessitas hoc exigat: in decre. Inno. quarti. j. de iudi. iuris esse ambiguū: sz papa hoc facere p̄t: q̄ nō astringitur legibus vel canonibus: vt hic p̄z. b.

b ¶ Vel si alij: vt capitula q̄ non nisi p procuratoꝛē venire possunt.

i ¶ In expēsis: Sic vī p lr̄am istā q̄ victus victoꝛi ꝓdēnādus est semper in expēsis: ar. j. de pe. calūnia. de hac materia tractat plene. j. ō vo. ⁊ cō tu. finē. Sz hoc iō q̄ iā q̄si intētio actoꝛis fundata erat p cōpositionē ⁊ iō si succūbāt q̄si calūniose videant hoc fecisse: q̄ tunc demū cōsuet⁹ dici q̄ vict⁹ ī p̄ria cā victoꝛi sit cōdēnādus: ⁊ quasi ad terroꝛē hoc dixit papa: vt si dubitaret de iure suo: nō litigaret. Et est ar. op. q̄ victus victoꝛi semp sit cōdēnā dus in expensis.

Rica De treuga ⁊ pace.

Q̄ iudicuz est ad pacē discordātes reducēd. ri. di. p totū: ideo post ratatū de officio iudicum merito annectit̄ h Rubrica. vl̄ aliter sic. quia maioꝛ ⁊ supioꝛ ē treugas ⁊ pacē inire: subditoꝛ v̄o obedire ergo ⁊.

Treugas.

t ¶ In p̄ia pte determinat tp̄s feriarū ī actu belādi. In secunda ponit penā rumpentiū treugā. In tertia ponit penā epoꝛ nō negligēcie: ⁊ instruit eos quid facere debent vt treuge ⁊ paces seruēt̄ur. Ain. ō bu.

k ¶ Treugas: Treuga est securitas p̄stita rebus ⁊ p̄sonis discordia nondum finita.

l ¶ Frangere: Nota q̄ hec treuga canonica est ⁊ nō conuentionalis: si enim esset conuentionalis semp seruaretur: nam fides hosti seruanda est. xxiii. q. i. noli estimare. Sz qualiter intelligitur quod dicitur de ista treuga. Si intelligitur de iusto bello: a tali nullo die cessandum est: etiam domínico die. xxiii. q. vltima: si nulla. j. de regulis iuris. quod non est licitum. Si vero de bello iniusto: hoc nullo tempoꝛe faciendum est. fol. p̄t intelligi de iusto bello: ⁊ licet nunq̄ sit cessandum a tali: minus tamē vacandum est ei in hoc tempoꝛe q̄ in alio: unde capitulum illud: si nulla. intelligitur quando ineuitabilis vrget necessitas. Vel potest intelligi de iniustis bellis: vel papa respexit ipsum factum vt non semper darent operam bellis: ⁊ ideo ob reuerentiam dierum tunc cessarent: ⁊ nullo tempoꝛe debent fieri: ⁊ multominus isto tempoꝛe. Sed q̄ dicit h hodie non renet: ⁊ episcopi qui non seruant hāc constitutionem: non dicuntur transgressoꝛes: quia nō fuit maioꝛibus vtentium approbata huiusmodi treuga. iiij. vi. §. leges. Ain.

m ¶ Vicinis. xi. q. iii. c. cure.

n ¶ Confirmet. idest obseruet: ⁊ ita ipso facto confirmat eam alias nec infirmare potest: cum non habeat imperium par in parem. xxi. distin. inferioꝛ ⁊. c. deniq̄: ⁊ melius. ē. de elec. innotuit. ⁊. ff. de arbitris. l. naz magistratus.

o ¶ Periculo: idest excommunicationi subiiciatur. xxiiii. q. iii. illiq̄. vbi hoc idem dicitur.

p ¶ Funiculus: primus est excommunicatio proprij epi: secundus est vicinorum episcopoꝛ obseruatio seu confirmatio. Tertius consiliū ⁊ auxilium eorūdē: ⁊ ideo quanto foꝛtioꝛ est: difficilius rumpitur. C. cōmunia de succes. auc. itaq̄. ff. de libe. leg. l. iii. in fi.

q ¶ Consiliū: Nota q̄ prelati tenentur sibi mutuū prestare consilium ⁊ auxilium. xciii. di. p̄cipimus. ⁊. c. platum.

r ¶ Innouamus: q̄ iam statutum erat. xxiij. q. iii. si quis romipetas: ⁊. c. paternarum.

s ¶ Existentes: ergo dum vacant agriculture tantum habent priuilegium: sicut militi non currunt tempora dum est in militia. C. quibus non obest longi temporis prescriptio. l. vltima: sed animalia semp habent: vnde pignoꝛi dari non possunt. C. que res pig. ob. non possunt. l. pignorum.

Hūilis doctrina.

¶ Aliter p̄t summari In ꝓpositione sup iura p̄matie fiēda debēt oēs plati p̄uicie ⁊ capitula ecclesiaꝝ cathedraliū consentire. Et duo fac: nā mādat ꝓpositionē publicari si plati ꝓsentiāt. Scō ibi si qs v̄o. dissentiētes mādat citari ⁊ publicationē non fieri. Ab. fi.

b ¶ Humilis doctrina: bñ dicit humilis: nā magist̄er dz eē humilis ⁊ benign⁹ auditoꝛib⁹ ⁊ humilit̄ docere: nō cū austeritate ⁊ potēcia vt. xl vi. di. bz b: austeritatis aūt nimie īcrepatio nec conceptionez recipit nec salutē. xl v. dist. cū beat⁹: ⁊ nimia seuicia p̄ceptoꝛis culpe cō parat. ff. ad. l. aql. p̄ceptoꝛis: modica tñ ⁊ leuis cohertio ꝓcedit magistro: ita vt excōicatiōnē nō incurrat. j. de sen. ex. cū voluntate: ⁊. c. tenoꝛe. ⁊. xxiij. .q. v. circuncelliones: ad fi. nec seuiendi audacia dz cōcedi: nec pf̄na diligētia omitti: vt ibi dicit ⁊. c. circūcelliōes: ī fi. q̄ dū nimiū suaī humilitas: regēdi frāgit auctoritas. lxxxvi. dist̄. quādo necessitas.

c ¶ Drouincie: Sz q̄re regnit cōsensus istoꝛ platoꝛū. Videt q̄ ꝓsensus capl̄i burdegal. sufficiat ī tali ꝓuisione: sic̄ et alia pte sufficit ꝓsensus capl̄i bitur. q̄ plat⁹ de ꝓsensu capl̄i sui liti gare p̄t. j. de p̄cur. alia q̄dē: p̄t ēt donare. j. de dona. pastoral̄ ī fi. ⁊. j. ō bis q̄ fi. a pla. sine ꝓsen. ca. cū nos: p̄t ēt ꝓpositionē facere. j. ō trāsa. ꝓtigit. ⁊. j. de deci. ex multiplici. Dicas q̄ iō f̄gnit ꝓsēsus prelatoꝛ ⁊ capl̄oꝛ cathedraliū ecclesiaꝝ burdeg. p̄uicie q̄ p illā p̄uisionē refuabit ius bituricēn. archiepi ī burdeg. p̄uincia: ut possit visitare. Añ b respiciebat plat̄os ⁊ capitula: q̄ tūc euz p̄curare tenerent: cū accedit ad eoꝛ eccl̄esias. j. de p̄scriptio. cū ex officii. j. de cē. sopite: ⁊ ita eoꝛ interer at ꝓsentire vl̄ ꝓdicere: q̄ qō oēs tāgit ab oīb⁹ ē approbādū. ē. de offi. archi. ad b: ī fi. ⁊. ē. ō tē. or. si archiepi⁹: ⁊. lxvi. di. archiepi⁹. ⁊. liiii. di. c. i. ⁊ in ꝓcedēdo baustū aq̄ oēs vocādi sunt q ius bñt. ff. de aq̄ plu. ar. ī ꝓcedēdo. ⁊ iō regnit vt ꝓsentiāt vl̄ dissentiāt. Et alia pte sufficit ꝓsensus capl̄i bituricē. q̄ p illā p̄uisionez ꝓsulebat bituricē. archiepo: nec īterat aliq̄d platoꝛ bituricē. p̄uicie de illa p̄uisiōe.

d ¶ Presentiū: ar. q̄ p̄ntes tm̄ regrēdi sūt ad ꝓponēdū: ⁊ eodē mō ad litigādū sic̄ ī alienatōib⁹ faciēdis. x. q. ii. b ius. ⁊. ii. q. i. fact⁹. Sed qd cēt si modica ps platoꝛ cēt p̄ns: ⁊ lōge maioꝛ cēt absēs: ⁊ eodē mō de capl̄is: nūq̄d sufficit ꝓsensus illoꝛ paucoꝛ ad ꝓsentiēdū huic p̄uisiōi vl̄ ad mouēdā litē. Añ q̄ sic: ar. buī⁹. c. ⁊. x. q. ii. b ius. Sz quos dicem⁹ p̄ntes: an illos tm̄ q sunt ī eccl̄is suis an ēt illos q sūt ī p̄uicia: q̄ vī. C. ō p̄scri. lō. tē. l. vl. Añ credo q̄ regrēdi sūt: dūmō sint ī p̄uicia: q̄. p p̄nte ibi bēnt. Idē credo si miꝛ ps capl̄i sit p̄sens q̄ debeat vocar̄ alios q sūt ī p̄uicia: si ꝓmode vocari p̄nt quousq̄ salte sit ibi maioꝛ ps capl̄i. Si āt sint ex̄ p̄uiciā aut ita remoti q̄ ꝓmode vocari ñ p̄nt p̄sentes disponāt ō reb⁹ eccl̄ie: q̄ tota ptās ⁊ ius vniuersitatis remāet penes illos quocūq̄ sint. ff. q̄ō cuiusq̄ vniuersi. l. sic̄.

e ¶ Capl̄i: p hāc decre. p̄bat q̄ plat⁹ sine ꝓsensu capl̄i nō p̄t agere nec ꝓponere: ḳm q̄ notat̄. ē. de rescrip. edocer i. ⁊. j. de p̄cur. c. i. ar. ad b. ē. e. dilecti. b.

f ¶ Noluerint. No. q̄ ille cui⁹ iter est ipedit p̄uisionē pape: sic̄ aliqs retardat execution̄ sñe. j. de testi. uenies. ⁊. j. de re iudi. cū sup ꝓtrouersia: arg. q̄ nō ītēdit papa alicui p̄iudicare p suas lr̄as.

g ¶ Personalit̄ si plati: cū. n. qs citat̄ vt psōalit̄ veniat ad cāz: nō sufficit tūc mittere p̄curatorē: vt b vī. Si vo simpl̄r citet̄: tūc p̄t mittere p̄curatorē. C. ō p̄cu. .l. vl. ī p̄n. vl̄ ipse dz ire. j. de do. ⁊ ꝓtu. cū dilecti. ⁊. C. de p̄cu. l. ul. Sz cū psona lit̄ qs citat̄ ⁊ ipse ire nō p̄t: vl̄ ēt ī alio casu cū simpl̄r citat̄: si cā sua ardua sit: ñ cōpellitur mittere p̄curatorē. C. de p̄cur. l. vl. sz dz ī vtroq̄ casu nunciū destinare ad allegādas cās q̄re venire nō possit. j. de p̄cu. q̄relā: ⁊ ibi dī de b. Et illud scire debes: q̄ delegat⁹ a sede ap. nō p̄t iubere alterutrā p̄tē coꝛā se psonaliter cōparere: si de hoc nō bēat spāle mādatū: nisi cā sit criminalis vel proueritate dicēda vel pro iuramēto calūnie faciēdo iuris necessitas hoc exigat: in decre. Inno.

Rubrica de pactis. Supra visum est de pace sed quia pactum est quedaꝫ conuentio ex pace facta ideo ⁊c. Alb. si.

Antigonus. Aliter sic potest summari. iudex ecclesiasticꝰ prouidet seruanti pactum contra non seruantem. Diuiditur. istam primo ponitur dictum antigoni episcopi. Secundo approbatio concilij ibi: nam dixerunt. Alb. si.

a ¶ Par seruetur. reformata per pacta inita inter episcopos qui contendebant adinuicem de iure parochiali. Et ita est ar. qꝫ pacta legitima custodianꝫ. xx. questione. i. puelle. in fi. ⁊ xxij. questione. iiij. innocens xviij. questione. ij. eleutherius. pacta enim legitima q̄ neqꝫ dolo malo neqꝫ aduersus leges: neqꝫ quibus fraus alicui fiat facta sunt: seruabo ait pretor. ff. de pactis. l. iuris gentium. §. ait pretor. Pactum vero quod dolo initum est non valet. j. de rerū permutatione cum vniuersorum. C. de excep. ⁊ prescriptio. aduersus. Itez si alteri sit captiosuꝫ. ff. de rescindenda venditione. id quod quasi in fi. Item si sit cōtra bonos mores. C. de inutilibus stipulationi. ex eo. Itez qō obseruatū vergit ad dispendium salutis eterne non tenet. j. eodē pactiones: vbi de h. Item habes hic argumē. qꝫ ex nudo pacto oritur actio xij. questione. ij. quicunqꝫ suffragio. ⁊ questione. v. quia. Joan. licet sit contra secundum leges. ff. de pactis. l. iuris gentium. §. igitur nuda pactio obligationem non parit: sed parit exceptionē: quia mortaliter peccat recedendo a pacto: argumentum. xij. questione. i. predicandum. quia inter simplicem loquelam ⁊ iuramētum non facit deus differentiaꝫ xij. questione. v. iuramenti. de hoc dic vt habes. xij. questione. ij. c. quicunqꝫ suffragio.

Rubrica De pactis.

I Dem ex concilio apb.

¶ Pacta quātūcūqꝫ nuda seruā da sunt.

Antigonus episcopꝰ dixit ⁊ infra. Aut inita pacta suam obtineant firmitatem: aut cōuentus si se nō cohibuerit ecclesiasticā sentiat disciplinam. ¶ Nam dixerunt vniuersi pax seruetur: pacta custodiantur.

Gregorius.

¶ Conuentio inualida per cōsensum superioris validatur.

Quotiens in conuētionibus noster expectatur assensus: ne in dubiuꝫ veniant que gerūtur: ratihabitio[b] eas debet pro securitate partium solidare[c].

I Dem.

¶ Juder debet studiose agere vt promissa adimpleantur per alia verba.

Aliter in sardinia: ⁊ infra. ¶ Studiose agēdum est: vt ea que promittuntur opere compleantur[d].

A Lexander. iij. exoñ. ⁊ vuig. episcopis.

¶ Nō valet pactum per quod beneficium ecclesiasticum debet pecunia resignari.

Quam pridem. s. clericus procurator prioris et monachorum de arca. ⁊ p. clericus pro cā q̄ inter eos ⁊ predictum. p. ac fratreꝫ eius cuiꝰ vicē se gerere dicebat[e] super ecclesia ⁊ capella de. l. vertebatur ad nostram presentiaꝫ accessissent: luter se non tamen nobis mediantibus conuenerunt: qꝫ eidem. p. pro expensis quas fecerat tres marche argenti soluerētur ⁊ ideꝫ. p. liti cederet[f]: et a monachorum infestatione cessaret. Cumqꝫ compositionem istam auctoritate apostoli. peterent confirmari: nos eaꝫ non durimus[g] admittēdam: pro eo qꝫ videbatur prauam illicite pactionis[h] speciem continere ⁊ infra. Ille igitur nostris monitis acquiescens et eidem luti pro se ac fratre suo renuncians: autentica instrumenta que super hoc habebat. in nostris manibus resignauit[i]: quem nos priori ⁊ monachis destinātes mandauimus: ut eidem. p. ⁊ fratri eius in aliquo studerent beneficio prouidere: de quo maius lucrum valeant apostolica intercessione p̄cipere: quam eis deberet ex illa pactione illicita prouenire. ¶ Cetera quia prior et fratres acquiescere noluerunt: mandamus quatenus moneatis eosdem: vt prefato. p. ⁊ fratri eius competens beneficiū conferant ⁊ assignent: alioquin si vobis constiterit dictos clericos a prenominata ecclesia ⁊ capella absqꝫ ordine iudiciario violenter eiectos: ipsas eisdem restitui faciatis[k] non obstantibus litteris nostre confirmationis quas predicti prior et monachi a nobis impetrasse noscuntur.

I Dem archiepo eborē.

¶ Non valet pactum de succedē do post mortem prelati in ipsius ecclesia.

Quam pridem. Primo narrat factū sub quo ꝓtinetur processus cause: partium transactio: ipsius reprobatio: papalis ordinatio ⁊ intercessio. secūdo dat iudices ibi: ceterum. Alb. si.

e ¶ Dicebat. iste enim cū esset coniuncta persona: etiam sine mandato audiretur agens pro fratre. ff. de procuratori. sed he persone. ⁊ l. pomponius. §. vltimo: ⁊ C. eodem titulo erigēdi: vt. §. de rescriptis. nōnulli. tamen cauere dꝫ de rato. alias nō obesset. C. quibus res iudi. non nocet. l. i.

f ¶ Cederet: hec renūciatio fratri nō noceret: licet esset procurator eius ⁊ generalem administrationē haberet. ff. de procuratori. mandato generali: ⁊ C. eo. ti. si procurator. ⁊. C. de transac. transactionis.

g ¶ Non durimus. j. tit. proximo statuimus. contra. Solutio ibi compositio sup decimis facta licita est: vt. j. de decimis ex multiplici: ⁊ ca. nuper. Sic vero simonia expresse cōmittebatur recipiendo pecuniaꝫ pro re spirituali quaꝫ renunciauit. Item argumentum contra. j. de preben. nisi esset: vbi nulla compositio vel pactio turpis inter partes interuenit. sꝫ iudices pro bono pacis in quos cōpromissum fuit statuerunt vt ad tempus certa pecunia soluerētur: ⁊ ideo papa illam constitutionem ex causa predicta tolerauit. sed hic pactio turpis inter partes interuenit.

b ¶ Illicite pactiōis: quia ius spirituale pro pecunia remissuꝫ fuit. Quidam dicunt qꝫ pactū valuisset si auctoritas pape interueniisset. argumentum. ff. de his qui nota. infamia furti. §. qui iussu. T. dixit qꝫ ꝓpter auctoritatem superioris simonia non purgatur ex quo aliquis est simoniacus. Si vero cum ius habeo dedero tibi pecuniam redimendo vexationem meam non pecco: argumentū. i. questione. iij. quesitum: ⁊. j. de simo. c. dilectus. iuxta illud apostoli. redimētes tempus quoniam dies mali sunt: argumentū est tamē contra. j. ō simo. mattheus: sed ibi data fuit pecunia his qui ius habebant in electione. Sed videtur qꝫ si cōpositio esset confirmata per papam: qꝫ excusati fuissent isti fratres: quia papa habet plenitudinem potestatis: ⁊ potest supra ius dispensare. j. de cōcess. preben. posuit. ⁊ de eo quod non est ius facit ius. iij. questione. vi. hoc quippe. Itez ipse naturam rei imutare potest. C. de rei vxo. actio. l. i. in principio. Potest dici qꝫ in his que in sui natura simoniaca sunt in veteri testamēto: vt vendere sacramēta ⁊ huiusmodi spiritualia. ibi non excusat auctoritas pape: ⁊ secundum hoc intellige quod dixit tā. in his vero que per constitutionem ecclesie simoniaꝫ inducunt: excusaret auctoritas pape: quia potest dispēsare in talibus. ⁊ de hoc dicitur. §. de offi. delega. ex parte. ij.

i ¶ Resignauit, ad cautelam ⁊ ex superfluo: quoniam facta renunciatione ipso iure irrita sunt instrumenta. C. de ꝓdi. ex le. dissolute: ⁊. j. ti. pri. c. i. aduersari? potest illa petere. C. ad erbi. l. vlti.

k ¶ Faciatis. argumentum contra. viij. questione. i. quam periculosum: vbi habes qꝫ casu recipere postea nō potuit qō semel cessit. Potest dici qꝫ nō tenuit renunciatio: cum essent eo tempore spoliati: argumentū. j. de restitutione spoliatorum sollicite. Dicas melius: qꝫ isti implorauerunt beneficium principis ⁊ de gratia restituuntur: ⁊ illa renunciatio tacitam habebat conditionem annexam scilicet si monachi adimplerent quod mandauit papa: sic. §. de renūciatio. sane. de hoc dictū fuit. §. de elec. cum inter. r. Sed pone qꝫ si monachi iam cōtulissent ecclesias alijs: qd fieret. ar. qꝫ nō remouean̄ instituti. vi. q. i. eos. imo remouendi sunt: ⁊ monachi tenen̄ ꝓuidere illis. vij. q. i. presentiū. j. de ꝓbē. iter cetera.

k

Accepimus. ¶Done casum in ecclesia debitis onerata quam senex ⁊ diues clericus nolebat acceptare ad eronerandam: nisi fieret sibi pactum vt ipsius consanguineus forte nepos in ea succederet post mortez ipsius. Diuiditur. prima pars narrat factum: quod secundo precipit corrigi ibi: Verum. Abbas siculus.

a ¶ Nominatim. hoc etiã improbatur a iure ciuili: quia nõ possumus pacisci de hereditate alterius nisi eius voluntate .C. de pac. l. vlti.

b ¶ Canonibus. qui prohibẽt successiones in ecclesia dei fieri viij. questiõe. i. apostolica. ℟. ó si. presbyte. ad extirpandas. c. presentium: ⁊ c. ex transmissa: ⁊ quasi per per totum.

Cum clerici. Diuiditur ¶ Prima pars narrat factũ. Secunda corrigit ibi: nos Abbas. si.

c ¶ Paciscant. ¶ Pactũ istud nõ valet: quia est cõtra canones. j. de cen. prohibemus. j. de preben. auaritie. ⁊ pactum turpe non valet. j. eo. pactiones. ⁊ iuramẽtũ super hoc prestitum nõ tenet. j. de cẽsi. gratis. j. de iureiurando. tua nos argumentum.

d ¶ Pensiones. Sed pone q̃ facultates ecclesie sint augmẽtate: nũqd pensio debet augmentari: argumentum est hic q̃ nõ. j. de censi. prohibem⁹. Sed contra argumentum .j. de cen. quanto. ⁊. ℟. de consti. cũ. ℳ. ¶ Potest dici q̃ si diligentia clericor bona sunt augmentata: nõ debet augeri pensio: ne diligẽtia sua sit illis dãnosa. C. de alluui. l. vltima. si vero aliũde bona ecclesie augmentata fuerint: tunc põt ⁊ debet augeri pensio: q̃ iusta causa subest vt augmentetur: argumentum. j. de cen. quanto. De hoc dic vt. j. de censi. prohibemus.

e ¶ Ecclesiastica: que erit depositio cum simoniaci sint. i. questione. i. reperiuntur: ⁊ c. erga simoniacos.

Peruigi. ¶ Prio narrat factum. Secundo corrigi precipit ibi: cum autem. Abbas siculus.

f ¶ Reproba mus. ¶ Pactum est tale nõ nocet ecclesie: quin a quolibet possessore possit petere decimam. ff. de pactis. inter debitores. ff. de insti. si cum villico: ⁊ argumentum ad hoc xvi. questione. i. si quis laicus. ⁊ hoc patet ex eo quod dicit in fine: ecclesie parochiali reddatur. argumentũ contra. ff. de pactis. epistola. §. pactum: vbi dicitur q̃ tale pactum iustum est. solutio. tale pactum iustum est: vt creditor qui possidet pignus tributum soluat: vt dicit. §. pactum: quia ⁊ sine tali pacto possessor conueniendus est: si vero in contrarium fieret pactum: quantum ad ipsos paciscentes valet pactum: sed non quantum ad dominum tributorum: quia pactum priuatorum formam iuris fiscalis non tollit: vt dicit lex predicta inter debitorem: ⁊. j. de foro competenti. si diligenti.

g ¶ Reddatur: ⁊ ita ecclesia potest agere contra regulares vel seculares clericos vt ei reddant quod perceperunt occasione talis pacti. posset etiam agere contra possessores si vellet: argumentum. xij. questione. ij. apostolicos: ⁊. C. si tutor vt curator. l. iij.

Actiones. ¶ Primo ponit dictum ⁊ eius rationẽ. secundo ampliat illam ⁊ probat ibi: Quod etiam. Ab. si.

b ¶ Cessare. in spiritualibus. n. omnis pactio illicita siue conuentio cessare debet: vt. i. questione. ij. quam pio: ⁊. j. de simo. tua. ⁊. j. titulo proximo. preterea. ⁊. c. supereo. ⁊. j. vt eccle. beneficia. vt nostram: quia huiusmodi pactiones simoniam inducũt: vt. ℟. eodem. cum pridem. tacite etiam vel expresse. xvi. qõne vij. per laicos. Item si huiusmodi pactum siue promissio aut etiam iuramẽtũ

Accepimus q̃ quedam ecclesie clericis sint tali tenore concesse q̃ post eorum obitum alij nominatim[a] succedant. ¶ Verũ quoniam hoc iniquum est: ⁊ sacris canonibus[b] inimicum: ⁊ ideo nõ debet aliquatenus tolerari: mandamus quatenus huiusmodi successiones tam detestabiles et iniquas appellatione cessante prohibeas omnino et friuolas et vacuas esse cernas.

Idem cant. archiepiscopo ⁊ eis⁹ suffraganeis.

Qui per pactum augende pensionis consecutus est ecclesiam debet ea priuari ⁊ alias canonice puniri.

Cum clerici vestre iurisditionis: sicut accepimus: decedẽtibus ecclesiarum personis paciscantur[c] ex ipsis ecclesijs maiores solito soluere pensiones[d]: vt facilius possint easdem ecclesias adipisci. ¶ Nos ad tam detestabile vitium extirpandum. f. u. mandamus: quatenus ne id attẽtare presumant districtius prohibentes: si contra prohibitionem vestraz venire p̃sumpserint ap. cessante eos taliter adeptis ecclesijs spolietis: alias pro tante presumptionis excessu seueritate ecclesiastica[e] puniẽtes eosdem.

Innocentius tertius in cõcilio generali.

Si ecclesia rem suam locando vel in feudum concedendo apponit pactum in preiudiciũ iuris parochialis: non tenet ⁊ quicqd hac occasione perceperit reddere cogitur illi ecclesie.

Periqz: sicut accepimus: regulares clerici ⁊ seculares interdum: cũ vel domos locant vel feuda concedunt in preiudicium parochialium ecclesiarum pactuz adijciunt: vt cõductores ⁊ feudatarij decimas eis soluant: ⁊ apud eosdem eligant sepulturã. ¶ Luz autem id de auaritie radice procedat: pactum huiusmodi penit⁹ reprobamus[f]: statuẽtes vt quicquid fuerit occasione huiusmodi pacti perceptum ecclesie parochiali reddatur[g].

Gregorius nonus.

Non valet pactio in spiritualibus vel que peccatum inducit vel turpis seu de turpi vel impossibilis de iure vel de facto.

Pactiones facte a vobis: vt audiuimus: pro quibusdam spiritualibus obtinendis: cum in huiusmodi omnis pactio omniszq conuentio debeat omnino cessare[h]: nullius penitus sunt momẽti. ¶ Quod etiam de alijs est dicẽdum: que obseruate vergũt in animę detrimentum: nam etiam iurta legitimas[i] sanctiones pactũ turpe vel rei[k] turpis aut impossibilis de iure vel de facto nullam obligationem inducit.

Rubrica De transactionibus.

Gregorius tertius. a. sub. et domi. abba.

Instrumenta et alia iura partium contraria transactione tolluntur.

Sicut graue: et infra. ¶ Post salubrem decisionem de cõtrouersia vestra factam decreuimus: vt omnia instrumenta vel quicquid aliud est quod partibus quoquomodo aut ex temporis prescriptione seu aliter opez de lege aut quocunqz priuilegio ferre poterat: sit vacuum' et omni virtute cassatum: et sola pactorum inter vos nunc habito ribus alijs. c. ibidem.

i ¶ Legitimas. secundum leges turpe pactuz non tenet. ff. de verborum obligationi. generaliter. turpe pactum dicitur siue turpis rei: puta si quis promittat se facturum homicidium vel sacrilegium. ff. de verborum obligationibus veluti. ⁊ institu. de inutilibus stipulatiõibus. ad finem. §. q̃ turpi. Item pactum quod continet turpem causam: non tenet: puta si paciscar ne furti agam vel iniuriarum. ff. de pact. si vnus. §. pacta. secundum canones etiam turpes promissiones non tenent. xxij. questione. iij. vnusquisqz: ⁊ c. in malis promissis: ⁊ c. non semper promissa: ⁊ ca. diffinitio: ⁊ c. si ad peccatum: ⁊ c. mulier. ⁊ hoc est pactuz turpis rei. ¶ Pactuz turpe dici potest quod fit de turpi re. vt. c. si ad peccatum. Et pactũ dicitur turpe quod fit etiaz de re sacra siue spirituali: vt h ⁊ ĩ omnibus que in sua natura bona ⁊ licita sunt sed per pactum fiunt illicita. Item pactũ de re cuius commertium per rerum naturam haberi non potest: nullius est momenti. ff. de re iudi. impossibilium: ⁊. ff. de verborum obligatio ni. si stipuler. ⁊ insti. de inutilibus stipulationibus. circa principium. Et generaliter pactum q̃ cõtra leges ⁊ constitutiones: vel contra bonos mores: sit nullius ẽ momenti. C. de pac. pacta que. ff. soluto matrimonio alia. §. i. Item cõtra senatusconsul. plebiscita decreta edicta principum. ff. de pact. iurisgentium. §. preter. Sic ⁊ impossibile perceptum nullum est siue sententia. ff. que sentẽtie sine appella. rescin. ¶ Paulus.

k ¶ Rei turpis. Rei turpis nulla est obligatio. ff. manda. si remuneranti. §. rei turpis.

Rubrica De transactionibus. Continua hanc rubricam: vt dictum fuit in precedenti titulo. Est autem transactio de re dubia ⁊ lite incerta pactio gratuita. Abbas siculus.

Sicut graue. Diuiditur. ¶ Nam prima pars decernit. secunda supplet ibi: Cui si quid. Abbas siculus.

l ¶ Sit vacuum. Ergo licet postea reperiantur instrumenta non tamen lis restaurabitur. C. de transac. sub ptertu: ⁊. j. de re iudi. inter monasterium: ⁊. c. sequenti. argumentum contra. ff. de iudi. licet ⁊ institu. de inutilibus stipulationibus. circa principiũ. super hoc ita notabis: est petitio specialis generalis ⁊ indefinita. specialis ⁊ hic transactio specialis non obest in alijs specialibus. ⁊. C. eo. age cum geminiano. ¶ Dic transactio generaliter restringitur ad hoc de quo specialiter actum est. ff. eo. qui cũ tu. §. i. ⁊. C. eo. titulo. si de re certa. Generalis. hic generalis transactio non restringitur. C. eo. sub pretertu. ¶ Dic specialis transactio in vno capitulo non impedit processum

aliorum. C. eodem. l. penultima. Indefinita: hic generalis transactio rigore iuris tenet sed replicatione doli rescinditur. ff. de pactis. tres fratres. ff. de administra. tutorũ. lucius. §. tutor. Hic indefinita vt specialis trãsactio in alijs non obest: que in iudicium deducta non sunt. C. de iudi. licet. R.

a Habitorum: argumentum nouissima pacta duntaxat valere. C. de pactis pacta: & ff. eodem si vnus. §. pactus. & ſ. de rescrip. ceterum in fine.

b Obtineat: nisi dolo transactio talis sit extorta: quia tunc non valeret. C. eodem. sub prætextu. ff. de pac. emptor. §. lucius.

c Notionis. facte cum causse cognitione: vt dicitur. ſ. titu. prori. c. ij. & c. primo.

d Auctoritate. Nota q̃ si transactio vel pactũ ab initio inualidum sit per confirmationem pape sumit vigorem: vt hic. argumentum. ſ. titulo proximo quotiens sic & sententia que nõ tenet: per confirmationez pape efficit valida. iij. questione. vi. hoc qppe. & omnia nostra facimus dicit imperator quibus auctoritatem nostrã impartimur. C. de vete. iure enucle. l. i. §. sed neq; sic testamentum omniũ testamentorum solẽnitatem superare videtur quod conscientiam principis tenet. C. de testa. omnium.

Statuimus. Non diuiditur q̃ continet vnum dictum.

e Super decimis: hic est argumentum q̃ in spiritualibus potest interuenire transactio. liij. distinctione generalis: & capitulo ex antiquis: & r. questione. ij. casellas. in fine: & xxiij. questione. iiij. si illic. & ſ. de rerum permutatione. ad questiones. sed contra. i. questione. ij. quampio: & ſ. de pactis. cum pridem. & capitulo pactiones: & ſ. eodem constitutus & ſ. de rerum permutatione ad questiones: & capitulo vltimo: & xvi. questione. vij. decimas quas: & xiij. questione. ij. in ecclesiastico: & i. questione. i. placuit: & ſ. eodem. super eo. solutio in spiritualibus transactio proprie sumpto vocabulo interuenire non potest: vt aliquod temporale detur pro spirituali: quia simoniacum esset. & sic intelliguntur contraria B signata. quod dicunt due prime cõcordantie de seruo ordinato: q̃ ibi põt interuenire transactio: non est verum: quia ibi non datur temporale pro spirituali: quia licet detur ne reuocetur in seruitutem: nil datur pro ordine: nec aliquod spirituale emitur: sed emitur libertas & seruitiũ corporale redimitur: vt libere possit ministrare: quod licet. xxxvi. questione. i. de raptoribus: sicut cum emitur terra vt ibi edificetur ecclesia quod licet: q̃ nõ dicitur propterea emi ecclesia vel simonia cõmitti. capitulũ casellas non obstat: nec dicit hoc. sed dicit q̃ res ecclesie alienari nõ debent excepta cã captiuorum. vt ibi dicitur: sed non dicitur transactio: sed proprie captiuorum redemptio: & datur pecunia recepta de rebus & vasis ecclesie & redimuntur captiui: & amicabilis compositio põt iteruenire in spiritualibus: vt hic dicit: & ſ. ò decimis. ex multiplici. & c. nuper. & c. dilecti: & ſ. e. de cetero: & c. super eo. in fi. & ſ. e. veniens.

f Ecclesiasticam. quasi dicat cum laicis non possent taliter componere vt ex illa spirituali quod ecclesijs debent aliquid retinere possent: cũ laicis spiritualia possidere sine periculo animarum non liceat. ſ. ò decimis prohibemus: & xvi. questione. vij. decimas: & ſ. de prescriptio. causaz q̃. Et sic videtur q̃ cum laicis non possit fieri compositio: vt minus soluãt: nisi papa auctoritatem prestaret. ſ. de confir. vtili. capitulo vltimo. tamẽ propter vtilitatem ecclesiarum videtur licere saltem de auctoritate episcopi: quia sic multum consulitur ecclesie: argu. ſ. de his que fi. a pla. sine cõsen. ca. cum apostolica.

Quicunque. Communis diuisio. Secunda ibi: Unde. Abbas siculus.

g Litteras. Nota q̃ abbas simpliciter ad agẽdum cõstitutus sine licẽtia capituli transigere nõ põt. C. de transac. transactionis. vnde procurator transigere nõ põt etiam si haberet generale mandatum ad agendum. ff. de procuratoribus mandato. Vincen. dicit q̃ licet abbas vel alius prelatus nõ possit transigere sine speciali mandato: ad hoc tamen potest exercere actionez. ff. quod cuiusq; vniuersitatis. l. vlti. argu. contra expressum. ff. de iu. delt. ait prior: vbi dicitur q̃ ille qui nõ põt alienare nõ põt rem in iudiciũ deducere: de hoc dicitur. ſ. de procurato. c. i. si tamen abbas preter mandatũ procuratoriũ habeat litteras de rato a capitulo suo continens simpliciter q̃ quicquid super tali negocio fecerit ratum habebit: potest transigere: vt sic notetur differentia inter litteras procuratorias et litteras de rato. ſ. de reli. domibus cũ dilectus: vbi de hoc & hic idem videtur: quod dicit litteras de rato: expone vt ibi diri. i. mandatum procuratoriũ cõtinens q̃ etiã abbas trãsigere posset super questione de qua coram delegato agebatur cum illa clausula: & quicqd super his per abbatem factum fuerit capitulum ratum habere promisit: alias non valeret talis transactio: vt dictum est vel abbas habuit simplex mãdatum trãsigendi tantum coram delegato: & ita capitulum nõ poterat reuocare transactionem ex eo q̃ non consenserat: vel dic vt in no. se.

b Annis. Hoc ideo dicit: quia si transactio fiat secundum formam iuris post quadriennium rescindi non potest: ante vero potest: si ecclesia probaret se lesam. ſ. de in integr. restitutione requisiuit. alias non potest venire contra trãsactionem etiã statim. C. de transa. quãuis: & secundum hoc supple maxime: q̃ idem esset si nõ fuisset fuata: & h̃ inuit lra que dicit capitulũ ac si nõ cõsenserit in eã non põt reuocare: q̃st diceret non poterit eam reuocare tanquã non consenserit: quia consensit cedendo litteras de rato: vel potius consensit eam obseruando. Si. n. abbas non habebat mandatum de transigendo: statim debebant cõtradicere monachi: & ideo cum impugnare non possunt quasi non consenserint: & q̃ dicit aliquot annis: supple maxime: quia idem est ac si semel ꝓsenserint. ſ. de arbi. per tuas: vnde de iure cõmuni nõ potest reuocari: sed per in ĩtegrum restitutionem si non fuit aliquot annis. i. quattuor seruata: & hec expositio probatur. C. de tempori. in integrum restitutione. l. vltima. vbi habes q̃ omnis restitutio tam maioris q̃ minoris infra quadriennium deberet fieri: & hoc ex opinione illor qui dicunt q̃ restitutio semper est danda & ante quadriennũ & post & quandocũq; ar. illius ad uerbij semper. & r. ſ. de in integ. resti. c. i.

Constitutus. Prima pars ponit partis querelam. secunda dat iudicem ibi: q̃. Ab. si.

i Prestita. i. iuramento: quod non fuit obligatorium: quia super re illicita et contra leges & canones. C. de leg. nõ dubiũ. & xxij. questione. iiij. inter cetera. & ſ. de iureiurando. tua: & ſ. titulo proximo capitulo vltimo. & ff. de pactis iurisgentium. §. sed & si quis. ỽ. & generaliter quotiens pactum a iure cõmuni &c. vel proprie intelligitur: quia eque punitur trãsgressor fidei vt iuramẽti: & ſ. de fideiussoribus. peruenit: & ſ. quod metus causa. ad aures. Item argumentuz: q̃ si non tenet principale nec accessorium: si. ſ. de foro compe. si diligenti. & ſ. de fide instrumẽ. inter dilectos. argumẽtũ contra q̃ accessorium tenet sed non principale. ſ. de iureiurã. debitores.

k Audiatis: Sed cum sit transactio simoniaca quare non deponitur: ĩmo cõtra iuramentũ siue fidem suam auditur. Dicas q̃ de gratia tantum auditur ad pristinam causam: quia de iure deponi debuit: cũ ipse confiteretur peccatũ suum & turpitudinem suã: ĩmo audiri non debuit contra factum suum & turpitudinez suam. ſ. de ꝓcef. preben. cum super. & ſ. de donatio. inter dilectos. Sed videtur obstare huic exceptio doli: cum vterq; ĩculpa fuerit volendo seruare trãsac. ff. de doli excep. apud celsum. §. marcellus. preterea in pari casu turpitudinis potior ẽ conditio possidentis. ff. de conditione ob turpem causam. l. si ob turpem. §. porro. Solutio. vterq; de iure communi puniri debet. ſz de iure poli auditur: vt qd̃ prauum est corrigatur. ſ. de reiudi. lator. & c. consanguinei. ſ. de colluſi. ca. i. & causam prestitit dispensationi: ne alter de dolo suo damnũ alter vero cõmoduz sentiret: & ideo non admitteretur hec exceptio doli: quia alius remaneret in dolo & in simonia: & propter hanc rationẽ contra exceptionẽ doli nõ datur replicatio vt in. §. marcellus.

Cetero. Transactio facta sine auctoritate epi super ecclesia si nõ est iuri cõtraria non est per epm reprobãda: sed si per eũ census ecclesie imponit

rum pagina validum perpetuũq; robur obtineat. Cui siquid forte incuria vel imperitia minus firmitatis insertum est: vires plenissime notionis ex hac nostra auctoritate suscipiat.

Lex. tertius.

Tenet cõpositio super decimis facta cum assensu superioris.

Statuimus ut si sup decimis inter vos & aliquam personam ecclesiasticam de assensu episcopi vel archiepiscopi sui cõpositio facta fuerit: rata & inconcussa persistat.

Idem vulmesi. episcopo.

Si capitulum consensit transactioni quam fecit prelatus nomine ecclesie vlterius dissentire non potest.

Contingit interdũ q̃ licet abbas vel prior alicuius cõuentualis ecclesie cum ecclesiastica vel seculari persona super bis de quibus inter eos controuersia vertitur coram delegato vel ordinario iudice transigat: capitulum tamen eandem transactionem nititur reuocare. Unde quia nos consulere voluisti. t. r. q̃ si abbas vel prior a capitulo suo de ratihabitione litteras g habuerit transactionem quam fecit: si fuerit aliquot annis b seruata: capitulum ac si non consenserit in eam non poterit reuocare.

Idem abbati de strat. & priori sancti eusebij.

Super ecclesiastico bñficio trãsigi non potest etiam cum iuramẽti interpositione.

Constitutus in nostra presentia. g. clericus sua nobis assertione monstrauit q̃ cuz inter ipsuz & a. clericum super capella de stratis controuersia emersisset: tandez per transactionem sopita fuit: & licet hinc inde de fide prestita firmata fuisset: eam tamen prefatus. a. seruare recusat. Quia igitur huiusmodi transactiones speciem cõtinent simonie: mandamus quatenus reuocata transactiõe in irritum causam audiatis h & cẽ.

Idem carnot. episcopo.

Per transactionem factam sine auctoritate episcopi potest prelatus sed non ecclesia constitui censualis.

Cetero noueris: q̃ cum ali

non excedit vitā trāsigentis. ¶Primo ponit questio. Secūdo solutio ibi: si cōpositio. Et ibi duo dicta. secundū ibi: sed census. Alb. si.

a ¶Extraordinariū. i. delegatū. sic. iij. q. iij. §. spacium. v. ei aūt.

b ¶Cōtraria. quia si esset cōtraria iuri nō toleraretur. s. de electio. sacrosancta. t. s. de offi. deleg. si quando. argumentum. s. titulo proximo. accepimus: t capitulo cum clerici. t. j. de colluſi. audiuimus. t. s. de ma. t obedien. dilecti. si autem cōsona sit iuri tenet. s. eodem statuimus. t. j. eodem. super eo. in fi. Et potest intelligi quod dicitur hic: quando de prouisione ipsi⁹ iudicis ex officio suo sine aliqua pactione partiū statutum fuit factum: t iusta causa interueniente. alias simoniaca esset. j. de preben. nisi et talis compositio personalis erit: nec transit ad successorem illi⁹ q soluit. j. eodem veniēs: t capitulo predicto: nisi esset: quia censualem ecclesiam cōstituere nō potuit. j. de censi. prohibemus: nisi facta fuerit de auctoritate episcopi: vt dicit in fi. Alr dic q hoc capi. locum habet. cū vna ecclesia agit cōtra aliaz de subiectione: vel pro aliquibus iuribus coram delegato: t compositio inde fiet corā delegato. t quod dixit. j. cui preest. s. imperator.

Ex litteris. Si beneficiū quod per transactionem habetur impetratur vt vacās ab eo qui fuit transactionis mediator nō valet impetratio. h. d. quo ad tituluz. ¶Prima pars narrat factum. Secūda diffinit ibi: cum autem.

c ¶Patrocinabatur. per hoc iuri suo tacite renūciaſ videbaſ qui. n. scienter patrocinaſ petē ti rē suam: sibi preiudicat: vt h t. ff. de inofficioso testamēto. l. vltima. secus si ignoranter. ff. de rei venditione inter officiuz t. C. de rei vendicatiōe: re tua. t. C. de prescrip. lon. tēpo. nec petentem.

d ¶Testis iscriptus. in instrumento transactionis t non in causa in qua patrocinabatur: quia t testis t aduocatus in eadem causa esse non debet. ij. questione. vi. statuendum. Sed queritur an ob hoc solum q testis inscriptus fuit: possit a petitione repelli. Videtur q non: quia non ob hoc iuri suo renunciare intelligitur. ff. de pigno. actio. caius. sed ibi ignorabat quid continebatur in testamento quod signauit caius cum annulo suo. secus si auctoritatem prestitit. ff. de pigno. fideiussor. §. pater scij t hic.

e ¶Transactio. i. amicabilis compositio. s. capitulo proximo. in fine: t capitulo statuimus. t. j. capitulo proximo. in fine. alias transactio proprie de re spirituali fieri non potest. s. eodem constitutus. t. j. capitulo proximo: quia quid simoniacum esset.

f ¶Impetrauit. contra ipm. r. cōtra quē fuerat aduocatus.

g ¶Inficiaretur. t ita ex confessione conuincitur: quia confessus in iure pro conuicto habetur. j. de confes. capi. i. t vltimo. t. C. eo. ti. l. vna. Et duobus debet enim isti succumbere. quia prestando auctoritatem transactioni iuri suo renunciauit: t quia mendacium dixit impetrando t veritatem occultando. merito ergo silentium ei imponitur.

h ¶Consoratum. ergo licet postmodum tonsuram accepit: non profuisset ei. argumentum. s. de rescriptis cū adeo. principiū enim in talibus considerandum est. §. de electione. dudum. vbi de hoc. t. i. q. i. principatus.

Super eo. Quotidie allegatur iste tex. communis diuisio. Secunda ibi: tale. Alb. ſi.

i ¶Super re sacra. hic euidenter patet q de re sacra siue spirituali transactio interuenire non potest. s. eodem constitutus. t. j. eodez preterea. t capitulo ex parte: neqz pactio. s. de pactis: pactiones. t. c. cum pridem. t duobus sequēti. capitulis: vt dictum est. t. s. eodem statuimus: vt detur temporale pro spirituali⁹. j. de rerum permutatione capitulo vltimo: sed si spirituale detur p spirituali. bene tenet t valet talis permutatio seu transactio. j. de rerum permutatione ad questiones: vt sic tantum detur spirituale vel remittatur pro alio spirituali: ſz distingue vtrum agatur de re etiam spirituali que petatur tanquam beneficium: an tanquaz proprietas. si agatur super beneficio vt aliquis recipiatur ad beneficium ecclesie: vel quantum ad prelationem: tunc nulla potest interuenire transactio proprie: t hoc notauit dum dixit ecclesiastico beneficio i litigium deducto: quia simoniacum esset. t quia talis titulus non habetur ex transactione: sed per canonicam institutionem. j. de instī. ex frequē

quis ad extraordinarium[a] iudicez litteris impetratis cuz aduersario suo componit postmoduz in ecclesia de qua agitur ius aliquod habiturus. ¶Si compositio non est iuri contraria[b]: non est a loci episcopo reprobāda. Sed census absqz epāli auctoritate cui preest ecclesie sub hoc pretextu solutus vitā eius qui soluerit non excedit.

¶Dem ebora. archiepiscopo.

¶Qui fuit transactionis mediator contra eam non auditur.

Ex litteris vestris accepimus q cum olim inter. r. t. a. clericos super ecclesia de vult. coraz te frater episcope q iudex fueras delegatus auctoritate. g. qui tunc eidez. a. patrocinabatur[c] in causa: t testis[d] inscriptus fuerat. transactio[e] facta fuisset: postmodum idē. g. sementiens clericum cū nondū esset in clericum tonsoratus: super eadem ecclesia tacito de transactione lras nostras impetrauit[f]. ¶Cum autez idē. g. nō inficiaretur[g] se trāsactioni interfuisse t nondum fuisse tonsoratum[h] cum litteras istas obtinuit: ei super predicta ecclesia silē tia duximus imponendum.

¶Dem.

¶Sup ecclesiastico beneficio nō potest transigi sed amicabiliter cō poni

Super eo quod q̄siuisti: vtrū de ecclesiastico beneficio in litigium deducto possit fieri transactio. ¶Tale damus responsum q transigi super re sacra[i] t litigiosa non potest. etenim res sacre vt possideantur aliquo dato[k] uel retē to seu promisso: speciem credim⁹ hēre simōie[l] alias si gratis t amicabiliter[m] inter se litigātes componant: sacris canonibus[n] neqnaquā dicimus obuiare.

¶Dem abbati de straphor. t pōri de febi.

¶Trāsactio facta de rebus ecclesie per prelatum sine superioris cōsensu non obligat successorem.

Veniens ad apostolice sedis clementiam magister gu. de fauil. sua nobis insinuatione monstrauit: q monachi maioris mōasterij terras i parochia sācte. Ald. de marchia excolunt: t ab eadē ecclesia coloni eorum omnia ecclesiastica tam necessaria[o] quam voluntaria suscipiunt sacramenta: t tamen eidem ecclesie decimas solue re contradicunt: t infra. Arbitrantur autem se posse tueri cuiusdam transactionis pretextu inter prefatos monachos t quendam sacerdotem memorati guil. predecessorem facte: vt de duabus carruatis terre quas in dominio suo monachi tenent: tertiam tantum decimarum partem exsoluant: et infra. ¶Mandamus quatenus nisi prefati monachi trāsactionez[p] prescripta auctoritate apostolica confirmatam[q] esse docuerint: cum

tibus. t. s. de renuncia. admōet. et. xvi. questione. vij. nullus omnino: argumentum. ff. de vecu. berennius. Si vero res sacra siue spiritualis in litigiū deducatur tanquam proprietas: tunc bene potest interuenire transactio: puta due ecclesie siue duo episcopi litigant super aliqua ecclesia vel aliquibus: qa alter dicit illas sibi subiectas: alter negat q possidet ibi potest interuenire transactio: quia et permutatio. j. de rerum permutatione ad questiones: vt si vnus haberet vnam ecclesiam t alter aliam per transactionem: vel quia vnus episcopus aliqua spiritualia in ecclesia perciperet t alius alia: hoc totum potest fieri per transactionem. sic etiam potest intelligi. s. eodem statuimus. potuit fieri diuisio decimarum iter partes. Quedam tamen sunt i quibus non admittitur transactio seu compositio: vt. j. eodem. c. vltivbi de hoc.

k ¶Dato. Transactio non procedit vel non fit nisi aliquo dato vel retē to vel promisso: vt h dicit. t. C. eo. ti. trāsactio. qui enī transigit t quasi de re dubia t lite incerta: neqz finita transigit: ff. eodem. l. i. Et ideo dixi dubia t etiaz lite incerta: quia credit se habere bonam causam. aliquin si euidens esset calumnia non tenet transactio. ff. de cōditio. inde. in sum. i. rñ. neqz finita ideo dixi: q si finita esset causa per sentētiam a qua non esset appellatum postea non tenet transactio. ff. de condi. indebiti eleganter. §. si post rem iudicatam.

l ¶Simonie. s. eo. constitutus. t. j. e. preterea. t. c. seq.

m ¶Amicabiliter. s. eo. statuimus. t. c. decetero. t. j. e. c. pri. t. j. de veci. ex multiplici. t. c. nuper.

n ¶Canonibus. qui prohibent illicitas pactiones in spiritualibus: vt. i. q. ij. ēpio. t. q. i. eos. t. q. iij. si quis prebendas. cum suis concor. t. s. ſi tu. proxi. c. finali.

Veniens. ¶Prima pars ponit querelam. secunda dat iudices ibi: mandamus. Alb. ſi.

o ¶Necessaria. Quedam sacramenta sunt necessaria. quedam voluntaria. hec di. ponitur. i. q. i. §. notandum est. sacramēta necessaria sunt ista baptismus. cōfirmatio. penitētia. vltima vnctio. corpus christi. t ideo dicuntur sacramēta necessaria vel necessitatis: quia sine istis homo saluari non pōt si ex cōtemptu omittuntur t haberi possunt. sacramentum vero baptismi in necessitate a quocūqz pōt recipi. dūmodo in forma ecclesie cōferatur. s. de sum. tri. c. i. in fi. t de conse. di. iiij. a quodam. t etiā penitētia. nā cōfiteri possiz cuicūqz in necessitate iurta illud. confitemini alterutrum peccata vestra. sacramenta vero volūtaria sunt illa que omittere nō est peccatū: que dignitatis sacramēta dicunt: vt in. §. sed notādū vt sunt ordines qui a dignioribus cōferunt. i. epis: vel q non nisi digni ad ordines assumendi sunt. Itē matrimoniū t sine huiusmodi sacramentis possumus saluari. xxij. q. iiij. §. vlti. ad fi.

p ¶Transactionem. i. cōpositionē. j. e. statuimus. t. j. de veci. ex multiplici vbi similis est cōpositio: vel proprie tenetur.

q ¶Confirmatam. sed numquid confirmatio pape transactionem personalem facit realem vt sic immutet eius substantiam. Videtur q sic: quia

auctoritas principis facit quãdoq; ex nudo pacto actionem dari: ⁊ auctoritas legis hoc faciat: argumentum .ff. de pactis. legitima: ⁊ quod confirmatur datur .ff. de verborum significatione. l. lege obuenire. ⁊ princeps vnit duas res in vnam naturam. C. communia de lega. l. ij. argumen. contra. xij. distinctione preceptis: ⁊. j. de confirma. cum dilecta: ⁊. c. vltimo. Dic q̄ hec transactio ab initio quantum ad intentionem transigentium fuit realis: sed sacerdos ille hoc facere non poterat sua auctoritate: nec successorem poterat obligaſ sine auctoritate superioris: argumentum. ſ. eo. decetero ⁊. c. contingit. ſi. habes. j. de confirma. vtili. c. pe. ⁊ ita confirmatio pape facit realem trãſactionem que quantũ ad ipſas personas personalis erat ſi ex certa sciẽtia hoc facit: qz potest facere q̄ illa que nulla est ſit aliq̃ argumentum. xvi. queſtione. i. c. vltimo: ⁊. j. de his que fi. a pla. cum apostolica: ⁊ plus est de nihilo aliquid facere q̄ de aliquo aliud: arg. de consecratione distinctio. ij. reuera: argumentum .C. de rei vxor. actio. l. vnica. circa prin.

a ¶ Inter alios. sic. ff. de pac. ſi vnus. §. Item ſi experiar in fine: ⁊ ita pactũ predecessoris non obligat successorem: ar. j. de preca. c. ij. sic ⁊ confessio inter alias personas non nocet alij. ij. q. v. interrogatum. j. de adulte. significaſti. Sed nunqd ille sacerdos poſſet reuocare talem transactionem antequam cõfirmetur a papa cum ſit personalis? argu. q̄ sic .xxxv. qõne. ix. q̄ quis: ⁊. c. quisquis: ⁊. j. de rebus eccleſi. non alie. ſi quis presbyterorum. credo q̄ licet ſit personalis transactio: ipse tamen quãdiu vixerit: non poterit reuocare ſicut nec monasterium eam poſſet reuocare. j. de deci. ex multipli ci: niſi per in integrum restitutionem: ſi ecclesia eſſet leſa. de in integ. reſtitutione. c. i.

b ¶ Ipſos. ſ. monachos: de parte ſua. j. de deci. tua nobis. ⁊ colonus de ſua: vt ibi.

c ¶ Integro. sic. j. de deci. cum boſes. ⁊. c. tua nobis.

Preterea. Non valet transactio ſuper iure preſentandi per quam nouus census imponitur. b. d. Cõmunis diuiſio. Secunda ibi: cuz igitur. Alb. ſi.

d ¶ Transigitur. propria auctoritate.

e ¶ Nullam. immo etiam auctoritate ſuperioris non poſſet de nouo conſtitui censualis iſta ecclesia nec vetus census augeri. j. de cenſi. prohibemus: ⁊. c. ſcientes.

f ¶ Simoniaca. cum non liceat transigere de re ſpirituali interuentu pecunie: vt dictum est. ſ. e. ſuper eo: ⁊. c. ſtatuimus. ſi. ſ. de pac. cum clerici. j. c. pri. qz ius patronatus est ſpirituale.

Preterea Communis diuiſio. Secunda ibi: reſpondemus. Alb. ſicultus.

g ¶ Erimi contendendo in iure q̄ non debeat ſubeſſe priuilegium allegando. Lau.

b ¶ Confitentes. ſimilem confeſſionem habes. j. de excep. cum venerabilis: ſed illa eis non obfuit: quia excipiendo hoc fecerũt: per hanc confeſſionem fundata fuit intentio alterius partis. Poterant ſic reſpondere: olim fuit queſtio de ſubiectione: ſed illa fuit transactione. i. amicabili compoſitione terminata.

i ¶ Cenſum. qui ſcilicet census licet eſſet recognitio debite ſubiectionis: vt j. de cenſi. omnis anima: argumentum .xviij. q. ij. eleutherius: non tamen debuit ſic transigi. Immo videtur q̄ non poſſit erimi: ſicut nec epiſcopus pleno iure erimit etiam eccleſiam. j. de donatio. paſtoralis: ſed ſi gratis vellet quis eccleſiam ſibi ſubiectam non per transactionem erimere bene poſſet remittere quicqd iuris habeat in ea. retinẽdo etiam penſiones annuatim ſoluẽdam maiori eccleſie: nec eſſet ſimonia. j. de relig. do. ꝓſtitutus: ita tñ q̄ illi de cella deberent obedientiam ⁊ reuerẽtiam matrici domui. j. de cẽ. cuz venerabili: qz ſine capite eſſe nõ debet: qz in hoc nõ poſſet maior eccleſia illos erimere. xciij. di. nulla rõne.

tres illius celle ſe confitentes[b] in iure illi domui quondam fuiſſe ſubiectos referebant queſtionem olim de hac ſubiectione fuiſſe motam ⁊ transactione ſopitam eatenus: vt quendam annuatim cenſum[i] eccleſie matrici reddẽdo eſſent a ſubiectione[k] principalis domus exempti. et infra. Prior conſequenter pro maiori eccleſia proponebat: q̄ de ſpirituali ſubiectione transigere non licet. Reſpondemus igitur: q̄ ex predicta fratrum confeſſione[l] contra eos ſententia procedere debeat: preſertim cum illa trãſactio: licet nobis de illo quod cella determinate reddere tenebaſ conſtare nequiuerit: iniquitatem ſimoniacam[m] cõtinuiſſe putetur.

Honorius tertius. J. tituli ſancte Praxedis preſbytero cardi.

¶ Super matrimonio tranſigi non poteſt.

Ex parte tua[n]: ⁊ infra. Poteris ad componendum[o] interponere partes tuas: ⁊ interduz aliquid ſeueritati[p] detrahere: prout ſtatu imperij ⁊ excedentiuz multitudine[q] prouida deliberatione penſatis videris expedire: exceptis nimirum caſibus qui compoſitionis ſeu diſpoſitionis remediũ non admittunt: vtpote coniugij ſacramentum[r]: quod cum non ſolum apud latinos ⁊ grecos: ſz etiã

k ¶ Subiectione. non poterat hic allegari preſcriptio: qz contra ſubiectionem nõ currit preſcriptio. j. de preſcrip. cum nõ liceat: ⁊ qz malam fidem ꝓſumebatur hãe propter cõfeſſionem ꝓpriam.

l ¶ Confeſſione. in iure facta ⁊ coram iudice ſuo. j. de iudi. at ſi clerici: ⁊. ff. de interro. actio. noluit: ⁊ ita confeſſio contra ſe preiudicat. j. de confeſ. cum ſuper: ⁊ ca. vltimo. vbi de hoc. ⁊ intellige q̄ per ſindicũ confeſſi ſunt: quãuis dicat hic fratrũ confeſſione: nec reuocauerunt confeſſionem.

m ¶ Simoniacam. ſ. c. primo: ⁊. c. cõſtitutus: ⁊. ſ. de pactis: cũ pridem: ⁊ capitulo pactiones.

Ex parte. Plenius ſic ſũmatur Iudex poteſt ⁊ debet ſe iterponere pro transactione inter partes fienda preterquã in caſibus in quibus iura hoc non admittunt vt ſup matrimonio. b. d. Diuidit. nam primo hortatur legatuz vt cõponat etiaz in caſibus expreſſis a iure. in fi. dicit quid de caſibus non expreſſis ibi: in his. Alb. ſi.

n ¶ Ex parte tua. Caſus. quidam greci furtiue recipiebãt ſacros ordines a non ſuis epiſcopis. Quidam etiam celebrabãt in eccleſijs interdictis: nec volebãt obedire latinis. Et q̄dam alij greci ⁊ latini epiſcopi cõſecratiões celebrabãt in epiſcopatibus alioruz: ⁊ decimas ꝓcipiebant ibidem in eox preiudicium ⁊ grauamẽ. Itẽ quidam laici ⁊ greci ꝓprias vxores auctoritate ſua dimittebant: alias illis viuentibus recipiẽtes: ⁊ q̄dam alij abbatias ⁊ eccleſias cũ boibus eccleſiaꝝ detinebant: ⁊ in alijs pluribus excedebãt vt dr̃ in integra: ſuper his exceſſibus cardinalis conſuluit papam: qualr̃ eſſet cõtra iſtos agendum: ⁊ ipſe hic rñdet prout ſequtur.

o ¶ Ad cõponẽdum. sic. n. iudex prius dz concordare partes q̄ ad iudicium venire ſi põt. v. q. ij. ſi primates. ⁊. xc. di. ſtudenduz. xxiij. q. vlt. ſi qs mẽbroꝝ. ⁊. q. iiij. ſi illic. ⁊. j. de ſimo. querelam.

p ¶ Seueritati. quandoq; enim detrahendum eſt ſeueritati: vt maioribus malis ſanandis charitas ſyncera ſubueniat. l. diſtinctione: vt conſtitueretur: ⁊ vbi ſaluti nil detrahebatur: humilitati poſteriores doctores aliquid addiderunt: vt ibidem dicitur.

q ¶ Multitudine. qz quod peccatur a populis tranſire ſolet inultum. i. queſtione. vij. quotiens a populis: ⁊. xxij. queſtione. iij. non poteſt. ſ. de tempo. ordi. ſane: ⁊ cum multitudine peccantium magis docendo q̄ iubendo agendum est. ſeueritas autem exercenda est in peccata paucorum. xliij. diſt. cõmeſſationes. j. de cle. ex. miniſtrã. latores.

r ¶ Sacramentum. sic patet q̄ in matrimonio non habet trãſactio ſeu compoſitio locum vt contra matrimonium aliquid ſtatuatur cum ſit ſtatutum a domino in paradiſo: qz quos deus coniunxit: homo nõ ſeparet. vt. xvi. diſtin. deinde opponitur: ⁊. ſ. de transla. inter corporalia: ⁊. xxxij. q. ij. an q̄. ⁊. c. quos deus: ⁊ cauſa matrimonialis per arbitrium tractari non poteſt. j. de in integrum reſtitutione cauſa in fine. ſed per iudices diſcretos qui poteſtatem habeant iudicandi. j. de conſangui. ⁊ affi. ex litteris in fine. nec diſpenſatio locum habet vt dicit hic. ſed contra videtur: quia circa matrimonium diſpenſatur. xxxv. q. iij. quedaz lex: ⁊ ca. quod ſcripſi. ⁊. q. viij. de gradibus: dicas in matrimonio circa gradus conſtitutione canonica interdictos diſpenſatio adhibetur ex iuſta cauſa vt ſimul remaneat: in quo caſu loquuntur contraria circa gradus lege diuina prohibitos vel vt matrimonia legitime contracta ſeparentur nulla diſpenſatio adhibet ab eccleſia. ⁊ de tali diſpenſatione hic intelligitur: nam vt patet in integra quidã vxores legitimas dimittebant ⁊ alias ducebant cum talibus nulla diſpenſatio adhibetur vt ſic remaneant cum ſecundis. de gradibus diuina lege prohibitis habes. j. de reſti. ſpoliatorum lras. hodie vero de facili non diſpenſaret eccleſia

alias inter perſonas factas potius quam inter eccleſias videatur: ne pacta inter alios[a] acta alijs obeſſe patiamur: ipſos[b] ⁊ agricolas decimatiões ex quibuſlibet rebus ꝓuenientes ⁊ ex integro[c] ⁊ illarum q̄s illicite detinuerant iuſtam eſtimationem reſtituere eidem eccleſie cõpellatis.

Lucius tertius Ormeñ. epo.

¶ Sicut ſuper iure preſentãdi ita ſup annexo non poteſt tranſigi vt recedaſ a lite interueniente aliqua temporalitate.

Preterea quãdo inter laicos ⁊ viros religioſos de preſentatione alicuius eccleſie queſtione ſuborta trãſigitur[o]: ita q̄ preſentationem laicus obtineat: religioſi vero nouam vel maiorem percipiant in eccleſia in qua prius nullam[e] vel minorez habere cõſueuerant portionẽ: an huiuſmodi trãſactio teneat queſiuiſti. Cum igiꝝ ipſa actio ſimoniaca[f] merito videatur: reſpondeo q̄ de iure non tenet: nec ex eo religioſi vllus debẽt commodum obtinere.

Celeſtinus tertius.

¶ Super ſpirituali ſubiectõne nõ poteſt tranſigi.

Preterea q̄rto loco q̄ſtio talis acceſſit: q̄ quedam cella erimi[g] voluit a ſubiectiõe qua matrici domui tenebaſ: ⁊ infra. Fra-

circa cõsanguinitatem: cum vsq; ad quartũ gradum restricta sit copula coiugalis. ĵ. de consanguinitate ⁊ affinitate. non debet.

a ¶ Et infideles. xxvi. di. deide opponit. ⁊. xxviij. q. i. p totũ: sed apud infideles non est ratum quin possit separari altero veniente ad fidem catholicam in ifidelitate reliquo remanente. ĵ. de diuor. quãto. ⁊. c. gaudemus.

b ¶ Equitate. quã iudex p̃ oculis semp debet habere. ff. de eo quod certo lo. q; si ephesi in fi. Et ita videtur ex eo qõ dicit: ĩ ḡbus ius non inuenitur exp̃ess suz p̃cedas equitate ⁊c. qõ ius semp sit p̃ferendum eqtati: argu. c̃. C. de iudi. placuit: sed potes intelligere illud de equitate scripta: que dz p̃ferri rigori iuris. hic de equitate nõ scripta que tũc solum seruanda est cum ius deficit. hoc vbũ sumptũ fuit de lege illa. ff. de aqua plu. ar. in sũma. §. idem var⁹. in fi. sic dr de cõsuetudine que seruatur: cum deficit lex. i. dis. cõsuetudo: ⁊ vbi ius scriptum nõ est: de similibus ad similia est p̃cedendum. ff. de legi. non possunt: ⁊. ĵ. de re iudi. in causis. ⁊. ĵ. de sta. reg. sup quodã in fi. ⁊. c. recolentes: ⁊. s̃. de rescrip. iter ceteras: ⁊. s̃. de transla. inter corporalia.

c ¶ In humaniorem. q; semp debemus proniores esse ad absoluẽdum q̃ ad cõdẽnandum. ff. de ac. ⁊ ob. arrian⁹. ⁊. ff. de pe. respiciẽduz: ⁊. ĵ. de pba. ex litteris: ⁊. xxv. q. vi. tpa plenitudinis: ⁊ promptiores ad misericordiam q̃ ad rigorem: q; melius est prestare causas pro misericordia: q̃ ptendere indementiam. l. xxxvi. di. non satis ad fi. post me. colũ. meli⁹ est p veritate pati suppliciuz: q̃ pro adulatione beneficiũ. xi. q. iij. nemo peritorum. ⁊ snĩa q̃ misericordiam vetat fugienda est. l. dist. ponderet: ⁊. xxvi. q. vltima alligãt. vbi dicit q; si dominus ẽ largus dispẽsator ei⁹ famulus non dz esse tenax. ⁊. ix. di. sana. ⁊. i. q. vij. c. exigunt.

d ¶ Causas in omnibus penis inferẽdis considerank ista quattuor principaliter p̃sona primo consideranda est: que sit: q; aliter procedik cũ maioribus q̃ cũ minoribus. s̃. de of. dele. sane: ⁊. c. pastoralis. ⁊. xlv. di. cum beatus. ⁊. xxiij. q. i. q p̃ pacem: ⁊. ĵ. de simo. p tuas. cã etiam ꝓsideranda est. ĵ. de vo. ⁊ vo. re. magne in fi. ⁊. ĵ. de accu. cum dilectus. ⁊. xxiij. q. vlt. occidit. ⁊. ff. de fur. veruz: ⁊. xvi. q. vj. c. i. in fi. ⁊ op. arg. vi. di. testm̃. Et locus consideratur in iudicijs. ar. s̃. de rescrip. nõnulli: q; cõsuetudo loci attendi dz. iiij. dist. erit aũt lex. ⁊. xxi. dist. ante triẽnium: ⁊. c. aliter: ⁊. ĵ. de cle. coning. cum olim: ⁊ tps ẽt cõsideratur: q; est tps tacendi: ⁊ tps loquẽdi. xxxvi. di. §. ecce. in quo statu sit princeps loci: vt hic dicit: prout status iperij ⁊c. q; in turbatione regni rigor iuris seruari nõ põt: ⁊ pp̃ notitatem gentis tps cõsideratur: vt. xxxv. q. iij. qõ scripsi: ⁊. ĵ. de pe. ⁊ re. deus q ecclesiam. ppter notitatem fidei multa ibi intendunk ⁊ hoc totum habes. xxix. di. sciendum. ĵ. de homi. sicut dignum. i. respõso. vbi ista quattuor consideran tur ⁊ quedam alia.

Rubrica de postulando. Si vocati ad iudicia non paciscuntur neq; transigũt solent sibi querere aduocatos ⁊ procuratores: ideo post duas rubricas p̃cedẽtes subijcitur ista ⁊ sequentes que p̃mittit ante tractatũ de iudicijs: q; hec sunt p̃paratoria iudiciorum. Quid autem sit postulare habes ter. in. l. i. ff. eo. ⁊ p glo. in. c. vlti. ĵ. eo. Ab. si.

c Xerici. Diuiditur q; prima pars ponit prohibitionem a qua secunda excipit ibi: Nisi. ⁊ adde etiam de personis sibi coniunctis vt probatur. ĵ. e. c. fi. Ab. si.

e ¶ Stipendijs. videtur ergo a sensu contrario si stipendia non habeant q̃ possint aduocare: q̃ verum credo de minoribus in causis ciuilibus: quia ĩ criminalibus causis vel vbi de pena sanguinis agitur interesse non debent. ĵ. ne cle. vel mo. sententiam: ⁊. xxiij. q. vlti. his a quibus. De his qui sunt in maioribus ordinibus aliud est dicendum: quia illi coram seculari iudice aduocare non debẽt: ⁊ si sine titulo sunt promoti eps debet eis prouidere. ĵ. de preben. nõ liceat. ⁊. c. episcopus si aliquem: ⁊. c. cum sm̃. de regularibus planum est q̃ aduocare non debent. ĵ. c. proxi. quia ⁊ negocijs secularibus se immiscere non debent. ĵ. ne cle. vel mo. non magno: ⁊. xxvi. q. i. alia est cã. c. placuit: ⁊. c. monachi. de sacerdote habes. ĵ. c. vltimo.

f ¶ Secularibus. ĩmo opprobrium est clericis si se peritos forẽsium disceptationum ostendere voluerint. C. de epis. ⁊ cle. repetita: ⁊. C. de te. cõsulta. p̃o miserabilibus tñ psonis possunt postulare. ĵ. e. c. vlti.

Ex parte tua. Communis diuisio. Secũda ibi: Unde. Abbas siculus.

Ex parte tua nobis fuit ꝓpositum q; quidam canonici regulares non solum in ecclesiasticis verum etiam in forensibus causis p̃sumunt aduocati officiuz exercere. Cunq; obijcitur eis q; nõ debent esse forensis vel ecclesiastici[g] negocij susceptores vel executores: nisi forte id monasterij exposcat vtilitas: abbate nihilominus imperante[b]: ad suam proponunt insolertiam excusandam q; capitulum illud per quod predicta prohiberi videntur: de monachis non de canonicis regularib⁹ loquitur manifeste. Unde. ꝓ. t. t. r. q; idez iudiciuz[i] de canonicis regularibus quod ⁊ de monachis quantuz ad supradicta credimus obseruandũ licet de monachis ĩ canone specialiter sit expressum.

Gregorius nonus.

Se summat.

Cum sacerdotis sit officium nulli nocere[n]: omnibus autẽ velle prodesse. Non nisi p̃o se ipso[l] vel ecclesia sua: vel si necessitas immineat: p̃o personis coniunctis: aut miserabilibus sibi licitum est postulare[m]: et in fra. Clericus autem qui contra ecclesiam[n] a qua beneficium obtinet: p̃o extraneis aduocatus vl̃ procurator esse p̃sumit: tanquam ingratus

g ¶ Eccliastici. vt. xvi. q. i. monachi. c. de p̃sentium: ⁊. ĵ. ne cle. vel mo. non magno. opprobriũ ẽ talib⁹ si velit videri piti forẽsiũ discceptationũ. C. de testa. ꝓsulta. ⁊ C. ō epi. ⁊ cle. repetita.

b ¶ Imperãte. xvi. q. i. monachi. ij. non sufficit vtilitas monasterij: nisi hoc faciat ō mãdato abbatis pp̃ bonũ obedictie ar. ff. ō re mili. l. iij. §. in bello: nec audik eo p̃tertu: q; ẽ ꝓiũcta p̃sona: nisi bẽat spãle mãdatũ: leges. n. de boc loquẽtes ĩ telligunk de factis puatox. ff. de pcu. sz be p̃sone: ⁊. l. põnius in fi.

i ¶ Judiciũ. silis habet exẽsio p̃ interpretationez xxviij. q. i. idolatria. sic nomẽ vẽditõis ad alias alienatões extendik. ff. q. mo. pig. vl̃ hypo. sol. si cut. §. vẽditiõis: ⁊ vbuz alienationis ad alios ꝓ. ctus extiẽdik p̃ quos etiã vsiũ nõ trãsferk. ĵ. de rebus ec. nõ alie. nulli licet: sic ⁊ id qõ dr ō simoniacis extendik ad alios xvi. q. vij. ⁊ b scripsim⁹ ver. ⁊ arbitror cõuenire vbuz ⁊c. sic ⁊ p̃hibitio de legib⁹ audiẽdis ō monachis ⁊ regularibus extendik ad p̃latos seculares. ĵ. ne cle. uel mo. sup specula: ⁊ regulares canonici eq̃rãtur monachis: nisi q; regule ĩseruiunt laxiori. ĵ. de statu reg. q̃ dei timorem.

Cum sacerdotis. Primo ponitur rõ. scõo dictuz cũ clausula exceptiua. tertio pena ibi: clericus. Ab. si.

k ¶ Nocere. ista vba sumpta fuerũt ex illo canone. xiiij. q. v. deniq;. Ad boc aũt tenek qlibet x̃pianus: sed magis sacerdos q dz velle p̃desse oĩb⁹: vt ibi dr. ⁊ hic: q; qsq; p̃hibek alij iferre qõ sibi nolit fieri. i. di. in p̃n. ⁊ s̃. de ma. ⁊ obe. dilecti filij. Et est ar. q̃ nulli ꝓsulendum est cum alterius iniuria. xxij. q. ij. p̃imum. ff. de cõdi. inde. nam natura. ⁊. xi. q. iij. si qs nõ obediat. xxix. di. nullus. ⁊ nõ dz alteri p alterũ iniqua cõditio afferri. ff. de reg. iu. nõ debet: ⁊ cauendũ est ne p̃tem nocẽtis ĩnocẽtes puniãtur. C. de de bis qui latro. occultauerunt. l. ij. ⁊ sanctius est nocentem impunitum relinqui: q̃ innocentem damnare. ff. de pe. absentem: ⁊ pena debet suos actores tenere. ĵ. de bis que fi. a ma. par. ca. quesiuit: ⁊. C. ō pe. sancim⁹. ⁊ sic patet q; sacerdos aduocare nõ debet: nec se negocijs secularibus ĩmiscere: nisi p̃o cura miserabilium personarum. lxxxviij. distin. c. i. ⁊ per totam di.

l ¶ ꝓ seipso. sic q̃daz sunt p̃sone q̃ p̃o se tm̃ ⁊ p̃ qbusdam p̃sonis p̃sit postulare. iij. q. vij. §. sunt aũt. vbi hẽs q̃ p̃sone p̃sit postulare ⁊ q̃ nõ ⁊ p qbus: sic ⁊ sacerdos p̃ se ⁊ p̃o qbusdã alijs p̃sonis hic enumeratis postulare põt p̃o eccl̃ia sua ⁊ p̃o p̃sonis cõiunctis sed nõ indistincte nisi necessitate ĩstante: puta q; sunt minus potẽtes: vel q; nõ p̃sit hẽ ita bonum aduocatum. ⁊ sic restringik quodãmodo ad necessitatem quãtuz ad ꝓiũctas p̃sonas: que sint cõiuncte p̃sone dr. ff. de pcu. sed ⁊ be p̃sone: ⁊. iij. q. vij. §. sunt aũt. ver. alij. n. iter quas p̃sonas satis credo ĩtelligendos confratres suos eiusdem ecclesie ⁊ p̃ cõiunctis p̃sonis posset ẽt lras ĩpetrare sine mãdato. s̃. de rescrip. nõnulli. ⁊ agere: vt. ff. de procu. põni⁹ ĩfi. dum tñ non appareat ꝓria voluntas vt ibi dicit: ⁊ p̃o p̃sonis miserabilibus de qbus habes. lxxxvij. di. p totum. lxxxviij. di. c. i. ⁊. c. eps gubernatione. ⁊ in pluribus alijs. c. ibidem.

m ¶ Postulare. postulare est desiderũ suum vel amici sui in iure apud eum q; iurisditioni p̃est exponere vel alterius desiderio ꝓdicere. iij. q. vi. §. sinaũt: ⁊. ff. de postu. l. i. §. postulare.

n ¶ Contra ecclesiam. clericus ergo qui contra ecclesiam a qua beneficiuz

bz aduocat vel est procurator tanq̃ ingratus beneficiū ipsi⁹ pdere dz.arg. bonuz.i.q.viij.c.i.t.xcvi.di.si ipator.iij.q.i.nulli: sicut vasallus tenet dño.xrij.q.v.de forma: alias pdit feudū vt in libro feudor quēadmodū feuduz amittit. t milites rēpublicā de qua alunt ab oi necessitate bellorū defendāt. C.loca.milites: sz si bz cleric⁹ beneficia in plurib⁹ ecclis: nunqd pōt pstare patrocinium vni ꝑ alia: ñ vr in eo casu neutra iuuet vel offendet ar.hui⁹.c.t.xiij.q.v. ō niqz: sz si cēt plat⁹ in vna ecclesia t in alia būisset simplex beneficiuz vr q̃ rōne plat⁹is posset ꝓtra alias stare.ar.ff.de in ius vo.quesitū.t.iij.q.viij. §.itez si ꝑ pfem.sic t libert⁹ ecclie si ꝑ ipaz agat vel testificat tanq̃ ingratus in seruitutē redigat §.de ser.nō or.ō famulis ecclie.t.xij.q.ij.octaua discutio.sic t donatio ꝓpter ingratitudinē reuocatur.j.de dona.ꝓpter eius ingratitudinez .C.de reuo.do.l.i.t vltima.t in autē. de nup. i.§.si mater.col.iiij.t i auten.vt liber. decetero aureo non egeant annulo.§.illud col.vi.t iustū est: vt ecclesia in sinu suo non retineat fraudatorē que suscepit extraneum. .xij.q.iiij.sacerdotes.t ecclesia sua mater eius est.ij.q.vi. ad romanā. q̃ ipz dño sociauit.j.de pe.c.ij.sic ꝓpter ingratitudinē pr pōt filiū exheredare in totū.xix.q.vl.c.vl.t in autē.vt cū de ap.cognoscit.§.causas. colla. .viij.sz si ꝑ aliquē de eccl'a in ꝓpa cā q̃ nō tāgit ecclesiā postulauerit vel ꝓcurator fuerit nō puniret.xij.q.ij.q manumittit: sz si ecclesia esset ingrata tūc cōtra ipam a duocare posset: nec succederet ei ab intestato ēt si nō haberet propinquos.C.de inoffi.testa.liberi.vbi mater excluditur a filij successione ꝓpter ingratitudinē cōmissam erga filium.

Rubrica de ꝓcuratoribus. Dic vt.§.in ꝓcedenti titulo ꝓ continuatione rubrice. Et qd sit procurator in.l.i.ff.e.Ab.si.

Lia quidem. Primo premittit modū.scō summittit mandatum ibi: q̃ ergo. Ab.si.

a **Portatoribus.** q̃ ꝓstabat istos nō habere mādatū ad agendū nō fuerūt admissi. vñ circa ꝓcuratorē actoris distingue vtrū certū sit ꝓcuratorē hre mādatū: vt q̃ reus hoc ꝓtet vel ipe ostēdit mandatū sufficiēs: vel si neget ꝓbet hoc ꝓcurator ꝓ testes vel instrm t ꝑm hoc ꝓcurator nō tenet satisdare dñm ratū habitur ficut nec dz satisdare procurator pntis t confirmātis vel apud acta ꝓcurator factus. C. de satisda. l. vna. an certuz sit eū nō habere mādatum: aut dubitat vtr hēat vel non hēat mādatum. si certuz est eū nō hre mādatum repellit vt h: t si velit satisdare non est audiendus: nisi sit ꝙuncta ꝑsona q̃ admittit cū satisdatiōe: nisi appareat de ꝓria volūtate dñi. ff. de ꝓcur. pōponius. §. vl. t. l. sed he ꝑsone: in casib⁹ tñ admittit ꝙ volūtatē ꝓ libertate. ff. de lib. cau. l. i. ij. t. iiij. t ꝓ defensione cōdēnati. ff. de ap. nō tñ. vbi aūt dubitat de mandato dicebat. p. sp eē in electiōe rei an velit exigere ꝓbationē mādati an satisdationē. B. dicebat distinguendo vtr reus diceret ꝓcuratori nō hēs mādatum: t tūc procurator tenebat ꝓbare mandatū. an diceret dubito an habes mandatuz: t tūc est in optione ꝓcuratoris q̃ō facere velit. Alz dicebat q̃ ī arbitrio ꝓcuratoris est an velit ꝓbare mandatū. an cauere de rato: q̃ cum gs teneat ad alterū duor. s. ꝓbare vel cauere q̃ō voluerit prestādo liberat. ff. ō iure do. plerūqz. §. vl. t. C. de cō. inde. si gs suum. Hec satisdatio danda est q̃n de mādato dubitat. C. e. l. i. t. ff. vt in pos. lega. si is a quo. §. i. idez in actore vniuersitatis. ff. q̃ō cuiusqz vniuer. Item eor. §. actor. Item cleri ci inter ꝙunctas ꝑsonas numerant. arg. xij. q. ij. nō liceat. Item no. q̃ lz procurator actoris non caueat de rato: q̃n cōstat de mādato cauere debet de defendendo. C. de satisda. l. vna. alias denegat ei actio. ff. e. ii. mutuus t. l. diuus. §. pena. t de oibus etiā que contra ipm mouent defendere dz .ff. de ꝓcur. oīum. t duabus. ll. sequentibus.

b **Premonuit.** ar. ad cautelā futuror habēdā. xxiij. di. in noīe. t exemplā. pītia nos cauere pmonēt ī futur. lxxij. di. plurimos ī fi. t ar. ff. loca. si gs domū. §. i. t. i. q. vi. ꝙuenientibus. hic ꝑsumit ex ꝓteritis circa futura. sic. j. de ꝑsum. mandata. t. c. scribam.

c **Legati.** Ita sequēs exponit hoc ꝟbum legati: ex eo q̃ō h dr: t q̃ō legit .j. de iudi. cām q̃. colligit euidēter q̃ nec plat⁹ sine ꝓsensu capli: nec capitulū sine ꝓsensu plati pōt iudiciū exercere nec ꝙueniri: q̃ nec alienari ꝓt alter sine reliquo. xij. q. ij. sine exceptiōe. nec cōmutare nec donare: vt ibi dr: t. j. de dona. pastoralis: t. j. de bis que fl. a prela. sine consensu ca. p totum: t eodē modo nec capli'm sine consensu plati: cū oēs vnū corp⁹ itel- ligant. j. de bis q̃ fi. a pla. nouit. Et ꝓterea dicit lex: q̃ q ñ pōt alienare: nō pōt rēm in iudiciū deducere. ff. de iure deli. ait ꝓtor. t ꝓ iudiciū q̃dā alienatio fit. ī iudicio. n. ꝑhibit sic in stipulatiōe. ff. de pecu. lz. §. sz si filij ī fi. ꝓterea si plat⁹ sine ꝓsensu capituli posset agere vel ꝙueniri: t iudicaret eccl'ie fem plati fraus posset fieri eccl'ie t iudiciū: q̃ ꝓmitteret: imo ꝓcurarēt q̃qz plati se ꝙueniri t facerēt collusiōez. sz ꝑ vr q̃ ꝓlat⁹ cōueniri t ꝙueniri possit. ff. q̃ō cuiusqz vni. l. vl. vbi dic vtil' actio admīstratori ciuitatis debet: t. ff. de cōdi. t de. municipib⁹. t. ff. ad municipa. municeps. t. C. de iur. calū. l. ij. §. b ēt ī fi. t. xij. q. ij. nō liceat. t. j. ō re. ec. ñ ali. si qs ꝑbytero ꝛ. .§. ō ꝓscrip. edoceri: vbi ō h dicūt q̃dā q̃ plat⁹ pōt ꝙuenire t ꝙuēiri sine ꝓsensu capli p iura ꝓdicta. ego dico ꝑ q̃ plat⁹ sine ꝓsensu capli nec capli'm sine cō sensu plati agere vel ꝙueniri ñ pōt p poza iura tñ cōcedo q̃ si plat⁹ vel collegiū agat sine cō sensu alterutri⁹: t vellet cauere de rato: dz audiri: cū sit administrator t teneat negocia eccl'ie ꝓcurar: vt. §. de rescrip. edoceri. si ꝙo ꝙueniat: non dz audiri sine ꝓsensu capli. i. nisi caueat ō iudicato soluēdo: cū qlz alter se possit offerre defensiōi si velit cauere de iudicato soluēdo t piculo suo lite suscipe: t illa capitula si qs ꝑsbyteroꝛ: ñ liceat ī spāli casu loquūt. s. cū agit ō reuocatiōe rei alienate indebite t male: q̃ ꝑ b ꝓsulit eccl'ie. nec pōt ledi: q̃ō ꝓtinget posset in alijs casibus vbi nō agit spāliter de reuocatōe rei alienate idebite nō obstātibus legib⁹ ꝓ ꝑijs signatis: q̃ itelligi pñt. s. vt cōpetat actio administranti nō q̃tum ad hoc vt agere possit solus: nisi caueat de rato vel nisi hēat spāle mādatū ad hoc: nec in rebus eccl'iasticis stamus legib⁹ illis: sz canonib⁹: t quo iure non pōt cōponere seu trāsigere sine ꝓsensu capituli. §. ō maio. t obe. .c. fi. §. de trāsac. ꝙtingit. eodē iure nō potest agere vel respondere sine consensu capituli. arg. ad hoc. §. de maio. t obe. c. vlti.

Querelam. Ad intellectū hui⁹ decre. meli⁹ pōt sūmari sic. nō valet sntia etiā expensaꝛ ꝙdēnatoria lata ꝑ abūtem ex ꝓbabili cā legitie ꝓ nūciū excusatū. ꝓma ps decise ponit ptis q̃relā. scōa dat iudicē ibi: mādamus. Ab.si.

d **Querelam.** t ita non per appellationem vt notat in fi.

e **Expēsaꝛ.** q̃s fecerat aduersarius veniēdo ad terminū coā vigoren. delegato a papa ad petitionem salubrien. epi super ecclesia ipsius.

f **Causa.** si. n. nō fuisset infirmitate detēt⁹: vel alia iusta cā rōnabilis fuisset q̃re ꝓcessit ꝑ cū. l. ꝙtumacē: bene tenuisset stati ꝙdēnatio expēsaꝛ. j. de dolo cū dilecti. t. C. ō iudi. sancim⁹: t. j. de ap. repbēsibilis: sz nūqd re⁹ si nō venerit ī ꝓma citatiōe ꝙdēnari dz in expēsis. Dic vr q̃ sic: q̃ ꝓp infirmitatē tñ excusat: t nisi ꝓstiterit hoc nō reuocabit sntia. t ita pōt qs ꝙdēnari ī expēsis ꝓ ꝓma ꝙtumacia. ar. ff. si qs in ius vo. nō ierit. l. ij. §. i. t actor ꝙdēnaret si non veniret. ff. de iudi. eū quē temere. t in cōcil. lug. idē dr. j. de do. t ꝙtu. actor. t actoris t rei est equa ꝙditio. ff. de reg. iur. nō dz. Dicūt qdā q̃ si reus nō veniat in ꝓma citatiōe vel ī scōa ēt: nō dz ꝙdēnari: q̃ nō dr adhuc ꝙtumar: nisi post pēptoriū terminū. Dicūt q̃ ēt ꝓ ꝓma t ꝓ scōa citatōe puniri dz in expēsis si ad trīā citationē veniat. si vo nō veniat ad citationē pēptoriā: tūc alias punit: q̃ mittit actor in possessione rei petite. vel excōicat si missio fieri nō pōt. j. vt lit. nō ꝙte. tue. Et si postmodū reuertit infra annū: restituit oēs expēsas fās ab eo tpe quo fuit ꝙtumar. t si ñ venit ad aliquā citationē ad oēs expēsas ꝙdēnabit q̃s fecit aduersarius veniēdo ad ꝓmā citationē t ad scōaz t tertiā: t sic punit ꝓma ꝙtumacia: t eodē mō dico: q̃ dz puniri ꝓma ꝙtumacia: lz veniret ad scōam: als deberes dicere q̃ ñ nullo mō venit: nō dz ꝙdēnari in expēsis nisi factis ad terminū pemptoriū.

g **Detētus.** iusta fuit cā nō veniendi: vñ ꝓbata cā dz reuocari q̃qd fuit actū contra abūtem. ff. de iudi. si prētor. t. j. de re iudi. cū bertoldus. t. ff. de re iudi. quesitū. §. i. quartana tñ non excusat vt ibi dicit. t ar. v. q. iij. si egrotans. xviij. di. placuit. t. xciij. di. iurta. Dicūt tamen qdam q̃ tenet mittere procuratorem ex quo venire non pōt si ita fuit citatus: vt veniat vel responsalem trāsmittat. j. de do. t ꝙtu. cuz dilecti: sed hoc nō credo q̃ pp citationē iudicis teneat mittere ꝓ curatorē si venire non pōt maxime si in grauibus causis quis cogi ad hoc non possit vt h dicit: t iudex hoc ei auferre nō potuit: q̃ beneficiū iuris nemini ē auferenduz. xxviij. di. de his t in autē. de nup. §. sed hoc qdē col. iiij. t. ff. de re iu. l. iiij. §. si qs ꝙdēnat⁹. iudex delegat⁹ nō pōt iubere alterutrā partē cōparere cora se ꝑsonal'r nisi in delegatiōe hoc ꝙtineat nisi ī certis casib⁹ in cōci. lug. j. de iudi. iuris esse ambiguū. t illa decre. cū dilecti: nō ꝑdicit: q̃ papa hoc fecit ex plenitudine ptātis. t alia rō ē: q̃ ille nō allegauit nec ostēdebat nec ꝓbauit iustā excusationē: vñ vl' debuit ire vel sufficienter mittere q̃ neutrū fecit de ꝙtumacia fuit ꝙdēnatus. Et illud scire debes: q̃ qui ad iudiciū vocatur pōt indistincte in pecuniarijs causis ostituere ꝓcuratorē lz in citatione hoc nō dicat: nisi in duobus casib⁹: puta si dñs iustior est q̃ ꝓcurator: t si cā sit vehemetior administratione. C.

de pcu. l. vl. Et ideo nō cōpellit ꝓstituere pcuratorē: qr nec recipiet si veniret: puta si ageret de admīstratiōe sua vel tutela vel ēt si alias esset ardua nec ita constit de alio: ad hoc. n. ad ostēdēdū oz mittere excusatorē: ne pcedat ꝯ eū q̄ sniā nō reuocabit: nisi cā pbata ⁊ cū maiori difficultate: sed vt q̄ qs cōpellat cōstituere pcuratorē ēt infirmitate detētus. ff. de diuer. ⁊ tēpo. prescrip. l. i. ⁊. ff. de mino.

papinian⁹ exili. vbi cōpellitur qs agere indirecte ne currat ei pscriptio: sz a iudice nō ꝯpellit sz ille q nō pōt agere ad hoc vt nō currat ei pscriptio ꝓstituit pcuratorē ad agēdū vt litez ꝓtestet: sed re⁹ nō cōpellit dare pcuratorē. ⁊ ita nō ꝯdicūt leges ille. Itē signat aliud ꝯriū. s. ō elec. bone. ⁊. j. de ap. ꝓstitutus vbi dr sicut misit nuncium ita potuit mittere procuratorē: sed ibi nō suberat ista cā: q̄ sp tenet qs ire vel mittere: nisi sit iuste impeditus: ⁊ tūc oz mittere excusatorem ad allegādum impedimentum vt hic contingit.

a ¶ In granibus. qualis erat ista q̄ super eccl̄ia ipsius.

b ¶ Absoluere. vel q̄ nō fuerit absoluendus: q̄ q nō appellat a sniā iudicantis: acquiesse vel ⁊ sniā ēt iterlocutoria a qua nō appellat. transit in rem iudicatam. j. de testi. significauerunt ⁊. j. de re iudi. ad cōsultationez sibi ḡ ꝑputandū videbat: q̄ nō appellauit: pōt dici q̄ iste fuit audit⁹ beneficio restōnis: q̄ in stam cām habuit absentie qua pbata absoluit: q̄ ⁊ diffinitiua sniā reuocat iusta cā absentie pbata. j. de sen. ⁊ re iudi. cū bertoldus. Immo vt q̄ sniā si teneat. ff. de re iudi. q̄situz: ⁊ interlocutoria sz trāseat in rē iudicatā a qua nō appellat quātuz ad litigātes: nō tn quo ad iudicē: qn possit eā reuocare cū viderit eā iniustā. ff. de re iu. qō iussit. put notat. j. de ap. cum cessante. ⁊ ideo audit iste.

Æ insinuatiōe. Prima pars ponit ptis narrationem. super qua scēa dat iudices ibi: ceterum.

c ¶ Inhibitum. vnde eoipso pcurator lras reuocauit. j. e. c. propi. qō indistincte potuit: cum lis nō fuerit contestata. ⁊ res sit integra. ff. e. l. antelitem: argu. s. de elec. in causis: nā ⁊ depositum qñcūq pōt repeti. ff. depositi. l. i. §. pe. ⁊ sciēte aduersario hoc fecit. de hoc dicet. j. e. mādato. ⁊ ita sniā nulla fuit lata cuz falso pcuratore. j. c. pri.

d ¶ Susciperet. i. ne ad suscipiendum iudicium in iure sine lris vteret put i antiqua decre. cōtinetur.

e ¶ Clericis. arg. q̄ dicto vni⁹ testis sit credenduz. ar. j. de testi. in oi negocio. ⁊ viij. q. iij. talia ⁊. xxviij. di. ō siracusane: ⁊ argu. op. q̄ vni iurato testi credit. ff. de dote ple. theopōpus: ⁊. ff. quēadmodum te. ap. l. i. §. vl. argu. ff. de iureiu. si duo pfoni. i. rīso. arg. j. iiij. q. iij. §. Itē in criminali. v. Itē vnus vo. ⁊. v. Itez vbi numerus: ⁊. j. de test. lz. ⁊. c. veniēs. Itē arg. q̄ dcm archidia. istius p testem non recipiat. ⁊ sic erunt duo testes. j. de testi. in omni negocio: sed dcm illius nō oz sibi pdesse. q̄ nullus idone⁹ testis in re sua ītelligit. iiij. q. iiij. v. nullus in re. Pōt dici q̄ erat pīsumptio p archidia. ⁊ erat reus. vnde fauorabilior: iō delatum ei fuit iuramentuz. qō fieri pōt ⁊ oz. C. de re. cre. ⁊ iureiu. in bonefidei. ⁊. ff. de iureiu. admonēdi: ⁊ q̄ p hoc modicum preiudicat actori cum salua sit ei actio sua: ⁊ in talibus non requirit ita plena probatio. argu. j. de re iudi. cum bertoldus. ver. lz aūt. ⁊. j. de in integ. resti. ex lris: ⁊ iniquum esset: vt per talem fraudem puniret: merito debuit ei deferre sacramentum cuz vno teste: q̄ ispectis circūstantijs psonaruz ⁊ cause: iudex quādoqz oz deferre sacramentuz actori quādoqz reo. j. de iureiu. c. vlti. in fi. ⁊ hic talis cā est talis psona. ⁊ op. faciat ad hoc. ff. de legi. tu. legitimos.

f ¶ Snīa. ꝯ cum lata. cum sit lata cum falso pcuratore: ⁊ ideo nulla. C. de pcura. lz: ⁊. j. e. c. pri. in fi. ⁊. s. de rescrip. ex parte decani.

g ¶ Canonicum. puta exōicatio vel pactum de non petendo rōnem post sniam vel res iudicata vel si ratam habuit sniam latam cum falso procu.

h ¶ Probare. sed quare iste ꝯpellit pbare titulum siue possessionis ꝯ illud. ij. q. v. §. i. ⁊ actore nō pbāte reus oz absolui. xi. q. vl. §. actor. j. vt ec. bñ. vt nostrū ⁊. j. de cā. pos. cum eccl̄ia. ff. de pba. l. ij. ⁊. C. de eden. q accusare: ⁊. C. de rei vē. res alienas. Dicūt qdā: q̄ iste archidiaconus ꝓsidens de iure suo sibi onus probādi assumpsit. sic. j. de resti. spo. lz: ⁊. xxix. q. ij. cuius rei gratia: ⁊ ita mos pro-

nisi velit in granibus[a] causis procuratorē ꝓstituere: ⁊ ipse ad pbandū infirmitatē suā presbyter ⁊ diaconum destinauerit: eum absoluere[b] ab eadem sniā minime differatis.

¶ Lemens. iij.

¶ Sententia lata cum procuratore reuocato ⁊ de hoc certificato nō preiudicat domino. b. d. fm communem intellectum.

Æ In insinuatione archidi. sag. accepimus: q̄ cū inter ipsum ⁊ magistrū. g. super quadā preben da lero. ecclesie cōtrouersia mota fuisset: ⁊ infra. Licet ab eodem archidi. pcuratori suo duobus clericis presentibus expresse fuisset inhibitum[c] ne causē cognitionem susciperet[d]: ipse nihilominus i cā pcedēs sniam ꝓtrariaz reportauit. Cæterū q̄ alter de pdictis clericis[e] dicit obijsse: mādamus quatenus si p ipsius archi. ⁊ supstitis clerici iuramentum ꝓstiterit de pmissis: sniam[f] ꝓtra eum lata nequaquaz obstāte: pdicte pbēde possessionē cū fructib⁹ inde pceptis: si eius restitutioni aliud canonicū[g] nō obsistat: auctoritate nra restitui faciatis eidem. Restitutione vero facta si archidi. ipse suā canonicā īstitutionē pbare[h] potuerit: ipaz ratā permanere ap. postposita decernatis.

I Ano. iij. cabilloñ. ⁊ cathalañ. epīscopis.

¶ Rescriptum super cōsecutiuis iudicij impetratum a procuratore reuocato ⁊ de hoc certificato non valet: nec processus vel sententia lata pro ipso si reuocatio peruenit ad aduersarium. b. d. fm glo.

I Nra psentia[i] tulleñ. eps est ꝙquestus: q̄ cū ad cām q̄ iter ipsum ⁊ decanū tulleñ. sup dilapidatiōe excōicatiōe ⁊ piurio ac quibusdā alijs criminib⁹ vertebatur: gu. ⁊. t. psbyteros pcuratores[k] instituens ipsos ad se. ap. duxerit destinādos: cū de ipsoz fide postmodū titubasset[l]: mandatū qō eis dederat infra modicū tpis spaciū reuocauit[m]: sz ipsi lz mādati lras reuocatorias recepissent: nihilominus in negocio pcesserūt: ⁊ p pcuratorib⁹ se gerētes cuz aduersario ingressi iudiciū cū eo ad parisien. archidi. ⁊ collegas suos in eiusdez piudiciū nras lras impetrarunt: ⁊ infra. Cūq pdictus eps ad probādū q̄ falsi pcuratores[n] fuerant ab ipsis iudicib⁹ iducias postulasset: ipsi exceptionē oppositaz inutilez[o] ⁊ supuacuā reputātes ad pbationē ipsius dilationē ꝓcedere noluerūt: ppter qō ad appellationis bñficiū ꝓuolauit. Sed ijdē nihilominus lite nō ꝓtestata ⁊ iuris ordine ptermisso testes cōtra eum recipe

bare volenti gerendus est. ff. de pba. ꝯ cū. §. i. Hāc non credo veram solutionē. ppterea dicas q̄ ideo iste tenet pbare canonicā īstitutionē: q̄ cū esset archidia. illa eccl̄ia de iure cōi illā pbendaz cum archidiaconatu hre non poterat nisi probaret secū dispensatuz fuisse: ar. op. c. di. ꝯ morez ar. op. j. de decī. dudū: ⁊ p cuz q̄ potuit dispēsare. j. de scisma. fraternitati: ⁊ j. de pben. pterea: ⁊. c. cū ñ ignores: ⁊. j. de cōces. pbē. lras: ⁊. c. cuz nostris: ⁊ q̄ ī pluribus eccl̄e sijs ītitulat⁹ ēe ñ pōt. s. de elec. dudū. ij. lxx. di. sanctoꝝ. vnde pp hmōi pīsumptionē oz ostēdere suā canonicā īstitutionē pīsumptio transfert on⁹ pbandi ad reū qñqz. C. de proba. siue possidetis ⁊. j. vt ec. bñ. vt nostrū. sola. n. possessio nō sufficit in beneficijs eccl̄iasticis nisi adsit canonica īstitutio. j. de instī. ex frequētib⁹. vñ oz hre lras sue īstitutiōis. ij. q. i. legū. sicut nec sola possessio facit aliquē decurionem: sed iusta electio. ff. de decu. berēnius ⁊ prescriptio ꝫ non prodesset cum bēat malā fidem ex quo nō fuit legitime īstitutus: q̄ bonafides exigit. j. de pscrip. si diligēti: ⁊. c. qm̄ oē: sz ꝫ nō pdesz aduersario nisi iusta hret. s. de rescrip. olim. Alij dicūt. s. papa: q̄ ex quo est in possessione nō cōpellit probare suā canonicā īstitutionem. nemo. n. cogit probare titulus siue possessiōis. C. ō pe. her. cogi. Sed lra ista ꝯdicit: sed posset supleri maxime fm hoc: vel sic eoipso q̄ aduersarius probat ꝯ archi. satis ītelligit probare suaz canonicam īstitutionem. C. qui mili. non possunt super seruis libro. xij. lra tamen ꝓtradicit quod prius dixit verius credo.

I Nostra. Prima pars narrat factum. Secūda diffinit ibi: nos vero. Ab. si.

i ¶ Presentia. p ingsitionē quā iste decanus prosequebat vel denunciationem eiusdem decani vel exceptionē: alias procurator īteruenire nō posset in criminali. v. q. iij. in criminali: ⁊. j. de accu. veniens.

k ¶ Procuratores. simul: tunc occupātis melior est conditio. j. eo. non iniuste. vbi de hoc.

l ¶ Titubasset. titubare dr is q̄ suspitionem hz sup eo de quo contenditur arg. C. de acqui. pos. l. nemo in fi. ⁊. C. de cōdi. inde. l. vl. ⁊ pōt suspectus remoueri indistincte ante litē conte. siue sit suspectus siue nō. ar. s. e. c. pri. ff. e. ti. ante li. cōte. de hoc dixi. s. de rescrip. ex parte decani: nisi sit procurator constitutus in rem suam: ⁊ nisi velit vti aliqua retentione: ⁊ h post li. cōte. q̄ tunc de facili non transferretur ab eo causa. ff. eo. ti. que omnia ad fi. ver. plane.

m ¶ Reuocauit. ⁊ ideo nō valuit qō cū eo factū fuit: arg. ꝯ. C. de satisda. l. vna: ⁊. ff. e. si pcuratorem. vbi dicit q̄ lz procurator reuocet iudicium tn qō cū eo factū est ratum esse dz. ille leges intelliguntur cum veritus est procurator agere ignorante aduersario vel iudice. quo casu nihilominus valet: qō idem quasi procurator postea fecit. j. e. mandato. vbi de hoc: ⁊. s. de rescrip. ex parte decani. Si vero aduersario sciente reuocatū est mādatum non valet iudicium post reuocationez. in quo casu intelligo quod hic dicit: ⁊. s. c. propi.

n ¶ Procuratores. si. j. de in integ. restitu. ex litteris. s. de offi. delegatum olim.

o ¶ Inutilē. cuz in lris commissionis contineret ipsos fuisse procuratores patet q̄ procuratio fuit psentata dño pape ⁊ q̄ reuocatio non peruenit ad ipsum: q̄ ad ipsum vel ad aduersariū puenire dz. j. e. mādato. potius q̄ lra de rato q̄ semp iudici vel aduersario exhibenda est. ff. rē ra. ha. ne satisdatio. ⁊. ff. e. si procuratorem: q̄re videbat iudicib⁹ q̄ calūniose proponeret hmōi exceptionē sz p hāc rōnē repellit: q̄ ipse probare volebat q̄ essent falsi procuratores: q̄ poterat esse: q̄ reuocatio pueniet ad aduersarium ⁊

boc potuit probare qꝫ sufficit. ſ. e. mandato. vnde appellatio eius tenuit. Sed videretur qꝫ littere iste deberent valere saltem quo ad hoc: vt procederent secundū veritatez negocij: qz hoc fuit tale falsum quod si fuisset dictuz nihilominus obtinuisset litteras decanus. s. de rescrip. super litteris: sed isti falsi procuratores reuocato mandato iudicium sunt ingressi: cum

aduersario: ꝛ de consecutuis litteras cū aduersario impetrauerunt. ꝛ iō nihil valuit quod fecerūt: qz si nō valuit ingressus iudicij: nec commissio super futuro processu ꝛ qz in fraudem hoc fecerūt: ꝛ vnus alteri⁹ odio nō debet pregrauari. C. de inof. test. si quis suo. si. ſ. ō simo. nobis. ꝛ dignus est misericordia q alieno vitio laborauit. C. de natu. libe. anastasiane: sic. xvi. q. i. frater noster in prin.

a ¶ Fidem. si. s. de renū. in pūtia. ꝛ. c. sup hoc argu. ſ. de preben. nisi essent. ar.

b ¶ Mentionez. hoc faciebat psumptionez pro eis cum nil direrunt. ꝛ hanc psumptionē elidet probatio in ꝯrium. ꝛ est notabile qꝫ iudices i sua relatione debent facere mentionem de exceptionibus propositis ꝛ alijs que rōabiliter ꝓponunt argu. ſ. de re iudi. inter monasterium.

c ¶ Religiosos. imo per scīpm ꝛ vnum testē posset hoc pbare. s. e. c. propri. ꝛ. ſ. de iureiurā. c. vl. in fi. ꝛ. C. de re. cre. i bona fidei.

d ¶ Obliti. ō nemine p̄sumendum est qꝫ sit immemor sue salutis. i. q. vij. sancimus: qz quilibet presumit bonus nisi pbet malus. s. de seru. c. uno. ꝛ. ſ. ō presumptum.

e ¶ Exceptio. quando dicatur falsus procurator. diri. s. de rescriptis. ex parte decani. ꝛ illa est exceptio falsi procuratoris. Est ꝛ alia exceptio procuratoria scilicet cum quis non potest esse procurator veluti miles. ꝛ non potest opponi post lit. contesta. cum sit dilatoria. ff. eodem filiusfamilias. §. veterani. ꝛ. C. eodem titulo. ita demum. ꝛ hanc potest omittere fideiussor. ff. manda. si fideiussor. §. quedam. ꝛ est alia exceptio procuratoria non scilicet habere mandatum de qua hic dicitur: quia plus est mandatum fuisse reuocatum q̄ non habuisse mandatum. s. de rescrip. ex parte decani. in fine: ꝛ hec exceptio post litem contestatam potest opponi ꝛ hanc exceptionem non debet omittere fideiussor. ff. manda. inter causas. §. mādato. ꝛ talis exceptio non potest opponi post sententiam: vt hic. ꝛ. C. e. titulo. licet.

f ¶ Nullum. ex eo tamen iudicio quod nullum est solutum non reperitur. ff. de iudi. de qua re. §. iſ.

g ¶ Nomēti. non est hoc speciale in hoc casu sed idem est in omni exceptione per quā probatur retro nihil actum esse vtputa a non suo iudice. xi. q. i. c. i. ꝛ penultimo. C. si a non cōpe. iudi. l. vltima: si. ſ. de re iudi. ad probandum. ſ. de excep. exceptionem. ꝛ si quid donetur ab eo qui nō potest dare non valet. ſ. de iure patro. quod ātea. ꝛ si donetur ei qui capax nō est. ſ. de cleri. excom. mi. postulasti. ꝛ. s. de eta. ꝛ qua. cum bone. si. C. de inof. test. fratres.

h ¶ Irritandum. irritat hic papa factum iudicis altera parte absente: vt videtur: quia non apparet: qꝫ altera pars fuerit presens ꝛ lite non contestata: ꝛ hoc potest facere iudex appellationis. ſ. ō appellationi. sepe. sed ibi peremptorij loco est terminus statutus ꝛ ad prosequendum appellationem. C. de tempo. appel. l. vltima. §. illud: ꝛ illud obtinet cum iam est lata diffinitiua sententia: ꝛ. ij. questione. vi. ei qui appellat ꝛ op. argumētum. s. de renuncia. veniens. sic vbi agitur ō surreptione. ſ. de re iudica. cum olim. Sed credo qꝫ altera pars fuerit presens: quia nunquam proceditur contra absentez: nisi citetur itacite vel expresse: ꝛ presumitur ex hoc qꝫ iudices retulerunt negocium ad papam ꝛ sic pars altera fuit presens in alijs que acta sunt coram papa vel contumaciter absens: que forte procurauit relationem fieri domino pape. ꝛ qꝫ dixit durimus irritandum idest irritum esse ostendimus infra vt lite non contestata. accedens ad hoc probat littera ista: qua probata ꝛc.

presumpserunt ipsum a tulleñ. ecclesia per sententiam remouendo.

¶ Nos vero licet vix fidez[a] adhibere potuerimus: qꝫ dicti iudices vtpote viri litterati prouidi ꝛ honesti taliter processissent. maxime cum in sua relatione quam ad nostram presentiam transmisere de huiusmodi exceptione nullam fecerunt mentionem[b]: qz tamen episcopus per viros religiosos[c] prouidos ꝛ honestos de quibus non est verisimile qꝫ sue salutis oblitⁱ[d] ac iuramenti religione contempta falsum testimonium tulerint: nobis fecit super his que sunt ꝓposita plenam fidem: attēdentes etiaz qꝫ falsi procuratoris exceptio[e] non solum ante sententiam vez etiam postea potest obijci: vtpote qua ꝓbata iudiciū nullu[z][f] ꝛ nullius momenti[g] controuersie reputanꝫ: processum supradictorum iudicū sententialiter durimus irritandum[h].

Item brixieñ. episcopo.

¶ Si agitur de adulterio coram iudice seculari ad penā legalē non interuenit ꝓcurator: secus si coraz ecclesiastico ad separationē thori.

Tale. f. ꝛ infra. ¶ Con. tue. t. r. qꝫ si vir accusat vxorem de crimine adulterij coram iudice seculari ad penam legitimam[i] infligendam: quia tunc inscriptionis vinculum debet arripere: seqz ad penam talionis[k] astringere: non ꝓ procuratorem sed per seipsum pr̄sentem oportet presentialiter accusare. ¶ Si vero vir accusare velit vxorez de adulterio coraz ecclesiastico iudi. vt ab eius cohabitatione discedat: qz tunc ꝛ si forsan[l] oporteat eum inscribere: vt designet in scriptis nomen[m] locū[n] ꝛ tēpus[o] ꝛ omnia que cōprehendunꝫ in lege ciuili: ad talionez tamē non debet se aliquatenus obligare: ne forte cum in probatione defecerit intentionis sue consequatur effectum[p]. Sustineri potest: si necessitas id postulauerit: vt per procuratorem accuset: quoniam huiusmodi accusatio ꝛ si de crimine fiat non est tamen criminalis: sed quasi mixta[q] inter ciuilem ꝛ criminalē: quanquam in presentia principalium personarum securius procedatur.

Item

¶ Qui de mandato dñi causam procurauit ab eo repetit expensas propter hoc factas.

Quam pro causa que inter. g. ꝛ. f. gabioñ. ecclesie archidia. vertebatur: ꝛ infra. ¶ Dis. u. mandamus quatenus expensas archidiacono restitui faciatis: si legitime probare potuerit se de mandato[r] capituli suscepisse predicta negocia promouenda ꝛ propter hoc[s] ad se. ap. accessisse.

Item scolaribus parisieñ.

¶ Uniuersitas etiam scholarium potest ad agendum ꝛ defendendū procuratorem constituere.

¶ De fraternitatis.

In prima decisa consultatio. In secunda responsio ibi: cōsultationi que distinguit ꝛ secundum membrū prosequitur ibi. Si vero.

i ¶ Legitimam. per leges veteres puniebatur mulier conuicta de adulterio ad penam sanguinis. C. de adulte. castitati. ꝛ etiam secundum legem mosayczaz lapidabatur. xxiij. que ſtiōe. v. hec imago. hodie uero detruditur in monasteriuz. C. de adulte. autē. sed hodie. ꝛ. ſ. de conuer. coniu. gaudemus. ꝛ pōt vir vxorem conuictam ō adulterio ꝛ cōdēnatam retinere si vult ꝛ vxor viz: ut dicit in predicta autē.

k ¶ Talionis. oliz intra. lx. dices utiles a tempore diuortij vir accusare poterat vxorem iure mariti sine metu calūnie. C. ō adult. quāuis adulterij. ꝛ. l. iure mariti. ꝛ. ff. de adul. is cuⁱ⁹. §. vltimo: ꝛ. l. mariti. §. preterea. ¶ Hodie vero cōstante matrimonio potest eam accusare ꝛ tenetur inscribere ad penam talionis obligando se: in autētico: vt liceat matri ꝛ auie. §. cās. ꝛ. §. qz vero plurimas colla. viij. ꝛ hic.

l ¶ Si forsan. hic nō notat dubitationem: sed expressiuū veritatis: sic. xxiij. q. ij. admonere circa medium. ꝛ de pe. distin. i. quāobrē. ꝛ. ff. de re iudi. itez si. §. i.

m ¶ Nomen adulterij.

n ¶ Locum. in quo cōmissum fuit adulterium.

o ¶ Tempus. s. annum: ꝛ mē sem admissi criminis ꝛ omnia que comprehenduntur in lege ciuili: quam habes. ii. questione. viij. libellorum. ꝛ. ff. de accusa. ꝛ inscrip. l. iij. Quid contineri debeat in libello accusationis: notatur his versibus. Consule mense die coram pretore profitens. Te deferre reum. crimen loca ponit sodalem. Et licet hora dies nō mensis pretereatur.

p ¶ Effectum. qō esset si separentur: pōt tñ teneri ad aliam penā: vt perpetuo ei adhereat qua carere voluit. xxxiij. q. v. hec imago. vel ad penam extraordinariam se alligabit. ſ. de accu. super his. Item habes hic: qꝫ si quid prohibetur vna via altera via non debet admitti. C. ne mācipium ita vene. l. vltima. ꝛ. ff. de tu. ꝛ cu. scire. ff. de condi. insti. que sub conditione. §. si quis. ꝛ. ff. de bo. liber. l. q̄ritur. ar. ꝛ. iiij. q. iij. §. serui. neque.

q ¶ Mixta. sicut solet dici de querela inoffi. te. que est mixta inter ciuilem ꝛ criminalem. Ciuilis est: qz qui eā proponit: proponit hereditatis petitionem. ff. de inoffi. te. qui de ꝛofficioso. ꝛ in eo accedit ad criminalem: qz si non venit die statuta postea non auditur. ff. de inoffi. te. papinianus. §. i. ar. C. qui. accu. nō poss. si ea. ꝛ. ſ. de accu. lz.

Cum pro causa. ¶ Prima pars ponit decisam partis querelam. Secūdat iudices ibi: discretioni. Et incipe casum lsalem qꝫ inter istuz. g. qui erat procurator capituli ꝛ archidiaconum erat contentio super expensis factis ꝓ istum archidiaconum in cā quam susceperat promouendā de mandato capituli ꝛ papa pronunciauit vt hētur in littera: potest tamē casus figurari alijs modis: sed non est vis. Ab. si.

r ¶ De mādato. imo si non interuenisset mādatum: posset tñ ea petere que vtiliter expendit in negocijs eccīe. xii. q. iiij. quicūqz. ff. de neg. ge. pomponi⁹. ꝛ. ſ. de fideius. qꝫ quibusdā. ꝛ. ſ. de deposito. c. i.

s ¶ Propter hoc. si. s. de elec. vt pretente: qz si alias fuisset iturus ad curiam: non posset petere expensas factas: nisi quatenus plus expendisset propter longiorem moram. ff. fami. ber. ex parte. in prin. ꝛ. ff. de nego. ge. si cōmunes. distinguitur tñ: qz si egit de mandato siue succubuit siue nō potest petere expensas: vt. C. mā. l. etiam. sed si egit sine mandato ꝛ succubuit: non petat expensas. ff. iudi. sol. iam tamen. §. in hac. iste autem expense non excedent ꝓbabilem modum.

.ff. de dam. ifec. iter quos. §. vlti. ⁊ l. fe. in prin. fic. j. de eo qui mit. in pof. cum veniſſent in fi. ⁊. j. de ſequeſtra. c. i. in fi.

Quia in cauſis. In prima ponitur petitio. In ſcda ipſius admiſſio. ibi: Iz igitur.

a ¶ De iure cõmuni. nota q; vniuerſitas poteſt conſtituere procuratorẽ nõ obſtante quod dicitur: procurator eſt qui mãdato domini negocia adminiſtrat. ff. codez. l. i. ſz vniuerſitas loco domini habetur ſecundum leges procurator conſtituitur tãtum a vero dño. ff. eodem. l. i. ſecunduz canones non eſt differentia in vocabulis dũmodo conſtet q; habet ptãtem agendi ⁊ defendẽdi. j. eodem petitio: ⁊ quilibet adminiſtrator procurator dicit. i. queſtione. iij. ſaluator. Sed illa fuit dubitatio: quia ſcholares nõ videntur conſtituere vniuerſitatem cũ ius vniuerſitatis nõ ſint a principe cõſecuti. ff. quod cuiuſq; vniuerſitatis. l. i. ff. de colle. illi. l. i. Itez q; ſi eſſet vniuerſitas: ſin dicum vl' auctorem deberet cõſtituere auctoritate epiſcopi. C. de epiſcopis ⁊ clericis: omnes. §. nihilominus: ſed papa reſpondit: q; de iure communi hoc licet: ⁊ eſt verum q; vniuerſitas conſtituit procuratorẽ ⁊ per ipſum procuratorem iurat. j. de iuramen. calũ. cũ cauſam: ſed procurator a vero domino conſtitutus non iurat de calũnia: ſed dominus. C. de iura. calum. l. ij. §. ſinaũt. ⁊ ſcholares poſſunt habere rectores ſiue conſules ſuos. C. de iuriſ. om. iu. l. vlti.

b ¶ Concedimus. i. conceſſum eſſe oſtendimus a iure cõi.

Quia in cauſis que cõtra vos ⁊ pro vobis mouentur: veſtra vniuerſitas ad agendũ ⁊ reſpondendum commode intereſſe non poteſt: poſtulaſtis a nobis vt procuratorez inſtituere ſuper hoc vobis de noſtra permiſſione liceret. Licet igitur de iure cõmuni[a] hoc facere valeatis: inſtituendi tamen procuratorem ſuper his auctoritate preſentiũ uobis concedimus[b] facultatem.

Hadditis Si citatus ad totam cauſam conſtituit procuratorem quez poſtea reuocat: põt nihilominus ẽ cum p cedi inquãtum ſtatus cauſe patitur ſine alia citatione. b. d. quo ad intellectuz. Diuiditur nam ꝓmo fert ſniam ſup proceſſibus ⁊ ſoluit obſtaculum. Scda ibi: ceterum: in expenſis condemnat. Ab. ſi.

c ¶ Proceſſus. qualiter proceſſerunt non habemus hic: ſed poteſt poni diuerſitas proceſſuz per illam decreta. ſ. de reſcrip. cum dilecta. ſ. de of. delega. venerabilis.

d ¶ Ob eos. ⁊ ita caſſato principali caſſatur ⁊ acceſſoriuz. C. de legibus. l. nõ dubium. j. de fi. inſtru. iter dilectos: ⁊. ſ. de elec. qualiter: ⁊. xvi. q. vij. hec ſcripſimus: ⁊. j. de ſciſma. c. i.

e ¶ Ad illum. ſ. procuratorem vel aduerſarium vel iudicem. j. e. mãdato. ⁊ ſic reuocatio iſta puenit ad iudicem ⁊ cum iam eſſet ſuper ꝓceſſibus cõcluſum: non obſtante tali reuocatione potuit ſuper his ſnia ferri: cum procurator nil poterat facere poſtea. vnde talis reuocatio nõ impedit ſniam ferri ſuper his in qbus eſt cõcluſum: ⁊ ita quodam mõ fertur ſnia contra abſentem: ſed pro preſente reputatur: q; ⁊ ſi preſens eſſet: nihil poſſet obijcere ⁊ ſi tempeſtiue reuocatio fuiſſet facta nõ oſtenſa iudici vel aduerſario: nihilominus valuiſſet qcqd feciſſet vſq; ad oſtenſionem reuocationis. j. eodem mandato. ⁊. C. de ſatiſda. l. vna. ⁊. ff. eo. ſi procurator: in fine. ſic in iudice tenet quod facit donec intelligit reuocatam iuriſdi. j. de appel. ſi duobus. argu. q; quãdiu ſeruus habetur pro libero: valet ſententia illius. iii. queſtione. vij. §. verum: ⁊ arg. ix. di. i. ordinationes: ⁊. ff. de of. preſi. ſi forte: ⁊. ff. manda. ſi mandaſſem: arg. ff. ſi certum peta. eius qui in prouincia. ſi vero reuocatio tempeſtiue fuiſſet oſtenſa aduerſario vel iudici: qcqd fieret poſtea non valeret: ⁊ ſic poſſunt intelligi. ſ. e. ex inſinuatione: ⁊. c. in noſtra. vt ibi dicitur.

f ¶ Noſtro contemptu. ſic. ſ. de poſtul. bone. ⁊. ſ. de of. lega. ſz. ⁊. j. de ap. intimaſti: ⁊. C. de rela. l. i. q; ſic illuderetur ſuperiori: ⁊ argumen. ff. de ſucceſ. edic. l. i. §. decretalis.

g ¶ Peruenerint. q; tunc quaſi contumax fuit: ⁊ ex tunc expectare incepit. ſi. j. de ſequeſtratione. c. i. de dolo ⁊ contumacia. cum dilecti in fine. ⁊ hoc in culpa illius epiſcopi qui negocium ad curiam procurauit deſtinari. ſi. de ap. nicolao. ⁊. c. interpoſita: ⁊. c. reprehenſibilis: ⁊. ſ. de reſtitutione ſpoliatorum. cum cauſam. §. iij.

curatorem ipſius reuocatorie litte re peruenerint[g]: ⁊ facies etiam[h] vſ quequo per ſe idem epiſcopus uel per procuratorem idoneuz ſe noſtro conſpectui preſentabit: in ꝑncipali negocio legitime, pceſſurus. Dez. m. ⁊. r. canõicis mutineñ.

¶ Procurator epiſcopi cauſas epiſcopat[us] agit ⁊ defendit: licet nõ fuerit datus ſub nomine ſindici uel actoris.

Petitio veſtra nobis exhibita continebat: cum mutineñ. epiſcopus in liuoniam profecturus vos vicarios ⁊ procuratores ſuos cõſtituit generales[i]: nobis uo lentibus agere contra detentores bonorum epiſcopi mutineñ. uel cõtra illum agentibus reſpondere: frequenter opponitur q; facere nõ poteſtis: pro eo q; in inſtrumento vicarie ſiue procurationis huiuſmodi non exprimitur qõ epiſcopus ipſe conſtituerit vos ſindicos vel actores[k]: ⁊ infra. Nos igitur ex tenore ipſius inſtrumenti liquido cognoſcẽtes q; intentio[l] fuit ipſius epiſcopi dare vobis agendi ⁊ reſpondendi pro ipſo epiſcopo liberam poteſtatem: exceptionẽ huiuſmodi penit[us] reprobam[us].

¶ Gregorius nonus nobili viro ubaldo ciui piſano.

¶ Prouidere dz iudex maxime in cã mrimoniali q; ꝓſtituens pro curatorẽ gaudeat plena libertate.

h ¶ Facies etiam. ⁊ ſic ſententiam condemnationis proferetur antequã cõſtet de futuris expenſis. vnde ſignatur contra. ff. de vſu. l. i. §. i. vbi dicit q; tractus futuri temporis non ſpectat ad iudicem. hic iam conſtabat: q; facturus eſſet expenſas. Sed videtur q; ſententia quantum ad futuras expẽſas nõ teneat. quia non continet certaz quantitatem. ⁊ incerta ſententia nulla eſt. C. de ſenten. que ſine cer. quãti. profer. l. hec ſententia: ſed illud habet locũ vbi certa quantitas petita ẽ iure actionis vel ſpecies quia ſi ibi ſententia incerta eſt: non parit actionem rei iudicate. Sed iſte expenſe petuntur officio iudicis pro intereſſe propter cõtumaciam alterius partis: ⁊ ideo poteſt condemnari etiam ad expenſas factas ⁊ faciendas: quas declarabit poſtea ſuo ſacramento: ⁊ fit hic condemnatio expenſaruz: nulla ratione premiſſa. quod eſt contra id. iij. queſtione. iij. q; fieri. ſic ⁊. j. eodem conſtitutus: ⁊. j. quod metus cauſa. c. finali: ſed illa taxatio poteſt fieri poſtea quando iurabit ſuper expenſis: vt dicit. §. quod fieri.

Petitio ueſtra. Diuiditur nam ꝓmo ponit petitio. Scdo reſponſio ibi: nos igitur Abbas.

i ¶ Generales. licet fuerint generales procuratores non tamen poterant tranſigere. ff. eodez mandato generali. nec poſſũt alienare niſi fructus aut alia que de facili corrumpi poſſũt. ff. eodem. procurator toto rum. ſed nunquid alter iſtorum poſſit agere vel adminiſtrare ſine reliquo. Videtur q; ſic: q; i tutoribus ⁊ actoribus id ſeruatur: vt alter ſine altero adminiſtrare poſſit. ff. de negotijs geſtis cum alicui: ⁊. ff. de adminiſtratione tutorum decreto. ver. i. ⁊. l. lucius. §. i. ⁊. l. ſi plures. §. quamuis. ff. manda. creditor. §. duobus. Credo q; ſi inſolidum conſtituti ſunt: vnus poteſt agere ſine altero: ⁊ alia facere prout negocia occupauerit: alias non poteſt vnus agere ſine alio: licet in tutoribus aliud ſit benigne receptum: vt dicunt ille leges decreto. ⁊ lucius: ⁊ lex illa creditor. §. duobus. intelligitur ĩ eo caſu cũ inſolidum vtriqz mandauit: de hoc notatur. j. c. penultimo. in notula ſic ergo.

k ¶ Actores. ſecundum canones nõ videbatur iſta dubitatio: quia canon omnes adminiſtratores nomine procuratoris intelligit. i. q. iij. ſaluator: eſt enim nomen generale. ⁊. ſ. eo. quia in cauſis: vbi vniuerſitas de iure cõi conſtituit procuratores.

l ¶ Intentio fuit. Sic patet q; quando verba generalia ſiue dubia ponuntur in huiuſmodi inſtrumentis procurationis: recurrendum eſt ad intentionem conſtituentis. ſic etiam de priuilegijs. j. de decimis: ex multiplici. ſ. de offi. ordi. licet: ⁊ in reſcriptis. j. de ar. expoſita: ⁊. j. de reſtitutione ſpoliatorum: audita. ſ. de offi. delega. ſuper eo. ⁊ in beneficijs conferendis. j. de preben. ſuper inordinata: ⁊. c. vltimo: ⁊ illa eſt cauſa: quia verba debent deſeruire intentioni: non intentio verbis: per verba enim exprimitur intentio. xrij. queſtione. v. humane aures: ⁊. xxviij. diſtinctione: ſedulo: ⁊. i. queſtione. i. marchion: ⁊. j. de verborum ſignificatione: intelligentia: ⁊ capitulo preterea: ⁊ de conſecratione diſtinctione. iiij. retulerunt: ⁊ facit ad hoc. ff. de iudi. ſi quis intentione ambigua: argumentum contra. ff. de pactis: veteribus: ⁊. ff. de contrabenda emptione. labeo: ⁊. l. cum in lege: ſed illa locum habet in contractibus: vbi venditor debet aperte omnia exprimere: alias fit interpretatio contra ipſum. ⁊ ita manifeſtum eſt: q; non eſt ſemper conſideranda verborum forma in huiuſmodi conſtitutionibus: ſed quid eſt eis commiſſum ⁊ in quo officio quia hoc nomen procurator eſt generale nomen ad quamlibet admin-

stratione: ⁊ per sequentia que ponuntur in cōstitutione restringitur ad id de quo agitur: ut patet hic. Unde si diceretur: ego do ticio potestatem agendi ⁊ defendendi in causa vel in causis quā vel quas habeo cum tali sufficiens est mandatum non obstāte subtilitate legali que in hoc casu solum modo videtur legem imponere verbis ⁊ non rebus: cum sit potius contrarium faciendum

C. communia de lega. l. ii. in fi.

Accedens. ¶Primo prouidet libertati mulieris. Secundo citat ad causam ibi: tu ergo. Abbas siculus.

a C Ut existens ibidem libera. qui. n. agit. libertatem debet habere: vt libere confiteatur ⁊ possit esse in iudicio: qr confessio per metum siue timorem extorta: non preiudicat. xxxi. qstione. ij. lotharius: ⁊. xv. questione. vi. capitulo. i. ⁊. xxij. questione. iiij. inter cetera in fi. ⁊ precipue i matrimonio in quo libertas omnimodo restituenda est: ⁊ locus prouidendus est in quo nulla possit esse formido. xxxiij. qōne. ij. siue de coniugij: ⁊ plena debet gaudere securitate cui? est animus indagādus ne per timorem dicat si bi placere quod odit. j. de sponsa. cum locum: ⁊ quod quis non diligit facile contēnit. xx. questione. iij. pñs clericus. ⁊ coactiones difficiles cōsueuerunt eritus habere. j. de spon. requisiuit. Sz qualiter agit p filio cuz mater filium in ptāte nō habeat. j. de conuer. in fi. capitulo vltimo. ¶Dic agebatur de facto illius mulieris: quia contrahebat cum illo nobili sponsalia nomine filij sui cū arris promissis hinc inde si staret per alteram quominus matrimonium perficeretur: quod licet. C. de sponsa. l. vltima. sed pena opponi non potest: ⁊ si apponatur peti non potest: vt predi. l. i. in fi. ⁊. j. de sponsa. gemma mulier. ⁊ de verb. signi. ticia. i. responso.

b ¶Respondendum. Sic ergo debet constitui procurator ad agendum datus vt possit etiam defendere ⁊ respondere aduersario si eum reconueniat: alias si non defenderet denegabitur ei actio. ff. eodem mutus. §. pena. ⁊ in expensis alteri parti: tanquam contumax condemnatur. j. eodez Constitutus. Argumentum in qua constitutione debet satisdationē exponere: per quam ipse fideiussor sui procuratoris existat iudicatum solui sub hypotheca rerum suarum: institu. de satisdati. §. si vero: ⁊ qp tempore sententie erit in iudicio. alias omnia dabit que in condemnatione veniunt vt ibidem dicitur. ⁊ ita plenam habet potestatem. Et est notabile quia procurator quandoque non posset cauere iudicatum solui: quia forsan non habet ibi amicos qui pro eo velint fideiubere. ⁊ ita contumax reputaretur: ex quo sic citatus est: vt hic dicit: sed si hoc fiat sufficiens erit p curator. ⁊ hic habet locum in procuratore rei qui debet cauere semper iudicatum solui: quod est dicere soluere id in quo condemnatur ⁊ quod defendat reum: ⁊ quod non committat dolum. ff. iudicatum solui. l. iudicatum: ⁊ in procuratore actoris idem est seruandum si reconueniatur. Sed nunquid possunt isti parentes litigare de matrimonio filiorum: vt fieret preiudicium ei contra quem sententiaretur pro matrimonio. Dico qp sic dummodo filij consentiant ad hoc ⁊ ratum habeant facta parentum: qr perinde habetur ac si ipsi hoc facerent per alios: ⁊ precipue per parentes contrahitur matrimonium. xxx. questione. ij. bonorantur: ⁊. j. de conuer. coniuga. ex pte. Si vero filij non consentirent factis parentum: tunc non noceret sententia contra aliquem lata: ibi enim non potest pater vel mater litigare filio inuito: cum ibi solus consensus illorum de quorum coniunctione agitur sit necessarius. xxvij. questione. ij. sufficiat: ⁊ inuitis etiam parentibus contrahere possunt: quia quantum ad hoc non dicuntur in potestate parentum esse. j. de desponsatione impuberum capitulo primo.

Decus filius. ¶Prima pars narrat grauamen appellantis. Secunda dat iudicem ibi quo circa. Abbas siculus.

c C Citato. ad ecclesiam suam per suuz procuratorē: ibi. n. debet citari. j. de do. ⁊ contu. causam que: ⁊. c. vltio. nam ipse fuit bononie: ut. j. de eo q mit. in pos. c. vltimo.

d C Generalis. potest ergo quis constituere generalem procuratorem ad oīa tam ad iudicia quam ad negocia: vt hic dicit: ⁊. §. eodem petitio: tamen talis procurator trā sigere non potest nec alienare. de hoc dixi. §. eo. petitio. īmo quilibet tenetur dimittere procuratorem: alias procederetur contra absentem: si non defenderetur. ff. quib? ex causis maio. Item ait. ⁊. l. sequen. de hoc dixi. §. de offi. delega. consultationibus.

tem terminum infra quem rectorem ipsum consuleret vtrum deberet contendere vel cedere[e] questioni sibi contēdere denegabant: pro eodem nostram audientiam appellauit. ¶Quocirca mandamus quatenus si est ita: reuocato in irritum ⁊c̄.

Idem epō lexoñ.

C Si reus recedit a iudicio dimisso procuratore solū modo ad agendum contumax est ⁊ cōdemnatur in expensis.

Constitutis in pre. n. b. priore segien. ⁊. r. laico dilectum filium. o. subdiaco. nostrum super causa que inter ipsos super quadā summa pecunie vertitur: concessimus auditorē: ⁊ infra. Quia prior super ipsa pecunia in qua dictus .r. cum sibi sue vroris[f] nomine teneri dicebat recepto libello illicentiatus[g] recessit quendam procuratorem dimittens solummodo ad agendum[h]: quez cum auditor ipse per mandatum procuratorium sibi datum ad defendendum priorem sufficientem non viderit: euz ex hoc reputans cōtumacem ipsuz prefato. r. in vnam marcham sterlingorum condemnauit: taratione[i] prebabita in expensis: ⁊ infra.

e C Cedere. ad hoc. n. dantur inducie deliberatorie: vt. j. illas deliberet: an cedat vel contendat. iij. questione. iij. §. offeratur. sed iste procurator per se deliberare non poterat: vtrum deberet cedere vel contēdere su per facto alterius: vnde debebat consulere dominum pncipalem: ergo inducie tales esse debebant qp posset illum requirere. vnde cum hoc non faceret iusta fuit appellatio: terminus enī semper constituendus est secundum distātiam locorum ⁊ negocij ⁊ personarum qualitatem. j. de appellatio. cuz sit romana: ⁊. ff. de iudi. nōnunq̄. Et ex hoc pz qp huiusmodi inducie deliberatorie arbitrarie sunt quia debent moderari fm locorum distantiam ⁊ personarum ⁊ negocij qualitatez. licet dicatur. xx. dierum gaudeat inducijs. immo plus vel minus secundum qp visum fuerit iudici expedire. j. vt lite non contestata qm̄ frequenter. §. si uero. alie vero inducie puta que dantur ad appellandum non sunt arbitrarie ibi iuder nihil habet officij. j. de re iudicata qp ad cōsultationē. ⁊. ii. q. vi. biduum que sunt. x. dierum: vt. e. causa: ⁊. q. e. §. anteriorum: ⁊ inducie que dantur condēnatis in causa pecuniaria non sunt arbitrarie. ff. de re iudi. l. iiij. §. si quis. nisi causa cognita ⁊ iusta de causa. ff. eo. l. ij. tamen quidaz illas dant ad arbitrium fm consuetudinem loci.

Constitutus. ¶Prima pars narrat contumaciam ⁊ condēnationez actoris. Secunda ibi: Nos autē. condemnationē approbat ⁊ causaz committit. Abbas siculus.

f C Nomine sue vroris. forte nomine vroris sue recepit iste obligationem a priore mutuando ei pecuniam vroris nomine illis aut pro alio contractu: pro qua ēt sine mandato agere posset in rebus ipsius prestita cautione de rato. C. eo. ti. maritus. sed si maritus habeat mandatum non potest agere: nisi quatenus in mandato ptinetur: vt ibi dicitur in fi. l. preallega. sic etiaz nomine alterius quis recipit institutionem siue investituram. j. de preben. accedens. ⁊ nomine alterius quis recipit vsuras qō esse non debet. xl vi. di. sicut non suo. sic ⁊ nomine vroris sibi potuit obligare priorem per stipulationem. sed vxori simpliciter nō potuit: dicendo promittis vxori mee soluere tantaz pecuniam: qr alteri per alterum stipulari vel pacisci nemo potest. insti. de inuti. stipu. §. alteri. ff. de verbo. obli. stipulatio ista. §. alteri. nec factuz alterius potest quis pmittere insti. de inuti. stip. §. si quis alium. ⁊ in predi. l. stipulatio ista. in prin. sed si vxor agere velit tali obligatione: nūquid est preferenda illa viro: ⁊ an vir posset agere inuita vxore nō. qr vilis actio acquisita vxori prefertur directe acquisite marito. nec pōt agere ea inuita. ff. de procuratori. si procurator. vbi dicitur qp si procurator meus stipulatus fuerit satisdationem iudicatum solui: vtilis actio mihi datur: nec potest agere procurator me inuito.

g C Illicentiatus. xi. q. iij. certum. ideo contumax reputatur: qr nullum responsalem sufficientem dimisit.

h C Ad agendum. ideo non valuit mandatum: qr cuz primo esset reus: debuit dimittere procuratorem ad defendendum ⁊ non ad agendum: nisi vellet reconuenire actorem. ⁊ ideo contumax reputatur: qr non dimisit idoneum. Qualiter autem debet mittere quis procuratorem ⁊ sufficientem: dictū est. §. eo. accedēs. ⁊ iste procurator noluit eum defendere: quod si fecisset: non fuisset condemnatus prior in expensis sicut credo.

i C Taratione. que semper debet premitti ante condemnationez. iij. q. iij. §. offeratur: ⁊ etiam iuramento premisso. ij. q. i. in primis: ⁊. j. quod metus causa. c.

ſi.q debuit hic premitti. Et ſic no.q ſententia ſuper expenſis pro ꝓtumatia pōt fieri in abſentem: et hoc eſt quod dixi. ſ. eo. querelam. de expenſis. ſ. qz non venit vel ſi venit et recedit ſine licentia condēnatur in expenſis.

a ¶ Litibus. ſ. de do. et cōtu. finem. et. c. venerabilis.

b ¶ Mandato procuratoris. de mādato procuratoris actoris dictū ē. ſ. e. c. i. in mandato. n. ꝑcuratorio debet contineri precipue nomen eius qui cōſtituit ꝑcuratorē et nomen procuratoris et in qua cauſa: et q ratum habebit qđ cum eo actū erit ſicut in litteris de rato: et cora gbus iudicibus marie ſi ſūt delegati: cora ordinario nō eſt neceſſe mul tum: q fiat de eo mentio. ff. de procu. ſi ꝑcuratorem. et iſte lr̄e mitti debēt aduerſario: vt certus ſit quibus releuaī procura tor a ſatiſdatione de rato: cum de mandato dubitatur: vt ibi dr̄. ō mādato procuratoris rei oīno conſtare dz ſi non oſtendatur mādatum repellitur nec admittit tanq̄ procurator ēt ſi dubitaret: niſi vellet ſe offerre defenſiōi. et ſiue qs habeat mā datum ſiue non: et quātūcūq; ſit idoneus procurator dz pre ſtare aliquā aliā cautionem. ſ. iudicatum ſolui. C. de ſatiſda. l. vna: et. ff. eo. qui proprio. §. q aliū: et. l. minor in fi. et inſti. de ſatiſda. §. ſi vero: que clauſula. ſ. iudicatum ſolui tria cōtinet. ſ. q de fendat reum in cauſa: et q dolum non cōmittat: et q ſoluat iudicatū: et hoc ipm qđ verbū ſonat. ff. iudi. ſol. l. iudicatum ſolui. et hec ſatiſdatio debet iterponi ab ipſo domino quando preſens conſtituit procuratorem dum conuenitur. et ſi abſens extra iudicium conſtituitur: cautionem interponat pro ſuo procuratore. per quā fideiuſſor exiſtat ſub hypotheca rerum ſuarū inſti. de ſatiſda. §. ſi vō. alias ipſemet ꝑcurator exponere dz p̄dictā cautionē q̄tūcūq; locuples ſit idone⁹: vt di ctum eſt. Cautionem vero de rato non preſtat procurator rei. ſ. rem ratam do minum habiturum: cum et ſi ille. ſ. dominus ratum non habeat: ipſe ſoluat de burſa ſua: quia reuocare non poteſt dominus. ¶ Donzo vbi reuocare poſſet vl̄ re tractare qđ actum eſt dz procurator preſtare cautionē rez ratā dm̄m habiturum: vt cū quaſi defenſor ꝓuenitur rei vēdicatione vel cōi diuidundo vl̄ fami. hercīſ. finium regundoꝝ: et eccleſia vel minor: et reſtitutionē in integrū poſtulādo: et cā ſtatus cū ſeru⁹ clamat in libertatē cōtra procuratorem dm̄i duplicē cautionē pre ſtat procurator rei: iudicatū ſolui et rem ratam dm̄m habiturū. ff. eo. pōponius. §. ſed his: et. l. ſi defunct⁹. §. vlti. qz in hoc iudicio vtraq; ꝑſona ſuſtinet vicem duaꝝ perſonaꝝ. ī. de proba. ex litteris: et. ff. e. nō ſolū. §. ſi ſtat⁹: et. §. ē caſus: et cū tutor poſtulaī ſuſpect⁹: et ipſe per ꝑcuratorē defendit. ff. e. nō ſolū. §. vlt. et hmōi cautiones ante lit. conteſta. peti debent. ff. eo. pōponius. §. ratihabitiōis. procura tor vniuerſitatis ſiue collegij cautionem de iudicato ſoluendo non preſtat: qz ſu ſtinet vicem vniuerſitatis et iurat de calūnia in aīam propriā. ī. de iura. calū. in ꝓtractandis: et. c. ſe. et. C. de iura. calū. l. ii. §. finaūt: qz quaſi dm̄s itelligiī: ſicut et tutor. ff. pro emp. l. qui fundū. §. ſi tutor. ar. ff. rē ra. ha. actor nec tutor cauet de iudicato ſoluendo. C. de admi. tuto. l. vlti. §. defenſionez: ſicut nec verus domi nus illam preſtaret. inſti. de ſatiſda. §. ſed hodie. et ideo de neceſſitate eſt iſtud offi cium. ſ. e. qz. ſed officium procuratoris eſt voluntarium: qz nemo cōpellitur cō ſtituere procuratorem. ſ. eo. querelam. alias non eſſet differenttia inter procura torem priuate perſone et ſindicuz vniuerſitatis.

c ¶ Reuocato. circa huiuſmodi reuocationē notabis. Cum aliquis reuocat mā datum factum procuratori ad agendū vel defendendum conſtituto: aut reuoca tio peruenit ad ꝑcuratorem tm̄: aut ēt ad aduerſariū vel iudicem. Si tm̄ ad ꝑcu ratorem: non preiudicat aduerſario: qz iudicium qđ idem quaſi procurator poſt modū eſt expertus: ratū eſſe debet: vt hic et. ſ. de reſcrip. ex parte. et. ff. eo. ſi pro curatorem in fi. et. C. de ſatiſda. l. vna. ēt añ iudicium ceptum. ff. iudi. ſol. ſi aūt. ad id. ff. de ſol. qui boīem. §. ſi ticium: et. l. ſi quis ſeruo. et. l. cuz quis. §. i. et ſi pf iuſſit filio credi: poſtmodū ignorāte creditore mutauerit uoluntatē: ceſſat ſenatuſ conſultum: qm̄ initium ſpectandum eſt. ff. ad macedo. ſi tm̄. Et ſi dicam: qui vo luerit cum ſeruo meo cōtrahere periculo meo ꝫbat: poſſum mutare voluntatem ſi certificauero creditorē. ff. qđ iuſſu. l. i. rñſo. i. in fi. Si vō reuocatio pueniat ad iudicem vel ad aduerſarium qcquid fit cū eo tanq̄ cum falſo procuratore nō va let: vt hic a ꝫrio ſenſu. ſ. de reſcrip. ex parte decani. poſtea non procedat iudex cū illo procuratore. ſ. eo. auditis. et ſic intelligitur qđ dicitur. ſ. e. ex inſinuatione. et. c. in noſtra. qui. n. vult reuocare procuratorem. certificare debet aduerſarium vel iudicem vt hic dicit: ſicut littere de rato mittūtur iudici et aduerſario. ff. eo. ſi procuratorem. ff. rem ratam habe. ne ſatiſdatio. ſic multo fortius littere reuoca torie. Sed quare dicit poſt lit. conteſta. inuenitur a cōtrario ſenſu: q ante li. ꝓte. poſſet reuocatio fieri etiam ignorante iudice vel aduerſario: et q neceſſe nō ſit ſi gnificare iudici vel aduerſario. ſic videtur loqui decre. ſ. eo. ex inſinuatione in noſtra. Et littera illarum nunqđ colligitur q reuocatio perueniret ad iudicem vel ad aduerſarium: et tamen reuocatur qđ factum fuit per illos procuratores. Sed ibi ſuppletur q reuocatio venit ad aduerſarium. Sic ergo ſupple hic ma xime: quia idē ante lite conteſta. et poſt litem. ſic enīz multi poſſent decipi: ſi ſola reuocatio procuratoris ſufficeret: ſi nō denuncietur aduerſario vel iudici quādocūq; fiat reuocatio certificandus eſt aduerſarius: alias imputet ſi bi qui hoc tacuit. argu. contra. ff. man. ſi mandaſſem: illud in negocijs vbi non decipitur vēditor: hic decipitur aduerſarius: et ideo ſecus. Sed ſi reuocatio ſit miſſa procuratori ante lite cōteſtatā: et ipſe occultauit hoc vi deretur q procuratori ſit imputandum q eaz non oſtendit: et ſententia quātum ad eum valeat ſed non quātum ad do minum quia ſe liti obtu lit aliene. ff. rem. ra. ha be. l. iij. §. falſus: et. ff. eo iudi. de q̄ re. §. ij. et. ff. de rei ven. is qui ſe ob tulit: et. l. p̄dicta ſi qs ſer uo in fi. ſed hoc fortitan poſſet habere locum cū procurator eſt ſoluēdo. alias non argu. p̄dicta rum decre. ex inſinuatione et in noſtra. vel dic q tenet ſnia et imputet ſibi dm̄s q hoc nō inſinuauit iudici vel aduerſario vt probat. l. ſa. Jtē ex hac littera videtur q etiam poſt litem conteſtatam indifferenter: reuocari poſſit abſq; cauſe cognitione: et ideo contra. ff. eo. poſt litem conteſta. nō eſt contra: qz hic non habet locum quando procurator conſentit. Si vero procurator nollet habet hoc fieri cauſa cognita: tamen non procederetur in cauſa poſt reuocationem: niſi poſt cauſam cognitam: et tamen non debet audiri procurator qui ſibi aſſumpſit procurationez vel ſe aſſerit procura torem. hoc ipſo ſuſpectus eſt: et ita ſemper remoueretur. ff. eo. que omnia ſecus: ſed hoc dicit procurator: vt ſine nota ſuſpitionis remoueatur: vt. l. predicta que omnia.

d ¶ Vel. pro et. alias ſequeretur a cōtrario: q ſi reuocatio ad alterum pue riſſet valeret qđ cum eo factum eſſet qđ nō eſt verum.

¶ Filiusfamilias poteſt eſſe procurator in iudicio etiam ad futuras lites: et procurator datus cum pluribus ſimul inſolidum preferf ſi ꝓoccupauit negociuz: ſecus ſi diuerſo tempore fuit datus. hoc primo. procurator appellare debet a ſententia: niſi ex cauſa excuſetur: quo caſu debet domino nunciare de ſententia: appellationez tamen proſequi non tenetur.

¶ Non iniuſte iudex proceſſit qui filiumfamilias. in procuratorem admiſit. ¶ Quāuis ad futuras cōtrouerſias cōſtitutum. Qui lz ſimul cū aliis datus fuerit: prio tñ ꝑcuratiōis officium occupauit:

¶ Non iniuſte. Ser ſunt dicta principalia iſtius ter. Secundus ibi: q̄uis. Tertium ibi: qui licet. Quartum ibi: qđ fieri. Quintum ibi: potuit. Sextum ibi: lz. Ab. ſi.

e ¶ Filiumfamilias. etiam ſine mandato pro parte admittitur ad agen dum et defendenduz preſtita ſatiſdatione. Jmmo et ſi eſſet minor: quia iu ſtius eſt talem admittere q̄ abſentem indefenſuz condemnare. C. eodem titulo. erigendi. Jtem poteſt conſtitui procurator ad agendum et defendē dum: vt hic dicit: et. ff. eodem filiusfamilias. §. ipſe quoq;. vnde iudex iu ſte fecit qui illum admiſit: niſi eſſet minor quem nō debuit admittere: qz ſi decipiatur poteſt reſtitui ipſe et fideiuſſores eius. ff. eodē minor. niſi for te pro parte ad defendendum ex benignitate et non de rigore: vt in. l. eri gendi in fine.

f ¶ Ad futuras. ad preſentes et futuras lites bene datur procurator in di em et ſub conditione in perpetuuz et ad tempus. ff. eodem lege. iij. et. iiij. ad vnam cauſam et in plures et ad omnes: vt. ff. eodem lege prima: et. l. mandato: et ſupra eodem dilectus. et preſens et abſens dari pōt. ff. eodem lege prima in fine: nec datur inuitus. C. eodem inuitus. et debet expreſſe conſentire. alias inuitus videtur. ff. eodem filiusfamilias. §. inuitus. et q libet qui non prohibetur dari non poteſt: quia prohibitorium eſt hoc edi ctum. ff. eodem inuitus. §. primo. et certus debet eſſe procurator. ff. eo dem lege ſecunda.

g ¶ Cum aliis. ſic ergo patet q plures procuratores ſimul dari poſſent ſecunda qōne. vi. §. forma ī fi. et. ī. de teſti. inſuper: et. ff. eodez pluribus: et. ff. de adminiſtratione tutorum. decreto. §. i. Sed nunqđ ambo vel etiam ſi ſunt plures ſimul agere debent: vl̄ vnus ſine altero. Videtur q vnus ſine altero agere non poſſit: argumentum ſupra de of. delega. cau ſam: et. ff. de re iudicata duo. Dicas ſi plures dati ſint ſimul inſolidum potior eſt conditio occupantis vt hic. vnde ſupple hic inſolidum. ſi. ff. eo dem pluribus: et. ff. de lega. i. ſi pluribus in fine: et. ī. de appella. vt debi tus: et. ſ. de reſcript. capitulum ſancte crucis. ſic. ff. de adminiſtratione tu torum decreto in fine: et. ī. de verbo. ob. ſi ticius. argumē. ff. de duobus reis. ex duobus: quandoq; tantum ille dicitur occupare qui primo ad ſententiam venit. ff. de pecul. ſi vero: et. ff. de uora. ſi quis: ſed ſi ſimul occurrerent ad litem conteſtatam: iudex tunc poteſt eligere magis idone um: ne repugnantia inde contingat: ſi vnus negaret et alter concederet. ff. de accuſa. ſi plures. et. ff. de adminiſtratione tutorum. decreto in fine. ſi vero non ſint dati inſolidum ſed ſimpliciter tunc neuter agere poteſt vl̄ defendere ſine reliquo: et ſunt ſimul admittendi: ſicut iudices qui dantur ſine clauſula illa: q ſi non omnes et. ſed idez videtur dicendum: ſiue ad datur inſolidum ſiue non cum ratio illius. l. ſi plures. §. quamuis: et. l. decreto nihilominus remaneat. et ideo forte non ponitur hic in textu inſo lidum: quī aduerſarius ab initio prouiderat ſibi: vt iudex magis idoneū admitteret. Ber.

a ¶ Tpibus: ponit tenorē illius .l. ff. de pcu. siqs cū pcuratore. §. fi. ī quo casu nō ē melior occupātis ꝓditio: qz dādo scōz priorē reuocare videt. ut b dicit: ꝛ .l. pdicta siqs cū pcuratore. §. vlti. nisi dādo fm exprimat qp prior vult durare in pcuratorē. ff. de le. i. si plurib⁹. sicut est in iudicib⁹: qz ꝯ rescriptū derogat primo. s. de rescrip. cetez. qñqz secundus priori adiūgit .s. de offi. deleg. coraz.

Ad vnā aūt litē pluriū psonaz ꝛ vn⁹ ꝛ plures pcuratores dari pñt. ff. .e. siqs cuz. §. vn⁹. Qñqz tñ plures psone non pñt ageꝛ vl exequi. nisi p vnū defensorē seu defendere: vt ubi plures fideiussores sunt ꝛ volūt defendeꝛ eū. p quo fideiusserunt iudicatum solui .ff. iudi. sol. iā tñ. §. si tñ Et plures hr̄des necesse habēt dare pcuratorē ne actor incōmodo afficiat. si defensor ī plures psonas diuidat: vt ī. l. pdicta iam tñ. §. si tñ. ꝛ .ff. ō exerci. ne ī plures. Idē ē ī redhibitoria. ff. de edili. edic. qō si nolit .§. si plures. Idē est ubi ille q agebat iudicio famil'. hercis. cōi diuī. finre. decessit plurib⁹ hr̄dibus relictis: qz oēs vnū pcuratorez dare debent .ff. fami. hercis. si fami. herc. ꝛ. ff. de pcu. lz ī fi.

b ¶ Cōtra ipsuz. bñ dicit ꝯtra ipsum: qz in psona pcuratoris semper formanda ē snīa alias ñ tz .C. de sen. ꝛ iterlo. o. iudi. l. i. siue ab initio siue post litē ꝛtē. pcurator iteruenit. C. e. nihil. ō hoc dicit. s. de elec. querelā. Et no. q ist̄e. §. ponit tenorē illi⁹. l. C. e. inuitus.

c ¶ Appellare: pcurator ergo appellare tenet. sed prosequi ñ cogit. C. e. inuit⁹. qō si nō fecerit: ī putat et. ff. de ne. ge. liberto. §. vlt. in fi. vel saltez ō nunciare tenet dño snīaz latazꝫ ipm vt dñs appellet si uoluerit: qz clipa ipsius amisit cām ipe nō poterat dōare. vñ ī putat sibi. si. ff. man. si fideiussor. §. si cū debitor. ꝛ hoc ē nez cuz dñs nesciuit. si vo sciuisset certiorari nō debuit. ff. de ac. emp. ꝛ vē. l. i. ī fi. ꝛ. s. de rescrip. ab excōicato. vñ tunc sibi ī putet dñs q nō appellauit. Vel pōt dici q appellare tenet pcurator vel dño denunciare: qz ꝫ nō distinguit. vtruz dñs hoc sciat vel ignoret ꝯ se iudicatuz alias mādati tenebit. nisi alterez faciat. nisi iusta cā eū excuset: vt dicit lr̄a sequens: puta iust⁹ metus: tunc denunciet dño. ī. de ap. c. vl. vel inopia. sicut dr̄ de fideiussore cōdēnato vltra vez debituz. qui nō pōt ꝓpter inopiam appellare: dz hoc denunciare principali psone. ff. māda. si procuratorem. §. si ignorantes.

Quod fieri nequiuisset in procuratoribus diuersis tpibus[a] cōstitutis: quoniam dato posteriori prioris cēt pcuratio reuocata. ¶ Ꝺotuit quoqz is ꝛ ꝺbuit a sentētia ī eo q lata extitit cōtra ipsū[b]: nostram audientiam appellare[c]: uel si iusta causa excusabat eundem: saltem domino contestari: vt ad appellationis beneficiū conuolaret. ¶ Licet appellationez prosequi nō tenetur inuitus. Idem

¶ Procurator vniuersitatis cuius maiores ꝛ iurati sunt excōmunicati non repellitur ab impetrando: nisi illi in procuratorio sint expressi vel eorum auctoritate factū sit vel ad id scienter sint admissi.

Onsulti sumus: an constitutus ad impetranduz a cōmunitate aliqua procurator. ab impetrando debet excludi: ꝓ eo q maiores ꝛ iurati[o]: per quos eadem cōmunitas regebatur: tēpore quo iniunctum fuit procurationis officium: erant excōmunicationis sentētia innodati. ¶ T. r. q. nisi essent illi ī litteris ꝓcurationis expressi[e] uel alias eorum auctoritate procuratoris[f] institutio facta fuisset: aut sciens eos esse talcs[g] ipsa cōmunitas vna cum eis constituisset cūdē non est procurator huiusmodi repellendus.

Rubrica De sindico.

Gregorius papa subdiaco. defensori sicilie

¶ Religiosi debent habere sindicum qui causas monasterij agat ꝛ defendat etiam si oportuerit cōstituto illi salario.

Icut studij nostri cē debet a litigijs forensibus monachos sūmouere: ita necesse est nostra ꝓuisione quemadmodū negocia eorum disponi debeāt ordinare. ¶ Ꝓro qua re tibi precipimus quatenus cum fausto loqui debeas cui si voluerit cōstituto salario monasterij general'r debeas negocia cōmēdare[h]. expedit enim

vero vicecācellarius ignorat ī petrātē excōicatuz nec ꝯtra ipsuz excipiat ꝛ lr̄as obtinuerit valebunt: ꝛ poterit agere p eas cū fuerit absolutus. ī. de excep. pia.

e ¶ Expressi. Expressio ergo nocet ꝫ: qz p hoc apparet q eoꝝ mādato fuit ꝓstitutio facta tāq̄ maioꝝ vñ nō valet: qz si maioꝝ de vniuersitate puta administratoꝝ ꝓsules plat⁹ excōicati sint: vniuersitas agere nō pōt: qz q̄si mortua tūc habeāt .ri. q. iij. nemo epoꝝ. ꝛ ita q̄si vacare intelligit. vñ agere nō pōt. ī. ne se. vacan. c. i. ij. ꝛ. iij. Idē est si ī pcuratione non sint expressi. dū tñ ꝓstet q eoꝝ auctoritate ꝓstitutio sit facta vt ꝫ dic̄t. sed cuz expressi sunt tunc cōstat ꝛ sic expressa nocēt. non expressa nō nocēt. ff. de reg. iu. ex pressa. ꝛ qz eoꝝ auctoritate factū ē. ꝓprium fm̄ cēset: qz ola nr̄a facim⁹ qꝫ auctoritatē impartimur. C. de ve. iu. enu. l. .i. §. sed neqz in fi.

f ¶ Procuratoris: puta qz dicebat in pcuratione. talis communitas fecit ticiū suū pcuratorē ad ipetrādū ꝛ maioꝝ ꝛ iurati iterposuerūt suā auctitatē.

g ¶ Tales: ꝛ ideō ī putat: qz non debebāt illos ad hoc associare si. s. de elec. scriptū ē in fi. ꝛ est ar. q vtile viciat ꝫ per inutile ar. ad hoc. ix. di. si ad sacras: ꝛ. s. de offi. dele. sup qōnū. §. si vero. ꝛ. iii. q. ix. pura: ꝛ. ff. de edil. edic cum eiusdē. sic ꝛ vna ouis morbida totū gregē inficit. xxiii. q. iij. resecāde: ꝛ. ī. de sta. regu. ea q̄. i. rñ. ī fi. ꝛ. s. de offi. dele. cū sup. ar. ꝯ. q nō noceat factū illoꝝ. s. de elec. illa. ꝛ. ī. de cle. ex. mi. si celebrat. ꝛ .s. de elec. cū vintoñ. ꝛ. C. de trāsac. si ex falsis: ꝛ. ī. de re iudi. cū. i. ꝛ. a. Sz dato q valeat ꝓstō ꝛ ipetratio litteraꝝ. qz nō sunt expressi in cōstitutione vel alij ignorabant illos eē tales sed cōmuni voluntate oīum hoc fm̄ est: nunquid poterit agere vniuersitas vel collegiuz p sindicuz auctoritate illarū litteraꝝ cōstitutuz ab illis ꝛ ab alijs cōmuniter. si obijcitur q maioꝝ. s. administratoꝝ prelat⁹ ꝛ aliq de maioꝝib⁹ sint excōicati ꝛ paratus sit hoc ꝓbare excipiēs ꝛ videt q fic potuerit agere. qz sicut valet ꝓstitutio ad ipetrandū ita debet valere ꝓstitutio sindici ad agēdū. dūmō ꝓstitutio sindici similis sit ꝓstitutioni procuratoris. Sed videt q hoc eē nō possit. qz in sindicatu debent exprimi maiores p sone. ꝛ alij etiā ꝛ precipue prelatus administratoꝝ vt appareant an sint due partes vel maioꝝ pars vniuersitatis. ff. qō cuiusqz vniuer. plane. ꝛ collegiū sine prelato non conuenit vel cōuenitur. ī. de iudi. causaz. ſz hoc nō pōt constare nisi ex primātur nomina in ipsa cōstitutione. Vel satis potest dici q littere valeāt predicto modo ipetrate: cōstitutio tñ sindicatus non valeat nisi illi absoluantur. nec est hoc icōueniēs. qz vn⁹ solus vel pauci de capitulo possent ipetrare lr̄as p ecclesia vel cōstituere procuratorē ad hoc cū sint ꝓiūcte psone: ar. s. ō rescrip. nōnulli: ꝛ .xij. q. ii. non liceat. Ber.

Rica De sindico Also de pcuratore q gerit negocia dñi: merito subijcit de sindico q gerit negocia vniuersitatis.

Icut studii. Diuiditur: nam ¶ Primo premittit exordiuz ponens duas causas mandati. Secundo in medio ponit mandatum ibi: pro qua re. Ab. si.

b ¶ Cōmendare: summouere. xvi. q. i. monachi. Ito. q hoc nomē sindicus nomē grecū est latine defensor appellat ꝛ ad certā causaz agendā vel ōfendēdā eligitur. ff. de mu. ꝛ ho. munerū. §. defensores. ꝛ generaliter ad oēs causas p̄sentes ꝛ futuras vt ꝫ: ꝛ. ī. de iura. calū. imperatorū. ꝛ cōstituit ab vniuersitate seu collegio vel corpore. ff. qō cuiusqz vniuer. l. i. ꝛ. l. item eoꝝ. §. si decuriones. ꝛ sindicus iste si dubitatur de mandato dz cauere ō rato si agat ꝛ si partib⁹ pcuratoris fungitur: ꝛ ex cisdē causis mutari pōt ex qbus procurator: vt. l. predicta Itē eoꝝ. §. pe. ꝛ vlt. sed non cauet de iudicato soluendo: vt cū defendit ut dem̄ ē .s. ti. pri. mādato: qr talis sindicus psonā sustinet vniuersitatis siue collegij. sic ꝛ tutor non cauet de iudicato soluēdo sed iudicio sisti. C. de admi. tu. sancim⁹. §. defensionē. ꝛ iurat de calumnia iste sindicus in animā ꝓpriā. ī. de iura. calū. ī p tractandis ꝛ. c. ipatorū ꝛ tutor ꝛ curator iurāt de calūnia: vt. C. de iura. calū. .l. ii. Itē posset eē laicus vt videtur hic in fi. qr suos dei litigare nō dz. ii. q. vij. sicut sacerdotes: ꝛ. xj. q. i. te qdem: ꝛ. §. ex his omnib⁹. ver. ad secularia iudicia si habueritis ꝓēptibiles. ꝛ. c. in auc. de san. epis. §. aliū aūt. col. ix. ꝛ. ī. ō iura. calum. c. i. in fi. qō dictū est satis esset honestū. qz quelibet psona ecclesiastica debet hr̄e procuratorez bone fame pro quolibet ecclesiastico negocio. v. q. iii. qz cpi tñ ꝯrariū fit quotidie qz clerici ꝛ monachi possunt eē sindici ꝛ tractare vtilitates ecclesiarū. xv. q. i. qui vere: ꝛ. c. monachi. ꝛ iura predicta loquuntur solūmodo de honestate: sic videmus fuari de facto ꝛ dz cōstitui quandoqz ab epo qñqz a capitulo. put notatur. s. de rescrip. c. edoceri.

d ¶ Jurati: p hoc videbat q pcuratio non valebat: qz maior ꝛ iurati per quos cōitas regebat erāt excōicati ipsi q̄si caput vniuersitatis cēsent ꝛ ipi iurāt p causis vniuersitatis. C. de iura. calū. l. ii. §. hoc etiā. in fi. ff. de cōdi. ꝛ demon. municipib⁹. ff. ad munici. municeps. huiusmodi maioribus cura totius reipublice cōmissa ē. vt dicit lex illa municeps. vñ videt q institutio pcuratoris nō valeat. ꝛ sic ille pcurator debet repelli cū auctores illius non reciperentur. ī. de testi. lz. Sz qd dices. ipērator est excōicatus impetrauit lr̄as p nō excōicatis etiā credētibus illum nō esse excōicatuz vel etiā credētib⁹: nunqd valent littere vt p eas pceda: Videt q sic. qz nō refert p quēcūqz pces oblate sint. C. de pti. impe. offe. vniuersis. ꝛ muliter etiā admittit ad impetranduz que alias ad iudiciuz pro alio non admittit. ff. de reg. iu. l. ij. C. de pcu. alienā sup hoc dicas q tales lr̄e bene valēt ꝛ tenēt. lz ipērator q eas ipetrauit repulsus fuisset ab impetrādo si vicecācellarius illuz excōicatuz sciuisset. cuz etiā si principalis dñs eas impetrasset valerēt eo absoluto. ī. de excep. pia. de hoc teneas fm q ibi notat in glo. sed mix. Sed videt q littere impetrate ab excōicato nō valeāt p hoc qō ꝫ dicit. si maioꝝ ꝛ iurati excōicati essent expressi in lr̄is pcurationis: pcurator eoꝝ deberet ab impetrando repelli ꝛ ipsi ijdem repellerent Ergo multofortius littere impetrate ab excōicato nō valent: qz si excōicatus repellit ab impetrādo ꝛ littere impetrate ab ipso repellēde sunt. ꝫ ita intelligēdum est. cum vicecācellarius ꝛ alius q lr̄as concedit scit illos scilicet maiorē ꝛ iuratos excōicatos tūc debet pcurator eoꝝ repelli ab impetrando. qz ꝛ ipsi repellerent. ꝛ ita non debet eis per alium. qō per se nō liceret. ī. de testi. lz. Excōicati publice nec per se nec per alium ad agendū vel ad impetrāduz vt agāt admitti debēt. ī. de excep. exceptionē in fi. Si

pro paruo incommodo[a] a strepitu causarum seruos dei esse quietos.

De his que vi metusue cā fiunt.

Aler.iij.eroñ.episcopo ⁊ priori sancte marie sarragiñ.

¶ Si quis timore mortis: postea ratū non habens: religionem profitetur: exire ⁊ matrimonium ꝓtrahere potest: secus si a principio uel ex post facto libere consensisset.

Erlatuz est ad audientiam nr̄am: ꝙ cum quidam nobilis ⁊ potens. ℳD. vxorez suaz suspectam hēret: milites sui ei⁹ precepto eā ad quandā siluā ducentes: euaginato gladio occidere voluerunt: sed tandem pietate ducti sub tali conditione pepercerunt eidē: ꝙ in monasterio de colobeis habitū suscipet monachalē: ⁊ ifra. Ep̄i vero missi a viro vt ei veluz ꝑponerent: qz inuenis erat ⁊ filium paruulum hēbat: mutatione vite sue suspectā habētes seorsum conuenerunt eādē: que rē patefaciens ꝙ mortis timore monasteriū itrabat: proposuit[b]: ⁊ ꝙ inde qñcunqz posset exiret. sed alter eorū vt viri tyrannidi satisfacere videretur: mulieri uelluz ꝑponere[c] simulauit[d]: tādē viro de medio sublato: ꝓdicta mulier de monasterio exiēs alium marituz accepit: quos galagoritañ. eps ad instantiā sororuz vinculo excōicationis astrixit ⁊ infra.

Ideoqz mandam⁹: quatenꝰ ꝓpositis ꝙ regulariter gesta p metū tenēt sz vēiūt rescidēda p actionē ꝙ met⁹ cā: fallit i qbusdā casib⁹ in qb⁹ met⁹ vitiat ipso fc̄o: vt plene no. ꝯ. eo. c. abbas. Et cōpetit h actio ad itereſſe vt colligit in. l. si cū exceptione ī p̄n. ff. e. Alb. si.

Erlatum: Prima pars narrat fc̄m. Secūda dat iudices ibi: ideoqz. ab. si.

b Propositum. Dic ergo vz ꝓtestatio. ⁊. xxxi. q. ij. lotharius. xxvij. di. diacōi. ⁊. vij. q. i. pōtifices. ⁊. s. de elec. cumana ꝯ. s. de ꝓsti. cū. ℳH. in gl⁹ de h sed qd si nō audet protestari nō obstat. C. de re. cre. generaliter. §. ipse. arg. xxxiij. q. ij. non satis in p̄n. qō intelligit si cōstet in iudicio.

c Imponet. s. ꝙuersiōis qm̄ velū ꝓsecratiōis qō tm̄ ēpiscopis dat ꝑponere nō dz. xx. q. i. de votis. ⁊. ꝯ. de regu. vidua.

d Simulauit. No. ꝙ vtilis simulatō pmittit. xxij. q. ij. vtile. ff. ō noua. doli except. ī fi. ⁊ xxiij. q. ii. dños. ff. ō dol. l. i. §. ñ fuit: ⁊. xliij. di. ī mādatis. isti. ō ac. §. alie. ⁊. xxiij. q. vl. vt pri dē. ar. ꝯ. xxvij. di. ꝙ ītrogasti. ff. ō iust. ⁊ iur. l. i. §. i. ⁊. xii. q. i. certe ḡ. ff. ō of. p̄si. ꝙruit. §. vlt. C. ō iur. do. ī reb⁹. ī fi. xxii. q. v. cauete. ⁊. C. ō icestis nup. l. vl. ī fi. so. dolus fra⁹ ⁊ simulatio sūt noīa reat⁹ q nūꝯ permittit a canōe: qz q peccat. nō peccat legis auctate. xxiij. q. ii. ij. q peccat. aliqñ vulgari ꝓsuetudie ōnoīat act⁹ legitīos. ⁊ tē pmittūt: vt ī pmiſ. ꝓcor. xxxvi. q. ij. §. bis auctoritat⁹ ⁊ sic simulatio bōa qñqz bona ē vt h. ⁊ p mittit. ⁊ qñqz mala vt hypocrisis: vt. c. ꝙ īterrogasti ⁊. c. certe. ⁊. c. cauete. simulatio mali: qñqz bona ē vt fuit simulatio dauid q simulabat furorē: vt. c. vtilē. ⁊ . c. dños. ⁊ de ꝓse. di. ii. accesserūt: vbi dr. ferebat dauid manib⁹ suis. sz manibus suis nemo portat. rp̄s enim manib⁹ ferebat. de ꝓse. di. ii. accesserunt.

e Qō vro. sic. ꝯ. ō sen. ex. ex tenore. sz cōis formā ē: ꝙ iuret q absoluit stare mādatis ecclie. ꝯ. de ap. ad hoc. ⁊. ꝯ. de sen. ex. cū desideres. sz nō refert quocūqz istorū modoz iuret: qz lz iuret stare mādato iudicis p illā formā ñ itelligit aliō quā p aliā nec magis astrīgit: qz mādatū suū dz esse pm ius nec ad aliud extendit: qz nec de alio intēdunt.

f Mortis. sz q̄liter pōt hoc pbari: cū sit negatiua: rñ. ista negatiua ēcludit ī se affirmatiuā hāc. s. spōte religionē itrauit: si. s. de renū. sup hoc. de hac negatiua dcm̄ est. s. de elec. bone. Et hāc negatiuā debēt pbare moniales. q̄ mulierē illā repetebāt. sz vr ꝙ potiꝰ mulier illa debuit pbare. ꝙ timore mortis intrasset: qz moniales fuerūt ī q̄si possessiōe illi⁹ siue mōasteriū: ⁊ q̄si fundata erat intētio monachar̄ p talē possessionē ⁊ cohabitationem ⁊ veli susceptionē. ⁊ mulier allegare vr metū mortis: sz q hoc allegat illud dz pbare. ff. qō me. cā nō ē. rñdet. ꝙ vez ē hoc. sz qz ꝓstabat de ꝓtestatiōe volūtatis ab initio facta adhuc p̄sumit nolle. xxi. q. ij. lotharius. ff. de leg. iij. si qs ī p̄n. ⁊ q volūtatē ī mutatā allegat hoc pbare dz: vt hic. ⁊. ff. de pba. eū q. C. de testa. sācimus. ⁊. C. de ap. p̄cipim⁹. ī fi. ⁊. ff. de le. iij. fideicōmissa. §. si rē. ⁊. ff. de le. i. si mihi. §. ītердictū. sz hoc nō habet ex hac lra ꝙ ꝓstaret ō ꝓtestatiōe: nisi p narratiōnē pmissā. Jō alr dr eoipō ꝙ mulier h nō pbat: itelligunt mōiales pbasse suā ītētionē p̄sūptiue. cū de facto ꝓstaret: lz ñ de forma facti. C. q mili. nō pos. sup seruis. li. xii. vel moniales spōte on⁹ pbādi subire volebāt. vñ mos eis gerēd⁹ fuit. ꝯ. ō resti. spo. lz ī fi. ff. ō pba. circa eū. ⁊ talis met⁹ bene excusat siue timor: ⁊ metus stupri. ⁊ timor ꝑpetuitatis ⁊ met⁹ ꝙberū. ff. e. isti qdē. ⁊. C. de trāsac. ītерpositas. ⁊. ꝯ. c. pri. ⁊ que fiūt iusto timore reuocant. C. de re. cre. l. generaliter. Vl dic ꝙ vtraqz pars dz docere ō iure suo: si. s. de renun. sup hoc. Ber.

g Postmodū. q. d. si ꝓstaret de metu ab initio: ⁊ postea sponte ratū būit votū suū tenuit: si. ꝯ. ō regul. significatū. ⁊. c. cū vix: vbi hēs qō istud qō ab initio nō tenebat: p ratihabitionē roborat: sic etiā in mr̄imonio carnali. ꝯ. ō spō. ad id qō: ⁊. ꝯ. de despō. ī pub. de illis ī fi. no. ⁊ aliud colligit h manifeste. ꝙ aligs vro ratꝰ vr vroz alicui⁹ ēt inuenis: si viuēte altero sciēte ⁊ ꝓsentiēte ītret religiōnē ꝓfitēdo de timore aliquo ēt iusto. vt h erat. ⁊ postea ratū habeat spōte vel interim ēt mortuo marito ꝙ intātū teneat votū ꝙ nō possit vlteri⁹ ad seculū redire. ⁊ si redierit cōpelli dz reuertere ad monasteriū. ⁊ tñ viuēte marito nō tenebat votū vsquequaqz ꝙtum ad maritū qn possit eā revocare. arg. ad idē. ꝯ. de ꝙersa. ꝙiug. ex pte ꝓsilluit. Cōtra. e. ti. placet q dā intrauit. vbi de hoc. Et dic postmodum. i. p⁹ mortē viri. Et ita planū est: qz viuēte viro met⁹ mortis durare intelligit ꝙ ex eo colligit: qz ante mortē maritū nō fuit ausa exire. vl dic ꝙ mulier ista hūit viri assensū qō ꝑz in antiqua decr. quia maritus durit ep̄os ad mōasteriū: vt illi mulieri velū ꝑponerēt. siue mi fit illos: vt h df. s. ē. epi vo ⁊ ita ꝓsēsit. sz castitatē nō pmisit. ⁊ ita solēnizauit votū suū si sponte h fecit. si vo timore mortis hoc fecit ⁊ postmodū tractu tp̄is ratū hūit tenuit votū ratihabitione sequēti. cuz vtroqz casu hūerit viri assensuz. sed stādū vr illis turib⁹. ꝯ. ō ꝙuer. ꝙiu. c. cū sis. ⁊. ca. ad aplicā. sed itellige illas sm qō notat in. ca. vroranus. ꝯ. de ꝙuer. cō iug. in no. sed pone.

Abbas: Prima pars narrat fc̄m. Scōa dat iudices ibi: vñ quia. ab. si.

b Coactus. No. ꝙ si qs p metū amisiōis rei suarū aliqd faciat vl iuret se facturū ⁊ illud adimplet iuramētū: pōt repetere qō tali mō fecit vel abiurauit. ar. l. di. p̄fbyteros. Et ītellige de talibus reb⁹ sine qbus vita corp̄is admittit vel patitur grauē iacturaz. xxii. q. iiij. §. vl. ō. qsquis ergo. ar. ꝯ. xxij. q. vii. oēs causatiōes sz ñ tāgit h. ℳo. ergo circa hāc materiā ꝙ ea q̄ p timorē vr metū fiūt q possit cadere ī ꝓstāte vir tenēt ⁊ obligat qs p h lz coact⁹: ⁊ iuramētū sup hoc fc̄m tz: dū tñ tale sit fc̄m. sup quo iurat vr qō ꝑmittit siue etiā tradit qō ſuari possit sin̄ ītеritu salutis eterne: alias ñ tz iuramentū. xxii. q. iiij. si aliq. ar. s. de pac. pactiones. qz pro nullo metu dz qs peccatum opari mortale. ꝯ. e. sacris ⁊ potiꝰ q̄libz mala pati q̄ malo ꝓsentire. xxxiiij. q. v. ita ne. ⁊ ita tenēt ea q̄ p metū fiūt ⁊ iuramētū. ꝯ. eo. ad audientiam. Et hoc ō: qz coacta volūtas est volūtas. xv. q. i. merito q̄rit: sed contra h dat actio qō me. cā. ⁊ pbato metu restituit p officiū iudicis ei qō dedit ut tradidit. aut absoluet ñ ꝑmisit. ff. e. l. metū. §. sz quoqz pro. nec refert in hoc casu qs metū fecit. an is q possidet an ali⁹ dūmō pbet se p metū rē ꝑdidisse: qz met⁹ iustā ī se hz ignorātie cām. ff. e. cū exceptiōe. §. ī hac ⁊ pt agere tā ꝯ possidētē quā ꝯ illuz q metū intulit. ff. e. ti. l. pedi⁹. i. rñ. sed si ab vno ꝓsecut ius suū. ꝯ aliū agere pt: vt ī pdi. l. pedi⁹. §. vl. i fi. sic. ff. ō volo. l. si plures. ⁊. ff. de eo p quē fac. erit. l. i. §. si plures. C. de ꝓdi. furti. l. i. ar. ꝯ. ff. ad. l. acql. Itē mela. §. sz si plures: sz illud ē pena hoc itereſſe: ⁊ pena vnius ñ liberat aliū: vt in. l. itē mella. §. sz si plures. Et ē verū. ꝙ sine metū passo. nisi culpa sua iciderit ī metū. ff. e. si mulier. ⁊. xxj. q. ii. ii. iter cetera. ar. ꝯ. ꝯ. ō spō. veniēs. ⁊ ibi culpa sua incidit ī metū ⁊ tñ nō tz mr̄imoniū ꝓcūꝰ metū. solue hoc ꝓriū p distinctionē talē. Tenent ergo q̄ p metum fiunt ⁊ subuenit metū passis: nisi culpa sua icidāt ī metū. Alb ista doctrina siue generalitate excipiūt casus: ī qb⁹ fallit et si culpa sua iciderit ī metū. ℳō nocet ⁊ pmo ī cā mr̄imoniali q̄liscūqz met⁹ interueniat culpa sua vel sine culpa. Mr̄imoniū ꝓcūꝰ metū nō tz: nec obligatur q hoc facit et si iurat: qz matrimonia libera debēt esse. q ꝑuite nuptie diff cules exitus ꝓsueuerunt hr̄e. ꝯ. de spō. regisuit: ⁊. c. gēma. ⁊. C. ō spō. l. vl. in fi. ⁊ vbi met⁹ vel coactio intercedit. ꝓsensus liber dici nō pōt. ꝯ. ō spō. cum locuz ⁊ mr̄imoniū solo ꝓsensu contrahitur. xxvii. q. ii. sufficiat. sz capitulum predictum inter cetera videt dicere contrariū: sed non cōtradicit quia ibi nō interuenit iustus metus. qui posset cadere in cōstātem virum

a Incōmodo. i. potius debēt modicū incōmodū siue dānum sustinere ī eo qō dabūt sindico ⁊ cessare a litibus ⁊ p alios litigia exercere.

Rica de his q̄ vi metusue cā fiūt Supra in p̄cedētib⁹ titulis visuz est de his q̄ spōte egum⁹ ī iudicio vl ex: merito subijcit ō his q̄ agim⁹ coacti ⁊ iuiti. Jmā iura dāt remediū rescissoriū aduersus ea q̄ fiunt p metū ⁊ appellat actio qō me. cā: ⁊. scias

q̄ solus excusat. ff. e. metū. Vl' dicas ꝑ̄t ꝓsuevit exponi. m' simoniū sit firmū ⁊ stabile q̄ illud verbū sit nō ponit ꝑceptiue: ſz ꝓsultiue. ⁊ sic. c. illō inter cetera logtur de ꝓsilio tm̄. vel met⁹ nō fuit ꝓbat⁹. Itē ⁊ dos ꝑmissa p metū vel soluta nō tz: q⁹ est accessoria ad m' simoniū. ff. eo. si mulier. §. si dos: vbi dr̄ q̄ si dos p metū ꝑmittat nō nascit obligatio. Itē in reb⁹ ecclesie est spāle q̄ non tz traditio vel ꝑmissio vel iuramētū factū p metuz de reb⁹ eccl'ie. xv. q. vi. c. i. ſ. de iureiur. ꝓuenit q⁹ ēt si sp̄te ꝑlat⁹ res ecclesie traderet nō tz traditio sine solēnitate. de q̄ cauet. xij. q. ii. sine exceptiōe. multo fortius ñ tz traditio de reb⁹ ecclesie facta p metū nec iuramētū sup hoc factū q⁹ si non tz p̄ncipale nec accessoriū. C. ō lega. ſ. dubium: ⁊. ſ. de fo. cōpe. si diligēti. Item ⁊ in voto: q⁹ votū p metū factū nō tz. §. eo. platū. q⁹ votū res ē voti ⁊ ñ ꝑcepti ⁊ liberū ē arbitriū i vouēdo al's nō ē votū. xxxij. q. i. integritas. ⁊. ſ. de voto lz: ⁊ voluntarium militē sibi eligit rp̄s: cōfactū autē sibi auctionat diabolus. xv. q. i. nō ē. Itē non tenet iurisditio p metū ortorta. ff. de iudi. l. ij. i. rñso. Itē auctoritas tutoris p metū ortorta nulla ē. ff. de auctu. l. i. §. vlti. In oībus alijs casib⁹ tenēt q̄ p metū fiūt vt dcm̄ est. dñ tm̄ talia sint q̄ sine interitu salutis eterne saluari posſint. Alij dicūt ſ. q⁹ ea q̄ p metū fiunt nō tenēt ipso iure: ar. l. i. ff. e. l. i. vbi dr̄. q⁹ metu factuz est ratū non habeo dicit pretor. sz illō nō est verū mo potius cōtra. inuitur ex verbis illis: q⁹ q⁹ nō ē ratū bñs nō pōt. B.

a **Audures.** ℂ Laicor: talis renūciatio nō tenet ēt si sponte fieret: quia nō est facta in manu ꝓlati: vt. §. de renuncia. admonet: ⁊. ſ. c. prori. ⁊. c. quod in dubijs. vbi de hoc. ar. xvij. q. i. gonsaldus. tamen si sponte renunciasset quo ad se bene teneret. sed quo ad superiorem non: vt no. in illa q⁹ in dubijs: ⁊ ar. §. de renun. super hoc.

b ℂ Juramēto. Ergo si iuramētū iterueniſſet vel fides interposita fuisset q⁹ vlteri⁹ nō repeteret: nō pōt ea repetere iuramēto vl' fide obstāte q⁹ pōt seruari sine interitu salutis eterne. ſ. e. cū dilect⁹. ſ. de iureiu. si vo: ⁊. xxij. q. iiij. si aliqd. sic. ſ. de resti. spo. accepta: ar. ꝫ. ſ. ō resti. spo. c. ij. §. de renū. cū inter. p. ⁊. §. e. abbas. qdā dicit q⁹ hoc q⁹ ꝫ dr̄ ⁊ in silibus signatis ius cōe est. q⁹ dr̄ in ꝫris dispensatio ē. sz er lra nō colligit dispēsatio. Illa decre. ſ. de resti. spo. c. ij. nō ꝫdicit: q⁹ in alio casu logt: q⁹ aliud ē repetere q⁹ p metū tradidit vel renūciauit vt ꝫ: ⁊. §. c. pri. ⁊. ſ. c. pri. aliud est petere restitutionē ei⁹ quo fuit spoliatus: vt dictū est. §. de renū. sup ꝫ. ⁊ illa decre. cū iter. p. nō ꝫdicit: q⁹ ibi nō agit ex prima sua institutione. illa decre. abbas nō ꝫdicit: q⁹ ibi iurauit solūmō abrenunciare ⁊ renunciauit sed nō iurauit q⁹ nō repeteret. sz ꝫ dicit papa si iuramētum iterueniſſet in renūciatione. ſ. q⁹ nō reciperet illā ꝓlationē tunc non posset ꝓfici illi ecclesie pp iuramētuz q⁹ pōt seruari sine interitu aīe. sed nō negatur quin ꝓfici possit ꝓbato metu superioris officio iplorato. ꝑm q⁹ fecit in illa decre. abbas ⁊ similibus. ⁊ sic nō ꝫdicunt ꝫria signata. excusat enim metus stupri sine statu verberis atq⁹ necis. ff. e. ego puto: ⁊. l. nec timore isti qdem. §. i. ⁊. ij. ⁊. iij. Item metus substantie sue. §. c. pri. B.

Audenuam. Diuiditur: q⁹ ꝑmo ponit partis cōquestio. Secundo dat iudices ibi: mandamus. ab. si.

c ℂ Ad quos: alias non tenet resignatio. §. de renun. admonet: ⁊. c. q⁹ i dubijs: ⁊. §. c. prori. arg. vi. q. iij. deniq⁹.

d ℂ Cā: olim ita dicebat: q⁹ vi metusue cā gestū est: ratū nō habeo. Vis enī fiebat mētio pp necessitatē ꝫriā spontanee voluntati. sed hodie detracta est vis mētio. iō. ſ. q⁹ q⁹ fit vi atroci: id metu quoq⁹ fieri vr̄: q⁹ vis includit i se metū ⁊ ē supi⁹ ad metū. ff. e. l. i. ⁊. ii. dr̄ vis ꝫper maioris rei: cui resisti ñ ꝑt. ff. e. l. i. ⁊. ii. vi dico ꝓpulsiua q̄ inducit actionē q⁹ me. cau. vt ll. ꝓdictis. ⁊ nō expulsiua: q⁹ illa īducit iterdictū vñ vi: de reb⁹ īmobilib⁹ tm̄ ⁊ ō his q̄ īmobilib⁹ coherēt. nec ablatiua in reb⁹ mobilib⁹: q̄ īducit actionē vi bonoꝝ raptoꝝ circa mobilia tm̄. ff. ō vi ⁊ vi ar. l. i. §. si fund⁹: ⁊. §. ū. ⁊ īsti. vi bo. rap. §. ſz nedū. nec ēt turbatiua q̄ īducit īterdictū vti possidetis i reb⁹ īmobilib⁹ ⁊ i reb⁹ mobilib⁹ īterdictū vtrobi: cū duo se possidere ꝓtēdūt. nec īgeratiua q̄ īducit īterdictū q̄ vi aut clā vt cū q⁹ non sinit aliū vti re sua qete vel curare vel alia facere. vl' q̄ alter eo īuito vult aliqd edificare in suo. vel iaz forte edificauit. nec distinguit in hoc īterdicto iuste vel iniuste fecerit. ff. q̄ vi aut clā. l. i. met⁹ aūt ē īstātis vl' futuri piculi mētis trepidatio. ff. eo. l. i. Et no. q⁹ ſz nō sit necessariū piculū ꝑsens ēt tñ exigit metū ēt ꝑsentē saltē pro futuro piculo non. n. sufficit suspicari ēā īferēdā. ff. e. metū. i. rñso. Et dicit metus: q⁹ mentem tz.

e ℂ Debent: qualiter hoc intelligatur dicitur. §. e. abbas.

f ℂ Ad resignationē: ſlo. q⁹ ꝫ met⁹ interuenisset i p̄statiōe iuramēti vl' alicui⁹ ꝑmissiōis: si postmodū in resignatiōe vl' solutione ñ interſit met⁹: q⁹ spōte postea renunciauit vel soluit nō pōt repetere. prima. n. violentie turpitudinis cā sublata est. C. eo. ti. l. ii. ff. de condi. ob tur. cām. si ob turpē causam: ⁊. §. eo. perlatum. in fi.

g ℂ Repetēdū. §. e. ad aures: ar. ꝫ vbi obstat iuramētū: nō ē ꝫ: q⁹ ibi iurauit q⁹ nō repeteret vt ibi dcm̄ ē. ꝫ iurauit tm̄ renūciaſ ſz ñ iurauit q⁹ ñ ꝑpetet

b ℂ Resignādū: ſz qd si iuraſſet nō repetere: rñdeo tūc nō repeteret. C. si aduer. ven. l. i. ⁊. ſ. de iureiur. si ꝺo: ⁊. §. eo. abbas. papa ꝺo ex officio suo mādabat illū restitui ad denūciationē sibi factā. ſ. de iurein. ad nſam. ⁊ ille idē nō obstāte iuramēto posset ꝫ denūciare pape. ſ. de iureiurā. quēadmoduz. posset ēt ipetrare absolutionē iuramēti sic fit ī vsuris. ſ. ō iureiu. er admīstratōis ⁊ ī ꝫ dolū facere nō vr̄: q⁹ fraudē ⁊ dolū nō excludit. ff. de leg. ij. cū pr̄ticio. in fi.

facta ecclesiam ei restitui faciatis.

I Dem vidron. archiepo

¶ Excōmūicatus nō ē qui absolute coactus excōicato cōmunicat: secus si coactio fuit conditionalis.

Sacris est canonibus: ⁊ infra. Distinguim⁹ aūt: vtruz is qui cōicat excōicatis sit inuitus per coactionem[i] astrictus aut p metuz inductus. ℂ In primo casu talem nō credim⁹ excōmunicatiōi teneri: cum magis pati q̄ꝫ agere videat. ℂ In secūdo licet metus attenuet[k] culpā: q⁹ tñ non eā ꝑsus excludit[l] cū p̄o nullo metu debeat q⁹ mortale peccatum incurrere[m]: excōmunicationis labe credimus ingnari.

I Dem marsil. ⁊ agateñ. epis.

¶ Metum passo non subuenitur si non fuit talis qui cadere potuit in constantem virum.

Quum dilectus filius: ⁊ infra. ℂ Quia constitit nobis de uoto emisso ⁊ de prestito iuramēto a canonicis insularū q⁹ regulā cisterciē. obseruarent: vel translationē ipsius ecclesie[n] ad ordinem illoꝝ nullaten⁹ impedirent. cum vtrūq⁹ seruatū nō vergat in dispendiū salutis eterne[o] nolētes viā perinuijs aperire[p]: nō obstāte violētia[q] q̄ ꝓponebat illata: cū neq⁹ metū mortis[r] neq⁹ cruciatū coꝝporis continere: ⁊ iō nō dz cadere in constātes.

Sacris. In prima parte ponitur decisa consultatio. In secūda distinguens responsio ibi: distinguimus. Et primū mēbrum prosequitur ibi. In p̄ncipio. secundum ibi: in secundo. Abbas. si.

i ℂ Per coactionē: absolutā. xlv. di. de iudeis: ⁊. l. di. p̄sbyteros. i. q. i. ꝓstat. cū magis pati quā agere videat. vi. di. testm̄. sicut nec vz testm̄ vbi testes īuiti ꝺsti nentur. ff. qui testa. fa. pos. q⁹ testō. §. vlti. ⁊ tutor si p viz detētus sit nō valet q⁹ agitur: īmo dormiēti cōparatur. ff. de auc. tuto. l. i. in fi.

k ℂ Attenuet: hic metus attenuat peccatū. ij. q. i. in primis. q̄q⁹ nullo mō excusat. de cōse. di. iiij. eos: ⁊. xi. q. iij. quisquis metu.

l ℂ Excludit. mīor tñ cā excludit eā: ar. xi. q. iij. q⁹ p̄decessor añcessor: sz illō ē īdultā a iure ⁊ eis possum⁹ ꝑticipare in his que ad salutē aīaruz illoꝝ ptinent. nec incurrit quis excōicationem. lz alia incidenter ꝓponant vt magis proficiant. ſ. de senten. excō. cum voluntate: ⁊. c. rñso.

m ℂ Incurrere: si. xxxij. q. v. ita ne.

Quum dilectus filius. Primo premittit diffinitiōis cām. Sōo soluit obstāculum ibi: non obstante. Tertiō diffinit ibi: sup. Ab. si.

n ℂ Ecclesie: nō tñ poterūt ecclesiā suā subiſcere ordini cister. vel ēt aliꝭ inconsulto dioc. epo. ſ. de excess. ꝑla. sicut vnire. sed ē verū q̄tū ad epm hoc nō potuerunt ⁊ multū ꝓiudiciū fit epo: sed q̄tū ad se bñ tenuit talis trāslatio. ſ. de do. īter dilectos. ⁊ eps habebit iura epalia sua sicut ꝓsuevit. ſ. de reli. do. q⁹ monasteriū. sed nō vr̄ q⁹ ipsi subiecerint ecclesiā ordini cister. sed seipsos psonaliter obligauerunt seruare regulā illoꝝ: ⁊ bene potuerunt ꝑmittere nō īpedire trāslationem ecclesie sue ad ordinē cister. faciendā per illos ad quos ptinet sed ipsi p se hoc facere non possent sed per epm de cōsensu capituli.

o ℂ Salutis eterne. ⁊ ideo bene seruari dz. ſ. de iureiu. si ꝺo. ⁊. xxiij. q. iiij. si aliqd. idē si salutis coꝝpalis. xij. q. ii. §. vlti. ꝺsi. §. sīgs ergo: ⁊. ſ. de iureiuran. vez.

p ℂ Apire: vt. C. de indi. vidui. l. i. in fi. C. si aduer. vē. l. i. ⁊. ſ. de iureiur. si ꝺo.

q ℂ Violētia: que fuerit illa violētia ignoramus. forte aliq̄ ꝺba incusserant eius timorē q̄ nō semp sufficiūt ad iustū timorē. ff. q⁹ me. cā. metū. ⁊. ſ. q cle. vel vo. insinuante. vel forte etiam minabatur eis excōicationem. sed ille timor nō excusat. cū excōicatio sit medicinalis. ij. q. i. multe.

r ℂ Mortis: nō solū in duob⁹ istis sz etiaz in pluribus alijs casibus excusat me-

tus qñq3 metus ꝺoor:ar.vii.di.fuerunt. ⁊.xxij.q.vii. ꝙuenior.ff.ꝺ acq.here. q in aliena.§.vlti.qñq3 met⁹ rex.l.di.ꝑſbyteros:⁊.ſ.eo.abbas.⁊ pp metum li bertatis exigere non poſſuꝫ que honorande libertatis cauſa ſtipulatus ſum.ff.q̃ rum rerũ actio nõ ꝺatur.l.i.§.q̃ honorande.qñq3 metus iudicis.ii.q.i.ĩ ꝑmis. vel alicuius potentis.C.eo.ti.l.pe.⁊ vlti.qñq3 met⁹ ſtatus vel bonoꝝ vl̃ ſui ip ſius vel filiorum ⁊ metus ſtu pri.ff.e.iſti quiꝺẽ. Jtẽ qñq3 nõ tm̃ metus:ſed ſuſpitio metus excuſat.ff.locati habitatores. .§.vlti.⁊.ff.ad.l.acquil. Jtem ſi quis fumo.§.vlti.quandoq3 metus mortis aut cruciat⁹ cor poris tm̃ excuſare videt:vt ꝺ: ⁊.C.de tranſacti. ĩterpoſitas. Unde videtur relinquenꝺuꝫ ar bitrio iudicis an ꝺba vl̃ mine vel potentia hominis ſit iuſta cã met⁹: vt.ff.ex q.cau.ma.l. iij.⁊.ar.ff.e.non eſt veriſimile Jtem ſubuenit̃ metũ paſſo ꝙ ꝺ edictũ qõ me.cã.tunc tm̃ quan do metus cadit in cõſtãtẽ virũ .ff.eo.metus:⁊.j.de ſpon.ve niens. Sed ubi quis minorem metum paſſus eſt.videlicet per impreſſionẽ ſiue potentiã iudi cis vel ꝺolo alterius qs vendit res ſuas tũc ſubuenit̃ ei iudicis officio.ff.eo.nõ eſt veriſimile. .§.i.vel ꝙ cõſtitutionẽ ꝓncipuꝫ C.eo.l.pen.⁊.vlti.⁊.ff.de offi. preſi.illicitas. vel per reſponſa prudentũ ſiue interpretationẽ prudentũ.ff.de var.⁊ exor.co gni.medicus. iuꝺex ꝺo alicui nõ ꝺ̃ inferre metũ.ff.e.l.ii. ſz iniuriã facere põt.vt ibi.ff.ad .l.acql.quẽadmoꝺũ.§.magiſtrat⁹:⁊.j.de emp.⁊ vẽ.c.vl.ubi de hoc.Et no.cꝺ ꝑm canones ſiue vi ſiue metu ſiue ꝺolo aligs renũciat rei ſue ſubuenit̃ ei contra omnem poſſeſſorem.iii.q.i..reintegrãda:⁊.q.ii.c.ij.⁊.ff.de ĩoffi.teſta.cũ.g.i. rñſo.⁊ per epiſcopum ſuum põt qs ĩplorare hanc reſtitutionem.

a ¶ Ad fatuitatem:ſic patet ꝙ licet ꝺolus interueniat in huiuſmoꝺi ſpiritualibus non tamen ſubuenitur ꝺolum paſſo:licet ꝺolus ꝺet cãz ꝓtractu.ſi.xx.q.iij. conſtituit. Jꝺem in matrimonio.j.de conuerſa.conĩuga.ex parte:⁊.c. veniens in fi.⁊.c. ꝺudum.quod eſt contra id.ff.de do.⁊ eleganter in ꝓncipi. Jtem habes hic ꝙ ꝺolus non ꝓponꝺerat culpe quod eſt contra id.ff.ad.l. aquil.item me la in ꝓncipi.item no.ꝙ in ſpiritualibus non habet locum in integruꝫ reſtitutio. quia non viꝺentur ꝺecepti;qui meliorez vitam elegerunt:argu.contra.j.titu.ꝙ ximo.ex litteris.

Super eo. In prima parte ponitur partis conqueſtio.In ſecũꝺa pape re ſponſio ſibi:Uerum.⁊ eſt no.caſus.Alb.

b ¶ Per teſtes:ſufficit enĩ ꝓbare per teſtes in iudicio violentiã ſibi illatã.⁊ ſup rebus amiſſis ſtabitur iuramento ipſius.ſicut hoc totũ habes.C.vñ vi.ſi quã ꝺo:totum tenorem illius.l.ꝫ habes:⁊ ſic intereſſe quod ſurgit ex maleficio pro batur per iuſiurandum:ſic.ii.q.i.in primis.ſecꝰ eſt ſi ſurgit ex contractu:qꝫ tunc per teſtes probanꝺuꝫ eſt. inſti.ꝺe ver.obli.§.non ſolum.ff.de mino.ſi ĩ emptio ne.⁊.ff.de eden.argentarius.§.fi.Et ꝙ ꝫ ꝺicit non pertinet proprie ad actionẽ quod me.cã ſed ad interꝺictuꝫ vnde vi ſiue vi bonorum raptorum. vnde ler illa vnde hoc ſumptum eſt ponitur. C. vnde vi ſi quando.Et ita facit ad illam par tem tituli vbi ꝺicit ꝺe his que vi:precedentes ꝺecretales pertinẽt ad illam par tem:q̃ ꝺicit metuſue cauſa.Et ſic in actione qõ metus cauſa ſufficit ꝓbare metũ fuiſſe ſibi illatũ.q̃uis non ab eo qui conuenitur metus illatus ſit.ff.eo.ſi cũ ex ceptione.§.ĩ hac.Sed que fuit cauſa quare ſtatur in caſu iſto iuramento illius qui vim paſſus eſt.cum iuramentum non ſit ꝺeferendum:niſi aꝺſit bona preſumptio.puta quia habet vnum teſtem ⁊ẽ.vt.ſ.ꝺe procura.ex inſinuatiõe.⁊.j. ꝺe iureiur.c.vlti.⁊.C.ꝺe re.creꝺi.in bone.ratio illa prima eſt ꝓpter ꝺifficultatẽ probãꝺi ſingula ⁊ vtẽſilia hmõi minuta que ꝺe facili ꝓbari nõ poſſent:⁊ ideo ĩ ꝺultum eſt in fauorẽ ſpoliati.⁊ in oꝺiũ violenti.⁊ hoc iꝺẽ ꝺ̃.ii.q.i.in ꝑmis.Et preterea ideo ſtatur iuramẽto actoris:qꝫ hz optimam preſumptionẽ.ſ.violentiã illatam ſibi ab illo qui conuenitur quã ꝺebet per teſtes probare:vt hic ꝺicit.⁊ in predicta.l.ſi quãꝺo.Et ſic iuramento ſtatur in expenſis reſtituendis:qꝫ ibi ſimi liter ꝺifficile eſſet hoc ꝓbare.C.ꝺe iudi.l.ſancimus.

c ¶ Amiſſis:tempore violentie vel ꝺamno ꝺato:vt in predicta.l.ſi quãꝺo:⁊.c. n primis.

d ¶ Taratione:vltra quã.ſ.taratione nõ ĩurabit vt predicta.l.ſi quando.ſic.ſ. ꝺe pecu.ꝙſtitutis:⁊.iij.q.iij.§.qõ fieri nõ ꝺ̃ſt.⁊ illũ.§.habes.C.ꝺe vila.auc.qõ fieri.⁊ in autẽ ꝺe exhi.⁊ introꝺu.reis.§.qñ mor.⁊ ꝑm qõ iuratũ eſt ꝺz cõꝺẽna re vt.l.ſi quando.⁊ nõ minus in autẽ.ꝺe iudi.§.oportet.col.vi.

e ¶ Ꝺro ꝑſonarũ ac.ꝑſona ergo reſpicienda eſt an honeſta fuerit:vtrũ ſit paup vel ꝺiues:ar.op.ff.ꝺe legi.tu.legitimus:ar.ſ.ꝺe offi.ꝺele.ſane.⁊.c.paſtora lis.i.rñſo:⁊.ij.q.vlt.qſqs.q̃litas ẽt negocij conſideranda eſt:ſi.j.ꝺe ap.cuꝫ ſit romana.⁊.ff.ꝺe iuꝺi.nõnunq̃:⁊.j.ꝺe iureiur.c.vlt.in fi.⁊.C.vnde vi.l.ſi qñ.

Rubrica De in integrum reſtitutione. Supra viſum eſt ꝺe quaꝺã reſtitu tione ſpãli q̃.ſ.ꝺaꝫ occaſione metus ſz qꝫ qꝺã eſt reſtitutio generaliꝫ per quã ſubuenitur eccleſijs ⁊ minoribus iure ſpeciali:maioribus ꝺo ex clau ſula generali :iuſta.ſ.cauſa ſuggerente:merito poſt rubricam precꝺen tem ſubijcitur iſta in qua tractaꝫ generaliter ꝺe reſtitutione in integruꝫ.

ata rationabiliter cõꝺemnare.

Rubrica De in itegrũ reſtitutione.

Lex.iij.alfaneñ.epo

¶ Si in cõtractu eccleſia fuit enor me leſa põt aꝺuerſus talem cõtra ctuꝫ petere reſtitutionez in integrũ: emptor tũ ſiue conductor nõ ꝺebet fraꝺari in precio ſuo vel in ſump tibus per eum factis.

Equiſiuit.t.f.quiꝺ agẽ ꝺum ſit ꝺe poſſeſſioni bus laicis ſub moꝺico cenſu[f] conceſſis. Mo ueris itaqꝫ ꝙ ſi eccleſia leſa ẽ:⁊ ma nifeſte apparet ꝺetrimentuꝫ[g] ipſi⁹ cũ epo eius conꝺitionem facere ꝺe teriorem non liceat[h]:⁊ eccleſia iu re[i] minoris ꝺebeat ſemp illeſa ſeruari:que in ꝺanũ eius ꝺata cõſtiterit[k] aꝺ ipſius conuenit ius ⁊ ꝓprie tatẽ reꝺire[l].prouiꝺendũ eſt tũ ne ſi forte coloni poſſeſſiones illas ex penſis ac labore ſuo reꝺꝺiꝺerint meliores: ſumptibus quos bona

Et ꝺic ꝙ reſtituere in ĩ tegrum eſt iꝺem quoꝺ in priſtinuꝫ ſtatum re ponere.ii.q.iij.in fin.⁊ in.l.i.C.ꝺe ſen.paſ.ab. Aculus.

Equiſiuit

Hoc ꝺicit i ſũ ma.cõtra con tractum alias legitime celebratuꝫ reſtituitur ec cleſia ſi manifeſte appa ret ipſius ꝺetrimentuꝫ communis ꝺiuiſio. Se cunꝺa ibi:noueris. Alb bas.ſi.

f ¶ Cẽſu.iꝺeſt pro mo ꝺica pecunia ꝺiſtracta. ⁊ ſic non contraꝺicit lit tera ſequens vbi ꝺiẽ aꝺ ius ⁊ ꝓpꝛietatem con uenit reꝺire ⁊ẽ.⁊ qõ ꝺiẽ in ſi.coloni.i.emptores colentes ipſas poſſeſſio nes.vel poteſt intelligi ꝙ verba ꝓprie ponã tur vt ꝺe vtroqꝫ contra ctu intelligatur ut ſi ec cleſia leꝺatur in contra ctu locationis: puta qꝫ aꝺ longum tempus lo cauit rem aliquam pro certa penſione:in qua leſa eſt eccleſia ſiue in contractu venꝺitionis.

g ¶ Detrimentum magnum.ſ.nam pro moꝺica cauſa non ꝺatur reſti tutio.ff.ꝺe mino.ſi ex cauſa iuꝺicati.i.reſponſo.in fi.⁊.ff.ꝺe in integruꝫ reſti.ſcio illuꝺ.j.ꝺe re.ec.non alie.c.pe.

b ¶ Non liceat.j.ꝺe ꝺona.fraternitatem:melius eſt enim iura eccleſie in tacta ſeruari:ꝙ poſt vulneratam cauſam remeꝺium querere.C.in qui. can.in integ.reſti.non eſt neceſſaria.l.vlti.

i ¶ Jure minoris:ſic ẽ.j.eo.auꝺitis.vbi ꝺe hoc.⁊ fungitur iure reipubli ce.xxiii.q.iiij.quiꝺ ergo ⁊ ꝺic iure minoris facti maioris.⁊ comparatur minori in hoc:quia ſicut minor poſtq̃ exceſſit.xxv.annos:petit reſtitui vſqꝫ aꝺ quaꝺrienniuꝫ ꝺe his in quibus leſus fuit infra.xxv.annos.ſic ⁊ eccleſia tantum vſqꝫ aꝺ quaꝺrienniuꝫ petit reſtitui vbicunqꝫ leꝺitur a tempore leſionis computanꝺum.Et quoꝺ ꝺicit ſemper ꝺebet illeſa ſerua ri:iſtuꝺ ſemper non notat tempus circa eunꝺem contractum:vel circa eã ꝺem leſionem vt ꝺe eoꝺem contractu vel ꝺe caꝺez leſione ſemper in per petuꝫ poſſit eccleſia reſtitui.abſurꝺum iſtuꝺ viꝺetur.⁊ eſt contra iꝺ qõ legitur.C.ꝺe temp.in ĩteg.reſtitu.l.vlti.vbi ꝺicitur ꝙ omnis reſtitutio infra quaꝺrienniuꝫ ꝺebet terminari:ſeꝺ ſic ꝺebet intelligi illuꝺ ſemper iꝺeſt quotienſcunqꝫ leꝺitur illa eccleſia ꝺebet petere reſtitutionem ſuper il la leſione vſqꝫ aꝺ quaꝺrienniuꝫ.⁊ ita ſi milleſies leꝺeretur milleſies po teſt reſtitui.⁊ ita ſemper eſt minor:quia ſemper reſtituitur.⁊ reſtituit quã ꝺiu ꝺurabit in his in quibus leꝺetur.⁊ ſic reuera fungitur iure minoris. ⁊ hec eſt communis opinio:alij ꝺixerunt: vt alanus. ⁊.g. naſo.cum eo: ꝙ in infinitum poſſit eccleſia reſtitui ſuper eo cõtractu in quo leſa eſt.nec currit ei iſtuꝺ quaꝺrienniuꝫ:argu.j.eo.tum ex litteris.⁊ inherent ſuper ficiei iſtius verbi ſemper ⁊ male.ꝺic ſemper.iꝺeſt in omni contractu ſiue quanꝺocũqꝫ leꝺit vt ꝺictum eſt.

k ¶ Conſtiterit:in iuꝺicio preſentibus partibus.j.eo.ex litteris.vel p cõ tumaciam abſentibus.ff.ꝺe mino.in cauſe.§.cauſa:⁊.l.etiam.§.vlti.⁊ .j.ꝺe reb.eccle.non alie.c.pe.⁊.C.ſi aꝺuerſus ꝺotẽ.l.vna:⁊.ff.ꝺe aꝺop. nam ita.⁊ in auc.vt ſpon.lar.§.aꝺ hoc.colt.ix.ꝺe hoc ꝺictum eſt.ſ.ꝺe officio.iuꝺi.c.vlti.

l ¶ Reꝺire:⁊ ſic patet ꝙ contractus fuit alienationis nõ locationis vt ꝺi xi in ꝓncipi.⁊ alienatio tenuit. Unde auxilium reſtitutionis neceſſarium fuit.quia tunc ꝺemum ꝺatur:cum alia actio non ſupereſt.ff.ꝺe minori. in cauſe:in ꝓncipi.⁊.ſ.ꝺe offi.iuꝺi.c.ij.Unde nota ꝙ ſi alienatio rei ec cleſiaſtice facta eſt in caſu licito ſicut ꝺebet:⁊ traꝺitur.x.q.ij.hoc ius:⁊ xij.q.ij.ſine exceptione:bene tenet contractus.⁊ ſi leſa ſit in contractu il lo:non ſubuenitur ei niſi per beneficiuꝫ reſtitutionis.niſi eſſet ꝺecepta vl tra ꝺimiꝺiam iuſti precij:quia tũc iure communi iuuatur.j. ꝺe emptio. ⁊ venꝺi.cum ꝺilectus:⁊.c.cum cauſa:⁊.C.ꝺe reſcin.ven.l.ij.Si ꝺo alie natio non ſit facta preꝺicto moꝺo nullus eſt contractus ipſo iure.xij. que ſtione.ij.ſine exceptione apoſtolicas alienationes.⁊ predicta ꝺecre. cum ꝺilecti.⁊ agitur tunc iure communi contra poſſeſſorem:arg.C.ꝺe ſacroſan.eccle.iubemus:⁊.C.ſi aꝺuerſus ꝺona.l.ij.

a Defraudari. sicut. n. eccl'ia in'dāno morari non dz, ita nec in lucro: ex vtraq3 fieri debet restitutio. C. de repudi. l. vna. ff. de mino. q̄ si mior. §. restitutio. ī. l. intra vtile in fi.

Cum uenissent ¶Prima ps ponit ꝓpartitionē ptiū ī rationē audi-tor. scā ibi: corā allegationē epi. tertia ibi: ad hec. allegationē mo-nasterij. quarta ibi: nos igit. iterloqtur.

b ¶Possessiōe. vel q̄si possessione: qr icorporalia nō possident: sed q̄si possident. ff. de vsuca. sequitur. §. sinaūt.

c ¶Subiectionis. ī possessione iuris eligēdi ab batem.

d ¶Fuerat. per monachos. ī ita spoliauerunt epm possessione eligēdi.

e ¶Duo eoꝝ. tertio eis cōmittēte vices suas vel se excusante alīs nil fecissent. §. ō of. dele. prudētiā. i. rī. ī. c. cū cāz. ī. c. cām matrimonij ī antiqua tī ꝓiuz allegabāt.

f ¶Renūciauit. añ confirmationē sufficit renūciatio fcā eis q elegerūt.

g ¶Procuratorē. ī sic vī q̄ collegiū possit constituere pcuratores sine cōsensu plati ēt vacante ecclesia ꝓ cāis monasterij ꝓ id qō est. j. de iudi. cāz que: ī. j. ne se. vacā. per to. Sic itellige qō dicit b eligunt procuratorem vel sindicū vacante ecclesia vel de facto sine electione ipsa plati agatur de q̄ erat cōtentio inter epm ī quētū q̄ aliter tractari nō poterat ī ad hāc cām tī cōstituit nō ad alias que tractari nō possent vacante ecclesia per iura predicta.

b ¶Inhibētes. nō vī q̄ ipsi potuerint ihibere cū monachi essent in quasi possessione eligendi aliū eligendo qui renūciauit ī sic vsq3 ad sniam tuendi erāt in possessiōe. xvi. q. iiij. volumus: ī. xij. q. v. c. i. ī. j. vt lite pendēn. p totū. Vnde papa b in fi. nō cassat electionem fcām post ihibitionem illā. ar. ad hoc. xi. q. i. quia res ī litigio. ī. C. de pba. l. ij. ar. ꝯ. ff. de peti. her. l. diuus. vbi phibēt possessori aliqd distrahere de bonis hereditatis nisi prestita satisdatiōe de restōe: sed hoc solui in fi. in no. sed nomine.

i ¶Presumpserūt. ex hoc vbo vī q̄ nō debuerint eligere post phibitionem: sed lz nō debuerint fcā tū electio nō cassabit quousq3 cognoscat ō iure eligendi: vt dicit in fi.

k ¶Spoliarāt. ī ius eligendi abbatē ad epm deceteroꝝ ptineret: qr ad ipsum ptinebat ius eligendi.

l ¶Priuilegijs. hmōi inspectio iure debuit suspendere ꝓfirmationē sniē late p epo. ar. j. de testi. veniens. ī. j. de re iudi. cum super.

m ¶Protestatus. ī sic ptestatio ꝓdest. §. de elec. cumana. ī. §. de offi. ot. pastoralis in fi. ī. §. de bis que vi me. cā fi. perlatum. ī. vij. q. i. pontifices. ar. ꝯ. §. de ꝓsti. cum. ¶H. ferarien. de hoc dictū est in. c. cumana. ī sine ista protestatione admissi fuissent monachi per beneficium restitutionis. vnde supple marime.

n ¶Negligentia. de qua negligētia tenēt monasterio si ꝓpriū habet. ar. ff. manda. diligenter cum omiserit excepti. monasterio cōpetentez. ff. mā. si fideiussor. i. responso.

o ¶In damnum. cum ad defensionem vocari debuerimus. j. de confir. vtl. cum dilecta: ī dñis semp in iudicio notandus est. j. vt lit. non contes. qm̄. §. pe. ī. C. vbi in rem ac. l. i.

p ¶Restitutū. hec restō vt q̄dam dicūt dāt q̄ pcurator nō est soluendo. vt tunc fiat restō ꝯ eccl'iam: vt. ff. mā. si ꝓcuratorez in pn. ī. ff. de dolo ī eleganter. §. si dolo. hic ꝓcurator nō est soluendo ēt si alias sit locuples: qr libertas ī status monasterij estimari nō posset. ff. de re. diui. sacra. §. vlti. Et hac. n. cā q libet erit restituendus: qr ex quacūq3 cā iusta dicit ꝓtor in integrū restituam. ff. ex qui. cau. ma. l. i. alias nunc̄ rescinderet sniā pp dolum vel pp negligentiaz ꝓcuratoris: sed dīs agat ꝯ procuratorē si dolū cōmisit. C. de ꝓcura. si procurator. ī ipse de oī dolo ī culpa tenēt dño. C. mā. a procuratore: qr nec procurator omittere dz exceptiōez ꝓpetēte ex psona rei. ff. mā. idē qz. ī. l. fideiussor. i. rī. ī ita hic vī loq nō tī de restōne minoris. sz ēt de restōne maioris ex clausula generali. si q̄ iusta cē. vt dictū ē: ī cē dīa iter restōnez q̄ fit iure minoris: qr illa datur offō iudicis ōficiēte actiōe. ff. ō mio. q̄ si minor. §. vlt. ī. §. de of. iudi. c. ij. ī illā q̄ fit iure maioris: qr tūc hz actionē suo iure. sī vtilē accedētem iudicis offō. ff. qō me. cā. l. metū. §. ex hoc edicto. ī. §. prece. ī ar. qō me. cā. si vi vel metu. sed certe. l. i. ff. de do. ī elegāter. §. fi. ī illa. ff. mā. si ꝓcuratorē. nō restituit actionē cū p negligentiā ꝓcurator succubuerit: sed cū p dolū vī si negligens fuit ꝓcurator ꝯputet sibi q tali negociū suuz ꝓmisit. ff. de mino. cū mādatoar. ad hoc. §. de of. dele. cū oli. ff. de tribu. ꝓcuratoris. Verū tī si ꝓcurator. ēt soluēdo satisvī q̄ fauore ecclesie optionem hz an velit cōuenire procuratorē vel velit restitui ad rez. C. si tutor vel curator. l. etiam.

q ¶Electionez. sz nōne fuit fcā b electio post inhibitionē iudicis: q̄ cassanda erat. j. de mīri. ꝯ. ꝯ iter ec. c. i. ī. c. vlti. ī. ff. ne qd in lo. pu. l. vl. j. de no. opnunci. c. ij. ī. j. de despō. ipu. ad dissoluēdū in fi. sz certe ex eo q̄ isti erāt in possessiōe aliū eligēdo lite pēdēte ꝓuari non debēt. viij. q. iiij. nōne. ī. xvi. q. iiij. volum⁹. sed hec so. nō vī posse stare: nā mota ꝯtrouersia pfon⁹ pñtare nō dz. ar. j. de iurepa. ex lr'is. q̄ eodē mō mota ꝯtrouersia eligere nō debēt. ex b. n. seq̄rēt icōuenīēs: qr si postea ꝓbarēt illos nō būisse ius eligēdi cassanda esset electio: qr oēs fructꝰ pcepti restituēdi sunt. C. de rei vē. certū. ī sic seq̄rēt ꝙ electio facta ab eo q̄ credebatur hīe ius esset cassanda qō esse nō dz. §. de elec. q̄relā. j. de iurepa. ꝙsultationibus. Ad b dicit Jo. q̄ licite pōt eligere q̄ est in geta possessione: lz fiat ei ꝯtrouersia. ff. ō aqua quot. ī esti. l. vl. ī vti oī iure suo vsq3 ad fi. cause. viij. q. iiij. nōne. Cōtra tī vī ī hoc casu qō dī. j. de iurepa. ex lr'is. Tu tene ꝙut ibi notaī. ſ. q̄ nō dz eligere: sed si eligat iudex tī siue supior ad quē ptinet īstitutio non ꝯfirmabit electionē nec cassabit pēdēte ꝯtrouersia ex qua pendet ꝙut dicit decre. in fi. Sed Jo. dicit q̄ si de hoc fiat ei ꝯtrouersia an possideat tale ius tūc nō dz eligere. ar. §. de ꝓsti. cum. m. in fi. ī ita vī b. Eps. n. petebat restitui ad possessionez iuris eligendi. ī sic nō possidebāt monachi gete: ī iō caute dixit papa electionē nec cō firmari nec īfirmari cē. i. donec cognoscat ad quos ptinet ius eligendi ī pcipue q̄tū ad possessiōez vt sic ꝓma electio ñ eēt cassāda: nisi pus ꝓstitisset an eps possideret ius eligēdi tpe electōis. ita nec alia q̄ fcā fuit post istā. sic. j. ō cā pos. cū ecclesia. vbi agebat possessorio ī petitorio ēt ī b sīl'r: qr ō iure eligēdi vt pz ex lr'a. §. vsus pn. ī iō q̄diu pēdet qō iuris seu pos. electio ꝯfirmari vel īfirmari nō dz.

Auditis Ecclesia lesa in ꝓbatione necessaria omissa pōt petere restōnem in integrum nō obstante termino iuris ꝓbationis excluse: ī restōnem petere pōt solum ꝯ priuatum: sed etiā ꝯ ecclesiaz. b. d. clarius. primo recitat factū. scō interloqtur ibi: lz aūt. Alb. si.

r ¶Libertati. ar. q̄ reges pñt dare ꝓuilegia libertatis. lriij. di. in synodo.

s ¶Continēt. in priuilegijs cel. continebāt q̄ ipse eremerat a iurisdictione epi locum illum quē predicti reges libertati donauerāt: ī de valle cuescam in priuile-

gio mētio nō fiebat: ⁊ ita p̄ priuilegiū cel. nō ꝓbabat ꝙ eccl̄ie de eueſcā ſint exempte a iuriſdictione epi. ⁊ ſic recurrēdum eſt ad priuilegiū illoꝝ regū: ⁊ ſi ibi cōtineat ꝙ illi reges vallem de eueſcam donauerūt libertati tunc erit ꝓbata exemptio. ⁊ ſic dubia ꝓbatio nō ꝓdeſt. ¶Reges. n. donauerunt locum illum libertati quo ad tpalem iuriſditionem. papa vero quo ad ſpiritualem.

a ¶ Subducto. deducendum eſt ergo tps vacationis in preſcriptiōe. j. de ꝓſcript. c. i. ⁊ c. de quarta. ⁊ c. auditis. ⁊ c. cuz nobis. ⁊ illud tēpus deducēdū eſt quo ſolet ſuccurri cuilibet q̄ ledit̄ primum ſit medium vlti mūne. C. de reſti. mili. qō tempore. ⁊ C. qbus nō ob. lō. tēp. ꝓſcript. ꝓſcriptiōe. ff. q̄ ex cauſa. necnon. §. ſi quis.

b ¶ Jure minoris. eccleſia. n. fungit̄ iure minoris: vt hic. ⁊ §. eo. c. i. Item fungitur iure reipublice. xxiij. q. iiij. gd ergo ⁊. i. di. ius publicū. ⁊ C. de ſacroſan. eccle. vt inter diuinuz. ¶Hinc eſt q̄ prelati eccleſiarum cōparātur tutoribus ⁊ curatoribus. in auc̄. de eccle. ti. §. vl. col. ir. ar. ad hoc. iij. q. ij. quia ea. Jtē fungit̄ iure ip̄ij. ī auc̄. de nō alie. vl̄ pmu. §. ſancim⁹ col. ij. immo maior ē imperio pcvi. diſ. duo: ⁊. §. de maio. ⁊ obe. ſolite: ſed non fungit̄ iure pupilli: q: ꝫ pupillarē etatē nō currit ꝓſcriptio. C. de ꝓſcript. xxx. an. ſicut in rem. ſed in quibus caſib⁹ ꝓparat̄ eccleſia minori dubitari poſſet. ¶Dicūt quidam q̄ in oīb⁹ eccleſia cōparat̄ minori qm̄ eccleſia pōt reſtitui ꝫ ꝓſcriptionem ſicut minor. C. ſi aduerſus vſucap. l. vna: ⁊. ff. ō mino. ēt ei. ⁊. C. ſi tutor vl̄ cura. iteruenit. l. minoribus. ⁊. C. ō in integ. reſtitu. mi. l. minoribus: ⁊ in auc̄. de here. ⁊ fal. §. pupill⁹. col. i. qō bene videt̄ expſſa rōne. vbicūqz. n. eccleſia leditur ꝺz reſtitui ſed ante cōpletā ꝓſcriptionem nō eſt leſa: īmo iure cōi agere pōt: ſed tunc demū finita ꝓſcriptiōe vt leſa: qz iure cōi ſi agat repellit̄ ꝓſcriptiōe ꝓbata. ſed a tpe leſionis. i. tpe ꝓſcriptiōis finita vſqz ad quadrīēniū pōt repetere reſtōnem: vt dicit lex illa. C. ō tēpo. reſti. in ite. l. vlt. ⁊ ita pōt peti reſtō ꝫ preſcriptionē vſqz ad q̄drīēnium. Quidam dicūt q̄ ꝫ ꝓſcriptionē nō dat̄ reſtō: qz canones volūt p̄iudicare eccleſijs p preſcriptionez. xvi. q. iij. placuit. ⁊. q. iiij. volumus. Imo ſm illos q̄ dicūt q̄ ꝫ ꝓſcriptionē datur reſtō ſeq̄ret̄ q̄ nunq̄ ꝓſcriptio curreret ꝫ eccleſiam. Sed huic facile eſt rñdere: qz bene currit ꝓſcriptio eccleſie: ſed ſi petit reſtitui ꝫ bene auditur ſicut minori currit: ſed reſtituit̄. ¶Non video q̄ aliud ſit in eccleſia q̄ in minore: niſi qz nō iueniſcriptum iure canonico q̄ eccleſia reſtituat̄ ꝫ preſcriptionem: ſed eadē ratione qua minores reſtituūtur fauore impfecte etatis: ſic fauore eccleſie introductum fuit q̄ vteret̄ eccleſia iure minoris: ſed vbi eadē eſt rō ibi dz eſſe idez ius. §. de cōſti. nam ꝙcupiſcentiam: ⁊. c. trāſlato: ⁊. §. de tranſla. inter corporalia. ſed verius vt̄ q̄ dt̄ ꝫ ꝓſcriptionem nō dat̄ reſtō ne frustra iura loquentia de preſcriptione ſint ſtatuta ⁊ pōt ēt dici q̄ ēt poſt quadrīēniuz audiret̄ ſi ꝓbaret ſe illo quadriennio iuſta de cā impeditū fuiſſe. ar. iiij. q. v. c. i. ⁊. j. de ap. ex rōne. ff. de mino. ait prētor. ⁊. l. ſi ſine. §. vlt. ⁊. C. de tēpo. ap. l. vl. §. illud. Quidam ponūt eccleſiā in primo anno minoris reſtituētes eam vſqz ad. xxix. an. ſicut minor. Alij reſtituunt eam vſqz ad. xv. ponētes eam in. viij. an. ſed hic nil eſt: nec dz poni in aliquo anno: ſed ad ſimilitudinē minoris facti maioris reſtituit̄ eccleſia vſqz ad q̄driennium ſicut minor: vt dictum eſt. §. e. c. i.

c ¶ Reſtituimus. in his. n. ꝓſcriptionib⁹ q̄ ſpectāt ad ſtatū iudicioꝝ vbicūqz leditur eccleſia reſtituit̄: vt ſi ꝙtumax ꝺemnata eſt. ff. de mino. minor etiaz ſi. ar. §. c. pri. vel ſi nō appellauit: vel etiā ſi dum agit: vel ꝙuenitur in aliquo capta eſt: vt minor. ff. de mino. ait prētor. §. ſed in iudicijs: ⁊. l. ⁊ ſine. §. itē ſi nō ꝓuocauit: ⁊. j. e. c. vlt. vel ſi omiſit allegationē: vel ea que faciūt ad inſtructionez cāe vt hic: ⁊. ff. de mino. minor. xxv. an. ⁊. j. e. cōrā. Jtē q̄cq̄d omiſit nō ſolū in dāno: ſed etiā in lucro. ff. de muno. ait ꝓtor. §. vl. ⁊. l. nō oīa. Jtem in ꝓfeſſione. ff. de ꝙteſ. certū. §. pe. ⁊ pp nouas defenſiones tunc apparētes: vel nouiter ꝙtingētes. ar. C. ſi ſepius in integ. reſti. poſtu. l. vlt. ⁊. j. e. c. vlt. ſed in ꝙctibus certū eſt q̄ eccleſie ſubuenitur. §. e. c. i. vbi de hoc.

d ¶ Contra reliquā. ſicut minor ꝫ minorē niſi cū pecuniā amiſit. ff. de mino. verum. §. vlt. ff. ex qui. cau. ma. l. vlt. Et no. q̄ reſtituere in integrum eſt reducere in eum ſtatum in quo erat ante leſionem. §. e. c. i. ⁊. C. de repudi. l. vna. C. de in integ. reſti. poſtulata. ⁊. ff. de mino. q̄ ſi minor. §. reſtō. ⁊ generaliter reſtituitur non ſolum cum de bonis diminuit: ſed etiā cū intereſt eccleſie litibus ⁊ ſumptibus non verari. ff. de mino. minoribus.

e ¶ Litteris. ¶Reſtitutio ex iuſta cā ēt maiori eſt cōcedenda dūmodo iuſta cā petendi probet̄. Si aūt non probat̄ plene vel ſemiplene concedit̄ reſtitutio ī cā fauorabili. h. d. prima pars ponit mulieris ſupplicationem ⁊ iudicis relationem. ſcōa dat iudicē ibi lz aūt. ab. ſi.

e ¶ Elices ſuas. alias nō tenuiſſet ſnia. §. de offi. deleg. cā matrimonij. ⁊ .c. cum cauſa.

f ¶ Cōfirmauit. B ē ſpāle priuilegiū in cā ap. q̄ iuder altera parte abſēte ꝓcedere poſſit ēt lit. non cōteſta. C. de tēpo. ap. l. ſi. §. illud. ⁊. ij. q. vi. appellatore: ⁊. j. de appel. p tuas. ⁊. c. interpoſita.

g ¶ Quidaz ad eum. ſi iſte fuiſſet ſoluēdo ꝫ ipm dūtaxat dare† actio mulieri: ſed qz ī caſu iſto ſolūēdo eſſe nō poterat: iō fauore matrimonij reſtituit̄ mulier. ff. de eo per quē factū erit. l. vlt. ⁊. ff. de dolo ⁊ elegāter. §. ſi volo: ⁊ ſi de hac falſitate ꝓtitiſſet iure cōi audirē†. arg. ff. ſi meſſor fal. mo. dix. l. iij. §. i.

b ¶ Supplicauit. ſupplicare pōt q̄libet quantūcūqz remota ſit appellatio. ar. ij. q. v. §. anteriuz. ⁊. §. illud. C. de pci. impe. of. ſi qs aduerſus naz ⁊ ſeruus ſupplicare pōt pro dño ſi dñs nolit appellare. ff. de ap. ſerui. Sed ī hoc differt appellatio a ſupplicatione qa appellatione interpoſita nil eſt innouandum: ſed pendēte ſupplicatione mandatur ſnīa executioni preſtita cautione q̄ oīa reſtituat ſi ſnīa fuerit retractata. C. de preci. impe. offe. auc̄. que ſupplicatio. ſic in reſtitutione in integrum quādo ſuſpectus eſt qui petit reſtitui mandatur ſnīa executioni ſub cōſimili cautione. j. e. ſuſcitata. Jtem in hoc differt appellatio a ſupplicatiōe: qz appellatur vſqz ad. x. dies. ſupplicari aūt pōt vſqz ad biennium: quod verum eſt cum ſupplicatio porrigitur ſuperiori. C. de ſen. prefec. prētor. l. vna. Si vero ſupplicatio porrigitur iudici: tunc vſqz ad. x. dies: vt in auc̄. pre allegata. que ſupplicatio.

i ¶ Ad plenum. hoc ideo dicit: quia ſi plene probaſſet hanc fraudē ⁊ cauſam abſentie fieret reſtitutio. j. de re iudi. cum bertoldus. vbi minus ſufficiens probatio ſufficit ne preiudicaret opinio veritati: vt. §. de procura. ex inſinuatione: ⁊. c. preſentia. ⁊ hoc ideo: qz abſens legitime citatus preſumitur cōtumax ſi non venerit. iij. q. ix. decreuimus. lxvi. di. ſi forte. ff. de re iudi. contumacia: ſed talis preſumptio pōt elidi per aliam preſumptionem. ff. de in integ. reſti. diuus. ⁊ inde eſt q̄ per preſumptiuā ꝓbationem ⁊ minus plenam eliditur preſumptio ꝙtumacie. Unde per ſacramentum vnius pōt probare ſe non ꝙtumacem: nam violenta preſumptio elidit̄ per iuramentum. xxxv. q. iij. extraordinaria. ⁊ op. arg. j. q. ma. ac. poſ. cum in tua. ⁊ ſic pōt intelligi. iiij. q. v. quiſquis in fi. Tamen hoc iuramentum non facit plenam ꝓbationem: ſed fauore matrimonij admiſſa fuit mulier ad agendum: nec auditur mulier pretextu appellationis ſue quia cōtumax preſumitur: ſz per fraudem ſemiplene probatam ⁊ in fauorem matrimonij reſtituitur.

k ¶ Reſtituimus. arg. q̄ nullo tractu temporis tranſit ſnīa ꝫ matrimonium in rem iudicataz. j. de re iudi. lator. ⁊. c. conſanguinei. Sed ex hoc ſumunt quidam contrarium. arg. ⁊ male ex hoc q̄ dicit reſtituimus probant q̄ tranſit in rem iudicatam.

l ¶ Jnfirmetis. hoc tm̄ habet facere iuder appellationis. ij. q. vi. in fi. Et b habet locum qō in cā appellationis nil noui ꝓponit ⁊ vnicus eſt tm̄ articulus vt b erat. als iuder appellationis ꝓ parte pōt cōfirmare ſnīam: ⁊ pro parte infirmare: vt. j. de teſta. rainucius: ⁊. c. rainaldus. Jtem ex eo q̄ dicit ꝙfirmetis vſ q̄ executio non ſpectet ad ipſos. de hoc dictū eſt. §. de of. dele. paſtoralis. §. preterea.

Tam er litteris. Diuidit in tres partes. primo ponit petitionē ecclesie bilerdeñ. secūdo examinationem deliberationem: ⁊ interlocutionem pape ibi: nos igitur. tertio citationem partis aduerse cum comination processus ibi: quo circa. ab. si.

a Ex delegatione ipsius. s. anastasij.

b Snīa nō obstante: p hoc videt̄ q celestinus restituerit ecclesiā bilerdeñ. sed cū multa tēpora sint elapsa a tpe eugenij q tulit snīam ipsam vsq; ad tēp⁹ celestini. s. .lxv. āni quō audit ecclesia bilerdeñ. sup restitutione. ⁊ Jnno. similiter vī eam admittere ad restitutionē petēdā. j. vbi dicit an data vel dāda: sed est ꝯ alia iura: nā vltra q̄driēniū dari nō dz .C. de tēpo. in inte. resti. .l. vlti. nec ēt ppetuatur p contestationez litis. ff. de mino. papinianus in fi. Jdōt dici q restituō data fuit tpe anastasij q cōmisit negociū celestino in minori offō ꝓstituto: quia anastasius fuit primus successor eugenij ⁊ q̄ cā terminata nō fuit stetit p iudices. vnde non est imputandum actori. ij. q. vi. anterior ⁊ .C. de in integ. resti. l. petende: sicut satis patet per multas ꝓmissiones. vñ ēt dicit. j. an data sit vel dāda. Si vero data fuit postea dari nō debz .C. si sepius in integ. resti. postu. l. vlt. vel si ēt denegata. j. e. c. vlt. nisi ex cā vt ibi dicitur. sed obijcit eugenio tulit sentētiaz ꝑmo mēse sui apostolatus: vt. j. dī ⁊ virit viij. an. ⁊ mēsib⁹. iiij. ⁊ .xxi. dieb⁹: sz anastasius successit eugenio qui cāz sup hoc commisit celestino: tūc in minori officio ꝓstituto: ⁊ ita videt̄ q restitutio danda sit post q̄driennium. vnde ex hoc trahunt q̄dam ar. q restitutio sp sit dāda: vt dictum est. s. eo. c. i. q: hic vī dari post q̄driēniuz. Sed tu potes rñdere q ex eo q dicit hic non cōstat q anastasius dederit restōnem: sed commisit cām super restōne an esset dāda vel nō: sed obstat fortius fm̄ celestini q mandauit nō obstante snīa eugenij diffinitiuā snīam ꝓferri super ecclesijs predictis: sed hoc fecit celestinus pot⁹ de gr̄a q̄ de iure qō pz: q restō dāda ē cā cognita p̄sentibus partib⁹: vt dicit. j. ⁊. ff. de mino. in causis. §. in cā. Unde' papa voluit inniti facto ipsius: sed deliberauit decernere p̄tibus partib⁹ vtruz sit data vel dāda: ⁊ ideo non plene probatur per hanc decre. q dari debeat restō post quadriennium: q nec papa hic determinat hoc.

c Ertitit. post recessum predicti cardinalis.

d Testes. qui ꝓducti fuerunt ad ꝓbandum q̄ dari debeat restitutio: ⁊ q potius per iudicez ⁊ non per ecclesiam bilerdeñ. steterat q non fuerat processum vt hic dicit. b.

e Magister. habes ad hoc spāle mandatuz: vt. ff. de mino. illud. §. sit talis. ⁊. j. e. c. coram.

f Officium nostrum. hoc ideo dicit: q tūm iudicis officio ⁊ non iure actionis petitur restitutio. ff. de mino. l. quod si minor. §. vlti. ⁊. s. de of. iudi. c. ij.

restituitur ecclesia. hoc primo. Et causa restitutiōis in integruz debet p̄tibus partibus tractari. hoc secundo quo ad titulum

Tuz er litteris. E. pape. p̄. nostri: tū ex his que ipsius temporibus gesta fuerunt: grauem bilerdeñ. ecclesie itellerimus questionem: per sentētiam eugenij pape super ecclesijs quibusdam prolatam se lesam enormiter ⁊ olim et nunc etiam conquerentis. vnde cum idez cel. tempore anastasij pape primi successoris eiusdez eugenij in minori adhuc officio constitutus in partibus hispanie legationis officio fungeretur ⁊ ex delegatiōe ipsius[a] cognoscere cepit de cōtrouersia memorata cui etiaz aler. successor ipsius anastasij officio legatiōis denuo in partibus eisdem fungenti causaz cōmisit eandē: idē quoq; cele. ad apicē summi ponti. promotus. B. sancti angeli diaco. card. tunc apo. se. le. dictam cōtroversiam sub eo tenore cōmisit: vt inspectis bilerdeñ. ecclesie priuilegijs: auditis etiam partium rationibus non obstante memorata sententia[b] diffinitiuā proferret snīam eamq; faceret obseruare: verum quoniam per ipsum legatuz aut p alios quibus sub eodez tenore causa eadem cōmissa extitit[c]: licet producti testes[d] ex parte bilerdeñ. episcopi recepti fuerant: mandatum ap. nō extitit adipletuz: magister[e] .a. canonicus bilerdeñ. postulauit per officiū nostrū[f] dictam snīam in melius reformari: ⁊ cōtra eam restitui[g] ecclesiam bilerdeñ. Nos igitur cuz fratribus nostris ⁊ alijs deliberauimus diligenter: nōnullis asserētibus q cū predictus. E. pre. n. cōtra iam dictam sententiā visus fuerit bilerdeñ. ecclesie restitutionis beneficiū indulsisse: tamē ea non obstante duxerit negociuz cōmittēdū[h]: ⁊ nos supplicationez eiusdem ecclesie admittere debebamus: p̄sertim quia snīa[i] ro. se. non negatur posse in melius commutari. Cum autē surreptum aliquid fuerit aut ipsa pro consideratione etatum ⁊ temporum seu grauiū necessitatuz dispensatiue quicquam ordinare decreuit: ⁊ fm iura ciuilia principes etiam ꝓtra res bis iudicatas in auditorio suo examinari restitutionez in integrū permiserunt[k]: prosperimus quoq; ex data sententia in registro dicti eugenij pape reperta q primo mense sui pontificatus fuerit promulgata: quando non plene de meritis ipsius cause videbatur instructus[l]: illa inmitēs p̄cipue ratione q priuilegium vrbani secundi ex parte vestra[m] productum subiectū fuerat falsitati: cuius tenorem nos in registro ipsius inuenimus incorruptum. Tandem deliberatio nostra i hoc resedit: vt an data sit restitutio: an danda[n] contra premissam snīam partibus p̄sentib⁹ decernatur: quarū assertione[o] merita causarum panduntur. Quo circa mandamus quatenus vsque ad festum beati luce uel in propijs personis vel per idoneum responsalez nostro vos cōspectui presenteris: q dicta snīa retractari nō debeat si poteritis ostēsuri[p]: vel si forte exigente iusticia fuerit retractanda vel per vos vel per responsalem idoneum appareatis sufficienter instructi: vt i p̄cipali negocio canonice ꝓcedatur: pro certo sciturі q cum propter multam locorum distantiam[q] nō possit ad vos sine magnis laboribus ⁊ expensis sepius haberi recursus: si ad premissum terminū quem vobis per emptorium assignamus: iniuncta vobis cōtempseritis adimplere: nos nihilominus in ipso negocio quantum de iure poterimus procedemus. Idem.

Si restituatur in integrum cōtra snīam is contra quem est pre

g Restitui. ergo non fuit restituta per celestinum.

b Cōmittēduz. eo. n. ipso q cōmisit negociū principale: vī ꝓcessisse beneficiuz restōnis sicut cōmittendo cām vī cōmisisse appellationem. s. de offi. deleg. pastoralis. §. preterea: sed h ignorat q̄cā cōmissa fuisset an cā restōnis an cā illa. s. an danda ēt an nō: vt pz p sequētia: sz vī qō danda esset restitutio: vt dī in predicta notula ⁊ hic ꝓbat̄ p hoc qō ecclesia bilerdeñ. petebat restitui coram Jnno. papa.

i Snīa ro. se. ponit tenorem .c. ppv. q. ix. snīaz: ⁊. c. veniā.

k Jdermiserunt. sed illud p raro fit. ff. de mino. minor añ. ⁊. l. magistratus. ⁊. C. si sepi⁹ resti. in integ. postu. l. i. ⁊. ij.

l Jnstruct⁹. ar. q in modico tpe ñ pōt qs multū addiscere. ar. lxviij. di. §. q; nemo repente fit summ⁹. de pe. di. ij. §. hic q̄ de charitate. arg. ꝯ. qñq;. n. Igeniū supplet tps in bene studētib⁹: sicut idustria supplet tēpus. lxxvij. di. monachus: nec sufficit diu in scholis fuisse: sed laudabiliter vixisse ingrenduz est. ij. q. ij. gloria epī in fi. ⁊ ar. .C. ō bis q ve. eta. ꝓpetra. l. ij.

m Uestra. per hanc lr̄am vī q pars oseñ. ecclie priuilegium suuz falsauerat addendo aliqd vel diminuēdo: vt magis faceret pro se. pp qō eugeni⁹ tulit snīam ꝯ bilerdeñ. ecclesiaz. sed eoipso qō qs falsat lr̄as iudicū dz amittere cām: sicut dicit illa decre. s. de prescrip. olim. qō hic non fecit eugenius credēs priuilegiū verū cuz nō esset vt dicit lr̄a ista illa nitens p̄cipue ⁊. ⁊ hic patet q falsauerat priuilegiuz qō postea repertum est itegrum ⁊ icorruptum in registro. similis falsitas habet. j. ō excep. cū venerabilis. ⁊ iō tale delictū ñ dz obeē bilerdeñ. ecclesie: quominus saltez restituatur in isto beneficio vel forte pars bilerdeñ. ecclesie falsauerat priuilegiuz oseñ. ecclesie. ⁊ hoc cōstitit in iudicio. vñ papa snīauit ꝯ bilerdeñ. ecclesiam: ⁊ ideo dicit illa met⁹ ⁊ē. Et hoc vī veri⁹ fm hāc lr̄am in antiq̄ ꝓpilatione dicebat̄ ab altera parte ꝓductū ⁊ fm illaz lr̄am planior ē sensus ⁊ fz hoc pars bilerdeñ. ecclesie falsauit priuilegiuz suū: ⁊ ideo ꝯ ipsam fuit snīatū qō meli⁹ vī fm illā regulā: delictuz psone ⁊ē. ⁊ ita ꝓcedat cū illa decre. cū venerabilis. vnde nō dz obesse bilerdeñ. ecclesie delictū illi⁹ q p̄uilegiuz falsauit qn saltē restituat̄ isto beneficio cū eccl'ia bilerdeñ. nō fuerit in culpa.

n An dāda. ideo iubet ínqri: q; non ꝓstabat an fuisset admissa ecclesia bilerdeñ. ad restōnem ⁊ p̄tibus partibus hoc ē faciendū: vel p cōtumaciam absentibus. ff. de mino. in cause. §. i. ⁊ in auc̄. vt spon. lar. §. ad hoc. col. ir. ⁊. C. si se vt ab hī. absti. auc̄. si oēs. de hoc dictū ē. s. e. c. i. ⁊. s. de offi. iudi. c. ij. melius. ⁊ p banc lr̄am nō constat q restitutio data fuerit: sed non apparebit an fuerit data an danda: licet papa celestinus nō obstante snīa eugenij negocium commisit.

o Assertione. C. si p vim vel alio mō. l. vlt. ar. s. de ma. ⁊ obe. iter q̄ttuor.

p Ostensuri. sed quare cōpellunt isti hoc ꝓbare cum ille q petit restitui nō admittatur nisi doceat se lesum. ff. de iureiurā. nam postea. §. si minor. Item est ꝯ id q actore nō ꝓbante reus dz absolui. vi. q. v. actor: ⁊. j. vt ecclie. benefi. vt nostrum. Forte presumptio erat ꝯ eos: ⁊ iō papa voluit hoc: vt dicit predicta decr. vt nostrum: sed non compelluntur hoc probare nisi voluerint: sed si altera pars voluerit probare q sit retractanda: ipsi probent contrarium si potuerint. ⁊ b facienda sunt vtraq; parte presente.

q Distantiā. pp locorum distantiam: ⁊ vt parcatur laboribus ⁊ expensis pri-

ma vice põt poni pemptoriũ .xviiij.q.iij. de illicita. t. ff. de iudi. nõnunquã necessitate ĩgruente. j. de vila. c.i. ar. ℈. ff. de iudi. ad pemptorium: multa. n. propter distantiã pmittunt que alias ꝓhiberentur. vnde versus. Nõ facit ergo parum distantia longa viarum. ¶Prorogat inducias: aufert onus: ipedimẽtum. Cogit adire fox: cõseruat ius dñox. pone exemplũ. ¶Prorogat ĩducias appellatori. j. de app. cum sit romana. Aufert on⁹ electo t electoribus. lxiij. di. cum longe. Impedimentũ aufert dño volenti repetere seruũ suũ factum monachum. xvij. q. iij. si qs incognitus. Cogit adire fox: qr sine licẽtia pris absentis fili⁹ cãz agere põt. ff. ꝺ iudi. si longi⁹. Cõseruat ius dñox ĩ possessione turbata dño absente. C. si p vim vel alio modo. l. i. vbi admittit ad possessionẽ turbataz recuperandam seru⁹ vel amicus qui alias non admitterentur de iure. Sed q̃liter ꝓcederetur in hoc casu restõnis dato q pars citata nõ veniat nũ qd põt procedi ad testium receptionẽ vel diffinitiuam sniam super ipsa restõne: videt q nõ qr lit. ꝓte. in hoc facienda ẽ. ℈. de of. iudi. c. ij. ff. de mino. papinianus. §. vlti. sed li. nõ conte. testes nõ sunt recipiẽdi. j. vt li. nõ conte. p to. Et hoc innit ℈ er eo q dr quãtũ de iure t c. cum alias lit. ꝓte. citari debeat vt si non venerit ad sniam ꝓcedat: qualr hoc fieri ꝺbeat dictum est. ℈. de of. iudi. c. ij. sed ℈ vr q ad sniam procedi non possit. ff. de mino. in cause. §. i. t. C. si vt se ab here. abst. auten. si oẽs. sol. hec ℣rietas habet. ℈. de of. iudi. c. ij.

Vsitata Sũma sic fm mentẽ iuncta glo. penulti tuma. ¶Petitio restõnis in ĩtegrũ ℈ sniam suspẽdit regulariter executionẽ snie ĩ cuẽtu isti⁹ cause restõnis. fallit si ℈ petentem restõnez est ꝓsumptio malicie q cã differendi executionẽ hoc petat: quo casu executio fit ꝓstita cautione de restituẽdo si petens restõnẽ obtinebit in cãz t in hoc vltimo est iste ter. val de singlaris respectu vtriusq iuris. diuidit in q̃tuor ptes. Nam primo ponit decisam facti narrationẽ. scꝺa ibi: nos intellectis: ipsius diffinitionem. tertia ibi: snia. restõnis petitionem. quarta ipsius cõcessionem cũ certa prouisione ibi: ne vero. ab. si.

a Omeñ. ꝺ ferẽ snia ℈ monasterium. sic. j. de censi. sopite. alibi in psona procuratoris siue sindici. ℈. de elec. querelã vbi de hoc: t. j. de capel. mo. dilectus. sed eccl'ia nõ multũ curat de illa solẽnitate sicut nec facit ꝺr iam inter ꝓcuratorez t sindicum ex quo constat de ptãte tradita. ℈. de ꝓcura. petitio: vel ꝺic condẽnari monasterium in personam procuratoris.

b Decimis. super qbus iam conclusum erat in cã. si. ℈. e. auditis.

c Per trãsactionẽ. i. amicabilẽ cõpositionẽ. ℈. de trãsac. c. i. t. j. ꝺ deci. ex multiplici.

d Postulauit. iste fuit ꝓcurator ꝓstitut⁹ ad cãm t snia lata ℈ monasteriũ postulauit in ĩteg. resti. t obtinuit. Sed ℈ vr ꝺicere lex: qr sine spãli mãdato ad hoc ꝓcurator non admittit. ff. de mino. illud. §. si talis: t. j. c. prori. ¶Põt ꝺici q lex illa locũ hz cum restõ ꝓncipal⁹ postulat: vt. ℈. e. cum ex lr̃is: nõ tñ p illum ℈ quẽ lata fuit snia: vt tunc exigat spãle mandatum ad hoc: sed q̃ ꝺicenter postulat restõ sicut ꝺ. hz post sniam sup qbusdã: qr incõtinenti post sniam ante fcãm executionẽ t per eum q factus erat dñs litis p contestationẽ intelligit incidẽter factũ: t sup qbusdã q̃ petebant añ sniam. vnde ꝓcurator ad cãm cõstitutus bene põt petere restõnẽ sup articulo incidẽti. ℈. e. auditis: qr oia q̃ ad cãm instruendã faciunt sibi ꝓcessa ĩtelligunt. ar. ff. de ꝓcura. ad rem mobilez: t. l. ad legatam. t ar. ad hoc. ff. e. ti. q proꝓio. §. item queri⁹. ar. ad hoc. ℈. eo. auditis. t si. C. e. ita demum: t. ff. an p aliũ cau. ap. exer. pos. l. ij. ar. ℈. C. de ap. si actor. qr hic locũ nõ hẽbat appellatio necesse hũit recurrere ad bñficiũ restõnis si potuisset appellare iure cõi poterat prescriptionẽ ꝓbare siue aliã exceptionẽ pemptoriam. j. de fi. instru. c. cum Joã. t. C. sen. rescin. non pos. l. ij.

e Snie. hoc regulare est: vt snia mandet executioñ non obstante aliqua exceptione: vt. ij. q. i. sicut. nisi incõtinẽti probet exceptio. j. de testi. veniens: t. j. de

sumptio: mandatur sententia executioni prestita cautiõe de restituẽda re si prius cõdemnatus in hoc iudicio preualeat.

Vscitata super diuersis articulis inter burgeñ. episcopuz t omense monasterium questione t infra. Nos itellectis que vtra qz pars proposuit coram nobis super quattuor articulis prenotatis monasterium omeñ. [a] iusticia cõdẽnamus exigente. Sententia vero lata ꝓcurator monasterij ad ꝓbandam prescriptionẽ factaz tam super quattuor articulis prenotatis: q̃z etiam super quibusdaz decimis[b] per transactionem[c] acquisitis: restitutionẽ in integrum nomine monasterij postulauit[d]. Quam eidem ꝺuximus indulgendam: t infra. Ne vero per excogitataz maliciam sicut ex presumptiõibus pluribus videbatur: effectum sententie[e] in damnuz episcopi contingeret impediri: neue monasterium per executionem sententie propter diuersas suspitiones incurreret detrimentuz[f]: nos equitate pẽsata[g] iure ꝺuximus prouidenduz: vt ante omnia supradicta sententia executioni mandetur: t infra. Volumus nihilominus t mandamus: vt ab episcopo ipso recipiatis idoneam cautionem[h]: q si monasterium in causa ipsa prevaluerit vniuersa que medio tempore sententie ipsius occasione perceperit: monasterio restituat memorato.

Nono. tertius archiepiscopo et capitulo bracbar.

Post peremptorium nõ auditur ecclesia de iure ꝓmuni auditur tamen per beneficium restitutiõis in integrum.

Quam felicis. Ꝺ. papa. prono. lite inter archiepiscopum toletañ. et te frater archiepiscope super primatia[i] soleniter cõtestata fuit peremptorius terminus assignatus: t infra. Ueruz elapso termino cõstituto post expectationez nõ modicam cõparuerunt ꝓcuratores vestri[k]: sed quia non attulerãt depositiões testium: t alia muniméta[l]: ꝺilationẽ cũ instantia postularunt. ¶Postquã vero iter eos interlocuti fuimus super ꝺilatione petita[m] tandem indulgeri ecclesie bracareñ. ꝺilationẽ ꝓpter instructionem cause per auxilium restitutiõis in integrum postularũt: exhibentes super hoc ex parte uestra speciale mandatum[n]. Nos autem vsqz ad octauas pẽtbecostes per restitutiõis beneficium id vobis ꝺuximus[o] indulgendum.

Regonius nonus.

Restituitur minor in eo q contrarit vl omisit si probat exinde se lesum t sic infra tempora restitutionis petende.

Onstitutus in nostra presentia magister guilielm⁹ pro se ac fratre[p] suo. J. canonico parosineñ. exhibita nobis petitione monstrauit: q cum eis in minori constitutis etate ac eoruz matre cuius

cerat in quibusdam exceptionibus: nec ꝺicebat q al's vellet ꝓponere vt. C. ad. l. cor. de fal. satis apte: t. C. de edic. ꝺiui adri. tol. l. ij.

f Detrimẽtũ. qr ꝺlictũ põe t. xvi. q. vi. si epi's.

g Pensata. hic ꝑfert equitas iuri. C. de iudi. placuit. sed hoc cõtingit pp ꝑsumptionez de iure cõi postulata restõne in iteg. oia in statu suo esse ꝺebẽt donec restõ finita sit. C. de in integ. resti. postulata. l. vna. sicut appellatione interposita nil est innouandum. ff. nil no. ap. pen. iterposita. l. vna. t. ij. qõ. vi. §. appellatione iterposita. Sz ℈. ℈. de trãsac. c. vlt. vbi ꝺr q ius fuãdũ est. vbi vero ius deficit: egtas seruãda est: sed ꝑsũptio soluit contrarium.

b Cautionem. hoc generale est vbicũq in ꝺubio aliqs admittit q ꝑ ille q admittit prestabit cautionẽ. C. de leg. si in fraudẽ. C. de peti. ber. l. vlt. i. rñ. ff. ꝺ rei vẽ. is a quo: t. l. se. ff. vt legatorum vel fideicõmis. cãe caueat. l. postq̃. §. i. ff. de dam. infec. ꝓtor. i ꝓn. ar. j. ne lite pẽdẽte eccl'ia scẽ marie. item ar. est q cautio sit prestãda ab eo q mittit in pos. cã rei ser. de fructibus restituẽdis si suspectus ẽ. j. de sequest. c. ij.

Quam felicis. ¶Prima pars narrat factum: scꝺa interloquit ibi: nos aũt.

i Primatia. t patriarchatus vna tñ ꝺignitas est: hz noia sint diuersa. xcix. ꝺi. c. i. t. ij.

k Procuratores vestri. t ita ad vnã cãm plures ꝓcuratores vari pñt. de hoc ꝺcm est. ff. de ꝓcur. nõ iniuste: t. j. de te. insuper.

l Munimenta. muniméta ꝺr gbus cã munit t instruit: vt testes instrumenta cõfessiones t qcqd aliud qꝺ adiuuet cãm.

m Petita. denegãdo ipsam eis: vt. j. patet.

n Mandatũ. in hoc casu non vr generale sufficere mandatũ procuratoris simplr ꝓstituti ad cãm. ff. de mino. illud. §. si talis: t qdaz alij casus sunt in gbus nõ sufficit generale mãdatum: vt in cã suspecti tutoris. ff. de pcu. non solum. §. vl. alius qñ aliqs reliquit duos ꝓcuratores oium rez suarũ. tunc alter ab altero nõ põt exigere sine spãli mandato. ff. ꝺ pcu. q duos. alius est interdicto de liberis exhibẽdis. ff. de libe. exhi. l. iij. ff. de pcu. põponius. in pn. qntus est in trãsactiõe. ff. de procu. mãdato. t in alio casu ꝓcurator nõ põt deferre iuramẽtũ sine spãli mandato: vel recipe. ff. de iureiu. iusiurandum. §. procurator: t in acceptilatione. ff. de acceptil. l. iij. de hoc ꝺici. ℈. c. pri. qualiter locum habeat in alio casu exigit specialle mandatum. ℈. de rescrip. nõnulli.

o Ꝺuximus. t ita aliquid conceditur hic vna via qꝺ alia via denegat ꝓtra. ℈. de pcu. tue. cum suis concor. ibi positis: sed illa intelligunt de iure cõi: vt si in iure cõi aliqd vna via ꝓhibetur t alia via eodem iure debz prohiberi. ꝺ vero secus.

Onstitutus In prima ponitur partis petitio. super qua scꝺo ꝺat iudices ibi: quo circa. ab. si.

p Frater suo. t merito cum sit cõiuncta psona. ℈. de rescrip. nonnulli. t etiam ad agendum admittitur: ꝺumtamen contraria voluntas non appareat. ff. de pcu. sed be persone: t. l. pomponius. §. vlt. t in causa restitutionis non admitteretur ad agendum nisi constaret de volũtate ipsius

ff. de mino. patri. i. respon.

a Successores. q̄ filius succedit etiaz matri ab intestato siue ex testamēto. C. de bo. ma. l. i. pater vero habet vsufructū in cuius potestate est qui omnem diligentiam tuende rei debet habere. alienare tamē rem filij vel donare non potest. C. eo. ti. l. i. ꝛ. ij.

b Cetriqz cões. s. patri ꝛ mſi quas possessiones de cōi pecunia emerūt. si. j. de dona. inter virū ꝛ vr. significauit. sed cōtra videt: q̄ qcqd habz vxor totum presumit̄ ee de bonis mariti. C. de dona. inter vi. ꝛ vxo. si vxoris. ꝛ. ff. de dona. inter vi. ꝛ vx. quintus mutius. Illud verū est quādo nō cōstat vnde res ille pceſſerunt. ſz hic ꝓstat vt diri de pecunia communi empte vel vtriqz cōmuniter legate fuerūt ꝛ hoc certum erat.

c Eosdē. hoc ideo die q̄ dū filiꝰ est in ptāte patris alienare vl̄ alias disponere de rebꝰ suis non pōt. nec agere p his: nec ei tunc tpis currit ꝑscriptio: vt. C. de bo. ma. l. i. ꝛ. C. de anna. ex. l. i. §. vl. Jōqz emācipauit eos: vt cōsentirēt ꝛ ratā haberēt vēditionē eandez quo ad partē maternam in qua debebāt succedere matri.

d Vt vel venditionē. quatenꝰ cōtingebat eos ō bonis maternis i alia pte qui ad partē pfis petebāt restitui ad ius offerendi preciū: ꝛ sic vendi tio ō bonis maternis teneret petebant restitui similiter contra eam.

e Nullā. quasi factam a minore. xxv. an. si iuris solēnitas nō fuit seruata.

f Vel cum. supple si iuris solēnitas fuit seruata in venditione.

g Tempus. ſ. quattuor annoꝝ. C. de temp. in inte. resti. l. vlti. est ꝛ hic arg. q̄ vltra quadriēnium non detur restitutio. b.

b Consuetudinem. ꝯsuetudo erat approbata illius loci q̄ si quis rē cōmunem cum alio: vel rem suam venderet extraneo: vel alicui magis remoto q̄ primior est illi alienanti a tpe ℨctus vsqz ad annum ꝛ diē ꝛ post pōt offerre precium emptori quod soluit pro re illa ꝛ ille tenet recipere precium ꝛ restituere rem. ꝛ isti fratres omiserant offerre precium. j. annum ꝛ diem pro re patris alienata. cū ipſi essent primiores. ꝛ ad hoc offerendum petebant restitui: vt rem patris rehaberent.

i Debita iuris solēnitas. quia si habebant curatorem ꝛ eius auctoritas non interuenit ipso iure nulla fuit venditio. C. de in integ. resti. minoꝝ si curatorem. ꝛ si decretum non interuenit: siue auctoritas pretoris non tenet venditio seu consensus subsequens: q̄ tutor ꝛ curator alienare rem minoris sine auctoritate pretoria non potest. C. de predi. mino. si decre. non alienan. l. i. ꝛ. ij. ꝛ. l. minorem. ꝛ. l. siquidem. ꝛ in pluribus. ll. ibidē. Si vero isti nullum habebāt curatorem ꝛ contraxerunt vel consenserunt auctoritate pretoris venditioni facte a patre obligantur. sed si lesi sunt restituuntur: vt. l. predicta si curatorem. in fi. ꝛ ita si solēnitas iuris est omissa nulla fuit venditio: ꝛ sic etiā nulla pronūciabitur si solēnitas seruata fuit. ꝛ probauerint se lesos restituentur tam contra venditionem contingentem ipsos ex ſucceſſione materna q̄ etiam ad ius offerendi in venditione paterna.

k Constiterit. prob abūt ergo isti se minores ꝛ lesos: alias nō admitterentur. ff. de iureiur. nam postea. §. si minor. quo probato restituent tam contra venditionem q̄ ad ius offerendi.

Q Causa restitutionis. Tria sunt dicta principalia. scōm ibi delegati. tertium ibi: in matrimoniali. ab.

l Habentibus. sicut est eps ptās ꝛ huiusmodi. ꝛ alij etiā minores ordinarij contentiosam iurisditionem habentes qui presunt alicui vniuersitati q̄ habent administrationez cum iurisditione. ff. de postu. l. i. §. vlti. ꝛ. C. vbi ꝛ apud quos. l. vlti. ri. q. i. de psona. ff. qō cuiusq̄ vniuer. l. vlti. ꝛ alij ēt minores ordinarij cōtentiosam iurisditionem habentes.

m Delegatis. ꝛ sic delegati ab ordinarijs hoc edicto possunt cognoscere de cā restitutionis siue principaliter mādetur eis siue incidenter eis ꝓtingat questio restitutionis. ꝛ multo fortiꝰ delegatus a principe sicut hoc totū traditur. C. vbi ꝛ apꝺ quos restitutio integ. postu. l. vlt. que ponit totū tenorem huius decre. sed videtur q̄ esse nō possit. ſ. q̄ ordinarius possit alij demādare cognitionē istam cum in integruz restitutio cause cognitionē desiderat. ff. ō in īte. resti. l. iij. ꝛ. §. eo. tū ex lr̄is: ꝛ. ff. de mino. in cause. §. cā. sed que officio iudicis cā cognita expediunt alteri demādari nō pōt. ff. de of. pcon. nec q̄quaz. §. nisi decretū. fol. restitutio ī īntegrū cōpetit iure magistratꝰ ꝛ transit cognitio restitutionis siue specialiter siue generaliter committatur. C. vbi ꝛ apud quos. l. vlt. sed ea que ꝓpetunt iure magistratꝰ delegant. ff. ō offi. eius cui mā. est iurisd. l. i. rū. sed ꝓdicit lex: q̄ ea que magis sunt imperij q̄ iurisditionis magistratus facere nō pōt sed restituere est magis imperij quā iurisditionis: ergo non permittitur magistralibus. ff. ad munici. ea que. ergo multo minus possunt delegare. pōt sic responderi: omnia que competunt iure magistratus delegari possunt: sed non omnia q̄ delegantur specialiter competunt iure magistratus: ut ī hoc exemplo ꝛ in mero imperio cuius cognitio specialiter demādatur si contingit presidem abesse: vt in. l. predicta. ff. de of. eius cui man. est iurisdi. l. i. vl̄ dic: potest delegari nō cuilibet ſz magistratui municipali. verius est q̄ hodie huiusmodi cognitio possit delegari: vt in. l. C. vbi ꝛ apud quos. l. vlti. ꝛ hic. ꝛ. l. ea. C. que corrigitur.

n Habent. vt illi qui dantur a principe ad aliqua offꝯcia exercenda. puta vt cognoscant de appellationibus vel sentētijs vel etiaz de alijs questionibus: si qui volunt se subijcere eorum iurisditioni possunt cognoscere de in inte. restitu. ꝛ de alijs causis. sed neminem compellere possunt coram se litigare. ꝛ de talibus pōt intelligi. ff. de iudi. l. i. versi. vel aliam iurisditionez ꝛc̄. C. de iudi. rem non nouam. vel vt possint dare tutores ꝛ curatores vel emancipare. isti dicuntur ordinarij sine administratione a talibus delegati: ꝛ arbitri de restitutione cognoscere non possunt principaliter si directe agatur de restitutione: quia nec talis iudex sine administratione si esset ad hoc electus a partibus posset cōmittere causaz restitutionis: sed maiores tantum.

o Incidenter. principaliter. n. isti cognoscere non possunt de restitutione cum cā ista requirat maiores iudices qui hoc ex officio suo faciant. si aut̄ incident qō restitutionis in negocio de quo cōpromissuz est. vel. qō est alijs delegatis cōmissum pōt tunc de restitutione cognoscere. sic. C. de iudi. quotiēs. ꝛ. C. de ordi. iudi. l. i. vbi. n. iudex cognoscit de cā status incidenter qui alias cognoscere nō valet. Nec dī arbiter tunc facere extra cōpromissum: q̄ huiusmodi restitutio nō est alia cā siue negociū ab eo de quo cōpromissum est. sed oritur ex illo ꝛ ei coheret de quo cōpromissum est: vtputa si omisit ꝓbationē arbiter pōt de hoc cognoscere vel de consimilibus que incidunt in causa.

p In matrimoniali. Cause enim matrimoniales per iudices discretos debent tractari qui potestatem habeāt iudicandi. j. de consangui. ꝛ affi. ex litterijs. ꝛ est expressum. §. de transac. cap. vlti. vbi de hoc. Item causa liberalis ꝛ criminalis maiores iudices requirunt. ff. de arbi. non distinguemus. §. iulianus: ꝛ. §. de liberali. vnde sumptum est hoc: argumen. cotra. ff. de bis qui nota. infa. quid ergo. §. ex compromisso. vbi dicitur q̄ infia arbitri non infamat. vnde videtur q̄ possit compromitti de crimine. quod dicit ler illa quid ergo. §. ex compromisso non intelligitur de famoso delicto: sed de tali quod nullo modo infamat: ꝛ quia non per omnia sententia est vbi dicitur. hic vero ꝛ in. l. nō distinguemus intelligitur de famoso delicto: de quo arbiter assumi non potest. Item arg. cōtra. j. de presum. litteras. sed ibi nō fuit simpliciter arbiter. quia retinuit sibi delega-

tuere studeatis.

Idem.

¶ Restitutio in integrum postulanda est ab ordinario administrationem habente vel a delegato ab eo siue hec causa fit specialiter delegata siue incidat in causa generaliter sibi commissa. Ab ordinario vero administrationem non habente peti non debet nisi veniat incidenter ī causa. hoc primo. Arbiter vero de causa restitutionis nō cognoscit: nec pōt assumi in maioribus causis.

Causa restitutiōis in integruz coram iudicibus ordinarijs administrationez habētibus[l]: vel delegatis ab eis tractari poterit ꝛ finiri: siue hoc ipsis delegatis[m] specialiter demandatum fuerit siue in commisso eis negocio cōtingat incidere. huiusmodi questionem.

Delegati vero ab ordinarijs q̄ administrationem non habent[n]: sed tantummodo facultatem iudicandi: sed arbitri de hac causa cognoscere nequeunt: nisi coram eis mota fuerit incidenter[o]. In matrimōiali[p] quoqz causa liberali vel criminali: cuz maiores iudices exigat: arbiter nequit assumi.

Idem.

¶ Restitutio denegata ecclesie vlterius sibi non cōceditur nisi ex noua causa: restituitur tamen ad appellandum a sententia denegationis.

tam potestatem.

a BEneficio. denegato. si aliquis petat restitutionē in integrū ꝛ ꝯ ipsum lata fuit sñīa denegando restitutionē. si iterū petat restitutionē denegari dz nō pōt restitui ad appellandum ꝯ sñīam a qua nō appellauit: qz denegata fuit restō vt hic dicit: ꝛ. C. si sepius in integ. resti. post. l. i.

b Nouis. tunc enim propter nouas defensiones iterum auditur. C. si sepius in integ. resti. postu. l. ij. ꝛ. l. iij. et illis trib⁹ .l. sumptū est quod hic dr. sed qualiter intelligis qꝫ dicit nouis defensionibus. Noue dicuntur defensiones: siue q̄ tūc erant: sed allegate nō fuerunt: qz occulte erāt: siue que postea emerserunt. sed quidaz intelligunt de omissis primis tantū: quasi nō possunt de nouo alie supernenire quod credo verū. ꝛ ita propter nouas defensiones que tunc erant admittitur iterum ad beneficium restitutionis non obstante qꝫ in alio iudicio fuit denegatum. sed cōtra videtur: qa ex noua causa recusatur iudex post litem contestatam. s̄. de of. dele. ī fine. ī. de except. pastoralis. ꝛ .iiij. q. iij. §. si quis testibus: ꝛ que ō nouo emergunt auxilio indigent. ff. de interrog. act. ō etate. §. ex causa princeps vero etiam contra res bis iudicatas restitutionem in suo auditorio admittit. ff. de minō. minor autem magistratus. arg. .s̄. eo. tum ex litteris. item videtur qꝫ plures possint dari. ff. de minō. ꝛ si fine. §. restitutus vbi sepius restitutus fuit minor. solu. pōt dici qꝫ illud speciale est in hereditate. vel etiā ibi nō fuit delegata: ſz sepe cōcessa. puta petij restitui in integrum que cōtra sñīam cōcessa fuit mihi. iterum lata fuit sñīa contra me in principale. iteruz dabitur mihi in integrū restitutio non ꝯ primam sñīam: sed ꝯ secām. quod pōt fieri: nisi in casu. C. de bo. q̄ libe. l. vlti. §. vbi aūt. hic vero fuit denegata. vnde ammodo nō audiť nisi noue defensionis ꝛc. ꝛ est spāle quod dicitur. in. §. vbi aūt. propter paternam vere cundiam: ꝛ ne leges ludibrio fiant.

Rubrica de alienatione iudicij Supra visum est de bñficio seu remedio restitutionis p q̄ ꝓuidet lesis tā minoribus qꝫ ecclesijs ꝛ maioribus ex cā: nunc cōpetenti ordine annectit aliud remediū per quod ꝓuidetur illis in quoꝝ preiudicio est facta rei alienatio cā futuri iudicij mutandi. ab.

Ex quorundam. ꝓma pars narrat factum. ꝯ quod secō prouidet ibi: nos igitur: ꝛ est casus singularis. ab.

c Volentes. qz maleficijs hoīum est obuiandū. si. s̄. de rescrip. se. apo. cū suis concor. ꝛ. ff. de rei ven. in fundo.

d Appellauerint. tali appellationi nullatenus est deferendū: cū nō nisi a manifesto grauamine sit appellandum. ī. de ap. vt debitus.

e Vertitur. i. verti speratur. alias pertinet ad titulum de litigiosis.

f Fecerint. in transeundo seu alienando rem in aliā psonā cā mutandi iudicij: ꝛ ex hoc edicto dař actio tā ꝯ alienātem qꝫ ꝯ emptorem: vt quē volueris poteris ꝙuenire. C. eo. ti. l. vna. ꝯ alienantem datur actio in factum ad interesse. ff. e. l. i. ꝛ in. l. iij. §. opus. ꝯ. ex qbus. ꝯ emptorē dař rei vēdicatio: vt ħ in fi. ꝛ. C. l. vna. itē nō solū ad trāslationē dñij ptinet hoc edictū: sed ēt possessionis. ff. e. l. nō solum. itē no. qꝫ tria necessaria sunt ad hoc vt ex hoc edicto actio cōpetat. qꝫ sit alienatio facta cā mutādi iudicij futuri. ꝛ nō eius qō iam fit. ff. e. ti. ex hoc edicto. §. ait ꝓtor. futuri iudicij iō dr: qz si fiat alienatio rei litigiose incidit in edictū de litigiosis. C. de litig. l. vl. ꝛ hoc dz fieri libello principi dato ꝛ p euz reo īsinuato. in auē. ibi posita. C. de litig. tūc res alienari nō pōt sine pena litigiosi: vt. C. de litig. l. vlt. ī. vt lite pendē. ecclesia sancte marie. itē qꝫ volo fiat alienatio rōne loci ꝛ psone. qz potētioꝝ pares esse nō possum⁹ ꝛc. vt durioꝛē aduersariū ꝓstituat etiā alteri⁹ puincie: ꝛ qꝫ mea interſit. ff. e. l. i. ij. ꝛ. iij. in prin. ꝛ. l. non solū. §. hec actio. ꝛ dař ad interesse: vt dixi de offi. iudi. quāti interest actoris. ꝛ si qs forte fecerit erpēsas: vel aliā incōmoditatē passus sit. ff. e. l. iij. §. opus. ī fi. ꝛ. l. nō solū in fi. itē q ex necessitate alienat hoc edicto nō tenet. ff. e. nō solū. §. si qs. itē si parat⁹ sit subire iudiciū ac si possideret. ff. e. qz ēt in fi. itē notandū qꝫ ħ fit ꝓrogatio iurisditionis delegate de psona ad psonā ēt īmta altera pte. ꝛ ē ꝯ id qō bēs. s̄. ō of. deleg. p. ꝛ. g. vbi dr. qꝫ delegata iurisditio non pōt ꝓrogari ad psonas alias qꝫ in rescripto contineat. sed hoc est spāle in odio illoꝝ: qz eis inuitis hoc fit cū alīs ꝓrogatio fiat de ꝓsensu ptiū. s̄. de of. dele. de causis: ꝛ. ff. de iudi. l. ij. §. si inder. de hoc dictū est. s̄. de of. dele. p. ꝛ. g. ꝛ est ꝓrogatio iuris beneficio huius decre. cū alias rescripta non pñt ꝓrogari ad personas que ibi non continentur: vt in. c. p. ꝛ. g.

BEneficio restitutionis in integrum ecclesie tue in alio iudicio denegato[a] restitutio preterquā ad appellationem omissam videtur eidem ecclesie posse negari: nisi nouis[b] defensionibus ad huiusmodi sit beneficium admittenda.

Rubrica De alienatiōe iudicij mutandi causa facta.

Lex. tertius.

Is in quem facta est alienatio rei causa mutandi iudicij conuenitur per rescriptum impetratum cōtra alienantem.

e Ex quorundam relatione audiuimus: qꝫ cū alii qui litteras a nobis conmissiōis impetrant: aduersarij vt mandatuz nostruz eludant antequam littere ad iudicem perueniant: vel etiam postea priusquam citantur ab eis in vocem appellationis prorumpunt: ꝛ infra. f Nos igitur contra predictam calliditatem ꝛ versutiam ꝓuidere volentes[c]: mādamus quatenus si aduersarij eorum ꝓ euacuando nostro mādato taliter appellauerint[d]: aut de possessione de qua cōtrouersia vertitur[e] cōmutationem fecerint[f]: vel se malicioſe duxerint absentandos[g]: eos qui in possessione se ingesserunt: ap. ces. cognatis sub vestro examine iuris equitate parere.

Reg. nonus abbati sancti nicolai ꝛ decano fareñ. morieñ. dioc.

Clericus causa mutandi iudicium non debet recipere cessionez a laico.

Ex parte scabinorum hipreti fuit propositum: qꝫ inter laicos eiusdem loci qōnibus emergētibus dirimendis per iudicium seculare: quidā clerici sibi dono vel precio ab aliquibus laicorum ipsorum cedi faciunt actiones: vt aduersarios ad ecclesiasticum foruz[h] trahant: ꝛ predicta ex huiusmodi commertio assequantur: ꝛ infra. f Cum igitur cessiones ꝛ emptiones litium legitime prohibeāt sanctiones[i]: ita qꝫ iactura cause afficiant[k] illos qui sibi potentiorum patrocinium taliter aduocare presumunt: ꝛ ex eo sint etiam odiose qꝫ ex fonte cupiditatis videntur procedere: mandamus quatenus clericos memoratos a presumptione[l] huiusmodi per cen. ec. compescatis.

Rubrica De arbitris.

Ex concilio aphricano.

Arbitri sunt in dispari numero assumendi: et eis discordan-

g Absentādos. q̄liter ꝯ tales sit ꝓcedēdum dr .s̄. de of. dele. ꝙsultationibus. ꝛ. ī. vt li. nō ꝓte. qñ. §. in alijs.

Ex parte. Due sūt partes. ꝓma ponit querelā. ſcda ꝓuidet ibi: cum igitur. ab.

h Foz. ī ħ fac ad titulū. qz p hoc mutať iudiciū. p ea. n. que sequunť spectaret ad titulū ne liceat potētioribus: ꝛ ad titulū mādati. ꝛ sic materie legū diuersoꝝ titulorū ħ ꝓpbēdunť. itē est ħ ar. qꝫ clerici alīs pñt laicos ꝙuenire ī foro ecclīastico. itē ar. ex hac decre. qꝫ clerici maiores reputanť ꝯ laici. ꝛ ē de cōsuetudie illius loci qꝫ clerici trahere possunt ad ecclesiasticum forum laicos: alīs de iure non.

i Sanctiōes. C. mā. l. pe. ꝛ vlt. ꝛ no. qꝫ huiusmodi cessiones qñqz tenēt: qñqz nō tenēt. si cessio actiōis fit ī vlt. volūtate tenet cessio. ff. de le. .iij. nomē. ꝛ ī casib⁹. C. mā. ꝯ diuersas. ꝛ. l. ab anastasio. nisi res vel actio legata sit litigiosa. .C. ō liti. qcūqz. ꝛ ī auēnūc si hīs. sed legatari⁹ potest adesse liti ne collu dař: vt ibi dr. si ꝙ ex pacto siue inter vivos fiat cessio vel donatio potentiori nulla est. nec agere pōt ille ex ea cessiōe. īmo iactura cāe afficiunť q ħ faciunt: vt ħ dicit. ꝛ. C. ne lic. po. l. i. ꝛ. ij. ꝛ. l. fi. si ꝙ fiat cessio nō potētiori si actio sit dubitata. i. in iudiciū deducta nō tenet cessio nō tñ admittiť actio: sed agit ille q cessit in casibus nō tz. C. de liti. l. ij. ꝛ. l. vl. si ꝙ actio sit īdubitata. i. nōdum in iudiciū deducta tz. C. de hř. vel ac. vē. p to. itē distingue vtrū ēt sit simulata: qz tunc nulla est. C. plus va. qō agi. p to. ꝛ dr simulata si id actum est inter cedentē ꝛ illū cui fit cessio. si ꝙ dubiū sit an sit simulata vel vera presumiť qꝫ sit simulata ex eo qꝫ actio ꝓ parte donata ꝓ parte vēdita vī. C. mā. l. vlt. ꝛ in tali casu nō agit is cui cediť nisi ad id qō vedit in superfluo. nec is cui cessit: nec is cui cediť: vt ibi dr. §. si qs. idē ꝓsumiť si modi cū ꝓciū dař: ꝛ ħ nō agiť: nisi ad id qō vedit: ꝛ ex ħtate ꝓciꝫ simulata ꝓsumiť. itē si dubitať an sit vera vel simulata ꝓsumiť simulata in quo casu loquitur. C. man. l. pe. exceptis qbusdam casibus ibi positis.

k Afficiant. C. ne lic. po. l. i. ꝛ. ij. ꝛ dicas afficiāt p sñīam non ipso iure: vt ꝓz p. l. ꝓdictā. C. ne li. po. vbi dicit iactura cāe mulctenť. i. afficiant per sñīam ītelligenda ē. hmōi cessiones odiose sunt: qz de vitio cupiditatis ꝓcedunt: vt ħ. ꝛ. C. ne liceat po. l. vl. ꝛ no. qꝫ titulus iste de alie. iudi. ꝛc. intelligiť de potētioꝝ q nō sunt in aliqua dignitate siue admīstratiōe. ſz titulus ille nō liceat potētioribus patrociniū litigatoꝝ ipartiri: intelligiť de potentioꝝ qui sunt in dignitate siue admīstratione constituti. ꝛ eodē mō itelligiť lex illa. C. qō me. cau. si ꝓ impressionem: ꝛ tñ sub isto titulo interſerit breuiter naturam huius tituli ne liceat. ꝛ de natura illius tituli mandati: vt dicitur in ꝓma notula.

l Al presumptione. sic ꝓz qꝫ clerici nō debent recipere hmōi cessionem: qz si simulata sit cessio nō valet. C. mā. l. pe. ꝛ si esset vera cessio vel datio presumiť nihilominus in fraudē facta: ꝛ auaritie cā. clerici. n. ab illicita negociatiōe. ꝓhibenť. xiiij. q. iij. clerici. ꝛ. c. canonū: qz sic negociari ī facto clerico non ꝛ. lxxxviij. di. fornicari.

Rubrica de arbitris. Supra visum est de preparatorijs iudiciorum merito de ipsis iudicijs erat videdum. Sed quia arbitria sunt redacta ad instar iudiciorum: vt. l. i. ff. de arbitris. premisit compilator istam rubricā. ita cōiter cōtinuatur. ꝛ in. C. ꝛ. ff. seruatur iste ordo. nam premittitur ibi de arbitris: ꝛ postea ſegtur de iudicijs: ꝛ qd sit arbitriū: dic vt no. ꝓ Innocen. ꝛ alios in. c. qntauallis de iureiur. ab.

a Ne. tres. vnus vero aut tres sunt eligendi ⁊ nō duo: qr res fere
s sine exitu futura est pp naturalē boīum facultatem ad dissentiendum. ff. de arbi. itē si vnus. §. principaliter. tñ si cōpromittatur i duos: tenet arbitrium. ⁊ si non concordauerint cogendi sunt: vt vel concordent: vel tertiam personam assumant: vt ibidem dō. ⁊. s. de of. dele. suspitionis. §. vlt.

b ¶ Aut duorū. sufficit duor sententia presente tertio: lz ille dissentiat eo vero absente non valet. ff. e. l. si in tres. nisi in compromisso expressum sit vt duo sine tertio procedant. ff. e. non distinguemus. §. cum in plures. sic obtinet in iudicibus. s. de offi. dele. prudentiaz. ⁊ de vtrisqz hic cauetur. s. de of. deleg. vno delegatorū seu arbitrorum.

Non sine. In prima parte ponitur facti narratio. in secūda cause cōmissio ibi quoniam igitur. ab.

c ¶ Ordinauit. i. institutionem predictā confirmauit ad cautelam supple. ⁊ illum fecit postea pdicta ecclesia spoliari.

d ¶ Fraudem: dātez cāz ꝛctui vnde nō tenuit. ff. de dolo ⁊ eleganter. secus esset si incidit in contractum. ff. de act. emp. ⁊ ven. iulianus. §. si vē dito. ⁊ si. s. de renū. sa ne. vbi dolose ille inductus fuit vt eorum misericordie se subiceret

e ¶ Sacramentum: qō iteruenire in arbitrio siue in cōpromisso phibetur. C. e. ti. auc̄. decernimus. ex quo tñ interuenit seruandum ē: dūmodo arbitrium sit licitum vel equum. vt b in fi. ⁊ .ſ. eo. cum tpe.

f ¶ Fauētes. ⁊ ita p gratiam arbitrati sunt: vnde cōpetebat huic exceptio doli si ageret ex illo arbitrio. C. eo. arbitror non obstañ. ipsor iuramēto: qr iuramentū ad hoc non extendit nisi ad ea que legitime arbitrarētur. alias illicitū esset ⁊ non seruanduz. ſ. ō iureiur. quāto. ⁊. c. quita uallis.

g ¶ Quinqz marchas. ⁊ sic continebat simoniacam prauitatem. s. de pac. cum pridem. ⁊. s. ō transac. preterea. i. ⁊. ij. ⁊. c. cōstitutus. ⁊ ideo arbitrium non valuit. nec etiam pena si esset apposita cōmitteret si non staretur tali iniquo arbitrio. ff. e. non distinguemus. §. cum quidam.

h ¶ Cognouerint. i. cōfessi coram archiepiscopo: ⁊ ita creditur istis in iure in eo quod male fecerunt. arg. s. de elec. cum dilecti. arg. tñ ꝛtra. ſ. de testi. sicut. sed hoc videtur admitti propter inopiam probationum quoniam forte per alios constare non potest: vt in decre. cum dilecti. ⁊ argu. ad hoc. C. de hered. l. pe.

i ¶ Absoluas. supple ⁊ ipsum absolutum restituas: ⁊ potest exponi absoluas. i. absolutum ostēdas: qr iuramentū non extenditur ad istum casum: vt dictum est. ⁊ ita retractatur arbitriuz superioris auctoritate: vt. ſ. ca. pri. sed non fuerunt isti veri arbitri: sed mali compositores ⁊ arbitratores. ⁊ ideo dictum eor boni viri arbitrio pōt corrigi. ff. pro so. societatem. alias inique sine arbitri statur. ff. e. diem. §. stari. sed in hoc casu nō valeret sīa talis propter simoniam.

k ¶ Peruenit. decimas. i. fructus decimarum.

l ¶ Existere. in hoc arbitriū posset esse in posterū dānosum ecclesie: qr occasione illius arbitrij iste. g. vellet decimas illas post decessum illius clerici retinere. ⁊ ita ecclesie preiudicaret. quia ⁊ si nō de iure de facto tamen dānum sustineret ⁊ cōpelleretur litigare cuz illo: ⁊ expēsas facere: qr interest ecclesie ne sumptib⁹ veretur. ff. de mino. minor. xxv. an.

m ¶ Vendicare. occasione buiusmodi arbitrij nil pōt vendicari ab ecclesia: vel decimas illas retinere: qr nō licuit illi clerico cōditionem ecclesie facere deteriorem. ſ. de dona. fraternitatē. nec alienare potuit rem ecclesie in dānum ipsius ecclesie. xij. q. ij. sine exceptiōe. ⁊ ita ipso iure nō tenuit arbitriū. sic ergo ad factuz tm respicit reuocatio huius arbitrij.

Dilecti filii. In mulierez singularem tanquam in arbitricem compromitti potest. h. d. latius ⁊ clarius. pma ps narrat factum. secunda dat iudicem ibi: ꝙuis. ab.

n ¶ Vsuario. i. usu. qd sit vsus habes insti. ō usu ⁊ hab. i pn.

o ¶ Reginam. ar. qd de rebus ecclesiasticis possit cōpromitti in laicum. ar. ſ. eo. p mas. ar. ꝑ. ſ. eo. cōtingit. vbi dō de hac materia.

p ¶ Sint remote. vez ē qd femine a ciuilibus officijs sint remote. iij. q. vij. §. tria. ⁊. xxiij. q. v. mulierem. ⁊. ff. de re. iu. l. ij. nisi pceps scienter eis delegauerit cām. ij. q. v. mēnā. ⁊ xxiij. q. iiij. si quis. xij. q. ij. cū deuotissimam. ⁊ ar. ff. de re iudi. qdam. tñ in veteri lege populum iudicabant. xv. q. iij. §. i. item tutelam gerere pōt si renunciat velleiano ⁊ scōis nuptijs. in auc̄. de here. que ab intestato deferunt. §. ex his. col. ir. item constituit procuratrix a domino papa. ſ. de confir. cū dilecta.

q ¶ Pena. ſi. C. e. l. vlti.

r ¶ Consuetudinez. ⁊ ita ē ar. qd cōsuetudo dat iurisditionez ⁊ derogat iuri scripto. ar. s. de ꝛsue. ex litteris. C. de emanci. l. i. ⁊ vlt. ⁊. C. que sit lon. consue. l. ij. ⁊. xi. di. in his.

s ¶ Compromisso. sic ergo religiosi viri pōt petere penā conuentionalē. xv. q. ij. si ecclesie ⁊. xij. q. ij. epūs q mancipium. ⁊ xxiij. di. quāquā. ⁊. xxi. q. v. si qs cuiuslibet. ar. ꝑ. ſ. de dolo ⁊ ꝙtu. c. i. ⁊. ij. ⁊. ſ. de pe. suaz. ⁊. xij. q. ij. fraternitatis. dic qd penā a iure promissaz petere pōt vt. xvi. q. i. statuimus. ⁊. i. q. vlt. quotiēs: ⁊. l. sancimus. in fi. r. q. vlt. c. vl. ⁊ satis vī qd pōt petere penā p iura priora: nisi auaritie cā extorqueāt: vt. ſ. ō simonemo ar. vel melius dicas qd si pena apponit loco interesse ꝑm b pōt petere penā quāti sua interest. ff. de emp. ⁊ vē. predia. sed si pena apponit loco ꝙtumacie tūc pōt peti pena ⁊ res. ff. de col. bonor. l. ij. §. si cū duobus. ⁊. ff. de tab. exhi. locum. §. cōdēnatio. si aūt apponat in fraudē vsuraz peti nō pōt. ſ. de emp. ⁊ vē. ad nostram. ⁊. ff. de ac. emptio. ⁊ ven. iulianus. §. idem papinianus. Et ita isti p penā compellendi sunt stare arbitrio. vel ēt per res depositas: vt eas daret victori. ff. e. litigatores. §. quid ergo siue ergo pena ꝓmissa fuit a parte parti: siue ꝓmissa ipsi arbitrio: qr tunc cōpellitur mihi cedere actionem: qr quod cā mei fit meū est. ff. de eden. pretor. §. i. ⁊ si cōtemplatione alicuius aliqd fit eius est periculum. ff. de prescrip. ver. si gratuitaz. §. vlt. sed nunquid pena recepta pōt peti

tribus stat sentētie maioris partis.

s Ane: ⁊ infra. Si autē ex cōmuni placito epōrum inter quos causa versat arbitros elegerint: aut vnus eligatur: aut tres[a]: vt si tres elegerint aut omnium sequant sententiam aut duorum[b].

Lex. tertius eborac. archiepō.

¶ Non valet arbitrium simoniacum vel dolosum.

Non sine multa necessitate. a. presbyter nobis ꝓposuit qm cum in ecclesia sancti alfridi p manum. r. archid. de suella persone illius ecclesie capellanus istitut⁹ fuisset: eodez. r. mortuo. m. nepos ei⁹ qui sibi in ecclesia iā dicta successit: eundem presbyterum capellanum ibidem iterum ordinauit[c] ⁊ infra. Cum autem idem presbyter extra prouinciam exulans de suo beneficio non posset iusticiam obtinere: nec suam vlterius iopiam sustinere: p dolum ⁊ fraudem[d] ipsius. m. ab eo ē sacramētū[e] extorquz: vt arbitrium clericorum duorum exinde susciperet ⁊ seruaret: qui iaz dicto. m. fauentes[f] presbytero preceperunt: vt quinqz marchas[g] p eo dez susciperet: ⁊ tori cederet cōi. ℣ Qm igit non decet aliquatenus sustinere: vt qō peperam arbitrati sunt debeat icorruptum relinqui: mādam⁹: quatenus si se cognouerint[h] prefati clerici tam nequit arbitratos fuisse dictum presbyterum ab obseruantia iuramēti auctoritate nostra prorsus absoluas[i]: vel si arbitrium ipsum noueris equitate subnixum: ad obseruantiam ipsi⁹ vtrāqz partem ap. ces. compellas.

Item.

¶ Arbiter assumptus i patrimoniali cā clerici non pōt adiudicare rem ecclesie possidendaz etiam ad uitam clerici.

Peruenit ad nos: qd cum. g. ō cal. sororez gu. clerici duriss̄et in vxorem: idez gu. fidei interpositione firmauit: q. v. sol. sterlingorum annuatim daret eidez. vñ cuz sup eisdez. v. sol. iter ipsos controuersia mota fuisset i qttuor cōpromisere personas: que taliter arbitrate fuerunt: qd idez. g. decimas[k] quas in parochia de cal. prefatus gu. habere dignoscit: p. v. ꝓparatis sol. peciperet annuatim. ℣ Unde qm huiusmodi arbitrium ecclesie posset in posterū pniciosum existere[l]: mandamus: quatenus si ita iueneris prenominatū. g. diligēter cōmoneas: ⁊ ec. dis. compellas: vt prelibatas decimas liberas oīno dimittat. nec sibi occasione huiusmodi aliquid vlterius vendicare[m] presumat. Clericum vero moneas: vt cum eodem. g amicabiliter studeat cōuenire.

Innocen. iij. cācellario ⁊ magistro ioth. canonico parisien.

¶ Clerici ō rpalibus cōpromittere possunt in mulierem alias de cō suetudine iudicantem.

Dilecti filij abbas ⁊ cōuentus de scarduna cistercien. ordinis sua nobis ꝙrela mōstrarunt qd cū iter eos ex vna pte ac hospitalarios ex altera super vsuario[n] cuiusdā nemoris qō verteret: i reginā[o] francorū fuit compromissuz vtrinqz: que cause meritis intellectis arbitrium duxit p diffinitiuam sniaz ꝓmulganduz: ⁊ infra. ℣ Quāuis aut scōm regulam iuris ciuilis femine a publicis officijs sint remote[p]: ⁊ alibi dicat qlz summe opionis existant si arbitrium in se susceperint vel si patrone inter libertos suos interposuerint audientiaz ab omni sint iudiciali examine separande: vt ex eaz ꝓpatiōe nulla pena[q] aduersus earum contēptores nullaqz pacti exceptio habeat: qr tamē iurta consuetudinem[r] approbatā q̄ pro lege seruat: i ptib⁹ gallicanis femine precellentes in subditos suos ordinariam iurisditionez hīe noscuntur: mandamus quatenus hospitalarios: vt arbitrium ipsuz ꝑsertim cuz epōrū fuerit presentia ⁊ cōsilio roboratū: sicut prouide latum ē ⁊ ab vtraqz pte ꝑ sponte receptum obseruent p penaz in compromisso[s] statutā ap. postpo.

vt stetur sñie.arg.q̄ nō.ff.e.l.ij.ꝛ.C.e.l.i.ꝛ.ij.q: ꝓrietas actiōes intēdit:ꝛ ideo nō audiť.ar.s̄.de elec.cum iter.r.ꝛ.b.ꝛ.C.de fur.l.i.ꝛ.j̄.de ap.sollicitudinem ꝛ in auč.de iudi.§.quia vo col.vi.vbi de hoc dr̄ expresse.ꝛ hoc est verum:nisi i compromisso dictum sit:vt pena soluta stetur arbitrio.ff.de trāsac.l.pe.ꝛ.C.ō transac.cum proponas.ꝛ.xxv.q.ij.si ecclesie.vbi de hoc.ꝛ predicto.c.qui mancipium.

Cum tempore. Minor ecclesia in preiudiciu pape de libertate cōpromittere nō pōt.ꝛ diuidit.naz in prima recitat factum cōpromissi.in secunda laudum latu quod pro parte approbat:ꝛ ꝑ pte reprobat.secūda ibi:q: legitime tertia rōnem reprobatiōis ibi:cuz ꝛ si.ab.si.

a **Magdeburgeñ.** Ex hoc vr̄ q̄ ordinarius possit esse arbiter.ar.s̄. de elec.cām que.ꝛ auč.vt differentes iudices.§.si vo ꝓtingit.col.ix.item ꝛ delegatus.j̄.de presump.li°as. de pben.nisi.ꝛ.j̄.eo.cuz olim.lex tñ vr̄ ꝓtradicere.ff.eo.sed ꝛ si in seruum.§.ij.ꝛ.iij.q.vij.§. tria.versi.si qs vero.sz hoc solum ꝓhibet lex q̄ ordinari⁹ nō pōt iubere vt partes in se compromittant.ff.de tuto.ꝛ cura. .l.iiij.§.prēto:.

b **Data.sic.j̄.eo.ex parte.ꝛ .C.e.ne in arbitris.sed iurare arbiter non dz.C.e.auč. decernimus.secundum quosdā. sed verius est etiam partes.j̄.e.c. .ij.vbi de hoc.**

c **Obseruandum:metu pene si apposita fuit.s̄.e.c.prox. vr̄ metu iuramenti.rij.q.i.oē qō .vi.q.iiij.qō bene semel. idez esset si neutrū predictoz iteruenisset si partes arbitrio ꝓsensissent:vel verbis.j̄.r.dies nō ꝫ diriss̄ent.C.e.cum antea.**

d **Capitulis:no.q̄ arbitriū ꝑ pte tenet ꝛ ꝑ pte nō tenet.sic .j̄.de preben. dilect⁹.ꝛ.c.nisi ꝛ.ij.q.vi.§.si qs ex plurib⁹.lz videať q̄ arbitri sñia non dz ꝑ parte valere ꝑ pte nō.ff.de arbi.qd tñ.in p̄n.sed illud obtinet vbi simul de plurib⁹ debuit ferre sñiam ꝛ non tulit de oībus.sz in vno capitulo nō pōt tenere ꝑ pte.ff.fami.ber.i hoc iudicio:sic ꝛ sñia ꝑ pte tenet:ꝛ ꝑ pte nō imo corrigiť.j̄.de testa.raynucius:ꝛ.c. rainaldus.**

e **Requeris.ar.ff.de libe.cā si vsufructum:ꝛ.l.i.ꝛ.ij.**

f **Libertatis.nec ēt poterat arbiter in hoc interuenire:qz in cā liberali arbiter interuenire nō pōt.ff.e.non distinguemus.§.de liberali:ꝛ.s̄.de in integ. resti.cā restitutionis.in fi.sed ꝫ.j̄.de prescrip.cum olim:sed quātum ad se potuit renunciare:ꝛ nō quātum ad papā priuilegijs libertatis:vt.j̄.de re iudi.suborta:ꝛ.j̄. de dona.inter dilectos.alijs aūt priuilegijs bene posset renunciare.j̄.de priui. si de terra:ꝛ.c.accedentibus.**

Cum dilectus. Alio modo sic sūmatur.arbiter non hz potestatem inducendi vltra cōprehensa in cōpromisso:ideo coraz eo nō fit recōuentio. cōis diuisio.scōa ibi:nos igitur.ab.

g **Pōt.cessat recōuētio corā arbitro:vt h dicit.item in criminalibus nō hz locum recōuētio.iij.q.vi.c.i.qz non relatione criminū:sed inocētia re⁹ purgať.ff. de publi.iudi.is q.item in cā spoliationis.j̄.de resti.spo.ex pqōne.ꝛ melius.j̄. de or.cog.sup spoliatōe.nisi de alia spoliatione:vbi est hoc expressum. item in omni momentanea possessione.C.qui legit.pso.l.vlt.item in spoliatione facta ecclesijs ꝛ ecclesiasticis viris:ar.j̄.de iurepa.relatum.§.ad hoc.ꝛ est expressum .ff.de iudi.l.ij.§.item si agatur.**

h **Nisi de his tñ. vel eis coherētib⁹ sine qb⁹ cā cōmode expediri nō pōt.vnde pōt statuere diē solutioni faciēde.ff.e.si cū dies.§.vl.ꝛ.l.qd tñ.§.solutioni:ꝛ.l. celsus.item pōt cognoscere de cā in integrū restituēda que incidit in negocio de quo cōpromissum ē.s̄.de in ite.resti.cā restitutionis.sed nunqd pōt cognoscere super petitione duplī:vt.ff.ad.l.aquil.inde neratius.§.pe.videť q̄ sic: qz segť ex delicto in arbitrio cōmisso.sed ꝫ ar.ē q̄ nō cognoscit sup pena contumacis.ff.**

compellatis.

Dez abbati ꝛ conuentui de pigrauia.

Ecclesia exempta nō pōt in preiudicium exēptiōis cōpromittere.

Cum tēpore. C.pape.p.n.ꝛ i fra. Sup cōtrouersijs que inter te ꝛ mersburgeñ.epm ꝛ quosdam tuos monachos vertebātur te,pmisisti arbitrium magdeburgeñ.[a] archiepiscopi seruaturum ꝛ infra. Qz legitime constitit q̄ fide bincinde data[b] compromissuz est in archiepiscopum memoratū: nos arbitrium ab ipso ꝓlatum decernimus obseruandū[c]: illis dumtaxat capitulis[d] exceptis que contra libertatē ipsius monasterij ꝛ duarum capellaruz eiusdez in arbitrio sunt expressa:cuz ꝛ si sponte volueris de iure tamen nequiueris[e] fine lñia ro.pō.renūciare ꝓuilegijs vel idulgentijs libertatis[f] que mōasterium illud iudicant ad ius ꝛ ꝓprietatem ro.ec.pīncre.

Dem episcopo sancti andree: ꝛ abbati de bechot.

Coram arbitro nō habet locū reconuentio.

Cum dilectus filius:ꝛ infra. Utrum coraz arbitris recon uētioni sit locus:postulasti p sedez apostolicaz explicari. Nos igit respōdem⁹ q̄ lz i iudicio cōuenientem recōuenire valeat is q̄ coram iudice cōuenit:coram arbitris tamē recōuenire nō pōt[g]: cum arbitri iudicare nō valeant nisi de[h] his tñ sup qbus in eos extiterit compromissum.

Dem rectori ꝛ fratribus hospitalis sancti bartol.lucani.

Qui p arbitrium tenet eligere cū aliquoz cōsilio tenet illoz consilium in tractatu electionis requirere sed sequi nō astringitur.

Cum olim sup eligendo in hospitali vestro rectore ꝛ fratribus:iter vos ꝛ priorem sancti bartbol.lucañ.coraz iudicibus delegatis qō verteret:ꝛ vtraq; pars in eos cōpromittentes[i] ipsoruz arbitrium se promiserit seruaturaz.super prolato ab ipsis arbitrio vtrinq; dubitatio ē exorta:quaz petistis per sedem apo.declarari. Nos igitur publico instrumēto arbitriū continente diligēter ispecto cognouimus q̄ scōm formaz arbitrij prior sancti bartol.luca.tenetur habere consilium cum familia hospitalis eiusdem: ꝛ tractare cum ea de inueniendo rectore. propter quod dicimus q̄ nisi prior sup inueniendo rectore tractauerit cum familia hospitalis ꝛ ipsius consiliuz requisierit non habet potestatē eligendi rectorem.ꝛ si alio modo eum elegerit:eius electio hñi debet irrita ꝛ inanis. Uerum habito cum familia sup hoc cōsilio ꝛ tractatu prior libere pōt rectorem eligere dumtaxat idoneuz:siue concordet:siue dissordet[k] familia cuz ipso super inuētione rectoris.

Dem in concilio generali.

De rebus spiritualib⁹ in laicuz compromitti non potest.

Contingit interduz:q̄ cuz actoribus ꝛ infra. Ad hoc generaliter prohibem⁹: ne super rebus spiritualibus[l] compromittatur in laicum:qz non decet vt laicus in talibus arbitretur.

de cā pos. cuz ecclesia:ꝛ .ff.de iudi. solemnis.itē arbiter non pōt punire ꝓtumaciam litigatoris: nec testes pōt cogere.ff. eo.qd tñ.§.i.nisi i casu quē hēs.s̄.de of.deleg. suspitiōis.ꝛ hoc est vez q̄ nō potest punire cōtumaciā.nisi in cōpromisso hoc actū sit.ff. de iudi.l.ij.§.vlti.ꝛ.ff.e. nō eroīb⁹.q̄ itelligit sm illam de iudi.qz arbiter nullam hz iurisditionez .ff.de re iudi.ꝓtor.item arbiter nō pōt pnūciare nisi vtraq; parte presente.nisi hoc inter litigatores ꝓuenerit.ff.e. viem .§.si qs litigatoꝝ. Itez non pōt citare ptes:nisi ad locū in quo ꝓmissum factū ē.ff.e.si cū dies.§.si arbiter.itē arbiter nō pōt delegare arbitrium.ff.e.in cōpromissis:ꝛ.l.nō distinguem⁹ .§.quesitū.itē satisdatio nō prestať corā arbitro: qz sufficit pene ꝓmissio in auč.de litig.§.ad excludēdas.in fi.col.viij. item in arbitrio nō pōt mora purgari vbi dies prefixus ē ab hoīe.ff.e. celsus.sec⁹ i iudicijs.C. ō fi.istru.sancim⁹.ꝛ.ff. si qs cau.ꝛ si post tres. itē sñia arbitri non infamat.ff.de his q nō.ifa. qd ergo.§.ex cōpromisso.ꝛ b ideo.qz nō pōt cognoscere de crimine qō ifamet.ff.e.nō distīguemus.§.iulianus.ꝛ.s̄.ō in iteg. resti.cā.in fi.in his oībus discrepāt arbitria a iudicijs. item ꝛ in alio si pres renūciant appellationi:ꝛ pactū faciunt de nō recedēdo ab arbitrio nihilominus recedere pñt.C.e.l.pe.sec⁹ circa iudicia.C.de tēp.ap.l.vlti.in fi.ꝛ in quibusdam cōueniūt:qz p vtrūqz interrūpitur prescriptio.C.e.l. vlti.§.fi.ꝛ quātum ad iuramētum calūnie.C.de iura.calū.l.i.ꝛ.ij.§.sed quia.

Cum olim. Primo ponitur consultatio.secūdo responsio ibi:nos igitur.

i **Compromittentes.sic.s̄.e.cum tpe.vbi de hoc.**

k **Dissordet.p interpretationem buiusmodi arbitrij possumus illud ō credū iterpretari.lxiij.di.obedītibus.plerūqz.n.tenet qs q̄rere ꝓsiliuz:sed nō tenet seq illud.j̄.de regul.lz.C.de iure ēphi.l.vlt.ff.de admi.tu. qui dā decedēs.§.papinian⁹.ff.vbi pupil.educ.debe.l.i.itē ꝛ sm hāc iterpretationē vr̄ itelligenda ista decre.s̄.de elec.cū in veteri:vbi de hoc.sed vr̄ q̄ supfluū sit petere cōsiliū qō qs seq nō tenet.ar.C.de ꝓba.ad ꝓbationem.sed certe pōt esse q̄ tale cōsilium sit vtile:qz pōt mouere poꝛē ad aliqd faciēdum qō forsitā p se nō fecisset.ar.xxxi.di. nicena.ꝛ.ff.e.itē si vn⁹ .§.vl.alias est lex ꝛ incipit si in tres:ꝛ qō a pluribus creditť facilius inuenitur.xx.di.de qbus.ꝛ.C.de fideicō.l.vlt.adfi.ꝛ ar.ad hoc.lxiiij.di.eā cōscientiam:ꝛ diligens inqsitio faciēda est in electionibus.s̄.de elec.cū terra.ꝛ habito cōsilio deliberet an expediat ei sequi ꝓsilium.ff.mā.l.ij.in fi. ꝛ preterea sufficit q̄ ita scriptū est.ff.q ꝛ a q.prosperit:ꝛ.vi.q.iij.scriptum est in lege:ꝛ.j̄.de prescrip.ad audiētiā.ꝛ qz istud arbitrium approbatum fuit a partibus.ideo seruandum est.

l **Contingit: spūalib⁹: sic.n.ps q̄ de rebus spūalibus in laicū cōpromitti nō pōt ēt incidēter:qz laicus de talibus cognoscere nō pōt.j̄.**

qui fi. sint legi. lator. ꝛ ecclesiastica negocia tractare nō ꝺbēt laici. j. ō iu ꝺi. decernim⁹. ꝛ de vniuersa eccl'ia male iudicat q q̄rit iudiciū laicoꝝ. ri. q. i. placuit. sed ꝟ. ij. q. vij. nos si. ꝛ. xvi. q. i. plures. xxxij. dist. §. verū. ꝛ ij. q. v. mēnam. nā ꝛ ī infamē cōpromittit. iij. q. vij. §. tria ī fi. dicas q ꝺe reb⁹ mere ciuilib⁹ qbus nullū spūale ẽ annexū bñ pōt cōpromitti in lai cū. ar. hui⁹. c. cuz. n. tñ phibeat ꝺe spūalibus ō rpalib⁹ pmittit. arg. q q̄ ō ꝺe vno phibet ꝺe al tero ꝓcedit. xxv. di. q̄lis. j. eo. exposita. si ꝺo cō promittat in laicū ꝺe re bus ẽt spūalibus ñ tenet arbitrium vt ḃ. ſz si cō promittat in clericum ꝛ laicum auctoritate tñ su pioris vt q valeat. tū qz ñ simplr ī laicū tū qz auctoritate supioris. j. e. c. pri. als auctoritate ꝓpa hoc facere nō pos sent ꝛ magis dignū tra bit ad se minus dignū vt sic potius res valeat q̄ pereat. j. de conse. ec cle. uel alta. qō ī ꝺubijs ꝛ. j. ō ver. si. abbatez. ſz in laicū tñ ꝓmitti ẽt auctoritate epi nō pōt si cut credo nisi auctorita te pape: ut. xxxij. dist. §. vez. ij. q. v. mēnā. ꝛ. c. nos si. qz epūs ẽt cāz spi rituālē laico committet nō posset: cū ius spūale non cadit in laicū. xcvi. ꝺi. bñ qꝺē. ꝛ ar. s. ō ele. sacrosancta. ꝛ. c. messana. vnde ꝺico q laic⁹ ō reb⁹ spūalib⁹ nullo mo ꝺo iudicare pōt: nec p̄n cipaliter nec īcidenter. ꝛ q eccl'iasticis psonis tñ cā spūalis sit ꝓmittēda est. arg. s. ō offi. deleg. cum te consulente. ꝛ. c. super qōnuz. §. fin. ver. quod si.

PEr tuas Summatur generaliter inhereꝺo lre put habe tur in rubro. sed recipit multas limitatiōes. in prima parte ponit ꝓsul tatio. in scꝺa ꝺiffinitio alias ꝺistinguens responsio ibi. super quo. ab. si.

IDem pisano archiepo.

Auctoritate iudicis cāe ẽt ꝺele gati pōt ō cā ẽt spūali ī clericū ꝛ lai cū cōpromitti. ꝛ si arbitriū ẽ a par tibus receptū ꝺz a ptib⁹ executioni mandari ſz p generalē. pcurator ẽ tñ fuerit cōpromissuz. Si aūt nō fuit arbitriū approbatū ꝛ pena fuit apposita agit ad penā: si ñ fuit ap posita agitur ad interesse.

PEr tuas ītimasti: q cuz sup executione arbitrij qō in ter hospitalarios sancti ioannis ꝛ plebanū ō piscia sup hospitali sācti allucij latum erat: a nobis litteras accepisses: ꝛ infra. Pleban⁹ ꝓpo / suit: q ad cāz tractāꝺaz pcuratori ꝺit gñale mandatum[a]: non tñ ei mādauit vt sine spāli mandato cō promittere posset vel transigere sup eo. ꝛ p̄terea pcurator iaz dict⁹ ō assensu canonicoꝝ[b] suoꝝ fuerat institut⁹. Et ideo ꝺicebat arbitriuz nō valet p̄sertiz cū pcurator fines mādati[c] excesserit: ꝛ arbitriū fuerit p vnum clericū ꝛ ꝺuos laicos pro mulgatū: ſz ipsi ō assensu genueñ. archiepi cui cā cōmissa fuerat arbi trium p̄tulissent: ꝛ infra. Super quo. f. t. r. q si ex pte plebani arbi trium receptuz fuerit: ꝺistincte ra tum[d] hr̄i ꝺz ac per hoc iuxta teno rē mādati ap. executioni mādari. Si vero receptū non fuerit: refert vtrum fuerit vel nō ꝺe obseruādo ip̄m pena statuta. ꝛ quiꝺez si pena apposita fuit: agi pōt ad penaz. at si nulla statuta fuerit: ſz simpliciter fuit q stare ꝺebet sniē cōpromissum: p curator ad interesse poterit conue niri: q iuramēto suo seip̄m psona liter nō ecclesiā poterat obligare. Quod aūt a ꝺuobus laicis ꝛ vno clerico ꝺr esse, platuz: nequaq̄ ob uiare videt: cū auctoritate[e] ꝺicti ar chiepi fcm̄ sit: cui cā ō qua ꝺr com promissum fuerat ꝺelegata.

a Mandatum. bene allegabat: q ſz haberet generale mandatū transi gere tñ non poterat seu cōponere. ff. de procur. mandato. ꝛ C. de trās ac. transactionis. sed si clausula ꝺe rato fuit apposita tunc videt q transige re possit aliter non: q adiectio illius clausule aliqd operat arg. ff. ꝺe vsu. si stipulatus. ꝛ. j. de relig. do. cum ꝺilectus. ꝛ videt expressuz. s. de trās ac. ꝓtingit. sed obstare videt. ff. man. creditor. §. vlti. ꝺic ꝺe hoc vt notat in predicto. c. cum ꝺilectus: vt ꝺixi. s. de transac. contingit in glo. que in cipit no. in fi.

b Canonicoꝝ. vnde nō valuit qō p eum factū fuit: si ꝓsensum canoni coꝝ nō habuit. s. de pcur. c. i. ꝛ capitulum sine ꝓsensu prelati agere non potest. j. de iudi. cām que. ꝺe hac materia ꝺictum est. s. de rescrip. edoce ri. ꝛ. s. de procurato. c. i.

c Mādati. vnde nō valuit qō vltra fecit. s. de of. dele. cum olim. ꝛ. C. de pcur. si p procurator. ꝛ. ff. mā. diligenter. ꝛ. s. ꝺe rescrip. cū ꝺilecta.

d Ratum. ſz procurator nō habuisset mādatum ad hoc ex quo tñ clerici ratum habuerunt arbitrium est obseruandum: ꝛ valet. ff. de procur. mā da. ꝛ. s. de transac. ꝓtingit idem esset si egressus fuisset fines mandati. ex quo ratum habuit ꝺns factum procuratoris. s. ō offi. deleg. cum olim. idem esset ꝛ si nullum mandatum habuisset postquam ratum habuerunt quod eoꝝ noie fecit. ff. de iudi. ſz verum. ideoq̄ ꝺebet arbitriū executioni mandari vt ḃ ꝺicit: ꝛ qō ꝺicit hic colligit ꝺe tribus legibus. si enim ar bitrium a partibus approbat uel etiā silētio. r. ꝺicꝛ: er eo ꝺat actio ꝛ er ceptio. C. eo. cum antea. si vero arbitrium non fuit receptum ꝛ pena fuit apposita tunc agitur ad penam. C. e. l. i. ꝛ ita p penā ad seruādum arbi trium quis compellitur. s. e. ꝺilecti. si nulla fuit pena statuta sed simpli citer compromiserant stare arbitrio agi pōt ad ītersse ex stipulatu. ꝛ hoc

Ono. tertius archiepo. colo.

Morte alterius cōpromittentium expirat compromissum.

EX parte tua nostris ẽ aurib⁹ ītimatū: q vacāte p̄positura sancti cōberti in colonia: canonici eiusdem ecclesie vota diuiserūt[f] in ꝺuos videlz. h. de villiaco. ꝛ. c. ō lūbardia: ꝛ infra. Cūq̄z postmoꝺuz tractaret sup electiōe huiusmodi: ꝛ partes essent in tua p̄sentia constitute: in te demū super hoc fide p̄sti ta[g] cōpromittere curauerūt: q cāe meritis ꝺiligēter ispectis ad, pferē ꝺam ꝺiffinitiuaz sniaz ꝺiē ipsis cō sentiētibus prefixisti. Interiz vero p̄fato. h. ab vna pte electo sublato de medio sup: ꝛadictis canonicis ī hibere curasti[h]: ne tua pēdēte sniā ,pcederet ad electionē aliā faciēn ꝺā: quoꝝ qdaz nihilominus. b. co loñ. canonicuz elegerunt. Die igit quo sniā ,pferri ꝺebuit in tua pre. partibus cōstitutis dict⁹. b. allega uit[i] q, pcedere vlterius nō ꝺberes. Quapropter tibi edoceri a nobis humiliter postulasti. Breuiter rñdemus: q ſz arbitriū[k] sit finituz p mortem ipsius. b. p̄us tñ de pri me electionis meritis debuisti co gnoscere[l] cūq̄ processus fieret ad se ad si. ꝛ. s. de electio. auditis. vbi ꝺe hoc.

e Auctoritate. ꝛ ita auctori tate supioris potest cōpromitti in laicū ꝛ clericū simul de reb⁹ spūalibus. ō hoc ꝺictū est. s. c. p̄ori. itē videt ḃ q ꝺelegatus mandauit sniam arbitri execu tioni: ꝛ si ipse nollet procedere q ꝺelegat⁹ possit arbitriū ꝓpel lere ꝛ nō ordinarius. argu. C. de iudi. l. vlti. argu. ꝓtra. j. de fo. cōpe. si qs j. sed hoc vez est qñ ꝺelegatus ꝺat uel ad exe quēdum arbitrium: uel ad cō pellendum arbitriuz. alias or ꝺinarius ꝺz cōpellere arbitriū: ut pcedat. ff. e. l. iij. §. ait p̄tor.

EX parte. Si per ꝺuos electos ad eandem prelaturaz in discordia cōpromittit in ordinariū morte alteri⁹ cō promittentiū expirat cōpromis sum. ordinari⁹ tñ ex ptāte ordi naria procedit sup iure super stitis anteq̄ fiat transitus ad aliam electionem. h. ꝺ. primo ponit ꝓsultatio. scꝺo responsio ibi breuiter. ab. si.

f Diuiserunt. quod non est nouū nec reprehēsibile. viij. q. i. non est nouum. ꝛ. lxiij. dis. c. vlti.

g Fide prestita. de qua ha bes. s. e. cuz tpe. p̄m leges non ꝺebēt iurare sed penā pñt ptes apponere. ī aūt. ō iud. §. qz ꝺo col. vi. ꝛ. C. e. auc. decernim⁹.

h Curasti. ꝛ bñ: qz pendente electione illius supstitis nō est alia electio celebrāda. s. ō ele. ꝓsideraūim⁹. ꝛ ista electio pri mo ꝺebuit reprobari quā fie ret transitus ad secūdam. j. de concess. preben. post electionem

i Allegauit. ꝛ male ꝺeclarāt sequētia: qz primo ꝓstare ꝺebuit ꝺe hac electiōe vt ꝺictū est in p̄ma notula. sed mouit eum forte: q ꝺicit lex q mortuo altero ex litigatoribus: q ꝺederat fideiussorem iudicio sistendi: tñ pretor nō ꝺebet cum iu bere ammodo exhibere. ff. qui satisda. co. si decesserit. ꝛ sniā lata post mortē liti gatoris nō valet. ff. ꝺe re iudi. in sententijs. §. vl. ꝛ. l. seq. sed hoc non est verus generaliter imo sniā ꝺebet fieri post mortem saltē pp accessoria. ff. de rei vendi. vtiq̄z. ꝛ mortuo eo q appellauit necesse est heredibus cām finiri. C. si pendē. ap. mors iterueniat. l. i. ꝛ quasi p to. ita ꝛ hic necessaria sniā quātum ad canonicos q quasi heredes sint quo ad ius eligendi si alterius electio cassetur: quātuz ad alium electum vt sciatur an sua electio sit canonica per mortez alterius nō per ꝺit iste ius suum. nec acquirit si ius nō habebat. ideoq̄z ꝺebuit iuꝺex cām finire antequā sic tertius eligeret vt ꝺe oībus cōstaret. sed illa videbat melior allegatio q vlterius nō procederet: q cum ipse cognosceret tanquam arbiter ex cōpro misso ꝛ cōpromissum finiatur morte litigatoris vt ꝺicit. ꝛ. ff. eo. ꝺiem proferre. §. i. ꝛ. l. sed interpellat. vlterius cognoscere nō ꝺebebat: sed ſz sit finitum cōpro missum p mortem alterius tamē procedere pōt cum sit iuꝺex ordinari⁹ suo iu re ꝓpter rationez que redditur. s. ꝛ ī ipsa littera iferius. nec vt verus arbiter co gnoscebat. ar. j. de p̄ben. nisi esset: q ꝺe matrimonio carnali in arbitrium com promitti nō pōt. s. de transac. c. vl. ꝛ. s. de in integ. resti. c. pe. in fi. ꝛ hic ꝺe ma trimonio spirituali agitur. alias arbiter post mortem alterius litigatorum non procederet nisi iterum compromittatur in ipso a successoribus per leges predi ctas proximo.

k Arbitrium. i. compromissum. ff. e. ꝺiem. §. i.

l Cognoscere. vt ordinarius vt ꝺixi. alias si ordinarius nō fuisset non posset cognoscere vt ꝺictuz est. Et sic habes q in ordinarium potest compromitti. s. eo. cum tempore. vbi ꝺe hoc.

Expositā. Cōis est diuisio. scōa ibi: licet aūt. ab.

a Exorte: ex hoc patet q cōpromissum non fuit factum super his que in sniā continebātur: sed super discordijs que postea orte sunt.

b Cōpromisit. simple in ducē qui ꝫ sniam veniens iniquū arbitrium promulgauit. ⁊ sic pōt cōpromitti in laicum de rebus ciuilibus vt h̄ dicit: sed nō de spiritualibus: vt. §. eo. ꝓtingit: vbi de hoc. sed qualiter potuit compromitti in ducē ō his sup quibus snīa lata erat. nam transactio siue cōpositio fieri ꝺz de re dubia ⁊ lite īcerta. ff. ō trāsac. l. i. sed cū res h̄ certe erāt p snīam a qua nō fuit appellatuz nec supplicatū. ⁊ nō transigi siue cōpromitti nō potuit. C. de transac. si cā. ⁊ ff. de transac. ēt post rem. ⁊. ff. de ꝺdi. īde. eligāter. §. si post. ad qd cōpromissum fuit hic ō certa re: hec dubitatio soluit in lra: qr non fuit cōpromissuz ad hoc vt sententia mutaret sed vt illi duo duce mediante desisterēt ab iurijs quas faciebant ep̄atibus illis. ut. j. sequitur.

c Intētionis. semp recurrendū est ad intētionē scribētis ut hic dicit. ⁊. §. ō procu. petitio. ⁊. §. de of. or. lz. ⁊. §. ō vsupa. ex tua ⁊. j. de prebē. cū cām. ⁊ .c. vlt. qr eius ē īterpretari cui? ē ꝺcere. j. de sen. ex. īter alia. ⁊ ti. q. i. §. ex his. ⁊. C. ō le. l. vl.

d Reuocetis. sed videt q arbitriū tale nō sit reuocandum siue sit equum siue iniquuz. ff. de arbi. diem. §. stari. dicas ergo q siue qs fuerit arbitrator siue amicabilis cōpositor nō ē standuz iniquo arbitrio sed reducendū ē ad arbitriū boni viri. ff. p so. l. societatem. §. arbitroz. īmo ⁊ si iurasset ꝺz reuocari. j. de iureiu. gntanallis. ⁊ .ff. de ritu nup. quāquaz. ff. de ope. lib. si libertus. siue ēt arbiter fuerit ⁊ eodē modo nō ē stādum iniquo arbitrio. §. eo. c. i. ⁊. ij. ꝓterea ideo reuocat: quia iam latum erat ꝫ snīam vere cte. sed sup hoc nō fuerat ꝓpromissum vt snīa reuocaret p arbitriuz fm q in lra ꝺr ⁊ arbitrium nō extenditur nisi ad ea tm̄ de qbus cogitatum est ⁊ expressum in cōpromisso. §. e. cū dilecti. vbi de hoc.

e Obsidum. sic. j. de iureiuran. ex rescripto. ⁊. xxiij. q. vlt. vt pdem. ⁊. ff. q testa. fa. poss. obsides. ſz ꝫ dicūt leges: quia liberi boies obligari ñ pnt. C. que res pig. obli. pos. q filios. ⁊. j. de pign. lator. sol. obsides bene dari possunt vt dicunt iura ꝓmo īducta. nec dicunt obligari loco pignoris. sed tenentur obsides vt fiat qō iter ptes ꝓuenit. ⁊ ita cū solutum sit arbitrium ⁊ reuocatū debent obsides restitui: qr sublato principali ⁊ accessorium. j. de fide instru. Iter dilectos. j. de fo. compe. si diligenti.

Anotuit. Non valet cōpromissum factuz in duos siue plures hoc adiecto vt in casu discordie eligatur tertius p eosdē uel alios. h. d. primo ponit factum. scō ꝺat iudices ibi: ideoqz. ab.

f Potestate. sic ēt cōpromittit in iudicē retenta delegata ptāte. j. de preben. nisi. ⁊. j. de presump. lras. ⁊ tūc iudex pōt uti delegata iurisditione si expedierit ⁊ arbitraria ptāte: ut in decre. nisi. sed hic nō poterat retinere huiusmodi arbitrij executionē nisi per prorogationē iurisdictionis de consensu partiū que hic interuenit. sed hic non valuit prorogatio qr nō valuit cōpromissum de īcerta ꝑsona assumenda. ⁊ sic nō poterat fieri executio: ſz itenderēt progare iurisditionem delegatam de vno negocio ad aliud. b.

cundam. naz si dictus. c. superstes in electione ius hz: scōam constat penitus non valere.

Item electo ⁊ abbati sancti ꝫenoneñ. ⁊. c. canonico ueroneñ.

Arbiter post rē iudicatā super discordijs nouis assumpt⁹ nō potest per suū arbitriū snīam immutare etiā si ō cōponēdo īter partes mandatū accepit a papa.

Expositā nobis feltreñ. ⁊ belueñ. electi petitio ꝓtinebat q cum cā q̄ iter anteces sorē suum ex parte vna ⁊ ciues teruisinos ex altera sup distrīctu ⁊ rebus alijs vertebat p snīam bostieñ. epi tunc ap. sedis le. fuerit terminata ⁊ ifra. Tandez sup qbusdaz discordijs q̄ bincide videbantur exorte[a] in ducem venetoz tanquaz in arbitrū cuz pte altera cōpromisit[b]: ⁊ ifra. Vſz āt eidē duci lras nostras miserim⁹: ut ad cōponēdū iter ptes laborare deberet: cū tm̄ itentionis[c] nr̄e nō fuerit i mutare snīaz ipaz: uel sopitas per eā q̄rimonias suscitare: mādam⁹ q̄tenus p̄fatis lris nō obstantibus qcqd prenominati ducis arbitrio cōtra ipsi⁹ legati snīam ueneritis esse fcīs: in irritū reuocetis[d]: ei districti⁹ ibibentes ne vlteri⁹ i cōpromisso ꝓcedat: eūdē ad restōez obsidū[e] occasione illius cōpromissi si bi datoz: ut ipsi⁹ arbitriuz ſuareť p cēſurā ecclesiasticaz cōpellentes.

Gregori⁹ nonus decano ⁊ magistro. p. cañ. sancti petri atrebateñ. dioc.

Non valet cōpromissum de in certa ꝑsona in arbitrum assumenda. h. d. quo ad titulum.

Anotuit nobis guilielmo laico cōqueréte: q cū. o. laicus ipsuz super quadaz sūma pecunie coram iudicibus auctoritate apostolica conuenissēt: tandem fuit a partibus in duos arbitros cōpromissum: sic tamen q si illi duo ad innicem discordarent: tertium ad derent iudices nominati: retenta penes se compellendi partes ad obseruandum arbitrium per dictos arbitros promulgandum nihilominus potestate[f]. Cuncq tertius arbiter a iudicib⁹ predictis electus cum altero duorum ipsū parti alteri condemnasset: idem ex eo sentiens a sepe dictis iudicibus se grauari: q ipsum ad obseruantiā huiusmodi arbitrij compellebāt: nostram appellauit audientiaz: ſz ipsi appellatione contempta excō munications tulerunt snīaz in eūdem. Ideoq mandamus: quatenus si est ita: cum legali[g] sit prouisione statutum vt cōpromissum de incerta persona in arbitrum assumenda non teneat: dictam excōi cationis snīam denūcietis penitus nullam esse.

Item abbatisse ⁊ conuentui ioreñ.

Valet cōpromissum factum in vnum vel in plures vt ipsi p se cāz diffiniant vel per alios quos ipsi elegerint.

Quam a nobis petitur: ⁊ infra. Ex parte vestra fuit propositum: q olim inter vos ⁊ senoñ. archiepiscopum questiōe suborta super eo q idez archiepiscopus assereus monasteriuz vestrum metropolitano iure sibi subesse procuratiōes ⁊ res alias exigebat a vobis. Tandez i. r. sancti angeli diac. cardinal. tunc apostolice sedis legato. a partibus cōcorditer[h] compromisso: ⁊ promisso sub certa[i] pena q arbitrio seu ordinationi eiusdem vel duorum mediatorum[k] quos idem super hoc deputaret precise parerent: magister. p. capellanus noster: ⁊. i. archidiacon⁹ senoneñ. mediatores ab eodem super hoc deputati legato ordinando ⁊ diffiniēdo causam huiusmodi terminauerūt. Nos igitur quod per predictos mediatores super hoc actuz est: auctoritate apostolica cōfirmamus.

Item.

Compromissum finitur morte alterius compromittentiuz. vñ nō transit in heredes compromittentium: nisi de eis fit cautum in compromisso. hoc. d. comprebē/

g Legali: vt. ff. e. itē si vnus. §. si in duos: qr cōpromissuz de incerta ꝑsona nō valet vt ibi dicit. qr in assumēda illa tertia ꝑsona isti iudices poterāt dissentire. ⁊ sic res sine exitu futura ē. arg. ꝫ. j. c. pri. sed ibi soluit. ⁊ sic iudex certus esse ꝺz alias non valet cōmissio. §. de rescrip. ad hoc. ⁊ sic procurator certus esse ꝺz. ff. de ꝓcur. l. ij. sic ⁊ tutor īcert⁹ dari nō pōt. ff. de test. tute. tutor incertus. ⁊. l. duo sūt ticij. ⁊ i sti. de lega. §. tutor. ⁊ iō cum a ꝓncipio nō tenuerit cōpromissum: ſz fuerint postmodū ꝓcordes in assumēda tertia ꝑsona nō tm̄ tenuit arbitriū ⁊ sic nec snīa ēt excōicationis pp hoc lata. ⁊ sic ē ar. q si ꝓncipale nō tenet nec accessoriuz. j. de fo. ꝓpe. si diligenti. ⁊. j. de fi. instru. Iter dilectos ⁊. C. de legi. nō dubiuz. item ar. qō ab initio nō tenet postea nō cōualescit. ff. de regu. iu. qō in initio. ⁊. xvi. q. iij. §. pt ver. qō si ꝓuatus. itez ē ar. hic q ſz res ad eū ca sum pueniat a quo pōt h̄e initium tm̄ nō valet hic nō valuit cōpromissum qr terti⁹ arbiter incertus erat. sed manifeste ꝺicit. j. de ap. cum spāli: vbi ꝺr q duo arbitri sunt eligēdi. ⁊ si cō cord⁹ nō pnt assumāt tertiū. ⁊ si terti⁹ arbiter īcert⁹ ē q̄lit rñdebis. pōt dici q illud ē spāle in cā recusationis: qr illi arbitri non ꝺñr arbitri. īmo q̄si natura iudicum sapiunt qr iurisditionē videnť h̄e. ar. §. de of. de le. suspitiōis. uel dicas q nō est ꝫ. ibi. n. statuit ius qō duo arbitri eligant a partibus q de suspitionis cā cognoscant ⁊ si illi duo non ꝓcordāt ipsi arbitri eligāt tertiū §. ō offi. dele. suspitiōis sed ptes nō eligāt illos: vt si discordes fuerit eligant tertiuz. sed simplr eligunt duos nulla mētione habita de tertio. ⁊ ius oñdit ibi qd facere ō beāt ptes. ⁊ quid postea ipi arbitri: cū ī fi. nō poterunt ꝓcordare. ⁊ ēt qō dicit hic respicit ipz fcīm vt si terti⁹ eligat īcertus nō teneat ꝓmissum vt hic factū fuit si dictuz fuiſſz hic q certā ꝑsonaz eligerent si discordassent tūc valeret. ff. e. item si vnus. §. si in duos.

Quam a nobis. Non solet cōiter sūmari pp varietatem leturarū: sed fm vnū intellectū quē sensit glo. hic ⁊ inno. in. c. precedenti qui placet mihi: pōt sic sūmari vt in rubro primo ponitur factuz. secundo confirmatio ibi: nos igitur. ab.

h Concorditer ꝓmisso: ⁊ sic de re spūali. pōt in ecclesiasticā ꝑsonam compromitti. qō vex est. §. e. contingit. vbi de hoc.

i Sub certa. §. e. dilecti. cui tm̄ metu pene stabitur vt ibi. C. e. l. i. ⁊ sic religiosi pnt exigere penā. quali⁹ ⁊ qñ hoc liceat: ꝺr. §. eo dilecti.

k Mediatoz. sic videt q arbiter īcertus possit assumi qr hic nō fuit expressum de mediatorib⁹ istis. vñ signat. ꝫ. §. c. pri. ff. e. itez si vnus. §. si in duos. sed dicas q cardinalis nō fuit assumpt⁹ vt verus arbiter nec ill mediatores sed potius fuerūt amicabiles cōpositores qui de plano ⁊ sine

ordine iudiciario ⁊ sine aliqua cognitione ptes ꝯcordauerunt. ⁊ hoc patet ex ỹbis illis arbitrio seu ordinationi. ⁊ ex eo qꝺ dicit iferi⁹ ordinādo ⁊ diffiniēdo. vñ qꝺ fcm̄ fuit p legatū siue p illos quos ad ħ mediatores eligit tenet. vel si fuerūt arbitri adhuc cessant ẜria: qz ħ nō fuit ꝓmissū fcm̄ ꝺ icerta ꝑsona sz ptes dederūt ptātē legato vt ipe eligeret arbitros seu mediatores: ⁊ ipe elegit certos ⁊ hoc nō ē ẜ iura sup̄eri⁹ signata. ⁊ iō papa ẜfirmat ordinationē illoꝝ: qz nec cardinal⁹ poterat discordare, sz in suꝑiori decre. potuerūt discordare: ⁊ ita nō ẜdicit

a ¶Ompromissum. bf̄des: hoc sūptū ē ꝺ legib⁹ illis. ff. e. diez ꝓferre. §. i. ⁊. l. sz interpellaꝝ. §. si ab altera ꝑte. secus ē ī iudicijs. iudiciuz .n. trāsferꝝ ad bf̄des: cꝰ uis de heredib⁹ mētio ñ fiat. C. ꝺ iur. calū. auc. principales. ⁊ hoc iō qz arbitria stricti iuris sūt. cōpromissuz ỹo nō extē dit nisi ad ea tm̄ de gb⁹ exꝑsse in cōpromisso caueꝝ. §. e. cū dilecti. ⁊. ff. .e. nō distinguem⁹. §. ꝺ offō. nec ad alꝭ ꝑsonas vt in legib⁹ ꝓdictis: sic pactū ꝑsonale nō extēditur ad bf̄des qñqz. ff. de pac. idē in duob⁹. §. ꝓsonale. ⁊. l. iurisgētiū. § pactoꝝ. si alteri⁹ partis tm̄ bf̄dis mentio ēt fiat morte nihilomin⁹ solui tur cōpromissum: vñ ex vtraqz parte ꝺz fieri mētio bf̄dū. alꝭ nō transit ad heredes vt dicit lex ꝓdicta. sed interpellaꝝ. §. si ab altera. vnde meli⁹ diceret in cōpromittentiū heredes. ⁊ ita soluiꝝ cōpromissum per mortem alterius compromittentis. ẜ. e. ex parte. ⁊ per mortem alterius arbitroꝝ. de of. dele. vno.

Rubrica de iudicijs. Supra dictū est de ꝓparatorijs iudicioꝝ: nūc ꝺ ipis iudicijs videndū. vel sic ī ꝓcedēti ti. dcm̄ ē de arbitris veruz qz arbitria sunt reducta ad instar iudicioꝝ. l. i. ff. de arbitris: iō de his subdit de materia rubrice habeꝝ. ij. q. i. ⁊. v. q. iiij. xiiij. q. i. xv. q. vij. xv. q. vi. xxx. q. vltima. bis ita vsq ad finem. ⁊ habetur in. vi. ⁊ in cle. ab. si

Equouultdeo ¶Dotest multipliciter sūmari ꝑm varios intellect⁹. ⁊ ꝓmo sic: q ꝓmisit nō decliare iudicē penitere nō pōt. vel ad eūdē itellectū sic ⁊ clarius pactū de ñ ꝺclinādo iudice alꝭ suo q exceptiōe legitima repelli poterat ē irreuocabile. diuidit ī tres ptes ꝑm anch. in prima ponit facti narratio. ī secūda iudicis dispositio. in tertia incidētis qōis decisio. sc̄da ibi placuit. tertia ibi: nā. ab. si.

b ¶Dequouultdeo. ꝓprium nomen est.

c ¶Quem. i. qui. casus ꝓ casu. ⁊ est antiptosis figura. sic. lxxv. dis. ordinationes. ⁊. xviij. q. ii. quidam. vbi eos ponitur ꝓ hi.

d ¶Interrogatus. ex supabūdāti iterrogaꝝ. qm̄ alias ex necessitate tenebaꝝ sub eis rñdere: qz iudiciū reddit ī iuitū. ff. de ỹ. ob. inter stipulātē. §. i. qz. oēs cāe tunc in synodo tractabanꝝ vel forsitā ne posset postea iudicē recusare. iij. q. iii. §. offerat. ẜ. de of. dele. sup qōnuz. §. nos. ⁊. §. verū. nisi aliqd postea ꝺ nouo emergat. ẜ. de of. dele. insinuāte. ⁊. ff. ꝺ iter. act. de etate. §. ex causa. ⁊. ff. de procur. si post datum dānum. ⁊ de pe. di. vi. placuit. sed illa nō fuit cā: qr synodum totā nō potuit recusare.

e ¶Experiri. experiri ponit hic ꝓ defendere. aliquādo tm̄ ponit ꝓ agere. ī. de cā pos. ⁊ proprī. pastoralis. ⁊ no. ī. de sen. ⁊ re iudi. c. pe.

f ¶Placere. sz nōne fuit locꝰ pnie: vt ꝯ qꝺ sic. ff. ꝺ iur. om. iu. si ꝙuenerit. rñdeo locus ē pnie. ī. de iurepa. cū laici. sed nō hic: qz nō pōt penitere ī alterius ꝓciudiciū. ff. de reg. iur. nemo. ⁊ qz contumaciter recessit fuit excōicatus. ri. q. iij. certū. imo inuitus cōpellit rñdere vt dictū est.

g ¶Donec. logt ꝑm antiq tpa qñ cā excōicati tractabaꝝ anteꝙ absoluere tur. ri. q. iij. si eps forte. ītellige ꝑm antiquā lꝭam q olim in antiq cōpilatiōe talis erat hic nullus eidē cōicet dōec cā ei⁹ qlē potuit terminū ꝓsumat ⁊ ꝑm istā lꝭaz bñ logt ꝑm hodierna iura. qz cū ꝓ ꝙtumacia fuerit excōicatus nullus ꝺz ei cōicare donec satisfactione ꝓmissa. i. satisfactione prestita iudicio sisti fuerit absolut⁹. ī. ꝺ ỹ. sig. ex parte. hodie ỹo statim ꝺz absolui ⁊ postea cognosci de cā excōicationis nisi in casibus: vt. ī. de sen. exc. p

tuas. ⁊ nisi qs excōicatus sit ꝓ manifesta offensa. ī. de ỹ. sig. ex parte. ⁊. xviij. q. vlti. pessimam. ⁊. ī. de sen. excō. solet.

h ¶Adimi. rñdet tacite qōni

i ¶Ep̄atum imo ꝺz expectare ꝓ annuz anteꝙ adimaꝝ. xi. q. iij. rursus. ⁊. c. seq. maxime cū lis nō fuit ꝓtestata. de hac materia tractatur. iij. q. ix. in sum. ⁊. c. de cernimus. ⁊. xi. q. iij. rursus. ⁊. ī. de ꝺo. ⁊ contu. c. veritatis.

Decernimus ¶Tres sūt partes. sc̄da ibi: sz epi. tertia ibi: nec ꝓpter. ab. si.

k ¶Laici. laici. n. ꝺ eccl⁹asticis negocijs ītromittere se ñ debēt ī. de re. ec. nō alie. cū laicis. ẜ. de arbi. ꝙngit. ⁊. ẜ. de cōstit. ecclē. ⁊. xcvi. di. bene gdez.

l ¶Dresumant. auctoritate sua: delegari tm̄ pñt saltem cāe pecuniarie siue huiusmōi mere ciuiles vt ħ colligiꝝ. ⁊ in laicos ēt de talib⁹ pōt ꝓmitti. ẜ. ꝺ arbi. exposita. papa ỹo ciuiles criminales ⁊ spūales cās pōt laico delegare. ar. xxxij. dis. §. vex. ⁊. ii. q. v. mēnam. ⁊. lxiii. di. ī synodo. ⁊. c. hadrianus. ⁊ .x. q. iij. illud. videꝝ ēt qꝺ eas teneaꝝ delegare. xi. q. i. te qdē. ⁊ .§. ex his oīb⁹. ii. ⁊ ꝺ hoc dcm̄ est. ẜ. ti. pri. contingit.

m ¶Ecclesiaꝝ plati. arg. oēs ecclesiaꝝ prelatos esse iudices ordinarios. ar. ẜ. de of. oꝛ. cuz ab ecclesiaꝝ. xxv. di. plectis. ii. .q. i. nemo. xi. q. i. experiētie. ⁊ .c. si q ex fratrib⁹. ⁊. ī. de app. reprehensibilis. ⁊. ī. de eo qui fur. oꝛ. reci. c. i.

Quanto ¶Laici cās connexas spūalib⁹ tractare ñ pñt. b. d. vel magis specifice ⁊ ad lꝭaz vt ī rubro: ⁊ ñ diuidiꝝ.

n ¶Cōnexa. ius ỹo pſonatus nō ꝺf proprie spūale sed spūali annexū. ī. de iurepa. de iure. ⁊ iō dicit hic hug. qꝰei⁹ cā annexa est spūalib⁹ causis. vñ spirituale censeꝝ pp ꝙueritatem: qz q religiosis adherent religiosa sunt. ff. de rei vē. q religiosis. ⁊ ex tali coherentia sumit suā naturaz. sic. ī. de paro. sup eo. ⁊ iō talis cā p iudicē ecclesiasticū tm̄ tractari ꝺz vt hic. ⁊. ar. ẜ. c. priori. vñ vendi nō pōt. ī. ꝺ iure patro. de iure. ⁊ laicus tale ius pōt possidere cū nō sit mere spūale: sed ci annexum. sed alia iura spūalia mere possidere non pōt: vt. ī. de ꝓscrip. cām que. ⁊. xvi. q. vii. c. i. ⁊. ẜ. de elec. sacrosancta. ⁊. c. messana. ⁊ ius funerandi pōt laicus possidere. ff. de mor. inferen. l. i. ⁊ tamen dñium sepulture non hz. insti. de re. diui. §. nullus.

Si clerici ¶Diuidit in quattuor partes ꝑm qꝺ quattuor sunt dicta. sc̄da ibi: si ỹo. terna ibi de adulterijs. quarta ibi sed non debet. ab. si.

o ¶Condēnādi. nisi ex hoc grauata sit multū eoꝝ opinio. ar. op. ī. de testi. testimonium. ⁊. de sen. excō. cum desideres. §. i. in eo casu ꝓ infamiam debet se purgare vt dicit illa decre. cum desideres. alias si se purgare nō potest debet puniri quasi cōuictus interpretatiue. ī. de purga. ca. cum. p. ⁊. ī. de si. insinuatuz. De hoc arg. ẜ. ii. q. i. multi. sed ibi exponit circa prin.

p ¶Nō tenet: vt. ii. q. i. in ꝑmis. ver. de ꝑsona. vt. ẜ. de ꝙsue. ad audientiā. C. si a nō cōpe. iudi. l. vlt. ex eo. n. qꝺ isti ex tali ꝙfessione nō puniunt seu sniā ẜ eos lata nō tenet colligitur qꝺ isti iuiti tracti fuerūt ad iudiciū seculare. nā si voluntarij hoc fecissent: ēt si ꝓ eis esset lata sniā locum suū amitteret in criminali ⁊ in ciuili ꝺderent cām. ri. q. i. solita. ⁊. c. placuit. ⁊. ī. de fo. cōpe. si diligēti. vñ nō preiudicat eis. sed si clericus. ꝙueniat laicum cor̄ā iudice laico ⁊ ille laicus recōueniat clericū ciuil⁹ de crimine si ferat sniā ẜ clericū bñ tenet: qz suus iudex est ꝑ recōuētionē. ī. de mu. pe. c. i. ⁊. ij. ⁊. iij. q. viij. §. cuius ī agēdo. ⁊. C. de sen. ⁊ inter. om. iudi. cū papinianus. ⁊ auc̄. ⁊ ꝙsequēter. Criminal⁹ vero ipm̄ ꝙuenire nō posset cor̄ā iudice seculari. xi. q. i. c. i. ⁊. ij. nec recōuenire: qz in crimine non admittit recōuētio. iij. q. ix. negāda: qz nō relatione criminū sed īnocētia reus purgaꝝ. ff. ꝺ publi. iudi. is q. sed pone clericū ꝺdēnatum ciuiliter de furto vel de alio crimine qꝺ infamet a iudice seculari ꝑ recōuētionez. nunqd eps suus ꝑ tali sniā ex qua infamis vī seu ꝙfessione ꝺdēnabit illū qꝺ talis sit infamis. dicit ler qꝺ nō potest facere preses ꝓuincie qn ꝙdēnatum de furto sequaꝝ ifamia. ff. de fur. nō pōt. rñdeo ex tali sniā nō deponit qz cū ciuiliter actū sit nō ꝺz dici infamis. si ỹo ex tali sniā vel ꝙfessione grauata ē ei⁹ opinio ab officio ꝺz suspēdi vsq ad debitā purgationē. ar. ii. q. v. ꝓsbyter si a plebe. ⁊. ī. de si. accusatum. ⁊. c. se. ar. ff. de suspec. tu. l. tutor. §. ꝓterea. ⁊. C. de testi. nullū. ar. de poni vel beneficio ꝓuari non ꝺz donec aliud ẜ ipsuz ꝓbareꝝ. ar. ẜ. e. c. i. ⁊. xv. q. vlt. c. vl. in fi. ⁊ ꝓterea nō ꝺz puniri: qz nondū fuit actū ad hoc. ⁊ iō pena ordinaria sibi ponī nō ꝺz. ī. de or. cogni. cum dilectus. ⁊. ī. de excep. c. i. in fi. ⁊ iuxta iudiciꝝ formā sniā ꝺz formari. ī. de ꝛimo.

lz heli. qñ confessio preiudicet vel qñ non dicek. ĵ. de confessi. c. vlti.

a ¶ Confessi sunt. confessus in iure pro conuicto habetur. C. de confes. l. vna. ꝛ ĵ. de confes. c. pe. ꝛ vlt. ff. eo. certum.

b ¶ Probatione. puta qꝫ p legitimos testes ꝛ oī exceptione maiores: vt. ij. q. i. in primis. i fi. in criminibus. n. apte debēt eē ꝓbatiões ꝛ luce clariores. C. de ꝓba. sciāt cuncti. ij. q. vl. sciāt cūcti. ꝛ. v. q. vi. epiphaniū ꝛ ī absentia iudicis testes tales ñ sūt recipiēdi sed tm̄ ī pñtia iudicis vt si res exegerit tozñtis subijciant. C. de fi. instru. aut. apō eloquētissimū. ꝛ. v. q. v. illi q. ꝛ ita demū sunt puniēdi scōm qualitatē ꝛ quātitatē criminis. ĵ. de bomi. sicut dignū. vt iuxta iudicij formaz sñia dictetur. ĵ. de simo. lz beli. ꝛ. ĵ. de ord. cog. cum dilectus. in fi.

¶ De adulteriis Sūmatus est iste. §. supza. in prin. c. tm̄ qz hz materiā separatā ꝛ notabilē iō dic aliter. in adulterio ꝛ minoꝛib⁹ pōt cū clericis pacta penitētia eps dispensare: ō posituz aūt pro suis excessibus nō tradit indifferenter curie seculari. h. d. ab. fi.

c ¶ Mlora. ar. ꝯ. xxxij. q. vij. qd ī oīb⁹ adulterio grauiꝫ. so. illa ĩterrogatio ñ iplicat qꝫ ad ulteriū sit grauiꝫ alijs crimini bus sz q̄si raritatē denotat. ꝛ ꝑ si. ō pe. di. i. si sacerdos. vl dic grauius. i. cōius. ꝛ illud dictuz fuit ī detestationē criminis vt magis vitarek: qz multa alia peccata grauiora sūt adulterio vtputa incestus. xxxii. q. vij. ad ulteriꝫ malū. Ex ꝑdis istis colligit qdaz qꝫ eps de adulterio tm̄ ꝛ īferioꝛib⁹ criminib⁹ pōt dispensare ꝛ nō in maioꝛib⁹ q̄si a ꝯꝛio sensu cū dicat de adulterio ꝛ alijs q̄ sunt minoꝛa. ꝑ nō de maioꝛib⁹: qz hoc qō de quibusdā ꝓcedit de alijs negare videk. ar. xxv. di. qualis. ꝛ. C. ō pcu. marit⁹. ꝛ. ĵ. de pſump. nōne. ꝛ ar. de his q̄ fi. a ꝑla. sine ꝓsensu ca. cū apostolica ad fi. ꝛ dicūt qꝫ tm̄ dispensare pñt in casib⁹ exp̄ssis a iure. ar. hui⁹. c. vbi de quibusdā ꝓcedit. vñ in alijs vt̄ ꝓhibitū per iura predicta. ꝛ est ad hoc ar. s. de tēp. ordi. dilectus. ex eo qꝫ ibi dī cū illi huiusmodi dispēsatio a canone minime sit pmissa. ꝛ sic argumtat ex eo qꝫ itelligit ꝓhibita intelligit eē ꝓhibitū qō nō est expresse ꝓcessum. s. de trāsla. inter corporalia. alia ē magis cōis opinio qꝫ eps vbicūqz pōt dispensare vbi nō īuenit ꝓhibitū. ꝛ vacat b ar. a ꝯꝛio sensu qz in multis grauioꝛib⁹ criminib⁹ q̄ de adulterio dispēsatio ē pmissa epis puta in bereti. l. di. pſbyteros. itē cū sacrilego. l. di. si qs pſbyter. ꝛ in capitalibus criminibus occultis. l. di. de his vo. itē cuz simoniaco. qñqz in beneficio qñqz in ordine. i. q. v. c. i. ꝛ. vl. ꝛ. s. de elec. si alicuius. itē cū scismatico. l. di. vt ꝓstitueret. ꝛ generaliter vbicūqz nō ꝓhibet dispensatio ītelligit eē pmissa. ar. ĵ. de sen. excō. nup. ꝛ. c. a nobis. ij. ꝛ lex hoc optime ꝓbat. ff. q. ex cau. maio. necnō. §. i. Edictū de dispēsatione probibitoriū ē fm hanc opinionē. ꝛ in hac opinione fuit bug. vt īuenies. l. di. si qs pſbyter. ꝛ Jo. q notauit de hac materia. l. di. minoꝛ. ꝛ. i. q. vij. §. nisi. ꝛ lau. vincē. ꝛ tan. hoc idē dicūt. Q̄ñqz īuenies qꝫ ꝓhibetur dispensatio vt in casibus quos distinxit. Jo. in. c. minoꝛ. qñqz īuenies qꝫ pmittit vt in casibus notatis in predicto. §. nisi. īmo eps ꝛ quilibet sacerdos pōt dispensare ꝛ mitigare canones penitētiales q satisfactionē iungunt ꝑ peccato cōfesso in penitētia. ar. de pe. di. i. mēsurā. ꝛ. l. di. de his clericis. ꝛ. c. bi q. ꝛ xxvi. q. vii. tpa penitudinis. sed canones illos q inducūt penā depositionis vel suspensionis in enormibus criminibus mitigare vel dispensare non pñt. l. di. minoꝛ. ꝛ. xii. q. ii. de viro. ꝛ. ĵ. de accusa. ingsitionis. i. rñ.

d ¶ Penitētiā. hoc iō dicit qz venia nō cōcedit nisi penitenti. xxiiij. q. iij. legat. ꝛ qūo gaudebis ꝛc. xxiij. q. vij. c. vl. ꝛ nemo pōt bene agere pñaz nisi sperauerit ī dulgentiā. de pe. di. i. nemo. vel saltē partē pnie egerit. lxxxii. di. pſbyter. in fi.

e ¶ Functus offō. sic. s. de of. dele. in lfis. ꝛ. c. venerabili. ff. de re iudi. iuder.

f ¶ Duplici. lxxxi. di. pſbyter aut diaconus. ꝛ de pe. di. iij. §. bis auctoritatibus ꝛ. §. auctoꝛitas. nō dz duplici pena ꝓteri ita qꝫ vtraqz p se sufficiat. alꝫ bñ posset īferre duas penas. xi. q. v. si qs cuiuslibet ꝛ. xvii. q. iiij. attēdēdū. ꝛ. c. si quis de īceps. ꝛ. ĵ. de rap. ī archiepatu. ꝛ. v. q. v. qz iurta. ꝛ. ĵ. de calū. cū fortius. ꝛ. ĵ. vt li. nō ꝓte. qñ. §. vlt. ꝛ crescente cōtumacia crescere dz ꝛ pena. ff. de pe. relegati.

g ¶ Tradere curie secłari. nisi pꝰ ꝺpositiōez fuerit ĩcoꝛrigibil⁹ tē pt excōicari ꝛ pꝰ modū crescēte ꝓtūacia tradi curie secłari. ĵ. c. cū ñ ab hoīe. ꝛ sic ītelligit. iij. q. iiij clericꝰ. xi. q. i. si qs sacerdo. q̄ſr debeat tradi curie secłari hēs. ĵ. ō v. si. nouim⁹.

Æterū quia Vasallus paratus coram dño rñdere coz̄ alio sup feudo cō uenīri non dz. h. d. vel sic. cognitio feudi inter vasallos spectat ad. d. feudi vl tertio vt ī rubro. diuidit qz pmo pōit excessus. scō ꝓhibitō ibi: nos. ꝛ illa dijdit ī duas. nā pmo. phibet. scō limitat restrīgēdo. phibitionē ibi q̄dīu.

b ¶ Parati. q̄diu ergo dñs feudi est paratus facere iusticiā inter vasallos ꝛ ipsi ēt parati sunt rñdere sub eo: nullus aliꝰ dz se ītromittere de illa iurisditiōe. alꝫ si negligens eēt dñs trāsferet iurisditio ad aliū. ar. si. ĵ. ō fo. ꝓpe. lz ex suscepto. ꝛ. c. ex tenore. ꝛ si alter de vasallis nollet respondere sub domino pōt illū punire ꝛ ipsi tenent litigare de feudo sub domino feudi. ĵ. ti. pri. ex transmissa. ꝛ. c. vez. sed ī iudicio possessorio pt agere vasallus coz̄ ordinario. ĵ. ti. proxi. ex pte. b. qz exceptio talis loci tū hz ī petitorio vt ibi dicit. ꝛ no. sup hoc qꝫ si qō feudi vertit ĩter dominū ꝛ vasallū vtz vasallus ō beat ipm hre vel nō: tūc p alios vasallos cā illa dz tractari. si ō ĩter vos vasallos tractatur cā. s. qs illorū sit potioꝛ in feudo tunc dñs feudi dz cognoscere vt h ꝛ ī ꝓsti. federici. hac edictali. §. ꝑterea. ꝛ. ĵ. eo. nouit. si ō ĩter vasallos ꝛ alios q non sunt vasalli agat de illa re rei vendicatiōe tūc dominus nō cognoscet: qz eēt iudex in causa sua qō esse non dz. C. ne qs in sua cā. l. vna. sed ordinarius tūc cognoscet vel delegatus. ĵ. c. pri. cuz sit generale. ꝛ. xi. q. i. experientie. b.

Dilecti filii. Sufficit actori fm̄ proponere nec cogitur nomē actionis exprimere. h. d. vel aliter ꝛ melius quo ad intellectū vt in rubro. ꝛ due sunt ptes. in prima q̄rela. in scōa. pusio ibi prouideatis. ab.

i ¶ Subtiliter. no. subtilitates ī cāis ecclesiasticis reprobādas. si. de iur. calū. lfas. ꝛ. ĵ. de do. ꝛ. ꝓtu. c. i. ꝛ. ĵ. de resti. spo. sepe. qz huiusmodi subtilitates ad perniciē reuertunt. C. ad trebel. l. p. ꝛ stricta rō qñqz omitti solet. ff. de reli. ꝛ sump. fu. l. sunt pſone. ꝛ. ff. ad. l. acql. ita vulnerat⁹. §. vlti. ff. q. mo. pig. vel hypo. sol. sicut te. §. si debitoꝛ. cū. n. de bona fide agitur de apicib⁹ nō est disputandū. ff. mā. si fideiussoꝛ. §. quedam.

k ¶ Electo ītentek. sic patet qꝫ nō tenemur actionē ꝓponere fm̄ canones ar. ꝯ de mu. pe. c. i. ꝛ. xij. q. viij. ꝛ. xi. q. i. experientie. ꝛ. c. se. ꝛ. ĵ. e. examinata. ꝛ. C. si p vz vel ali. mo. l. i. ꝛ. ĵ. depositi. grauiꝫ. so. dicas qꝫ nullus compellit vt ꝓponat actionez nec tenetur si nō vult proponere in iudicio ecclesiastico. si aūt qs vult ꝓponere succūbit sed pōt proponere aptā ꝛ cō gruētā postea ꝛ admittit. ĵ. e. examinata. lau. tm̄ dicit qꝫ tenet qñqz aliqs proponere actionē. qz cū ex vna cā plures actiones oriunt non sufficit ꝓponere cām simpliciter. ff. de iureiur. duob⁹. §. colonus. ꝛ. ff. de insti. ac. habebat. ꝛ. ff. ar. fur. ces. l. i. ꝛ. l. si colonus. ꝛ. ff. de le. ii. cuz filius. §. varijs: qz aliter fit ꝯdēnatio in vna qꝫ in alia: ꝛ tunc satis videtur qꝫ eligere debeat ex qua via procedere debeat. cā vero petēdi: semp exprimēda ē alias nō videk. ĵ. de libel. ob. c. vl. ꝛ. ĵ. ō cen. puenit. ꝛ. C. de edic. di. bastol. l. vl. ꝺ. sin aliqd ꝺictoꝝ. ꝛ cā petendi semp ꝓcedere dz. ff. qñ dies lecedat huiusmodi legatū. ꝛ hoc in impersonali. in reali secus vbi nō tenetur quis specificare nisi velit: vt no. ĵ. de libel. ob. c. i. ꝛ illa iura canonica que videntur dicere de actione: expone actio. i. petitio. fm leges ꝺ actio proponenda est: quia nemo sine actione experitur. ff. de neg. ge. si pupilli. §. vl. ꝛ. ff. de eden. l. i. ff. de admi. tu. quotiens. §. item si. insti. de ac. in prin. actio enim est ius prosequendi in iudicio quod sibi debetur. sed fm canones exponimus actionem. i. cām.

l ¶ Simpliciter. sic. ĵ. co. pastoralis.

Petierimus. Excōicatus potest cōuenīri sed nō ꝓuenire. h. d. sic cōiter summatur. sed magis generaliter ꝛ pinguius sūmatur vt in rubro. primo ponitur qō. secūdo responsio ibi: respondem⁹. tertio responsionis ratio ibi: ne videatur. ab. si.

m ¶ Cōuenīri. excōicati. n. ꝓuenīri possunt sz non ꝓuenire. ĵ. de here. excōicatus. §. credentes. ĵ. de sen. ex. si vere. ne ex suo dolo cōmodū habeāt vt ibi dī: ꝛ ꝑ procuratorē vt h dicit debēt in iudicio respondere. Sed gā si voluerit ꝓstituere procuratorē cū nemo ad h sit cōpellendus. s. ō pcu. querelam: ꝛ preterea ꝑncipalis persona de calūnia dz iurare: qūo ergo ꝑ procuratorē hoc facere dz: so. si nō vult cōstituere procuratorē non credo illū cōpellendū: qz forsitan nō īuenit q ita fideliter tractet cām suā ꝛ ꝑtici-

pantes ei in eadem nō sunt excōicati. ī. de sen. ex. si vere: cum talis partici patio sit tm̄ ad vānuz illoz: sed nunqd pōt recōuenire. no. ī. de excep. cū iter. excipere ꝺo pōt ⁊ appellare ⁊ alia oīa que ad sui defensionē ptinēt. ī. de excep. cum iter. ⁊.c.se.p to. q2 cui ꝓncipale pmittit ⁊ accessorium cōcedit. ar. s. de of. dele. ꝓterea. ⁊.c. prudētiā. §. sexta. ⁊.c. suspitiōis. ⁊.ff. de iurisdi. om. iudi. l. ii.

Clericus de omni crie dz coram ecclesiastico iudice conueniri: nec valet consuetudo contraria.

Clerici: ⁊ infra. Cū imperator dicat q3 leges nō dedignant[a] sacros canones imitari: in quibus generaliter tradit: vt de oi crie[b] clericus dēat coram ecclesiastico iudice ꝙueniri: nō dz in hac pte canonib9 ex aliq3 ꝙsuetudine[c] ꝓeiudiciuz generari. **Clemens tertius.**

Iudex ex officio ꝓuidere dz vt debite solēnitates seruent in iudicijs: q3bus omissis iudicium redditur frustratorium. b. d. ab. si.

Causam que vertit inter frēs dulmeñ. monasterij ⁊ monachos scī albani: ⁊ infra. ꝓuideas inter cetera vt frēs dulmeñ. monasterij cum auctoritate ⁊ assensu epi9 sui ingrediantur negocium. **Ne si frēs sācti albani obtineāt: eps idem abbatem monasterij seꝓponēs litez sopitam valeat suscitare.** **Celestinus tertius.**

Clericus depositus incorrigibilis excōicandus ē ⁊ successiue anathematizandus: ⁊ si sic nō resipuerit per iudicem secularem comprimendus ē. b. d. ab. si.

Cum nō ab hoīe: ⁊ infra. a nobis fuit ex parte tua quesituz: vtruz liceat regi vel alicui seculari ꝓsone iudicare clericos cuiuscunq3 ordinis siue in furto siue in homicidio vel periurio seu q3buscunq3 fuerint criminib9 ꝺprehēsi. **Consultationi tue taliter rñ. q3 si clericus ī quocūq3 ordine constitutus in furto vel homicidio vel periurio seu alio crimine fuerit deꝓhēsus[e] legitime atq3 cōuictus: ab ecclesiastico iudice deponendus[f] est. Qui si deposit9 incorrigibilis fuerit: excōicari[g] dz. deinde cōtumacia crescente anathematis mucrone feriri. post modū[h] vero si in ꝓfundū malоz veniēs cōtēpserit: cum ecclesia nō bēat vltra qd faciat: ne possit eē vltra pditio plurimorū p secularem cōprimendus est ptātem: ita q3 ei deputet exilium vel alia legitima pena inferatur.** **Idem.**

Per rescriptum ipetratuz contra violentum conuenitur q3 scienter succedit in vitium.

Olia gu. q3 violēter dicebatur ecclesiaz. ꝓd. clerici occupasse defuncti ē vt accepim9: ⁊. R. eam postmodū ē ingressus: ꝓcipimus: vt scōm formaz priorum lrārū inter ipsos. R. ⁊. ꝓd. sub eisdem iudicib9 mediāte rōne sicut inter. ꝓd. eūdē ⁊ prefatum Gu. si vineret negocium terminet.

Anno. tertius sancti Sergij ⁊ sācti georgij abbatibus.

Solus papa cognoscit de dubiis priuilegiorum apostolice sedis ⁊ non inferior.

Cum venissent[k] ⁊ infra. Cū super priuilegijs sedis apostolice cā vertatur nolumus de ipsis p alios iudicari.

Idem platis p frāciaz cōstitutis.

Iudex ecclesiasticus pōt p viaz denunciationis euangelice seu iudicialis procedere contra quēlibet peccatorem etiaz laicum: maxime ratione periurij vel pacis fracte.

petimus. xxiij. q. v. de ligurib9. sic ergo ꝓcedendū est q̄ pena incipit a crimine excepto falsario lrāruz apostolice se. ille in exaggeratione ⁊ odio criminis ipso iure excōicatus est ⁊ depositus oī ꝓuilegio clericali ⁊ incōtinēti tradit curie seculari. ī. ō falsa. ad falsariox: ⁊ in crimīe heresis. ī. de ber. excōicam9. ⁊.c. ad abolendam. §. i. q vero falsat lras alioz puniri dz: vt tradit. ī. ō falsa. ad audiētiā. vbi ꝺo pena incipit a ꝓtumacia ꝓmo dz suspendi postmodum crescente contumacia excōicari deinde deponi: vt dicit. c. forte ⁊ alia capla ꝺria: vltimo debz tradi curie seculari.

Alia gu. Hec decretalis legitur duobus modis in glo. ⁊ primus modus est cōis ⁊ mihi placet ideo sūmak vt in rubro. primo narrat fem̄. scōo puidet ibi precipimus. ab. si.

Q3 gu. sic inter eūdez. p. ⁊ ꝓfatum gu. sic ergo vī q3 singularis successor possit ꝙueniri p rescriptū ipetratū ꝺ antecessorē ē re integra. ar. ī. de cōcess. ꝓben. ꝓposuit. ⁊ vī expssuz q3 cunq3 succedit possit cōueniri. s. de alie. mu. iu. c. i. ⁊ decretalis epistola vim constōnis hz rix. di. in memoriam. ⁊.c. si romanoz. ergo ad silia oīa illaz trahere possumus. ar. ff. de le. non pñt: ergo tā singularis q3 vniuersalis antecessor cōuenirī pōt ⁊ decretū fem̄ in psonam añcessoris iam defuncti in psonā hūdis trāsferet. ff. de fideicō. li. l. cū q̄st. sed ꝺ vī q3 nō sit cōueniēdus successor q2 rescripta ad alias psonas vel res nō extendunt nisi q̄ continent ibidē vt. s. ō of. dele. ꝓd. ⁊. G. ī fi. ⁊.c. cū olim ad fi. ⁊ ē expssuz ēt de successore vniuersali. s. ō rescrip. significauit: ⁊ iudicis datio nō trāsit ad heredē illius q3 nō erat in reb9 humanis ꝺ quē datus fuit iuder. ff. que sen. sine ap. rescin. cū q: vez ē q3 rescriptū re integra ñ trāsit ad successorē nec successor illi9 ꝺ quē ipetrat pōt ꝙueniri: vt. s. de rescript. significauit. vbi de hoc. qō hic dī intelligit ō illo successore q3 sciēter occupauit rē alterius quā sciebat ad se nō ptinere vnde q̄si in vitiū successit. sicut ille q3 sciēter recipit rē a deiectore. ī. de resti. spo. sepe contingit. ⁊ sicut ille q3 recipit rem ab alio cā mutandi iudicij. s. de ali. mu. iudi. c. i. isti. n. quasi silēs sunt in vitio unde possunt cōueniri coram eisdem iudicib9: ⁊ p easdem lras sicut anteceſſor vt hic dī: ⁊ in illo ti. de ali. mu. iu. cau. fac. c. i. ⁊ eo ipso q3. R. occupauit rem qua iste. ꝓd. spoliatus fuit p illum gu. vī hoc ratum fem̄ illius. si. ī. de īmu. eccl. c. aduersus. alias quare appositafuisset hec decre. ī hoc ti. alij dicunt q3 iudices illi procedunt tantum ex visitaz lraz: nec alias poterant procedere per ꝓmas qō nō credo. B.

Cum venissent. hec est pars illius quā hēs. s. ō in integ. resti. cū venissent iudicari ⁊ hoc ideo: q2 ei9 est iterpretari cui9 est cōdere: vt. ī. de sen. excōi. inter alia. ⁊. ri. q. i. §. ex bis. ⁊. C. ō le. l. vlt. ⁊. ff. ō pto. stip. in ꝓuijs. sed nunquid incidēter pōt alius cognoscere q3 papa: videt q3 sic. C. de iudi. quotiens. ⁊. s. de in ite. resti. cā m fi. inspiciendo priuilegium: ⁊ si ꝺba sunt manifesta iuder pōt dicere nō obstat priuilegium. ar. ī. de fide instru. accepimus. ar. ꝺ. ff. de postu. quos ꝓhibet. ⁊. ī. de excep. exceptionem in fi. ī. q3 sint legi. latoz. dicas q3 hoc hz locuz si verba obscura sunt ⁊ ambigua tunc eius est iterpretatio cui9 est ꝙdere. vbi ꝺo aperta sunt ⁊ clara pōt iuder dicere obstat priuilegium uel nō obstat. argu. predicte decre. accepimus: sed qualr pōt papa esse iuder in cā sua cū alius dz ēe iuder q3 actor: vt. iiij. q. iiij. c. i. ⁊. ij. C. ne gs in re sua ius sibi di. l. vna. ꝓd apa enim in tali casu litigat p procuratorē. ī. de ꝓcu. vti. cū dilecta. item q2 lites sine omni suspitione procedere debent. iij. q. v. quod suspecti. item q2 res ecclesie romane propie sunt pape sicut res fisci sunt īperatoris quasi pīmoniuz. ff. ne quid in loco. pub. l. i. §. hoc īterdcm̄. Item de cā fiscali cognoscere dz procurator cesaris. ff. de of. procō. nec q3quā: sed dic q3 papa pōt esse iuder in cā sua sicut īperator in cā fiscali. ff. de bis que in testa. delē. l. prime. ⁊. xx. dis. nunc aūt. et prelatus potest esse testis in cā ecclesie sue. xxiij. q. ij. sup prudētiā. sic eps iuder ē i cā ecclesie sue. xxiij. q. iiij. guilisarus. ⁊. vj. q. j. sicut. Consulti9tiñ ⁊ honestius faciet si

a Nō dedignant. ī. ō iura. calū. c. i. ⁊. ī. ō no. ope. nū. itellexim9. ⁊ in auc. vt clerici apud prōprios epos. §. p. col. vi.

b Crimine. ri. q. i. c. i. ⁊. ij. ⁊ in pluribus capitulis se.

c Cōsuetudine. ar. q3 ꝙsuetudo iuri scripto nō ꝓiudicat. ar. ri. di. ꝙsuetudinis. ar. ꝺ di. e. c. in bis: sed vez est ubi ꝙsuetudo nō ē rōnabilis nec ꝓscripta. s. ō ꝙsue. c. vlti. vbi de h: ⁊ ita in casu isto nō pōt hīe locū consuetudo q̄cūq3 tpe obtēta eēt q2 eēt ꝺ ecclīastica libertatē ⁊ statutuz ecclie. sic. s. de ꝙsue. ad audiētiam. ⁊.c. cū inter ⁊. s. de clec. c. cām que.

Aulam que. Iuder ꝓuidere dz ne collegium litiget coram eo sine auctē plati sic cōiter sūmak: sz generali9 dic vt in rubro. primo cām cōmittit. scōo delegatū instruit ibi ꝓuideas. tertio cām īstructiōis pōit ibi: ne si. ab.

d Assensu epi. q2 sine assensu plati collegiū nec cōuenit nec ꝙuenit. C. de epi. ⁊ cle. oēs. §. nihilomin9. ⁊ ar. xij. q. ii. si q3 ō reb9. sic ⁊ platus sine assensu capli cōuenire vel cōueniri nō pōt. s. de ꝓcura. c. i. ff. de iure delib. ait ꝓtor. de hac materia dī. s. de rescrip. edoceri. ⁊. s. de ꝓcura. c. i.

Az nō ab homine Cleric9 depositus īcorrigibilis ꝓmit p curiam secularē: sic cōiter sūmak. cōis diuisio. scōa ibi cōsultationi. ab.

e Deꝓhensos. ita q3 aliq clerici admissi intersint deꝓhensiom ⁊ detētioni p spaciū. xx. horaz. ar. ff. ad. l. iuliaz de adulte. capite. sed ēt p laicos pōt cōprehendi clericus in ipso facinore vt ita notoriū fiat crimen ⁊ detineri sine nota excōicationis: dūtamē b faciant de prelatoz suoz auctoritate. ī. de sen. ex. c. vt fame.

f Deponendus. s. eo. at si clerici. ⁊. s. e. clerici. C. de spoz. l. ii. C. ubi sena. vel clar. l. vlt.

g Excōicari. i. suspendi vt differat a sequenti q dicit anathematis. alias verbo excōicationis maior excōicatio intelligit. ī. de sen. ex. si quem.

h Postmodū. no. q̄liter in crimib9 sit ꝓcedēdū vt ꝓmo deponat postea excōicet. si. lxxxi. di. dcm̄. ⁊. iii. q. iiij. cleric9. ⁊. ri. q. i. si qs sacerdotū ⁊. s. eo. at si clerici. arg. ꝺ. xxiij. q. iiij. forte. ⁊. xxxiiij. di. quorundā. lxxiii. di. honoratus. sol. q̄q3 procedit ꝺ aliquez pro crimine: q̄q3 pro contumacia. vbi pro crimine ꝓmo loco ꝓcedit ꝺ aliquem si crimē tale est q3 inducat suspēsionē: ꝓmo dz suspendi vel si inducat depositionē dz deponi. ⁊ si corrigibilis apparuerit non ꝓcedit amplius ꝺ ipm. sic intelligit. s. eo. at si clerici. si ꝺo incorrigibilis fuerit. seruat qō hic dī vt tunc demū tradatur curie seculari: cū ecclesia nō bēat vltra qd faciat. ⁊ sic intelliguntˢ illa capitula. iij. q. iiij. clericus. ⁊. ri. q. i. si qs sacerdotū: lz qdam intelligāt illa spāliter in cā epoz pp enormitatē delicti ⁊ excellentiā psonaz. ⁊ sic ēt illa capitula intelliguntur ō incorrigibilib9. xvij. di. nec licuit. xi. qōne. i.

k Cum venissent. hec est pars illius quā hēs. s. ō in integ. resti. cū venissent iudicari ⁊ hoc ideo: q2 ei9 est iterpretari cui9 est cōdere: vt. ī. de sen. excōi. inter alia. ⁊. ri. q. i. §. ex bis. ⁊. C. ō le. l. vlt. ⁊. ff. ō pto. stip. in ꝓuijs. sed nunquid incidēter pōt alius cognoscere q3 papa: videt q3 sic. C. de iudi. quotiens. ⁊. s. de in ite. resti. cā m fi. inspiciendo priuilegium: ⁊ si ꝺba sunt manifesta iuder pōt dicere nō obstat priuilegium. ar. ī. de fide instru. accepimus. ar. ꝺ. ff. de postu. quos ꝓhibet. ⁊. ī. de excep. exceptionem in fi. ī. q3 sint legi. latoz. dicas q3 hoc hz locuz si verba obscura sunt ⁊ ambigua tunc eius est iterpretatio cui9 est ꝙdere. vbi ꝺo aperta sunt ⁊ clara pōt iuder dicere obstat priuilegium uel nō obstat. argu. predicte decre. accepimus: sed qualr pōt papa esse iuder in cā sua cū alius dz ēe iuder q3 actor: vt. iiij. q. iiij. c. i. ⁊. ij. C. ne gs in re sua ius sibi di. l. vna. ꝓd apa enim in tali casu litigat p procuratorē. ī. de ꝙcu. vti. cū dilecta. item q2 lites sine omni suspitione procedere debent. iij. q. v. quod suspecti. item q2 res ecclesie romane propie sunt pape sicut res fisci sunt īperatoris quasi pīmoniuz. ff. ne quid in loco. pub. l. i. §. hoc īterdcm̄. Item de cā fiscali cognoscere dz procurator cesaris. ff. de of. procō. nec q3quā: sed dic q3 papa pōt esse iuder in cā sua sicut īperator in cā fiscali. ff. de bis que in testa. delē. l. prime. ⁊. xx. dis. nunc aūt. et prelatus potest esse testis in cā ecclesie sue. xxiij. q. ij. sup prudētiā. sic eps iuder ē i cā ecclesie sue. xxiij. q. iiij. guilisarus. ⁊. vj. q. j. sicut. Consulti9tiñ ⁊ honestius faciet si

alij hoc cõmiserit.ar.ij.q.vij.nos si icõpetenter.ꝛ.ff.de of.pcõ.l.nec gcquaꝫ.ꝛ intelligit de priuil.que papa ꝓcedit alijs ecclesijs ꝛ nõ de illis ꝓuilegijs q̃ a dño papa collata sunt romane ecclie.ꝫ.de trãsac.c.i.ꝛ.xxi.di.in nouo.ꝛ.c.quãuis de alijs ꝓuilegijs bene iudicat ꝓ alios.vel põt exponi nolumus iudicare ꝓ alios nisi ꝓ delegatos a nobis.ꝛ sic est planum qꝛ ex quo papa dat ꝓuilegiũ vel idulgentiam vel ẽt cõfirmationem nullus de illis cognoscit ammõ sine eius mãdato.j.de cõfir.vti.vel inuti.c.i.ꝛ.ij.

NOuit ille Quilibet laicus rõne peccati ꝛ maritime periurij vel pacis fracte corã iudice eccliã.quemꝫ ita cõiter sũmaꝫ:sed ego sũmo vt in rubro.diuidit in tres ptes ꝑncipales. in prima excusat se papa dicẽs qꝫ non itendit iudicare de feudo sed ꝺ peccato.in secũda ibi:nõ igit:ostendit qꝫ rex fr̃ꝺz ꝓcessum suũ ad iniuriã reuocare.ꝛ hoc ꝓbat diuersis exemplis ꝛ testimonijs scripturarũ.in tertia ibi ne ergo:ꝓcludit qꝫ ipe papa ꝺ dissimulare ñ ꝺz ꝛ ꝓcludit sub triplici forma.ab.

a ¶Nouit ille.casus rex anglie ꝛ rex frãcie sup q̃ꝺaz discordia quã iter se hẽbãt occasione feudi sup comitatu pictauie cõposuerũt adinuicẽ:ꝛ ꝓpositio illa fuit bincinde iuramẽto firmata:venit ꝫ illã ꝓpositionẽ occupando dcñi comitatuz:rex anglie sepe monuit illũ vt cõpositionez ſuaret ꝛ pacta inita iter eos:sed cuꝫ ille desistere nollet rex anglie ꝺnũciauit hoc ecclie vñ dñs papa ꝛtellecta denunciatione illa:qꝫ ille veniebat ꝫ pacẽ ꝛ pacis federa iuramento firmata cũ ad ipm ptineat corrigere de peccato quẽlibet ꝛpia nũ scribit dñs papa ꝑlatis frãcie ꝛ primo iducit ꝫ eũ illã auctoritatẽ euãgelij:nec tñ ꝓpterea in ꝺ verogare vult in aliquo iurisditioni illi⁹:nec ītẽdit iudicare de feudo sed decernere de peccato illi⁹ cuius cẽsura ad ipm spectat.nisi ꝓ ꝓuilegiũ vel ꝫriã ꝓsuetudinẽ iuri cõi sit detractũ:sed decernere de peccato cui⁹ cẽsura ad ipm ptinet.tandẽ oñdit qꝫ ipse non ꝺz sibi iniuriam reputare exẽplo valẽtiniani ꝛ illoꝝ iperatoꝝ ostendendo qꝫ ad ipm ptinet corrigere quẽlibet de peccato ꝛ pacis federa reformare.vñ cõmittit cãm istam cuidam abbati q̃ de plano de q̃rimonia illa cognoscat.qꝫ si rex francie humiliter nõ acqeuerit ꝓcipit cuidã legato qꝫ ipse ꝓcedat in negocio ꝑm formam sibi traditam.

b ¶Nam.ꝓ ꝺ qꝫ ꝺ ꝺ ꝺz qꝫ ecclesia vel papa nõ ꝺz vtrunqꝫ gladiũ.xcvi.di.cum ad veꝝ:ꝛ .j.de ap.si duobus:ꝛ.j.q fi. sint legi.cãm que.iperiũ.n.ꝛ sacerdotium ab eodẽ ꝑncipio ꝓcesserunt in auẽ.qũo oporteat.e.in ꝑn.col.i.non ergo de tpali iurisditione ꝺz intromittere se papa:nisi in subsidium.s.cum iudex secularis negligẽs ẽ vel cũ vacat iperium.j.ti.ꝓri.lz.ꝛ.c.sequẽ.sed vr̃ qꝫ papa maioꝝ sit iperatore .xcvi.di.duo sunt.ꝛ.ꝫ.de ma.ꝛ obe.solite.nã iura celestis iperij ꝛ terreni petro cõmissa a deo sunt.xxii.di.c.i.ipse.n.vtrũqꝫ gladiũ habuit vt dicit euãgelista:ecce duo gladij sunt hic:quã ptãtez finis successoꝝ trãsmisit xl.di.c.i.verũ exẽcutionẽ gladij tpalis imꝑatoꝝ ꝛ regiꝫ cõmisit ecclesia.ꝛ tñ iurisditionem cãꝝ ciuilium aliqñ ꝓ sacerdotes exercuit.xi.q.i.relatum: quedam enim possumus alijs cõmittere que nobis non possumus retinere.ar.j.de instit. .c.vlt.nec ꝺz eps sibi retinere quod debz alijs dare.xxii.q.ij.quattuor.ꝛ melius .xi.q.i.te qdem.de hac materia habes.j.qui fi.sint legi.causam.

c ¶Ethnicus.xlv.di.sed illud.xxiij.q.i.oĩbus.j.de iureiuran.quẽadmodum.

d ¶Peccat in ipm.i.offendit:vel ledit eum.alr accipit peccare in aliquẽ in auctoritate illa:si peccauerit ꝛc.

e ¶Processit.illũ admonẽdo vt seruaret federa pacis:alias denũcians nõ audit nisi admonitione premissa.j.de accu.cũ dilectus cuꝫ suis cõcor.

f ¶Intendimus.responsio tacite qõnis.

g ¶Iudicare de feudo. directe.s.sed tm̃ rõe peccati ꝛ iducẽdo ad pniaꝫ vi.q.i. illi q.ꝛ.xxii.q.i. predicãdũ.ꝛ.xxiij.q.iii. ecce.ꝛ sic ꝓ cõsequẽtiam cogit restituere feudũ.ar gu.xiiij.q.vi.si res aliena.qualiter qõ feudi tractari debeat vꝺ.ꝫ.e.ceterum.

h ¶Ipsum.s. qñ qõ est de feudo inter vasallos tunc iudicium ptinet ad dñm feudi.ꝺ hac materia no.ꝫ.e.ceterum.

i ¶Cõsuetudinẽ. no.qꝫ cõsuetudo parificat ꝓuilegio.ix.q.iij.ꝙquestus ꝛ.lxiij.dist̃.qꝛ sancta.ꝛ lxiiij.di.qꝛ ꝓ ambitiões item ꝓz hic qꝫ ꝓsuetudo dat iurisditionẽ.ꝫ.ꝺ ar bi.dilecti.ꝛ.C.de emã. .l.i.ꝛ vlt.ꝛ.lxii.dist.qꝛ scã.ꝛ qꝫ cõsuetudo iuri cõi ꝓiudicet hẽs hic.

k ¶Quicũqꝫ videlz.sed cuꝫ hec lex sit abrogata penã sustinet recitator ꝛ auditor.C.de vete.iur. enu.l.vlt.§.ꝺ oĩa.igit vt gd mẽbranã occupat xix.di.si romanoꝝ.nñ deo lz sit ẽt sublata notitia tñ ipsi⁹ necessaria est vt.vii.di.fuerũt vt ostẽdat quãtã dilectionẽ habuit ꝓmulgator legis erga sacerdotiũ.ꝛ rõ ei⁹ durat: licet ius ciuile destruat.ff.de capi.dimit. eas.itẽ est ar.qꝫ ecclesia põt iducere legẽ cuꝫ ꝓ ipsa facit:sed eã ꝫ se recipere non tenet.xi.di.lege:legem istam hẽs.xi. .q.i.qcunqꝫ cum sermone.ꝫ.de in integ.rest.c. cum ex lris.

l ¶Ex hoĩe.sit ꝑiurus a solo deo ẽ.xxiij.q.iij. q̃stitũ.ꝛ.liij.di.si rector

m ¶Corrigere. quẽlibs saltẽ ꝺirecte.iij.q.i.multi.ꝺ.si qs frater ⁊c.ar. ꝫ.ff.de peti.ber. hereditas in fi.qñqꝫ tñ aliquis maluꝫ facit nõ tñ punit imo remunerat vt ille q colligit oliuam ꝛmaturrã aĩo nõ vãdi vãnum ꝛ non tenet aglia.ff.ad .l.aql.si seruus seruum .ꝺ.si oliuam.

n ¶Cum regibus.ꝫ.de of.dele.sane.ꝛ.c.pastoralis.ꝛ.xij.q.ij.si qua ꝺ rebus.ꝛ.xviij.di.si eps.ꝛ.xxiij.q.i.q ꝫ pacem.

o ¶Ita magnum.vt.iij.q.ix.c.vlti.

p ¶Pacem.ad ecclĩam.n.spectat pacem suare ꝛ obseruari facere.ꝫ.de treuga ꝛ pa.c.i.ꝛ.xxiij.q.iij.si qs romipetas.ꝛ.c.paternarum.

q ¶Non est dubiũ.xij.q.i.oẽ qꝺ.ꝛ.c.predicãduz.argu.xciij.di.diaconi.

r ¶De plano.nõ in forma iudicij sed in modũ denũciatiõis.sic.ij.q.iij. .§.abolitio.vl̃ de plano.i.sine strepitu iudicioꝝ.j.de accu.olī.ꝛ.c.sicut.

s ¶Eius exceptio.sic ergo ꝫ denũciationẽ admittit exceptio.j.de despõ. ipu.ad dissoluendum.qꝺ verũ ẽ si obijcit qꝫ sit criminosus ꝛ hoc sine ꝓsequat iniuriam suam sive nõ cum in modũ denunciationis agit repellit pretextu crimis:qꝛ tunc agit quasi qlibet extraneus:qualr enim moue-

SCit ille[a] q nihil ignorat:ꝛ ifra. Non putet aliquis qꝫ in risditionem illustris regis fancorũ pturbare aut minuere intendam⁹: cũ ipse iurisditionem nostraz[b] nec velit nec debeat ipedire. Sed cum dñs dicat in euangelio: Si peccauerit in te frater tuus vade ꝛ corripe eũ inter te ꝛ ipm solum: si te audierit:lucratus eris frẽm tuuz: si te nõ audierit adhibe tecuz vnuz uel duos: vt in ore duoꝝ vel triũ testium stet oẽ verbũ. Quod si non audierit: dic ecclesie.si aũt ecclesiã nõ audierit: sit tibi sicut ethnicus[c] ꝛ publicanus: ꝛ rex anglie sit paratus sufficienter ostendere qꝫ res francorum peccat⁹ in ipm ꝛ ipse circa euz in correctione ꝓcessit ꝺcm regulã euangelicam:ꝛ tandẽ qꝛ nullo mõ ꝓfecit: dixit ecclesie quomõ nos q sumus ad regimen vniuersalis ecclesie supna dispositiõe vocati mãdatum diuinũ possimus non exaudire: vt nõ ꝓcedam⁹ ꝺcm formã ipsi⁹: nisi forsitã ipse corã nobis vl̃ legato nostro sufficientẽ in contrarium rõnez ostendat. Nõ.n. intendimus[f] iudicare[g] de feudo cuius ad ipm[b] spectat iudiciũ: nisi forte iuri cõi ꝓ spãle ꝓuilegiuz uel contrariam ꝓsuetudinez[i] aliqd sit detractũ. sed decernere de peccato cuius ad nos ptinet sine dubitatione censura: quã in quẽlibet exercere possumus ꝛ ꝺbemus. ¶Nõ igit iniurio sum sibi ꝺz regia dignitas reputare si sup hoc apostolico iudicio se cõmittat: cũ valentinianus iclytus impator suffraganeis mediolanẽ. ecclesie dirisse legat̃.talẽ in pontificali sede constituere ꝓcuretis cui ꝛ nos q gubernamus imperiuz syncere nr̃a capita submittam⁹: ꝛ eius monita cũ tanquã boies deliqueri mus suscipiamus necessario uelut medicamẽta curantis: nec sic illud humilimum omittamus qõ theodosius statuit iperator: ꝛ carolus i nouauit ꝺ cuius genere rex ibe nosciꝫ descẽdisse: qcũqꝫ videlz[k] litem habẽs siue petitor fuerit siue reus: siue initio litis vel decursis tẽpoꝝ curriculis: siue cuꝫ negociuz porat siue cũ iã ceperit ꝓmi snia: si iudicium elegerit sacrosancte sedis antistitis: ilico sine aliqua dubitatione ẽt si pars alia refrageꝫ ad eporũ iudiciũ cũ sermone litigãtiũ dirigat̃.Cũ.n.nõ hũane cõstitutioni sed diuine potiꝰ initamur: qꝛ ptãs nostra nõ ẽ ex boie[l] sed ex deo: nullus q sit sane mentis ignorat: quin ad offm̃ nr̃m spectet de quocunqꝫ mortali peccato quemlibet corrigere[m] xpianũ: ꝛ si correctionẽ ꝓtẽpserit ꝓ discretionez ecclesiasticam cohercere. Sed forsan dicẽt qꝫ aliter cũ regibus[n] ꝛ aliter cũ alijs ẽ agendũ. Ceterũ scriptũ nouimus i lege diuina: ita magnum[o] iudicabis ut paruũ: nec erit apud te acceptio pſonaꝝ: ꝛ ifra. Cz aũt hoc modo ꝓ ſcedere valeamus sup quolibet criminali peccato vt peccatorez reuocemus a vitio ad virtutẽ ab errore ad veritatẽ: ꝑcipue cũ ꝓtra pacẽ[p] peccat̃ q̃ est vinculũ charitatis: postremo cũ iter reges ipos reformata fuerint pacis federa: ꝛ vtrinqꝫ prestito ꝓprio iuramẽto firmata: que tñ vsqꝫ ad tẽps pretaratum ſuata ñ fuerit: nũqd nõ poterim⁹ de iuramenti religione cognoscere qõ ad iudiciũ ecclesie nõ est dubium[q] ptinere vt rupta pacis federa reformẽt. ¶Ne ergo tãtã discordiaz videamur sub dissimulatiõe fouere: predicto legato dedimus in preceptis: vt nisi rex ipse vel solidam pacem cũ predcõ rege reformet: vel saltem humiliter pariatur vt idem abbas ꝛ archiepus bituricen̄.de plano[r] cognoscãt vtruz iusta sit q̃rimonia quam cõtra eaz ꝓponit corã ecclesia rex anglorꝝ: vel ei⁹ exceptio[s] sit legitima quam cõtra eum per suas nobis lr̃as duxit exprimẽdam: iuxta formã sibi datã a nobis ꝓcedere non omittat.

Idem epo belien̄.

¶Principalis ꝑsona per se nõ ꝓ aduocatum debet ꝓponere in iudicio nisi sit indiscreta.

retur bono zelo ad correctionem alteri⁹ q nonduz est correctus. iii. q. vij. qui sine. ⁊. e. q. §. porro in fi. ⁊. c. iudicet. ⁊. i. q. i. multi. ⁊. xxv. di. c. vlti. ⁊ xxv. q. vi. eps in synodo. ⁊. j. de testi. cogen. preterea. ⁊. j. de spon. cum in tua. de hac materia vt. ii. q. i. si peccauerit.

Pastoralis. ¶Primo statuit. scdo a statuto vnuz casum excipit ibi nisi. ab. si.

a ¶ Factū ꝓponāt. ⁊ p seipos rndeāt ⁊ nō p alios. ff. de iter. ac. q fuuz. §. vlt. ⁊. C. de iura. ca. auc. ꝑncipales: nisi vbi tenent rone officij. ff. de ꝓcur. nō solū. item vniuersitas p alium rndet. xii. q. ii. q māumittit. ⁊ ff. qd cuiusq vniu. l. i. §. qb⁹. ⁊. l. itē eoz. §. actor. itē excōicat⁹ p aliuz dz rndere. s. eo. itelleximus. itē ⁊ eps. v. q. iiij. qr epi. item illustres. C. de ꝓcur. l. pe. ⁊ idiscrete psone vt hic ⁊ minores. s. de eta. ⁊ qli. ex rone. C. de aucto. pre. clarū. itē furiosi. pdigi. ⁊ mulier luxuriosa. ff. de cura. fu. l. ⁊ mulieri. tan.

Examinata. Quo ad intellectū summo sic. si actio ⁊ intentio sūt iepte vel sola intentio dz re⁹ absolui ab instantia iudicij iterū tñ actor audiet si apte egerit. diuido i qttuor ptes in ꝓria pnūciatiōis rō. i scda ipsi⁹ rōnis ōclaratō ibi: qr. In tertia pronūciatio ibi: vnde. in quarta ꝓtestatō ibi. ita tñ. ab.

b ¶ Tāquā seqstrā. seqūster appellat ille apud quē res in litigiū deducta cōiter a litigatorib⁹ deponit. ⁊ hmōi depositio ñ pōt fieri nisi a pluribꝰ: quānis als ⁊ unus ⁊ plures deponere possint. ff. depo. lz.

c ¶ Eccle possidebas. sed si ita itelligit lra ista q iste dicebat se possedisse añq deponeret apud seqstrū ⁊ cū seqstrata fuit tūc planū ē qō ꝺ dicit qr tūc habet ꝓ possessor nisi ea mēte deposuisset eccliaz apud seqstrū: vt ipm seqstrū ꝓstitueret possessorē potiusq custodez. ff. de acq. pos. itereste puto. ff. depositi. l. lz. §. i. vñ nō poterat itētare rei vendica. ꝛ illos milites nec iterdcm possessoriū cū ipse possideret. possessori. n. ñ dat rei vēdicatio isti. de ac. §. i. ⁊. C. ꝺ ali. iudi. mu. ca. fac. l. vna. si ꝺo dicebat se possidere postq deposuerat rē apud seqstruz seipsuz posuit custodez tunc adhuc dr Possessor als ñ: vt. ff. depo. l. lz. §. i. ⁊ iō nullo mō agere poterat rei vēdicatione nec interdcō possessorio ꝛ milites: sz ꝛ seqstrū poterat agere depositi. ff. depo. ei apō. §. i. ar. ff. de pecul. l. depositi. i. rñso. ⁊. ff. ꝺ puil. credi. si ne⁹tri. §. ii. i fi. ⁊. C. de vsur. acceptū i fi. qñq tñ rei vēdicatio dat possideti: nam a depositario vel a ꝓmodatario possum rē vēdicare lz ego rē illā possideā: ⁊ h dr fieri rone detētiōis. ff. de rei vē. offm ad fi. ⁊ cōfessoria silr dat possideti nec ingetet. ff. si fui. ven. si forte. §. i. ⁊. l. sicuti. §. sed si qrit. ⁊ cū ē in q̄si possessione fruitutis ne vicinus alti⁹ tollat domū suā ille vult alti⁹ edificare tūc p ꝓfessoriā ille pōt ꝓhibere vicinū edificare vt dr in. l. si forte. ⁊. l. sicuti. §. lz si qrit. ⁊ ꝓfessoria dat ēt ei q nō possidet ⁊ cōtēdit sibi seruitutē deberi. ff. si fui. ven. l. ii. negatoria datur ꝺño q negat alium hre seruitutē: vt in. l. pdcā. isto modo debuit agere miles iste negādo milites illos hre ius in eccliā petendo ne ingerarent eū super iurepatronatus. ⁊ de istis duabus habes. j. de cau. pos. cum eccleſia.

d ¶ Nō tenere. cū. n. iepta ꝓponit actio iudex nō dz statī illā corrigere si ē dubia qr lz debeat supplere de iure de fcō tñ supplere nō dz sed dz absoluere reū cū postea ꝓpenderit cā iepta ex ꝓbationib⁹ vt hic. ff. si mes. fal. mo. dix. l. i. §. i. j. de dona. iter dilectos. ⁊. j. de testi. spo. cū ad sedē. Si ꝺo manifeste cognoscit q sit iepta statī eā reijciat iudex vel accessor. s. e. cū cām. ⁊. ff. de assess. l. i. ⁊. j. de despō. impu. ad dissoluēdū. ⁊. s de elec. ꝓstitutis. Item ex hoc loco vr q actio ꝑm canones sit ꝓponēda. ar. j. de mu. pe. c. i. ꝛ. s. eo. dilecti. vbi de hoc dicūt tñ qdā q in spūalib⁹ causis actor nō tenet ꝓponere actionē vt sic intelligant iura q̄ dicūt actionē nō ee ꝓponēdā: in ciuilibus ꝺo tenetur. Jo. dixit q ꝑm canones non tenet qs ꝓponere actionē que nō magnā re grit subtilitatem sz leuem: sicut est rei vendicatio locati depositi: vtrum hmōi leues tenentur nosse? dicas vt dictuz est. s. e. dilecti.

Cum deputati. Duo facit. primo pōit in iuriam q̄ inferebat ꝓceptorib⁹ templi. scdo eaz deinceps inhibet fieri: ibi ne qs. ab. si.

e ¶ Nationis. forte iō q̄rebant isti de natione istoz vt sciret ꝺ fama ipsoz: nā ifames ꝓsueuerūt fugere loca natōis sue. xii. q. ij. due sūt. ar. ad hoc. s. de cle. pegri. tue. ⁊ ifamis nō pōt esse ꝓcurator vel iudex. iii. q. vii. c. i. ⁊. c. ifames. §. sūt aūt. vel iō q̄rebat vt sciret: an eēnt serui q⁹ fu⁹ in iudicio stare nō pōt. C. de iudi. fu⁹. nisi in casib⁹. ff. ꝺ iudi. vir certis ex cāis sz spretis his ꝓsumit ius quēliberē ē dignū: nisi ꝓbet ꝛriū. s. de seru. c. vno. ⁊. j. ꝺ prescrip. duū. ⁊ ꝓsumit liber ex quo appet in possessiōe libertatis. iii. q. vii. §. iij. v. verū si seru⁹ in fi. ⁊. ff. de of. ꝓto. barbari⁹. fi. j. de isti. ad decorē. vel dic q eoipso q deputauerūt se obsequio ihu xpi ois tollit irregularitas si q̄ fuit. ar. xii. q. vi. non lz. in auc. de mo. in prin. col. i. iōq nō sūt repellēdi: qr legitie psone ꝓsumunt. xi. q. iij. eozuz. ff. de proba. verius. ⁊. l. i.

f ¶ Laudabilr exequunt. ⁊ sic pp idustriam ⁊ probitatez luebant penam. C. de posti. l. vlti.

Qualiter et quando. Judices eccliastici debent de clericis laicis iusticiam facere. sic cōiter sūmat ⁊ ꝑm hāc sūmationē ista. decre. est in dubio. ff. ad munici. l. i. iō vt aliqd afferat sūmo sic vt i rubro. ⁊ tria fac. primo ꝓcipit. scdo ipe dimētū remouet ibi non obstāte. tertio grauamē suspicat ⁊ ꝓhibet: ibi ne ꝑ defectu. Ub. si.

g ¶ Appellationibus. q̄ ipso iure non tenēt. j. de ap. pastoralis. i. rñso. ⁊. c. vt. debitus.

h ¶ Prohibemus. imo ⁊ si velint non ꝑmittit laicū suū iudicē ꝓstituere. j. ti. prori. si diligenti. ⁊. c. significasti. xi. q. i. inolita. ⁊. c. placuit. Et vr q ēt de cōsensu ep̄i non possit. ⁊ puto illud verum. j. ti. pri. significasti. lz iura antiqua ꝛria innuere videant: vt dr ibi: sed econuerso laici trahunt ad forum eccleſiasticum ꝑ desidiam iudicis secularis. j. ti. pri. lz. ⁊. c. seq. ⁊. c. ex transmissa.

Audiam que. Juder hns vt priuatus pene consimilem cām quam hz vt iudex a iudicando remouet. b. d. clarius. ꝓmo recitat delegationē cāe: secū do cām remotionis vnius delegati ⁊ alium subrogat ibi. qr ꝺo. ab. si.

i ¶ Silis pene. ⁊ ita vr q iudex qui hz cōsilem cām cāe sibi cōmisse possit recusari ex eo q dicit nimis fauorabilis ⁊c. qd ē mirabile vt ex eo nascat suspicio. vñ si aliqs ageret de iure exceptionis coraz aliquo iudice q in silī cā laborat iudex ille ꝺ facili sniaret ꝑ illo. silē ē in teste q hz cōsilem cām qr ille nō dz admitti in testem ꝑ hmōi suspitionē ne de facili testificaret ꝑ illo. j. de testi. ꝑsonas. ⁊ q consimili morbo laborāt nō sunt admittendi i testimonio: vt. iiij. q. iij. §. liberi. ⁊. c. testes. si. j. de excep. cū eccliastice. nō tñ ertēdas hāc silitudinē ad oēs cās: nam si iudex hēat cām decimar⁹ ⁊ alia cā puta iurispronatus vel electionis ei cōmittat illud ei non nocet vel ēt vt hic dic Jo. bñ possū petere eccliam vel aliud coraz iudice q hz ꝓsilem cām. vr hec cā non vr sufficiēs ad recusandū iudicē lz sit sufficiens ad surrogandū: nec dr hic q cā ista sufficiat ad recusādū iudicē lz sit sufficiens ad surrogandū. cū enim plures iudices dati sunt ad petitionez alterius partis sine q̄libet tali suspitiōe vel ꝓsimili reuocet aliqs illoz ⁊ alter surrogat: vt causa sine suspitione procedat frequēter hoc ꝓtingit. vel dic qō prius dcm est.

k ¶ Surrogātes. sic pp suspitionem dnationis ali⁹ surrogat. s. de of. dele. cām q̄. item si necessarius sit iudex in testē reuocet ⁊ alter surrogat. j. de testi. dilecto

Exhibita. In prima ponitur appellatis petitio. in scda appellationis cõmisso. scda ibi q: ho. ab. si.

a Euocãdi. oes. n. illi euocãdi sũt quos negociũ tangit. s. de tẽpo. or. si archieps. t. lxi. di. archiepus. t. viij. q. ij. lz ergo. t. ff. de adop. nã diuus. t. ff. de mino. in cãe. §. cã. C. de aucto. pstan. l. vlti.

b De cõtingẽtibus. pringentia ipm electionẽ puta de meritis electi t studijs eligẽtiũ t de zelo. t an aligd si mortace prauitatis iterceserit. s. ó elec. rescriptũ est. t. c. sup eo. t. j. de excep. veniqz in fi.

c Ingrerẽt. t ex hoc ho visum fuit iudicib⁹ qp in modo ingsitiõis deberẽt pcedere t nõ i forma iudicij. t ita lit. nõ pte. poterãt pcedere pp pturnaciaz alteri⁹ ptis. j. vt lit. nõ pte. qm̃ frequẽter. §. sũt t allj. t. j. ó accu. q̃liter t qñ. §. dz. sed erraue runt cũ forma ista nõ fuisset in modũ ingsitionis cõmissa sed in modũ iudicij. mera ingsitio nõ cõmittit in tali casu qr ingsitio fit sup excessib⁹. t ingsitor dz accedere ad locũ. ii. q. i. deo potens. t. j. de simo. lz beli.

d Cõspirationẽ. qõ si verus fuisset repellẽdi erãt nec audiẽdi ẽ electum qr q̃si inimici t ex odio hoc facere presumunt. vñ ab agẽdo sunt repellẽdi sicut a denũciatiõe seu ingsitiõe. j. de accu. nõ oporteat. t. §. c. nouit i fi. nec tales ad testimoniũ sũt admittẽdi. j. de simo. lz beli. t. c. p tuas. pspiratio. n. grauissimum crimẽ ẽ ita vt accusatũ a proprio gradu repellat. ix. q. i. coniurationum. t. c. se.

e Excõicationẽ. exceptio excõicatiõis repellit ab agẽdo. t qr isti agebãt pelectũ talis exceptio admittenda fuit qr excõicati audiẽdi nõ sunt. j. de sen. ex. p tuas. t. c. si ho. j. ó here. excõicamus. §. credẽtes: sed cũ electus petit pfirmationez agẽdo pipsos q se sibi opponũt si opponãt aligd electo in modũ exceptionis ad defensionẽ eccle sie siue pillos non admittit replicatio excõicationis qz t si oõ stet illos esse excõicatos non repellentur a defensione. j. de excep. dilecti: qz a defensione nullus excõicatus repellitur. j. de excep. in tribus. vlt. c.

f Deruertẽdo iuris. vnde nõ valuit qõ fecerũt qz fines mandati seruandi sunt. s. de rescrip. cũ dilecta. t. s. de of. dele. venerabili. imo t si ẽba rescripti viderentur esse pordinem iuris: tñ non dz recipi a iure. s. de rescrip. cãm que.

g Lite non contestata. qõ fieri non debet. j. vt lit. nõ pte. p to. nisi electus eẽt contumax. tunc. n. nec patiat ecclesia detrimẽtũ ex mora pñt recipi testes lit. non conte. j. vt lit. non conte. qm̃. §. porro.

h Dictis grauaminib⁹. s. qr simul sup exceptiõe t pncipali negocio pcedebãt t li. nõ pte. Et colligit ex hac lra qp si plura grauamina assignent in appellatione sufficit alteruz pbare dũmodo quodlibet p se sit sufficiens. si. j. de ap. significauit. t. j. de pben. cum iã dudum. t. s. de rescrip. ex parte. vbi de hoc. Si aũt plures ponunt que habent diuersos effectũ nõ sufficit alterũ pbari quo ad vtrũqz effectum sed sufficit quo ad alterũ. exemplũ habes. s. de rescrip. olim. sed oĩa que hic dicta fuerunt habent eundem effectũ. s. vt appellatio legitima fuerit: ergo sufficit quodcũqz pbetur: qz vtrũqz per se sufficit.

Venerabilis. Instantia iudicij non perit per lapsum triẽnij. h. d. sic cõiter summat. sed põt aliter sũmari vt in rubro. t sunt due ptes in pma partis qõ. in scda pape quisto ibi: mandamus. ab. si.

i Obstante. sic ergo pz qp hodie nõ hz locũ lex illa. C. de iudi. pperandũ. i. rũso. §. vl. t. §. plerũqz. vbi dr qp instantia iudicij periit nisi cã finita. j. triẽnium a tpe litis pcestate cõnumerãdũ. vt itez icipiat de nouo pcedere ac si nũquã fuisset pcessum. si. n. isti rñdere volebãt qz instantia iudicij perierat nõ erãt audiendi qz lz fm. l. pdictã instãtia iudicij perierat decursu triẽnij. Ike siue iurisditio iudicis non perierat: qz iurisditio iudicis ẽ ppetua t rescripta perpetua sunt. C. de diuer. rescrip. falso. t ar. C. de pscri. pe. l. ii. t. C. de pscrip. xxx. vel. xl. anno. Doterãt tñ dicere nõ tenemur rñdere nisi nou⁹ libellus deẽ de nouo t oĩa itez procedãt ab initio p. l. pdictã pperandũ. que mõ nõ bñt locũ quãtũ ad hũc articulum p decre. istã. t sic obuiãdũ est malitijs eoz q cãs maliciose volũt progare.

sed ex hac decre. nõ vt qp lex illa pperandũ. corrigat: qr nõ colligit hic qp lis fuit cõtestata sed p subterfugia t cauillationes cã sit progata: t hoc potuit cẽ totũ ante lit. cõte. imo lis cõtestata fuit: qr decisio ẽt cause progata fuit vt dicit. t sic fuit lis contesta. t ita habetur expressuz in antiqua qp lis erat cõtestata. t ex eo qp dicit instantiã iudicij perisse apparet qp pcessum erat i pncipali negocio: qõ vt fieri p litis pcestationẽ que est principiuz cause.

Significauerunt. Non obstante exceptione tẽporis feriati pp vindemias mandandi est snia executioni. h. d. fm vnum intellectuz vt fm aliuz vt in rubro ita cõiter summat: sed hoc non videt: Idistincte verum vt. j. subjcia. ideo sũmo aliter. t sic actor obtinens in possessorio coram iudice rei non tenetur coã eo iudice sup proprietate rñdere si est prorsus alteri⁹ fori. Et ẽ casus nota. Sunt due partes. in prima partis cõquestio. in scda pape prouisio ibi mãdamus.

Eb. si.

k Promulgauit. t hoc bene fieri potuit cuz causa ista non fuit spiritualis: sed super iurisdictione tẽporali: t abbas t quentus fuerint actores. vnde debuerunt se qui forum rei. j. ti. primo cum sit generale: t. xi. qõne. i. experientie t. c. seq. t. C. de iurisdi. om. iudi. iuris ordinẽ t sententia super possessiõe diffinitiua appellatur. j. vt lit. non conte. c. ii. t hic.

l Super proprietate. Sed videtur qp isti monachi tenebant respondere aduerse parti super proprietate coraz iudice qui cognouit de possessione qr iudex ille qui cognouit de possessione cognoscere debet de proprietate. j. de causa possessio. c. i. t est illi audientia deneganda qua continentiam cause nititur diuidere vt coã vno agat de possessione: t in alio iudicio de proprietate. C. de iudi. nulli. preterea cause conuentionis t reconuentionis coram eodem iudice fieri debent. C. de senten. t inter. om. iudi. cum papinianus. t. iij. q. viij. cuius in agendo quis obseruat iudicũ ipsum in eodem negocio habere contra se iudicẽ nõ dedignetur: vt in. l. cum papinianus. t. iij. q. viij. cuius in agendo. t illud quasi videt idẽ negocium. j. de mu. pe. c. i. Sol. verum est qp continentia cause diuidi non debet t ille qui cognouit de possessione dz cognoscere ó proprietate siue sit ordinarius siue delegat⁹ cui causa simpliciter quo ad vtrunqz fuit cõmissa. j. de sequestra. ad hec: t hoc locum habet cum actor t reus sunt eiusdem fori: sed in casu presenti non sunt eiusdem fori: vnde monachi qui primo egerunt de possessione debebãt sequi forum rei quod fecerunt t obtinuerunt. t si aduersarij volebant postea conuenire monachos super proprietate debebant sequi formaz monachoruz: t cause possessionis t proprietatis bene possunt tractari coraz diuersis maxime vbi causa talis subest: qr nihil commune habet causa possessionis cum causa proprietatis. ff. de acqren. posses. naturaliter. §. nihil. t si aliquis postulauerit alium iudicẽ sup proprietate: t alium sup possessione non est audiendus. t sic logtur. j. de cau. pos. c. i. t. C. de iurisdi. om. iudi. nulli. t ita non cõtradicunt huic decre. qr hic isti monachi non fecerunt. alia iura cuius in agendo tẽ. non tangunt causam istam: qr illa loquũtur in reconuentione que debet fieri simul cum conuentione. j. de mu. pe. c. i. t. j. de or. cog. cum dilectus. t tunc etiam si vellent reconuenire de alia re non poterãt cum qõ spoliationis de qua agebant monachi priuilegiata sit. j. de or. cog. super spoliatione: nec de proprietate simul tunc cum possessione poterat agi. C. de rei ven. ordinarij.

vel aliquo ipsoz appellatum pstiterit: reuocato in irritum qcqd post appel. huiusmodi inueneritis attẽtatũ in cã ipsa iurta priorũ cõtinentiam lfaz rõne preuia procedatis.

Idem magistro trãcredo canonico bononiẽsi.

Lapsu triẽnij nõ obstãte põt delegatus in cã sibi cõmissa pcedere

Venerabilis frater noster archieps rauẽnas pposuit coram nobis q⁹ cum decisio cause q̃ iter ipm t cõitatẽ ceruie sup iurisditione ciuitatis ceruie t qbusdam alijs articulis vertitur: sit p subterfugia t cauillationes eoz p triẽnium prorogata: dicti cernieñ. asserẽtes instantiam iudicij p decursum triẽnij perisse: rñdere sub tuo examine recusauerunt: t ifra. Damus quaten⁹ exceptione huiusmodi nõ obstante[i] in negocio isto pcedas iurta traditã tibi formaz.

Idẽ epo t magistris. T. t. B. prateñ. bononie cõmorantibus.

Eũ actor t reus sunt diuersi fori cã proprietatis t possessionis põt coram diuersis iudicibus agitari.

Significauerũt nobis oliz abbas t quentus scẽ Marie de florẽtia q⁹ florẽtina ptãs p eis contra cõitatez castri de signa sup possessiõe vel q̃si iuris ibidẽ eligẽdi rectorẽ qõ ad se ptinere dicebãt diffinitiuã sniaz pmulgauit[k]. sed post modũ abbatẽ t quẽtũ pfatos ipsa ptãs coegit cõitati pdicte super p prietate[l] vel quasi memorati iuris i seculari iudicio rñdere. vñ vobis

a ¶ Propter vindemias. tempore enim vindemiarum ꝛ tpe messiuz nō cōpellitur quis in iudicio respondere. ita q̄ sñia lata contra absentez non tenet: tamen si consentiunt partes bene valet iudicium. ff. de fer. l. i. ꝛ. l. si feriatis ꝛ de istis ferijs habes. C. de fer. omnes dies in prin. ꝛ illis ferijs que inducte sunt ob reuerentiam dei ꝛ aliorum sanctorum nullus pōt re nūciare. ēt si partes vel lent. Allijs vero iductis in fauorem hominū bñ renunciaſ hoc est expreſ suz. j. de fer. c. vlti. ꝛ de cōse. di. iij. c. i. ꝛ arg. ad hoc. ff. de arb. si feriatis. xv. q. iiij. c. i. ꝛ ij. pt tñ tali die: vt videt libellus offerri. ff. de adul. l. miles. §. seraginta: ꝛ §. illius. sed ex causa tali tpe aliquis cōpellit litigare vt hic dicit in fi. ne tempus illius electi ad regimen illius loci elabatur Et idem credo si finiret iurisdictio iudicis tēpore illo q̄ tunc posset ꝓcedi ne iudicialis ista̅tia eua nescat. ar. §. de offi. deleg. consuluit.

Rūbrica. De foro competenti. Quia rei ad iudicia vocati frequēter excipiunt de foro. Et plerūq; dubitatur quod forum sic excipiēs sequi debeat ideo ꝛ. ſm Bof. Sed ego cōtinuo sic. tractatus auctor de singulis actibus ꝛ ptibus iudicij q̄ ante aliū actū iudicia lem dz discuti de cōpetē tia fori intra no. in. c. inter monasteriū de re iudi. ꝛ in. c. pe. de excepti. ideo premittit istā rubri caz: q̄ posito fundamen to ponit edificiuz. i. q. i. cū paulus. De materia habeſ. xcvi. di. iij. q. vi. ꝛ. vj. q. iij. xi. q. i. xxv. q. i. p totuz repetit in. vi. ꝛ de. Ab. si.

iniunrimus: ut si ita esset cogeretis cōitatem eandem electuz a monachis in rectorē admittere: audituri postea que partes super ꝓpietate vel quasi predicti iuris ducerent ꝓponenda: ꝛ infra. Verū pars altera inter alia excipiēdo ꝓposuit se tūc rñdere coram vobis de iure nō teneri cum tempus propter vindemias[a] existeret feriatū: rñdente syndico monasterij hoc malicioſe ꝓponi: ut videlicet cā protracta tps regiminis electi predicti inutiliter relabaſ: ꝛ infra. ℣ Mādam[o] quatenus hoc non obstāte in negocio actione prenia ꝓcedatis.

Rubrica. De foro competenti.

Ex cōcilio calcedoñ.

¶ Clericus coram suo ep̄o conueniri debet.

Si quis clericus aduersus clericum negocium habeat: non deseratᵇ ep̄m ꝓpriū: sed prius apud ipsuz actioᶜ vēnilek: vel cōsilio eiusdemᵇ apud aliosᶜ quos vtraqzᶠ pars voluerit iudicium obtinebūt.

Ex concilio parisiēsi.

¶ Iudex secularis si clericum p se distringit excōicari debet.

Nullus iudicum[g] neq; presbyterū neq; diaconū aut clericū vlluz aut minores[b] ecclesie sine p̄missu[i] pontificis per se distringere aut ꝯdemnare[k] p̄sumat. ℣ Quod si fecerit ab ecclesia dei cui iniuriaz[l]

b Si quis clericus non deserat. qō si fecerit puniri dz ꝓut dicitur xi. q. i. inolita. c. placuit: ꝛ. j. eo. si diligenti.

c ¶ Actio. i. petitio. q̄ sm canones actionē proponere non tenentur. ſ. c. pri. dilecti. vbi de hoc. ꝛ. c. examinata.

d ¶ Eiusdem. aliter. n. nullo mō possunt eligere iudiciū alioz. imo de licentia epi iudiciū seculare nō possunt eligere: sed ecclesiasticam personaz bene de licentia epi. j. e. si significasti. alias nec volentes: nec inuiti possunt deserere ep̄m ēt si iuramētum interueniret. j. e. si diligenti.

e ¶ Alios. i. ecclesiasticos. j. e. si significasti: vel eps cōmittat alicui.

f ¶ Utraqz pars. honestū ꝛ iustum est istud: vt ambe partes si p̃tes sint eligant iudicē cōiter: vt hic. ꝛ. ij. q. vi. placuit. arg. ff. ſ. de offi. dele. cum. R. sed illa intelligo q̄n altera pars est abñs vel cum non vult concordare reus vt ibi dicitur. alſs iniquū esset illud quod daretur ad voluntatem alteri[o] altero p̃te: ꝛ sic obseruaſ in curia ro. cōtra. xi. q. i. c. iudices: ꝛ. xv. q. vij. c. fi añt. sed intelligunt in criminali ꝛ non tenet hodie.

Nullus iudicum. Duo facit. primo prohibet. secundo adiecit penam ibi: quod si. Ab. si.

g ¶ Judicum. ſ. secularium.

b ¶ Minores. quos appellat hic minores. Potest dici q̄ seculares siue seruiētes ecclesie deputatos ad eius obsequium: q̄ illi eodem priuilegio censentur. ar. xij. q. ij. ecclesiarum seruos.

i ¶ Sine permissu. hic vacat ar. a contrario sensu. vt probatur. j. e. significasti. vbi de hoc.

k ¶ Aut ꝯdēnare. nisi forte in cā recōuentionis: q̄ bene respondere tenēt de cīuili: sed non de spūali: vt dictū est. ſ. c. pri. ꝛ. ſ. de iudi. at si clerici. c. vlti. ar. j. de mu. pe. c. i. ꝛ. ij. ꝛ. iij. q. viij. cuius in agēdo. C. de senten. ꝛ iter. om. iudi. cum papinianus. in auē. ꝛ ꝙsequēter. sed in criminali non habet locū reconuentio coram iudice seculari. nec etiam cōra quocūq; vt dictum est. ſ. ti. pri. at si clerici.

l ¶ Cui iniuriam. qui iniuriam facit ecclesie debet priuari communione ipsius. xvij. q. iiij. sicut antiquitus. nec ad supplicandū debet admitti vbi sacrilegium cōmittere non dubitauit. e. cau. q. iiij. frater ꝛ episcopus. xij. .q. ij. de viro nefando: vt sic puniaſ i quo peccauit sic. j. ō iure patro. pastoralis in fi. ꝛ. ſ. de offi. deleg. cū olim. ꝛ. ſ. de trāſla. quāto. ꝛ. ſ. de tēp. ordi. lras. ꝛ. j. de iude. ad deliberandum. ꝛ. j. de imu. eccle. c. fi.

m ¶ Sequestratus. per sñiam. si. xxx. di. quasi per totum.

Ane sic. Episcopus ratione rei conuenitur coram archiepiscopo in cuius prouincia res sita est. b. d. magis specifice. Ab. si.

rrogare dignoscit: tādiu sit sequestratus[m] quousq; reatū suū cognoscēs emēdet. Ex pci. aphricāo.

¶ Ratione rei de qua agit fortit qs forum ibi ubi res est. Sic cōiter summatur.

Sane si epi inter quos cā versatur sint diuersaruz ꝓuincia rum ille primas[n] det iudices i cui⁹ ꝓuincia[o] ē locus de quo cōtēditur.

¶ Reg. bononi. dfensori cōsice.

¶ Eps vt suspectus recusatus de cuius suspitiōe notorie constat pōt dare delegatū ptibus nō suspectuz cuius sententiaz poterit p se executioni mandare.

Si qs ꝓtra clericū causaz habuerit: ep̄m ipsius adeat: q̄ si vt suspectus[p] fuerit recusatus executor[q] ab eo deputet. ℣ Aut si hoc actor refugerit: ab eodem ep̄o est deputādus: q̄ ptes sibi mutuo ꝓsē su iudices compellat eligere. A q̄ bus q̄cūq fuerit diffinitū ipsius sollicitudine[s] p̃uata lege[t] modis omnibus cōpellatur. A Lex. iij.

¶ Super re ecclesie vel clerici po test laicus coram ecclesiastico iudice cōueniri. sed si probabiliter negat rē esse ecclesie vel clerici ad iurisdictionē ecclesiasticaz declinādaz cōuenitur coram suo iudice.

Si clericus laicum de rebus suis vel ecclesie impetierit: ꝛ laicus res ipsas non ecclesie eē aut clerici sed suas proprias asseuerat

m Sequestratus. per sñiam. si. xxx. di. quasi per totum.

n ¶ Ille primas. ꝛ hoc intelligē cum ipse non potest siue nō vult per se cognoscere.

o ¶ Prouicia. sic patet q̄ sub illo iudice agere debet actor in cuius prouincia res est litigiosa: vt ex ipsa re sortiatur forum. ff. de censi. forma. §. si vero. ꝛ. j. e. c. vlti. ꝛ. xi. q. i. experiētie. ꝛ. C. vbi i rē actio. actor. ꝛ. C. de pdi. mino. si pdiuz. ꝛ. C. de prescrip. lon. tem. l. vlti.

Si quis contra. Solet cōmuniter sic summari. Coram suo episcopo conueniē dus est clericus qui si recusatur dabit delegatuz partibus non suspectuz. b. d. sed ego summo aliter considerata potius mēte legis q̄ cortice. Episcop⁹ si recusatione cōtra eum proposita ad arbitros venire nō vult: p̄t ēt partium non requisito consensu causam principalē alicui non suspecto cōmittere cui⁹ sententiā executioni mādabit: vel aliter ſm aliuz intellectū: vt in rubro. Et ſm intellectū melio rem diuiditur: q̄ primo prouidet quando iudex vt suspectus recusatur a reo. Secūdo quando delegatus in locum recusati recusaſ ab actore ibi: aut si. Tertio prouidet circa executionem ibi: a quibus. Ab. si.

p ¶ Et suspectus. quid tenēdū sit: cū iudex ordinarius recusatur vt suspectus plene dicit. j. de ap. cuz speciali. que videtur hanc decre. iterpretari ꝛ illi stā dum est.

q ¶ Executor. i. delegatus: q̄ ordinarius cū fuerit recusatus debet causam cōmittere persone neutri parti suspecte vt dicit cōstitutio illa. j. de appel. cuz speciali. ꝛ. ij. q. vi. placuit. ij. ꝛ. xi. q. i. peruenit. Sed si appelleſ a tali subdelegato ad quē appellabitur pōt dici q̄ ad papā cum ad ordinarium recusatum non videatur appellādum: nec ad metropolitanū omisso medio: q̄ talis appellatio non tenet. j. de ap. dilecti. sed satis posset appellari ad ep̄m nō obstā te tali recusatione nō q̄ ipse cognoscat: sed vt alij persone non suspecte cōmittat: ar. contra. c. predictum placuit. ij.

r ¶ Aut si hoc actor. ſ. dixit q̄ reus pōt recusare ordinariuz ꝛ actor similiter: vt hic dicit. ꝛ tunc eps cōmittit alicui q̄ compellat partes eligere iudices sup causa illa quibus eps cōmittet causam hoc ipsemet facere posset. sed causa vitande suspitionis hoc dictum est. ꝛ idez iuris credo esse siue reus siue actor recusauerit ordinarium ꝛ est simile huic. xi. q. i. peruenit. vel sic potest intelligi qō dicit si ℔ actor ꝛc. si actor recusauerit istum executorem ab episcopo datum: tunc episcopus debet aliquem eligere qui compellat partes: vt in aliquem ꝙueniant: ne postea ipsum valeant recusare. ſ. de offi. deleg. super questionuz. §. i. Idem esset si reus recusaret istum executorem.

s ¶ Ipsius sollicitudine. hoc ideo dicit q̄ delegatus ab ordinario nō potest suaz sententiam executioni demandare. sed ille ordinarius illam debet exequi. ff. de re iudi. a diuo pio. i. responso nec potest possessionem dare. ff. de iurisdi. om. iudi. iubere. sed non credo illam subtilitatem seruandam quin possit exequi suā sentē tiam: q̄ ex quo causa sibi cōmittitur intelliguntur sibi omnia esse commissa que ad causam ipsam spectare noscuntur ꝛ sine quibus causa expediri non pōt. ſ. de offi. dele. preterea. ꝛ. c. suspitionis. ꝛ lex illa a diuo pio. ꝛ ℔ decr. nō ꝓhibēt hoc ꝛz dicaſ in eis q̄ ordinarius hāc sñiam exequatur. ꝛ hoc etiam notauit Joan. ij. .q. vi. quisquis: sed si velles hoc seruare posset dici q̄ hoc hz locum cū ordinari⁹ est presens. sed eo absente delegatus vt officialis eius exequaſ sñias suas. alias pernicioſum esset hanc vtilitatem seruare. b.

t ¶ Seruata lege. que loquitur de tempore executionis sententie que facienda ē in personali actione post quattuor menses. C. de vsur. rei iudi. l. vlti. ꝛ. ff. de re iudi. l. ij. ꝛ. iij. §. si quis.

Si clericus laicum. Laicus a quo clericus vel ecclesia rē vendicat dz coram suo iudice laico cōueniri. Sic cōmuniter sūmaſ: sed ego sumo sic: vt

ûn rubro. ꝑmo ponit dictũ. Secundo rationẽ dicti ibi: cum actor. Tertio localem contrariam consuetudinem ibi: licet. Ab. si.

a ¶ Horum rei. hec regula generalis est. ĵ. e. cum sit. t. ri. q. i. experiẽtie. t. c. sepe. t. iij. q. vi. c. ij. t. c. neminẽ. t. C. de iurisdi. om. iudi. Jtẽ in criali. t. C. vbi i rez ac. l. vlt. ff. de alie. iudi. mu. cã fac. qz ẽt in pn. t in autẽ. vt de. apud propri. epi. t triplicem ipsius causam. Ab. si.

m ¶ Horum rei. s. e. si clericus: t in ꝓcor. ibi positis: t. C. de iurisdi. om. iudi. iuris ordinem.

n ¶ Remissi. in quo casu possunt per excõicationẽ compelli iusticias exercere. xxiij. q. v. administratores. immo iudex qui negligit facere iusticias litẽ facit suã. xxiij. qõe. i. dñs noster. t. iij. q. vij. qui sine peccato. arg. in auẽ. vt disse. iu. §. h aũt col. ix. t. C. de ap. si appellationẽ: t si per dolũ vel gratiaz vel inimiciciam iudicauerit in verã litis estimationẽ ꝓdẽnari debet. ff. de iudi. si filiusfamilias t in decre. nouã. ĵ. de sen. t re. iu. c. cũ eterni. li. vi.

o ¶ Mandatores. i. raptores rerum ecclesiastiarũ t inuasores. xij. q. ij. de viro. Et isti q sic bona ecclesiarũ eripiunt tanq̃ sacrilegi iudicantur t t pñt excõicari vsqz ad condignã satisfactionez. xij. q. ij. nulli liceat ignorare: t ca. qcũqz. t. c. pdia. t est expressum ĵ. e. ꝙquestus. t qñ si homicide reputant. xij. q. ij. qui abstulerit. t quia isti sacrilegiũ cõmittunt vt dicunt iura predicta coraz ecclesiastico iudice sunt trahendi. cum istud crimen sit ecclesiasticum vt h dicitur: t hoc sacrilegium quandoqz tamẽ per iudicem secularẽ punit. C. de episco. t cleri. si quis in hoc genus. itẽ crimen vsurarum. ĵ. de vsur. cum tu. heresis simonie periurij t adulterij. hec pertinẽt ad ecclesiam t consimilia: t de quocunqz peccato. s. de iudi. nouit. t hoc quod hic dicit introductuz est in fauorem ecclesie: t qz hoc dicit spãliter de malefactoub⁹ q possint cõueniri sub quo iudice velint. secus videtur intelligendũ de alijs q coram suo iudice sint trahendi dũmodo ibi possint suã iusticiã ꝙsequi: vt dicit. s. e. ex trãsmissa: qz qõ de vno conceditur de alio ꝓhibere videtur. xxv. distin. qualis cum suis ꝓcor. nisi ꝙsuetudo contrarium inducat: vt dicitur. s. e. si clericus. in fi.

b ¶ De ꝙsuetudine. talis ꝙsuetudo contra omnia iura predcã est sed introducta est pp negligetiaz laicoz in exhibenda clericis iusticia. ĵ. e. cũ sit generale. t. c. lz. t. c. ex tenore. ſz papa siue sint negligentes siue non quotidie cõcedit lras clericis ꝛ laicos sup quacunqz questione t ita assumit sibi iurisditionez alioz cõtra id quod dicit. s. ti. pri. nouit in prin.

Quod clericis. t ifra. ¶ Mãdam⁹ quatenus, si quas causas pecuniarias clerici parisius cõmorãtes habuerint ꝓtra aliquos⁰ vel aliqui ꝓtra eos: ipãs iure canonico decidatis.

I Nocentius tertius vercellen. episcopo.

¶ Laicus laicuz super re ciuili coram iudice ecclesiastico conuenire nõ põt nisi in defectuz iusticie secularis vl' nisi ꝙsuetudo id exposcat.

Licet ex suscepto: t ifra. mãdamus quatenus si quãdo a laicis vercell. lras super rebus precipue que forum seculare cõtingũt a se. apo. cõtigerit impetrare: sub ap. ob. decernas auctoritate nr̃a irritas t inanes: dũmodo consules t cõmune de se conquerentibus in iudicio seculari exhibeant iusticie cõplementum[q]. ¶ Liceat tamẽ ipsis qui sub eisdem consulibus taliter durerint cõtendendum: si se in aliquo senserit ꝓgrauari ad tuaz sicut hactenus seruatum est vel ad nostrã si maluerint audientiaz appellare: hoc presertim tẽpore quo vacante[r] imperio ad iudicem secularem recurrere nequeũt: qui a superioribus i sua iusticia opprimuntur. ¶ Si vero consules iusticie tã quam merito suspecti fuerint recusticis sepe in iudicio sunt remissi[n]: in fauorem ecclesie est introductuz ut malefactoz⁹ suos qui sacrilegi sunt censendi uenerabilium locoz rectores possint sub quo maluerit iudice conuenire.

Q Electinus. iij.

¶ Cause clericorum secunduz iura nõ ſm consuetudines laicorum terminantur.

Quod clericis: t ifra. ¶ Mãdam⁹ quatenus, si quas causas pecuniarias clerici parisius cõmorãtes habuerint ꝓtra aliquos⁰ vel aliqui ꝓtra eos: ipãs iure canonico decidatis.

I Nocentius tertius vercellen. episcopo.

¶ Laicus laicuz super re ciuili coram iudice ecclesiastico conuenire nõ põt nisi in defectuz iusticie secularis vl' nisi ꝙsuetudo id exposcat.

Licet ex suscepto: t ifra. mãdamus quatenus si quãdo a laicis vercell. lras super rebus precipue que forum seculare cõtingũt a se. apo. cõtigerit impetrare: sub ap. ob. decernas auctoritate nr̃a irritas t inanes: dũmodo consules t cõmune de se conquerentibus in iudicio secularis exhibeant iusticie cõplementum[q]. ¶ Liceat tamẽ ipsis qui sub eisdem consulibus taliter durerint cõtendendum: si se in aliquo senserit ꝓgrauari ad tuaz sicut hactenus seruatum est vel ad nostrã si maluerint audientiaz appellare: hoc presertim tẽpore quo vacante[r] imperio ad iudicem secularem recurrere nequeũt: qui a superioribus i sua iusticia opprimuntur. ¶ Si vero consules iusticie tã quam merito suspecti fuerint recu

debet de rigore iuris ad forensem iudicẽ trahi. ¶ Cũ actor forum rei[a] sequi debeat. ¶ Licet i plerisqz partibus aliter de cõsuetudine[b] habeatur. I Dem.

¶ Si questio feudalis est inter clericũ t laicum cognoscet dominus feudi: sed eo negligente cognoscet delegatus pape etiam ante negligentiam datus.

Extransmissa nobis insinuatione. B. E. t vu. milituz ecclesie tue intellexerimus: q cum. R.[c] de casauille eos super quadã possessione coraz treceñ. episcopo traxisset in causaz: nobilis vir de campis eorũ dominus[o] sub debito fidelitatis eis inhibuit: ne de seculari feudo in iudicio[e] ecclesiastico respõderent t infra. ¶ ꝑ dominum feudi causam iubeas terminari: t si ipse malicioſe distulerit[f] tu ei debitum finem imponas.

I Dem.

¶ Dominus feudi siue sit ecclesiasticus siue secularis causam feudalem cognoscit.

Verum quoniã de quibusdaz feudis aduersus preposituz questio mota[s] fuit: statum[v]: vt ex quo episcopus fuerit in ecclesia cõsecratus[b]: de feudis[l] ipsis sub suo iudicio cognoscatur si ad ecclesiasticaz cognitionez[k] pertineãt. alioquin[l] bñplacito imperiali sicut iustum fuerit relinquatur.

L Ucius tertius.

¶ Malefactores ecclesiarum in vtroqz foro cõueniri possunt.

Quam sit generale vt actor forum rei[m] sequatur: t infra. Ceruz quoniam seculares iudices in exhibenda iusticia personis ecclesia-

Extransmissa. Questio feudi debet p dñm terminari: qui si negligit ecclesiasticus iudex alias supior ei⁹ hoc faciet ita: cõiter sũmat. Vel sũma sic ſm lec. glo. vt in rubro. Vel sũma sic ſm alium intellectũ. Questio feudi dz terminari per. d. feudi ĩmediatuz t hec lec. incidit cũ prima sed est magis clara t no. Et primo ponitur partis conquestio. Secunda ibi: per dominum: pape p̃uisio. Ab. si.

c ¶ R. forte clericus erat iste R. qa alias papa non dedisset ei lras: qz lz cõcedat clerico cõtra laicũ nõ tñ ꝓcedit laico contra laicũ. dũtamẽ habeãt aliuz supiorem: cum ꝙsuetudo curie sic se habeat. nisi de consuetudine t spõte se subjiciãt iurisditioni ecclesie: sic põt itelligi. s. de arbi. inotuit. t consimilia. t. s. c. pri. in fi.

d ¶ Domin⁹. quo ad feudum illud. alias vl qz erant milites ecclesie: vt. s. dr̃ in littera.

e ¶ Ne in iudicio ecclesiastico. qõ quidẽ facere potuit cum papa talẽ ꝓhibitionẽ admittat q̃liter cã feudi debeat tractari dicitur. s. ti. pri. ceterum.

f ¶ Distulerit. t sic p negligẽtiaz iudicis secularis iurisditio q̃ prius erat inefficax apud delegatũ mõ est efficax. sic. ĵ. c. lz t. c. ex tenore: sic ẽt delegat⁹ p negligentiaz pdit iurisdictionez t trãsfert ad ordinariũ. s. de of. oz. significauit. s. de of. dele. prudẽtiã. §. vi. i fi.

Verum. Cõiter sũmat vt in rubro. Sed ego summo aliter ſm lec. magis notabilem t magis euacuando substantiã. c. Et sic. ꝑ dñm feudi secularẽ siue ecclesiasticũ q̃stio feudalis terminari dz ẽt si vasalli sint clerici: t si plures pretendant dñi nõ põt vnus cognoscere maxime alio absente an feudum ad eum ptineat. ꝑmo ponit factũ. scõo statutũ ibi: statuimus. Ab. si.

g ¶ Questio mota fuit. vacãte ecclesia. vnde nõ erat qui de illa questione posset cognoscere. nec tũc aliquid fieri põt in preiudicium vacãtis ecclesie. ĵ. ne se. va. p to. Cñ prepositus nõ tenebat nec debebat rñdere de feudo ecclesie coram alio iudice. s. c. pri. t. s. ti. pri. ceterum. Et ideo papa mandat q̃ differat questio illa quousqz ecclesia prelatum habuerit.

h ¶ Cõsecrat⁹. idẽ ẽt si elect⁹ eẽt t ꝓfirmat⁹: qz tũc hz plenã administrationẽ quã tñ ad ea q̃ ptinẽt ad iurisditionẽ. s. de elec. trãsmissaz. ar. ad idẽ. s. de transla. inter corporalia.

i ¶ De feudis. supple cognitio de feudis.

k ¶ Cognitionẽ. qz forte dicebat ab aduersarijs q nõ erat feudũ ecclesie: sed potius ĩperatoris. vñ dicit hic sub ꝓditione. t si eps esset negligẽs in questione feudi ꝓcedere: secularis iudex postea ꝓcederet sicut ecõuerso. s. c. c. pr. nõ. n. cognitio feudi ecclesiastici semp ad iudiciũ ecclesie spectat: vt no. s. ti. pri. ceterũ. Sed contra videt potius q̃ secularis iudex non possit supplere negligentiã episcopi: sed per papam tunc supplenda est illa negligentia: qz non ad iudicem secularez de hac causa pertinet etiam si laici sint.

l ¶ Alioquin. i. si ad ecclesiam non pertineat.

Quam sit generale. ꝑmo ponit regulam. Secũdo casum exceptum

m ¶ Horum rei. s. e. si clericus: t in ꝓcor. ibi positis: t. C. de iurisdi. om. iudi. iuris ordinem.

n ¶ Remissi. in quo casu possunt per excõicationẽ compelli iusticias exercere. xxiij. q. v. administratores. immo iudex qui negligit facere iusticias litẽ facit suã. xxiij. qõe. i. dñs noster. t. iij. q. vij. qui sine peccato. arg. in auẽ. vt disse. iu. §. h aũt col. ix. t. C. de ap. si appellationẽ: t si per dolũ vel gratiaz vel inimiciciam iudicauerit in verã litis estimationẽ ꝓdẽnari debet. ff. de iudi. si filiusfamilias t in decre. nouã. ĵ. de sen. t re. iu. c. cũ eterni. li. vi.

o ¶ Mandatores. i. raptores rerum ecclesiastiarũ t inuasores. xij. q. ij. de viro. Et isti q sic bona ecclesiarũ eripiunt tanq̃ sacrilegi iudicantur t t pñt excõicari vsqz ad condignã satisfactionez. xij. q. ij. nulli liceat ignorare: t ca. qcũqz. t. c. pdia. t est expressum ĵ. e. ꝙquestus. t qñ si homicide reputant. xij. q. ij. qui abstulerit. t quia isti sacrilegiũ cõmittunt vt dicunt iura predicta coraz ecclesiastico iudice sunt trahendi. cum istud crimen sit ecclesiasticum vt h dicitur: t hoc sacrilegium quandoqz tamẽ per iudicem secularẽ punit. C. de episco. t cleri. si quis in hoc genus. itẽ crimen vsurarum. ĵ. de vsur. cum tu. heresis simonie periurij t adulterij. hec pertinẽt ad ecclesiam t consimilia: t de quocunqz peccato. s. de iudi. nouit. t hoc quod hic dicit introductuz est in fauorem ecclesie: t qz hoc dicit spãliter de malefactoub⁹ q possint cõueniri sub quo iudice velint. secus videtur intelligendũ de alijs q coram suo iudice sint trahendi dũmodo ibi possint suã iusticiã ꝙsequi: vt dicit. s. e. ex trãsmissa: qz qõ de vno conceditur de alio ꝓhibere videtur. xxv. distin. qualis cum suis ꝓcor. nisi ꝙsuetudo contrarium inducat: vt dicitur. s. e. si clericus. in fi.

Quod clericis. Jn loco tpalis iurisditionis ecclesie cause clericoz sunt ſm ius canonicum terminande. h. d. ſm glo. t vtrunqz sũmarium recipit determinationẽ. Diuidit qz primo ponitur decisa cõquestio in scõa mandatum ibi: mandamus. Ab. si.

p ¶ Aliquos ẽt laicos. t est spãle parisius vbi eps hz tpalez iurisditionez t gerit vicez comitis. vnde t preco bãnuz ibi nũciat nomine epi t regis: alias laici debent in causis pecuniarijs coram suo iudice ꝙueniri: nec tractaretur ibi causa iure canonico sed ciuili: siue iure gentiuz vel iure municipali. sed cause tractande iter clericos t laicos quos cõueniunt vel si ꝙueniantur iure canonico: non obstante ꝙsuetudine.

Licet ex suscepto. Diuiditur. ꝑmo ponit dictũ cũ sua modificatione. Scõa: ibi liceat. ꝙnidet ꝑ grauamina ꝙsulez. Tertia ibi: si vero ꝙnidet ꝙtra recusationes ipsorum.

q ¶ Justicie complementum. Ergo quousqz ad sñiam ꝓuenit: semp ẽ in pendenti an valeat rescriptũ. ĵ. c. pri. t. s. e. ex transmissa. q̃qz. n. rescriptum est in pendenti. s. de rescrip. si aũt.

r ¶ Quo vacãte. Jste est ergo vnus casus in quo iudex ecclesiasticus põt se ĩmiscere seculari iurisditioni. s. cũ supior non inuenitur. Alius est cũ iudex secularis negligit facere iusticiam vt hic. versi. dummodo t. t. ĵ. ca. propri. t. c. ij. arg. xxiij. q. v. administratores. Tertius ẽ cũ aliquid ambi-

gnũ fuerit ⁊ difficile: ⁊ inter iudices variat. ℸ. q fi. sint legi. c. p venerabilem. circa medium. Quartus est in omni crimine ecclesiastico puta vsura sacrilegio ⁊ similibus: vt. vi. q. ij. c. i. ⁊. xij. q. ij. nulli liceat. ⁊. ℸ. de vsur. quoniam. Quintus est cum p denũciationẽ crmis causa deferrat ad iudicem ecclesiasticum. s. ti. pri. nouit. Item rõne ꝓximitatis: vt in vote. ℸ. de dona. inter vi. ⁊ vr. de prudentia.

a ¶ Ad te. vel ad nos. Cõtra. ℸ. de appel. cum speciali. ⁊. s. co. si quis contra clericũ. vbi ordinarius recusatus cõmittit causam. Sol. illa cõtineret ius ꝓmune: ⁊ qõ hic dicit locale est de recusatiõe iudicis ordinarij ⁊ delegati. ⁊ de illis habes. ℸ. de appella. secundo requiris. ⁊. c. cuz speciali.

¶ Ex tenore. Diuiditur. nam in ꝑma ponit comitis ꝙstio. i scõa pape ꝓuisio. Secũda ibi: nos igitur q̃ tria facit: reddit cãz: supsederi mãdat: duos causs excipit. ab. si.

b ¶ Exhiberi. ⁊ qr iudices nihilominus procedebãt in cã comes significauit hoc dño pape.

c ¶ In iusticia. ℸ. de dona. inter vi. ⁊ vxo. nup. ¶ Per hoc patet q cã viduarũ nõ ptinet ꝑncipaliter ad ecclesiasticuz iudicem. lz pertineat ad ecclesiam quantũ ad ꝓtectionẽ. vt. lxxxvij. di. ca. i. ⁊. ij. ĩmo ad iudiciuz seculare spectant. primo

sati: coram arbitris cõmuniter electis de causa suspitionis agat: que si probata fuerit esse iusta: ad te vl ad nos[a] ꝙ iusticia recurratur sicut superius est expressum.

¶ Dez archidiacono ⁊ thesaurario turonesi.

¶ Vidua laicum corã iudice ecclesiastico ꝙuenire non põt nisi super causa ecclesiastica vel in defectum iudicis secularis.

Ex tenore litterarum comitis britanie est nostris auribꝰ intimatum: q cum causam que inter mulierem nobilem. f. ⁊. i. de meduano super hereditate sua noscitur agitari vobis commisimus terminandam: ipse comes eidem mulieri: cum tam ipsa q̃z predictus. i. essent de foro ipsius mandauit: vt causam deferrent ad ipsum promittens eidem q faceret ei iusticie plenitudinem exhiberi[b]: ⁊ infra.

¶ Nos igitur attendentes: q sic sumus viduis in iusticia[c] debitores: q alijs iniusticiam facere non debemus: mandamus quatenus nisi sit talis causa que ad ecclesia-

sticum[d] iudicez pertinere noscatur ei supersedere curetis: dummodo per iudicem secularem suam iusticiam possit obtinere: alioquin non obstante ipsius ꝓtradictione cãm ipsam ratione ꝓuia terminetis[e].

¶ Dem pisano archiepiscopo.

¶ Clericus non potest cõstituere sibi iudicem laicum etiam si propr[i]um iuramentum ⁊ aduersarij consensus accedat.

Si diligenti: ⁊ infra. Asseruisti te vsq ad hec tempora tenuisse q licitum sit clerico renunciare saltem in temporalibus causis iuri suo: ⁊ sibi laicum iudicem constituere presertim vbi aduersarij voluntas accidit: ac tenere iuramentum super hoc interpositz respondisti. ¶ Immemor constitutionis qua cauetur pacto priuatorum[f] iuri publico minime derogari. Cum ergo ius hoc in mileuitañ. et carthaginensi concilijs[g] sit specialiter promulgatum: ne clerici[h] clericos relicto suo pontifice ad iudicia publica pertrahant[i]: alioquin causam perdant[k] ⁊ a commu

decedens. ⁊. ℸ. de testa. reqsisti. ⁊ nemo põt facere ꝙ leges in testamẽto suum locum nõ habeant. ff. de leg. i. nemo. ⁊. ff. ad. l. fal. qõ de bonis. §. i. ⁊. C. de cõdi. inser. l. ij. ⁊. C. de iura. ca. l. vl. §. sed qr. ⁊. r. q. i. sic qdã. ff. de postu. quos ꝓhibet. ℸ. de excep. c. exceptionẽ. ar. ℸ. ff. de pac. paciscĩ. ⁊. l. pactũ inter heredes. ff. a quibus ap. non licet. l. i. in fi. ⁊. §. i. ⁊. C. de temp. ap. l. vlti. in fi. ⁊. ff. de ser. l. i. ⁊. ff. de mino. si iudex. ⁊. ℸ. de regu. ad apostolicam. ⁊. ℸ. de priuile. si de terra. ⁊ ca. accedẽtibus. ⁊. C. de pac. si quis ĩ cõscribendo. vbi videt expressiz. ⁊. ℸ. c. dilecti. Super hac ꝙtrarietate dicas ꝙ illi iuri quod ẽ tantũ introductũ in fauorẽ aliquox bene põt quis renũciare sed si aliquod ius ĩtroductũ est in fauorẽ quorundã ꝑ publica vtilitate ipox ⁊ odio alioꝝ nullus põt tali iuri renunciare: tale est hoc de quo hic agit: qõ ĩtroductũ est nõ tam in fauorez clericox q̃ in odiũ laicox: ipsi enim clericis opido sunt ifesti: vt. ij. q. vij. laicos: ⁊. c. laici: ⁊ tale est illud. xvij. q. iiij. fi quis suadẽte: qr ei renũciare nõ potest. ℸ. de sen. excõ. cõtingit. sic potes videre in simili. mulier põt renũciare vell. qr in fauorem ipsius tantum introductũ ẽ. ff. ad vell. l. vlt. §. pe. ⁊. C. e. ti. iubemus. pp infirmitatẽ serus. C. ad velle. si fine. ⁊. ff. e. l. ij. §. verba. sed macedo. nõ põt renũciari. qr illud in fauorẽ quoꝝdã introductũ est ⁊ in odiuz creditox. ff. ad macedo. sed ⁊ si pater. in fin. Similiter beneficio restitutionis non põt renunciari: qr tam in fauorem ꝙ in odium introductũ est. lz sit arg. ꝙtra. ff. de mino. si iudex. Item ⁊ alia ratio consueuit

assignari. quare nõ possit clericus in alium iudicem consentire: qr preiudicat epi scopo suo sine cuius consensu iurare non põt: nec alĩ iudicẽ bẽre. xi. q. i. clericũ. ⁊. iij. q. vi. nõ liceat. ℸ. de iura. calũ. c. i. in fi. Item ab alio non põt recipere ordinem: nisi ab epo suo. ergo nec iudicium quod est maius. sic argumentatur canon. ix. q. ij. nullus primas. ℸ. de paro. c. iij. Item nõ põt ab alio prelato petere anime iudicium quod est occultuz. multo fortius nõ põt petere iudiciũ psone. ℸ. de peni. ⁊ re. oĩs vtriusq. ⁊ de peni. di. vi. placuit. sic posset ꝙtingere q oẽs subditi epi aliũ sibi iudicẽ eligerent. Laicus vero bene põt aliũ iudicẽ sibi eligere ĩ ciuili negocio. ff. de iudi. l. i. ⁊. ij. sed in criminali nõ. xi. q. i. si quis cum clerico: ⁊ . C. de iurisdi. om. iudi. item criali. Clerici tñ arbitros bene possunt eligere ꝑter consensuz epi. s. de arbi. c. i. ⁊. ij. ⁊. c. dilecti. ⁊ per totum tituluz. Item dixi q il' i priuilegio. si quis suadente. renũciare non potest. tñ clericus verberatus a laico vel ab alio põt ei remittere iniuriam quãtum ad se: sed nõ quãtum ad ecclesiam. xxij. q. iij. si is qui. lxiij. di. salonitane.

g ¶ Concilijs sit. que concilia tu habes. xi. q. i. inolita: ⁊. c. placuit. quorum verba hic ponuntur.

h ¶ Ne clerici. hic ponit tenorẽ. c. inolita. ⁊. c. placuit. quox vba ꝑponuntur.

i ¶ Pertrahant. ⁊ sic trahunt iuiti: ⁊ ideo punitur ille qui eos trahit: ⁊ sic loquit. c. inolita in actore.

k ¶ Causam pdant. Sed nũquid per sñiam an ipso iure. Io. dicebat q ipso iure perdit causam. sed videtur potius q per sñiam arg. predicti. c. inolita. vbi dicit quentus: ⁊ causam perdit. ⁊. C. de iurisdi. om. iudi. itez in criminali. vbi dicit actor actione cause mulctet: reus pro ꝺẽnato habeat. ⁊ arg. predicti. c. placuit. vbi dixit: locum suũ amittat q verius vt. oppo. ad hec ar. ℸ. de excess. prela. grauem. Hoc dicit Jo. b. ꝙtra. Sed nunquid intelligimus hãc penam ponendaz statim vel post ꝓtentionẽ vel post litis contestationem. vel tñ si perseuerat vsq ad finẽ cause. Et vt certe q postq̃ vocatus est ad iudicium. xi. q. i. inolita vbi dicit ad iudicia publica nõ pertrahãt si ꝯfecerint causam perdant. ⁊. c. placuit. vbi dicit qui de seculari iudice possit aurilium rẽ. ⁊. C. de iurisdi. om. iudi. itez in criminali. vbi dicit qui inuocauerit in vetito examine. Sed vt q ante litis cõtestationem possit penitere. nec incidit in penam. ff. rem ra. ba. amplius hoc. ⁊. ff. de in ius vo. l. q̃uis. ⁊. ff. de iurisd. om. iu. si cum venerit. ⁊ ar. illius. c. placuit. vbi dicit si crimen fuit intentatũ: vel ciuilis cã ꝓmota: ꝑ que verba innuit: q lis fuit contestata. ĩmo ẽt vt q quãdocunq ante sñiam licitum sit penitere. argu. ff. de inof. testa. papinianus. §. meminisse. ⁊. C. de his qbus vt indig. alia causa: ⁊. ff. quod me. causa. si cum exceptione. §. hec actio. ⁊. §. satis. Io. dicebat q hic nõ est locus penitentie. benignius tñ est ⁊ tutius dicere: q ante litis contestationem sine pena desistere potest: arg. illius. c. placuit: qr promptiores debemus esse ad misericordiam q̃ ad rigorem. ff. de ac. ⁊ obli. l. arrianus. post litem vero contesta. non põt vitare penam. ar. predictaꝝ. ll. amplius hoc. ⁊. c. quãuis. ⁊. l. si cum

d ¶ Ecclesiasticũ iudicẽ. sicut sunt cause mrimoniales. s. de offi. dele. cãz mrimonij: ⁊. ℸ. de ꝙsan. ⁊ affi. exlis. Itẽ cã natiuitatis alicuius. ℸ. qui fi. sint leg. l. latoꝝ. ⁊. C. cãm. Item iurispatronatus. s. de iudi. quãto. Itẽ de cinarum. ℸ. de decĩ. per totum. Item cã vsurarũ. ℸ. ó vsur. qñ ⁊ p totũ. ⁊ alia plura: vt dictum est. s. e. cum sit. ⁊. C. licet.

e ¶ Terminetis. p lras ꝑs impetratas: vt icipiant valere ex nunc quo ad effectum. s. de offi. dele. c. iij. §. i. ff. de leg. iij. l. i. §. i. C. de dona. inter vi. ⁊ vxo. donationes: ⁊. s. de rescrip. eã te. Interim. n. iurisditio dormit. sic . s. de rescrip. pastoralis. in fi. vt. n. ꝓmitti cã sub ꝓditione: si iusticia corã seculari haberi nõ possit. ar. ℸ. de iureiu. quẽadmodum. sicut cognitio ꝑncipalis cause sub ꝓditiõe ꝓmittit in causa appellationis. ℸ. de appel. vt debitus. sic. s. de offi. deleg. insinuãte. ⁊. ff. de iure do. stipulationẽ. Quod aũt littere que ab initio nõ valent postea ꝙualescant est ar. s. de rescrip. si aũt. ℸ. de ꝙuer. ꝙiug. placet. ff. de iniusto rup. ⁊ ir. tes. cum in scõo. ff. de liber. ⁊ posthu. si quis posthumos in ꝑn. ⁊. ff. de pigno. acti. si in rez. §. vl. ⁊. s. de elec. q sicut. ar. ꝙtra. s. de electi. dudum. vbi de hoc: ⁊. ℸ. de ꝓba. post cessionem. Item hic habes q iurisditio perditur per negligentiã. sic . s. de offi. deleg. prudentiam in fi. ⁊. s. ó offi. ordi. significauit. ⁊. c. licet. ⁊ sic littere iste sunt in pendenti quousq appareat ó negligẽtia iudicis secularis. s. e. c. pri. sicut in pendẽti est an in senatusconsul. macedo. cõmissum sit. ff. ad mace. l. i. §. si pendeat.

Si diligenti. Diuiditur in tres partes. In prima ponitur falsa opinio archiepi pisani. in scõa ipsi? impugnatio ibi: ĩmemor. In tertia conclusio ibi: manifeste. ab. si.

f ¶ Priuatox. sic ergo patet q priuatox pacto iuri publico nõ derogatur. ff. de pac. ius publicũ. ⁊. l. inter debitorem. s. de arbi. cuz tpe: ⁊. ℸ. de sen. ex. contingit. i. nemo enim ius publicum remittere põt aliquibus pactionibus: nec mutare formã antiquitus cõstitutã. ff. de admi. tuto. qdaz

venerit. sed in cā spūali sola depositio querimonie sufficit: vt ab ecclesia tāq̄ mē brū putridū abscindat: ⁊ beneficia alijs ꝓferant. ī. de excess. prela. grauē. Sz pōt dici q̄ illud est pp excessum nimiū eo q̄ in suū ep̄m tātū facin⁹ attētare presumpsit: vt merito augeri debeat pena. ff. de re mili. omne delictū. §. i. sed de rigore debent puniri qui in vetitum crimen alios trahunt.

a ¶ Si cōmuniōe. sacramēto⁹ q⁹ in penā renocabunt a sacramentis ad tps. argu. ij. q. vi. catholicus. vel potius a cōmunione. i. officio ⁊ bñficio. si clericus est primi: vt dicit ⁊ u. sed nimis rigida esset hec pena nec ēt talis exposition ꝓsonat litere. ⁊ ita dicit qđ nō pdit locū suū: ⁊ perdere vult q̄ euicit: ⁊ hucusq⁹ logtur in actore. sequētia verba ⁊ tā epi. ⁊ē. in reo.

b ¶ Tam epi. hic ponit tenorē illius. c. placuit.

c ¶ Purgare. Et sic loquitur in reo. c. placuit. Et ideo quia sponte eligit vetitū iudiciū punitur: ⁊ expone purgare. i. examinare causam suā. Et dic q̄ voluerint cū effectu. i. fecerint: q̄ examinaret ibi cā. nā si inuiti traherent nō punirent. arg. contra. §. de iudi. at si clerici. ⁊ .xi. q. i. in clericorum.

d ¶ Pro eis lata sit. Sz qđ si ꝓtra eos lata sit. videt q̄ nō teneat. quia sīa a nō suo iudice lata non tenet. §. de iudi. at si clerici. xi. q. i. clericorū. satis pz qđ dicendū sit. nā si obtineret sīa nō valeret. sed si ꝓtra eos lata est de iure tenere nō deberet. tñ quātū ad se ⁊ in odiuz illorū seruabit talis sīa ⁊ compellet ad hoc pp culpā suā. immo multo fortius pro cōdēnato dz hēri. argu. §. de renunci. quod in dubijs.

e ¶ Perdāt. i. rēq̄ ab eo petebatur de qua fuerūt absoluti ⁊ habeantur pro ꝺdēnatis. ⁊ res illa dabit actori cui facta ē iniuria: q⁹ reus aliter se ꝙuenire nō patiebat: q⁹ forte potens erat ⁊ actor ipsum timebat: vñ nō audebat illū ꝙuenire corā suo iudice. ⁊ sic actor inuit⁹ ⁊ coactus ꝙuenit illū. sic in precedēti casu actor pdit qđ euicit: ⁊ dat reo q̄ iuitus tract⁹ fuit ad iudicē alienum. sed si vterq⁹ fuerit in culpa tūc dz dari illi ecclie cui fā ē iniuria ⁊ iurisditio ei⁹ spreta ⁊ qđ dicit pdāt qđ euicerint: intellige cum cā est ppria clerici: secus si negocium sit ecclesie: q⁹ delictum psone ⁊ē. xvi. q. vi. si ep̄m.

f ¶ Si locū. eccē reus hz electionē vel pdat cām vel amittat locū. si poti⁹ vult pdere locū: nūqđ hēbit qđ euicit: sic si actor fuit in culpa alias nō: q⁹ factū isti⁹ nō dz obesse actori īnocēti: ⁊ sic est casus in quo tenet sīa a nō suo iudice lata.

g ¶ Manifeste pz. B ergo pz ar. ex p̄cedētibus ꝙcilijs q̄ nec inuiti: ⁊ b ex cōcilio mileuita. inolita: nec volētes: ⁊ hoc ex ꝙcilio Car. placuit.

h ¶ Pacisci pñt. vt iudicia secularia subeāt. Sed nūqđ tacite pñt renūciare suo foro: vt q̄ sic rñdēdo corā laico. ar. iij. q. vi. pulsatus: nā ⁊ papa renūciat suo foro. ij. q. vij. nos si incōpetēter. ⁊. q. v. mandastis. multa. n. possumus tacite ad q̄ nō possum⁹ nos pacto astringere. ff. de pcu. filiusfamilias. §. veteranī. ⁊. C. ō pac. l. vlt. ⁊. C. de iuramē. calū. l. ij. in fi. Dicas q̄ neq⁹ tacite neq⁹ expresse pōt clericus aliū iudicē ꝓstituere. īmo in ecclesiasticā psonā sine lnīa spāli epi sui ꝓsentire nō pōt. nec illū in iudicē eligerē: vt. iij. q. vi. nō liceat. ī. e. significasti: vbi determinatur ista dubitatio. vt ibi dicit.

i ¶ Juramentū. sic ergo pz q̄ si cōtractus nō tenet sine pactū iuramētū ō obseruando ipsum ꝓctum vel pactū nō tenet neq⁹ obligat. C. de legi. nō dubiuz: ⁊ q⁹ iuramentū ꝙ bonos mores: ⁊ vim legum ⁊ auctoritatem iuris nullius ē momēti. ff. de leg. i. si qs inquilinos. §. si qs: ⁊ q⁹ iuramentū nō dz esse vinculū iniqtatis. xxij. q. iiij. inter cetera. ⁊. ī. de iureiu. quāto. Item ar. q̄ si p̄ncipale nō tenet nec accessoriū: vt. C. de vsur. eos. C. depositi. l. si deposita pecunia. ⁊. l. predicta nō dubiū: ⁊. ī. de fide instru. inter dilectos: ⁊ q⁹ idē iuris est in p̄ncipali ⁊ accessorio. §. de offi. deleg. prudentiā in fi. ar. contra. ī. de iureiu. debitores. ⁊. c. cū cōtingat. similiter quod iuris est in accessorio: ⁊ i p̄ncipali. ar. xxiij. q. i. parat⁹ ver-

nione[a] habeant extranei: ⁊ taz episcopi[b] q̄z diacones seu quilibet clerici in criminali seu ī ciuili negocio si derelicto ecclesiastico iudicio publicis iudicijs se purgare[c] voluerint: etiam si pro eis sit lata[d] sententia locum suum amittant: ⁊ hoc in criminali actione. in ciuili vero p̄dant[e] qđ euicerint: si suum locum[f] maluerint obtinere. ¶ Manifeste patet[g] q̄ non solum inuiti sed etiaz voluntarij paciscī non possunt[h] vt secularia iudicia subeāt: cum nō sit beneficiuz hoc personale cui renūciari valeat: sed potius toti collegio ecclesiastico sit publice indultuz: cui priuatorū pactio derogari non potest nec iuramentum[i] licite seruari potuit: quod contra canonica statuta. illicitis pactionibus īformatur.

Idem belnacen. epo.

¶ Clerici super excessibus coram suo episcopo conuenīri debēt non coram his quibus seruiunt nisi cōsuetudo vel priuilegium aliud inducat.

QAm contingat interdum: ⁊ infra. Insuper postulasti: an quū aliqui clerici deputati seruitio capituli belnac. aut aliorum clericorum tue dioc̄esis sup excessibus īpetuntur: sint cogendi corā te vel potius corā illis q⁹ seruiūt que relantibus respondere: cum illi sibi iurisditionem huiusmodi vendicare contendant: licet illos excōmunicare nō valeāt vel alias etiaz coercere. ¶ Super quo taliter respondemus: q⁹ ad te vtpote ordinarium de talibus debent conque rētes habere recursum: maxime[k] si super his impetuntur que in tua noscuntur dioc̄esi commisisse: nisi forte bi quibus delinquentes ipsi deseruiunt ex indulgentia vel consuetudine[l] speciali iurisditionem huiusmodi valeant sibi vēdicare.

Idem.

¶ Episcopus delicti condemnat clericum de delicto priuando beneficio alibi sito: sed executio realis fit ab episcopo beneficij.

POstulasti per se. apo. edoceri: vtrum sacerdos habens ecclesiam in vna dioc̄esi: ⁊ residēs in eadem: domicilium vero patrimonij ratione ī alia ibi deliquens ab eo in cuius dioc̄esi habet patrimonium pro delicto ibidem commisso debeat iudicari: presertiz in causis que officij sui seu beneficij p̄ uationem exposcunt. ¶ Ad qđ breuiter respondemus: q⁹ per episcopum in cuius dioc̄esi deliquit[m] sentētia promulgari poterit in eundē. Sed ab eo in cuius dioc. beneficiū obtinet erit quo ad illud executio facienda[n].

HOnorius tertius archiepiscopo decano ⁊ archidiacono turonensi.

¶ Miserabilis persona potest laicum interdicto vnde vi coram iudice ecclesiastico conuenire: etiam si res subtracta dicatur feudalis

EX parte. B. quondam anglie regine fuit propositum: q⁹ cum nobilem virum gu. detentorem castrisegrey. ratione dotalicij[o] pertinentis ad ipsaz: quo per

QAm contingat

Sunt due partes consultatio ⁊ rñsio. secūda ibi sup quo. ab. si.

k ¶ Maxime. i. tātum. sic. xi. q. iij. si qs episcopus dānatus. nam tatū ab illo puniēdus est vbi deliqt. vi. q. iij. placuit. ī. de rap. c. i. vbi de B. Vel dic q⁹ lz alibi possit excōicari: non tñ ab alio pōt deponi q̄ a suo diocesano. secus si ciuiliter ageretur ō bñficio. ī. e. postulasti. qñ reus sit remittēdus ad suum iudicem dicit. iij. q. vi. c. i. ⁊ ī. de rap. c. i.

l ¶ Vel ꝙsuetudine. no. q̄ ꝙsuetudo dat iurisditionē. ix. q. iij. ꝙquestus. §. de arbi. dilecti. C. de eman. l. i. ⁊ vlti. ⁊. §. de off. ordi. irrefragabili. sz qualiter pōt in hoc casu p̄uilegiū: vel cōsuetudo dare iurisditionē cū nemo sibi vel suis ius dicere possit. ff. de iurisdi. om. iudi. qui iurisditiōi preest. ⁊. C. ne qs in sua cā ius sibi dicat. l. vnica. sed dic q⁹ dīs facilime pōt habere ordinariam iurisditionē sup familiaz suā: sic magister sup discipulos suos: vt in consti. Federici. C. ne fi. p⁹ patre. autē. habita. sicut eps in suos canonicos ⁊ sicut pater sup filio suo: vt. iij. q. vij. §. tria circa fi. ⁊. xxiij. q. iiij. duo ista nomina. ⁊ si suspect⁹ fuerit dīs petat actor ei aliquem associari. iij. q. iij. §. offeratur. vel eligat arbitros. §. e. si qs ꝓtra clericum ⁊. xi. q. i. puenit. ī. ō ap.

Postulasti

cum speciali.

Hoc. c. legitur principaliter duob⁹ modis. primo q̄ eps delicti fert sīam in rñ sup crimine: sed eps bñficij fert sīam priuatoriam beneficij. Secūdo legitur q⁹ eps delicti fert sīam ēt sup bñficio. sed realis executio: vt possessiōis subtractio dz ferri p iudicē beneficij. Et p̄m primū intellectū. h. d. in sūma. eps delicti ꝙdēnat clericū de delicto. Sed nō pōat bñficio alibi existēte: sed eps bñficij pōabit quasi exequēdo ꝺdēnationē iudicis delicti. Secundum alium intellectū. h. d. vt in rubro. Diuidit in duas partes. Primo ponitur questio. Secūdo solutio. ibi: ad qđ. Ab. si.

m ¶ Deligt. ⁊ ita delictū dat iurisditionē. ī. e. c. vlt. ⁊. vi. q. iij. placuit: ⁊ eps iste in cuius dioc̄esi deligt dz ferre sīam contra ipsum super crimine: ⁊ non super ecclesia. ⁊ hec sīa lata sub vno facit fidē ⁊ in alio iudicio. si. xxiij. q. i. subdiaconus. xi. q. i. statuimus. ff. de iureiu. si duo patroni. C. de lib. cau. iubemus.

n ¶ Executio facienda. ille. n. iuder in cui⁹ dioce. est res in qua fieri dz executio dz sīam mādare executiōi: ⁊ sic ille eps cui subest illa ecclesia istius clerici priuabit illū p sīam ab alio epo latam. ar. ff. de re iudi. a diuo pio. §. i. In criminibus si crimē magnū est ille iuder exequat sīam vbi delictū est pperratū. ī. de rap. c. i. ⁊. ff. de re mili. desertorē. in p̄n. ⁊ in aūt. vt nulli iudi. §. si vero quis cōprehensorum. col. ir.

EX parte. Sunt due partes. In prima partis cōquestio. In secunda iudicū īstructio ibi: mādamus. Prima subdiuiditur. primo ponit causē cōmissionē ⁊ rei vocationem. Scōa ibi: dictus. rei exceptionē ⁊ actoris replicationem ad illam. ab. si.

o ¶ Dotalicij. i. donationis pp nuptias. mulier. n. dotem dare viro vir

autem dicitur dare vxori donationem propter nuptias.ĵ.de dona.inter uirum ⁊ vxo.nuper in fi.

a ¶ Complices.no.q̄ tenet qs hoc interdicto siue qs fecit siue complices eius ipsius mādato siue ēt ratū habuerit.ĵ.de resti.spol.eum ad sedez: ⁊ .ff.de vi ⁊ ui ar.cū a te.⁊.l.iij.§.cū ꝓcurator:q̄ faciētes ⁊ cōsentientes: pari pena puniunt.s.ó offi.deleg.c.i.⁊.ij.q.i. notum in fin.⁊ tenetur etiā alia ratione si rem illam sciēter recepit a ó tectore.ĵ.de resti.spo.se pe ꝓtigit:⁊.s.ti.pr.q̄.

b ¶ Andegaueñ.potest enim qs habere domicilium in diuersis locis.ff. ad muni.assumptio.§. iure.⁊.l.filij.§. senatores.⁊.ff.de sena.senatores.verūtamē sola possessio domus q̄ cōparat in alia ciuitate non facit domicilium.ff.ad mūi. libertus.§.sola domus nisi eā ihabitauerit. vñ dicit.ĵ.in qua interdum cōsueuerat habitare: sz desinit esse mūiceps ade ptus senatoriam dignitatem.ff.ad munici.Sz hoc uerū est quātum ad munera nō quātuz ad dignitatez.vt ibi dicit.

c ¶ In eadem dio.i.andegaueñ. Doc.n. sufficeret solū si cora ordinario andegaueñ. questio ita mota fuisset:q̄ rone rei de qua quis cōuenit sortitur qs forū.s.e.sane.ĵ.eo.c.vlti.⁊.C.vbi in rē ac.l.actor.etiam si res sit mobilis .ff. de iudi.qō legatur.⁊ de hoc dicitur.ĵ.e.c.ulti.

d ¶ Alijs:q̄ castrum illud assignatum nō fuit ipsi in donatione ꝓpter nuptias a viro.Item ⁊ alia q̄ dominus feudi nō fuit requisitus āteq̄ litteras impetraret. iste exceptionis locū non habent in possessorio: sz in petitorio locuz habēt vt hic dicit ⁊ sic videt q̄ littere impetrate cōtra laicum non valeant.nisi p̄mo iudex secularis fuerit requisitus ⁊ negligens siue fuerit dñs feudi:siue alius iudex nisi de ḃ in litteris fiat mētio: cū hec exceptio in pretorio locum uideat habeꝛ.vñ signaꝛ contrariū.s.eo. ex tenore.⁊.c.lz.⁊.c. ex trāsmissa.⁊.s.ti.pr. ceterū.vbi exꝑsse vꝛ q̄ nō sit necesse de hoc facere mētionem.sed sufficit q̄ supsedeat litteris dūmodo dñs feudi uel aliꝰ secularis velit ⁊ paratꝰ sit iusticiā exhibere:⁊ postq̄ constiterit de negligētia,pcedant alij.Sic ergo intelligе quod hic dicit q̄ potius in petitorio locū habere vident.ut.s.non ꝓcedat delegatus p̄ litteras impetratas sup ꝓprietatis iudicio si dñs feudi: vel etiā alius secularis paratus sit iusticiā exhibere.⁊ ita littere ab initio suspense manēt.postquā uero apparuerit de negligētia iudicis secularis siue dñi feudi: ex tūc incipiunt habere effectū.sed ex toto non elidunt scōm q̄ hic iste nobil intendebat.de hoc dictum est .s.de offi.deleg.significantibus.Itē est arg. ex hac decre.q̄ cā viduaꝝ pertinet ad ecclesiaz:q̄ hic dñs papa audit viduam istā non obstañ.exceptioni.predictis.Sic de hoc vt dixi.s.eo.ex tenore.Itē hec exceptio q̄ castrū non fuerit i donatione pp nuptias assignatū merito debuit reprobari:q̄ erat q̄stio principalis si regina ageret de ꝓprietate.vnde non debebat proponi in modum exceptionis.hoc.n.debebat ꝓbare regina si principaliter ageret petitorio iudicio.illud scias q̄ illō quod venit in principali questione: siue ipsaz ꝓingat: aut exceptio peremptoria nō debet ꝓponi in exceptione dilatoria:q̄ talis exceptio non impedit lit. cōte. vt hoc traditur in quadā decre.anno.iiij.in cōcilio Lugd.de lit.ꝓtest.que incipit. Exceptionis peremptorie:nisi in casib⁹ ibidē ꝓtentis:q̄ exceptio est actionis exclusio: vt peremptoria.ff.de except.l. .ij.siue iudicis:vel actoris repulsio:sicut sunt dilatorie .ĵ. de excep.pastoralis.⁊.ĵ. ó appel.secūdo requiris.sed quare appellaꝛ mulier ista in principio:⁊ ḃ regina.cum rex q̄ fuit maritus ipsi⁹ mortuus sit: potest ⁊ dz sic appellari quousq̄z nupta fuerit viro inferioris dignitatis.ff.de sentē.femine .⁊ .C.de nup.cum te.⁊.ff.ad municipa.filij.§.vidua.

Conquestus est nobis bononien.episcopus:q̄ potestas ⁊ commune bononien.temporalem iurisditionem que in quibusdaz castris ⁊ villis ecclesie bononi. competit pleno iure[e] ⁊ in cuius q̄si possessiōe[f] fuisse ac esse dignoscitur: p violentiam usurpare presumūt ⁊ infra. ¶ Cum aūt valde sit iniquū ea que collata sūt ꝓ remedio peccatorum venerabilibus ecclesijs uł relicta aut eis modis iustis alijs ac quisita alijs usibus applicari: propter qō merito inuasores ipsarum rerum [g]tanquā sacrilegi sunt anathemati usq̄z ad satisfactionem cō gruam supponēdi:⁊ infra. Mandamus quatenus si tibi constiterit de premissis,monitione premissa per cen.cc. cessare ipsos ab huiusmodi ⁊ satisfacere de ꝓteritis damnis ⁊ iniurijs appellatione remota compellas.

I Dem epō dulmeñ.

¶ Priuilegiatus vt non teneatur respondere nisi in certo loco si in alio loco respondere vel soluere promittit ibi poterit cōueniri ꝙz Jo.an.

Dilecti filij.J.⁊.A. ciues romani sua nobis petitiōe mōstrarunt: q̄ cum abbati sancte genouefe parisiensis super quadam pecunie summa contra[h] .A. predecessorem tuum litteras impetrassent:tu proponi fecisti q̄ omnibus anglicis est a sede apostolica indultuz:ut super causis pecuniarijs citra mare conueniri non possint: propter quod idem abbas in negocio non processit. ¶ Verum quia ⁊ si fuisset priuilegium tale concessum:non tamen prodesset illis qui se certo loco[i] respondere vel soluere aduersarijs,promiserunt:cum ibi

rarum ratione ꝓcuia procedatis.

G Rego.nonus fratri palmerio canonico sancte trinitatis.

¶ Laici usurpātes iura ecclesiastica velut sacrilegi p iudicē ecclesiasticum compelluntur.

Conquestus est nobis bononien.episcopus:q̄ potestas ⁊ commune bononien.temporalem iurisditionem que in quibusdaz castris ⁊ villis ecclesie bononi. competit pleno iure[e] ⁊ in cuius q̄si possessiōe[f] fuisse ac esse dignoscitur: p violentiam usurpare presumūt ⁊ infra. ¶ Cum aūt valde sit iniquū ea que collata sūt ꝓ remedio peccatorum venerabilibus ecclesijs uł relicta aut eis modis iustis alijs ac quisita alijs usibus applicari: propter qō merito inuasores ipsarum rerum [g]tanquā sacrilegi sunt anathemati usq̄z ad satisfactionem cō gruam supponēdi:⁊ infra. Mandamus quatenus si tibi constiterit de premissis,monitione premissa per cen.cc. cessare ipsos ab huiusmodi ⁊ satisfacere de ꝓteritis damnis ⁊ iniurijs appellatione remota compellas.

I Dem epō dulmeñ.

¶ Priuilegiatus vt non teneatur respondere nisi in certo loco si in alio loco respondere vel soluere promittit ibi poterit cōueniri ꝙz Jo.an.

Dilecti filij.J.⁊.A. ciues romani sua nobis petitiōe mōstrarunt: q̄ cum abbati sancte genouefe parisiensis super quadam pecunie summa contra[h] .A. predecessorem tuum litteras impetrassent:tu proponi fecisti q̄ omnibus anglicis est a sede apostolica indultuz:ut super causis pecuniarijs citra mare conueniri non possint: propter quod idem abbas in negocio non processit. ¶ Verum quia ⁊ si fuisset priuilegium tale concessum:non tamen prodesset illis qui se certo loco[i] respondere vel soluere aduersarijs,promiserunt:cum ibi

Onquestus. ¶ Primo ponit querela episcopi.Secundo iudicū datio quā primo iustificat ibi:cum autez. abbas siculus.

e ¶ Pleno iure.i.quo ad spiritualē ⁊ tpalem iurisditionez.

f ¶ Quasi possessione . hoc ō dicit:q̄ iurisdictio ⁊ oīa iura i corporalia ⁊ seruitutes nō possidentur.sed quasi possidentur sic.ĵ.de cau.pos.cuz ecclesia.⁊ habes hoc.ff.de vsucapio . sequit.§.si viam.q̄ icorporalia corporaliter apprehēdi nō possunt:possessio vero corporalis dicta est quasi pedū positio.ff. de acq.pos.l.i.

g ¶ Jnuasores reruz. Sic patet q̄ inuasores rerū ecclesiasticarum tāquam sacrilegi sūt usq̄z ad satisfactionem excōmunicā di:quicqd enim datum est ecclesie pro remedio peccatorum ad humanos vsus nō dz amplius applicari.vt hic dicit .⁊ .ĵ.de rerū pmu. iniustū videt sic.xij.q.ij.nulli liceat . qcūq̄z predia.qui abstulit.⁊.c.i.ó illis capitulis hic fit mentio de hoc quod dictū est.s. e. cū fit. Jstos inuasores potest ecclesia sub quo maluerit iudice cōuenire:vt.s.e.cū sit generale .⁊ isti nō sunt excōmunicati ipso iure:sed sūt excōicādi quousq̄z satisfecerint tam de iniurijs q̄ de dānis:ut hic patet.imo iniuriam ecclesie factā prelatꝰ remittere non pōt.xxiij.q.iij.si is qui.⁊.lxiij.distincti. saloniane.

Dilecti filii. Priuilegium alicui cōcessuz: ut ñ teneatur nisi certo loco respōdere:nō extendit ad locū vbi ex alia causa de iure cōi cōueniri pōt:⁊ est casus no. Diuiditur. Primo ponit querela actoris:q̄ continet causē cōmissionem ⁊ rei exceptionem.Secūdo ponit mandatum factū reo cū cōminatione ⁊ puisione si non pareat ibi:verum.ab.si.

h ¶ Contra.lz ꝓpriū nomen antecessoris sit exꝑessum:ad successorem tñ extenditur rescriptum:⁊ hoc ideo:q̄ nūc ecclesie ⁊ ꝓ ipsi⁹ ecclesie vtilitate mutuum cōtractum ḃ fuit:⁊ ideo successor cōuenitur per rescriptum impetratum contra antecessorem:nec obstat exꝑessio nominis:q̄ vna ꝑsona intelligit.de hoc notatur.s.de rescrip.significauit.

i ¶ Qui se certo loco. Qui certo loco soluere ꝓmittit ⁊ non soluit tenet aduersario ad interesse ꝓ eo q̄ non soluit loco promisso si sua interest q̄ ibi nō fuit satisfactum.ff.de eo qui certo loco.l.ij.de hoc dictum est.s.de offi.deleg.p.⁊.g. per hoc enim q̄ certo loco soluere ꝓmisit renūciasse intelligit indulgētie cōcesse anglicis:qō facere potuit cū tantū in fauorem cuiuslibet ⁊ singulaꝝ ꝓcessa fuerit cū non sit tale priuilegiū quod sit publi cum vtilitate ⁊ auctoritate. vñ qlibet ei iuri q̄tenus tangit ꝑsonā suā pōt renūciare.C.de pac.si qs in conscribcn-

do.ĵ.de regu.ad apostolicã.de hac materia dictũ est satis.s̃.eo.si diligenti.

a ¶ Vbi domiciliũ.Et sic duobus locis poterat cõueniri.s.vbi ꝓmisit:ꝛ ubi ꝫ domicilium.ĵ.e.c.vlt.ꝛ.s̃.eo.c.ex parte.sic est in electione creditoris vbi malit ipsum cõuenire.si.s̃.e.cum sit.

b ¶ Cũ iustis ꝛ moderatis expẽsis.Expense iste moderate debẽt esse.ĵ.de sequestra.ad hoc.ꝛ.ĵ.de dolo ꝛ cõtu.fi.ꝛ.c.cũ dilecti.ꝛ.ĵ.ut lit. nõ ꝓtesta.qñ.§.in alijs.ꝛ nõ supflue siue delicate.ff.de pig.act.si fuos.in fi.ꝛ.ff.ó dãno infec.inter quos.§.ult.ꝛ.l.se.de hac materia dicit.ĵ.de dolo ꝛ cõtu.finẽ.ꝛ.c. cũ dilecti.ꝛ dãna q̃ sustinuit reficere ꝺz.ĵ.de fideiussori.puenit.Sed qualiter ꝓbabunt expense ꝛ dãna illa ꝓpter hoc.Expense ꝓbabunt per iuramentũ illius qui eas fecit premissa taratiõe a iudice:sicut hoc bene ꝓbat.C.de iudi.sancimus:ꝛ.s̃.de ꝓcura.cõstitutus.ꝛ.s̃.qõ vi metusue cau.c.vlti.ꝛ.C.vñ vi.si qñ:ꝛ .ij.q.i.in primis.vbi statur iuramẽto premissa taratione:ꝫ illa loquat i alio casu.De dãnis siue interesse dico q debẽt probari p testes.isti.de verbo. obli.§.nõ solũ:ꝛ ideo vtile eet certã summã adijcere:q̃ difficile est ꝓbare interesse.ff.ó preto.stipul.l.ulti.§.nõ solũ.ꝛ under hoc interesse inquirere debet p suã subtilitatẽ.C.de sen. que pro eo q̃ interest hoc ꝓpe.l. vna.ꝛ ita hoc est nota.dignũ q̃ expense ꝛ dãnũ datũ p dolum siue per violentiã uel rapinam postquã ꝓstiterit ó violentia p testes ꝓbat p iuramẽtum:ut dicũt iura predicca.s̃. qõ me.cau.c.ult.ꝛ.l.si qñ.C. vnde vi.ꝛ.c.in ꝑmis.ꝛ.l.sancimus.Interesse vero aliũde ꝓueniẽs p testes ꝓbãdũ ẽ.

Significasti. Quamꝙ laici possint iurisdictionẽ nõ sui iudicis progare clerici tñ nõ ꝑñt nisi epi diocesani cõsensus accedat ꝛ iudex cuius iurisdictionẽ progare volunt sit ecclesiastic⁹. h. d.Cõis diuisio scõa ibi:inquisitioni.ab.si.

c ¶ Priuatorum consensus.ꝛ.C.de iurisdi.om.iudi.priuatorum.ꝛ.l.i.dũtamen ex certa scientia ꝛ nõ per errorem.ff.de iudi.l.i.ꝛ.iij.ff.de iurisdi.omniũ iudi.si per errorem.

d ¶ Clerici tamẽ in iudicẽ nõ suũ:hic expresse patet q̃ clericus in nõ suũ iudicẽ etiã ecclesiasticũ sine consensu expresso sui epi cõsentire nõ põt:sic.iij.q.vj.ñ liceat.ꝛ.ix.q.ij.c.i.ꝛ.ij.ꝛ.vi.q.i.deniq;.Sed nũquid clerici qui cõsentiunt in iudicẽ ecclesiasticũ ñ suũ cadunt ꝓpterea a iure suo:sicut cũ trahunt vel trahunt ad seculare iudiciũ .s̃.eo.si diligẽti.ꝛ.ꝛi.q.i.inolita.ꝛ.c.placuit non credo q̃ in casu isto ꝺz perdeꝛ cãm:ꝫ sñia lata sit p ipso vel ꝯ ipsum:q̃ non tñ deliquit quãtum cũ iudicẽ laicũ sibi constituit.nisi velis dicere q̃ in odiũ ipsius eps habeat eã ratam qui euꝫ dimisit:sine cuius lñia hoc facere non potuit:ꝛ banc ignominiã uel ꝓtumeliaꝫ irrogauit.ff.de arbi.litigatores.C.de iureiu.si qs.alias puniet ꝓut dꝛ.iij.q.vi.non liceat.Clericus.n.non potest uenire ꝯ sñiam:q̃ uidetur habere tacitũ pactũ in se.ne ulterius petat sicut acceptilatio inutilis.ff.de pac.si vnus.§.pe.ꝛ .ff.de accepti.si acceptilatum.Episcopus vero si vult potest talez sñiaꝫ ratã hꝛe argu.s̃.de renũci.qõ in dubiis.Sed ꝓtra hoc quod hic dicit uidetur contra.iij.q.vj.pulsatus.vbi videtur dari optio clerico pulsato coraꝫ nõ suo iudice an uelit ibi rñdere uel nõ:ibi dicit pulsatus si voluerit taceat:sed ibi nõ hꝫ locuꝫ.ar. a ꝓrio sensu cũ alia iura cõtradicãt.iij.q.vj.liceat.ꝛ hic.ꝛ ita tollit hic ar. a cõtrario sensu.Vel intellige illud pulsatus:cũ iste habet ꝓsensum epi:q̃ ꝛ tunc adhuc hꝫ optionẽ nec põt cõpelli.Sed nunqd põt clericus cõsentire in laicum iudicẽ ó cõsensu epi.Videt q̃ sic.xj.q.i.clericũ nullus.vbi dicit:nullus presumat clericum apud secularem iudicem episcopo non permittente pulsare:ergo de ꝓsensu episcopi videt q̃ possit.Sed nõ credo:q̃ nec consensus epi sufficit hic supple in .c.clericum maxime.q̃ nec de ꝓsensu episcopi potest.Sicut enim cleric⁹ huic ꝑ ulegio quod introductum est in fauorem totius ordinis clericalis renũciare nõ põt:ita nec eps põt huic priuilegio renũciare vel cõsentire:vt clerici hoc possint nec potest eos compellere ad hoc cum eadẽ rõ sit hincinde:q̃ eps ꝑulegium clericorum minuere non potest.sicut nec posset facere q̃ aliquis cleric⁹ uerberaret sine sententia excommunicationis.arg.ĵ.de sen.excom.ꝓtigit.ꝛ de hac materia dictũ est satis.s̃.e.si diligẽti.

Proposuisti. Si citatus ad causam postea mutat forũ i causa illa coram iudice citante causaꝫ prosequi non obstãte q̃ post citationem mutauerit forum.

Proposuisti nobis: q̃ quidã subditus tuus ad petitionez cuiusdã aduersarij sui a te legitime citatus ad causaz:quia postmodũ iurisditiõis alterius esse cepit:tuuꝫ intẽdit iudicium declinare. Vꝛro tue prudentie dubium esse non credim⁹:q̃ is in predicta causa ius reuocandi forum non habet q̃si ab illo iam preuẽtus.

Item. ¶ Quisque clericus põt i curia romana conueniri licet alias specifice forũ ibi nõ sortiatur:habet tamẽ ex cã ius reuocãdi domum.

Licet ratione delicti f seu contract⁹ aut domicilij ᵇ siue rei de qua contra possessorem ⁱ cã mouetur quibus foruꝫ regulariter qs sortitur episcopus uester apud sedem apostolicam conuentus non fuerit: quia tamen omnium ecclesiarum mater est eadem ꝛ magistra:rite compelli potuit ᵏ vt ibi ad uersarijs responderet:nisi pro alia iusta ꝛ necessaria causa uenisset: quam si tũc allegasset:ius reuocã di domum saluum fuisset eidem.

Legitime citatus tenetur coraꝫ primo iudice rñdere cogetur.h.d.vel sic ꝛ melius in rubro.Communis diuisio.Secunda ibi porro.Vb.sic.

e ¶ Preuentus.ff.de iudi.si quis postea:vnde hec sumpta ẽ:ꝛ.l.vbi ceptum ẽ.ff. de iurisdi.om.iu.cum quedã sic ergo patet q̃ per solã citationem perpetuatur iurisditio tam ordinarij q̃ delegati ut hic ꝛ in predictis iuribꝰ:vt.s̃.de offi.deleg.c.gratũ.ꝛ.c.lz.ꝛ.s̃. de off.leg.c.fi.ꝛ ꝑ solaꝫ citationẽ seu ꝙuentionẽ preuenit iurisditio.ĵ.de appel.vt debitꝰ:ꝛ.s̃.de rescrip.c.capitulũ sãcte crucis: in quibus habes q̃ qui ꝓmo litteras presentauit facta citatione obtinere debet iudices suos:non obstãte q̃ alter prius lr̃as impetrauit qui lr̃as suas nõ presentauit. Qui ergo ꝙuenitur coram aliquo iudice cõpetenti necesse hꝫ vsqz ad finẽ pꝛsistere etiã si mutauerit forum: q̃ preuentus est p hanc cõuentionez vt hic dicit:ꝛ ꝓz hoc ꝛura predicta.

Licet. Clerico in curiam romanã ꝙuento nõ cõperit declinatoria fori: posset tñ si ibi ex cã cõpetere ius reuocãdi domũ.h.d. vel summa magis ad lr̃aꝫ ut in rubro.Et ꝓto ponit quattuor modos sortiendi forũ:secũdo addit quintũ cũ modificatiõe ibi:q̃ tñ.Vb.si.

f ¶ Ratione delicti.nota q̃ rõne delicti efficit qs de iurisdictione alterius sic.ĵ.de rap.c.i.ꝛ.iij.q.vj.ibi.causa.ꝛ.ij.q.i.si peccauerit:ꝛ.vj. q. iij. placuit:ꝛ.C.vbi de crimagi opoꝛ.aũt.q̃ i ꝓuincia:ꝛ.C.vbi se.uel cla.l.i.ꝛ.s̃.e.ti.postulasti.ꝛ.ff. de accu.l.vl.ꝛ.l.si cui.§.idẽ ipatoꝛ.ꝛ ita ó̃lictũ dat iurisditionẽ ei q̃ alias eã nõ hꝫ itẽ delictũ tollit priuilegiũ ut in predicta aũt.q̃ in ꝓuincia.ꝛ.ꝛi. q.iij.ꝑulegiũ:qd iuris sit de ꝑulegiatis dꝛ.ĵ.de priui.ex tuarũ:ꝛ ꝑ delicto cõuenit qs vbi domiciliũ habet vel vbi inuenitur. C. vbi de crimagi opoꝛ.l.i.si crimẽ graue sit remittitur puniẽdus ad iudicẽ vbi deliquit in auten. vt nulli iudi.§.si vero quis cõprehensorum.colr̃.ix.ꝛ.ff.de re milit.desertorem.ꝛ.ff.de custo.ꝛ ibi.re.l.solent.

g ¶ Seu ꝓtractus. Hoc nomẽ ꝓtractus largissime sumit siue sit verus ꝓtractus vel quasi ꝓtractus uel aliud vñ obligatio oriꝛ.ff.de iudi. heres absens.§.i.ꝛ.l.omnẽ obligationẽ:ꝛ.l.interdũ.§.vlti.ꝛ hoc ĩtellige siue ĩuenaꝛ siue non ꝺzeiꝫ illuc remitti:sicut ĩ criminibꝰ dicit cũ in hoc pariscentur.in autẽ.vt oẽs obe.iudi.in.ij.colũ.§. hoc considerantes.colr̃.v. In delictis.n.hoc seruaꝛ in auc.ut nulli iudi.§.si uero qs ꝓhẽsoruꝫ.ꝛ.§.sequẽ.col.ix.Quidã tñ dicũt illũ esse conueniendum si ibi inueniatur vbi ꝓtraxit per.l.heres.in prin.Itẽ ꝛ vbi quis soluere ꝓmisit ꝑt ꝙueniri.s̃.de of.deleg.Pꝛ.ꝛ.B.ꝛ.s̃.e.dilecti.qõ dicit lra ista ratione ꝛctus ĩtellige secũdũ q̃ tradit expresse.e.ti.romana.§. contrahẽtes.c.ulti.in decre.Inno.iiij.ĵ.de priui.c.uolentes.ꝛ.c.ulti.

b ¶ Aut domicilij.ratione domicilij sortitur qs forũ:ꝛ ibi conueniri põt .s̃.eo.dilecti.ꝛ.ff.de iudi.heres absens.§.proinde.ꝛ põt qs habere domiciliũ in pluribus locis.s̃.e.ex parte:ꝛ.ff.ad municipa.assumptio.§.vt ris prudentibus.de hoc dictũ est.s̃.de rescrip.dilectus filius.

i ¶ Cõtra possessorẽ.ratione possessionis de qua quis cõuenitur sortit qs forum:ꝛ coram illo iudice cõueniri ꝺz in cuius iurisditione res est.s̃.e.sane.ꝛ ẽt vbi hꝫ domiciliũ.ꝛ.C. vbi in rem acti.l.fi.ꝛ.s̃.e.ex pte.B. etiaꝫ si res sit mobilis.arg.l.C.vbi in rẽ acti.l.vlti.ꝛ.ff.de iudi.qõ legaꝛ.§. sinaũt.Quidã tñ dicũt hoc hꝛe locũ tñ in ĩmobilibus.

k ¶ Compelli potuit.Cũ dñs papa sit iudex ordinarius singulorũ nullũ fori priuilegiũ poterat allegare.ix.q.iij.cuncta.ꝛ Roma communis patria est oĩum.ff.ad municipa.Roma:ergo nullus declinare põt forum eius vñ ille cõpellit ibi suis aduersarijs rñdere:nec ius reuocãdi domum haberet nisi ꝓ alia iusta cã ꝛ necessaria uenisset.ut dicit lra ista puta si fuisset vocatus a principe ꝓ publica utilitate:in autẽ. de san.episco.§. si uero episcopi:colr̃.ix.uel clerici legati aut epi tũc non tenetur respõdeꝛ: nisi tunc ibi cõtraxissent.vel si in delegatione deliquissent:vel rẽ aliquaꝫ

tunc emissent respondere tenebuntur. alias daretur occasio res alienas ō ferendi domum. ff. de iudi. non alias. i. responso. ⁊. ℌ. i. ⁊. l. sequen. Itē qui causa dicendi testimonij ibidē vocat⁹ est: vel qui iudicādi cā ibi accersiti sunt: vel qui causa exercende appellationis illuc venerunt: vel causa reddende tutele: iste persone in his casibus habent ius reuocādi domum si non ibi contraxerunt: vbi cōueniūtur: vt hoc totum dicit. ff. ō iudi. l. ij. ℌ. legatis. ⁊. ℌ. sequētibus. sed legati non tenentur respōdere nisi de his tantuz que tempore legationis sue contraxerunt: vt ibi dicitur. Itē si legati agant tūc tenētur se defendere si reconueniantur: nisi agant p iniuria sibi illata vt ea. l. ℌ. sed si agant. si quis allegauerit talem causā nō compellitur respondere: ut hic patet: ⁊ hoc est expressum. j. de vila. exposuit. vbi qui vocat a principe p vtilitate romane ecclesie bz ius reuocandi domum.

Rubrica De libelli oblatione. Supra visum est de foro cōpetēti ⁊ an ⁊ quādo forus possit declinari. Restat qr rei ad iudicia vocati si non declinant forum petūt sibi edi libellū: vt sciāt qd ⁊ qualiter petatur ⁊ super quo debeāt respōdere iō competēti ordie subiscit istā rubricā. De materia habet. ij. q. viij. per totuz. Extra. j. di. maximianus. ab. si.

Rubrica De libelli oblatione.

A Concilio apud sanctum me.

¶ Actor tenetur in scriptis libellum porrigere.

i Gnarus eps dixit: Habetis libellū reclamatiōis[a] vel postulationis. Illi respōderūt se pre manib⁹ nullum habere libellum. Ignarus eps dixit: oportet uos secūdum ecclesiasticaz auctoritatem reclamationē uestrā libelli serie declarare: eāqz uestris manib⁹ roboratā synodo porrigere: ut tunc vobis canonice ualeat responderi. Et tunc ipsi fratres libellum cōscribētes porrexerunt.

I Anno. iij.

¶ Cū agit reali nō sufficit rē generaliter peti sed oz ita specificari vt euitet obscuritas ⁊ equocatio.

Significantib⁹[b]. T. ⁊. R. fratrib⁹ nostro fuit apostolatui declaratū qd cū iter ipsos ex una p te: ⁊. A. ex altera super quadā terra coraz iudicibus delegatis tracti fuissent i cām: oblato eis libello illi cū plures terras haberent ut terra illa sup qua questio uertebat ostenderetur eisdem a iudicib⁹ postularunt: qd cū ipsi facere denegarent ad nostram audiētiaz appellauerunt. ℌ Quocirca mandam⁹ quatenꝰ si est ita reuocato in statuz debituz si quid post appellationem hui⁹ noueritis attentatum ⁊c.

¶ Reg. ix. archidia. ciuitatis noue. ⁊. M. cañ. culmeñ.

¶ Non tenetur reus respondere libello in actione personali si non exprimitur causa petendi.

Dilecti filij fratres eccl'ie sācte Marie de bispida: sua nobis petitiōe mōstrarūt: qd cū prior ⁊ quēt⁹ sācte marie ad carceres ipsos sup q̄dā pecunie summa coraz priore sancte trinitatis ueron. auctoritate apostolica conuenissent ex parte ipsoz fuit excipiēdo, pposituz qd cū dicti prior ⁊ quent⁹ nollent exprimere in petito libello cōuētionali [c]quare sibi⁹ dicta pecunia deberetur: super hoc minime rūdere tenebant: ⁊ qr dictus iudex exceptionē huiusmodi admittere denegabat nostrā audiētiā appellauerunt. ℌ Ideoqz mādam⁹ q̄tenus si est ita reuocato in irritū ⁊c.

Rubrica De mutuis petitiōibus. Dilecti filij fratres eccl'ie sācte marie de bispida: sua nobis petitiōe mōstrarūt: qd cū prior ⁊ quēt⁹ sācte marie ad carceres ipsos sup q̄dā pecunie summa coraz priore sancte trinitatis ueron. auctoritate apostolica conuenissent ex parte ipsoz fuit excipiēdo, pposituz qd cū dicti prior ⁊ quent⁹ nollent exprimere in petito libello cōuētionali [c]quare sibi⁹ dicta pecunia deberetur: super hoc minime rūdere tenebant: ⁊ qr dictus iudex exceptionē huiusmodi admittere denegabat nostrā audiētiā appellauerunt. ℌ Ideoqz mādam⁹ q̄tenus si est ita reuocato in irritū ⁊c.

¶ Reg. ix. archidia. ciuitatis noue. ⁊. M. cañ. culmeñ.

¶ Non tenetur reus respondere libello in actione personali si non exprimitur causa petendi.

Dilecti filij fratres eccl'ie sācte Marie de bispida: sua nobis petitiōe mōstrarūt: qd cū prior ⁊ quēt⁹ sācte marie ad carceres ipsos sup q̄dā pecunie summa coraz priore sancte trinitatis ueron. auctoritate apostolica conuenissent ex parte ipsoz fuit excipiēdo, pposituz qd cū dicti prior ⁊ quent⁹ nollent exprimere in petito libello cōuētionali [c]quare sibi⁹ dicta pecunia deberetur: super hoc minime rūdere tenebant: ⁊ qr dictus iudex exceptionē huiusmodi admittere denegabat nostrā audiētiā appellauerunt. ℌ Ideoqz mādam⁹ q̄tenus si est ita reuocato in irritū ⁊c.

Rubrica De mutuis petitiōibus. Supra visum est de foro cōpetēti ⁊ an ⁊ quādo forus possit declinari. Restat qr rei ad iudicia vocati si non declinant forum petūt sibi edi libellū: vt sciāt qd ⁊ qualiter petatur ⁊ super quo debeāt respōdere iō competēti ordie subiscit istā rubricā. De materia habet. ij. q. viij. per totuz. Extra. j. di. maximianus. ab. si.

Gnarus episcopus. Iudex non oz admittere actorem ad litigandum: nisi prius libellum in scriptis offerat. h. d. p alia verba ⁊ non diuidit: qr ponit vnicā facti narrationē. ab. si.

a ¶ Reclamationis. no. qd duplex est libellus. est aūt libellus q̄uētionalis seu postulatōis q dat in ciuilib⁹ questionibus. j. e. c. vlti. de quo h intelligit. ⁊ est libellus accusationis q datur in criminalibus actionibus: vt. ij. q. viij. libelloz. ⁊. j. de accu. p totū. ⁊. ij. q. i. legū. Est ergo libellus scriptura in qua q̄tinet res que petit ⁊ cā petēdi ⁊ nomē actoris ⁊ rei ⁊ coram quo iudice: vt. j. e. p totū. ⁊ sic patet qd semp offerendus est libellus iudici ⁊ per ipm reo: ut ipse reus possit deliberare: vt. iij. q. ij. offerat ⁊ in scriptis oz dari vt h patet. ⁊ in auc. offerat. ⁊. j. de pba. qm̄ ℌ. ⁊ i pncipio litis p predictā auc. offerat. no. tñ ar. ℌ. rj. q. i. si qs cū clerico. Sed illud obtinet in modicis ⁊ vilibus causis ubi scriptura nō requirit. Itē ℌ. j. de dolo ⁊ q̄tu. put: ⁊ illud intelligo qd libellus antea datus fuerat: ⁊ p talē libellum sic oblatū iudici ⁊ postea reo: actio annalis ppetuat. C. qm̄ li bel. princi. de. lit. q̄testa. fa. l. ij. ⁊ rē litigiosam facit subsecuta p executorē q̄uentione. ⁊. C. de litig. auc. litigiosa. ⁊ iterrumpit prescriptionem. C. ō prescrip. xxx. vel. xl. an. sicut. Sed nūqd libelli oblatio est de substātia ordinis iudiciarij: vī qd sic: qr q̄iliū istos fratres noluit audire: nisi p̄mo libellū scriberēt: opti. ar. j. de pba. qm̄ ℌ. ⁊ p libellū apparet de mō agēdi ℌm quez semp oz formari snīa. j. de fimo. lz beli. j. de accu. q̄liter ⁊ qñ: ⁊ p auten. predictā offerat. optime vī pbari vbi dicit litis aūt cōtestatio ℌ hoc indultum habita pro nihilo ē. Et sic videt qd de substātia fuit ⁊ litis q̄testatio. j. de lit. q̄te. c. vnico. ⁊. ℌ. de elec. dudū. ij. Dicūt tñ qdā qd nō est de substātia iudiciarij ordinis oblatio libelli: ⁊ sic p̄t omitti tacite: sicut q̄sueuit dici de iuramēto calūnie. Alij ℌ qd nō valet qcqd factū est: ⁊ hoc p iura p̄dicta: nisi sit vilis cā vt dictum est qō melius videt iure canonico: ista. n. pncipalia sunt libellus qui est principiū ⁊ fundamētū cause litis q̄testatio: ⁊ qd snīa ferat in scriptis.

Significantibus. Diuidit. nā i p̄ma appellati. narratio ponit. In scda appellatiōis q̄missio. Scda ibi: quocirca. ab. si.

b ¶ Significātibus. no. ad itelligētiā isti⁹. c. ⁊ sequētis ⁊ eoruz q̄ circa hāc materiam dicuntur. Aut. n. q̄nitur qs actione reali puta rei vēdicatione: vt hic: tunc exprimenda ē res que petitur: ⁊ vtrum petat tota aut ps: ut peto talē fundū. ff. de rei vendi. si in rem. alias. n. reus deliberare non posset: ut h dicit: nec iudex snīam ferre oz sup incerto. ar. insti. de actio. ℌ. curare. ⁊. xxxiij. di. habuisse. ⁊. xi. q. iij. graue. Itē duos primos vicinos illius fundi ad minus designare oz. ff. de censi. forma censualis: qr generalitas parit obscuritatē. ff. de iure fisci. ar. ℌ. ff. de rei vendi. que de tota ℌ. incerta: ⁊. ff. cōmu. diuidū. ⁊ si nō oēs. ℌ. si incertū. Sed ℌria ista spāl

petat er alia causa. ff. de excep. rei iu. l. ⁊ an eadem. ℌ. actiones. ⁊. j. de cā pos. c. vlti. ⁊ idē est quātū ad hoc qō in rei vendicatione. assignata. n. vna causa petēdi in libello: siue actio sit psonalis siue realis non obstat rei iudicate exceptio si agat ex alia causa: vt dicūt iura predicta. In vniuersalib⁹ iudicijs non est necesse exprimere: siue designare singulas res: sed sufficit dicere pro talē hereditatē qr sum heres. ff. de peti. here. l. iiij. ⁊. l. si quo tempore. ff. si pars here. pe. l. i. ℌ. vlti. ⁊ sic p̄t snīa pferri: condēno te vt restituas hereditatē que fuit talis. Item peto ecclesiam cū ptinentijs suis. j. de resti. spo. cū ad sedē. ⁊. j. de pba. lz. ⁊. j. ō dona. inter dilectos. In generalibus ō iudicijs. s. tutelis. neg. gest. pro socio. ⁊ consimilibus sufficit exprimere causam vel factum sic peto rationem de administratione quam gessisti. nec exigit expressio aliquarū rerū. C. de iudi. lz. Itē no. qd libellus p̄t mutari ⁊ emēdari ⁊ corrigi: sicut placet vsqz ad litis q̄te. ij. q. viij. libelloz. ⁊. C. de eden. l. iij. ⁊ post litis q̄testa. non p̄t mutari: nec aliqd addere vel minuere. ff. de iudi. nō p̄t. ⁊. ff. de excep. rei iu. egi. ⁊. l. cū querit. ⁊ sic noua interpellatione opus est: ut dixit lex illa nō p̄t. ⁊ si mutauerit actionem: vel addiderit habere oz nouas inducias ad deliberandū: nisi ex p̄mo libello potuisset instructus: ⁊ hoc lz sine preiudicio aduersarij: vt. s. ei teneatur ad interesse totiēs variando. ff. de interro. ac. de etate. ℌ. vlti. ar. ff. de eden. vbi. ℌ. is aūt. ⁊. ff. ō in di. cū quem temere. ppter leuē ⁊ nimiā additionē nō oz br̄e nouas inducias. j. de vila. littere. Illud preterea scias qd si re⁹ sit iam cōuentus edita sibi actione per iudicem vel executorē reo postulāte necesse bz perficere litem actor. C. quomodo ⁊ qñ iu. autē. qui semel. si uero nō sit reus predicto modo cōuent⁹ licituz est ei desistere: qr nemo inuitus agere compellit. C. vt nemo inui. agere. l. vna. Quod aūt dictum est qd actio p̄t mutari. hoc locum habet in his i qb⁹ vna ñ tollitur p electionē alterius: sed si vna tollit per electionē alterius: tūc non p̄t mutari qō obtinet in casibus. s. in sequē. concor. C. de fur. l. i. ⁊. C. de ser. manumis. co. l. vna. ⁊. C. de codicil. l. vlti. ⁊. ff. de tribu. quod in heredem. ℌ. eligere. ⁊. C. de pac. inter emp. l. cōmissorie. ff. de lega. ij. cū filio. ℌ. varijs. Et qō dixi qd actio p̄t mutari nō intelligas qd ab eo in totū recedi possit sed necesse bz accusator eam cū noua actiōe vsqz ad finē pducere. C. quomodo ⁊ qñ iu. autē. q semel sic intelligunt doctores legum illam autē.

Dilecti filii. Diuidit: vt. ℌ. ca. prorimo. Secunda ibi: ideoqz. ab. si.

c ¶ Conuentionali. quid sit libellus cōuentionalis dictum est. ℌ. eodem capitulo primo.

d ¶ Quare sibi: hic manifeste oz qd in psonali actione tenetur qs exprimere cām petitionis: de hoc dictū est. ℌ. c. pri.

Rubrica. De mutuis petitionib⁹. Supra ti. pri. visum est de libelli oblatiōe. Oz qr plerunqz libelli porriguntur ab vtraqz parte: ⁊ fiunt hinc inde mutue petitiones ⁊ dubitat de mō ⁊ practica p̄cedēdi. ideo compilator annectit hunc tituluz. De materia habetur. iij. q. viij. cuius in agendo. ab. si.

Ꝛ litteris. Iudex etiã delegatus cõpellit actorẽ ad respondendum reo in cã recõuentiõis ⁊ utranq; cãm ordine successiuo simul audiet: ⁊ vna sentẽtia terminabit. h. d. ponit mandatum qõ iustificat ibi: mãdamus. Elb. sic.

a ¶ Respondere. no. qualiter debeat fieri recõuentio corã iudice delegato, put b satis colligitur: ꝓpositã. n. petitione actoris ⁊ reus actorẽ si vult recõuenire añ litis ꝓtestaꝫ suã ponigat ei petitionẽ. ⁊ ita deliberatione sup utraq; petitione hincinde habita dz fieri ꝓtestatio litis sup petitiõe actoris primo ⁊ incõtinẽti sup petitione rei respondere dz actor: ⁊ postmodũ iudex viciss̃ audiat vtranq; causam ⁊ vna sentẽtia terminare dz causas vt hoc totũ patet h. ⁊. j. de or. cog. cum dilectus. ⁊ si actor nollet reo respondere iudex dz ei iusticiã denegare: nec audire ipsũ sup cã sua: vt. j. de iura. calũ. ipatorũ. ⁊. c. vlti. §. penã. ⁊. ff. de procu. mutus. §. pena. ⁊. C. de compẽ. neq; scriptura. ⁊. ff. de var. ⁊ extra or. cog. l. i. ⁊ vlt. in fi. ⁊ si iudex hoc negligeret ⁊ ꝓcederet in ꝓposita q̃stione fi tz factũ eius: vel est potius appellandũ ab ipso. ff. que sẽ. si app. re. l. i. §. vlti. in fi. si vero reus differat suã petitionẽ ponigere post litis contesta. non videt̃ q; sit audiẽdus. C. de sen. ⁊ interlo. om. iu. añt. ⁊ ꝙsequẽter. vbi dicit: ⁊ ꝙsequẽter ego pulsatus reus ab aliquo si viciss̃ ⁊ ipm lite pulsare velim statim qdem hoc nõ tz: nisi apud eundẽ iudicẽ. Et sic videt̃ q; statim dẽat ipsi recõuenire: ⁊ idẽ videtur expressum in auctẽticorũ corpore de executoribus. §. sancim⁹. col. viij. vbi dicit. si reus vult recõuenire actorem mor ab initio apud eundẽ iudicẽ recõueniat ipsum: sed non apud aliũ nisi lite finita poterit illuz ꝙuenire. Et quidã dñi legũ intelligunt istud statim vsq; ad sententiaz. quidã tamẽ vsq; ad aperturã testiũ. hodie ista diuersitas determinatur p decre. Inno. iiij. in ꝓcilio Lugdun̄. de rescrip. dispẽdia. §. reus quoq;. vbi dicitur expresse q; reus põt actorẽ suũ recõuenire corã eodẽ iudice durãte iudicio: ⁊ si tũc coram alio ipsum traheret. processus nullus esset. ⁊ in expẽsis ꝓdẽnabit: ⁊ qõ dicit durãte iudicio intelligo quousq; renũciatũ est ⁊ ꝙclusum in cã: qr tũc tãtum dr iudiciũ dũ negociũ discutitur. de verbo. sig. fozus. Argu. ad hoc. C. de cõpẽ. l. vlt. Itẽ est ar. ex hoc loco: q; frustra petit debitũ q qõ dz nõ impẽdit lij. q. viij. cuius in agẽdo. ⁊. xxij. q. vj. nil iniquius. xcv. di. esto subiect⁹. ⁊. j. ò ureiu. puenit. ij. ⁊. j. de usur. qr frustra. ⁊ eadẽ lege ꝙuenit qs q̃ ius sibi tribui postulat. C. de rei vẽdi. ratas. ⁊ in autẽ. de san. epis. §. reuerendissimi col. ix. ⁊. j. de ap. an sit. ar. j. xxiij. q. v. non nos. ⁊. xvj. q. vij. si quis deinceps. ⁊. xxij. di. i noe dñi. circa fi. ⁊. j. de here. ercõicamus. §. credẽtes. C. de cõpẽ. l. vlti. sed istõ vltimum est speciale in depositio.

b ¶ Actione. i. petitione: qr secũdum canones nemo tenetur ꝓponere actionẽ de hoc dictum est. s̃. de iudi. dilecti.

c ¶ Rñsione facta. h pz q̃liter litis ꝓtestatio fiat de qua dicetur. j. ti. pri.

d ¶ Incontinẽti. istud incõtinẽti itelligẽdũ est nullo actu medio interposito: et est simile illi mor qõ tu habes. s̃. de elec. qr ꝓpter. ibi habes multas interꝓtationes de huiusmodi dictionibus. istud incõtinẽti intellige durante iudicio: vt dicitur in prima notula. in fi.

e ¶ Super questionib⁹. idẽ est ac si actor ageret possessorio ⁊ reus vellet recõuenire actorẽ sup alia spoliatione: secus si actor ageret possessorio: ⁊ reus vellet cõuenire eũ petitorio: qr q̃stio spoliationis priuilegiata est: ut primo expediatur. j. de or. cogni. sup spoliatione. sed si prima sit petitoria reus sup spoliatione bene põt recõuenire actorẽ in modũ actiõis. j. de ordi. cogni. cũ dilectus. sic no. q; p reconuentionem fit iudex qui alias iurisditionẽ nõ hz in recõueniente quantum ad illam causam recõuẽtionis siue sit ordinarius siue delegatus cũ causa recõuentionis delegato nõ est cõmissa: vt hic habes: ⁊. s̃. de offi. dele. prudẽtiã in fi. ⁊ iudex laicus ordinarius habet iurisditionẽ p recõuentionẽ: puta cũ clericus cõuenit laicũ corã laico iudice tunc clericus tenet̃ respõdere laico corã eodẽ iudice: nisi sit causa q̃ corã iudice ecclesiastico sit tractãda de quib⁹ dictum est. s̃. ò foro cõpe. ex tenore. ⁊. c. precedenti. neq; in criminalibus locũ habet recõuẽtio. de hoc dicti. s̃. de iudi. at si clerici.

f ¶ Cõcordia. est hic argu. q; iudex primo si potest debet partes reducere ad concordiaz. arg. ad idem. v. q. ij. si primates. vbi ò hoc. ⁊. xxiij. q. iiij. si quis membroꝝ: ⁊ est fi. ff. de vsufru. equissimum. ⁊. j. de simo. querelam. ⁊. s̃. de transac. c. vlt. vbi de hoc.

Ex litteris. Iudex etiã delegatus cõpellit actorẽ ad respondendum reo in cã recõuentiõis ⁊ utranq; cãm ordine successiuo simul audiet: ⁊ vna sentẽtia terminabit. h. d. ponit mandatum qõ iustificat ibi: mãdamus. Elb. sic.

Lex. iij. epo ⁊ abbati de spõgia.

¶ Reus recõuenire potest actorem etiã coram iudice delegato qui simul audiet ⁊ finiet cãm utrãq;.

Ex litteris ⁊ infra. Quoniã rationis ordo exigit: vt plebanus ⁊ clerici mariceñ. abbati ⁊ fratribus mariceñ. monasterij de bis que aduersus eos ꝓponunt debeant in vestra presentia respondere[a]: cum sibi ex ipsis corã vobis a sede apostolica delegatis iusticiã postulant exhiberi. ¶ Mandamus quatenꝰ actione[b] plebani ⁊ clericorum ꝓposita ⁊ responsione[c] facta monitione premissa cõpellatis eosdem memoratis abbati ⁊ fratribus incontinenti[d] coram uobis sup suis q̃stionibus[e] respondere: ⁊ viciss̃im postmodum rationes partium audientes concordiaꝫ[f] vel iudicio vtri usq; negocium termineris.

Celestinꝰ. iij. rotboma. ẽcano.

¶ Modus procedendi datus p rescriptum in causa conuentionis intelligitur repetitus in causa recõuentionis.

Prudentiam: ⁊ infra. Sane consuluisti nos utrũ cũ causa appellatio. remo. committitur: et reus coram eodẽ iudice actorez reconuenerit: ⁊ actor sup reconuentione appellationis obstaculuz interponit: an sit huiusmodi appellationi deferendum. ¶ Nos vero ita sentimus: q; cum actoris ⁊ rei eadem sit conditio[g]: ⁊ vno eodẽq; iure circa appellationis remediuz debeat uterq; censeri: sicut desiderat actor ut sibi iuxta mandatoris rescriptũ iusticia fiat appellatione remota: eodẽ modo[b] recõueniẽti debeat in sua iusticia respondere.

Rubrica De litis contestatione.

¶ Reg. nonꝰ abbati sancti Joannis in vineis.

¶ Non per positiones ⁊ responsiones: sed per petitionem in iure propositam ⁊ responsionem secutam fit litis contestatio qua omissa nullus est processus.

Lim inter episcopum nouiẽñ. ex parte vna: ⁊ capitulum ecclesie sancti quintini ex altera super quibusdam iniurijs ⁊ excommunicationum sententijs ⁊ quibusdam aliis articulis orta fuit materia questionis: ⁊ infra. Judices factis quibusdã positionibus ⁊ responsionibus ad easdẽ: auditis etiam que partes voluerunt proponere coram eis: causaz eandem ad examẽ ap. remiserunt. ¶ Procuratoribꝰ igit̃ partium ꝓpter hoc in nostra presentia constitutis quãuis positiones ⁊ responsiones[i] hincinde super pluribus articulis facte fuerint coram iudicibus memoratis: qr tñ litis

Rudentiam. Actor qui impetrat rescriptuz appellatione remota in causa reconuentionis appellatione remota respõdere tenet̃. Vel summa generalius ⁊ vtilius: vt i rubro. Communis diuisio. Secunda ibi: nos vero. ab. sic.

g ¶ Sit cõditio. q; in iudicijs non debet esse ꝓsonarum acceptio. s̃. de iudi. nouit. ⁊. iiij. q. iij. c. ij. ⁊ nõ dz actori licere qõ reo nõ permittit̃. ff. de regu. iur. nõ dz: ⁊ ita si remota est appellatio quo ad agẽtẽ ⁊ eodẽ modo quo ad reconueniẽtẽ: qr eodẽ iure qõ quis in alterũ statuit ipso dz uti. ff. qõ gsq; iur. in alterum. l. i. ii. ⁊. iij. ⁊ .s̃. de ꝓsti. cum omnes. Et hodie non videt̃ hẽ locum qõ dicitur de appellatione: qa ipso iure remota est appellatio in q̃libet q̃stione. j. de appel. vt debitus: ⁊. c. pastoralis. in prin.

b ¶ Eodem modo. i. secundũ eandẽ formaz q̃ procedit iudex in principali ⁊ in recõuentiõe. ⁊ parẽ potestatez hz iudex quo ad omnia in vtraq; q̃stione: ⁊ sic est arg. q; iudex eandez hz auctoritatẽ in progata iurisditiõe: sicut ⁊ in delegata de hoc dictum est. s̃. e. de offi. deleg. ¶ Q. ⁊. g.

¶ Remotio. n. appellationis repetita intelligit̃ in recõuentione. si. xxij. q. vij. apostolus. sicut cum aliquid relinquitur ab herede itelligitur repetitum ⁊ a substituto. C. ad trebel. non iustã. ⁊. ff. de leg. ij. debitor. §. i. ⁊. ff. de verbo. obli. ticia. §. i. Sed pone q; actor sup vna re tñi lras impetrauit nũquid reus põt illum cõuenire sup pluribus. Videtur q; nõ. arg. ff. de iurisdi. om. iu. si idẽ. §. quod ⁊ si: ⁊ ar. huius lre. sed cõtra credo. ar. s̃. c. prori. ibi suis questionibus. Itẽ retẽta hac eadẽ positione reus: recõuenit actorem sup pluribus vel super vno tantũ: ⁊ sic actor efficit: Nũqd actor quasi recõueniens põt agere contra reum sup alia re que in literis exꝑssa nõ fuit. ar. ff. de exce. l. ij. §. illud. Nõ credo q; hoc possit: qr recõuentio ñ intelligitur: nisi quantũ ad illum qui primo cõuenitur. Item arg. cõtra. C. de legib⁹ qõ fauore. nõ est j: qr illud intelligitur cũ prãceps suo motu in fauorẽ aliquod ius concedit puta minoribus vel ecclesijs: qõ dicit h intelligitur quando aliquis impetrauit illud ius: ⁊ papa ad instãnã petẽtis illud concessit vnde ipse debet vti eodem. ff. quod quisq; iuris. l. i. ⁊ ò consti. cũ omnes. Sed hodie vt diri ius commune est quãtũ ad omnes. j. de ap. c. vt debitus.

Rica De litis contestatione. Quia post libelli oblationẽ ⁊ mutuam petitionem sequi debet ꝓtestatio: ideo subijcit istam Ricam. De materia habẽt. iiij. q. iij. offerat̃. ⁊ repetitur in. vi. ab. si.

Lim inter episcopum. o ¶ Primo ponit processum iudicuz ⁊ ipsorum relationẽ. Scõo ipsum ꝓcessum decernit irritum ⁊ dicit quare. Secũda ibi: pcuratoribus. Alb. sic.

i ¶ Responsiones. sic. s̃. de elec. dudũ. ij. Sed videt̃ q; istud sufficeret. qr positiones super ipso facto satisfiunt. vnde satis intelligitur litis contestatio fieri per positiones ⁊ respõsiones. sed non est uerum quia litis contestatio exordium litis siue ꝓncipium cause appellatur. s̃. de of. ò leg. sup questionum. §. i. ⁊. ij. ⁊ res deducta in iudiciũ non videt̃ per simplicem petitionem nel per editionẽ actõis. C. e. ti. l. vna. ⁊ vbi ꝓncipium deest nihil supedificari potest. i. q. i. cũ paulus. ⁊. j. de presbyter. ñ bapti. veniens: ⁊ cuiusq; rei ꝓncipium potissima pars est. ff. de ori. iur. l. i. ⁊ licet ꝓtestatio litis sit ꝓncipiuz. tamẽ necesse est libellũ precedere vel ꝓpri

gere sup quo litis cõtestatio fiat vt dictũ est. s. de libel. obla. c. i. est autez litis ꝓtestatio negocij principalis bincinde apud iudicez facta narratio ꝛ subsecuta responsio vt hic siue negãdo siue confitẽdo: ꝺ hoc no. s. ꝺ elec. dudũ. qõ est ita intelligendũ vt fiat animo ꝓcedendi ĩ causa ꝛ ea intentione directe ex ꝓposito. Unde si aliquis proponat factũ coram iudice non ea mente vt litẽ contestetur vel respondeat saluo iure suo ꝛ sine preiudicio non erit ꝓpterea litis cõtestatio facta cum ꝺ fiãt nõ ad iudicis interrogationem sed motu ꝓprio Litis ꝓtestatio fieri debet interrogante iudice actore ꝓponente suam actionẽ ꝛ reo rñdente ad interrogationem iudicis vt mos est fieri. ar. C. e. l. vna. in fi. de do. ꝛ cõtu. put hic patet ꝙ non erit facta litis cõtestatio cũ factus ꝓponitur cum protestatione ꝛ sine preiudicio. arg. op. ff. qbus mo. pig. vel hip. solu. si debitor. §. nõ vẽd. ꝛ argu. s. de elect. cumana: vt dicit de protestatione vbi ergo litis cõtestatio nõ procedit nil valet qõ agitur: vt hic. ꝛ ĵ. stitu. proꝝ. p totuz. Et potest ratio assignari quare ꝓpositiones ꝛ respõsiões ad eos non fit litis contestatio. qui enim ponit aliquod dictuz vel factũ nihil petit ab aduersario: nec etiaz ostendit se ꝙ hoc velle agere: ꝛ ita non posset per hoc fieri sententia condẽnationis vel absolutionis cuz nil petitũ sit per positionez sed ostenditur aliquid esse factum uel dictũ seu ꝓmissuz: ꝛ sententia semp ferenda est secũdũ modus agendi. ĵ. de accusa. qualiter ꝛ quando: ad fi. ꝛ ĵ. de ſymo. lz beli. ꝛ condẽnatio non est facienda nisi ad hoc sit actũ. ĵ. de ordi. cogni. cũ dilectus. ad fi. ꝛ hoc etiaz ꝓbatur qꝛ interrogationes ꝛ rñsiones aliquando fiunt ante litis ꝓtestationẽ. ff. de merito acti. quasi per totum. de quibus quidẽ notatur. ĵ. de iura. calũ. l. pe. in gl. que incipit oĩa que. ꝛ ꝓ illas interrogationes ꝛ rñsiones nulla fieret ꝺẽnatio vel absoluto nisi fieret postea litis contestatio super petitione actoris ꝛ ita patet ꝙ vbi fiunt tãtuz positiones ꝛ rñsiones nulla petitione premissa uel nulla litis ꝓtestatiõe facta nullus est ꝓcessus: vt. s. de elec. dudũ. ꝛ hic. Sed quid si petitio oblata fuit ꝛ in actis redacta sed contestatio litis nõ fuit facta: ꝛ positiones ꝛ rñsiones facte fuerunt. Idem credo scilicet ꝙ ꝓcessus nõ valeat qꝛ litis contestatio non est facta. b.

Rubrica Ut lite non contestata .s. visum est de litis contestatõe qualiter fiat. Uerũ qꝛ plerũqz lite ñ contestata petunt testes recipi: vl de facto recipiuntur: ꝛ dubitaꝝ quid iuris: ideo subijcit istã rubricã. ab. si.

Ꝺ hoc deus In prima ponitur delegatorum consultatio.
a In secunda diffinitio seu responsio ibi: ꝓsultationi. ab. si.

a ¶ Reciperet. ꝛ etiã donationẽ ꝓpter nuptias: naz sicut ꝓpter adulteriũ vroris vir lucratur dotẽ: ita mulier ꝓpter adulteriuz viri lucratur donationẽ propter nuptias. C. de repu. consensu. §. si vero. qꝛ vir ꝛ mulier nõ ad imparia iudicantur. xxiii. q. i. si quis vroꝛẽ. si tamẽ filij extent ex eoruz matrimonio tunc dos siue donatio spectat ad filios in autẽ. ut li. matri ꝛ aue. §. si de adulterio. col. v iij.

b ¶ Noluit respondere. licet agatur hic de crimine quia tamẽ nõ agit criminaliter põt interuenire procurator ꝛ rñdere ꝛ agere. s. de ꝓcu. tue.

c ¶ Aduocatus. si aliquis vocaꝝ ad iudicium ꝛ dicat se non habere aduocatum dande sunt sibi iducie ad querẽdũ aduocatũ. ff. ex quibus cau. ma. l. ab hostibus. §. sed qõ simpliciter. et. l. ait pretor. §. vlti. ꝛ arg. ad idem. C. de iudi. properãdũ. §. pe. ff. de postul. l. i. §. ait ꝓtor. ꝛ ex causa etiam medio tẽpore dande sunt inducie propter absentiaz aduocati si iusta ꝺ cã esset impeditus. cũ nimis esset difficile ꝛ graue alium querere aduocatuz qui merita cause non nouit ꝛ sic eodẽ modo pro alio inducias obtinere ut instrueretur: sed si maliciose petaꝝ non sunt dãde ar. ĵ. de do. ꝛ ꝓtu. put post sententiã nõ hz locũ si diceret non habui aduocatuz tẽpore sententie. C. de postul. velamẽto: ꝛ iõ ꝓpter hoc non retractabiꝝ sniã: est tñ speciale in cã fiſci vt nõ valeat sentẽtia lata ꝓtra fiscum aduocato eius absente. ff. de iur. fisci. si fiscus. C. de aduoca. fisci. l. vlti.

d ¶ Suspectũ. hic est vnus casus vbi spoliato viro vroꝛ nõ restituitur. s. cum timetur de seuicia viri. ĵ. de resti. spol. ex transmissa. ꝛ. c. lfas. in fi. ꝛ xxxij. q. i. ꝺ benedicto. Ite si incõtinenti ꝓbetur impedimentuz saltẽ in gradu indispẽsabili in quo casu nõ debet fieri restitutio. ĵ. de resti. spol. litteras. Itez si publice formicatur. ĵ. de diuoꝛ. significasti. Itẽ si virgo fuerit ꝛ timeatur corrumpi. ĵ. de spõ. cum locuz. ꝛ ar. ĵ. de resti. spo. ex trãsmissa. ꝛ. c. ex parte. Itez ꝛ si nõ vult habitare cum viro sine contumelia creatoris denegatur ei restitutio ꝙuis iniuste fuerit spoliata. ĵ. de diuor. gaudemus. §. qui autẽ. alias viro faciendã est restitutio ante principalis cause ingressum. ĵ. de resti. spo. ex conquestione: prestita primo sufficiẽti ꝛ idonea cautione ꝺ impunitate persone. ĵ. de resti. spo. ex transmissa. ꝛ. c. lfas. ꝛ xxxij. q. i. de benedicto. nisi tãta esset viri austeritas ꝙ nõ auderet se viro committere tunc nullo modo ꝺz restitui: vt in. c. lfas. in fi.

e ¶ Seruetur. Nota ꝙ plura sunt specialia in causis matrimonialibus: qꝛ vbi agitur de federe matrimoniali potest agi cõtra cõtumacẽ lite nõ contestata ad diffinitiuã sententiam. ĵ. eo. qñ. §. porro. Itẽ qꝛ minor potest esse in cã etiam ꝓcurator. ĵ. de resti. spo. ex pte. Itez confessio contra matrimoniuz non preiudicat. ĵ. de eo qui cog. cõ. vro. sue. sup eo. Itẽ qꝛ pater ꝛ mater possunt testificari tam in coniugendo ꝙ in diſiungendo mrimonio. ĵ. qui matri. accuꝝ. videtur. itez quia sniã lata ꝓtra matrimoniũ ad separationem eoꝝ qui iaz coniũcti erant nõ trãsit in rem iudicataz. ĵ. de senten. ꝛ re iudi. latoꝛ. ꝛ. c. consanguinei. item nec transactio siue compositio põt in mrimonio interuenire. s. de transac. c. vlti. itẽ nec arbitrũ. s. de resti. in integ. cã. i fi. itẽ nec pena locum hz. ff. de verb. obli. tucia. ꝛ. C. de spon. l. vlti. ꝛ. ĵ. de spon. gemma.

f ¶ Coniugij: uerbũ istud coniugij impropꝛie ponitur: qꝛ ꝓpter adulteriuz ipsũ coniugium non dissoluitur: immo manẽt cõiuges etiã separati. xxxii. q. vij. c. i. ꝛ. ii. Et ideo expone ꝓiugij. i. ꝓugium: qui ꝓpter adulteriũ separaꝝ ab inuicẽ quo ad mutuã seruiturẽ tantum vinculo mrimonij nihilominus perdurãte: ꝛ hoc pz qꝛ licet sic absoluatur ille qui non peccauit a ſuitute alteri⁹ qui adulteriũ cõmisit ꝓtrahere tñ ñ potest. xxxiii. q. i. dixit dñs: ꝛ si ꝓtraheret compelleret redire ad primã. ĵ. de diuor. ex litteris.

g ¶ Ad diffinitiuã sententiã. hic pz ꝙ in ciuilibus causis nũqꝝ est ferenda sentẽtia lite ñ ꝓtestata. arg. ĵ. de dolo ꝛ cõtu. put. ꝛ. C. quomodo ꝛ quando in. l. ꝓsẽtaneum in fi. ꝛ. ĵ. e. ti. ꝙ totũ. ꝛ in aũt. de exhi. reis. §. si vo. col. v. siue in crimĩali. ciuiliter mota. vt hic. Ioan. ꝓtradicit ꝙ testes possunt recipi ꝛ sententia ferri ꝛ ĩ criminali dũmodo de causa liqueat vel liquere possit siue cã sit criminalis siue ciuilis. De hac tñ materia traditur. iii. q. ix. in sum. ĵ. de do. ꝛ ꝓtu. veritatis. ꝛ no. ꝙ dñs papa per totuz ti. istuz fuit in opi. io. qui dixit ꝙ lite non ꝓtestata non sunt recipiendi testes. Bar. contra cum Ioan. ꝛ domin⁹ papa quandoqz sequit opi. Bar. ĵ. de testa. Rainuci⁹. ꝛ. c. Rainaldus vbi tractatur de duab⁹ quartis deducendis.

b ¶ Procuratoris: Ex hoc euidenter apparet quãdo dñs puniendus sit. Est ergo dñs puniendus quãdo ipse ꝓtumax fuit. itẽ ꝓpter ꝓtumaciã sui procuratoris eo sciente ꝛ eam non purgãte qꝛ tunc intelligitur ratã hꝫ ꝓtumaciã sui procuratoris vnde põt excõmunicari aut alias puniri qꝛ alienã culpã fecit propriaz p consensum: ꝛ ita punitur dominus propter factũ ꝓcuratoris siue ei⁹ ꝓtumaciã arg. ĵ. de ap. sepe. ꝓtingit. ꝛ. ii. q. vi. §. biduũ ver. si aduersus: nã factuz ꝓcuratoris nocet dño. s. de in inte. resti. cum venissent: ꝛ confessio procuratoris nocet dño. ĵ. de re iudi. subortа. etiaz ignorãti vt ibi: ꝛ dolus ꝓcuratoris nocet domino. ff. de tribu. ꝓcuratoris. ꝛ. C. de exac. ꝛ transl. milit. an. l. in exactione. li. xij. ꝛ ꝙ factum ꝓcuratoris dño preiudicet habes. ĵ. de cã pos. ꝛ propꝛie: ecꝝ oliz. ꝛ generaliter factum procuratoris dño preiudicat. nisi excedat fines mãdati. s. ꝺ offi. deleg. cum olim. ꝛ. C. de procu. si ꝓcurator. ꝛ sibi ĩputet ꝙ malũ procuratorem eligit. ff. de mino. cum mãdato. nã cũ prosit dño factum procuratoris ẽt si iniuste obtinuit. ff. de procu. qui propꝛio. §. vt ĩ ceteris. sic ꝛ ei debet nocere. Sed cõtra videꝝ ꝙ ꝓtumacia procuratoris nõ debet nocere dño. ff. si quis ius di. nõ ob. l. i. §. si procurator. ꝛ expresse traditur ꝙ tantum procurator conueniẽdo ẽ ñ dñs. ff. man. si mãdato non expressisset in princi. item ignorantis dñi ꝺitio ꝓ procuratorẽ deteriꝛ fieri non ꝺz. ff. ꝺ procu. ignorãtis. nec tñ scientia ei⁹ dño ignoꝛ

ranti nocet.ff.de lib.can.inser.nec delictū eius in autē.de ec.ti.§.si quis in sua domo col.ix.nec alienus dolus alteri nocere debz.ff.de excep.do.si procurator. Sol.dicas q̄ ꝓcuratoris ꝓtumacia ipsi domino ꝓiudicat in eo casu ī quo loquitur hic:puta qz scit eius cōtumaciā ⁊ ratā hz eam coipso q̄ non purgat ipsaz.vñ in eo casu pōt dñs excōicari.Si vero dñs ignorat eius contumaciam:nec eam rataz habet ipse procurator pūnitur de dolo suo ⁊ nō dñs.⁊ sic loquit.ff.si quis ius di.l.i.§.si quis procurator:⁊ alia iura ad hoc inducta:qz iniquum est alicui quez alterius odio pregrauari .C.de inof.test.si qs seruo versus fi.⁊ peccata suos debent tenere auctores.ī.ō his que fi.a maio.par.ca.quesiuit.⁊.C.de pe.sancim⁹.alias ergo dñs nō est excōicandus:ignorans culpaz ⁊ doluz sui ꝓcuratoris:vel cū eā scit statim eaz purgat:⁊ ē hoc notabile circa ea q̄ facit in iudicio fm formam mandati bene fit prciudiciū dño per confessionē ꝓcuratoris seu p factuz illius:vt dicūt iura primo īducta dūmodo non egrediat formaz mādati:alias non obesset dño si cū primū scit cōtradicat .ē.de offi.deleg.cū olim.Sed qd si ꝓpter cōtumaciā ꝓcuratoris tantū dñs excōicetur a iudice dño ignorāte cōtumaciaz ꝓcuratoris:nec eā ratā habente nunquid erit excōicatus:hoc sepe ꝓtingit.videt q̄ nō teneat qz hic dicit potuit excōicari propter suam ꝓtumaciam vel ꝓcuratoris:⁊ illud dicitur posse fieri qō de iure fit.xxii.q.ii.faciat homo.Sed videt q̄ excōmunicatio teneat cuz sit lata a suo iudice siue iuste siue iniuste.xi.q.iii.sententia pastoris:⁊ in culpa quodāmodo videtur qui talem procuratorem constituit qui non obtemperat iuri.⁊ aliquis pro facto alterius etiam sine culpa punitur.ī.de spon.non est.Credo q̄ tutius sit dicere q̄ sit excommunicatus lz non debuerit excōmunicari:⁊ debet absolui sine aliqua satisfactione ⁊ absq; grauamine:⁊ credo q̄ iudex tenetur ei ad interesse.ī.de sen.excō.sacro.qz illum excōicauit iniuste etiam nō citatum.

Ecedens. Diuersimode fulminari pōt ista decre.vt dicit Jo.an.sed vt omnis modus cōprehendat dic vt in rubro.Et duo facit. Primo ponit ordinē ꝓcessus:in secūda ipsius retractionē ibi:cū igitur.Vb.si.

a **Appellauit.** Dic nullam causam appellandi seu grauaminis expressit.vñ non valet scōm hodiernā iura appellatio.ī.de appel.vt debitus:qz causa semp dz exprimi corā iudice ⁊ ppter illā appellari.ī.ō appella.vilecto filio.B.alias admitti nō dz:quare talis appellatio non vz hodie.hic enim appellauit propter suspitionē ⁊ appellare non dz hoc mō.debuit.n.cāz suspitiōis corā iudicib⁹ allegare ꝓbabilē:⁊ si nō admisissent legitimā suspitionē:tūc debuit demū appellare.ī.de appel.cū speciali.tamē infra videt q̄ legitima fuerit appellatio.ver.ex bis plebanū legitime ⁊c.Et ita secundū antiqua iura sufficiebat appellare.licet causaz nō exprimeret:vt hic videt.quia papa talē appellationez videt admittere:qz illi iudices fuerunt suffraganei archiepi:sed hodie non teneret.Vel dic q̄ cā suspitionis fuit allegata nec admissa.vnde tenuit appellatio ⁊ ita nullū ꝓtrariuz.vel quia suspitionis causa notoria erat valuit appellatio plebani quamuis causam nō exp̄esserit vt infra sequit in ipsa lra:secus cū cā suspitionis aut etiaz appellationis latens est quia tūc debet exprimi secundū q̄ traditur.ī.de appel.vt debitus.⁊.c.cū speciali.⁊.c.interposita.

b **Testes receperunt:** lite nō ꝓtestata.⁊ male.ē.e.c.pr.⁊.ī.e.per totum.

c **Possessionē iuris.** nō autē possessionē causa rei fuāde qō forte facere potuerunt immo sine forte si ꝓtumax fuisset.ī.e.c.pri.⁊.c.qñ.§.in alijs.sed appellatio premissa videt defendere ipsum plebanuz a ꝓtumacia.vnde non tenet sentēcia excōicationis vt inferius sequitur.Quidaz intelligunt hanc decre.loqui ī cā restitutionis in integrum ure minoris.

d **Perturbare:** ar.q̄ iudex dz defendere inductū in possessionem.ī.de simo.querelam.

e **Subesse.** hec est iusta cā recusationis q̄ iudex sit suffragane⁹ aduersarij:sicut ⁊ illa q̄ iudex sit dñs aduersarij.ē.de offi.deleg.cām que inter.R.vbi plures casus notant de recusatione.Idem videt si esset affinis.iii.q.ix.absens.⁊.ff.de iureiu.lex cornelia in prin.⁊.iiii.q.iii.§.ītē lege iul.Jtez si est comes.ff.de offi.pre.senatusconsultū.⁊.ē.de offi.deleg.cū.R.ppter dñz tota familia pōt recusari.C.si quis quacūq; predi.po.l.vna.⁊ licet ex istis causis repellat iudex a iudicando nō repellitur testis a testificādo:⁊ hec est cā qz facilius posset hīe multos iudices q̄ vnū testē.vnde repellit iudex a iudicio ppter defectum testis:vt sic frat testimoniū in cā.ī.de testi.dilecto.

f **Ec erbis.** Quare dicit ex his:qz nō appellauit ex pluribus causis:sed tantū qz erāt suffraganei post appellationē vnica videbat cā appellatiōis eo tempore quo appellauit:licet tamen non expresserit.s.quia iudices duo erāt suffraganei.sz post appellationem alia cā grauaminis supernit.s.qz receperūt testes lite nō ꝓtestata:⁊ ppter hoc dicit ex his:quia ex superuenienti grauamine sūpsit appellatio maiorez firmitatem:⁊ sic ex his q̄ postea fiunt intelligitur fortius valere:sz ab initio vnica videtur ⁊ sic legitimā vocat appellationē:⁊ tamē nulla cā fuit expressa vt dictū est:⁊ ita ex postfacto apparet legitima.ī.de frigi.⁊ malef.fraternitatis.Vel dic q̄ duo iudices recusati fuerant:⁊ qz nō admiserunt recusationē appellatum fuit ⁊ sic est planum qō dicit vt supra dictum est.

g **Propter contumaciā.** si appellatio nō fuisset legitima ppter contumaciam debuit ⁊ potuit excōmunicari vel aduersarium in quasi possessionem iuris mittere cā rei fuande:vt.ī.c.pri.sed diffinitiua nūq̄ potuit pferre sententiā super possessione que erat questio spoliationis cum lis nō esset cōtestata.ī.eo.per totum:⁊ qō dicit forte non notat dubitationem sed potius affirmationem.

h **Cassauimus.** i.cassaz denūciamus. Hoc ideo ita exponit: qz proprie dicit cassari sententia vbi tenet:sed cum sententia nulla est vt hic sententia nō dz cassari:qz qō non est cassari non ōbet:sz dz denūciari nulla sicut fit in sententia excōicationis.ī.de sen.excō.p tuas.⁊.ē.de offi.deleg.cuz contingat:⁊ hic due fuerunt sententie.s.excōicatiōis in plebanū.⁊ alia super restitutione possessionis iuris parochialis.

i **Vniuersa.** qz principale non tenuit:nec illud qō ex eo noscit esse secutū .ī.de fide instru.inter dilectos.§.cū igitur in fi.⁊.C.de legi.non dubiuz cuz suis ꝓcor.omnia ergo restituenda sunt que occasione ipsius sententie habuit.Sicut cū restituitur minor aduersus sēcētiaz pignora prestita debent restitui.ff.de mino.si ex causa.§.i.⁊ cū retractatur sentētia omnia debent restitui in pristinum statum vt hic:⁊ ex vtraq; parte fieri debet restitutio.C.de repu.l.vna.ff.de minor.quod si minor.§.restitutio.ē.de in integ.resti.c.i.

Fraternitatis. In prima ponitur decisa consultatio.In secunda distinguens responsio.Et fm membrum ibi qō sic.ab.si.

k **Contumaciter.** plurib⁹ modis dicit qs cōtumax.ī.e.quoniam.§.i.⁊ .r.q.iii.certum.ff.de re iudi.contumacia.i.

l **Possessionē.** vel quasi possessionē.ī.de cau.pos.cū ecclesia.

m **Inducendus.** nō tamen iudex multuz debet festinare ad cernendam huiusmodi missionez in possessionē alias fieret restitutio contra cā.ar.ff.de dam.infec.si finita.§.si forte.qz etiam sententia diffinitiua reuocatur iusta de cā.ī.de re iu.cū Bertoldus:⁊ dz summatim negociuz perscrutari ante missionē.arg.C.vbi in rem ac.l.ij.⁊.ī.e.quoniā.§.pe.an iste missus sit custos tantuz vel verus possessor:dicitur.ī.de dolo.⁊ ꝓtu.ꝓmigit. Nota tamen q̄ quinq; aurilia prodita sunt contra illos qui non admittunt actorem in possessionem secundum mandatum iudicis. Primū quia puniūtur in expensis.ī.e.quoniam.§.in alijs.⁊.ī.de sequestra.ad hoc.Secundum est quia eo non obstante q̄ non possidet verus efficitur possessor anno elapso.ī.de dolo⁊ contu.contigit.ff.de bo.auc.iudi.pos.q̄uis.Tertium est.qz potest excōmunicari vt hic.⁊.ī.eo.quoniā.§.vlti. Quartum qui potest conuenire aduersarium q̄ti sua interest possessionē non habuisse.ff.vti pos.l.si duo.§.vlti.⁊.ff.ne vis fi.ei qui in pos.mit.l. .i.in prin.Quintum qz manu militari ejci pōt.ff.ne vis fi.ei qui in pos.mit.si quis missam.ff.de rei vendi.qui restituere.

ste pateret lras ipsas per ueri suppressionē obtentas:cuz manifestū eēt duos predictoz iudicū accon. vz ⁊ ciren.epos eidez archiepo tā q̄ suffraganeos suos metropolitano iure subesse[k]:ac ex his plebanuz legitime appellasse ꝓstaret: inquez etiaz si minus legitime appellasset:⁊ iudices ipsi lz ꝓpter contumaciaz[g] excōicationis forte potuerunt ꝓferre sentētiā:nō tū debuerunt sup principali negocio diffinitiuā sniaz lite nō ꝓte.pferr:predictas cassauimus[h] snias imo cassas denunciamus ⁊ inanes.Uñ ciren. archiepo dedim⁹ in mandatis:vt ecclesie sancti Marci instrumenta restituat:⁊ etiam vniuersa[i]que huiusmodi occasione sententie per se uel per alios occupauit.

Idem epo brixiē.

Si lite non contestata reus est cōtumax si fieri potest mittit actor in possessionem cā custodie :alias reus excōmunicabitur.

Tue fraternitatis deuotio:⁊ ī fra. Consultationi tue duximus rñdēdū q̄ si reus lite nō ꝓtestata absentauerit se ꝓtumaciter[k]: taliscz cā sit:q̄ actor possit in petitarū rez possessionē[l] induci: est in cādē causa custodie inducēdus[m].

a ¶ In possessionem nequeat. puta si cā esset criminalis siue criminaliter agat vel mrimonialiter. s. quādo agit ad separationē mrimonij ꝓtumax ē excōicādus. ℨ. e. c. i. in fi. τ. xi. q. iij. rursus. τ. c. qcūqꝫ. b.

Accedens Sunt due partes. primo ponit appellationis querelaꝫ Secūdo cōmissionis causam ibi. mandam⁹. Ib. si.

b ¶ Linea consanguinitatis: que est sufficiēs cā recusationis. j. de app. postremo: idē esset si eēt affinis. iij. q. ix. absens. de hoc dixi. ℨ. eo. accedens. τ. ℨ. de offi. dele. causaꝫ que.

c ¶ Eius. s. comitis britanie: ideoqꝫ erat suspectus illi. ℨ. de of. deleg. insinuante.

d ¶ Qui. s. comes.

e ¶ Oriundus: vñ quis oriundus fuit ibi domicilium retinere dicit. ff. de sena. l. pe. τ ꝫ ista admirabilis suspicio quaꝫ sufficere nō credo. sed q̄ nō ꝓsunt singula multa iuuant: vt no. j. de p̄ba. cum causam. uel dic oriundus ō terra sua. i. de terra que pertinebat ad iurisditionē illius comitis τ ad ꝓprietatem ipsius domine.

f ¶ Mimis fauens. sed nunquid tenet quilibet diligere ꝓximum suū de pe. di. i. omnis q nō diligit. Rñ. nō omnis amicitia repellit iudicez sed maxima. ff. de ver. sig. late. ℨ. amicos. sicut nec oēs inimicitie repellunt testez nisi maxime. j. de simo. lꝫ beli. τ. c. per tuas: τ cā cognita illud disquiri dꝫ. ff. de q̄stionibus. l. i. ℨ. p q̄stionem. nā ꝓpter leues inimicitias nō extinguitur legatū. ff. de adi. lega. l. iij. i fi. Sed videtur q modica cā iudicē repellit vt dictum est. ℨ. e. accedens. τ. ℨ. de offi. dele. causaꝫ que. qꝫ lites sine suspitione ꝓcedere debent. iij. q. v. qꝫ suspecti τ. C. de iudic. apertissimi. Sed qō dicit nimis fauens soluit quod dictum est.

Quod si cā talis fuerit: q idem in possessionez nequeat[a] intromitti: ut iuri pareat per cen. eccles. est contumax compellendus.

Idem de decima τ elemosyna abbatibus aurel. τ carnot. dioc.

Receptio testium facta contra nō contumacē lite non contestata in cā matrimoniali est nulla.

Accedens ad sedē apostolicā nobilis uir. gu. uicecomes nobis exposuit: q cū sopiten. episcopus comitem britanie ꝓxima linea ꝫsanguinitatis[b] attingat: τ archidia. eius[c] sit clericus commensalis: qui[d] eidem vicecomiti est ad uersari[e] principalis vtpote q vrorem suam τ terram publice detinere presumit: τ magister. ℨ. de terra vroris sue oriundus[e] existēs nimis fauens[f] eidez: τ omnes sub districtu[g] existunt comitis memorati. nec nisi per districtum ipsius ei patet accessus ad eos: τ ipsi quibus causa inter ipsum τ vrorē snā commissa fuerat nunquam ei voluerunt nisi in terra inimicorum[h] suorum locū τ terminū assignare: vbi sine mortis periculo accedere non audebat. τ licet litteras non habuit de cōductu: si tamen misse ei fuissent non debebat se credere suis capitalibus inimicis[i]: τ infra. Mandamus quatenus cum ꝓpinquiores sitis terre nobilis iam dicte cꝫ sue: τ causa ipsa per vos commodius valeat terminari: cū ad uos secur⁹ pateat accessus vtri cꝫ: partibus cōuocatis si vobis cō stiterit q ante litez legitime contestatam uł post appellationē ex premissis causis[k] interpositam testes super cōsanguinitate cōtra matrimoniuz absq culpa cōtumacie recepti fuissent: vos attestatiōes huiusmodi decernatis irritas τ inanes: cōpellentes dictam nobilem vt reuertatur ad virum suuz quez inconsulte dimisit: ita q postquaꝫ ipse vir plenariam restitutionem habuerit tam vroris q̄ terre[l]: causaꝫ sup matrimonio audiatis: eāq fine canonico terminetis.

Idem.

Lite nō cōtestata nō recipiunt testes regulariter super principali fallit i sex casibus hic annotatis. s. cuz timetur de morte vel absentia diuturna testium: tunc enim seruata solennitate hic posita possunt etiam lite non cōtestata testes examinari. h. d. nō. ad. ℨ. porro.

Oniam frequenter in dubium reuocatur a multis an lite nō ꝓtestata testes recipi valeāt: auctoritate presentiuz duxim⁹ declarandum regulariter ueruz eē[m] q lite non contestata non est ad receptionem testium procedenduz[n]

Nisi forte de morte testiū timeatur vel abnūtia diuturna. in qb⁹ casibus cum ciuiliter[o] est agenduz ne veritas[p] occultetur: τ ꝓbationis copia fortuitis casibus subtrahatur[q]: senes τ valitudinarij τ alij testes de qbus ex aliqua rationabili causa timetur[r]: etiam lite non contestata sunt proculdubio admittēdi seu pars cōuenta[s] sit contumax seu sit absens absq malicia ut conueniri non possit. Sed si actor nō ꝓuenerit aduersariū[t] infra annuz[v] ex quo ꝓueniri poterit: uel saltez receptionez huiusmodi testiuz non denunciauerit illi: attestationes sic recepte nō valeāt[k]: ne forte

m ¶ Regulariter verū esse. h regula fallit in casibus hic positis. s. vbi timet de morte vel absentia testium. τ vbi agit de electione vel matrimonio τ in cā inquisitiōis τ publicationis Itē in causa denūciationis. ℨ. de iudi. nouit. Item in actoris absentia presente reo recipiunt testes lite non conte. C. quomodo τ quādo iu. autē. qui semel. j. de do. τ cōtu. cām que. Itē vbi actor non pōt agere ꝓpter iuramētum quod iurauit non repetere vsuras. j. de iureiurā. ad nostrā. Itē cū minor ab beneditate officio iudicis se abstinet. vt in autē. vt spon. lar. ℨ. ad hec col. ix. Itē vbi aliqd iudicis officio expedit. C. vt mi. se ab be. absti. in auten. ibi posita. Itē cū in integruz restitutio incidenter postulat officio iudicis. ℨ. de offi. iudi. c. ij. Itez cuz agitur ō iniquitate iudicis i ca su quem habes. j. de ap. interposita. ℨ. vlti. Itez in petitione legati vel fideicōmissi. arg. C. de vsu. τ fruc. l. ij. sed ibi dicit post litem non contestatā in fi. vñ casus iste nō dz excipi de regula. Item cū agitur finiuz regūdox iudicio: vt. C. fi. regū. l. iij. Itē in trebellianica restitutione. C. ad trebel. l. pe. ℨ. cū autē. Itē in causa bereſis post mortē. xxiiij. q. ii. sane. ij. Item vbi offendit publicū cōmodus. C. de pe. ne diu. τ. iij. q. iij. gaea. ar. item cū ꝓsona est incerta. v. q. i. quidez. τ. q. ij. c. ij. τ secundū quosdā in cā libertatis. C. de inge. manu. diffamari arg. ꝓtra. j. de test. cū olim. itē vbi agit de beneficio obtinēdo ecclesiastico vt in cōci. lugdu. inno. iiij. j. de eo q mit. in pos. cā rei ser. eum qui.

n ¶ Procedendū. super principali: sed sup incidenti interduz vel emergēti bene recipiunt testes: vt probet q citatio pertenit ad aliquē: uel q contumax fuerit in casu quem habes. j. de ap. interposita. ℨ. vlti.

o ¶ Ciuiliter. h ideo dicit qꝫ in criminalibus nunq recipiūt testes lite nō ꝓtest. τ ibi probationes strictissime requirunt. v. q. vi. epiphaniū. C. de proba. l. vl. qualiter in criminali cā procedat: dicit. iij. q. ix. in sūma. τ. j. de do. τ ꝓtu. ueritatis.

p ¶ Ne veritas. xiiij. q. ii. quāq.

q ¶ Subtrahat. tunc. n. curare debet iudex magistratus: vt salua sit rerum pbatio. ff. de testi. curent. τ in autē. de test. in vlti. col. col. vii. ℨ. pe. τ. ℨ. h vero. τ. j. de test. si quis testiū. τ. ff. ad. l. aquil. l. i. uel etiā si timetur q testes propter moram varient fidem suā aut moriantur. ff. ad carbo. l. iii. ℨ. due. arg. j. eo. ℨ. sūt τ alij. j. de testi. significauit.

r ¶ Timetur. tūc illi soli recipiūtur de qbus timetur τ nō alij nisi in cā publicatōnis. j. de test. significauit. τ. j. e. c. ℨ. sunt τ alij. lꝫ in his casibus recipiātur testes lite nō contestata. ueritate trā inspecta quo ad effectū nō intelliguntur recepti lite nō contestata: qꝫ nō publicātur nisi lite ꝓtestata: τ cuz aliis si alij lite cōtestata inducti fuerūt nec ad snīaz ꝓcedat iudex p tales testes. sed i sequēti. ℨ. recipiūtur lite nō ꝓtestata τ fertur snīa: τ sic est differentia in. i. rñso. τ. ii.

s ¶ Conuenta. idem est si nondum sit conuenta: sed conuenienda.

t ¶ Aduersarium. cū fuerit absens τ nō cōtumaciter.

v ¶ Infra annū. ecce prescriptio annalis. sic. ℨ. de rescrip. plerūqꝫ. τ. ℨ. h of. ordi. pastoralis. C. de here. autē idē. τ. j. e. ℨ. in alijs. τ. j. de here. excōicam⁹. ℨ. i. τ. ix. q. iii. rursus. τ. c. quicūqꝫ. τ iste annus vtilis est ab initio: qꝫ non currit nisi ab eo tempore quo potuit experiri: ut in decre. plerūqꝫ. τ. ii. q. vi. biduum

x ¶ Nō valeant. illi qui testes produxit sed aduersario bene valebunt qui dolus non adhibuit. xiiii. q. v. c. non sane. qꝫ pro vtraqꝫ testificātur.

g ¶ Sub districtu. hec exceptio omnes tangit.

h ¶ Inimicoz. hec fuit sufficiēs cā appellandi. iij. q. ix. hortamur. τ. j. de ap. ex parte. ff. de iudi. si longius. ff. de arbi. si cū dies. ℨ. si arbiter.

i ¶ Inimicis. si. j. de sen. ex. decetero. τ. c. quāuis. nec i hoc casu sufficiēs potuit cautio prestari. arg. j. de resti. spo. lꝫas in fi. τ hoc ꝓpter fragilitatem cautionis. ff. ad trebel. qui ita. ℨ. i.

k ¶ Ex causis. premissis. s. qꝫ episcopus erat cōsanguineus comitis: τ archi. cōmensalis eiusdē: τ alter oriundus de terra vroris τ locum assignabant p terraz inimicoz qꝫ huiusmodi exceptiones nō admittebant legitima fuit appellatio τ quelibet etiam per se sufficeret ad appellandū preter illam q oriundus fuit alter iudicū de terra vroris illā solā nō putarē sufficientē ad recusandū iudicez vel iudices sed prestat adminiculū alijs: vt diri. ℨ. que nō prosunt singula multa iuuant. sic. ff. qui. ex ca. ma. necnō. ℨ. si quis sepius. nisi velis dicere de terra que ptinet ad iurisditionē vroris. tunc bona est exceptio: τ qꝫ oēs erant de districtu ipsius comitis. arg. j. de presump. tertio. τ ita siue testes recepti fuerint ante litem ꝓtestataz siue post appellationē premissaz ex predictis causis non valet receptio testiū sup cōsanguinitate nisi ille fuisset cōtumax. tunc. n. i causa matrimoniali ante litem cōtestatā recipiuntur testes nō obstañ. abnūtia illius. j. e. c. pri. ℨ. i. τ hoc est qō sequitur absq culpa cōtumacie.

l ¶ Terre. s. dotalis. eius. n. cognitio pertinet ad papā ratione cōnexitatis: quia est accessoria ipsi matrimonio. j. de dona. inter vi. τ vro. c. i. ij. τ. iij. τ sic nō est contra. j. qui fi. sint legi. cām que. ii.

a ¶ Jnfraudē. nō enim artanda est alicui pbandi facultas. ff. de incē. rui. ⁊ na. nequit. §. de his. ⁊. iij. q. vij. §. tria ver. si quis ex litigatorib⁹. ⁊. j. de testi. signi ficauit. ⁊. c. dilecto. Jtē est hic psumptio iuris ⁊ de iure cōtra quā nō admittit probatio. liiij. di. fraternitatē. j. de iude. c. vlti. ⁊. j. de spon. ad id. ⁊. c. is q. vbi de hoc. secus si esset etiā tantū de iure. ff. qō me. cau. nō ē verisimile. xxvij. q. i. nec aliqua. B.

b ¶ Ad repellendū testes. testi bus humanis rebus exēptis p quos testes recepti reprobaren tur siue eoruz dicta. j. de testi. ex tenore. ⁊. c. psentiuz. ⁊. C. de ꝓtrahē. stipu. optimā. ver. ⁊ si inter psentes partes vel qz se absentarēt vel efficerent inimi ci actoris. ff. de carb. edic. l. iij. §. due. ⁊. ff. de fur. l. quidaz. ⁊ ar. ff. ad. l. aquil. in. l. aquilia. dicta vero illoz posset quando cunqz reprobare ex ipsis depo sitionibus. ⁊ p testes etiaz post mortē ipsorum testiū ⁊ in psonas: dūmō testes haberet per quos posset hoc probare. C. de testi. l. fi. xxiij. q. ij. sane. ii. ar gu. C. si pen. ap. quāuis. ſz qz poterat ꝓtingere ꝙ illi interim morerent vel alias vt dcm ē in pedirent: ideo infra annum dz denūciari ipsi reo receptionem talem factā esse ꝓtra euz: quod nisi fecerit nō valebit talis re ceptio testium.

c ¶ Vel alie. exceptiones eliden tes principale negociū vputa prescriptio quā tūc poterat pro bare: vel pactū de nō petendo vel cōsimiles qz pōt esse ꝙ tūc tēporis pbationes sup his ha beri non possent. arg. ff. ad. l. aquil. in lege. ⁊. ff. de fur. quidam.

¶ Porro. Hic in isto. §. vsqz ad. §. sunt ⁊ alij. excipiunt alij duo casus a re gula supra posita ⁊ pinguius excipiuntur ꝙ precedētes cū in istis possit etiaz ad sententiā procedi. Et hunc. §. sic summo. Cum agitur de matrimonio carnali vel spirituali: pñt ꝛ ꝓtumacem etiā lite non cōtestata testes recipi: ⁊ sentētia diffi nitiua ferri. Si vo reus est absens sed non cōtumaciter tūc in carnali nō ꝓcedit sed expectatur absens. Jn spirituali vo si agit de ꝓtracto: stabit iurib⁹ antigs. si de ꝓtrahēdo: expectat absens p sex mēses. Sed de hoc vltimo qñ agitur de con trahēdo. dic hodie vt in. c. ꝙ sit. ⁊. c. cupientes. de elec. in. vi. ubi aliter est ꝓui sum. Et diuidit in duas partes ꝓncipales. Jn ꝓmo decidit qd iuris qñ reus ē absens p ꝓtumaciā. Secūda ibi: si uero. ponit qd qñ est absens sine contumacia Et ista secūda diuidit in tres. Jn ꝓmo tractat de mr̄imonio spirituali iaz ꝓcto. Secūdo de ꝓtrahendo ibi: ꝙ si. Tertio de carnali ibi: si autē. Ab. si.

d ¶ Alicuius. electi nō ꝓfirmati ⁊ qui nondū consensit.

e ¶ Electione. Jn̄duta ꝙ nō sit canonice celebrata vel ꝙ electus sit criminosus. ⁊ lz videat loqui capitulū in prelato potest idē dici in electiōe cuiuslibet clerici: qz ibi leditur ecclesia ex longa mora: uel etiam si uocatur vt consentiat ⁊ nō ueniat .s. de elec. statuimus. in concil. Lugdun̄.

f ¶ Jn̄robibitus. j. de rest. spol. lxas. ⁊. xxx. q. iiij. pictatium.

g ¶ Casib⁹. supfluūt isti ablatiui: qz hoc aduerbiū tūc qō precessit sufficeret.

h ¶ Maliciose ocultat. si. v. q. i. qdam. s. de alie. iudi. mu. can. fac. c. i. ⁊. s. de offi. deleg. c. ꝓsultationibus.

i ¶ Jmpedit: talis habet ꝓ citato denun ciatione facta publice ad domū suaz. j. de cle. nō resi. ex tue. ⁊. j. de do. ⁊ ꝓtu. c. vlti. ff. de euic. si dictū. §. si presente. ⁊. l. si idē. §. presenti. Et ita sufficit ꝙ publi ce edictū ꝓponat ad domū suā uel ecclesiā vt dicūt iura predicta: ⁊ citari potest lr̄is uel edictis. ff. de fideicōmiss. l. cū uero. §. penul. ⁊ sunt tres modi cōtumacie ⁊ quocūqz illoz aligs cōtumax sit: habet ꝓ cōtumace. Jn̄primū moduz habes hic ⁊ alios duos modos contumacie habes. xi. q. iij. certum est.

k ¶ Si uero aliter. i. nō per cōtumaciā. s. de of. deleg. consultationibus.

l ¶ Maxime. propie. sic. s. de elec. cū inter. ver. vt per mutuuz ⁊c. Alij expo nunt maxime. i. tantum est.

m ¶ Jn sacris canonib⁹: de hac absentia varie loquūtur canōes. Quidaz dicūt de duobus mensib⁹. vij. q. i. presentiū. Quidaz de tribus septimanis: ut ca. cā. q. i. si qs in clero. Et qdā de quinqz annis. j. de cleri. nō resi. c. ij. Quidam de tribus. Quidā de quinqz mensib⁹. c. di. quoniā. ⁊. lxxv. dis. quoniā. Quidam de vna hora. xci. di. clericus. xcij. di. c. vlti. Super hac expectatione dicendū est ꝙ si aliquis est absens in eo loco vnde possit citari: uel in studio vel in aliquo lo co vbi appareat manifeste qz nō latitat: prelatus illi⁹ ipsuz legitime monere dz vt ad suam ecclesiam reuertatur infra tēpus cōueniēs secundū locoruz distantiā ⁊ temporis qualitatem ab ipso prelato prefigendū. Quod si non venerit pote rit postmodū suo beneficio spoliari nisi rationabilē causam oñdat quare venire nō possit. j. de cle. non resi. inter quattuor. ⁊. c. vlti. j. de appel. puenit. ij. uel si alias de licentia ꝓlati sui se absentat: vsqz ad certum tempus sibi statutum infra quod reuertat ꝛ tunc si nō reuertatur ad terminū episcopus pōt illū ꝓuare bñficio ⁊ officio nisi iusta cā impediat ⁊ sic logtur illō. c. vij. q. i. presentiuz. Di co tamē ꝙ siue clericus sit absens de licentia epi ad certū tp̄s: siue preter licentiam: episcopus semp ipsum primo monere dz vt redeat p iura pre dicta. j. de cleri. non resi. c. inter. ⁊. c. vlti. ⁊. j. de appella. puenit. ii. alias nō teneret sentencia lata cōtra absentez nō vocatū neqz citatum: ⁊ iura an tiqua q̄ hic signātur sic intelligunt. Verum est ꝙ clerici ab ecclīs suis abesse nō debent: tamē si hoc contingat taliter sunt vocandi antequaz ꝓsolient: ⁊ ita seruandū est circa eos qui cōparēt ⁊ citari possunt. Si ve ro nescit vbi sint nec ci tari possunt psonaliter: trine citationis edictum apud eoz ecclesias pu blice ꝓponatur vt reuer tantur: si vltra sex men ses vēire distulerit suis beneficijs postea spoliē tur. j. de cleri. non resi. ex tue. ⁊ sic qualitercūqz sit aligs absens semper dz citari ꝓdicto modo. Jtez videt ꝙ melior sit conditio illoz qui mali ciose se absentant: ꝙ cō ditio illorū qui compa rent ⁊ citari possunt pso naliter: qz illi habēt sex menses: isti citant ad ar bitriū prelati vel ad mē ses uel duos vel plures uel minus secundū ꝙ requirit ⁊ exigit distātia locoruz: sed illud contin

¶ Si vero aliter[k] absens fuerit: ⁊ agatur ō spirituali coniugio inter ecclesiam ⁊ prelatū iam contracto electiōe maxime[l] confirmata: illō in hoc articulo volumus obserua ri quod super exceptione talium p sonarum in sacris est canonibus[m] diffinitum. ¶ Quod si forsan agā tur de spirituali coniugio ꝓtrahē do: is qui est in prelatum electus p spacium sex mensium expectetur: nisi pensatis negociorum circūstā tijs per superioris prouidentiam magis vel minus fuerit expectan dus[n]. ¶ Si autem de carnali coni ugio sit agendum[o]: alteruter tan diu coniugū expectetur donec de ipsi⁹ obitu verisimiliter presuma tur[p]: quia cū sine culpa sit absens: vt si captiuitate vel egritudine aut alio iusto impedimēto forsitan te neatur: aut etiam propria sed non malicioſa[q] voluntate in remotis partibus moram faciat: vt de fa cili vel in breui citari[r] nō possit: ci

gīt qr nescitur ubi sint: qz potest esse ꝙ sunt multū remoti ul' impediti nec in breui possunt per consanguineos reuocari uel amicos. Et ideo maius tēpus ⁊ certū datur eis vltra qō ecclesia vacare nō debet. j. ō ꝓcl. pre ben. nulla. ⁊ hoc locum habet hic in clericis ⁊ prelatis qui iam confirmati sunt ⁊ possessionē diutius habuerunt uel etiam consenserunt. De his ve ro qui solūmodo electi sunt nec confirmationem vel possessionem habue runt: teneas qō hic dicit quia expectantur per sex menses plus uel minus secundū ꝙ visum fuerit superiori cū per contumaciaz non est absens. Si vero ille qui accusabat electionem aut excipit contra electū non comparet anno elapso: electus potest confirmari. ff. de mu. ⁊ bo. reus. Sed nō cre do ꝙ tantū sit expectandus: immo superior prefigit ei certum terminum infra quem compareat prosecuturus intentionē suam: aliogn ꝓfirmabit eum. j. de accusa. licet. ⁊ infra de clan. despon. cū inhibitio. ⁊. j. q matri. accu. pos. cum in tua. ⁊ hoc totum expeditiuz est. s. de elec. statuimus. sed in episcopatu dantur accusatori tres menses: in autē. de sanct. episco. §. si quid autē. collatio. ix. sed potius ista in arbitrio superioris ꝓsistunt. j. de do. ⁊ ꝓtu. cum olim. i. contra. sed ibi soluit. si vero cōtra prelatū absentez agat criminaliter uel etiā ciuiliter p denūciationem alicuius tunc citat vt veniat ad defendendum se: si nō veniat excōmunicetur propter ꝓtumaciā ⁊ expectabitur per annū. ⁊ post annū procedatur contra ipsum super bo nis nō sup crimine secundū ꝙ traditur. xi. q. iij. rursus. ⁊. c. quicūqz. ⁊. j. de do. ⁊ contu. veritatis. vbi de hoc.

n ¶ Expectandus. postmodum procedit̄ contra eum ⁊ recipiunt̄ testes ⁊ diffinitiue proceditur: vel alius eligatur si non vult consentire: ⁊ nil ei opponitur.

o ¶ Sit agendum. cū nō sit absens per contumaciam.

p ¶ Jn̄presumat. per famā: qz senex erat uel etiaz qz i acie fuit nec rediit p sumitur ꝙ his casibus sit mortuus: ⁊ si cōtrahat credens ita excusatur ab adulterio etiā si viuat ꝓpter ignorātiā. xxxiij. q. ij. cū ꝙ bellicā: qz nō cō mittitur adulteriū sine dolo. ff. de adulte. l. penul. uel si receperat litteras illoz cū quibus militauit. C. ō repu. autē. hodie. tamē dicit ꝙ non debet cōtrahere nisi primo sit certa de morte ipsius. j. de secun. nup. dñs. j. de spon. in presentia. sed satis certum est illi per solas huiusmodi violentas presumptiones postꝙ aliquanto tempore durerit expectandum forte per annū uel etiam quīqz annis ut in predicta autē. hodie.

q ¶ Malicioſa. iiij. q. iij. ité his qui non detractandi causa.

r ¶ Citari nō possit. Si nō pōt citari ꝓtra ipsum procedi nō pōt. Et sic ē ar. ꝙ nō tenet sententia cū peremptoriū nō ꝓuenit in noticiā absentis. iij. q. ix. caueāt. ff. q̄ sen. sine ap. rescin. l. i. §. ité ex eo edicto. C. quomodo ⁊ qñ iu. ea q̄. ⁊. ff. locati. §. ité querit. §. exercitu. Sz veri⁹ ē ꝙ sufficiat si di ligens sit ingsitio facta: lz nō sit inuent⁹. j. de do. ⁊ ꝓtu. cām. ⁊. c. vlt. ⁊. j. de cleri. nō resi. ex tue. ⁊. vij. q. i. presentiū. ⁊. C. de iudi. ꝓcerandū. §. sig dē. ff. de euic. si iō. §. pñtu. ⁊. l. si dictū. §. si pñte. ⁊ hoc uerū ē qñ malicio se est abñs: alias non ꝓcedit̄ p eū quātū ad casum presentis littere.

a ¶ Nō debet argu. contra. ĵ. qui. fi. sint legiti. perlatum: sed ibi agebat tantum de prole an esset legitima vel non ⁊ nō contra absentem: vel ille fuit requisitus vt ibi innuitur. Contra. ĵ. qui ma. accu. pos. c. i. illa corrigitur per istam. ¶ Preterea ille fuit absens culpa sua ppter maleficium qō cōmiserat: vnde non preiudicatur mulieri. ⁊ sic differt casus ille ab isto: ⁊ ibi solvitur.

b ¶ Opponi. Respondet tacite questioni. Diceret aliqs si mulier tantum compellitur expectare incideret forte ī fornicationem: ⁊ papa respondet ad b.

c ¶ Casus multi: vt si alter de fidelib⁹ labatur in heresim. ĵ. de diuor. quāto. vel si alter coniugum incidat: vel si mulier impotens casu reddatur ad reddendū debitum. xxxii. q. vii. illi q sani. vl si alter furiosus factus sit. xxii. questiõe. viij. neqꝫ furiosus. ⁊. c. bi qui. vel si ī captiuitate alter teneretur. ĵ. de spon. in persona: vel si vir incidat in casum lepre. ĵ. de coniug. lepro. capitulo primo.

¶ Sunt et alii. Hic excipiuntur duo alij casus a regula ⁊ potest sic summari. Ad ꝑpetuam tei memoriaꝫ: vel cum agitur per viaꝫ inquisitiõis possunt testes sine litis ꝓtesta. recipi: Et etiam publicari. b. d. vsqꝫ ad. §. in alijs vero. Et non diuiditur. Alb. si.

d ¶ Sunt ⁊ alij alium casum habes quando agitur de bono ecclesiastico obtinendo in decret. noua. ĵ. de eo qui mittitur in possel. causa rei seruan. cum qui.

e ¶ Inquisitio: ⁊ hoc est cum absens est per contumaciam ille contra quē fit inquisitio. ĵ. de accusa. qualiter ⁊ quando. ij. §. debet. ⁊. ĵ. de simon. licet bely.

f ¶ Publicatio. hoc tunc fit quando aliquis timet ꝙ sibi in posterum super aliquo contractu controuersia moueatur: tunc pōt petere a iudice: vt testes qui interfuerūt negocio publicentur. idest eorum dicta rediganť in publicam formam ad eternā rei memoriaꝫ. ĵ. de testi. significauit. in auten. de testi. §. pen. colla. vij. ⁊ in hoc casu omnes testes recipiuntur: siue senes siue debiles siue iuuenes: ⁊ statim publicantur: ⁊ in hoc est differentia inter hanc receptionem ⁊ illam de qua premisit in principio capituli: quia ibi recipiuntur tantum senes ⁊ infirmi: vel quorum absentia timetur: ⁊ illi non statim publicantur vt dixi.

¶ In alijs. Totus iste ter. vsque ad finem loquitur iuxta regulam fm quam lite non contestata debet procedi ad sentēt̄iam vel ad receptionem testium: ideo dicit in alijs vero casibus: quia supra prosecutus ē cōpillator quid fiendū quādo potest procedi lite non contestata. ⁊. b. d. in summa. Si reus lite non contestata est contumax ⁊ agitur reali mittitur actor in possessionem rei petite causa custodie quam tamen recuperat reus veniens infra annum si offerat cautionem de stando iuri ⁊ restituat expensas. ¶ Post annum vero bis non seruatis non auditur nisi sup ꝓprietate. Sed si conuenitur reali qui nomine alieno possidet nominabit. d. in iudicio: ⁊ statuetur sibi terminus infra quem faciet dominum comparere qui si. ĵ. terminum non venerit iudex illum citabit: quo adhuc nō veniente iudex mittet actorem in possessionem veram. Si vero reus cōtumax cōuenitur actione personali mittetur actor in possessionem bonorum ipsius rei ꝓ modo debiti declarati: ⁊ primo mobilium. secūdo immobilium si mobilia nō existant. vel excōmunicabitur reus. b. d. vsque ad finem. Diuiditur principaliter in duas partes. In prima ponit modum procedendi cum agitur reali. in secunda cum agitur personali ibi: si autem agitur personali. Alb. si.

g ¶ Actione reali. Duo sunt genera actionum: aut sunt in rem aut in psonā: qualiter hoc sit itelligendū tradit bene isti. de acti. in pn.

h ¶ Affectus. tedium erit in hoc casu: quia actor missus in possessionem expellet reum de possessione ⁊ erit possessor ⁊ percipiet fructus ⁊ conseruabit eos. ĵ. de sequestra. ca. ii. ⁊ iii. ⁊ si reus venerit infra annum prestita cautione iudicio sisti recuperabit rem cum fructibus deductis expēsis: vt. ĵ. sequitur. sed in personali actiõe tedium erit: qꝛ cū cultura spectet ad cōtumacem ille admissus erit cū eo in agro: vt custodiat fructus: ne ille cōsumat illos. ff. vt in pos. le. is cui. §. qui legatoꝫ. ⁊. ff. de dam. infec. si finita. §. si quis autē. de hoc dicetur plenius. ĵ. de do. ⁊ cōtu. contingit.

i ¶ Ca nonice. Ex eo ꝙ dicit simplici cautione videtur sufficere nuda cautio. C. de verb. signi. sancimus: sed non est verum immo sufficientem prestare debet. ĵ. de sequestra. ad hoc in fi. ⁊ ita pignora vel fideiussores. ff. man. si mādato. §. vlti. ⁊. ff. de fideicō. liber. l. ergo. §. adijci. b.

k ¶ Expensarum. ¶ Primo ergo debet satisfacere in expēsis anteq̄ audiat. vel absoluatur. sic. C. ō bo. au. iudi. pos. autē. qui iurat. C. de iudi. sancim⁹. C. quomodo ⁊ quando iudex autē. qui semel.

l ¶ Possessionem recuperet. ergo videtur ꝙ eam amiserit ⁊ sic alter erat uerus possessor. quod est contra nos. ff. de acqren. possel. possideri. sed expone possessionez. i. detentionem possessionis recipiat quam illa habebat: ⁊ talis possessio est facti ⁊ non iuris ⁊ imaginaria. vel dic recuperet: idest retineat veram possessionem quam nō amisit. si. iii. qōne. v. quia suspecti. xxvij. questiõe. ii. priuſq̄ in fi.

m ¶ Neglexerit. nec sufficit offerre nisi eam prestet. ĵ. de eo qui mit. in possel. ca. i. argu. ſ. de offi. ordi. pastoralis. in fi. ꝙ si non eam potest prestare iudici prestet episcopo vel alijs publicis personis: vt. e. c. pastoralis. argumen. cōtra. ĵ. de eo. q. mit. in possel. c. ii. sed vbi iudex voluit recipere eaz in. c. pastoralis. nullus fuit iudex cui posset vel deberet offerri.

n ¶ Verus. idest vere ⁊ incōmutabiliter nam ⁊ ante fm quosdaz est verus possessor: sed non incōmutabiliter: qꝛ. ĵ. annum tenetur restituere possessionē: ⁊ ita statim est verus possessor. argumē. C. de prescrip. xxx. vel. xl. an. si qs emptiõis. §. pe. ¶ Nos tamē contrariū dicimus fm iura canonica. arg. ſ. de offi. ordi. pastoralis. ⁊. ĵ. de do. ⁊ contu. contingit.

o ¶ Constituatur. ⁊ ita est arg. ex eo ꝙ dicit cōstitueretur: ꝙ ante annum nō sit verus possessor vt dictum est in prima notula. Sed qualiter ꝓstituitur forte ab ipso iudice si petatur ⁊ sine forte. ĵ. de eo qui mit. in possel. c. i. ⁊. ff. de dānis infectis. si finita. §. sed ⁊ si quis. ⁊. §. sequē. ⁊ argumentū. ſ. de offi. ordi. pastoralis in fine. Verius est ꝙ in realibus actionibus nō habet locum scōz decretū. nisi aliquis ad cautelam aliud impetret: qꝛ solus trascursus anni cōstituit aliquez possessorem verum: vt. ſ. de offi. ordi. pastoralis. ⁊. ĵ. de do. ⁊ contu. contingit. In personalibus vero scōz decretū locuz habet sed non vniformiter. de hoc plenius dicitur in predicta decre. contingit.

p ¶ Rebus immobilibus. secus enim videtur in rebus mobilibus: ibi non videtur prodesse nominare dominum in iudicio cum habeat facultatem restituendi rem. ff. de rei vē. officium: in fine. Idem iuris est etiam in rebus mobilibus. quia potest ⁊ debet dominum nominare in iudicio. C. vbi de cri. agri. epor. auten. qua in prouincia: sed in rebus immobilibus quas aliquis possidet nomine alieno vbi nullum ius habet: si conueniatur debet statim in iudicio dominum nominare: vt hic. C. vbi in rem act. l. ii. si enim ius habet in re non prodest dominum nominare: quia ipse posset agere pro iure suo: ergo tenetur se defendere argu. op. ĵ. de fide instru. ¶ Perpetuus. possessor enim semper conueniendus est. xij. q. ij. quicūqz. ⁊. xvi. questione. i. in canonibus. argu. ĵ. de ap. ad audientiam. ⁊. ſ. de alie. iudi. mu. c. i. ⁊. ff. quod me. cau. l. si cum exceptiõe. §. aliquādo. ff. de nora. de illo. ⁊. ff. de admi. re. ad ci. perti. imperatores. §. i. argu. contra. xij. q. ij. de rebus. ⁊. ff. de ser. coꝛ. in hoc. ⁊. ff. de contraben. emp. l. vlti. §. lucius. ⁊. ff. de his que in frau. cre. qui a debitore. ar. ĵ. de prescrip. auditis. ⁊. xvi. q. iii. inter memoratos.

q ¶ Debet statim. i. ante libelli oblatiõez vel etiā post añ q̄ respõdeat. tenor isti⁹. §. ponitur quasi de verbo ad verbum. C. vbi in rem acti. l. ii.

r ¶ Producendo. per illum qui ī iudicio dīm nominauit.

s ¶ Excipiat. i. suscipiat. sic. xxij. q. v. nō est nostruz. ⁊. ĵ. ti. prori. imperatorū. ⁊. ĵ. de plus peti. c. vno.

t ¶ Cōtestata. ſ. ne. currat prescriptio possessori qñ prescriptio possessoris ītermpta est per hāc denūciationē: lz videatur lis quasi ꝓtestata. non tñ actor audiret volens producere testes super proꝓietate ac si lis esset ꝓtestata: qꝛ illud locuz hz qñ lis est vere ꝓtestata per narrationem ⁊ rñsionem. sed hic nō est vere ꝓtestata: sed quasi quo ad interrūpēdam prescriptionem: vt hic dicit.

u ¶ Edictis. i. actiõibus ad domū eius missis. ĵ. de do. ⁊ cōtu. cām q̄. ⁊. c. vlti.

r ¶ Summatim. sic. C. vbi in rem. act. l. ii. ⁊. ff. vt in pos. lega. si is a quo. ⁊. ff.

de carbo.edicto.l.iij.§.cause.ꝛ.C.debo.auc.iu. pos.autenti.ꝛ qui iurat.ꝛ die summatim:ideſt ſemiplene.non enim ſtatim iudex propter contumaciam alterius partis conſtituit preſentem poſſeſſorem: vel etiam mittet eum in poſſeſſionem cauſa rei ſeruande:niſi aliquam videat primo preſumptionez pro eo: quia poſſet eſſe ꝙ aliquis calumnioſe peteret. vnde iudex primo recipiet ab actore iuramentum de calumnia. ff. de car.edic.l.iij.§.cauſe.ꝛ ſic obſeruatur:ꝛ iſtud iuramentum ſufficiet.ita ꝙ aliud vlteri⁹ nō preſtabit ſi reus infra annum redirer volens in cauſa procedere:argumentum.ff.ad exhi. theſaurus. vnde petet ab acto re,iudex vt ſuper hoc ſcilicet ꝙ non calumnie cauſa petet hoc exhibeat calumnie iuramentū .ff.ad exhi. theſaurus.ꝛ.ī. de reſtitu.ſpolia.litteras.ꝛ.s̄. de electio.cuz dilecti.nō.n.⁹z iudex feſtinare ad miſſionem faciendam: quia ſi reus probabit iuſtam abſentie cauſaz reſtitueretur.ff.de dam.īfect. ſi finita.§.item ſi forte.ꝛ.ī. de re iudi.cuz bertoldus.ꝛ ſic obſeruatur hodie de facto:ꝛ iſtud iuramentum ſufficiet:ita ꝙ alioz actor vlterius non preſtabit ſi reus infra annum redierit volens procedere in cauſa:vt in .§.i.ſed in caſu huiuſmodi.§. iterum iurabit actor tanꝯ re⁹ quando conuenitur. quia primo iurabit vt actor:poſtea vt reus:ꝛ idem eſt ſi poſt annum agere velit qui primo conueniebatur ſm ꝙ eſt in caſu huius.§.

a ¶ Reſeruata.ſed ꝙdiu reſeruabitur queſtio proprietatis: ſecūdum canones:videtur ꝙ perpetuo cum res ſit facta litigioſa:ꝛ debeat p hoc dubitare de iure ſuo. Dico ꝙ in caſu iſto bene poteſt preſcribere:quia bonam fidez videtur habere:qz credit rez ad ſe pertinere:cū etiā iurauerit ꝙ nō malicioſe ſeu p calumniam petit rem illam:ꝛ ideo preſcribere poteſt ꝛ iuſte poſſidet qui auctore pretore poſſidet.ff.de acquirenda poſ.iuſte. Quidam dicunt ꝙ in caſu iſto ſi cut in priori ſeruatur queſtio ſuper poſſeſſione vſqz ad annum abſenti. Sed prius dictum verius credo:ꝛ abſolute dicitur hoc:nam ſicut reſeruatur ius ſaluuz poſſeſſionis vſqz ad annuz.in.§.pri.ſicut ibi expreſſe hoc dicitur:ita hic diceret ſi hoc eſſet verum. Sed que eſt ratio quare ibi auditur vſqz ad annum ſup poſſeſſione:hic vero ſtatim eſt verus poſſeſſor:nec auditur vſqz ad annum ſup poſſeſſione. Ratio illa conſuevit aſſignari:qz maior cōtumacia preſumitur in caſu iſto ꝙ in priori:quia per plures citationes vocatus eſt ꝛ plus contēpſit. primo.n. vocauit colonum ꝛ colonus denūciauit domino poſt quā denunciationē citatur dominus edictis legitimis.ꝛ ideo plus punitur ꝛ ſufficit legiſlatorez ita voluiſſe.ſic.n.ē in lege.ff.qui ꝛ a quibus,pſperit legiſlator.ꝛ.vi.q.iij.ſcriptum eſt in.l.ſcriptum.ergo ita tenendum eſt.

b ¶ Vel immobilium.hoc ordine iudices ſententiam exequent.vltimo ad actiones decurritur.ff.de reiudi.a diuo pio.

c ¶ Declarati in libello ſuo.C.de bo.auc iu.poſ.auc.ꝛ qui iurat.

d ¶ Magis timeri.illa.n.potius eſt infligenda:quia hoc ſoluz bene agitur ꝛc. .xxiij..q.v.prodeſt.argu.ꝓtra.s̄. de offi.dele.ſane.ꝛ.c.paſtoralis.i. reſponſo. ſed ibi ſoluitur.

e ¶ Ad alteram.qz creſcente contumacia creſcere debet pena.ff.de pe.l.relegati. Sic ergo due pene ab initio non ſunt infligende.s̄. de iudi.at ſi clerici. Arg. contra.xvi.q.i.ſtatuimus.

f ¶ Diſtinctionem. Sed non videtur ꝙ diſtinctio facta in reali actione locum poſſit in perſonali habere licet littera hoc innuat:quia debitor poteſt recuperare pignora ſua quandocūqz venerit dummodo non ſint diſtracta.C.de diſtra. pigno.ſi prius.creditor enim nullo tempore preſcribit rem ſibi obligatam pignori.ff.de vſuc.non ſolum.§.qui pignori.ꝛ.l. pignori. quia creditor quantum ad hunc caſum nō poſſidet pignus.ff.qui ſatiſda.coguntur.ſciendū.§.creditor. Et ad hoc dixit Joan.ꝛ bene quia creditor poſt annum non efficitur poſſeſſor quantum ad vſucapionem:ſed tantum poſt annum habet commodum poſſeſſionis in hoc ꝙ cum prius teneretur probare pecuniam quam petebat eſſe debitam poſt annum etiam tranſfertur probatio ad reum: vt tunc aduerſarius teneatur probare illam indebitam.ꝛ ſic efficitur petitor de poſſeſſore.argumētuz.bo.ad hoc.ī. de ſolu.is qui. Lauren. dixit ꝙ huic ſeruatur queſtio poſſeſſionis ꝛ ꝓprietatis quouſqz preſcriptum eſt iuri offerendi.argumen.C.de preſcri.

rem mittere non tardabit: omni allegatione abſenti ſuper principali queſtione reſeruata[a]. Si autem ſuper perſonali actione cōueniat: vel mittendus eſt actor in poſſeſſionem mobilium ipſius vel immobilium[b] ſi forte mobilia non habeat pro modo debiti declarati[c]: vel in contumacem eſt eccleſiaſtica ſententia proferenda:ita videlicet ꝙ alterutra pena que magis timeri[d] debeat: iudex a principio contentus ad alteram[e] nihilominus proceſſurus ſi hoc meruerit proteruitas contumacis: qui veniens infra annum vel poſt annum etiam audietur: iuxta diſtinctionem[f] in alio caſu ſuperius annotatam.

Rubrica De iuramento calumnie.

N. Dno.tertius.

¶ Clericus in cauſa eccleſie ſue iuramentum calumnie poteſt alteri committere:ꝛ per ſe iurare non cogitur nec debet ſine ſuperioris licentia.

Aherentes veſtigiis predeceſſorū noſtrorum dicentium grauiores queſtiones[g] per ſummum pōtificem terminari:ꝛ infra. ¶ Legibus[h] itaqz comperimus eſſe cautum: vt nullus clericus iurare preſumat. Alibi uero reperitur ſcriptum: vt omnes principales[i] perſone i primo litis exordio ſubeant iuramentum calumnie[k]. propter quod pleriſqz venit in dubium vtrum clericus iuſiurā dum preſtare debeat aut alij hoc officium delegare:quia illud conſtitutionis edictum vbi clerici iurare prohibentur: a Marco auguſto de cōſtantinopolitanis clericis promulgatum fuiſſe videtur:iccirco ad alios nō creditur pertinere. ¶ Ut ergo dubietas iſta auferatur ſecundum deciſionem filij noſtri D.quondam imperatoris:cuius ſunt verba' hec:eius interpretationem corroboramus:ꝛ diui marci[m] conſtitutionem ita interpretari debere ꝺcernimus:ut ad omniuz[n] annum:ꝛ ita plana eſt littera. Lauren.

Rubrica De iura.calūnie. Quia actione in iudicio edicta ꝛ litis conteſta. facta ſuccedit ex ordine iuramētum calumnie:ideo poſt precedentes ſubiecit iſtam ſm Boſ.

Aherentes. Diuiditur.quia primo ponit ꝙ dubia determinare ſpectat ad ipſum. Secundo ponit dubiuz procedens ex cōtrarietate duarum legum ibi:legibus. Tertio illud diffinit ibi:vt ego. Quarto moderatur ibi: verum. Quinto cōminatur ibi:omnibus. Ab.ſi.

g ¶ Grauiores queſtiones:que dicātur maiores cauſe:dictum eſt.s̄. de offi.deleg.quod tranſlationem.

h ¶ Legibus.C.de epi.ꝛ cle.cum clericis.ver.ꝙ lis.

i ¶ Principales.C.e.ti.aūt principales.

k ¶ Calumnie iuramentum. In iuramento calumnie quinqz capitula cōtinentur.ſcilicet ꝙ credat ſe bonam cauſam habere:interrogatus non negabit quod verum eſſe credit:nec vtetur ſcienter falſa probatione:ꝛ ꝙ dilationem non petat in fraudem:nec dedit nec dabit nec promiſit nec promittet aliquod pro hac cauſa:niſi illis perſonis quibus leges dare permittunt.C.eodem titulo lege ſecunda.circa principium ꝛ autentica principales:ꝛ in autentico vt litigan.iurent in princi.col.ix. vnde verſus. Illud iuretur:ꝙ lis ſibi iuſta videtur. Et ſi queretur verum non inficietur. Nil promittetur:nec falſa probatio detur: Ut lis tardetur dilatio nulla petetur.

l ¶ Verba ſunt. Ab illo loco legibus itaqz vſqz ad illum locum verum cum ꝛ cetera:exceptis predictis.ſcilicet ſecundum etiam vſque ibi corroboramus.

m ¶ Diui Marci.C.de epiſ.ꝛ cle.cum clericis.ver.ſi lis.

n ¶ Ad omnium eccleſiarum. Argumentum quod vni conceditur ad conſequentiam trahi poteſt ceteris:ꝛ quod vni conceditur, nulli eſt denegandum.xvi.queſtione prima predicator.ꝛ.v. diſtinctione ad eius vero in fine.de conſecratione diſtinctione.iiij.propie.l.diſtinctione.ꝛ purgabit.C.de fideicōmiſ.l.penultima. Argumentū cōtra.xvi.queſtione prima hinc etiaz.ꝛ.vii.queſtione prima petiſti. Solutio.quod vni iure cōmuni cōceditur trahi poteſt ab alijs in exemplum ꝛ nulli debet denegari .v.diſt.ad eius vero:qō vero per priuilegium alicui cōceditur nō extenditur ad alios:ꝛ ſic intelligitur.xvi.q.i.hinc etiam.ꝛ.xxvi.q.ii.nō exemplo.ꝛ.ff.de conſti.prin.l.i.

a ¶ Vim legum. in autē. de eccle. ti. in pn. col. ix. ⁊ in autē. vt cle. apud p pn. epis. §. illud. col. vi.

b ¶ Canonibus. xij. q. i. in nouo. ⁊. j. de iureiu. ⁊ si christus. ⁊. ii. q. v. si quis presbyter. xxij. q. v. c. vlti.

c ¶ Principis. s. henrici.

d ¶ Nos. s. henricus.

e ¶ Seu criminali. hic colligitur q̄ in crimina li causa iuramentuz de calumnia sit prestandū argumentū. C. eodez ti. .l. i. vbi dicit q̄ in omnibus causis vbi proba tio requiritur est iuran dum de calūnia. vt. C. de fide instru. l. vltima versi. sancimus. Arg. contra insti. de publi. iu dj. in princi. ⁊. ff. de bo. eo. qui mor. sibi consci. .l. i. Sed cōtra: ista nō obstant: q̄ magna dif ferentia ⁊ diuersitas eo rum est in instituendis ⁊ exercendis huiusmo di causis: nam secūduz hoc nec lis ꝓtestaretur: nec libellus daretur in causa criminali. Sed omnino aliter q̄ ciuili ter deberet tractari. Itē non valet causa quam quidam assignant q̄ in criminali transigere li ceat. Et ideo iuramen tum de calumnia non exigitur. nam sacramen tum de calumnia tran sactionem non excludit nec ab ea excluditur: q̄ quamuis licitum sit reo transigere non tamen sequitur q̄ liceat ei falsa instantia vti nam idem diceres secundum hoc ī pecuniaria causa: simi liter soluitur illud. ff. de bo. eorum qui mor. l. i. vbi dicitur q̄ in causa sanguinis licituz est cui libet aduersarium suuz corrumpere ⁊ ita licituz est ei mentiri. Dominus azo est in hac sententia: q̄ in causa criminali de calumnia sit iurandum ⁊ inducebat hanc decretalem pro se. Sed qua liter clericus potest hoc iuramentum alijs delegare in causa ciuili siue cri minali: contra illa iura que dicunt q̄ principales persone debent hoc iu ramentum prestare ⁊ contra illa que dicunt: q̄ in causa criminali non in teruenit procurator. Dicas q̄ forte quandoq̄ obtinuit quod hic dicit: vt clerici etiam in causa propria hoc iuramentum possent alij delegare. Et hoc in fauorem ipsorum concessuz est. Sed hodie hoc nō obseruatur um mo quilibet in causa propria personaliter iurare debet: vt. j. eo. ceterū. ⁊ .C. eo. titu. autē. principales: ⁊ sic obtinet de iure ⁊ de consuetudine: ⁊ sic non tenet quod hic dicit quantum ad proprias causas clericorum quecū q̄ sit causa ⁊ restringitur tantuz quod dicit hic ad causas ecclesiaruz. Et hoc satis pater per litteram illam que sequitur: vbi dicit si ecclesie sue no uerit expedire: ⁊ sic nō habet locum quod obijcitur: ⁊ etiaz clericus ⁊ pre latus ecclesie: si in propria persona voluerit litigare in causa ecclesie pre stat hoc iuramentum. j. eo. c. vlti. tamen si in causa ecclesie voluerit de ferre alij hoc iuramentum non compellitur subire hoc iuramentum: vt hic dicit ⁊. j. e. imperatorum.

f ¶ Defensoribus. idest sindicis vel actoribus: aut procuratoribus: licet nomina sint diuersa officium tamen est idem: vnde sufficit siue dicatur: constituimus talem sindicum procuratorem siue actorez ad causam ta lem. §. de procu. petitio: ⁊ iste persone ī causis vniuersitatis siue collegij de calumnia iurant. j. eodem. in pertractandis: ⁊. c. imperatorum: ⁊ ca. vltimo: vt hic patet.

g ¶ Inconsulto roma. ponti. Istud difficile videtur vt episcop⁹ propter hoc debeat requirere roma. ponti. sed hoc non seruatur: vnde si episcop⁹ litigat in propria persona ipsemet prestat iuramentum de calumnia: nec est necesse requirere papam. j. eo. c. vlti. clericus facilius potest requirere episcopum: vnde tenetur primo requirere ipsum. contrarium tamen sepe contingit: sed iudicium propterea non vitiatur. Et est argu. hic er eo q̄ clericus iurare non potest sine licentia sui episcopi q̄ nō potest in iudicem nō suum ꝓsen tire. de hoc traditur. §. de foro competenti. si diligenti: ⁊. c. significasti. ⁊. xi. q. i. inolita. ⁊. c. placuit.

Litteras. Primo ponit ius ⁊ consuetudinem curie. Secundo infert pro cessum cause ibi: vnde. Et bo die. h. c. corrigitur per ea. i. eo. titulo. libro. vi. vbi statuitur q̄ etiam in istis causis iuretur Ab. si.

ECce ecclesiarū clericos generaliter per tinere iudicetur. Nam cum impe rator Justinianus decreuerit[1] vt canones patrum vim legum[a] ha bere oporteat: ⁊ in nonnullis patrum canonibus[b] reperiatur: ut de rici omnino iurare non audeant: dignuz est: vt totus clericalis ordo a iuramento calum. prestando sit immunis. Preterea statuti prin cipis[c] tenor talis esse dignoscitur: Nos[b] itaq̄ diuine ⁊ humane legis intentione seruata decernimus et imperiali auctoritate irretractabili ter diffinimus: vt non episcopus: non presbyter: non cuiuscunq̄ or dinis clericus: non abbas: non ali quis monachus vel sanctimonia lis in causa quacunq̄ seu contro uersia criminali[c] siue ciuili iusiuran dum compellatur qualibet ratione subire sed alijs iodoneis defensori bus[f] si expedire ecclesie sue nouerit huiusmodi officium liceat delega re: verum cum hac moderatione vt episcopus in consulto[g] ro. pon. vel quisq̄ clericus incōsulto prela to suo minīe iurāt audeat. Om nibus autem episcopis ⁊ vniuer so clero ita custodire ꝑ debere man damus: vt siquis in illa commise rit: veniam sibi deinceps nouerit denegari.

¶ Item ordinatori ec. subdia. ⁊ magistro omnibono.

¶ In spiritualibus causis de calū nia nō iuratur.

IJtteras: ⁊ infra. Sane ro. ec. in his casibus in quibus de ecclesijs decimis ⁊ rebus[b] spiritua libus tantum agitur: iuramentum calumnie nec dare nec recipere cō suenit: eo q̄ tales cause non ex le gum districtione[i] sed ex canonum equitate finem debitum sortiūtur. canones autem iuramentum calū nie in huiusmodi causis nulli pror sus indicunt: vnde contentione de iuramēto calumnie prestando di missa ad vlteriora discretio uestra procedat.

Et Agenius papa.

¶ Jurari potest de calumnia per principales ⁊ per economos cām notam bēntes.

IN pertractādis causis sacra mentum calumnie non pas sim[k] precipimus exhiberi: sed cāe ⁊ principalium personarum qua litate inspecta: quādoq̄ per ipsas principales[l] personas: quandoq̄ per economos[m] qui causam omni no nesciant[n] in animam iurantis[o] illud precipimus prestari.

Item magal. ⁊ neumascen. epi scopis.

¶ Universitas tenetur iurare de calumnia nisi releuet se constituen do economum.

IOperatorum: ⁊ infra. Ac cepimus q̄ ab abbate ⁊ fra tribus clare uallis: sicut ab alijs exi gitur calūnie iuramētū. Ad q̄ō faciendū eos cogere nō debemus[p]. quia huiusmodi persone intelliguntur scire veritatem: vt ibi dicitur. ff. de condicione

b ¶ Rebus spiritualibus. que dam cause dicuntur spiritua les: vt hic patet: vel spirituali bus annexe. vt causa iurispa tronatus: vt. §. de iudi. quan to: ⁊ in istis non iuratur de ca lumnia: vt hic patet. sed de ve ritate dicenda. §. de electi. du dum. ij. ⁊. j. de iureiu. ex litte ris: quia aliter iudex veritatez de facili non posset quaz tenet inquirere. xxx. q. v. iudicantez .xxiij. q. viij. occidit. C. de edē. .l. ij. ⁊. C. de pact. l. vlti. Sed certe fortius videretur iurādū de calumnia in huiusmodi spi ritualibus causis q̄ in ciuilib⁹ quia grauius est piculuz si ca lumniose in spiritualib⁹ quis litiget: ⁊ ideo debet iurari q̄ ca lumniose nihil faciet: quia cir ca maiora maius periculū ver tatur: ⁊ ideo cautius est agēdū .vij. q. ij. c. vlti. ⁊. xlij. di. quie scam⁹. ⁊. ff. ad carbo. l. i. §. ij. licet seruetur quod dicitur hic: honestius esset vt de calumnia iuraretur ratiōe premissa. que dam vero cause sunt mere ciui les: vt puta cuz agitur rei ven dicatione vel pecuniaria causa .§. de libel. ob. c. penul. ⁊ vlti. Ellia est criminalis vbi agitur directe de crimine: ⁊ dz se obli gare ad talionem. j. ō accusa veniens. ⁊. c. super his: ⁊ ī istis iuratur de calumnia. §. eo. c. i. multo fortius iurare deberet ī spiritualib⁹ q̄ in criminalib⁹ Ellie sunt mixte. vt cum agit de crimine ciuiliter. §. de pecu tue. hec probantur. xiiij. qō. ii. super prudentia. xi. q. iij. placuit. xvi. questiōe. i. frater noster. Et nota q̄ licet in causis spiritualibus ō calūnia non iuretur: tamen si agatur possessorio pro re spirituali iuratur de calūnia. ar. j. de resti. spol. litteras. item licet non in actio nibus tamen in exceptionibus positis in re spirituali iuratur de calumnia. §. de electio. cum dilectus. j. de testi. presentium. ⁊. j. de exceptio. pastoralis. arg. ad hoc. j. de accusa. cum dilectus.

i ¶ Districtione. §. de iudi. dilecti. ⁊. j. de dolo ⁊ cōtumacia. capitulo. i. xxvij. q. .ij. sunt qui dicunt.

Ir pertractandis. Principalis persona nō indistincte releuatur ab one re iurandi de calumnia: licet compareat per economum: sed ibi vel econo mo est deferendum inspecta qualitate personarum. h. d. ⁊ non recipit diuisionē congruam. Ab. si.

k ¶ Non passim. q̄ nō in spiritualibus. §. c. pri.

l ¶ Principales. §. e. c. i. ⁊. j. e. cetcrum. Ber.

m ¶ Economos. §. e. c. i.

n ¶ Nesciant. aliter. n. anceps subiret periurium qō facere nō dz. ff. de in litez. iu ran. videamus. ff. rex amo. marcellus: ⁊. §. q rex

o ¶ In animam iurantis. ⁊ ita sindicus collegij siue vniuersitatis iurat in pro priam animam. sic tutores ⁊ curatores cum habeant legitimam administratio nem. C. e. l. ii. §. sinautem: vel dignitas: secus est in procuratore qui non iurat. sed dominus principalis. C. e. ti. l. ij. §. sinautē affuerit alterutra pars: ⁊ in aūt. ibi posita principales.

Operatorum. In causa collegij non singuli de collegio: sed economꝰ ipsius iurat de calumnia. hoc dicit. Et primo narrat reprehensibile factū. Secundo id prohibet ibi: ad quod. Tertio prouidet quid imposterum faciendū sit ibi: sed ne. Ab. si.

p ¶ Cogere non debemus. Sed videtur q̄ abbas potius esset compellendus: vel etiam alij quib⁹ cura monasterij commissa est. ff. ad muni. municeps. quia

¶ Sed ne aliena iura videãtur hu iusmodi occasione illicite detinere: ¶ ipsi a causa sua decidant[a] si ex parte ipsorum predictum iuramẽtuz quum res postulauerit non fuerit prestitum: eisdem precipimus vt in suo monasterio economum[b] statuant: qui pro eis petere ¶ accipere atqz iuramentum de calumnia cum necesse fuerit valeat exhibere: ¶ infra. Tu vero frater neumaseñ. episcope economum idoneum[c] statues: qui in tali officio conueniens ipsi monasterio videatur.

LVcius. iij. elieneñ. episcopo ¶ archidiaco. norwicen.

¶ Clerici etiam in eorum causis iurant de calumnia cõtraria cõsuetudine non obstãte.

QEteruz[e] quia nouis morbis[e] noua conuenit antidota preparari: mandamus quatenus in causa que inter. R. clericum de sãcto albano et. J. ¶ f. caſi. londoñ. vertitur ad veritatem[f] eliciendam ap. ces. prestari faciatis ab vtraqz parte[g] calumnie iuramentum. Cõsuetudine que legi est cõtraria[b] nõ obstante.

IInocentius quartus episcopo placen.

¶ Procurator ecclesie ¶ vniuersitatis de calumnia iurare potest.

QVm causam que inter rauennaten. archiepiscopum ¶ cõmune fauentinum super villa luci ac quibusdam alijs vertitur: delegatis iudicibus duxerimus committendam: ¶ ijdem ĩ negocio minime processissent: nos partibus dedimus in mandatis vt pro ipsa causa nostro se conspectui presentarent: quorum procuratoribus cuz instrumentis de rato in nostra presentia constitutis: petitionem ipsi[g] archiepiscopi per procuratorem[i] eius fecim[g] exhiberi ¶ ad eam partez alteram[k] respondere: ac interrogationibus et responsiõibus[l] redactis in scriptis ¶ lite coram nobis plenissime contestata fecimus calumnie iuramentum ab ipsis procuratoribus vtrinqz prestari.

¶ Decidant. qui enim de calumnia iurare non vult: si est actor cadit a causa ¶ reus habetur pro cõfesso: vt hic. ¶. j. capitulo vlti. §. pena. ¶. C. e. titu. l. ij. §. quod si actor ¶. §. sequenti.

b ¶ Economum. Economus est cui res ecclesiastica gubernanda mandatur. lxxxi. distinctione. quia in quibusdaz ¶. c. volumus. ¶ idem est economus quod sindicus siue procurator vel actor in causa vniuersitatis siue collegij: de quo habes .ix. questione. iij. cum simus ¶. v. questione. iij. quia episcopi: ¶. §. de sindi. capitulo vno ¶ iste economus auctoritate episcopi ordinari debet. C. de episcopis ¶ clericis omnes. §. nihilominus. ¶ hic in fine. ¶ iste iurabit de calũnia siue sit reus siue actor. si monaci hoc non faciant: tunc episcopus hoc facere debet: vt hic dicit. ¶ si episcopus in rebus sui episcopatus hoc neglexerit: tunc archiepiscopus sibi economũ constituet. ix. questione tertia cum simus.

c ¶ Idoneum. idoneus est dũmodo causaz omnino nõ ignoret. ¶. titulo primo. ¶ si sit bone fame. alias infamis ¶ suspectus esse non debet. v. questione. iij. quia episcopi. ¶ tertia q̃stione. vij. capitulo primo ¶ capitulo infames. Contrarium tamẽ dicit lex q̃ procurator propter infamiam non repellitur. institu. de excepti. §. vltimo. Hic habes q̃ de auctoritate episcopi sindicus ꝓstitui debet: in ecclesijs sibi subditis. Et dic statut? .i. auctoritatem prestes.

QEterum quia nouis morbis. In propriis causis iurant clerici de calumnia: nec obstat contraria consuetudo. ita communiter summatur. ¶ certe in littera nõ ponit specialitas in causis propriis: sed generalitas: ¶ ideo sũma sic vt in rubro. Et diuiditur nam premissa causa ponit mandatum. Secundo contrariam consuetudinem damnat ibi. consuetudine ¶c. Abbas Siculus.

d ¶ Ceterum. hec est pars illius. ¶. de fideius. peruenit.

e ¶ Nouis morbis. nam exprimenta morborum cogunt nos inuenire multas medicinas. l. distinctione vt constitueretur: ¶ que medicamenta morbis exhibẽt hec iura negocijs. in auc. hec constit. que innouat cõ. in principio. collatio. viij. ¶ que de nouo emergunt nouo auxilio indigent. ff. de inter. ac. de etate. §. ex causa. ¶. ff. vt in possef. lega. plane. ¶ nouis rebus nouuz remedium est adhibendũ .ff. de ven. inspi. l. i. in prin.

f ¶ Ad veritatem. hec est precipua causa quare iuramentum illud prestatur: vt veritas eliciatur. ¶. de iureiu. ex litteris. secunda vt timore iuramenti contentiosa litigantium instantia compescatur. C. e. ti. l. i.

g ¶ Ab vtraque parte. vtraqz pars principalis dominus scilicet illud iuramentum prestare debet. §. e. in pertractandis. Sed pone q̃ aliquis litigat per procuratorem ¶ dominus qui constituit procuratorem est longe remotus: puta vltra mare vel in alia peregrinatione quid erit in hoc casu cum iste procurator de calumnia iurare nõ possit. In casu illo debet citari curator bonis: ¶ ille iurabit de calumnia. ff. de cur. bo. dan. l. i. ¶. ii. Contra videtur. §. eodem. c. i. vbi dicitur q̃ clerici hoc iuramentuz debent alijs delegare: ¶ hic dicitur q̃ iurent nõ est contra. quia ibi loquitur de causis collegij siue vniuersitatis: hic ó causa ꝓpria singularis clerici.

b ¶ Que legi est contraria. Nota q̃ consuetudo que cõtra legem est nõ ẽ seruãda: ¶ hec consuetudo est contra legem quam habes. C. e. titu. l. i. ¶. ij. ¶ contra canones: qui iuramentum admittunt. ij. q. v. c. i. ¶. ij. ¶ contraria decretalibus de ti. isto. b.

QVm causam. Procurator vel sindicus vniuersitatis ecclesiastice vel secularis de calumnia iurare potest. hod dicit Et non diuiditur: est enim quedam narratio processus vsqz ad iuramentum calumnie. Abbas Siculus.

i ¶ Per procuratorem. Hic patet q̃ collegium siue vniuersitas potest constituere procuratorem, ¶ est expressum. §. de procu. qz in causis. ¶. c. petitio. ¶ canõ etiam omnes administratores generali verbo, curatores appellat. i. o. iij. saluator. ¶ lex dicit q̃ monasterium se defendere debet per procuratorem. in autenti. de sancti. episcopis. §. si vero episcopi. in fine. col. ix. ¶ ita tam iure canonico q̃ ciuili collegium siue vniuersitas cõstituit procuratorem: de hoc dicit. §. de procurato. petitio. ¶ talis procurator de calũnia iurabit: vt hic dicit. §. eodem in pertractandis ¶. cap. imperatorum. Sed cum iuramentum de calumnia sit de credulitate: vt secunduz q̃ credit ¶ estimat debeat respondere. C. codez. l. .ij. §. i. nunquid potest petere tempus ad deliberanduz sup eo de quo interrogatur. ¶ videtur q̃ non: quia aut credit aut non credit illud sup per quo interrogatur. Et ita statim potest et debet respondere: credo vel nõ credo: nec potest dicere dubito. sed in sacramento de veritate dicenda potest dubitare: vnde habebit inducias ad deliberandum si dicat se dubitare. ff. de interrogat. act. qui interrogatur. C. de iur. deli. si curatoris. ¶. ff. de iureiur. lege iusiuranduz. i. Responso. ¶ etiam vbi de calumnia iuratur datur temptis ad deliberandum. Sed si excommunicatus cõueniatur: nunquid prestabit hoc iuramentuz: videtur q̃ non. quia non est ei licitum ingredi sacramenta: ergo nec tangere ea. v. distinctione ad eius vero. ¶ quibus reliqua sacramenta negantur: quomodo vnum genus sacramenti eis cõceditur? vt. xcv. distinctio. illud. Dico q̃ bene debet prestare iuramentum non obstante excommunicatione: argumentum. ¶. de sententia excommunica. a nobis. ¶ capitulo cum desideres. i. Respon. vbi iuramentum excõmunicati non admittitur anteq̃ absoluatur. Preterea cuz possit ¶ debeat in iudicio respondere omnia licent eis sine quibus causa expediri nõ potest. Argumentum. §. de officio õlegati. c. preterea. ¶. ff. ó iurisdictio. omnium iudi. lege secunda: ¶ est expressum argumentum. ¶. de exceptioni. cum inter. alioquin in potestate sua esset etiam respondere vel non respondere: ¶ sic reportaret commodum de sua malicia quod esse nõ debz .¶. de sen. ex. si vere.

k ¶ Alteram. per hoc facta est litis contesta. §. de electi. vndum. ij. ¶. §. de li contest. c. vno.

l ¶ Responsionibus. omnia que in iudicio fiunt sunt redigenda in scriptis. infra de probationibus quoniam contra falsam: quedam vero interrogationes faciende sunt ante litis contestationem que non debent omitti ante litis contestationem. reus debet interrogari an possideat rez que petitur ab eo: ¶ pro qua parte. vel si desijt dolo possidere. ff. de interro. actionibus. qui seruum. §. qui in iure. ff. de rei vẽdicatione. qui petitorio: ¶ si quis respondeat se non possidere cum ipse possideat si actor hoc probauerit res auferenda est illi: ¶ debet dari actori: quamuis non probet rem suam esse. ff. de rei vendicatione lege vltima. alias est pene hec interrogatio omitti non debet ne iudicium delusorium sit. infra vt lite pendente ecclesia sancte Marie. Et alie interrogationes plures fuerunt facte sunt: puta an sit heres: vel quota ex parte sit heres: ¶ an in potestate seruum habeat cuius nomine noxali iudicio agitur. Item an quadrupes qui damnum dedit sit eius. Item an ex testamento sit heres. Item an edes sit sua ex qua damnum timetur: que colliguntur. ff. de interrogatio. actionibus. qui interrogatur. ¶ lege si quis in iure. ¶ lege si filiusfor. §. illud: ¶. l. defensor. §. vltimo. ¶. l. non alienum. Item quod respondeat cuius etatis sit reus. si de ea dubitetur. ff. eodem de etate. Item quandocunqz. ¶ ante litis contestationem: ¶ post litis contesta. vbi cunqz equitas mouet iudicem debet interrogare. ff. eodem vbicunqz. ¶ xxx. questione quinta iudicantez: pars ad interrogationez aduersarij respondere non cogitur: tamen si responderit tenet responsio. ff. eodem si sine: ¶. ¶. de dolo ¶ contuma. prout. ¶ certum debet respondere. ff. eodez de eta. §. nihil.

Quum in causa Episcopus per alium agens cām ꝓpriā per illum iurat de calūnia: si per seipsum agit ipe iurat ꝓpositis non tactis euāgelijs ita summat io. an. sed mihi nō placet q̄ ter. restringatur ad causam propriam: quinimo potius inuitur cōtrarium. ideo sūmat vt in rubro. Et due sunt partes: scōa ibi pena. Ab. si.

a ¶ Per illuz quidem: istud regulare ē. s. c. pri. ⁊. c. in ptractandis. ⁊ .c. iperatorū. ⁊. s. e. c. i.

b ¶ Per te ipm: ex quo assūpsit officiuz in se dz iurare de calūnia: cum l accessoriū sine quo non pōt causa expediri. arg. .s. de of. dele. preterea. ⁊. c. prudentiaz: ⁊ in hoc ei defertur: q̄ non tangit sacra: sicut ⁊ in testimonio. ri. q. i. iperatorū. ⁊. C. de epis. ⁊ cleri. auc. si iudex. ⁊ in auc. de scīs epis. §. nulli vo. col. ix. ⁊. ii. q. v. q̄ ō cā. qñqz tñ tangit sacra .i. q. vii. quoties. ⁊. C. ō san. epi. auc. sed iudex. Sz contra. s. eo. c. i. vbi dr q̄ epūs iurare nō debet: sed alijs hoc offiū delegare non est ẓ: q̄ nō dicit ibi q̄ nō debeat iurare: sed dicitur q̄ non debeat cōpelli: vt ibi dicitur.

c ¶ Pena vero. sic .s. .e. iperatorū. ⁊. C. e. tit. l .ii. in auc. ut litig. in. i eror. lit. §. si aūt i fi. col. ix. vñ supius est. §. iste. Sic actor q̄ nō vult iurare cadet a cā. Sed nūquid ipso iure an per sententiam. Dicas q̄ per sentētiam iudicis: quia iudex procedit contra illum ac si nihil probasset reum absoluendo: ⁊ eodē modo de reo. C. e. auc. ꝓncipales in fi.

Rica De dilationibus. Quia iudicio cepto solent litigantes inducias petere q̄ñqz ad positiones q̄ñqz ad probationes faciendas: iō ⁊ē. Et aduerte fm Bof. q̄ licz Rica sit generalis. tñ decre. huius ti. loquūtur de dilationibus que dantur ante litis contesta. tantum. de materia habetur. iij. q. ii. ⁊. iij. ⁊ .v. q. .ii. per totum. Ab. si.

¶ Reg. ix. episcopo beluacēsi.
¶ Episcopus iurat de calūnia si ꝑ seipsū eligit litigare, ꝓpositis nō tactis euangelijs. Si vero per sindicuz litigat per illum poterit iurare hoc primo. Actor vero refutando hoc iuramentuz sine causa cadere debet ab instituta actione: reꝰ autē debet haberi pro confesso.

Quam i causa pecuniaria quam inter te ⁊. R. motā ēe proponis: nō ꝑ te sed per sindicum vel actorem elegeris litigare: per illum[a] qdem prestanduz erit calumnie iuramentū: q̄ si ꝑ teipsuz[b]: propositis tantū: sed nō tactis euāgelijs: sicut i dicendo testimōio a te uidetur huiusmodi iuramentū exhibendū ⁊ infra. ℣ Pena vero[c] recusantis hoc iuramentū quū prestādum fuerit ē ut actor ab īstituta cadat actione reus haberi debeat pro cōfesso.

Rubrica De dilationibus.

Alexander. iij. cante. ⁊ vigorien. episcopis.
¶ Si detur minꝰ breuis terminꝰ peremptorius ubi non subest necessitas licite appellatur.

Electi filij abbas: ⁊ mōachi. de. h. nobis insinuare curarunt: q̄ cū causaz que vertitur inter ipsos: ⁊ moniales de leden. super ecclesia de alten. decano ⁊ archidi. lincon. ꝯmiserimus terminādā: ipsi timētes se a iudicibus aggrauari: eo q̄ ad primā citationez terminū sibi nimis breuez[d] ⁊ peremptoriū statuerūt: ad nostram audientiam dure runt appellādū: ⁊ infra. ℣ Q̄ vero nō spectat ad iuris ordinē diez per emptoriū[e]: maxime cū de rebus ecclesiasticis agit nisi forte necessita/te vrgente: taliter maturare: mandamus: quatenus si est ita: reuocato in irritū si quid inueneritis post appellationē huiusmodi attētatuz in causa iuxta priorum ⁊c.

Celestinus. iij
¶ Inducie deliberatorie denegātur reo si per litteras citatorias plene potuit instrui ⁊ deliberare super eo de quo queritur.

Preterea adiecisti: q̄ cum cause tibi a se. ap. delegantur: ⁊ i litteris citatorijs rescriptuz apostolicū iseris: vt eo viso deliberare ualeat[f] q̄ ab altero cōuenitur: ⁊ infra. ℣ Quia igit qd agēdū sit i hoc casu desideras edoceri: taliter tibi respondemus: q̄ reo ad iudiciū legitie ꝯuocato si ex rescripto sibi transmisso plene[g] potuit instrui super eo ō quo i iudicio cōuenitur: iducie ō liberatorie nō sūt vlteri⁹ idagāde sed procedēdū potius ē ad examinationē cause ⁊ finē ei debituz īponendum.

Ino. iij. ferentino episcopo.
¶ Per declarationem libelli per quā natura negocij nō mutatur nue dilatorie non dabuntur.

Littere tue ac petitio archipb/yteri scōrū prisce ⁊ aqlie de urbe nobis exhibite continebāt: ⁊ i fra. Idez archipresbyter cōtra nobiles viros. a. ⁊. g. libellū eccl'ie sue noie obtulit ꝯtinētē: q̄ pēsio ō pol sessionibus soluta nō fuerat ipsi ecclesie elapsis iā tribus ānis ⁊ vltra g ¶ Plene potuit: quia in litteris cōtinetur qd velit petere ⁊ cā petēdi: ⁊ qualit agere velit ⁊ res apte specificanē q̄ō facere dz qui aliquid petit. s. de libel. ob. ca. .ij. ⁊. iij. vbi de hoc. ⁊. ff. de rei vē. si in rē: ẓ raro ꝓtigit q̄ō per litteras pape omnia sic specificenē: sic ⁊ in criminali debet apponi in litteris citatorijs qcqd reo obijcitur: vt paratus venat. v. q. i. si primates. Quidā vero ad cautelaz in fine citationis apponunt libellum actoris: ut sic plene deliberare possit. Et si tūc ꝑ litteras vel libellū plene īstrui potuit non dz alias inducias deliberatorias habere: quia potuit plene eē instructus: nisi forte ad querēdū aduocatum: ⁊ consilia amicorum. iij. q. iij. de inducijs. ⁊. ff. q. ex cau. ma. l. ab hostibus. §. sed q̄ō simpliciter: sed in hoc casu cum ad libellū debeat respōdere: de ipso facto nō dabuntur inducie ad querendū aduocatū. ar. s. de iudi. pastoralis: q̄ per factū ipsum de quo agit dz scire vtruz verum sit quod ab eo petitur vel non. alias. n. dilatio semper danda est ei q̄ vocatur ad iudiciū. iij. q. iij. offerat. sed actori dilatio ab initio dari non dz: q̄ instructus venire potuit. iij. q. iij. spaciū .v. ei aūt. Jtez dantur dilationes gratia testiū vel instrumentorū q̄ñqz fm distinctionem illius l. C. e. l. i. ⁊. iij. ⁊. q. iij. §. spaciū dilationes iste hodie videntur arbitrarie vt iudex cōsiderata locorum distantia ⁊ temporis qualitate inducias ꝓcedat. ar. .ī. de ap. cum sit romana. ⁊. c. cū speciali: vltra mediū. ⁊. ī. de re iudi. q̄ō ad consultationem: nisi forte illis de quibus dicitur .iij. q. iij. §. spaciuz. ⁊. C. e. l. i. In illis inducijs non dz iudex maiorem dilationez dare: sed illas bene potest abbreuiare vt ex illa littera patet. In pecuniarijs causis tātum vna dilatio dz dari: ⁊ illa sine cause cognitione scōa vel tertia danda nō est nisi cā cognita. ff. eo. l. vlti. ⁊. l. oratiōe. in criminali dant due actori: tres reo. ff. e. l. vlti ⁊ dilatio dari dz iudice sedente pro tribunali ⁊ vtraq̄ parte presente ⁊ ea cognita de plano vel semplene. iij. q̄ō. iij. §. spacium: ver. a iudice: ⁊ data dilatiōe iudicis officium congescit donec tempus dilationis effluxerit. C. e. sine pars. ⁊. ī. de ap. significante. Item iudex dz dare dilationem q̄ñqz ad malticiā rei conuincendam. ī. de dolo ⁊ cōtu. prout. ⁊. c. cuz olim ver. volētes. Item potest facere gratiam etiā post peremptoriuz. s. ō of. ō le. cōsuluit: vltra medium.

Littere tue Legit duobus modis. Et primo modo summatur: ut i rubro secundum ioan. alio modo sic. Ex declaratione verbi generalis vel ambigui positi in libello noue inducie deliberatorie dāde nō sunt si ꝑ expressa potuit reus deliberare super ambiguitate illa vel generalitate. h. d. Diuidit nā in ꝑma ponitur iudicis consultatio ⁊ appellantis petitio. In secūda ibi. Nos igit rīsio ⁊ appellatiōis repulsio. ab. si.

[a] Nimis breuē. Sed quē terminū dicis nimis breuē: cū hic nō exprimat quot dierū terminū iudices statuerūt. hoc relinquo arbitrio iudicis inspecta qualitate negocij ⁊ locorū distantia. ī. de ap. cum sit romana.

[b] Tribus annis ⁊ vltra. Si quis non soluit pensionem rei ecclesiastice in emphiteosim date per biēniū cadit a iure suo. ⁊. q. iij. §. hoc ius porrectum. ver. qui rem huiusmodi. ⁊. ī. de loca. c. pe. ⁊. vlti. hodie vero potest emphiteota purgat moram si celeri restitutione sibi prospexerit ut dictis decre. in re priuati requiritur triēnium. C. de iure emphi. l. ii. Idem est si colonus cessauerit in solutione pēsionis per biēnium in re sibi locata. ff. locati. quero. §. inter locatorem. ⁊ ꝯ cuz ad longuz tempus fuit locatio facta: pro re fisci. similr cadit a iure suo. ff. ō pub. vec. l. vectigalia. §. non solutis. tamē sine auctoritate principis agri publice uocari a curatore fisci nō possunt qui perpetuo locati sunt. ff. de pub. ⁊ vec. cotē ferro. §. agri: hec aūt adiectio ⁊ vltra nisi aliter exprimeretur ad modicum tempus refertur. ff. de verbo. sig. hec adiectio: ⁊ licet per hanc adiectionem vltra nō constet de certa quantitate temporis nil nocet quātum ad iudicem ⁊ reum: quia certe sunt per hoc quod dixi per triennium quod tempus sufficit ad condemnationem quod patet per iura predicta: vnde superflue additum fuit: ⁊ vltra: ⁊ ꝑ nihilo petebatur determinatio illius quātum ad rei restitutionem: vnde non ō buit eis dare tempus vlterius ad ꝺliberādū quia plene potuit instrui ꝑ libellum

[c] Peremptoriū. qō esse non dz. imo tribus edictis vel vno peremptorio quod continere debet tantum tempus q̄tum tria edicta. xviiij. q. iij. ō illicita circa medium ver. quicunqz: ⁊ in aut. de litig. §. si. ꝺo casu. col. .viij. ⁊. ff. de re iudi. ꝯtumacia. ⁊. ff. de iudi. ad pēptoriū. ⁊. l. nōnūq̄. uñ q̄ nimis breuem terminum statuerunt iusta fuit causa appellandi. ex cā tamen peremptorium istud potest moderari sicut iudex viderit expedire .ff. de iudi. nonnunq̄. ⁊. s. de offi. deleg. consuluit: circa fi. ⁊ hic ver. nisi forte sicut tempus quod datur condēnatis arbitrarium est. ī. de re iudi. q̄ō ad consultationem. ⁊. ff. de re iudi. l. ij. sic ⁊ tempus appellationis potest moderare iudex. ī. de ap. cum sit romana. ⁊. c. cū speciali. ⁊ qui ex causa nimis breuem terminum peremptorium statuerit exprimere debz causam in citatione: vt pars illā causaz nō habeat appellādi. s. de in integ. resti. tum ex litteris. in fi.

Preterea Cōmunis diuisio secūda ibi. Quia. ab. si.

[d] Deliberare valeat: si. iij. q. iij. offeratur: ⁊ in auc. de litig. §. omnem col. viij. b.

primum sine vlla adiectione. ff. c. pri. Si vero pensio tantum subtracta peteretur que diceretur non soluta tribus annis ꝛ vltra: tunc bene peteretur ut ꝺtermi naretur illud vltra: qꝛ quãtum ad illud tempus nõ potuit deliberare reus per ꝓmum libellum: ꝛ ideo facta expressione illius tpis ꝺz habere inducias ad deliberandum. ff. de testa. heredes palam. §. qõ vero qs: si per primum libellum deliberare non potuisset. sed hoc satis potuit deliberare. iij. qõ. iij. offerat. de ꝺ dixi. ff. de lib. ob. ca. pe. ꝛ sic ꝓz ꝙ vbi quis plene potest instrui per primuꝫ libelluꝫ: sed aliqd addat quod non mutet naturã negocij non habebit nouas inducias. b.

a ¶ Procedas. Et ita qñ appellatio frustratoria est remittitur ad eũ a quo appellauit. j. ꝺ appella. cuz i ecclesia. ꝛ cap. vt debitus. ꝛ in expensis ꝺz ꝺdem nari ut ibi dicitur. b.

Exposuit Cõiter summatur vt in rubro: sed ista sũmatio est nimis generalis. qd enĩ si cã nõ est ardua ꝛ reperit citat⁹ in loco iudicij post expeditionẽ publice vtilitatis: vt fuit vocat⁹ eo tpe quo iã deliberauerat uel potuisset iã deliberare si voluisset certe teneret rñdere vt satis inuit ex rõne lꝛe: iꝺ sũmo sic ꝛ strictius. Si citatus in cã ardua de lõgiquo vocat ꝓ publica vtilitate ẽt ad locũ iudicij ita ꝙ. j. terminũ citatiõis deliberare ꝛ alia sibi necessaria ad cõparẽdũ explicare nõ potuit i termino rñdere nõ cogit si sperat i loco iudicij: sz habebit nouas inducias. h. d. notabiliter: diuiditur. qꝛ ꝓma pars narrat sẽm. Secunda ibi: nos igit interlogt. Et ꝓma cõtinet plura: ut in ea ꝓz. Hb. si.

b ¶ Peremptorii. sic. n. iudex propter distantiam viarum ex causa prima vice potest peremptorie citare. ff. de in integrum resti. tum ex litteris: in fi. ꝛ ff. e. c. i. Ber.

c ¶ Personaliter. cum quis personaliter vocat per papam non sufficit mittere procuratorem. ff. de maio. ꝛ obe. c. vlti. ꝛ j. de do. ꝛ cõtu. cum dilecti. ar. sic cum alicui aliquod negocium personaliter cõmittit: alij cõmittere non potest. ff. de offi. deleg. quoniam apostolica. ꝛ ff. de rescrip. ca. cum dilecta: tamen delegatus nõ potest iubere partes coraz se personaliter comparere. nisi id in rescripto cõtineatur. nisi in ca sibus quos habes. ff. de iudic. iuris esse ambiguuz. que est in nõ. iiij. in concilio lugduñ.

d ¶ Saluis. exceptiõib⁹: ꝛ ita protestatio nõ valet. ff. de elec. cumana. vbi de hoc. ꝛ ff. quod me. causa perlatũ: alias si hoc non diuisset videretur consentire: vt responderet aduersario. nec haberet ius reuocandi domum ut videtur. Sz certe contrarium credo: si. n. simpliciter constituisset procuratorem illum posset opponere exceptiones domino competentes: immo ad hoc tenetur: exceptio enĩz que competit reo competit fideiussori. ff. man. quia de mutua. §. generaliter: ꝛ si scienter illam omittat imputatur ei. ff. de excep. omnes exceptiones. ꝛ ff. de fide iusso. ex persona: ꝛ procurator ad ea omnia intelligitur constitutus que ad causam spectare videntur. arg. ff. de offi. deleg. preterea. ꝛ c. cum olim. i. ꝛ ff. de p cu. ad legatum. ꝛ l. ad rem mobilem. ꝛ ita ad cautelam quandoqz talia dicunt̃ re meo: uel saluis alijs exceptionibus mihi competentibus. ff. qui. mo. pig. vel hyp. sol. si debitor. §. i.

e ¶ Utilitate: cum enim burdegal. ꝓ publica tantum vtilitate vocatus fuisset ad illum terminum non debebat: tunc conueniri: immo ius reuocandi domum habebat: in aute. de san. epis. §. si vero episcopi. colla. ix. Item ꝓ alia causa iusta ius habet reuocandi domum. ff. de so. cõpe. c. vlti. vbi ꝺ hoc ꝛ plures alie cause sunt ex quibus ius reuocandi domum quis habet. ff. de iudi. l. iij. §. legatis. ꝛ. v. q. ii. c. i. ꝛ ideo iducie progant huic: ut diẽ in fine alias officiũ suuz esset damnosum ei quod eẽ non debet. ff. de fur. si seruus cõmunis. §. qõ vero. ꝛ. ff. qñe ad modum testa. aperi. sed ꝛ si quis. ꝛ. ff. ex qui. cau. ma. l. videlicet. ꝛ. iiij. q. iij. §. venturis: nec ꝺz damnum consequi: vnde premium meret. j. de fide ius. peruenit: ꝛ. ff. de renun. sane. Ber.

f ¶ Cũ suffraganeis: cuz qb⁹: ꝛ ẽt cũ capitulis cathedraliũ eccliaꝝ ꝺz deliberare: cũ eoꝝ iterfit. ff. de ma. ꝛ obe. c. vlt.

Rica De feriis Viso. ff. de dilationibus que dãtur a iudice: videnduz ẽ de dilationibus que dãtur a iure ideo ꝛẽ. ita ctinuat Bof. ꝛ alij. Vel ꝺic quia ferie largo modo sunt dilationes: ideo ꝛẽ. De feriis causarum ꝛ alijs collẽdis habetur. xv. q. iiij. ꝛ ꝺ conse. dis. iij. c. i. de feriis autem nuptiarum habetur. xxxiij. q. iij. Hb. si.

g ¶ Omnes dies dñicos sic. j. eo. c. vltio. ꝛ ¶ C. eo. ti. oẽs qõ dicis de vespera sabbati: non seruatur quantum ad causas: immo potest iudex procedeꝛ usqz ad illam horaz q̃ possit perficere quod incumbit ante noctis tenebras. ff. de offi. deleg. cõsulatu it. Sed quantum ad celebrationẽ officiorũ: hoc ꝺf. j. ca. proi.

b ¶ Ad mortem: maxime: qꝛ nec aliqua causa: tunc tractari debet nisi pietas hoc suadeat. j. e. c. vltimo.

i ¶ Nisi ꝓ pace: pro pace quidem omni die iurari potest cum sit op⁹ pietatis. xxii. q. i. omne qõ. ar. j. ca. fi.

k ¶ Necessitate. puta ꝓ fide ꝓ obia ꝓ fama. ff. ꝺ ele. significasti. ubi de ꝺ

Nobilibus vero ipsis petentibus vt explicaret ipsis spacium quod per hãc adiectionez ꝛ vltra significari volebat: ꝛ ipso archipresbytero exprimente q. vii. annis fuerit in dicte pensionis cessatũ solutiõe: ij dẽ dicentes libellũ esse huiusmo/di expressione mutatum longiorez ad deliberandum petierunt inducias: quas quia denegasti eisdez ad nostram audientiaz appellauerũt.

¶ Nos igitur ap. huiusmodi frivolam reputantes: mandamus quatenus ea nequaquam obstante i negocio ipso ratione premia procedas[a] iuxta priorum continentiam litterarum.

G Rego. ix. abbati aq̃ viue turoñ. dioc. ꝛ archidi. turoneñ.

¶ Si post citationem ad causam reus pro publica vtilitate vocetur circunducitur peremptorium ꝛ habebit nouas inducias.

Exposuit nobis bituriceñ. archiepꝰ: ꝛ infra. Burdegalẽ. archiepiscopo dedimus in mãdatis vt super iure primatie quam in eo ꝛ in prouincia sua dictus bituriceñ. archiepiscopus se habere ꝓposuit ad initium proxime preteriti quadragesime: qõ ei terminum peremptorium[b] assignauimus ꝓ se aut per procuratorem idoneum se conspectui nostro presentaret. Cuz qz postmodum personaliter[c] uocat⁹ eẽt ꝓ ec. ro. subsidio: ad no. audi. accedens bituriceñ. archiepiscop⁹ apud ap. se. constitutus postulauit instanter vt in eodẽ negocio procedere deberemus. Idem vero burdegal. archiepꝰ ad propria rediẽs constituit pro se procuratorem in ipso negocio: qui saluis exceptionibus[d] sibi competentibus in respondendo ꝛ defendendo ac alijs oĩa faceret que i propria erat persona facturus. Petente ergo archiepiscopo supradicto bituriceñ. vt prefatus procurator responderet eidem: ille excipiendo proposuit se ad hoc non teneri cuz pro alia maiori causa pro publica vtilitate[e] dictus burdegal. vocatus pro absente reputari debuerat ꝛ reuocandi domũ ꝓuilegiũ habuisset. Hõduz ẽt sup hoc deliberauerat cuz suffraganeis[g] suis ꝛ alijs: quorũ ꝓsiliũ tã ardua causa requirit: nec tẽpus habuerat i quo ad vtrũqz negociũ valuerit sicut expediret eẽ parat⁹. Sz ps altera ecõtra respõdit ꝙ cũ sup questiõe ꝓdcã ꝓus fuerat euocat⁹: nostre intentionis nõ fuerat primũ mãdatuz per posteri⁹ reuocare: tẽ poꝛis quoqz spaciũ habuerat tã, plirum vt potuisset si voluisset super causa deliberaꝛ predicta: sicut fecerat cũ quibusdaz. ꝛ cõmode vtriqz negocio imminere: ꝛ infra. ¶ Nos igit de cõsilio fratrum nostrorum vsqz ad proximum venturum festum natiuitatis dominice dilationẽ ad hoc sibi duximus idulgendã

Rubrica de ferijs.

Ex concilio apõ compendium.

¶ Diebus dñicis mercari litigari iudicari vel iurari nõ ꝺz sed de vespa in vesperã debẽt celebrari.

Omnes dies dñicos[g] a vespera in vesperã cum oĩ veneratiõe ꝺcernim⁹ obseruari ꝛ ab oĩ illicito opere abstinere: vt in eis mercatuz minime fiat neqz placituz: neqz aliquis ad mortẽ[b] vel ad penaz iudicet nec sacramẽta nisi[i] ꝓ pace. vel alia necessitate[k] prestentur.

Lex. iii.

¶ Festoꝝ ꝓncipiuz ꝛ finis fieri ꝺz ꝺz ipoꝝ magnitudinẽ ꝛ cõsuetudinẽ regionũ hoc ꝓmo. In precipuis festis ꝛ infra pascha ꝛ pẽtecostẽ. non fit solẽnis genuũ flexio. Si tamẽ tũc clerici vl epi ordinẽt: ꝛ ꝑm ordinationis modũ genua flectũt. hoc fo romana eccl'ia spãle festũ ꝺ trinitate nõ fecit: seruat tamẽ de hoc cuiusqz ecclesie consuetudo. hoc tertio.

Quoniã i pte: ꝛ infra. Lz scriptũ sit[l] de vespa in vespaz celebratis sabbata vestra: festorum tamẽ ꝓcipiũ ꝛ finis iuxta eorũ q̃litatẽ ꝛ diuersaꝝ rgionũ ꝓsuetudiez ꝺz attẽdi ꝛ sic magnitudo dieꝝ exigit ꝓ⁹icipe[m] ꝛ tardi⁹ termiari ꝛ infra.

¶ Dieb⁹ aũt dñicis ꝛ aliis ꝓcipuis[n] ita seruandũ est. vi. q. iij. scriptũ est. ff. qui ꝛ a ꝙbus ma. pserit.

m ¶ Prius incipere. Dies incipit ꝛ terminat diuersis horis diuerso respectu incipit in vesperis quantum ad officij celebrationem: ut hic et canonicam computationem fictione iuris. lxxv. distinctione quod a patribus: quo ad iudicium incipit in mane ꝛ terminatur in fine diei ante noctis tenebras. ff. de offi. delega. consuluit. ꝛ in autẽ. de iu. §. sedebunt: colla. vi. quo ad contractus media nocte terminatur: ꝛ incipit ut in decretali consuluit. ꝛ ff. eo. ti. more quo ad esum carnium post cenam: de consedi. iij. de esu. quantum ad obseruationem treuge in ortu solis. ff. de treu. c. i. ꝛ ꝑm consuetudinem locorum consideratur hoc. lxxvi. distinctione utinaz.

n ¶ Precipuis. que enumerantur de consecra. dist. iii. ca. i. ꝛ j. eo. c. vl.

a Secreto: ex uuotiõe. Ar. ꝯ. xxx. di. c. vlti. ⁊. lxxxvi. dis. scire. sed illa ꝯ ria intelliguntur cum determinatione istius.

b Consuetudines diuer. si. xii. di. illud. ⁊. c. illa. ⁊. lxxvi. distī. vtinam. ⁊ ī. de sepul. certificari. ⁊ sic cõsuetudo cuiuslibet loci seruabitur.

c In octauis. ar. ꝯ. ī. e. capellan⁹: vbi dicit q̃ pẽtecostes caret octauis.

d Ecclesia ro. Et sic ẽ ar. q̃ ꝯsuetudo romane ecclie nõ est ab alijs obs uãda. ar. ir. di. qs nesci at. ar. ꝯ. xii. dis. nouit. et .c. non decet.

Licet tã ueteris. Propter necessitatem alimento ꝓ: lz dieb⁹ feriatis ī honorẽ dei opi fuili itẽdere marie circa rẽ tpe picturã. h. d. Et ꝓmo ponit diuinũ ꝓceptũ scõ pp necessitatem dat idulgẽtiã ꝯ illõ cũ õtermination ibi: indulgemus. Ab. si.

e Septimũ diẽ: vetus testm̃ ad lsam ꝑcipiebat sabbatũ custodiri. Nouũ vo spāliter illõ fuat primã diẽ ꝓ septimana sicut. n. carnalia sacramẽta ad lsam fuare nõ possum⁹: ita nec sabbatũ ad lsaz lz fuare: de cõse. di. iij. puenit ad me.

f Maiestati. ī. e. c. fi. ⁊. C. e. omnes dies.

g Martyrũ. ī. e. c. fi. ⁊ de cõse. di. iii. c. i.

b Maioribꝰ: utputa natiuitatis dñi dies epphaniaꝝ: pasca: ascenscio dñi ⁊ pẽtecostes.

i Allecia: gen⁹ piscis ẽ ⁊ raro ⁊ certis dieb⁹ apparet iõq; pp necessitatẽ facili⁹ idulget dñicis diebꝰ: vt captiõi itẽdãt: sic .n. pp necessitatẽ vl'pietatẽ posset eodẽ die iudiciũ exerceri. ī. e. c. vlti. ⁊ .ff. e. ti. l. solet. ⁊. l. pen.

k Ecclijs circũpositis qbꝰ pp candẽ necessitatẽ ꝯgruã faciãt portionez: ⁊ ꝑcipue illis in cui⁹ territorio captio fcã ẽ: q̃ q̃ si decime ꝑdiales eẽ censẽt: vñ saltẽ ꝓ decima pte eis soluãt. ī. de deci. ad apostolice.

Apellanus Cõmunis diuisio. Scõa ibi: q̃ ergo. Ab.

l Statuta. xxiij. q. iij. nõ oportet. ii.

m Continuãdas: ipsi festo beati Joannis.

n Alij vero. Jn his vo que ad solẽnitatẽ spectãt diuersa tenere non ẽ peccatũ: q̃ vnaqueq; ꝓuincia abũdat in suo sensu. lxxvii. di. vtinã. ⁊. x. ij. di. illud. ⁊. c. illa. ⁊. ī. de sepul. certificari. xii. di. notuit.

o Quocũq; tpe: ⁊ ita quolibet tpe põt matrimoniũ ꝯtrahi: ꝛ nuptiarum solẽnitas tantũ bis dieb⁹ ne carnalr ꝯiugantur ꝓhibet: si. ī. õ ma. ꝯ. c. ī iter. ec. c. i. ⁊ ꝛ hoc itelligit. xxxiij. q. iiij. nõ oz .i. ⁊. ii. ⁊. c. seq.

festiuitatibꝰ siue inter pascha: ⁊ pentecostẽ genuuz flexio neq̃quã dz fieri. nisi aliquis ex deuotione id velit facere ī secreto[a]. Jn cõsecrationibꝰ ãt epõrũ ⁊ clericorũ ordinationibꝰ cõsecrãs ⁊ cõsecratus tantũ genua flectere possunt ſm q̃ cõsecratiõis modus requirit. Preterea festiuitas scẽ trinitatis secundũ cõsuetudines[b] diuersaz regionũ a quibusdã cõsueuit in octauis[c] pentecostes: ab alijs in dñica p:ia añ aduẽtũ dñi celebrari. Eccl'ia siquidez romana[o] ī vsu nõ hz q̃ ī aliquo tpe huiusmodi celebret specialiter festiuitatẽ: cũ singulis diebꝰ gloria pa. ⁊ fi. ⁊ spi. ⁊ cetera similia dicãtur ad laudem pertinẽtia trinitatis

Idem tiburiẽñ. archiepõ.

Propter necessitatem diebꝰ festis piscari lz seu lz itẽdere rei tpe periture. ita cõiter sũmat.

Licet tam veteris q̃ noui testamenti pagina. vij. diez[d] ad humanã quietẽ spāl'r ꝓputauerit ⁊ tã eũ q̃ alios dies maiestati[e] altissime deputatos necnõ natalicia sanctorũ martyꝝ[g] eccl'ia decreuerit ob seruãda: ⁊ in his ab oi ope seruili cessandũ: ⁊ infra. Jndulgem⁹: ut liceat parochianis vestris diebus dñicis: ⁊ alijs festis preterquã ī maioribus[h] ãni solẽnitatibus si allecia terre se ĩclinauerint eorũ captiõi in gruẽte necessitate intendere. ita qõ post factã capturam ecclesijs[k] circũ positis ⁊ xpi paupibꝰ cõgruam faciant portionem.

Clemens. iij.

Tres septimane quibꝰ canõ ꝓbibet fieri nuptias añ festũ ioannis baptiste nõ cõtinuãt festo ſz itelligitur de septimana ascẽsionis cũ duabus sequẽtibus.

Apellanus tuus frater epẽ coram nobis ex pte tua ꝓposuit: q̃ cũ statuta[l] canonica declarent nuptias tribus septimanis ante festum bti ioãnis baptiste minime celebrari ꝏbeꝛ: quidã hebdomadas illas absq; iterpellatione cõtinuandas[m] intelligũt. Alij vero[n] iter festũ ⁊ ipsas volẽtes facere iteruallũ: illud dictũ ob reuerentiã festiuitatis pẽtẽco. fuisse statutũ: q̃ ī septimãis istis solẽt iteruenire q̃nq;: sic a tribus diebꝰ rogationũ añ ascensionẽ dñi icobãtes: vsq; ad octauũ diez pꝰ pẽteco. illis hebdomadis cõputatis illo tm̃ spacio tẽporis celebrari nuptias nõ ꝓmittũt earũ celebrationem abĩde nullatenꝰ ihibentes.

Q: ergo consulti fuim⁹ vtrũ ista rũ opinionũ potior videat: nobis ⁊ fratribus nostris apparuit: q̃ hz ea sit roma. ecclesie consuetudo: ut quocũq; tpe matrimoniũ ꝯtrahat cõsẽsu iterueniẽte legitimoꝰ depresẽti q̃: tamen a septuagesima vsq; ad. vii. dies post penteco. celebrari nuptie nõ sinũt ⁊ postea etiã tribus septimanis vel pluribus añ festiuitatẽ sci Joã. sine differẽtia celebrãtur posterior sẽtẽtia meliori ⁊ subtiliori[q] nitit rõne: ⁊ siue scõm canones a septuagesima vsq; post octauas pasce: siue iurta cõsuetudinem ecclesie roma. vsq; post. vii. dies festi penteco. q̃ caret octauis nuptie suspendãt: ī dominica q̃ sequit: ⁊ de iceps possunt licite celebrari.

Gregorius nonus.

Jn ferijs introductis ī honorem dei ⁊ scõrũ nisi ob necessitatem vel pietatem iudicium exerceri nõ potest etiã de cõsẽsu ptiũ: ferijs tamẽ introductis fauore hominũ ptes renũciare possunt.

Quoniam non prorogari[r] ſz expediri deceat questiones: dz tamen iudicialis strepitus diebus cõ quiescere feriatis: qui ob reuerẽtiã dei noscuntur esse statuti: scilicet natalis domini: sancti stephani: ioannis euangeliste: innocentum: sãcti siluestri: circũcisionis: epiphaniaꝝ. vii. diebus dominice passionis: resurrectionis cũ. vii. sequẽtibꝰ: ascẽsionis: penteco. cũ duobꝰ qui sequũtur natiuitatis Joãnis baptiste: festiuitatũ oiuz gl'iose virgis. xii. apostoloruz ⁊ precipue Petri ⁊ pauli beati laurentij: dedicationis beati michaelis. solennitatis omnium sanctorũ: ac diebꝰ dominicis ceteris q̃z solẽnitatibꝰ quas singuli epi ī suis dioc. cum clero ⁊ populo duxerint solenniter venerandas. quibus vtiq; solennibus[s] feriis nisi necessitas[t] vrgeat vel pietas[v] suadeat vsq; a deo cõuenit ab huiusmodi abstiere: vt consentiẽtibus ẽt partibus nec processus habitus teneat: nec sententia quam contingit diebus huiusmodi p:omulgari. ꝓ lz diebus feriatis q gratia vindemiarum vel messium ob necessitates hoium idulgẽtur: p:ocedi valeat si de partium processerit voluntate.

Rubrica de ordine cognitionum.

Clemẽs. iii. altatrio episcopo.

Rica de ordine cognitionũ Quia lite cõtestata ꝑstito iuramẽto datis dilatõibus ab hoĩe ⁊ a iure solẽt rei suas q̃ones ꝓponere de qbus quo ordie fit cognoscẽdũ posset merito qs dubitare iõ ⁊. De materia hr̃. ii. q. ij. ⁊. iii. q. ii. ⁊. q. i. Ab. si.

p Cõsensu legitio. s. mutuo: q̃ solus cõsensus facit mr̃imoniũ. xxvii. q. ii. sufficiat: ⁊. ī. de spon. si inter virum.

q Subtiliori. subtilitas ꝺ cõmẽdat: ſz alibi nõ excusat errãtes in fide. xxiij. qõ. i. scisma. alibi ẽt subtilitas pnitiosa ẽ. C. ad treb. sancim⁹. ⁊. de iudi. dilecti. et. c. examinata. nec de apicibus iuris est disputãdũ. ff. mã. si fideiuss. §. quedam.

r Onquestus Diuiditur: q̃ duo ꝓtinet dcã. scõa ibi. lz dicb⁹. Ab. si.

Ilon. progari. ī. de do. ⁊ cõtu. finẽ. ⁊. c. venerabilis. ⁊. C. de iudi. ꝓpe randum circa principi. ⁊ bonꝰ pretoris est lites duminuere. ff. si cer. pe. quidam. ⁊. ī. de re iudi. iurgantium: nec permittere debet pretor partes ad arma vel ritam venire quas potest sua iurisditione compescere. ff. de vsufruc. l. si cuius. §. equissimum.

s Quibus vtiq; solẽnibus. Not. q̃ ferie diez ꝓcedentium introducte sunt ob reuerentiam dei ut hic dicit in ꝓnc. ⁊. C. .e. ti. omnes dies: ⁊. l. dies festos ⁊ solennes ferie appellantur. Ellie etiam ferie dicuntur solẽnes ob reuerentiam principis ⁊ bonorem: ut dies natiuitatis sue: vel dies principij de imperio. C. eo. omnes. Jtem ⁊ alie ferie dicuntur solennes. vt tempus messium ⁊ tempus vindemiarum de quibus hic inferius sequitur. ⁊. ff. eo. titu. l. i. ⁊ iste ferie inducuntur ad requiez laboris ut quiescãt tũc homines a causis: ⁊ iste ferie inducuntur varijs temporibus ſm diuersitatem locorum: quia quidaz tardius colligunt messes siue vindemiam quidam citius. ff. .e. l. presides: ferijs ĩductis ob reuerentiam dei partes renunciare non possunt ut ꝺ dicit erp̃resse: alijs enim ferijs introductis ob fauorem boium bene possunt partes renunciare: ut hic in fi. compelli tamen nõ pñt nisi in casibus. ꝯ. de iudi. significauerunt. ⁊. ff. e. ti. l. fi. §. sed ercipiuntur ⁊. l. ii. ⁊. iij. ea vero q̃ ptinẽt ad pacem vel concordiam quolibet die feriato possunt experiri .C. e. l. vlti. puta transactiões pacta ut ibi.

t Necessitas: puta si esset res tpe pitura exempla plura habes. ff. e. l. i. ii. ⁊. iij. ⁊ vbi res celeritatem desiderat. ff. de dã. infec. l. i.

u Pietas: puta causa debiliuz vel miserabiliuz personaruz: q̃ in opibus misericordie dierum distinctio nõ est habenda. ar. lxxvi. di. vtinã. ⁊ de cons. di. v. nũq̃: ⁊ sũma ẽ rõ q̃ ꝓ religiõe facit. ff. de reli. sunt personе. in fi. Ber.

Intellexim⁹. Cōis diuisio secunda ibi ꝙuisitiōi. Vel specialius summa sic. Contra mulierē vēdicantem aliquē in maritū admittit exceptio ꝓsanguinitatis que prius discutiēda est q̄ sup mr̄imonio ꝓnūciet: ⁊ sufficit sup ipso principali ꝓnunciare. h. d. Ab. si.

a Cognoscendū. ex hac decre. colligit māifeste q̄ cū re⁹ in modū exceptiōis aliquā exceptionem obijcit actori q̄ de illa incidēti tātuz cognoscere debeat fundata intentione actoris primo. C. de proba. exceptiones. ⁊. C. de excep. si quidem: ⁊ non sententiare sup ea sed tm̄ super principali ꝓnunciandū sit super hoc fuit diuersitas inter doctores. B. dicebat q̄ super incidēti questione sine exceptione ꝓnunciari non debet: sed tantum cognosci de ipsa: sed super principali solum modo: q̄ eo ipso q̄ pronunciatur super principali q̄one satis intelligit eē ꝓnūciatuz sup incidēti ꝓ quādā ꝓsequētiam. ⁊ hoc dicebat per leges illas. C. de ordi. iudi. l. i. ⁊. l. iij. ⁊ q̄ ibi dr̄ ad officium iudicis pertinet vniuersam incidentem questionē examinare. quoniā nō ō eā ꝓnunciat: sed ō hereditate. C. de or. cog. l. ii. ij. r̄ñso. ⁊. C. ad .l. iul. de adul. q̄ñ alexandruz ⁊. C. ad. l. fal. de plag. l. ꝓses prouīcie. Ab. ⁊. p. dicebāt: q̄ super hac semper ꝺz pronunciāri. ff. de iudi. de qua re. ⁊. j. de cā pos. cū sup: ⁊. ff. de mīo. intra vtile: ⁊. ff. de ꝓua. l. iij. ⁊ .ff. de libe. cā liberis. §. vlti. ni si impediatur propter conditionem siue persone: q̄ est pedane⁹ iudex. vt. C. ō iud. quotiens. vel conditionem rei: vel q̄ pupillus est: cui mouetur q̄stio status incidenter: tunc non pronunciatur: sed defertur super cā status. sed de hereditate .C. de or. in. l. i. Dñs Joā. ⁊ azo cū eo distinguit ⁊ bene iter intercidentes q̄nes. ⁊ emergentes siue exceptiones. Incidens questio dicit que competit reo etiā ante litis cōtest. puta pactum de non petendo: res iudicata. delatio iuramenti: consanguinitatis: q̄ obstat matrimonio vel aliud quodcunq̄z impedimentum perpetuuz ⁊ consimilia. In his enim obtinet sententia. B. quia non pronunciatur in his: sed super principali. ut ꝫ expresse apparet: ⁊ in his non pronunciatur: nisi quando ciuilis īcidit in criminali: vel econtra. iij. q. xi. §. aliquando. ver. qui confitetur: ⁊. C. ad .l. iulia. de adul. quoniam alexandrum: ⁊. C. ad. l. fal. de plag. ꝓses prouīcie ⁊ econtra cum ciuilis ciuili ꝓiudicat. j. e. tuam. ⁊. iij. q. ix. §. si de hereditate. j. q fil. sint legi. lator. Emergentes dicuntur ille: que cōpetunt ⁊ emergunt in lite puta an dilatio sit danda an non: an talis testis sit recipiendus vel non: an talis positio uel interrogatio facienda sit vel non: vel vtrum aliquis sit in possessione libertatis vel non: ⁊ in istis emergentibus obtinet sententia. Ab. ⁊. p. et sic intelligitur ler illa. ff. de lib. causa liberis. §. vlt. ⁊ in istis pronunciari debz aīs non posset procedere iudex in principali: nisi in his pronunciaretur: ⁊ sic ītelligit .l. ff. de iudi. de qua re. ⁊ decre. cum super. Vel dic de qua re cognouit verum est principaliter. Ad illam. l. inter vtile respondetur: q̄ ibi fuit pronunciatum sup incidenti. scilz super etate. ⁊ est speciale: vt restitueretur ī integrum ratione etatis fuit pronunciatum. ⁊ ita per consequentiam super etate pronunciatur: ad. l. illā .ff. de prena. dicunt q̄ speciale est: ubi. vel dicas q̄ necessarium est: ut ibi pronuncietur de preuaricatione anteq̄ admittatur ad accusationem: ⁊ in modum replicationis illud obijcitur: ⁊ quia illud competit ante lit. conte. tantum: ideo pronunciandum est: ⁊ in hoc est simile exceptioni dilatorie: quia in hoc ante lit. contest. debet opponi: ⁊ ideo debet pronunciari super illa. sicut ī dilatorijs ante lit. contest. pronunciatur. ⁊ postea est peremptoria. Ar. contra. j. de fi. instru. cum Joannes: ibi pronunciat papa super exceptione incidēter proꝓsita in causa appellationis. Ratio ibi potest assignari: quia cuz non pronuncietur in causa ap. directe sup principali questione: sed tantum confirmatur vel infirmatur sententia pronunciari debet super incidenti questione opposita in causa ap. vel si pronunciatur super talibus non est contra substantiam ordinis iudiciorum ⁊ sup incidēti siue peremptoria exceptione pronunciatur. ſ. de elec. cum dilectus: ad fi. illa exceptio videtur potius incidens q̄ emergens. Et idem etiam potest dici in .l. intra vtile quod pronunciatum fuit super īcidenti questione: scilicet sup etate

De peremptoria exceptiōe ante sententiam iudex cognoscit: sed sufficit sup principali pronūciare.

Intellexim⁹ q̄ cuz que dam mulier peteret quē dam in virum: testes ad sue itētiōis assertiōem in duxit: ꝓ quos ps viri futurū sibi ꝓiudiciū metuēs exceptiōez cōsāguinitatis obiecit: ex qua intendit petitionem mulieris elidi: ⁊ infra. In quisitiōi tue taliter duximus respōdendum: q̄ cum exceptione proba ta questio principalis perimat: ante ē cognoscēdū[a] de ipsa q̄ ad diffinitionis articulū, ꝓcedatur. quo fcō viz ab ipetitione mr̄ieris, put exposcit ratio iuris absoluas.

I Nocentius. iij. epō nouariēsi.

Si reus ꝓtra actorē spoliatorē spoliationē opponit: aut excipiendo ⁊ tūc ꝓius audit: ⁊ ea ꝓbata rē defñ cogit sed per hoc non restituitur aut agēdo: ⁊ tūc simul vtraq̄z cō terminat: ⁊ ea ꝓbata restituet.

Cum dilectus filius abbas deferentillo ō nobilib⁹ viris dominis de artone deposuerit questionez: q̄ manu armata[b] ⁊ cū exercitu ad castrum monasterij veniētes ī ꝑdijs animaliū ⁊ alijs damnificare dictum cenobiū ꝓsūpserunt: de quibus iusticiā sibi fieri postulabat. Et citra litis contestationem sub forma exceptionis[c] fuit ex aduerso respōsum: q̄ ꝓ ipsius dolū⁹ ⁊ violentiam castrū sirati amiserāt: qō ⁊ progenitores eorū tenuerāt. ⁊ ipsi possederāt ī quiete: sibi petentes ꝓ us restitui q̄ꝫ petitionib⁹ ipsius responderent: presertim cū testes haberent presentes per quos intentionem suā icōtinenti[e] ꝓbare volebāt. Vez ex parte abbatis fuit taliter replicatū q̄ ab eo restitutio peti nō poterat: qui non fuerat spoliator presertim cum dictū castruz ad ius ⁊ proprietatem sui monasterij pertineret: q̄ etiam pars aduersa nullatenus denegabat: vnde verus dñs ad quē ab alio res sua possessa reuertitur ēt post tempora lōgiora retentionis[f] debebat commodum obtinere: ⁊ iudicium restitutoriuz contra spoliatorez[g] tantū cōpetere dignoscitur: ⁊ infra. Nos aūt distinguendū cē credimus: vtrū spoliationis questio ab eisdem nobilibus sit obiecta in moduz actionis ad restitutionem petēdā: an in fōrma exceptionis ad intentionem aduersarij repellendam. Cū ea ī moduz actionis proposita intelligatur mutue petitiōes sese tāq̄ diuerse minime contingentes: ac per hoc iuxta regulā[h] iuris qua dicit: qui ꝑ or appellat ꝑ agat: que prius esset proposita: prius: foret tractanda: quāq̄ in idem iudicium ambe ō ducte vicissimq̄z tractate simul essent eadem⁹ sententia terminande. Sz quoniā questio illa fuit ab eisdem nobilibus tantum inmodum exceptionis[h] obiecta: iterloquēdo ne ꝓpterea ius offendat: nec est ꝯ ordinē iuris: q̄ ibi ꝓnunciet sup etate q̄ fuit incidens questio. nec dicitur in iure: q̄ talis sñia non teneat.

Cum dilectus. Sunt due partes in prima facti ⁊ processus narratio: in secunda iudicis interlocutio ibi: nos autem: item prima subdiuiditur in tres: prima proponit actoris petitionez. secūda ibi: et citra. rei exceptionez. Tertia ibi: verum. actoris replicationem. Itē scda principalis facit duo: q̄ primo interloquitur distinguēdo duo membra. primū ibi: cum ea. Secundum ibi: sed q̄ñ: scdo ibi: veruz declarat: interlocutoriā ꝓbās id per duo similia primum ibi: quez admodum. secūdū ibi: testes etiaz. Ab. si.

b Armata: illa vis q̄ fit cuz armis publica est q̄ vero sine armis priuata dicitur. insti. de pub. iudi. circa fi. §. itē lex iulia de vi pri. ⁊. ff. de vi pu. l. i. vñ isti plus peccauerunt. Unde ꝑsius. Vis priuata reum deponit ab ordine rerū. Sed deportatur si vis armata probatur.

c Exceptiōis. ergo qui excipit nō ꝓtestat litem. Et sic patet q̄ q̄ negat nō excipit. ergo qui excipit nō ꝓfitet. ff. ō excep. nō vtiq̄z. ⁊. j. de exce. cū venerabilis.

d Ipsius dolū: ſz ārē debuit nocere eccle dolus abbatis siue violentia: cum delictū persone nō. xvi. q. vi. si epm. Sed hic totus conuentus cōsenserat abbati vel ab initio vel ex postfacto. ar. j. de restitu. spo. cuz ad sedem in fi. sed ratihabitio in maleficio retrotrahit. ⁊ mādato cōparat. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. sed si cum quis.

e Incōtinenti. hoc multum faciebat ad hoc ut restitueretur. j. de resti. spolia. litteras: ⁊. j. de testi. veniens. ii.

f Retentionis. xvi. q. iij. §. quod potest: ver. quod si mala: ⁊. C. de prescrip. xxx. vel. xl. an. si quis emptionis. §. sinautem.

g Contra spoliatorē tantum: vel cōtra eum qui mandauit vel ratam habuit spoliationem sic. j. de resti. spo. cum ad sedem in fi. ⁊. ff. de vi ⁊ vi ar. cum a te. nisi scienter rem recipiat a dictore: cum per hoc ei succedat ī vitium. j. de resti. spo. sepe ꝓtingit: ⁊. ſ. de iudi. q̄ gu. ⁊ hic: q̄ ꝓ dolū ab batis spoliati sūt: ⁊ latius ꝑz restitutoriū iudiciū ꝑm canones q̄ꝫ ꝑm leges ēt vbi quis dolo vel metu perdit rem. iij. q. i. reintegrāda. secus est ī actō ne qō metus causa. que datur ꝯ illū q̄ metū non adhibuit. ff. qō met⁹ cā: si cū exceptiōe. §. aliquando: ver. pedius. ⁊. §. in hac.

h Juxta regulam. ff. de iudi. qui prior.

i Eadem sñia terminanda. nam si isti nobiles proposuissent spoliationem suam in modum actionis: directe essent due principales questiones conuentio. s. ⁊ reconuentio: ⁊ tunc simul sunt tractande: ut. ſ. de mu. pe. ca. i. ⁊ nō valet sñia super vna: nisi ⁊ super alia in eadem sñia feratur. ff. que sen. sine ap. l. i. §. vlt. ⁊. C. de compen. neq̄z scriptura: vel saltem appellandum est: vt ibi dicitur in. l. primo inducta: ⁊ vnam vocat hic sñiam pro tanto: q̄ continue vna post aliam fertur. sed reuera due ēt sñie sūt. j. de cā pos. cum ecclesia: ⁊. c. cum super: nam quot sunt articuli. tot sūt sententie. ff. de minori. etiam. §. ex causa.

k Exceptionis. Hic patet q̄ questio spoliationis non preiudicat ciuili questioni: nisi proponatur in modum exceptionis. sed in criminali semper preiudicat: siue in modum exceptionis: siue in modum actionis proponatur: ⁊ sic loquuntur iura. iij. q. ij. per totum: ⁊. ij. q. ii. p totum. Quidam intelligunt hanc. decre. cum ambe questiones sunt possessorie. Sed hoc non est verum: quia abbas nō agebat hic possessorio iudicio: immo hic petebat sibi iusticiam fieri super damnis sibi datis in predijs animalium: ⁊ in alijs: vt patet in antiqua decre. ō hoc dicetur. j. co. super spoliatione. Illud potest hic queri: vtrum exceptio spoliationis iterūpat pceri

ptionem. Et est dicendum ꝙ nō: qz prescriptio in odium non petentium inducta est. ĵ. de prescrip. vigilanti: ꝛ. xvi. q. iij. potest: sed qui excipit non petit: sed petentem repellit: vt hic. ꝛ. ff. ō excep. l. i. ergo non interrumpit Licet sit argu. contra. ff. quod metus cā. l. metum. §. sed quod prętor ĩ fi. vbi dr: ꝙ excipiendo videtur experiri: ꝛ. ff. rem ra. ba. quo enim tutore in fi. ꝛ. de exceptiōibus. l. i. ꝛ. ff. de ꝓba. in exceptionibus. Itez queritur vtrum exceptio spoliationis possit opponi ĩ q̄ libet causa. Et potest dici ꝙ nō: quia non opponitur actioni ꝺpositi: qz ibi nō admittit compensatio. C. de cōpen. l. vlt. ꝛ. C. depositi. si quis pecunias. ꝛ. ĵ. de depos. bona fides. §. sane. Alij dicunt ꝙ petenti depositum bone obstat exceptio spoliatiōis quoniaz obijcitur petenti restitutionem saltem in modū reconuentionis: ꝛ ēt exceptionis: ꝛ questio spoliationis est priuilegiata infra eo. super. Et iō satis videtur: ꝙ opponi possit actiōi depositi: qz fauorabilior videtur spoliatio ꝙ actio depositi. Iz illa sit bonefidei. sed quid si in modum exceptionis ꝓbaui spoliationem. nunquid eedem ꝓbationes valebūt: si volo directe petere possessionē. Dico ꝙ non aduersarius consentiret. ĵ. de testi. veniēs. ii. Sed pone quod succubui in exceptione: nunquid possum postea directe agere possessorio. Videtur ꝙ non. quia eandem questionem volo refricare: licet alio genere iudicij: quod nō licet. ff. de excep. rei iudi. si quis cum totum. §. vli. Sed tamen dico. ꝙ potest nec impedit ꝛ succubui: qz possessoriū directe ēt pōt intētari. ēt ex dissimilib⁹ causis. ĵ. de dona. inter dilectos: ꝛ si ꝑmo agatur criminaliter ꝛ non obtinuit: postea agi pōt ciuiliter. C. qñ cri. ac. preiu. ci. l. vna.

a ¶ Non cogerent. qz nec nudi cōtendere: nec inimicis inermes debemus nos opponere. iij. q. i. oportet. Sed si ꝙueniat ab alio ꝙ a spoliatore nō obstat ei exceptio spoliatiōis: sed si criminaliter accusēt pōt excipere. ꝙ spoliatus est ab alio ꝙ a suo accusatore si tota sua substantia vel maiori pte sit spoliat⁹. ut ĩ quadā ꝓstitutiōe Inno. iiij. ĵ. de resti. spol. frequēs: et sic intelligunt canones isti. ij. q. ii. per totum. ꝛ. iij. q. ii. ꝑ totum.

b ¶ Restitutio facienda. qz ad hoc non agebatur. Semper enim videndum est ad quid agatur: qz ꝑm modū agendi formatur sententia. ĵ. de fimo. licet heli. ꝛ. ĵ. de accu. super bis: ꝛ melius cap. qualiter ꝛ quando. nec enim potestas iudicandi vltra id extenditur ꝙ in libello est deductum. ff. communi di. vt fundus. Ar. contra. ĵ. de conce. preben. ex parte: ꝛ. xxiiij. q. iij. ecce: ꝛ. ĵ. de cōfes. cum super. ꝛ. s. de elec. per inquisitionem: ꝛ. ff. ō adul. l. i. §. si publico: vbi accusator conuictus in modum exceptionis punitur: sed testis non punitur: licet crimen ei in modum exceptionis probetur: vt. ĵ. dicit. ĵ. de excep. deniqz. nec infamis reputatur: vt hic: licet ei⁹ testimonium probetur. ff. de bis qui no. infa. lucius. Item quid dices si ꝑbetur excōmunicatio in modum exceptionis contra aliquem: vt repellatur a testimonio: vel ab electione nunquid debet vitari. ¶ Potest dici ꝙ si ex tali facto publica fama laborat: nō est ei cōicandū. ĵ. de sen. ex. cū desideres. §. secūde. ar. ii. q. i. multi. ver. si quis frater notatur ꝛc. Idem dico si in modum exceptiōis crimē ꝓbet testi. qō ipedit ꝓmouēdū. ar. s. de ele. sup eo. vt si grauata sit ei⁹ opio. ĵ. de testi. testimoniū: nec sufficit ꝙ ex tali facto nō irrogetur infamia. sed ꝙ eius opinio in nullo vacillet. xxiij. di. laici: sicut dicit lex de eo q̄ fustib⁹ cesus est: Iz nō sit infamis: tñ ad honores nō ꝺz admitti. ff. de decur. eos sic. C. de adulte. ꝛ si libidine. lxxi. di. tantis daniel. ĵ. de accu. omnipotens. ꝛ. C. de procu. reuz. ꝛ sic ꝑp talem infamiam facti pōt indici purgatio. ar. ĵ. de sen. ex. cum desideres. §. secunde. ii. q. i. multi. ver. si quis frater notat. Ad ꝺria signata superius dicas ꝙ illud. c. ecce intelligit cū de crimine constat: siue accusando siue denūciando: aut inquirendo ꝛ quocūqz tali modo cōstet punit. Et iō dicit: ecce cria vñcūqz claruerint. Ad illā decre. cum sup sic respondeas: qz ibi testis in iure confessus est: ꝛ crimen illud contingebat cām de qua agebatur: vñ punitus fuit. ĵ. de excep. deniqz in fi. ꝛ ei obiectū fuit: ꝙ ēt particeps simonie: vñ iterrogatus: ꝛ cōfessus punit in illa: ꝑ īgsitionē agebatur ibi: tam pronunciauimus vt probationes eorum super ipsa exceptiōe primitus audirentur: ꝛ ea probata legitime abbati non cogerētur[a] respondere super petitionibus memoratis donec restituerentur ab ipso: cū spoliatori spoliatus ante restitutionem non cogatur vllatenus respō dere. ¶ Verum spoliatione ĩ modum exceptionis tantum probata non est per hoc restitutio[b] facienda quemadmodum si in modum exceptionis aliquod crimē testi obijcitur vt a testimonio repellat: ꝛ si crimen contra eum ciuiliter probatum fuerit: non ideo sibi pena infligitur ordiaria: sed eius dumtaxat testimonio non creditur quod ea ratione contingit: quoniam ĩ ipsuz accusatio non procedit: testes etiā quorum testimonium reprobatur[c] iter infames quasi ex falso testimonio non habentur.

H Onorius tertius lodouico regi francorum

¶ Petenti hereditatem obstat exceptio natiuitatis que prius debet coram ecclesiastico terminari.

Tam non credimus latere prudentiam: causam natalium regine cypri ad examen nostrū utpote que ad forum ecclesiasticū[d] pertinet esse delatā: ꝛ ifra. ¶ Quia vero antequaz natalium causa terminata esset: dependentem ex illa[e] successionis[f] causam incipere nihil aliud esset quam diuersis processibus intricare negocium ꝛ confusione quadam iudicij ordinez perturbare: si forte ab ipsa regina fueris super hoc requisitus: donec iaz dicta causa natalium apostolico iudicio finem acceperit: patienter expectes[g].

G Regorius nonus.

¶ Agens interdicto vnde vi nō reconuenitur nisi de alia spoliatione de qua etiā excipi pōt ꝓtra eum

Super spoliatione conuentus aduersus restitutionez petentē[h] sī ē nisi sup qōne spoliatōis si eū recōueniat audiēd⁹. cum restitutionis petitō ĩ hoc priuilegiata noscat ꝺvt ipam itērans non cogatur ante restitutionem spoliatoribus respō dere. ¶ Quāquam ab agēdo spo- ē pempta: vt hic dr: ꝛ no. ꝙ si due sint principales qōes ꝛ sunt ambe ciuiles que ꝓmo ꝓponit ꝓmo tractat: ꝛ vna snīa terminat. s. e. c. pri. ꝛ. ff. de iudi. q̄ por: ſz qñqz qō ciuilis incidit ꝛ ꝓiudicat ciuili: ꝛ tūc de icidēti est antea cognoscēdū: ꝛ ꝓnunciandū: vt si qs agit de hereditate directe: ꝛ alter icidēter ꝓponat ꝙ nō sit legitime natus: de hac est antea ꝓnunciandū: vt hic: ꝛ. ĵ. q fi. sūt legi. lator: vel si ꝓponat qō seruitutis: ꝛ hic ꝓma excipiēda est. iij. q. vi. §. si de hereditate. ꝛ. C. ō or. cog. l. ii. Qñqz qō ciuilis ꝓiudicat criali: ꝛ est ꝓmo tractāda: vt si aliqs q̄ credat se libe accusēt de crīe: ꝛ postea moueat ei qō status ꝓmo tractabit incidens qō de statu. iij. q. vi. §. si crimē. ꝛ. C. de ord. cog. l. iij. ꝛ. C. ad. l. iul. de adul. qñ alerādz. ꝛ. C. ad. l. fal. de plag. preses ꝓuincie. Qñqz crialis preiudicat ciuili: qñqz criminalis ꝓiudicat criminali. iij. q. iij. §. aliqñ ver. ciuili. ꝛ. §. pri⁹ est: vbi de hac materia habes satis: ꝛ sic qñqz vna questio dependet ab altera: ꝛ tūc non sunt simul tractande: qz sic esset diuersos itricare processus: ꝛ sine vtilitate. si. s. de iudi. exhibita. vbi simul de principali ꝛ exceptionibus cognoscere voluerunt iudices quod esse non debet. s. de offi. deleg. prudentiam. §. sexta: ꝛ. s. de fo. cōpe. ex parte. ꝛ. C. ex tenore.

c ¶ Reprobat: ar. ĵ. ĵ. ō testi. cum tu. ibi dr: ne periurij reatu notent: sed illō ītelligit quo ad fēm ꝛ opinionē: ꝛ qō ꝺ dicit referas ad ius. qz de iure non censet ifamis sed ifamiaz facti forsitā nō euitat ut ibi dr: ꝛ hoc dr expresse. ff. de obsequijs a li. ꝛ liber. parentibus ꝛ patronis prestā. l. ij. Ber.

Tam nō credimus.

Legitur duobus modis: vno mō ĩ glo. itelligēdo ꝙ hic erat p⁹ corā seculari petita hereditas ꝛ excepū fuit ō illegitimitate ꝛ fm hūc ītellec. h. d. ut in rubro. Secūdo mō legit ex glo. ꝙ ꝺ cā legitimitatis fuit mota ꝛ ea pēdēte petebat hereditas corā secularī: ꝛ iurta hūc ītellec. h. d. pēdēte cā natalium corā ecclesiastico iudice qō hereditatis ex illa dependēs p secularē iudicē incohari non ꝺz. ¶ Primo narrat fēm de ꝓterito Secundo ꝓuidet circa futuruz ibi: qz vero. Ab. si.

d ¶ Ad fox ecclīasticū: ꝛ ita cā nataliū ad ecclesiā ptinet q̄ sint ille cause q̄ spectāt ad ecclīasticū fox: dcm fuit. s. de fo. ꝓpe. cum sit: ꝛ. c. lz. i. ꝛ. c. ex tenore.

e ¶ Dependēte ex illa. ex ꝺ loco satis ꝑz ꝙ si qō ꝓiudicialis incidat in cā: de ea sola primo est cognoscenduz ante ꝙ de principali: qz ea ꝓbata ꝓncipalis qō

pali: qz ea ꝓbata ꝓncipalis qō

cum dilectus. Si in modum exceptionis proponatur spoliatio: tunc primo tractatur exceptio spoliationis: scõm q dicitur in illa decre. cuz dilectus. Si vo qs agat de spoliatione ꝑ suum spoliatorem: vel et de re alia tũc spoliator ꝑt oppõere exceptionẽ de sua spoliatõe. ⁊ in modũ actõis ⁊ in modũ exceptiõis: vt ꝺ dicit. Sit ergo caut⁹ q sibi magis expediat: vtruz agere directe vel excipere. si magis expediat reo possidere rẽ aduersarij q̃ suaz recupare excipiat: qz ꝓbata exceptiõe sua nõ ꝓpellit rñdere: nisi ꝓmo fuerit restitut⁹: vt in. c. cũ dilect⁹. Si magis expediat recupare rẽ q̃ ẽ spoliat⁹ ꝓponat spoliationẽ suam directe: ⁊ ea ꝓbata restituetur: vt colligit hic: ⁊. c. cũ dilect⁹: ⁊ idẽ si petitorio agat: qz reus dupliciter ꝑt ꝓpõere suã spoliationẽ: ut. ℨ. e. ti. cũ dilect⁹. ⁊ ꝺ cuz sup diuersis reb⁹ fit quentio. ⁊ oppositio spoliatiõis. Sec⁹ vt q̃ sup eadem re fit conuentio ⁊ reconuentio: tũc vtili⁹ est ponere spoliationẽ in modum actõis. J. de resti. spo. ex q̃stione: qz restituet in eo casu ante ingressum ꝓncipalis cause. Si vo in modũ exceptiõis non fuerit; ſz repellit agẽtẽ ⁊ sic vtroqz casu ꝓiudicat qõ spoliationis in hoc casu. Jtẽ recõpẽsatio nõ põt opponi petẽti restitutionẽ: qz sic indirecte admitteretur reconuentio. C. ꝺ ꝓpen. l. vlt. ar. J. de excep. cũ iter. in fi. Jtẽ in momẽtãea possessiõe cessat recõuẽtio. C. q leg. p. l. vlt. Sed si ago ꝯ te possessorio: ⁊ tu reconuenis me possessorio: ⁊ ego excipio ꝯ te in modum exceptionis de spoliatiõe eadez de q̃ cõuenio te: nunqd debeo admitti? Dico q sic: qz ad aliud proponit vt actio. ad aliud vt exceptio. ar. ff. de inoffi. testa. cõtra veterani. §. sed nec ipubes ⁊ J. ꝺ testi. veniẽs. ii. ⁊. c. cũ in tuã. Sed quid si ille ercipiat de sua spoliatione. Dico q põt: ⁊ elidat actionem meã: ⁊ ita remanet conuentio ⁊ reconuentio inefficax. si aũt exprediret ei magis agere q̃ excipere ꝓponat de sua spoliatione in modum replicationis: ⁊ sic per replicationem elidit exceptionem meam: ⁊ sic remanet conuentio: ⁊ reconuentio efficax.

Rica de plus petitionibus Cõtinuatur ſm Ho. ⁊ io. an. plerũqz in iudicijs pl⁹ petit: ideo ⁊c. vel sic. ℨ. in prima Rica dictũ est de ordine cognitionũ: verum qz interdum excipitur actores plus petere ⁊ dubitari posset de ordine ⁊ modo procedendi: ideo subijcitur. Ab. si.

liatione ab eis ĩ modũ exceptionis opposita repellatur.

Rubrica De plus petitionibus.

¶ Gregorius nonus.

¶ Ponit quattuor modos plus petendi ⁊ penas plus petentium.

Onsilium ꝓuidẽtie disci nõ põt: q pecuniam tibi debitã añ terminũ abaduersario repetisti: punitur enim iportunitas plus petẽti um si super petitiõe sua duxerint ĩ iudicio[a] psistẽdũ: ita q qui repetũt amplius sine causa i erpẽsis aduersario cõdẽnãt. Qui aũt plus loco ad itereſſe[b] tenent: ꝓ eo q vtilitas admitur debitoribus quã hẽrent si statuto loco soluissent. Ei vero a quo ãplius tẽpore[c] petit iducie duplicãtur: nec litẽ excipiet: nisi ei soluant erpẽse. ℣ Te quoqz dubitare nõ credim⁹ qõ cã plus petit[e] cũ aliqd i genere vel sub alternatione debetur: ⁊ rẽ i specie vel vnuz precise peti contingit. Re ãt si. x. sint debita. ⁊. xx. petãtur. Loco vero cuz qs nõ vbi cõuenit soluere: sed alibi cõuenit. Tpe quoqz cũ añ diẽ ul⁹ ꝯditionem petitur quod debetur.

Rubrica De causa possessiõis ⁊ ꝓprietatis.

¶ Gregorius felici sicilie.

¶ Causa possessionis ⁊ proprietatis sub eodẽ iudice terminari ꝺz: nec ꝓtra absentẽ ẽ ꝓnunciandum.

Sceptis: ⁊ infra. Legali prouisione decretũ ẽ: taz momẽti[f] q̃z ꝓprietatis cãm sub vno[f] eodẽqz iudicio debere cognosci. ℣ Nec nos cõtra iauditã partẽ aliquid possumus diffinire[g].

¶ Elestinus tertius.

¶ Si possessorio ⁊ petitorio simul actum potest iudex prius possessorium terminare.

AD vltimuz iterrogati fuim⁹ si iudices deputati[b] vt de possessione ⁊ proprietate cognoscant: graubus partiuz ſũptibus parcẽs cupientes de vtraqz cõmixti audiant allegatiões pariter: ⁊ testes admittant: deinde prius audiant attestationes de possessiõe: ⁊ ꝓnũciãt secũdũ tenorẽ illarũ: vtz licite hoc agat. ℣ Nos aũt cũ hoc sit in iure ciuili expressum[h] q̃ licite possit fieri respondemus.

¶ Innocen. iij. archiepo ⁊ canonicis sutrinis.

¶ Si spoliatus possessorio ⁊ petitorio simul agens possessionem ⁊ spoliatõez ꝓbat: sed non dominium seu proprietatem obtinet in possessorio: sed succumbit in petitorio.

Sceptis. Docto. nostri ñ sũmãr: sed ponit casum forte quia actor presens petebat reuz absentem condemnari i vtroqz: scilicet in causa pos. ⁊ ꝓpri. aut q papa causam possessionis cõmitteret vni ⁊ causam proprietatis alteri. Papa vero rñdit vt in littera. Vel primo petiit vnuz: vt vtrunqz iudicium diuersis iudicibus cõmitteret: ⁊ ad hoc repulsus petijt ſm. vt saltẽ papa ꝓnũciaret: ⁊ iterato fuit repulsus: rõ repulsionis habetur in littera. Et ꝑt ꝺ decre. sũmari: vt in rubro. Et secũda pars ibi. nec nos. Ab. si.

e ¶ Momenti. i. possessionis: ⁊ dr̃ possessio momentũ: ñ qz durat ꝓ mẽtuz: ſz qz pax duratura est apud possessorem cũ actor docuerit de proprietate. ⁊ a ſnia momẽtance possessionis ſm. l. nõ appellat. C. de momen. pos. l. vna: ⁊. ii. q. vi. §. sũt quoruz. ver. si de possessione: secus ſm canones. ℨ. de iudi. c. ſi.

f ¶ Sub vno. sed quare dicit: cũ alia sit cã possessionis: ⁊ alia ꝓprietatis. nec habeãt aliqd cõe. ff. de excepti. rei iudi. ⁊ eandẽ. §. vlt. ⁊. ff. de aquiren. pos. naturaliter. §. nil cõe. ⁊. l. permisceri. Et hoc ideo dicit: qz ꝯtinentia cause diuidi nõ debet. J. de sequestra. c. i. ⁊. C. de iudi. nulli. Ho c ẽ vicere: iudex qui cognouit de possessione ꝺz cognoscere de ꝓprietate. Et ita exponit in vno eodẽqz iudicio. i. corã eodẽ iudice: vt dicunt iura ꝓdicta: qz facilius cognoscit de ꝓprietate q cognouit de possessione: ar. ℨ. ℨ. de iudi. significauerunt: ⁊ hoc est ꝓpter diuersitatem fori.

g ¶ Diffinire. Ho. q dicit diffinire: quasi diceret diffinitiuã sniam ꝯ absentem nõ possumus ꝓferre ante lit. ꝯte. ℨ. ut lit. non ꝯte. p totuz. Vel dic nõ possumus diffinire ẽt lit. ꝯte. cõtra inauditã partẽ: qz nõ liquet de causa. Et nõ precise diffinire nõ possumus: quin salua sit ad minus questio ꝓprietatis abñti. J. ꝺ dolo ⁊ ꝯtu. put: ⁊. ℨ. vt lit. nõ ꝯte. qñ. §. pe. ⁊. C. quo mõ ⁊ qñ. Et ita duobus modis põt intelligi pticula ista: ut lit. nõ ꝯtes. vt sic nõ fiat diffinitio: sed ꝓpter ꝯtumaciam in possessionem missio: vel ẽt ꝯtestata qñ nõ liquet de cã. Vel tertio modo: qz ꝯtra absentes non citatos nõ ꝯuictos non ꝯfessos nil possumus diffinire. ℨ. de maio. ⁊ obe. iter quattuor: ⁊ sic plena est littera. b.

AD vltimum Sũma sic ⁊ melius. Si actũ est possessorio ⁊ petitorio ꝑt iudex receptis ꝓbationibus super vtroqz prius discutere possessionis ꝓbationes super possessorio: ⁊ illꝺ terminare: cõis diuisio. secunda ibi. nos autem. ab. si.

b ¶ Deputati. vt de possessione ⁊ ꝓprietate: qz cã est eis vtraqz ꝯmissa: ⁊ idem est si simpliciter cã indiffinite cõmittitur: qz vtraqz cã intelligit esse ꝯmissa. J. de sequestra. ad hoc: qz diuidi nõ ꝺz ꝯtinentia cãrum. ℨ. c. pri. C. de iudi. nulli. sic ⁊ cã ꝓprietatis ⁊ vsufructus apud eundem iudicem sunt tractande. ff. de lib. cau. si pariter. ⁊ sic ⁊ in alijs. ff. de quibus cau. ad eundem iudicem catur. l. i. Ber.

i ¶ Pronunciant. s. super possessione.

k ¶ Expressum. s. q prius audiant attestationes de possessione: ⁊ ꝓnũcient super illa: illud est expressum in iure ciuili. C. ꝺ rei ven. ordinarij. C. de interdic. incerti iuris est. ff. de aquiren. pos. eritus cõtrouersie. ff. ꝺ iudi. si de vi possessione. tamẽ secũduz iura canonica: simul potest ꝓcedi super vtraqz questione: ⁊ vna debent snia terminari. J. c. cum dilectus. ⁊. c.

proximo: ita q primo ꝓnunciatur super possessione: incontinenti super proprietate: vt ibi dicitur: ⁊.c. cum super. ⁊ ita causa possessionis ⁊ ꝓprietatis ab eadem persona intentari potest simul: ⁊ vno iudicio tractari ⁊ terminari: quia non sunt ista contraria: de hoc dicetur. ī. ca. pastoralis. ⁊.c. cum dilectus: ⁊ in hac opinione fuit dominus. Ho. ⁊ eius sequaces. Dominus Jo. ⁊ eius sequaces volunt stare. ll. predictis: sed illa diuersitas ō terminabit. ī. co. pastoralis: ⁊.c. cum dilectus: ⁊ q dicit hic q primo ꝓnuncient super possessione: ⁊ nihilominus de ꝓprietate pronunciare debent incontinenti ex quo simul est actum: ⁊ publicatio simꝫ facta ⁊ ō vtraq; liqueat: alias deferꝛ: questio proprietatis. ī. de testi. significauerunt alias si nolunt differre iudices iudicium propetatis: nec testes publicare cum aliis etiaz possūt ꝓcedere super possessione tantum: ⁊ sic intellige quod hic dicit: vt concordet iuri ciuili ꝓut dicit in fi. alias contradicerent iura ciuilia: tamē ꝑm canones si aliquis vult agere simul vtroq; iudicio iudex simul expedire debet vtrunq;. ī. .c. proxi. ⁊.c. cum super: ⁊ .c. cuz dilectus. alias cōtradicerent: hic iudices ex officio suo hoc fecerūt vt ꝓmittim audirēt: sed ꝑus volebant procedere super possessione: qō licitum est ꝑm iura ciuilia: nec canonica contradicunt.

Cum ecclesia. Due sunt partes principales. In ꝑma facti ⁊ processus narratio. In scōa diffinitio ibi: nos igit. ¶ Prima subdiuidit ī quinq;: ꝑmo. n. ponit petitionem actoris. Secundo reconuentionem reorum ibi: verum. Tertio modum ꝓcessus ibi: partibus ergo. Quarto allegationem actoris ibi: pars canonicorum. Quinto allegationem reorū ibi: parte clericoꝝ. scōa principalis subdiuiditur in duas. Nam ꝑma diffinit possessorium. scōa petitorium ibi: verum. ab. si.

a ¶ In vnum. quia spiritus sanctus nō venit: nisi super congregatos in vnum. xxiij. q. i. §. si autem: ⁊ vbicunq; duo vel tres congregati fuerint in nomine meo ibi sum in medio eorum. i. q. i. cum scriptura. ⁊. xxiij. q. i. alienus. ⁊. xx. di. c. vlti.

b ¶ Eos tm̄ spectaret: sed qualiter fuerunt admissi canonici ad aliquaz ꝓ bationem cum pars aduersa diceret se spoliatam. cum nil obiici possit spoliato ante restitutionem: nec super eo questio proprietatis referri. ī. de restitu. spo. in litteris: ⁊.c. item cum quis. ⁊.c. ex conquestione. s. de or. cog. super spoliatione. Sed dicas q isti clerici conuentualium ecclesiarum nō tm̄ possessorium intentarunt: sed petitorium simul cum possessorio. vnde licitum fuit alteri parti de iure suo docere. Et in hoc minus caute fecerūt isti clerici: qz q̄diu pōt aliquis intentare aliq̄ possessorium nō dz agere ō ꝓprietate. ff. de rei ven. is qui.

c ¶ Vltimo: bene dicit vltimo. qz lz qñq; fuissent in eligendi possessione. hic non ꝓdesset ad hoc vt possent petere restitutionem: lz secus sit in dñio. C. de ꝓba. siue. Item bene sequitur ⁊ īmediate: qz si non continuassent tpa nō prescripsissent. ff. de diuer. ⁊ temp. prescrip. in vsucapione. §. i. ⁊ ō vl. tpe caute dixit. qz in prescriptione vltima tpa spectanda sunt. C. ne de statu defun. si mater. ⁊. C. de apo. publi. l. quicunq;. li. x. ar. xxv. di. ab exordio. ⁊. xviij. di. quia sunt.

d ¶ Vocemq; habuisse. caute etiaz dicit vocemq; habuisse: quia posset eē q̄ interfuissent causa consilij dandi ⁊ tm̄ nō elegissent: nec scrutatores voluntatum dedissent: aut vota sua inquisita non fuissent. s. de elec. cumana ecclesia. ⁊. lxiij. di. obeuntibus: vel forte essent inuitati. lxiij. distin. cuz adrianus: sed per talem inuitationem ius non acquiritur. ix. q. iij. nūc vero. ⁊.c. se. ⁊. ar. ad hoc. s. de postu. bone. ij. ¶ Hoc. n. non sufficit q aliqs possidet: sed q intendat ius sibi acquirere. ff. de iti. actuq;. prima. l. vlt. ff. quemadmo. seruit. amit. l. fi. immo in dubio presumendum est istos potius non habere ius. arg. xxiiij. di. presbyteri. ⁊. vij. q. i. pontifices. qz non verisimile est q quis iactet res suas. ff. de proba. cum de indebito: ⁊. s. ō electione: quia diligentia: nec enim sequitur q si fuerint electi: q ideo possederint. ff. de acquiren. pos. si quis antea. ī. de restitu. spo. olim. ⁊ .ff. de vi ⁊ vi. ar. l. i. §. vim vi.

e ¶ Vacillasse: hoc solum sufficeret ad repellēdos testes ⁊ quod dixit varios extitisse: vt. iij. q. ix. pura. iiij. q. iiij. §. item qui falso: ⁊. ī. de pe. sup his: ⁊. ī. vt cc. bene. vt nostrum. ⁊. xxxv. q. vi. de parentela. ii. in fi. ⁊. ff. de questi. de mīore. §. tormenta. in fi. ⁊. l. ex libero. §. i. in fi. tamē qñq; verbis ⁊ non re aliqui dissentiunt. ī. de ver. sig. nil obstat. ⁊. ī. de testi. cum tu fili. ⁊. ff. de re iudi. actorum. viij. q. i. in scripturis: ō pe. dis. .i. periculose.

f ¶ Negatiuam. forte dicentes q̄ illi conuentuales clerici nun q̄ interfuerūt electioni vel vocem habuerunt arg. s. de elec. cum dilecti: qō tamen fieri nō potest. s. de elec. bone. i. ⁊. s. de renunci. super hoc: ⁊. vi. q. vlti. §. actor.

g ¶ In trium episcoporuz. Ex hoc videtur q si aliquis ter vtitur aliquo iure per hoc est ī q̄si possessione illius. arg. C. de fideicōmis. l. i. ⁊. ff. de vsu. cum de in rem vso. ff. de serui. quotiens. ii. Sed quid si semel eligit in. xl. annis: quia episcop⁹ illē ī tanto tempore vixit. Dico q per hoc est in quasi possessione illius iuris. argu. supra de consti. cum accessissent. ⁊. ī. de prebē. pro illorum a contrario sensu: nam aqua dicitur quotidiana: que tantum semel in anno ducit. ff. de aqua quoti. ⁊ esti. l. i. §. ii. ⁊. iij. ⁊ si īmisi tignū in parietem tuum statim possideo seruitutem. ff. de fui. vr. predio. seruitutes que in superficie: vnde tuendus suz in illa q̄si possessione. ī. vt lite pen. .c. i. ⁊. ii. ⁊. xvi. q. iiij. volum⁹ nisi ꝓfer q vi vel clā vel precario possederi: arg. ī. ō excess. prelato. ad quorūdā: ⁊ tūc quis ōdit auctoritate sua poterit reuocari: ut ibi. ⁊. ix. q. iij. quia cognouimus: nec obstat quod dicitur de triginta diebus: quibus ad minus vti debet in anno ad hoc ut hēat interdictum de itinere actuq; priuato. ff. de iti. actuq; priua. l. iij. §. hoc interdictum. a superiori: quia hoc intelligitur de eo interdicto: qō habet mixtam cām: quia duo debet probare: ⁊ hoc anno se fuisse vsum: ⁊ seruitutem sibi cōpetere ⁊ constitutam fuisse: vt ibi dicitur.

ctionibus trium episcoporū: qui ecclesie sutrine vltimo⁽ᶜ⁾ ⁊ imediate ꝑ fuerant: cum canonicis cathedralis ecclesie affuisse ⁊ uocē habuisse⁽ᵈ⁾ cū alijs eligēdi. ¶ Nos igitur quoniam deprehēdim⁹ testes vestros īperbibendis testimonijs varios extitisse: adq; aduersus fidem attestationis sue corā auditoribus vacillasse⁽ᵉ⁾. ⁊ quod negatiuā⁽ᶠ⁾ quodam mō astruere satagebant: probare volētes ius electiōis ita ad nos spectare quod ad aduersarios minime ptineret: per testes uero aduerse partis fuit sufficienter ostensuz: qō in trium episcoporuz⁽ᵍ⁾ electionibus de quibus premissum est clerici p̄sentes affuerit: ⁊ uocē habuerint eligendi: p̄missā electiōez fcāz eis cōtradicētibus ⁊ exclusis decreuim⁹ irritādā: clericos sepedictos ī eam quasi possessionē⁽ʰ⁾ quaz ante cōtrouersiā motā habuerāt reducētes. ¶ Verū quoniaz in questione predicta quicquid iuris⁽ⁱ⁾ utraq; ps in electione habebat deductum in iudicium videbatur: cum iure ciuili sit cautum id venire in iudicium⁽ʲ⁾

Negatiuam. forte dicentes q illi conuentuales clerici nun q̄ interfuerūt electioni vel vocem habuerunt arg. s. de elec. cum dilecti: qō tamen fieri nō potest. s. de elec. bone. i. ⁊. s. de renunci. super hoc: ⁊. vi. q. vlti. §. actor.

g ¶ In trium episcoporuz. Ex hoc videtur q si aliquis ter vtitur aliquo iure per hoc est ī q̄si possessione illius. arg. C. de fideicōmis. l. i. ⁊. ff. de vsu. cum de in rem vso. ff. de serui. quotiens. ii. Sed quid si semel eligit in. xl. annis: quia episcop⁹ illē ī tanto tempore vixit. Dico q per hoc est in quasi possessione illius iuris. argu. supra de consti. cum accessissent. ⁊. ī. de prebē. pro illorum a contrario sensu: nam aqua dicitur quotidiana: que tantum semel in anno ducit. ff. de aqua quoti. ⁊ esti. l. i. §. ii. ⁊. iij. ⁊ si īmisi tignū in parietem tuum statim possideo seruitutem. ff. de fui. vr. predio. seruitutes que in superficie: vnde tuendus suz in illa q̄si possessione. ī. vt lite pen. .c. i. ⁊. ii. ⁊. xvi. q. iiij. volum⁹ nisi ꝓfer q vi vel clā vel precario possederi: arg. ī. ō excess. prelato. ad quorūdā: ⁊ tūc quis ōdit auctoritate sua poterit reuocari: ut ibi. ⁊. ix. q. iij. quia cognouimus: nec obstat quod dicitur de triginta diebus: quibus ad minus vti debet in anno ad hoc ut hēat interdictum de itinere actuq; priuato. ff. de iti. actuq; priua. l. iij. §. hoc interdictum. a superiori: quia hoc intelligitur de eo interdicto: qō habet mixtam cām: quia duo debet probare: ⁊ hoc anno se fuisse vsum: ⁊ seruitutem sibi cōpetere ⁊ constitutam fuisse: vt ibi dicitur.

b ¶ Quasi possessionem. ¶ Hoc ideo dicit: qz incorporalia nō possidentur: sed q̄si possidentur. ff. de vsucapio. sequitur. §. si viam. ff. de serui. vrba. pdi. si edes .§. libertas. Ar. contra. iij. q. i. reintegranda.

i ¶ Reducentes. verbo tantum ⁊ non re. cum iam constet de ꝓprietate: vt sequit in littera. ⁊. ī. c. proxi.

k ¶ Quicqd iuris. sic. ff. de excep. rei iudi. ⁊ an eadez. §. actiones. ⁊. C. de anna. excep. l. vlti. Sed quid deduxit in iudicium pars canonicorum cū ipsi essent rei ⁊ possiderent. non videtur q aliquid deducerent in iudicium. immo de iure ꝓmuni ad eos spectat electio: ⁊ possidendi nō est prodita actio insti. de ac. §. iste quoq; ⁊. s. de iudi. examinata. Et ita nec petitorium nec possessoriuz deduxerunt in iudicium. Sol. hec oppositio hz locum in actionibus in rem: que competunt ꝓ rebus corporalibus. ut in. §. iste quoq: sed in actionibus in rem que competunt ꝓ rebus incorporalibus: vt in seruitutibus: datur actio possessori pro tuendo iure suo. ⁊ hec dicitur negatoria que competit domino: qui negat alium seruitutem habere in re sua: ⁊ banc negatoriam deduxerunt canonici in iudicium: dum negabant clericos habere ius in electione: quia aliud non poterat in iudicium deducere. Confessoria vero datur ei qui sibi debere seruitutem contendit. secunduz q̄ isti clerici faciebant: qui dicebant se habere ius in electione. ⁊ hoc deduxerunt in iudicium loco proprietatis ⁊ possessorij. hec probantur. ff. si serui. ven. l. ii. i. respon. ⁊. l. si forte. §. i. ⁊. l. sicut. §. sed si queritur. ⁊ insti. de acti. §. eque si quis: ⁊ sic intelligitur quod hic dicit: vtraq; pars deduxerit in iudicium quicquid iuris habebat in electione.

l ¶ Id venire in iudicium. hoc sumptum est ex illa. l. ff. de iudi. solemnis. illa enī veniunt que includi possunt in electione proposita: vt loquatur ī speciali iudicio ut in rei vendicatione: ut fructus ⁊ expense ⁊ vsure que accessoria sunt: ⁊ ad eandem rem spectantia. ff. de aqua plu. ar. hactenus. in fi. ff. de edil. edic. ediles. §. item sciendum. non autem veniunt omnia alia. ¶ Hec est contra. C. de anna. excep. l. vlti. ibi sponte receptus fuit libellus generalis: vnde fatuus fuit: sed regula ista melius intelligitur de generalibus iudicijs vt negocijs gestis. tutela. petitione hereditatis. actione pro socio. communi diuidundo. finium regundoruz. familie hercis. vbi omnia veniunt in iudicium. nisi fiat specificatio in libello vel in prosecutione cause: tunc enim non obstat exceptio in non specificatis. C. de iudi. lz. ff. de excep. rei iudi. si ex testamento. ⁊. ff. de insti. act. habebat. ⁊. ff. ꝓmuni diui. in iudicium. ff. familie her. heredes. §. pe. ⁊. ff. de peti. here. si hereditatem ⁊. l. si quo tempore. ⁊ hec vera sūt in bonefidei iudicijs: secus in iudicijs stricti iu-

ris: qz ibi non veniunt nisi illa tantum de quibus nominatim actum est vt veniret: vt. ff. de do. eleganter. §. non solum. ff. de verborum obligatione quicquid. Simile est etiam in personali actione: vt si vnam causam sum prosecut⁹: & succumbo non obstat si peto idem ex alia causa: hoc dictum est. s̄. de libe. obl. .c. ii. sic etiam in arbitrio vbi tantum veniunt ea de quibus dictum est in cōpromisso: ut. s̄. de arbi. cum dilecti: vbi de hoc argu. et hoc loco illud tantum venire in condēnatione: quod in libello cōtinetur super quo lit. ꝓtestatō facta fuit: ar. ff. de iudi. non potest: & .l. de qua re. argu. ꝓtra de ap. .l. vlt. ad fi. & insti. de acti. §. si minus. ff. ō peti. here. l. iiij. ff. de rei ven. finautez. §. possidere. In istis oibus. ll. dicitur qp plus venit in condēnatione q̄ in petitione. Solu. istarum. ll. pater in p̄n. glo. an sint extranea an coniuncta & accessoria: sic aliquando minus venit in ꝓdēnatione q̄ in petitione. ff. de condi. fur. si seruus furtiu⁹. ff. de rei ven. finautem a ticio. §. possidere. & ff. de peti. here. si quo tēpore. §. ex diuerso.

a Non solum. argumentatur papa ex hac. l. per locum a minori. si id de quo minus videt ineē & inest: & id de quo magis siue econtrario.

b Ille veniret. argu. omnia eē concessa que non sunt prohibita.

c Cathedraliū. lxiij. dis. c. i. §. ex his: & s̄. de ele. cū terra.

d De ꝓsuetudine: introducta de volūtate eius cui preiudicat. ff. cōia predi. vēditor. §. .i. & ita necesse est qp sit prescripta: vt hic inuitur: & s̄. de consue. cum dilectus. & .c. vlt. vbi de hoc: & ī. de ver. sig. abbate.

e Terno. non ergo tres vices inducunt ꝓsuetudinem: nisi in criminibus. xxv. .q. ii. ita nos: & C. de epis. audien. l. iij. de pe. di. ij. §. econtrario: si. n. consuetudo esset ex tribus vicibus inuaret hic: sed nō prodest: nisi legitime sit prescripta vt dicit hic: licet tueatur aliquem in possessione quousqz constet: an debitum⁹ sit .xxviij. q. ij. seruitium: ut. ī. vt lit. pen. c. i. & ii.

f Temporis. & ita patet qp si breuitas temporis non obstaret isti clerici prescripsissent ius eligendi etiam si semel elegissent: ar. C. de serui. l. vlt. licet videatur contra. quia seruitutes que non habent continuam causam duplicatum temp⁹ requirunt. ff. quemadmodum serui. amit. si sit constituta: sed secus est ꝑm canones. argu. ī. de prescrip. c. de quarta: & hic. Sed contrarium videtur huic loco qō dici consueuit: qp in prescriptione ecclesiastica requiritur bona fides & iust⁹ titulus. alias nō prescribitur. ī. de prescrip. si diligenti. & ī. de deci. dudum: sic et in consuetudine causa allegari debet: ar. ī. de censi. peruenit. Et ita dici consueuit qp in consuetudine allegari debet causa: & in prescriptione titulus: de hac materia inuenies. s̄. de ꝓsue. c. vlt. sed hic nulla causa siue titulus fuit allegatus: & tamen prescripsissent si peruenissent ad legitimum tempus: vt hic patet. ad hoc potest dici qp in huiusmodi incorporalibus sola patientia habeē ꝓ titulo. Talis patientia loco traditionis habetur in seruitutibus. ff. de pub. si ego. §. i. & ff. de serui. quo. ii. Vel dicas qp speciale est circa ista īcorporalia iura: qp nō est necesse allegare ibi titulum: sed hoc solum sufficit qp nec vi nec clam nec precario vsus sit tali iure. ff. de rui. ven. si quis diuturno. Et ex eo qp erant in quieta possessiōe p̄sumebantur qp nec vi nec clam nec precario possiderent. Argumentum contra. ī. de prescripti. si diligenti: sol. qui enim facit gratiam illud debet ꝓtestari .vii. q. prima pontifices: & s̄. de elec. cumana: & hoc forsitan voluerunt probare isti canonici quod illi clerici non fuerant in electione iure propio: sed de gratia quasi negatiue.

g Prescriptionem. Videē qp hoc ius: qz quasi seruitus est prescribi nō possit qz seruitus: nec in bonis alicuius: nec extra bona est. ff. de vsufru. leg. l. i.

h Probante. C. de edē. qui accusare. vi. q. vlt. §. actor. C. de proba. actor: & ī. ut ec. benefi. ut nostrum. B.

Cum super Diuidit. nam primo precise narrat factum. scō diffinit ibi cū prefatus. Et primo possessoriū. scō petitoriū ibi. verum ab. si.

i Confirmatus. ex hoc p̄ncipio & ex fine ca. colligitur qp ꝓfirmatio nil iuris cōfert vbi electio canonica nō fuit. s̄. de elec. cum inter canonicos: & .c. cū dilecti: tñ si possessionē fuerit adeptus: & postmodum spolietur debet restitui: q̄uis nō fuerit electio canonica: vt hic patet.

k Restituendum. solo verbo restituit eum: quia in eadem sententia restituit eum. sic. s̄. c. prori. quid ergo prodest talis restitutio: quantum ad hunc casum nil prodest: nisi qz satisfit iuri & petitioni actoris. ff. de iudi. de qua re: & hec posz qñqz pdesse quo ad fructus restituendos: vt spoliator restituat fruct⁹ perceptos & qui percipi potuerunt a tempore deiectionis vsqz ad tempus lit. contest. super proprietate: & ita licet obtineat in proprietate: tamen propterea qa ius sibi dixit quantum ad possessionem restituere debet fructus perceptos Sed nunquid ille qui est in possessione vtetur fructibus. Videtur qp sic: qz alimentorum causa veritati non preiudicat. ff. de his qui sui vel alie. iu-

non solum[a] de quo actum est vt veniret sed id nō venire de quo nominatim actum est ne veniret[b]: & secundum statuta canonica electōes episcoporum ad cathedraliū[c] ecclesiarum clericos regulariter ptinere noscātur: nisi alibi secus obtineat de consuetudine[d] speciali: nec ex eo q⁹ clerici antedicti se inter eligentes sutrinos episcopos probauerunt tertio[e] extitisse: ius eligendi ꝓpter breuitatez temporis[f] vsqz ad prescriptionem[g] legitimā non producti sibi acqrere potuerūt: & actore non probante[h] qui conuenitur & si nihil prestiterit obtinebit: ab eorum impetitione super electionib⁹ faciendis vos duximus absoluendos: sepedictis clericis ecclesiaruz super hoc perpetuum silentiuz imponentes

Idem canonicis de bethleem.

Idez dicit quo ad itellectum qō decretalis supra proxima.

Cum super electiōe bethleemi tañ. ecclesie iter. r. subd. nostr & p. canonicum sepulcbri dominici questio verteretur: vtroque sep electo gerente. Cuz prefatus dia con⁹ a patriarcba bierosol. fuerit confirmatus[i] & infra. Et quia se ꝓbauerat per secularem potentiam spoliatum: restituendum[k] decreuimus iusticia mediante. Ceruz quoniam tam possessorium q̄z petitorium[l] deductum fuerat in iudiciuz et tam restitutionis quā electionis questio plenius agitata: et constitit nobis electionem vtriusqz minus canonicam extitisse: cuz iudex de[m] qua re cognouerit pronunciare debeat: vtranqz durimus sententialiter irritandam.

Idem epō nouioneñ.

Qui agit de proprietate ãte cōclusionē cause possessorio adipiscē de vel recuperāde agere pōt: post cōclusionem vero & ante sententiā hoc non potest nisi insta cā subsit.

Pastoralis officij: et infra. sane sicut intimasti contingit aliquando vt cum is qui se asserit spoliatum suum trahit spoliatorem in causam: inter ipsa iuris auspicia[n] requisitus[o] quo malit experiri[p] iudicio litez proprietatis ingreditur

sunt: si iudex. Et pupillus ꝓpter inopiā quandoqz percipit alimenta a scripto berede: qui appellauerat vsqz ad finez litis. ff. de inoffi. testa. si instituto. §. de inofficio so. Sed contrarium verum est quia cum canonicum non habuit ingressum debet restituere fructus quos inde percepit: & est expressiuz. ar. .ī. de preben. dilecto: & melius. ī. de iurepa. cuz dilectus: in fi. quia quasi intrusus est. vnde nil debet inde commodi habere: ne de improbitate: sua cōmodū ꝓsequatur: & est ar. ad hoc quasi expressum. ī. de rest. spol. grauis. & fruct⁹ illi restituendi sunt ecclesie: vñ illos percepit.

l Quam petitorium. & sic due petitiones eodē iudicio expediunt. arg. .C. de offi. rec. p̄uin. l. .i. & in eodem libello: & sic vno processu duplex cōmodū quis consequitur. ar. ff. pro socio: si inter fratres. §. si plures: & ff. famil. her. heredes. §. si de pluribus. ff. de ac. emp. & vendi. nō est nouum: & ff. quorum leg. l. i. §. quod autem. & ī. eo. cum dilectus. & s̄. e. c. ii. & ī. de capel. mona. dilectus. Sed qualiter possessorium & petitorium deductum fuit in iudicium ab vtraqz parte: de hoc dici. s̄. e. c. prori. Quidam dicunt qp neuter possidebat. alias non potuit intentari: sed ab vtraqz parte hic non posset fieri: nisi vterqz fuerit spoliatus. Sed alter tantum fuit spoliatus. Unde potest dici qp in rebus incorporalibus datur actio possessori pro tuendo iure suo: vt in prori. c. dictum est. Vel verius dicas: qp hic alter tantum fuit spoliatus: qui intentauit simul petitorium & possessorium: reus vero qui possidebat: defendebat se super vtroqz: & sic quodāmō vtraqz pars dedurit vtrūqz in iudiciū ī. e. cum dilectus: qz nō dz actori licere qō reo nō lz. ff. de reg. iur. non dz sed verius est qō alter tantum petitoriuz intentauit: qui dicebat se canonice electum: qz & hic non dicitur qō vtraqz pars dedurit in iudicium vtrūqz possessorium & petitorium.

m De qua re. ff. de iudi. de qua re. hec regula fallit in cā criminali epi scopi. iij. q. vi. q̄uis: & c. dudum: fallit in sñia lata a superiori. ī. de re iudi. decetero: fallit vbi sola cognitio demādata est. ī. de testi. cū olim. & s̄. de offi. or. dilectus. Item fallit in incidentibus qōnibus: vt dictū est s̄. de or. cog. c. i. & C. de or. iudi. adite: vnde ita ītelligit de qua re cognouit p̄n cipaliter. s. de ea pnunciare debet: vt hic: qz petitorio & possessorio principaliter agebatur ab altera parte.

Pastoralis Due sunt partes. In prima consultatio. in secunda responsio ibi: consultationi. Secunda subdiuiditur in duas partes. nā primo rñdendo distinguit an sit vel non sit in cā conclusum. Et ꝑm mentem ibi: si vero. Prima secunde tria facit. Prima rñdet ad primū mē brum distinctionis. Scōa ibi: cū legali rñsionem ꝓbat lege. Tertia ibi: alijs ꝓtestatur. Secūda scōe ēt facit tria: qz primo rñdet scō membro rñsiōis cām inserendo ibi: ne lites. Scō in versi. nisi. vnum casum excipit quem statim exemplificat ibi: puta. Tertio ibi: his ergo. dat generalem doctrinam. Ab. si.

n Auspicia. i. exordia litis. C. de excep. l. pe. & C. ō codicil. l. vlt. i. rñso.

o Requisit⁹. a iudice. s. & b cū vtraqz cā ꝓmissa est iudici: vt. s̄. e. c. i. Idē vt si cā ꝓprietatis est ei ꝓmissa. ar. C. de rei vendi. ordinarij. Idē si etiaz vbi cā est simpliciter ꝓmissa. ī. de sequestra. c. i. licet sit contra. arg. C. si a non compe. iu. si de ꝓprietate: quia cōtinentia cause diuidi non debet. C. de iu. nulli. & s̄. e. c. i.

p Experiri. i. agere. alibi ponit ꝓ defendere. s̄. de iudi. c. i. nemo enī sine actiōe experit. s̄. de iudi. examinata. ff. de admi. tuto. quotiēs. §. Jtez si tpali. ff. de neg. ge. si pupilli. §. fi. Jtē est hic ar. qp cū plures actiōes noie eiusdē rei cōpetunt. ut. ff. de mino. vez. vna illaz est eligenda. ff. de tribu. qō in beredem. §. eligere. ff. de reg. iu. nemo. ii. §. quotiens.

a ¶ Quod de recuperanda. Ad intelligentiam huiusmodi nota ꝙ triplex est iudicium possessorium: vel pro adipiscenda possessione: vel recuperanda vel retinenda: pro adipiscenda possessione proponitur interdictum quorum bonorum: ꝛ interdictum quorum legatorum: ꝛ saluianum interdictum. ff. quo. bo. l. i. ꝛ. ff. quo. leg. l. i. ꝛ. ff. de saluian. interdi. l. i. Interdictum pro adipiscenda possessione datur bonorum possessori ꝛ heredibus hereditarijs: insti. de interdi. §. adipiscẽ de. bonorũ possessor nomen est iuris: sicut ꝛ bonorũ possessio. ff. ō ver. sig. hereditatis. i. ꝛ bonorum possessor dicitur ille qui succedit de iure pretorio instituto. de interdictis. §. restitutoria. Et dicit ideo adipiscende possessionis: quia licz heres hoc ipso ꝙ est instituus: ꝛ hereditatem adijt efficiatur dñs rerũ hereditariarum: tamen possessionem earum nõ adipiscatur. nisi apprehẽdat possessionẽ. ff. de acq. pos. cũ heredes ī pn. ꝛ si ab alio possideantur potest adipisci ea ꝙ possessionẽ per istud interdictum. ¶ Pro recuperãda possessiõe datur interdictũ vñ vi: ꝛ qõ vi aut clã. ¶ Pro retinenda possessione datur interdictũ vti possidetis: vel vtrobi. ꝛ hoc habes insti. de interdic. §. adipiscende: ꝛ §. se. ꝛ. ī. de proba. c. licet. Si ergo aliquis cepit agere rei vendicatione potest redire ad iudicium possessorium: quod proponitur pro recuperãda possessione vel adipiscenda pendente iudicio ꝓprietatis: vt hic dicitur: ꝛ. ī. de testi. significauerunt. ꝛ. ff. de vi ꝛ vi ar. cum fundum. §. vltimo. ꝛ ecõuerso de possessorio potest redire ad iudicium proprietatis: sed ad interdictum de retinenda possessione non potest redire pendente iudicio ꝓprietatis primitus instituto: scilicet vti pos. vel vtrobi que proponunt ꝓ retinenda possessione: nec econuerso potest redire ad iudicium proprietatis postquam cepit agere vti possidetis: qz sibimet esset contrarius. qui enim proponit rei vendicationem dicit alium possidere: vt supra de iudi. examinata: quia possidenti non datur actio. insti. de act. §. iste quoque. ꝛ qui agit vti pos. dicit se possidere: vnde pendente iudicio proprietatis: nõ potest redire ad aliud: nec obstat quod legitur. ff. de acqui. pos. naturaliter. §. nihil in fi. vbi dicitur ꝙ non negatur ei interdictum vti possidetis: qui cepit rem vendicare: quia illud intelligitur ō eo qui ignorabat se possidere. Vel potest dici ꝙ ibi renunciauit prime actioni antequam incoharet secundam. Et de his interdictis: scilicet vti possidetis: ꝛ vtrobi potest intelligi quod sequitur in littera aliis possessoriis iudicijs ī suo robore duraturis ꝛc. quia in his interdictis prius oportet scire quis sit possessor ꝙ quis sit petitor: vt insti. de interdic. §. retinende: ꝛ ideo dicit hic: ꝙ iudicium possessionis ō sui natura precedit vendicationem dominij. Jo. Alij volunt intelligere ꝙ dicitur aliis possessoriis iudicijs in suo robore ꝛc. de illis interdictis que mixtam habent causam: in quibus debet quis probare dominium seruitutis ꝛ possessionem suam scilicet se iuisse. xxx. diebus illo anno sicut est interdictum de itinere actuq; priuato: quod datur volenti reficere iter. ff. de itinere actuq; priuato. l. iij. §. hoc autez interdictũ. ꝛ. l. i. §. ij. sic. ī. de testi. spo. ex transmissa: ꝛ idem in interdicto quod datur de aqua ex castello ducenda. ff. de aqua quo. ꝛ esti. l. i. §. ait pretor. in talibus enī interdictis non redijt quis ad causam possessionis omissa causa dominij. Sed certe de istis non videtur ꝙ possit intelligi: quia illa interdicta de sui natura non ꝓcedunt questionem dominij: quia ibi simul agitur de possessione ꝛ ō iure dominij: vt dicitur. ff. ō iti. actuq; pri. l. iij. §. hoc autem interdictum. Vel intellige illud de alijs interdictis que fiũt quasi preparatoria ad rei vendicationem: vt sunt interdicta de liberis exhibendis ꝛ de tabulis exhibendis vt prius appareat quis possideat: ꝛ tũc detur alteri rei vendicatio: ar. C. ō rei ven. ordinarij. Vel potest intelligi quia cum agitur de possessione ꝛ violentia prius agi debet de possessione vt appareat quis possideat: vt postea qui possidebat: de violentia sibi illata sibi experiatur: ꝛ sic nunꝯ econuerso. C. de ap. l. i. ꝛ illa verba que vẽ dicationem ꝛc. non faciunt implicationem: sed demõstrationem notant. q. d. possessoria interdicta volunt prius tractari ꝙ rei vendicatio. ff. de rei ven. is qui destinauerit. licet quandoq; secus fiat: prior tamen intellectus verior est.

b ¶ Conclusum. hoc sumptum est ab auten. de test. §. quia vero multi. col. vij. sic. ī. de fi. instru. cuz dilectus. ꝛ si mandatum reuocetur post cõclusionem: nihilominus fertur sententia non obstante tali reuocatione. supra de procu. auditis.

c ¶ Agi potest. nouo tamen iudicio ꝛ renunciato priori. ꝛ sic saluabis opinionem Jo. ꝛ Ber. que hic reprobari videtur: ꝛ. ī. c. prori. qui dixit: ꝙ nũꝯ simul agendum est possessorio ꝛ petitorio etiam ab eodem. C. de rei ven. ordinarij: ꝛ C. quoꝝ bo. l. vl. ꝛ C. de interdic. incerti. sic intelligitur illa. l. ff. de acqr. pos. naturaliter. §. nihil: qz ibi renũciauit prime: q̃ icobauit secundam.

d ¶ Pẽdente. i. renunciato fz Jaco. Butri. sed hec expositio multum est extranea ꝛ contraria huic littere: nec ꝓbatur aliquo iure ꝑm canonicam equitatem. plene stat verbum in sua significatione: vt. ī. de testi. significauerunt: vel pẽdente quo usq; constet de possessorio: vt si succumbat in possessorio: reuertatur ad petitorium. Sed si obtineat in possessorio: quid erit de priori iudicio: fiat quod dicitur in predicta decre. significauerunt.

e ¶ Interdictũ posses. interdictum dicitur: qz inter duos redditur: nõ ab interdicendo. insti. de interdic. §. sunt tamen. Interdictuz olim erat quedam formata ꝛ solemnis conceptio verboruz: quibus pretor aliqd fieri iubebat: uel prohibebat: ī sti. de interdic. in pn. hodie nõ seruatur solennitas interdictorum: sed loco cuiuslibet interdicti datur vtilis actio in factum insti. de interdic. §. vlt. b.

f ¶ Intentare. Sed nunquid si probauerit violentiam debet ei adiudicari proprietas. Ar ꝙ sic. xvj. q. vj. placuit. C. vñ vi si quis in tantam. Sed hoc non est verum ꝙ quis amittat dominium rei: ideo qz ꝑmisit violentiã: ꝛ hoc non est ex natura interdicti: sed ex pena illius cõstitutionis si quis in tantam: vñ si vult sibi rem adiudicari: ꝓponat conditionem ex illa. l. si quis in tantam: qz per interdictum vñ vi non consequitur hic: sed possessionem cum fructibus.

g ¶ Causa non decisa. ergo si aliquis succubuit in iudicio proprietatis: adhuc post sententiam potest redire ad possessorium: sicut ecõuerso: argumentum. ī. de electio. querelam. ꝛ. ī. eodem titulo capitulo tertio: quia alius est modꝰ agendi: ꝛ aliud petitur ꝙ prius. ff. de excep. rei iudicate: cum queritur: ꝛ. l. sequenti: argumentum contra. ī. e. c. primo. vbi ille qui obtinet in proprietate obtinet in possessorio. ¶ Possessio enim videtur esse pars ꝓprietatis: sicut usufructus pars dominij. ff. de usufructu. l. iiij. vnde obstat exceptio rei iudicate. ff. de excep. rei iudicate. si quis cum totum in fi. Ad hoc dicas ꝙ si nuda proprietas deducta est in iudicium: post sententiam potest agi de possessione: qz nihil habet cõmune ꝓprietas cum possessione. ff. de acquirenda possessione naturaliter. §. nil secꝰ si vtrunq; cum deductum est in iudiciũ. ī. eodẽ capitulo primo tertio ꝛ quarto. ꝛ. ī. capitulo proximo. Iudex tamen qui cõdemnat de proprietate: per conseqns condemnabit de possessione: nisi reus ercipiat de possessione: scilicet pactum vel usucapionem: ꝛ hoc faciat ante sententiam. ff. de rei vendicatione: officium ī fine. Jo. si enim aliquis ꝓbauit de possessione ꝛ non de proprietate: ꝛ indeterminate de vtraq; actum est: succumbit in vtroq; ī. eodem capitulo primo ꝛ secundo. ꝛ. ī. capitulo proximo. Uerum est ergo ꝙ qui succumbit in proprietate: ꝛ in possessorio: adeo enim prevalet proprietas possessioni ꝙ qui obtinet in proprietate: erit potior in possessione. cum de vtraq; simul actum est: licet solo verbo p̃ diderit commodum possessionis: argumentum. xvj. q. iij. §. potest. versiculo ꝙ si mala fide: ꝛ possessio semper sequitur proprietatem. ff. de rei vendicatione officium in fine. argumentum. ff. depositi: bona fides. veruntamen iudex qui ō ꝓprietate tñi datus est: non potest cognoscere de possessione. C. si a non compe. iud. si de proprietate.

b ¶ Facultatem. Si non potuit probare dominum: vt hic dicit: quid valet redire ad possessorium: cum videatur condemnandus: quia sententia super ꝓpetate trahit ad se sententiam super possessione. ī. capitulo proximo. respondeo potest valere quo ad fructus quos recuperat a tempore deiectionis. Item quia ex quo habuit possessionem habebit commodum retentionis: nisi aduersarius proprietatem probauerit. C. de rei vendicatione res alienas: quia si spoliato rez petat potest ei obiici ꝙ amisit ius si quod habebat per conditionem ex. l. predicta: si quis in tantam.

i ¶ Equitatem. quam iudex semper debet habere pre oculis. ff. de eo quod certo loco: ꝙ si ebesi: ꝛ vbi proditum non est ius: procedere debet iudex equitate pensata. ī. de transac. capitulo vltimo. Ber.

Quam dilectus. In procedendi facultate possunt concurrere petitorium ꝛ possessorium in terminandi modo possessorium petitorio prefertur: in exequendo vero petitorium possessorio prevalet. hoc dicit. ¶ Primo ponitur decisa consultatio secundo responsio ibi: ad quartum: que facit tria. ¶ Primo presup-

de illata sibi violentia nullam faciens mentionem: cum autem fuerit in causa processum nouuz iudiciũ super possessorio nititur incohare ꝛ infra. ¶ Consultationi tue taliter respondemus: quod possessorio q dem iudicio quod[a] de recuperãda seu adipiscenda possessiõe propõitur: antequam renunciatuz sit aut conclusum[b] in proprietatis iudicio primitus istituto: agi[c] potest ab eo qui rem ceperit vendicare. ¶ Cuz legali sit prouisione statutũ euz qui fundum vẽdicauerit ab eo cũ quo interdicto vnde vi potuit experiri: pendẽte[d] iudicio interdictuz[e] posse nihilominus intentare[f]. ¶ Alijs possessorijs iudicijs suo robore duraturis que vendicationẽ dominij sui natura p̃cedũt. ¶ Si vero renũciatum fuerit uel conclusuz: vt iam possit causa proprietatis diffinitie sentẽtie calculo terminari. ¶ Ne lites litibus inculcentur: ꝛ via possit fraudib[g] aperiri: causa[g] non decisa possessorio nõ erit vtendũ. ¶ Nisi iudex qui ō causa cognoscit hoc ipsum ex iuxta causa viderit expedire. ¶ Puta cuz ex perspicuis indicijs facile arguitur iniquitas inuasoris: ꝛ spoliato casu seu malicia probandi dominiuz subtraxerit facultatez[h]. ¶ His igitur ꝛ alijs causis inspectis que cõtinent equitatẽ[i] aut iuste mouerint animuz iudicãtis postquam etiam conclusuz fuerit posse agi possessorio iudicio nõ negamus.

¶ Dẽ epõ ꝛ officiali scti andree.

¶ Si petitorio ꝛ possessorio fit ẽ actum vna sententia terminatur: ꝛ premittitur possessorium in terminando: sed in exequendo prevalet petitorium.

Quam dilectus: ꝛ infra. ¶ Ad quartum breuiter responde-

ponit modum ꝓcedendi. Secundo declarat ordinem terminandi. Tertio effectum exequendi. Ab. ſi.

a ¶ Poſſeſſorio. Quidam intelligunt ꝙ hic dicit ꝙ vnus agebat iudicio vti poſſidetis: ⁊ aduerſarius agebat contra eum rei vendicatione: ⁊ ſic intelligit. ſ. eodem ad vltimum: ⁊ ita planus eſt caſus. Sed contra eſt quod legitur. ff. vti poſ. l. i. §. inter litigatores: qa vti poſ. dicitur dari inter duos qui dicunt ſe poſſidere vt ibi. vnde verius eſt ꝙ idē bō ꝓpōebat ſimul de recuperanda poſſeſſione ⁊ ꝓprietate ꝑ aduerſarium ſuum: ⁊ ꝑm hoc ſignant contraria. C. de rei ven. ordinarij: ⁊. ff. de iudi. ſi de vi. C. de interdic. l. īcerti. C. quo. bo. l. vl. ¶ Per leges iſtas dicebāt ia. ⁊. b. ꝙ nūq̄ poterat ſimul agi iudicio poſſeſſionis ⁊ proprietatis: arg. ꝑ. ff. quo. leg. l. i. §. quod autem: ſed illud eſt ꝙ reus nō certificabat actorem ⁊ iō ſimul ꝓponitur petitio hereditatis ⁊ quox leg. ℞. in ꝑ ria fuit opi. ꝙ poſſit agi ſimul de illis: ⁊ nos ſumus in eadem opi. ſ. ꝙ ſimul poſſit agi ō poſſeſſione recuperanda: ⁊ de proprietate ab eadem perſōa: nec eſt iſtud contra ordinem iuris: nec contrarietas vel repugnantia hic inuenitur: qr non ſūt ꝑria vt hic patet: ⁊. ſ. e. cum eccleſia: ⁊. c. cuz ſup: ⁊. j. de cap. mo. dilectus: ⁊. ll. predicte ordinarij īcerti: ⁊. C. quo. leg. l. fi. nō intelligunt de tali poſſeſſorio pro recuperanda poſſeſſione: ſed interdicto vti poſ. ibi enim ordinatum eſt ꝙ poſſeſſorium primo tractetur: qr ꝓp euidentē contrarietatem ſimul agi non poteſt de ꝓprietate ⁊ vti poſ. ab eadem parte: vt dictū. ē. ſ. c. prori. Si ꝯo vnus vult agere poſſeſſorio: ⁊ alter petitorio illud nullo modo eſt admittendum. j. ti. pri. ſollicite in litteris: item cum quis ex conqueſtione: qr qō ſpoliationis priuilegiata eſt. ſ. de or. cog. ſuper ſpoliatione: ⁊. iij. q. i. ⁊. ij. per totum ⁊ cū actor agit vtroq; iudicio: reus poteſt ſe defendere ſuper vtroq;. ſ. e. cum eccleſia ⁊. c. cum ſuper: ⁊. C. de of. rec. pro. l. i. Ber.

b ¶ Prevalere. ſemp enim ꝓprietas tanq̄ dignior trahit ad ſe poſſeſſionez: vt ſequaſ dñiuz: qr iuſtior eſt petitio ꝓprietatis. ff. depo. bona fides: arg. C. de pig. act. ſi rē alienā. xvj. q. iij. §. pōt ver. qō ſi mala: ar. j. de ſeq̄ſtra. c. i. ar. ꝑ. j. ō re iud. ſuborta: ⁊ ꝙ dicit ꝓualere: ttellige ꝙ ſimul eſt actū. vt hic dicit. Ber.

Cum olim. ¶ Pōt ſūmari ꝓncipaliť duobus modis. vno mō vt faciat ad primam partem Rice. ſ. de cā poſſeſſiōis: ⁊ facit largo modo: vz reſpectu cōmodi poſſeſſiōis ⁊ hoc intendit. ſufficit ei cui beneficium ſeu dignitas eſt collata ſi ꝓbat ꝙ ꝓferens erat in poſſeſſione ꝓferendi collationis tempore. Secundo modo poteſt ſummari magis ꝓprie ⁊ ad titulū ⁊ ad ſecundam partem Rice ⁊ ſic vt in rubro. ⁊ certe hec lec. ꝛ ſit vera in ſe nō tamen colligitur ex lťa. Tertio modo ego ſummo ſic. Adiudicatur illi beneficium qui probauit collatorem ſuū fuiſſe in poſſeſſione ꝓferendi cum ipſo collatore. hoc vult tota littera. Et ꝓmo. ō ciſe narrat ꝓceſſum. Scō ibi: qm̄: reddit diffinitiōis cām ſoluit obſtaculū ⁊ diffinit. Tertio ꝓteſtať ⁊ cām ſubdit ibi: reſeruata. Ab. ſi.

c ¶ Duobus: ſed qualiter potuit iſte archidiaconus ex bino actu epi conſeq̄ ius cum nec trinus tribuat. ſ. e. cuz eccleſia: ſed quadruplex actus neceſſarius videť. C. de ſeruit. l. vlt. Sed hoc ideo ꝓtingit: qr qui eſt in quieta poſſeſſione eligēdi vel preſentandi: pōt eligere ⁊ pītare: ⁊ ille ꝙſequiť ius ex hoc. ſ. de elec. querelaz. j. de iurepa. ꝙſultationibus: qui. n. eſt in quieta poſſeſſione: dz vti iure ſuo quo uſq; euincať ab eo. j. vt lit. pen. c. i. ⁊. ij. ⁊. xvi. q. iiij. volumus: ⁊ ſic ꝙſequiť aliquis dñium ab eo qui nō eſt dñs: ⁊ ſufficit hic electo vel preſentato tm̄ in poſſeſſorio obtinere. i. ꝙ electo: ſit in quaſi poſſeſſione eligendi ad hoc vt confirmetur electio vel preſentatio per iura predicta.

d ¶ Judices recuſare. Sic patet ex hoc loco ꝙ ſi ꝓcurator tuus īpetrauit tibi iudicem ꝙ non potes cū poſtea recuſare ac ſi tu ipſe cū īpetraſſes. ſ. ō of. deleg. ſu ꝑ qōnum. §. vez. Sz mix vī ꝙ ferū ꝓcuratoris in hoc caſu ꝓiudicet dño cū hic non poſſet habere dñs recurſum ꝓtra ꝓcuratorem: qr ī caſu iſto procurator ē nō ſoluendo. vnde non debet nocere dño. ff. de do. ⁊ eleganter. §. pe. ⁊. ff. de eo per quem fa. erit. l. vlt. Sed illa iura intelligunt cū procurator dolū cōmiſit: ſecus eſſet ſi negligenter verſatus eſſet: ⁊ ſibi imputet q min⁹ diligēte ꝓcuratorez conſtituit. ff. de mino. cū mādato. in fi. pōt tm̄ pars leſa ꝓpter negligentiā ꝓcuratoris noīe eccleſie petere in integrū reſtitutionez. ſ. de ī inte. reſti. cuz veniſſent. In caſu iſto dico ꝙ ſi dñs dedit certā formā de certis perſonis pro iudicibus obtinēdis: ⁊ ipſe egreſſus eſt illā formā petēdo alios iudices: tūc nō fit preiudiciuz dño quī poſſit illos recuſare ſi voluerit: ar. ſ. de of. deleg. cū olim. ⁊. C. de ꝓcu. ſi ꝑ-

mus: ꝙ cum ſuper poſſeſſorio[a] et petitorio ſimul eſt actum: vtrūq; vna ſententia debet terminari: ſed licz in pronunciatione ſit poſſeſſio permittenda: in executione tamen debet proprietas prevalere[b].

Idem veroſi. epiſcopo.

¶ Succumbens in poſſeſſorio ō proprietate poteſt agere.

QUam olim queſtio que inter archidiaconum ex vna parte: ⁊ archipreſbyterum ⁊ canonicos uincentine eccleſie ex altera ⁊ ifra. ℣ Quoniam per atteſtationes nobis conſtitit euidenter ꝙ ab epiſcopis vincen. archidiaconat⁹ ipſe ſine reclamatiōe aliqua canonicoz duobus[c] archidiaco. continue qui ante ipſū extiterant fuerat aſſignatus. ⁊ quia canonici predicti iudices[d] recuſare minime debuerūt: cū cauſa predictis iudicibus fuiſſet delegata de vtriuſq; partis procuratorum aſſenſu[e] predictum archidiaconatum eidem per diffinitiuā ſententiam adiudicare curauim⁹ canonicis vinceū. perpetuum ſilētium imponentes[f]. ℣ Reſeruata tamen eis queſtione[g] ꝓprietatis ſuper collatione archidiaconatus ipſius ſi forte ſuper hoc contendere uoluerint aduerſus epiſcopum vicen. cuz res inter alios[h] acta non debet eis preiudicium generare.

Hono. iij. abbati ſancti cypriani torcell. dioc. ⁊ ſancte marie noue ō venetijs.

¶ Si petens rem ex vna cauſa ſuccumbit: ex alia cauſa petere poterit.

IN cauſa que iter patriarchā grandeñ. ex vna parte: ⁊ abbatez ⁊ conuentum monaſterij ſācti georgij de uenetijs ſuper ſubiectione ipſius monaſterij ex altera uertebatur inuenimus pro eodem patriarcha probatum ꝙ inter alia abbas quandoq; iuit ad eius ſynodum. l. ſol. uenetorum ei ꝑ plures annos exoluens: ⁊ infra. ¶ Ad hec cum de premiſſis. l. ſol. quos petijt ad ſubiectionis indicium [f] a patriarcha ſit actum: per ſententiā diffinitiuam quam ſuper hoc contrariam reportauit: ei non adimimus ſi alio iure[h] de ipſis experiri ꝙ canonici erant actores quando impetrauerunt reſcriptum.

e ¶ Aſſenſu. ⁊ ab eis eēt reſcriptū īpetratū. nec i ducie ō liberatoie dāde ſūt īpetrāti. iij. q. iij. §. ſpaciū. ō. ei āt. nec veliberatiōis iducias petere dñt: cuz apud ſedem apoſtolicā ꝑ ꝓcuratorez vtriuſq; ptis lis erat cō teſtata. ⁊ hec lťa probat

f ¶ Imponentes. ⁊ hec lťa ꝓbat ꝙ canonici erant actores: qr reo non imponiť ſilentium: ſed abſoluitur actore non probante. b.

g ¶ Reſeruata qōne. ſic. ſ. de elec. q̄relā. Sed nūquid eps pōt repellere iſtos ꝑ exceptionē rei iudicate: nā cū ille obtinuit: ꝙ hūit cām ab epō: illud dz epō ꝓdeſſe: ſicut pactū fcm̄ a debitoribus hereditarijs ne ab ipſis petatur cum emptore hr̄ditatis: nocet venditori ipſi⁹ hr̄ditatis. ff. de pactis ſi cū ēptore. Sed nō eſt vez: qr exceptio rei iudicate tranſit ab actore ſuo ad aliū. ſ. ēptorē: ſz nō reuertiť ad actorē ſuū. ff. de exce. rei iudi. ſi a re. §. vlt. ſic. ſ. de elec. q̄relaz. Eſt ēt alia rō: qr hec ſnīa lata de rē poſſeſſionis iter capitulū ⁊ archidiaconū: ſed ſi capitulū poſtea voluerit agere ꝓtra epm: illa erit qō ꝓprietatis: ⁊ ſic erit oīo alia cā: qr ſnīa lata ſup poſſeſſiōe non obſtat agere volenti de ꝓprietate: ſz hic res īter alios acta fuit: vt. j. dicit vñ nō obſtat ſup ꝓprietate ēt iter eaſdē ꝑſonas: ſz iſta decre. ꝓpetētius deberet poni ī ti. de elec. ſic decre. q̄relā: ſz ti. ille loquiť qñ iter eaſdē ꝑſonas vtiť qō poſſeſſionis ⁊ ꝓpetatis: qō hic nō fuit: vt pz. ſ. ꝑ totū: nec dr̄ h ꝑ prie qō poſſeſſiōis: qr nō tm̄ actū ē poſſeſſorio iudicio in quo caſu loquitur iſte ti. ſed archid. obtiuuit: qō pz qr eps erat in poſſeſſione vel q̄ſi iuris eligēdi: uel dic ꝙ iſta decre. reſpicit tm̄ ſcām ptē Rice. Ber.

h ¶ Inter alios. j. de re iud. c. pe. j. de pbē. dilecto ī fi. ⁊. j. de dona. inter dilectos in fi. ⁊. ſ. de offi. dele. ſuper. eo. ⁊. j. de fi. inſtru. inter dilectos.

In cauſa. ¶ Poteſt dupliciter ſummari. ¶ Primo quo ad titulū ſic peteti rē iure dominij poſſeſſionem ꝓbare non ſufficit. Scō pōt ſūmari quo ad lťam ſic: vt in ſūmario: in prima deciſa diffinitō: in ſcā ꝓteſtatio ibi. Ad hec. ab. ſi.

i ¶ Ad ſubiectiōis indiciū. petebat patriarcha ſubiectionē in monaſterio ſancti Georgij: ⁊. l. ſolidos ad indiciū ſubiectiōis ab iſto abbate: vt ꝓbaret ꝑ hoc ꝙ ei ſubeēt. j. ō cēſi. ois alia. x. q. iij. illō: ⁊. C. de epi. ⁊ cle. nulli ⁊ in his actū fuit a patriarcha poſſeſſorio ⁊ petitorio. ī poſſeſſorio obtinuit in petitorio ſuccubuit: ⁊ ſic facit ad titulū. aſs nō vī facere ad tituluz: ⁊ ſic pz ꝙ male fuit deciſa: ⁊ melius fuiſſet poſita in tit. de re iu. ſiue de excep. qñq; vō cenſus talis ē ſignū exēptiōis. qñq; ſolūmō ſignū ꝓtectiōis. j. ō priuil. recepim⁹: ⁊ tūc non eximiť a iuriſditiōe dioceſani: vt ī. c. recepim⁹ ſed hic petebať in ſignū ſubiectiōis: ſicut ēt. j. de cēſi. cū venerabilis: ſz qr monaſteriū liber erat ⁊ exēptū ꝑ pui. ro. pon. ſuccubuit in illo cenſu ⁊ in alijs: qr nō ꝓcepit illa tāto tēpore: ꝙ renūciatū vel preſcriptum fuerit priuilegiū libertatis. vt patet in integra.

k ¶ Jure. Sic patet ꝙ qui rem petit ⁊ precipue in ꝑſonali actione ex vna cauſa ſi ſuccumbat: ꝙ non obſtat ei exceptio rei iudi. ſi poſtea petat eandem rem ex alia cauſa. ff. de excep. rei iudica. cum queritur. ⁊. l. an eadez. §. actiones. Idem eſt in rei ven. ſi exprimatur tantum vna cauſa. ff.

de excep. rei iud. si mater. §. eadē idez est in possessorio. ff. de vona. iter vi lectos. ꝛ. ff. de acq. pos. possideri. §. ex plurib⁹: argu. de hoc dictuz est. s. ō lib. obla. ca. iij. vbi de hoc.

Rica de restitutiōe spoliatoꝝ Visū ē. s. ō cā possessiōis. Sz qꝛ cā possessionis possessoria ē iō de illa sūmittit ꝑm Bof. vel viso q̄liter possessio ꝓdak qꝛ ꝓdita restituēda est: iō ꝛc. ꝑm host. vel sic: vidim⁹. s. quo ordine cause possessionis ꝛ ꝓprietatis tractāde sūt: sed qꝛ dubitari posz an spoliat⁹ sit īdistincte restituēd⁹ iō szjecit hāc Rica. Ab. si.

Jcet multum

l Si consensit is qui restitutionez petit potest sibi questio ꝓprietatis referri. h. d. vel sic vt in rubro. Jn ꝓma spoliati ꝙquestio. Jn secunda ibi: q̄ si ita cause cōmissio bimēbris Et sc̄da ibi. Alioquin. Ab. siculus.

a ¶ Cōtentionē. si h petiuisset. j. e. c. pri. ꝛ. c. in lr̄is: ꝛ itē cuz qs: ꝛ. s. de or. cog. super eo. ꝛ. ij. q. ij. ꝑ totū: ꝛ. iij. q. i. ꝛ. ij. ꝑ totuz: ꝛ sibi īputet iste cecus: q renunciauit iudicio possessorio. xxviij. q. ij. cuius rei cā. Sz vt q̄ ñ ē restituend⁹: si aduersari⁹ incōtinēti vellet ꝓbare dñiū. ff. ad exhi. l. iij. §. ibidē. ꝛ. ff. ad trebel. ille a quo. §. i. ꝛ meli⁹. ff. vt in pos. leg. si is a quo. i. rñ. ꝛ. j. e. lr̄as: ſz ñ obstāt. ll. ille: qꝛ non loquūt i iterdicto vñ vi īmo i iterdicto de adipiscēda pos. ꝛ qō dic̄ ōcre. lr̄as illō spāle ē pp̄ periculū aīe: i casib⁹ vbi ecclesia dispēsare ñ pōt: vt ibi patet.

b ¶ Restitui: cum fructib⁹ pceptis ꝛ q pcipi potuerūt a tpe dilectiōis. j. e. c. pr. ꝛ. c. grauis. Sz qd si sūpt⁹ aliquos fecit ille diaconus in rē illaz. Rñdeo nec petitiōez bz īuasor nec retētionē: qa donare vt tāq̄ malefidei possessor: īsti. de re. diui. §. ex diuerso. ꝛ qcqd plantat serit vel edificat: oē solo cedit si radices pus egit īsti. ō re. diui. §. ficius: īmo tenet ēt de eo qō casu pijt. ff. de leg. i. cū res in fi. tñ sūptus necessarios sine q̄bus res facta eēt deterior bz restituere. C. de rei vē. dotum: ꝛ. ff. de peti. here. si a dño. §. vlt.

Sollicite. Dño sūmat vt i rubro ꝑm ioā. an. q in hoc vt sequi lec. glo. ſz ego sūmo sic. petēti restitutionē bñficij ñ obstat renūciatio facta post spoliationē. qꝛ ꝓsumit nō spōtanea. Et seriose addidi: qꝛ ꝓsumit non spōtanea qñ ꝛ si ꝓbaret spōtanea deberet obstare talis exceptio vel renūciatio in bñficialibus. Diuidit: ꝑmo ponit cās ꝓmissionē in qua ꝓus ꝓuidet replicationi qua ꝓbata repellit exceptionē sūmittēs rōnez ibi: qꝛ nō est. Secundo ponit finalem determinationem ibi: sed res. Ab. si.

¶ Eum spoliatū: ergo a ꝑrio sensu si nō esset spoliatus bñ reciperent testes ꝑ eū. j. c. pri. ex eo q̄ spoliat⁹ renūciauit: ꝓsumit q̄ inuit⁹ ꝛ coactus renūciauit. vñ ꝑ talē ꝓsumptionē nō admittūt testes: vt hic īuit: nisi facta restitutiōe: sed q̄re mādat papa ingri quo tpe renunciauit: cum spoliatus añ cās ingressum dēat restitui. s. c. pri. ꝛ. j. e. in lr̄is: item cum qs iō de hoc īgrit: qꝛ si renūciasset eo tpe quo possidebat ꝛ ipe postea peteret ecclesiā dicēs se spoliatū: tūc recipentur testes ꝑ eū: q̄ sponte renūciauit: vt sic defenderet se iste reus ꝑ istū petentē restitutiōez: vt sequit in gl. ad fi. ꝛ. s. de renū. sup hoc: q̄ ꝙsuesuit signari ꝑria huic. ſz nō ꝑdicit: quia in alio casu loquit: vt ibi dictū est. Sed si aliqs spoliat⁹ petit restitutionem beneficij sui: ꝛ obijciat ei q̄ nō fuerit canonice īstitutus vel q̄ sponte renunciauit: vel abiurauit ñ ē audiēd⁹: qꝛ ei nō pōt ferri qō ꝓpetatis nisi post q̄ fuerit restitut⁹: qō eēt si audiret obijciēs in iure min⁹ canonicā īstitutō nē: vel abiurationē spōtaneā: vt. j. e. i lr̄is: itē cū quis ex ꝙquestiōe: qꝛ qō voluerit potestatem.

Rica De restitutione spoliatorum.

¶ Reg. ix. epō constañ.

¶ Aduersus restitutionē petentē nō ē audiendus reus de proprietate opponens: nisi actore consentiente.

Jcet multum: ꝛ infra.

l Conquestus est nobis philasi⁹ cecus: eius cā pū ab ecclesie hominibus irrationabiliter occupatum.

¶ Quod si ita est: quāquā āte oēm cōtentionem[a] possessio ei debuerat violēter ablata restitui[b]: tamen qꝛ euentus diaconus ipsius ecclesie consentiēte illo ꝙstituit se legitime probaturuz dictum campum eius dē ecclesie iuris esse: īquire ueritatē ꝛ si hoc probatum fuerit: huic dicē dū est: ut a sua intentione discedat Alioquī res ei ablata reddatur.

Lex. iij. vigoreñ. episcopo.

¶ Petenti restitutionem non obstat exceptio abiurationis facte p⁹ spoliationem.

Sollicite cures ꝓquirere: quo tempore. h. renunciauit ecclesie: ꝛ si tibi constiterit eum spoliatū quum eidem ecclesie renunciauit: ꝙtra eū[c] testes alterius partis de iuramēto: ꝛ renūciatione sponte fcā ātequā restitutus fuerit non admittas. ¶ Quia non est uerisimile[b]: q̄ sponte iuri suo renūciauerit qui renunciat spoliat⁹. ¶ Sed testes eius dem. h. quib⁹ itēdit se ꝓbare q̄ violenter ꝓdicta ecclesia fuerit spoliatus[c] dūmō idonei sint recipere nō postponas. Dem.

¶ Petens restitutionem beneficij nō auditur etiam si spoliationē probat si probatur eum spōte illō beneficium prius resignasse.

Accepta questione. p. clerici q̄ violenter fuerat ecclesia spoliatus vobis dedimus i mandatis vt si hoc ꝙstaret eam sibi restitui faceretis. quo cognito respōsuz ē ab aduersario id nō debere proficere eo q̄ spontanea voluntate coram eborac. archiepo ap. se. le. pscriptā ecclesiam abiurasset: ꝛ infra. ¶ Dā damus quaten⁹ si vobis cōstiterit quod prefatus. p. nullo metu vel vi coactus: sed spontanee prelibatam ecclesiam taliter abiurauerit: ei super hoc perpetuum silentium imponatis.

Dē vigoreñ. episcopo: ꝛ elieñ. archidiacono.

¶ In interdicto de retinenda succēbit re⁹ ipsius abiuratiōe ꝓbata.

Adita querela. t. clerici q. h. ꝑsona ecclesie de sander ipsū super ecclesia sua de pelen. idebite molestaret lundoñ. episcopo ꝛ tibi fili archidi. dedimus ī mandatis: vt si vobis constaret q̄ predictus. h. alterius[a] ecclesie personatuz haberet: vel iuramēto spontanee prestito firmauerit se memorato. t. super eadem ecclesia questionez decetero nō moturū: ab eius molestia super hoc cōpesceretis eundem: ꝛ infra. Cuz vero vobis plenius constitisset dictum. h. non solū ecclesie alterius personatum habere: sed etiaz spontanea voluntate ecclesiā de pelen. in perpetuum abiurasse: prohibuistis eidem ne dictum. t. super hoc decetero molestaret[b].

Accepta questione. Petenti restitutionez ecclesie obstat exceptio spōtanee abiurationis. h. d. vt sūma sic pinguī⁹ vt i rubro. Jn ꝓma pōit cōsultatio ꝙtinēs ꝓmissionis formā ꝛ exceptionē. Jn sc̄da rñsio ibi: mādam⁹. Ab. si.

f ¶ Abiurauerit. ꝑ. s. c. pri. vbi nō admittūt testes. ibi soluit. Jtē ar. ꝑ. j. de insti. cū venissent: ſz ibi possessorio actū fuit: ꝛ ibi ēt abiuratio vel renūciatio ꝑsonalis fuit: sed ꝙcessio fuit realis. Jtē ar. aliud ꝑ. j. ō ꝙcess. pbē. p⁹ electionē: ibi ñ fuit abiuratio probata: vñ ibi restituit: ꝛ post restitutionē pt opponi abiuratio: vt ibi dr in fi. Quidā dicūt q̄ illa decr. sollicite ꝙtinet dispensationē ex eo q̄ ibi auditur contra iuramētuz: hec vero ius continet: ex eo q̄ hic non auditur ꝑ iuramentuz: ar. j. de iureiuran. si vero. Ber.

Adita querela. Quo ad titulum. h. d. vt in rubro: vel sic. per secundas lr̄as faciētes ēt erpssam mētionē ō pmis ñ reuocat snīa lata p ꝑmas. h. d. ſz to. an. sed adde ad ꝑm sūmariū: q̄ ēt si in sc̄dis lr̄is dicat q̄ debeat reuocari qcqd īmutatū erit in cā a certo tpe. Diuidit. nā ꝑmo ponit tres ꝓmissiones: ꝑma ꝑmā ꝛ pcessū ipi⁹ vsqz ibi: lz. sc̄da vsqz. ibi: qꝛ tñ. ibi icipit tertia vbi ꝑmittit cāz mādati sc̄o mādatū bimēbre qō p se ꝑz. ab. g ¶ Alteri⁹ eccl'ie psonatū hēret. sed ēt quodcūqz istoꝝ ꝓbaret sufficiebat. j. de pbē. referēte: ō multa: ꝛ. s. de elec. dudum. ij. ꝛ. s. c. pri. ꝛ. s. qō me. cā. ad audientiā: ꝛ. j. ō iureiu. si ꝙ: ꝛ. xij. q. iiij. si aliquid.

b ¶ Molestaret. ꝛ sic patet q̄. t. possi-

debeat ꝛ.h.illuꝫ impediebat ꝛ molestabat eum super ipsa ecclesia: vnde agebat .t. vti possidetis. scilicet ne inquietaretur: vnde ꝑm formam petitionis formak hic sententia. j. de simo. licet beli.

a ¶ Non intellexim⁹. nota q̄ non vult papa per suum rescriptum statuta resci di. s. de eta. ꝛ quali. eam te. nec vult derogare iuri alicuius. xcix. di nullus: ꝛ.c. ecce: ꝛ. s. de of. ordi. licet: ꝛ j. de vsu palij ex tuarum: ꝛ. C. de emanci. nec au⁹. ꝛ ea que causa cognita statuuntur rescriptis reuocari non possunt: vt. C. de ꝓmia. p epistō. ꝛ pragma. sa-ne. l. iij. ad hoc facit. C. sententiam rescin. nō pos. ipetrata. ꝛ .C. de testa. ꝛ quēadmoduꝫ testa. l. si testamentum.

b ¶ Receptionem. nota tem-pus receptionis litterarum con siderandum ꝛ non date: sic. j. de prebē. dilect⁹. ij. vbi ō hoc.

c ¶ Occasione ipsarum. Nota q̄ hic fit in secūdis litteris men tio de ꝑmis ēt expressa: non tamen reuocātur ꝓme: vnde si gnatur contra. s. de rescrip. ce-terum: ꝛ.c. ex parte. ij. sed hoc ideo est: quia sentētia iam erat lata p primas que valide fue-runt alias secūde reuocant il-las: vt hic ꝓza qua sententia non fuit appellatum: vt. C. vt lit. pen. l. i. ꝛ. ij. C. de transac. causas. ꝛ. C. sen. rescind. non posse. impetrata.

d ¶ Nō obstante. hoc ideo: qa iurisditio per primas litteras attributa reuocata erat: vñ nul la fuit sñia lata post receptio-nem secundaꝝ: sic. s. de of. de leg. ex litteris. Ber.

In litteris. ¶Primo po nitur questio. Secundo ip sius responsio. Tertio respon sionis ratio. ꝛ partes patent. Ab. si.

e ¶ Iectione. Cum enim agi-tur de violētia ꝛ possessione pri us agendum est de possessione quis possideat. s. vt per hoc ap pareat quis fecerit violentiam .C. de ap. l. i. Si vero agatur de possessione ꝛ proprietate de possessione prius agi debet vt hic: ꝛ expone de violenta iec-tione. idest de possessione vio lenter ablata: vt. ff. de iudi. si de vi ꝛ ꝓprietate: ꝛ. ff. ad. l. iul. de vi publi. qui cetu. §. si de vi. cum questio spo-liationis sit priuilegiata. s. de ordine cognitionum super: ꝛ hoc cum vnum in-tentatur ab vna parte: ꝛ alterum ab altera: secus si vtrunque ab eodem: qꝛ tunc potest vtrunqꝫ simul ꝓponi. s. ti. proximo cum ecclesia: ꝛ.c. sequenti: ꝛ.c. cuꝫ di lectus: ꝛ interdicto vti possi. naturaliter prius de possessione agitur. C. de interdi. incerti iuris: cuꝫ suis cōcor. qꝛ ꝛ ciuilis ꝛ naturalis rō suadet: vt alter possideat: ꝛ altera possidente petat insti. de interdic. §. retinende.

f ¶ Canonica. Et sic ꝓz q̄ spoliato non possit referri questio dominij: nisi primo fuerit restitutus. s. e. sollicite: vbi de hoc.

g ¶ Predo. ff. de vi ꝛ vi armata. l. i. §. qui a me. Arg. ꝫ: qꝛ dolo facit qui petit q̄ statim restituere dꝫ. ff. de doli excep. dolo: sed illud potest intelligi in petito-rio iudicio ꝛ hoc verum est nisi sit talis predo cuius vite nullus parcere dꝫ. C. qñ li. vnicu. si. iu. se vin. l. i.

h ¶ Rigorem. nisi dñs rem petat eodem tempore cum fure. ff. depo. bona fides ñ equitas qñq̄ prefertur rigori. C. de iudi. placuit.

i **Item cum quis.** Diuiditur: vt in proxima. Ab. si.

¶ Clam possessionem: in hoc casu non eget restitutione: qꝛ possessionem nō amisit: nisi in duobus casibus: puta si veniens non fuerit admissus. itē cum non accedit: quia suspicatur se posse repelli. ff. de acquirenda possessione clā pos-sidere. §. qui ad nundinas: ꝛ. l. si id. §. vltimo: consequitur tamen: vt quod iam edificatum est tollatur: ꝛ conseruetur indemnis prout iuratum fuit in litis tara-tione a iudice facta. ff. q̄ vi aut clam: semper. §. in hoc interdicto. ꝛ. l. i. §. deni-qꝫ: vbi dicitur q̄ nulla exceptio admittitur cōtra interdicto agentem: scilicet qō vi aut clam.

k ¶ Crimen obiecit. ꝛ male: qꝛ separata ē causa criminis a causa possessionis. C. de dona. inter vi. ꝛ vro. si maritus in fine.

l ¶ Principalis. s. cā restitutionis: q̄ principalis est: ꝛ ꝑmo expedienda. s. e. c. i.

m ¶ Criminaliter. vt. iij. q. i. ꝛ. ij. per totum. ꝛ. j. e. c. frequens.

Conquerente. ¶Primo ponit querelā. Secundo ibi: qꝛ vero pre ceptū. Tertio ibi. restitutione. iudicis datio. Ab. si.

n ¶ Rationabili. lvi. di. satis peruersum: ꝛ. xvi. q. vlti. inuentum.

o ¶ Paterna. xvi. q. i. ꝓdicator. ꝛ. viij. q. i. clemēs. ꝛ. j. de ꝓben. c. ij. ꝛ. c. cū ꝑm apostolū. ꝛ. j. de censi. cū apostolus.

p ¶ Si est ita. sed quare dicit si est ita. nunqd dꝫ ipse cognoscere de facto suo. ¶Respōdeo non: qa cū ō facto suo debeat ee cert⁹: super hoc nulla dꝫ cognitionem. sed ille cui causa cōmittitur: sed in hoc vt quod iniuste fecit emendet defertur eidem .s. de rescriptis. ab ex-communicato.

q ¶ Perceptis: ꝛ q̄ pci pi potuerūt. j. e. grauis

r ¶ Volueris. ex quo et aduersarū se sibi consti tuit: nō dꝫ esse iudex in facto suo. C. ne quis in sua cā ius sibi dicat. l. vna. ꝛ. iiij. q. iij. cap. i.

s ¶ Experiri. Et sic vi-detꝫ q̄ ecclesiam sibi re-tinuerit ꝛ nō alij dederit. alias ēt ille cui dediſſet deberet experiri: ꝛ iudex de his que corā eo acta essent si ĩterrogaretur: scriberet delegato. xv. iij. di. de consilijs. ꝛ si archiepiscopus eum nō restituerit vt mandatur tunc delegatus cogno-scet an taliter fuerit spo-liatus: qꝛ hoc illi man-datur ex eo q̄ dicit si est ita: vt dictum est. sem-per enim presumitur ꝑ sententia iudicis quous-q̄ probetur contrarium .s. de renū. in presen-tia. ꝛ. j. ō re iudicata. si cut. ꝛ. s. de elec. bone. ꝛ .j. de pba. post cessio-nem. ff. de iusti. ꝛ iu. l. pe. §. pretor.

Et transmissa. ¶Primo mandat restitutionem cum cau-tione. Secundo prouidet quid agendum cuꝫ fragilis est cautio ibi: Si au tem. Ab. siculus.

t ¶ Legitime. idest per legitimum consensum de presenti vtriusq̄ ꝑ ver-ba idonea expressum. j. de spon. si inter: ꝛ capitulo tue: ꝛ in facie ecclesie: ꝛ ideo non obstaret restitutioni: licet obiiceretur consanguinitas. j. eo. ex conquestione nisi obiiceretur gradus indispensabilis: vel etiam quodcun q̄ aliud impedimentum perpetuum ꝛ probationes essent incontinenti pa rate. j. eo. litteras: secus si ageretur petitorio. s. de ordine cognitionuꝫ in tellexim⁹.

u ¶ Et ab eo cognita. ꝛ ita per hoc habuit possessionem. Et sic patet q̄ duo debet probare qui petit restitutionem videlicet legitimam desponsa tionem vere vel presumptiue ꝛ carnalem copulam. ꝛ est simile in seruitu-tibus vbi quis debet probare duas res. scilicet seruitutem constitutam fu isse ꝛ se vsum fuisse. ff. de iti. actuq̄ priuato. l. iij. §. hoc autem interdictuꝫ. ꝛ hic seruitus est hincinde: nec est simile hoc possessorium aliis possessori-is de recuperanda possessione: quia ibi non est necesse probare de iure. s. de officio delegati consultationibus. ¶Hic non sufficit sola possessio. quia possessio hic haberi non potest sine iure: vt. j. eo. ex parte. Quare non suf ficit sola possessio: quia liber homo possideri non potest: hic est talis posses sio q̄ qui possidet possidetur. j. e. litteras in fi. ꝛ capitulo ex parte. ꝛ. j. de rapto. cum causa.

v ¶ Sufficienti. j. eo. litteras: in fi. sufficiens cautio dicitur: si pignora vel fideiussores dentur. ff. mandati: si mandato ticij. §. vlt. ff. de fideicō. lib. l. ergo. §. adijci: sed nomine cautionis simpliciter posito: cautio nuda in-telligitur. C. de verborum significatione sancimus: ꝛ iudex recipiat cau-tionem per quam magis possit mulier esse secura. s. vt lit. non conte. qñ .§. vlti. ꝛ hoc solum bene agitur ꝛc. xxiij. q. v. prodest. sic. xxij. q. i. de be-

cū ꝑm apostolū. ꝛ. j. de censi. cū apostolus.

p ¶ Si est ita. sed quare dicit si est ita. nunqd dꝫ ipse cognoscere de facto suo. ¶Respōdeo non: qa cū ō facto suo debeat ee cert⁹: super hoc nulla dꝫ cognitionem. sed ille cui causa cōmittitur: sed in hoc vt quod iniuste fecit emendet defertur eidem .s. de rescriptis. ab ex-communicato.

q ¶ Perceptis: ꝛ q̄ pci pi potuerūt. j. e. grauis

r ¶ Volueris. ex quo et aduersarū se sibi consti tuit: nō dꝫ esse iudex in facto suo. C. ne quis in sua cā ius sibi dicat. l. vna. ꝛ. iiij. q. iij. cap. i.

s ¶ Experiri. Et sic vi-detꝫ q̄ ecclesiam sibi re-tinuerit ꝛ nō alij dederit. alias ēt ille cui dediſſet deberet experiri: ꝛ iudex de his que corā eo acta essent si ĩterrogaretur: scriberet delegato. xv. iij. di. de consilijs. ꝛ si archiepiscopus eum nō restituerit vt mandatur tunc delegatus cogno-scet an taliter fuerit spo-liatus: qꝛ hoc illi man-datur ex eo q̄ dicit si est ita: vt dictum est. sem-per enim presumitur ꝑ sententia iudicis quous-q̄ probetur contrarium .s. de renū. in presen-tia. ꝛ. j. ō re iudicata. si cut. ꝛ. s. de elec. bone. ꝛ .j. de pba. post cessio-nem. ff. de iusti. ꝛ iu. l. pe. §. pretor.

Et transmissa. ¶Primo mandat restitutionem cum cau-tione. Secundo prouidet quid agendum cuꝫ fragilis est cautio ibi: Si au tem. Ab. siculus.

t ¶ Legitime. idest per legitimum consensum de presenti vtriusq̄ ꝑ ver-ba idonea expressum. j. de spon. si inter: ꝛ capitulo tue: ꝛ in facie ecclesie: ꝛ ideo non obstaret restitutioni: licet obiiceretur consanguinitas. j. eo. ex conquestione nisi obiiceretur gradus indispensabilis: vel etiam quodcun q̄ aliud impedimentum perpetuum ꝛ probationes essent incontinenti pa rate. j. eo. litteras: secus si ageretur petitorio. s. de ordine cognitionuꝫ in tellexim⁹.

u ¶ Et ab eo cognita. ꝛ ita per hoc habuit possessionem. Et sic patet q̄ duo debet probare qui petit restitutionem videlicet legitimam desponsa tionem vere vel presumptiue ꝛ carnalem copulam. ꝛ est simile in seruitu-tibus vbi quis debet probare duas res. scilicet seruitutem constitutam fu isse ꝛ se vsum fuisse. ff. de iti. actuq̄ priuato. l. iij. §. hoc autem interdictuꝫ. ꝛ hic seruitus est hincinde: nec est simile hoc possessorium aliis possessori-is de recuperanda possessione: quia ibi non est necesse probare de iure. s. de officio delegati consultationibus. ¶Hic non sufficit sola possessio. quia possessio hic haberi non potest sine iure: vt. j. eo. ex parte. Quare non suf ficit sola possessio: quia liber homo possideri non potest: hic est talis posses sio q̄ qui possidet possidetur. j. e. litteras in fi. ꝛ capitulo ex parte. ꝛ. j. de rapto. cum causa.

v ¶ Sufficienti. j. eo. litteras: in fi. sufficiens cautio dicitur: si pignora vel fideiussores dentur. ff. mandati: si mandato ticij. §. vlt. ff. de fideicō. lib. l. ergo. §. adijci: sed nomine cautionis simpliciter posito: cautio nuda in-telligitur. C. de verborum significatione sancimus: ꝛ iudex recipiat cau-tionem per quam magis possit mulier esse secura. s. vt lit. non conte. qñ .§. vlti. ꝛ hoc solum bene agitur ꝛc. xxiij. q. v. prodest. sic. xxij. q. i. de be-

Licet aūt nunci⁹ eiusdem. h. po-steriores litteras ipetrauerit formā aliā cōtinentes: q̄ nō obstātib⁹ lit-teris a parte altera ipetratis reuo-cari ōberet si quid imutatū eēt i cā postq̄ idē nuncius iter ad nos ar-ripuerit ueniēdi. Quia tamē nō intellexim⁹ nec itelligi debuit: vt reuocaretur quod per vos factum esset auctoritate litterarū nostrarū sed si quid p̄sumptione uł uiolētia imutatū eēt: mādam⁹ quaten⁹ sen-tentiaz quā protulistis āte posterio rum litteraruz receptionē occasio ne ipsaruz nullaten⁹ reuocare tēte tis: ꝛ si contra sententiam ipsaz ali quid statuistis: studeatis id sublato ap. ob. reuocare. Si vō post re-ceptionē sequētiū litteraꝝ sñia lata fuerit eo nō obstante iurta tenorē ipsaruz ap. postpo. procedatis.

Idem brixiensi episcopo.

Petenti restitutionez beneficij questio institutiōis nō canonice re-ferri non potest.

In litteris tuis: et infra. Sup illa questione videlicz: cum quis dicit se ō possessione violēter eiectū ꝛ aduersari⁹ dicit eū nō fuis-se canonice institutū: respondem⁹ pri⁹ de violēta eiectione q̄ de ca-nonica institutione agi debere: qa predo etiā est secūdū rigorē iuris restituendus.

Idem exon. episcopo.

Non obstat exceptio criminis agēti interdicto vnde vi vel quod vi aut clam.

In Tē cū quis dicit se de posses-sione violenter eiectuz vel ad uersariū dā possessionē intrasse: ꝛ aduersarius crimē ei obiecit vt eū a sua intentione repellat: nō occur-rit nobis q̄ illius obiectio admitti debeat vel principalis cause pro pter hoc executō retardari: quoni am criminaliter aduersus eū āte restitutionem agere nō pōt: cū pre sumatur eius existere inimicus.

Idem cant. archiepiscopo.

Spoliat⁹ etiā a iudice iuris ordine pretermisso añ oia restituat.

Conquerente nobis renaldo clerico accepimus q̄ ipsum eccl'ia de vuerfort sine iudicio spo liasti. Quia vero iam non decet honestatē tuā clericos tue iurisditō nis sine manifesta causa ꝛ rationa bili suis beneficijs spoliare: qui-bus teneris paterna ꝓpitione ꝓsu lere. Mādamus quatenus si ēpita predcō clerico prefatā ecclesiā cuz redditibus i de pceptis restituas: ꝛ in pace eam possidere pmittas. Restitutione āt facta si quid ad-uersus eū super prescripta ecclesia ꝓpōere volueris coraz exoñ. epō delegato a nobis per te vel per suf ficiētē rñsalē tuū cū eoō. r. ordie in dicio poteris experiri. Dē

Restituitur coniunx viro, pbāti ōsponsationem ꝛ copulam ꝛ de ipsius impunitate cauenti nisi ma gna sit viri scuitia.

Ex transmissa nobis: ꝛ infra. Mādam⁹: quaten⁹ si vobis ꝓstiterit q̄ prefata mulier predicto militi legitime desponsata fuisset ꝛ ab eo cognita ipsaz ei restitui facia tis: recepta tamē sufficiēti cautiōe

nedicto: si vero nō secure cauet nō est restitutio facienda. ſ. e. litteras: ꝛ. ſ. ut lit. nō cōte. accedēs. ii. ꝛ hoc. ꝑpter fragilitatez cautiōis. ff. ad treb. qui ita. §. i. ꝛ hic idem dicitur.

n ¶ Violentiam. ad extorquendā forte aliquam confessionem. xxvi. q. ij. lo thar. ius: uel aliud iniquum in ipsam cōmittat ber.

Cum ueniſſet. Si is q per alium possidet illo mortuo possessionem ingressus expellit restitutiōez p interdictū petere poterit: ita cōtra sūmat do. ſz fm hāc sūmatiōez forte de nihilo prouidet. b. c. ꝛ iō sūma sic ꝛ no. vt in rubro. Et ſz hoc ē casus notabilis: ꝛ ꝓbat no. p glo. ꝛ bar. in. l. q uniuersas ꝛ in. l. cū quis. ff. de ac. pos. Diuidit. nā i ꝓma pte ponit ꝓsultatio ptiū decisa in secunda rñsio ibi: rñdemus. Alb. ſi.

b ¶ Retinebat. Sic colligit ex hoc q bñficium nō vacās fuit illis cōcessuz: vñ eoipo debēt pdere illō. ſ. ō ꝓcess. ꝑben. q i viuorū. ꝛ. c. post electionē: lz donator aliud donare illis teneat. ſ. de p bē. iter cetera. ꝛ. vij. q. i. pñtū: ſz hoc nō bz locuz in hoc casu: qr qō collegio dat nemini dat. argu. xvi. q. ij. q manumittit ꝛ null⁹ suo nole ide capit emolumētū. ij. q. vj. §. biduuz. ō. palā. ꝛ sic null⁹ ōsiderat mortē uitetis. ſ. de ꝓce. pbē. nulla. ꝛ talis dōatō licite fieri ꝑt ō ꝓsensu epi et a patrono sine iudicio possidētis. ſ. de dōa. cōsultatiōib⁹: q pōit istū casū ꝛ ſ. ō iurepa. qō ät. b.

c ¶ Annuā pensionē: p hoc intelligunt canonice accepisse possessionez: ꝛ archiep⁹ sic eā amisit ꝛ receptio pensiōis fuit signū tradite possessiōis. ar. ſ. ō ꝓsue. exhis: sic ꝛ donādo vl vēdēdo rez aliquā: si usufructū sibi retinuerit: eā tradidisse vī. C. de dōa. ſi qs rē. ꝛ. l. ſi qs argētū. §. ſz ꝛ si qs. ff. de rei vē. q̄dā mulier. ꝛ ē ar. ad hoc. ff. de acq. pos. qō meo. §. ꝛ si p vēditorē. ꝛ. l. q bōa. ꝛ. l. ſi aliquā. nec mortuo clerico statī canonici amiserūt possessiōez quaz ꝑs bēbāt. ſz tūc demū si neglexissent. ff. de ac. pos. ſi de eo. §. i. Ber.

d ¶ Cui⁹ noīe possidet. ſ. de ꝑscrip. si diligēti. ꝛ. ſ. vt lit. non cōte. qñ. §. pe. isti. de iterdic. §. possidere. ff. ō acq. poss. qō meo. ꝛ. l. generaliter. supple vt itelligas: q̄re faciat ad titulū: q mortuo clerico illo: canonici statiz intrauerūt possessionē sine req̄sitiōe archiep⁹ vñ ipe spoliauit eos ꝑdicta ecclesia: ꝛ oīa bōa eccl'e fecit asportari vñ petebāt canonici restitui: vt ꝑz in integra. ꝛ sic per responsionem patet: q sunt restituendi: qr possidebāt ꝛ iuste spoliauit eos.

Ex conquestione. Si altero cōiugū mr̄imoniū accusante alter petat restitui añ oīa restituit. Ego sūmo sic generaliter vt in rubro. ¶Primo ponit appellantis q̄rela. Scdo iudicū dario ibi. Mādam⁹. ab. ſi.

e ¶ Sine iudicio eccl'e: ꝛ iō male ēt si ꝓsāguinitas notoria eēt. ſ. ō diuor. ponō: qr talis separatio pēa est. q ñ dz ꝑponi nisi p iudicē. xxxiij. q. ij. seculares. ꝛ. §. in hoc. f ¶ Per ꝓcuratorē: qō bñ tz ēt si esset minor. xxv. ānis. ſ. e. ex pte. ēt si ageret ad thori separationē tm̄. ſ. ō ꝓcu. tue. ſz si crīalit ageret nō. ut in. c. tue. ꝛ. ſ. de accu. veniēs i crīe. n. ñ iteruenit ꝓcurator. v. q. iij. i crīalib⁹. An ät ꝓparēdo p se videat reuocare ꝓcuratorē vide bonū ter. in. c. si quē de ꝓcuratorib⁹. li. vi. additio.

g ¶ Añ ingressū. p⁹. p hoc vī q qō spoliatiōis in modū actiōis ꝑposita ꝑiudicet ꝑncipali: ꝛ añ litē ꝛ post litē cōte. ar. ſ. de cā pos. pastoralis: ſz vī q nō sit audienda mulier ista petēs restitutionē li. cōte. sup ꝑncipali: sicut in mutuis petitiōib⁹ q̄ ante ingressuz ꝑncipalis proponende sūt. ſ. ō mutu. peti. c. i. ꝛ. C. de sen. ꝛ iterlo. om. iu. auc. ꝛ ꝓñr. ꝛ qr dilatoria ē q̄litercūq; ꝑponat: ꝛ dilatorie qōes oēs siue exceptiōes añ lit. cōte. debēt ꝑponi: postea vo fi. ſ. de re iudi. iter monasteriñ. Satis vī dicēdū. q si aliqs ꝓtestet litē cū actor ī tērata qōe ꝓpetatis. sicut faciebat vir iste: q agebat de ꝓsanguinitate: si nihil reus dicat de spoliatiōe añ lit. cōte. nō sit postea audiend⁹ siue in modū actiōis vī exceptiōis velit obijcere spoliationē siue super eadez re: ſz sup diuersis bñ posset peti restitutio in modū actiōis recōueniendo lit. ꝑte. durāte iudicio. ſ. de or. cog. cuz dilectus. ꝛ. ſ. de reseri. in ꝓcil. lug. li. vi. c. dispendia. §. re⁹ quoq;. sed ñ i modum exceptiōis. Et in casu huj⁹ decre. qō spoliationis ꝑposita in modū actōis p⁹ ꝺz ſminari. ꝛ facta restitutiōe ꝓcedat sup petitorio ꝛ sibi ꝑputet q hoc omisit: sed h iō mulier audīt: qr et añ ingressum litis: ꝛ cora ordinario ꝛ coraz delegato mulier hoc istāter petebat ꝛ p⁹ ingressum: ꝛ nihilominus cōpulsa p iudices ingredi iudiciū petijt restitui: ꝛ cū nihil ꝓficeret. appellauit: ꝛ qō dī in decre. pastoralis ītelligit qñ ꝓmo gs ītendat petitoriū: ille idē añ ꝓclusionez pōt redire ad possessoriū. vñ si est simile.

b ¶ Nō ōbuit: nisi in casib⁹ puta si eēt publice adulterata. ſ. ō diuor. significasti: uel nisi timeret seuitia viri: ita q non posset ei caueri. ſ. e. licet. ꝛ. ſ. e. et transmissa ꝛ in casu quē habes. ſ. de diuor. gaudem⁹ in fi. itē vbi petitur restitutio in modum exceptionis: ibi nō datur restitutio: qr non agitur ad hoc. ſ. de or. cog. cum dilectus.

i ¶ Restitui. ar. ꝑ. ſ. ō or. co. intellexim⁹: ibi petitorio. h posset sorio. sic non est ꝓtra.

k ¶ Post appellationē. ꝛ ita tenuit appellatio: lz eēt ībibita in lr̄is: qr remotio appellatiōis si ipedit appellationē vbi manifeste qs grauat. ſ. de ap. vt debitus: ꝛ iō oīa reuocant q̄ p⁹ appellationem legitimam facta sunt. ſ. e. litteras. Ber.

l ¶ Sine canonico. Verbum istud fere semp ponit in causis spūalib⁹: ꝛ ꝑcipue ī mr̄imonialib⁹ q̄ p canones ſminari dīnt. ſ. de ꝓsā. ꝛ affi. c. i. i fi. In ciuilibus causis ponit debito fine. sed in hoc nō est uis: qr in spūalibus ponit q̄liz debito fine. ſ. eo. cum ad sedem. ſ. de testi. ex tenore. Ber.

Cauis. ¶Prima pars decisē ponit q̄relā super q̄ secunda dat iudicem ibi Mādam⁹: cui q̄ttuor tm̄ mādat que per se patent. Alb.

m ¶ De ꝑmis. de violētia p testes cōstare dz: si aduersari⁹ ipam negauerit de reb⁹ amissis p ꝑpriū iuramētū q̄litate ꝑsonarū: ac negocij ispecta: ꝛ sic taxatiōe iudicis ꝑmissa pōt seq ꝓdēnatio. ſ. qō me. cā. c. vl. vbi ō hoc. ꝛ. C. vñ vi. si qñ ꝛ. ii. q. i. in ꝑmis: ꝛ de iureiu. olim. n ¶ De iniurijs. q̄s specificare dz: q aguiniuria ꝛ. ff. de iureiur. ꝑtor. i. rñso. o ¶ Fruct⁹. Nota q fructus dicuntur q supsūt deductis expensis q̄ fiūt gr̄a q̄rēdo ꝛ. colligēdo ꝛ ꝛ ꝑseruādo ꝛ fructuuz q locū bz tā i bone fidei possessorib⁹: q̄ in malefidei. ēt ꝑdonib⁹. ff. ō pe. be. si a dño. §. fruct⁹. ꝛ. l. plane. ī fi. ꝛ. C. de fruc. ꝛ litis expē. l. i. nā nullus casus ītervenire pōt q hoc gen⁹ deductiōis ipediat. ff. fa. ber. fūd⁹ q. i. rñ. i fi. ꝛ. ff. solu. ma. fruct⁹ nisi in vno casu. ſ. de deci. tua. fruct⁹. n. itelligunt deductis necessarijs impēsis. ff. ō op. ser. fruct⁹. ꝛ. ff. de vsur. qō in fructib⁹. ꝛ. ff. mā. q ō mutua. §. idē labeo. ar. xij. q. ij. nobis cū hac distinctione bōe fidei possessor tenet restituer tm̄ extātes añ lit. ꝓ. ꝛ nō ꝓsūptos. p⁹ litē vo ꝑte. vniuersos. C. de rei vē. certū male fidei possessor nō aūt violēt⁹: talis tenet reddere oēs q ꝓbāt ad eū peruenisse ante lit. cōt. ꝛ post. C. de rei vē. si fundū. Si vo fuerit violēt⁹. tūc tenet restituere p ceptos ꝛ eos q ꝑcipi potuerūt: p veteres possessores: vt h dic. ꝛ. ſ. e. cōquerēte ꝛ. ſ. de offi. deleg. cū cā. ꝛ. xij. q. ii. nō liceat: qō tm̄ ñ loqt ī re male alienata. ꝛ. ſ. de ap. bone. ꝛ. ff. ō peti. he. sed ꝛ si lege. §. qō aūt ait. ꝛ. ff. ō rei vē. si nauis. §. vlti. ꝛ. C. vñ vi. si de possessiōe. ꝛ. ff. de vi ꝛ vi. ar. l. i. §. q vi deiect⁹ est. ꝛ. §. non solum. sicut in pignoraticia actiōe. C. de pig. ac. l. ii. ꝛ hoc pōt intelligi ō fructib⁹ industrialibus: vt frumēto vino ꝛ cōsimilibus: secus vī de alijs. ſ. ō naturalib⁹

nos noueritis peruenisse q; cum. c. miles eā sibi matrimonio copulasset: ꝛ maritali affectiōe pertractās ex ipsa filiam suscepisset sine iudicio ecclesie a se remouit eandez: ꝛ de accusando super consanguinitate matrimonio re. ob. ap. litteras ad iudices ipetrauit. cum autem p⁹ usquam a iudicibus mulier citaret per diocesanū ep̄m virum sibi restitui petisset: ꝛ ob hoc ad nos processiū nūciū destinasset: demū coraz prefatis iudicibus constituta mō p se mō p. ꝓcuratorē⁹ añ ipsi⁹ causse ingressum⁸ ꝛ post virum sibi restitui postulabat. Judices vero restitutione negata: qō fieri nō debuit⁵: i ꝑncipali ꝓcedere noluerūt: vnde ipsa nostram audientiam appellauit ꝛ infra. f Mandamus: quatenus si est ita: mulieri viruz restitui faciatis q̄ post appel.⁵ ipsius acta sūt i irritū reuocantes. postmodū super mr̄imonio cām audiatis ꝛ fine cānonico termietis. ¶ Elect. iij. ¶ Violētus rē cum fructibus etiā qui percipi potuissent restituere dāna resarcire ꝛ de iniurijs satisfacer compellitur.

Grauis ad nos q̄rela: ꝛ infra. f Mādamus quaten⁹ si vobis cōstiterit de premissis[m]: ꝑdictū archidi. ablata ꝑnoiati mōasterij fratribus cū integritate restituere: dāna plenarie resarcire: ꝛ de illatis iniurijs[n] cōpetēter satisfacer compellatis: puisuri vt nō tātū fructus[o] a nouo ꝛ violēto possessore perceptos sed quos si eis possidere fuisset licitū possessores ueteres percepissent reddi faciatis eisdem.

I Vno. iij. epō ꝛ capi. terdoū.

vt pomis ficubus ꝛ ꝯsimilibus qñ istos nō facit suos possessor: et bone fidei vnō reddere tenet vniuersos: ꝛ. ff. de vsur. l. fruct⁹: ꝛ de fructib⁹ istis ꝙliter restituēdi sunt habes: insti. de of. iudi. in princi. ff. de rei ven. ex diuerso: ibi no. ꝛ in verbo restitutiōis: oīs vtilitas actoris continet. ff. de verborum significatione cuz prętor: ꝛ. iii. q. i. per totum: ꝛ. ij. q. ij. per totum.

OLim causam. Summa sic ꝛ notabilius. Ingressus possessionem ignorāte dño ad quez ptinet: pōt p ipm dñm statz cuz sciuerit repelli et violēter. nec ex tali repulsione ꝙpetit repulso ꝙ dñm interdictū possessorium. In prima ponit cōmissiōis ꝛ facti narratio in scōa cause diffinitio ibi: intelligentes. Ab. si.

a ¶ Humiliatis: oliz isti humiliati ꝙdēnati fuerūt ab ecclia p luciū papā. sm qō ꝙtinebāt in decre. ī. de here. ad abolendaz in pricula q mō ē decisa i prin. illi⁹. c. sed postea tpe clementis recepti sūt ab ecclia. qz in nullo errabāt: nisi qz ꝙdēnabāt iurātes: sed ipsi i hoc se conerterunt ꝛ iurāt qñ expedit: ꝛ ecclia eos modo approbat.

b ¶ Sub ea ꝙditione. i. sub ea forma. xviij. q. ij. eleutheri⁹: ꝛ. ī. de pbē. significatū. ī. de cēsi. quāto vel i traditiōe ire pōt apponi ꝙditio. ī. de condi. appo. verū: ꝛ ita nō est hic conditio simoniaca: cum ēt alias ad hmōi illa ecclia teneat: ex quo surgit in territorio terdoñ. epi sicut non est simoniacū: si epūs ecclias concedit pijs alijs locis si in eis aliquid sibi reseruet nomine pensionis. ī. ō relig. do. ꝙstitutus. ver. cum āt ꝛ census ēt soluit ad indicitū subiectiōis. s. de cā pos. c. vlt. ꝛ. ī. de cen si. oīs aīa: in fi. ista quidē ō iure cōi ꝙcedunt: vñ expresse possunt constitui census in fundatione ecclesiarum.

c ¶ Manualem. s. de maio. ꝛ obe. bis q. ad quā subditi tenētur. vt ibi: ꝛ ēt p iuramentum quādoqz. ī. de iureiu. nullus. ꝛ. ī. de no. ope. nun. cum ex iniuncto. xiij. di. quanꝯ. vbi de hoc.

d ¶ Ea conditione apposita: nisi hec conditio fuisset apposita: valeret cōtra humiliatos: si simpler fuisset huiusmodi traditio: sed nō preiudicaret epo vel alteri qui ius haberet. ī. de dona. inter dilectos. ar. s. qꝯ me. ca. cum dilecti. ꝛ. s. de arbi. cum tpe. ar. ī. de re. di. cum super controuersia.

e ¶ Tradita sub cōditione: qua non existente tradito non valebat. ar. ī. de cōdi. ap. de illis. ꝛ. c. vez. ꝛ insti. de ꝟbo. ob. §. ex cōditionali: ꝛ ō dictus magister nō possidebat: tūc demū dr qs possidere: cū ꝙditio exta. ff. de acq. pos. q absenti. §. si qs. ꝛ code mō nō amittit possessionē: q sub cōditione recedit. ff. de acq. pos. si cū me. i. rñso. in fi. ꝛ ō cum nō possederit: nō poterat spoliari: ꝛ ideo nō restituit iste magister: qz non fuit spoliatus.

f ¶ Preiudiciū fuerat. Añ scias qñ alicui p̄iudiciū fiat circa possessionē vl̄ ꝯdiu eam possidere itelligit: notabis qz aut possideo rē alicui ꝙ me: vel p alium puta p suū vl̄ colonū. Si ꝙ me lz spōte recedā ñ aīo deserēdi possessionē: adhuc eā retineo nisi sciēt negligā. ff. de acq. pos. si ō eo. §. i. ꝛ. si alt ire ret talē possessionē quā solo aīo retineo: adhuc retineo possessionē. nisi ille me viuēte nō admittat. vel si ñ audeo accedē ad possessionē. ꝛ ēt suspico: me posse spelli. ff. ō ac. pos. si qō. §. vlt. ꝛ. l. cā possidere. §. q ad nūdinas ꝛ qcto sciuero aliū cē i possessiōe possū repellere ipz: vt ꝟ pz. ꝛ. ff. ō acq. pos. qō meo noīe. §. vl. ff. ō vi ꝛ vi. ar. idē ē. §. legit. fz si ali⁹ cē i possessiōe noīe meo. tūc si ille expellit vl̄ alij tradat possessiōez: stat tū pdā eā. ff. de acq. pos. l. possideri. §. qꝯ si ꝼu⁹. ꝛ ꝟ ꝟa sūt in reb⁹ imobilib⁹. sed si qs rē tuā mobilē occupat: statim pdis possessionē. vt. ff. e. si rem mobilem.

g ¶ Cum statim. i. qcito potuerint. ff. ad tertul. l. ij. §. confestim.

h ¶ Suspicari debuerat: vt. ff. quod vi aut clam. seruus. ff. de acq. pos. l. possideri. §. si quis nunciet.

i ¶ Restitutionē: ꝛ sic pz qꝯ ñ sufficit pbare qꝯ aligs fuerit spoliatus: nisi pbet se possedisse: duo. n. pbare dz q petit restitui. se possedisse ꝛ spoliatū fuisse. s. de of. deleg. ꝙsultatiōib⁹ fz ꝟ ñ possidebat: ut diri: qz sub ꝙditōe possessionē accepit. Itē si qs possidet ex p̄cario vl̄ ex gra: ñ pōt petere restitutionē. ꝛ. q. iij. qz. Vel si obijciatur qꝯ incontinenti deiecit. ff. de vi ꝛ vi ar. l. i. §. viz vi. ꝛ. ff. ad. l. acqui. scientiam. §. q cū aliter. ꝛ. ī. de sen. exco. si vero. §. si vero. aliud est possidere. aliō in possessione fuisse. ff. de acq. pos. si quis autem.

k ¶ Excessistis: debuerūt hoc facere cū moderamine inculpate tutele. C. vñ vi. l. i. Sed nūqd isti sūt excōicati: q expulerūt illū magistz ꝛ alios religiosos de domo illa. Elf qꝯ sic. ī. ō se. excō. nō dubiū: ꝛ ex pluribus alijs capitulis ibidē. Sz ꝛ vt. qꝯ licitū ē cuilibet se defendere. ī. ō se. excō. si vo alicui⁹. §. si vero: ꝛ quia isti admissi sūt ad agendū qō ñ ēet si papa eos excōicatos reputaret. ī. de pba. p⁹ cessionē. Dicas qꝯ hec rō nō vt bona: qz nō agebāt: sed defendebāt se ꝛ istū magistrū q petebat restitutionē. Dicas qꝯ si isti scienter ꝛ ex ꝓposito excesserūt modū in expellendo eos ō domo illa ꝛciderēt i sñiaz excōicatiōis: qz vi ui repellere lz: sz cuz moderamīe culpate tutele. ar. xxiij. q. iij. ñ inferēda: ꝛ. ff. ad. l. acqui. si ex plagis. §. tabernari⁹: ꝛ. ī. ō se. excō. vt fame. i fi. sz si ñ alit posset se ō fēdere: nisi modū excederēt: nec tūc credo illos ꝛcidisse sñiaz. argu. ff. ad. l. acq. sz ꝛ si. i. rñso. Si ō casu ꝛ ignorant excesserunt modū tūc ñ ēent excōicati. argu. ī. de homi. sicut dignuz. §. illis preterea. Ber.

LIterας. Sunt due partes ꝑncipales ꝑma pōit thema ꝛ ꝓsultationez. sēda rñdet ibi: sane. Et ꝟ secūda sz diuidit. ꝑmo ponit ꝛ ꝓsegit triplicē opiōnē vsqz ibi: nos āt. ibi ꝙria soluēs ꝙ alterā opiōnē allegat vsqz ibi: ꝑterea. ibi subdistīguendo soluit. Et sz mēbr⁹ ꝓsegit ibi. Qō si sine aliq solutiōe vnū casū excipit ibi: Si ō. Ab. si.

l ¶ In tua. ar. archidia conū habere iurisditionē causaꝝ matrimonialiū: sic ꝛ abbas. ī. ō excē. pla. accedentibns. in fi. sic ꝛ archipresbyter. ī. de cōsan. ꝛ affi. ex lris. Ar. ꝙ. xxxv. q. vi. eps in synodo: ꝛ i decre. p̄dicta accedentib⁹: ꝛ in his. n. ꝙsuetudo seruat. que vat iurisditionē. ix. q. iij. ꝙquestus. C. ō emancipa. l. i. ꝛ vlt. s. de arbi. dilecti. in fi. ꝛ ita potius cognoscūt ex ꝙsuetudine qꝯ ex iure ar. p̄dicte decre. accedentib⁹: ꝛ ar. ad hoc. s. de offi. archi. c. vlt. ad fi.

m ¶ Coniunctam. ꝛ hoc incontinenti probare volebat.

n ¶ Que sua temeritate diuertit: alias si eam a se repulisset: nō posset petere restitutionem: cum seipsum expoliasset: ar. xxvij. q. ij. agathosa. Sed contra credo qꝯ hoc non obstaret: si vellet ipsaz rehabere qui eam expulit quia eoipso qꝯ repetit ipsam: ꝛ ipsa non vult ad eum redire: intelligit eum spoliasse. Sed nunquid haberet locum pactum de non petendo: videtur qꝯ sic. xxiij. q. v. quod deo. in talibus ñ valet pactum vel compositio. s. de transac. c. vlt. ita qꝯ vterqz remaneat in seculo. nullum pactum ibi valet: nec absoluere se possunt: etiam si iurarent. ī. de iureiu. tua: ꝛ etiam si vouerent: arg. ī. de conuer. coniug. ex parte. ij. in fi. quia confessio etiam ibi locum non haberet contra matrimonium. ꝛ. xxv. q. vi. si duo: ꝛ. ī. ō eo qui cog. ꝙsang. vx. sue super eo. nec etiam exceptio rei iudi. locum habet ibi: vnde voluntas ibi deambulatoria est. ī. de re iudicata lator: ꝛ ca. consanguinei.

o ¶ Et. ī. sub isto. ī. ꝙtinetur qꝯ pars mulieris cōtra viri sententiam allegabat: ꝓpter qō non erat restituenda marito.

p ¶ Nō pōt dispēsare. i. nō vult vel ñ expedit sic. xxij. q. v. si paul⁹: qñ papa in oīb⁹ dispēsare pōt q nō sūt ꝟ articulos fidei vel gñalē statum ecclesie. xv. di. sicut: ꝛ. xxv. q. i. sūt qdā: nec in his q sūt ꝟ substātiā mōachatus. ī. de statu. regu. cū ad monasteriū. in fi. nec in his q in sui natura sūt mala: vt sine peccato posset quis adulterari: ar. ī. de iureiu. ꝛ si rps. §. q dam etiam: nec pōt dispensare: ut simul quis habeat plures vroꝛes. s. ō transac. c. vlt. Itez credo de gradibus diuina lege ꝓhibitis: vt hic dicit: vnde ꝓprie ponitur hoc verbum nō pōt: ꝛ ō hec expositio nō vult: vel nō expedit: non habet locum hic.

a Neganda.r.j. quesuit ēt an idem esset: si gradus dispensabilis: vel aliud impedimentum dispensabile allegetur: r probationes essent incontinenti parate. Ber.

b Etiam mediam. ar. de medio spectando: sic. s. de of. dele. queréti. vn de Ouidius. Inter vtrunq vola medio tutissimus ibis.

c Primi. per decretalem. istorum opinio: scilicet q restitutio sit facienda mstis iuribus iuuat r pmo per decre. s. eo. et cōquestiōe. r. c. in litteris: r. c. item cuz quis: r. s. vt lite non cōte. accedens. iij. C. de ap. l. i. r. C. de dona. inter vir r vr. si maritus: nec obstat illa decre. s. de or. cog. c. i. q. loquit in petitorio. vt b. r. j. dicit: nec obstant leges ille. ff. vt in pos. leg. si is a quo. ff. ad exhibendum. l. iij. §. ibidem: r. ff. ad carbo. l. iij. §. cause: qa loquuntur in possessione adipiscenda etiā in exhibitione rei: vbi differt missio in possessionem si incontinenti probetur de proprietate: r fallit i casibus notatis. s. eo. et cōquestione: r in casibus qui notant. iij. q. i. i fūma. r. s. c. proxi.

d Mouetur: resume nec exigef nec reddere debet debitum.

e Oraculū. i. rescriptum.

f Clementis. s. de or. cog. c. i. ber.

g In multis casibus. de quib⁹ aliq notantur. s. e. ex conquestione.

b Diuina lege. in leuitico. c. xxij. q. quondā propter hominuz raritatem tantum due psone excludebātur a coniugio. ut nec filio⁹ mi nec filia partez duceret. Sz lege excepit lex. xij. matrem nouercā sororez neptem amitta materteram sororez patrui vrorem fratris: sed hoc recepit determinationez viij. q. i. oliz. Sub lege gratie priuignaz filiam priuigni vel priuigne: sororem vroris tamen paucos exclusit: vt multiplicarentur homines. Sub gra ꝺo. s. tpe xpi. plurime persone excluduntur: vt locū haberet continentia: r est illa prohibitio cōiugij: nam a fornicatione quilibet r q̄libet excluduntur: r ita cum ecclesia in istis gradibus diuina lege prohibitis non cōsueuerit dispensare eis oppositis non est restitutio facienda: r hoc videtur sonare littera ista.

i Beatus Gregorius. xxxv. q. iij. quedam lex.

k Non peccat. allegatio est.

l Cuiquā: oibus. n. iure auctoribus equa prerogatiua seruāda est. C. ō ve. iur. enu. l. i. §. is ita. ar. xix. di. sic oēs: r. xx. di. de libellis in fine.

m Volumus generari: r tñ generat. Judices. n. ꝑm suam opinionem sententiant. xj. di. nolite: r. j. de celebra. mis. de hole. ar. de ꝓse. di. i. precepta. r papa hic loqui videtur vt magister.

n Porro: hec allegatio grego. est.

o Non est. xxviij. q. i. §. ex his. j. de pscri. qñ. oē: r. j. de simo. per tuas

p Excōicationē: hoc ꝑm distinctionem illius decreta. j. ō sen. excom. in quisitioni.

q Laqus: ecclesia. n. nulli ꝺz laqueum iniscere. xxvij. q. i. de viduis. iij.

r Diuina. Ergo videt q in secūdo gradu ecclesia dispensare non possit cum istud fuerit diuina lege prohibitum. xxx. q. iij. pitacium: r in leuitico prohibetur secundus gradus in consanguinitate r affinitate: vbi dicitur turpitudinem sororis vroris tue r filie eius non reuelabis: filiam filij eius filiam filie non assumes. Sed contra videtur. j. de diuor. gaudemus: vbi dicitur q si pagani contraxerunt in secundo gradu post fidem receptam debent insimul remanere. Dicas q in leuitico ꝓhibetur secūdus gradus etiam in descendentibus non in collateralibus: vnde in secundo collaterali dispensare potest ecclesia. r expone presertim. i. maxime: quia si probationes incontinēti sunt parate: non est facienda restitutio quantum ad carnalē copulā in quocunq gradu: sed multo fortius in gradibus diuina lege prohibitis: alias fiat restitutio quo ad omnia: vt. j. sequitur.

s Offeruntur. incontinenti. Hic pater q licet spoliator velit ꝓbare incontinenti exceptionem consanguinitatis: tamen spoliatus prius est restituēdus si periculum anime non immineat. qz hec mulier restituit in ceteris preter q̄ ad copulam r tamen probationes in continenti offeruntur. vnde tollitur distinctio quorundā qui dicunt q si spoliator velit statim probare exceptiōem: restitutio differtur: per id qō legitur. ff. ad exhibendum. l. iij. §. ibidem: r. ff. vt in pos. leg. is a quo. Sz ille leges in alio casu loquūtur vt dictum est. s.

t Juramento recepto. Hoc ē notabile: q licet in causa matrimōij r aliis causis spiritualibus de calumnia siue malicia non iuretur: vt. s. de iurame. calū. litteras: iuratur tñ ō calūnia super exceptiōibus p⁹ emergentibus. si tamen p eas alterius ius aliqualiter impugnetur. s. de elec. c. cum dilecti: r. j. qui ma. accu. pos. c. fi. r. j. de elec. c. cum dilecti: r. j. qui ma. accu. pos. ca. fin. r. j. de testi. presentium. ff. de vā. i fec. qui bōa. §. si qs stipulatus ar. ff. qui satisda. cogun. ō die §. iubet. Dicas q vbi in prī. semel lite ꝓtest. iuratum est de calumnia postea non iuratur: qz iuramentum illud extendit ad oēs exceptiones perentorias: que postea occurrūt. siue sint emergentes siue incidentes. C. de iura. calum. autez. b sacramentum. olim aliter obseruabatur quia iurabatur super quolibet capitulo. vnō bo die non valent iura que hoc dicebant: r sic non contradicunt leges predicte: quādoq etiam iuratur ob aliqd: puta q non dicit testificata. j. de testi. vltra tertiam. ante lit. contes. bene iuratur super exceptionibus propositis r percipue vbi arguitur malicia recipiētis: vt hic. r. s. de elec. cuz dilecti: r. j. de excep. pastoralis: siue sit causa spiritualis siue ciuilis: r nihilominus iuratur postea de calumnia super principali questione puta aliud est iurare super exceptionibus ante lit. conte. propositis: quia ibi declinatur iudicium: nec tangunt principalem questionem: nec ex ea oriuntur: r aliud est iurare super exceptionibus post litem conte. quia illa tangunt ꝑncipale negocium: r oriuntur ex eo: vnde iuramentum de calumnia ad omnia extenditur que emergunt post litem conte. r que incidunt: r ideo post litem conte. prestito iuramento super principali questione non iuratur postea: quia sic quasi bis iuraretur.

v Tollerare hoc intellige ꝑm distinctionem illius decre. j. de sen. excom. inq sitioni. Sed pone q talis excōmunicata iniuste moriatur: nūquid debet sepeliri in cimiterio ecclesie cum apud deum non sit ligata. xxiij. q. iij. si quis non rete. Dicas q non: quia ḡtum ad ecclesiam ligata est que non iudicat de occultis. j. vt ecclesia. benefi. sine dimi. conse. vt nostrum. r sic ecclesia ꝓ ipsa non

neganda[a]: r infra. Sane circa solutionē ꝓposite qōnis diuerse sunt sētentie diuersorum: alijs asserentibus restitutionē faciēdā: alijs sētiētibus i cōtrarium: nōnullis viam[b] mediā eligentibus ac dicētib⁹ eaz faciēdā iterdū: quādoqz penit⁹ one gādā. Primi p decretale[c] epistolā Iucij pape iuuari videtur arguentis q̄s dā iudices delegatos q restitutōez viri qui sine iudicio eccl'ie vroꝛē dimiserat: r ei cōsanguinitatez post modū opponebat: spoliate ac rpetēti ꝓiugē denegabant: r mādātis sibi prius restitui taliter spoliatam r postea ꝺ matrimoniali causa cognosci. Moꝛ aūt assertionē icestus videt periculū oppugnare: sed ipi timoꝛē incestus inanem eē rndent cum etiā beneficio restitutionis obtēto q ꝓsāguinitatis habet notitiā nec exigere debitū nec ꝓta cōsciētiā soluere teneat: quoniā si secus egerit edificat ad gehennam: sicut nec cōsanguinitatis consci⁹ sup cuius cōiugio questio nō mouetur[o]. Secunda uero assertio p oraculū[e] demētis[f] pape fulcit: a quo cuz fuisset q̄stū: vtꝛ muliere quadā quendā in virū petente qui ut eā repelleret exceptionē cōsanguinitatis obiecit: prius eēt de ipedimēto consā guinitatis agēdū q̄z super matrimonio snia pferret: sic inqsitōi fcē rndit: q cū exceptiōe pbata ꝑncipalis qō perimat: prius cognoscendum est de ipsa: q̄z ad diffinitiōis articulū pcedatur: cū ēt i mītis[g] casibus restitutio differat ꝑm canonicas sanctiōes. Opinioni aūt vltie uidet nō icongrue adaptari: ut in gradibus cōsanguinitatis diuia[h] lege, pbibitis restitutiōi aditus ꝑcludat: sed ꝓstōne interdictis būana restitutio locū habeat cū effectu: cū i illis dispensari nō possit: r i istis valeat dispensari sicut beat⁹ gregorius[i] r multi alij dispensarunt. uñ nō peccat[k]: q in hoc articulo ad mādatū ecclesie reddit debitū coniugale. Nos aūt ad pñs nullam de predictis sentētijs reprobam⁹: nec cuiquā[l] eaꝛ aliqd ꝑiudiciuz ex nostra rñsione volum⁹[m] generari quāuis prescriptū lucij pape mandatū ad possessoriū: rñsum vero clementis ad petitoriuz referatur. Porro[n] cū mulier que ꝓsanguinitatis hz notitiā pfertz in gradib⁹ quos lex diuina, pbibuit: nō possit huius mōi viro sine mortali peccato carnalit commiscere: qñ omne qd nō[o] est ex fide peccatū est: r quic qd fit ꝓtra cōscientiam edificat ad gehennaz: frustra in tali casu adiudicaret restitutio spoliato: cum illa cōtra deū non debeat in hoc iudici obedire: sz potius excōicationem[p] būiliter sustinere: ficqz difficultas occureret q̄si pplexa: qa pp sniam oporteret eaz reddere debitum: r pp cōscientiaz reddere nō deberet vñ ꝓtingeret eos grauiter ipediri r vtriqz laque⁹[q] pararet: cū inter se carnaliter cōiungi ñ possent: nec alter alteri matrimonialiter copulari. Preterea melius videt q cū opponitur ꝓsanguinitas pferti i gradib⁹ diuia[r] lege, pbibitis: r pbatōes offerunt[s] incōtinenti parate: i ceteris adiudicanda sit restitutio: sz ad maiorem cautelam iuramēto[t] recepto q talis obiectio malicioſe ñ fiat: sola quo ad cōmixtionem carnalez: marie si fama ꝓsentit: est restitutio differenda donec auditis, pbationib⁹ r discussis cā sine diffugio terminet: cuz vtriqz sit melius taliter expediri quā manere taliter impeditos. Quod si non habeat, pbationes incōtinēti paratas: sz dilationes expectat lōgiores: qz psumit cōtra eam q̄ sine iudicio ecclesie sua tātū temeritate recessit a viro: ad restitutionez plenariā ecclesiastica ꝺz cēsura cōpelli: quam tñ ipsa thori negando cōsortium ꝺbet humiliter tollerare[v] Dicas q in leuitico ꝓhibetur secūdus gradus etiam in descendentibus non in collateralibus: vnde in secundo collaterali dispensare potest ecclesia. r expone presertim. i. maxime: quia si probationes incontinēti sunt parate: non est facienda restitutio quantum ad carnalē copulā in quocunq gradu: sed multo fortius in gradibus diuina lege prohibitis: alias fiat restitutio quo ad omnia: vt. j. sequitur.

Jn r ꝺm pt sq

debet orare. quo ad deum soluta ē nec nocet ei vilis sepultura. ff. ō sepul. sacris potius. n. consulendū est anime ꝙ corpori ⁊ in tali casu vbi mulier certa est potius debet deo obedire ꝙ iudici scōm cōsilium pape. ⁊. xi. q. iij. nō semp. xxiij. q. i. quid culpatur. ne contra ꝛsciam suam edificet ad gehennā.

a ¶ Sufficiēs securitas. xxij. q. i. de benedicto. ex quo. n. propter seuitiā vn⁹ reliquum dimittere potest ꝺz legez in auc. de nup. §. si igit mulier tale aliqd. col. iiij. ergo multo minus ē restitutio facienda quia turpius eijcitur ꝙ non admittitur hospes. ff. de iure iur. quēadmodū ⁊ in hoc casu alicui honeste mulieri cōmittēda est vbi secure moret. ff. e. ex trās missa. ⁊. ff. de spon. cum locum ar. ff. de procu. accedēs. ⁊ pterea satisdatio non mutat maliuolum ppositū: insti. de suspec. tuto. §. nouissime.

¶ Ex parte. m. Cōiter sūmatur vt in rubro. Sed qz ex hac sūmatione ifertur vt sufficiat probare soluz coniugium ꝺz non ꝓbetur carnalis copula de quo tamē sūt opiniōes vt. ff. patebit. iō summo alit ⁊ sic. p solā traductionem mulieris ad domū viri factā nō ꝓcedentib⁹ sponsalib⁹ vl̄ualidis nō acquirit possessio: vnde ea recedente ꝓpria auctoritate nō cōpetit restitutio. In pria parte ponitur mulieris q̄rela ptim decisa. i scda dat iudicem ibi: qz igit. Alb. si.

b ¶ Mōdū. vij. annoz: ⁊ ita nihil egit: cuz etas ipediret. ff. de despō. impu. litteras. ⁊. c. accessit. Itez ar. ꝙ vbi quis vult cōtrahere matrimōiū: nec potest etate ꝓhibēte: nec sponsalia ꝛtrahit qz nō vult: nec matrimonium: qz nō pōt: nec illō itelligit contrahere. ff. de dona. iter vi. ⁊ vro. cū ꝫ stat⁹. §. pe. ⁊. ff. de of. ōle. cū sup. ⁊. C. si gs alteri vl̄ sibi. multū itereſt. ar. ff. de despō. ipu. ō illis i fi. ⁊. c. tue. Sz videtur ꝙ ille licet fuerit minoz: auctoritate sua tñ non debuit recedere. ff. ō ōspō. impu. de illis. Sed in hoc distingue vbi sponsalia nō tenuerunt etate ꝓhibēte: nec postea cursu tpis placuerunt: vt hic: qz anteꝙ puer. vij. annos compleuerit ab eo recessit: vt hic. vel si per vim contracta fuerant: vt. ff. ō despon. ipu. ex litteris. auctoritate sua potest mulier recedere: qz nulla obligatio fuit hincinde contracta. vt in predictis decre. ls as: ⁊. c. accessit vbi sponsalia tenent: nec ꝺz recedē alter sine licentia ecclesie. ff. de ōspō. impu. de illis.

c ¶ Copulare: hoc qō dicit voluerit mrimonio copulare: tollit illa ꝛtraria: ⁊ hoc qz voluntas ad nullum actū ꝓcessit: nec quo ad sponsalia: nec quo ad mrimonium: ⁊ ita nulla obligatio fuit ꝛtracta: vt. ff. sequitur.

d ¶ Postulauit: ⁊ ēt res si quas dedit ei in dotez: naz semp subintelligitur talis ꝛditio: si mrimoniū fuerit subsecutū. ff. de iure do. stipulationē ⁊. l. dotis ꝓmissio: ⁊ fructus ⁊ part⁹. ff. ō cōdi. cā non secuta. q̄se debere. §. fundus.

e ¶ Quānus minoz: sic ꝺz ꝙ in cā mrimoniali minoz. xxv. annoz cēsēt maioz: similiter ī voto. xx. q. ij. c. i. ⁊. ij. Itē ⁊ in alio casu: cū minoz. morte ꝑris exeq̄t: vl̄ cū agit ō testō ꝑris. xv. q. iij. de crie: vbi de hoc. itē cū agit ō recupāda pos. C. q legi. pso. l. vlt. Itē cū agit de thoro violato. ff. de adul. si maritus. §. lex iulia. Item cum agit de libero hoie exhibēdo. ff. de li. ho. exhi. l. iij. §. vlt. Item cū impetrauit veniā etans. ff. de his q ve. eta. ipe. l. ij. Itē cū agit negocia alterius. ff. de mino. cū mādato. Et gñaliter vl̄ ꝙ ꝑm canones ēt ꝺ ꝑem suū minoz agere possit: vt. ij. q. vij. q̄rit. Sed nunqd minoz pōt petere restitutionez ī integz ī huiusmōi spūalib⁹ siue ecclīasticis negocijs si doceat se lesuz: vt si ꝺrit cuz paupere cum poterat cōtrahere cuz diuite. Dico ꝙ nō qz error diuicaz ñ ipedit mrimoniuz. xxix. q. i. §. i. ergo nec sponsalia. qz in hoc censēt maioz: ⁊ ibi minoz mutat statū nō restituit. ff. de mino. l. si ex cā. §. ait papi. ar. xx. q. ij. c. i. ⁊. ij. ⁊ si maioz est. xx. annis pōt se ꝓmittere venūdari ad participāduz ꝓciuz: ut isti. ō iure. p. circa fi. Sz si minoz. xxv. an. renunciat bñficio suo nunqd ꝑt iploꝛare restitutionez: vl̄ ꝙ nō: qz in talib⁹ loco maioris hr̄: qz in reb⁹ ecclīasticis snīa lata ꝺ minorem abñtē ⁊ indefēsuz tz. §. de elec. dudū. i. Sz in reb⁹ imobilib⁹ snīa lata ꝺ minorem abñtez nulla est. ff. ō re iudi. ꝺ pupillū. itē ex hoc seq̄ret icōueniēs: qz si minoz renunciasset ecclīā: si postea illa ꝛferat legitime alicui: demū minoz petat ꝛstitui ꝙ ei adiudicabit ecclīa: q legitume est eā adept⁹ ⁊ sine culpa: ꝙ eē ñ ꝺz. ff. ō ap. bōe vis. di. satis puersuz. xvi. q. vl. inuētuz ē. Itē qz i reb⁹ ecclīasticis cēsēd⁹ē sui iuris: sic ⁊ filiusfa. in castrēsi peculio. ff. ad mace. l. ij. ⁊. iij. i fi. Ex vl̄ ꝙ possit: qz ⁊ maioꝛi ꝛpetit restitutio in itegz. §. de resti. i ite. c. ex lris. Itē reb⁹ ecclīasticis donec ꝓbatiōes offerat ꝑparatas ⁊ tūc absolutione petita secūdū foꝛmaz ecclesie absoluet: sed antequā fiat ei mādatū sub debito iuramenti receptis ꝓbatiōibus ꝓcedat quē admodū ē premissum. ¶ Si vero tanta sit viri seuicia vt mulieri trepudianti nō possit sufficiēs securitas ꝓuideri: nō solū nō ꝺz illi restitui sz ab eo potiꝰ amoueri: aliogn sufficienti si fieri pōt securitate ꝓuisa ꝓfecto vl̄ coniunx añ causē cognitionem restituenda marito.

Idem vultañ. episcopo.

¶ Petens restitutionē ꝛingis ꝺz ꝓbare ꝛingiū legitimū ex ꝛsensu.

Ex pte. m. mulieris fuit ꝓpositū: ꝙ cū eā ifra pubertatis tē poꝛa cōstitutā patru⁹ suus filio. h. seneſi. ciuis nondū. vij. annoꝛum matrimōio voluerit copulare: ac eadē traducta fuerit in domū eiusdem: ipa ex quo ad nubiles annos puenit: ratū nolēs habere quod a patruo suo circa hoc ꝓcuratuz fuerat: a senēsi. epo nubendi alij licentiā postulauit: ⁊ infra. ¶ Quia igitur non credimus ābigēdum: qui ipsa mulier quānis minoꝛ causaz possit matrimonij per ꝓcuratorē tractare: ac ꝑs alia que mulieris restitutionē sibi fieri ꝑus postulabat restitui nequaquaz debeat: vtpote nullo iuris seu possessionis cōmō desti tuta: cū per solā traductionez quā nō ꝑcesserūt spōsalia: vel ꝛsē sus legitimus: nec fuerint etiaz sub secuta: nullū inter eos obligatorium vīculū sit ꝛtractū: mādam⁹: q̄ tenus si ē ita: nō obstātib⁹ exceptōnib⁹ supꝛadictis audias que hinc inde ꝓtes duxerint ꝓponenda: ⁊ quod canonicum fuerit ap. re. decernas. Idem.

¶ Interdictū vnde vi nō competit ꝛtra illuz q nō spoliauit nec spoliari mādauit nec ratū habuit.

Cum ad sedem ap. accessissēt cumañ. epi ⁊ fratruz hospitalis hierosol'. ꝓcuratoꝛes: ⁊ infra. Abbati de accoñ. cāz que super ecclesia ⁊ hospitale de monte citano inter eos vertebat: taliter duxim⁹ ꝛmittendaz: ut audiret oia taz ad possessoꝛium ꝙz ad petitoꝛium iudicium pertinentia: que vtraqz ps duceret ꝓpouenda: ⁊ causam ipsā fine debito terminaret. Cōtā quo ꝓcurato: hospitalis predicta cum possessionibus ⁊ pertinentijs suis que tenebat episcopus sibi restitui postulauit: asserens illa de iure ad hospitale hierosolymi. expectare: ⁊ quod ipsa diutius possedis/

minoꝛ pōt petere in integrū restitutionē si omisit probationē necāriaz vl̄ alis capt⁹ sit ī iudicio ⁊ beneficio sicut ⁊ eccīa q̄ cōparat minoꝛi. §. de in iteg. resti. c. i. ⁊. c. auditis: ⁊ q̄si p totuz. ⁊. ff. ō mio. ꝙ si mioꝛ. §. i. et. l. mioꝛ. xxv. an. Sz si renūciauit bñficio eccīastico: ⁊ illud iam sit alij collatū: non subueniē ei. ff. de mino. ꝙ si minoꝛ. §. scęuola. in mrimōio ꝺo puta cū scientia lata ꝛmatrimoniū ē vbi eccīa ꝺcepta est: ipo iure suaꝺ illesus. ff. de re iud. lator. ⁊. c. ꝛsanguinei.

f ¶ Commodo restituta. sic. ff. de spō. q̄situm qz p solā traditionez nihil egit vbi. n. nulla proꝺcedūt sponsalia vl̄ mrimōiū nll'a bēt possessio qz liber bō possideri nō pōt: ⁊ possessio illa talis est: ꝙ qui possidet: possidet. vñ ex sola possessione facti nulla fuitus vel obligatio bincinde contrahit: nec restitutio peti potest: cū nulla possessio iuris hic fuerit. vn ō ⁊ hereticus nō pōt ī iure petere rerum eccīa sticarum restitutionem. xxiij. q. vij. c. i. ⁊. ij. nec laicus restitutionem decimarum: licet de facto possidebat: qz aliud est possidere: ⁊ aliud detinere. ff. de rescrip. causā que nec enim sufficit ꝓbare spoliationem: nisi probet ꝙ possederit. ff. de officio delegati consultationibus: ⁊. ff. e. olim: vt ibi dictum est. Quando-qz tamen petitur restitutio vbi nulla potest esse possessio: vt cum petit restitutio consanguinee. ff. c. ꝓxi. Sed illud est quia possessio iuris ꝓcedit: de qua constat. sic. ff. de preben. referente: ar. ff. de procura. ex insinuatione. Item seruus petit restitutionem rerum domini absentis: quas de iure non potest possidere. C. si per vim vel alio mō. l. vlti. similiter vxor restituitur ad res datas sibi a viro: quas de iure possidere non potest. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. deijcitur. de hoc traditur. xxiij. q. i. §. i. ⁊ nota ꝙ licet aliqua appareat traducta. non tamen ꝓsumendum est statim pro sponsalibus vel matrimonio: ut hic patet: ⁊. l. predicta quesituz: ⁊. ff. de spō. sed vbi sponsalia precedunt ifra pubertatem: si sponsa compleuit. xij. annos apud sponsum. ꝓsumitur matrimonium. ff. de spon. ad id. ff. de ritu nup. mulierem.

g ¶ Subsecuta. quia nunqꝙ sponsalibus puella consensit: vl̄ anteꝙ puer septimum annum compleuerat ab eo recessit.

h ¶ Exceptionibus supradictis. scilicet ꝙ petebat fieri primo sibi restitutionem: ⁊ ꝙ illa non poterat agere per procuratoꝛem: que non habent locum hic.

Cum ad sedem. Diuiditur ꝓncipaliter in duas partes. In prima processus narratio. in secunda cause diffinitio. secunda ibi: nos ꝑoris. Alb. siculus.

i ¶ Quam ad petitoꝛium. siue simul siue separatum poterat agere procuratoꝛ hospitalis: de hoc dictum est. ff. de causa possessionis: cum ecclesia: .c. cum super: ⁊. c. cum dilectus.

k ¶ Cum pertinentijs. hic ergo datur libellus generalis. sic. ff. de dona. inter dilectos: sententia fertur ibi generalr. ⁊. ff. de ꝓba. licet ad fi. Item ff. ff. de libel. ob. c. ii. ⁊. iij. vbi plene no. de hoc ar. ff. de rei ven. si ī rē: ⁊ insti. de ac. §. curare. Sol. cōtraria ista locū hr̄it in rei vē. in singularibus iudicijs: vbi omnia debēt specificari q̄ petunt: ut h ⁊. ff. de dona. inter dilectos. cū omnibus cōsimilibus locum habent in iudicijs vniuersalibus. Nam si quis petit ecclesiam cum suis pertinentijs vniuersitas est ⁊ in hoc casu ad id quod non extat tpe petitionis apud eū qui ꝓuenitur si tpe snīe possideat ꝺdēnat ac si tpe lit. ꝓte. possideret. ff. de peti. here. si quo tempore: ⁊. ff. de pecul. quesitum. Sed qualiter ꝓcedet circa pertinētias:

cum reus neget eas ptinere ad ecclesiã vel ad hospitale: rñdeo vbi obscure ⁊ indeterminate aliqd ꝓponit circa initũ iudiciũ accipimus id quod vtilius est actori. ff. de iudi. si qs intentione: ⁊. ff. de ver. obli. inter stipulantem. §. i. ⁊ id qõ nocet reo. ff. de interroga. ac. de etate. §. nihil. in medio litis equaliter presumitur pro vtroq; ar. xxx. q. v. iudicantem: ⁊. j. de testiũ ru. Jn fine magis presumo pro reo. j. ō ꝓba. ex litteris: ⁊. j. de fi. istr. iter dilectos. in fi. debet .n. actor declarare in processu de ptinentijs alias nõ fieret execũtio ad voluntatẽ suã: ar. j. de prescripti. audits: ⁊. j. de spon. ex litteris.

a Diutius possedisset: Nunquid hoc solum sufficit probare ꝙ quãdoq; possedit: ad hoc vt posset restitui: nõ. nisi ꝓbet spoliationem. s. de offi. dele. ꝓsultationibus: ⁊. s. e. cũ olim vbi de hoc. secus est in dñio. qribi sufficit probari ꝙ sit dominus ⁊ ad hoc vt habeat pro domino. C. de proba. siue. Et est ratio: qr dñium non ita de facili perdit sicut possessio. ff. ō acqui. pos. si qs vi. §. differentia.

b Credere: per hoc. n. fiunt facta li. ꝛte. per narrationem ⁊ responsiones. s. de li. cõte. c. vno: ar. C. de excep. siquidem. ⁊ ff. de peti. heredi. si debitor.

c Testes: Sed cũ agatur hic possessorio tantuz nũqd debet ꝓbare pars altera cõtra quã agebat tñ possessorio. Videtur ꝙ non: qr ⁊ questio spoliationis ꝑmo retractãda est. s. e. in litteris: ⁊ c. Jtem cum quis. ⁊. c. ex conquestione. Dicas ꝙ super eodem possessorio potest se defendere. puta: quia incontinenti deiecit vl qr aduersarij possidebant sub conditione s. e. olim. Jtẽ ꝙ inuenit vacuã possessionẽ: ⁊ sic poterit probare de iure suo. vel dum quiete possidebat sponte renũciauit ⁊ sic nõ cõpetit restitutio: vt. s. c. c. iij.

d Dicta testium. Alo. quattuor modos ꝙuincendi vel probãdi ⁊ quntus potest addi. s. violenta presumptio. xxij. q. i. virit dñs. ber.

e Jnterdictũ. sic patet ꝙ iste procurator ineptã proposuit petitionẽ suã. nam interdictũ vnde vi nõ dat nisi ꝓtra illum q deiecit vel mandauit vel ratũ habuit. vt hic dicit: ⁊. ff. de vi ⁊ vi ar. cũ a te. ⁊. l. iij. §. cũ ꝓcurator: ⁊ ij. q. i. notũ. vel nisi contra illum qui rez scienter a deiectore recepit. j. e. sepe. Jtẽ datur ꝓtra vniuersalem successorem. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. in fi. ⁊. l. iij. §. vlti. ⁊ datur successori spoliati. ff. e. l. i. §. hoc interdictum. ij. ⁊. j. de testi. significauerũt. sed non datur ꝓtra successorem rei. sed cõtra emptorẽ vel donatariũ ꝑm leges. ff. de vi ⁊ vi. ar. cũ a te. Dixerunt tamen qdãm ꝙ actione in factum potest agi contra quẽlibet possessorem. ff. e. l. i. §. vlt. Sed illud nõ est verũ: qr illud intelligendum est de successore vniuersali. Vel potest intelligi: ꝙ tũc agi posset contra possessorem rei. quando possidens causam hꝫ a deiectore succedendo in vitium. j. e. sepe. Videt tñ ꝙ in rebus ecclesiasticis posset agi ꝓtra quẽlibet possessorẽ. iij. q. i. reintegranda. ⁊ per totum: ⁊. q. ij. c. ij. ⁊ quasi per totum: ⁊. s. de iudi. qr gu. ⁊. j. e. sepe. ar. xij. q. ij. quicũq; ⁊. xvi. q. vi. si epꝫ. hoc verũ est sed non per interdictũ vnde vi. sed cõditione ex illo canone. iij. q. i. reintegrãda: ⁊. iij. q. ij. c. ij. Jtem ꝙueniri potest quilibet possessor iudicis officio: ar. g. j. de ap. bone. vel conditione ex illa decre. j. e. sepe. Sed nõne ex eo ꝙ familia istius fecerat violẽtiã: ⁊ ad dñm res illa puenit: presumendũ est ex hoc de voluntate dñi factã fuisse. i. q. iiij. qr presulatus: ⁊. j. de testi. constitutis. ij. ⁊. ff. de mino. l. iiij. Sed hoc nõ est verũ: qr põt esse ꝙ dñs vacuã possessionez inuenit. ⁊ sic intrando violentiã non fecit. vnde talem rez vsucapere potest. insti. de vsuca. §. qõ aũt: ⁊. ff. de vsuca. sequit. §. si tu me ut expulsti. nec enim de facto familie sue tenet dñs: nisi mandauerit vel ratuz habuerit. ꝫ si seruus eius deiecerat: tunc tenet inquantũ ad ipsum puenit. vel si nil ad ipsuz puenit tenetur noraliter nomine ipsius serui. ff. de vi ⁊ vi. ar. l. i. §. sed ⁊ si cũ qs. ⁊. §. se. Jtẽ si familia alicuius deiecit aliquẽ: nõ tñ noie dñi: dñs illud non potest ratuz habere. ff. de vi ⁊ vi ar. si vi a me. a ꝙrario sensu. ff. de nego. ges. si pupilli §. sed ⁊ si ego. nisi velis dicere ꝙ sm canones ratuz possuz habere qõ meo noie non est gestũ. ir. q. iij. lugdunen. ⁊. xvi. q. i. c. vlt. ⁊. j. de his q̃ fi. a prela. si ne ꝙsen. ca. c. iij. ⁊. s. ō elec. qõ sicut. Jtẽ no. ꝙ lz interdictũ vñ vi nõ det nisi ꝓtra deiectorẽ vt dictũ est: tñ actio qõ me. cã dat ꝓtra quẽlibet possidentẽ: vt. s. ō bis q̃ vi me. ca. fi. c. abbas: ⁊. c. ad audientiã: ⁊. xvi. q. vi. c. i. ⁊. §. qõ me. ca. si cũ exceptione. §. aliqñ: ⁊. C. e. ti. nõ interest similiter interdcñ qõ vi aut clã. ff. qõ vi aut clã. semp in prin. similiter interdictũ de no. ope. nũ. ff. de no. ope. nũ. l. vlt. Et no. p hanc decre. ꝙ a sñia lata sup possessione mometanea appellat cõtra illud. ij. q. vj. sunt quoz. ō. de possessione: ⁊. C. ō momen. pos. l. vna. ⁊. C. quo. ap. non re. qsqs. vñ aliud ꝑm canones: ⁊ aliud ꝑm leges: vel dic ꝙ. ll. ille itelligunt i possessione adipiscẽda vt Jlegatario ⁊ in creditore ⁊ scripto hꝫ de sed in interdicto vñ vi bene põt appellari: qr p talẽ sñiam põt fieri ꝓiudicium ꝓprietati. C. vñ vi si qs in tantaz: ⁊ talis sñia diffinitiua appellat. s. vt li. non cõtesta. accedẽs. i. ⁊. s. de iudi. significauerunt.

f Motũ. iiij. q. iij. testes. j. ō testi. in ꝓsentia. ⁊. s. de renũ. in presentia: ⁊. s. de elec. bone. i. ⁊ . j. de re iudi. sicut.

Olim uobis. Violẽtus qui nõ est soluendo ad restitutionẽ fructuũ nõ vrget. h. d. ꝑm Jo. an. ⁊ lz hec sũmatio sit vera in se tñ nimis restringit termiños lr̃e ideo cõprehendendo mẽtẽ littere ⁊ hꝫ lec. sũmo sic vt in rubro. Jprimo ponit ꝝelã. Sc̃o ꝓuidet ibi: veruz. Et pone casum litteralẽ. Alb. siculus.

tionez sñie etiã late in possessorio.

Olim vobis dedisse meminimus in mandatis. vt oueten. episcopum ad debitam partis restitutionem zamoren. dioc. quam tenebat cum perceptis fructibus restituere cogeretis: ⁊ infra. Verum quoniam inanis[g] est actio quaz inopia debitoris excludit: mãdamus quatenus non prius episcopum ad restitutionẽ fructuuz cõpellatis cũz ipse fuerit taliter restitutus[h] vt restituere possit qõ percepit de prouentibus alienis. Jdem.

Per excõicationem aliquibus dieb⁹ obseruatã in obseruãtes non acquirit iuris parochialis possessio. b. d. ꝑm Jo. an.

Olim inter te pro abbatia tua ⁊ parisien. episcopum nomine parisien. ecclesie sup possessione iuris parochialis[i] in parochia de monte questione suborta: ⁊ infra. Nos attendentes ꝙ ex eo solo ꝙ popul⁹ predicte parochie timore[k] sñie sue p aliquot dies abstinuit a diuinis nullam in eos iuris parochialis possessionem idem episcopus fuerit assecutus: nec fuerit aliquo modo probatum ꝙ eo tempore quo sententiam ipse protulit possessionẽ in ipsis iuris parochialis haberet: vel prius ẽt habuisset: restitutionem rei adiudicare de iure nequiuimus cum ipsum non cõstiterit spoliatum. Jdem in concilio generali.

Spoliatus restitutionem petit ab illo qui scienter rem a spoliatore recepit.

g Jnanis. ff. de dolo: nam ⁊ is qui nil habet eius periculo nil est. ff. de fur. ita. qz fullo: ⁊. j. de vsur. cũ tu.

b Restituatur. qr alius ipm ꝓuauerat eadẽ pte. vñ sup ea nõ poterat conueniri quousqz ipse fuerit restitutus: vt. iij. q. i. epi. hoc tñ inconueniẽs videt. vt spoliat⁹ repellat p talẽ exceptionẽ. qr spoliator ẽ ab alio spoliat⁹ vñ signat ꝛriũ. ff. de vi ⁊ vi ar. cũ a te. vbi dr ꝙ ꝑmũ deiectorẽ agi põt ⁊ non ꝑ hꝫ. lz ipse ab alio fuit deiectus. lz dic ꝙ tũc agi põt ꝑ eũ cũ ipse ẽ soluẽdo vel in alio vel in equalenti: ar. j. vt lite pẽ. ecclesia. ij. nã nullus casus excusat latronẽ. C. de fur. subtracto. Et ita ꝑz ꝙ spoliator hꝫ interdcñ vñ vi si ipse ab alio spolietur. s. e. in litteris. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. q a me. ⁊ h. itẽ ecclesia istius nõ dz puniri ꝓpter delictuz isti⁹. ꝓuinq. vi. si cꝑm. Et ideo cũ alꝫ nõ sit soluẽdo nõ põt agere ꝛamorẽn. ꝑ ouetẽn. qr cuz spoliatus fuerit a rege epatu suo non potest restituere: qõ de fructib⁹ alienis ꝓcerat donec restitueret. ideo dicit inanis est actio. ideo etiam dicit nõ cõpellatis ipsum restituere: priusqꝫ ipse taliter fuerit restitutus ꝛc̃. b.

Olim inter. Aliter sũma quo ad itellectũ decr. Jder excõicationis probationẽ nõ ꝓbat q̃si possessio iurisditiõis lz alicuius dieb⁹ fuerit obseruata ideo petẽs restitutionẽ hoc solo probato succũbit. Jprima ps decise ponit factũ ⁊ processum. Sc̃a diffinit ibi: nos attendentes. Alb. si.

i Parochialis: ⁊ ita possessoriuz potest intentari circa res incorporales: sic. s. de causa pos. cum ecclesia.

k Timore sñie: Sed nũqd pdit possessionẽ: q timore deiectus abstinet ab illa. ff. de acq. pos. possideri. §. si qs nunciet: ⁊. l. clã possidere. §. q ad nũdinas. Jtez nõne ex eo ꝙ paret mãdato alicui⁹ gerit se ꝑ subdito ei⁹ vt. j. ō capel. mo. dilect⁹ ⁊. j. de his q̃ fi. a ma. par. ca. ex ore. qr facit ea q̃ alij subditi faciũt. xx. q. i. quẽ ꝑ genitores. Sz dic ꝙ talis timor non ꝓuat ipsuz possessionẽ: qr non facit hoc aio obediẽdi sz poti⁹ deliberãdi qõ sibi expediat. nõ. n. gerit se qs pro obediẽte: si nõ hoc faciat aio obediẽdi. ff. de acq. here. p hꝫ de. itẽ ea rõne: qr q ex timore facit iã

o

non dicit facere. ĵ. de regu. iu. qui ex timore. ¶Io. timorē excōicationis equiparari metui q cadit in ꝓstantē virū. vnde nō preiudicat. Itē in tali dubio tutius ē abstinere. Item excōicatio non dat iurisditionē. nec per b acquirit possessionem

S qui sic excōmunicat. b. cum ipse tunc non possideat. vt hic dicit.

SEpe contingit. ¶Recipiens scienter rem inuasaz a spoliatore tenetur eā spoliato restituer: lz nō probet dñium. ¶Primo ponit factum corrigendū. Secundo corrigit ibi: vnde Ab. si.

a Subuenit. Nec est q spoliato nō subuenit p interdictuz vñ vi ſm canones. nisi contra illum q deiecit vel mādauit vel ratū habuit. s. e. cū ad sedez. in fi. ff. de vi ꝛ vi ar. cū a te. ꝛ. l. i. §. deieciſſe. ꝛ. §. ſe. lz subuenit iudicis officio ꝓtra quēlibet possessorē ar. s. ō iudi. q gu. ꝛ ĵ. de ap. bone. ꝛ cōditiōe ex canone siue dolo siue vi siue metu siue alio mō rez pdidisset semp subuenit. iij. q. i. reintegrāda. lz actio de dolo detur tm cōtra dolū facientē: actio vo qō me. causa. ꝓtra quēlibet possessorez ff. qō me. cā. si cū exceptione. §. aliqñ. similiter actio qō vi aut clam. ff. quod vi aut clam. l. spi. tñ.

b Rigore. illius legis. ff. de vi ꝛ vi ar. cum a te. ꝛ ita ſm canones rigor iuris ciuilis nō est Quand? ĵ. ti. pr. ꝛ. c. i. ꝛ nimia subtilitas iuris qñq; perniciosa est. C. ad trebel. l. pe. ꝛ. s. de iudi. dilecti. ꝛ. xl viij. vi. ble ꝛ enī ver. paruo. aut etiam in verbo sepe.

c Scienter. sic ergo solus ille pōt cōuenīri cōditiōe ex canone isto q̄ scienter recipit rez alienā. sic. s. de iudi. qz gu. sed si ignoräter recipit cōueniat cōditione ex illo canone. iij. q. i. reintegrāda. s. non intelligas q̄ b dicit cū qs alienat rē litigiosam: vel de qua timet fieri cōtrouersia: qz si alienat res litigiosa nulla est alienatio. C. de liti. l. ij. ꝛ. ĵ. vt lite pē. c. iij. si añt alienat rē non litigiosam: lz de qua speratur litigiū renet ad intereſſe. i. q̄ti interest illius rez alienataz nō esse. ff. ō alie. iu. mu. cā. fa. l. i. de boc tractat. s. de alie. iudi. mu. c. i. vbi de hoc.

d In vitiū: qz vitiū rei sequit omnē possessorez. C. de acqui. pos. vitia. ꝛ facto actoris successio dānatur heredis. i. q. i. cito turpē. ꝛ. ĵ. de pe. in qbusdaz. ꝛ ĵ. de īmuni. ec. aduersus. in fi.

e Detinere iniuste: no. q iura pro eodem reputāt auferre ꝛ detinere iniuste: vt h. xvi. q. i. ō cime. similiter auferre ꝛ nō dare. xlvij. di. sicut ꝛ. xlij. di. §. i. xij. q. ij. indigne: ar. cōtra. xij. q. ij. ꝛ si illi in prin.

PIsanis. Io. an. ꝛ cōiter doc. sūmāt vt i rubro. sed ego sūmo sic. Mandatū factū de restituēda libera possione alicuꝰ rei si nō pōt adipleri respectu possionis rei: qz nō cōstat de ipsi? ꝓditōe vz adimpleri respectu libertatis possidendi si de ipsa spoliatione libertatis cōstat. ꝛ est casus valde no. Vel notabili? sūmari pōt sic. Occupans certū locū in quo qs iura libere possidebat si p ipsius occupationē nō pōt possor sua iura libere possidere sicut pus ꝓueniri pōt possorio p libertate possidendi ꝛ restitutio fieri nō pōt nisi dimittat locū i pristia libertate. b. d. valde singulariter. ¶Primo ponit q̄relā epi lucani. Secūdo exp̄sse eaz diffinit ibi. ¶Porro. ꝛ ſm hosti. decre. ista ꝓtinet cōmissionez. pcessuū: iniustā appellationez: primi mādati interpretationē ꝛ iniusti. pcessus retractationez. Casus litteralis ponitur variis modis. Abbas siculus.

f Cōstat. s. p euidentiā fcī. cū eēt notoriū epm ibi possionez būisse. sic. s. eo. cū ad sedez. ad fi. nec poterat aliq̄ tergiuersatiōe celari. ꝛ sic notoriū erat. ĵ. de coha bi. cle. ꝛ mu. c. vl. sup illa possione de qua dubietas esset cautio prestatur.

g Sufficienti. simile. ĵ. de sequestra. pos. c. i. in fi. ĵ. de vbo. signifi. c. ex parte. sufficiens cautio erit si pignora vel fideiussores dentur. ff. man. si mandato. §. vlti. ꝛ. ff. de fideicom. lib. l. ergo. §. adijci.

b ¶Possessionē. q̄ dicit possessionē h ꝓhendit possessionez castroꝝ: ꝛ possessionē iuriū: q̄ lucanus eps hēbat in castris de qbus ꝓtendit. ꝛ sic cō prehendit possessionē affectuū ꝛ pensionū: q̄ possessione eps nō fuerat spoliat?: vt. ĵ. sequit: vñ debuit facer subdiacon? iste q eps plene ac liber posset pcipe pensiones ꝛ affectus. qō cū nō fecerit nō suauit formā sibi data ꝛ ideo processus nullus fuit: vt dicit in fi.

SEpe contingit: q spoliatus per spoliatorem in alium re translata dum aduersus possessorem non subuenitur[a] per restitutionis beneficium spoliato commodo possessionis amisso propter difficultatē probationuz iuris proprietatis amittit effectum. ¶Unde nō obstante iuris ciuilis rigore[b] sancimus vt si quis deceteto scienter[c] rē talem receperit: cum spoliatori quasi succedat in vitium[d]: eo q nō multum interſit quo ad periculum anime iniuste detinere[e] ac iuadere alienum: contra possessorem huiusmodi spoliato per restitutionis beneficium succurratur.

GRegorius nonus episcopo lucan.

¶Si mandatur restitutionem fieri sub certo modo: necesse est nō solum in facto ſz ēt in modo pareri: aliter non valet quod agitur.

PIsanis aclucanis ciuibus per grauem discordiam quam diu inter se habuerant afflictis graiter ꝛ attritis: ꝛ infra. ¶P. subdiacono nostro dedimus in mādatis: vt possessione quam in quibusdaz castris constat[f] lucanam ecclesiam habuisse: sibi prius plene ac libere sicut tempore mote discordie habuerat restituta: ꝛ super ea de qua dubietas oriretur sufficienti[g] cautione recepta q; iuri coram nobis predicti pisani parerent: prolatas pro occupatione castrorum ipsoruz i eos sententias relaxaret ꝛ infra. ¶Disanis igitur asserentibus: q; per te stabat quominus tibi iurta mandatū nostrum fieret restitutio: ꝛ instāter petentibus vt dictas sententias prefatus subdiaconus relaxaret: ipe receptis cautionibus de parendo iusticie coram nobis sententias relaxauit easdez. propter quod tu reputans te grauatum: ad nostram presentiam accessisti impugnaturus p cessum subdiaco. sepedicti ꝛ infra.

¶Porro duo in nostro continebantur mandato: vt videlicet possessio quam constabat lucañ. ecclesiaz habuisse tempore mote discordie: prius restitueretur eidem: ꝛ vt eiusdē possessionis restitutio fieret plene ac libere sicut eaz habuerat tē pore supradicto: quorum primum ad factum: altez[l] vero referebatur ad modum. vnde licet prout pars pisanorum dicebat. in facto māda ti formam subdiaconus ipse adimplere nequiuerit: qz non poterat facere tibi restitui possessionez[b] castrorum de qua non constabat eidem: nec etiam secundum q; tu ipse dicebas affectuum ꝛ pensionum possessio poterat tibi restitui: qz ea nō fueras spoliatus: fuit[h] tamen in modo peccatum: qz debuit facere vt pisani possessionem pensionum ꝛ affectuum quam per eorum confessionem cōstabat te in castris predictis habere tibi dimitterent plene ac libere sicut ecclesia tua illā habuerat tempore mote discordie. quod qdē esse nō poterat nisi pisani castra ipa omnino dimitterent: quia illis detinentibus castra ꝛ munitiones castrorum: in quibus dictas pensiōes recipis ꝛ affectus: ea plene ac libere[l] habere non posses sicut habebas quando ipsi castra eadem minime detinebant eo q; quandiu ea detinent in eoruz potestate relinquitur te non admittere vel repellere quā do velint. ¶His ergo diligenter auditis processum huiusmodi de fratrum nostrorum consilio irritum[m] iudicamus.

Rubrica De dolo ꝛ contumacia.

AAlexander tertius berfordeñ. episcopo.

¶Reus qui mittendus in possessionem ad mandatum iudicis non admisit: ñ mulctabit de canonica egrate si infra ānuz caueat stare iuri

liat?: vt. ĵ. sequit: vñ debuit facer subdiacon? iste q eps plene ac liber posset pcipe pensiones ꝛ affectus. qō cū nō fecerit nō suauit formā sibi data ꝛ ideo processus nullus fuit: vt dicit in fi.

i Alterū ad modum. q; cum duo mandātur principaliter non suficit alterū sine altero adimpleri: vt hic patet. primum fuit vt possessio castroꝝ restitueretur epo. istud in facto cōsistit. hic facto opus est. Secūduz vt possessionis restitutio fieret plene ac liber? sicut habebat eam tpe mote discordie. ꝛ istud cōsistit in modo. ꝛ hec duo sub vno includebant. vt patet i pn. ver. vt possessionem quam ꝛc. sub illa forma duo mandantur sic. ĵ. ti. pri. c. cuz dilecti ꝛ. ff. de arbi. celsus. Et ita patet hic: q; si qs peccat tam in facto quaz in modo: vel in altero tm: nō valet qō agit: sic. ĵ. vt ec. bñfi. vt nſm. sicut etiam si qs peccat taz in persona electi quā in modo electionis non valet qō agit. s. de elec. super eo. ꝛ. c. qz ꝓpter. Et ita est optimū: ar. q; forma mādati diligenter seruanda est. s. de reſcrip. cum dilecta: ꝛ. s. de off. dele. venerabili.

k Fuit tm in mō peccatum. hic exp̄sse patet q̄ liter peccauit in modo: qz cū ipsi pisani confiterent epm habere pensionem ꝛ affectus in castris ꝓdictis: ꝛ ipsi eam possiderent eps non habebat plenā libertatem percipiendi hic pensionem ꝛ affectus. imo in eoruz potestate erat ipsum admittere vel repellere: vt. ĵ. sequitur. ergo episcop? nō habebat plenā libertatem qz hec potestas pendebat ex potestate illoꝝ. s. ō procura. accedens. vnde subdiacon? debebat castra ista episcopo restituere: quod si nō fecerit peccauit in modo: qz si dubitabat de possione castrorum de pensionibus ꝛ affectibus non dubitabatur. ꝛ ita quod constistebat i modo certificabat id qō respiciebat factum. ꝛ ita siue dubitetur de pos. siue non ex quo cōstabat de pensionibus ꝛ affectibus: plena ac libera debuit fieri restitutio castroꝝ in q bus habebat pensiones.

l Ea plene ac libere. ¶No. q; qui restituit: plenam habet restitutionez in pristinam causam. ff. de vi ꝛ vi ar. l. i. §. qui vi deiectus. §. non solum. sic ꝛ vacua possio non traditur emptori: si alius in ea sit causa legatoruz vel fideicō. ff. de ac. emp. ꝛ ven. l. ij. §. vacua. quandoq; fit restitutio: sed non plena. s. e. litteras sed propter periculum anime.

m Irritum. No. q; dicit irritum. Et ita patet q; iudex qui nō seruat formam mandati: ipso iure irritum est quod facit. sicut. s. de reſcrip. cum dilecta. vbi de hoc.

Rica De dolo ꝛ ꝓtumacia. Also de spoliatis ꝛ eiectis aduersariorum potentia: videndum est nunc de fatigatis in iudicio aduersarioꝝ dolo etiam

cõtumacia ſm. ℣. Vel cõtinua ſic ſm hoſti. Quia ſpoliatus quandoq; dolo vel cõtumacia rei reſtitutionẽ cõſequi nõ põt ideo merito ſubijcitur hec rubrica. Et vtraq; cõtinuatio ẽ ſatis bona: habetur materia. iij. q. ix. ⁊. iiij. q. v. ⁊. v. q. ij. ⁊. iij. per totũ. xi. q. iij. certũ repetit in. vi. ⁊ de. ab. ſi.

℣ hoc. Communis diuiſio. Scda ibi. ad quod. ab. ſi.

a ¶ Multotiens: non ergo ſemper: q; aliquãdo ꝓtumax excõmunicat: ut. ℟. ut lit. nõ ꝓte. tue: ⁊. c. quoniã.

b ¶ Cauſa rei ſeruãde: i qua iudex eũ tueri debz. ff. ne vis fi. ei qui i poſſ. mut. l. i. §. i. arg. ℣. de re iudi. cũ aliquibus: ⁊ ℣. de ſimo. querelã. in fi. ⁊ ff. de orig. iuris. l. ij. §. poſt originem.

c ¶ Cuſtodiẽdã. qui. n. i poſſeſſionẽ mittitur ex primo decreto. tantũ cuſtos efficit ⁊ nõ poſſeſſor. ℣. ti. pri. c. vlti. de hoc plenius dicitur. ℣. eo. cõtingit. ff. de acquir. poſſ. poſſideri. §. vlti. b.

d ¶ Mancipi: licet impediat ab aduerſario: ne poſſeſſionez nanciſcatur ſemper tamẽ intelligitur poſſidere: arg. ff. de bo. auc. iudi. poſ. ℣uis. ⁊ ẽ expreſſum. ℣. e. ꝓtingit. ſi vero impediatur per aliũ: ille tenet ei ad iter eſſe. ff. ex q. cau. in poſſ. eatur. ſi quis creditorẽ. hoc intelligo ſi fuerit ſoluẽdo. als obtinet q; dictum eſt arg. ff. de do. ⁊ elegãter. §. ſi dolo: ⁊. ff. de eo per quem factum eſt. l. vlti. i. fi.

e ¶ Rigor. ar. q; ſubtilitas iuris ſiue rigor ex canones nõ eſt ſuadus vt. ℟. ti. pri. ſepe. vbi de hoc. ⁊ ita videt q; rigor ille inſti. vi bo. rap. §. ii. ver. ſz ne talia. ⁊ xxvii. q. ii. priuſquam: ⁊. C. vnõ vi. ſi quis i tantaz. ⁊. xvi. q. i. placuit. nõ debeat ſm canones ſuari arg. ℟. ti. pri. ſepe. ⁊. ℟. de iura. calum. litteras ⁊. ℣. de rap. cum cauſaz. c. vl. ⁊. ii. q. vii. lator. ⁊. xvi. q. i. frater noſter. xii. q. ii. nulli. Rigor talis nõ ſuatur in cauſis eccleſiaꝝ ⁊ minorũ. q;bus conſulit beneficio reſtitutionis. ſed in cauſis priuatorũ bñ ſeruatur: vt. C. vnde. vi. meminerit ⁊. l. ſi qs. ⁊ q; dicitur i. c. placuit. cauſe ſue detrimẽtũ patiatur. hoc verũ eſt quo ad iudiciũ poſſeſſoriũ ſm quoſdã ſed a ꝓprietate nõ repellitur: vt ibi in fi. dicitur: vel ipſe nõ ſtabit in cauſa ꝓ re illa. ſed clerici illius eccleſie. vel põt intelligi detrimẽtũ patietur in rebus ꝓprijs. xii. q. iiii. q;unq;

f ¶ Periclitatur. cũ enim nullum fiet ei preiudiciũ ex hoc non expedit q; rigor ſeruetur. ſed ſi iuſticia periclitaret ex hoc puniretur ad itereſſe. ff. ne uis fi. ei qui in poſſ. mit. l. i. rñſo. i. §. hec aũt verba. ⁊. ff. vti poſſ. ſi duo. §. ulti. ad expenſas tñ punitur. ℣. c. pr. ⁊. ℟. ut lite nõ ꝓte. qñ. §. in alijs. ⁊. ℣. de pe. calũniam. ⁊. ℟. de arbi. dilecti: ſed hoc ideo dicit q; iudex eccleſiaſticus non imponit penã ſiue mulctã quã imponeret ſecularis. ff. ſi quis in ius vo. non ierit. l. ii. §. ſi quis. ibi extraordinariã penã imponit. ad idem. ff. de iudi. l. ii. §. vlti. Bernardus.

Ex litteris Summat Jo. an. tribus modis. Et demum tenet primũ ſũmariũ: vz. reus ꝓdẽnatur ad expẽſas quas ꝓpter eius ꝓtumaciam uel doloſam exceptionẽ actorẽ feciſſe ꝓſtabit. ſed ego ꝓiungẽdo primum ⁊ vltimum ſũmarium: q; duo videtur approbare iſta littera ſũmo ſic ut in rubro. cõmunis diuiſio. ſecunda ibi: verũ. Abbas ſiculus.

g ¶ Cõtumaciter. multis modis cõmittitur cõtumacia. qſiq; attenditur reſpectu non venientis. ut hic: ⁊. ℣. e. cum dilecti. ad fi. quandoq; reſpectu nõ reſtituentis. ff. de rei ven. qui reſtituere. quãdoq; reſpectu non reſpondentis. uel obſcure reſpõdentis. q; idem eſt ac ſi non reſpõderet. ff. de interro. ac de etate. §. qui tacuit. ⁊. §. nihil. quãdoq; reſpectu nõ iurantis: vt. ff. de iureiu. manifeſte. quãdoq; reſpectu recedentis infecto negocio. ℣. eo. prout. ⁊. ri. q. iii. certum. ⁊. ℟. de ꝓcur. cõſtitutis. xviii. di. ſi quis autem. ⁊. ℟. de iudi. c. i. ⁊ quandoq; reſpectu non exhibentis. ff. de ap. creditor. §. iuſſus.

b ¶ Religionis. ar. q; cum religioſis mitius agendum eſt. xii. q. ii. religioſam. ⁊. ff. de relig. ſunt pſone in fi.

i ¶ Sequeſtrari. hoc de iure fieri nõ debet niſi in caſibus. ℣. de ſequeſtra. c. i. ⁊ vlt. vbi de hoc ſed de gratia hoc fecerũt. cũ debuiſſet monachos miſiſſe i poſſeſſionẽ cauſa rei ſeruãde. ℟. vt lite nõ cõte. tue: ⁊. c. quoniã. §. in alijs. ſed hic voluerũt ſeruare talem rigorem.

k ¶ Preiudicare prioꝛib9 videbant. quo ad opi. illorũ canonicorum. ſed non eſt ita.

l ¶ Indiffinite. ꝓpter talẽ mentionẽ generalem ſeu indiffinitiua põnes littere nõ reuocantur per poſteriores ſed expreſſaz debent facere mẽtionẽ ó prioꝛib9. ℟. de of. dele. ex litteris: ⁊. ℣. ó re iudi. inter monaſteriuz. ⁊. ℣. ó coha. cle. ⁊ mu. ſup eo.

m ¶ Expẽſas. ſic. ℟. ó reſcrip. ceterũ. in fin. ⁊. c. ex parte. ⁊. c. vlti. vbi de hoc. ⁊. ℣. de ap. vt debitus. b.

Cauſam que. Si actor ẽ cõtumax reo inſtante definitiua ſnia ferri poteſt. h. d. vel pinguius ſm comunem intellectum vt in rubro. ¶Prima pars ponit petitionem rei contra quez actor impetrauerat. ſe cũda ipſa m petitionem exaudit ibi ceterum. Ab. ſi.

n ¶ Aduerſarius. ſ. R. filius agathe qui fuerat actor: ut patet. ℣. qui fi. ſint legiti. cauſam que.

o ¶ Citat9. legitime trinis edictis. vel vno pemptorio ꝓ poſſibus. xxiiij. q. iij. de illicita. ⁊. ff. de iudi. ad peremptorium. ⁊. l. nonnunqam.

p ¶ Ad domũ. no. q; citãdus eſt ſemp aliqs ſi inuenit. iiij. q. v. qſqs: ⁊. ℣. q ma. ac. poſſ. c. i. ⁊. ℣. e. venerabilis: ⁊. ℣. ti. pri. c. vlti. demũ citari debet ꝓcurator ſi quem dimiſit quẽ tenetur dimittere qlibet ⁊ maxime poſtq; eſt citãdus. als ꝓcederetur cõtra eũ tanq; ꝓtra contumacem denunciationib9 ad domũ uel ad eccleſiam abſentis factis ut hic. ⁊. ℣. eo. uenerabilis. ⁊. ℣. ti. pri. c. vlti. ⁊. ff. ex q. cau. ma. Item ait. §. hoc aũt. ⁊ amici ſunt regrendi: ut. ff. e. l. ergo. ff. de dã. infec. l. iiij. §. pretor. xvi. q. iij. §. põt. Vſi. ſi is autẽ. ⁊. ff. ó lib. ag. l. i. i. rñſo. ⁊. ff. ex q. cau. in poſ. ea. l. hoc aũt. ¶Preterea dicit h receptis teſtibus alterius partis ad ſniam ꝓcedatis. ⁊ ideo ꝓtradicit expreſſe. ℣. ti. pri. c. fi. vbi dicitur q; ſi citatus ꝓcuratorem non dimiſit: denũciatione ad domuz facta cauſa cuſtodie in poſſeſſionez mittatur actor: uel excõmunicetur ſi miſſio fieri nõ põt. ⁊ h dicit q; teſtes ꝛc. ⁊. ℟. ut lite nõ ꝓte. quoniã. §. in alijs: ⁊. c. tue. ſ̃liter ergo intelligitur hec decre. dicas q; hec nõ ꝓtradicit illis: q; in alio caſu loqtur. cõtraria locum habent: quãdo reus ẽ cõtumaciter abſens. nec dimiſit ꝓcuratorem. tunc lite nõ ꝓte. mittit actor in poſſeſſionẽ cauſa cuſtodie. hec decre. loquitur quando actor ẽ abſens: ⁊ reus preſens: tũc. n. ꝓtra actorẽ abſentẽ recipiũtur teſtes lite nõ conte. ⁊ ſnia põt ferri: ut dicit in fi. ⁊ ſic loquitur etiam auc. C. quomõ ⁊ quando iudex. auc. qui ſemel: ⁊ in auc. de litig. §. oẽm. col. viij. ⁊. ℟. filius. agathe cõtra quem ꝓceditur erat actor: ⁊. ℱ. reus: ut patet. ℣. q fi. ſin. le. cauſã que ⁊ ille. ℟. ipetrauit litteras illas q;bus agebat ꝓtra. ℱ. ſup hereditate aui ſui. ⁊. ℱ. impetrauit litteras iſtas: ⁊ illas. ℟. de offi. dele. cauſam que. ⁊ iſte. ℱ. ipetrauit remotionem vnius iudicis. ⁊ fecit addi illud q; h dicit. ſ. in ver. ceterũ. qdã dixerunt q; lis fuit h ꝓte. ſed nõ ẽ verum. de hoc dicitur plenius. ℣. ti. pri. ratio eſt quare in abſentia actoris recipiunt teſtes lite nõ cõte. ⁊ nõ i abſentia rei cõtumacis abſentis. q; maior ẽ cõtumacia actoris q; rei. ⁊ ſi actor non venit q; alium ad iudiciuz prouocauit preſumitur potius ꝓtra ipſum q; contra reũ abſentem. vnde rei fugientes appellantur: ut in. l. ꝓperanduz. C. de iudi. ⁊ actor debet vti intentione ad iplendam cãm. reus debet extenuare cãm. iiij. q. iiij. c. i. ⁊ in auc. de litig. §.

oẽm vbi reddit hec ratio.col.viij.ꝛ ideo potius parcitur reo:qz facit id a quo de nominat.actor ꝙ ꝛium eius qđ dz.ꝛ eo absente possunt recipi testes ꝛ sñia ferri:ꝛ qz fauor considerat ex parte rei:qz rei fauorabiliores sunt q̄ actores:ꝛ ideo iura voluerũt eis potius subuenire q̄ actoribus.cũ p̃ma facie sit p̃sumptio pro eis.ĵ.de pba.ex litteris ꝛ ne sit ĩ ptate actoris:cũ voluerit reũ vexare:ꝛ ideo necesse dz litẽ vsqz ad finẽ pducere si reus voluerit:ut in auten. p̃missa qui semel.

a ¶ Formam.ĵ.qui fi.sint legi.causam que.i.b.

Prout nobis Commu nis diuisio.Scõa ibi:iõqz Abbas siculus.

b ¶ Cõtumacit.cõtumax est q cũ debet parere nõ paret.ff.de re iudi.ꝛtumacia. alias latita re nõ videt.q si p̃sens eẽt nõ cõpellitur respõdere.ff.de iud. nõ videt:ꝛ.ff.ỏ peculio eo tpe .ff.si quis in ius vo.nõ ie.l.ij. alios modos cõtumacie habes .s.ut lit.nõ ꝓte.quomã.§.i.ꝛ alios modos notaui.s.eodem ex litteris.

c ¶ Cautionẽ.no.q̄ sola p̃missio sufficit p̃o cautiõe ista vbi nõ fuit excõicatus uel data possessio.ff.de iudi.l.ii.§.sed si dubitetur.ꝛ nõ obstãte iuratoria cautione ex iusta causa poterit appellare.ff.q satisda.cogã.l. vlti.ꝛ.ĵ.de ap.ad hec.nec etiã pena cõmitteretur:si eẽt apposita.ff.rẽ ra.ba.l.iij.§.falsus: ꝛ.ff.iudi.sol.cũ apud.sz ỏ non appellauit ex iusta cã.ꝛ iõ dicit iuramento contempto.vnde incidit in periurium.

d ¶ Aduocati.quando inducie dãde sunt ptextu aduocati.dictum est.s.ut lite non ꝓte.c.i.

e ¶ Instante.peride est ac si a iudice interrogaret.ff.ỏ interro.ac.si fine.§.i.ꝛ per talẽ iterrogationẽ ꝛ responsionẽ fuit lit.ꝓte.facta:ut dicit in fi.nec distinguit p quẽ fiat interrogatio.s.de lit.ꝓte.c.vno in glo.et itelligo libellũ sup decimis illis ponꝛ ctum:in quo decime petebant ꝛ hoc satis colligitur ex ipsa littera vbi dicit decimas de qbus ꝓtẽtio erat.sz qdã dixerũt q̄ libellus ñ fuerit hic porrectus.ꝛ p hoc volunt p̃bare q̄ sine libello possit iudiciũ exerceri.uel põt itelligi istãte actore.i. ad instantiã actoris inder ipsuz ĩterrogauit ꝛ reus respondit.q.xl.an. possedit. sed ỏitas fuit:q̄ actor ĩterrogauit vt patet in antiq̃.ꝛ satis põt valere talis cõtestatio.sicut valet rñsio ad ĩterrogatões aduersarij facta.ff.de inter.acti.si fine.

f ¶ Ad cõuincẽdã:ff.o.dilationẽ dari ad ꝙincendã malitiã.si.in auc.vt cuz de ap.cog.§.sed hoc col.viij.ꝛ.C.de iudi.auc.inbemus.ꝛ.ĵ.eo.cum olim.immo etiam inder ei facere gratiam potest post peremptorium edictum:ut iterum citet ipsum.s.de offi.dele.consuluit.

g ¶ Utpote.expressiuũ ỏitatis est sicut illud vidimus gloriam eius gloriã quasi vnigeniti ꝛc.ꝛ patet hoc ex eo.q̄ potest ferri sñia:vt.ĵ.sequitur.

h ¶ Terminetis.si liquet de causa aliqua vel liquere potest:qz possunt recipi testes uel si nõ liquet vel liquere nõ põt.adiudicabitur tñ ei possessio.Ideo no.cũ aliquis ꝙuenitur actione reali ꝛ fuerit absens per cõtumaciaz.ita distingue.aut lis est ꝓtestata.aut nullo modo contestata.si lis ẽ ꝓtestata:ut ỏ aut liquet de cã vel põt liquere:aut nõ.si liquet de causa uel potest liquere:qz recepti fũt testes ꝛ ĩstrumẽta pducta ꝛ ꝓfessiones facte.uel possunt recipi.tunc procedatur ad sñiam diffinitiuã p̃m merita cause absoluendo uel cõdẽnando p̃m tenorem illius.l.C. de iudi.properãdũ.§.sinaũt.ꝛ ỏ.ꝛ.iij.q.ix.decernimus.si autem nõ liquet nec liquere põt:quia actor nullos testes inducit uel instrumẽta per q̃ possit p̃bare de iure suo tũc adiudicanda est possessio tñ actori salua q̃stione ꝓprietatis absenti: vt hic dr:ꝛ.C.quõ ꝛ qñ iudex ꝓsentaneũ.ꝛ erit statim verus possessor.si ỏ lis ẽ quasi conte.saltem ad interrũpendã prescriptionẽ.puta cũ qs ꝙuenit q possidet noie alieno dño in iudicio notato ꝛ fcã denunciatione ꝛ ipso legitime citato si nõ venerit tunc adiudicat possessio ipsi actori salua q̃stione ꝓprietatis absenti .s.vt lite non ꝓte.qm̃ frequenter.§.si super rebus:ꝛ.C.vbi in rem ac.l.ij.ꝛ ita idem ẽ quando lis ẽ conte.ꝛ non liquet de causa.sicut qñ ẽ q̃st conte.si ỏ nullo modo lis ẽ conte.reo contumaciter absente.tũc mittẽdus ẽ actor in possessionem rei petite causa custodie.s.vt lit.non ꝓte.qm̃.§.in alijs:ꝛ.C.de prescrip.xxx.uel xl.an.si qs emptionis.§.pe.ỏ.sed si qs ỏ per vim:ꝛ.ĵ.ti.pr.c.vl.ꝛ tũc reus vsqz ad annuz poterit recuperare possessionẽ restituris expensis ꝛ prestita cautione iudicio sisti anno elapso nõ audiet.nisi sup ꝓprietate:ut in predictis ꝙordantijs. qm̃ frequẽter.§.ꝛ in alijs.ꝛ.l.si qs emptionis.ꝛ hec vera sunt reo absẽte ꝛ actore p̃sente.si ỏ actor fuerit absens contumaciter reo p̃sente ꝛ petente vt ĩ causa ꝓcedatur.tũc si lis sit ꝓtestata:locũ habet quod dicit.C.de iudi.properandum.§.ꝛ si quidem.Si vero lis nõ sit ꝓte.locũ habet.C.quõ ꝛ qñ iudex auc.q semel:ꝛ.s.e.c.pri.qz in casu isto possunt recipi testes lite nõ conte. si reus petierit p̃m qđ dicit predicta auc.q semel ꝛ.s.e.c.pri.Et hec vera sunt in actõe reali.In p̃sonali ỏ actione reo absente locũ habet qđ dicitur.s.ut lit.non cõte.qm̃.§.vlti.ꝛ.C.de bo.auc.iudi.pos.auc.ꝛ qui iurat tunc.n. mittit actor in possessionẽ bonoꝛ ipsius rei p̃o modo debiti declarati in libello.vt ibi dr.si ỏ est talis causa q̄ actor nõ possit mitti in possessionẽ:dz reus excõicari.s.ut lit.si ꝓte. tue.ꝛ siue sit actio p̃sonalis:siue realis.inder illã penã põt iponere q̃ magis timeat ad alterã postea ꝓcessurus:ut ĩ ỏ cre.qm̃ in fi.qz hoc soluz bene agit ꝛc.xxiij.q.v. prodest.

Finem litibus. Qui fundata intẽtione actoris perempto riũ obijcit ꝛ acceptis iduciis ỏficit ĩ pbãdo punit in expẽsis qz dolus presumit.b.d.p̃m.Jo.an. posset tñ latiꝰ sũmari fz eũ sic.q fundata itẽtiõe actoris exceptões obijcut ꝛc.ut sic icludat q̃si per emptoria exceptõ ꝛ dilatoria eo casu quo probat ꝛ ꝓponit post lit.ꝓte.ut ꝑz de of.dele.c. ĩsinuãte hec tñ idistincte mihi nõ placet ut ỏ decre.p olim bẽat locũ in q̃si peremptoria ul dilatoria:ut.ĵ.sñiciã:ꝛ primũ sũmariuz Jo.an.ẽ nimis generale in fi.Itẽ non facit mẽtionẽ de alio regsito per ex.ad hoc ut fiat hec ꝛdẽnatio.s.qm̃ incontinẽti nõ vult vl non põt ꝑbare vñ scias q̄ hoc.c.legit triplicit quarũ due lec.sũt magis cões.sz p̃m vnã q̃ placet mihi summo sicut in rubro.ꝛ ẽ casus singularis ꝛ nouus p̃m q̄ infra itelligo ꝓ hoc facit ỏbũ statuim⁹ positũ in ter.q̄ ius nouum iducit iurta no.in.c.decernimus.s.de iudicijs.Diuiditur.nã p̃o premittit cõstitutionis duas causas generales.sc̃o ꝓstitutionẽ summittit ibi:presenti:adijciendo alias duas causas constitutionis spãlis quarũ vnã ĩterserit in ipsa constitutione ibi:qz frequenter.Ab.si.

i ¶ Finem litibus.sic.ĵ.e.c.venerabilis.C.de agri.ꝛ cen.litibus.li.xi.ꝛ .C.de iudi.properandum.in p̃in.ꝛ.ĵ.de re iu.iurgantium.

k ¶ Sine dispendio.s.de elec.cum inter vniuersas:ꝛ.s.vt lite non cõte. quoniam.§.i.

l ¶ Diu vacare non possunt.ĵ.de concess.preben.nulla.ꝛ.s.de electi.ne pro defectu:ꝛ.l.di.postq̄.

m ¶ Fundauerit.vel per testes vel per instrumenta.vel p confessionem vel per euidentiã facti:vt.s.de resti.spo.cũ ad sedẽ.in fi.ꝛ.C.de excep.si quidẽ.vel ẽt presumptiue.C.de proba.siue.vel ipso cõi iure.xvi.q.vij. omnes basilice:ꝛ.xviij.q.ij.monasteria.

n ¶ Exceptionẽ.hic patet q̄ exceptio pemptoria põt obijci publicatis attestationibus ex eo q̄ dicit fundata intentione alterius partis:sic.ĵ.ỏ testi.c.de testibus.vbi de hoc.ĵ.de cog.spirituali.c.vlti.

o ¶ Expensas.sed nunquid habet locũ qđ hic dicitur in expensis in exceptionibus dilatorijs.que proponũtur añ litem conte:vt deficiẽs ĩ probatione puniat in expensis.sicut post litẽ.ꝓte.qdam dicunt q̄ sic:arg.s.de rescrip.ceterũ.ꝛ.s.e.ex litteris.Ego credo q̄ hic distinguẽdũ est.q̄ si calũniose proponat aliquis exceptionẽ dilatoriã añ lit.cõte.ꝛ de hoc ꝓstat euidenter.tũc debet condẽnari:ar.s.de rescrip.ceterũ.ꝛ.c.vlti.ꝛ.s.eo.ex litteris:qz ibi euidẽter apparet de malitia ipsius.alias non credo excipiẽtem condẽnandũ in expensis añ litem contestatã.nisi constet de malitia ipsius.ꝛ precipue si sup hoc iuratũ esset de calũnia:ar.huius littere a cõtrario sensu ex eo q̄ dicit postq̄ altera pars intentionẽ suã fundauerit.ergo ante litẽ contestatã nõ videt condẽnãda pars excipiẽs.cũ hoc habeat a iure.q̄ possit proponere exceptionẽ.ĵ.ỏ excep.pastoralis.ꝛ p̃cipue vbi habet verisimilẽ cãm excipiendi.sed expense que prestãtur propter contumaciam partis alterius:ille indistincte prestant qualẽcũqz cãm litigandi habuerit ille cui prestantur.ĵ.e.cũ dilecti:ꝛ.ĵ.de sequestra.ad hoc.s.vt li.non conte.quoniã.§.in alijs.C.de iudi.sancimus.ꝛ.C.quõ ꝛ quãdo iudex.auc.qui semel:ꝛ.ff.de iudi.eum quem tenere.ꝛ in cõcil.lugdun.

ſ̄.c.ſi.actor.q ẽ Jnno.iiij.⁊ tales expenſe ſtatiz ſunt p̄ſtāde añcp audiak .ſ̄.vt lite nō ꝓte.qſti.§.in alijs:⁊.C.de iudi.ſancimus. Jt̄ illud regulare ꝓſueuit eē: vt in fi.litis victus victori in expenſis litis ꝓdēnēk.ſ̄.de pe. calūniam.⁊.ſ̄.de ma.⁊ obe.c.vl.⁊ in auē.de iudi.§.oportet.col.vi.⁊.C. de epiſ.⁊ cle.auē.generaliter.ſed in caſu iſto differēcia ē a primo caſu. vñ hic diſtinguēk ſicut ī p̄ori: vtrū hūerat ꝓbabilez cām litigādi: vel non.⁊ vtrū ſit iuratuz de calū. vel non.ſi eſt iuratuz de calumnia: puta qa talis cauſa eſt vbi iurāk: tunc nō debet ꝓdēnari in expēſis: qr nō eſt v̄ſimile q aligs ſit īmemor ſue ſalutis: vt.i.q.vij.ſancimus: qr iuramētū de calūnia ad oīa q̄ emergūt ⁊ icidūt in cauſa poſt litem ꝓte.extēdik.C. de iura.calū.auē. hoc iuramētū.⁊ tūc nō dz ꝓdemnari: ēt ſi deficiat in exceptione oppoſita.⁊ ita nō dz ꝓdēnari victus victori in expēſis.cū ꝓbabilē cāz hr̄e p̄ſumik litigādi.ar.ſ̄.de ſen.excō. ſacro.⁊.ff.de leg.iſ.qui ſolidū.§.ēt. aliqn metu expenſarū dimitteret quis ius ſuū indefenſuz .ff.de peti.here. illud.⁊ hoc itelligo: niſi ꝓſtet de calūnia ſeu malicia: qa tūc ꝓdēnabik in expēſis: qr p̄ma p̄ſumptio tollik p̄ ſequētez. Si vo nō eſt iuratū de calūnia: puta qr cauſa eſt ſpūalis tunc dz cōdēnari in expenſis qui deficit in ꝓbatiōe exceptiōis ꝓpoſite fundata intētione actoris vt ꝑ dicit: qr eoipſo q nō ꝓbat: p̄ſumik malicioſe excepiſſe. in quo caſu p̄t intelligi hec decre.⁊ ꝑ poſſet requiri iuramētuz q malicioſe non opponat exceptionē.ar.ſ̄. de elec. cuz dilecti.⁊.ſ̄.de reſti. ſpol. litteras. cuz iam ſit ꝓbata intētio ⁊ p̄ſūptio pro ipſo ſ̄ recipientez: ⁊ ſic ītelligo ēt de expēſis totius cauſe. alij dicūt, q̄ nulla diſtinctio eſt facienda: ⁊ eoipſo q ſuccūbit: malā cām p̄ſumik habuiſſe. ar. C. de epiſ.⁊ cle. auē. gñaliter. ex eo q ibi dī. ⁊ ſi vict⁹ fuerit p̄ſumik iniuſte mouiſſe litē. Dñs pla.⁊ dñs Ja. dicebāt q eoipſo q ſuccūbit vict⁹ p̄ſumik iniuſte mouiſſe litē. Benigni⁹ exponūt alij illud v̄bū vict⁹ .ſ. ab aduerſario: vt. C. de epiſ.⁊ cleri. oēs in fi. ſed in criminali cā eoipſo q ſuccumbit p̄ſumik calūniari.iij.q.iiij. qui non ꝓbat. C. de aduo. diuer. iudi. l.i. ſic dicebant predicti dñi pla.⁊ Ja. idem eſſe in ciuilib⁹. Sed in cauſa appellationis nulla diſtinctio eſt facienda: an iuſtam habuerit cauſam appellandi: an non: ſiue appelletur poſt ſniam: ſiue a ſententia .ſ̄. de ap. ſepe. c. reprehenſibilis: ⁊.c. ſignificauerūt: ⁊.c. vt debitus. ⁊.c. nicolao: ⁊.ſ̄. de eo qui mit. in poſ. cauſa rei ſeruande cuz veniſſent. ⁊.iij.q. vi. oīmodo: ⁊. C. ō ap. eos. §. ne temere: ⁊. C. quoz ap. non reci. ab executore. Et no. q̄ tm̄ neceſſarie expenſe ⁊ moderate reſtituende ſunt ⁊ vtiles. ſ̄. e. c. pri. ⁊. ſ̄. ti. pri. cū veniſſent. in fi. ⁊. ſ̄. de ſequeſtra. c. i. in fi. ⁊ q̄ ꝓpter hoc facte ſunt. vt dī ℔: ⁊. c. pri. in aduocatis ⁊ in alijs. C. de iudi. ſancimus. ⁊ ſi q̄s fecit caſu vel facto: illas non peteret. ff. mā. inter cauſas .§. nō oīa. ⁊ erūt mediocres nō delicate. ff. de dā. infec. inter q̄s. §. vlti. ⁊ l. ſe. ar. ff. de pig. ac. ſi ſuos. in fi. nec obſtat q minores facere potuiſſent .ff. mā. ſi q̄s alicui. §. īpendia. Nō. q̄ expenſe q̄ facte ſūt poſt lit. ꝓte. peti debent officio iudicis. ſed q̄ fiūt ante lit. ꝓte. petunk iure actiōis. ⁊ noſatiz debēt peti in libello. ff. de edil. edic. edūles. §. Jt̄ ſciēdū: ⁊. l. Jt̄ ſi fui. §. .l. ⁊ niſi tpe ſniē iudex ꝓdēnet ad illas expēſas. q̄ venūt iudicis officio. poſtea peti nō p̄nt. C. de fruc. ⁊ li. expen. terminato. niſi in cā appellationis .C. qſi ꝑuo. non eſt neceſ. l. vlt. iudex autez prius tarabit expenſas poſtea tarabit ꝑ ut traditur. iij.q.iij. §. quod fieri non debet. ⁊ in auē. de iudi. §. ꝓpterea. col. vi. ⁊. ſ̄. qō metus cauſa. c. vlti. ⁊. ſ̄. de iniurijs ⁊ dam. da. c. ſnīa. ⁊. ſ̄. de ꝑcu. conſtitutis.

do faciendas cum acceptis[a] inducijs ſi forſitan in ꝓbatione defecerit: cōdemnēk. ⁊ ſi ſoluendo[b] non fuerit alias ſm arbitrium diſcreti iudicis puniatur: vt hoc ſaltem timore perterritus non facile quis ī grauamen alterius falſas exceptiones opponat.

I Dem p̄neſtiñ. epiſcopo. apoſ. le. ⁊ decano. bruneñ.

Citatus ad totam cauſam certo termino ad comparendum aſſignato tenek cōparere in termino ⁊ dato impedimento in termino dz cōparere q̄z citius pōt poſt terminum: alias cōdēnabitur in expenſis a tempore citationis emiſſe.

Am dilecti filij nuncij leodiceñ. electi p̄ro eo ad ſe. ap. acceſſiſſent. archidia. ⁊. b. canonicus leodiceñ. eccleſie noīe ſuo ⁊ quorūdam cōcanonicoꝝ[c] ſuoꝝ: quorum litteras exhibere de rato cōtra eūdem electum quedam crimina[d] ꝓponebant: per que nitebantur euz ab electione repellere vt indignū: ⁊ infra. Quāuis autem ex eo q idem electus a grauamine[e] aduerſe partis appellauerit: ⁊ appellationem non fuerit per ſufficientes procuratores: cum poſſit illis pro ſequentibus ꝓſecutus[f]: non leuis exorta eſſet ſuſpitio contra eum.

Volentes tñ iuris ordinem obſeruare ipſi mandamus: quatenꝰ vt vſqz ad dñicam: qua cantatur ego ſum paſtor bonus: per ſe: vel per ꝓcuratorē ſufficientez[g] ad p̄ſentiam nr̄am accederet ſup p̄redictis oībus reſpōſurus aliqn cum aſſignaremus ei p̄ro peremptorio terminū ſupradictū ſciret q̄ quantum de iure[h] poſſemus procederemus ex tūc in negocio memorato.

Expectantibus igitur aduerſarijs ipſum diu vltra terminum ductimus expectandum. ſed ipſe direxit ſimplicem ſolūmodo nūcium[i] excuſationis litteras aſſerētez. ſcribebat enim q̄ nuncium: cui cum a nobis recederet: iniunximus viua voce: vt citaret eundez: ſero receperat: vnde non poterat[k] tū ꝓpter termini breuitatem[l]: tum ꝓpter viaꝝ diſcrimina noſtro ſe conſpectui preſentaꝝ. Sed contra hoc faciebat: q̄ ſicut excuſatorem direxerat ſic dirigere potuerat reſponſalem: cum ei non fuiſſet iniunctuz vt ad cauſam in ꝓpria p̄ſona dūtaxat veniret: ſed vel ipſe accederet vel ꝓcuratorem idoneum deſtinaret. Preterea cum mandatur alicui: vt ad certum terminum ſe iudici repreſentet duo ſub hac[l] forma mādank: vt ad iudicez veniat ⁊ ad diem ſibi p̄fixaz accedat. vnde ſi venire non poſſit ad diem aſſignatum tenetur nihilominus ſe iudici preſentare. Si. n. mandatur alicui: vt alij ad certum diem certam rem eroluat nō ideo erit a mādato ſolutus: ſi ſoluere nequiuerit die data. īmo ad ſolutionem elapſo etiam die ſolutioni p̄fixo tenetur. Quapropter qr dictus electus nec venerat: nec ſufficientem miſerat reſponſalem[m] ad idem ſi- habebant mandatum ab alijs: vt hic dicitur.

a Cum aceptis inducijs. i. poſtcp̄ inducias receperit ad ꝓbandam exceptionē ⁊ iſtud capitulum determinat illud tunc.

b Et ſi ſoluēdo. b ſemp regulare eſt: vt qui non eſt ſoluēdo alio modo puniak .xiiij.q.vi. ſi res: ⁊.ff. de pe. l.i. ad fi. ⁊.ff. de iuriſ. om. iudi. ſi qs id. §. in ſeruos: ⁊.ff. de in ius vo. l. vlti. ⁊. C. de ſepul. vio. l. vlti. in fi. ⁊. ſ̄. de cle. male. c. vlti. C. de ſer. fu. qēūqz. hoc generale ē q̄ arbitriū locū hēat vbi certa pena ſtatuta nō ē. ſ̄. ō of. de le. de cauſis. ⁊. ſ̄. de accu. ſuphis. ⁊.ff. de iure deli. l. ⁊ oīa. q̄ iure ſcripta tarata nō ſūt: iudicis arbitrio relinquūtur: vt eq tate pēſata ꝓcedat. ſ̄. de trāſa. .c. vl. b. Et de caſib⁹ reſeruatis iudicis arbitrio vide in ſpe. ō offi. iudi. §. pe. ad fi. additio.

Am dilecti. Cōtumax ꝓdēnak in expenſis factis a tpe citationis emiſſe. b. d. ſed ego ſūmo ſic ⁊ notabili⁹: vt in rubro. Diuidik. nā ī p̄ma pōit formā p̄ceſſus. Jn ſcōa īterlogtur ibi: q̄ propter. p̄ma fak qn qz. nā p̄mo ponit cōparationē nūcioꝝ electi ⁊ aduerſarioꝝ ipſius ⁊ deciſam cauſe ꝓmiſſionē. ſcōa ibi: q̄uis ipſi⁹ electi cō tumaciā. tertio ibi: volētes ipſius electi citationē. quarto ibi expectātibus ipſi⁹ obſeruātiaz ⁊ excuſationem. qnta: ibi: ſed ꝓ ipſius excuſationis impugnātiam. ab. ſi.

c Cōcanonicoꝝ ſuoꝝ: no. q̄ i cauſa ꝓmuni ciuſdē litis vn⁹ admittik ꝑ alio⁹ lite ꝓte. volēs agere ꝑ ipſo: lz cōſtet eū nō hr̄e mādatū p̄ſtita cautōe ō rato. C. de ꝓcur. ciuſdez litis. l. ij. ar. ſ̄. de ꝓſti. cum. ff. vbi de hoc. Jt̄ aliud ſpāle: q̄ poſt lit. ꝓte. cauek de rato: vt in. l. p̄dicta ꝓ illud. ff. de ꝑcu. pōni⁹ .§. rati. Jt̄ aliud ſpāle eſt hic: q̄ in cā criminali admittik vn⁹ p̄ro ſe ⁊ ꝑ alijs. ij. q. v. ſtatuit. vſi. ſi duo. ⁊. iij. q. vi. hoc ꝓpe. Sed nō credo q̄ in tali cāu audiret vnus p̄ro alio ſine mā dato: qr talis cauſa nō p̄prie dicik cōmunis. īmo vn⁹ ſolus poſſet agere inſolidū excipiendo contra electum ⁊ tantum facit vnus quantuz plures. ⁊ iſti

d Crimina. ſ. dilapidationez excōicationez: ⁊ p̄iuriū.: q̄ adminiſtrauerat confirmatione nō habita. Jtem q̄ erat in minoꝝ⁹ ordinib⁹ ꝓſtitut⁹. hec oīa obijciebank in modū exceptiōis. vt ꝓ in integra. de hoc. ſ̄. de accu. ſup his.

e Algrauamine q̄ inferebat ei altera pars extra iudiciū vt v̄ſ. vel etiā in iudicio: qr plures cōmiſſiones emanarunt ſup hoc negocio.

f Proſecutus. ſi ſtatuiſſet terminū ſue appellationi: debuit ꝓdemnari ad oēs expenſas quas aduerſarij fecerūt poſtcp̄ iuerūt ad curiaz: qr nō miſit ſufficientez ꝓcuratorem ad curiaz. ſ̄. de appel. nicolao: ⁊. c. reꝓbensibilis: ⁊. c. ſepe: ⁊ etiaz ſi terminuz non ſtatuiſſet: vt in d. c. reprehenſibilis: ⁊. c. ſepe: ⁊ hoc verum eſt quā do in iudicio appellatur.

g Sufficientem. legitime cōſtitutum ad agendum ⁊ reſpondendū. ſ̄. de ꝑcu. .c. i. ⁊. c. accedēs. ⁊. xxiij. q. v. de liguribus: ⁊.ff. de ꝑcu. mutus. §. pena.

h De iure. in pemptorio iudex dz ſic cōminari. ſ̄. de in inte. reſti. tum ex litteris: ⁊.ff. de iudi. in peremptorio.

i Nuncium. no. per nuncium fieri citationem.

k Poterat. ſic. ſ̄. de elec. bone: ⁊. ſ̄. de ap. conſtitutus.

l Sub hac. hoc fuit ſumptuz de lege. ff. de arbi. celſus. ⁊ eſt ſi. ſ̄. de reſti. ſpol. .c. vl. ⁊. viij. di. quo iure: ⁊. ſ̄. de offi. dele. cū ſup. arg. ſ̄. ſ̄. de ꝓpo. ſicut: ⁊.ff. de cōdi. ⁊ demō. ex ſcriptura. ⁊.ff. de leg. iij. ea tñ adiectio. ⁊ inſti. de v̄bo. ob. §. oīs ſtipulatio. ⁊.ff. de cōdi. inſti. ſi qs ita inſtitutus.

m Reſponſalem. Et hoc v̄ſ. q̄ lz aliqs iuſto īpedimento ſit detentus: vt venire nō poſſit: q̄ teneak mittere ꝓcuratorē. v. q. iij. ſi egrotās. vbi ō hoc. xviij. di. eps: ⁊. c. placuit. ⁊. lxv. di. ſi qs metropolitan⁹. ſi. ſ̄. de ap. ꝓſtitutus. ⁊. ſ̄. ō elebone. Jn ꝓmiū v̄ſ. q̄ non teneak mittere ꝓcuratorem. dūmodo mittat excuſatorem. ſ̄. de ꝑcu. q̄relam. vbi de hoc: qr reuocak ſnīa: ſi ꝓbetur iuſta abſentia: vt ibi: ⁊. ſ̄. de re iudi. cū bertoldus. ⁊.ff. de dā. infec. ſi finita. §. ſi forte: ⁊. vij. q. i. p̄ſentium. Nam egritudo ꝓgat dié. ⁊ ſi tūc iudicauerit: iudicatū nō videk. ff. d

re iudi. quesitum. ⁊ si ex causa probabili absens est: non ꝓcedit contra eum diffinitiue. ℨ. de offi. dele. ꝙsultationibus. Item ſm hoc nō esset melioris ꝙditionis qui abest ex iusta causa: q̄ qui ex iniusta. ſi. n. non vult interesse vel non pōt sufficit ei si mittat ꝓcuratorē. ff. de ꝓcu. l. i. ⁊ delegatus nō pōt compellere partes: vt ꝓsonaliter quis ad causaꝫ veniat. nisi in casib⁹. in decre. Inno. iiij. de iudi. c. iuris cē. ⁊ generaliter ab initio ante libelli oblationē quotiens quis abest ex necessitate subuenitur ei. ff. ex qui. cau. ma. ſꝫ ⁊ si. ℊ. i. ad hoc dixit vincē. q̄ re⁹ ad cām citatus si ardua ē cā: ⁊ venire nō pōt: nō tenet mittere ꝓcuratorē: ſꝫ excusatoreꝫ. ar. illius decre. ℨ. de ꝓcur. q̄relā. nisi spāliter hoc in citatiōe dicatur: ſꝫ qō ꝺ dictū fuit. sed actor semp tenet mittē. ff. ō diuer. ⁊ tēp. pre. l. i. Dicas q̄ actor ab initio añ libelli oblationem: aut etiā citationē non cōpellitur agere: sed ne fiat ei pre iudiciuꝫ in ꝓscriptione circa reꝫ suam ēt infirmus ⁊ impeditus cōpellit cōstituere ꝓcuratoreꝫ: qui saltem litem ꝙtestet. ⁊ sic terrūpat ꝓscriptionem ⁊ sic indirecte cōpellit. sed per iudiceꝫ non cōpellitur. ⁊ sic ītelligitur lex prima. ff. de diuer. ⁊ temp. prescrip. l. i. reus nō cōpellitur venire iusta de causa īpeditus ⁊ ꝑcipue si causa est ardua: vt dixi in decre. q̄relā. ℨ. de ꝓcu. sed sufficit mittere excusatorem q̄ ō hoc fidē faciat: vt ibi. sed ī casu presentiꝰ iste electus simpliciter misit nunciū cum litteris allegādo quasdā friuolas excusatiōes. s. calores estiuos: ⁊ q̄ tarde receperat nūcium ⁊ insidias allegabat: sed nō ꝓbabat ideo ꝙdēnabat in expensis tā q̄ cōtumax. ⁊ secus est in papa q̄ in aliꝰ iudicibus: ⁊ tñ circa principale non procedit papa. Si tñ aliquis est longo impedimento detentus: ita q̄ nō est spes q̄ possit venire ad causaꝫ ⁊ negociuꝫ tale sit qō nō possit aliquo modo expediri ꝑ procuratorem: tenet mittere saltez vt litem ꝙtestetur. ⁊ sic nō currat ꝓscriptio actori. sed si perpetuo sit impeditus: tūc tenet omnino mittere ꝓcuratorē ad causam: alꝫ procedetur contra illum absentem.

a ¶ Expectatus. ⁊ sic videt q̄ in crimīe purgari possit mora. arg. ff. si qs cau. ⁊ si post tres. ar. cōtra. ī. qui. ma. accu. pos. cum in tua.

b ¶ Calores. iuxta illud: nos genus ignauum tecto gaudemus ⁊ vmbra: ⁊ ita est. arg. q̄ non excuset augustus qn̄ tenea tur quis prosequi appellationē ad curiam. ar. contra. lxxiiij. di. quorundam.

c ¶ Contumacem. vnde poterat contra eum procedi ad diffinitiuam sententiaꝫ cum ageretur de electione. ℨ. vt li. non contestata quoniam. ℊ. i. sed q̄ appellauit amplius expectatur. ī. c. ꝓri.

d ¶ Expensas. ar. q̄ in cā criminali siue denūtiationis vel inquisitiōis seu exceptionis locum hꝫ petitio expensaꝝ. C. qui ac. nō pos. qui crimen. ⁊ sic lex illa. C. de iudi. sancimus: ⁊. ℨ. eo. c. ꝓri. locum habent siue cā sit ciuilis siue criminalis de expensis dictū est satis. ℨ. c. ꝓri. ⁊ fit hic condemnatio nō premissa taratione. dic super hoc ꝓcut notatur. ℨ. de ꝓcura. auditis.

Tam olim. Jo. an. nō sūmat dicens gratiosaꝫ esse: sed q̄tenus ius ponit potest sic sumari. Jn cā electionis ꝓcedit ꝺ ꝙtumacem etiā ad diffinitiuā: ⁊ contumax de misericordia citari pōt ⁊ audiri. Secundo sūmo notabilius. sic vt in rubro. Diuidit. nā primo ponit factum plura continens. Secundo cōmissio cum mandato ibi: volentes. ab. ſi.

e ¶ Proponeret. non ideo statum debuit ei credi: q̄ sepe huiusmodi eulogia ex mala fide fiunt. ff. de custo. ⁊ exhi. re. diuus. nemini. n. cito manus īponentes. xxiij. di. ℊ. i. ⁊ lxxviij. di. quid est cito: ⁊. ℨ. de elec. cum nobis olim. sed ideo credidit ei papa: q̄ ei soli fiebat preiudicium sicut clerico qui celebrat in secreto. ℨ. de cleri. peregri. ex tue.

f ¶ Alioquin. i. si fuisset electio cassanda ordine iudiciario. sed iudices nō itelleꝝerūt quādo nimis festināter ꝙfirmauerunt vnde dicit inferius non obstante: q̄ eius electio sit confirmata.

g ¶ Citatus. ⁊ ideo contumax fuit. vnde potuit procedi contra ipsum ad sniam. ℨ. vt lite nō cōte. quoniam. ℊ. i. ⁊ ideo postea audiri non debuit: nec snia retractari cōtra eum lata. sed de gratia auditus est postea: vt sequitur inferius.

b ¶ Confirmare. nimis subito. vñ papa vult iterum inquirere de electione ipsa non obstante tali confirmatione.

i ¶ Misericorditer. sic ergo ex misericordia tñ vt eius malicia ꝙuincat auditur iste. Dixit. vñ mādat papa inquiri de electione ipsius nō obstante ꝙfirmatione de predicto. ℱ. q̄ de iure non ꝺz retractari: cū ordine iuris facta fuerit: nec ab ea appellatū fuit: licet dicatur appellasse: q̄ nō ipetrauit super facto electionis: sed super iniuria: ⁊ ideo nō pōit ius hec decre. sed est quedā ꝓuisio ex misericordia.

k ¶ Et conuincat. si. v. q. ij. ꝓsenti. C. de iudi. auē. iubemus. etiam sic iudex pōt parcere contumaci. ℨ. de of. dele. consulunt: ⁊. ℨ. e. ꝓut: ⁊. ī. ti. ꝓ. ⁊. C. quomodo ⁊ q̄n iudex. l. i. b.

l ¶ Jn bibernia. ar. citationes extra ꝓuinciā nō esse faciendas. ℨ. ō elec. corā: ⁊. ℨ. de ma. ⁊ obe. c. vl. sed si non pōt inueniri ad domum illius qui citat mitti ꝺz. ℨ. eo. cām. ⁊. ī. e. venerabilis ⁊ citandus est qs edictis vl litteris. ff. de fideicō. liber. cū vo. ℊ. vlt. vel si nō hz domiciliū: vbi habitare ꝙsueuit. ff. de dā. infec. l. iij. ℊ. prior. ī. de de. non resi. ex tue. vel apud suam ecclesiam. ī. e. c. fi.

bi statutum vel post etiam diutius expectatus[a] nec de vicino eius aduentu spes erat vtpote qui per litteras vtcunq; excusauerit moram suam: ⁊ calores[b] estiuos ⁊ insidias sibi positas formidabat: eum reputauimus contumacem[c] ⁊ ad legitimas ⁊ moderatas expensas[d] quas aduersarij eius fecerant a tēpore citationis emisse: quā ex tunc expectare inceperant ipsum curauimus condemnare.

¶ Dem armachano ⁊ caseleñ. archiepiscopis.

¶ Sententia in causa beneficiali non transit in rem indicatā respectu superioris quominus possit de iuribus partium inquirere: maxime quando snia fuit lata cōtra absentē ex cōtumaciter ⁊ indefensus.

Cum olim. d. clericus. c. pape pre. n. diuersis prelatoruꝫ bibernie litteris presentatis se asseret in episcoum fuisse roscen. electum: nullusq; appareret: qui aliquid contra eum proponeret[e]: dictus pre. n. ei munus fecit consecrationis impendi: postmodum. ℱ. ⁊ ℰ. monachi ad eiusdem pre. n. ꝑsentiam accedentes vterq; se asseruit a canonicis roscen. eccl'ie fuisse electum: ⁊ q̄ predictus. d. per falsas litteras fuerat cōsecratus: propter quod idem pre. n. causam vobis sub ea forma cōmisit: vt de forma ⁊ processu electionis memorati. d. sollicite quereretis: ⁊ si euꝫ electuꝫ canonice fuisse constaret: ip̄m faceretis pacifica possessione gaudere: alioquin[f] inter predictos. ℱ. ⁊ ℰ. audiretis causam ⁊ cuius electionem canonicam ⁊ magis rationabiliter factam inueniretis alterius curaretis electioni preferre: ⁊ infra. Cunq; a vobis dictus. ℰ. tertio citatus[g] vestro se nollet conspectui presentare procedentes in causa tam ex testimonio cleri ⁊ populi roscen. ecclesie quam assertione regis coarcale: ⁊ prelatorum ꝑ uincie de predicto. ℱ. electionem fuisse celebratam: canonice didicistis: ⁊ eam curastis auctoritate ap. confirmare[h]: presertim cum capitulum roscen. ecclesie dictuꝫ. ℰ. se non elegisse constanter assereret: nec de predicti. ℰ. monachi electione aliquatenus cogitasse. Jteriꝫ memoratus. ℰ. ad ap. se. accedēs super quibusdam alijs grauaminibus: ⁊ iniurijs contra dictum. ℱ. ⁊ quosdam alios litteras impetranit: dictus. ℱ. postmoduꝫ ex parte vestra nobis litteras presentauit: que qualiter a vobis in commissione predicta processum fuerat continebant: ⁊ infra. Volentes igitur adhuc misericorditer[i] agere cum absente: vt eius malicia conuincatur[k]: dictum. ℱ. ad vos duximus remittendum: mandamus quatenus non obstante q̄ eiusdem. ℱ. fuit electio confirmata sepedictū. ℰ. si in bibernia[l] poterit inueniri: legitime citetis ad causam: ⁊ facultate sibi defensionis indulta in causa ipsa canonice ꝓcedatis. Qui si inuētus infra tres menses vestro se cōspectui contempserit ꝑsentare: ad consecrationem dicti. ℱ. omni occasione postposita procedatis. Si autem in bibernia inuētus nō fuerit: idulto sibi vnius anni[m] spacio ex quo ad nos ⁊ si non verbo facto[n] tamen intelligitur prouocasse arrepto itinere ad sedem apostolicam veniendo dicto. ℱ. administrationem roscen. ecclesie in spiritualibus ⁊ temporalibus committatis: quo elapso eum non differatis in episcopum consecrare.

¶ Dem.

¶ Si proceditur per viam inquisitionis contra absentem contumaciter etiaꝫ lite non contestata: testes recipi possunt ⁊ sententia diffinitiua ferri etiam per viam depositionis si hoc mereatur delictum.

Veritatis est verbum organo dominice nocis emissuꝫ

m ¶ Anni. Sed q̄re expectauit vltra ser mēses ꝙtra id. ℨ. vt lite nō cōte. qm̄. ℊ. i. sed hoc ideo: q̄ appellauerat: vt seq̄t. Sed ꝑ alia ēt iura non vꝫ q̄ fuerit expectandus. ℨ. de elec. dudū: ⁊. ī. de re iudi. cū olim. sed forte iō expectabat: q̄ erat ꝙsecratus: ⁊ cū eo tractabat cā. sed ibi nō tractabat nisi inter eligentes. Jtem quare hic assignatur tps appellanti ꝺ id qō legit. ī. de ap. ex insinuatione. rñ. q̄ prefigit ab eo ad quē appellat: ⁊ qui pōt. sed oīa ista ex misericordia intelligunt facta.

n ¶ Facto. sic. ī. de ap. dilecti: ⁊. c. vt nostrum. b.

Veritatis est uerbum. Legitur quo ad rationē decidendi plibus modis. sed cōiter sūmat sic. Si agit de crimine in modum denūciationis ꝺ reum contumacē possunt recipi testes: ⁊ ferri diffinitiua snia. b. d. Ego generalius sūmo vt in rubro. Diuidit. naz primo ponit denūciationem criminū epi curien. ⁊ tres delegatiōes sup ea successiue factas ⁊ delegatorū processus. Secundo eum deponit ⁊ per ipsum alienata reuocat. Scōa ibi: nos igitur. ab. si.

a Retulerunt. in modum denunciationis. ij. q. vij. quapropter. sicut patet in integra.

b Per ⁊tumaciã. ſſlo. q̃ per ſolã contumaciã põt ẽt quis ſuſpendi ab officio ⁊ beneficio cum papa sũ ⁊firmat. q̃ coram primis non cõparuit.

c Judicibus. secundis scilicet.

d Experiri. i. defendere: sic. s̃. de iudi. c. i.

e Neglexit. ⁊ sic nec coram primis nec coraꝫ secundis fuit lis cõte. ⁊ tñ lata fuit ſnia diffinitiua vt. j̃. sequitur.

f Maliciam. s̃. c. pri. vbi de hoc: ⁊. c. ꝓout.

g Excõicatiõis ſniaꝫ. cũ iam esset ſuſpensus. ⁊ ita crescẽte contumacia crescere debet ⁊ pena. s̃. vt lite nõ cõte. q̃ñ. in fi. ⁊. ff. de pe. l. relegati.

h Probatũ. ſſdic ꝓ q̃ li. nõ ꝓte. recipiunt testes ⁊ ita nõ solũ recipiũtur: vbi agit de electiõe p̃lati vt. s̃. ut lit. nõ ꝓte. q̃ñ. §. porro. ſꝫ etiã vbi agit de restitutione. ad idẽ facit. j̃. de cle. ñ resi. ex tue: ⁊. iij. q. ix. decernim⁹ ⁊ hoc ideo ẽ: q̃ piculosa est mora vtrinq; q̃ vtilitas ecclesie vtroq; casu ipedit. ſm. l. de crimine nunq̃ ꝓceditꝫ absentẽ lite nõ ꝓte. nisi i casu ꝫ apparitorẽ. C. de pe. ne diu. pro cõtumacia vero annotãt bona: ⁊ expectatur p annum ⁊ postea deuoluunt ad fiscũ: nec sup bonis audit sed sup crimine: vt. C. de requi. reis. l. ij. si aũt lis est cõtestata ⁊ liquet de causa in maioribꝰ crimi nibus nunq̃ proceditur ꝓtra absentẽ. imo audit q̃ñcũq; venerit. ff. de requi. reis ãnus. sed ibi de cõtestatiõe litis nil dicit sed ita intelligũt doctores. Sed in minoribꝰ q̃ pena relegati. uel dãnũ estimatiõis cõtinent. bene ꝓceditur cõtra absentem. ff. de pe. absentem sed accusator semp dz eẽ p̃sens. fallit in hoc casu .C. de adul. q̃uis. vbi ꝓcedit ꝓtra reũ absente accusatore. ſſd. distingue bat an liqueat de cã vel non. si liquet de crimine vel põt liquere: ꝓdẽnatur absens. ⁊ sic itellexit. iiij. q. v. qsqs. ⁊. xviij. q. ij. de illicita. ⁊ ſm hoc possessor itellig̃ere q̃ ꝺ dr. ⁊. j̃. q fi. sint le. platuz. ꝺ bñ liq̃bat de crie absentis p ⁊tumaciã. ⁊ ita nõ eẽt aliq̃ ꝺ̃ruñ ſm canones. ⁊ si non liq̃t de crimine tũc excõicat reus. ⁊ sic itellexit. xi. q. iij. rursus ⁊ gcũqz. nec distinguebat an sit lis ꝓtestata uel non. vñ nñi moderni doctores dicũt q̃ nunq̃ est procedendũ ꝫ absentẽ lite ñ ꝓte. ⁊ itel'ligũt illud. c. decernimus. cum lis erat ꝓte. sed si lis non ẽ ꝓte. vl si est ꝓtes. ⁊ ñ liquet de cã: tunc locũ hz. xi. q. iij. rursus ⁊ gcũqz. ⁊ ita ꝫdicũt huic decre. q̃ ꝺ lis non fuit ꝓtestata: ⁊ tñ ferẽt ſnia ꝓtra absentẽ de crimine: nec expectat p annũ: ⁊ testes recepti fuerunt Quali itelligit q̃ ꝺ hicit: ita q̃ non ꝫdicat capitula predicta. põt dici q̃ recepti sunt testes ſpãli mandato vñi pape: q̃ hz ptãtem etiaz supra ius. j̃. de ꝓes. preben. ꝓposuit. ⁊ ipse idẽ tulit ſniaz depositionis: vñ factum suũ ad ꝓsequẽtiam trahi nõ dz: imo ſm q̃ ipse iudicat ⁊ alij debẽt iudicare. j̃. de re iudi. in causis. vel melius dicas q̃. c. decernim⁹. ⁊. c. rursus ⁊. c. gcunqz. loquũtur vbi directe agitur de crimine. ⁊ ideo intelliguntur lite cõte. ꝫ ex littera non colligat. sed. c. istud loquitur in alio casu: cum ꝺ agitur de crimine: in modũ denunciationis seu inquisitionis. nam canonici curieñ. denũciauerũt hec crimina dño pape: de qb⁹ publica ifamia laborabat eps iste: ut dicit in prin. ut bene colligit ex antiqua decre. ⁊ ita bene põt testes recipi ⁊ ferri ſnia ꝫ ⁊tumacẽ. s̃. vt lite nõ ꝓte. q̃ñ. §. sunt ⁊ alij: ⁊. j̃. de accusa. q̃liter ⁊ quãdo. ij. §. dz. ⁊ plus est ẽt hic: q̃ deponit in modũ ingsitionis propter homicidiũ: cuz alias in modum inquisitionis non debeat quis deponi. j̃. de accu. inquisitionis. i. ñſo. ⁊ q̃ celebrauerat ex cõmunicatus: propter quod solum potuit deponi. ri. q. iij. si quis ꝑsbyter.

i Defendendo. qlibet. n. admissus fuisset ad defensionẽ ipsius. ff. de pcu. fuũ q̃oq;. §. publice: ſꝫ hoc vex est ad allegãdas cãs absentie sed nõ ad cãm: quia i crimibus nõ iteruenit ꝓcurator si agat directe. j̃. de accu. ueniẽs. i. q. vij. si q̃ñ. ⁊. ff. de pub. iudi. l. pe. §. ad crimẽ. sed cũ ꝺ nõ ageret directe potuit ꝓcurator iteruenire. j̃. ꝺ accu. super his. ⁊. s̃. de ꝓcura. tue. s̃. eo. cum dilecti.

k Corpore: sic. ij. q. i. de manifesta.

l Inhibitionem. sic. j̃. de dispon. ipu. ad dissoluẽdũ: ⁊. j̃. de no. ope. nũ. cũ ex iniũcto: si. s̃. de of. delc. venerabilis: ⁊. j̃. de accu. c. vlti.

Contingit. ſſPrimo ponit casum q̃q; contingentem. Sc̃do ꝓuidet ibi: ne igit. Abbas si.

m Seruãde. ſm legistas im prope dr cã rei ſuande: vbi q̃s cõuenit actiõe reali. in quo cãu est statim ver⁹ possessor ſm eos C. de ꝓscrip. xxx. vl. xl. an. si q̃s ẽptionis. §. pe. ſꝫ ꝓmutabit: quare⁹ veniens. j̃. an. cã recuperat ſm formã iuris. s̃. ut li. ñ cõte. q̃ñ. §. in aliis. ⁊ ibi ẽ ar. ꝓ hac opinione i ẽbo recupet. ſꝫ illõ ex ponit ibi ſm iura canonũ. pro prie dr cã rei ſuãde: q̃ ante an nũ nõ ẽ ver⁹ possessor ſꝫ custos potiꝰ. j̃. ti. pr. c. vl. ⁊. s̃. de off. or. pastoral. ẽ. vex. Jn ꝑsonali ẽ actiõe ſm oẽs ꝓprie dr cã rei ſuãde siue cã custodie. talis enĩ custos ẽ ⁊ nõ possessor. ff. ꝺ acq. pos. possideri. §. vlti. ⁊. l. si q̃s añ. nec tũc eijcit possessor ꝺ possessiõe. ff. ꝺ dã. ifec. si finita §. si q̃s aũt: ⁊. ff. vt i pos. le. is cui. i. ñſo. ſꝫ tñmõ ſꝫ decretũ eijcit ꝓmũ possessorẽ. ff. ꝺ dã. i fec. si finita. §. vbi ꝺ. ⁊ ita vq; erit i possessione: diuerso tñ respectu. possessor q̃ colet agrũ ⁊ colliget fruct⁹: ſꝫ alt eos custodiet: ne dissipent ab isto. ff. vt i pos. le. is cui. §. q legatoꝝ. Jn reali actione sec⁹: ut dr in vlti. notula hui⁹. c. tñ iudex ñ multũ festinabit ad missionẽ in possessionẽ: q̃ si re⁹ ꝑbauit iustaz cãm absentie restituet. ff. ꝺ dã. infec. si finita. §. si forte. uel forte ipso iure. ff. de ꝓbat. credi. imperatores ⁊. j̃. de re iudi. cum bertoldus. Summatiz examinabit ergo iudex negocium: ante q̃ mittat alteram partium in possessionem. s̃. ut lite non ꝓtes. quoniam frequenter. §. q̃ si. ⁊. C. de bo. auc. iudi. pos. aũt. ⁊ qui iurat.

n Nõ põt. ꝫ istũ q̃ non admittit aliũ i possessionẽ plura remedia sunt ꝑdita: q̃ enumerant. s̃. vt lite non ꝓte. tue. ⁊ dicit Jo. q̃ si p annũ steterit in excõicatõe p dit possessionẽ. ar. xi. q. iij. rursus. ⁊. c. gcũqz. ſꝫ hoc non credo. q̃ ex vi excõicationis ꝑdat possessionẽ. ſꝫ ex eo q̃ non admittit illũ ad possessionẽ bñficio hui⁹ ꝓstitutionis: ⁊. c. illa nõ loquũtur in cã ciuili. sed. c. rursus loqtur i criminali. ⁊. c. q̃cunqz. loqtur cũ de crimine agitur siue ciuiliter siue criminaliter: ⁊ sic nõ tãgũt istum casum. sed ſm hoc ꝓtingeret q̃ efficeret possessor ille qui non fuit missus i possessionẽ nec ꝓnũciatus mitti. due. n. sunt pene ꝓcedendi ꝫ ⁊tumaces: vna p missionem in possessionẽ: alia p excõicationez. vbi vna tñ ponit alia non iducitur: nisi exp̃resse ponat. imo cũ vna non timet: tunc demũ alia ponatur: ut. s̃. vt lite non ꝓtesta. quoniam frequenter. in fi.

o Melioris. non. n. melior dz eẽ ꝓditio illoꝝ q̃ delinquũt: q̃ eoꝝ q̃ obediunt ff. de dona. iter vir ⁊ vxorẽ. l. iij. §. i. ⁊. s̃. de postul. ad hoc. ver. nos ꝛc. ⁊ stulti non debẽt eẽ melioris ꝓditionis q̃ periti. ff. q̃ ꝺ vi aut clã. l. seruus: ⁊. xvi. q. i. legi ep'lam in prin. ⁊. ff. de noua. l. non solum.

p Rector ver⁹. idez vt fuisse statutũ p leges i ꝑsonali actiõe: vt si p aduersariũ ipedior possidere q̃ nihilomin⁹ ꝓ possessore ꝺbeo bẽri ac si possiderẽ. ꝺ bo. auc. iudi. pos. q̃uis. sed si p aliũ ipedior. ille tenet mihi ad itereſſe. ff. qui. ex causis in pos. catur. l. pe. ⁊ hoc si soluendo fuerit. alꝫ itelligo: q̃ possidere. ff. de eo p quẽ factum erit. l. vlti. i. ñſo. ⁊. ff. de dolo ⁊ eleganter. §. si dolo.

q Constituat. non determinatur ꝺ an ipso iure an p lapsum anni constituatur

verus possessor an p sniam iudicis.ꝛ vſ expressiꝰ ꝙ ipso iure anno elapso sit verus possessor.s.de of.or.pastoralis ver.vex:ꝛ.j.ti.pri.c.i.ꝛ est sisse:qꝛ transcursus anni priuat aliquē stipēdio suo.si tanto tpe steterit excōicat⁹.xi.q.iij. rursus:ꝛ trāscursus anni cōstituit aliquē bereticū.j.de bere.excōicamus.sed contra vſ:qꝛ post annū ipetraꝛ scōz decretuz.j.ti.pri.c.i.ꝛ.ff.de dam.infec.si finita.§. iulia.sed illud loquitur in personali actiōe.Ad hoc dicas ꝙ in realib⁹ actionibus non habz locū ſm decretū nec est necesse: sed solū trāscursus anni facit aliquē possessorē:vt in decre.pastoralis:nisi qs ad cautelā ipetret illō.sz in psonalib⁹ actionibus necesse hz ipetrare ſm decretū:qꝛ alis itelligiꝛ non possit dere.j.de.pba.ex litteris:ꝛ sic nō pscriberet.Sed hoc nō obtineret vniformiter in oib⁹:qꝛ in causa noxali ꝛ in cā damni infecti ſm decretū cōstituit aliquez dūm si reus erat dūs.sed si nō erat dūs ꝙstituit vex possessorē ꝛ dat ei cām pscribēdi siue vsucapiēdi.ff.de dā.infec.si finita §.iulia.ꝛ.ff.de acq.pos.possideri.in fi.ꝛ.ff.de noxa.ꝛ generali.sz in alijs psonalib⁹ ſm decretū ꝙstituit aliquē possessorez vt.s.vt lit.nō ꝓte.qſi.in fi.sz intellectū quē posuit ibi Joā.in boc.s.vt exonereꝛ ab onere p̄bādi debitū:sz nō pscribit:quia qſcūqz dūs offert debitū restituetur ei res sua: nisi distracta sit auctoritate iudicis:vt.C. de distrac.pig.si pus.aliū intellectū diximus ibi.Sed nunquid idem iuris est in spūalibus causis.vt si petaꝛ ecclesia vel p̄bēda ab aliquo ꝛ reus.j.annū nō cōpareat:vt post annuz actor verus sit possessor vt sic prescribat ecclesiā vel p̄bēdā:cū actor nunqꝗ institutus fuit forte i ecclesia. dico ꝙ petatur ecclesia tanqꝗ proprietas vel aliud spūale:elapso anno ver⁹ est possessor ꝛ prescribere pōt.j.ti.pri.c.i.si vo petatur ecclesia tanqꝗ bñficium: siue p̄bēda nō hz ibi locū prescriptio:qꝛ titulus nō prescribit.sola.n.possessio nō facit aliquem decurionem.sed canonica electio.ff.de decu.berēnius:ar.j.de īsti. ex frequētibus.Qui enim dicit se prelatum ecclesie vel canonicuz non prodest.p bare pscriptionē:nisi ostendat titulum siue libellum siue ordinationis.ij.q.i.legum.ꝛ.j.de preben.dilecto.ꝛ.s.de pba.ex insinuatiōe.nec obstat.j.ō iurepa. cura.qꝛ prescribitur ibi ecclesia tanqꝗ pprietas vt diri:non tanqꝗ prelatura.nū qꝗ enī ſm iura canonica p ſm decretum datur ius prescribendi:nisi assit bona fides:ꝛ.j.de prescrip.vigilanti.ꝛ.c.quoniam omne.sed cuz aliquis mittit in possessionem beneficij qui nullum titulum hz:nunqꝗ pōt hꝫ bonā fidē.ꝛ ideo non pscribit:qꝛ in huiusmodi spiritualibus bona fides ꝛ iustus titulus requrunt.s.de prescrip.si diligenti.Quid ergo opatur ſm decretuz in huiusmodi spiritualib⁹: forte vt possit vti fructibus:ꝛ vt possit prescribere cōtra oem agentez:si haberet bonā fidē ꝛ aliquez titulum:non tñ pscribit ius prelature vel prebende:sed prescribit ꝓtra agentem tñ. Hodie vo ille q agit contra aliuz possessorez sup dignitate psonatu vel beneficio ecclesiastico obtinendo non debet mitti in possessionē cā rei seruande.ppter cōtumaciā partis aduerse:ne per hoc ad cā ingressus pateat vitiosus.sed in eo casu lite conte.liceat iudici negociū terminare:vt i concil.lug. de eo qui mit.in pos.causa rei seruande.c.eum qui.ꝛ illud scias:qꝛ missus i possessionē ex primo decreto non vtitur fructibus:imo eos ꝙseruare dz:vt ipse restituat eos cuz ipsa re:si.j.annuz reus recuperat possessionez.j.de sequestra.c.ij.si nō recuperat rem suā.j.annum in actione reali habebit oēs fructus vsqz ad litē ꝓte.postea sup propetate audietur:si postea agere voluerit q.possessionez amisit ꝛ ꝙ ex primo decreto nō vtatur fructibus pbatur.ff.qui.ex cau.in pos.eatur fulcinius.in prin.sed post ſm decretuz vtitur fructibus.ff.vt in pos.le.is cui.§.qui legatoꝛ.in fi.secus tñ est in petitione hereditatis:vbi quis ppter nimiā ꝓtumaciam cōsequitur fructus.ff.qui.ex cau.in pos.eatur fulcinius.§.vlti.Similiter cū venter mittitur in possessionez vtitur fructib⁹.ff.de ven.in pos.mit.l.i.§.i.ꝛ.ff. si mulier ven.no.in pos.calū.cā esse di.l.i.§.itereſſe.Similiter cum ipubes ex carb.edicto mittit in possessionez.ff.de car.edic.sz si is.§.ij.Item quid vices si missus in possessionem ex ṕmo decreto eiſciatur:an possit petere restitutionez:videtur ꝙ non precipue ſm iura canonica:cuz non possideat:sed tantum custodiā habeat:vt.s.dictum est:qꝛ non sufficit probare deiectionē:nisi ꝓbet possessionē vt.s.de of.dele.consultationibus:ꝛ.s.de resti.spol.oliz.vnde nō posset agere vti possidetis.ff.vti pos.si duos.§.creditorez.sed dicas ꝙ pōt petere restitutiōez conditionaliter ex illa.l.C.de preto.pig.l.vlti.ſm illos qui dicunt ꝙ statim est verus possessor saltem in actione reali:non videatur questio cum habeat verazz possessionem:licet cōmutabilē.

Venerabilis Diuiditur.nā prio ponit duplicez citandi formam.prima quā facit iudex p litteras.Scōo quā cōmittit alteri faciēdā.Et de facto hu

G Rego.ix.archiepo burdega.

C Si reus nō inuenitur sufficit publice citationem ad ecclesiam suaz proponi.

Venerabilis.f.n.ꝛ infra.Volentes finem[a] imponi litibus ne immortales existāt:mādamus quatenus ad initium proxime[b] vēture quadragesime:qō tibi peremptoriuz terminū duximus assignādum:super iure primatie quod bituricen.archiepiscopus in te aci prouincia tua se habere proponit per te vel per ꝓcuratorem idoneum sufficienter[c] instructum ad litem contestandam et ad alia omnia negocia peragenda que necessaria decisioni negocij videbunt nostro te conspectui representes. Vos vero nihilominus archidiacono transuigen.ꝛ.M.canonico turon.dedimus in mandatis vt ꝛ ipsi ad eundem terminum auctoritate nostra iuxta premissam formam te peremptorie citare ꝓcurent:ꝛ si non poteris inueniri facciant ut citationis edictum per ipsos uel alios apud ecclesiam[b] tuaz publice proponatur.

Rubrica De eo qui mittitur i possessionem causa rei seruande.

Alex..iij.priori ꝛ fratribus de guiseburg.

C Actor missus in possessionem post annum efficit verus possessor licet reus infra annum cautionem prestare voluerit.hoc dicit.

Constitutis in presentia nostra.R.canonico vestro ꝛ respōsalib⁹ prepositi de beril. sup possessione ecclesie de lamento:in quā causa rei seruande[c] fueratis inducti:hinc ide fuit coram nobis aliquandiu disputatum:tandem ex vtriusqz partis assertione[c] terminus ꝙ licet causa rei seruande tantum in eiusdem ecclesie possessionem inducti fueritis:ifra annum tamen altera pars stando iuri non prestitit cautionez licet voluntatem[g] prestandi habuerit ut citationis edictum per ipsos uel alios apud ecclesiam[b] tuaz publice proponatur.

Rubrica De eo qui mittitur i possessionem causa rei seruande.

Alex..iij.priori ꝛ fratribus de guiseburg.

C Actor missus in possessionem post annum efficit verus possessor licet reus infra annum cautionem prestare voluerit.hoc dicit.

Constitutis in presentia nostra.R.canonico vestro ꝛ respōsalib⁹ prepositi de beril. sup possessione ecclesie de lamento:in quā causa rei seruande[c] fueratis inducti:hinc ide fuit coram nobis aliquandiu disputatum:tandem ex vtriusqz partis assertione[c] terminus ꝙ licet causa rei seruande tantum in eiusdem ecclesie possessionem inducti fueritis:ifra annum tamen altera pars stando iuri non prestitit cautionez licet voluntatem[g] prestandi habuerit ius decreta.habetur in.c.fi.de maio.ꝛ obedien.ꝛ latius in.c.fi.de dilationibus.Abbas siculus.

a C Finē.sic.s.eo.finē.ꝛ.s.de pcu.ꝙstitutis:ꝛ.C.de agri.ꝛ cen.lib.xi. ꝛ.C.de iudi.pperandum.i ṕn.ꝛ iō vsqz ad trienniuz restringuntur lites ſm leges.vt in ṕdi.l.pperanduz ne īmortales existant:vt ibi dicitur ſm iura canonica non finit instantia iudicij elapso triēnio.s.de iudi.venerabilis.

b C Proxime:ꝛ si hoc nō fuisset appositū:de prima itelligeretur.ff.de ver.obli.eum qui kalēdis.l.seruum quoqz.in prin.B.

c C Sufficiēter instructuz. sufficiēs vſ q ad agēdū ꝛ defendēdū ꝛ respondē dum ꝙstitutus est legitime.de hoc dictū est.s.ō procur.c.i.ꝛ.c.accedēs: ꝛ.c.mandato.

d C Ecclesiaz.Sic ergo dz citari q psonaliꝛ non iuenit.s.e.cām que.vbi satis vſ ō hac materia. sed qd fiet si reus ueniat ꝛ iudices ipediti etiaz si veniſſet ꝓcedere non potuissent:nunqd tenebit saltez ad expensas:videt ꝙ sic:qꝛ ꝙtumax ē.vocati.n.nō ē ꝙtenere auctoritatē ꝓpriſ.ff.de iudi.si qs ex aliena:ꝛ.ff. ō re.iudi.ꝙtumacia.nec prodesse vſ si casu preſsus iudicis ipedit:sicut si facto fecerit nō vſ obtēpare volūtati.ff.ō ꝙdi.ꝛ demō.l.i.i fi.certꝰ.n.casus dz eē ad hoc vt si veniat:ar.ff.de bo.pos.ſm tabu.l.i.§.i.ver.sciam tñ.ꝛ licet mea sī interfit:teneoꝛ tñ venire.ff.si qs cau.si cuz i prī.ar.j.ff.si qs cau.l.ij.§.si qs in iudicio.in fi.ꝛ.ff.si qs in ius vo.nō ierit.l.ij.in fi.qꝛ nihil īteresset actoris reū sī veniſſe:vt ibi.ff.de iudi.non vſ:ꝛ.ff.de pecul.eo tpe:ꝛ.ff.de arbi.si cum dies.§.si arbiter.versi.sed si in aliquē.ꝛ hoc vex est ꝙ nō tenetur.j.de eo.qui mit.in pos.causa rei seruande.c.i.

Rubrica De eo qui mit.in pos.cā rei seruande. Quia p ꝙtumaciā sepe puenitur ad missionē in possessionē:iō congrue post precedentē ista annectit. Et ꝙis in rubro fit dūtaxat mētio ō eo q mittit in possessionez causa rei seruāde tñ i nigro tractat ēt de īterpositiōe secūdi decreti p qō transfertur ꝺa possessio vt i.c.i.ex quo collige ꝙ nigrū qſqz ē generalius rubro.concordat de offi.dele.c.i.li.vi.referēdo rubrū ad.c.fi.eo.ti.Alb.si.

Constitutis. Missus in possessionez ex primo decreto in reali per lapsum anni verā ꝛ incōmutabilem illius rei possessionem acquirit hz passus missionē habuerit infra annum voluntatem cautionem prestandi quā tamen nō deduxit ad effectum suo defectu.h.d.ſm verum intellectum. Primo narrat factum. Secundo interloquitur ibi:ideoqz.Alb.si.

e C Seruande.super possessione super qua agebatur tanqꝗ super proprietate:secus si agatur super beneficio vel dignitate.j.in concilio lugduñ. eo.ti.eum qui.li.vj.

f C Assertione.C.si per vim vel alio modo.l.ij.ꝛ ita per confessiōes partium constitit de meritis cause:ꝛ ideo ex confessione proceditur ad sententiam.s.de transac.preterea.ii.ꝛ.s.de resti.spo.cum ad sedez.ad fi.quia confessus in iure pro iudicato habetur.j.de confes.cum super:ꝛ.c.sequē.ꝛ.C.de confes.l.vna.

g C Voluntatē.nō tñ studiosam seu cū effectu:qꝛ per eū stetit ꝛ nō per iudicem vel per aduersariū alias si stetisset per iudicē vel partē aduersaz nō īputaretur ei.j.eo.c.prori.imo ꝛ si iudicē hꝫ nō pōt coraz publicis ꝛ honestis psonis dz cautionē offerre ac prestare vt postea non currat annalis prescriptio:vt.s.de offi.or.pastoralis in fi.ꝛ.j.e.cū veniſſent.Item est arg.ꝺ q volūtas sola nō sufficit sine effectu.j.de re iudi.cū aliqb⁹:ꝛ.ff. de cōsti.pecu.pmissor.§.ꝙstō:ꝛ.ff.de re iudi.l.iij.§.ait.ꝓtor.ꝛ.lxxviij. di.nō satis:ꝛ.ff.qbus mo.pig.vel hypo.sol.l.sicut.§.si volūtate.arg.ꝺ xxij.q.v.nec solo.ꝛ.c.q viderit.de pe.di.i.si qs cū telo.xxiij.q.v.si quid inueniſti.So.vbi de necessitate opus est facto non sufficit voluntas si factum adipleri potest.alꝰ volūtas reputatur pro facto vt in.c.non satis. vel aliter vbi qs hz volūtatem faciēdi bonū sufficit sola volūtas si nō potest facere illud.sed si voluntatē hz malefaciendi ꝛ p eū nō stat.puta qꝛ p cedatur ad actum exteriorem ei īputatur.de pe.di.i.si qs cū telo.ꝛ in pluribus.ll.ibidem.alias sola voluntas non īputatur:quia cogitationis penam nemo meretur.de pe.di.i.§.cogitatio.ꝛ.§.cogitationis.

a ¶ Parati.si vo nō fuissent parati eā recipe non noceret ꝓpositio.arg.ff. de lege cōmisso.si fundus in fi.§.cōmissoria:vl'si eā ꝓstare nō posset nō iputaret ei.qz inanis est actio ꝛc.ff.de dolo.nā is.ꝛ.§.de resti.spo.olim.ij.ꝛ j.de so.odoard⁹.ꝓstat ergo quā pōt.s.iuratoriā.j.de vo.post diuor.re. p vxas.ꝛ.C.de epi.ꝛ cle.autē generalr.ꝛ ī autē.ut nulli iudi.§.si vo col. ir.sed illud ꝓtestet.j.de ap.c.vl.Itē hēs ꝫ ꝙ p ti prestāda ē cautio ista: qō ē vex:ꝛ iō si nō pōt iudex hēri ꝓtest pti:ꝛ iu dici etiā pōt prestari pte absente.j.e.c.ij.ꝛ.iij.ꝛ .§.de of.or.pastoralis Si aūt neuter pōt inueniri ꝓstat alicui honeste psone q̄ recipiat cautionez noīe aduersarij.

b ¶ Saluo iure.sup pro prietate:sic.§.ut lit.nō cōte.qm̄.§.qō si.in fi.ꝛ §.de vo.ꝛ ꝓtu.put.ī fi.

c ¶ Dēatis.Dic sumi tur arg.ꝙ ꝑm decretum necessariū sit ī reali actione.ſz ideo datū fuit ꝑm decretum:qz dubitabat sup cautiōe:an infra ānū ꝓstita fuisset:ꝛ ideo revocabat ī dubiū iter ptes. de hoc satis dictū est.§. ti.propri.contingit

Cum sicut. Spāli⁹ ꝛ notabilius summat sic ꝑm itelle ctū quē teneo.Tps āna le nō currit missionē pas so si.j.illō cautiōez iudi cib⁹ vel alteri eoꝝ alijs absentib⁹ obtulit ſz per eos seu p eū recepta non fuerit.Et est casus nota bilis.ꝛ ꝑm būc itellectū diuidit.Nā ī ꝑma facti narratio.In scōa cāe cō missio ibi: Discretioni. Abbas siculus.

d ¶ Rei petite:sic.§. vt lit.nō ꝓte.qm̄.§.in alis:ꝛ.j.e.c.vl.C.de his qui ad eccle.confu. psenti.§.cum autem.

e ¶ Obtinet.ſz nō debuit cū plures fuissēt iudices ipse sol⁹ restitutionē da re nō poterat:qz sol⁹ nō hēbat iurisditionē.§.de of.dele.cām mōimonij ꝛ.c.vno ōlegatoꝝ:ꝛ.ii. q.vi.§.diffinitiua.ver.itē si plures.ar.j qz cū res eēt tpe pitura archidi. poterit se ītromittere sic apparet ī tutorib⁹.ff.de admi.tu.tutor q.§.i.ſz nō est verū vt dictū est cū nō hēret iurisditionē:poterat tn̄ cautionez recipe ab ipso noīe aduersarij nō tanꝙ iudex ſz tanꝙ honesta psona.ꝛ sic non curre ret tps.§..de of.or.pastoralis.de hac cautiōe dictū est in ꝓpri.c.§.eo.

f ¶ Recepta.ꝛ ita qō nō potuit facere primo modo facere debet ut possessionem recuperet: sic.j.c.pri.sic etiā si ad terminū venire:aut etiā solue re non potuisti:non tn̄ post terminū eris a solutione absolutus.§.de vo. et cōtu.cum dilecti.ff.de arbi.celsus.

g ¶ Non steterit.No.ꝙ si p me nō stat quomin⁹ faciā qō debeo:nō ē mi bi iputādū.sic.§.de rescrip.si aūt.ꝛ.c.plerūqz.ꝛ.§.ut li.non ꝓte.qm̄ cir ca prin.ꝛ.j.de ap.ex insinuatione:ꝛ.ij.q.vi.anteriorū.§.ad hoc .ꝛ.j.de appel.ex rōne.ar.ꝓtra.§.c.pri.sed ibi voluit solūmodo ſz non cū effectu ꝛ voluntas ibi stetit in suis terminis:ꝫ vero voluit ꝛ obtulit sed defuit qui reciperet:ꝛ absente illo qui fuit causa custodie in possessionez missus ex cā necessaria possessio restitui non debet.j.de ver.signi.dilecto.

Cum venissent. Summa subtili⁹ sic.si passus.missionē repetens possessionē allegat se ꝓtumacē non fuisse restituit ī ꝑstinū statū ꝑstita cautiōe ꝛ dilata ꝓdēnatione expēsarū quā cuitat si postea ꝓstiterit eū non fuisse ꝓtumacē.Primo ponit factū corā papa narratū querele vel appel lationis remedio.Scōo dat iudices ibi:nos igitur.Abbas siculus.

h ¶ Causa custodie.ar.ꝙ nō sit possessor sed tn̄ custos:sic.j.c.c.propri.

i ¶ Restituere.Dic male ꝓnūciauerūt:qz ꝑmo debuit ei de expēsis ꝓsta re saltē p iuramētū.C.de iudi.sancim⁹.ꝑmissa taxatione.§.de ꝓcu.cōsti tutis.ꝛ ꝫ in fine dicit qs abbatē ꝓstiterit ꝓpter hoc feciſſe.vn̄ ꝓperā ꝓcessit.qz nō debuit ꝓdēnare eū ad voluntatē abbatis:vn̄ papa nō stat illi ꝓdemnationi:ꝛ ꝑ terea ꝓdēnatio expensaꝝ debet fieri tpe prestāde cautionis:quo recuperat possessionem.§.ut lit.non ꝓtes.quoniā.§.in alijs.ꝛ.j.de sequestra.c.i.ꝛ hic in fi.

k ¶ Obtulit.ꝑ hāc oblationē cautiōis interrūpit ꝑscriptionē annalē.§.de of.or. pastoralis.in fi.ꝛ.§.c.pri. Et per hoc videt renūciasse appellationi ꝛ ratā hūisse sniaꝝ iudicū illoꝝ ex quo acquirit illi.ar. §.de of.dele.gratū.ꝛ.j. de testi.cū venissent.ꝛ ar.ff.ꝺ iudi. l.vex.ꝛ.ff.rē ra.ha.l.iij.§.fal sus.sed ꝺ inuit.s.qz papa mādat ingri de appellatiōe q̄re ꝑ hoc nō intelligit renūciasse.dicas ex quo aduersarius noluit recipe cautionē ꝛ restituere pos sessionē:statim licuit ei ꝓsequi appellationez.ꝛ ita cū ꝑ eū non steterit qn dedisset cautionem ꝛ recepisset possessionē sed potius per aduersariū ꝛ ꝑ iudicē ei circa possessionē recuperādā obes se nō ꝺz ut.§.c.pri. quid ergo ꝓfuit ei appellatio:multū pro fuit:qz si appellatio sua fuit le gituma nō ꝓdēnabit in expēsis si nō fuit legitima ꝓdēnabit in expensis necessarijs q̄s ꝑ hoc cōstiterit abbatē feciſſe vt dicit in fi.si enī nō appellasset sim pliciter restituisset expensas.

l ¶ Cautione sufficienti.j.de se questra.c.i.in fi.

m ¶ Rōnabilit.cū ꝫ papa in beat ingri de appellatōe.ꝑz ꝙ nō recessit ab ea per oblationez cautōis.ſz hoc fuit culpa aduer sarij q eā noluit recipe:qō pro fuit huic appellāti in hoc:qz nō ꝓdēnat ī expensis:si legitie ap pellauit:ꝛ sic tuti⁹ fuisset illi ac cepisse moderatas expēsas.

n ¶ Illaꝝ:ꝛ etiā ad eas q̄s fecit in reb⁹ q̄rū possessionē tenebat ꝓhuādis ēt si nō expediebat fa cere illas vūtn̄ credebat expedi re.ff.de bo.auc.iudi.pos. ꝑtor ait.§.qō ait ꝑtor.als generale ē ut n̄ sufficiat credere expedire: nisi ī ꝛitate expediat.ff.ꝺ neg. ge.ſz an vltro.§.i.in fi.vtiliter enim ꝺz ceptū eē negociū:ſz nō spectemus euentū:vt ꝫ dicit.

o ¶ Necessarias:necessarie ex pēse dicunt ipēse sine qb⁹ ōteri or eēt res si n̄ fierēt:aut ēt piret ff.de ꝛ.si.ipēse.ꝛ.§.ꝺ pig.ac. si necessarias.ꝛ.ff.ꝺ ipē.ī re.do.fa.ipēse.ꝛ duab⁹.ll.se.ad ꝫ dcm̄ ē.§.ti.p.finē

Si aduersarius Si reus citatus se absentat nec ꝓcurator nec alius eum defendit mittit actor in possessionez rei petite cā custodie.ꝫ.d.inherēdo lre ꝙ reus fuit prius psonaliter citat⁹.ꝛ postea absentauit.scōo modo legitur supplendo ad litterā maxime ut dicitur in glo.Et ſz hunc verū ꝛ notabilem intelle cum hoc intendit vt in rubro.Primo ponitur thema ex quo questio.Scōo so lutio ibi:iure petere.Abbas siculus.

p ¶ Citationis.hoc ideo dicit:qz si ante citationez ꝛ nō ī fraudez se absentaret:n̄ daret restitutio possessionis ꝓtra ipsum.ſz ꝑsens vellet ꝓbare spoliationez ꝛ po sessionez.§.de of.dele.ꝓsultatiōib⁹.ſz missio in possessionez cā custodie nihilomi nus fieri ꝺz.ꝛ ita ꝙ dixit post citationis edcm̄.idez intelligo etiā ante citationē: qz ꝺz dimittere ꝓcuratorem qui ad loca remota se trāstulerit.de hoc dictū fuit .§.de of.dele.ꝓsultationibus.vnde supple hic maxime.

q ¶ Domi.sic.§.de do.ꝛ cōtu.cām q.vbi de hoc.ꝛ.c.venerabilis:ꝛ.ff.ex qui. cau.ma.Item ait.§.hoc aūt.ꝛ.l.se.ꝛ.j.de de.nō resi.ex tue.b.

r ¶ Qui defendat.eundē.ergo si appareat q defendat eundē:audiend⁹ est.ff.ꝺ procu.fuī quoqz.§.publice.ꝛ.l.absens.ꝛ.C.c.exigendi.ꝑstita satisdatiōe ut in .l.exigēdi.ꝛ.ff.ꝺ in ius vo.neqz.§.q in ius.ꝛ ille q defendit id facere ꝺz:qō dns in lite faceret:ꝛ cauere idonee.i.iudicatū solui.ff.de ꝓcur.sed be psone.§. ōfen def.ꝛ appellare tenetur:si ꝓtra ipsuꝝ ꝓnunciabitur.§.de ꝓcu.nō iniuste.ꝛ.j.ꝺ ap.si iustus.ff.de neg.ge.liberto.§.vlti.ꝛ ita quilibet tenetur mittē procuratorem qualitercunqz sit absens:alꝫ requisitis amicis ꝛ facta denunciatione:si nō defenditur ꝓceditur cōtra ipsum.ut hic dicit.ꝛ.ff.ex qui.cau.ma.Item ait ꝑtor .§.vlti.ꝛ.l.se.ꝛ.§.de do.ꝛ contu.causam que.

Rica ut lite pẽdẽte Ulisuz ẽ.s.ó qdã inouatione q̃ fit ꝫ absentes ꝓtumaces: qz fit missio i possessionẽ qñqz ꝓcedit ad excõicationẽ vel ad sniam diffinitiuã. ſz ne crederet aliqs ꝙ eodẽ mõ circa statũ cãe pendẽtis posset aliqd inouari: vt mutatio fiat circa statũ reorũ. ſõ annectit ꝫ Rica. ꝛ no. ꝙ ꝫ Rica formaꝫ negatiue ex quo inferꝫ ꝙ regulr lite pẽdẽte nihil ẽ inouãdũ. qñ aũt dicaꝫ lis pẽdere quo ad materiã huius tituli vide ter. no. in cle. ij. e. ti. ꝛ ibi glo. ꝛ ri. q. i. c. vl. ꝛ. xvi. q. iiij. volumus. ab.

Ẽmoria' nostra. Summa sic notabili⁹ ¶Priuilegium etiam a principe ipetratũ ꝙ qõ ꝑuaꝫ qs sine cãe cognitiõe lite pẽdẽte vsu possessiõis tanq̃ surrepticiũ nõ vz seu tanq̃ rõi obuiũ est reuocandũ. ¶Primo decise põit q̃relaz. scõo ꝓuidet ibi: statuim⁹. Abbas siculus.

a ¶Prohibitiõis. Eboracẽ. archiepꝰ ex ꝑuilegio ap. se. faciebat crucẽ portare añ se ꝙ totã angliã: papa ad petitiõez cãtuarien. archiepi ꝓhibuit ei ꝙ lras suas: ne hoc faceret donec cognosceret an hoc faceret ó iure: sed qz papa ꝑuauerat illũ sine cãe cognitiõe. dicebat archiepꝰ eboraꝰ. ꝙ nõ ꝏbuit ꝓhiberi añ cãe cognitionez: vñ papa statuit: ꝙ si obstãte illa uꝫ aliq̃ ꝓhibitione faciat añ se portare crucẽ ꝙ totã ãgliã: quouisqz ꝓsti terit: an ó iure hoc facere dẽat.

b ¶Preiudiciũ: ꝛ ita qõ illicite fcm̃ ẽ: põt licite reuocari. xxx. v. q. ir. qõ qs ꝓmisit. ꝛ. c. sniaz romane sedis: ꝛ sapiẽtis ẽ reuocare qõ praue fecit. xxi. q. iiij. magne. ꝛ. ff. ó re iudi. ꝙ ius sit ẽt errorez suũ qlibet emẽdaꝫ tenẽt. j. ó ac. qualr ꝛ qñ. i. j. ó sen. ex. sacro. ꝛ ó ap. cũ cessante ꝛ in auẽ. de nup. circa ꝑn. ꝙ vnã colũnã. col. iiij. ex quo papa reuocat qõ iniuste fecit: multo fortius ꝛ alij ꝫ facere dñt. imo ꝛ qõ bene factũ ẽ si icipiat esse occasio mali destruendum est. lxiij. di. §. verum: ꝛ. xj. q. i. certe ego sum.

c ¶Crucẽ deferre. no. ꝙ icorpalia possidenẽ vel q̃si possidenẽ ut ꝫ. lxxiiij. di. qs qs. ꝛ. s. de cã pos. ꝛ ppe cũ eccl'a: ꝛ. j. de ꝑscrip. si diligenti. ff. de vsuca. l. iiij. §. si viã. ff. de acq. re. do. ꝺiuus. §. i. Jtẽ ꝑz ꝙ lite pendẽte nõ dz qs ꝓuari sua possessione. xvi. q. iiij. volum⁹. ꝛ. j. de ꝑuile. dudũ: ꝛ. C. de ꝓba. l. ii. C. de rei vẽ. l. vl. ꝛ in auẽ. ut i medio litis sacras iussio. nõ fieri. §. illud quoqz. col. viij. ꝛ. ff. de pe. here. ꝺiuus pius. ꝛ. viij. q. iiij. nõne. ꝛ. j. ti. pr. c. ii. ꝛ p torũ. nisi alꝫ suspect⁹ esset de dilapidatione. iij. q. ij. q: ea. ꝛ. j. de simo. lz beli. ꝛ. ff. qui satisda. cog. si fideiussor. j. c. vlti. ꝛ. j. ti. ꝓpri. c. ij. ꝛ. iij. ꝛ. ij. q. vi. quotiens. ii.

d ¶De iure. no. ꝙ q̃ttuor pꝛiarchales sedes vbiqz pñt crucẽ añ se portare ꝑter q̃ in vrbe romana vel in pñtia pape vel ipsi⁹. s. pape legati. j. ó ꝑuil. antiq̃. alii ꝺo ñ nisi i ꝑuicia sua: ꝛ nisi ꝫ alicui ꝑ ꝑuilegiũ spãle sit ꝛcessuz: vt ꝫ dr: ꝛ ita qõ dicit de iure. i. de ꝑuilegio spãli: ꝛ ꝫ iure cognoscit q̃liter fuerit ꝛcessuz vtrũ ꝑ surreptionẽ ꝛ i ꝑiudiciũ alteri⁹ vel nõ. qz sic dz valere: ar. s. ó vsu palij. ex tuaꝛ. ꝛ s. de offi. ord. licet. ꝛ. ff. ne quid in lo. pub. l. ii. §. si quis a principe. qz i ꝑiudiciũ alterius dari nõ dz ꝓuilegiũ: vt in. §. ꝓpri. si quis. ꝛ. s. de cõsue. cum olim.

L Audabilem. Lite pendente sup ꝓiugio non iterdicit ꝓiugibus carnale cõmertium. h. d. Uel sic ꝑm alium intellectum ut in rubro. ¶Primo ponit cõsultatio. Secundo responsio ibi. ad quod. Abbas siculus.

e ¶Probatã. s. de of. dele. cãm mꝛimonij. j. de diuor. porro. ꝛ. s. de resti. spo. ex cõquestiõe: ꝛ. viij. q. iiij. nõne. ꝛ. xvi. di. §. hinc etiã. ꝛ. xvi. q. iiij. volumus. ꝛ xv. q. vl. c. vl. ꝛ. s. de in inte. resti. cũ venissent. ꝛ. s. c. pri. ꝛ. C. ó reiven. res alienas. ꝛ. C. de ꝓba. l. ii. ꝛ. C. de li. cã. nõ ideo. ar. ꝫ. j. de re iudi. tenoꝛ. sol. ibi. ꝛ. j de regul. veniẽs. Jtez. ar. ꝫ. s. de resti. spo. lras ad fi. vñ nõ fuit plena restitutio sed id ideo est: qz habebat incontinenti probationes: nec sunt ꝫria: qz ibi agit pol sessorio: ꝫ nõ: vnde non dz alteruter ꝓuari cẽ. ille tamen qui conscius est impediẽti. non debet exigere nec reddere: ut in decre. litteras. b.

Ecclesia. ¶Dec decre. ꝛ sequẽs ó eodez fcõ loquũt ꝛ aliq̃ ponunt ibi: q̃ pre cesserũt tpe aliq̃ posita ꝫ. Et de hoc eodez fcõ logt. c. eccl'a scẽ marie ó ꝙst. ꝛ male. põt itelligi vna sine alijs. Et iõ gl. ꝫ ponit casuz ꝛ seriẽ facti ad oẽs tres decre. Et si vis hꝛe seriẽ fci ꝓut ꝓcigit ordo ẽ ut ꝑmo legaꝫ ista decr. vsqz ad. v. ꝓhibem⁹. scõo decre. sequẽs vsqz ad finez. tertio illa. s. de ꝙst. q̃rto iste. v. ¶Prohibem⁹. Et hoc iõ: qz ꝓncipiũ ꝛ originẽ huiꝰ negocij vsqz ad vsi. ꝓhibem⁹ ꝛ ſ illa dictiõe ꝛ ifra q̃ ꝓcedit v. ꝓhibem⁹ decidit q̃ſ fcã alienatiõe rei litigiose i monasteriũ fuit de fcõ spoliatũ ꝑ senatorẽ occasiõe statuti de quo glo. ꝛ tradita fuit possessio eccl'ie scẽ marie q̃ etiã fuit postmodũ de fcõ spoliata ꝙ q̃ndã ꝓsiliariũ capitolij ꝛ restituta fuit illa possessio de fcõ monasterio: qz restitutione fcã mõasteriũ illã possessionẽ titulo locatiõis trãstulit i quendã potentez ita qõ ó fcõ hẽri ñ poterat. ¶Drio icepit iuridice corã pape eccl'a sancte marie peteꝫ restitutionez ꝓtra fcm̃ illi⁹ ꝓsiliarij: ſz qr illa possessio haberi ñ poterat de fcõ ut supra dixi: ꝛ multa de facto fuerũt inouata: papa ꝓuidit ꝓut habeꝫ i decre. seq. ꝛ restituit eccl'ie sancte marie possessiões surrogatas i locũ illi⁹ seu illaꝛ q̃ hẽri nõ poterãt. post petijt secũdo monasteriũ restitutionẽ illaꝛ possessionum occasiõe spoliatiõis facte ꝑ senatorẽ ꝛ papa monasteriũ restituit ut dr i decre. eccl'esia de ꝓsti. q̃ restitutiõe facta papa timẽs ne monasteriũ illas possessiões surrogatas alienaret sicut fecit de princi palib⁹ mandauit monasterio ꝓut dr ꝫ in vs. ꝑ hibem⁹. Et ex his iucta glo. i. hẽs clarissime seriẽ ꝛ ordinẽ negocij. Et ꝫ decre. ꝛ sequẽs hoc intẽdit in sũma ut i rubro: Et nõ põt hec decre. con mode diuidi ꝓpter' mi ꝛturam facti de qua supra. Abbas siculus.

f ¶Eccl'esia sancte marie. Casus ad vtrãqz de cre. istã. s. ꝛ sequentẽ. eccl'esia sancte marie i via lata mouit qõnez ꝫ Jo. de ateia sup qbusdã possessionib⁹ corã iudice lite ꝛte. idẽ Jo. possessiones illas trãstulit i monasteriũ scĩ siluestri. Deinde. b. senator occasione cuiusdã statuti i quo ꝓtinebaꝫ ꝙ si qs rẽ litigiosaz trãsferret i aliũ lite pendente possessio auferaꝫ possessori: ꝛ daretur petitori spoliauit monasterium possessionib⁹ illis: ꝛ bas restituit eccl'esie scẽ marie: postmodũ sniа senatoris fuit reuocata ꝛ spoliata fuit eccl'esia sancte marie ꝛ monasteriũ restitutũ lite illa pẽdente. eccl'stin⁹ cãm reuocauit ad ꝑsentiã suã. non obstãte illa reuocatõe: viuerse sententie late fuerũt ꝑ senatores: qñqz ꝑ eccl'esia: qñqz ꝑ monasterio. vltimo corã Jnno. petebat eccl'esia sancte marie restitutionẽ illaꝛ pẽsionũ: qõ in iuste fuerat spoliata ꝙ quẽdã ꝓsiliariũ capitolij. dñs papa reuocauit i irritũ qcqd actũ fuerit ab alijs postq̃ celestin⁹ reuocauit negociũ ad curiam suã: ꝛ restituit eccl'esiã sancte marie: ꝛ qz possessiones ille fuerunt obligate alij titulo locationis post restitutionẽ factã ab Jo. de ateia: nec monasteriũ poterat recupare eas vt eccl'esiã restitueret: precepit papa ꝙ monachi alꝫ possessiões equalẽtes ꝓ ꝓribus subꝛstituerẽt loco ꝓriorũ: qõ ꝛ factũ fuit arbitrio bonoꝛ viroꝛ: ꝛ ille subꝛstitute erant pignori oblate: ꝛ papa fecit illas liberari a creditorib⁹: q ꝺño pape ꝛstra pignoris rediderũt: demum monasteriũ petijt restitutionẽ illaꝛ possessionũ ꝫ sniam senatoris. ꝛ ipsum restituit ꝓtra sniam senatoris precipiẽs ut possessiones ille subꝛstitute nõ debeãt alienari: ut eccl'esia si voluerit agere de ꝓprietate vel de vitio litigiosi ꝓtractus: sit quod euincere valeat ꝛ habere.

g ¶Succesſerũt. ꝫ ideo dicit ꝙ possessiões sup qb⁹ ꝫ Jo. de ateia mouit eccl'esia qõnem: monasteriũ scĩ siluestri locauerat alij locationis titulo: q̃s monasteriũ recepat a Jo. de ateia lite pẽ. ut. j. c. pr. ꝛ ꝫ dr vñ monasteriũ: qz ñ potuit illas possessiões reuocare: alꝫ possessiões equalẽtes ꝓ ꝓribus subꝛstituit i locũ illaꝛ. ꝛ ẽ ꝫ ar. ꝙ res q̃ succedit i locũ alteri⁹: eodẽ iure censẽt cũ illa ar. j. de vsur. cũ tu. in fi. ꝛ. xciij. di. c. vlti. ꝛ. xciij. di. c. i. ꝛ ff. de leg. iij. l. fideicõ. §. si rem suaz. ꝛ. ff. de leg. ij. impator. in fi. ꝛ. l. se. ꝛ .ff. de dona. inter vi. ꝛ vro. marito. ar. contra. ff. de fur. qui vas. §. vlti.

b ¶Litigiosi. ¶Dena litigiosi ꝓct⁹ est: ꝙ ꝓptor sciẽs rẽ litigiosam preciuz amittat ꝛ rẽ restituat: ñ vt cedat lucro alienatori: ſz preciũ ꝛ alia tãta q̃titas ab eo q alienauit dabiꝫ fisco: ignorãs preciũ recupat a vẽditore ꝛ tertiã ꝑtẽ precij: qz ei nõ manifestauit rẽ litigiosã fuisse. Et eodẽ mõ punitur donator ꝛ donatarius sciẽs vl ignorãs ꝑm ꝙ traditũ. C. de litig. l. vlt. vinum litigij dr cũ qs rẽ litigiosaz i iudiciũ deductã: de cuius dño mouet qõ iter actorẽ ꝛ reũ trãsfert i aliũ lite pẽ. siue sint res siue actiões. C. de litig. l. vl. i ꝑn. ꝛ i auẽ. ibi posita: tñ i aliqb⁹ casib⁹ q ponũtur i ipsa lege: põt res litigiosa alienari. s. noie dotis donatõis añ nup. trãsactiõis ꝛ diuisionis rez hꝛditariaꝛ fcẽ vl ꝑ legati vl ꝑ fideicõmissi cãm. Et ꝫ locũ hñt in spãlib⁹ iudicijs. In vniuersalib⁹ ꝺo cũ agit de hereditate: pretor ꝓmittit q̃qz fieri alienationẽ. s. ꝙ ipẽsis funeris: ꝙ solutiõe debiti: ꝙ cibarijs familie. ff. de peti. here. ꝺiuus. ꝛ ita eccl'ia sancte marie poterit agere de vitio litigiosi ꝛctus ꝫ Jo. de ateia qui trãstulit possessiões illas in monasteriũ lite pẽ. ad penã ꝛ ad ipsã rẽ ꝫ monasteriũ vt i. l. ꝓdicta. C. ó litig. l. vl.

i ¶Laboret. Sz q̃ſr põt cẽ: qz si monasteriũ offerat se liti ꝺẽnabiꝫ in expẽsis ac si possideret. ff. de rei vẽ. is q se. ꝛ. ff. de peti. here. qui se liti. ꝛ dolus pro possessione habeatur. ff. de reg. iu. parẽ. dic ꝙ cessant ille leges in eccl'esiasticis negocijs ꝛ ne delictum persone ꝛẽ. xvi. q. v. si epm. lau.

a ¶ Eccl̃ia: reuocauit. tāq̄ a ñ suo iudice fact̄: q⁊ senatores si ōbuerūt postea se itromittet. ſ. ō of. le. lz. ⁊. ij. q. i. nomē. iii. q. vi. mlt̄ū stupeo. ar. p̄. ſ. ō of. or. significauit. ſz illud iō fuit: q⁊ delegat⁹ ñ p̄cedebat ⁊ altera ps remanebat i manifesto delicto. b ¶ Assignastis. ⁊ sic monasteriū icidit i vitiū litigiosi p̄cī⁹: vt. ſ. ti. pr. vt Jo. fc̄. vñ ne monasteriū q̄uēret ō vitio litigiosi p̄cī⁹: papa equiualētes possessiōes fec̄ illis sbsti tui. ⁊ ita nō p̄iudicat ecclesie sc̄e marie cū mōasteriū patū sit suscipe iudiciū i re equaleri. si. ff. de alie. iu. mu. cā fa. q⁊ etiā. i ſt. ⁊ er offō suo ifligit eis hāc penā ⁊ merito: q⁊ dolo ōstit possidet mōasteriū: dol⁹ enī facē cū hēri p possessore. ff. ō rei uē. q⁊ petitorio. ⁊. ff. ad exhibē. inlia. i. rñso. c ¶ Doteratis: q⁊ forte ꝯductores potētes erāt. d ¶ Assignari a monasterio ⁊ cauē et vēant q⁹ ñ eēnt alij obligate. ar. ff. ō pig. ac. creditor. ff. de rei vē. si p⁹ acceptū. e ¶ Resignarūt. eo enī ipō vt res libata: ar. ſ. de pac. cū p̄dē. ff. de le. iij. g chirographū. ff. q̄ res pig. ob. po. l. ij. ff. ō pac. l. ii. i fi. C. de sol. pe cunie. C. ō dōa. l. i. C. ō remiſ. pig. credit cause: ar. p̄. ſ. de renū. sane. ⁊ c. venies. ⁊. ff. ō pac. l. iij. vbi dt q⁹ lz pignus restituat: ñ vt remitti ō bitū. ſz sec⁹ ē si restituat chirographū. vt i p̄mis ꝯor. q⁊ ille cui fit restitutio vtilitatē dz ide bre. ex chirographo ꝯsequere nullā vtilitatez si debitū ñ itelligat remissū. sed ex pignore sic: q⁊ p̄ot vti pignore. vñ pignus sepe restituit p̄cario pp vtilitatē. sed chirographū nūq⁹. ⁊ ideo debitū q̄ ibi cōtinetur intelligitur esse.

D Ilectus filius. Sūma clarius. lis deciděda est ꝑm iura existentia tpe cōtrouersie: nō aūt ꝑm p̄uilegiū ipetratū lite pēdēte nisi de litis pēdētia mētionē faciat. In p̄ma ponit ptis q̄relaz. In sc̄da p̄uidet ibi: ideoq⁊. ab. si.

f ¶ Indulgētia: sic ergo dz q⁹ lite pē. p̄uilegiū siue idulgētia sup re litigiosa vitate tacita ipetrata ñ tz nec vz. sic. ſ. ō testi. cām. ij. ⁊. j. de priuil. vndū. ⁊. ſ. e. memoria. ar. ⁊ i auc. vt i medio li. sacras iussiōes nō fieri. §. si vo. ⁊. §. illud vo. col. viij. sic ⁊ p̄uilegiū ñ vz tacita ꝯpositiōe obtētū. j. ō dec. ex multiplici. ⁊ p̄uilegiū post fiaz ipetratū sup re iudicata ñ tenet: vt rescriptū ad ea retractāda. C. vt lite pē. l. i. Itē nec confirmatio de re litigiosa. j. de cōfir. vti. vel inuti. si qs rei. sic ⁊ res ipsa litigiosa i nullā dz trāsferri psonā. ri. q. i. q⁊ res. qō tñ fallit i casib⁹ q notant. ſ. e. ecclesia. ⁊. C. de litig. l. vl. Rica De sequestra. pos. ⁊ fruc. Also q⁹ lite pēdēte nihil sit innouādū: q⁊ per hoc dubitari poterit nūq̄d p hoc sequestratiōis act⁹ sit ꝓhibit⁹: iō ⁊c. Et de materia vide plene Jo. an. in regula locupletari de reg. iu. li. vi. ab.

D hoc. Propt ꝯtumaciā rei res ab eodem petita sequestrari ñ dz: sic sūmatio. an. ⁊ cōit oēs q̄ sūmatio mihi ñ plz p ea q̄ plene dīri ō dolo ⁊ cōtumatia: iō sūmo sic: res i quā fcā ē missio ñ dz seq̄strari et si missus ide fuerit violent electus vl notabili⁹ sic vt i rubro.

¶ Ecclesia sc̄e marie. ⁊ ifra. Post sessionez q̄ fuerat p̄termisso iuris ordie p̄dcā eccl̃ia spoliata: si bi restitui postulabat: ⁊ ifra. Nos qcqd ab alijs fact̄ fuit post q̄. p. n. ad curiā suā idē negocium reuocauit[a] irritū decernim⁹ ⁊ inane: ⁊ ifra. Nec qm̄ p̄fatā possessionē p⁹ restitutionē vobis fcāz ab Jo. de ateia alij locatiōis titulo assignastis[b]: nz restituet poteratis[c] ecclesie spoliate loco ip̄i⁹ tm̄ dē possessionē equalē tiū ad arbitriū bonor̄ viror̄ ipi ecclesie fecimus assignari[d]: q̄s cū alij fuerant pignori obligate: p vos liberari fecim⁹ a creditorib⁹: q nob instrumentū pignoris resignarunt[e].

N Ono. iij. cancellario cantori: ⁊. a. canonico parisien.

¶ Nō obstat p̄uilegiū ipetratuz lite pēdēte de lite nō hita mentione.

O Blect⁹ fili⁹ magf. a. p̄sonaiec ecclesie de basseuilla exposuit corā nobis: q⁹ cū iter p̄decessorem suū ex pte vna ⁊ porē ac mōachos de basseuilla ex altera sup decimis noualiū ifra fines parochie sue ꝯstētiū q̄ emersisset: ea pēdente corā iudicib⁹ ōlegatis abbas ⁊ ꝯuentus maioris mōasterij turon. gb⁹ subsūt p̄or ⁊ monachi suprad̄cī p se ac mēbris suis obtinuerunt a se. ap. idulgētiā sup exceptione hmōi ōcimar̄: cui⁹ p̄text⁹ p̄or ⁊ monachi suprad̄cās ōcimas sibi vendicare ꝯtēdūt: lz i idulgētia ō dcā q̄e fcā mentio ñ fuisset. f Ideoq⁊ māda m⁹ q̄ten⁹ eisdē iudicib⁹ iūgatis: ut idulgētia[f] ñ obstāte p̄dcā i negocio p̄mo p̄cedāt iux̄ traditā sibi formā

Rubrica De seq̄stra. pos. ⁊ fructuū.

I Nno. iij. mediolanen. archi. ⁊

¶ Seq̄struz fact̄ loco missiōis pp scādalum euitāduz reuocari dz: ⁊ oblata cautōe ⁊ restitutis expensis.

D hoc vnrit nos de⁹ ⁊ ifra Abbas ō regula nob expo suit: q⁹ cū. m. p̄. tu⁹ sup cā q̄ iter ip̄z ⁊ mōasteriū suū fuerat agitata obtinuisset veron. epō lras destinari: ⁊ ipse sup iudicio possessorio ptim p mōasterio: ptī p archiepō sniaz ptulisset: p̄curatore ip̄i⁹ mōasterij qōez ō p̄petate postmodū itētare uolēte archiepō iurisdictionē epi opposuit expirasse: asserēs cām possessiōis tm̄ ⁊ ñ p̄petatis fuisse ꝯmissā. ⁊ q⁊ sup possessione p̄nūciauerat: semel functo⁹ offō⁹ suo sup qōe p̄petatis deinceps cognoscere nō valebat: ⁊ ifra. Sz iudex actorē i possessionez q̄ fuerat p ip̄m archiepō adiudicata pp eiusdē ꝯtumaciaz mitti decreuit a q̄ tm̄ archieps uiolēter mōasteriuz eiec⁹ ⁊ ifra. C. papa. p. n. sic suū iterp̄tat⁹ fuit rescriptū: q⁹ taz cā possessionis q̄z p̄petatis fuerat iudici delegata: cū absolute ⁊ idistincte[i] cōmissa fuerit: ⁊ ei⁹ ꝯtinētia diuidi nō deberet: p̄libatā quoq⁹ possessionē p suo arbitrio[k] seq̄strari[l] p̄cepit iniūgēs regi. ⁊ mutiñ. epis: vt ō cā possessionis ⁊ p̄petatis plenē cognoscētes eā debito fine ōciderēt ⁊ possessionē ei pti postmodum resignarēt: q̄ obtineret ō p̄petate triūphū ⁊ ifra. f In eū statū ꝯtinētiā cāe reducim⁹ i quo fuerat: cū p̄dict⁹ p. n. cāz p̄petatis ⁊ possessiōis regiñ. ⁊ mutuñ. cōmisit: ⁊ mādato seq̄strationis penit⁹ reuocato. ⁊ ifra. f Me āt mōasterio videamur i suo iure desse moderatas expēsas[m] ex quo eps veroñ. ip̄z i possessionē induci decreuit vsq⁹ ad satisfactionis ꝑs oblate[n] pp hoc⁹ fcās sibi restituendas eē cēsem⁹ ⁊ a te sufficiētē[p] pberi stādi iudicio cautiōez. h Q. iij. p̄rior debeñ. ⁊ decano cāliñ.

¶ Si missus i possessionem cā custodie fructus dissipat dissipati renocant: ⁊ cū alijs sequestrantur.

O Blect⁹. f. r. rector eccl̃ie de betusia sua nobis petitione mōstrauit q⁹ cū inter ip̄m ex pte vna ⁊ abbatē ⁊ ꝯuentū ō cesteria ex altera sup eadē eccl̃ia corā abbate de sibitoñ. ⁊ ei⁹ collegis qō verteret iudices ipsi p̄dcōs abbatē ⁊ ꝯuentū in possessionē ipsi⁹ eccl̃ie cā custodie i durerūt: q fructus medio tpe p̄ceptos p sue distrabūt[q] libito voluntatis. f Quo circa mādamus q̄tenus si ē ita: faciētes fruct⁹ seq̄strari[r] p̄dcōs si qd ō ipsis p eos distractū

g ¶ Offō allegabat legē illā. ff. de re iud. in der. ⁊. ſ. de of. dele. in litteris ⁊ male. q⁊ illud locū hz cū p̄nūciat sup ꝓprietate ⁊ nō sup possessiōe. vt si hoc tñ cēt ei ꝯmissū.

h ¶ Electi: sz nūqd āno elapso erit possessor: ⁊ dem ē de b. ſ. de do. ⁊ ꝓ. ⁊ ptīgit. itē nūqd abbas posset petere restōez tāq̄ spoliatus: ⁊ ibidez de hoc dicitur.

i ¶ Indistincte. no. q⁹ si ꝯmittit cā simplicit: puta cōmittim⁹ tibi cāz q̄ int tales vtit sup talib⁹ reb⁹ tūc tā cā possessiōis q̄ p̄petatis ꝯmissa itelligit vt b dt. ⁊ ar. C. ō rei vē. ordīarij. ⁊. ſ. ō cā pos. pastoralis. ⁊. j. ō testi. si gnificauerūt. sz si cā possessōis tm̄ cōmissa ē: ñ p̄nt cognoscere ō p̄petate: q⁊ cui ꝯmissa ē cā violētie tm̄ ō p̄petate cognoscet ñ p̄t ⁊ vno ⁊ eodē tpe cā possessiōis ⁊ p̄petatis diuersis iudicib⁹ ꝯmitti ñ dz q⁊ ꝯtinētia cāe diuidi ñ dz ut b dic. C. ō iud. nulli. ⁊. ſ. de cā pos. c. i. sic cā p̄petatis ⁊ usufruct⁹ apō eūdē iudicem sunt tractāde. ff. de lib. cā. si pariter. ⁊. ff. ō qui. re. ad eūdem iudicem eatur. l. i. ⁊. ij.

k ¶ Arbitrio. i hoc ip̄m celestinus peccauit q⁊ ñ ōbuit facere sequestratōez: nisi i casib⁹ q notant. j. eo. c. pr. ⁊ vl. vñ reuocauit seq̄strationē: vt. j. p̄z.

l ¶ Seq̄strari. B iō fec̄: q⁊ cū res apud seq̄strū deponit neut liti gātiū possidet illā rē. ff. ō positi l. lz. §. i. nisi b dcīs sit i seq̄stratiōe: vt tm̄ cā custodie ōponat apō seq̄strū. ff. de acq. pos. iter esse puto. ⁊ sic possessio postea restituit illi q obtinet i p̄petate vt seq̄t: q⁊ p̄petas trahit ad se possessionē. ſ. ō cā pos. cū dilect⁹ ⁊ seq̄stratio ista fcā fuit apō vercellen. ⁊ nouarē. episcopos

m ¶ Expēsas. sic. ſ. ō eo q mi. in pos. cū venisset. ⁊. ſ. ō dolo cū dilecti. ⁊. c. finem litib⁹. vbi satis de hac materia.

n ¶ Oblate: corā regiñ. ⁊ mutiñ. epis. naz archieps mediolan. obtulit cautiōez stādi iuri. j. ānū sup possessiōib⁹ illis ō qb⁹ abbas fuit missus i possessione cā rei suāde per ep̄z veronē. lz archiepiscopus abbatem expulit de possessione vt dictuz est.

o ¶ Propter hoc. i. pp vitiuz ꝯtumacie. C. de iudi. sancim⁹.

p ¶ Sufficiēte. no. q⁹ i cāu isto sufficiēs cautio est p̄stāda. ſ. pignora vel fideiussores. ff. mā. si mādato. §. vl. ⁊ nō nudo. i. sola p̄missio: vt dixi. ſ. vt lite nō ꝯte. qñ. §. ⁊ in alijs. ⁊. C. ō ver. si. sancimus.

D Ilectus. Primo ponit q̄relā rei passi missionez. scō dat iudices. Abbas si.

q ¶ Distrabūt. no. q⁹ ille q mittit in possessionē cā custodie siue agat reali actione siue etiā p̄sonali. j. ānū nō fac⁹ fruct⁹ suos sz custodire eos dz nō distrahet: vt si ifra ānū reus recupare voluerit possessionē: restituātur ei fruct⁹ expēse tm̄ necessarie p fructib⁹ p̄cipiēdis facte p̄mo debēt deduci: q⁊ ille in illo casu ꝓhibent. ff. fami. herc. fūdus. i. rñso. i fi. Si vo nō veniat ifra ānū: tunc p̄mo ānō elapso lucrat oēs fruct⁹. de hoc dcīs est. ſ. de dolo. contigit. ⁊ hoc in reali.

r ¶ Seq̄strari. no. q⁹ possessor lite pē. ñ dz remoueri ō possessione: nec ab ea seq̄strari. vt. ſ. c. pr. ⁊. xvi. q. iiij. volum⁹. ⁊. viij. q. iiij. nōne. ⁊. C. de ꝓba. ii. ⁊. ſ. ti. pri. p totū. ⁊. C. ō ꝓhi. seq̄stra. l. vna. Qñq⁹ tm̄ fit seq̄stratio i casib⁹ vt cū qs dilapidat fruct⁹ quos fuare dz: vt b. ⁊. i. c. se. Itē cū appellat ab executore mero tūc seq̄stratio fit rei imobilis. ⁊ fruct⁹ et imobiles seq̄strant apō possessorē remanēte iure possessiōis. C. quor̄ ap. nō reci. ab executor. Itē cū p̄sona a q̄ res mobilis petit suspecta ē. ff. q satisda. co. si fideiussor. §. vl. Itē si timet ō dilapidatiōe

.ff.ō ap.īpatores.ī fi.itē si qs ꝓclamat ī lĩdtate seq̃strank res ei⁹.C.ō asser.tol.l.ij.§.i.ꝛ.C.q ad li.ꝓclama.ñ lz.l.ij.ꝛ.iij.ꝛ.C.ō or.cog.l.vl.itē si colon⁹ velit possessiões ꝙductas ōserek.C.ō agri.ꝛ cēsi.l.vl.li.pi.itē si marit⁹ ꝝgat ad ivo piã seq̃strak vos.ff.so.ma.si cũ dotẽ.§.sinaũt.ꝛ.C.de iure do.ī reb⁹ ī fi.ꝛ aucẽ. de cq̃.do.§.illud quoq;.col.vi.itē si timek ō seuitia viri.nec pōt ei cauek.s.ō re

sti.spo.lkas aut ēt cũ timek spō saz cortũpi.j.ō spō.cũ locũ.itē cũ aliquid ẽ ablatũ illi q ẽ ō familia iudicis.ff.de of.pti.sena tusco.ī fi.itē pp ꝙtumaciã.s.ō do.ꝛ pt.ex lkis.ꝛ b fit vt mitis agak cũ cõtumace vt ibi dicik.

a Beo si dissipēk.sic.C. quoꝝ ap.nō re ci.ab exe cutore.ꝛ.ff.ō ap.īpatores ī fi. vñ h ōcre.sũpta ẽ.ō h satis ok .s.c.pr.ꝛ ꝑm hãc decre.itelli ge qō ok.ij.q.vi.quotiẽs.ii.ꝛ hoc iō qr si confirmabik snīa oz fiuer⁹ pceptos post lit.ꝓte.resti tuẽ cũ ipa re.C.ō rei vẽ.certũ.

Rica. De ꝓbatis. Supra visus est ō modis qb⁹ ordiak iudiciũ restabat videk ō mōis qb⁹ cā ī struit ꝛ sic ō meritis cãe vt ō ꝓ batōib⁹ ī genek ꝛ ī specie:ꝛ qr ꝓ ꝓfessiões aduerse ptis releuak li tigãs ab onẽ litigãdi cũ ꝓfessio ñ sit ꝓpe.ꝓbatio lz.ꝓbatiōis re leuatio iō tractatur⁹auctor ō.ꝓ batōib⁹ ꝑmisit ō ꝓfessis qr ubi adest ꝓfessio ñ ẽ necessaria.ꝓba tio.vel ꝓtinua magis ad.ꝓria sic supra visus ẽ ō modis.ꝓce dẽdi ꝝ ꝓtumacẽ verũtñ qr qñz ꝛ plurimũ ptes sunt ī iudicio ꝛ aliq̃ ꝓfitenť q̃ ñ subijciunť.ꝓba tionib⁹ iō auctor ꝑus ꝑmisit ō ꝓfessis.scō ō.ꝓbatiōib⁹ cũ ad ꝓbationes recurrak deficiente confessione.Abbas.si.

Am monasteriũ. Si qui crimẽ ꝓpriũ ꝓfitek nō credit ꝝ eos quos dicit fuisse crīs suggesto res.h.d.vl sic ut ī rubro.Duo fak nã ꝑmo istruit iudicẽ in ab solvẽdo ñ ikamatos ꝛ kddit cãz ibi:qr.so istruit de purgatiõe ī famie ibi:si tamen.Abbas si.

b Alijs modis.s.legitimis ꝛ euidẽtissimis ꝓbatiõib⁹ ꝛ luce clariorib⁹.C.ō ꝓ ba.l.ul.ij.q.vl.sciãt.ꝛ.v.q.vi.epiphaniũ.vl ꝑ ꝓpã ꝓfessionẽ ī iur factã.j.c.ꝓ pi.ꝛ.ii.q.i.nos ī quẽꝯ;vl ꝑ euidẽtiã fcī.j.de coha.cle.ꝛ mu.c.vl.ꝛ.s.de resti.spo.cũ ad sedẽ. c Cõfessi:nulli ergo de se ꝓfesso sup crimĩe alioꝝ credik.sic .j.de testi.veniẽs:ꝛ.xv.q.iij.nemini.ꝛ.iij.q.ri.negãda.ꝛ.C.de accu.ꝛ īscrip. .l.fi.ꝛ b generale est ꝓterꝯ de crīe lese maiestatis vt b ī ꝑdicto.c.nemini:ꝛ.c. veniẽs.Itẽ audik ꝓfessio vnius latronis cõtra aliũ.C.de feri.prouinciaꝝ.ꝛ.C. de fal.mone.l.i.ꝛ.ff.de custo.ꝛ exhi.reoꝝ.l.diuus:ꝛ.ff.de questio.l.i.§.si qs. istis qui de se ꝓfitenť credik non ꝯtum ad ꝓincendum:sed ꝯtum ad ꝓsũptionem. vnde si assunt alie ꝓsumptiones valent.alꝫ per se non sufficerent.

d Infamia:de q̃ dñt se purgare cũ tercia manu sui ordĩis q sint hõesti ꝛ ꝙuersationẽ ipsi⁹ agnoscãt.alꝫ si defecerit:tãꝯ ꝓiecti puniant.j.de pur.ca.cuz.p.ꝛ .c.cũ dilect⁹.ꝛ.j.de simo.īsinuatũ.alꝫ si ikamati nõ eẽnt nõ īdiceret eis purga tio ꝑ talem ꝓfessionẽ.ij.q.v.si legitimi.vbi de hac materia plenius tractak:vt .j.de pur.ca.cum.p.ꝛ.c.cuz dilectus.ꝛ.ij.q.v.presbyter si a plebe.

Am super: Qui in iure ꝓfessus est se simoniacũ ab offō ꝛ bñficio depo nik.ita sũmat Jo.an.sz hec sũmatio ẽ nimis generalis.vñ sũmo spāli⁹ ꝑm intellectũ glo.sic:si ō crīe ꝓtigẽte cãz ꝓncipalẽ ꝓstat ꝝ aliquẽ ꝑ ei⁹ ꝓfessionẽ punik pena ordiaria ēt si directe ꝝ cũ nõ agak.Et ẽ casus no.ꝛ vus ī se.vl sũma sic sz aliũ ītellectũ nõ mĩ⁹ notabilẽ quẽ ēt sentit glo.lz nõ ꝓfecte explicet vt in rubro. Diuidik.nã ꝑmo ponik depositiõis cã.scõ deponit ibi nos.Abb.si.

c Cõfessus:ꝛ corã iudice suo.s.de iudi.at si dcri.alꝫ ergo ꝓfessio nõ ꝓiudicat ꝯtũ ad penã vel ꝙdẽnatiõez.ꝓiudicat tñ ꝯtũ ad suspitionẽ.j.de excef.pla.ꝯ sit graue.sz nõne iste fuit testis:q̃r ergo punik pena ordiaria ꝝ illud.s.de or.cog. cũ dilect⁹.j.de excep.deniq;.in fi.ꝛ ꝑterea sine accusatore nõ oz qs puniri.j.ut cc.bene.vt nkm.ff.ō mu.ꝛ bo.rescripto.§.si qs.pōt dici qꝯ iste vl fuit ōnũciat⁹ vel ingsitio ꝝ eũ fcã fuit.sic.s.de elec.ꝑ ingsitionẽ.vel b ex offō suo ꝓcessit dñs papa ꝛ in odiũ crīs.ar.iij.q.ir nihilomin⁹.ꝛ.C.de ꝓba.iubem⁹.ꝛ.C.de testi. nullũ.n.ꝛ crīa vndecũq; clarueriť punẽda sũt.xxiij.q.iij.ecce. vel iō punik:qr crimẽ istud ꝓtigit ꝓncipale negociũ.sic.j.de excep.c.i.ī fi.ꝛ b vl ꝙ⁹:qr dicebak ab aduersario qꝯ simõiace fcã fuit electio ꝛ q'electionẽ examiat:ō oĩb⁹ īgrere oz de meritis ꝓsone de mō electiõis de studio eligẽtiuz.ꝛ sic crimẽ illō ꝓtigit factũ ꝓncipale.s.ō elec.cũ terra.ꝛ.c.sup eo.ꝛ.c.scriptuz ẽ.ꝛ.c.nubil.ẽ.ō bis oĩb⁹ īgrit iuenerit⁹:in statum pristinum reuocetis. Regorius.ix.

Si re⁹ possessor appellat a sntia contra eum lata licite rei petite fructus sequestrank si dissipank ab eo.

Abeo q a snīa ꝓuocauit fructus possessionis si dissipentur⁹:ab ipso possunt lite pendente rationabiliter sequestrari.

Rubrica De confessis.

Clemens.iij.

Ad solũ dem̃ ꝓfitẽtis crimẽ ꝓpriũ ñ ẽ alteri ifligẽda pena aliq̃:i famato tũ est idicenda purgatio.

Am mõasteriũ:ꝛ ifra.eos quoꝝ suggestione scelus homicidij se presbyter perpetrasse,ꝓponit:nisi alijs modis⁹ verũ esse ꝓstiterit:nulli censem⁹ pene subdẽdos cũ ꝑm vtriusq; iuris statuta ō se cõfessi⁹ sup alioꝝ ꝓsciẽtijs ĩterrogari ñ dñt:crie lese maiestatis excepto ō reatu,ꝑpo cõfitẽtis piculosa ꝓfessio nõ ẽ aduersus quẽlz admittenda. Si tñ eos infamia⁹ hmõi laborare cognoueris:singulis eis adiũctis tribus socijs sui ordinis purgationem adiungas.

Vno.iij.canonicis ō bethleem.

Si qs ꝓfitek crimẽ ī iudicio icidẽter pōt inder ordinari⁹ nouũ in cohãdo ꝓcessum illũ punire pena ordinaria.h.d.singulariter.ab.fi.

Am sup electiõe bethle.eccle sie.iter.r.ꝛ.p.qõ verteret:ꝛ ī fra. Qm̃.u.cãonic⁹ bethleẽ fuit in iuk ꝓfessus⁶ qꝯ ꝑ pstãdo alteri⁹ electõi ꝓsensu qngẽtoꝝ sarracenoꝝ obligatiõez recepat:ꝛ mediator extitit simõiace ꝑuitatis. Nos qm̃ vitiũ hmõi ꝓsecq volum⁹: vt debe m⁹ ipm ꝑ diffinitiuã snīaz durim⁹ ab omni beneficio ꝛ officio ecclesiastico deponendum.

Rego.ix.b.iudici viterbien̄.

Cõfessio per errorẽ fcã non nocet si ante finitũ negociũ errorẽ facti emanasse doceat.b.d.Jo.an.

Expte abbatis ꝛ ꝙuentus monasterij.s.m.fuit ꝓpositus qꝯ cum iter ipos ex pte vna ꝛ.u.noie sue vxoris ex altera corã te qõ verteret econom⁹ mõasterij memorati qdã ꝑ errorẽ fcī fuerit ī iure cõfessus⁸ ex qbus timet sibi ꝑiudiciuz generari, Cũ igik negocio nõdũ finito nomini noccat error⁹ fcī: mãdamus quatenus si ō hmõi potuerit errore docere:ꝓuideas vt nullum sibi sup hoc ꝑiudiciũ generet.

Rubrica De probationibus.

Reg.tancredo regi vicestrie.

Reus actori sua propria instrumenta edere non tenetur.

Xepl'e verbis:ꝛ ifra. Tua excellẽtia postulauit:vt imꝑatori scriberez q̃tenus pacta ī carthophilatio¹ regreret:que dudũ iter iustinianũ ꝓncipẽ ꝛ ꝑdecessores tuos fuerunt emissa:vt ex bis colligeret qd tibi fuare deberet, Sz ad hoc faciendũ uehemẽ

marit⁹ punik de lenocinio:lz ꝝ euz directe ñ sit actum.ff.de adul.l.i.§. si publico.

f Sarracenoꝝ.exponũt qdã dãdorũ sgi: vt electiõi ꝑstaret assensũ: vl poti⁹ ꝑ seipso recepit illã obligationẽ:vt ipse cõsentiret: sic sola talis obligatio simoniã sdũk lz nõ recepit id qõ venit in obligatiõe:qr ī talib⁹ nulla pactõ ul' ꝙuẽtio oz ĩtervenire.i.q.ij.ꝯpio. ꝛ.s.ō pac.pactiones ꝛ .j.de simo.c.pe.ꝛ ẽ moneta quesic vocatur.

Exparte.

Spãlius summa sic.Cõfessio fcã ī iure p iconomũ eccl'ie nocet ipsi eccl'ie.ꝫDoteſt tamẽ revocari si añ finitũ negociũ doceak ꝑ errorẽ facti emanasse.b.d. ꝓma ps narrat fcm̃.scõa,ꝓuidet iudicẽ istruẽdo ibi:cum igitur.Alb.si.

g Cõfessus.no.ꝙ rubri.ista siue titulus ō cõfessis locũ hz post li.ꝓte. sed edem̃ de ĩterrogatoria actiõe locũ hz ꝛ añ litem ꝓte.ꝛ post.qr inder quotiẽs ꝛ qñcũq; eqtas monet ipm oz ĩterrogare partes.ff. de iter.actvbicũq;.ꝛ.xxx.q.v.iudicantẽ.ī casib⁹ q notari sunt.s.de iura.calũ.cũ cãm.ꝛ ēt postꝯ ẽ cõclusuz ī cã.j.de fi.istru.cũ ioãnes.Ad b enī vt cõfessio ꝓiudicet alicui ex-

gũk plura:qꝯ sit maior.xxv.an qr mlor ꝑt restitui ꝝ ꝓfessionẽ.ff.de mio. ñ oĩa.ꝛ.ff.ō ꝓfes.certũ.§.ī pupillo.itẽ qꝯ spõte ꝛ nõ coact⁹.xv.q.vi.c.i.ꝛ .xxxi.q.ij.lotbari⁹.ꝛ.ff.ō q̃sti.l.i.i.rñso.ꝛ.§.diu⁹.ij.itez qꝯ ex certa scia. qr si errat ī ꝓfitẽdo ꝛ ꝑt ꝓbare se erraſſe:ñ nocet:ut b.ꝛ.C.ō iuris ꝛ fac. igno.error fcī.ꝛ.ff.ō ꝓfes.ñ fateť.itez qꝯ ꝝ se ꝓfiteak:qr ꝓfessio ꝓse ñ ꝑdeſt .xiiij.q.ij.§.i.ff.de iter.ac.ō etate.i.rñso.itez ī iudicio ꝛ corã suo iudice: alꝫ ñ ꝑudicat:ut.s.de iudi.at si dcrici.ꝛ.C.e.l.vna.Q̃nq; tñ ꝓfessio ex ius fcã vz ut si qs ꝓfiteak dẽre se ex certa cã:puta ẽptõis vl locatõis vl alia cã ꝓsili:si ꝓbeť ꝓfessio ita p testes q fuerũt ꝑntes ī ꝓfessione:ꝙdẽnabik ex ea.C.ō ñ nu.pe.l.generalit.ꝛ.l.aduers⁹.ꝛ.ff.ō ꝓba.cũ ō ī debito.§. vl. ꝛ.j.de fi.istr.si cautio.ꝛ.iij.q.ir.§.si debitũ.itẽ si aduersari⁹ sit ꝑns: alꝫ nõ nocet.ff.ō iter.ac.l.vl.ff.e.certũ.§.si qs.itẽ regrik qꝯ ñ sit ꝝ rerũ naturã:ut si ꝓfiteor me ĩterfeciſſe hoiez q viuit.ff.ad.l.agl.īde nerati⁹.§.vl ti.ꝛ b si ꝓbo eũ viuere q mortu⁹ ẽ.vl si ꝓfiteor illũ eẽ filiũ meum q ẽ maioris etatis qꝯ ego.uel si qs ꝓfiteak fcm̃:cui⁹ noie actio cuz alio eẽ nõ ꝑt .ff.ō iter.ac.si is cui⁹.ꝛ.l.ꝓfessiõib⁹.itẽ qꝯ nõ sit ꝝ ius.s.ō libo hoie alꝫ nõ nocet.ff.de pac.iurisgẽtiũ.§.ꝛ si stipulatio.ꝛ.s.ꝑcedẽti.ꝛ.s.de pac. pactões.ꝛ.j.de ꝙdi.appo.si ꝙditiones.ꝛ.xxxij.q.ij.solet q̃ri.itẽ qꝯ ō religiosa:ut.ff.de iter.ac.ꝓfessiõib⁹.itẽ ī ꝓfesso nulle sũt ptes iudicis ī cognoscẽdo sz sniando sic:qr oz ferre snīaz ex illa cõfessiõe.ff.ad.l.agl.'pide.ex .s.de trãsac.ꝑterea.itẽ si qs ꝓfiteak se fuũ:talis ꝓfessio nõ nocet ei:ut.C. de lib.cã.ĩterrogata:lz ista fauoꝝ lĩtatis ītelligak ō ꝓfessiõe fcã apud iudicẽ:sz nõ ī iudicio libalis cãe:alꝫ ꝝria eẽt lex illa iubem⁹.eo.ti.i fi.b.

b Error fcī.error fcī excusat:si ꝑbeť nõdũ finito negocio:ut b ꝛ ī.l.predicta error.ꝛ.j.de sen.ex.sacro.Error ꝯo iuris nõ excusat.C.de iu.ꝛ fac. igno.l.ij.ꝛ.l.cũ quis.ꝛ sic patet qꝯ confessio sindici pōt revocari i.item ꝛ confessio aduocati revocak.j.de censi.olim.vbi de hoc.

Rica ō ꝓbatiõib⁹.Cõtinuata fuit.s.ī ꝓcedẽti ti.sz magis specifice dic.s.visũ ẽ ī ꝓr.t.ō ꝓfessiõib⁹ ꝑ q̃s aduersari⁹ releuak ab onere ꝓbã. verũtñ qꝯ pte negãte bz asseuerãs ꝓbak.vi.q.vl.actor.merito sz.ō ꝓba.ꝛ ꝑmittit ꝑ mo gen⁹ ut postea facili⁹ ōscẽdat ad spẽs sic ēt fek cõpilator.ff.ꝛ.C.

Xepistole.In ꝑma pte pōk petitio.ī fa ip⁹ repsio ibi:sz ad b ꝛ cōit sũmak ut ī rubro q̃uis mltiplr limitak i Jn carthophilatio.

Chartophilatiũ vł loc⁹ seu armariũ vbi charte vł ĩstrã ponũt ⁊ ꝓseruãt.

a ¶ Dicẽdũ. reo. ſ. niſi ſit vſurus eis. ff. ỏ edẽ. l. i. §. edẽda. vł niſi ſint cõmunia. ĵ. de fi. ĩſtr. g. ꝓpetu⁹. nã argẽtarius ⁊ public⁹ exactor rõnes ꝑ ſe tenẽt edere. ff. de iure fiſ. ĩ fraudẽ. §. ex his bõis. ⁊. §. ſequẽtib⁹ b. n. re⁹ ipa tor erat ĩ ⁊ poſſeſſiõe obſeqoꝝ ꝓſtãdorũ a rege. ar. ꝑ. xlv. di. q ſincera vbi dł ꝙ ꝙuincere ỏbemus ĩdeos ex codicib⁹ ſuis: ⁊ illi noſtri ſunt: qꝝ ꝙtinẽt vetus teſtamentum.

b ¶ Contra te. ſi. C. ỏ te ſti. nimis graue. ⁊. C. ỏ edẽ. q accuſare. ⁊. iiij. q. iij. q ĩtendit. ar. ꝑ. C. de edẽ. q ẽ nouũ: ⁊. l. iuſtuz eſt. ſol. verũ ẽ illỏ ꝙ nullus ſua ꝓpa inſtrã tenẽt dare aduerſario: ut ipſe vtãt eis: ⁊ ꝑcipue q̃ faciunt ꝑ ipz. Contraria b ſignata ñ ſũt ꝛna. leges. ille: ñ eſt nouũ ⁊ iuſtũ eſt loquũt ỏ rõib⁹ cõib⁹ lex illa ỏ edẽn. q accuſat ỏ ĩſtris ꝓpis: ut ꝓbat. C. de edẽn. ea q̃ ꝛz vnũ caſuz ĩtelligunt alij ałr leges illas ꝓut ibi conſuetudo notari.

Sicut. Non valz cõ ſuetudo vltra probationez plenã exigẽs ura mentũ. h. d. ¶ Prio narrat ꝓſuetudinez quaz ꝓo improbat ibi: nos cum. abbas. ſic.

c ¶ Conſuetudo. cuz alie legitime. C. de iureiur. ĩ bonefidei. ff. ỏ iureiu. admonendi. ſ. ỏ pcu. ex inſinuatione. ⁊. C. ỏ fi. ĩſtr. l. vlt. bito tñ reſpectu ad q̃litatez ꝓſonaꝝ ⁊ q̃titatẽ cãe. C. vł vi. ſi qñ ⁊. ĵ. de iureiur. c. vltimo ⁊. ff. de legit. tuto. legitimos.

d ¶ Conſuetudinẽ: ⁊ eſt ar. ꝙ conſuetudo ñ ꝓiudicat ſcripto iuri. ſ. ỏ cõſue. cũ venerabilis: ⁊. c. vlti. ⁊. xi. di. ꝙſuetudinis ⁊ hoc eſt vez vbi ꝙſuetudo obuiat rationi: ut b ⁊ ĩ ꝓdcis. c. b. n. ꝙſuetudo ẽ ꝑ ordinẽ iudiciorũ: vł vbi ꝙſuetudo introducta eſt p errorez. ff. ỏ le. ꝙ ñ rõe ałr ſi ꝙſuetudo rationabilꝫ eẽt: ⁊ ꝓſcripta: bñ ꝓiudicaret iuri ſcripto ut. ſ. de ꝙſue. c. vl. ĩ fi. vbi ỏ hoc. ⁊. ff. de le. de qb⁹ ⁊. xi. di. catholica. ⁊. c. in bis ⁊ talis ꝙſuetudo ꝓcipue reprobaꝫ: qꝝ ex quo ſemel iuratũ eſt de calũnia iuratũ eſt a ꝓncipio ſaltẽ in cauſa ciuili non fuit ampli⁹ iurãdũ. C. de iura. calũ. auc. hoc ſacramẽtũ. ⁊ in auten. ỏ his qui ingre. ad ap. §. ii.

Q Ueſtio. Cõis diuiſio. Scõa ibi. Ad quod. abbas. ſiculus.

e ¶ Simũ regũdoꝝ. lz ꝓdia eccłe ꝓpa ñ ſint clericoꝝ agere tñ ꝓſt finiũ regũdoꝝ. cũ bñt ius ĩ illis. ſ. vſufructũ. ff. finiũ. reg. l. iiij. §. finium:

f ¶ Duoꝝ. hoc iudiciũ duplex eſt: qꝝ vterqz actor ⁊ vterqz re⁹ ỏ cẽſet. vñ vterqz duplex ſacramẽtũ calũnie ꝓſtabit: ſiẽ re⁹ ⁊ actor: ñ tñ iurabit niſi ſemel. ff. fa. ber. ĩter cohł des. §. q familie. ille tñ ꝓncipaliter actor dł q prio ad iudiciũ ꝓuocauerit. ff. de iudi. ĩ his trib⁹. ſi ñ appet qs prio ꝓuocauerit forte dirimaꝫ qs actor dici debeat. ff. de iudi. ſi cũ ãbo. ⁊ ꝑ tãto. dł actor: qꝝ prio iurat et poſtea iurãt ſui teſtes: ſic obſeruaꝫ ĩ ꝙuẽtiõe ⁊ recõuẽtione. Itẽ argu. ẽ h: ꝙ vna ꝑſõa vicẽ duarũ ſuſtinet. ff. ꝙ cuiuſqz vni. itẽ eoꝝ. §. ſi decuriões. xxi. q. i. relatio. de cõſe. di. ii. nec moyſes. ff. ỏ adop. ſi conſul. xxx. q. i. ad lumina. ff. de ſtip. ſer. l. i. §. Fu⁹ cõis. x. q. iij. vnio. ff. ỏ act. ⁊ ob. actõis vbo. §. mixte. ar. ꝑ. xv. q. i. ꝑbyteros. ⁊. C. ỏ aſſeſ. nẽo. lxxix. di. ſingula. ⁊. ff. de re iu. ĩ pari. ĵ. de pbẽ: qꝝ ĩ tñi. ⁊. c. ad multa. ff. ỏ pac. ſi plures: ⁊. ff. ad treb. ille a quo. §. tẽpeſtiuũ. ⁊. lxxix. di. de h. ſo. prima rñſio caſualis ẽ: ⁊ obtinet cã neceſſitatis ⁊ vtilitatis. ſecỏ iure regulari: vt dł in ꝓrijs vł refert vtrũ iuriſditio ſit gratuita vł contentioſa. ſi gratuita põt vti vice duoꝝ. ff. ỏ adop. ſi ꝙſul. ⁊. ff. ỏ of. ꝓſi. l. ii. ſi cõtẽtioſa ñ ꝓt. iiij. q. iiij. c. i. ⁊. ii. q. i. ĩ ꝑn.

g ¶ Vſi. i. qꝝ vterqz ẽ actor. vł vñ. i. qꝝ uterqz affirmat ſe poſſidẽt ⁊ ad ſe ꝓtinere.

b ¶ Prõptiora: ſic. ĵ. de fi. ĩſtr. iter dilectos ĩ fi. ff. ỏ ac. ⁊ obarrian⁹. ⁊. ff. ỏ pe. reſpiciẽdum ⁊ ar. l. di. ponderet ĩ fi. ⁊. xxvi. q. vii. tpa penitudinis. arg. ꝑ. ff. ỏ of. ꝓſi. obſuãdũ. i fi. ⁊. xx. viij. di. qꝝ ſũt. lxxxi. di. tãtis da niel. ⁊. l. di. poſtq̃. ſol. qỏ b dł ⁊ ĩ ſi⁹ locũ hz ĩ dubijs ⁊ obſcuris ſz vbi notũ ẽ fem̃ fit cõdẽ natio niſi ex cã fiat diſpenſatio.

i ¶ Jn liberali. ⁊ q̃rela ĩofficio teſti. ff. ỏ ĩof. te. ſi ps iudicantiũ ĩ mrimoniali. xxiij. q. ii. ſi qs accepit. vñ vſus. Stat teſtamẽtũ libertas ꝙiugiũqz. Si ſũt equales q ꝓducunt vtrinqz: ⁊ in dote. Et iſtos. q̃ttuor caſus bẽs. ĵ. de re iudi. c. vlt.

k ¶ Pro libertate. ff. ỏ manumiſſ. l. antepe. ⁊. ff. de re iudic. inter pares: et. ff. de reg. iur. libertas. xii. q. ij. cũ redempto.

l ¶ Poſſeſſori. rñſio ad tacitã qbez: ſi q̃reret aliqs q̃re dz pbare archidiacon⁹: cũ ſit in poſſeſſiõe: rñ. qꝝ q excipit de ꝑſcrip. ipſe ꝓbare dz. ff. de ꝓba. ĩ exceptionib⁹. ſi. C. de ꝑſcrip. xxx. vel. xl. annorum male agitur. xvi. q. iiij. volumus.

P Roposuisti. Jn virginitate ꝓbanda atteſtatio matronaꝝ aſſertiõi viri ꝑferẽt. Vel ſũma ſic ut in rubro. Cõis diuiſio: ſa ibi: vł. ab. ſi.

m ¶ Potuiſſe. pp viri frigiditatẽ. xxxij. q. i. regiſti. vel pp maleficiũ. viri ea. cã: ⁊. e. q. ſi p ſortarias: ⁊. ĵ. ỏ frigi. ⁊ male. laudabilẽ. ⁊. c. vl. ⁊ in autẽ. de nup. §. p occaſionẽ. col. iiij.

n ¶ Per aſpectũ q̃qz. tñ ꝓbatõ iſta fallit qꝝ oculus ⁊ manus obſtetricũ ſepe fallit. xxvii. q. i nec aliqua. ⁊. ĵ. de frigi. fraternitatis: ⁊. ĵ. e. eam que.

o ¶ Puelle. ar. ꝑ. xxxiii. q. i. ſi qs accepit: ibi creditur iuramẽto viri. ⁊. ĵ. de deſpõ. ipub. ꝙi nebaꝫ: ⁊ ĩ auc. de nup. §. p occaſionẽ. col. iiij. ſz illa locũ bñt cũ mulier nõ ꝓbat ꝓriũ p aſpectũ corpis: b ꝓbato ꝑferẽt iuramẽto viri: ut b dicit ĩ fi. ar. inſti. ỏ gra. cognationũ. §. itẽ cõ ſobrini. ⁊ ar. xxxv. q. v. ad ſedẽ. iij. q. ix. ad teſtes.

Tertio. Probatio teſtiuz ꝑferẽtur iſtro ſic cõiter ſũmat. Prio ponit qỏ. ko rñſio ibi: ſed qñ. Ab.

p ¶ Cõfectũ. ad hãc negatiuaz ꝓbãdã admittũt ff̃es ĩdirecte: put ſegt ĩ ilła: ſic. ĵ. de teſti. ex tenore. ⁊. C. ỏ ꝓbẽ. ſtip. optimã: alias negatiua directe ñ poſſet ꝓbari. ỏ hoc dł. ſ. de elec. bone. i. ⁊ qꝝ b arguebaꝫ de falſo iſtrm: edend⁹ dies ẽ ⁊ ꝙſul. ar. C. ỏ ꝓbẽ. ſti. optimã. ⁊. ĵ. de fi. iſtru. iter dilectos.

q ¶ Jurati. bñ dł iurati. qꝝ nulli credit niſi iurato. ĵ. de teſti. fraternitatis. ⁊. c. nup. ⁊. c. tuis. ⁊. iiii. q. iij. §. iuriſiurãdi: niſi a ꝓtib⁹ fuerit ei remiſſũ: ut ĩ. c. tuis. ⁊ merito ĩ tali caſu admittũt ff̃es illi⁹ mõaſterij qꝝ ea q̃ ĩ. c. aguntꝫ ꝑ alios ꝓbari nõ ꝑſt: qꝝ extranei ad capitula nõ ꝙſueuerũt admitti. ĵ. de teſti. veniẽs. ii. in fi. C. de repu. ꝙſenſu. §. ſup plagijs: ⁊. C. de queſti. iter rogari. ff. ad ſil. ſi qs in graui. §. ſi pupillus: ⁊. §. ſe. ⁊. l. iij. §. ſi vir.

r ¶ Teſtiũ. ſic ergo teſtes ꝑferunt iſtro: ⁊ merito: qꝝ poti⁹ credẽdũ ẽ viue voci q̃ mortue. ĩ auc. ỏ fi. iſtr. §. ſi vo. itẽ teſtes ꝓualẽt iſtro. ĵ. de fi. iſtr. cũ Joã. §. porro. ſz ꝑ vł: ꝙ eq̃lẽ vi bñt in exercẽdis cãis teſtes ⁊ iſtra ⁊ idicia cũ iſtris. C. ỏ fi. iſtru. ĩ exercẽdis. C. ỏ rei vẽ. indicia. ⁊. C. q po. ĩ pig. ba. ſcripturas. itẽ ꝑ qꝝ ſiõs inſtrorũ ꝓualet teſtib⁹. ff. ỏ ꝓba. celſus: ⁊. l. cũ de idebito. §. vl. ⁊. C. ſi minor ſema. dixerit. ſi alterius ĩ fi. §. i. ⁊. C. arbi. tu. l. vl. ſup hoc põt dici: ꝙ ſi in modũz exceptionis obijciaꝫ falſitas inſtro: ut ꝙ ſub ꝙditione ỏbuit fieri ut ỏfect⁹ vel ꝙ plus ꝙtineaꝫ ibi ꝙ dcm̃ fuerit ut ꝙſtat vł ẽt falſitas. bñ ꝓt hoc ꝓbari per teſtes qui poſſidet: ⁊ eã ꝓbauerit: ĩ cauſa debeat obtinere

¶ Reg. viij. ꝓpoſito ſancti cataldi.

¶ Nõ credit marito aſſerẽti etiã cũ iuramento vxorẽ cognouiſſe ſi vxor ꝑ matronas atteſtantes ꝑ ipſius corpis aſpectũ ꝓbat ꝙtrariũ.

Proposuisti qꝝ cã mrimonij q̃ iter. o. ỏ caſa noua. ⁊. s. mulierẽ vertit tibi fuit ỏ mãdato apłi co ỏlegata. cũqz ptes cẽnt in tua ꝑſẽtia ꝙſtitute: młier ꝓpoſuit ſe nec a viro cognita nec potuiſſem cognoſci: qỏ tã ꝓprio iuramẽto q̃z teſtimonio. vii. mulierũ ꝓbauit: que p aſpectũ corpis eã eẽ virginez aſſeuerant: viro ꝑ iuramẽtũ ſuũ ꝙtrarium aſſerẽte: ⁊ ĩfra. Videt igit nobis qꝝ iuramento puelle⁹ ⁊ teſtimonijs illaꝝ. vii. mulierꝝ fides eſt potius adhibẽda. Temẽs. iii.

¶ Singłares de vniuerſitate pñt ad ꝙmodũ vniuerſitatis reprobare inſtrumentum falſo confectum nomine vniuerſitatis.

Tertio loco fuit a nobis ita q̃ſitũ. Ecce qdã regłaris ſigillo capłi quoddã inſtrm cuidã amico ſuo ſignauit: ĩ quo fcã ei alienatio q̃rũdã rex eccłie imobiliũ contineꝫ. Quo exhibito in iudicio ꝓcurator vniuerſitatis illỏ aſſeruit deaſſenſu ꝙẽtus nõ fuiſſe cõfectuz⁹ ⁊ adulterinũ uel furtiuũ eẽ ſigilluz. Cunqz ff̃es ad ꝓbibendũ teſtimoniuz ꝓduciſſet: iurati⁹ dixerunt: ꝙ quotiens ad hoc iter ff̃es aliq̃ erat mentio: ꝙſilium totius ꝙuentus ⁊ vox fuit vnanimis ꝙ nolebãt alienationem rerum illaꝝ: ſed res domus integras ꝙſeruari volebant

Sed quoniam contra hoc nihil pars aduerſa ꝓbauit: reſpõdem⁹ ſm aſſertionem teſtium⁹ tñmodo iudicandum. Jdem.

¶ Vbi agit ỏ matrimonio cõtra bẽdo, ꝓbato ipedimẽto ⁊ publicatis atteſtatiõib⁹ alij teſtes ſup defectũ ipedimẽti admittendi non ſũt

ꝛ prevalebũt testes.ꝯ.de testi.ex tenore.ꝛ.C.ò ꝑbẽ.stip.optimã.ꝯ.ò fi.istru. cuz Jo.ar.C.ò ꝓba.cũ ꝑcib⁹.ꝛ.b.Et illò qò vꝫ equalẽ vi hñt ī cãi testes ꝛ istꝫ illud verũ ẽ qñ ab eadẽ pte ĩducunt:qꝛ tã ꝑ testes q̃ ꝑ istꝫ ꝓbat qs suã itentõez ſz si ex vna pte ĩducunt testes:ꝛ ex alia pte istꝫ ꝯ testes.tũc ꝯsiderabit iudex natu rã negocij ꝛ q̃lutatẽ.nã q̃dã sũt q̃ meli⁹ ꝓbant ꝑ testes q̃ ꝑ istꝫ:q̃dã ex̃rio meli⁹ ꝑ istꝫ q̃ ꝑ testes:ut arbitraria ſnia ꝛ processus aligs.ar.ꝯ.eo. qñ ꝯ falsam.Itẽ ꝯsiderabit iu dex vtꝝ fcñ sit ãtiquũ vl ꝓpi quũ.ī ãtigs.n.magis credẽdũ ẽ istꝫis:qꝛ mẽoria hoiuz labilẽ ꝯ.ut,ec.bñ.ut nꝝ si sit nouũ po ti⁹ testib⁹ credit ar.ad b ò,ꝓba. si arbit.ꝛ.l.celsus:ꝛ.ꝯ.e.cũ cãz qꝛ testes ꝯsueuerũt fidẽ suã va riare ex tpis diuturnitate.ff.ad carbo.l.iij.§.due.ꝛ.ff.ò dã.in fec.q bõa.§.vl.alꝫ ẽ ler:ꝛ inci pit ī cãe.ꝛ qò dicꝫ ꝯ istꝫ testes recipiunt:illud ītelligẽdũ ẽ:q̃ ꝑ bonos testes ꝛ idoneos sine ſuſpitiõe:nec vꝫ q̃ tũc ſufficiãt duo vꝫtres testes:ĩmo plẽs ad mĩn⁹ q̃ttuor.tabellio.n. equa ler vni testi ꝛ pl⁹.ꝛ istꝫ duob⁹ admun⁹.ar.ꝯ.ò fi.istr.cũ Jo. qꝛ duo testes admĩn⁹ in instꝫ scripti eẽ dñt:qꝛ ī ore duorũ ul triũ ꝛc.ꝯ.ò testi.ī oi.ꝛ.c.licz. ꝛ .iiij.q.iij.§.vbi numer⁹.ꝛ sic ꝑ plẽs ꝛ honestiores dz fieri ta lis reꝓbatio.ar.ꝯ.de testi.in nꝫa:q̃q tñ ꝯ istꝫ ñ admittũ tur testes:vt ꝯ iuẽtariũ publice fcñ:ut in.l.ꝓdicta.C.ar.tu.l. vlt.ꝛ in alio casũ fallit ī ꝯfessiõe q̃ fit a muliere in istꝫ ī quo cõ fitẽt se recepisse pcuniã ꝑ inter cessiõe.C.ad velle.antique.

Tarauit Cõis diuisio ſa ibi.qꝛ ò.ab.sic.

a ¶ Partibus.sic pz q̃ publi catis attestatiõib⁹ sup eodẽ ar ticulo ñ sũt testes vlteri⁹ ī ꝯriũ admittẽdi.nec alij testes ad idẽ ꝓbãdũ.ꝯ.ò testi.fraternitatis. nã añ aptarã testiũ vtraqz ps suos testes dz ĩducẽ sup eodẽ articlo:sec⁹ sup alio uel sup noua pẽdẽte ex ꝓri:tũc bñ admittũt:ut ī.d.c.fraternitatis.ꝛ.ꝯ.de fi.in strū.cũ Jo.itẽ signat ꝯ.ꝯ.ò testi.series.ꝛ.c.cum ī tua ī fi.ꝛ.ꝯ.e.cãm mꝫimonij vbi publicatis attestatiõibus recipiũtur testes ad reprobãdũ ꝯsanguinitatẽ et b ñ recipiũtur.Audiui vm.dicẽtẽ:q̃ illa ñ tenebat.dicit.n.q̃ testib⁹ publicatis nũ q̃ sũt sup eodẽ articulo siue ab eo q illos ĩduxit siue ab alia pte testes vlteri⁹ ĩdu cẽdi.Et idẽ mihi vꝫ.¶ Dõt dici sup isto ꝯrio:q̃ illa decre.series logꝫ in matrimo nio iã ꝯcto.vñ admittũt ibi testes ī fauorẽ mꝫimonij ad oñendũ q̃ nõ sit ibi cõ sanguinitas.vñ strictꝫ ẽ ibi agẽdũ:qꝛ tolerabili⁹ ibi ẽ aliquos ꝯ statuta boiuz ꝛc.ꝯ.ò testi.lz ex q̃dã.b ꝺcr.logꝫ ī ꝯbẽdo.vñ b nullũ piculũ ẽ sup ꝑbibitõe isto ne ꝓiũgãt.vñ añ aptarã ꝓ ꝺbuit ꝓbari ī ꝯriũ.ſz ī sepatiõe mꝫimonij iã ꝯcti ꝑt eẽ piculũ:q̃re ibi admittũt ẽt p⁹ sniaz.qꝛ snia ꝯ mꝫimoniũ lata nõ trãsit ī rez iudicatã:ꝛ reuocaꝫ falsitate ꝓbata.ꝯ.ò re iudi.lator:ꝛ.c.ꝓsangui.multo forti⁹ dz audiri añ sniaz.Assignaꝫ potes aliã rõez vt ñ sit ꝯ illò qò dcm̃ ẽ:q̃ testib⁹ publicatis nõ sũt alij ĩducẽdi.ī ꝺcr.series:iõ admittũt testes post publicatiõem qꝛ añ publicatõez ignorabat ps illa q̃ petit b.q̃ psone posite fuissent ī ꝓmo gradu:ꝛ iõ post publicatiõem admittunt:alꝫ nõ deberẽt admitti.ſz certe adhuc non vꝫ rõ ista sufficiẽs:qꝛ ps illa q̃ accusabat mꝫimoniũ:dixit illos ꝓsãguineos:ſz b potuit scꝫ altera ps:ꝛ sic cessat rõ illa pp b dicũt qdã q̃ spãle est ī cã mꝫimonij: ad b ꝑstat optimũ.ar.ꝯ.e.cãm mꝫimonij.ſz ꝯriũ illi⁹ decre.series soluꝫ ibi.Et dic q̃ vn⁹ tm̃ b iuraꝫ volebat ꝛ ꝓbatõ vni⁹ ĩsufficiẽs ẽ.ꝛ iõ ñ audiꝫ ꝯ ꝑtes marie ꝛsic ñ ꝯdicẽ illa ꝺcr.series.ꝛ b colligꝫ apte ex ãtiq̃ ꝺcr.ſz ꝓpositores hmõi ꝓpla udis voluerũt b mutaꝫ qò ò iuramẽto vni⁹ dicebaꝫ.qꝛ illò nlꝫ hz dubitatõez.

Post cessionez. ¶ Per lꝫas ordiarij ꝓbaꝫ qs excõicat⁹ nisi ꝯriũ doceatur ita sũmat.Jo.an.verũtñ b sũmatio nimis generaꝫ ẽ iõ sũmo sicut ī rubro ꝛ b sũmatio ꝓuenit ter.ꝛ ti.ꝛ nullã patiꝫ calũnia.nã.ꝺ.ant.sũmat alr ꝛ ci⁹ sũ matio nec ꝓgruit ti.nec attigit ꝑncipalẽ materiã.c.dic.n.sic.¶ Procurator excõi cat⁹ tpe assũptiõis mãdati ab agẽdo iudicialr ꝑpellit.b sũmatio poti⁹ ꝓgruit ti. ò snia excõ.uel ti.ò iudi.cũ nullã mẽtionem faciat ò ꝓbatiõe marie q̃ fit ꝑ lꝫas sup q̃rũ effectu pẽdet ꝑncipalr plira ꝛ subtil materia hui⁹.c.iõ tene ꝑcedẽtẽ.diui dit ꝓpẽdiose ī duas ptes.ī ꝑma põit repulsiõis cãm.in ꝫa rpulsionẽ ibi cãm.

b ¶ Ordiarij.Et b vꝫ q̃ lꝫis epi credit tã ꝑ publico istꝫo.ꝛ q̃ sigillo epi credit ꝯ ñ adsit sigillũ capli.xix.q.iij.statuim⁹.ꝛ.xi.q.iij.cure.xviij.di.ò ꝓcliis.ꝯ.de fideiuſ.puenit.ꝛ.ꝯ.ò fi.istr.c.ij.ꝛ.xx.q.i.viduam.nã.ꝛ credit lꝫis epi sigillatr sigillo eccle.lxviij.di.in noie pꝫis ī fi.ꝛ signũ aliem iudicis fidẽ facit.xcviij.di.c. .i.ꝛ.ii.ꝛ alieno ãnulo signari ꝑt.testm̃ isti.de testi.§.pñt.ꝛ.C.ò testi.si vn⁹ ꝛ istꝫis regis siue ꝑncipis fides adhibeẽt.ꝯ.de istr.cũ dilect⁹.Sz ꝯ vꝫ qꝛ viua vox ꝓtior ẽ q̃ mortua ī auẽ.de istr.cau.§.si vo.ſz vbo epi nõ credit.vi.q.ii. si tm̃.ꝛ.c.placuit.ꝛ.ꝯ.e.qm̃ ꝯ.ergo multo min⁹ lꝫis ei⁹ nec papa ei cre dit si dicit se excõicasse aliũ.ꝯ.ò testi.cum tu.qñq̃.n.eulogia ex mala fide scribunt.ff.ò custo.ꝛ exhi.re.diu⁹.nec scripture tabelliõis credit:nisi habe at testiũ subscriptiõem.ī auẽ.ò bere.ꝛ kal.§.sancim⁹.col.i.ꝛ.s.ò ꝑcu.c.

ꝺderet testm̃.ꝺ.filiũ suũ sibi here dẽ instituit:ꝛ ꝑcepit ut si absq̃ libe ris⁹ ꝺcederet:ad eos bõa deuolue rent ipsi⁹:vñ illa q̃ ò bõis ipsi⁹ uꝫ mõasteriũ ꝺtiebat:sibi restitui po stulabãt:ꝛ petebãt vos sup hoc a sua molestatiõe ꝓpesci. ¶ Aex sin dic⁹ ipse ꝓposuit ex aduerso q̃ pre dic⁹.ꝺ.monasterio vro obtulit se ꝛ sua.Vñ vniuersa q̃ habuerat erãt ad mõasteriũ ꝺuoluta: quare vniuersa q̃ ipsi ò bõis ei⁹ inaserãt restitui monasterio vro petebat et super ceteris silentium illis ꝑponi. ¶ Ad hec aũt ps altera replicauit q̃ dictus.ꝺ.oblatõis sue tpe ,fuerat minor ãnis:ꝛ q̃ voti fcꝫ ,peni tens qò feruore ifirmitatis fecerat post ꝓualescẽtiã reuocauit:ꝛ infra. Vñ cũ sine libis ꝺcessisset: ex testõ pris ad ipos erat ei⁹ hr̃ditas ꝺuo luta.Verũ findic⁹ rñdere curauit: q̃ lz dict⁹.ꝺ.ò mõastẽrio fuisset egressus: eidẽ postmodũ se ꝛ sua obtulit humiliter:ꝛ ꝺuote:ꝛ q̃ nec ꝓtra oblatiõez suã veniret iuramẽ to firmauit. Quare cuz constet:q̃ idẽ.ꝺ.bis mõasterio vro ꝓtulit se ꝛ sua:nec ex aduerso ꝓbetur q̃ vtriusq̃ oblatõis tpe fuerit minor ãnis:ꝓbatõez vraz hmõi exceptio nis ꝓbatio ñ elidit:cum ꝛ si prime oblatõis tpe fuerit mior an.ꝺcꝫ tñ

In presentia. Dubia ꝓbatio nõ releuat ꝑbãtẽ.sic sũmaꝫ cõiter tegõ sũmo pigni⁹ euacuãdo ꝛ enucleãdo totũ ter.sũmo sic ut in ru bro ītelligẽdo q̃ substitutio fuit fideicõmissaria.Si vo fuit directa sũma sic.substitutio fcã filio eo ꝺcedẽte sine liberis euanescit p ingressũ monaste rij.ꝛ tũc adde id qò ẽ ī ꝓmo sũmario ibi:ad ualidatũ ingressũ ꝛc.vsq̃ ad fi.ꝛ vterq̃ itellect⁹ẽ vus ī se.dico tñ q̃ ꝓm⁹ẽ vior qꝛ b fuit substitutio fidei cõmissaria:lz.d.autẽ b dicat q̃ fuit cõpendiosa.Diuidit ꝓncipalr in tres ptes.In ꝓma ꝓcessus narratio.In ꝫa ibi.Dilect⁹.auditoris diffinitio. In tertia ibi:nos.diffinitiõis confirmatio.¶ Prima subdiuidit in q̃tuor. nã ꝓmo ponit actoris petitio scõa ibi verũ:rei rñsio ꝛ reconuentio.tertia ibi.Ad b.actoris replicatio.Quarta ibi verũ:rei replicatio.abb.siculus

d ¶ Absq̃ liberis.filiis substitutio habeẽ.ꝯ.ò testi.rainuci⁹.ꝛ.c.rainal dus:vñ no.q̃ cũ talis cõditio apponit si sine liberis ꝺcedat:volo ut hr̃ ditas pueniat ad talẽ.etiã si naturales hẽat filios euanescit substitutio.ff. ad treb.ex fcõ.§.si qs rogat⁹.ꝛ.ff.ò leg.ii.cũ pr̃.§.volo.l.lucius.§.vlt. itẽ si filiꝰ fuerit nat⁹ꝛ ille ꝓmoriat:vꝫ sine liberis ꝺcessisse.ꝯ.ò testa.rai nucius.ꝛ.ff.ad trebel.ex fcõ.§.pe.si aũt dicat:si sine herede ꝺcesseris: sb stituo talẽ noie heredis:soli filii ītelligunt.ff.eo.ex fcõ.§.vlti.itẽ si non hẽat filiũ:ſz hẽat nepotẽ ex filio substitutio euanescit.C. de condi.ſer.l.i. ꝛ.C.de isti.ꝛ substi.generaliter.Et hoc scias q̃ q rogaꝫ restituere hr̃ditas tẽ alij nil põt alienare.C.cõia ꝺlega.l.vl.nisi in casib⁹ q notant ī autẽ. ibi posita:q̃rtã tñ per trebel.põt retinere sibi:ꝛ si fili⁹ sit rogatus etiã fal cidiã cũ quarta põt retinere.ꝯ.de testa.rainutius.ꝛ.c.rainaldus.vbi vtra qz q̃rta retineꝫ.Si vo rogatus est restituere gcquid supest ꝺ hereditate: tunc adminus quartam reseruabit substituto. C.ad trebel.autenti.si ro gatus.item licet pure quis rogatus sit alicui restituere hereditatem nulla facta mentione ꝺ filijs:si tamen postea habuerit filios vel nepotes sub stitutio euanescit.C.de fideicõmiſ.cum acutissimi.C.de instit.ꝛ substi.ge neraliter.ff.de cõdi.ꝛ demõ.cum auus.Jo.

e ¶ Sua.Jsta duo requirebantur:qꝛ sua sine scipo donare nõ poterat:qꝛ illa restituere tenebatur.ꝛ lz vñs sit tñ cõmode inde testari nõ põt. C.cõ munia dele.l.vlt.ff.ad trebel.quidam.§.si qs filium.

f ¶ Secunde.Not.q̃ presumitur maior:nisi ꝓbeꝫ minor.C.de in teg. resti.mino.si minor.ff.de iureiur.nam postea.§.si minor.B.

ꝺcdũ est sicut tẽpus electiõis.ſ.de elec.dudũ.vbi plura sunt.ar.de tpe in spiciendo.ꝛ est arg.q̃ excõicatus ad ipetrãdũ nõ est admittẽdus:ꝛ si ipe traret nõ valerent littere ſi postea ꝓbaretur excõicatus.B.

Excõicat⁹ erat.ꝛ ita tps ꝓcuratiõis fcẽ atten

a ¶ Dubium. Sed nõne ꝟbũ dubiuz i iudicio interpretãdũ est cõtra reuz. ff. de verbo. obli. inter stipulantem. §. j. ff. de iudi. si quis intentione. ff. de reg. iur. i ambiguis: ꝛ. s. de rescrip. cũ adeo. sed istud est hodie pp religio nem pro qua multa contra rationez statuta sunt. ff. de religio. ꝛ sump. fu. sunt persone. sicut qñqz ꝓpter dotem. ff. de iure do. in ambiguis. vl istud non fuit ꝟbũ actoris sed testiuz Et est ar. q ꝟbuz testis ambiguũ pro reo sit iterpretãdum: vt b: ꝛ. s. e. ex lris. ꝛ. j. de fi. instru. inter dilectos. in fi. Et est notabile: q dictuz testis dubiũ semper ꝓtra eum qui produxit ẽ interpretãdũ. ꝛ est rõ qa q ꝓ. bat: clare ꝛ apte dz ꝓbare: qõ si nõ faciat: nõ pro dest talis obscura ꝓbatio. j. de testi. cũ tu. vnde reus absoluit: vt ibi ꝛ b. iz quare non queritur scõo ẽtate a teste: vt certificetur iudex saltẽ: iz certe iudex q testez ipuz examinauerat. ꝟbuit q̃rere ab ipo ꝛ ẽt post aptura testiuz ex officio suo potest q̃rere interpatione a teste sui dicti cum ipse debeat interrogare quotiẽscunqz ne cesse fuerit. ff. de interro. acti. vbicũqz. ꝛ cũcta rimari. xxx. q. v. iudicãtez ꝛ. j. de fi. instru. cuz Jo. ꝛ est expressuz q testis q cõfuse dixit testimonium iterũ sit examinand⁹. j. de testi. cũ clamor. iz ad petionẽ ꝑtis non debet b facere ꝛ hoc ꝓp periculũ subornationis.

b ¶ Firmata. vñ ꝫ propriuz iuramẽtuz ẽt nõ ꝟbz audiri. C. si aduer. ven. l. i. C. si aduer. dona. l. i. ꝛ in ꝓsti. Iperatoris sacramẽta puberũ. B.

c ¶ Instituit. Ingressus monasterium fingit hẽre heredẽ cũ rogat⁹ est restituere ꝑuato: vel cũ ei ꝑuatus est substitutus. Si aũt rogatus est restituer loco religioso vel ecclesie vel expendere i pias causas: non euanescit substitutio q ingressum monasterij. in autẽ. de sanc. epis. §. sed b presenti col. ix. vñ sumptũ fuit illud auc. C. ad trebe. auc. nisi rogati. Si vero ille q rogatus est restituere hereditatem vel legatum: fiat clericus: exiguntur duo. scilicet vt substitutio euanescat: vt perpetuo ẽt maneat i ecclesia ꝛ relictũ expẽdat in pias cãs: vt in ꝑdicta auc. vñ per ingressum monasterij substitutio euanescit: ita q teneat monachat⁹: alias nõ euanescit substitutio: nisi fiat monach⁹ iz qd si tradit se ꝛ sua alicui ecclesie seculari. nunqd euanescit substitutio: ar. ꝑdicte auc. videtur q sic fauore ecclesie ar. predicte auc. nec credo q euanescat nisi in casu ꝑdicte auc. nec extendo ad alium casum: licet: quidam contra. B.

¶ Licet Interdicto vti possidetis obtinet qui iustiorẽ titulũ ꝓbat ita cõmuniter summatur: sed certe ꝟb summatio ẽ nimis generalis ꝛ vt regrere ti. in hoc interdicto ꝓtra id qõ habeat instu. de interdic. §. retinende. iõ summo sic vt in rubro. ꝛ ꝓbat satis hoc sũmariũ in ꝟsi. ex premissis ponderato ꝟsi. marime. Diuiditur decre. ista in qnqz partes. In prima processus decisa narratio. In scda ibi: porro. fauẽtinorũ exceptio contra testes ecclesie ipsius repõsio: pape interlocutio ꝛ interlocutionis ratio. In tertia ibi: post hec corruptionis ꝛ falsitatis noua exceptio ipsius probationis ꝛ reprobationis commissio. In quarta ibi: q̃ꝫ testes fauentinorum ipugnat primo probatorios. secundo reprobatorios. In quinta ibi: ex premissis allegando concludit pro ecclesia. Ab. si.

d ¶ Licet causam sub isto. j. fuit lis cõte. coram dño papa: vt. s. ó iura. calum. cum cãm. cuius pars hec est ꝛ cõmissa fuit receptio testiũ iudicib⁹ ꝛ testib⁹ receptis remiserunt ad papam depositiones eorum. j. de testi. cum causam. iſto. q iudex ex officio suo potest prefigere terminuz productioni testium. j. de testi. in nomine domini. Item ad exceptiones. j. de excep. pastoralis. Item ad accusationẽ matrimonij. j. de clã desti. despõ. cũ inhibitio. Item ad accusandũ. j. de accu. licet ꝛ C. qui accusa. nõ pos. si ea q̃. ꝛ j. de fi. instru. accepimus. Item vbi impedit status alicuius. C. ó ingenuis. diffamari. Jo.

potuit mnior extitisse. Preterea cum verbum illud minor an. duo b⁹ potuerit modis intelligi: cum ꝛ qui minor est. xiiii. ann. ꝛ qui. xxv. dici soleat minor. an intentioni vestre verbum dubium[a] non nocebat cuz fra. xxv. an. teneret donatio iuramento firmata[b]. Sed etsi non teneret qõ factũ fuerat a dcõ. M. qa tñ intelligendũ non erat sine hẽde decedere q monasterium sibi heredem instituit[c]: hoc monasterio nõ nocebat: ꝛ infra. ¶ Dilectus filius. M sancti eustachij cardinalis attendens q sindicus videtur itẽtionem suaz plene fundasse: ꝛ q nihil fuisset ex aduerso sufficienter ꝓbatum: cum ꝛ si ostensum eẽt p testes q. M. sue oblationis tempore fuerit minor. an. vtrũ tñ prie vel scde oblatõis tẽpore minor fuerit: ꝛ q ãnis minor nõ fuisset expressum: ó mandato nr̃o sentẽtiam protulit et predictis. S. et. B. silentiuz imponẽs super bis que a monasterio postulabant: eos ad restitutionem illo illorũ que de bonis predci. M. ꝓpria temeritate inuaserant: cõdẽnauit. ¶ Nos igitur sniaz ipsaz auctoꝛ apo. confirmamus. ¶ Item.

¶ Si actor ꝛ reus in interdicto retinende possessionem ꝓbant obtinet is qui antiquiorem possessionẽ probat titulo marie iustificatã vl meliores ꝓbatiões respectu possessionis adducit. b. d. not.

¶ Licet cãm⁹ q̃ inter ecclesiaz raueñ. item ꝛ cõe fauentie super iurisditione bonoꝛe ac districtu in villa sãcti. M. ꝛ castro arioli: quod de iure ad se spectare dcã ecclesia ꝓponebat: ꝛ infra. ¶ Porro attestationibus publicatis sindicus fauentinorũ ꝓposuit se uelle in personas testium ex parte altera productorum quedam obijcere ac probare economo ecclesie asserente id fieri nõ debere super quo interloquẽdo decreuimus ipsum nullaten⁹ audiendum: cum infra trium mensium spaciũ in nr̃is lr̃is cõprehensum testes huiusmodi ꝓducere non curauerit: ifra quẽ terminum pars vtra qz testes iducere potuit: tam in ꝑsonas testium q̃z super negocio ꝑncipali. ¶ Post hoc idem obiecit i testes predictos: q corrupti falsa dixissent. Unde quia talis exceptio si solum añ sed etiam post sententiaz ꝑt opponi[c]: iz nõnulli crederent fauentinorum partem exceptionẽ huiusmodi per excogitatam maliciã[f] ad impediendum ꝓcessuz negocij obiecisse: qr tñ nõ volumus a iuris tramite ẽcliare: magistris. g. ꝛ. T. ꝑcipimus: ut testes quos super hac exceptione procurator fauẽtinorũ duceret producendos ifra mensez recipere ꝛ examinare curarent de singulis circũstãtijs[g] subtiliter inqrentes: ex tũc idulto altero mense, p curatori ecclie supradicte: ifra quez si vellet ad reprobationez[h] testium illorum produceret testes corã eis ꝛ infra. ¶ Quãquam autem pars fauentinorũ testes multos produxerit super negocio ꝑncipali vix tñ ex illis xxx remãserunt ꝓcordes: cũ alij sibimet i serie sui testimõij ꝓtradicant[i]: et quidam alij sunt iudicio sui testimonij singulares[k]. Ad reꝓbandum vero quosdam testiuz ecclesie raueñ. ꝛ si ex parte fauentiorum qdã sint testes inducti: plures tamẽ illorũ reprobank: qr sibi iuicẽ euidẽtissime cõtradicunt: quidam vero alij pauci numero quamuis nõ reprobentur exp̃sse[l]: vsqz adeo tamen male fame sunt et leuis opinionis[m] q eorũ dictis nulla vel modica[n] est fides habenda. Idem quoqz testes[o] fauẽtinorũ generaliter repelluntur: qr nõ probãt illud ad qõ probãdũ eorũ sindicus se astrinxit[p]: videlicet q corrupti falsa dixissent: qñ ꝛ si de corruptione videantur aliqd dicere: de falsitate penitus nihil dicunt et infra. ¶ Ex premissis igitur euidẽter apparet q ecclesia per testes numero plures: quibus

e ¶ Opponi. sic. s. de procu. in nostra. ꝛ. C. ó fal. querelã. Distinguitur tñ: qr aut questio de falso mota fuit i iudicio: aut nõ Si fuerit mota: nunq̃ postea pretertu falsi retractat snia. C. si ex fal. instru. l. i. ꝛ. ij. in fi. nisi appellatũ sit. tunc. n. põt opponi in causa appellatiõis. C. de fi. instru. l. vlti. in fi. ꝛ testes possunt ꝓduci. C. de tẽpo. appper hanc in fi. sed si nũq̃ fuit q̃stio falsi mota: licet tunc nõ sit appellatum nõ tñ trãsit in rem iudicatã vsqz ad. xx. annos. C. de fal. querelã: ꝛ. j. de excep. cũ venerabil⁹. Et no. q ꝑm quosdã non sufficit ꝓbare testes esse falsos nisi ꝓbent corrupti. ar. ff. de re iudi. diuus. que loquit in eodem casu cum hac dcere. Alij ꝓbabilius dicũt vt Jo. et B. q sicut sufficit ꝓbare instrumentuz eẽ falsuz. C. si ex fal. instru. l. pe. ꝛ vlti. sic ꝛ testes cum habeant bincinde parẽ. C. ó fi. instru. in exercendis. facit hoc ff. de excep. qui agnitis. ꝛ C. ó transac. si ex falsis. sed nũquid sufficit ꝓbare testes esse corruptos: ar. q sic. ij. q. vj. §. diffinitiua. ver. venales. ꝛ C. quãdo prouo. nõ est necesse. venales ꝛ. j. de testi. sicut. Ecõtra vt q nõ: qr nõ sufficit probare corruptionẽ nisi et iudex secut⁹ fuerit dicta corruptoꝛ testium. j. de re iudi. cuz. i. ꝛ. A. C. si ex fal. instru. falsaz. similiter non sufficit ꝓbare falsitatem: nisi probetur iudicẽ secutũ fuisse illam vt ꝑper predicta iura. Itẽ no. q snia q̃ lata est per falsos testes: vel per falsa instrumenta bene tenet. iz retractanda. ẽ. ff. de re iudi. diuus. ꝛ põt retractari p in integ. resti. vsqz ad q̃driẽniũ: vel p actionẽ in factuz vsqz ad. xxx. an. vel si crimina liter agatur vsqz. ad. xx. an. C. de fal. querelam: ꝛ. j. de excep. cum venerabilis.

f ¶ Aliter: si de hoc constaret: cõdẽnari deberent ad expensas. s. de dolo ꝛ cõtu. ad finem vbi de hoc

g ¶ Circũstãtijs: sic. j. ó testi. cũ cãz. ꝛ. iij. q. ir. nihilomin⁹ ar. ꝛ. iiij. q. iii. testes.

h ¶ Reprobationẽ. No. q possum reprobare testes aduersarij mei ꝛ tres reprobationes põt fieri ꝛ nõ vltra. j. de testib⁹. licet dilectus.

i ¶ Cõtradicant. vñ nõ valẽt. iij. q. ir. nihilomin⁹. ꝛ. iiij. q. iij. §. q falsa: ꝛ. j. de appel. sollicitudinẽ. xxiij. q. iij. qõ aũt. ꝛ C. de lib. cau. cum precum.

k ¶ Singulares. sic. s. de elec. bone. ꝛ. j. de accusa. dilectus.

l ¶ Expresse. criminib⁹ expresse non probatis.

m ¶ Opinionis. qõ ꝓsistit p attentatões ex parte archiepi exhibitas ꝫ illoz vt. s. dixi. ꝛ ille ẽt q examĩat testes: dz significare iudici q̃ta fides sit testib⁹ adhibẽda. ff. de testi. l. iij. ꝛ. j. de fideiusso. ꝓstitutus.

n ¶ Modica. nõ tñ ex toto nulla. j. de simo. p tuas tñ i alio casu loqtur.

o ¶ Testes. qui inducti sunt ad falsitatem probandũ.

p ¶ Se astrinxit. Sic vt q si aliqs se astrĩgat ad duo ꝓbanda: quoꝝ alterũ p se sufficeret: q tunc nõ sufficit probare vnum nisi ipleuerit intẽtionẽ suaz ad quã se obligauit. C. de rei ven. l. vlti. argu. s. de causa pos. cum ecclesia. ꝛ. ff. de excusa.

tu.qui.testō.arg.ℨ.ſ.de ap.ſignificauit.in fi.ſ.de prebē.cū iā dudū:ꝛ argu.ad hoc.ff.de cōdi.ꝛ de.falſa.ꝛ ex eo q̄ dicit aſtringit: vſ expreſſum q̄ ſufficeret alterū ꝓbare niſi ſp̄āliter ſe obligaſſet.qō ē verū vt.ſ.dictū ē. ℐDa.fuit in ℨria opinione. Sed qūo pōt ꝓbare teſtes falſum dixiſſe. ℜndeo indirecte exemplū pz.ſ. de teſti.ex tenore.ꝛ.c.ſeries.ꝛ.C.ō ℨben.ſtipu.optimā vel pōt ꝓbare p alios teſtes: q̄ corrupti fuerunt precium inde recipiendo. ſed ponamus q̄ ꝓbatū a pte fuit alterum iſtorū tñ: nunquid iudex ſentēciabit ad dcm̄ ipſorū q̄ falſum teſtimoniū obtulerūt: nec alij teſtes adſint quoꝝ teſtimoniū ſequat iudex: ſatis videt q̄ fic:ex eo q̄ dicit ꝛ ſibi imputet q̄ ad vtrūqꝫ ſe obligauit: qa p hoc voluit fidē adhibere falſis vel corruptis obligando ſe ad vtrumqꝫ ſecus credere ſi alicui obiſcerent plura crimina vt ab eccleſia repellat ſub hac forma qꝫ iudex ſibi ex officio ſuo poſſet illū repellere: cui ꝓbatū eſſet furtū vel homicidiū lz aliud crimen nō ꝓbet dānū vtrūqꝫ per ſe ſufficiat ad priuationē: qꝫ crimina vndecunqꝫ clarueriant punienda ſunt.xxiij.q.iij.ecce.de hoc dixi.ſ.de reſcrip.ex parte.

a ¶ Eodē modo: bene dicit eodē mō.ff.ō acq.poſſ. poſſideri ſ.a ℨrio nā vnus pōt bñe ciuilem ꝛ alius naturalē poſſeſſionē.ff.de ꝑca.ꝛ hz.ſ. cū qui. ſic ff.cōmodati ſi certo.ſ.vlt. Sz contra.ff.vti poſſ. l.iij. in ꝑn. vbi dr̄ q̄ vnus iuſtā hz poſſeſſionē ꝛ alius iniuſtā.ꝛ.ff.q ſatiſda.cog.ſciendū. ſ.ſi fund⁹. ꝛ.ff.de iure do.ℨquis: ꝛ. C. de iure do.in reb⁹ ex qb⁹ colligitur q̄ marinus ē dñs rex votaliuꝫ ꝛ vꝝ ſiſſ hoc verbum eodem modo ſoluit contrarietatem.

b ¶ Tituluꝫ: ſed q̄re tenent iſti oſtēdere tituluꝫ cū ꝓbēt ſe poſſe diſſe:ꝛ poſſeſſor nō cōpellit dicere titulū ſue poſſeſſiōis.ii.q.v.ſ.j.ꝛ.vj.q.vlt.actor. ꝓpter hoc dicūt qdā q̄ vbi poſſeſſor petit ſe nō ingetari: hz ꝓbare titulꝫ: ar.ſ.ō ꝑſcrip.ſi diligēti. ꝛ.ſ.de deci.dudū:ꝛ.C.de ꝓſcrip.lon.temp.diutina.ſz hoc nō ē verꝫ. ad hoc enī valet aſſignare titulum cum agitur ī terdicco vti poſ. vt per hoc videat hñe potiora iura: qꝫ qui potiora iura hz obtinet in hoc iterdicto.cū.n.habeat tituluꝫ pz q̄ nec vi nec claꝫ nec ꝑcario poſſidet. vñ obtinebit.inſti.de interdi.ſ.retinēde. verūtñ in hoc iterdicto nō eſt neceſſe ꝓbare q̄ qs iuſte poſſideat ſz ſufficit q̄ nec vi nec claꝫ nec ꝑcario ab aduerſario poſſideat.ff.vti poſ.ſi duo.ī ꝑn.ꝛ.l.ij.hoc aūt q̄ nec vi nec clā nec precario. ꝛc. ad tps lit.ꝓte.referendū eſt inſti.de interdic.ſ.hodie.

c ¶ Occupaſſe:ꝛ ideo preſcribere nō potuerūt:qꝫ in occupatis ꝛ invaſis nō currit preſcriptio.xciij.di.illud.ꝛ.xvj.q.iii.lz.ꝛ.ſ.de preſcrip.quoniam.

d ¶ Vi turbatiua. ℜo. q̄ multiplex eſt vis: de qbus dr̄.ℨ.qō me.cā. ad audiē tiā:ꝛ ibi videas. Dicitur tñ vis turbatiua: qñ turbat poſſeſſio. ꝛc ī dubium revocatur qs poſſideat:ꝛ illa ſpectat ad interdictū vti poſſidetis ꝛ in reb⁹ īmobilibus: vel ad interdictū vtrobi in reb⁹ mobilib⁹ tantum.

e ¶ ℐPoſſidetis: qñqꝫ tñ locus eſt huic īterdicto in caſu vbi vn⁹ poſſidet ꝛ alter inquietat eū ī poſſeſſione: non tñ iudex dz p̄nūciare vti poſſidetis ita poſſideatis: ſz ne īquietet poſſeſſorē.ff.vti poſ.l.i.ſ.vl.ꝛ.C.e.ti.l.vna.reddit.n.hoc īterdictū inter eū q̄ poſſidet:ꝛ inter eū q̄ nō poſſidet:ſz īquietat.ff.vti poſ.ſi duo.ſ.ij.ī caſi b⁹ vo dicit vterqꝫ.ſ.vbi reddit iter duos poſſidētes: vnū ciuiliter.alterū naturalr vt fructuari⁹ ꝛ ꝓprietari⁹ ꝛ neuter poſſidet ab alio vi vel clam vel ꝑcario:ꝛ tūc dz iudex p̄nūciare vti poſſidetis ita poſſideatis.nō tñ ita cōſuſe ſub illis vbis vti poſſidetis ꝛc:qꝫ ſic daret gladiū vtriqꝫ parti ſz debet examinare q̄litates poſſeſſionū ꝓprietatis ciuilē:ꝛ ego p̄nuncio te ita poſſidere vti poſſides.ꝛ tu ꝓbaſti te eſſe ī poſſeſſione vſufructus naturalis:ꝛ ego p̄nūcio te poſſidere vti vſufructuarium.i. vti poſſides ꝛ ita poſſideas.ar.inſti.de ac.ſ.curare. ſi aūt nō liqueat ei ō qualitatib⁹ poſſeſſionum nō ferat ſnīam. vñ ſi vterqꝫ dicit ſe inſolidū poſſidere naturalr ꝛ ciuiliter ꝛ vterqꝫ ꝓbat ſi ēt vn⁹ ꝓbat melius: iudex ꝓferat ꝑ eo ſnīaꝫ.ar.b. ſi vo dctis ita poſſideatis vt dicūt qdam:ſz nō vr̄ hic hñe rōnem.ꝛ qꝫ ſic qō īpoſſibile ē ꝓbauerūt.ſ.vtrūqꝫ ī ſolidū poſſidere: vt hic.ꝛ.ff.de ꝑcar.duo.ff.de acqui.poſſ. poſſideri.ſ.ecōtrario. ergo cum non ſit maior rō quare vnus poſſideat magis q̄ alter nō ꝓſtat ei qs poſſideat ſupſedeat: itaqꝫ qꝫ de re incerta nō pōt certa ſnīa ferri.xxxiij.di. habuiſſe.ꝛ.xi.q.iii. graue:ꝛ.ff.de re iu. ſi vn⁹ ex pluribus: qꝫ nō liquet ei de cā: ne eius ſnīa ꝓtineat īpoſſibilitatē. ꝑ ſnīam enim dz ius declarari.ff.ſi ſeruitus ven.l.ſicuti.ſ.ſed ſi q̄rit.ſed per talem ſententiam nulla fit declaratio:ꝛ hoc verū eſt: niſi vnus oſtēdat titulū: ſicut ad poſſeſſoriū iudiciū quo tantum modo actum eſt perpetuū ſilētiū īponētes:ꝛ ꝓhibētes eidē vt neqꝫ per ſe neqꝫ per alios ſup his preſumat rauennateñ. eccleſiam aut habitatores predictorū locorū aliqua tenus moleſtare. ¶ Item.

¶ Si qui noient aliquē filiuꝫ ꝛ ita cōiter reputat nō credit poſtea alteri coꝫ iuranti contrarium.

PEr tuas nobis litteras itimaſti: q̄ cū.t.tibertin⁹ ciuis quādam per ſeptēnium habuerit concubinam: nec ꝓlē ſuſceperit interiz ex eadem: ac ipſa poſtmodū diuertens ab eo ad ipſum non poſt multum tp̄s rediſſet. filium quē reuerſa in domuꝫ ipſi⁹ pepit ex eo ſe aſſeruit ſuſcepiſſe:ꝛ ifra. ¶ Quia vero mulier illa de dicto. T. ſuſcepiſſe.ꝛ.de quo agitur primitus conſtāter aſſeruit:ꝛ idez.t.prefate mulieris precipue devictus inſtātia ipſuꝫ ſuuꝫ filiū p̄blice recognouit ꝛ fili⁹ eius noiatus cōiter fuit ꝛ habitus ab ambobus: eiuſdē mulieris poſt modū iuramēto in cōtrariū p̄ſtito nō eſt ſtandū: cū nimis indignuꝫ ſit iurta legitimas ſanctiōes vt quod ſua qſqꝫ voce dilucide proteſtat⁹ eſt. in eūdē caſum ꝓprio valeat teſtimonio infirmare[k]. Unde apparet p conſequens q̄ predictus. ℜ. ſophiam neptē memorati. T. cui⁹ p̄ma facie p̄ſumit cōſobrinus[l] non pōt habere aliquaten⁹ in vxorem. ¶ Item in concilio generali.

ꝓbic dr̄:qꝫ ſnīandū eſt pro eo qui hz titulum. Item ſi ꝓſtat qs p̄mū ad iudiciuꝫ puocauit: ꝓtra eū dz ſnīari vbi ꝓbationes oīo ſunt pares.ℨ.e.ex lr̄is:ꝛ .ſ.de fi.inſtru.c.inter dilectos. in fi. Ubi nullus oſtendit titulum vel vterqꝫ ꝛ oīno: ſunt equales ꝓbationes: nec appareat quis ad iudicium prouocauit ſorte dirimat.ff. de iudi. ſed cū ābo.ff. famiber. ſi q̄.ſ.i.C. cōmunia de leg. ſi duob⁹ ī p̄n.ꝛ.ex vj.q.ij. ſors. Itē no. q̄ interdictum vti poſſidentis: poſſidēti dat ꝛ eum tuet: dat ēt ad excipiendū: alias actio nō dat poſſeſſori.ff. vti poſ.l.i.ſ.reſtituēduꝫ. ꝛ.ſ.interdictū. Item īterdictum hoc vti poſ. locuꝫ hz tñ de poſſeſſione ſoli retinēda .ff. vti poſſ.l.i. .ſ.ij. ꝛ inſti. de interdic. ſ.retinende.ꝛ.ſ.ſed in interdicto: ſed īterdcm̄ vtrobi de reb⁹ mobilib⁹ rantū locū hz: ꝛ ꝓponitur ꝓ retinenda poſſeſſione rei mobilis cū poſſidens inquietat.ff. vtrobi.l. vna iſti. de interdic. ſ.retinende.ꝛ.ſ.ſed īterdcō.ꝛ cōpōit vtrobi ex vtr̄ꝫ ꝛ vbi: ubi pōit pro apud.ꝛ vtrū pro quem.q.d. apō quē ēres mobilis. item licet dcm̄ ſit q̄ poſſeſſori ſoli dat hoc interdictuꝫ vti poſ. dat ēt ꝓ iurib⁹ incorꝓalib⁹ ꝛ vſufru.ff. vti poſ.l.vl.ff.ſi fui. ven. ſi cuti.ſ.ariſto.ff.de ſerui. quotiēs via.ꝛ hoc lau.

f ¶ Debeam⁹. īmo debem⁹ dicere: eccleſia rauēnas poſſideat ꝛ cōe fauen. non inquietet: put ſequtur.ꝛ ꝛba edicti pluralia vti poſſidetis ꝛc. hoc caſu reſoluuntur in ſingulari. B.

g ¶ ℐPotiores. qui potiora iura habet obtinere dz.C. de edic. diui adri. tollen.l.vlti. Ber.

h ¶ Fauentie: hic cōcipit ſnīa noīe cōis fauentie:ꝛ nō procuratoris: vñ ſignatur contra.ſ.de reli.do.conſtitutis.ꝛ.ſ.de capel.mo. dilectus.C. de ſen.ꝛ interlo.l.i.ꝛ.ℨ.de elec. querelam. dic vt ibi dictum eſt. vel poteſt dici q̄ eccleſia non multum curat de hac ſolēnitate: qꝫ inuenio q̄ quādoqꝫ condēnatur monaſteriū ꝛ non procurator ipſius.ℨ.de in integ.reſti.ſuſcitata.ſ.de cenſi.ſopite.ꝛ.ſ.de ſepul.in noſtra.

i ¶ Ermas. Communis diuiſio. Scōa ibi:qꝫ vo. Abbas ſicut. ¶ Noīatus. bñ dicit noīatus ꝛ habitus. nā ſola noīatio non facit eum filium. C. de proba. nō epiſtolis:ꝛ. C. de teſta. neqꝫ.ꝛ.C. de here. iſti ſi pater.ꝛ.C. de proba. non nudis.ꝛ argu.ſ. de preſumptio. illud.

k ¶ Infirmare: ꝛba iſta ſñpta fuerūt ex illa.l.C.ō nō. nu. pe. generaliter. cū.n. aſſertioni ꝓiugū credat: q̄ aliqs nō ſit eoꝝ filius.ſ.q ſi. ſint legitimi trāſmiſſe. multo forti⁹ credit eis q̄ aliqs eoꝝ ſit fili⁹.ſ.q. ſi. ſint legit. per tuas.ꝛ.ff.de ꝓba. ēt. Sz nōne poti⁹ p̄ſumēdū eſt ꝑ p̄rio dicto p̄ſis: qui p̄mo negauit illū eē filiū ſuū vt pz ī integra: q̄ pro ſcōo cū non ſit veriſile q̄ in filiū ſuū tam graue qd diciſſet: ar.ſ. de p̄ſump. lr̄as. vbi nō ſtat ſecūdo iuramēto: q̄ ſi fuiſſet fili⁹ illi⁹ nō potuiſſet viſcera ei⁹ nō fuiſſe mota ſuper eo.ſ. de p̄ſum. afferte.ꝛ.xxiij.q. iiij. ea vindicta. ſic ꝛ primo dcō teſtis credi debet ꝛ nō ſcōo in ℨriū. plato.ſ. de teſti. cū in tua ar. ℐPreterea p̄n⁹ affect⁹ oēm vincit affectū. C. de cura. fu. l. vlti. ſz vr̄ q̄ poti⁹ ſcōo dicto mr̄is ſtādū eſt q̄ ꝓmo qꝫ poti⁹ iuramēto q̄ ſimplici verbo credit: marīe cū alia p̄ſumptio ꝑceſſit q̄ de alio ſit genit⁹. ſz fauore filiationis poti⁹ ſtat cōi opinioni ꝛ noīationi vtriuſqꝫ parentis.

l ¶ Conſobrinus: ſic patet q̄ cōſanguinitas p̄ſumptiue probata diſſoluit mr̄imoniuꝫ. Item ꝓpter cōnexitatē cauſe ſnīa lata pro vno p̄iudicat aliis. iii.q.vj. hoc quippe.ꝛ.ſ. de accuſa. ad petitionez.ꝛ.lxxxj. diſt. tantis. B.

Quoniam contra falsam. ¶Istud.c.est valde famosus.ꝛ. b. d. vt in rubro. Diuiditur in tres partes. In prima ponitur constitutionis causa. In secunda constitutio ibi: statuimus. In tertia pena ibi: iudex autem. Abbas siculus.

a ¶Probatio: directa ideo dicit: qa indirecte bene pbat negatiua. ſ. de testi. et tenore. De hac tamē materia plene dictū est. s. e. de cle. bone. ꝛ que ibi dicta sunt hic possunt notari: ꝛ ideo ꝫ non dicimus.

b ¶ Extraordinario .i. delegato. iij. qōe. iii. s. spaciū. ỽ. ei. aūt. ꝛ etiaꝫ extraordinarium vocat quādo non ꝓcedit in figura iudicii: sed iudex ꝓcedit ex officio suo ī modum inquisitionis vel denūciationis. ſ. de accusa. inquisitionis. ꝛ. c. super bis. ꝛ. c. qualiter et qñ. ꝛ. c. olim: qꝛ ertunc omnia cōscribēda sunt.

c ¶ Viros: sic ergo videtur ꝙ tabellio equaleat duob⁹: er quo loco tabellionis adhibent duo idonei. alibi ỽf ꝙ equualeat tribus. xvi. q. iii. §. pōt versi. is aūt. Et sic ỽf ꝙ plus credatur scripture tabellionis: ꝙ scripture epi vel alteri⁹ iudicis: qꝛ scripture iudicis nō credit: nisi habeat testiū subscriptiōez ſ. de testi. cū a nobis. ꝛ hoc ideo est quia cū tabellio iuratus est: credendū est ĩstrumento suo. ſ. de ꝓscri. ad audientiā. ꝛ. ſ. de ꝓsump. illud in fi. sic etiā consuetudo regionis bz: ꝙ credat instrumēto principis. ſ. de fi. instru. cum dilectus: ꝛ bz circa iudicia credat scripture tabellionis: tū circa cōtractus non credit ei: nisi bz testium subscriptionē. in aūt. de here. ꝛ fal. §. sancimus. colla. i. er quo .n. scriptura inuenit in actis publicis: bz non habet testiū subscriptionē creditur ei. ar. xxx. q. i. §. i. ꝛ. C. de fi. instru. in aūt. ad hoc: ꝛ in aūt. ō his qui ingre. ad ap. §. illud etiā. ꝛ hoc idē colligit ex hac lra: qꝛ videtur sufficere tabellio. vel si tabellio haberi nō pōt: duo idonei viri valent: nec hic dicit ꝙ in pūcia testiū illud fiat: sed tutius est vt adhibeant si adhiberi possunt

d ¶ Citationes: vt per hoc appareat: ꝙ ꝓpetuata sit iurisditio: si hoc negaretur vel reuocaret in dubiū: vt. s. de offi. dele. gratū. ꝛ. c. bz. ꝛ sic reus per conuentionē solā nō posset postea declinare forū transferēdo se ad aliū locū. s. de fo cōpe. ꝓpositi. ꝛ. ff. de iudi. si quis postea. Sed videtur ꝙ de hoc credendū esset iudici: cū nuncio credatur. ſ. de ap. cum parati. ff. de re. eo. qui sub tu. ꝛ cura. magis. §. illud. ꝛ. lx v. di. si forte. in fi. Sed forte hodie nō creditur soli nuncio: nisi esset publicus nuncius ꝛ iuratus: ꝛ talibus nunciis credit in foro ciuili ꝑm cōsuetudinē lombardoꝝ iure iusto videt ꝙ nō fit ei credendū: nisi cōstet alias legitime.

e ¶ Dilationes: que cōtinere debent quantū spaciū cōtineat vnaqueqꝫ dilatio cōsideratis circūstantijs viarū ꝛ temporū. ar. ſ. de ap. cū sit romana. ff. de iudi. nōnūꝙ: nec prima dilatio ꝺz peremptoria esse: nisi fieret hoc ex cā. s. de dila. dilecti. ꝛ vt sciat qñ: qꝛ posset puniri vt cōtumax: qꝛ ex cōicari: vel etiā in possessionē mitti non ꝺz: nisi post trinā citationē: vel vnaꝫ peremptoriā. xxiii. q. iii. de illicita. ꝛ. ſ. de sen. ex cō. sacro. ꝛ. ff. de re iudi. contumacia: tamē si ad primā nō veniat citationem: cōdemnabitur alteri parti in expensis in secunda citatione cū venerit. C. de iudi. sancimus. ꝛ s. de pcu. querelam vbi de hoc.

f ¶Recusationes: ꝛ sic patet ꝙ iudicis recusatio redigenda est in scriptis. ar. ſ. de ap. secundo requiris. ꝛ. c. cū speciali. ꝛ recusatione iudicis ꝓposita nō ꝺz postea sup principali ꝓcedere: donec de ipsa ꝓstiterit: ꝛ si iudex non admittat iustā recusationē cassabit ꝙqd postea fecerit: si appellatū fuerit cōtra hoc. s. de offi. dele. super questionū. in fi. quid iuris sit de recusatione: dicit. s. de offi. dele. suspitionis. ꝛ. ſ. de ap. cū speciali.

g ¶ Exceptiones: Exceptio: n. danda est in scriptis ꝛ redigenda ī actis: ꝛ sic ꝓprie appellat exceptiones: q̄ ꝓponunt cōtra aduersariū vel contra rescriptū qꝛ specialiter premisit de recusatione iudicis ꝓposita exceptione probabili: iudex nō ꝺz ꝓcedere in q̄stione principali: donec ō ipso ꝓstiterit. s. de offi. dele. prudētiā. §. serta. nec simul de exceptione ꝛ principali que stione cognoscēdū est: qꝛ ordo iuris puerteret. s. de iudi. exhibita. ꝛ ex ordine istorū verboꝝ notat qualiter exceptiones ꝓponant. Recusatio. n. iudicis naturaliter precedit: ꝛ ideo primo ꝓponēda est ꝛ expediēda: si ꝛ illa nō probet: ꝓponant exceptiones postea: ꝛ ille corā delegato ꝓbari debēt: et per ipsuꝝ examinari. s. de rescrip. sup lris. ꝛ. s de fo. compe. ex parte. b.

¶Iudex debet habere notarium vel duos viros idoneos qui scribant acta iudicij: alias si quid difficultatis emerserit per superiorem punietur: nec credetur ei super processu nisi inquantū ꝑ acta vel alias ꝑ legitima documenta constabit.

Quoniā cōtra falsam assertionem iniqui iudicis innocens litigator quādoqꝫ non potest uerā negationē ꝓbare: cū negantis factum per rerū naturā nulla sit directa probatio[a]: ne falsitas veritati preiudicet aut iniquitas ꝓeualeat equitati. ¶ Statuimus: vt tam in ordinario iudicio q̄ extraordinario[b] iudex semꝑ adhibeat aut publicam si potest habere ꝑsonā aut duos viros[c] idoneos qui fideliter vniuersa iudicij acta conscribant: videlicet citationes[d]: dilationes[e]: recusationes[f]: exceptiones[g]: petitiones[h]: responsiones[i]: ꝛ interrogationes[k]: ꝓfessiones[l]: testiū depositiones: instrumentoꝝ productiones[m]: interlocutiones[n]: appellationes[o]: recusationes vel renūciationes[p]: cōclusiones ꝛc. que occurrerint competenti ordine cōscribenda: loca designando tempora[q] et ꝑsonas ꝛ omnia sic cōscripta partibus tribuant: ita ꝙ originalia penes scriptores remaneāt: vt si sup processu iudicis fuerit suborta cōtentio ꝑ hoc possit veritas declarari: quatenus hoc adhibito moderamine: sic honestis et discretis deferatur iudicibus ꝙ per improbos ꝛ iniquos innocentiꝫ iustitia nō ledatur. ¶ Iudex autem qui constitutionem ipsam neglexerit obseruare: si propter eius negligētiam[r] quid difficultatis emerserit: per superiorem iudicem animaduersione debita castigetur: nec ꝓ ipsius presumat[s] processu nisi quatenus in casu legitimis documentis constiterit.

HOno. iij. archiepiscopo lude. ꝛ eius suffragancis

Si vero iudex statuat terminum ad omnes exceptiones dilatorias ꝓponendas. qō ꝛ facere potest ꝛ debet. ſ. de excepti. pastoralis: proponere debes omnes tam contra iudicem q̄ contra alios: ꝛ eis propositis ꝓceditur statī primo loco sup iudicis recusatione: pendentibus aliꝭ quousqꝫ expedita sit questio recusationis: cum illa sit preiudicialis: quia ea probata alie postea locum non habent.

b ¶Petitiones: ideo petitio siue libellus dari debet in scriptis: qꝛ ꝑm formam petitionis formari ꝺz snīa. ſ. de simo. lꝫ heli. ꝛ si inepta fuerit succumbit. s. de iudi. examinata. ꝛ vt sciat reus an velit cedere vl cōtendere deliberatione habita. .iii. q. iii. offeratur. argu. s. de dilatio. preterea. Itē nisi certa sit petitio: nō citabit iudex reū vt. v. q. ii. si primates ꝛ. iii. q. .ix. indicas. ꝛ sic est op. arg. ꝙ oblatio libelli sit de substantia iudicii. ar. op. s. de libel. ob. c. .i. vbi de hoc.

i ¶Responsiones: que debēt fieri ad petitionē actoris: ut appareat lit. ꝓtesta. que fit tantum per petitionē ꝛ directā responsionē ad eā. s. de lit. cōte. c. i. ꝛ .s. de ele. dudum. ii. q̄ omissa licet positiones facte fuissent et responsiones nō tamē valebit iudicium: vt ibi.

k ¶Interrogationes. i. positiones qꝛ actor ponere ꝺz id sup quo intendit habere ꝓfessionē rei: ꝛ sic ponit talis sindicus hoc: dū tamē facit ad instructionē cause: ꝛ reus ꝺz respōdere credo vel nō credo si iuratū est de calumnia: si iuratū est solū modo de veritate dicenda: ꝺz simpliciter respondere sic vel nō: cōcedo vel nego. ꝛ p positiones has ꝛ responsiones nō fit litis cōte. vt dictum est. ꝛ sic differentia est inter responsionē que fit p lit. cōte. ꝛ q̄ fit postea p petitionē actoris vt hic patet vel ponunt ꝓprie interrogationes que fiunt a iudice ex officio qꝛ quotiēs equitas ipsum mouet: pōt interrogare partes. ff. de interro. ac. vbicūqꝫ. ꝛ. xxx. q. vl. iudicantē: ꝛ etiā postq̄ cōclusum est in cā. ſ. de fi. instru. cū io. ꝛ etiā pars pōt interrogare: ꝛ valet rīsio. s. ō do. ꝛ cōtu. prout. ff. ō iterro. ac. si fine. §. i. ꝛ aduocatus potest interrogare. ff. de adul. si postulauerit. §. questioni.

l ¶ Confessiones: Et taciturnitas etiā scribi ꝺz: puta interrogatus noluit rīdere talis taciturnitas ꝓ cōfessione habet. ff. de interro. ac. de etate. §. nihil interest ꝛ arg. lx v. di. ꝛ si forte. ꝛ. lx. di. si seru⁹: ꝛ huiusmodi cōfessiones facte ad petitionem actoris vl iudicis ꝛ etiā partis possunt reuocari que fiunt post lit. cōte. si qs probauerit se errasse. s. de cōfes. c. vlti. vbi de hoc.

m ¶Productiones instrumentoꝝ. s. vt sciat vtrū exhibitū sit tempore cōpetēti nā postq̄ cōclusum fuerit in causa: produci non poterit. ſ. de fi. instru. cum dilectus. Contrarium sentiunt dñi de rota decisione. v. Additio.

n ¶Interlocutiones: bz sit scribenda sententia interlocutoria: nō tamē dicitur ꝙ proferenda sit in scriptis: sufficit ꝙ scripta sit in actis. Illud cōsueuit dici de sententia diffinitiua que nisi fit lata in scriptis: nec nomē sententie habere meret. ij. .q. i. in primis: ver. sed ꝛ de personis. An transeat interlocutoria in rem iudicatam: dicitur. ſ. de appe. cum cessante.

o ¶Appellationes: vt sciatur an infra. x. dies sit appellatum: qꝛ postea non valeret appellatio. ij. q. vi. anteriorum. §. biduum.

p ¶Renunciationes: postq̄ renunciatū est: ꝛ cōclusum in cā. nulla admittit exceptio vel allegatio vel instrumentū. C. de cōpen. l. vlti. arg. ad hoc. ſ. ō testi. c. de testibus. ꝛ. ſ. de fi. instru. cum dilectus. ꝛ. s. de cā pos. pastoralis: nisi euidēs ratio moueat iudicē: vt in decre. pastoralis.

q ¶Tempora: in quo loco facta sint ꝛ quo die ꝛ mense: ꝛ quo anno dñi omnia ista debeant scribi in omnibus supradictis: ꝛ huiusmodi instrumēta siue ꝓcessus cōmunia sunt ꝛ vtriqꝫ parti cū die et cōsule itegraliter sunt edenda: vt. ſ. dicitur alioquin si nō edant ea que cōmunia sunt licite appellat. ſ. de fide instru. g. per petuus. et. C. vt. lit. pē. l. i. C. de edē. is apud quē. ꝛ rescriptū pape integrū ꝺz edar. s. de dila. preterea. ꝛ. s. de rescrip. cā te. ꝛ. c. cōstitutus. ꝛ. ſ. de fi. lītru. ex lris Idē est in omnibus cōibus instrumētis: secus in ꝓpriis priuilegijs. ſ. de fi. instru. cōtingit. ff. de edē. l. i. §. editiones: nisi aduersarius illud vellet ꝓbare falsū. ſ. de fide instru. inter dilectos. C. de ꝺben. ꝛ cōmi. sti. optimam.

r ¶Negligentiā: si culpa vel negligentia iudicis pars aliqua damnum incurrat iudex totum resartiet. ſ. de sen. ex. sacro. C. ō testi. siquando. in fi. C. de iudi. sancimus: in fi. ꝛ iudex qui negligit iusticiam facere: litem facit suā. xxii. q. ii. si dñs Idem ꝛ si per iniuriam iudicis facta est. ſ. de emp. ꝛ vendi. c. vltimo. ꝛ de euic. emptor fundi.

s ¶Presumat: Sed nūqd correcta sunt iura que dicunt ꝙ semper presumitur pro bis q̄ a iudice facta sunt. s. de elec. bone. ꝛ. s. de renū. ī presentia. ꝛ. s. e. post cessionem. ꝛ. ſ. de re iudi. sicut. ꝛ insti. de fideius. §. vlti. ꝛ. ii. q. vi. boc etiam pla.

cuit.ar. Dicit io. sup hoc ꝙ semp credit sententie indicis: vbi constat de ꝓcessu cause: sed vbi reuocatur in dubiū: ꝺ processu iudicis nō est presumendū pro iusto ordine: nisi probet ꝑ acta: nā ⁊ victores nō aliter potientur sententijs: nisi eas oēs derint recte latas: in auc. de bis qui ingre. ad ap. §. si illud: si acta sunt perdita: probetur ꝓditio ⁊ sufficit: vel etiaz processus probetur per testes. arg. ĵ. de ꝓbē. cum olim. ⁊. ĵ. de testi. alber. tus. ⁊. ĵ. de re iudi. sicut. ⁊. C. de testa. public. tñ si episcopus denunciet aliquē excōicatum: standum est sententie sue: licet non adsit subscriptio testiū. xi. q. iii. cure. ⁊. s. eo. post cessionem: vbi de hoc. Si tamē dicat se inordinate vel iniuste excōicatū. iudex aut etiā aduersarius dz oīndere ꝙ debito modo excōicatus est. ĵ. de sen. exc. sacro. in prin. Sz pone ꝙ persone ille que debent acta cōscribere appareāt subscripsisse omnibus actis: nunquid presumit in tantū pro eis: vt in contrariuz probari non possit: dico ꝙ admittitur probatio in contrariū. s. eodē post cessionem. ⁊. ĵ. de testi. cū a nobis: qz etiam cōtra instrumentū q̄ritūcunqz publicum sit recipiunt testes. C. de probatio. cum precibus. ⁊. ĵ. de fide instru. cū io. nam ⁊ partes possunt contradicere actis. C. de rela. l. i. ⁊. ii. q. vi. §. biduum. ℣. verendum est ⁊c. et bñ ꝓtradicere possunt: qz quādoqz cōpertū est eulogia ex mala fide scribi: ut. ff. de custo. et exhi. re. l. diuus. ar. ĵ. de accu. cū dilectus: ⁊ hoc verū est: dūmodo ꝑ plures ⁊ meliores probetur contrarium: de hoc dictū est. s. e. Tertio ex ordine verborum istius decre. debes colligere qualiter iudex debeat procedere in negocio alicuius cause a principio vsqz ad finez: qa primo loco dz citare: ⁊ ita p ordinē vt littera dicit ꝓcedere dz. Inno. iiii. dicit ꝙ si sententia lata est vtraqz parte presente vel procuratorib⁹ partiū a qua nō est appellatū ⁊ sententia in scriptis appareat: in tantū presumit pro ipsa: ꝙ si aliqua partiū vel let eā impugnare ratione processus non debet audiri. qz presumenduz est ꝙ oīa sint legitime acta: ex quo tempore sententie nihil virit nec appellauit: tamen credo si sententia detur ꝙ taciturnitas partiū nō possit facere sententiaz aliquā ꝙque nulla est vt si lis cōte. non sit: aut si die feriata esset lis cōte. b.

¶ Si probari potest reuz deliquisse eius purgatio ꝙ non deliquerit non est admittenda.

Ad nostram noueritis audiētiā peruenisse: ꝙ sacerdotes ⁊ clerici dacie legi regni: per quam negatiua probatur: teneri inmutentes a criminibus que probari testibus fide dignis possunt legitime contra eos reputant insontes: si se super his purgare ualeāt quoquo modo[a]: ⁊ infra. ¶ Volentes igitur vt hec pestis contraria omni iuri[b] penitus extirpetur a clero: mandamus quatenus in huiusmodi probatione negatiue: dumtamen possit affirmatiua[c] ex aduerso probari: nemunē audiatis.

Idem auf. ⁊ lameteñ. epis.

¶ Fines dioce. probantur per libros antiquos adminicula testes ⁊ famam.

Quam causam que inter colubri. ⁊ egitañ. epos super suarum limitationem dioc. vertitur: vobis duximus ꝓmittēdā. ¶ Mandamus quatenus fm diuisionem que per libros antiquos[b] vel alio modo melius ꝓbatur: necnon ⁊ testes[c] famā ⁊ quecunqz alia adminicula[d] in negocio procedatis.

Idem epo ⁊ archi. senoñ.

¶ Possunt reprobari matrone per quas virginitas probatur.

Causam matrimonij que inter. u. iuuenez ⁊ g. puellam senoñ. que se virginem ⁊ monachaz profitetur: noscitur agitari: ⁊ ita. ¶ Mandamus quatenus eandez puellam ponatis[e] interiz i illo monasterio quod intrauit: vt ibi secure valeat commorari: donec iudiciali sententia quid agi debeat decernatur: recepturi postmodū non solum probationes viri quas inducere voluerit: ꝓ tra mulieres[b] illas que ad inuestiganduz signa uirginitatis ex parte puelle fuerint introducte: verum etiam probationes alias hoc negocium contingentes quas ps[f] vtralibet duxerit producendas. Et qa vt dicit canon: sepe manus fallitur ⁊ oculus obstetricuz: volumus ⁊ mandamus: vt adhuc honestas matronas prouidas ac prudentes deputare curetis ad inquirenduz vtruz dicta puella virginitatis ꝓuilegio[b] sit mūita.

Rego. ix. prepositō sancte. M. magburgeñ. ⁊ decano misiñ.

¶ Acta etiaz litis ordinatoria facta coram primis iudicibus fidem faciunt coram secundis.

Cum bo. me. ⁊ infra. Luz acta originalia dicant apud priores iudices[f] remansisse: mādamus

sio. xvi. q. i. plures: ⁊ rusticis senibus precipue in antiquis creditur. ff. de le. iii. si chorus: ⁊ fama in talibus precipue valet: quorum memoria non habetur. ff. de ꝓba. si arbiter. ff. de aqua plu. ar. in summa. §. item labeo per se tamē nisi alia adminicula non adsint nō ꝓbat. iii. q. iii. ītē in crimi nali. §. sepe fit. ⁊. ff. de testi. l. iii. §. que argumēta. ⁊. ĵ. de ꝓsumptio. illud. xxv. q. vi. si duo.

f ¶ Adminicula: adminicula ergo ⁊ si p se non probant tamē adiuuāt. ĵ. de simo. p tuas. ⁊. ĵ. de iuc. abinteſt. cū dilectus. ⁊. ĵ. de testi. ꝓtea rea. ⁊. ĵ. de ꝓsump. litteris. ⁊. c. iij. ⁊ sic est arq̄ q̄ nō prosunt singula multa iuuant. C. de testa. sancimus ⁊. ff. ex qui. cau. ma. necnon. §. si quis sepius ⁊ indicia etiam probāt. C. de rei ven. indicia.

Causam matrimonii ¶ Communis diuisio. Secunda ibi: mādam[g] ab. sic.

g ¶ Donatis: Sed q̄re nō restituit mulier viro suo: si habuit possessionē illi[g]. s. de restitu. spo. ex cōquestione. ⁊. c. ex trāsmissa. ⁊. c. lfas. ⁊. ĵ. de rapto. cām q̄. hoc ideo fuit: qz illa dicebat se virginem esse: ⁊ super hoc iduxit mulieres ad probandā virginitatē quod si verū esset tenebat monachatus: vnde non debuit sibi restitui: ne ab eo corrumperetur arg. ĵ. de spon. cū locum ⁊ est casus iste qui impedit restitutionē. vñ pōnēda est in eodez monasterio: quousqz plene cōstet de cā ne posset pati aliquā violentiā: qz iudex hoc ꝓuidere dz. xxx. iii. q. ii. sine de cōiugii fedele. ⁊. iii. q. ix. hortamur. ff. de re. du. vbi. ⁊. s. ō resti. spo. ex transmissa. ⁊. c. lfas. ⁊. ĵ. de ap. ex parte.

b ¶ Mulieres: vir volebat reprobare mulieres illas que illam inspexerant: ꝙ erant male fame ⁊ criminose: cum ille debeant esse prouide ⁊ honeste ac perite in facto illo. ĵ. de frigi. ⁊ male. fraternitatis: ⁊ de ven. inspi. l. i. hec. n. probatio confessioni viri prefertur. s. eo. ꝓposuisti. alias enim statur cōfessioni viri dicentis se cognouisse vxorem. ĵ. ō despon. impu. cō tinebatur ⁊. xxxiii. q. i. si quis acceperit: quādoqz tamen oculus obstetricū fallitur: vt hic dicit. ⁊. xxii. q. i. nec aliqua.

i ¶ Pars. No. ꝙ omnia q̄ cōtingunt cām ⁊ per que possit melius ĩstrui sunt inquirenda: sic. s. de iudi. exhibita. ⁊. s. de elec. scriptum. ⁊. s. c. pri. ⁊ no. hic arg. ꝙ in causa matrimonij apertis attestationibus adhuc alij testes sunt inducendi: quia inducte hic fuerunt mulieres: ⁊ adhuc alie inducuntur: vt sequitur ad idem inducuntur. ĵ. de spon. sicut. ⁊. ĵ. de consanguī. ⁊ affini. ex litteris. ⁊. ĵ. de testi. series: quia sententia cōtra matrimonium lata non transit in rem indicatam. ĵ. de re iudi. lato: ⁊. c. consanguinei. ar. ꝯ. s. eo. iurauit.

k ¶ Priuilegio: priuilegium virginitatis maximum est: quia replet paradisum. xxxii. q. i. nuptie: que sola est potens deo animas hominum presentare: in auc. de lenonibus. §. sancimus. col. iii. ⁊ est illa principiū aliarum virtutum: in auc. quomodo oporteat episcopos ⁊ alios prelatos et religiosos ad ordinem religionis adduci. §. neqz autem sacris: ⁊ virgo sola que ad legem promotionis reputatur. ⁊ inter virgines corrupta iniusta etiam consecrari non potest. xxxii. q. v. de pudicitia: ⁊ sole virgines aureolam habebunt. xxxii. q. v. si paulus: pauci tamen habebunt hoc priuilegium: vt dicit greg. l. di. quia tua.

Cum bone me. ¶ Proprie nō diuiditur. ponit enim cuiusdam cōmissionis formam bñ ebrē. Et fin membrum ibi: alioquin. Et adde vt faciant fidem acta de eo. facto. de arbi. cum tempore. Alb. sic.

l ¶ Judices: Originalia acta semper apud iudicem siue scriptorem remanere debent. s. eodem quoniam: ⁊ si causa ad alios iudices manauerit: postea illis tradere tenetur: vt h dicit. ⁊. ĵ. ti. pri. cām q̄. ⁊ sic patet: ꝙ attestationes in vno iudicio recepte valent in alio: in auc. de testi. §. quoniaz multe col. vii. ⁊. C. de arbi. l. pe. in fi. ⁊. C. de testi. l. vlti.

a ¶ Quoquomodo. i. per viles ⁊ criminosos ⁊ sibi similes. qō esse nō dz: imo ō bent esse bone fame ⁊ opinionis. ĵ. de pur. ca. cōstitutus.

b ¶ Omni iuri: ⁊ vere: qz accusatoribus ⁊ testibus ⁊ comparentibus audiēda ē accusatio: vt. ĵ. de accusa. lz. ⁊. c. veniens: ⁊ quasi per totum: ergo cōtrarū erat iuri: ꝙ purgatio admittebatur super his que legitime probari poterant cōtra illos: que tunc demū admitti dz cum aliquis infamatus est: ⁊ null⁹ apparet accusator. ĵ. de simo. de hoc. ⁊. ĵ. de pur. ca. nos inter alia. ⁊. c. ex tuarum. ⁊. c. cū dilectus. ⁊. xv. q. v. c. i. ⁊. ii. q. v. omnibus. ⁊. ĵ. de accusa. accedēs. ⁊ qz lex illa ē cōtraria omni iuri: est q̄citius extirpanda. viii. di. mala cōsuetudo: lex autē debet esse honesta. iiii. di. erit autē. Itē contraria erat iuri: qz negantis factum nulla ē directa ꝓbatio. s. c. proxi. ⁊. s. de elec. bone. ⁊. C. de ꝓbatio. actor. ⁊. vi. q. vltc. actor. de hac negatiua dictū est. s. de elec. bone.

c ¶ Affirmatiua: illa. n. primo probari dz: qz ei qui dicit incumbit ꝓbatio. ff. de proba. l. i. tamē si postea ꝓbato crimine vellet reus ꝓbare negatiuam indirecte audiretur. ĵ. de testi: ex tenore: sed contra probationem testium nō admittit purgatio: vt hic patet.

Cum causam. ¶ Cōmunis diuisio. Secunda ibi: mandamus ab. sic.

d ¶ Antiquos: no. ergo ꝙ scriptura antiquorum librorum facit fidem. ĵ. de prescrip. ad audientiā. Itē creditur instrumento producto ⁊ archiuo publico etiam si subscriptionem nō habeat. xxx. q. i. peruenit: ⁊ in auc. de bis q̄ ingre. ad ap. §. illud. ⁊. C. de fi. instrumē. autē. ad hoc. ⁊. s. de in inte. resti. tum ex litteris ⁊. ff. de ꝓbatio. celsus. ⁊. C. ar. tutele. l. ulti. ⁊. C. qui po. in pig. ha. scripturas. Item. si reperiatur scriptura in aliqua colūna vel lapide ei statur. xxxiiij. q. ij. sane. Item scripture que olim fiebat in albo pretoris fides adhibeatur. ff. de iurisdi. om. iu. si quis id ⁊. ff. de albo scri. l. i. ⁊. ij.

e ¶ Testes: per testes enim antiquos vtriusqz parochie ꝓbat huiusmodi diui-

a ¶ Proponenda: nã si testes coram prioribus iudicibus recepti & publicati fuerant alij nõ recipient vlterius. ĩ. ti. pri. cõstitutus: ad si. instrumẽta vel cõfessiones poterunt recipere: vel si aliqua fuissent capitula sup quib⁹ testes nõ fuissent recepti: sup illis poterunt testes recipere. ĩ. ti. pri. cãm q̃.

b ¶ Alioquin. i. si nõ poterunt acta inueniri: tũc recipiant ꝓbationes de nouo sup statu monasterij & spoliatione abbatis sup q̃⁹ de litis cõte. facta nõ reuocabat ĩ dubium: imo illud cõstitebãtur ptes: & si testes aliqui recepti fuissent & clause attestatiões eẽnt coram primis iudicib⁹ si uoluerint partes cõputabũtur ĩ numero aliorum. ĩ. de testi. cuz cãm in fi.

c ¶ De cõpositione: ad quã iudices primo dare debent operã: sic. s̃. de inu. pe. c. i. vbi de hoc: et ẽ ar. q̃ sup re spirituali. s. sup statu monasterij põt ꝓpositio iteruenire. s̃. de arbi. cum tpe. & c. ꝓtingit: ubi de h̃: tñ hic ꝓpositionẽ pficere ñ possent: sicut nec causaz diffinire q̃ papa utrũq̃z sibi reseruat.

Rubrica. De testibus.

Rubrice huius ꝓtinuatio patet ex ꝓtinuatione facta in precedenti titulo vt magis specifice sic .s̃. visuz ẽ de ꝓba. ĩ genere merito ut materia magis claresceret subij cit de specieb⁹ q̃: q̃q̃z ꝓbatur p testes q̃q̃z per instrumẽta p ꝓsumptiones & p iusiurãduz iõ de his omnib⁹ tractat ĩ sequẽtib⁹: et q̃ ꝓbatio q̃ fit p testes ẽ efficatior alijs cuz fiat viua uoce .ĩ. de fi. instru. cuz Jo. cum ibi no. iõ ꝓmittit tractatum de testibus & postea subnectit de alijs speciebus. Alb. sic.

p **Lacuit.** ¶ Cõtinet tria dicta q̃ patẽt ab. si.

d ¶ Placuit: hoc. c. habent quidam propalea .iiij. q. iij. placuit.

e ¶ Precio: quoz testimonium non valet: q̃ precio sunt corrupti. iij. q. iij. §. itẽ in criminali. & s̃. de ꝓba. lz. & ĩ. eo. sicut. xiiij. q. v. non sane. et ĩ. eo. quotiens. & xxxv. q. vi. eps in synodo.

f ¶ Idonei: Idoneus reputabit: ex quo per aliquã exceptionẽ non repellit q̃ quilibet presumitur idoneus nisi probetur cõtrariũ. ĩ. de psump. dudũ & edictum de testibus prohibitoriũ est: vt quilibet admittatur qui non repellitur. ff. de testi. l. i. i. responso.

g ¶ Fideles: q̃ infideles nõ admittunt. ff. e. l. i. & ij. q. vij. nõ põt. & c. si hereticus sic nec ad accusandũ. e. cã. & c. e. q. alieni pagani. & c. querendũ. Excipe casuz. c. ꝫ christiãos de hereticis li. vi. vbi bon⁹ ter. cũ gl. additio.

b ¶ Ieiunus: hoc de honestate dictum est non de necessitate: sic. xxij. q. v. honeste. Ber.

In nomine domini. ¶ Diuiditur in tres partes. Nam primo ponit dictum. Secundo probat legẽ. Tertio cõcludit. Secunda ibi: ne postea. Tertia ibi: ecce. Alb. sic.

i ¶ In nomine dñi: hec est pars illius. c. ij. q. i. in primis.

k ¶ Illisimi: quibus non est credendum. ij. q. i. in primis. quedã cõsideranter in testibus: que his versibus notantur. Cõditio seruus etas discretio fama. Et fortuna fides: in testibus ista requiras.

l ¶ Ne postea: ista verba sunt in aũt. de testi. §. & hec vero. col. vij.

m ¶ Audire: & nõ est ita intelligendum: ut audiant testes cum deponunt dictũ suũ cũ in secreto & sigillatim sint recipiendi. ĩ. c. venerabili. C. de testi. nullum. ĩ. de accu. inquisitionis. §. i. sed audire debent testes. i. uidere & audire eos iurãtes & post publicationem uidere & audire dicta ipsoꝝ poterũt: & hoc seruatur exẽplo danielis: qui secreto examinauit illos falsos testes sacerdotes qui falsuz testimoniũ tulerunt ꝫ susannã: & hoc regulare ẽ cuz agit in forma iudicij: sed autẽ vñ uerba ista sumpta dicunt: dicunt doctores loqui in cã publicationis. s̃. vt lite nõ ꝓte. qñ. §. sunt & alij. ĩ. e. significauit: & tunc videt q̃ aduersari⁹ possit interesse receptioni testiũ et ipsos testes audir̃ p iura ista ſz tu expone testes. i. attestationes: ut ĩ autẽ. ꝑdicta de testi. §. et hoc uero: ubi dicit audire at testationes et depositiones.

n ¶ Venire: tunc. n. recipient & ualebunt ac si pñs eẽt. C. de te. si q̃ñ & h intellige li. nõ ꝓte. alit nõ. s̃. ut li. nõ ꝓte. p totũ.

o ¶ Inexcusabili: si. n. non põt uenire iusta cã detent⁹ nõ reputatur cõtumax: & si tũc recipiãtur: nõ ualent: si causaz absentie oñderit: quia etiã sententia reuocaretur. ĩ. de re iudi. cum bertoldus. & ff. de dã. infe. si finita. §. si forte. & ff. de iudi. si prætor iusserit. in fi.

p ¶ Admonẽdus est: alias. n. nõ valet: nisi admonit⁹ pñs fuerit. iij. q. ix. charte. & ij. q. i. in primis. C. de fi. instru. iudices idẽ est in accusatione. iij. q. ix. c. i. & in sentẽtia cadẽ causa & questione. caueat. & pluribus .c. seq. & generaliter oĩa q̃ aduersus absentes nõ p cõtumaciam statuuntur nõ valẽt. iij. q. ix. omnia.

q ¶ Legẽ: predictam que dicit q̃ aduersario pñte recipi debẽt .C. de fi. instru. l. iudices: ĩ autẽ. eo. §. & hoc vero. C. de legi. non dubium. & r. di. vides. et .xxv. q. ij. imperiali.

r ¶ Quoniã mulieres: sic mulier admittit in testimoniũ ꝫ ecclesiasticã psonã: vt. ĩ. eo. tã lr̃is. & mulier bñ admittit ĩ testimoniũ. xv. q. iij. ex eo. ar. s̃. xxiij. q. v. mulierẽ. Illõ sic intelligi dz vbi agit criminaliter nõ recipit mulier ad testimoniũ ꝫ aliquẽ: cũ vero agitur ciuiliter: aut in modũ ingsitionis seu exceptionis tunc admittit mulier: in quo casu loqtur hoc. c. & ĩ. e. tam litteris.

s ¶ Desregisse: & sic vt: q̃ socij criminis admittant: sic. lxx ix. di. si qs papa. & vi. q. i. §. si qs cũ militib⁹. s̃. ĩ. e. veniẽs et .s̃. de ꝓfes. c. i. & xvi. q. iij. nemini: h nõ recipiunt socij ad plenã ꝓbationẽ: sed ad presumptionẽ tm̃: sicut serui q̃q̃z ad psumptionẽ recipiunt. iij. q. iij. §. item fui.

Communi negocio. ¶ Ds qui denunciat p dictum suum & alteri⁹ ꝓbat se pmonuisse: ita summat Jo. an. & cõiter docto. sz certe h summatio nimis restringit lr̃am cum id q̃ h dr̃ de denunciatione h̃ sit positum cã exẽpli: & exẽpla nõ restringunt dicta ut in. c. i. ne cle. uel mona. fac. l. cum pr̃ ĩ. §. dulcissimis. ff. de leg. & maxime q̃ in secunda auctoritate h̃ posita nulla fit de monitione mẽtio ideo summo sic ut in rubro. Diuiditur nã primo ponit dictum secundo illud probat duabus auctoritatibus. Secunda ibi: quod patenter. Alb. sic.

t ¶ In omni negocio: q̃ dicit in omni negocio generalis ista restringit ĩ cã denunciationis: ubi dz ꝑcedere fraterna monitio ad h̃ ut admittant ad denunciandum. s̃. de iudi. nouit. & ĩ. de accu. c. ij. & c. cũ dilect⁹. ij. & ĩ. ō simo. lz heli. & ar. ad h̃. ij. q. vij. accusatio. & c. si qs erga: ĩ eodẽ casu logr̃ hoc. c. & h pz ex ipsa lr̃a & hoc idẽ dr̃. ij. q. i. si peccauerit alias ĩ cã sua nemo idone⁹ testis ĩtelligit. iiij. q. iij. §. itẽ nullus. & ff. e. nullus. & ĩ. e. decetero. Itẽ ꝓsuevit dubitari: utrũ criminosi & infames admittant ad denunciãduz alioꝝ crimina & ẽ dicẽdũ q̃ nõ. iij. q. vij. g sine. & c. postulat⁹. §. ponzo. ĩ fi. & i. q. i. multi. ĩ pn. q̃: tales debẽt esse bone fame. xxxv. q. vi. eps ĩ synodo. & ĩ. de test. co. ꝓterea. §. i. & ĩ. de spõ. cũ ĩ tua ubi ō h

u ¶ Si peccauerit. Ad. dicit: q̃ h auctoritas extenditur ad oẽs sine distinctione p sonaꝝ. ar. p eo. ij. q. vij. q̃ pp. & xxiij. q. iij. tã sacerdos. Alij dicunt q̃ tm̃ ad p̃latos. ar. xxiij. q. iiij. ita plane: alij dicunt & uñ meli⁹ q̃ extẽditur ad eos tm̃ q̃ aliquã habent administrationẽ sup aliquib⁹. xxiij. q. iij. duo ista nomina: de hoc dicitur. ij. q. i. si peccauerit. & ĩ. de here. cum ex iniuncto.

r ¶ Vel trium. i. non paucorum: tamen quedam cause requirunt plures ſz nulla

causa contena est vno.ĩ.e.licet.

a **Q**Uotiens·¶Duo sunt dicta.Secundū ibi:ꝓbatio autē.Ab.sic.
¶Propinquitatis:intransitiue est hoc.i.propter cognationem que est ꝓpinquitas.xxv.q.iij.c.i.ꝛ.ij.

b ¶De eadem ꝓsanguinitate.xxxv.q.vi.c.i.ꝛ.ij.ꝛ.ĩ.qui ma.accu. pos. videt. ar.ꝓtra.ĩ.e.sup eo.fol.vt ibi.

c ¶Duplici iuramēto:in iuramento illo duo articuli cōtinentur:vt.ĩ.sequitur.

d ¶Amicitia:testes.n.iurare debent remoto odio amore cō modo amicitia.iiij.q.iij.§.itē testium.ꝛ.ri.q.iij.quattuor.ꝛ .xxxv.q.vi.de parentela.

e ¶Credere ita esse:hodie nō vt locū hꝫ ex toto qō ꝫ dꝫ qꝫ nō valet testimoniū de auditu siue de credulitate:immo necesse habēt dicere:qꝫ viderint psonas oēs in cōsanguinitate designādo gradus ab vtroqꝫ latere vel saltē aliquas psonas in gradib⁹aliter nō valet.ĩ.e. lz:ꝛ ita paꝫ valet testimoniuꝫ de auditu:vnde adhuc debent addere quātū ad hoc:ꝛ ita credere a suis maioribus audiuisse:vt ibi dicitur.t.

I **M**Asuper·¶Diuidit qꝫ ponit dictuꝫ qō postea determinat ibi:dūmō.ab.fi.

f ¶Ecclesie:ꝛ ita clerici pñt ferre testimoniū in cā ecclesie sue .xiiij.q.ij.super prudētia.ꝛ.ĩ. .e.cū nuncius.ꝛ.ca.tuis.ꝛ.ĩ. de iureiu.ꝛ si rps:in fi.b.

g ¶Vel duo:ꝛ sic pz qꝫ duo possunt cōstitui ꝓcuratores:ḃ tñ aget qꝫ prius litē occupauit .ff.de.ꝓcura.plurib⁹ ꝛ.s.de.ꝓ cura.nō iniuste vbi de hoc.

h ¶Admitti:qꝫ nemo dꝫ hꝫe duplex officiū in cā.iiij.q.iiij. .c.i.ꝛ.ij.ꝛ singula officia singulis psonis sunt cōmittenda .lxxxix.di.singula.ꝛ.xxi.q.i. p:esbyteros.ꝛ.ff.ad trebel.illa a quo.§.tempestiuuꝫ.ꝛ.ff. de pac.si plures.C.de assesso. .l.nemo.Ber.

q̄ duorū hominum testimonium verum est. ¶Agenius.iij.

¶Dicit quales esse ꝛ qualiter iurare debeant qui super cōsanguinitate deponunt.

QUotiens aliqui ꝓp cognationem ꝓpinquitatis[a] separari petuntur:duobus vel tribus testibus adhibitis qui de eadē ꝓsanguinitate[b] supersint vel totidez senioribus ꝛ melioribus loci eiusdē id dꝫ legitime cōꝓbari. ¶Probatio autē testium dꝫ fieri duplici iuramēto[c]:vt iurent se nō ꝓuato odio neqꝫ amicitia[b] neqꝫ ꝓ aliquo cōmodo quod habuerint vel qō habēt vel habituri sint:ad hoc iurādum inductos:ꝛ sicut ipsi dicunt rei veritatē accepisse a maioribus suis ꝛ credere[e] ita esse.

IDem ꝓiori ꝛ fratribus sancte trinitatis.

¶Prelatus ꝛ clerici q cām eccle sie nō ꝓcurant testificari pñt in ea.

IMsuper statuimus:vt liceat vobis ī causis ecclesie[f] vſe ferre testimoniū. ¶Dūmodo vnus ex vobis vel duo[g] ad agendū vel respondēdum instituātur:quoruꝫ testimoniū in causis in quib⁹ actores vel responsales sunt instituti: nō debent admitti[h].

I**D**em.r.herfordeñ.episcopo. ꝛ abbati sard.

impetrauit vnde nō valebant si hoc ab initio fuisset oppositum:bñ fuisset auditus.s.de reseri.sup lr̄is:ꝛ qꝫ hanc exceptionē dilatoriā omisit valuerunt lr̄e ꝓ cōsensum illius p:esbyteri:quare iudicio cepto illam opponere nō valebat.ĩ.de re iudi.inter monasteriū.C.de excep.l.pe.ꝛ vlti.si enim interfuisset illius:puta si esset patronus vel parochian⁹ bene admitteret saltē ad denunciandū: licet ipsum accusare nō posset.xxi.q.vij.filijs ac neporibus.

k ¶Impetrauit:supple sub hac forma.qꝫ si ꝛc.

¶Si ꝓbatio exceptionis oppositе ꝓtra testē ꝓductū nō admittit añq̄ dictū testis recipiat ī casu in quo admitti debuit licite appellat.

EX parte.a.p:esbyteri ad nos est q̄rela perlata:qꝫ cū eccl'iaz de dunod.canonice fuisset adept⁹ ꝛ.xxx.an.ꝛ amplius pacifice posse disset. ¶Miles qdā.b.noie tacito' qꝫ laicus esset:ad iudices litteras ī petrauit[k]:qꝫ si dictus p:esbyter filius esset illius qui proximo in eadem ecclesia ministraret: vel publice fornicariam haberet:ipsum a predicta ecclesia amouerēt.Tādem cū miles ꝓ iterpositā psonā[m] eū corā prefatis iudicibus traxisset in cām:quosdā laicos infames ꝛ notabiles[n] ad testimoniū dicitur ꝓduxisse.Licet autē p:esbyter assereret illos nō esse recipiendos: pro eo qꝫ quidā eoruꝫ latrones et raptores manifesti essent:qdā vero in alia cā fuissent cōuicti de piurio[o] ꝛ se hoc diceret ꝓbaturꝫ.Nihilominus iudices testib⁹ talib⁹ receptis eidē abñti post appellationez ꝓscriptā abiudicauerūt ecclesiam quā nūc militis dapiferi filius detinet occupatā:ꝛ ifra. ¶Mādam⁹ q̄ten⁹ si vobis cōstiterit[p] qꝫ ꝓdict⁹ p:esbyter nō fuerit legitime ꝓ testes[q] idoneos predicta ecclesia spoliatus:eorūdē iudicū cassata sen-

l ¶Qui primo:ꝛ ideo ecclesia non potuit retinere sine dispensatione ap.se.s.de fi.p:esby.ꝓ sentium.ꝛ.c.pe.ꝛ vlti. .viij.q.i.apostolica.

m ¶Psonā.s.ꝓ curatorez:ꝛ sic patet qꝫ ciuilit agebat vt remoueret solūmō ab ecclesia.ĩ.de simo.cū essent alias si criminalit agere non admitteret:etiā si per seipsum nisi suaz vel suorum iniuriā ꝓ sequeretur.ĩ.e.ceterο ꝛ.iiij.q.vlti. omnibus sed nec tunc ꝓ procuratorē:qꝫ in criminali nō interuenit ꝓcurator.ĩ. de accu. veniens.ꝛ.ij. .q.vi.si quādo ꝛ.§.precedēti.vbi de hoc:ꝛ melius.iij.q.v.I criminalibus causis.

n ¶Notabiles: hmōi exceptiones in tēpus disputationis debēt referuari: nec expedit testes reprobari tali modo do nec cōstet an cōtra eum deposuerint cuz possint reprobari testes post apturas testium ꝓtestatione premissa ante aperturā.ĩ.eo.ꝓsentiū.ꝛ.ĩ. de excep.deniqꝫ.ꝛ.ĩ.de simo.lz beli.ꝛ.c.ꝓ tuas

lz hoc nō ſuauit sacerdos iste vñ valuit receptio testiū ꝛ lata sniа quousqꝫ testes fuerint reprobati:nō obstante appellatione:qñqꝫ tñ statuz admittit exceptio anteq̄ deponat:si causam criminalē hz cū ipso:in aut'.de testi.§. si vero:colſ.vij.quandoqꝫ recipiuntur ante aperturā alioꝛ ne ꝓgetur negociū.s.de ꝓba.lz alias dꝫ recipi statim:ut in tempus disputationis q̄stio reseruetur.C.eo.aūt.si testis odiosus.Sed ex hoc qꝫ hic appellauit et admittitur appellatio:videtur qꝫ audiri debeat uolens statim hoc ꝓbare:tamen quod prius dixi ordinarium est:lz de facto hic taliter cōtingat: vel dicas qꝫ ḃ exceptio fuit opposita post receptionem testium:ut annullaretur dictum eorum sed nō fuit admissa:vnde recte appellauit.

o ¶De periurio:vnde vlterius ad testimonium non deberet admitti:si de hoc constaret.vi.q.i.quicunqꝫ.xxij.q.v.paruuli.ꝛ.c.si quis.cōuictus ꝛ.ĩ.eo.testimonium.

p ¶Constiterit:arg.cōtra.ĩ.de iureiur.venientes:ibi reuocatur execution sententie anteq̄ cognoscatur de appellatione:hic nō.sed ibi fuit appellatū a diffinitiua sententia: hic non fuit ꝛ sic super certo articulo appellatum fuit hic:ibi simpliciter a sententia.

q ¶Testes:idoneos ad hanc ꝓbationē admittitur post sententiā qꝫ añ sententiā hoc facere voluit ꝛ nō fuit admissus:ꝛ etiā appellauit ꝓpter hoc sic.ĩ.de sen.ꝛ re iudi.cū.i.ꝛ.a.Si vero nō diriſſet hoc ante sententiā post sententiā nō videtur audiendus.ĩ.de exce.deniqꝫ.vbi de hoc:nisi de falso agere vellet quod posset vsqꝫ ad.xx.an.ĩ.de exce.cuz venerabilis ꝛ.C.de fal.querela.ꝛ.s.de ꝓba.lz. ¶Preterea er hoc videtur qꝫ appellans teneꝫ ꝓbare causam appellationis esse verā.sic.ĩ.de excep.olim.Sed cōtra videꝫ qꝫ sufficit illud ꝓbare qō appellans proposuit ꝓbabilē exceptionē corā iudice a quo appellauit illā se offerens probaturū ꝛ qꝫ nō fuisset admissus:vt ꝓbaꝫ.ĩ.de appel.interposita.i.rñso.ꝛ.c.dilecto.ꝛ.c.vt debitus.ꝛ .s.de offꝫ.deleg.cū cā.ꝛ hoc idē fecit sacerdos iste:qui legitimaz oppositā exceptionē quā se obtulit probaturum. Sol.illa contraria loquuntur in iudice nollet admittere ꝓbationē sup exceptione ꝓbabili grauauit ipsum ꝛ reddidit se suspectū:ꝛ ideo sufficit hoc solū probare corā iudice appella-

i ¶Tacito:ex eo qꝫ dicit tacito ꝛc.vñ qꝫ lr̄e iste nō valebāt.ar.ĩ.e. decetero.ꝛ.s. de trāsac.ex lr̄is.Sed ꝑiū vñ:quia de publica fornicatione agebatur quo casu lz laico vitare vel accusare tales clericos.xxij.di.§.verū.ꝛ.c.nullus.ꝛ.c. preterhoc.ꝛ sic dꝫ admitti miles ad agendū cōtra sacerdotē fornicariū:qō quidā cōcelr̄as habuisset:vel dicas qꝫ ideo dicit tacito qꝫ de facto sic accidit:qꝫ nō intererat eius quia nō erat parochianus vel patronus illi⁹ ecclesie:ꝛ ideo tacita veritate

¶Hec decre.reputat difficilis ꝛ est ſm Jo.an.ꝛ dicit qꝫ quidā glosat.eā trāsiuerunt q̄si eius dubia nō viderēt:alij nō glosauerunt in ea vt bona guida aretinus. **D**.ant.dicit qꝫ ne:ipse Jo.an.intellectū decre.penit⁹ dilucidauit:qcqd sit decre.hz aliquos no.articulos.Jo.an.summat sic. ¶Probatio exceptionis ꝓpositе cōtra testes differri pōt post publicationē attestationū Ego multū miroꝛ de hac summatione Jo.an.q̄ lz sit vera in se ī nullo summat lr̄am cū in summario de cōtentis in ter.nulla fiat mētio adeo vt cōmuniter doctores sequentes solent cū suis summarijs trāsire:sed nemo pōt esse Job:vt nō erret in dictis suis vt ipsemet Jo.an.dicit in ꝓoemio nouelle in.vi. **D**.anto.fz intellectū q sibi videt verus summat sic.Appellatio quo ad finē exceptionis cōse q̄entis nō iustificat solo exceptionis obiectu vel ꝓbationis oblatione.quo ad finē aūt deuoluendi sic.hec summatio vera est in se ꝛ ꝛ melio⁹ ꝓbat ex his que no.ī .c.interposita.ĩ.de appel.cui melius congruit q̄ hic:nā nil attingit de materia huius ti.nec discutitur principaliter hic virtus appellationis:sed exceptionis cōtra testes ꝓpositе ideo summo sic breuiter. Si exceptio legitima opposita cōtra personas testū nō admittitur licite appellatur.ḃ.d.fm lectu. Jo.an.que hodie cōmuniter approbatur.Vel aliter fm lectu.quam pono vt in rubro. Diuiditur decre.principaliter in duas partes.In prima ponitur querela.In secunda mandatū ibi:mandamus.¶Prima facit quinqꝫ prima nāqꝫ causam iustificat.Secūda ibi:miles ponit formā impetrati rescripti vitia notanter exprimendo.Tertia ibi:tandem ponit processum postea ex eo secutum.Quarta ibi:Nihilomin⁹ narrat sententiam.Quinta ibi:quam nunc ponit euentum post sententiam.Secūda principalis subdiuiditur in tres.¶Primo instruit iudices si narrata ꝓ p:esbyterum sunt vera.Secunda si non sunt vera ibi:si vero.Tertia ponit clausulam consuetam cōtra personas testium ibi:testes.Ab.sic.

tionis: qui procedat postea sup̄ principali. alioquin eā remitteret ad p̄orem iudicē: vt dicit. c. vt debitus: sed hec exceptio quasi peremptoria est: ꝛ si nō directe saltē p̄ obliquū: vt si vult releuare causam suā: necesse hz eā probare esse verā: alioquin staret sententie late auctoritate illoꝝ testiū: qꝛ p̄sumitur p̄o sententia iudicis q̄diu non p̄bet contrariū: qꝛ p̄ hoc apparet eū frustratorie appellasse. ſ. de re iudi. cuz. i. ꝛ. a. ꝛ hoc idem p̄bare debebat coraz primis iudicibus: ne sententiarent cōtra ipsum: si fuisset admissus: ꝛ sic cōtraria nō se tangūt vnde non fūt contraria. ¶Preterea lz p̄bet se causam p̄babilem allegasse: ac eā se p̄baturū obtulisse: non tñ dz propter hoc sententia reuocari: nisi p̄bet testes fuisse tales: vt ille allegabat: qꝛ si cassaretur eius sententia: ꝛ postea nō p̄obaret testes fuisse tales p̄out dicebat ꝛ offerebat se p̄baturum: iterū condemnaret: ꝛ sic rediret in pristinū statuz quare non debet cassari sententia: nisi p̄bet p̄mo qō añ sniam p̄obare tenebat: si enim iudices isti non tulissent sententiā: tūc suff. ceret p̄bare q̄ causam p̄babilem allegauit: ꝛ q̄ etiaz obtulit se p̄baturum: quo facto postea probabit testes fuisse tales si poterit. b.

a ¶ Molestari. ex hoc videt q̄ iudex delegat⁹ non tantū dz mittere in possessionē: sed missum tueri. ſ. de simo. querelam: in fi. Dicit lau. q̄ hoc pōt facere delegat⁹: vbi hoc exp̄imit in litteris: cum snīa lata functus sit officio suo. s. de offi. deleg. in litteris: qꝛ hoc vſ spectare ad ordinarium. ff. ne vis fi. ei qui in pos. mit. l. i. §. i. T. dicit q̄ pōt hoc delegatus vsqz ad annū. s. de offi. deleg. querenti: sed ante snīam: qꝛ semp durat iurisditio: vſ q̄ semp possit defendere eū in possessione quā assignauerit: cum. ſ. fuerit contumax ante litis contesta.

b ¶ Res aliter. i. si falsum suggessit: qꝛ nō fuit p̄iuatus ecclesia sua p̄ testes tales: nec iudices p̄cesserunt ꝺ illū. Sed vſ esse ꝺ ius: qꝛ falsuz hoc debuit remitti ad p̄iores iudices: ꝛ ꝺdenari in expensis. ſ. de ap. vt debit⁹. ꝛ. c. cū in ecclesia: vñ dicas q̄ fecit ei in hoc gratiam dñs papa: qꝛ nō remisit illū ad p̄iores iudices: si vis exp̄one aliter. i. si non potuit p̄bare testes tales fuisse vt dicebat p̄ quos lata fuit snīa dz tunc rata manere snīa: sed qō sequit contrarium vſ: ꝛ ideo exp̄one vt p̄ius.

c ¶ Monere. ar. q̄ in crie non sūt cogēdi testes ēt in excipiendo.

d Si qui valitudinarij. ad istos impeditos tali infirmitate vel senectute ꝛ egregias p̄sonas dz mittere iudex. ff. de iureiur. ad egregias: vel ad iudicē loci: vt eos recipiat: ꝛ dicta eoꝝ sigillata sibi remittat: in añt. e. §. ꝛ qñ sancimus. ver. multe. col. vij. C. de fi. instru. añt. apud eloquentissimum. ꝛ. ff. e. l. iij. §. item diuus. ſ. de fideiuſ. ꝓstitut⁹: ꝛ isti possunt recipi lite non ꝓtesta. s. vt lite non ꝓte. qñ. i. rñ. ꝛ. ſ. e. cum olim. Sed nunquid senes sunt cōpellendi ferre testimonium inuiti. vſ q̄ non. iiij. q. iij. item inuiti. ꝛ. ff. e. ti. inuiti. ꝛ. ff. de excu. mu. l. ii. §. numerus. ꝛ. ff. de iure imu. l. maiores. dic q̄ cōpelluntur ꝑm canones p̄opter peccatū. xi. q. iij. quisqs. ꝛ. ſ. de fal. c. i. ꝛ. s. de iudi. nouit. ꝛ op. arg. ad hoc. ff. ꝺ vac. mu. l. ii. §. corporis debilitas.

e ¶ Paupertate. Sed quare remittit ad istos: qꝛ lz sint pauperes bñ p̄nt venire? pōt dici q̄ ideo: qꝛ tales sunt q̄ non decet eos venire ad iudicem forsitan qꝛ nobilis: ꝛ ita verecundat venire p̄p nimiam paupertatem: licz tamen iste pauper alias honesta persona est: nec est suspectus p̄p suā paupertatem: ꝛ sic non est cōtra. ii. q. i. in primis. v. qꝛ igitur. ꝛ. iiij. q. iij. §. si testes. v. item testium. cum ibi loquitur de suspectis

Sicut nobis. ¶ Corrupti ꝛ periuri ad testimonium nō debent admitti. ita cōmuniter summant doc. sed hec summatio nil nouī affert tentia litteris etiam confirmatiōis si que sunt sup̄ eadē ecclesia impetrate nō obstātibus: ecclesiā p̄sbytero restituatis eidē ipsumq̄z nō p̄ mittatis exinde molestari[a]. Si vero res[b] aliter se haberet: causaz audiatis ꝛ fine debito terminetis. Testes autem si quos idem. a. in sue assertionis testimonium inuocauerit curetis monere[c]: vt coram vobis super his perhibeant testimonium veritati.

¶ Dem exoñ. ꝛ vig. epis.

¶ Iudex mittere dz examinatorē discretuz ad testes recipiendos qui ad eū cōmode venire non p̄nt.

Si q̄ testiū valitudinarij[d] sunt senes vel debilitate ꝓfecti aut paupertate[e] depressi: ita q̄ nō possint ad uestrā p̄sentiam adduci: ad ipsos recipiendos mittatis personas idoneas ꝛ discretas.

¶ Lexā. iij. belnacen. epo.

¶ Retractanda est sententia si cōstat eam fuisse latam ad dictū corruptorum testium.

Sicut nobis est intimatū q̄daz accepta pecunia de parentela inter virū ꝛ vxorez exhibent iuramenta per que inter ipsos diuortij sententia promulgatur: postea vero priuatim nullam inter eos consanguinitatis lineam asserentes se corruptos dicunt testimoniuz p̄bibuisse falsitatis. ¶ Super quo. ꝛ. r. q̄ si vir ꝛ vxor aut alter eoꝝ ad secunda vota transierit: testibus de periurio[f] ꝛ adulterio[g] vno pluribusue: q̄b⁹ causam dederunt[h]: penitētia indicatur. ¶ Si vero ad secunda vota idē vir ꝛ vxor nō migrauerint[i]: diligenter inquirendi sunt corā quibus corruptio interceſſit: ꝛ si tales exhibeant per quos possit predicte corruptionis veritas cōp̄robari: recepto coruz testimonio est sententia reuocāda: nō enim testimoniū predictoruz cuz periuri[k] sint est in hoc casu aliquatenus admittendum. ¶ Dem.

¶ Socius criminis ꝛ muneris non testificatur etiam in crimine simonie: ꝛ vnius testimonium non sufficit ad condemnationem.

Veniens ad nos. l. presbyter sua relatione monstrauit: q̄ ei obiectum fuit: q̄ in ecclesia deo neñ. canonicum nō habuisset ingressum qꝛ promisisset vnicuiq̄z paro chianorū quinq̄z barillos vini remittere[l] qui sacerdoti ibi p̄o tempore seruienti cōsueuerant p̄ beneficio dari. veruz cuz duo apparuissent qui iurati deposuerunt predictum presbyteruz talē fecisse p̄missionē ꝛ cū altero illoꝝ[m] pactū illud factuz fuisse: tu de presbytero p̄ut ordo rationis exigit iudicasti[n].

¶ Nos tuam sententiam commē damus: eo q̄ ille qui eodē erat infectus crimine inde contra eū testificari nō posset: nulliq̄z ꝺ se ꝓfesso[o] cunda vota transierit: testibus de periurio[f] ꝛ adulterio[g] vno pluribusue: q̄b⁹ causam dederunt[h]: penitētia indicatur. ¶ Si vero ad secunda vota idē vir ꝛ vxor nō migrauerint[i]: diligenter inquirendi sunt corā quibus corruptio interceſſit: ꝛ si tales exhibeant per quos possit predicte corruptionis veritas cōp̄robari: recepto coruz testimonio est sententia reuocāda: nō enim testimoniū predictoruz cuz periuri[k] sint est in hoc casu aliquatenus admittendum. ¶ Dem.

¶ Socius criminis ꝛ muneris non testificatur etiam in crimine simonie: ꝛ vnius testimonium non sufficit ad condemnationem.

Veniens ad nos. l. presbyter sua relatione monstrauit: q̄ ei obiectum fuit: q̄ in ecclesia deo neñ. canonicum nō habuisset ingressum qꝛ promisisset vnicuiq̄z paro chianorū quinq̄z barillos vini remittere[l] qui sacerdoti ibi p̄o tempore seruienti cōsueuerant p̄ beneficio dari. veruz cuz duo apparuissent qui iurati deposuerunt predictum presbyteruz talē fecisse p̄missionē ꝛ cū altero illoꝝ[m] pactū illud factuz fuisse: tu de presbytero p̄ut ordo rationis exigit iudicasti[n].

¶ Nos tuam sententiam commē damus: eo q̄ ille qui eodē erat infectus crimine inde contra eū testificari nō posset: nulliq̄z ꝺ se ꝓfesso[o]

f ¶ De periurio. de periurio qō statim fuit commissum dz agere penitentiaz. vii. an. vi. q. i. quicunqz.

g ¶ De adulterio. ar. q̄ si aliquid imputaꝛ alicui vel punitur de aliquo: oīa que sequunt ex illo imputant eidem. ar. s. de cōsti. nā cōcupiscentiā: ꝛ aliquo p̄hibito oīa que sequunt ex isto p̄hibentur. Itē ar. q̄ malū p̄cedēs aggrauaꝛ per consequens ex illo. argu. i. q. i. placuit. iij. ꝛ. l. di. si qua femina. ꝛ. c. si qs voluntate. ar. cōtra. xv. q. i. inebriauerūt. So. ibi primū nō aggrauatur per consequens ex illo: sed de vtro qz punitur.

h ¶ Dederunt. arg. q̄ q occasionē dāni dat dānū dedisse uidet. ꝛ ideo tenetur. ar. lxxvi. di. pasce. ꝛ. lxxvii. di. si expositus. ff. ad. l. cor. de sic. nihil interest. ff. de offi. p̄esi. illicitas. §. sicuti. ꝛ. i. q. i. placuit. iij. ff. ad. l. aquil. q occidit. §. pe. l. di. hi qui arborem. ſ. ō iniuri. c. vlti. in fi. Argu. ꝛ. xxiij. q. v. de occidendis. ff. de furt. uex. xxiij. q. iiij. nabuchodonosor. circa p̄in. So. qui dat occasionem dāni si dat operā rei licite ꝛ adhibet diligentiā quaz potest: non tenetur de his que inde sequuntur: vt in. c. de occidendis: si non adhibet tenetur. l. di. sepe. ꝛ in. l. qui occidit. §. pe. si dat operā illicite rei semper imputatur ei quod inde sequitur. l. dis. quātū dicit: ꝛ. ff. ad. l. aquil. itē mella. ſ. de vsuris. c. vltimo.

i ¶ Migrauerint. argu. q̄ si isti vel alter eoꝝ ad secunda vota transierint: q̄ non possit separari: nec debet inquiri de corruptione tali: ꝛ hoc q̄daz ꝓcedunt. Sed hoc falsissimū est: ꝛ ideo supple: maxime q̄cūq̄z legitime ꝓstiterit de falsitate: separabunt secunda ꝓiugia ꝛ priora restaurabunt. ſ. de re iudi. latoz. ꝛ. c. ꝓsanguinei. ꝛ. ſ. ō frigi. ꝛ male. laudabilem. ꝛ. c. fraternitatis. ꝛ. xxv. q. ir. §. q̄ vero. ꝛ. c. sequentibus. t.

k ¶ Periuri. eis añ credi nō debet tanq̄ periuris: qꝛ ad testimoniū vlteri⁹ admitti nō debent. ſ. e. testimoniū. vi. q. i. gcūqz. ꝛ. xxii. q. v. si qs conuictus: ꝛ. c. paruuli. ꝛ. ii. q. vii. nō pōt. in penitētia. n. credit: vt iniungaꝛ eis penitentia. in iudicio. n. eis credi non dz. ꝓtrarium in eundem casum. s. de p̄ba. per tuas. ꝛ. C. de non nu. pe. l. generaliter. b.

Veniens ad nos. ¶ Primo ponit petitionem p̄esbyteri. Secūdo illam exaudit ibi: nos. Ab. si.

l ¶ Remittere. qui debitum remittit dare intelligitur. viij. q. iij. talia: ꝛ. ff. ō calū. quinetiā. ꝛ. ff. de ꝺdi. cā data. si mulier.

m ¶ Illoꝝ. Sed cū crimē simonie sit crimē exceptū: quare nō admittit q̄liber ēt particeps criminis: ꝑm qō fit. lxxx. di. si quis papa. xv. q. iij. nemini. s. ō cōfes. c. i. Dicas q̄ tales p̄sone viles nullo modo sunt admittende in accusationē clericorum: aut in testimonium: nisi accusatus male fame ꝛ opinionis antea extitisset: vt. ii. q. i. in primis. in fi. ꝛ. ſ. ō simo. p tuas. ¶ Preterea ꝺ erat vnus testis idoneus nunqd p eum: ꝛ p famam posset ꝓdenari de tali crimine? vſ q̄ sic: qꝛ fama cū alijs p̄bat. iiij. q. iij. itē sepe. Sed nō est verum: qꝛ in crimine apertissime debent esse p̄bationes. C. de p̄ba. l. vlti. ꝛ. v. q. vlti. epiphaniū: qꝛ vbi cōtra salutē hoīs agitur: strictius ꝛ cautius p̄ceditur. C. de ap. addictos: secus in ciuili in qua sufficit p̄sumptio vnius testis cum iuramēto. ar. C. de re. cre. in bone fidei. ꝛ. s. de p̄ba. sicut cōsuetudo: pensatis negocijs cū circunstātijs p̄sonarum ꝛ cause. ſ. de iureiu. c. vlti. in fi. ꝛ. ff. de legi. tu. legitimos.

u ¶ Judicasti. absoluendo illum.

o ¶ Confesso. Sic ergo pz: q̄ socius criminis nō admittit in testimoniuz in eodem crimine. iiij. q. iij. §. itē liberi. sic. s. de cōfes. c. i. vbi de hoc: ꝛ testis q̄ nō solum in eodē crie fuit: sed ꝛ simili morbo laboret nō est admittēdus. ſ. e. p̄sonas. fallit tñ quia q̄q̄z admittitur socius: vt. vi. qde. i. §. verum. ver. si quis. ꝛ. lxxx.

di.si quis papa. Solui ꝓsueuit q̄ socij criminis ꝛ muneris nō admittunt: vt ff: sed crīs tñi admittīt in exceptis crīb⁹: vt ibi: sic ꝛ q̄ꝫq ad detegendā ꝓspirationē socij ꝛ iurati ad testimoniū admittunt. j. de testi. cogen. c. vlt.

a ¶ Testimoniū. sic ꝓz q̄ vnius testimoniū nō valet. j. eo. lꝫ. ꝛ iiij. q. iij. §. item vnius. xxxiij. q. ii. admonere. ff. de q̄stio. maritus. ar. cōtra. viij. q. uj. talia. ff. ō dote prelega. theopōpus. lxxxvi. di. tanta. xxviij. di. de syra cusane: ꝛ xcvii. di. nobilissim⁹ Solu. sepe adhibet fides vni extra iudicium. xxiij. q. iiij. ino cens. dictū vnius in iudicio p̄sumptionē iducit: lex illa theo pompus intelligitur cuz testa tor voluit ei fidem adhiberi.

b ¶ Ausam. iudicibus: sic .s. de pba. c. vlti. sic at testationes ꝛ acta in vno iudi cio recepta valēt in alio: in au tē. de testi. quoniā multe. colr. vij. ꝛ attestationes corā arbi tris recepte valent coram alijs iudicibus. j. e. p̄sentata: ꝛ. C. de testi. l. vlt. ꝛ. C. ō arbi. l. pe nul. i fi. iuder ad quē causa de fertur ꝺz habere acta oīa prio ris iudicij. s. ti. pri. quoniam ꝛ. c. vlt. ꝛ si testes apud p̄muz iudicem nō sunt publicati: ad huc alij possunt induci. j. e. cū causam.

c ¶ Ām nuncius: repellēdi: imo sunt admittendi. xxiij. q. ij. sup prudentiā. ꝛ. s. co. insuper: vbi de hoc: ꝛ instit. de re. di. §. vniuersitatis: ꝛ. §. nul lius aūt. ff. de re. di. l. in tantū. §. i. arg. contra insti. de testa. §. lꝫ: ꝛ. C. de testi. omnib⁹. ꝛ iiij. q. iij. §. nullus: q̄ cā eccle sie satis videtur sua. So. in cā ecclesie vel vniuersitatis q̄ dic̄ testimonium pro nullo de vni uersitate hoc facit. ergo nec p se. ar. xxj. q. ii. q̄ manumittit: sed pone q̄ aduersarius petat clericos in testimonium de ec clesia pro se induci ꝓtra ipaz ec clesiā nūqd debent compelli: videt q̄ nō. s. de postu. c. vlt. in fi. ꝛ filius cōtra patrē nō cō pellitur: q̄ non cōpellitur ꝓtra alios inferiores sibi cōiunctos .iiij. q. iij. §. itez. l. iulia. ii. Sz iste est filius ecclesie q̄ ipsuz do mino sociauit. j. de peñ. p̄sbyteri. ergo nō cōpellit ferre testi moniū contra ipsam. Itē nemo ꝺz petere ab aduersario suo īstrumēta ppria. s. de pba. c. i. ꝛ. C. de testi. nimis: ꝛ. iiij. q. iij. §. qui intendit. Sed ꝺ vt q̄ possit: q̄ ecclesia pōt ipsum īducere p se: ergo tenetur illū recipere ꝺ se. iuj. q. uj. §. si quis testib⁹. xix. di. si romanoꝝ. ꝛ actoris ꝛ rei equa ꝺz esse ꝺditio. s. de mu. pe. c. ii. ꝛ testis p utraq; parte ꝺz ferre testimoniū. xiiij. q. v. nō sane: ꝛ nihil ꝺz licere actori q̄ō reo nō liceat. ff. de reg. iu. nō ꝺz. Quidam dicunt q̄ nō ꝺz compelli clericꝰ ferre testimoniū ꝺ eccl'iam suam: tñ si eccl'ia ipsum inducit pro se: tūc tenet ꝛ cōpellitur dicere p̄o aduersario. ff. de eden. l. i. §. edenda. ꝛ sic intelligit q̄ō ꝺz testis pro vtraq; parte ꝺz ferre testimoniū. Alij dicūt q̄ō verius videt q̄ bene de beat compelli ad hoc nō obstantibus contrarijs signatis: q̄ nō tangunt būc ca sum: q̄ cā ecclesie nō est ppria clerici: ꝛ tacere veritatem peccatum est. xi. q. iij. q̄ quis: nec ob. ar. j. e. veniens: in fi. vbi de hoc.

d ¶ Super eo. ¶ Cōis diuisio. Secūda ibi rñdemus. ab. si. ¶ Cōfessi: si ante accusationē īstitutā ꝺ eos cōuicti vel confessi fuerunt si adhuc in crimīe pseuerant: repelluntur. j. e. testimoniū. ubi hec materia plenius expedit. Cōtrariū signat. iiij. q. iij. §. itē. l. iul. i. ꝛ. ff. de his q̄ no. infa. athletas. §. calūniator: p̄m leges dānatus tñi repellit a testimōio: sed p̄m canones repel litur: siue iam ꝓdemnatus sit: siue ei ꝓbari possit ꝛ probetur.

¶ Cetero. ¶ Primo ponit regula: a qua secundo excipit ibi: nisi. excep tionē determinat ibi: nec. ab. si.

e ¶ Canonū. quos habes. ii. q. vi. c. i. ii. iij. ꝛ. vi. q. i. beatus: ꝛ. xi. q. i. c. ii. ꝛ. j. de accu. cum. p. manconella.

f ¶ Suā: ꝛ in exceptis crimībus vbi admittunt laici contra clericos ēt viles quā doqz. j. de simo. tāta. Q̄ñ ꝛ qualiter laici admittant in accusationem: vel testifi cationem clericoꝝ: vt. j. de accu. cum. p.

¶ In causis. ¶ Legit principaliter duobus modis ꝛ p̄m lectu. cōez ꝛ ꝺbis ꝓgruentē. h. d. vt in rubro: ꝛ duo sunt dicta. p̄m ibi: ꝛ sup. Ab. si.

g ¶ Productionē. idest dilationē: q̄ in vna dilatione plures posset pdu cere testes: quolibet die dilationis posset ꝓducere: hodie vnū cras alium: ꝛ sic vsqz ad vltimā diē dilationis. Finita prima dilatione iusta cā alle gata iudex secūdam dilationē dabit: ꝛ itez tertiā: quartā nō ꝺbit: nisi cū iuris solennitate: prout tradit. j. e. vltra tertiaz: ꝛ in aūt. co. tit. §. q̄ ꝺo. coll. vij. vsi. si vere. ꝛ h. intellige anteq̄ renun ciauerit productioni te stiū: q̄ nō posset postea audiri. j. e. de testi. in fi. nec danda est semp q̄rta productio si iudex vi derit eā denegandaz: vt effrenatā multitudinem testiū compescat. j. e. si gnificauerūt: imo ex ea dem causa posset dene gare tertiaz ꝛ secundam dūmodo in prima dila tione sufficientes testes produxerit. j. e. de testi. Et nisi quarta ꝓductio .i. dilatio detur cessan te causa predicta .s. effre nata multitudine appel latio propter hoc emissa tenet: vt in predi. decre. significauerunt. vel dic q̄ tertia productio fieri ꝺz sub vna dilatione: ta men q̄ō prius dixi seruatur de facto: ꝛ ita consuetudo interpretatur pri maz expositionē que est optima legum interpres .s. de ꝓsue. cuz dilect⁹: ꝛ hoc notat dñs azo p̄m Ja. b. C. e. ti. l. vlt.

¶ Am tu fili. ¶ Summa spe cialius sic. si quis ꝓbat actū gestū post appella tionē: ꝛ aduersarius ꝓ bat q̄ ante: p̄fertur p̄ ma ꝓbatio ꝛ actus iudi catur non tenere: nisi se cundus ꝓbet q̄ añ oēm appellationem. Pri mo decisse narrat factuz. Secūdo diffinit ibi: cuz constet. ab. si.

b ¶ Benigne. Not. q̄ testes si pōt fieri ad con cordiam sunt reducendi: ne de periurij reatu notent. ꝛ si nō ad litterā sal tem quo ad spūalez intellectū. xi. q. iij. antecessor: ꝛ. c. q̄ ꝓdecessor: ꝛ. viij. .q. i. in scripturis. sic ꝛ euangeliste reducunt ad cōcordiam. de pe. di. i. pi culose. xxxvi. q. vij. c. q̄ aūt. ꝛ oīa testimōia sequenda sunt si pōt fieri. iiij. .q. iij. si testes. Item est hic ar. q̄ dubia ꝓbatio nō ꝓdest ei qui eam indu cit. sic. s. de pba. in p̄ncipio. Item ar. q̄ in dubijs p̄o reo iudicari nō ꝺbet. j. de fi. instru. inter dilectos. in fi. ꝛ. s. de pba. ex lr̄is. ff. ō reg. iu. sem per in dubijs. Sed vt q̄ in tali dubio potius debuit papa interpretari: q̄ essent excōicati. q̄: hoc esset securius propter periculum anime: nam excōi catio est medicinalis. ii. q. i. multi. ꝛ ideo traditur quis sathane: vt spiritꝰ eiꝰ saluus fiat ī die dñi. xi. q. i. audi deniq̄. ꝛ ad cautelā saltem absoluat: alias debuisset saltē mandasse illos absolui. j. de appel. ad p̄sentiam: ꝛ .j. de sen. ex. per tuas. sed hoc dictum fuit ꝓpter testes: ne de periurio no tarentur saltem de facto. q̄: licet testimonium reprobetur testes tñ inter in fames: quasi ex falso testimonio nō habentur. s. de ꝺ. cog. cum dilect⁹. ꝛ .ff. de his qui no. infa. lucius: sed tamen re ipsa ꝛ opinione hominum nō fugiunt infamie notā. ff. de ob. a libe. ꝛ libertinis pa. p̄estan. l. ii. ꝛ. j. co. testimoninm: ꝛ sic prouidet tam in testibus q̄ in canonicis: cum ipse po tuit postea ad cautelam facere se absolui. si. j. de appel. ad p̄sentiaz. Et q̄ potuit esse q̄ pluries fuerit appellatum: ut sequitur: ꝛ hec sententia fuit potior ꝛ benignior.

¶ Raternitatis. ¶ In prima parte ponit consultatio. In secunda responsio ibi: duximus. Consultatio est bimembris. Et p̄m mēbruz ibi. Et an. ab. si.

i ¶ Renūciatum. maxime: q̄ si nō esset renunciatū ex p̄esse ex quo publi cate fuerunt attestationes: non possunt postea alij testes super eisdē capitu

aduersus aliuz in eodē crimine sit credenduz: nec vni⁹ testimonium[a] ad cōdēnationē sufficiat alicuius.

¶ Dem abbati. s. l. ꝛ p̄ori. s. c.

¶ Attestationes ī vno iudicio recepte fidē faciunt ī eadē causa inter easdez personas corā alio iudice.

Ausam que. ꝛ infra. Discre. .u. mandam⁹: quatenus susce ptis attestationib⁹ vtriusq; partis que ab alijs iudicib⁹ [b] sunt recepte cām ipsaz fine debito terminetis.

¶ Dē cāt. archiepo. ꝛ vigor. epo.

¶ Clerici non sunt a ferendo testi monio in causa ecclesie sue sine ra tionabili causa repellendi.

Am nuncius ꝛ infra. Nō la teat prudētiā vestram: q̄ de rici non sunt a ferendo testimonio super negocio ecclesie sue nisi alia rōnabilis cā impediat repellendi[c].

¶ Dem cantu. archiepo.

¶ Crimē nūc probatū repellit te stē aliaz de illo crimīe nō dānatū.

Uper eo q̄ quesiuisti: vtrum testes sint reprobandi ī cā criminali vel ciuili: gbus ab aduersa pte crimina opponunt. ¶ Rñdemus q̄ si ēt añ nō sunt cōuicti vel ꝓfessi de crib⁹ illis: dūmō ide ꝓ cant: ī testimoniū nō ꝺbēt admitti

¶ Dem salernitano archiepo.

¶ Laicus in criminali non testifi catur contra clericuz: accusat tamē pro sua vel suorum iniuria.

Ecetero laicos in accusatio nem vel testimoniū cōtra cle ricū ī criminali cā nō esse aliq̄ten⁹ admittēdos censura sacroꝝ canonum[e] manifestius edocet. ¶ Nisi forte suā[f] vel suorum iniuriā ꝓse quant. ¶ Nec tūc etiaz ad testimo niū sed ad accusationē possunt ad mitti.

¶ Dem.

¶ In causis ecclesiasticis ꝛ ciuili bus p̄nt fieri tres productiones te stiū quarta aūt non admittit absq̄ solēnitate legali. hoc p̄mo. Et sup dictis testiū post ipoꝝ publicationē pōt publice disputari. hoc secūdo.

In causis ecclesiasticis vel ci uilib⁹ vltra tertiā, pductionē[g] nō debent testes ꝓduci nisi adhibi ta q̄dā solēnitate que in legib⁹ inue nit expressa. ¶ Et sup dictis testiuz cū fuerint publicata publice potest disputari.

¶ Dem p̄posito ꝛ canonicis embrudeñ. ecclesie.

¶ Si fieri potest: concordanda sunt dicta testiū q̄ vident ꝓtraria.

Am tu fili prepositе cū q̄bus dam canonicis tuis ꝛ archi episcopus vester essetis in nostra pre. cōstituti: ꝛ infra. ¶ Cuz cōstet testes vros iurasse: q̄ post appel lationem excōicationis sniam tule rit: ꝛ archiepi testes similiter iuras se: q̄ ante ap. nos dicta testiū benigne[h] interpretari volentes: ne piu rij reatu notent: quia vtrūq; esse potuit: ꝛ q̄ post primā ap. ꝛ añ se cūdā sententia lata fuerit: eandem sententiā decernim⁹ non tenere.

¶ Dem epo placeñ.

¶ In causa appellationis sup no uis capitulis tantum testes noui et veteres producuntur iuramento p̄m morem prius recepto.

Raternitatis tue lr̄is nos cō sulere voluisti: vtrū recipien di sint noui testes sup q̄stione iudi cata in qua testib⁹ renūciatū[i] cōstet

lis induci.ĵ.eo.de testi.τ.c.intimauit.

a ¶ Receptos:τ sic patet q̄ idē testis pluries p̄ot recipi ꝓtra aliquē. Sz ꝑ vl̄. iiij.q.iij.§.itē in criminali.τ.ff.eo.pduci. C̄ōtraria loquunt in criminali:τ ibi qui semel tulerit testimoniū cōtra aliquez:p̄sumit inimic⁹ eius:si iterū uelit ꝑ ipsuz testificari.ĵ.de accusa.meminimus.

b ¶ Nouis pendentib⁹ τ q̄ ex illis oriant.ĵ. de fi.instru.cum ioānes.τ .C.de tēp.ap.p hāc:et in principali cā apertis attestationib⁹ sup nouo capitulo oriēti ex p̄mis recipiunt testes.ĵ.e.,ſeries.τ.c.ex tenore. Sz cōtrariū vident dicere leges:q̄ etiaz sup eisdē capitulis ī causa appellationis noui testes recipi possūt.C.de ap.eos .§.i.τ.ij.C.de tēp.ap. p hanc:τ sic etiā obſeruatur in iudicio seculari.sed aūt.dicit ꝓtrariū τ ꝓcordat huic.c.q̄ post q̄ aliquis didicit testificata:nō p̄otulterius testes ꝓducere sup his ſuper q̄bus ītroducti sunt in antē.e.§.q̄ vero col. .vii.ſz dñi legū satis frivolaz adhibent solutionez. Intelligunt eniz in antē.in eadē cā ante sententiaz diffinitiuam .l. istas in cā appellatiōis sed ratio p̄hibitionis remanet in eadē cā appellationis q̄ fuit in p̄incipali.ſ.periculuz subornationis:τ ideo q̄ cā remanet eadē utrobiq̄z eadez dz esse p̄hibitio utrobiq̄z:τ vbi est eadē ratio idē iudiciū habendū est .§.de transla.inter corporalia.ff. ad.l. aquil. illud:τ alibi quotiēs viciū ex vna radice nasciť cōſequēs est vt eadez.l. tollať.C. de nup.si libertā. Dñi dicēdū est:q̄ apertis attestationibus ulteri⁹ nō recipiant sup eisdē articulis alij testes τ leges p̄dicte recte p̄nt intelligi vt habeāt locū sup nouis articulis pēdentibus ex p̄ioribus:et sic cōcordabunt iuri canonico:τ aūt.predicta. .§.quia uero:ī quo nō distinguit vtrum in cā principali vel in causa appellationis.

vtriq̄z. Et an testibus in p̄ima cā receptis ꝓpter causaz appel.liceat sup questionib⁹ iudicatis aliquid noui ꝓponere:τ infra. ℣ Duximus tibi respondenduz:q̄ in appellationis causa si noua cōtigerit emergere capitula:sup q̄b⁹ in aliqua partiuz uoluerit nouos testes ducere:uel p̄ iaz receptos aliquid cōp̄robare:eos credim⁹ posse recipi sup nouis [b] dūtaxat capitulis receptis p̄ius ab ipsis secūdū formā recipiendoꝝ testiū iuramētis[c]

¶ Item exoñ.epō.

¶ Qui iurauit testimoniū nō dicere testificari cōpellit:si testificationes publicate non sunt.

Intimauit.r.q̄.u.clericus capellanū eius τ alios quāplures de testib⁹ suis iuramēto ꝓstrinxit q̄ testimoniū cōsiliuz τ auxiliū cōtra ipsum nō p̄eberent eidem. ℣ Ideoq̄z iniūgim⁹:ut si testimoniuz eoꝝ⁹ publicatuz nō est nec est abrenunciatū testib⁹:eos qui sunt iuramēto[c] astricti τ alios si necesse fuerit idoneos in testimoniū recipere nō postponas.

¶ Item abbati τ fratribus de martura.

¶ Publicatio uel renunciatio testiuz in certis capitulis nō p̄eiudicat volenti testes ꝓducere ī alijs.

Causam q̄ uertitur inter uos et plebanū τ clericos sancte. .DD.de martu.cōmisim⁹ iudicib⁹ terminādaz cūq̄z utraq̄z pars ī eoruz esset p̄sentia ꝓstituta τ testes eēnt hincinde recepti τ eis ab vtraq̄z parte renunciatū τ attestatiōes etiā publicate quoddā p̄iuilegiuz nuper a nobis impetratū ī mediū ꝓtulistis:τ infra. ℣ Judicib⁹ ipsis mādauimus ut sup alijs capitulis[f] si qua alia fuerūt ab his sup q̄bus testes recepti sunt τ eoꝝ attestationes publicate testes si qui idonei ꝓducti fuerint recipiant et nullis capitulis nouiter[g] a nobis sp̄ uestros nuncios impetratis q̄ cōtineant in p̄iuilegio uestro uel in alijs l̄ris quas uobis indulsimus postquā cāz ipsaz cōmisim⁹[h] eisdē p̄dicte plebi in hac cā ipedimentuz p̄stantib⁹ cōcordia uel iustitia mediante decidant. ¶ Quia uero florentin⁹ eps̄ intimauit quedaz capitula eidē p̄iuilegio eē inserta:que obuia rationi uidentur illud ad nostraz p̄sentiaz cuz vestro nuncio transmittatis.

¶ Item nouicen.epō.

¶ A testimonio repellitur simili morbo laborans.

Personas eccl̄esiarū: τ infra Uerū si coꝝā te uel alio quolibet negocia uentilentur:nolum⁹ ut aliqui morbo cōsimili[k] laborantes:si certuz sit aut legitie sup hoc possunt ꝓuinci:si ab alterutra parte testes adducti fuerint:ī testimoniuz admittantur.

¶ Item in cōcilio.late.

¶ Christianus contra iudeum in testem admittitur.

Iudei siue sarraceni:τ infra. Testimoniuz quoq̄z christianoꝝ aduersus iudeos in omnib⁹ causis cū illi aduersus christiānos testib⁹ suis uti p̄sumāt recipienduz esse cēsem⁹. ℣ Et anathemate decernim⁹ feriēdos quicūq̄z iudeos christianis uoluerint p̄ferre in hac parte. ℣ Cū eos christianis subiacere[m] oporteat:τ ab eis: p̄o sola humanitate foueri[n].

¶ Item mattheo card.

¶ Testimoniuz matris est suspectuz ubi filia petit in uiruz aliquez se maiorez hoc p̄imo:τ ad dictū solius matris de impedimēto dependentis impedit matrimoniū ſz contractū nō dissoluitur.

Super eo⁹ q̄ a nobis tua denotio postulauit:utrum uiro negāte se mulierē affidasse ipsius

c ¶ Juramētis:aliter eniz nō admitteret:nisi a partib⁹ remissuz fuerit.ĵ. eo.tuis. Forma uero ſm quaz iurare debent talis est:iurabūt.n.q̄ dicent totā ueritatē iudici uel cui cōmiserit quā nouerit de re illa sup qua iurat.iii.q.ix.hortamur.τ in aūt.eo.ti.§.i.itē q̄ nullā interserant falsitatē .ii.q.iiii.nullā.τ.iii.q.ix.pura. Itē q̄ p̄o utraq̄z parte dicent ueritatem quā sciunt.xiii.q.v.nō sane. Itē q̄ dicent omnez ueritatē siue interrogati siue nō.argumē.ĵ.de accu.cuz dilectus.i. Itē q̄ nō p̄recio nec amore nec timore uel odio seu p̄o alio cōmodo testimoniuz dicent.ſ.eo.quotiens.ĵ.e.licet.ii.§.testes.tan.

Intimauit.¶ In p̄ima parte conquestio. Secūda p̄ouisio ibi: ideoq̄z. Abbas.siculus.

d ¶ Eoꝝ⁹.ſ.testiū q̄ iaz erant inducti τ recepti:nā si dicta illoꝝ publicata fuissent:nec isti nec alij reciperent ulteri⁹. vt.ſ.ti.p̄ri.dictū est.

e ¶ Juramēto:eo.n.ipso q̄ voluit subtrahere ꝯpiā ꝓbationis aduersario suo:p̄sumit iniquā causam fouere:τ experiri dz in se iudicis auctoritatē elusam.iii.q.vii.§.tria.ver.si qs aūt.τ.ĵ.ti.p̄ri.puenit. Ideoq̄z nō obstante iuramēto tali q̄ inique fuit extortū:iurabūt dicere ueritatē sup negocio principali:cū illud iuramentū illicitū fuerit τ sine peccato fuari

f ¶ Capitulis:nouis.ſ.pendētibus tñ ex antiquis. Et ē ar. q̄ pariter in cā cōsultatōis:siē in cā appellationis p̄nt testes ī duci sup nouis capitulis q̄ibus attestationes sint publicate vel intellige sup capitulis antigs super q̄bus nōduz fuerant alij qui testes recepti τ hoc veri⁹ videtur. Cū.n.plura capitula siue negocia penitus uuersa cōmittunť bene p̄nt testes recipi τ publicari sup vno τ nō super alio postea possunt recipi sup alio τ possunt etiā tractari diuersis tēp̄oribus.ff.de arbi.q̄ tamen.i.ſ.ſed.

g ¶ Nouiter:no.q̄ lite pendēte p̄iuilegiū seu indulgētia ī petrata sup re litigiosa in p̄eiudiciū alteri⁹ partis nō valet vt h̄ p̄z.τ.§.vt lit.pen.c. vlti. vbi de hoc:τ in aūt.vt in me. lit.sa.iuſ.non fieri.§. si uero. col.viii.τ.ĵ.de p̄iuile. dudū.

h ¶ Cōmisimus:ar.q̄ postq̄ cā cōmissa est iudicib⁹ res p̄sumit esse litigiosa ita vt indulgentia siue p̄iuilegiuz sup ea impetratū nō ualeat.ff.de ex cu.tu.tutor petitus:in p̄in.

i ¶ Rationi:Sz quare dic̄ obuia rōni cū p̄iuilegia indulgeantur cōtra ius cōe τ ita cōtra rōnē.iii.diſ.p̄iuilegia.τ. vii. .q.i.petisti τ.xxxv.q.ij.nō statiz τ.c.nō exēplo.xvi.q.i. hinc est.τ.c.di.ꝫ morē.τ.C.de legi.l.iii.in fi.ff.ad municip.l. .i.C.de thesau.l. una.li.r. vñ sic dz exponi obuia rōni.i.consuetudini τ rationabili cursui p̄iuilegioꝝ obuiare uidebantur q̄ō esse nō dz:nec ualēt p̄iuilegia que nimiū ledūt ar.ĵ. de deci.suggestū.τ.ĵ. de uer. sig.qd p nouale.τ ar.C.de p̄. imp.of.quotiēs.τ.l.nec dāno

k Personas:consimili. sic .iiii.q.iij.§.liberi testes.τ.ſ.e.ueniens.τ.ſ.de cōfeſ.c.i. vbi de hoc.sic et iudex q̄ hz cōsimilē cām p̄ot recusari.ſ.de iudi.cām.q̄.ii.sic τ q̄ in crimine detinetur .ii.q.iiii.nullā.τ.iii.q.ix.pura. Itē q̄ p̄o utraq̄z parte dicent ueritatem quā sciunt.xiii.q.v.nō sane. Itē q̄ dicent omnez ueritatē siue interrogati siue nō.argumē.ĵ.de accu.cuz dilectus.i. Itē q̄ nō p̄recio nec amore nec timore uel odio seu p̄o alio cōmodo testimoniuz dicent.ſ.eo.quotiens.ĵ.e.licet.ii.§.testes.tan.

Judei.¶ Primo ponit dictū. Secūdo addit penā ibi:Et anathemate Tertio addit causam ibi:cū eos. Ab.sic.

l ¶ Presumant de facto:q̄ñ de iure nullus infidelis cōtra fidelē dz admitti in testimoniū.ii.q.vi.si hereticus.τ.c.nō p̄ot.τ.xxiii.q.iiii.ipsa pietas.

m ¶ Subiacere.xxiii.q.ulti.dispar.τ melius.ĵ.de iudi.cum sit.τ.liiii. distinc. nulla.τ.xvii.q.iiii.constituit.

n ¶ Foueri.lxxxvi.di.pasce.

Super eo.¶ Duo sunt dicta τ quodlibet subdiuidit vt p̄ se p̄z. Ab.sic.

o ¶ Sup eo q̄ mf:Et ita vf q̄ pf τ mf nō p̄nt ferre testimoniū ī cā filij. .iiii.q.iii.§.itē testis idoneus. Et q̄ cā filij cā patris esse vf:q̄ dānuz τ emolumētū ad eū p̄tinere vf.ar.ii.q.vi.§.biduū.uer.palā:τ ī cā sua nullus idoneus testis est.iiii.q.iii.§.nullus.τ arg.iii.q.v.c.i.τ pf τ filius p̄ una p̄sona reputantur.xxxv.q.iii.§.hac auctoritate.τ.C.de impu.τ alijs subſti.l.vlt.in fi.inſti.de

inuti. sti. §. ei. q ar. ℣. xxxv. q. vi. ꝙsãguineos: ⁊. ſ. q. ma. accu. poſ. vſ. So. pſ ⁊ mſ ⁊ ceteri ꝙsanguinei bñ admittunt ad ꝙiũgẽdũ mſimoniũ ſiue etiã ad diſſiũgendũ pp ꝙsanguinitatẽ fauore mſionj vt dicũt duo: vltia ℣ria: illi etiã ſunt ceteris pferẽdi: vt ibi dꝫ. Sz qõ ꝫ dꝫ itelligiť de his parẽtib⁹ q ſuſpecti ſunt ut lra dic̃: ut ſi alter ſupiq: ẽ potẽtia diuitijs uel honore: pſ vel mſ alteri⁹ nõ ẽ admittendus alias vbi eq̃litas ẽ ve modica etiã excellẽtia: admittunt: vt dicũt vltia ℣ria: ⁊ hoc in mſioniali cã. in alijs vo cauſis pſ p filio vel ecõuerſo nõ recipiť: vt dicũt iura ꝑdicta: ⁊ illa decre. vſ i fi. q̃ tñ loquiť i cõ iungẽdo vel diſiungẽdo ꝓpter cõſanguinitatẽ: vt ibi dicitur.

a ¶ Firmatũ. i. ℣ctũ p ꝙſenſuz mutuũ de pñti: tũc. n. ſeparari nõ poſſet ad dictũ vni⁹ teſtis: q: i nulla cã dictũ vni⁹ ſufficit. ſ. c. pri. ⁊. §. e. uenẽs. ⁊. iiij. q. iij. §. itẽ vni⁹ vo: alias ℣bere nõ debẽt: q: ad dictũ unus ipediť mſioniũ ℣bendu. ſ. de ſpõ. ꝑterea. ij. Itẽ ⁊ ſola fama ipedit. ſ. de ꝙſang. ſup. e. multa. n. ipediũt ℣bendũ q̃ nõ dirimũt iã ℣ctũ. ſ. ó iureiur. quẽ admodũ ⁊ ſic nõ oĩa q̃ ipediũt ordinãdũ deijciũt iã ꝓmotuz. xv. q. i. §. vlt. ⁊. ſ. de regu. ad aplicã ⁊. ſ. de accuſa. ſup bis.

LIcet uniuerſis.

¶ Judeus nil põt ꝓbare minus q̃ p duos teſtes fideles ⁊ honeſtos ul' ſumma ſicut in rubro. Et facit q̃ttuor ꝑmittit cãz dicti ponit dictũ ibi: mãdam⁹ qõ ꝓbat auctoritate ibi iurta ſoluit obſtaculũ ibi: quia licet. Abbas. ſiculus.

b ¶ Multomin⁹: ar. a maiori ſic. xliii. di. diſpẽſatio ⁊. xi. q. i. magnũ: ſic. xxxij. q. v. ſi paul⁹

c ¶ Cõuerſationis: ⁊ ita inde⁹ de iure nõ admittiť ℣ xp̃ianuz ad teſtimoniũ. arg. ij. q. vii. ſi heretic⁹. ⁊. c. nõ põt. ⁊. c. pagani. ⁊. xxiii. q. iiii. ipſa pietas argu. ℣. §. e. iudei. nõ ẽ ℣: q: ibi: ſcm̃ recitať. ſ. q illi uti ꝑſumũt ſz illud de iure fieri nõ dz.

d ¶ Duoꝝ uel triũ. i. nõ paucoꝝ ꝓut ſequiť: ⁊ ſic affirmatiua erponiť p negatiuaz. xxxv. q. iii. equaliter. ff. de manumiſ. l. iiii. in ꝑn. ff. de volo nõ dz i fi. ff. de le. ii. cũ pf. §. rogo ⁊. l. cũ gdã. ii. ⁊ econtrario negatiua erponiť p affirmatiuaz nõ ſuũ. i. alienũ. C. vñ vi. cõq̃rebať. ſic exponũt qdã di. i. oẽs leges: naturale ẽ trãſire p agrũ alicnũ. i. ñ ſinũ.

e ¶ Quedã: q̃dã ſunt cauſe q̃ plures teſtes requirũt: ſicut teſtamẽtũ vbi regrunť. vii. teſtes. C. q teſta. ſa. poſ. hac ꝙſultiſſima. ⁊. C. de teſt. ſi un⁹. ⁊ puberes õbẽt eſſe teſtes. C. de teſta. hac ꝙſultiſſima. Jn codicillis. v. requirunť. C. de codici. l. vl. itẽ i do. cã mor. v. teſtes regrunť. C. de do. cã mor. l. vlti. ⁊ in caſu quem habes. ii. q. iiii. ꝓſul. ⁊. c. nullã. itẽ. v. teſtes rquirunť cum quis debitũ in ſcriptis vult ꝓbare ſe ſoluiſſe. C. eo. ti. l. teſtium.

f ¶ Uni⁹: hoc uerũ eſt in alteri⁹ ꝓiudiciũ: ⁊ ſic nõ ob. de cõſe. di. iiii. cũ itaq;. et §. paruulos: vel ubi q̃s nõ hz ius petẽdi. ſ. c. pri. ⁊. ſ. de ſpõ. ꝓterea. ii. tamẽ vn⁹ teſtis ꝑſumptionẽ inducit ſz nõ facit ꝓbationẽ. xx. q. iii. pñs. ff. q̃cadmodũ teſta. api. l. i. in fi. ⁊. ff. de do. ꝑle. theopõpus. ſz ibi teſtato: hoc uoluit tã.

ILliteris ¶ Cõis diuiſio. Scõa ibi: rñdem⁹. Ab. ſic.

g ¶ Cõſobrinã: allegabat ꝑmũ genus affinitatis in tertio gradu q̃ hz prohibitionẽ vſq; ad quartũ: olim vſq; ad ſeptimũ. xxxv. q. iiii. c. i.

b ¶ De familia: teſtes quos accuſator de familia ſua ꝓducit nõ valẽt. ff. e. l. pe. ⁊ domeſtic⁹ ſiue familiaris nõ eſt admittẽdus. C. eo. ti. l. ii. Dicunť familiares de q̃b⁹ legiť. C. de his q ad ec. ꝙſu. l. vlti. §. ſane. ⁊. iii. q. v. c. i. ⁊. iii. ⁊. c. accuſator. ⁊. iiii. q. iii. §. itẽ in criminali: uer. itẽ etiã in iure ciuili: ⁊ in alio ver. itẽ teſtes ar. ℣. xiii. q. ii. ſup prudẽtia. ⁊. §. e. inſup. ⁊. c. cũ nunci⁹: cũ ſuis ꝙſimilib⁹. So. domeſtici appellanť ꝓprie q̃b⁹ ꝑerari põt rõne pſie uel dñice ptãtis vt ĩ. l. pñti quales credo hic fuiſſe. Cõtraria nõ obſtãt q: in alio caſu loquunť ⁊ illud ẽ a iure pmiſſuz fauore eccleſie: ⁊ q: nõ ſcrũt teſtimoniũ ꝑ aliquo ſingulari. Familiares appellanť ꝙſanguinei: colonus: aſcriptiti⁹: mercẽnari⁹: filiꝰ in ptãte: liberi⁹ mſ mulieris ⁊ altera mulier poſſint ad teſtimoniũ recipi. ſ Cõ. t. .t. r. q. cũ mſ filie icremẽtũ ⁊ honorez uideñ diligere: ubi uir ſupior eſt diuitijs ⁊ nobilitate potẽtia uel honore: teſtimoniũ ei⁹ vſ eẽ ſuſpectuz: ⁊ iõ nõ eẽ aliq̃ten⁹ admittenduz. ſ Sup illa uero q̃ſtione quã feciſti an mulier ꝙiũgẽda nõ ſit viro: ꝓ eo q ſola mſ alterutri⁹ eos eẽ ꝙſanguineos ꝙſiteť. ſ Rñdemus q ſi nõ ẽ firmatũ mſioniũ inter eoſ mſe aſſeueraãte ipos ẽe ꝙſãguineos nõ debẽt ꝙiũgi: q: ꝑſumptio ẽ nõ modica: q ſe linea ꝙſanguinitatis attingãt. Si uero mſioniũ ẽ firmatũ⁹ nõ dz ſine pluriũ iuramento diſſolui. I Dem.

¶ Ad decliõnẽ cauſe marie ꝓ p te indei nõ ſufficit regulariter minus teſtimoniũ q̃z duoꝝ, ꝑbate uite ⁊ laudabilis cõuerſationis.

LIcet uniuerſis: ⁊ ifra. Quia nõ ẽ licitũ alicui xp̃iãõ ⁊ multo min⁹b crucis xp̃i inimico ut cãe ſue uni⁹ tñ q̃ſi legitio teſtimonio finẽ iponat. ſ Mãdam⁹ q̃ten⁹ ſi iter uos ⁊ quoſcũq; iudeos emerſerit q̃ſtio ĩ q̃libet cã xp̃iãi ⁊ marie clerici: nõ min⁹ quã duoꝝ uel triũ uiroꝝ q ſint, ꝑbate uite ⁊ fidelis cõuerſatõis⁵ teſtimoniũ admittatis. ſ Jurta illud dñicũ in oꝛe duoꝝ⁹ ul' triũ teſtiũ ſtat oẽ uerbũ. ſ Nz q̃dã⁴ ſint cauſe q̃ plures quã duos exigãt teſtes: nulla ẽ tñ cã q̃ uni⁹f teſtimonio quãuis legitio terminet

I Dem firman. epo.

¶ Non ſunt idonei teſtes quos actor de familia ſua ꝓdurit.

IN ſis: ⁊ ifra. Quidã nobilis tui eꝑatus quãdã ſibi legitime copulãs: cũ eã in domo fere p ſeptẽniũ tenuiſſz ꝙſobrinã⁸ pñs eius añq̃z eã duceret ſe aſſeruit cognouiſſe ad q. ꝑbã dũ teſtes de familia⁹ ſua tres ꝓdurit. Rñdemus igiť vt ſi res ita ſe hz, ꝑ illoꝝ teſtimonio ipſuz ab uxore nulla rõne diuidi patiaris: nec ꝙtra ipſos aliquos audias niſi, ꝑbate eẽnt uite⁴ ⁊ opinionis: de q̃bus ueriſimile nõ eẽt: q. deberẽt ꝑ aliquo deierare.

¶ Rbanus tertius.

¶ Donec atteſtatiões fuerint publicate ⁊ eis renũciatuz ꝓduci pñt teſtes poſtea uero nõ ſuper eodez capitulo ſed ſuper alio ſic.

QUm ueniſſet ad ap. ſe. magiſter. Mo. nobis expoſuit q. lucius papa ꝑ. n. cã q̃ inter ipm ⁊ abatẽ deſicolañ. uertebať ꝙmiſit iudicib⁹ fine debito terminãda: ⁊ infra. ſ Mãdam⁹ q̃ten⁹ ſi ſniaz illoꝝ noueritis canonice, ꝓmulgatã eã auctoritate ap. cõfirmetis[k] nec appellatio illã ipediat: q̃ interpoſita dꝫ occaſiõe mortis ꝑ. n. cũ poſtea egerit⁴ ⁊ rñderit teſteſq; durerit ꝓducẽdos. ſ Queſtiones quoq; alias ſup q̃b⁹ teſtes fuere, ꝓducti ⁊ depoſitões publicate eoꝝ renũciatũ fuit teſtib⁹ hinc ⁊ ide nullis aliiſ ab alterutra ꝑte ſup eodẽ receptis ſm tenorẽ ipſaꝝ mediãte iuſtitia[m] terminetis. ſ Si q̃ uero fuerit q̃nes ſup q̃b⁹ ul' teſtes ñ fuerit ꝓducti ul' renũciatũ⁹ eiſdẽ audiatis ſi q̃ hincinde ꝓpoſita fuerint finẽ illis debitũ iponẽtes. Q Lemens. iij.

¶ Põt reus ꝓducere teſtes ad ꝑ bãdũ ꝙtrariũ ei⁹ q̃ actor ꝓbauit ſi publicatio atteſtationũ nõ ẽ fctã cõſuetudine cõtraria nõ obſtãte.

SEries tui ſcripti nobis apparuit q. cuz nuper inter filios quoꝝũdã nobiliũ tue ciuitatis cõiugalis q̃ tractareť: ⁊ ifra. Pars q̃ tũ: ⁊ intellige q citatio facta fuit añ mortẽ delegãtis: vt dicit illa decreta. gratũ: ⁊ ſic ꝑpetuata fuit iuriſditio: vt ibi dꝫ: hec decre. loquiť de eodẽ facto cũ illa. Dicit magiſter. B. q ipſo iure nõ expirat mãdatũ morte mãdatoris ſz p exceptionẽ: uñ q̃ p exceptionẽ expirãt põt a pte⁹ relatari: vñ põt iudex ꝓcedẽ ⁊ valet ſi nihil opponať. ar. ff. de bo. poſ. l. vi. ⁊. l. pe. ſ. ó re iudi. iter ar. de hoc plura ĩuenies. §. de reſcrip. ĩ. c. ad audiẽtiã ĩ vl. gl.

m ¶ Juſticia: que tribuit unicuiq; q̃ ſuũ eſt. inſti. de iuſti. ⁊. iu. i. reſpõ. ⁊. xii. q. ii. cũ deuotiſſimam.

n ¶ Sique: Cũ dicat primo q ſnia ꝙfirmeť: quare dicit hoc. Dicas q plura capitula ⁊ penitus diuerſa erant: ⁊ ſup quibuſdã fuit lata ſentẽtia: ſuper quibuſda nõ. ſic. §. eo. cauſam que.

o ¶ Renunciatũ: Si renũciatũ fuiſſet ſz nullos teſtes ꝓdurerit pars illa q̃ renũciauit nõ eſt ulteri⁹ ad hoc admittẽda: q: licitũ ẽ cuilibet renũciare iuri ſuo. vii. q. i. q̃ piculoſuz. ⁊. C. de pac. ſi qs ĩ ꝙſcribẽdo: arg. ad hoc q nõ ẽ licitũ redire ad hoc q̃d ſemel renũciauerit. C. de re. credi. ſi qs iuſiurãdũ: ⁊ remittẽtib⁹ actões ſuas nõ ẽ ampli⁹ recurſus dãdus ad eas. ff. de edil. edic. querik. §. ſi venditor: uel etiã ſi alig recepti fuerint ⁊ renunciant ꝓductioni alios poſtea inducere nõ poſſunt. ſ. eo. de teſtibus.

SEries. ¶ Legiť uariis modis: ſz duob⁹ modis ſummari põt per doctoꝛes hz duos intellect⁹ cõiores. Et ꝓmo ſic publicatis atteſtationib⁹ põt falſitas ꝓmoꝝ teſtiũ cõprobari: ꝫ tñ lec. ſimpliciter nõ eſt vera vt pateb it ex ifradicẽdis: ſm ſũmariũ ẽ. Jn cã mſioniali publicatis atteſtationib⁹ põt falſitas ꝓmoꝝ teſtiũ etiã directe ꝓbari ſi ſup directa vel in

directa ꝓbatione nō potuit pars añ publicationē ĩstrui. Ego summo et tertio mō nō ponēdo aliquam ſpecialitatē in cā mr̃ionialī ⁊ tēperādo primū ſummariū ſic. ¶Publicatis atteſtationibꝫ pōt falſitas ꝓinox teſtiū ēt directe ꝓbari ſi ſup directa vel ĩdirecta ꝓbatione nō potuit ps añ publicationez inſtrui. Vel q̃rto ſūmo ſic et notabilī⁹. Vt in rubro. Cōis diuiſio. Secūda ibi: preſenti. Alb. ſic.

a ¶ Gradu: Suffic̃. n. in cōputatiōe ꝙſanguinitatis ĩcipe a pr̃io gradu: lz de ſtipite nihil dicant. ĵ. de ꝙſang. tua. ⁊ .xxxv. q. v. ca. i. ⁊ ĵ. de diuor. porro. ⁊ ĵ. eo. lz.

b ¶ Inſtr̃z: Sz q̃luer ꝓ inſtr̃z poterat ꝓbari q̃ .b. ⁊. i. nō fuiſſent frater ⁊ ſoror: q: de ꝙſanguinitate nō pōt inſtr̃z fieri vt vr̃: credo q̃ inſtr̃z illud nō ducebat directe ſup ꝙſanguinitate ſz indirecte: forte ĩ inſtr̃o ꝓtinebat ſic ſup alio ẽctu. .b. ⁊. i. ei⁹ filia ꝓmiſerūt aliqd facere: ⁊ ſic ducebāt pr̃ ⁊ filia: vel appellabant in inſtr̃o patru⁹ ⁊ neptis: ⁊ ſic ĩducebāt: ⁊ inſtr̃m bñ poterat ꝓduci poſt aperturā teſtiū ſemp anteq̃ renūciatū ſit vel ꝙcluſuz ĩ cā. ĵ. de fi. ĩſtr. cū dilect⁹. Bernar.

c ¶ Juri ꝙtraria: bñ dicit iuri ꝓria q: huic obijciebat q̃ teſtes alterius ptis falſū direcāt: ut. ſ. dixit: ⁊ ad falſuz ꝓbādū nō ſolū poſt publicationez teſtiū: ĩmo etiā poſt ſnīaz teſtes ſunt admittendi. ſ. de ꝓba. lz. etiā vſq; ad. xx. an. ĵ. de excep. cū uenerabilis. ĵ. e. ex tenore. ⁊. ſ. e. ſic̃ ⁊. ĵ. de re iudi. lator. ⁊. c. cōſanguinei: ſic ēt inſtr̃m

mr̃ionīū accuſabat: teſtes ꝓdurit legitimos q ꝙſāguinitatē iter ꝑdictos eſſe firmiter aſſerebāt: ĩ pmo gradu[a] ponendo duas pſonas. b. vz. ⁊. i. dicētes illos eē fratrē ⁊ ſorōrē: pars aūt oppoſita id falſum dicebat. b. ſ. eē ſororez. i. ad corroborādā aſſertionē ſuā tā teſtes offerens quā publicū inſtr̃z[b]. Añ qa pars accuſantiū teſtes illos nō eē recipiēdos ꝓponit ⁊ tu nō eſſe cōſuetudinē eccl̃ie affirmas ut poſt receptos teſtes q ꝙſanguinitatez ſm formā canonū cōputāt: alij ex oppoſito admittant. ¶ Ꝑñti pagina rñdem⁹ q̃ ſi nō ẽ aliud canonicū qō obſiſtat: nō obſtāte illa cōſuetudie utpote iuri[c] ꝙraria teſtes recipe nō ōmittas. Q. Eleſti. iij.

¶ Carnalis copula probat̃ p cōueniens teſtimoniū de uiſu idē in teſtimonio auditus qō adminicula ⁊ fama coadiuuat.

Ꝑreterea cuz qs accuſat̃ aliquā cognouiſſe an ſint teſtes interrogādi de uiſu: aut ſola uicinie fama ſufficiat: uel ſi iuratis teſtib⁹ ſit credēdū: q ſe carnalis copule cōſcios[o] eē fatent̃: ſz de uiſu[c] nihil affirmāt. ¶ Rñdem⁹ q̃ ſi teſtimoniū cōueniēs de uiſu reddat̃ uel etiā de auditu[f] ⁊ ꝓſumptionez uiolētā fama cōſentiēs ſubminiſtret ac alia legitima adminicula ſuffragent̃: ſtandū ẽ teſtimonio iuratoz: eteniz circūſpect⁹ iudex atq; diſcret⁹ motuz animi ſui ex argumētis ⁊ teſtimōijs que rei aptora eſſe cōpeterit cōfirmabit.

I Anno. iii. cōſulibus ⁊ populo beneuentano.

¶ Unius iudicis uerbo nō creditur: ſcripture uero eius per teſtes reprobari pñt: fallit hoc in papa.

Cum a nobis: ⁊ infra. Et canonica[g] ⁊ ciuilia[h] iura ſequentes diſtricti⁹ inhibem⁹: ne uni⁹[i] iudicis quātūcūq; fuerit auctoritatis uerbo credat̃ in cauſis ſiue ſup teſtamētis ſiue q̃buſlibet alijs cōtractib⁹ q̃ſtio agitet. ¶ Nec ſcriptū[k] eoz niſi teſtiū adminiculo fulciat̃ eā obtīeat firmitatē qn ei poſſint ⁊ debeāt duoꝝ uel triū teſtiuz bonoz teſtimonia[l] ꝑualere. ¶ Salua in oib⁹ ſe. ap. auctoritate.[m]

I Dem tirēñ. epiſcopo.

¶ Teſti ſup dilatoria inducto nō credit̃ ſup principali nec cogit̃ deponere ſecus ſi ſuper peremptoria: tunc enim cogi poteſt ut iuret deponere ſuper toto.

Et teſtib⁹[n]: ⁊ infra. ¶ Cōſul. .t.t.r. q̃ ſi teſtes ſint inducti ad exceptionē dilatoriā ſolūmō ꝓbādā: cū ſup ea tm̃ iurauerit dicere ueritatē ſup principali: nec debent audiri nec cogi teſtimoniū ꝓhibere utpote ſup quo deponeret ſi iurati.[o] ¶ Si uero cū ad ꝓbādā

ſuper eo. ⁊. ſ. e. ſuper eo. l fi. ⁊ impropꝛie ponit̃ uerbuz illud accuſat̃: in pn̄. ⁊ ſic exponitur: accuſat̃. i. denunciat̃: q: qō nō eſt nō ꝓt accuſari: ſed denūciari pōt ad ipediēduz mr̃ioniū. ĵ. de deſpon. impu. ad diſſoluendū: ⁊ ſm hoc planuz ſatis eſt: uel pōt intelligi cū marit⁹ accuſat uxorē de adulterio ad thori ſeparationē ⁊ ipſa excipiēdo accuſat eū aliquaz cognouiſſe vt eū a ſua intētione repellat. ĵ. de adul. c. pe. ⁊ vlti. xxxii. q. vi. nihil iniqui⁹ uel ſimplr̃ pōt ĩtelligi cū uxor accuſat marituz de adulterio ad thori ſeparationē dicens eū aliquā cognouiſſe et hoc vr̃ verius: ⁊ utroq; iſtorū caſuuz vr̃ ſatis ꝓbari adulteriū ꝑ huiuſmodi teſtimonium de auditu q: audiebāt eos cōmiſceri iurta tenuē parietē. Et ſi fama publica ꝙſentiat ⁊ alia adminicula ſuffragent̃ ꝓut ſe quit̃ in lr̃a ſatis intelligit̃ eē ꝓbatuz q: oīa iſta faciunt ꝓbationē ſufficientē. ĵ. de ꝓſumpt. lr̃is. ⁊. c. iii. Ex his aūt oībus iudex cōfirmabit motū animi ſui. ſ. de renū. ĩ pñtia ⁊. iiii. q. iii. ſi teſtes ⁊. ff. de teſti. ob carmē. §. ſi teſtes. Et ẽ hic arg. q̃ qñ nō ꝓſunt ſingula multa collecta ſimul iuuant: ut in predictis dcere. lr̃is: ⁊ tertio: ⁊ de ꝓba. cuz cām. vbi de hoc. ber.

Quam a nobis. ¶ Cōmuniter ſummat̃ ut ĩ rubro ⁊ ſatis placet. ĵ. tñ laici⁹ declarabit̃. Et ſunt tres partes. Secunda ibi: nec ſcriptū. Tertia ibi: ſalua. Alb. ſic.

g ¶ Canonica: vt. vi. q. ii. ſi tantuz. ⁊. c. placuit. ⁊. ſ. de ꝓba. qm̃ contra.

h ¶ Ciuilia. C. de arbi. ne ĩ arbitris. §. finaūt. ⁊. iiii. q. iij. §. itēyni⁹: ⁊. C. ō teſti. iuſiurādi.

i ¶ Unius: Sed quid ſi eſſent plures nunqd crederet eis: ar. q̃ ſic. ſ. de elec. cū dilecti. ⁊. ĵ. de accuſa. cū dilect⁹. Jn iudicio ſi dicāt ſe aliqd feciſſe ĩ preiudiciū alteri⁹ partis nō negātis nō credit̃ eis niſi q̃tenꝰ cōſtiterit legitimis documentis. ſ. de ꝓba. qm̃ in cā uero appellationis in defectuz ꝓbationis ſi ſuper his q̃ coraz eis acta ſunt inducerent̃ tanq̃ teſtes ⁊ iurati: vt ſi dubitaretur de proceſſu ſatis poſſent admitti: arg. predictarū decre. cum dilecti: ⁊ cuz dilectus: ibi credit̃ eis: ſed ſuper principali nō. ii. q. vi. ſtatuendum.

k ¶ Scriptuz: ꝺ vr̃ q̃ nō ſtatur ſcripture epi uel iudicis: quin poſſit ꝓbari ꝛriuz niſi habeat teſtiuz ſubſcriptionē: ꝓtraria ſignātur. ſ. de ꝓba. poſt ceſſionē. ⁊. xi. .q. iii. cure. ⁊ ĵ. de fi. ĩſtr. c. ii. ſup ꝺ dicas ut dictuz ẽ. ſ. ō ꝓba. poſt ceſſionē. ꝺ.

k ¶ Scriptū: ſctm̃ nō ꝑ manuz tabellionis q: pōt reprobari ꝑ duos uel ꝑ tres teſtes q̃uis adminiculo teſtiuz fulciat̃: ut ꝺ pz: ſecus eſſet de inſtr̃o ꝑ manū publicaz facto: ibi ad min⁹ q̃ttuor eſſent neceſſarij ꝓut no. ſ. de ꝓba. tertio in gl. que incipit ſic ergo vel dic niſi teſtiū adminiculo ſ̃. q: ſi teſtiū adminiculo fulciatur tunc nō poterit per duos uel tres teſtes reprobari ſed ꝑ quattuor vel plures: ⁊ ſic equiparatur inſtr̃o tabellionis manu publica facto. ar. ĵ. de fi. inſtru. c. i.

l ¶ Teſtimonia: ſic ſcriptura iudicis pōt reprobari per teſtes: ſed ſi publica eſt equalē vim hz cuz teſtibus. C. de fi. inſtru. in exercendis: ⁊ ſic vr̃ ex eo qō dic̃: ni ſi teſtiuz adminicula fulciatur: q̃ ſi ſcriptū iudicis hz teſtiuz ſubſcriptionē: q̃ nō valet reprobari per teſtes: ſed nō eſt uerū q: quātūcūq; autenticū ſit inſtrumētuz pōt reprobari: vt. ĵ. de fi. inſtru. cuz ioannes. ⁊. C. de ꝓba. cuz precibus. ⁊. ſ. de ꝓba. tertio: ubi plene de hoc no. ar. contra. ĵ. de preſcrip. ad audientiā vbi potius ſtatur priuilegio q̃ teſtibus: ſed ibi ab eadē parte introducuntur priuilegia ⁊ teſtes: ⁊ expone: niſi. i. q̃uis.

m ¶ Auctoritate: Et ita vr̃ q̃ non requiratur ſubſcriptio in lr̃is dñi pape: ⁊ q̃ cōtra eas nō admittatur probatio. ar. C. de teſt. omniū. niſi eſſent falſe. Sed ꝛ vr̃ q̃ in lr̃is dñi pape ſubſcribunt cardinales. xii. q. ii. cū redēptor. ⁊. xxxv. q. ii. q̃ quis: in priuilegio ſubſcribūt cardinales: in alijs lr̃is nō ſubſcribunt.

Et teſtibus. ¶ Jn prima deciſa ponitur cōſultatio. Jn ſecunda reſponſio ibi: cōſultationi. Et rñſio ẽ bimēbris: ſecunduz membruz ꝓſequitur ibi Si vero. Alb. ſic. Ulus.

n ¶ De teſtibus: inducti ⁊ iurati.

o ¶ Nō iurati: hoc ĩō dicit: q: cū ꝓducēbātur ad ꝓbādā dilatoriā: iurauerūt ſup illa tm̃. vñ ſi poſtea petatur q̃ deponāt ſup ꝓncipali nō debēt cogi ad idē: nec ēt ſponte ſi uelīēt q: nō iurauerūt ſup hoc vñ nō valēt dicta eoz ſup illo. ff. de pet. be. ſi qs libertatē. §. vl. C. qui le. pſo. l. vl. ⁊ fac̃ ad hoc. ff. ō iureiu. ſi duo pꝛoni

.§.idē iulian⁹:ī fi.vñ si testes ĩducti sup possessione deponāt sup ꝓprietate nō ꝓ dest ꝓ iura ꝓdicta ⁊ ē ar.ad hoc.§.de cā pos.pastoralis.Sz si peteret vt depone rent sup ꝑncipali cū inducebātur ad ꝓbādā dilatoriā:nūqd sint cōpellendi.Ad hoc dicas qꝫ si inducunt sup exceptiōe dilatoria q̄ ꝓponit añ lit.ꝓtestat.tūc non debēt astringi iurare sup ꝑncipali:qꝫ lite nō ꝓtes.testes recipi nō debēt.§. ut lit. nō ꝓtest.quoniā:⁊ per totum.

a ¶ Cogēdi:qꝫ ex quo ps aduersa approbat illos ꝓ se:et ꝫ se tenet recipe i illos.iiij.q.iij. .§.si qs testib⁹:⁊ pp ꝯueritatē cause.ĵ.de do.post diuoꝛ.resti.de prudentia.

b ¶ Sufficiēs:ex quo sufficiēs ꝓductio testiū facta est nō sunt alij admittēdi:vt ḃ pz:vñ ⁊ q̄r ta dilatio tūc denegaret.ĵ.de testi.significauerunt.

c ¶ Publicate:sic pz qꝫ attestationib⁹ publicatis pōt obijci exceptio pemptoria ⁊ ꝓbari.C.ō excep.si qdē.⁊.C.de ꝓba.exceptionē:nou⁹.n.articul⁹ē exceptio pemptoria ⁊ iō ꝓbari pōt aptis attestationib⁹ ꝑncipalis cause ⁊ etiā ī cā appellatōis.ĵ. .eo.ex tenoꝛe:⁊.§.de do.⁊ cō tu.finē.§.e.fraternitatis.ĵ.de fi.instr.cū ioānes:⁊.C.de tēp. appel.ꝓ hāc vt si obijciat ꝓscriptio vel pactū de nō petēdo vl̄ res iudicata:⁊ pōt ēt ꝓbari añ aptas attestatiōes:ut ḃ patet. Istō tñ stultū reputo qꝫ aliqs ꝓbet pemptoriā exceptionē añ q̄ sciat si aduersari⁹ ꝓbauit intentionē suā:qꝫ si aduersarius nō ꝓbauit nō idiget aliq̄ exceptione:si ꝓbat:tūc demū pōt ⁊ ꝺz vti sua exceptiōe cū si ali⁹ articulus.C. de excep.si qdez: sic̄ uides ī teste q reꝓbari ꝺz ⁊ pōt post publicat ionē ⁊ illa ē exceptio pemptoria.ĵ.e. pñtiū ⁊.§.e.ex pte.a. Idē ē ⁊ si volo ꝓbare testes falsū ꝺixisse qꝫ ḃ

exceptionē pēptoriaz ab alterutra ptiū ĩducūt:reliq̄ ps sup ꝑncipali negocio ēt eos deponere forte pe tierit:⁊ ut cogant sup toto negocio dicere ueritatē sacꝛo eos postu lauerit obligari. Ad id sunt sine dubitatōe cogēdi[a] nisi forsitā suffi ciēs[b] ꝓductio testiuꝫ sup ꝑncipali iā facta fuerit uel renūciatū testib⁹ ul̄ ꝺpositōes testiū fuerit publitate[c]

I Dē elien.⁊ ciſtren.episcopis ⁊ archi.de noꝛbañ.

¶ Dicta testiū nō sunt ad petitionez tertij publicāda ḃ ꝑmo ⁊ is q ꝓdurit testes coꝛā certis iudicib⁹ nō pōt ad eūdē effectū coꝛā iudicibus alijs illos ꝓducere sz illoꝝ attestationib⁹ ꝺz eē cōtentus.

Constitutus[d] ī p̄.n.ꝓcuratoꝛ magistri.r.ꝓposuit qꝫ cū de can⁹⁹⁹

iusiurandū Sic ecōuerso semel probatū ꝛprobare nō possum. viij.q.ii. dilectissimi.ff.ō neg.ge.pomponius.ff.de adul.si vxor.j. de iureiurā. quēadmodū ſz nō vꝫ ꝙ intellectus talis ꝓbabilis sit qz lz reprobē psonā nō ideo videor reprobare dictū: sicut ecōuerso lz approbē psonā nō tñ approbo dicta.iij.q.iij.si qs testib⁹:ꝛ ꝓpterea sola ꝓtestatio si āpli⁹ nō sit ꝓcessum nō obstet qz licitū ē desistere qñqz añ sniam: vt dicūt iura p̄ dicta.s.l. qz falsas:ꝛ.§. meminisse.ꝛ.l.alia. Et ita sola ꝓtestatio nō nocet si nō ꝓcessum fuit ad actū quin credat si pro ipso direrint:ꝛ si ꝓcessum fuit ad reprobationē ꝛ nō obtinuit: si dixit pro ipso non ꝓdest.ꝛ ex pone de facili nō credat si.ii.q.vi.biduū.versi. si aduersarius: vbi habes difficile est vt ꝫ audiat.i. nullo modo audiat. C.ad.l.cor.de fal. ꝓpator:ꝛ.xlvii.di.quātūlibet:ꝛ.i.q.i.ꝑncipatus. vel itellige qō dicit de facili non credat qñ ab initio añꝫ deponeret ꝓtestat⁹ fuit ꝙ licitū esset i psonas obiicere: tūc.n.ꝓsumptio est ꝫ testem ꝙ criminū timore aliqd direrit ꝓ ipso ne postea obiicerꝫ ei crimē ꝛ tūc si dicit aliqd ꝓ ipso de facili non credat nisi habito respectu ad qlitatez psone ipsi⁹ testis: vt puta si est talis ꝛ ita honest⁹ ꝙ pp hoc nulla ſuſpitio ē ꝫ ipsuz ꝙ aliqd diceret timore alicuius criminis tunc creditur ei: si vero sit ſuſpecta psona vt timore illo ꝓsumptio fit ꝫ illū tunc nō credit ei: vel ō facili nō credat ſine alijs adminiculis sed cū illis bene credat:ꝛ sic dupliciter pōt intelligi quod dicit de facili nō credatur. Ber.

IN nostra. ¶ Si testes a diuersis producti deponentes ꝫria sint equalis honestatis stat maiori parti numero alias ꝓualere potest paucorum auctoritas. vel ſumma sic vt in rubro. ¶Premittit factū ꝛ diffinitionis causam. Secunda ibi: mandamus dat mādatū bimembre. Secundum ibi: si vero. Alb. sic.

a ¶ Sed aduersa: Sup ꝫrietate testū ita distingue. Si vnus testis ꝫdicē sibi expresse nō valet.iii.q.ix.pura.xxiii.q.vii.ꝙ aūt.j. de ap.ſolicitudinē. C. de libe.cā.l.ꝑcūi.ꝛ.§.de ꝓba.lz: nisi incēt nenti hoc fecerit corrigē do dictū ſuū.j.ti.pri.preterea. Jdē vꝫ si testis pro parte dicit falsum: vt ī nullo valeat dictū ſuū.ix.di.si ad sacras.ꝛ.iiii.q.iij.§.qui falso: vel varie:ꝛ.§. de cā pos.cū ecclesia:ꝛ.iij.q.ix.pura. Si vō vn⁹ testis ꝫdicē pluribus talis ꝫrietas nō obstat: qz dictū vni⁹ testis nō ꝓbat aliqd.xxiij.q.ii. admonere.ꝛ.§.e. veniēs.ꝛ.c.lz. nisi forte ꝫdicat plurib⁹ testib⁹ cū qb⁹ est scriptus in aliquo instro.ff.quē admo.test.aper.l.i.in fi. Si vō plures testes ꝫdicāt plurib⁹ si sunt oēs ex eadē parte dicūt qdaz ꝙ nō valent.arg. .§.de ꝓba.lz: sicut cōtingit in diuersis scripturis.j. de fi.ĩstru. imputari .C.de fi.ĩstru. diuerse scripture. Si aūt ꝫdicāt testib⁹ alteri⁹ partis valet testimoniū pluriū: sed hoc nō placet: lz.n. testes inducti ex eadē pte ꝫdicāt sibi: nō tñ succūbūt talia testimonia lz ita sit ĩ ĩstrumētis: qz testes nō possunt ꝓdere: vt dixi.§.e. pñtiū. Dicas ꝙ si testes ꝫdicāt testib⁹ siue ex eadē parte siue ex aduersa: ꝓmo ꝙrdabit iudex ꝫrietatē illā si pōt.ar.§. .c.cū tu.ꝛ de pe.di.i. piculose.j. de ẋbo.sig. nihil obstat.ꝛ.xi.q.iij. antecessor.ꝛ.§.de ꝓsue.cū dilect⁹. nisi manifesta sit ꝫrietas. ui.q.ir. nihil. xxxv.q.vi. de parentela.ꝛ si manifesta sit ꝫrietas valet testimoniū pluriuz nisi ex altera parte tāta sit dignitas vt merito debeat preiudicare numero vt ꝫ inferi⁹ dꝫ: vel nisi verisimiliora loquant ꝛ plura ꝓbent. iiii.q.iii. si testes.ꝛ.§.de ꝓba.lz. ō.fi. Si vero testes ex vtraqz parte omnino sint pares pro reo ferē sniam.§.de ꝓba.ex lris.ꝛ.j.ō fi.ĩstru. inter dilectos: in fi. nisi in quattuor casib⁹: in cā mrimoniali: liberali: ꝛ dote: ꝛ testamēto .ff.de re iudi. inter pares.ꝛ.j.ō re iudi.c.vlti. vbi habes illos q̄ttuor casus.§.de ꝓba.ex lris.ꝛ.xxiii.q.i.si qs acceperit.ꝛ.ff. de inoffi.test.si ps. Si autē neuter possideret sed vterqz petit rē ab alio.s.a tertio si ꝓbatiōes sint hincinde omnino pares: res diuidatur si potest: ar.j. de ꝓsumpti. affirte. si res est indiuisibilis iudex pōt gratificare cui vult: argu.j.ō paroch. si episcopus:ꝛ.j. de iurepa.cū autē.ꝛ.lxiii.di.si forte. vꝫ diuidatur res sorte.xxvi.q.ii.sors.ꝛ.ff. de iudi. sed cū ambo. si vero testes ꝓtradicūt instrumēto aut cōtradicūt instrumēto in quo scripti sunt aut alijs in quo scripti nō sunt. si ꝫdicunt instrumento in quo scripti sunt ꝓualent testes instro.§. de proba. tertio:ꝛ ar. ad hoc.ff. quēadmo. te. ap. l.i. in fi.ꝛ in aūt. de fi. instru. §. si vō aliqd. Si vero cōtradicāt instrumēto in quo non sunt scripti dic vt.§. ō proba. tertio. Sz qd vbi duo petunt eandez vxorez ꝛ equaliter probant: videtur ꝙ deb ei cui ꝫsentit. C. de nup. vidue ꝛ.i.q.vlt. sancimus: si autem nō vult cōsentire in aliquē deb ditiori ꝛ meliori: si eque sint ꝓ omnia pares sorte alteri detur per iura predicta. xxi. di. clerocz Si vero testes inducti sunt lz ad probādū aliquem articulū ꝛ alij postmodum inducunt in contrariū indirecte statur secūdis.j.e. ex tenore ꝛ.§.e. series: ꝛ arg. C. de contraben. stipu. optimam. sed hoc intelligo verum quando secundi sunt plures ꝛ meliores ꝛ si equales numero recurratur ad dignitatez vt hic: alias starētur pot.⁹ primis qz potius presumit subornatio in secūdis ꝙ in primis.

AD probanda impedimenta decti laici etiam femine admittuntur. adde ꝛ testes de auditu ꝛ fama sufficienter non probant.

TAm lris uris q̄z depositionibus testiuz intellexim⁹ nihil esse ꝓtra lucanū electuz sufficienter oñsuz: nisi de auditu tantum et fama: cū super alijs si q̄ forte videātur esse ꝓbata: testes sint vel soli vel tales ꝙ nō potuerint illa legitime ꝓbare. ¶ Quia vero super mrimonio qō idē cleric⁹ dꝫ cōtrariſſe cū vidua testes nō fuere recepti ꝓpter ap.ob. ne laici vel femine ī tali reciperent articulo ꝓtra ipsum: nos vt tante irregularitatis obiectio nō remaneat indiscussa: mādam⁹ ꝙten⁹ testes siue laicos siue feminas dūtaxat idoneos q ad hoc fuerint ꝓbādū inducti recipiatis legaliter ꝛ examinetis prudenter: excōicantes soleniter si qs eos impedire presumpserit quomin⁹ testimoniū perhibeāt veritati. De muz attestationibus publicatis: si forte cōstiterit irregularitatez huiusmodi nō esse ꝓbatā: indicatis eidē electo purgationē canonicā de obiectis per septem canonicos

b ¶ Notū animi.§.ō renū. ī presentia:ꝛ.iiii.q.iii.si testes: ꝛ.§.eo.c.preterea.

c ¶ Pro archidiacono.§. eo. cū tu. argu. contra: ibi ꝑsumit ꝙ vtraqz pars verū dixit: qz illa dicta simul poterant esse vera: hic vero nō: ideoqz recte statur maiori parti.

d ¶ Preferenda: vel saltē coequanda: qz tunc iudicabit pro reo: vt dictū est in prima notula. Quod hic dicitur recurrendum est ad dignitatē persona rū auctoritas preferat multitudini ex altera parte intelligitur quando numerus in modicuz excedit.§. de elec. ecclesia vꝫa: si enim multū excederet tūc pre

fertur numerus. ar. contra.§. de elec. dudum. si. xix. di in canonicis. Sed ī qa q̄ūtate preferemus auctoritatem vel numerum: istud erit in arbitrio iudicis discreti equitate inspecta: qz declarari vel regula de facili dari non posset. ff. de diuer.ꝛ temp. prescrip. de accessionibus

TAm litteris. ¶ Primo ponit quod probauerunt testes contra electum secundo prosequitur articulum bigamie ibi: qz vero. Tertio ponit penam archipresbyteri ꝛ sacriste ibi: archipresbyteruz. Alb. sic.

e ¶ Auditu: sic ergo testimoniū de auditu tantū cū fama nō facit fidē.j. de accusa. inquisitionis.§. quesiuisti.ꝛ.j. de eo qui cogno. ꝓsan. vxo. sue. sup eo. Arg. ꝓtra.§.eo. preterea. vbi credit testimonio de auditu cū fama.ꝛ.xxxij.q.i. dixit: ſz loquit ibi de presumptione violenta.ꝛ ibi speciale est in eo casu alias nō sufficē: ſz hec fama purgationē inducit: vt in decre. inquisitionis.ꝛ hic: vt patet inferius.

f ¶ Probata. Mo. ꝙ in causa criminali etiam ciuiliter mota licet actor habeat presumptionē pro se nō tamē defertur ei iuramētū. immo locum habet regula: actore non probante reus absoluitur. C. de edē. qui accusare. tamē si infamatus est ex hoc dz inde se purgare. in ciuili aliud: quia si actor habet bonā presumptionem pro se habito respectu ad qualitatem persone ꝛ cause defertur ei iuramentuz .j. de iureiurā. c. vlti. ꝛ. C. eo. in bone.

g ¶ Soli. i. singulares:ꝛ iō nō valēt.§. de ꝓb. lz.ꝛ.§. ō ele. bone.ꝛ.c. cū dilecti.

h ¶ Tales: forte criminosi. vel male opinionis. vñ ei nō credit. ij.q.vii. testes.

i ¶ Cum vidua: corrupta alias non obesset. xxxiii. di. valētino.ꝛ ꝙ cognouisset etiā si corrupta esset.§. de biga. debitum.

k ¶ Feminas: nota ꝙ cū opponitur crimē siue irregularitas in modū exceptōis contra clericū ciuiliter indifferenter admittunt laici ꝛ femine vt hic patet: sic in denunciatione.§. eo. ti. quoniaz. qz lz agatur de crimine non agitur criminaliter vt in. c. quoniam.§. eo. vnde procurator potest interuenire.j. de accu. super his in fi. alias mulier non admittitur in crimine. xxiii.q.v. mulierem.ꝛ.j. de ver. sig. forus.§. vlti. xv.q.i. ex eo. nec in testamento admittitur. insti. de testa. or.§. testes ver. sed neqz mulier. Jtē aliud contra.§. eo. decetero.j. de accusa. memini mus.ꝛ.c. cum. p. māconella. ii.q.vij. laicos.ꝛ.c. ipi apostoli.ꝛ.c. testes.ꝛ ꝫ oia cōtraria loquuntur cū criminaliter agitur.

l ¶ Excōicantes: videt ꝙ testes cōpelli possunt vbi odiosa ꝓponit exceptio. arg. .§. de elec. cum dilecti. vbi electores cōpelluntur detegere fraudē. sed ꝫ nihil dicit de testibus sed de impedientibus testes.ꝛ ideo dicas ꝙ nō debent compelli. sup hoc dic vt no.j.ti.pri. dilectoz vbi de hoc in fi. notule.ꝛ dixi.j. de accu. sup his in quadam notula: que incipit ꝛ tamē. vbi de hoc.

m ¶ Purgationem: arg. pro illis qui dicunt semper accusato indicendam purgationem quod nō est verum nisi ex hoc infamatus fuisset. vi.q. vlti. quod autē ꝛ.ii.q.v. presbyter.

a ¶ Fuisse: Sed qualiter hoc potuit cõstare cũ singuli essent in suis testimonijs singulares. s. de elec. cũ dilecti. r. c. bone. i. j. de accusa. cũ dilectus: in fi. So. bñ potuit cõstare. pbãdo absentiã fratrũ tempore cõtento in lr̃is. j. de his q̃ fi. a prela. quãto. r. j. e. ti. ex tenore: vel quotiscũ fiebat mẽtio i capitulo de hoc facto nulla fuit habita mẽtio de talib⁹ lr̃is. s. de. pba. tertio. ar. C. ad. l. cor. de fal. q̃ veluti. ista. ergo q̃liter punẽdi sunt qui preter conscientiaz capituli huiusmodi litteras nomine capituli scribunt quia tã quam falsarij puniuntur. j. de his que fi. a prela. c. quanto.

Q Am olim archi.

¶ Sũmak vt i rubro fz cõmunez r no. lectu. ¶ Duma pars deciſe narrat factuz. Secunda ibi: mandam⁹. dat iudices qb⁹ cõmittit receptionẽ testiũ r ꝓuidet qd p eos agendũ sit reo cõtumace. Ab. sic.

b ¶ Meneñ. ista eccl̃ia menẽ. q̃ alias dr̃ sancti dauid: olim fuit archiepalis sicut apparet p̃uilegiũ ipsi⁹ ecclesie quam cãtuarien̄. archiepus tz p̃suffraganea ecclie sue: archidi. ipsi⁹ ecclesie sup statu seu libertate illius mouit q̃stionem archiepo cantuarien̄. dicẽs eã liberã eẽ: r p cõsequẽs dz esse metropolis sup cunctis ecclesijs vualie hoc dicit tã. qui factũ nouit.

c ¶ Per exceptionẽ: forte objciebat ei q̃ nõ habebat mãdatuz r sine lr̃is sui capituli r epi nõ erat audiẽdus: vt. s. de p̃cu. c. i. sed nõ est vez in hoc casu q̃ libet ali⁹ etiã minor põt p̃sequi iniuriaz ecclesie sue netrabak in peiorẽ statũ. xii. q. ii. nõ liceat: ẽt alijs ꝓdicẽtib⁹. ff. de libe. cã. l. i. ij. r. iij. lz alias ꝓiuncta p̃sona repellak si agat ꝓ volũtatẽ alioz. ff. de p̃cura. pomponi⁹. §. vlti. fz b non est ita. nã q̃libet agere tenetur procclia. ii. q. vii. q̃propt. r. v. q. v. ñ vos: r sic vn⁹ iuste r̃sistit oĩb⁹. xxxi. di. nicena: r. j. ó his q̃ fi. a ma. par. ca. cũ in cũctis Arg. ꝓ. ff. q. r a q ma. li. non fi. si qs hac lege. §. quotiens. Et ita ĩtellige de alia exceptione puta rei iudicate: vel qa eẽt excõicatus vel aliã consimilẽ. Jo. Jtẽ ar. est ó q̃ exceptio peremptoria añ lit. ꝓte. põt objici r p̃bari r sic repellitur actor agendo qõ verũ est in tribus casibus. s. de lit. cõte. c. exceptionibus: in consilio lug.

d ¶ Valitudinarios: sic. s. vt li. nõ cõte. qm̃. i. r̃ñ.

e ¶ Recepture: sic vr̃ q̃ ꝓ ꝓtu macẽ possit p̃cedi vsq; ad sententiã etiã lit. nõ ꝓte. Si ó est vera lr̃a: r loquit̃ de diffiniti ua: sic nõ solũ senes sed oẽs indifferenter sunt recipiẽdi r hoc vr̃ dicere satis lr̃a testes maxime senes: r sic illud maxime p̃prie ponit̃. r sic est iste vnus casus in quo fauore libertatis recipiunt̃ testes lit. nõ cõte. r sniã proferr̃ sicut cõtinet in electione plati vel mr̃imonio carnali. s. vt lit. nõ ꝓte. qm̃. §. porro. r est arg. ad hoc. C. de ingenu. ma. l. diffamari. r sic intelligebat tã. Alij ex ponũt istã lr̃am sniaz. i. interlocutoriã. s. de missione in possessionẽ si altera ps nõ venerit vel si partes venerint litẽ p̃mo cõtestabunt. Sz prima lectura ex ipsa pz lr̃a: n ã si papa vellet intellexisse de interlocutoria de ea mentionẽ fecisset. j. de deci. ad audientiã. r. s. de trãsla. inter corporalia. sed multũ videt obstare huic vñ si papa intelligebat q̃ in casu isto possint recipi lite nõ cõtestata ex parte actoris simpliciter dicere debuit recipiatis testes quos archidiaconus duxerit p̃ducẽdos p̃in q̃ recepit in casu cõsimili cũ actor absens est cõtumaciter r reus p̃sens. s. de do. r ꝓtu. cãm q̃. ideoq; vr̃ q̃ loquat̃ hic de sniã interlocutoria r testes senes r valitudinarij recipiant̃ ne copia subtrahat̃ p̃bationũ ex eorum defectu: vt maioris ecclesie vel priores ecclesiaz ciuitatis lucañ. p̃sbyteros seu diaconos bone fame prestandã. q̃ recepta prefigatis ei terminũ quo cõsecrãdus nr̃o se cõspectui representet. Si vero vel irregularitatis impedimẽtũ fuerit p̃batũ: vel i fra terminũ cõstitutũ nõ prestiterit purgationem idictã: vos eũ a prelatione lucañ. ecclesie amouentes mãdetis ex parte nr̃a capitulo vt electionẽ de alio nõ differãt canonice celebrare. ¶ Archipresbyterũ autem lucañ. r. g. sacristã: q contra p̃dictũ electũ lr̃as nobis sub nomine maioris ptis capituli destinauerunt: cũ cõstet p attestationes p̃dictas longe maiorẽ partem capituli nõ fuisse⁶ cõsciã huiusmodi lr̃az: ab officio et beneficio denũcietis esse suspensos donec mereãtur nostrã indulgentiam obtinere.

¶ Dem dulmeñ. epõ r decano r. priori sancte trinitatis ebora.

¶ In cã liberali contra contumacem etiaz lite non contestata testes recipi possunt.

Q Am olim archi. meneñ. [b] aduersus cãt. archiepm sup statu meneñ. ecclesie ꝓposuit qõnem r infra. ¶ Mandam⁹ quaten⁹ nisi pars aduersa p̃dictũ archidiaconũ per exceptionez legitimã repellere valeat ab agẽdo: partib⁹ si poterit fieri vel p̃curatoribus eaz ad locũ secuz r idoneuz ꝓuocatis r lite legitime ꝓtestata testes quos archiepus i anglia et quos archi. duxerit p̃ducendos in vuallia recipe p̃curetis. Ceterũ si archiepus citatus legitime vel p se vel p p̃curatorez idoneuz noluerit cõpere aut litẽ ẽt ꝓtestari: vos testes maxime senes r valitudinarios [c] quos archi. duxerit p̃ducẽdos sub ap. ob. admittatis: r depositiones eoz conscriptas ad se. curetis ap. destinar̃: statuẽtes p̃tib⁹ terminũ pẽptoriũ quo p se vel rũsales idoneos nr̃o se cõspectui repñtent sniam recepture[e].

¶ Dem priori de bolonic. r J. rectori ecclesie de borell.

¶ Publicatis attestationib⁹ admittit aduersarius ad p̃bãdũ contrariuz si añ publicationez sup hac p̃batione cõtraria ĩstrui nõ potuit.

Θ X tenore vr̃az accepimus lr̃arũ: q̃ cũ vobis cãm q̃ vertit̃ inter. r. militẽ. r. m. mulierẽ cõmiserim⁹ fine debito terminãdã: r ifra. ¶ Pars mulieris ꝓposuit q̃ dictus miles pri⁹ corpale p̃stitit iuramentũ: q̃ ipsam duceret in vxorẽ: post modũ carnaliter cognitam[f] traduxit in domuz. Miles vero hoc ifficiebat[g] oĩno: adijciẽs[h] q̃ r si hec uera eẽnt eã tñ de iure hr̃e nõ potuit eo q̃ aliã tunc viuẽtẽ pri⁹ duxerat in vxorẽ. Cũ p testes militis videret eẽ p̃batuz: q̃ ipe añ festũ purificationis beate virginis. b. mulierẽ soleniter accepit vxorem: r testes. m. mulieris dicerẽt q̃ in septimana paschali sequente festũ p̃dictũ de ea ducẽda p̃stiterit iuramẽtũ: p̃dictus miles ab ipetitiõe ipsi⁹ absolui cũ instantia postulabat. Verũ ex parte sepedicte mulieris extitit replicatũ q̃ eo tpe necnon r añcz testes dicti militis direrãt euz cũ alia mr̃imoniũ cõtraxisse fuerat semp in ebor̃. p̃uincia cõmoratus: cũ testes ipsi dicerent hoc lõge extra dictã p̃uinciã actũ eẽ determinantes tps r locũ: quod p testes idoneos erat p̃bare pata. Sz ecõtra fuit exaducrso rñsuz q̃ cũ attestatiões iã eẽnt hincinde solenniter publicate locus p̃ductioni testiũ iam nõ erat ¶ Quia igit̃ dubitatis vtruz post publicationez attestationũ sup illo articulo deberent testes admitti: Nos igsitiõi vr̃e auctitate p̃ntiũ rñ dem⁹ testes mulieris ad p̃bãdũ illũ articulum admittendos[k].

¶ Dem p. s. ui.

¶ Indulgenda est in causa quarta p̃ductio testiũ petita cũ solẽnitate legali cã legitima nõ refragante alias legitime appellatur.

S Ignificauerũt nobis: r ifra: cũ cã q̃ vertit̃ inter abbatez et monachos sancti dionisij ex vna pte ac abbatissam et moniales de

X tenore.

¶ Publicatis attestationib⁹ falsitas põrũ testiũ põt indirecte p̃bari: sic cõiter summat̃ sed ó summatio nõ cõtinet vsqzquaqz veritatẽ vt ex infradicẽdis appabit ideo summo sicut in rubro. r est casus singularis p̃m quẽ pax refert an velit p̃bare contrariũ directe vel indirecte vt. j. patebit. Cõmunis diuisio. Secunda ibi: qr igit̃. Ab. sic.

f ¶ Cognitã: r sic indu ctũ fuit mr̃imoniũ p̃sumptũ. j. de cõdi. appo. ó illis. ꝓ quã p̃sumptionẽ nõ admittit̃ probatio in contrariũ. j. de sponsa. is qui fidem.

g ¶ Jnficiebat: r ita p narrationẽ r rñsionem facta est cõte. litis. s. de elec. dudũ. r. s. de li. cõ testa. c. vno. r. C. de lit. cõte. l. vna.

h ¶ Adijciens. in modũ exceptionis. sic. s. de ordi. co. c. i. r ex istis verbis debes instrui qualiter debeas rñdere r sub qua forma qr sic excipiẽdo nõ cõfiteris. j. de exceptio. cum venerabilis: vbi de hoc. r. ff. de exceptio. non vtiqz. r. j. ó excep. venerabilis.

i ¶ Tũc viuẽtẽ: ille allegabat turpitudinẽ suã: vñ nõ debuit audiri. j. de vona. inter dilectos r. j. de ꝓcef. prebẽ. cum super questione. r. s. de cõfes. cũ sup: sed in casu isto r ĩ quolibet vbi vertitur periculum anime audit̃ allegans turpitudinẽ suã. s. e. fit̃. r. j. ó re iudica. lator. r. c. cõsanguinei: r in cã liberali audit̃ aliquis confitens turpitudinẽ suã. s. se vendidisse filiũ ingenuuz. C. de libe. cã. l. i. Hin. Jtẽ ex eo q̃ dicit: tunc viuentẽ: patet q̃ nõ poterat cẽ vxor: sz si p̃ma cẽt defuncta r bene sciebat illũ aliã hr̃e añ q̃ cõtraxit cũ eo eaz postea habere nõ posset. j. de eo qui dux. in matri. super hoc. r. c. ex tuarũ. r. c. cũ haberet: si vero credebat eũ esse solutũ quando cõtraxit cum eo bene posset eũ habere. j. de eo qui dux. in matri. c. i. r. c. veniens. b.

k ¶ Admittendos: ó habes expresse q̃ post publicationẽ testiũ etiã in eadẽ instantia iudicij testes recipiunt̃ sup nouo articulo vel exceptione. s. ó testi. vbi de hoc. r. s. e. series. r. C. de excep. siquidẽ. C. ó p̃ba. exceptionẽ r. j. de exce. deniqz: sup veteri ꝓ nõ sunt recipiẽdi. s. e. fraternitatis. vbi de hoc. Sz certe licitũ est mulieri p̃bare abñtiã viri. ergo r eodẽ mõ licitũ est viro p̃bare p̃ntiã qr mos vtriqz gerẽdus est. ff. de p̃ba. circa eũ. qr nõ dz actori licere qõ reo nõ liceat. ff. de reg. iur. nõ dz. Et ita ẽ ar. q̃ postq̃ dixi testificata nõ possum inducere testes sup eodẽ articulo. sed alius est modus inducẽdi r ad aliud nũc q̃ pmo. s. e. veniens. r. c. cũ in tua.

S Ignificauerunt. ¶ Si sine cã negek q̃rta dilatio petita cũ solẽnitate legali põt appellari. vel summa sic vt in rubro. Jn pma appel-

lantis decisa narratio. Jn scđa appellatiõis ꝓmissio ibi: mãdam⁹ ab. si.
a ¶ Jntentarunt: qđ eis licuit. s. de cã. pos. pastoralis. r. ff. de vi r vi ar. cũ fundum. §. vlti. r. ff. de acqui. pos. naturaliter. §. nihil.
b ¶ Ratione: hec rõ bona erat q: interdictũ vñ vi dat heredi r bonorum possessori. ff. de vi r vi ar. l. i. §. hoc interdictũ: r dat in heredem in id qđ ad eũ puenit. ff. de vi et vi ar. l. i. §. pe. r. l. se. et .xvi. q. vi. si epm. Et intellige qñ dat ꝯ heredez iuris. C. si ex delic. defun. l. vna: nõ aũt ꝯ heredem rei: q: nõ oĩs ad quẽ res puenit tenetur interdicto vñ vi. s. de resti. spo. cũ ad sedẽ. r. ff. de ui r ui ar. cũ ad te. si ñ sciẽter rẽ illã recipit a deiectore tenetur. s. de resti. spo. sepe ꝓtingit.
c ¶ Deberet: mõachis petẽtib⁹ quartã ꝓductiõnẽ testiũ cũ solẽnitate legali sup iudicio possessorio quã cũ iudices denegarunt monachi appellauerũt ab interlocutoria ꝯ eos lata ut. j. pz.
d ¶ Solẽnitate: quã habes. j. e. c. pe. r in autẽ. eo. ti. §. quia vero.
e ¶ Dies: idẽ tps datur ad appellãdũ a diffinitiua. ij. q. vi. anteriorũ r sic pz q. j. r. dies dz appellari ab interlocutoria. s. de elec. cũ dilecti: alias trãsit in rẽ iudicatã vt ibi dr. idẽ etiã tps datur ad supplicãdum. C. de ꝓci. ipe. offe. aũt. que supplicatio. ¶ lin.
f ¶ Effrenatã: ¶ No. nouitatẽ iuris: sz rõ est antiqua: sic. j. c. pri. r. ff. de testi. l. i. in fi. r ex eadẽ cã posset iudex denegare tertiã r etiã secũdã. si. ff. de iudi. nõnũq̃. rxiij. q. iij. de illicita r. s. de dolo r cõtu. cũ dilecti: ex quo eadẽ subest cã in secunda siue in tertia vt in q̃rta idẽ seruandũ est hinc inde. s. de trãsla. inter corporalia: vel si infra certum tempus cã deberet terminari. s. de offi. deleg. de causis ¶ lin.
g ¶ Jn pbatione. s. q nõ ꝓbent se appellasse infra. x. dies ex cã premissa.
b ¶ Cõdẽnates: r sic pz q appellans iniuste ꝯdẽnãdus est i expẽsis alteri pti r istud generale est. ij. q. vij. omnimodo. r. j. de appel. vt debit⁹: r q remitti dz ad eũdẽ iudicẽ a quo appellauit vt dicit illa decre. vt debit⁹ r. j. eo. cũ i ecclesia. Sz q̃re sm iura ꝓdicta nõ remittunt ptes ad ꝓres iudices si apparuerit monachos frustratorie appellasse hoc ideo ꝓtingit quia priores iudices retulerunt negociũ dño pape: r ita dixerũt esse iudices p relationẽ: vt. s. de offi. leg. lz. in pn. r. C. de rela. l. i. r. ij. r vt pz ex pnci. .c. qd iuris sit de hmõi expẽsis: dictũ est plene. s. de do. r cõtu. finẽ. Ber.
i ¶ Liquere: nõ vr q plene liqueat nisi postq̃ renunciatũ fuerit r cõclusum cũ ante renunciationẽ possint ptes adhuc ꝓducere testes sup nouo articulo r instrumẽta. arg. s. de elec. dudũ. r. j. de fi. instru. cũ dilectus.
k ¶ Recursuz: sed estõ q moniales obtineãt in possessione ergo habebũt rẽ cũ fructib⁹ a tpe deiectionis. s. de resti. spo. grauis. r. ff. de vi r vi ar. l. i. §. q vi deiectus est. Sz pone q monachi obtineant postea in petitorio ergo habebunt rẽ cũ fructib⁹ a tpe litis cõtesta. sup ꝓprietate. r iputẽt sibi moniales q ꝓmo intentarũt iudiciũ ꝓprietatis q: litis cõtestatio exequat oẽs possessores r p litis cõtest. fiũt malefidei possessores: r ideo fruct⁹ post li. ꝯtest. oẽs restituendi sunt cũ ipsa re. C. de rei ven. certũ est. r. ff. de peti. here. sed r si lege. §. si ante litẽ: sz forte inspicit li. cõtest. de nouo facta sup ꝓprietate: r q: moniales primo cõuenebant mõ cõueniunt. Et hoc verũ est sm legistas q dicũt q ex toto renunciat iudicio ꝓprietatis anteq̃ admittant ad possessoriũ. Secũdũ iura canonica nõ renunciat iudicio ꝓprietatis: vt ꝫ dicit: q: postea debent ꝓcedere in iudicio ꝓprietatis. Sz sz hoc vr q fecerunt sibi ꝓiudiciũ circa fruct⁹ ꝓceptos r post litis ꝯtesta. sup ꝓprietate si monachi postea obtineant in iudicio ꝓprietatis Jo.

Cum causam. ¶ Habet tria dicta vt patet ex summatione. Secundũ ibi: qõ si. Tertium ibi: volentes. Ub. sic.

l ¶ Jn personas: Sz cũ exceptio que opponit i psonas testiũ debeat reseruari in tps disputationis post pnblicationẽ testiũ: vt. s. e. ꝓsentiuz: quare papa dicit q statim hoc faciãt: ideo fecit ne differat negociuz q: ꝓsumptio erat ꝯtra fauentiũ. ne cã. ptrahẽdi negociuz obijcerent i psonas testiũ post publicationẽ. vñ papa voluit sup hoc ꝓuidere: r ideo nõ fuerunt admissi ad hoc. s. de ꝓba. lz. in casu tñ statim admittit ad ꝓbandũ. vñ cũ dicit q ille sit odiosus e: c iminali causa statim dz hoc ꝓbare. C. de testi. aũt. si dicatur. si ex leui cã vel pecuniaria odiosus dr recipiatur eius dictũ: r in tps disputationis reseruet huiusmodi q̃stio: vt ibidẽ dr: r in auẽ. eo. ti. §. si vero colla. vij. Jtẽ r in alio casu cum obijcit testi q sit suus si dicat se liber nõ dz admitti nisi pr⁹ dñi dat chartã sue manumissionis. C. eo. ti. aũt. si testes suiſ. arg. ꝯ q statim debeat audiri qui obijcit crimẽ testi. s. e. ex parte ade.

cio abbatissa r moniales habuere recursuz[k]: primitus terminetis: in cã ꝓprietatis postmodũ ꝓcessuri: alioquin questionez terminetis simul vtrãq̃z. ¶ Dẽ epo placẽtio.

¶ Diligenter examinãdi sunt testes r puniendi qui eos impediũt r ipsorum testium multitudo est per iudicem refrenanda.

Qum causaz q̃ inter archiepz raueñ. ac cõe faueñ. r infra.

Quia vero utriq̃ parti nimis existeret onerosuz vt testes ꝓducerẽt corã nobis: mandam⁹ q̃ten⁹ recipias testes quos vtraq̃z pars tam sup principali negocio q̃z in psonas[l] testiũ duxerit ꝓducendos: ac eos diligẽter examinare ꝓcures[m] r de singulis circũstãtijs[n] prudenter inquirens de causis[o] videlicet psonis[p] loco[q] tpe[r] visu auditu scientia credulitate fama r certitudine cuncta plene cõscribas r ĩfra. Testes[s] aũt r c. ¶ Qd si forte fauẽtini vel alij eos quos dictus archiepus ad perhibendũ testimoniũ veritati duxerit ꝓducẽdos ꝓsumpserint ĩpedire: tu ipsos ab hmõi ꝓsumptiõe cessare ꝯpellas[t]. ¶ Volẽtes autẽ effrenatã[u] multitudinẽ testiũ

m ¶ Procures: sigillatim p se: alias nõ valerent eoz dicta .j. c. venerabilis. r. j. de accu. inquisitionis. §. i. r. s. de elec. q: pp ar. C. de testi. nullũ. B.
n ¶ Circumstãtijs: alias nõ puenirẽt ad veritatẽ. xxiij. q. viij. occidit. an. s. lucri grã vel inimicitiaz testificenr: r de alijs circũstãtijs: de qb⁹ tradit. ff. e. .l. iij. r. iiij. q. iij. §. si testes. b.
o ¶ De causis: cãm. n. scictie dz q̃rere iudex quã si nõ reddiderit nõ valebit dictum testis. .iiij. q. iij. §. solã. r. xxiij. q. iij. si habes: r in auẽ. de testi. §. et lz duduz colr. vij. Si vo iudex nõ q̃sierit r testes simplr direrint se scire valebit. j. de re iudi. sicut vbi de hoc. r. ff. de no. ope. nuncia. de pupillo. §. qui nunciat. in fi.
p ¶ Personis: ipsoz testium an etiã sint honesti. iiij. q. iiij. §. ij. Sed nũqd testis tenetur rñdere an sit criminosus puerus vel talis q nõ possit testificari: r vr q sic: q: iste sunt circunstantie de qb⁹ q̃rit. ff. eo. l. .iij. r. iiij. q. iij. §. si testes: r q: testis in cã criminali r ordinãdus equiparanr. ij. q. vij. ipsi apostoli. r. c. testes sz ordinandus tenet dicere crimen suũ. l. di. ex penitentibus. r. xxiij. di. .c. vlti. op. argu. j. de excepti.

deniqz. Sed ꝯrium nõ inuenit ergo stabim⁹ legib⁹ predictis: qõ. n. nõ mutatur quare stare ꝓhibetur. C. de testa. sancim⁹. Sed cõtra vr: q nõ teneatur rñdere: q: nemo tenetur ꝓdere se. de pe. di. i. nõ tibi dico. ¶ Nec auctoritas loquitur de eo qui in iudicio anime cõfitetur: r ille nõ tenetur crimẽ suuz occultũ publice cõfiteri. qd ergo dicem⁹. satis põt dici q dz rñdere saltẽ ad ea de qb⁹ traditur. iiij. q. iij. §. si testes. r. ff. eo. ti. l. iij. r op. arg. j. de accu. inquisitionis. §. i. si de alijs interrogentur nõ tenenr rñdere: sed de cõsuetudine nõ interrogantur. Et satis vr bonestũ q nõ interrogetur: nisi de his de qbus fit mẽtio in. ll. predictis: q: talia nõ sunt amplianda: sed restringenda. ¶ Preterea testes debent cognoscere litigantiũ psonas a qbus r cõtra quos inducuntur quãdo agitur de cõtractibus aliter non vr q possint cõgrue testificari. ar. in autẽ. e. titu. §. i. col. viij. r in auẽ. de instru. cau. circa prin. §. si quis igitur. C. de iur. deli. sancim⁹. §. sinaũt dubius: ĩ fi. Et si dubitetur: an testes cognoscant cõtrahentes vel litigãtes: exhibẽdi sunt ipsis testibus vt eos cognoscant: r in eadẽ forma in qua esse cõsueuerunt: q: mutata forma r substantia quasi mutata vr. ff. de exhi. iulianus. §. sed r si quis. Jstud frequenter fit: precipue vbi factũ suspectum presumitur.

q ¶ De loco: exemplo danielis.
r ¶ Tempore: q: si diuersi sunt sine in loco siue in tempore: nõ valet eoz dictuz .iij. q. ix. nihilominus: nec intellige de tempore. i. de qualitate temporis nisi cẽt suspectus testis vel ex tempore. i. ex mora: r ex hoc etiã redditur testimonium suspectum. iiij. q. iij. §. itẽ in testibus cõsiderandum est. Cũ enim testis presumitur suspectus quibuscũq̃z modis põt inquirenda est veritas. ar. xxx. q. v. iudicantẽ. r .xxxv. q. ix. graue. r. C. de edẽ. is apud quem in fi. Judex ergo discretus in omnibus istis r alijs per que possit veritas melius pscrutari debet interrogare: aliter .n. ad veritatẽ non possumus puenire. xxij. q. viij. occidit. r.
s ¶ Testes aũt: r c. Clausula nõ respicit ola superiora: q: testes illi qui inducunt super crimin⁹ nõ cõpelluntur. j. ti. pri. dilectoz: vbi de hoc.
t ¶ Cõpellas: p excõicationẽ. s. e. tã lr̃is: r hoc bene potest: q: prestat impedimẽtum cause: r q: iurisditio ad omnia extenditur: sine quibus causa expedire nõ põt .s. de offi. deleg. preterea. r. c. prudentiã. §. sexta. ad fi. r. ca. i. r. c. suspitionis. r .s. e. tã lr̃is r. ff. de iurisdi. om. iudi. l. ij. Et si nullo modo potest compelli r ita testes non possunt inde dicere veritatẽ: quid erit: uidetur q dz haberi pro ꝓducto ac si deposuisset contra illum qui facit illum impediri: vel consentit: q: si vellet ꝓhibere: ne taliter impediretur: bene posset. j. eo. constitutus: r ar. iij. q. vij. §. triaver. si quis autẽ. ar. cõtra. i. q. iiij. q: presulatus.
u ¶ Effrenatã: sic. s. e. c. pri. r. ff. de testi. l. i. in fi. Et sic vltra. x. dicitur eẽ effrenata multitudo: sic. j. de cleri. excom. mini. latoz. Sed hoc potius consideratur sm magnitudinem cause r personarum qualitatẽ: nã quãdoq̃z. xxiij. milia dicẽtur pauci. xlv. di. disciplina.

a Voluerit: h lra pōt intelligi sm distinctionē illi⁹. l. C. e. ti. l. vlti. j. e. presentata: vel dic ut dicebat Jo. ⁊ lau. q̄ q̄diu attestationes sunt clause pñt adhuc ijdē testes iterato induci vt addant q̄ forte tunc nō habebāt oīa in memoria: in autē. eo. ti. §. q̄ vero multi. ⁊ ar. ff. de questi. repeti. vel vt corrigāt errorē suū. Sed illud nō credo q̄ hoc debēt facere incōtinēti ⁊ nō ex interuallo. j. ti. pri. ꝓterea. in fi. ⁊ arg. ad hoc. xxxv. q. vi. de parētela: ī ver. discordasse. Sz si qs testis scōo inducꝰ dicat ꝓtiū ciꝰ qō ꝓmo dixit: tunc dicta sua non valet nec credit ei. ar. j. e. cum in tua. j. de appe. sollicitudinē: in fi. nisi forte ita esset q̄ pme attestationes non valuissent puta ab eo recepte: qui nullā habebat iurisditionē vel potiꝰ q̄ pro nō scriptis debent hr̄i nec debuit publicari: sed potius incidi. Ber.

C Eniens ad ap. se.

Suma nc aliter q̄ in rubro. attestationes recepte in summario fidē nō faciunt ī plenario iudicio. Et illa⁊ publicatione nō obstante ijdē vl alij testes sup eisdē capitulis recipi pñt. Et tres sunt ptes ꝓma ponit ordinē ꝓcessum ⁊ disputationes ptiū sup receptione testiū. Jn secunda papa interloquit ibi: nos igit̄. Jn tertia cāz cōmittit ibi: quo circa. Alb. fi.

b Veniēs: de hac materia loquit̄. j. de appel. ꝓstitutus.

c Appellationē: bñ allegabant isti ꝓcuratores: si hoc ꝓbare possent. s. q̄ cōtra iusticiā q⁊ executio p hoc suspendit̄ sic si obijciat̄ questio falsi. C. si ex fal. instru. l. vlti. Lau.

d Voluerit: quia dicebat q̄ erāt ꝓstituti ꝓcuratores ab excōicatis: vt pz in ītegra: in fi.

e Audiēdus: snīa lata inter me ⁊ te nō est executioni mandāda si ius alteriꝰ partis ledit̄. j. de re iudi. cū sup. ⁊. §. de offi. deleg. super eo. ⁊. ff. de appel. a sentētia Lau.

f Incōtinēti: no. snīam executioni mādādā nisi statim ꝓbet exceptio. §. de resti. spo. litteras. C. de ꝓbēsa. l. vlti. in fi. ⁊. C. de ordi. cog. l. fi. §. vl. si. j. de re iudi. cum super.

g Fundaret: qō dz audiri cōtra illā sententiā que lata erat ꝓ archidia.

b In articulo: ad quē ꝓbādum fuit admissus. s. q̄ sua interat.

i Vellet: q⁊ ad hoc co gi non poterat cū ob aliud ꝓbādum fuissent inducti. j. e. cū causam que. ⁊. ar. §. eo. constitutus. j. eo. cum ī tua: ex cōsensu tamē valuissent. ar. C. e. ti. l. vlti.

k Pars: fz q̄re necesse hz iste. p. ꝓtra snīam illā inducere testes cū illa snīa ei ñ debeat obesse: q⁊ res inter alios acta alijs obesse nō dz. j. de fi. instru. inter dilectos. ⁊. j. de re iudi. c. pe. ī pn. Rñde: q⁊ de hoc agebat an snīa ei ꝓiudicasset qui sciebat rē ad se ꝓtinētē tractari: q⁊ si ꝓmo sibi actio eiꝰ rei cōpetebat ⁊ pmisit sequētem agere ꝓiudiciū sibi fecit. j. de re iudi. c. pe. ff. de re iudi. sepe: q⁊ hoc ipso tacite renūciare vr̄ iuri suo. j. de his q̄ fi. a ma. par. ca. ex ore: q⁊ q̄cito sciuit cām illā tractari statim debuit cōtradicere ⁊ se opponere: qō cū nō fecerit pſumit cōsentire ar. §. de offi. dele. cū olim. ⁊. liij. di. si suus. ⁊. j. q ma. accu. posi. insup: secus si nesciisset cām agi. ar. ff. de accu. si cui. §. idē. Preterea ad hoc ijdē vel alij testes sup hoc sunt admittēdi: ⁊ ita sup eodē articulo ⁊ inter easdē psonas testibus publicatis ijdē vel alij testes itez recipiunt. Vñ ꝺ. §. c. fraternitatis: cū suis ꝓcor. Sz iā solutū est q⁊ illud cōtingit ꝓpter diuersum modū agēdi. j. e. cū in tua. ⁊. c. cum cām q̄. Sed si illi etiā qui primo inducti fuerunt cōtrarium dicunt in secundo iudicio: qd erit: nō credo valere dictū eoz. lz aliud sit iudiciū. ⁊ alius modus agendi. j. eo. cū in tua. ⁊. j. de pſump. lras. §. de pba. p tuas. Ber.

l Canonicos: que enim in capitulo fiunt p alios ꝓbari nō possunt cū alij ad capitulum nō vocent: sic ⁊ q̄ domi fiunt p alios nō de facili explorant. C. de repu. ꝓsensu. §. sup plagis. C. de questi. interrogari. ff. ad silla. si qs in graui. §. si pupillus. ⁊. §. se. ⁊. l. iij. §. si vir aut vxor. lz alias apud domesticos facile qd confin

refrenare volum⁹ vt hincinde q̄ dragenariū numez testiū excedere nō ꝓmittas: ita videlicet ut si fuerint. testiū depositiones ratas habere voluerint[a]: que a ferrari. epo ⁊ abbate pompoñ. recepte fuerint testes ipsi cōputent̄ in numero plibato: aliogn cuz attestationes ipse sint clause: ijdē testes si necesse fuerit iterato producantur.

Idem de nouo fonte ⁊ casedei abba.

C Vbi variat modus agēdi publicatis attestationib⁹ super eodez capitulo testes producere licet.

Veniens[b] ad ap. se. c. archidi. remoñ. humiliter supplicauit vt sentētiā super decanatu claremoñ. ecclesie pro eo latā que iā fuerat in parte executioni mādata faceremus in totū executioni mandari. Cū aūt ꝓcuratores capituli claremoñ. in nostra pñtia, ppoſuerint snīam illā cōtra iusticiā ⁊ post ap.[c] ad nos interpositā, promulgatā ⁊ infra. Et idez archi. ipsos tanq̄z ꝓcuratores admittere noluerit[d] vel dictis eoruz aliquaten⁹ rñdere. ꝓ. subdi. nr̄ se ipsi opposuit ex aduerso: asserēs canonice se in decanatu claremoñ. electū: pp qō dict⁹ archi. in sua petitione nō erat aliq̄ tenus audiēdus[e]: q⁊ decanat⁹ ipse nō ad illū sed ad se potius pertinebat: ⁊ infra. Cū igit̄ sup his aliquādiu disceptassent: iterlocuti fuim⁹ vt dict⁹. p. si posset incōtinēti[f] suaz intētionē fundaret[g]. q cuz sup hoc testes ⁊ instrumēta ꝓduxerit: iterloquēdo pronūciauimus q⁊ sua intererat vt se posset opponere archi. memorato. Lite igit̄ inter eos tam sup electione q̄z sup sententia cōtestata q̄situ fuit ab ipso archid. vtrū attestationes prius exhibitas in articulo[h] supradicto ī hoc iudicio vellet[i] admittere: qui rñdit: q⁊ vellet dūmō posset obijcere tā ī psonas testiū q̄z in dicta. Quo audito pars[k] aduersa rñdit q⁊ attestationibus illis ī hoc iudicio vti nolebat: cuz nō sup principali negocio sed sup articulo incidēti fuissent lite nō cōtestata recepte: vñ sup toto negocio alios volebat testes ꝓducere vel eosdē. Pars autē rñdit aduersa q⁊ cū testes illi tā super snīa q̄z super electione dixissent ⁊ eoruū attestationes fuissent in iudicio publicate: nō licebat eidē post q̄z testificata dicerat sup eisdē articulis alios testes ꝓducere: presertim cū ī hoc iudicio attestationib⁹ illis vsus fuisset subdia. prelibat⁹.

Nos igitur iusticia pronūciam⁹ exigēte: q⁊ testes essent recipiendi sup toto negocio: quos vtraq̄z ps duceret producēdos. Quocirca mandamus quatenus receptis testib⁹ ⁊ rationib⁹ partiū ītellectis cām ipsam tam sup principali q̄z etiaz incidēti fine canonico terminetis. Quia vero q̄ ī capitulo agūtur: nō facile possunt: nisi p canonicos[l] ipsos probari: volumus ut ad cautelam absoluatis eosdem: vt vocati ad testimoniū libere valeant ꝓ vtraq̄z parte testari.

Idem bisuntino archiepo.

C Religiosi etiā ad testificandum nō admittuntur absq̄z iuramento nisi a partibus remittatur.

Tais questionib⁹: ⁊ infra. monachi vero de suis fratribus ac ꝙuersis testes in causis ꝓprijs producere absq̄z iuramēti[m] exhibitione non possunt. Nisi forte a parte remittatur[n] aduersa.

Idem attrebatēñ. epo ⁊ dedicz. ⁊ vsurcampi. abbatibus.

gatur. C. de dona. datā. ar. §. §. c. ī lfis. Jtē est hic ar. q̄ excōicatus post absolutionē suā restituitur pristino statui. iiij. q. i. c. i. Jtez ea q̄ in capitulo agunt̄ p alios ꝓbari debēt: vt h dicit. Et h est cā q̄re cōpellit̄ canonic⁹ ferre testimoniū ꝓ ecclesiā suā sup ꝓcu inito cū capitulo suo: nec debeat ideo pdere bñficiuz suū: q⁊ hoc facit cōpulsus. ff. de bo. libe. qui cum maior. §. pe. secus esset si assumerek ad officiuz vt ī aduocatione vel ꝓcuratione q⁊ tunc pdere dz bñficiū suuz. §. de postu. c. ult. hic ideo absoluunt̄ ad cautelā ut possint testificari: q⁊ dicebat q⁊ erant excōicati post appellationē alias nullius absoluit̄ ad cautelā. Intelligas q⁊ libet excōicatus uocat⁹ ad testimoniū debeat absolui et h ideo absoluunt̄ ad cautelā q⁊ nō poterāt ꝓbari p alios q̄ p illos de capitulo vt lra dicit.

C Tais questionibus. Pōit vtrum a quo casum excipit ibi nisi. Alb. sic.

m Juramēti: fz cū iuramēto bñ: alias quātūcūq⁊ religiosus sit aligs in ꝓiudiciuz alteriꝰ non est ei credēdū. j. eo. nup ⁊ sic tā monachi q̄ alij clerici pñt ferre pro ecclesia sua testimonium. §. c. insup. ⁊. c. cū nuncius. ⁊. j. de iureiur. et si ꝓs: in fi. ⁊. xliij. q. ij. super prudentiam.

n Remittat: ⁊ sic pz q̄ iuramētuz testis remitti: ⁊ hoc iō q⁊ ꝓbo aduersarij possum totū ius meū relinquere vt .C. de fideicō. l. vlti. sed vr̄ q̄ non possit remitti q⁊ introductū est vt veritas detegat̄ ⁊ vt religio iudicātis non cōueniat̄: ⁊ sic vr̄ q̄ in fauorē iudicantis ergo ptes nō pñt illud sibi remittere. So. iuramētuz illud iudicis auctoritate remittit̄ ⁊ istud iuramētum principaliter ī fauorez ptis pstatur vñ pñt illud sibi remittere partes. Sz nunqd iuramētuz istud pōt remitti in cā criminali de cōsensu partiū: dico q⁊ nō q⁊ nec eoz confessioni statur in cā matrimoniali etiaz si fama consentiat siue rumor: ⁊ hoc ideo ne colluderent adinuicē cōtra mr̄imoniū. j. de eo qui cogno. cōsang. vxo. sue: sup eo. sed in cōiungendo vr̄ q⁊ possit remitti q⁊ ibi creditꝰ cōfitenti: dūmodo nō sit in alterius matrimonij ꝓiudiciū. j. de clāde. despon. c. ij. Sz qd dices de iuramēto calumnie an possit remitti a parte parti: vr̄ q⁊ nō: q⁊ nec cōsuetudo valet de ipso nō pstādo. §. de iura. calū. cetez: ⁊ vr̄ expressuz. C. de iura. calū. l. ij. §. fz qa veremur: sed eadē rōne q̄ iuramētuz testi remittit̄: q⁊ in fauorē ptiū pstat vt veritas eliciat̄ ⁊ nō occultet̄. xiiij. q. ij. q̄q̄. pōt iuramentuz calūnie remitti q⁊ illud prestatur in fauorē ptiū ne calumnioſe aligd fiet ⁊ vt veritatē vel saltē fm q⁊ estimat cōfiteat̄. C. de iur. calū. l. ij. §. sinaūt. ad fi. Dicunt gdā vt io. ⁊. b. ⁊ alij sequaces q⁊ iuramētū istud de calūnia expresse remitti nō pōt: fz tacite bñ remitti pōt: nec snīa ꝓpter hoc cassaret̄. arg. ff. de ꝓcu. filiusfa. §. veterani. ⁊. C. e. ti. ita demū. vbi exceptio ꝓcuratoria cōtra militē expresse remitti nō pōt: tacite vo bñ pōt. ff. de iureiur. l. iusiurādū. §. qui iusiurā. sicut aliqñ tacita ꝓhibitio plus operat̄ q⁊ expressa. arg. ff. de solu. vo ꝓcuratori. §. alia. ⁊. l. si quis stipulatus in mille. §. i. alij dicūt vt. m. ⁊ eiꝰ sequaces q⁊ nō pōt nec tacite nec expresse cū nō tm̄ ī fauorē partiū: fz p cōi vtilitate introductū est: vt dicē lex q⁊ ex dissimulatione remitti nō pōt. C. de iura. calū. l. ij. §. fz q⁊ veremur. Ber. Tu dic vt hodie habetur ī c. i. de iu. cal. li. vi. vbi dicit̄ q⁊ tacite pōt remitti fz n expresse. additio

a Dilecto filio: litis cõtestationem. ꝓtestãdo q̃ per illa ꝟba nõ intendebat litẽ cõtestari .s. de ordi.cogni.cum dilectus.

b Unicũ. Sz nũquid esset idẽ si haberet duos preter istũ: vt q̃ nõ quia duo testes sufficũt.s.e.ꝛ.ꝛ.j. de testa.relatũ.ꝛ.iiii.q.iii.§.itẽ vbi numerus:ꝛ.ii.q.iiii.§.i.adhuc credo q̃ remoueri debeat a iudicio ꝛ ꝑpue si illi duo sint viles: ꝛ quia testes nõ habẽt oĩa ĩ memoria semp ꝛ sic ꝟitas occultaret ꝛ ꝓbationis copia totaliter deperiret ar.op.s. vt lit. non contest.qm̃.i.rñ.ꝛ curare ꝺ bent magistratꝰ vt etiaz salua sit reꝑ ꝓbatio .ff. eo.ti.curẽt.ꝛ ar.in aũt. .e.ti.vl. colũ. col.vii.ꝛ .ff ad.l.agl. ĩ lege. Si autẽ plures haberet non deberẽt remoueri: quia vbi aliquis habet sufficientes testes alij nõ compellũtur.s.e.ti.c.de testibꝰ:in fi. Sz nũqd eẽt idẽ in cã criminali: vt q̃ nõ qꝛ ĩ criminali nõ cõpellunt testes.j.ti. ꝓi. dilectoꝝ adhuc credo fit remouendus: nõ obeo q̃ nõ põt cõpelli quia ꝑcibus induci posset ut testificaret: ſz si omnino nollet testificari non deberet remoueri ẽt in cã ciuili. si iudex vellet iurare q̃ nil scit de cã illa nõ ꝺbet remoueri. Idem credo tenendũ si aliquis in fraudem procuret ut causa talibꝰ cõmittat ſz haberet aliosꝑses qꝛ fraꝰei ꝓdesse ñ ꝺz ar.op.j. de simo.nobis.ꝛ.c.sicut.ꝛ .s. de resciip. sup ſris.

c Exclusõ. hoc ꝺz locũ quãdo clausula illa q̃ si nõ oẽs ꝛc. ponit.

d Recusastis.ꝛ male: qꝛ ẽt pretor testimoniũ dicere ꝺz.iiii.q.iii.§. itez in criminali. ꝟ. si res exigit: nec. n. artãda ẽ copia ꝓbationũ. ff. ꝺ icẽ. ruinaufr. l. ne gd. §. de bis: ſz gd si ipetres illũ ĩ iudicẽ q̃ volebat cẽ aduocatus meꝰ in illa cã: ob hoc nõ remouek cũ aliũ possim habere aduocatũ: ni si hoc dolo feceris: vt mihi subtraberes copiã aduocati periti. ar. j. e. ꝓsti tutis.ꝛ.iii.q.vii. si gs aũt. Sed si ei reuelaui secreta cause mee nõ sufficit ad remouẽdũ cũ: qꝛ nõ ꝺz iudicare ꝑm ꝓsciẽtiã. sed ꝑm allegata. iii.q.vii. iudicet. Sz gd erit si iudex iste de quo querik cõmittat stari vices suas alij nihil sibi retinẽdo: nũgd tenet talis cõmissio: ꝛ si tenet: nũqd põt iste eẽ testis corã illo. dixit ioãnes q̃ nõ põt corã eo ferre testimoniũ qꝛ fungik vice eius qui delegauit: ꝛ idẽ est iudicare ꝑ aliũ quod per se. argu. s. de offi. deleg. corã. ꝛ ſz mõ nõ sit iudex: sufficit q̃ fuit vt nõ possit esse testis. ij. .q.vj. statuendũ est. Satis honestũ putarẽ ꝛ q̃ possit cõmittere ꝛ q̃ possit eẽ testis corã illo. ꝛ.c. illud statuẽdũ logtur de iudice qui cognouit de cã. ꝛ hoc pt dici ꝑ decre. istã qꝛ iste iudex fuit: ꝛ tñ admittik ad testimoniũ immo ꝓp hoc remouek. Et si ordinariꝰ peteret in testẽ coram officiali suo nũquid deberet testificari: credo q̃ sic si necessitas immineret.

e Testis defectũ: ꝛ sic eo remoto poterit ferre testimoniũ in cã. Sz nũquid aduersarius poterit obijcere in personã istius decani vt a testimonio ipsum repellat: nõ cũ ipsum approbauerit in iudicẽ cũ eligendo: sed in dicta bene poterit hoc obijcere. iiij.q.iij.§. si quis testibus. iij.q.ij.§. offeratur. ꝛ. rrr.q.v. horrendus. Ber.

f Surrogandũ. Cũ vnus iudex alij surrogatur totum tempus habet qđ alij cõcessum fuerat. ff. de iudi. si iudex. ꝛ hoc cũ res est itegra. Si ꝟo nõ est itegra: tunc si est delegatus ꝺz residuũ tps: si ordinariꝰ nõ minus anno. ff. de iudi. edictũ. C. de iudi. ꝓperandũ. §. sinautẽ in medio. Joã.

g Relata. de facto quatenus de facto processit. ii.q.vi. arguta. arg. .j. de appel. ad presentiam. ꝛ. s. de offi. ordi. c. penul. quia exc̃icatio vel appellatio fuit legitima ꝛ suspẽsio nulla. j. de senten. excõ. per tuas. s. de offi. ordi. c. penultimo.

Significauit. In prima parte petitio. in secũda iudicis datio ibi Quocirca. Ab. si.

h Deperire. ar. q̃ futuris casibus prudenter ꝺbemus occurrek. sic. s. vt lite non cõte. qm̃. i. rñso. ꝛ. s. eo. si qui testium. ꝛ. j. eo. alberic⁹. ꝛ. j. ꝺ confir. vti. vel inuti. cũ dilecti. ꝛ. ff. loca. si quis domũ. ad fi. ff. ad. l. aql. in. l. aquilia. ff. de vsufruc. l. i. in fin. ꝛ. C. de vsur. pupil. l. vl. ff. de fur. q

tabulas. ꝛ. l. qui vas. ꝛ. xxiii. di. in nomine dñi. ꝛ. s. de elec. ſz ꝛ instrumenta oĩa ꝓpter hoc fiunt. i. q. vii. saluberrimum.

i Idoneos: inter hanc receptionẽ testiũ ꝛ illã que fit cũ timek de morte testiũ vt absentia diuturna. s. vt lit. nõ cõtesta. qm̃. i. rñso. multiplex est differẽtia. Dic .n. recipiunt omnes testes indifferenter tam iuuenes q̃ senes: sed in casu illo ñ recipiuntur: nisi illi tantum de quorũ morte timek: puta qꝛ sũt senes vel infirmi de quoruz absentia diuturna timek: vt ibi dicitur. item hic statim publicantur ad perpetuã rei memoriam ibi nõ publicank: sed consignãtur: illi non valent post annuz nisi infra annũ vel agat vel denunciet illi pſone cõtra quã inducti sunt ut ibi dick: isti perpetuo valebũt tanq̃ autẽticũ instrumentum: quoruz dicta sũt redacta in publica monumẽta .C. de re iudi. gesta. Itez ꝺ illos põt obiici in pſonas: sed cõtra istos nõ: si appareat instrumentum denunciationis: ut dicit Uin. sed hoc nõ est verum. Itẽ ꝺ ꝓducunt vbi nõ mouek nec timek lis in pſenti: ibi secꝰ. Et no. q̃ hec publicatio videk habere locũ etiam tantum ĩ defensiõe siue exceptione: nõ autẽ in actione: nec est contrariũ. ff. ad. l. aquil. in. l. aquil. quia isti testes consignantur: sic intelligit dñs azo. legẽ illã. ĩmo dico idẽ in actione quãdoq̃ ꝑ candẽ .l.ff. ad.l. aquil. in. l. aquil. ibi publicantur ꝛ sententia fertur: sed cõdẽnationis exactio competit tantũ: cũ exciterit cõditio: ut ibi dick. s. ut lit. nõ cõte. qm̃ .i. rñ. in autẽ. eo. ti. ꝟ. ꝛ hoc verum est col. vii. sed in his duabus ꝓcor. cõsignant ꝛ in autẽ. predicta vbi dicit publicank .i. publica manu transcribunt: vt loquatur ante lit cõte. cũ illa de cre. qm̃. ꝑm vnum modum legẽdi. Si vis intelligere aut loqui in casu decre. huiusmodi: tunc ꝓprie sedet: publicãtur. i. ĩ publica monumenta reducunk: vt ibi dicitur. Uin.

k Monumenta. hec est bona ꝓuisio ad cautelam futurorum: vt sic rediganꝛ testes in publicã formam ꝛ aliud consilium poterat habere ecclesia ista contra patronos vt faciant ei chartã libertatis sicut agitur pro apocha facienda .C. de fide instru. plures. Apocha sit vantis antipocha recipiẽtis: sic ꝛ libertus agit contra patronum vt faciat ei chartam manumissionis. C. de libe. cã sicut datam aget ergo ecclesia officio iudicis ꝑm leges ageret conditiõe ex illa lege sicut datã ꝛ. ff. de cõdi. ex lege. l. vna. Uin.

l Denunciãdo. ar. q̃ nõ valet receptio testium nisi denunciatio de hoc etiam facta sit parti aduerse. s. e. in noie dñi. j. de fideiuss. cõstitutus. ꝛ. s. ut lit. nõ contesta. qm̃. ꝛ. iii. q. ir. charte. quod est verũ. Itẽ argu. q̃ facta denunciatione siue ꝛemat ad videndum testes siue nõ valet receptio testiũ. s. e. ti. ĩ noie dñi ꝛ ꝺ hac denunciatione fieri ꝺz publicũ instrumẽtũ: vt si dubitaret ꝺ denũciatione forsitã qꝛ si negaret ab aduersario: probaret ꝑ instrumentum.

Quam causa. Post publicatas attestatiões nouum capitulũ ꝓbari pt per testes antiquos. ita cõiter summatur ꝛ ꝑm hoc nihil induceret de nouo hoc. c. cũ hoc habeant in. c. fraternitatis ꝛ in. c. cum venisset. cum multis similibus. s. e. ideo summo notabilius sic ut in rubro. In prima parte ponk decisa petitio. In secũda cõmissio ibi: cũ igik. Et pone casuz litteralẽ: ut colligik ex glo. ii. Monasteriũ sancti martini de monte vẽdidit quedã casamenta ciuibus viterbien. postmodũ sentiens se lesum vltra dimidiã iusti precij egit ꝑ dictos ciues emptores cõditiõe. c. cũ dilecti de emp. ꝛ venditiõe seu. l. ii. C. de rescin. ven. vt rescinderet venditio vel suplerent iustũ preciũ: probauit monasteriũ in hoc iudicio se fuisse deceptũ vltra dimidiã iusti precij. Sed nõ ꝺterminauerũt testes quãta fuerit illa lesio. Et ꝺ ꝓbatio sufficiebat si emptores voluissent emptionẽ rescidere sed qꝛ dicebãt se velle iustũ preciũ supplere fuit dubitatũ nunquid monasterium posset de nouo ꝓbare quãtitatẽ excessus cũ dicta testiũ fuissent publicata ꝑ decceptiõe: ꝛ rñdetur q̃ sic qꝛ ista est noua materia ſz habeat partẽ inclusam de antiqua nõ opportebit iterũ ꝓbare monasteriũ iterũ fuisse deceptum: ſz ꝺ nouo nũc determinabik quãtitas decepciõis. ꝛ sic cessat timor suborꝛnatiõis cũ rõe adiuncti videak nouũ capſz: sicut in simili vides cũ addik q̃ testes suborꝛnati falsum dixerunt iurta no. in. c. ſz de ꝓbationibꝰ ꝛ ꝑ gl. in cle. ii. de testi. ꝺ colligunk ex hoc. c. ꝛ. c. cũ cã de emp. ꝛ vẽ. q̃ in codẽ facto loquũtur.

m Tempore. tps. n. ꝛ ꝺ insp iciẽdũ ẽ. j. de emp. ꝛ vẽ. cũ dilecti. C. ꝺ resci. uẽ. si volũtate. i fi. ꝛ ꝺ cuic. ex mille. §. i. ꝛ. ff. ꝺ mino. deniqz. §. scio. ꝛ. s. ꝺ ele. dudũ

a Ad aliū: aliū articulū habes. ff. de emp. ⁊ ven. cū cām q. ⁊ est pars istius oli
erat tota integra: ⁊ ibi ꝓbatū fuit q monasteriū deceptū fuit vltra dimidiā iusti
precij nō determinādo quātū vltra. vnde ꝓbari modo dz quātū valebat res vl
ra dimidiā iusti precij. Sed qualiter debuit ꝓbari excessus deceptionis siñ quā
titate valēte. rñdeo hoc mō potuit esse: q cū res esset vendita ꝑ. ꝓ. testes dicebāt
q res valebat multo plus de
.xx. sz nō tantabāt q̄to plus de
.xx. ⁊ illud plus dz ꝓbari. Sz
illi testes q fuerūt inducti ad ꝓ
bandū primū articulū: quo ad
mittuntur ad ꝓbandū scōz qa
si tūc fuit interrogat⁹ quātū va
lebat res vltra .xx. ⁊ ipe rñdit
q nesciebat nō videt vlterius
admittend⁹. Sz itellige q sim
plicit dixerūt nec fuerūt inter
rogati de quātitate excessus vel
hoc non nocet q postea potuit
scire qō tunc ēt nesciebat ⁊ iſor
mare suam sñiaz ex aliis argu
mentis nec ꝓpter hoc est ꝓrius
sibi: nec dicunt testes ꝓduci su
p eo. articulo q ad aliud indu
cunt mō q̄ pu⁹ sic. ℟. e. veniēs
⁊. j. e. cū in tua. ꝑmo enī dixe
runt testes q res valebat vltra
.xx. mō dicūt ꝑcise q res valet
vltra. xxiiii. vel. xxv. vel aliam
certā quātitatē declarant vltra
.xx. Sed q̄liter hoc ꝓbāt: dico
q ex qualitate rei ⁊ q̄ntitate red
dituū ꝓbāt ꝑcium rei. C. de re
scin. vē. si quos. ff. de re. e. qui
sub tu. vel curato. si fundus. in
prin. qñqz res estimat quantū
pōt colligi. in. l. annis. in auc.
de alie. ⁊ emphi. ꝓtracti. §. san
ctissimas. colſ. ix. q̄doqz ēt cō
siderat quātū in. xx. annis pos
sit colligi. in auc. de re. eccle. ñ
alie. §. qz vero leonis. col. ii. vl
etiā estimat ꝑm q vendi pote
rat tūc: qz restantū valet q̄tuz
vendi pōt. ff. ad trebel. l. i. §. si
heres. nec ex affectu dz estima
ri: sed cōi estimatione. ff. ad. l.
fal. precia. in prin. Jo.

b Deceptionis: Licitū est cō
trahentib⁹ ad inuicē se decipere
. ff. de mino. in cause. ii. §. i pre
cio verum est vsqz ad dimidiā
sed non vltra vt hic. ⁊. C. de re
scin. ven. l. ii. ⁊. j. de emp. ⁊ vē
di. cum dilecti.

infra. Si vero ps monasterij ad
hūc articulū eosdē testes ꝓduxerit
quos ad aliū[a] ꝓbādū ꝓdurit: vos
nihilomin⁹ eos recipere ꝓcuretis:
quoniā aliud est ꝓbasse deceptio
nis[b] excessum: ⁊ aliud probare quā
titatem valoris. ℣ Dem.
C Recipiunt ⁊ publicant testes q
interfuerunt sentēte vbi p scriptu
ram de sententia non apparet.

Alberic⁹ miles nobis insinua
re curauit: q cū olim iter ipm
⁊. c. mulierē rauēnat. corā capitulo
rauēnatēn. matrimonij q̄stio ver
teret: tādē lata fuit diuortij sñia in
ter eos: postea vero dict⁹ miles ti
mēs sibi ⁊ filijs quos de legitima
vxore suscepit: ex eo posse ꝓcindi
cū generari q̄ i scriptis[c] redacta ñ
fuit sñia memorata: supplicauit: ut
testes q sñie interfuere predicte re
cipi faceremus. ℣ Ideoqz manda
mus q̄ten⁹ testes curetis recipe an
tedictos. depositiones ipsoz i scri
ptura publicā⁹ redigi facientes.
℣ Dem belnac. cpo.
C Publicatis attestationib⁹ pūt
ꝓduci testes sup eo. articulo vl' di
recte cōtrario q pu⁹ fuerūt ꝓducti
i iudicio sūmario seu extra iudiciū

Quam in tua dioceſi: ⁊ infra.
Utrū autez si accusatore ido
neo ꝓpēte per tres ul' q̄ttuor testes
iter iā ꝓiūctos parētela ꝓbaret: p
depositiōes eorundē posterioz te
stiū deroget fidei. xi. vl'. xii. ꝓpin
quoz q antiqores tpe ac pstātiores
meritis añ ꝓtractū mſrimoniū i cō
trariū iurauerāt distinguendo ps
nas ⁊ grad⁹ a gb⁹ directe hi ō quo

rū copula agit descenderūt: an pri
mi posteriorib⁹ ꝓferant: nō imerito
q̄ri posset. ℣ Quāquam aūt ad
aliud[d] ⁊ ob aliud iurauerint tam il
li q̄z isti: tñ si in secundo iudicio pri
ores ꝑsone iurate deponerent illa
eadē q primo dixerunt: absqz du
bio eorū testimonia ꝓualerent: nec
eo possent ꝓtextu repelli q ꝓtes te
stificata dicerāt: cū talis exceptio
locū ñ hēat i hoc casu[e]. ℣ Dem.
C Excōicari pūt q ptē ipediunt in
testibus ꝓducendis: ⁊ denūciandi
sunt testes nō teneri iuramento de
veritate nō dicenda. Et si consan
guinei impediūt testes actoris de
veritate nō dicenda punit reus de
cuius volūtate hoc fieri presumit.

Constitutis i pūtia nra archi
epō. ⁊. m. canonico surrentiñ
dū ipse illū de crimine simonie de
ferret ⁊ ifra. Cetez q̄m a ꝓncipio
ꝓtestat⁹ est ꝓfat⁹. m. ipsi⁹ archiepi
ꝓsanguineos multa ipedimēta per
suā potētiā pstitisse quomin⁹ ꝓba
tionū copiā i nra pūtia secuz hꝫet:
cū quosdā iduxerint ad iurāduz ne
aduersus archiepm aliqd dicēt: ⁊
alios minis ⁊ terroribus a testimo
nio phibēdo arcere nitant: nos ex
offō nro sup hoc ꝓuidere volētes
mādam⁹ vt gñalē feras excōicati
onis sñiaz i oēs q ipedimētū aliqō
ipsi. M. pstare pſupserint i testib⁹
ꝓducēdis. ℣ Illos āt quos vt di
ctū ē iurasse ꝓstiterit: q̄ ꝓtra archi
epz nihil dicerēt: denūcies iuramē
to hmōi nō teneri.[g] ℣ Si qs autē ō
ꝓsanguineis dicti archiepi aliquez
de testibus ꝓsumpserit ipedire: q̄

tatē testes de illa ꝓsanguinitate vt oīs suspicio tolleret: ⁊ sic ꝓtraxerūt ma
. j. de spon. cū i tua. q̄ ē ps isti⁹. Postea vero ꝓto mſrimonio accusato
re idoneo cōparēte. iii. vel. iiii. alii testes idonei iurarūt illos cē ꝓsangui
neos cū directe accusabāt mſrimoniū: ⁊ ita pp diuersum modū agēdi pūt
ijdē ⁊ alij testes publicatis attestationib⁹ iduci sup codē articulo sic. ℟. co
venies. ⁊ ar. ℟. e. cū cām
q̄ iter economū. Sz hic
nō vt papa rñdere ad q̄
stionē ꝓpositam. sed dic
q eo ipso q dicit: si in
secūdo iudicio nō intro
ducunt ille eedem ꝑsone
iurare dicāt id qō dixe
rūt in ꝑma: valet dictuz
eoz: dat itelligi q̄ va
let dictuz istoz q secūdo
sunt recepti si ꝑmi iteruz
in secūdo iudicio non in
troducant aut alij: ⁊ ita
sm hoc separent. Sz ñ
vt q̄ isti tres vel q̄ttuor
ꝓferant priorib⁹. xl. vel
. xii. licet ad aliud sint il
li inducti: ⁊ ob aliud isti
nisi in secūdo iudicio ta
les inducerent vel tot q̄
merito ꝓferant priorib⁹
. ℟. eo. ti. c. de testibus. ⁊
. c. in nostra. Sed dicas
q stabitur istis secundis
si alii in contrariuz non
inducant cum sit alia cā
⁊ alius modus agendi.

B.

f Casu. i. in cā matri
moniali sic exposuit io.
⁊ sm hoc pz q si aliqua
pars probauit cōsangui
nitatē: pars alia publica
tis attestationibus pōt
ꝓbare consanguinita
tē vt hic videt. ⁊. ℟. c. se
ries. nā in cā mſrimonia
li etiaz post lniam illud
pōt fieri cū sentētia lata
cōtra mſrimoniū nō trā
seat in rē iudicatā. ℟. eo.
sicut. ⁊. j. de sen. ⁊ re iu
di. latoz. ⁊. c. cōsangui
nei. ⁊. xxxv. q. ii. §. bis
ita rñdet in fi. Sed io.
dicit q tales testes tunc
demum sunt recipiendi
cū pars diuersa ꝓsta

Alb̄ericus. C In prima ponitur partis petitio. in secunda prouisio ⁊ iu
dicis datio ibi ideoqz. Ab. Si.

c C In scriptis. No. q sententia lata in cā matrimoniali tenet lz nō sit lata in scri
ptis. ⁊ in alio casu quem habes. xi. q. i. si quis cū clerico. ⁊. C. de sen. ex peri. rec.
auc. breuissimas. Contrariū habes. ii. q. i. in primis. in fi. vbi de boc. ⁊. l. sta
tutis. illa generalia sunt: hoc speciale fauore filioz sicut in causis matrimoniali
bus. multa alia specialia sunt vt dictum est. ℟. vt lite non cōtestata. c. i. B.

d C Publicam. ad hanc publicationem faciendam vocandi sunt quos negotiū
tangit ⁊ etiam heredes eorū. ℟. eo. significauit. sic etiā recipiuntur testes ad cau
telam futuroz qz timetur de testibus q̄ possunt nō esse tpe litis. ℟. vt lit. nō ꝓte.
quonā. tamē differentia est inter istos testes ⁊ illos: vt dictū est. ℟. e. significauit
sic etiā recipiunt. ff. ad. l. aquil. in. l. aquilia. Jo.

Quam in tua. C Pōt dupliciter summari. ꝑmo q̄ contineat id qō. c. ve
niens. ℟. e. Et ꝑm hunc intellectū. h. d. variato fine agendi publicatis atte
stationibus lz ꝓducere testes. Aduerte. hec lec. ꝓcedit si habēt respectus ad secun
dā ꝓductionē vel ad tertiā respectu ꝑme qz ꝑma ꝓductio fuit facta ex iudiciū duz
meria in ꝓriū. sz scōa ⁊ tertia fiūt in iudicio dū directe agit ad mſrimoniū sepandū
pp cōsanguinitatē. Sed quo ad tertiā ꝓductionē nouissime fiēdā respectu secūde
recte ꝓria scōe ⁊ sic nō deb eret adm itti publicatis attestationib⁹ cle. ii. eo. ti. Jō
legit aliter ⁊ cōius sic. Publicatis attestationib⁹ in cā mſrimoniali sup eodē arti
culo uel directe ꝓrio testes ꝓduci pōt. Et hāc spālitatē i cā mſrimoniali ꝓbat hec
lra meli⁹ quolibet alio iure. Ego sūmo sic ꝑm aliū intellectū notabiliorē nō ponē
do aliquā specialitatē i cā mſrimoniali vt i rubro. Et tūc expone ter. i fi. ibi i b ca
su. s. cū testes alias ꝓducti reproducant. Cōis diuisio. scōa ibi q̄quā. Abb. si.

e C Ad aliud. Cū eni i modū denūciationis ꝓbaruz esset q fama erat illos esse
ꝓsanguineos: ⁊ q̄ esset scādalū si ꝓberent iducti fuerūt ad iꝛobādā cōsanguini

tur se velle incōtinēti ꝓbare cōsanguinitatē nec postea fit ꝑsumptio cōtra
ipsam q velit ſsubornare testes. Sed hoc nō credo qz siue protestetur siue
nō bene possunt ꝓbare contrariū cū sit alius articulus i quo agitur de fal
sitate prioz dictoz testiū. de hoc dictū ē. ℟. e. series. ⁊. c. ex tenore. ⁊ uerbū
istud q̄ dicit in hoc casu non simpliciter sic expono. i. in cā mſrimoniali in
directe qz nec ibi publicatis attestationibus ab eadez parte de iuris rigore
debent testes super eodem articulo ⁊ eodem modo induci: nec etiam in cā
appellationis. ℟. eo. fraternitatis. ⁊. ℟. de proba. iurauit vbi de hoc. lz sic
debet exponi: in hoc casu. i. cū probata est cōsanguinitas cōtra matrimo
niū potest altera pars publicatis attestationibus improbare cōsanguini
tatem: ut in casu huius. c. cum agitur de falsitate priorum testiū ut dictū
est. idem esset in alio impedimento. ℟. eo. ex tenore vel sic potest exponi in
hoc casu. i. cuz aliter agitur i vno iudicio ⁊ aliter in alio. ℟. e. veniēs. ⁊. c.
cum causam que inter economum. Tamen si testis dicat contrarium in
secundo iudicio ei quod dixit in principio non valet dictū eius: vt hic col
ligitur. ⁊. ℟. de proba. per tuas. Argumentū ad hoc infra ō presump. lit
teras. alia tamē expositio melior est.

Constitutis. C Tria sunt dicta ut patet in summario. secundum
ibi illos. tertium ibi si quis. Ab. Sic.

g C Non teneri ⁊ ita iuramentū tale etiam nullum est ipso iur quāuis vi
deatur posse seruari sine interitu salutis eterne: ⁊ ideo seruanduz videtur
sed in ueritate non est seruandum: quia expedit peccata nocentum no. esse
. ff. de iniur. eum qui: quia ⁊ in iudicio veritatem occultare mortale pecca
tum est preterquam in criminibus. vndecima questione tertia. quisqs in
fra de fal. capi. primo. ⁊ ideo. tale iuramentum illicitum est. sic habes su
pra eodez intimauit. vbi de hoc. Et sic patet hic. ⁊ capitulo intimauit q̄
temerarium iuramentum nō reppellit aliquez a testimonio sicut si repel
lit ab electione. ℟. de iureur. sicut. Jo.

a Verisimile. Iz presumak ꝙ istud fiat de voluntate archiepi: nō tñ hāc presumptionem pōt archieps elidere. prima qōne. iij. qz presulatus ī ifra de homici. petrus Jo.

b Scrupulo. octuagesima sexta distinctione culpam: ꝛ octuagesima tertia distinctione. error: ꝛ vigesima tertia. q. iij. qui pōt.

c Sanctiones. vt. C. de postula. prouidendū in fi. ꝛ. j. ti. prori. peruenit: ꝛ. iij. qōe. vij. §. tria versi. si qs aūt. Ber.

Constitutis.

Prima pars ponit formam processus ꝛ grauamen appellantis. scōa dat iudicem ibi mādamus. ab. si.

d Actiones. i. petitiones: qz nō est ingrediz cuiusmodi actio intentetur. s. ō iudi. dilecti. vbi de hoc: ꝛ. c. examinata: vel defensiones: qō melius est.

e Didicerint. ꝛ ita si didicissent testificata vlteriꝰ nō reciperentur testes sup isto ꝓcessu causę matrimonialis: secus videreꝫ si ageret de consanguinitate ꝓbāda vel ꝓbanda uel alio ipedimēto: ut. s. de proba. cām matrimonij: ꝛ. s. eo. series. vbi de hoc.

f Indurit. sed nunqd ijdem testes pñt sepius induci quousqz fuerit publicate attestationes: ita vꝫ vt hic: ꝛ. s. e. cū cāz. vbi de hoc in glo. que incipit hec lra. ꝛ hoc scōm tenorem illius. l. C. de testi. l. vlt. ēt post publicationem: ꝛ tñ antequaz didicerit quis testificata pōt producere testes nisi renūciauerit ꝓductioni. in auc. eo. ti. §. qz vero col. vij. quāuis altera pars viderit attestationes: vt ibi dꝫ.

Licet ex quadā.

Propter mlta dicta non recipit congruam summationem sed generaliter summat sic vt in rubro. diuidit: naz primo ponit sex que respiciunt psonas: secūdo alia sex que respiciūt dicta. secūda ibi testes aūt ab. si.

g Institutuz. xxxv. q. vi. de parentela.

h Valerent. vt. ff. de gradi. non facile.

i De auditu nisi sint graues psone ꝛ aliquos vidissent in aliquo gradu pro cōsanguineis sebi: vt. j. eo. sequitur.

k Persone. non intelligas graues appellari illos q in dignitate sunt cōstituti: qz aliud est dignitas ꝙ grauitas: ut. iiij. q. iij. §. Item in criminali. ver. in scōa lege: sed graues dicūtur bi qui nō sunt leues puta homo bone fame: ꝛ opinionis: ꝛ antiquus homo: sicut benemeritus dꝫ qui nondum demeruit. ff. ō lega. ij. cum pater. §. rogo ꝛ. l. cum qdam: ꝛ. s. de seru. c. vno: vel seniores ꝫ appellantur graues ad quos recurritur deficientibus testibus ō parentela. xxxv. qōne. vi. c. i. ꝛ senibus in dubijs ꝛ antiquis factis maior fides adhibetur. ff. de fide instru. l. vl. ꝛ. ff. famil. hercis. siqne sunt: ꝛ. ff. de lega. iij. si chorus. §. i.

l Notam. secus esset si post motam: tunc. n. nō admitterentur.

m Suis. q ēt alijs preferunt in cōsanguinitate computanda: quia ipsi melius sciunt suam genealogiam. j. q ma. accusa. pos. videtur: ꝛ. xxxv. q. vi. c. i. ꝛ. ij. ꝛ non ab extraneis sciunt: qz illi nō sunt ita.

n Ab vno. qz ille nō sufficeret ꝛ omnes illi qui cām habēt ab vno pro vno solo reputant arg. i. q. i. cato. ff. de cōdi. ꝛ demon. cui fundus in fi.

o Ad minus. debēt audiuisse: sed qd si illi duo audiuissent ab vno nō videt ꝙ ualeat: ꝛ se cūdum hoc iuder ascenderet in ifinitum: hec questio nō procederet: sufficit ergo ꝙ audierint a senioribus suis de illa consanguinitate ꝛ si vellent testificari de eo quod audiuerunt a quibuscunqz alijs locum haberet obiectio. item ꝛ si plures essent testes ꝛ quilibet eoꝝ audiuisset ab alio quā alter: non valebit testimonium: nisi quilibet illoruz audiuisset a pluribꝰ a duobus ad minus vel nisi omnes ipsi coniunctim audiuissent a duobus: ꝛ ita est hic arg. ꝙ ille nō debet admitti cuius auctor repellitur: sicut scripta illa non debent recipi: cuius auctor reprobatur ifra de hereti. fraternitatis arg. contra. j. qui. ma. ac. pos. cum in tua: sed illud locum habet in accusatore: hoc ī teste. Jo.

p Auctores. arg. ꝙ infamia non īducit purgationem q̄ ab inimico auctore vel a leuibus personis processit. ri. q. i. in cunctis: ꝛ. j. de accusat. qualiter ꝛ qñ. ij. Jo.

q Legitimi. qz personis vilibus ꝛ indignis porte dignitatis non debent patere. j. de excess. prela. Iter dilectos: ꝛ. C. de digni. neqz famosi. li. xij. ꝛ. C. de infa. l. vna lib. x. ꝛ ar. xxxii. q. v. preceptum. b.

r Demonstratione. sic. s. e. quotiens: ꝛ ifra de consangui. ꝛ affini. tua nos: ꝛ. s. eo. cum in tua.

s Gradus. sed nunqd tenetur probare de stipite: nō quia de illo nō reperitur cautuz: sed tātum de lateribꝰ: vt. s. eo. series. ꝛ canō ponit ffes pro stipite. xxxv. q. vi. c. i. ꝛ. c. parētele. sufficit ergo īcipere a fratribus. j. de consangui. ꝛ affi. tua sed qd dices si qdam testes probant de vno latere ꝛ alij ꝓbāt de alio latere tantum: nunquid probata est hec cōsanguinitas. Jo. dixit ꝙ talis probatio sufficit: ꝛ hoc probat taliter si probat de martino ꝙ sit filius Jo. p ꝓsequēs probatur ꝙ Joānes ē pater martini. itez si alij testes ꝓbant ꝙ bertha est filia Joānis p consequēs probat ꝙ Joānes ē pater berthe: cum ergo iudici cōstet ꝙ Joannes est pater martini. Itez constat ei ꝙ est pater berthe: ergo constat ei ꝙ martinus ꝛ bertha sunt frater ꝛ sozor: ꝛ sic ꝓbata est ꝓsanguinitas illoꝝ: hoc cōcedebat Jo. ꝛ ita nō sp reꝙritur ꝙ testes ab vtroqz latere notam hēant consanguinitatē. itez si qs vult ꝓbare ꝓsanguinitatē sufficit ꝙ īterrūpat ꝓmum gradū. s. e. series: sed hoc nō credo: nec discedo ab hac lra: ꝛ ab illis iuribꝰ q̄ dicūt ꝙ ab vtroqz latere testes debent cōputare cōsanguinitatē ar. xxxv. q. vi. de parētela ꝛ. s. eo. quotiens: ꝛ. j. de ꝓsanguinitate tua: ꝛ. s. eo. cum in tua.

Iuxta hoc.

Ponit exceptionem. ij. sine qua non potest esse sententia. ij. ꝓbatio. iij. ꝓbationis effectum. iiij. ꝓbationis ꝓbationem. v. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationem. vi. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis effectum. vij. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationem. viij. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis effectum. ix. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationem. x. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis effectum. xi. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationem. xij. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis effectum. xiij. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationem. xiiij. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis effectum. xv. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationem. xvi. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis effectum. xvij. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationem. xviij. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis effectum. xix. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationem. xx. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis effectum. xxi. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationem. xxij. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis effectum. xxiij. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationem. xxiiij. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis effectum. xxv. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationem. xxvi. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis effectum. xxvij. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationem. xxviij. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis effectum. xxix. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationem. xxx. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis effectum. xxxi. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationem. xxxii. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis effectum. xxxiii. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationem. xxxiv. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis effectum. xxxv. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationem. xxxvi. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis effectum. xxxvii. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationem. xxxviii. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis effectum. xxxix. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationem. xl. ꝓbationis effectum. xli. ꝓbationis ꝓbationem. xlij. ꝓbationis effectum. xliij. ꝓbationis ꝓbationem. xliiij. ꝓbationis effectum. xlv. ꝓbationis ꝓbationem. xlvi. ꝓbationis effectum. xlvij. ꝓbationis ꝓbationem. xlviij. ꝓbationis effectum. xlix. ꝓbationis ꝓbationem. l. ꝓbationis effectum. li. ꝓbationis ꝓbationem. lij. ꝓbationis effectum. liij. ꝓbationis ꝓbationem. liiij. ꝓbationis effectum. lv. ꝓbationis ꝓbationem. lvi. ꝓbationis effectum. lvij. ꝓbationis ꝓbationem. lviij. ꝓbationis effectum. lix. ꝓbationis ꝓbationem. lx. ꝓbationis effectum. lxi. ꝓbationis ꝓbationem. lxij. ꝓbationis effectum. lxiij. ꝓbationis ꝓbationem. lxiiij. ꝓbationis effectum. lxv. ꝓbationis ꝓbationem. lxvi. ꝓbationis effectum. lxvij. ꝓbationis ꝓbationem. lxviij. ꝓbationis effectum. lxix. ꝓbationis ꝓbationem. lxx. ꝓbationis effectum. lxxi. ꝓbationis ꝓbationem. lxxij. ꝓbationis effectum. lxxiij. ꝓbationis ꝓbationem. lxxiv. ꝓbationis effectum. lxxv. ꝓbationis ꝓbationem. lxxvi. ꝓbationis effectum. lxxvij. ꝓbationis ꝓbationem. lxxviij. ꝓbationis effectum. lxxix. ꝓbationis ꝓbationem. lxxx. ꝓbationis effectum. lxxxi. ꝓbationis ꝓbationem. lxxxij. ꝓbationis effectum. lxxxiij. ꝓbationis ꝓbationem. lxxxiv. ꝓbationis effectum. lxxxv. ꝓbationis ꝓbationem. lxxxvi. ꝓbationis effectum. lxxxvij. ꝓbationis ꝓbationem. lxxxviij. ꝓbationis effectum. lxxxix. ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis ꝓbationis

Per tuas. Cōis diuisio. scōa ibi nos igit. ab. si.

a ¶ Audiēdum. cū attestationes sunt publicate: nō sunt testes āplius interrogandi: q timeret subornatio testium. in auc. eo. ti. §. q vero coll. vij. t. s. e. fraternitatis: t ideo cū nō possint testes noui īduci: nec īterrogationes aliq̄ sunt faciēde: vt. e. c. iij. s. cōstitutis: ante apturam testium bene potest testis iteruz dicere: t ēt corrigere dcm̄ suum: dū tm̄ i continenti. j. ti. pri. preterea t iudex ex offō suo ēt post apturam testiū: si testis obscure. ptulit testimonium suū pōt īterrogare iterum testem. j. e. cum clamor: t. ff. de īterro. ac. vbicūq̄: sz hic logtur cuz pars plura capitula dedit sup qbus petijt ab initio testes īterrogari: t si negligēter uel maliciose iudex omisit nō ōbet illi obesse malicia: uel negligentia iudicis: vnde itez debent deponere super illo articulo.

b ¶ Et īterrogari. īmo vt q de iure mero iterū sunt examinandi non obstāte publicatione cum sit aliud cap'm ab illis sup qb9 publicatio facta est. s. eo. cām que: t. c. cū veniss̄et. super illo 9o articulo sup quo testes recepti sunt nulle īterrogationes eis publicatis sunt faciē de: nisi iudex ex offō suo: vt dixi illas viderit faciēdas: qdam hoc faciunt de consuetudine ēt ad petitionem partium sed illa consuetudo z̄ ius est. B.

Licet dilectus. Nouum est quod inducit hec decretalis prius nullo iure aperte p uisum t. h. d. in summa testes sup p̄incipali, pductos reprobare lz t reprobatorios iterum reprobare: t vlterius non est reprobationi locus vel sūma clarius sic cōprehendendo vtrūq̄z ītellectum vt in rubro: diuidit in p̄ma, pcessus narratio in secunda cause cōmissio. scōa ibi mandamus quatenus. Tlb. si.

c ¶ Dilectus proponebat. qō ei licebat s̄m tenorē illi9 decre. .s. e. pītium: t s̄m ea que ibi dicunt nisi ei terminus statut9 fuisset ifra quem hoc facere debuit. s. de proba. lz.

d ¶ Quos. s. illos q īducti fuerunt ab vtraq̄z parte ad reprobandos testes sup p̄incipali productos ista lra sic ītelligit vtraq̄z pars, pduxerat testes sup p̄ncipali: dr si vtraq̄z pars vult i probare testes īductos z̄ se sup p̄incipali illud facere pōt t b est scōa, pductio testiū fcā z̄ p̄incipales ab vtraq̄z pte. itē si pars altera uel vtraq̄z vult reprobare testes istos scōo inductos ad reprobationem p̄incipalium: illud pōt: t sic est tertia, pductio ad reprobationē testiū secundo loco inductor: ultra uero ad quartam reprobationem aspirare nō lz pp īfinitatem uitādam: sicut vltra tertiam, pductionem quarta dilatio non ē dāda. j. eo. vltra: īfinitas. n. est vitāda: ut. C. de sacrosanc. eccle. ut iter diuinum: t vt sit litium finis. ff. p socio. l. vlt. ff. de arbi. non distinguemus. §. q̄situm: t. s. ō vo. finem. ff. de lega. iii. fideicōmissa. § si qs decem: t. C. de iudi. aptissimi: alias nō vr̄ q possit ītelligi quin alteri videret fieri iniuria: puta si actor tm̄ īdurit testes reprobare testes rei audiri dz: t ita est scōa, pductio. itez t si actor vult t sic remanet re9 inferior in reprobatione: t b bene colligit t īputet sibi q nō, p duxit testes in p̄incipali p quādam decre. ex̄ cōpilationem missam archiepo rothomagen̄. sup q̄dam cā que vertebat iter abbatem t conuētum sancti nicolai andagauen̄. ex vna parte: t priorē t conuētum de splaldig. lincon̄. dioc. ex altera: abbas q fuit actor produxit testes sup p̄incipali negocio: prior t cōuentus admittunt ad reprobandos testes abbatis, pductos sup p̄incipali negocio: t abbas

Per tuas nobis lras itimasti q cum causa que super q̄busdam terris uertitur inter canōicos sancti petri ex parte vna. t. g. sācti simōis ex altera: tibi fuisset ab apostolica sede commissa: dict9. g. tribus mensibus post testiuz publicationem elapsis testes suos interrogari postulat iterato t infra. Nos igitur respondemus illuz non esse super boc decetero audiendu[a] nisi forsan a principio illos īterrogari[b] super certis capitulis postulasset idq̄z maliciose ul' negligēter fuerit pretermissum.

I Dē uell. oleti t sacramenie ab batib9 palēt̄ine t segobien̄. dioc.

¶ Testes probatorios t reprobatorios probatorium reprobare licet: sed reprobatorios reprobatorium non.

Licet dil. F. N. L. tituli sancte crucis presbyter. cardinalis quez procuratoribus burgien̄. epi t clericorum sancte marie de castro soret. dedimus auditorem ea que procuratores ipsi, pponere uoluerunt audiret diligēter: q tm̄ procurator dicti episcopi cōtra psonas testium productorum in principali adhuc se velle deponere, ponebat[c]: t infra. Mandamus quatenus recipiatis testes quos[d] z̄ psonas predictorum sup principali negocio partes duxerint producēdos: quos si rursus pars altera vel vtraq̄z uoluerit reprobare: cōtra illos probationes admittet̄ p curetis: ita q vltra nō liceat partibus ad reprobationē testiuz aspirare: ne si producēdi quartos contra tertios t sic deinceps partibus licentia tribuatur negociuz diuti9 protelari cōtingat.

I Dez ppōsito t magistro. B. t. R. lodon. canonico.

¶ Attestatiōes recepte per arbitrum fidem faciunt in iudicio si testes mortui sunt: si uiuunt est in optione illius cōtra quē testes produci sunt an uelit attestatiōes recipere an testes de nouo deponere.

Presentata nobis suesion. archi. petitio continebat: q cuz iter quondā. R. predecessorem suum ex vna parte t capitulum sancti. D. suession. ex altera super iurisditione quam idem archid. se i dicta ecclesia ratione archidiacōatus pōpōebat habere q̄stio verteretur: tādē cancellarium parisien. t magistros. R. remen̄. t. p. britō. canonicos super boc arbitros elegerunt: qui cum suscepto arbitrio adeo i negocio processissent quod productis testibus t depositionib9 publicatis: receptisq̄z allegationibus vtrorunq̄z t actis omnibus redactis in scriptis sigillorum suorum impressione signatis arbitriū proferre deberent: unus ipsorum uiam fuit uniuerse carnis igressus t alius in archiepiscopū[e] ebredun̄. assumt̄. 9 qui distat per. xii. dietas t amplius ab eisdem. Unde cum predicto. R. solo[f] minime arbitra ri valente uideatur arbitrium[g] expirasse. Di. v. mandamus qua tenus causam iuxta huiusmodi acta[h] fine debito terminetis optione capitulo reseruata ut uel recipiant depositiones eorum qui supsint, productorum testium contra eos: vel eas respuentes cōsentiant: ut ijdē testes admittantur iterū: saluo iure quod in vtroq̄z casu[i] eidem capitulo competit tā in personas testiū q̄z in dicta.

I Dem penū. epo.

¶ Nō creditur testi ēt religioso q sine iuramento deponit.

Nuper nobis. A. presbytero supplicāte innotuit vt cuz ipse ordinem fratrum minorum cā probationis intrasset custos ad, pbandum q idem presbyter feciss̄ professionē quosdā ordinis[k] sui testes induxit qui deposuerūt super boc cōtradicēte[l] dicto presbytero non iurati t infra. Rūdemus q nullius testim omo quātūcūq̄z religiosus existat: nisi iuratus[m] depo-

Presentata. Summatur vt in rubro: t adde ēt si attestationes publicate sint t hoc vltimū nō ē in. l. fi. C. e. vbi ponit casus huius decre. diuiditur nam i prima ponit ptis petitio. i scōa cause commissio ibi discretioni abbas si.

e ¶ In archiepm. vnde non debeat ꝓpelli sniaz dicere. ff. de arbi. non distinguemus. §. sacerdotio: t. l. lz. t. ff. de uaca. mu. l. pretor. i. rñ. in fi.

f ¶ Solo. nec etiam cum altero nisi ex forma cōpromissi hoc facere possent: nam cū in tres committit non p̄nt duo tertio mortuo vel absente iudicare nisi hoc ic̄ti nēti in cōpromisso sit actum. ff. de arbi. pedius in fi. t. l. item si vn9. §. item si plures: t. §. vlt. t. l. sicuti: t. l. non distinguem9. §. cuz in plures t. s. de of. dele. vno de legator: t. j. de test. rai nuti9 t. c. rainaldus sic ēt in delegatis. s. de of. dele. causam matrimonij: t. c. uno t. ff. de rebus iudi. duo. B.

g ¶ Arbitrium. i. compromissum. n. p mortes alterutrius arbitror ex pirat. s. de of. dele. vno arbitriū nō posset expirare q non latum erat.

b ¶ Acta. sic patet q testes recepti cora arbitro valent in iudicio: hoc ē simpliciter vez de his q iam sunt mortui: de aliis q viuunt ē in optione illius z̄ quē īducunt: ut depositiōes eor admittat uel eis repulsis ijdez testes iteruz producant vt hic dicit: t. C. de test. l. ult. saluo iure obiciē di tam in psonas testiū q̄z in dcā uel in vtroq̄z casu: vt in. d. l. vñ sum ptum est quod hic dr t idem. C. de arbi. l. pe. in fi. t. s. eo. cām que iter archiepm. argu. sed ibi alius articulus est. B.

i ¶ Casu. s. cum vult attestationes illoruz qui supersunt ratas habere vel si vult q iterum producantur vtroq̄z istorum casuum pōt obijcere in psonas eor vel dicta: sed nunqd in psonas eorum qui mortui sunt: credo q possit obijcere vt dixi. s. ut lit. non conte. qm̄. t est uerum sicut t i dcā eorum. C. eo. ti. l. ult. B.

Nuper nobis. Communis diuisio. secunda ibi respondemus. ab bas siculus.

k ¶ Ordinis sui. quod facere potuit. s. eo. cum nūcius: t. c. isuper: t. j. de iureiur. t si rps in fi. t. xiiii. q. ii. super prudentia: t illi pcipue sunt admittendi cum talis professio in eor pria fiat que ēt p alios non posset ita bene probari qui ad talia nō vocant. s. e. ueniēs in fi.

l ¶ Contradicente. secus si volente t consentiente q tunc bene valet testimonium. s. eo. tuis.

m ¶ Nisi iuratus. sic. iiii. q. iii. §. item iurisiurandi: t. C. eo. ti. iusiurandi

ꝛ.iij.q.ij. hortamur. ꝛ vni testi non credit. ℨ. eo. venies. ꝛ. c. lz vniuersis. siue sit iuratus siue nō in alterius preiudiciū: ut hic in fi. xxiij. q. ij. admonere. arg. ℨ q vni creditur ēt nō iurato. xxiij. di. de syracusane. lxxxvi. di. tāta. viij. q. iij. talia. ꝛ. xc vij. dis. nobilissim⁹. ꝛ. xxiij. q. iiij. iter querelas. ꝛ. xx. q. iij. presens clericus: sed in his nō creditur nisi quo ad presumptionem: sed ad plenam ꝓbationem non: qñqz tñ bene creditur vni qñ nō fit ꝓiudiciū alicui puta vtrum aliquis sit baptizatus. vel vtrum esset ecclesia cōsecrata. de cōse. dist. iiij. paruulos. ꝛ. c. cuz itaqz. ꝛ vbi qs vult probare se egisse pniam per confessorem suum. ℨ. de simo. nemo. ꝛ argu. ℨ. ō pe. ꝛ remis. omnis vtriusqz.

Venerabili. ¶ In ꝑma parte ponit petitio. in scōa testium recipiendox commissio ibi discretioni. abbas sicu.

a ¶ Miraculis: non solum de miraculis: sed ēt de vita est ingrēdum: qz ēt miracula fiūt qñqz ꝑ malos. nam petrus faciebat miracula ꝛ simō magus faciebat multa ꝛ magis filia moysi: vt i. q. i. teneamus. ꝛ ante necesse ē vt sciamus illa ꝑtransse de deo q̄ martyres mādat. l. di. si qs prepostera. ꝛ. ℨ. de ber. cū ex iniuncto. ꝛ ad hoc vt aliqs pro sancto habeat prius ab ecclia debet approbari. ℨ. de venera. sancto. c. i. ne aliquis vanis figmētis decipi valeat: vt eo. titu. c. ij.

suerit: in alterius preiudicium debet credi.

¶ Dez corisopiteñ. ꝛ trecoreñ. episcopis.

¶ Diligenter ꝛ sigillatim examinandi sunt testes. supple ēt si agitur de vita ꝛ miraculis alicui⁹ canonizandi. ab. si.

Venerabili. F. M. epō ꝛ capitulo corisopiteñ. ac vniuersis abbatibus apud cister. in generali capitulo congregatis: ꝛ ifra. ꝙ Di. v. mādamus quaten⁹ testes quos abbas ꝛ monachi sancti martini cister. ordinis sup vita ꝛ miraculis[a] pie memorie. M. abbatis mōasterij supradicti duxerit ꝓducendos examinare sigillatim[b] curetis cū ea diligentia[c] que solet ꝛ debet in receptione testium adhiberi.

Gregorius nonus.

¶ Iterum examinandus est testis qui obscure deposuit: supple tu ex iudicis officio.

Cum clamor ualidus contra acherontiñ.[d] epis. sup symonia ꝛ alijs criminibus ascendisset: mesiteñ. ꝛ rubeñ. epis dedimus in mādatis vt sup his ueritatē ingrerēt: ꝛ ifra. Nec qa aptis attestatō

b ¶ Sigillatim. secreto. n. siue sigillatim testes examinandi sunt. arg. C. de testi. nullum. ꝛ. ℨ. de accu. in quisitiōis. sic vota canonicox in electionibus faciendis inquirēda sunt secrete. ℨ. de elec. qz ꝓp. sicut daniel secreto ꝛ separatim examinauit illos sacerdotes qui accusabāt susanam: ꝛ ideo examinandi sunt secreto ꝛ separatim qz vnus instrueret aliū: ꝛ sequeret dictū alterius: ꝛ ita nō posset falsitas illox facile deprehendi: sic etiā in pniā qs debet solus suo sacerdoti cōfiteri peccata. ℨ. de pe. ꝛ re. ols vtriusqz.

c ¶ Diligentia. que solet adhiberi imo etiam cum maiori qz circa maiora maius periculū vertit. ꝛ ideo cautius est agēdū. xliij. di. quiescam⁹. ꝛ. lxi. di. miramur. ꝛ. vij. q. ij. c. vlti. ꝛ. ff. ad carbo. l. i. ℨ. ij. ne aliq vanis ꝛ falsis decipiant figmentis. ꝛ. ℨ. de reli. ꝛ vene. sancto. c. ij. B.

Cum clamor. ¶ Diuiditur. qz in ꝑma ponit querela. in secūda mandatum ibi: mandamus.

d ¶ Acherontiñ. de isto archiepo hēs. ℨ. de collu. c. vlt.

e ¶ Confuse. sed quare h̄ precipit papa aptis attestationib⁹ illos iterū examinari cū deberet fieri interpretatio ℨ illū q testes ipsos ꝓdurit. ℨ. de ꝓba. in pniā. ꝛ obscuritas ei obesse potius dz q potuit eaz aptius declarare. ff. de ℨben. emp. labeo. ꝛ. l. cum in lege. ff. de pac. veteribus: ꝛ verba interpretanda sunt ℨ stipulatorem. ff. de verbo. obli. l. stipulatio ista. ℨ. in stipulationibus. ꝛ preterea timeri pōt subornatio testiuz: ꝛ apertis attestationib⁹ nō sunt vlterius testes ijdem vel alij recipiendi sup eodez capitulo: ut. ℨ. eo. fraternitatis. in ter. ꝛ in glo. ꝛ. c. cōstitutis. ii. arg. ℨ q obscuritas non nocet ei: imo qō vtile est ei accipiendū est. ff. de iudi. si qs intentione. dicas q iudex ex offō suo hoc facere dz ꝛ precipue hic vbi agebat ex offō iudicis per ingsitionem nō ad petitionem alicuius sed ad clamorē ꝛ famaz. ℨ. de collu. c. vlt. qō est parz istius: ꝛ maxime in crimine simonie de quo fiebat h̄ ingsitio. Et iō si obscure dixit: iterū examinet testis ꝛ declaret siue interpretetur dictū suum: qz in ambigua ox̄one spectat snīa eius q eam ꝓtulit. ff. de re iudi. in ambiguis ox̄onib⁹. ꝛ qualitercūqz pōt iudex ingrere veritatem: ingrere dz. xxx. q. v. iudicantem: ꝛ ante publicationez ꝛ post quādocunqz visum fuerit iudici pōt interrogare. ff. de iterro. ac. vbicūqz. ꝛ. ℨ. de fide itru. cum Joānes. ℣. fi. ꝛ qz publice vtilitatis interest ne crimina maneant ipunita. ℨ. de sen. excō. vt fame. circa fi. ne ad maliciam qsquam ꝓsiliat. C. de pe. si opis. ꝛ magna ratio suadet ob maleficia penas solui. ff. de fideiuss. si a reo. ℨ. id qō. vnde talis ꝓfusio debuit declarari. ff. de testa. Heredes palam. ℨ. qui vero.

Testimoniū. ¶ Sūt due ptes. ꝑma tractat de crimioso pseuerāte nibis. l. ꝛ. B. super simōia ita deposuere confuse[e]: q ex dictis eorum non pōt veritas declarari: ꝙ Mādamus quatenus examinetis eos iterum diligenter: ꝛ tam eorum q̄ aliorum quos receperitis testificata sub sigillis uestris nobis fideliter referatis.

¶ Dem.

¶ Perseuerans in crimine ēt in ciuili repellit a testimonio emēdat⁹ vero nō infamis admittitur i ciuili ꝛ ēt criminali mota ciuiliter. fallit in piuro qui in criminali repellitur.

Testimonium eius cui ab aduersa parte opponitur crimē merito reprobatur in criminali causa siue ciuili si in ipso crimine perseueret[f]. Si vero sit de crimine emēdatus[g] ꝛ eū nō comitetur infamia ñ est in cā ciuili uel etiaz cū de crimine ciuiliter agit preterquā pro rea tu piurij[h] repellend⁹. ꝙ In crimia li aūt si in alio iuditio instituta accusatiōe contra ipm de crimine conuictus extitit vel confessus[i]: vel si nūc ꝑ exceptiōem exinde conuicat: aut grauata sit eius opio[k] ꝑ eo q qñqz fuit tali modo repulsus: quamuis hoc casu nō excludet in causa ciui-

f ¶ Perseueret. no. q testis q in crimine detinet siue in ciuili cā siue in crīali repellitur: vt hic pz: qz nō est credēdū ℨ alios eis q criminib⁹ implicant. iij. q. ij. neganda. ꝛ. c. nō est. ꝛ. q. vij. q sine peccato. ꝛ. c. postulatus. ꝛ quādiu in culpa fuerit testimonium ferre nō potest xxii. q. v. preceptum: nec criminosus criminosuz accusare potest vt in predictis iurib⁹: quia de quo minus videtur ꝛc. iii. q. vii. ℨ. porro in fi. ꝛ. i. qō. i. multi circa prin.

g ¶ Emēdatus. vnde admitti dz qz iam icipit esse qō non fuit. l. di. ferrū: ꝛ dr in canone age pniaz: ꝛ prima opa fac. l. di. qz tua. ꝛ. c. dño sancto. ꝛ. ℨ. de simo. ꝑ tuas. ꝛ. ff. de edil. edic. qō ita. ꝛ hoc in cā ciuili ꝛ criminali cum ciuiliter agit: ut hic ꝛ. c. ꝑ tuas. ꝛ ita q ex illo non remāserit sub no. infamie acta penitētia: qz repellit tunc pp ifamiā. ℨ. ti. pri. preterea: puta si esset condemnatus de furto suo noie: qz nō pōt facere iudex qn cōdēnat⁹ de furto suo noie nō sequat ifamia. ff. de fur. nō pōt ꝛ alijs modis potest notari: vt. iii. q. vii. ℨ. porro. in fi. qz lz ꝑ pnias alias saluare possumus ifamiam tñ abolere nō possumus. ii. q. iii. ℨ. hinc colligit: ꝛ ꝛ sic pnia nō ꝓdest eis quātuz ad hoc q actus legitimi sunt i famibus iterdicti. ℨ. eo. lz ex q̄dam: nisi prius fuerint in integrum restituti. iiii. q. iii. ℨ. itez lege iulia. ii. q. iii. ꝓuaricator. in fi. ꝛ ifamibus porte dignitatis nō debēt patere. ℨ. de excess. prela. iter dilectos. C. de ifa. l. vna. li. ꝛ. ꝛ. C. de dig. neqz famosis li. xii. ꝛ ferre testimoniū dignitatis est. xxxij. q. v. preceptū. Item pōt assignari ℨrius. ℨ. de simo. ꝑ tuas. ibi dicitur q in crimie cum ciuiliꝫ agitur viles testes ꝛ nō emendati recipiūtur: hic videt a ℨrio sensu q nō recipiantur. solue vt ibi dicitur.

b ¶ Periurij. periurus. n. ꝑmo quātūcunqz post pniaz ad testimoniū amplius non recipit vt hic patet. ꝛ. vi. q. i. quicūqz. ꝛ. xxij. q. v. paruuli. ꝛ. c. si quis. ꝛ argu. ij. q. vij. nō pōt. ꝛ. ℨ. de presump. lr̄as ꝛ q scienter venit ℨ iuratam trāsactionem infamis est. C. de transac. si quis maior fratre.

i ¶ Confessus. qui. n. in iudicio condēnatus fuit de crimine: sufficit vt ad hoc a testimonio repellatur in causa criminali: lz egerit pniaz: nec necesse est vt amplius cōuincatur: vt hic pz: nec talis admittitur ad purgationem alicui⁹. ℨ. de purga. cano. cōstitutus. sic ꝛ. ℨ. de excep. veniqz. ℨ. i. vbi repellitur a testimonio: qui conuictus fuerit de crimine vel confessus. intellige. ℨ. illum ꝑm istam decre. vt repellatur in criminali causa: si egit pniam: si non egit: repellat etiā in ciuili: si in crīne perseuerat: vt. ℨ. diximus. B.

k ¶ Opinio. sic patet q si opinio alicuius grauata est: ad testimoniū admitti nō debet in cā criminali: cum sine omni ifamia debeat esse testis. ℨ. de excep. veniqz. ꝛ. ij. q. vij. testes. ꝛ precipue in cā criminali vt hic: nec etiā tales admittendi sunt ad honores. lxxxi. di. tantis. ꝛ. ℨ. de accu. oīpotens. ꝛ. ℨ. e. c. vlt. in nullo. n. dz vacillare opinio ordinandi. xxxiij. di. laici. ꝛ argu. ad hoc. C. de procura. reū criminis. ꝛ. ff. de decu. eos. ꝛ est arg. ex hac lr̄a: q res siue snīa iter alios acta facit fidē in alio iudicio. sic. xxiij. q. i. subdiaconus. sed hoc soluz q in alio iudicio repulsus fuit: non sufficit vt in alio repellatur: sed infamia inde orta ipsum repellit: alias iterum oportet crimen probari ad hoc vt repelleretur.

l ¶ In hoc casu. s. qñ est grauata eius opio. tunc. n. ꝓp hoc nō repellit in cā ciuili ꝛ idem in duob⁹ casibus ꝑmissis: ꝛ idem est si de crimine ciuiliꝫ agitur dūmodo emēdatus sit de crimine: ut superius patet: sed qualr probabit: q sit emēdatus de crimine: satis pōt probari per sacerdotē suū qui de ipso dz testimonium perhibere. l. di. in capite. ꝛ. ij. q. i. si peccauerit in fi. ꝛ. ℨ. de simo. nemo. sed nūquid testis cui obijcit crimen pōt obijcere q obijciens sit criminosus. ar. q̄ sic. ij. q. vij. si hereticus: qz tales litigatores digni sunt talibus testib⁹. C. de ber. l. pe. dico q non pōt: qz iste cām suam ꝓsequtur: ꝛ nemo ꝓhiberur a ꝓsecutione iuris sui lz sit criminosus: ut. iiij. q. vi. oībus. nisi esset excōicatus: vel talis cui esset fox interdictum: vel infamis cui actus legitimi sunt interdicti. ℨ. eo. lz. imo excōicatus vel i famis non repellit: cum sit reus: qz quelibet sibi legitima defensio reseruat. ℨ. de excep. cum inter. ꝛ qz ℨ testem directe nō agitur: sed potius ℨ aduersarium: qz in testem actio nō dirigitur. ℨ. de or. cog. cum dilectus in fi. pari rōne nec aduersarius meus pōt mihi obijcere crimē pp hoc. vnde si seruus vult probare se ℨrisse cum aliqua libera sciente eum seruum esse: cum in hoc casu habeat psonā standi

in iudicio: pōt excipere ꝫ testes aduersarij ꝙ ipsi sunt serui: lz ipse laboret siti impedimento. arg. ꝫ. s. eo. psonas. ꝛ. iij. q. vij. iudicet. ꝛ. xxv. di. primam. nam si seruus accusatur: eadem sibi cōpetit defensio que ꝛ libero. ff. ō accusa. bos accusari. §. si seruus. qñ crimina obijcienda sunt testibus dicitur. s. eo. pñtium. B.

a ¶ Ciuili. idem est si de crimine ciuiliter agatur.

Extra tertiaz. ¶ Primo ponitur regula. scōo exceptio ibi. nisi. ab. si.

b ¶ Productionem. i. dilationem. de hoc victuz est. s. eo. in causis. ꝛ ibi recurre.

c ¶ Juramēto. hoc quod b de sumptū ē de autē. de testi. §. qz vero col. vii. sed quare iuratur iterum maxime vbi iuratū est de calūnia: cum iuramentum illud extendat ad oia q̄ postea occurrunt in cā. C. de iura. calū. autē. hoc sacrm. ꝛ ī auten. de his q ingredi. ad app. §. vl. col. v. qz sepius nō est iurandū vt ibi dī: dicas ꝙ illō iuramē tū est aliud iuramentū ꝙ sit iuramētū de calūnia: ꝛ ideo vnū aliud nō excludit. Istud iuramētū est de veritate dicēda: qō patet ex ipsa lfa. s. ꝙ oz iurare ꝙ neqz p se neqz p alios dicit testificatura: nec p aliquem dolum hoc facit. iuramentum de calūnia est de eo qō credit ꝛ extimat. C. de iuramēto calū. l. ii. §. i. ꝛ ideo istud iuramētū prestat. idē etiā est si cā talis sit vbi iurat tm̄ de veritate dicenda qz istud iuramētum de veritate dicenda nō extēdit ad hoc sed ad principale negociuz tm̄ vnde quarta dilatio dari non oz sine isto iuramēto q̄liscūqz sit etiam cā: ꝛ presumptio est ꝫ eum: ex eo ꝙ tertio ꝓdurit. ꝛ ꝓpterea spāle ē vt exigat hoc iuramentū in hoc casu.

d ¶ Nequiuit. nisi. ī. de excep. pastoralis. ꝛ. s. e. pñtiuz: sed si habere nequerit illos: ei obesse nō oz: si per eū nō steterit. argu. s. de rescrip. si aūt. ꝛ. c. plerūqz. ꝛ. s. vt lit. nō ꝓte. qm̄. i. rñ. ꝛ. ij. q. vi. anterioꝝ. §. ad hoc. ꝛ ita vī ꝙ ēt sine iuramēto deberet admitti: qō nō est verum: qz sine iuramēto hoc ei credi nō debet: maxime cū ante tertiā ꝓductionem hoc nō fuerit ꝓtestatus. vnde iurare tenet prout hic cōtinet. Preterea hec quarta productio dari nō oz: vbi sufficiens ꝓductio testiū facta fuit. s. eo. significauerunt. imo nec scōa dilatio: nec tertia dilatio danda esset: si sufficiēs productio facta sit: nam in pecuniarijs causis vltra vnam dilationem dari nō debet scōa dilatio. ff. de fer. l. vlt. nisi cā cognita: vt ibi.

Nondebet. ¶ Primo ponit regula. scōo exceptio ibi: nisi. ab. si.

e ¶ Accusatiōe. no. ergo ꝙ si aligs accusatus est de crimine statim grauata est eius opinio. vnde non pōt in criminibus ad testimoniū admitti: ut hic patet ꝛ. s. eo. testimoniū: qz testes sine omni suspitione esse debent ꝛ infamia. ii. q. vii. testes. ꝛ. ī. ō excepī. deniqz. nec ēt pōt ꝓmoueri ad ordines: ut hic dī in fi. ꝛ. lxxxi. di. tantis daniel. ꝛ. ī. de accusa. oīpotens. ꝛ. xxiii. di. laici. ꝛ. ff. de decur. eos. itez nec pōt alium accusare qz nō relatione criminis: sed innocentia reus purgatur. ff. de publi. iudi. is q ꝛ hic in fi. item nec potest constitui ꝓcurator. C. de procura. l. reum. item nec accusare. ex hac decre. patet qz testimoniuz in criminali actiōe accusatio ꝛ ordinum susceptio pari passu incedunt ex eo ꝙ accusatus pendente sua accusatione repellitur a testimonio ab accusatione ꝛ ordinum susceptione. preterea ex eo quod dicit in prin. in criminalibus patet ꝙ secus est in ciuili: qz tunc nō obstante accusatione vī ꝙ interim possit admitti in testem in cā ciuili. s. eo. testimoniuz. ꝛ est verum si sit emendatus de crimine. ꝛ eum nō comitet infamia: ut ibi arg. ī. de simo. per quas. qz lz accusetur nō statim reus est. xxv. q. vlt. c. vl. qz pendente accusatione remanet in offō suo: ꝛ iterum subditi eius ei obedire tenent. ī. de accu. olim. ꝛ viii. q. iiii. nōne. Item patet b ꝙ minus idonei testes quoruz opinio vacillare videt admittunt in exceptis criminibus ex eo qō dicit: nisi forsitan in exceptis criminibus. sed hoc forte est intelligendū ꝑm distinctionem illius. c. ii. q. i. in primis. vtrū. s. malefame vel male opinionis: ꝛ tūc cū est male opinionis admittat: lz. c. illud loquat in accusatione aliter admitti non debent cum etiā si ciuiliꝫ ageret non essent admittendi nisi essent emendati: ꝛ cū aliis adminiculis. ī. de simo. p tuas. sed lz accusēt non tñ statim reus est: vt. s. dī. ꝛ ideo pōt admitti in crimine excepto: cuz adhuc remaneat in statu suo. item ex hoc. c. ꝛ. s. eo. testimoniū patet solutio qōnis que fieri consueuit. si aligs condēnatus sit de crimine: ꝛ appellet: vtrū recipiēdus sit in testem si pendente appellatione iducatur. ꝛ satis pz ex his duobus. c. qd iuris sit ꝙ in criminali nequaquā. in ciuili vō bene pōt admitti qz pendēte appellatione nō dī condēnatus. ff. de pe. l. ii. §. vlt. li[e] pōt a testimonio: lz egerit pñiaz remoueri. Idem.

¶ Quarta productio nō ē dāda sine solēnitate legali de qua hic.

Extra tertiā ꝓductionez[b] non debēt testes vlterius produci ī causa. ꝑ Nisi prestito ab eo qui hoc postulat iuramento[c] ꝙ neqz p se neqz p aliū testificata subtraxerit uel fuerit pcōtatus: nec p dolū aut artem aliquam quartam ꝓductionem exposcat: sed quia quos desiderat de nouo producer̄ prius habere nequiuit[e]. Idem.

¶ Accusatus criminaliter non admittitur in testem cōtra alium in cā criminali sua accusatōe pēdente nisi ī exceptis criminibus.

Non debet qs in criminibus nisi forsā in exceptis ad testificandum admitti pendente accusatione[c] de crimine cōtra ipsuz: cum ēt accusati: ꝑ Nisi prius se probauerint innocētes: ab accusatione ꝛ susceptione ordinū repellantur

Rica de testibus cogēdis uel non.

Lex. iij. papien. electo.

¶ In causa ciuili monendi ꝛ inducendi testes sunt ad testificandum ꝛ si se subtrahāt odio gratia ꝛc. cōpelluntur.

Extraz matrimonij que iter. ℳ. mulierē ꝛ filiuz. ℛ. uertif: cōmisim[g] iudicib[g] terminādā. ꝑ Jō qz mandamus quatenus testes ab alterutra partium in sue assertionis testimonium inuocatos ne ueritatem occultent[f] diligentius moneas ꝛ inducas. Si autem odio uel gra uel timore[g] se subtrabant: eos ad ferendum testimonium coram prefatis iudicibus uel eorū nūcio[b] quem ad hoc miserint ecclesiastica districtione compellas.

Idem presbyteris pontie.

¶ Ubi testimonium est necessariū cōpellendi sunt testes ad illud ferēdum ēt p suspensionis excōicatiōis ꝛ depositionis sniam.

Quam super causa q̄ uertitur inter prenestin. epz ꝛ subl. abbatem sit testimonium uestrum necessarium: mandamus quatenus perhibituri testimonium ueritati apostolico uos conspectui presentetis. ꝑ Si uero nō ueneritis[i] sciatis uos ab officio[k]: ꝛ beneficio ecclesiastico apostolica auctoritate suspensos. ꝑ Et si nec sic ueneritis[i] excōmunicationis sniam ꝛ depositionis[m] poenis formidare.

Extra tertiā ꝓductionez[b] non debēt testes vlterius produci ī causa. ꝑ Nisi prestito ab eo qui hoc postulat iuramento[c] ꝙ neqz p se neqz p aliū testificata subtraxerit uel fuerit pcōtatus: nec p dolū aut artem aliquam quartam ꝓductionem exposcat: sed quia quos desiderat de nouo producer̄ prius habere nequiuit[e]. Idem.

¶ Accusatus criminaliter non admittitur in testem cōtra alium in cā criminali sua accusatōe pēdente nisi ī exceptis criminibus.

Non debet qs in criminibus nisi forsā in exceptis ad testificandum admitti pendente accusatione[c] de crimine cōtra ipsuz: cum ēt accusati: ꝑ Nisi prius se probauerint innocētes: ab accusatione ꝛ susceptione ordinū repellantur

Rica de testibus cogēdis uel non.

Lex. iij. papien. electo.

¶ In causa ciuili monendi ꝛ inducendi testes sunt ad testificandum ꝛ si se subtrahāt odio gratia ꝛc. cōpelluntur.

Extraz matrimonij que iter. ℳ. mulierē ꝛ filiuz. ℛ. uertif: cōmisim[g] iudicib[g] terminādā. ꝑ Jō qz mandamus quatenus testes ab alterutra partium in sue assertionis testimonium inuocatos ne ueritatem occultent[f] diligentius moneas ꝛ inducas. Si autem odio uel gra uel timore[g] se subtrabant: eos ad ferendum testimonium coram prefatis iudicibus uel eorū nūcio[b] quem ad hoc miserint ecclesiastica districtione compellas.

Idem presbyteris pontie.

¶ Ubi testimonium est necessariū cōpellendi sunt testes ad illud ferēdum ēt p suspensionis excōicatiōis ꝛ depositionis sniam.

Quam super causa q̄ uertitur inter prenestin. epz ꝛ subl. abbatem sit testimonium uestrum necessarium: mandamus quatenus perhibituri testimonium ueritati apostolico uos conspectui presentetis. ꝑ Si uero nō ueneritis[i] sciatis uos ab officio[k]: ꝛ beneficio ecclesiastico apostolica auctoritate suspensos. ꝑ Et si nec sic ueneritis[i] excōmunicationis sniam ꝛ depositionis[m] poenis formidare.

ꝛ integer est status ei us vt interiz fungant honorib[g]. ff. app. iterpo. nihil nouari. l. vna. §. iteger. ꝛ melius in. §. si qs deportatus. qz lz nō sit vāna tus adhuc nō habeī infamis: ex quo appellationē suam ꝓsequitur. ff. de bis qui no. infa. furti.

Rica de testibus cogendis. Qz offiū testium quasi publicū est ꝛ ad illud iterdum inuiti cogūtur ideo post tractatum de testibus ꝛc. sic cōtinuat Jo. an. ego cōtinuo sic visum est. s. de testibus sed quia posset dubitari vtrum ad testificandus possint compelli merito subditur ista. ab. si.

Ausam matrimo. ¶ In cā matrimōia li cogēdi sunt testes: ita cōiter sūmat: sed si placet inquātum ponit spā litatem in matrimonio qz sic loqui videntur iura in alia materia ciuili ideo generali[g] sūmo sic ut in rubro. in pma parte ponit causē cōmissionem. in secunda prouidet partibus ibi: ideoqz ab. si.

f ¶ Occultent. sic. xiiij. q. ij. quāquā. hec. n. est cā quare testes cōpellūtur ne veritas occultet: ꝛ ne malus ut bonus extimet: ut in. c. quāquaz ꝛ q veritatē occultat peccatum cōmittit mortale. xi. q. iii. qsqs. ideoqz compellitur.

g ¶ Timore. tunc enim testes sunt compellendi alias nō videt ꝙ cōpelli debeant. ī. e. sup co. ex eo. n. ꝙ nō vult ferre testimonium presumitur contra ipsum vnde dico illum statim cōpellendum nisi cōstaret per alios ꝙ bene possit veritas cōprobari.

h ¶ Uel nuncio. pura si fuerint debiles vel infirmi vel egregia psona. s. ti. pri. si q testium. ꝛ. ff. de iureiurā. ad psonas. arg. ꝫ. iii. q. ix. testes. ibi dicit ꝙ pñtes debent esse testes: illud itellige de illis psonis que ad iudiciū venire possunt: vel itellige illud in criminali vbi testes debēt eē in pñtia iudicis hoc in ciuili: ꝛ hoc bene distinguitur. C. de fi. instru. aūt. apud eloquentissimum. exigitur. n. vt in criminali sint coram iudice: ꝛ non solum ex dictis sed etiā ex gestis iudex formet motum animi sui. ff. de testi. l. iii. §. item diuus.

Quam super. ¶ Per excōicationis suspensiōis ꝛ depositiōis sniaz cogendi sunt testes: vel sūma generalius sic vt ī rubro. tria facit primo precipit. scōo ponit contenentem. tertio aggrauat. scōa ibi si vero. tertia ibi: ꝛ si. ab. si.

i ¶ Ueneritis. in termino constituto supple: ꝛ tunc sufficit: vt veniāt ea hora qua possunt expedire officium suum. s. de of. delega. cōsuluit. ꝛ ar. ff. de condi. ꝛ demon. l. iiij. in fi.

k ¶ Alb offō. is est ordo cum culpa incipit a ꝓtumacia: tunc debet excōicari. xxiii. q. iiii. forte. secus si a crimine tūc debz deponi. lxxxi. di. dictū. ꝛ. s. de iudi. cum non ab hoīe. vbi de hoc.

l ¶ Et si nec veneritis. no. ar. ꝙ in vna citatione possunt fieri plures citationes sicut ēt fit de cōsuetudine ꝓpter difficultatem citationum: ut. s. de do. ꝛ cōtu. veritatis. ꝛ. c. cum dilecti. ꝛ. s. de in integ. resti. cum ex lfis.

m ¶ Depositionis: ꝛ sic crescente contumacia crescere debet ꝛ pena. s. vt lit. non contesta. quoniam in fi. ꝛ. ff. de pe. relegati. nisi necessitas sit impedimento: argu. ff. de ar. celsus. §. idem ait. non enim in omni casu excōmunicare eum intelligitur. argu. ff. de solu. si seruus. ꝛ. in fi. quid si excōmunicauisset eum nisi veniret in termino nulla exceptione facta nunquid erit excommunicatus si non potuit venire. in casu tali saltem quo ad deū non est excommunicatus: quia impossibile preceptum non ligat. ff. que sentē. sine appellatio. rescinden. l. paulus. sed quia ecclesia illud ignorat: docet de impedimento ꝛ absoluetur sine difficultate a grauamine. argumen. ī. de sententi. excommunicatio. c. sacro. si ex eadem causa renouatur sententia diffuitiua: nec mādanda est executioni. ff. de iudi. si pretor. ꝛ. ī. de re iudi. cum bertoldus. ꝛ. c. cum olim. multo fortius excōmunicationis sententia tenet: sed probato impedimento siue grauamine vt dixi: debent absolui.

Super eo.¶ Sūmat vt in rubro: ⁊ adde ēt in criminali ꝑm cōez ltellectū. ⁊ sic aliqd addit ad.c.i.s.e.⁊.c. dilectoꝝ. ĵ.e. in ꝓma ponitur occisa ꝙsultatio. in scḋa rn̄sio ibi: ꝙsultationi. in qua distinguit ⁊ ꝑm mēbrum ꝓsequtur ibi vex. cuius rn̄sio moderat ibi: nisi. ab. si.

a ¶ Super eo. qō fuit talis aligs ꝓuenit ō aliquo facto manifesto querit an illi qui facto interfuerunt sint ad ferenduz testimonium cōpellendi.

b ¶ Non regrant. quātum ad examinationez vel ꝓbationez: sicut nec in ꝓfitente necessarie sūt partes iudicis. ff. ad.l. aquil. pinde si occisus: sn̄a tn̄ necessaria. ĵ. de dinor. porro.

c ¶ Non cogēdi. hoc intellige a principio. ꝓmo. n. sunt monendi: ⁊ postea si noluerint fūt cogendi: vt. s.e.c. pri. clerici ꝙ in cā laicoꝝ cogi nō debēt nisi cū alie ꝓbationes hꝫ nō possunt. xiij. q. ij. quāquam.

d ¶ Timore. sed quis ꝓbabit hoc: certe eoipo qꝫ monitus est: ⁊ non vult testificari: ꝓsumit ꝫ ipz qꝫ nō bono aīo hoc facit: ⁊ ex hac ꝓsumptione ꝓpellitur: ar. C. q mi li. nō pos. sup seruis. li. xij. ⁊ testes inuiti cogēdi sunt. C. de test. si qn̄. auc. sed hodie. ⁊ sic hodie fuit ⁊ si cōstaret qꝫ ps aduersa hoc faceret dz excōicari. s. ti. pri. cū cām. i. ꝙ si forte: ⁊. c. constitutis. i.

¶ Peruenit. ¶ Cō pellitur testis illi⁹ fraudem detegere q ad uersario ꝓbationis copiam subtrahit. sic cōiter sūmatur. sed ego sūmo notabilius ꝑm vez ⁊ cōem intellectum: vt in rubro. cōis diuisio. secū da ibi. nos. ab. si.

e ¶ Juramēto astrinxit. qō fuit temerariū: ⁊ illicitū: ⁊ iō nō seruandum vnde nō obstāte tali iuramēto ꝓpelli dz ferre testimoniuz sup negocio ꝑncipali. s. ti. pri. intimauit. ⁊. c. cōstitutis: ⁊ dz denūciari non teneri illo iuramento: vt in. c. constitutis: ⁊. ĵ. de accu. olim. vbi de hoc.

f ¶ Debet. hec ꝥba habuisti. s. ti. pri. ꝙstitutis: ⁊. iij. q. vij. §. sunt autez ꝟ. si qs aūt. ⁊. C. de postula. prouidendum. B.

g ¶ Jnstra. qō qui fecerit tenetur ad interesse. xii. q. ii. si qs de clericis.

h ¶ Ostendit. ꝓsumptiue: sicut ꝓsumit ꝑ illum q ad pecunie corrupte lam descendit. C. de pe. iudi. q ma. iudi. l. i.

i ¶ Eluſam. qz istrui iudex nō poterat sup cā illo ꝓcurante. ff. de of. ꝓconsul. nec quicqꝫ. §. vlti.

k ¶ Cōmentū. ex hoc vꝫ qꝫ nō sit cogēdus dicere veritatē sup principali sed tn̄modo revelare hanc fraudē ⁊ hoc dicebat lau. ⁊ debebat ꝓcedi in cā tanqꝫ de posuisset cōtra illū: ⁊ sic hēbat illū ꝑ ꝓducto fraude revelata ⁊ sic seruabit iste iuramētū iuū. ⁊ hoc colligi videbat ex antiqua decretali. alij dixerūt ꝓtra. sed hoc nō est verū: vt hic dicit: ⁊ qō dictū est ad detegendū tāte fraudis ⁊c. supple ⁊ nihilominus sup ꝑncipali debent ꝓpelli vt dicūt illa iura: ar. s. ti. pri. intimauit: ⁊. c. ꝙstitutis. ⁊ ar. ĵ. e. c. vl. ⁊ ar. ĵ. e. dilectoꝝ. vbi soluit. dic qꝫ nō ꝓpellit sup ꝑncipali: vt dicebat lau. sed ad fraudē detegēdā dz ꝓpelli vt postea denūciet non teneri illo iuramēto: postea potest iurare sup ꝑncipali si voluerit: sed nō dz ꝓpelli ⁊ sic planum est ⁊ nullum contrarium: vt dicit Lau.

¶ Peruenit. ¶ Sup ꝓbāda iniuria clerico illata cogēdi sunt testes b.d. Ego sūmo generali⁹ scōm aliā lec. notabiliorez sic ut i rubro. cōis diuisio. Scḋa ibi consultationi. ab. si.

l ¶ Recusant. attēde ꝙsultationē ⁊ rn̄sionē. ⁊ sic videbis qō nō directe rn̄det ad iterrogata. si. s. de testi. cū in tua. vbi ita idirecte rn̄det. Sed dicas qꝫ eo ipso qꝫ rn̄det vt sup reb⁹ eccl'asticis ꝓpellēdi sunt: a ꝑrio sensu rn̄det qꝫ super illa iniuria nō sunt cōpellendi ferre testimoniū: qō. n. de vno confitet de altero negare vt ĵ. de presūp. nōne. ⁊. xxv. di. qualis. ⁊ hoc iō qz in criminalibus testes nō ꝓpellunt. ĵ. eo. dilectoꝝ: qz iniuria crimē est. vnde q de iniuria condēnatur infamis efficitur. ĵ. de re iud. cū te. ff. de his q no. ifa. athletas. §. vl. ar. s. ĵ. e. sup his ⁊. c. se. soluit hec ꝑrietas. ĵ. e. dilectoꝝ. vl dic qꝫ ꝓsecutō iniurie appellatur hic res ecclesiastica: ⁊ intellige qꝫ ciuiliter hic agebat ꝑ suo interesse de iniuria alis nō ꝓpellūtur testes qō intelligo ō iniuria facta ordini clericali. b.

laicis enormis ⁊ intolerabilis iniuria clerico multis astantib⁹: ⁊ uidē tibus inferatur: iniuriantes in causa tracti negant se tantū facin⁹ cō misisse: ⁊ cum lesus eoruz testimonio q presentes exiterant hoc probare desideret: illi nolūt veritati testimonium phibere ⁊ infra. ¶ Cō sul. T. T. respōdemus qꝫ bi q de rebus ecclesiasticis testificari recusant' si aliter veritas nequerit elici ad illud sunt per censuraz ecclesiasticam compellendi.

¶ Dem.

¶ Sup consanguinitate probanda cogendi sunt testes.

Oēterū qꝫ sup cōsanguinitate cogēdus sit testis phibere testimonium veritati: nō dubitatur a nobis cū id tā ius scriptū[m] approbet qꝫ cōsuetudo actibus[n] utentiū approbata: si ipsum[o] constiterit odio vel gratia veritatem suppri mere aut timore[p].

Q Electinus. iij.

¶ Testis synodalis qui coram ordinario super matrimonio depo suit nō cōpellitur iurare super eo coraz delegato. hoc primo. ꝓpter supueniente infamiaz a testimōio repellit. hoc scō. pōt tn̄ si errauit icōtinēti nō ex interuallo dictū suū corrigere. hoc tertio.

Preterea si testes publici qs tua ciuitas nūcupat synodales[q] sup cā matrimonij coraz te vel tuo capitulo semel testimoniū reddiderint nō debēt compelli: ut i ꝑsentia alicuius delegati iudicis sup eadē cā iterato[r] prebeant iuramētū dūmō aliter[s] fiat fides iudici de legato: nisi forte articulus noue qstiōis[t] emergat. ¶ Huiusmodi uero testes publico iure possūt ꝓpter ifamiaz a perhibendo[u] testimonio

Item genuen. archiepo.

¶ Testis qui timore aduerse ptis se subtrahit testificari cōpellitur.

Sup eo[a] ⁊ infra. ¶ Cōsul. T. T. rn̄demus qꝫ si factum est notorium non eget testium depositiōibus declarari cū talia probationem uel ordinem iudiciarium nō regrant[b]. ¶ Verū si nō est notoriū ⁊ is qui cōuenitur factū negauerit testes qui iterfuerūt facto monēdi sūt nō cogēdi[c] ad ferēdū testimonium veritati. ¶ Nisi forte timore[d] aduerse ptis cōstiterit iudici eos a ferendo testimonio reuocari: lz ad hoc passim possint de iuris humani rigore compelli.

Item.

¶ Cōpelluntur testes etiam in criminali quos accusatus malicioſe accusatoꝝ subtraxit.

Peruenit ad audientiā nostrā qꝫ cum. J. prior sancti laurentij coraz te fuisset de simonie ⁊ adulterij crimine accusatus: quendā qui cōtra euz ducēdus erat in testimonium: iuramento[e] astrinxit: vt non deponeret cōtra ipsuz: ⁊ infra. ¶ Nos igitur attēdētes: qꝫ nemo dz[f] aduersario instrumēta[g] quorū appellatione testes cōtinentur subtrahere: qꝫ tā ille qui surripuit instrumenta cōꝫ q aduersario parem aduocationis seu defensionis copiam subtrahit iniquam ostendit[h] a se litem foueri: ⁊ experiri debet i se iudicis auctoritatem elusaz[i]: respōdemus ad detegēduz tāte fraudis ⁊ calliditatis cōmētū[k] ipsuz testē merito esse compellendum.

Q Lemēs. iij. segobien. epo.

¶ Si res aliter probari nō pōt etiam in causa criminali compellendi sunt testes.

Peruenit ad nos quod cum a

Preterea. ¶ Cōiter sūmatur: ut in rubro: sed qz varijs modis intelligitur posset aliter sūmari. Et qz hec sūmatio generalis pōt ꝓuenire cuilibet intellectui trāseo ꝓ nūc cū cōi sūmario. nam ex infra dicendis patebit clare intellectus. Tres sunt partes que per se patent. ab. si.

q ¶ Synodales. de quibus habes. xxv. q. vi. episcopus in synodo. ĵ. de accus. sicut olim.

r ¶ Jterato. iuramentū. n. istoꝝ testiū ad totū tp̄s dz extendi dum durant in officio illo postqꝫ iuramētuz illud in synodo prestiterūt: siue coram ordinario siue coram delegato cā illa tractet: vt hic innuit: sicut iuramentū calūnie ad oīa que in cā contingunt extendit. C. de iura. calum. auc. in hoc iuramento.

s ¶ Aliter. ⁊ si aliter nō fiat fides innuit hec lra qꝫ iterum iurare debeāt coram delegato ēt ꝑ eadē cā: sed nō vꝫ qꝫ itez iurare debeāt: vnde satis pōt suppleri marime: sicut ⁊ testis ex quo semel iurauit ferre testimoniū in aliqua cā nō dz amplius iurare super illa: nisi emerserit aliquid de nouo.

t ¶ Mōnis. tūc. n. dz iurare sup articulo illo noue qōis: qz primum iuramentū nō extendit ad illū articulū noue qōnis: qz cū prestitit illud in synodo vel coram epo nō cogitabat de illo: ⁊ qꝫ itez iurare debeat ꝓbat. s. ti. pri. fraternitatis. vbi nouus articul⁹ ꝓbat tam ꝑ antiquos testes qꝫ ꝑ nouos prius pstito ab oīb⁹ iuramēto: vt. s. ti. pri. c. de testi. ⁊. C. de tempo. ap. per banc.

u ¶ Al phibēdo. no. ergo qꝫ testes bmōi synodales ꝓp infamiam superuenien-

tē ꝑmouēt a testimonio phibēdo: nō aūt a phibito: qz ifamia vel delictū superuenies nō vitiat qō legitime fcm̄ est. J. de eo q cogno. ꝓsan. vro. sue. discretōez: ⁊.c. tue: ⁊.c. iordane: ar. C. de testi. l. i. ⁊. iij. q. vij. §. verū. ff. ō of. ꝓcor. barbari tus. sic rescriptū pape nō cassat ea q̄ legitime facta sūt. s. de resti. spo. audita.

a ¶ Remoueri. bēs h qz ifamis repellit a denūciatiōe: vt. J. de spon. cum i tua ⁊. J. de accusa. cuz dilect⁹ filius ⁊.c. sicut olim. ⁊. ff. de popul. act. popularis actio. hug. ꝫ. b.

b ¶ In cōi. i. in synodo vel auditorio cōi. xxv. q. vi. epus in synodo:

c ¶ Incōtinēti. i. in eadē instātia iudicij anteq̄ loquat ptib⁹ vel anteq̄ recedat a pñtia iudicij: qz postea subornatus ꝓsumit: sed hoc posset itelligi habito respectu ad q̄litatez psonet sic possit corrigere vel addere ēt ex iteruallo. Quali⁹ itelligat incōtinēti: pbat. ff. de. ō. ob. cōtinu⁹ actus. ff. ō adulte. qō ait lex. §. vl. in fi. C. ō erro. aduo. l. vl. ⁊. xxxij. q. vl. apud miserico: dē: ⁊ meli⁹. s. de ele. qz pp ibi iuenies multas expositiōes hui⁹ vbi incōtinenti siue mox. ar. ꝫ. xxxv. q. ir. qō qs cōmisit sed illa ꝫria non tangunt hoc.

Super bis. ¶ Joā. an. sūmat vt in rubro: sed nimis restringit iudicio meo: nō enim apparet quare bis casib⁹ ⁊ non in alijs coganť testes: iō lege tu ⁊ sūma vt ex. J. dicēdis apparebit. ab. fi.

d ¶ Sup bis. h decre. ē pars illius quā hēs. J. de accus. sup bis. de fine illius decisa ē. ⁊ de hac materia logtur. s. tit. pri. tam lris inquisitionem.

e ¶ Articulis. ex hoc loco potes sumere casuz tā illius decr. tā lris. s. ti. pr. q̄ illius super bis. J. de accusa. qdaz electus fuit in epm̄ lucañ. qdā se opponebāt electioni illi⁹ dicentes q̄ erat male fame ⁊ q̄ matrimonuū ꝫ erat cū vidua. item isti q opponebant se: lras ꝫ electum nolle capli dño pape miserūt quas tam electus q̄ capitulū falsas dicebāt ⁊ capitulum nescisse de lris illis: ⁊ de istis articulis mandat papa ingri: ⁊ ad hec ꝑ banda testes sunt compellendi.

f ¶ Logatis. hic ꝓpelluntur testes in criminib⁹: ⁊ ēt irregularitate. J. e.c. pri. ⁊ sic est ꝫ. s. e. puenit: ⁊. J. c. dilectoꝝ. vbi soluitur.

Cum contra. ¶ Sup crimine falsi cogēdi sūt testes. sic sūmat Jo. an. sed certe nō elicit hoc simplr ex ter. qz mādat sub ꝓditiōe si se gra odio. Et sic nō ponit spāle in crimine falsi: qz sic logtur in alijs causis criminalib⁹ supra eo. sup eo. cōis diuisio. scōa ibi nos igitur. ab. fi.

g ¶ Cōpellere. dubitatiōis cā fuit: qz videbat q̄ in criminibus nō sūt ꝓpellēdi testes. in auē. de testi. §. qñ. col. vij. ar. C. e. si qñ. in pn. ex eo q̄ dicit ibi in pecuniarijs causis testes cogēdos: vī q̄ nō in criminibus. sed ꝫ hoc mādat papa. s. q̄ ꝓpellantur: ⁊. s. c. pri. ⁊ in se. c. dicit q̄ in criminibus nō cōpellantur: sed ibi habet ꝫria solutio. ⁊ qñ ꝓpellantur ⁊ qñ non.

b Jlectoꝝ. sup criminib⁹: circa ꝓpulsionē testium no. q̄ in cā ciuili vbi alr veritas hr̄i nō pōt idistincte sūt ꝓpellēdi tam clerici q̄ laici ne veritas occultetur. xiij. q. ij. quāq̄. ⁊ qz mortalr peccāt q veritatem occultāt. ri. q. iii. qsqs vnde monitione premissa indistincte compelli debēt testes. s. e. super eo. ⁊ coīpo est. s. e. cām. qñqz tñ in pecuniarijs causis nō ꝓpellunť: vt in mediatoribus qui nō ꝓpelluntur ferre testimonium in ꝫctibus in quibus mediatores fuerūt nisi ō cōsensu partiū. in auē. eo. §. qñ col. vii. itē in alijs casibus qui quasi ꝑuilegiati sunt. iiij. q. iij. §. item in criminali. ỽ. Jtez iuiti. ⁊ trib⁹. c. seq. in criminalib⁹ ỽo patet hic q̄ ꝓpellēdi nō sunt: ⁊ ar. ad hoc. C. e. si qñ. in pn. ⁊. s. e. puenit. in ꝫriū. s. ti. pri. cum cām. ỽ. testes aūt ⁊c. sed ibi ỽsus ille soluť: ⁊ ad pncipales testes illud restringit: ⁊. iiij. q. iij. §. Jtem in criminali. ỽ. itē lege iulia. pu. iudiciorum. vno negat: de alio ⁊c. xxv. di. q̄lis. ff. e. l. vl. ille. n. persone ꝑuilegiate sunt pp cōcritatē vī alie oēs cōpellunť. sup hoc dicūt gdā q̄ si agat directe in modum accusatiōis nō sunt testes ꝓpellendi. si ỽo ciuiliter agit de crimine in modū exceptionis vel denunciatōis aut ēt ingsitiōis tunc ꝓpelluntur. vt. s. e. ti. sup bis: ⁊ J. de simo. lz bely. sed huic distinctiōi ꝫdicit expresse h decre. qz non poterat agi criminalr in hac decre. sed ciuilr tm̄ vu ab ꝫrōnib⁹. ¶ Primo qz h agebat cā conuētionis ⁊ recōuentiōis inter epm̄ ⁊ capl'm vt ꝓz in antiqua: ⁊ qz ꝓ ꝓcuratorē: vt lra ista dicit procuratoribus ꝓstitutis: sed ꝓcurator nō interuenit in cā criminali. J. de accusa. veniēs: ⁊. ff. ō publ. iudi. l. pe. §. fi. ⁊. v. q. iij. in criminalibus. ⁊ in crimine nō fit mutua accusatio vel denūciatio: qz nō relatiōe criminū: sed inocētia reus purgat. ff. de pub. iud. is q: ⁊. iij. q. vi. negāda. ⁊ sic necesse ē vt dicam⁹ q̄ h obijciebant crimia testib⁹ vt a testimōio repellerent. ⁊ iō dicit: cogatis testes. s. q nosti fuerint preterq̄ sup criminib⁹ iōqz dicēduz est q̄ sup criminib⁹ testes ꝓpellēdi nō sunt: siue vi recte agat de crimine siue ciuilr vt h ꝓz ⁊. s. co. puenit: ⁊ h ē rō qz in ista mia alteri⁹ nemo dz facile ꝑsilire: qz tales detractores dēnr. vi. q. i. ex merito: ⁊. c. trib⁹ se. ꝑ mulro fortī⁹ nec ꝓpelli. q̄liter rīdebis caplis. s. ꝓri. ad illud sup bis. dicas q̄ ibi ꝓpellūť testes ad ꝓbandū ifamiā siue irregularitatē ꝫ electus ne idigna ꝑsona ad apicē dignitatis ꝓmoueat ꝑ surreptionē: qz vilis ꝑsona ad tātā dignitatez ꝑ surreptionē ꝓmoueri ñ dz: ⁊ iudex ex offō suo hoc facere dz ꝓp publicā vtilitatē: qz ille oīb⁹ de sua plebe pficit: ⁊ sic est q̄si spāle in cā igsitionis ⁊. J. de simo. lz bely. ⁊ igsitio nō fit nisi vbi infamia pcessit. vī vbi nō ꝓpellunť testes in ifamia alicui⁹: sed ex tali cōpulsione si ꝓbent crimina orīť ifamia. s. ti. ꝓri. testimonium: ⁊ qz ibi a gebat de falso ꝑ ingsitiōem: ideo ꝓpelluntť testes ne talis falsitas remaneat ipunita ex defectu testium in quo casu ītelligit ꝓr. c. cum ꝫ. qz dico illud spāle in crimie falsi: ⁊ ꝑcipue in lris pape in ḡbus multa spālia sūt. J. de fal. ad falsariox: ⁊ idez in casu sequētis. c. dico ergo q vbicūq̄z agit actione odiosa vel exceptiōe ꝑ quā ad ifamiā alicuius ꝓcedat nō sunt cōpellēdi testes: vt dictū est: nisi in casibus ꝑdictis: ꝑm leges ꝓpellanť: nisi in casibus vbi spāliter nō debēt ꝓpelli: vt dictū est. ⁊ hoc dicūt tā. ⁊ vinc. ⁊ alij ꝫriū dicūt ꝓut dictum est: sed supradictis oībus rōnib⁹ pōt ō facile rīderi ꝑm illos q dicūt q̄ sp ꝓpellēdi sunt testes: nisi agat criminalr tm̄ dic q̄ nulla criminalis erat qō īter epm̄ ⁊ capl'm: ꝫ ciuilis tm̄ vt ꝓz in integra in qnta ꝓpilatione. s. ꝓuentio ⁊ recōuētio: ⁊ qō dicit testes q nosti fuerint cogatis ỽitati testimoniū phibere: si gra odio vel timore se subtraxerint. ꝑterq̄ sup cruminibus: sic dz intelligi q̄ testes in ciuilibus qōnibus sunt ꝓpellendi: sed in criminalibus nō debēt cōpelli: ⁊ sic papa ꝑuidit h nouum ius: ⁊ sic ꝫrium nullum ꝫ istos: ⁊ sic nō oz vt dicunt q̄ b erat ꝓtroversia īter epm̄ ⁊ capl'm sup pluribus articulis ciuilib⁹ ⁊ sup criminalib⁹: ⁊ q̄ isti erāt ꝓcuratores ad excusatiōes tm̄ allegādas: vel q̄ vt erāt lit. ꝓte. ista stare nō pñt: vt ꝓz in antiqua decre. ⁊ ꝑ iura ꝑdicta. ciuilis. n. ⁊ criminalis qō nō ꝓcurrūt simul imo criminalis ꝑiudicat ciuili. iii. q. vl. §. aliqñ. sed magis equū videret q̄ sp ꝓpellerent q̄litercunq̄z agatur ne crimina remaneāt ipunita dūtm̄ non criminaliter directe ne ꝑ viles ꝑsonas qs ꝓdēnet. ar. ꝫ. J. de sen. excom. vt fame. cum suis cōcor. ibi positis. ⁊ ar. J. de collu. c. i. ii. ⁊ vlt. ⁊. s. ti. pri. cum cām. ver. testes aūt ⁊c. ⁊. s. eo. super bis: ⁊. c. cum ꝫ: ⁊. J. c. pri. Jnno. iiij. dicit q̄ vbi nō est peccatum tacere id sup quo testes inducuntur nō sūt compellendi: sed si peccatum est tacere compelluntur.

magistro. B. cano. sene.

¶ Non summatur nec diuiditur propter varietatem lecturaruz.

Jlectorū filioꝝ vulterani capituli ex pte una ⁊ epi vulterani ex altera procuratoribus i nostra pñtia ꝓstitutis: ⁊ infra. Testes q fuerit notati: preterq̄ sup criminibus⁵ si se gratia vel timore subtraxerint uel odio: per cēsurā eccle. cogatis veritati testimoniū phibere.

Dem epo bonoñ. ⁊ magistro. B. episcopo.

¶ Ad octegendam veritatē cōiurationis coguntur socij etiā iurati.

Venerabilis. F. M. archieps rauennaten. propo suit: q̄ ciues ceruicen. cū. m. ⁊. L. quondam clericis ecclesie rauēnaten. quandā ꝑsumpserunt cōiurationem facer contra eum: nihilominus in detrimētum eius dātes eis quandaz pecunie quātitatē: ⁊ ad hec celāda se astringētes vinculo iuramēti: vī humiliter supplicauit vt cū causaz sup bis ⁊ quibusdam articulis vobis duxerimus cōmittendā: ⁊ ipse ītētionē suā ꝓbare nō possit: nisi testimonio ciuium predictorum ꝓui dere ei ne ꝑ defectu testiuz pereat sua iusticia dignaremur. ¶ Jdeoq̄z mandam⁹ quatenus mo. ꝑmissis per cen. ec. ap. re. cogatis illos quos videritis cōpellendos vt ab huiusmodi iuramento[k] absoluant

ciatio: qz nō relatiōe criminū: sed inocētia reus purgat. ff. de pub. iud. is q: ⁊. iij. q. vi. negāda. ⁊ sic necesse ē vt dicam⁹ q̄ h obijciebant crimia testib⁹ vt a testimōio repellerent. ⁊ iō dicit: cogatis testes. s. q nosti fuerint preterq̄ sup criminib⁹ iōqz dicēduz est q̄ sup criminib⁹ testes ꝓpellēdi nō sunt: siue vi recte agat de crimine siue ciuilr vt h ꝓz ⁊. s. co. puenit: ⁊ h ē rō qz in ista mia alteri⁹ nemo dz facile ꝑsilire: qz tales detractores dēnr. vi. q. i. ex merito: ⁊. c. trib⁹ se. ꝑ mulro fortī⁹ nec ꝓpelli. q̄liter rīdebis caplis. s. ꝓri. ad illud sup bis. dicas q̄ ibi ꝓpellūť testes ad ꝓbandū ifamiā siue irregularitatē ꝫ electus ne idigna ꝑsona ad apicē dignitatis ꝓmoueat ꝑ surreptionē: qz vilis ꝑsona ad tātā dignitatez ꝑ surreptionē ꝓmoueri ñ dz: ⁊ iudex ex offō suo hoc facere dz ꝓp publicā vtilitatē: qz ille oīb⁹ de sua plebe pficit: ⁊ sic est q̄si spāle in cā igsitionis ⁊. J. de simo. lz bely. ⁊ igsitio nō fit nisi vbi infamia pcessit. vī vbi nō ꝓpellunť testes in ifamia alicui⁹: sed ex tali cōpulsione si ꝓbent crimina orīť ifamia. s. ti. ꝓri. testimonium: ⁊ qz ibi

i ¶ Cōiurationē. clerici. n. q ꝫ epm̄ suū faciūt ꝫiurationem vel insidias ei parauerint deponēdi sūt ⁊ tradēdi curie seculari: vt puniant. ri. q. i. si qs sacerdotū: ⁊. c. ꝫiurationū. ⁊ trib⁹. c. seq. laici ỽo q ꝫ epm̄ suū ꝓspiratiōnē faciūt sunt excōicandi ⁊ cōione priuandi. ri. q. i. ꝓspirationum.

k ¶ Juramēto absoluāt. sed videret q̄ nō debeāt absolui cum iuramen

tum nō tenuerit. vñ poti⁹ denunciandi sunt non teneri hmōi iuramēto le
gari. s. ti. pri. ꝓstitutis: r. c. itimauit: r. j. de accus. olim. r ita ꝺ absolutio
poti⁹ ꝺ fieri ad cautelā siue ō ſcō. sic qñq; absoluūt aliq: vt possint testifi
cari. s. ti. pri. ueniēs ī fi. ꝓterea. r alia rōne iuramētum hmōi nō tenuit:
qr cōiurationes hmōi illicite sunt. xi. q. i. si qs sacerdotum: r. c. cōiuratio-
num: r. c. se. g̃ tale iura
mētum nō seruādū cuz
vergat in dispēdiuz sa-
lutis eterne. j. de iureiu
rā. si vo: r. xxii. q. iiii. si
aliqd: r ī multis. c. eius
dē. q. r qr ñ habuit tres
comites: vt ea. cā. q. ii.
aiaduertēdū: vel lz sit il
licitū audēte, ꝓpria nō ꝺz
qs uenire j arg. j. s. de
elec. venerabilē. itez hēs
ꝺ qꝺ socius criminis ad
mittit ad ōtegēdā ꝓspi
rationez ymo certe tenet
illā ꝓspirationē manife
stare r denūciare. vi. q.
i. ſ. si qs cū militib⁹ in
fi. r. lxxix. di. si qs papa
item in defectuz ꝓbatio
nis minus idonei testes
admittunt q alꝫs nō ad
mittereť. C. ō hſ. l. p. r
iiii. q. iij. ſ. itē sui nūsio
r ꝓp ōfectū testiū admit
tunt q alꝫs admitti ñ de
bēt. s. de ele. cuz dilecti.
Rica de fi. istru. Conti
nuata est hec Rica fm
Jo. an. s. in Rica de te
stib⁹ vel dic tu sic. s. ui
suz ē de vna spē ꝓbatio
nis q. s. fit p testes nunc
subijcit de alia q fit p in
strumenta. ab. si.

J scripturaz. C Breue est r
sūmatur sic vt in
rubro fm ipsius men-
tem. ab. si.

a C Autēticā. xxv. q. ii. sancim⁹: autentica scri-
ptura ē q; p manū publi
cā vel p iudicē cū trū te
stiū vel duoꝝ ad munus
subscriptiōe vel testimo
nio fcā ē ī auč. de istru.
cau. ſ. sed in ſtra col. vi. uel duoꝝ viroꝝ. s. de ꝓba. qm̃ ꝑ: vel que
lum autenticum. j. c. ꝓxi. r. s. de ꝓba. post cessionem. r ēt scriptu
facit priuatus in pñta trium testium vſ autentica. in auč. de istru-
si tñ qsquā col. vi. r. C. q po. in pig. ba scripturas.

b C Exēplaria. C. de eden. auč. si qs in aliquo: nisi ipsa exēplaria ſcta r
publicata sint iudicis auctoritate. C. de testa. pub. r. j. e. c. ult. ar. C
iure emphi. l. ul. ſ. r eisdem vñs. circa fi. C. ō re iudi. gesta. sed pone
papa mandat ꝓcedatis fm tenorem ꝓiorꝫ lrāꝫ: r pme lre nō constrent
nunqd poterunt ꝓcedere. dicas q nō. nisi ꝑma forma pri⁹ appareat
predcā. vel nisi ꝓbeť tenor ꝑioris rescripti nō cācellati nō vitiati. j.
uile. cū olim: nā p lras vltimas nō ďat iurisditio: vel si ďat nō cōstat
eas de priori forma: r ideo non pōt procedi p ipsas sic non tenetur qs
snīam nisi ei fiat fides de iurisditione. s. de of. delega. cum in iure.

Scripta uero. C Jo. an. nō sūmat qr breue. d. ant. sūmat sic r
blicum ꝺ si manu publica est cōfectū vel sigillo autētico ē sigillatu
cū subscriptiōe testium ꝫ sūmatio mihi nō plz tū qr ex lra nō colligit: tum
qr nō puto veritatē in se cōtinere p ea q̃ dixi in. c. precedenti r. j. statim a
qd sūmitrā iō sūmo sic ut in rubro r nō diuidit quo ad lram sz quo ad ītel
lectum diuido sic primo ponit dictum: r duos casus excipit. Ab. si.

c C Autentica. instra publica ꝑpetua firmitate nituntꝫ ad vānuz r cōmo-
dum vtriusq; ptis. ar. liiii. di. c. ii. xii. q. ii. si qs de clericis: r. s. de pac. cuz
pridē. r. iiii. q. iii. ſ. itez sepe fit. C. de fi. istru. in exercēdis. ꝓuata vo ab ad-
uersario scripta ita q cōstet vel a quocūq; dūmō partiū vel testiuz subscri
ptione fulcita sint: in actōe psōali robur obtinent firmitatis. I auč. ō istru.
cau. ſ. sed r si quis r talis scriptura ꝺ autēti. vt hic patet in reali vo actio
ne istrumentum manu publica confectum ꝓponitur tali istrumento ꝓua-
to nisi ꝓuatum instrm bēat trium vel amplius subscriptionem testiuz. C.
qui po. in pig. ba. scripturas. ꝓuata vo instra valent in preiudicium il-
loruz q ea scribunt. C. de nō nu. pecu. generalr: r. ff. depo. publia. ſ. vlt.
ad cōmodum vo eorum minime. C. de ꝓba. instra. rōnes: exemplo. lau.

quos idem archiepūs ad testimoni
um duxerit ꝓducendos: eos nihil
ominus si se gratia vel odio uel ti
more subtraxerint: districtiōe simi
li compellētes ad ꝓbibēdū testimo
nium ueritati.

Rubrica de fide instrumentorū.

G Regorius.

C Instrumenti exēplum non solē
niter sumptum fidem nō facit abs
qꝫ originali.

J scripturā autenticam
non uidemus ad exēpla
riaᵇ nihil facere possum⁹

A Lex. iii.

C Corruit istrumētum si testes in
scripti decesserint nisi sigilluz babe
at autēticū vel a notario sit cōfectū

Scripta uero autēticaᶜ si testes
iscripti decesserint: nisi p ma
num publicam⁹ facta fuerint: ita q;
appareantᵏ publica: aut autenticuz
sigillumᵏ habuerint: p qō possint ꝓ
bari: nō uidetur nobis alicuius fir
mitatis robur habere. I Dem.

C Rescriptum apostolicum pro
pter rasuram in loco nō suspecto
non censetur uiciosum.

A Litteris uestris accepim⁹ qꝺ
cū cā q̃ iter magistrū. A. r. R.
super capella ō ambitoria uertitur
de mādato nr̄o susceperitis termi
nādā: prefatus. R. lrārū sib copiā
fieri postulauitᵏ. Qui cū eas argue
ret falsitatis: qr in narratione facti
abrasseᵇ sunt: ubi scriptū ē: iuxta pa
rochialia r infra. C Dicimus qꝺ p
pter abrasionē illā iudicari nō se ñ

d C Publicā manum. i. p notarium qui seruus public⁹ ꝺ. ff. rē pu. sal. fo. l. i.
e C Appareant: rōne subscriptiōis. in auč. de fi. instru. ſ. ii. col. vi. vin.
f C Sigillū: sed qō dicim⁹ autēticuz sigillū: autēticū ꝺ sigillū epi r ei creditur
ꝓdiu cōtrariū nō oñdať. s. de ꝓba. post cessionez r. xi. q. iii. cure. itē si sigillū capi
tuli. s. de ꝓba. c. iii. lxxiii. di. ī noīe pris in fi. itē sigillū alicui⁹ ꝓncipis secularis
cui creditur de cōsuetudine. j.
eo. cum dilectus. Jtem ar. xix.
q. iii. statuim⁹: r. ff. de custo.
r exhi. reo. diuus. in auč. de in
stru. cau. l. fi. ſ. sed r si quis.

X litteris. C Sumať
vt in rubro fm mentez. c.
cōis diuisio. scōa ibi dicimus.
ab. si.

g C Postulauit. qō de inf pe
tere potuit cū sit cōe istm imo
iudex teneť illud partibus exhi
bere. s. de dilati. ꝓterea. qō si
non fecerit appellari poterit. j.
eo. B. ꝑpetuus: nam r ꝓpria
instra tenetur qs alteri pti exhi
bere ex quo vtiť illis in iudicio
. j. eo. c. pri. r. c. ꝓtingit. r. C.
eo. l. vlti. cum ea vult arguere
falsitatis: ut ibi ꝺ.

b C Abrase sūt. vñ videāť du
bitādū: qñ rescriptuz ꝺz appe
re nō vitiatū nō cācellatuz. C.
de edi. diui. adr. tol. l. ul r fine
rephēsiōe bulle r charte vt lre
. j. de ꝓuil. cū olim. r hoc itelli
go vez vbi ē ius qōis r vbi pa
pa rñdet de iure: sed in narra-
tiōe facti ꝑñt abradi qr hoc ad
ius nō ptinet sed ad qōnē fidei
. i. fēi. C. de testa. si vn⁹: qr nō
stať tali narratōi nisi illud pro
betur: nec ꝺ ppea vitiosum re
scriptū si de eadē manu rasura
reposita ē in loco nō suspecto.
si vo lre essent clause: tūc nō no
cet: ar. C. de fi. istru. cōparatio
nes r. C. de testa. si vnus. lau.

i C Jn possessiōib⁹. i. in noīb⁹
possessionum: sed in noīe acto
ris uel rei vt iudicis ibi oīno ra
sura esset suspecta. item si esset
ibi falsuz latinū suspecte sūt lre
. s. de rescrip. ad audientiam.

Accepimus. C Jn ꝑ-
ma ponit ptis decisa pe-
titio. in scōa pape ꝓuisio ibi cū

priuilegia. k C Valeāt: als. n. nec redargui ꝑñt nec etiā sciri quid deberet
seruari p ipa q totū ex ipsarū ispectiōe depēdit. j. de ꝓuil. dilecti: r. c. porro: r
. j. c. pri. r. xcvi. di. bene gdē nec possumus iudicare de lege nisi ea perspecta. ff.
de le gi. ī ciule. r q ꝓuilegiū uel istm uult arguere falsitatis: ꝓio inrabit q ea
lūniose hoc nō dicat als nō audiret nec daret ad ispiciēdū. C. de fi. istru. l. ul. q̃
ītelligit cū agit de falso crimialr tūc iscribit accusator: ut ibi ꝺ. qdā ītelligūt le
gē istā cū agit ciuiliter ō falso ꝙz q; hec decr. ītelligit: r ꝙz hoc bñ ꝓbat id ad qō
iducit cū qs ciualr uult arguere istz de falso: r hoc ītelligo verū vbi de calūnia
nō ē iuratū. r est ad hoc ar. s. de testi. presentiū: r. j. de excep. pastoralis.

l C Securo: hoc iudex ꝓuidere ꝺz vtriq; pti. iii. q. ix. bortanť. xxii. q. ii. sine r. j.
de ap. ex. parte: r. s. ut. li. non cont. accedens. ii.

m C Arguendi: no. tps prefigendū accusare volenti vltra qō nō audit: vt. iiii.
. q. v. c. i. r. j. qui fi. sint le. lator. j. de accu. lz. j. de clande. despon. cuz ībibitio.
r. j. qui ma. ac. pos. cum in tua. r. C. de inge. ma. diffamari. r. C. qui accu. nō
pos. si ea. sic r ad exceptiones proponendas. j. de. excep. pastoralis.

n C Vacillare. ar. q; pēdēre accusatiōe j aliquē ītez remanet ī statu r officio suo
pristino. viii. q. iiii. nōne. arg. j. s. de testi. nō oportet ubi de hoc.

o C Obtentu: auctoritate. n. ꝓuilegiorū sñia lata finit sup statu mōasterij absol
uēdo monasteriū a subiectione archiepi: r ita ꝙz q; dicať sñia lata p falsa istra
siue testes quousq; de hoc ꝙstet ī sua firmitate ꝑdurat r ei statur. ff. ō re iudi. di
uus falsitate vo ꝓbata nullius erat momēti ipsa sententia. s. de procu. ī nostra
in fi. r. C. de procur. lz.

p C Priuilegiorū: vel ēt in parte ipsorū. j. c. pri. r. ff. de edē. l. i. ſ. ii. ber.

q Sniatt. C Cōis diuisio. scōa ibi cōsultationi. ab. si.

Contigit exhibere: r nōne isti erāt rei: q̃re ergo cogūť sua istra pti alteri
exhibere j illud. s. de ꝓba. c. i. r. iii. q. iii. ſ. itē ī criminali. v. qui ītēdit. r. C.
de eden. q accusare. sed nō ꝺicūť illa qr isti usuri erāt ī iudicio illis ꝓuilegiis. r
ideo aduersario illa edere tenebantur. ff. de eden. l. i. ſ. edenda. nam r actor reo:
r reus actori tenetur edere oīa q̃bus vsurus est. C. de eden. l. vlt. de hoc ꝺ. j.
eo. B. perpetuus. B.

a ¶ Suscitauit. qō esse nō dz. imo potius iudex pspicere dz ne lites ex litib⁹ oriāt .ff. de arbi. nō distinguem⁹. §. qsitū. ff. si cer. pe. qdā ꝛ. ff. de le. iii. fideicōmissa. §. si qs. ꝛ. ff. de dā. infec. q bona. §. vlti. ꝛ. C. de iudi. aptissimi. ꝛ. C. ō sacrosan. eccle. l. vl. vñ ꝛ ille q petit sibi fieri edictionē instr̄oꝝ: iurare dz q p calūniaz b ñ faciat. ff. ō edē. si qs ex argētarijs. §. exigit. C. quēadmo. testa. ape. l. iii. B.

b ¶ Judice. alʒ nō tenet. nā cor ā iudice ꝛ pñte alia parte b sūt facienda. ar. ff. de iterro. ac. uoluit. §. qō ait. ꝛ. l. vlt.

c ¶ Illud solūmō. ff. de edi. argētarius. §. edi. aūt. alia ō capitula nō debēt edi. sic ꝛ qñqz retinet clausula testamēti q̄ alicui igerit ignominiā. C. quēadmo. testa. aper. l. iii. ꝛ. ff. eo. ti. l. ii. §. ii. Ber.

Iter dilectos.

¶ Re⁹ absoluit cuz iura actoris sūt obscura vt qz ipi⁹ instr̄a sūt obfuscata vel lr̄e vt sulpture sigilli sūt delete. h. d. ego sūmo sic vt faciat magis ad titulū vt in rubro. ꝛ est casus quotidianus ꝛ notabilis pro istis sigillis ātiqs. diuidit i tres partes. in ꝑma pte petitio ꝛ iura ꝛ allegationes actoris. in secūda rñsiones rei sibi sed ꝯ. in tertia sñia ibi cū aūt. ab. si.

d ¶ Petebat. abbas bñs mādatū a capitulo suo alʒ nō audiret. §. de trāsac. c. ꝓtingit: nisi cauisset de rato. §. de of. del. coraz. de hoc dicit. §. de rescrip. edoceri.

e ¶ Procuratore tuo. ꝛ ita est ꝓcipiēd⁹ libell⁹ in psonā ꝑcuratoris nōie eccl̄ie ar. C. de epi. ꝛ cle. oēs. §. hoc nihilominus de hoc dcm̄ ē. §. de elec. q̄relam.

f ¶ Cū honore. ꝛ sic pz q̄ libellus generalis pōt offerri. §. de resti. spo. cū ad sedem. vbi de hoc plen⁹ dr. §. ō li. obl. c. ii.

g ¶ Obtinuerat. i iudicio possessorio: ſz si obtinuit in possessorio q̄r mō petit cū habuerit possessiōez. dicas q̄ obtinuit i possessorio cā rei seruāde. §. de iudi. eraīata: ſz archiepūs recuperauit possessiōem infra annuz offerēdo cautionē coram ep̄is regni. ꝛ mutuū. ꝛ ꝑterea mōasterū nō stetit in possessiōe sed archiepūs. §. de seq̄stra. ad hoc.

b ¶ Addēdi. dñt qdā ar. bui⁹ lr̄e: q̄ vba ista sp sunt ponēda in libello. ar. inst. ō ac. §. si minus sed nō est necesse q̄ ponantur nisi qs velit ponere ad cautelā: qz vsq; ad lit. ꝛe. pōt mutari vel addi vel diminui libellus. C. de edē. edita actio: de b dcm̄ ē. §. de libel. obla. c. ii.

i ¶ Pertinere. vbū istō ptinet latissime pz. ff. ō. vb. si. vbum istō ptinere. vñ p b ōduxit i iudiciū gegd iuris bēbat in reb⁹ illis ex quo nullā cām adiec. ff. de except. rei iu. ꝛ an eādē. §. actiōes. ꝛ de hoc dicit. §. de libel. ob. c. ij. ꝛ. ij. q. viij. libelloꝝ.

k ¶ Vel ꝓferebat. tāq̄ dñs predicti comitis q feudū alienat̄ ñ posset sine lr̄a dñi. vt in ꝓstō federici de feudis. ꝛ. C. de iure ēphi. l. vl. ꝛ ar. j. de do. post diuoꝛ. resti. nuper: sed b collatio ad alia ꝛ ꝓfirmatio ad alia refert: ut. j. segtur. e. c. vin.

l ¶ Et supra. hoc vult dicere lr̄a ista: qdā testes dicebāt q̄ monasteriū possederat. xl. annis citra: alij dicebāt q̄ p qnquaginta annos: ꝛ. §. sed vere nō probāt qz si hoc fuisset probatum obtinuisset monasterium. ꝛ iō dr: nitebatur probare,

m ¶ Consumptum. cōsumptio vel ratio obest in noīb⁹ iudiciū in data in remotiōe appellationis: vt dictum est. §. eo. ex litteris.

n ¶ Indictionis. idictio. n. ꝓsueuit poni in priuilegijs ꝛ instr̄is: ut h. ꝛ. xviii. di. in nōie dñi. ꝛ. lxviii. di. in nōie pr̄is in fi. ꝛ anni dñi sunt ponēdi ꝛ nomē ipe. mēsis ꝛ dies. ꝛ hoc totū legit i autē. ut nomē ipa. docu. ppo. col. v. editio tñ instr̄oꝝ. dz fieri aduersario siñ die ꝛ ꝓsule ꝛ idictiōe: ꝛ annis dñi qz ispectio instr̄oꝝ p̄ stat materiam fabricādi falsū. ff. quēad. te. ape. l. ii. §. diē aūt nisi quis vellet agere de falso: vt b ꝛ. C. de ꝓbē. ꝛ cōmit. stip. optimā. no. q̄ quid sit idictio ad hoc vt scias an instr̄m falsum ex idictiōe discernatur: est. n. idictio qdā numer⁹ ānorū cōstās ex trib⁹ lustris. i. xv. an. ꝛ dz poni i p̄ncipio cuiuslibet instr̄i: vt dictū est incipiens a prima idictione per totum annū dicit idictiōe ꝑma. in scōo anno dicit: indictione scōa. ꝛ sic usq; ad. xv. ꝛ. xv. āno finito iterū icipit a ꝑma idictiōe ꝛ sic fiet ꝑpetuo si q̄ vis scire falsitatem instr̄i vel p̄ uilegij p idictionē vide quotus annus dñi ponatur in instr̄o ꝛ quota idictio ibi ponat ꝛ illos annos dñi diuidas per. xv. ꝛ qcqd supererit. xv. ita q̄ ꝓpleat. xv. additis ibi tribus: talis dz esse indictio in instr̄o: ꝛ si nō est ibi talis indictio falsū ē instr̄m. ꝛ b est regula ad inueniēdū inditiōez: tres annos dñi appone. p in dictionibus regulariter ꝛ ptire p qndenū nūerus ꝛ quot⁹ numerus remanet. j. xv. tāta ē idictio. ꝛ si fcā diuisiōe remaneāt. xv. tūn. xv. ē idictio. vñ vsus. si p qndenos dñi diuiseris annos. his trib⁹ adiūctis idictio certa patebit. si nihil accedit qndena idictio erit.

o ¶ Videret. no. q̄ ex q̄litate charte falsitas ōp bēdit. j. de falſ. c. lz. §. eos. ꝛ fit cōpatio charte ad lr̄az sicut alibi fit cōparatio scripture ad scripturam. C. de fi. instru. cōparatiōes. vin.

p ¶ Dimidia. ad b enīz vt sit autēticū debēt apparere caracteres ꝛ orbita. ff. q test. fa. po. ad testium. §. signū ꝛ de pe. vi. ii. principiuz ingt ṽ. quid nāqz boni ꝛc.

q ¶ Delete. non. n. dñr lr̄e signate vbi nomē de est. ff. q testa. fa. po. §. si qs ex testib⁹. ꝛ si qs non bz ꝓpriū sigillū cuz alie no signare pōt. C. de te. si vn⁹. sed expīmēdū ē b: uel forsitā nō tenet b in ꝛctibus p̄cipue magnārū rex ꝛ ēt p̄ncipū. j. de

ap. significauit. ꝛ lutere ille delete fuerant de ipsa cera sigilli.

r ¶ Due lr̄e. s. v. ꝛ. i.

s ¶ Publica manu. ſz nonne sufficeret ꝓnata habens subscriptionem trium testiuz. C. q po. in pig. scripturas ꝛ

tas facili⁹ deprebēdi. Scōo qz cuz charta uetustissima videret⁹ recēti or appebat scriptura: tāquā nō illo tpe fcā fuisset. Tertio qz falsū sigillū uitiose uidebat apositū eo q̄ a media parte sigilli apparebat q̄dā imago nō cum mitra i capite sz cuz pilleo: nec iduta pontificalib⁹ sz regalib⁹ idumētis: tenēs in mâu non baculuz pastoralē: sz q̄si sceptrū regale: cuius facies apparebat integra sed dimidia⁹ tā q̄z in illa medietate respiceret aliaz mediaz q̄ tñ tota uacua remanebat: sz q̄daz imago uidebat ex ea. fuisse deleta: qz cera in ea pte nec in color nec in planicie r̄liq̄ parti similis apparebat. vñ si epi: sz imperatoris uidebat fuisse sigillū qō in una medietate cesaris imaginē exprimebat: ꝛ i altera medietate presumebat vl filij nel cōiugis imaginē babuisse: naz in ipso sigillo nll'e alie lr̄e apparebant nisi q̄ nomē ꝑpriuz cuz bac adiectōe dei gratia designabāt. Sz cum ꝑpriū nomē ipsi⁹ epi fuerit luitard⁹: in nomine ꝑprio qō exprimebat sigilluz ō lete⁹ fuerant dne⁹ lr̄e. ba q̄ erat inter .l. ꝛ. T. ꝛ sexta q̄ fuerat inter. r. ꝛ. u. ita q̄ si ba. O. ꝛ sexta fuisset. J. procul dubio nō luitard⁹: sed lotari⁹ legeret q̄ ēt inde cōuinci poterat. q̄ ꝛz dispositionē aliaꝝ litteraꝝ inter l. ꝛ. T nō erat spaciuz: nisi qō potuisset vnā litterā cōtinere cum sm integritatē hui⁹ nominis luitard⁹ inter l. ꝛ. T. due littere sint diuerse ¶ Preterea inter. R. ꝛ. U. tā modicum erat spaciuz ut i eo nec hec littera. D. q̄ maⁱ occupat spaciū: sed nec littera. J. q̄ minimuz occupat: uideret formata fuisse. Rursus cū cera sigilli ab interiori parte vetustissima eēt: cera q̄ posita erat ab exteriori pte: q̄si ad ꝓfuatiōez sigilli rets erat ꝛ mollis. Qō cuz diligēter inuestigatuz fuisset: certo certi⁹ ē ꝑtuz q̄ sb uetusto sigillo charte fuerat perforata ꝛ per glutinuz hue cere que fuerat posita extet⁹ quasi ad conseruationem sigilli uitiose fuit ipsi charte subiunctū. Eadem falsitatis specie per vitiosam uidelicet appositionem sigilli cetera fere priuilegia romanorū imperatorum preter priuilegia bērici uel falsa reperta sunt vel falsata. Sed ꝛ ipsū bērici priuilegiū ad fidē instruendam non videbat⁹ sufficere: quia nec erat publica⁵ manu cōfectum: nec sigillū habebat autēticū eo q̄ erat ex media fere parte

pti cogimini plenius exhibere. Usi accidit q̄ occasiōe vni⁹ capituli super quo ꝓuenimini plurima litigia suscitātur⁸: ꝛ infra. ¶ Cōsul. U. T. rñdem⁹ ut quādocūqz sup exhibēdo priuilegio uł idulgētia seu instrumento fueritis regsiti: pñte iudice⁹ aut aliqb⁹ prudētib⁹ uiris ōputatis ab ipso audiente pte cōtraria tātuz mō fcīt⁹: ita q̄ si tātū sup vno capīo qō fuerit illō⁹ solūmō rescribatur: ꝛ aduerse pti copia ei⁹ fiat.

Uno. iii. mediolan. archiepo.

¶ Instrumētū publica mâu nō cōfectū bñs sigillū cui⁹ lr̄e nō sūt legibiles uel sculpture ōlete ul'enormē patit fractură nō approbat.

Iter dilectos. G. filios abbatē sci dōati ō scozula ꝛ B. procuratorē tuū sup subiectis articulis diu fuit i nostro auditorio litigatū. Petebat⁸ sigdez abbas nōie mōasterij sui a pfato ꝑcuratore⁸ tuo nomie mediolan. ecclesie restitui monasterio memorato portū scozule siue sexti cuz honore⁸ districtu ꝛ iurisditiōe loci pfati: dicens ad mōasterium hec oīa pertinere: hoc ipm dicēs ō hoīb⁹ q̄ bitāt i curte binen. ꝛ tenēt res monasterij i gralia de q̄ b⁹ monasteriū obtinuerat⁸ i iudicio possessorio p sniam epi veronen. Hec omnia petebat cū oīb⁹ fructib⁹ ide pceptis: saluo i oīb⁹ iure addēdi⁹ vel diminuendi: satagēs comprobare oīa q̄ ꝑmissa sunt ad suuz monasteriū ptinere⁴: Prio per priuilegium luitardi comitis quōdaz epi lucāi q mōasteriū ipsū fūdauerat: ꝛ ei q̄ ꝑmissa sūt dōauerat uniuersa. Scōo per istr̄m sñie asperti quōdā mediolan. archiepi quā ex ō legatiōe lodouici iperatoris tulit super bis ꝑ monasterio cōtra. a. prefati luitardi nepotem qui super eis mōasteriū molestabat. Tertio per priuilegia romānorū iperatoꝝ ꝛ p stū bērici q premissa oīa mōasterio cōfirmabat uel ēt ꝓferebat⁸. Quarto p istrumēta locatōnū q̄s fecerāt diuersis personis abbates monasterij memorati. Testes quoqz ꝑ duxerat per quos nitebat⁹ ꝓbare q̄ mōasteriū a. xl. annis ꝛ citra ꝛ a. l. annis ꝛ sup⁹ possederat supdicta: ꝛ q̄ fama publica erat ea oīa prefato mōasterio a iā dicto luitardo fuisse donata. ¶ Sed cōtra priuilegium donatōis a ꝑcuratore tuo multa fuerūt obiecta. Prio q: ibi maxime apparebat cōsuptū[m] uidelz i annotatōe idictōis[n] vbi potuisset falsi

¶ Dne lr̄e. s. v. ꝛ. i.

s ¶ Publica manu. ſz nonne sufficeret ꝓnata habens subscriptionem trium testiuz. C. q po. in pig. scripturas ꝛ

xvi.q.iii.§.pōt.ꝺ.is.autē.rñdent qdā qꝫ nō niſi teſtes viuāt:ar.ſ.c.c.ii.

a ¶Magis.poterat tñ alio modo ꝓbari: vtruꝫ fuerit henrici vel lodo uici videlꝫ ꝓ cronicam imperatorum ex annis dñi ⁊ indictione.B.

b ¶Liture.i.cācellature ſiue raſure:alibi dñt inclita.C.de teſta.ſi vnus.

c ¶ꝓfiteretur.i.ꝓfitebat ꝓ ſe feciſſe ꝓpletiōem iſtri i auc.de tabel.§.i. ⁊.j.de puil.cum olim.

d ¶Mētio.no.in pui legiis mētionē faciēdaꝫ ſnie vt ḃ vſ.⁊ ēt cōpoſitionis.j.de deci.ex multiplici:ſic ēt in reſcriptis faciēda ē mētio de puilegiis.ſ.de reſcri.cum ordinē.⁊ vnum reſcriptū ꝺꝫ facere expſſam mentionez de alio reſcripto ad hoc vt ipm tollat.ſ.de do.⁊ ꝓtu.ex lfis.itez vnum puilegiuꝫ de alio .ſ.de reſcrip.veniens.

e ¶Acta.ſic.ſ.de teſti.veniens.ii.q.v.iterrogatuꝫ.hec regula ponitur.j.ꝺ re iud.c.pe.vbi de hoc.

f ¶Nocumētuꝫ.illas.n. poſſet approbare: ſꝫ cogi nō poterat:ar.ſ.ꝺ teſti.cū cām:⁊.c.ꝓſtituꝰ ⁊.c.veniēs.ii. cū iter alꝫ ꝑſonas recepte fuiſſēt:tūc tenet illas ratas ḃre ſi ſint publicate: ar.C.de li.cā iubem⁹.⁊.ſ.de ꝓba.c.ul.⁊ .ſ.de teſti.cām q̄:⁊ idē ē ſi corā arbitro recepti ſūt cū diſtinctiōe tñ illiꝰ legis.C. de teſti.l.ult.⁊ .ſ.de teſti.c. pñtata.b.

g ¶Petitionis. ar.qꝫ rñſum cōformādum eſt petitioni.ff. de iter. ac. de etate.item arg.qꝫ ex forma petitionis formāda eſt ſnīa qꝫ ex petitione appet q̄liter ⁊ ꝺ quo fit actum.j.de accu.q̄liter.⁊ qñ ⁊.j. de ſimo.lꝫ hely.⁊ eſt ar.qꝫ libellus ſit dandus:alꝫ de ꝑdictis cōſtare non poſſet.

b ¶Quo magis poſſet valere.ſic g̃ facieda ē interꝓtatio vt res ꝺ q̄ agitur magis valeat qꝫ pereat.j. de ꝺ. ſi. abbate .j.de puile. in his.rii. .q.ii.ſi qs de fruis ⁊.ff. de re.du. quotiēs ⁊. ff. de ver. ob.quotiens in ſtipu.ar.ꝯ.ſ.de of.delega.cum ſuper ⁊.ff.de iur. codicil.l.i.⁊. ff. de re.du.i ambiguo:⁊.ff. de her.inſti.quotiēs.

i ¶ſi requiſſent.⁊ ita talia ꝺebent eſſe ſubiecta qualia pmittunt predicata.Lau.

k ¶Cōfirmari.vſ qꝫ idem nō poſſit ꝺare ⁊ cōfirmare.ff. ꝺ iuriſ.om.iu. ⁊ qꝫ:ſed ꝯ videtur.lxiii.ꝺi.in ſynodo:⁊.xxiii.diſt.in noie dñi:⁊.ſ. de ele. cum inter canonicos.

l ¶Qꝺ meum eſt.ſic.inſti.de ac.§. ſic itaqꝫ.ff.de acq.poſ.poſſideri.§.ex plurib⁹:⁊ inſti. de le.§. ſed ſi.C. de ꝯben.emp.cum res:⁊.l.ſi mater.ff.de ꝯben.empt.ſue rei.C.de iure dominia.ar.vbi ꝺſ qꝫ cum patri iam puiſum ſit p legez vt bēat actionē ad repetendā ꝺotē ſi pactum faciat:nō naſcit ex ḃ actio cum iam eam bēat a lege:ea tñ poſſeſſio pluriḃ⁹ ex cauſis habeꝫ.ff.ꝺ acq.poſ.poſſideri.§.ex plurib⁹:lꝫ.n. vnum ſit gen⁹ poſſeſſionis multe ſunt eius ſpēs:ut ea.l.poſſideri.§.ul.lꝫ g̃ ex plurib⁹ cauſis poſſit fieri traditio rei: arg.ff.de ſol. cuꝫ qs §.ꝺ peculio: ex vna tñ dñiuꝫ acquirit:arg.ff.ad le.fal.fundo:⁊.l.ſi a me ⁊.C.loca.ad probationem.ꝓterea ex hoc videtur qꝫ ſi aliquis plures titulos ſui dñij aſſignet.cum ḃ ēe nō poſſit ſuccūbat:ar.j.ꝺ cōceſ.ꝑbē.poſt electiōez ⁊.C.de ꝯben.ēp.l.iiij.⁊.l.ſi ancillam:tñ lꝫ rōne vniꝰ tituli ſit effectꝰ dñs rōe alterius tituli cōpetit exceptio lꝫ iſte titulus nullus videatur.ff. de exce.l.nemo.

m ¶Nec acceſſoriuꝫ.iſtud ſgulariter vex ē:ut ſi ꝑncipale nō tenet nec acceſſorium.C.de le.nō ꝺubū:⁊.j.de dote pꝰ diuo.res. ⁊ ſi neceſſe:⁊.ſ.ꝺ fo ꝓpe. ſi diligēti ⁊.ſ.de elec.q̄liter.⁊.ff.ad macedo.creditorē.ar.ꝯ.j.ꝺ iureiur.ꝺebitores ⁊.C. ſi aduer. uē.l.i.⁊.ff.g.mo.vſufru.amitta.qꝺ tñ.in pn.⁊.l. ꝑcedēti ⁊ illa ſpālia ſunt. itez ꝯ.C. de epi. audi. auc.liberi furioſi vbi tenet legatum:⁊ non tenet teſtm̃ ſed illud fit in odium filiorum q negligunt patrem.

n ¶Locatio. ſꝫ hoc falſuꝫ videre:qꝫ ſi ego locaui tibi domū tu nō potes mihi referre qōnez ꝺñij.ff.de pig.ac.ſi pignore:⁊ meliꝰ.C. loca. ſi qs cōductōis ff.cōmodati.ita ut: ſed verū eſt qꝫ nō referaꝫ qꝺ ꝺñij ſi agaꝫ illa actiōe q̄ oriꝫ ex pignoraticia vl cōmodati vel locati.ſed ſecꝰ ſi agaꝫ reali actōe:qꝫ illa nō ꝓponiꝫ tanq̄ ꝯ cōmodatariū vl inqlinū:ſed q̄ſi ꝯ quēlibet poſſeſſorē.ff.ad exhibēdū de eo.§. .i.⁊ vba iſta ſunt ſūpta.C.locati ad ꝓbatōez.⁊ ar. ad hoc.C. de ꝓſcri.xxx.uel.xl.anno.male agiꝫ.C. de dona.cēſualis.⁊ cōductor rē ꝓductā locare pōt.ff. loca.q̄ ī iſulā ⁊.C.e.tit.nemo.

o ¶ꝓcuratorem. hic g̃ formatur ſnīa in ꝑſonam procuratoris ꝯ.ſ.ꝺ proba.lꝫ: de hoc notatur.ſ.de elec.querelam.

p ¶ꝑtitor.qꝫ cū obſcura ſūt iura ptium iudicādū ē ꝓ reo vt ḃ dicit.ſ. de ꝓba.ex lfis.c. in pñtia:⁊.iii.q.ix. indicas:⁊.ff. de ac.⁊ obli.arrian⁹.ff. de pe. reſpiciēdum iſti. de iterdi.§.cō moduꝫ niſi in liberali cā.ff. de manumiſ.l.añpe.⁊.ff.de re iudi.iter pares. item ſi agaꝫ ꝺe ī officioſo teſtō potiꝰ ꝓ teſtō iudicaꝫ.ff.ꝺ iof. te.ſi pars iudicantiuꝫ.itez ꝓ matrimonio.xxxiii. .q.i.ſi qs accepit:⁊. xxx.q. iii. .c.ſi.⁊ iſtos tres caſus ⁊ quartum habes.j.de re iudi.c.ult.

Quod ſuper his.

Q ¶Dis diuiſio ſecunda ibi ad quod.ab.ſi.

q ¶Qꝺ ſup bis ḃ decre.eſt ꝑs illius.j.de uot.qꝺ ſuper bis.

r ¶Abſolutione.a voto peregrinationis.

s ¶Ignota.cū ꝺo ſigilla ignota ſūt tūc eis ñ ē ſtādū niſi ſint .v.aut eo āpliꝰ.xcviii.di.c.i.⁊ ii.ſi ꝺo obfuſcata ſūt:ſūt ſuſpecta: vt.ſ.c. ꝓri.ff.q te. facere po.ad teſtiū.§. ſi ſigna:tūc.n. remittunt ad cōſignatores vt agnoſcāt ſigilla ſua.ff.quēad. te.ape.ſi qs ex ꝯſignatoribꝰ ⁊ ſi qs nō agnoſcit ſuum ſigillum nō ideo vitiaꝫ ſed ſuſpectum hēaꝫ inſtrm.ff.e. .l.i.in fi.cum ꝺo ſigillum notum eſt tunc creditꝫ talibus lfis ēt in iudicium alteriꝰ.ſ.de proba.poſt ceſſionem:⁊.c.ii.quādiu in ꝓrium non ꝓbetur vt ibi.

t ¶Impedimentis.cur uotum nequeant adimplere.

v ¶Carere volumus.qꝫ veritatem debent lfe cōtinere: qꝫ votuꝫ reuocant ſicut ille que reuocant alias lfas:⁊.ſ.de of.delega.ex lfis:⁊.ſ.de dona.ex lfis.⁊.ſ. de reſcrip.ceterum ⁊.j.de re iudi.iter monaſterium:⁊ ita ſeriem rei littere continere debēt.j.de coha.cleri.⁊ muli.ſuper eo.⁊ ita patet hic qꝫ littere generales ñ abſoluunt aliquem a voto nec a ſnīa excōicationis.j.de ſen.excō.cum pro cā.⁊ arg.ſ.de of.or.ex parte Jo.

x ¶Obſtantibus.denegabit.n.delegatus ſuam cognitionem vbi delegans ꝺ negaret cōmiſſionem.ſ.de reſcrip.ſuper litteris.

Paſtoralis. ¶Duo ſunt dicta ſcōm ibi verum.ab.ſi.

Paſtoralis:⁊ infra. Auctoritate preſentium duxim⁹ ſtatuē dum ut cum decretalis aliqua de q̄ iuder merito dubitet allegaꝫ: ſi ea dē iuri ꝯmuni ſit ꝯſona:ſm eā nō

Si de extranagāti dubitatur an decretalis ſit autentica aut ē iuri cōſona ⁊ tunc iudicatur ſm illam aut diſſona ⁊ tunc papa ꝯſulitur.

Nō ualēt hſe ſup abſolutōe uoti per crucefignatos ipetrate tacita ueritate vel expreſſa falſitate.

Quod ſup bis⁹:⁊ infra. Queſtuiſti qd ageꝛ ꝺbeas circa crucefignatos: qui dicētes ſe ab ap.ſe. redire ſup abſolutiōe ſua ignotaſ cardinaliū ſigilla reportāt:cum eiſ ſup ipedimētis expoſitis non fuiſſet de leui credēdū. ¶Ad q. T. rñdem⁹ qꝫ quādo talibꝰ lfas idulgem⁹ illis g perſonas ⁊ facultates eorū pleniꝰ nouerūt hoc mō ſcribim⁹ vt ſup ipedimētis expoſitis ingſita ꝺiligēti⁹ ueritate ſtatuāt circa illos qꝺ aiarū ſaluti ⁊ ſuccurſui terre ſancte magis nouerint expedire:prouidētes attētius ne quid in fraudē uoti fallaciter cōfingatur. Unde ſi tales p ſuppſſionē ueritatis aut falſitatis expreſſionē litteras nō ſoluꝫ cardinaliū ſed noſtras:⁊ nec ſolū ꝺubias ſꝫ ⁊ certas ꝓſtiterit ipetraſſe:carere[n] uolum⁹ impetratis:⁊ eis non obſtantibus[x] ad uoti executionem ꝓpelli.

Idem belienſi epiſcopo.

Si de extranagāti dubitatur an decretalis ſit autentica aut ē iuri cōſona ⁊ tunc iudicatur ſm illam aut diſſona ⁊ tunc papa ꝯſulitur.

Paſtoralis:⁊ infra. Auctoritate preſentium duxim⁹ ſtatuē dum ut cum decretalis aliqua de q̄ iuder merito dubitet allegaꝫ: ſi ea dē iuri ꝯmuni ſit ꝯſona:ſm eā nō

a ¶ Dissona.no.q; si aliqō rescriptū sit ꝛ ius statim ē abisciendum.xxv.q.ij. rescripta.nō.n. rōne rescripti recedēdum ē a iure cōi: vt.s. de rescrip. cāz q̄ ꝛ.s. ō eta.ꝛ q̄li.eā te.īmo auferēdū est ō manib⁹ tenētis ꝛ dādū ē p̄cipi. C. de paga. ꝛ sacrifi.eoꝛ.l.sacer.sed si nō ē ex toto ꝛ ius sed alias sit iniquū tūc expectādum ē scōm mādatū.s. de of.dele.si q̄ ꝛ in autē.ut nulli iudi.§.si vo.si aūt aliq̄ ōcre. ē p̄ter ius nō statim eiscit: sz cōsulit superior: ut hic dicit. ꝛ ō iō q; cū iter alios decretales allegat p̄sumit q; sit ōcretalis.ar. .xx.q.i. quē pgenitores. si aūt decretalis obuiat consuetudini p̄ualet ꝓsuetudo. dūmo cōsuetudo sit pbabilis ꝛ legitime sit p̄scripta. s. de ꝓsue.c.ul .s. de ꝓsti.cū oēs: ꝛ.s. de eo q; mitti. i pos. cū venissent: nisi p̄ceps p suū statutū itendat tollere cōsuetudinem. ff. de sepul. viola .l. .iii.§. diuus. alias succūbit ꝓsuetudo. ſ. de re iur. cū cām q̄.

b ¶ Cōsulat. ꝛ interim pēdēte relatiōe iudex supsedeat cāe ar. .s. ō of. dele. lz ꝛ. C. de rela. l. .i. ꝛ.ii. q.i. nomen p̄sbyteri.

Quaz dilectus. ¶ Duo sūt dcā vt patet in rubro scōm ibi super tertio. ab. si.

c ¶ Post publicationem. dubitatio forte fuit illa: q; forte bōa diu tacuit cū p̄testari vel edere ōbuisset. ff. de edi. l. i.§. edēs ꝛ.§. edēda: vel illa erat dubitatio: q; post publicationē testiuz nō lz p̄ducere alios testes vñ uidebat q; nō liceret p̄ducere instra qa noīe instroꝝ p̄tinent ꝛ testes. s. ō testi. co. puenit. ff. ō fi. instru. l. i. sz nō est ita: q; i instris nō timet suboꝛnatio sicut in testib⁹: q; ex multis causis facili⁹ dep̄hendit falsitas istroꝝ q̄ testium vt. s. e. iter dilectos. ꝛ. s. de proba. lz vin.

d ¶ Cōclusum. i. renunciatuz allegationib⁹ ꝛ oībus alijs p̄bationibus. s. de cā po. pastoralis. ꝛ. s. de p̄cur. auditis.

e ¶ Approbata. no. q; ꝓsuetudo facit aliq̄ instrm aūtēticuz q̄ alias nō esset ꝛ cōsuetudo dat alicui iurisditiōem q; alias hre nō p̄ōt. s. de arbi. dilecti. ꝛ. s. de fo. cōpe. cū cōtingit sic: ꝛ cō suetudo facit aliquem illegitimum q; alias est legitimus ad promotionē. ſ. de cle. cōiug. cum olim: ꝛ personas legitimas ad mrimonium facit illegitimas .ſ. de cogna. spiri. sup eo. b.

f ¶ Honestatis. no. q; ex qualitate persone approbatur ꝛ reprobat instrm. ff. de edē. si qs ex argentarijs.§. i. ꝛ. ſ. de p̄scrip. ad audientiam. ꝛ. ſ. de p̄sump. illud.

Quaz ioannes. ¶ In p̄ma parte ponitur p̄cessus cause principalis in secūda .p̄cessus appellationis ibi cuz igitur. in tertia diffinitio ipsius cause appellationis ibi ō cōsilio. Ib. si.

g ¶ Cōpensare. que cōpensatō admittēda fuit si cā ex q̄ postulabat ligda erat alias nō admittitur ꝓpēsatio. ſ. de depos. c. bona fides in fi. ubi de hoc. ꝛ. C. de compen. l. vlt.

h ¶ Pēdebat. si. n. caplm ex toto esset nouū: nec penderet ex veteri iudex appellatiōis nō cognosceret nec testes reciper. s. ō testi. fraternitatis. ꝛ. C. de rē. ap. p hāc. ꝛ sic p; q; in cā appellationis noue p̄bationes p̄t induci sup noua exceptione. C. sen. rescin. non po. l. ii. nec aliā cām possū. p̄seq in causa appellatiōis q̄ expresserim coraz iudice a quo appellaui. ff. ō ap. scio.§. q̄situz. ad fi. Jo.

i ¶ Nepotibus. lz q̄re iste io. emebat domū ullam p filijs ip̄i⁹ petri nepoti b⁹ eiusdē Jo. cū ip̄i filij ōbebāt illi petro succedere in autē. ō bf. q̄ abinteſta. de se. circa p̄n. col. .ix. ꝛ insti. de here. q̄li. et dif. circa p̄in. ꝛ.§. lz sui forte iō facit: q; petr⁹ p̄digus erat ꝛ consumabat bona sua. vñ ne domus illa p̄ueniret ad alios voluit Jo. prouidere nepotibus suis.

m ¶ Quodlibet instrm. ꝛ ita p; q; ꝓ instrm quātūcunq; publicū admittūtur testes: vt hic: q; lz testes p̄ductos ꝓ instrm sniat. ad idē inducāt. ſ. ō p̄scrip. ad audiētiā. ꝛ. C. de p̄ba. cū p̄cib⁹. si q̄ris quot testes p̄iudicent instro: p̄ōt dici q. iiij. vel .v. ad minus: q; auctoritas tabelliōis vt equipollere duob⁹ testib⁹. s. de p̄ba. qm ꝓ. ꝛ ip̄m instrm valet duos testes: q; parē vim obtinet probatio testium vel istroꝝ .C. de fi. instroꝝ. l. i exercendis vt ꝺ decidit. ꝛ sic p; q; ad minus p q̄tuor meliores: vl. v. testes instrm reprobet ō ꝺ dcm ē .s. de p̄ba. tertio lz in ca su isto testes nō reprobāt instrm sed addūt instro qō notari⁹ omiserat forte p obliuionē. b.

n ¶ In modū exceptiōis vnde nō videbatur pro ipso sniandum. s. ō or. cog. cum dilectus. ſ. de excep. deniq;

o ¶ De certo. fuerit tpe pp qō p̄batio illiciēs videbatur. s. de proba. in p̄sentia. ar. s. co. inter dilectos. ꝛ. ff. de edē. .l. i.§. edictiōes Jo.

p ¶ Post q̄. a ptibus ꝛ sic p; q; iudex p̄ōt iterrogare ptes q̄cūq; visū fuerit. ff. de iter. ac. vbi cūq; ꝛ. xxx. q. vlt. ca. vlt sic etiā p̄ōt interrogarī testes post publicatiōem si obscure direrint q̄q; visum fuerit. s. de testi. cuz clamor: q; veritas sepi⁹ examinata magis splendescit in lucē. xxx. q. iii. graue: q; officium iudicis ē latissimum. ff. de iurisdi. om. iu. l. i. sed ad petitionem partis non debet testis interrogare.

fuerat cōstitutū: tali videlz adiecta cōditione: ut tu domū ipsā inhabitares libere in vita tua ꝛ post obitū ℳ. ꝛ ℟. natis tuis eiusdem Jo. nepotibus remaneret: cuius cōditiōis intuitu domuz ipsā eidē J. p minori precio uendidisti cum .H. morādi p ipsa. cc. libras potuisses hēre. anni uero mēsis ꝛ diei quo uēditio facta fuit: ijdem testes se dixerūt minime recordari. Dictus vero J. vēditionē nō cōditionalez sz puram ꝓposuit extitisse ad hoc p bādū publicū exhibēs istrumētū. ꝛ infra. Tabellionē quoq; q; cōfecerat istrm ꝛ vnū ex testib⁹ in instro subscriptis ad id ꝓbādū induxit: ꝛ infra. Porro cuz dubitatō fuisset exorta: utri⁹ ōberet ꝓbatio ꝓualere: p tua fuit pte ꝓpositū: q; ꝛ si eādez uim obtineat instrumētorū fides ꝛ depositiones testiū in litib⁹ exercendis: nō tū q̄libz instrumētū tanti debet eē momenti: ut triū vel plurium idoneorū testiū depositionibus p̄ferat: ꝛ infra. Ad hoc ăt idē Jo. ex aduerso rñdit q; cū intentionē suam p iam dictū fundauerit instrumētū ac tu in modū exceptōis vēditiōez ipaz nō pure: sz cōditionaliter celebratā esse ꝓponas: nec p testes ad hoc a te inductos de certo fuerit tpe tracta fides: ꝛ ideo nō appareat q; sup illa vēditōe deponāt quā cōstat p dictū istrumētū determinato tpe fuisse cōtractā huius modi ꝓbatio uidebat inefficax ad intentionē cōtrariam elidēdā. Ex rñsione m istā esse proponebas inualidam: q̄m cū vtraq; pars a nobis interrogata: fuisset i iure cōfessa q; vnica tm̄ uenditio sup domo cōtracta fuerit: ꝛ ex depositiōibus testiū liqueat uēditionē conditionalē fuisse: ex utriusq; confessione colligit eiusdē domus uēditionē conditionalē extitisse nō purā: non obstante q; ipsa interrogatio fcā fuerit post q̄z⁹a ptibus extitit in cā conclusum: cū iudex q; vsq; ad ꝓlationē sniē debet uniuersa rimari possit interrogare ō facto quotiēs dubitationis aliqd occurrit: ꝛ infra.

¶ De cō. F. n. ꝓnunciauimus⁹ uēditionē predcē domus fuisse cōditionabiliter celebrataz: ꝛ te ob hoc nullatenus obligatū ad traditionē ipsius super hoc memorato Jo. si

metuat iudicare: cū non taz ipsius q̄z iuris cōis auctoritate ꝓcedere ui deat. ¶ Verum si iuri cōi sit dissona⁹ secūdū ipsā nō iudicet: sz superiorem cōsulat⁵ super ea.

Idem episcopo sācti Andree ꝛ ab. de broc.

¶ Post publicatas attestationes usq; ad cōclusionem possunt istrumēta produci. hoc primo. Cōsuetudo loci facit istrumētum autenti cum hoc scō.

Quam dilectus: ꝛ infra. Ad secundā qōnez ouximus respōdēdū q; vtraq; ps pōt istrumētuz ēt post publicationē⁶ attestationum vsq; ad diffinitiue sniē calculuz exhibere antequam sit i cā cōclusum.

¶ Super tertio uero articulo rñdemus q; si consuetudo illius patrie obtinet approbata⁶: ut istrumētis illius regis fides adhibeat: vos ea secure poteritis admittere: presertim cū supra dictus rex tante fuerit honestatis⁶ q; ipsius istrumēta matrie auctoritatis sint i ptib⁹ scoticālis

Idem petro uiterbien̄.

¶ Falsitas instri vel qō deest istro ꝓbari pōt per testes.

Quam Joannes heremita a te .cxxx. libras sen̄. ex cā mutui coram donadeo ꝛ Jo. iudicib⁹ uiterbien̄. petijsset: ꝛ tu ex aduerso propōeres. q; cum idem in. c. ꝛ. lx. xx. libris tibi ꝓ precio dom⁹ quā ei dē uēdideras teneretur. cxxx. libras ex illis nō inerito ōbebat ꝓpēsar⁵. Tādē cū sup hoc ꝛ quibusdā alijs articulis inter vos fuisset aliquandiu litigatiū iudices attestationib⁹ publicatis te sniāliter cōdēnauerūt ut eidē predicte domus possessionē uacuam⁵ traderes ꝛ a creditoribus liberatā: ꝛ infra. ¶ Cū igitur ab hac sniā ad nr̄am audiētiā duxeris appellandum: ꝛ nos tā tibi q̄z predicto. J. T. subdi. ꝛ capellanuz nostrum dedimus auditorem: ex pte tua fuit propositū supradcē dom⁹ uenditionē nō puram sz cōditiōalē potius extitisse: ac nullatenus te teneri ad traditionē ipsi⁹: q̄ttuor nihilominus testibus ad hoc ꝓbandum inductis: qō ꝛ si nouū eēt capitulū pēdebat⁶ tñ ex ueteri q; iurati ō posuerūt se iterfuisse ꝓtractui iter te ꝛ predcm̄. J. sup eadē domo celebrato p q̄. cxxx. librarū p̄ciū tibi

b ¶ Vacuam traderes. qō fieri debuit si pura fuit vēditio. ff. de ac. emp. ꝛ ven. .l. ii.§. i. ꝛ. l. seq. ꝛ ar. ff. de usur. si stipulatus. sic ꝛ restitutio possessiōis plene ac libere facienda est. s. de resti. spo. pisanis. b.

i ¶ Ad nr̄am audientiētiā. b iō appellat ad papā q; ciuitas viterbien̄. subē dño pape ēt quo ad tpalē iurisdictionē. alias nō appellatur ad ip̄m. ſ. de ap. si duob⁹.

q ¶ Pronunciamus. ar. q; sup exceptiōe incidēti sit ꝓnunciādū. ar. ſ. s. de or. cog. c. i. ubi de hoc: sz rō q̄re ꝓnunciat ꝺ sup hac ꝛ non ibi pōt assignari. ꝺ opposita fuit exceptio post sniam. vñ sup exceptione nō dū fuerat directe vl̄ indirecte ꝓnunciatū. q̄re in cā appellationis ōbuit de ea ꝓnūciari: q; de ea cognitū fuit: ꝛ ad hoc vt scirēt q̄re sniā reuocet: sed cum oppo-

ar. s. de proba. in p̄ncia. de hoc ꝺf. xxx. q. v. iudicantem.

nis ante sniam sup ea pnunciat indirecte dum sniat sup pncipali. B.

a ¶ Illomõi exceptio. p hoc patet q exceptio pemptoria omissa ante sniaz põt opponi post sniam in cã appellationis. C. sen. rescin. nõ pos. l. ij. alias nõ nisi p beneficium restõnis: ut in. l. predcã. ꝛ. j. de priuil. cum olim .ij. ꝟ. de in iteg. resti. suscitata. sic ẽt ī ꝓpẽsatõe omissa añ sniaz nihilominus actio remanet salua post sniam citra aliquam appellationẽ nõ ob. re iudicata in pma petitione. ff. de compẽ. qõ in diem. §. i. ar. tñ j. de re iudi. iter monasterium. sol. ut ibi.

Ex parte. ¶ Cõmunis diuisio. secunda ibi: qz. ab si.

b ¶ D. deerat: ex hoc videtur satis q nõ debuit valere: qz in lris dñi pape nihil dz diminutũ eẽ argu. ꝟ. de rescrip. cum a deo. ꝛ cũ multa maturitate ac deliberatõe tradunt. xxxv. q. ix. apostolice. vñ nõ ẽ verisile q aliqõ vitiũ possit ibi remanere. sed pp tã modicũ defectũ nõ vitiat maxime si rescriptũ ī alijs appareat oio legitimũ cum fuerit vitiũ scriptoris siue nimia occupatõ qõ nocere nõ dz. ar. C. de te. erro. ꝛ. l. ambiguitatẽ ꝛ. l. qñ idignũ ꝛ. C. de le. in legatis secus si esset ibi falsum latinũ. ꝟ. d rescrip. ad audiẽtiam. ꝛ sicẽ notabile q pp defectũ syllabe. vt lre nõ vitiat rescriptũ sicut nec testiñ vitiat nec libtas min⁹ debẽt lz erratum sit in syllaba. ff. de manu. te. q hẽbat.

Perpetuus. ¶ In pma parte ponit appellãtis narratio. in scõa cause cõmissio ibi: ideoqz. ab si.

c ¶ Decimis. sed nõne iste vicarius si cõuenie bat p decimis vicarie sue debebat dñm in iudiciũ noiare. ita vt: qz ipse dñs nõ ẽ. ꝟ. vt lit. nõ cõte. qñ. §. pe. ꝛ. C. vbi in rem act. l. ij. ꝛ ipse dñs debuit cõueniri. arg. j. d prescrip. auditis. ꝛ. xvi. q. iij. iter memoratos. arg. q teneat rñdere cum ipse hẽat ius in re. j. de ap. ad audientiaz sicut vsufructuarius tenet ad refectionem domus ꝛ ad tributũ. ff. de vsufruc. l. vsufructu legato. §. fi. ꝛ. l. seq. alias. §. hactenus. ꝛ. C. e. ti. eũ. de hoc dcñ est. ꝟ. vt lit. nõ ꝓte. qñ. §. pe. Sed itelligo q iste vicarius habebat mandatum generale: vel spãle ad agendum ꝛ defendenduz a rectore legitime factum: alias non fuisset admissus eoipso q esset vicarius cũ nõ habebat administrationem nec titulum sicut prelatus nec preiudicaret ecclesie per factum ipius. B.

d ¶ Super simílibus. ꝛ ẽt super dissimilibus poterat eos recõuenire ꝛ ei tenebant rñdere. ꝟ. de mu. pe. c. i. vbi de hoc.

e ¶ Instrumentoꝝ cõium. no. circa exhibitionẽ instrumentoꝝ. Et pmo scire debes q rescriptũ ꝛ oĩa acta cause cõfessiones: ꝛ respõsiones: ꝛ attestationes quecũqz acta sunt in iudicio peti possunt exhiberi vel cõditione ex lege vel iudicis offõ. C. de eden. l. ij. vel cõditione ex illa decre. ꝟ. de pba. qñ. ꝛ integraliter sunt exhibenda: qz cõia sunt. C. d eden. nõ est nouũ. ꝛ. l. vlt. ꝛ. ff. eo. ti. pretoꝝ. §. i. ꝛ. l. si quis. §. rõne. ꝛ. l. argẽtarius. i. rñso. ꝛ b est expressum: sed si instrumẽta propria sunt: ꝛ actoꝝ petat a reo instrumenta per que intentionẽ suam probare vult non est audiẽdus: qz apud seipsum debet habere. pbationes suas. ꝟ. de pba. c. i. ꝛ. c. de eden. q accusare. ꝛ actore nõ pbante reus dz absolui: ut in. l. q accusare. ꝛ. j. vt ec. benefi. vt nostrũ. ꝛ ita nec reus actori nec actoꝝ reo tenet exhibere instrumentum ad fundandã intentionẽ aduersarij. si vero actoꝝ vel reus vtitur aliquo instrumẽto ꝓpio illud aduersario edi debet: sine die ꝛ cõsule ne prestetur materia fabricãdi falsum. ꝟ. eo. ꝓtingit. ꝛ. c. accepimus. ꝛ. ff. quẽadmo. test. ape. l. ij. §. diẽ aũt. ꝛ. ff. de eden. l. i. §. editiones. nisi vellet alterutra partium arguere instrumẽtũ de falso: tunc integrum instrumentum debet ei edi: ut. ꝟ. c. inter dilectos. ꝛ. C. de contraben. ꝛ cõmit. stipu. optimam. Ber.

Imputari. ¶ Imputatur producenti scripturas ꝟrias in hoc qz iuicem sibi verogant. h. d. vel darius sic vt in rubro. ponit primo dictũ. secundo ipsius rõnem ibi cum in ipsius. ab. si.

f ¶ Imputari. ḃ decre. sumpta est ex illa. l. C. de fi. instru. scripture.

g ¶ Qui ꝟrias. iter se. hoc vez est siue directe ꝟrie sunt siue indirecte. Directe vt si iduco in strm in quo. pmisisti mihi soluere tali die. ꝓ. ꝛ aliud exhibeã in quo continetur q ego feci tibi pactum de nõ petendo. indirecte puta si iduco instrumẽtũ in quo continet q pmisisti mihi soluer. ꝓ. bonõie tali die. item produco aliud ī quo cõtinetur q eadẽ die pmisisti mihi soluere. ꝓ. rome. sic scripture lz nõ cõtradicant directe tamẽ indirecte siue per obliquũ ꝟrie sũt ꝛ iõ vna ꝺrogat alij. sic qñ qz scriptura ꝛ factũ sibi adiuicẽ derogare videtur: vrsaltẽ alterum alteri. ꝟ. de elec. cũ iter. ꝛ. sic ergo patet q qui ꝟraria allegat nõ est audiẽdus. j. ꝺ ap. sollicitudinem. circa fi. xxiii. q. vii. qõ autem. ꝛ. viii. dist. quo iure. ꝛ hoc locũ hz qñ ab eadez parte producuntur. secus si a diuersis qz tunc ei statur q magis est sine suspitione: ꝛ q dignior ẽ. C. de ꝟben. stip. optimam. in fi. sed nũquid ẽ idem in testibus ab eadez parte pductis. dico q nõ: qz in testib⁹ nõ possum preuidere quid dicturi sũt ꝛ iõ stabitur dignioribus: sed p instrã bene potuit puidere: quod magis expediret pducere: ut ḃ dicit ī fi. ꝛ sibi iputet q minus diligens fuit. nã vigilantibus nõ negligẽtibus iura subueniunt. ff. q ex ca. ma. non enĩ. ꝛ. ff. de eden. veluti.

Si cautio. ¶ Ponit dictuz qõ diuidit in duo mẽbra ꝛ fin ibi: sed si cãm. ab. si.

b ¶ Si cautio. hec decre. sumpta ẽ de. l. illa. ff. de pba. cum ꝺ idebito. §. vl. ꝛ dic cautio. i. scriptura: siue sit priuata: siue publica. Ber.

i ¶ Indebite. qz dicis q teneris ad id super quo cautio exposita fuit.

k ¶ Indeterminate. i. non exprimens ex qua causa debeatur.

l ¶ Sed si cãm. puta qz cõfessus fuisti mutuo recepisse pecuniam pmissam: vel ex aliquo alio ꝟctu añcedẽti. tunc. n. stat tue ꝟfessioni que cõtinet in illa cautione. alioquin si cã non sit inserta non poteris cõueniri ex illa cautione. C. de non nu. pecu. generalr: cum satis sit indignũ: vt quod qsqz sua voce dilucide protestatus sit in eundẽ casum ꝓpio infringere valeat testimonio. ꝟ. de pba. p tuas ꝛ in. l. predicta generaliter in fi. ꝛ argu. i. q. vij. saluberrimũ. ꝛ. xxvii. q. i. oẽs femine. quod si non pmittat sed cõfiteatur se debere mihi ex aliqua iusta cã precedente. idem ẽ ac si pmittat ꝛ tenet ex illa ꝟfessione: ut in. l. predicta generalr: in fi. ꝛ ita patet ex hoc q cõfessio extra iudicium facta cã adiecta bene preiudicat ad probandum. de hac materia dictũ est. ꝟ. de confe. c. vlti. item qd si me absente confiteatur se mihi debere. talis confessio nõ nocet ad instar stipulationis: vt in fi. de inuti. stipu. §. item verborum.

m ¶ Confessioni. sic ergo statur confessioni contra se. fallit tamẽ quãdoqz vt in pecunia confessata: qz tunc potest opponi exceptio non numerate pecunie. j. biẽnium. C. de non nu. pecu. in cõtractibus. in prin. ꝛ in dote. C. de do. cau. ꝛ non nu. l. vlti. ꝛ auc. ibi posita. item fallit vbi statur scõe confessioni ꝛ nõ prime. C. ad velle. auc. siue a me.

n ¶ Indebite pmisisse. ꝛ ita admittitur pbatio cõtra talem cautionem lz causa subiecta fuerit. s. q talis promissio idebita fuit: puta qz iaz satisfecit ei. sicut qui dixit pecuniam idebitam se soluisse: istud probare tenetur. j. de sol. c. vlti. ꝛ. ff. de proba. cum de indebito. i. rñso.

Quam. p. tabellio. ¶ Primo narrat factũ ex quo qõ. scõo ponitur decisio ibi ad petitionem. ab. si.

o ¶ Auctoritate ordinarij: ordinarius ergo prestabit auctoritatem suã huic tabellioni ad petitionem illoꝝ quoꝝ sunt instrã vt ea rediget in publicã formam sic ꝛ si essent cõsumpta pp vetustatem aut aliam iustam cãm. j. c. pro ri.

p ¶ Perpetuaz firmitatẽ habitura: vt ḃ dicit. sic ꝛ testiñ auctoritate ordinarij

ra. Idem.

¶ Scripture cõtrarie ab eodem producte fidem non faciunt.

Imputari ei põt qui contrarias int se scripturas ī iudicio ꝓtulit fidem sibi adinuicem derogantes. ¶ Cũ in ipsius fuerit ptãte quã voluerat nõ proferre.

Idem.

¶ Si in instro debiti exprimit cã cõdẽnatur debitor nisi ꝓbet indebitum si nõ exprimatur necesse ẽ ut creditor probet id iore debitum.

Si cautio quem a te indebite ꝓponis expositam ideterminate loquatur: aduersarius tuus tenetur oĩdere debitum quod cõtinet in ea. ¶ Sed si cãm pp quaz huiusmodi scriptura ꝓcesserit ex presseris in eadem: cõfessioni tue statur nisi ꝓbaueris te id indebite promisisse.

Idem. J. tabellioni.

¶ Auctoritate ordinaria põt notarius tabellionis mortui notas in publicam formam redigere.

Quam. p. tabellio morte preuẽtus quedam nõ pfecerit instrumẽta: que in nota redacta fuerant ab eodẽ. ¶ Ad petitionẽ eoruz ad quos ptinent auctoritate ordiarij iudicis poteris ea fideliter ī publicã formã redigere habitura p hoc ꝓpetuam firmitatem. Idem.

¶ Instrumẽtũ crẽplatij p tabellionem auctoritate ordinarij eandez vim habet cum originali.

in publicam formam redigit. C. de te. test. l. ij. ⁊ l. cōsulta. ⁊ talis publicatio eq ualet testō. C. eo. publicati. hoc tñ scire debes q̄ tabellio dū viuit non pōt alteri cōmittere cōpletionē instr̄i: sed ipsemet dz complere instr̄m prout i ꝓtocollo reperitur nihil addendo vel diminuendo q̄ in protocollo cōtinetur vt in auten. de tab. colla. iiij. post mortem vero fiat prout dr̄ h: ⁊ C. eo. ti. l. certus.

§ Instrumenta. ¶ Primo ponitur qō. scōo solutio ibi coram. ab. si.

a Vetustatem. pp vetustatē instrumenta ⁊ priuilegia renouanda sunt vt h. ⁊ j. de cōfir. vti. vel inuti. cum dilecta. alīs si vetustate cōsumarentur nulla fides eis adhiberetur. s. eo. iter dilectos. sic ⁊ testes ne probatio pereat in publicā formā rediguntur. s. de testi. significauit. ⁊. s. vt lit. nō conte. qm̄. i. rīso. ⁊. §. sunt ⁊ alij. ⁊. ff. ad. l. aquil. in lege. C. de vsur. pupil. l. vl. ar. B.

b Justam cām. puta q: lr̄a īcipit deleri ex vitio charte vr̄ i causti. quāuis instrumētuz de nouo fit scrīn̄ vel alio modo qō possit cōtingere de facto: ita tñ facienda est h renouatio si adhuc sint ita īegra q̄ nō sit dubitatio de ipsoz tenore: vt h dicit: vel si essent p parte iam consumpta vt ex inspectiōe nō possit deprehēdi de fide ipsoz non sunt renouāda nisi prius per testes probaretur de īegritate īstrumētoz. j. de priui. cūolum. ⁊ hec innouatio debet fieri auctoritate ordinarij: vt hic dr̄: si. s. eo. c. prori. B.

c Publicaz psonā. sic. s. c. pri. ⁊. c. cum dilectus: quid si publica psona nō possit hr̄i. satis credo q̄ p aliquā psonā honestam auctoritate iudicis rescribi pñt. ar. s. ō proba. qm̄ ꝛ ita tñ q̄ sigillum autenticū apponat quod īponat fidē instr̄o. s. e. c. ij. ⁊. c. cum dilectus. alias posset deperire ius illius qō esse nō dz: imo curare debet iudex: vt salua sit rerū probatio. ff. de testi. current. Ber.

Rubrica de presumptionibus. Quia presumptiōes qñq̄z plene ꝓbant qñq̄z semiplenam ꝓbationē faciunt quādoq̄z alias p̄sumptiones coadiuuāt vt pz. j. in processu ti. ideo post tractatū de ꝓbationibus de testib⁹ ⁊ de fide instr̄oz annexit hanc rubricam in qua tractatur de qua dā spē probationis. ⁊ vide ad materiam quod dixi in. c. tertio loco. s. de ꝓba. ⁊ no. in. c. ferrum. l. di. ab. si.

Sicut noxius. C Ludus noxius īdurit p̄sumptionē fraudis: vel sic.

s In dubio in delictis p̄sumit dolus. vel tertio ⁊ melius vt in rubro. ⁊ aduerte q: verba ter. nō sunt pape sed salomonis i parabolis vt pz ex suprascriptione. ⁊ habent originaliter in parabolis in. c. xxvi. sed q: ter. est hic canonizatus facit fidem ⁊ inducit necessitatē sicut si editus fuisset a papa q: oīa nostra facimus quib⁹ auctoritatē nr̄am īpartimur. l. i. C. de vet. iu. enu. ⁊ in. c. si apostolice de ꝓben. li. vi. ⁊ patet. s. in ꝓemio bui⁹ cōpilatōis. ⁊ vide glo. no. ij. q. i. in primis in ver. ler. ¶ Done ergo casum lr̄alē referēdo cōsultationē ad papam auctorē hui⁹ compilationis ⁊ idez debet obseruare in oībus caplis quoz auctores non hēbant ptātem legis cōdende ⁊ dicas sic. Quidam accessit ad gregorium. ix. querens ab eo. ¶ Pater sancte qdam intrauit domū cuiusdam q reputabatur amicus suus ⁊ clandestine q̄dam iacula subtraxit ⁊ reduxit sub mantello suo. cum aūt. d. domus hoc deteriss̄et ille ad excusationez suā dixit q̄ ioco se fecisse; vellē scire an ex confessione sua ille sit absoluēdus. dñs papa rīdet q̄ bui⁹ solutio qōnis ex dictis salomonis in parabolis colligī euidenter q̄ iter cetera dicit sicut noxius. i. nocēs est is q manifeste nititur nocere lz forte nō fuerit secutus effectus: ita is q nocet occulte lz in deprehensionis actu dicat q̄ ioco se fecit. q. d. q̄ sibi nō est credendum ex quo actus in se est nociuus. ab. si.

d In mortem. i. vt mortem īferat: lz res nō habuerit effectum ex quo ꝓcessit ad actum. li. di. si qs post acceptum. ⁊ de pe. di. i. si qs cum telo.

e Deprehensus. in opere nociuo.

f Ludēs. lz hoc asserat nō excusaī: q: noxius ludus ē in culpa. ff. ad. l. agl. nā ludus cū dabat operā illicite rei. l. di. clerico. ⁊. c. si qs volūtate: nā oē maleficiū praue presumit actū. C. ad le. iul. de sicca. l. i. C. de iniur. si nō cōuictus.

Aferte mihi. C Diuiditur. nā ꝑma pars ponit factū ex quo. scōa dicit ibi. rīndit: ⁊ aduerte hec dispositio siue decisio nō fuit originaliter pape sed salomonis. ⁊ habent hec verba tertio regz in. c. iij. vñ hic in suprascriptione dr̄ idem ⁊ habet respectū ad. c. s. prori. expone casum lr̄alē vt ibi dixi vr̄ spāli⁹ sic. Quidā ꝓposuit coram ro. pōt. an iudex valeat sniaz diffinitiuā ꝓferre ex sola presumptione vrgentiss̄ima. rīndit papa q̄ sic: ⁊ ad probādū indūcit auctoritatem ⁊ exemplum salomonis qui ex sola presumptione iudicauit inter illas mulieres meretrices ꝓtendentes de filio. ⁊ vide latius hāc historiam in biblia in loco preallegato. ab.

g Elit. s. rex salomō. sed nō diffiniendo sed potius tentando causa inquirendi veritatez cui⁹ filius esset: nam non ois vox iudicis auctoritatem cōtinet rei iudicate. C. de sen. ⁊ interlo. om. iudi. ex stipulatione. ⁊. iij. q. vi. hoc qppe. in prin.

Respondit rex ⁊ ait: date huic īfantem viuuz ⁊ nō occidatur: hec est enim mater eius.

§ Salomon in parabolis.

Conuersatio in adolescētia facit presumptionem in senectute.

Ex studijs suis itelligitur⁹ puer. Quēcūq̄z. n. uirtutibus studere cum modestia continentie auditoni sapientum: obseruantie mandatorum dei: maxime simplicitati ⁊ humilitati videris: huius mūda ⁊ recta opera intellige⁹.

§ Bonifacius papa epis gallie.

Presumitur contra illum qui dilationibus subterfugit iudicium.

Nullus dubitat: q̄ ita iudiciū nocens subterfugit: quēad modum vt absoluatur qui est inocens querit. confitetur⁹. n. ō oībus quisquis se subterfugere iudicium dilationibus putat.

§ Regorius in omelijs.

Qui ex duobus illatis alterum negat reliquū affirmare p̄sumit.

Nonne bene dicimus⁹ q̄: samaritanus es tu: ⁊ demonium habes? Rīndit iesus: ego demonium non habeo. Duo⁹ qppe illata fuerunt ei: vnuz negauit: alterum tacendo⁹ concessit.

I Dem maximo episcopo.

h Hec mihi. h nō fuit audiēda q̄ nocer̄ tñ voluit ⁊ nō ꝓdesse. vñ malicijs ei⁹ nō est idulgendū. ff. de rei ven. in fundo. ⁊. s. ō rescrip. sedes apostolica. ⁊. j. de priuil. ex parte tua. ⁊. j. q ma. ac. pos. significante.

k Date huic. hec. n. fuit snīa diffinitiua lata p solā presumptionē sic. xxii. q. iii. dixit dñs h locum habet cū violēta est presumptio.

l Nec ē. n. mater. i. ꝓsumit ex dilectiōe vnius ⁊ odio alteri⁹. arg. xxii. q. iiii. ea vindicta circa prin. sed si vtraq̄z diuisset filiū nolle iterū ei tūc illi q erat in possessione adiudicarē: nisi alia ꝓbatio iteruenisset sed pone q̄ vtraq̄z moriat lite pēdente cui succedit iste: vr̄ q̄ vtriq̄z argu. ff. de re. du. q duos ff. de inof. te. papinian⁹. §. sed nec ꝑuberis. ar. ꝓ q̄ neutri succedat. ff. ō re. du. si fuerit. qm̄ ꝓ

m Intelligitur. i. presumitur. ⁊ est arg. per exteriora presumi de iterioribus. xxii. q. v. qui viderit. ⁊. l. di. si qs diaconus.

n Intellige. i. presume. nam p certo nō possum⁹ scire q̄ post illa tria que salomon asserit difficilia. s. viā colubri sup petrā. viā agle sup celuz viam nauis sup aquas: quartū quasi reputat ipossibile: viā viri in adolescentia sua tāquā iuestigari nō possit: tñ ex his argumentis bonā colligimus opionem quoscūq̄z appareat in ꝓrium. j. eo. c. vlti. B.

Nullus. C Ab. antiquus dicit casum ponēdum per decre. veritatis de dolo ⁊ contumac. ab. si.

o Subterfugit. q. n. iudicium refugit apparet eum de iusticia diffisus ri. q. i. xpianis. ⁊. iij. q. ix. decreuimus. ⁊. lxxiiij. di. honoratus. B.

p Confitet. interptatur. xi. q. iij. rursus. triplr dr̄ qs confiteri ore. xv. q. vi. c. i. ⁊. ij. rei euidentia. xxviij. di. priusquā cōtumacia: ut h. ⁊. iij. q. ix. decernimus. Ber.

Nonne bene dicimus. C Qui tacet consentire presumit ita sūmat Jo. an. sed hec sūmatio est nimis generalis ⁊ ꝓ regulā is q tacet de regu. iu. li. vi. ideo sūmo sic vt i rubro. ꝓmo ponunt verba euāgelij. scōo verba gregorij exponentis seu īferentis ad decisionē qōnis. secūda ibi duo qppe. ab. si. q Nōne bene dicimus. ⁊ba sunt iudeoꝝ.

r Duo qppe. verba sunt gregorij. s Tacendo. no. q̄ q tacet ꝓsentire videt. liiij. di. si suus. ⁊. xxvij. di. diaconi. ⁊. xxviij. di. diaconi. ff. de condi. ⁊ demon. cum ita legatum. ver. que cōtra. fallit h regula in casibus. ff. de ser. vr̄. predi. inuitum. ff. de fur. qui vas. §. necare. ⁊ ff. qui. mo. pig. vel hipo. solu. sicut. §. nō videtur. ff. de procura. filius.

familias.§.inuitus.alium casum habes.lxv.di.c.vl.lxviij.di.c.i.argu. ℨ.ff.de regu.iur.q tacet. Dicas q q tacet nō ꝓsentit vbi agit de vñio rex amittendo: nisi affinitas aliud inducat.ff.de vo.iter vi.ꝛ vxo.si seruꝰ cōis vin.vel melius dicas q vbi per ꝓhibitionē meā possum ꝓhibere qō fit ꝛ taceo tunc taciturnitas ꝓ cōsensu habet.liiii.di.si seruus.si vero p ꝓhibitionē meā non possuꝫ ꝓhibere qō fit tunc non obest mihi taciturnitas puta me inuito potes vē dere rez meā.ff. de ℨhē. emp.rez alienā.sic etiaꝫ vt distinguere let.ff. de re iudi. sepe. ꝛ.xi.q.iii. qñ.ꝛ.ℨ.de re iudi.c. pe. tñ fallit hoc in casibus predictis. ℨtez argu.qō de vno negat de alio cō cedit.xxv.dis. q̄lis.xv. q.ii.ex eo.ꝛ.ff. de iudi. cū ꝓtor ꝛ.xxiii.q.ii. la tor.ff.de pac. votalibus ob res.§.ij.ꝛ ecōuerso: ꝛ qō de vno affirmat ō alio negat.ff.de cōdi.ꝛ de.cum ita legatū.ꝛ.ff. de legi.ꝛ senatusc̄ōsul. cum lex.ꝛ.C.de procu. l.maritus vbi.

¶ Ex preteritis presumitur circa futura.

Mandata celestia[a] efficatius ge rimus: si nr̄a cum fratribus onera partiamur[b]. ℣ Proide sup cūctas ecclesias sicilie te vices[c] ap. se.mistrare decernimus.℟ Quas non loco tribuimus: sed persone[b]: ℣ Qz ex trāsacta ī te uita didicim⁹ quid de subsequenti conuersatione tua presumamus. ℣ Dem.

¶ Ex vicinitate presumitur notitia facti loci vicini.

Quosdam: ꝛ infra. Ꝟbrica uero q̄liter mortalitate ꝛ lan guoribus nastet[c]: quāto uiciniores[c] estis credo[c] q subtili⁹ cognouistis. ℣ Dem victori epō.

¶ Presumitur scīm notū in vicio loco qō est notum in remoto.

Quanto: ꝛ infra. Latere te in vicino nō potuit[g]: qō ad nos in longinquo peruenit.

¶ Jeronymus super osee.

¶ Ex preteritis presumitur circa futura.

Scribā eis[b] multiplices leges meas: ex prius datis ꝛ neglectis[l] apparet q bas negligent.

¶ Lex.iij.decano cassien.

¶ Efficacior probatio requiritur ab eo qui probare vult illud qō nō est verisimile.

Quia verisimile nō est: q. ℳ. presbyter personatum eccle sie.℔.capellano cōcesserit[k] ꝛ ab eo eiusdez ecclesie acceperit uicariam: pronideas ne sup hoc ꝓbationem pecipias nisi cōis loci fama[l] id habe at vel tales psone appareant de q bus verisimile nō sit q debeant de ierare: qñ sepe cōtingit q testes fa cile corrupti inducantur ad falsum testimoniū proferendum.

℣ Dem genuc̄n.archiepō.

¶ Per cohabitationē diutinaz ꝛ famā de matrimonio ꝛ contractibus matrimonialib⁹ ac alia adminicula probatur matrimonium.

Illud quoq; nobis inotuit q cum libera mulier per decem annos ꝛ vltra cuidā seruo sciēter[m] cohabitauerit: ꝛ ab eo fuerit carna liter cognita: nūc ipsū asserit suum non esse maritum. Uerum vir eaz vendicans[n] in vxorem ostendit pu blicuz instrūmētū: in quo sese cōiu ges noiant[o]: ꝛ p qō ipm ei donatio nez[p] ꝓp nuptias fecisse apparet. mu lier vero instrm illud asserēs uitio sum ut seruo dominus fraudaret[q] plures testes ꝓdurit q ille ab amī cis eius sepe rogatus vt eā despō saret nec desponsasse nec despōsa turum[r] se ipsam firmiter asserebat. uir autem nō nisi ꝑdicto īstrumēto ꝛ quibusdaz testibus q viderāt cā annullos[s] deferentem ipsam ꝓba uit uxorē. sed mulier de more illaꝫ que panes uendunt se annulos de tulisse dicebat. ℣ Uerum qz in hu iusmōi dubietate fama uicinie ma gis debet attendi: si fama[t] loci ha bet quod vir ipsaz in lecto ꝛ in mē de sta.defunc.si mater.ꝛ ℨ.c.proxi.

Illud. ¶ Per noiationē cohabitationē ꝛ famā ꝓbat cōiugiū maxime si appareāt instra dotalia ita sūmat Jo.an. que sūmatio iudicio meo oio nō colligit ex isto ter. tū qz in isto ter. nulla fit mētio de cohabitatione nec noiatione vltra instra dotalia: tū ga pmaxime sentit Jo.an. qō absqz instro dotali saisset hic p alia posita ex ter. probatum matrimoniū: ideo magis inherendo lre sūmo fic vt in rubro.cōis diuisio. scōa ibi verū.ab.si.

Scribam. ¶ Breue est ꝛ in effectu ītēdit qō dixi ī sūmario ꝛ pone casum lr̄alem vt dixi in precedentibus.c.ab.

Dicitur. ¶ Ex hoc ꝛ.

Quia verisimile.

Diuitur. nam primo ponit cām finalem. scōo prouisionē. tertio ꝓuisionis causam impulsiuaz. scōa ibi ꝓuideas. tertia ibi qñ.ab.si.

Quanto. ¶ Ponit casum lr̄alez sm Jo. forte.n. papa reprehēdit epm de negligentia circa correctionē delicti subditi sui cuius clamor ad ipsum papam puenerat: ꝛ qz eps allegabat in hoc ignorantiā pape sibi scri ꝑsit vt hic habetur.ab.si.

Dicas. ¶ Nō potuit.i.presumit nō ptuisse: īmo ℨ ꝑsumptionē iurīs bene admittit ꝓ batio in ℨrium.ff.qō me.cau.nō est verisīle.ꝛ.lxxii.di.ꝓpositi.ꝛ.ℨ.q ma.ac cu.pos.cū in tua.ff.de proba.q testm̄.arg.ℨ.xi.q.i.si qui clericoꝝ. Circa hmōi ꝑsumptionē dicēdū est q teme raria repellat.vi.q.i. oues. ꝓ babilis ꝑsumptio inducit qñqz expurgationē.ℨ.de pur.ca.per totū: violēta presumptio qñqz sufficit ad cōdēnationem.s.e. afferte.ꝛ.xxvii.q.i.dicit dñs.

Scribam. ¶ Breue est ꝛ in effectu ītēdit qō dixi ī sūmario ꝛ pone casum lr̄alem vt dixi in precedentibus.c.ab.

[a] ¶ Mandata celestia. scilz alter alterius onera portate.l.di.ponderet.ꝛ.s. de of.archipresby.c.vl.sed ego nō credo glo. verū dicere: qz illud non refert ad iniungentes onus: sed ad eū q ꝺz onus alterius subire. papa aūt hic loqtur de se: quare arbitror q papa loqt hic de mandatis celestibus sibi tanquā vicario factis circa pascendū populuz dei. nam efficiatius adimplet assumendo multos ad ministeriuz. iuxta il lud euangelicuz messis quidē multa operarij aūt pauci rogate.d. messis ut mittat operarios in messem suam.xxi.di.§.i.ab.si.

[b] ¶ Partiamur. no.ar.de officijs partiēdis.xciii.di. diaconi. circa me diuz. vbi fuff.cit huic ordini ꝛc.C.de assess. nemo.xvi.q.i. presbyteros.ff. de pac. si plures.lxxix.di. singula.ar.ℨ.ff.de adop. si cōsul. sol. prima re gula generalis est. ℨria tñ qñqz īueniunt: aut cā necessitatis vel vtilitatis concessa.xxi.q.i.relatio.xxx.q.i.ad limina.ff.de ℨhen.emp.fistulas.§. fū dum.ꝛ.ff.de ser.stipu.l.i.§.seruus cōis.

[c] ¶ Uices.ꝛ tñ nō poterit extendere manum ad ea que in signum vniuer salis dñij sunt romano pontifici reseruata. s. de transla.c.i.ꝛ.s. de of.le. q translationem.

[d] ¶ Sed psone.ꝛ ideo cū psona finit.vii.q.i.petisti.ff.de consti.prin.l.i. in fi.si vo loco ꝓcedat priuilegiū perpetuū est.xvi.q.i.binc etiā.xxv.q.ij. c.i.ꝛ.ij.ff.de iur.īmuni.l.iiij.ꝛ.ℨ.de insti.cum venissent.

[e] ¶ Uicinores.ar.q ex vicinitate presumit ꝓ aliquo vel ℨ aliquez: ꝛ ideo scire presumit: vnde facile non credit in ℨrium.xvi.di.quod dicitis.ꝛ.ℨ.q ma.ac: pos.cum in tua.ꝛ.ℨ.c.proxi.

[f] ¶ Credo.i.ꝑsumo.ꝛ ē ar.q vbi qs iterrogat an credit uel nō: ē vandū tps ei ad deliberandū: qz ex ꝑsumptione iformat suā credulitatē. ℔.

[g] ¶ Nō potuit.i.presumit nō ptuisse: īmo ℨ ꝑsumptionē iurīs bene admittit ꝓ batio in ℨrium.ff.qō me.cau.nō est verisīle.ꝛ.lxxii.di.ꝓpositi.ꝛ.ℨ.q ma.ac cu.pos.cū in tua.ff.de proba.q testm̄.arg.ℨ.xi.q.i.si qui clericoꝝ. Circa hmōi ꝑsumptionē dicēdū est q teme raria repellat.vi.q.i. oues. ꝓ babilis ꝑsumptio inducit qñqz expurgationē.ℨ.de pur.ca.per totū: violēta presumptio qñqz sufficit ad cōdēnationem.s.e. afferte.ꝛ.xxvii.q.i.dicit dñs.

[h] ¶ Lex.iij.decano cassien.

[i] ¶ Neglectis.qñqz ex pñti presumit circa pñs. vi.q.i. qui crimē. qñqz ex pñti circa ꝑteritum xxviii.q.ii.cū per bellicaz. qñqz ex pñti circa futurum.l.di. si qs diaconus. ℣. cuz vero ꝛc̄. qñqz ex ꝑterito circa ꝑteritum.xxviii. di.qz sunt culpe. qñqz ex preteri to circa pñs quotiens de fama querit alicui⁹.lxxvii.di. qcūqz ꝛ.c.monach⁹ nouiti⁹. qñqz ex ꝑterito circa futurum: ut ℔ ꝛ.xxiij .q.v.si apud.ꝛ.s.e. mādata.

[k] ¶ Cōcesserit. qñ de nemine presumendum est q bona sua iactet. s. de renunc. super eo.ꝛ .s. de resti. spo. sollicite.ꝛ.ff. de proba. cum de indebito.

[l] ¶ Cōmunis fama. que coad iuuat ad fidem faciendam. iiii. q.iii.§.item sepe.ꝛ.ff. de testi. testiū.§.eiusdez quoqz.ꝛ.C.ne

[m] ¶ Scienter. ex quo scienter cohabitauit ei nō pōt opponere notā seruitutis. ℨ. de ℨiug.seruo. ꝓposuit. sed si hoc ignorasset: tūc sufficit bene: ut in eadem decre. ꝛ.xix.q.ii.per to.ber.

[n] ¶ Uendicans. i. eam in suam vxorem.

[o] ¶ Noiant. ista noiatio presumptionē inducit.xxxi.q.iiii. dicat aliqs.ff. de proba. l.vlt. nō tñ sufficiētem probationē īducit. C. de proba. naz epistol.ꝛ.C. de lib. cau. l. pe. preterquā in casu. C. de la. libe. tol. l. vna.§. siki quoqz.

[p] ¶ Donationem. vos. n. constitui nō pōt nisi liberis personis. C. de lati. li. tol. l. vna.§. sed ꝛ si qs boium. sic eadē rōne donatio nō pōt cōstitui nisi in liberam mulierem: ꝛ a libero viro vñ presumptionē īducebat tale instrm. ff. de iur. do. si mulier.§. eius noīe. sed nō plene hoc probat: qz nō fuit factū instrm super matri monio. C. de nup. neqz sine nuptijs.ꝛ ita non probat hoc esse. qō ab hoc contin git abesse. s. de transla. iter corporalia. ꝛ. C. vnde cognati. non ab hoc.

[q] ¶ Fraudaretur. no. casus in qbus dñs fraudat seruo. ℨ. de ℨiug. seruo. lz. ꝛ. ℨ. de natis ex libero ventre. c. vno. Jtē alius casus est. C. de lat. liber. tol. l. vna.§. sed ꝛ si qs hominū. tertius est in auc̄. de nup.§. si vero ab initio col. iiii. alius ca sus est in auc̄. que dignitas liberat filiū a patria ptāte. in prin. col. vi.

[r] ¶ Desponsaturū. hec assertio presūptionē tantū faciebat: qz potuit postea mu tare voluntatem.

[s] ¶ Annullos. no. q si annullus datur ēt mulieri ī ecclesia vel ī domo presum ptio est pro matrimonio. xxx.q.v. femine. si corā parentibus presumūtur sponsa lia. xxx.q.v. nostrates. hoc faciebat ad presumptionem.

[t] ¶ Fama loci. no. q in talibus fama plurium consideratur. arg. ii.q.v. presby ter si a plebe. ff. de testi. l. iii.§. eiusdem. ꝛ. iiii.q.iii.§. Jtem in criminali. versi.

item sepe. ꝛ. xxxv. q. vi. si duo. C. ne de sta. defunc. si mater. ꝛ. j. de eo qui cog. cō sang. vx. sue sup eo. item est b arg. q fama sufficit ad ꝓbationē si alie ꝓsumptiones coadiuuant ita q cū fama faciunt probationem. ꝛ ita que nō prosunt singula multa iuuant. j. c. prori. ꝛ. c. iii. ꝛ. s̄. de testi. preterea.

a ¶ Uxorē tenuerit. sed quare regrit alia ꝓbatio cū cohabitatio sufficiat ad matrimonium. ff. de ri. nup. in libere. rñ. illa est ꝓsumptio legis: sed cauon non ꝓsumit eē matrimonium nisi ꝓbetur pp periculum aīe. xxx. q. v. c. i.

b ¶ Matrimonium. b diffinitio ponitur. xxvii. q. ii. §. i. ꝛ in sti. de pa. po. in prin.

c ¶ Presertim. i. marime: q idem esset sine vllo instō si sola fama cū alijs ꝓbatur.

d ¶ Officiū suū fideliter. qō sp presumitur. j. de presump. ad audientiam: nisi p̄ presumatur vel probetur: nam tunc in crimine falsi vtriq incumbit probatio. C. de fal. vbi. B.

L Itteris. ¶ Cōis diuisio. secunda ibi consultationi. ab. si.

e ¶ Separari. quātū ad thorū: ꝛ mutuā cohabitationem.

f ¶ Credebant. nō dicit vt scie bant cum opus illud nō plene pateat visui: sufficit ergo ferre testimonium de eo quod induc it violentam ꝓsumptionem que sufficit in hoc casu vt b patet. ꝛ. xxxii. q. i. dixit dñs.

g ¶ Secretis ꝛ latebris. que suspectis psonis interdicunt. xxx. qō. vi. ab isto die. Adeo vt si post trinam admonitionem in ueniātur confabulari excōicentur. j. de coha. cle. ꝛ mu. si qs quam: ꝛ in auten. vt li. ma. et auie. §. his quoq. coll. viij.

h ¶ Diuortij. quo ad mutuaz seruitutem.

i ¶ Spe coniugij. pp īcestum quem cōmisit. xxvii. q. ij. si qs sponsam: nisi timeretur de sua incontinentia tunc. n. daretur sibi lnia p̄hendi. xxxij. q. ii. in adolescentia. B.

T Ertio loco. ¶ Casum sūmariū pone vt in precedenti. c. primo cōsultatio. scōo rñsio ibi consultationi. ab. sic.

k ¶ Impediēdū. i. separāduz.

l ¶ Precognitam. ꝛ ita affinitas ꝓcessit matrimoniū: ꝛ sponsalia: qō si verū est consanguineā illius postea hꝫe non potest. xxxv. q. iii. de incestis. ꝛ. c. nec eam quā. ꝛ. j. de eo qui cogno. cōsan. vx. sue de illa. ꝛ in pluribus. c. eiusdem ti. preterea b audiē allegans turpitudinez suaz. j. de spon. preterea. xxxv. q. iii. extraordinaria. ar. p̄. s̄. de testi. sicut. ꝛ. s̄. de cōfesso. c. i. ꝛ. xv. q. iii. nemini. ꝛ. j. de concess. preben. cum super qōne. ꝛ. j. de vo. inter dilectos: illud verū est q allegans turpitudinem suam non est audiendus: tū pp periculum aīe sue auditur. j. de re iudi. lator. ꝛ. c. consanguinei. ꝛ in fauorē libertatis pater auditur q filium vendidit. C. de libe. cā. l. i. ꝛ. ff. e. l. i. ꝛ. ii. secus est p̄ libertatem. ff. de ado. l. post mortem.

m ¶ Certitudinē. ad supplemētū ꝓbationis. C. de reb. cre. in bone fidei. j. de iureiur. c. vi. in fi. ꝛ. s̄. de ꝓba. sicut consuetudo. sic. j. de despō. īpu. attestationes.

n ¶ Nolleꝫ ab ea. vñ ꝓsumebat q nō ꝓfiteret falso se neptē illi⁹ precognouisse.

o ¶ Dicta sunt. s. q testes dixerūt q viderāt illos p plana ꝛ nemora. ꝛ q iurauerunt ꝛ de fama vicinie. ꝛ alie presumptiones que in lr̄a exprimunt. ꝛ sic est argu. q que non prosunt singula multa simul ꝑsiderata iuuant. argu. s̄. c. prori. ꝛ. s̄. de testi. preterea. ꝛ. s̄. de proba. cum cām. vbi de hoc. ff. qui. ex cau. ma. nec non. §. si quis sepius. ꝛ. xxv. q. vi. si duo. ff. de testi. ob carmē. §. si testes.

p ¶ Solutis spōsalibus. de fcō qm̄ de iure nō tenuerūt: cū essent illegitime ꝓsone ad p̄hendum ꝓpter affinitatē prius p̄ctam. j. de eo q cogno. consangui. vxo. sue sa sicut vxorem tenuerit: cum matrimoniuz sit maris ꝛ femine coniunctio indiuiduam vite consuetudinem retinēs: cogenda est mulier vt eidē viro affectu seruiat coniugali. presertim si prescriptuz istrumentū ab eo condituz fuerit q officium suum fideliter adimpleuit.

I Dem archiepiscopo.

¶ Per uiolentaz presumptionē ꝓbatur carnis copula.

L Itteris fraternitatis tue receptis nobis innotuit: q cum .P. ab .A. muliere quam in vxorem acceperat: peteret separari: accusatores matrimonij produxerunt testes firmiter asserentes qō postquam mulier cum predicto uiro cōtraxerat matrimonium: consanguineum uiri eiusdem soluz cū sola nudum cum nuda in eodez lecto iacentez ea ut credebant intentione ut eam cognosceret carnaliter viderunt multis locis secretis: ꝛ latebris ad hoc commodis ꝛ horis electis: ꝛ infra. ¶ Cōsul. T. T. respōdemus: ex huiusmodi uiolenta ꝛ certa suspitione fornicationis ꝓt sꝑia diuortij ꝓmulgari: ita qdem ut vir lniam bēat mortua illa ducendi aliam: muliere sine spe cōiugij remanēte. Q Lemēs. iij.

¶ Idem dicit.

T Ertio loco q̄stionis huiusmodi modū. T. F. petijt explicari an iuuenis spōsā in quam p verba de p̄nti cōsensit: debeat vxorez habere: ad quorum matrimoniū ipediendū neptis ipsius sponse ꝓ filiēs se a iuuene carnaliter p̄cognitaz proponebat: a qua producti testes dixerunt se pro certo credere: q illa dicti iuuenis extiterit concubina: adijciētes q eos ꝑsimul videbant per plana ꝛ nemora: vias ꝛ inuia pluries cōuagantes: ꝛ testimoniū uicinie se super hoc recepisse dicebat: ad maiorē vero certitudinem: quia min⁹ sufficiēter credidisti esse ꝓbatū quod eadem mulier asserebat: tam ipsa q̄z iuuenis iuramentis astricti seorsum confessi sunt: q se iuicem carnaliter precognouerāt: licet iuuenis nollet ab ea quam desponsauerat separari. ¶ Nos aūt q̄ dicta sūt intelligētes p̄sertim cū hoc non dicatur occultum: sed q̄si predicet a plurib⁹ manifestū: consultius esse credim⁹ vt matrimonialiter nō cōiungātur: sz solutis spōsalibus separentur

I Nocē. iij. niuernen. epō ꝛ archidiacono bitur.

¶ Propter ꝓsumptionē et vehemētē nō dz quis de graui crimine cōdemnari.

L Itteras uestras recepim⁹ cōtinentes q cum cā que uertit iter altisiodo. epm ꝛ quosdaz burgēses de charitate quos idē epūs dō hereti ipetebat: uobis ꝛ abbati colon. a se. apo. delegata fuisset: utra qz pars uos duos sub certa pena sibi arbitros statuerūt: delegata uobis nihilominus potestate reseruata. gu. aūt lator p̄sentium unus ex illis bēfim suam fuerat publica uoce cōfessus ꝛ de fre suo silr̄ recognouerat q eodez secū laborabat errore: ꝛ infra. ¶ Nos vero predictum gu. suspectuz de hereti uehementer habuimus: tuz qa qō ante dixerat postea se dixisse negauit: tū qa uel mendaciū prius dixit in fratrem asserendo illum hereticuz ul periurium postea cōmisit in deum purgando illum de hereti: quorū utrūq reddit illum ualde suspectū quamquam uerisimilius uideatur q eo tempore quo tanquam ver penitens ab hereti reuertebat ad fidē: tam graue mendaciuz non dixisset: ꝑsertim in fratrem quem tā quaz charissimum non asseruisset hereticū: nisi fuisset accēsus zelo fidei orthodoxe. vnde ꝑsumit q cū postea purgauit illū de hereti turpiter deierauit. ¶ Quo circa mandiscretionem: ꝛ quasi per totum.

L Itteras. ¶ In prima iudicū cōsultatio. in scōa rñsio ibi: nos vo que subdiuiditur. in prima ponit motiuū mandati. in scōa mādatū ibi: quo circa. ꝛ pone casum litteralē vt patet ex lr̄a iūcta glo. in v. purgādo que ponit partem casus. ab. si.

q ¶ Arbitros. ꝛ sic pz q delegat⁹ pōt esse arbiter retenta ēt delegata iurisdictione. sic. j. de pbē. nisi. ꝛ. s̄. de arbi. cū olim. ꝛ. c. inotuit sic ēt ordinarius pōt eē arbiter. ar. s̄. de elec. cām q̄. ꝛ. s̄. de arbi. cum tpe. sed p̄ vf. iii. .q. vii. §. tria in fi. ff. de arbi. sed ꝛ si in seruū. §. .li. nō sunt p̄ria. ꝛ iudex nō pōt iubere: ut in euz cōpromittat sicut ibi vf sed si ptes volūt in ip̄m cōpromittere bene pñt: ar. ff. de tu. da. ab hostē ait. ꝛ in auē. vt diffe. iudi. §. si vo cōtingit col. ir. item ē ar. b q in arbitriū possit de crimine cōpromitti. vñ signatur p̄. ff. de arbi. non distinguemus. §. iuli. ꝛ. s̄. de in īte. resti. c. pe. in fi. vbi de hoc. item arg. q possit. v. q. ii. si pmatef.

r ¶ Confessus. penitendo de ea ꝛ redeundo ad ecclesiam.

s ¶ De fratre. bene poterat testificari in hoc casu p̄ frēm. si. n. frater tuus vl amicus tuus: vel vxor tua que in sinu tuo dormit ōprauari voluerit ꝓtatē sit manus tua sup eos. xxiii. q. viii. legi. ꝛ. q. v. si audieris. et dicere debes patri ꝛ matri nō noui vos. xciii. diaconi. ꝛ. j. ti. pri. quē admodū. al's i magnis criminib⁹ nō audit p̄ eū C. q accu. nō pos. si magnuz. in leuib⁹ bene. C. eo. ti. si sororem. ꝛ. iiii. .q. iii. §. parentes.

t ¶ Recognouerat. i. confessus fuerat.

u ¶ Suspectuz. nā sola suspitiōe suspect⁹ habet nisi se purget ad arbitrium sui epi: qō si non fecerit excōicari debz. j. de her. excōicamus. §. i. b.

x ¶ Purgando illū. s. frēm coraz archiepo bituricēsi coz̄ quo p̄uenie bat ff ille de hereti: ꝛ ei fuit īdcā purgatio vt p ip̄m gu. deberet se purgare: ꝛ ipse fratrē suū cōpurgauit pp qō eps bz ipsum piurū: ꝛ hereticuz: q primo dixit illum hereticum: ꝛ postea eum cōpurgauit: sed ipse gu. dicebat q lz de se cōfessus fuisset. de ffe tñ nihil dixerat: sed p̄ruz ꝓbauit epūs: vnde isti iudices habentes suspectum ipsum cum lr̄is suis remiserunt ad papam. b.

y ¶ Verisimilius. de nemine ꝓsumit q sit īmemor sue salutis. i. q. ii. sancimus.

z ¶ Graue. imo in vltimo articulo nō semp ꝓsumit q verū dicat aligs. C. de ꝓba. rōes .ff. de ꝓba. q testū. ff. de leg. ii. lucius. §. qsqs mihi. ii. ꝛ. ff. de le. iii. cum qs. §. ticia. sol. lz ꝓsumat q verū dicat nō tñ fit sufficiens probatio iudici. ar. ff. de pig. ac. grauis. ꝛ lz heredes necesse habeant stare religioni defuncti: nō tamē creditores. C. de proba. auē. quod obtinet. Jo.

& ¶ Presertim in frem. presumit aliqd rōne p̄sanguinitatis vel affinitatis. s̄. e. afferte. j. de testa. regsisti. j. de simo. sic. ꝛ. s̄. de eta. ꝛ qua. tuā. ff. de ri. nup. nō solū. §. i. C. de rei vxo. ac. l. vna. §. sileat. ar. iii. q. v. accusatores vel testes.

2 ¶ Purgauit. boc est notabile q semp est stan-

dum primo dicto alicui⁹ si postea ẓiũ dicat ēt in alio iudicio.s.de testi. cum in tua:ꝛ ēt ex̄ iudicium.s.de pba.p tuas.ꝛ sic piurus reputaꝫ q vnũ in vno iudicio vel eodem dicit:ꝛ postea aliud.item hic vna ꝑsumptio ꝑ ponderat alteri.ff.de in ite.resti.diuus:ar.ꝑ.s.de electio.cum inter.r.

a ¶ Vehemẽtẽ.imo ex leui cã ꝓbaꝫ qs hereticus:argu.C.de her.l.ij.s. quãtũ ad hoc:ut suspectus de heresi hẽaꝫ:ꝛ ut ꝓcedaꝫ q̃si ꝑ suspectum sed nõ vt ꝑdẽnet de heresi. Item vehemẽs ꝑsũptio ꝑ ꝓbatione accipiꝫ xxij.q.i.dicit dñs ꝛ.s. .e.afferte.liij.di.fraternitatẽ.ꝑ.de iude.c.vlti. rñ.q̃ nõ uehemẽs:sed violẽtia tm̃ de q̃ ꝑdicta. c.loquũꝫ.ꝛ.ff.ꝺ re.du. si mlr:ꝛ.l.ꝑce.nec ēt oĩs violẽta si ꝓbet ẓiũ.xx vij.q.i.nec aliq̃.s.ꝺ pba.proposuisti.ꝛ.xxxv. q.iij.extraordinaria.

b ¶ Preter iuratoriaz. hoc iõ dicit qꝛ postquaz qs semel piurus ẽ:amplius ad iuramentũ nõ debz admitti.xxij.q.v. paruuli ꝛ.c.si qs conuictus:ꝛ.ij.q.vij.nõ põt: ꝛ.vi.q.i.qcunqz:ꝛ.s.ꝺ test.testimonium:qꝛ timor est ne ĩcidat itex̄ in piuriũ:ar.ꝑ.de coba.cleri.ꝛ mu.clericos. Ber.

¶ Tam in. Diuiditur in quinqz ptes ĩ ꝓma ꝓmittit eroꝝ diũ circa excusatõez epi. ĩ scda ibi lz.ponit delatõ nẽ ipsi⁹.ĩ tertia ibi qꝛ tm̃ ponit delatõis repulsionẽ ꝛ cãm.in q̃rta ibi sed ut ponit ingsitionis cõmissionẽ.in qnta ibi q nobis ĩgsitox̄ relatõez.

c ¶ Honestum. ex quo enim adeptus est tantã dignitatẽ ꝑsumiꝫ q̃ rõe sue ẽtutis adept⁹ sit.lxj. di.c.i.ꝛ.c. miramur ꝛ is grad⁹ ceteros añcellat quẽ labor ꝓlixior:ꝛ stipendia meliora fecerint anteire.C.ꝺ of. magistri officioꝝ nemo.

d ¶ Ad senilẽ.ar.q̃ ex quo qs honest⁹ fuit q̃ ꝛ postea fuerit hõest⁹.s. e.mandata:ꝛ.ij.q.i.in ꝓmis ĩ fi.ff.de re mili. ñ oẽs.§.a barbaris.itẽ ꝑsumiꝫ ꝑ senili etate potiusq̃ ꝑ iuuenili:ar.xxxiij.dis.fraternitatis.xx. di.de qbus:ꝛ iurisperitus ex ꝛbis senium rusticorum.argumẽtaꝫ.ff.ꝺ le.iij.si chorus.§.i.

e ¶ Frequẽtius excipieꝫ.nõ tñ sp:iurta illud stultitia est q̃ te nõ sinit eẽ senem ꝛ illud.Qꝺ noua testa capit iueterata sapit.Et difficilẽ cõtinẽtiam seruat q illicito se cõcubitu maculare nõ metuit.xxxiij.di.§.qõ ꝛo.ꝛ pec catoꝝ cum venerit in profundum vitioꝝ continit.xxvij.di.nec licuit.

f ¶ Naturale fed⁹.ꝑ.de cohabi.cleri.ꝛ mulie.c.p.ꝛ.C.de epi.ꝛ cle.eũ q.

g ¶ Detulisset.denũciando:qm̃ laicus non põt clericum accusare.ꝑ.ꝺ accusa.cum.ꝑD.ꝛ.s.de testi.decetero:nec presens absentem.iij.q.ir.c.i.ꝛ ij.ꝛ.ij.q.vij.ipsi apostoli. b ¶ Charitatis radice. vnde non debuit admitti.ꝑ.de accu.cum oporteat:ꝛ.c.meminimus.

i ¶ Malignis delationib⁹.i.detractionib⁹:ꝛ est ar.q̃ꝓ ĩfamiã a malis ꝺolis ortã nõ est ingsitio faciẽda vel purgatio idicẽda.ꝑ.de pur.ca. cũ in iuuentute:que est pars illi⁹:ꝛ.xi.q.iij.in cunctis.ꝑ.de accusa.qualr ꝛ q̃.

k ¶ Rescripserunt.bene debuit eis credi:cũ essent ad hoc deputati a dño pãpa:argu.s.de ꝓba.post cessionem:ꝛ.xi.q.iij.cure:ꝛ.s.de fi.instru.c. ij.ꝛ preterea p has lr̃as:nulli fiebat preiudicium.t.

Dictum. Prima pars ponit q̃relã.scda dat iudicẽ ibi:cãz.ab.si. dam⁹ cũ ꝓ solã suspitionẽ quãuis uehemẽtẽ[a] nolumus illũ de tã graui crimine cõdẽnari:talẽ ꝛ tantam securitatẽ recipiatis ab ipo preter[b] iuratoriam cautionem:q̃ timore pene corporalis debeat coerceri: discretã ei pniam iniungentes ex q̃ valeat apparere vtruz in tenebris ambulet an in luce:vtrũue sit vere penitens an ficte conuersus:ꝛ si eũ hoc modo veruz catholicũ cognoueritis nõ sinatis ipz ĩdebite molestari:aliogn eũ tanqz hereticũ ꝺdẽnetis. ¶ Dẽ cenadicẽ.epo ꝛ abbati de aquo.

¶ Nõ ꝑsumitur incõtinẽs in senectute qui in iuuẽtute continuit maxime si ẽ litteratus.

Quam in iuuẽtute sua quincesiẽ.eps adeo se maturũ honestũ[c] ꝛ prouidum exhibuerit ut ab ecclesia romana meruerit pallio ꝺcorari nõ ẽ de leui credendũ q̃ postquã ad senilẽ[d] puenit etatẽ turpiter abiecerit iugũ dñi fetoꝛes libidinis amplexando:cum labes huiusmodi q̃ nõnũquam in iuuẽtute cõtrahitur in senectute frequentius[e] expietur. Quis ꝓterea de facili crederet:q̃ vir ꝑditus scia lr̃arũ,ppie salutis oblitus ad eã passiõis ignominiaz se cõuerteret:vt cum,ppa nepte ab hominabilẽ ppetraret ĩcestum:cũ ēt ꝑm snias ethnicoꝝ naturale[f] fedus iter tales psonas nihil pmittat seui criminis suspicari:¶ Licet igitur rex vngarie eũdẽ episcopũ nobis per nũcios ꝛ lr̃as de tali crimie detulisset[g] postulãs ut malũ hmõi pnicioſum exẽplo de vngaria ecclesia toleremus.¶ Quia tñ ei⁹ suggestio nõ de charitatis[h] radice,pcedere videbaꝫ:noluimus aures nostras q̃si malignis[i] detractionib⁹ inclinare.¶ Sed vt ꝓbaremus si spiritus esset ex deo:auriẽsi epo dedimus in mandatis: ut prudenter ꝛ caute a coepis ĩdagaret utruz ꝑfatũ epm crederent tali labe respsuz.

l ¶ Sufficiebãt.hec exceptio legitima est:qꝛ tot sunt ponẽdi in eccl'ia quot ex facultatibus ipsi⁹ pñt cõmode sustẽtari.ꝑ.de ĩsti.c.i.ꝛ.c.auctoritate:ꝛ.ꝑ.de cõcess. prebẽ.ex parte.sed qs ꝓbabit eccl'iam esse soluẽdo vel non eẽ rñdeo ille q dicit ñ eẽ soluendo ostendendo facultates ꝛ reddit⁹ ecclesie:vt hic inuit:ꝛ ar.C.de inof.testa.oĩum:ꝛ.ff.de le.ij.cum pater.§.rogo.arg.ꝑ.C.de ꝓba.ex persona.

Qui nobis postmodũ rescripserunt[k] q̃ eũ uirũ honeste cõuersatõnis eũ credebant psonã illius multipliciter cõmẽdantes.

Idem archidiacono.ꝛ ꝓposito mediolanensi.

¶ Is ꝑ quo beneficiãdo scribit cũ clausula si idone⁹ fuerit nõ tenet,ꝑbare se idoneũ cũ idone⁹ ꝑsumaꝫ.

Oblatũ archidiacono mediolan̄.ꝺedim⁹ in mãdatis ut.c. scholarẽ a presbytero scĩ victoris ĩ clericũ eiusdẽ ecc'lie recipi faceret. ꝛ ifratrẽ:ꝛ ifra. Sed ꝑsbyter memoratus archi.declinãs examẽ asseruit q̃ nequaqz sufficiebãt[l] duobus clericis facultates ecclesie memorate:adijciẽs q̃ ꝓdictus.c.non erat idoneus ad illi⁹ bñficiũ obtinẽdũ:ꝛ ifra.¶ Cãm uobis duxim⁹ cõmittendã ita ut ex illa clausula[m] .s.si ꝑsona fuerit idõea:q̃ nr̃o rescripto reperiꝫ iserta eidẽ scholari ꝓbãdi se idoneũ nulla necessitas ꝛponaꝫ: cũ prima facie presumatur[n] idone⁹ nisi aliud ĩ cõtrarium ostendaꝫ.

Rubrica de iureiurando.

Gregorius.iij.

¶ Agi põt ad relationem iuramẽti cuius iplemẽtũ turpitudinez continet ex parte suscipientis.

Ex administrationis:ꝛ infra. Mandamus:quatenus creditores ad iuramenta[o] super vsuris sibi soluendis prestita relaxanda eccl'iastica districtione[p] cogatis[q].

Ex registro gregorij.

¶ A iuramẽto meticuloso sit absoluto per iudicem eccl'iasticum.

Peruenit ad nos laudicenen. epm ab ar.comite reb⁹[r] suis spoliatũ ꝛ iurare cõpulsum q̃ ñ repeteret sic ablata.¶ Cognita igiꝫ cõtumelia valde doluimus:asserẽtes ipm epm nulli⁹ iuramẽti uinculis sup hoc posse[s] ꝓstrigi:quẽ tñ absoluim⁹[t]:qa nefãdissima coactiõe iurauit. Idem regi francoꝝ.

m ¶ Ex illa clausula.q̃ ꝛ si nõ fuisset apposita subintelligitur s.de rescrip.cuz adeo:ꝛ.s. de elec.cãm:ꝛ.ff.ꝺ serui.si cui.ff. de ri.nup.quãquã.

n ¶ Presumaꝫ idone⁹.sic.s. de seru.c.vno:ꝛ.lxxvi.dist.si quid.sic ꝑsumiꝫ qs bone fidei. nisi probet ẓiuz.C.q mil.nõ pos.sup seruis lib.xij.ꝛ.C.de nu.pe.auẽ.ꝑ qui ꝓpriam vin. ꝛ sic videt q̃ negatiua ꝓbari debeat ex eo q̃ dicit:nisi aliꝺ ĩ ẓiuum ostendaꝫ.sed negatiua ꝓbari nõ põt.s.de elec.bone. vbi de hac negatiua satis dicit sed quaꝛ;pbabit illum nõ esse idoneũ.si dicaꝫ nõ idoneus rõne sciẽtie tunc iudex illuz exalabit an sit quantum ad hoc idone⁹.s.de eta.ꝛ q̃li.accepimus si rõne delicti uel irregularitatis ille q hoc obiçit illud ꝓbet ꝑm illam regulam ei q dicit in cũbit ꝓbatio.ff.de ꝓba.l.ii.

Rica de iureiurãdo. Qꝛ in õfectũ ꝓbationũ recurriꝫ ad iuramẽta.ꝑ.e.c.fi.ꝛ.s.de ꝓcu.ex ĩ sinuatione ideo post tractatum de ꝓbationib⁹ tã in spẽ q̃ ĩ genere merito subdiꝫ hec Rica:ꝛ .n.iuramentũ ẽ maximũ litiuz expediẽtarũ remediũ.l.i.ff.e. ꝛ alibi dr̃ q̃ oĩs cõtrouersie finis est iuramentũ.ꝑ.e.ꝛ si rps uide ad materiã glo.no.xxij. q.i.in sũma q̃ ponit qd sit iuramẽtũ qd iurare q̃ fuit cã istitutionis iuramẽti.item formam iurandi ꝛ penã periurij.ab.si.

Ex administratõis

Creditores cõpelliꝫ relaxare iuramẽtũ de usuris sibi soluẽdis.b.d.quo ad lr̃az ſz quo ad ĩtellectum generali⁹ sic ut ĩ rubro:ꝛ ẽ cãus no.ab.sic.

o ¶ Juramẽta.recepta a debitorib⁹ ꝑ psoluendis usuris creditorib⁹ q̃ ĩ ꝓiudiciũ aĩaꝝ quo ad creditoꝛes ꝺuari ñ pñt:ꝛ iõ rõe peccati ꝓpelluntꝫ creditoꝛes relaxare hmõi iuramẽta.s.de iudi.nouit.sed quãtũ ad iurãtes ñ ẽ pcm̃.ꝑ.e. debitores vñ soluere tenent:sed si iurauit nõ repetere põt illud denũciare ecclesie.ꝛ sic ꝓpelleret creditor restituere usuras q̃si ĩdirecte offõ iudicis.ꝑ.e.ad nr̃am.ii.ar.ꝑ. de cog.spi.tua:ꝛ.ii.q.i.si peccauerit uel cõpelliꝫ relaxare iuramẽtũ:ut ꝺ:vel si nondũ sunt solute cõpellunt ꝺ sistere ab exactione.ꝑ.de usur.tuas.

p ¶ Districtione.i.suspẽsione uꝫ excõicatione.ꝑ.de ꝛ.si querẽti.b.

q ¶ Cogatis.tanquã delegati auctoritate huius canonis:vt.s.de of.ordi.irrefragabili.§.ceteꝝ:ꝛ.ꝑ.de ber. ad abolendã ĩ fi.vel ēt tanqz ordinarii:arg.ꝑ.de usur.post miserabilem.B.

Peruenit. Legiꝫ duob⁹ modis.pmo q̃ iuramẽtũ fuit pstitũ sup rebus ecclie ꝛ ꝑm hũc itellectũ.b.d.nõ valet iuramẽtum pstitũ a prelato de nõ repetendis reb⁹ eccl'ie.scdo modo intelligiꝫ q̃ fuit pstitũ sup rebus ꝓpriis ꝛ tunc summa sic vt in rubro communis diuisio.scda ibi cognita.ab.si.

r ¶ Reb⁹ suis.i.ecclesie sue:nã si de reb⁹ ꝓpriis iurasset teneret iuramẽtũ ꝺuare .ꝑ.eo.si ꝺo.s.qõ me.cau.ad audientiã.

s ¶ Posse cõstringi.ar.cõ ꝺ q̃ iuramẽtũ metu extortũ ipso iure nõ teneat:ut qdam dicunt ut bazienus.et T.alii dicũt ꝛ melius q̃ iuramẽtũ metu extortũ est obligatoriũ dũmõ sine piculo aĩ possit ꝺuari:ꝛ hic pstitũ fuit iuramentũ de reb⁹ ecclesie:ꝛ ideo nullũ fuit ꝺ iuramentũ de reb⁹ ecclesie pstitũ qõ seruari nõ possit sine salutis eterne ĩteritu: de hoc plene dixi.s.qõ me.cau.abbas:ꝛ tene qõ ibi dr̃.ꝛ qõ dr̃ hic in fi.

t ¶ Absoluimus.ĩtellige de fcõ ad cautelã:sic.xxxiij.q.i.audiuim⁹.ꝛ.xi.q.iij.

excellentissimus: ꝛ. j. de ap. ad pñtiam vel expone absoluimus. i. absolutuz esse ostendimus: ꝛ sic concordat lr̃a precedenti. s. nullis vinculis posse constringi.

Peruenit. Duo sunt dicta vt in rubro. scõm ibi: nec tu. ab. sic.

a Infringit. sic nõ vr̃ deierare q̃ ex iusta cã iuramẽtũ deserit. ff. q̃ satisfda. cogũ. l. vlt. ꝛ. xxij. q. iiij. mulier: ꝛ. q. ij. beat⁹: ꝛ. j. de voto. scripture ꝛ. c. lz.

b Paruisse. ar. expssiz ꝟ fidẽ ñ seruari: ꝛ q̃ ꝫ fidẽ uersat. ff. p socio. si cõuenerit: ꝛ. xxviij. q. ij. si ifidel. ff. ꝺ iof. te. si istituta. C. de pac. cũ ꝓponas: ar. ꝫ. xxij. q. i. noli estimare. xxiij. q. v. qõ deo. xxij. q. iiij. inocẽs sol. pria rubrica ꝟa ẽ generalr illud ꝫ. noli: vbi vr̃ hosti fides seruanda ẽ: itelligit si ꝓmittat ꝛ eidẽ fuer̃: ꝛ sic ꝛcordat ꝓri: sz aliud est in. c. qõ deo: qr loqtur de voto cõiter a uiro: ꝛ vroze scõ vbi nulli ꝫuenire lz qõ post quã ꝓmissum est oĩno ẽ seruãdum vt. xxij. q. vl. c. ult. ad fi.

Go. n. Pro summario ꝛ diuisiõe dic vt ĩ rubro. vñ ẽt abbates pstãt hoc iuramẽtũ in benedictõe sicut epi in cõsecratiõe. de iuramẽto ꝟo qõ pstat ĩpator dic vt in de. romani. j. eo. ti. de iuramẽto qõ pstãt ĩferiores clerici bẽs in. c. q̃q̃. xxiij. di. lati⁹ p host. ꝛ Jo. an. j. e. ti. tua de iuramẽto qõ pstat vasallus dño feudi ẽ ter. in. c. de forma. xxij. qõe. v. ꝛ de multiplici iuramẽto vide ĩ spec. eo. ti. §. i. ꝟ. illud aũt. ab. si.

c Successoribus. qui sic iuranit non tenetur successori iurare. j. eo. veritatis.

d Canonice. xij. q. ij. alienationes. de cõse. di. i. ꝟ ergo.

e Vitaz pdat. hoc nõ sufficit ĩmo oz vbicũq̃ senserit dñz pericliantẽ ad ꝓhibẽdas ĩsidias occurrere dz. C. ꝺ his q. ut idi. l. vl. xxij. q. v. ꝺ forma q̃ ꝟ minꝰ dñr ibi supplenꝺ: ꝛ ecõuerso.

f Nulli pãdã. hoc ĩtelligo de honesto ꝓsilio: qm̃ ꝓsiliũ mali teneꝺ reuelare illi q̃ posset ꝓdesse: ꝛ nõ obesse. xxij. q. v. ꝟ vr̃.

g Saluo ordie. i. sm̃ q̃ ptiet ad meũ honorẽ: qr ñ cũ armis.

b Canonica. ut. xvij. dist. si epͤs.

i Tractabo. si ꝓstiterit mihi plr̃as sue legatiõis. C. ꝺ mã. pn. l. vna. ꝛ. xlij. di. qescamus arg. vel qr est honesta persona xcvij. dist. nobilissimus.

k Singulis annis. uel rarꝰ iurta cyrographũ suũ. xcij. di. iurta: ꝛ hoc intellige de archiepis: ꝛ epis q̃ subsunt dño pape nullo medio. s. de maio. ꝛ ob. dilecti. b.

l Nullus epͤs. hoc. c. ponit ꝓ palea. xxij. q. v. c. ul.

m Jurare ꝛpellat. xxiii. di. q̃q̃ ar. ꝫ: sed illud itelligit sm̃ istud vt illi tm̃ q̃bus cõmittit admistratio eccl̃ie iurẽt. alij ꝟo nõ. s. de ma. ꝛ obe. legebaꝺ: arg. s. c. pri. sũt ꝛ alij casus in qꝰ iuraꝺ ꝓ pace. xxij. q. i. oẽ. utẽ ꝓ fide. ꝺ ꝛse. di. ij. ego hr̃ régari⁹. ꝛ. i. q. vi. quotiẽs ꝓ fama. j. de pur. ca. quotiẽs: ꝛ in alijs plurib⁹. c. ibi positis ꝓ obediẽtia ut ꝟ. ꝛ. c. pri. ꝛ. s. de ele. significasti. ꝓ cautela dilapidatõis xxviij. di. de syracusane: ꝓ ꝟitate in defectuz aliorũ testiũ. xiiii. q. ij. q̃q̃ vñ ꝟsus ꝟax ꝛ fama fides reuerẽtia cautio vãni. defectꝰ ueri sibi q̃rũt magna caueri. t.

Debitores. Tria sunt deq̃. scõm ibi: si uero: tertiũ ibi: ꝛ cum. ab. si.

n Cogi nõ debent. qr nulla fuit obligatio de iure diuino siue canonico tm̃ iuramentum sup hoc fctm̃ ẽ seruãdũ. ꝛ sic pz q̃ lz nõ teneat principale tz tamẽ accessoriũ ꝫ illud. s. de fo. cõpe. si diligenti. ꝛ. C. de legi. non dubium.

o Cogẽdi sũt. sed vr̃ q̃ nõ sũt cogẽdi: nã debitor bz actionez ad repetendũ usuras iam solutas: g̃ multo fortꝰ bz exceptionez ꝫ agentez. ff. ꝺ reg. iu. iuit⁹. §. i. ꝛ. ff. ꝺ supfi. l. i. §. plane. itez dolo petit qõ statiz restituere dz. ff. de ꝺo. excep. dolo: ꝛ. ff. de reg. iur. in ꝺemnatõe. §. dolo facit. itez si soluit debitũ nõ repetit. ff. de ꝺdi. ĩde. iulianꝰ: ꝛ. l. pcurator: ꝛ. l. iuder ꝛ si ĩdebitũ sciẽter soluit nõ repetitur qr ꝺonari vr̃. ff. de reg. iur. cuiꝰ p errorẽ: ꝛ. ff. de cõdi. ĩde. l. i. ꝛ. C. eo. ti. ĩdebitũ. itẽ a iuramẽto nõ vr̃ liberat⁹ q̃ sic soluit: ut postmodũ repetat. ff. de sol. q̃ sic soluit: ꝛ. l. q̃ hoiem. §. ult. ad hoc dicas q̃ vsure ĩdebite sunt iure canonico: ꝛ in nullo casu cõcedunt ẽt vt captiui redimãtur. j. de vsur. sup eo. ꝛ iõ solute peti pñt tanquam ĩdebite nõ ob. eo qꝺ vr̃ ĩ debitũ sciẽter solutũ nõ repetit: qr hoc fit metu iuramẽti. vñ sibi ñ pũ dicat qꝺ p metuz facit ut sic vno iure soluere teneꝺ pp iuramẽtum: sed alio iure repetit qr ĩdebite solute sunt: ꝛ sicut bz debitor actionẽ ad petẽdum solutũ ita bz actionẽ aduersus creditorez. vt eũ liberet a iuramento. s. e. c. i. ꝛ. j. de vsur. tuas ꝛ qꝺ dicit cogendi sunt: itellige cum nõ potũt absolui a iuramẽto.

p Reddere iurantũ. ar. q̃ soluere vsuras nõ ẽ peccatũ als nõ cõpellerenꝺ. xxij. q. i. si peccatũ ꝫ ille q̃ recipit peccat: ꝛ ita in eodẽ fẽ alter peccat: ꝛ alter non. sic ẽt in alio casu vnus cõmittit adulteriũ alter nõ. xxij. q. v. ꝓposito.

Ad nostram. Si debitor credi tori iurauit rem pignoratã nõ repetere nisi prius debituz soluat iuramẽtũ seruare ꝓpellit sic sũmat Jo. an. ꝫ hec sũmatio nullã dubitatiõez cõtinet: sed forte pp varietatẽ lec. sũmauit Jo. an. ita generaliter: ideo sũmo ut ĩ rubro ꝛ ẽ nocasus cõis diuisio. scõs ibi ideoq̃z. ab. si.

q Expẽsis. nullus cassus est q̃ hoc genus deductionis ꝓdiat. ff. fami. bercif. fũdus q̃: nisi in decimis. j. de decĩ. cũ boes: ꝛ. c. tua nob. qñ in decimis expense sunt deducẽde: legit. j. de decĩ. pastoralis: hoc solum cõputaꝺ in fructu qꝺ supest ꝺductis expẽsis: vt in. l. pdcã fũdus de ĩstis df. s. de re. spo. grauis.

r Sufficiẽti. nole cautionis simplex ꝓmissio itelligit. C. de ꝟbo. sig. sancim⁹ de cõse. di. iiij. prima. si aũt dicaꝺ idonea uel sufficiens vt hic itelligit de pignoratícia vel fideiussoria. ff. mã. si mandato ticij. §. ult. ꝛ. ff. de fideicõmiss. lib. l. iiij. §. adijci.

s Persoluaꝺ. s. sors sua quã dedit. uel donec de ipsis fructib⁹ fuerit satisfactũ: qr in sorte sunt cõputãdi. j. de vsur. c. i. ꝛ. ij. ꝛ. C. de pig. act. l. i. ꝛ ij. sed in casu isto ꝓpterea qꝺ iurauerant nullum sup possessionibus illis grauamẽ iferre: donec creditori fuerit satisfactum tenenꝺ tmore iuramẽti pecuniã restituere creditori: ut. s. c. pri. ꝛ postea repetere possunt qd percepit creditor ultra sortem tãquam ĩdebitum.

t Ad restituenduz. sed vr̃ q̃ isti debitores deberent cadere a iure suo qr dixerũt sibi ius. ff. qꝺ me. cau. erat edictũ: ar. C. vñ vi: si qs in tãtã. xvij. q. vj. placuit dicunt qdam q̃ in causis ecclesiasticis rigor iuris nõ seruat. s. de ꝺo. ꝛ cõtu. c. i. ꝛ. s. de iudi. dilecti: ar. vel nõ fuit actum ad hoc. ff. si qs cau. l. i. i. rñ. in fi. s. de or. cog. cum dilec. ꝛ. j. de excep. c. i. q̃ auctoritate iudicis hoc fecerunt vel aliter nihil ptinet ad papaz de possessiõe nisi quãtum ad prohibitionẽ usuraz: ꝛ piurij: ꝛ iõ pp iuramentũ percipit possessiones restituendas rõne peccati. s. de iudi. nouit.

Nõ deierat q̃ iuramẽti iplemẽtũ in melius cõmutat.

Peruenit ad nos. ꝛ infra. Nõ. n. ꝓpositũ aut ꝓmissuz ifrigit[a] q̃ ĩ meli⁹ illud cõmutat. Nec tu ei ẽt si ꝓmissum tuũ iuramẽto vel fidei obligatione iterposita cõditiõe firmasses: aliquaten⁹ teneris si ꝫstat eum cõditiõi minime paruisse[b].

Idem petro subdiacono.

Ponit forma iuramẽti septez .c. cõtinẽs fm̃ quã iurant pape epi sed hodie oẽs recipiẽtes dignitatẽ a papa sibi iurant.

Go epͤs. N. ab hac hora ĩ antea fidelis ero scõ petro scẽq̃z rõaue eccl̃ie dñoq̃z meo pape. c. eiusq̃z successorib⁹[c] canonice[c] intrantibus Nõ ero neq̃z i cõsilio neq̃z i fcõ vt vitã[c] pdat aut mẽbrũ uel capiat mala captõe. Cõsiliũ qꝺ mihi p se aut plr̃as aut p nũciũ mãifestabit ad eorũ dãnum nulli[c] pãdam. Papatũ romãe ecclesie ꝛ regulas scõruz patrũ adiutor ero ad õfẽdẽdũ ꝛ retinẽdũ saluo[g] ordie meo ꝫ oẽs hoies. Vocat⁹ ad synodũ veniã nisi ꝓpedit⁹ fuero canonica[b] ꝓpeditiõe. Legatũ ap. se. quem certũ eẽ cognouero: ĩ eũdo ꝛ redeũdo bonorifice tractabo[i] ꝛ in suis necessitatib⁹ adiuuabo. Limia apostolorum singulis[k] annis aut p me aut p certũ nũciũ uisitabo: nisi eor absoluar lnia. Sic deus hec me adiuuet ꝛ sancta euãgelia.

Arbanus papa.

Nõ tenet clericus epõ suo obedientie iuramẽtũ ꝓstare nisi rõne administrationis sibi cõcesse.

Nullus epͤs[l] clericos suos nisi forte qb⁹ ecclesiastica ꝛ rez cõmissa fuerit dispẽsatio: sibi iurare[m] cõpellat. Alex. iii. epõ nigilen.

Qui se obligauit ad usurãs soluendas soluere ñ cogitur nisi iurauerit: quo casu cogitur sed repetit.

Debitores ad soluendas vsuras i qb⁹ se obligauerãt cogi nõ debẽt[n]. Si uero de ipa⁹ solutõe iurauerint cogẽdi[o] sũt domino reddere[p] iuramẽtũ. Et cũ usure solute fuerit creditores ad eas restituẽdas sũt ecclesiastica seueritate si necesse fuerit cõpellẽdi.

Idem rothomagẽ. archiepo. ꝛ cius suffraganeis.

Debitor qui iuranit creditori nullũ grauamen sup re pignorata iferre donec soluerit debitũ: nõ audit repetẽs pign⁹ volẽdo cõpensare fruct⁹ i sorte. sz dz ꝑus debitum integraliter soluere ꝛ demũ rem cũ fructib⁹ ide pceptis exposcere.

Ad nostrã noueritis audiẽ. p ueniss̃e q̃ cũ. p. q̃busdaz boibus certam summam pecunie mutuasset: quasdã ab eis possessiones ꝛ reddit⁹ recepit in pignore: ipsos iuramẽti religiõe astrigẽs q̃ super illis donec solueret sibi pecuniam nullum ei grauamẽ iferret. Lz aũt ꝺ possessionib⁹ illis ꝛ redditib⁹ nondum sortem deductis expensis⁹ receperit: tu tamen frater archiepe eũ pp hoc excõicationis uinculo astrĩxisti: ꝛ ifra. Ideoq̃z mandamus ẽtenus recepta a prefato. Ꝑ. sufficienti[r] cautione q̃ vestro debeat parere mãdato: absoluatis eundem. Deinde debitores eius q̃ ꝓdictas possessiones ꝛ redditus contra iuramẽtuz subtraxisse dñr si ita ẽ eos eccle. cen. cogatis ut hec restituant nec sibi molestias inferãt donec ei pecunia persoluaꝺ[s]. Cũ aũt ei pecuniã sicut iurauerũt psoluerint: uos ipm ad restituẽdum[t] quicqd deductis expensis ultra sortem recepisse cõstiterit iducere studeatis: ꝛ si cõmonitus non fecerit in eãdem excõmunicationis sententiam reducatis eundem.

Idem senonen̄. archiepo.

Si iuramẽtũ q̃ metũ extortum seruari põt sine interitu salutis eterne seruãdũ ẽ: ecclesia tm̃ romana cõsuevit a tali iuramento absoluere.

Juero. ℂ Cõis diuisio. Secũda ibi: duximus tibi. Ab. sicu. ℂ Juramenti. ſ. de non repetendo vlterius ipſum beneficiuz: ⁊ ſic plana eſt reſponſio domini pape.

b ℂ Salutis eterne: idẽ ẽ ⁊ ſi tpalis. xxij. q. iiij. §. ul. ⁊. gſquis ergo. in fi. hoc intellige ſi directe vergat in interitum. qm̃ ſi occaſionaliter ſeruãduz eſt: puta ſi aliqs vltramontan⁹ ſiue gallic⁹ iurat ſe moraturuz rome in auguſto occaſiõe talis iuramẽti poſſet vita tpalis adimi ſi tẽ rome moraret: idẽ ẽ ſi i ỏterio rem exituz vergat. xxij. q. iiij. ſi aliquid. §. e. cũ quidaz. ala.

c ℂ Proprium iuramẽtum. ar. ex h̃ loco: q̃ iuramẽtũ metu extortum ſeruãdũ eſt ⁊ obligat: ⁊ q illud nõ ſeruat piur⁹ eſt: dũmõ ſeruari poſſit ſine piculo aĩe. ſ. quod me. ca. ad audientiã: ⁊ xxij. q. iiij. ſi aligd: arg. p̃. ſ. qõ me. cã. platũ: ⁊ c. abbates. xv. q. vj. auctoritatẽ. Bazian⁹ ⁊ tã. dñt q̃ iuramentũ metu extortũ. neminẽ obligat ex eo q̃ dicit lex qõ me. cã factũ eſt ratũ nõ babebo. ff. qõ me. cau. l. i. ala. ⁊ alij qdã dñt h̃ q̃ ſi is q̃ iurat hz aliuz obligãdi ſe ſiue adimplendi obligatur: ſi nõ hz: non obligat. ar. ſ. de bap. ⁊ eius effectu maiores. §. Jtẽ q̃rit. Cõmunior eſt opinio ⁊ verior q̃ iuramentũ metu extortũ eſt obligatoriũ: q̃ nõ voluntariũ. xv. q. i. merito. dũmõ fit tale iuramẽtũ qõ ſine interitu ſalutis eterne ſeruari poſſit: vt h̃ dicit expreſſe: qõ ſi eẽt nullus pp quẽcunqz metũ iurare dz q̃ poti⁹ dz q̃libet mala pati q̃ malo cõſentire. xxij. q. v. ita ne. ⁊. ſ. qõ met⁹ cã ſacris: ⁊ tale iuramẽtũ gdã appellãt aſſertoriũ. alin dñr p̃miſſoria q̃ ẽt nõ obligãt: vt dñt: ſi talis ſit met⁹ q̃ poſſit cadere ĩ p̃ſtãtẽ vir̃. ó h̃ pleni⁹ dcm̃ ẽ. ſ. de bis q̃ vi metuſue cau. fi. ab.

d ℂ Periurij: ſile dicit iperator. C. ſi aduer. vẽ. l. i. ĩmo ⁊ ſi negligenter ea que male vſurpãtur omittimus exceſſus viã aliis aperim⁹. xciij. diſti. puenit: ⁊. xxv. q. ix. loci. ff. de pac. dotalib⁹. cõuenire: ⁊. ff. de pac. ſi vnus §. pacta. ⁊ ar. C. de indi. vidui. tol. l. ij. in fi. Vin.

e ℂ Meruerunt: de facto ad maiorẽ cautelã p̃m illos qui dicũt q̃ tale iuramentũ nõ obligat p̃m noſtrã opinionẽ. Dicas meruerũt in veritate cũ eſſent obligati: ⁊ poſſent ſine piculo aĩe ſeruare.

f ℂ Permiſſi: arg. eſt h̃ in alteri⁹ odiũ cũ altero diſpẽſandũ: ar. iij. q. v. de accuſatoribus. ⁊. vj. q. iij. veniqz. ⁊. lxxix. diſ. ſi quis papa. ⁊. vj. q. i. ſi qs cũ militibus: in fi. ⁊ hoc facit expreſſe pro noſtra opinione. h.

Ex reſcripto. ℂ Cõmunis diuiſio. Secũda ibi ideoqz. Et pone caſum in terminis. Quidã abbas pro vtilitate monaſterij certam q̃titatem pecunie accepit mutuo a quodã. p. ⁊ quentum fuit inter eos vt certis loco ⁊ tempore ſoluer: tur dicta pecunia per abbatem dicto. p. ⁊ p hac cõuentione obſeruãda quoſdam ex ſuis monachis obſides dedit: qui de obſeruanda cõuentione iurauerunt. Jtem promiſit dictus abbas q̃ ſi illi monachi dati p obſidibus aliquo caſu deficerẽt alios in eoz̃ loco iurrogaret: inſuper ſi fidẽ monachi non obſeruarẽt abbas dedit fideiuſſores quẽdam nobilem virum ⁊ eius vxorem qui ſub iureurãdo ẽt ſe obligauerunt: deniqz omnibus deficientibus in dicta cõuentione obſeruãda iſte. p. creditor conqueſtus eſt pape qui mandauit vt babetur in littera in verſi. ideoqz mandamus. Abbas ſiculus.

g ℂ Obſides dedit: volũtate illoz: alias detineri nõ p̃nt: ſed q̃liter liberi boies obſides erunt: ẽ illa iura. C. q̃ res pig. ob. poſ. q filios. ⁊. ſ. de pig. c. ij. C. de ac. ⁊ obl. ob es alienũ: ⁊ in auc. vt nulli iudi. §. qz vero. col. ix. vbi dicit q̃ creditores q filios debitorum in pignore recipiunt cadũt a credito. ⁊ aliaz tantam q̃titatem debitori p̃ſoluere debẽt: ⁊ verberibus ſubijci. ſed cõtra: canon docet obſides dãdos. xxiij. q. viij. vt p̃dẽ. ⁊. ff. q teſta. fa. poſ. obſides. ⁊. ff. de iure fiſci. diuus. rñ. nõ tenet obligatio in libero boie vt ius conſtituatur in eo tanquã in pignore: nec tenet alienatio niſi ĩ caſu. C. de pa. qui ſi. diſ. l. ij. nam cum teneat ibi venditio: multofortius pignoris obligatio: ſed detinetur liber homo qualitercũq; : vt fiat quod cõuenit: ⁊ h̃ factum narratur. vel nõ poteſt obligari p̃o pecunia ſed p̃o pacto ineunde pacis: vel cõſimiliti. ſ. de arbi. c. expoſita: dic vt ibi in glo. lau.

b ℂ Abbatem: ⁊ monachos nomine monaſterij cuius nomine contracta fuit obligatio: ⁊ ideo compelli debent: vt eaz ſeruent ſicut iurauerũt. ſ. e. ad noſtrã. cum in ipſius vtilitatez pecunia proceſſerit.

i ℂ Et vxorem: ſed quare mandat papa mulierem iſtam puniri cum iuuetur auxilio velleiani. ff. ad velle. l. i. ⁊. ij. ⁊. C. ad. l. vellecianam. l. i. ⁊. l. quãuis. poteſt dici q̃ nõ punietur ſi excipiat q̃ non potuit fideiubere: vel ipſa fortitan ſi renunciauit beneficio dictaruz legũ. vel poteſt aliter dici etiaz ſi nõ renunciauit q̃ punitur propter iuramentum qõ ſeruari poteſt ſine periculo anime. ſ. c. proximo. ⁊. ĵ. eo. titulo. c. cum contingat. Ber.

k ℂ Jnhibeatis: cum ipſi iurauerint eandem conuentionem facere obſeruari compellendi ſunt ad hoc ſi per eos ſteterit quominus obſeruetur. alioquĩ ſi darent operam quã poſſent ad ipſam obſeruandaz non inciderent in periuriuz. quia hoc ſolum videntur iuraſſe ſe facturos ⁊ curaturos quia ſimpliciter factum alterius iurare non poterant nec promittere. ff. de verbo. obliga. ſtipulatio iſta in princi. ⁊ inſti. de inuti. ſtipu. §. ſi quis alium: ⁊ argu. xxj. q. vlti. c. vlti.

Quia ſi ſuper aliquis quẽquã grauiſſimo metu ſub religiõe iuramẽti[a] ſuuz ius refutare coegerit ipſũq; ſibi retinuerit: q̃ nos ĩſulere voluiſti an alter eorum vel neuter id h̃e debeat. Duximus tibi rñdendũ q̃ non eſt tutũ quemlibet cõtra iuramentũ ſuũ venire: niſi tale ſit q̃ ſeruatũ vergat in interituz ſalutis[b] eterne. nec nos alicui dare materiã volumus veniẽdi ĩ tra iuramentũ, p̃riũ[c] ne auctores piurij[c] videamur. Ceruz aliq̃n in ro. ec. a pluribus p̃e. n. factũ eẽ recolitur q̃ clerici q coacti miniſterium eccleſie abiurarũt: de iuramẽto abſolutionis fideliter beneficiuz meruerunt[e] ⁊ ad cobercẽdã iniquitatẽ eoz̃ qui eccleſiaſticos viros ad preſtanduz illud cõpullerant permiſſi[f] ſunt in eadem eccleſia miniſtrare.

Quia ſi ſuper aliquis quẽquã grauiſſimo metu ſub religiõe iuramẽti[a] ſuuz ius refutare coegerit ipſũq; ſibi retinuerit: q̃ nos ĩſulere voluiſti an alter eorum vel neuter id h̃e debeat. Duximus tibi rñdendũ q̃ non eſt tutũ quemlibet cõtra iuramentũ ſuũ venire: niſi tale ſit q̃ ſeruatũ vergat in interituz ſalutis[b] eterne. nec nos alicui dare materiã volumus veniẽdi ĩ tra iuramentũ, p̃riũ[c] ne auctores piurij[c] videamur. Ceruz aliq̃n in ro. ec. a pluribus p̃e. n. factũ eẽ recolitur q̃ clerici q coacti miniſterium eccleſie abiurarũt: de iuramẽto abſolutionis fideliter beneficiuz meruerunt[e] ⁊ ad cobercẽdã iniquitatẽ eoz̃ qui eccleſiaſticos viros ad preſtanduz illud cõpullerant permiſſi[f] ſunt in eadem eccleſia miniſtrare.

Dem ſardineñ. epĩs.

ℂ Monachi qui p̃o debito monaſterii iurant ſtare ĩ obſtagio: Et fideiuſſores qui iurauerunt creditorem indẽnem ſeruare: iuramenta ſeruare coguntur.

Ex reſcripto quod nobis eſt p̃ſentatũ: innotuit abbatem tremeñ. cum petro ſup ſumma. viij. miliũ ſolidoz̃ taliter ĩueniſſe: ⁊ infra. Sup hec p̃dictus abbas quoſdã ex monachis obſides[g] dedit: q̃ de obſeruanda cõuentione iurauerunt: vt ſi ipſi deficerent: alii monachi loco eoruz in obſtagio ponerentur. Jnſuper ſi fidem dicti monachi non ſeruarẽt abbas dedit eidem. C. ⁊ eius vxorẽ fideiuſſores qui ſimiliter fidem preſtitiſſe dicuntur. Ideoqz mandamus: quatenus tam abbatem[b] q̃ monachos q̃. C. ⁊ vxoreſ ipſius monere curetis: vt ſicut iurarunt: eandez conuentionem faciant adimpleri: alioquin abbati ⁊ monachi ingreſſum interdicatis eccleſie: ⁊ in terra prefati. C. ⁊ vxoris eiuſdem vſqz ad dignam ſatiſfactionez inhibeatis[k] diuina officia celebrari.

Dem lungdoñ. ⁊ vigorieñ. epiſcopis.

ℂ Periur⁹ eſt ⁊ ab eccleſia remouendus qui non neceſſitate ſz volũtate venit contra licitum iuramentum.

Querelam. R. canonici lincolnieñ. accepimus: q̃ cum. v. clericus ei duos biſantios nomine eccleſie de ſtatera ſe annuatim ſoluturum interpoſito ſacramento firmaſſet: per biennium[l] ab huiuſmodi penſionis ſolutione ceſſauit.

Quoniam igitur non merentur eccleſias regere qui ſunt crimine periurij[m] irretiti: Mandamus quatenus ſi vobis conſtiterit memoratum. v. contra iuramentum ſuum non neceſſitate[n] ſed voluntate ab eiuſdem penſionis ſolutione ceſſare: ipſum a preſcripta eccleſia remouentes[o] eam prefato. R. reſtituere minime differatis.

Lucius tertius norwicenen. epiſcopo.

ℂ Si preſentatus iurat preſentãti de antiquo cenſu augendo ⁊ poſtea contrarium iurat inſtitutẽti: valet ſcõm ⁊ non primum: tamen ab eccleſia remouetur.

Querelam. ℂ Prima pars ponit impetrantis q̃relam. Secunda dat iudices ibi quoniam ⁊ c. Abbas ſiculus.

l ℂ Per biennũ: pp hoc ſolũ priuari debuit ẽt ſi non iuraſſet. x. q. iij. c. hoc ius: ⁊ §. qui rẽ: ⁊. ĵ. de loca. c. pe. ⁊ vlti. ⁊. ff. loca. q̃ro. §. inter locatorem.

m ℂ Periurij irretiti: ſunt enĩ infames. vj. q. i. ĩfames. ⁊. c. qcunqz. ⁊. xxij. q. v. ſi quis conuictus. ⁊ argu. C. de tranſac. ſi quis maior. ⁊ infamibus porte dignitatis patere nõ debẽt. C. de digni. l. ij. lib. xij. ⁊. C. de iſa. l. vna. li. p. ⁊. ĵ. de excel. prela. iter dilectos. nec amplius ad teſtimonium admittuntur. vj. q. i. qcunqz. ⁊ xxij. q. v. paruuli: ⁊. ſ. de teſti. teſtimonium.

n ℂ Nõ neceſſitate: no. q̃ neceſſitas excuſat a piurio. xxij. q. viij. ſi nlla. ĵ. e. breui. ⁊. l. di. p̃ſbyteros: q̃ neceſſitas legẽ nõ hz. de cõſe. di. i. ſicut. ⁊. ſ. de ſ̃ue. q̃ro. ĵ. de pig. ſignificãte. ⁊ de cõſe. di. v. diſcipulos. ⁊. ĵ. de fur. ſi qs p neceſſitatẽ: ⁊ iura ſubueniunt neceſſitate ipeditis. ff. ex qui. cau. ma. non eſt. ff. loca. cũ in plures. §. veſtimenta. ⁊. ff. ſi qs cau. l. ij. §. ij. ⁊ non dz deierare q̃ ex iuſta cã deſerit iuramentum. ff. qui ſatiſda. cog. l. vlti. ergo ſi iſte ſola volũtate ceſſauit merito priuari debet cũ ſit infamis ſm canones: vt dz in prori. notula.

o ℂ Remouẽtes: ſz videt q̃ iſte nõ deberet remoueri q̃ ciuiliter agebatur de penſione videlicet. vñ etiam probato crimine ciuiliter deponi nõ dz. ĵ. de accuſa. ſup bis: ⁊. c. inquiſitionis. i. rñ. nec amittere eccleſiam: ar. ẽ. ſ. de or. cog. c. ij. ſed hec ſorte haberent locũ ſi iſte prelatus eſſet: ⁊ ageret ẽ eum ciuiliter: ſz ipſe erat cõductor ſiue vicarius qui certam debebat dño reddere pẽſionem. vnde probato qualitercũq; eum fraudem cõmiſiſſe res eſt ei auferenda. ff. de lege cõmiſ. l. lege. ⁊ in modum quaſi denunciationis fuit hec querela: ⁊ de hoc agebatur vt eccleſia priuaretur. ⁊ qui debitum non ſoluit ad qõ iuramẽto eſt aſtrictus bñficio ſuo priuatur. ĵ. de fideiuſ. peruenit. ſic ⁊ iſte priuari debet eccleſia: tum quia per biennium canonem non ſoluit: tum quia periurus eſt voluntate non neceſſitate.

Ta nos. ¶ Cõmunis diuisio. Secunda ibi tue igitur. Ab. sicu.

a ¶ Dño iudicat: neutrũ tñ obseruabit. qz de ecclesia remouet z hz fm nõ fecisset pmũ fnari nõ dz ꝟtũ iuri. ĩ. de cẽsi. ph̃bem⁹. z. c. graui. z. c. cuz clerici.

b ¶ Dño periurio. i. temerario iuramẽto. nõ. n. habuit iusticiã secũ z alia q̃ debẽt in iuramẽto ĩteruenire. xxij. q. ij. aĩaduertendũ. z. q. iiij. in mal. sicut. n. in iuramento exceptũ dz cẽ ius supioris. ĩ. eo. veniẽs. z. c. ad nr̃am ij. z. ff. ad mu. ipatores: z in cõsti. federici de feu. c. vlti. multo fortius ius canonicũ itelligitur cẽ saluũ in ipso iuramẽto. ĩ. e. veniẽs. ar. z. c. ad nr̃az. ij. ar. ꝯ. de cõsti. q̃ in eccl̃ia z. z. ff. de pac. iurisgentiũ. §. generaliter si ꝙo qs falsuz iurat ignoranter credens vez cẽ qõ iurat nullum est peccatũ. xxij. q. ij. boies falsum iurant. in pño exẽplo p iuriũ est trãsgressio iuramenti qõ si licitũ est peccat mortaliter transgrediendo. ꝯ. e. si ꝙo. z. c. querelã. si est illicitũ ita vt eius obseruatio vergat in dispẽdiũ salutis eterne: nõ peccat contra ueniendo: sed peccauit iurando xxij. q. iiij. c. i. z. ij. z. iij. item p iuriũ q̃qz dr indiscretuz iuramentũ. istud er deliberatiõe vl̃ ꝓposito factũ mortale pctm̃ est ĩ. e. sicut er litteris. xxxij. q. ij. q facto. si ꝙo qs iurat tocosa leuitate vel icaute: veniale ẽ peccatum. xxv. dis. §. criminis alias ea demum.

Am quidam. ¶ Sũt duo dicta que p se patent vt in rubro. Scũdũ ibi: illi ꝙo. Ab. si.

c ¶ Dignitate. sic pz q̃ dignitas deliquẽtis aggrauat pctm̃ lx. di. hõ xp̃ianus. z. xi. q. iij. p cipue. z. l. di. qz tua. z. xix. dist. nulli fas. xxxij. q. v. qui viderit xv. q. i. nulli fas. z. ĩ. de here. excõicam⁹. §. credẽtes. z. ĩ. de bomi. sicut dignũ. i. rñso. arg. ꝯ. C. vt nemo pri. l. ij. z. xxiiij. q. i. q ꝯ pacẽ. z. xvj. q. iiij. nullus clericoz. z. xxv. di. añ oĩa z. xlv. di. cũ beat⁹. z. ff. de pen. aut fcã. §. psona. So. ꝟietas ista ita dz intelligi: nã in quãtitatẽ cõtempt⁹ mentĩ deus quãtitatẽ reatus. q̃tum. n. frangit alias affligit iustus tm̃ amat. vij. q. i. cũ ꝙo. ergo a simili q̃ tum contẽnit tm̃ peccat. argu. xj. q. iij. §. cũ ergo in fi. q̃tum ꝙo qs maior est siue in maiori dignitate tanto magis p̃sumit peccare z cõtẽnere. vñ qõ dr dignitas delinquẽtis aggrauat peccatũ melio⁹ diceret aggrauat peccãtẽ: qr p̃sumit q plus cõtẽnat vñ rõe p̃sumptionis tm̃ maior pna illi ꝙonit: qr ecclesia nescit cõscientiã illius: tñ põt esse q plus cõtẽneret aliquis rusticus q̃ magnus plãtus. vñ Ouidius. ¶ Deius adulterio turpis adulter obest: z sic itellige pmã rubricã. Jn pecuniaria pena plus puniunt maiores q̃ minores: nobiles q̃ ignobiles. Jn pena corporali sepe puniũtur minores z pcitur maioribus. xxxv. di. anre oĩa: z sic intelliguntur cõtraria.

d ¶ Absoluẽdi. ad cautelã: sic. xxij. q. iiij. inter cetera. cũ iuramẽtũ nõ fit vinculũ iniquitatis vt ibi: z. ĩ. eo. quãto. z. c. quintauallis.

e ¶ Penitentia: vnius anni. xxij. q. iiij. qui sacfa.

f Sicut ex litteris. ¶ Cõis diuisio. Secunda ibi respondemus. Ab. sic. ¶ Moraturus: vbi vero se deuouit semper debet manere. xvj. q. i. q ve re. z ideo male iurauit.

g ¶ Temerariũ. ĩmo nec licitũ sine licẽtia supioris. xij. q. i. non dicatis. xx. q. iiij. mõachis. z. ꝯ. dõ iura. calũ. c. i. in fi. z. ꝯ. dõ postul. ex parte. z. xvj. q. i. monachi. la. Et clericus non debet abiurare ecclesiam sine licentia superioris. ꝯ. de renunciatione admonet: z. ĩ. de regu. licet.

h ¶ Frangeret. seruando iuramentum.

i ¶ Pertimescat. qr pena vnius debet esse metus alteri⁹. ij. q. vij. q̃pp. C. ad. l. iu. re. l. i. z. ff. de pe. l. capitaliũ. §. famosos. z. ꝯ. de transac. c. i. in fi.

k ¶ Penitentiã. de illicito z temerario iuramẽto pna debet ĩponi. ꝯ. c. ꝓi. z ꝓ tale iuramẽtũ salubriter venẽdũ est. xliij. di. c. i. z. ij. xxij. q. iiij. p totum.

Veritatis amica. ¶ Jn prima decisa cõsultatio. Jn scõa nñsio sibi respondemus. Ab. si.

l ¶ Veritatis: casus clemens papa. iij. indulsit Gulielmo regi sicilie vt ipse nõ teneret sibi ꝓstare iuramẽtũ ꝓ regno sicilie: ita tñ qr er hoc nõ ret sibi vel successoribus suis preiudiciuz quomi nus hr̃des sui sibi z successoribus suis fidelitatẽ facere tenerent: sup ista indulgentia q̃stio mota fuit in pñtia regis vtrũ singuli hr̃des regis singulis successorib⁹ clemẽtis ꝓstare deberẽt fidelitatẽ: tũc duo cardinales qui erãt ibi legati apl̃ice sedis illã indulgentiã sic fuerũt interpretati q hr̃des ipsius regis renebant iurare fidelitatem dño pape clemẽti z successoribus suis. quo pñsto alijs postmodũ iurare minime cõpelluntur postmodũ ꝙsult⁹ fuit papa sup illa interpretatione z ipse respondit q nõ vult recedere ab illa interpretatione vt hr̃des sui postq̃ iurauerãt successoribus iurare nõ ꝙpellant tñ ita tenentur eis ꝟuare fidelitatẽ ac si iurassent. ¶ Hinc formã iurãdi habuistis. ꝯ. e. ego epũs: z colligitur ex anti qua decre. Ber.

m ¶ Simplicitas: fidei vitatis ꝙoz admonicula non regrit. C. vt se ab hr̃di. ab. l. i. sic ergo ꝙmẽdat simplicitas ꝯ. de sum. tri. c. i. in pn. z. iiij. q. ir. pura. z. ꝯ. iudi. pastoralis.

n ¶ Cõpellant. Sed ꝯ vt libert⁹ ecclie cuilz successori tenet ꝓfessionẽ facere ĩfra ãnũ. xxij. q. ij. sepe. z. c. longingitate: z feudatari⁹ ĩuestituraꝝ petere dz a dño infra ãnũ vt in ꝙsti. Federi. ꝯ feu. §. ꝓterea. põt dici q̃ fuit spãlis indulgentia: vt dicas verũ q̃ iurare successorib⁹ põt si vult: ꝛ nõ dz cõpelli si iurauit sub hac forma. Ego iuro tibi fidelitatẽ z successorib⁹ tuis catholicis et quo semel iuratũ est sub hac forma nõ dz ãplius iurare: qr istõ iuramẽtũ ꝓpetuũ ẽ quo ad illũ q iurauit z ita tenet successor⁹ sic illi cui iurauit.

Rũdemus q̃ nõ licuit monacho sup̃adicto temerariũ iuramentuz facere marie cũ fidẽ ꝓfessionis frãgeret: z stabilitatis sue ꝓpositum euacuaret. Jõqz circa eũ tua sollicitudo ꝓuideat: q̃ talis ei pna iniungat: vt ali⁹ glibet exẽplo ei⁹ de territ⁹ sibe aliqd facere ptimescat: ipse vero in claustro qõ licite abiurare ñ potuit cũ stabilitate ꝓpetua suã pniaz exeq̃t. ¶ Lemẽs. iii.

¶ Vasallus qui iurauit ꝓlato successoribus iurare non cogitur.

Veritatis amica simplicitas z ĩfra. Rñdem⁹: vt heredes tui qui nobis vel alicui successoruz nr̃oz iurauerunt aliis iurare minime ꝙpellant. catholicis tñ successorib⁹ nr̃is q pro tpe fuerint: z bomagii z fidelitatis puritatẽ nihilominꝰ ac si iurassent oi tpe teneant absq̃ tergiuersatiõe aliq̃ fideliter obseruare. ¶ Celestinus. iii.

¶ A iuramẽto per metum extorto ecclesia solet absoluere: z eius transgressores vt peccantes moraliter non puniuntur.

Verũ i ea q̃stione q̃ quinto loco ponit an a sacramẽti vinculo absoluant q istud inuit⁹ ꝓ vita z reb⁹ ꝟuadis fecerũt: nihil aliõ arbitramur: q̃z qõ antecessores nr̃i ro. ponti. arbitrati fuisse noscũtur: q tales a iuramẽti nexibus absoluerunt. Cetez vt agat̃ consultius z auferat̃ materia deierandi: non eis ita expresse dicat̃ vt iuramenta non seruent: sed si nõ ea attenderint: nõ ob hoc sunt tãquã ꝓ mortali crimine puniendi.

Jano. tertius. M. S. z. M. ciuibus venetis.

¶ Si is cuius mandato stare iuraui: aliquid mihi precipit contra iuramentum per me prius licite factum: illud seruare non teneor.

o ¶ Absoluant. i. absolutione indigeant an ipso iure sint absoluti.

p ¶ Jnuiti: p talẽ. s. metũ q possit cadere in constantẽ virũ. ꝯ. qõ me. cau. ad audientiã. z. ff. qõ metus cau. metus aũt. alias si sponte iurassent vel per vanũ metũ nõ absoluerent a iuramẽto ĩmo illud necesse haberent seruare. ꝯ. de resti. spo. accepta. z sollicite. z. ff. qõ me. cau. metus aũt. qr cõtra vanũ metũ non auditur aliquis.

q ¶ Antecessores. s. Zacharias Gregorius z Urbanus. xv. q. vj. alius. z in. c. nos sanctorum iuratos: z Aller. ꝯ. eo. si ꝙo.

r ¶ Absoluerunt. Quidã exposuerũt de facto: qr ipso iure nõ tenebantur si iusto metu iurarunt. ¶ Nos ꝙo proprie itelligimus vt dictuz est. ꝯ. eo. si ꝙo. z. ꝯ. quod me. cau. abbas.

s ¶ Non seruẽt. ita q̃ ad ea obseruãda nõ sint astricti qr tenẽtur illa ꝟuare dũmodo sine interitu salutis eterne seruari possunt. ꝯ. eo. si ꝙo. verũtamen si illa nõ ꝟuant nõ sunt puniẽdi tanq̃ ꝓ directo periurio: z ita metus culpã attenuat si iuramentum nõ seruat. Ber.

t ¶ Mortali. arg. est hec q̃ iuramentũ metu extortum parũ obligat. ꝯ. qõ

metus cau. perlatum. ꝛ. abbas. vbi plene de hoc. ꝛ. s. de resti. spo. sollicite. ꝛ de hoc dicitur. s. e. si vero.

Veniens. Summatur vt in rubro inherendo verbis littere. Sed potest aliter intelligi vt patebit ex infra dicēdis. In prima parte ponitur querela impetrantis. In secunda prouisio ibi: verum. Ab. sic.

a ¶ Mandato: idoneo scz sic fuit eraudiēduz. s. de elec. cām q. ꝛ. s. de rescrip. cū adeo ꝛ. ff. ō op. liber. si libert⁹. j. eo. gn tauallis. Jnique tū snie arbitri standū ē. ff. de arbi. l. iij. ꝛ. l. diē. §. stari. dum tamen dolus absit C. de arbi. l. iij. ff. de arbi. nō distinguemus. §. cū gdā: ꝛ insti. mandati §. illud. Quare ergo nō statur huic mādato. ℟espondeo isti non fuerunt arbitri: sed fuerunt arbitratores siue amicabiles cōpositores vt boni viri. vnde si male arbitrētur siue inique cōponāt eoꝝ dictū reducendū est ad arbitrium boni viri. ff. p so. si societatē. T.

b ¶ ℟escisset. ar. iuramenta fm intentionē iurantis fore interpretāda. xxij. q. v. bumāe aures. ꝛ ar. j. xxij. q. v. q̄cūqz arte. ꝛ. c. ecce. de b ō f. j. de spōsali. ex lr̄is: sed nūqd potuit ei precipere vt cederet bonis. Al' vt ei daret bona sua non qz iuramentum nō extēditur ad illa ō quibus nō est cogitatū. j. eo. gn tauallis. j. de ver. ex mr tiplici. ar. s. ō resti. spo. audita. xxij. q. ij. ne quis arbitrē. ff. de trāsactio. cū aquiliana. ff. de pig. obligatiōe. ff. de pecu. q peculij. ꝛ. C. que res pigno. obli. pos. l. i. ꝛ ciuili modo intelligendum fuit iuramentū vt dictū est in ꝑma notula. ff. de seruitu. si cui. ff. de ritu nup. postq̄. sic ꝛ liberta si iurauit nō nubere de illicitis nuptijs intelligē dum ē. ff. de iure patro. adigere. §. vlti.

c ¶ ℟epugnet: ꝛ sic vī q̄ si mādatuz nō repugnet priori iuramēto iuramentū sit seruandum cum possit seruari sine l teritu salutis eterne. s. eo. si vo. qō veruz esset: tamē si enormē lesionez in reb⁹ tēporalib⁹ patere tur obtinebit relaxatiōne iuramenti. s. qō me. cā. abbas. ꝛ. xxij. q. iiij. §. illicitū. vltra mediuz. versi. quisquis ergo ꝛē.

Quanto ¶ Princeps qui iurauit certā seruare monetā si sciebat illā legitimo pondere fraudatā penitere dz de iuramēto qō fuit illicituz ꝛ ideo nō ſuandū. Si vo ignorabat tunc iuramentum seruat si illā facit restaurari. sic cōiter summak. sed ego summo generalius cōprehendēdo etiā vltimū dictū. c. vt in rubro. ¶ Primo monit̄ ꝓsultatio. Secundo rn̄sio ibi: sup quo. Jn qua tria mēbra distīguit. scdz ibi: si vo. Tertiū ibi: verūtn̄. Ab. si.

Uacabile. si autem iurauit licitum qō putabat illicitū debet obseruare iuramentum: sed de animo deprauato aget penitentiam.

Quanto personam tuam: et infra. Quidā consiliarij tui immo potius deceptores tuuz animum induxerunt vt iurares irrequisito assensu populi vsqz ad certum tempus patris tui cōseruare monetam: que tamen circa mortē eius fuerat legitimo pondere defraudata[f]. Cum autem adeo sit diminuta ꝛ minoris valoris effecta q̄ graue propter hoc scandalum in populo generatur: tu quod egeras indiscrete cupiens reuocare: ac necessitati populi satisfacere ab obseruatiōe iuramēti predicti postulasti supplicit a nobis absolui[g]. ℣ Super quo diligens indagator potuisset facile intueri q̄ non tam erat absolutio necessaria q̄z interpretatio requirēda: quoniam quū iuramentum fecisti moneram aut falsam aut legitimā credebas. Si falsam: iuramentum fuisset illicitum ꝛ nullatenus obseruandum ꝛ pro eo esset tibi penitentia iniungenda: cum iuramentum non vt esset iniquitatis[h] vinculum fuerit institutum. ℣ Si vero legitimam esse credebas: iuramentum licitum fuit: ꝛ vsquequaqz seruandum: ꝛ vt irreprehensibiliter obseruetur: consulimus ꝛ mandamus vt reprobata moneta que a legitimo pondere fuerat defraudata: Alia sub nomine patris tui moneta cudatur: quam ad legitimum pondus reducas fm eum statum quem tempore patris[i] tui habuit meliorem: ita q̄ antiqua moneta que ab illo statu falsata non fuerat cum ea pariter expendatur: per quod ꝛ dispendiuz vitari poterit ꝛ iuramentum seruari. ℣ Uerumtamen si monetam ipsam in prestatione iuramenti credebas a legitimo pondere diminutam: ꝛ tua super hoc conscientia te remordeat: tuum humiliter confitere peccatum: ꝛ satisfactionem q̄ habeat malam causam. xi. q. iij. vel qui dicitis. nā ꝛ tunc aduocatus non tenetur iuuare clientulum suum. C. de iudi. rem nō nouam. §. patroni causarum: sed ipse licet teneatur sequi conscientiam suam ecclesia tamen habebit eum pro p iuro. s. de resti. spo. litteras. ꝛ. j. de sen. excō. inquisitioni.

d ℟ Reui. Cōmunis diuisio. Secunda ibi: ℟ñdemus. Ab. si. ¶ Difficultas. ꝛ ita difficultas excusat a piurio: vt. s. eo. ego. M. sic ꝛ necessitas. s. eo. q̄relā. ff. g satisda. cogunt̄. l. vlti. ar. ꝛ. ff. ō op. liber. si libertus. ff. qua. rerū actio nō dat̄. l. i. §. q̄ honorāde. lz nō excusat a pena cōuentionali. ff. de ver. obli. l. ōtinuus actus. §. illud quoqz. Ber.

e ¶ ℟egsit⁹. Sed nunqd teneť ecclesiā iuuare nō regsitus. vī q̄ sic. xciij. dist. si inimicus. ar. j. ff. quoꝝ lega. l. i. §. i. ꝛ argu. huiusmodi. lfe. si vo ecclesia nō ſuauit ei fidē in suis necessitatibus nec ipse tenet ipsam iuuare. xxij. q. v. de forma. s. eo. puenit. ij. vel si ecclesia subtraxit ei salarium suū consuetum. ff. loca. quero. §. inter locatorē: vel si remordet eū cōscien

f ¶ Defraudata. qui enī falsat monetā principis exuritur. C. de fal. mo. l. ij. Qui aūt falsat monetā ciuitatis punit̄ capite. C. eo. l. i. Sed ille q nūmos radit vel tingit: si liber est dat̄ ad bestias. si ſuus vltimo supplicio punit̄. ff. ad. l. corne. de fal. quicunqz. Et sunt hec tria spālia: qz quilibet tenet̄ ad accusationē huius crimis. Jtez quia cōdēnatus nō appellat. Jrē q̄ punit̄ ille in cuius domo falsa monneta cuditur. lz illud ignoret. C. de fal. mone. l. i.

g ¶ Absolui. absoluere potest papa quēlibet a sacro ex iusta cā. puta pp scādaluz itolerabile vt si maluz erēplū progeret in multos daue tū discretiōis p̄cedente. ¶ ℣. tamen hoc negabat ꝛ oīa iura que dicūt vel innuunt papaz posse absoluere a iuramēto: intelligebat de illicito: qz ī his q̄ sunt de iure naturali vt in voto ꝛ iuramento papa nō dispensat. ar. ad hāc opinionē. j. e. c. ꝛ si rps. vbi dicit redde dño iuramēta tua. quasi silez interpretationē: habes. j. eo. petitio. ꝛ. j. de vot. magne vbi dī vouete ꝛ reddite. ꝛ. j. de sta. reg. cū ad mōasteriū. in fi. Lau. j dicebat. T. dicit q̄ ex cā iusta pōt quēlibet absoluere xv. q. v. auctoritatē. ꝛ dispensare pōt in voto ꝛ illud cōmutare in aliud qō magis sit deo acceptū. j. de voto magne. ꝛ. c. i. ꝛ. c. q̄ super his. ꝛ. c. ex multa: ꝛ in iuramēto ēt ex eisdē causis potest dispēsare. Ubi vo aliqs vouet vel iurat ꝛ illa licite vel honeste ſuari possunt. nec subest causa papa illa īmutare nō potest: ꝛ sic intelligebat. ¶ ℣. ꝛ in hoc alij nō discordāt. Et sic etiā intelligunt̄ illa verba vouete ꝛ redite dño iuramēta vestra. ꝛ ē ar. ad p̄dicta. xxv. q. i. §. vlti. versi. ipsi nāqz soli ꝛē. ꝛ. ff. de vulga. ꝛ pupil. substi. ex facto. hic vo nō fuit necessaria absolutio: sed interpretatio fm quod sequitur in littera. ꝛ secūdum interpretationem debet seruari: quia fuit legitimum iuramentum.

h ¶ Jniquitatis. xxij. q. iiij. inter cetera.

i ¶ Partis. h iō qz in forma iuramēti fuit hoc expressum. Sed nōne tunc mentiretur inscriptio monete: īmo videtur q̄ rex ipse falsarius esset. ff. ad. l. cor. de fal. falsi nois. ꝛ. j. ō his que fi. a prela. sine cōsen. capi. ꝗto. Jn moneta enī tria exiguntur quātitas ponderis materia ꝛ publica forma. ff. de cōtrahē. emp. l. i. ¶ ℟ñdeo q̄ nō semp inscriptioni monete fides adhibet̄: sicut nec inscriptioni sepulchri. C. de reli. ꝛ sump. fu. l. monumētoꝝ. īmo pictura est que largā hz snām. semp enī fas fuit pictorib⁹ ꝛ poetis nouitates īuenire. lz sit arg. j. xxiij. q. ij. sane ī ꝑn. Jo. Jtem si fur ex auro ꝛ argento monetam publicam falsam faciat: illo punito

pecunia in thesauro publico conseruatur. i.q.i. quod quidã circa medium. ver. si enim aliquid furtim ⁊c.

a ¶ Satisfactionẽ p temerario iuramẽto iponit pnia' vni⁹ anni. xxij.q.iij. q sa cramẽto. sz p directo piurio iponit pnia. vij. annoꝝ. v.q.i. qcũqz. ⁊. xxij.q.i.c. vlti. imo q sciẽter deferat fm canones infamis est. vt. vi.q.i. infames. ⁊ q ꝯ trãsactionẽ iurata venerit sciẽter in famis ẽ. C. ỏ trãs. si qs maior.

O Enientes. Judices qui iurant. j. certuz tps snias ereq hoc nõ obstãte appellationibus ab eis interiectis deferre tenent. h.d. vel aliter ⁊ generalius vt in rubro. Diuiditur in ãttuor ptes. In pria repbẽsio ꝓsuluz. In scõa ibi: veruz: ipsorum excusatio. In tertia ibi: qꝝ vo: ipsoꝝ excusatiõis reprobatio ⁊ generale mãdatũ. In qrta ibi: cũ ergo: mãdatũ spãle ⁊ cõminatio nõ pentis. Alb. sic.

b ¶ Leges. ij.q.vi. anteriorꝝz ⁊.c. non ita.

c ¶ Plagiarijs. i. fideiussoribꝰ vulgare est illius terre.

d ¶ Jurarũt. in auc. ỏ iudi. §. qꝝ vo col. vi. C. de iudi. rẽ non nouã. ⁊. iij.q.vij. iudicet.

e ¶ Cõsuetudinẽ. licite ḡ iudicatur fm ꝓsuetudinem loci. ff. de eo q mit. in pos. cã rei suan. cũ venissent: qꝝ cõsuetudo ꝓiudicat iuri. ff. de ꝓsue. c. pe.

f ¶ Interpositis: tudertina subest dño pape quo ad iurisditione tpalẽ: ⁊ iõ tenerent appellationes ad papaz facte alias nõ. j. de ap. si duobus.

g ¶ Jus supioris: no. q in iuramẽto excipit auctoritas maioris: vt ỏ pz. ⁊. j. e. cã te. ⁊. ff. de rescrip. cõstitutus. ar. a contrario sensu. ff. ad muni. ipera tores: ⁊ in cõsti. Federici de feudis. §. vlti. ⁊ est ius canonicuz. j. eo. ad nostram. ij. Jo.

b ¶ Mãdandã. qõ fieri nõ debuit tũ qꝝ beneficio appellationis extinguit ꝓnunciatũ. ff. ad turpi. l. i. §. vlti. tũ qꝝ iterposita appellatione nihil innouari oz. ij.q.vi. appellatione. ⁊. ff. nil inno. appel. pẽ. l. vna. B.

i ¶ Restituatis. ar. j. ff. de appel. cuz er cã. vbi expectat talis restitutio vsqz ad euentũ cõfirmationis vel cassationis sñie. So. nõ est ꝓriũ qꝝ nõ dr ibi q nõ debeat expectari: sed ibi recitatur factũ ꝓut cõtingit. vñ pz q pendẽte appellatione executio nõ oz fieri ⁊ si fiat iuito possessore restitui oz in pstinũ statũ añq appellatiõis cã exaiet. arg. §. ỏ of. dele. pastoralis. §. preterea. ⁊ est hoc notabile.

A D nostram. Per iudicis officium subuenitur illi qui pp iuramẽtũ vsuras repetere nõ põt. ita summat Jo. an. Et qdẽ ꝓcedit hoc summariũ fm vnũ intellectũ satis clarꝝ. Sed fm aliũ notabiliorẽ sũmo sic vt in rubro. primo narrat factũ. Scõo ꝓuidet ibi: mandamus. Alb. si.

k ¶ Peruenisse: non dicit per quẽ vel a quo.

l ¶ Repeterent: Si iurauit nõ repetere denunciet illud ecclesie. qd si iurauit nõ denunciare. Rñdeo: iuramentũ fuit illicitum: ⁊ ideo nõ seruandum cũ quilibet ad ỏ teneatur. j. de cog. spiri. tua nos. ⁊. j. de bere. cũ ex iniuncto. ⁊. j. eo. quẽad modum in fi. ⁊. ij.q.i. si peccauerit: sed si iurauerit soluere nec recipere illud denunciet ecclesie vt dictum est. Alin.

m ¶ Probarẽt. vñ iuramẽtuz istud remissuz esse ex testamento. nisi velis ita interpretari hec vba vt si illi de iure repetere nõ possint qui iurauerũt nõ repetere. Sed tũ largius interpretabimur vltimas voluntates. j. de donatio. cũ dilect⁹. ff. de triti. vi. ⁊ oleo leg. l. iij. sic ergo iure legati põt isti petere vsuras quasi ex noua cã supueniente. Si. n. aliqs abiurat bñficiũ põt postea eũ repetere ex noua cã superueniente. ff. de renun. cũ inter. Pa. ⁊. ff. de succes. edic. l. i. §. quod dicimus

alias. §. sed videndũ: ⁊ ar. ff. ỏ metus cã ad audientiã. Itẽ cũ iuro soluere aliqd solutuz possum repetere. ff. eo. debitores. nõ. n. est cogitãdum de nouo iure. ff. de transac. cum aquiliana. Si vo ius nouum non est acquisitum possum agere vt remittatur iuramentum. ff. eo. c. i. ⁊ primo agendum est vt iuramentum remittatur ⁊ tunc potest repetere secure. B.

n ¶ Ad testimonium. Nlo. testimoniũ ferri lite nõ ꝓte. sz b iõ ꝓtingit qꝝ b ꝓcedebat in modũ ingsitiõis siue denũciationis vt pz p pmaz. vel papa b voluit eẽ ordinẽ ꝓcedi ⁊ sine accusatore p denũciationez. Item qꝝ ad ecclias vel epz spectat ereq voluntates defunctoꝝ. j. de test. si hẽdes ⁊. c. pe. ⁊. C. de epis. ⁊ de ri. nulli. l. si qs ad denũciãdũ. ⁊. ff. de peti. here. si hereditas. §. vlti. ⁊ sic seruant isti iuramẽtum suum hac via. J.

o ¶ Cõstiterit. p ingsitionẽ. ff. ỏ test. cog. ꝓterea.

A D nostram. Juder qui iurauit in oi cã iudiciarium ordinẽ obseruare in notoriis subtilitatẽ ordis iudiciarij nõ ꝑsuabit. h.d. vl generali⁹ sũmo sic vt in rubro. Diuidit. nã in pria pte recitat tenorem iuramẽti. in secunda ibi: nos: illud dupliciter interpretat. Et secunda interpretatio ibi quãꝫ. ⁊ vt clarius habeas ꝛtellectũ pone sic casum. Archieps Neapolitan⁹ q̃si p extorsionẽ forte ad instãtiã sui capti vel ppli ꝑstitit generale iuramẽtum vt i oi cã obseruaret ordinẽ iudiciariuz: ꝓcessu tpis cuz occurrerẽt facta notoria dubitauit an deberet in eis iudiciariũ ordinẽ obseruare: papa sup hoc ꝓsulit⁹ iterpat⁹ est hoc iuramẽtũ vupliter primo vt extẽdat ad cãs notorias sed intelligat fm subiectã materiã. ff. vt i causis non notoriis obseruet ordo iudiciari⁹. i notoriis vo nõ ꝑsuet per oĩa qꝝ ordo in notoriis ẽ vt p oĩa nõ ꝑsuet iurta illud vulgatũ: i exordinariis ordo ẽ ordinẽ nõ seruare. scõa dicit posse intelligi vt referat ad cãs in qbus ordo iudiciari⁹ ẽ ꝑsuad⁹. dic. n. q si iste archieps bũit in aio vt ordinẽ iudiciariũ in oi cã piter ꝑsuaret ⁊ sic cesset pdcã iterptatio tale iuramẽtũ cũ sit ꝛ canonicas sanctiões poti⁹ ẽ dicẽdũ piuriũ nec aliq rõne seruandum. Alb. si.

p ¶ Per extorsionẽ: vnde videbat non teneri.

q ¶ Obseruãd⁹. ex toto als citari oz. ij.q.i. de⁹ oipotẽs: ⁊ sñia ferri. j. ỏ vi uoꝝ. porro. ⁊. j. de appel. cũ sit romana. in fi. ⁊ b va sunt i ꝓuicia in q̃ sũt notoria ⁊ iudici ⁊ alijs. si vo nõ sũt notoria in hac ꝓuicia sũt tñ notoria in alia vel sunt b notoria ⁊ iudex nescit tũc põt duob⁹ modis ꝓcedere. ff. ordine iudiciario ac si eẽt occultũ. ar. ff. de ele. bone. ⁊. xxiij.q.i. pudẽda. ⁊. ij. q.i. de⁹. vl cognoscere an sit notoriũ ⁊ fcã sibi fide sup b ꝓcedere ꝛ reũ q̃si crimẽ eẽt notoriũ. Et in sillb⁹ duas vias hz iudex. põt. n. suspẽdere ifamatũ vsqz ad purgatiõez. ij.q.i. pbyteri vl igsitiõez facere ex offõ suo. ij.q.i. de⁹ oipotẽs.

r ¶ In mẽte. ar. iuramẽta ⁊ ꝓmissa fi extẽdi: nisi ad ea ỏ qb⁹ cogitatũ ẽ. ar. xxij.q.ij. ne qs. ff. ỏ trãs. cũ aglia. ⁊. ff. ỏ pac. tres ffes.

s ¶ Sed piuriũ. ff. e. tua. ⁊. j. de bis q̃ fi. a ma. par. ca. c. i. ⁊. j. eo. sicut. i.

t ¶ Benignius. sic. ff. de testi. cũ tu. nã promptuz est leges legibus con-

tissfactionem[a] iniunctaz tibi pro illicito iuramẽto studeas adimplere.

Idem consulibus ⁊ populo tudertino.

¶ Non valet iuramẽtũ prestituz in preiudicium iuris superioris.

O Enientes ad se. ap. consules vestros sup his que ad nos de vobis sepi⁹ deferuntur: ⁊ commonere curauimus ⁊ aliquantulũ aspere conuenire. Cũ. n. ⁊ appellationibus interpositis ad apo. se. tenemini humiliter ⁊ deuote deferre: cuz ⁊ leges[b] etiaz seculares post sniam beneficiuz appellationis nõ denegẽt aggrauatis: nos sentẽtias ap. suspensas executiõi mandatis. Uerũ ijdez consules nobis exponere curauerunt q quũ aliqui uſuz vocarẽt ad officiũ cõsulat⁹: firmãt proprio sacramẽto q sup mutuis ⁊ plagiarijs[c] secundũ vestre ciuitatis consuetudinez iudicabunt: ⁊ infra. xxviij. dies que iudicauerũt exequentur. Unde saluo huiusmodi iuramento vos non posse sup his appellationibus deferre dicebant. Quia vero non min⁹ iudices secunduz leges q̃s consules vestri secunduz consuetudinẽ vestre ciuitatis iudicare iurarunt[d]: ⁊ ideo sicut iudices contra leges: sic ⁊ cõsules vestri contra cõsuetudinẽ[e] possent subditos aggrauare: Mandam⁹ quatenus appellationibus ad nos interpositis[f] deferatis: cũ predictũ iuramentuz vos excusare non possit in quo debet itelligi ius superioris[g] exceptum. Cum ergo post quã. s. lator pre. ad se. apo. a sententia. G. iudicis appellauerit: sniam ipsam dureritis executiõi mandãdam[h]: in possessionẽ rerũ de qbus questio vertebatur appellãtis aduersarium inducentes: volumus ⁊ mãdamus vt possessionẽ ipsam restituatis[i] eidez. alioqn noueritis nos epo nucerino mãdasse: ut uos ad aliud ec. cen. compellat.

Idem pisano archiepiscopo.

¶ Jurãs vsuras nõ repetere põt iuramẽto nõ obstante ex noua causa repetere.

A D nram noueritis audiẽtiã pueniss[e]k q cũ J. ⁊. B. Petro vsuras nõ modicas p soluisset iuramento firmauerunt q nec p se nec per aliũ predictas usuras repeterent[l]: vel apud ecclesiasticuz iudicem seu etiaz secularẽ super his deponerent q̃stionẽ. Cunqz creditor condiderit testamẽtũ suis precepit heredib⁹ ut oib⁹ q ꝓbarent[m] sibi se dedisse usuras: eisdez ipsas ijdẽ restituere ꝓcurarent. vñ cuz predicti J. ⁊. B. vsuras repetere non attẽtent ꝓpter huiusmodi iuramentũ ⁊ heredes pdicti. Pa. eis negligãt satisfacere de vsuris. Mandamus quatenus sub pena excõicationis publice in ecclesia ꝓponi facias vel ꝓponas: vt q sup hoc nouerit veritatẽ procedãt ad testimoniuz[n] proferenduz: ⁊ si p dicta testiuz uel alia documenta tibi cõstiterit[o] de pmissis: heredes illi⁹ vt usuras q̃s a predictis pater eorũ accepit restituant vniuersas eccle. cẽ. cõpellas.

Idem neapol. archiepo.

¶ Juramentũ generale oz intelligi si fieri põt vt nõ obuiet iuri als tãquã temerariuz non obligat contra iuris obseruantiam.

A D nostrã noueris audientiã pueniss[e] q a te quasi p extorsionẽ[p] tale fuit ꝑstitũ iuramentũ q in oi cã deberes ordinẽ iudiciariũ obseruare. Ueruz qm̃ fm traditiones canonicas manifesta accusatione non indigẽt: nec in eis est ordo iudiciari⁹ obseruãdus⁹ q oz i alijs obseruari. ne tu qm̃ sub premisso tenore iurasti bẽbas i mẽte[r] ut ꝓptera venires ꝓtra canõicas sanctiones alioquin nõ iuramẽtũ sed piurium[s] potius extitisset: nec esset aliq rõne ꝑsuadũ. Nos iuramẽtuz tuũ benignius[t] interpretari volentes ita q cõsonet canonicis institutis: fra. T. auctoritate ꝑsentiũ intimamus: q i manifestis ⁊ notoriis rõne iuramẽti ꝓmissi nõ credim⁹

cordare. C. de inoffi. dona. l. vna.

a ¶ Non fuare: iuꝝ illud. Est ī amore modus non habuisse modum.

b ¶ Postulat. ſ. ō v. ſig. cū oli: ⁊. ſ. ō vſur. cū in tua. ſ. ō cohabi. cleri. ⁊ mul. veſtra.

c ¶ Regrit: ſed nōne ordo iudiciari⁹ pōt fuari ſine peccato ī notorijs ar. q̄ ſic. ſ. de elec. bone: ⁊ aug. pbat id qō notorium ē. ſ. eccl̄az nō eē nullā. xxiiii. q. i. pudenda in fi. ⁊ ita vſ licitū ſacramē tū vt ī notorijs fuek. Sz certe hoc iurare. q̄ in oī notorio fuctur ordo iuris ē illicitū ⁊ multum lederek ius actoris. cū ei ī cūberet on⁹ pbādi: ⁊ diſciplina iudicialis ledere tur: ſi iudex nō poſſet punire niſi pri⁹ pbarek: ſz b fieri nō dz qr nulle ſūt validiores pbatiōes q̄ p euidētiā facti ī illa decre. bone. factum fuit ob ſcādalum ad cautelā vt ibi dſ vl forſitā nō erat notoriū iudici lau.

d ¶ In illis: vz ar. q̄ v. būm generale non ē generaliter itelligendū: ut. i. q. i. iudices. v. oīa bona damaſci: ⁊. ff. de fuitu. ſi cui. ⁊. ff. ō pign. ſi obligatōe: ⁊ de q̄ſe. diſt. ij. reuera. v. de opib⁹ toti⁹ mundi circa finē. arg. ꝯ xix. di. ſi romanoꝝ. xxxi. q. i. q̄ ſi dormieris. ⁊ i. q. i. ſunt nōnulli: ⁊. ſ. de pnul. q̄ circa: ⁊. s̄. de ma. ⁊ obe. c. ſolite.

Quite ¶ Qui iurauit cui non debuit cui deberet iurare cōpellī vel ſūma generalius ſic vt ī rubro. ¶ Prīo ponit exordiū. ſēdo narrationē ibi ſane. Tertio cōcluſionē ibi cum igitur. Vb. ſi.

e ¶ Augetur: qm̄ grauius ſolui pōt vō creditori qō alteri ē ſolutum et tm̄ non liberatur a debito. ff. de ſolu. vō. procuratori. §. i. ⁊. ſ. de homi. ſicut dignum. §. eoſ in fi.

f ¶ Quod alij: ſic. ff. de q̄di. indebi.. in ſūma in fi. vñ ſi alij ſolueris qō alij debes non liberaberis ⁊ ille furtum q̄mittit ff. de fur. falſus. §. i. niſi ille ratū hēat. ff. c. ſi vēdidero. §. ſi titi⁹. vnō pz q̄ pei⁹ ē latroni. qui pti tur ſpolia cuꝝ ſocio q̄ ſi non ptīk. xxii. q. iiii. ſi ad peccatū. Jo. Et exponе qō dicit alij tm̄. ſ. ⁊ ſic nō obſtat q̄ ſoluit vni ex pluribus quoꝝ quilibet inſolidū quid debebat. ff. de duo. re. q̄ſti. l. iii.

g ¶ Archiepo: de hac materia tractatur. ſ. de preſcri. ſi diligenti.

h ¶ Prestitum piſano archiepo.

i ¶ Contrarium: qr ſi vnum q̄trioꝝ ē bonum relīquū ē malum. viii. q. i. ſciendum: ⁊. xxii. di. hoſpiciolum. lau.

k ¶ Illud. ſ. quod preſtitiſti. archiepo.

Quintauallis ¶ Iſtud ē valde famoſū. c. pp materiā arbitroruꝝ que hīc tractatur cōis diuiſio. Scōa ibi quocirca. Vb. ſi.

l ¶ Juramētum: qō ciuili mō fuit intelligendū. ff. de fuitu. ſi cui. ⁊. s̄. e. veniens vbi de hoc.

m ¶ Erberedaret: Ad hunc caſū iuramētū nō ertēdebat nec debuit ertē di. ar. s̄. e. q̄to ⁊ meli⁹ in. c. veniēs. xxii. q. iiii. vnuſqſq: ⁊. ff. de op. lib. ſi libert⁹. ff. de fideicō. libe. thais ancilla. §. ſoroꝝ. ⁊. ff. ō manumiſ. l. iiii. ī fi. niſi ī certis caſib⁹ q̄ tinēt. i. autē. ut cū de ap. cog. §. cās colla. viii. ⁊

ita turpe fuit mādatū. Itē ꝫ p̄ceptū dñi fuit b mādatū ut vroꝝ ſepek a viro. xxvii. q. i. idolatria. ⁊. xxxiii. q. ii. quos de⁹. Cauſe vo ingratitudis pp q̄s pk pōt exheredare filiū ſūt he. ¶ Pria ſi fili⁹ parētib⁹ man⁹ intulerit. Itē ſi grauē iniuriā eis fecerit. Si criminalit eos accuſauerit de cā q̄ non ſit aduerſus p̄ncipē vel rē publicā. Si cū maleficis vſatur ſi maleficus efficiak. Si vite parētum fuerit inſidiat⁹. ſi vroꝝ vel cōcubine ei⁹ ſe īmiſcuerit. ſi ex dilapidatōne filij graue diſpēdiū parētes ſuſtulerint. Si p̄ ꝑſona vel debito ei⁹ inq̄tū pōt fideiubere noluerit. hoc tm̄ q̄ ō fideiuſſiōe dk ad filios maſculos tātū ptinet. Itē ſi ꝓhibuit eos facē teſtm̄ ſi ꝫ voluntatē parentum inē arenarios ⁊ mimos pſeuerauerit. cū pk nō fuerit illi⁹ ꝓfeſſionis. ſi filia vitaz luxuriosam egerit cum parentes vellent eā ꝓpoſſe dotak. niſi neglexerint eā maritare vſq; ad. xx. āuos. ſi parentib⁹ furioſis debitā curā nō īpēderit. Si parētē captū ō carcere deducere neglexerit b totuz bēs in p̄miſſa auten.

Tua nos ¶ Coniuges ab iurare ſe non pōt ita ſūmat Jo. An. ego ſūmo ſic ex cā vt ī rubro dūiditur ī p̄ma q̄ſtione in ſecūda reſponſio ſecunda ibi: nos igitur. Vb. ſi.

n ¶ Petituros: Temerariuz fuit huiuſmōi iuramētum ⁊ iō non fuit obligatoriū. xxii. q. iiii. inter cetera: ⁊. C. de nup. autē. qō eis p̄mittitur ⁊ dicunt qdaz pniam īponēdā tāq̄ p veniali ar. s̄. e. verū. ⁊. xxv. di. §. crimi nis. īmo ad min⁹ vni⁹ āni pnia īponitur p temerario iuramēto. xxii. q. iiii. qui ſacrām̄to tan.

o ¶ Cōmorari: nō tm̄ in ſecul o ut quidā dicūt. ar. ſ. de q̄erſi. q̄ſtionis. ad apoſtolicā: ſed vt q̄ ī ſeculo. xxxiii. q. v. qō deo patri ſed ſi alter vellet intrare monaſterīū hēret locū qō ipſi dicunt. Sz quid ſi iurauerūt q̄ nunq̄ diuerterent abinuicē. nunquid ē fuandū iuramentū tale cum poſſit fuari ſine interitu ſalutis eterne non vſ qr nec penalis ſtipulatio teneret. vt ſi culpa alterius diuortiū factū fuerit dabiſ cētum. ff. de. v. ob. ſi ſtipulatio facta fuerit. ſicut. n. libera ōbēt eē matrimonia in ꝫhendo ita ī diſſoluendo. C. de inuti. ſtip. libera. ⁊. C. de nup. neqz. arg. ff. de dona. inter vi. ⁊ vro. ea q̄. ⁊ . ff. de. v. ob. ticia. ⁊. ſ. de ſpon. gēma: Jo. hoc non determinat ſed credo ſi vellent intrare religionē poſſent qr non dſ infringere iuramētum qui ī meli⁹ illud cōmutat. s̄. eo. c. iii. ⁊. ſ. de vo. ⁊ vo. re. c. ſcripture ⁊ iuramentum illud benignius ē int

---

te teneri fuare[a] ſubtilitatē ordinis iudiciarij quam ī hiſ nō fuari per oīa ipſa iuris ratio poſtulat[b] ⁊ requirit vñ videbitur ſubtiliter intuēti de ordine iudiciorꝝ p̄cedere: vt in p̄miſſis nō per oīa ordo iudiciarius obſeruet. Quāquā ⁊ ꝫ ap. p batū intellectū recte poſſit itelligi qō iuraſti vt ī oībus cauſis ordinē iudiciariū obſeruares ī illis videlicet[b] in qbus ē ordo iudiciari⁹ obſeruādus. Sic ergo faciēs ⁊ iuramēti tenorē ſeruabis ⁊ inſtituta canonica non obmittes.

I Dem iudici karolitano.

¶ Si vnū iuramentū vni debitū alteri p̄eſtat illicitū ē ⁊ eo non obſtante cui debeť p̄eſtandū eſt.

Eatе credimus diſcretōe vigere ut intelligas p̄ te ipſum q̄ onus nō remittit: ſed augetur[c] cū cuiqz improuide ſoluit: qō alij[f] ex debito ē p̄eſtādū. Sane cum archiepꝰ turritanus a te noīenro iuramētū fidelitatis ſicut a nobis mādatū accepat exigiſſet illud exhibere ī eius manibus diſtuliſti aſſerens q̄ piſano archiepo[g] ſaluo ap. ſe. honore huiuſmodi p̄eſtite ras iuramētū. Cum igit nobis ⁊ eccleſie romane fidelitatē facere tenearis ſi p̄eſtitum[b] iuramentuz ei qō a te nobis tāquā debitū ē p̄eſtandū cōtrarium[i] reputes illud[k] illicitū iudicabis ⁊ illicito nō obſtante qō licite imo ex debito petit exhibebis vel ſi p̄eſtitū p̄eſtādo cōtrariū nō exiſtit illō ſine difficultate p̄ſtabis. I Dem alatrio epo.

¶ Qui iurauit ſtare mādato alicuius non tenetur parere ſi p̄cipit illicita vt q̄ filiū exheredet vel vroꝝem abiurat.

Quintauallis noſtris auribꝰ intimauit q̄ p offenſa quaz filie ipſius alijs mulieribus irrogarant q̄ earū mādato pareret p̄ſtitit iuramētū[l] que tale illi ſub debito iuramenti dedere mandatuz q̄ ſi q̄ filij aut vroꝝ illiuſ aliquod factū vel verbum cōtumelioſum mulieribus illis obicerent idem filias ⁊ filios exheredaret[m] ⁊ a ſe. p priā remoueret vroꝝem. Quo circa mandamus q̄ten⁹ cū licitum fuerit iuramētū: ſed mādatū illicitū p̄dict⁹ vt reuocēt mādatum illud iniungas aliogn eū ad mādati obſeruationē illi⁹ denuncies nō teneri. I Dē archiepo traconeñ.

¶ Ex cā leui ⁊ temeraria ꝯiuges ēt quo ad thoꝝ ⁊ mutuā cohabitatiōnē ſe ſepare non p̄ſt etiā cuz iuramenti interpoſitione

Tua nos durit fraternitas cōſulēdos qd tibi ſup hoc ſit faciēdū. q. P. ⁊. A. vroꝝ ei⁹ ad inuicē iurauerūt ſe nūquā mutuo petituros[n] idē vero nūc repetit illā inſtāter ea ecōtrario affirmāte q̄ p̄us ſe faceret ſarracenā quā ꝺduceret ad eū ⁊ ifra. Nos igit fraternitati tue rñdētes: mādam⁹ q̄tenus vtrūqz ad ꝯtinētiā fuādā moneas ⁊ iducas quā ⁊ ſi p̄mittere voluerit ⁊ fuare. vtrunqz dimittas ſine alio ꝯmorari[o] aliogn ſi vir nolue rit cōtinere. tu illā vt reuertat[p] ad ipſū ⁊ tāquā vroꝝ cū viro morek per excōicatōis ſniqz ap. re ꝯpellas cū ⁊ temerariū fuerit huiuſmodi iuramētū: ⁊ adulteriū vtriqz[q] ſit cōmiſſum.

I Dem genuen. archiepiſcopo.

¶ Is qui iurauit cū muliere ꝯtrahere ꝓpter ſuperueniētē fornicationē vel deformitatē eā repellek pōt ꝓpter precedētē nō. h. d. p̄io ſi uir iurauit non accuſare uroꝝez temerariū ē iuramētū: ſz ſi ſpāliter de adulterio hoc iurauit denūciare poterit: ſed accuſare non debet

Qualiteradmoduz ſi uir mulieri iuraſſet qñ ꝯtraxit cuz illa q̄ eā ſemper p̄ legittima uroꝝe teneret: ⁊ p̄ fornicatōe quā mulier antea cōmiſſiſſet nō poſſet eā dimittere[r]: ſz pro fornicatione quā poſtea perpetraret eā dimittere poſſet non obſtante huiuſmodi iura-

---

pretandum. s̄. eo. ad noſtram. ⁊. c. quanto.

p ¶ Reuertatur: hic dicerē q̄ ꝓpria auctoritate debet redire ad virum nec expectare ſuperioris auctoritatem.

q ¶ Utrinqz: ſic. ſ. de regu. veniens. ſ. de diuor. ſignificaſti. ſ. ō adul. c. pe. ⁊ vl. . ſ. de excep. cum eccleſiaſtice. ⁊. xxii. q. vi. nihil. ⁊. ff. de cōpē. ſi ambo.

Quenadmodum ¶ Sūmatur vt ī rubro ſed vltimū dictū nō ē ſine dubio vt infra patebit diuidit in tres ptes p̄ncipales. ſecunda ibi illud autem tertia ibi q̄ ſi p̄ma ſubdiuiditur nā p̄mo inducit ſimile cōſultatōi fiende. ſecundo ſoluit ibi ita ſiquis. tertio ꝓbat ſolutionē p euitationē abſurditatis ⁊ p rōnez ibi alioquin. quarto reſpōdet oppoſitioni iuramenti ibi nō obſtante quod reſpōſum ꝓbat p euitationē abſurditatis ibi qdē ſi poſt. Secūda pars p̄ncipalis nō ſubdiuiditur. ſed tertia ps ſic qr p̄mo ponit caſum: ſecundo allegat p negatiua ibi cū ſcriptura. ⁊ tio p affirmatiua ibi. ſz nunqd. quarto ſoluit ibi tuti⁹. Vb. ſi.

r ¶ Dimittere: nec ēt accuſare. ff. de adul. ſi vroꝝ. §. ſi quis vroꝝem. ⁊. §. vlt. ⁊ . C. ad. l. iul. de adulterijs ꝓpter violatam.

a Conditio. Nota q plerūq; itelligīt ꝓditões i iuramētis vt hic si placet pape vt. s. e. venientes. Itē hec si deo placuerit. xxii. q. ii. beat⁹. §. i. Itē hec si res in eodē statu pmanserit. xxii. q. ii. ne quis: & ff. de solu. cū quis. Itē si mihi suabit fides. s. e. puenit. & ff. loca. q̄ro. §. inf. Itē honeste & possibiles ut h dr̄. & j. eo. sicut. Itē hec si mihi numeraueris pecuniā. C. de non nu. pecu. indubitati. Itē hec si nuptie fuerint secute. ff. de iu. do. stipulationē. Itez hec si nō moderatū quid p̄cipiatur. s. e. ueniens. & c. quita uallis: & ff. ō ope. liber. si liber tus. itē facultas subintelligīt. s. eo. breui. itē ꝓmoditas. ff. q̄rū re. ac. non da. l. i. §. q̄ bonoz an de. Spāles aūt ꝓditões nō sub intelligunt si non exprimāt. lz mēte ꝓcipiātur. xxii. q. vl. c. vl. in fi. C. de ꝓdi. ob. cau. si repetē di nisi. vbi lex exp̄mit aliqd tacite agi inf ꝑhentes. q: tunc illud p exp̄sso hētur. ff. si cer. pe. cū quid: & ff. de ỹ. ob. triticū. et hec ỹa sunt i pmissorijs iuramētis: sed in assertorijs nulla ꝓditio subintelligīt. & de tali loquitur. xxii. q. vl. c. vl. & C. ō iur̄ do. si mulier a viro. Sed nun quid dicem⁹ oē iuramentū ꝓditionale si oēs p̄misse ꝓditiones subintelligunt certe nō. ff. de ꝓdi. & demon. ꝓditiones.

b Precedentem: q: ex quo semel pbauit mores ipsi⁹ nō pōt postea reprobare. xxii. q. ii. horrendus nisi ex supuenienti cā vt. s. de eta. & q̄li. accepim⁹. & s. ō. off. dele. insinuante & iiii. q. iii. §. si quis testibus. io.

c Forti⁹: nā cui damus actionē multo forti⁹ exceptionē. ff. ō fg. iu. iuit⁹. §. cui dam⁹: & ff. ō supfi. l. i. §. plane. & s. e. debitores q̄q; tñ ꝓsequimur excipiēdo q̄ agendo petere nō possumus. ff. de neg. gest. l. iii. §. pupillus: & ff. de ꝓpē. si cū filiosa. q̄q; quedā ꝓsequimur agēdo q̄ nō ꝓsequimur excipiēdo. s. e. debitores: & s. q̄ me. cau. ad audiētiā. itē pōt ōpositū repeti q; nō ꝓpēsari. C. de cōpē. l. vl. & j. de depo. bona fides. §. ii.

d Sponsam: ita & sponsus pōt spōsam accusare de adulterio q̄si matrimonio iā iniciato ar. C. de adul. ꝓpter nisi i casu. ff. de adul. miles. §. ꝙrebā tur: q: & iniuria ei facta ē. ff. de iniur. itē apud. §. sponsum: q: nec mr̄imonium nec spē matrimonij. violare p̄missum est. ff. de adulte. si vxor. §. diuus.

e Eiicitur: deterior nāq; dolus eius cognoscit qui interruptam iterum litē deseruit q̄ qui semel ceptā dereliquit in autē. de litig. §. omnem in fi. col. viii. & min⁹ malū est viā dñi non agnoscere q̄ post agnitam retroire. j. de aposta. quidam.

f In alterutro. i. in vxore dimissa & sponsa non admissa.

g Ad vtrūq; s. ut eam recipiat uel non recipiat.

h Oculos: sic p; q̄ iuramentū q̄q; pōt seruari sine iteritu salutis eterne & tñ non tenet illud seruare. sed hoc ideo ē: q: honestas intelligit in hoc iuramento ut si res in eodē statu pmanet. id. n. tacite agit. xxii. q. ii. ne quis. & ff. de solu. cuz qs sed si iuramentū nō posset seruari sine iteritu salutis eterne vel si esset ꝫ leges vel bonos mores seruari non dz. s. c. pri. & c. quintauallis. & ff. de leg. i. si quis inq linos. §. vlt. ff. de leg. iii. si quis i ꝑn. & ff. de iurepa. adigere secus ēt si mulier haberet in facultatib⁹. Sed quid si violentiā opprimat sponsa ō futuro vr̄ q̄ nihilominus teneat cū ea ꝫhere. ar. xxii. q. v. reuera. ff. de adult. si vxor. §. si quis plane. sed nō est verū. xxvii. q. ii. raptor. & c. sequen. & xxii. q. v. finge. & ca. ille & ita punitur sine culpa sed non sine cā.

i Teneret: q̄si dicat non: q̄ verum est i sponsa de futuro. j. de cōiug. lepro. c. vlt. sponsam ỹo de ꝑsenti ducere tenetur q: non reperitur casus nisi vn⁹ i q uo possit eā dimittere. j. de cōuer. coniug. ex publico.

k Teneretur: quasi dicat non tenetur eam admittere.

mēto qm̄ i eo talis erat subintelligē da ꝓditio⁹: si videlicet illa in legē ꝓiugij non peccaret. Ita si qs iurauerit se ducturum aliquā i vxorem nō pōt ei fornicationē opponere p̄cedentem[b]: sed sub sequē tem ut illa nō ducat in ꝓiugem q: in illo iuramento talis debet conditio subintelligi: si vz illa ꝓtra regulaz desp̄sationis non uenerit Alioquin si post huiusmodi iuramentuz publica meretrix fieret teneretur eā ducere in vxorez: q̄ est ꝑ. sus absurdū. Nā si post contractū coniugium vir ꝓpter fornicationem licite pōt vxorem a sua cohabitatōe dimittere longe fortius[c] ante ꝓiugiū celebratuz ꝓpter eandem cām sponsus licite pōt in suā cohabitationem nō admittet sponsam[o]: q: turpius eijcitur[c] quā nō admittitur hospes. Nō obstante in alterutro[c] casu vinculo iuramenti q̄ quidem ꝓpter subintelligendā ꝓditionez est tale ut is qui iurauit ad vtrunq;[g] sine trāsgressione se possit br̄e. Quod si post huiusmodi iuramentū mulier fieret nō solum leprosa: sed ēt paralitica uel oculos[h] uel nasum amitteret seu quicquā ei turpi⁹ eueniret nūquid uir teneretur[i] eam ducer̄ in uxorez ꝓfecto ductā non posset dimittere. Sed nūquid nō ductā admittere teneret[k] quāuis[l] interdum ꝓtractū nō dirimat q̄ impedit[m] ꝓtrahendum. Illud aūt iuramentū est ꝑculdubio temerarium si uir iuret uxori: q̄ eā super nullo crimine[n] accusabit q: si mulier fieret infidelis: & nollet cohabitare uiro absq; cōtumelia creatoris uel ut illum pertraheret ad infidelitatis errorem: tunc incūctanter deberet illā ipetere apud iudicem suum ut eam nisi penitus resipisceret omnino dimitteret[o] secundū canonicas sanctiones. Nō si expresse iurasset q̄ eā super adulterio nō impeteret: esset ne seruādū huiusmodi iuramētum cū scriptura testetur q̄ patronus[p] est turpitudinis qui celat crimē vxoris: & secundū regulam euāgelij si primo & secūdo correcta rescipiscere nollet dicēdū eēt ecclesie: ut tāquā ethnica[q] & publicana deinde vitaretur ne per hoc libera p̄beretur ei peccandi facultas ꝓpter impunitatē peccati. Sed nūquid vir nō potest dimittere vxori peccāti nō solū septies: sed etiā vsq; septuagies septies secūdū euāgelicaz veritatē. Tutius ergo in hoc[c] casu videt: ut ꝓpter iurisiurādi religionē vir accusare desistat[s] vxorē ad diuortiū celebrādum quāquaz denunciare[t] eā possit ad penitētiā peragendam.

De abbati: & capto castelliōis.

Licite ex cā necessaria etiaz per religiosos iuratur.

Et si rp̄s p̄ceperit fm euangelicā ueritatē: sit sermo[u] vester est ē non[x] nō ut affirmatio[y] vel negatio sicut ꝓcedit ex ore: ita ꝓcedat ex corde q: tamē hominum excrescente malicia simplici assertioni uel negationi vix credit iccirco p̄uidēter adiunxit q̄ amplius est: a malo ē: a malo quidē nō taz culpe quā pene nec exhibētiū: sed exigentiū iuramētū: nā incredulitas huiusmodi magis ē pena quā culpa vnde nō dixit malū: sed dixit a malo. Licet enī iuramentū ꝓhibuisse dom⁹ videatur nusquam tamē per creatorē: sed per creaturam[z] iurare ꝓhibuit ne per huiusmodi iuramētū trāsferretur ad creaturā honorificētia creatoris. Quare cū i euāgelio p̄misisset

l Quāuis istud q̄uis nō ē aduersatiui sz cātiuz & ponit quāuis p q̄.

m Impedit: ut votū simplex. xxvii. di. si vir. sic. xv. q. i. §. vlt. vbi dr̄. non oīa que impediunt ordinādum deiciunt ordinatum.

n Crimine: nā pactū illud non valet si quis paciscatur ne aliū accuset de crimine nōdū ꝑpetrato. ff. de pac. si vnus. §. pacta. & §. illud tñ ō crimine iam ꝓmisso paciscī pōt ne de eo agat. ff. de pac. si vnus. §. pacta. & j. e. c. ỹsi. nō solū septies. & c. Nec illud pactū sz ne dolus p̄sit. ff. de reiu. q̄t⁹. Talia. n. pacta z publicā vtilitatē ee vident: q: p ea inuitantur hoies ad peccādū impune si. ff. de pac. dota. q̄uenire. & s. de ꝓsue. ca. pe. & q: publice vtilitatis ē ne crimina remaneāt impunita. j. de sen. excō. ut fame. & ff. de solu. stichū. §. i. & ff. ad. l. aquil. ita vulnerat⁹ in fi.

o Dimitteret: q: frat aut sor̄ non ē fuituri subiect⁹ i huiusmōi. xxviii. q. i. si infidelis. & j. ō diuor. quāto iurta illud. spernas spnentē vl blasphemare volentē. vel tecredentē scelus ad mortale trahentē. Naz sunt absq; mora fic vincula rupta p̄ioza vincen.

p Patron⁹. xxii. q. i. c. i. & ff. ad. l. iulia. de adulterijs. l. ii. §. ii. & ff. de fur. qui vas. §. i. ar. & j. de adulte. si uir.

q Ethnica: ethnos. i. gēs ide ethnica. i. gētil.

r In hoc casu vltio. s. vbi iurauit nō accusare eā de adulterio & ita pōt qs se obligare pacto ad non accusandū. j. ō accu. ueniens. arg. ꝫ. ff. de pac. si un⁹. §. illud. & §. pacta. & ff. ō pac. do. cō uenire hoc solutū est. s. in notula. nam illud.

s Desistat: & ita pactū & iuramentū valet q̄tenus tāgit rē familiarē nō in eo q̄ publicam ut diri in notula. nā illud.

t Denunciare: sed q̄ si nollet corrigi nec curaret de excōicatione. dicit Jo. q̄ tunc licite pōt eaz deserere q: iā est ꝓtumelioſa creatori suo. xxviii. q. i. si in fidelis. & sic q̄q; cui precludit una uia alia via ad idē admittit. ut. iiii. q. iii. sui neq; & hic: q: lz non possit eā accusare. poterit tñ eā denunciare arg. ꝫ. ff. de cato. & cura. scire: & ff. de ꝓdi. insti. q̄ sub ꝓditione. §. si quis. & ff. de bo. lib. querit. C. si māci. ita vene. l. ult. & s. de ꝑcu. tue. Tancre. dicit q̄ nō dz eā deserere. lz se non corrigat ēt si vite ei⁹ insidiaret. xxii. q. vj. geqd mulier: sz dz eā tenere i uinculis & castigare cū hoc ei pmittaz sit. xxxi. q. ii. placuit & q. v. b imago. & xxiii. q. iii. duo ista noīa. & vii. q. i. sic alteri⁹

Si Monachi & quersi iurare pōt ꝑ testionio ferēdo i cā mōasterij sui ita cōiter sūmat: sz hec sūmatio nimis restringit lsaz. ió sūmo sic ut i rubro diuidit i. v. ptes i ꝑma rñdet auctoritati euāgelice q̄ uidebat ꝓhibitū iurañtū. scda ibi iacob⁹ quoq; auctoritati aplice. tertia ibi angelus ꝑbat mltis auctoritatib⁹ noui & ueteris testi q̄ licitū ē iurar q̄rta ibi q̄dā. n. q̄re simplr ꝓhibeē iuramētū. quinta ibi licet dat petentibus licentiā iurādi. Ab. si. u Sermo. xxii. q. i. ita ergo.

x Nō non. iste due negationes non faciunt ꝫ unā affirmationē fm q̄ alibi faciunt. ff. de vbo. sig. duobus uerbis.

y Affirmatio: ecce declaratio geminationis. i. ut quod os affirmat: & cor affirmet & quod os negat: & cor neget sic. xxiii. di. psalmista.

z Creaturā: sic. xi. q. i. clericum & i autē. ut non luxurientur ꝫ naturam

colſ. vi. §. ꝛ qñ. ¶ Per creaturā licitū eſt iurare vbi exprimitur in iure vt p crucē. xxij. q. v. q iurat. p euāgeliū. xxij. q. i. ſi aliq̄. p ordinē: vt. i. q. i. quotiens. p ſalutē pncipis. ff. ō iureiur. qui p ſalutē. l. iij. §. vlt. p altare. xxij. q. i. hēmus. aliter. n. iurare nō dz. vñ non lz iurare mēbra dei in auc. vt nō luxurientur ꝫ naturā colſ. vi. §. ꝛ qñ. ꝛ. xxij. q. i. ſi quis per capillum. vbi pena ponitur.

a ¶ Omnino. i. er leuicā vel p oīa. Sīc oīno habet in lege vt ſi fideiuſſor itercedat p maiori ſūma q̄ pncipalis debitor oīo nō obligat. ff. de fide. grece. §. illō. vi.

b ¶ Seruādū. qualiter cūq; iuratur ſi licituz eſt qō iuratur ſeruādū ē iuramētū. xxij. q. i. monete. ꝛ. ff. de iureiu. §. i. gamulta fieri nō debēt q̄ tñ tenēt. xxvij. di. ſi vir. ꝛ. xxvij. q. ij. nos nouimus. ſīc iudex vltia die ſue iuriſditiōis iudicare nō dz. ff. de iuriſdi. omiu. eū q: ſi tñ ſniaz direxit tenet. ff. de offi. pcō. meminiſſe in fi. T.

c ¶ Nolite. i. nō habeatis voluntatem iurādi.

d ¶ Neceſſitas. ꝛ ita nūq̄ iurāduz eſt niſi in neceſſitate: ſed hec neceſſitas includit etiam ſub ſe vtilitatē. xxij. q. i. tu malum. ꝛ. c. ita ergo. Lau.

e ¶ Comites: de qb⁹ habes. xxij. q. ij. aīaduertē dū. ꝛ. q. i. ꝛ iurabunt.

f ¶ Prophetā. ſ. hieremias.

g ¶ Jurabunt. hec habes. xxij. q. i. ꝛ iurabūt.

b ¶ In veritate: cōſcie.

i ¶ In iudicio. i. diſcretione vel deliberatione.

k ¶ Juſticia. i. vt qō iuratur ſit iuſtū ꝛ licituz: ꝛ iſti ſunt tres comites qui debēt iteruenire i quolz iuramēto. ꝛ ſi iſta defuerint nō iuramētū: ſed p iuriū eſt dicēdū vt in. c. aſaduertendū. xxij. q. ij.

l ¶ Controuerſie: quia poſt iuramentū delatuz ꝛ preſtituz nihil amplꝰ q̄rēdū ē. ff. de iureiurā. nō erit. §. deleto. ꝛ parē bz auctoritatez cum tranſactione ꝛ maiorē q̄ res iudicata. ff. de iureiurā. l. ij. qō verum eſt ſi eſt delatū a pte parti. iſtud enīz retractari non pōt. ff. eo. admonendi. i.

m ¶ Almē. i. ſine defectu. ꝛ eſt no. aſſertionis.

n ¶ Teſtis eſt. in veteri teſtamēto iurabatur ſic viuit deus viuit anima mea. ſic iurauit vidua q̄ erat in ſarepta ſidoniorum Helie prophete. Tempore gratie in primitiua eccleſia iurabatur teſtis eſt mihi deus: deū inuoco teſtē. xxij. q. i. ſi peccatum. ꝛ. xxij. di. ſacroſan. Hodie iuratur per deum per euāgelia. lxiij. di. tibi domino. ꝛ. i. q. vlti. c. vlti. T.

o ¶ Morior: hoc habes. xxij. q. i. non eſt.

p ¶ Quedaz: poſſet aliquis querere ex quo licite iuratur quare prohibuit dominus iuramentum. reſpondet papa quedam ꝛc.

q ¶ Mala ſunt: q̄dā. n. illicita ſunt in ſui natura q̄dā ciuiliꝰ. i. iure poſitiuo vl conſuetudinario. ff. de v. ſi. pbrū. ar. ff. de adul. ſi adulteriū. ſic q̄daz ſunt ſimoniaca ipſo iure. ſ. q̄ i veteri teſtō erāt pbibita vt vēdere ſpiritualia. i. q. i. qui ſtudet. quedaz ſunt pbibita p conſtitutionem eccleſie: vt dare aliquid pro bñdictionibus nubentiū. p baptiſmo. p ponēdis prelatis in ſede. de his habes plura exempla. ī. de ſimo. cū in eccleſie corpore. ꝛ. c. ſicut p certo. ꝛ. c. ad apoſtolicā. ꝛ hoc eſt qō dici conſueuit. quedā ſunt ſimoniaca: q: pbibita: q̄dā ſunt pbibita: q: ſimoniaca ꝛ de hoc dicitur. ſ. de offi. dele. ex parte.

r ¶ Ex cauſa. xxij. q. i. ita ergo. C. ſi manci. ita vene. ne prosti. l. i. ꝛ vlti.

s ¶ Sequuntur. Nota q̄ aliquid pbibetur nō q̄ ipſum ſit malū ſz q: inde pōt ſeq maluz. ar. xxi. di. deniq;. ꝛ. xxvij. diſt. iō. xi. q. iij. nolite. xli. diſ. q̄ſq; . ij. q. vij. pſumūt. xxiij. q. iij. deꝰ q maledicit. iſti. vi bo. rap. §. ſed nedū. ar. ī. ff. q ꝛ a q̄bus manu. li. non fi. l. vlti. ꝛ. ff. de pac. ſi vnꝰ. §. illud. Jtē arg. q̄ vno pbibito pbibent oīa p q̄ puenīt ad illud. arg. ī. de cleri. cōiu. diuerſis fallacijs. ꝛ. ff. de cōdi. inſti. l. q̄ ſub ꝯditiōe. §. ſi q̄s eo. ꝛ. ff. de ſpōſa. ofo. arg. ff. ō tu. ꝛ cur. da. ab his ſcire. ꝛ ff. de bo. liber. q̄rīt. ꝛ. ſ. de pro cu. tue. Jtē arg. q̄ aliquo pbibito oīa pbibent q̄ ſequūtur ex illo. ſ. de cōſti. nā ꝯcupiſcētia.

t ¶ Cōfirmatio. ſic falſitas eſt īmutatio vītatis in auc. de inſtru. cau. ꝛ ſi. circa pn. colſ. vi.

v ¶ Ex cā. arg. q̄ poti⁹ cōſideranda eſt cā facti q̄ ipſum factū. xv. q. vi. c. i. ī fi. ꝛ. xxij. q. viij. occidit. ī. de accu. cū dilectus. ꝛ. ff. de fur. l. verū. Ulp.

x ¶ Modico vino. de cōſe. di. qnta ſint tibi. arg. q lz hīe curam corporis moderatā ad exercitium vtutum. ar. xliij. diſ. multis alias incipit conuiuia: de pe. di. ij. c. charitas. ỽ. item corpus noſtrum.

y ¶ Ceſſante cā: pp quā excludēdā. ſ. piuriū introductū eſt ne iurēt. Si. n. cā eēt pp quā habendā aliqd fieret lz ceſſaret cā illa nō iō ceſſaret id qō factuz ē pp illā cām. xxij. q. viij. tantū. ꝛ. q. i. dixit dñs. vel ceſſante cā odioſa ꝛ ī ius ceſſat ꝛ eius effectus. dixit Ulp. verum eſt circa alias perſonas: ſed circa eandē perſonam non ceſſat niſi priuilegiū vel ꝯceſſio tēdat ad norā ꝛ tunc expone ỽba illa verum eſt ab initio: ſed ſi ex poſtfacto incipit odiū nō ceſſat effect⁹. i. prohibitio. ar. ī. de deci. ſuggeſtum. ꝛ. lxiij. diſ. §. vex. ꝛ. ff. ō vul. ſubſti. ex facto. ſic plana ē glo. alias verum eſt ꝛ ita non rīdet expoſitioni. dic verū eſt circa alias perſonas que nō habent priuilegia: ſed circa eandē pſonam q̄ habet priuilegiuz nō ceſſat priuilegiū. i. nō pditur ſi priuilegiū ipſum vel ꝯceſſio tēderet ad norā vt dicūt tres predicte cōcordā. arg. ī. de elec. c. ſuggeſtū. lxiij. di. §. verū. de hoc q̄liter itelligat dictū ē. ſ. de renū. poſt trāſlationē. ꝛ. lxi. diſt. §. bis auctoritatib⁹. vl dic ceſſante cā. i. ceſſante priurio ceſſat pbibitio: ꝛ inſtante neceſſitate p re ỽa licita ꝛ honeſta licite iurat ꝛ hic eſt ſenſus huius lre quātum ad hunc caſum.

z ¶ Indulgemus. i. indultū ēe oſtēdimus iā olim. xxiiij. q. ij. ſup prudētia. ꝛ. ſ. de teſti. tuis. ꝛ. c. cum nuncius. ꝛ. c. cum inſuper.

---

dico vobis nolite iurare omnino[a] ſtatim ſubiunxit neqz per celū quia tronus dei eſt: neqz p terrā q: ſcabellum pedū ipſius eſt: neqz p hierosolymaz q: ciuitas eſt regis magni: neqz p caput tuū q: non potes vnum capillum facere album aut nigrū. Et quāuis nō ſit per creaturam iurādū ſi tū iurēt p creaturaz ſeruandū[b] eſt qdem dūmō ſit licitū qō iurat: q: teſte ueritate: qui iurat in celo iurat in trono dei ꝛ ī eo qui ſedet ſup euz. ℣ Jacob⁹ quoqz nō ſimplr prohibet iuramentum: ſed voluntatē iurādi: cū ait: Ante oīa fres mei nolite[c] iurare qñ ad iuramētū nō dz quēquā ſpontanea voluntas iducere: ſz neceſſitas[d] trahere iportuna: ꝛ tūc pōt ſine culpa iurare dūmō illos tres comites[e] habeat iuramētū de qb⁹ pphetā[f] ait. ꝛ iurabūt[g]: viuit dñs in veritate[h] ꝛ iudicio[i] ꝛ iuſticia[k]. qō autez Jacob⁹ ſubdit: neqz p celū neqz p terraz neqz per quodcūqz aliud iuramentum iurare vetat p quālibet creaturā quodcunqz ſit illud: aliogn non diriſſet apoſtolus hoīes p maiorē ſuū iurāt ꝛ oīs cōtroverſie[l] eoz ad cōfirmationē finis eſt iuramētū. in quo patēter oſtdit p quē ſit iurandū: cū ait hoīes p maiorē ſuum iurant. i. per deū: ꝛ cur ſit iurandū vt videlicet omnis cōtroverſie finis ſit iuramentuz. ℣ Angelus quoqz quē vidit in apoc. Jo. ſtantē ſuper mare ꝛ ſuper terrā: leuauit manuz ſuā ad celū ꝛ iurauit per viuentem in ſecula ſeculoz. Xps etiā plus legit dixiſſe in euāgelio q̄z eſt eſt: nō non: cuz ſepiſſime dixerit: amen[m] dico vobis. qō ipſe ſecundū Lucā exponens cū premiſiſſet amē dico vobis q: nemo pphēta accept⁹ eſt in pria ſua: cōſequēter adiunxit: in veritate dico vobis quia multe vidue erāt in dieb⁹ Helye in Jſrael. Apls quoqz iurabat cū diceret teſtis[n] eſt mihi deꝰ: ꝛ iterū: quotidie morior[o] p gloriā noſtrā ffes: q̄ greca exēplaria manifeſtiſſimam iuratiōnē eſſe oſtenderunt. Si. n. per ſe malum eſſet iurare, pfecto dñs nō iuraſſet: cū tñ in veteri teſtamento legat: q: iurauit dñs ꝛ non penitebit euz: ꝛ rurſus: iurauit dominus Dauid veritatem ꝛ non fruſtrabitur eum. imo ꝛ precepit ī veteri teſtaměto redde deo iuramēta tua. ℣ Quedam[p]. n. pbibent q: per ſe mala[q] ſunt vt furtum adulterium ꝛ huiuſmodi: que non ſunt aliqua tenus facienda. Quedā vero pbibentur ex cā[r] non quia per ſe mala ſunt: ſed q: ſi fiāt frequēter ꝛ multū ex his mala ſequūtur[s]: vt vinū per ſe malū nō eſt: ꝛ tamen pbibet apoſtolus dicēs: nolite iebriari vino in quo eſt luxuria: quoniam ex frequenti ꝛ immoderata potatiōe vini luxuria generatur. Sic ꝛ iuramentum per ſe quidē malum non eſt cū ſit cōfirmatio[t] veritatis: ſz tñ prohibetur ex cauſa[v]: quoniam ex frequenti ꝛ incauta iuratione periurium ſepe cōtingit: ſicut in eccleſiaſtico legitur: vir multuz iurans replebitur iniquitate ꝛ nō diſcedet a domo ei⁹ plaga. Quēadmodū ergo Paulus idulſit propter neceſſitatez diſcipulo ſuo Thimotheo vt vtatur modico[x] vino propter ſtomachum: ꝛ frequētes infirmitates: ſic profecto cum neceſſitas exigit, p re vera licita ꝛ hōeſta pōt ſe cure iurari: q: ceſſante[y] cauſa ceſſet effectus. ℣ Licet ergo debeatis eſſe viri perfecti: vt quantum poteſtis iuramēti vinculū euitetis: volens tamē indēnitati veſtri monaſterij prouidere: ne propter defectum teſtium ſui iuris ſuſtineat leſionem: preſenti vobis pagina indulgemus[z]: quatenꝰ vos ꝛ monaſterij veſtri conuerſi poſſitis in cauſis eiuſdez deficientibus alijs teſtibus pro ipo perhibere teſtimoniū veritati.

I Dem epo amelieñ.

¶ Juramentū contra vtilitatem eccleſiaſticam preſtitum non tenet.

Sicut[c] noſtris eſt aurib⁹ itima tum eccleſia tudertina vacante ipſius canonici ꝛ epiſcopus cuz eis dum eſſet in minoribus ordinibus conſtitutus iuramenta quedā

Sicut noſtris. Diuiditur in tres partes. In prima ponit iuramentuz temerarium. Jſi ſecūda punit iurantez ibi: pro iuratiōe. In tertia cōmittitur inquirenda ꝛ retractanda ibi: q: Ub. ſi.

ꝛ ¶ Sicut noſtris. incauta: ſic pz ꝙ aligs ī mortali pctō exiſtens ſi pnor⁹ fuerit nō remouet. ſ. ō tēpo. or. ex pte. ꝛ. l. di. qcūqz. ꝛ eps q cōmittit mortale peccatū non remouetur: vt q ſine cā vult renunciare. ſ. de renun. niſi. ꝛ eſt contra illud lxxxi. diſt. quandocūqz. ꝛ. c. prece. ꝛ. xxiij. di. c. vlti. ꝛ. l. diſ. ex penitentibus: ꝛ ſic

huiusmodi temeraria iuramenta nō repellūt a promotione nec a testimonio. s. de testi. intimauit: ⁊ c. constitutus: ⁊ s. de testi. co. c. vlti. vel dic potius consulit ecclesie ꝙ psone. s. de or. cog. cū dilectus. Itē in mortali peccato existēs admittitur ad accusandū. v. q. i. quidā. ⁊ h fuit ad declarandā innocentiā illius ifamati per libellū occulte proiectū. sed isti sic promoti nō remouent qz huiusmodi crimina leuia sunt q̄ nō deijciunt ordinatos. lxviij. di. c. i. ꝓ quibus īponit solūmodo pnīa saltem vnius anni: vt. xxij. q. iiij. q sacrameto. q̄ autem crimina inducant depositionem ⁊ que non: notatum īuenies. s. ō tēpo. or. ex tenore: ⁊ c. vlt. ⁊. xv. qōne vlti. in summa.

a ¶ In dānum epalis. ⁊ sic pz ꝙ vacante ecclesia canonici nihil possunt disponere de rebus epat⁹ in ipsi⁹ pīudiciū. xij. q. ij. si q̄ de reb⁹: ⁊. j. ne se. va. p to. nec redditus epales pñt diminuere. j. de re. eccle. nō alie. vt sup. īmo nec eps ipse vt ibi dr vñ q̄quid factum fuerit in pīudiciū epatus totum dz in statū pristinum reuocari.

b ¶ Reducas: īmo ⁊ ipse idem tudertinus eps posset reuocare. xij. q. ij. non liceat: ⁊. xxv. q. ir. ꝙ quis cōmisit: ⁊ si ꝓsensit tanꝯ canonic⁹ pōt postea tāꝯ eps reuocare: qz q̄si ante aditā hereditatē ꝓsensit. ar. ff. quor leg. l. i. §. ꝙ ait ꝓtor. nā quedā facit aligs tāꝯ alius. s. de ele. qō sicut: ⁊ c. cū iter canonicos. ⁊. ff. de adop. si pr̄. §. q duos. ff. eo. si consul.

Cum contingat. Summatur cōiter vt in rubro. Sz ego generaliter sic sūmo. Juramētuz prestitū super actu a lege infirmato p̄cipaliter fauore iurantis: lz secūdario in fauorē publicum necessario est obseruanduz si nō vi nec dolo fuit pstitū ⁊ in alteri⁹ pīudiciū p̄cipaliter nō redūdat. h. d. multū singulariter cōsiderata medulla capituli. In pria pte ponitur consultatio. In secūda responsio ibi: nos aūt. Ab.

c ¶ Sanctiones: vt. ff. de fun. dota. l. iulianus: que prohibet alienationem fundi dotalis: ⁊ C. ad velle. aut. siue a me.

in dānuz episcopalis iuris fecerūt priusquā de pōtificis electione tractaꝰ aliquis bñt ⁊ infra. ¶ Pro iuratione incauta iponi fecim⁹ episcopo penitentiā ꝯgruentē: ⁊ ifra. ¶ Quia non iuramenta sed periuria potiꝰ sunt dicenda q̄ cōtra vtilitatem ecclesiasticam attentantur.

¶ Mandamus quatenꝰ ab ipsis canonicis inquiras super premissis diligentius veritatē: ⁊ si ea īueneris esse vera: qō in dānū[a] episcopalis iuris repereris taliter attentatū in statum debitum appellatione remota reducas[b]. Idem.

¶ Non auditur mulier cōtra alienationē rei dotalis cui sponte consensit ⁊ non contrauenire iurauit.

Cum contingat interdum: ꝙ constāte matrimonio mulieres alienatiōibus super rebꝰ dotalibus ⁊ donationibus propter nuptias ꝓsentiāt: ne vlterius ꝓtrauenīant, pprio sacramēto firmando: ac soluto processu tpis mātimonio ꝓtrauenire nitātur: vtrū hoc eis liceat: a nobis tua frater. requisiuit. ¶ Nos autem. F. T. T. R. ꝙ ⁊ si mulierū ꝓsensus in talibus non videatur obligatorius secundū legitimas sanctiones[c]: ne tali tñ ptextu viam ꝓtingat periurijs apiri: mulieres ipse ſuare debent[o] huiusmodi iuramēta sine vi[k] ⁊ dolo sponte prestita: cū i alteri⁹[f] pīudiciū nō redūdēt: nec obseruata vergāt in dispendiū salutis eterne. Idē.

¶ Mouens bellū iniustū cōpellit restituere q̄ p violētiā occupauit ⁊ eos absoluere a qb⁹ indebite iuramenta extorsit. hoc primo vsq3 ad ver. iuramētū. ab ide vsq3 ad finē fm verum intellectum. h. d. Non astringit qs iuramēto ad iplendū qō iurauit si ab alia pte nō iplet cuius respectu pstitū est iuramentuz.

Sicut ⁊ infra. Si cōstiterit: ꝙ p̄dictus. M. iniuste[g] bellū mouerit ꝓtra. J. ipsum. h. studeatis inducere vt vniuersa p huiusmodi violētiā occupata restituat[h] cōqrēti: ⁊ eū a pstito sibi iuramēto, prius absoluens. Nō si acqescere noluerit ipsum ad hoc si pmissa veritate nitunt cogatis p sniam excōicationis ⁊ terrā eius interdicti sentētie supponētes. ¶ Juramentū aūt qō. J. se asserit pstitisse si de assensu factū ē vtriusqz eū nō ligat[i] q̄ pstitit: dū ille cui pstituz fuerit seruare negligit quod promisit.

Idem in concilio generali.

¶ Clerici nō bñtes tpalia a laicis non tenentur eis prestare iuramentum fidelitatis.

Dimis de iure diuio qdā laici vsurpare nitunt cū viros eccl'iasticos nihil tpale[k] obtinentes ab eis ad pstandū sibi fidelitatis[l] iuramēta cōpellūt. ¶ Quia fm apostolū suꝰ suo[m] dño stat aut cadit: sacri auctate ꝓcilij, phibem⁹ ne tales clerici pfōis secularib⁹ pstare cogātur hm ōi iuramēta. Hō no. iij. A. ⁊. C. canonicis antiochenis.

¶ Qui iurat nō eē ꝓtra aliquē pt i cāis ppis ⁊ eccīe sue eē ꝓtra euz.

Petitio vestra nobis exhibita continebat: ꝙ ecclesia antiochena vacāte pnceps antiochen⁹

d ¶ Debent: ꝯ id qō h dicit signanꝰ multa ꝯtia. qz regula vtriusqz iuris dicit qō p leges fit pro ifecto habēdū est. r. di. vides. nec iuramentū valet ꝯ hoc factū. s. de fo. cōpe. si diligēti: ⁊. C. de legi. nō dubiū. ⁊ vbi pncipale nō tz nec accessoriū. s. de fi. istru. inter dilectos cū suis cōcor. Itē cum talis ꝯctus sit a iure dānatus. ff. de fun. do. l. ler iulia. ⁊. C. ad velle. autē. siue a me. qualiter iuramentū prestet robur ꝯctui cū iuramētū nō sit vinculū iniquitatis. xxij. q. iiij. inter cetera: ⁊ s. eo. quāto. nec. n. illud sufficit ꝙ sine īteritu salutis eterne possit seruari: qz illō fallit in temerarijs iuramētis. s. eo. ex l'is. ⁊ fallit q̄q̄z licet non sit temerariuz. s. eo. quēadmodū. ⁊. c. quintauallis. Item vbi quis iurat se soluturum pecuniā spe future numerationis pōt venire ꝯ iuramentū si ei nō soluat ⁊ tñ potest ſuari sine īteritu aīe. C. de nō nu. pe. idubitatu: sed illud bz tacitā cōditionē si pecunia fuerit ei numerata. Itē si iurat illud qō sit turpe vel ꝯriū legi iuramentū est nullius momenti. ff. de leg. l. si quis inglinos. in fi. Itē vbi per iuramētū inducitur alicui perpetua viduitas istud nō tenet ſuare. ff. de iurepa. adigere. ad hoc dicas ꝙ lex ꝓsiderauit qd sit vtile corpori: ⁊ honestum. nam expedit mulieribus saluas hr̄e dotes suas vt īueniāt aliquos qbus nubere possint. ff. so. ma. l. i. sed canon ꝓsiderat vtilitatē aīe. Vel dic ꝙ tūc preiudicat ei mulieri iuramentum qñ aliunde pōt cōsuli mulieri vt dr in aut̄. siue a me. Jo. ita soluit has contrarietates. Aliter pōt dici ꝙ siue mulier possit consulere aliunde sibi siue non: nō pōt deatur obligatorius q̄tum est de sui natura: tñ sine aliqua turpitudine pōt ſuari iuramentum super eo prestitum. vnde h considerauimus potius accessoriū q̄ pncipale propter periculum anime: vt h dicitur. sicut alias obligatio nō tenet tamē iuramētum super hoc prestitum debet seruari. s. eo. debitores. Preterea phibitio huiusmodi alienationis fundi dotalis nō est ppetua. qz si secūdo post biennium consentiat mulier bene tenet in autē. predicta: siue a me. vnde multo fortius iuramentū potest confirmare qō prius nō valebat ⁊ quasi ꝙ ꝓsensu se-

e ¶ Sine vi. ar. ꝙ iuramentuz metu vel vi pstitū nō est seruādū. qd iuris sit dixi. s. qō metꝰ cā. abbas: ⁊ de hoc dicit. xv. q. vi. auctoritatez. ⁊. s. eo. peruenit.

f ¶ In alteri⁹ pīudiciuz. sez creditoruz vel filioꝝ. ar. a contrario sensu. s. eo. venientes.

Sicut ⁊ infra. Fides etiam iurata seruanda non est ei qui fidez frangit. h. d. Ego comprehēdendo totum ter. summo sic vt in rubro. Et vt pz ex p̄dictis sunt due partes. Scōa ibi: iuramēturz autē. Et pone sic casum lr̄alem. Quidā Henricus iniuste mouit belluz ꝯ ioannē in quo multa ei⁹ bōa p violentiam occupauit ac eū captū forte ad iurāduz induxit vt bona sic occupata nō rpeteret vl fm alium intellectuz relaxauit cū iuramento de redeundo ad vincula ⁊ hoc fuit primū iuramentū ō quo in fi. lr̄e. ⁊ non apparet sup quo. Sed forte fm Post. iste Joannes ꝓmisit Herico certū lib. si ipsuz nō offenderet ⁊ ille lz ꝓmiserit ⁊ iurauerit forte nō offendere dictū Jo. nihilominus eū offendit quibus peractis iste Jo. fuit cōquestus pape petēs sup oībus de oppoꝝtuno remedio sibi ꝓuideri. papa cōmisit cām quibusdā qbus mādat respectu primi iuramenti vt habeat in lr̄a in pn. respectu scōi rñdet qd iuris sit vt in. v. iuramentū: ⁊ sic clara est littera. Ab. si.

g ¶ Iniuste. ⁊ iō saltē indirecte ratione peccati spectat hoc ad iudiciū ecclie. s. de iudi. nouit. qd sit iustū bellum. habes. xxij. q. ij. in summa.

h ¶ Restituat. qz iniustū erat bellū: sed si iustū fuisset bellum statī res sic occupate essent sue. xxiij. q. v. dicat.

i ¶ Ligat. qz non seruanti fidem fides non est seruanda. sic. s. eo. peruenit: ⁊ quemadmodum: quia illa conditio subintelligenda est in hoc iuramento: vt notatur in. c. quemadmoduz. arg. cōtra. xxiij. q. v. quod deo. sed illud non tangit hic.

Dimis. Primo ponit factum reprehensibile cui secundo prouidet ibi: Qui. Ab. si.

k ¶ Temporale: si tēporalia possiderent a laicis in bis sunt minores illis. s. de ma. ⁊ obe. solite. xviij. di. si eps. Ber.

l ¶ Fidelitatis: īmo nec clericis h iuramentū prestandū est. j. de simo. er diligēti. ⁊. j. de re iu. c. vlti. ⁊. s. eo. ti. nullus. nisi in casibus notatis ibi.

m ¶ Seruus suo: vt. ij. q. i. multi. ad fi. si seruus stat suo dño remunerādus est ab ipso si cadit puniendus. quasi dicat si steterit remunerabitur. si ceciderit iudicabitur a dño suo. Et sic est ar. ꝙ laici nullā habent iurisdictionem in clericos. nec etiam per consensum clericorum. s. de fo. cōpe. si diligenti. ⁊. c. significasti. vbi de hoc.

Petitio. Cōiter summatur vt rubro ⁊ ꝓcedit h summatio fm intellectum glo. sed habito respectu ad glo. inno. summo sic. Qui timenti cōspirationē iurat de non essendo cōtra eū pōt tali iuramento non obstante in propriis ⁊ ecclesie sue causis stare cōtra eū. Sed limita hec duo

ſummaria: vt. ſ. dicã. cõis diuiſio. Secunda ibi: interpretatione. Ab. ſi.

a ¶ Extorſit: iuramẽtũ p dolũ ſiue metum extortum cum de hoc conſtiterit nõ eſt ſeruandum. ſ. e. cũ ꝓtingat. i fi. ⁊ ſic ꝓfeſſio ex metu. xv. q. vi. c. i. ⁊. xxvi. q. ij. lotharius. ſic ⁊ ꝓſenſus taliter extort⁹ nõ valet. ſ. de puil. cũ oliz. Sz vſ q iuramẽtuz in eo q non tãgit negocia eccleſie vel ẽt ꝓpria ſit ꝛ ſeruãdũ lz ſit extortum cuz poſſit ſuari ſine interitu aĩe. ſ. eo. ſi vo ⁊. c. ad nr̃am. ij. ⁊. c. cum cõtingat. ⁊. xxij. q. iiij. ſi aliqd. ⁊ ita p tale iuramẽtuz tenenť q nulla ꝓſpiratione vel aliqõ aliud qõ ſit ꝛ ſtatuz ꝑncipis ꝓcurabunt. ⁊ ad ꝟ alias de honeſtate tenerenť ẽt ſine iuramẽto. ⁊ ita ſuare tenenť iuramẽtũ illud quantuz ad hãc ꝑtẽ iuramẽti lz fuiſſet extortum. ⁊ ſic eſt ar. q p ꝑte tz iuramẽtũ ⁊ p ꝑte nõ. ⁊ ſic. ſ. ꝟ ma. ⁊. ob. dilecti: ⁊. xxii. q. iiij. iter cetera. ſic ⁊ factũ alicui⁹ ꝓ ꝑte valet p ꝑte non ſ. de ꝑbẽ. dilect⁹. ſimilẽ declarationez habes. ſ. eo. quanto.

b ¶ Declaram⁹: declaratio iuramenti ſiue interꝑtatio cũ de ipſo dubitať pertinet ad papã. ſ. e. quãto. ſic. ſ. de eccle. edi. c. vlt. ſ. de elec. venerabilẽ. ad fi. Sic ⁊ in oi ſacramẽto ſtelligiť excepta auctoritas pape ſ. e. veniẽtes: ⁊. ſ. de reſcrip. cõſtitutus. ſimiliť ⁊ ĩpatoris. ff. ad mũici. ĩpatores. ⁊ in conſti. de feu. §. vlti. ⁊ idẽ cum dubitatur vtrum ſit licituz vel illicitum. ſ. de elect. venerabilem.

c ¶ Specialiꝫ⁹ vſis: et nõ. q lz aligs teneať alicui p ſacramentum: tñ cõtra ſe nõ teneť vel ꝛ eccleſiã ſuã vel ẽt ꝛ cõitatẽ ſuã: vt ĥ apte. arg. ſ. de poſtu. c. vlt. i fi. nam ⁊ i generali ꝑmone ꝑſona loquens ſtelligiť excepta vt ĥ ⁊. ff. de ſena. l. i. §. i. ⁊. ff. loca. l. q inſulã. §. vlti. ⁊. C. de ſolu. iquiſitio. C. de ꝓſti. pe. autẽ. ſed ita: ⁊. ff. de ꝓdi. ⁊ demon. q heredi. §. plauti⁹: ⁊ eſt ar. q ſi ꝑmiſi tibi dare turrẽ meã vel caſtrum ꝛ oẽm hoiem: nõ tñ teneoꝛ dare ꝛ me. nã nemo teneť aliũ plus diligere q̃ ſeipſum: qz ordinata charitas a ſeipſo ĩcipit. xxiij. q. v. ſi nõ lz. ⁊ ꝑmo ꝺz facere ſibi elemoſynã deinde ꝓmo. de pe. di. iij. ſane cauendum. ar. ꝛ. ff. de pac. cum in eo cẽt ⁊. ff. ſi ſui. vẽ. altius: ⁊. ff. ꝺ neg. ge. ſi pupillus. §. vlti. ĩ autẽ. vt diffe. iudi. §. ſi vo refutauerit coll. ix. ff. de pigno. ¶ Paulus. §. vlti. ⁊. ſ. de nat. ex libe. veu. c. vno. ¶ ria iſta ſpecialia ſunt.

Q Literis Si iudex in ꝑn. cauſe iuramentum de veritate a ꝑtibus nõ erigiť ĩ proceſſu illud erigere poterit. ſic cõiter ſummať. Sz ĥ ſũmariũ lz ſit vez ĩ ſe nõ tñ colligiť ex lťa ĩ q̃ nõ ponderať q̃ a ꝓncipio nõ fuerat exactũ. Secundo mõ ꝑm aliam intellectũ ſummať ſic. Cum agiť de vſuris ⁊ ꝓbatiões deficiunt ſi fama eſt ꝓ petẽte in ſupplemẽtũ ꝓbationis exigiť iuramentũ. ĥ lec. ẽ no. ⁊ ꝑt cẽ ꝺa ĩ ſe ſz nõ cõgruit huic lťe q̃ nõ logť de iuramẽto litis deciſiuo: ſz de vitate dicẽda q̃ ĩ ſe multũ differunt: vt. ſ. parebit. Ego inhærendo vbis lťe ſũmo ſic vt i rubro. Et idez puto eadẽ rõne ĩ q̃libet cã ĩ q̃ imiet peccatũ ut. ſ. dicã. In ꝑma ꝑte ponit cõſultatio. In ſecunda rñſio mãdatum ꝓtinẽs ibi. Me igiť. Ab. ſi.

d ¶ Veritate: iuramẽtum iſtud de dicenda vitate ꝑſtať ſolũmõ ĩ ſpiritualibus cauſis. ſ. de elec. dudum. ij. iuramentum. n. de calumnia in talibus non preſtať. ſ. de iura. calum. lťas. requirit ẽt a ꝑlato eccleſie de conſuetudine ꝑcipue cum de facto ſuo agitur. alias nõ vť q ꝑlatus ſit ĩterrogãdus. de hoc diri. ſ. de elec. dudum. ij. ⁊ p iſtud iuramentum rñdeť tantuz de eo qõ ſcit: vnde ꝺz ſimpliciter rñdere ſcio vel neſcio: ſed per iuramentũ de calumnia reſpondetur de eo quod credit vel exiſtimat. C. de iura. calũ. l. ii. hoc iuramentum de veritate dicenda preſtat hodie prelatus in cã eccleſie in animam ſuam ⁊ capituli ſui in ſpiritualibus cauſis: vt habetur in quadam decre. extra cõpilationem que incipit. preſentium ⁊c.

e ¶ Ex fama: ⁊ ita ꝑz q̃ qualitercunq; aliquid ſit diuulgatum per famaz ſeu quaſi notorium nõ ſufficit ad probationem. iiij. q. iij. §. item ſepe fit. ſz cum aliis adminiculis ſufficit. ſ. de teſti. preterea. tamẽ ſola fama ſufficit ad matrimonium ĩpediendum. ſ. de ꝓſan. ⁊ affini. ſuper eo. ⁊. ſ. de ſpon. cum in tua.

f ¶ Amplius: omne qõ ꝓcipitur de rebus titulo pignoribus obligatis totum ꝺz cõputari in ſorte ⁊ quod ſupereſt ꝺz reſtitui. ſ. de pig. cuz ꝛ: ⁊. ſ. de vſur. c. i. ⁊. ii. deductis primo expenſis vt ibi dť q fructus tm̃ intelligunť deductis expẽſis. C. de fruc. ⁊ lit. expen. l. i. ⁊. ff. ſo. ma. fructꝰ. qz nullus caſus põt interuenire q hoc genꝰ deductionis impediat. ff. fami. herciſ. fundus. quinimo fructꝰ percepti ipſo iure pignꝰ liberant. C. de diſtra. pig. l. i. ⁊ q̃d percipitur ex pignore cõputať ĩ ſorte. C. de pig. ac. l. i. ⁊. ij. ⁊. ſ. de pig. ſignificante.

g ¶ Veritate: ¶ Hec eſt cã quare ꝟ iuramẽtuz exigiť: vt. ſ. vitas reueletur timore iuramenti. ſic ex eadẽ cã teſtes qui cõpellũtur alias nõ cõpellerenť. iiij. q. ij. q̃q̃. ⁊. ſ. de teſti. co. c. vlti. ⁊ p totum. ⁊ qz mortale peccatum eſt occultare veritatem. xi. q. iij. quiſqs: ⁊. ſ. de cri. fal. c. i. ⁊ qz cã vſurarum eſt q̃ſi ſpiritualis cum ſit eccleſiaſtica iuramentum de veritate dicẽda erigitur: ⁊ non de calumnia. ¶ Nec colligiť ꝟ q̃ iuramẽtum de calumnia ꝟ ꝑſtitũ fuiſſet vt q̃daz dicunt. ſi tñ de calũnia ⁊ vitate ſimul iuraretur non crederẽ eſſe pctm̃ tã in ciuili q̃ in ſpirituali. nec offenderetur ordo iuris ĩmo vtile eſſet. ⁊ ſi iuratuz fuiſſet de calumnia ſuperfluuz non eſſet iuramentum poſtea de veritate preſtitum qz ad diuerſa referuntur: qz eque preciu dicat ꝓfeſſio de credulitate ſicut de veritate. dubitatio huius iuramenti forte fuit: qz nõ fuit ꝑ ſtitum debito tpe. ſ. ſtatim poſt litis ꝓteſt. ſicut iuramentum de calumnia preſtatur. vnde que ſitum fuit an poſtea debeat preſtari. ⁊ ſic ꝑz q̃ tunc põt ꝑſtari iuramentuz de veritate ſiue ꝟ calumnia anteq̃ ſit ĩ cauſa cõcluſum nec eſt de ſubſtantia ordinis iudiciarij q̃ ſtatuz lite conteſta. preſtatur. b.

Item collocen. archiepo ⁊ eius ſuffraganeis.

¶ Si poſitus in dignitate alienat bona dignitatis nõ ualet alienatio ⁊ ipſemet reuocare debet nõ obſtãte iuramẽto de nõ reuocãdo marime ſi prius iurat non alienare.

Intellecto iã dudũ q̃ chariſſimus in xp̃o filiꝰ noſter vngarie rex illuſtris alienationes q̃ſdaz fecerit ĩ preiudiciũ regni⁹ ſui ⁊ contra regis honorẽ. ꝟ Nos eidez regi dirigimus ſcripta noſtra vt alienationes ꝑdictas non obſtãte iuramento ſi qõ fecit de nõ reuocandis eiſdẽ ſtudeat reuocare. ꝟ Quia cũ teneať ⁊ in ſua coronatione iurauerit iura regni ſui ⁊ honorem coꝛõe illibata ſeruare: illicitum profecto fuit ſi preſtitit de nõ reuocãdis alienationibus huiuſmodi iuramẽtuz ⁊ propterea penitus non ſeruãdũ.

¶ Re. ix. epõ. cenomã.

¶ Si mulier iurauit aliquẽ eẽ ſuũ maritum: ⁊ ſuccubuit: qz aliter nõ probauit: nõ datur nec denegatur ei licentia cum alio contrahendi.

Mulieri que in iure ꝑſtito iuramento aſſeruit virum talem in ipſam per verba de preſenti matrimonialiter conſenſiſſe probationes alias nõ habenti viro ab eius impetitione p ſententiã abſoluto[k]: ꝟ Nec ꝺbes ĩiaz dare cũ alio mr̃imoniũ ꝛ trahẽdi ne auctoꝛ piurij[l]

¶ Regni: ſic ⁊ epi iurant in ſua conſecratione q̃ iura ſui epatus non alienabunt ſ. de ec. edi. c. vlti. ⁊. ſ. de re. eccle. nõ alie. vt ſup. ⁊ qõ de nouo nõ infeudabunt ſ. de feu. c. ij. ĩmo ⁊ ſi ſuſpectꝰ eſſet de dilapidatione ꝺz cautionẽ preſtare. xxviij. diſt. de ſyracuſane. Sic ergo ꝑz q̃ iuramẽtum iſtius regis in coronatione ſua licitum ⁊ honeſtum fuit: ergo ſecundum in contrarium preſtitum fuit illicituz. ſ. e. tua. i. qz cõtra canonica inſtituta fuit preſtitum ⁊ ideo nõ ſeruandum. ſi. ſ. de fo. cõpe. ſi diligenti: ⁊. ſ. e. eam te. qz ſi vnꝰ ꝓtrioꝛ eſt bonuz reliquũ eſt malum. viij. q. i. ſciendum: ⁊. xxxij. di. boſpiciolum. q̃q̃z tamen vtrunq; ꝛriorũ bonum eſt vt nubere ⁊ non nubere. xxviij. q. i. ſic enim neq;. vltra vnã columnaz. huiuſmodi enim iuramenta que fiunt in dãnum ſue dignitatis non iuramenta: ſed periuria ſiue temeraria ſunt cenſenda. ſ. e. ſicut noſtris. ij. vnde ille qui preſtitit ſua auctoritate poteſt venire cõtra ⁊ reuocare mala alienata vt ibi dictum ẽ immo tenetur ad hoc ex iuramento prius preſtito ⁊ er officio ſibi cõmiſſo. xxxv. q. ix. qõ quis cõmiſit ⁊ ſic eſt ar. q̃ iuramentum factum per metum ſup reb⁹ eccleſie nõ repetendis non obligat. ſ. e. puenit. i.

i ¶ Non ſeruandum: qz ĩ malis ꝑmiſſis reſcinde fidem. xxij. q. iiij. in malis. ⁊ p totam illam queſtionem.

Malierique Diuidiť quo ad intellectuz qz primo ponit q̃ſtio. Secundo ſoluto ⁊ ratio ibi: nec. ab. ſi.

k ¶ Abſoluto: qz actore nõ probante reus ꝺz abſolui. ſ. vt ec. benefi. vt noſtruz. ⁊. ſ. de cau. poſ. cum eccl'ia. ⁊. C. de eden. qui accuſare: ⁊. ſ. e. c. vlti. §. i. Quid ſi mulier iſta habuiſſet vnum bonum teſtẽ nũq̃d deferet ei iuramentum: vť q̃ ſic ſ. de ꝑba. ſicut ꝓſuetudo. ⁊. C. de re. credi. ĩ bone. ⁊. ſ. e. c. vlti. ĩ tali caſu nõ dico iuramẽtum deferendum quãtũcunq; honeſta ſit ꝑſona: qz ĥ agiť q̃ſi de ſtatu hominis cũ p hoc ſeruitus ꝓſtituať in ipſo nec cã dicitur modica qz iuramentum defertur inſpectis circunſtantijs cauſe: ⁊ ꝑſonarũ. ſ. e. ti.

l ¶ Periurij: ſic. ſ. e. ſi vo. ⁊. C. ſi aduer. ven. l. i. nec ꝺz eccleſia viam periurijs

aperire que periuria vetat. C. de indi. vi. l. ij. in fi. ꝫ. eo. ti. cū ꝓtingat. ne inde i iuriaꝝ nascaī occasio vnde iura nascuntur. ī. de accu. qualiter ꝛ qñ. i. ꝛ. C. vñ vi. meminerint: ꝛ ecclesia nō debet alicui laqueum iniscere. xxij. q. i. de viduis ij. qō faceret si daret ei licentiam ꝫbēdi ꝫ id qō iurauit imo ecclesia dz ei suadeī vt cōtra propriū nō veniat iuramētū. ar. ꝑdicti. c. ō viduis. rōne huius presumptionis: qz de nemine ꝑsumēdū est q sit immemor sue salutis. i. q. vij. sancim⁹: sed nō dz ei erpsse ꝓhibere ꝓpter aliā ꝑsumptionē q posset esse ī ꝓiuz qz potuisset esse q falsū iurauit cum legitime possit ꝫbere si falsum fuit qō iurauit: qz periuri ꝛ criminosi ꝛ iudei qui sunt execclesiā possunt ꝫbere mrimoniū. xvi di. deinde opponīt. ꝛ ī. de diuor. gaudemus. ꝛ. ī. de cōsang. ꝛ affī. ō infidelibus. ꝛ sic due presumptiones ꝓrie h cō currunt ꝛ neutra ꝓponderat alteri. simile. ꝫ. ō ele. cū iter. R. qñq tñ vna presumptio elidit aliā. ꝫ. de ꝓscrip. lras. ꝛ. ff. de in inte. resti. diuus. Quid ergo faciet ecclesia taceat. sic ifra de cog. spi. sup eo. in fi. sic spiritualis hō tacet qz mentiri timet: timet ēt ne ille q ad morte querī occidaī. xxii. q. ij. ne qs arbitreī. Relinquaī ergo ꝫscientie sue. ipsa enim scit an ꝫbere possit si verum est qō iurauit nullū pōt ꝫbere mrimonium quo ad deum: sed si falsum ē bñ pōt ꝫbere vt est ꝓbatū. Lau. dicebat in hac qstione: q bene poterat ꝫbere ꝛ dari licētia cōtrahendi ex hoc tali iuramēto. nā q vēdicat rē. dicit p ꝫsequētiā illam possidere. ꝫ. de iudi. examinata. tñ pōt redire ad interdictū vti possidetis. ff. de acqui. pos. naturaliter. §. nihil sed errabat. qui enim rem vēdicat hoc facit rōne dñij qō habet vel credit se hre: sic ꝛ mulier q petit aliquē hoc facit rōne seruitutis quā in eo acquisiuit per ꝫsensum mutuū de presenti: ꝛ h notauit Lau. de clandesti. matri. in antiqua ꝫpilatione. c. i. b.

Clericus. Summatur vt in rubro ꝑm vez intellectum. primo ponīt que stio. secundo solutio ibi: lz. Alb. si.

a ¶ Idem iuramentum: iam prestitum.

b ¶ Quod promisit. Iste clericus iurauit se ſuaturz statuta tunc edita in ecclesia sua ꝛ post prestitū iuramentū promisit per idē iuramentū ſuare statuta q postea statuerenī. Ex hoc pz q iuramētū nō extendīt: nisi ad ea tantū de qb⁹ ē cogitatū ꝛ dictū fuit: ꝛ non ad ea q postea accidūt. ar. ꝫ. eo. quēadmodū. ꝛ. C. ad nostram. ij. sic ꝛ transactio ad ea tm̄ de quibus actum est ꝛ pactū extenditur. ff. de trāsac. cū aquiliana ꝛ. l. qui cū tutoribus. ꝛ. ff. de pac. tres fratres. ꝛ. C. ō trāsac. si de certa re. ꝛ. ꝫ. de testi. c. de testib⁹: sed lz ex debito illius iuraméti nō teneaī seruare statuta postmodū edita: teneī tñ seruare illa ex sua ꝓmissione qz inter simplicē loquelam ꝛ iuramētum nō facit deus differētiaz. xxij. q. v. iuraméti: nec refert quā tum ad obseruationē an ꝑ iuramētū an ꝑ solam fidē ꝓmissaz sit astrictus. Et cū etiā puniret si ñ seruaret ꝓmissum. ī. de fideiuſ. puenit. ꝛ. ꝫ. qō me. cau. ad aures credo tñ q maior penitētia imponeret ei qui venit contra iuramētū q ei q venit cōtra fidē tm̄ sine iuramento. qz magis cōtēnere videtur.

Iuramentum. ¶ Hoc. c. habet principaliter duas partes. Secūda est in. §. sane. ꝛ primo legāt istud principium qō cōiter nō summatur: sed pro inuenibus summo sic vt in rubro. ꝛ diuiditur hoc ꝑn. in tres partes. ¶ Prima tractat de iuramento necessario: qō. s. defertur a iudice parti. Secunda de iudiciali: qō. s. defertur a parte parti. Tertia tractat de relatiōe ñ fiēda p reū ī actiōe famosa. Secunda ibi: q̄uis. tertia ibi nec liceat. Alb. si.

c ¶ Parti: loquitur iudici: nota q iuramētum aliud est voluntarium aliud necessariū. aliud iudiciale. Voluntariū est qō pars defert parti extra iudiciū. ꝛ dicīt voluntarium qō voluntarie defertur ꝛ uoluntarie suscipitur nec refertur. i. is cui refertur nō potest cogi subire iuramentum. sic exponitur in sequenti concordātia ff. de iureur. iusiurandū qō. sed de hoc nō dī h. ¶ Necessariuz dicīt quod defertur a iudice in defectū ꝓbatiōis nec pōt referri vel recusari. nisi iusta de causa vt hic ī prima linea. ꝛ. C. e. l. generaliter. §. finautem. ꝛ pōt appellari nisi recusatio admittatur. vt ibi dī. de hoc habes. ꝫ. ō ꝓcu. ex insinuatiōe. ꝛ. ꝫ. ō ꝓba. c. ii. ꝛ. C. e. ī bonefidei. Judiciale dī a iudicio qō pars defert pti ī iudicio qō nō ē necessarium subire vel referre. vt hic ver. q̄uis q. ꝛ. l. ꝑdi. generaliter. §. si autē. ꝛ si reus retulerit iuramētum actori necesse hz iurare alias pōz ei denegabit actionem. ff. eo. iusiurādum. §. ait ꝓtor. īmo procedīt quasi iurasset reus. C. e. generaliter. §. omne. oliz nō poterat recusari. ff. e. ti. manifeste. ꝛ. C. e. dilata. Sed illud potest ītelligi cū tā suspectum est iuramētū. vel h nouum ius. illud vero vetus. Et no. q post iuramētuz a iudice delatū parti ꝛ prestitū a parte parti potest recedi ab eo videaris: nec hoc ei dicim⁹ prohibendum ne forte si falsum iurauerit matrimonium contingat legitimum impediri: sed sue conscientie est potius relinquenda.

Idem.

¶ Qui iurauit seruare statuta edita ꝛ postea p illud iuramentum aliter non iurando promisit seruare edenda seu postea edita non tenet ex iuramento ad noniter edita.

Clericus qui iurauit statuta i ecclesia sua edita ſuaturz: ꝓmittens per idez iuramentū[a] statutum quod postmodū subsecutū est fideliter obseruare: lz transgredi non debuerat quod promisit[b] non tenetur ad illius obseruantiam ex debito prestiti iuramenti.

Idem. M. iudi.

¶ Juramentum litis decisorium a iudice delatū sine iusta causa recusari non potest: delatuz uero a parte licite recusatur ꝛ refertur: i actione tamen famosa nō licet reo referre. h. d. vsqz ad. §. sane.

Iuramentū a te parti[c] delatū nisi iusta de causa[b] non potuit recusari. ¶ Quānis qō in iudicio a parte parti deferī recusari possit licite ac referri. ¶ Nec liceat cōuento famosa[c] actiōe referre huiusmodi iusiurandum. ¶ Sane si actor omnino[f] in probatione defecerit: reus debet etsi nihil prestiterit obtinere. ¶ Presumptione vero facīente pro[g] illo: reo deferri potest ad ostendendam suam innocentiam iuramētuz: nisi iudex inspectis personarum ꝛ cause circunstantijs illō actori videat deferendum.

Rubrica De exceptionibus.

Celestinus tertius.

¶ Si testis de crimine contra euz excepto cōuincitur vel alias conuictus apparet repellitur a testimonio: sed de crimine non punitur si non tangit negociuz principale.

Eniqz q in dicta ꝛ pso nas testiū: ꝛ ifra. Si crimina testib⁹ objciūtur[b] de quib⁹ nō fuerant hactenus accusati[i]: sed tantū per exceptionem opponunī: probatio illorum criminum exhibenda[k] est antequā causa per sententiaz[l] termine

propter nouas ꝓbationes. sed post iuramentum delatum a parte parti ꝛ prestitum ab eo nō potest recedi. ff. e. admonendi. Jtē procurator nisi sit vniuersorū bonorū vel nisi specialiter mādatum sit iusiurandum deferre nō pōt. ff. e. iusiurādū quod. §. procurator.

d ¶ Nisi iusta de cā: puta quia dubitat q hoc iuramentum est de veritate. ff. e. ti. iusiurandum ꝛ ad pecunias. i. rñso. ff. re. amo. marcellus ꝛ sic preter iuramentum de calūnia iurat de ꝺitate ab altera pte in isto casu. si. ꝫ. e. de testi. vltra. b.

e ¶ Famosa actione: vt in actiōe furti ꝛ aliis famosis actionib⁹ ꝛ actio ne rerū amotarū non re ferī iuramētū: vt. ff. re. amo. l. marcellus. §. vl. ꝛ. ll. sequētib⁹. ꝛ idem ē vbicūqz lex defert iusiuranduz. C. de fideicō. l. vlti. ꝛ. C. de iure delib. sancim⁹. §. licētia. ꝛ. C. de iure do. ipe. l. vl. C. de his qui ad eccle. ꝓfugiūt. §. sic vbi. ꝛ. C de bo. auc. iu. pos. l. fi. §. vl ti. nisi eadē. l. ꝓmittatur referēdi prās. Jtē ꝛ illō scias q qui iusiurādum defert primo iurabit q p calumniam nō defert vt in. l. ꝑdicta marcell⁹ ꝛ. C. de fideicō. l. vlti. ꝛ ff. e. iusiuranduz. §. qui iusiurandum.

¶ Sane. Quia. ꝫ. dixerat de iuramento deferendo a iudice ꝛ a parte ne aliqs crederet hoc iuramentum indistincte posse deferri subijcit hunc. §. In quo ponit notabile ꝛ solēnem limitationē. Et hoc intendit. actore nihil ꝓbante reus ē absqz omni onere absoluēdus. si vo ꝓsumptio ē pro eo defertur reo iuramētum vel ipsi actori consideratis psonaz ꝛ cause circūstantijs. ꝛ pōt diuidi in duas partes. in ꝑma ponit regulā. in secunda ipsi⁹ determinationē ibi. ꝑsumptiōe vo. ab. sic.

f ¶ Omnino: in ꝓbatione. nota q si actor omnino nihil probat nec hz presumptionē reus ꝛ si nihil ꝑstiterit absoluitur. sic. ꝫ. de cā pos. cuz ecclesia: ꝛ. ī. vt eccle. bene. vt nostrū. ꝛ. ꝫ. e. mulieri. ꝛ. C. de edē. qui accusare. Si vo actor hz ꝑsumptionē ꝓ se: ꝛ ꝫ reum tunc contra talē presumptionē deferī a iudice reo iuramētū ad purgādā innocentiā suā vt hic dicit expresse. ꝛ. C. de his q ad ec. confu. presenti. §. sicubi. ꝛ. C. eo. ī bone. que intelligit ꝑm istū. §. vt qñq referatur reo qñq actori: qz nō distinguīt ibi. ꝛ actori qñq defertur iuramentū in defectū ꝓbationis puta cū hz vnaz bonā ꝓsumptionē siue vnum bonum ꝛ honestum testez tunc habito respectu ad quantitatē cause ꝛ qualitatē persone vt non sit presumptio q pro tanto ō beat deierare deferī iuramentū ipsi actori. ad hoc prestat optimū ar. ff. ō legiti. tuto. legitimos. ꝛ. ꝫ. de renun. super hoc in fi. ꝛ. ꝫ. ō ꝓcu. ex insinuatione ꝛ sic intelligitur. ꝫ. de proba. sicut ꝓsuetudo.

g ¶ Pro illo. s. actore.

Rubrica De exceptionibus. Supra visum est de probationib⁹ in genere ꝛ ī specie: sed quia vt plurimum fundata intentione actoris reus opponit peremptoria vel contra probationem actionis: cōgrue igit ex ordine subijcitur tractatus de exceptionibus.

Eniqz. Tria sunt dicta. Secundū ibi: q si. Tertium ibi: ceterum. Alb. si.

b ¶ Objciuntur: hanc decre. intellige ꝑm tenorē illius decre. ꝫ. de testi. testimoniū ꝛ ꝑm tenorē illi⁹ decre. presentiū. ꝫ. de testi.

i ¶ Accusati: si enim accusati ꝛ cōfessi vel cōuicti fuissent indistincte repellerētur etiam sine alia ꝓbatione si hoc cōstaret. vt. ꝫ. de testi. testimoniū. ꝛ. c. sup. eo. Jtē ar. ꝫ. iij. q. iij. §. itē. l. iulia. So. aliud. ꝑm leges vbi non repellitur ab obiectu criminis. nisi cōdēnatus fuisset ꝛ infamis effect⁹ ꝑm canones sufficit si probeī crimnosus.

k ¶ Exhibēda: statim vel infra terminum competētē a iudice statuēdum ꝫ. de ꝓba. lz. ꝛ. ꝫ. de offi. deleg. prudentiam. §. sexta. ar. seruata di. illius aut. C. de testi. autē. si dicatur. b.

l ¶ Per sniam: Quidā dicunt vt. T. q hoc est verū de illa exceptione q̄ objcitur in psonā testis: que ante sniam dz probari. illa vero que in dicta testium opponitur. s. cum testis arguitur de falso vel actor vsus fuerit falsis testib⁹: vel instrumentis vsqz ad. xx. annum pōt opponi. C. de fal. quelam. ꝛ. ī. eo. cū venerabilis. sed in cā matrimoniali in infinitum posset agi de falso: qz snia tata ꝫ matrimonium non transit in rem iudicatā per

tractum temporis.ĵ.de re iud.lator.ꝛ.c.ꝙsanguinei.ĵ.de eo qui vxor.in m.1.cum hēret.ꝛ.xxv.q.ir.§.his ita rēspōdetur. Sed si de falso ante sententiā fuerit obiectū ꝛ nō probatū post sniam opponi nō pōt: nisi appellatum fuerit. C.de fi.istru.l.vlt.ꝛ idē videtur dicendū: vt alij dicunt de hac exceptione q̄ opponit ī psonas testium.s.q̄ in cā appellatōis iterum posset opponi nā in causa appellatōis pōt opponi exceptio peremptoria q̄ debuit ꝓponi ante sniaz .C.sen.rescin.nō pos.l.ii.sed hec ē exceptio peremptoria saltem p obliquū siue indirecte q̄ ꝓbato q̄ testes sint periurij vel alias criminosi non debent admitti.alias videret q̄ hec exceptio eēt dilatoria qō non ē verū ꝛ ꝓterea potuit eē q̄ ista ignorabat in priori iudicio.ꝛ post appellationez didicit q̄ mō obijcit: vñ saltē cū iuramēto: si hoc ante aptură non fuit ꝓtestatus ꝺz admitti.§.ō testi.presentiuz. ꝛ qō ꝺr hic anteq̄ cā per sniam terminet supple nisi fuerit appellatum alias verum est quod hic ꝺr. q̄ citra appellationem nō audiretur.

a ¶ Cum sicut: supple. q̄.s.crimina obiecta si ꝓbata fuerint.testes repelluntur ꝛ subdit cāz cū.i. q̄ testes absq; ulla. ꝛc.

b ¶ Sicut canonica.ꝛc. ꝛ sic lege hanc lr̄am.

c ¶ Absq; vlla infamia vel suspitōe: vt.ii.q.vii. testes ꝛ.q.iiii.presul.ꝛ illa sunt canonica instituta. de qb⁹ ħ loquitur.

d ¶ Confessi: vnde repelluntur: si hec ostendatur sine aliq̄ ꝓbatione .§.de testi.testimonium idē erit ꝛ si mō conuincantur: ut ī ꝑdicto.c.testimonium.ꝛ intellige istum.§.ſm tenorē istius.c.testimoniū. vt ibi dicit. vt.s.si in crimine perseuerant repellātur ꝛ in ciuili ꝛ in criminali si sunt emēdati admittantur in ciuili ꝛ criminali cū ciuiliter agitur dūmodo ipsos nō cōmitetur infamia: ꝛ hoc est quod sequitur in fi.§.nisi pri⁹ ꝛc. In criminali ꝺo nullo modo quātuncūq; egerint penitentiam.ut ibi.

e ¶ Stephanus.iii.q.vi.c.i.ii.ꝛ.iii.

f ¶ Innocentes: si fuerint ꝙuicti p testes non vꝺ q̄ possint ꝓbare se non esse talis: q̄ talis negatiua nō admittitur ꝺ testes.§.de ꝓba.ad nostraz ꝛ si fuerint ꝓfessi nō possunt ꝓbare ꝺriū quod.n.quisq; sua voce diluci de ꝓtestatus ē.in eundē casum proprio testimonio infirmare non potest .§.de proba.p tuas: ꝛ.C.de nō nu.pecu.generaliter q̄ cōfessioni prime standū ē.§.de ꝑsum.lr̄as.ꝛ expone innocētes.s.per sniam.§.de testi.testimonium. Littera ista nisi ꝓus se probauerint innocentes sic ꝺz intelligi.i.nisi probauerint se emendatos de crimine ꝛ egisse sniam ꝛ hoc si fuerint innocētes reputantur: ꝛ ita demū admittuntur vt dictū ē in notula prori. vnde nō obstāte eo quod ꝙfessi vel ꝙuicti fuerit. ꝛ hoc ꝓbare pñt p sacerdotē suū.l.ꝺi.ī capite.ꝛ.ii.q.i.si peccauerit ī fi.ꝛ.ĵ.ō simo. nemo

g ¶ Ceterum: responsio tacite questionis posset aliquis querere. an testes quibus crimina probantur in modum exceptionis sint propter hoc puniendi respondetur q̄ nō.

h ¶ Siue cōfessi: ex eo q̄ dicit confessi.ē opti.ar.q̄ testes tenentur respondere an sint criminosi.q̄ si tenentur ꝙfiteri cum opponitur exceptio ꝙtra eos ut innuit hec lr̄a multofortius qñ examinatur de hoc ꝺicit.§.de testi. cum cām.ꝛ quod dicit confessi.ꝛ hoc intellige quando examinabantur ꝛ interrogati fuerunt a iudice super crimine ꝛ ipsi sunt ꝙfessi. lz rēspōdere nō tenerentur: ꝛ iō non creditur eis cū iaceant ī crimine vel ꝺic q̄ ꝺebēt interrogari quādo crimina ī modum exceptionis testibus opponūtur vt dictū est cum lr̄a ipsa hoc dicat: sed illud nunquā vidi fieri. Et est ar.q̄ si iudex recusetur coram arbitris potest ab eo queri ꝛ ꝺz inde dicere veritatem.ꝛ hoc vidi fieri sepe.

i ¶ Pena ordinaria: vt.§.de or.cog.cum dilectus ubi de boc.ff.de his qui no.infa.lucius.

k ¶ Cōtingere: si enī crimē quod obijcitur testi cōtingit cām de qua agitur nō solū repellitur: sed ēt punitur. sicut cum vir accusat vxorem de adulterio ꝛ ipsa excipit de lenocinio quod ipse tradidit eā adulterandā.ff.ō adul.l.ii.§.si publico sic: ꝛ testes qui in testificādo vacillauerit siue falsū ꝺixerit punitur. C.de testi.nullum.ꝛ.iiii.q.iii.§.itē qui falso.si.§.ō ꝙfes. cum super.ꝛ.§.de elec.super eo.ꝛ.c.per inquisitionē.ar.alias ꝙniri nō

tur cum[a] sicut[b] canonica istituta declarant testes absq; vlla[c] infamia vel suspitione: nel manifesta macula inferēdo testimonio requirātur. ¶ Quod si sola crimina de q̄bus alio tempore conuicti vel cōfessi[d] fuerunt testibus obijciuntur: a testimonio repelli possunt. quia sicut stephanus[e] papa: ꝛ alij pontifices multi ro.testantur non est credendum contra alios eorum confessioni nisi prius se probauerint innocentes[f]. ¶ Ceterum[g] si de crimi nibus ad solam exceptionem obiectis testes cōuicti fuerunt siue cōfessi[h] pena[i] ordinaria mulctari nō debent cum accusatio in ipsos ſm iuris ordinem non procedat. Suf ficit ergo si a perhibendo testimonio repellantur presertim vbi crimen quod eis obijcitur: cām de q̄ agitur contingere[k] non videtur.

I Pno.iij.archidiac.richemun.

¶ Reo excipiente de excōicatiōe contra actorez non obstat replicatio communionis.

A Nobis ex parte tua fuit que situm vtrum is qui excōicato in locutione vel oratione scienter communicat excōicatum ipsū a sua possit accusatione[l] repellere cum ille cōionem huſmodi replicet contra eum. ¶ Nos igitur inq sitioni tue taliter rēspōdemus: q̄ ipse ab accusatiōe illius poterit remoueri cum primus a cōmuniōe fidelium sit exclusus secundus vero tantum a sacramentorum[m] participatione sit remotus.

I Dem audicen.episcopo.

¶ Habens plura beneficia cōtra alium de pluralitate nō excipit.

QUm ecclesiastice prouisionis officium ꝛ infra. ¶ Mandamus quatenus ia.faciatis prebende illius de qua per.c.pre.n.nosci tur inuestitus pacifica possessione gaudere cum exceptionem illā q̄ prefatus.J.in alia ecclesia beneficium possidet ei nō possint opponere[n]. quos cōstat varia beneficia in diuersis ecclesijs obtinere.

I Dem episcopo elien si.

¶ Juder statuere debet terminū ad omnes dilatorias ꝓponēdas post quem excipientem non audi-

debet: q̄ nō agitur de hoc vt ħ dicit: ſz in eo ī quo agit.s.. q̄ repellit a testionio

l A Nobis ¶ Cōmunis diuisio. secunda ibi nos. Alb. si. ¶ Accusatione: Dubitatio fuit in hoc cū enī prius cōicauerit ei nō videbatur postea ei obijcere posse excōicationem cum approbauerit mores illi⁹. ĵ. de accusa. nulli.§. de iureiur. quēadmodum. ꝛ.ff. de adult. si vxor. in fi. ꝛ.ff. de neg. gest. pōponius. i. viii. q. ii. dilectissimi. xxxi. q. v. honēdum ꝛ. iiii. q. iii. §. itē si quis testibus ꝛ. ĵ. de his q̄ fiūt a ma. par. ca. er ore. Jtē nō debet alij obijcere quod ipse noluit seruare. ĵ. ō ꝑ ben. pro illoz. ꝛ. ĵ. c. prori. ꝛ. ĵ. de appel. an sit. ꝛ.§. de elec. bone. i. Sed his oībus potest rēsponderi cum Augustino nonnullos substinemus quos inuiti tolleramus. xxiii. q. iiii. quisquis. ¶ Preterea alia ē solutio. ꝑdicta locum habēt ī accusationibus: ut. ĵ. de sen. excōi. ī pñtia vt si aliquis ꝑticipauerit excōicato. nō pōt ei postea opponere excōicatōez: vel ipsum denūciare: cū ipsum nō durerit euitandum sic loquitur illa decre. ī pśentia: secus ī exceptōibus: vt ħ q̄ lz reus sit excōicatus minori excōicatōe siue ēt maiori potest excipere ꝺ actorē. cum quelz legittia defensio sit ei rebuata. ĵ. ꝺo. cum inter. ꝛ. ca. dilecti. ꝛ. c. vlt. innuitur ħ vbi ꝺicē secund⁹ ꝺo ꝛc. q̄ si accusat⁹ esset maiori excōicatōe notat⁹ nō posset suū accusatorē repellere a sua accusatione. qō non ē verū vt ꝺicūt iura prorime dicta ꝛ alia plura ut pz. ĵ. e. dilecte. significauerūt q̄ nec infamis infamē. nec criminosus criminosum pōt accusare. xxii. q. vi. nihil iniquius. ꝛ. iii. q. vii. iudicet. ꝛ. ĵ. de adul. c. pe. ꝛ vlt. ꝛ. C. de adul. qñ alexādrū. vnde supple ibi marie. Secundus ꝺo a sacramentoz cōmunione maxime q̄ idez esset si esset remotus a cōmunione fidelium. lz Gratianus esset ī ꝓtraria opinione per id qō legitur. ii. q. vi. alieni q̄ pz in hoc.§. qui ē contra. sed illud est spāle. Fallit tamē vbi prosequitur quis iniuriā suā. iiii. q. vi. oībus. Jtē fallit in epo: ut. ĵ. ō accu. nulli ꝛ illud fuit statutum in odiū epoz. q̄ non ꝺebent hēre paruos boues ꝛ viles in familia sua. ii. q. vii. circa pastoris.

m ¶ A sacramētoz. ĵ. de sen. excō. significauit contra. sed illud vꝺ eē spāle in excōmunicatis a papa vel pōt hr̄e locū q̄si cōicat ei pro quo excōicat⁹ ē. ĵ. de sen. excōmunica. nuper. ꝛ.c. si concubine. vel ibi fuit excōmunicatus cum omnibus fautoribus suis. xi. q. iii. excellentissimus.

QUm ecclesiastice. ¶ Ita sūmat Jo.an. ut in rubro sed hec sūmatio est multū generalis ꝙnit tamē lr̄e ī genere. Alij sūmāt sic Reus nō necessarius ab exceptōe repellitur p replicationē paris criminis vel obiecti posset aliter sūmari ꝛ intelligi ut. ĵ. patebit. Est. n. hec decretalis difficilis quo ad intellectū ꝛ adhuc redditur magis difficilis propter dicta doc. Diuiditur ī duas partes in prima ponit decisum exordiū. in secunda mandatum ibi: mandam⁹. Ab: fi.

n ¶ Non possunt opponere. Ain. ꝺixit in hoc loco q̄ nomine collegij: vel ecclesie poterant opponere hāc exceptionē: ꝛ illi qui non habebāt plura beneficia nomine suo ꝛ eccl̄ie: sed hoc non profuit: q̄ papa Celestinus scienter contulerat illi Ja. beneficium: ꝛ iō non poterant opponere ar.§.ō of.del.pastoralis.§. ꝓterea ꝛ. ĵ. de reli. ꝺo. ꝙstitutus: ꝛ ꝺic q̄ bene admitteret exceptio. nisi iā fuisset missus ī possessionē ꝛ confirmat⁹ prout hic fuit ut patz ī antiqua. ꝛ hoc vbi ꝺicit pacifica possessione gaudere. T. ꝛ J. ꝺicebāt q̄ nomine ecclesie non poterant illū opponere. qō enim in suis personis equū putabāt in alijs nō poterant reprobare. §. de ꝙst. cum omnes. xix. ꝺi. si romanoz. xxii. q. vi. nihil iniquius. iiii. q. iii. si qs testibus. ff. de re. iur. cū par. ꝛ. ĵ. de adul. c. pe. ꝛ vlt. Sēd vꝺ q̄ nomine ecclesie poterāt obijcere q̄ delictum psone ꝛc. xvi. q. vi. si epm: ꝛ. ĵ. eo. cum venerabilis sed non ꝺebent ꝓpter hoc admitti. q̄ sic alia via cōsequerent id qō volebāt. qō eē non ꝺz. §. ō procu. tue. ꝛ q̄ non expedit ecclesie hāc exceptionē opponi imo expedit ecclesie plures hēre diuites clericos vt eā possint melio⁹ defendere. ꝛ iperiū ꝛ fiscus abundabit vtens subiectis locupletibus ī aut. ut iudi. sine quo. suf. §. i. col. ii. sed pone q̄ aliqui sint qui non habent plura beneficia nūquid possunt opponere. Dicunt. predicti. T. ꝛ Jo. q̄ non sint admittēdi. q̄ sic alij essent consecuti per istos qō per se non poterāt qō esse non ꝺebet. ff. de bo. lib. queritur arg. pl vi. ꝺi. sicut nō suo. ff. ō admini. re. ad ciui. p. l. ii. ī pn. itē isti non habētes plura beneficia qui obijciunt hāc exceptionē aut elegerunt alios aut electi sunt ab illis si alios elegerunt tali exceptioni renūciasse ꝺidentur. ut. §. de cōsti. cum accessissent. et. ĵ. de ꝑbē. pro illoz. Si ꝺo electi sunt a talibus nō possunt hoc obijcere cum habeant cām ab illis qui hoc opponere nō possunt. ar. xvi. q. iii. sacerdotes. ī fi. et. ff. de iure ꝺo. cum in fundo. et idignum est vt illi admittantur ad re-

pulsionem illorum quorum repellerẽtur auctores.ff.de testi.lz ex quadã. Et ex hoc sequit q si aliquis non facit mẽtionẽ ī rescripto de beneficio suo q capitulũ non põt ei obijcere de falsitate rescripti cuz eis non ꝓpetat talis exceptio.ꝛ tñ rescriptum nõ valet:sed tñ valet quãtum ad hoc.j.de pbẽ.pro illoꝝ. ¶Dicerunqz enī datur actio ei q nõ põt agere:iõ qz reo non ꝓpetit exceptio.ff.si fui.ven.loci

et nisi in tribus casib⁹ hic exceptis

¶Astoralis:ꝛ infra. Quoniaz per dilatorias exceptões malitiose nonnũquam causarum terminatio prorogatur ingsitõni. ℣. respondendo decernimus.ut ifra certum tempus a iudice assignandum oẽs dilatorie proponantur.

¶Ita q si partes extũc voluerit aliquas opponere quas nõ fuerit protestate nullatenus audiantur nisi forte aliqua de nouo sibi competens exorta fuerit uel is qui voluerit eã opponere fidem faciat iuramento se postmodum ad illius noticiam peruenisse.

¶Dem monachis farfeñ.

¶Excõicatus excipere appellat ꝛ omnẽ defensionez facere potest sed reconuenire non potest

QAm inter priorem ꝛ conuentum de argẽtolio ex pte vna ꝛ nobilem virum.S.de malileone dioce.pictauieñ.ex altera super dãnis ꝛ alijs coram vobis ex delegatione nostra questio verteret procuratore ipsius nobilis vestrũ volente decinare iudicium:eo q duos ex vobis habebat suspectos ꝓcurator monasterij allegauit pti eiusdem nobilis cũ esset vinculo excõmunicationis astrict⁹ exceptionis huiusmodi beneficium interdictum ꝛ infra. ¶Inquisitioni ve

ení nõ cẽt litiũ finis ꝛ hoc qõ dicit ħ locũ hz ī exceptionib⁹ facti ꝛ non iuris:qz neminem lz ius ignorare.ff.de iuris ꝛ fac.igno.l.regula.

gQAm inter ¶Communis diuisio secũda ibi:ingsitõni.Alb.si. ¶Defensio:hic manifeste pz q excõmunicat⁹ potest excipe ꝛ defendere se ī iudicio:vt.j.e.dilecti.ꝛ.c.dilecte.significauerũt ꝛ põt appellare ꝛ appellationẽ ꝓsequi.j.e.c.vl.ꝛ eadez defensio ꝓpetit excommunicato q ꝓpetit non excõicato.sicut eadẽ defensio cõpetit suo q libero.ff.de accu.suos ꝛ libert⁹ qui alias patronũ accusare non põt ī ipsũ patronũ retorquere põt accusationem si a patrono accusef.ff.de bo.lib.q cũ maior.§.si libert⁹.qz ignoscendũ ẽ illi q prouocare voluit se vlcisci ut ibi et sic põt excipere de pacto de nõ petendo ꝛ exceptionẽ probare non obstãte q lex dicit q reus ī exceptione fiat actor.ff.de pba.ī exceptionib⁹ qz quid facit ad sui defensionẽ facit. Itẽ q̃liter pstabit sacramẽtum calũnie cũ sibi non liceat ingredi sacra.multomin⁹ ꝛ tangere.v.dis.ad ei⁹ ho.ꝛ tliiii.di.nulli clerico ꝛ q bus cetera sacramẽta negãtur qũo vnũ gen⁹ sacramẽti putat posse ꝓcedi.xcv.di.illud ī illo casu ꝓcessũ ẽ a iure ī odiuz potiꝰ excõicati q oĩa possit facere q̃ ad cãz ptinet.ꝛ sic iurabit ꝛ oẽs ptic⁹pãtes sibi occasione litis non incidunt ī canonez cũ talis cõmunio sit potius ad dãnuz suũ q̃ ad cõmodũ. Sed quid si excõicatus cõuenit sup eo pro quo fuit excõicatus iniuste nunquid poterit excipere q̃ non tenetur respondere.nisi restituatur ei cõio hominũ q̃ fuit iniuste priuatus.dicit Jo.q sic nec tenetur antea respondere vũmodo ostendat q iniuste fuit excommunicat⁹.iii.q.ii.c.ii.ꝛ.ii.q.v. sup causis in fi.qz oĩa iura sunt restituenda corpalia ꝛ incorpalia.ii.q.ii.nullus potest.ꝛ.iii.q.ii.c.si eps ꝛ sic nota q qui remor⁹ ẽ a quolibet actu legittio tamen excipere potest.

strę durimus respondendũ q pre dicto nobili legittima defensio in iudicio reseruatur ꝛ maxime iudicis recusatio cum periculosum sit corã suspecto iudice litigaꝛ ac suspectis iudicibus se.ap.causam de certa conscientia non committat vnde in talibus nõ excõmunicati fauor attenditur:sed equitas iudicãtis:cuz nõ debeat claudicare iudicium ac satis videatur absurdũ si actore impugnãte reo defensionis copia deneget:qz sic cõdẽnaretur multotiens absoluendus. ¶Porro cum excommunicato quãdo in causa absolutõis exist nõ sit iusta deneganda sententia nec iterdici debet eidem ap.re medium si cõtra iusticiaz cõdẽnet qua ratione in vno eodẽqz negotio ipsi alia legittima subtrahant suffragia:nõ videmus.Ceterum nõ sic in recõuentione sentimus: ne quod ī defensionis remedium sustinetur:ad impugnationis materiam extendatur.

¶Dem monachis farfeñ.

¶Excipiẽs non videtur fateri ea que in exceptione includũtur. Et exceptio falsi potest etiam post sententiam opponi.

QAm venerabilis.F.noster J.sabieñ.epus coraz dilectis filijs nostris.R.tituli sancte Ana-

a ¶Dilatorie secus de pemptorijs:ꝛ de exceptõe excõicationis q̃ possunt ꝓponi qñcũqz ó bis vt.j.e.exceptoz.

b ¶Extunc.i.post terminum statutum a iudice:ꝛ finitum.

c ¶Protestate.s.de testi.psentium ꝛ intellige protestate nominãdo expsse exceptiones q̃ scribi deberent.s.de proba.qñ.ut si velit ꝓponere exceptionẽ recusationis illã primo dz proponere ꝛ sup illa tñ ꝓcedere de alijs põt protestari sic saluis alijs dilatorijs q̃ tales sunt ꝛ vñt notari ꝓbãdis suo loco ꝛ tpe postq̃ cognitũ fuerit de suspitõe.de hoc viri.s.de pba.qñ nec sufficit dicẽ ī genẽ saluis alijs except.qz p ħ nulla videret quitio bui⁹ decre.j.ó ꝓfir.vti.vel inuti.bone.arg. .s.de do.ꝛ ꝓtu.ex lris.

d ¶Audiãt:sic ẽt dicit lex q si aligs ꝓposuit vnã exceptõm ꝛ succubuit.si vult aliã postea ꝓponere.hoc faciat.j.terminũ ꝓstitutũ ĩsti.de excu.tut.§.q autem ꝛ hoc vez ẽ q simul põt ꝓponi cũ alicui ꝓpetũt plures exceptões q̃ nõ sũt ꝑie:sz ī ꝑijs sec⁹.vñ si primo ꝓposuit vnã ꝛ succubuit volẽs postea ire ad aliã bene admittit.C.de ioff.test.ꝯ maiores.ꝛ.j.ti.pri.auditis.Et ita pz q ħ pdit exceptio si nõ proponat ifra terminũ ꝓstitutũ:sz actio non pdit simile ī accusatore qz si nõ ꝓsequt accusationẽ suã ifra terminũ postea non audit.j.de ac.veniẽs.ꝛ.C.q accus.non pos.l.iii.ꝛ.iiij.q.v.qsqs ó ħ dictũ ẽ.s.ó ꝓba.lz imo punit ī libra auri q exceptionẽ dilatoriã post litis ingressũ proponit.C.ó excep.l.si qs aduocatus.

e ¶De nouo.s.post terminũ statutũ idẽ ẽt si etiã post litẽ ꝓtesta.exorta sit.s.ó offi.dele.insinuãte qz q̃ de nouo emergũt auxilio idigent.ff.de iter.ac.de etate. .§.ex cã ꝛ noua res nouũ ꝓsiliũ ꝛ remediũ exigit.ff.ó vẽ.inspi.l.i.ī pn.ꝛ si noua cã alleget puta qz fideiussor mortu⁹ sit iterũ equũ erit pstare cautõz.ff.vt ī pos.leg.plane:ꝛ nouis morbis noua ꝓuenit antidota ꝓparari.s.de iur.ca.ceterum ꝛ.l.di.ut ꝓstitueretur.

f ¶Postmodũ.s.post terminuz ꝓstitutũ ifra quẽ oẽs dilatorie proponãt.sic.s. de testi.psentiũ ꝛ ita iuramẽtũ ẽ ħ ꝛ ibi legitia probatio.Sz qđ si post litẽ ꝓtes. vellet iurare q post ipsã ꝓtestationẽ ad noticiã ipius puenit q̃ tamẽ non ẽ exorta de nouo:sed erat ab initio puta ꝓsanguine⁹ erat iudex ipetrãtis uel ipetrãs vasallus iudicis vel aliq̃ alia ꝓsimilis:sed hoc reus ignorabat.nunqd dz audiri. Dicunt quidã q sic. ¶Nibi vt q amplius non audiatur.qz ab initio dz ingre re de huiusmodi dilatorijs:qz vigilãtib⁹ ꝛ non negligẽtib⁹ iura subueniunt.ff. q.ex cau.ma.nõ enī.ff.de edẽ.veluti.ꝛ facilitati ꝛ negligẽtie sue iputet.neqz enī oportet p singula momẽta onerari actorẽ.ff.ut ī pos.lega.si is a quo.§.vlti.sic

¶Communis diuisio secũda ibi:ingsitõni.Alb.si. ¶Defensio:hic manifeste pz q excõmunicat⁹ potest excipe ꝛ defendere se ī iudicio:vt.j.e.dilecti.ꝛ.c.dilecte.significauerũt ꝛ põt appellare ꝛ appellationẽ ꝓsequi.j.e.c.vl.ꝛ eadez defensio ꝓpetit excommunicato q ꝓpetit non excõicato.sicut eadẽ defensio cõpetit suo q libero.ff.de accu.suos ꝛ libert⁹ qui alias patronũ accusare non põt ī ipsũ patronũ retorquere põt accusationem si a patrono accusef.ff.de bo.lib.q cũ maior.§.si libert⁹.qz ignoscendũ ẽ illi q prouocare⁹ voluit se vlcisci ut ibi et sic põt excipere de pacto de nõ petendo ꝛ exceptionẽ probare non obstãte q lex dicit q reus ī exceptione fiat actor.ff.de pba.ī exceptionib⁹ qz quid facit ad sui defensionẽ facit. Itẽ q̃liter pstabit sacramẽtum calũnie cũ sibi non liceat ingredi sacra.multomin⁹ ꝛ tangere.v.dis.ad ei⁹ ho.ꝛ tliiii.di.nulli clerico ꝛ q bus cetera sacramẽta negãtur qũo vnũ gen⁹ sacramẽti putat posse ꝓcedi.xcv.di.illud ī illo casu ꝓcessũ ẽ a iure ī odiuz potiꝰ excõicati q oĩa possit facere q̃ ad cãz ptinet.ꝛ sic iurabit ꝛ oẽs ptic⁹pãtes sibi occasione litis non incidunt ī canonez cũ talis cõmunio sit potius ad dãnuz suũ q̃ ad cõmodũ. Sed quid si excõicatus cõuenit sup eo pro quo fuit excõicatus iniuste nunquid poterit excipere q̃ non tenetur respondere.nisi restituatur ei cõio hominũ q̃ fuit iniuste priuatus.dicit Jo.q sic nec tenetur antea respondere vũmodo ostendat q iniuste fuit excommunicat⁹.iii.q.ii.c.ii.ꝛ.ii.q.v. sup causis in fi.qz oĩa iura sunt restituenda corpalia ꝛ incorpalia.ii.q.ii.nullus potest.ꝛ.iii.q.ii.c.si eps ꝛ sic nota q qui remor⁹ ẽ a quolibet actu legittio tamen excipere potest.

b ¶Suspecto:ut.iii.q.v.q suspecti.C.de iudi.apertissimi.

i ¶Conscia.ar.q sententia lata a iudice suspecto possit retractari si detecta fuerit suspitio:qz littere sic obtente nullã videtur ꝓferre iurisditionez. de hoc dictũ est.s.de rescrip.ad audientiã.ii.ꝛ no.q oẽ rescriptũ habet suspectum qđ de ꝓscia pape non emanauit.s.de rescrip.cũ dilecta.ꝛ.j. de ꝓfir.porrecta.

k ¶Claudicare:ħota equalitatẽ fuari ī iudicijs.s.de iudi.nouit.ꝛ.iiii. .q.iiii.c.ii.ꝛ.iii.q.ir.c.vl.nec dz actori licẽ quod reo non lz.ff.de reg.iu. non debet.ii.

l ¶Remedium:qz sicut põt excipere ut dictum ẽ sic potest appellare: vt .iii.q.ir.reuera.ꝛ.j.eo.c.vlt.

m ¶Legittima:ar.q q̃ rõne vnũ alicui ꝓceditur ꝛ oĩa que sunt eiusdez censure sunt ꝓcedenda.ar.iiii.di.deniqz.ī fi.ꝛ.v.di.ad eius vero.

n ¶Reconuẽtione:sic ergo pz q lz possit excipere ꝛ appellare non potest tñ reconuenire.rõ redditur ī lra sequẽti qñqz tñ admittit reconuẽtio.vbi non admittit ꝓuentio.iii.q.viii.cui⁹ ī agendo:ꝛ.ff.de iudi.l.ii.§.sed si agãt.Sed nunqd põt excõicatus ꝓpẽsare. Dico q non qz qui ꝓpensat quodãmodo agit.sz si ageret repelleretur p exceptionẽ ergo non põt cõpensare.ff.de ꝓpẽ.quecunqz imo ꝛ si vellet ꝓpensare ꝛ ab aduersario admitteretur iudex ex officio suo ipsum dz repellere.j.e.exceptionẽ ī fi.quia quod vna via prohibetur alia consequeretur quod esse non debet.s.de procu.c.tue.b.

o ¶Extẽdatur:si.j.de ecclẽ.edifi.cum dicat apostolus.in fi.i.responso.

QUm uenerabilis ¶Generalius summa sic Excipiẽs non videtur fateri ea que in exceptione includũtur ꝛ hoc primo. Exceptio falsi potest ẽt post sententiam opponi hoc secundo. Diuiditur principaliter in duas ptes.in pma ponitur facti ꝛ processus narratio.in secunda diffi

nitio ibi: intellexímus. ṗma subdiuidit in tres. Ñā prima ponit petitionē actoris. Secunda ibi: Ideꝫ. responsionē exceptionis ⁊ probationis reo. Tertia ibi: Ad hec. replicationē ⁊ probationē actoris. Secūda principalis etiā subdiuiditur in tres partes. prima ponit quoddā motiuꝫ diffinitionis soluens obstaculum. secūda diffinit causam quo ad spiritualia ibi: qꝛ vo. tertia quo ad tpalia tibi: verū. ab. si.

a ¶ Ex permutationis: Similem casum habes .ſ. de transactio. preterea.

b ¶ Responsionē. factā p procuratoꝛes monasterij. s. vbi dixit ṗpropere sic respondit. sed in hoc non bene allegabat eps pro se qꝛ huiusmodi repentina li. ꝓte. nō ꝓiudicabat monasterio. ī autē. de exhi. re. §. illō colla. v. ar. xxxij. q. i. apud ⁊. v. q. v. §. ſz aliud ibi: qui autez in considerate loquitur sentiet mala. l. dist. ponderet. ⁊ merito: qꝛ litis cōstet. directe ꝺz fieri p interrogationē ⁊ rñsionē directā affirmādo vel negādo simpliciter. ſ. de lit. cōte. c. vno ⁊. ſ. de elec. dudū. i. sed b procuratoꝛ sub forma exceptionis sub conditione rñdet vt patet ex ipsa responsione. ⁊ per id qō postea sequitur in litera: vbi dicit vel p. procuratoꝛis rñsionem.

c ¶ Bone fidei: Que sint actiones bone fidei habetur institu. ō ac. §. actionū. ⁊ ꝛnumerātur ibi. xvij. s. actio ex vendito. empto locato ꝛducto negociorū gestorum mandati depositi: p socio tutele cōmodati: pignoraticia famil. berci. cōi diuidundo: ꝑscriptis verbis: ⁊ q̄ de estimato ꝓponit vt si rē meā do tibi ⁊ estimo vt eā vendas. r. aut. r. reddas mihi aut rez. ff. de estima. ac. l. i. ⁊ pmutatio de q̄ fit b mētio ⁊ hereditatis petitio. alie ꝺo dicūtur actiones stricti iuris vt actio ex mutuo arbitriū ⁊ cōsimilia. Nec dicunt bone fidei: qꝛ in eis tm̄ seruari debeat bona fides: qꝛ ī ℨctib⁹ stricti iuris ſuari ꝺz bona fides. ⁊ ī quo cunqꝫ ℨctu bona fides interuenire ꝺz. C. de ac. ⁊ obli. bonā fidē. ideo dicūtur stricti iuris: qꝛ nō venit in eis nisi qō stricti exigit actionis natura. vñ nō veniūt vsure ex mora ī ℨctib⁹ stricti iuris. nisi spāliter sint ꝓmisse. ff. ō neg. ge. qꝛ tantūdē. ⁊. C. de vsu. l. iij. sed in ℨctib⁹ bone fidei veniūt vsure ex tēpore more. ff. de ac. ēp. ⁊ vē. iulianus. §. ex vēdito. ⁊. ff. de vsu. mora §. in bone fidei. Ite in actionib⁹ stricti iuris nō venit interesse: si rem dari mihi est in obligatione. secus si rē tradi vel factū. ff. de ver. ob. vbi autē. §. vl. ⁊. l. si fundū: ⁊. ff. de re iudi. si qs ab alio. §. vlti. sed ista oīa accessoria veniūt in bone fidei iudicijs. ff. de ac. emp. ⁊ vēdi. l. i. in ꝑn. sed non veniūt in ℨctibus stricti iuris. Ite in bone fidei actionib⁹ qñiqꝫ nō veniūt ea de qb⁹ nihil est cogitatū vt rupta cesa ⁊ sitia. ff. de ac. emp. ⁊ vē. l. fundi. §. si rupta. ⁊. ſ. de cau. poſ. cū ecclesia. ⁊ ibi: quedā de his tangunt. In actionibus bone fidei multuꝫ eruberat officiū iudicis ⁊ pinguꝫ q̄ ī actiōibus stricti iuris. ⁊ istis rationib⁹ dicūt bone fidei ⁊ alij dicūt stricti iuris.

d ¶ Loco dñi: hoc ideo dicit: quia qui dat alienā rem nō cōtrahit pmutationem. ff. de re. pmu. l. i. in fi.

e ¶ Cōfessus: hec regula sumpta est. ff. de excep. non vtiqꝫ: sed nōne ex eo q̄ confessus fuit pmutationē factā: p consequens est confessus q̄ sit factū de meo tuū: qꝛ illud dicitur permutatio. ff. de re. permu. l. i. in fi. ⁊ qui confitetur vnū per consequēs cōfitet id qō sequit ex illo. viij. dist. quo iure. ⁊ ſ. de offi. dele. cum super ⁊. ſ. de do. ⁊ contu. cuꝫ dilecti. Preterea tacita confessio habetur pro contestatione. ſ. de do. ⁊ contu. prout. Item interrogando fit confessio siue negatio. xxij. q. ij. qō ait. ⁊. xxxij. q. vij. quid est. xxxij. q. v. quid in omnibus. ⁊ infra. de homi. cum iuramento. ff. de verbo. oblig. l. i. §. si quis ita. ad hoc dicas q̄ excipiendo de permutatione non confitetur de intentione aduersarij: vt hic dicit: qꝛ potest esse q̄ de facto fuit permutatio ⁊ non de iure. Similiter in exceptione pacti de non petendo debitum quia per hoc nō confitetur debituꝫ: quia potest esse quod non de iure debuit. Qui excipit ꝺbet ita dicere. frater non confiteoꝛ hoc qō dicis. sed si feciſſem pactum factuꝫ est mihi de non petendo. Et sic iſte etiam respondet dicendo. ⁊ si dudū fuerit ⁊c. qꝛ sic nō aſseruit ſimpliciter: sed sub conditione. ⁊ ideo nō preiudicauit talis confessio ipſi mōasterio: qꝛ non fuit cōfessio: ſz exceptio. vel si pmuit ad ecclesiā sabiñ. permutatio intercessit. Item si quis dicat se preſcripſisse ⁊ aduersarius dicat: ego interrupi preſcriptionem tuam nonne p hanc exceptionez dicendo ego interrupi preſcriptionem tuaꝫ confitetur de intentione aduersarij: quare ergo postea audit probatio preſcriptionis post talem exceptionem per quā confitetur de intentione aduersarij. vt. j. ō testi. ex tenoꝛe. j. ti. ꝑi. illud. Sz dicas q̄ non fatetur de preſcriptione q excipit de interruptione: nec cōfitetur de intētione aduersarij. ⁊ ideo debet probare preſcriptionez q eam opponit. ſ. de ꝓba. ex literis. ⁊. j. titu. ꝑi. illud. Et sic debet dicere: non credo te preſcripſiſſe: sed si ḃ verū esſet: dico q̄ interrupi preſcriptionem tuam quam interruptionē probare debet vt dicit ōcre. illud. Idem est dicenduꝫ cū aliquis petitur in virum dicat: non cōfiteor me esſe virum tuum: sed si eſſez cōſanguinitas est inter me ⁊ te: vt. ſ. de testi. ex tenoꝛe nam sic respondendo non confitetur de intentione aduersarij nec onerat se aliqua probatione sed aduersarium. nisi tūc demum cum actoꝛ fundauerit intentionem suam: qꝛ tunc exceptio probāda est. vt no. j. e. exceptionem.

f ¶ Per vitium: hoc ipso debuit succumbere monasterium .ſ. de reſcrip. olim.

g ¶ Licet autem: responsio quasi tacite questionis. Posset quis dicere si instrumentum falsauit. ergo hoc ipso debuit succumbere monasteriū quod exhibet instrumentum falsum. Respondet papa delictum ipsius qui ipsum falsauit nō debet in damnū monasterij redundare. xvi. q. vi. si episcopus. Vel intellige potiꝰ q̄ allegabatur contra monasteriuꝫ ex parte episcopi vt per hoc mitteret causam vt. ſ. de reſcrip. olim. propter consimilem falsitatem tulit Eugenius papa sentētiam contra ecclesiam Oſcn. ſ. de in ite. resti. tum ex lr̄is. Sed quare non ḃ papa tulit sententiā contra monasteriū: qꝛ non cōstitit capitulū fuisse in culpa vt bene innuit littera ista delictum persone ⁊c.

b ¶ Ad. xx. annos. C. de fal. querelā. de hoc dictū est. ſ. de ꝓba. lz.

i ¶ Comperta: Sed vtrum talis sententia teneat ipso iure dubitari cōsuevit. qō non videtur: quia exceptio non datur ex ea. ff. de excepti. qui agnitis. Sed si nulla est ipso iure: qualiter incipit valere etiam post an. xx. quia quod ab initio non valet tractu temporis non cōualeſcit. ff. de reg. iur. quod ab initio. ⁊. l. pe. xvi. q. iij. §. potest. ṽ. q̄ si priuatus. ⁊. ſ. de ele. auditis. Dicas q̄ talis sententia tenet ⁊ in suo robore durabit. ⁊ seruari debet quousqꝫ falsitas reuelata fuerit. ſ. de fide inſtru. accepimus. §. interim. quāuis articulus ille dubitabilis ē durabit sententia: reuelata vero veritate: tunc primo apparet q̄ nulla fuit: ⁊ ideo tunc pronunciabitur nulla. sic. j. de frigi. ⁊ maleſi. fraternitatis. ī fi. ⁊ quicqd occasione talis sententie preceptū vel obtentum ē non caſſabitur sicut per sententiā ius nō cōstituit. sed qō erat declarat cū sñia pfert. ff. si ſeruꝰ. vendi. sicuti. §. sed si querit. ⁊ ḃ dicit lr̄a ista valeat retractari vtitate ꝓpta sicut ē ī sñia lata p falsum ꝓcuratorē qꝛ falsitate ꝓbata iudicium nullū tunc primo appet. ſ. de ꝓcura. i nr̄a. ⁊. C. e. ti. lz.

k ¶ In dioce. xvi. q. vii. oēs. ⁊. xxviij. q. ij. monasteria.

Olim et infra Qui propter exceptionē non admissam appellat coram iudice appellationis ꝓbare dz exceptionē esse uerā; ita cōiter summatur. Sed ꝑm hanc summationē hec decre. est de indubio per .c. interpositā de appellatiōibus: ideo pōt summari aliā itelligēdo q̄ b scribit executoribꝰ illa q̄ sñia q̄ & sic exceptio ifertēs nullitatē sententie et coram executore audit ad effectū vt si verā esse cognouerit supersedeat. Uel tertio sic intelligēdo q̄ isti erāt iudices appella. vt in rubro & tā iste q̄ precedens est no. intellectus. In ꝑma ponit appellantis querela. In secunda prouisio ibi: Discretioni. & vt dz ex dictis dz iste ter. duos itellec. secundū primū & magis cōem pone sic casum. El. tractus coram iudice delegato opposuit q̄ trahebat vltra duas dietas replicabatur vt in lra demuz ꝑ exceptionez non admissam fuit appellatū: delegatus appellatione nō obstāte excōicauit illū v. & fuerūt impetrate lre ab aduersario super executōne istius sñie ad istos de qbꝰ i suprascriptione coram qbꝰ. v. ꝓposuit exceptionē suā: & qz nō audiebat mādat eis papa vt l littera dz. Secundū aliū intellectū pone casuz q̄. v. appellauit & iperrauit litteras ad istos iudices i suprascriptione ꝓtētos qbꝰ papa mandauit vt patet in lra & iste intellectus est magis planus & lre cōsentaneus. Ab. si.

a **In tali loco statuerit.** ex eo ꝺ dicit patet q̄ si aduersarius meꝰ impetrauit litteras vltra duas dietas ex diocesim meaz & iudices volunt venire vsqz ad locū illū qui nō distat vltra duas dietas non possuz ꝓpter ea eorū iudiciū declinare quia nō trahunt me vltra q̄ puisuz est p cōciliuz generale. & ita nō faciūt ꝓtra ꝓcilium vt b littera ꝓbat. & j. vbi dicit se in causaz trahi vltra duas dietas. & hoc idē dicit cōstitutio illa. s. de rescri. nōnulli. Sed nunquid iste reus ꝓcurabit illos veniendo ad locū. nō credo. de b dixi i cō stitutione illa nōnulli.

b **Potuerit:** Sic videt q̄ ille qui appellat ante sñiam diffinitiuā a grauamine q̄ i cā appellationis necesse habeat probare coram iudice appellatiōis cām sue appellatiōis verā fuisse. sic. s. de testi. ex pte ade. Sz cōtra videtur quod sufficit probare coram iudice appellatiōis q̄ iudex inferior exceptionez admittere noluit. s. de offi. deleg. cū cā. & j. de ap. vt debitus. & melius. c. dilecto. Illud cōtrariū ex parte ade. soluitur i illa decre. alia vero cōtraria soluunt ꝑ decre. j. ꝺ appel. iterposita. i. rñ. cū enim quis ꝓbabilem cām exponit: quā dicit se ꝓbaturū. si iudex ipsum repellat: & ꝓpter hoc appellatur tunc in causa appellatiōis nō est necesse ꝓbare causam veram esse: sed sufficit ꝓbare q̄ nō fuit admissus. si vero nō obtulit se ꝓbaturum. sed illā tantum allegauit tunc in cā appellatiōis ꝓbabit causam illā verā fuisse alias ad priorē iudicē remittetur ꝑm tenorē illiꝰ decre. j. de appel. interposita. & ꝑm illam hodie ꝓcedenduz est: & ideo in hac decre. dz ꝓbare q̄ trahebatur vltra duas dietas qz cum ꝓposuit suam exceptionem: nō obtulit se illaz ꝓbaturum sed in decre. illa dilecto. j. de appella. non obtulit se ꝓbaturum & tamen sufficit probare q̄ non fuisset admissus: ibi iaz constabat de exceptione per confessionem presbyteri factam coram auditore. Sed dubitabatur an propter illam vel alias legitimas fuerit appellatum. & ideo sufficit probare q̄ ꝓposuerat illas & q̄ nō fuisset admissus. & eodem mō respōdeas ad illam. s. de offi. dele. cū cām. qz iudices ibi certi erant de exceptionibꝰ. qz bene sciebant vtruz habuissent subdelegationem iudicis vel excusationem ipsius. hodie enim seruanduz ē ꝓut dicit illa decre. interposita appella.

c **Supsedere curetis:** supple abbatē sancti Lau. & eius ꝯiudices ad quos Bu. litteras impetrauerat ꝓtra ipsius aduersariuz sup ꝓsecutiōe appellatiōis sue ꝓcedere ꝓmittens iurta traditam sibi formam. alioquin isti ꝓcedent iurta traditā sibi formam: nō obstantibus lris impetratis ad abbatem sancti Laurentij & eiꝰ coniudices. Si vero Bu. nō probauerit se trahi vltra duas dietas extra dioceſim. abbas iste sancti huberti & eius coniudices procedere i negocio sibi commisso non omittant ad petitionem aduersarij. & iurta mandatuz ad ipsos directū nō obstantibus lris impetratis ad abbatē sancti Laurētij & eius ꝯiudices sicut cōtinetur in antiqua decre. alias esset manifeste cōtrarium. j. de appel. vt debitus cum si. Sed isti quibus scribitur nō erāt iudices appellationis sz dati erant ad exequendum quasdam sententias suspensionis contra istum Bu. latas ab archiepiscopo treuerēn. ꝓ appellationem ab isto Bu. interpositam & cognoscere debēt de appellatione Bu. qz hoc eis mādat ꝑ lras istas. & si Bu. non probauerit exceptionem procedent postea ad exequēdas sñias suspēsiōis latas ab archiepo predicto.

gitimam exceptionem: nec per replicationem excommunicationis uel periurij repelli potest.

Olecti filij. S. & P. ac. L. canonici ecclesie sancte Marie transmissa nobis petitione monstrarunt q̄ cum. M. canonicꝰ eiusdem ecclesie ipsos coram delegatis a nobis traxisset in causam super eo q̄ se opponunt electioni a quibusdam canonicis gradēn. facte de ipso in priorem ecclesie supradicte: ijdem proposuerunt q̄ dictus M. nō debebat audiri: eo q̄ excommunicatus erat: & periurij crimine irretitus. Cūq; dictus M. prefatis. B. & M. periurium & excommunicationem in moduz exceptionis & replicationis obijciens eorum exceptionem elidere niteretur: procurator eorum ꝓpposuit q̄ eius super hoc probatio recipi non debebat: quia & si obiectū prefatis canonicis periurium probaretur non essent propter hoc a defensioneꝰ sue ecclesie repellendi. Adiecit etiaz q̄ contra excommunicationem dicto. M. in modum exceptionis obiectam excommunicatio supradicti. S. replicari nō poterat: quia exceptio ipsi. M. opposita & probata eundem repelleret ab agendo: replicatio vero sepe dictum. S. nequaquam a defēdendoᵉ repelleret si etiam probare tur & infra. Ipsi vero iudices interlocutiᶠ fuerunt q̄ prius probationes reciperent super replicatione premissa: ꝓpter quod ad nostram audientiam fuit appellatuz. Quo circa mandamus: quatenus si res ita se habetᵍ reuocato in irritum &c. Rego. ix. j. et M. canoñ. pragen.

Olecti filij. Per excōmunicationis & periurij exceptionez a sua vel ecclesie sue defensione quis repelli nō debet. uel sic vt in rubro. Prima ponit petitionez appellantis. Secunda dat iudicem ibi: quocirca. Ab. si.

d **Ad ōfensiōez:** sicpatet q̄ quilibet admittit ad defensionem ecclesie sue etiā periurus: qz etiā ad agendum siue ad accusandū admitteret ꝓsequens suam uel suoꝝ iniuriam. iij. q. vi. negāda. & iiij. q. vlti. omnibus. ergo multo fortius ad defendendum: cū ad defendendum admittit qui alias ab agendo repellitur. s. e. cum inter. & j. eo. c. dilecte.

e **Defendendo:** & ex ꝺ patet q̄ excōmunicatus tam se quam ecclesiam suam defendere potest. agere vero nequaq̄ vt ꝺ. & s. eo. cuz inter. & j. e. c. pri.

f **Interlocuti fuerūt:** & male qz si hoc esset ꝓbatuz: non repelleretur qz excommunicato vel criminoso licitum est defendere tam se q̄ ecclesiam suam. s. eo. cum inter. Et est argu. q̄ non debet quis admitti ad probandum quo probato non prodest. C. de proba. ad probationem. s. de offi. dele. cū cōtingat. ad fi. vbi de hoc.

g **Habet:** hic habes q̄ contra exceptionem doli non datur replicatio de dolo. ff. de do. excep. apud celsuz. §. marcellus. Sed cōtra habes. s. eo. cum ecclesiastice. & j. de diuor. significasti. & j. ō adul. intellerimus. & c. sequenti. & xxii. q. vi. nihil iniquius. ff. so. ma. viro. sed veritate inspecta non sunt contraria quo ad finem quia vnus est finis siue effectus: siue replicatio doli detur siue negetur. s. ne alter de dolo suo commodum habeat in casu ꝑsenti non datur replicatio. ad hoc alter. s. actor agere possit cum sit excommunicatus. sed admitteretur hic replicatio si actor excommunicatus admitteretur ad agendum quod esse non debet: & ita cōmune delictum noceret vni & alteri non. vnde non obesset ei excommunicatio: & ita intelligitur lex predicta apud celsum. §. marcellus. Ideo ibi nō datur replicatio. ne scilicet communis malicia alteri sit lucro alteri vero damno. verbi gratia. Dolo induxi te ad aliquid promittendum: deinde induxisti me dolo ad remittendum. & sic vterq; est in dolo quo casu si ago contra te ad id quod promisisti mihi per dolum meum mihi poteris opponere exceptionem: quaz exceptionem non potero remouere per meam replicationem si daretur replicatio repelleretur reus: & actor remaneret in lucro de dolo quod esse non debet. Et ideo in. l. illa nō dat replicatio:

¶ Si per exceptionem suspensionis cõtra quam replicatur de nullitate ordinatio ecclesie retardatur fit absolutio ad cautelam.

Apostolice se. ¶ infra. Sane vobis apud se.apo.constitutis quedam suspensionis ¶ amotionis a beneficiis sententie sunt in modũ exceptõis obiecte. ℣ Quas licet proponeretis vos posse nullas esse per testes idoneos ¶ instrumenta probare. ℣ Ne tamen ordinationem prageñ.ecclesie propter quam veneratis huiusmodi obiectionis obstaculo contingeret retardari[a]: ℣ Sententias ipsas relaxamus adcautelam[b].

¶ Dem decano lincoñ.

¶ Excommunicationis exceptione non obstante valet rescriptum impetratum in causa appellatõis: licet de excõmunicatione lata post appellationem a grauamine non faciat mentionem.

Olecte in christo filie prioriſſa ¶ conuentus de campessia nobis significare curarunt: ꝙ cum inter ipsas ex vna parte ¶ priorez ¶ conventum de bucella ex altera super quibusdaz decimis ¶ rebus aliis pro quibus conueniebantur ab illis coram abbate sancti Benedicti ¶ eius collegis auctoritate apo.questio verteretur: ¶ ipse ad nos ex sufficienti[c] grauamine appellassent ac nuncium suuz ad ap. miserint prosequendam: prefati iudices postmodum tulerunt excommunicationis sententiam in easdem. Nostris ergo litteris super appel.prefata nõ facta mentione de excommunicatione per eundem nuncium ad priorem de angles. ¶ suos coniudices impetratis: pars aduersa ex eo se appellasse proponens ꝙ ipsi iudices exceptionem excommunicationis predicte contra ipsas ab eadem parte propositam admittere denegarunt[c]: ad priorem de gernemoe ¶ suos coniudices nostras super hoc litteras impetrauit: coraz quibus ex parte ipsarum fuit excipiendo propositum ꝙ cum post appellationem legitimam dicta sententia lata fuerit: ¶ cuilibet excommunicato defensionis auxilium competere dinoscatur: memorati iudices exceptionem partis contrarie sicut nec debebant admittere noluerunt: sed cum dictus prior de gernemoe ¶ coniudices sui talem exceptionez non reciperent[e] carumdẽ: ipse nostram audientiam appellarunt. ℣ Quocirca mandamus: quatenus si est ita[f]: reuocato in statum debitum quicquid post huiusmodi ap.inueneritis attentatum: in eodem negocio: iuxta prioris mandati nostri ad prefatum priorem[g] de gernemoe ¶ coniudices suos directi tenorem preuia ratione procedas.

¶ Dem abbati sancti Saluatoris papiẽ.¶ vercell.prepositi.

¶ Per exceptionem excommunicationis a prosecutione appellationis etiam originalis actor repelli nõ debet.

Significauerunt nobis capitulum de conarc. ꝙ cum. ℙ.i suum archipresbyterum elegissent mediolañ.archiepiscopus presentatam sibi electionem renuens[b] cõfirmare quendam zepum clericuz in archipresbyterum instituit ecclesie supradicte: quare ipsis ad sedẽ ap.appellantibus prepositio sancti Stephani causam ipsaz super bis dicimur commisisse: qui electionem ipsorum confirmans ¶ pronuncians ius eligendi ad ipsum capitulum pertinere: partem aduersam ab impetitione ipsorum absoluit[i]: a qua sententia partes ad sedem apostolicam appellantes

a ¶ Contigeret retardari: ex hoc videtur ꝙ suspensus ab officio et beneficio non posset agere tanquam excommunicatus esset maiori excommunicatione. arg. .ẽ.de consue.cum dilectus.¶.ẽ. de electi. cum inter. ℟. ibi suspensus non potest eligi.¶ sic electus non posset agere p̃ sua electione.argu.contra.j. de cleri. ex. mi.c. vlti. vbi habes ꝙ suspẽ si eligere possunt: et sic possunt agere pro sua electione. sic ¶ exercere ea que sunt iurisdictionis.ẽ.de elec.illa. So. cõtraria ista loquuntur in diuerso casu. hic enim loquitur de suspensione iudicis. ¶ in concor. contraria loquuntur de suspensione canonis: ¶ canon mitius agit quaz minister iuris.ff.de arbi.celsus.¶.l.precedenti.in fi.cum ergo isti suspensi dicantur per sententiã hominis ab officio ¶ beneficio: iam nõ interest ipsorum agere pro ecclesia cum ab ipsius bñficio priuati sint ¶ precipue cum agunt pro re spirituali scilicet pro ordinatione ecclesie a qua priuati sunt per suspensionem vnde cuz nõ possent eligere vel eligi non possent prosequi causam electionis quia non possunt agere pro eo quod possidere non possunt pro se vel pro alio. arg. j. de cleri.ex.mi.si celebrat.in aliis autem negocijs propriis vel ecclesie quilibet si mandato ecclesie agerent bene admitterentur: quia nõ sunt priuati communione hominum.ẽ.e.a nobis.sed quia priuati sunt communione sacramentorum ad sacramenta spiritualia non admittuntur: nisi prius fuerint restituti. ¶ ideo fuerunt absoluti: ne contingeret ordinationem ecclesie impediri que in presentia domini pape fieri debebat per istos ¶ ideo ne ordinatio siue electio ecclesie impediretur absoluit eos ad cautelam.

b ¶ Ad cautelam: sic.ẽ. de testi. veniens in fi.¶ infra de appe.ad presentiã: ¶.j. de sen.ex.per tuas.¶.xviij.q.iij.audiuimus.

Olecte. ¶ Per excommunicationis exceptionem a prosecutione appellationis quis repelli non debet. Sic communiter summatur. sed hec summatio nõ continet aliquam dubitationem per.c.cum inter supra.e. ¶ infra eo.c.fi. ideo summo sic vt in rubro ¶ secundum hoc est casus not. et forte sing. per quem posset colligi vna regula. etiam ab interlocutoria non est necesse l rescripto facere mentionem de quo infra dicam. Diuiditur hec decre. naz primo ponitur appellantis narratio: in secunda appellationis commissio ibi: Quo circa. Abbas siculus.

c ¶ Ex sufficienti: si.ẽ. vt lit. fi contest. accedens: sed dic grauamine scilicet expresso coram iudice. alias appellatio non admittitur nisi causa ꝓbabili allegata: que si esset probata debeat legitima reputari infra de appel. vt debitus.¶.c. interposita.¶.c. cũ speciali.¶.c. cũ cãm. ¶.c. dilecto.

d ¶ Denegarunt. ¶ bene: vt sequitur infra in fi. quia licet excommunicate essent etiam ab initio ¶ ab alijs iudicibus nihilominus poterant appellare si grauarentur ¶ litteras impetrare.ẽ.e. cũ inter.¶ infra.e. ca. priori. ¶ vltimo. vnde litterre super hoc impetrate valuerunt: vt.j. sequitur.

e ¶ Reciperẽt: ¶ male fecerunt quia debebant illam admittere quia vt sepius dictum est excõmunicati a sua defensiõe repelli non debent quod isti facere nolebant: ¶ ideo quicqd fecerunt post appellationẽ in pristinũ statum reuocatur.

f ¶ Si est ita.s. quod prior de gernemoe non receperat exceptionẽ prioriſſe.

g ¶ Priorem de gernemoe: quod fuit primuz respectu istius mandati: sed fuit tertium mandatũ respectu primi directi ad abbatem sancti Benedicti. Et iste linconien. decan⁹ postquã constiterit sibi de appellatione prioriſſe interposita coram priore de gernemoe pro eo ꝙ exceptionẽ prioriſſe non recipiebat debet cognoscere sup eo ỏ quo prior de gernemoe debuit. scilicet an appellatio monachorum fuerit legitima vel non: ¶ si iste inuenerit monachos legitime appellasse procedet. si min⁹ legitime condemnabit priorem ¶ conuentum ad expensas restituendas prioriſſe: ¶ remittet partes ad priorem de angles. pro ut hic dicit quia ea ẽ forma appellationis que interponitur a grauamine infra de appel. cuz in ecclesia.¶.c. vt debitus ¶ ille por de angles. postea cognoscet de appellatione sibi commissa interposita ab abbate sancti Benedicti.

Significauerunt. ¶ Hic est casus singularis quatenus dicit de actore. Diuiditur in duas partes In prima ponit querelam appellantis in secunda instruit iudicez de quo ibi: mãmus. Ab.si.

b ¶ Renuens confirmare: quod facere potuit: si non erat idoneus: ¶ illos potuit priuare iure eligendi vnde si hoc fuit verum tenebat archiepiscopi institutio.ẽ.ỏ ele.nihil.est.¶.c. quia propter. ad ipsum enim pertinet examinatio ¶ confirmare dictum electum vel reprobare: vt ibi dicitur. alias iusta fuit appellatio clericorum quod potuit postea per sententiã. vel ideo hic eã noluit cõfirmare quia dicebat archiepiscopus ad ipsum spectare ius eligendi archipresbyterz in plebe ¶ hoc apparet per sententiã iudicis delegati qui confirmauit electionez capituli ¶ pronunciauit ius eligendi ad ipsum capitulũ pertinere.

i ¶ Absoluit: super quo fuit hec absolutio hic non dicitur. potuit esse ꝙ capitulum petebat a parte aduersa expensas. vel forte petebat fructus perceptos ab illo instituto qui peti poterant: vel quod vlterius non haberet vocem contradictionis in electione. ¶ super hoc appellauit capitulum quantum ad confirmationem

electionis quantum ad ius eligendi appellauit pars altera. ꝛ sic ab eadem sentẽtia potest vtraq; pars appellare: sic. j. de testa. ℜainutius. ꝛ capit. ℜainaldus. quia sunt in sententia plura capitula alias non haberet locum duplex appellatio ab vtraq; parte.

a ¶ Excludi: vt. s. c. proxi. ꝛ. c. cum inter. ꝛ. c. vlti.

b ¶ Defensio. Ex hac littera vꝝ qꝫ isti de capitulo erant rei ex eo qꝫ dicit legitima ofensio. sed apparet ipso facto qꝫ erant actores qꝫ petebant electionem suaꝫ confirmari: ꝛ ius eligendi ad se spectare dicebant: in istis duabus obtinuerunt: in tertia petitione succubuerunt super qua appellauerũt: ꝛ ex eo etiaꝫ qꝫ dicit partem aduersam non esse cogendam ad respondenduꝫ illis de capitulo. ꝛ sic erant actores: sed actor excõmunicatus non admittitur ad agendum infra. c. proximo. Qualiter ergo isti admittũtur? ꝛ sic est argu. qꝫ excommunicatus admittitur ad agendum. Dicas ergo qꝫ in eo qꝫ condemnati fuerunt quasi rei intelliguntur. ne ergo suum ius amittãt per iniquam sententiaꝫ admittũtur ad defensionem iuris qõ amiserant per sententiam ꝛ sic quicquid faciunt totum est ad sui defensionem: ꝛ ideo admittuntur non obstante exceptione excommunicationis: quia pretextu excõmunicationis nõ est aliquis condemnãdus iniuste aut etiam absoluendus. per talem enim sententiam iniquam amitterent isti ius suum si non admitterentur contra sententiam: ꝛ sic transiret in rem iudicatam: quia ex eadem ratione non possent appellare: ſz quilibet condemnatus potest appellare: vt supra eo. cum inter. ꝛ prosequi appellationem suam infra eodem capi. vlti. secus videtur si esset lata pro eo sententia: quia tunc non videtur valere sententia si est excommunicatus actor sed causa propterea non periret quia eo absoluto agere posset. sic ergo isti sunt audiẽdi. Quid facient iudices? si inueniant sententiam iniquam: debent eam cassare. Sed nunquid condemnabunt alteram partem sibi excommunicato? videtur qꝫ sic: qꝛ hoc ad officium eius qui cognoscit de appellatione pertinet. ꝛ sic fertur sententia pro actore excommunicato ex certa scientia. Sed contra infra eodem capitulo proximo in fi. Forte posset dici qꝫ condemnatio differtur in tempus absolutionis: ex quo iam releuatum est grauamen in casu illius capituli. credo qꝫ capitulum fuit excommunicatum post appellationem pro alia causa ꝛ ab alijs iudicibus. ꝛ sic minus contineret dubitationis. Sed non est verum qꝫ feratur sententia pro excommunicato: quia non constat illum excommunicatum esse: immo repellitur excipiens nec auditur volens reprobare excommunicationem: ꝛ sic potest iudex ferre sententiam pro tali: sed si post sententiam latam vellet probare qꝫ actor erat excommunicatus: audiretur forte: quia exceptio excommunicationis in qualibet parte litis admittitur: vt. j. capi. proximo: sed sententia que precessit non minus robur obtinet firmitatis. ꝛ executio sola impeditur si post rem iudicatam excommunicatio probetur: vt in decre. Jnno. iiij. que sic incipit: pia consideratione in fi. lib. sexto.

c ¶ Procedatis: Hic remittitur causa ad eos a quibus fuit appellatum: sed hoc voluit appellans. alias non remitteretur. j. de appella. accepta. ꝛ capitulo inter posita. §. secundo.

Exceptionem. ¶ Diuiditur. Nam prima pars ponit dictuꝫ quod dicit speciale ꝛ exprimit causam. Secũda ibi: Qui si. Tertia precipit sine ope exceptionis publicũ excommunicatum repelli. Ab. si.

d ¶ In dilatorijs. Ad intelligentiam huius nota qꝫ exceptionum alia est dilatoria alia peremptoria. Jtem dilatoriarum exceptionum alia est declinatoria iudicij. alia est dilatoria solutionis. declinatoria iudicij triplex est siue probatur contra iudicem siue contra rescriptum siue contra impetrantem inter quas primo loco proponenda est recusatio iudicis. argu. s. de probatio. quoniam contra falsaꝫ vbi de hoc. ꝛ qui illam omittit transeundo ad alias: ad illam postea non videtur posse reuerti quia litigando coram ipso super alijs personam iudicis approbare videtur. Jtem alie dilatorie ante ingressum litis debent proponi. j. de re iudi. inter monasterium. ꝛ C. de excep. l. vlti. ꝛ C. de appel. cuꝫ causam. ꝛ C. de procu. ita demum. ad hoc etiam facit. C. de iudi. sancimus in fi. vnde post litem contesta. aut etiam post terminum statutum ad dilatorias proponendas proponi non possunt. s. eodem pastoralis. nisi de nouo orta fuerit vt ibi dicitur ꝛ. s. de offi. deleg. insinuante. dilatoria solutionis ante lit. contesta. proponi debet. sed probanda est postquam actor fundauerit intentionem suam. C. de probatio. exceptionem. ꝛ. iij. q. vi. §. exceptionem. ꝛ quandoq; potest proponi etiam in causa appellationis. s. de fi. instru. cum Joan. C. de exceptio. siquidem. exceptio vero peremptoria proponi potest quandocunq; ante sententiam siue etiam antequam sit in causa conclusum. ꝛ potest etiam protestari ante lit. contesta. vt hic. ꝛ. C. de exceptio. exceptionem. ꝛ. j. de prescripti. auditis. ꝛ. s. ó testi. capitu. de testibus. in fi. ꝛ post sententiam in causa appellationis. C. sen. rescin. non pos. l. ij. Et est alia dilatoria que partim accedit ad naturam vere dilatorie ꝛ partim ad naturam peremptorie. sicut est exceptio excommunicatõnis: quia proponi potest quandocunq; ꝛ ante lit. contest. ꝛ etiam post sententiam ꝛ etiam si non appellaretur quia quandoq; facit retro iudicium nullum vt hic. ꝛ. j. de re iudi. ad probandum. ꝛ vere dilatoria est: quia ea probata iudicium siue processus est nullus: sed actio remanet salua vt in predicta decr. ad probandum. quandoq; tamen non facit iudicium nullum: vt in decre. pla vt dicitur in nota. etiam si: ꝛ est speciale in hac exceptione propter periculum anime: vt hic dicit. Jtem quodammodo simile ẽ huic exceptio falsi procuratoris: quia illa potest proponi qñcũ qꝛ etiam post sententiaꝫ s. de procura. in nostra ꝛ. C. eo. ti. iꝛ.

obiciens audiꝝ: ꝛ si malicioſe distulerit in expensis condemnatur: ꝛ dato qꝫ nõ excipiat ipſe iudex publice excommunicatum repellet.

Exceptionem excommunicationis in dilatoriis[b] proponẽ dã reus sciẽter ommittens in qualibet parte litis opponere minime probibetur: quod est in hac exceptione specialiter obseruandum: ne quisquam in periculum anime sue excommunicato communicare cogatur. ¶ Qui si eam[c] ommiserit vt actor laboribus ꝛ sumptibus fatigetur: in expensis est legitimus condemnandus[f]. ¶ Excõmunicatus autem publice[g] ꝛ si huiusmodi exceptio non opponitur nihilominus est officio[h] iudicis repellendus.

I Dem.

¶ Reus in qualibet parte litis excommunicationem contra actorẽ

e ¶ Qui si eam ommiserit. No. quoddam speciale in hac exceptione: quod in alijs non seruatur quia si ex certa scientia illam ommittat: nihilominus potest eam opponere quãdocunq; postea sed in alijs non est ita. s. de offi. deleg. insinuante. ꝛ. j. de re iudica. inter. ꝛ. iij. q. v. qꝫ suspecti. puniuntur tamen in expensis litis propter dolum suum. Et hic ar. manifeste qꝫ nemo iuri publico potest derogare seu denunciare. s. de so. compe. si diligenti vbi de hoc. ꝛ. s. de fer. c. vlti. ꝛ ar. j. de sen. ex. c. contingit.

f ¶ Condemnãdus: etiam si excommunicatio probata fuerit ꝛ processus habitus non valebit. ꝛ hoc innuit littera ista vt actor laboribus ꝛ sumptibus fatigetur. alias quare puniretur in expensis reus si processus teneret. Sed per decre. nouã. j. eo. pia consideratione. si instantia iudicij durante excommunicationis exceptio proponatur: vt probetur processus habitus valebit: sed in sequentibus actor non auditur donec fuerit absolutus. ꝛ per hoc obuiatur malicijs illorum qui scienter ommittunt excommunicationis exceptionem ab initio dolose: ꝛ sic bona fuit prouisio illiꝰ decre. Et idem intelligo etiam si per maliciam non ommittatur. secus credo de illa exceptione que proponitur contra iudicem publice excommunicatum in quem nulla cadit iurisditio. vnde dum sic est excommunicatus non tenet processus illius de re iudica. ad probãdũ. de hoc notaui in decre. pia. i glo. que incipit. sed mirum lib. vi. Ber.

g ¶ Jublice. No. etiã istud: quia in hoc est argu. qꝫ nulli licet ignorare quod publice factuꝫ est. xvi. distincti. qꝫ dicitis. ꝛ. s. de postul. pre. ad hec. Et ideo non prodest alicui si dixerit se ignorasse vt in proxi. capitu. simile de iudice excommunicato publice. j. de re iudica. ad probandum. vnde collige si occulte quis excommunicetur qꝫ postea non reuocaretur sententia siue processus op. argu. de cleri. ex. mi. apostolice. vbi de hoc: quia de occultis non cogitur diuinare. j. vt eccle. bene. vt nostruꝫ. ꝛ. ff. ad. l. acgl. si putator. ꝛ. ff. mã. si fideiussor. §. si cum debitor. qꝛ nec tenemur ad eius obseruationem nisi post publicationem. s. de consti. cognoscentes. vbi dicitur rem que culpa caret. ꝛ. lxxvij. dist. proposuisti. ꝛ dico eã publice lataꝫ si iudex tulerit sententiã illam in loco vbi publice iudicare consuevit presentibus officialibus suis ꝛ partibus vel altera absente per contumaciam C. quomodo ꝛ quando iudex. si vt proponis. ij. ꝛ. l. i. alias si occulte non obesset quantum ad hoc multa argumenta possunt induci contra ea que occulte fiunt. xxx. di. anastasius. ꝛ. s. de offi. dele. cõsuluit. ff. de ritu nup. palam. ꝛ de offi. prefec. preto. barbarius.

h ¶ Officio iudicis: sic prelatus ex officio suo examinare debet electum si bi presentatũ. s. de elec. nihil est. ꝛ. c. cum nobis olim. ꝛ. c. venerabilez. ꝛ pretor quos prohibet in totum prohibet etiã si pars non opponat. ff. de postu. quos prohibet. ꝛ. ff. de pcu. filiusfamilias. §. veterani. sic etiam iudex admittit compensationẽ: lz pars ẽ nõ petat. ff. de peti. here. l. vlt. ꝛ. ff. de iniur. apud labeonem. §. si quis. alias ius publicum offenderet qõ esse non dz. s. de so. cõpetẽ. si diligenti. C. de pcura. militẽ. ꝛ. C. loca. milites. Judex enim qui scit actorem excommunicatuꝫ nõ dz ei ticipare ꝛ sic tam pro se qꝫ pro alijs illum repellat ex officio suo. sic ꝛ quedaꝫ possunt obijci post sententiã. C. de iur. ꝛ fac. igno. l. i. ꝛ. ff. ad mace. tamen.

Auersario. tpe mote litis. No. ꝯ ad hoc vt sequaꝝ cõdẽnatio reꝰ dz possidere tpe litis cõte. ⁊ qõ possideat cũ res iudicaꝝ. sz si tpe litis ꝓte. possideat cũ res iudicaꝝ sine dolo malo amisit possessionẽ: absoluitur. ff. de rei vẽ. sinãt. §. i. vel sufficit possidere cũ res iudicaꝝ: vt ibi dꝫ.

b ¶ Sine dolo. Sed qs ꝓbabit qõ sine dolo. Lex dicit ꝙ idem qui desijt possidere. ff. de excep. rei iudi. si rez meã. l. si a te. i. rñso. de qua lege sumpta est hec decre. Sed ẽ videt ꝙ aduersariꝰ: naz qui volũ allegat dolum probare dz. ff. de proba. quotiẽs. §. q dolo. Qualiter rñdemus legi predicte que dicit qõ ipse debeat ꝓbare. Rñde ꝙ ꝫ ipso ꝙ ẽ ꝫium nõ ꝓbaꝝ. satis probat ipse ꝙ sine dolo desijt possidere. C. q mi. nõ pos. sup fuis. ⁊ C. de testamen. oĩno sic ꝓbatur benemeritus eo ipso: ꝙ nõ probaꝝ demeritus. ff. de le. ij. l. cuz pꝛ. §. rogo. iõ dicit sine dolo: qz si dolo desijt possidere ꝯdẽnabit tanquã possideret: qz dolosus ꝙ possessore: bñ. ff. de reg. iur. q dolo. l. parẽ. ⁊. ff. de rei ven. ꝙ si dolo: et l. sinãt. §. sed ⁊ is. ff. de pe. here. nec nulla. §. is quoqz. ⁊. l. etiã. §. item si qs: ⁊. l. sz ⁊ si lege. §. fin aũ: ⁊. §. pinde: vl̃ dic ꝙ eoipso ꝙ tpe lit. ꝓte. possidebat: si postea dicit se ñ possidere ad hoc vt absoluaꝝ ꝓsumit ẽ ipsuz ꝙ dolo desijt possidere: et iõ teneꝝ ꝓbare ꝙ sine dolo desijt possidere ad b: vt absoluatur vt dicit. l. predicta: si rẽ meaz: alꝫ condẽnareꝫ tãquã possideret. Itẽ si qs nõ possideat ⁊ offerat se liti actore ignorante condẽnabitur ac si possideret. ff. de rei vendi. sinãt i ꝓn. ⁊. l. is q se liti. sed si actor sciret illũ nõ possidere secꝰ eẽt: vt. l. is q se. Item si agat ad exhibendũ si absoluaꝝ reus: qz nõ possidebat ⁊ iteriz icipiat possidere: tñ obstat exceptio rei iudicate. ff. de excep. rei iudi. si qs ad exhibendũ ad hoc vt exceptio rei iudi. obstet. opz ad minus ꝙ tria concurrãt. s. ꝙ idem sit corpus siue eadẽ ꝯritas. idẽ ius siue cã petenti ⁊ eadẽ conditio personarũ. ff. de excep. rei iudi. cum queriꝫ. ⁊. l. se. ⁊. l. cuz de boc. Item ꝙ ille qui absoluiꝫ: possideat rem tpe sñe: vt hic dicit. ⁊. ff. de excep. rei iudi. si rem meã: ⁊. ff. ve rei vendi. sinautem. §. i. Ber.

¶ Non ꝓpetit exceptio rei iudicate reo absoluto qz non possidebat.

Auersario tuo p iudicez absoluto quoniã tẽpore motea litis rẽ petitã ab ipso sine dolob desiderat possidere: si eã mõ possideat tibi petenti denuo rei iudicate exceptio non obsistat. ¶ Dem.

¶ Valet rescriptũ ipetratũ ab excõicato sup ꝓsecutiõe appellatõis lz de excõicatõe nõ faciat mẽtionẽ.

Venerabilẽ. F. N. archiepm narboneñ. qui a iudicibus ex sufficientic grauamine ad ap. se. appellans ad uos sup appellatõe sua nfas lras reportauit: ⁊ si ex causis alijs tẽpore ipetrati rescriptid vicu lo fuerit excõicatiõis astrictus de q b9 ibi mentio nõ habeẽ: ad ꝓsequẽdã p easdẽ lras appellatõez ꝓdictã decernimus admittẽduz. ꝟ Quia nihil excõicato appellare ꝓdesset si nõ posset appellatõez suã ꝓsequi ⁊ sup ea litteras impetrare.

Rica De prescriptionibus.

¶ Ex ꝯcilio apbricano.

¶ Episcopus cõtra episcopuz locum per se ꝙuersuz ad fidẽ prescribit triẽnio. sed cũ vacat ecclesia vel est in scismate non prescribitur cõtra ipsam.

Lacuit: ut si quisquã alĩ quẽ locuz ad catholicaz vnitatez ꝙuerterit: si eũ per triennium nemine repetente tenuerit vlteriꝰ ab eo nõ repetatur. ꝟ Si tamen per ipsum triennium e fuerit episcopꝰ qui posset repetere: ⁊ tacuit. ꝟ Si autem non fuerit f non preiudicetur matrici ecclesie sed liceat cum locus acceperit episcopum ex ipo die triẽniũ repetere. ꝟ Item si fuerit episcopꝰ ad catholicã fidem ex donati parte conuersus: non ei preiudicet prefinitum tempus: sed ex quo die cõuersus est bẽat p triẽnium ptãtem repetendi locum qui ad ipsam cathedram pertinebat.

¶ Ex registro greg. italie pficie.

¶ Taciturnitas prelati non nocet ecclesie donec sit prescriptum. secũdo sic. In rebus inuasis non currit prescriptio.

Dibil prodest ⁊ ifra. Nihil cũ scãdalog nihil cũ forali strepitu uobiscũ nos velle deb causis paucis diffinire vobis scipsisse me minimus. Sed illud scire vos credimus taciturnitatem atqz patientiã nostrã post me pontificibus i rebus pauperũ ꝓiudiciũ nõ facturãi.

¶ Gregorius.

¶ Per quietam ⁊ sincerã possessionẽ. xxx. annoꝝ prescribit ecclesia rem priuati.

Sanctorum patrũ sanctiõesk statuẽtes confirmauerunt: ⁊ nos irrefragabiliter confirmamꝰ: vt oẽs possessiones ad singulas pticias nostroꝝ fratrũ pertinẽtes a qbus per. xxx. an. possesse sũt quietel: ⁊ sincerem absqz synodalin ꝓclamatione: perpetuo teneantur. triennium e fuerit episcopꝰ qui posset repetere: ⁊ tacuit. ꝟ Si autem non fuerit f non preiudicetur matrici ecclesie sed liceat cum locus acceperit episcopum ex ipo die triẽniũ repetere. ꝟ Item si fuerit episcopꝰ ad catholicã fidem ex donati parte conuersus: non ei preiudicet prefinitum tempus: sed ex quo die cõuersus est bẽat p triẽnium ptãtem repetendi locum qui ad ipsam cathedram pertinebat.

¶ Ex registro greg. italie pficie.

¶ Taciturnitas prelati non nocet ecclesie donec sit prescriptum. secũdo sic. In rebus inuasis non currit prescriptio.

Dibil prodest ⁊ ifra. Nihil cũ scãdalog nihil cũ forali strepitu uobiscũ nos velle deb causis paucis diffinire vobis scipsisse me minimus. Sed illud scire vos credimus taciturnitatem atqz patientiã nostrã post me pontificibus i rebus pauperũ ꝓiudiciũ nõ facturãi.

¶ Gregorius.

¶ Per quietam ⁊ sincerã possessionẽ. xxx. annoꝝ prescribit ecclesia rem priuati.

Sanctorum patrũ sanctiõesk statuẽtes confirmauerunt: ⁊ nos irrefragabiliter confirmamꝰ: vt oẽs possessiones ad singulas pticias nostroꝝ fratrũ pertinẽtes a qbus per. xxx. an. possesse sũt quietel: ⁊ sincerem absqz synodalin ꝓclamatione: perpetuo teneantur.

hic prescriptionẽ triũ annoꝝ ⁊ ser mẽsiũ ꝓtra ecclesiã qõ est cõtra illud. ⁊. j. e. de q̃rta. ⁊. xv. q. iiij. §. q̃s actiões. sed hoc introductũ fuit fauore fidei catholice.

f ¶ Si ãt nõ fuerit: ⁊ ita vacãte ecclesia nõ currit ei ꝓscriptio. Itẽ si episcopꝰ fuerit hereticus nõ currit ecclesie prescriptio vt i. §. se. qz tunc ecclesia q̃si vacare intelligiꝫ sed vl̃ ꝙ debeat currere qz ecclesia vacãte ipsius economus põt conuenire ⁊ recõueniri vt arg. xij. q. ij. vulterane: ⁊. c. nobis. ergo videtur ꝙ currit ꝓscriptio. Sed nõ est verꝝ ꝙ economus possit agere vel cõueniri vacante ecclesia qz tũc caret legitio defensore. j. ne se. va. per totuz. ⁊ iõ non currit: immo dormit interim prescriptio.

Nihil prodest.

Hoc. c. legiꝫ varijs modis ĩ glo. ⁊ exꝫ vt. j. patebit ꝑm Jo. an. sũmaꝝ duobus modis ꝑm ꝓmas duas lec. q̃ eliciunꝫ ex glo. fi. ⁊ ꝓmo sic vt i rubro. posset sũmari ⁊ alijs modis vt j. patebit. sz iste due lecture sũt vere in se ⁊ procedũt sine scrupulo. de alijs vero posset dubitari vt dicã in sequẽtib9. Diuiditur. nã ꝓmo repetit ꝙ scripserat olim: secũdo protestatur ibi: sed illud. Lib. si.

g ¶ Nihil cum scandalo. arg. ꝙ ꝓpter scandaluz desistendũ est a iure suo. ẽ. de temp. or. ad aures vbi de hoc. ⁊. x. q. iij. caueuduz: ⁊. xi. q. iij. nolite. ⁊ sic dñs cũ sciret nõ debere solueretributũ: tamen propter scandaluz soluit. apostolus ne aliquẽ scandalizaret ꝓprijs manibus victum sibi querebat. xxviij. q. i. iam nunc versus finem. ⁊ ꝓpter scandalum consuetudo loci seruanda est vt fecit mr Augustini. xij. distinctio. illa in fine. arg. j. de re iudi. qui scãdalizauerit.

b ¶ De causis pauperuz. ⁊ sic bona ecclesie pauperũ sũt. xvi. q. i. qñ qequid. ⁊. xxij. q. vij. ꝙ autẽ. ⁊. q. viij. cõuenior: circa princi. ⁊ ideo pauperum esse dicuntur quia tempore necessitatis omnia sunt communicãda. xlvij. di. sicut hi. ⁊. xij. q. i. c. ij. ⁊ victu ⁊ vestitu bis ꝓtenti sumus. x. q. ij. episcopus: ⁊. xij. q. ij. aurum.

i ¶ Facturã. ar. ꝙ negligentia vel taciturnitas prelati non preiudicat successori: quia delictum persone ẽ. ẽ. s. ti. ꝓori. cum venerabilis: ⁊. xvi. q. vi. si episcopuz. sic ⁊ tempore prelati male alienantis non currit prescriptio. xvi. q. iij. si sacerdotes: ⁊ prelatus conditionem ecclesie deteriorem facere non potest. j. de dona. fraternitatem. ar. contra. s. eo. c. ꝓori. ⁊. j. e. auditis in fi. So. negligentia prelati siue taciturnitas bene preiudicat ecclesie: quoniam propter taciturnitatem currit prescriptio: vt. j. quasi per totum: ⁊. s. e. capitulo ꝓximo: ⁊ ideo hoc intelligẽ quantum ad centenariam prescriptionẽ que sola currit ecclesie romane. xvij. q. iij. nemo. ⁊. j. eodem cum nobis: quia non poterit prescribere tempore suo per centum annos: ⁊ in auẽ. vt romana ecclesia gaudeat ẽ. §. i. col. ij. Vel potest intelligi de re inuasa quam ista patricia inuaserat violenter in qua nõ currit prescriptio. xvi. q. iij. licet in regulis: ⁊. xciij. distin. illud: ⁊ hec ꝓtestatio fuit qua si quedam interruptio quam fecit princeps principi. Sed hoc nõ facit illa quam habes. xvi. q. iij. §. potest. ver. bis autem. ⁊. C. de an. excep. vt pfectius. s. de ord. pastoralis in fi.

Sanctorum. Hoc. c. habet principaliter duos intellectus. primus in prescriptione ecclesie actiue. secundus in passiue: ꝑm primũ hoc ĩtendit vt in rubro. secũdum alium hoc dicit. ecclesia ꝓtra ecclesiam prescribit spacio. xxx. annorum. ⁊ hodie non procedit per. c. j. ꝓximum. ideo tene primum. Lib.

k ¶ Sanctiones. vt. xvi. q. iij. c. i. ⁊. ij. ⁊. c. quicũqz. ⁊. c. placuit.

l ¶ Quiete. i. sine interruptione aliqua: ⁊ sine molestia de qua notaꝫ. j. e. illud.

m ¶ Sincere. i. bona fide: quod ꝓsumitur ex ipso ꝙ non probatur contrarium. arg. C. qui mili. non pos. super seruis: ⁊ qui malam fidem allegat eam probare debet. arg. xvi. q. iiij. volumus. ff. de proba. quotiens. §. qui dolo: ⁊ quod dicit de. xxx. anno. prescriptione q̃ non tenet hodie: verum est in rebus ecclesie: tenet tamen in rebus priuatorum. j. e. de quarta: ⁊. c. ad aures.

n ¶ Absqz synodali. per istam synodalem proclamationem fit interruptio prescriptionis alias non posset litem contestari. C. de anna. excep. vt perfectius. alꝫ non videtur. C. de prescrip. xxx. an. sicut in rem.

De quarta. ¶Primo ponit dictum. secundo casum exceptuz ibi: nisi. Tertio ius antiquum reprobat ibi: nam romana. Ab. si.

a Quadragenaria. ¶Hodie vero iure cõmuni sola. xl. an. prescriptio currit cõtra ecclesiam nulla distinctione facta inter ecclesias z monasteria vt hic patet: z .j.e. in pluribus. z. xvi. q. iij. §. potest ver. quas actiones put distinxit Gratianus z male in illo. §. põt. xvi. q. iij. versus fi. per vnam collũ. ver. in canonibus vero z.

b Se posse tueri. sed videtur q nõ possit se tueri: qz illa q̃rta decimaz de iure cõmuni videtur ad episcopum pertinere. x. q. iij. vnio. vnõ si clericus iste cessauit in solutione illius q̃rte fuit malefidei possessor: z iõ nõ pscripsit. j.c. pri. z. j.e. qm̃: z ca. vigilanti. z ca. si diligenti. Intellige q ab isto clerico non incepit pscriptio nisi habuisset titulum talẽ q dedisset ei causam prescribendi de quo dr. j. eo. si diligenti: sed ab aliquo p decessorum fuit incohata z ipse inueniens ecclesiaz in possessionem habuit bonam fidem: credens q aliqua iusta causa possideret vnde complenit prescriptionem: quia qui in locum alteri9 succedit iustã habet ignorantie causaz. ff. de re iudi. q in alterius vel potuit habere titulum: scilicet concessionẽ episcopi tantũ vnde prescripsit occasione illius tituli tantum lz minus iustus esset: ut dicitur. j.e. si diligenti.

c Caruisset. quia ecclesia tũc caret legitimo defensore. j. ne se. va. c. i. z vlti. z hic quare nõ currit prescriptio: z. s. eo. c. i. z sic istud tempus subducitur de prescriptionib9. j.e. auditis: z .c. cum nobis.

Dilecti. ¶Primo ponit dictũ. secõ ibi: Ephesinus. rationez legis ꝓtrarie. tertio corrigit ibi: nobis. Ab. siculus.

d ¶Possessores. sic. j.e. quoniam: z. c. si diligenti: z. c. veniẽs in fi. z. xvi. q. iij. lz: z. xxxiiij. q. ij. si virgo: z. xxxiij. q. v. q deo: z hoc ideo etiam contingit quia sicut tempus non tollit obligationem sic nec incidit. ff. de ac. z obli. obligationum. §. placet z hoc secundum canones: secus fin leges. C. de prescrip. xxx. vel. xl. anno. si qs emptionis: z. xvi. q. iij. §. potest.

e ¶Nouerit. quo est intelligendum si ante impletaz prescriptionẽ habuerit malam fidem: quo qui mala fide possidet non prescribit vt dictuz est. Sed pone q post completam prescriptionem incipiat habere malam fidem nunquid tenetur ipsam rem restituere vero domino: videtur q sic: qz iam scit q res non est sua z non dimittitur peccatum nisi ablatum restituatur. xiiij. q. vi. si res. z. j. de vsu. cum tu. Sed contra videtur q completa prescriptione iam tutus est secundum vtrunqz ius. s. c. ꝓori. z. j.e. ti. c. quoniam omne. z in pluribus alijs. ergo iure possidet: si iure ergo iuste z bene: vt. xiiij. q. iiij. quid dicam: nec iam dr aliena: vt ibi. ¶Preterea iura faciunt hoc meum illud tuum. viij. di. quo iure. Item cõditor canonis vel legis potest mihi dare rem alienam z tutus ero. ff. de euic. lucius. z. C. de quadriẽ. prescrip. bene a zenone z per totuz: z sic multo fortius potuit inducere banc prescriptionem in odium negligentium. Quidam dicunt q quandocunqz habet conscientiam rei aliene tenetur eam restituere alias peccat. Alij dicunt quod videtur verius quod non tenetur eam amplius reddere: quia iam non est aliena immo sua z iuste eam possidet qz iure. xiiij. q. iiij. quid dicaz: sicut qui actore pretore possidet iuste possidet. ff. õ acqui. pos. iuste. Ala. dixit. q si ex causa lucratiua rem habuit semper eam reddere tenetur: ar. ff. de bis que in frau. cre. qui autem. §. si quid cũ pupillo. Si vero ex causa nõ lucratiua: puta q emit ab eo quẽ credebat dñm nõ teneri: arg. xiiij. q. i. q debitor.

f Ephesinus. Impator forsitan fuit vel iurisperit9 q hãc legẽ primus edidit.

g Segniciem vitandaz. scilicet ne reruz dominia essent incerta. ff. de vsucapi. l. i. z insti. de vsucapi. in prin.

h Cognitis. ipsi domino q ab alijs possideantur.

i Latentibus. quia verus dominus rem illam nescit ad se pertinere.

k ¶Placuit non habere. In malefidei possessore qui prescribere non potest si-

Alex. iij. salernitano archiepo.

Quarta decimarum z funeralium prescribitur ꝓtra episcopum si quadraginta annoz spacio non soluatur z cathedralis ecclesia interim non vacauit.

De quarta decime z oblationis defunctorum clericꝰ ab impetitione episcopi quadragenaria[a] prescriptione temporis se posse tueri[b] videtur: nisi forte interi pastoralis sedes caruisset[c] pastore qui iura ecclesie sue exigere debuisset. ¶Nã romana ecclesia tricennalez prescriptionem contra ecclesiã nõ admittit. Idem.

Possessor malefidei non prescribit.

Vigilanti studio cauẽdum est ne malefidei possessores[d] simus ĩ predijs alienis: quoniã nulla antiqua dierũ possessio iuuat aliquẽ malefidei possessorem: nisi resipuerit postquã se aliena nouerit[e] possidere: cuz bonefidei possessor dici non possit. ¶Ephesinus[f] cuiz legislator: solum propter vitandã miserorũ segnitiez[g] z longi tẽporis errorẽ z ꝓfusionem prim9 tricẽnali vel quadragẽnali prescriptioni vigorẽ legis iposuit. ¶Nobis aũt tã in rebus cognitis[h] q̃ latẽtibus[i] placuit[k] non habere vigorem.

Idem mauritano episcopo.

Una ecclesia ĩ parochia alteri9 .xl. annoꝝ spacio decimas prescribit

Ad aures nostras puenit duas ecclesias litigasse sup decimis quas vna earz ĩ alterius parochiaz an. xl. possidet z ifra. ¶Tue fraternitati tenore presentium innotescat: q de iure[l] melior est conditio possidentis: quia quadragẽnalis[m] prescriptio omnez prorsus actionem[n] excludit.

Idem parmensi episcopo.

Laici spiritualia possidere non possunt. ergo z per consequẽs nõ prescribere.

Causaz que inter regiñ. archidi. z nobilem virum. B. sup decimis vertitur z ifra. ¶Ideoqz mandamus quatenꝰ cãm ipsaz debito fine decidas nõ obstante prescriptione tẽporis vel cõcessione[o] ecclesiastice seculariue[p] psõe si idẽ .B. opponere eã voluerit: quia cũ laici decimas detinere[q] nõ possint eas nulla valent prescribere rõne.

Idem.

Si contra prescriptionẽ. xl. annoꝝ que sola currit cõtra ecclesiaz oppõat interruptio vterqz ꝓbabit.

Illud autem te scire uolumus z tenere q aduersus ecclesiaſ minorẽ prescriptionẽ q̃ quadraginta[r] an. ro. ec. nõ admittit: lz quidam canones[s] comprobant tricennalez. z ecclesia si põt aduersus[t] ecclesiaz quadragennaria temporis prescriptione tueri de re illa quã in cõcusse[u]. xl. an. noscitur possedisse. ¶Verũ si de prescriptione: z interruptione iter partes fuerit mota q̃stio: ab vtraqz parte[x] testes recipi debẽt: z si ꝓbata fuerit interruptio[y] ꝓscriptio nõ tenebit. Idem.

l Ad aures. Cõmunis diuisio. secũda ibi: tue. Ab. siculus.

De iure canonico z etiaz ciuili. s. de proba. ex litteris. j. de iurepa. quod autem. xiiij. q. v. non sane. z. C. de rei ven. quotiens. ff. de re iur. cum par. ff. de condi. ob tur. cau. si ob turpem.

m Quadragẽnalis. sic patet q vna ecclesia põt ꝓscribere decimas ĩ parochia alterius: lz titulum non oñdat. ar. s. e. ti. de quarta. j. eo. veniens. arg. cõtra. j. de deci. duduz: vbi dicitur q titulus est necessarius. õ hoc dicitur. j. eo. si diligenti.

n Actionem. argu. q actio fin canones sit ponenda: de hoc dicitur .s. de iudi. dilecti. c. craminata: z q dicit omnẽ actionem excludit intellige q talis sit actio que possit prescribi qz quedã sunt q̃ prescribi non põt. j. eo. c. ꝓori. z. c. accedẽtes: z. c. cum non liceat: vbi notat ĩ qb9 casib9 nõ currit prescriptio. Ber.

Causam que.

Laicus decimas ñ ꝓscribit. Vel sic vt in rubro: z quotidie allegat. Cõis diuisio. scda ibi: ideoqz. Ab. si.

o Concessione. supple facta post later. concil. in quo cauetur q laici sine animarum periculo decimas detinere non põt vt. j. õ deci. prohibem9 z melius. eo. ti. Quis sit graue vñ hodie episcopi decimas laicis in feudum concedere non põt quia ius decimarum cũ sit spirituale nõ cadit in laicum: vt hic in fi. satis patet: de hoc dicetur in decre. j. de deci. quãtus sit graue.

p Seculariue. j. de deci. tua nos. z. c. dudum.

q Detinere. sic. xvi. q. vij. c. i. z dic detinere. s. ciuiliter: naturaliter autem de facto possident laici z in periculum animarũ: exigitur ergo ciuilis possessio ad prescriptionez in huiusmodi spũalibus. idest vt persona sit talis in quam possit cadere huiusmodi possessio de iure. In laicum. n. ius spirituale non cadit. s. de elec. sacrosancta. z. c. massana. z. xcvi. di. bene quidem: talis quidem possessio germinat prolem: vt arg. insti. per q̃s perso. no. acqui. §. sed bonefidei. z ideo qz non possident: non prescribunt: qz sine possessione prescriptio non procedit. ff. de vsucap. l. iij. z melius in. l. si ne possessione z prescriptione obijcere non potest: nisi quis possideat. s. õ proba. ex litteris in fi. ergo laici non possunt nobis obijcere prescriptionez in huiusmodi spiritualibus quia nõ possident ciuiliter decimas subaudi: nisi allegent alium titulum z concessionem factam.

Illud autẽ. Sunt duo dicta. secundũ ibi: verũ. Ab. siculus.

r ¶Quadraginta. s. e. de quarta. z. c. ad aures: z. j. c. primo.

s Canones. xvi. q. iij. c. i. z. ij. z. c. quicunqz: z. c. placuit: que hodie nõ tenent. s. eo. c. iij. Ber.

t Aduersus ecclesiam. ¶Hoc ideo dixit qz aduersus priuatum bene tuetur se ecclesia spacio. xxx. an. vt. s. e. sanctorum: que ĩ isto casu habet ĩtelligi ne quod in eius fauorem noscitur indultum ad eius lesionẽ retorqueri contingat. C. de leg. i. l. q fauore.

u Inconcusse. idest quiete: z sine aliqua interruptione. j. eo. auditis. z .c. se. vel sine aliqua synodali proclamatione per quam interrumpit prescriptio. s. e. sanctorum.

x ¶Parte super prescriptione z interruptione: ut. j.e. auditis.

y Interruptio. Nota q interruptio fit pluribus modis naturaliter z ciuiliter. Naturaliter duobus per inundationem maris vel fluminis: vt .ff. de acqui. pos. qui vniuersas. §. item labeo. z. l. possideri. §. labeo. item

per deiectionem ⁊ expulsionem. ff. de vsuca. naturaliter. §. i. Ciuiliter vo multis modis interrūpit prescriptio. Et primo p libellū principi oblatū i annali actione. C. qñ li. pn. da. li. conte. facit. l. ij. Itē per li. cōte. qō hz locum in ppetuis actionibus. xvi. q. iij. §. pōt. ver. is. ⁊. §. q; si. ij. ⁊ corā suo iudice. C. ne de sta. defunc. l. penulti. si non pōt litem cōtestari sufficit iudicem adire ⁊ libellū offerre contra absentem: vel contra cuz qui conueniri nō potest aliqua de causa ⁊ in querimoniā deducere ius suū vel corā publicis psonis: vel ad domicilium rei cum iudex haberi non pōt ꝓponat ⁊ sic interrupta est prescriptio. C. de anna. excep. vt perfectius: ⁊ predi. §. potest. ver. is añ. Itē p sacrum oraculum oblatum principi ⁊ per executorem postea subsecuta fuit cōuentio. C. de prescri. xxx. an. sicut in rem in fi. item per solutionez vsurarum. C. de prescri. xxx. an. si quis emptionis in fi. itē per synodalē pclamationē. s. e. sanctoz. item per secundaz cautionē a debitore fcāz. C. de prescrip. xxx. ann. cū notissim. §. fz ⁊ si qs. Itē p denūciationē fcāz a colono. s. vt li. nō conte. qm frequēter. §. q; si sup. ⁊ C. vbi in rē actio. l. ij. Ber.

Quia indicante. Primo ponit dictū. Quod secundo exequendo cōmittit ibi: hortamur. Tertio circa exceptionem istruit ibi: quadraginta trī. Ab. si.

a Agrimessoris. q tenet de modo finiū actione in factum si male renunciauerit: dummodo dolose hoc faciat. de culpa enim vel negligentia non tenetur. ff. si mens. fal. mo. dix. l. iij. §. i.

b Ad loca: vt loca diuidenda subiiciat oculis. ff. fini. regun. si iterruptione. in fi. C. fini. regun. si quis. Et ex hoc potest sumi. ar. q; iudex pōt iudicare sin q; nouit ⁊ non sin allegata. Et no. q; iudex qui contra conscientiam vel contra iusticiam in grauamen alterius aliqd fecerit per gratiam: vel sordes per vnum annum nouerit se suspensum: ⁊ si durāte suspensione ingesserit se diuinis irregularis efficit: cum quo solus papa dispensat ⁊ in veram litis estimationem cōdemnabitur: vt in decre. Inno. quarti: cum eterni. de re iudi. li. vi. T. 3.

c Quadraginta tantum annoꝝ. sic ergo videtur q; fines prescribi possunt: vt. xvi. q. iiij. volumus. ⁊. q. iij. inter memoratos: ⁊. s. e. ad aures: ⁊. s. de proba. ex litteris. Sed cōtra videtur q; fines prescribi nō possunt: vt. vi. q. iij. lz in regulis: ⁊. j. de pro. super eo. xvi. q. iij. quicūq; ⁊. c. inter memoratos. Super hoc dicas vbi fines dioc. siue parochiaꝝ constat distinctos fuisse: vel etiam potest probari per libros antiquos: ⁊ testes ⁊ famam ⁊ alia adminicula: vt. s. de proba. cum causam. fines dioc. siue parochie: aut puincie nō pñt prescribi: ⁊ sic loquūt. c. ista. xvi. q. iij. lz. ⁊. c. qui cunq; ⁊. j. de pro. super eo: ⁊ rō est. s. ne puinciaꝝ termini confundantur. xvi. q. iij. quicūq; ⁊ sic limes prescribi nō pōt: nec q̄ limitibus adherent. ff. de rei ven. que religiosis: ⁊. ff. de ꝓben. emp. in modicis. vbi vero nō constat: nec pōt probari de diuisione: limes ⁊ ea que sibi adherent bñ pōt prescribi: ⁊ sic distinguit illud. c. xvi. q. iij. iter memoratos: fines vero p̄diorum bene prescribuntur in quo casu loquitur illud. c. ex litteris. s. de proba. in quo casu potest intelligi illud. c. xvi. q. iij. volumus: ⁊ illud qō b̄ dicitur. Si vis intelligere b̄ de finibus parochiaꝝ intellige b̄ q; fines non erant distincti. vnde habet locum prescriptio vt dicit. c. iter memoratos. Illud scias q; lz limes prescribi nō possit tñ ea que sunt. j. limitē limiti nō adherentia prescribūtur spiritualia ⁊ temporalia: ⁊ sic loquūtur. s. eo. ad aures: ⁊. j. e. auditis: vbi vna ecclesia prescribit decimas in parochia alterius: ⁊ tunc necessarius est titulus vt in quadam decre. greg. eo. ti. venerabilium: vt no. j. eo. si diligenti.

Ex transmissa. Tria ꝓ ponit q̄relā. scda dat iudices ibi: discretōis. ab.

d Ecclesia de camenone. que parochialis erat ecclesia; ⁊ matrix pertinens ad monachos ⁊ alie erant sub illa: ⁊ ita iste ecclesie pertinebāt ad monasterium mediāte matrice ecclesia: ⁊ ita maior ecclesia potest agere ꝓ iure subditarum ecclesiaruz: sic. j. eo. auditis. ⁊. xvi. q. iij. iter memoratos.

e Minuatim. frustratim lupus comedit agnuz. xiij. q. i. §. his ita. vltra vnaz colū. ⁊ ē q̄si quedaz species alluuionis q̄ p̄diorum statum ꝛmutat alij auferendo paulati: alij dando latenter. C. de alluuio. l. i. ⁊. ij.

f Funerādi. ius funerādi cōsistit in sepulturis mortuoꝝ: ⁊ exequijs ⁊ oblationibus ide. p. uenientibus istud ius nō subtraxerāt matrici ecclesie. ō hoc iure habes. j. de sepul. p totū.

g Decimas. ⁊ sic patet q; ō iure cōi matrix eccl'ia dz pcipere decimas. j. cōfines sue limitatōis: ⁊ sic capelle nihil debēt habere: qō ē vez: nisi p spālez indulgentiam vel prescriptionem. j. de deci. cū contingat. ⁊ xvi. q. i. de decimis.

h Non currente. Tēpus hostilitatis nō currit. immo illud subducitur de prescriptione: sic ⁊. xvi. q. iij. prima actiōe. ff. de ca. §. postli. reuer. postliminiū ⁊. C. e. ab hostib⁹: ⁊ in alijs casibus. s. e. c. i.

Decedentes. Prima ꝓ ponit querelā. secūda dat iudicē ibi: volētes. ab.

i Ab omnib⁹ comportetur. ar. qō omnes tāgit ab oīb⁹ est approbandū. l. xvi. di. c. i. ⁊. s. de tēpo. or. si archiep̄s: ⁊. s. de offi. ordi. ad hoc. ff. de aq̄ plu. ar. in cōcedendo: ⁊. C. de auc. ꝓstan. l. vlti. item vbi onus ibi emolumentū. xij. q. ij. charitatem: ⁊. c. ecclesiasticis: ⁊ insti. ō leg. pa. suc. §. i. ⁊. C. ō fur. manifestissimi. §. sinautē: ⁊ melio⁹. C. de ca. tol. l. vna. §. p scōo.

k Cum in talibus. in procuratione que debeꝫ ratione visitationis non currit prescriptio. j. e. cum ex officij. ⁊ hic ꝓ. sed in illa que datur rōne institutionis bene currit: de qua loquit. c. xviij. q. ij. eleutherius: item i illa que datur rōne ꝓsuetudinis: ut. xviij. q. ij. seruitium.

Cum non liceat Sunt due partes. prima reprehendit factum istoꝝ quibus scribitur exprimendo cām. scōo illud corrigi precipit ⁊ exceptionem remouet ibi: ideoq;. Ab. si.

l Recedere. nisi vbi incidit in heresim. xxiij. q. ij. sane. iij. vel in scisma. s. de elec. q; diligēta: ⁊ in crie notorio fornicatiōis: ⁊ in simoniaco in ordine si possit ꝓbari. xxij. di. §. vez. ⁊. i. q. i. si qs a simoniacis. in alijs añ cribus ēt si sint notoria expectanda est sīa. xv. q. vlt. sciscitantibus. viij. q. iiij. nōne. ⁊. s. vt li. pē. laudabilem: ⁊. c. a memoria: ⁊. j. de diuor. porro. ⁊ est ratio: q; fornicarij notorij ⁊ simoniaci sunt suspensi ipso iure. i. q. i. reperiūtur. Sed pone pro alijs criminibus ꝓhibetur q; a perceptione dominici corporis de cōse. di. i. quotidie: ⁊ ab īmolatione: vt. vi. di. testamentum. quare ergo potius circa ista crimina hic dr. So. canon dicit q; istos simoniacos ⁊ fornicarios vitare possum iure meo: sed alios nō. nisi essent excōicati ⁊ suspensi: vel depositi. vin.

m Sue dioc̄sis. e. n. ipso debēt sibi subesse. xvi. q. vij. oēs basilice: ⁊. xviij. q. ij. monasteria: nisi ostendāt se exemptos. j. de cōstr. cum dilecta. ad fi. ⁊ hoc ideo: q; possessor nō cogitur ꝓbare titulum sue possessionis. C. de rei ven. l. vl. C. de pe. here. cogi. ⁊. ij. q. v. §. i. q; ius istud de cōi iure ptineat ad epiſcopum in omnibus clericis siue dioc̄sis: vt hic patet.

n Obstante. Nota hic casus in quibus non currit prescriptio. primo in obediētia: vt hic. Item in procuratione ratione visitationis debita. s. e. o. c. pri. Itē in decimis a laicis possessis. s. e. causam que. Item in matrimonio. j. de consan. non debet. item in tribus siue publicis functionibus. C. de prescript. xxx. vel. xl. anno. l. competit. Et liber homo nō prescribitur. xvi. q. iij. §. poc̄est. ver. q; si p̄uatus: ⁊ se. §. item tempore vacantis ecclesie non currit prescriptio: nec tempore

Fines prediorum ecclesiasticorum. xl. annorum spacio prescribūtur.

Quia indicante abbate. c. cōperimus inter euz ⁊ abbatē sancte lucie exortaz de finibus questionem: agrimessoris[a] diffinitiōe illam persperim⁹ finiēdā. Hortamur igitur vt ad loca[b] de quibus est cōtentio accedentes eam in vestra faciatis presentia terminari.

Quadraginta tantum[c] annorum prescriptione vtrique parti seruata.

Lucius tertius.

Tempore hostilitatis non currit prescriptio.

Ex transmissa conquestiōe abbatis ⁊ monachorum de habeñ. accepim⁹: q; cū ecclesia[d] de camenone ad ius eorum pertineat ⁊ homies de sibini. vinto. ecclesiaꝝ parochiani sint ipsi⁹ ecclesie: clerici qui predictas habent ecclesias: minutatiz[e] omne ius parochiale p̄ter ius funerādi[f] matrici eccl'ie subtraxerūt: ⁊ infra. Dis. u. mandamus quaten⁹ decimas[g] ⁊ oblationes cum alijs obuentionibus memorate matrici ecclesie: p̄scriptione hostilitatis tpe nō[h] currente: restitui faciatis.

Anno. iij. abbati de cirieto.

Procurationes que debentur legatis ⁊ nuncijs apostolice sedis prescribi non possunt.

Accedentes ad pre. n. prepositus. s. nazarij. ⁊. a. canonicus sci Stephani sindici ⁊ procuratores p̄micerij ⁊ cleri mediolaneñ. de ordinarijs maioris ecclesie graviter sūt ꝙquesti: q; cū ipsi legatos ⁊ nūcios ap. se. deuote recipiant et procurent: dicti ordinarij procurare ipos renuūt: ⁊ procurātibus ad expensas subsidium impartiri: ⁊ infra. Volentes ăt vt quod oībus iminet: ab[l] omnibus comportetur Mandam⁹ quatenus nisi dicti ordinarij p spāle priuilegiuz ap. se. a prestandis procurationibus ostenderint se immunes: etiam si longissimo tempore procurationis obsequium nō impenderint: cum in talibus[k] prescriptio sibi locuz nequeat vēdicare: ipsos ad procurationis sarcinam ordine debito subeūdam teneri decernas.

Idem de costa ⁊ de sancto donato p̄oribus.

Subditus non prescribit obedientiam contra prelatum.

Cum non liceat a capite membra recedere[l] non sufficimus admirari: q; sicut referente ebracharen. archiepō nobis est intimatum: lz ecclesie vestre in ipsius sint dioce. constitute: vos tamē obedire sibi tāquā episcopo vestro cōtumaciter recusatis: ⁊ infra. Ideo q; mandamus quatenus prefato archiepiscopo ⁊ eccl'ie bracharen. obedientiam ⁊ reuerentiam debitam sicut alij clerici sue[m] dioce. faciunt impendatis: prescriptione tēporis non obstante[n].

Idem nobili viro matafeloni.

In iuribus ad romanam ecclesiam spectantibus currit sola centenaria prescriptio.

ſcismatis.ſ.c.priori.ꝛ.c.de quarta:ꝛ.j.c.cū nobis.itē tpe hostilitatis non currit .ſ.e.er trāſmiſſa:ꝛ.xvi.q.iij.prima.item nec ꝓtra neruuz ecclesiastice discipline .ſ.de ꝓſue.cū inter vos.itē in re que de iure cōi possideri nō pōt.xciij.dis.illud. ꝛ.c.dist.contra morem.item limes.xvi.q.iij.lz.ꝛ.j.de paro.super eo.item.nec in re ſpuali iniusto titulo acqsita.ſ.de transac.ꝓterea.ij.itē nec via publica.ff.ō vi.pub.via.itē nec ꝯ ius publi cū.C.ō op.publi.ꝓscriptio.itē res sacra ꝛ res fiscalis:insti.de vsuca.§.i.ꝛ.§.res fisci.itez res ꝓsidi data cōtra legē inl.repe tūdax.ff.ad.l.iul.repetun.qō ꝓtra legē.itē res pupillaris.ff. de acq.re.do.bōe.itē fundus dotalis.ff.ō fun.do. si fūdus. itez res peculiaris vt vſ.C. ne de sta.defun.l.vlt.itē pupillo non currit ꝓscriptio.C.in q. cau.i ite.rest.nō ē ne.l.vlt. itē vroꝛi durāte mſrimōio nō cur rit ꝓscriptio:nisi marit⁹ vergat ad inopiā:de iure do.in rebus .§.oēs.itē i reb⁹ q̄ sub ꝯditione debēt nō currit ꝓscriptio.nisi a tpe ꝯditiōis extātis.C.ō ꝓscri. .xxx.an.cū notissimi.§.illō āt. itē tpe suspēsiōis ꝓlati ñ currit ꝓscriptio.j.de ꝓcess.pbē.qꝛ di uersitatē.itē filiosa.nō currit ꝓ scriptio dū ē in ptāte pſis.C.ō āna.exce.l.i.i ſi.§.vlt.ꝛ.C. de bo.q̄ libe.q̄cunqz ad ſi.ꝛ.C.de bo.ma.l.i.i ſi.ꝛ.ſ.ō postu.ꝓ la.bone me.i ſi. Itē qdaz sūt q ꝓscribere ñ pñt:vt ꝓcario tenē tes.ꝛ.q.iij.qꝛ cognouim⁹.itez colon⁹.xvi.q.i.clerici. ꝛ.c. se. .C.de prescrip.xxx.anno.male agit. Itē q noīe alieno possidet .j.e.si diligēti. Itē vsufructua rius.insti.ꝓ q̄s ꝓſo. no.ac.§. fructuarius:nec creditoꝛ ꝓscri bit pignus.ff.ō vsuca.nō solū .§.q pignoꝛi.ꝛ.C. de pig.act. nec creditoꝛes:ꝛ hoc itelligē ō lōga ꝓscriptiōe ſm leges nō ō longissima.ar.est q̄ ꝓtra obe diētiā ꝓscribit.j.de priui.cum olim. Sed ibi habuit ꝓuilegiū rōne cuius ꝓscripsit:ꝛ ꝓterea suberat ro.ec.q̄ ipam i obediē tiā ꝓtra eꝝ potꝰ ꝓscripsit. sic .j.eo.cum ex officij.

Ad audientiam ap.n. peruenit ꝛ infra. Proponebat er parte tua Aleran. papaz prede.n. tibi in castro palatioli cōcessisse singulis ānis.xl.sol.denariorum papien.quos ro.eccle.ibi cōsueuit recipere ānuatiz.isuper qōnes bāna placita[a] foris facta[b] ꝛ omnia iura que ibi ap.se.habebat. Sed ea ti bi ratiōe nulla ōberi castellan⁹ eiusdem castri cōstantissime asserebat. Ad quod probandū inducebas predicti pape priuilegium ꝛ liberz ec.ro.cēsualem. hoc etiam nitebaris probare per testes:qui dicebāt se vidisse prescriptum censum nūcijs ro.pon.a.l.ānis.ꝛ infra fuisse solutum. Sed inter alia fuit ex aduerso respōsum:q̄ nec priuilegiuz nec liber cēsualis tibi aliquid commodi afferebat:cū ꝓuilegio vsus non fueris spacio annorum.xxx. et liber censualis suspectus existeret q̄re non fuerat in camera nr̄a receptus:ac scriniari⁹[c] alio modo scripsisset dicta testium q̄s diuisset. Nos igitur magis[d] auctoritatez priuilegij q̄s depositiones testium attendentes:Considerantes etiaz liberum censualem[e] quem nō suspectum habuim⁹:licet nō i nostra sz in cardinalis.s.hadriāi camera sit inuentus: qui eum quado camera rius fuerat ō camera beati petri su scepit:nec credentes ipsuz scriniarium:cuz iuratus[f] sit officium suū fideliter exequi: aliud scripsisse q̄z a testibus diceret. Respiciētes isuper q̄ est longe validius ipsuz negocium tangere principaliter[g] ro. ec.contra quam non nisi centenaria[h] prescriptio curr it in solutione predicti census ꝛ aliorum petitorum condemnamus partem aduersam:iniungentes eidez: vt tibi nō tāquā tibi:sed tanquā ec.ro.cuius auctoritate debes percipere:cu ius etiā propter ꝓdicta bñficia vasall⁹ existis siñ difficultate ꝓsoluat.

Item bel.ꝛ gu.abbatibus.

De cētenaria ꝓscriptiōe que solū currit contra romanam ecclesiā tempora scismatum deducant.

QUm nobis[k]:ꝛ infra. Licet taz legali[l] q̄z canonica[m] sit dif finitione statutum:vt cōtra ro. ec. que gaudet priuilegio speciali nō nisi centuz annoruz[n] prescriptio locum sibi valeat vendicare:tempore tamē intercidentium scismatū[o] que ſm iuris ordinem cursum prescriptiōis impediūt:nolumus aliquatenus computari: sed diligēti cōsideratione adhibita de ipsa cōputatione deduci[p].

Item beliñ.ꝛ rofeñ.epis.

Prelatus inferior potest prescribere in certis ecclesijs diocesis totum ius episcopale:subducit tamen de prescriptōne tempus quo vacauit ecclesia cathedralis.

AAditis ꝛ intellectis meritis cāe q̄ vertit iter vigorē.epm ꝛ abbatē de beuescam sup ecclesijs in valle de beuescam q̄s episcop⁹ asserit ad se diocesana[q] lege speciali nec impuberes .ff. quando ap.sit.l.i.§.solz:ꝛ.j. de re.ec. non alie.si quis ꝓbyteroꝛ. sic aliqs faē aliqd in eo q̄ hō:ꝛ aliud in eo q̄ rex.xciij.q.iij. si ecclesia in ſi.

Cum nobis.

In prima ponitur cōsultatio. in scōa rñsio ibi:lz.Ab.si.

k Cū nobis. casus hil sedeñ.epis mouebat que stionē subiectionis cōtra monasteriū grāden.ꝛ ec clesiā romanā:dicēs:q̄ ꝓscripserat subiectionem ꝯ libertatē mōasterij: cō misit papa q̄busdaz ab batibus vt reciperent te stes epi ad ꝓbandū ꝓ scriptionez contra liber tatē mōasterij. Sz post q̄z īcobata fuit ꝓscriptio cōtra monasteria fissara triū scismatū fuit i eccla roma. Modo itez scri bit papa eisdē iudicibus dicēs:q̄ tā iur̄ canonico q̄z ciuili romana ecclesia gaudet priuilegio spāli: vt nō nisi ꝓscriptio cētuz annoz currat contra ro manā ecclesiā:ñ dē pa pa q̄ non vult cōputare tpa scismatuz in prescri ptione:sed in medio de duci. Ber.

l Legali. C. de sacrosan.ec.vt inter diuinuz. ꝛ in auē.vt ro.ec.c.augau.in.§.q̄ aūt. col.iij.

m Canonica .xvi.q. .iij.nemo:ꝛ.ſ.c.priori. ꝛ.j.e.si diligēti.in fi.

n Cētuz annoz. Hec ꝓscriptio obtinet in reb⁹ ꝛ ꝓssessionib⁹:sed in priuilegio ꝓlatiōis quo sup aliis ecclijs obtinet ꝓncipatū nulla currit ei prescriptio.xciij.di.cathedrā.xxiij.q.i.q̄ ex sola:ꝛ.c.rogam⁹:ꝛ.c.scisma:q̄ hoc esset ꝓscribere obediētiā:qō eē nō pōt.ſ.e.cū nō liceat:q̄ nemo dz eē sine capite.xciij.di.nulla. Ain. Sed vſ certe ipossibile ꝓbari ꝓscriptionez cētū annoz:idē est ac si diceret papa:nolo q̄ currat ꝓscriptio ꝯ romanā ecclesiā:ſ.ij.q.iiij.ꝓsul. Sed qualr ꝓbabit se possedisse spacio cētū annoz: p instſa nō posset hoc ꝓbari:q̄ p instſa nō ꝓbat possessio.ſ.de fi.instru. inter dilectos:p testes nō possent ꝓbare:nisi testes admnus hēnt.xciij. an.vñ vſ q̄ sufficiat ꝓbare p tps cui⁹ non extat memoria:q̄ tanto tpe res alie ꝓscribunt:q̄ alſ nō ꝓscriberent.ff.de aqua quo.ꝛ esti.hoc iure.§.aq̄ ductus: vel q̄ testes dicāt se semp audiuisse a suis maiorib⁹. ꝛ nemo sit q̄ viderit vel audierit aliud.sic.n.ꝓbat de antigrate.ff.de ꝓba. si arbiter. .ff.de aqua plu.ar.in sūma.§.idem. Jo.sed nō recedēduz est a vbis istis ꝛ sic necesse est ꝓbare cētenariā ꝓbationē ꝛ sufficit q̄ ita placuit legislatori .ff.q ꝛ a qbus ꝓsperit:ꝛ.vij.q.iij.scriptū est in lege.

o Scismatū.quando currat prescriptio:ꝛ quando non dicitur.ſ.e.cuz non liceat.

p Deduci.tps.n.scismatis deducit de prescriptiōe si ꝓmū sit medium vltimūue.C.de ꝓscrip.lon.tem.anē.qō si gbusdā.ꝛ.C.de resti.mi.q̄ tē pore.ff.q.ex cau.ma.necnō.§.si qs sepius.

Aditis ꝛ intellectis. De prescriptione subducit tps quo vacauit ecclesia contra quā prescribit.ita sūmmat io.an. Sed h sūmario de nihilo seruit cū hoc sit expressuz in multis iurib⁹.ſ.c.de q̄rta.ꝛ.c.i.cū si.ideo summo ſtem vt in rubro. Primo ponit processum ꝛ conclusiones negocij.Secūdo i decisse narrat restitutionem ab vtraq̄z parte petitam ꝛ concessam.Tertio cōmittit probationes recipiendas super restitutione ꝛ causam diffiniendam.Tertia ibi:quo circa. Alb.si.

q Diocesana. Hec diocesana lex comprehendit etiam legē iurisditionis.de his dicitur.ſ.de offi.ordi.dilectus.ꝛ.c.conquerente.

a Placita.i.iurisditionem causarum.

b Foris facta.i.pecuniarias penas delinquētiū.ar.j.de pe.presbyter.

c Scriniarius. Scriniarij appellātur tabelliones:ꝛ est vulgare romanorum.

d Magis auctoritatē.ar.ꝯ.C.de fi.istru.in exercendis.ſ.de fi.instru.cū ioānes. So.illud generale:ꝛ istud spāle pp antiquitatē facti.ff.de ꝓba.census.ꝛ sūt semp spālia ista obuiātia illi generali.ſ.vbicunqz scriptura est necessaria.xcvij. di.nobilissimus.C.de mā.prin.l.i.ſ.de offi.deleg.cum in iure.C.si mi.ma. se dixe.si alterius.ꝛ vbicunqz priuilegium allegat.ar.j. de priuile.porro. quedaz enī melius ꝓbant p instſa q̄ p testes:vt dictū est de hoc.ſ.de ꝓba.tertio.ꝛ hoc sequitur:vt ibi dicit:considerātes etiā librum censualem.

e Librum censualē.sic.n.p libros antiquos ꝓbatur diuisio diocesum.ſ.de ꝓba.cū cām:ꝛ instſa ꝓducto de archiuo publico credit.C.de fi.istru.auē. ad hoc ar.xxx.q.i.ꝓuent.publicū testimoniū of hīe:ex quo magr⁹ ꝓsitet illud de archiuo publico esse:vt hic:ꝛ si manu cōmentarien.ei signa ꝓposita sunt cōsueta. ar.de iure fisci in fraudē.§.quotiēs.ꝛ.C.de fi.instru.plures.ff. de ꝓba. censis: .C.arbi.tutele.l.vlt.ꝛ sufficit q̄ in libro autētico scriptum est.xvi.q.iij. scriptuz est in lege.ꝛ.ff.qui ꝛ a qui.ma.libe.non fiant.l.prosperit.

f Juratus.sic ergo presumit pro aliquo rōne iuramenti.i.q.vij.sancimus.ſ. de prescrip.illud.itē rōne honestatis sue.ſ.de fi.instru.cū dilectus.

g Principaliter.secus si secundario.j.de re iudi.ca.pe.ꝛ ar.j.de priuile.si ō terra:ꝛ.c.accedentibus.posset tamē iste castellanus prescribere: vt teneret terraz ꝛ esset fundatari⁹ ecclesie romane:ꝛ non ille:q̄ ꝓ hoc nō preiudicatur ecclesie:sic .xvi.q.iiij.volumus.ar.C.de prescrip.xxx.ann.competit:ꝛ.l. iubemus.xvi.q.

a ¶ Abbas autem. Sic ergo cum agitur de subiectione aliquorum non illi: sed ille qui dicit illos sibi subiectos esse: cõueniri debet. xvi. q. iij. inter memoratos: ⁊. s̃. vt lit. non contesta. quoniam. §. qõ si: ⁊. ff. de libe. bo. exhiben. l. vt si. ff. de seruitu. l. vlti. in fi. ⁊. ff. si serui. vẽdi. is cuius familia: sic ⁊ pro illis agere põt. s̃. eo. ex transmissa. Et subditus etiam cõuenitur. s̃. de electio. querelam: sed ibi conuenitur subditus suo nomine. ⁊ xxij. q. ij. quicunq; militum: sed si peterevellent procurationem vel censum a capellanis eos poterit conuenire. ar. ff. de vsufruc. si pendentes. §. pe. ⁊. l. vsufructu relicto ⁊. l. vsufructu legato. §. hactenus. ⁊. j̃. de censi. cum instantia.

b ¶ Exemptas. primo priuilegium romani pontificis. s̃. de in integ. resti. auditis. In illa lra vbi dicit cognouimus xc̃. q̃ dicitur parco illius. secũdo per prescriptionez. vt sequitur in ver. verũ xc̃. ⁊ hoc itelligitur sub hoc j̃. vnde pre. decre. fuit decisa ab isto loco: quia faciebat ad ti. de resti. in integ. ⁊ hec decre. continuatur in integra.

c ¶ Jus episcopale. hic ergo manifeste patet q̃ iura episcopalia prescribuntur: ⁊. j̃. e. cum oliz. ō hoc dicitur. xvi. q. iij. quicunq;: sed videtur q̃ abbas non potuerit prescribere huiusmodi exceptionem contra illud. s̃. eo. cum non liceat: ⁊. s̃. de consuetu. cum inter. sed bene potuit prescribere illas ecclesias si legitimo tempore illas posse derit: vt. s̃. e. de quarta: ⁊ sic abbas illas habebat pleno iure: sed abbas suam propriam libertatem prescribere nõ posset: sed alius cuius nomine ipsam allegaret. j̃. eo. cuz ex officij. Si super hoc habuit tale quale priuilegium. ar. s̃. de consue. cum dilectus: ⁊. j̃. de priuil. cum. olim. Jtẽ patet q̃ omnia iura que abbas potest possidere potest prescribere. j̃. eo. cum olim: sed non alia que enumerantur. lxviij. di. q̃uis corepiscopi: vnde ea que ad vtranq; legem spectant potest prescribere vt hic patet: cognitio enim causarum matrimonialium tantum de iure communi spectat ad iurisditionem episcopi. j̃. de excess. prela. accedentibus quam prescribit abbas: vt. j̃. sequitur: ius episcopale gen⁹ est: ⁊ habet multas species sub se que enumerantur. s̃. de offi. ordi. conquerente: ⁊. c. dilectus: in glo. ⁊. j̃. quedaz enumerantur: vt ibi dicit circa processionem xc̃. que sequuntur.

d ¶ Prescripsisse. sic ergo abbas iste tuebatur se duplici iure: scilicet emptionis ⁊ iure prescriptionis: que iura contraria sunt. j̃. e. veniẽs. quia si tutus erat iure priuilegij: non potest prescribere: quia quod meum est ex vna causa: ex alia meum fieri non potest. s̃. de fide instrumentorum: iter dilectos. Sed dicas q̃ simul non proposuit ista duo: sed ex vna exceptione transiuit ad aliam quod fieri potest: argumẽ. xviij. q. i. quisquis. ff. de excep. nemo. C. de transac. interposita. s̃. de causa. pos. ⁊ proprie. pastoralis: ⁊. s̃. de testi. significauerunt. ⁊. ff. de acquirenda pos. naturaliter. §. nihil. ⁊ generaliter licitum est de vna defensione transire ad aliam: arg. bo. s̃. de proba. licet. ⁊. j̃. eo. cum olim. nisi vbi ius contrarium prohibet. ff. de reg. iur. nemo ex his: vel sub disiunctione simul proposita fuerant vt si hoc vel illud probauerit abbas obtineat: ⁊ nisi forte per tantum tempus spacium ecclesia vacasset. Ber.

e ¶ Si per illa. Celestinus exemerat a iurisditione episcopi loca que isti reges donauerant libertati. cum autem per priuilegia celestini non constaret q̃ vallis de beuescam in qua episcopus petebat ius episcopale: esset de illis locis donatis libertati ab illis regibus: mandat papa inspici priuilegia illorum regum: ⁊ si per illa priuilegia constiterit q̃ vallis de beuescam sit de illis locis: apparet q̃ celestinus exemit locum: scilicet vallem de beuescam: ⁊ sic abbas obtinebit: nec habet locum postea probatio vacantis ecclesie. ⁊ sic prius cognosci debet de hoc articulo tãquam preiudiciali.

ctare: abbas[a] autem eas eẽ ab eius iurisditiõe prorsus exẽptas[b]: ⁊ infra. Verum tãto tpe probãtur per testes ab abbatib⁹ de beuescã plẽo iure possesse: vt videãtur ī eis episcopale ius[c] legitime pscripsisse[d] ⁊ infra. ¶ Quocirca mãdamus quatenus ispectis priuilegijs the. ⁊ of. regũ que abbas sup premissa libertate asserit se habere: si p illa[e] cõstiterit: q̃ vallis de beuescã sit ille loc⁹ quẽ. c. p. n. libertati dõauit: absolutis abbatẽ ab ipetitione epi sup ecclesijs memoratis: ⁊ adiudicantes illas abbati plẽo iure subiectas episcopo super illis silentium iponatis. Quod si abbas ī hac probatione defecerit: audiatis probationes super tpe quo infra. xl. annos sedes episcopalis vacauit. ⁊ si per tantum tpis vacasse cõstiterit: ut illo subducto[f] nõ sit quadragẽnaria cõpleta prescriptio: vos in illis ecclesijs ius epale adiudicetis episcopo ⁊ super illo perpetuum silentiũ imponatis abbati. Si autem exceptionem huiusmodi eps non pbauerit: q̃ tamẽ interruptionez[g] probauit circa pcessionẽ pẽtbecostalẽ in villa ⁊ ecclesia de mortona: ⁊ receptionẽ ac procurationez archid. necnõ solutõez denarioz. s. petri[b] in valle de beuescã: circa cognitionem quoq; causarũ matrimonia-

f ¶ Subducto. sic. s̃. eo. c. i. ⁊. c. de quarta: ⁊. c. cum nobis: quia tũc defensore carebat: sic. C. quomodo ⁊ quando: si preses: sic ⁊ absenti adijciũtur tot anni quot fuit absens. C. de prescrip. lon. tempo. auẽ. q̃ si.

g ¶ Interruptionem. sed contrarium videtur q̃ si interrumpit quo ad quedaz: ergo quo ad omnia ex iure episcopali prouenientia. Nam qui aurẽ hominis tetigit: totum hominem tetigisse videt: de pe. di. i. vlgaris: ar. C. de duo. re. l. vlti. hoc tamẽ vt sciẽs se habere ius episcopale: vno tantum vtitur. ar. ff. de serui. rusti. p̃dio. vna via. ⁊. ff. quẽadmo. fuit. amit. stillicidij §. vl. ⁊. ff. de seruitu. vt pomũ ad finem. sed non est ita: vt hic patet: ⁊. j̃. de capel. mona. cuz dilectus. licet eniz prescribatur in vno capitulo non prescribit in alio. vel si fiat iterruptio in vno non prodest in alio.

lium ⁊ capellani suspẽsionẽ in predicta villa de mortona: ⁊ interdictum capellarũ in prefata villa de beuescaz: vos super his ius epale adiudicetis eidẽ: si tñ circa suspensionez: ⁊ interdictuz huiusmodi infra. xl. an. interruptio facta fuit: ī ceteris ei silentium imponentes[i] que abbas prescripsisse ꝓbatur.

Idem parisien. epo.

¶ Non põt subditus cõtra superiorem visitationem aut procurationez ratione visitationis debitã in seipso prescribere: quãuis alius in personã alteri⁹ prescribere posset vtranq;.

Cum ex officij sui õbito senõ. prouinciã visitaret archiepiscopus senon. p parisien. dioc. trãsitũ faciẽs ad abbatis. s. maglorij pons de castres ⁊ quorũdam aliorum ecclesias eiusdez dioc. necesse habuit declinare: a quibus cuz procurationem sibi debitaz postularet ipi eam inhumaniter negauerũt[k]: ad sue negationis defensionẽ hoc solum allegantes: q̃ non meminerant se procurationez huiusmodi predecessoribus eiusdem archiepiscopi ersoluisse: nec ab eis aliquando fuisse petitaz[l]: ⁊ infra. ¶ Nos igitur premissam allegationez[m] eorũ nullaz penitus[n] reputãtes: cũ ꝓtra procurationem[o] q̃ ratione[p] visita-

b ¶ Sancti petri: forte percipiebantur nomine romane ecclie. ar. j̃. eo. si diligenti: sed abbas allegabat ad se ptinere ministerium perceptionis. s̃. eo. ad audientiam.

i ¶ Imponentes. sibi imputet episcopus qui tãto tempore gesta taciturnitate firmauit. C. ō bis qui a non domino manu. l. vlti. in fi. Et sic patet q̃ negligentia prelati nocet ecclesie. Argu. contra: quia taciturnitas nõ videtur nocere successori. s̃. eo. nihil: vbi de hoc. arg. ad hoc. ff. de petitione hereditatis: siquidem possessor. §. si qd autem. Sed nũquid ei qui nõ potest agere currit prescriptio: videtur q̃ sic: ꝫ restituitur. ff. de iti. actuq; priuato. l. i. §. si quis propter: ⁊. ff. de seruit. rustico. predio. ⁊ attilicinus: sed contra videtur argumen. j̃. de appel. ex ratiõe: ⁊. C. de anna. excep. l. i. in fi. quia vbi nulla petitio: nulla mora. ff. de verborum obligatiõe si pupillus: ⁊. ff. si cer. pe. lecta. dicas ergo q̃ prescriptio semper currit: sed si leditur quis restituitur ex iusta causa. ff. ex quibus causis maio. l. i. in fine. ⁊. l. ait pretor. §. i. ⁊. ij. nisi lex impediat cursum prescriptionis: vt in. l. i. C. de anna. excep. in fine. ⁊ in casibus qui notantur. s̃. eodem cum non liceat: ⁊. ff. de indi. l. ij. §. penulti. in casu tamen non fit restitutio: quando currit prescriptio: cum potest habere recursum contra impedientem: cuius dolo res periit. ff. de dolo arbitrio. §. dolo: ⁊ hoc si soluendo est ille dolosus: alias fit restitutio contra aduersarium. ff. de dolo ⁊ eleganter. §. si dolo. Illud tamen scias q̃ vbi quis leditur in prescriptione restitutionem petere debet infra quadriennium. C. de tempo. in integrum restitutionis. l. vlti. vbi vero non curit semper seruatur illesus: nec est aliqua restitutio ibi facienda. Lau. tamen super hoc dicit: vt notatur. s̃. de in integrum restitutione auditis in notula. ij. illa ecclesia xc̃.

Cum ex officii. Procuratio que debetur ordinario visitanti prescribi nõ potest. h. d. ꝑm Jo. an. vel summa sic pinguius vt in rubro. Prima pars narrat factuz ⁊ allegationes eor. Scda ibi: Nos igitur. allegationez reprobat ⁊ pcessum ꝯ eos factũ seruari precipit. Tertia ibi: si qd reseruat allegationes aliq; si quas habent legitimas. Alb. si.

k ¶ Allegauerunt. q̃ tenebant ad hospitalitatem. xlij. di. §. i. ⁊. c. gescamus.

l ¶ Petitam. propter q̃ archiep⁹ eos excõmunicauit.

m ¶ Allegationem. ⁊ male quia tempus non est modus tollende obligationis. ff. de actio. ⁊ obliga. obligationum. §. placet: argu. contra. C. de agri. ⁊ censi. libris. libro. xj.

n ¶ Penitus. quidam notauerunt. in loco isto. q̃ licet procuratio nõ possit prescribi. tamen si episcopus visitat: ⁊ nullam recipiat procurationez: tũc potest prescribi procuratio. ar. ad hoc. j̃. de censi. sopite: cum enim procuratio talis possit commutari: vt. x. q. iij. relatum. ergo ⁊ remitti. sed non est verum. quia expresse non potest episcopus procurationem illam remittere. j̃. de censi. cum venerabilis: argu. contra. j̃. de dona. pastoralis. Item ratio legis obuiat eis: nam q̃diu quis habet iter: ⁊ haustum debet habere. ff. de seruitu. rusti. predi. l. iij. §. vlti. ⁊ ꝫ ager sit sterilis: ita q̃ nihil inde percipiat: tamen retineo vsufructum in eo. ff. de vsufruc. arboribus. §. vlti. Joan.

o ¶ Procurationem. ff. de offi. presi. plebiscito: ⁊. ff. de offi. proconsul. solent. §. vltimo: ⁊. l. obseruare.

p ¶ Ratione visitationis. si. s̃. eo. accedentes: vbi de hoc.

a ¶ Visitationē. ⁊stud eēt ꝓscribere obediētiā: qō cē nō pōt. s. e. cū nō liceat. ⁊. s. de cōsue. cū iter: ⁊ sic ꝑz q idē iuris est in accessorio qō in ꝑncipali: vt si ꝑncipale scz visitatio nō prescribiť: nec procuratio q̄ accedit visitationi: si. s. de fo. cōpe. si diligenti: in fi. ⁊. s. de offi. deleg. prudentiam: ad fi. ⁊ contra correctionē nō licet suffragium querere. j. de ap. reprehensibilis. ⁊. c. ad nostram.

b ¶ Consuetudine. ꝑscripta. ir. .q. iij. conquestus: imo de iure cōi. j. de cēsi. sopite. cuz de iure cōi debet visitari: cū eps est negligēs. ir. q. iiij. cū simus: ⁊ de iure cōi debet habere tunc ꝓcurationez: vt hic patet: qz nemo suis stipendijs cogitur militare: vt hic dicit: ⁊. x. q. ij. precarie: ⁊. xiij. q. i. §. bis ita: ⁊. xx. iij. q. i. iam nunc: in fi. ⁊. j. de simo. cum sit romana.

c ¶ Aliud. vt priuilegiuz. s. e. accedētes. vel si aliqñ absoluti fuissent: ar. j. de censi. sopite.

§ J diligenti. Ita sūmat Jo. an. vt in rubro. ⁊ satis conuenit littere quo ad corticē. Sed ad intellectū adde si presumptio ē ꝓ eū: hoc dico: quia titulus nō regriť in ꝑscriptiōe quadragēnaria ꝓ eccleſiam nisi cum ius cōe vel presumptio est ꝓ prescribentem vt in. c. i. j. eo. ti. li. vi. Diuidiť. nā primo inducit vnā rōnē ꝓ archiepm. ⁊ secūdo reprobat excusationez ipsius p locū a diuisione: secū da ibi: ¶ Nos igitur. Alb. si.

d ¶ Si diligenti. casus. archieps pisan⁹ fecit sibi prestare iuramētum fidelitatis noie suo: ⁊ eccleſie pisane a marchione masse iudice calaritano pro illo iudicatu cuz tamē iudicatus ille pertineat ad romanā eccleſiā: papa hoc itelligēs mandauit archiepo pisano: vt euz absolueret ab illo iuramēto: vt illud postmodū exhiberet romane eccleſie eo nō obstāte: vñ archieps misit nuncios suos ad dñm papā vt ipsum super hoc excusarent. ¶ Respondit eidez q postq̄ ipse fuit assumpt⁹ in archiepm. iuramentū illud fidelitatis recepit ab illo iudice ꝓ ro. ec. ⁊ hoc idē fecit añcessor sū⁹: papa vo audita rñsione ⁊ alijs q̄ nūcij sui ꝓponere voluerūt ad ei⁹ excusationē rescribit eidē archiepo, put ꝑz i lfa. Ber.

e ¶ Tota sardinia. arg. q eodē priuilegio cēsentur mēbra ⁊ caput. s. eo. cum nō liceat. xij. di. de his: ⁊. c. non licet: ⁊. j. de cog. spi. super eo.

f ¶ Confessionē. que sibi ꝓiudicauit in hoc. s. de cōfes. cū sup: ⁊. c. vlt. vbi de hoc vñ prescribere nō poterat: cū sciret rē ad alium ptinere: vt. j. dicitur.

f ¶ Confessionem. de qua habuisti in parte decisa.

g ¶ In quasi. hoc ī dicit: qz incorporalia nō possidētur: ſz q̄si possidētur. s. de cā possessionis cū ecclesia: ⁊. ff. de vsuca. seqtur. §. si viam.

b ¶ Cuius noie possidet. ⁊ ita ille possidere itelligitur: cuius noie alius possidet. s. de resti. spo. cum venissent. ⁊. ff. de acqui. pos. qō meo. ff. quemadmodū sui. amit. l. ij. idest vsu retinetur.

i ¶ Noie tuo. hoc nō pōt habere locū: nisi qñ sciret vel crederet hoc iuramētū ptinere ad romanā ecclesiā: ⁊ hoc ipse archieps cōfitebať q̄ antecessores sui nomine romane eccleſie recepant hmōi iuramētū: vnde seqtur q̄ dicat q̄ noie suo recepit iuramētū: sic fecit ꝓ fidelitatē vsurpādo ius romane eccleſie. Et ī dicit q̄ prescribere nō posset: cū nō ostēdat titulū ⁊ habeat malā fidē. q enī scit rē ad aliū ptinere vel credit: nō pōt prescribere: nisi habeat titulū cuius noie prescribat: sed iste nō ostēdebat auctoritatē sedis apostolice: vñ nō poterat prescribere: finē buius notule intellige prout no. in glo. se. ex hoc.

k ¶ Bona fides. ⁊ illud generaliter verū est q̄ ſm canones bona fides ꝑscribentis necessaria est siue de re spūali siue ciuili. j. eo. qm̄. ⁊. s. eo. vigilauti. ⁊. xxiij. qōne. ij. si virgo: ⁊ bona fides itelligiť cū aliquis credit tradentē esse dñm vel habere ius distrahendi: licet erret in facto. ff. ō ver. sig. bone fidei: ⁊ hec bona fides semper presumiť nisi ꝓbetur contrarium: cum lex dicat presumi ignorantiā nisi probeť scientia. ff. de proba. verius. q̄q̄z tamen presumitur cōtrarium propter denūciationis vigorem. C. de rei vēdi. si fundū: vel qz mercať aliquid contra leges. C. de agri. ⁊ cen. quēadmodū. li. xi. vel si emit a ꝓcuratore meo p collusionem. vel qz emit a prodigo vel luxurioso cui bonis iterdictū est: cū sciret ꝓtinus illū cōsumpturū pecuniā. ff. pro ēpto. q fundū. §. q sciens. ⁊. l. si qs. q̄q̄z tñ qs habet conscientiam rei aliene: ⁊ tamē vsucapit. vt si decretum iudicis interuenit ff. de nouat. acti. ⁊ generaliter. ⁊. xvi. questione. iij. placuit vt quicūq̄z. ⁊. s. c. c. i.

tionis debetur prescribi nequiuerit: quemadmodum nec cōtra visitationez[a] ipsaz potest aliquo mō prescribi: ⁊ si alius contra eum prescribere posset vtranqz: mādam⁹ quatenus sententiam quam in buiusmodi cōtemptores de antiqua metropolis consuetudine[b] tulit archiepiscop⁹ memorat⁹ vsqz ad satisfactionē ꝯdignam facias obseruari: quia secundum apostolum: qui spiritualia seminat: nō est magnum si metat carnalia: cuz nemo cogatur suis stipendijs militare.

¶ Si quid enim aliud[c] q̄ꝫ superi⁹ dictum est fuerit allegatum quod contra intentionem archiepiscopi obijcere voluerint ⁊ probare: nos eis faciemus iusticiam exhiberi.

¶ Dem pisano archiepo.

¶ Qui alieno nomie possidet nō prescribit: nec etiaz is qui proprio nisi habeat bonam fidem ⁊ iustuz titulum.

§ J diligenti[a] ⁊ infra. Cum iudicatus calaritanus ad ius ⁊ proprietatē beati petri ptineat: sic tota[c] sardinia nullo ptinet median te: tibi nō licuit ꝓ te vel ecclesia tua a marchione masse iudice calaritano fidelitatis exigere iuramētū: ⁊ infra. ¶ Nos igitur q̄ nunci⁹ tuus ꝓponere voluit: plenius circūspectis: nō itellexim⁹ te uel ecclesiā tuā sup hoc aliquo iure subnixā: cū autem postq̄ ipse fuit assumpt⁹ in archiepm. iuramentū illud fidelitatis recepit ab illo iudice ꝓ ro. ec. ⁊ hoc idē fecit añcessor sū⁹: papa vo audita rñsione ⁊ alijs q̄ nūcij sui ꝓponere voluerūt ad ei⁹ excusationē rescribit eidē archiepo, put ꝑz i lfa. Ber.

Illud tñ scias q̄ non obstat accipienti mala fides tradentis. ff. de diuer. ⁊ tempo. ꝓscrip. an vitium: ar. ꝯ. C. de prescrip. xxx. an. auč. male fidei: sed illud itelligitur de prescrip. x. vel. xx. anno. vbi bona fides ab vtraqz parte exigitur: sed in. xxx. vel. xl. anno. prescriptio: fm leges nō nocet. xvi. q. iij. §. potest: ⁊. §. q̄ si mala fide. C. de prescriptioni. xxx. anno. si quis emptionis. s. eo. vigilanti.

cto. se. aposto. nō oñdas ꝓ quam a iudicib⁹ calaritanis tu ⁊ antecessores tui fidelitatis exigeretis iuramēta: nec prescriptione aliqua munieris: cum secundū cōfessionē[e] tuam nō ecclesia pisana uel tu fueris in q̄si[s] possessione iuris exigendi huiusmodi iuramentū: qō ꝓ se. apo. ab ipsis iudicibus receptuz fuisse fateris: per quod constat ecclesiam romanā semp i quasi possessiōe fuisse: cū ꝓ ea ministerio tuo ⁊ antecessorū tuoz exactū fuerit ⁊ pstituz iuramentū: ⁊ etiā possidere dicať cuius noie[b] possideť. Si dicať q̄ nomine[i] tuo ⁊ antecessorum tuorū: et non noie nostro ⁊ ecclesie romane fuerit iuramētū exactū: posset iferri: q̄ iuramētum prestitum de conseruando iure ⁊ honore se. ap. fuerit violatū: vnde licite retineri nō posset qō contra iuramentum buiusmodi fuerit scienter obtētū: qa etiā secundū hoc locuz prescriptio habere non posset cum i prescriptione rerum ecclesiasticarū bona[k] fides ⁊ iustus[l] titulus exigantur. ⁊ si etiam locum potuisset habere prescriptio non credimus centenariā pscriptionē q̄ sola currit aduersus ro. ecclesiam posse probari.

¶ Dem episcopo lucano.

¶ Abbas in capellis prescribere pōt iura episcopalia: obtinet tamē in bis solis que prescripsit.

ptionis. s. eo. vigilanti. Jtez dicitur bona fides licet qs erret in iure. ar. j. de iurepa. cura. sed illud intelligitur aliter vt ibi dicitur. ⁊. ff. de petitione. sed ⁊ si. §. scire: licz secus sit in vsucapione. ff. de vsuca. nunquā. ij. item ⁊ si habeat conscientiam dubiaz bona fides dicitur. ff. de vsur. q scit. §. bone.

l ¶ Just⁹ titulus. ex hoc videť q̄ bona fides non sufficiat sine iusto titulo sic. j. de deci. duduz. qz ex solo cursu temporis ius non constituitur. sicut nec tollitur. ff. de actio. ⁊ obliga. obligationum. §. placet: sed cōtra videtur q̄ bona fides tā tum sufficiat in hmōi prescriptioni. j. eo. quoniaz oē. ⁊. s. eo. vigilāti. ⁊. c. de quarta: ⁊. s. de causa pos. cū ecclesia. in qbus tātū sufficere vť bona fides cuz de titu. ibi nulla fiat mentio: imo videtur q̄ ista ꝓria sint: si enim aliquis bz iustū titulū: puta priuilegiū siue concessionē iā securus ē: vñ postea non est ei necessaria prescriptio. vel si iaz prescripsit: nō est necesse ipetrare priuilegiuz. imo ipetrando vnum: alij renunciare videť. j. eo. veniens. ⁊ qō semel meū ē ex alia cā meū fieri non pōt. s. de fi. istru. iter dilectos: ⁊ insti. de acti. §. sic itaqz. ⁊. ff. de acqui. pos. possideri. §. ex plurib⁹. ad hoc pōt dici q̄ titulus ꝓ tanto dr iustus: qz dat cām prescribendi: lz in veritate non sit iustus: qz tunc nulla est prescriptio necessaria. ff. de vsur. l. seqtur. §. si lana: vnde minus iustus titulus dat cām prescribendi: si ad sit bona fides: vt ille credat talez titulum sufficere: ⁊ credat tradentem esse dñm: ⁊ sic potest intelligi qō dicitur. s. eo. de quarta: ⁊. s. de consue. cum dilectus: ⁊. j. de emp. ⁊ vendi. puenit. ff. ꝓ emp. q̄ vulgo: ⁊. ff. ꝓ legato: l. iiij. ⁊ vlti. Sed cum in casu isto nō ostenderet aliquē titulū ⁊ sciret rē ad aliū ptinere: vt patet per cōfessionē illius non poterit prescribere: ideo dicit q̄ bona fides ⁊ iustus titulus requiruntur in prescriptione rei ecclesiastice. Joan. dicit q̄ circa incorporalia non est necesse allegare titulum vt notatur ſm eum. s. de causa poss. cum ecclesia Sed hoc exemplum cōtra dicit ei. Et ergo scias quando sit necessarius iustus titulus ⁊ quando sufficiat bona fides inspiciendum est an illa super quibus allegatur prescriptio iure cōi valeat ab ipso possideri necne. Si enim iure cōi possint possideri: sufficit bona fides ad prescribendū. Et sic intelliguntť quasi oīa iura istius tituli. ⁊. xvi. q. iij. ⁊. iiij. ꝓ totū eo saluo quo dictuz ē de limite. s. eo. qz. Si vo iure cōi possideri nō pñt ab eo q̄ obijcit pscriptionē q̄ꝫ bonā fidē nō prescribi: qz pscriptio ius creatū aduocat: nouū āt ius nō creat: vt. c. di. ꝯ morē. xciij. di. illud: sic ius decimarū non cadit in laicū. ⁊ iō nulla valet ibi pscriptio. xvi. q. i. c. vlt. ⁊. q. iij. §. pōt. vo. q̄ si priuat⁹: ⁊. q. vi. c. i. ⁊. s. e. cām q̄. vbi nō ꝑdest titulus. ⁊. i. q. iij. q̄situ: sic ius eligendi non cadit in laicū. s. de elec. sacrosancta: ⁊. c. messana. ⁊. j. de iurepa. c. a nobis: ⁊. sic intellige. j. de deci. dudū. qz ⁊ illi hospitalarij de iure cōi decimas possidere nō pñt vñ cōpellanť titulū oñdere. ex quo habuissent cām pscribēdi: sic ⁊ in monasterio: si monachi nolēt subesse epo: qz allegarēt ꝑ scriptionē: cū de iure cōi subiectionē euitare nō possent: ⁊ generaliť obtiet boc in bis ⁊ alijs oīb⁹ q̄ iure cōi possideri nō pñt ab bis q̄ ea detinent: ⁊ bz ex eo q̄ talia ipetrātur ꝑ priuilegiū ergo de iure cōi ñ possidenť. c. di. cōtra morē. Sic eps in parochia alterius epi non potest decimas ⁊ ecclesias possidere de iure cōi: vñ si allegaret pscriptionē in decimis ⁊ ī ecclesijs in dioce. alterius allegare dz titulū ⁊ hoc ꝓbare: ⁊ hoc ꝓbať in quadā decretali noua Grego. q̄ incipit: venerabilib⁹: ⁊ cā de hoc fuit iter archiepiscopum

rothom. ⁊ epz exonie. ⁊ idē ē ō aliȝs pochijs ſſerioribꝫ: vt vna eccleſia i pa rochia alteri⁹ nō ꝓſcribat ſine ti. ⁊ ſic itelligit. ſ. e. ad aures niſi illa eccl'ia q̄ ꝓſcribit hēat titulū: ſz vt̄ q̄ oli ſufficiebat bona fides. ſ. c. ad aures. B.

Cam olim. Sūmat vt i rubro quo ad titulū. Diuidit i tres par tes i ꝑma ponit petitionē actoris: ⁊ ipſius iura. In ſcḋa ponit iura ip⁹ abbatis ibi. ad elidē dā: in tertia diffinit ibi. Quia predict⁹ Ab. ſi.

a Tua dioceſi. xvi. q. viij. oēs baſilice. ⁊. xviij. q. ij. monaſteria: ⁊. ſ. e. cum non liceat.

b Arbitriū. ſ. ab vtra qz pte approbatū: vt. ſ. de arbi. ex parte.

c Prescriptiōe muniti: ⁊ ſic abbas pōt ꝓſcribere iura ep'alia ꝛ epm: vt. ſ. e. auditis: vbi de hoc.

d Tenorē: ⁊ ita ſnīa ꝑ abbate in bis tñ i q̄bus ꝓſcripſit i aliȝs ſtat arbi trio ⁊ ferē ſnīa ꝑ epō: nec īmerito: qz p arbitriū re ceſſū fuit a ꝓuilegio gre go. admun⁹ i bis q̄ faci unt ꝑ abbate: ſz libertati nō potuit abbas renūcia re per arbitriū ſine licen tia pape. ſ. ō arb. cū tpe alia vero nō valuerūt tā q̄ p mendaciuz ipetrata poſt arbitriū. j. de deci. ex multiplici. T. itelligit q̄ arbitriū nō tāgit capi tula illa ſup q̄b⁹ ferē ſnīa ꝑ abbate: ⁊ i q̄b⁹ ꝓſcripſit ꝛ epz: alȝs nō potuiſſz ꝓſcribere p̄dicta: qz ꝓſumeret būiſſe malā fidē ꝑ pter arbitriū: qz bñs ma lā fidē ñ ꝓſcribit. j. e. ca. vlt. ⁊ hoc ꝓbat ꝑ litteraz ſequentem. vbi dicit: iu xta tenorem arbitrij. ⁊c. Ber.

Veniens. Diui dit ꝑmo ponit cō tentio abbatis. ſcḋo recō uētio epi ibi: prefatus ue ro: tertio diffinitō ibi criſ ma: i quo duo ſoluit ob ſtacula. Primū ibi: nec obſtare. Ab. ſi.

e Impediat: itendebat abbas vti poſſidetis. b.

f Regis Stephāi. ar. q̄ reges pſūt dare ꝓuilegiū decimaz ⁊ de rebus ſpūalibus. xcvi. di. conſtantinus Impator. Sz cōtrariū vez ē. j. de ōci. tua nos. c. dudum.

g Poſtulauit: ſup libellis iſtis nō formatur ſnīa ſz ſup ſcḋa pte libel li ipi⁹ abbatis: i q̄ petijt vt clerici eccl'iarū mona ſterij libere poſſint reci pere ſacramēta q̄ nume rant in ver. criſma ⁊c. ⁊ ibi incipit formare ſnīaz ſup aliȝs libellis. nihil dicit in hac decre. qz ñ ptinēt ad hūc titulū. Ber.

h Spāli: ſic argumētat. c. di. j. morē: ſz b abbas oſidebat libertatis pri uilegium.

i Criſma. hic incipit ſententia.

k Paſchalis. idē vī de iure cōi q̄ ab alio poſſet petere ⁊ ſi illa clauſula nō eēt appoſita: qz ꝑpter malicīā ſiue deſidiā iudicis delegati deuoluntur ptās ad eū qui in cā illa iudex nō eſt. ſ. de offi. ordi ſignificauit: ⁊. ſ. ō fo. compe. ex tranſmiſſa. ⁊. c. ex tenore. ⁊. lxv. diſtin. ſi forte.

l Clementis: dato ſup predictis articulis vt illa ſacramenta reciperent a quo vellent quod non valuit.

m Nullā: ſic pz exp'ſſe q̄ ſcōm ꝓuilegiū dz facere mentionē de ꝑmo: ad hoc vt reuocet illud. de hoc dictū ē plene. ſ. de reſcrip. c. i. Quidā tñ dicūt aliud eē in ꝓ uilegio q̄ ꝑ reſcripto cū ꝓuilegiū ſit lex ꝓuata. iij. di. ꝓuilegia. ⁊ vna lex nō dz de alia facere mētionē: ſz illud obtinet i legib⁹ cōib⁹ q̄s ꝓnceps hz̄ in ſcrinio pectoris ſui. C. de teſta. oīuz. ſec⁹ i legib⁹ ꝓuatis q̄z nō hz̄ memoriā. ſ. de offi. dele. ex pte ſicut nec hz̄ memoriam reſcri ptorum.

n Opponebat. ſup ꝑmiſſis ſa cramētis recipiēdis ab alio ep'o.

o Renūciaſſe. no. q̄ ꝓuilegiū ⁊ ꝓſcriptio ꝛia ſūt ex quo ſimł hēri ñ pōt: vt dixi. ſ. e. ſi diligē ti. ⁊. c. auditis: qz i greſſus vni⁹ alteri⁹ opaꝝ egreſſū ſiſſe. xxii. q. i. cū renūciaꝝ. ⁊. c. di. ꝛ morez. ff. ō ſepa. l. i. §. illud ſciēdū. ff. de mino. l. cāe. ii. in ꝑn. ⁊. ff ad mūicip. l. i. ff. ō leg. i. ſi q̄ſ. C. de theſau. l. vna. li. x. ſicut ecō uerſo: vtēdo iure cōi renunciaꝝ ꝓuilegio. ſ. de cōſtitu. cū acceſ ſiſſent: ⁊. j. ō ꝑbē. ꝓ illoz. ⁊. j. de ꝓuil. ſi de terra: ⁊. c. accedēti bus: ⁊. C. de iure do. ſpetrādo. l. ij. ⁊. ff. rē ra. ha. l. iij. §. falſ⁹ ꝓcurator. Sz vī q̄ iure cōi ⁊ ꝓ uilegio poſſit qs ſimul vti. ſ. ō ꝙſue. cū dilect⁹: nec renūciat q̄ſ iuri militari: ſz vtaꝝ iure cōi. ff. ō mili. teſt. l. iij. ⁊. xxij. di. q̄ q̄ in ꝑn. ⁊. ff. ō ꝓui. cre. l. antepe nul. ſicut iure cōi ⁊ cōſuetudini aligd inītū. xcvi. di. oliz ⁊. j. de cēſi. ſopite. Dōt dici q̄ h̄ receſ ſū fuit a iuſ cōi. ſ. ꝓſcriptiōe qz i petrauit abbas ꝓuilegiū dona tionis: ⁊ ex diuerſis cāis ñ pōt hſe dñiuz. ſ. de ſi. iſtru. iter di lectos. ⁊. ff. de acq. poſ. l. iij. §. ex plurib⁹. ſz ſi ipſe ipetraſſet ꝓ uilegiū cōfirmatiōis illō ñ ob ſtaret: qz confirmaret ius quo vtebatur. ſ. preſcriptione.

p Intētiōi. dicebat abbas q̄ licebat clericis eccl'iaz ſuaz ſci pere ſacramēta ab ep'o quo vel lēt iuſ ꝓſcriptōis ⁊ ꝓuilegio ale gādi qō dicebat q̄ ꝑmo a dio ceſano ſuo poſtulare tenebāt: ⁊ ita ꝓuilegiū iſtō q̄ſtū ad hūc ar ticulū ꝙdicit ⁊ ita ipetrādo ꝙriū ꝓuilegiū f'nūciauit ꝓſcriptiōi: ⁊ ꝓcipue qz vſus ē i iudicio ꝓuile gio alex. Et idē eēt ſi ꝓuilegio ñ fuiſſet vſus: qz eo ipſo q̄ ipe trauit ꝓuilegiū renūciabat pre ſcriptiōi. ⁊ ita hēbat malā fidez ⁊ iō ñ poterat ꝓſcribere poſt ipe tratū ꝓuilegiū ſi nōdū erat cō pleta ꝓſcriptio vt lī'a dicit. Sz ſi nullū ꝓuilegiū allegaſſet ſz ſo lā ꝓſcriptionez: nūqd alter ep's poſſet ꝓſcribere collationē iſtoz ſacramētoruz: ex hac lī'a vī q̄ ſic. Cōtra vī. ſ. e. ſi diligenti: qz i talib⁹ q̄ ſūt ꝙ ius cōe titul⁹ neceſſari⁹ vī vt ibi dī vt. j. de deci. vndū. ⁊. c. venerabilium.

q Cōtradicit: ſi. j. de cōceſ. ꝑ bē. ex tenore. ⁊. ſ. de ſi. iſtru. i. putari.

Quoniam omne. Doc ſeſſor malefidei nullo tpe

Cam oliz frater epiſcope cum abbate ⁊ monachis. s. ſaluatoris de ficheto ſup plebe falamazane ⁊ adiacentibus capellis illius in noſtra preſentia litigādo iſtituti onē i eis ⁊ alia ad ius epiſcopale ꝑtinētia uēdicares: ad fundandā intentionez tuā ius cōmune ꝓcipali ter allegabas: cuius auctoritate di cebas vniuerſa ſpiritualia in predi ctis locis que ſūt in dioc. tua[a] conſti tuta ad te tanquaz dioceſanum epi ſcopuz ptinere: arbitriuz[b] ꝑterea ſu per hoc promulgatum a piſtorien. epiſcopo archipreſbytero ac primi cerio lucanis allegans. Ad elidē dam aūt intentionē tuā abbas gre. vij. pape ꝓuilegiū exhibuit: qō ꝑ dictuz arbitriuz multo nidebaꝝ tpe preceſſiſſe: per qō tam monaſteriū q̄ſ plebs ⁊ capelle predicte videbā tur libertati donate: ⁊ infra. Alioz quoqz ro. pon. dictus abbas priui legijs vtebaꝝ poſt arbitriū ꝓmul gatū obtentis: qui libertatis priuile gia ſibi concedere videbantur: ⁊ in fra. Quia predictus abbas ſuf ficiēter oñdit monaſteriuz ſuuz ſup inſtitutionib⁹ deſtitutionibus ⁊ or dinationibus plebāi ⁊ clericoz̄ ba ptiſmo ⁊ penitētia in leuioribus cul pis ſepultura decimarū pceptione ac diuinis officijs celebrandis tam in plebe q̄ſ in capellis predictis i ex cōicando atqz interdicendo ⁊ etiaz abſoluendo legitima preſcriptiōe[c] munitum: abbatem ipſum ab ipeti tione tua ſup iā dictis articulis du ximus abſoluēdū ſup illis tibi ꝑpe tuū ſilentiū ꝑponendo: ſup aliȝs oī bus que ad ius epiſcopale ſpectare noſcūtur: iuxta tenorē[d] arbitrij eun dem abbatem quo ad plebem ⁊ ca pellas predictas ſententialiter con demnantes.

Idem.

Qui preſcriptione cōpleta pri uilegiuz cōtrariū impetrat ⁊ vtitur illo preſcriptioni renūciat ſi preſcri ptio nō erat cōpleta: malam fidem habet ideo non preſcribit.

Veniens ad pre. n. abbas. s. martini de pānonia: ⁊ infra. Petijt a nobis poſtmoduz idē ab bas vt veſpr'imen. eps nō ipediat[e] vel faciat impediri: quo minuſ oēs qui in ſimagien. parochia uel comi tatu conſiſtunt de oībus que poſſi dent decimas ſibi ſoluant: ſicut in ꝓuilegijs paſchalis pape p. n. ⁊. s. Stephani regis[f] cōtinet. Pre fatus vero epiſcopus poſtulauit[g]: vt decimas ſimagien. comitatus i fra ſue dioce. terminos conſtitutas quas detinet idem abbas ſibi reſti tui faceremus: niſi aliquo iure ſpe ciali[h] ſeipſas poſſidere monſtraret ⁊ infra. Criſma[i] vero: oleū ſan ctuz: conſecrationes altariū ſeu ba ſilicarum: ordinationes clericoz̄ qui ad ſacros ordines promouēdi fuerint: clerici eccleſiaruz vel capel larum ipſius monaſterij qō ē i veſ primē. dioc. conſtitutū a veſ p'men. epiſcopo poſtulabunt: ſi quidem ca tholicus fuerit: ⁊ gratiam ſe. ap. ha buerit: ⁊ ea gratis ſine prauitate ali qua voluerit exhibere alioquin ab alio quem maluerint preſide catho lico ſuſcipiendi ea liberaz habeant facultatem: ſicut in priuilegio dicti paſchalis[k] ⁊ alex. pape. pre. n. per ſperimus cōtineri. Nō obſtante ꝓuilegio clemē.[l] pape per quod pri uilegijs ſuoz̄ pre. non extitit dero gatum: cum de ipſis nullaz[m] fecerit mentionez: preſertim cuz ⁊ ipſe de mens ꝓuilegiuz illud cōceſſerit ſal uis inſtitutionibus nō ſoluz ro. ec. ſed ipſius etiaz legatoz̄um. Nec obſtare poterat preſcriptio quam idē abbas in ſuuz ſubſidium oppo nebat[n]. quia ſi conſumata erat qñ ab Alex. papa priuilegiuz impetra uit: iuri preſcriptionis renunciaſſe[o] videt: preſertim cum coram nobis ꝑ uilegio illo ſit vſus qō ſue itentiōi[p] quātū ad hunc articulū cōtradicit[q] Si vero nōdū conſumata erat pre ſcriptio: ſed erat in preſcribendo: poſt impetratū huiuſmodi priuile giuz bonaz fidē nō habuit ⁊ ideo ſe cundum canones non preſcripſit.

Idem in concilio generali.

Nec in foro canonico nec ciuili valet preſcriptio cum mala fide.

Quoniam omne quod nō eſt ex fide[r] peccatuz eſt. Synodali iudicio diffinimus: vt nulla valet abſqz bona[s] fide preſcriptio

---

ꝓſcribit ita cōiter ſūmat: ſz ꝑ hoc ſūmariū nihil īduceret de nouo iſte tex. cū eēt ꝓ uiſū. ſ. e. vigilāti. iō pleni⁹ ſūmo ſic vt i rubro. diuidit i q̄ttuor ptes. i ꝑma po nit cōſtitutiōis cām in ſecūda cōſtitutiōez ibi: ſynodali. in tertia infert ex cā ibi cū generaliter. i q̄rta ꝛcludit ibi. Unde. Ab. ſi.

r Ex fide. i. ex cōſcientia. ſi exp'ōit. de pe. di. iij. ad fi. §. illud q̄ſi ad me. ⁊. ſ. de reſti. ſpo. lī'as. xxviij. q. i. §c ex his.

s Bona fide. ar. j. de iurepa. cura. Qñ qs dicat hſe bonam fi dē: dictū ē. ſ. e. ſi diligenti i notula illud generaliter. ⁊ q̄libet preſumit habeꝝ bo nā fidē. Sz q̄d ſi aduerſari⁹ eēt vellet ꝓbare ipſuz nullo titulo poſſediſſe: ſz poſt ꝑ violētiā. Et ſic mala fide incepit poſſidere: videt q̄ debeat audiri. ex quo vult

probare originez prescriptionis vitiosaz. C. de pi. ac. nec creditores. ꝛ. C. de prescrip. lō. tēp. i auc. malefidei. C. ō distrac. pig. ꝛ q sub imagine ꝛ. xvi. q. iij. si sacerdotes: ꝛ. c. se. ꝛ. c. licet: ꝛ. c. i. i fi. ꝛ. xciij. di. illud. C. de prescrip. xxx. anno. si qs emptōis. §. sed hec. Argu. cōtra. s. e. ad aures: qz vt ibi dī quadrigēnalis prescriptio oēz tollit actionē. ꝛ. C. de prescrip. xxx. an. l. pe. ꝛ vlt. Ad hoc pōt dici q bñ dz audiri qui vult probare malā fidē ab initio habuisse: qz postea pscribere nō potuit. s. c. pri. in fi. ꝛ. c. vigilāti: ꝛ. c. si diligenti. ꝛ hic. Sed nūquid tenetur hic docere de titulo: cuz hic tantum dicat de fide: de hoc dictū est. s. eo. si diligenti: i notula ex hoc videtur.

a ¶ Quā ciuilis: Ex eo q dicit tā canonica q̄z ciuilis: videl q papa voluit preiudicare prescriptioni laicoruz: que prescriptio locū habet vbi ēt bñt malā fidē in prescriptione. xxx. vel. xl. an. s. e. vigilāti: ꝛ. xvi. q. iij. §. pt ꝛ. §. q̄ si mala. Dicebat io. q rōne peccati statuit hoc papa ō prescriptionibus laicoruz: quia ois causa ratione peccati saltez indirecte ptinet ad eccliaz. s. ō iudi. nouit. ꝛ scōz hoc oīa ciuilia iura que tractāt de prescriptiōe. xxx. vel. xl. an. i male fidei possessoꝛib⁹ ñ tenēt hodie. Sz hoc nō credo q p istā cōstitutionez papa voluerit preiudicare legibus. Sed quo ad ius diuinum vez est illud qō sine peccato mortali laicus malefidei prescribēs talē rez retinere non pōt. xiiij. q. vi. c. i. Et littera ista sic intelligit: tā canonica idest tā de re spirituali q̄z ciuili. Et hoc vult dicere ille qui prescribit bonā fidē habere debet siue res quā pscribit spiritualis sit vel ciuilis scōm iura canonica: ꝛ sic nihil statuit contra leges vel dicas scōz q̄ dixit Jo. ꝛ lex aliud ꝓsiderauit q̄z canon. lex. n. considerauit negligentiā non petentis rē suā. s. e. vigilāti. sed canon cōsiderauit peccatū prescribētis mala fide. qō nō excusat negligentiā non petētis rē suaz: ꝛ iō dicit hic. q nulla valet prescriptio siue canonica vel ciuilis q̄ sine peccato mortali conseruari non potest vnde potius standū ē canoni q̄z legi. in hoc casu: qz prescribens non excusatur a peccato p rationē legis: ꝛ ideo canon voluit pp periculum animaz in hoc leges corrigere: licet non seruetur in iudicio seculari: sicut dī de legibus permittentibus vsuras que hodie nō tenēt: vt no. ī. de vsur. qz i oīb⁹ ꝛ constitutio ista tantum respicit futura: eum de preteritis nihil dicat. s. de cōstitu. c. vltimo. vbi de hoc.

b ¶ Nulla tpis. s. ipsius prescriptionis. Si. n. post cōpletaz prescriptionem sciat rē alienam: non dicitur ideo mala fide possidere: de hoc dicitur. s. eo. vigilanti. Sed quid si tempore prescriptionis habuerit conscientiam lesam: postea incipiat hꝫ nō lesam: nunquid pp hoc est interrupta prescriptio: videtur qz erronea fuit: vnde eā deponere dz. ī. de simo. p tuas. ꝛ. xi. q. iij. cui ē illata. itē quid si dubitat: an res sit sua ꝛ hz iustam causam dubitationis: adhuc dicitur bone fidei possessor: ꝛ vtitur fructibus. ff. de vsur. qui sit. §. bonefidei. ꝛ in hoc casu prescribit. licet habeat conscientiā dubiaz non tñ lesam: qz nescit adhuc an res sit aliena: dz inquirere ab alijs de re illa: vt sic perueniat ad veritatem. ar. xxxvij. di. §. vl. xxiij. q. vlt. occidit. Jtē quid si prelatus habeat lesam conscientiā alicuius rei quā possidet licet ecclesia habeat bonam fidem: nūquid tenet dimittere illā. Respondeo nō. Sed significabit illi cuius est vt petat ꝛ sic purgabit ꝓscientiā suā: nec in hoc videt fraudē facere. ff. de neg. gest. at q natura. §. cū me absēte. ꝛ. ff. mā. quntus sz si ille veniat ꝛ petat in iudicio ꝛ plat⁹ ꝓfiteat: nūqd p̄iudicat ecclie q̄ hz bonam fidē. Si. n. prelatus ꝓstitutus a collegio ad defendēdū ꝓfitet tā q̄z syndicus in iudicio: bñ p̄iudicabit ecclie: qz tunc sustinet psonā totius capituli alꝫ nō credo q ꝓfessio prelati p̄iudicet ecclesie: nisi forte ꝓfiteret de eo q ipsemet fecisset. ar. xxv. q. ij. post q̄z. de hac materia dicī. s. de elec. duōum. §. ij.

Rica De sententia ꝛ re iudicata. Hec Rica duob⁹ modis scōz Jo. an. post Bof. cōtinuat ad precedētia. Primo sic: viso quō res acquiruntur p prescriptionez videnduz quō aliter acquirūtur ciuiliter. s. per sniam iudicū vl scōo sic expedito tractatu ꝓcessus iudicioꝝ: ad sniam q̄ finē ponit litib⁹ veniamus. Quia vero sm Jo. an. lata snia si nō appellatur ab ipsa sūmit nomē rei iudicate iō ꝛ de re iudicata summittit: dicit tamen q large potest dici res iudicata. Alb. si.

Sententia. Non valet sententia que contra ius est lata expresso errore in snia ita summat. d. Ant. qz Jo. an. ñ sūmat pp breuitatē: hoc sū marīū est in se verū sed non ꝓgruit littere in qua nulla fit mentio de expressione erroris in snia. ideo summo sic vt in rubro. Alb. si.

c ¶ Sententia decre. ista loquitur de materia illa. xvi. q. i. frater noster. ꝛ ex illa littera potest colligi casus huius decre.

d ¶ Contra leges: que dicunt q snia a nō suo iudice lata nō tenet. C. si a nō ꝓpe. in. l. i. ꝛ. ij. ꝛ vlt. ꝛ. ij. q. i. ī pmis: ver. de psona. xi. q. i. c. pe. ꝛ. s. de iudi. at si de rici: ꝛ. xvi. q. i. frater noster: vt hic patet. Jtez snia lata contra leges. i. iuis cōstitutiōis: ita q hoc in snia exprimat. nulla est ipso iure: ꝛ citra appellationē rescindit: vt hic pz: ꝛ. j. c. cū iter vos: in fi. ꝛ. j. eo inter ceteras: ꝛ. ij. q. vi. §. diffinitiua: ver. itē si sententia contra ius scriptuz. ꝛ. ff. de appel. l. si expressuz. Jtē si calculi error in snia sit expressus: snia nō tenet. ff. que sen. sine ap. rescin. l. i. §. i. ꝛ. j. de sen. ex. p tuas nec efficit aliqua per appellationē vt in. l. pdcā: si expressum. ar. cōtra q efficiatur aliqua p appellatiōez. ff. rē ra. ba. l. iij. §. falsus. ꝛ. ff. de in. licz Sz nō est ita. ibi. n. snia lata ē in psona falsi procuratoris: vñ ab initio tenet snia q̄diu constet de falso ꝓcuratore: ꝛ si vñs recurrat ad cōe auxilium appellatiōis itelligit approbare factū falsi procuratoris: ꝛ iō p appellatiōnē efficit aliqua que per exceptionem poterat irritari: secus vbi ab initio nulla ē: vbi ē defectus in iurisditione: ibi p appellationē nō firmat vt hic ꝛ in ꝓcordā. ibi positis. Sz in. §. falsus: ꝛ in. l. lz veruz nō fuit defectus in iurisditione.

e Argantium: celeri. si. ij. q. i. sicut ꝛ. C. de iud. properanduz in pn. ꝛ. s. de dolo ꝛ cōcu. finē. ꝛ. c. venerabilis ar. cōtra. xi. q. iij. cū apō illud itelligit q̄ sniā lata est ad mortē: ꝛ ibi differtur executio ex causa: vt ibi dicitur: nec tñ cum nimia festinatione ferenda est sentētia anteqū iudex possit esse instructus. s. de in integ. resti. tum ex lris: qz ipm opz cuncta rimari. xxx. q. vlt. c. vlt. aliter enim ad veritatē peruenire nō posset. xxiij. q. vltima. occidit. sed moratoria cunctatione causaz examinabit. ff. de admi. tu. tutoꝝ qui. §. i.

f Non pōt. sacerdotū. i. epōz triū in cā diacōi i cā ꝓsbyteri. vi. ad minus. xv. q. vij. si aūt. ꝛ. c. felix. Sed nūquid debēt omnes concordare ad hoc vt teneat snia: videl q sic ex eo q dicit ꝓcors. s. de transla. iter corporalia: sed sufficit q maior pars cōcordet in vnā sniam: ꝛ satis dicet tūc cōcors: qz qō maior facit pars valet. ff. ad municipa. qō maior. lxv. di. c. i. ij. ꝛ. iij. sed in cā episcopi nō tenet snia: nisi oēs cōcordauerint iudices quibus causa per papaz ꝓmittit. vi. q. iiij. si quis episcopus criminaliter ꝛ. c. i. ꝛ est speciale in cā epi. aliud speciale vbi non tenet snia plurium no. s. de rescrip. pastoralis in prin.

q Aque. Fuit forsan vt dicit Jo. an. exordiū alicuius papalis confirmationis qz non est verisimile q̄ fuit specialis dispositio in his verbis dūtaxat concepta cū non imponit necessitatem sed potius innuit cui qz esse hoc petendi facultatem concessam in hoc tñ non est vis. Alb. si.

g ¶ Horem: idest secundum canones.

b ¶ Roborēt: Si postulatū fuit ea roborari. vt. xxv. q. ir. oīmodis: ꝛ. ij. q. i. sic ꝛ. s. de pac. quotiēs. s. ō trāsac. c. i. ꝛ b q dē si ꝓfirmatio facta fuerit ex certa sciētia ꝛ cū causē cognitōe: nō poterit postea iferior iudex de illa iudicare. ī. de ꝓfirma. vti. vel inuti. c. i. ꝛ. ij. vbi de hoc.

D Ecetero. Herus executor sententie contra quem excipit de fraude non cognoscit sed remittit. ita communiter summant doc. sz in dicio meo minus bene: quia iste ter. non loquitur de mero executore: quia nullus merus executor exceptionem ꝛ executionem impedientem admittit: vt in. l. si vt proponis ꝛ in. l. executorem. C. de exec. rei iudica. Sed ter. iste admittit vt is cui executio committitur admittat exceptionez ad effectum vt remittat negocium ad superiorem non vt super principali pronunciet vt latius dicam. ideo ego summo sic vt in rubro. hoc dicit not. ꝛ non diuiditur. Alb. si.

i ¶ Fraus: scilicet circa negocium principale: qz obtinet sententiaz p fraudem puta per falsos testes vel per falsa instrumenta: si hec obijciantur coram executore vt executio differatur non est ei facultas de hoc cognoscēdi vt hic dicit: quia sic assumeret partes iudicis qō esse non debet. C. de exec. rei iu. si vt proponis nec sententiam debet mandare executioni: sz hec referre debet superiori: vt hic dicitur. ꝛ. j. de fal. super eo. arg. contra hoc habes q̄ iste executor posset de huiusmodi cognoscere. xxv. q. ij. ꝛ si nō cognitio. Sol. hoc ca. de mero executore intelligitur qui nullaz habet cognitionem annexam: nisi solam executionez: sic intelligitur. j. de fal. sup eo. Lex p̄dicta intelligitur de illo executore qui habet cognitionem. De hac materia plene tractatur. s. de offi. deleg. pastoralis. §. quia vero.

QUam aliquibus ¶Hoc.c.ꝑt itelligi duob⁹ modis ꝓmo ꝙ loquat̄ ī pignore ꝓtorio puta ꝙ ꝓtor vel iudex pp cotumaciā rei ponit ꝓbo actorē in possessionem rei perite ī actione reali vel aliorū bonorū ipsius rei ī actōe personali. Et itent⁹ lfe ē ꝙ ad causandū pign⁹ pretorium ad hoc vt missus possideat ñ sufficit iussus iudicis sed regrit̄ vt actualiter mittat̄ ī possessionē. Et ꝓm hunc itellec.b. .d.in summa. Non sufficit ad ꝓtoriū pignus vt verbaliter detur nisi actualit̄ fiat missio. Secundo pōt intelligi cuz possessio aliq̄ vel ꝓprietas alicuius rei seu res aliqua adiudicat̄ actori iure dñij: ⁊ reus ꝑ executiōe vult dare aliq̄s pign⁹ ⁊ non ipsaz rē saltez ī pñti hoc casu ñ sufficit ⁊ ꝓm hunc itellectum.b. itē dit: nō ipediet reus sniam adiudicationis possessiōis si sit parat⁹ dare pignora vel sicvt in rubro.⁊ nō videtur. Ab.si.

a ¶Pignora sic.ff.de cōsti.pecu.promissor.§.constitutio.⁊.ff.de pigno. actio.nō est. vbi dc.pignus nō alit ꝓstituit̄: nisi ventū fuerit ī possessionē.si.ff.ō acq.pos.possideri: ī prin. ⁊ hoc iō: ne lites ex litibus orianꝫ.ff.de re iu.l.iiii.in §.ait pretor.

LAtor. ¶Diuiditur qz ī prima pōitur fcī narratio: in qa iudicis datio ibi: volentes igf. Ab.

b ¶Insinuatiōe: mō collige ex hoc loco: ꝙ in cāis ex qbus vtil̄ periculū ale potest qs venire ꝛ fcm̄ suum vt revocet̄ snia quā ferri ꝑ curauit.⁊ si cōstiterit eccl̄i am fuisse deceptā: revocabitur snia.ī.e. cōsanguinei.⁊.s.ō test.sicut.⁊.xxv.q.ir.§.bis ita in fi.alias turpitudinem suā allegās ñ audiet̄.ī.de dona.inter dilectos:⁊.ī.de ꝓcess.ꝑ bē.cum super.

c ¶Renitētem:ꝫ violētia trāsiuit postmodū ī ꝓsensuz ꝑ carnalē copulā subsecutā.ī.de spō.ad id.

d ¶Etatis:⁊ hoc ꝛdicit ei qō ꝓmisit de carnali copula:⁊ sic fuit allegatio ⁊ exalia causa fuit matrimonium separatum.

e ¶Permanere:nō obstāte snia ꝓius lata quia ꝛ mr̄imoniū nō currit ꝓscriptio.xxiii.q.v.ꝙ ōo.ēt si ab illa snia non fuit appellatū.qz snia lata ꝛ mr̄imoniū ñ transit ī rē iudicatā qn revocet̄ snia qñcūqz error snie detectus fuerit vt hic ꝑz:⁊.ī. de frigi.⁊ male.fraternitatis.⁊.xxv.q.ir.graue.⁊.§. bis ita. Sic nullo tractu tpis mr̄imoniū cōfirmatur ī gradu ꝓhibito cōtractum.ī.de consanguini.nō debet:⁊ ꝙ dici consuevit snia contra matrimonium non transit in rē iudicatam: verū ēvbi bene cōiuncti indebite separantur. Quia quos deus cōiunxit: homo separare nō pōt:⁊ iō qcūqz ꝛ ium legitime constiterit: snia retractabitur. idem ē cū in gradu prohibito aliqui sunt coniuncti: vel aliquo alio perpetuo impedimento: quia nullum est ibi matrimonium. vnde nullus consensus potest matrimoniū inducere inter eos. Sed vbi sententia fertur pro matrimonio vbi nullum subest impedimentum: si ab ea non fuerit appellatū: trāsit in rem iudicatam. qz iudicatz acquisse vf.ī.eo.quod ad cōsultationem vñ postea nō audiet̄: imo cōpelleret alter alteri adherere.

QUam causa. ¶Prima ps pōit fcm̄: scba diffinit ibi: Nos ār. Ab.

f ¶Arripueras. Ex quo aliquis non prosequtur appellationem.ī.terminum sibi prefixum ex tunc iudex procedere potest tanꝙ citatus peremptorie non venisset.ī. de appella.sepe contingit quia perinde est ac si non appellasset.ī.de appel.cum sit romana: vnde in hoc non peccauit iudex. B.

g ¶Promulgauit: ecce hic obtinuit cōsuetudo bis in ⁊radictorio iudicio ergo ō buit valere.ff.de legi.cum de consuetudine.⁊.ī. de verbo.sig.abbate. Solu.hec consuetudo fuit contraria iuri ⁊ mala in preiudicium ecclesie ⁊ ideo non fuit seruanda vnde ad vltimum cassatur sententia: alias si bona fuisset cōsuetudo: seruaretur.s.de eo qui mit.in pos.cū venissent. Forte talis erat cōsuetudo illa. ꝙ si qs emit a prelato ecclesie solo: tenet venditio: licet non probet precium in vtilitatē ecclesie versum esse: cōtra illud.x.q.ij. hoc ius porrectum.xij.q.ij.sine exceptione.

b ¶Cōsuetudinis: sic.xj.di. cōsuetudinis: ⁊.s.de cōsue.c.vlt. vbi exponitur hec auctoritas.

i ¶Preiudicat: verū est ꝙ cōsuetudo non preiudicat legi nisi sit rationabilis ⁊ legitime sit ꝓscripta: nam tunc bene preiudicat legi.s.de consue.c.vlti. vbi plene de hac materia dicitur et hic consuetudo non fuit rationabilis nec prescripta.

¶Inter ceteras.

¶Potest intelligi vario modo: ⁊ per cōsequēs vario modo summari.d.ant.sūmat sic snia cōtinēs in se manifestaz iniquitatem retractatur nō obstāte ꝙ cā fuerit ap.re.cōmissa hec summatio est vera in se ꝓm vnū modum itelligendi: sed ꝓm vnū alium intellec. notabiliorez sūmo sic.nulla est snia cōtinens manifestam iniquitatem. vel aliter ī telligendo ꝙ ponat duos casus vt in rubro.ab.si.

k ¶Euacuari: cū snia tenuerit ⁊ appellatum fuerit ab ea vel euacuetur de facto: cum ē nulla.si. .ī.de re.eccl.non ali.si quis presbyterorum.

l ¶Manifestam: puta quia lata est contra ius scriptum. s. contra leges vel canones. ꝫ.e.c.i. ita ꝙ in ipsa sententia continebatur error.ij.q.vj.§. diffiniti ua: versi.ita si sententia contra ius scriptum: ⁊.ī.de confir.examinata: ⁊.ī.de sen. excom. pertuas: ⁊ hic in fin. ⁊ ita ipso iure nulla est talis sententia: vt.ꝫ.e. .c.j.vbi de hoc. Aliud est cum lata est contra ius litigatoris: qz tunc transit in rem iudicatā: nisi fuerit appellatum.ī.e.cum inter vos. Et si per iniuriā iudicis damnat⁹ fuit: poterit agere contra iudicem qui fecit litem suam ad interesse.ff.de iudi. filiusfamilias.⁊.ff.de euic. si per ī prudentiam.⁊.ī.de empti.⁊ vēdi.c.vlt.⁊ infamis efficit. C. ō pe.iudi.qui ma.iudi.l.ij. Ber

QUam cā q̄ vertit̄ iter uos ⁊.g.⁊ .a.laicos sup domo q̄dam eis ab archipb̄ytero vestro vēdita ad examē.i.apo.se.legati delata fuissz p⁹ ap.ad nos iterpositā ⁊ rceptas i duciasꝙ ifra terminuz tibi fili.t.ad eā ꝓsequēdā ꝓfixū iter ñ arripueras[f] cōtra te sententiam proferens memoratis.g.⁊.a.pretaratā domum secunduz veroñ.ciuitatis cōsuetudinē adiudicaī curauit: deinde cuz causa fuisset ad nos per ap. delata brixien̄.episcopus delegat⁹ a nobis sententiam ꝛ vos spreta forma canonum secūdū eādem ꝛsuetudinē sicut prefatus legatus fecerat promulgauit[g]. ¶Nos aūt cōsiderantes ꝙ licet vsus vel ꝛsuetudis[b] non minima sit auctoritas nūquam tamē veritati aut legi ꝓiudicat[i]: ꝓscriptam sentētiaz revocauim⁹: ⁊ vos ab ipetitōe absoluētes illorum vobis ⁊ ecclesie vestre domū adiudicaūmus supradictam.

¶Dē eboracen̄.archiepo.

Sentētia iniqua retractat̄ ꝑ superiorem licet cā fuerit appellatōe remota cōmissa. Si aūt ꝛtinet manifestā iniquitatem est nulla.

¶Inter ceteras: ⁊ infra. Item cum aliqua causa ap.re.committitur: ⁊ sentētia ferī iniqua: eaz euacuari[k] oportet. nec ei debet stari si iniqtatez cōtineat mānifestam[l].

¶Clemens tertius.

Snia lata ꝛtra absentē nō ꝛtūa cē ī cā matrimoniali nō valet.

¶Enor lfarū tuaruz ostēdit ꝙ cū inter.r.⁊.m. mulierem que stio matrimōij verteretur ⁊ theatino epo cōmissa fuisset: idem eūdez .r. muliere absente ab impetitione ipsius absoluit. Ceterum eade mulier a nobis ad te litteras ipetrauit: vt de causa cognosceres: ⁊ eaz fine debito terminares: ⁊ ifra. Dictus uero.r.a te vocatus ad causam ifirmitate[m] pretenta non affuit: sed qz nocte sequēte aliā sibi copulare ꝓsumpsit: ī cuz excommunicationis sentētiam promulgasti[n]: a qua post modum absolutus ad te veniēs oīa dit litteras episcopi memorati: ꝙbus eū ab inquietatione ipsius absolutum fuisse patebat. Quia igit mulier suos testes offert ad ꝓbandum. ꝙ idem.r. cā desponsationis ānullo pu. subarrasset[o] ⁊ tu qd sup

¶Inardus.

Enor. Istud.c. potest intelligi duobus modis. ¶Primo ꝙ snia hic lata cōtra mulierem tenuit: quia contumaciter affuit: ⁊ tunc idem in effectu dicit ꝙ. c. lator.s.e. ideo summa vt ibi: secundo potest intelligi ꝙ hec mulier ñ fuit cōtumax ⁊ tūc cōiter sic sūmatur vt ī rubro: cōis diuisio. secūda ibi: iōqz.ab.si.

m ¶Infirmitate: quod si verum fuisset: iusta erat excusatio.s.de procu.querelā. ⁊.v.q.iij.si egrotans: imo nec tunc res iudicata cēsetur.ff.de re iudi.quesitū.i.⁊ ij. Rñ. nec mandanda est sententia executioni ifirmitate pretenta.ff.de iudi.si ꝓtor.in fi.ꝫ hoc falso allegabat: vt bene declarant sequentia.

n ¶Promulgasti: merito tanꝙ cōtra cōtumacez cum ex facto sequenti appeat ꝙ maliciose pretendebat infirmitatem: ⁊ ita sequens presumptio elidit ꝓmam: sic .ff.de ī tegrum restitutione vius.

o ¶Subarrasset.i. fidem consensus de presenti dedisset: alias si loqueretur de cōsensu de futuro non mandaret papa virum separari ab illa: cum qua postea cōtraxit per verba de presenti: quia sic soluta erant priora sponsalia.ī.de sponsa.ca. penul.⁊ vlt.⁊.ī.de ma.cōtra.contra interdi.ec.c.j.⁊.ij.⁊ est vulgare loci illius sic.xxvij.q.ij.si quis vxorem. Vel potest dici ꝙ subarratio fit per ēmissionem annulli interueniente consensu tacite vel expresse vt hic dixit. Et dic tacite vt in mutuo expresse vt in loquente: ⁊ stabitur huic subarrationi quāuis nihil dicat: ꝙdiu

contrariuz non probabitur: q; presumitur pro matrimonio. argu. xxvii. di. q; l terrogasti. xxx. q. v. nostrates: ⁊. c. femine: nihil enim interest an facto vel verbo quis declaret voluntatem suaz. xliiij. di. c. j. ⁊. xli. di. c. j. ⁊. de pe. dis. i. in actione ⁊. j. de peni. ⁊ remis. omnis vtriusqz. §. ulti. ⁊. ff. de legi. quib⁹: nisi probet se animo non contrahendi id fecisse. Arg. xxij. q. ij. quod ait ⁊. ff. de ac. ⁊ oblig. obligationum.

a ¶ Absolutione. facta contra mulierem absentem: ut superius patet ⁊ ita sententia lata contra absentem non contumacem nulla est in quocunqz negocio: quia ea non obstante citra aliquam appellationem cognoscitur de causa: ⁊ hoc probatur. iii. q. ix. caueant omnia absente: re uera absens: ⁊ si citatus esset aliquis ad sententiam: ⁊ iusta de causa impeditus venire non posset: reuocatur sententia. ℣. e. cū bertoldus: alias si fuisset contumax non reuocatur. xxiij. q. iij. de illicita. iij. q. ix. §. nisi: ⁊ anē. vt omnes obe. iudi. §. si vo neqz. coll'. v.

b ¶ Accedat: Sed qualiter mulier illa secunda priuatur iure suo ante finem cause contra illud. s. vt lit. pen. laudabilem: ⁊ viij. q. iiij. nonne. Sol. cum aliquis cum aliqua contraxit in facie ecclesie approbante ecclesia: si postea matrimonium accusetur: locum habet illa decre. laudabilem: ⁊ similia alia iura: sed cum aliquis contrahit lite pendente. cum aliqua vel contra prohibitionē ecclesie tunc locū habet quod hic dicitur. ⁊. j. ō ma. contra. contra inter. ec. cap. i. ⁊ vlt. quia cuz res facta est litigiosa: non debet in aliam transferri personam. xi. q. j. qui res. C. ō litigi. l. vl.

Onsanguinei. Idem dicit q; decr. lator. s. eo. ti. Sz ego vt aliqd de nouo afferam summo sic vt i rubro cōis diuisio. Scōa ibi: fraternitati. Ab. si.

c ¶ Legitime quo ad ordinez in ris nō quo ad veritatem.

d ¶ Rationabiliter: ⁊ illud refer as quo ad ordinem tantum.

e ¶ Probaretur: per legitimos ⁊ idoneos testes: ⁊ non per illos qui primum falsum tulerunt testimonium: cum periuri sint. ff. de testi. sicut. sic. s. e. lator. vbi de hac materia: ad confessionez mulieris ⁊ etiam viri non reuocatur sententia per ecclesiam lata secundum ius sicut nec ad eorum confessionem matrimoniū separatur. j. de eo q cog. cōsan. vxo. sue sup eo. Ber.

Cum olim. Prima pars narrat factū secunda diffinit ibi: nos igitur. Ab. si.

f ¶ Duplici voce: Forte hoc dicebat se habere de consuetudine ratione dignitatz vnam rationem prepositure ⁊ aliam ratione canonie: sed non videtur quod propter plural itatem stipendiorum plures habeat voces cum vox vnius potior ē q; alterius ratione dignitatis sicut in testib⁹. s. de testi. in presentia: vel aliquis forte cōmiserat ei vices suas. qō licet hodie ꝑm tenorem illius constitutiōis. s. ō ele. quia propter.

g ¶ Ad diaconat⁹: hec allegatio si valebat si erat archidiacon⁹. s. de eta. ⁊ q. c. ꝑterea. ⁊. c. a multis sed assumit illā nō cām vt cām. s. de elec. cām que.

h ¶ Circūuentus. No. q; presumitur circunuentus qui mutat interlocutoriam suam: quam tamen cum in preiudicium alterius partis inique interloquitur: mutare debet. j. de ap. cum cessante vbi de hoc. Item videtur q; si aliquis impetrat occulte litteras: cum aduersarius est presens q; non valeant tanq; tacita veritate impetrate. s. de rescrip. ceterum ar. contra: quia licitum est cuilibet vigilare p commodo suo: licet in hoc alteri p̄iudicet. ff. de his que in frau. cre. publice. ⁊. C. bis agere debeas: postulas edoceri. ℣ Jdeoqz iquisitioni tue taliter respondemus q; nō obstante illicita absolutione[a] quam episcopus feci i causa procedas: eidez. r. sub pena excōicatōis artius interdicens: ne ad eā quā superindurit accedat[b] prius cq; fuerit causa decisa.

Idem.

¶ Sentētia diuortij i cā matrimoniali rite lata: ad solam cōingis cōfessionē asserētis contrarium nō reuocat sz iterum ei statur donec legitime de cōtrario doceatur.

Consanguinei. e. latricis p̄sentium: sicut tuis litteris itimasti compaternitatem inter ipsam: ⁊ virū suum legitime[c] probauerunt: ita q; inter eos sententiam diuortij protulisti. predicta vero. e. cuz sit tibi postmodum confessa: quod ei⁹ commater in veritate ante sententiā nō fuisset: sed post separationez compaternitatem cum eo cōtraxit ⁊ tandem ad secundas nuptias cō uolauit: ⁊ infra. ℣ Fraternitati tue respōdemus: q; propter solam cōfessionē mulieris non est recedēdū a sententia per iudicium ecclesie rō nabiliter[d] promulgata: nisi legitime i cōtrarium ꝓbaretur[e].

Anoc. tertius archidia. sacriste magaloñ.

¶ Si papa cōtra pnūciationē suā cōfert beneficium hoc tacito surrepticia dicitur collatio ⁊ nō tenet.

Cum olim magalonen. eps. p. de castro nouo ad vacantem archidiaconatum eiusdem ecclesie nominasset. i. preposito: vt nullus ibi nisi prius duplici[f] sibi voce concessa institueretur per appella. interpositam inhibente: eps dictum. p. de archidia. per suuz annulum inuestiuit. Prepositus vero alium ad eundem archidiaconatum noiare presumpsit. Tandem. c. predecessor noster: quod factum fuerat ab vtraqz parte cassauit: pronunciās q; aliquib⁹ scriberet: vt tā episcopū cq; personas ad ordinandum concorditer archidiaconatum mōerēt ⁊ eorū forte monitis non admissis hoc ipsi exequi non differrent. post hec vero dictus predecessor noster. g. qui nōdum ad diaconatus[g] erat promotus officium preter conscientiam ꝓcuratoris episcopi apud sedem apostolicam tunc morātis ipsum archidiaconatum contra pronunciationem suam contulit: sicut credim⁹ circunuentus[h]. ℣ Nos igitur inherentes vestigijs p̄decessorum. n. dicentium sententiam ro. se. cum aliquid fuerit surreptum posse in meli⁹ commutari: quod de p̄dicto. g. factum est non obstāte donatione quā ab eodez episcopo in elusionē donationis[i] apostolice nuper dicit recepisse: in irritum reuocamus: ⁊ ei licet absenti[k] cum de surreptione[l] liquido cōstet super dicto archidiaconatu perpetuum silentiuz imponentes precipiēdo mandamus: q; tenus sepe dictum archidiaconatū plena omnium vestrum qui presentes[m] fuerint in ecclesia interuenientе concordia ordinare curetis.

Idem abbati ⁊ conuentui sancti zenonis veroñ.

¶ Valet sētētia contra ius litigatoris lata si ab ea infra. x. dies nō fuerit appellatum.

Cum inter vos. p. ecclesia vestra ⁊ archipresbyterum ⁊ clericos sancti proculi super subiectione eiusdem ecclesie questio verteretur: ex parte vestra fuit proposituz quod dicta ecclesia monasterio vestro pleno[n] iure debet esse subiecta videlicet i institutione destitutione iuestitura archipresbyteri: ⁊ eiusdē fidelitate ipsius: ⁊ fratrum obedientia correctione representatione ad ordines tonsoratione susceptione crismatis letanijs ⁊ alijs similibus[o] per que plena subiectio declaratur. ad quod probandum instrumentum publicum concessionis. b. quondaz veronensis episco- ideo videbatur q; ꝓcurator illorum debuit requiri vel illa fuit potior causa quia ille in impetratione litterarum tacuit de pronunciatione domini pape quā si dixisset. non habuisset litteras quin fecissent mentionem de illa pronūciatione: ⁊ sic circunuenit papam. Sed quod aliquis teneatur requirere aduersarium suum non ē verū: imo sibi imputet. q; non cōtradixit i audientia i qua debuit esse quando littere transierūt.

i ¶ Donationis: Hec forte potuit esse: quia fecit sibi concedi ipse. g. archidiaconatum ab episcopo post cessionem sibi factam a papa: vt sic obtineret archidiaconatum potius per episcopum quam per papam: ⁊ ideo dicit in elusionem domini pape. s.

k ¶ Absenti: sic supra de elec. dudum. i. argumen. contra supra vt lite non contesta. capitulo primo vbi lite non cōtesta. non proceditur contra absentem. Solu. potest dici q; hic fuit lis contestata vt dicunt quidam: sed ex littera non colligitur. vel h fuit citatus vel expectatus. Vincenti. argumen. ad hoc supra de do. ⁊ contu. cum olim: ⁊ si fuit citatus ⁊ noluit venire recte potuit procedi contra eum lite contestata. quia de electione prelati agebatur supra vt lite ñ cōtestata quoniam. §. porro: vel quia pape constitit de surreptione: ergo ei absenti licet non citato imponit silentium propter fraudem suam: quia decipit papam.

l ¶ Surreptione: que per surreptionem fuerunt impetrate valere non debent supra de elec. cum dilecti. ⁊. xxx v. q. ix. sententiam.

m ¶ Presentes: immo ⁊ absentes vocandi sunt si commode vocari possunt supra de electione quod sicut: ⁊ capitulo. quia propter: nisi consuetudo esset in contrarium: quod absentes non vocarentur. Jdeo forte dicit qui presentes fuerint: ⁊ q; dicit omnium vestrum vel maioris partis supple: quia q; maior pars ⁊ sanior facit valet ⁊ canonicuz reputatur supra de electione: quia propter. j. de his que fi. a maio. par. ca. c. primo.

Cum inter nos Aliter sic etiam summatur. per sententiam a qua non fuit appellatum potest ecclesia subijci prelato inferiori episcopo seu ad aliam ecclesiam pertinere. Prima pars narrat processuz ⁊ iura vnius partis: secunda diffinit diffinitionis causam premittens ibi: quamuis. Abb. siculus.

n ¶ Pleno iure: i spiritualibus ⁊ temporalib⁹. xvi. q. ii. visis. ⁊. j. ō pnil. quoniam per cōfessionem.

o ¶ Similib⁹: ⁊ ita abbas hmōi iura epalia possidere i ecclesijs pōt ⁊ pscribere. s. ti. proxi. auditis: ⁊. c. cum olim.

a ¶ Testimonio. alʒ nō valeret: qz patriarcha vel archiepʒs in dioceſi ſuf fraganei ſui nihil diſponere pōt niſi quantuz canones illis concedunt. ī. de excеſ. pla. ſicut vnire: ⁊. s. ō offi. ordi. paſtoralis vbi ō hoc: ⁊. c. roma na: ⁊. ix. q. iij. conqueſtus.

b ¶ Sua vice. pōt enī qs ſubſcribere p ſe vel p aliuz. ar. ff. de admi. tuto. ita tī. §. geſſiſſe. ar. C. ō teſta. hac ꝓſultiſſima: in pn. ſz illud ē cū ipſi ſciūt ſcribere ſic ēt cuz alieno annulo pñt ſignaſ teſta mentum. C. e. ſi vnus.

c ¶ Cardinalem. qui de legatus fuit ad cauſaz il lam ſed forte fuit appel latum ab ipſo.

d ¶ Donatiōis: qz dōa tio ñ valebat: qz ñ fuit fa cta ſm formā iuris. xvii. q. ij. ſine exceptiōe. ī. de dona. paſtoraſ: ⁊ iō ꝓfir matiōes vel ꝓuilegia q̄ illā donationē cōfirma bāt ſi valebāt qz ſi ꝓnci pale nō tz nec acceſſoriū s. ō ſi. iſtr. iter dilectos. ⁊. C. de legi. nō dubiuz.

e ¶ Ad litigātes. ſecus quo ad alios. C. de exce. ꝓportione: ⁊. ī. e. cū ſup ⁊. s. e. ō teſti. veniēs. ij. ⁊. ī. e. c. pe. niſi ī caſib⁹ in cā filiatiōis. ff. de lib. ag. l. i. §. vl. ⁊. duab⁹. ll. ſe. Jtez in cā teſtāria. ff. de inoffi. teſta. q repudi antes: ⁊. l. poſthumus §. i. ī cā liberali. ff. ō ſta tu homi. ingenuum.

f ¶ Judicatā. hoc ē poſt .x. dies. ī. e. qō ad con ſultationē. ⁊. s. eo. cū di lecti in ſi. ij. q. vi. §. diffi nitiua. ff. de ꝓdi. idebiti elegāter. §. i. vñ poſtea retractari p appellatiōez vel ſupplicationē nō po teſt. laurē.

g ¶ Cōtra ius cōſtitutio nis. illa. n. nec trāſit ī rē iudicatā: nec ē neceſſe ap pellare ab ea. ij. q. vi. §. diffinitiua: ⁊ ſic itellige qñ ī ſnīa error exprimit: vt. ī. de ſen. ex. p tuas ⁊ ff. de appel. ſi exꝑſſuz. ⁊ s. e. iter ceteras: vbi ō b ⁊. c. i. ⁊. i. §. diffinitiua.

b ¶ Sermonib⁹. Forte iō dicit: qz res aliter fuit rata q̄ geſta: ſic. ff. ō re iudi. actoꝝ. ⁊ veritas re rū errore geſtoꝝ ñ vitia tur. ff. ō offi. ꝓſi. illicitaſ §. i. hoc vult dicere ſecūdū io. quia ꝟba ſiue ſermo donatiōis nō cōcorda bāt ſnie. Sēſus hui⁹ littere talis ē: ſnīa hic appellaſ veritas geſtoꝝ: quia res iudicata pro ꝟitate accipiť. ff. de ſta. ho. īgenuū: ſermones h appellat alia q̄ allegabanť. ſ. donationes ꝓuilegia ⁊ ꝓfirmationē ſup donatione q̄ nil valebāt: ⁊ ita veritas geſtoꝝ. i. ſnīa que lata fuit auctoritate geſtorum q̄ ī ꝓma cā ꝓbata fuerūt: q̄ preſumunť legitime acta prevalēt ꝓmonibus predictis donationibus ⁊ cōfirmationibus nihil valētib⁹: ⁊ ita papa ſentē tiat ſecūdū ꝓmā ſnīam tm̄ in duobus articulis q continenbantur ī ſnīa: ⁊ būc intellectum probat lex ꝓdicta. ff. de offi. preſi. illicitas. §. i. Ber.

Q Auſam que. Cōiter ſūmať vt in rubro: ſed hec ſummatio iudicio meo nō euacuat totā ſnīam lře: nec cōtinet ſeu decidit aliqō factū du bitabile iō aliter ſūmo ſic. Snīa cōtra actorē lata nihil iniqui cōtinēs ve nit in cauſa ap. cōfirmāda: lz per atteſtatiōes videať pro actore fuiſſe pro batum dūmodo pro ſnīa cōcurrāt ꝓſumptiōes de qbus b in littera. ⁊ ſm būc intellec. eſt hic caſus ſing. valde. diuidit: qz ī prima pte ponit delega torū. pceſſum ſnīam ⁊ appellationē. in ſeōa ibi lz. ponit allegationē appel lantis motiuū ſuū ⁊ ꝓfirmationē ſententie. ab. ſi.

i ¶ Mādari. ſi hoc ꝓbatū fuiſſet ſententia nō valeret. s. de reſcrip. cū di lecta. ⁊. s. de offi. dele. venerabili. ⁊. ī. ō ꝓfir. vti. ca. examinata. aliud eēt ſi ꝑter formam. s. de offi. dele. ex pte. s. de elec. ī cāis. ⁊. ff. iudi. ſol. l. iam tī. §. pe. ⁊. ff. mā. l. vl. ⁊. ff. de ꝓcu. ad rē. ⁊. l. ad legatū. ⁊ inde⁊ cui cōmiſſa eſt inquiſi tio: ꝓmo debet ingrere de fama. lz hoc dicať in lr̄is. ī. de accuſa. cum oporteat.

k ¶ Jſtitebať. ⁊ ita q appellat ꝓbare dz de iniqtate ſentētie. ī. de ap. cum in eccle ſiis. ⁊. C. de ap. qui ad ciuilia. Sz contra vť dicere aut. ō his qui ingre. ad app. §. illud colla. v. dic vt dictū ē s. de renū. in preſentia.

l ¶ Speciē. ſic. s. de renū. ī pre ſentia. s. de teſti. in nťa. ⁊. iiij. q. iij. verſi. ſi teſtes. ⁊ meliꝰ ō. itē ſepe. ⁊. ff. ō teſti. ob carm̄. §. vl. Et nota q̄ plura hic videntur facere ꝓ ipa ſnīa. ſ. q̄ nihil cōtinebat iniquū: qz de cōi con ſenſu partiū fuit cauſa cōmiſſa ⁊ q̄ requiſitus fuit ille iudex ab utraq; pte ut ſnīaz ferret: quoꝝ quedā nihil operanť ad hoc vt teneat ſententia vel nō teneat: ſiue de cōmuni conſenſu cā fue rit commiſſa ſiue nō. hoc nihil facit vt ſententia magis vale at vel non: nec etiaz q̄ fuerit iu dex requiſitus: niſi cum cauſa eſſet cōmiſſa. ī. certū tps ⁊ pro gata iuriſditione infra tps ⁊ pꝰ tempus requiſitus conſenſit vt ferret ſententiā: tūc. n. videť ꝓ rogare iuriſditionez. s. de offi. dele. ō cauſis. qz iſtis nō obſtā tibus poſſet appellare ſi alias ſnīa eſſet iniqua. primuz ergo faciebat pro confirmatione ſen tēie. ſ. q̄ nō cōtinebat iniquū: ⁊ q: ille. a. ſniam illaz nō potu it impugnare q̄ eſſet lata cōtra formam ſtatuti: vel mandati: vt allegabat vnō merito debu it confirmari: quia ſemper ſta tur ſnīe q̄diu cōtrariū nō oſtē datur: vt in decre. predicta. ſ. ī pñtia. Ber.

Q Uod ad conſultatio. Communiter ſummatur vt ī rubro que ſummatio iudi cio meo nil noui decidit: ⁊ ideo vt ter. iſte aliquid noui afferat: euacuādo medulā. c. ſūmo ſic. Si ſentētia precipit aliquid fie ri ad certum terminuz tempus decendij ad appellandum cur rit a tempore ſententie nō autē a die finiti termini. hoc primo. Quadrimeſtre tempus quod a legato datur cōdēnatis ī per ſonali poteſt a iudice ex cā arta ri: ⁊ ſponte terminum artatum recipiens: non poteſt poſt decē diū appellare: licet non ꝓſtet iudicez ex cauſa terminū abbre uiaſſe. hoc ſecundo. Ab execu tione ſententie non appellatur niſi in execution modus exce

m ¶ Quod ad conſultationem. caſus. Jndicta fuit cuidam purgatio vſq; ad .xx. dies: ⁊ ab ipſo recepta adueniente. xx. die appellauit nulla cauſa adiecta: dicitur q̄ eius appellatio non eſt admittenda: cum. ī. x. dies non appellauerit: quia per hoc acquieuit ſententie iuris interpretatione. Jtez condemnatus fuit in cauſa pe cuniaria: ⁊ q̄ ad eundem terminuz ſolueret: ipſe nolebat ſoluere niſi poſt tempꝰ quadrimeſtre quod datur rei iudicate: dicitur q̄ propter hoc nō eſt differenda exe cutio ſententie. ⁊ ſi propter hoc appellauerit: non auditur appellans: quia illud tempus poteſt artari ⁊ elongari iuſta de cauſa: talem terminuz ſponte ſuſcipien do quadrimeſtri tempore renunciaſſe videtur: tamen ſi modum iudex exceſſiſſet in exequendo poterit appellare. Alin.

n ¶ Non exprimens. cum appellatur a grauamine ante ſententiam cauſa gra uaminis propter quam appellatur ſemper eſt exprimenda. ī. de ap. vt debitus ⁊ .c. dilectus: ⁊. c. ꝓſtitutus. Sed cum quis appellat a diffinitiua: tunc ſufficit dice re: appello ab iniqua ſentētia. ff. de mi. prefec. ⁊. ij. q. vi. §. forma. ⁊. c. anteriox: ſed in caſu preſenti non valebit appellatio: ſine expreſſiſſet cauſam ſiue nō: cum terminus appel. eſſet elapſus.

tiam preſtet abbati ſancti zenonis

I Dem canonicis nouarien.

¶ Sufficit ad confirmationez ſen tentie nihil continentis iniquum: q̄ contra ipſam aliquid non pro betur.

Q Auſam que iter uos. et. a. cle ricū ſuper prebēda uouarie. eccleſie vertebatur: laudeñ. epiſco po de conſenſu partim commiſi mus terminandaz: qui pro vobis contra dictum a diffinitiuam ſententiaz promulgauit a qua fuit ad noſtram audientiam appellatum: ⁊ infra. ℣ Licet ex parte ipſius. a. fuiſſet propoſituz quod contra for maz mandati noſtri dictus epiſco pus ſententiaz promulgauit: ſicut per atteſtationes nitebatur proba re: quia tamen iudicis animus nō ſemper ad vnam prabationis ſpe ciem inclinatur: ⁊ ipſa ſententia ni hil continebat iniquum. ⁊ eidez iu dici de communi partium aſſenſu fuerat cauſa commiſſa: qui vt ſen tentiam ferret poſt examinationez cauſe ab vtraq; parte fuerat requi ſitus ſententiam ipſaz curauimus confirmare.

I Dem conſtantino epiſcopo.

¶ Sententia per lapſum decem dierum tranſit in rem iudicatam ſi prius non fuerit appellatum: ⁊ quadrimeſtre tempus quod datur condemnatis in ꝓſonali ad ſoluē dum poteſt ex cauſa per iudicem artari.

Q Uod ad conſultationem: ⁊ infra. ℣ Quia poſtulaſti vtrum appella. ſit clerici deferendum qui purgationez indictam ſi bi per ſniam ⁊ ad ipſius receptōez terminum competentem puta. xx. dies uel amplius ſine contradictio ne recipiens: ⁊ ad diez veniens cō ſequenter appellat cauſam non ex

a ¶ Locus: hoc ideo dicit: q; petẽdo inducias videt approbasse sniam. ſ. de offi. dele. gratũ: ⁊. ſ. de testi. cum veniſſet. C. de re iudi. ad ſolutionez. ff. de pac. tale §. i. C. de iure do. impe. l. iij. arg. ij. q. vj. §. biduũ. in fi. ⁊ hic exp̃sse dicitur contra iij. q. iii. offeratur.

b ¶ Snie. non ipsius: de qua mẽtio facta est. ſ. de purgatione prestãda ſz alteri⁹ late in pecuniaria causa p̃m q̃ dicitur in casu.

c ¶ Artari. sic. ff. de re iu. l. ij. ſi. j̃. de ap. oblate. Cõtra. ff. ó re iudi. l. iiij. §. ſi qs cõdẽnat⁹ Sol. qó dicitur hic. ⁊. c. oblate ⁊. ff. e. l. ii. intelligitur qñ ex iuſta causa prozogat vel etiaz artatur tp̃s quadrimestre: lex contraria quãdo iudex nulla causa assignata artat tempus: quod facere non debet vnde tunc tẽpus. suppletur a lege.

d ¶ Excedat. sic. ij. q. vi. §. ſit quozuz: ⁊. §. ab executore. ⁊. C. quoz appellatio nõ re. l ab executione ⁊. ſ. de offi. dele. ſuper questionũ. §. nos ẽt. ſz qualr excedit modũ: q; aut facit qó mãdat ⁊ tũc nõ excedit aut facit aliud ⁊ tũc nulla ẽ snia sua vñ nõ ẽ necesse appellare. ſ. e. c. i. q; ſi ſtuat formã mandati. ſ. de rescrip. cũ dilecta. ⁊. j̃. de confir. vti. vel inuti. examinata. Sol. iudex põt excedere mãdatũ faciẽdo qó mãdat ⁊ plus aggrauãdo illũ cõtra quẽ fit executio ⁊ tũc tenet snia: vñ necessaria ẽ appellatio. Jtẽ i alio casu si vẽ dicauerit ptes iudicis. C. ó executi. rei iudi. ſi vt ꝓponis: ⁊ tũc snia nulla ẽ vt ibi. Jtẽ ſi obijcitur excõicato. xi. q. iij. cũ excõicatos. ſ. ó exce. cũ iter. ⁊ i õcre. Jnno. iiij. pia cõsideratiõe. li. vi. Jtẽ ſi inouatio fcã esset post rẽ iudicatã tũc mutat ordo executiõis. ff. de re iudi. l. iiij. §. ſi ex cõuẽtõe. Jtẽ ſi velit ꝓueniri tp̃s q̃drimestre. ff. e. l. iiij. §. ſi qs cõdẽnatus. Jtez ſi male iter p̃tarek sniam. ff. de ap. ab executore. item ſi obijciat qõ falſi. ſ. de elec. decetero. C. ſi ex fal. Jſtru. iudicati. ⁊. j̃. de falsa. ſup eo. itẽ ſi fiat exceptio per quã retro nullũ fiat iudicũ. ſ. ó pcu. in nra. Atr. ꝓtra. ff. mã. diligẽter. i p̃n. vbi dr qui excessit mãdatũ: aliud qdẽ facere videtur.

Sicut nobis. Sententia ſine expressione causse lata tenet. ita cõmuniter ſummatur. ego plenius ſũmo sic vt in rubro. Cõis diuisio. secũda ibi cum autem. Ab. ſi.

e ¶ Absolutus. exceptio de re iudi. impedit lit. cõte. ſ. vt lit. non cõtes. c. ult. vnde non tenebatur litem cõtestari presbyter iſte: ſi hoc opposuisset: vt dic ó cre. predicta que incipit exceptionis. Ber.

f ¶ De causis. videt q; testis debeat assignare cãm ſui testimoni: vt. ſ. de testi. cũ cãz: vbi de causis mãdat inquiri. iiij. q. iij. §. itẽ ſolã. aliter. n. non ꝓuenitur ad veritatẽ. xxiij. q. vlt. occidit: nec ſufficit testi dicere ſe scire: niſi assignet cãz scie rogatus fuerit: ſi vero interrogatus nõ fuerit: bene valet dictũ ei⁹ licet fuerit nude platũ: vt hic ar. ff. de no. ope. nun. de pupillo. §. q opus.

g ¶ Exprimãtur. sed nunquid iudex tenet assignare causam que ipsum mouet i sententia proferenda. ar. q; sic. xxi. di. in tantum. ff. de bis qui no. infa. ait pretor i. quia oportet vt sciatur q; mouerit iudicem ad sententiam proferendam ad hoc vt emptor possit agere de euictione. ff. de euic. hoc iure. ⁊. l. ſe. ad hoc potest dici ne tenet sententia. j̃. eodẽ cum bertoldus. in fi. ⁊ hic vbi non fuit apposita. in causa vero appellationis bene debet apponi causa quare reuocatur prior sententia: primens appellandi: nec ſit locus[a] niſi ſuſcipiende purgationi ⁊ executioni ſententie[b]: a cuius prelatione ⁊ purgatione iniuncta vltra decendiũ dicitur efluriſſe. ¶ Taliter durimus respondendum q; cuz post .x. dierum spacium sententia in auctoritate rei transeat iudicate: q; ad prouocationis ſubſidiũ infra id tẽporis non recurrit: appellandi ſibi aditum denegauit: cuz per hoc videatur per interpretationem iuris late sententie paruisse: presertim vbi causa non redditur appellandi. Sed nec executionez ipsius sententie ideo conuenit retardari licet ad hoc agendũ quadrimestre tp̃s regulariter ſit ſtatutũ: quia id artari[c] potest nonnunquaz a sedente in medio: ⁊ etiam prorogari: ⁊ qui ab initio ſponte recipit terminum breuiorem iputare ſibi potest ⁊ debet cum ex hoc videatur amplius beneficium contempſisse: vnde talis non audietur appellãs: niſi forte aduersus eum modus executionis canonicus excedatur[d].

Idem dcão cãcel. ⁊. c. caſi. lũd.

¶ Sententia potest probari per testes licet non deponant de causis q; solent iudicem mouere ad sententiandum.

Sicut nobis intimastis: cuz cã que inter. b. ſubdiac. ⁊. b. presbyterum super. v. modijs frumẽti vertebatur ipſi ſubdi. per annos ſingulos exoluẽdis vobis ꝓmiſſa fuisset: ⁊ restitutionem ſibi fieri postularet ſubdi. ſupradictus aduersarius se ad hoc non teneri respondit cum alia uice super hoc conuentus fuerit ⁊ ſententialiter absolutus[e]: quod ostendere voluit duoz testimonio: ex quorum depositione constitit q; magiſter. a. auctoritate epiſcopi lud. ipſuz absoluit ab ꝑpetitione ſubdi. memorati. Verũ quia testimoniũ ipſorum quaſi nude prolatum fuerat cum de causis[f] que iudicem mouere ſolent ad ſententiam proferendam nihil dixerit: quid tenendum ſit sedem duxistis ap. consulendum. ¶ Cum autem in pleriſq; locis in quibus copia prudentum habetur id moris exiſtat: q; omnia que iudicem mouent non exprimantur[g] in sententijs proferendis: vobis taliter respondemus: q; cuz ex depositionibus testium predictorum constiterit ſententiam a iudice ſuo prolatam propter auctoritatem iudiciariaz presumi debet[h] omnia legitie processiſſe.

Idem astoricen. epiſcopo ⁊ abbati. s. iſidoz i legion.

¶ Ab eadem sententia potest appellare nedum reus victus ſed etiam tertius cuius interest: ⁊ poterit sententia quo ad reuz nil de ſuo iure docentem confirmari: reſpectu vero tertij rationabiliter appellantis infirmari.

Cum super controuersia que inter aurien. episcopuz ⁊ monasterium celle noue super statu ipſius vertebat: pro episcopo diuerſe sententie late fuiſſent: nũcius oneten. epiſcopi per eas oneten. eccleſiam leſam graniter querebatur: ad quam proponebat monasterium[i] pertinere: ⁊ infra. ¶ Cum ex parte monasterij nihil rationabile fuerit propositum ⁊ oſtensum quare sententia pro epiſcopo promulgata debuerat irritari: eam quantuz ad monasteriuz duximus confirmandam: ⁊ infra. Mandamus quatenus ſi cõſtiterit ap. pro eccleſia oneten. ratiõabiliter interpositã[k]: ⁊ ad eam proſequendam nunciuz eius infra tempus legitimum destinatũ fuiſſe executio ſententie differatur: ne circa poſſeſſionem oneten. eccleſia detrimentum incurrat: alioquiſi ſicut ius postulat executioni absq; oneten. eccleſie preiudicio de mandetur: cui que premiſſa ſunt non preiudicãt quominus ſuam valeat conſequi rationez: cum res in

vlti. ⁊ inſti. de inuti. ſtipu. §. ſi ſcriptum. ⁊. §. preterea. ⁊. ff. de verbo. obli. sciendum: ſed i hoc differentia q; ſi in inſtrumentis tabellionum nõ exprimitur cã non presumitur pro ipſo inſtrumento. ſ. de fi. inſtru. ſi cautio: ⁊. ff. ó proba. cũ de indebito. §. ſi autem alias autem qui allegat ſolẽnitatẽ ſiue circa ſententiã ſiue circa inſtrm ipſam ꝓbet. xxxi. q. ij. lothari⁹ in p̃n. ff. de pub. quecũq; in fi. vnde licet per verba inſtrumenta nõ appareant inſtrumenta ſoleniter acta poſſunt probari p testes. C. de vſu. l. i. ⁊. ſ. de testi. ſignificauit: ⁊. c. albericus ⁊ sic in maleficijs p̃ſumitur potius iniuſte factum q̃ iuſte. ſ. ó presump. c. i. ⁊. C. de iniur. ſi non conuicij. Sed nũ quid contra talẽ presumptionem admittitur probatio? dico q; sic. ff. de pact. iuris gentiuz. §. q; fere. ⁊. ff. ó probationi. cum de indebito. §. vlt. ⁊. ſ. de fi. inſtru. ſi cautio

Joan.

b ¶ Debet. sic. ſ. e. iter ⁊. ſ. de elec. bone. i. ⁊. ſ. de renun. in presentia: ar. contra. ſ. de proba. quoniam: vbi de hoc dicitur ad finem.

Cum super. Confirmatur sententia quo ad reum appellantem ſi doceat contra eam differtur tñ exercutio ſi tertius de ſuo interesse doceat. vel ſũma sic vt in rubro. Diuidit in tres partes. in prima deciſe narrat factuz. i ſecunda quo ad reũ principalem confirmat ſniam ibi cuz ex parte. in tertia quo ad tertium appellãtem committit causam executionis fiende vel nõ. Et hec decre. ſemper videbatur mihi difficilis: tum propter ipſius difficilem materiã: tuz pp intricatum modum tradendi ipſam per commẽtatores noſtros maxime in no. Ego deo largitore dicam clariſſime. Ab. ſi.

i ¶ Monasterium. ⁊ ita tenet sententia quo ad vnam perſonam ⁊ non quo ad aliam: sic ⁊ vltima voluntas defuncti destituta ſolẽnitate iuris tenet quo ad filios ⁊ non quo ad extrneũ. C. fami. hercis. l. vlt. ⁊. C. de testa. hac cõſultiſſima. §. ex impfecto. ar. j̃. j̃. de dona. inter dilectos: ⁊. j̃. de capel. mona. dilectus. j̃. e. ſuborta. ⁊. ſ. de arbi. cũ tpe. ⁊. rlix. di. c. vlt.

k ¶ Interpositã. sed quare iſte ꝓpellit ꝓbare ſe iuſte appellaſſe cũ nõ magis oneraretur ſi contra eũ eſſet lata sententia: ſed ſi hoc ꝓbabit nũqd cauſabitur sententia? Dicas q; ñ cogitur plene ꝓbare cãm appellãdi ſed ſufficit probare q; aliquo modo ſua interſit. ſ. de testi. c. veniens. ij. nec cauſabitur ſtati ſententia ſz differtur executio ſententie ſi probabit q; iuſte appellauerit: ⁊ postea admittitur tam ſuper principali q̃ ſuper sententia: ſic ſ. de testi. veniens. ij. q; p ſniam nõ fit adhuc magnuz preiudiciũ ſed per executionem: sic. ſ. de offi. dele. ſup eo. ⁊ ita ſnia iter alios lata nõ obſtat

alij tñ tale ꝙle p̃iudiciũ fit alij: vt ℔ p̃z ar. C. de libe. cã iubem⁹. Sed non videt ꝙ a sñia lata iter alios posset appellari. ff. de appel. a sen. i p̃n. immo p̃ vt hic p̃z vt p̃ appellationẽ executio differat. Sed p̃de ꝙ sñia mãdet executiõi p̃ ep̃o: nũqd eps p̃stabit cautionẽ ecclesie de cella ꝙ ipsaz defendat p̃ onetenñ. vl̃ ꝙ sic: qz si duo petant rẽ ab vno victor p̃stabit cautionẽ ꝙ defendat victuz p̃ aliũ. ff. ℔ rei vendica. is a quo. ff. de pet. here. l. penul. sed ℔ nõ est ita qz hic agit mõ tñ ecclia oneten̄. Jo.

a ¶ Noceat. lfa ista contradicit superiori: vbi dicit: nec circa possessionez ⁊c. ꝙ dicit hic: ñ noceat verũ ẽ quãtũ ad p̃rietatẽ: sz ibi logtur de p̃rietate iudicio quo ad possessionẽ ⁊ ista nõ cõtradicit. si. C. de libe. cã iubemus.

b ¶ Canonicas. s̃. de fi. instru. inter dilectos. j̃. eo. c. p. ⁊. j̃. de dona. inter dilectos.

c ¶ Ciuiles. C. res inter alios acta per totum. ⁊ .ff. de re iudi. sepe.

Quz bertoldus. ℙrobata iusta cã absñtie reuocatur sententia lata cõtra absñtez maxime vbi appet iudicẽ circunuentũ. vel alr ⁊ sic. p̃ sñiaz audiẽs ꝙ fuit absens docto de ip̃edimento ẽt minus sufficiẽter, si opp̃onit de inigtate quaz ex tenor sñie ⁊ ex actis cõstare dz. quo docto obtinebit. Vel clarius ⁊ notabilius sic vt in rubro. ⁊ est iudicio meo ver⁹ ⁊ notabilis intellect⁹ hui⁹. c. quẽ doc. nr̃i non clare diluci darãt. Diuidit p̃ncipaliter i duas pres. i p̃ma ponit p̃cessus narratio: in scõa ibi: lz. ptis restõ auditoris datio ipsi⁹ relatio pape diffinitio suũ motiuũ cõtinẽs. p̃ima ps p̃t subdiuidi sed nõ expedit: qr satis patẽt p̃tes in lfa. Vb. si.

d ¶ Cũ vniuersitate. j̃. de iurepa. ex litteris. ff. de cõtraben. emp. si aq̃ ductus. ⁊. l. dolia.

e ¶ Episcopi. aliter non posz. s̃. de offi. archidi. cũ satis: nisi haberet hoc de prescripta cõsuetudie. s̃. de offi. archi. c. vl. ⁊ .j̃. de excess. prela. ad ℔.

f ¶ Aduersus. Sz qualiter potuit iste. t. agere cũ ex sola p̃sentatione nihil habeat iuris. ĩmo videt ꝙ contra ep̃m deberet agere ad interesse. j̃. de iurepa. pastoralis. rñdeo bene acquiritur ius p̃sentato a vero patrono: lz eps eum non admittat dũmodo suã voluntatem patronus non mutet: ⁊ sic p̃t agere vt sua p̃sentatio confirmet vt hic patet sicuti electus potest agere vt sua electio ꝓfirmetur. s̃. de electi. postq̃. ⁊. c. publicato.

g ¶ Remisissent. assignãdo terminũ peremptoriũ ad sñiam audiẽdã: vt p̃z in antiqua alias nõ tenuisset sñia lata p̃ absentẽ. ff. q̃ sen. siue ap. rescin. .l. i. §. ex eo edicto: ⁊ ea q̃ aduersus absentes nõ per contumaciã statuũtur nõ tenẽt. C. qũo ⁊ qñ iudex ea que. sed ℔ tenuit sñia vt p̃z per sequentia: ⁊ pp terminum peremptoriũ ad sententiam: sed quia probauit iustã causam absentie reuocatur sñia. vt. iij. q. ir. caueant. ber.

b ¶ Breue. ⁊ ita videt ꝙ mora possit purgari i iudiciis. ff. si qs cautionibus si post tres. qõ locũ habet ante lit. cõte. ⁊ vbi ius actoris nõ est factuz deterius: vt dicit illa lex. sed hic non fuit sententia retractata propter breue tempus sed quia probauit iustam causam absentie fuit auditus.

i ¶ Cãm. alioquin nõ fuisset auditus. ar. s̃. de in ite. resti. ex lris: sed illud ter alios acta non noceat[a] regulariter alij: iuxta constitutiones canonicas[b] ⁊ ciuiles[c].

I Dem.

¶ Si citatus ad sententiam ex legitima causa iudici ignota non cõparuit tenet sentẽtia eo absente lata sed retractatur eo probante legitimã absentie causaz. Si vero impedimẽtum probat nõ plene non retractatur sententia nisi p̃us doceat de ipsius iniquitate.

QAm bertoldus miles curiaz suã. p. militi pignori obligasset: eodem. p. sublato de medio. a. nepos eius qui successit eidez uacãte ecclesia eiusdem loci asserens ꝙ ius patronatus cum vniuersitate[e] transisset in eum. D. clericum eiusdez loci archidiacono ad supradictam ecclesiam p̃sentauit: qui de consensu ep̃i[k] ipsum instituit in eadem: in possessionem euz induci faciens corporalem. ℙdictus uero. b. dominus fundi. t. sacerdotez memorato episcopo p̃sentauit: sed ipsum episcopus non admisit. Cum autẽ dictus. t. aduersus[f] memoratuz. d. super predicta ecclesia deposuit questionẽ: remen. episcopus ap. se. le. iudicibus negocium delegauit ad quem cum attestationes vtriqz receptas p̃ partes postmodum remisissent[g] ⁊ prefato. d. cum suis attestationibus accedente dictus. t. nec p̃ se nec per responsalez idoneuz cõparere curaret ipse attestationibus inspectis clerici memorati ipsum ab impetitione sepedicti. t. sententialiter reddidit absolutum: eidem. t. imponẽs silentium super ecclesia memorata. ℙostmodum aũt idez p̃byter ad archiepiscopi p̃sentiam infra breue[b] tempus accedens iustã cãz[i] absentie allegauit: archiepiscopus vero argentino electo ⁊ alte silte ⁊ tudebernoñ. abbatibus dedit suis litteris in mandatis: vt si iustã absentie causam illi ostenderet coraz eis predictam sententiam nulli⁹ decernerẽt[h] esse valoris: ⁊ causam ñ ne debito terminarẽt: alioquin facerent sentẽtiã obseruari. Verum dicto electo ⁊ prefatis abbatib⁹ cõmittẽtib⁹[l] alijs vices suas: ip̃i sub delegati testes sup̃ predicto articulo receperunt: a quibus dictus cleric⁹ nocẽ ad nos ap. emisit. ⁊ infra.

V Licet autem istam causam absentie minus sufficienter[m] p̃sbyter probauisset. ne tamẽ preiudicaret opinio veritati. r. diac. card. eis. cõcessimus auditorem: qui cum nobis omnia fideliter retulisset: ex tenore sententie archiepiscopum inueniens circunuentum: tum quia cõtinebatur in illa ꝙ per attestationes ipsius clerici fuerat sufficienter probatum ꝙ prefatus. a. in possessione iurispatronat⁹ extiterat quũ eundem ad predictam ecclesiaz p̃ sentauit: cum tamen per attestationes illas nihil ostensum aliõ fuerit nisi ꝙ pro quodam iure[n] quod de illa ecclesia cõsueuit exhiberi patronis predicti. p. ⁊. a. annuatiz. r. sol. acceperunt: tum quia in eadez sententia dicitur quod dictus. t. in probationem defecit: cum per attestationes suas appareat ipsum suam intentionem[o] sufficiẽter probasse: tum etiam quia causam nõ recepit sufficienter instructam: cuz vnius tantum partis attestatiões recepit qui parum faciebant ad causã. Vnde sententiam ipsam durim⁹ irritandaz memorato. t. adiudicãtes ecclesiam sup̃radictam: cum p̃ attestationes nobis constiterit eui dẽter ipsuz a vero patrono[p] fuisse ad sepedictam ecclesiam p̃sentatum.

I Dem.

¶ ℙapa in sentẽtijs quas p̃fert ordinem iuris seruat.

litigis[d] ⁊ causis: ⁊ ꝙ ipse ad ea que ordo exigit non curauerit procedere

.ff. de fun. do. l. i. Sz illa rō ē in ēptore vel feudatario qui directuz ⁊ vtile dñiuz hñt in re ⁊ aliud ī creditore: qz si ius pñtādi consistit in fructu: eo ipso q̄ creditor vtit tali fructu: exonerari dz q̄titas debiti. C. de pig. ac. l. i. ⁊. ii. Sz talis fructꝰ estimari nō pōt: ⁊ iō nō diminuit q̄titatē debiti. Jtē nec aliis iuribꝰ vtit creditor: nisi hoc ꝙuenerit. ff. ō pig. ac. ℔ an vie. itē qz soluto pigno re oīa iura tollūt. ff. g. mo. pig. vel hypo. sol. l. i. ⁊. C. si pig. pignori datū fuerit. l. i. ⁊. ij. ⁊ sic pñtatꝰ soluto obito eēt ō eccl'ia remouēdus: qō ē ℨ illō. xvi. q. .vij. inuentū. ⁊. lvi. di. puersū ⁊. ℨ. de excess. pla. c. vl. itē qz creditor peccat vtendo pignoꝝ. ff. de fur. creditor: als incipit si pignore. ℔. n. creditor rē sibi obligatā possit locaſ vt. ff. ō pig. ac. creditor: tñ fructꝰ cōputabit sibi in sorte. ℨ. de pig. cū ℨ. licet .n. ī vēditiōe oīa iura trāseant ar. ff. ō offi. pfe. vr. l. i. in vsi. cū vrbē nostrā. §. iij. nō tñ ī obligatiōe generali veniūt q̄ specialiter ñ obligarenť. ff. ō pig. ob. l. i. ⁊. l. se. ff. de pec. qui peculiū. ⁊. C. q̄ res pig. obli. pos. .l. i. ar. ℨ ista. s. q̄ fructꝰ nō diminuat sorte: qz seruit⁹ qñqz l utilis est. ff. de fuitu. l. ei q fundum. ℔ ius pfonat⁹ bñ transit cū vniuersitate: nisi spāliter excipiaſ. ℨ. de iurepa. cum secundum. ⁊. c. ex litteris.

I Ntercausis. Summatur alr q̄ ī rubro sic īferiores tenenť iudicare ℔ q̄ papa iter certas pſōas iudicauit si rite ⁊ recte sñiaz tulit.]Dño ponit dictū. Secundo rō. tertio exceptio. scōa ibi cū in silibus. tertia ibi. nisi. ab. si.

a ¶ Jn silibus. ⁊ sic ꝓz q̄ diffinitiua sñia p̄ncipis trahēda ē ad ꝙsequētiaz ex quo alij silr iudicare dñt. sed interlocutoria nō. C. de legi. l. iij. circa finē. ⁊. l. si ipali. ar. ℨ q̄ interlocutoria vz legis hz. ff. qō me. cā. metū. §. sz qō p̄tor ait: qō vex nō ē nisi īterlocutoria in corpe iuris claudaſ. ⁊ est silr huic. xvi. q. iiij. licet. Ber.

I Nter monasterium. Tenet secunda sñia diffinitiua lata ℨ primam: si de prima nō fuit exceptū neq; appellatū a secūda. h. d. ℔ vnū itellec. vl sūma sic ℔m intellectū quē teneo vt ī rubro. Diuidit ī q̄truor ptes. ī p̄ia ponit thema decisuz in scōa diffinitiōis cām. in tertia soluit quoddā obstaculū. in q̄rta diffinit. Scōa ibi. cū ꝙstiterit. tertia ibi: nō obstante. q̄rta ibi: fin̄. ab. si.

b ¶ Jnter monasteriū. Casus. vacāte monasterio sci leufredi monachi elegerūt quēda de gremio sui monasterij ī abbatē: ⁊ dū peterēt ꝙfirmationez sue electiōis monachi sci antonij se opposuerunt dicētes illā electionē eē cassandā ex eo q̄ de monasterio sci antonij fieri debuissent: q̄re dioc. epꝰ illā distulit ꝙfirmare. tādez sup hoc cā fuit cōmissa q̄busdā iudicib⁹ ad petitionē monasterij sci leufredi: coraꝫ qb⁹ iudicib⁹ ptes litē ꝙtestare fuerūt ⁊ ꝓcessuz fuit in cā ⁊ testes recepti fuerūt. de mū monachi sci antonij ad alios iudices lras īpetrauerūt: cōtinētes q̄ p̄mi iudices erāt eis certa rōne suspecti: vñ ꝓposuerūt quasdā exceptiōes friuolas ℨ illos q̄s cū iudices admittere nollēt ipi appellauerūt. iudices videtes q̄ p̄me litte re nō renocabāt p scōas: ꝓcesserūt in cā nō obstāte appellatiōe eoꝝ ⁊ ꝙfirmauerūt electionē fcām p monachos sci leufredi: vñ occasiōe appellatiōis p̄dicte delata ē cā ad dñm papā coraꝫ quo obijciebaſ ℨ sñiam: q̄ lata erat a suspectis iudicibus: ⁊ q̄ cā fuerat alijs iudicib⁹ delegata: ⁊ post appellationē allegabāt ēt sententiā: q̄ p̄us lata fuerat p eis sup qōne ipsa. dñs papa auditis hincinde ꝓpositis: qz cōstitit ei: q̄ scōe lre nō renocabāt p̄mas tū qz cause suspitiōis friuole fuerūt q̄ debuerunt ꝓponi añ litis ingressuz: ⁊ iō renūciasse videnť eidē. Et qz nec ō ꝓcessu nec de ꝓuilegio se. ap. fcerā mētionē. q̄ si fuissent expssa: lras nullatenus habuissent: ꝙfirmauit sñiaz a p̄mis iudicib⁹ latā nō obstāte sñia q̄ allegabaſ: qz nec fuit ostensa dño pape nec p̄mis iudicibus: q̄ ēt si fuisset illis oñsa: nihilominus ℨ rium statuisset: ea postposita qz nō valebat. si aūt valebat ⁊ nō opposuerūt eā eis imputetur cū lites p̄tertu nouoꝝ instrumentoꝝ non debeāt instaurari: ⁊ electo saluo iure diocesani munus benedictionis exhibuit.

c ¶ Litis. §. de excep. pastoralis. iij. q. vi. §. exceptio. ⁊. C. de iudi. aptissimi. ⁊. l. cum specialis. Ber.

d ¶ Subeūdo iudiciū. Quicūq; hz plures exceptiōes dilatorias dz primo oppone illā de iudice suspecto. illa. n. ꝓcedit naturaliť. vt ꝓz. §. de ꝓba. qñ ex ordine verboꝝ: vt ibi dictum ē. si. n. p̄mo opponeret exceptionē cōtra psonā aduersarij: puta q̄ ipse sit excōicatus post lras īpetratas: qz mō nō ē admittēdus ⁊ sñia p ipso ferak. sic approbat psonā iudicis: vñ ipsuz postea reprobare non pñt. iiij. q. iij. §. itē si quis testib⁹. ⁊. iij. q. viij. cuius in agendo. q. n. alijs defensionibus vsus est nō pōt redire ad istā: vt. ff. de iudi. sed ⁊ si susceperit: ⁊ preterea spāliter cauek de hac exceptione: q̄ vsq; ad. xx. dies ꝓponatur. iij. q. iij. §. offerak: ⁊ si iudex absens sit quē volo recusare illud debeo ꝓtestari. C. de iudi. cū spālis: sz cōtra videť p hoc q̄ non ꝙsenserit in iudicē hz. n. quis dederit fideiussorē standi iuri adhuc pōt iudicē recusare. vt. iij. q. iij. §. offeratur. preterea videtur q̄ excōicatio nis exceptio vel de falsitate rescripti naturaliter precedat. qz nisi rescriptū teneat: nō pōt iudex aliqua iuris solitiōe vti. §. de iudi. c. i. Jtē si aduersarius eēt excōicatus nō pōt eligere arbitros ꝓ iudicis recusatione vl ēt alios iudices eligere. vnde vť q̄ p̄mo īquirak de rescripto siue de excōicatione aduersarij: añquā ad alia ꝓcedak. Sup hoc vidē qdā sicut. ⁊. q̄ si omissa exceptione ō iudice suspecto ꝓposuit als siue succūbat: siue obtineat: nō pōt postea redire ad eā de suspecto iudice: qa p hoc vť tacite approbare psonaz iudicis ex quo ꝙsentit litigare sub ipso. Elrg. cōtra. §. de offi. de leg. ilsinuāte: maxie i illa ꝓtestatiōe p̄missa: q̄ ꝓpterea nō renūciat exceptioni ō suspecto iudici se. io. innuebat: sed nō p̄ cise distīguēdo si succubuit in aliq̄ exceptiōe ad huc pōt redire ad illā de suspecto qz adhoc intendit vt ōclinet iudiciū: vñ nō plene ꝙsentit in iudicē. ar. C. de inoffi. testa. ꝓtra maiores. secus eēt si obtineret in aliq̄ exceptione qz tūc approbauit sñiam iudicis. vñ illū postea reprobare nō potent vt dť in p̄n. notule. ⁊ hoc satis equum vť. tñ credo standū optan. qz litigādo sub ipso approbat psonā iudicis semel enim cōsentit ꝛc.

litis ingressum opponere debuissent. quibus coram delegatis eisdem subeundo[b] iudicium renuncasse[c] videntur: tum etiam quoniā de p̄uil'. ap. se. ⁊ ꝓcessu[g] negocij coram primis iudicibus nihil in secundis litteris dicebaſ: quod si fuisset expressum: obtinere minime potuissent. ¶ Non obstante sentētia[h] que ꝓ monasterio sācti. a. dicebatur fuisse prolata: que tam nobis ostensa non fuit: cū si predictis iudicibus fuisset ostensa: ea postha bita[i] contrariuz statuissent: aliogn[k] eam obijcientibus imputetur: cuz sub pretertu nouorum[l] instrumentorum lites non debeant instaurari. ¶ Factum priorum iudicum ratum ⁊ firmum habemus: ⁊ eorum sententiam confirmantes[m] electo a uobis nos ipsi munus benedictionis saluo iure dioc. curauimus exhibere. I Dem epō decano ⁊ cācella. parisien.

siue ꝓ eo siue ℨ cū sñiauerit vt hic ꝓz. Ber.

e ¶ Renūciasse ar. q̄ tacite siue ipso fcō renūciat qs iuri suo. sic. §. de offi. delega. gratū. ⁊. c. insinuāte: ⁊. ℨ. de his q̄ fi. a ma. p. c. ex ore. vbi. ar. plura inuenies de hoc. Ber.

f ¶ De ꝓuilegijs. per q̄ ius eligendi de suo monasterio se hře dicebāt. §. de ꝙsue. cū dilectus. qō nō debuit taceri. vt. §. ō rescrip. cū ordinē.

g ¶ Et ꝓcessu. nā de ꝓcessu negocij: ⁊ de exceptione si q̄ ꝓponitur mentio fieri debet. §. de procu. in nostra.

h ¶ Nō obstāte sñia. q̄ nō tenebat forte lata a iudice nō suo vl nō seruato ordine iudiciario: vñ sequiť: q̄ si fuisset oñsa ꝙtrariū statuissent. B.

i ¶ Postbita. exponiť hec lra p tā. ea habita. i. ea visa. post. i. postea ℨriū statuissent q̄ statuerūt: q̄si diceret si iudices illā vidissent: statuissent ℨrium eius quod fecerūt. qz ñ ꝙfirmassent electionē: ⁊ iō dicit aliogn. i. si nō fuissent illis oña imputent sibi q ōbuerūt ostēdere. Sed hec expositio ℨdicit notule lau. ꝓxime posite: vñ ℔m notulam Lau. sic expone: posthabita. i. postposita. C. ō spor. l. i. vt sint vna dictio: sic exponiť. xxij. q. iij. dirit sara. ibi coniugalē posthabuit thorū. i. postposuit ꝙiugalē thoꝝ ⁊ accessit ad ancilam. sic. C. de erac. mili. annone. l. ij. in fi. li. xii. quasi diceret si sententia fuisset iudicibus ostensa illam postposuissent siue ſpreuissent ⁊ statuissent contra ipaz sicut statuerunt: qz non tenebat.

k ¶ Aliogn. i. si tenuissent ⁊ nō eā opposuerūt īputeť eis. vel aliogn. i. si nō fuisset postposita siue spreta qz sñia tenebat imputať eis. q̄ ammō p̄tertu nouoꝝ īstrumentoꝝ. i. reptoꝝ de nouo sñia non retractabiť: ⁊ iste est verior intellectus: ⁊ ℔ expositio ꝓbatur. ℨ. c. primo. ver. numiruz. ⁊. ff. ō nego. gest. si autem. §. i. ⁊. ff. de compen. qō in diem. §. i.

l ¶ Nouorum. i. de nouo repertorum. ℨ. c. pri.

m ¶ Cōfirmātes. ⁊ ita tenet hic sñia ℨ res p̄us iudicatas: qz hic monachi eā omiserūt post sñiaz ea vti nō pñt: qz p̄tertu nouoꝝ instrumentorū non retractať sñia. ff. de re iudi. īperatores. ⁊. C. de trāsac. sub p̄tertu. nec exceptio emptoria locū hz post sñiam nisi appellatū sit. C. sen. rescin. ñ pos. .l. ij. ⁊. §. de fi. īstru. cū ioānes. itē iure minoris subueniť ecclie in hac exceptiōe. §. de in ite. resti. c. i. ⁊. c. auditis. sed hoc nō fuit petitū. itē nō pōt opponi sñia si fuit ostensa iudicib⁹: ⁊ ipsi eam reprobauerunt: veluti nullam. ℨ. c. p̄o. ff. de cōpen. qō in die. §. i. itē ēt in alio casu tenet sentētia cōtra res p̄ius iudicatas. si qō sit an sit iudicatū vel nō: ⁊ si iudex pronunciat iudicatū non esse rescidit p̄ma sñia. ff. q̄ sen. sine ap. rescin. l. i. in p̄n. itē in alio casu tenet sententia cōtra res p̄ius iudicatas: vt in negocio publico. ff. de re iudi. impatores: ⁊ in casu. ff. de iureurā. admonēdi. Jtem vbi vertitur periculū anime tenet sententia ꝙtra primā ēt si non ostendať iuria facta fuit istis monachis qui obijciebant sententiā: qz nō fuerūt admissi. isti monachi appellauerūt a iudicib⁹ q̄ tulerūt sententiā. Sed in cā appellationis vt dicū ē: pōt opponi exceptio emptoria omissa ī p̄ma cā: ergo isti debebāt audiri in sua exceptione. Jo. dirit q̄ hec decre. loquitur in eo casu: cum scit aliquis se hře exceptionē rei iudicate: ⁊ in fraude ⁊ dolo eā omittit volēs fatigare aduersariū suū. als si ignorabat hāc excepti-

onē sibi cōpetere: bñ pōt eā tūc opponere qñcūqz. qz tūc nō retractat secūda sñia. imo nulla pnūciatur. ¶Hoc q dicit iō. non colligit aliquo mō ex ista lra vel in decisa nec pdest. Unde dicas: q non audiuntur monachi: vt obijciāt sñaz si vera fuerit: qz monachi appellauerunt a iudicib⁹ ante sñaz occasione lre: que nō valebāt auctoritate qua: valebāt post litem cōte. iudices recusare ꝑz qō satis pz p hāc decre. in pn. ⁊ ī pte decisa colligitur: vbi hoc expresse dicitur q mōachi isti appellauerūt: qz iudices ñ admittebāt recusatiōes: ⁊ qz dicebāt scōas lras uarlere: ⁊ ita recesserūt ptumaciter nō expectata sententia: ⁊ talis appellatio nulla fuit. sed a sñia diffinitiua nō fuit appellatū: nec etiā poterāt: qz cōtumax nō audit appellās. ij. q. vi. §. sūt quo:. ⁊ hec ē cā q̄re nō admittunt: ⁊ iputēt sibi q non opposuerūt sñaz corā iudicib⁹ si valebat: ⁊ qz bñficiū restōis nō petierūt: qz admissi fuissent: vt dictū ē. s. ⁊ qō dicit sñia ꝓres pus iudicatas nō tenet: locū hz qñ ī iudicio allegat ⁊ oñditur sñia: tūc si iudices nolunt admittere sñiam dō tamē teneat sñia: ⁊ iudicāt cōtra pmā sñiam: nulla ē ipso iure: nec ē appellat necesse: ⁊ sic log. i. q. vi. §. diffinitiua. v. itē si sētētia fuerit rē. C. qñ pro uo. ñ ē necess. l. i. ⁊ ibi io. ītelligit alr hāc decr. ⁊ illā legē vt dixim⁹: ⁊ ita plāna lra erit: ⁊ ita ītelligit vincē. vt ī pn. isti⁹ notule. Et ita siue scient siue ignorāter eā omiserit ñ pōt postea oppōi ex quo nō ē appellatū: ⁊ tūc pretextu nouo: instrumentoꝝ nō īstaurant lites finite: ꝓterea ḃ nō fuit oñsa sñia dño pape. sed allegata fuit tm̄: nec etiaz fuit oñsa pmis iudicib⁹

¶Tenet sñia contra priuilegium ostēsum uel nó ostensuz si ab ea nó fuerit appellatum vel supplicatuz.

Saborta inter melnen. epz ⁊ monasterium attrabatē se super ipsius monasterij subiectione materia questionis: ⁊ procuratoribus partiū litigātibus corā nobis: quia per cōfessionē[a] partis aduerse cōstitit eundem episcopuz quasi possessionē[b] obedientie ī eodē monasterio habuisse: ipsuz restituēdū decernimus ad eandem. ꝟ Ueruz quia ꝓuil. Inno. pape. pre. n. libertatem monasterij plenariaz exprimebat: decano suesion. ⁊ suis coniudicibus dedimus in mandatis: vt ep̄o in quasi possessionem obedientie restituto[c]: nisi cōtra priuilegiū rationabile aliquid obijceret ⁊ ꝓbaret: sup subiectiōe monasterij sibi silentium iponere procurarent ⁊ infra. ꝟ Judicib⁹ autem causam instructā remittentib⁹ quia cognouimus efficatiores episcopi rationes: subiectionē eidez adiudicauimus memorati monasterij: vt ibidem habeat tāquā dio. episcopus potestatem: ita tamen vt nullū per hoc ap. sedi. preiudiciuz generetur quominus si uoluerit suā iusticiam prosequatur[d]. ¶Nimirum[e] si prefati inno. ꝓuilegiū alexādro[f] fuit i iudicio presentatū: ⁊ ipse tulit sñiam contra illud intelligit reprobasse[g]. Si vero nō fuit corā eo exhibitū: ꝓtextu ꝓuilegij de nouo reperti ꝓdicta nō debet sñia retractari[h].

I Dem. s. marie in cagiuallis secrete abbatibus.

¶Sententia a qua fuit appellatū retractatur si cōstat testes ad quoꝝ dicta tārum lata fuit conspiratores fuisse ⁊ cōtradicente pte receptos.

Quam. i. ⁊ a. canōici sācti dionī. remē. ex parte quorundam canonicorū eiusdez ecclesie nostro apostolatui reserarit: q abbas eorum sup dilapidatione periurio simonia ⁊ qbusdam alijs erat multipliciter ifamatus: nos catelan. episcopo ⁊ eius collegis dedimus in mandatis. vt ad ecclesiam personaliter[i] accedentes taz in capite q̄z i mēbris corrigerent corrigēda: ⁊ statuerent que statuēda viderēt: ⁊ ifra. Judices autē abbatis ⁊ canonicorum iuramēta recipientes[k] abbatem ab administratione ipsius ecclesie p sententiam remouerunt: correctione mēbrorū dilata[l] quam tūc nō poterāt expedire. A qua sententia cū procurator predictus ad nostram audiētiaz appellauerit: p posuit dictam sententiaz reprobandā: tū quia iudices litem[m] nō cōtestata in ipso negocio processerunt: tū quia iuramēta cōspiratorū[n]. cōtra ipsum recipiētes depositionib⁹ coraz partibus minie publicatis nec ostēsis[o] eisdē ad sententiaz ꝓcedere presumpserunt: ⁊ ifra. ꝟ Quia vero de cōspirationis articulo nobis nō potuit fieri plena fides: mādamus quatenus si vobis constiterit: q illi ꝯspiratores[p] fuerint quoruz constat a iudicibus iuramēta[q] recepta quod abbas ꝓbare noluit corā eis: ⁊ eorum dicta iudices secuti[r] tantūmodo: cū p alios ea probata nō eēnt: sñiaz protulerūt: uos irritantes, ꝓcessuz eorū in negocio

a ¶Alexandro. qui sup ea dē qōne sententiauit. p episcopo vt hr̄ in pte decisa quā sñiam eps coram iudicibus exhibuit ⁊ corā papa de qua hic fit mentio. Ber.

g ¶Reprobasse. no. q instrm̄ dr reprobatū: eo ipso q cū iudici ostendit: ꝟium iudicat. sic testis reprobat eoipso q iudex ꝯ eū iudicat. ar. s. de or. cog. cū dilectus. in fi. ⁊. ff. de bis q no. infa. lucius: sic ex quo q̄stio falsi mouet: ⁊ iudex ꝟium iudicat: eū ītelligit reprobasse. C. si ex fal. instru. l. i. sec⁹ ē in ꝓpensatiōe qz ubi iudex nō admittit ꝓpēsationē post sñiaz potest opponi: ꝓz si erpsse eā reprobat postea opponi nō pōt. ff. o ꝓpē. q ī diē. §. i. ⁊. ff. de ne. ge. l. sinaūt. §. si quocūqz mō: ita ḃ qz alex. reprobauit ꝓuilegiū īno. si fuit ostensū ī iudicio. sic. s. c. pri. Itē hic est ar. q ipso facto ⁊ sine verbo pdit priuilegiū. s. o offi. delega. gratū. ⁊. j. de bis que fi. a ma. par. c. ex ore.

b ¶Retractari. s. c. pri. ff. de re iudi. impatores. C. de trāsa. sub ptextu in fi. nisi in casu: ut ī l. pdcā impatores. ff. o iureiu. admonēdi: ⁊ sic tollit ꝓuilegium p sñiaz: sicut p cōuētionez. j. de deci. ex multiplici ⁊ p arbitriū. s. ti. pri. cū olim. ij.

Quam. i. et. a. Diuiditur principaliter in duas partes: in prima ponit fcm̄ coram papa narratuz appel. remedio in scōa dat iudices appel. qb⁹ diffinitionē cause sub certa forma ꝓmittit. secunda ibi: qz vo. Et q̄libz ps pt subdiuidi ut pz in tex. Sed predcā diuisio sufficit ad intellectum. Alb.

i ¶Personaꝝ. in hoc casu. nō posset isti ꝓmittere vices: suas: ut. s. de offi. dele. qm̄ aplica. §. is āt cui: ⁊ ī casib⁹ alijs q ibi ponunt: ⁊ in loco ipso dz fieri ī quisitio: vbi mouent illi ō quorū vita q̄rit. xl vij. di. de petro. ⁊. ij. q. i. ōus ol potēs. xxiij. q. i. pudenda. ⁊. xxiij. di. illud. ⁊. s. de elec. postquā.

k ¶Recipientes. ꝓz formā quā hēs. j. ō accu. qualr ⁊ qñ. §. forma. ⁊. c. cum dilectus.

l ¶Dilata p hoc pz q̄ lz inquisitor de quibusdā tulerit sñiam de quibusdā nō: non ideo exprimit officiuz eius qn ō alijs possit cognoscere ⁊ pronūciare: ⁊ idem est in ordinario. ff. de doli. excep. apud. §. item queritur: ⁊. ff. o nego. gest. finaūt. §. pe. alias incipit. l. nam ⁊ si seruus: in arbitrio idem est nisi dictum sit vt de omnibus simul pronunciet: ⁊ si tunc de quibusdaz pronunciauit: nihil egit ⁊ de nouo pōt pnunciare. ff. de arbi. q tamen.

m ¶Lite nō ꝓtestata. ¶Hec exceptio efficax: nō est: qz ī iquisitiōe pōt pcedi lite ñ contesta. vt. s. vt lite nō cōte. qm̄ frequēter. §. sunt ⁊ alij. si cōtumaciter se absentet tm̄ citari debet ⁊ exponēda sunt sibi omnia q̄ contra ipsum obijciunt. j. de accu. qualiter ⁊ qñ. §. debet ⁊ hoc intelligitur cū aliquis prosequitur inquisitionez sed cum ex officio tm̄ inquirit ibi ꝓprie contestari non pōt. Ber.

n ¶Cōspiratoꝝ. qui nullo modo recipiendi sunt. j. de simo. per tuas.

o ¶Nec ostēsis. ⁊ illud ei nō debuit denegari: immo oīa q̄ sibi obijciunt: ⁊ dcā testium sunt dāda eidē. j. de accusa. qualiter ⁊ qñ. ij. §. dz. ⁊. c. olim. §. si vero: ⁊ ita tā ex hac cā q̄ ex precedenti tenuit appellatio: papa tm̄ rettulit se ad illum articulum de cōspiratores: qz de alijs ei constitit.

p ¶Cōspiratores q. n. malo zelo mouēt ad testioniū admitti nō dñt. j. de accu. cum oporteat. ⁊. j. de simo. p tuas. i. ⁊. xi. q. i. cōspirationū. ⁊. c. ꝓiurationū ⁊ h.

q ¶Juramēta. ꝓz nō vr q̄ sufficiat hoc: nisi hoc fuisset obiectū corā iudicibus: ⁊ q̄ abbas probare voluerit vt dicit lra ista. Itē nec sufficit q̄ fuerit obiectum: q̄ obtulit se probaturū: nisi ⁊ mō probent ꝓspiratores: ⁊ ita nō cassat sñia: nisi ꝓbetur q̄ causa exposita fuit ita: sic. s. de testi. ex pte ade. vbi de hoc. Sed contra. j. ti. pri. interposita. Sed illud soluitur in. c. ex parte. Et est ḃ arg. q̄ exceptio que proponitur ꝯ personam testis: obijcienda est. ⁊ probanda ante sñiam nisi p iudicem steterit vt hic satis innuitur sic. s. de excep. deniqz vbi de hoc.

r ¶Secuti. sic pz: q̄ non sufficit probare cōiurationē vel cōspirationē vel falsitatē testis vel instrumēti: nisi probetur iudicē secutū fuisse dicta falsorum seu cōspiratorū testiū seu instrumētoꝝ. C. si ex fal. instru. falsam. arg. s. de testi. sicut.

a ¶ Cõstaret. ex hoc pz: qꝫ appellatiõe nõ reuocãt: nisi ea q̃ min⁹ legitie ftã sunt vt. s̃. de re. spo. audita ⁊ ẽ mirabile: qꝫ snĩa tz lata post appellationẽ legitime interpositã: ⁊ nisi cã legitima ⁊ ꝓbabilis opposita fuit qꝫ ẽ ꝯ illud. s̃. de offi. dele. sup qõnũ: ĩ fi. sed appellatio ista tz fuisset legitĩa ꝑma facie: qz cã sufficiẽs erat: tñ nõ ꝓbauit: qz debuit ꝓbare oẽs testes q cõtra eũ deposuerũt cõspiratores fuisse vt hic pz: ⁊ sic mõ appet qꝫ appellatio nõ fuit legitima: vñ ñ reuocatur snĩa sed confirmatur vt. s̃. de testi. ex parte ade.

b ¶ Potuerũt. hic vñ qꝫ min⁹ idonei testes admittant ĩ cã inquisitiõis: sicut ĩ cã ꝓpurgationis. s̃. de ꝓsump. lras. ⁊. j. de pur. ca. cõstitut⁹: tz hoc iõ ẽ qz de fcõ suo agit qz ⁊ sui rñsio credit. cũ de fcõ suo interrogatur. iiij. q. i. §. itẽ seruũ rñsio. tz nõne alij õ eccl̃ia q forte sunt idonei: ꝑsit illos ꝓpellere cũ sint criminosi nec debeãt cõuinci p criminosos põt dici qꝫ sic. ⁊ qꝫ hic vñ qꝫ tales admittũ ꝑsit itelligo nõ q̃tũ ad plenã fidẽ faciẽdã: tz ad ꝓsumptionẽ: ⁊ qz si dcã ipsorũ debilitenꝫ in aliquo: nõ tñ euacuãt ĩ toto. ⁊ sic cũ alijs admiculis ꝓbauit. j. de simo. p tuas in fi. vel põt dici qꝫ ꝓiudicat alijs q bucusqꝫ tolerauerũt eos: nec aliqõ crimẽ obiecerũt eis. j. de accusa. nulli. hoc tñ uerũ est. qꝫ ꝯ efficeũ nõ possent induci testes õ ecclesia: nisi essent idonei. xiij. q. ij. sup prudẽtiã. ⁊. ij. q. i. deus oĩpotẽs. Jo. ⁊ ꝑterea eo tpe quo recepti fuerũt non cõstabat eos cõspiratores fuisse. vt hic in fi. dicit.

Quam te. Cõiter summatur vt in rubro ⁊ ꝓcedit hũ sũmatio fm vnũ itellectũ quẽ glo. ñ sequit. Sz fz qõ gl. itelligit sũmo sic. Dãnato ꝓ nulla vl modica iniuria ifamis ñ efficit. q̃ ãt istaꝫ lec. sit vtor infra subijciã. cũ gl. ii. diuidit in duas ptes ĩ ꝑma ponit petitio in scõa ipsi⁹ examinatio vel rñsio ibi: nos. Ab. si.

c ¶ Infamia. actio. n. iniuriaꝫ ifamat siue ciuiliter siue criminaliter agatur. ff. õ bis q no. ĩ fa. athletas. §. vlt. Si qs cõueniat te actione famosa si vis vitare infamiam: non constituc procuratorez. ff. de his qui. no. infa. l. furti. §. si quis alieno.

d ¶ Minima. qz nõ oĩa talia ỽba sunt ꝓ iniuria habẽda vt si ex repentino aĩo hꝫ dixit. ij. q. iij. si quis iratus de pe. di. i. §. diuortiũ: qñ nec lubricũ lingue ad penã facile trahẽdũ ẽ. ff. ad. l. iul. ma. famosi. §. nec lubricũ. ⁊ incõsultus calor calũnie vitio caret. ij. q. iij. §. notandũ. Itẽ illud requirit: qꝫ sit ꝯ bonos mores. ff. de iniurijs. itẽ apud. §. i. ⁊. §. adijcitur: ⁊ ita bẽs arg. hic qꝫ ꝓ modico nõ datur actio iniuriaꝫ sicut nec actio de dolo datur ꝓ modico. ff. de dolo si oleuz in fi. ⁊. l. se. ⁊ restitutio ꝓ modico non datur. ff. de in inte. resti. scio illud. tz actio furti ꝓ modico datur. xiiij. q. ii. c. vlt. ⁊ insti. de rer. diui. §. gallinarum.

e ¶ Volumus. si isti erãt clerici: planũ ẽ: tz ex lra nõ vñ. hñ potuit papa talẽ ifamiã si qua fuit remouere. ii. q. iij. §. notãdũ ĩ fi. Sz si erãt laici: non vñ: qꝫ papa potuerit infamiã ꝓ ciuilẽ iudicẽ irrogatã remouere: qr q̃ꝫ animas ⁊c. infamiã tamẽ abolere nõ possumus. ij. q. iij. §. hic colligitur. Sed dic qꝫ subsunt quo ad tpalem iurisditionẽ domino pape: ⁊ sic planum est.

Ad probandum. Sũmatur vt in rubro ⁊ de eodẽ fcõ logtur. c. cũ dilecta de rescriptis. Et pone sic casuz lr̃alẽ q̃tũ ptinet ad intellectũ. c. vacãte quodã monasterio monialiũ due fuerũt electe ĩ discordia ĩ abbatissaz eiusdẽ mõasterij. Custos. s. eiusdẽ ecclesie ⁊ q̃daz alia monialis: vtraqꝫ pte asserẽte suã electionẽ ꝓ ualere: papa cõmisit cãz iudicibus delegatis qb⁹ mãdauit vt examinatis vtrisqꝫ electionib⁹ ꝯfirmarẽt illã q̃ de iure ꝓualeret: cognito de cã iudices ꝯfirmarũt electionẽ fcãz de custode p snĩaz diffinitiuã a q̃ snĩa fuit ab altera pte appellatuz vel p viã nullitatis cãz ĩtroduxerũt ad ro. sedẽ. allegãtes qꝫ vn⁹ ex iudicib⁹ q cõfirmatiõis snĩaz tulerũt erat ipe snĩe publice excõicat⁹. itẽ qꝫ nõ fuauerũt in ꝓcedendo iudiciarũ ordinẽ. Papa ad instãtiã bui⁹ ptis cõmisit cãz alijs iudicibus sub forma de qua in lra ꝓtinet ⁊ ꝓsequere vt ĩ ter. Ab. si.

f ¶ Innodat⁹. sic. s̃. de excep. exceptionẽ ad fi. vbi õ hoc: aliud si occulte: qz tunc nec ipse nec alij ipsuz tenebanꝫ vitare: qz diuinare ñ poterãt. j. vt. ec. benefi. vt nostr. vñ cũ cõi opiniõe liber ⁊ absolut⁹ bẽatur ⁊ credatur: qcqd interim facit vz iurta predictaz formã cõprebẽsaz ĩ ꝓximis litteris procedatis. Si vero eos cõspiratores fuisse nequierit cõprobare. vel licet õ hoc cõstaret[a]: appareat tñ illos nihil super his deposuisse ꝓ quib⁹ idem abbas fuit amotus: uel etiaz si aliq̃ super his deposuerint ea tñ per aliorum dicta fuerant sufficienter oñsa: processum ipsorũ iudicũ confirmetis. quia licet aduersus abbatez nõ debuerint cõspiratores admitti: iuramẽta tamẽ ipsorũ de veritate dicenda super statu ipsi⁹ domus recipi potuerũt[b]: vt per ipsorũ dcã super alijs fides possit haberi que abbatẽ minime cõtingebãt: ꝑsertim cum tunc probatũ nõ esset eos conspiratores fuisse.

Idem. b. de castro guarti.

¶ Dãnatus ꝓ nulla vel pro modica iniuria infamis non efficitur.

Quam te ab. e. iniuriarũ actiõe q̃rẽto: eo qꝫ diceres equũ tuum nõ esse minoris preciꝫ q̃z capillos ipius: iudices qui super hoc cognoscebãt: te in. x. sol. cõdẽnasseñt tu timẽs ne ipsorũz snĩa te notaret infamia[c] beneficiũ restitutionis ad famam a se. apostolica implorasti. Nos aũt considerãtes quia nulla fuerit vel minima[c] facta iniuria: volumus[c] te per predictam sententiam infamia nõ notari.

Idem.

¶ Reuocata sentẽtia propter defectuz iurisditiõis ut quia vnus ex iudicibus publice excõicatus erat uel ꝓpter iuris ordinez nõ seruatũ iterum de principali queritur.

Ad probanduz qꝫ ꝑaratore domine: ⁊ infra. Vos aũt iterum agnoscatis de cõfirmationis sententia que lata est a iudicib⁹ delegatis de electiõe custodis vt eaz sicut de iure fuerit faciendum cõfirmare uel infirmare curetis: ita ut si ꝓ eo qꝫ unus ex delegatis iudicib⁹ qui eandem sententiaz protulerũt excommunicatiõis uinculo esset publice innodatus[f] quando snĩa lata fuit: sicut ꝓ metropolitã litteras[g] phibetur: aut ex alia iusta[h] cã cãdẽ sententiaz constiterit infirmandã: ipsa cassata[i] de ipsi⁹ electione custodis iterum cognoscatis[k].

Gregorius nonus.

¶ Res inter alios iudicata alijs non nocet. fallit in eo qui passus est illum litigare cui secũdo loco competebat actio uel defensio ul' a quo cãm in iure iudicato habuit

Quamuis regulariter alijs non noceat res iter alios[l] iudicata. ℣ Et tamen qui cum sibi primũ de ea re actio vel defensio cõpetebat: sustinuit sequẽtem agere: Ac illi etiam qui passus est eum a quo causam habuit experiri: est preiudicium generatum. Idem.

¶ Si duo ordinarij pronunciant contraria tenet sententia pro reo. fallit in quattuor casibus hic cõtentis ⁊ similibus. Si vo delegati discordant delegãs est adeũdus. Si arbitri: neutra tenet.

g ¶ Per litteras metropolitani. a quo dr excõicatus: ⁊ ita est ar. qꝫ litteris epiſcopi creditur. s̃. de proba. post cessionem: vt de hoc.

h ¶ Ex alia iusta cã. puta qz ipa electa fuit excõicata: vl si ꝓ simoniam electa fuisset: aut qz inutil⁹ ⁊ insufficiẽs eẽt. j. de ap. ꝓstitutis. s̃. de elec. ꝓ ig sitiõez: ⁊. i. q. i. §. ecce cũ bonoris: ⁊. s̃. õ eta. ⁊ q̃. c. vl. ⁊. s̃. õ offi. custo. c. i. vl qz nõ fuit ꝓuata forma. s̃. de ele. qz pp. ⁊ c. cũ post peritã. vl qz ñ fuisset ꝓuat⁹ ordo iuris: qz nõ fuisset lis conte. s̃. ut li. nõ ꝓte. c. ii. qõ melius vñ vt ꝓ hoc nõ ꝓiudicet ꝓncipali negocio: tz tñ processus cassetur. s̃. de elec vudum. ij.

i ¶ Cassata. i. cassa. ⁊ irrita nunciata: ⁊ sic pz qꝫ retractet snĩa si detegat impedimẽtũ post snĩam. ar. viij. dis. vitate. xxiij. q. ij. si qs igenu⁹. ⁊ ẽ hꝫ ꝯ illa iura. iij. q. viij. §. tria. õ. uel cũ alijs ꝯcutria. õ. uel cũ alijs ꝯcordantijs suis ibi positis. s̃. ĩ ꝑma notula. ⁊. i. q. i. si qs a simoniacis. Tz aliud sĩ ueniens vñ: qꝫ retractat snĩa quo ad alios iudices q legitimã psonã habebãt: sic. s̃. de of. dele. cũ sup. Jõ retractat sentẽtia qz impedimentũ erat notoriũ ꝓ snĩaz publice latã: vñ nulla ĩ cũ potuit cadere iurisditio ⁊ ita cũ sibi ⁊ alijs cõit cã cõmissa fuisset duo ñ ipso iurisditionẽ ñ poterãt exercere: vñ ꝓp ꝯexitatez reuocatio fit quo ad oẽs qz nõ potuit tenere snĩa quo ad quosdã ⁊ ñ quo ad aliũ: cũ illi p se ñ habuerint iurisditionẽ: si. ff. de ar. pedius ĩ fi. ar. õ. ff. qꝫ cũ falso tu. l. i. §. i. ⁊. s̃. õ elec. cũ vltoñ. itez ar. h:

k ¶ Itez cognoscatis. ⁊ sic pz qꝫ tz snĩa siue ꝓcessus cassẽt actõ tñ salua remanet: vñ itez cognoscẽt ex integro õ cã: qz ꝓ nõ iudicato hr̃. si. C. qõ ⁊ qñ iuder: si vt ꝓponis. Hec exceptio excõicationis in q̃libet pte litis põt opponi: etiam si fuerit omissa sciẽter. s̃. de excep. except ione. Ber.

Quamuis. Ponit regulam ⁊ duos casus exceptos ꝑmus ibi. ei tñ scõus ibi ac illi: ⁊ ꝑt sic sũmari vt ĩ rubro. ⁊ hꝫ decre. õ se hz subtilẽ ⁊ lõgã mãz. l ¶ Res iter alios. hꝫ regla res iter alios acta: alijs nõ nocet: hr̃. C. res iter alios acta. l. i. ⁊ ĩ ipa Rica. s̃. õ. si. istr. iter dilectos: ⁊. s̃. e. cũ sup ⁊. C. q. res iudi. nõ no. l. i. ⁊. ij. hec regula fallit in multis casib⁹. s. cũ causẽ fiũt ꝯnere. lxxi. di. tãtis daniel ⁊. iii. q. vi. hoc qppe: ⁊. j. de accu. ad petitiõez. j. de pur. ca. c. pe. in his. n. res inter alios acta alijs nocet. item in cã libtatis. ff. de sta. ho. ingenuũ. itẽ in cã filiatiõis. ff. de liber. agnos. l. i. in fi. ⁊. l. ij. ⁊. iij. in ꝑn. itẽ res inter alios acta alijs ꝑdest: ut ĩ querela inofficiosi testi. ff. de inoffi. test. papinianus. §. meminisse: hꝫ res iter alios acta ꝑdest fisco. itẽ ĩ re indiuisibili. ff. si ser. ven. loci. §. fundus. Item in re cõi cũ pupillo. ff. quẽadmo. serui. amit. cõem. ⁊. ii. q. vi. §. diffinitiua ver. quandoqz plures: ⁊. j. de ap. c. pe. ⁊ in his tribus ꝯcordantijs res acta inter alios ꝑdest alij. Et vbi res cõis ẽ cũ fisco. C. de ꝯmu. re alie. l. ij. itẽ fallit in casib⁹ hꝫ ꝓtẽtis vbi ꝓiudicat alij ꝑ fem̃ alteri⁹: puta si actio vel defensio ꝓmo loco ptineat ad aliquẽ ⁊ ipse sciẽter patiat sequẽtẽ experiri de illa re intelligit iuri suo renũciasse: vbi gr̃a si creditor passus est debitorẽ experiri de ꝓprietate pignoris ⁊ succubuit debitori obstabit res iudicata si postea agere velit vel econuerso: si creditor passus sit debitorẽ: uel si maritus patiatur experiri socerũ vel vxorẽ de ꝓprietate rei in dotem acte: vel si emptor patiat̃ venditorez experiri de ꝓprietate rei vẽdite a quo cãm hz: vel emphiteota ꝓprietariũ: ⁊ hec probantur. ff. de re iudi. l. sepe. vñ supta ẽ hꝫ decr. ⁊ ĩ eadẽ. l. vbi dic si creditor dz eẽ debitor: tz lr̃az ꝑsa nã ponitur hoc exẽplũ de debitore ⁊ creditore: ⁊ tz hoc non ꝯdicũt. l. ille.

ff. de pig. si supatus. ⁊. C. eo. ti. ꝑses illi legi sepe ſm aliã lſam signãtur pro ſrio: ſz leges ītelligunt qñ debitor supatus est ignorãte creditore. sic ergo ista regula ẽ ītelligẽda res ĩter alios acta nõ nocet alijs si. erẽplũ habes qñ non nocet in punc. illius. l. sepe. qñ nocet alijs habes in ea. l. ⁊ b. qñqz ẽt pdest vt pz. ſ. ſz vñ istud expiri quo ad erẽpla ꝺ vroze ⁊ socero ⁊ vẽditore põit ĩpoſe. ſ. ꝑ defendere: sic põit. ſ. de iudi. c. i. qz illis si ꝺatur rei vẽdi. C. de rei vẽ. doce ancillã. hoc ſz eos q dicũt q vror constãte mſimonio nõ ẽ dña rei dotalis. vñ nec ꝓpetit ei rei vẽdicatio vt l. l. pdcã doce. ⁊ q expiri ponat ꝑ defendere põt colligi p legez pdictã sepe. ver. cui aũt ⁊c. sic ꝺ ecõuerſo defendere ponit pro agere. C. ꝺ testi. l. i. ⁊. ff. de alie. mu. iudi. cã fcã. l. pe. vt põt poni ppꝛie qz ⁊ si agere nõ poterãt: ñ ꝓiudicat mihi snĩa lata ꝑ eos: qz potui ꝓhibere quominus agant: et qz ex volũtate mea iudicatũ videtur de iure qꝺ habui ex psona agentis sed in psona debitoris ⁊ creditoris verbuz expiri ponit ꝓpꝛie ⁊ ĩpropꝛie: cũ vni rei vẽdicatio ⁊ alteri hypothecaria cõpetat: arg. q res iudicata alijs non noceat habes. ſ. de testi. veniens. ij.

Quibus iudici. Tria sunt dicta q̃ per se patent. Ab. sicu.

a ¶ Proferẽtib⁹. hoc ītellige cũ oẽs sũt pñtes: alias vno absente alius snĩam ferre nõ posset. ĩmo nulla ẽ si ferat. ſ. de of. deleg. cãm mſimonij. ⁊. ij. q. vi. §. diffiniti ua. ꝺ. Itez si plures. distinctio illa q̃ habet ĩ. §. diffinitiua. sup. ꝺ. Itẽ si pꝛes. ⁊ ĩ decre. pdcã cãz matrimonij ponit tota in decre. pñti. si ergo plures sunt iudices siue sint ordinarij siue ꝺlegati siue arbitri: ⁊ oẽs pñtes sũt tz snĩa maioris ptis. lxv. di. c. i. ⁊. ij. ⁊. ff. de re iudi. duo ex trib⁹. ⁊. ff. de arbi. si in tres: ⁊. l. se. ⁊. l. diẽ. §. si pꝛes. fallit in casu vbi nõ vz snĩa maioris ptis. ſ. de rescrip. pastoralis. i. rñ. Itẽ fallit in cã criminali epi ꝑm quosdaz qz non vz ibi snĩa nisi oẽs ꝯcordãt. vj. q. iiij. c. i. ⁊ si qs eps crimiaſr. Cũ ꝺo iudices eq̃li numero discordãt in snĩa: puta vn⁹ ex vna pte: ⁊ alius ex alia: vel duo ex vna ⁊ duo ex alia locũ hz ꝺcre. pſens. si ergo sint ordinarij ⁊ pdicto mõ discordãt tz snĩa ꝓ reo: vt ꝺ dicit: qz ꝓmptiora sunt iura ad absoluẽdũ q̃ ad ꝯdẽnãdum. ſ. de pba. ex lꝭis: ⁊. ſ. de fi. ĩstru. ĩter dilectos in fi. ⁊. ff. de ac. ⁊ ob. arrian⁹. nisi in q̃ttuor casibus ꝺ cõtentis. ¶ Primo fauore mſimonij. vt xxiij. q. i. si qs accepit. ⁊. j. de despon. ĩpube. cõtinebat. de libertate autẽ habes in pdicta decre. ex lꝭis. circa fi. ⁊. ff. de re iudi. inter ptes. ꝺ testõ habes. ff. de inoffi. testa. si pars iudicantiũ. Alius casus de dote ĩducitur fauore dotis vt ꝺ dicit: qz mulierib⁹ multũ fauoris debet in dotib⁹ suis. j. de do. post diuoꝛ. resti. nuper. j. de pigno. ex litteris. ⁊ sic isti quattuor casus ꝓpter fauorem excipiuntur.

b ¶ Ex delegata. in delegata iurisditione secus q̃ in ordinaria: qz vtraq; pẽdet a supiore. vt. ff. de re iudi. duo iudices. in cõpromisso ꝺ neutra vz vt. ff. de arbi. diẽ. §. si pꝛes. sed q̃ est rõ diuersitatis q̃re snĩa ordinarioꝛz teneat ⁊ nõ delegatoꝛ: sed pendet a supiore ⁊ snĩa arbitroꝛ nulla. Dicas q in ordinaria iurisditiõe nõ est supior ad quẽ recurrat nisi lex mortua: ⁊ iõ lex voluit sine alio remedio q talis snĩa teneret ꝓ reo in fauoꝛez ipsi⁹. In delegatis põt hẽri recursus ad delegantem vt ipse approbet quaz viderit cõprobandã: ⁊ ideo remanet in pendenti. in snĩa arbitroꝛ non est qs superior nec habet iurisditionem a lege ⁊ ideo nulla est.

Relica De appellationib⁹. Qz si a snĩa non appellat trãsit in rẽ iudicatã ⁊ de hoc vidim⁹. ſ. ti. pr. appellatio aũt ipedit effectũ rei iudicate iõ de illa vidẽdũ ẽ. Vel cõtinua vt clari⁹ supra visuz ẽ de snĩa ⁊ eius effectu. Sz qz appellatio ẽ remediũ ꝯ snĩam merito subiicit ꝺ rubrica. Et qz ſz Jo. an. appellatio recusatio ⁊ relatio cõ ꝓueniũt in iurisditiõe iudicis suspendẽda se pertinet ordinare: in irritum reuocetis easdem.

¶ Idem archiepo remeñ.

¶ Appellatio generalis respectu cause non valet.

Inter cetera: ⁊ infra. Super eo q abbas sancti appollinaris in claustro a te appellationem[k] interposuit generalem super omni causa que aduersus eum aliquo tempoꝛe posset moueri: ipsum eri de redarguimus: nec huismodi appellationem duximus admittendam.

¶ Idem abbati sancti petri.

¶ A correctione legitima non appellatur nisi modus excedatur.

A nostraz: ⁊ infra. Quia nero remedium ap. non ideo ẽ inuentuz vt alicui a religionis ⁊ ordinis obseruantia exoꝛbitanti debeat in sua nequicia[l] patrocinium exhibere: mandamus quatenus si quando quilibet subditoꝛum tuoꝛum ad remedium appellationis conuolauerit: non ideo minus[m] cũ iurta tenoꝛem mandati quod in predicta regula continetur ⁊ institutionem ordinis coꝛrigas ⁊ castiges. ¶ Idem norwicẽ. episcopo.

¶ Si appellans infra terminum a iudice a quo appellauit vel a seipso statutum appellationẽ nõ prosequitur: sententie vel iudicio illi? stare compellitur.

Inter cetera. Tria facit: refert appellationem. appellantem redarguit. ⁊ appellationem repellit. Ab. si.

k ¶ Appellationez. Generalis appellatio nõ valet: vt ꝺ pz nec ẽt spãlis: nisi cã probabilis sit exposita: q̃ nõ admissa tz appellatio. j. e. vt debit⁹: ar. ꝺ. j. e. ꝓsuluit. ij. vbi appellatio generalis valet. so. ibi. Et est ar. qꝺ nõ valet in genere valet in specie. ff. de pac. si vnus. §. pacta. ⁊. §. illud. ⁊ est ar. qꝺ nõ hz in genere licet in spẽ. ff. cõia. pdio. ĩ tradẽdis. ff. si qs cau. hz ⁊ si qs. §. q̃situ. ar. ꝺ. ſ. de of. ordi. si sacerdos. ⁊. j. de ꝑben. relatũ. item a futuro grauamine nõ est appellandum vt hic patet: nisi a grauamine cõminato vel illato. j. eo. c. cuz cessante. nisi apparuerint alia indicia: vt. j. eo. consuluit.

Ad nostram. A correctione non appellatur. vel summa sic: inspecta mẽte vt in rubꝛo. Primo premittit causam mandati. Secundo mandatum ibi: mandamus. Abbas siculus.

l ¶ In sua nequitia. appellatio enĩ nõ est inuẽta vt sit iniqtatis vinculũ hz oppreſſorum leuamẽ. j. eo. cũ spãli. §. porro. ⁊. ff. de mino. prefecti ꝓtorio. ⁊ sic iuramẽtum non est iniquitatis vinculũ. ſ. de iureiu. q̃to. ⁊. xxij. q. iiij. inter cetera. Itez no. q vtendũ est aliquo ad eũ vsuz ad quem istud fuit institutũ. xxij. q. ij. is aũt. ⁊. xlv. di. hz. ij. ⁊. ſ. de transla. inter corꝛoralia. ⁊. j. eo. suggestũ in fi.

m ¶ Minus. a correctione. n. nõ appellat. j. eo. reprehensibilis. ⁊. c. cũ spãli in fi. ⁊. ſ. de of. ordi. hz. nisi excedat modũ ĩ corꝛigẽdo. j. e. de priore. ⁊. ſ. ꝺ offi. delega. sup q̃num. §. nos autem. sicut appellatur ab executore: cum moduz excedit. ſ. de re iudi. q ad consultationem in fi. a quo alias appellari nõ potest. j. e. nouit: ⁊. ij. q. vi. §. sunt quoruz. ver. ab executore: ⁊ ideo nõ admittitur appellatio a correctione. qz fit ad penitentiã ⁊ extra formaz iudicij. ar. xxvij. q. i. si homo. xlv. distin. cum beatus. nec admittit recusatio. j. eo. cum speciali. in fi. ⁊ hic lo-

c ¶ Graue. ꝓpter quã deberet deponi archiepꝰ q non detulit appellationi. ij. q. vi. decreto.

d ¶ Post appellationẽ. q̃ si legitima fuit sentẽtia suspẽsiõis vel interdicti postea lata nõ tenuit. j. de sen. ex. per tuas.

e ¶ Si eidem. i. si canonici appellant ante conditionez extan tem suspensa erit excõmunicatio. j. eo. preterea. ij.

f ¶ Per idoneas. ꝺ solũ sufficeret sine fama loci p duos vel per tres testes. ſ. de testi. licet.

g ¶ Famã. fama p se si sufficit. iiij. q. iij. §. itẽ. sepe fit: sed cuz aliꝭ adminiculis puta cũ teste vno aut alijs legitimis. ar. ſ. de ꝓba. cuz cãm. ⁊. ſ. de ꝓsump. illud. ⁊. c. iij. ⁊. ſ. de testi. preterea.

b ¶ Factas: post appellationez premissam a priore.

i ¶ Distulerint. vltra sex menses: si eis elapsis ꝯcessiones facte fuissent valerent. qz ptãs ad archiepm est trãslata. j. de ꝯcess. ꝑben. ⁊ ec. nõ va. nulla. ⁊ ita p negligentiam pdit qs ius suũ sic. j. de iurepatro. qñ. ⁊. c. cũ pp discordias. ⁊ pp culpam. ſ. de elec. cũ in cũctis. ⁊. c. cum vintoneñ. ⁊. c. qz ꝓpter.

cum habent in omnibus regularibus vt in constitu. cum speciali. in fi.

PErsonas Summa alr & sic. ¶Sō appellans sue appellationi terminū breuiorē termino iuris statuere. eo aūt nimis plirū statuente vel nullū pōt iudex statuere competentem infra quē si non sanctfacit termino deserta est appellatio. h. d. cum prin. c. sequētis. Diuiditur in duas partes prout duo sunt dcā. secūda ibi: si autem. Alb. sicu.

a ¶ ¶Prefixerit. & sic appellans pōt sibi statuer terminū ad appellationē psequēdā iudex eodē mō. j. e. oblate. & j. c. pri. & .c. ad hoc. & c. puenit. i.

b ¶ Tu ei diē. hic statuit dies ad psentāduz se iudici. j. c. seq. qfiqz statuitur ad iter arripiendum. j. c. puenit. ij. & s. c. pr. cū cā. qfiqz statuitur terminus a lege annus vel a iusta causa biēnium. j. c. pr. Terminū vo statutum a tpevel a iudice neutra ps pōt puenire. j. eo. sepe. & c. oblate. terminū a lege pōt vtraqz pars puenire: dū tñ appellatus volose nō pueniat appellantē: vt. j. e. oblate: & ō termino vato a lege pt itelligi. j. eo. ex insinuatiōe: vt dixit Jo. qō nō est verū: vt ibi dicitur.

c ¶ Extūc. i. post terminū elapsum: & pcedere pōt ac si pemptorie vocat⁹ nō veniset. j. e. sepe. & j. e. ¶soluit nos in fi. b.

Qm sit romana. Dicitur in tres ptes. In pma ponit terminū appellationis psequēde. In scōa pena nō psequētis ibi: infra qō. In tertia psequit an de crimie delat⁹ appellet ibi: ¶Preterea. Abbas siculus.

d ¶ Jdulget. ij. q. vi. ei q appellat: & C. de tēp. aūc. ei q appellat: & si iusta cā iterueneri: biēniū idulget vt ibi dr. alias nō daret. j. e. ¶stitutus. imo & triēnium dat. j. eo. ex rōne.

e ¶ Distantiā. oīa ista sunt ¶si derāda ad moderādū tps. s. loco⁹ distātia. lxiij. di. cū lōge. & xxiij. q. ij. vbicūqz. & qualitas psonaꝝ & negocij. ff. de dā. infec. q bono. §. vlt. & l. se. & l. si finita. §. iij. & ff. de iudi. l. non nunquam. & ff. de re iudi. l. ij.

f ¶ ¶Recisi⁹ tps. ar. q iudex potest abbreuiare iducias datas a. l. sic. ff. de re iudi. l. ij. & j. e. oblate: & §. e. ti. pri. q ad cōsultationē: arg. cōtra q nō possit. xxviij. di. de bis: & ff. de re iudi. l. iiij. §. si qs cōdēnatus: & iij. q. iij. de iudicijs. imo arbitrio iudicis ista vident cōmitti: ar. v. q. iij. si egrotās. iij. q. ij. si ep̄s. ff. de iudi. nōnunq̄. sol. iducie q̄ dātur a lege vl canone fuāde sūt: nisi iusta cā interuenerit q̄re sint abbreuiande: tūc cōmittitur arbitrio iudicis vt b: & ff. de vbo. obli. ꝓtinu⁹. §. ij. & magis hoc potest officio iudicis discerni q̄ aliqua locutione exprimi. ff. de solu. ratū. & ff. rē ra. ba. quo. n. §. iulianus. & j. de dona. apostolice. & ita ex cā hoc faciendū est. s. ti. pri. q ad cōsultationē: & ff. de re iudi. l. ij. & s. de dila. c. i. q̄dā tñ inducie sunt statute in iure q̄ diminui siue mutari nō possunt nec augeri: vt est tps decē dierū datū ad appellandū. Item etiaz tps. j. qō peti dz in integrum restitutio & etiam terminari. s. quattuor annoꝝ: vt ij. q. vij. anterioꝝ. & C. de tēpo. in integ. resti. l. vlti. de hac materia dictū est. s. de dila. preterea. sed nunqd est illud ita itelligendū simpliciter vt iudex possit diminuere de anno appellationis: vt appellans teneat cām appellationis finire infra minus tps anno vel biēnio? Quidā dicunt q bene pōt iudex ponere hāc necessitatē appellanti: vt ipse debeat finire cām appellationis q̄tum est in se. sed si remaneret per iudicē vel aliā iustā cām nō est ei iputandū. j. eo. ex insinuatione: & ij. q. vi. anterioꝝ. §. ad hoc. & sic itelligūt qō dicit nisi iudex forte recisus tps fuerit moderatus infra qō finiat cām suam. Verius dicas: q iudex nō potest istud tps abbreuiare q̄tum ad hoc vt appellans teneat cām finire infra tps statutū a iudice. imo annū itegrū hēbit vel biēniū ex iusta cā ad finiendū causam: quo elapso rata manebit sīa: vt hic dicit: & C. de tēpo. ap. l. vl. ſz pro tāto dicitur iudex posse recisus tps moderari: q: iudex posset cōpellere appellantē siue terminū statuere illi: vt se representet in termino illo coram superiof ad quē appellauit: vl iterlata est sīa potest illā mandar execution: q: statim tenet ac si appellatum non fuisset. sed si appellauerit ante sīam postea tunc pcedat in cā: q: terminus talis tūc obtinet vicē pemptorij. j. e. sepe. & s. ti. pri. cū causa: & s. c. pri. & q tum ad hoc solū pōt iudex recisius tps moderari. si vo nullū terminū statuit appellanti: tunc hz annum a lege: & iudex tunc per totum annuz non potest pcedere vel ad exequendam sīam: vel sup principali anno elapso potest: ꝑm q̄ potest cum terminus statuitur. & hoc satis colligitur. j. c. rep̄hēsibilis. §. i. & c. cōsuluit. j. i fi. & hoc statuit ꝓpter malicia appellantiuz qui maliciose appellant causa ipediendi executionem vel processum iudicis. & per hoc ei consulitur contra quem appellatur.

PErsonas ecclesiarum & ifra. Si qs ad nostrā audiētiam appellauerit & appellationi sue ꝓlixum terminuz ꝓfixerit[a]: tu ei diē[b] infra quē ap. se. cōuenienter possit adire: assignes. ad quaz si venire cōtēpserit: tu illum extunc[c] iudicio tuo sup his q̄ i questiōe vertunt: sine cōtradictiōe aliqua stare cōpellas. ¶ Si aūt qsquā ap. sue ꝓfigat terminum congruentē: nec tamen causam ad diem ap. fuerit ꝓsecut⁹ ipsum nihilominus extunc sententie tue sicut de alio diximus ap. re. parere constringas.

I Dem remen. archiepo.

Appellans ad prosequendum habet annum & ex causa biennium nisi iudex a quo moderet. Et si infra id tēp⁹ nō ꝓsequit rata manet sīa vel redit ad ꝓmum si ante sententiaz appellauit. hoc primo. Et qui de crimine impetit appellare potest nisi sit notorium. hoc scōo.

QAm sit romana: et ¶infra. F. tue duximus respondenduz q: si ante sīaz vel postea fuerit appellatum: huiusmodi appellātib⁹ annus indulget.[d] aut ex necessaria & euidenti causa biēniuz: nisi forte iudex a quo appellatum fuerit ꝑm locoꝝ distātiā[e] & psonarū & negocij q̄litatem recisius[f] tempus fuerit moderatus. ¶ Infra qō si is q appellauerit: cām ap. nō fuerit ꝓsecutus: tenebit sīa: si post sententiam appellauerit: & a causa sua cecidisse videtur: nec amplius sup eodez negocio audiet appellans. Si vero[g] a grauamine & ante litis[h] ingressum fuerit appellatuz: huiusmodi audietur appellans: qñ sacri canones etiam extra iudicium passim[i] appellare ꝑmittūt: nec solent[k] huiusmodi dici appellationes sed ꝓuocationes ad cām. Si autem añ sīam[l] qs appellauerit: cogitur[m] illius stare iudicio ad quez noscitur appellasse. ¶ ¶Preterea si raptor sit vel violentus detētor aliene rei q appellat: hmōi appellatio facta i iudicio apud ecclesiasticas ꝑsonas solet audiri[n]: nisi forte manifestus[o] raptor vel fornicator existat. Sicut ille quē absentē & irregsituz[p] apostolus excōicauit.

I Dem eidem.

Coram iudice a quo appellaui in vna causa possum in alia conueniri nisi eū recusem vt suspectum.

AD hec: si i vna cā qs appellauerit: & pendēte appel. aliqō crimē cōmittat: vel pri⁹ commisisse dicatur: vl modo etiā accusetur aut conueniatur de alia re sup qua non sit appellatum: & illam ꝓferri contingat ad audientiam iudicis a quo in alio negocio appellauit: eū potest si voluerit tanquam suspectum[q] vitare alioquin debebit eius stare iudicio maxime si suus ordinarius iudex existat. I Dem.

Si a iudice inferiori vn⁹ appellat ad papam alius ad inferiorem tenetur appellans ad papam comparere ad citationem iudicis inferioris saltem allegaturus appellationem suam: alias valebit processus a minori nisi sciuerit appellationem interiectam ad papam.

dicem vt faciat mihi iusticiam: sed ille non tenetur ire: vt sicut denuncia-tio facta ipsi domino in foro non tenet. sed in re ipsa debet fieri. ff. de nocoper. nuncia. l. de pupillo. §. si quis forte. vel dicas q loqtur de appellationibus que fiunt extra iudicium aduersario: ne faciat aliquid in preiudicium appellantis super eo ꝓ quo appellat: & tales appellationes quasi procuratōes sunt ad cām & talibus appellationibus est deferenduz. j. eo. bone. & tales appellatiōes faciunt clerici frequēter iter se in electionib⁹ & ꝓ alijs negocijs ecclesie. s. de electio. ¶sideranuus: & c. bone. & c. auditis: & j. de bis que fi. a ma. par. ca. c. i.

g ¶ Si vo a grauami-ne. Causa grauaminis ꝓbabilis allegata: que si probata esset reputaretur legitima: alias nō auditur. j. e. vt debitus

b ¶ Ante litis. hoc potest intelligi cum appellatur super aliqua exceptione dilatoria coram iudice. j. eo. ex parte. et etiam post. j. eo. sup eo: & ij. q. vi. non ita: secus ꝑm leges: vt ibi.

i ¶ ¶Passim. i. quandocunqz etiam grauamine non expresso: & sunt illi canones. ij. qō. vi. ad romanam: & c. sequens. si qs placuit. & s. vt lit. non contes. accedens. i. bodie necesse est allegare causam probabilem. que si esset & c. quecunqz sit causa. j. eodem vt debitus. & c. cum speciali. §. porro.

k ¶ Nec solent. proprie sumpto vocabulo: quia appellatio non fit nisi a iudice. s. de offi. deleg. super questionuz. §. nos autem. vel prout dicitur appellatio continet que relam iniquesententie. ff. de mino. prefec. pretorio. loquitur ergo de appellationibus quas aliqui quandoqz faciūt cuz dēt: ego appello te ad curiā: vel venias ad iu-

l ¶ Ante sīam. post litis ingressum: vt differat a precedēti ver.

m ¶ Logik. sed nō vr q sit cōpellendus. C. de appel. eos in fi. vbi dr q nemo cōpellit ꝓseq appellationem. imo pōt peniteri. ij. q. vi. §. Si quis libellos: sed dz cōpelli alternatiue. j. eo. consuluit. i. & c. sepe.

n ¶ Audiri. j. eo. peruenit.

o ¶ Manifestus. i. notorius. j. eo. peruenit ad nos. in notorijs enim nō admittitur appellatio: vt ibi.

p ¶ Irregsitū. ar. q ī notorijs nō est aliquis vocādus in ius. ar. ij. q. i. & manifesta. ri. q. i. statuimus: ar. cōtra. xij. q. ij. indigne. & nemo est excōicandus: nisi legitima admonitione premissa. j. de sentē. excō. sacro. dic q nō fuit requisitus per edictū peremptoriū ad iudiciū: admonuit tñ eū ad penitentiam: & q: crimen notorium erat non vocauit eum: q: nec expediebat ex quo volebat se corrigere: vel irrequisituz illa vice: vel requisiuit eū per apollinem discipulum suum.

q AD hec. suspectum. j. eo. ꝓposuit. sed vr q̄ non possit eum vitare tanq̄ suspectum. q: nō pōt hoc pretendere q̄si habeat eū offensum ff. apud eū a quo appel. l. vna. ꝑm leges non recusant iudices ita distinc-te: tamen si aliqō crimen enorme interim & manifeste cōmittat: non po-

tent ipm vitare. j. e. ppofuit. ⁊ c. preterea. i. cum sit eius ordinarius. sed quid fiet tūc de causis illis sup ḡbus cōuenit pendēte appellatione. epūs tūc delegabit cām alijs sicut fit cū alias tanq̄ suspectus accusatur. ri. q. i. peruenit. ⁊ j. e. cū speciali. ⁊ s. de foro cōpe. si quis ꝓtra clericum. Ber.

S J duobus. Superior ad quez tuus aduersarius appellat si ignorat se sup eadem cā ad sedem apostolicaz appellasse nolentē cōparere excōmunicare potest. hoc primo. Et ciuili iudice qui nō est de iurisdictiōe ecclesie nō appellat ad papā. hoc scdo vsqz ad fi. Vel sūma principaliter ⁊ clarius: vt in rubro. Duo sunt dicta scdz ibi: deniqz. Ab. si.

a ¶ Ad nostraz. qō fieri pōt omisso quolibet medio. ij. q. vij. metropolitanū. ar. secus fm leges. ff. de ap. imperatores.

b ¶ Ad sui iudicis. hoc pōt itelligi dupliciter: vt litigarēt cora archidiacono. ⁊ alter ad suū iudicē. s. epm appellauit alter ad papā vel coram epo ⁊ alter appellauerit ad archiepm qui suꝰ iudex est per appellationem et alter ad papā qui oīum est iudex ordinariꝰ. j. de sen. excōica. per tuas. et. s. de offi. dele. c. i.

c ¶ Tenebit. sed videt q̄ non teneat: quia lata est post appellationē vnde nō tenet. j. de sen. excō. per tuas: ⁊ iam non erat suus iudex: vnde nō pōt illum excōmunicare. ix. q. iij. c. i. Item qr vocabat ad maius tribunal. ff. de re iudi. ꝓtra pupillum. §. i. Sol. hic tenet sententia ꝓpter cōtumaciam vt hic dicit: qr debuit ire ⁊ allegare primi legium suum. j. eo. cuz parati. ⁊ ff. de re iudi. si quis ex aliena: ex quacūq̄z enim causa quis vocetur: ire debet ad pretorem. ff. si quis in ius vocā. nō ie. l. iij.

d ¶ Nisi cognouerit. ergo si notū illi erat q̄ nō esset de sua iurisdictione non tenet sententia: ⁊ ille non tenebatur venire ex quo sciebat iudicez hoc scire. argu. ff. si quis in ius voca. l. iij. quia qui scit certiorari non debuit. ff. de ac. empt. ⁊ vendi. l. i. in fi. ⁊. s. de elec. cum inter vniuersas.

e ¶ Nostre temporali: vt. s. de iureiuran. venientes. ⁊. s. de fi. instru. cū Joannes.

f ¶ Credimus. ⁊ ita patet q̄ iurisditio temporalis non pertinet ad ecclesiam: nec de ea debet se intromittere in preiudicium iudicis secularis. s. de iudi. nouit in prin. ⁊ j. qui fi. sint leg. lator. ⁊. de priuile. c. ij. nisi cum vacat imperium. s. de fo. compe. licet idem. tunc enim propter defectum iudicis secularis bene appellabitur ad papam. ar. xxiij. q. v. administratores. ⁊. s. de fo. compe. ex tenore. Ber.

E Xratione. Etiam post biennium auditur appellans qui prius appellationem prosequi non potuit. h. d. Vel summa melius fm vberiorem intellectum: vt in rubro. Ponit primo dictum cuius rationez interserit. Abbas siculus.

g ¶ Impotentiā. Nec impotentia pluribus modis pōt intelligi: vt per propriā impotētiam: qr fuerunt impediti iusta de causa: vel per iudicem stetit: vñ nō imputat. ij. q. vi. antepenoꝛ. §. ad hoc. ⁊. §. bidūū. ⁊. §. si forte. ⁊ j. e. ex insinuatione. idē cēt etiam si medio tpe arbitros elegerūt partes. C. de temp. ap. autē. si tñ. ⁊ in his casibus suat appellās illesus ipso iure. nec currit tps nec indiget restitutione. si vo dolo alicuius ꝓuati circūuētus appellat ⁊ appellationē nō fuit ꝓsecutus: tunc curr ūt tpa appellatiōis. scz hz recursum ꝑ dolosum ad interesse. ff. nō dolo. arbitrio. §. dolo

MEminimus: ⁊ infra. Ceterū cum aliquā causam cōtingit tibi ap. re. cōmitti: ⁊ aduersa pars post citationem[b] iter arripuerit ad sedem ap. veniendi: nō minus poteris in negocio fm iuris formam ꝓcedere: q̄ si ante citationem[i] iter arripuerit: non est aliquatenus ꝓcedendum. ¶ Dem.

¶ Non obstante appellatione ex falsa causa interposita pōt iudex ad ulteriora procedere.

S Uper eo q̄ sollicitudo tua q̄siuit prudentie tue durimꝰ respōdendū: q̄ si de aliqua exceptione questio oriat: ⁊ exinde appellationez[k] fieri ꝓtingat: eidē exceptioni erit merito supersedendum: ⁊ si ꝑncipalis[l] cā sine illa[m] termiari[n] nō poterit: ei nihilominus supsedeat. ¶ Si autem aduersa pars de falsi suggestione[o] in ap. prupit: non est sniа sup hoc differēda. ¶ Dem.

¶ Etiā pro minoribus seu leuioribus causis appellari potest.

D E appellationibus ꝓ causis minimis[p] interpositis volumus te tenere. q̄ eis pro quacunqz leui causa fiant: non minus est q̄z si pro maioribus fierent deferēdum. ¶ Dem.

¶ Secundū canones appellatur etiam ante sniam: fm leges nō: nisi in quibusdā casibus. hoc primo. Et appellatio ⁊ recusatio equiparātur in hoc: q: sicut in appellatione requiritur causa ratiōabilis ita ⁊ in recusatione. hoc secūdo. Et tē pus assignatum iudici ad causam decidendam incipit currere a tēpore presentationis rescripti. hoc tertio fm verum intellectum.

cuius. q̄ si soluēdo nō fuit: restituit appellās ad ꝓsecutionē siue appellatiōis. ff. de eo p quē fac. erit. l. ex hoc edicto. ff. de vo. ⁊ elegāter. §. si dolo. Dicūt tñ qui dā: q̄ isti adiuti fuerunt bñficio restitutionis: qr istud biēniū cuilibet currit ēt impedito agere: si non poterit hre copiā iudicis: vel qr noluit ꝓcedere: vel qr potuit facere q̄ cōpelleretur iudex. C. de tēp. ap. l. vl. §. vl. scz hoc ex lra nō colligit vt b ⁊ b nō stetit p negligētiaz iudicis: scz ex ꝓpria ipotētia. vñ nō bz b locū lex illa. C. de tēp. ap. l. vl. ⁊ ita no. b illud generale q̄ si p me ñ stat mihi nō iputatur. ⁊ isto iur isti ꝗrātur illesi.

b ¶ Eminim⁹. p⁹ citationē: vel etiā post scīētiaz ante citationē. j. e. suggestū.

i ¶ Ante citationē. vl añ sciaz lra ipetratarū ꝑ eū. j. e. suggestū. ⁊. c. ad b. scz hodie ista ñ babēt locū: qr ñ ꝓdest allegar: q̄ miserit nūciū añ: ēt si dixerit se sup hoc lras hre q̄ ñ sint iudici pñtate. j. e. vt debitus. ⁊. ij. q. vi. §. ei⁹ q. scz qd si nō misit nūciū: scz in ꝓpria psona iuit nū qd ꝓcedet ꝑ eū si conueniat cora ordinario vel delegato sit per eo pro quo iuit. credo q̄ si nō sit q defendat eum cū debuerit dimisisse. ꝓcuratorē: ꝓcedetur ꝑ eū nō obstāte q̄ iuerit pp hoc: qr ⁊ si iā cuz lris reuersus esset: nō ꝓdesset tāq̄ ab aduersario iā ꝑuent⁹. j. e. cū debit⁹ ⁊. s. ō fo. ꝓpe. c. pe. ar. ꝑ. j. e. vi lecti. i. ⁊. c. vt nfm. qr plus ē facto appellare q̄ ꝛbo: vt ibi. sed ibi añ iter arreptum litigabant vnde iter ibi habet q̄si pro appellatione. sed b iuit ad curiaz nulla cā mota vel cōminata ꝓ lris ipetrādis: vnde si aduersarius eū ꝑuenerit sibi iputet: qa debuit eē diligens ⁊ ipm ꝑuenisse. T. dixit q̄ nō oz procedi cōtra ipsum: nisi fuerit fraude vel dolo: tūc. n. ꝓpter dolum suum non expectabit.

S Uper eo. Supsedetur pp articulū in quo appellatū ē ēt sup ꝑncipali cā si sine illo articulo expediri ñ pt. h. d. inherēdo lre scz infra multuz restrigēt. Duo sunt dcā. scz ibi: si aūt. ꝑma ps cōiter nō sūmatur pp varietatē lec. scz fm veriorez intellec. possumus sic sūmare: vt in rubro. Ab. si.

k ¶ Appellationē fieri. hoc potest hre locū tā añ lit. ꝓte. q̄ postea vt si añ lit. ꝓte. obijciat aliq̄ exceptio rōnabilis q̄ ēt ꝓbata deberet legitima reputari nē. ⁊ iudex eā admittere nolit si ꝓpter hoc appelletur: iudex vel non oz ꝓcedere vel remouere grauamen. j. e. vt debitus: ⁊. c. cū cessante: alias reuocabitur totū quod fecerit. de hoc habes multa exempla. j. e. ex parte significauit. significantibus: infinita exempla inuenies super hoc post lit. contest. ⁊ eodē modo pone exemplum. s. de ordi. cog. c. i.

l ¶ Et ꝑncipalis cā. ⁊ ita nō ꝓcedit sup principali: ⁊ in preiudicialibus exceptionibus hoc habet locū: plura exempla ponunt. iij. q. ri. §. aliquādo.

m ¶ Sine illa. puta de non petēdo prescriptio. ⁊ ꝙsimiles.

n ¶ Terminari. ergo videtur q̄ si ꝑncipalis cā possit expediri sine illa q̄ nō obstante illa appellatione ꝓcedere possit in principali: ⁊ ita videt q̄ teneoꝛ litigare sub illo qui etiam me grauauit a quo appellaui iusta de causa cōtra illud. j. eo. ad hoc. ⁊ j. proposuit. satis crederem q̄ vacat hic ar. a contrario sensu: quia cuz iam certa ratione me grauauit: quomodo poterit procedere postea me inuito nō videtur. iij. q. v. q̄ suspecti.

o ¶ De falsi suggestione. hoc intelligūt quidam: cū ꝓbare nolebat. sed allegabat tñ. ⁊ iō nō valet appellatio. Vel dicas q̄ hec exceptio de falsi etiam suggestione nō est admittenda post lit. cōte. cum sit dilatoria. ⁊ sic erat lis ꝓtestata: qr iola sniа erat ferēda. vnde nō debet differri sententia propter talem appellationē interpositam occasione exceptionis que ab initio fuerat proponenda. s. de re iudi. inter monasterium. si. C. de fal. l. ij. ⁊. C. de le. si in fraudem. vbi nō differtur executio ꝓpter suggestionem falsi. Ber.

p **D** E appellationibus. minimis: minima cā pōt dici duoꝝ aureoꝝ: qr ꝑ ea nō dat actio de dolo: vt. ff. de dolo si oleū. in fi. ⁊ l. se. vel ēt. x. aureoꝝ

.ff.si cui plusq̃ p legẽ falcidiã.l.iij.§.q̃uis. vel.l.solidoꝝ.C.de defen. ciui.l.i. vel illa vbi minima q̃ ad sũptꝰ iudiciales nõ sufficit.ij.q.vi.anteriorũ.§.illud ẽt. ꝛ ita ꝓ q̃libet cã appellat: qꝛ ita põt qs grauari in paruo sicut in magno: q̃ptitas cãe ñ facit q̃re ĩtroducta sit appellatio: ꝫ iniquũ grauamẽ.s.e.ad nostrã.ꝛ.j.e. cũ spãli.§.porro.sic ẽt ĩ minima re furtũ cõmittit.xxiij.q.vi.c.vi.qꝛ nõ furtũ ꝫ furantis effectus consideratur. vt ibi dicitur.

S Uper eo. Summat per alia ẽba qꝛ pp brevitatẽ p alios nõ solet sũmari ꝛ sic vt ĩ rubro.ꝛ tria sunt dicta q̃ patẽt per.§.Ab.si.

a ¶ Litis ꝓtestatiõez. de appellatiõe q̃ fit añ sniam ĩtellige ꝫ illaz decre.j.e.vt debitꝰ. post sniam ẽo indifferenter appellatur nulla cã expꝛessa ꝫ sufficit dicere ab iniqua snĩa appello.ij.q.vi.§.forma.ij.

b ¶ In casibus. vt.ij.q.vi.§. ante sententiam.

e ¶ Scut appellatiõi. sicut appellatio cã ꝓbabili nõ expꝛssa ñ admittit.j.e.vt debitꝰ: sic nec recusatio admittit cã recusationis ꝓbabili nõ expꝛssa.j.e. cuz spãli.ꝛ melius.j.eo.nouit

d ¶ Recepisse. Die receptiõis ñ numerata.ff.si qs cautiõibꝰ .l.i.ff.ỏ regr.re.l.annꝰ.ꝛ.iiij. .q.v.qstgs.sic dies ĩ quo excõicatiõis exceptio ꝓponit.que.j. octo dies ꝓbari debet nõ cõputant ĩ illis octo diebꝰ.s.de excep.pia ꝓsideratione.que est Inno.iiij.ꝛ.c.frequens.ar.cõtra.ff.de verb.obli.continuus actus.ꝛ.l.i.§.qui presens.

P Eruenit. Cõis diuisio scda ibi: fraternitati.

e ¶ Cõpellas alternatiue.s. vt vel psequat appellationẽ ĩ termio ꝓstituto a iudice: vl eo elapso cora eo rñdeat.sic.j.c.pr. ꝛ.j.e.ad hec.ij.ꝛ sic ĩtellige.s .c.cũ sit romana.v.si vo ante alias nemo põt ꝓpelli pseq appellationẽ: vt.C.e.ti.eos ĩ fi.

f ¶ Notoriꝰ.s.e.cũ sit romana ꝛ.j.c.pr.ꝛ bẽs ex hac decr.ar. q̃ excõicatꝰ appellat põt.iij.q. ij.renera.ꝛ.s.ỏ excep.cũ iter.

g ¶ Donec pa.in hoc casu cũ ĩ iuria ẽ manifesta.pmo dz satisfacere q̃ absoluat.j.de v.sig. ex pte.i.ꝛ.c.cum olim.si.j. de sen.excõ.parochianos.

Q Onsuluit. Cõis diuisio. scda ibi: consultationi. Ab.si.

b ¶ Nõ ẽ aliq̃tenus.sic.s.e.c. pri.ꝛ.c.cũ sit romana in fi.

i ¶ Notoria.notoriuz dꝫ tribꝰ modis.j.de coba.cle.ꝛ muli. .c.vi.vbi de hoc.

k ¶ Coge.sub alternatione: vt vel psequat appellationẽ ĩ termino statuto vel eo elapso respondeat cora eo: vt.s.c.pr.ꝛ .c.cũ sit romana.ꝛ.j.eo. sepe. ꝛ.c.ad hoc.ij.

S Uggestum. Cõis diuisio.scda ibi: tue. Ab.si.

l ¶ In vocẽ appellatiõis.ar.B q̃ aligs possit appellare ĩ absẽtia iudicis.ar.s.de ali.mu.iudi.cã.c.i.qꝛ ex quo gs scit appellãdũ ẽ.ij.q.vi.biduũ.ꝛ.C.qũo ꝛ qñ iudex.ab eo ꝛ.ff.qñ ap.sit.l.i.§.si aduersus. vñ vl q̃ si eps me? vellet me excõicare: ꝛ abñs appellẽ: si ferat snĩaz nõ tz: tñ in hoc casu tz: qꝛ ignorat me appellasse: ꝛ iõ nõ punit p capitula.ij.q.vi.decreto.ꝛ.xxiij.q.iij.de illicita.lau.ꝛ ẽ b ar. q̃ talis ap. .c.cũ spãli.

m ¶ Si gs deprẽsus.ꝫ qs ꝓbabit istũ malicose appellasse: ad-

uersarij q hoc obijcit.ff.de pba.ab eo.ꝛ.l.ĩ exceptiõibꝰ: qꝛ q fraudẽ allegat: eã pbet.ff.de pba.quoties.§.q dolo.ipo fcõ vl q̃ sit pbata malitia.

n ¶ Epistolã.s.e.meminimus.ꝛ.j.e.ad hec sicut asseris.

o ¶ Remouẽdũ.s.c.ad nfaz.ꝛ.j.e.cũ spãli.§.porro. Dỏ eniz ꝓuisuz est ad ꝛcordiã: nõ dz vgere ad notã.xlv.di.lz.ij.ꝛ iuris occasio ad iniquũ di

spẽdiũ trahi nõ dz.C.de vsuca.p ẽptore eũ.q. et .j.de pũl.q̃ nõnullis. in fi.de rescrip.nõnulli.

A D presentiam. Aliter põt sũmari ꝛ sic. Si post appellationez excõicatꝰ celebrat diuina non incurrit aliq̃ irregularitatem nec ex eo venit puniendus si ꝓstat appellationẽ fuisse legitimã. Et pmo ponit dationez auditorũ. scõo actũ ipsorum ibi: q. tertio principalẽ diffinitionẽ ibi: ideoqz. Ab.si.

p ¶ Absolui. ad cautelã. sic ꝛ.s.ỏ testi. veniẽs in fi.ꝛ istud sepe fit: licet excõicatio de iure nõ teneat.j.de sen.excõi. per tuas.ꝛ.c. venerabili. et .c.solet.a nõnullis.ꝛ.s. de of.dele.cũ contingat .xxiij.q.i.audiuimꝰ si. .ff.de remis.l.vna.C.ỏ ĩgenuis.l.ij.ꝛ in quadã decre. Inno.iiij. solet a nõnullis.li.vi.

q ¶ Cõtra appellationẽ .s.legitimã: vñ nõ tenu it excõicatio: qz ex eo pz. qꝛ de fcõ fuit absolutus; vñ cessare a diuinis non debuit.j.de sen.excõi.p tuas.ꝛ.c.solet a nõnullis.lib.vi.

r ¶ Eum statũ. sic.j.e. bone.ꝛ.s.de of.dele.su per qõnum.ꝛ.ij.q.vi. appellatiõe interposita. ꝛ.ff.nihil inno.appellapen.l.vna.ꝛ.s.de iurẽ iurã.venientes.ꝛ.s.de elec.cũ inter canonicos.

A Dam teneamur. Sũmat vt in rubro ꝑm cõem ĩtellectuz. Cõis diuisio. scda ibi: prudẽtie. Ab.si.

s ¶ Reformare. p finuz etiam turbata possessio potest recuperari absente dño.C.si per vim vel alio modo.l.i.

t ¶ Determisso. ꝛ sic vl q̃ ĩ eo tñ articulo su per quo appellat crept? est a iurisditione iudicis sui ordinarij.j.e.ꝓsiu it.ꝛ.s.e. ad b.ꝛ ꝓium ex illis decre. colligit.ꝛ ad hoc est ar.ff.apud eũ a quo ap.l.vna. vñ põt possessionẽ illã reformare: nec p hoc ĩtelligit renũciare appellatiõi: vt ꝫ. Jn delegato sec?: qs ex quo appellat ab ipso ex legitima cã nulla remanet ei iurisditio.j.e.vt debitꝰ vñ si rediret ad delegatuz: renũciare ĩtelligit appellatiõi.s.de of.dele.gratũ.s.de testi.cum venissent.

Q Onsuluit. Generalis appellatio si fiat in oibus causis nõ dz. si fiat ĩ vna tñ bñ dz.b.d. Nt sũma sic: vt ĩ rubro. ka ps ibi: si vo. ab.

u ¶ Generalis. Hic admittit generalis appellatio ꝓ.s.e.c.ij. vbi logt de generali appellatõe q̃ fit

niẽdi: vt sic eoꝝ sollicitudinem a gbus impetuntur eludant. ¶ Tue cõsul.t.r. vt si qs deprehensusm fuerit hoc ex fraude vel malicia facere: ap.eius nõ deferas. neqz ob id cãm tibi cõmissam terminare post ponas: qꝛ decretalẽ epla? q̃ tales munire videtur nõ ad deprimẽdã cuiusqz iusticiã sz ad remouẽdumo grauamen nos fecisse cognoscas.

I Dem eboꝛac.archiepiscopo.

C Excõicatꝰ pẽdẽte cognitiõe appellatiõis absolui põt ad cautelã ꝛ si appet cũ legitie appellasse: nõ punit ꝓ eo q̃ iteriz celebrauit diuina.

A D psentiã nostrã. R. psbyteꝛo veniente epo tusculano.ꝛ .p.sancte susãne card.tuã ꝛ ipsius cãm cõmisimus audiẽdã. ¶ Qui ad obiectionẽ tuaz lz.r.psbyter nõ eẽt excõicatꝰ de iure de fcõ tñ fecerũt eũ absoluip. ¶ Jdeoqz mandamus q̃tenus ꝑdictũ psbyterũ ꝓ eo q̃ post excõicationẽ ꝛtraq ap. factã diuina cantauit: nullatenꝰ inquietes: sed ad eũ statũr reducas oia in quo erant tempoꝛe appel. emisse.

I Dem cantuarien.archiepo.

C Si appellãs turbat ĩ possessionẽ sup qua fuit appellatuz iudex a quo põt illã possessionẽ sibi reformare appella.i suo statu ꝓmanẽte.

Q Am teneamur: ꝛ ifra. Quonã nos ꝓsulere voluisti vtꝝ si eoꝝ possessio q ad audiẽtiam.n. appellãt turbata fuerit: tibi eaz sibi liceat reformaree eo de quo appellatio est interposita pretermisso?. ¶ Dru.t.rñ.q̃ si exide ad te querela puenerit: id ordine iudiciario tibi licebit experiri.

I Dem epo ꝛ archi.de bonoñ.

C Generalis ꝛ vaga appellatio respectu cuiuslibet grauaminis nõ valet sed restricta ad certã cãm sic.

Q Onsuluit: ꝛ ifra. Cõsul.u.r. .r.q̃ si generaliter ap.gs iter põeret ab oi grauamie qõ sibi posset ꝓtigere.hmõi ap.tenere nõ dz. ¶ Si vero ab aliquo iudice sup oi grauamie qõ ĩ vna cã sibi possit inferri: quãquaz generalisv appellatio sit iterposita: appellatiõi tamẽ eius est ab eodẽ iudice deferendũ.

I Dem zamorien.epo.

C Appellatio friuola nõ excusat ĩferiorẽ quominus teneat obedire superiori ꝛ vt de contẽpto puniat.

in qualibet causa. sed nec istud tenet: q causa ꝓbabilis semper est exponē da: aliter nō admittitur appellatio siue generalis sit: siue specialis. ℑ. e. vt debitus. t. c. cum speciali. §. porro.

QUam parati. ¶Pretextu appellationis nō dz subdit⁹ ꝓtēnere ordi-nariuz. ita cōiter summat: ꝫ certe ꝟ sūmatio est nimis generalis t nō mihilo fuit p. c. vt debi-tus. ℑ. e. sūma ḡ sic vt in rubro t est casus valde no. in eo qō diri istū pu niēdū. diuidit. naz ꝓmo ponit qō opponebat car dinalis ℑ epz. scōo excu-sationē epi ibi: cūqz. ter-tio respōsionez ad illam ibi: Cardinalis econtra. Quarto citatōez epi ibi: nos vero. Alb. si.

a ¶Promulgauit. pp cōtumaciaz: vt. xi. q. iij. certū. t. ſ. e. si duobus.

b ¶Regis. ar. q excusa ret euz auctoritas regis si in legatiōe regis īnē tus fuisset. arg. xix. di. si epūs. lxiij. di. salonitane. t in autē. quo. opoz. epi. §. illud. col. i. xxiij. q. vlti. si aut vobis. arg. ℑ q nō excusat. xxiij. q. vlti. quo ausu. t. c. reprehen sibile. xxv. q. i. oē. t. xij. q. ij. qcūqz militū. sol. si mādatuz regis ꝓueni at mādatuz cuiuslibet ꝓ lati post dām papā: tūc regi obtēpandū est: si ab ipo teneat regalia. xxiij. q. vl. §. ecce. Qō si pa pa vocat euz postea exē plo petri relictis oīb⁹ re galib⁹ sequat papā: vñ iste ēt si ibi fuisset debuit venire ad cardinalez exē plo petri qui vicez pape gerebat. xciij. dist. c. vlt. xciiij. di. c. i.

c ¶Suus nunci⁹. ar. q ſimplici nūcio credēduz est ēt ī alteri⁹ ꝓiudicio. ff. de re. eo. q sub tuto. vel cur. l. magis. §. illō. ar. ꝓtra. ſ. de of. leg. prudē tiam: qz vſ ibi: ꝑ certum nunciū litteratorie desti natum: vni testi in alte-rius ꝓiudiciū credi nō dz ſ. de testi. veniens. i. t. c. ꝫ. nuncio tñ publico iurato fideliter exeq officiuz suū bñ credit circa citatiōes. aliter nō crederet ar. ſ. de ꝓsump. illud. ſ. de prescript. ad audientiā. t ar. ꝑdicte. l.

d ¶Obtentu appellatiōis. t sic duplici defensiōe defendebat iste: auctori tate regis t ꝑ appellationez qz nemo ꝓhibet plurib⁹ defensiōibus vti. ff. ō excep. nemo. t. ſ. ō ꝓscrip. auditis. ¶Preterea si appellatio tenuit t car dinalis sciuit illū appellasse: sñia cardinalis nō tenuit. ſ. e. si duob⁹. qua re ergo papa nō admittit talē appellationez: qz nō ꝓstabat q appellasset. vel qz iusta fuisset appellatio ꝫ allegaret t poti⁹ debuit credi cardinali t nuncio q̄ illi q hoc tñ allegabat: t ꝓterea debuit ire t allegare ꝓuilegiuz suuz. ff. de iudi. si qs ex aliena. t. ſ. e. si duob⁹. marie si in vna legatione inueniebat. ff. de iurisdi. om. iudi. l. vl. ar. a cōtrario sensu.

e ¶Dstēturus. ꝫ quare papa mādat q veniat ad curiā cum cardinalis ex cipiat ℑ euz: vt vſ p id qō dicit in ꝓn. q parat⁹ erat petitiones illi⁹ admit tere. sed ꝑ exceptionē repelli tñ debuit nō puniri. ſ. de ordi. cog. c. ij. Car dinalis nō excipiebat ēt simpliciter. īmo denūciabat dño pape ꝓtumaciā suā t excōicationem suaz vt inde puniretur t repelleret a petitionib⁹ suis tanq̄ excōicatus: quare papa ipm nō audiuit ꝓpter excōicationez t ꝓ-pter cōtumaciā t contemptuz sedis apostolice vocat ipsum ad apostolicaz sedem. ℑ. de accu. veniens in fi.

ADhec. Qui iurauit stare mandato ecclesie nō audit appellans ℑ iuramētū: si tñ de fcō grauat appellare poterit. h. d. cū seq. vel sum-ma cōpendiosius sic vt in rubro: scōa pars ibi: id tua. Alb. si.

f ¶Et postea appellāt. sed q̄re nō cōpellunt ꝑcise etiā stare iudicio ecclesie ꝑm q iurauerunt. iō nō cōpellunt: qz grauabant. alr non admittit hodie appellatio. ℑ. e. vt debit⁹. t ideo nō vſ deserere iuramentū: cum ex iusta causa dimittat illud. ff. qui satisda. cogā. l. vltima.

g ¶Infra. xl. nō artat ad hoc nisi ꝑm q̄ visū fuerit iudici: vt. ſ. e. cū si romana.

b ¶Iter arripere. ¶Hic ꝑfigit termin⁹ ad iter arripiendū. sic. ſ. e. personas.

i ¶Prosequendam. Contra. ℑ. e. c. priori. sed soluitur ibi.

QAestioni. Cōis diuisio. secunda ps ibi: questioni. Alb. si.

k ¶Deferendū. ſ. c. pri. ℑ ibi iusta de cā appellauit: hic cā subterfugij: vt lra dic t lra soluit ℑ. vl sic ītel lige diuersitatē istaz decre. ibi iurauit stare iudicio ecclesie: qz pp cōtumaciā fuerat excōicat⁹ t ꝫ appellet ex cā ꝓbabili: iudi cio stare ītelligit: qz fac qō ius sibi pmittit. ℑ. e. vt debit⁹. ar. ff. iudi. sol. cū apō: t. ff. rē. ra. ba. l. iij. §. falsus: hic erat excōi cat⁹ ꝑ aliquo delicto ī quo iace bat qz forte idē detinebat vxorē alteri⁹: t sup hoc iurauit stare mādatis ecclie: ꝫ statiz añ mā datū vel mādato fcō: q illā vl terius dimitteret īcōtinenti ap pellauit. tali appellatiōi ñ ē ali quaten⁹ deferēdū qz ꝓiudicat iu ramēto suo: t hoc satis pōt col ligi ex ipa lra vbi dicit appella tioni q̄ iuramēto ei⁹ dēat dero gaf: qz sine iuramēto tali appel latiōi ñ ē deferēdū: ꝑ quā in sua iniqtate remāeat. ℑ. c. pr. t. ſ. e. ꝓsuluit. t. c. cū sit rōana ī fi.

l ¶Reducēd⁹. sic. ℑ. de sen. ex. sacro. vſus fi. ſ. ō offi. ordi. ad reprimēdā. ī fi. sed nūqd itez ſcipiet iuramtū ab eo stādi mā dato ecclie: cū iā semel deiera-uit. Lau. dixit q sic. t ē ar. op-timū. ſ. de ma. t obe. cū in ec-clesijs. ar. ℑ. xxij. q. v. puuli. t. vi. q. i. qcūqz. t. ſ. de ꝓsump. lras. ꝫ ibi nō admittit ad iura mētū: vt possit testificari ꝑ ali-quo ī opprobriū ipsoz q plures sunt. sic. ſ. de test. testimoniū. Itē ar. ℑ. ij. q. vij. ñ pāt: ꝫ illō itelligit añ q̄ peniteat. T. dice bat: q aliā cautionē debeat ab isto recipe ꝑter iuramtū. ſ. fide iussoriā cautionē vl pignorati tiā. ff. mā. l. si mādato. §. vl. t. ff. de fideicō. li. l. iij. §. adijci. ar. illi⁹ decre. lras. ꝫ illō logit cū suspect⁹ est ō hr si: vñ eccla recipit fideiussoriā cautionē ad dānū illi⁹: t ala. hoc idē sentie bat. ar. ſ. de ꝓcura. c. i. t. ſ. de ꝓsump. scribā. Dico cum lau. q itez isti iurabūt in cōfusionez ipsoz: t q̄ forma est talis: q cū iuramēto absol uatur. ℑ. de sen. excō. ex tenore. t. c. cum desideres. in fi. t. c. super. eo.

m ¶Quod ꝓ posse: alias nō cōpellit. xiij. q. vi. si res. t. xxiij. q. viij. pessimaz. ℑ. de vsu. cū tu. qz impossibile preceptum non obligat. ff. que sen. sine ap. resci. paulus. si. ſ. de pac. c. vl. Ber.

PReterea. Sūmatur vt in rubro sed supple ad ter. idem esse de antea cō-missis si nunc de illis accusat: vt in. c. ad hec. cl. i. ſ. e. t. c. proposuit. ℑ. eo. Due sunt partes. Secunda ibi: diximus. Alb. si.

n ¶Grauia. maxime qñ si super articulo aliquo appellatio facta est ad ea que postea emergunt nō extendit: quia in alijs remanet sub iurisditiōe iudicis sui. ℑ. e. proposuit. t. ſ. e. cum teneamur. ergo multo fortius appellatio illos non de-fendit in enormibus: vt. ℑ. proposuit.

o ¶Inigrate. sic. ſ. e. c. ad nostrā. t cum sit. in fi. t. c. puenit. t. c. consuluit.

QInstitutus. ¶Prima pars decise narrat factum. Scōa dat iudices ibi: ideoqz. ¶Premitte q vacante ista ecclesia cathedrali ꝙuentib⁹ oīb⁹ ad quos spectabat electio archidiacon⁹ noīauerit quēdā ꝓsociuz eligendū ī ep̄m fuit obuiatū t ꝫdictū a religs ne eligeret cū esset excōicatus ac fuit iterposita appella tio si secus fieret. Sed hac appellatiōe nō obstāte archidiaconus cū qbusdā pau cis de capitulo ꝓcessit ad electionem istius epi t appellationez īterposuit ne ī ꝓ-iudiciū isti⁹ electiōis attētaret aliqd: hac scōa appellatiōe nō obstāte relīq facien tes maiorez ptem ꝓcesserunt ad electionem t quēdam alium elegerunt: vtraqz electio deuoluta fuit ad sedē ap. t papa mandat: vt in littera cōtinet. Alb. si.

p ¶Excōicationis. idē esset si suspensus esset: naz suspensi t excōicati nec eligere nec eligi possunt. ſ. de ꝓsue. cū dilectus. t. ſ. de electi. cū inter. r. t. ir. q. i. nos in hominem. arg. contra. ℑ. de cle. excom. mi. si celebrat. sed ibi soluitur.

q ¶Nominationem. si fuit simplex nominatio nullum ius fuit acquisitū nomi-nato. ſ. de elec. q sicut. t. xij. q. vi. nominationes. vnde nullum potuit impedi-

mentum prestare sequenti electioni.

a ¶ Maioris. s. de elec. q2 propter. 7. c. ecclesia vestra: vbi de hoc.

b ¶ Nō obstāte appellatiōe. q: frustra iplorat legis auxiliū q cōmittit i legē. J. c an sit. J. de vsur. q2 frustra. ff. de mūn. auriliuz. in fi. s. de elec. bone. J. de īmu. eccle. c. vlti. 7. C. de re. cre. generalr. §. i. ar. p. s. de elec. ꝓsiderauim⁹. 7. c. audi-

tis. Dicas q b ꝑ noiatio sit-

tie fuerit electio sine nomiatio: nulla fuit trib⁹ de cāis: q2 post appellationē iterpositaz 7 post ōnūciationē excōicatiōis. cū ex cōicati electio ipso iure nulla sit 7 a lōge minori pte: alia vo q̄si a tota eccl'ia. vñ merito ꝓua luit 7 appellationē obijcere ille nō poterat cum ipe appellatio ni non detulerit: vt. s. de elec. bone. 7. J. e. an sit.

P ROposuit. Scōm intellectū itrisecū sūmak vt i rubro. Et ꝓmo pōit ꝓsultatō scō rūsio. Scōa ibi. sup quo.

c ¶ In alijs. Et ita pz q̄ appellatio ñ eximit appellātē a iurisditiōe iudicis. nisi in eo tm̄ sup quo appellak. s. e. cum tenea-

mur 7. c. ad hoc. 7. J. e. pastoralis. §. verum.

d ¶ Nō dz. hoc vbū dz necessitatē iportat si. xi. q. iij. debent. vñ si appellās vult cū recusak pōt q2 suspect⁹ē: vt b dic. 7. s. .e. ad hec. alio q̄n si nollet cū recusak tenek corā illo rñdere: q2 su⁹ iudex ē. sz q̄d si appellaui a delegato: 7 pēdēte appellatiōe iterū dak inder ꝯ me in alia cā. nūquid potero ipz recusar e pp ipaz appellationē dicas q̄ sic. ar. isti⁹. c. dicas q̄ hec recusatio pēdēte ꝓze appellatiōe ē i pēdēti: nā si ꝓnūciek appellatō nē tenuisse: appet q̄ cū grauauit: 7 sic admittik recusatio i fa cā. ar. J. e. postremo. si āt ꝓnūciak male appellatū: appet q̄ illū nō grauauit. vñ remittik ad ipm iudicē. J. e. c. cū in eccl'ia. 7 .c. vt debit⁹. 7 sic nō poterit eū recusare in alia causa.

e ¶ Manifesto. bēs b q̄ in notoriis nō ē loc⁹ recusatiōi: sicut nec appellatiōi. s. e. cū sit. 7. c. pcenit. 7. c. ꝓsuluit. arg. J. iij. .q. v. q2 suspecti. sz illud de manifestis non notoriis hic vo de manifesto quod est notorium.

Q Ua fronte. Summak vt in rubro ꝑm vnum intellectū quē tm̄ oz limitak q̄n excōicatio ñ fuit lata p manifesta ꝓtumacia: q2 tūc nō dz absolui nisi satisfactiōe ꝓcedente vt i. c. ex parte el. i. J. ō v. sig. fz aliū itellectuz pōt sic summari. Appellans ab excōicatione pōt petere absolutionē ab excōicatore a quo appellauit nō obstante appellatiōe sua vel appellatiōe iterpolita p aduersariū ne absolvak nō tm̄ iste ter. itellect⁹ multū ꝓgruit lre. Diuidit. ꝓma ps reprehēdit q̄rētē. scōa ibi. sane ipsius duplici qōni rñdet. Ab. si.

f ¶ Pernertere. nam iure posset ei dici peccasti quiesce. ar. iij. q. vij. §. tria. 7. §. sunt aūt. v. idem testatur.

g ¶ Canonicū. q2 huiusmodi spiritualia in ecclesia: siue capitulis ad hoc deputatis fieri debent. xxiij. di. in noīe: 7. ij. q. vij. preceptum. 7. xxiij. q. vlt. cōuenior 7. s. de ele. cū terra. 7. c. q̄ sicut. 7. J. de īmu. ec. c. i. 7. c. cum ecclesia. ar. contra.

b ¶ Debitū iuris. ꝓfirmatio. n. cāe cognitionē desiderat. vt. xxiij. di. illō. xl vij. di. de petro 7 iō de plano expediri nō pōt. iij. q. iij. §. spaciū. 7. §. a iudice. 7. ij. q. .iij. §. notādū. v. Jtē p tribunali 7 nō de plano. 7. ff. de of. pcōsul. nec gcp. C. ō sen. 7 interlo. om. iudi. cū. sniam. ff. de reg. iur. oīa quecūq3 7 talia fieri nō debēt: nisi premissa diligenti examinatione tam persone q̄ de modo electionis. s. de elec. nihil est. 7 fieri non debent sine consilio capituli sui. vel maioris partis .J. de his que fi. a pcla. sine consen. c. nouit. 7. c. quanto.

i ¶ Qualibet non manifesta. q2 si aliquis est excōmunicatus pro manifesta offensa non absolvitur ante satisfactionem. J. de ver. sig. ex parte.

k ¶ Decedat. q2 pp peccatū nō citⁱ etiā motu ꝓsumit. xi. q. iij. cpi si sacerdotal.

ban⁹ cū assensu cleri epat⁹: vel maioris⁸ 7 sanioris ptis ꝓnoiatuz. J. i epm 7 pastorē elegerit: ñ obstāte[b] ap. pfati archidi. si ipse ap. pus facte non detulit: electionē de pfacto .J. factam auc. ap. confirmetis.

I Dem eboracen. archiepo.

¶ Appellās ab ordinario in vna cā in alijs corā eo respōdere tenek: pōt tm̄ cū recusare vt suspectuz nisi ꝓueniak de crie manifesto: 7 i quo nō cadit excusatio nec suspitio: vt q: ipōit pena iuris surgēs ipso fco.

P ROposuit nobis. m. dericus tuus: q: sepe ꝓtigit: vt cū aligs sup aliq̄ cā appellat i alijs[c] cāis in qb⁹ nō ē appellatū rñdere recuser. Sup quo. t. t. Rn. q: lz. p illa appellatiōe nō min⁹ teneak in alijs sup qb⁹ appellatuz nō ē rñdere: iudex tm̄ a quo appellatur: q2 illi oīo suspectus est: euz nō dz⁹ ad respondēduz sup alijs cōpellere: nisi pro crimīe adeo graui 7 māifesto[c] quo ipso actu merito sit damnandus.

I Dem cantuarien. archiepo.

¶ Absoluitur excōicatus cautiōe recepta licet aduersarius vel excōmunicato: ne absoluak appellet.

Q Ua frōte nos cōsulere vales nō videm⁹: cū dicaris ordinē iuris puerter[e]. iā. n. nō i eccl'ia sicut ē canonicū[g] 7 honestū: nō etiā i palatio: nō i camera tua: sz i camera regis ꝓtra debitū[b] iuris 7 pōtificalis officij dignitatem epoz elections clericis cōfirmare: 7 infra.

Sane si qs p ꝓtumacia vel alia q̄liber[i] cā iterdicto vl excōicatiōe tenek astrictus: 7 offert se ad iustitiaz de bis p qb⁹ sniam ipsam excepit: iudex cū ne in excōicatōe decedat[k] absoluere poterit etiā si ps aduersa ne absoluak ap. obstaculuz interponat. ab ipso tm̄ añ absolutionem sufficienti cautiōe[l] recepta: q: uel in ꝑsentia ro. pō. ad cuius audiētiam appellak: si maluerit aduersarius vel corā iudice cui cām delegauerit iuris pareat eqtati. De bis etiā qui cōqueruñ[m] se irrationabiliter excōicationi vel iterdicto suppositos: illud[n] idē dicimus: etiā si bi q huiusmodi protulerunt sniam ad se. ap. durerint appellandum.

I Dem in cōcil. latera.

¶ Prelat⁹ subditū suspēdere vl excōicare si dz nisi monitiōe ꝓmissa: nec subdit⁹ cōtra disciplinaz ecclesiasticaz appellare pōt maxime si ē religiosus. hoc ꝓmo. Et iudex a quo ꝓfigit terminuz appellāti ad appellationē ꝓsequēdā. infra quē si nō ꝓsequtur iudex a quo reassumit iurisditionē. hoc ꝯo. Appellās vero nō ꝓsequēs appellationē suam cōdēnak in expensis appellato hoc ꝓsequenti. hoc tertio.

R Eprehēsibilis: 7 infra. Presenti decreto statuim⁹ vt nec ꝓlati: nisi canonica ꝓmonitiōe[o] ꝓmissa: suspēsionis vel excōicatiōis sniam ꝓferāt[p] i subiectos: nisi forte talis sit culpa q̄ ipso[q] suo facto suspēsiōis vl excōicatiōis penā iducat. Nec subiecti[r] contra disciplinā eccl'iasticā in vocez ap. erūpant.

Si vero qsquā ꝓ sui necessitate crediderit appellādū: competens[s] ei ad ꝓsequendā appellationē termin⁹ ꝓfigak: infra quē si forte ꝓseq neglexerit tūc eps[t] libere sua auctoritate vtatur. Si aūt in quocūq3 negocio aligs appellauerit: 7 eo q appellatus fuerit veniente: qui appellat venire neglexerit: si qd ꝓprium[v] habuerit: competentem illi recōpensationem faciat expensax: vt hoc saltem timore territus in grauamen alterius non facile quis appellet. Precipue vere hoc in religiosis volumus obseruari: ne religiosi cum pro aliquo excessu fuerint corrigendi cōtra regula-

vlti. 7. ff. de fe. l. i. §. ij. 7 .l. solet. Dzeterea nihil deperit aduersario si absoluak 7 ei ꝓdest: quo casu ñ ē ei⁹ malicie itelligē dū. ff. de rei vē. i fūdo. 7 .ff. de aq̄ plu. ar. i sūma .§. Jtē varij: sic pp periculuz mortis citius absoluitur. J. de sen. excō. sacro. 7. c. nuper.

l ¶ Cautiōe. ergo nō sīs ratoria: q2 noīe cautiōis simpler ꝓmissio itelligitur. C. de v. s. sancim⁹ Imo iuratoria cautio prestak i absolutione. cū illa sit forma eccl'ie generali ter statuta. J. de sen. exc. ex tenore. 7. c. cū desideres. 7. c. sup eo. immo i casu isto cuz excōicak q̄s q2 nō paret iuri: si dz absolui: nisi ꝑstita cautiōe sufficiēti: q̄ iuri parebit sic cū restituik possessio .s. de sequestra. c. i. i fi. sz i aliis excōicatiōib⁹ sunt sic iuratoria aīs videret fieri iniuria aduersario.

m ¶ Conquerunt. corazsupioze excōicatoris q p simplicē q̄relā de excōicatōe cognoscere pōt. s. de of. oī. ad reprimēdā: 7. J. de sen. ex. sacro.

n ¶ Illud idē. q̄ absoluak. s. nō obstāte appellatione illius q ipsuz excōicauit: arg. cōtra. J. e. solicitudinem. so. ibi.

R Eprehensibilis. Quinq3 sūt dicta ter. secūdū ibi: nec subiecti: tertiū ibi: si vo. quartum ibi: si āt. quin tū ibi: ꝑcipue vo. ab. si.

o ¶ Cōmonitione. terna .s. illa enim dr canonica .xxv. q. vij. oēs decīe. et .xvij. q. iiij. ō ꝓsbytero rū. de canonica admoni ntioe bēs. s. de iudi. nouit. 7. ij. q. i. si peccauerit: 7 si qs ea omissa aliquē excōicauerit p vnuz mēsez ingressuz eccl'ie sibi nouerit iterdictuz. J. de sen. ex. sacro. 7 i odiū ꝓlatoz q excōicabāt nō ꝓmissa admonitiōe ꝫ istud ꝓcil. emanauit illa ꝓstsacro. 7. c. cū medicinal'. q̄ ipōit ipo iure penā illā ꝓlatis.

p ¶ Profert: tz tm̄ lz hoc faciāt. xi. q. iij. snia pastoris nisi in duob⁹ casib⁹. J. de sen. ex. p tuas. vbi bēs duos casus. tertiū bēs i. c. statuim⁹. 7 q̄rtuz bēs. xxiij. .q. i. audiuimus. 7 sic sunt quattuor casus i qbus nō tenet snia pastoris.

q ¶ Ipso suo genere. i. ipo fco. s. e. ꝓposuit. i fi. vt. xvij. q. iiij. si qs suadente. lxxxi. di. si qs sacerdotū. 7. c. si qs amō. i. q. i. repiunt. 7. J. de sen. ex. si cubine. c. nup tē. n. ꝑñt sine admōitiōe 7 sine pēa illi⁹ ꝓstōis sacro pūiri.

r ¶ Nec subiecti. q2 subiecti ꝓstōez illā nō suabāt īmo indifferēter appellabāt nō expectata aliq̄ admonitiōe 7 nulla cā ꝓmissa. alia ēt ꝓstō edita est ꝫ ipsos q̄ illis iponit silētiū. J. e. cū spāli. 7 sic pz q̄ subditi ꝫ eccl'iasticā disciplinā nō appellāt: nisi grauarēt iniuste ꝑm tenorē illi⁹ ꝓstōnis cū speciali.

s ¶ Cōpetēs fz tenorē illi⁹ decre. s. e. cū sit. si exposuit cāz ꝓbabilē sue appellatiōis añ sniaz. J. e. vt debit⁹ p⁹ sniaz ñ ē necesse allegare aliquā cām.

t ¶ Tūc eps. q pinde ē acsi non appellauit. s. e. cum sit. 7. J. e. sepe.

v ¶ Proprium. punik appellās q nō ꝓsegk ap. in expensis alteri pti ex eo q̄ ipz ad iudiciū ꝓsecut⁹ nō venit: 7 si ꝓuocat⁹ fuisset p procuratorē ñ ad tractādā litē: fz ad ipetrādas lras. aduersario legitīe ꝓsequēte ad totā cām si

militer ꝓdēnat: qz nō venit sufficienter. ī. e. nicolao. sed si nō hēat ꝓpriū alias punietur ſm arbitriū iudicis. xxiiij. q. vi. si res. t. ſ. de vo. t ꝓtu. finem in fi. ff. de iu. eum quē tenere. ſ. de rescrip. ceterum: t. c. vlt.

a ¶ Regularem. sic. ſ. e. ad nostram. vbi de hoc.

Dhec. Duo sunt dicta ſm ibi: aut si. Ab. si.

b ¶ Cōpellere. sub alternatiōe vt dcm̄ ē. ſ. e. cōsuluit: t. c. puenit. sic alternatiue cōpellit qs ad continentiam: vt. xxvij. q. ij. multorum.

c ¶ Suspectū. t ita ordinarius potest recusari. ō hac suspitōe. tene qō dr. ī. e. cū speciali. t. ſ. de fo. cōpe. si qs. Ber.

Peruenit. In prima ponitur decisa cōsultatio. in scōa rñsio ibi: cū autē. q̄ tria facit q̄ p doc. patent. ab. si.

d ¶ Residētiā. quā glibet clericus ō iure cōi facere dz. ij. q. i. si qs ī clero. t. xci. di. cleuteri⁹. ī. ō cle. ñ resi. ex tue. qz nō nulli: nisi iusta cā excusātur puta infirmitate vl si abest de licētia plati sui. ī. ō dc. nō resi. relatū.

e ¶ Frustratorie. Et ita admittit ꝺ frustratorie appellatio q̄ hodie nō recipit: nisi cā ꝓbabilis exponat in appellatiōe. ī. c. vt debitus. t. c. cum spāli. t. c. interposita.

f ¶ Arripiat. Termin⁹ iste dat ad iter arripiendū nō pñtandū se iudici. de hoc dcm̄ ē. ſ. e. psonas. ad hoc tñ pcise non pōt compelli. C. de appeos in fi. sed sub alternatione vt scripꝰ dcm̄ est.

g ¶ Assignes. sz ex quo appellatio eiꝰ admittit: ḡre dicit papa q ꝺ bñficia illiꝰ alij iteriz assignent cū appellatiōe interposita q̄ recipit nihil īnouari oz. ij. q. vi. §. appellatiōe: hoc iō fit: qz eccl̄ia ī terī ñ dz carē suffragio clerici: t ideo ne fruitiuz eccl̄ie ꝓp appellationem illiꝰ diminuat: subtrahitur illi bñficiū t assignatur alij qui interim officiet eccl̄iaz vice sua: qz frustratoria videbat appellatio.

b ¶ Priues. ex hoc pz: q q ī eccl̄ia sua nō vult facere residētiā pōt a plato suo ea ꝑuari: nisi iusta cā fuerit ipedit⁹: ḡre residere nō possz. ī. ō dc. nō resi. iter q̄ttuor. t. c. vlti. de hac materia dcm̄ est. ſ. vt lit. nō ꝓte. quoniam frequenter.

Consuluit. Cōis diuisio. Secūda ibi: nō ꝓuenit. Et ītellige hāc lr̄am duobꝰ modis. Primo q cum epꝰ ꝓpelleret iudeos: vt

rezᵃ plati sui t capli disciplinaz appellare p̄esumant sz humiliter ac deuote suscipiant qō p̄o salute sua fuerit eisdē iniūctū. I Dem.

¶ Iudex a quo nō obstāte appellatione cognoscit de causa si appellans non prosequitur. hoc primo. Et iudex vt suspectus recusatꝰ potest alteri cām cōmittere. hoc scō.

Dhec: t infra. Cum a te sup aliq̄ causa fuerit appellatuz: fas tibi sit appellantes ap. re. compellereᵇ: vt vel appellationem interpositam prosequantur: vel coram te iuris pareant eqtati. ℣ Aut si alterutra partium te suspectumᶜ habuerit: te insistente iudicem eligant qui propositam inter eos valeat dirimere questionem.

I Dem salesberien. epō.

¶ Si canonicus ad residentiam monitꝰ appellat: statuit sibi terminus ad appellationem prosequendam: t iterum deseruitur beneficio per vicarium de fructibus beneficij sustentandum: t si appellatiōez non ꝓsequitur vel residentiam nō facit priuatur prebenda.

Peruenit ad nos: q cuz. u. ecclesie tue canonicum: vt in ea residentiazᵍ faceret monuisses: in appellationez prozuperit: t infra. ℣ Cum autez frustratorieᵉ dilationis causa videatur dictus canonicus appellasse: mandamus quatenus eum studiose moneas vt in eadem ecclesia residentiaz faciat: vel infra terminuz eam prosecuturus iter ad nos arripiatᶠ veniendi. interim vero alicui honeste persone vices eius in ecclesia p̄parata cōmittas: t ei de beneficijs illius assignesᵍ vnde possit congrue sustentari. q si p̄libatus. u. alterū istoꝝ adimplere neglexerit: tu de p̄bēda sua ꝑuesᵇ cūdem: t eā alij idonee psone cōcedas. I Dem.

¶ A iudice iuris dispositiōe exequente non appellatur.

Consuluit nos. t. f. vtrum sit appellationibus deferenduz a rege francoꝝ p̄o iudeis interpositis vt mancipia detineāt christiana: t infra. ℣ Non cōuenit vt p̄o hmōi appellationibꝰ ʲab obseruatione decreti debeas abstinere.

I Dem genuensi archiepiscopo.

¶ Qui ante citationem vel notitiam litterarum misit nuncium ad papam appellare potest ne delegatus procedat. secus si post.

Dhec sicut asseris: t infra. Rñ. q̄ iudex si ei ꝓstiterit appellantem antequaz partes essent citate: vel delegatioʰ cause pueniss̄et ad ipsum qui ap. interponit obstaculum nuncium ad se. ap. ⁱdestinasse: facte debet ap. deferre: sed si post citationez fuerit destinatus satis potest exequi quod mandatur.

I Dem.

¶ Qui non detulit appellationi interposite ad papam mittitur cum lr̄is ordinarij ad curiā puniēdus.

Epiore: t infra. Ceteruz si p̄fatus canonicus p̄iorez p̄opter suas enormitates manifestas que ipsum notabilem reddūt ad se. ap. appellauit: t ipse tali ap. deferre cōtempsitᵐ: eum cum litteris tuis veritatem continentibus de tanto excessuⁿ satisfacturum ad se. ap. venire cōpellas. I Dem.

¶ Contra ꝓstōnes regulares appellatio religiosum non defendit.

Quia nosᵒ: t infra. Ut abbates: qui de aliqua publica infamiaᵖ publice resperſi sunt aut cōuictiᑫ: deinde in communi capitulo cōmoniti p̄lationi cedere noluerunt: appellandi nō habeāt facultatem. I Dem.

¶ Iudex a quo potest p̄figere terminum appellanti ad prosequendam appellationem: quo lapso re assumit iudex iurisditionem.

Dures nostras: t infra. Appellanti ad prosecutionē ap. terminus, congruus p̄figatur: infra quem si ap. non fuerit prosecutus: extunc compellatur stare iudicio delegati.

I Dem abulen. episcopo.

¶ Si precedēte grauamine quis summittit se protectioni superioris habetur p̄o appellante dūmodo seruauerit ea que in in appellatione sunt necessaria. ita limita.

Dhec audientiam nostram noueris peruenisse: q cū zamoren. episcopus. g. presbyterum ecclesieᵏ sci iacobi zamorenen. multipliciter molestaret: tandem idem presbyter se t ecclesiam nostre protectioni subiecit: t infra. Ex autem predictus presbyter ex simplicitateᵛ forte verbum ap. non expressit: q tñ postquā se t sua nr̄e ꝓtectioiᵏ

q̄ minister eccl̄ie cōpellebat iudeos vt dimitterēt suos christianos: t vtraqz lec. pōt adaptari lr̄e: nec mutat iuris dispositio: nā vtroqz casu appellatio erat ꝓtra dispositionem iuris merito nō erat admittenda. ab. si.

l ¶ Pro hmōi appellatiōibꝰ. Hmōi appellatiōibꝰ nō ē deferēdū ꝑ canonicas sanctiōes. liiij. di. mācipia. de quo decreto fit mētio. t. ī. de iude. multoꝝ. t. c. iudei. ij. t ca. cū sit nimis. t sic pz q̄ appellatio que fit ꝑ leges vl canōes ñ ē aliqten⁹ admittēda. ī. ō cle. ñ resi. c. relatū. b.

Dhec. Idem dicit qō. c. m enim im⁹. t. c. Suggestū. ſ. e. vl spāliꝰ vt ī rubro. sed vtrum hodie missio nunciꝰ aliqd opetur dicā plene ī. c. vt debitꝰ. ī. e. ab. si.

k ¶ Delegatio. i. cognitio delegationis facte.

l ¶ Ad se. ap. destinasse: hodie nō admittit talis appellatō: qz si bēret lr̄as sup eodē negocio ñ ꝓdesset: si nōdū eēnt iudici p̄ sētate. ī. e. vt debitꝰ. si. hēs. ſ. e. meminimus. vbi de hoc.

m ¶ Epore. ꝓtēpsit. ex hoc q̄ si plat⁹ modū excedat ī correctiōe q̄ dbī admittit appellatio a tali correctōe. ſ. ō of. or. lz a correctiōe ñ appellet. ſ. e. ad nr̄az: t. c. reph̄ēsibilis vlt. rñ. t. ī. e. cū spāli. in fi.

n ¶ Excessu. t sic pz q̄ q nō defert legitime appellatiōi: dz puniri: vt si clericus fuit depōt dz. ij. q. vt decreto. si laicus. xxx. pondo auri multet. C. de appe. quoniā iudices.

o ¶ Alia nos. sup. statuim⁹.

p ¶ Infamia. ō q̄ purgare se nequeūt. ij. q. v. presbyter si. ī. de simo. de hoc.

q ¶ Conicti. de plano et ordie iudiciario p̄ oīa nō ꝑuato. ī. de accu. olī. qz regulares hmōi ō facili pñt a suis admīstratōibꝰ amoueri: t ex leuib⁹ causis. ſ. de accu. qualiter t qñ in fi. t. ī. de simo. per tuas. in fi.

r ¶ In cōi capīo. qō facere dēnt abbates t p̄ores ō triēnio ī triēniū. ī. de statu reg. ī singlis. t. c. se. §. i. t in tali casu nō hz locū ꝺ appellatio ꝑ hmōi correctionē: maxime cū publice sint infamati: vt per talē appellationē remaneat infamia. ſ. ſ. eo. ꝓsuluit: sic t apē a legis appellari nō pōt. ff. de v. si. l. añp.

Dures. aduerte: qz istud. c. nō est ex toto sup fluū. nā logr̄ ī delegato ō quo nō bēm⁹. ter. ita aptū. ab.

s ¶ Termin⁹ hoc iā sepiꝰ dcm̄ est. ſ. e. psonas: t. c. se. t. ī. e. sepe. t. c. oblate: qz pinde est ac si nō esset appellatum.

Daudientiam Qui se t sua ꝓtectiōi pape sūmittit: lz vbū appello nō exp̄mat intelligit appellasse. h. d. vel sūma melꝰ sic vt ī rubro. Primo narrat factū. In scō dat iudicē ibi: lz autē. Ab. si.

t ¶ Eccl̄esie. que est ꝓpria cōpostellane eccl̄esie.

u ¶ Ex simplicitate. vñ ei pcēdū fuit. lxxvi. di. tāta. t. ff. de iurisd. om. iu. si qs id. §. doli. t. ff. si qs ī ius vo. nō ie. l. ij. §. i. C. ō resta. l. vl. t. ſ. de pscrip. sup lr̄is.

x ¶ Ssfe ꝓtectiōi. ar. ꝑ. ī. de ꝓuil. ex pte vbi ñ exim̄it: lz aligs bēat lr̄as ꝓtectionis dñi pape a iurisditiōe sui iudicis. ſo. ibi logr̄ ō generali ꝓtectiōe: lz ō speciali

ptectio fuit que obtinuit vicem appellatiõis. ⁊ ꝓterea ibi ꝓstat illos subesse suis ꝓlatis ꝫ sacerdos iste nõ erat de iurisditiõe zamorẽn. cpi: immo dicebat subesse se ecclesie sancti iacobi cõpostel. ⁊ erat in possessione libertatis: ⁊ allegabat super hoc priuilegiũ ꝓpostellãe ecclesie: q̃re sñia zamorẽn. non tenuit. vñ sine cause cognitione ius sibi dicere non debuit in ꝓbyterũ illum. ipso. n. facto appellauit. ar. j. e. dilecti. ⁊ c. vt nostrũ.

a ¶ Cognitiõe. delegata a papa: q̃ ipe nõ posset cognoscere de hoc: an iusta cã fuisz hmõi ptectio vel nõ: ⁊ hret iurisditionẽ in ipm: q̃ nemo ius sibi dicere potest. C. ne quis in sua cã. l. vna. Ber.

b ¶ Tenere. ⁊ sic nulla fuit sententia tã ꝑ a nõ suo iudice lata pro hmõi ptectione: ac si ꝝbus appellatiõis exꝑssisset. sic. j. de sen. excõ. per tuas.

Accepta. Diuiditur in duas ptes. Scõa ibi: nõ debet. Ab. si.

c ¶ Ad eos. vt. ij. q. vi. §. vl. ⁊ c. si eps accusatus. ⁊. C. õ ap. eos q. ⁊ j. de sen. excõ. p tuas. Cõtra. §. õ excep. cũ oliz in fi.

d ¶ Partes. i. ps appellans: nõ obstãte ꝫdictiõe alteri⁹ partis põt appellans redire ad põrẽ iudicẽ. j. e. interposita. §. ij. tñ ꝫdẽnabit appellãs aduersario i expẽsis alteri parti: si ꝫdicente aduersario reuertit ad cũ iudicem: vt ibi dicitur.

e ¶ Postremo. cõsanguine⁹. ꝫz vsqz ad quẽ gradũ itel ligimus istã ꝓsanguinitatẽ. vt q̃ vsqz ad septimũ: q̃ vsqz ad illũ gradũ succederet illi alijs deficiẽtib⁹. xxxv. q. v. ad sedẽ i pma col. vñ cũ remaneat affectio põt recusari vsqz ad illum gradũ: in quo posset ei succedere. arg. ꝫ. q̃ hodie ꝓsanguinitas vltra q̃rtũ gradũ ñ extẽdit. j. õ ꝓsã. ⁊ af. ñ dz ar. illi⁹ ꝓstõnis ñ dz. possz dici: q̃ vltra q̃rtũ gradũ nõ posset recusari: vt suspect⁹: ꝫz certe honesti⁹ reputo: q̃ in supiorib⁹ adhuc repellat: q̃ sꝑ affectio ⁊ dilectio pxima remanet ⁊ succederet ei: vt dcñi ẽ. modica. n. cã repellit iudicẽ puta familiaritas. §. õ of. dele. insinuãte. ⁊ piculosũ ẽ sub iudice litigare suspecto. iij. q. v. q̃ suspecti. ⁊. C. de iudi. ap tissimi. Quid si iudex eq̃r eẽt ꝓsanguineus vtriusq; tũc par affectionis cã suspitionẽ remouet. ff. de ritu nup. nõsoluz. §. õ vno. Itẽ remouereꝯ iudex si eẽt ꝝbus ꝑpetrantis. §. de of. dele. cãm q̃. vbi plures casus notant. Itẽ de hoc plures casus inuenies. §. vt lit. nõ ꝓte. accedẽs. Idem si ab ipso appellat in alia cã. §. e. ad hoc. ⁊. c. ꝓposuit. de eo q̃ õ hic dicit: ⁊. §. de of. deleg. cãm q̃. ⁊ in decre. predicta accedẽs plene inuenies de hoc.

f ¶ Aduocati. qui. n. fuit aduocatus in cã postea in ea iudex esse non dz: aut assessor. ne affectionis sue aduocationis memor incorrupti iudicis nõ possit nomẽ preferre. C. de offi. assess. nemo in fi.

g **Hec.** Cõis diuisio. Scda ibi noueris. ab. si.

¶ Interdictũ. No. q̃ excõicatio ⁊ interdictũ eqparat̃ i hoc vt sic excõicatio ꝓ appellationẽ nõ tz. j. de sen. ex. p tuas. ita ⁊ interdcñ emissuz p appellatõez subsequẽtẽ si suspẽdit: vt h pz ⁊ ecõuerso. j. e. pastoralis. nisi sub ꝫditiõe ponat i terdcñ: siue sñia ferat medio tpe põt appellari. j. e. ꝓterea. ⁊. j. e dilect⁹. §. q̃. sz q̃d si aliq̃ eccl̃a interdcã ẽ ⁊ eps suspẽdat ad tps interdcñ: vt i ea celebret si qs tũc appellat nũq̃d vz appellatio: vñ q̃ nõ: lz relaxet interdcñ ad tps vt i ea celebret: interdcñ tñ ẽ: ⁊ i interdcã eccl̃ia bñ celebrat. j. de ꝓbil. cũ ⁊ plãtare. §. q̃ si. ⁊. c. vt ꝓbil. §. de of. or. irrefragabili. ⁊ excõicatis ẽt põt ꝓdicari. j. õ sen. ex. rñso. ⁊. c. cũ manẽte. ff. õ pecul. peculiũ. §. si ere. ⁊ ita appellatio ñ suspẽdit interdcñ: ⁊ sic eps cit. j. e. dilectis. §. q̃. Et alij dixerũt sicut guil. naso. q̃ eps nunq̃ põt suspendere suũ interdcñ q̃n tollat illud ex toto: vñ si tũc appellet: ⁊ iusta sit appellatio: desendet ꝑ appellationem: ⁊ illud q̃õ inducunt ꝓdicti doctores ad hoc ꝓbandum subiecerat nõ debuit sine cause cognitione[a] aliqua sñia ꝓdẽnari: mãdamus quatenus si ita tibi constiterit: sñiaz quã ꝓfatus eps in eũdẽ ꝓbyterũ tulit denũcies nõ tenere[b].

Item ar. terracon.

Causa nõ est ad iudicẽ a quo remittẽda appellatiõe adhuc nõ iustificata nisi de partium consensu.

Accepta conquestione canoni corũ papilloñ. ⁊ ifra. ¶ Non debet ad eos[c] cã remitti: nisi ptes[d] ꝓsenserint: a qb⁹ noscit appellatũ.

Lucius. iij. gualtiro licon. epo.

Delegatus ẽt datus cũ clausula appellatiõe remota recusari põt si est ꝓsanguine⁹ ipetrãtis vel si fuit ad uocatus eius in illa causa.

Postremo. f. t. lris ꝓsentib⁹ intimam⁹: q̃ si cã alicui fuerit delegata: qui ꝓsanguineus[e] sit illi⁹ q̃ lras ipetrauit: aut in eodẽ negocio aduocati[f] officio funct⁹: vel ex alia iusta cã suspect⁹: huiusmodi õ legat⁹ nõ imerito poterit recusari quãuis ap. re. fuerit ei negociũ delegatũ.

Item nouicẽ. epo.

Sententia interdicti nõ suspẽditur per appellationem sequentez.

Ad hec quoniã sub interdicto aliqui cõstituti appellãt: ⁊ de ide illud seruare cõtenũt: qd i hoc casu seruãdũ sit consulere uoluisti. ¶ Noueris igit̃: q̃ sicut post appella. excõicari nõ põt: sic interdictum[g] nequeunt cui ante app. eos constat suppositos declinare[h].

Clemens. iij.

Iudex appellatiõis remittit appellantez ⁊ causam ad põrẽ iudicẽ nisi sibi cõstiterit a grauamine vel iniusta sñia fuisse appellatum.

Cum in ecclesia: ⁊ infra. Accepim⁹ q̃ quidã clerici de gua. occasione iudicij tui qõ velle obseruare[i] se iactant linconien. epi iudicis ordinarij sine cã rationabili cognitionẽ euitãt. ¶ Unde madam⁹ quatenus si quando contigerit aliquẽ de clericis a ꝓfato epo ad tuaz audiẽtiã appellar̃: ñ añ appellatiõnẽ admittas: cꝫ tibi constiterit eaz vel a grauamine[k] vl̃ iniusta[l] ꝓdẽnatiõe ꝓcedã: alioq̃n[m] ipz ad ꝓdci epi audientiã remittas[n] ap. re. eius iudicio⁹ pariturum.

Item. Si appellans q̃ non ꝓsequitur redit ad iudicem a quo: ⁊ itez gratur: non obstante prima desertione potest iteram appellare.

Porrecte nobis tue lre demonstrarũt q̃ cũ i tua pñtia cã cu iusdaz mrimonij tractaret̃ in q̃ ps viri ꝓsanguinitatis vinculũ oppõebat: ⁊ ps mulieris ad se. po. appellasset nec appellatõez suã ꝓsiro termiõ fuerit ꝓsecuta. postmõz ea renũciãte⁹ ap. quã fecerat: tu i cãe cognitiõe ꝓcedẽs õ parẽtela testimonia recepisti. vez q̃ mulieris ps iterũ appellauit postlas vtz ad calculum sñie ꝓcedere valeas edoceri.

¶ Rndem⁹ igit̃ q̃ lz iurta decretũ late. ꝫci.[q] postq̃z i termino ꝓsequẽ de ap. statuto appellãs suã ap. non fuerit ꝓsecut⁹ auctoritate tua libere possis vti: tñ q̃ itez appellauit: cũ ꝑm iura ei licuit i eadẽ cã bis appellare[r] sed a iurisditiõe tua fcẽ exẽptã: ꝑsertiz cũ hic ad sepatiõez mrimonij: q̃õ est res fauorabilis[s]: intentio viri ꝓcedat.

Celestinus. iij.

Sñia excõicatõis suspẽsiõis vl̃ interdcí lata sub ꝫditiõe: suspẽdit si añ ꝫditiõis exẽtũ fuerit appellatũ.

Preterea req̃siti fuimus: si q̃s iudex ita ꝓtulerit sñiam nisi sẽptimo infra. xx. dies satisfeceris[t] remitti nõ dz: nisi õ ꝓsensu appellãtis. §. e. accepta. ⁊. j. e. interposita. §. ij.

o ¶ Eius iudicio. ita q̃ omne ius saluũ sit ei contra q̃ fuit appellatuz. vt si tunc fuit minor: nũc autem factus maior: iure minoris vtetur. ff. de mino. l. inter vtile. i. rñ.

Precae. Summatur vt in rubro ⁊ est casus no. Cõmunis diuisio. Scõa ibi: respondemus. Ab. si.

p ¶ Renunciante. §. de offi. deleg. gratum. ipso. n. facto renũciauit appellationi testes ꝓducendo. sic. j. de his que fi. a ma. par. ca. ex ore. §. de ꝓbatio. si de terra. ⁊. c. accedentibus.

q ¶ Latera. concilij. §. e. reprehensibilis. ⁊. j. e. sepe. sic. C. de temp. ap. l. vlti. §. vlti. Ber.

r ¶ Appellare ꝯo. sic. ij. q. vi. si qs in q̃cũq; ⁊. C. nec li. in vna eadẽq; l. vna. ⁊ q̃õ dicit appellare ꝯo intelligo a diffinitiua sñia: a quo scõo appellare ꝓmissum est ⁊ nõ vltra. j. e. sua. ⁊ vt dicunt iura ꝓdicta. ⁊ hoc idẽ locũ hz añ sñiam si grauaret̃ qs pluries sup vno articulo. scõo posset appellare etiã sup illo: imo ante sñiaz si grauaret̃ qs posset appellare pluries q̃ secũdo vel tertio vel quarto: quoties sup diuersis articulis grauaret̃: q̃ sup vnoquoq; articulo licitum est appellare si grauetur.

s ¶ Res fauorabilis. j. qui ma. accu. pos. videtur. Ber.

Preterea. Subtilis decisio ⁊ multũ allegabilis ⁊ sũmat̃ vt in rubro inhereõ ꝝbis lr̃e vt sic satisfaciat cuilibet lec. ¶ Dzio ponit cõsultatio. scõo rñsio ibi: vl̃ aũt. ab. si.

t ¶ Satisfeceris. qd sit satisfacere. hẽs. ff. q̃ satisda. cogã. l. i. ff. de pig. ac. si rem alienam. §. omnis lau. nõ ꝓbat hec decre. cũ ⁊ plãtare: q̃ illud fit auctoritate spãli dñi pape. vñ alij ad ꝓsequẽtiaz trahere nõ pñt: vt possint facere q̃ celebret in eccl̃ia interdicta. de facto tñ suaꝫ opinio ꝓdictoꝝ doctoꝝ. ⁊ q̃ hoc possit fieri ꝓbatur. j. e. dilectis. §. q̃. vbi de hoc. de appellatione facta dñ suspendit interdictum. dic vt no. in ꝓdicto. §. q̃. Dixit tan. q̃ si ecclesia interdicatur: tale interdictum põt suspẽdi: sed si hõ iterdicat tale interdictũ non põt suspẽdi: q̃n tollatur in totum: q̃ nõ potest esse in ecclesia ⁊ eẽ eodez tpe. sz non credo q̃ eps posset dare alicui priuilegiũ celebrandi in ecclesia interdicta: q̃ illud ptinet ad papam.

b ¶ Declinare. j. e. pastoralis.

Cum in ecclesia. Primo narrat factum. Scõo quidet ibi: vnde. Ab. si.

i ¶ Obseruare. qõ de iure facere ñ pñt nisi p appellationẽ: ⁊ in alijs certis casib⁹ q̃ notant. §. õ of. or. pastoralis. loqtur papa archiepo cantuarien.

k ¶ A grauamine. exꝑsso i appellatiõe: i quo casu tñ tz appellatio ante sñiaz. j. e. vt debit⁹. ⁊. c. cũ cãm. i fi. ⁊. c. dilecto.

l ¶ Iniusta ꝓdẽnatiõe i casu isto cum appellat̃ a diffinitiua sñia nõ est necesse cãz exꝑmere: nisi q̃ dicat appello ab iniusta sñia: ⁊ tũc dz superior cognoscere: vel alij ꝓmittere ꝑm arbitrium suum.

m ¶ Alioq̃n. i. si appellatio nõ sit legitima: remittit̃ ad illuz a quo appellauit: vt ꝓcedat in cã cũ appellauit a grauamine vl̃ qõ exeq̃t̃ sñiam quã ipse supior ꝓfirmauit: ⁊ sic ẽ h op. ar. q̃ iuder appel. qui cõfirmat sñiam quã alius tulit: ñ debeat ipsam mandare executioni: sed primus. de hac materia tractat̃. §. de offi. dele. pastoralis. §. preterea.

n ¶ Remittas. alias cã ad eũ a quo appellatũ ẽ

o ¶ Eius iudicio. ita q̃ omne ius saluũ sit ei contra q̃ fuit appellatuz. vt si tunc fuit minor: nũc autem factus maior: iure minoris vtetur. ff. de mino. l. inter vtile. i. rñ.

Precae. Summatur vt in rubro ⁊ est casus no. Cõmunis diuisio. Scõa ibi: respondemus. Ab. si.

p ¶ Renunciante. §. de offi. deleg. gratum. ipso. n. facto renũciauit appellationi testes ꝓducendo. sic. j. de his que fi. a ma. par. ca. ex ore. §. de ꝓbatio. si de terra. ⁊. c. accedentibus.

q ¶ Latera. concilij. §. e. reprehensibilis. ⁊. j. e. sepe. sic. C. de temp. ap. l. vlti. §. vlti. Ber.

r ¶ Appellare ꝯo. sic. ij. q. vi. si qs in q̃cũq; ⁊. C. nec li. in vna eadẽq; l. vna. ⁊ q̃õ dicit appellare ꝯo intelligo a diffinitiua sñia: a quo scõo appellare ꝓmissum est ⁊ nõ vltra. j. e. sua. ⁊ vt dicunt iura ꝓdicta. ⁊ hoc idẽ locũ hz añ sñiam si grauaret̃ qs pluries sup vno articulo. scõo posset appellare etiã sup illo: imo ante sñiaz si grauaret̃ qs posset appellare pluries q̃ secũdo vel tertio vel quarto: quoties sup diuersis articulis grauaret̃: q̃ sup vnoquoq; articulo licitum est appellare si grauetur.

s ¶ Res fauorabilis. j. qui ma. accu. pos. videtur. Ber.

Preterea. Subtilis decisio ⁊ multũ allegabilis ⁊ sũmat̃ vt in rubro inhereõ ꝝbis lr̃e vt sic satisfaciat cuilibet lec. ¶ Dzio ponit cõsultatio. scõo rñsio ibi: vl̃ aũt. ab. si.

t ¶ Satisfeceris. qd sit satisfacere. hẽs. ff. q̃ satisda. cogã. l. i. ff. de pig. ac. si rem alienam. §. omnis lau.

a ¶ Impedire. ⁊ ita suspendit snia q̄ nōdū tz. nō. n. tenebit nisi ertāte ꝯditione. ſ. de sen. ex. a nobis. i. ex quo aūt teneret nō suspēderet ei⁹ effect⁹ p appellationē. ſ. e. pastoralis. in fi. ar. ſ. q⁊ vbicūq; ꝯditio ertiterit perinde habet: ac si ab initio pure ſ̄batur. ff. q po. ī pig. ba. l. potior. ⁊ ita snia ercōicationis sub ꝯditione pōt ferri: ⁊ statim currunt tpe vnde statim appellāduz ē añ diē ꝯditionis vt b̄ pz: sic ⁊ alie snie sub ꝯditione pñt ferri. sz ibi. ſ. r. dies est appellā dū. post. r. dies ñ audit appellās: lz adhuc ſ̄ exstet ꝯditio. ii. q. vi. biduū ⁊ illud no. q⁹ si pēdente ꝯditiōe efficiat ō alieno foro is in quē lata ē huiusmodi snia puta quia trastulit domiciliū alio loco nihilomin⁹ legat⁹ erit erigēte ꝯditiōe: nisi añ ꝯditionē appellauerit. argu. C. de testa. manumiſ. statuliberis. ar. op. ad hoc. ſ. de fo. cōpe. c. pe. lau.

Secundo. Diuiditur p̄cipaliter in duas ptes sicut duo sūt dcā ſ̄m ibi: Tertio. ab.

b ¶ Intētioni. xxii. q. v. humane. ⁊. ſ. de ẏ. sig. intelligentia.

c ¶ In oībus. ſ. e. ingſtioni ſ̄. Solue hoc contra q̄ dic̄ b locū hz cū ē vnū negociū p̄ncipale: sz plures articulos cōtinet pēdentes ex negocio p̄ncipali. exēplū pōe. ſ. de rescrip. cuz dilecta. ⁊ . ſ. de of. deleg. venerabilis Illud aūt q̄ dicit . ſ. e. in decre. gre. ingſtioni loquit cū plura sūt negocia oīno diuersa ī vna cōmissione ꝯtenta. Exēplū pone de hoc. ii. q. i. ī p̄mis tunc lz sit p hibita in vno nō tñ ē p hibita ī alio: nisi hoc dicat in decre. gre. ar. ad hoc. ff. de mino. etiā. ẏ. i. C. de repu. l. vna. sed hodie ipo iure remota ē appellatio. ſ. e. vt ōbit⁹

d ¶ Utriusq; iuris. canonici ⁊ ciuilis. xxij. q. vij. apostol⁹. ff. de pac. Item q⁊. ẏ. vlti. ⁊. ff. de ẏb. ob. ticia. ẏ. i. C. famil. hercis. quotiens. C. de pac. pactens. ff. si cer. pe. lecta est. ff. de le. i. si duus plurius. in fi.

e ¶ Eodē allegare. ¶ No. q⁹ hec decre. loquit de iudice delegato. sed. ſ. e. cuz spāli. loqtur in ordinario: vñ no. q⁹ q iudicē recusare intēdit: cām iuste recusationis dz allegare corā ipso vt b̄ dicit talē videlz: q̄ si eēt pbata ōberet legitima reputari. ſ. e. cum spāli sicut ī appellatione. ſ. e. vt debit⁹. ⁊ recusatio dāda ē in scrip. ẏ. ō. pba. qm̄. ⁊ ante li. ꝯte. dz pponi cū sit dilatoria. iij. q. iij. offerat. ⁊. ſ. de re iu. inter monasteriuz. ⁊. C. de iudi. apertissimi. vel saltem. ſ. terminū statutū a iudice ad dilatorias ꝑponēdas. ẏ. de excep. pastoralis. nisi er noua cā supueniēte post litē ꝯte. ꝑponi nō pōt. ẏ. ō of. ō le. ī sinuāte. ſ̄m leges pōt ꝑponi vsq; ad. xx. dies: vt ī predicta auc. offerat ⁊. C. de sen. ⁊ interlo. om. iud. auc. ⁊ ꝯsequenter. cā ō suspitionis. coraz arbitris a ptib⁹ electis ē pbāda. ẏ. de off. dele. suspitiōis. ⁊. ſ. e. cū spāli: ⁊. ẏ. de fo. cōpe. lz. i. Cā ō recusationis nō pbata delegatus in cā procedat ea ō pbata supsedere dz iudex: ne amplius se ītromittat: cum apparet ipsuz nō habere iurisditionē post pnūciationē arbitroꝝ. ī ordinario secus ē: q⁊ pōt ꝯmittere cāz illā psone nō suspecte ut illā cāz remitteret ad supiorē. ſ. e. cū spāli. ⁊ ibi de hoc ēt iuitis ptibis: q̄ nō pōt delegar⁹. vt ibi notat.

f ¶ In aliquos. i. arbitrum vel arbitros: an tales veri arbitri dicātur vide tum est. ẏ. de. offi. dele. suspitionis.

g ¶ Debent cogi. ar. ſ̄. de iudi. si quis er aliena. sz vbi dubitat an iudex sit hic aut non. cum constat de iurisditione: sed pretendit recusatio. lau.

h ¶ Terminū cōpetentē. terminū istū nō iudex: sz arbitri statuere dñt. ẏ. de offi. dele. suspitionis. ¶ Hodie ō dz iudex assignare terminū: vt in decre. inno. iiij. in hoc. c. ti. c. legitima. li. vi. T.

i ¶ Supsedere. ſ̄dicit. l. q⁊ lz iudex delegat⁹ recusetur: potest cām alij delegare. C. ō iudi. cū spāli. ibi nō probat cā suspitionis. sed allegata suspitione delegatur causa alij. ⁊ q⁊ non grauatur in aliqua ꝑbatione ꝑmittit a lege vt delegatus alij delget. sed hic necesse hz ꝑbare causam suspitionis: ⁊ ideo q⁊ in hoc grauatur relenatur probata suspitione: amplius non cōmittat inuito recusatore: ⁊ nos aliud seruamus ſ̄m canones. Certe lex illa non dicit: q⁹ cōmittere possit causam ⁊ sic nō contradicit.

k ¶ Suspecti. ⁊ inimici. sic. iij. . q. v. q⁹ suspecti. ⁊. C. de iudi. apertissimi. Ber.

Ait. ¶ Habet duos ītellec. ſ̄m p̄mū pōt summari duplicit p̄mo sic. Appellationi sue renunciat q post eam aligd ī ipsius p̄iudiciū inouauit. vl sic vt ī rubro ſ̄m aliū ītellectū nō est deferendū appellationi illi⁹ q appellationi aduersarij non detulit. Scōa ps ibi: respondemus. ab. si.

l ¶ Incōtinēti. sed q̄liter ītelligis illud incōtinēti: an vsq; ad triduū. C. de erro. aduo. l. vlt. an sine interuallo. ẏ. de testib⁹ cogē. ꝑterea. ⁊. ẏ. de elec. q⁊ ꝑpter. ⁊. ẏ. de resti. spo. litteras. . ẏ. de testi. veniens. ij. an q̄cito pōt. ff. de sta. libe. si peculiū . ẏ. vlti. ⁊. ff. ad tertu. l. ij. ẏ. cōfestim. ſo. hoc pōt cōmitti arbitrio iudicis: vt dixit alan⁹. ego dico q⁊ hic supplēdū est marie q⁊ idē esset si ꝯgruo tpe hoc ꝑbaret: q⁊ frustra auriliuz legis implorat qui cōmittit in legez . ẏ. e. ꝑstitutis. ⁊. ẏ. de elec. bone. ⁊. ff. de minor. auxilium. in fi. ⁊ hic exꝑresse dicitur: nisi ipe se sponte obligaret vt hoc ꝑbaret incontinenti: q⁊ posset renūciare iuri suo. simile. ẏ. de resti tu. spo. c. i.

m ¶ Indignū. nunquid ille q non detulit appellationi ī vna causa: repelli debet in alia a beneficio appellationis. ar. q⁹ sic . ẏ. de excep. cuz ecclesiastice: ⁊ . ẏ. de electio. bone. in fi. ⁊. ſ̄. ō vsu. q⁊ frustra. ff. q⁹ quisq; iuris. l. iij. ẏ. hec pena. ¶ Rñ. non debet in alia causa ab illo vel ab alio repelli. ⁊ sufficit q⁹ semel punitus est. ar. ẏ. de elec. cum in cunctis. ẏ. clerici. ⁊. ca. cum vinto. Et hic habes q⁹ qs punitur in eo in quo deliquit. sic

n ¶ Non edidit: sed dominus papa tulit snīam illam.

o ¶ Publicauit. sic ⁊ achatius nō fuit dictator noui erroris: sed veteris imitator. xxiiij. q. i. achatius. ⁊. xij. distin. preceptis. ⁊. ſ̄. de feu. c. ii. si. ſ̄. de priuile. q⁊ intentionis. q. n. rez perducit in lucem potius rem declarat: q⁹ aliquid noui faciat. ff. de acqui. re. do. adeo quidē. ẏ. si qs ī fi. ff. ō testa. heredes. ẏ. i. ff. si seruiuen. sicuti. ẏ. discant. alias sed queritur.

p ¶ Scōm ius. tā canonicum q̄ ciuile. ẏ. de re iudi. q⁹ ad consultationem: ⁊. ii. q. vi. ẏ. sunt quoꝝ. ō. ab executore. ⁊. C. quoꝝ ap. nō reci. l. ab executore.

q ¶ Ab executoribus. ¶ Hoc intelligendum est de mero executore: qui nullaz hz cognitionem: sed tantum executionem. ẏ. de of. dele. pastoralis. ẏ. q⁊ ō. vbi de hoc. ⁊. ẏ. ti. pri. decetero talis fuit iste.

r ¶ Modum excederent. si. ẏ. ti. pri. q⁹ ad cōsultationē. vbi de hoc.

s ¶ Debuisset. ex hoc vī: q⁹ sicut nō posset appellari a mero executore ita nō pōt recusari. ẏ. eo. sup eo. ⁊. c. ij. ẏ. iij. sz si nō esset merus executor: bñ posset appellari ab ipso ⁊ recusari. Jo. sed vī potius dicere ītā ista: q⁹ si qs appellat a suspecto q⁹ ꝑterea nō dz dimittere qn ꝑcedat. q⁊ p̄mo recusatio est ꝑponēda: ⁊ si iudex illā nō admittat si sit iusta: tūc ē appellādū: q⁊ tūc ipz grauat. suspitio. n. ꝑponē

tione sua iudex vtet. Quod si coraz ipsis cā suspitiōis ꝑbata fuerit cāe cognitiōi supsedere tenebit recusat⁹: ipsa nāq; rō dictat. suspecti ⁊ inimici iudices eē ñ ōbēt.

¶ Dez ¶ Nō tenet iudex vl aduersari⁹ deferre ap. cui nō detulit appellās.

An sit deferendū ap. illi⁹ quē aduersarius de expoliatione post ap. legitime ītерposītā sibi factā paratus est incontinēti cōuincere: nos duristi p tuos nūcios cōsulendos. ¶ Rūdemus q⁹ cuz in eo puniendus sit in quo deliquit: qui ap. deferre neglexerit se beneficio reddit ap. idignū. ¶ Uno. iii. illustri regi francorum.

¶ Merus executor nō recusatur nec ab eo appellatur: nisi modum excedat: maxime si est datus cum clausula appellatiōe remota. b. d.

Quit ille qui nihil ignorat: ⁊ infra. ¶ Preterea interdicti snīam cardi. non edidit: sz potius publicauit: nec fuit dictator ipsius sed merus executor. Ad cū scōm ius ab executoribus appellari nō possit nisi forsan modū excederet in exequēdo: nos etiaz ī lris super hoc directis ad ipsum ap. curauimus obstaculū ībibere: appellationi ab eo ītерposite nō fuerat deferē dū. ¶ De suspitiōis aūt obiectu lz cum merito tibi suspectū nō fuisse credamus: nō tñ ⁊ si fuisz: ꝑpter appellationē interpositā ab eo de sistere debuisset ad quod non proprio motu sed nostro potius precepto processit. ¶ Item

da est fm formã illius decre. ſ. c. ñ. secundo requiris. ꝛ. ſ. cum speciali. Ber.

Spe: Diuiditur. ℣Primo ponit ꝓstõis causaz. Scõo statuit ibi: Quia tñ In q̃ sex facit. ℣Primo statuit vt appellatione recepta termin⁹ bẽbat vicẽ p emptorij. Scõo. ibi: qõ si forsitã. Quid si interposita ꝓuocatõ ñ fuerit recepta. Tertio ibi: saluis. Saltuat qões disponẽtes sup ỹserũde appellatiõis. Quarto ibi: gcgd. ỹclarat ꝑnũ defñ hu ius ꝓstõis. Quinto ibi. Si qs punit ꝑuenietẽ terminũ hois. Sexto ibi: hoc aũt ꝓstitutionez determinat. Ab. ſi.

a Ulterius. ſ. appellantis.

b Respõsalis. fic vł q̃ negligẽtia siue uolus procuratoris nocebat dño. de hoc dictum est .ſ. vt li. non conte. c. i.

c Nõ. Deb potes hẽ plura exẽpla. ſ. vtz laic⁹ vł aliqs ī mõio: ꝫ⁹ ordinib⁹ ꝓstitut⁹ eligi possit ad dignitatẽ vł mõr. rr v. an. vł aliqs possit hẽ plura bñficia de iure cõi. ỹ hoc nulla ꝓbatio apud papã ẽ necessaria cũ ipse hẽat uis in scrinio pectoris sui. C. de testa. l. omnium.

d Facti qõ. Nõ facti q̃stiõ ꝓsentib⁹ ptib⁹ de leui posset ꝓbari: puta p ꝓfessionẽ ptiũ vel p ī strã q̃ hr̃ent: vł p testes pñtes.

e In laterañ. ſ. e. rep̃hensibil'.

f Appellauerit. Ysto no. q̃ q appellat: si appellatio sua recipiat̃ a iudice vel ab ad⁹sario approbet̃: tenet̃ illã ꝓsequi sufficiẽter q̃tũ ad totũ negociũ alʒ si nũciũ mittat ad ipetrãdũ tñ vel nullũ mittat pte altera ꝓsequẽte ꝓdẽnabit̃ ī expẽsis alteri pti. ī. e. nicolao. ꝛ. c. interposita ꝯ. i. alʒ si nõ approbet̃ a populo a iudice aut ab ad⁹sario sufficit mittet̃ ꝓcuratorẽ ad ipetrãdũ: lʒ altera ps sit pñs. vt ī decre. interposita. ꝯ. i. sec⁹ ẽ de appellato: q̃ ei ñ iponit̃ ꝓsequẽdi necessitas: nisi velit vł solus vel cũ aduersario: vt. ii. q. .vi. appellato⁹. ꝛ põt negligeꝫ cãz si vult. cũ sine ipo possit cã tractari si ꝓsumaꝫ fuerit. C. de tẽp. ap. l. vl. ꝯ. illud. eo ꝑus citato. ī. e. p tuas. ꝛ no. q̃ q appellat a grauamĩe: cãz in scriptis assignaꝫ tenet̃. ꝛ petat apostolos ī gb⁹ iudex cãm exꝑmat appellationẽ. ꝛ cur appellatio nõ sit admissa. vel si forsitã appellatiõi sit delatũ: postea statuat terminũ appellãti: ꝛ si appellat⁹ voluerit: ptes debẽt p se vel ꝓcuratores ĩstructos ad cãm ꝓcq̃ dã accedere: q̃ si appellãs nõ fecerit reputabit̃ nõ appellãs: ꝛ ad pmũ iudicẽ remittet̃: ꝛ ī expẽsis parti alteri ꝓdẽnabit̃. ꝛ si appellãs hoc ꝓtẽpserit: ipse in expẽsis ꝓdẽnabit̃: vt. ī. e. ti. in decre. Inno. iiij. cordi nobis est. ī. eo. ti. l. vi.

g Obtineat. ipsa appellatio siue termin⁹ statut⁹ a iudice ad ipaz ꝓsequẽdã erit loco pemptorij: vt eo elapso ꝓcedat iudex ī cã: si nõ fuerit appellationẽ ꝓsecut⁹.

b Absentem. hoc põt intelligi de appellante ꝛ appellato.

i Ac si pemptorie. vt si lis nõ ẽ ꝓte. exõicet̃ reus absens q̃ appellauit: vel mittat̃ actor ī possessionẽ cã rei fuãde: si lis ẽ ꝓte. põt ferri diffinitiua snĩa si liqueat de cã vel si ñ liq̃at ꝓstituat̃ ꝙs possessor. ſ. de do. ꝛ ꝓtu. put. ſ. vt lit. non ꝓte. qñ. ꝯ. ī alijs si actor est abñs q̃ appellauit: ꝓcedat ỹ ipm ad testũ receptionẽ. ꝛ ad diffinitiuã snĩaz: vt. ſ. ỹ dolo. l. cãz q̃. put no. ī decre. put. Itẽ in alio hz appellatio sĩlitudiné cũ citatiõe pẽptoria: vt sicut pẽptorie citat⁹ qñ venit nõ audit̃ appellãs. xxiij. q. iij. ỹ illicita. sit̃ nec appellãs q̃ ñ ꝓseqũt appellationẽ. ſ. e. psonas. ꝛ. c. cũ sit romana. Jn hoc tñ differũt: q̃ pemptorie citato iudex põt facere grãz. ſ. de off. dele. ꝓsuluit. lʒ si qs ñ ꝓseqũt appellationez: statiz tz snĩa: vt. ſ. e. .c. cũ sit. nec ãpli⁹ audit̃ appellãs: vt ibi dx̃. ꝛ b ỹ. saluis ꝛc̃. ꝛ hoc ītellige cũ nõtũ ẽ hoc iudici: q̃ appellãs nõ ẽ ꝓsecutus appellationẽ ī termino cõstituto ꝛ ipse nõ cõparet ī presentia iudicis ī ipso termino: alʒ nõ põt ꝓcedere contra absentẽ.

k Saluis ꝓstõib⁹. hoc respicit id qõ dicit. ſ. ỹ. ex tũc ī absentẽ ꝓcedat̃ ꝛc̃. lʒ hoc post snĩã statiz rata manet snĩa: ꝛ ꝓcedit iudex ad executionẽ tñ. lʒ tũc añ snĩaz alius est modus ꝓcedẽdi: vc dcm̃ ẽ in notula illa: vt si lis nõ est ꝓtestata ꝛc̃.

l Snĩa. sic. ſ. e. cũ sit romana. ꝛ. ij. q. vi. appellatore. Qui. n. nõ ꝓseqũt appellationẽ. fingit̃ ñ appellasse. C. de tẽp. ap. l. vlt. ꝯ. vlt. vñ ẽt retro notatur ifamis .ff. de his q̃ no. infa. furti. sed nũqd est idẽ in snĩa exõicatiõis: vt si aliqs fuerit exõicat⁹ post appellationẽ ꝛ eã nõ ꝓseqũt: an tũc rata maneat snĩa exõicatiõis.

¶ Si appellatio recipitur a iudice vel approbat̃ a parte terminus ad eam ꝓsequendaz ꝓfixus obtinet vicem peremptorij vt in absentem procedatur ac si peremptorie fuisset citat⁹: nec talis termin⁹ preueniri poterit ab aliqua partium.

Spe ꝓtingit: q̃ cũ ad nostrã audientiã appellat̃: ꝓpter defectũ partis alteri⁹ [a] neqz p se neqz p responsalem idoneum ap. interpositaz prosequentis: vel forsitan ex malitia subsequentis responsalis[b] mandatum procuratorium occultãs: lites que de facili poterant terminari: remaneant indecise: cũ frequenter iuris questio[c] moueatur cuius apud nos probatiões necessarie in contrario nõ existunt: ꝛ interdum etiam facti⁹ questio de leui posset partibus ꝑsentibus comprobari. Unde licet in laterañ[e]. cõcil. fuerit constitutum: vt si in quocunqz negocio ꝙliquis appellauerit[f]: ꝛ eo qui appellatus fuerat veniente: q̃ appellauit venire neglexerit: competentem illi recompensationem faciat expensarũ: vt hoc saltem timor̃ deterritus in grauamen alterius nõ facile qs appellet:

℣ Quia tamen ꝓpter hoc questiones prorogantur: presenti decreto statuimus: vt si huiusmodi appellatio vel a iudice recepta vel a parte fuerit approbata: post terminum appellati. prefixum editi peremptorij vires obtineat[g]: ita uidelicet: vt ex tunc in absentẽ[b] peri de procedatur: ac si peremptorie[i] vocatus ad iudicem extitisset.

℣ Quod si forsitan interposita ꝓuocatio malitiose recepta vel approbata non fuerit: cuz constiterit legitime prouocatuz nihilominus eam vigorem uolumus obtinere.

℣ Saluis[k] cõstitutionibus de prouocantib⁹ post sententiam ꝓmulgatis quibus ap. suas prosequi nõ curantibus post terminum appel. prosequende prefixum rata manet sententia[l] que fuerat ap. suspensa.

℣ Quicqd aũt ꝓtra citationez per emptoriaz esset ab absente[m] proponi: aduersus ap. huius modi valeat allegari. Si quis aũt terminum ap. ꝓueniens[n] tacita veritate[o] litteras impetrauit: ꝛ careat[p] impetratis: ꝛ penaz ꝓtumacie[q] nõ euadat

℣ Hoc aũt i litib⁹ siue iudicijs exercẽdis volum⁹ obseruari. I Dem lemoniacen̄. ꝛ cantuari. episcopis.

¶ Appellatiõe deserta p negligẽtiam appellantis potest iudex ex officio procedere in casibus in quib⁹ eius officium exuberat: ꝛ est casus valde notabilis.

Constitutus[r] in presentia nr̃a archi. claren. nobis exposuit: q̃ claren. decanatu vacante quidã canonici vota sua in ipm transtulerunt[s]: ꝛ ipos cum quibusdam alijs expresse cõsentientibus in eundem archi. ei contulit decanatum. xi. canonicis prius appellãtibus ne qs assumeretur ꝓter assensuz oium[t] in decanũ: cũ electioni eius. xxv. tum per se tum ipo medio ꝓsentirent. Cunqz sancti marcelli ꝑsbyter cardinalis tunc ap. se. le. p partes illas trãsitũ faceret: nõ vt appellationi vt fingaꝫ nõ appellasse. vł q̃ sic: q̃ retro notat̃ ifamia q̃ ꝓdẽnat̃ ỹ furto nec ꝓseqũt appellationẽ: vt in. l. ꝓdicta furti. lʒ hoc nõ ẽ vez ī snĩa exõicatiõis. q̃ aut appellatio tenuit: aut nõ. si tenuit exõicatio lata postea ipso iure nulla fuit. ī. de sen. ex. p tuas. ꝛ ita siue ꝓseqũt appellationẽ siue nõ: nõ efficitur postea aliq̃. ff. ỹ regu. iu. q̃ ab initio. ꝛ. xvi. q. iij. ꝯ. põt vltra vnã coltũ. si appellatio nõ tenuit ergo exõicatio postea facta statiz tenuit. ꝛ aliud ẽ in snĩa exõicatiõis q̃ in alijs: q̃ effect⁹ aliaz snĩaz suspẽdit̃ si appellet̃. ff. ad turpil. l. i. i fi. lʒ effect⁹ exõicatiõis ñ suspẽdit̃ p appellationẽ. ī. e. pastoralis. Ex hoc sequeret̃ absurditas: si aliqs retro eẽt exõicat⁹. sequeretur .n. q̃ aliqs canonice ꝓelectus esset ꝛ tñ cassanda eẽt electio ei⁹ fcã medio tpe. Jo. lʒ pone aliquez ep̃m depositũ statũ post snĩaz appellat: appellatiõe pẽdẽte exõicat̃ subditũ suũ: nũqd talis exõicatio tz. vin. dixit q̃ si eps nõ appellauit: vł si appellauit ꝛ ñ fuit appellatõez ꝓsecut⁹: exõicatio ñ tenuit. ar. l. ꝓdi. .ff. de his q̃ no. ifa. furti. q̃ fingit̃ ñ appellasse. C. de tẽp. ap. l. vl. ꝯ. vlti. si fuerit ꝓsecut⁹. siue ꝙfirmet̃ snĩa siue nõ: tenuit exõicatio. T. dixit ꝛ meli⁹: q̃ ex quo appellauit remãsit ī offõ suo q̃ q appellat nõ dx̃ condẽnatus. ff. ỹ pe. l. ij. ꝯ. vlt. ꝛ iteger ẽ stat⁹ eius: vt iterũ fungant̃ bonorũ bus. ff. ỹ ap. iterposita ꝛ. ff. nihil ĩno. l. vna. ꝯ. iteger. ꝛ iõ siue ꝓsequat̃ siue nõ ꝓsequat̃ appellationẽ exõicatio tenuit ꝛ hoc ꝑm ꝓdictã rõnem quã Joã. assignauit. si vo non appellauit: acquieuit snĩe: ꝛ sic p snĩaz amisit oẽz iurisdictionẽ. vnde si tulit postea sententiam: nulla fuit.

m Absñte ꝓponi. ℣Hoc vult dicere lra ista: sicut abñs pemptorie vocatus q̃ nõ potuit venire iusta de cã detentus audit̃ allegãs ipedimentuz suũ: ita q̃ reuocat̃ qõ ỹ eũ factũ est. ſ. ti. primo cũ bertoldus. ꝛ ỹ iudi. si ꝑtor. ꝛ. iiij. q. v. q̃s. sic appellans si nõ potuit appellationẽ suã prosequ .ī. terminũ constitutũ auditur volens probare impedimẽtum. ſ. e. cum sit romana. ꝛ. c. cũ ex rõne. ꝛ. C. de tẽp. ap. l. vlti. ꝯ. illud.

n ℣Preueniens. hoc intelligit̃ de termino statuto a iudice vel ab appellante: secus est in termino statuto a lege quez potest quis preuenire. ii. q. .vi. appellatore. dum tamen appellatus minium nõ procuret: vt appellãtem in cõmissione ipetrãda supplantet. ī. e. oblate.

o Ueritate: q̃ tacuit ipetrãdo q̃ terminus statutus fuisset vel a seipso.

p Careat ipetratis. Iste cui p̃figit̃ tps ad hoĩe: nõ põt añ terminũ illuz impetrare. nunqd illud tps currit in anno appellationis: non vł. q̃ tunc nõ est in mora: q̃ si vellet procedere: nõ põt vt hic dicit ꝛ ei qui agere nõ põt nõ currit tps: vt dicit. l. C. de anna. excep. l. i. ꝯ. vlti.

q Contumacie. q̃ punit̃ in expẽsis. ſ. eo. reprehensibilis. ꝛ iudex cui fit cõmissio illum cõdẽnabit̃ ad expensas. ī. c. vt debitus.

Constitutus Si appellans in causa electionis ifra tps legitimum nõ ꝓseqũt non p hoc ꝓiudicatur cognitioni faciende officio iudicis sup impedimẽtis electi. b. d. vel sũma generalius ꝛ notabilius sic vt in rubro. Diuidit̃. ℣Primo ponit̃ partis narratio. Scõo ibi intellecto: pape motiuuz ꝛ iudicum dato. Ab. ſi.

r Constitut⁹. hec decre. loqtur de materia illius. ſ. de test. veniens. ij.

s Trãstulerũt: ꝛ qdã alij retinuerũt penes se ptãtem eligendi: hoc acto in ipsa trãslatione: q̃ episcop⁹ sine alijs ad electionẽ ñ ꝓcederet: vt. ī. dx̃.

t Oium. i. ꝓter assensum oium requisitũ: q̃ oẽs sunt vocandi. ſ. ỹ elec. q̃ sicut. ꝛ. c. q̃ pp. ꝛ. c. bone. ij. si velles intelligere preter assensuz oiuz. ſ.

habitum in electione: nõ valuisset appellatio: qz nõ est necesse ꝯ oẽs ꝓsentiant in electione: qz sufficit consensus maioris ptis: z sanioris capituli in electiõibus: et quo vocati sunt oẽs: vt dicit illa constitutio: qz propter. z multa alia iura eiusdem tituli. z. j. de his que fi. a ma parte ca. c. i. seruata forma illius. c. qz propter.

a Derogaret. qz nec posset si uellet: et quo appellatũ ẽ ad supiorez vt delegatũ. s. õ of. le. lz z .s. de postu. bone.

b Delegauit: sz qualiter potuit iste legat⁹ õlegare cãm alij: cũ iaz eẽt delata ad papã p appellationem ꝯ id. s. de offi. lega studuisti. z. c. lz. io. dixit ꝙ spãle ẽ in cã vbi appellat ab electõe: ꝙ alter cognoscere possit. Tã. dixit z melio⁹ ꝙ hoc facere nõ põt: nisi de cõsensu partiũ quẽ credebat h iterueniss̃e ad hoc vt cãz magis instructã remitteret ad papã p iura predicta. C. õ rela. l. i. z .ij. j. e. intimasti.

c Indulgẽdũ qz idulgeri ñ dz: nisi ex iusta cã .s. e. cũ sit. z. c. ex rõne.

d Potuissent. sic. s. õ elec. bone. z de do. z cõtu. cum dilecti.

e Exceptiões. duas uidelz ꝙs statꝫ subiũgit ꝙs iudex ex officio suo ẽcurso tpe appellationis admittit: z de eis mãdat i quiri: ne per surreptiõez ꝓmoueat. ar. s. õ elec. cuz dilecti. sic. C. de tẽpo. ap. l. ii. in fi. In huiusmodi electiõib⁹ precipue valeat officiũ iudicis. s. de elec. cuz nobis olim. z. c. nihil est.

f Renũciasse. qõ ei licuit. vij. q. i. ꝯ piculosũ z. C. õ pac. si qs i ꝓscribẽdo: vnde ampli⁹ nõ ẽ audiẽdus. ar. j. de isti. cum veniss̃ent.

g Processisse. excedẽdo fines compromissi: z ita nihil egit. s. de elec. cũ dilecti: z. j. de constit. examinata: z. ff. õ arbi. pedius.

h Preterm̃issis. p̃dictis. xi. canonicis z sine qb⁹ ꝓcedẽ ñ õbeãt. put exp̃ssuz fuit i trãslatione uolũtatũ: vt dicit h lꝛa.

i Factã. de alio ab illis. xi. pendẽte electõe decani: de qua z si dubitare tur an teneret: nõ ẽ alia facienda. ar. C. qui da. tuto. vel cura. pos. l. i. secus si notoziũ esset. s. e. cõstitutis: z. j. de iurepa. c. illud. vin.

Quia Appellatio frustratoria possessionẽ confirmari non impedit ita cõiter summat. sz hin hãc sũmationẽ h decre. eẽt in dubio iõ summo sic vt in rubro z fz h ẽ casus nota. Diuidit. Primo. narrat factũ. Scõo diffinit ibi: nos ergo. Tertio protestat ibi: siquid. ab. si.

k Meteñ. ex vna parte.

l Adiurauit. talis adiuratio in locũ iuramenti habet. ij. q. v. si qs presbyter. j. de purga. cano. c. i.

m Magis vtilẽ. ad hoc qdẽ de iure tenent. ille enim q ẽ doctior z sanctior ẽ eligẽdus. iij. q. i. lz ergo cui ꝓparatiõe ceteri grex dicant. xxv. dis. .ꝯ. nunc aũt. z. i. q. i. vilissimus. z. lxi. di. in sacerdotib⁹ lz talis sit eligendus sufficit si ẽ idone⁹: qz ꝙueniẽs sciẽtia tolerat in plato. de elec. cũ nobis olim: z sufficit ꝙ nõ sit mal⁹. xvi. q. vij. mõasteriũ. s. de p̃sum. dudũ.

n Cantor. sancti saluatoris.

o Maiori z sanioꝛi: quasi a duabus partib⁹ electus. vnde merito debuit preualere: quod semper obtinet in electionibus contra. de electi. quia propter z in alijs etiaz negocijs ecclesie nisi a paucioꝛibus aliquid ratiorabile ostendatur. j. de his que fi. a ma. parte ca. c. i.

p Impotẽtiã: ipotẽtia ꝓuenies ex nimia senectute vel coꝛpis ẽbilitate bñ nos repellit a ꝓmotiõe. lxxv. di. archidia. sz h ñ obijciebat talis ipotẽtia vt pz ex lꝛa sz nũqd ẽ habẽda rõ potẽtie i electionib⁹ siue diuitiaꝝ siue nobilitatis sicut habetur rõ dignitatis. ar. ꝙ sic. iiij. q. iij. i testib⁹. xxx. di. hoc scripsim⁹. xcvij. di. nobilissim⁹. xli. di. nõ cogant. xxiiij. q. i. qz ꝯ pacẽ. in autẽ. õ de fen. ci. §. i. col. iii. z. j. de pbẽ. õ multa. ff. de custo. z exhi. re. l. i. z. ff. fa. ber. si q̃ sunt: z. ff. de fi. istru. l. vl. z. C. q bo. ce. pos. l. vl. sz ꝯ. vꝛ vt pauptas ꝓferat. xij. q. ij. gloza epi. z. c. socrates. xv. q. i. illa i fi. ff. õ va. z ex. cog. l. i. §. ẽ q̃dã res sanctissima. so. si oẽs alie circũstãtie pares eẽnt hincide: satis ꝑt recurri ad diuitias seu potẽtiã: vt p eas subleuet ecclesia p iniura p̃dicta. Itẽ pz b ꝙ ñ recurritur ad dignitatẽ: cum numer⁹ est longe maioꝛ ab alia parte .s. de elec. dudum. i.

q Rõnabilẽ nõ. Ex hoc pz ꝙ eps ñ tenebat deferre appellatiõi p̃dicte: qz lz ali⁹ sit potẽtior nõ fuit iusta cã appellãdi dũ tñ alter sit idoneus: z sic potẽtia hmõi vl nobilitas ñ ꝓfert: sed iõ detulit: quia dicebat se velle aliã ꝓponere coꝝ papa.

r Qõ aliã vellet. Ex hac lꝛa satis colligit: ꝙ aliaz exceptiõez siue aliã cãz possũ ꝓpõere coꝝ iudice appellatiõis ꝯ exp̃sseriz coꝝ illo a quo appellaui. ar. g. .ff. de ap. scio q̃situ z noua instꝛa z allegatiões possum iducere i cã appellatiõis. C. õ tẽpo. ap. p hãc. sz. ꝯ. j. e. dilecto. z. c. vt debit⁹: qz ñ admittit appel. nisi sit rõnabilis cã expꝛessa vt ibi dꝛ. ergo si illã nõ exp̃sit postea nõ ꝑt aliã exprimere pp ꝙ nõ appellauit. In casu p̃nti dico: ꝙ coꝝ iudice appellationis possũz opponet ꝯcũqz cãz rõabilẽ volo: siue illã expꝛesseriz in appellatiõe siue nõ: vt. s. ut lino ꝓte. accedẽs: vt. s. de fi. instru. cũ Joãnes: z de boc. s. de excep. deniqz. z multo fortius si ꝓtestat⁹ sum me velle tũc aliã ꝓponet vt hic: z si decan⁹ aliã ꝓposuisset bñ fuisset audit⁹: sz nullã ꝓposuit: qz nõ hẽbat qd obijceret: vel mutauit ꝯsiliũm suũ z supioꝛ tenet illã admittere: qz z si nihil oppõeret: ipe ex officio suo tenet igrere de ipsa electione z meritis electi. s. de elec. cũ nobis olim. z. c. nihil ẽ: z. c. venerabilẽ: imo si aduersarius negligẽs eẽt: supioꝛ dz ingrere de exceptiõibus pemptoꝛijs. s. e. c. ꝓ. ne p surreptionẽ aligs adipiscat bonã. s. de elec. cũ dilecti. z in. c. cũ nobis olim. qd iuris sit in aliis casibus ab isto dicet. s. e. dilecto. In hac sñia ꝯtum ad casuz p̃ntez erat. t. alij vt. Jo. da. colligebãt ex hac lꝛa ꝙ in casu isto ñ põt oppõi alia exceptio ꝯ fuisset exp̃ssa: cũ succubuit in vna: nec lz variare ne ecclesia diu vacet: vel hic nõ fuit admissus: qz cũ succubuit in vna p̃sumit calũniose aliã ꝓponet .iij. q. x. placuit quod prius dixi teneas. Ber.

s In modũ exceptiõis. si. j. õ cõcess. pbẽ. post electionẽ. in fi. sed cum isti detur actio ad impugnãdã electionẽ multo fortiꝰ exceptio dz dari ad ipediẽdũ. s. õ iureiu. quẽadmodũ: qz turpius eijcit z. vt ibi. z cui damus actionẽ: multo fortius z exceptionẽ. ff. õ supfi. l. i. §. is aũt. z. ff. de re iu. iuritus. §. cui damus. Preterea q̃liter põt iste electꝰ pẽdente lite recipe dignitatẽ. ꝙra id. lxxi. di. tãtis. j. de accu. deus oipotẽs: z. s. õ test. c. vl. z. ff. õ re milli. q statꝰ Jo. dixit: ꝙ hoc ideo statuit. qz p̃sumit ꝙ calũniose z differẽdi cã obijciat. ar. s. õ elec. cũ dilecti. z. s. de resti. spol. lꝛas. imo vꝛ ꝙ cum in modũ exceptionis obijcit crimẽ electo: nisi electus publice sit infamatus de illo crimine ꝙ differẽda sit exceptio. j. de ac. accedens. ar. C. de edic. diui adria. tol. l. ij. z. C. õ fal. l. ii. z. sic vꝛ ꝙ iste sub condi tione recipiat dignitatẽ si innocẽs reptus fuerit. ff. de tu. z cu. da. ei q. Itez pz hic: ꝙ lz aligs sit exclusus a iure excipiẽdi: nõ tñ a iure denũciandi vel accusandi: sic

ad nos interposite derogaret[k]: sed vt instructaz transmitteret ad nos cãm: sancti illudij z sancti andree abbatibus examinationez delegauit[b] ipsius: z mãdauit eisdẽ: ut partem ꝓtradicẽtem electioni decani citarent ad ipsum contradictionis sue causam in eius presentia ostensuram: z infra. Intelligo igitur per assertionẽ cardi. ꝙ sub ea forma fuerat appellatuz: ne sine assensu oiũm procederet[c] in electione decant: z ꝙ appellantes ap. infra annum nõ fuerant prosecuti: nec erat propter qõ eis esset bienniũ indulgendum[c]: cum sicut bis infra tempus legitimũ simplicem nuncium ad se. ap. destinarãt: sic potuissent[d] saltem semel procuratorem idoneum destinasse: ne tamen peremptorias exceptiones[e] ex eorũ parte propositas videamur sub silentio preterire: mandamus quatenus si vobis constiterit archidi. facto episcopi ex quo nititur sponte renunciasse[f]: uel predictũ episcopum processisse[g] ad electionem ipsius pretermissis[h] predictis sine quibus ne procederet i illa trãslatione voluntatum ex qua nititur archidi. proponitur esse actũ: ei super decanatu silentiũ imponatis: alioquin nominationẽ seu electionez taliter facta[l] de alio z qcqd fuerit secutuz ex ipsa denuncietis irritũ z inane.

Idem cancelario meteñ.

Contra electum vel ꝓfirmatũ nullum aliud ius spectãtez non admittit regulariter exceptio vel appellatio marie frustratoria ad impediendum electionis vel ꝓfirmationis effectũ: sed possessiõe habita poterit accusari vel denunciari.

Constitutis in p̃sentia nostra decano sancti saluatoris z cãtoꝛ meteñ. z infra. Meteñ[k]. itimauit eps: ꝙ sancti saluatoris ꝓpositura vacante die electioni prefixo per patrem z filium z. s. s. in virtute obediẽtie ac sub anime periculo canonicos adiurauit[l] vt ꝑm deũ z iurta conscientiam suam vnuz eligerent de duobus in quos partes videbant oculos extendisse: quem ecclesie magis utilem[m] z idoneum reputarent. decanus aũt cum duobus diaconibus z subdiac. tribus dictum cantoꝛem in ꝓpositum nominauit. cantoꝛ[n] vero ipse qui presbyterali officio fũgit z custos cum scholastico z magistro. b. sacerdotibus leuitis duob⁹ z subdiaco. vt concoꝛditer elegerant: cuius electionẽ tanquam a maioꝛi[o] z sanioꝛi parte capituli factam: cuz de persone tue honestate constare predictus episcopus cõfirmauit: z cum tibi vellet domum z inuestituram porrigere: ut moꝛis ẽ: decanus ad sedem apo. appellauit: ꝓtra te impotentiam[p] dũtaxat allegãs: ꝓponendo te in partibus illis quasi penitus impotentem in qbus ꝓpositure possessiones existunt: addens ꝙ alia tibi obijceret in p̃sentia nostra: que tunc in p̃sentia iudicis suspecti noluit explicare. Nos ergo quia constitit euidenter illaz appellatiõis causam que fuit expressa rationabilem[q] non fuisse: aliam autez tunc nõ expressit: z si dixerit idem decanus ꝙ aliaz[r] vellet obijcere coꝝ nobis: decernim⁹ tue cõfirmationis effectum nõ debere p ea que sũt ꝓposita impediri. Si quid tamen ꝓtra te non in modũ[s] exceptionis ad impediendum electionis z cõfirmationis effectum: sed in modum denunciationis vl accusationis durerit ꝓponendum: postquã pacificã ipsius prepositure possessionẽ fueris assecutus: ꝓponendi licentiam non neganus.

Idem vigorien. episcopo.

.s. de iureiu. quēadmodū. in fi. sic. j. de cōcess. pbē. post electionē. in fi. sed quare iste etiā post ꝯfirmatiōez nō pōt obijcere crimen i modū exceptionis: vt. j. de accu. super bis. rñ. ratione presumptionis oneratur durioꝛi modo agendi: qꝛ ō facili repellīt qs a denūciando: vt si fuerit inimicus vel criminosus qui denūciare nō pōt: cū se nō correxit: vl si nō ꝓmonuit. similiter est duꝝ agere criminaliter ꝓpter penā talionis: sed excipere pōt glibz criminosus ⁊ excōicatus. s. de excep. dilecti. in fine. Jo. Alia rō verioꝛ est: qꝛ vlterius nō posset obijcere crimē i modū exceptiōis ꝓ ꝯfirmationē quā iste habuit ⁊ possessiōez corporalē quā mādat papa dari huic ꝯsequtur iste plenū ius a quo repelli ñ pōt: nisi ꝓ denūciationē vel accusatiōez: vnde exceptio locū ñ hzqꝛ ꝓ exceptionez repellitur qs ab obtinēdo: vt dicit illa decret. sup bis. ⁊ hz ibi sit ꝯfirmatus ⁊ hēat possessionē: nōdum tñ plenū ius hz. vnde adhuc hz ibi locū exceptō sed ꝫ nō est ita. Jn decre. accedens. erat ille iam institutus ꝓ papā: ⁊ nō deerat sibi nisi sola executio quā papa mādat fieri: nisi publice infamatus esset qꝛ executio deferri ñ dz ꝓtextu exceptionis oppositе: nisi exponeret de falso. s. ti. pr. decetero. ⁊ j. de fal. super eo.

¶ Appellari potest si locus nō tutus partibus assignatur etiam si sit scriptum appellatione remota.

Ex parte tua: ⁊ infra. ℙresenti pagina respondemus qꝺ cū excusetur honeste qui ad presentiā delegatoꝝ iudicum non potest secure venire: citatꝰ tu vel tui quotiens ad illos iudices vos euocari contigerit ad quorū presentiam vobis periculosum[a] est ire: libere poteris appellare: etiam si in litteris cōmissionis ap. fuerit remedium intercluſuz. nisi iudicesᵇ vobis assignent locum idoneum ⁊ securum.

¶ Licite appellat reus si non auditur excipiens procuratoꝛem actoris non habere sufficiens mandatum vel se prius cōuentum per alias litteras de quibus nō fit mentio in secundis.

Significauit nobis magister hospitalis eboraceñ. ⁊ infra. ℙreterea capituluz eboraceñ. auctoꝛitate quarūdā litterarū in quarum sigillo continebatur sigillum capituli ad citationesᶜ tantum: cuz aliud sigillum capitulum illud noscatur habere: quendā cōstituebatᵇ actorē. sed licet idez magister allegauerit qꝺ occasione litterarū illaꝝ actoꝛ non deberet admitti: ⁊ insup adiunxisset qꝺ auctoꝛitate litterarū quarūdā a nobis ad alios iudices obtentaꝝ prius[c] conuentus nō debuit per litteras posterioꝛes in quibus nulla fuerat mentio de prioribus ꝯueniri: iudices tñ exceptiōes huiusmōi admittere noluerūt: ꝓpter quod vocem ad nos ap. emisit. ¶ Quocirca mandamus quatenus si vobis cōstiterit ob dictas causas vel earum aliquam[f] ad nostram fuisse audientiaz appellatuz: reuocato in irritum quicquid post appellationē huiusmodi noueritis esse factum partes: ⁊c[s].

Item magistro. B. archidiacono. ⁊. v. normāno canonicis suos sionenſi.

¶ Licite appellat reus si non auditur petens declarari rem petitaz in libello.

Significantibus[b]. t. ⁊. r. fratribus nostro fuit apostolatui ō claratum: qꝺ cum iter ipsos ex vna parte. ⁊. v. ex altera super quadam terra coraz iudicibus delegatis q̄stio verteretur: ipsi cum plures terras haberent: vt terra illa sup qua questio vertebaꝛ ostenderetur eisdē: a iudicibus postularunt. quod cum ipsi facere denegarent[t] ad nostram audientiam prouocauerūt. ¶ Quo circa mandamus quatenꝰ si est ita reuocato in statuz debitum qō post ap. noueritis attentatuz ⁊c. Item eboraceñ. epō. ⁊ de luc. ⁊ de monte molli abbatibus.

¶ Judex a quo non potest statuere terminum ad finiendam appellationem: qō si fecerit intelligīt statuisse ad se presentandum.

Ex insinuatione prioris ⁊ canonicoꝛuz sancte barbare nobis innotuit: qꝺ cum inter ipsos ex una parte ⁊. v. camerarium de tangar. ex altera super quodaz manerio coraz iudice ordinario questio verteretur: ⁊ idem camerarius ad nostram audiētiam appellauerit: appellationi terminum non prefigēs dictus iuder qui causam illius videbatur fouere prō eo qꝺ quidam clericꝰ commensalis suus dicti camerarij in eadem causa fuerat adꝺuocatus[k]: hunc terminum ap. prefixit: vt ad festum purificationis utraqz pars esset ab ap. prosecutione reuersa[l]: licet non potuit[m] nobis legez imponere vt eam teneamur infra dictum terminum expedire: cuz ⁊ ꝫm legitimas sanctiones lisque in ꝯsistoꝛio principis speratur inferri: absqz dāno more intacta ꝓ maneat: donec ipsam faciat[t] introduci ⁊ a ꝓceribus dirimi iuxta morem: interim autem nuncius camerarij preueniens nuncium eoꝝ dem: nec ipso vsqz ad terminum legitimum expectato[n] impetrauit lras ⁊ recessit. ¶ Quia vero fraus ⁊ dolus alicui patrocinari non debet: mandamus quatenus si est ita

¶ Aliquā. arg. qꝺ qui plura narrat in libello suo: quoꝝ vnum per se sufficeret sufficit vnū ꝓbare. j. de pben. cū iam dudum. ⁊. j. de accu. accedens. ⁊. s. de rescrip. i ter. ff. de ꝯdi. ⁊ demon. falsa. §. i. ⁊. j. ō pnil. vt priuilegia. arg. contra .s. de rescrip. ex pte. ubi de hoc. ff. de excus. tu. q testō. ⁊. s. de rescrip. oli ⁊. s. de pba. licet. ſz ibi se obligauit ad ꝓbandū vtrūqz: ut ibi dictū est: ⁊ sic vtraqz ista exceptionuz legitima fuit ad appellandum.

g ¶ Et cetera. i. ad nostrā presentiā cōuocetis ⁊ in causa ꝓcedatis. Jo.

Significantibus Diuiditur in duas ptes. Secunda ibi: quo circa. ab. si.

b ¶ Significātibꝰ. hec decreta. ponit. s. de libe. obla. ⁊ ibi exponitur sed ad aliū effectū: ergo non obstat arg. de sup fluitate.

i ¶ Denegarēt ⁊ ita ꝓ nūciandum est super ici denti siue emergēti. hec questio nō erat icidens: sed potius emergens. ō hoc plene dicitur. s. de ordi. cog. c. i.

Ex insinuatione Summa: vt i rubro ꝫm intellectū glo. q̄ cōiter tenet. Vel sūma sic. Si iuder a quo ꝓfigit terminū ad ꝓsequēdā appellationē ⁊ ad redeundū a ꝓsecutione nō valet terminus respectu redeundi sed bene valet respectu prosecutiōis ad eo qꝺ neutra partiū puniri pōt. ponit querelaz appellantis. Scō dat iudicem ibi: quia vero. Abbas siculus.

k ¶ Adꝺuocatꝰ. Ex hoc sumebant quidā arg. qꝺ iuder possit recusari: si aduocatus alterius partis est ꝯmensalis ipsius sed nō est effectus causa recusandi. s. ō of. iudi. .c. i. ſz si altera ps eēt cōmensalis siue familiaris iudicis: tūc pōt recusari .s. de of. dele. Jsinuāte.

Jn ſte etiā post ꝯfirmatiōez nō pōt obijcere crimen i modū exceptionis: vt. j. de accu. super bis. rñ. ratione presumptionis oneratur durioꝛi modo agendi: qꝛ ō facili repellīt qs a denūciando: vt si fuerit inimicus vel criminosus qui denūciare nō pōt: cū se nō correxit: vl si nō ꝓmonuit. similiter est duꝝ agere criminaliter ꝓpter penā talionis: sed excipere pōt glibz criminosus ⁊ excōicatus. s. de excep. dilecti. in fine. Jo. Alia rō verioꝛ est: qꝛ vlterius nō posset obijcere crimē i modū exceptiōis ꝓ ꝯfirmationē quā iste habuit ⁊ possessiōez corporalē quā mādat papa dari huic ꝯsequtur iste plenū ius a quo repelli ñ pōt: nisi ꝓ denūciationē vel accusatiōez: vnde exceptio locū ñ hzqꝛ ꝓ exceptionez repellitur qs ab obtinēdo: vt dicit illa decret. sup bis. ⁊ hz ibi sit ꝯfirmatus ⁊ hēat possessionē: nōdum tñ plenū ius hz. vnde adhuc hz ibi locū exceptō sed ꝫ nō est ita. Jn decre. accedens. erat ille iam institutus ꝓ papā: ⁊ nō deerat sibi nisi sola executio quā papa mādat fieri: nisi publice infamatus esset qꝛ executio deferri ñ dz ꝓtextu exceptionis oppositе: nisi exponeret de falso. s. ti. pr. decetero. ⁊. j. de fal. super eo.

Ex parte. Diuidit. qꝛ ꝓmo ponit decisa cōsultatio. Scō rñsio ibi: ꝑsenti. ab.

g ¶ ℙericulosuz est ire. no. qꝺ ibi iuder diē pfigeꝛ dz: vbi partes sine periculo possint accedere ⁊ oēs sui siue testes siue aduocati. xxxiij. q. ij. siue ō cōiugij. iij. q. ir. hortamur. ij. q. ij. c. vl. ⁊. ff. ō iudi. si locꝰ: imo nec altera ps q̄ ñ pōt venire honeste tenet ire ad locū ihonestum. ff. ō arbi. si cū dies. §. si arbit. Jtē ñ solū dꝫ locꝰ incōmodꝰ ꝓpter inimicitias: sed etiā si excedat duas dietas: vt. s. ō rescri. nōnulli. Jtē nec ex ꝓuinciarū terminos est faciēda citatio. iij. q. vi. neminē: nisi ex spāli iussione ꝓncipis. C. ō epi. ⁊ cleri. auc. ſz hodie. C. de ap. cū post. l autē. vt oēs obedi. iudi. §. ij. col. v. ⁊ vbi citat qs ad locū piculosū: ñ sufficit ꝑstare vocatū ut. s. ut li. nō ꝓ. accedens. Jo.

b ¶ Miū iudices. no. ar. iudicez posse reuocaꝛ grauamen ut appellās cogaꝛ recedere ab appellatiōe legitima. j. e. cū cessāte.

Significauit. Summatur vt i rubro quo ad titulū. ℙrima ps ponit q̄relaz appellātis. Scōa dat iudices ibi. quo circa. ab. si.

c ¶ Ad citatōes. faciēdas. s. qñ capitulū citabat aliquez: si gillabat lras illo sigillo ſz ꝓ illud sigillū ñ ōbebāt ꝯstituer actorez ad cāz. imo cū sigillo noto ⁊ authentico: vel ēt cum citabantur mittebant nūciuz cuz sigillo illo nec tñ sufficiebat sigillum ad litem totam. Ber.

d ¶ Cōstituebat actorem. Ad huc poterat obijci huic actori qꝺ nō erat ꝯstitutus de auctoꝛitate archiepi eboracē. qꝛ si capitulū ꝯueniat aliquē vel ꝯueniaꝛ: auctoritas ꝓbati dz interuenire. ⁊ si ꝓbatus sim iliter agat vel ꝯueniaꝛ: dz hꝰe ꝯsensuz capituli. s. de iudi. cām. ⁊. s. de ꝓcura. c. i. vbi de hoc. sed si capitulū agat cōtra ꝓbatum suuz vel ꝯueniaꝛ ab ipso: tūc dabiꝰ capitulo actoꝛ ad litē auctoritate iudicis ad instar minoris: q si vult litigare ꝯ curatorē suū: dabit iuder minoꝛi actorē vt insti. de auc. tu. §. vl. ⁊ insti. de cura. §. vl. cuz enim ecclesia equiparaꝛ minoꝛi ⁊ capitulum dicaꝛ ecclesia. j. de testa. requisisti. ergo ⁊ capitulum equiparaꝛ minoꝛi. sed agebat capitulum ꝯ archiepm ⁊ ꝯ rectorē hospitalis q ꝓ archiepm fuerat institutus q̄ dicebat ordinationē hospitalis ad se spectare. capitulum vero ꝯ

l ¶ Renersa. hoc facere nō potuit: qꝛ sic esset ꝯponere legē domino pape vt hic dicit: ⁊. ij. q. vi. anteriorum. §. ad hoc.

m ¶ ℙotuit. si. xxi. di. inferioꝛ. ⁊. s. de elec. inotuit. ff. ō mino. minoꝛ. ff. ad trebel. ille a quo. §. tēpestiuū: ⁊. s. de maio. ⁊ obe. cum inferioꝛ.

n ¶ Expectato. de termino ꝯstituendo dictū est. s. e. personas: qꝛ triplex est termin⁹: vt ibi dicit. sed de quo termino intelligitur: quod hic dicit. ō anno appellationis nō pōt itelligi: qꝛ terminus ille bene pōt preueniri. dūmodo nimiuz aduersarius nō precurrat. s. e. oblate. Jo. itelligit terminum istum de termino legali. sed de illo nō pōt intelligi: qꝛ si nō ꝓsequitur aliquis appellationē vsqz ad ānū: postea ñ pōt prosequi: qꝛ rata manet snīa: vel iuder procedet in ꝓncipali. s. eo. cum sit romana. ⁊ sic

neceſſe eſt vt intelligaſ de termino ſtatuto a iudice: vt itelligamus q vſq3 ad feſtum purificationis altera pars expectare ꝺbeat: nec antea debeat litteras impetrare: qꝺ cū non fecerit nō valent littere ante terminum illū impetrate: vt hic dicit. ꝛ. ſ. e. ſepe. ꝛ ſic terminus iſte ſtatutus fuit ad ꝓ ſentandum ſe iudici: licet alia fuiſſet intentio ſtatuentis terminum ipſu3. ꝛ ſic quia nō poterat ſta tuere illū terminum va leat qꝺ ſtatuere potuit: qꝛ ſi nō valet ut ago: ua leat vt valere ꝓt. C. pl⁹ valere quod agi. l. i. per totū: ꝛ qꝺ de tali termi no intelligatur: patet ex littera: vbi dicit. interi3 aūt ꝛc. quaſi ante termi num ſtatutū ab ipſo iu dice: vnde nō valēt lꝛe.

a ¶ Audiatis cām. vt ſi de his ꝓſtiterit: littere camerarij nō ualebunt: vt. ſ. c. ſepe. ꝛ iſte proce deret in cauſa ſm iuris or dinē: alioquin remitten tur ptes ad iudices ca merarij ꝛ punient in ex penſis. ſ. de reſcrip. cete rum: ꝛ. ſ. de ꝺo. ꝛ ꝓtu. ex literis. Ber.

Bone. ¶ Poteſt in telligi plurib⁹ mo dis: vt. j. patebit ſed in berēdo ꝺbis littere ꝛ ut mos gerāſ cuiq3 lec. ſū matur generali⁹ ſic vt in rubꝛo. ¶ Prima pars ponit allegatiōes appel lātis. Scꝺa appellati. in tertia ꝓnunciat ibi ꝓ miſſis, ab. ſi.

b ¶ Ingreſſus. videtur q male. j. ꝺ puil. paſto ralis. quod verū eſt niſi ſpāliter hoc eſſet ei ꝓceſ ſum. vt in decre. paſto ralis: vel niſi clericus ꝓ mortuus eoꝛ noīe poſ ſediſſet. ſ. de reſti. ſpol. cum veniſſent. vin.

c ¶ De iure cōi: hoc. n. videſ ſpectare ad ipſum de iure. lxiij. ꝺi. ſi in ple bibus. j. de inſti. cuz ve niſſent imo poti⁹ ad ar chiepz vt ibi dicit. quia archidiaconus hoc ba bebat ex ꝺonatione ar chiepiſcopi.

ptibus ꝓuocatis audiatis[a] cāz. ꝛc.

¶ Dem roſen. ꝛ bonden. epis.

¶ Qui extra iudiciuz appellat ex verſimilib⁹ ꝛ ꝓbabilib⁹ cauſis ne in poſſeſſione moleſtetur: ſi poſtꝙ ſpoliaſ. reſtituiſ ante oīa in ſtatū in quo erat ꝛpe appellationis emiſſe.

Bone memorie. o. de camera perſona eccīe de faū. viam vniuerſe carnis igreſſo: abbas ſā cti auguſtini cantuarieū. eiuſdez ec cleſie: quam ad ſe aſſerit pertinere ꝓmo per quoſdam monachos: ſecundo per ſeipſum poſſeſſionez ingreſſus[b] ad nos pluries vocem ap. emiſit: ne quis eum ſuper poſ ſeſſione ipſius eccleſie preſumeret moleſtare: cunqz aliquādiu predi ctam eccleſiaz pacifice poſſediſſet: gdaz laici cātuarīē. dioceſis ipſum abbatem ꝛ monachos de poſſeſ ſione ipſius eccleſie per violentiaz eiecerunt: ꝛ infra. ¶ Procurator vero archidi. ꝓpoſuit ex aduerſo q defuncta ꝓſona eccleſie archidi. tantum ꝺaſ eius cuſtodia: imo ar chidi. qui fuerunt ꝓ tpe: tam de iure communiſ ꝙ de generali con ſuetudine: tam in illa eccleſia ꝙ in alijs vniuerſis eiuſdem dioceſis hoc iure ſemper vſi fuerūt. ¶ Prete rea prefatus. o. noīe[b] archidi. eccle ſiam poſſedit eandem: vtpote qui ei vnam[k] procurationem: ꝛ. v. ſol. nomine eccleſie annis ſingulis ex ſoluebat: ꝛ infra. ¶ Premiſſis igiſ diligenter inſpectis ꝑdictos abba tem ꝛ monachos in eum[k] ſtatuz in quo tpe ap. facte ex veriſimilibus[s] ꝛ ꝓbabilibus cauſis ad nos legiti me interpoſite fuiſſe noſcunſ: pro prietatis parti vtrilibet ſaluo iure

d ¶ Nomine archidiaconi. ꝛ ita archidiaconus intelligebat poſſidere per alium: qꝛ qui ꝑ aliuz poſſidet: poſſidere intelligiſ. inſti. de interdi. §. poſſi deret. ꝛ. ſ. de preſcrip. ſi diligenti: ꝛ. ſ. de reſti. ſpo. cum veniſſent.

e ¶ Unam ꝓcurationem. hec ratio non fuit ſufficiens: qꝛ ſolutio penſio nis nec dominum nec poſſeſſionem ꝓbat. nec priuat alium ſua poſſeſ ſione. ſ. de fide inſtru. inter dilectos. ad fi. ꝛ. ſ. ti. pri. cum bertoldus. ff. de acquiren. poſ. cuis. §. i. Jo.

f ¶ In eum ſtatū. ſed cū abbas ꝛ monachi ſpoliati fuiſſent per laicos illos ꝛ non ꝑ archidiaconum: quomodo cōpetit eis interdictum vnde vi ꝑ ar chidiaconum: nec etiā videſ feciſſe ꝓtra appellationez monachoꝝ: ꝛ ſic ē ꝓtra. ſ. de reſti. ſpol. cū ad ſedē. in fi. poteſt dici q reſtituuntur hic non ex vi interdicti: ſed iudicis officio: ar. ij. q. i. in primis. vbi remouetur terti⁹ q ſucceſſerat iam defuncto: ꝛ forſitan ꝓſtitit pape q abbas poſſidebat: cuz appellatio fuit ab ipſo interpoſita: vel forte hec facta fuerāt per laicos mā dante archidiacono. vel ratum habente. vnde tenetur vnde vi. vt. ff. de vi. ꝛ vi ar. l. i. §. deieciſſe. ꝛ. §. ſed ꝛ ſi gs: ꝛ. ſ. de reſti. ſpol. cum ad ſedem lau. vel qꝛ ſcienter archidiaconus recepit rez qua monachi fuerunt ſpolia ti: ꝛ ita ſucceſſit in vitium. ſ. de reſti. ſpol. ſepe: ꝛ. ſ. de iudi. q. u. ꝛ hoc ue rius puto. vnde tenek ad ipſam rem reſtituendam cum fructibus medio tpe ꝓceptis. vt hic dicit: ꝛ non ſolum ꝓceptis: ſed qui ꝓcipi potuerūt. ſ. ō reſti. ſpo. grauis. ꝛ qꝛ poſt appellationez rem recepit ab illis laicis. vnde oīa reſtituunſ in priſtinum ſtatū tpe appellationis facte.

g ¶ Ex veriſimilibus. ſufficit ergo. q ſit ꝓbabilis cauſa appellationis ꝛ non ſit vera vel neceſſaria talis videlicet ꝺz eſſe: que ſi eſſet ꝓbata legiti ma eſſet tunc valet appellatio. j. co. vt debitus.

decernimus reducēdos. ac fructus medij tpis ꝓceptos cenſuimus pa riter aſſignandos eiſdem.

¶ Dem. s. aug. ꝛ. s. gre. ꝓribus.

¶ Itineris arreptio habet viz ap pellationis ſi ſeruantur ea que ſeruari debent in appellatione.

Dilecti filij. J. ꝛ. b. ꝓrior ꝛ mo nachorum cantuarieū. eccle ſie nuncij rettulerunt: q cū ꝓ cau ſa que inter ꝺictos priorem ꝛ mo nachos ꝛ cantuarieū. archiepiſco pum ſuper capella de lamede ver tebatur ab ipſis ad ſe. apo. mitterē tur: idem archiepiſcopus poſt iter arreptum in eos excommunicatio nis ſententiaz promulgauit. ¶ Cū autem plus ſit ad ſe. apoſto. facto[b] ꝓnouocare ꝙ verbo: ꝛ ipſis pro pter ꝺictam cām ad. ro. eccleſiā ve nientibus intelligiſ ad ſe. apo. ꝓuo catum: mādamus quatenus ſi eſt ita: ꝺictos. J. ꝛ. b. denuncietis ex cōmunicatiōis vinculo nō teneri.

¶ Dem epiſcopo elien.

¶ Per clauſulam appellatione remota inhibetur omnis appellatio que a iure non indulgeſ expreſſe. h. d. uſqz ad. §. vtrum.

Paſtoralis officij diligētia: ꝛ infra. Queſtuiſti: utruz quan do inhibetur ap. in reſcripto: fru ſtratoria tantum inhibita videaſ. Nos igitur attendentes: q ꝑ ap pellationem fruſtratoriam etiam ſi nō fuiſſet inhibita: negocium nō ꝺebeat impediri: reſpondemus q quelibet procuratio intelligitur re uocari que a iure non indulgetur expreſſe[k]: ſz ſi appellans fuerit gra uatus iniuſte grauamen huiuſmo di per ſuperiorem poterit emēda

Dilecti filij. Si contra ſuperiorem ſuum quis itinerat ad papaz ꝺabeſ ꝓ appellante ita q excōicatio poſtea in eum lata non tenet. vel aliter. ꝛ ſic vt in rubꝛo ſm vnū intrinſecuz intellectū. ¶ Prima pars ponit querelam. Secūda ꝺat iudicium ibi: cum autem. Ab. ſi.

b ¶ Facto ꝓuocare: qm plus eſt factis ꝺemonſtrare ꝙ verbis ꝺicere. ff. de edili. edic. ſi tñ. §. ei qui. ꝛ. ff. de legi. de qbus. in fi. ſ. e. ad audiēnā. ꝛ. j. e. ut noſtrū. ſic facto renun ciat qs iuri ſuo. j. de his q fi. a ma. par. ca. ex ore. ꝛ. ſ. de offi. deleg. gratū. ꝛ etiaz factis men timur. xxij. q. v. cauete. ꝛ factis ꝓſentit quis. j. de cōdi. ap. per tuas. ꝛ ipō facto ꝓſentit qs ma lis. xliij. di. ſi rector. ver. qd ali ud eſt ꝙ tacendo terga ꝓbuiſſe ꝛc. ꝛ factis quis ꝓbaſ icōtinēs .xxviij. ꝺi. ꝓuſq: ꝛ. xii. q. ij. qꝛ tuor. factis etiaz ratuz habem⁹ ff. rem ra. ba. l. iij. §. falſus. ꝛ factis negamus deuz. xii. q. iij. extimāt. Et ita ſicut non tenet excōicatio poſt appellationē. j. de ſen. ex. ꝑ tuas. ſic ñ tenet ex cōmunicatio poſt iter arreptuz ad papaz. Sed nō eſt ita in ar chiepiſcopo. qꝛ papa vocat⁹ ē i plenitudinē ꝓtātis: alij i partez ſollicitudinez. ij. q. vi. q ſe ſcit. ꝛ. ſ. de vſupal. ad honorē. Jo. ꝺixit aliam rōnem ſcilicet qꝛ ſi itur ad archiepm per querimo niam. ſed hoc eſt falſuz. j. e. ſol licitudinez: ꝛ. ſ. de offi. ordi. ad reprimendā. Sed videk q iter arreptum non ſufficiat ꝓ ap pellatōe in iudicio niſi iuſta cā allegatur talis: que ſi eſſet pro bata ꝛc. ꝛ. j. e. vt ꝺebit⁹. cū ali ter nō valet appellatio. ſz poſt ſniaz ꝺiffinitiuā nō ſufficit iter arreptum niſi viua uoce appel laretur: qꝛ ibi ē opus facto: ar. j. de ſen. excō. a nobis. ubi nō ꝓdeſt iter arreptum in parte deciſa. ꝛ in ſcriptis etiaz appel landuz eſt. ij. q. vi. forma: ꝛ. j. e. cordi. li. vi. ꝛ. ff. de ap. a ſen tentia. §. vlt. alias iter arreptū nihil operaſ: niſi incontinenti quis appellet viua uoce. ꝛ aliō añ ſniam ꝙ poſt: qꝛ excōicatur poſt iter arreptū ut. ꝺ. ꝛ ita per ſde habeſ ac ſi excōicareſ poſt ap. vt hic. ꝛ preterea archieps non poterat eſſe iuder in cauſa ꝓpria. cum inter ipſum ꝛ capi tulum eboꝛ. eſſet ꝛtroverſia ſup capella iſta. j. de no. ope. nunci. c. ij. ꝓ qua cō troverſia monachi iſti ibant ad curiam. vnde excōicatio nō tenuit poſt iter arre ptum: ꝛ ſic nō obſtat qꝺ ꝺicaſ iter arreptum non ſufficit ꝓ appellatione in iu ꝺicio: qꝛ hic non erat iuder archieps: vt ꝺixi. ꝛ credo idem eſſe ſi capituluz habe at cauſam cum epo: vt ſi capitulum mittat ad archiepm ꝓ cauſa illa. ꝛ eps ex cōicat nuncium poſt iter arreptum: q ſnia non tenet cū archieps in hoc caſu ſit iuder epiſcopi. vel ꝺic q ſecus eſt in archiepo: vt ꝺictū eſt. Ber.

Paſtoralis. In iſto principio. ¶ Primo poniſ conſultatio. Secūdo reſpō ſio: ibi reſpondemus. Ab. ſi.

i ¶ Expreſſe. ar. q oīa intelligunſ ꝓhibita que non inueniunſ in iure ꝓceſſa. ſ. de tranſla. inter corporalia. vbi de hoc expreſſe indulgeſ appellatio ſi etiā remo ta ſit appellatio in reſcripto ſi iuder denegaret reſtitutionem ſpoliato. ſ. de reſti. ſpo. ex ꝙeſtiōe. Jtez ſi non vult admittere recuſationem ꝙſanguinitatis. ſ. e. poſtremo. Jtē ſi nō facit exprimi res petitas in libello. ſ. e. ſignificantibus. Jtē ſi citat partes ad locum non tutum. ſ. e. ex parte ſi cogit partes litigare coꝝ ſub delegato ſuſpecto. ſ. de offi. dele. ſup qſtionum. in fi. Multa exēpla poſſes aſſi gnare i qbus recipiſ appellatio: licet ſit remota in reſcripto. vbicūqz pmittit ius appellare ſm antiqua iura bene admittebaſ appellatio licet cauſa in iure non ex primeretur ꝺummodo nō eſſet manifeſte fruſtratoria de qua intellige quod ꝺicē ver. nos igiſ attendentes. vbi per appellationez fruſtratoriā etiā ſi nō eſſet ma nifeſte. ꝛc. i. manifeſte fruſtratoria alia ſi bēat qualēcunqz excuſationem poterat appellare ꝺūmodo non ꝓſtaret ipſam fruſtratoriā. ij. q. vi. ad romanā. ꝛ pluri bus alijs ibidem: ꝛ. ſ. e. pſonas: ꝛ. c. puenit: ꝛ. c. cum ſit romana. hodie vero ſi ue ſit remota appellatio ſiue nō in reſcripto nō poteſt appellari niſi ꝓbabilis cā fuerat allegata talis: que ſi forte ꝛc. Jtem ſiue ſit expreſſa in iure ſiue non cauſa

ꝓpter quã appellatur dūmodo sit ꝓbabilis bene tenet appellatio. ℣. eo. vt debitus. ⁊ ita ꝟstitutio ista addit huic decre. hoc. s. q si causa ꝓbabilis ꝓpter quaz appellatur non sit expꝛessa valet appellatio. ℞n hanc decre. nō valebat: qđ operetur remotio appellationis hodie: dicetur. ℣. e. vt debitus.

a ¶ Emẽdari. nō enim debuit appellanti obesse q non fuit sue appellationi delatū cū appellatio eius iusta fuerit. ij. q. vi. appellatoꝝ ⁊ ſ. e. sepe: hodie vo ñ stam⁹ huic ſz ei qō dꝫ. ℣. eo. vt debitus. ut videlz appellatio teneat siue gravamen in iure sit expꝛessum siue non: dū tamen sit ꝓbabile.

¶ Ceruz. Liez excōicatus ab excōicatiōe appellet nihilominus denūciari ꝑt ac bñficij reditib⁹ spoliari. ꝓio ꝟsultatio. Scō mīsio ibi: nos itaq ab.

b ¶ Ad tꝑs. q enim appellat a iudice ordinario sup aliq cā ad tꝑs ñ excēpt⁹ ē ab ipso. quātū ad illū articulū. sed in alijs remanet iudex: ⁊ tū pēdēte illa cā pōt illū si voluerit in alia cā tā quā suspectū recusare. ſ. eo. ad hoc si ī vna. ⁊. c. ꝓpositi. ⁊. c. cum teneamur. ⁊. ℣. e. romana. §. cū vo. li. vi. i ōlegatis sec⁹.

c ¶ Casu. hoc dicit ꝓpter crimina notoria ī q̄bus nō admittit appellatio. ſ. e. cum sit romana: ⁊. c. consuluit.

d ¶ Dormitasse. s. ne ulteri⁹ fiat ꝓcēdēdū: q̄ appellatione interposita extinguit pronunciatū: vt. ff. ad turpil. l. i. ī fi.

e ¶ Executionē. h rō nō ē sufficiens. q ñ appellat a sñia excōicationis. nā cū q̄s absoluit ab ipetitiōe alicuius hmōi sñia se cuz trahit executionē ⁊ tū ab ea appellat. ſ. de excep. significauerunt. ab executoꝝ appellat si modū excedat. ii. q. vi. §. ab executoꝝ: ⁊. ſ. c. pri. qō ad ꝟsultationē. Jtē sñia furti trahit secū suaz infamiā. ff. de fer. nō pōt. ⁊. ff. de his q no. infa. furti. Que ē ergo. cā. ℣De. q dixit q deus ligat nō bō. xi. q. iij. nemo. vbi de hoc. ⁊ a pncipe ñ appellat. Illa vī vior rō vt bō crescat p meritū parendo ēt inique sñie. ar. viii. q. i. sciēdū. ⁊. xi. q. iij. qd ergo. ⁊ vt magis timeat disciplina ecclesiastica lau. Jo. dixit q ꝟstō ecclesie hoc facit vt magis timeat. sicut. n. ꝟstō horum facit q sñia que cito ligat quo ad eius effectuz tardius liget. ii. q. vi. ante rior: ⁊. xi. q. iij. cū apud. Jo. sed vī q nō sit dꝛia inter sñiam excōicationis ⁊ alias sñias īmo idem. vbi gꝛa: cum dico excōico te statim es excōicatus. ita q nihil aliud est necesse. Jdē ē cū dico ꝟdēno te vt solvas illi. ꝛ. q statī es ꝟdēnatus: ⁊ si appelleꝫ ab ista sñia ꝟdēnatio nō remouetur p appellationē imo remanes ꝟdēnatus q̄tūcūq appelles: sicut ille remanet excōicatus qui post excōicationē appellat: qō ꝑz per sñiam appellationis in qua dicitur: ꝟfirmo vel cassō primā sententiam: ⁊ sic sñia semp durat vtroq casu. in alijs sentētijs appellatio retardat id qō nōdum erat. s. solutionē vel rei de qua ꝟdēnatio facta ē traditionē: q̄ vex est istū ꝟdēnatū ſz nō est verū istū adhuc soluisse. ⁊ si statim ꝟdēnatus solueret ⁊ postea appellaret nihil releuat talis appellatio nisi in cuētu cause appellationis. ff. de appel. cum ex causa. Jn excōmunicatione nihil est qō possit appellatio retardare. verus effectus sñie ē ut ꝟdēnatus soluat q̄: ad hoc agitur: ⁊ finis excōicationis ē ut sit excommunicatus. ⁊ in ipsa ꝓlatione sñie statim ꝓuenitur ad istū finem. sed in alijs sententijs ꝟdēnationis non statim per sententiam ꝟsequitur finem. i. iudicatum ⁊ appellatio impedit solā executionē q̄: ad hoc est opus facto licet condēnatio sit facta. sed in sententia excōmunicationis non ē ita opus facto quo ad suum effectum nisi vt publicetur.

f ¶ Secū trahat. ex quo patet q sñia excōmunicationis: vel statim ligat: vel statim nulla ē. sed qd si aliquis excōmunicatur post appellationē ꝓbabilē: aut iste ē excōmunicatus aut non? probo quod nō ē excōmunicatus q̄: excōmunicat⁹ ē p⁹ appellationē ꝓbabilē que legitima ē. ergo nō est excōicatus. ℣. ō sen. excom. per tuas: ⁊. ℣. e. dilectus. ſz. ℣ videt sic q iudex appellationis ꝓnūciat appellatiōez ñ tenere ergo p ꝟfis ꝓnūciat excōicationez tenuisse. ℞ndeo q̄s dubitat an talis excōicatio teneat vel nō. ex futuro pēdet an teneat. sicut ex futuro cuētu pēdet an tentio nō valz: iste ē excōicat⁹ post appellationē ꝓbabilē q̄ si probata esset ⁊c. ergo excōicatio nulla est: īmo ē inferendū. ergo pro excōicato nō ē habēdus: ⁊ tū reuera excōicatus ē q̄: statim ligat sñia excōicationis vel statim nulla ē. tamen si talis medio tpe adeptus esset ecclesiam nō videt q esset ea ꝓuandusq̄: ipse ꝓbabilis error excusat. ℣. de sen. ex. sacro. cum interiz licite cōmunicet ei in offi⁹ sacramēntis. ℣. e. dilectis. ⁊ qcqd tūc facit valet. iij. q. vij. §. tua. ver. verū. ⁊. C. de test. l. i. Jtem q̄: medio tpe status eius integer est. ff. nihil ĩno. appel. pen. l. vna. §. integer. nec dānatus dicitur q appellauit. ff. de pe. l. ii. §. ij.

g ¶ Subtrahunt. qui enim extra ecclesiā est nihil noīe ecclesie pōt possidere. viij. di. quo iure: ⁊. xxiij. q. vij. c. ij. ⁊. iij. ⁊. xxij. di. eos. ⁊. c. preterhoc. si tū non hz aliud vnde viuat: dico ei interim ꝓuidendum de bonis ecclesie: ⁊ q̄: deposito ꝓuideꝫ. l. di. studeat habēda ē enim ratio ne egeat: .ff. de re iudi. inter eos: in fi. ne cogatur in cleri obꝓbriū mēdicare. xc iij. di. diacōi. ſz videat q̄ male meriti publica egestate debeant laborare. ff. depo. bonafides. Jtez illud pōt itelligi in eo casu q̄ in sñia hoc exprimit q̄ bona ecclesie subtrahant ei. cuz enim excōicatū ꝓpem⁹ relegato. ⁊ relegato ad tꝑs nō subtrahantur bona nisi hoc i sñia exp̄mat. C. de pe. l. deportatoruz. sic ⁊ in excōicato idē vī nam q̄diu q̄s aliis rōnibus pōt ꝟstringi ñ sūt ei subtrahēda stipendia. C. de execu. rei iudi. stipendia. xvi. q. vi. illud. q autez excōicat⁹ est in vna ecclesia excōicat⁹ est q̄tuz ad alias. xi. q. iij. c. ii. ⁊. iii. ⁊. iiij. q. v. quisq̄s. ſ. de offi. ordi. ad rep̄imēdaz sed nunquid est idē ī suspēso: vt si suspensus est ab vno epo q̄ suspēsus habeat q̄tum ad alios. sic si est suspēsus ab officio q: sñia facit ius q̄tū ad oēs. xix. q. ij. due sūt ⁊. vii. q. i. si q̄s pbyter. .ff. de iterdi. ⁊ rele. l. relegato ꝛ. §. interdicere. ⁊ .§. seq. ¶ Posset forte distingui. vtrum suspēsus esset pro crimine quod irrogat infamiam vt tūc vbiq̄z suspensus sit: si ñ irrogat infamiam tunc non vbiq̄z est habendus pro suspenso: arg. ff. de postul. ex ea. sed prius dictum ꝓualet quia suspensus ab officio nihil debet de officio ecclesiastico attractare. alias est deponēdus. ⁊ in hoc cꝓparatur excōmunicato. ℣. de de. ex. vel suspē. mi. ca. ij. ⁊. iij. sed si suspēsus est a beneficio in vno loco: tunc dico q in alio loco potest habere beneficium: vt. xvi. distinctione placuit. l viii. distinctione. c. ij. Sed nūquid absolutus potest recipere vel petere fructꝰ medij temporis sibi sublatos? distingue vtrum iuste an iniuste sit excommunicatus. si iniuste potest. ii. questione. v. super causis: ⁊. ff. de re mili. l. pe. ⁊. ℣. de cōcess. preben. quia diuersitatem. si fuit iuste excōicatus non potest. C. de re mili. cum allegatis. libro. xii. ad hanc distinctionem facit op. ℣. de sen. excom. sacro. alioquin spe restitutionis facilius delinqueretur. l. di. c. i. q̄ facilitas uenie in centuum tribuit delinquendi. xxiij. questione. iiij. est iniusta. pene enim non solent repeti. ff. de condi. inde. pene. ff. de procu. qui proprio. §. vt in certis Jo. Ego credo q̄icquid dixit. Jo. licet ꝏposito prouideat ne in cleri obꝓbrium mendicare cogatur q̄ excommunicato in nullo sit prouidendum qui ꝟtemnit claues ecclesie cui participandum non est nisi forte fame periret tunc debet ei subueniri: quia poterit adhuc ad ecclesiaz redire. Ber.

appellationi: tanquaz ꝓtraria allegans non est audiendus nisi notoꝛium fit actū illum esse iniustū sup cuius emẽdatione adiuit iudex.

Sollicitudinem pastoꝛalis: ⁊ infra. Sane cum sicut recepimus duobus coram episcopo litigantibus alter eoꝝ ad sedez ap. appellasset: episcopus appellantez reputans contumacem: ipsum excōmunicationis vinculo innodauit: qui coram metropolitano de episcopo sibi petijt iusticiaz exhberi: asserens q̄ post appel. legitime ad nos interpositam ipsuz excommunicauerat: ⁊ petens se ad eum statum in quo fuerat ap. tempoꝛe a metropol. reduci denunciari videlicet absolutum: adijciēs etiam q̄ ap. non renunciabat obiecte: sed ꝓsequi volebat eādē. ⁊ infra. ¶ Nos igitur inquisitione. r. respondemus q̄ sicut metropolitanus de appel. ad nos interposita cognoscere omnino ñ valet: sic nec de bis que post appellationē fuerant innouata: dū modo de alijs cognosci non possit nisi de appel. pariter cognoscatur vel de his que appellationis causam contingere dignoscuntur.

Sollicitudinem. Si excōmunicat⁹ ab epo post q̄ appellauit ad papā hāc cām defert simpliciter ad metropolitanū appellationi renunciat ⁊ archiep⁹ nō cognoscet. qō si fecerit pōt episcopus appellare nisi notū sit excōicationē nō tenere. vel summa sic vt in rubro ⁊ ē bon⁹ casus cōis diuisio. Secunda ibi nos igitur. ab. si.

b ¶ Taliter respōdemus. ℞sponsio prime qōnis: que fuit vtrū metropolitanus de hmōi qōne valeat cognoscere.

i ¶ Cognoscere. dubitatiōis cā fuit hec. q̄: fuit ꝟ noua iniuria. vñ opus erat noua q̄rela. ff. de excep. rei iudi. si mater. §. eādem. sed secus est: quia ⁊ si fit noua iniuria tū pēdet ex precedenti fō nec posset ꝏ illa cognosci nisi cognoscere de appellatione. si. ſ. e. cū teneamur. ⁊ sic patet q̄ si suspēdit iurisditio alicuius in principali ⁊ in accessorio. ℣. c. pri. §. preterea. sicut delegato pncipali delegat accessoriuz. ſ. de offi. deleg. preterea: ⁊. c. prudentiam. §. sexta. Jo. ar. ℣. ſ. c. pri. §. i.

k ¶ De his que. sicut nec de priuilegijs dñi pape. de iudi. cum venissent. nec de causa ad papā delata. ſ. de offi. dele. licet. nec de causa spāliter alij commissa. ſ. de offi. dele. studuisti. ⁊. ff. de iudi. iudicium vin. ⁊ est ar. q̄ idem iuris est in accessorio q̄ in principali. simile. ℣. eo. c. pri.

a ¶ In quo. hic innuit solutionem certe q̃stionis que fuit vtrum si episcopus appellauerit ab archiepiscopo an teneat appellatio.

b ¶ Eps posset. sed q̃re posset eps appellare cum ipse dicat appellationez illius nullã ⁊ excõicauerit postillã appellationẽ: so. ideo appellat q: si appellatio est aliq̃ psuperiorẽ ad quẽ ẽ appellatum dz cognosci ⁊ corrigi qõ postea minus legitime factum est: ⁊ qz si metropolitanus ꝓcederet ⁊ inueneret eum i culpa puniret illũ ⁊ ideo auditur appellãs tãquaz cuius i tereſt. vin. sed ℨ. s. eo. q̃ fronte. §. de his. vbi nõ audiẽ eps appellans ne absoluatur excõicat⁹ ab ipso. illud itelligiẽ de eo qui petebat ab archiepo absolutionem offerendo cautionẽ: ⁊ ideo si tenet ibi appellatio epi ꝓpter piculũ ne ꝺcederet in excõicatione: ⁊ qz eius nõ itereſt ne absoluatur. ℌ vero appellat ne cognoscat utrũ sit iuste excõicatus vl iniuste ⁊ eius iterest ne archieps de hoc cognoscat. sunt. n. oĩno diuersi casus: ⁊ qz iste ñ vult recedere ab appellatõe vñ nõ põt se ĩtromittere archieps: sed si vellet recedere ab appellatiõe bñ põt archieps ĩterponere partes suas ⁊ cognoscere de illa excõicatiõe ⁊ illũ absoluet. t. Sz q̃re iudex nõ põt cognoscere de appellatiõe ab ipso ftã sicut cognoscit an sua sit iurisditio ff. de iudi. si quis ex aliena. ff. si quis in ius vocãdo nõ ierit. l. ii. ⁊. s. e. cum parati. ⁊ ideo nõ põt cognoscere de appellatione qz cũ ꝓbabilis causa exposita est in appellatione iam exẽptus est a iurisditione illius: ⁊ est illi suspectus: ut. s. e. ad hoc si. ⁊. c. ꝓposuit. ⁊ p̃ suptio ẽ pro ipso q̃ semper vellet iudicaꝛ ꝓ sua iurisditione. ⁊ eadem est causa q̃re arbitri cognoscũt de suspitione ⁊ non ipse iudex. sed cũ dubitatur de iurisditiõe sec⁹ est qz de hoc ipso an sit iudex agitur qz semp presumitur pro iurisditiõe quãdiu in ꝓrium nõ ostendatur ex quo apparet delegatio vel ordinaria iurisditio: vt. s. de rescrip. sup litteris in fi.

In quo[a] casu si metropolit. ad cognoscendum partes suas interponeꝛ forte presumeret. epus posset[b] ad ap. beneficium cõuolare: nã ad officium eius q de ap. cogniturus est pertinet prudẽter corrigere que cõtra ipsam inuenerit attentata. si vero[c] notorium[d] existeret q⁹ mandatum episcopi indiscretuz fuerat vel iniustum cui non tenebaꝛ subditus obedire: ac per cõsequẽtiam ei liqueat euidenter subditum legitime ꝓuocasse: potest archiepiscop⁹ auctoritate metropol. ꝺclarare[e] subdituz irrationabiliter extitisse anathematis mucrone ꝓcussum. Cuz autez[f] excommunicatus qui appellauerat iuxta prescriptam formaz coram archiepiscopo ꝺpõit cõtra episcopũ questionẽ[g]: metropol. ad recognoscendum de causa potest interponere partes suas: cum ille appellationis ꝓsecutioni renunciaſ se tacite[h] videatur: sed si verbo vl facto ap. se velle ꝓsequi protesteꝛ: nõ est tanquam[i] aduersa petẽs ⁊ si bi contrarius audiendus.

Idem epo. a. cantori trecen.

¶ Per appellationem legitime interpositaz principale cuz accessorijs ad iudicem ap. defertur: ⁊ snie excommunicationis et interdicti post appellationem late nõ tenẽt.

Dilectis filijs decano altisiodoren. ac magistro. r. altisiodoren. episcopi procuratore in nostra presentia cõstitutis: idem magister proposuit: q̃ cuz dictus episcopus presbyterum domus dei in qua dispensationem plenariam obtinere dignoscitur detineri faceret[k] vinculus mancipatum pro eo q̃ bona quedam eiusdem dotis que furtiue subtraxerat restituere detractabat: ꝓpter quod etiam ab eodez episcopo fuerat excõmunicationis vinculo innodatus: ⁊ supradictus decanus episcopuz monuisset vt ei restitueret vel saltem redderet presbyterum memoratum quem ad iurisditionẽ suam spectare firmiter asserebat: episcopus metuẽs ne decanus aliquid in suum preiudicium attentaret: se ac suum statum ecclesie ac ciuitatis ꝓtectioni metropol. supponens ad eius audientiam appellauit. ueruz decanus post modicũ tẽpus ĩterdictuz[l] huiusmodi promulgauit: vt episcopo in ciuitate presente a diuinis in altisiodor. ecclesia cessaretur. Postmodum vero cum die ap. prefixo cõparuissent partes coram officiali curie senonen. decanus allegãs q̃ ap. ab episcopo ĩterposite ideo non durerat deferendum quoniam presbyter supradictus adhuc in vinculis tenebatur[m] ad nos vocez ap. emisit: officialis autẽ iudicauit irritum[n] interdictuz a decão post ap. episcopi promulgatum: ⁊ infra. Quia vero idem episcopus diuersos[o] modos exp̃ssit ꝑm quos decano paratus fuerat super captione presbyteri iustitiaz exhibere ad metropol. sedem appellans: decanus non potuit post hoc ferre sententiam interdicti: et ideo sententiam ipsam ab eo post appellationem legitime[p] promulgatam irritam decernimus ⁊ inanem: non obstante q⁹ decanus ad excusationem suaz quasi variãdo[q] proposuit q⁹ prius quaz episcopus appellasset snĩaz tulerat cuius effectuz ad tps duxerat suspendendũ[r]

c ¶ Si vero. q enim alias nõ hz iurisditionẽ si crimẽ est notoriũ. habet. s. e. peruenit.

d ¶ Notorium. hic innuit iurisditionem secunde questionis: que fuit utrũ archieps denunciare debeat istum absolutum si inuenerit eũ legitime appellasse: ⁊ dicit q⁹ si est notorium mandatũ episcopi fuisse indiscretũ vel iniustũ: bene potest hoc facere.

e ¶ Declarare. sed nunquid põt ꝓnũciare snĩam epi iniustã: vl denũciare illũ nõ legatũ: videꝛ q̃ sic: cũ notũ sit epm deliquisse. sed nõ credo: qz sic ꝓnũciaret appellationẽ fuisse iniustã: ⁊ sic vsurparet officiũ superioris. si aũt vellet renũciare appellationi sue tũc archieps posset ꝓnunciare sententiã iniustã. ĩmo pronũciaret snĩaz nullã fuisse: ⁊ denũciaret illũ absolutum si legitima appellatio precessit. s. de offi. dele. cum contingat.

f ¶ Cum aũt. modo dat veram solutionẽ q̃ perimit ꝓdicta. ⁊ est solutio prime q̃stionis que fuit vtrũ metropolitanus cognoscere valeat de hmõi qõne quã iste appellans coram epo deposuit.

g ¶ Questionẽ. ⁊ ita magistratus põt facere iniuriã subdito. ff. ad. l. acql. quẽadmo. §. magistrat⁹: ⁊. ff. qõ metus causa. l. ij.

h ¶ Renũciasse tacite. si. C. de iureiurã. si quis: ⁊. s. de offi. dele. gratũ: ⁊. ℨ. de his que fi. a ma. par. ca. ex ore. vbi de hoc: ⁊. ℨ. de ꝓui. accedentibus: ⁊. C. o iur. do. impe. l. ii.

i ¶ Tãquã aduersa. no. q̃ ñ audiẽ ꝓponẽs aduersa. xxiij. q. vij. qõ autẽ. ⁊. xiij. q. ii. ¶ ꝓposterũ: ⁊. s. o ꝓsump. lras. lxxxiiij. di. gesta. C. de mu. pmo. profes. li. x. ar. ℨ. ℨ. de regula. sicut. ff. de inof. tes. papinian⁹. §. sed nec ipuberis s. o pscrip. auditis. ⁊ ẽ h arg. q⁹ si aligs ꝓtestaꝛ litez lz dicat illa vba: saltem li. cõte. nihilominus facta est li. ꝓte. ar. s. de ꝓsti. cuz. m. fer. ar. ℨ. ir. q. iij. saluo. ff. q. mo. pig. vel hypo. sol. si debitor. §. si in vẽdi. ff. ad silla. heres. ff. o acq. here. p heredẽ. vij. q. i. põtifices. s. de elec. cumana. vbi de ꝓtestatione tractatur.

k ¶ Faceret. in hoc enim nõ ĩcidit in canonẽ late snie. ℨ. o depo. grauis. ℨ. de sen. excõ. vt fame. sed nũquid lz laico talit de tinere clericũ habẽtẽ admĩstrationẽ ipsius: ar. q⁹ sic. ℨ. ne clerici. vel mo. c. ij. sed ñ credo. ⁊ expone ibi deprehẽdant ĩ fraudẽ vbo. s. reddẽdo rõnẽ admĩstrationis. ecclesia tñ illis q taliter deprehẽdunt ĩ fraudẽ ñ subuenit q: post ꝓhibitionez ecclesie hoc fecerũt vt ibi dicit. sicut volebant iudei capere ieſuz ĩ verbo. de pe. di. vij. c. i. uer. bi enĩ a deo ⁊c. si. ff. de pi. ac. l. vlti.

l ¶ Interdcm hmõi. hoc facer poterit ꝺcanus ex spãli ꝓsuetudine vt ciuitatẽ vel ecclesiã maiorẽ supponeret iterdicto: nã o iure cõmuni secus est. ℨ. de his que fiunt a ma. par. ca. q̃siuit.

m ¶ Tenebaꝛ. qz vũ quis manet in crimine super quo appellat nõ est audiendus. s. eo. cõsuluit: ⁊. c. cũ sit romana. in fi.

n ¶ Irritũ. qõ facer nõ debuit pp appellationẽ decani: vt. ℨ. sequiꝛ. Et tñ iterdcm non tenebat pp appellationem epi: qz q facit qõ ad ipsum non pertinet etiam si bonuz sit improbatur xcvi. di. bene quidem. tan.

o ¶ Diuersos modos. qui fuerunt illi nõ dicit h. forsitan. dicit eps q⁹ paratus erat dimittere sacerdotẽ prestita cautiõe de restituendis reb⁹ ecclesie vel o ꝓseruãdo ecclesiã indẽnem. vl si decanus ostenderet ecclesiaz illam ⁊ sacerdotem ad se pertinere: ⁊ ita fuit appellatio iusta. unde sm hos uel consiles modos volebat ei facer iustitiam. ⁊ ideo non tenuit interdictum. qz nõ erat notorium captionez presbyteri iniuriosam esse. vñ non obstat. s. eo. ꝓsoluit.

p ¶ Legitime. no. q̃ vocat appellationẽ legitimã ꝓpter ꝓbabiles causas quas expressit appellans. qõ semp facere debet qui appellat. ℨ. eo. vt debitus: ⁊. c. cuz spãli. §. i. ⁊ s. e. bone: ⁊. ℨ. e. cordi. li. vi.

q ¶ Mariando. vnde nõ debuit audiri. c. pri. in fi. iiij. q. iij. §. Item in crimali. ver. qui falso. lxxiij. di. gesta. xxij. q. vii. quod autem. ℨ. o pe. super bis. ⁊. ℨ. vt eccle. benefi. vt nostrum.

r ¶ Suspendendum. sed non videꝛ q̃ snĩa interdicti possit suspendi: cũ enim interdictum ⁊ excõmunicatio pari passu ambulent. s. e. ad hec. quoniã ⁊ excõmunicatio nõ possit suspendi. s. e. pastoralis. ergo nec interdictum. sententia enim statim consequitur suuz effectum. nam facti quidẽ questio in arbitrio ⁊c. ii. q. iij. §. notãdum. nec iudex potest efficere quin dãnatum de furto sequatur infamia. ⁊. ff. o fur. non potest. Aĺd hoc dicas q⁹ snĩa interdicti quam tulit decanus fuit sub cõditiõe vel in diẽ prolata: qz suspẽdit ecclesiã quãdocũq; eps eẽt ꝓsens. si. ff. de here. insti. quotiẽs. §. si quis ita. ⁊ talis snĩa bene põt suspẽdi p appellationẽ. s. e. ꝓterea. ii. ⁊ ideo cum appellatio intreposita fuerit ante diẽ ꝓditionis: ĩmo cuz appellatio ꝓcessit snĩam non debuit postea nec potuit ferre nec execui snĩaz interdicti. Põt tñ dici q⁹ quãtũcunq; purũ sit iterdcm põt suspẽdi: ⁊ in hoc differt ab excõicatiõe sicut effectus originalis peccati suspẽdit lz ipsum originale maneat. o conse. di. iiij. c. ij. sicut executio dignitatis alicuius suspẽdit. xv. q. viij. si quis p̃sbyter. sicut effectus acceptilationis suspẽdit lz nõ ipsa acceptilatio. vt. ff. de do. ĩter vi. ⁊ vxo. cum h status. §. finaũt. vnde si relaxatum est interdictuz ad tẽpus ipsum tñ manet. ff. de ꝓca. sed si manẽte. nec est opus vt iterũ renouet. xxvi. q. vi. qui recedunt: ⁊. C. de cura. furio. cuz alijs. ⁊ in casu isto si appellet non suspẽ

ditur interdictū vt dcm̄ est .s. e. ad hec qm̄. sed littera sequens: cū interim ꝛc. ꝑdicit exp̄sse. vnde si suspensiōis appellet nō ꝺz postea exeq interdcm̄: vt h̄ dicit dū mō appellatio sit legitima. Cōtrariū tm̄ dixerūt Lau. Vin. ⁊ tā. vt dcm̄ est .s. e. ad hec qm̄. ſz ista lra obstat eis. ſz qō h̄ dicit intelligit qñ interdcm̄ positū fuit ī dem vel sūb ꝺditiōe: effect⁹ ꝺo excōicationis suspendi nō p̄t q; ꝙcito qs est excōicat⁹: est membrū diaboli ⁊ est ꝑuatus sacris ⁊ cōione fideliū. vñ ad hoc vt efficaĉ membrū dei necessaria est absolutio. ri. q. iij. excellētissim⁹. papa tamē posset ei⁹ effectū suspendere. ī. de sen. ex. si ꝺo. q; ō nulla sñia facit aliquā. iij. q. vi. hoc qppe magis enim est de nihilo aliqd facere ꝙ̄ de aliquo aliud vel nihil. de ꝓ. di. ij. reuera. ℣. si. in ℣. sīno igit̄ xp̄i q potuit facere ex nihilo qō nō erat ꝛc. Jo.

a ¶ Exequendā. q; appellatione interposita nihil est innouā dū. ij. q. vi. appellatione. ff. nihil īno. l. vna. Ex hoc ꝑz ꝙ iudex post appellationem diffinitiuam sñiaz non ꝺz executioni mandare aliogn restituaĉ possessio appellanti anteq̄ de appellatiōe cognoscatur. s. de iureiu. venientes. ⁊ idē dicit hic inferius: ꝙ appellatione interposita nihil ꝺz innouari.

b ¶ Perturbare. q perturbat diuinū officiū sine pena excōicationis p̄t ejci de ecclesia. ī. de sen. ex. veniens: ⁊. c. cuz voluntate. §. si quis vero.

c ¶ Deferēdū. primo ſi detulit sed denūciauit interdcm̄ nullū: vt. s. dicitur. postea ꝺtulit quo ad ꝓcessum principalis cause ⁊ apostolos ꝓcessit vt hic dic. tā.

d ¶ Principale. captio ꝑsbyteri fuit negociuz p̄ncipale: accessoria fuerūt interdcm̄ ⁊ eius obseruatio. ⁊ sic ꝑz ꝙ idē iuris ꝺz esse ī accessorio qō in p̄ncipali s. de offi. dele. ꝓterea: ⁊. c. prudentiā. ad fi. ⁊. ff. de iurisd. omn. iudi. l. ij. ff. de reg. iu. cum p̄incipalis: ⁊. s. c. pri. ℣. nos igit̄.

e ¶ Post appellationē. huiusmodi appellationē dicit legitimam: ⁊ tm̄ factū decani fuit minus legitimū. ſi. ī. de ꝓcess. preben. ꝙstitutus. q̄tū ad prē decisaz: ⁊ sic videt ꝙ appellatio min⁹ legitima impedit effectuz excōmūicatiōis. hoc satis potuit eē vt factū decani fuisset min⁹ legitimuz: ⁊ tm̄ decan⁹ ex alia cā postea potuit legitīe appellaĉ.

f ¶ Quā denūciatiōi. hic vt ꝙ ī dubio magis stet appellatōi q̄ denūciatiōi excōicatiōis ⁊ q̄ ipsi sñie cū tm̄ potius ꝑsumēdū sit pro sñia q̄ pro appellatiōe: qr appellās tenet ꝓbare sñiaz iniustā: vt. s. e. cū ecclesia. ⁊ est ſi. ff. ō mino. minor. xxv. ann. in fi. Joā. Credo ꝙ cū dubitaĉ an teneat appellatio potius vitandus est q̄ in dubio ei cōmunicandum: ar. ī. de cle. ex. mi. illud. Ber.

Et nostrum. ¶ Hoc. c. legitur variis modis. ⁊ vt cuilibet lecture satisfaciat ita generaliter summatur vt in rubro. ¶ Primo ponit dictū. Secundo rationē dicti ibi: cum plus. Ib. ſi.

g ¶ Tit nostrum. hec decre. est pars illius quam habes. ī. vt eccle. benefi. vt nostrum. ⁊ per illam intellige istam.

h ¶ Reuocamus. ⁊. ita q̄d postea factū fuit nō tenuit: ⁊ ita traditio sigilli potestea facta non valuit tanq̄ a nō suo iudice. ſi. s. vt lit. pen. ecclesia sancte marie. s. de offi. dele. lz. ⁊. s. de postul. bono.

i ¶ Cū plus. sic ipso facto negat aliqs clericatū. ī. de sen. ex. cōtingit. ⁊. ī. de vi. ⁊ ho. de. c. vlti. ⁊ plus ē reuocare negociū ad se q̄ sit appellare. sed post appellationē nihil ē inouādū. s. c. pri. ⁊. c. bone. ergo multo fortius postquaz superior ad se negocium reuocat inferior nihil facere p̄t. ij. questione. i. nomen. ⁊ si iudex dicat se velle referre negociū superiori statim tenetur partib⁹ tradere acta. ī. eodem intimasti. si partes hoc approbauerint. C. de relat. ij. simile. s. eodem dilecti. vbi de hoc. Bernardus.

iudex ad quē supplere partes compellendo ad prosecutionem.

O Blate nobis vre littere cōtinebāt: q; cum qdaz iudices: qbus causa que iter sambr̄. ⁊ renoc⁹. plebes vertebaĉ: fuerat ab ap. sede commissa: p̄o plebe sambrien. sñiam p̄otulissent: ac p̄ocuratores plebis de renoc⁹. ad nos fuerit sine termino appellatū: nec delatuz appellationi fuisset: nec ad ꝓsecutionem ipsius terminus a iudicibus partibus assignatus: plebanus de sambro. sup obseruatione predicte sñie sicut rationabiliter lata erat nr̄as ad nos litteras: ⁊ alia pars alias commissiōis litteras a nobis super infirmanda eadē post modum ad alios iudices impetrauit nulla in posteriorib⁹ litteris de prioribus habita mentione. vnde in dubitatione reuocato: an posteriores iudices vel vos de illa debeatis cognoscere nos super hoc consulere voluistis. ⁊ infra. ¶ Lilz igitur appellanti legitime a sñia indulgeatur annus a lege: aut ex iusta causa biennium ad ap. interposi. prosequendam: q; tamen huiusmodi terminus potest restringi ñ solum a pronocāte veruz etiā a iudice a cuius sñia ꝓuocaĉ: cuz ideo sit cōstitutuz nō vt terminus ipse p̄ueniri nō possit: sed ne valeat prorogari: credim⁹ distīguenduz in quo casu littere impetrant̄: ⁊ qdez quando certus terminus ab appellante uel a iudice ap. prefigitur, ꝑsequēde si eo tacito appellatus littras impetrauerit: hmōi littere tanquam tacita veritate surrepte obtinere nō debent aliquam firmitatē. Si vero nō sit aliquis terminus a iudice vel ab appellāte p̄fixus ps° appellata infra terminū cōstitutuz a lege: dūmodo nimium nō p̄curat⁹ ut appellātez in cōmissione impetrāda supplātet: cōmissiōis lras poterit ꝓpetrare: quarū auctoritate in ap. causa legitime procedaĉ: ita q; si appellās noluerit in causa appella. procedere oportebit eum agere sub iudice sic obtēto: nisi possit eum legitime recusare. q; si agere noluerit appellatus potest nihilomin⁹ prosequi causam ipsam: maxime si sentiat sibi ex dilatione imminere grauamē. ¶ Superior quoq; iudex si viderit ex dilatione periculum imminere: potest et ꝺz

Blate. Communis diuisio. secūda ps ibi: lz igit̄. q̄ distinguit ⁊ scōz mābrū distinctiōis ꝑsequit̄ ibi: si ꝺo. in tertia istruit iudicē ibi: superior. In quarta ibi: ex his cōcludit ad scōz propositū. Ab. si.

k ¶ Biennium. s. eo. cum si romana. ⁊. c. cōstitutus.

l ¶ A prouocante. nisi personas.

m ¶ Prorogari. nisi ex iusta causa. s. eodem ex ratione: ⁊. c. cū sit romana. ⁊ hic.

n ¶ Appellatus. idem est de appellante. s. eodem ex insinuatione: ⁊. s. eo. sepe.

o ¶ Pars appellata. pars appellata non potest preuenire terminuz legalem: nisi secundum q̄ hic dicitur. ii. questione. vi. appellatore. terminum vero statutum ab homine neutra pars potest preuenire. ī. eodē sepe. pars appellans infra terminum legalem quandocunq; potest: ⁊ si uult potest litteras impetrare cum in eius fauorem animus concedatur eidem. ī. de confir. bone. Item ⁊ illud scias q̄ infra terminum legalem debet causa appellationis eē terminata: nec potest ultra protendi. ii. q. vij. ei qui appellat. ⁊. C. de tempo. ap. l. vlti. §. vlti. ⁊. l. nemo. nisi ex iusta causa proroget. s. eo. cuz sit. ⁊. c. constitutus. ⁊ hic.

p ¶ Precurrat. Et sic nemo ꝺbet preuenire diligentiā alterius captiose. ſi. xxvi. q. iij. placuit: ⁊. ff. ad tertull. l. ij. §. si mater. ii.

q ¶ Prosequi. etiaz altera parte absente ea ī prius citata vt hic ꝑz: ⁊. ij. q. vi. appellatore. ⁊. s. de senten. ⁊ re iudi. cū bertoldus. ⁊. C. de tēp. ap. l. vl. §. illud etiam. ⁊ est expressum. ī. e. c. pri.

r ¶ Periculum. Ne ecclesia in spiritualibus vel temporalibus ex mora detrimentum incurrat in quo casu posset etiaz li. non contesta. procedi. s. vt li. non contestata quoniaz. §. i. ar. s. eo. constitutus.

a ¶ Priorib⁹: hoc intellige duz tamen priores lre de alterius ptis appellatione fecerint mentionē: alias nō valerent veritate tacita impetrate. ff. de cōfir. bone. t. s. de rescrip. ex parte.

b Per tuas ¶ Lōis diuisio. Secūda pars ibi: nos igitur. Ab. si. ¶ Liquebit: not. q; si iudici nō liquet de cā tunc debet cōstituere ꝑsentē possessorē: nec audiretur aduersarius nisi de ꝓprietate: ut. C. quō & quādo ut. cōsentaneū vel si liquet ꝓcedat ad diffinitiuā sniam & hoc intellige i casu altero ist⁹ decre. cū fuit appellatuz testib⁹ publicatis ante sē tentiā: vt. s. de do. ꝓtu. put vbi de hac materia plene dicit. Itē si posset ꝏr ē ꝑtes & actor absens tunc siue lis sit cōtestata siue nō pōt dari diffinitiua snia si ꝓstet ō meritis cause: & sic intelligitur .s. de do. & ꝓtu. cām. et sic pōt ēt intelligi .s. de restit. spo. audita. t. C. quō & qñ ut. autē. qui se mel: sed si nō liquet ei ō cā absoluet reū ab obseruatione iudicij & i expensis ꝓdēnabit sibi actorez .C. de iudi. ꝓperandu. §. si qdez nec obstat qō dicit actore nō ꝓbāte reus & si nihil ꝑstiterit obtinebit. vi. q. vl. actor. et .ff. ut ecclē. be. vt nostrū t. s. ō cā pos. & ꝓprie. cū ecclesia: illa regula locū hz cū ambo sunt ꝑtes. sed i alio casu ist⁹ decre. cū appellatur a snia oz illā ꝓfirmare vel infirmare. ii. q. vi. i fi. Sz pone q; iudices pores q tulerunt sniam ꝓdēnationis crediderunt actorē bene ꝓbasse itētionē suā cū i veritate nō ꝓbasset i cā appellatōis altera ps q appellauit ē absens p cōtumaciam vt ibi dicit & ille ꝓ quo lata est snia ē ꝑtes iudicibus ꝓstat q; ꝑtes nō ꝓbauit vnde sniam ꝓfirmare nō possunt credo q; cassanda sit snia: & q; ille reus ē contumax adiudicabūt ꝑti possessionē reseruata questione ꝓprietatis absenti sicut facerent ante sniam vel dic q; sufficit tantū infirmare sniam ꝓdēnando absentē in expensis. .ii. q. vi. in. §. appellatore. Ber.

c Debitus ¶ Notabile & famosum. ca. hīs multa noua dicta vtrūq; ius limitātia t. b. d. in sūma vt i rubro simplicit inherendo vbis lre: nā hec vba vario mō intelligūtur vt infra dicet diuidit ꝑncipl'r i tres ptes. In ꝑma ponit duplex ꝓstitutōis cā. In secūda cōstitutio ibi: statum⁹. In tertia q̄dā ꝓtestatio ibi: Saluis. Ab. si.

d ¶ Deferat: si. C. qñ ꝓuo. nō ē necess. oēm honorē: & sic ē ar. q; iudices honorandi sunt ꝓpter suam dignitatem.

e ¶ Corā idoneo: hoc ō dicit q: si cōueniat corā nō suo iudice non obest ei q: debet allegaſ ꝑuilegiū fori nec ꝑiudicat ei q; facit corā eo. s. ō iudi. at si clerici. t. s. de fo. ꝓpe. si diligenti. t. c. significasti. & ē arg. ad qōnez vtrū interruptio facta sit p li. ꝓtesta. corā nō suo iudice q; nō sit interruptio facta. ꝑz. C. ne de sta. defun. si pater.

e ¶ Ante sniam: no. q; dicit ante sniam. ergo de appellatōe post sniam nihil statuit: q: qō de vno vt ō alio negat. xxv. di. q̄lis. t. s. ō ꝑsūp. nō ne qō verū credo: & idē vt i decre. noua. e. ti. cordi. nobis li. vi. Et ita ꝑz q; hodie idē iuris ē i oīb⁹ iudicibus delegatis & sub delegatis & ordinarijs a qbus nō pōt appellari nisi cā rōnabili allegata scripta vel nō scripta q: dicit corā idoneo iudice: & sic nō hz locū hodie decre. illa sup qōnū .§. si vō duo. vbi dic q; si ōlegat⁹ alij ꝓmittat vices suas ab illo poterit appellari hz cā sit appellatōe remota ꝓmissa: hz q̄tū ad alia bene hz. Cuz ergo remota sit appellatio ante sniam ipso iure vt hic ꝓbat qd opat remotio appellatōis cū papa semp scribat appellatōe remota: Joan. dixit q; remotio appellatōis hoc hodie opat vt post sniaz appellari nō possit quī iudex possit mādare sniam executioni nō obstāte appellatōe nisi habeat cām ꝓbabilē appellādi: hz si nō ē remota appellatio tūc pōt appellari post sniam ꝑm q; appellabat ante ꝓstitutionē istā. s. ō of. dele. sup eo. hz hoc nō ē verū: q: de appellatōe post sniam nihil statuit p istā ꝓstitutōez ut dixi. & Jo. ēt nō ꝑsistit i hoc: imo dicit q; si remota ē appellatio nō potest appellari nisi i casib⁹ exꝑssis a iure. s. e. pastoralis. & si nō ē remota tūc appellat quotiēs hz ꝓbabilē cām appellādi talē: que si eēt ꝓbata &c. vnde pōt dici q; illud idē opatur hodie remotio appellatōis cū apponit illis qō olī opabat q: pōt appellare in causis tm exꝑssis a iure hz sit remota appellatio in nō exꝑssis nō poterit appellari: vt. s. e. pastoralis. vbi notat quidā de illis casib⁹ & ita p remotionē appellatōis nō posset hodie appellari i casibus nō exꝑssis: hz i alijs posset. Ex vi huius ꝓstitutionis potest appellari vbicūq; quis grauat hz grauamē nō sit exꝑssū i iure: & q: iniquū erat q; aliqs euidenter grauat⁹ nō posset appellare q habebat ꝓbabilē cām appellandi cū casus ille nō esset exꝑssus in iure: emanauit ista ꝓstitutio qua cauetur q; quicūq; habet ꝓbabilē cām appellādi talem: que si esset ꝓbata &c. licet illud grauamē non sit exꝑssum in iure possit appellaſ & ita hec ꝓstitutio ad alia extēdit tur q; illa decre. pastoralis quotiens enī noua ler constituit ad eas species ptinere nō videt q; bus spāliter ipsa lege pena addita ē. ff. de pe. sanctio legum & ita cōstitutio ista ꝓmittit appellare vbi remotio appel. ꝓhibebat ergo siue sit remota appellatio i litteris siue nō idē iuris ē Si enim nō est remota ap. pōt appellaſ vbicūq; ꝓmittitur appellatio ꝑ iura spālia: ut. s. eo. postremo. t. c. et ꝑte. t. c. significasti⁹ & nō i omnibus consimilibus vbi exꝑssit i decret. q; possit ap. & beneficio istius cōstitutōis pōt ap. in oībus alijs casibus nō exꝑssis vbi exꝑssit talis cā: que si foret ꝓbata legitima eēt: hz illa nō sit scripta i iure: & ita ꝑz q; remotio ap. quo ad veritatē nihil opatur sed potius apponitur ad cautelam q; plus timeri solet q̄ specialiter ꝓhibetur q̄ quod generalit i patur. xxiii. di. q̄q̄. & consuetudo ē ecclesie & tā in ꝓncipalibus questionib⁹ q̄ in incidentib⁹ remota est ap. ꝑ istam constitutionē & corā quocunq; iudice nisi cū quis grauatur in casibus exꝑssis vel nō exꝑssis: & sic papa remouet id qō iā remotum est de iure sic concedit papa quod de iure cōi cōcessum est. s. de iureiur. & si ꝓs in fi.

f ¶ Si dicat: & si ꝓpterea appellauerit eius appellatio nō est admittenda. ii. q. vi. eius qui. ff. de ap. reci. eius qui. & sic correcta sunt iura illa. s. e. meminim⁹ t. c. ad hoc. sicut. t. s. de offi. dele. cum cā: q: non ꝓdest nuncium ꝓmisisse ad superiorez nec ꝓdest etiā habere lras quod plus est que nondū sunt iudici ꝑsentate: vt hic dicit. Ratio huius cōstitutionis fuit ne quis sine cā declinet examē ordinarij iudicis vt ꝓpius honor debitus iudicibus deferatur. C. quando ꝓuo. non est ne. oēm honorez. vnde sicut nō pōt declinari iudiciū ei⁹ p appellatōez frustra corā sic nec p missionē nuncij q: p missionē nūcij nō intelligit ꝓuocasse facto vel verbo cum causa nondum esset mota nec comminata nec ad iudicez aliquo modo insinuata. Unde licitum est aduersario ad iudicium ꝓuocare & ius suum ꝓsequi coram ordinario: & ita ꝓuenire aduersarium nec ꝓdest illi litteras allegaſ si nondum sint iudicij ꝑsentate: & ita quasi ꝓuentus oportet eum coram ordinario respondere quia iudices illius non prius dicuntur iurisditionem recepisse cū effectu nisi cum eis littere ꝑsentētur. s. eo. sup eo. ii. in fi. sic cum quis citatur si postea pendente citatione mutauerit domicilium quasi ꝓuentus oportebit eum respondere. s. de fo. cōpe. c. pe. sic & iste qui iam habebat litteras in archa sua ꝓuentus est. ¶ Preterea p ꝑm rescriptum nō tollatur iurisditio delegata nisi de ea fiat mentio multofortius videtur q; nō tollatur ordinaria nisi de ipsa fiat mentio. facilius enī tollitur extraordinaria q̄ ordinaria. iii. q. iii. §. ei autem. Sup hoc dicas q; si iurisditio ordinaria iam cepta ē p solam citationē āmodo nō pōt tolli quātum ad cām illam p lras pape nisi de hoc fiat mentio in rescripto sicut & in delegata. Sed si ordinaria iurisditio nō ē cepta p citationē ꝓuenitur bene p rescriptum ꝓut quotidie fit nec ē necesse fieri mētionē in rescripto de ordinaria. & hoc ō vt dixit io. q: ordinaria iurisditio generalis est. vnde tollitur p spālē quātum ad illā speciem que delegatur. s. de reseri. pastoralis. ar. ff. eo. ti. c. i. & eo ipso q; papa scienter cōmittit cām eam transfert a ptāte ordinarij. s. de offic. dele. pastoralis. §. ꝓterea. Et tu dicas aliā rōnem meliorem: cuz enī dominus papa sit iudex ordinarius oīum hominū. ut. ix. q. iii. cuncta. potest quilibet ipm audire p simplicem querelā reintegra. ēt ipe pōt cognoscere vel delegare: nec est necesse q; facit mentionem de iurisditione minoris: & p ap. itur ad ipm sicut i legato cōtingit de quo minus videtur. s. de offi. lega. c. ſ. Item & ꝺ corrigitur istud s. de rescrip. plerūq; ut statim quis possit alium ꝓuenire habēt ꝑtes lras q̄ nō sunt iudici ꝑsentate. de hoc tamē dixi. s. de rescrip. c. i. & ita ꝑz q; ille qui ꝓmo suas lras exhibet iudici siue ꝓuenit aliū in citatōe facienda p ordinarium vel p delegatum ille obtinebit. ad hoc facit. s. de reseri. capitulum sancte crucis. & ita nō refert q̄ sint ꝓme vel secunde re integra existēte. & sic intelligitur cōstitutio ista: re nō integra existente locū habēt alia iura: in quib⁹ cauetur q; nō valet ꝑm rescriptum nisi faciat mentionē de ꝓmo. b.

a ¶ Delegato fuerint: ⁊ ita videt ꝙ si ꝑme lre delegato sint assignate non pōt ꝓueniri ab ordinario vel delegato ꝑ secundas nisi fiat mētio de ꝑmis. Sed qd si nō ꝓcedant ꝑmi iudices nunqd valebunt secunde vel ꝙdiu debēt expectare secundi si non possunt ꝑmi ꝓcedere ipediti iusta de cā: potest dici ꝙ in hoc casu locum hēat decre. illa plerūq; .s. de reseri. vt si non ꝓcedant ꝑmi iusta cā cessante valeāt secūde. Sz si non curāt ꝓcedere: tūc moneātur p ordiariū vel p secundū delegatū vt procedāt infra terminū ꝓpetēte qr vnus iudex pp negligentiaz amittit iurisditionē: ⁊ alter postea procedit i cā. s. de offi. or. significauit. ⁊. s. de offi. deleg. prudentiā i fi. ⁊. s. de foro. ꝓpe. lz: ⁊. c. tenore. ne de dolo ⁊ malicia ps altera ꝙmodū ꝓsequat qr dignū est ut pp negligentiaz siue dolū pdant iurisditionem. Ista notula intelligit cuz ꝑme lre sunt iudici ꝓsentate nulla citatione facta p eas: sed non est curandū de his q̄ in illa dicunt qr lra ista ꝓiusq; ⁊. vz intelligi ꝓut vt i sequenti notula que incipit: sed nūquid. ⁊ i fi. illi⁹ notule ⁊ si ꝓpterea qr non vt preuenta iurisditio p solā ꝓsentationē: lz lra ista hoc innuat.

b ¶ Assignate: sed nunqd sola pītatio lre siue assignatio sufficit vt non possit ꝓueniri ab ordiario siue alio ōlegato: ex hac lra videtur ꝙ sic. Sed ꝫ potius vt ꝙ sola ꝓsentatio siue assignatio nō sufficiat: qm̄ video, ꝙ si duo sint ordinarij possum aduersarium meū ꝓuenire coram altero quē voluero eligere non obstāte si aduersari⁹ dicat ꝙ volebat ⁊ deliberauerat me cōuenire corā alio cū quo tractauerat nisi ipius citatio ꝓueniſſet: ⁊ idē credo in legatis siue delegatis siue i delegato ⁊ ordinario re integra. Rē intelligo integram ante citationē p quā iurisditio ppetuata ē ⁊ non p ꝓsentationē. s. de offi. delega. gratū. vnde qō dicit prius nē. supplendū ē maxie qr idē ē post pītationē ⁊ ante citationē nisi aliud videre. ⁊ hoc vt in fi. illius not. ⁊ si ꝓpterea p solā pītationē vel additionē ordinarij nulla ēt facta citatione non est ꝓuentus aduersarius: sed p citationē preuētus est. s. de fo. ꝓpe. c. vlt. ⁊ p solā citationē iurisditio ppetuatur ⁊ non p solā pītationē. Si alibi inueneris vbi dicatur ꝙ sola presentatio sufficiat reducas illa ad id qō hic vt. Ber.

c ¶ Ex rōnabili cā: Colligitur euidenter ex hac lra ꝙ semp sit cā appellationis talis: q̄ si esset probata legitima esset. ꝓponenda ē corā iudice a quo appellatur ⁊. ſ. cum cām. in fi. vbi vt de hoc. Sed potest queri q̄ cā dicatur probabili: vtrū illa q̄ videt iudici vel alijs: videtur ꝙ hoc nō sit referendū ad opinionē iudicis. ſ. de sen. ex. sacro. sicut nec ad opinionē iudicis refert qd dicatur manifestū: sed ad ipsam rei veritatē. ſ. de vb. sig. cū olī. ad id facit. iii. q. vii. iudicet. Sententiabit enī iudex i hoc fm ꝙ sibi videtur: habita tamē collatōe sapientū si non ē certus. ar. ff. de arbi. qualē. ⁊ iudex estimabit ex opinione animi sui ea q̄ ꝓponūtur arg. iiii. q. iii. §. ītē sepe fit. Si vō iudex dubius remanet qr iudex nō potest certificari an sit probabilis vel nō i tali dubio deferat appellatiōi. ſ. ō sen. ex. sacro. ad fi. quicūq; enī appellat a grauamine siue i iudicio siue extra cām rōnabilem vz allegare i scriptis fm tenorē cōstitutionis Inno. iiii. ſ. eo. cordi. lib. vi. alias reputabitur nō appellans: ut ibi vt. Ber.

d ¶ Rationabiliter: qr cām quā proposuit i appellādo non fuit probabilis: vt ex euentu cause appet. Quid autē debeat probare appellās i cā appellatōis: vt ſ. eo. interposita. vbi de hoc. Sed q̄liter remittit ad illum a quo appellauit cū habeat eū suspectū. s. e. ad hec: sed non pōt dicere illū suspectū cū ex ꝓpria culpa ꝓcesserit illa suspitio: sic̄ ille q non prosegit appel. s. e. psonas. ⁊. c. cū sit rōana.

e ¶ In expensis: hoc generaliter obtinet ꝙ qui deficit in appellatione punitur i expensis. s. de testi. significauerunt. de expensis istis plene vt. s. de do. ⁊ ꝓtu. finem. ⁊. s. de rescrip. c. vlt.

f ¶ Alioquin: hic pz ꝙ si iudex appellationis pronunciat appellationem tenere ꝙ per hoc non expirat eius officium: sed incipiet postea cognoscere de cā principali. C. de re. credi. generaliter. §. sin autē. ⁊ in autē. de sanc. epis. §. si quis contra aliquem in prima colū. coll. ix. Dicas ꝙ hoc locū habet quando appellatur a grauamine ante sententiam: quia tunc iudex datur quasi sub conditione quo ad principalem causam. vnde primo cognoscit de grauamine ⁊ si inueniat legitimam appellationē tūc pronūciat legitime appellatum fuisse: ⁊ postea procedit super ꝑncipali si male appellauerit pronunciauit male appellatum ⁊ remittit p tes ad priores iudices in expensis appellātē condēnando: vt hic dicit: ⁊ sub hac forma semper rescribitur quando appellatur a grauamine. Si vero appellatur a sententia diffinitiua tūc iudex vz cognoscere de meritis cause ⁊ videre an bene vel male fit iudicatum. ⁊ si bene sit iudicatū confirmabit sniam vel cassabit si male iudicatū fuit: ut. ii. q. vi. in fi. ⁊. C. de ap. eos. i quibus vt ꝙ iudex tantū pronūciare vz sniam iustā vel iniustā. Si vero plura capitula sint i snia siue plures articuli iudex pro parte pōt confirmare ⁊ pro parte cassare ⁊ reformare sententiā fm ꝙ iustū fuerit. ſ. de testa. c. rainuti⁹. ⁊ .c. Rainaldus.

g ¶ Causis: ille enī sem p sunt referēde ad se. ap. ſ. ō bap. maiores. Que dicātur maiores cause. not. s. de offi. delega. ꝙ trāslationem.

Cum cessante ¶ Diuiditur: nā ꝑncipium ⁊ finis ponūt duplicē constitutōis cāz medium ponit cōstitutō nē ibi: statuim⁹. Alb. si.

b ¶ Cōminando: videt ergo ꝙ si iudex confirmatoria vba proferat parti ꝙ ex hoc possit appellari nisi de hoc satisfaciat iudex: qō tamen non est verum qr ex officio suo cōminari debet. ff. de iudi. in peremptorio. ⁊. s. de resti. in integ. tū ex litteris in fi. nec etiā debet statim quis moueri propter asperitatem verborū. s. de reseri. si quādo Sed qualiter iudex pōt mutare consilium suum in alterius iniuriā cōtra regulam istaz. ff. ō reg. iur. nemo: sed certe eodē modo quo appellans pōt mutare consilium: vt. ii. q. vi. si quis libellos. sic ⁊ iudex. ⁊ intellige si appellans adhuc non fecit sumptus ad prosequendā appellationē. ff. de condi. ob. cau. da. si pecuniam in ꝑn. sed si sumptus vellet reficere potest adhuc reuocare grauamen qr iam non interest illius. ſ. eo. interposita. §. ii. Sed nūquid iudex post decem dies potest mutare suam interlocutoriam: videtur ꝙ non: qr postea transit in rē iudicatā sicut etiam in diffinitiua. s. de elec. cū dilecti. ⁊. s. de testi. significauerunt. ad fi. ar. cōtra. ff. de re iudi. ꝙ iussit. pōt dici ꝙ lz transeat in rem iudicatam quo ad hoc ꝙ post. x. dies nō possit appellari: non tamē quo ad iudicem quin possit reuocare suam interlocutoriā: qr ⁊ appellās post. x. dies possit renunciare appellationi qr ipso facto renūciat quis eo ꝙ non prosequitur ipsam. s. eo. personas. Aduertat tamē qualiter corrigat suam sniam siue errorem qr si ita dicat. Ego reuoco sniam meam siue corrigo errorem meū: sic fatetur se erraſſe. ⁊ sic ille habuit probabilē cām appellandi: ⁊ sic videtur ꝙ iurisditio ab illo translata sit ⁊ sic canon nō posset reddere sibi iurisditionem cū fateatur cām a se trāslatā curiali⁹ ergo dicat: non credo te grauasse: sed si grauai te i aliquo illud reuoco arg. colligit ex hac decre. ꝙ interlocutoria nō trāseat i rē iudicatā. Sed verū est ꝙ non trāsit ut dictum est quin iudex bene possit illā reuocare re integra. Sed quātum ad illum ꝓtra quē lata est snia si non appellet infra .x. dies bene transit ⁊ sibi imputetur ꝙ nō appellauit: qr snie acquieuisse videtur. arg. s. titu. ꝓori. ꝙ ad consultationem. io. Ītē hic est arg. ꝙ actio semel extincta reuiuiscit. arg. ff. de bo. pos. fm tabulas. l. pe. §. qui testamento. ⁊ est contra illud de conse. di. iiii. si queris. ⁊. ff. de solu. qui res §. areā. sed hoc est beneficio huius constitutionis. ⁊ quia iudicis est cōmu gere quod minus legitime fecerit. ſ. de accusa. q̄liter ⁊ quando. alia iura plura hoc dicunt.

Cum spāli ¶ Prouidet ꝓciliū ꝫ frustratorias appel. ⁊ recusatōes in vtrisq; tradēs formā q̄liter iuste fiāt ⁊ quō i eis procedēdū sit. Et est. c. multū allegabile ⁊ quotidianum. Et pōt specialius hoc ꝑn. fic sū mari ut i rubro. ꝑmo recitat antiquā ꝓstitutionē. secūdo promulgat nouā ibi statuim⁹ ibi: ꝑmo ponit vna ꝓstitutio. secūdo alia ibi: Pono. tertio protestatur ibi: ceterū. Alb. si.

i ¶ Prohibitione: quā habes. ſ. de sen. excommu. sacro.

k ¶ Competēti: trina. s. vt. xvi. q. vii. oēs decime. xvii. q. iiii. de ꝑbyteror. ⁊. xxiii. q. iii. de illicita.

l ¶ Coram eodem. s. eo. secundo.

m ¶ Juste suspitionis: Quid si dubitetur an sit iusta quia non est in iure expressa ⁊ alias dubitaretur? respondeo arbitri electi de hoc cognoscant: ꝑmo an sit iusta: qr oīa que ad hunc articulum pertinent ad arbitros ptinent. s. de offi. deleg. c. suspitionis.

n ¶ Cum iudice: hoc itellige quādo iudex ordinarius procedit ex officio

ſuo aliquē ꝑ ad famā vel clamorē. ī. de accuſa. qualiter ⁊ quando: ⁊ ſic loquitur iſta ꝓſtitutio in ordinario vt bñ declarāt ſequētia: aliter itelligi nō pōt: ⁊ ita taz in ordinario iudicio ꝙ extraordiario. ſ. īgrēdo pt iudex recuſari.

a ¶ Tertiū. ſub hac forma nō poſſet cōpromitti ī duos. vt ſi diſſentiāt vt tertiū eligāt. ſ. de arbi. inotuit. ⁊. ff. de arbi. itē ſi vnus. §. ſi in duos: ſed ſi in duos ſimpliciter cō promittat ſi diſſentiūt p tot eos cogere dz vt concordēt vl tertiuz aſſumāt. ff. de arbi. itez ſi vn⁹. §. ꝓncipaliter: ⁊. ſ. de offi. dele. ſuſpitiōis. §. i. item arg. ꝙ arbiter quantum ad hūc caſū poſſet egredi fines iniūctos: qđ verū eſt auctoritate huius ꝓſtitutiōis: alias nō pōt. ſ. de arbi. cū dilect⁹. ff. ō arbi. nō diſtinguemus. §. vlti. Ber.

b ¶ Diſtricto ꝓcepto. ⁊ ſic videtur ꝙ idez faciat ꝓceptū canonis qđ facit ꝓceptū iudicis: vt beneficio huiꝰ canonis teneāt ꝓcordare vl aliū eligere ſed qr canō iſte penā iſtā nō īponit iudex recuſat⁹ ꝓpellat illos ⁊ penaz eis ſponat ſi non concordāt. ſ. de of. dele. ſuſpitiōis in fi. q̄ ſit poteſtas iſtorū arbitroꝝ vl. ſ. ō officio dele. c. ſuſpitionis in fi.

c ¶ Terminū. ab ipſo iudice ꝓfigendū infra quez arbitri ſuſpitionis negociū terminare ꝓcurēt. ī. eo. tit. legitima in cōcil. lugd. que corrigit illā ſuſpitionis ī hoc tñi. ⁊ merito iudex recuſat⁹ arbitris itez terminū ꝓfiget debet infra quē cām ſuſpitiōis determinent ſic iudex a quo appellatur pōt ⁊ debet prefigere terminum appellanti infra quez cām appellationis proſequatur alioquin in cā proceder: vt in. §. ſe. ⁊ ſ. eo. ſepe. ⁊ eadez ratio eſt in vtroq; caſu. ſ. ne ꝑ textu friuole appellationis vel recuſationis negociuz prorogetur: ideo decre. illa ſuſpitionis corrigetur quantuz ad hūc articulum. b.

d ¶ De recuſatoris. no. ergo ꝙ hec cōſtitutio loquitur ī ordinario qđ ex eo probatur: ꝙ iudex recuſatus cōmittat alii negociū illud quod non pōt facere delegatus inuito recuſatore. ſ. e. ſecūdo. īmo ſtatim ſuſpēſa eſt potestas ipſius: vt ibi dictum eſt que loquitur ī delegato tñi. ſic. ſ. ō fo. ꝓpe. ſi quis ꝙ clericum: ⁊. xi. q. i. peruenit. ⁊. ſ. eo. ad hec. ⁊. ī. vbi ordinarius recuſatus cōmittit alij cām probata primo ſuſpitione ſm tenorem huius conſtitutionis. Sed ꝙ. ſ. de fo. cōpe. lz. vbi ordinarius recuſatus non cōmittit negociū: immo ibi recurritur ad aliū iudicē: ſed illa loquitur ſm cōſuetudinē loci cum vacat imperiū nec continet ius cōmune: ⁊ ſic pz ex hac conſtitutione ꝙ ordinarius pōt recuſari: ⁊ cā ſuſpitionis probāda ē coraz arbitris. ⁊ ſm determinationē ipſius intellige iura predicta que loquunt de recuſatione ordinarij. Nota ꝙ hec clauſula de recuſatoris aſſenſu ſm Jo. ſi determinet totalē diſiunctā cōmittat negociū vel ad ſuperiorem remittat in optione recuſatoris eſt an velit negociū cōmitti an ad ſuperiorē referri. Et dicit Joan. ꝙ intellectus iſte probabilis ē ſi determinat primā partem tñi tunc littera vult ꝙ ſm voluntatez recuſatoris eligenda ſit perſona cui committat negocium dum tamen non ſit ſuſpecta. Itellectus iſte non videtur ꝓbabilis. immo ꝛprobabilis. iniquū eniz eſſet ꝙ actor ad voluntatem ipſius rei ipſum conueniat. nā pro modica cā quandoq; traheret eū ad papā vt illū fatigaret laboribus ⁊ expenſis. ⁊ ſic poſſet ſepe cōtingere ꝙ potius renūciaret liti ꝙ vellet taliter laborare. vel poſſet eligere talem: lz illum recuſare non poſſit qui cām ſuam male tractaret. vnde dicas de recuſatoris aſſenſu ⁊ ctiā de aſſenſu actoris: vt de vtriuſq; ptis aſſenſu ꝓmittat negociū recuſatus: qđ probatur. ſ. de fo. ꝓpe. ſi quis contra ⁊. ſ. e. ad hec ⁊. ī. vbi dicitur: te inſiſtente iudicē eligāt ipſe partes. ptes enim communi conſenſu iudices eligere debent cum ordinarius recuſatur. xi. q. i. puenit. ſi partes non cōcordauerint tūc iudex ꝓmittat alicui pſone neutri pti ſuſpecte. ⁊ ꝙ dicit ō recuſatoris aſſenſu p̄cipue itellige ꝙ regrēd⁹ eſt aſſenſus recuſatoris ne iteruz recuſet illū ex quo cōſentit in illuz. ſ. de offi. dele. inſinuāte. ⁊. c. ſup queſtionū. §. nos. ⁊. §. verum: ⁊. iij. q. iij. offeratur. ⁊ ſi militer conſenſus actoris requirendus eſt ne ipſuz poſtea recuſet: qr lz ſit actor poſſet euz recuſare: vt. ſ. de fo. compe. ſi quis cōtra. nunquā fuit intentio domini pape ꝙ poteſtas commitendi reſideret penes recuſatorē ⁊ in poteſtate iudicis eſt remittere negociū ad ſuperiorez: vel committere ō aſſenſu recuſatoris: ⁊ ēt actoris ſicut dictū eſt. ⁊ hec determinatio de aſſenſu recuſatoris ōtemſat tñi. hoc verbum committat.

¶ Porro. Summa vt in ꝓn. vel ſic. In notoriis non admittit appellatio. in dubiis cā ꝓbabilis coraz iudice eſt exprimēda que debeat legitima reputari: quā ſi nō ꝓſequitur iudex a quo in cā ꝓcedat. Itē ſi ꝓſeqt ⁊ non probat. hec autem conſtitutio non extenditur ad regulares. primo dicit qd in notoriis. ſecundo quid in dubiis ibi exceſſu quoq;. tertio proteſtat in fi. ibi: ceterum. Alb. ſi.

e ¶ Confeſſione. Ita pz ꝙ non admittit appellatio ꝑ confeſſionem: vel ſi exceſſus ſit manifeſtus euidentia rei vel alio legitimo mō: puta p ſniam. Iſtis tribus modis factū dicit notoriū. ī. de coba. de. ⁊ mu. c. vl. Cōfeſſus non audit appellans. ij. q. vi. quicūq;. ꝓſueuit tamē dici ꝙ ſola ꝓfeſſio non impedit in criminali qn poſſit appellari. ij. q. vi. §. ſūt quoꝝ. in ciuili tamē ſi vellet ꝓbare errorē auditur. ff. de ꝓfeſſi. cum fideicōmiſſum. ſ. de ꝓfeſ. c. vl. ſed hic nō admittitur: qr a correctione non appellatur: ⁊ extra ordinē agitur hic.

f ¶ Infra terminum. no. ꝙ triplex eſt terminus: vt no. ſ. eo. perſonas: ⁊ ibi illud videas.

3 arbitros cōiter eligat: aut ſi cōiter conuenire non poſſint abſq; malicia ipe vnū ⁊ ille aliū eligat qui ō ſuſpitiōis cā cognoſcāt: ⁊ ſi nequerit in vnā cōcordare ſniam aduocent tertium[a]: vt qđ duo ex ipſis decreuerint robur obtineat firmitatis: ſciantq; ſe ad id fideliter exequendum ex iniuncto a nobis in virtute obedientie ſub obteſtatione diuini iudicij diſtricto[b] precepto teneri. ¶ Cā vero ſuſpitiōis legitima coraz ipſis iſtra ꝓpetentē terminū[c] nō probata ſua iuriſditione iudex vtatur. Ac ipſa ꝓbata legitime de recuſatoris[d] aſſenſu perſone idonee committat negociuz recuſatus: vel ad ſuperiorē tranſmittat: vt in eoipſo ꝓcedat ſm q̄ fuerat procedendū. ¶ Porro commonito ad app. obſtaculum ꝓuolante: ſi eius exceſſus euidentia rei vel ipſius cōfeſſionē[e] aut alio modo legitimo fuerit manifeſtus: cum appellationis remediū non ſit ad defenſionem iniquitatis ſed ad preſidium innocentie inſtitutum: nō eſt ꝓuocatiōi buiſmodi deferēdū. ¶ Exceſſu quo q; dubio exiſtente ne friuole appellationis diffugio appellās iudicis proceſſum ꝑpediat: coraz eodē probabilē cām appellatiōis exponat: talē videlicet que ſi foret ꝓbata deberet legitima reputari: ⁊ tūc ſi habuerit aduerſariū: infra terminuz[f] ſm locoꝝ diſtātiā ⁊ temporis qualitatē ⁊ naturam negocij ab eodem iudice moderandum ap. cām proſequatur: quā ſi proſequi non curauerit: extunc ipſe iudex app. nō obſtante procedat[g]. nullo autem aduerſario comparente: tūc iudex ex ſuo officio procedat. Ap. cā. coram ſuperiore[h] ꝓbata: ſuperior ſue iuriſditionis officiū exequatur. Sed ſi appellans in eius probatiōe defecerit[i] ad eum a quo ipſum malicioſe appellaſſe cōſtiterit: remittatur.

¶ Ceterum bas[n] duas conſtitutiones premiſſas nolumus ad regulares[l] extendi contra ſuas ſpeciales obſeruantias.

H Ono. iij. decano cancel. ⁊ cantori liconieñ.

¶ Si iudex confeſſionē aduocati eadē die reuocatam pro litis contestatione velit hr̄e vel proceſſum a ſubdelegato ſubdelegati factuz ratificat: licite appellatur.

QUam cauſam que inter abbatem: ⁊ fratres de valle ſci ioānis ex parte vna: ⁊ priorem ⁊ canonicos de nouo loco ex altera ſuper eccleſia de boliſeth vertitur. r. ſancti angeli diacono cardinali commiſimus audiendā: ⁊ infra. Procuratoꝛ predictorum prioris ⁊ canonicorum propoſuit ꝙ cum coraz ſubdelegatis iudicum delegatorū inducias ad proponenduz[m] exceptiōes dilatorias petiſſet: qr aduocatus ipſius ductus errore reſpondit: ꝙ eccleſia ō nouo loco eccleſiaz de qua erat queſtio per. xl. annos ⁊ amplius pacifice poſſederat: lz ipe eadem die aduocati errorem corrigēs ipſius reſponſionē que ſue petitioni contradicere videbatur: ne per eam aliquod ſibi poſſet preiudiciuz generare: pro eo ꝙ ante lit. conteſt. "ſunt exceptiones dilatorie proponende: coram eiſdem iudicibus reuocauit. Judices[o] tamen p huiuſmodi reſponſionez erroneaz aduocati lit. conteſta. fore credentes ad receptionem teſtium[p] partis alterius proceſſerūt: ⁊ infra. ¶ Dām damus quaten⁹ ſi dicti prior ⁊ canonici legitime probauerint ꝙ per procuratorem ipſorum eadem die

g ¶ Procedat. ad petitionem aduerſarij: vt differat a ſequenti quando iudex ex officio ſuo procedit.

h ¶ Coraz ſupiore. Sed qualr̄ ꝓcedet ſupior qñ eps ꝓcedit ex officio: nūqd vocabitur eps. credo ꝙ ſit vocādus: vt defendat proceſſum ſinū ſi voluerit ſicut vocaretur aduerſarius in alio caſu cū eſt ibi actor ⁊ reus: nec tunc neceſſe eſt iudicē eē pñtem qui tulit ſniam: qr ius eius non leditur. ar. ij. q. vi. hoc etiam.

i ¶ Defecerit: ⁊ ſic vr̄ ꝙ appellās teneat ꝓbare ſe iuſte appellaſſe: qđ eſt verum ſi appellatio recipit. alias nō. ī. e. interpoſita. ⁊ ſic preſumitur pro ſnia iudicis. ſ. de renū. in pñtia. ar. ꝑ. ſ. de ꝓba. qm̄ ꝑ. ſed dic ꝙ preſumitur pro ſnia iudicis ex quo apparet de actis. ſed pro ꝓceſſu nō preſumit ſi dubitaret de ipſa niſi quatenus ꝓſtiterit: vt in ꝓſtōne illa qm̄ contra.

k ¶ Has ꝓſtōnes. ſ. preſentem: ⁊ illam. ī. de ſen. excō. c. ſacro.

l ¶ Regulares. ſ. e. reprehenſibilis. ⁊. ſ. e. c. ij.

QUam cauſam. In prima ponitur narratio appellantis. In ſecūda iudicum datio ibi: mandamus. ab. ſi.

m ¶ Proponendū. qō iudex ex officio ſuo ēt facere dz. ſ. ti. pri. inter monaſterium. ⁊. ſ. de excep. paſtoralis.

n ¶ Litis ꝓteſt. qō vex eſt: vt. iij. q. vi. §. exceptio. ⁊. ſ. ti. pri. inter monaſteriuz ⁊. C. de excep. ſi quis aduocatus.

o ¶ Judices. delegati.

p ¶ Teſtiū. qbus receptis iudices delegati examinationē quoꝝūdā teſtiū ꝓmiſe-

runt quibusdã qui vices suas alijs cõmiserant ꝛ illi quosdã testes receperunt primi iudices delegati approbauerunt receptionẽ illoꝝ testium cum de iure talis receptio nõ valeret pp q̃ grauamina extiterit appellatum.

a ¶ Eadem die aduocati. Sed nunqd est istud necessarium: vt eadez die debeat reuocari: vel qñcũqz ante sñiam: vl̃ q̃ qñcũqz ante sñiaz: vt. s̃. de ꝓfessis. c. vlt. ꝛ. C. ō iur. ꝛ fac. igno. error facti. ꝛ. j. ō cẽsi. olim: vbi de hoc vel saltẽ vsqz ad triduũ. C. ō erro. aduo. l. iij. In casu isto videt q̃ eadẽ die debeat reuocari vel saltẽ anteq̃ fiat aliqd in cã p quod videat approbare huiusmodi ꝓfessionẽ: puta si ꝓducerent testes: vl̃ si aliqd aliō fiat qō tm̃ post li. ꝓte. fieri debet.

b ¶ Lis ꝓte. nõ fuit. ergo vl̃ q̃ si nõ ꝓbauit q̃ ꝓfessio eadẽ die fuerit reuocata p q̃s lis fuit cõtestata: ꝛ sic p idirectã confessionẽ aduocati ẽt fit litis ꝓte. s̃. ō do. ꝛ cõtu. prout. ar. q̃. s̃. de elec. dudũ. ij. ꝛ. s̃. ō li. ꝓtes. ca. vno. vbi dr̃ q̃ per narrationez ꝛ responsionem fit litis conte.

c ¶ Delegat⁹: a p̃cipe. C. de iudi. a iudice. ꝛ. s̃. de offi. dele. sup qõnuz. §. si vo. p hoc pz q̃ reprobata ẽ opi. illoꝝ q̃ dicunt q̃ subdelegatus post lit. ꝓtest. fact⁹ ẽ dñs litis. vnde ꝑt postea dare aliũ ꝓcuratorẽ. C. de procu. nulla. ꝛ. l. neqz. ꝛ sic volunt intelligere illã decre. s̃. ti. pri. cũ bertoldus. que expresse ꝺicit huic: sed illa nõ ꝓtinet ius quantũ ad hoc nec fuit obiectum: ꝛ ita p patiẽtiã toleratur. j. de prebẽ. cũ iã dudũ in fi. q̃ ius nõ ꝓtineat: pz p hoc q̃ ꝺicit q̃ nõ nisi delegat⁹ a p̃cipe cãm põt alij delegare non distiguẽdo ante lit. cõtest. vel post. ꝛ ita ibi nõ potuit ō iure delegari. Est ergo tenendũ q̃ subdelegatus alij subdelegare nõ põt: q̃ sic ꝛ illi possent iterum subdelegare qō eẽ nõ ꝺz. ꝛ ẽ simile in excõicatiõe q̃ nõ trãsit in tertiã psonã. ꝛ q̃ dr̃ delegatus ab alio q̃ a p̃cipe ñ pt alij cãm delegare: ītellige ō eo q̃ ẽ delegat⁹ ab alio ad vnam cãm tm̃. nã si eẽt ei delegata vniuersitas cãrum bene posset vnã cãm alij subdelegare. ff. de iudi. cuz ꝓtor. §. i. alias nõ põt. ff. de offi. pcon. ꝛ leg. legatus. q̃ quasi ordinarius vl̃.

d ¶ Dũmodo hec. Sed nũqd possit in cã appellationis ꝓponere aliã cãm q̃ expressit in appellãdo: vl̃ q̃ sic. s̃. e ꝓstitutus. Jtẽ ꝛ noua cã pt opponi in cã appellatiõis: ꝛ noua instrumẽta ꝛ allegatiões. s̃. de fi. ĩstru. cũ ioan. ff. de ap. scio. s̃. de testi. fraternitatis. ꝛ. C. de tẽ. ap. p hãc: ꝛ. s̃. vt lit. nõ ꝓte. accedẽs. sed ō vl̃ expressuz. s̃. e. vt debit⁹. vbi dr̃. q̃ appellat cãm appellatiõis ꝓpter quaz appellat ꝺz allegare coꝝ iudice: ꝛ hoc expresse idem ꝺicit lr̃a ĩsta dũmodo hec in appellationis cã expressa fuerint: ꝛ. j. c. pri. Sup hoc ita distingue: aut appellat a grauamine ante sñiam diffinitiuã: aut a sñia diffinitiua. si a grauamine ante sñiaz tunc necesse est allegare coram iudice appellationis cãm sui grauaminis talem que si esset ꝓbata esset legitima: vel que esset expressa in iure: ꝛ tunc in cã appellationis non põt aliã allegare: vt hic ꝺicit: ꝛ. s̃. e. vt debitus. ꝛ est rõ q̃ non appellat nisi a grauamine. Sed ꝓpter hanc cãm quã de nouo vult ꝓponere coꝝ iudice ap. non grauabatur: nec pp hoc appellauit: ꝛ iudex appellationis cognoscere ꝺz tm̃ super eo p̃o quo appellauit: ꝛ papa semper ita rescribit in appellationibus ante sñiam si est ita. Si vero aliquis appellat a diffinitiua tunc nõ est necesse aliquã cãm allegare cũ appellat: sed sufficit ꝺicere appello ab iniqua sñia: ꝛ tunc in cã appellationis põt opponere nouã cãm: ꝛ noua instr̃a: ꝛ sic loquitur. s̃. de fi. instru. cũ Jo. ꝛ. l. scio. ꝛ per hanc decre. illa. s̃. e. ꝓstitutus. spãliter intelligitur in cã electiõis: vt ibi dr̃. ꝛ decre. illã accedens intellige vt ibi dr̃. item in aliis appellationibus extra iudiciũ faciendis exprimenda est cã ꝓpter quã appellatur. j. de his q̃ fi. a ma. par. ca. c. i. ꝛ. s̃. e. bone. ꝛ. s̃. de elec. cũ nobis. ꝛ. s̃. eo. dilectis. ꝛ in scriptis proponenda est. alias reputabitur non appellans in decre. Jnno. iiij. coꝝ dñi nobis est. eodem ti. lib. vi. Ber.

Dicto. Sũmatur. vt ĩ rubro ꝛ ẽ casus no. ꝛ quotidianus. p̃ma ps põit factũ coꝝ auditore narratũ. scõo ꝓmittit cãm ꝛ p̃mittit q̃re ibi. qñ. ab. si. aduocati⁹ responsio extiterit reuocata: q̃ sic p ꝓsequens lis ꝓtestata⁹ non fuit: vel q̃ delegati testes receptos a subdelegatis subdelegatoꝝ suorum approbauerint: cuz nõ nisi delegatus⁹ a principe cãm alij vale at delegare: qcqd ab ipsis post ap. eoꝝ factum est: dummodo⁹ hec in appellatione expressa fuerint: nuncietis irritum ꝛ inane.

I Dem decano ꝛ thesaurario: ꝛ .p. petri canonico zamorẽsi.

¶ Nõ sufficiat appellanti q̃ exceptionẽ legitimã ꝛ verã opposuit ꝛ appellauit nisi doceat pp exceptionem non admissam appellasse.

Dilecto filio. G. capellano nostro. d. presbytero. ꝛ. J. capituli salamãtini ꝓcuratoꝛi a nobis auditore concesso procuratoꝛ capituli proposuit coram co: q̃ cum dictus presbyter super receptiõe sua in salamantina ecclesia executorias a nobis ad archidi. ciuitatẽsi. ꝛ collegas eius lr̃as ipetrasset: coraz eis fuit ex pte capituli allegatum: q̃ cũ in ipsa sit ecclesia certus numerus canonicoꝝ iuramento firmatus de quo in lr̃is ad eos directis mentio non fiebat: p eas non debebant cõtra ipsos ꝓcedere: ꝛ ne aliter facerent fuit ad nostraz audientiam appellatum: ꝛ infra. ¶ Quoniaz igitur ꝛ si per confessionez presbyteri factam coꝝ auditore predicto constiterit salamantinã ecclesiã habere certum numerum canonicoꝝ iuramẽto firmatũ: ꝛ huiusmodi exceptionẽ coraz executoribus fuisse ꝓpositã: ꝛ q̃ appellatum extiterit ab eis dẽ: q̃ tamen nõ constitit q̃ ꝓpter exceptionem huiusmodi non admissaz aliãue legitimã fuerit appellatum: mãdamus quatenus si vobis constiterit prefataz exceptionem huiusmodi de certo canonicorum numero iuramento firmato: vel alias legitimas exceptiões fuisse propositas⁸ coram ipsis executoribus nec admissas: ac ideo partẽ capituli appellasse: ipsoꝝ executoꝝ processum denuncietis irritum ꝛ inanem.

I Dem. s. andree archidi. ꝛ magistro. J. canonico de melẽsi.

¶ Appellans qui terminuz ap. ꝑfigit si mittit ꝓcuratoꝛez ad ipetrãdũ ꝛ cõtradicendũ tantũ ꝛ appellatio fuit recepta a iudice vel approbata a pte aduersario legitime prosequenti ꝺẽnatur in expensis.

Dicolao militi ac ffi. E. monaco mõasterij sancte marie sancti adriani diaco. cardi. concessimus auditorem: in cuius presentia cũ dictus monachus nõ nisi ad impetranduz: ꝛ contradicenduz p curatoꝛ fuerit institutus: supplicauit humiliter idez miles vt contra ipsos tanquam contumaces procedere deberemus: ꝛ infra. ¶ Mãdamus quatenus si vobis constiterit dictos abbatem ꝛ conuentum appellationi⁸ sue terminum prefixisse: cum ad prosequendam eandem sufficientem procuratorẽ non miserint memorato milite ipsam personaliter prosequente ipsos ad restituendas expensas a tempore⁸ ap. factas eidem militi condẽnetis

e ¶ Propositas: sic pz q̃ cã pp quã appellat ꝓponenda est coꝝ iudice a quo appellat: ꝛ sic fuit cã ista legitia: q̃ nõ est verisimile q̃ papa ex certa sciã mãdasset illũ recipi ꝺ iuramẽta canonicoꝝ. ĩmo vl̃ papa circũuentus. s̃. de rescrip. ꝓstitutus in pte decisa. Jdem esset ẽt si statutũ canonicorum ꝓfirmatũ fuisset solũmodo p sedem apostolicã ꝛ sine iuramẽto. s̃. de ꝓsticũ accessissent. ꝛ argu. j. de priuile. ex parte. ꝛ. s̃. de rescri. cũ ordiné. item pz hic q̃ lz exceptio etiaz legitima ꝓposita nõ admittat si non sit appellatũ pp ipsaz: lz appellatus sit non ꝺz retractari pretertu illius exceptionis: qō tm̃ ẽ: q̃ sñia ꝺ ius litigatoris bene ꝺz a q̃ non est appellatũ: lz non tenet at ꝺ ius ꝓstõnis lata. s̃. ti. pr. cuz inter vos ꝛ. ij. q. vj. §. diffinitiua. s̃. item si sñia. C. quando prouoca. non est necesse. l. ij. ꝛ. ff. q̃ sen. sine appellatione rescin. l. i. §. i. Jtẽ ex hoc patet q̃ si quis appellat a grauamine non tamẽ exprimit causam illaz in appellatione ꝓpter quã appellauit: sed aliaz pro sequi nõ ꝑotest: quia propter illam non appellauit. de hoc dictum est supra capitulo prori. Jtez videtur q̃ in causa appellationis sufficiat probare causam probabilez fuisse propositam coꝝ iudice a quo appellauit: ꝛ nõ admissam: sed hoc intelligendum est secundum quod ꝺicitur infra eodez interposita.

Nicolao militi. Summatur vt in rubro ꝑm communem intellectum: lz glo. aliud senserit. Diuiditur. primo ponit dationem auditoris ꝛ petitionem appellantis. secundo dat iudices ibi. ¶ Mandamus. Ab. si.

f ¶ Appellationi. potest enim quis appellationi sue statuere terminuz ad ipsam prosequendam. s̃. e. personas. ꝛ ca. oblate. ꝛ si talis appellatio ad iudice vel ab aduersario fuerit probata: tunc appellans tenetur prosequi causam per sufficientem procuratoꝛem ad causam parte altera eam prosequente: alias in expensis appellatoꝛ condemnabitur: vt hic ꝺicit. ꝛ idem intellige in diffinitiua: vt cum appellans statuit terminum ad prosequendam appellationem suam: tenetur appellatus mittere sufficienter ad causam suam defendendam: alias procedetur ad confirmandam: vel infirmandam sententiam etiam altera parte non prosequente: vt. s̃. de renunci. veniens. Si vero appellans non prefixit terminum appellationi sue prosequẽde: nec a iudice nec ab aduersario appellatio fuit approbata: tñc sufficit appellanti mittere procuratoꝛem ad impetrandum ꝛ contradicendum altera parte etiam prosequente. infra eodem titulo. interposita. §. primo. ad hoc facit infra eodem ttulo. coꝛdi. libro sexto. vbi ꝺicit si appellatus voluerit: quia approbat appellationem: ꝛ sic ideo vterqz tenetur mittere sufficientem. vt ibi ꝺicit. Sed si appellatus noluerit prosequi appellationem: quia eam non approbat: tunc sufficit appellanti mittẽ simplicem nuncium ad impetrandum ꝛ contradicenduz a contrario sensu horum verborum: si appellatus voluerit. ꝛ ita hec decreta. ꝛ illa interposita. §. primo loquuntur in diuerso casu ꝛ non contrario. Et nota hic q̃ terminus statutus ad prosequendam appellationem a iudice: vel ab aduersario vicem obtinet peremptorij. s̃. eodem sepe. De hac materia plene nota. supra de renunciationibus. veniens. in glo. que incipit sed non videtur. Ber.

g ¶ A tempore appellationis factas. quia ex tunc fuit contumax: ex quo non misit sufficientem procuratoꝛem: quia ex tunc videtur citatus ad causam. simile supra de dolo ꝛ contu. cum dilecti. supra eodem reprehensibilis. ꝛ capi. sepe.

Ua nobis. ¶ Diuidit. primo ponit querelã appellati. secundo sniam auditoris ibi: cunqz. tertio inhibitionez factam iudicibus appellationis ibi: ¶Nos. Ab. si.

a ¶ Iterum. hec vox iterum duas res significat. ꝛ exponitur iteruz. i. quotiens opus erit. ff. de eden. veluti.

b ¶ Tertio appellaꝝ. bñ interlocutus fuit: vt. ij. .q. vj. si quis ī quacũqz ꝛ. C. ne li. i vna eadẽqz cã ter. ap. l. vna. Ex hoc ꝛ ī ꝑdictis iuribus patet ꝙ nõ lz tertio appellare Szz videꝝ. ij. q. vj. quotiẽs vbi dr quotiẽs putauerunt se grauari: ad romanã sedẽ appellent: vt. iij. q. vj. pulsatus. sz dic quotiẽs. i. secundo ꝛ non vltra in diffinitiua snĩa siue sup eodẽ capitulo sic. s. e. directe vbi de hoc ꝛ sic illud quotiens restringitur: vbuz enĩ generale sepe restringit. xviij. di. placuit. lxx v. dis. ꝙ die. in fi. ꝛ xij. .q. ij. sine exceptiõe ī ꝓncipio. ꝛ. s. de rescrip. sedes. Itẽ argumñ. ꝫ. xxi. .q. ij. lotharius vbi dr ꝙ teberga ter appellauit: sed exponi consuenit: ter appellauit. i. ter vocem appellatiõis emisit: dicẽdo appello ter. s. appello: appello. appello.

Dilecti filij. ¶ De subdito vel ꝺlegato epi ad archiepi scopum appellare nõ lz .b. d. vel generali? sic vt in rubro ſm cõem intellectũ. ¶Primo ponit querelã appellantis qui Secũdo dat iudicẽ ibi: Quocirca. Ab. si.

c ¶ Mõstrauerũt: ex pte ꝛ quẽdã militẽ claremonten. diocesis ex altera sup quodã nemore.

d ¶ Post huiusmõi appellationẽ ex ꝟ pz ꝙ gradatiz ẽ appellanduz ar. .ij. q. vij. metropolitanũ. ꝛ. q. vj. anteriorum .ꝯ. illo videlicet. ꝛ. s. de off. dele. sup questionuz .ꝯ. porro. ꝛ. ff. de appel. ¶ Dem epiſcopo mantiñ. ꝛ. ¶P. canonico tuſcañ.

¶ Ab eadẽ ſnia ab eodem tertio appellare non licet.

Sua nobis. R. tutor filiorum quõdã. B. ciuis tuſculañ. petitione mõſtrauit: ꝙ cũ iter ipſum ex una pte. ꝛ. F. pro ſe ac. p. tutoꝛe quõdã filij. B. ex altera sup ãdaz ſũma pecunie coram iudice tuſculañ. ãſtio verteret. J. diffinitiuã ꝓ eodem. R. ſniam promulgauit: q̃ bis fuit per iudices delegatos confirmata: ꝛ infra. Sed pars altera que ſemel ꝛ iterum a appellauerat tertio vocẽ appellationis ad nos emittens. ¶P. ꝛ eius college cognitionem ipſius ſnie a nobis obtinuit delegari: ꝛ ifra. ¶ Lũqz. R. sancte marie in coſmed. diaco. cardi. sup ap. tertio ad nos emiſſa vtriqz pti a nobis datus auditor interlocutus fuerit illos nõ potuiſſe de iure tertio b appellare: ¶ Nos predicto. p. ꝛ eiꝰ college dedimꝰ ī mãdatis vt ī negocio ipõ nequaquaz ꝓcedere attẽtarẽt. ¶ Dẽ magiſtro. B. archi. ꝛ offi. lemoñ.

¶ Appellatio omiſſio medio iudice interpoſita cãz non denolnit exceptione oppoſita.

Dilecti filij prior ꝛ ꝙuẽtus de lacu rubeo trãſmiſſa nobis petitione monſtrarũt: ꝛ infra. Ex pte dictoꝝ ꝓrioris ꝛ ꝙuentus fuit excipiẽdo propoſitum: ꝙ cũ omiſſo dioce. epõ fuiſſet ad archiepm appellatum: ad quẽ gradatim fuerat appellãdum: in cauſa ipſa ꝺ iure procedi non debebat. ſz qr officialis archiepi huiusmodi exceptionẽ admittere denegabat: ipſi ad noſtrã audiẽtiã appellauerunt: ꝛ ifra. ¶ Quocirca mandamꝰ q̃tenꝰ ſnias poſt huiuſmõi appel. latas ī eos denũcietis penitus nõ teneaꝝ. ¶ Rego. ix. magiſtro ſcolarium .W. ꝛ. B. de rupe canonicis ſancti andoniani morieñ. dioce.

¶ Si is qui deſijt eẽ tutor nomie pupilli conuenitur ꝛ inuitus poterit appellare.

Xpte. ꝺ. domine de colb. nobis fuit oblata querela: ꝙ cum nobilis mulier domina ꝺ bel lebró. ſuper quibuſdã terris ipſaz nomine filiorũ ſuoꝝ coram iudicibus auctoritate noſtra traxiſſet in cãm: eadem in iudicum ipſorum excipi fecit preſentia: ꝙ cum res ꝺ quibus in iudicio agebatur ꝛ predicti filij eius ſub poteſtate c ꝛ tutela ipſius minime permanerent: cũ iam ad ſecunda vota tranſiſſet: ſup his ei nõ tenebatur ipſoꝝ nomine quoꝝ tutrix eſſe deſierat reſpondere. ſed qr dicti iudices hac exceptione neglecta nihilomin? ad ꝟ compellebant eandem: ipſa ſentiens ſe grauari: nfaz ad audientiã appellauit. ¶ Ideoqz mãdamus quatenus ſi ita eſt: reuocato in irritum quicqd poſt appella. inueneritis attentatum: audiatis hinc inde propoſita. ꝛc.

¶ Dem magiſtro ꝛ fratribus domus morieñ.

¶ Si iudex de iure dubitãs vult cõſulere ſupiorẽ ꝺz cõſultatõis copiã partibus edere alias eius verbis conſultatõis fidem nõ adhibet.

Ntimaſti: ꝛ infra. ¶Preterea hoſpitalarijs ignorantibꝰ et non facta eis copia de inquiſitõis d re non ad epm. ꝛ ſi appelletur ab archidiacono vel eius officiali appellandum ẽ ad epm ꝛ nõ ad archiepm: tñ eſt conſuetudo ꝙ appelletur ab archidiacono vel eius officiali ad archiepm omiſſo epo vz appellatio: ꝛ hoc totũ habes in' quadã decre. Inno. iiij. eo. ti. qne incipit: romana: ꝛ idẽ credo ꝙ ſi ꝓſuetudo ſit ꝙ appelletur ab officiali epi ad epz ꝙ teneat appellatio: nõ obſtãte qõ dr ī illa decre. romana. ne a ſeipis ad eoſdẽ videaꝝ appellatũ. xvij. di. multũ vbi appellaꝝ ab aliquo ad ſeipſum cũ alijs. i. ab archiepo ad ſinodum: vbi ipſe eſt tanꝙ caput: ꝛ eſt ſimile. ff. qñ appel. ſit .l. i. ꝯ. ſolẽt: vbi appellaꝝ ab ordine ꝛ ꝓſide ad ipm ꝓſidem. et decre. ꝑdic. referente. ꝛ ſignificãtibus. loquunt de cõſuetudine cũ illa decre. romana. quia ibi admittitur appellatõ ab archidiacono ad archiepm omiſſo epo. ꝛ ꝟ nõ tenet. Sed hec decre. videt cõtraria predictis tribus decre. vbi tenet appellatio omiſſo epo: ꝛ ꝟ nõ tenet: ſz tu dicas ꝙ debuit ꝟ appellari ad epm ꝛ non ad archiepm qr hic nõ fuit appellatũ ab officiali epi. ſz a quodã magiſtro. R. canõico claremõtis cui eps ſpecialiter cãz cõmiſerat q nõ erat de curia dioceſani epi: ꝛ iõ ad epm qui ꝓmiſit cãm gradatiz fuerat appellãdũ ꝛ hec habent in antiqua decre. in pte deciſa.

Xparte. ꝺ. ¶ Diuidit qr ī prima pte põit appellantis querela. in ſecũda dat iudices ibi: ideoqz mandamus. Ab. si.

e ¶ Sub ptãte ꝛ tutela. filiꝰ nõ dr eſſe ī ptãte mfis: ſz pfis ꝙtuz ad iuſpatrie ptãtis. inſti. ꝺ pa. po. ꝯ. ius autẽ. qr filius familiã pfis ſequit ꝛ nõ mfis inſti. ꝺ leg. ag. tute. ꝯ. i. ꝛ. ꝯ. ꝺ cõuer. infi. c. vl. ſed ꝙ offiñ tutele bene recidit filiꝰ in ptãte mfis: illud tamẽ regulariter ẽ verꝝ femina tutrix eẽ nõ põt qr viri le offiñ ẽ. C. quãdo mu. tu. offi. fun. po. l. ii. ꝛ. ff. de reg. iu. l. i. ꝛ. ſ. urbi. dilecti. niſi a ꝓncipe tutelã ĩperrauit: vt. ff. ꝺ tutel. l. vl. tamẽ ſi mf maior ẽ ꝛ nullus tutor legitimꝰ ſit vr ꝺatus nõ ſit ĩpuberi in teſtõ. vr ſi ſit excuſatus põt repetere tutelã filij ꝛ ipſa inrabit ꝙ ipſa nõ trãſibit ad ſcõas nuptias ꝛ renũciet velleiano ſub hypotheca rez ſuaz. C. qñ mu. tut. offi. fun. põt. l. ij. ꝛ. iii. oliz ſic obſeruabaꝝ: hodie tñ ꝙ auẽ. ꝓferꝝ mf oĩb? tutoribꝰ legitimis ꝛ datiuis. ſed nõ teſtamentarijs renũciando ſimplici vbo ſis nuptijs ꝛ nõ ꝙ iuramentũ ꝛ velleiano ꝛ omni alio auxilio: vt ſi obligauerit ſe ꝙ pupillo non uuet. C. qñ mu. tute. offi. fun. po. auẽ. matri ꝛ auie. ꝛ in auẽ. de here. abinteſta. veni. ꝯ. et his. colla. ix. ꝛ in auẽ. vt matres ſine ꝓbi. tute. gerant. ꝯ. qr ꝺo. col. vii. ꝛ. C. qñ mu. tute. offi. auẽ. ſacſm. et ꝙcito ad ſm matrimoniũ cõuolauerit ſoluta ẽ tutela q̃ſi mortua cẽt: vt. d. ꝯ. qr ꝺo ꝛ ita pz ꝙ mulier iſta bñ excipiebat qr tutrix eẽ deſierat trãſeundo ad ſas nuptias. Itẽ ſi tranſeat ad ſas nuptias non reddita rõne tutele oĩa bona ſua ꝛ mariti ſecundi tacite ſunt filijs obligata. C. in qui. cau. taci. pi. contra. l. ſi mf. ꝛ in auẽ. de nup. colla. iiii. ꝯ. ſi ante tutelã. Itẽ ī ꝓncipio debet facere inuẽtariũ ꝛ ſatiſdare rẽ pupilli ſaluã fore: vt in auẽ. vt ma. ſine probi. ꝯ. vl. Ber.

¶ Ntimaſti. ¶ Exemplum relatiõis ꝺz ptibus edi anteq̃ fiat relatio. vel ſumma clarius ſic ut in rubro ꝛ facit hoc. c. ad ſcõam ptez rubrice. ꝛ ꝓ intellectu ꝓmitte ꝙ lz ex multis cauſis papa ĩpugnaret relationẽ factam per iudices inter alias adiecit iſtam cauſam de qua in ter. preterea. Ab. si.

f ¶ De inquiſitionis. ꝟ ꝓceſſum fuit ſup exceſſibus iſtoꝝ ꝓlatoꝝ puniẽdis ī modũ ĩgſitionis. ꝛ iõ ſiue cã ſit criminalis ſiue ciuilis põt iudex referre cãm ſupiori. Si iudex dubitat q̃liter ī cã debeat iudicare talis relatio approbaꝝ. Si vero vult euitare onus iudicandi tũc nõ ꝺz admitti relato. I auẽ. de iudi. ꝯ. vl. col. vi. .ff. de iudic. eũ quẽ temere. ꝯ. i. de queri ꝺz ꝛ nõ de facto: vt ibi dicit qr non crimina: ſed vindicta potius ad nos debuit puenire. C. de offi. prefec. ori. l. iii. in fi. et .xxvij. q. i. ſi cuſtos. ꝛ. c. ſi homo. Si vo iudex dubitat ꝺ iure ꝛ vult referre negociũ ſupiori exẽplũ conſultatõis illico tenet edere ptib? vt ſi forte min? plene referat

vel ꝯrarium quã debeat vel ī preiudiciũ alterius ptis: ptes ꝺicere possunt ꝛ appellare. C. de rela. l. i. ꝛ. ij. ꝛ hic. Si aũt tũc nõ appellauerit postea cũ ꝓnceps rescripserit nõ poterit appellare. ii. q. vj. §. biduũ. i fi. qz approbasse vr̃ appellationẽ: vt ibi: ꝛ. ff. qñ appel. sit. l. i. i. rñ. ꝛ qz hospitalarijs ignorãtibus relatio facta fuit nõ tenuit relatio qz exemplũ relationis ostendi ꝺz litigatoribus dicunt leges predicte: ꝺ quibus ꝫ fit mẽtio.

Significante. ¶ Prio ponitur appellantis narratio in secunda causę cõmissio ibi: Idcoqz. Ab. si.

a ¶ Post citationez: certe nec ante citationez nec post debuit epi molestari sup possessiõe carnificij lite pendẽte si ipe possidebat cũ capitulũ sup hoc ꝙueniret epz: vnde pz qꝺ erat ī possessiõe de q̃ nõ debuit eisci lite pẽdẽte. s. vt li. pẽ. c. i. ꝛ. ii. rvi. q. iiij. volumus vnde male petebat capitulũ vr̃ si capitulũ possideat agẽs ꝺ ep̃m ne inquietaretur adhuc nõ poterat ĩplorare officiũ iudicis lite nõ cõte. vt ꝺ. sequitur quod magis vr̃.

b ¶ Presertim. i. maxime qz nec post litẽ. ꝙtest. debuit ei auferri possessio si ipse possidebat sed verius vr̃ qꝺ capitulum possidebat vt viri.

c ¶ Preuenire: qõ facere nõ poterat qz pendente dilatione iudicis offiñ ꝙquiescit nisi ptes ꝙsentiant. C. de dila. siue ps. er cã tñ mutat dilatio quando qz. ff. de arbi. diez autẽ. in fi. ꝛ ar. ff. ꝺ re iudi. qꝺ iussit: ꝛ. s. e. cũ cessante. ar. ꝛ est notabile qꝺ iuder data donatione nihil facere posset ante terminum altera parte inuita.

d ¶ Super his. no. s. qꝺ iudices lite nõ ꝙte. reducere volebant capitulũ ī pristinuz statũ: ut carnifices nõ venderẽt carnes alibi q̃ in stallis capituli qõ facere nõ debeant cum adhuc possent recusari lite non ꝙte. iii. q. iiij. offerat. ꝛ ita ante lit. ꝙtest. iuder delegatus circa ꝑncipale negocium nihil facere põt. ar. s. de rescrip. sup lr̃is. ꝛ super eo qꝺ pẽdẽte dilatione ꝓcedere volebãt qꝺ facere nõ poterant vñ valuit appellatio. ar. ꝫ. s. de of. iudi. c. ii. in fi. põt dici qꝺ illa logr̃ ī ordinario cui⁹ iurisdictio fundata ẽ cui⁹ẽt offiñ ante lit. ꝙte. ꝛ post implorari põt tẽpore cõpetenti sed nõ dilatiõe pendente aduersario ꝺicente vt hic dicit: ꝛ. C. de dilat. siue ꝫ loquit de delegato cuius iurisditio nõ est firma ante lit. cõte. quare ei⁹ officius ĩplorare nõ põt ante lit. cõte. ꝛ maxime dila. pendẽte: vt hic patet: vel verius dicas qꝺ ibi logr̃ de alio officio iudicis qõ petit incidenter fauore minoris vel alterius qui utit iure minoris hic de alio qõ quasi respicit ꝑncipale factum quod immutatũ est ab aduersario ꝛ quod ẽt cõpeteret maiori post lit. cõte. corã delegato: sed nõ ante nec pendente dilatione: vt dictum est.

e ¶ De ihibitione: ꝛ sic pz qꝺ ꝓcurator nõ põt excedere fines mandati alias non nocet domino. C. de ꝓcu. si ꝓcurator: ꝛ. s. de offi. dele. cũ olim. Si ꝙo simpliciter ꝙstitut⁹ fuisset nulla forma data sibi de iudicibus ĩpetrandis nõ posset eos recusare quos ꝓcurator ĩpetrasset. s. de cã pos. cuz olim. ꝛ hic a cõtrario sensu: vñ hoc. ꝫ vr̃ qꝺ nõ sit amplius audiendus post annũ: ꝛ sibi ĩputet qꝺ tali cõmisit negocia sua. ff. de mino. cũ mãdato in fi. agat ergo epc̃s ꝫ ꝓcuratorẽ vel ꝙtra eũ q circũuenit ꝓcuratorẽ ipsum. ff. de do. ꝛ elegãter. §. q dolo. hic ꝓcurator circũuẽtor forte nõ erat solutẽdo: ꝛ ita restituit cõtra aduersariũ. ff. de eo ꝑ quem factum erit. l. vl. i. respõ. vel audit⁹ fuerit epc̃s ex generali clausu. si qua iusta cã mihi videbitur in integr̃ restituã. ff. q. er cau. ma. l. i. in fi. ar. s. de in inte. resti. er lr̃is. ar. ī. de pig. significante. quãtũ enim in ipso fuit bñ ꝓsecutus fuit appellationẽ: ꝛ ita audit epc̃s triplici rõne. Quod audit post annũ hoc fuit ꝑ factũ ꝓcuratoris qꝺ fuit iusta cã q̃re indulget biẽniũ: ut. s. e. cũ sit romana. Et alijs duabus cãis premissis tenuit appellatio: aut ex altera earz. Et est ar. qꝺ quando plura mandãtur ꝙiunctim quoz alterꝫ per se sufficit alterꝫ sufficit probare. de boc dictũ fuit. s. de rescrip. ex parte. Ber.

Interposita. ¶ Capitulum famosum: ꝛ multuz allegabile ꝛ. h. .d. principium vsqz ad. §. eidez. Ab. si.

f ¶ Probabili. tali que si foret probata reputaretur legitima. ꝫ. e. vt debitus: ꝛ. c. cum speciali. §. i.

ꝓcessu ad nos relationẽ transmisisse noscũtur: cuz iuxta legitimas sanctiones quotiens relaturum se iuder quilibet pollicetur: illico litigatoribus apud acta cõsultatiõis exemplum edere teneatur.

Item archiepiscopo archi. ꝛ .g. canonico turoñ.

¶ Si ante litem ꝙtestatã circa ꝑncipale negociũ iuder aliqd inouat vel diem assignataz sine cã preuenit licite appellatur. Et si procurator datus ad impetrandum super appellatõe nõ seruauit formã mãdati audit appellãs etiã post ãnũ.

Significante aurelianẽ. episcopo nos noueritis accepisse. qꝺ cum decanus ꝛ capitulũ magd. ipsum super eo qꝺ dicebant alibi q̃z ī stallis decani ꝛ capituli predictorum carnifices carnes vendeẽ nõ debere corã iudicibus auc. ap. conuenissent: petentibus tandẽ decano ꝛ cap. nominatis iudicuz offiñ implorãdo: ut cũ idẽ epc̃s post citationez[a] carnes in stallis alijs vendi faciisset: qõ ꝑ eum sup hoc factuz fuerat in statum ꝑstinum reuocarent: ꝓ pte ipsius fuit ꝓpositũ qꝺ cuz lis ꝑtim[b] nõ fuisset sup negocio cõtesta. locũ imploratio huiusmodi nõ bẽbat: adijciens qꝺ cũ de cõsensu ꝑtium corã dictis iudicibus ad litigãdũ sup ipso negocio cert⁹ dies statutus fuisset: ꝛ quãtũ ad illaz diẽ solutũ fuisset iudiciũ eorũdez: ꝓuenire[c] diẽ ipsum ac audire ꝑtez aduersam ī tali imploratõe absqz cõsensu ꝑtiuz nõ debebãt. ꝛ qz sup his[b] nõ audiebãt eũdẽ ad nfaz audiẽtiã appellauit. ꝛ lz ꝓcuratorez sunm ifra ãnuz ad huiusmodi appellationem miserit ꝓsequẽdã: qz tamẽ dictus ꝓcurator ut creditus circũuẽtus cõtra ihibitionẽ ipsius epi̇scopi nostras sup hoc ad quosdam iudices certa ratione suspectos lr̃as ĩpetrauit: dict⁹ epc̃s ꝑ ti noluit lr̃is sic obtẽtis: petẽs nõ obstãte lapsu ãni ad ꝓsecutionem appella. admitti. ¶ Idcoqz mãdamus quatenus si de ihibitiõe[c] huiusmodi ꝛ premissis causis appel. vel earum altera cõstiterit: reuocato ī irritũ ꝛ cetera vsqz attentatuz: ī iã dicto negocio iuxta priorꝫ cõtinẽtiã litterarũ ꝛ cetera. **Item.**

¶ Ad iustificãdã appellationem ex cã interpositã probare oportet causę ueritatez corã iudice ad quẽ nisi fuerit coram iudice a quo oblata ꝓbatio ꝛ reiecta. h. d. singulariter vsqz ad. §. eidem.

Interposita appellatione ex causa probabili[f]: ñ sufficit appellãti probare qꝺ ex causa huiusmodi prouocauit: si eam non doceat esse verã[g]: nisi hoc se offerẽs[b] probaturũ: non fuisset admissus. ¶ Eidem[c] quoqz pmittitur: si nõ recipiatur app. ei⁹ a iudice nec ab aduersario approbetur super ꝓsecutionem appella. per ꝓcuratorem ad impetrãdum ꝛ contradicendum constitutum litteras ĩpetrare: licet pars altera per se vel ꝑ ꝓcuratorem idoneuz iudiciũ sup hoc apud sedem apostolicam reciperẽ[k] sit parata. ¶ Ille deniqz qui uocẽ ap. emisit cuius nondz ẽ alij cognitio delegata: ad petitionem[l] eiusdem ad eum a quo prouocauit: de iure remittitur cõtradictione[m] partis alterius nõ obstante: inlegitimis expensis aduersario q̃s cum propter hoc fecisse constiterit cõdemnandus. ¶ Sane parato aliquo probare grauamen ꝓpter quod duxerat appellandum: parte aduersa se cõtumaciter absentã

g ¶ Esse verã. si. s. eo. ꝺ testi. ex parte ade. ꝛ. s. eo. t. prori. cũ. i. ꝛ. a. ar. ꝙtra. s. de offi. dele. cuz causa. ꝛ. s. e. vt debit⁹. ꝛ .c. dilecto.

h ¶ Nisi hoc se offerens huic ꝙbo signat. ꝫ. s. ꝺ testi. ex parte ade. qz ille adã obtulit se ꝓbaturuz nec fuit admissus ꝛ ante sniam ꝛ tñ in cã appel. ꝺz ꝓbare cãm appellationis verã fuisse. Solue hoc ꝫ quod ibi dicti. Et ꝫ enĩ appet apertuz grauamñ qꝺ oppono cãz ꝓbabilez ꝛ eã offero me ꝓbaturũ si nõ admittor ꝛ iõ sufficit hoc ꝓbare in cã appellatõis. qz hoc ꝓbato satis probat grauamẽ qz pinde habetur ac si cã allegata quã volo ꝓbare eẽt ꝙa ꝛ me repelleret: sec⁹ ẽ cũ simpliciter cãm allegat qz tũc vr̃ id q̃si maliciose fecisse. vnde illã cãm teneat ꝓbare verã fuisse. ar. s. eo. sup eo. §. si autẽ aduersa. De hac materia plene dictũ ẽ ī ꝺcre. er ꝑte ade. ꝛ. s. de except. oli.

¶ Eidem quoque.

¶ Si appellatio nõ fuit recepta a iudice vel approbata a pte sufficit appellãti mittere ꝓcuratorẽ ad ipetrãdũ ꝛ ꝫdicendũ lz pars appellata sit parata ī curia prosequi. b. d. vsqz ad. §. ille deniqz. Ab. si.

i ¶ Eidem. s. appellãti.

k ¶ Recipe iudiciuz sit parata sibi ĩputet qꝺ nõ approbauit appellationẽ: ex quo eã apud sedez apostolicã prosequi voluit: ꝛ si appellationem approbasset ipse vel iuder tũc enĩ tenet sufficiẽter prosequi als punit ī expensis. s. e. nicolao.

Sit ergo cautus q appellat circa duo. ¶ Primo qꝺ cuz appellat ex cã probabili qꝺ offerat eam se probaturꝫ: qz in appellatiõe relenabit: qz nõ oportebit eũ probare cãm eẽ verã. itẽ ī alio: qꝺ cũ recipit appellatio a iudice vel ab aduersario suo: ꝑsequatur cãm suam per sufficientẽ procuratorem ad totam cãm: ne ꝙdenet alteri parti eam prosequenti in expensis.

¶ Ille deniqz. ¶ Ante inchoatã prosecutionem appel. appellans potest si vult inuito appellato petere vt remittatur ad iudicem a quo. sed cõdẽnabitur in expensis factis per partem aduersam in illa appellatione. h. .d. vsqz ad. §. Sane. Ab. si.

l ¶ Ad petitionem eiusdem. sic. s. eo. accepta. alias eniz non debet causa remitti ad eum a quo est appellatum. C. de appel. eos. ꝛ. ij. q. vj. §. ab eo ꝛ. ī. de sen. ex. c. per tuas.

m ¶ Contradictione partis alterius. ꝑs appellata cõtradicere nõ põt: qz nõ bz iudicẽ suspectũ q ꝓ ea tulit sniam: cũ ipsum ꝑ hoc approbauerit vñ ipsum reprobare nõ põt. iiij. q. iij. §. si quis testibus: ꝛ in fauorẽ tantũ appellãtis statutuz fuit: qꝺ ad eũ nõ remittat a quo appellauit. huic fauori q ꝓ eo ītroducitur põt renũciare: cũ hoc licitũ sit cuicũqz. C. de pac. si quis ī conscribendo. ī. de regula. ad apostolicam. condẽnatur tamen alteri parti in expensis tanq̃ contumax: quia maliciose ipsum trarit in appellando ipsum ad papam: qz perinde est: ac si ipse non fuisset prosecutus altero prosequente. s. eo. c. reprehensibilis.

¶ Sane. ¶ Articulus appellationis interpoſite a grauamine diſcu
titur per iudicem ad quem parte abſente per contumaciã ẽt lit. non conte.
in appel. uel principali. b. d. Ab. ſi.

a ¶ Lite non ꝓte. ẽ habes nouũ caſum i quo põt procedi lite non cõteſt.
aliũ bẽs. ſ. de offi. iudi. c. ii. alij notant. ſ. ut lit. non ꝓte. qm̃ frequenter.
rõ redditur i lfa: qr agi
tur õ inigtate iudicis: ſi
de negocio principali uꝫ
de feõ aduerſarii. vnde
equũ fuit ut de hoc co-
gnoſcat nõ obſtante ab
ſentia aduerſarii: ꝛ ita
colligit ex hac lfa a con
trario ſenſu ſi cẽt ꝓſens:
qꝫ ſup exceptiõe deberet
lis conteſtari qõ verum
credo ut no. ſ. de offi. õ
le. prudentiã. §. ſexta.

b ¶ Rigor iuris. rigor
ẽ ut nõ ꝓcedatur lite nõ
ꝓte. talis rigor in hoc ca
ſu non ẽ ꝙandus cũ ꝑn
cipaliter agatur de inig
tate iudicis: ſz i aliis cau
ſis ubi agitur principa-
liter de inigtate aduerſa
rii ꝓp ipſi⁹ ꝛtumaciam
ponẽdus ẽ actor i poſſeſ
ſione cã rei ꝙãde uel ex
põicandus. hoc ſi dz fie-
ri i hoc caſu qr õ inigta
te iudicis agit: ſz pp hoc
ps puniri nõ dz. vñ ſi ñ
poſſz cognoſci de ꝫ gra-
uamine li. nõ ꝓteſ. eẽt q̃
ſi q̃dam perplexitas: qr
cũ non ꝓſtet adhuc vtr
appellatio ſit legitima
nõ põt ſe ītromittere de
ꝑncipali q̃one. i quo ca-
ſu tñ ꝛ non ante bz in-
triſditionẽ ſup principali
q̃re non põt procedere i
principali nec penaz ipo
nere aduerſario cuz ipſe
non peccauerit. ꝛ ſi pũi-
ret illũ: faceret ꝫ ſcienti-
ã: ſed ꝓpter ꝛtumaciã
vꝫ puniendus. Et ideo
ut hec ꝑplexitas euitetur
põt iudex cognoſcere de
hoc grauamine lite non
ꝓteſt. ſ. de iniquitate iu-
dicis. probato õ gra-
uamine reuocabit̃ gra-
uamen ꝛ poſtea iudex citabit abſentẽ: ꝛ ſi citatus non venerit ꝓp ipſi⁹ cõ-
tumaciam procedetur ꝫ ipſum. ꝛ ſic nulla ꝑplexitas eſt. Si vero appel-
latio non valuit remittitur ad illum a quo appellauit.

¶ Inquiſitioni. ¶ Sũmatur. ut in rubro ꝛ hoc ſi negocia ſunt ſe-
parata. Non diuiditur. Ab. ſi.

c ¶ Premiſſa. arg. ꝫ. ſ. e. ſecundo requiris. i. rñ. vbi dꝫ qꝫ non refert an
ponatur in medio. ꝓncipio. vel fine remotio appellationis quia ad om-
nia refertur. So. eſt ibi: qr hic ſunt diuerſa negocia non ſe tangentia ibi
vnum negocium. lz bẽat plures articulos. Item eſt ar. qꝫ determinatio-
nes recipiunt tñ ꝓcedentia ꝛ non ſequentia. ar. ꝫ. ff. de leg. i. l. ſi ſeruus
plurium. §. vlt. ꝛ. xxii. q. vii. apoſtolus. Ber.

¶ Vna ſnia. ¶ Breue eſt. ſed per alia verba ſummatur ſicut in ru-
bro. Abbas ſiculus.

d ¶ Una ſnia. huiꝰ decre. hẽs. ii. q. vi. §. ſũt quoꝝ. ꝛ. §. qñqz: ꝛ. C. ſi vnꝰ
ex plurib⁹ app. l. i. ꝛ. ii. Unde vt intelligas qõ hic dꝫ not. qꝫ ſi res cõis ſit
plurib⁹ ꝛ corpalis. nec diuerſitas facti ſẽpationẽ recipit vt in duobus cor
reis debendi ſi oẽs ꝺdẽnati ſint: ꝛ vnus appellauit: victoria vnius oĩbus
ꝓdeſt: ut ꝫ dicit: ꝛ. ii. q. vi. §. qñqz. ꝛ. C. ſi vnus ex pluribus app. l. ii. ꝛ
ſint tales qui non inuentur beneficio reſtõnis. Si vero vnꝰ fauore mino
ris etatis ꝑetraret contra ſniam beneficium reſtõnis: hoc nõ ꝓdeſt ali-
is: ut in. l. ꝑdicta. C. ſi vnus ex pluribus. l. ii. ꝛ. iii. q. vi. §. qõ ꝛ ſi etatis:
ꝛ ideo dicit ꝫ ſi jure cõi inuentur. Si vero res ſit incorporalis ꝛ cõis ꝛ in
diuidua: tunc victoria minoris ꝓdeſt maiori. ff. quẽadmodũ. ſer. amit-
titur. ſi cõem. i. rñ. ut ſeruitus indiuidua ſit: tamen vſufructus lz ſeruitus
ſit diuidi poteſt. ff. ad. l. fal. l. i. §. ſi vſufructus.

e ¶ Eadẽ cã. ¶ Done crẽplũ: tres erant tutores bẽntes adminiſtrationem
indiuiſaz gerẽtes ꝺdẽnati ſunt: vnus appellauit ꝛ obtinuit ceteris ꝓdeſt
te põt ſuper hoc lite nõ ꝓteſt. ª ꝓce
di: lz nondũ litis ꝓteſtatio facta fue
rit i ipõ appella. articulo vel nego
cio principali: qr cũ in hoc caſu iniquitas pricipaliter prioris iudicis
arguitur nõ eſt rigorᵇ iuris: ex quo
ſequi poſſet cauſe perplexitas: re
quirendus. ¶ Dem.

¶ Clauſula appellatione remota in medio lfarũ poſita reſpicit pre-
miſſa quibꝰ ãnectitur non ſequẽtia niſi repetatur i fine litterarum.

¶ Inquiſitioni. T. T. reſponde
mus: qꝫ quotiens clauſula per
quam tollitur appellationis reme-
dium: in medio litterarum poni-
tur: ſi ſunt plura negocia ſe mini-
me contingentia: tantum premiſ-
ſa cõplectuntur: niſi forte i fine litte
rarum predicta clauſula iteretur.
¶ Dem.

¶ Appellatio vniꝰ ꝓdeſt alteri ſi cõi iure inuentur ꝛ idẽ ſit negociũ ꝛ
eadem defenſionis cã ꝛ ſint eadem ſententia condemnati. alias ſecus.

¶ Una ſniaª pluribus cõdemna
tis ſi vnus ſolus ad appella.
beneficiũ conuolauerit: illius victo
ria iure cõi ceteris ſuffragatur. ſi
cõi iure inuentur: idemqz negoci-
um: ꝛ eademᵉ cauſa dẽfẽſionis exi
ſtat. ¶ Dem.

¶ Juſtus metus excuſat adeo qꝫ non appellãs habetur ꝓ appellan
te ſi fuerit ꝓteſtatus ꝛ appellationis cauſas durerit exprimendas.

Si iuſtus metus quominus ap
pellaueris te excuſaſᶠ: ad ap.
reputaris beneficium conuolaſſe
dũmodo infra tẽpus quo licite pro
uocatur: coraꝫᵍ iudice a quo appel
laſſe volueras: uel ſi bñe ipſius co
piam nequiuiſti in preſentia bono
rum virorum conteſtatione ſuper
hoc ꝓpoſita: cãs appella. dureris
exprimendasʰ.

Rubrica De clericis pegrinãtibꝰ.

¶ Elefti. iii. abieñ. epõ.

¶ Cõtra pegrinantẽ ſeu ꝓficiſcen
tem ad ſedem apoſtolicam non eſt
aliquid innouandum.

¶ Conquerẽte. J. ꝑſbytero
cꝫ itellexim⁹: ꝛ ifra. ¶ Li
cet ꝑſbyter idẽ res ſuas ꝛ
eccleſie ſue in ꝓtectiõe no
ſtra nõ poſuerit quando ad nos ac
ceſſit: tamẽ cuz bi qui accedũt adᵏ
pre. n. cum rebus eorum debeant
eſſe ſub apoſtolica ꝓtectione ſecu
ri: mandamus quatenus quicquid
eidez ꝑſbytero poſt iter arreptum
ad uos veniendi ſubtractuz eſt vel
ablatum ſibi reſtitui faciatisˡ.

Rubrica De cõfirmatiõe vtili vel inutili.

¶ Lex. iij. exoñ. epiſcopo.

¶ De re ſciẽter cõfirmata ꝑ papã inferior iudex cognoſcere non po
teſt niſi confirmatio non tenuerit vt quia ſurrepticia vel de re liti-
gioſa.

Si quis rei litigioſe[m] con
firmationem[n] impetra-
uit ab apoſtolica. ſe. non
minus poteſt iudex de
cauſa cognoſcere: ꝛ eam
ſine debito terminare. ¶ Sed ſi
rem tunc pacifice poſſidebat: cum
inde confirmationem obtinuerit:
non eſt licitum iudici de queſtione
uocatur: coraꝫᵍ iudice a quo appel
laſſe volueras: uel ſi bñe ipſius co
piam nequiuiſti in preſentia bono
rum virorum conteſtatione ſuper
hoc ꝓpoſita: cãs appella. dureris
exprimendasʰ.

Rubrica De clericis pegrinãtibꝰ.

¶ Elefti. iii. abieñ. epõ.

¶ Cõtra pegrinantẽ ſeu ꝓficiſcen
tem ad ſedem apoſtolicam non eſt
aliquid innouandum.

¶ Conquerẽte. J. ꝑſbytero
cꝫ itellexim⁹: ꝛ ifra. ¶ Li
cet ꝑſbyter idẽ res ſuas ꝛ
eccleſie ſue in ꝓtectiõe no
ſtra nõ poſuerit quando ad nos ac
ceſſit: tamẽ cuz bi qui accedũt adᵏ
pre. n. cum rebus eorum debeant
eſſe ſub apoſtolica ꝓtectione ſecu
ri: mandamus quatenus quicquid
eidez ꝑſbytero poſt iter arreptum
ad uos veniendi ſubtractuz eſt vel
ablatum ſibi reſtitui faciatisˡ.

Rubrica De cõfirmatiõe vtili vel inutili.

¶ Lex. iij. exoñ. epiſcopo.

¶ De re ſciẽter cõfirmata ꝑ papã inferior iudex cognoſcere non po
teſt niſi confirmatio non tenuerit vt quia ſurrepticia vel de re liti-
gioſa.

Si quis rei litigioſe[m] con
firmationem[n] impetra-
uit ab apoſtolica. ſe. non
minus poteſt iudex de
cauſa cognoſcere: ꝛ eam
ſine debito terminare. ¶ Sed ſi
rem tunc pacifice poſſidebat: cum
inde confirmationem obtinuerit:
non eſt licitum iudici de queſtione

¶ Si iuſtus. ¶ Prio po-
nitur thema. Secundo de
ciſio ibi: ad appellationis. Ter
tio moderatio ibi: dummodo.
Abbas ſiculus.

f ¶ Excuſat. arg. qꝫ ea q̃ ꝑ me-
tũ fiunt nõ obligãt. de hoc vide
. ſ. qꝫ me. cã. abbas. Et ita ꝑ
appellãte habeẽ: ſz illõ nõ ſuffi
cit niſi ꝛ illõ ꝓteſteẽ. C. õ bis q
ꝑ me. iudi. non app. l. ii. ff. de
app. cũ gdã. õ gbꝰ legibꝰ ſũpta
eſt õ decr. ꝛ ita currit tps ei qui
agere nõ põt niſi iſtud ꝓteſteẽ
ſi. ſ. õ offi. ordi paſtoralis. i fi.
ꝛ. xvi. q. iii. §. pe. ver. is autẽ. ꝛ
. ſ. de elec. c. vl. ſi. C. de ãna. ex
cep. ut ꝓfectius. ꝛ. C. de epiſ. au
di. l. ul. ꝛ ita interrumpit̃ pre-
ſcripto per ꝓteſtationem.

g ¶ Corã iudice a quo. Nо. qꝫ
ſi põt bñe copiaz iudicis a quo
dz ꝓuocare nõ dz corã alio ꝓte
ſtari: ſz tẽ demũ ſi iudicẽ illum
bñe ñ ꝑt ut õ dicit. ꝛ ſic ex ordi
dine ꝛboꝝ argumentandũ eſt
arg. xliii. di. ſit rector. in fi.

b ¶ Exprimẽ das. ſz q̃re ꝓpelli
tur exprimere cãs appel. cũ ſuffi
ciat dicẽ appello. ii. q. vi. §. for
ma hoc ītelligo quãdo appel-
latur añ ſniam ab aliquo gra-
uamine qr tũc cã appellatiõis
dz exprimi. ſ. e. ut debit⁹. ꝛ. c.
cũ cãm. ubi dꝫ qñ ſit exprimẽ-
da cã appellationis ꝛ qñ non.
vel dic qꝫ idẽ ẽt diffinitiua. C.
de bis q ꝑ me. iudi. non appel
. l. ii. ꝛ ſupple maxie: qr nõ ẽ ne
ceſſe cãs appellatiõis exprimere
niſi uelit. ff. de ap. ſcio q̃libꝫ. ut
qꝫ dicit cãs: intelligẽ i genere:
ſic hoc mõ inq̃ ſnia lata ẽ ꝓtra
me: nec audeo appellare: ꝛ hoc
proteſtor coram vobis. H.

Rica De clericis peregrinis. ſ.
viſum eſt de appellationibus.
ſed quia peregrinantes in mul
tis gaudent priuilegio appel-
lantium merito ſubijcitur hec
Rubrica de clericis peregrinantibus. Abbas ſiculus.

¶ Conquerente. ¶ Hoc dicit in ſũma ¶ Peregrinantes ad papã
maxime clerici cũ oĩbus rebus ſuis debent eſſe ſub ꝓtectione ap̃li-
ca ſecuri. uel ſic ꝛ melius cõprehendendo vtrũqz intellectũ vt in ru-
bro. ¶ Primo ponitur q̃rela. Secundo ꝓuiſio ibi: lz. Ab. ſi.

i ¶ Non poſuerit. exꝑſſa voce ſz. expreſſit ipõ facto qõ plus eſt. ſ. ti. proꝝ. dilecti:
ꝛ. c. vt noſtrum: ꝛ. c. ad audientiam. ii.

k ¶ Ad ꝑſentiã nr̃am. cã peregrinatiõis ſupple ut faciat ad hũc titulũ qui iterũ
ſub apoſtolica ꝓtectiõe ꝓſiſtunt. xxiiij. q. iii. ſi quis romipetas pr̃na ꝛ. illi canões
qui ad hũc titulũ ꝑtinent. C. ſi ꝑ vim vel alio mõ abſentis poſſeſ. turbata ẽ. l. i.
ꝛ. C. de emãti. liber. l. iubemus. ff. de tuto. ꝛ cura. da. ab bis. l. vlt.

l ¶ Facitis. i hoc caſu qñ poſſeſſio abſentis taliter turbat̃ ꝫu⁹ amicꝰ ꝓprimꝰ co-
lonꝰ petet ꝑñt ut poſſeſſio reſtituatur ut i. l. ꝑdicta. C. ſi per viz vel alio mõ. l. i.

Rica De ꝓfirmatione vtili vel inutili. . ſ. viſum eſt de ſuſpẽſione ſnie ſeu iuriſdi-
tione iudicis q̃ fit remedio appel. ſeu pegrinatiõis. Sz qr ſnia ſeu ꝓceſſus iudi-
cialis qñqz confirmat̃ ꝑ ſuperiorẽ ꝛ poſſet dubitari de validitate vel inualidita-
te ꝓfirmationis merito ſubijcit hec ¶ Rubrica de ꝓfirmatiõe vtili. Ab. ſi.

¶ Si quis. ¶ Summatur hoc. c. cũ ſequenti ut in rubro. ſecũda ps
ibi: ſed ſi. Abbas ſiculus.

m ¶ Litigioſe. res litigioſa ẽ de cuꝰ dñio cã mouetur inter petitores
ꝛ poſſeſſorẽ iudiciaria quentiõe: ut tradit̃. C. de litig. auc. litigioſa
res. ꝛ ſic ꝓuerſia ſup poſſeſſiõe orta ſi facit rẽ litigioſaz: qõ verꝫ ẽ. ꝛ ſup res liti
gioſas nouũ priuilegiũ ꝑetrari nõ põt. ſ. de teſti. cãm q̃: ꝛ. ſ. ut li. pẽ. c. i. ꝛ vlt. ꝛ
. J. e. bone nec ad aliã poteſt trãſferri perſonã. ri. q. i. qr. res: ꝛ. ſ. vt li. pẽ. eccleſia
ſancte. ꝛ in auc. in medio lit. ſacras iuſſio. non fieri. §. ſi vo. oſtendẽdum. colla.
. viii. ꝛ non obſtante priuilegio tali ſiue indulgentia iudex procedere dz.

n ¶ Confirmationem. no. qꝫ ꝓfirmatio ꝑetrata ſub forma cõi ſiue ẽt inouatio

nihil noui iuris tribuit: sed solūmodo vet⁹ ꝓseruat. xii. dist. ꝓceptis. ar. xxx. q. iii. c. vl. ⁊. j. e. cū dilecta ⁊. c. sequentib⁹: ⁊. j. de ꝓuil. qz intētionis. vnde ꝑ talez cōfirmationē vel innouationē non ipedit petitio alterius uel iudicis cognitio. j. ō ꝓcess. pbē. qz diuersitatē. j. e. bone. ar. ix. q. iii. ꝙquestus. nūc ꝩo: ⁊. s. ō offi. ordi. lz. ⁊. ff. ne qd i lo. pub. l. ii. §. si qs a pncipe. qz hoc facit papa sine preiudicio alicuius ut pz per iura predicta.

Quid ergo valent huiusmodi confirmationes: paruz valent nisi qz solet plus timeri qō spāliter ⁊c. xxiii. dist. quāquā.

a Exorta. qz dicit hoc non eē licitū iudici cognoscere ō qōne exorta sine mādato pape. Dic vin. qꝺ si post ꝓfirmationē moueat ei qō: an licite obtineat bñficiū an nō: nō ē licitū iudici ō hoc cognoscere sine mādato pape. sed si ei obijcit crimē nō impedit pp ꝓfirmatiōez iudicis cognitio. Sz certe nō ē vez si cōfirmatio sit fcā in forma cōi fini cause cognitione. si aūt cū cause cognitiōe ꝓfirmatio sit fcā tē vez ē qō dicit vi. ⁊ idē dicit qō tā. Et lau. dicit qꝺ si moueatur qō. an talis cōfirmatio valeat vel nō: de hoc non pōt cognoscere iudex inferior: qō vez est. T. distinxit ⁊ melⁱ⁹ aut enī cōfirmatio fcā fuit sine cāe cognitiōe in forma cōi ⁊ tūc non ipedit petitio alicui⁹ vl cognitio: i quo casu loquunt iura supius assignata. si vo ꝓfirmatio fiat de bñficio alicuius ul ō aliqua snīa cū cause cognitiōe ⁊ hoc cognito papa ex certa scīa confirmat tibi beneficiū tuū uel snīaz latā. de qōne illa si postmoduz qō suboriatur nullus poterit iudicare sine spāli mādato pape: ⁊ hoc itelligit ex ipsa ꝓfirmatione qz tē simpliciter ꝓfirmat nulla cōditione apposita. De tali ꝓfirmatione hēs. s. de of. dele. quoniā abbas: ⁊. s. de trāsac. c. i. ⁊. s. ō pac. quotiēs. ⁊. s. ō testi. veniens: ⁊. s. de offi. dele. corā in fi. ⁊. j. de testa. rainuti⁹ et. c. Rainaldus: ⁊. j. ō insti. ex frequentib⁹: ⁊. j. e. c. pe. ⁊ in aliis ꝓfirmatiōib⁹ cū vo: ꝓfirmamus sicut iuste possides. sic exponit. i. si. j. ō cōcess. pbē. qz diuersitatē. ⁊ istas duas decre. intelligebat tan. de ꝓfirmatiōe qꝺ fit cū cāe cognitiōe ex certa scīa pape: tamen si certū esset qꝺ per falsi suggestionē cōfirmatio sit obtenta non valebit huiusmōi ꝓfirmatio. j. c. pr. ⁊ sic possūt intelligi iste due decre.

Bone memorie.

C Pōt legi ⁊ aliis modis q̄ in rubro ut pz ex infra dicendis: sed non insisto qz non continet vtilitatem magnā ⁊ primo ponitur ꝓsultatio. Scōo responsio bimēbris ibi. Respōdem⁹ scōm membrum ibi: verum. Ab. si.

b Mādarunt. qō facere non debuerunt: qz appellatiōe interposita nihil ē innouandū. ii. q. vj. appellatiōe: ⁊. ff. nihil ino. appel. pē. l. vna. ino reuocari oz exercutio anteq̄ de appellatiōe cognoscat. s. de iureiur. veniēs: ⁊. s. de app. dilecti

c Caute ꝓueniens. qō facere ꝑmature nō oz ut appellātem i commissione impetrata supplantet. s. de appel. oblate. secus si non ꝓueniat diligentiam appellationis. j. eo. c. §. verum. qz tunc valent ꝑme ut ibi.

d Mentio bēbatur. ⁊ iō non valuerunt. s. de rescrip. ex pte: qz tacita veritate si. s. de appel. sepe. i fi. Et ita pz qꝺ si qs non facit mentionē de appellatione aduerse partis non valent lre: qō ē notabile. si. s. de rescrip. ex parte. vbi de boc.

e Generare. in boc. s. qꝺ non obstāt⁹ ꝑmis lrīs ꝓfirmatiōis iudices dati ad appellationē cognoscēt de ea. s. eo. c. i. ar. ⁊. j. eo. c. ꝓpri. ad fi. ar. si. s. de testi. ex parte ade. ⁊. c. ad cām q̄ ⁊. j. de ꝓuileg. oudum. Ber.

f Si dicat. i secūdis lrīs ipetratis ab appellāte: ⁊ qꝺ dic si dicat supple. marie.

g Illis lrīs. ꝑ hāc generalitatē nihil reuocat. s. de vo. ⁊ ꝓtu. ex lrīs: ⁊. ff. ad. l. cor. de fal. diuus. nec valet legatum uel stipulatio fundi i genere facta nullo fū-

postea exorta⁸ decernere aut eā diffinire absqz se. ap. mandato.

I Dem vigorieñ. episcopo.

C Idem dicit.

Oēꝓfirmationib⁹ autem romani ponti. volumus te tenere: qꝺ cōtra illas nisi nouuz apo. se. ꝓcedat mandatum: aut certum sit qꝺ sint per falsi suggestionem illicite: non est aliquatenus iudicandum. Celestinus. iij.

C Littere cōfirmationis sup snīa a qua erat appellatum non valent si appellatus malicioſe ꝓuenit appellantem alias pendent donec de appellatione cognoscatur.

Bone me. A. canonicus vester proposuit snīaz a delegatis iudicibus, platā fuisse: ifra. r. dies ille ꝓtra quē sentētiatum fuerat ab illa snīa appellauit: iudices tamen nibilominus snīaz executioni mandarunt⁵. Leterū appellans iti nere statim ad apo. se. arrepto litteras de retractando snīam impetrauit: aduersarius autē ipum cautē ꝓueniens⁶ cōfirmationis ꝓmulgate snīe rescriptum fuerat assecutus: i quo nulla ō facta appellatione mētio⁶ habebatur. Ideoqz req sisti: que quibus lrīs ꝓiudiciuz faciant. Respondemus igitur qꝺ posteriores debent prioribus preiudicium generare⁷. Cez si dicatur⁸ in illis litteris⁸ veritati ⁊ iusticie pre iudicātib⁹ vel sub alia forma verborum: dummodo nil diceretur de lrīs ꝓfirmatiōis exꝑsse: dicim⁹ qꝺ prime tādiu⁹ suum debent habere vigorem: donec de iniqua sententia cognitio plenior habeatur.

I Pno. iij. decano. padebureñ.

C Innouatio ꝓuilegij nouum ius nō tribuit nec antiquum cōfirmat sed si quod competebat conseruat.

Cum dilecta in christo filia abbatissa ⁊ sorores ecclesie de-

gardeueneñ. sua cuperēt ꝓuilegia innouari: ꝓpter viarum discrimina quattuor episcopis ⁊ abbatibus totidē: vt ea inspicerent diligenter ⁊ tenorem ipsorum fideliter transcribentes sub sigillis suis nobis remitterent duximus iniungendum: ⁊ infra. Nos autem tam legato qui sub sigillo ꝓprio ea nostro fecit conspectui presentari: q̄ inquisitoribus ipsis fidem debitaz adhibentes: licet non videremus⁴ quare nō deberent eadem priuilegia innouari. qz tamen. c. maioris ecclesie: ⁊ infra. Sancte crucis canonici ꝓposuerunt hildesemeñ. ecclesiam in possessione subiectionis ipsius monasterij per cētum ānos ⁊ amplius extitisse: priuilegia ipsa tunc non duximus inouāda. Un de iudicibus dedimus in mandatis: ut ad locum idoneum accedentes citatis qui fuerint nocandi: inquirerent super his diligentius veritatez: a quibus pars hildesemē. ecclesie ad apostolicam sedem appellauit. Unde nuper autem ite rato predicta petijt abbatissa: qua tenus deberemus ꝓuilegia sue ecclesie renouare. Ex aduerso vero fuit postulatum: ut cām ipsam discretis uiris committere dignaremur: qui testes reciperent quos cōtra ꝓuilegia monasterij ⁊ ad probandum prescriptionē legitimam iducere ꝓponebāt. Nos igitur attendentes qꝺ iure sit ciuili⁹ statutū ut quādo piculuz testiū formidat: ne ueritas occultetur: ⁊ ꝓbandi copia fortuitis casibus subtrahatur: ēt lite non contestata testes valitudinarij ⁊ alij de quibus ex aliqua rationabili cā timetur ad testimonium admittātur: eiusdem equitatis similitudine prouocati¹ predicta priuilegia quasi iam nimia vetustate consumpta: cuz fuerint non

do demonstrato. ff. de iur do. cum post diuortiū. §. gener a socero: ⁊. ff. ō iure fis. ita fidei. expressam enim debent facere mentionem de primis: ad boc ut prime reuocentur. s. de offi. dele. ex lrīs.

h Tādiu. ista lra multū videtur ꝓdicere ꝑtī q̄ dicit qꝺ posteriores debent ꝓiudicare ꝑtib⁹. ⁊ ō innuit qꝺ valent lre ꝓfirmationis prime: ergo nō est opus ut in ꝑtib⁹ fiat mentio de appellatione: ⁊ ita nō refert vtr in secūdis fiat mētio de primis uel nō. vñ oz itelligi. §. iste. in eo casu cū ꝑme valēt cū appellat⁹ non ꝓuenit diligentiaz appellātis: sed expectauit legitio tpe ⁊ sunt lre sine aliquo vitio: ⁊ sic ꝓcedēt ꝑmi iudices ad cōfirmandā uel infirmanda snīaz: ut. s. de appe. oblate. ad fi. qz ꝑ talē generalitatē nō reuocātur ꝑme legitime ipetrate: ut of in propria notula. In ꝑmo casu nō valent prime qz appellat⁹ ꝓuenit diligētiā appellātis nec fecit mētionē de appellatiōe ut pz ex ipsa littera ul dic qꝺ iudices dati sup appellatiōe debēt cognoscere de inigtate snīe ⁊ lre ꝓfirmatiōis tā diu valebūt quousqz cōstet ō iniq̄ snīa. ⁊ si snīa ꝓfirmet remanebit confirmatio l statu suo. Si vo casset ꝓfirmatio non valebit. arg. s. de fi. instru. accepim⁹. §. interis ⁊ in. c. pri. in fi. arg. ad būc sensuz lra ista cōpetenti⁹ adaptat ⁊ ista fuit simplex ꝓfirmatio snīe quā fecit papa in forma cōi ꝓmissa ipetrāti: alias ꝝre fuisset posita hec de cre. in titulo isto. potius debuisset poni i titulo de appella. si deberet intelligi fm illā decre. oblate: ⁊ ex lra vtriusqz decr. ꝑz intellect⁹ iste. I illa oblate vt qꝺ pleban⁹ de lā bro sup obtinatiōe snīe lras ad iudices ipetrauit ꝓmissionis sicut rōnabil⁹ lata erat. ⁊ ō vt qꝺ rescriptū ꝓfirmatiōis fuerat assecut⁹ qz papa eā ꝓfirmauit forma cōi ⁊ sic nō itelligit ista fm illā: ⁊ lre ꝓfirmatiōis nō mittūt ō iudicib⁹ sz illius q ꝓfirmatiōz ipetrāt. b.

Cum dilecta C Breui⁹ sic pōt sūmari. Innouatio priuilegii nō inducit ꝓfirmationē iuris i eo ꝓtenti. Diuiditur i septē ptes. Prio ponitur sororꝫ petitio ⁊ pape ꝓmissio. In secunda ibi. Nos aūt: ingitorū relatio ⁊ canonicorꝫ obiectio. In tertia ibi: vñ. iudicū datio ⁊ ab ipsis appellatō. In q̄rta ibi: vñ nup. sororꝫ iterata petitio ⁊ eorꝫ ꝺdictio. In quinta ibi. Nos igitur pape interlocutio ⁊ priuilegij innouatio. In sexta ibi: qz vo. papa abbatissam cōstituit procuratricē. In septima ibi: Nolentes cōmittit principale diffiniendum. Ab. si.

i Non viderem⁹. nec poterat videri qō nō erat: ut. xxv. q. v. ad sedem vltra vnā colūnā. ver. ō ergo euigilent ⁊c. ⁊ boc iō non poterant videre qz innouatio nihil noui iuris tribuit. j. de priu. l. ex pte. ⁊. c. qz intentionis ⁊ si originalis cassatur filiter ⁊ innouatio siue confirmatio: ut. s. de fi. instru. inter dilectos: ⁊. s. de re iudi. cū inter vos.

k Iure ciuili. in auc. de testi. §. qñ multe. ⁊. §. hec vo. coll. vii. ff. ad. l. aquil. in. l. aquilia. ff. de resti. in inte. diuus: ⁊. C. de vsur. pupillari. l. vl. ⁊ iure canonico. s. ut li. non ꝓtes. qñ. i. respon. ⁊. s. de testi. significauit. ⁊. capi. cum olim.

l Similitudine prouocati. sim ilis. n. equitatis rō simulia iura suadere

videtur arg.ſ. de ꝓſti.nã concupiſcentiam.ꝛ.C.ad.l.fal.l.vlti.ff. ad.l. aquil.illud.ꝛ.ſ. de trãſla.inter corporalia.ꝛ.C.de conſti.pecu.l.vl.item arg.eandẽ eſſe rationem in teſtibus ꝛ inſtrumentis. C. de fi.inſtru.i exercẽdis.ꝛ.ſ. de teſti.cogen.c.peruenit.

a Duximus innouãda.ne ſi vetuſtate cõſumant nulla fides eis adhibeat.ar.ſ. de fi.inſtru.i ter dilectoſ.ar.ꝓ qꝫ inſtrumẽtis vetuſtate ꝓſũptis vel a muribꝰ roſis ſit adhibẽda fides.ff. de bon. poſ.ſm tabu.l.i.§.ſi roſe.ꝛ.ſ. de fi.inſtr.c.vlt.

b Jus nouum.ſimile tii.di.c.preceptis.

c Procuratricẽ.ſiẽ ꝑ femina põt eẽ ꝑcuratrix ſic ꝛ arbit.ſ. ꝺ arbi.dilecti: ſimilr ꝛ inder.rii.q. .ii.cũ deuotiſſimã. nam monachus de mandato abbatis põt eẽ procurator.xvi.q.i. monachi ut dic qꝫ rõne adminiſtrationis põt eẽ ꝑcuratrix ſicut ꝛ abbas.ſ. ꝺ trãſac. ꝓtingit.ꝛ.j. de cẽſi.ſopite.vel iꝺ potuit eẽ procuratrix eccleſie ſue ſiẽ miles in cã ꝓnumeri ſui.ff. de procu.filiuſſa.§. veterani.vel dic qꝺ veriꝰ eſt qꝫ papa ex certa ſcia ꝓſtituit eã ꝑcuratricẽ. vnde de hoc nõ eſt diſputãdũ .xvi.q.iiii.§.q ãt.ꝛ.C. de cri.ſacri.l.ii.ff. de re iudi.qꝺã ꝓſulebãt.ꝛ.ſ. de offi.dele.cũ viceſimũ alis femina non põt eſſe eſſe ꝑcuratrix.iii.q.vi. .§.tria.ꝛ.C.ꝺ ꝑcu.alienã.ff. de reg.iur.l.ii.ſed ſi papa i ſua ꝑſona vel ꝛlet agere coꝛã quo agere debet:ſup hoc arbitros eligeret vel ꝺiegaret cauſam alij.ar.ff.ꝺ iuriſdi. om.iudi.ꝓtor vel poſſet eẽ iuder i cã eccle ſue. de hoc dcm̃ eſt .ſ. de iudi. cum veniſſent.

d Ad interruptionez: ſic.ſ.ꝺ reſcrip.illꝺ.ꝛ.c. auditis vbi de hoc.

e Legitimaz.ſ. centuz annoꝝ q̃ ſola currit contra romanã eccl̃iam.ſ. de preſcrip.cũ nobis.

f Dioceſi. vt.xvi.q. vii.oẽs baſilice.ꝛ.xviii. .q.ii.monaſterijs.ꝛ.j. de reli.domi.ꝓſtituꝰ.

A ꝺ audientiã. C Cõis diuiſio. Secunda pars ibi. Cuz igitur. Ab.ſi.

f Perſonaliter.ſ.tacita vitate qꝫ ſit regularis ꝛ ſi exprimeret ſũt falſe lre: qꝛ i talibꝰ perſonis adminiſtratꝺ ñ ꝓfirmatur .j.c.pri.ſecꝰ eẽt ſi realit aliq̃ ꝓcꝺant ſeu ꝓfirmẽtur qꝛ tũc valent. fauore eni religionis multa eis cõcꝺunt.j. de priuil.ex parte ꝛ.c. paſtoralis.ꝛ.c. ꝺudum ꝛ ſumma ẽ rõ que pro religiõe facit.ff. de reli.ꝛ ſump.fu.l. ſunt perſone.

P Orrecta nobis. C Cõis diuiſio. Scꝺa ps ibi: cũ igit. ab.ſi.

g P Empetraſſe. tacita veritate quia tales prioratus non confirmãtur.ſ. capi. prorimo.

h Nõ credamꝰ.qꝛ oium hre memoriã ꝛ i nullo peccare potius ẽ diuinitatis q̃ hũanitatis. C.ꝺ vete.iu.enu.l.ii.§. ſi quid autem.

i Cõfirmant.lz eni priorat⁹ aliqñ ꝑpetui ſine.j.ꝺ ſtatu regu.mõachi. nec ꝑſt remoueri ſine ordie iuris: ut ibi: nõ tñ ꝓfirmant: ut hꝺ ꝛ.ſ.c.pri. ſiliter nec ep̃at⁹ ꝓfirmari ꝓſueuerũt lz ſint ꝑpetui. Eſt.n.rõ q̃re non ꝓfirmãt qꝛ regulariter verũ eſt qꝫ nõ ſunt ꝑpetui.j. de ſtatu regu.cũ ad monaſteriũ.§. tales: vñ remouentur pro volũtate abbatis: ut ibi dc: ꝛ qꝛ de facili hmõi regulares ẽt ſi ſint ꝑpetui remouentur.j. de ſimo. p tuas i fi.lz ſi admiſtratio ex certa ſcia ꝛ cũ cauſe cognitione eẽt alicui ꝓfirmata nõ poſſet ide remouere ſine mãdato pape: ut.ſ.e.c. .i.ii.ꝛ.xvi.q.i. peruenit. Sz ſi ꝓfirment ꝛ in lr̃is fiat mẽtio de ipis ꝓratiꝫ ſi valẽt lr̃e. imo ſunt falſe: vt hꝺ dic ꝛ ſunt puniẽ di tãq̃ falſarij niſi euidẽter appareat qꝫ ex certa ſcia dñi pape hꝺ ꝑceſſerit. ſi ꝯo nõ fiat mẽtio de prioratiꝫ tacita vitate ſũt impetrate ꝛ ita vtroqꝫ caſu nõ proſunt: vt hic pz.

k Falſitatis. qualiter falſarii puniẽdi ſunt hẽbis.j. ꝺ falſa.ad falſariozum.

E Xaminata. C Prio ponit cãm decreti. Secũ ꝺo decernit ibi: vnde. Ab.ſi.

l Cõpromiſſi. duplici ꝓ rõne nõ valuit arbitrũ ꝓmo qꝛ contra ius fuit latuz arbitriũ: forte p ſordes vl p gr̃am.ꝛ iõ nullũ .C.de arbi.l.iii. ſic eẽt obtinet i aliis iudicibꝰ ſi ferãt ſnt̃iaz ꝯ ius ſcriptũ nõ tz.ii.q.vi.§. diffiniti ua. ver. itẽ ſi ꝯ ius: ſz ꝯ ius litigatoꝝ lata bñ tz ſnt̃ia a q̃ nõ ẽ appellatũ: vt ibidẽ dc. ꝛ.ſ. de re iudi.cũ iter vos.in fi.ꝛ idem itellige i arbitrio qꝛ ꝯ formã cõ promiſſi nihil põt facere arbit .ſ. de arbi.cũ dilectus.ff. ꝺ arbi.l.pedius in fi.ꝛ.l. non diſtinguemus.§. de officio.

m Cõfirmatõe.ꝛ ita pz qꝫ cõfirmatio nihil vel modicũ opatur qꝛ ſi aliqꝺ inenit ꝓfirmat illud alis nihil opat.j. de ꝓceſ. ꝑben.qꝛ diuerſitatem.ꝛ ſic pz qꝫ ꝓfirmatio ſub forma cõi nõ impedit petitionẽ alterius nec cognitiõem iudicis. de hꝺ dcm̃ eſt .ſ.e.c.i.ar.qꝫ ſi ꝑncipale caſſatur.ꝛ acceſſoriũ.ſ. de fi.inſtr.inter.ꝛ.ſ. de re iudi.cũ iter vos.

n Sicut ꝓuide.hec.n. ẏba ſicut ꝓuide in ꝓfirmationibꝰ poſita ꝓditionalit intelligũtur: ut hꝺ pz.ꝛ.j. de ꝓceſ.pbẽ.qꝛ diuerſitatẽ.ar.ꝯ.j.c.pri.ſecꝰ ſi ponunt in ꝑuilegio qꝛ cũ ꝑuilegiũ ſit lex ꝑuata certũ ꝺz ibi põi vt aliqꝺ cõcꝺat ꝑuilegium.j. de verb.ſig.abbate. alis eẽt inutile.j. de ꝑuil.i his. ar.ſ.ꝺ off. de. qñ abbas.ꝛ.ſ.ꝺ ſtatu.re. cũ ad monaſterium. Jo.

V Enerabilis. C Cõis diuiſio. Secũ ꝺa ibi: mãdamus. Ab.ſi.

o Amicabilis cõpoſitio bene dicit aicabilis cõpoſitio: qa trãſactio ſup decimis ut aliqꝺ tpale deꝛ.p decimis ñ valet.j. ꝺ re.pmu.c. vlt. nec ſuper alio ſpũali.ſ.ꝺ trãſa.ꝓſtituꝰ.ſz cõpoſitio bñ iteruenit i decimis et in alijs ſpũalibus.ſ. de trãſac. ſtatuim⁹ ꝛ.c. decetero.ꝛ.j. de ꝺeci. ex multiplici.

p Inſertus.ut p hoc appeat qꝫ cõpoſitio legitia fuerit ꝛ nõ poſſit de ea ꝺubitari.ar.ſ.e.c.i.ꝛ.ii. vñ nõ poſſet aliꝰ iuder vlteriꝰ de qõne ſuborta cognoſcere vt ibi dc: qꝛ papa ex certa ſcia cũ eã viderit ꝓfirmauit. Imo ſi cõpoſitio alis nõ valeret ex quo papa eã ex certa ſcia ꝓfirmat: vz.ſ. de trãſac.c.i.ꝛ.c. veniens. Si vo tenor cõpoſitionis nõ eẽt ibi inſertꝰ nec ipſe vidiſſet ꝓpoſitionẽ ꝛ eã ꝓfirmaſſet ſicut ꝓuide fcã ẽ nihil oparet: vt.ſ.c.pri.ꝛ ut dcm̃ ẽ.ſ.e.c.i. Sz nũqꝺ neceſſariũ erit

ligioſis q̃ prioratibus ꝛ alijs adminiſtrationibus ꝑſũt: a nobis ſuper ipſis quoꝺ vixerint poſſidendis ꝓfirmatõis lr̃as ſe aſſerunt ipetraſſe: ꝛ infra. Cum igit a cãcellaria nr̃a huiuſmoꝺi lr̃as emanaſſe non credamus: mãdamus q̃tenꝰ illos qui tales lr̃as exhibuerint in qbus ꝓratus vel adminiſtratiões tãquã religioſis ꝓfirmantur: eoſꝺ puniãs tãquã falſitatis actores. Si vero in eis non fit mẽtio religionis ipſoꝝ illas tãquã tacita veritate ſurreptas denũcies nõ ualere. I Dez nobili viro matthęo de riuaria.

C Snia ſeu laudum ꝓtra formaz iuris vel ꝓmiſſi latum per arbitros licet per papam i forma communi fuit confirmatum non tenet.

E Xaminata cã que vertitur iter te ꝛ milites cãpanicos ſuper eccleſia ſcĩ angeli perpendimus arbitriuz: qꝺ vicedominus ſabinen. dicebatur ſup eodem negocio promulgaſſe: ꝓtra formã iuris ꝛ compromiſſi fuiſſe dictatũ. Unde cũ nõ obſtãte ꝓfirmatione. E. pape pre.n.q ꝓfirmauerat illud ſicut ꝑ uideꝫ latũ fuerat: ꝛ ab utraqꝫ pte receptũ: decernimus ipſũ irritũ ꝛ inane. H Onorius.iij. illuſtri regi baronibus ꝛ militibus ꝛ alijs hominibus cypri.

C In confirmatione ex certa ſcia dictio ſicut ponit cauſatiue.nec nocet ſi verbum confirmationis precedit tenorem confirmati.

V Enerabilis frater. A. archiepiſcopus nichoſien. ꝛ ſuffraganei eius tranſmiſſa nobis petitione monſtrarunt: qꝫ inter ipos ꝛ vos ſuper quibuſꝺam decimis mediante albanen. epiſcopo tunc ap. ſe.legato amicabilis compoſitio interuenit expreſſe adiecto qꝺ quanto citius eam auctoritate apoſto.confirmari contingeret ſtatim deberet executioni mãdari: veruz licet ſit p nos confirmata ꝛ ad maiorẽ rei euidentiã litteris confirmationis tenor compoſitionis inſertus: ipſam tamen renuiſtis obſeruare: occaſionem friuolam pretendentes: tum ex eo qꝫ in litteris verbum confirmationis iuxta ſtillum eccleſie roma.precedat: tum quia clauſula conſueta ſcilicet: ſicut ſine

ceteroꝝ oñdere inſtſm ꝓpoſitiõis poſtꝯ oſtendit cõfirmatio pape in q̃ cõtinetur tenor cõpoſitiõis. ar. q̃ ſic. ſ. de fi. iſtru. c. i. C. de eden. autẽ. ſi qs in aliquo: ſz ñ credo q̃ deceteroꝝ expediat oſtendere inſtſm cõpoſitiõis de neceſſitate cũ auctoritate pape trãſcriptũ ſit ⁊ redactũ in publicã cõfirmationẽ. C. de teſta. publi. ⁊. j. de puil. cũ oli eſſemus. ar. ⁊. ſ. ó fi. iſtru. c. vlt. ó hoc no. j. de ỹb. ſig. abbate.

g ¶ Sicut ſine prauitate. p iſta ỹba q̃ ī ꝓfirmatiõib⁹ ꝓditiona liter intelligunt: vt dcm̃ ẽ. ſ. c. pri. dubitabat an teneret ꝓpoſitio qꝝ nõ videbat eã cõfirmaſſe ſimpliciter. vñ eã ſuare tenebãt: ſz errabãt: qꝝ illud itelligit cũ papa ꝓfirmat ea q̃ nõ videt. ⁊ nõ dic̃ in ꝓfirmatiõib⁹ ſic̃ ſine prauitate. ſz qñ cognoſcit de cõpoſitiõe ⁊ videt ea q̃ ꝓfirmat tẽ ſz illa ỹba ponunt ī ꝓfirmatiõe ñ itelligũt ꝓditõaliꝝ ſz cãtiue ⁊ ſic itelligit ſic̃ ſiñ prauitate fcã fuit ꝓpoſitio. i. qꝝ ſiñ prauitate

b ¶ Si p̃miſſis vitas. i. cõpoſitio taliꝝ fuit fcã ⁊ ꝓfirmata tenore ꝓpoſitionis inſerto: qꝝ p hoc apparz q̃ ipaz approbauit: vñ mandat eam ſeruari.

Sua nobis. ¶ Lõis diuiſio. Secũda pars ibi: eũ igitur. Elb. ſi.

c ¶ Cõfirmatões. in forma cõmuni: qꝝ non dz inde ꝓcedere iniuriaꝫ occaſio vñ iura naſcũtur. C. vnde vi. meminerit. j. ó accu. q̃liter ⁊ qñ. ⁊ qꝝ ſi ſua iura vnicuiqz epo nõ ſuant quid aliud eſt q̃ vt ordo eccleſiaſticus ꝓfundaf: ut. xi. q. i. ꝓuenit. nec fuit intẽtio vñi pape p ꝓfirmationẽ huiuſmodi aliqd ſubtrahere epo dioce. nec ẽt p collationẽ cardinalis. imo remanet ips ſaluũ dioceſano epo. j. ó reli. do. c. ii. ⁊ dic̃ papa. nec bonoꝝ meũ deputo in quo frẽs meos honorẽ ſuũ pdere cognoſco vt. xcix. di. ecce. Et ſic pz q̃ per ꝓfirmationẽ hmõi ius alterius nõ tollit. ſic ẽt ſz papa recipiat aliquẽ ſub ſua ꝓtectione: nõ p pterea eximit a iuriſditione ſui epi. j. de priui. ex pte. ſic ſz aliq aſſumant ī ꝓfraternitate hoſpitalariozꝝ ſiue tẽplariozꝝ non eximunt a iuriſditiõe ſuoꝝ epoꝝ. j. de puil. cũ ⁊ plantare. §. pe. ⁊. c. ex tuarum. ⁊. c. pe. Ber.

Rica De vita ⁊ honeſtate clericorum. Quia. ſ. viſuz ẽ de iudicijs ⁊ iudices maxie clerici nõ debent eſſe in peccato maxime cum iudicant. ii. q. vii. iudicet. ideo poſt tractatum iudiciorum ſubijcitur qualiter clerici debeant ſe hre in vita ⁊ honeſtate vt ſic vitent oẽm maculam peccati. Item põt continuari: ut. ſ. in pemio continuatur.

u ¶ Laici. ¶ Laici prope altare vel in choro dũ officia celebrantur ſtare nõ dñt. ſz cã orãdi ire vel accedere pñt. h. d. vel ſic ut in rubro. Tria ſunt dicta ſcõm ibi: ſed pars. tertiũ ibi ad orandũ. ab. ſi.

q ¶ Vt laici. ſupple ſtatuimus.

e ¶ Secus altare. laici. n. ibi ſtare non debẽt. ſz tm̃ clerici vt liberi⁹ intẽdãt diuinis officijs: ut de cõ. di. ii. ſacerdotũ. ꝓſecrare. n. mulieres incẽſuz circa altaꝝ portare nõ dñt. xxiij. di. ſacratas. ⁊ ī. c. nõ liceat. ⁊ ó cõ. di. i. i ſcã. ⁊. j. ti. pr. c. i. l fi.

f ¶ Sed ps illa. i. chorus ī quo morãtur clerici ad cãtandũ q̃ diuiditur ab altari p cãcellos ut pz p exẽplum in eccleſia bonoſi. ⁊ locus intra cãcellos appellaf ſacrariũ. vnde inſacrati boues ibi ſacrata vaſa ꝓtingere nõ debẽt. de cõ. di. i. in ſcã ⁊ appellatur ſacrariũ diaconion: eo q̃ diaconus miniſtrat ibi altari. xxiii. di. nõ oportet. dr̃ etiã preſbyteriũ de conſe. di. ii. ſacerdotuz.

g ¶ Sic̃ mos ẽ. ⁊ ita eſt b ar. p conſuetudine. alꝝ ponũt ſcã. i. maior ps eccl̃ie ſiue corpus. b ¶ Sancta ſanctoꝝ. in qua ſũmus ſacerdos intrabat: ſed bodie laici ⁊ femine ad orandum ⁊ cõicandum tm̃ poſſunt intrare.

Clerici. ¶ Pro ſummario nota q̃ armorum delatio clericis eſt inhibita in tantum q̃ ꝓfacientes grauiter peccant: hoc colligitur ex eo qꝝ tale delictum eſt excõicatione dignum ut hic: ſed excõicatio nõ infertur niſi pro graui crimine ut in. c. nullus. ⁊ in. c. nemo. xi. q. iii. Elb. ſi.

i ¶ Clerici arma. clerici arma portare non debẽt. xxiii. q. vi. clerici. ⁊. c. quicũq̃ ſine iuſta cã. Juſtaz cauſam intellige ſi per loca periculoſa tranſitum faciant tunc poſſunt portare arma ad terrorem latronũ ſz percutere nõ debeant. ar. xxiii. q. iii. maximianus. aliter portare nõ debẽt ⁊ ſi tertio admoniti non deſiterint perdunt priuilegiũ illius canonis. xvii. q. iiii. ſi qs ſuadente. ⁊. j. de ſen. ex. in audientiam. ⁊. c. contingit. ii.

cõicandum laycis ⁊ feminis: ſicut mos⁹ eſt pateãt ſancta ſanctorum⁹

¶ Ex concilio maticeñ.

¶ Breue ẽ nec põt breui⁹ ſũmari

Clerici arma⁽ⁱ⁾portantes ⁊ vſurarij[k] excommunicentur.

¶ Ex cõcilio pictauieñ.

¶ Preſbyter habens populum debet habere clericũ qui ſecum cantet ⁊ in alijs hic expreſſis eũ iuuet.

T qſqz ꝓſbyter q plebem[l] regit: clericũ[m] hẽat qui ſecum cãtet: ⁊ epiſtolã[n] ⁊ electionẽ legat: ⁊ q poſſet tenere ſcholas[o] ⁊ admonere ſuos parochianos ut filios ſuos ad fidem[p] diſcendam mittãt ad eccleſiam: quos ipſe cum omni caſtitate erudiat. ¶ Regorius. ix.

¶ Non poteſt breuius ſummari.

J quis ex clericis[q] comam relaxauerit[r] anathema[s] ſit.

¶ Ex concilio carthaginenſi.

¶ Breue ẽ ⁊ nõ aliter ſũmatur.

Clericus neqz comaz nutriat[t] neqz barbam.

¶ Ex concilio triburicenſi.

¶ Clericus nõ in ſacris nec profeſſus põt vxorẽ ducere ſz iterũ tõdebitur ſi vult gaudere ꝓuilegio clericali: vel diſpenſatiue tenere beneficium. b. d.

Clericꝰ ſi tõſura dimiſſa vxorez accepit: q qdẽ ſit ſine gradu[u] nec monaſterio a pentib⁹ traditus[x] vxorẽ pmittaf hre: ⁊ itez tondeat[y] nec i vita ſua vxorem dimittere audeat. Alexander. iij. cantuarieñ. archiepiſcopo.

¶ Clericꝰ dz tõſurã deferre ⁊ ſi ñ uult põt iuit⁹ a ſuo ſuperiof tõderi

Clericis[z] ⁊ infra. Clerici qui comã nutriũt ⁊ barbaz: ẽt inuiti[a] a ſuis archidiaconis tondeantur.

k ¶ Vſurarij. hoc itelligge de laicis q̃ ſũt excõicãdi niſi reſtituant vſuras. j. de uſu. Preterea ⁊ clerici ab offõ ⁊ bñficio ſuſpẽdendi ut ibi dicit. ⁊ repellẽdi ſunt etiã a dignitatib⁹. j. ó excel. pla. Iter dilectos. ⁊ ẽt ꝓponi vñt ſi de hoc quincãf. xl vi. di. qñ milti. ⁊ nihilominus excõicãdi ſũt ſi eas non reſtituãt.

l ¶ T quiſqz plebẽ. i. populũ quecũq̃ ſit eccleſia ſiue plebs ſiue capella: ut. ſ. de fi. p̃by. propoſuit.

m ¶ Clericũ hẽat. ar. q̃ eccl̃ia dedicari nõ dz niſi dos p duob⁹ ad minus ſufficiat clericis. i. q. ii. placuit: ⁊ ó ꝓ. di. i. néo.

n ¶ Epiſtolã. ſic acolitus dz legere epiſtolã. ꝛ. xxiiii. di. ſi ſubdiacon⁹ hoc intellige in neceſſitate ī eccleſijs illis: vbi nõ ſũt ſubdiaconi. alꝝ itellige ſm illud. lxix. di. qñ videm⁹. nec diacon⁹ ẽt epiſtolã legere dz q̃ videret ab ordine ſuo recedere. lxxiiii. di. ſi q clerici. ar. ó cõ. di. i. c. i. ⁊. ii. l fi. ⁊. xcii. di. in ſcã. ſz pone q̃ ibi nõ ſit ſubdiaconus: ſz ꝓſbyter diacon⁹ ⁊ acolit⁹ qs dicet epl̃am acolit⁹: ⁊ diacon⁹ dicat euãgeliũ qõ ẽ ei⁹ offiñ: ſz ſi acolit⁹ dixit ꝓphetiã diacon⁹ dicat epl̃az. vi.

o ¶ Scholas. docendo pueroſ pſalteriũ ⁊ cãtaf

p ¶ Ad fidẽ. i. ſymbolũ. i. credo in deũ pr̃em qõ antiqtus añ baptiſmuz dicebant baptizãdi de con. di. iiii. ante viginti ⁊. x. q. i. placuit.

q J quis ex clericis. Jſtud. c. bẽs. xxiii. di. ſi qs ex clericis.

r ¶ Relaxauerit. habitũ ſemel ſuſceptũ nõ dz dimittere. xx. q. iii. ꝓcluius niſi ex iuſta cã. j. e. clerici. vnde cũ qdã reprehenderetur a papa: reſpondit. ỹſus. Tuti⁹ ut peterẽ laici ſub imagine romã. Has fuit ut ſineret luxuriare comam. Ber.

s ¶ Anathema ſit. i. fiat. non enim eſt excommunicatus ipſo iure. xxx. di. quaſi per totum.

t Clericus. nutriat. niſi ex iuſta cã. ut dcm̃ ẽ ī. pri. c. ⁊. j. e. clerici. ĩmo detõſo capite ⁊ patẽtib⁹ auribꝰ icedere dz. xxiii. di. non liceat.

Clericus. ¶ Legitur duob⁹ modis. pmo q̃ ꝓncipium ⁊ finis ponant vnũ caſuz: mediũ ỹo ponat aliũ: ⁊ ſm hũc intellectuz. h. d. Si clericꝰ nõ in ſacris ỹbat mrimoniũ vxorẽ nõ dimittit ⁊ ſi pfeſſus ỹbat ſe parabit ab vxore ⁊ itez tõdebit. ⁊ legitur ſcõo mõ ut vnũ caſum ponat ⁊ iſte modus eſt magis hre ꝓſentaneꝰ ⁊. h. d. in ſumma ut in rubro. Elb. ſi.

u ¶ Sine gradu ſacro. ſi. xxxii. di. ſi quis eorum.

x ¶ Traditus. ſi enim traditus fuiſſet ita q̃ monachus cẽt non poſſz hre vxorem quam poſtmodum accepiſſet alꝝ non prohibetur redire ad ſeculum. j. de regula. ⁊ tranſe. ad reli. cum ſimus. ⁊. xx. q. i. quam progenitores. ⁊. xxxii. diſ. placuit ſeriatim. ſi quis vero.

y ¶ Tondeatur. ar. ẽ b q̃ clericꝰ ꝓiugat⁹ dz portare coronã. arg. ad hoc. xx. q. iii. eos qui: ⁊. c. pcluius: ſed ar. ꝛ. j. de cle. ꝓiug. Jo. ubi. de hoc.

z Clericis. capitulũ iſtud ponitur. xxiii. di. clerici. ⁊ ẽ ps illi⁹. j. ne cleri. uel mo. c. clericis. ⁊ ¶ Juuin. ar g. q̃ aliquis cogendus eſt ad bonuz ⁊ ad id precipue quod iã ſuſcepit. xl v. di. de iudeis. in fi. ⁊. j. de bap. ⁊ eiꝰ effec. maiores ỹſus ſiñ. alꝝ nẽo dz ꝓpelli. ad bonuz: vt

ibi dꝫ:ꝛ.xxiii.q.v.ad fidē. Itē ar.ꝙ bñficia ꝓferunt i inuitis.xlv.di.ꝛ q emendat.ꝛ.xxxiii.q.v.non vos circa mediuꝫ:ꝛ.q.iiii.displicet.ꝛ.lxxiii. di.placuit:ꝛ.c.consuluit.

a Monasteria.rōnabili.xviii.q.ii.pniciosā:ꝛ.c.diffinim⁹ꝛ.xci.di.cle ricus solus.nec sufficit cā rōnabilis nisi sit manifesta vt hic vf.

b Frequētare.solā frequētiā reprobare vf. sz frequētia vf er duabus vicib⁹.xxv.q.ij.ita nos ar.op.xxvi.di.vna tm̄. nec repetita:qꝛ remissionē venie cria:nisi semel cōmissa nō hēant.C.de epis.audi.l.iii. sic ergo vltra vnā vicē sine māi festa ꝛ rōnabili cā null⁹ illuc ire debet qꝛ statim malum presumitur.

c Nō defierit.arg.ꝙ admonitio semp ꝑcedēs dꝫ vidictā vt se corrigat quis anteꝙ puniat.xii. q.ii.indigne.

Quoniam.

C Tria sunt dicta.Secūdū ibi:si qui. Tertiuꝫ ibi:indulgem⁹. Alb.si.

d Et expensis. Istud notabile est ꝙ i facultatib⁹estimādis habēda ē rō expēsaꝝ. que fiunt in hospitalitate ad quā tenent eccīe itē in epalib⁹ psoluēdis.ſ.de pbē. de monachis.ꝛ recipere nūcios ꝛ legatos apostolice sedis.ſ.de cēſi.cū ista:ꝛ arg.ad h.xii.q.ii. nobis. Illi.n.fructꝰ estimādi sunt q supsunt de ductis expēsis.C.ō fru. ꝛ li.expē.l.i.ꝛ ita tot sūt ponēdi in ecclesiis quot ex fructibus illis possint honeste sustentari vt h enidēter pꝛ:ꝛ.ſ.de instit. .c.i.ꝛ ca.auctoritate:ꝛ .ſ.de ꝓcess.pb.ex pte i fi. ꝛ.s̄.de ꝓsti. cū. Ab. ferrari.ꝛ.ſ.de v̄.sig.c.vl. ꝛ h erceptio legitīa ē cū facultates nō sufficiūt:si ne sint distincte pbēde i ecclesia siue non.

e In vna domo: sic .xxvii.di.ꝑter hoc:ꝛ de cō.di.v.i olb⁹:ꝛ.xii.q. .i.necessaria.arg.ꝯ.xii. .i.qꝛ tua.ꝛ.xxii.di.si q vo.So.ꝙ dꝫ hic ꝛ in concoꝛ.signatis:qꝛ ius cōe est:ꝛ honestū ēet vt ꝑua ref:sed derogaꝭ huic iuri p ꝯriam ꝓsuetudinē quā papa scit ꝛ tollerat capitula ꝯria loquunt ꝑm antiqua tpa de qbusdam clericis ꝓiugatis qbus dabantur bñficia eccīe ꝓsortiū alioꝝ poti⁹ de gra ꝙ de iure:qꝛ de nouo conuersi fuerant:ꝛ loquitur in vtroq; capitulo de epo anglo. sic.xxv.q.iii. quedā ler:ꝛ.c.qō scripsi.Si vis ītelligere capitulū istud de regularib⁹ plānū esset qꝛ nō dꝫ h de qbus loqꝛtur:ꝛ hoc vf er eo qō dꝫ.ſ. indulgemus: vt quisquā eoꝝ qui simul cē.qui simul in eodē refectorio comedere ꝛ dormitorio dormire debeāt.ſ.de sta.reg.cum ad monasterium.

f Qui simul viuunt:er hoc vf ꝙ loquaꝭ h capitulū de regularib⁹ qui simul viuunt ꝛ dormiunt qbus tm̄ ꝓcessum est vt a suis prelatis absolui possint.ſ.de sen.er.monachi.ꝛ.c.cū illoꝝ ꝛ hoc idē ꝑuilegiū cōcessum est hospitalarijs hierosolymitanis:vt p suū ꝓrē q sacerdos est absoluantur .ſ.ō sen.er.canonica.alij ō prelati secularīū ecclesiaꝝ hoc ꝑiuilegiū nō bñt qꝛ cū regularib⁹ tm̄ ꝓcedatur:ut pꝫ p iura predicta alijs ōnegaꝭ.xxv. di.qualis.ꝛ ar.s̄.de ꝑsump.c.nōne:ꝛ.ff.de iudi.cū ꝓtor.nō enīz qō vni psone p ꝑuilegia sigillatim ꝓcedīt alijs ꝓuenit denegari.xvi.q.i.hinc ēt. in fi.ꝛ.vii.q.i.petisti.oībus enim illud beneficium est prohibitum nisi specialiter sit ꝓcessum:ꝛ sic intelligitur hoc.c.tm̄ de regularibus.Ber.

g Atrocitas.hic semper ercipitur.ſ.de sen.er.cum illorum.

Quam ab omni. C Primo reprehēdit auariciā iudicū. Secundo ponit reprehēsionis cāz. Tertio ꝓcludit iusticiā partes patēt. Alb.si.

h Abstinere.nisi vbi qs redimit ius suū:ut.i.q.iii.q̄situ.ar.ſ.ō simo.dilect⁹. vbi de hoc semp tm̄ ꝑsumit eē malū:vt.i.q.i.nullus el.ij.nisi manifeste ꝓbetur ꝯrium.vf enim corrūpere iudicē.lz sit ar.ꝯ.xiij.q.v.nō sane.vin.

i More secularīū.mos iste de decima parte litis erigenda ꝯ legē est:vt i auē. de iudi.§.ne aūt.col.vj.vbi delegatus ēt a ꝑncipe nō bz nisi duos aureos i ꝑncipio litis ꝛ duos in fi.ꝛ hoc cū cā excedit centū aureos.alꝫ nihil: vt ibi dꝫ:ar.C.de testa.l. cōsulta.ordinarius autē nō dz hꝺe nisi sportulas.iii.q.iii.oblatas.ar.C.de epi.ꝛ cleri.auē. generaliter:lz ibi ōcima ps detur aduersario:lz nō iudici vñ nō ꝯdicit.Alduocatus etiā super certa parte litis cum cliēte lo paciscī nō dz.C.de postu.l. si quis aduocatorum.

Ecclesiastici iudices ꝛ delegati gratis iudicaꝭ debent nec exigere possūt decimam vel aliam quotā litis etsi hoc habeat consuetudo.

Quam ab oi specie mali precipiat apostolus abstinere⁽ᵇ⁾ꝛ in fra.Sane ad audientiam apostolatus nostri ꝓuenit ꝙ cū ex delegatione nra cās suscipitis pertractandas more secularīū sup decima litis vel pte alia,p diuersa terraruꝫ ꝓsuetudie ꝑter expēsas⁽ᵏ⁾ victualiū cū litigātib⁹ receptis pignoꝛib⁹ ꝑ salario ꝓuenitis. Non attēdentes ꝙ ad hoc vobis ꝛ alijs clericis sint ecclīastici redditus ꝺputati:ut ex ipsis honeste viuere debeatis: ꝛ infra. Idcoqz mādamus q̄tenus ab huiusmodi exactiōibus de cetero abstinētes vigorē iudiciarium gratis⁽ˡ⁾studeatis litigātibus ꝑbere:non obstāte qō i fraudē a quibusdam ꝓponit ꝙ id exigaꝭ noīe assessoꝝ⁽ᵐ⁾:cū nec iustū iudiciū iudici vēdere liceat:ꝛ venales snīe ab ipsis ēt secularibus legibus reprobētur⁽ⁿ⁾. Idem liuonien.episcopo ꝛ eis qui cū ipso fratribus sunt.

Ad euitādū scādalum pñt religiosi diuersi habitus missi ad ꝑdicādū ō nouo ꝙuersis se i unū supiorē habitū ꝛ ꝓpositū cōformare.

Deus qui ecclesiam suam noua semper prole fecundat:ꝛ infra. Ne igitur:si dispars i nobis obseruātia fuerit ꝛ dissimilis habitus apud eos quibus vnum euangelium predicatis scandalum suscitetur. Mādamus quatenꝰ eo non obstante ꝙ inter vos monachi sunt ꝛ canonici regulares: vel alij etiam regularem vitā sub alia districtione ꝓfessi⁽ᵒ⁾:omnes pariter i unum regulare propositum ꝛ honestum habitum quātum ad hoc spectat officium conformetis.

Idem.

k Preter expensas: delegati enim iudices debēt hꝺe expēsas qñ proficiscuntur ex domiciliuꝫ suū sicut testis.iiii.q. .iii.§.venturis:qꝛ nemo cogīt suis sumptib⁹ militare.ſ.de simo.cū sit romana:ꝛ.s̄.de prescrip.cuꝫ ex officij.ꝛ.xxviii.q.i. iā nūc ꝛ de suo non tenetur qs facere beneficiuꝫ.ꝛ.q.ii.ꝑcarie munera enī nō sumptus ꝓhibentur.i.q.i.iudices:ꝛ modica erēnia recipere possunt.ff. ō of.ꝓſi.l.plebiscita: erēnia enīz nō sunt lucra.ff.de off.pcō.l. solent.§.vl.ea tamē moderatiōe ne ꝓducaꝭ ad nimiā q̄titatē vt ibi ꝛ ne litigatorib⁹ enorme dānū infligant:ar.ꝛ.q.iii. illud īmo si paupes sunt litigātes debēt ēt a sumptib⁹ abstinere:qꝛ nec tunc ordinari⁹ habet sportulas in aūt̄.de mā. ꝑn. .§.sit tibi quoqz col.iij.ordinarius aūt nūq̄ dz hꝺe expēsas: nā iō stipēdia sunt cōstituta.xx iij.q.i.militare:īmo ꝙ cū ō mādato ꝓncipis ad aliā ꝑuinciaꝭ ꝓficiscīt dz expēdere illa q̄ domi expēderet in auē.de man. ꝑn.§.illud tm̄ col.iii.q̄qz tam̄ ordinarius recipit expēsas cuꝫ ecclesiaꝝ consecrat.ſ.de simo. cū sit romana:ꝛ cū visitat ꝑuinciam suā.ſ.de cēſi.cū apostolus ꝛ.c.sopite:ꝛ.c.cū nuper Itē si ordinarius dat delegatū tunc ipe debet ei facere expēsas .s̄.de of.ordi.inter cetera.lz q dam ꝯriuꝫ faciant qō tamē facere nō debent.vnde posset abeis repeti tanq̄ indebitū:ar.ſ. de magiſ.prohibeas:ꝛ.ſ. de censi.procuratores.in fi.ꝛ.xviii.di.qm̄.ꝛ.c.se.

l Gratis studeatis.gratis ergo dz iudex iudiciariū ordinē ꝑtiri nō tm̄ ꝓptea reprobant expense:testis.n.gratis dz ferre testimoniuꝫ ꝛ tm̄ recipit expensas .iiii.q.iii.§.veturis.Sic ꝛ ꝓcuratori nō,phibent sumptus:lz pacisci ō certa parte litis ꝓhibeꝭ.ff.de pac.l.sumptus:ꝛ fideiussor prohibetur de certa parte pacisci q fideiusserat iudicatū solui.ff.mā.l.si remunerandi.§.maurus pau.Ber.

m Nole assessoꝝ:assessor.n.bñ pōt petere mercedē:qꝛ suis sumptib⁹ad hoc nō cogīt.xxviii.q.i.iā nūc.nemo enī de suo bñficiū facere cogīt.ꝛ.q.ii.ꝑcarie:ꝛ.s̄.ō prescrip.cū ex officij.ꝛ merces sibi ꝑ labore suo ꝓstitui dz.xii.q.ij.charitatē ꝛ iuriscōsultus bñ pōt vēdere rectū ꝓsiliū.ri.q.iii.nō lz.ꝛ.xiii.q.v.non sane:ꝛ dicit lex ꝙ spe premioꝝ inuitandus est assessor.C.de assess.l.i.

n Reprobentur:ita ꝙ nō sit opus appel.ii.q.vi.§.venales.ꝛ.C.quando pro no.non est ne.l.venales.Si autem fuerit snīa arbitri tz:sed agens ex ea repellīt doli exceptio.C.de arbi.l.iii.

Deus qui. C Primo ponit exordium. Secundo cām mandati ibi:ne igitur. Tertio mandatum ibi:mandamus. Alb.si.

o Professi.ar.ꝙ sicut in quolibet iuramēto auctoritas pape intelligīt excepta vt.s̄.de rescrip.ꝓstitut⁹.a ꝯrio sensu:ꝛ.s̄.de iureiur.venientes:ita i ꝓfessione:ar.ſ.de regu.ꝛ transl.ad reli.qꝛ in insulis:hoc vex intellige ꝯtruꝫ ad solēnitates:secus tm̄ est in his que sunt de substantia ordinis:vt.ſ.de sta.reg.cū ad monasterium.in fi.Cū autē isti sint diuersa ꝛ professionum simul nō possūt esse in vna ecclesia:qꝛ dicit canon:boues diuerse ꝓfessionis nō sociabis in vno eodēqz

officio.xvi.q.vij.i noua.qz qlibet se cõformare dz moribus eoꝝ iter quos viuit vt.xli.di.quisqs.nã ex diuersitate habit⁹ generat scãdalum. xxiij.q.v. qõ deo pari.cõfirmabũt autẽ isti se i superiori habitu:sz iteri⁹ ferãt uestes cõgruẽtes sue religioni. Et ẽ ꝟ ar.ꝓ opinione bug.ꝙ canonicus regularis possit fieri canonicus i ecclesia seculari:ar.lxxiiij.di.quorũdã.t.lviij.di.c.ij.sicut monachus põt esse eps i ecclesia seculari.xviij. .q.i.c.i.Jo.

Qui decorem. ¶Primo ponit factuz reprehensibile.Secũdo illud pcipit emendari ibi: fraternitati. Ab.si.

a **Larua.** phibituz ẽ et cã ludibrij vti habitu monachali vel alio religioso: t grauit punit qui hoc facit i auc. de sanc. epi.§.vl.coll.ix.t ar.C.ꝺ epi. audi.l.minime:nõ tñ hoc ꝓbi bet representare ꝓsepe dñi herodẽ magos t ꝙliter rachel plorabit filios suos tc. q tãgũt festiuitates illas de qb⁹ ꝟ fit mẽtio cum talia poti⁹ iducant homines ad ꝙfunctionẽ quã ad lasciuiã uel uoluptatẽ: sicut i pascha sepulchruz dñi:t alia representant ad deuotionẽ excitãdã Et ꝙ hoc possit fieri ẽ ar.ꝺ cõ. di.ij.semel:t di.iiij.q̃ris.vsus fi. t quodlibet festuz ẽ signuz t representatio ꝓteritaꝝ rex.lxxv. di.ꝙ die dominico.

b **Festiuitatib⁹.** s.sci stephani sancti Joannis innocẽtum.

c **Potius corruptelã.** turpis ꝙsuetudo potius dꝺ corruptela ꝙ consuetudo q̃ citi⁹ ẽ extirpãda.viij.di.mala cõsuetudo: t s.de cõsue.cuz inter vos:t ca. cum uenerabilis:t.j.de excess. ꝓla.c.inter dilectos.

Clericorum. ¶Propter victoꝝ multitudinẽ nõ soler summari. Sz generaliter sic põt dici vt in rubro.Quicũqz sunt dicta.ꝓmo idicit clericis honestatẽ t castitatẽ. scꝺo iponit penã. tꝛio aggrauat.quarto punit prelatos negligentes corruptibiles.quinto punit grecos incõtinẽtes secũda ibi:ne ꝺo. tertia ibi:si qs igtur. quarta ibi:ꝓlati.quita ibi:qui aũt. Ab.si

d **Ira dei.** ut.j.ꝺ excess.ꝓla. clerici:t.xxxij.q.vij.flagitia:t i auc.ut nõ lu.ꝙtra na.col.vi. t tales vltimo supplicio puniũtur.C.de adul.cum vir.

e **Facilitas.** xxiij.q.iiij. ẽ iniusta.Et si ea q̃ male vsurpãtur omittimus: excessus viam aliis apimus.xxxv.q.ix.loci:t .xciij.di.peruenit.

f **Pena.** Si dicit ler quos a vite ꝺcora domestice laudi erẽ pla nõ reuocãt: correctiõis salte medicia ꝙpellat.C. ꝺ emen. ꝓpin.l.una:t.s.de elec.cum i cunctis i fi.t.lxij.dis.docẽdus est populus:t necesse ẽ vt ferro abscidant vulnera q̃ tc.lxxxiii. dist.plurimos.i fi.t ferrũ quippe nostre mentis tc.vij.q.i.§.cum autẽ.

g **Deponatur.** ecce quanta pena illius qui celebrat suspensus.j.de cleri.excõmuni.clerici.t.c.latores.

b **Regionis.** hoc dꝺ propter orientales qui utuntur matrimonio iã ꝙcto etiaz in sacris ordinibus.j.de cleri.cõiug.cum olim.xxxi.di.aliter.

Crapula. ¶Primo probibet crapulam t ebrietatẽ. Secũdo abusum se ob igatium ad potũ. Tertio penas statuit ibi:si quis. Ab.si.

i **A crapula.** iiij.di.deniqz crapula dꝺ quãtuz ad superfluitatẽ ciboꝝ:t dꝺ crapula q̃si cruda epula. Ebrietas quãtũ ad potũ:t dꝺ ebrietas ab eo quod ẽ sine t bria qꝺ ẽ mẽsura.vñ ebrius ẽ qui sine mẽsura bibit.vñ Oratius:fecundi calices quem non fecere disertum.

k **Vel beneficio.** hoc relinqtur arbitrio superioris vt delinquentẽ suspẽdat ab officio vel beneficio.Quid si dicat iudex:suspendo te ab officio vel beneficio:dic super hoc:ut no.j.de cleri.ex.mi.latores.in glo.vel notula que incipit:t etiam.Ber.

Ludi theatrales et pretextu cõsuetudinis in ecclesijs uel per clericos fieri non debent.

Quam decorẽ domus dei:t infra. Interdũ ludi fiunt i ecclesijs theatrales:t nõ solũ ludibriorum spectacula introducũtur i eis mõstra laruarum[a]:verum et i aliquibus festiuitatibus[b] diaconi presbyteri ac subdiaconi isanie sue ludibria exercere presumunt: t infra. ¶.F.v.mãdamus quatenus ne ꝓ huiusmodi turpitudinẽ ecclesie in quinetur honestas plibatã ludibriorũ ꝙsuetudinez vel potius corruptelã[c] curetis a ufis ecclijs extirpare. ¶ Item in conci. generali.

Clerici dñt ꝙtinere t caste uiuere.ꝙfaciẽtes punit.t seueri⁹ puniũt illi q põt legitio mrimonio uti.

Quia clericorũ mores t act⁹ in melius reformẽt ꝙtinenter t caste uiuere studeãt uniuersi: presertim in sacris ordinibus ꝙstituti ab oi libidinis uitio pcauẽtes maxime illo,ppter quod uenit ira[a] dei in filios diffidẽtie: quatenus i conspectu oipotentis dei puro corde ac mũdo corpe ualeant ministraf Ne uero facilitas[c] uenie incẽtiuz tribuat deliquẽdi:statuimus: ut q ꝙprehẽsi fuerint incõtinentie uitio laborare:prout magis aut minus peccauerint:puniãtur fm canonicas sanctiões:quas efficatius t districti⁹ pcipim⁹ obſuari : ut quos diuinus timor a malo nõ reuocat tpalis saltem pena[f] cohibeat a peccato.Si qs igif hac de cã suspensus pſũpserit celebrare diuina: nõ solũ eccle.beneficijs spolief. ueruz et ꝓ duplici culpa ꝓpetuo deponatur[g]. ¶Prelati uero qui tales presũpserit i suis iniquitatib⁹ sustinere maxime obtẽtu pecunie uel alterius ꝙmodi tpalis:pari subiaceãt ultioni. ¶ Qui autẽ fm regionis[b] sue morẽ nõ abdicarunt copulam ꝙiugalẽ:si lapsi fuerint: graui⁹ puniãtur:cũ legitimo mrimonio uti possint. ¶ Item in eodem.

Clericus crapulosus uel ebrius monitus non desistens ab officio uel beneficio suspenditur.

Crapula[a] t ebrietate oẽs clerici diligẽter abstineant.Unde uinum sibi temperẽt: t se uino. Nec ad bibendum quispiã incitet: cũ ebrietas t mẽtis inducat exiliũ t libidinis,puocet incẽtiuũ. ¶ Ne illum abusũ penitus decernimus abolẽdũ quo in quibusdã ptib⁹ ad potus eccles suo modo se obligãt potatores: t ille iudicio taliũ plus laudatur q plures inebriat t calices fecũdiores exhaurit. ¶ Si qs autẽ sup his se culpabilez exhibuerit:nisi a supiore ꝙmonit⁹ satisfecerit ab officio uel beneficio[k] suspẽdatur. ¶ Item in eodem.

A negocijs psonis ludis uestibus t ornatu mun⁹ honesto ꝓcipit clericos abstinere t habitu honesto uti cuius uanitatem in plurib⁹ exprimit t detestatur.

Clerici officia uꝑ cõmertia secularia nõ exerceãt' maxime inhonesta.Dimis ioculatoribus t histrionibus nõ intẽdãt: t tabernas[m] ꝓsus euitẽt:nisi forte cã necessitatis i itinere ꝙstituti. Ad aleas[n] t tarillos non ludant:nec hui⁹ modi ludis itersint. Coronã t tõsurã habeãt ꝙgruẽtẽ[o]:t se i officiis ecclĩasticis t alijs bonis studiis exerceant diligenter.Clausa deferant desup indumẽta nimia breuitate uel longitudine nõ notanda[p]. ¶Pãnis rubeis aut uiridibus necnon manicis aut sotularibus consuticiis frenis sellis pectoralibus calcaribus deauratis[q] aut aliã sup fluitatẽ gerẽtibus non utant. Capas manicatas ad diuinũ officiuz intra ecclĩam nõ gerant:sz nec alibi q sunt i sacerdotio t psonatib⁹ ꝙstituti:nisi iusta cã[r] timoris exegerit habitũ trãsformari: Fibulas oi no non ferant neqz corrigias auri uel argẽti ornatũ hẽntes:sz nec anulos[s] nisi quib⁹ cõpetat ex officio dignitatis. ¶Põtifices aũt i publico t i ecclesia supindumentis lineis oẽs utãtur nisi monachi[t] fuerint quos oportet ferre habitum mõachalẽ. ¶Aliis diffibulatis nõ utãtur in publico:sz uel post collũ uel ante pectus bincinde connexas.

Clerici. Adherẽte ad unũ ẽbũ Jnno.diligent dicit enĩ ꝙ hoc.c. logtur ꝺ honestate. Ab.si.

l **Nõ exerceant.** qõ q fecerint ab officio suo degradẽtur.xci.di.clericus immo nũquã de manu sua exeat psalteriũ ꝺ cõ. di.v. nunc ꝙ in prin.

m **Et tabernas.** xliij. di.clerici.

n **Ad aleas.** hoc ꝓbibẽtur clericis.in tñ ꝙ q publice aleator est repellitur a promotione.j.ꝺ excess.pla.inter dilectos. nec debẽt esse ispectores ludi huiusmodi in auc. de san. epis.§.interdicimus col.ix. t tribꝰ ãnis arceantur a ministerio: ut ibi dicit. Sz vt ꝙ primo sit admonẽdus ante ꝙ puniatur:ut.xxv.di. .c.i.sed hoc credo in bñficio obtẽto:secus i obtinendo:q multa ipediũt q̃ non deiciũt. xv.q.i. .§.vlt.t.s.de iureiurã. quẽadmodũ: t.j.de excess.prela.iter dilectos.sz nũquid potest repeti qꝺ perditur in alea? Dicũt quidã ꝙ non:sz pauperibus est erogãda pecunia illa.ar.xliij.q.v. nõ sane. Cũ turpitudo versatur ex utraqz pte:melior est ꝙditio possidentis.ff. de cõdi.ob tur.cãm.l.si ob turpem.§.vbi autẽ. hec fuit opi. pla.alij dicũt ꝙ possit repeti t melius.ff.de alea.l.vlti.in fi.vbi dꝺ: ꝙ si filius filiussa. amiserit pri vel dño ꝺabitur repetitio t ẽt usqz ad.l.annos vt dicit greca constitutio et si quis cristens in alea rez suam vendidit non tenetur de euictione.ff.quarũ re.ac. non ꝺa.l.ij.§. .i.t.C. de reli. t sumpfu. in auc.aleariũ vsus. seruandum est qꝺ ibi dicitur.

o **Cõgruẽtẽ.** ut videã tur differre a mõachis.

p **Nõ notãda.** ar.pro medio spectãda.s.ꝺ ofdele. q̃rẽti.ff.de acq.re. ꝺo.l.adeo.§.cum quis.

q **Deauratis.** hoc sine lĩtia ꝓcipis ẽt laic⁹ ꝺfe nõ ꝺz.C.de vesti.ele.t aura.l.nemo.li.xi.tñ cõformabũt se i vestib⁹ consuetudini regionis ne uideant hypocrite:ut.xxx.di.si qs virox:t.iiij. dist.erit autẽ ne uilescat dignitas clericalis.lxxx.dist.epi: de hac materia dicitur.xxi.q.iiij.in summa.Jo.

r **Cã timoris.** tunc enĩ habitus monachalis,ppter hoc susceptus nõ ꝓiudicat.s.qꝺ me.cã.perlatum:t ita clericus iusta ꝺ causa potest postponere habitum clericalem nec censentur apostata.

s **Annulos.** per annulũ enĩ pſumitur mrimonium: ar.xxx.q.v.femine t.s. de pſump.illud.

t **Nisi monachi.** arg.ꝙ monachus factus eps nõ penitus absoluit a regula monachali: de hoc no.xvi.q.vij.

in noua. ar. contra. xviij. q. i. statutum. Ber.

EX litteris Iste tex. est multum no. ⁊ quotidie allegatur. primo ponitur querela. secundo prouisio ibi Mandamus. Ab. si.

a ¶ Se tuent. cum isti statuta patrie approbent p se tenent ea recipe ꝺ se .xix. di. si romano⁊. ⁊. iiij. q. iij. §. si qs testibus: ⁊. iij. q. viij. cuius i agẽdo. ⁊ si illa reprobãt: nõ debẽt ex eis ꝓmodũ hꝫe .j. de cẽsi. cũ oli. ⁊. C. de re. cre. generaliter. i. rñ. i fi. ar. ꝺ. x. di. c. i. ⁊. xxxvii. di. si qd veri. ⁊. ii. q. vii. si hereticus. ⁊. ar. s. de elec. cũ venerabilis.

b ¶ Tertio. hec est canonica admonitio. xvii. q. iiij. si qs domuz: ⁊. c. ꝺ presbyterorum. ⁊. xxiiij. q. iij. de illicita. p⁹ quaz admonitionem nisi destiterint pdunt pulegiũ illius canonis. xvij. q. iiij. si qs suadente: ⁊. j. ꝺ se. ex. in pñtia. ⁊. c. ꝓtingit. admonitio. n. semp ꝓcedere ꝺz vindictaz. xij. q. ij. ca. indigne. xvi. q. v. ut. oẽs decime: ⁊. j. ꝺ se. ex. sacro approbante concil. in ꝓn. verũtamẽ non loquit hic de illo priuilegio si quis suadente.

c ¶ Negociationibus. talia enĩ clericis sunt phibita. s. eo. c. cleri. ⁊. xcviij. di. fornicari. ⁊. xliij. q. ij ij. clerici. ⁊. j. ne cleri. uel mo. per totum.

d ¶ Cuz facto. no. q ipso facto amittit quis priuilegiuz suuz: ut hic pz: ⁊. j. de sen. ex. ꝓtingit. vnde frustra iplorat ecclesie auxilium qui ꝓmittit in eam vt in eo. c. ꝓtingit qꝫ frustra iplorat legis auxiliũ qui ꝓmittit in legẽ. j. de usur. qꝫ frustra. ⁊ seipsos reddũt indignos pulegio suo. si. j. de imu. ec. .c. vlt. ⁊. si. xvij. q. iiij. c. frater ⁊ coeps. sic ipso facto appellatur. s. de appel. dilecti. ⁊. c. ut nostrũ ⁊ facto renũciat quis appellationi. s. de offi. ꝺle. gratũ. ⁊. j. de his q̃ fi. a ma. par. c. ex ore. Sz ipso verbo clericus priuilegio suo renunciare non potest. s. de fo. compe. si diligenti. ⁊. j. de sen. ex. contingit.

e ¶ Suis facultatibus. bene dicit suis: qꝫ ꝓpter hoc facultatibus ecclesie non fit ꝓiudiciũ: qꝫ delictum pſone ⁊c. xvi. q. vi. si epm. ⁊ not. qõ dicit: dum bis se implicant. q. ꝺ. si non implicant se bis priuilegio ecclesiastico gaudebunt in rebus suis sicut in rebus ecclesie: quod est bene notandũ: q res clericoꝝ ⁊ ecclesiaruz eodem priuilegio gaudent. xii. q. ii. ecclesiaꝝ seruos: ⁊. xvi. q. i. similiter. Si vero se implicãt tũc cessat pulegiũ: ⁊ ita suspendit priuilegiũ alicuius ad tps pp delictum. xv. q. vi. iuratos. ⁊. c. nos sanctoꝝ. si. C. de cur. fur. l. cum aliis: ⁊. j. de sen. ex. sacro. ⁊. lxxxi. di. si qui sunt: ⁊. c. se. De eo priuilegio dicit decre. q clericus vroratus ẽt tonsuratus priuilegio clericali gaudere nõ põt. j. de cle. coniuga. Jo.

Rubrica De cohabi. de. ⁊ mu. Quia mulieruz consortia reddunt vitam clericorum de continentia suspectã. iõ subijcitur ſa Rubrica. Ab. si.

Abibendum Sacerdos mulieres: q̃s ẽt antiqui canones premittunt si suspecte sunt retinere non ꝺz. b. ꝺ. Vel clarius sicut in rubro: ⁊ hz q̃ttuor dicta. Primo ponit q nulli⁹ cleric⁹ debet tenere extraneam. Secundo q nec consanguineam. Tertio q consanguinee indigenti extra hospicium suum potest prouidere. Quarto qõ nulla femina tãquam ministra in ecclesijs clericis misceatur. Secunda ibi: sed neqz tertia ibi: sed si. quarta ibi prohibendum. Ab. si.

NOnorius. iij. ambiañ. epo.

¶ Cleric⁹ q tertio monit⁹ a negociatiõib⁹ secl'arib⁹ nõ abstinet iteriz pdit q̃ ad bona pulegiũ clericale.

EX litteris põtini comitis itellexim⁹: q quidaz clerici sue terre potius secularib⁹ negociatiõibus q̃z officijs diuinis intendũt: ⁊ gaudere volẽtes pulegio clericali nolũt statutis patrie quib⁹ quotiens expedit sicut laici se tuent⁹ i negociationũ suarũ questib⁹ subiacere: ⁊ infra. Mandam⁹ quatenꝰ si tales tertio ᵇ a te cõmoniti ab huiusmodi nõ resipuerit: sz ꝑtermissis diuinis officijs negociatõibus ᶜ institerint supradictis: cũ facto ᵈ pulegium abijciãt clericale: tu quo minus dũ bis se iplicãt de suis facultatibus ᶜ statutis ⁊ ꝓsuetudinib⁹ pñie subiaceãt nõ defendas eosdẽ.

Rubrica De cohabitatione clericorum ⁊ mulierum.

AX cõcilio maguntineñ.

¶ Cleric⁹ nõ ꝺz retinere in domo mulierẽ suspectã de incõtinẽtia ẽt si sit mater vel alia consanguinea.

HAbendũ ẽ: ut nullus sacerdos feminas de quib⁹ suspitio põt esse retineat ᵉ. Sed neqz illas quas canones ᵍ concedunt matrẽ amitam ⁊ sororez: quia instigante diabolo ⁊ i illis ʰ scel⁹ ppetratũ repit: aut ẽt in pedissequis earundem. Sed si qua de his necessitatẽ habuerit: p̃sbyteri habeãt in vico aut in villa domũ longe a sua ꝓuersatione: ⁊ ibi eis que sunt necessaria subministrent ⁱ. Prohibendum quoqz ẽ ut nulla femina ad altaꝛ ᵏ pſumat accedere: aut presbytero ministrare aut ifra cãcellos staꝛ siue sedere.

AX decreto Eugenij pape.

¶ Excõicat cleric⁹ in sacris qui a suspectaruz mulieruz colloquio uel earuz ꝓsortio monitus nõ desistit.

SJ quisquã sacerdotuz ˡ. i. presbyter diaconus subdiacon⁹ de quacũqz femina crimine fornicatiõis suspect⁹ post primã scõdam ⁊ tertiaz admonitionẽ ᵐ inuematur fabulari ⁊ aliquo mõ ꝓuersari cum ea: excõicationi subdatur: femina vero canonice ⁿ iudicetur.

AX Lex. iij. salerñ. archiepo.

¶ Nõ ꝺz plat⁹ clericũ cogere ad ꝓcubinã abiurãdã: sed eam nolẽtẽ dimittere potest excõmunicare.

OClericos in sacris 'ordinibus ꝓstitutos q publice ᵒ tenẽt ꝓcubinas ad eas abiurãdas ᵖ nolum⁹ a tua fraternitate ꝓpelli: ne in eandẽ fornicationem instinctu diaboli ce fraudis redeũtes ᵍ piurij reatũ incurrant. Verũ ipsos p suspensionis ⁊ iterdicti sniam debes arctius cogere ut mulieres ipas a se ita remoueãt q̃ de illis sinistra suspicio nõ possit haberi. Et si qui eoruz ad ipsas redire vel alias accipere forte pſumpserit: i aliquos eorũ ꝺ bes ppetuaz ʳ excommunicationis sniaz ꝓferre: ut alii eorum exẽplo ˢ perterriti a similibus arceantur.

IDem cantuarieñ. archiepiscopo: ⁊ eius suffraganeis.

¶ Si clerici moniti ꝓcubinas nõ dimittũt suspenduntur a beneficijs Et si nõ se corrigunt deponuntur.

SJcut ad extirpanda: ⁊ infra. F. v. mandamus quatenus clericos vestre iurisditionis qui in subdiaconatu ⁊ supra fornicarias habuerint studiose monere curetis: ut a se illas remoueãt eas vltra rius minime admissuri. Si vero acqescere contempserit: eos ab eccle. beneficijs vsqz ad satisfactionem congruã suspendatis ᵗ. Et sic eas suspensi presumpserint detinere: ip sos ab eisdem beneficijs

f ¶ Retineat. vt. xxii. di. interdixit: ⁊. c. nullus: ⁊. c. ꝓter hoc. ⁊. lxxxi. di. cũ oĩbus.

g ¶ Canones. xxxii. di. interdixit. lxxxi. dist. cũ oib⁹. Videt q canon iste corrigat oẽs illos canones cũ illi pmittant huiusmodi mulieres cũ clericis hĩtare: matrez sororẽ ⁊ amitã. ⁊ idẽ pmittit Jnno. j. e. c. a nobis ꝓcordãs prioribus canonibus Sic solue banc ꝓfectatez. qõ dr̃ hoc intellige de suspectis clericis ⁊ iuuenibus: ⁊ de mulieribus suspectis: qa si suspecte sũt nõ dñt secũ manere. xxxiiij. di. quorũdã. Ꝓria loquit̃ de illis mulierib⁹ de quib⁹ nulla ẽ suspitio mali qꝫ i talib⁹ naturale fedus nihil seui crimi nis suspicari pmisit. j. eo. a nobis: ⁊. C. de epi. ⁊ cle. cũ qui: ⁊ .s. de pñp. cũ in iuuẽtute. itẽ i linea trãsuersali vsqz ad ꝛz gradũ pñt hꝫe clerici ꝓsanguineas vt. lxxxi. dis. cũ oĩbus. Jn descẽdentib⁹ uel ascẽdentibus vꝛ q vsqz ad quartum gradum: ibi ampli⁹ potest extendi permissio q̃ in collaterali.

b ¶ Jn illis. i. occasione illarũ qñqz alie ꝓmorãtur cũ illis vel veniũt ad illas. vñ dic̃ augu. nõ oẽs q̃ cũ mea sorore sunt sorores mee sunt. lxxxi. dis. legit: vel intellige ꝓprie ut lꝛa dicit: ⁊ hoc vult lꝛa sequens. aut̃ pe dissequis illarum.

i ¶ Subministrẽt. ⁊ sic pz q clerici pñt sustẽtare cõsanguineos pauperes de qb⁹ capitulũ b intelligitur quibus potius q̃ exneis tenẽtur. lxxxvi. di. nõ satis alꝛs si non diuites sunt uel ut diuites eos faciãt: vt. c. c. ⁊. xxxii. di. si qui. ad idem. xxxi. dis. oĩo

k ¶ Ad altaꝛ pſumat. ut. xxiii. di. sacratas: ⁊ de cõ. dis. i. i scã.

l SJ quisq̃ sacerdotum. noie sacerdotis itelligunt inferiores. ut pz b: qꝫ inferiora itelligunt in supioribus. ut. xciij. di. legim⁹ i fi. ⁊. xliij. q. i. penale ⁊ .ff. ꝺ re iudi. i toto. si. ii. di. c. i. ⁊ ecõuerso appellatiõe clericoꝝ supiores vel maiores intelligũtur. xi. q. i. de persona: ad fi.

m ¶ Admonitionẽ. sic in auc̃. vt li. ma. ⁊. a. §. pe. ⁊ ult. col. v iij. ⁊. j. de sen. ex. in audientia: ⁊. c. ꝓtingit. ⁊. s. ti. pri. c. vlt.

n ¶ Canonice iudicetur. i. i mo nasterio ponat. xxxiiij. di. c. fraternitatis. Alij exponũt. i. i seruitutẽ redigat: ut. xxii. di. eos imo ⁊ ipa ꝓcubina si hoc publicum est ꝺz excõicari. j. de sentẽ. ex. si ꝓcubine. Ber.

QLericos Habet tria dicta: secundũ ibi vꝛ. tertium ibi: ⁊ si qui. Ab. si.

o ¶ Publice. qu e sunt excommunicande ex quo pub. est. j. de sen. exco. si concubine.

p ¶ Abiurãdas. ne ꝓtẽpto iuramento reuertant ad eas pp pſumptionẽ: ut seqtur. ar. ꝺ. j. qui cle. vel vo. ex tuaꝛ ibi: abiuratur: sed ibi ꝺerat mrimoniuz cum ea: lz de facto cũ esset subdiaconus. ⁊ qñqz quis ab vrore seꝑaratur. sic ꝺz iurare. xxxv. q. vi. ab isto die: vel intellige de suspectis: ⁊ illud. c. ex tuaꝛ. de nõ suspectis de quibus verisimile est q debeant iuramentum seruare.

q ¶ Redeũtes. ar. colligitur ex hac lꝛa q non est iniungendum alicui p iuramentũ qõ verisimile sit q non debeat illud obseruare. ar. xxii. q. i. ita ergo. ⁊. c. nõ ẽ ꝺ: ⁊. j. de sen. ex. ex tenore. ⁊. s. de pñp. lꝛas. ⁊. C. de indi. vidui. l. ii. ⁊ hec rõ ẽt quare iuuenibus nõ iniungatur solẽnis penitentia. l. di. penitentes. Ber.

r ¶ Perpetuam. i. donec resipiscant. sic insti. loca. §. adeo. ⁊. ff. de pecu. id vestimentum: ⁊. j. de ma. cõ. contra interdic. eccle. de muliere. si. x. q. i. qꝫ sacerdotes. ut ceteri timeant. ut ibi dr̃.

s ¶ Exẽplo. pena enĩ vni⁹ ꝺz eẽ mẽt⁹ alteri⁹: ut. ff. ꝺ pe. l. capitaliũ. §. famosos. xlv. di. sz illõ: ⁊. ii. q. vii. quapp: ⁊. j. ꝺ exce. pla. tãta. ⁊. x. q. i. qꝫ sacerdos. in fi.

Sicut ad extirpanda. Habet tria dicta: q̃ patent i ter. ibi: si ꝺo. Ab.

t S ¶ Sicut. ⁊. j. alii nihilominus sunt ꝓpellendi: lz nõ cũ tãto rigore ut vel contineãt uel beneficia dimittant. j. e. sic aũt. ⁊. xxxii. di. lectores.

u ¶ Suspendatis. ita usti nõ sunt suspensi ipso iure. usꝫ. xxii. distin. nullus. ⁊. c.

ꝓter hec. So. qꝺ ꝺ᷑ b ꝛ. j. e. c. si autē: intelligit ꝺe his qui aꝺhuc tolerant ab ecclesia qꝛ illi ipso iure non sunt suspensi. qꝺ ꝺ᷑ in ꝯrijs locū bz qñ factum est notorium: uel qñ sunt ꝓdēnati p sniam alias ꝯtūcūqz sit aliquis criminosus non est vitandus. j. e. nostra. ꝛ. xxviij. ꝺi. consulendum. ꝛ. j. e. c. vlti.

a Remouere curetis. qꝛ crescēte ꝓtumacia crescere ꝺz ꝛ pena. s. ut lit. non ꝓte. qñ in fi. ꝛ. ff. ꝺe pe. l. relegati.

b Super. eo. suspēsū: ab epi scopo suo.

c Serie. s. quare fuit excōicatus vel suspēsus ꝓ focaria ul' si ex alia cā ut exꝑmat oēs cās excōicationis ꝛ suspensionis alis nō habeꝫ ꝓ absoluto. j. ꝺe sen. ex. cū ꝓ cā. ꝛ. s. ꝺe offi. ordi. exꝑte alis lr̄e essent ipetrate tacite veritate: vñ nō valerēt. s. ó rescrip. super litteris: ꝛ capit. dilectus.

Si autez. Habet tria dicta que patent. Ab. sicu.

d In ecclesijs cum sint prelati illarum.

e Portionibus. cū habeāt ꝓtem in ecclesia ꝑbendata.

f Spoliare. q̄ spoliatio ꝓpetua ītelligitur ex quo fine tpis ꝑfinitione ꝺ᷑ ꝺf. C. ꝺe penis seruus. Sz contra vf. s. eo. sicut ubi post admonitionē suspēdūtur ātecꝫ priuent ecclesijs: ꝛ ꝺ᷑ statī post admonitionē spoliantur. So. hoc ītelige ꝑm illō ut ꝓmo suspendāt ꝛ si se nō correxerint spolient: sed certe de iure fit qꝺ ꝺ᷑ ꝺf. qꝛ si se nō corrigūt pꝰ trinā admonitiōez recte ꝑnt spoliari beneficio ꝛ qꝫ ibi suspēdunt intelligo qꝫ fiat ex gr̄a ut sic expectentur aꝺhuc. Ber.

Vestra durit. Ha. nosuz est tum ꝓpter materiā intrinsecā tū ꝓpter materiā extrinsecā. s. notorij ꝛ vtraqz est multū difficilis ꝛ piculosa. ꝛ inherē do ꝝbis lr̄e. h. ḋ. in sūma ut in rubro. Diuidit. primo ꝓnitur decisa cōsultatio. Sc̄o decisa responsio. sc̄a ibi alicubi que subdiuidit. Primo allegat ꝓ ꝛ ꝯ: secūdo distinguit tres ālitates ibi cetex. Tertio distinguit animū abstinētis ibi item aliō quarto ꝛ vltimo ex omnibꝰ ꝓdictis solutionē ꝯcludit ibi sine dubitatione. Ab. si.

g Nullus audiat. xxii. distin. nullus. ꝛ. c. ꝓter hec.

h Quātūcunqz. ut. xxv. q. vlti. c. vlt. vsqz ibi certum.

i In fide xp̄i. i. per fidem xp̄i bucusqz sunt ꝝba capituli qō iducit. T.

k Ceterum. hic incipit r̄ñdere distinguēdo inter crimē notorium ꝛ occultum.

l Notoriū ad intelligentiam eorū q̄ ꝺ᷑ dicuntur no. qꝫ aliō ē fama aliud manifestū ꝛ aliud notoriū. Fama sic ꝯsuevit ḋescribi. Fama est ille se dignitatis status vita ꝛ moribus ꝓbatus ꝛ i nullo diminutus. ꝛ. ff. ó var. ꝛ ex̄or. cog. l. cognitionē. §. estimatio. ꝛ q talē famā negligit crudelis est. xii. q. i. nolo. Fama ꝺo qñqz ex scia. qñqz ex suspitōe procedit: quādoqz ex certo auctore. qñqz ex incerto. ḋe cō. ḋi. iiij. sanctū est. Manifestū ḋf qō ex scia ꝛ certo auctore ꝓcedit ꝛ qō pōt ꝓbari. ff. ꝺe testa. ꝛ q testa. fa. pos. heredes palā. ꝛ. xii. q. iii. eorum qui accusanē. Idē ēt qñqz ḋf occultū qō pōt probari. C. ꝺe ap. eos. §. si quis aūt. sed ꝛ manifestū ḋf qñqz de quo ꝓstat p ꝓfessionē vel ꝓbationem vel p euidētiā facti. j. ó ꝝb. sig. cū olī: sed tale manifestū potꝰ ḋf notorium. j. e. c. vlt. Circa notoriū distingue. aliud est notoriū facti: aliud iuris aliud presūptiōis. Notoriū facti ē qō ita exhiber se conspectui hominū qꝫ nulla pōt tergiuersatione celari. j. e. c. pri. ꝛ. c. vlt. ꝛ de tali ꝺ᷑ ītellige ī quo nullus auditur appellans. s. ó ap. cū romana. i fi. ꝛ. c. puenit: ꝛ in tali notorio creditur simplici officiali. iiij. q. iiij. §. aliqñ. nec requirit scia oīuz: sed pluriū: ut qñ oēs admissuz scelus ꝓclamant: ut. ii. q. i. c. scelus: ꝛ. c. ꝺe manifesta. Notoriū iuris est ḋe quo aligs ꝓdēnat: vel est in iure confessus vt ꝺ᷑. ꝛ. ff. ꝺe sta. ho. l. vlti. ꝛ. ff. ꝺe re iuḋi. res iuḋicata: ꝛ. j. eo. c. vlti. ꝛ ī hoc notorio qñqz regrit ꝓbatio si negeꝫ. s. ꝺe re iuḋi. sic. notoriū ꝑsūptū est ut paternitas filiatio. ff. ḋe in ius vocā: qꝛ semp. ꝛ. s. ó fi. ꝑsby. ꝓquerēte. ꝛ ꝓsanguinitas ḋf notoria ꝑsūpta. j. ꝺe ḋiuor. porro. §. i. Qō aliquis sit filius alteri⁹ nō posset vere ꝓbari. ff. ꝺe ꝓḋi. ꝛ ḋemō. lucius.

m Condemnatur. hoc est notoriū iuris.

n Occultū. qō non bz vindictā qꝛ latētia peccata vindictam non habēt. xxxij. q. v. christiano. ꝛ tandiu reputaꝫ occultum bz plures sciant cꝫdiu ab ecclesia tolleraꝫ: vt ꝺ᷑ dicit ꝛ. xv. q. vlt. c. vlt.

o Non diffitetur. īmo ꝓfitetur in iure: ꝛ sic ē notoriū iuris: ꝛ sic duobus modis ḋf notoriuz iuris p ꝓfessionē ꝛ p sniam. j. e. c. vlti. vt ḋf in notula ad intelligentiam. ꝛ ꝺ᷑.

p Canonice ꝓdemnatꝰ i quo casu nullus ḋz audire offiū illi⁹: quo ēt casu logtur prima auctoritas: nullus audiat ꝛc.

q Occultū. hic distinguitur prout sequitur.

r Taliū. s. qui pene occulti sunt seu ab ecclesia tolerati ab officijs taliuz abstinere bono zelo ut p hoc ad penitentiam reuertantur: permittitur. sed ex contēptu abstinendum non est: quia licz in fornicatione iaceant non sunt contenendi vt sequitur. aliud est si tanquā excentium ꝛc. quia illud ñ licet.

s Tollerantur. in quo casu loquit̄ ꝓa auctoritas non. pōt aliquis ꝛc.

t Operis euidentiam. ꝺ᷑ explicat notoriuz facti in quo casu ꝛ duobus premissis. s. cum sunt ꝓdemnati vel ꝓfessi in iure officia ipsorum sunt respuenda. j. e. c. vlt.

Tanos. Cōmunis diuisio secunda ibi: nos igitur. Ab. si.

u Conueniuntur. i. interrogantur.

x Testimonio. simpliciter ḋato sine iuramento. Ber.

y Inter quos. ꝛ. ideo magis presumitur qꝫ vitam illorum agnouerunt. xxiij. q. i. paratus. s. ꝺe presumpti. quoꝺam: ꝛ. capitu. quanto: ꝛ

xii. q. ii. qui ꝛ humanis: ꝛ. xvi. ḋis. qꝫ ḋicitis.

z Nec accusator. ii. q. i. ḋe manifesta. j. ḋe accu. euidentia: ꝛ. s. ḋe iure iuran. ad nostram.

ꝛ Celari: quia si vellet negatio nulla esset. C. ꝺe pe. qui sententiam. ff. ó tribu. illud. §. pe.

ꝯ Non ex euidentia. si constet aliquem habere suspectam mulierem secum in domo eoipso videtur probata fornicatio. s. e. si quisqꝫ. ꝛ. c. clericos ꝛ si publice eā detineat eoipo ꝓuict⁹ē: ut in. c. clericos: alis. n. nō possz eē certū nisi p hmōi presump. s. ꝺe ꝑsump. lr̄is. ꝛ. c. iij. ergo si ꝺ᷑ notoria non sunt: sed tñ fama sit testimonia requiruntur ut sequitur in lr̄a.

ꝓ Testimonijs. ff. ꝺe testi. l. iii. §. ītē ḋiuus: ꝛ. iiij. q. iij. §. alia ē fides in auc. ꝺe instrn. cau. §. si ꝺo col. vi. valēt tū talia testimonia ad infamiam alicuius ar. ꝺe cō. ḋi. i. iubemus. xxiiij. ḋi. c. i. ꝛ. ii. q. vii. cū pastoris.

ꝑ Scādalū. ex hoc vf qꝫ ppꝛ solā suspitiōez siue famā nō ē idicēda purgatio nisi scādalū oriaꝫ. ar. ii. q. v. ꝑsbyter. ꝛ. iii. q. ii. audiuim⁹. ꝛ. ii. q. i.

perpetuo remouere curetis[a].

I Dem eboracen. archiepiscopo

C Littere a clerico concubinario suspenso super absolutione tacita facti serie obtente non valent.

Sup eo vero qꝫ asseris. a. presbyterum fornicariam detinē tē ꝓpter hoc ab officio suo suspensum[b]: ꝛ infra. Nomo si litteras a nobis obtinuerit que facti seriez[c] non contineāt: nolumus illas sibi prodesse. I Dem lugdu. epo.

C Si clerici moniti non dimittut ꝙubinas suspenduntur a beneficijs ꝛ si se non corrigunt deponunt.

Si autē clerici tue iurisditiōis siue in sacris ordinibus siue in inferioribus constituti fornicarias detinent: nisi eas ad secundam vel tertiam commonitionem a se dimiserint easdē decetero cōtemptui: liceat tibi eos ecclesijs[d] vel earū portionibus[e] ap. postposita spolia re[f] officio ipsis nibilominus interdicto. I Tacius. iij.

C A clerico fornicario quandiu tolleraꝫ nec bz opis euidētiaz licite audiūtur diuina ꝛ ꝓcipiūt ecclesiastica sacra: a notorio vero abstinē dū ē nō qꝛ i sacro sit defectus sz ad ipsoz fornicatoz emēdationem.

Vestra duxit deuotio inquirē dū: ꝛ infra. Alicubi dicitur nullus audiat[g] missam sacerdotis quē scit indubitāter ꝙubinā habere. alibi vero legitur: nō potest aliquis quātūcunqz[h] pollutus fuerit: diuina polluere sacra que purgatoria cunctaruz ꝓtagionum existunt. Qualiscūqz. n. sacerdos sit q̄ sunt sancta coinquinari nō possūt. Sumitte ergo ab omni sacerdote xp̄i mysteria: qꝛ oia in xp̄i fide[i] purgantur. Ceterum[k] aliud est crimē notorium[l]: aliud occultū. Notoriuz ꝺ᷑finitur de quo ꝑsbyter canonice cōdemnatur[m]. Occultuz[n] qō ab ecclesia tolleratur. Ceterum aliud ē quādo crimē notoriuz nō. diffitet[o] ꝑsbyter: vel de ipso ē canonice[p] cō dēnatus. Aliud est pene occultuz[q] quod ab ecclesia tolleraꝫ. Itē aliud ē a taliuz[r] officijs abstiere: ut pec cādi licētia ceteris auferatur. ꝛ bu iusmodi ad penitētie fructū trabā tur: atqz aliud si taliū tāquā i fornicatione iacētium talia mysteria respuantur. Sine ḋubitatione itaqz teneatis qꝫ a clericis ꝛ ꝑsbyteris quanquā fornicarijs: quādiu tolerātur[s] nec habēt opis euidentiā[t] licite diuina mysteria audiātur ꝛ alia recipiantur sacra ecclesiastica.

I Dno. iij. exoñ. epo.

C Si fornicatio clerici ē ita publica qꝫ trāsit i notoriuz nec accusator nec testis necessarius ē: sz si ē publica ꝓ solā famā nō sufficiūt ad condemnationem sola testimonia. i. testiū dicta non iuratorū: sz si ex hoc oriet̄ scandalū indicit purgatio in qua deficiens canonice punitur.

Tua nos durit fraternitas consulendos: si ó clericis publice cōcubinas hēntib⁹: q qñ a te ꝙuenit⁹ se eē cōcubinarios diffitentur nec appet ꝓtra eos legitimus accusator: credendū sit testimonio[x] bonoz viroz iter quos[y] vinēr digno scūt. Nos igit cō. t. t. R. qꝫ si crimē eoz ita publice ē: vt merito debeat appellari notoriū: i eo cāu nec testis nec accusator[z] ē necessari⁹: cū hmōi crimē nulla possit tergiuersatiōe celari[ꝛ]. Si vero publicū ē nō ex euidētia[ꝯ] sz ex fama: i eo cāu ad ꝓdēnationē eoruz sola testimonia nō sufficiunt: cum nō sit testimonis[ꝑ] sed testibus iudicandū. Sz si de clericis ipis talis bēaꝫ suspitio vt ex ea scādalū[ꝑ] generet̄ i populo: lz ꝓtra ipsos nō appuerit accusator eis tū ē canonica purgatio idicenda: quā si pstare noluerit vel defecerint i pstāda eos canonica debebi s aiaduersione punire.

I Dem pistorien. episcopo.

C Breue est vnde non sumatur.

A nomen:r.j. de accu. qualiter r quando.
a Nobis:mulierculas.xxxii.dist.interdixit.r.lxxxi.di. cum oibus.
b ¶ De illis psonis:ar.j.s.e.c.i.dic sup hac materia ut ibi notatum ẽ.
c ¶ Naturale:sic.s.de pʒsup.cũ i iuuentute:r.C.de epi.r cle.eum qui.

Q Uesitum.¶ Cõis diuisio. Secunda ps ibi: verum.. Ab.si.
d ¶ Quo ad se: no.q aliquis dr suspensus quo ad se tm r ñ quo ad alios ut qlibet i peccato mortali ꝓstitut⁹: vt vi.di.testm.r.i.q.i. sacerdotes.i fi.s.ó tẽp.or. .c.vl.r h:r.s.e.vsa qñ qz tm ꝑtũ ad se r ꝑtum ad alios.xxxi.di.nullus r.c.ꝓeter hec: r.j.de simo.tãta.r hi fi. r.s.e. vsa.qñqz aliquis dicit suspẽsus quo ad alios r nõ quo ad se vt cũ ciuitas uel villa ẽ iterdicta p delictũ ciuiũ vel secularis ptãtis: tunc clerici nõ sunt suspensi quo ad se qr i alio possunt celebrare nõ iterdicto: sic.s. de cle.peregri.tue.
e ¶ Euitari: r ita lz aliquis sit criminosus non dz i officijs euitari quãdiu ab ecclesia toleratur ut.s.eo.tit.vsa durit:r xv.q.vl.c.vl.nisi in trib⁹ casibus sequentibus cũ quis de hoc sit ꝓdẽnat⁹ vel i iure cõfessus vel euidentia rei sit fctũ notoriũ.de hoc satis dictum est.s.eo.vsa.

Rubrica De cleri.ꝓiug.

visũ ẽ.s.de cohabi.de. r mulieruz illicita restat videre merito de eoz cohabitatione licita vel sic qr quãdoqz clerici habitant cũ mulierib⁹ sine figura mrimoni, quãdo qz vo ꝛcto mrimonio iõ cũ in ꝑcedenti Rubrica fuerit visũ de ꝑma cohabitatione an r quãdo sit licita merito subicit de secunda marie qr poterat dubitari nũquid clerici ꝓiugati possint tenet beneficia r gaudere ꝑuilegio clericali. Ab.si.

Jqui

¶ Duo sũt dicta. Secũdum ibi: sed si. Ab.si.

f ¶ Relinquẽda r merito ꝓpellẽdi sunt ut ea dimittant:qr vacare intelligunt ipso iure vñ quo ad fcm solũ sine possessione retorquetur ista ꝓpulsio:sic.j.de ꝓcess.pbẽ.lras:r.ca.cum nris ꝛrio enim fcõ iuri suo renunciauerunt.ar.C.de fur.l.i.ar.ff.de tribu.q in bere dẽ.§.eligere.sicut quis ipso fcõ renũciat ꝑuilegio clericali.s.de vi.r ho. cle.c.vlt.j.de sen.ex.cum nõ ab hoie.r.c.ꝓtingit.ii.ar.ꝛ.xxxii.di. si qui vero:r.xii.q.i.qr tua.illa ꝛria intelligunt de misericordia:r hodie nõ tenent ipso iure ergo clericꝰ ꝓiugatus beneficium amittit ut dictum ẽ nec alicui ꝓiugato põt ꝓferri:r si ꝓferatur dz ꝑuari ipso iure.j.c.pri.r.c.qõ a te.r.c.sane:r.c.diuersis fallacijs:r ita ius cõe est qõ hic statuitur.

g ¶ Dimittẽ:qr si tenuit mrimoniũ r ꝑuãdi sũt bñficijs suis:nisi cũ eis dispẽsẽt.j.e.sane:r.xxviii.di.ꝑbyterum.

S Ane.¶ Primo ponit dictũ. Secũdo exceptio ibi: nisi. Ab.si.
h ¶ Ad sacros.xxviii.di.nullum.r.xxxi.di.ante triennium. Ber.
i ¶ Castitatẽ:sequestrato mãsionis cubiculo.lxxvii.di.eps benedictionẽ r ꝺ itelligo cum ãbo ꝓcesserint i dies suos ut sine oi suspitõe possint separati manere.alꝫ si essent iuuenes nõ possent ꝓmoueri nisi parit ad religionẽ trãsirẽt.j.ó ꝓuer.cõ.cũ sis ꝑdit⁹:r.c.ad apostolicam uel dic ꝓut no. .j.de cõuersi.ꝓiuga.coniugatus in fi.glo. que incipit:sed numquid.
k ¶ Virginẽ:ar.q qui corrupit vrorẽ suã antecꝰ eã duceret ꝓmoueri nõ põt.xx iiii.di.curãdi:r.c.ꝑcipimus r despõsata dz eẽ i virginitate.xxx.q.v.q̃lis.ar.j xxxiii.di.valẽtino.r.s.de biga.debitũ. Quidã dicunt q iste nõ põt ꝓmoueri: sed vi⁹ ẽ q põt ꝓmoueri qr cã ipedimti cessat qr iste ñ diuisit carnẽ suã i plures vñ bñ põt ꝓmoueri.ar.ꝑdicto ꝛuz ca.valẽtino.r debitum.

¶ Si clericus i minorib⁹ bñficiat⁹ mrimoniũ ꝓtrahat priuat beneficio r qõ dedit ecclesie sibi restituit

Q Uod a te:r infra. Utrũ clerici infra subdiaconatus ordines ꝓstituti:qui ꝓtineri carnis deuicti vicio nõ valẽtes vrores accipiũt ecclesiastico beneficio canonice debeant spoliari. Jd volumus te tenere q cum simul voluptatibus r carnalibus desideriis ac diuinis r ecclesiasticis obsequijs vacare non valeant.ob immũdiciaz suam ecclesiasticis sacris i digni tractãdis ecclesiasticis ꝑculdubio bñficijs sũt priuãdi. Sane si ecclesijs quibus intitulati fuerãt de possessionibus aut alijs bonis aliqua contulisse noscuntur: cum ab earundem ecclesiarũ ministerio fuerint r beneficio sequestrati: ad ipsos recta via debent absqz contradictione redire.

Idem.

¶ Peracta penitentia dispensant episcopi cum sacerdotibus qui matrimonium de facto cõtraxerunt.

S Ane sacerdotes illi qui nuptias contrahunt: que non nuptie: sed contubernia sunt potius nuncupanda post longam penitẽtiam r vitam laudabilez continẽtes officio suo restitui poterunt r ex indulgentia sui episcopi eius executionem habere.

Innocentius tertius norwiceñ. episcopo.

¶ Clerici in minoribus beneficiati qui matrimonium contraxerũt beneficijs spoliantur.

D Iuersis fallacijs: r infra accepimus aũt:q quidam clerici tue dioce.qui mrimonium cõtraxerunt ecclesiastica beneficia detinere contendunt: in quorum cõuersatione cythara cuz psalterio male cõcordat. Cũ ergo vir cogitet qõ placere possit vrori: tiõ min⁹ q dei sũt ualeat cogitare: cũ

m ¶ Jmmunditiã:q tũ castitat ẽ cum ꝓpria vrore.xxxi.di.nicena:sz ꝺ appellat imũdicia quo ad obsequiũ eccl'ie. vñ illi qꝺ licitũ erat hr vrores tpe vicis sue nõ debebat de tẽplo ut ñ iungerent vrorib⁹.xxxi.di.tenẽ sz hodie semp ẽ abstinẽdũ ut ea dẽ di.§.cã:r.c.seq.r.c.eos.
n ¶ Jmuãdi.s.e.c.i.r.c.ii.r .j.eo.diuersis.
o ¶ Redire:si.xvi.q.vi.ó lapsis cognouim⁹:r.c.illud.s.de renũ.ex trãsmissa.xvii.q.iiii.c. vlt.ff.de coll.illici.l.i.i fi.ar.j q nõ debeãt ad eũ redif.xii.q. ii.nulli liceat.xvii.q.iiii.sunt q opes.j.de ꝓdi.ap.vex i auc.ó mona.§.si vo reliquẽs.col.iiii. sup hoc diuerse solutões recitari ꝓsueuerũt. Aliud ẽ cũ qs sua sponte recedit r tũc nihil ei restituit i quo cãu loquũt ꝛria aliꝰ cũ iudicis auctoritate i quo cãu itelligit hoc.c.r ꝓor. ꝺ signat sz huic solutõi oppõit. iste clꝑa sua ad hũc casũ puenit.ergo dz sibi iputari.s.de eta. r q̃li.c.i. pp hoc dicũt qdã q ois donatio fcã ecclie vl mõasterio tpe ingressus tacitã ꝺz ꝓditionẽ ut duret eo ibidẽ pseueratẽ ad instar dotis.C.de rei vx.ac.l.vna.§. cũ aũt r.j.ó do.post diuor.re. nup:r sic clerico recedente quo cũqz mõ restituũt ei sua.r idẽ i mõacho vt illa trãsferãt ꝺo monasterio ad qõ trãsit.sec⁹ ẽ vbi aliqꝺ donat ecclie ad illã nõ trãsiẽs:qr tũc nõ reuocat donatio qr pfecta dõatio ãpli⁹ nõ reuocat.xxii.q.ii.nõ enim.C.ó fuo. dona.l.ii.r.iii.r.l.generali:r .C.ó vo.q sub mõ vl ꝓdi.pfecta:nisi aliq ꝓditõ i donatõe ex ꝑssa fuisset.j.ó ꝓdi.ap.vex veri⁹ vt q istud dcm̃ sit de benignitate r.ꝛria sit ꝛia ó iure stricto.vel põt dici q si exꝑsse res dõate sũt tpe igressus nũq sũt postea restituẽde:ar.C.si pẽ.ap.mores iterunent.l.iii.r.C.si re.vl accu.mor.fu. .l.vl.nisi gram vellet facere clericis. Si vo tacite tunc sequuntur psonam.r sic põt itelligi qõ ꝺ dr:qr bona sunt accessoria:r ideo principale sequuntur.

p S Ane ꝓtubernia:impropꝛie iter suos ꝓprie dicuntur ꝓtubernia. C.de incest. nup.cum ancillis:de pena filioz taliũ hẽs.xv.q.vl.cum multe.
q ¶ Offõ:ar.j.xxviii.di.ꝑby.So.illõ ó rigore r añ pniaz r ꝺ ó gra r post penitẽtiã pactã.
r ¶ Ex diligẽtia:r sic epi possunt cũ talib⁹ sacerdotib⁹ dispẽsare q ꝛbunt i sacerdotio:ar.j.s.ó biga.nup. Sz illõ itellige ó eo q primo i laicali habitu habuerit vrorẽ r postea sacerdos ꝛrit ille tãq bigam⁹ reputat pp i tẽtionẽ cum ope subsecuto vnde nõ possunt ibi epi dispẽsare:ꝺ vo de his tm qui ꝛbunt post ordinem sacrum r cum virgine.

D Iuersis.¶ Auferẽda sũt clerico bñficia q hẽbat tpe ꝛct⁹ mrionij: collata vo postmodũ scient p epm p eundẽ auferri nõ pũt sz p supioꝛẽ.h.d. alit q̃ i rubro. Diuidit nã primo narrat fcm̃ qõ scõo iprobat ibi cũ ergo duas rões reddẽs r illõ p dioce.corrigi mãdat vnũ casũ excipiẽs ibi: nisi. Ab.si.
s ¶ Cythara:p cythara itellige vitã actiuã seu laicalẽ p psalteriũ itellige vitam

cõtẽplatiuam siue clericalẽ:sed aliquis nõ posset eẽ simul cõtẽplatiuus ⁊ actiuꝰ ⁊ sic ꝓiugatus ecclesiã hr̃e non debet:qz non bene ꝙueniunt.s.e.quod a te.

a ¶ Diuisus:qz pluribus intẽtus minor est ad singula sensue: ⁊ vñ ad vtrũqz festinat neutr̃ bñ pñc.xvi.q.i.ꝑby.C.ó assel.néo depire.xxviii.di.ó siracusane

b ¶ Nõ p te:ar.qꝫ nẽo põt venire ꝫ fem̃ suũ si.de fi.ꝑby.veniens.ru:q.ii.mone

nã admonitionem.ĩ.de sen.ex.si vo aliquis:⁊.c.ĩ audientia:⁊.c.cõtigit ĩmo nec posset renunciare:ut.c.ꝓtingit:⁊.s.de fo.ꝙpe.si diligenti. ergo multo forti⁹ tõsurat⁹ retinet ꝓuilegiũ: ⁊ cleric⁹ vxorat⁹ tenctur portare coronã.s.de vit.⁊ hone.cleri.cleric⁹. De quo ergo ꝓuilegio ĩtelligitur: Dicas qꝫ nõ loquitur de illo ꝓuilegio.xvii.q.iiii.si qs suadente:qz cleri

cus tõsurat⁹ volẽs vti ꝓ uilegio clericali ẽt vxorã tus bñs ĩtentionẽ redeũ di ad clericatũ illi ꝓuile gio nõ põt renũciare ꝓ cipue si recipiat bñficiuz ecclĩasticũ ut pz p iura pdcã ⁊ tal tenet portaꝛ tõ surã.s. ó vi.⁊ ho.cleri. cleric⁹cũ clic⁹ẽt depositꝰ teneat vinẽ sm regulaz ecclĩasticã.lxxxi.di vem̃. vbi cleric⁹ ꝓiugat⁹nullũ pcipit bñficiũ ecclĩasticũ ⁊ q nullã spẽ hz redeũdi ad clericatũ nullo ꝓuile gio clericali gaudere dz nec ẽ ꝙpellẽd⁹aliqd ó cle rico oñdẽ ut ille q ꝫbit cũ vidua.lxxxiiii.di.qs. vñ iste ñ erat ꝙpellẽ d⁹ad tõsurã cũ nullũ bñ ficiũ ecclĩasticũ hũit.ĩ.e. .c.vl.qó ergo dic ẽt tõ surat⁹ꝓuilegio ñ põt cle ricali gaudẽ ĩtellige ó ꝓ uilegio qó clerici bñt ne verẽt aligd⁹eractiõib⁹ ĩ psõa vl'reb⁹.ppis:ut.C. ó epi.⁊ cle.l.ii.ℏ ꝓuile giũ pdit cleric⁹ post trinã admõitõez.s.ó vi.⁊ ho.cle.c.vl.ĩ.e.ex pte er go ml'to forti⁹ꝓiugat⁹⁊ tõsurat⁹ q exercet nego cia secl'aria isto ꝓuilegio gaudẽ nõ põt.si ẽ iste de quo loqr̃ decr. ¶Priuile giũ cleri.ĩ ml'tis ꝙsistit ⁊ lz ĩ vno amittat in alio

i Q adhuc retinetur. Dm decorem: ad mittatis:sic.s.e.sane.

k ¶ Dimissis:qz ꝓiuga ti simplicia bñficia possi dẽ nõ pñt:⁊ ió eis sũt ꝓ uãdi.s.e.c.i.⁊.c.diuerꝫ ⁊.c.qꝫ a te:⁊.c.sane.be.

l ¶ Scãdalo: ob hoc so lũ qñqz repellit qs a bñ ficio.ĩ.ó pb. cum tenea mur:qz nihil cũ scãdalo faciẽdũ ẽ.s.ó pl.nihil.ꝓ dest.s.ó tẽ.or.ad aures

Q ẋ parte.¶ Cõis diuisio. Scõa ps ibi:cũ igitur.Alb.si.

m ¶ Cõsuetis iusticijs:ꝓ tertu hmõi clericat⁹ ócli nãt subire iudiciũ regie. nec voluit ibi rñdere ali

cui ꝙquerẽti. n ¶ Obsegjs.i.ãgarijs⁊ pangarijs a qb⁹ clerici vñt eẽ imu.ĩ.ó imu.ecle.ñ min⁹:⁊.C.ó epi.⁊ cle.l.ii.⁊.xvi.q.i.§.nouaꝛ.

o ¶ Que sũt dei deo ẏba ista sũt.xxiii.q.viii.§.ecce.ĩ fi.⁊.c.se.vñ eccl̃a de agris suis tributũ soluit ĩpatori.xi.q.i.si tributũ:⁊.c.magnũ ⁊.xxiii. .q.vl.tributũ:⁊.c.quenior. p ¶ Et talib⁹ iusticias:⁊ sic pz qꝫ cleric⁹ꝓiugat⁹⁊ tõsurat⁹ ñ gaudet ꝓuilegio cleri.ut.s.e.io. De hac ma teria dic ut ibi:ĩmo⁊ clerici nõ ꝙiugati pdũt hoc ꝓuilegiũ post trinã ad monitionem vũ se ĩmiscẽt negocijs secularib⁹:ut.s.de vi.⁊ ho.cleri.c. vl.item ar.ꝫ.ĩ.de sen.ex.contingit.Solue ut ibi.

q Q tꝫ ꝙsultatõi:ꝓstitut⁹.Ob hoc sumũt qdã ar.qꝫ pp minorẽ etatẽ ex cusẽt ne portet coronã.ſz ℏ nõ ẽ vex.vñ dicas maxime:ut.s.e.io. vbi de hoc. r ¶ Non est cogendus:qz licitũ est ei renun ciare huic ꝓuilegio clericali:cũ nullum recipiat beneficium ecclĩasticũ ut dicit decre.Joannes.

Rubrica De clericis nõ resid qz clerici nõ solũ ĩhoneste viuunt sectãdo mulierum consortia:sed etiam in beneficijs eorum non residendo⁊ fruc tus eorum capiendo merito subicitur hec Rubrica.Alb.si.

---

q̃si diuisus⁹ĩ duo plenã sui ñ hẽat ptãtẽ ut ei a quo stipẽdiũ ꝛcipit ple ni⁹ famulet: mãdam⁹ q̃tenus hu iusmodi clericos bñficijs ecclesia sticis q̃ ĩ tua dioceſi sũt adepti: pri ues ap.re.ꝓserti cũ rex ecclesiasti carum subã p tales soleat depire.

f ¶ Nisi forte ut talib⁹ sciẽter ꝓtule ris ecclĩastica bñficia: qb⁹ eos ñ pb te sz p supioꝛẽ decernimus spoliã dos[c]. ℐ Dem archeroñ.epo.

¶ Filius sacerdotis greci ex vxore genitus licite iter latinos ꝓmo uetur si scandalum non obsistat.

O Am oli ad nr̃am audiẽtiã p uenisset: qꝫ canonici ãglorie nẽ.cãtoꝛẽ tricariceñ.sibi elegerãt ĩ pastoꝛẽ⁊ ifra.lz ibi ó forma electõ nis canõice ac idoneitate psone in alijs ꝓstitissz:mouit te tñ: qꝫ cũ pr̃ ei⁹ grecus fuerit⁊ iuxta ritũ greco rũ vxorẽ duxerit ĩ minoꝛib⁹ oꝛdi nibus ꝓstitutus:cantoꝛem ipm ex uxore legitia ĩ sacerdotio suscepiſ set.f Nos igit attẽdẽtes:qꝫ oriẽtalis ecclesia votũ[c] ꝓtinẽtie nõ ad misit:qñ oriẽtales ĩ minoꝛib⁹ oꝛ dinib⁹ ꝓtrahũt⁊ ĩ supioꝛib⁹ vtũt mr̃ionio iã ꝓtracto: mãdamus q̃ tenus:nisi ꝓ eo qꝫ iter latinos gre ci hmõi ꝙuersant regiõis ꝙsuetu do repugnet[c]:si aliud canonicũ ñ obsistat ad ꝙfirmatõz⁊ ꝙsecratio nẽ eiusdẽ sine dubitatõe ꝓcedas.

ℐ Dem epiſcopo picta.

¶ Clericus coniugatus nõ bene ficiatus nõ cogitur deferre tõsurã

ℐ Dannes nobis ꝙquerendo mõstrauit:qõ tu cũ quãquaz iã dudũ uxorẽ legitimã duxerit ꝓ eo qõ ꝓus ĩ acolitũ fuerat oꝛdiat⁹ ꝙpellere niteris ut tõsurã deferat clericalẽ ex q̃ iter ipm⁊ vxorẽ suã posset scãdalũ generari: cũ de cõ suetudine terre tue clerici vxorati ñ cogãt: iuiti portare tõsurã. Mñ igit idẽ ẽt tõsurat⁹[g] nõ põt[b] ꝓuile gio clericali gaudere: mãdam⁹ q̃ tenus ipz sup tõsuratõe hmõi nõ

moleſtes: dũmõ nullũ pcipiat be neficiũ ecclĩasticũ cuius rõne tene atur clericalẽ deferre tõsurã: qꝫ cũ eũ oporteat secularibus negocijs ĩmiscẽri tõsura ipsius secularia ex ercẽtis videreť,pfecto i mõasterij nr̃i vituperiũ redũdare. ℐ Dẽ.

¶ Vxorati non admittũtur ad ec clesiasticas dignitates: ⁊ cogũtur dimittere quas habent.

O Am decoꝛẽ:⁊ ifra. Eos qui sũt publice vxorati: non ad mittatis[d] ceteꝛo ad ecclesiasticaſ dignitates: dimissis[k] ab eis q̃s nõ possunt sine prauo exẽplo⁊ graui scãdalo[l] retinere ℎ onoꝛi.iij. .M.quondam regine anglorum.

¶ Clerici coniugati ĩ rebus suis non gaudent priuilegio clericali.

Θ Xpte tua fuit ꝓpositũ qõ nõ nulli litterati terre tue habitu ⁊ tonsura clericali relictis publice ducũt vxores:⁊ infra. Ut tñ ꝙsue tis iusticijs[m]⁊ debitis obsequijs[n] te õfraudẽt:tõsurã resumũt abiectã ⁊ infra. Quidã ẽt accepta prĩa tõ sura similiter ꝓtrahunt:⁊ eãdẽ tõ suram deferunt ut eodem ꝓtextu excusari valeant a predictis:⁊ ĩ fra.[f] Cum igit reddẽda sint que sũt cesaris cesari:⁊ q̃ sũt dei deo: equanimiter durim⁹ tolerãdũ vt a talib⁹[p] iusticias debitas velut ab alijs vxoꝛatis exigas⁊ fuitia con sueta. ℐ Dem.

¶ Si cleric⁹ĩ minoꝛib⁹ militz ñ ẽ co gẽd⁹ ôferre tõsurã l'bitũ clericalẽ

O T cõsultatõi tue breuiter sa tisfiat: respõdemus. R. mi les tue dioceſis q oli in minoꝛi eẽt ꝓstitutus⁹etate: tonsurã tãtũ⁊ co roñã clericalẽ assũpsit nõ ẽ cogen dus[r] deferre habitum clericalem.

Rubrica De clericis non residentibus in ecclesia vel prebenda.

Θ Xconcilio sardicensi.

¶ Epiſcopo nõ lz sine licẽtia pa pe trãsire ad aliũ epatũ ipsũ acce ptãdo alias ꝓuatur bito⁊ ãbito

---

cui ꝙquerẽti. n ¶ Obsegjs.i.ãgarijs⁊ pangarijs a qb⁹ clerici vñt eẽ imu.ĩ.ó imu.ecle.ñ min⁹:⁊.C.ó epi.⁊ cle.l.ii.⁊.xvi.q.i.§.nouaꝛ.

o ¶ Que sũt dei deo ẏba ista sũt.xxiii.q.viii.§.ecce.ĩ fi.⁊.c.se.vñ eccl̃a de agris suis tributũ soluit ĩpatoꝛi.xi.q.i.si tributũ:⁊.c.magnũ ⁊.xxiii. .q.vl.tributũ:⁊.c.quenioꝛ. p ¶ Et talib⁹ iusticias:⁊ sic pz qꝫ cleric⁹ꝓiugat⁹⁊ tõsurat⁹ ñ gaudet ꝓuilegio cleri.ut.s.e.io. De hac ma teria dic ut ibi:ĩmo⁊ clerici nõ ꝙiugati pdũt hoc ꝓuilegiũ post trinã ad monitionem vũ se ĩmiscẽt negocijs secularib⁹:ut.s.de vi.⁊ ho.cleri.c. vl.item ar.ꝫ.ĩ.de sen.ex.contingit.Solue ut ibi.

q Q tꝫ ꝙsultatõi:ꝓstitut⁹.Ob hoc sumũt qdã ar.qꝫ pp minoꝛẽ etatẽ ex cusẽt ne portet coronã.ſz ℏ nõ ẽ vex.vñ dicas maxime:ut.s.e.io. vbi de hoc. r ¶ Non est cogendus:qz licitũ est ei renun ciare huic ꝓuilegio clericali:cũ nullum recipiat beneficium ecclĩasticũ ut dicit decre.Joannes.

Rubrica De clericis nõ resid qz clerici nõ solũ ĩhoneste viuunt sectãdo mulierum consortia:sed etiam in beneficijs eorum non residendo⁊ fruc tus eorum capiendo merito subicitur hec Rubrica.Alb.si.

¶ On liceat. ¶ Hoc intēdit cū glo. i. & i rubro. primo ponit dictum. scdo rō ibi: manifesta. tertio rōis rō ibi: cū null⁹. ab. si.

a n ¶ Trāsire. sine lnia dñi pape. vt. i. q. i. si qs alt⁹ pderet habitā vel ambitā. s. de transl. inter corporalia: & c. quanto. nec alij in feriores sine licētia sui epi. s. de renun. admonet.

b ¶ Causa. s. ābitio maioris dignitatis & est hic ar. dubia i meliorē ptez eē iterptāda. s. de elect. c. ii. Ar. j. ō reg. iu. estote. & ff. de reb⁹ dub. quotiens. l. ij.

c ¶ Ad minorez. nec mi illud est faciēdū. qz q crescit de minori ad maius crescere dz. xciij. di. legimus. in fi. & s. ō trāsl. c. i. & lxxiij. di. ca. gesta. ar. facilius. n. dispensat vt qs trāseat ad maiorē ꝙ ad ptem vel ad minorē pp maiorez vtilitatez. s. de trāsl. licet.

¶ Gestis. ¶ Tex. iste ē multū not. primo narrat de positionē cardinalis. secūdo eius cāz ibi: eo qō. Abbas siculus.

d ¶ Ab oībus. i. oībus approbātib⁹ suā depositionē. qm̄ solus papa ipsum deposuit.

e ¶ Depositus. i. a dignitate sua remotus eo ꝙmo monito legitime vt rediret. j. eo. iter. q̄ttuor. & c. vlt. & alt⁹ nō debent ꝓuari quantūcunqz vagabundus discurrat. j. eo. ex tue.

¶ Quia nonnulli. ¶ Tria facit ꝙmo ponit vnū viciū. secūdo adhibet remediū ibi: cuz igit. tertio ponit penaz ibi: qō si. ab. si.

f ¶ Dignitates. dignitas dr̄ qñqz q̄daz progatiua in eccl'ia q̄ alio nole psonat⁹ appellat vt b: & s. ō rescrip. ad aures. & j. de pbē. de multa. qñ qz enim accipit ꝓ seculari progatiua. xxiij. q. v. administratores. xliij. di. c. i. Interdū ꝓ ptāte accipit. ff. ō offi. q̄sto. l. vnica. in pn. Interdū ꝓ ordīe. iiij. di. dēiqz. Qñ qz ꝓ conditione accipit uestire. n. dz fructuarius seruos ꝓ dignitatē eoz. i. ꝓditionē. ff. ō vsuf. & quēad. qs vtat. sed & si quid. ꝯ. i. De pena istorū q retinēt plures dignitates habes. j. de pben. de multa. & s. ō elec. dudum. ii. & j. e. conquerente. vin.

g ¶ Instituta. vt. xxi. q. i. ꝓto. & x. q. iij. vnio. & xvi. q. vl. per laicos. & lx xxix. di. singula. & s. de eta. & quali. eam te. & j. e. conquerente.

h ¶ Viz. xv. q. i. presbyteros. & C. de assel. nemo.

i ¶ Per scīpaz. hoc qdē ius cōe est: vt in ea eccl'ia in qua intitulatus est debeat deseruire. xx. q. i. c. i. & lxx. di. sanctoz. & lxxi. di. c. clericos: & xci. dist. eleutherius. qñqz tñ in casu pōt qs seruire p vicariū: vt cū parochialis ecclesia annexa est dignitati vel pbende. j. ō pben. extirpāde. ꝯ. q vero. & c. expositi. Sūt aūt q̄dā que p alios fieri nō pñt de iure vt offīm in ecclesia nisi in casibus: vt dixi vt hic pz. ff. de solu. inter artifices: & s. de offi. dele. qm̄ apostolica. ꝯ. ii. ar. ii. q. iij. ꝯ. abolitio. Quedā vero sūt que p alios possunt. C. de cadu. tol. l. vna. ꝯ. sinautem.

k ¶ Priuetur. j. de pben. de multa: & s. de elec. cum in cunctis: & ibi agetur pena. & dic priuetur ea vice.

Lerlatuz. ¶ Dño ponit excessus. scdo ꝓpositio ibi: cū igit. ab. si.

l ¶ Concilio. s. c. pri.

m ¶ Cōtradicūt. ipso facto recedendo scilicet.

n ¶ Cū effectu. No. q verba cū effectu sunt accipiēda. de peni. dis. i. ꝯ. hec autez verba. & ff. ne qs eū q in ius voc. vi eri. st p aliuz. ꝯ. docere. ff. qō qsqz in. l. i. ꝯ. hoc aūt. C. cōia de le. l. ii. & xvii. q. iiij. si qs suadēte: & xxiij. di. psalmista. & xvi. q. i. in canonibus. ver. custodes chartaz & x. ix. q. ii. instituti. ex quo. n. intitulati sunt debēt ei ꝓpetuo ꝓmanere. lxx. di. sanctoz. & lxi. dist. c. clericos. & xx. q. i. c. i.

o ¶ Amoueri. j. de pbē. q in tātū: & c. cū nō ignores. ꝓmissa tñ admonitiōe. j. eo. inter. & c. vlt. & c. ex tue.

p ¶ Prelatoz. clericus. n. sine lnia sui plati abesse nō dz ēt ex iusta cā studioz: vt hic patet siue alijs iustis causis puta cā peregrinationis. de cōse. dist. v. nō oportet: vel p negocijs suis. vii. q. i. ꝓsentiū. ergo mīto minus abesse debet ex nō iusta causa.

q ¶ Diffugiū. ar. j. s. de appuenit. ii. So. hic loquit ō eo q hz curā aiaz. & q exp̄sse promisit residere ibi ō simplici bñficio & de eo q exp̄resse nō ꝓmiserit residere ibi tñ pendēte appellatione p aliū deseruit in ecclesia de bñficio illius.

r ¶ Decreti. de hoc no. ꝯ. e. c. pri. Ber.

s Raternitati. ꝓmendaticijs. lke ꝓmēdaticie siue dimissorie dicūtur qbus clericus dimittit & absoluit a ptāte sui epi in qbus phibet testimoniū de vita & ordinibus illius. De istis lxis bēs. lxxi. di. c. ꝓmatus: & c. exēneo: & duob⁹. c. se. & sine istis lxis epūs nō dz clericuz recipere alteri⁹ epi: vt ibi dicitur. nec ordinare nec retinere. ut. lxxii. di. p to. & clericus sine lnia sui epi ecclesiam suaz dimittere nō dz. ꝯ. de renūc. admonet. Itē dicūtur dimissorie q̄ dant appellātibus q vulgo apostoli dicunt. ff. de ver. sig. dimissorie.

¶ Enquerente. ¶ Primo ponit impetrātis q̄rela. scdo cōmissionis forma ibi. fraternitati. Ab. si.

t ¶ Elite. verbo victus vestis ēt ꝓtinet. ff. de ver. sig. verbo victus.

v ¶ Necessaria. vñ potius fuit sibi subuenīdū. ar. j. de cēsi. lz. & C. noua vecti. l. i. & x. q. iij. vnio.

x ¶ Percipe. ad hāc nō se refert papa i sequentib⁹. & hoc iō q tps collatiōis illud opponi eoz postea. viij. q. ii. dilectissimi. ex quo cōsentit in eū: lz pauptate laboret nō pōt dissentiri xci. di. cleri.

y ¶ Sufficiētia. in hac sufficiētia ꝓsiderant plura: nobilitas: scia: q tales psone maiorib⁹ redditib⁹ sūt honorāde. j. ti. pri. de multa in fi. dignitas ꝓsideranda est. ff. de vsuf. sed & siqdē. ꝯ. i. ita q possit sufficere sibi & suis & hospitalitatē seruare & iura epalia soluere. j. ti. pri. de monachis.

z ¶ Deseruiat. qōcūqz istoz ꝓstiterit sufficit ad repulsionē ipi⁹. ar. s. ō rescrip. inter cetera: & sic pz q clericus residētiā facere dz in eccl'ia sua alt⁹ pōt ea de iure cōi ꝓuari. s. de ap. puenit. ii. & j. e. inter. & c. vlt. & ꝓcipue cū hz in eccl'ia aliquā dignitatē. j. ex pte. nec in absentia aligd ꝓcipe dz. j. c. pri. ar. nisi ꝓsuetudo in ꝓtiū se bēbat. s. de cōsti. cū oēs. & j. e. ad audientiā. ar. q ibi ius cōe fuit iuramento firmatū. Et est ar. q de iure cōi nullus pōt hr̄e plura bñficia quoz alterū sufficiat. j. ti. pri. cū teneamur: & s. de rescrip. cum adeo.

Decetero. ¶ Ponit dictū a quo excipit ibi: nisi. Et hoc dicit. q est in seruitio epi ꝓcipit fructus bñficij tāq̄ residēs ꝓter distributiōes quotidianas. vel sic vt in rubro. Ab. si.

& ¶ In seruitio. No. q qui est in seruitio epi ꝓpūte reputat quo ad ꝓceptionē beneficij: & ecclesie seruire intelligitur. argu. vii. q. i. scire: & xvi. q. i. similiter: & xii. q. ii. hoc huius placiti: & j. eodem ad

On liceat epo de ciuitate sua trāsire ad aliā. ꝯ Manifesta est enim cā ꝓ qua facere hoc attētat. ꝯ Cū nullus sit iuētus epūs qui ad minorē de maiori ciuitate transiret. L Eo quartus.

¶ Deponitur cardinalis q in suo titulo non residet.

Gestis: & infra. In synodo anastasius presbyter cardinali. beati marcelli ab oībus canonice est depositus: ꝯ Eo qō parochiā suam per annos qnqz contra canonū instituta deseruit: & in alienis vsqz hodie demorat.

¶ Concilio lateranēsi.

¶ Ani plures dignitates vel ecclesie ꝓferri nō debent: & ecclesia ē cōferenda illi qui residere & regere valeat p seipm: alias perdit ecclesiā & donās cōferēdi ptāte priuat.

Quia nōnulli modus auaricie nō postponētes dignitates diuersas ecclesiasticas & plures ecclesias parochiales cōtra sacroz canonum instituta nituntur accipere: vt cum vnum officium uir⁹ implere sufficiant: stipēdia sibi vē dicent plurimorum: ne id decetero fiat districtius inhibem⁹. ꝯ Cū igitur ecclesia vel ecclesiasticuz ministerium committi debuerit: talis ad hoc persona queratur: que residere in loco & curam eius p seipsam ualeat exercere. ꝯ Quod si aliter actum fuerit & qui receperit quod contra sacros canones accepit amittat: & qui dederit largiendi potestate priuetur.

Lex. iij. eborac. archiepo.

¶ Presentatus ad ecclesiam nō cōfirmatus si apparet q nolit residere nō dz institui per superiorē: cōfirmatus aūt & ex nō iusta cā nō residens ꝓuatur appellatione remota.

Lerlatum est nobis: quod cuz lateranē. con'. statutū sit: vt persone tali ecc'lia vel beneficium ecclesiasticum ꝓferat que residere in loco & curam eius per se valeat exercere: nōnulli ad ecclesias presentati: hoc se posse affirmant: sed efficere cōtradicunt m & infra. cum igit vba accipienda sint cū effectu n: tales si presentati fuerint nō debēt admitti & admissi poterunt amoueri o ni si forte de licentia suorum prelatorum p vel studio litterarum vel ꝓ aliis honestis causis cōtigerit eos abesse. nec patrocinari dz eis appellationis diffugium q si cōtra huiusmodi intentionem decreti r fuerit interdictum. I Dem.

¶ Breue est nec potest breuius summari.

Raternitati. & infra. Preterea clericū alteri⁹ diocesis absqz ꝓmēdaticijs s litteris sui episcopi non debes recipere: nisi pro eo receperis ab ap. se. mādatum. I Dez.

¶ Qui nō residet in beneficio etiā modice estimationis illo priuat.

Onquerēte nobis. R. pbytero accepim⁹ quod . B. clericus ab eo pro ecclesia sua: ō qua vite necessaria t vix potest pcipere u annuatim. xx. solidos extorquere conatur asserens beneficiū istud in eadem ecclesia sibi fuisse collatum & infra. ꝯ F. L. mandamus q̄tenus si tibi constiterit quod dictus B. habeat ecclesiastica beneficia sibi sufficientia x: vel quod eidem ecclesie non deseruiat y sibi super prescripto beneficio silentium sublato impedimento appellationis iponas.

I Dem.

¶ Qui est in seruitio prelati nngitur residere.

Decetero: & ifra. Statuimus ne canonicis donec in seruicio tuo fuerit quicquā subtrahi debeat vel auferri: quod cōmunitatis sibi bñficio debetur. ꝯ Nisi forte de licentia vel beneplacito epi sui. & c. vlt. & c. ex tue. & xxi. di. cleri.

audientiã. ar. ff. de exer. tu. iurisperitos: ꝛ. C. de exc. tu. l. vlt. ꝛ q est in seruitio pape ꝓ pñte bẽtur. J. e. cũ dilectus. a ¶ Victualia. hmõi victualia siue distributiões nõ dant studentibus in theologia. J. de preben. licet.

Ex parte. ¶ Lõis diuisio. scõa ps ibi: qꝛ nolumus. ab. si.

b ¶ Per decẽ annoꝝ ꝛ ita videt ecclam bẽre ꝓ derelicto: ꝓ minus spacium ꝓuari potuit. S. e. c. ii. ꝛ. vii. q. i. pñtiũ. tñ primo dz moneri vt redeat. J. e. c. pri. ꝛ. c. iter: ꝛ. c. vlt. alꝫ nõ dz ꝓuari iure suo nõ citat⁹ nõ ꝙuictus: vel cõfessus: vel ꝑ ꝓtumaciã abñs. S. de maio. ꝛ ob. c. iter q̃ttuor limo ꝛ si esset vagabũdus primo ad ecclesiã suã citari dz. J. e. ex tue. Et sic pz q̃ q̃tocunq; tpe aliqs sit abñs ab ecclesia sua: sp est monẽdus vt redeat. Tñ si alibi se intitulari permisit: secundũ beneficiũ recipiẽdo ipso iure vt vacare ꝓmũ: põtq; ꝓuari ipso iure q̃tũ ad possessionem. J. de cõcess. preben. lras: ꝛ. c. cum nostris.

c ¶ Officio. qõ sit officiũ decani ex ꝙsuetudine pot⁹ colligit. ꝛ sic decan⁹ ad residẽtiã tenet. alias ꝓuat decanatu ut hic pz.

d ¶ Ex tunc. i. nisi redierit ad terminũ sibi ꝓfixum. ex tunc. i. post terminum.

e ¶ Cõcedimus. nisi iusta cãz ostenderit: quare venire nõ possit. J. e. c. inter. ꝛ. c. vlt.

Qualiter. ¶ Lõis diuisio. secunda ibi: discretõi. abbas siculus.

f ¶ Quadriẽnium. limo vltra annũ abesse nõ dz: nisi iussio ꝓpialis eũ detineat. in auc. quõ oporteat epos ad ordi. §. illud etiã diffinimus. col. i. ꝛ in auc. de san. epi. §. iterdicimus. col. .ir. tñ q̃diu nõ renũciat clericꝰ sp ẽ. ꝛ lz vaget non bz ecclesiaz ꝓ derelicto. nisi ꝑbat ꝙtã negociationẽ. vt si fiat miles. vel si ꝑbat mꝫimõiũ. vt. S. de clerc. cõiug. c. i. vel nisi admonitus nõ redierit: vt. J. eo. tit. c. pri. ꝛ. c. vlt. ꝛ. vii. q. i. peruenit.

g ¶ Redierit. sufficit si reuersus fuerit tpe receptõis lras. uz vsq; ad mẽsez reuertat ꝓ⁹ receptionẽ qõ est notabile vt tps receptõis ꝙsideret. ar. S. ó. so. cõpe. licet: ꝛ. S. de ap. sup eo. ꝛ. J. ti. pri. dilect⁹. ii. vbi ó hoc. S. de rescrip. eã te: ꝛ. J. ó vsu. qꝛ frustra. Jn lras ꝑ vsurarios cõsideratur tps subsequẽs nõ tps date. ar. ꝑ. S. de rescrip. eã te. ꝛ. c. cõstitutus.

b ¶ Post mẽsem. adhuc idulget ei vnũ mẽsem post receptõnem litterarum si non fit reuersus.

i ¶ Inter quattuor. ¶ Prio põit dcõi. scõo exceptio ibi: dũmõ. ab. si.

¶ Justa cã. qõ facẽ nõ dñt. imo si iusta cã subsit: dz petere lñtiaz ab epo suo. S. e. c. relatũ: ꝛ de ꝙse. di. v. nõ oz. ꝛ sic ẽ ar. a ꝑio sensu. s. vt iusta cã possint esse abñtes sine lñtia plati. vñ est ar. q bonũ nõ est faciendum sine lñtia plati. S. e. relatũ. ꝛ. xvi. q. i. monachi. Et hoc ideo est ne obediẽtia ꝙdẽnetur. qꝛ pp obedientiã ẽt bonũ dz intermitti. ri. q. iij. quid ergo.

k ¶ Deserũt. hmõi clerici q ita deserũt ecclias suas desertores appellant i cano ne. xxi. q. ii. placuit. Et capi pñt ab his quoꝝ ꝙsortiũ declinare nituntꝫ. ar. xviij. q. ii. abbates.

l ¶ Tpe. hoc ad arbitriũ epi referꝫ ꝙsideratis circũstãtijs viaꝝ ꝛ distantie. S. de ap. cum sit romana.

m ¶ Priuari. nisi redierint in termino eis ꝙstituto post admonitionẽ. J. e. c. vl. ꝛ. S. c. pri. in fi. iusto impedimẽto cessante. vt dicit littera sequens.

n ¶ Impedimẽto. quo ꝓbato sunt restituẽdi. vii. q. i. pñtiũ: ꝛ. J. e. ti. c. vlt. b.

Ex tue. ¶ Sũmaꝫ vt i rubro vsq; adver. ꝑ eos. ꝛ iste ver. nõ sũmaꝫ ꝓpter varietatẽ lect. Et qꝛ ꝓm vnũ itellectũ nõ facit ad ꝛicã: duo sunt dicta ꝓm sibi ꝑ. ab. si.

o ¶ Publicari. sic ꝛ. S. de do. ꝛ ꝛtu. cãz q. ꝛ. c. vl. ff. de dã. in foc. l. iiij. §. prꝛor. ff. de lib. agno. l. i. i. rñ. nec ob. ff. quę sen. sine app. rescin. l. i. §. item cum ex edicto: qꝛ ibi non solenniter positum est edictum.

p ¶ Ser menses. ar. ꝑ. S. e. c. ii. ꝛ qualr. ꝛ in auc. ó san. epi. §. iterdicim⁹ col. ir. ar. ꝑ. So. hoc tps statutũ ab hoie iterpellat ꝛ loco admonitionis bẽtur. J. de loca. potuit. xvi. q. iij. placuit. vñ in casu isto mora nõ purgat ar. xx. q. ii. puella. nisi iustũ ipedimẽtũ oñderit quare venire nõ potuit: vt. vii. q. i. ꝑsentium: ꝛ. J. co. c. vlt. arg. ꝑ qꝫ mora purgat. c. di. qñ. ꝛ arg. lxxviij. di. platum.

q ¶ Spoliari. i. suspẽdi iuxta canonicas sanctiones ab administratione ꝛpaliũ ꝓcedendo postea cõtra eos. put sequit in littera.

r ¶ Tat ipsos. s. vagabũdos prelatos: qꝛ hic logꝫ tur lra de prelatis tñ ex eo qꝫ dicit ab administratione remoueat ꝛ qui ꝑsunt ecclesijs. Qualiter sit ꝓcedendum ꝑ istos: ꝛ alios abñtes plane victũ est. S. vt lit. nõ ꝓrog. qñ frequẽter. §. porro.

s ¶ Remoneat. ex isto mãdato spãli si sunt epi alꝫ nõ posset legatus ex generali mãdato. S. ó offi. leg. qõ trãslationẽ. quo ad alios platos potest ex generali mãdato etiã lite nõ ꝓrog. priuant ecclesijs suis. S. vt lite ñ conte. qñ frequenter. secus si de crimine ageretur. vt no. S. de vo. ꝛ cõtu. veritatez. in magna glo. B.

t ¶ Algi possit. Sed nũ quid surrogati remouerentur nõ credo. sz vispẽ sabit cũ eis si necesse fuerit vt in ordinib⁹ tollerẽtur. Arg. est hic q ille q deposuit nõ possit restituere. arg. de pe. di. vi. placuit. in fi. ꝛ. ff. de quęsti. l. i. in fin. ꝛ. ff. de peculiꝫ fratres. ar. ꝑ. ri. q. iij. eps. xlvi. di. clericꝰ.

Ne fraternita. ¶ Primo ponit q̃stio. scõo rñsio ibi: ad quod. ab. si.

v ¶ Indultum. ab epo suo. S. eo. relatũ. vel indultũ a papa in regijs enim ciuitatibus ꝛ nõ in paruis vilis siue castris iura discenda sũt vt in ꝓemio digestoꝝ. ar. ꝓtra. xii. q. ii. gloria epi: ꝛ. ff. de offi. presi. sed licet.

¶ Studioꝝ. lz indeterminate direxit studiũ de meliori intelligendũ est. ar. S. de iureiur. q̃to. ar. ꝑ. S. de elec. cũ nobis olim. J. de cẽsi. ex parte. ff. de reg. iur. semp in stipulatõe. Itẽ arg. q idẽ est cẽ minus ꝙpetẽs ꝛ cẽ nullum. ar. S. de trãsla. inter corporalia. sic. ff. de auc. tu. l. ii. ꝛ. ff. q satisda. cog. l. quotiẽs: ꝛ. ff. ad vel. l. q̃uis. §. si ꝙuenerit. sed sufficit si sit studium ꝙueniẽs siue mediocre. ff. de edi. edic. sciẽdũ. §. illõ. ꝛ. l. si qd. §. vẽditor.

p ¶ Cõmittunt. ff. de fur. itaq; fullo. §. sed nemo. ꝛ. ff. de arbi. ita demũ. S. de rescrip. sedes.

Ex parte. ¶ Lõis diuisio. scõa ibi: postulatus. Ab. si.

5 ¶ Residẽs. qñq; censẽt residẽs q nõ est vt b: ꝛ. J. c. pri. sic. ff. ó capti. ꝛ postli. re. l. retro dicẽt: ꝛ qñq; dr̃ presens q in bortis est. ff. de procu. ꝑsens. ꝛ qui est in eadem ꝓuincia ꝓ pñte reputat. C. de prescrip. lon. tẽp. l. vlt. sic qñq; fingit monachus q nõ est. ar. J. de regula. vidua. ꝛ. xxvii. di. qõ interrogasti.

¶ Deniuriũ. vide qualiter benigne interpretatur iuramẽtũ ne de piurio notet: si. S. de resti. cũ tu. ita tñ q fraudulẽter se nõ absentet: qꝛ tũc piuriũ incurreret. sic. J. de sen. exc. relatum: ꝛ si esset in seruitio epi piuriũ nõ incurrit. S. e. decetero. qꝛ ꝓ pñte censetur qꝛ ecclesie tũc seruire intelligit. vii. q. i. scire: ꝛ idem cẽt si reuocarẽt a papa

ecclesijs eoꝝ q se fraudulẽter abstinẽt: nec ad ipos valet citatio puenire: trine citationis edictum facias publicari⁹ ꝛ si nec sic curauerit obedire: ꝛ vltra serꝝ mẽses suas deseruerint eccl'ias: eis dñt merito spoliari⁹. Cõtra eos etiã ꝓcedat: vt ipos ꝓ suspẽsionis: ꝛ excõicatiõis sniam ad tuã obediẽtiã venire cõpellas. Qõ si nec sic eoꝝ malicia poterit emoliri eos. B. T. sancte susãne presbyter cardi. ap. se. le. a spũaliũ administratiõe remoueat' ꝛ qb⁹ ꝑsunt ecclesijs de ꝑsonis idoneis faciat ꝓuideri. sed in eos de gradationis sniam non promulget vt cum eis misericorditer expediant: facilius agi possit'.

Dez altisiodorensi epo.

¶ Priuilegiatus vt abñs in studio fructus ꝑbẽde recipiat exñs in villa vel castello vbi nullũ ẽ vt' minus ꝙpetẽs studiũ ꝓuilegio ñ utt'.

Tue fraternitatis discretio postulauit ꝛ infra. Questuisti ꝑterea ut cũ iterdũ canonici qb⁹ studioꝝ gra ẽ idultũ⁹: vt i abñtia sua fruct⁹ ꝓcipiãt ꝑbendarũ suarũ accepta lñtia se ad villas trãsferũt ul' castella in qb⁹ nullũ ẽ uel min⁹ cõpetẽs exercitiũ studiorũ' vtrũ ꝑbẽdaꝝ suaꝝ fruct⁹ sint talib⁹ ꝙferẽdi.

¶ Ad qõ bre. R. eis q hmõi fraudẽ ꝙmittũt': cũ fraus ꝛ dol⁹ nemini õbeat pꝛociniũ ipartiri: ꝑfatam indulgẽtiã cõpetere nõ debere.

Dno. iij. ꝓposito de valerijs.

¶ Qui iurauit i ecclesia ffidere ꝓ seruitijs ecclesie licite se absentat.

Ex parte tua fuit ꝓpositũ q tpe quo recepisti ꝓpositurã de valerijs: ꝑstitisti de faciẽda residẽtia iuramẽtũ ꝛ infra. ¶ Postulationi tue. T. rñdem⁹: q si te non absentando in fraudẽ prepositure tue iura fideliter ꝑseq̃ris cũ ex hoc cẽseri dẽas residẽs³ piuriũ' nõ incurris.

Dem capitulo meten.

qꝝ eius auctoritas in iuramento illo intelligit excepta. ĵ. c. pri. ꝛ. s̄. ó iure iuran. veniētes. ꝛ. ix. q. iij. per principalē. Item hēs hic arg. q iuramētū extendit ad ea de ḡbus dictū nō fuit vel cogitatū. Arg. ĵ. s̄. de iureiurā. .c. pe. Itē q pro negocio ꝓprio pōt esse absens nec incurrit pīuriuz. s̄. de iureiuran. petitio. ꝛ. ij. q. i. prohibent. vbi milites ꝓpter iuramētū accusare prohibent: tamen nō obstante iuramēto cām suam uel suoruz ꝓsequi possunt. Jn hoc. n. iuramento excepti intelligit ꝓpriū fem̄: qꝝ in generali sermone persona loquētis intelligit excepta .C. de sol. ingsitio. ꝛ. ff. de cōdi. ꝛ demō. q heredi. §. plautius: qꝝ ordinata charitas a seipso incipit. xxiij. q. v. si nō lz. ꝛ de pe. di. iij. qui vult.

Quam dilectus. ¶ Primo ponit dem̄. Scōo eius rō ibi. cum familiaris. ab. si.

a ¶ Constōne. nisi hoc dem̄ fuisset nō valuisset rescriptuz. s̄. de rescrip. constitutus. s̄. de of. de leg. ex pte. ꝛ. ĵ. de ōci. ex multiplici.

b ¶ Fructus. nunquid victualia q̄ tm̄ pīsentibus cōsueuerunt dari debēt hꝫ no. s̄. eo. decetero. ꝛ .ĵ. c. pri. nō lz. naz si de illis papa itelleriſſet mādasset vt tāq̄ vni ex residētib⁹ quideret eis. ĵ. ó uer. sig. olim. argu. s̄. de transla. iter corporalia. ĵ. de deci. ad audientiā. ꝛ. C. de cadu. tol. l. vna. §. si vero in fi. ar. .C. de rei uxo. ac. l. vna .§. sciendum.

c ¶ Cum familiares. nā ꝛ ipi pars corpis ei⁹ esse intelligunt. v. q. i. §. uerum. ver. ex qbus. ꝛ. C. ad. l. iulia. ma. qsqs.

d ¶ Obsequales. ex eo. n. eoz cōditio deterior esse nō dz. imo tūc gaudent priuilegio qꝝ excusant a tutela. ff. de excu. tu. iurisperitos. ꝛ. C. e. ti. l. vlti. Et sic dicunt pītes qui in seruitio pape sunt. sic q ēt in seruitio epi sunt. s̄. eo. decetero.

Audientiaz. ¶ Due sunt ptes. scōa ibi: decernim⁹. ab. si.

e ¶ Cōstitutio. isti cōstituerūt qō ius cōe statuit ꝛ iurauerūt suare ius cōe: abītes. n. nihil pcipe debēt nisi sit de cōsuetudine approbata. s̄. de cōsti. cum oēs.

f ¶ Jnfirmitas. hoc ipso satis puniunt: qꝝ si dz addi afflictis afflictio. vij. q. i. cū percussio. ꝛ. ĵ. de cler. egro. c. i. ꝛ. c. ex parte. nō enim debz ei pena in culpā verti. di. v. c. i. in fi. ꝛ. c. ad ei⁹ uero. Imo potius est miserāduz ꝛ cōpatiendū. iiij. q. ir. indicas. ꝛ. ĵ. de censi. lz. nec duplici dāno debet aliqs affici. ff. de iure do. l. iur. succursuz est. ꝛ. ff. de condi. ob cau. si pecuniam. §. sed si accipit. vnde prelatus infirmus nō repellitur sz dat ei coadiutor. vij. q. i. q̄uis. ꝛ famuli egri quos curam⁹ nobis seruire itelligunt. ff. de sta. lib. l. iij. §. stich⁹. ꝛ tpe infirmitatis pascē di sunt. ff. cōmo. in reb⁹. §. possunt.

g ¶ Jn apostolice. ꝛ si hoc nō fuisset appositum nihilominus itelligeretur: qꝝ presens cēsetur .s̄. eo. proxi. ꝛ. s̄. eo. ex parte. vbi abīs pīs censet nec periuriū incurrit: vt .ĵ. vbi dicit cum abītes dici nē. ꝛ eius auctoritas semp intelligit excepta .s̄. de iureiu. venientes. ff. ad munic. iperatores. ꝛ. s̄. eo. ex parte. ii.

h ¶ Aut duo. per hoc itellige. s̄. e. decetero: ut duo ex canonicis possint esse in seruitio epi: ita q nō priuent beneficio suo iterim. si vero plures essent priuarentur ex eo q cōcedit de duobus itelligitur ꝓhibere de plurib⁹. ar. xxv. di. qualis. ꝛ. s̄. de presump. nōne. ꝛ credo hoc statutū fuisse nec fraudem hoc aliq ꝓcurent ꝛ ecclesie seruitiuz diminueret ꝓpter illoz absītiā. ꝛ ex hꝫ vī q ꝓ vltra duos nō posset cogere eos ut in seruitio suo essent.

i ¶ Jntegre. non tamen percipiunt victualia que tantum presentibus dātur. s̄. e. decetero. ubi de hoc. ꝛ. ĵ. ti. pri. lz.

k ¶ Cōmorātur. ꝛ ita qui est in seruitio episcopi: seruire ecclesie intelligit ut. s̄. e. decetero vbi de hoc.

Quam ad hoc. ¶ Prio narrat sem̄. scōo quidet ibi: vnde mādamus. ꝛ est bonus ter. ꝛ potest multum practicari. ab. si.

l ¶ Destituta ministris. hec est iusta causa reuocandi eos: ut. xx. q. ij. placuit. ꝛ qꝝ in eo manere deberent in quo uocati sunt ea. cā. q. i. c. i. ꝛ. lxx. di. sanctorum.

m ¶ Non obstantibus. nisi hoc diceretur: nō posset illos pretextu istarū ifarū reuocare: cum de indulgentia cōcessa nō faceret mentionē. s̄. de prescrip. veniens.

n ¶ Jndulgētijs. similis reuocatio est. ĵ. de deci. suggestum.

o ¶ Licentia. ꝛ si de hoc non fuisset facta mentio nihilominus ualuissent littere: quia indulgentia non extendebat post mortem illorum. vnde statim expirauit cū in ꝓiudiciū ecclesie nil facere possit: quod si fecerit successor poterit reuocare. ĵ. de dona. c. i. ꝛ penul.

p ¶ Assisios. vocat assisios beneficiatos qui non sunt canonici qui seruire debēt ecclesie: nec vocantur ad cōes tractatus cū canonicis: ꝛ dicūtur assisij quasi assidui: in multis ecclesijs sūt plures testes qui mansionarij dicuntur.

q ¶ Venerint. arg. cōtra. s̄. e. inter quattuor. ꝛ. c. ex tue. ꝛ. s̄. de ap. puenit. ij. ꝛ. vij. q. i. presentium. vbi ex toto priuantur si nō redeāt ad terminum sibi prefixuz. Dic papa mitius voluit agere cū eis pp ꝺulgētiaz vnde non priuant statiz: sicut illi q nō habent indulgentiam .ĵ. c. proxi. ꝛ satis priuātur: qa beneficia eis subtrahunt ex toto vt sic indirecte fiant volētes p amissionez beneficioꝝ. sic. s̄. de eta. ꝛ quali. queris. tamē si diu pdurarent in sua cōtumacia poterit illos ex toto priuare per iura predicta. ĵ. c. pri.

Quericos. ¶ Non diuiditur ꝛ est casus notabilis Abbas siculus.

r ¶ Licentia. sine licentia episcopi clericus se absentare non debet. s̄. eodez inter quattuor. etiam de iusta causa. s̄. eo. relatum. ꝛ de con. distin. v. non oportet. ij. Ber.

s ¶ Redierint. no. qꝝ clericus siue de licentia sui episcopi siue sine licentia sit absens prius ē monendus vt redeat q̄ priuetur beneficio suo vt hic patet: ꝛ. s̄. eodem inter. ꝛ. c. ex tue. Super hoc tamen distingue: qꝝ aut habet ecclesiam pro derelicto aut nō. Si habet eam pro derelicto: puta qꝝ cōtraxit matrimoniuz uel factus est miles: vel ioculator: cum de hoc constituerit episcopus statim potest ecclesiam illius alij conferre. s̄. de cleri. coniuga. c. i. ꝛ. lxxiij. di. si quis: vel si recepit aliam ecclesiam habentem curam animarum cum prius talem haberet. ĵ. ti. proxi. de multa. Si vero non habet eam pro derelicto monendus est. si comparet: tunc fiat prout hic dicit. si non comparet qꝝ vagabundus discurrit tunc fiat quod dicitur. s̄. eodē. ex tue. De hac materia plenius dictū est. s̄. vt lite non conte. qm̄ frequenter. §. porro. ver. si vero.

t ¶ Excusationem rationabilem. puta qui erat infirmus quare venire non potuit. vij. q. i. presentium. uel qꝝ habet ibi capitales inimicitias ita q illuc venire non audet. s̄. de elec. bone. ij. vel alia quacunq iusta causa ita quod venire non possit: tunc si procederetur contra ipsum non preiudicaretur ei argu. s̄. de testi. in noie domini. ꝛ argu. ad hoc semp rōnem esse reddendam de omnibus. sic. s̄. de rescriptis. c. si quando.

Rubrica de preben. ꝛ dig. Quia clerici non possunt honeste viuere nisi habeant prebendas vnde vite necessaria percipiant: merito post rubricas precedētes subijcitur ista. ab. si.

u ¶ Nullus. supple statuimus.

x ¶ Consanguinitatis. hoc intellige de bonis ecclesiasticis: ut dicit littera vel de bis que intuitu ecclesie quesita sunt: illa neqz ex testamento nec ab intestato transeunt ad consanguineos siue sint bona mobilia siue non: sed ecclesie remanent. Alia vero bona que intuitu persone: uel de hereditate alterius pertinuerunt ad eos transeunt ad cōsanguineos ab intestato uel ex testamento sm̄ dispositionem clericorum. ĵ. de testamen. .c. primo. ꝛ. c. cum in officijs. ꝛ. c. ad hec. ꝛ. c. relatum. ij. Et ita hereditaria successio in ecclesia locum non habet. viij. q. i. apostolica. ꝛ. ĵ. de fi. pre. presentium. ꝛ. c. conquerente. ꝛ. c. transmissa. ꝛ. ĵ. de deci. ad hoc. ꝛ infra de iurepa. consuluit.

Familiaris pape nō obstāte cōstitutione cōtraria prebēde sue fructus pcipit in absentia.

Quam dilect⁹ fili⁹ magr̄ otto. ꝛ infra. Mādam⁹ q̄tenꝰ nō obstāte ꝓstōe que ꝓtra abītes cānonicos iter vos dr̄ emanasse fructꝰ prebēde sue assignetis eidē in nr̄o suitio ꝓmoranti. Cū familiares nostri qui circa nos se obsequales exhibēt vniuersi minori nō debeāt prerogatiua gaudere q̄ uīz singuli quorum negocia per ipsos sepi⁹ promouentur.

Item meldeñ. epiſcopo.

Duo canonici abītes cum epō seu i eius suitio fructus pbēdaruz suarū pcipiunt i abītia: cōstitutiōe ecclesie contraria non obstante.

Audientiā nr̄az puenit q cū i meldeñ. ecclesia quedaz sit cōstitutō uallata iuramēto ꝛ auctoritate se. ap. cōfirmata: ut canonici qui nō residēt i eadē: suaꝝ pūē tur fructib⁹ pbēdarū: illis exceptis quos infirmitas excusaret siue in apostolice se. suitio cōtingeret detineri: ꝛ ifra. Decernim⁹ ut duo ex canonicis ecclesie memorate in tuo suitio exītes suarū fructus itegre pcipiāt pbēdaꝝ: cū abītes dici nō debeāt: sed pītes q tecū ꝓ tuo ꝛ ipsius ecclesie suitio cōmorant.

G Reg. ir. patriarche antiochie. ap. se. legato.

Si ecclesia patit ministrorū defectū pīuilegiati sup abītia p subtractionem ꝓuētuū redire coguntur.

Quam ad hoc sint ecclesiastica bñficia depurata: ꝛ ifra. Sane nobis innotuit: q ecclesia antiochena multis ex seruitoribus ei⁹ absentib⁹ est fere destituta ministris: Unde mādamus q̄tenus nō obstantibus apostolicis indulgētijs ꝛ predecessoꝛum tuoꝛum licentia abītes canonicos ꝛ assisios reuoces ad residenduz in ecclesia suprā dicta ꝛ si non venerint: tu de ipsoꝛum beneficijs dum absentes fuerint ipsi ecclesie facias ꝓgrue deseruire in vtilitatem eiusdē qō ex prefatis bñficijs supfuerit ꝓuertendo.

Item.

Priuatur beneficio clericꝰ non residens si monitus nō redeat nec iustam excusationem alleget.

Quericos in ecclesijs tue iurisditiōis beneficia que residētiam exigunt assecutos: si ad alterius diocesim absq licentia tua morandi causa transierint: liceat tibi si moniti nō redierint dictis beneficijs: nisi excusationem rōnabiles ostenderint: spoliare.

Rubrica De prebendis ꝛ dignitatibus.

Ex concilio pictauiensi.

Jn bonis ecclesie nō succeditur iure consanguinitatis.

Nullus de clero siue populo ecclesiastica bona iure ꝓsanguitatis sibi requirat habenda.

Ex corpe canonum.

Non licet epō aliquē ordinare sine titulo.

ꝛ.ſ. de inſti. ad decorem.

a ¶ On liceat. clericos. indiſtincte dicit de omnibus. ꝛ ideo videt ꝙ omnibus teneant in ꝙbuſcũqꝫ ordinib⁹. ar. ſ. de fi. ꝓſby. ꝓpoſuit. ꝛ. xxviij. di. de bis. Appellatione enim clericoꝝ oēs in minoribus ordinibus ꝛ maioribꝰ ꝓtinent. xi. q. .i. c. de ꝓſona. xxi. di. c. cleros. c. clericos. niſi bēat de ſuo vñ viuere poſſit. ſ. eo. eps. ꝛ. c. tuis. Eccla tñ romana nō cōſueuit cogere epos niſi ꝓ his q ſunt in ſacris ordinibus. ſ. eo. cum ſm apoſtolum.

b ¶ Viuere. arg. ſ. lxx. di. c. i. ꝛ .ij. Illud corrigit in odiũ epiſcopoꝝ. ſ. c. c. cũ ſm apoſtolũ.

c ¶ Ratio applicet. i. approprietur. ſ. ut tanq̃ proprium reputer quod eſt eccleſie ꝛ ſic nō obuiat quod hic dr diuiſioni prebendarum. ſic exponitur. xxv. q. i. que ad perpetuam. xij. q. i. §. ſi ergo.

¶ Epiſcopus. ¶ Prius ponit dictum. ſecũdo eius exceptionem ibi: niſi ꝛc. ab. ſi.

d ¶ Diaconum. idē eſt de ſubdiacono. ſ. eo. cum ſcēm. ꝛ idē videtur de minoribus ordinibus. ſ. eo. c. non liceat.

e ¶ Neceſſaria. cōſideratis facultatibus eccleſie ꝛ dignitate ipſi⁹ clerici. ar. ff. de ciba. ꝛ alle. cũ alimēta. ꝛ. ff. de iur. do. q̃ro. ꝛ. ſ. de vit. ꝛ bone. cleric. qñ. ꝛ. ff. de uſufruc. ſed ꝛ ſi qd .§. i. ꝛ. ſ. eo. de multa.

f ¶ Subſidiuꝫ. Innuit hic ꝙ aliquis ſine titulo eccleſiaſtico poſſit ordinari ex quo bz de ſuo vñ viuere poſſit. ꝛ eſt ueruꝫ. ſ. eo. tuis. ꝛ facit ad hoc. xij. q. i. illi q. ꝛ. xvi. q. i. c. vlt. ꝛ. i. q. ii. clericos. ꝛ. c. ſe. qꝫ intelligit ordinari ad titulum ſui ꝓmonij ꝛ talis cenſet in ꝓſona ꝛ rebus gaudere ꝓuilegio clericali. xij. q. ij. eccleſiarũ ſuos. ꝛ. xvi. q. .i. ſunt. qꝫ de foro eccleſie ſact⁹ eſt licet non bēat eccleſiam.

¶ Quia inſtantũ. ¶ Primo ponit exceſſus. ſcõo ꝓ uiſio ibi: per fratres. ab. ſi.

g ¶ Plures. quid iuris ſit de hoc: plene dicit. ſ. de elec. dudum. ij. ſꝫ quid ſi aliqs habeat plura beneficia ꝓ diſpenſationē nunqd vocabit ad capſm vtriuſqꝫ eccleſie pro negocijs ſiue electionib⁹? credo qõ ſic: ſi ē in tali loco vnde cõmode uocari poſſit: niſi cõſuetudo eccle approbata faceret in ꝛrium: qꝫ ex quo cum eo diſpenſat in eccleſia. ꝓ ꝙſequens in oibus acceſſorijs diſpenſat. ꝛ ſic ſeruat. ſ. de elec. in geneſi. ꝛ coram vno epõ cõueniet tñ de bis que ad vnam ptinent eccleſiã: ſicut ꝙuenit qs rõne poſſeſſionis vbicũqꝫ res ſit rei vendicatione; ꝫ non habeat domiciliuꝫ. C. ubi in rem acti. l. ult. ꝛ. ſ. de foro compe. ſane. ꝛ. c. fi. Et ſic qui habet duas eccleſias in diuerſis epatibus utrobiqꝫ intelligitur habere domicilium. ar. de reſcrip. dilectus filius. ij.

h ¶ Nec duabus. ſic. ſ. ti. ꝓori. c. qꝫ nõnulli. ꝛ. xvi. q. i. c. ꝓſbyteros.

i ¶ Canonibus. quos habes. lxx. di. ca. ſanctoꝝ. ꝛ. xxi. q. i. c. i. ꝛ ꝓ totaꝫ cõnem.

k ¶ Animarũ. niſi per diſpenſationem obtineant illas. ꝛ. ſ. de elec. dudum. ij.

¶ Cum teneamur. ¶ Summatur ut in rubro ꝛ in hoc ul. eſt iſte ter. ſemp menti tenendus nō recipit congruam diuiſionem. ab. ſi.

l ¶ Aliud beneficium. ꝛ ita ſi qs habeat aliud beneficium poteſt excipi ꝓtra eum .ſ. de reſcrip. c. cum adeo. ꝛ. c. ſi proponente. ubi de hac materia plene tractatur: niſi excipiens ſimiliter habeat plura beneficia. ſ. de excep. cum eccleſiaſtice.

m ¶ Suſtentari. ergo videtur ꝙ ſi nō pōt commode ſuſtentari non oportet fieri mentionem ꝙ ſatis videtur equum. ſed tutius eſt ꝙ de ipſo faciat mentionē quã tũcunqꝫ ſit modicum: qꝫ videtur doloſe tacuiſſe ut citius obtineat litteras: quia ſimpliciter ſe clericũ appellauit. Si uero diriſſet ſe nullum beneficium aſſecutum cum habuerit tenue nō ualent lre. ſ. de reſcrip. ſi ꝓponente aliquo.

n ¶ Si nō pōt. ar. id ſolũ fieri poſſe qõ cõmode uel iure fit ꝛ ſine ſcandalo. ff. de ver. ſig. l. nepos. ff. de uſu. ꝛ ba. l. nō aliter. xxij. q. ij. faciat homo. Et ſic ꝓpter ſcãdalum qñqꝫ recedit a iure. argu. ſ. de cleri. ꝓiu. cum olim.

o ¶ Equanimiter. argu. ꝙ mandatuꝫ ſuperioris nō eſt neceſſe adimpleri ibi ratio non adimplendi poteſt reddi. argu. ſ. de reſcrip. ſi quando. argu. ſ. ti. ꝓpoſi. c. ulti.

Non liceat vlli epõ ordiare clicos[a]: ꝛ eis nullas alimonias preſtare ſed duoꝝ alterũ eligat: uel nō faciat clericos: vel ſi fecerit det illis vnde uiuere[b] poſſint.

¶ Re. ante. ſubdiacono.

¶ Bona eccleſiarũ cõia ſunt nec debet quiſquam tanquaꝫ ꝓpria uendicare.

Ratio nulla permittit vt qõ pro cõmuni utilitate datum eſſe cognoſcitur ꝓprijs cuiuſquã vſibus applicetur[c].

Lex. iij. in conci. lateran.

¶ Qui ordiant aliquẽ ad ſacros ordines ſine titulo nõ habentem ꝛ ſuo vnde uiuat, puideꝛ teneꝛ ꝛ ſuo donec aliquẽ titulũ fuerit ꝓſecut⁹.

Epiſcop⁹ ſi aliquẽ ſine certo titulo de quo neceſſaria uite pcipiat in diaconum[o] uel ꝓſbyterũ ordinauerit tãdiu ei neceſſaria[e] ſub miniſtret: donec i aliqua eccleſia ei cõueniẽtia ſtipendia militie clericalis aſſignet. ℣ Niſi talis ordinat⁹ ꝛ ſua paterna hereditate ſubſidiũ[f] uite poſſit habere.

Dem in eodem.

¶ Nõ debẽt epi ꝓmittere quẽ plures eccleſias obtinere.

Quia tantũ quorundã ꝓceſſit ambitio: vt nõ duas vel tres: ſꝫ plures[g] eccleſias perhibeãtur habere: cum nec duabus[h] poſſunt debitã ꝓſitionem impẽdere. ℣ Per fratres ꝛ. coepos noſtros hꝛ emendari ꝓcipimus: ꝛ de multitudine prebẽdarũ canonibus[i] inimica que diſſolutionis materiã: ꝛ euagationis inducit: certumqꝫ cõtinet piculũ aiaꝝ[k]: eorũ q eccleſijs deſeruire ualeãt idigẽtiã volum⁹ ſubleuari.

Dem

¶ Ad mandatũ pape nõ tenetur quis prouidere illi qui beneficium in litteris tacuit vel cui ſine ſcanda lo ꝓuideri non poteſt.

Am teneamur: ꝛ infra. Si mãdatũ noſtruꝫ pro alicuius proniſione receperis: qui aliud beneficiũ[l] habeat ỏ quo valeat commode ſuſtẽtari[m] niſi forte in litteris ipſis de hoc mentio habeatur: aut ſi nõ pōt[n] ei ſine ſcandalo prouideri: equanimiter[o] ſuſtinemus: ſi pro eo mandatum noſtrum non duxeris exequendum.

Dem.

¶ Plus plures eccleſias alterã eligere ꝛ alterã dimittere compellit.

Referente. i. preſbytero accepimus ꝙ cuꝫ duas haberet eccleſias archidiaconus tuus ipſũ altera ſpoliauit. ꝛ cuidam preſbytero. G. nomine aſſignauit[p] eandeꝫ: predictus aũt. i. ſentiẽs ſe i hac parte grauari ad metropolitanũ uide licet remeñ. archiepm appellauit[q]. Cunqꝫ de mandato eiuſdem archiepiſcopi in predicta eccleſia reſtitutus fuiſſet: prefatus archidiaconus eundem. i. pro eo ꝙ ad preſentiam ſuam uocatus uenire contempſit uinculo excommunicationis[r] aſtrinxit. ℣ Nos autem ipſuꝫ a ſententia qua tenebatur faciẽtes abſolui: tibi mandamus: quatenꝰ preſcripto. i. de predictis eccleſijs vna quam maluerit[s] relicta alterã prefato. G. ſi eccleſiam[t] non habet nõ differas aſſignare. alioquin ipſam alteri perſone idonee beneficio eccleſiaſtico carenti[v] incunctãter aſſignes.

Dem in con cilio turoneñ.

¶ Prebende ꝛ dignitates nõ debent diuidi nec etiam permutari.

Maioribꝰ eccleſie beneficijs in ſua integritate manentibus indecorum nimis videtur vt minorum clericoꝝ prebende patiantur ſectionem. ℣ Jccirco ut ſicut in magnis ita quoqꝫ in minimis[u] membris ſuis firmatam eccleſia habeat vnitatem: diuiſionem[x] prebendarum aut dignitatũ

Referente.

¶ In ꝓma ponitur ꝛpetrantis cõqueſtio in ſcõa ipſius abſolutio et cauſe cognitio ibi: Nos autem. ab. ſi.

p ¶ Aſſignauit. qõ hic dicit vſ de iure cõi. ſpectare ad epm. xvi. q. vi. .c. nullus. ꝛ. ſ. de of. archi. c. cuꝫ ſatis. niſi hoc bēat archidiaconus de ꝓſuetudine ꝓſcripta. argu. ſ. de exceſ. pla. c. ij. ꝛ. ſ. de offi. archidia. c. vlt. de hac materia que re. ſ. de offi. ordi. paſtoralis. Ber.

q ¶ Appellauit. Et ſi omittit medius. ꝛ. ſic. ſ. de no. ope. nũci. ſignificãtibus. ar. ſ. de appdilecti filij: prior. dic vt ibi. Laur. dixit ꝙ ideo qꝫ omiſit mediũ non tenuit appellatio vñ poſtea tenuit ſnia excõicationis lata ab archidiacono i ꝓſbyterũ: ſed hoc nõ eſt uerũ: qꝫ appellatio illa finita erat poſtq̃ fuit reſtitutus ſacerdos in ꝓſtinũ ſtatũ: ꝛ ỏ ꝓſuetudine appellatur ab archidiacono ad archiepm ſed archidiaconus poſt illã reſtitũez iterũ uocauit preſbyterũ ad ſe: ꝛ qꝫ nõ venit ipm excõicauit. ꝛ ſic tenuit ſnia nõ obſtãte appellatione que diu terminata erat ꝛ finita.

r ¶ Excõicatiõis. aſtrinxit. ſic pz ꝙ archidiacono ꝓñt excõicare. ſ. de eo qui fur. ordi. rece. c. i.

s ¶ Quã maluerit. iſte volebat utrãqꝫ tenere: ſed vſ ꝙ utraqꝫ debuit ſpoliari. vij. q. i. ſi quis epꝰ. qõ ꝓcedebat Ala. ꝛ diſpẽſatiue reſeruat ei altera qõ nõ credo. qꝫ illud decretũ ſpãliter loqꝫ tur in epõ. ꝛ licet non ỏ buerit iſte recipere ſcõaꝫ tñ nõ debebat ꝓpterea pdere utrãqꝫ ſm illa tẽpora ſꝫ altera tñ: ut. ſ. eo. c. preterea. hodie ỏ illud verũ eſt ꝙ q recipit ſcõam hñtem curã aiaꝝ cũ prius talem hꝛet ipſo iure vacat prima. ꝛ ſi utrãqꝫ retinere contẽderit ſpolietur vtraq;. ſ. eo. de multa. alias nihil adijceret conſtitutio illa.

t ¶ Carenti. arg. ꝙ q habet aliud beneficiuꝫ non pōt obtinere ſecundum uel lras impetrare: niſi de primo faceret mentionem. ſ. c. ꝓori. ꝛ. ſ. ỏ reſcrip. cum adeo ꝛ ſi proponente: qꝫ habenti dare nihil aliud ē ꝙ perdere: vt. i. q. ij. paſtor. niſi per diſpenſationem. ſ. de elec. dudum. ij. ꝛ qui beneficium habet nõ reputatur idoneus ad aliud. ſ. eo. ſuper.

Maioribus. ¶ Probibet diuiſio ꝓbendaꝝ ꝛ pmutatio dignitatũ: vel ſic ut in rubro. in ꝓma ponit cã ꝓbibitiõis. in ſcõa ꝓbibitio ibi: iccirco. ab. ſi.

u ¶ In minimis. ar. ꝙ idē iuris eſt in puis qõ in magnis. xliij. q. vi. c. vl. ſ. de ap. c. ỏ appellationibus. ꝛ ita magnũ in dicabis vt paruũ. ſ. de iudi. nouit. Jtẽ eſt ar. ꝙ idem eſt iuris in parte ꝙ in toto. ar. i. q. i. ſi qs epꝰ. Ber.

x ¶ Diuiſionẽ. ſine iuſta cã. ſ. eo. cũ cãm. Ex iuſta cã pōt vna ꝓbenda diuidi in duas cuꝫ vacat ſi facultates ſufficiãt. ſ. eo. vacãte. ar. ſ. e. ſignificatũ. ꝛ. ſ. de eccle. edi. ad audiẽtiã. ꝛ ſic erũt duo iura: ſed duo ad vnã prebendã eligi nõ ꝓñt vt vn⁹ vnã medietatez habeat ꝛ alter aliam: uel ꝙ vnus erpectet quouſqꝫ alia uaca

bit immo talis electio est cassanda. ſ. e. tue fraternitatis. ꝛ. e. dilecto. B.

a ¶ Permutationē dignitatuꝫ: permutatio dignitatū aut ēt prebēdarū. sine auctoritate superioris fieri ñ pōt: qō q fecerit eisdē sunt spoliandi. ſ. ō re. pmu. cum olim. nisi dispēsatū fuerit cū illis. ſ. e. ti. c. cum vniuersoꝫ superior vero si viderit expedire hoc facere pōt. ut. ſ. e. ti. quesitum. Ber.

Relatum.

¶ Permittit ꝛ sū mittit causas mandati ipsius mandatum inter serendo. ab. si.

b ¶ In promissis. arg. ꝙ ea que ꝓmittūtur sint opere adimplenda. s. ō pac. qualiter. ꝛ. xii. q. v. qꝫ ioānes. ꝛ. xxii. q. ul. .c. fi. Sed videt ꝙ talis ꝓmissio non teneat. qa beneficiū nō pōt ꝓmitti uel concedi anteꝙ uacet. ſ. de concess. prebē. ꝛ ec. nō ua. nulla. So. dicas ꝙ hec promissio licita fuit: qꝫ hic prio receptꝰ fuit in fratrem ꝛ canonicuꝫ ꝛ eo pure recepto promisit ei eps cōferre ꝓmam prebendam uacaturam ꝛ hoc non est cōtra ius imo ad ꝰ tenebat epūs de iure. qꝫ eo ipo ꝙ ōdit canonicatū ꝙ ꝓñs obligauit se ad prebendam etiam sine promissione expressa: qꝫ alterum sine altero diu esse nō potest. i. q. iii. si quis obiecerit. ff. ō decuri. berennius vnde iste taliter ĩstitutꝰ potest agere ꝙ episcopuꝫ ut conferat ei prebendaꝫ in ecclesia illa in qua est receptus ut dicit in fine. ¶ Promissio ꝺo siue collatio beneficii non uacātis nulla est. ꝛ sic loquit ſ. ſ. ō concess. prebē. nulla. ꝛ. c. relatuꝫ. ꝛ. c. ex tenore. ꝛ iste nullaꝫ habꝫ petitionē ex tali ꝓmissione seu collatione.

c ¶ Vacauerit. arg. ſ. ſ. e. dilectus filius: ibi soluitur.

d ¶ Liberaliter. imo vt ꝙ ex necessitate. qꝫ epūs nō habet liberalitatē necessarie electionis. ar. ff. de leg. ii. vnū ex familia ꝛ ĩ necessitate nō ē liberalitas. ff. de adimen. le. rem legatam ꝛ. ff. de dona. inter vi. ꝛ vro. si qs ꝓ vro. qꝫ nec eā pōt sibi retinere. s. de off. archipres. ut singule. sol. Liberalitas ē ut ei ꝓuideat sine coactione. ꝛ lꝫ necesse hēat conferre beneficiū: nō tñ hꝫ necesse cōferre isti. uel illi: ꝛ ita si conferat tibi gratiaꝫ facit: cū eā tibi nō teneat cōferre: ꝛ sic liberalitas ꝛ necessitas circa diuersa referūtur: sed hic necesse hēbat cōferre cū iā eēt institutꝰ ꝛ ꝓmiserit ei cōferre primā prebendam que vacaret ibidem.

Auaricie. ¶

¶ Primo pōit excessus. secō correctio: secūda ibi: iō qꝫ ab. si. e ¶ Idolorū. xxviii. q. i. idolatria. ꝛ. xlvii. di. c. bonoꝫ ꝛ in auē. ut iudi. sine quoquo suf. §. cogitatio ultra me. col. ii.

f ¶ Portiones. hoc pōt intelligi qñ monachi certā portionē assignant presbyteris ꝛ totum qō superest appropriant usibus suis.

g ¶ Redditus. hoc intellige qñ monachi certā partē ꝓcipiunt. ꝛ totū aliō dimittunt capellanis. ꝛ tunc ĩ nullo diminuere dñt quod reliquūt capellanis suis sine consēsu archiepi sui uel epi. ꝛ idē esset si clerici certam partē ꝓcipiunt ꝛ monachi totū aliud. ꝛ ex eo quod dic sine ꝓsensu archiepi vt ꝙ de ꝓsensu ipsius ꝰ facere possint ꝛ diminuere ꝛ parochias diuidere: quod verū est iusta de cā. ſ. de eccle. edi. ad audiētiā. ꝛ. ſ. de excess. pla. sic vnire ꝛ xvi. q. i. ꝓcipimus. §. sic duo. ꝛ ar. ſ. de bis q fi. a prela. sine ꝓsen. ca. cum apostolica. ꝛ. ſ. de censi. quāto ꝛ sic pñt diuidere parochiam iusta de cā ut ꝓp iura ꝓdicta: pñt ēt redditus diminuere puta si eccle facultates essent ampliate vt sic de augmēto ꝛ monachi sentiāt utilitatē cum hmōi ecclesie subsint eis quo ad tpalia: qꝫ de hmōi vt loq. c. ꝛ. ſ. eo. de monachis.

Significauit. ¶

¶ Primo ponit ordiatio tria ꝓtinens. secūdo ꝓfirmatio cum limitatione ibi: quam quidem. ab. si.

permutationem[a] fieri ꝓhibemus.

¶ Item cantuari. archiepo.

¶ Receptus in canonicum ex prouisione capituli debꝫ qñ facultas se obtulerit habere prebendam.

Relatum est: ꝛ infra. Quoniā igitur dignum est: ut postquā magister. i. in ecclesia tua canonicus est institutus: ꝛ a te habuit in ꝓmissis[b] de conferenda sibi prima ꝓbenda cum in ecclesia ipsa vacaret ut debeat ꝓbende integritate gaudere: mandamus quatenus si idez. i. in ecclesia tua est cānonice institutꝰ ꝛ in choro ꝛ capitulo ꝛ aliꝭ quorū vsus est communis potestatem sicut canonicus habet: ei prebendaꝫ si qua nunc vacat vel cum ibi prio vacauerit[c] secunduꝫ promissionez tuaꝫ ꝓcedas liberaliter[d]: ꝛ assignes quia non est congruum: vt prebenda careat qui in canonicum nosc̄it esse receptus.

¶ Item canonicis regularibus ꝛ monachis ebore. diocesis.

¶ Religiosi reddit[g] ecclesiarū sua rum diminuere non possunt respectu portionis que debetur rectoribus seu vicarijs: nec parochias diuidere.

Auaricie que est idolorū[e] seruitus: ꝛ infra. Intellexim⁹ qꝺ ĩ ecclesijs uestris de quibꝰ certas pensiones consueuistis percipere: portiones[f] vel antiquos redditus[g] minoraſtis: quos nonnulli clerici ecclesiarum ipsarum olim habuisse noscūtur: ꝛ infra. Ideoqꝫ mādamus quatenꝰ si quas portiones vel antiquos redditus clericoruꝫ sine cō sensu archiepiscopi vestri minuere vel parochias diuidere presumpsistis ad integritatem pristinam reuocetis.

¶ Item preposito ꝛ capitulo isul.

¶ Possunt ꝑlatus ꝛ capitulum ꝑbende uacanti honestum onus ipo nere ad quod prebendari[h] teneat.

Significatuꝫ ē nobis ꝙ cuidaꝫ sacerdoti prebendaꝫ vnam ĩ ecclesia vestra cōi volūtate ōdistis ita[b] ꝙ missā de ſancta maria nisi corporis infirmitate grauatus debeat quotidie celebrare ꝛ ecclesiam uſaꝫ nō nisi cōi tam prepositi qꝫ capitu li assensu possit dimittere: vel cui qꝫ ꝑbende illiꝰ anniuersarij delegare[k]. ¶ Quā siquidem institutionē ea tenus confirmamus vt ꝓdictus sacerdos nisi infirmitate corporis fuerit impeditus: assidue debeat obsequiū suū ipēdere ecclesie memorate: ꝛ quanto frequentius pōt saluaꝫ hōestate sua ꝛ debita deuotiōe missarum solennia celebare: nec sibi liceat hoc illi subtrahere siue cā uoluptatis[m] siue se ad aliaꝫ ecclesiā transferendo.

¶ Item uigorēsi. archiepo.

¶ Ad pñtationē religiosorū in eorum ecclesijs nullus debet institui p epm: nisi ꝑus ei congrua portio reddituum assignetur.

De monachis q vicarios parochialiuꝫ ecclesiaꝝ grauant vt hospitalitatez[n] tenere nō possint cā ꝓuidētiā habeas ꝙ ad pñtationē monachoꝝ nulliuꝫ recipias nisi tm̄ eis de ꝓuētibus[o] ecclesie corā te fuerit assignatum: vñ iura epalia possint psoluere ꝛ cōgruam sustentationem habere.

h ¶ Ita ꝙ. ar. cōsueuit hic notari qꝺ in spūalibus pōt ĩteruenire pactio siue conditio. s. de elec. significasti. arg. de trāsac. c. ii. ar. ſ. s. de pac. c. ul. ꝛ. i. q. ii. quāpio. Sol. ut nulla sit dubitatio. sic ĩtellige qꝺ nulla cōditio siue pactio hic apposita fuit cū aliqua psona sed capīm vacāte illa prebenda cōstituerūt. ut qui ad illam prebendā eligerēt onus istud subiret. ut sic res trāsiret cū suo onere. ff. ō pi. act. si quenerit. §. ii. ꝛ. ſ. ō pig. ex lris. ꝛ. ff. ō vsufru. l. vsufructu legato. l. si pēdētes. §. pe. ꝛ opt. arg. ſ. ut ec. be. sine di. con fe. ut nostrum ad fi. ꝛ hec cōditio licita est ꝛ bene pro diuino cultu apposita. Quidam ēt dicunt qꝺ simpliciter posset eligi tali conditione apposita. Sed qꝺ esset si conditio esset illicita: vt qꝺ ꝓditiōe fracta collatio siue istitutio teneat. ar. isti. ō bere. isti. §. ꝛ heres ꝛ pure. ꝛ. ſ. e. dilecto ꝛ turpis cōditio pro nō adiecta habet. ſ. de condi. ap. c. ul. hec vera essent nisi obstaret simonia. um. item ar. qꝺ sacerdos pōt recipere pecuniā vt celebret diuina qꝫ sic operas suas vt potius locare. ar. ꝛ. q. iii. relatum. ꝛ. xii. q. ii. charitatem ꝛ. c. geunqꝫ. ii. ſ. de simo. cum sit. ꝛ. i. q. ii. c. ult. qꝫ suis stipendiis hoc facere non cogitur. s. de prescript. cum ex officii. ar. ſ. ſ. de simo. cum in eccle corpore. Si nullū hꝫ beneficiū ecclesiasticū rōne cuius ad hoc teneat potest locare operas suas ad certuꝫ tps ꝛ recipe mercedē pro labore suo. nec simoniam cōmittit: alias si hꝫ beneficium nō lꝫ ei de hoc facere.

i ¶ Capituli. istud preter ius fuit appositū quoniā suffic̄ ꝓsensus ꝑlati. s. ō renū. c. admōet.

k ¶ Delegare. i. non pōt ꝓmitteret alicui offm̄ suuꝫ. ꝛ dic anniuersarium. i. offm̄.

l ¶ Salua honestate. i. sine peccato. hoc ideo dicit: qꝫ nō esset honestum vt bis vel ter missaꝫ in die celebraret de con. dist. i. sufficē. ꝛ. ſ. de celebra. mis. te referente.

m ¶ Voluptatis. tm̄ religionis cā posset ad aliā eccliā se trāsferre petita lnia quāuis non obtēta. ſ. de reg. lꝫ quibusdam.

De monachis. ¶

Reputat materia hui[ꝰ]. c. di ficilis pp iura uario mō loquentia ꝛ. b. d. in sūma ut in rubro ꝛ hodie hoc. c. ertē dic ēt ad religiosos exemptos ut in. c. i. ſ. eo. ti. li. vi. ꝛ adde nouam ꝓuisionem que circa hoc habetur in de. i. de iurepatro. ꝛ vide de eccl̄is istorum regularium ter. in cle. quia regulares de supplen. ne. prela. ab. si.

n ¶ Hospitalitatem. ad quā clerici pricipue tenentur. lxii. di. §. i. lxxv. di. florē tinum: qꝫ qegd habent clerici pauperum est. xvi. q. i. c. ult.

o ¶ De prouentibus ecclesie. per ꝰ pꝫ qꝺ loquitur de ecclesijs que sunt monachorum quo ad tēporalia in qbus possunt monachi sibi oīa appropriare ꝛ reſuata honesta sustētatione ꝑsbytero ut hic dicit multo magis ubi hñt ecclesias quo ad spūalia ꝛ tpalia. Si vo hñt ecclesiaꝫ ex ꝓcessione laici uel cōfirmatiōe epi: idē ē qꝫ ꝛ tpalia tūc hñt. ar. xv. q. i. c. ul. ꝛ. ſ. de priuile. cū ꝛ plātare. §. in eccl̄is. si nō accidit consēsus epi nihil valet concessio laici. ſ. de iurepa. c. qō aūt in fi. ꝛ. c. illud si hñt eccliā ex cōcessione epoꝝ si certa forma fuit apposita illa seruet. ff. de pac. i traditionibus si pleno iure ipsā cōtulit pleno iure hñt eā: si simplr contulit eccl̄iaꝫ cathedraticū ꝛ coertionē retinet eps. ſ. de dona. pastoralis. si vero ex fundatione monachi ecclesias obtinēt hñt eas tm̄ quo ad tpalia. xvi. q. ii. c. i. ꝛ. c. penul. ꝛ ul. nisi essent ꝑuilegiati cū oībus capellis habitis ꝛ hñdis. ꝛ si nō habēt priuilegiuꝫ hēbūt tpalia reseruata sufficienti sustentatione ꝑsbytero. ꝛ eps hꝫ ibi institutionē ad pñtationem monachoꝝ ꝛ ei subest ꝑsbyter quo ad spūalia. ꝛ sic potest ĩtelligi hec ōcre. ꝛ. ſ. de priuile. cum ꝛ plantare. §. in eccl̄isiis. Qñqꝫ monachi habēt iusꝫ patronatus tm̄. ꝛ tūc nihil hñt nisi solā pñtationem. ſ. de iurepa. cum seculuꝫ cū trāseat cum vniuersitate ut ibi. Jn quo ergo casu locū hꝫ qō vt ꝙ cēsilis pensio non augeatur. s. de pac. cū clerici. ꝛ. ſ. de censi. phibem⁹. ꝛ. s. e. auaritie potest dici qꝺ ubi monachi habēt ecclesias ex donatione epoꝝ quo ad tpalia census primo impositus nō ꝺz augeri: uel cū ex donatione laicorū ius tm̄ recipiūt patronatus census q ab initio fuit impositus: augeri non ꝺz. ſ. de censi. scientes. sine iusta cā

ꝛ rationabili: ꝛ ō ꝓsenſu epi. ut dñi ē. ſ. e. auaricie. Jn aliis vō casibus puta cū pleno iure bñt ecclias quo ad tpalia: ꝛ ſpūalia poſſidere eas poſſunt pleno iure. Quandoq; tñ monachi totum applicant vſibus ſuis reſeruata honeſta ſuſtētatione p̄ſbytero ut hic. Q̄ñq; certam partem recipiunt. ſiue certam dimittunt p̄ſbytero aliud totum ſibi retinent. ut. ſ. e. auaricie. ꝛ hoc ꝑm cōſuetudinē diuerſorum locorum. dic de hoc. vt xvi. q. ii. in ſumma Ber.

Ambec. ¶ Ponit dictum ꝛ eius rōnez ſubdit ibi: cum ſingula. ab. ſi.

a ¶ Jn vna. ſ. e. de multa i fi. idez in diuerſis. ut ibi: ꝛ. j. c. p ri. ꝛ. ſ. e. q; in tantū. ꝛ. ſ. ō de. non reſi. q; nonnulli.

b ¶ Officia. i. dignitates: uel p ſonatus. lxxxix. di. c. ſingula. ꝛ xxi. q. ii. ſicut ꝛ. j. eo. cum non ignores ꝛ. j. e. de multa niſi p diſpenſationē apoſtolice ſedis ut ibi. ꝛ. ſ. de elect. dudū. ii.

Preterea. ¶ Primo narrat cāuz quē ſcō cozri gi mādat ibi: manda. ab. ſi.

c ¶ Regulariter. ar. q; canoni cus regularis poteſt fieri archidiaconus argu. lviii. diſ. c. i. ꝛ lxxiii. di. quorūdaz: ꝛ. j. ō ſta. regu. q; dei timorē. ſic nec monachus i diuerſis monaſteriis eſſe pōt. nec abbas p̄fici. j. ō relig. domi. c. ult. Sic ñ pōt qs habere plures perſonatus i eadem eccl̄ia. aut ēt i diuerſis. j. eo. de multa. ꝛ. ſ. c. prox.

d ¶ Maluerit. ſic. ſ. e. c. referē te. ꝛ ſic habuit optionem ſcōm iſta iura. hodie nō hz optionez imo recipiēdo ſcōam dignitatez ipſo iure uacat p̄ma ꝛ ſi cō tenderet retinere utrāq; p̄uare. ſ. vtraq; j. e. de multa cū. n. militie ſint diſtincte: ꝛ perſone illis deputate debent eſſe diſtincte vñ nemo pōt eſſe in duob⁹ collegus ſimul. ff. de coll. illi. l. i. §. ulti. nec duas militias bēre C. qui mili. ñ poſ. l. iiii. ꝛ. l. v. §. in poſterū. lib. xii. nec duos honores. ff. ad muni. libertus §. preſcriptio. g̃ multo fortius hec ſunt in ſpūalib⁹ honorib⁹ obſeruanda.

Quam non ignores. ¶ Hodie poteris ſeruare hoc. c. i bñficiis reſidentiaz regentib⁹ ꝛ ēt i curatis ſi ō facto nollet dimittere p̄mam eccl̄iaz primo ponit cā mandati. ſcō mandatū ibi. cū igitur. ttio ſoluit obſtaculū ibi. qō ſi. ab. ſi.

e ¶ Una eccleſia. hoc generaliter uerū ē q; vn⁹ hz cē ſacerdos vnius. ut. ſ. co. c. p ri. ꝛ. j. e. de multa. de hac materia vide. ſ. de elec. dudum. ii.

f ¶ Cōtendit. unde hodie priuari hz utraq; j. eo. de multa.

g ¶ Contentum. ſ. eo. c. pri. ꝛ. c. ad hec.

h ¶ Conſenſerint. ſi ſemel cōſenſerūt i eū nō p̄nt ampli⁹ diſſentire. ſ. de elect. cū inter canonicos. ꝛ. viii. q. ii. dilectiſſimi: ꝛ. xxxv. q. v. horrendus. qd eſt ergo qō dicit nūc eis diſſentiētibus. ꝛ ſic ꝑdicit h decre. p̄dictis iuribus. ſol. ſic itelligē qō dē hic: ſacerdos iſte electus fuit ad curā aiarū. ꝛ ſimul ad cōtinuā reſidentiaz ad quā de iure tenet. ſ. de cle. nō reſi. q; nōnulli: ſed ipſe volebat retiere porē eccl̄iā cū illa ad quam electus erat ſcō ab archipreſbytero ꝛ clericis. vñ cum ipſe nollet p̄mam dimittere licitum fuit archipreſbytero. ꝛ clericis ab electione ipſi⁹ recedere: ꝛ merito: q; vtrāq; de iure bñe non poterat. ſi aūt vellet dimittere p̄mā ꝛ ſecūdam recipe tūc poſſent archipreſbyter: ꝛ clerici ab electione ei⁹ diſcedere. ex quo ſemel in eum conſenſerunt. ꝛ ſic itelliguntur predicta iura.

i ¶ Scandalo. ar. q; pp ſcandalum quandoq; recedit a iure. ſ. e. cum teneamur ꝛ. ſ. de tempo. ordi. ad aures.

Quaz ſecunduz apoſtoluz. ¶ Primo ponit cā ꝙſtōnis. ꝛ correctionis iuris antiq ꝛ noui p̄mulgatio. ſecūdo determinatio caſus ꝓpoſiti ſpāliter ſecunda ibi inde eſt. ab. ſi.

k ¶ De altari. xii. q. i. ex bis.

l ¶ Repelli. ad quē ſpectat onus ꝛ emolumentū. xii. q. ii. charitatē. ꝛ. c. quinq; ꝛ. c. eccleſiaſticis. ꝛ ecōuerſo nō ē ferendus is qui lucrū amplectit on⁹ autez ſubire recuſat. C. de cadu. tol. l. vna. §. pro ſecundo.

m ¶ Obſego. non tibi. ſed ad onus eligit repelli nō hz a mercede: p̄z a ſimili: vt clerici uiuere ō beāt de patrimōio ieſu chriſti: cui⁹ obſeq̄o⁹ deputāt ut ipa nois⁹ rō ꝑſuadet: cū. n. a cleros q̄ō eſt ſors⁹ uel hereditas clerici appellet: q̄ō ſi ſua ordiatiōe uel aſſumūt⁹ in bñditatē dñi uel aſſequūtur⁹ hereditatē in ipſo ut vere poſſint pſallere cuz ꝓpheta dicēte: dñs pars bñditatis mee: dignū ē ut eccleſie ſtipēdijs ſuſtētētur i q̄ ꝛ p quā duīs obſequijs aſcribūtur. Licet aūt p̄deceſſores⁹ noſtri ordinatōes⁹ eorū qui ſine certo titulo ꝓmouēt in iniuriaz ordinātiū irruas⁹ cē uoluerit ꝛ inanes: nos tamē benigni⁹ agere cupiētes tādiu per ordinatores uel ſucceſſores⁹ eorū ꝓuideri uolum⁹ ordinatis donec per eos eccleſiaſtica beneficia cōſeq̄nt. ſ Jnde ē q; cuz. B. lator p̄ſentiū a p̄deceſſore tuo fuerit ad ſubdiacōatū nullo p̄tāte ꝓmotus: mādam⁹ quaten⁹ ſi eum bi quibus examinationē ipſius duximus cōmittēdā: te citato legitie ut p te ipſū vel idoneū rñſalē iterſis ꝛ taz ſup idoneitate perſone q̄z etiaz ſup quātitate ac q̄litate bñficij ꝓpōere tibi liceat⁹ qcqd rōnabiliter dixeris ꝓponēdū: idoneū eē ſpererit: tādiu ei vite neceſſaria cōgrue ſub miniſtres: donec⁹ per te in zamorē. eccleſia uel alia fuerit cōpetens bñficiū eccleſiaſticū aſſecutus: ſcitur⁹ ꝓcerto q; ſi p examinationem corū fuerit reptus idoneus ꝛ tu ei iuxta mādatū nr̄m neglexeris ꝓuidere cū hoc nobis p lr̄as eorū inotuerit: ad id exequēdū p di. ec. ꝙpellem⁹. Jdez archiepo ſenoñ.

n ¶ Nois rō. xxi. di. cleros ꝛ clericos. ꝛ. xvi. q. i. ſi cupis ꝛ noſa vñt cē cōſonantia rebus. inſti. de dona. §. eſt ꝛ aliud.

o ¶ Sors. xii. q. i. c. cui portio.

p ¶ Aſſumuntur. ut qui ordinātur ſine bñficio uel aſſumūtur. ut hēant hereditatem dñi.

q ¶ Aſſequūtur. ſ. q; ad bñficiū recipiūt. iſti i ſua ordiatiōe ſtati ꝙſequūt hereditatem domini.

r ¶ Dignum. xi. q. ii. eccleſiaſtice.

s ¶ Predeceſſores. lxx. di. nemīnē. ꝛ. c. factor⁹.

t ¶ Ordinationes. niſi ꝓmotus ſit ad titulum p̄timonii ſui. j. e. tuis. ꝛ. ſ. e. eps. ſi.

u ¶ Jrritas. quo ad executionez: non quo ad veritatem. q; ordinem nō admittunt.

x ¶ Succeſſores. ſed q̄re conuenit hic ſucceſſor ex delicto defuncti cū regulariter crimina morte extinguant⁹. xxiii. diſ. quorūdam ꝛ C. ſi reus uel accuſ. mo. fue. l. ii. ꝛ ſucceſſor nō conuenit ex ōlic. ō fun. C. ne ex delic. defun. l. vna. rñdeo ne in cleri opp̄obrium mēdicare cogātur. xcii. di. diaconi. argu. §. de cle. coniu. Joānes in fi. uel dic q; nō tam ſucceſſor q̄ eccleſia punitur in hoc caſu que non reſiſtit cp̄o in tali ꝓmotiōe. nā ſine ꝙſilio eccl̄ie nō facit ordinationē. xxiii. di. c. pe. vñ punit⁹ ſi ei delinquenti non reſiſtit. ii. q. vii. c. qua pp. ꝛ hoc itel ligo q̄ ipe epūs exami-

y ¶ Liceat. ſi ſcriberet ipſi ordinatori. ipſe non poſſet aliquid obicere. niſi b i lr̄is cōtineret. q; quos idoneos p̄putauit ad ordines hz reputare idoneos ad beneficiū. §. de eta. ꝛ qua. c. accepimus. ſed ſucceſſor pōt ꝛ ita ſemel approbat⁹ iterū ꝓbat ꝛ reprobat ſicut medic⁹. ff. de mu. ꝛ ho. l. ut gradatim. §. reprobari: ꝛ virgo ſemel ꝓbata iterū ꝓbat. xxvii. q. i. nec aliqua: ꝛ melius. ſ. de pba. c. pe. ꝛ ul. ꝛ. ii. q. v. hz hoc. ꝓprīū ꝛ. c. mēnam. ſed hoc totum gr̄a eſt. q; de facto unius ſepius queri non hz. ff. nau. cau. ſta. l. iz in fi. ſed nōne preſumi hz p ordinato ſic. ar. ſ. ō pba. poſt ceſſionē. niſi probet ꝙrū itē q̄liter cognoſcit poſtea de eius idoneitate cū ſnia epi que pronūciauit ipſū idoneū trāſtuit i rem iudicatam. a qua ſi fuit appellatū. ſ. de clec. cū dilecti i fi. rñ. totū fit de gr̄a uel dicas q; tñ q̄ritur de noua cā poſtea emergente. ar. ſ. de eta. ꝛ qua. oz. c. i.

z ¶ Donec per te. Quid ſi eps ordinauit eū ad aliquē titulū. ꝛ ille ē euict⁹ ab eo: nūqd eps tenet de euictione. ar. q; ñ: q; donator nō tenet de euictione. ff. de edil. edi. l. ad res donatas. ar. ō. vii. q. i. p̄tuz. ꝛ. j. e. iter cetera dixit uiu. q; eps ſpāliter nō teneret. ſi dedit ei beneficium ſufficiens ꝛ factū ſit inſufficiens ꝛ extranitum ſufficit. n. minori ab iitio adire locupletē hereditatez. ff. de minor. verū. §. locupletē. tenet tñ generali obligatiōe. quia tenetur prouidere ꝛ ordinare eccleſias oēs ſui epātus. de cōſe. diſ. i. c. oēs: Tu dicas melius cum. T. ſi fraudulenter contulit ei beneficium alterius: quo alius nō fuit iuſte priuatus ſiue alii debitum: ꝛ ipſe cui contulit hoc

ignorauit tũc ſpāliter tenet epūs ei ꝓuidere in equiualenti beneficio: argu. l.q.i.pũtium: ꝛ.j.c.inter cetera: ꝛ.j.de iurepa.c.pastoralis.

Inter cetera. Narrat primo fcm̃.ſcõo mandat decerni ꝛ cãm ex ꝓmi ibi: ſupradicto epo. Et eſt ſingularis diſpoſitio.ab.ſi.

a Inter cetera.caſus.h.ꝛ.g.pmutationẽ ſuaꝝ p̄bendaꝝ affectãtes eas in manu pape renuncia uerũt: poſt modũ mãda uit papa decano remeñ. vt de p̄benda.g. inueſti ret.h.ſed epūs: loci hoc in telligẽs cõtulit eaz magi ſtro.p.vñ orta lite inter magiſtrum.p.ꝛ.b. dñs papa reuocauit p̄fatam renunciationẽ.ꝛ vtrique reſtituit beneficium ſuum ꝛ ne magiſter.p. rema neret fruſtratus ſpe ſua mãdat papa epo: vt pre bendaz alicui nõ cõferat donec aſſignauerit ma giſtro.p.bñficiũ p̄benda le in eadẽ eccl̃ia .ꝛ ſi ꝑfe cerit illud caſſat ne frau dulẽter viſus ſit illi con tuliſſe prebendam.

b Aſſignari dẽbat. ex quo guil.reſignauit tali mõ:ꝛ vt dareť.h.ꝛ non fuit ei data: ſ̄ magiſtro .p.non videbať ei renũ ciaſſe nec videbatur eaz pdidiſſe.ſicut nõ amittit poſſeſſionẽ q eaz ſub mõ alij tradidit: niſi modus eriſtat vť.n.ſub cõditio ne eã tradidiſſe.ſ̄.de re ſtit.ſpo.olim: ꝛ.ff.de ac qui.poſ.q abſ̃ti.§.ſi qs ꝛ qui ſub conditione tra dit poſ.ꝛ recedit a poſſeſ ſione nõ perdit eã.ff.e. ſi cuz me. vñ iſte non vi debať amiſiſſe poſſeſſio nez beneficij ſui.ſed certe vez eſt: q amiſerat per renunciationez ſed papa poſtea ex offõ ſuo vtrun qz reſtituit pp diſcordiaz ſuſcitatam.

c Irritũ.ſi.C.de legi. nõ dubiũ: ꝛ.C.de rebus eccl̃ie nõ alie.l. ſancim⁹ ꝛ.p.diſtĩ.c.vides.§.i. ſi hoc ẏbũ nõ cõtineret in lr̃is: ꝛ ipſe ꝓferret: vť q ceſſio teneret: lz eſſet fcã ꝑ mãdatũ pape. j.e.dilect⁹ fili⁹.g.vbi de hoc.

d Aſſignauit.h erꝛe habes: q ſi epūs conceſſit mihi beneficium qõ cõ cedere non potuit: tenetur mihi ad aliud conſilẽ.vij.q.i.c.pñtiuz. de hoc dť.ſ̄.c.prori.ſi.ſ̄.de fil.pre.veniẽs arg.ff.de pig.ac.l.eleganter.§.q re probos.ff.ad vel.quãuis.§.ſi cõuenerit: ꝛ.ff.q ſatiſda.cog.l.quotiẽs.ff. de le.i.l.filius.§.ſi qd alicui ꝛ.ff.de le.ij.l.mortuo.§.labeo. q adiuuari beneficijs nos oportet non decipi.ff.cõmodati.l.in cõmodato.§.ſicut in fi.ꝛ.j.cõmo.c.vno in fi.Et ſic eſt ꝑ id q dicit lex q donator nõ tenet de euictione.ff.de edil.e.l.ad res donatas: ſed h̄ in veritate non dť donare: q neceſſe hz eã donare: ꝛ in neceſſitate nemo liberalis exiſtit.ff.de adimẽ. le.l.rem legatam in fi.ꝛ de hoc dcñ eſt.ſ̄.eo.c.relatum: ꝛ hoc itellige qñ epūs ſciuit q eaz donare non poterat ꝛ ille q recepit ignorauit: vt dicit.ſ̄.c. prori.ſi.n. recipiens hoc ſciebat: nõ credo q bẽat petitionez ꝑ epm ad ali am prebendaz: inſtar illius q ſciens emit liberũ hoĩem: emptio nulla fuit: ſecus ſi ignoranter emit.ff.de ꝓben.em.l.liberi hoĩs.

Quamiam dudum. Opponẽti plura ꝑ electũ ſuffic̃ altez ꝓba re qõ ad caſſationẽ ei⁹ ſufficiat.h.d.vť ſp̄alius ſic vt in rubro.ꝓmo ponit ſer q opponebãt ꝑ electum.ſcõo diffinitionẽ qõnis cõditionalẽ.tertio rñ det tacite qõni vť obiectõi.ſeba ibi: mãdam⁹.tertia ibi: cũ multa: Alb.ſi.

e Multitudo.iſte Jo.hẽbat multitudinẽ p̄bendarũ: vt pz in antiqua: q multitudo eſt canonibus inimica.ſ̄.eo.q in tantum.

f Auaricie.q a ꝓmotione repellit.lxxv.di.c.florẽtinũ: quã ẽt dicit lex legitimis ictib⁹ feriẽdã.C.de ĩof.te.l.ſi qs ſuo: ꝛ eſt ſeruitus idoloꝝ.ſ̄.e. ti.auaricie. g Diffinitionis noſtre.quã non hẽs in compilla tione que olim erat de iſti.c.tua nup. h Cõcilij.ſ̄.e.q in tñ.

i Confirmationem.h ita itellige q ſup hac electione fuit cã cõmiſſa ad petitionẽ illius electi: ꝛ iudices illi electionem confirmauerunt: ꝛ poſtea alij iudi ces qbus eadem cã fuit cõmiſſa ꝓfirmationẽ illam caſſauerunt: ſicut h̄ totum ha beť in compillatione Jnno.ſ̄.de re iudi.c.i.de quibus fit hic mentio.

k Prebendas.de hoc dictum eſt.ſ̄.de elec.c.dudum.ij.

l Aliud ꝓmiſſorũ.ſ.q ante ꝓfirmationẽ miniſtrauit.ſ̄.de elec.qualiter vel q miniſtrauit poſt caſſationẽ con firmationis: qz papa etiã totuz caſſauit qcqd factum fuit p iu dices priores ꝛ poſteriores.

m Eccl̃iam. Et ita vť q ec cleſia q̃ ipſuz eligit ſciens ipſuz hſe plures dignitates atque p̄bẽdas non poſſit ipm repellere ar.ſ̄.eo.cũ nõ ignores: arg.ꝑ .ſ̄.de excep.cũ eccl̃iaſtice: ꝛ me lius.ſ̄.de elec.cuz inter canoni cos.viij.q.ij.c.dilectiſſimi: ꝛ xxxij.q.v.c.horrẽdus.j.de con ceſ.pben.cuz ſup: ꝛ.ſ̄.de cleri. cõiug.c.diuerſis fallacijs ꝛ.j. de dona.c.inter dilectos: ſed h̄ locum non hñt: qz iſte non fuit electus ab eccleſia: imo eccleſia ſe ſibi opponebat: ꝛ electus fuit a quinque ſolũmodo alijs appel lantibus prius q̃buſdã abſenti bus: vt hic ꝓz in decre.q olim erat in compillatiõe Jnnoc. de re iudi.c.i.hec decre. de illa ele ctione loquitur.

n Per patientiã.h rñdet ta cite qõni: diceret aliquis: multi ſunt hñtes plura beneficia: q̃re ipſum reprobatis dñe papa: ꝛ ipſe rñdet: multa p patiẽtia ꝛc. ꝛ tñ per talẽ patientiam non fit diſpenſatio: arg.j.de cog.ſpi. ſup eo.ꝛ.ſ̄.de iureiur. mulieri arg.talis patientia voluntatez requirit.ff.de tribu.l.i.

Dilectus filius. Conti net quattuor dcã. primo mandatũ apoſtolicuz.ſcõo ibi: ad iſtãtiã iuſtũ ꝛ iniuſtũ p̄ceptũ legati.tertio ibi: cũ ergo.iuſti p ceſſus ꝓfirmationẽ.ꝛ iniuſti re probationẽ.quarto ibi: faciẽtes papalem ſubiunctionẽ.ab.ſi.

o Percipe nõ deberet. iſtud fuit ꝓ concilium.j.de conceſ. p ben.nulla: ſed ꝓrium vť.ſ̄.eo. relatum vbi tenet pmiſſio va catare p̄bende ſol.hic nihil pci piebat: ſed ibi ſic vt patet ex illo ẏbo integritate p̄bende gaude re: ꝛ eo q dicit quorum cõis eſt vſus.ꝛ hic ſolum addit̃ q percipiat ea que de cõi ꝓferunť: ꝛ ita nõ ꝓdicit ſz con cordat.ꝛ hoc vitium fuit erpreſſum: ibi non.

p Illicito.ar.ꝑ.ſ̄.de ꝓſti.cum.Alb.ver.quattuor recepũt ad vacaturas ꝛc. ſo lu.papa illud reprobauit vnde precipit q eis puideať ex ſupercreſcẽtib⁹ ꝛc.ꝛ ita ꝓcordat cum iſta: vel ibi recepti fuerunt ſimpliciter vt ibi no. vel non reprobatur receptio in ius canonie ſed receptio ad vacaturas.

q Approbãtes.ar.q ſinia ſiue donatio tenet ꝓ pte: ꝛ ꝓ pte nõ: ſic.ſ̄. de arbi. cũ tpe.xij.q.ij.ſi quos: ꝛ.xvij.q.iiij.qõ.ꝛ.xxij.q.iiij.iter cetera: ꝛ.j.de teſta.rai nutius ꝛ.c.rainaldus.Caueas tñ qualr fiat electio ſi dicať eligimus te ad pri. vacaturã nulla eſt electio.j.de conceſ.pben.c.nulla: ꝛ.c.relatum: ꝛ.c.ex tenore. Si vero dicať eligimus te in fratrẽ ꝛ ſociũ: ꝛ pmittimus tibi cõferre beneficiuz. cum primũ vacauerit tenet electio talis.ſ̄.e.relatũ: ꝛ.ſ̄.de conceſ.pben.cuz ſup aſſignãdo eidẽ quotidianas diſtributiões alias ꝓpellerenť ad hoc: vt dť hic ĩ fi.ꝛ ille itelligiť electus ad quodãmodo ius de nouo creatum.j.eo.dilecto: ꝛ illud ius peri ſt quãcito aſſignať bñficiũ vacans nõ.n.diu poſſet manere tale ius ſine re cor porali.i.q.iij.ſi qs obiecerit: ꝛ talis canonia auget numez canonicorũ: ſed non p̄bẽdarũ: ſed nũqd plures pñt taliter eligi: ſi duo pñt eligi eadẽ rõe ꝛ ꝑſes.ſ.tres vel q̃ttuor ꝛ quotcũqz.dixit Jo.q fin numez p̄bẽdaꝝ pñt plures vť pauciores eligi ſz certe nõ vť q tot pñt eligi quot ſunt ibi canonici pp diutinã erpectationẽ: ſed ſufficit q pauci eligant ſaltẽ duo vel tres vel qnqz.ſ̄.de cõſti.cũ.Alb.ferra.

r Defraudeť.ſic.ſ̄.e.relatũ. s Cũ ſe facultas.hoc idẽ erat ei pmiſſuz in illa cõpoſitiõe: ſed archiepūs auctoritatẽ p̄ſtare nõ potuit: imo illud ſolum caſſať q nihil peꝛpere deberet.lau. Jtẽ ex eo q vť hic: pz q legatus non põt diſpen ſare ꝑ ꝓciliũ.j.de ꝓceſ.prebẽ.nulla: ſz ſolus papa. Jtẽ aliud eſt dicere cum facul tas ſe obtulerit: ꝛ aliud cũ bñficiũ vacauerit vt h̄ pz: ꝛ.j.de ꝓceſ.pben.accedens.

t Aſſignare.h idẽ poterat conſeq ex illa cõpoſitione vt vť dicit Jo.q non: qz

tpe cõpositionis vacabant beneficia: ꝛ volebant ipꝫ expectare ꝓmã vacaturã. Jtem aliud addit compositioni: qꝫ ipse habeat quotidianas distributões siue vi ctualia q̃ de cõi conferuntur: que tm̃ ꝓsentibus dãtur. ſ. de de. nõ resi. decetero: ꝛ .j. eo. lꝫ. ¶Derceptio. n. talium prebendarum nõ facit canonicum: qꝫ sola salarij perceptio non facit decurionem. ff. de decur. sola: ꝛ. j. eo. dilecto.

¶ De fraternitatis.

¶Drimo ponitur decisa facti narratio ꝛ consultatio. se cundo rñsio ibi: nos. ab. si.

a ¶ Importunitatẽ. electio fcã ad importunum clamorez non valet. ℨ. de elec. ostius. lxi. dist. miramur: ꝛ ꝓ importunitatẽ non cõcedenda sepe concedimus di cit impator. C. de peti. bo. sub. l. i. li. x.

b ¶ Turoñ. concilij. ℨ. e. maio ribus: ꝛ. j. vt ec. be. vt nostrũ ꝛ .i. q. iij. c. si quis prebendas.

c ¶ Sectionẽ. sed cũ vna paro chia possit diuidi in duas. xvi. qõ. i. precipimus. ꝛ. x. q. iij. c. vnio. de cõ. dist. i. oẽs. j. de ec cle. edi. ad audiẽtiã: q̃re vna ꝑ benda non põt diuidi in duas. ¶Rñ. due parochie licite fiunt ex vna iusta cã interueniente ꝛ qꝫ vtraqꝫ sit parochia p se ꝛ hẽat ꝓpriam limitationẽ: sed qꝫ due sint sub vna limitatiõe nõ põt xvi. q. i. plures: eodez mõ vna ꝑbenda põt diuidi in duas ita qꝫ sint ibi ꝑpetuo duo canoni ci: dũmodo facultates illi⁹ ꝑbẽ de sufficiãt competenter duob⁹ .j. e. c. vacãte: sicut vna dom⁹ põt diuidi ꝛ decetero erunt due dom⁹. ꝛ vn⁹ fundus si diuidat erũt duo fũdi. ff. cõia prediorum l. si qs duas. §. i. sed prebenda diuidi non dz vt sub noĩe vni⁹ ꝑbẽde censeat vterqꝫ q̃si dimi dius canonicus: qꝫ vnitas non recipit diuisionem. xxiij. q. i. c. logtur. nulla. n. seruit⁹ diuidi lz vsufructus diuidat. ff. ad. l. fal. l. i. §. si vsufructus: ꝛ. ff. de vsu ꝛ ha. vsu pars: ſz nonne ꝫ mõ põt diuidi ꝑbenda qõ idem ius apud vtrũqꝫ remaneat: qꝫ ꝛ iura icorporalia apud plures pñt ĩsolidum residere. j. de iure pa. c. i. ꝛ. ff. de serui. l. vie: ꝛ. ff. de bo. lib. l. libert⁹ ĩ fi. Jtẽ ꝑbẽ da ꝫ eẽ nõ põt vt dcm̃ est. j. eo. dilecto: lꝫ. n. dicat idem ius esse apud plures. reuera tm̃ qlibet

¶ Nõ tenet electio cũ ad vnã ꝑbẽ dam duo simpliciter eliguntur.

¶De fraternitatis deuotio: ꝛ i fra. Cuz sepe contingat qꝫ ad vnã prebẽdã duo clerici pp ꝑportu nitatẽ[a] petẽtũ eligãtur. ¶ Nos at tendentes: qꝫ si duo vnam preben dã tenerẽt illud cẽt cõtra ꝯciliuz tu ron̄.[b] qõ ꝑbẽdaz ꝓhibet sectionẽ[c] ꝛ si vn⁹ illoz ipaz obtineret ꝑbendã sub expectatõe ali⁹ ꝓtra lat. ꝯci.[b] sta tuta remãeret. Jnq. T. T. R. qꝫ ta lis electio de rigore[c] iuris põit⁹ ẽ cas sanda. ¶ Dem.

¶ Si duo electi ad aliq̃z dignita tẽ ꝓmittãt ĩ iudicem: poterit in der alterz ꝯfirmar: ꝛ alteri ꝓ bono pacis de ꝓuẽtib⁹ ꝓuisiõem facere.

¶Dsi cẽnt viri ꝓuidi ꝛ hõesti[d] tã qꝫ ordinationẽ fecerunt q̃z illi circa quos ẽ facta ordiatio in ec clesia vestra super negocio prioratus ordiatõez illã valde suspectã, p pter exẽpli pniciẽ hẽm⁹. Nõ ergo post cõcertatõez diutinã ordinatũ ẽ circa vnũ de duob⁹ electis: vt ip se hẽat ꝑoratũ: hoc ex iurisditõe de legata secundũ iusticiam videtur es se statutũ. Nõ ãt ordiatũ ẽ circa re liquũ vt ipse. xx. libras õ redditib⁹ capituli. ꝛ. xl. de prouẽtibus priora tus percipiat ãnuatiz: hoc ẽm ꝓui dẽtiã intelligitur cẽ preceptuz ex ar bitraria[e] ptãte: cũ ĩ õlegatos fuerit compromissum: qui auctoritatez si bi retinendo cõmissam se ꝓ bo no pacis ꝛ vtilitatis hoc ordinasse fatẽtur. ¶ Quia igit ordiatio ab oĩ bus ẽ recepta: pñtqz licite prior ꝛ ca pitulũ de ꝓuẽtib⁹ suis pp cãs predi ctas: nõ quidez ex pactõe partium sed ex iussione[b] iudicũ prouisionez

b ¶ Ex iussione. ex pactione ꝓtiũ nõ liceret nec illã tollerasset papa: vt. ℨ. de pac. cum pridẽ: sed qꝫ iudicis auctoritate fcm̃ fuit: ꝛ ad tps sustineꝫ. ℨ. ó trãsac. c. decetero. sic. n. excusat ab ifamia q iussu iudicis paciscitur ó furto .ff. de his q notã. ifa. l. furti. §. q iussu: ꝛ qꝫ papa ꝫ tolerauit hmõi ꝯpositionẽ: ꝫ fecit pp cãs ꝑdictas. ſ. ꝓ bono pacis ꝛ vtilitatis: qꝫ placuit omni bus, ꝛ si papa cõpositio nem non tollerasset au ctoritas iudicis nõ suffi ciebat: qꝫ de iure ꝫ face re non poterat. vñ dicit papa: nos eam ꝫ adhi bito moderamine tolera mus ꝛ ad tempus tantũ vt sequitur: ꝛ occasione hmõi compromissionis assumunt qñqz alig cãs malefaciendi.

hmõi exhibere: nos eã hoc adhibi to moderamine toleramus: vt ad ꝑstationẽ. xl. li. nõ dignitas ꝑorat⁹ sed persona prioris maneat onera ta: ne forte circa ꝓuentus[k] aliqua ui deatur facta sectio prioratus: ita qꝫ ipso prioze defũcto successor ipsius ad prestationem. xl. li. minime te neatur.

¶Dem vadanẽ. cpo ꝛ abbati va tien̄.

¶ Canonici ꝓuilegiati a papa sup certo nũero si spõte ꝛcepẽrt aliquez supra nũerũ ꝯtra ipetrãtes a papa exceptiõe numeri vti nõ possunt.

¶Ro illoz ꝓuisiõe ꝛ ifra. Bu degal. archiepiscopo manda um⁹ vt magistro. p. i aliqua eccle siaruz suarũ vbi expedit cognosce ret ꝯpetens faceret bñficiuz assigna ri: cõtradictores[m] ec. dis. cõpescens qui decano ꝛ capitulo santonẽ. au. nfa mãdauit vt ipm admitterẽt in canonicũ: ꝛ in ffez. Cũqz ij dẽ relu ctarent canonici ac idulgẽtiã de q̃ dragesimo canonicorum nũero ei opponerẽt: qꝫ archieps cognouit illos ĩ elusionez[n] mãdati nr̄i idulgẽ tia cõcessa eis irreuerẽter abuti pre dictũ magistrũ ó prebenda ꝛ cano nia sanctoñ. eccl'ie ĩuestiuit[o] cõtradi ctores viculo excõicatõis astrigẽs ꝛ infra. ¶ Quia vero qõ ꝓ dcñ ar chiepz ó memorato magro aucto ritate nr̄a ꝓuide[p] factũ est: firmita tem volumus obtinere: mãdam⁹ q̃tenus si vobis ꝯstiterit predictos canonicos indulgentiaz quã hñt ó certo canonicorũ numero nõ ꝫuaꝫ se: ꝛ aliquẽ vltra cõstitutũ numerũ in canonicũ auctoritate ꝓpria rece pisse[q]: cum nobis legem imponere

i ¶ Dsiorat⁹. nisi hoc esset appositus: cõfirma tio talis siue tolerantia fuisset realis: argu. ℨ. de transac. veniens: ꝛ. j. de insti. cum veniss̄et.

k ¶Drouentus. qm̃ si cut ius diuidi nõ põt sic nec fruct⁹: vt. i. q. iij. c. vl. ꝛ. j. vt ec. bene. vt no strum: ꝛ. xvi. q. i. si mo nachus defuncto: vel alis remoto.

¶ Ro illorum.

¶Jn prima ponit facti narratio. Jn scda cãe ꝓmissio ibi qꝫ. ab. si.

l ¶ Ecclesiaz suaz. sub hoc termino ꝯprehẽdun tur oẽs eccl'ie ipsius pro uincie: ẽt epales vt hps ꝛ. ℨ. de vsu pal. c. i. siue habẽt ius cõferendi siue non sed in aliqua prela tura per banc formã ꝓ uidere non posset. j. eo. .c. vl. ꝛ hoc in qbus ius hz: secus in alijs: secus si viriss̄et in aliqua eccl'ia rũ tue prouincie: qꝫ tunc non refert vtrum ius ibi hẽat: vel non rõne ordi narie ptãtis cum auctori tas talis generaliorẽ ꝯ alia. tamen papa in hoc non reprobat factum ar chiepi. Et sic large sumi tur quod dicit suarum.

m ¶ Cõtradictores. hac sñia non comprehendũ

tur nisi partes ꝛ alij ẽt qui de facto ꝯdicunt: ꝛ non de iure.

n ¶ Elusionem. multe. n. vie sunt hoibus ad malitiaz in autẽ. de nup. §. minores in fi. col. iiij.

o ¶ Jnuestiuit. ꝓ talem inuestituram non adipiscit qs possessionẽ: nisi corporalr in possessionẽ mittat. j. de dona. ꝓ tuas. de tali iuestitura hẽs. ℨ. de re iudi. cuz olim ꝛ. j. de his q̃ fi. a maio. par. ca. ex ore. ꝛ hoc ꝑbat ꝓ hoc qꝫ papa mãdat qꝫ solũmõ sñia lata ĩ eos obseruet: donec dcm̃ magistrũ recipiat ĩ fratrẽ. Si. n. in possessionẽ miss⁹ fuisset: papa mandasset: vt in possessionez inductus defenderetur. ꝛ sic per hãc decre. nõ ꝑbat qꝫ ꝓ banc formã mãdamus vt talẽ facias recipi in ca nonicum: ꝛ in fratrẽ talis ecclesie ꝯdictores pcensurã ecclesiasticã ꝛc. vl facias cõpetẽs beneficiũ assignari: qꝫ possit mitti ĩ possessionẽ ipsius eccl'ie nec inuestiri: cũ hoc ei nõ mãdet cum certa forma sc̃m quã procedere dz sit prefixa. Quidam tm̃ dicunt ꝓ hanc decre. qꝫ ꝓ talem formã nõ põt mit tere in possessionẽ sine inuestire qõ ego nõ credo. ꝑ. no. j. de concess. pre ben. cum nostris. ar. ℨ. ℨ. de excep. cum ecclesiastice: nõ est ℨ: qr ille iã fuit ꝓ papã inuestitus: ꝛ in corporalẽ possessionẽ de mãdato ipsius induct⁹ vt dz in integra: ꝛ qõ hoc dixit ꝫ inuestiuit. fecit vltra formã sibi datã qõ dz ꝓ rñsionem pape que de iuestitura nullã fecit mentionez: sed de excõicatiõe quã ꝑcepit obseruari quousqz ipm receperit. ꝛ ideo dicit prouide.

p ¶ Prouide. excusauit eum papa: sed reuera nõ bene ꝓcessit inuestiendo sed refert vtrũ mandet facias ꝑuideri: vel facias beneficium assignari.

q ¶ Recepisse. ꝛ ita qui semel facit ℨ priuilegiũ suum sibi preiudicat ĩ illo ℨ. de rescrip. constitutus: ꝛ. ℨ. de ꝓsti. cuz. ff. ꝛ. c. cum accessissent. vbi de hoc: ar. j. de priuile. accedentibus: ꝛ. c. si de terra. §. i. ꝛ. C. de exco. tu. l. voluntarie. Et ꝫ attende quod dicit auctoritate ꝓpria: qꝫ si ꝫ auctoritate

pape fecissent non intelligerent veniss̄e ꝯ priuilegium suum ēt si esset iuramento firmatū: qr auctoritas pape semp itelligitur excepta. s̄. de iurciur. veniētes: r. s̄. de elec. significasti sed qd si vēissent ꝯ idulgentiā auctoritate cardinalis legati apostolice sedis: nunqd excusarent: nō credo qr nō posset illos cōpellere ad hoc: vt ꝯ idulgētiā pape aliquem reciperent.

a ¶ In canonicum: r ita exc̄icati recipiūt aliquez in canonicum: r valet talis receptio: r ea que faciunt exc̄icati in eorū preiudiciū bñ valēt. s̄. de excep. cū inter: cum suis si. sicut exc̄icat qs vt in cā pcedat. s̄. de off. ordi. significanit: r quia isti non debēt absolui nisi satisfaciant: vt. s̄. de offi. dele. ex lr̄is: ſz satisfacere non possunt nisi ipsum recipiant: nec p talem participationem erit exc̄icatus sic exc̄icati admittūtur ad iuramentum qñqz antequam absoluant. ī. de sen. exc̄. ex tenore: r. s̄. de rescrip. c. cap̄lm sancte crucis: vel expone donec dom̄n magistrum recipiant. i. donec cautiōem p̄stēt qd iuri parebunt: r hoc vbi bñt cām defensionis: sed in hac decre. nō hēbant iustam cām defensionis: imo falsam vt lra dicit Ber.

b ¶ Ad canonicatuz. mādat b papa vari huic illa que pertinent ad canonicatum r non p̄bēdam r sic dabunt ei quotidianas distributiones quousqz vacabit p̄benda vel quousqz fructus fuerint augmentati. Et sic ꝑz b qd lz canonici aliquē recipiant vltra numerum ēt sua auēte nō augeant numerum prebendarum lz augeāt numer̄ canonicorum. s̄. de ꝓsti. cuz. ¶ Habuisti idem. s̄. eo. dilectus: r. ī. eodem ti. dilecto.

Tribus q̄dam.

¶ Ponit dictuz cuius vnam determinationem iterserit ibi: dūmō. ab. si.

c ¶ De patrimonialib⁹. ¶ Habent ergo isti patrimonium p titulo. sic. s̄. eo. c. epe. si aliquem: nec debēt ab epo beneficium petere ex quo tali modo titulati sunt r iudicium sibi manducant r bibunt q de suo bñt: r alienum recipiunt. xvj. q. j. qñ qeqd: r. xij. q. ij. c. r si illi. r. j. q. ij. clericos. Sz qd si patrimonium istorū periret casmate. vel alluuione nūqd tenebit istis p uidere. dñicalis q̄ consueuit esse tñ satis vī qd epꝰ debeat ei prouidere in beneficio ecclesiastico: qr cum isti ad seculum redire non possunt redundaret i obprobrium ordinis clericalis: ar. xciij. di. diaconi. r ar. s̄. de cle. ꝓiuga. Jo. r. s̄. de renun. ad supplicationem.

d ¶ Sustētari. alias non dz ipm promouere: qō si fecerit tenet ei ad supplemētū. s̄. e. c. ij. r. c. cum ꝑm apostolum. Sed nunqd tenetur soluere decimas ō tali p̄monio ad quod est promotus quasi ad titulum? argu. qd non xvj. q. j. sicr. r. ī. de decī. nouum genus. arg. ꝯ. xvj. q. j. si qs laicus. Dicit vincē. qd tenetur soluere decimas. argu. illius. ca. si quis laicus argu. est ꝯ qd non debeat soluere: vt. ī. de simo. tua. T. dicit qd si ab alijs clericis recipit diuinū officiū: r alia sacramenta dz eis soluere decias: alioquin ꝯ qr de beneficio suo nō tenetur soluere decimas: credo qd pp clericatuz isti tus: lz sit ordinarius ad p̄monium suum ecclesia que p̄muz decimas peciebat p̄diales iure suo non debeat defraudari: qr res semp remanet cum sua cā: r sine culpa sua p̄uari nō dz: nec est ēt iusta cā quare p̄uari debeat. Item q̄ritur an iste possit trāsire ad aliam ecclesiam sine licētia epi. Dicas qd nō. lxxi. di. primatus. Sed nunqd p̄t vēdere patrimoniū tale vī qd nō: qr inde viuere dz: r ecclesiasticum onus sustinere: qd cōfitetur vin.

Sed tā. dicit qd potest vendere: qr q precio fruitur rem habere vī. ff. de vsufruc. qr cui precio: r p̄t illud donare: qr r beneficio ecclesiastico posset renūciare qō credo verius.

Accedens. Vel sic p̄t sūmari. ¶ Dōt qs iuestiri de beneficio p abbāte. Vel coniungendo vtrūqz intellec. dic. Abbati p̄t ꝓferri beneficium alio mediāte nec refert vtr abbis inuestiat p psonā mediā vel psona media iuestiat p abbē: r ē casus no. r quotidie practicat cōis diuisio. sed ibi: ingstitioni. ab. si.

e ¶ Vel alius sicut vnus nomie alteri⁹ possidet. ff. ō acq. pos. qc qd vterqz. n. possidet. ff. e. ti. qō meo: r. s̄. vt lit. nō cōt. qñ. §. ī alijs: r. s̄. de resti spo. cum venissent: r. s̄. de prescrip. si diligenti: ita r vterqz p̄t dici inuestiri: sed que sunt dubitatio forte iste ep̄s dubitat an carnale matrimonium inter abbātes ꝯ bat: r ideo dubitauit an r spirituale ¶ Dzima questiō expeditur. xxj. q. ij. honorat: r. ī. de conuer. ꝯiug. ex parte: r. ff. ō ritu nupdeniqz. Sed a dubitatio b explicatur: vtrum clericus abbis posset iuestiri p aliū vel dubitatio fuit illa an iuestiret qs pro absente: r ignorante: r certe bene r acqrit ei possessionez: r cū iste sciuerit habebit cām vsucapiendi. C. de acq. pos. l. i. vin. vel iō dubitauit: qr sicut bī dictas tpalis per procuratorē acqri non p̄t. ff. de acq. her. p procuratorem. Jta videbat qd hereditas spūalis acqri nō posset: sed nō vī qd vñiuz sit q̄situ p traditionē absenti. ff. de acqren. re. do. res ex mādato. itez nec possessio vī acqri p iuestituā. ī. de his q̄ fi. a mar. par. ca. ex ore. r. ī. de dona. p tuas. Dicas qd si vel dās vel accipiens intendit acqrere dñium abbāti tunc est ei q̄situm r sic loquitur. ff. ō acq. re. do. si procurator. ff. de do. q mihi donatum. Sed si neuter hoc intēdit non statim acqrit dominiū r sic legtur. ff. de acqui. re. do. res. dñium tñ vel possessio non acquirit. p gestorē negocij. ff. ō neg. ge. si ego. Jo.

Electo Diuiditur i quatuor partes: p̄mo factum r allegatio p cellerario. sc̄o allegatio ꝯ ibi: procurator. tertio diffinitio ibi: vnde. quarto protestatio ibi: ita qd. r est nota. ca. quare tene semper menti r nota ipsum. Vb. si.

Capitulum trecen. stallum in choro et locū i capitulo: r idem archiepiscopus supradicte p̄bende fructus diuidendos cōiter assignarūt: donec idem. G. integrum esset prebēdale stipēdiū assecut⁹: r infra. Quorū receptionē procurator gñalis⁸ predecess. T. in partibus cōstātinopolitanis tūc agētis postmodū approbauit: dict⁹ quoqz cellerarius lectōnē r euāgelū in bebdomada sua legisse dignoscitur: r tam decani quam episcopi electioni: r aliorum negociorum tractatibus sicut canonicus trecen. interfuit: et domuz q̄z dam per capitulum memoratum obtinuit que non nisi canonico consueuerat assignari: tuqz cū ad cādē accessisses ecclesiā cōsecratus eum cum canonicis aliis ad osculum recepisti[k] cū tunc nō nisi cāonici ad osculum admittantur: et eidez sup p̄dictis non mouisti per bienniū questionez, ppter quod petijt vt te ab ipius super hoc molestatōe[l] indebita ꝯpescere dignaremur: r infra.

¶ Procurator tuus proposuit ex aduerso qd ad vnicum ius spirituale qō vacabat ibidez insimul duos canonicos instituere predicto legato nō licuit nam si duo vnicam prebēdam haberent id esset cōtra turonen[k]. conciliū quod prebēdaruz inhibet sectionem. Si vero duob⁹ receptis vni tantum prebēda daretur sub expectatione ali⁹ ꝯtra late[l]. ꝯcilium remaneret. ¶ Preterea licz in ecclesia in qua non est certus numerus prebendarum: nulla etiam vacante in canonicum quis possit assumi: cum intelligatur ad quod daz ius eligi quod ex electorū assensu de nouo creatur: et cuz electo in canonicum nascitur: et desinit cum

Nō beneficiatus habēs sufficiens patrimoniū ad sacros legitie, p mouetur.

¶ His questionibus rñdemus: qd clericos in minoribus ordinibus ꝯstitutos ō patrimonialib⁹ bōis bñtes vñ possunt cōgrue sustētari[b] r si nōduz fuerit bñficiū eccl̄iasticū assecuti. ¶ Dūmō aliud canonicū nō obsistat: ad superiores sacros poteris ordines, promouere.

Item epo latonie.

Absenti potest conferri beneficium alio mediante.

Accedens ad ap. sedē: r infra. ¶ Ingsi. T. T. R. qd clericus abbis p aliū vel alius[c] magis p ipso poterit de beneficio ecclesiastico inuestiri.

Item trecē. epo.

Si ad vnū cānonicatū et prebēdam duo sunt recepti simpliciter: receptio non tenet ēt interueniente apostolica auctoritate.

Dilecto filio. ¶ P. scē prudentiane presbytero cardiali cellerario trecē. et. r., procuratori tuo auditore cōcesso: idē cellerarius, ppo suit corā eo qd cū i manib⁹ remē. archiepi tūc ap. se. le. intēdētis prouidere. G. nepoti suo i trecē. ecclesia prebēdā quam ibi obtiebat liberaliter resignauit[k]: dict⁹ legatus prefatum. G. et eūdez cellerariū in canonicos trecen. instituit et ambob⁹

Electo Diuiditur i quatuor partes: p̄mo factum r allegatio p cellerario. sc̄o allegatio ꝯ ibi: procurator. tertio diffinitio ibi: vnde. quarto protestatio ibi: ita qd. r est nota. ca. quare tene semper menti r nota ipsum. Vb. si.

f ¶ Resignauit. pure sine aliqua ꝯditione: r modo alias simoniac⁹ fuisset. i. q. ij. quāpio. r. s̄. de pac. pactiones.

g ¶ Generalis. vnde videbat qd dñs ꝯ factū procuratoris venire non debeat arg. de of. dele. cum olim: qr factum procuratoris q generalem habet administrationē domino preiudicat. ff. de iureiu. iusiurandum. §. vlt. ff. de pac. nam r nocere: sed tamen secus est: quia generali mandato non vī delegasse: nisi id quod legitime fieri potest. ff. de condi. inde. si procurator: r. ff. de bis que fi. in frau. cred. si pater vel quia fraudulenter aliquid faciat. ff. mand. creditor. §. luci⁹. vnde cum talis īstitutio contra ius esset non tenebatur eps illam ratam habere. s̄. eo. tit. tue. r. c. maioribus.

h ¶ Recepisti per hoc videbatur consentire īstitutioni ipsius. simi. lxiij. di. adrianus. r. ī. de bis que fi. a ma. par. ca. ex ore: r infra de priuile. cum olim ar. C. ad uelleia. aut. siue a me. r. ī. de sponsa. ad id quod. Item qr in presentia sua gessit se tāquam canonicum vnde qr ipsum non remouit statim vī ipsum approbasse argu. s̄. de of. deleg. coram. C. de acqren. pos. l. j. C. de pa. pote. si filium. xx. q. j. quem progenitores: talis patientia non facit canonicum sed tantum canonica electio. ff. de decuri. berennius. r. ī. de īnsti. ex frequentibus: r. C. de libera. cau. non iccirco.

i ¶ Molestatione. r sic agebat īterdicto uti possidetis.

k ¶ Turon̄. s̄. e. maioribus. Ber.

l ¶ Laterañ. ī. de cōces. prebē. nulla.

a ¶ Diuidi.q3 veritas non recipit diuisionem.xxiiij.q.j.loquitur.de hoc dcm est ſ.e.tue fraternitatis.ſimi.ſ.e.iter cetera.

b ¶ Augmentare.ſ.de conſti.cum.ℳ.

c ¶ Clauſula.imo ⁊ ſi clauſula illa non eſſet adiecta tñ ſine eius auctoritate non vſ q3 poſſit ꝓcurare cr quo cõfirmatio pape acceſſit.ſ.de cõfir.c.j.⁊.ij. nam vbi princeps confirmat idem eſt ac ſi ferat ſniam.C.de veter.iu. enu.l.i.§.ſed neq3.ver.oia nra facimus ⁊c. Verius eſt q3 non obſtat eis talis cõfirmatio cum corũ fauore fcã ſit quin poſſint cõtrauenire ſi volũt.ſ.de conſti.cum.ℳ.⁊.c.cum acceſſiſſent: niſi clauſula huiuſmodi ſit apposita: decernatis irritum ⁊ inane. Jo.

d ¶ Augmẽtare.hec ſunt ſufficiens rõ q3 itendebat idẽ ius: et eãdem ꝑbẽdã cõferre pluribus quare nõ valuit.ſ.e.tue: ſed ſi intendiſſet vtrunq3 eligere in canonicũ talis electio non valuiſſet.ſ.eo.dilectus: ⁊.c.relatum: q3 ad duo iura itelliguntur eos elegiſſe: ita tñ q3 facultates ſufficerent duobus.j.c.pri.

e ¶ Obſiſtat. hanc regulam et eius expoſitionem bẽs.ſ. de re iudi.c.pe.ſed vſ q3 cauſe iſtorũ ita ſunt cõiũcte q3 ſnia lata ꝓtra vnum obſtet alij: ſic.iii.q.vj.b quippe.⁊.lxxj.diſtinct.tantis. daniel:⁊.j.de accu.ad petitionem.lviij.diſtin.ordinatos: ſz ſecus eſt hic: q3 agẽdo ꝓ vnum nõ agitur de iure alterius: ſed i ꝓmiſſis caſibus agit de vtroq3 ſic.j.de adulte.ſignificaſti.ff.ꝺ adulte. denunciaſſe: ſed quid ſi poſtea agit ꝓ ſcõm ⁊ ille ſecũd9 obtinet nunqd ꝓdeſt alij. vt p hoc retractet ſnia lata: vſ q3 ſic q3 ſnia lata p vno et ſocijs prodeſt alijs: vt.ij.q.vj.§.diffinitiua.ver.q̃q3.⁊.ſ.de appella. c.pe.⁊.ff.ſi ſerui. vendi.loci.§. ij.ſed non eſt ita. q3 illa intelligunt cum ſnia proceſſit contra oẽs in cõi cã: lex illa loci.§.ij.loquitur de ſeruitute q̃ cõis eſt: et indiuidua ⁊ pro parte qs agere nõ põt. ¶ Per decre. iſtam bene videtur ſolui iſta q3 qua queritꝫ duo fres ex eodẽ pre ⁊ mre eadem ꝓcurunt mrimonium cum duabus ſororibus ex eodẽ pre ⁊ eadem matre: fuit lata ſnia ꝓ matrimonium iter vnũ virũ ⁊ ei9 vxorẽ pp ꝓſanguinitatẽ. Queritꝫ vtrũ ſnia iſta preiudicet alteri fratri ⁊ ei9 vxori: q̃ fuerũt in litedicas q3 nõ fit eis preiudicium.

¶ Acante. Due ſunt partes. ſcõa ibi ſuper quo. ab. ſi.

f ¶ Turoñ.ſ.e.maioribus.

g ¶ Integrare. ſed q̃re tenet itegrare cũ talis electio nulla fuerit.ſ.e.c.pri.rñ. iſti duo ſimplr fuerunt electi i canonicos vñ tenuit electio.ſ.eo.relatũ.⁊.c.dilectus. Jo.dicit: q3 lz nõ valuerit talis electio: eps tñ tenet itegrare prebẽdam cum ipſe nõ poſſit reuocare q3 fecerit ar.j.de dona. iter dilectos: ⁊.j.de conceſ.prebẽ.cum ſup: ⁊.ſ.de cler.cõiug.diuerſis fallacijs: vel alia rõ põt reddi. Jſti electi fuerunt ad duo iura ꝺ nouo creata ⁊ nõ ad vnicũ: ⁊ nõ itendebat eps facere ꝓ concilium: cũ duas cõſtituit ꝑbẽdas ex vna credens ſufficere facultates ad duos vñ ſi repiat q3 non ſufficiat duobus: tenet itegrare de vacantib9.j.e.cum cãm. Et ſic vſ q3 eps poſſit tollerare ſi aliq̃ aliq eligunt ad vnum beneficiũ vt dc.ſ.e.tue.

b ¶ Conſtituto. hic ergo patet q3 de vna ꝑbẽda põt fieri due: ⁊ ꝑin hoc erunt duo noua iura ſicut vna parochia põt diuidi in duas. xvi.q.j.ꝓcipimus ⁊.j.ꝺ ec.ed. ad audientiam.i.de hoc dcm eſt.ſ.e.tue.

¶ Dilectus filius. Vel generali9 ſũma ſic. ſi papa mandat ei ad quẽ ſpectat vt bñficiũ conferat vni collatio p eum alteri facta tenet: ipſe tñ ex tranſgreſſiõe punit ut b dc. ⁊ ꝓma ps q̃relã deciſaz cõtinet. ſcõa dat iudices ibi: ffnitati. ab. ſi.

i ¶ Vacaret. ergo vſ a ꝓrio ſenſu ſi tunc nulla vacabat non tenerentur rõe illius mãdati eum recipere. ⁊ ſic vſ tñ vnũ mandatũ: ſed vſ q3 duo: q3 mãdauit eoꝝ recipi in fratres q3 unum mandatũ ẽ: ⁊ prebendã conferri ⁊ vnũ ẽ cõſecutiuũ alteri9 vnde ſtatim tenebant illũ recipere: ⁊ poſtea bñficium conferre: vl ſtatiz vel quancito poſſent.

k ¶ Receperunt. hic cõſiderat tps receptionis lrarum: ⁊ non date. ſic. ſ. de foro compe.lz.ſ.de reſcrip.caplm ſancte crucis. Sic i lris ipetratis ꝓ vſurariꝫ os.j.de vſu. q3 fruſtra. ſic q̃q3 conſideratur tẽpus oblati libelli: lz tũc nõ recte agat. ſi tñ poſtea icipit ius cõpetere pfici põt iudicium .ff.de pigno. ac. ſi i rẽ.§.iul.⁊.ff.de rei ven. ſi naũt.§.j.ar.ꝓ q3 tps date eſt cõſiderãdũ .ſ.de reſcrip.eam te: ⁊.c.conſtitutus. Jtem ar.ꝓ.ff.ad exhi.l.tigni.§.vl.

Jtẽ ar. q3 ſi iudex tpe ipe trati reſcripti ſit excõicatus: ⁊ tpe receptionis abſolutus q3 valeant lre argu.ſ.de ap.ſuper.e.ar. .ſ.de reſcrip. paſtoralis ad fi.⁊.ff.de iudi. cũ furioſus: ⁊.ſ.de eta. ⁊ q̃li. preterea.ff.de acqrẽ.hemutũ. Jo. q3 nõ credo: imo lre nõ valẽt cũ ab initio nulle fuiſſent. vñ poſtea per abſolutionem cõ ualeſcere nõ pñt. Quare ergo potius ꝺ conſiderat tps receptionis et in illa eam te: ⁊. c. ꝓſtitut9 tẽpus date ꝺ conſideratur tps receptionis ⁊ nõ date: q3 quãcito vacat beneficium ptinet collatio ad caplm ſeu epm cum ſtati poſſunt beneficium conferre quouſq3 iterdicatur eis vel mandatum recipiant ſup hoc: vñ ſi vacat tpe quo littere dabantur non preiudicat caplo quouſq3 ad ipſos mãdatum perueniat: q3 non tenentur diuinare. j.ut.ecben. vt noſtrum. vñ collatio medio tpe facta legitima eſt: ſed mandato recepto tũc primo preiudicat eis vnde poſtea nõ debent ꝓrium facer q3 ſi fecerint pceditꝫ ꝓ eos. put dc hic niſi diceret in mãdato q3 ſi ſecus feceritis: illud decernimus irritũ ⁊ inane. ſ.e. iter cetera: ⁊.ca. dilecto: ſed in ẽre. eam te conſideratur tps date: q3 tpe date. ⁊ tempore receptionis vacauit ꝑbẽda ⁊ q3 mãdatuz fuit caplo de conferenda prebenda: ⁊ caplm nõ poterat conferre q3 non ptinebat ad ipm: ſed ad epm ⁊

carnis ingreſſo prebendã quam defunctus habuerat quidam clericus noie hyppolitus fuit auc.ſe.apoſt. aſſecutus. Verum cum idem J. te ſup integritate prebende per quaſdam noſtras lras inquietet: ⁊ aliuſ idem ius aduerſus te ſe habere ꝓponat: quid facere debeas requiſiſti. ¶ Super quo ſic durimus rñdẽdum: q3 cum turon.k ſtatuta cõci.ſectionem inhibeant prebendarum: teneris vtriq3 de his q̃ vacare contigerint itegrare[s] prebendã niſi rõnabili cauſa de vacãte prebẽda ſupradicta due fuerint conſtitute[b]: ac tot ſint vtriuſq3 puĉtus q3 p vtranq3 ſit vtriq3 prouiſum in beneficio competenti.

¶ Dem vercelleñ.epo.

¶ Si papa mãdat capło ut aliquẽ in canonicũ recipiant ⁊ prebẽdam ſi qua vacat conferãt: ſi de mandato ſcientes alij conferunt coguntur primum recipere ⁊ de redditibus eccleſie loco beneficij prouidek donec prebendam habeat.

Dilectus filius. S. clericus nobis expoſuit conquerẽdo: q3 cum ꝓ eo ad nouarieñ.capitulum mandatuz apoſtolicuz miſiſſemus vt eum in canonicum reciperẽt ⁊ i fratrẽ: ⁊ prebendam ſi qua tunc vacabat conferentes eidem: ⁊ infra. ¶ Fraternitati tue mandamus: q̃ tenus ſi tibi conſtiterit quod in nouarienſi eccleſia prebẽda vacaret[l] tẽpore quo eiuſdẽ eccleſie canonici noſtras litteras receperunt[k]: cum eam alij in eluſionem mandati noſtri duxerint conferendam[l]: eundem clericum ſi non habet ſufficiarchidiaconus fuit poſtea electus. ⁊ ſic mandatum ſegtur ibi illum q3 potuit conferre ⁊ ſatis mandabat illi q̃ mandabat caplo cum ipſe tpe date eſſet de caplo. vnde ipe eps nõ poterat ſe excuſare q3 non recepiſſet mandatum. In illa conſtitutus: dicas q3 cum aliqs ipetrat lras ſup beneficio tunc ſi numerus ſtatutus eſt iuramento firmatus in eccleſia ꝓ quã ipetrat illud debet tunc dicere alꝫ valerent lre. Sed ſi tunc nullus eſſet ſtatut9 numerus de eo quod nõ eſt mentio fieri nõ põt vnde ſi poſtea medio tempore ſtatuat nõ preiudicat ipetranti.

l ¶ Conferendaz. videt q3 talis collatio non teneat. ar.j.de conceſſ. prebẽ. de. ppoſuit: q3 papa ibi conſilez donationẽ caſſauit. Jtẽ eoipſo q3 papa prẽcepit iſti dari. phibuit alij dari. ff.de condi.⁊ demon. cum ita ⁊.ff.de peur. pomponi9.§.ſed ⁊ his q. item talis electio facta eſt ꝓ legem aiatam q̃ durius agit q3 inanimata. ff.de arbi.celſus.⁊.l.precedenti in fi.⁊ ita nulla ẽ .x.diſ. vides. item rõe precedentis renunciationis non valet quod factuz eſt. C.de rei vendi. ſi fundum.j.de no.ope.nun.c.ij.ff.ad.l.fal. dolo.ff. de eden. quedam.§.is aũt. ſed verũ ẽ q3 hec collatio tenuit: lz contra mandatum pape: vt ſatis ꝓ hic: ⁊.j.de conceſſ.preben. ppoſuit: nec ſolũ mandatum pape ſufficit ad hoc vt ius hẽat.ff.de pig.ac. nõ eſt mirum.§.ſcien dũ.⁊.ſ.ꝺ de re iudi.cũ aliquib9. itez lz canonici obligati videanꝫ ipſa tñ ꝑbenda non eſt illi obligata. ar.ff.de pollici.l.ij.ff.de ꝓbẽ.emp.l.vlt.in fi. Et ita electio talis quantum ad canonicos non videtur canonica: ſed quãtum ad electum ſic: ſicut ſacerdos in mortali exiſtens quo ad ſe illicite celebrat quo ad alios licite. ſ.de coh.cle.⁊ mu.c.fi. ſic donatio põt eſſe vicioſa: ⁊ tñ donum tenet arg.j.de iurepa. cura paſtoralis: ⁊.C.de rei vendi. quotiens: vel lz peccent recedendo a mandato pape nõ peccant alium eligendo. ſi.xxvij.q.i.nuptiaꝝ: ⁊ ideo puniunt: q3 cõpellunt illũ recipe ꝓ

quo mandatum receperunt. ⁊ hoc verum est ꝯ papa mandet beneficium vacans vel cum primum vacauerit alicui cõcedi. i. valet tñ collatio alij facta nisi cla illa adiecta fuerit: q̃ si ꝑfeceritis id decernimus irritū. ⁊ ina ne. s. e. inter cetera. ⁊. c. dilecto: nisi papa alias suam intimauerit voluntatem. ſ. de cocess. preben. q̃ in cũctis.

a Sufficiens. ⁊ ita si nõ ꝯ sufficiens non nocet si de illo non fecit mẽtionem. ar. est h. ⁊ s. e. cũ teneamur. ⁊. c. postulasti de hoc vir. s. de rescrip. si proponente. ⁊. c. cum adeo.

b Recipi. ⁊ sic ꝓ q̃ ꝓ or electus nõ remouet: vt dictum est: licet contra mandatum sit receptus. sic. ſ. ó his que fi. a ma. par. ca. et ore.

c Assignari prouent⁹ sic. s. eo. dilectus in fin. Istud additum fuit q̃ non erat in antiqua cõplatione.

De multa.

Famosũ ⁊ vtile ẽ. Diuidit: q̃ primo narrat ius antiquũ. secũdo subijcit nouum ibi p̃senti: vel põt diuidi in tres partes ꝑut vñr tria dicta. scõz ibi: is quoq; ad quem. tertium ibi: circa sublimes. Eb. si.

d Lateranen. concilij. s. de cleri. nõ resi. c. q̃ nonnulli.

e Contẽderit. i. in iure contentiose retinere voluerit. Si. n. ante li. conte. desiterit non ꝓuabit vtraq;. sicut est in aliis statutis sub pena. ff. rez ra. ba. ó amplius. ⁊. ff. de in ius vocan. l. quamtis. sic ponit. xvi. q. i. statuim⁹. Et sic ipo iure hodie priuatus est qui recipit cõm bñficiũ habẽs curã aiarũ si prius tale obtinebat. Oliz habebat optionem vtrum primum vel secũdũ vel let retinere. s. eo. referente. ⁊. c. preterea.

f Prioris receptionẽ fallit in epatu. q̃ nõ statim vacant priora beneficia nisi post tps cõsecrationis. s. de elec. cum in cunctis. nec per solã receptionẽ pdit primũ sed ꝑ receptionẽ corporalem: ut hic dicit. ⁊. xxi. qõ. ii. si quis iam translatus. Qui. n. hz pñes psonatus sine dispensatiõe apostolice sedis ineligibilis est. s. de elec. dudum. ubi de hac materia satis dicit.

g Lateranensis concilii. j. de concess. preben. nullam.

h Pronentib⁹. bene dicit de fuis. i. ꝓprijs. si propriũ hz. s. de ap. rep hensibilis. alioquin delictuz persone ⁊c. s. ó excep. cũ uenerabilis. ⁊. xvi. q. vi. §. si episcopum alias si ꝓpriũ nõ hz puniat alia pena ad arbitriuz iudicis. xvi. q. vi. illud ⁊. xiiii. q. vi. si res: vel repetat ab eo q̃ recipit illud tanq̃ indebitũ: q̃ tanq̃ inuasor possidebat cũ vacauerit ipo iure post receptionem secũdi ⁊ mala fide. vñ fructus oẽs ab eo tpe restituere debz. C. de rei ven. certum. s. eo. dilecto.

i Idem in psonatibus. qa de silib⁹ si le hz esse iudiciũ. s. de elec. duduz q̃ facit mẽtionẽ. de h. ⁊. s. de trãsla. iter corpalia. ⁊. de ꝓbr. cũ dilecta.

k In eadem ecclesia. no. q̃ non facit mẽtionem de premissa pena vnde vr q̃ si quis in eadem ecclesia plures recipiat dignitates non ideo perdit priorem: q̃ pene potius sunt artande q̃ extendẽde. de pe. di. i. pene: ⁊. ff. de pe. l. interpretatiõe hoc confitebatur Jo. Cõtrarium credo. q̃ idez iudicium est bñdum de psonatib⁹ non bñtibus curã aiarum ⁊ habentibus. s. de elec. dudum ⁊ pena premissa repetita itelligit. que. n. in prefatiõib⁹ permittuntur in stipulationibus reperita itelliguntr. ff. de v. obli. ticia. §. i. ⁊. xxii. q. vii. c. apostolus.

l Litteratas. est ergo argu. q̃ ẽm qualitatez personarum beneficia sũt constituenda. ar. di. vi. nõ cogant. ⁊. ff. de vsufru. sed ⁊ si gd. §. i. ⁊. xii. q. ii. vulterãe. ⁊. c. se. ⁊. lxxiii. di. cõsuluit. ⁊. i. q. ii. c. vl. ⁊ is grad⁹ ceteros anrecellat quẽ stipendia longiora ⁊ labor prolixior fecerint aũire. C. ó of. ma. offi. l. nemo. ⁊. s. de maio. ⁊ obe. c. statuimus vbi de hoc: argumentuz contra. xvi. q. vii. c. primo de consti. cũ oẽs. ⁊ ita scictia nob ilitat hoiem que precio nũmario cõparari ñ ꝓt

uoluatur: verum etiam tãtum ó suis cogatur prouentibus⁹ i vtilitatẽ ecclesie cuius est illud beneficiuz assignare: quantum a tempore vacationis ipsius constiterit esse perceptum. Hoc idem etiam in personatibus esse decernimus obseruãdũ. addentes ut in eadem ecclesia⁹ nullus plures dignitates aut personatus habere presumat: etiam si curaz non habent animarum. Circa sublimes tamen ⁊ litteratas⁹ personas que maioribus bñficijs sunt bonorãde cũ rõ postulauerit ꝓ se. apo.⁹ poterit dispensari.

Idem in eodem.

Conciliũ ꝓuinciale a beneficiorum collatione suspendit eos qui post secundam correctionem indignis beneficia conferunt: prouidet etiam quis interim beneficia conferat: ⁊ illaz suspensionem relaxat solus papa vel solus patriarcha.

Graue nimis est ⁊ absurdum q̃ quidam ecclesiaruz ꝓlati cũ possint uiros idõneos ad ecclesiastica beneficia promouere assumere nõ uerẽtur indignos: quib⁹ nec morum honestas nec litteraz scientia suffragat: carnalitatis sequẽtes affectum non iudicium rationis: vnde quanta ecclesijs damna ꝓueniunt nemo sãe mẽtis ignorat. Volẽtes igitur huic morbo mederi ꝓcipimus ut ꝑtermissis idignis. idoneos assumant. qui deo ⁊ ecclesijs uelint ⁊ valeant gratum impẽdere famulatum: fiatq; de hoc in prouinciali concilio diligens inquisitio" annuati: ita ut qui post ꝓmaz ⁊ scõam correctionẽ° fuerit repertus culpabilis: a beneficijs cõferendis per ipsum conci. suspẽdatur⁹ institutа in eodẽ concilio persona⁹

dum. la. ii. Alij dicunt ⁊ idem in beneficijs itelligendum. nam canon antiquus prohibet ne dispensent epi in prebẽdis. lxx. di. sanctoz. Et nisi expresse vet⁹ ius corrigatur remanet simul cum nouo. C. de ap. precipimus in fi. ⁊ quotiens noua actio inducit vetus nõ tollit. ff. de ac. ⁊ ob. quotiens: ⁊ ar. s. e. cũ iam dudum vbi dicit papa. cũ multa per patientiã toleramus ⁊c. j. de cõcess. preben. lras que satis facit ad hoc ⁊ ibi de hoc dicitur.

m Per se. apo. ex eo q̃ dicit p sedem apostolicam: pz a ꝓrio sensu q̃ per alios in talib⁹ nõ põt dispẽsari: q̃ qõ de vno cõcedit de alio negat. sicut quod de vno negatur de alio ꝓcedit. xxv. di. qualis. ⁊. s. ó presup. nõne. ar. xcv. dis. illud. ⁊. j. de bis que fi. a pla. sine cõsen. ca. cum apostolica. ff. ó cõdi. ⁊ de mon. cum ita. Et sic restricta ẽ ptãs epozum circa dispensationem huiusmodi beneficiorum imo preter istam constitutionẽ videbat q̃ dispensare non põt q̃ eps priuabat ptãte conferendi illud beneficium qui illud cõferebat habenti cõsimile. s. de cle. non resi. quia nõnulli. Unde sequitur q̃ non potest dispẽsare: quia si posset non puniretur. Et q̃ sic planum est dicere q̃ solus papa põt in talibus dispẽsare. Et ita q̃ sit intelligenda ista cõstitutio probat aperte. s. de elec. vndñ. ii. vbi de hoc Jo. notauit ꝺ q̃ epi adhuc poterant in talibus beneficijs dispensare. ⁊ vaga ⁊ indiscreta dispẽsatio tñ ꝓhibetur epis ꝑ hanc constitutionem vt dixit ⁊ posuit hic magnam notulam que non multum ẽ hic necessaria. Olim enim per antiqua iura bene dispensabant epi ut aliqs haberet plura bñficia curã aiarũ bñtia. lxx. di. sanctoz: ꝯ illud hodie recipit ĩmutationẽ ꝑ hãc cõstitutiõem. ⁊ hoc mutatum fuit pp indiscretas ⁊ stultas dispẽsationes eporuz. Itẽ ⁊ illud notabis. q̃ hic ꝓhibet tñ dispẽsare in personatibus ⁊ beneficiis curaz aiaz bñtibus ⁊ circa alia bñficia possunt epi dispensare sicut prius. q̃ vnũ negando alium concedere uidetur. s. ó presump. nonne. De hoc dixi ĩ decretali predicta dubium. la. ii. Alij dicunt ⁊ idem in beneficijs ĩtelligendum. nam canon antiquus prohibet ne dispensent epi in prebẽdis. lxx. di. sanctoz. Et nisi expresse vet⁹ ius corrigatur remanet simul cum nouo. C. de ap. precipimus in fi. ⁊ quotiens noua actio inducit vetus nõ tollit. ff. de ac. ⁊ ob. quotiens: ⁊ ar. s. e. cũ iam dudum vbi dicit papa. cũ multa per patientiã toleramus ⁊c. j. de cõcess. preben. lras que satis facit ad hoc ⁊ ibi de hoc dicitur.

n Ranenimis. Dño narrat ỏlictũ. scõo ꝓuidet ibi volẽtes. ab. si. Inquisitio. cum per famam seu clamorem de hoc ad superiozem puenerit immo ex officio suo potest inquirere superioz semiplene inquirendo. ut infra de accusa. sicut olim.

o Correctionem. cum ergo in hoc casu posset se eps corrigere non videt q̃ eo ipo q̃ confert beneficium indigno perdat ius conferendi. ⁊ sic est ꝯ. s. de elec. nihil est. ⁊. c. cum in cunctis. Jo. dixit q̃ illa constitutio intelligenda est cum dicto istius. sed tu solue vt dixit in illa constitutione: quia legitur de maioribus dignitatibus curam animarum habentibus. hec ⁊ illa in diuersis casibus loquitur. ⁊ circa maiora maius periculum vertitur. ff. de carbo. l. i. §. si quis vero. xlii. dist. quiescamus: ⁊ ideo plus ibi puniuntur.

p Suspendatur. ⁊ etiam ordinati qui non sunt idonei remouentur: vt videtur sed hoc non dicatur sed veri⁹ videt q̃ isti nõ remoueant nisi forsitan essent irregulares: alias non haberet locũ admonitio.

q Persona. ar. contra. j. de concess. preben. nulla vbi transfertur ptãs ad capitulum: sed illud contingit pp negligentiã. q̃ non eligunt infra tempus statutũ istud pp culpã prelatorum: q̃ eligunt indignum infra tempus. sed pp culpam

prelati non trãsferatur ptãs ad capitulum: vt. j. de concess. prebẽ. q: diuersitatẽ sicut nec vacãte sede. j. ne sc. va. c. ii. Itẽ ar. s. de elec. cũ in cunctis. in fi. vl' i alio casu logtur ibi q̃ hic istud in dignitatibus hic in beneficio simplici.

a ¶ Relaxetur: ex hoc pz q̃ vbi conditor canonis nõ reseruauit sibi absolutiõem ceteris indulsisse videtur. j. de sen. excom. nup.

Θ Turpande. ¶ Principiũ istõ vsq; ad. §. q vero diuiditur q; primo ponitur excessus: secũdo q̃stio ibi: cuz igitur. ab. si.

b ¶ Persone. s. epi. ꝛ alii q̃ bñt ius restituẽdi: ut. j. sequit.

c ¶ Triturantis: ut. xiii. q. i. §. .ii. ver. item nõ alligabis.

d ¶ Sufficiens. sic. j. co. exposuisti. talis: ut sufficiat sibi ꝛ suis: ut. l. vi. studeant. ꝛ vnde honeste ꝛ sufficienter se posset procurare ꝛ hospites recipere. s. e. ti. de monachis tñ hic sufficiencia perpẽdit ex qualitate personarũ. s. e. de multa. in fi. q; minus sufficit paupi q̃ diuiti. xli. vi. non cogantur.

¶ Qui uero. ¶ Priuat⁹ est parochiali ecclesia rector in ea nõ residẽs nisi sit annexa dignitati. vel pbẽde quo casu dz ibi bñe perpetuũ vicarium. Et in fi. pbibet in fraudem rectoribus de ipius prouẽtib⁹ pensionẽ in beneficium vari. h. d. vel sic. ¶ Nõ residẽs i ecclesia parochiali vel nõ ponẽs vicariũ q̃n est annexa beneficio maiori priuatus est ea. h. d. Fm dictũ ibi: illud aũt. ab. si.

e ¶ In ordine. s. de cle. non resi. q; nõnulli. ꝛ. s. de elec. cum in cunctis. ꝛ. s. de eta. ꝛ qua. c. .i. ꝛ xxiij. di. presbyteri.

f ¶ Prebẽdã ex hac littera colligitur q̃ si qs hz curã altarium ꝛ recipiat talem prebẽdã q̃ ipo iure non vacat pma. imo licite põt vtrãq; bñe ex dispensatiõe epi vt ẽ dt. ꝛ hoc concedũt quidam: q; cessat rõ pbibitiõis ut hic quidam dicũt: q; in tali ecclesia annexa pbende nõ oportet residere. ꝛ sic illa cõstitutio ẽ multa ñ hz locũ in hoc casu. vt dicũt. sed cõtrariũ credo.

g ¶ Maiori. ¶ Hic manifeste vl' q̃ nõ põt quis simul habere prebendã ꝛ ecclesiaz dũmodo ecclesia sit sufficiẽs ẽ hoc dicit .s. de elec. vndum. ii.

b ¶ Perpetuũ. eo ipo intelligit perpetuꝰ q̃ auctoritate epi est institutus. s. de offi. vica. ad hec. In istis ergo casib⁹ tãtum licituz est constituere vicarium alias non.

i ¶ Priuatũ. ipso iure. si. s. e. de multa. quod potest intelligi post admonitionẽ alias j. s. ẽ cleri. non resi. inter. ꝛ. c. ex tue. cum suis simi. Vel posset referri ad proxie dictũ ẽ illis q̃ p vicarios seruire debẽt cũ quibus durius est agendum. vel dic ꝛ verius alioquin. i. si non resideat p seipm in ecclesia que dignitati vel prebendẽ ẽ annexa sciat se priuatũ illa ipso iure. ꝛ sic respicit principiũ. §. ꝛ nõ ver. nisi forte ꝛc. ꝛ ita sine aliqua admonitione priuatus est ꝛ sic videnꝫ correcta illa iura predicta vbi dicitur q; prius monendus est quis ãtequã priuet ecclesia q̃ est honestꝰ. ſz hic rigor q̃ hic statuit: ut ipso iure sit priuatus. uel q̃ dicit aliogn pt respicere vtrũ qz casum. s. quando per se dz seruire. ꝛ q̃n per vicariũ. sed verũ est q; tantum primum casum respicit. ꝛ non secundum.

k ¶ Pro beneficio. hoc enim posset in posterũ esse pniciosũ ecclesie. si. s. ẽ. arbi. quida ꝛ honesta que suspensi supleat defectum in beneficijs conferendis: ꝛ hoc ipsuz circa capitula q̃ in bis deliquerint obseruetur: metropolitano vero delictuz superioris iudicio relinquatur ex parte cõcilij nunciandum. Ut autez hec salubris prouisio pleniorem conseq̃tur effectum: huiusmodi suspensionis sententia preter ro. pont. auctoritatem aut proprij patriarche minime relaxetur[a]: in hoc quoq; quatuor patriarchales sedes specialiter honorentur.

Item in eodem.

¶ Rector ecclesie nõ obstante consuetudine episcopi vel patroni debet de redditibus ecclesie sufficientem habere portionem. h. d. vsq; ad. §. qui vero.

Θ Extirpãde cõsuetudinis uitiuz in quibusdam partibus inoleuit: q; scilicet parochialiũ ecclesiarum patroni ꝛ alie quedam persone[b] prouentus iparum sibi penitus vendicantes presbyteris earuz suis deputatis relinquunt adeo exiguam portionem: q; ex ea nequeãt congrue sustentari: nã ut pro certo didicimus in quibusdam regionibus parochiales pbyteri pro sua sustentatione nõ obtinent nisi quartam quarte. i. sextamdecimam decimarum. Unde fit ut in bis regionibus pene nullus iueniatur sacerdos parochialis: qui nullam vel modicã habeat peritiam ifarum. Cuz igitur os bouis ligari non debeat triturantis[c]: sed qui altari seruit de altari viuere debeat: statuimus vt consuetudine qualibet epi vel patroni seu cuiuslibet alterius non obstãte portio pbyteris ipis sufficiẽs assignetur. Qui vero parochialem habet ecclesiã non p vicarium sed p seipsũ illi deseruiat in ordine[c] quem ipsi⁹ ecclesie cura requirit: nisi forte dignitati vel pbende parochialis ecclesie sit annexa in quo casu cõcedimus: ut qui talẽ hz prebendam[f] vel dignitatem: cũ oporteat eũ i maiori[g] ecclesia deseruire: in ipsa ecclesia parochiali idoneum ꝛ p petuum[b] habeat uicariuz canonice istitutũ: q; ut predictum ẽ cõgruẽtẽ hẽat de ipius ecclesie ꝓuentib⁹ portionẽ: alioquin illa se sciat auctorita te hui⁹ decreti priuatuz[i]: libere alij cõferẽda qui velit ꝛ possit q̃ dictũ est adimplere. Illud aũt penitus interdicimus: ne qs i fraudẽ de ꝓuentibus ecclesie q̃ curã bñe debz ꝓprij sacerdotis pẽsionẽ alij q̃si ꝓ bñficio[k] conferre presumat.

Item in eodem.

¶ Non debẽt religiosi ecclias uel decimas a laicis sine diocesanoruz consensu recipere: excõicatos uel interdictos ad diuina admittere: in ecclesijs quoq; que ad eos non pleno iure pertinent istituere vel destituere sz pẽtabũt diocesanis ad eas viros idoneos.

¶ Mlat. cõci. noscit fuisse ꝓbibituz ne quilibet regulares ecclesias seu decimas sine eꝓrũ cõsẽsu de manu laici[m] psumant accipere nec excõicatos vel noiatim interdictos admittãt aliquatenus ad diuina. Nos aũt id fortius ibibẽtes transgressores digna curauimus aiaduersione punire: statuentes nihilominus q̃ten⁹ i ecclesijs que ad ipos pleno iure nõ pertinent iuxta eusdẽ cõcilij statuta epis instituendos pbyteros pnitẽt: ut illis ẽ plebis cura rideãt: ipsi vero ꝓ rebus temporalibus rõnem exhibeãt cõpetẽtez. institutos vero remouere nõ audeãt epis icõsultis. Sane[n] adijcim⁹ ut illos repnitare ꝓcurẽt quos vel conuersatio[o] notos reddit vel cõmendat ꝓbabile testimõium platorũ⁹. ¶ Ono. iij. abbati ꝛ priori sancte genouefe.

¶ Abñs i theologie studio fructꝰ beneficiorum suorum percipit in absentia sed quotidianas distributiones non.

Licet uobis direxerimus scripta nra vt magistro. A. eboracẽ. archidiacono i sacra pagina cupiẽti studere ꝓuẽt⁹ suos ecclesiasticos faceretis integre ministrari. Nolumus tamẽ vt quotidianas distributiones[q] que tantum residentibus in ecclesijs ꝛ his qui intersunt horis canonicis exhibent ei tribui faciatis.

Item vesprineñ. epo.

¶ Propter paupertatẽ pbẽdarũ ecclesie cathedralis pñt eis annecti capelle ꝛseruata ipaz pbyteris cõgrua portione.

l ¶ In lateranen. j. de priui. cum ꝛ plantare.

¶ Plateranen. ¶ Prio põit tenorẽ ꝛcilij lateranen. scõo approbat ꝛ renouat ibi: nos aũt. tertio addẽdo declarat ibi: sane. ab. si.

m ¶ Laici. xvi. q. i. q̃n quicquid.

n ¶ Sane hucusq; sunt verba concilij. et ab hoc loco. j. additur predicto concilio.

o ¶ Cõuersatio. hoc ẽ dicit q; ꝓmouendus dz esse bone fame. ꝛ opinionis ita q̃ in nullo vacillet eiꝰ opinio. xxiii. dis. laici ad idem facit. xxiii. di. quando.

p ¶ Prelatorũ. ꝛ etiaz ab bis q̃ foris sunt oz ꝓmouendũ bonũ habere testimoniũ. viii. q. i. licz ergo. ꝛ lxiii. distin. vota ciuium.

¶ Licet uobis. ¶ Sũmatur ut in rubro. vel sic fm alium intellectum. Dispensatus super habẽdis fructibus i absentia quotidianas distributiones non percipit. h. d. primo ponit priuilegij tenorez: secundo eius interpretationem ibi: nolumus. ab. siculus.

q ¶ Distributiões si. s. de cle. non resi. decetero. vide qualiter ista decere. Interpretatur illaz cõstitutionẽ sup specula. j. de magistris: q̃lz vicat ĩtegre percipiant fructꝰ suarũ prebendarũ tñ nõ percipiũt ĩtegre q̃ de huiusmodi distributionibꝰ seu denarijs qui dantur illis q̃ intersunt horis statutis nõ intellexit papa sed de corpore prebende sue quam alii de iure cõmuni in absentia sua percipere non debent clerici argumentum supra de consti. cum omnes. Et sic intelligitur ista indulgentia ꝛ ita pretextu huiusmodi indulgẽtie possunt habere integram pbendam ac si essent presentes nisi sint huiusmodi distributiones: in quibusdam ecclesijs consuetudo seruatur. vt preter prebendam qui horis intersunt certum quid percipiant ꝛ ita quod hic dicit respicit consuetudinẽ ecclesie. In quibusdam vero est talis consuetudn. ut qui non intersunt horis ñ percipiãt aliqd de huiusmodi distributionibus licz sint presentes. ergo multo forti⁹ in absentia non debent talia percipere. Et sic debet ĩtelligi hec cõstitutio: q̃ pncipis beneficiũ potius dz ampliari q̃ restringi. j. de uer. sig. oli. ff. de constit. prin. l. vl. qz vbi dñs largus est nõ debemus esse tenaces. xxvi. q. .vii. alligant in fi. Sed quid dices si prebende distincte nõ sũt sed omnia percipiunt de communi nec dat aliqd illis qui non intersunt horis tũc credo q; integre debeant habere beneficia i theologia studentes habita rõne victus quotidiani als parũ valeret talis indulgentia quantum ad illos

qui non habet beneficia distincta.

Exposuisti. ¶Primo ponit petitio. scđo ppositio ibi: si euidens. Ab. si.

a Conci. generalis. s. e. extirpande.

b Ante fieri. t itellige q capelle iste nō erāt annexe pbēdis: qr si fuissent priuati canonici si annexe fuissent: sed decetero erūt annexe: vt dicit lra in ppetuū ānectendis. b.

c Necessitas. vel vtilitas: ista duo frequenter dispensationē inducunt vt. i. q. vij. tali pp necessitatē licitū est alicui habere duas ecclesias. x. q. iij. vnio. t. s. de etate. t quali. eā te. Et pp banc necessitatē adiūgunt capelle prebendis maioris ecclesie reseruata ꝯgrua portione presbytero. Et credo q canonici isti erūt plati illarū capellarū: t sacerdos erit loco vicarij ppetui: vt. s. eo. extirpande. §. i. t ita ex cā capella siue parochial' ecclesia pōt adiungi pbende: sic ex eadē cā vna ecclesia vnitur alteri. x. q. iij. vnio. cum suis ꝯgr. vel dic q si clerici isti certam portionem ꝓcipiūt de capellis: nec exercent ibi iurisditionē aliquam sed sacerdos hz ibi curaz spūalium: sacerdos erit prelat⁹: t hz ibi curā aliarū: t pēm instituet nescio tñ quod istoꝝ ibi obseruet. Sz verius vt q sacerdos sit loco vicarij vt in. c. extirpande.

d Discretōne. que est mater oīum virtutū. s. de offi. custo. c. i. t. i. q. v. presentiuz.

e Augmentare. t ita tenet episcop⁹ reintegrare prebendā si fuerit diminuta vel diuisa sine iusta cā. s. eo. vacante: t. j. eo. cuz causam.

f Cōgrua. vnde iura epalia soluet possit t bospites recipere. s. eo. de monachis vbi de h. b.

Dilectus filius. ¶In pma ponit impetrantis querela. in scđa prouisio ibi: mandamus. ab. si.

g Regis. hec rō mouit istos ad exceptionem hmōi ꝓponendam: qr si rex ꝓferret rōne iurispatronatus hmōi prebēdas nō possit cōpelli p papā ad hoc de iure. j. de iurepa. cum dilectus. vnde decanus cū succedit in hoc iure regi non deberet compelli ad hoc: qr q in locum alterius succedit vtitur eodez iure. C. de tēpo. in inte. resti. ea q. arg. sed hoc nō est vez in casu isto: qr ex quo collatio istoꝝ beneficioꝝ incipit ptinere ad ecclīasticaz psonā statim res sortit naturaz alioꝝ beneficioꝝ: qr res ecclesiastica nō dz dupliciure cēseri. xij. q. ij. cognouimuis in fi. t. j. de deci. cū in tua. t ita ex hoc exceptio nō valuit vnde male interlocuti fuerunt isti iudices.

h Collate arg. q si papa mandat alicui dari prebendā t canonici eam alij conferant tenet collatio: lz fit ꝯ mandatū pape. De hoc dictum est. s. eo. inter cetera. sic. s. eo. dilectus filius.

i Frivolā. t merito: qr iam incipit pñtare decanus ex donatiōe nō tā ꝯ laicus: sed tanꝯ clericus: t ita subest dño pape: nec preiudicat pcono si qñ qz ēt p legatū sedis aplice aliqs instituat eo scīsulto. s. de of. leg. dilect⁹.

k Exeq. sed qliter exequētur mandatū istud nūquid dabūt huic aliquā de predictis pbendis que alij sunt collate: nō credo: sed exequētur mādatū qr faciēt statim illum recipi in fratrē: t quācito facultas se obtulerit faciēt ei beneficium assignari ꝑm tenorem prioris mandati: tñ iste nō habet aliquam istarū sed expectabit primam vacaturam. de h dixi. s. e. dilectus. t c. inter cetera licet quidam dicant ꝓrium. Ber.

Exposuisti nobis qđ ecclesie tue canonici diminuta ipoꝝ prouisiōe a tempore conci. [a]ge. cuz eis ex tūc non fuerint ad eoꝝ sustētationez concesse capelle: sicut ante[b] fieri cōsueuit. de redditibus prebendarum suarū nequeunt sustentari: t infra. ¶ Si euidens necessitas[c] uel vtilitas exigat: pbendas ecclesie tue poteris de capellis i ppetuū annectēdis eisdem: sicut discretione[d] p̄uia expedire videris: augmētare[e] reseruata cōgua[f] capellarum presbyteris portione.

I Dem episcopo t prioꝛi t archidiacono de ber.

¶ Licet ecclesia ex donatione laici beneficium conferat tenet illius beneficij impetratio de hoc mētione non habita.

Dilectus filius. S. cleric⁹ nobis ꝓposuit: q cum decano t capitulo andaguē. preces direxerim⁹ t ꝑcepta: vt ipsuz quācito facultas se offerret: in canonicum reciperēt t i fratrez: uobis super hoc executoribus sibi datis: quia decani t capituli procurato: excipiēdo proposuit lras non valere: pro eo q in eis mētio non fiebat q prefatus decan⁹ ex donatōe regis[g] pbēdarū eiusdem ecclesie collationem hēet: uos mandati nostri executores nō cē interloquēdo diristis: t sic due pbende q medio tpe vacauerunt: alijs sunt collate[h]: t infra. ¶ Mandam⁹ quatenus occasiōe huiusmodi quā reputamus friuolam[i] non obstante: mandatum nostrum exequi[k] procuretis.

S Reg. ix. argētinen. epo.

¶ Pueri t alias bñficiati nō sunt idonei ad beneficia cōsequēda.

Sup inordinatā ordinationē t infra. Cum aūt illi sint in ecclesijs idonei reputādi qui fuire pñt t volūt in ipsis. Consultatiōi .T.T.R. q pueri[l] t beneficiati[m] qui non possunt i eadem ecclesia ō seruire in ea non debent idonei reputari.

I Dez archiepiscopo t magistro .R. turon.

¶ Pro unius pbēde integratione alia diuidi nō debet.

Quz cāz. J. q iter aurelianē. epz: t. J. de blesis canonicū sancte crucis sup integratione pbende ipsius canonici uertebat vobis duxerim⁹ ꝓmittēdā: t infra. ¶ Cō sultationi. T.T.R. q nr̄e itentionis[n] nō existit vt p reintegratiōe[o] pbēde supradicti canonici pbēda ō nouo aliqua scinderet. I Dem. ¶ Clerici ignobiles t ñ eminētis scīētie pp hoc nō debēt a prebēdis repelli ēt in ecclesia q̄ tales admittere non consueuit.

Venerabilis frater noster poꝛtueñ. epūs supplicauit ut cum qndā pbēdā q i argētinen. ecclesia tādiu uacauerat: q dōatio ei⁹ erat ad se. ap. devoluta. J. clerico cōtulerit dū in illis partibus legationis officio fungeret: suā collationē benigno ꝓsequeremur effectu: uerū ꝓcurator argētini capituli ꝓposuit ex aduerso: q idē capitulu boc audito cōsuetudinē[p] allegans anti quaz iuiolabiliter obseruatā: iuxta quā nullū nisi nobilē t liberū[q] t ab vtroq; parēte illustrē honeste conuersationis ac eminētis scie i suuz cōsortiū hacten⁹ admiserāt: ne cōtra hoc fieret maxime cū nulla tūc pbenda uacaret anteq; monitorias vel executorias lras fcepissz ad se. ap. appellauit: t infra. ¶ Nos igitur attēdētes: q non generis[r] sed virtutum nobilitas uiteq; hōestas gratuz deo faciūt t idoneū seruitorē: ad cuius regimen non multos[s] aliud beneficium diuidere: vt hic in fi. dicit: t est arg. q si sectio aliqua fiat prebēdarū q tolerari possit quoulsq; integra[t]. de hoc dixi. s. eo. tue fraternitatis.

Generabilis. ¶ Aliter sic pōt sūmari. defectus nobilitatis vel eminētis scientie nō repellit quem a cōsecutione prebēde ēt in ecclesia que nobiles dūtaxat t viros eminētis scientie recipere cōsueuit. in pma ponit facti narratio. in scđa exceptionis repulsio: t causse cōmissio ibi: nos igitur. ab. si.

p Cōsuetudinē. hec cōsuetudo quātūcūq; sit obtenta: t ēt antiqua nō est obseruāda: qr in talib⁹ nulla distictio nobilitatis est ꝓsiderāda: sed vndecūq; nati fuerint legitime dūmodo honeste vite fuerint admittendi sunt. lr. di. nos q. t. lvi. dist. in. vndecūq;. t. c. nunquā. j. de insti. ad decorem: qr nō sanguini: sed vite meritis beneficia sunt cōferenda. viij. q. i. moyses: vt hic sequit. v. nos igit.

q Liberū. hec fuit bona exceptio: qr serui ꝓmoueri non possunt nisi libertatem primo fuerint ꝓsecuti. s. de ser. nō ordi. c. i. t. ij. t. liiij. di. nullus. t quasi p totuz sed hic nō assumit liberū eo q ille fuisset seru⁹: q si fuisset bona fuisset exceptio.

r Generis. non nobilitate generis sed virtutis: vt. xxij. q. iiij. §. bis ita.

s Non multos. hoc dicit pp paulū: t pp beatū bartolomeū q nobiles fuerunt Alij vero apostoli ignobiles t pauperes fuerūt t tñ electi fuerunt ad regimen ecclesie: qr apud deū nō gradus elegantior: sed vite melioris actio cōprobat. xxij. q. iiij. sicut excellentiam: nec ꝓsiderandum est qs maior sit in loco vel ordine: sed qs iustior. xl. di. nō loca. t. c. multi. in fi. ar. ꝯ. lx. di. c. vl. t. s. eo. de multa in fi.

a ¶ ℘sonarū.s.de iudi.nouit.xxxij.q.iiij.§.is ita.x.iij.q.ix.c.vlti.x.iiij.q.iiij.c.ij.

b ¶ Eminentis.sufficit enim in prelato ꝙ sit sufficiētis scientie lz non sit eminentis.s.de elec.cum nobis.alias pauci ad dignitates promouerent vt hic dicit.x ita multo fortius tolerat mediocris scia in beneficijs vt hic dicit.merito ergo hic consuetudo x exceptio non fuit admittenda.

c ¶ Cōtulit.alias nō potuit ei beneficium non vacans cōferre.j.de cōces.preben.nulla.solus papa hoc posset facere: pōt tñ donationi sue reseruare primam vacaturaz.j.de iurepa.cum dilectus.

QUam olim. ¶ Rescriptum quo mandat alicui de beneficio ꝓuideri rectoriam vel dignitatē nō includit.b.d. vel sic vt in rubro. ¶ Prima ps narrat executoris processum. scōa reuocari mandat dicens quare ibi:cuz igitur.ab.si.

d ¶ Dioc.nisi hoc adiunxisset non posset ei ꝓuidere nisi in ecclesia aliqua ciuitatis.s.de rescrip.rodulphus.

e ¶ ℘uideret.cū mādatur alicui sub hac forma ꝓuideas tali in aliqua eccl'iarū ciuitatis vel diocesis vel conferas tali beneficiuz in aliq̄ ecclesiaz ꝛc. ptās ꝓuidendi sibi data intelligit:x ꝓ ꝑs papa abstulit ptātem canonicis illis ecclesie ꝓui dēdi.arg.illius decre.j.de cōces.preben.cōstitutus. ¶ Pōt ēt talis iudex reseruare sibi ꝑmaz vacaturam vel interdicere ne eligant x decernere irritū qō ꝫ fieret:sicut video i generali legato qui pōt sibi reseruare donationē ꝑme vacature.j.de iurepa.cū dilect⁹.x qō dicit abstulit ptātem ꝓuidendi:hoc intelligge post ꝙ executor insinuauerat illi ad quem ptās ꝑtinet conferendi ꝙ velit cōferre prebendā illi ꝓ quo mādatur collationem illius interdicendo vel decernendo irritum si secus fieret vt hic ꝓbatur.x.j.de cōces.preben.qz in cunctis.§.ex ꝑte.vsi. nō sic aūt. Sed antec̄ hoc fiat per executorē bene pōt conferre prebendā ille ad quē collatio ꝑtinet:non obstante tali mandato:vt dicit decre.qz in cunctis §.ex ꝑte:sec⁹ est si dat⁹ eēt executor ad cōpellendū tūc ēt non pōt interdicere nec cōferre nec īuestire;sed tm̄ per excōicationē cōpelliere;x si canonici aliuz eligant valet electio siue collatio illius beneficij.s.eo.dilect⁹ filiuz.de hoc no.s.de rescrip.abbatem in glo.per banc.

f ¶ Ad talia.s.dignitates vel rectoriam: qz nec intentio dñi pape talis fuit ergo nec itentio iudicis seu executoris alia dz esse.s.e.cum cām.x.s.de arbi. exposita. Et eadem rō que mouet delegantē moueat delegatū.s.de rescrip.sup lris in fi. x forma mandati diligenter seruari dz.s.de rescrip.cum dilecta.x.s.de of.delega.cum olim.x.c.cum venerabilis.x.C.de ꝓcur.si ꝓcurator.ergo qcqd factuz est cōtra formam mandati nō tenet.Et ita nec excōicatio nec īstitutio talis tenuit qz vires mandati nō patiebant.Et sic patet ꝙ cum papa mandat alicui ꝓuideri de simplici beneficio tm̄ intelligendum est:nisi in lris hoc contineatur.s.de rescrip.abbatem in fi.qz nō ois q censetur dignus ad beneficium dignus est ad dignitatem:vel personatū vel rectoriam:qz pueri simpler beneficiuz possunt habere nō tm̄ dignitatem.s.de eta.x qualit.ex rōne.x.c.indecorum.x.s.eo.sup.vbi ō hoc dr. Et in dignitatibus his gradus ceteros antecellat qué labor ꝛc.C.de of. magistri officio ꝛ nemo.x.lri.di.miramur. ¶ Hoc qō dr ō ꝙ pueri possunt habere beneficium intellige sm ꝙ notat.s.eo.sup in fi.illius glo.sed quos ꝛc.

Rubrica de clerico egrotante vel debilitato. Supra visum est de clericis non residētibus x de prebēdis nō cōferendis eisdem. Sed qz dubitari poterat nunqd eis egrotantibus sint ꝓuētus eccl'ie subtrahēdi merito subijcit istā ℞icā.ab.si.

QUam percussio. ¶ Diuiditur qz ꝑmo ponit dictum cuius rationez interserit ibi:qz si alij.ab.si.

g ¶ Impedit.sic.vij.q.i.cū ꝓcussio.x.iij.q.ix.Idicas.x.v.di.ad ei⁹ ꝛo.

h ¶ Militaret.xxxij.q.i.militare.x.v.q.iij.saluator.circa medium.C. de epis.x cleri.autē.sed hodie.

i ¶ Ordinem.ſm ordinem cuiuscūqz x dignitatem cōstituēda sunt beneficia.xij.q.ij.concesso.de hoc dixi.s.de ma.x obe.statuimus.

k ¶ Egrotanti.quia famuli egri quos curam⁹ nobis seruire itelligunt .ff.de statulib.l.iiij.§.stich⁹.x tpe infirmitatis pascendi sunt.ff.cōmoda.in rebus cōmodatis §.possūt.Sic x clerici in egritudie stipendijs suis priuari non debent.

PResbyterum. ¶ Primo ꝓbibet x cām reddit.scōo ꝙ mittit ibi: ipm aūt.ab.

l ¶ Nō ꝓmittimus.ar. quod ab initio valuit ex postfacto ifirmat.xxxiij.di.vsqz adeo.x.c.cōiter diffinimus.ar.ꝫ quod enim factum est recte ex supueniēti delicto corrū pi non pōt.ff.de itinere actuqz priua.l.nec.n.

m ¶ Scandalo.pp scādaluz.n.multa sunt dimittenda.j.c.pri.x.s.de tēpo.ord.ad aures.x .s.ti.pri.cū teneamur.

n ¶ Deformitatem.ex ꝺbo apparet q̄ deformitas impediat ordinādum cum suspendat ordinatum hoc tñ pōt ipso facto melius ꝑpendi ꝙ aliquo statuto exꝑmi.j. de ꝓna.apl'ice.B.

DE rectoribus. ¶ Cōis diuisio. secūda pars ibi:hoc volumus.Alb.si.

o ¶ Scādalo.no. nihil cū scādalo esse faciendus s.c.prori.dūmodo sine peccato mortali possit omitti.j.de no.op.nunci,cuz ex iniuncto.

p ¶ Coadiutor.x ita vt ꝙ pp lepraꝫ nō remouea tur prelat⁹. sed ō.j.c.ꝑ ri.vbi de hoc dr.

q ¶ Curā aiarū.ergo ille coadiutor vt esse prelatus ex quo habet curā aiarū.j.e.c.pri.

r ¶ ℘portionē.x sic,pui debitur ei de bonis eccle sie.j.eo.c.prori.sed pone ꝙ ecclesia nō possit sufficere vtriqz.rñdeo ille q̄ seruit ecclesie bēbit redditus x illi ifirmo ꝓuidebit epūs.lxxxij.di.§.i.x.c.i. x ex hoc verbo est argu.ꝙ nō sit prelatus ex eo ꝙ dicit:congruam recipiat portionem.

s ¶ Scandalo.s.c.pri.

t ¶ Administrationis.ex hoc vr ꝙ pp morbū lepre sit remouendus prelatus. Sed ō vr.s.e.c.prori.x ita sine culpa punit qō esse non dz.lvi.di. sanis puersum.x.xvi.q.vij.luentum. Super hoc est diuersitas iter doctores. ¶ Hu.dixit ꝙ nunquā substituit aliquis viuo nisi eo renunciante. Et in hac opi.fuit lau.x dādus ē ei coadiutor:vt.s.c.prori.x.j.e.c.pe.x vl. Et qō dicit hic ab administrationis offō dz remoueri:dicit lau.ab officio quo est in actu.sed quo ad ius retinebit offiū.Ba.distinxit: vtrum morbus sit curabilis vel incurabilis.Dicas cum vin.x tan.ꝙ quādiu aliqs pōt remanere in collegio suo sine scādalo x horrore nō substituit ei aliqs alias alius erit substituendus:vt hic q̄ erit prelatus i totū:x infirmo ꝓui debit de bonis ecclesie.s.e.c.pri.ad idem satis concor.qz talis coadiutor prelatus est ex toto.Et hoc patet ex eo ꝙ dicit ꝙ dz curam aiarū:x est hoc spāle in lepra pp abominationem populi x scandalum. Sicut etiā iudex mutat si nō pōt vare operā iudicio:vt.ff.de iudi.si longius.alias aūt obtinet snia ¶ Hu.x lau.x datur tunc coadiutor.j.c.pri.Et sic est casus vbi

aliqs punit sine culpa: sed nō sine cā. ſi. ſ. vt. lit. nō ꝓte. qñ frequēter, ſ. ſi vero aliter in ſi. Jn quibus casibus priuatur quis sine culpa sed nō sine causa dicitur. j. de priuileg. antiqua

a **M**inistrētur. ſ. c. pri. ex quo eū infirmitas nō crimē adducit: vt. vii. q. i. q̄uis triste. qz nō est afflictis addēda afflictio. vii. q. i. cuz pcussio. criminosus. n. dignus est vt egeat. ff. depositi bona fides. lau.

Ex parte tua. Sūt due ptes scōa ibi: verū. Ab. ſi.

b Ciues: sic. vii. q. ii. super.

c Nō possis. vii. q. i. scripsit qualiter: r. c. q̄uis triste.

d Afflictio: ſi. vii. q. ſ. cū pcussio. iiii. q. ir. indicas. r. v. di. ad eius vero. ff. ad. l. rhod. de iac. l. nauis. §. cuz aūt. Jn leproso tñ secus consuevit dici a gbusdā. vt ſ. c. pri. vbi de hoc. Idē ioan. dicit circa leprosum qō hu. r lau.

e Coadiutorez: sic. j. c. pri. Et ita pz q pp infirmitatē supuenientem nō ꝑuat platus: qz ecclesiastica bñficia nō sunt tpalia. lv. di. ꝓcepta. r ff. de adop. ſi tibi. ff. ō here. insti. hereditas. ff. de re iud. actō legitimi. sic. ff. ō manumiſ. test. libertas. ff. de pecul. peculiū. §. ii. qō veruz est. ar. j. ff. ō of. pſi. ſi forte r. vii. q. i. pastorale. xii. q. ii. nobis. Solu. verū est q bñficia ecclīastica ppetua sūt r ideo pp casum supuenientē sine culpa nō ꝑuat platus: sed dat ei coadiutor: vt hic pz: r. c. seq. Jn casu tñ alius viuenti substituit ꝑm quosdaz. ſ. c. pri. vbi de hoc. r. vii. q. i. pastoralis. omni tñ casu, pudebit ifirmo de bonis ecclesie: r coadiutor ille dat ēt inuito: argu. j. de ec. edi. ad audientiam.

f Consultationibus officium lingue. Idē ē ſi amisisset officiuz oculoz. argu. lv. dis. ſi euāgelica. r qz est oculus epi. xciii. di. diaconi ecclesie.

tates ecclesie sibi necessaria quandiu vixerit ministrentur[e].

Ino. iij. relatē. archiepo.

Episcopo q pp morbū incurabilē pastorale officiū exercere nō pōt dandus est coadiutor.

Ex pte tua fuit ꝓpositū: q cuz aurasiensis epūs graui morbo r incurabili fere per quadriennium laborauit: ita q pastorale officium non pōt vllatenus exercere. princeps terre illius ac ciues[b] ciuitatis eiusdem a te postulant iceſſanter: vt ipsis cū sis metropolitan⁹ coz studeas ꝓuidere. Verū cū ipm ad cessionez cōpellere non possis[c] nec debeas ullo mō: nec afflicto afflictio⁹ sit addenda imo pot⁹ ipius miserie miseranduz: eo q idez vir bonus extitit: r ecclesiam saluberiter sibi cōmissaz gubernauerit: nos volentes tam epō quaz ecclesie ꝓuidere mādamus quatenus illi coadiutorē[e] associes viz ꝓuidū r honestū p quem tam epō quam populo vtiliter consulatur.

Ino. iij. epo aduersano.

Breue est r nō summatur.

Consultationibus r ifra. Archidiacono aūt: quez morbo paralitico laborantem officiuz[f] linguę asseris amisisse coadiutor[g] est merito adhibendus.

Rubrica De institutionibus.

Ex concilio arelatēſi.

Numerus clericoꝝ dz instituī in ecclesijs collegiatis ꝑz facultatem ipsarum.

Non amplius suscipiant[h] monasterio monachoz aut clericoz seu ēt puellaruz: q̄ꝫ quot se regere de bonis ecclesie absq; penuria[b] possint

Agenius.

Laici in canonicos non possūt instituī.

In ecclesia vestra certum numerū canonicoz: sicut nobis innotuit cōiter istituere curauistis: r ifra. Cū laici[i] nō debeant in canonicoꝝ numero computari nec vos debeatis differre[k] quominus statutū numez de alijs clericoꝝ ꝑsonis idoneis[l] suppleatis tales[m] ad supplendū numerū inēire curetis: p quos deo i diuinis officijs p ecclīasticos ordies ꝓgrue seruiat.

Ler. iij. cant. archiepiscopo r eius suffraganeis.

Institutio beneficioꝝ spectat ad episcopos vel eorū officiales.

Ex frequentibus q̄relis didicimus in partibus vestris coi suetudinē prauā a multis retro tēporibus inualuisse: q clerici ecclesiastica beneficia sine consensu epi dioc. vel officialiū[n] suoꝝ qui hoc ō iure pōt recipiunt[o] minus quaz deceat cogitantes: quō id patrum sācto[ꝝ] est institutionibus alienum r ecclesiastice cōtrarium honestati.

Vñ cum tu frater archiepiscope ex officio[p] tibi cōmisso tā iniquam cōsuetudinē de ꝓuincia tua velis sicut debes radicitus extirpare: tā in illos qui ecclesiastica beneficia taliter occupata scienter detinent[q]: quā in eos qui deceteto occupare presumpserint excōmunicationis sententiaz protulisti. Nos itaq; eandem sententiam ratam habentes r eam auc. ap. cōfirmātes[r] mādamus quatenus clericos ipos q ipsam sententiam incurrerint: nisi congrue satisfecerint: absoluere minime presumatis.

Clemens. iij. clero cōstantino.

Ultra facultates nō dz quis instituī inuitis clericis ecclesie.

Auctoritate ap. se. r ifra. Statuimus isup: vt nullus i ecclīs uīs ultra quā facultates[s] earū sustineāt: uobis instituat[t] inuitis[u].

graue. alias puniuntur: vt ibi dicit. Hec fuit questio vtrum laici intitulati i ecclesia ista possint computari in numero clericoꝝ. r dicitur q nō. qz nō reputantur idonei cum sint laici. Et ita ius canonie nō cadit nisi in clericum. Sicut ius eligendi in ecclesia collegiata nō cadit in laicuz. ſ. de elec. sacro sancta: r. c. missana. hoc tamē intelligendum est de laicis professione: r habitu r nō de cōuersis. si enim conuersus aliquis alicuius ecclesie incedat tonsuratus volens esse clericꝰ cum iam destinatione animi sit clericus: vt. xxiii. q. i. paratus. iam ecclesiastica persona censetur. vnde tale ius cadit in eum r ius conuersi spūale est. vnde qui emit illud simoniaz committit: vt. i. q. iiii. saluator lau.

Ex frequentibus.

Primo ponitur abusio. ſcōo refrenatio ibi: vñ. tertio pape cōfirmatio ibi: nos itaqz. Ab. siculus.

n Officialiū: officiales dīr q bꝰ epi ꝓmittūt vices suas q̄ pōt istituere vice epoꝝ vt hic dicit.

o Recipiūt. si a laicis recipiant suspēſi ipo iure p canones antiquos vident. xvi. q. vii. si quis deinceps. ar. cōtra. j. de iurepa. cura. cui stamus. sic ergo pz q auctoritas instituēdi ē penes epm lz capitulū q̄ꝫ eligat. j. ti. pri. nulla. tñ de consensu capituli epūs istituere dz. j. de bis q̄ fi. a prelat. nouit. nec obstat. lxx. di. sanctoruz. qz ibi capelle subdite sunt ꝓposito quo ad sustētationē nō quo ad institutionem r administrationem. lau.

p Ex offō. legationis q̄tum ad suffraganeos. dio. ſ. de of. leg. c. i.

q Detinent. vnde nullā pōt hꝰ excusationez q̄tocunqz tpe ea tenuerit. quia diuturnitas tpis peccatū nō cōminuit: sed auget. j. ō simo. nō satis: r. c. cuz in ecclesie corpore: r. xxiii. q. i. scisma. ſ. de cōsue. cū tāto secꝰ si ignoranter. qz ignorātia nisi sit crassa: r supina tales excusat. ſ. de ordi. ab episcopo qui renun. epa. c. i. r. viii. distinc. consuetudo.

r Confirmātes: post quā cōfirmationē archiepūs sniam relaxare nō possit nisi illud quod sequitur fuisset appositum: argu. ſ. de confir. c. i. r. ii. r de conse. di. ii. c. vlt. r. ſ. de temp. or. cum in distribuendo. Ber.

s Auctoritate facultates. he semper sunt cōsiderāde: vt. ſ. eo. c. i. vbi de hoc r. ſ. de vita r honesta. cleri. qñ. vbi habet similiter de hoc.

t Jnstituatur. Jnstituere est ius canonie in ecclesia vel in ecclesiastico bñficio tribuere. j. de bere. cū ex iniuncto. Jnuestire ē q̄ſi possessionez illius iuris cōferre indifferēter tñ vnuz accipit ꝓ altero. Ala. verbi gratia. Jnstituere est spūalis bñficij: vel dignitatis possessionē corporalē tradere. ſ. de off. archi. ad hec. c. ad nostruz qō spectat de iure cōi ad archidiaconū: vt ibi dr. r sic. j. eo. cū veniſſent. Jnuestire est ius canonie vel dignitatis tribuere. qō pōt fieri p annulluz vel librum. r sic intelligitur. j. e. cuz veniſſent. sed p hoc nō adipiſcitur qs possess. onē nisi postea corporaliter instituat. j. ti. pri. cū nostris. r de preben. ꝓ illorum.

v Jnuitis: nullus episcopus est dandus inuitis. lxi. dist. nullus. dum tamen iustam cām ostendat. ergo eis volentibus potest dari. licet facultates non sufficiant r ita possunt sibi in hoc ꝓiudicare: r victum postea sibi queraut. xci. dist. clericus victum. r. c. sequen.

§ Coadiutor. Et de hoc dictū est in ꝓmis duabus. c.

Rica de institutionibus Supra visum ē de collationibꝰ ꝑbendaz. sed qz paz est ꝓferre nisi sequat institutio iō subijcit hec Rica. vel aliter. qz dubitari posset ad quē pertinet collatio seu istitutio ꝑbendaz r beneficiorum ideo post rubricā de preben. subijcit hanc. Ab. ſi.

b Non amplius absq; penuria. Semp. n. cōsiderādi sunt reditus ecclīaz: vt ꝑm eos clerici istituant in eis. ſ. de vi. r honesta. cleri. qñ vt ait vbi de hoc. Jta ēt q hospitalitatē seruare possint. r soluere iura episcopalia. ſ. de preben. de monachis. r. ſ. de sup. negl. p la. sicut nobis. r ecōuerso tot sunt ponendi quot ex ipsis facultatibus possint cōmode sustentari. ſ. de cōsti. cum. Ab. r. j. eo. auctoritate. a cōtrario sensu. j. de censi. cum instantia: argu. xii. q. i. precepimus. xvi. q. vi. omnes basilice. tamen propter minimum incrementū nō credo recedendum a numero consueto: argu. C. de alla. l. penul. r vlt. ergo tantum debet esse augmentum de quo alius equale stipendum cū alijs bēat vel saltem sufficiens: r honestum. ſ. de consti. cum. Ab.

In ecclesia uestra. Primo decisse narrat factum. secundo ꝓ quidet ibi: cum laici. Ab. siculus.

6 Laici: r merito. qz homines diuerse professionis in eodem officio al-

AD decorem. ¶Primo ponit excessus patriarche. scdo illum corrigi mãdat ⁊ nõ parenti cõminat. scda ibi: quocirca. Ab. si.

a ¶Acceptus. xxxii. q. iiij. §. his ita.

b ¶Hereditario. sic. viii. q. i. a postolica. ⁊ sic vt q nõ solũ filij: sz nec collaterales i ecclesiasticis beneficijs nõ succedant. j. de iurepa. ꝓsuluit. sz tñ possunt: ar. s. de of. dele. ex pte. dũmodo nõ fiat iure successionis vt. s. de elec. venerabilẽ. ver. fi. Jo.

b ¶Undecũqz: ar. q nihil refert de quo loco sit natus clericus vel de qbus parẽtib⁹: ar. xl. di. nos qui. ⁊. c. nõ loca. ⁊ lvi. di. vndecũqz: ⁊ .c. nasci. ⁊ .c. dñs. ar. ℈ de ser. nõ or. c. i. ⁊. s. de fi. ꝓby. c. i. ⁊. ii. ⁊ p totũ. ⁊. xcviii. di. aphros. s. ō de ri. pere. c. fi. vbi dr q ꝓlati qui dã ĩstituebãt clericos de alienis ẽpatib⁹ ignorãte epo qõ eẽ nõ dz. sz hic oẽs erãt eẽnei tã veneti q̃ alij. ⁊ iõ vndecũqz essent dẽbant in ecclesia constantinopolitana ĩstitui: ⁊ si veneti tãtũ Verũ est q locus nõ obstat dũ modo cõstet de bonitate psone ⁊ illud. c. aphros de ĩcognitis loquit. s. de elec. bone. ad fin. Si ãt ex dãnato coitu nat⁹ sit aliqs nõ obstet ei: q̃tum ad uitam eternã: sed obstet ei q̃tum ad obtinenda bñficia ecclesiastica: ar. s. de elec. ĩnouit

c ¶Indignum: simile. j. de vsur. qz frustra. ⁊. ii. q. vi. quisquis. ⁊ est hic ar. culpã culpe cõpẽsandã. xcv. di. esto. ff. ad. l. aquil. item mela. i. rñ. j. de diuor. significasti. j. de adult. c. pe. ⁊ vl. ⁊. j. de pe. cõstitutus.

d ¶Cõpellatis. ⁊ hoc ꝓmo petierat pfiarcha a dño papa.

e ¶Potestis. i. debetis. sic. xii. q. ii. facit homo.

f ¶Promisisse. qõ esset iniquum quia nullo pacto nulla ꝺditione beneficia ecclesiastica sunt cõferenda. i. q. ii. quã pio. s. de pac. pactiones. j. vt ec. bene. vt nostrũ. vnde simonia cum esset.

QUam uenissent. ¶Institutiones ⁊ custodie possunt de iure speciali ad nõ ep̃z ptinere. ⁊ pẽdente lite cũ dioceſano defenditur in possessione. h. d. vel sic vt in rubro. Diuiditur in tres ptes. in ꝓma ponitur allegatio ꝓ archiepo. in secunda allegatio ꝓ archidiacono ibi: iter alia. i tertia interlocutio. Et sub certa forma diffinitiue cõmissio ibi. nos igitur. Ab. siculus.

g ¶Spectat. s. de offi. or. cum nos: ⁊. lxx. dist. c. ii. ar. ℈. lxiii. distinc. si in plebibus.

IAno. iij. sãcti marcelli ⁊ sancte susanne car. ap. se. le.

¶Euz in ecclesijs oportet extraneos institui non debent ĩstitui derici certe originis tñ sed vndecunqz sint dum tamen sint idonei.

AD decorez: ⁊ ifra. Sicut nostris auribus est suggestum cõstãtinopolitan⁹ patriarcha aliarum nationum dericos spernens venetos tantum in constãtinopolitanis ecclesijs satagit collocare: non attẽdens q in omni gẽte qui facit iusticiaz acceptus[a] est deo nec sanctuariuz dei cõuenit iure hereditario[b] possideri. ¶Quocirca mãdamus: quatenꝰ moneatis eũdẽ vt viros lr̃atos: ⁊ alios idoneos: vndecũqz[b] originẽ duxerint in ꝑdictis eccl'ijs: ⁊ maxime in maiori ĩstituere nõ postponat: alioquin indignũ[c] se reddet: vt uos altaruz dericos nationuz ad eius obedientiaz compellatis[d]. Nec dissimulare potestis[e] quin hoc nostris auribus itimetis: ut ex hoc ipo an uer̃ sit qõ super hoc uenetis dicẽ promisisse[f] conijcere ualeamus.

IDem beliñ. episcopo ⁊ archidiacono noxeicen.

¶Si possidet ius instituẽdi is ad quez de iure cõi nõ spectat pendẽte iudicio ꝓprietatis in possessiõe defenditur.

QUam uenissent ad ap. se. archidiaconus richimundie ⁊ procuratores eboraceñ. archiepi: ex parte archiepi fuit propositũ q ĩstitutio psonaz ⁊ custodia ecclesiarum uacantiũ ad euz in dioc. sua spectat[g] taz de iurisditione cõmuni[h] quam de cõsuetudine generali. verum quidaz predecessores ipsius quibusdaz archidia. richimundie tam institutionez quaz custodiam personaliter commiserunt: ⁊ infra. ¶Inter alia vero archidi. ipse rñdit: q archiep̃s tam institutiones quã custodias' nõ psonaliter archidiacono q tũc erat sed ꝑpetuo de cõsensu capituli archidiaconatui reali cõcessione donauit. Cum autem archidiaconatus ipse in cõtinua possessione taz istarum quam aliarum libertatuz multorum archiepiscoporũ: ⁊ archidiaconorũ tẽporibus extitisset: ⁊ archiep̃s sine ꝺditione qualibet cõcessisset ipm[k] eidez: post cõcessionem asseruit q ipm cõcesserat institutionibus ⁊ custodijs vacantiũ ecclesiarum exceptis. Ipse[l] vero timens ne si negaret expresse: cũ nõ dum esset archidiaconat⁹ possessionez adeptus uel ipediretur penitus factũ eius vel diutius differretur: rñdit q nõ solum de illo: sz de oĩb⁹ redditib⁹ suis faceret qõ sibi placeret: ⁊ infra. ¶Nos igitur interlocuti fuim⁹ archidiaconum eẽ i plena libertatũ eiusdem archidiaconat⁹ possessione tuendũ: donec ꝓbatuz[m] legitime fuerit ex aduerso libertates ipas archidiaconis ab archiepiscopis psonaliter fuisse[n] cõcessas: cum in hoc casu tã ante quam post ⁊ in ipsa etiam cõcessione archiepiscopus eas retinere potuerit licite tanquam suas: vel donec legitime probatum fuerit easdem libertates archidiaconuz abiurasse[o]. Sed in hoc casu si concessio illa fuerit realis: archiepiscopo nihil iuris vel vtilitatis accederet: quia nos vel ad petitionem eborac. ecclesie[p] vel per nosipsos sup hoc archidiaconatui cõsulemus. Si ergo alterutrum ipsoruz fuerit legitime approbatuz: archidiacono[q] super libertatibus ipsis: si neutrum: archiepiscopo silentium imponatur.

IDem episcopo trecesi. ⁊ archi. parien̄si.

¶Is ad quem spectat collatio dignitatum seip̃m instituere nõ põt.

⁊ archidiacon⁹ dicebat cõcessionẽ fuisse realẽ. vnde ꝓsumit contra archiepiscopum. ⁊ ideo onus probandi incumbit archiepiscopo q cõcessio fuit personalis. ⁊ lz persona inseratur pacto non ideo est personale: sed vt ostẽdatur cũ qua ꝑsona sit factum. ff. de pac. iurisgentiuz. §. pactorum: ⁊. l. tale pactum. ¶Plerũqz enizconsulimus successoribus nostris sicut ⁊ nobis. ff. de proba. si pactum. Sed transactio potius ꝓsumitur personalis quam realis. nisi fuerit per superiorez cõfirmata. s. de transactio. veniẽs: ⁊. c. de cetero: ⁊. s. de preben. nisi. hoc tamẽ adiecto: q si eps alicui psone vel rẽ ecclesiasticã: potius ꝓsumitur donatio psonalis quam realis. x. q. ii. hoc ius. xvi. q. i. possessiones. Sz si donat ecclesie ꝓsumit realis donatio: ⁊ ꝑpetuo donasse. xvi. q. i. c. vlt. j. de his que fi. a prela. cuz apostolicã. arg. hoc ideo est qz ecclesia nõ põt morixii. q. ii. liberti. ii. Sed hic ꝓsumit ꝓcessionez fuisse realem: vt dixi. qz archidiaconus ille ⁊ anteceſſores sui fuerunt in quieta possessione. Jo.

n ¶Fuisse. ꝓsumitur hic cõcessionez fuisse realez ex qno est in possessione: ⁊ ideo tuendus est in illa quousque probetur cõtra euz cõcessionẽ factaz fuisse personalem immo si psone facta fuit: ꝓsumi debet psonalis: si dignitati realis.

o ¶Abiurasse. obijciebatur archidiacono qõ abiurauerat huiusmodi libertates. Unde contra iuramentum nõ fuerat audiendus. Sed q̃re non auditur archidiaconus: licet abiurauerit huiusmodi libertates: cum iuramentum illud temerarium fuerit: ⁊ in preiudicium archidiaconatus: ⁊ ideo non seruandum. supra de iureiuran. sicut. ii. ⁊ .c. intellecto. Lau. dicat quatenus iuramentuz tangit rem familiarem obseruandum est: vt nihil vtilitatis: vel honoris ad ipsum perueniat ratione illarum dignitatum si eas abiurauit: argu. s. de iureiurã. quemadmo. Vel dic q bene potuit renunciare: ⁊ abiurare ius instituendi: vt nunquam vteretur eo. ⁊ tamen dignitati propter hoc non preiudicetur: qz ecclesia posset tunc vti iure suo vt hic colligitur. Et sic potest seruari iuramentum sine preiudicio ecclesie: ⁊ sine interitu salutis eterne. s. de iureiu. si uero. §. i. si. j. de spõ. cõmissuz abiuratio talis siue renũciatio non tenet in dãnuz ecclie. Tria notabilia notant hic. ¶Primũ q factũ ꝓlati nõ preiudicat ecclie. Scdm q iuramẽtũ ꝓstitũ a ꝓlato in damnũ ecclie seruat ab ipso prelato. quod est ꝓtra id. s. de iureiu. sicut. Tertium est q ecclesia hñs prelatum sine ipso agere potest qõ est ℈ id qõ dici cõsuevit. qz nec ꝓlatus sine ꝓsensu capituli nec capitulũ sine cõsensu ꝓlati agere põt. s. de preu. c. i. ⁊. s. de iudi. cãz. i. ⁊. s. de rescri. edoceri: vbi ō hoc. Et no. q agenti interdicto vti possidetis nõ põt opponi q rẽ illã abiurauerit pro qua agit. sicut nec agenti interdicto vnde vi. s. de resti. spol. c. solicite.

p ¶Ecclesie. Ar. bonum q ecclesia vacante capituluz fungitur vice ꝓlati. sed contrarium ar. colligitur.

q ¶Archidiacono: sed nõ archidiaconatui.

QUam ad nostram. ¶Primo ponit dcm̃. scdo ipsius rõnem ibi cuz inter. ab. si.

a ¶Ad ipsum. s. abbatem.

b ¶Accipientẽ. si. xxiiij. q. j. vidicimus. j. de iurepa. p nras. j. de baptis. debitũ. ff. de auc. tu. l. j. & ff. ô tu. & cura. da. l. ius tãdi. §. pretor als lex ẽ nemo. n. vicem pluriũ psonaꝝ sustinet. xvj. q. j. presbyteros: & c. de as se. nemo. lxxix. dist. singula. ff. ô pac. si plures ff. de off. prela. l. vlt. ar. j̃. ff. de adop. si cõsul. et s̃. de elec. cum iter canonicos: sed qd si ipse conferret alij ptãtẽ ꝓferendi illã dignitatẽ nũqd possit ab illo illaz recipe: vt sic nõ videret eam recipe a seipso. no. ar. s̃. de tes. lz & arg. xviij. q. iiij. que sti. ff. de auc. tu. pupill⁹. ff. de re. mil. milites. §. ꝛ. ff. de admi. re. ad ci. pu. l. ij. §. j. s̃. de prebẽ. de multa in fi. arg. j̃ qz multa possumus p alios: que nõ possumus p nos. lxxxviij. dis. eps. v. q. iij. c. vlt. ff. q̃ res pig. ob. aristo. in fi.

Rubrica de cõcess. pben. Supra vsiz ẽ de prebendis & dignitatib⁹ ac eaꝝ istitutionib⁹: sed qz sepe pbende & dignitates cõferunt seu pmittũtur ante quã vacent: & qñqz ipse vacãtes nõ cõferunt sed remanent diu vacantes merito restabat videre & puidere tã circa pmissiones nõ vacãtium q̃ circa negligentiaz in conferendo vacantia. ab. si.

Si in viuorum. Faciens se poni in beneficium viuentis ab ecclesiastica cõmuniõe repellit: vel clarius sic vt i rubro & non diuidit ꝓpter breuitatem. ab. si.

c ¶Cõione. i. participatione corporis. & sanguinis domini. vij. q. j. cuz qui.

d ¶Pellendi. & nihilominus deponendi. ii. q. j. in pinis. vij. q. j. non furẽ. & capi. eum q: nisi ignorãs qs istituat aliquo remoto quo casu ex cusat. ff. depos. si qs inficiat⁹. & eps tenetur ei i alio beneficio puidere. vij. q. pñtium. & s̃. de pbẽ. iter cetera: sed pone q̃ aligs ẽ iniuste depositus. alius hoc ignorãs in locũ eius substituit & stetit ibi p. xl. annos. postea scit de iure ad alium ptinere: nunqd dz cedere: & illi restituere: vr̃ q̃ sic. s̃. de prescrip. vigilãti: & c. diligẽti. xxiiij. q. ij. si virgo. & de re iudi. cõsanguinei. & ca. lator: ar. j̃. xvj. q. iij. §. quas actiones: & s̃. de prescrip. de q̃rta. sol. dñst qdam theologi q̃ q̃cũq; sciuero rem pertinere ad alium: teneor rẽ restituere. de hoc dcm̃ est. s̃. ô prescrip. vigilãti: sz hoc ñ credo: q̃ teneaꝝ dimittere: qz eo ipso q̃ cõdẽnatus non appellauit: ac quiuit sñie: & ita trãsiuit in rem iudicatã. s̃. ô sen. & re iudi. quod ad consultationem: & sic alius iuste fuit institutus.

e ¶Huius. nisi iusta ratione deposit⁹. vij. q. i. eos. l. dis. postquã. b.

Nulla ecclesia. Due sũt ptes. scda ibi cuz vo. pria puidet circa bñficia nõ vacãtia & diuidit in tres partes. nam primo ponit pbitionem. scdo eiꝰ cãz ibi ne desiderare. tertio fortificat ibi. cũ enĩ: scda pars p̃n cipalis puidet circa bñficia vacãtia. & primo statuit tps ad cõferẽdũ. scdo punit negligẽtiã ñ conferẽtium ibi: si aũt. & quotidie allegaꝝ i pratica maxime in scda pte & ideo no. ipsum bene ab. si.

f ¶Ministeria. i. officia siue dignitates.

QUam ad nostram: & infra. Illud aũt nolumus vos ignorare: q̃ postquam. M. fuit abbas effectus: custodiam de iure non potuit obtinere: quia cum rõne abbatie ad ipsum[a] ptineat donatio tam custodie q̃ aliarum dignitatuz acetiam prebendaꝝ in ecclesia patraneñ. custodiam ipsam recipere nõ potuit a seipso. ¶Cũ inter dantez & accipientem[b] debeat esse distictio personalis: sed nec ab alio cuz ius cõferendi alius non haberet.

Rubrica De cõcessione pbende & ecclesie non vacantis.

G Elasius papa ad ro.

¶Institutus sciẽter in beneficium viuentis deponendus est.

Si in viuorũ sacerdotum loco ponunt: hoc ipso sunt ab ecclesiastica communione[c] pellendi[d]: quo se passi sũt successores viuis[e] sacerdotibus adhiberi.

Ex conci. laterañ.

¶Beneficia non vacantia concedi vel promitti nõ ꝺẽt. & cũ vacauerint cõcedi debẽt infra sex menses. qbus elapsis de ẽpo ad capitulum: & econtra: demum ad primũ superiorem deuoluitur collatio.

DIlla ecclesiastica ministeria[f] seu etiam beneficia vl̃ ecclesie tribuantur alicui seu pmittant̃ ãte quam vacent[g]. ¶Ne ꝺsiderare qs mortem proximi videaꝝ: in cuius locum & beneficium se crediderit successurum. ¶Cum. n. in ipsis ẽt legibus gentilium inueniaꝝ inhibitum: turpe est & diuini plenum animaduersione iudicij si locum in ecclesia dei future successionis expectatio hẽat: quam ipsi etiam gentiles ꝺdemnare[h] curarunt. ¶Cũ vero prebẽdas ecclesiasticas seu q̃libet officia in aliqua ecclesia vacare cõtigerit: nõ diu mancant in suspenso: sed infra sex mẽses[i] psonis que digne administrare valeãt cõferantur. ¶Si aũt eps vbi ad eum spectat[k] cõferre distulerit: per capitulum ordinet. Quod si ad capitulum[l] ptinuerit: & infra prescriptum terminum hoc non fecerit: eps ꝑm deum hoc cum religiosoꝝ[m] virorum consilio exequaꝝ: uel si oẽs forte neglexerint: metropolitanus de ipsis ꝑm deum absq; illorum contradictione disponat.

Lex. tertius eboracen̄. archiepiscopo.

¶Beneficia vacantia conferuntur non obstante appellatione illorum quibus promissa fuerunt aliquam vacarent.

Latum est aurib⁹ nostris: & infra. ¶Consul. T. T. R. q̃ cum in laterañ. cõcilio[n] promissiones facte de ecclesijs non vacãtib⁹ sint cassate: pretextu ap⁰. eorum dictis q̃ pmissionibus initunt omitti non dz: qn ecclesie cum vacauerint de personis idoneis ordinent.

¶Innocẽ. iij. prepositio & capitulo camerac.

¶Si scribitur ei ad quem spectat collatio dato executore ad puidẽdum: p pñtationem lfarum collatori fcãm afficitur prebenda ita q̃ collatio alteri facta non tenet.

PRoposuit nobis. T. presbyter q̃ cum. C. papa p̃. noster p̃ receptione ipsius in fratrez & assignatione[o] prebende ad donationem uestram spectantis in ecclesia vestra primo vacature mandatũ ap. vobis destinasset decano remẽsi executore[q] concesso: decanus ipse vos cõtumaces inueniens ipm de prebẽda primo vacatura in ecclesia vestra: que ad donationem capituli ptinet: auctoritate. ap. inuestiuit[r]. & infra. Sed cum prebenda q̃ g ¶Vacent. no. q̃ beneficiũ antequam vacet: nõ põt pmitti quod si fiat nõ valet. j. c. proxi. & j. e. ti. ex tenore. Et sic obligatio nulla cõtrahit̃ ex tali promissiõe qz est ꝺ ius: argu. s̃. de pben. relatum: & ibi soluitur: ĩmo ibi recept⁹ fuit statum in fratrem.

b ¶Cõdẽnare. qz pactum de futura successione non valet. C. de ĩutil. sti. ex eo. in strumẽto. C. de pac. l. vlt. nisi ĩ consensu eius cuius ẽ hereditas vt in. l. predicta. C. de pact. eodem modo non tenet promissio de pbenda nõ vacante ẽt de consensu eius q tenet eam cum nulli possit eam concedere. j. de iurepatro. q̃ aũt ĩ fi. ff. in. li. feu. j. ti. §. si vero eps.

i ¶Infra sex menses. tps istô sex mensiuz incipit currere a tpe sciẽtie generaliter. & nõ a tpe vacationis. j̃. eo. qz in fi. arg. ff. de calũ. annº. C. q admit. ad bon. pos. l. ij. & q̃ scit certiorari non ꝺbuit. ff. de ac. & vẽ. l. i. in fi. s̃. ô elec. cuz iter vniuersas in fi. & ex pñsum ẽ. s̃. de supplẽ. ne. plato. lz: & s̃. de pben. de multa. §. j. arg. itẽ tps istud vtile est: qz tps illud nõ currit a tpe suspensiõis sine quo eligere non pñt. j̃. e. qz diuersitatẽ: argu. ꝺ q̃ currat: lz eligere nõ possunt. s̃. de elec. c. vlt. item nũqd pñt canonici eligere post tps elapsum: quidam ꝺñt q̃ sic: sed ꝺrium est verũ q̃ non possint. & si eligant nõ tenet electio. s̃. de supplẽ. neg. pla. c. lz: & c. vlt. nisi de patientia tolleretur. j̃. eo. ti. lras: qz p nõ dato habeꝝ qõ ab illo daꝝ: q ñ potest de iure donare. j̃. de iurepatro. q̃ aũt in fi. ar. j̃. ff. si qs cau. & si post tres. ff. de arbi. celsus: & auctoritate huius canonis semestri tpe statiz elapso potest eligere ille ad quem deuoluta fuerit eligendi ptãs nulla licentia a superiore petita: & ꝑstõ ista tm̃ locum hz vbi sunt distincte pbende: & certus est canonicorum numerus constitut⁹. j̃. e. ex parte. item locuz hz in dignitatibus et psonatibus oĩbus: sed ĩ epatib⁹ & archiepatibus olim locum nõ hẽbat. j̃. e. dilectus: hodie locuz hz in epatibus & archiepatibus & abbatijs vt ptãs eligẽdi transferaꝝ ad superiorem: sed minus tps ꝺaꝝ in his. s. trium mẽsium. s̃. de elec. ne p defectu: & ita in hoc egparant̃ & differũt a minoribus beneficijs & dignitatibus qua minus tps ꝺaꝝ ppter maius periculum qz mora periculosa est in talibus. s̃. de elec. cum inter: & s̃. vt. lit. non conte. q̃ñ frequenter. §. porro.

k ¶Spectat. j̃. ô his que fi. a prela. si con. ca. ea noscitur. s̃. de elec. cũ ecclesia vulterana. ad fi.

l ¶Capitulum. s̃. de elec. cũ in cũctis. si. ix. q. iij. cũ simus.

m ¶Religiosoꝝ. sic. s̃. ô elec. ne p defectu' vbi ꝺf qualiter ꝺ ꝺba ĩtelligũt: & lx. iiij. di. obeũtibus. vbi de hoc. b.

Latum est Due sũt partes ꝓsultatio & responsio. scda: ibi: consultationi. Ab. si.

n ¶Concilio. s̃. c. pri.

o ¶Appellationis. tali appellationi non est deferẽdum cũ eoꝝ ñ iter sit. ij. q. vi. non solent: & s̃. de elec. cum inter. R. Qz ex tali pmissione' nihil iuris acgritur. sic nec ẽptor habet actionem furti ĩ revẽdita subtracta. si ei res nõ fuit tradita. ff. de fur. l. eum q̃ emit. b.

PRoposuit. Sũmaꝝ vt ĩ rubro ꝑm uez ĩtellectũ & sũt due ptes p̃ncipales narrat scñ̃ ꝓtinẽs gr̃am & executoris pcessum. c. ꝓẽptũ & dupler scñ̃ celestini. scdo ponit mãdatũ ĩnocẽtij pmittẽs ptestationẽ & ipsi⁹ motiuũ ibi lz añt.

p ¶Assignatione. faciẽda cũ vacauerit eidẽ pbytero. & ꝺ pbaꝝ ĩ antiqua ꝓpilatione: vbi ẽ illô ꝺbũ faciẽda. vñ vr̃ q̃ nihil valuit. s̃. de pbẽ. iter cetera vbi ô ꝺ

q ¶Executore. dato forte sub hac forma. mãdatũ. nr̃m exeq̃ris.

r ¶Inuestiuit. i. assignauit: vt patet p hoc qô dicit. s̃. eo. assignatione prebende

ꝛc. executor hoc fecit: ꝛ male: vt satis patet p lr̃am inferiorẽ: sed lra illa ratũ volẽs ꝛc. ꝯdicere videtur: sed celestin⁹ hoc ideo dicit: vt excusaret decanum ꝛ assumeret causam cassandi collationem capituli ꝛ b satis patet p ẏba inno. factum enim de cani fuit causa quare celestin⁹ cassauit cõcessionem capituli: alꝫ non debuisset cassasse. ⅋. de pbẽ. dilectus filius. g. non est alia rõ: nisi qꝛ ipse hoc voluit: quia de eo quod nihil est: potest aliqd face re de conse. di. ij. renera. versus si. ꝛ si. ⅋. de pben. c. p illorũ ibi quod de memorato magistro p uide ꝛc.

a ¶ Assignastis. vnde vr̃ q nihil valuit. ⅋. de prebẽ. iter cetera: ĩmo valuit: vt. ⅋. de prebẽ. dilectus filius: ꝛ hoc probat per b. c. vt. j. patet vbi de hoc.

b ¶ Ratum. cum effectu.

c ¶ Irritauit. i. irritum renunciauit Jo. immo proprie teneturvt sequentia probant. B.

d ¶ Jnuestiuit. p talem ĩuestituraꝫ contulit ei ius canonie cum nihil prius habuerit per decanum.

e ¶ De vacaturis. Jnno. ꝛ cele. videntur diuersi. Jnn. nõ vult habere ratum factum celestini. celestinus videtur habere rataꝫ ĩuestituram de prebenda vacatura factam per decanuꝫ: vbi dicit ratum volens factum decam habere: cum tamen decanus nõ haberet illud in mandatis. Jn no. voluit habere ratam inuestituram de vacatura. quia celestinus inuestiuerat presbyterum ỏ vacante post cassationem concessionis: ꝛ sic nõ poterat rataꝫ habere institutionem de vacatura cum iam esset inuestitus de vacãte p celestinum: nec ẽt celestinus ratam habuit inuestituram de vacatura: ĩmo ĩuestiuit illum ỏ vacante. ex hac decre. volũt quidã dicere qꝫ si papa mandat aliquẽ recipi in canonicum: ꝛ alius recipiatur qꝫ dꝫ cassari: vt hic fecit celestinus. vñ signatur ⅋. ⅋. de preben. dilectus. ij. Sed hoc fecit celestinus ex plenitudine potestatis: ꝛ iniuriam fecit illi ĩstituto quẽ cassauit: cum de iure teneret electio: vt ꝫ colligitur. B.

f ¶ Jnstituta. ⅋. e. c. j. ꝛ. ⅋. ỏ preben. dilectus.

g ¶ Supra ius. p nihilo dicit hoc: qꝛ ꝫ nõ dispẽsat: sed pp hoc dicit: qꝛ decanus illum ĩuestiuit de vacatura: ꝛ poterat illã eãdem ꝯfirmare: ꝛ ita dispẽsasset. ⅋. ius ꝫ non hẽbat ꝫ locum hic: qꝛ celestin⁹ illum postea ĩuestiuit de uacãte.

h ¶ Dispẽsare. nã ⅋ apostolum dispẽsat. xxiij. di. lector: ꝛ ⅋ canones apostoli. lxij. di. presbyter. itẽ ⅋ vet⁹ testm̃ in decimis nõ vãdis. j. ỏ. deci. ex pte: ꝛ. c. sc. item i uoto. j. de uo. ꝛ vo. redẽ. c. i. itẽ in iuramento. xv. q. vj. c. ij. ꝛ. ⅋. ỏ rescrip. ꝯstitutus. a ⅋rio sensu: de his duob⁹ diu. ⅋. ỏ iureiur. quãto tñ ⅋ uniuersalem ecclesie statum dispensare nõ pt. xxiij. q. j. memor suꝫ: nec pt dispẽsare ut monach⁹ hẽat pprium. j. ỏ sta. mo. cum ad monasteriũ i fi. nec ⅋ quattuor euangelia. xv. dis. sicut nec ⅋ preceptum apostoli. xxv. q. i. sunt qdaꝫ: qõ intelligo in his que spectant ad articulos fidei. itẽ fm quosdã non dispensat i scõo gradu ꝯsanguinitatꝫ. ⅋. de restr. spo. lras quod non est uerũ. j. ỏ diuor. deus q: quod ĩtelligo de collaterali.

i ¶ Jnuestitus. p talez inuestituram contulit ei ius canonie. B.

k ¶ Post cassationem. quo ad tm̃ referas fm Jo.

l ¶ Cõcessionis. ar. exp̃ssum qꝫ si papa mãdat alicui dari prebẽdam: ꝛ detur alij teneꝫ collatio ꝫ ⅋ mãdatũ. de hoc dr̃. ⅋. de pben. dilectus. ij.

m ¶ Vacare. sic ergo vr̃ q p sniam statum pdix̃ oñium: insti. de off. iu. ¶. nl. ⅋ id. ff. de rei uen. in fundo: ꝛ. C. ỏ pac. l. traditionib⁹: ꝛ ĩsti. de re. diui. ¶. p traditionẽ sed hoc ideo. qꝛ papa cassauit cõcessionẽ illã a qua sniã nõ appellatur: vnde statꝫ dominiũ perditur.

n ¶ Assignetis. i. collatam dimittatis: vel intellige assignetis. i. ꝯferatis iterum ỏ fcõ sic. j. de iurepa. si uero. uel istam assignationem potes referre quo ad possessionẽ cum de iure eam habuerit p celestinum papã: ꝛ ẽt p decanũ ỏ mãdato cebat Jo. sed fm̃ decani nullum fuit. ut dcm̃ est. ⅋.

Quia diuersitatem. Jste ẽ ter. multũ allegabilis. ꝛ quotidianus: due sũt partes principales. ĩ pma archiepi querela. in secunda cause commissio ibi mandamus. scõa subdiuidit. nam primo ponit mãdatũ ꝛ soluit obstaculũ scõo duos casus excipit ibi: nisi: ꝛ fm casuꝫ triplr̃ exponit ibi sic tñ: ꝛ tu ad uerte ad oẽs diuisiones decre. qñ nõ ĩtelligas ter. qꝛ multuꝫ declarãt ter. ꝛ non inuanum sunt inuente diuisiões quod bene no. ab. si.

o ¶ Corporũ. qꝛ quot sunt capita tot sunt snie de ꝯse. dis. iiij. sicut in sacramentis. ff. de arbi. item si vn⁹. ¶. ꝓncipalr̃: ꝛ volũtates hoiuꝫ sũt varie. ff. ad trebel. qꝛ poterat ꝛ illud: velle suum cuiqꝫ ẽ nec voto viuit vno. itez ouidius. pectorib⁹ mores tot sunt quod in orbe figure.

p ¶ Illijs eccl̃ijs sic. j. ỏ excel. pla. ad aures: ꝛ. xv. q. vij. nullus oĩno.

q ¶ Beneficioꝝ. sic. ⅋. ỏ eta. ꝛ quali. q̃ris. ꝛ. xiij. q. j. ¶. j. circa fi. v. nedum queritis vsurpare quod vestruꝫ non est ꝛc.

r ¶ Cõi. p cõfirmationẽ. ff. si creat⁹ ius nouũ. ⅋. ỏ ꝯfir. uti. vl'iuti. cũ dilecta. c. i. ꝛ q̃si p totũ: sic ꝛ ĩnouatio puil. j. ỏ puil. qꝛ ĩtẽtiõis: qꝛ q ꝯfirmat nõ donat. ⅋. de fi. ĩstru. iter dilectos: ꝛ. ff. ỏ iurisdictione: vt dicebant lau. ꝛ Jo. ⅋. de cõsue. cum dilectus.

s ¶ Suspensus. sic pꝫ qꝫ lꝫ culpa sua ĩciderit ĩ excõicationẽ: vl'suspẽsionẽ ñ ĩputat ei qõ ex illa culpa pcesserit. xv. q. j. si ꝛupiscẽtia ꝛ. c. iebꝛcuiauerũt ꝛ est sic ubi culpa pcedit: ꝛ tñ non ĩputant ea q̃ ex culpa sua pcesserũt. j. ỏ spon. uenies ad nos. ff. de fur. Luex. ꝛ. L. q iniurie. ĩ prin. ff. ỏ pub. ꝛ nec. ſz hi. q. ¶. sinaũt. ar. ⅋. l. dis. sepe: ꝛ. c. studeat. ff. qõ me. ca. l. si mlr̃ io.

t ¶ Preter eius. qꝛ dñs papa põt ꝯcedere pbendas siue fuerit negligens siue uigilans: ar. ix. q. iij. per ꝓncipalez. C. de quadri. prescrip. l. bene a ze none: ꝛ. ⅋. e. ꝓposuit. item ar. ẽ hic q bona clerici dãnati ỏuoluenda sunt ĩ fiscũ ecclesie. ⅋. ỏ cle. nõ resi. c. pe.

u ¶ Accessit. sic miles ꝯmeatu accepto reipublice. i. stipẽdijs qb⁹ ꝯmeaf. i. abiꝫ dꝫ reipublice cã abeẽ vr̃ quouisqꝫ ĩ domo sua stat: cũ ẽ ĩ domo: nec abest cã reipublice: ꝙdiu ẽ ĩ itiet̃ hꝫ ꝓuilegiũ. ff. ex q. ca. ma. l. miles: ſz si ẽ: ꝛ. l. q mittũt ĩ fi. sic ꝛ totũ istỏ tps quouisqꝫ recepat se ĩ domũ suã ñ currit.

x ¶ Noticie. sic. ⅋. de sup. neg. pre. lꝫ. de hoc dcm̃ ẽ. ⅋. eo. c. nulla: nam is

sas. ꝛ infra. ¶ Mandamus quatenus eos qui prebendas vel dignitates ecclesie eboracẽ. vel aliaruꝫ ad donationem eius spectantes p ter auctoritatem acceperunt ipsi⁹ ad eas resignandas mo. pre. per excommunicationis sententiã ꝛ sb tractionem aliorum beneficiorũ⁹: nõ obstãte confirmatiõe a sed. ap. obtẽta sub forma cõmũi[r]: que confirmat beneficia ꝛ prebendas sicut iuste ꝛ pacifice possidentur: ap. re. compellas. ¶ Nisi forte aliq ea vl' speciali mandato ap. se. vel auctoritate laterañ. ꝯcilij[r] ab eboracẽ. capitulo sint adepti. ¶ Sic tamen vt tempus suspensionis[s] in sex mensibus nullatenus computetur: cum illa laterañ. concilij. constitutõ contra negligẽtes[v] tantum fuerit promulgata: ꝛ tunc si voluerit[x]: non valuit archiepiscopus ipse in conferendis prebendis vti ꝓpria potestate. a q̃[v] ꝛ si fuerit sua culpa suspensus[3]: non tamen ad ipsum capitulum ex illa culpa prebendarum erat donatio deuoluta: sed ad illu:n tempore suspensionis illius prebendarum donatio pertinebat: qui preter[e] eius desidiam ꝛ negligentiam poterat prebendas donare. Tempus etiam quo ad apo. se. accessit[u] ꝛ apud illam permansit vel recessit ab illa: infra sex menses nullatenus computetur. Semestre autem tempus non a tempore vacationis prebendaruꝫ sed noticie[x] ipsi⁹ potius volum⁹ cõputari.

ments. ff. de arbi. item si vn⁹. ¶. ꝓncipalr̃: ꝛ volũtates hoiuꝫ sũt varie. ff. ad trebel. qꝛ poterat ꝛ illud: velle suum cuiqꝫ ẽ nec voto viuit vno. itez ouidius. pectorib⁹ mores tot sunt quod in orbe figure.

p ¶ Illijs eccl̃ijs sic. j. ỏ excel. pla. ad aures: ꝛ. xv. q. vij. nullus oĩno.

q ¶ Beneficioꝝ. sic. ⅋. ỏ eta. ꝛ quali. q̃ris. ꝛ. xiij. q. j. ¶. j. circa fi. v. nedum queritis vsurpare quod vestruꝫ non est ꝛc.

r ¶ Cõi. p cõfirmationẽ. ff. si creat⁹ ius nouũ. ⅋. ỏ ꝯfir. uti. vl'iuti. cũ dilecta. c. i. ꝛ q̃si p totũ: sic ꝛ ĩnouatio puil. j. ỏ puil. qꝛ ĩtẽtiõis: qꝛ q ꝯfirmat nõ donat. ⅋. de fi. ĩstru. iter dilectos: ꝛ. ff. ỏ iurisdictione: vt dicebant lau. ꝛ Jo. ⅋. de cõsue. cum dilectus.

s ¶ Suspensus. sic pꝫ qꝫ lꝫ culpa sua ĩciderit ĩ excõicationẽ: vl'suspẽsionẽ ñ ĩputat ei qõ ex illa culpa pcesserit. xv. q. j. si ꝛupiscẽtia ꝛ. c. iebꝛcuiauerũt ꝛ est sic ubi culpa pcedit: ꝛ tñ non ĩputant ea q̃ ex culpa sua pcesserũt. j. ỏ spon. uenies ad nos. ff. de fur. Luex. ꝛ. L. q iniurie. ĩ prin. ff. ỏ pub. ꝛ nec. ſz hi. q. ¶. sinaũt. ar. ⅋. l. dis. sepe: ꝛ. c. studeat. ff. qõ me. ca. l. si mlr̃ io.

t ¶ Suspensionis. ꝛ ita tps ĩ quo qs eligere non pt ñ currit: ſz ⅋. ⅋. ỏ ele. c. vl. sic ꝛ ĩpedito agere nõ currit tps. C. ỏ ãna. excep. l. i. ¶. vl. ꝛ. C. ỏ iure do. in reb⁹: sic nec tps deliberatiõis ĩputat creditori. C. ỏ iure ỏli. sancimus. ¶. donec in fi. ar. ff. quẽad. serui. amit. si qs als. ¶. ult. ꝛ. l. si locus qñ nõ currat pscriptio: dcm̃ est ỏ pscrip. illud: ꝛ. c. cũ nõ liceat: ꝛ hoc dicit lra ista: sed si ante suspẽsionẽ uel post absolutionez capl'm suppleuit negligẽtiam archiepi ualebit fcm̃ capl'i: ꝛ hoc qꝫ tps istud nõ currit: ĩtellige cuꝫ nõ est negligẽs in petẽda absolutione: sicut archieps nõ fuit negligẽs: qꝛ statum post suspẽsionẽ suã fuit ad curiaꝫ p absolutione. alꝫ ĩputaret ei: argu. di. c. qm̃. ꝛ. ⅋. de rescrip. si aũt simile. ff. de re. iu. ꝛ. ff. ỏ re. mi. nõ oẽs ¶. qui captus. lau.

u ¶ Negligentes. sicut cetere pscriptiones. ⅋. ỏ prescrip. vigilanti: ꝛ. xvj. q. iij. ¶. põt.

v ¶ Voluerit. hec tm̃ bona rõ est: ꝛ iõ non ꝓiudicat ei. C. de anna. excep. l. i. ¶. ũl. ꝛ. ff. de vsur. cuꝫ qdã. ¶. si pupillo ar. ⅋. ff. ex q. ca. ma. item ei. item signat ⅋: qꝫ suspensus eligat. j. de cle. ercõ. mi. si celebrat: ꝛ ibi soluit.

x ¶ Ex qua. ex hoc loco colligit qꝫ archieps esset suspensus ab officio: ꝛ iurisdictione: vt dicebant lau. ꝛ Jo. ⅋. de cõsue. cum dilectus.

3 ¶ Suspensus. sic pꝫ qꝫ lꝫ culpa sua ĩciderit ĩ excõicationẽ: vl'suspẽsionẽ ñ ĩputat ei qõ ex illa culpa pcesserit. xv. q. j. si ꝛupiscẽtia ꝛ. c. iebꝛcuiauerũt ꝛ est sic ubi culpa pcedit: ꝛ tñ non ĩputant ea q̃ ex culpa sua pcesserũt. j. ỏ spon. uenies ad nos. ff. de fur. Luex. ꝛ. L. q iniurie. ĩ prin. ff. ỏ pub. ꝛ nec. ſz hi. q. ¶. sinaũt. ar. ⅋. l. dis. sepe: ꝛ. c. studeat. ff. qõ me. ca. l. si mlr̃ io.

u ¶ Accessit. sic miles ꝯmeatu accepto reipublice. i. stipẽdijs qb⁹ ꝯmeaf. i. abiꝫ dꝫ reipublice cã abeẽ vr̃ quouisqꝫ ĩ domo sua stat: cũ ẽ ĩ domo: nec abest cã reipublice: ꝙdiu ẽ ĩ itiet̃ hꝫ ꝓuilegiũ. ff. ex q. ca. ma. l. miles: ſz si ẽ: ꝛ. l. q mittũt ĩ fi. sic ꝛ totũ istỏ tps quouisqꝫ recepat se ĩ domũ suã ñ currit.

x ¶ Noticie. sic. ⅋. de sup. neg. pre. lꝫ. de hoc dcm̃ ẽ. ⅋. eo. c. nulla: nam is

qui nescit ptātem experiendi nō habet. ff. de calū. annus in fi. ꝛ. ii. q. vi. bi duum. ꝛ. ff. de edil. edic. cum sex menses.

Cum nostris. ¶ Iste ter. est multum allegabilis: ꝛ hꝫ materiam cōtinuam. ꝛ. h. d. in sūma vt in rubro ſm verum ꝛ cōem intellectuꝫ. diuidit. nam primo ponit gratiā ꝛ executionē thesaurario concessam. secundo exceptionē ꝑ illā. tertio processuꝫ executorium. quarto pnūciationē auditoris. quinto pnunciationis confirmationē: scōa ibi vey. tertia ibi qō. quarta ibi auditor. quinta ibi: nos vero: ꝛ fuit decisio multuꝫ subtilis. Ab. ſi.

a ¶ De iure. de facto tñ nō vacabat: ut. j. seqt.

b ¶ Assignarūt. sed nūquid pōt hoc facere executores qbus hoc soluꝫ mādatum ē: ut aliquos moneāt recipe aliquem in fratrē: eosdē ſi nolue rint cōpellendo: videtur qꝫ sic cum oīa accessoria intelligant sibi cōmissa. s. de of. delega. preterea: ꝛ. c. prudentiā in fi. ff. de pcura. ad rē mobilem: ꝛ. l. ad legatū. iꝫ nō est ita: qꝛ forma mādati diligēter est ſuāda s. de rescrip. cū dilecta. ꝛ. s. de of. delega. venerabil. ꝛ. xxvii. q. i. ſi custos. sed ſi mādetur sub hac forma: mādatū exe qui nō tardetis: ſm qꝫ mandabat istis executoribus: vt patet in ītegra tūc possunt facere quod dicit lra ista: ſm qꝫ isti fecerūt: sed factuꝫ istorū effectum non habuit: qꝛ no vacabat prepositura de facto: ꝛ lre non valebant ipetrate tacita veritate: ut dicit in fi. ſi vero simplr mandet sub hac forma mādamus vt tales cōpellatis: vt talem recipiant in canonicū: ꝛ in fratrē: tūc nō possunt illum ponere i possessionē siue ſuestire: sed simpliciter cōpellere. hoc vide de facto. sed ſi mandetur: ut illuꝫ mittat in possessionem prebende nūquid possunt ex cōmunicare contradictores ꝛ impedientes. Jo. dicit qꝫ non: quia executio tantū ꝛ non coertio eis mandata est. ego credo qꝫ possunt: quia illa executio nulla esset: ſi coertionem aliquā non haberet. s. de offi. dele. ex litteris. ꝛ. ff. de iurisdi. om. iudi. l. iii.

c ¶ Suggestionem. ex hoc videtur qꝫ ſi cōmissio per falſi suggestionē sit impetrata: ꝛ iudex eam secutus tulit iniam: qꝫ sententia nō teneat ipso iure. argu. s. de rescrip. cōstitutus. ꝛ. s. de re iudi. cum. i. ꝛ. a. C. ſi ex falsis i strū. falsam; secus videtur ſi eam non sequit: ut in. c. cum. i. ꝛ. a. de hoc dictum est. s. de rescrip. ad audientiam. ii.

d ¶ De facto. ex hoc videt qꝫ ad hoc ut rescriptum nō ſit vitiosum nō solum ea que iuris sunt narranda sunt: sed ēt ea q̄ sunt facti. pari rōne vt qꝫ ſi scōm rescriptuꝫ nō faciat mentionē prioris rescripti inualidi: qꝫ non valeat scōm. sed nō est ita. s. de confir. vti. bone: qꝛ lre priores nō dicunt pōres: sed nulle potius exceptione apposita. vii. q. i. factus est: nec lre q̄ non valēt debēt prestare impedimētū scōis que valēt. j. de iurepa. illud. ff. de leg. i. ſi seruus legatus. §. ſi seruus. ff. de ver. ob. ſi vari stipuler. ubi stipulatio q̄ pōt elidi per exceptionē nō ipedit scōam. sic possessio non dicit vacua quā alter quocūqꝫ modo possidet vel detinet: hꝫ reuera nullus possessor sit. ff. de ac. emp. ꝛ vendi. l. ii. §. vacua. ber.

e ¶ Possessio. ſ. que habetur ab eo: q habet plures dignitates.

f ¶ Habet. no. qꝫ alicui possessio acgritur qñqꝫ q habet plurimum iuris: ꝛ minimū facti. ꝛ sic acgritur mihi possessio p seruū: uel per eum quē habeo in ptāte: vt. ff. de acqui. pos. possessio quoqꝫ: ꝛ tunc ignorāti acquiritur possessio: ꝛ currit vsucapio. ff. p soluto. l. ii. in fi. Qñqꝫ possessio habet multū iuris ꝛ facti: cum acquirit per pcuratorem: ꝛ ignoranti acgritur: sed vsucapio ñ procedit nisi scienti. C. de acqui. pos. l. i. ff. p solu. l. ii. cum. l. seq. ꝛ. ff. ō acquir. pos. possessio quoqꝫ. §. ii. qñqꝫ possessio habet parum iuris: ꝛ plurimum facti: ut illa que corpore nostro acgritur. qꝛ ibi animus noster necessarius est. C. de aqui. possē. hꝫ: ꝛ tunc vsucapio nō pcedit sine corporali possessione. ff. qui. ex cauma. l. veniqꝫ si emptor: cuꝫ. l. se. ꝛ talis est hec possessio: qꝛ habet plus hic facti q̄ iuris ītmo nihil iuris habet hic nisi ostendat qꝫ post cōsecrationem prepositura iusta de causa fuerat ei cōcessa: qꝛ si haberet aliquid iuris nō cōpelleretur ad renunciandum sine cā. xvi. q. vii. inuentū. ꝛ. lvi. distin. satis puer sum. item in acgrenda possē. plurimū facti consistit: ꝛ parū iuris: quoniā sine corpali actu nō pcedit: ut predicta. l. hꝫ in retinendo plurimū iuris est: qm̄ solo aīo retinet. C. ō acq. pos. nemo ambigit. ꝛ. l. licet. ꝛ solo aīo perdit. ff. de acq. pos. possideri. §. in amittenda.

g ¶ Causa. No. qꝫ ex iusta cā pōt qs habere plures dignitates ſm antiqua iura incōsulto dño papa: ut hic colligitur: hodie vero nō hꝫ sine spāli dispensatione dñi pape. s. de pben. ō multa: iusta cā posset esse pauptas epat⁹. ar. ꝛ. q. iii. vnio. ꝛ. s. de preben exposuisti. sed pone qꝫ aliquis hūs beneficiuꝫ cū cura animarū: recipit aliud beneficium cū cura aīarū ꝛ nihilominus retinet primū qō vacat ipso iure. Illius dicēs beneficium vacare ipetrauit lras a dño papa ad delegatū: ut illō hūficiū sibi ꝓferat ſi est ita: nulla mētione habita in lris de tali possessione: nūquid valēt taliter īpetrate? credo qꝫ valeāt: et sicut ille ad quē ptinet collatio illius beneficij pōt illuc conferre possessore irreqsito vt dicit decre. illa ō multa. ꝛ. s. ō elec. cū in cūctis: q̄ loquit in epō sicut hic: ita delegat⁹ iste pōt cōferre hūficiū illud cū in hoc eādem hēat ptātē. nō obstante qꝫ de hoc in lris mētio nō habeat hꝫ hic nō valuerūt lre: qꝛ ex nova cā potuit eligi de nouo post suā cōsecrationē ad prepositurā eandē vacantē: put papa mādat in gri. secus ſi nō fuisset postea electus: hꝫ pōpositurā retinuisset ex pma ꝓcessione: credo qꝫ tenuisset collatio executoꝛ p decre. pdictas. vel dicas lras tales nō valere iure novo illius decre. de multa: ꝛ idē credo in psonatib⁹ ꝛ beneficiis curā aīaꝛ hūtib⁹. secus in beneficiis simplicib⁹ aut ſi vnū hūficiū sit cū cura: vel psonatu: ꝛ aliud sine cura vel psonatu: tunc est facienda mētio de possessione facti. alās ſi valēt. B.

h ¶ Inducere pcuretis. ꝛ nūquid possunt ad hoc eos compellere vt eum recipiant ſm qꝫ possunt epm cōpellere vt renunciat? non credo qꝫ possint cōpellē eos qꝛ monitores tantum esse videntur.

Post electionez. ¶ Sūmāt ut in rubro ſm verū ꝛ no. intellectū: hꝫ clarius posset sic sūmari. ꝛ agentē possessorio adipiscēde ñ obstat exceptio resignationis ꝛ abiurationis: sed iste intellect⁹ nō facit ad titulū: ꝛ ideo sūmāt scōo qꝫ dignitas nō vacās alteri cōferri nō pōt: ꝛ sūt due partes. i prima facti narratio. in scōa ipsius diffinitio. ibi qñ. ꝛ quelibet pars subdiuidit vt patet. Ab. ſi.

i ¶ Cōfirmationē. ſupple ꝛ ꝓsecrationē: qꝛ alās nō dr vacare plene. s. de elec. cū i cūctis: ipe elect⁹ ꝓsensit: ut archidiacōat⁹ ipsi⁹ daret magro. b. ꝛ sic vo vacauit.

k ¶ Ordinationē. i. institōnez. sed ꝛ. j. e. c. v. qꝫ ſi archiepūs ifra terminū laterañ. conci. scōm prescriptā formā psone idonee nō ꝓferret. sol. ad capm ꝛ decanū pertinet institutio in capo: ꝛ in stallo: ad archiepm aūt pertinet institutio in prebenda ꝛ dignitate. i. collatio beneficii vel dignitatis: vt. j. v. psone idonee.

l ¶ Nullatenus: nec erat necesse facere mentionem de parte. i. decano cum pars teneat in toto. xciii. di. legimus in fi. ꝛ. xii. q. v. penale de cōse. di. v. nō medio

I Dem. basilien. epo ꝛ abbati sancte marie.

¶ Non ualent littere ad beneficiū impetrate que de alterius colorata facti possessione nō faciunt mentionem.

Cum nostris fuerit olim auribus intimatum qꝫ prepositura ecclesie lausañ. tempore tāto vacasset: ut scōm statuta lat. conci. ad nos esset eiusdē donatio devoluta: epo ꝛ canonicis lausañ. mandauimus ut preposituram ipsam thesaurario lausañ. conferrent qui busdam super hoc executoribus ō putatis: ꝛ infra. Verum prefati epūs ꝛ canonici lris receptis pposituram predictam non vacare direxerunt: qꝛ licet ille qui prepositus fuerat in episcopuꝫ fuisset assumptus ad ipsam tamē pposituraꝫ post cōsecrationeꝫ suam denuo fuerat ab ipsis canonicis electus: ꝛ eam sicut antea posidebat. Quod dicti executores dicentes contrarium esse iuri: ipsam preposituram de[a] iure vacantem auc. ap. prefato thesaurario assignarunt[b]. ꝛ infra. Auditor igitur super hoc datus a nobis de mandato nostro ōcreuit: vt quod a memoratis executoribus factum fuerat obtētu litteraruꝫ nostrarum: eo qꝫ per falſi suggestionem[c] ꝛ ueri suppressionem fuerant impetrate: cuꝫ prepositura illa non vacaret de facto[d]: qꝛ talis possessio[e] plus habet facti q̄ iuris: haberetur irritum ꝛ inane. Nos vero sententiam eiusdem ratā habentes mandamus quatenus ſi predictus episcopus sufficienter ostenderit qꝫ uel ex indulgentia se. apo. speciali uel ex alia iusta cā[g] ꝛ necessaria sibi post cōsecrationem suam prepositura cōcessa fuerit memorata ipsuꝫ ad resignationem ipsi⁹ si spōte noluerit compellatis: deinde lausañ. capitulum ad conferendam eam thesaurario supradicto diligētius inducere[h] procuretis.

I Dem archi. richimundie.

¶ Ubi constat hūficium collatum per habentem ptātez: p exceptiōez abiurationis ꝛ renunciationis nō debet possessio retardari.

Post electionem ꝛ confirmationem[i] episcopi elien. vacante archidiaconatu richimundie quem tenuerat: eboracen. archiepūs eum tibi propria liberalitate concessit: dans eboracen. capitulo in mandatis: vt te in archidiaconum recipere procurarent. cuius noluerunt mandato parere: qꝛ pre. N. inter alia que decano ꝛ capitulo eboracen. suo priuilegio noscitur indulsisse ordinationem[k] canonicorum seu personarum liberam esse decreuit: vt videlicet idonea ꝛ honesta persona: cui archiepūs. vacātem in ecclesia eboracen. prebendam uel dignitatem duxerit conferendam: secundum antiquam ipsius ecclesie cōsuetudinez presentaretur ōcano ꝛ capitulo supradictis. ꝛ infra. Si quis contra consuetudinem huiusmodi in ecclesia ipsa esset p aliquem introductus: nec p psona nec p canonico haberet. Quod si archiepūs infra terminum laterañ. conci. scōm prescriptā formā psone idonee nō ꝓferret: liceret decano ꝛ capitulo auctoritate apo. iuxta eiusdem conci. statuta cōferre. Cum igitur in literis archiepūs directis capitulo de decano mētio nullatenus[l] haberetur: p cuius

eriter.ff.quod me.can.l.i.ff.de regu.iu.in toto sic etiã epꝰ ī ecclesia.vii.q.i.scire:sic nolẽ populi cõtinentur senatores:ĩsti.ō iu.natu.§.plebs.sic ⁊ familie aplatione ipse dñs familie cõtinet.ff.de uer.sig.familie.qñqz tñ nolẽ ecclesie ñ cõprehenditur epꝰ.lxiii.di.§.ex his:⁊.j.de ver.sig.cum clerici:⁊.lvi.di.apostolica.⁊.j. de testa.requisisti.arg.cõtra pdcã:q plus valet spãlis notatio q̃ generalis.xxiii.dist.quãquã cũ suis concor.s.de rescrip.sedes apostolica.cum suis concor.⁊.c.cãte.Jo.

a ¶ Jnstitutione.i.collatione.

b ¶ Reprobata idest non admissa.

c ¶ Resignationem.hoc ponebat.sed nõ fuit probatuz.sed si probaretur:q tamẽ petebat cõfirmatio ratione prime cõcessionis q̃ nõ tenuit nõ prodessz: sz forte tenuisset rõne secũde cõcessiõis ab archiepo fcẽ.imo vr̃ q nõ. dũmodo locum viuentis scienter occupauerit.i.q.i.ĩ primis uer.prin.

d ¶ Confirmari.ex hac lra vr̃ q.r.erat ī possessione archidiaconatus ⁊ hoc petebat ei fstitui q̃ agebat possessorio ꝓtra.R. ut dicitur ī glo.ō his ꝓtra tñ dicit dcre.s.de testi.constitur⁹. vbi dicit q ho.ñ spoliauit istũ R.sed littera illa iferior.s. sup eo durimus silẽtiũ ponendu⁹ ⁊c.potius ostendit q ageret de proprietate quod ver⁹ puto ex eo quod dicit petiit confirmari si actum fuisset possessorio contra.R. nõ fuisset cõdemnat⁹ super ipso archidiaconatu. sed super possessione ipsi⁹ vel quasi.

e ¶ Cõstitit per ꝓfessionez.R. ut patet in antiqua dcre.

f ¶ Jnstitutione de te facta.

g ¶ Reprobata.que primo debuit reprobari antequã transitus fieret ad secundã.s.ō elec. consideranimus:⁊.c. bone memorie.ii.

h ¶ Regulaz.s.co.c.i.⁊. vii. q.i.non furem.

i ¶ Effectũ: q nõ constitit q tps ser mensium fuisset elapsuz ex rñsione.R.ut patet ī antiq̃.

k ¶ Renunciatione de his enĩ cor̃ papa fuit propositũ.sz nõ probatuz:ut dixi:sed Jo. dixit q siue hoc probatũ fuisset siue nõ ex quo iudex processit ad sentẽtiã ampli⁹ audiri ñ debet.s. de re iudi.iter monasteriũ.⁊.c. suborta.⁊ ideo nõ admisit euz in modũ exceptionis.q calũniose hoc obiicer uidebatur. vnde lz nõ admittatur ī modũ exceptionis admittit ī modũ accusationis sic.s.ō ap.cõstitut⁹ i fi.ubi de hoc.uel imẽtabatur possessoriũ. vñ nõ habet locũ hic talis exceptio.s.ō resti. spol.c.ii. ex ãtiqua bene colligit: q possessorium intentabatur: vel ideo nõ fuit auditus iste.R.q si uellet ꝓbare q alter renunciasset:uel abiurasset:ꝓterea non obtinuisset.ex quo sua electio nõ tenebat arg.s.de rescrip.olim:⁊ idem. R.nitebatur ex cõcessione capituli que que nõ tenebat:arg.s.de rescrip.olim vel illa est potior cã quare hec pñt postea apponone videz per surreptionem bẽat dignitatem.q si renunciauerit:uel abiurauerit uel post tẽpus elapsum electus fuerit non põt licitẽ remanere q non habet canonicum ingressum.s.de elec.cũ dilectus.s.de app. constitutus.⁊ sic patet q talis sñia siue confirmatio nihil noui tribuit:si ꝓbabitur aliquid ō premissis.⁊ ita q̃si sub conditione sentẽtiauit papa.item habes hic q mora non põt purgari.ō hoc dixi.s.eo.nulla.

Cum super. ¶ Primo ponit rõnem diffinitionis ⁊ allegationem cõtra illam ⁊ duas respõsiones ad eaz.scõo diffinit ex rõne cõcludens ibi sñaliter.Ab.si.

l ¶ Lateranen.s.c.c.i.

manum debebas in capitulo inuestiri:eius mandato extitit contradictum:⁊ ifra. Jpsius igitur institutione[a] ꝓpter ꝓmissas ratiões a capitulo reprobata[b]:ipsi intelligẽtes archidiaconatus donationem ad eos tam auctoritate lat.conci.q̃z indulti sibi ꝓuilegij deuolutam.R. de sancto cadmũdo illum vnanimiter cõtulerũt:inuestiẽtes eũdem de ipso:⁊ soleniter istallantes:processu uero tẽporis prefatus archiepꝰ post resignationem[c] ⁊ abiurationem a te factam ⁊ receptam ab ipo eidem .R. archidiaconatum contulit antedictum:q archidiaconatum ipsum tam rõne prime q̃z scõe cõcessionis sibi assignatum p se.apo.petijt confirmari[d]: ⁊ infra. ¶ Cũ constitit[e] nobis archidiaconatum ꝓdictum tibi p eboracẽ. archiepm primitus fuisse cõcessum: ⁊ q institutione[f] facta p ipm scõm iuris ordinez minime reprobata[g] archidiaconatus non vacans non potuit nec debuit ī alium rite transferri:memorato.R.q contra iusticie regulam[h] in archidiaconatum alterius ꝓuehi se consensit:sup eo durimus silentium imponendu⁹: sñialiter decernẽtes ut institutio facta p archiepm de te sortiatur effectum[i]. Exinde si sup renunciatiõe[k] uel abiuratione uel aliquo ꝓmisso ruz aliqs qui vellit ⁊ valeat aduersus te qcquam durerit ꝓponẽdu⁹: ordine poterit iudiciario experiri.

Idem.c.canonico tridentino.

¶ Recepto in canonicum tenetur capitulum prouidere quancito facultas se obtulerit.

Cum super questiõe trideneñ. prebende: ⁊ infra. Cum autẽ constet te in canonicum trideneñ. ecclesie fuisse receptum:lz receptionem tuam factam contra lat.[l] cõci. pars aduersa ꝓponat:q tñ probatum nõ[m] extitit:nec ipi canonici videbañ tibi hoc opponere posse[n] de iure q se fatenr̃ te contra statuta prefati ꝓcili .recepisse. ¶ Snialiter decernimus:ut tibi quancito se facultas obtulerit prebendale beneficium in trideñ.ecclesia cõferat̃.cuz ex quo receptus es in canonicum nõ debeas carere prebenda[o].

Idez epo ⁊ magistro.Jp. canonico bildeseneñ.

¶ Si habens prebendam in eadem ecclesia recipit dignitatem cũ prebẽda uel aliam prebendam:nascat prima:⁊ quãuis a superiore sibi confirmetur tamen valet impetratio ꝓ alium facta de ipa etiaz tacto de possessione alterius que colorata non est.

Litteras vestras accepimus q cum pro.d. clerico vobis scripserimus:ut cuz de prebenda uacante sancti vnuscardi bremenẽ. quam dicebat ad donationem nostram fuisse iuxta late.conci.statuta deuolutam curaretis auc.ap.inuestire.⁊ infra. ¶ De facto fuit propositum[p] coram vobis q.Jo.prepositus quõdam simplex canonicus eiusdem ecclesie de ipa in maiori ecclesia in canonicũ est electꝰ[q]: ⁊ postmodum anni spacio cuoluto in ipsa ecclesia sancti vnuscardi in prepositum est assumptus: priorem prebendam nihilominus retinens quam in ipa ecclesia tũc habebat. ¶ Sed prepositus allegabat econtra:q erat ex cõsuetudine[r] generali:q unus in eadẽ ecclesia plures haberet ꝓbendas:⁊ cum archiepꝰ bremẽ. prepositum ipsum de ꝓpositura in plena synodo inuestiret:tã preposituraz illaz q̃z prebendam ei de canonicorum confirmauit[s] assensu:⁊ ifra. ¶ Unde cuz vobis dubiuz videretur utruz cuz aliqs de vna prebẽda eligitur ad aliaz statim prior vacare incipiat: an p sñiam debeat abdicari eidem:an pp confirmationez huiusmodi q̃ superius ẽ expressa:ꝓbẽda illa dici debeat non vacare:nos cõsulet̃ voluistis. ¶ Cum igitur si ita ẽ prebendailla:⁊ si non de facto: de iure tamen vacare noscatur[t]: mãda

m ¶ Non extitit ideo tibi non nocet. C. de proba. cuz precibus sed nocet ipsis confitentibus. C. de fi. instru. l. iii. vnde puniri possunt tãquam cõfessi .s. de confes. cum super.

n ¶ Dosse:q frustra legis auriluũ ĩuocat qui cõmittit in legez.j.ō vsur. q frustra. ⁊ mutua delicta pari cõpensatiõe tollũt.j. de adulte.c.pe.⁊.c. .ul.ff.ō do.l.si duo.ff. sol.mat.viro de exce.cũ ecclesiastice.ar.cõtra.j. de simo.uenies.⁊.j.eo. ex tenore.vbi de hoc preterea turpitudinẽ suã allegabãt vnde nõ debuerũt audiri.j.de do.inter dilectos:⁊ sic obstat alicui propriũ factũ licet sit iniustũ sic.s.ō cle. cõiuga. diuersis fallaciis.⁊ ō fi.ꝓsby. vẽies.xxviii.di. diacõi.ff.ō adopto. pꝰ morte.ff.ō fui.ru.pdi. p fũdũ.ar cõtra.lv. di. penitẽtes.xxxv. q.ix. q quis.s. de prebẽ. cũ nõ ignores sz nõne ī pari cã turpitudinis potior ẽ cõditio excipiẽtis.ff.ō pdi. ob.tur.cãz.ibi aũt.s.ō preben relatũ.⁊.c.dilecti. itẽ cõtra.j.e.ex tenore.so.hic clericus ille iaz erat receptꝰ ī canonicũ:⁊ ideo potior fuit eius ꝓdictio secus si promissione solũ habuisset ut̃ receptꝰ fuisset ad proximã vacaturã:que non tenet.j.e. ex tẽore.⁊.s.c.c.ii.⁊.iii. ⁊ q probatũ ñ fuit q cõcilium receptꝰ fuisset hoc potius soluit ꝓbabi.

o ¶ Prebẽda.no.q q receptꝰ ẽ ī canonicũ:duo pbẽda carer ñ dz:sic.s. de pben.⁊ dig.relatũ.⁊ .c.dilectꝰ:sed illa dilectꝰ cõtradicere videt.ibi enĩ mãdat papa q distributiões quotidiãe ꝓferanr̃ ⁊ hic expectat quousq vacauerit bñficiũ ãre ñ mandat hic dari distributiones:rñdeo hic fuit receptꝰ simplr̃ ī fratrẽ ⁊ socũ nulla mẽtiõe hita ō aliqua nacatura.⁊ sic dz expectar̃ vacaturã:ut hic dr̃.⁊ i.c. dilectus fuit receptꝰ ī fratrẽ: ita q nihil peciperet: nisi loco prime vacaturr̃:quod ñ licuit:⁊ ideo fuit illõ cassatũ vñ papa noluit q illi darẽt ecclesiasticas distributiones pp vicũ expressũ:quod credo fuisse fctñ ex gra.hic voluit facere hãc gratiã antequã iste.T.fuit receptꝰ frem

nacauit prebẽda.⁊ alius eã habuit hic hẽtur in integra.

Litteras. ¶ Sũmar̃ ut ī rubro secũdũ verũ itellectũ. ꝓmo ponitur cõsultatio.scõo rñsio ibi cũ igit.ꝓma subdiuidit:nã primo.ponit formã mãdati,p actore directi.scõo allegationẽ actoris ibi ō scõ.tertio defensionem rei ibi sed ꝓpositus.quarto elicit dubia ex predictis ibi vnde.ab.

p ¶ Propositum:ab ipso.d.clerico.

q ¶ Electus.nihilominus retinuit prebẽdam:⁊ canoniam minoris ecclesie prout sequitur.

r ¶ Ex cõsuetudine.hec cõsuetudo potius fuit cẽsenda corruptela.s.de cõsuetu.ad nostram.⁊ duobus.c.se.q quot prebẽde.ut̃ psonatus sunt in ecclesia.tot canonici debent constitui:argu.s.e.nulla:⁊.s.de institu.in ecclesia ⁊.lxxix.di.singulariter.⁊.s.de pben.de multa

s ¶ Confirmauit.qđ facere nõ potuit.s.de elec.dudum.ii.

t ¶ Noscat.ꝓ er hoc ut̃ q epꝰ non põt alicui conferre plura beneficia.s.de

prebẽ.de multa:q̃ non põt dispensare q̃ aliqs hẽat plures ecclesias:vel pbendas ititulas.lxx.vi.sanctoꝝ.item eoipso q̃ trãsiuit ad sc̃am ecclĩaz vacauit prima.xxi.q.ij.si qs iam trãslatus:ꝛ.s̃.de elec.cum in cunctis:ꝛ .s̃.de preben.de multa:ꝛ est sim.ff.de re iudi.l.iiij.§.si qs ex cõuentione .ff.de diuor.l.ult.in fi.ꝛ hec q̃ dcã sunt locum habent qñ recipit sc̃am ecclesiam tãquã intitulatã cum cura aĩaꝝ:secus si recipiat simplex beneficium:q̃ p cõstitutionem illã.s̃.de pben.de multa.nõ uidet epis adẽpta dispensandi facultas circa bñficia simplicia:vel circa beneficium ꝛ ecclesiam:sed in psonatibus ꝛ beneficijs curã aĩaruz habẽtibus:sed vt in eadem eccl̃ia hẽat qs plura beneficia eps dispẽsare nõ põt:vt hic colligit cum dicat:q̃ talis pbenda de iure uacet:nõ obstãte cõfirmatione archiepi predcĩ.ꝑterea simile habes.s̃.e.cum nostris .ff.ad municipa.l.municeps.ij.ꝛ.C.õ pac.do.si mulier.xxvi.dis.achati? in fi.arg.ꝟ.ff.de actio.ꝛ obliga.quotiens:ꝛ.C. de rei uxo.acti.l.vna.§. sciẽdum Jo.de hac dispẽsatione dix.s̃.de prebẽ. de multa:sed melius.s̃. de electi.dudum in glo. uel dic q̃ ideo confirmatio nõ ualuit:q̃ p talem confirmationem non in tẽdebat dispensare cũ illo q̃ sp est necessariuz vt dispensatio exprimat.ĩ. de scisma.c.ij.ꝛ ita confirmatio nõ valuit cum iaz vacaret de iure:lz nõ de facto:nec archieps intendebat dispẽsare cum ipso:ꝛ si cã fuisset poterat dispensare cum ipso vt.s̃.eodẽ cum nostris. Ber.

Ex parte. ¶ Cõcilium laterañ. locum nõ hz ubi non sunt distincte pbende nec certus canonicorũ numer? h.d.uel clarius sic ut in rubro ꝛ ẽ casus no.ꝑma pars ponit facti narrationem.sc̃a partiũ confessionem ibi tãdem. tertio sñiam ibi:nos. quarto gratiam ibi:quia vero. Ab.si.

mus quatenus dictum prepositum ut illaz sine difficultate resignet apre.cogatis:quam quũ de facto uacauerit clerico memorato cõferre curetis.

Item episcopo ꝛ archipresbytero papien̄.

¶ In ecclesijs nõ numeratis vacatio prebendarum seu canonicatuum possibilis non ẽ.nec fit ibi dilutio ad superiorem ex negligẽtia scholastri in nõ ꝓuidendo eccl̃ie de ministris.

Ex parte hasteñ.eccl̃ie nostris ẽ auribus intimatum q̃ cum q̃dam prebende in ipsa per quattuor ꝛ amplius uacauissent:hastẽ. episcopus quosdam ibidem instituit credens sibi hoc ex lateranẽsi conci.licere. Instituti autem scientes nõ eẽ firmam institutionez huiusmodi:ad mediolanen̄.archiepiscopum recurrerunt:qui eosdem in canonicos hastẽ.eccl̃esie ordinauit:ꝛ in corporalem possessionez prebendarum idurit capitulo eiusdem eccl̃esie prebente assensum: tribus tantum exceptis qui se institutioni huiusmodi opponere[a] curauerunt:ꝛ infra. ℣ Tandem utraq̃s pars[b] concorditer est confessa q̃ in predicta eccl̃esia non erant distincte[c] prebende nec canonicoruz numerus erat certus. ℣ Nos igitur intellexerimus euidenter statutũ lat. concilij de beneficijs ultra sex menses uacantibus locum in hoc articulo nullatenus habuisse:ꝛ si forte hasteñ.eccl̃esia canonicorum pateretur defectum.unde institutio per archiepiscopum uel epm facta occasione concilij memorati carere debet robore firmitatis. ℣ Quia uero totum capitulum[b] tribus exceptis predictorum receptionem affectat:nec ab illis tribus aliquid rõnabile cõtra ipsos obiectum ẽ ꝛ ostensum:mãdam? q̃ten? si hastẽ. eccl̃esie suppetant[e] facultates: ſm ℈ consuetudinem[f] hactenus obseruatam predictos clericos pro canonicis faciatis haberi.

Item episcopo ꝛ capitulo laudonen̄si.

¶ Habẽs ptãtem cõferendi non potest de iure alteri trãdere potestatem conferendi primum bñficium quod uacabit.

Quidam institutus in presentia nostra.W.eccl̃esie uestre canonicus humiliter intimauit:q̃ tu frater eps ptãtem ei dedisti sacerdotalem ꝓferendi prebẽdaz que primo in eccl̃esia uestra esset uacatura:ꝛ remẽ.archieps tunc ap.se.le. uobis filij capituli auctoritate nostra p̃cepit ut quũ p̃benda ipa uacaret:personaz illam cui uellet eaz .W.ꝓferre sine interpositione alterius psone reciperetis ad ipsam: ꝛ infra. ℣ Quocirca mandamus q̃tenus personam illam cui memoratus. W. sacerdotalem prebendam cum contigerit eam uacare duxerit canonice[g] ꝓferendam sine ꝓtradictione qualibet admittatis: ꝛ tu iterum frater eps pbẽdam huiusmodi ꝓtra formam concessionis[b] tue conferre alicui non presumas:ꝛ infra. ℣ Quia uero concessiones tales:si ad ꝓsequentiaz traherẽtur:fieri possent in fraudem[i] canonice sanctionis:q̃ quam prohibẽtur eccl̃esiastica bñficia concedi siue promitti antequam uacẽt: uolumus q̃ huiusmodi occasione mandati quod gratiam continet personalez fraudem adhibere uolentibus lnia concedatur.

Item. ℈ Consuetudinẽ:no.q̃ cũ dñs papa scribit,p aliquo eligendo sp facienda est iter̃patio sc̃m cõsuetudinẽ eccl̃esie illi?.s̃. de cõsuetudine cum olim: nec.n. minuẽdi sunt redditus cõsueti .ĩ.de censi.ꝑhibemus ꝛ q̃libz eũ gradũ:ꝛ honorem retineat quẽ ex cõsuetudine pstine cõditionis meruit.C.de of.prefec. vr.l.ult.ꝛ ita lz nõ sit numer? cõstitutus:tñ tot sunt ibi constituẽdi quot cõsueuerunt ibi esse dũtñ sufficiãt facultates alꝫ si nõ sufficerẽt:deberet reduci numerus ille ad eum numerũ q̃ possent ꝓgrue sustẽtari in aue. ut deter.sit nu.cle.in ult.colũ. col.ij.§.inuestigantes.b.

Quidam. ¶ Dini dix:q̃ ꝑmo ponit gfe petitio.in sc̃a exauditio ipsius ibi: quo circa. in tertia future fraudis,puisio ibi:q̃ꝫo ab.si.

f ¶ Cõsuetudinẽ:no.q̃ cũ dñs papa scribit,p aliquo eligendo sp facienda est iter̃patio sc̃m cõsuetudinẽ eccl̃esie illi?.s̃. de cõsuetudine cum olim: nec.n. minuẽdi sunt redditus cõsueti .ĩ.de censi.ꝑhibemus ꝛ q̃libz eũ gradũ:ꝛ honorem retineat quẽ ex cõsuetudine pstine cõditionis meruit.C.de of.prefec. vr.l.ult.ꝛ ita lz nõ sit numer? cõstitutus:tñ tot sunt ibi constituẽdi quot cõsueuerunt ibi esse dũtñ sufficiãt facultates alꝫ si nõ sufficerẽt:deberet reduci numerus ille ad eum numerũ q̃ possent ꝓgrue sustẽtari in aue. ut deter.sit nu.cle.in ult.colũ. col.ij.§.inuestigantes.b.

Quidam. ¶ Dini dix:q̃ ꝑmo ponit gfe petitio.in sc̃a exauditio ipsius ibi: quo circa. in tertia future fraudis,puisio ibi:q̃ꝫo ab.si.

g ¶ Canonice.hoc.n.itelligebat in illa cõcessione: ut psone idonee:ꝛ modo canonico illaz cõferret.s̃.de elec.cãm q̃.ꝛ ar. .ĩ.ut ec.benefi.ut nostrũ.ff.de serui.sicut.ff.de ritu nup. quã quã sed qd si ille conferat indigno.nunquid itez posset dare certe nõ.s̃.de elec.cũ in cũctis. idẽ credo si electus ille nõ uult consentire:q̃ ius redit ad pstitum statũ.s̃.de elec. cum vinton.ar.sed nunqd eps:ꝛ caplz eam dare pñt:ita q̃ dolus ꝓcuratoris non obest dño.ff.de dolo:ꝛ elegãter.§.pe.s̃.de resti.in ite.c.ii.ꝛ.s̃.ut lit.nõ cõte.c.i.ubi de hoc.vin.sed pone q̃ eps ante collationẽ ipsius. W.cõferret eam:nunqd valet collatio:si clausula illa: si ꝫ fecerit decernimus irritum:ꝛ in ane ẽ.adiecta fuisset tunc non posset cõferre.s̃.de pben.inter cetera.alꝫ si eps conferret:credo q̃ collatio teneret.s̃.de preben.dilectus filius.g.h.ber.

h ¶ Cõcessionis.sic.s̃.de pbẽ. relatũ nõ.n.reuocat pfecta donatio.xvij.q.ij.non enim:ꝛ.C.de vsucapio.pro donato.l.ult.ꝛ.C.de condi.ob cãm da.cum ancillam nisi ob culpam donatarij.xvj.q.vij.iuentum.lvi.di.satis puersum:ꝛ.ĩ.de do.c.ult.C.de reuo.dona.l.ult.ꝛ isti.de dona.§. sciẽdum sed si ante istud mãdatum illam cõtulissent eps:ꝛ caplm si qua prebenda vacasset valeret collatio:q̃ talis donatio uel concessio nõ tenuit vt hic patet:ꝛ si.s̃.e. relatum ꝛ.ĩ.e.c.vl.item hic bẽs q̃ cõcessio que nulla est efficit nalida p cõsensuz pape:sic.iij.q.vj.hoc qppe:sed nunqd eps põt istud ius delegare alij cũ illud sibi competat:ar.q̃ sic.s̃.de elec.suffraganeis.de ꝓcra.di.i.missaz:ꝛ.c.nullus.ij.maxime cum instituere sit iurisditionis non epalis officij.s̃.de elec.nosti:ꝛ .c.transmissam.rñdeo in genere põt eps ex cã delegare tam institutionem q̃ ad ministrationem rez suaz.xvj.q.i.statuimus:ꝛ.s̃.de instit.ex frequẽtibus: sz nõ in specie per hanc decre.ꝛ.ĩ.e.c.ult.q̃ illud posset fieri in fraudem ꝓstõms.s̃.eo. nulla.verũtñ ius instituendi in aliqua ecclesia donare posset.ĩ.de dona.pastoralis:arg.ꝟ.ĩ.de iurepa.cum dilectus ubi legatus reseruat sibi donationẽ prime vacature Jo.

i ¶ In fraudem.no.hic arg.q̃ si aliquid,phibetur vna via:non cõceditur alia via:q̃ fraus fit legi.sic.s̃.de,pcura.tue fraternitati:vbi de hoc:ꝛ optime habes hoc.ff.de tutori.ꝛ curato.si rem.§.i.ꝛ.ff.de condi.insti.que sub conditione.§.si quis:ꝛ.ff.de bo.liber.queritur:ꝛ.C.si mancipium ita venerit ne prosti.l.ul.ff. ad mace.l.iij.§.is aũt in fi.ꝛ.ff.de spon.l.oratio:ꝛ.ĩ.de priuileg. quanto: vbi de hoc.

a ¶ Opponere.uidẽt ergo q̃ duo uel tres de collegio defendere pñt ipm collegium inuitis alijs sicut ꝛ agere.xij.q.ij.liceat.ff.de lib.cau.l.ii.ꝛ.iij. sed tñ isti reportauerunt ꝫiam sñiam: q̃ nihil rõnabile ostẽderunt quare possent ceteris obuiare:ꝛ est arg.q̃ si unus canonicus velit agere,p eccl̃ia q̃ nõ sit necesse oñdere lras de rato:sed ꝫ nõ est ver.s̃.de iudi.cãm ꝛ.s̃. de of.delega.coram.ꝛ est hic notãdum q̃ unus uel duo possunt se opponere ꝓ defensione eccl̃esie:si rõnabilem cãm ostendat.ĩ. de his que fi.ama.par.ca.cum in cunctis ꝛ hic.

b ¶ Pars.no.q̃ dñs papa supplet hic de facto. de hoc dictum est.s̃. de elec.cum nobis ꝛ.s̃.de ap.bone.

c ¶ Distincte.ꝛ ita pbende distincte nõ sunt:nec certus canonicoꝝ numerus diffinitus non dr̃ vacare pbenda:nec locum hz sua ꝓstõ.s̃.e.nulla:ut ꝫ patet.sic ẽt dicit de cõiter viuentibus:q̃ nõ debent facere portiones inter se.arg.xii.q.i.q̃ tua:ibi ergo non dr̃ vacare prebenda:sed vbi certum qd datur quotidie cuilibet psone p se viuenti ꝛ vbi est certus numerus tm̃ cõstitutus.lau.

d ¶ Caplm.arg.q̃ si aliqua rõ allegat:ꝛ alia rõ mouet iudicem que nõ allegat iudex ex offõ suo põt eam supplere:ꝛ ſm illam ꝓcedere.s̃. de elec. cum nobis.ff.de peculio:quesitum.§.pe.ꝛ.ff.depositi.l.i.§.si apud:ꝛ.ff. de pe.be.l.ul.sed ar.ꝟ.s̃.de iudi.c.examinata.

Dilectus filius. ¶ Communis diuisio. secunda pars ibi: nos igitur. ab bas siculus.

a ¶ Extendi. hodie vero si cathedralis ecclesia vel regularis p tres menses vacauerit: eligẽdi ptãs deuoluit ad primum superiorem. ſ. de elec. ne pro defectu ⁊ ita hodie valeret talis electio facta post tres mẽses: constitutio illa. ſ. e. nulla logtur de minoribus dignitatibus ⁊ beneficijs. vnde nõ extenditur ad epatus vel archiepatus: sed poterat cõferre eos auctoritate illius canonis. l. distin. postquam ⁊. lxiii. di. obeũtibus. vnde nõ valuit hic electio facta auctoritate ipsius. illa ne pro defectu locum habet tñ in epatibus archiepatibus ⁊ abbatijs. B.

Ex tenore. ¶ Ldis diuisio. secũda pars ibi: nos igitur. Ab. si.

b ¶ Quãdam. sibi iputet qui chartam huiusmodi contra se exhibuit q; potuit ꝓuidere: an ei prodesset vel obesset. si. ſ. de fi. instru. imputari de preſcri. .c. pe. ad fi.

c ¶ Statuta. ſ. e. nulla: ⁊. c. relatum. hic auditi fuerunt monachi isti turpitudinem suam allegãtes in odium illius recipientis turpem promissionem .xxviii. di. diaconi. sic auditur qs ubi vertitur periculuz anime. ſ. de re iudi. latoz: ⁊. c. consanguinei: imo generaliter in excipiendo bene põt qs allegare turpitudinem suã. ff. de condi. ob tur. cãm: per totum ⁊ ẽt in agendo cum eam allegat ꝯ eum q eam exegit. C. de iurein ran. l. i. ⁊. ii. arg. ꝯ. ſ. eo. cum sup qõne: sed ibi soluitur plus fuit ibi ꝓcessum q; recepꝰ fuit in canonicum. dic sola ꝓmissio iteruenit: q; ibi nõ fuit ꝓbatum q cõtra cõcilium ille receptus fuisset alioquin bñ fuisset repulsus. Ber.

Accedens. ¶]Pria pars factũ narrat. scõa approbat ibi nos. ⁊ hodie pp abusiones platoruz q in fraudem cõcilij lateraneñ. promittebant beneficia cuz facultas se obtulerit est correctum hoc. c. p. c. ii. ꝯ. eo. ti. lib. vi. nam nullo modo hodie valet ꝓmissio siue fiat de vacatura siue in genere cum facultas se obtulerit Ab. si.

d ¶ Casibus. generalioꝝ ẽ. n. ista cõcessio cum potero: q; ista cuz vacabit: nec etiam in ea cõtingit expectare mortem alterius sicut in alia nã possunt ali qui priuari ecclesijs. ſ. de preben. referẽte. item qñq; aliqui renunciant. item q; possunt ali qui adiungi aliis tãquaz socii in ecclesia. Item possunt fieri de vna ꝑbenda due. ſ. de preben. vacãte. item q; possũt augeri facultates ex testamẽto alicuius vel donatione: ⁊ sic nõ semp timeꝫ q; aliquis desideret mortem alterius que fuit cã huius prohibitionis: vt. ſ. e. c. ij. sepe enim ꝓmittitur aliqd in genere quod non ꝓmittitur in specie. xiii. q. ij. nõ estimemus. xxiij. q. iij. non põt. ff. de questi. l. i. ſ. qõnem: ⁊. ſ. de of. oꝝ. si sacerdos eodem modo videtur q; huiusmodi promissio valeat ꝓmitto tibi beneficium ecclesiasticum cum sit generalis.

Postulastis. ¶]Iste est ter. multum allegabilis: ⁊ in prima ponit cõsultatio in scõa rñsio ibi ad quod a quo vnum casum excipit ibi nisi quẽ determinat ibi: ⁊ in hoc. ab. si.

e ¶ Nisi. mutat casum qñ. ſ. non pertinet simul ad epm ⁊ capitulum ius eligẽdi. si. ſ. de of. dele. consultationibus.

Laterañ. concilium de beneficijs ultra sex menses uacantibus ad epatus non extendatur.

Dilectus filius magister gu. canonicus uester nobis suggessit: q; episcopo uestro uiaz uniuerse carnis ingresso archiepiscopus sancte seuerine asserens q; ꝓpter negligentiam uestram ad ipsum erat eligẽdi auctoritas deuoluta: in epm uestrum eligit cundẽ. ℣ Nos igitur attendentes q; canon laterañ. concilij ab alexandro papa contra negligẽtes editus ad archiepatum uel epatum nõ solet extendi[a]: sed ad ꝓsonatus alios ⁊ minora ecclesiastica beneficia coartari: electionem huiusmodi iusticia cassauimus exigente.

¶ Dem priori hospitẽ. ⁊ superiori sancti fridi.

Non ualet promissio beneficij uacaturi.

Ex tenore litterarum uestrarum accepimus q; cum cãm que inter. J. clericum ex una parte ⁊ abbatem ⁊ conuentum de bello ex altera super prouisiõe uertebatur ipsius: ⁊ ifra. Dictus clericus post litem cõtestatam chartã quandam[b] monachorum exhibuit continẽtem: q; primam ecclesiam ad donationem suam spectantem assignarent eidẽ. ⁊ infra. ℣ Nos igitur attendentes q; promissio ꝓdicta nõ tenet ut pote contra statuta[c] lat. conci. attẽtata: mãdamus quatenus memorato clerico sup hoc silentiuz imponẽtes ab impetitione ipsius dictos abbatem ⁊ monachos absoluatis.

¶ Dem.

Obligatur prelatus qui promittit prouidere quuz poterit.

Accedens ad apos. se. R. dẽricus sua nobis insinuatione monstrauit q; cum promiseritis uos prouisuros eidem in ecclesiastico beneficio cum possetis: sicut per lras iudicis delegati inde confectas liquido apparebat: ⁊ infra. ℣ Nos autẽ considerantes q; aliud ẽ prelatum promittere beneficij collationem quuz poterit: aliud quũ vacabit: cum multis casibus[d] se facultas offerre posset in quib⁹ collatio nõ esset in expectatione uacaturi bñficij differẽda: mãdam⁹ quatenus memorato. R. quuz poteritis ecclesiasticum bñficium assignetis.

¶ Dem.

Si ad capitulum ⁊ prelatuz ut prelatum ptãs conferendi pertinet: de uno ad alterum lapsu temporis non transit. secus si prelatus intersit ut canonicus: q; tunc de capitulo transit ad prelatum nisi do lum committat.

Postulastis per se. apo. edoceri ut cum ad uos ⁊ archiepiscopum uestrũ simul donatio prebendaruz ecclesie uestre pertineat utrum prebende uacantis donatio penes archiepiscopum ipsum remaneat: si eam infra semestre tempus neglexeritis ordinare. ℣ Ad qõ bre. R. q; si vos ⁊ idem archiepiscopus infra tempus prescriptum circa hoc negligentes extiteritis: sicut nec ab illo ad nos ita nec a vobis ad illum potestas deuoluitur conferendi: sed secunduz statuta lat. conci. ad superiorem transit donatio. ℣ Nisi[e] forte archiepiscopus non ut prelatus sed ut canonicus[f] vobiscum ius habeat cõferendi: ⁊ in hoc casu cum dolose impedierit dolus[g] ei suffragari non debet.

Honorius tertius epõ ⁊ preposito capitul. cameraceñ.

Sicut nõ potest patronus promittere se presentaturum aliquez ad beneficium uacaturum ita nec dare potestates presentandi antequam beneficium uacet.

Quam dilecta in christo filia comitissa flandreñ. fecerit promissiones[b] de non uacantibus beneficijs ecclesiarum in quibus ius obtinet patronatus: ⁊ donatiões[i] eorum in manibus posuerit alienis: mandamus quatenus id irritum decernentes inhibeatis eidem ne similia decetero attentare presumat.

f ¶ Canonicus. hic patet q; vbi eligẽdi ius cõiter ptinet ad epm ⁊ capitulum huiusmodi ius eligendi nõ deuoluitur de vno ad alium: de hoc etiaz dictum fuit. ſ. de of. oꝝ. irrefragabili: sed qualiter eps potest stare in capło quasi canonicus q; quãcito fuit consecratus in epm vacant priora beneficia sua. ſ. de elec. cum in cũctis ⁊ municeps esse desist senatoriam dignitatẽ adeptus. ff. ad mu. .l. municeps: nec põt dici q; eligi possit postea ī canonicum: qa sm hoc oporteret ipsum confirmare suam ꝓpriam electionem: quod esse nõ debet. ſ. de ĩsti. cum ad nostram: põt dici q; licet dignitates priores perdat ius tamen canonici retinet nõ quod prius habebat sed qõ eps prius cõsueuit hꝺe ꝑ vicariuz: eo ipso quod qs eligitur in epm eligit ad tale ius canonici de cõsuetudine loci ⁊ ex cã itelligo hãc consuetudinẽ ītroductã fuisse. ar. ſ. e. cũ nostris: sed obijcio fortius si eps eligitur quasi canonic⁹ de nouo electus ergo in eligẽdo nõ hz primã vocez q; sic eligeret seipsuz qõ esse nõ dz. ſ. de insti. cuz ad nostram: dixit Jo. q; illud ius canonici ad qõ electus esset eps est priuilegiatuz ⁊ excedit alia iura: ⁊ hoc ideo q; illõ ius annexum epali est dignitati ⁊ rõne cõnexitatis sepe sortitur aligs priuilegiuz vt. xviii. q. iiij. si qs cõtumax. ff. de rei ven. q̃ religiosis ⁊. ſ. de iudi. quãto. qõ prius dcñ est verꝰ est q; simul eligit ad utrũqz: eoipso q; eligit in epm eligit in canonicum. ⁊ de spãli cõsuetudine hoc obtinet.

g ¶ Dolus. si ergo capitulum nõ eligat. J. tẽpꝰ statutum procuratẽ epo non deuoluit pp hoc eligendi ptãs ad epm ⁊ dolus eius non oberit capitulo: q; illud tẽpus restituẽduz est capło. ff. er q. cau. ma. ait pretor. §. ulti. ⁊. l. ſz ⁊ si. §. hoc quoqz: ⁊. ſ. de in ĩte. resti. exlis: secus si dolo alterꝰ factum esset: q; tunc agere ꝓ illum q dolum fecit. ff. de dolo. l. arbitrio .§. pe. si esset soluendo sed in casu isto dolosus nõ est soluẽdo: ⁊ ideo restituitur capło pristinuz ius. ff. de eo p quẽ factũ erit. l. ul. ⁊. ff. de dolo ⁊ eleganter. §. pentul. Jo. Zerarium credo ⁊ iputet sibi: q; nõ elegerunt ifra tempus sic vbi eligere nõ possunt ⁊ tñ currit tempus. ſ. de elec. c. vlt. ⁊ ptãs eligendi non deuoluitur ad epm pp dolum suum sed ad superiorem vt in lra dr.

Quam dilecta. ¶ Directa vl indirecta ꝓmissio facta a patrono de beneficio vacaturo nõ tenet: vel clarius sic vt in rubro. primo narrat factum quod scõo irritat ⁊ fieri prohibet ibi mãdamus. ab. si.

b ¶]Promissiones. huiusmodi promissiones irrite sunt. ſ. eo. nulla: ⁊. e. relatum: ⁊. c. ex tenore: ⁊. c. constitutus.

i ¶ Donationes. talis donatio nõ tenuit facta de re non vacãte. vnde ea nõ obstãte potuit comitissa presentare vacãtibus ecclesijs illis. ꝯ. de iurepat. illud ⁊ preterea talis donatio fieret in fraudẽ canonice sanctionis. ſ.

eo.constitutus vnde nō teneret nisi confirmaret a papa: vt ibi: sed vī q̄ comitissa non poterat hoc allegare: q̄ turpitudinem suam in hoc ꝓponebat. s. eo. cum sup q̄one. ī. de dona. iter dilectos. ī. C. de trās. l. trāsactione finita. ī. C. de reuo. dona. cum ꝑfitearis: ī q̄ in legez commisit frustra legis iplorat auxilium. j. de vsur. q̄ frustra. ff. de minoribus. l. auxilium. sed dicas q̄ in casu isto bene audiret comitissa cum nullum ius adhuc sit acq̄situm donatarijs: vt. s. ex tenore de hoc dcm̄ est. s. e. cuz sup q̄one: vel forte comitissa hoc non agebat: sz factuz ipsius: q̄ō erat ꝟ ins inotuit dño pape vī papa illud decreuit irritum ī mandat vt decetero talia non debeat attē tare cum illud sit ꝟruz iuri. B.

Rubrica ne sede vacāte.

Supra visuz ē de īstitutionibus ī collationib⁹ beneficioꝝ: sed q̄ posset dubitari nūq̄d sede vacāte in ipsoꝝ collatione merito subijcitur hec rubrica generalis ne sede vacan. ī pondera q̄ rubrica logtur negatiue ī ponit rōnem ꝑfectam ī ex ea pōt argui q̄ nihil pōt inouari sede vacāte in ꝓiudicium ipsius sedis nisi exp̄sse caueatur valet. n. ar. ex rubro iuxta no. s. ī. pemio. ī. C. fi ob ci. pe. sup rubrica ī in. l. i. eo. ti. ab. fi.

Quit ille.

n C In ꝑma ponitur petitio cū facti narratione. in scōa petitionis repulsio cum quadam protestatione. secunda ibi attēdentes. Ab. fi.

a C Scrutator. xxxii. vi. erubescāt. ī. xxxiij. q. iij deus qui. ī. ij. q. v. consuluisti. ī. xxxij. q. v. christiana.

Rubrica ne sede vacante aliquid innouetur.

Innocen. iii. priori ī conuentui glastoñ.

Vacante sede status eius mutari non debet

Quit ille qui scrutator[a] est cordium: q̄ lz

n C. pre. n. ecclesiaz uestraz erexit cathedralez ipsam bathonien. ecclesie vniendo[b] ut idem esset episcop⁹ vtriusq̄z: q̄ tamen hec vnio asserebatur a uobis in graue preiudicium glastoñ. ecclesie redūdare: cum per ipsam dissolueret religio[c] ī fraudaretur elemosina ī hospitalitas[d] tolleretur: nos ad releuandum ecclesie nostre statum cepimus[e] intendere diligenter: ī infra. Vos aūt post obitum batonien. episcopi humilit postulastis vt q̄ tempus aduenerat quo sine scandalo ecclesie vestre ruina poterat releuari: cum ī batonien. [f] ecclesia idip̄m pariter postularet: rex quo q̄z cum regni magnatibus ī qdaz episcopi cum multis abbatibus de poscerent illud idem vt vnione penitus dissoluta monasterium vestrum reduceremus in statum antiquum sub abbatis regimine gubernandum. F Attendentes igitur q̄ episcopali sede vacante[g] non debet aliquid inouari cum non sit qui episcopale ius tueatur: maxime ne plus cauisse persone c̄z ecclesie[h] videremur si quod eo viuē te concessimus post obitum eius subito mutaremus: petitionez uestram nequiuim⁹ exaudire: auctoritate predicta indulgentes[k] ut cuz batonien. ecclesia de presule fuerit ordinata ius vestruz apud se. apostolicā prosequendi facultatem liberaz habeatis. interim autem sub cura prioris idem monasterium gubernetur.

Honori⁹ tertius episcopo. calmen. ī magistris. A. ī. S. canoñ. suessañ.

Beneficia spectantia ad collationem prelati non possunt conferri per capitulum sede vacante

Tua deuotionis sinceritas: ī infra. F Ecclesiam sci Leuci ni de qua magistrum. R. donatio nis nostre gratia p̄cedente preben de nomine de mandato nostro ca puanus archiepiscopus inuestiuit sibi durim⁹ confirmandā[l]. F Nō obstante concessione per capitulum facta alii seu confirmatione nostra: si qua in forma[m] communi appareret obtenta: cum nusquam inueniatur[n] cautum in iure q⁹ capitulum vacante sede fungatur vice episcopi in collationibus[o] prebendarum. nec in eodem casu potest dici potestas conferendi preben-

f C Baton. de isto epō: noīe sauarico dixit qdam versificator. hospes erat mundo p mundū semp eūdo. sic su prema dies fit sibi ꝑma quies: item dum describerētur debita sua: dixit qdaz alius. Dñe me pone creditorē in legione.

g C Sede vacāte. vacante. ii. ecclesia clerici non p̄nt dispone re aliqd de rebus eccle. xii. q. .ij. si qua de rebus ubi de hoc nec epūs bona ecclesie vacantis sibi subiecte alienare pōt. ī. q. .ij. si qs epūs. ī. lxxv. distin. q̄m Aug. tñ dicebat: q⁹ si sit magna necessitas clerici p̄nt aliq̄ alienare: ī inducebat ad hoc lxxi. di. fraternitatem q̄ō pot⁹ ꝟdicit: ī. xii. q. ii. precarie: dūtñ adsit auctoritas metropolitani: sed non est ille casus ī quo metropolitanus debeat se ītromittere de clericis suffraganeorum suoꝝ: ī est ar. ad hoc q⁹ iu dex prestat auctoritatem fcō minoris eo tpe quo non hz curatorem. C. q admit. ad bo. pos. l. bonorū. item in minoribus ecclesijs pōt epūs aliqua alienare pp necessitatez mortuo sacerdote. ī. q. ii. siqs epūs. itez si canonici faciant aliquez ꝟctum mortuo epō: dicit Jo. q⁹ tenet ꝟct⁹ lz debeat rescindi si lesa est ecclesia. xii. q. ii. si qua de reb⁹ sicut est in ꝟctu minoris q non hz curatorez. C. de in ite. restī. minorum si curatorē. hoc ego nō credo imo talis ꝟctus nullus est ī sine aliqua restitutione reuocatur: quatenus de facto ꝓcessit idem esset si haberet prelatum ī hoc ēt dico p dcm̄. c. si qua de rebus: q̄ datur optio epō vtrū velit stare ꝟctui uel nō circa aliquam restōnem. ī hoc in fauorem eccle. ī sic intelligit bug. illud. c. si qua de rebus. ī incipit tunc tenere talis ꝟctus si epūs ratum hēat ī q⁹ sit verū. hoc p̄z. j. c. vi. vbi attestationes recepte vacāte eccīa non valēt. j. e. c. pri. arg. ī hic ēt: q̄ sede vacante nihil est inouandum. item nec ualet sīla ꝟ eccīam lata. sicut nec ꝟ minorem q non hz tutorem uel curatorem. ff. de re iudi. acta. §. vlt. C. qui da. tu. pos. vniuersis.

b C Quā ecclesie. plus. n. vtilitas ecclesie q̄ persone fuit attēdenda. arg. xij. q. .v. q̄ Jo. nec aliqs debet iuenire viam ad ipugnandum uel reuocanduz iudicia sua. ar. ff. de mili. testa. l. iij.

i C Nequimus. ī ideo potius dānum vestrum q̄ nostram infamiam preelegimus. s. de auc. ī usu. pal. nisi spālis.

k C Indulgentes. indulgētia fit ex hoc q̄ vnio illa facta fuit auctoritate celestini ī per dñm Innocentium cōfirmata: vt patet in antiqua compi. ī beneficium p̄n cipis dz esse perpetuū. xxv. q. ii. c. i. ī. ii. in auc. cōsti. que de dig. li. a patria po. §. illud col. vi.

Tua deuotionis. C Cap̄lm sede vacāte non confert pbēdas spectātes ad collationem prelati. b. d. uel latius ī clarius sicut in rubro. primo decise narrat factum. scōo diffinit. tertio soluens obstaculum ꝓbat deuolutioni locū non fuisse. scōa ibi. ecclesiam. tertia ibi: non obstante. Ab. fi.

l C Cōfirmandā. hic dñs papa ex certa scia cōfirmauit huic ecclesiam istam vñ plenum ius consecutus fuit: nec erat licitum alicui de ipso iudicare. s. de confir. c. i. ī. ii. vbi de hoc.

m C In forma cōi. sic. s. de cōces. pben. q̄ diuersitatem. ī sic p̄z q⁹ talis ꝟfirmatio modicum operat de hoc dictū est satis. s. de confir. c. i.

n C Inueniatur. ī ita intelligit esse ꝓhibituz q̄ō non ī uenit concessuz. sic. s. de trāsla. iter corporalia. ī. lv. di. si euāgelica. ī. x. q. v. consuluisti. ī. xxxi. q. i. q⁹ si dormierit: sed ꝟ q̄ō non est ꝓhibitum itelligitur esse concessum. dic sup hoc ut dictum est. s. de trāsla. iter corpocalia.

o C In collationibus. de hoc dubitari consueuit: utrum epūs bona uacantis ecclesie sibi subiecte alienare possit: utrum uacante sed deuoluatur ad cap̄lm collatio prebendarum quod hic determinatur. arg. ꝟ. s. de maio. ī ob. his qui. et ca. cum olim. ubi uacante sede ius prelati deuoluitur ad capitulum: et ibi soluit hec ꝟietas. item an ptās absoluendi deuoluatur ad capitulum sede uacante dubi-

tari consueuit.arg.q nō:q hoc facit successor.xi.q.iij.si eius aūt. Ugo dicit q sic pp periculum ale.arg.q pōt.j.de ber.ad abolēdam.i.rūso.qt.c.sede vacāte condēnat de hereſi.t ita ſi pōt condēnare multo fortius abſoluere.xxi.di.inferior.alienare aūt non pōt.de hoc dicit.ſ.e.c.pri.qt.

a ¶ Negligētiam.ppter negligentiam ſolam trāſfertur ptās eligēdi ad ſuperiorem.ſ.ti.pri.nulla.t.c.qt vel cum indignum eligant.ſ. de elec.cum in cunctis:ſed vbi nullus eſt prelatus nō eſt negligētia vt hic: vel etiam cum eligere non pōt.ſ.ti.pri.

Quia Conſtitutis.¶ Primo narrat factuz ſup quo atteſtationes ſuerunt recepte. ſcdo illas reprobat dicens quare ibi nos igitur.ab.ſi.

b ¶ Vacante.hic patet manifeſte q eccl'ia que caret legitimo defenſore ꝓueniri nō poteſt: qt ea uacante nihil eſt inouanduz qt non hz defenſorez.ſ.eo.c.i. nec etiā alienatō fieri pōt:ut dictum eſt.ſ.e.c.i. Lau.dixit q uacāte ſede economus eccleſie pōt interi agere.ar.ſ.de iura. calū.in pertractandis:ſed in fauorem eccl'ie expectat quouſqz hēat prelatum:ſed nō eſt verū vt hic patet.t ita vacante ſede nihil fieri dz vnde poſſit ei preiudicari. Jn aliis vo in qb⁹ nō pindicat epo pōt capl'm ſupplere vicem epiſcopi.ſ. de maio. t obe.bis que.t.c. cum olim. vbi de hoc.

Rubrica de bis que fiunt a prela.

c ¶ Krita. xij. q.ij. ſine
i exceptione.

d ¶ Rei.magne pertinam.n.rem ſine hac ſolēnitate alienare pōt.xij.q.ij. terrulas.t.j.de dona.certum.b.

e ¶ Subſcriptione. alias non tenet.xij.q.ij.ſi liceat.t.c. alienationes.t.c.ſine exceptione.

Quia Onanebatur.¶ Jn prima ponit deciſa cōſultatio.in ſcda diſtinguēs rūſio ibi:conſultationi.ab.ſi.

f ¶ Contradicente.t ita in venditione reruz eccleſiaſticarum taciturnitas ꝓ conſenſu habet arg.j.ſ.c.priori.t.xij.q.ij.ſine exceptione.t.x.q.ij.hoc ius in fi.ſol.hic ad tempus ſcā fuit cōceſſio alicui clerico pro beneficio.in contrarijs in ꝑpetuum t ideo neceſſarius eſt ibi expreſſus conſenſus t ſubſcriptio per quā apparet de cōſenſu:t eſt ſimile.liiij.di.ſi ſeruus.

g ¶ Contradicente.j.c. priori.

b ¶ Poſt multum.arg.q ſi multum tēpus elapſum eſſet t conuentus ſemp tacuiſſet videretur conſenſiſſe.arg.j.de priuileg.ſi de terra qō non credo:ſed ſolum factum hic narrat:q ſemper poſſunt ꝑdicere tali ꝑcui imo non poſſet preſcribere q emit a ſolo prelato cum ſciat epm non bſe ius diſtrahendi:qz ꝑ leges mercak.t ideo non preſcribit. C.de agri.t cenſi.quēadmodum.li. xi.xvi.q.iii.ſi ſacerdotes.

i ¶ Preiudicare.ſed vf q donatio talis non teneat qz prelatus non pōt donare vel vendere niſi ut meliora ꝓſpiciat.xii.q.ii.ſine exceptione.ar.xvi.q.iii.ſi ſacerdotes.iam ſolutum eſt:hic nō fuit donatio ꝑpetua ſed ꝑpalis.

Quam noz.¶ Primo ponitur dictum.ſcdo exceptio ibi niſi.ab.ſi.

k ¶ Reclamāte.t ita patet q in negocijs eccleſie neceſſarius eſt conſenſus vniu erſitatis vel maioris partis.ſ.c.priori.xii.q.ii.ſine exceptione t in ordinatione clericoz.xxiiii.di.eps ſine.t in dignitatibus ꝓferendis.j.e.c.priori.t.xciii. diſtin.legimus.idem eſt in cauſarum uentilatione.xv.q.vii. epiſcopus nullius ſcie. t.c.ſi aūt.

l ¶ Ratam.t ita alienatio que de iure nō tenet ratihabitione confirmatur.xvi. q.i.c.ult.t.j.de iurepatro.cura.t.xii.q.ii.ſi qua de rebus.argu.j.inſti. de auct.tu.§.tutor.t.ff.e.ti.obligari circa fi.item arg.q ea que ab initio non ualent ex poſtfacto cōualeſcunt.j.de coniug.ſer.ꝓpoſuit.j.de deſpō.impu. de illis.ij. xxi.q.ij.c.i.t.ij.ff.de ritu nup.ſi qs in ſenatorio.t.i.q.i. cum ergo circa fi.arg.j.xxiiii.q.i.ſciſma.t.j.ō ſimo.nō ſatis.t.ff.de reg.iur. qō ab initio.xxij.q.vij.flagitia.t.xvi.q.iij.§.pōt.ver.quod ſi priuatus. Prima reſponſio eſt vera quādoqz in maleficijs: vt teneatur ex maleficio qui ratū habet:ſicut qui ab initio mādauit.ſ.de reſti.ſpo.cum ad ſedez in fi. .ff.de vi t vi arma.l.i. .§.quotiens.tamtamē eius noīe fuerit factū.ff. de preca.l.ſi ſeruus. in negocijs aut ſacramentis t ceteris contractib⁹ que de iure ſortiūtur effectum eius ratihabitione pōt res rata haberi ab eo q talia ab initio mandare potuit ſi ei⁹ nomine factuz eſt.ff. rem rabab.l.iij.§.falſus.t.ix. q.iii.lugdun.t.ff.de iudi.lz verum.t hic t.j.ō vona.paſto.i fi. Jn his autem que per alios explicare nō poſſunt ſicut eſt vt quis per aliuz ferat ſnlam vel teſtimonium faciat non habet locum ratihabitio .C. de ſen.ex periculo recitā.l. .i.t.ii.niſi ſit illuſtris ꝑſona vt ibi.t in his que cōtra naturam ſunt vt fiunt t que ſine peccato retineri uel fieri uel poſſideri nō poſſunt: t que ipſo iure nulla ſunt ab initio.t ſic loquunt contraria.

Nouit.¶ Summat ut in rubro cō ſequenti:t tres ſunt partes.in prima ponit exordium in quo rō t victū in genere in ſecunda factum ibi innotuit.in tertia prohibet t caſſat ibi ideoqz.ab.ſi.

m ¶ Caput.ſed nunqd epūs auditur ſine litteris capituli:de rato volens agere pro eccleſia ſua.ō hoc dic vt dictuz eſt.ſ. de procu.c.i.t.ſ.de reſcrip.edoceri.

n ¶ Nō decet.xii.di.nō decet.xii.q.ii.alienationes.t.xxv.q.vii. epiſcopus.i.t.ſ. de preſcript. cum non liceat.t argu. lxxvi.diſtin.ſi quid de quocūqz.t.j.e.c.priori. de quibus conſtitutionibus hic fit mentio.

o ¶ Carere.ſz nūquid ipſo iure tales ꝓſtōnes

eius roboratur.

Quum nos iam ꝓdem:t infra. Certum ē de rigore iuris cō ceſſionem illam non tenere quā reclamante capitulo per ꝓde. tuum cōſtat factaz fuiſſe. Niſi eam ratam poſtmodum habuiſſet.

I Dem biero. patriarche.

¶ Prelatus ſine cōſilio capituli iſtituere vel deſtituere vel alia negocia eccleſie tractare non debet.

Nouit tue diſcretionis prudentia: qualiter tu t frēs tui vnum corpus ſitis ita q tu caput t illi membra eſſe ꝓbantur. vnde non decet te omiſſis mēbris aliorum conſilio in eccleſie tue negocijs vti cum id non ſit dubium t honeſtati tue t ſanctoz patrum inſtitutionibus cōtraire. Innotuit ſiquidem auribus noſtris t tu ſine cōſilio fratrum tuorum abbates t abbatiſſas t alias eccleſiaſticas ꝑſonas inſtituis t deſtituis.t infra. Jdeoqz id auctoritate ap. probibemus t infra. Nos enim tales inſtitutiones t deſtitutiones carere decernimus robore firmitatis.

I Dem eidem.

¶ Summatum eſt ſupra capitulo prorimo.

Quanto:t infra.F.tue māda mus quatenus in conceſſionibus t confirmationibus⁹ t alijs eccleſie tue negocijs fratres tuos requiras:t cum eorum conſilio vt ſanioris partis eadem peragas t pertractes:t que ſtatuēda ſunt ſtatuas:t errata cōrigas: t euellenda diſſipes t euellas. Abſentiū quoqz fratrum nomina inſcribi nō ſinas:ga t alia munimenta ſunt irrita t falſa:t tu exinde qōnem falſi poteris merito formidare.

Q Eleſtinus.iii.

¶ Si eccleſia collegiata hz ꝓſentationem ꝑtinabit prelatus de con

irrite ſunt. vf q ſic ex hac lra quod ſatis pōt oc̄cedi:qz facte ꝓ iura. C.de legibus non dubium.

Quanto.¶ Diuiditur.nam primo probibet.ſcdo precipit ibi absentium.ab.ſi.

p ¶ Confirmationibus.ſ.c.pri.cū alijs concor.ibi poſitis:t.j.c.pri. t ita patet q eps negocia eccleſie ſue cum cōſilio canonicoz ſuoz tractare dz.xii.q.ii.ſine exceptione.t.c.alienationes.t.lxxvi.di.ſi quid.xvi.q.i. eccleſia habet.

q ¶ Abſentium.no.q de crimine falſi tenetur:q noīa abſentium fratrū facit inſeri.C.ad.l.corneliam de fal.qui veluti:t ipſa inſtrumēta ſunt irrita. C.de teſta.l.iubemus.t in auc̄.de inſtru.cau. t ſi.§.ii.col.vi. non tñ oporter teſtem ſcire que in charta vel inſtrumēto cōtinentur cui ſigillū apponit.ff.de pigno.ac.caius. C.de teſta.hac conſultiſſima.nec in hoc caſu fit ei preiudicium quin poſſit poſtea contradicere ſi ſua interfuerit: vt in.l. caius. ſed ſi ſciret poſtea reclamare non poſſet.ff.ō pig.t hypo.fideiuſſor .§.i.t.i.q.vij.ſaluberrimum.t.ſ.de tranſac.ex lr̄is.xxvii.q.i.omnes ſe. mine.t.xx.q.i.vidua.ſic t crimē falſi incurrit qui ſigillum ſurripit furtiue nomine capituli.ſ.de teſti.tam litteris.t qui litteras iudicū aperuit.ſ.

das ad capitulum p ſuperioris negligētiam deuoluta cum non fuerit ſibi ſuperior qui eas poſſet ō facto vel de iure cōferre.

I Dem epiſcopo burgineñ.

¶ Sede vacante iudicium habitum contra eccleſiam non tenet.

Quonſtitutis coram.J.pre.n. procuratore eccleſie ſancte Marie de caſtro fonti t burginēſi epiſcopo predeceſſore tuo dictus procurator petebat ab eodem epiſcopo reſtitutionem ſuper libertate libere eligendi ſibi prelatum.

Nos igitur depoſitiones teſtiū qui vacante burgiñ. eccleſia t carē te legitimo defenſore fuerint recepti duximus reprobandas.

Rubrica de bis que fiunt a prelato ſine conſenſu capituli.

Ex concilio apud valen.

¶ Nō tenet alienatio rei eccleſie nice abſq approbatione capituli.

Krita erit epiſcoporum donatio vel venditio uel commutatio
i rei eccleſiaſtice abſq collaudatione t ſubſcriptione clericorum.

Lex.iii.nouicen.epiſcopo.

¶ Jn temporali alienatione quā facit prelatus taciturnitas capituli habetur pro conſenſu.

Quontinebat t ifra. Lō.T. T.R.q cōceſſio decime ab abbatiſſa facta pri⁹ ſi cōuentu ſciēte t nō cōtradicēte facta eſt robur firmum debet habere. Uerum ſi ignorante conuentu aut contradicente decimam prius predcō.W. conceſſit t non poſt multum temporis de aſſenſu cōuentus eādem decimam dedit eidem:ſecunda cōceſſio debet preiudicare priori.

I Dem vigorieñ. epiſcopo.

¶ Alienatio temporalis facta ſine cōſenſu capituli p ratificationez

de of. delega. cum olim. ꝛ. ℌ. de rescrip. olim. vnde tales deponẽdi sunt p iura predicta.

Q A noscitur. ¶ Prima pars factum narrat. scõa pars respõdet ibi respondemus. ab.

a ¶ Litteras. põt ergo qs p lras põtari. arg. l rüij. di. c. ij. ꝛ. üj. quid si ꝯdicatur lris stabitur eis donec ꝯrium probet. ℌ. de proba. post cessionẽ. vbi de hoc. ꝛ. ℌ. de rest. c. cum a nobis.

b ¶ Cõtradicũt. cuz ab initio nescierunt alias nõ videt q postea ꝯdicere possunt. ℌ. e. c. ii.

c ¶ Debet. presumptione: q non est verisimiliter q hoc faciãt sine cõsilio fratrum suoꝝ. ℌ. e. c. pri. ¶ Hec psumptio probationez recipit in ꝯrium vt hic dx. secus eẽt si esset presumptio iuris ꝛ de iure. j. de spon. ad id quod. ꝛ. liiij. dis. fraternitatem. ꝛ. j. de iudeis. c. vlti.

d ¶ Sanioris. sed nõne eoipso maior est q est sanior. xxxi. distin. nicena ꝛ. j. de bis que fi. a maio. par. ca. c. i. ꝛ. xl. dist. multi in fi. dic q vbi aliqua pars nõ ẽ sana puta q indignũ eligit: vel qz in vãnum ecclesie aliquid facit ibi vico maiorem partez illam que sanior est ꝛ preferẽda ẽ. ℌ. de postu. prela. gratum alias nisi vtraqz pars i electionib⁹ esset sana: nõ statim dicerem maiorez saniorem imo quãdoqz minorẽ esse preferẽdam. ℌ. de elect. ecclesia vestra. vbi pars maior nõ obtinet. ℌ. de appel. constitutus. B.

e ¶ Euacuari. cuz non sint facte ꝑm ius sed cõtẽptis illis qui regi debent. ℌ. ò elec. q sicut. ꝛ c. qz ppter. ꝛ. ℌ. e. nouit ꝛ. c. quãto. vbi hoc videtur expressum.

f ¶ Consuetudine. dum modo sit talis que iure cõi nõ preiudicet. s. prescripta. ℌ. de cõsue. cum dilectus. ꝛ. c. vl. qz tunc prescripsit prelatus ius instituendi contra alios fratres suos.

g ¶ Libertate. puta qz priuilegia habz prelat⁹ q solus sine ꝯsensu fratrum instituat: ꝛ ita est b arg. expressum. q ius eligẽdi de iure cõi simul ptinet ad episcopũ. ꝛ capitulum cum episcopus sit caput capli. vii. ℌ. e. nouit. nisi ꝯsuetudo ꝯriũ inducat vel priuilegiũ: ut hic patet. de hoc vii. ℌ. de elect. cum ecclesia vulterana. B.

Q Um apostolica. ¶ Due sũt partes ꝑncipales. ꝑmo ꝯsultatio. scõo rñsio ibi taliter rñdemus. prima subdiuidit: nã ꝑmo ponit partium cõpromissum. scõo vni⁹ partis allegationẽ ibi dicti monachi. tertio allegationẽ alterius ptis ibi: eꝫ. io. q̃rto ꝯsultationẽ arbitroꝝ ibi qz. scõa pars ꝑncipalis subdiuidit: nã ꝑmo rñdet cõsultationi. scõo soluit ꝛ corroborat ibi auctoritates. tertio rñsionẽ corroborat ibi. nam. quarto solutionem limitat ibi: hoc aũt. ab. si. b ¶ Hieronymi. xvi. di. qñ gegd ꝛ. ℌ. de cõsti. c. cum oẽs. b ¶ Leonis. xii. q. ij. sine exceptione.

h ¶ Vendere. nisi sit parua ꝛ sterilis possessio. xii. q. ii. terrulas.

i ¶ Totius. vel maioris partis ibi seruientis. x. q. ij. hoc ius.

l ¶ Cleri. i. capli sui: bona. n. aliarũ ecclesiarũ vẽdere nõ ꝺz nec vẽditioni auctoritatem prestare. xii. q. ii. abbatis. ꝛ. xvii. q. iiij. in vendicationibus.

m ¶ Ecclesie. i. epali. n ¶ Profuturũ. quãtum ad opinionẽ tñ ipsorum. ꝛ sic tenebit alienatio quãuis ꝯrium eueniat. ff. de admi. tu. tutoꝝ qm. §. ij. tñ si pbarẽt lesio restitueretur: ut. ℌ. de in inte. resti. c. i.

o ¶ Tenet de fcõ: qz verã possessionẽ hẽ non põt cũ laici de cimã de iure possidere non pñt. ℌ. de prescrip. cãm q̃. ꝛ. xvi. q. vii. c. i. tñ tolerat eccl'ia q laici decimas quas ãtiqtus habuerunt in feudũ detineãt ꝺ qbus logtur hec decre. vt in fi. dx.

p ¶ Monẽdus ẽ. ꝛ ẽt ꝑpellẽd⁹ cũ mortalr peccat. vi. q. i. illi q ꝛ. xxii. q. i. c. vl. uel hoc itellige de eo cui⁹ scãdalũ timet. xxiii. q. iiii. non põt. naz si hoc esset vex posset epus p alios laicos multas eccl'ias spoliare ꝛ alis ditare: qẽ si faceret ꝑpellãdũ ẽt cũ hoc sibi ñ liceat. j. de re. eccle. non alie. c. i. hoc qꝺ dicit lau. itellige ꝺ decimis ñ i feudũ ꝓcessis. ſz decr. logt ꝺ decimis in feudũ ꝓcessis ut dicit in fi. b.

q ¶ Preserti. i. maxie: qz ad ꝺ agit ut de mãu laici reuocẽt. b.

r ¶ Perpetua. ꝛ ita vx ualere donatio sine consensu capli sed hoc iꝺ ẽ qz p hoc vtilitati eccl'ie consulit: ꝛ illi q decimã detinebat: qz hoc solũ bñ agit ut vita hominũ corrigatur. xviii. q. v. prodest seueritas. alias sp requiri ꝺz cõsensus capituli: ut. ℌ. e. per totum. B.

s ¶ Reuocare. iõ nõ itelligat alienare: qz trãsfert ꝺ laico ad eccl'iam sic nõ dx alienatio qñ transfert de fre ad sororẽ: sicut dicit ler: si testator ꝓhibuit rez alienare dãdo sorori nõ videt alienare. C. de fideicõ. voluntas. ff. de le. ii. vnuz ex familia. ℌ. ii. ꝛ. l. peto. ℌ. ffem. ꝛ q trãsfert colũnas de loco vno ad alium locũ eiusdẽ ciuitatis nõ vꝺ scã translatio. C. de edi. ꝓua. si qs post. sed reuera talis reuocatio est quedã alienatio. xii. q. ii. apostolicos. ꝛ. j. c. pri. qz si remãsisset apud illum laicũ decima illa spes esset q posset redire ad priorẽ eccl'iam ad quã spectat si decederet sine hẽde nisi heredes succedãt i decimis siue sint collaterales siue descẽdentes. ꝛ ẽ sile q deꝰ magis voluit sibi hostias imolari q̃ demonibus. xxii. q. i. cõsidera.

t ¶ Concilio. j. de priuil. cum ꝛ plãtare: nec laici in alios laicos decimas possunt trãsferre. j. de deci. prohibemus.

u ¶ Intelligi. a ℌrio sensu: ꝛ ẽ fortissimũ. arg. ff. de of. ei⁹ cui mã. cõiurisꝺ. ꝛ. xxv. di. q̃. ꝛ. xlv. di. disciplina. ꝟ. descẽde peccauit ppls tu⁹. q. d. ℌ nõ me⁹ ex quo peccauit: qz ꝓp peccatuz recedit a deo. xxii. q. i. cũ renũciat. lau. t ¶ Epi. vide modũ argumẽtãdi ex quo dicit de epo ℌ trñ de epo itelligẽdũ ẽ. sic. xxv. di. q̃lis. ꝛ. xcv. di. illud. ff. de cõ. ꝛ de. ita arg. ℌ qz aliud est dicere epm ꝛ aliud solũ epm. j. de testa. reqsisti. ꝛ ita hic ẽ vn⁹ casus i quo solus epus põt alienare. alios hẽs. xii. q. iii. terrulas. ꝛ trib⁹. c. se. ꝛ. xii. q. ii. bone.

y ¶ In feudũ. de aliis ꝺo nõ esset verũ qꝺ hic dx qz eccl'ia potest illas vendicare cum ille nullum ius hẽat sed hec eccl'ia ad quã spectãt nec põt petere ꝓp ius feudi qꝺ antiquus ex cã fuit promissum: qz epus ius vnius eccl'ie non põt alij dare: vt. j. de re. ec. non alie. c. i. Jo.

Tu. ¶ Cõis diuisio. scõa pars ibi alterius. Ab. si.

z ¶ Tua nup. casus archidiaconus meten. q̃stuit a papa vtrũ epus siue elect⁹ de

Sensu capituli vel maioris partis nisi de consuetudine vel priuilegio competat soli prelato.

Q A noscitur ꝛ infra. Cum in prouincia tua sepe contingat q ad ecclesias in quibus collegia ius presentandi habere noscuntur eorum abbates aut p se aut per litteras[a] personas idõeas episcopis dioce. presentant: ꝛ eis p̃sentatis ꝛ receptis aliquando ante aliquando post monachi ꝓtradicũt[b]. Respondemus: q in põtationib⁹ prelatoruz itelligi debeꝫ q fiat de collegiorum suoruz assensu sine quo nõ obtinent firmitatem. vnde si cõstiterit conuentus vel maioris ꝛ sanioris[c] partis nõ affuisse cõsensuz institutiones huiusmodi conuenit euacuari: [c] nisi ex antiqua ꝛ approbata consuetudine[f] vel concessa libertate[g] aliqui eorum probauerint cõmissi sibi collegij nõ debere in ecclesiarum seu beneficiorum collationibus requiri consensum.

I ¶ Ano. iii. archiepo ꝛ magistro scolarium bituricen.

Tenet donatio quaz de solius diocesani consensu facit laicus ecclesie de ꝺcimis q̃as ab alia ecclesia habet in fundũ ab antiquo idest ante lateranen. concilium.

Q Um ap. se. ꝛ ifra. Sane sicut accipimus: cum ex vna parte capitulũ sancti stephani ꝛ altera parte monachi de platea super decima quadam in vestruz compromisissent arbitrium. ¶ Dicti monachi proponebant donationem ipsius decime sibi a quodam milite factam: ꝛ bituricen. archiepiscopi dioc. eius accedente cõsensu confirmatam. fuisse: seqz auctoritate Hieronymi[h] munitos existere: qui scribens ad damasum ait: si aliquando fuerint a laicis male detenta que diuini iuris esse noscuntur: ꝛ in vsum trãsierint monachoruz epõ loca prebente ꝯsensum: constabũt eis oia ppetua firmitate subnixa. ¶ Econtrario pars allegabat aduersa ꝯsensum episcopi sine cleri consensu minus sufficere auctoritate leonis[b] pape dicentis: ne qs epũs de rebus ecclesie qcquam donare uel commutare vel vendere[i] audeat nisi forte aliquid horum faciat vt meliora prospiciat cum totius[k] cleri[l] cõsensu atqz tractatu id eligat quod non sit dubium ecclesie[m] profuturum[n]. ¶ Qz vero nos consulere voluistis: vtrum quãdo decima tenetur[o] a laico si conferat ecclesie ad confirmandaz donationem consensus epi sine cleri cõsensu sufficiat. ¶ Taliter rñ. q monẽdus[p] est laicus qui decimam detinet: ut eã restituat ecclesie ad quam spectat qui si forte induci nequiuerit: ꝛ eam cum dioc. cõsensu alteri ecclesie assignauerit presertim [q] religioso cõuentui: constabit ipsa donatio perpetua[r] firmitate subnixa. Auctoritates enim premisse ꝟz diuerse sint non tamen aduerse: cum aliud sit alienare quod ab ecclesia possidetur: ꝛ aliud quod detinetur a laico ad vsum ecclesiasticum reuocare[s]. In alienatione quoqz iuxta leonis pape decretum cõsensus episcopi sine clericorum consensu non sufficit: in reuocatione aũt iuxta scripturaz hieronymi sufficit cõsensus episcopi cum per vtrumqz vtilitati ecclesie cõsulatur. ¶ Naz ꝛ in lat. cõci. [t] est ihibitum: ne quelibet religiosa persona ecclesias ꝛ decimas de manibus laicorum sine consensu episcoporuz recipiat: per quod indirecte datur intelligi[u] q sufficit consensus episcopi[x]: vt licitum ecclesie sit decimas de manibus recipere laicorum. ¶ Hoc autem de illis decimis intelligim⁹ que laicis in feudum[y] perpetuo sũt concesse.

I ¶ Dem metten. archidia.

Non põt episcopus sine cõsensu capituli cõcedere ecclesias aliis ecclesiis etiam si habeant ius patronatus in ecclesiis ꝓcessis.

T Ua nup[z]: ꝛ ifra. Adiecisti etiam vtruz episcopo vel electo cum solo archid. preter assensum maioris ecclesie: cum ab ipsa eligatur episcopus ꝛ archidia. assu-

consensu archidiaconi tñ sine consensu capli conferre possit vacantē ecclesiaz baptismalem alicui monasterio vel alteri ecclesie que habet iuspatronatus in illa ecclesia vacāte.ꝛ rñdetur q̄ non potest auctoritate leonis pape qꝛ concessio vacātium ecclesiarū pertinet ad alienationem. Ber.

a ¶ Conferre. vt monachi hēant fructus illarū ꝛ retineāt ecclesias ad vsus proprios. ꝛ sic lederet ecclia vnde non valet talis concessio.

b ¶ Alterius. i. isti⁹ pātis qō. nis: sz ideo dicit alteri⁹ qꝛ alia qō precedit que ponebat in antiqua compilatione in ti. de in stum. sed in hac non ponitur.

c ¶ Leonis. xij. q. ij. sine exceptione. ꝛ. s. c. prori.

d ¶ Vendere. nisi forte sit res que seruādo seruari non possit. C. de admini. tu. ler que in fi.

e ¶ Tractatu. sed q̄liter fiet tractatus: ꝓuenient oēs: ꝛ quilibet dicat qō sibi videtur. C. ō bo. cinita. alie. l. vl. li. ri. ꝛ ti. se. l. vlti. ꝛ hoc de īmobilibus: vel de mobilibus pcciosis: quia si sint pcciosa necessaria est solēnitas. C. de admi. tu. ler que. seus in his que seruādo seruari non possunt: vt. l. pdicta: ꝛ. ff. de pe. here. l. diuus vin.

f ¶ Dubium. cōi opinione canonicoꝝ vel ꝓbabili iudicio: lz forte secus contingat. arg. ff. ō mino. verū. §. si locupleti. ꝛ intellige nō sit dubium quātum ad se: qꝛ sufficit ab initio bene gestum. ff. de neg. ge. sz an vltro. §. i. vel dic dubium. s. cōi opinione clericoꝝ.

g ¶ ꝑ hoc. i. per capitulum leonis. xv. q. i. possessionis.

b ¶ ꝑpetuas. ppetue. n. intelligunt ex eo qꝛ fiunt ecclīs ꝛ ꝛ non psonis: vt. s. c. pri. ꝛ. ff. de annuis lega. annua. ꝛ. xij. q. ij. liberti: qꝛ ecclesia non moritur vt ibi dr: ꝛ. s. de instī. cuz veniss̄ent. si fiūt psonis sine tēporis prefinitione durabūt in eorū vitā. ꝛ. q. ij. hec vsus prestatio. ꝛ. xvi. q. i. possessiones.

Pastoralis. ¶ Cōis visio. secūda ibi ad quod. Ab. si.

i ¶ Dionisij. xiij. q. i. ecclesias. ff. dist. c. i. ꝛ. lxxx. dist. c. epo.

k ¶ Obuētiones. i. fructus vel redditus retenta sibi ecclesia cū sustentatione vicarij.

l ¶ Sustentatiōe. sufficiēti. s. de preben. de monachis vbi de b. ꝛ. s. de sup. ne. prela. sicut.

m ¶ Concilij. ꝛ. j. de cēsi. ꝓbibemus.

n ¶ Cōstitutione. xii. q. ii. bone. rei. ex hac lra videt manifeste q̄ epūs posset dare qnquagesimam vel centesimam partem sine consensu capituli ut l predicto ca. bone rei. non obstāte iuramento de non alienādis rebus eccle. j. de ec. edi. tua. ꝛ. s. de iureiur. ītellectis. nemo enīz potest epm accusare de eo q̄ tēplum dei edificat. ꝛ. q. ii. auruz. Item qꝛ sufficit semel a iure fuisse cōcessum vnde nō est viterius necesse adire pretorē. ff. de condi. instī. q̄ sub ꝑditione. §. vlt. arg. j. j. de dona. pastoralis. ꝛ. s. eo. c. pri. xij. q. ij. si epūs. ꝛ. s. eo. cuz nos. ℔. ꝛ. T. cum eo dicunt q̄ ēt in hoc casu regritur consensus capli. lz. n. ei p̄mittat a iure alienare cā necessitatis ul' vtilitatis: regri tñ oz consensus capli. xij. q. ij. sine exceptione. Lra tñ ista ꝑdicit ꝛ Jo. idem dicit sup illo. c. bone rei. illud qdem securum est dicere: ꝛ exponebant lram sm q̄. T. exponit. i. salua ꝓstitutione: qꝛ nec derogatur p istud rñsuz illi canoni bone rei. nec dr ibi q̄ epūs posset illā donationem facere sine consensu canonicoꝝ: sed bec lra ꝓprium īnuit. ꝛ. j. de dona. ad apostolice vbi de hoc.

o ¶ Quinquagesima. īmo q̄nqz maiorem portionem si multū abundat de auctoritate tñ superioris: q̄nqz nō tantam: q̄nqz nihil si grauatur ecclesia. j. de donatione. apostolice. Jo.

matur de ipsa: cenobijs vel ecclesijs cōuentualibus ad quas ius p tinet patronatus liceat ꝓferre[a] perpetuo vacātes ecclesias baptismales. ꝛ īfra. ¶ Alterius[b] ēt q̄nis solutio ex epistola leonis[c] pape colligitur euidēter in qua legit: ne quis epūs de rebus ecclesie quicquaz donare vel pmutare vel vendere[d] audeat nisi forte aliqd horum faciat vt meliora ꝓspiciat: ꝛ totius cleri tractatu[e] atq̄ cōsensu id eligat qō nō sit dubium[f] ecclesie ꝓfutuꝝ. Jrrita enim epoꝝ donatio vēditio ꝛ commutatio rei eccl'iastice erit absq̄ cōniuentia ꝛ subscriptione clericorum. p[g] hoc. n. noueris solutam scōo loco ꝓpositā q̄nem: cum cōcessiones eccl'iaꝝ ad ppetuas[h] alienationes nō sit dubium pertinere.

Idem epo belicēn.

Epūs parochiales ecclesias vel obuentiones ipsarum de consensu patroni sine cōsēsu capituli sui monasterio conferre non potest.

Pastoralis officij diligentia et īfra. ꝓterea q̄situsti cū auctoritate dionysij[i] fuerint parochie limitate q̄tenus singularuz pocbiarum ꝓuentus in vsus ecclesie cederēt necessarios ꝛ stipendia mīstrorum: si epo liceat sine auctoritate summi pō. vel saltē sine sui capituli volūtate viris religiosis cōferre obuentiones[k] alicui⁹ parochialis ecclesie sustentatione[l] vicarij reseruata. ꝛ cum lat. cōcilij[m] statuta prohibeant ecclesijs nouam imponi vel augeri veterem pensionez: postulas edoceri an epūs valeat religiosis consentiente patrono totaz ecclesiam vel de nouo conferre aliquam portionez. ¶ Ad quod breuiter. R. q̄ salua constitutione[n] canonica de concedenda pijs locis quinquagesima[o] portione: neque primum neqz secundum potuit facere epūs nisi de licētia ro. po. preter sui capituli voluntatem.

Innocen. iij. archiepo senoñ. ꝛ eius suffraganeis.

Ad concilia prouincialia uocandi debent ꝛ admitti cathedralium ecclesiarum capitula.

Si membra corporis ꝛ īfra ꝓuincie senoñ. capitula cathedralium ecclesiarū ad nos q̄rimoniā trasmiserunt q⁹ archiepūs senoñ. ꝛ eius suffraganei ꝓcuratores eoruz nuper ad ꝓuinciale[p] cōcilium conuocatos ad tractatū eorū admitteꝛ noluerunt: ꝛ infra. ¶ Visum fuit nobis ꝛ fratribus nostris vt capitula ipsa ad huiusmodi cōcilia debeāt iuitari: ꝛ eorū nūcij ad tractatum admitti: maxime super illis que ipsa capitula contingere[q] dignoscuntur.

Rubrica de his que fiūt a maiori parte capituli.

Ex concilio latera.

Ordinatio maioris ptis capituli p ꝓtradictionē ꝛ appellationez minoris partis nul rōnabile apponentis impediri non debet.

Cum in cunctis[r] eccl'iis qō pluribus ꝛ saniorib⁹ fratribus visum fuerit incūctanter ōbeat obseruari: graue nimis ē ꝛ reprehensione dignissimū q⁹ p quasdā eccl'ias pauci q̄nqz nō tā de rōne q̄ de ꝓpria voluntate ad ordinationē ecclesiasticā ꝓcedere nō pmittūt[s]. ¶ Quo circa pūti decreto statuimus ut nisi a paucioribus ꝛ iferioribus aliqd rōnabilit[r] obiectū fuerit ꝛ ostēsuz[t]: ap. re. ꝓualeat sp ꝛ suū cōsequatur effectum qō a maiori ꝛ saniori ptē capituli fuerit cōstitutū[u]. Nec ꝓstitutionē nr̄am īpediat si forte aligs ad cōseruandā ecclesie sue consuetudinē se iuramēto dicat astrictuz. nec enim iuramēta[v] sed potiꝰ piuria sunt dicenda q̄ ꝓtra vtilitatem ecclesie ꝛ scōrum patrū veniunt īstituta. Si qs aūt huiusmodi consuetudines q̄ nō rōne iuuantur nec sacris congruūt institutis iurauerit ꝓsumpserit: donec dignā egerit pēitentiam a perceptione sit dominici corporis alienus.

Celestinus iii. claremē. epo.

Canonic⁹ nō iudicat eccl'iaz rōne ꝛ pietate nititur. ix. di. sana qppe. lx. di. multi in fi. ꝛ. iiij. q. iij. §. itez iusiurādi presumit ꝑ pluralitate. lxi. di. nullus in fi. nisi ꝓrium probetur vt hic patet. ꝛ. xxiij. di. illud. ꝛ. s. de elec. dudum.

q ¶ Contingere. ꝛ merito. qꝛ qō oēs tangit ab oib⁹ oz cōprobari. lxiiij. di. c. i. ꝛ. lxiii. dist. c. i. ꝛ viij. q. i. lz ergo. ꝛ. s. de rēpo. oz. si archiepūs. vbi de b. ꝛ. ff. de adop. nam ita. ꝛ. ff. de mino. in cause. §. cā. ꝛ. l. ēt. §. vlti. ꝛ ff. de iure annu. aureo. diu⁹. ꝛ. ff. ō aq̄. plu. ar. in ꝓcedēdo. ꝛ in auc. vt spōsa. lar. §. ad h quoq; colt. viij. lasci vo hmōi ꝓcilijs interesse non debent nisi spāliter luitentur. lxiij. di. adrianus in fi. uel ēt nisi spāliter tractaret cā fidei. xcvi. dist. vernā. uel nisi tractaret de matrimonio qꝛ cum tales cause eos tangant possunt ltereste. xxxv. q. v. ad sedem.

Rica de his ō fi. a maiori parte ca Supra visū est de his q̄ fiūt a prelato ꝛ capło: sed qꝛ quedā ptinent ad capłm tñ in ḡbus pagendis sepe discordant ꝛ dubitari pōt quid iuris merito subijcitur ista rubrica. ab.

Cum. ¶ In

c vniuersitatib⁹ eccl'iasticis prevalet regulariter qō fit a maiori partr: nisi minor pars rōabiliter ꝓdicat. h. d. ꝛ clarius. primo ponit factū reprehēsibile. scōo ꝓuidet per statutū ibi. quo circa. ab. si.

r ¶ In cūctis. lxv. di. c. i. ij. ꝛ. iij. s. de elec. licet xxiij. dis. in noīe dñi. xx. di. de qbus. ꝛ. ff. de re iudi. du. ex tribus.

s ¶ Permittūt. appellādo ꝛ impediēdo de fō.

t ¶ Rōnabilt[r]. ar. q̄ nō stat sp maiori parti nec pluralitati: ut h. ꝛ. xxxi. di. nicena. s. de elec. ecclesia vestra. ff. ō seruitu. pdi. p fundū. xij. di. non liceat. ꝛ. ff. de pact. maiorē. arg. ꝓ. lxiij. dis. plebs. isti. ō satisda. tu. §. sed ꝛ ex testamēto. solu. illud regulare ē ut sp stet maiori parti sed maior pars ē illa q̄ maiori

u ¶ Ostensum. ergo non sufficit obijcere nisi probetur ꝛ hoc ꝓbabit coā superiore. s. de elec. venerabilem.

v ¶ Constitutū. ꝛ ita capłm pōt ꝓstōnem facere vūtamen iter sint omnes quos ꝓstō tangit. de hoc no. s. de consti. cū oēs als. pūtes in preiudicium absentium nihil ꝓstituere possunt: vt ibi circa alia negocia ad minus due partes debent esse pūtes. ff. qō cuiusq; vniuersi. l. nulli. ꝛ. l. plane. ꝛ. ff. de decre. ab oz. fac. l. iij.

y ¶ Juramēta. sic. s. de iureiur. sicut nostris: ꝛ ita si iuramēta sint scā in genere restringēda sunt circa bonas ꝛ licitas ꝓsuetudines. ar. s. ō iureiu. quāto. ꝛ. c. ad nostram. iij. si spāliter iurāt statim sunt periuri. B.

a Q Uesiuit. ¶ Cõis diuisio. scda pars ibi fraternitati. ab. si.
¶ Ecclesiam tuam. i. tue iurisditioni subiectam. sile. s. de auc. ꝛ vsupal. c. i. ꝛ itelligitur hoc vbi canonicus non habet ius epale in ipsa ecclesia alias si hñet: ꝛ ei denegarẽ debita pensio: vel aliqua offensa digna excõicatione cõmitteretur bene supponeret eccliam interdicto non nego tñ honestius psonas iterdicere non. n. ecclesie delinquunt sed psone in auẽ. de man. prin. §. oportet col. iij. ꝛ arg. ĵ. de pe. lz xvj. q. vi. illud hoc dixit Lau. sed ecclesia pp delictum alicuius iterdci nõ debet sed ille qui deliqt puniat: qꝛ illi q nõ peccauerunt non debẽt puniri nisi ille q deliqt sit dñs loci: qꝛ tunc pp delictuz eius terra supponit iterdicto. ĵ. de spon. non est vobis. B.

b ¶ Assensu. qꝛ tal sñia nõ tenet cum lata sit ab eo q nõ hz iurisditionez. ij. q. i. in primis. C. si a nõ ppe. iudi. l. i. ꝛ. s. de cõsue. ad nostram'. R.

c ¶ Deliquerit. xxj. q. vj. cognouimus: ꝛ. c. illud qꝛ pacta suos pprios tenere debet auctores: ut hic dicit. C. de pe. sanctimus. C. nevro. pro ma. ob maritorum. xj. q. iij. illud: ꝛ. ĵ. de sen. ex. romana. §. fi. sed contra videt qꝛ perit iustus pro impio de cõ. di. i. in scã. xv. q. ul. cum multe sol. qõ hic dr locum habet in pena spũali qõ dr in ẑnijs hz locum in pena tpali: que qñqz ponit alteri p peccato alterius: vt. i. q. iij. §. item p peccato vel hoc regulare ẽ illa casualia sunt. T.

Q Uore. ¶ Sũmatur ut in rubro quo ad tituluz. in prima parte ponit factum. in secunda decisio ibi: quia vero Ab. si.

d ¶ Annulo. sic. s. de re iudi. cum olim. propter hoc tñ non fuit istitutus cũ in possessionẽ missus nõ fuerit: vt. ĵ. sequitur vnde versus non renuo primum nisi firmus habere scõm.

e ¶ Eoꝛ. i. executorum.

f ¶ Augusten. cui. h. dictus. b. reuerẽtiam exhibuit tãquam ppposito vt segtur. ĵ. tandẽ idẽ. ℔. mortuꝰ est eo mortuo capitulum statim eligit istum in ppositum dcñi. b. prius appellãre q ipum non eligerẽt cum ad ipm spectaret prepositura de hac appellatione fit mẽtio iferius hec oĩa habentur in integra.

g ¶ Inuestitus. i. missus in pos.

h ¶ Mãdatum. sic patet q pp talem iuestituram quã fecit cum annulo: nõ efficit qs possessoꝛ. ĵ. de dona. p tuas: arg. s. de re iudi. cum aliqbus: qꝛ in adipiscẽda possessione actus corporalis acgritur. ff. de acq. pos. possideri. §. in admittẽda. argu. ẑ. s. de cõsue. et lris: ꝛ. xvi. q. vii. ẑ sanctoꝛ: ꝛ. q. i. moderamine: ꝛ. C. de sacrosan. ecde. vt iter diuinum: ꝛ. ff. de ẑhen. empt. ꝛ vẽdi. clauibus ꝛ. ff. de aucto. iudi. pos. quãuis ꝛ. s. de vo. ꝛ cõtu. cõtingit. ff. de dã. ifec. si finita. §. vlt. item hic pz q ꝛ papa mandat alicui dari ꝓbendam: ꝛ capĩm alium eligit tenet electio: de hoc dcñ est. s. de preben. dilectus filius Jo.

i ¶ Ratione. quia erat in minoribus ordinibus constitutus: vt patet in integra ꝛ quia reuerentiam faciendo illi. h. iuri suo renunciauit: vt hic sequitur.

k ¶ Renunciasse. no. hic arg. de tacito cõsensu ꝛ lz verbis non renunciet aut nõ cõsentiat ipso facto tñ cõsentit. xxiij. q. ij. bonorum: ꝛ. s. de trãsac. exlrĩs ꝛ. xliij. di. sit rector. ff. mandatis. si procedente. §. lucius. ff. ad munici. l. ij. ꝛ. s. de of. delega. gratum: ꝛ. c. cum olim in fi. a ẑrio sensu. ff. de iof. testa. si ꝓponas. §. i. ꝛ. l. nihil ꝛ. l. vlt. ꝛ. ff. de publ. si ego. §. i. ꝛ. ff. de mino. si filius ꝛ. C. de iure do. ipe. l. ij. arg. ẑ. ff. de decu. berẽnius. §. vlt. ꝛ. s. de ꝓben. dilecto. Jo. ℔reterea lz renunciatio sit tacita: valet ẽt citra auctoritatẽ superioris lz expressa nõ valeat sine auctoritate superioris. s. de renũ. admonet sicut plus valet tacita prohibitio q̃ expressa cũ. s. litem cõte. ff. de sol. si qs stipulatus. ꝛ. in melle. ff. co. ti. ꝺo procuratoꝛi. §. vlti. Lau. sed qd si alius ageret ẑ illum ppositũ: ꝛ cassaret illius electo nũquid isti q exhibuit reuerẽtiam põt agere p prepositura nõ: qꝛ filius exheredat⁹ si approbauit testm patris: nõ põt postea impugnare. C. de iof. te. parentibus: ꝛ si ali⁹ impugnaret testm ipse tñ non põt petere vltra q̃ sibi ẽ relictum. ff. de lega. prestan. ẑ. §. his q vin. item arg. q actio semel extincta nõ reuiuiscit. ff. de sol. q res. §. aream ꝛ de conse. dist. iij. queris. itez arg. q lz res deueniat ad eum casum a quo potuit hre principium: non valet.

l ¶ ℔er appellationẽ. sic. s. de elec. cũ iter. R. qꝛ ei⁹ nõ intererat appellare post reuerentiam prestitam. ij. q. vi. nõ solent. appellatio enim nõ impedit ne id fiat q perpetuo edcõ decernitur. ff. de ap. re. vel nõ. l. vlt. Lau.

Q Xparte. ¶ Cõis diuisio. secunda pars ibi statuimus. Ab. si.

m ¶ Fabricam. lz enim ille solus teneat ad restõnem fabrice qui partem deputatam fabrice recepit: vt. ꝛ. q. iij. vnio: ꝛ. q. i. decernimus: tñ ille cõferre tenetur. xvi. q. i. monachus ꝛ de ec. edi. c. i.

n ¶ ℔lurimoꝛ. hic ergo valet sñia plurimoꝛ qꝛ euidẽs ẽ illos rõne iuuari. s. eo. c. i. sic lxv. dist. c. i. ꝛ. ii. ꝛ. s. de temp. or. nec epi. B.

Rubrica ut ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur.

T Nocen. iij. mediola. archiepiscopo.

¶ Occulta collatõ beneficij lz sit suspecta bene ualet dũ modo alias legitime facta probetur.

T nostrum°, pdeat de cõstitit q predictus. B. de prepositura nõ fuit aliqtenus iuestitus⁸: ꝛ si mãdatum ᵇ fuerit ut de ea inuestiret. de qua ẽt si iuestitus fuisset: ĩ uestitura eius p ꝑ. n. certa fuit ratione cassata. que nec ẽt si cassata fuisset: p hoc q dicto. B. reuerentiaz exhibuit q̃ debet ppposito: iuri suo renũciasse ᵏ videt: Nos attẽdẽtes sibi de iure non potuisse cõpetere ut p appellationem ˡ ob id interpositam cõem ordinationem ecclesie impediret: intelligentes ẽt te a maiori parte tam dignitate q̃ numero eorum quos eligendi ius cõstabat habere: electum fuisse canonice in prepositum: electionem tuam auc. ap. cõfirmamus: prefato. B. sup prepositura silẽtium ponentes.

T Dem.

¶ Prelatus cũ maiori pte capituli ẑtradicẽte miori statuere põt q ad necessariã reparatiõez fabrice quilibet canonicus conferre teneatur.

Q Xparte tua nobis fuit frater archiepe intimatuz: q ad restaurãdã fabricaz ᵐ rothomagen. ecclesie tractatuz cõiter habuistis: te postulãte ut qlibet canonicoruz tecũ pariter aliquã suoꝛ redditus portionez opi tã pio ꝛ necessario deputaret ꝛ ifra. ℣ Statuimus vt si q uestrum tuis frater archiepe ꝛ maioris ꝛ sanioris partis capituli statutis sup hoc durerit resistendum: obtineat sñia plurimoruz ⁿ.

Rubrica ut ecclesiastica benefi.

Supra visum est de collationibus beneficioꝛ fiẽdis tã a plato cum consensu capituli q̃ ab ipso capitulo tñ: verũtamen qꝛ beneficia ipsa debẽt cõferri sine diminutione merito subiicitur ista rub. Ab. si.

T nostruz. ¶ Rubrica sufficit p summario. vel sũma sic fm ab. vt in rubro. ꝛ est casus no. non tñ facit ad titulum: nec oẽs idistincte hoc tenẽt: sed maioꝛ pars concludit cum hoc sũmario: vt. ĵ. dicek. diuidit in quattuoꝛ partes. primo assignat papa cãm sue rõsionis. scõo ibi cum. n. processus pape ponit executio ꝛ ad obiecta rõsio. tertio archiepi in cõuincibilis reprehẽsio ibi oĩbus: quarto caute ꝛ necessarie istructionis prouisio ibi credimus ꝛ pone casum in terminis vt in glo. i. ab. si.

o ¶ Ut nostrũ. vt plene itelligas hãc decre. sic pone casuz aliter nõ bñ itelliges itellerit dñs papa q cãcellaria mediol. ecclie vacauerit vltra annũ: ꝛ sic ptãs cõferẽdi illã deuoluta fuerat ad papã. vñ mandauit papa mediolañ. archiepo vt ipsaz cõferret cuidã. ℔. subdiacono dñi pape. ꝛ si post receptionẽ lraz aliqd faceret in ẑrium: illud caffauit: archieps receptis lris rñdit: q illi cãcellariam non contulerat: qꝛ pp grauamina debitoꝛ renunuerat fructꝰ ipsius. de q̃ rñsione fcm fuit publicum instrm: visis lris die sequẽti rñdit ẑrium q mãdatũ dñi pape adiplere nõ poterat: qꝛ reseruatis sibi, puentibꝰ iam decẽ mẽsibus elapsis cõtulerat eã cuidã. ℔. noie: ꝛ de hac rñsione fcm fuit aliud instrm: ista relata fuerũt dño pape ꝛ instrã ostensa. ℔apa ẽo itelligẽs varietatẽ huius rñsionis: statim mãdauit archiepo vt ad pñtiã suã mitteret, pcuratorẽ idoneũ: ꝛ oñderet q ipse cancellariã cõtulisset psone idonee ꝛ modo canonico: ꝛ tpe cõpetẽti. ꝛ idẽ. ℔. rem-

ret. si vellet defendere ius suū: accessit ꝓcurator archiepi: ⁊ ille. ℔. ⁊ ꝓduxerunt duos testes in pñtia pape q iurati dixerūt: ꝙ pax post mortem cācellarij archiepi ꝓtulit cācellariā dcō. ℔. rediens sibi ꝓuentib⁹ ⁊ illū iuestiuit p librū: ꝓcipiendo ꝙ illud esset secretum: ⁊ vn⁹ testis adiecit ꝙ post mādatum dñi pape eo vidēte tradidit ei sigillū: alter dixit se hoc audiuisse: ⁊ ꝓcurator hoc idem fuit cōfessus ꝙ audiēs papa mandauit ꝙbusdā: ꝙ si post ꝑm mādatū p qō totū negociuz reuocabat ad curiā ei tradidit sigillū talē traditionē decernerēt nullā cē ⁊ ihiberēt illi. ℔. ne sigillo vlterius uteret: qō totū fcm̄ est: ⁊ ꝓhibitus fuit vti sigillo: ꝓ hoc ītellige illaz decre. §. de ap. vt nostrum q̄ est pars isti⁹ ⁊ illaz debes hic legere in pn. qz ꝓcedit istā vt patet in antiqua cōpillatiōe. ℑ Dropter hoc archiepūs misit nūcios ad dñm papā post multas allegatiōes ⁊ excusationes ipsi⁹ archiepi: ultimo ꝓponebat dict⁹ archiepūs ꝙ cū nullus debeat sine accusatore dānari: nec aliqd sit actum in ꝓdcō negocio in forma iudicij: testes ꝫ eum recepti nō poterāt sibi ꝓiudicare: qz ꝫ allegatio uidebat tāgere ꝓsonaz dñi pape. Aptius vult exprime re in hac decre. cām quare mādauit ingri ō ꝓdictis ne qs crederet ꝙ in fcō isto ꝓcessisset ⁊ ꝓsequaris postea ut sequtur in lfa: hoc ītellecto: qō premissum ē satis pz ītellectus capituli: ⁊ fine hac suppletiōe nō bene intelligeres: ⁊ hec omnia ⁊ alia cōtinentur in ītegra.

a ¶ Iudiciū. q. n. iudicat eqtatem ꝓculis sp debet hr̄e. ff. de eo ꝙ certo lo. ꝙ si epūs. §. in summa ⁊. iiii. q. iiij. c. i.

b ¶ Sine accusatiōe. hoc ē generale vt. ij. q. i. de manifesta rii. q. iiii. qsqs ptātē: excipiuntur qdam casus ꝑmo si suspecta scriptura in iudicio ꝓferat. C. de ꝓba. iubemus si ꝓcar testis fuerit ⁊ vacillauerit in iure. C. de testi. nullum: ⁊. j. de pe. super his. si tutor suspectus est. ff. de suspe. tut. l. iii. §. ꝓterea vidēdum si maritus accusauerit vxorem de adulterio: ⁊ ipsa replicat de lenocinio. ff. de adul. l. i. §. si publico: si iudex repiat accusatorē calūniari. ff. ad turpil. l. i. §. i. ⁊. ii. q. iii. §. notādum ⁊. j. de calū. c. i. ⁊. ii. si in modū ingsitionis cognouerit de crimine. §. de accu. qualr̄ ⁊ qñ: ⁊. c. ingsitionis: si īfamatus deficit in purgatione. j. de simo. de hoc cum suis cōcor. si crimen est notorium. ii. q. i. de manifesta: ⁊. j. de accu. euidentia. si corrumpit testes aduersarii. iii. q. vii. §. tria. ver. si qs aūt Io.

c ¶ Cōmisse. quapropter mādauit fieri ingsitionem ꝫ archiepm an tradiderit illi. ℔. sigillum post scm̄ mādatum vt dixi in casu: ⁊ ꝙ probaret illa tria que sequuntur.

d ¶ Probāte. si. vi. q. vl. actor hec regula fallit: naz rōne ꝑsumptionis aliqñ trāsfert ꝓbatio ad reum: ut hic ⁊. s̄. de ꝓcur. ex īsinuatione: ⁊. s̄. de iureiu. c. ult. ff. de dona. ītер vi. ⁊ vxo. qntus mutius. item fallit cum actor fūdauit ītētionez suā iure cōi. c. di. ꝫ morē: ⁊. xvi. q. vii. oēs basilice: ⁊. C. de ꝓba. siue possidetis. item cum rē⁹ sponte assumit onus ꝓbādi. ff. de ꝓba. circa idez in cōibus iudiciis utriusqz probatio audit. s̄. de proba. ex lr̄is. item cū vterqz dicit se possidere. s̄. de proba. lz ⁊. ff. de iudi. in trib⁹. item in crimine falsi vtriusqz testes audiuntur. C. de fal. ubi. Item in crimine lese maiestatis in sacrāmētis desertis in proditōne patrie ⁊ in crimine peculatus vtriusqz testes audiunt. C. de aboli. fallaciter ī fi. peculatus dr̄ furtū de re publica. xviii. q. iii. qd ergo. ff. ad. l. pecul. l. i. Io. itez ꝓuilegium actoris trāsfert onus probādi in reū: puta si pupillus vel mulier repetat solutum tāquam īdebitum: reus tenet probare debitū. ff. de proba. cuz de īdebito. §. finaūt. item delictū ipsius rei trāsfert onus probādi in ipm qz ꝓbata solutione si eā negauit tenebit probare se debitū recepisse: ut in. l. ꝓdcā cum de īdebito circa pn̄. ⁊. j. de sol. is q. item negatiua que hz in se affirmatiuam īplicitam probari dz a reo. s̄. de renūci. sup hoc: ⁊. j. de suc. ab inte. c. cum dilect⁹ ar. ff. de proba. ab ea parte. §. si qs ⁊. l. si filius: ⁊. iii. q. ix. indicas tan.

e ¶ Porro. hic īcipit assignare cām cōmisse ingsitionis ōre sibi fidem fieri mādauit sup tribus articulis. ⁊ primo ostēdit de tertio postea de scō circa prin. §.

f ¶ Occulta. no. ꝙ presumit ꝫ occulte dantes vel faciētes vel iudicantes. s̄. de of. dele. consuluit: ⁊. ix. di. anastasius: ⁊. ff. de iure fisci ita fidei ī pn. ff. de admi. tu. nō estimo: ⁊. xviij. q. ij. pnicioſam: ⁊ tenebre apte sunt ad fabricādum falsum. ff. de ven. inspiciēdo. l. i. §. de īspiciendo: tñ si ille cui datum est occulte sit capax: occulta donatio non viciat donationez. C. de dila. l. i. li. ꝛ. ⁊ electiones clandestine nō valēt. s̄. de elect. qz pp in fi. tan.

g ¶ Laterañ. concil. s̄. de cōcess. ꝓbende nulla.

b ¶ Diuinare. sicut ⁊ paulus ꝫ eēt spiritu dei plenus: non tñ potuit screta diuini cōsilij agnoscere. xxii. q. ij. beat⁹ nec tenet quis diuinare. ff. mandati. si fideiussor. §. si cum debitor: ⁊. ff. ad. l. aquil. si putator.

i ¶ Grauamē. imo de iur̄ fuit. C. ō ꝓba. siue-

k ¶ Sed gr̄a. tñ cū prime confessioni ipsi⁹ esset stādum. s̄. de ꝓba. ꝓ tuas ⁊. s̄. ō ꝑsum. lr̄as nisi ꝓbaret se errasse. j. de cēsi. olim. C. de erro. ad no. l. ul. ⁊. s̄. de ap. cum cām: ⁊. s̄. de cōfes. c. ult. sed in hoc nō vr̄ ꝙ posset errare: qz de facto suo cert⁹ esse dz. s̄. de rescrip. ab ercōsato. ex varietate ergo rñsi presumit ꝫ ipz archiepm. iiij. q. iii. §. item q falso vel varie. j. de pe. super his. ff. de qōnib⁹ de minore. §. tormenta in fi. ⁊. l. ex libero in prin. Io.

l ¶ Quod etiam. hic respondet scē obiectioni archiepiscopi.

m ¶ Per testes. productos in ꝑsentia pape: vt dixit in casu.

n ¶ Et ideo nos. hic rñdet ad id qō dixit ꝙ nullus debet sine accusatore dānari: oñendo cām qūare commisit inquisitionem.

o ¶ Cōtrarietatem. qm̄ q allegat ꝫria nō dz audiri. C. de lib. cā cuz precum: ⁊. s̄. de appel. solicitudinem: ⁊. lxxiij. distin. gesta. xviii. q. vii. ꝙ autem Lau.

p Carnalitatem. in hoc casu dicit Lau. epm simoniam cōmittere vbi pp consanguinitatem concedit alicui beneficium al̄s nō cōcessurus: qz in iustus cor de amor. ⁊c. vel sordibus precibus sacerdotalem dignitatem receperit ⁊c. i. q. i. si quis neqz argu. j. de simo. veniens: ⁊. c. nemo: ⁊. c. tua nam ex quo fauor tertij nimiuz fauoris inducit multomagis fauor illius qui ordinatur. i. q. i. sunt nonnulli. Lau. Et sic consanguinitas īducit suspitionem: ꝙ donatio sit vitiosa. x. q. ij. episcopus. lxxxvij. distin. decēter: nam in clandestinis ⁊ domesticis donationibus facile quid confingitur! p negocij qualitate. C. de dona. l. donatio. §. i. Sicut alias cōsanguinitas elidit suspitionem. s̄. de coha. cleri. ⁊ mu. a nobis: ⁊. c. tua ⁊ par affectionis causa omnem elidit suspitionem. ff. de ritu. nupti. non solum. §. denuo. Joānes.

q ¶ Sub modo. no. ꝙ sicut conditio inducit simoniam. i. q. ii. quā pio: ⁊. s̄. de pac. pactiones: ita ⁊ modus qz modus equippollet conditioni. j. de conditio. appo. c. ij. ⁊. iii. xxvii. q. i. si infidelis. C. de his que sub modo le. vel fideicom. relin. l. i. īmo magis est obligatus sub modo q̄ sub conditione: nam cui aliquid relinquitur sub modo etiam statim potest illud petere si caueat de eo adimplendo. ff. de fideicom. liber. cum in testamento: ⁊. ff. de condi. ⁊ demon. qbus dieb⁹. §. ult. Si uero sub conditione aliquid relinquitur non potest peti nisi conditione extante. ff. de condi. ⁊ demon. q heredi. §. ult. Joānes.

r ¶ Dartem. j. de censi. prohibemus.

s ¶ Diminutione. i. q. iii. si quis prebendas. s̄. de preben. maiori: ⁊. c. vacante. c. cum cām.

t ¶ Consequitur. ex pactione in eo apposita Vin.

u ¶ Ut ipse. donator vel alius qui percipiebat ante Vin.

a ¶ Cõstituat.cũ capitulo suo non cũ eo qui habiturus est beneficiũ ꝛ hoc publice faciat vt vitetur suspitio sicut põt itelligi.s.de pben.significatum ꝛ sic pz qꝫ epꝰ põt ad tps ex iusta cã retinere fructus vacantis beneficij si forte grauatur debitis Jo.ar.j.de vb.si.c.pe.

Rica de reb⁹ ecclesie nõ alie. Supra visuꝫ est de collatiõe pbẽdaꝝ ꝛ bñficiorũ.sed qꝫ pbendati et bñficiati iterdũ alienant bona prebendarum ꝛ beneficiorum iõ subiscitur hec rubrica.Ab.si.

b ¶ On licet ad aliã partẽ ꝛ sine causa:ex cã tñ possꝫ arg.xii.q.ii.bone rei.j.de ec.edi.ad audientiaꝫ ꝛ.xvi.q.i.§.sicut duo.ꝛ .j.de excess.prelato.sicut vnire. Quidam tamen hoc concedunt ut ala.dic de hoc uc.j.de reli.do. constitutus.

c ¶ Cõmutare.x.q.ii.bius.§.sed ꝛ permutare.

¶ Qui res. ¶ Sumak ut in rubro pz vnũ intellectũ qui satis placet nec diuidit.ab.si.

d ¶ Regib⁹.xvi.q.i.in canonibus.

e ¶ Egentium.xvi.q.i. quoniam quicquid.

f ¶ Irrita.xii.q.ii.quicũ qꝫ militũ.ꝛ.c.de rebus. ar.j.C. de quadri. prescrip.bene a zenone.sol. lex ista non obtinet pz canones ẽin.

g ¶ Ercludãt.ut sic puniant i quo deliquerunt sic.s.de tẽpo.ordi.lras ꝛ.j.de iurepa. pastoralis.ꝛ.xvii.q.iiij.frater.ꝛ .c.se.j.ꝺ imu.ec.c.vlti.

¶ Consensus. ¶ Licet cõiter sumak ut in rubro nõ tamẽ placet id qꝺ vꝺ de estimatiõe ut infra dicã cũ glo.ꝓmo ponit dictũ.scõo adducit vnã limitationem ibi ita.ab.si.

b ¶ De familia.naz benemeritos posset manumittere lz ecclesie nihil cõtulisset.xii.q.ii.si quos de seruis ala.ꝛ hic de cõsensu episcopi.xii.questione.ii.placuit.

i ¶ Modũ.i.quãtitatez vel estimationem in duplum ut res quã ꝺdit valeat duplũ qꝫ mãcipiuz: ut canones dicunt.xii.q. .ii.epꝰ qꝫ mãcipium ꝺ qꝫ bus fit hic mentio.tã.

k ¶ Posteritate.cũ parẽtibus manumissa.qꝫ post manumissionẽ ꝓles a liberto suscepta nulli⁹ patrocinio ẽ obnoxia.C.ꝺ ope.lib.l.antepe.ul'ẽ spãle i prolẽ liberti ecclesie ut semp sit ecclie obnoxia ut hic.ꝛ.xii.q.ii.liberti.ꝛ.c.lõgingtate.idem est in alijs: vt qdã legiste dicũt. dũ viuit patronus.ꝛ pt libertine ꝺditionis.C.de lib.ꝛ eorũ li.l.vlt.sed illã legẽ qdã intelligũt de filijs manumissis cũ pfe vnde videt melius qꝫ spãle sit hic in ecclesia.

l ¶ Utilitates.i.operas tempore manumissionis impositas ipi liberto a dño.ff.de ope.li.l.iii.ꝛ.iiij.ꝛ.v.que tñ imponi non dñt venienti ad clericatũ.liiii.di.quicunqꝫ.

¶ Episcopi. ¶ Si prelatus nil ꝺ suo dãs ecclesie manumittit nõ tenet manumissio.h.d.primo ponit ꝓhibitio.scõo rõ.tertio revocat ꝺ secunda ibi impiũ.tertia ibi tales.ab.si.

m ¶ Episcopi.hoc.c.ẽ pars illius.xii.q.ii.ꝛ si illi.

n ¶ Cõferunt ergo a cõtrario sensu si de suis cõferunt:aliquos manumittere possunt.s.c.pri.xii.q.ii.epꝰ quis.T.

o ¶ Inferat.ar.cõtra.xii.q.ii.si quos.sol.ibi de cõsensu capituli hic ñ vel ibi de bene merito hic de male merito.

p ¶ Successor.j.de preca.c.ii.xxxv.q.ir.qꝫ quis.

Nulli. ¶ Primo ponit alienatiõis ꝓhibitio.scõo qd sit alienatio.tertꝺ pene igsitio.scda ibi alienatiõis.tertia ibi vnde.ab.si.

q ¶ Alienare.nisi ꝓ vtilitate ecclesie.xii.q.ii.sine exceptiõe:ꝛ cum iuris solẽnitate que habetur.xii.q.ii.§.hoc ius.hodie non seruatur.j.e.dudum ala.

q ¶ Immobilẽ.mobilia ꝺo qꝫ seruãdo seruari nõ possunt põt ꝓlatus alienaꝛ ad istar tutoris .C.de ad admi.tu.lex qꝫ in fi.ꝛ .C.qñ decre.opus nõ est.l.vl.

r ¶ Hypothece.hypotheca est obligatio rei imobilis.pignus rei mobilis quasi a pugno.in sti.de act.§.iter pugnus.T.

s Alienationis.verbũ alienatiõis in hoc loco largissime accipiꝛ.ꝛ sic.C.de re.alie.non alie.sancim⁹ ꝛ in autẽ.de non alie.ec.§.nos igitur.colla .ii. alibi stricti⁹ accipiꝛ ꝓ eo cõtractu quo trãsferꝛ dñiũ.C.ꝺ fũdo.l.i.ff.de vb.si.alienatiõis .ff.ꝺ alie.iu.mutã.cã fac.ex b .§.ii.C.de iure ẽphi.l.i.ala.et ita neqꝫ vendere neqꝫ sub cõditiõe tradere neqꝫ permutare vꝰ donare.vel emphiteoticũ ꝛctũ põt facere prelatus.

t ¶ Leonina.C.de sacrosã.ec. .l.iubemus.§.econom⁹.ꝛ.xii. .q.ii.monemus.Lau.

Si quis. ¶ Est tex.no.ꝛ quotidie allegaꝛ.sunt tres partes que patent sicut sũt tria dicta.secunda ibi qꝫ si tertia ibi sed etiã.Ab.sic.

u ¶ Defensorum.i.aduocatorũ vel procuratorum.xvi.q.i. de presentium.ala.

x ¶ Subscripserit.ar.qꝫ q ꝺ facto alterius subscribit cõsentire vꝰ.ff.de ī rem verso.l.pe.ff.qꝫ iussu.l.i.§.sed ꝛ si.xii.q.ii. nõ liceat.ꝛ.c.cũ redẽptor.ar.j.ff. de pig.ac.caius:ꝛ ibi ignorauit qd ꝛtinebaꝛ.sed verũ ẽ vbi ad auctoritatẽ ꝛct⁹ subscriptio desideratur qꝺ itelligas ꝺ hac distinctiõe.qꝫ aut subscribit qs noie alieno aut suo.si aliẽo nõ obligaꝛ qꝫ subscribit nec itelligitur cõsentire.ff.de instl.l. vlti. .ff.ꝺ resci.vẽ.ticius si noie suo aut sciẽter.aut ignoraẽter.si sciẽter tũc obligaꝛ ꝛ cõsentire videtur vt ꝓ ꝛ ī ꝓmis cõcor.ꝛ.ff.de pi.si fideiussor.§.i.si ignoranter ñ vꝰ ꝛsentiꝛ nec ei nocet.C. pl⁹ va.qꝺ agiꝛ.l.vl.C.de do. nec ignorãs.ꝛ.l.ꝓdcã cai⁹.tã.

y ¶ Iratus humano more loꝛtur qñ deus nõ iraſciꝛ.xii.q. .iiii.incommutabilis.

z ¶ Alienator.qui alienat in preiudiciũ ecclesie ẽt si iurasset nõ repetere revocare ꝺz alienationẽ nõ obstãte iuramẽto cũ sit illicitũ.s.de iureiur.intellecto.ar.ꝓtra de insti.cũ ueniſſent.sed ibi alias poterat cõsuli ecclesie p capitulũ in decre.itellecto nõ erat alius per quẽ posset cõsuli regno.Ber.

a ¶ Celeri simile.j.de loca.c.pe.ꝛ vl.vbi dꝰ qualiter intelligaꝛ de celeri:celeriter intelligo:in hoc casu antequã ledaꝛ ecclesia ex tali alienatione.

b ¶ Prosperint.per repetitiõem.ꝛ ita qui male alienauit rẽ ecclesie põt repetere:ut hic patet.ꝛ.xxxv.q.ir.qꝺ qs.ꝛ.s.de elec.nosti.qꝺ verũ ẽ:si in administratione tolerat secus si remotus fuerit.xii.q.ii.monemus ala.

c ¶ Remediũ.ꝛ ita est ar.qꝫ si dilapidator vult seruare ecclesiam indẽnem:qꝫ ñ remoueaꝛ:de hoc dixi.s.de elec.qꝫ sicut.

a ¶ Penam.s.depositionis.xii.q.ii.diaconi.ꝛ.C.de sacrosan.ec.l.iubem⁹.§. economus.ꝛ si satisfacere nõ posset.excõicabitur quousqꝫ satisfecerit.

b ¶ Nullas.ex hoc manifeste patet qꝫ alienatio qꝫ fit cõtra formã iuris nulla est ipso iure.s.de resti.ī integ.Constitutus.ꝛ.s.de his que fi.a ma.par.ca.c.i.ꝛ.xii.q. .ii.sine exceptiõe.ar.cõtra.xii.q.ii.si qꝫ de rebus hic soluit.s.ne se.va.c.i. Um.

a ¶ Personis.i.clericis omnibus ⁊ cõuersis ⁊ patronis.xvi.q.vii. filijs ac nepotibus ⁊ parochianis: qz eorũ interest sed persone alterius ecclesie non admittẽtur cum sit priuatum iudicium.

b ¶ Alienata. de facto quare ipso iure nõ tenet vt dictũ est. ⁊ no. q ecclesia habet actionẽ psonalem ꝛ alienatorem si est soluendo vel hz in rem actionẽ ꝛ possessorem. xii.q.ii. apostolicos ⁊ ẽ expressus. C. si tu. vel cu. l. iii. ⁊ vl. sed si obtineret ꝛ vnũ alter liberare. ff. de eo per quẽ factũ erit. l. i. §. si plures ⁊ si conueniat vnum non fit ei preiudicium quo ad alium. sola. n. solutio iponit ei silẽtiũ. ff. depositi. l. i. §. si apud. ⁊ C. si tu. vel cur. l. vl. sed nũquid ecclesia tenet cedere actiões suas soluẽti ꝛ aliũ nõ. cũ. n. cõueniat ex delicto suo vel ex maleficio nõ potest petere cessionẽ actionuz. ff. de admi. tu. si plures tutelã. ꝓterea alienator hz põt repetere vt hz of. sed ꝛ vt q nõ sit audiẽd⁹ cũ teneat de euictiõe. ⁊ dicit regula quẽ de euictiõe tenet actõ eundẽ agentẽ repellit exceptio. C. de euic. exceptione. ⁊ l. ob cãm rñdeo illud generale est: ꝛ hic si repellatur replicabit q rẽ ecclesie repetat: qz cõtract⁹ nullus est: ⁊ iõ nõ tenetur sicut excipit ꝛ mulierẽ de re vẽdita ⁊ tradita: sed ipa replicat factũ eẽ ꝛ velleianũ. ff. ad vel. si mulier. §. itẽ si mulier: nec mirũ si cõtingit hoc i prelato: qz iterdum accidit hoc in pũato. C. õ agr. ⁊ cẽsi. quẽadmodũ ti. ri. ⁊ est spãlis casus ⁊ si nihil hz prelatus nõ dabit precium. C. de rei vendi. si mãcipiũ. Iin. item ex hoc. c. dicũt qdã q plat⁹ vel ẽt glibet de eccl'ia põt agere ꝓ ecclesia sine lr'is õ rato. de hoc diximus. s. de ꝓcura. c. i. ⁊. §. de rescrip. edoceri. si. xii. q. ii. non licet ⁊ sunt eiusdem auctoris.

Audires. ¶ Ponit casum lr'alez. Jo. an. i eo q ꝓfisus de plato nulla interuenẽte scriptura fecit siluã ab ecclesia reducẽdam ad culturã ⁊ q ea fducta ꝓcederet sibi i emphiteosim: si postmodũ prelatus dubitauit ex quo res erat culta an possit dari i emphiteosim ⁊ rñdet: vt in lr'a. Ab. sic. Diuiditur: qz in prima parte decisse ponit factũ. in scõa ponitur ꝓuisio ibi illas. in tertia exceptio: ibi. nisi Jo. imol.

c ¶ Hereditario. i. in emphiteosim perpetuam. ꝛ. q. ii. hoc ius versi. perpetuo quoqz. Tan.

d ¶ Tũc. s. tpe ꝛctus. si. j. de ẽp. ⁊ vẽ. cũ dilecti. ⁊. s. de elec. dudũ. i. ⁊. ff. ꝺ eui. ex mille. §. i. ⁊ sic spectat initiũ ꝛctus. ⁊ si tũc ledit ex eccl'ia restituit. als si postea fieret res melior ꝓ sollicitudinẽ coloni si possessiones istas reddiderunt meliores nõ expellunt ex quo in ꝓncipio eccl'ia decepta nõ fuit. C. locati. edẽ quã. ⁊. C. de rescin. vẽ. ad rescindẽdã ne negligẽtia sua sit eis dãnosa. C. de alluui. l. vlti.

Quod super. ¶ Jurans nõ alienare bona ecclesie nõ potest alienare ea que sunt de mensa vel ea de qbus dubitatur an sint de mensa. b. d. vsqz ad. §. possessiones. vel sicut in rubro. ab. si.

c ¶ Possessiones. solent. n. plerũqz reges possessiones ⁊ redditus certos dare ecclesijs loco decimarũ. ⁊ hoc satis põt fieri pro decimis subtractis siue retẽtis: sed ꝓ futuris nõ videt admittẽda talis cõmutatio. j. de re. pmu. c. vl. ala.

f ¶ Excepit. i. recepit. si. s. vt lit. nõ cõte. qm̃ si. xxij. q. v. non est nostrum.

g ¶ Sacramẽto. nã qlibet eps qui ĩmediate dño pape subest iurat ei fidelitatem q non alienabit bona ecclesie nec infeudabit de nouo ⁊ idem iuramẽtum ꝓstant alij epi suis metropolitanis.

h ¶ Alienationis. largo sumpto vocabulo siue transferat dñium siue nõ. s. e. nulli. ⁊. C. de re. ec. non alie. sancimus.

i ¶ Intelligant. ad qõnẽ primã nõ rñdet forte iõ qz nõ exꝑsit quãto tpe tenuit ⁊ vtrũ an bona fides an mala fi. j. de spõ. de muliere. ⁊. C. de trãsac. ut rñsuz ala.

k ¶ Siue non. presumit tamen esse de mensa archiepi cũ sit in possessiõe earum. C. de rei ven. l. vlt. Lau.

l ¶ Consultius. i. vtilius: qz certius. j. de spon. iuuenis. Lau.

¶ **Possessiones.** ¶ Possessiões eccl'ie minus vtiles ꝓ vtilioribus de cõsensu capituli põt cps pmutare vel alienare. h. d. Ab. sic.

dẽ icõsultis" alijs ffribus in dãnum ei⁹ in ꝑpetuum locauerũt. ¶ Jõqz mandamus quatenus si uerũ ẽ qõ asserit locatiões illas legitime reuocare ꝓcures: ita q si eadẽ ꝓdia nõ al'r reuocari poterũt eos quos noueris hax locationuz auctores ad susceptã inde pecuniã ꝓductoribus refundendã ap. re. ꝓpellas.

¶ Anno. iii. archiepo montis regalis.

¶ **Breue est nec põt breuius fumari**

Possessiones ad mẽsam tuaz uel capituli ptinẽtes alienare non debes. ¶ Aut ecclesias in qb⁹ monachi ministrare ꝓsueuerũt clericis vel laicis assignare.

¶ Idem epo mauriensi ⁊ preposito ulcoñ.

¶ **Restituit ecclesia cõtra alienationem ꝑ quã enormiter fuit lesa.**

Ad nostrã noueris audiẽtiaz puenisse: q cuz tusien. monasteriũ depressum eẽt onere mario debitoz: abbas ⁊ ꝓuentus eiusdez ullã quãdã necessitate coacti: B. laico ꝓcesserũt in feudũ tali ꝓditione apposita: q idẽ lxx. libras persolueret pro qbus eadem extiterat obligata: qd nõ distulit effectui mãcipare ⁊ infra. Ãñ humiliter supplicarunt: ut fedum predictuz facere mus ad utilitatẽ monasterij reuocari: ꝑsertim cũ idẽ laicus primo ãno de ipsi⁹ ꝓuentib⁹ ultra summã pcepit ptaratã ⁊ p miłos⁹ post modũ annos sumpserit ei⁹ fruct⁹. ⁊ infra. ¶ Quocirca mãdamus q̃ten⁹ si predictum monasterium ꝑ hoc inueneritis enorme⁹ dispẽdiũ icurrisse: dcñ laicũ ut pecuniã quã ꝓ exoneratione feudi seu ẽt ꝓ vtilitate ipsi⁹ monasterij expendisse nosc'it ab eisdem abbate ⁊ ꝓuentu recepta: cum sibi fructus percepti

m ¶ Assensu. xii. q. ii. terrulas. j. sol. ꝺ vocat possessiões min⁹ vtiles cõparatione magis vtiliũ vbi vo min⁹ vtiles vñr simpl'r ⁊ absolute. vnde hic est necessari⁹ ꝓsensus capli ibi nõ vel ex honestate reqr'itur i his nõ ex necessitate: vt ibi. ꝺ.

Audientiam

¶ Cõis diuisio. i prima narrat factũ: in seconda ꝓuidet ibi ideoqz. Ab. sic.

n ¶ Incõsultis. vnde j ctus nullus. s. eo. c. i. et. xii. q. ii. fine exceptione. c. alienatiões.

o ¶ Locatiões. reuocat de facto. qr ipo iure ñ tenuit j ctus. s. ꝺ his q̃ fi. a pla. sine consensu. catua. ar. xviii. q. i. audiuimus: sicut al's exponitur separari. i. nõ fuerũt mixta bona pr'na ⁊ mx'na. C. de le. heredi. l. ii.

p ¶ Refundẽdã. sed nunqd hñt actionẽ de iur ta les cõductores j locatores ad pecuniã repetẽdã sic si fuerit bõe fidei. xii. q. ii. vulterane i autẽ. de re. ec. nõ alie. §. si qs col. ii. secus si malefidei fuerint non. xvi. q. iij. §. põt. v. vniuersis. C. ne rei do. vel tempo. l. vni uersas. ꝛ. q. ii. hoc ius in fi. §. qui vero nisi sibi de euictiõe prosperent. C. de euic. si fundum in cassu tñ speciali male fidei agit emptor ad precium. C. cõia delega. l. vl. §. vlti. Lau.

Possessiones.

¶ Possessiões q̃ sũt de mẽsa nõ ꝓnt alienari: ⁊ eccl'ie consuete regi ꝓ regulas secularib⁹ clericis cõferri nõ debent. ꝺ. d. Jo. de imol. ⁊ sunt duo dicta. scõm ibi aut.

q ¶ Alienare. s. e. vt supra. ar. j. xii. q. iii. c. vlt.

so. ꝺ phibet ꝑpetua alienatio possessionũ ibi cõcedit spãliter terrarum ad terminũ vel q ꝓt ibi dr q alienare itelligit de ꝓsensu capli ⁊ si cã subest.

r ¶ Monachi. ecõuerso bene pñt seculares amoueri ab eccl'ia aliqua ⁊ in ea istitui regulares si epi dioce. ꝓsensus accesserit dũ tñ clericis alibi eã ꝓuideat. j. de ec. edi. ad audiẽtiã. nõ tñ itelligas illud inuitis clericis faciendũ. iuito. n. vsufructuario nõ põt ꝓprietarius deteriorẽ cãm eius facere ẽt in meliorẽ statũ mutando. ff. de vsu. ⁊ habi. l. vl. Lau.

s ¶ Cõsueuerũt: vt collegiũ. j. de reli. do. inter quattuor.

t ¶ Clericis. qr quãdiu inueniri pñt regulares nũquã ponẽdi sũt seculares. j. de reli. do. inter quattuor.

u ¶ Laicis. hoc iõ dicit: qz postq̃ locus factus ẽ religiosus ampli⁹ ad seculares vsus redit nõ dz. sic ⁊ de vestimẽtis altaris ⁊ lignis eccl'iarũ. j. ꝺ reli. do. ad hoc. ⁊ de cõse. di. i. ligna. ⁊. c. altaris.

A nostram. ¶ Legit duob⁹ mõis fm lec. breuiorẽ. b. d. in summa vt i rubro. pmo po nit petitio. scõo cãe ꝓmissio: ibi quo circa.

r ¶ Per multos. forte p duos vel p tres qr pluralis elocutio duoꝝ numero ꝓtenta ẽ. iiii. q. iii. vbi numerus. hoc iõ dicit: qz post quadriẽniũ nõ subuenit eccl'ie p beneficiũ restitutiõis. C. de tẽpo. i integ. resti. l. vlt.

y ¶ Enorme. hoc ideo dicit: qz p leui dãno nõ dat restõ. ff. de resti. i integ. scio. ⁊. §. de i integ. resti. c. i. sed nũquid in hoc casu cum leditur enormiter

subuenīt ei per beneficium restitutiõis: vtpõ iure tuta ē: dico q̄ ex quo consensus capituli affuit: ⁊ credebāt vtiliter ꝑbere renuit ꝑctus lz lesa sit ecclesia. ĵ. de emp. ⁊ vē. cū dilecti. ⁊. rij. q. ij. fine: sed põt restitui si lesa sit enormiter. s̄. de ĩ integ. resti. c. i. sed si decepta esset vltra dimidiā partē iusti precij subuenīt ei iure cõi: ⁊ ēt cuilibet. C. de rescin. vend. l. ij. ⁊. ĵ. de emp. ⁊ uē. cum dilecti. ⁊. c. cum cām scõm hoc vsq; ad legitimam prescriptionem põt agere lz q̄dam dicant q̄ ĩ hoc casu agēdū sit iudicis offō. Joan.

a ¶ Sufficere. sed non videtur q̄ ille debeat lucrari fructus perceptos supra id q̄ ipse õdit ecclesie. naz cū aligs restituīt oīa debent restitui in pristinum statū ⁊ neutra pars sit in damno vel in lucro. C. õ repu. l. i. ff. de minor. q̄ si minor. §. restitutio: sed hoc est propter laborez sum̄ ut hic dicit: non enim oīno emptor damno afficiendus est. ut. l. predicta q̄ si minor. §. restitutio: item q̄ bona fide percepit. ff. de acqui. re. do. bone fidei. ĵ. de feudis. c. i. arg. rij. q. ij. vulterane Joannes: ⁊ si vellet petere laboris mercedem necesse haberet restituere fructus q̄ excederent labores. ff. de rei vendi. sumptus lau. ⁊ sic argumen. q̄ nemo cogitur suis stipendijs militare: ⁊ de labore suo mercedem quis recipere debz. rij. q. ij. charitatem. ⁊. c. ecclesiasticis. ⁊. xij. q. ij. p̄carie.

Q Tm laicis. Alienationes de feudis vl̄ alijs rebus ecclesie nõ tenēt ēt si p ꝓstões laicorum approbentur. h. d. vel aliter: ⁊ sic ut in rubro cõis diuisio. scõa ibi volentes. Ab. si

b ¶ Laicis. xcvi. dist. bene q̄dem. ⁊. s̄. de consti. ecclesia. ⁊. xcvi. q. vlti. laicis. ⁊. c. non placuit.

c ¶ Principes. no. argu. laici p̄cipes pñt dare ecclesijs p̄uilegiū. xvi. q. i. generaliter: ⁊. xvij. di. §. hinc etiā. ĵ. de īmu. ec. non minus. ar. imo vt vł possunt dare priuilegium libertatis. l. iij. di. in synodo. ⁊ melio. c. agatho s̄a. ar. s̄. de in inte. resti. auditis. ar. ꝑ. ⁊. q. i. nouerit. Joan.

d ¶ Alienatione. s̄. de cõsti. que in ecclesiarum.

e ¶ Annexa. ut iuspatronatus. s̄. de iudi. quanto.

f ¶ Assensu. s̄. eo. c. i. ⁊. xij. q. ij. sine exceptione.

g ¶ Compellendis. imo sunt ipo iure excõicati: ut. ĵ. de sen. excõmu. nouerit. Ber.

Rica de precarijs. Supra visuz ē de ꝑctibus p quos trāsfertur dñium: restabat videre õ ꝑctibus p quos trāsferr̄ vtilitas rei dūtaxat: uel sic q̄ precarie sunt q̄dam spēs alienationū iō post ti. p̄cedentē subijcitur ō ti. Ab. si.

Recarie. ¶ Potest sic summari. precarie cõcesse õ rebus ecclesie debēt ꝓm antiquā ꝓsuetudinē de q̄nquēnio ĩ q̄nquēniū renouari ⁊ habetur istud. c. ⁊ seq. pro palea. xvi. q. ij. c. precarie et seq. ꝓm Jo. an. Imol.

b ¶ Precarie. precarium est q̄ō precibus petenti vtendum concedit tādiu quādiu is qui cõcessit patitur. ff. de pre. l. i. ĵ. e. c. fi. precaria dicitur ad preces aliquorum vsq; ad quinquennium ꝑctus initus ut hic. item dicit precaria ad preces facta donatio vsq; ad mortem accipiētis. xij. q. ij. sepe. xvi. q. iij. clerici. itē precarium dr̄ ꝑctus ad preces factus vsq; ad mortem accipientis: cuius ꝑctus natura talis est que habetur. xij. q. ij. precarie ⁊. ĵ. e. c. vlt. qui cõtractus ĩnominatus est.

i ¶ In q̄nquēnium. quid si elapso q̄nquēnio cum taciturnitate pretereatur intelligitur ꝑctus ĩnouari. ff. de precarijs in rebus. §. vlt. C. locati. l. q̄dā. ar. xij. q. ij. longinquitate. B.

De precarijs. ¶ Primo premittit factum, secundo prouidet ibi: precipimus. Ab. si.

k ¶ De precarijs. precaria hic accipit ꝓ cõtractu de quo vel quibus fit mētio ĩ notula predicti. c.

l ¶ Pena. pmissa sup ꝑctu irrationabiliter habito: in hoc. n. casu loquit. c. cum enim contractus non valet nec pena ei apposita. C. de legi. nõ dubium. s̄. de fo. compe. si diligenti. xv. q. vi. c. i. ⁊. ij. C. de condi. ob tur. cām da. l. i. sed si cõtractus rōnabiliter. habitus ē: valet pene adiectio. ar. s̄. de arbi. dilecti. tñ si eccl'ia nõ agnouit ꝑctum ſoluere nõ tenetur. ff. de pig. ac. si pignore. §. vlt. ff. de euic. illud. §. vlt. ar. ꝑ. ff. de iure fisci. si procurator cesaris ala.

Q Xcõcilio apud beluac.

¶ Breue est: nec potest breuius summari.

Recarie de q̄nquēnio ĩ q̄nquēniū scõm auctoritatē ⁊ antiquā consuetudinem renouētur.

Q Xconcilio cartaginēsi.

¶ Reuocat successor p̄cariaz per p̄decessorem irrōnabiliter fcām.

Oe precarijs irrationabiliter factis a rectoribus ecclesiarū se suosq; successores pena grauī obligātibus ut facta ipsoruz dissoluere nequeant: precipimus vt nemo successor antecessoris sui pena sit obligat: sed sue prouidentie fit concessum ut si añcessor eius res ecclesie irrationabiliter distribuit ab eo ad ius eiusdem ecclesie reuocētur.

G Reg. ix.

¶ Cõcessio precarij extinguit uoluntate ꝓcedentis aut ei succedētis precarie añ concessio nõ.

Precarium utēdū cõceditur quādiu patit q̄ cõcessit: solui tur quoq; obitu eius cui cõcessum ē nõ ēt ꝓcedētis: aut cum ipsuz alienari contingit alicui hoc reuocare uoleti: quia per cõuentionem buiusmodi nõ lz rem alienam inuito dño possideri. Porro p̄carie que q̄q; de ecclesiarum possessionibus fieri solent: non sunt pro volūtate concedētiū reuocāde.

Rubrica de cõmodato.

I Dem grego. ix.

¶ Commodatarius gfa sui tenet etiā de leuissima culpa non de casu nisi in tribus casibus hic positis.

Ce precarijs. ¶ Primo premittit factum, secundo prouidet ibi: precipimus. Ab. si.

k ¶ De precarijs. precaria hic accipit ꝓ cõtractu de quo vel quibus fit mētio ĩ notula predicti. c.

l ¶ Pena. pmissa sup ꝑctu irrationabiliter habito: in hoc. n. casu loquit. c. cum enim contractus non valet nec pena ei apposita. C. de legi. nõ dubium. s̄. de fo. compe. si diligenti. xv. q. vi. c. i. ⁊. ij. C. de condi. ob tur. cām da. l. i. sed si cõtractus rōnabiliter. habitus ē: valet pene adiectio. ar. s̄. de arbi. dilecti. tñ si eccl'ia nõ agnouit ꝑctum ſoluere nõ tenetur. ff. de pig. ac. si pignore. §. vlt. ff. de euic. illud. §. vlt. ar. ꝑ. ff. de iure fisci. si procurator cesaris ala.

m ¶ Ab eo. ⁊ ēt ab eo quo alienauit si tolerat. s̄. de re. ecclē. non alie. si quis p̄sbyterorum ita successor põt reuocare quod predecessor illicite fecit. xxv. q. ij. quod quis.

p Recarium. Sunt due partes que patent. secunda ibi porro. Ab. si.

n ¶ Precarium. ē aũt p̄carium vt dcm̄ ē in. c. i. q̄ō precibus ad utēdū dat ⁊ tādiu durat quandiu patit q̄ concessit ut hic: ⁊. ff. eo. l. i. ⁊ est sine ĩ cõmodato q̄ enī cõmodat rē suā: sic commodat vt nõ faciat eam accipientis sed ut permittat ei vti re cõmodata: ⁊ sicut reuocatur p̄carium ita ꝓmodatū: vt. ff. e. l. i. sed dicit ĩ hoc q̄ cõmodatū non reuocat ītēpestiue. ff. cõmodati ĩ cõmodato. §. sic nisi post vsum cõpletū. ĵ. ti. pri. c. vno. §. i. p̄cariū ꝺo q̄q; reuocat ēt si ad certū tps sit cõcessum. ff. e. cum p̄caria. Cõsistit aũt p̄cariuz taz in re mobili q̄ ĩmobili: ⁊ in seruitutibus: ut si me rogaueris: ut p fūdū meū ire vel agere tibi liceat vel ut ĩ tectū meum uel in areā ediū mearū tignū vel stillicidiū ĩmissuz bēas. ff. eo. l. ij. §. ul. ⁊. l. iij. ⁊. iiij. in pn. item ĩ re ꝓpria nõ ꝓsistit p̄cariū. ff. e. l. iiij. §. itē si rē: nisi cum debitor pign̄ rogat precario a cr̄ditore possidere. ff. eod. si debitor rōne possessiōis ⁊ nõ proprietatis. ff. e. certe. §. vl. item si tā ille q̄ cõcedit p̄carium q̄ rogat possidet vn̄ ciuiliʳ ⁊ alter naturaliter. ff. e. ⁊ hz. §. pe. sed duo ſolidū precario possidere nõ pñt. ff. e. duo. ⁊ restitui dz precariū in pstinaz cām als cõdēnabit in tm̄ q̄nti interfuit actoris. ff. e. quesitum. §. ex hoc interdicto ⁊ p̄cariū cõstituit inter pñtes ⁊ abñtes ⁊ per epistolā. ff. e. precario. itē si precario durante ꝓgat in alteri⁹ tps nõ mutat cām possessionis. ff. e. sed si manente: vnō nõ dr̄ precarium nouum. item qui precario rogat volum ⁊ culpam dolo prīmā prestat. ff. e. quesitum. §. ⁊ illud. B.

o ¶ Soluit. obitu eius cui cõcedit p̄cariū finit: ⁊ nõ ꝓcedentis imo ad heredem eius q̄ ꝓcessit trāsit. ff. eo. cum precario. §. precarij. ⁊. l. q̄situm. §. q̄ō a ticio quia ipsi nõ heredi recipiētis concedit ut ibi dr̄: ⁊ hic idē dicit. Item finit si concedēs precariū rē alienauerit: nisi volūtate noui dñi res eadē pmaneat penes eūdē. ff. e. q̄situm. §. q̄ō a ticio. ⁊. §. illud. Item soluit precariū pignoris debitore solute pecuniā creditori. ff. e. si debitor. ar. ꝑ. ff. locati. l. iiij. ibi finitur p̄cariū morte ꝓcedentis. Sed hoc ideo est q̄ ille qui concessit precarium hoc voluit: ⁊ expressit volūtatē ꝓcedēdo precariū. ⁊ ideo finitur per mortez ipsius sed hic. ff. de precā. l. cum precarij. §. i. simpliciter ꝓcessum fuit precariū sine tēporis prefinitione: ⁊ ideo non finitur per mortem concedentis. B.

p ¶ Per cõuētionē. ⁊ si ad certū tps p̄cariū ꝓcessuz sit nihilominus añ tps illō poterit reuocare. ff. e. cū p̄cario: vbi sūt hec vba q̄ nõ lz rem alienā ꝛc. ⁊ culpam non prestat sed dolū tm̄ ⁊ ēt culpā si dolo fit. pri. ff. e. q̄situm. §. ⁊ illud. B.

b ¶ Precarie. in alia significatiõe accipit hic hoc nomē precarie p ꝑctu. s̄. õ possessiõib⁹ eccl'iaz de quo habes. s̄. e. ti. c. i. ⁊. ij. ⁊. r. q. ij. hoc ius ad fi. ⁊. c. p̄carie nec põt ꝙuocari ante ꝓstitutū tps ut hic nisi irrationabiliter sit fact⁹ talis ꝑct⁹. s̄. e. c. ij. ⁊ ita aliud precariū est aliud precarie sine precaria. B.

Rica de cõmodato. Visuz ē de ꝑctu q̄ fit gfa recipientis tm̄: merito subijcit rubrica de ꝑctu sibi sili: nam cõiter commodatuz fit gfa recipientis tm̄ licet q̄q; fiat

gratia concedentis vtutriusqz.ab.si.

Am ille3 duo dcā p̄m ibi ꝫ: p̄mū subdiuidit. nam p̄mo ponit vnum defm̄. ꝯo alio a quo tres casus excipit ibi lz: scōz subdiuidit. nā p̄mo defm̄ ꝯo ponit rōnē ibi cū nō decipi. ab. si. a ¶ Cōmodatū. é āt cōmodatū alicuius rei ad aliquē spālē vsuz gratuito scā cōcessio ⁊ nō trāslatio. ⁊ iō dr scā ꝓcessio ⁊ non translatō: qz is q̄ cōmodat dñiū retinet ⁊ possessionez. ff. e. l. rei cōmodate. ⁊ dr ꝓmodatū q̄si utētis cōmō datū: ⁊ iō dicit gratuito qz si interueniat merces trāsit ī locatiōez vel in ꝑctuz ino̅latum. vo ut des facio vt facias. ifti. māda. §. vl. ad aliquē usuz iō dixit ut notet dr̄ia inter p̄cariū ⁊ cōmodatū. p̄cariuz. n. cōcedit sine p̄finitiōe certi usus. vñ q̄cūqz p̄t revocari p̄cariuz. ff. de p̄ca. l. cū p̄cario. ⁊. §. tit. pri. c. vl. sicut ⁊ depositū. ī. tit. pri. bona fides. cōmodatū aūt ad certū vsuz cōcedit: qz statim subijcit usus ad quem res ꝓmodat: ut si cōmodez equū tibi vt ad villam duceres: ⁊ tu duxisti ad bellū teneberis: qz ad alium vsum direxisti q̄ dixisti. ff. e. si ut certo. §. sed iterdum: et cōsistit ꝓmodatū in reb⁹ mobilibus ⁊ se mouētib⁹ ⁊ īmobilibus ⁊ īcorpalib⁹ puta fuitute bītandi. ff. e. l. i. qz ibi dicit commodari rē mobilē ⁊ et soli ⁊ adiecit iulian⁹ et bītationē posse cōmodari ⁊ ī bisdez reb⁹ ꝓsistit p̄cariuz: vt dixi. §. tit. pri. c. vlti. sed q̄ usu cōsumit: nō commodat: nisi ad p̄paz: vt ditior appareat. ff. e. l. iij. §. vlti. ⁊. l. se. ⁊ q̄ potest obligari p̄t cōmodare: ⁊ ei cōmodari. vñ pupill⁹ nō ē obligat⁹ lz alius ei obligat. ff. ō ac. ēp. ⁊ uen. l. iulian⁹. §. antepe. b. b ¶ De leuissima cū. n. gra sui tm̄ qs cōmodatū accepit tenet de dolo ⁊ lata culpa leui ⁊ leuissima: ut ꝫ dicit qz exactā diligētiaz q̄lem in rebus suis adhibere dz. ff. e. in reb⁹. imo non sufficit talem adhibere qualem in suis reb⁹: ⁊ tm̄ ali⁹ diligētior custodire potuit. ff. de ac. ⁊ ob. l. i. is quoqz cui: ⁊ dolū ⁊ culpā. ff. e. si ut certo. §. cōmodatū. si vo gra vantis tm̄ ꝓmmodatū det tūc vēit vol⁹ ⁊ lata culpa. ff. e. si ut certū. §. iterdū ⁊ si mei cā. ff. de ac. ⁊ ob. l. i. §. is quoqz apud quē. si vo gra vtriusqz: tūc p̄stat doluz ⁊ lata culpā. ff. e. in reb⁹. i. rñ. ad fi. ⁊. l. si ut certo. §. nunc videdū ad fi. casus vo fortuiti q̄ puideri nō p̄t nō veniunt. C. e. l. i. §. i. ⁊. ff. e. in reb⁹. ⁊. ff. ō ac. ⁊ ob. l. i. §. is quoqz cui. ī. de bom. Jo. ⁊. c. vl. nisi ista tria aliud īducāt culpa pactum uel mora: ut ī predcō. §. is quoqz cui in fi. ⁊. l. in reb⁹. ⁊. ff. de re. iu. ꝑct⁹ ⁊ ꝫ. ⁊. ī. ti. p ri. c. ij. C. e. l. i. culpa p̄t ī̄putari si rē sibi cōmodatā remiserit mihi p nō idoneaz psonā. ff. e. q nō tā idoneā sec⁹ si p idoneā psonā: lz ꝺrinz euenerit. ff. e. ar. ⁊. ī. de pig. c. si gnificante. itē ex pcō p̄stant casus fortuiti: vt ꝫ dicit. ⁊. C. cōmo. l. i. ita q̄ casus fortuiti ꝓnumerent spālr: ut. ff. si qs cau. sed ⁊ si. §. q̄sitū ⁊ mora imputat: puta si morā fecit in restituēdo. ī. ti. pri. bona fides: ⁊ intelligendū ē et si apud cōmodatē res fuisset eodē mō pitura. ff. de le. i. l. cū res. §. vl. ⁊ in autē. de deposito ⁊ nūcupatiōibus inglinox. i. rñ. ad fi. col. vi. ⁊ cōmodatū restitui dz ad pristinam cām. ff. e. sed mihi. §. i. als q̄ti interest ei⁹ condēnat ut ibi dr. b.

c ¶ Post vsum. ff. e. in cōmmodato. §. sicut ꝫ in p̄cario ꝺrīū ē. §. ti. pr. c. vl. ⁊. ff. de preca. cū p̄cario. itē q cōmodauit vasa vitiosa tenet ꝺria actiōe p vino effuso ignorās tm̄ excusat. ff. e. in reb⁹. §. p̄t. ⁊. §. qs sciens. ⁊. l. pe. Ber.

d ¶ Decipi. ff. eo. in cōmodato. §. sicut in fi.

Rubri. de depositi. Visum ē de ꝺcto q fit gra recipiētis nūc subijcit de ꝺcto qui fit gra cōcedētis: ut sic. §. visuz ē ō ꝓmodato merito subijcit de deposito. ab. si.

Rauis. Primo ponit decisa narratio. scōo eccle absolutio. tertio deponentis instructio. q̄rto iudicis p̄ceptū. qnto ꝺpositiōis psuasio. Fa ibi cū. n. tertia ibi: quocirca. q̄rta ibi nā ⁊. qnta ibi: si aūt. ab. si.

e ¶ Utilitatē. ⁊ si ī vtilitatē eccle ꝺsa eēt lz apō eccl'iam depositā nō fuerit: tenet ecclesia iquātū ī rē ei⁹ ꝺsa ē. ī. de fideiusso. q̄ qbusdā. ar. C. qō cū eo q̄ ali. po. l. ei q. ⁊. q. ij. hoc ius. §. is creditor. ⁊. ff. depos. i. l. §. an in pupillū. alanus.

f ¶ Persone. ⁊ ita ꝺpositū ferī psone non obligat eccl'iam qz ōlictū psone ī dānū ꝛc. §. de isti. cū venissent. xvi. q. vi. si epm: ⁊. c. epo fi lz. §. de excep. cū venerabil. lz q̄lr dr ꝓmendata esse eccle. rñdeo eo q̄ deferī in thesauruz eccle sicut eoipso q̄ res misse sūt in nauē tenet nauta: ⁊ dz hīc custodiā oīuz q̄ sunt inuecta ⁊ illata. ff. nau. cau. sta. l. parui refert. §. si recepit ⁊ ignorans teneri vt. C. de bis q latro. oc cu. l. i. ff. ō fur. aduersus nau. l. vna. qō tm̄ si credo: nisi depositio fcā sit ī p̄ntia p lati ⁊ cap. ut hic. vin. g ¶ Actionē. i. petitionē: vt. §. de iudi. dilecti ubi de boc. b ¶ Loculos. ⁊ dns loculos habuit vt idigentibus subueniret. xij. q. i. habeat. i ¶ Qōnibus. no. q̄ suspecti sunt torquendi ⁊ in vinculis detinendi ⁊ verberib⁹ afficiēdi vl subijciendi. xiij. q. vi. si res. ⁊. xij. q. ij. fraternita. ⁊. xiij. q. v. c. i. ⁊. v. q. v. illi qui. ⁊. ī. de rap. in archiepatu. T.

k ¶ Reddere. cum no. infamie. actio. n. depositi ifamat. C. depo. l. q depositum

l Bona fides. saluis: ex hac presumptione condēnabit: sic. C. loca. l. i. ⁊. ff. eo. ti. q̄ nerua q̄ non minorem diligētiā q̄ in suis rebus prestare debet. vt in. l. q̄ nerua. sic. ff. cōmo. si ut certo. §. quod vero senectute: ⁊ ita si bona fides abest dolus adesse presumit: nam ꝺria sunt. C. de rescin. vendi. si dolo. ⁊ est si. xxxij. q. i. cum renunciatur: ⁊ presumptio sufficit ad cōdēnationē in casu isto. xxxij. q. i. dixit dominus. ⁊. liij. distin. ca. fraternitatez. ī. de iudeis. c. vl. Ber.

Quocirca suadem⁹ vt in illuz fidē tuā dirigas actionē⁸ eo q̄ ut audiuim⁹ loculos⁹ hz ⁊ ea q̄ tibi surrepta sūt asportauit. Nā ⁊ iudicib⁹ dedimus in mādatis ut illū īni quuz qōibus¹ ad rōnē ponant: et si oportuerit vinculis alligatū: ut dictaz pecuniā reddere^h ꝓpellat: ⁊ in fra. Si āt cuz eis amicabl'r poteris ō reddituū pceptiōe paciscī: noueris id nob acceptū. ¶ Reg. ir.

¶ Dicit ad qd tenetur depositari us. ⁊ qūo repetat depositum.

Bona fides abesse p̄sumit si reb⁹ tuis saluis¹ existētibus depositas amisisti. De culpa quoque teneris: si teipsum deposito obtulisti vl si aliquid p̄ custodia rcepisses Pacto uero culpa^m uel mora pcedentibus casus et fortuitus iputat.

Sane depositori licuit p̄ voluntate sua depositum revocare^n ꝺtra^o qō cōpensationi vel deductioni locus nō fuit: ut cōtractus q̄ ex bona fide orit ad perfidiā minime referat: lz compensatio admittatur in idem si mercedem accipiat p̄ro custodia: ut hic. ⁊. ff. e. l. i. si quis seruuz. itē ⁊ in tertio casu si conueniat inter eos. ff. eo. l. i. §. si conuēiat. et. ff. commo. si ut certo. §. nunc videndum: sed si conueniat ne dolus prestetur ꝫ conuētio non valet quia contra bonos mores est. ff. e. tu. l. i. §. si conueniat. ⁊. ff. de pac. si vnus. §. illud. item ⁊ in alio si cā depositarij res penes ipsum deposita sit. ff. eo. l. i. §. si pecuniā. ⁊. ff. si cer. pe. l. si qs neqz ⁊ tunc venit leuissima culpa. ⁊ si morā facit in restituēdo. ff. eo. si in asia. §. vlti. presumit aūt lata culpa vel dolus si non adhibeat diligētiā qualē in reb⁹ suis. ff. e. nerua. vel qz res sue salue sūt ⁊ deposite non apparēt ut ibi dicit ⁊ hic exemplum pone res suas ponebat in archa secura: ⁊ res depositas dimittebat ī domo super banchas. casus tm̄ fortuitus non īputat sicut nec in commodato. §. ti. pri. c. vno. ⁊. ff. com. in reb⁹ nisi in casib⁹ hic ꝓtentis: ut si pactum interueniat: vt prestet. C. e. l. i. ꝺctus enī ex conuentione legē accipiūt ⁊ seruari debent nisi īprobatuz sit a iure. ff. e. l. i. §. si conueniat. ff. de reg. iur. con tract⁹: ita tm̄ q̄ casus noīet ī pacto sicut dixi in ꝓmodato. sic. §. c. pr. pp cul pam vel dolum casus imputatur: ut hic dr. si enim rē ōpositā vendidit ⁊ postea eam redimat ut eam bēat in cā depositi ēt si fine dolo malo illi⁹ perijt tenet qz sufficit semel dolum ꝓmisisse. ff. e. l. i. §. si rem. item pp moraz p̄cedētē casus īputat ēt si apud deponētē perijsset: sufficit enim q̄ res potuit non perire. ff. de le. i. cū res. §. vl. ff. e. si in asia. §. vlt. ff. ō ꝺsti. pecu. quē admodū. §. ij. ⁊ ex eisdem ꝓcasib⁹ īputat casus in ꝓmodato. §. ti. pri. c. vno item res deposita nō deteriorata dz reddi. als reddita non vt. ff. eo. l. i. §. si res deposita: sic ī commodato. ff. commo. si mihi. §. i. consistit aūt depositum in rebus mobilibus cum ⁊ se mouētibus tm̄ nisi forte vbi apud se⁊ dī. examinata ⁊ talis depositio non p̄t fieri nisi a pluribus. ff. e. lz. i. rñso. item ⁊ rei depōite sicut ⁊ cōmodate p̄prietatem retinemus ⁊ ēt possessionem. ff. e. lz. §. i. ⁊. ff. cōmo. l. rei cōmodate.

n ¶ Revocare. quādocūqz potest revocare depositum: vt hic dicit. ⁊. ff. e. l. i. §. est autem. ⁊. §. penul. ⁊ si non restituitur condēnatus suo nomine infamis efficitur. C. depos. i. quod depositum. ff. de bis qui no. infa. fur. §. illud sicut si precarium q̄cunqz revocatur. §. de preca. c. vl. secus in commodato q̄ non revocatur nisi post vsum expletum. §. de commo. c. vno. ff. eo. ī cōmodato. §. sicut. Ber.

o ¶ Contra. Nota q̄ contra depositum non admittitur compensatio. C. e. titū. si quis pecunias: vnde sumitur. §. iste nec etiam depositum cum deposito compensatur: sed qui primo deposuit primo recipiat: ut ibi dicitur: ⁊. C. de compensa. l. vltima. ⁊ quod dicit compensationem in toto scilicet ō ductionem scilicet pro parte. Et ita nec in toto nec in parte admittitur compensatio contra depositum: ⁊ in hoc priuilegiata est actio depositi: ⁊ quia predoni restitui debet depositum. ff. eo. l. i. §. si predoni. tamen si dominꝰ cum fure simul petat dño restitui debet de equitate. ff. eo. bona fides ⁊ sic si erat perfidia cū sit contractus bone fidei. quare dicantur bone fidei dicti. §. ō excep. cum venerabilis. Ber.

a ¶ In alijs.ſ.ℨctibus: ſiue ī realib⁹ ſiue ī pſonalib⁹ actiõib⁹ ſi cã ſit liq da.C.de ℨpenſa.l.ſi.in ṗn.ēt liq̃at icõtinẽti võ tñ poſſet liquere īfra vnos mẽſes.ff.de iure fiſci auferẽ.§.q cõpẽſationẽ.Et no. q cõpenſatio fit ī pe cunia ⁊ in pondere ⁊ ī quãtitate.C.de cõpẽ.ſi ℨſtat.⁊ nõ ī ſpẽbus ad pecu niam.ff.de pig.ac.ſi conuenerit.ff.de cõdi.ide.ſi nõ ſortem.§.ſi centum .C.de rei ven.ſi ea pecu nia.abſurdũ.n.eſt dimi nutionẽ reruz fieri pp pe cuniã.ff.de impe.in re. do.ſa.q⁹ vꝰ ṗrino rñſo. Contra tñ vꝰ.C.de cõ pẽ.l.vl.ī ṗn.vbi vꝰ tam in rẽquã in pſonã:illud ſtelligiẽ ſi agaẽ in rẽ ⁊ re ſtitui non poſſit:põt ad mitti ℨpẽſatio cũ eſtima tiõe ī pecunia ⁊ ī õlictis fit ẽt cõpenſatio.xxrij.q. vi.nihil iniqui⁹: ⁊.j.de adul.c.pe.⁊ vlt.⁊.ff.ſo lu.matri. viro atqz vxo ri ⁊ in penis fit ℨpẽſatio .j.de pe.ℨſtitutus.ber.

Rica. De emptiõe ⁊ ven ditione. Vilius eſt.ſ.de ℨctib⁹ q fiũt gſa dantis vel recipiẽtis reſtabat ui dere de ℨctib⁹ q fiũt gſa utriuſqz iter quos eſt ℨ ctus emptiõis ⁊ vẽditio nis q⁹ ceteris magis fre quẽtaẽ facit qõ hꝰ.l.l.i. .ff.de ℨhen.emp.ideo õ ipſa poſt ciuiles ꝑcedẽ tes ⁊ añ ſequẽtes uolnit tractare facit.l.ſingula ria.ff.ſi cer.pe.⁊ p tãto fuit hic poſita iſta rubri ca Joã.imol.

Lacuit. Nõ poteſt cõ mode ſumma ri ſm Jo.an. ſed pulchre ſummatur : ut in rubro ſm car.⁊ ab. ſi.poteſt diuidi in duas partes naz primo ponit modũ uenditionis.ſcõo modum denunciatiõis, ſcõa ibi.Alioquin.

b ¶ Hoſpitales pñt.n. ad hoc compelli per ex cõicationem.xlij.diſt.§. hinc ẽt ala.

c ¶ Ad preſbyterum.i. epm.xcv.di.olim ⁊.c.q forte p hoc.c.de hoc co gnoſcere põt:ſz forte cõ ſuetudo nõ ẽ in hoc.T.

T menſure. Sunt due partes ſicut duo dicta.ſcõa ibi : Si quis.Imol.

d ¶ Ut menſure. ſupple ſtatuimus.

e ¶ Modera.xxiij.q.i. nõ afferamus:⁊.q.iij.ſi qs romipetas.xlv.diſt. omnis q.ff. de penis in dardanarios:⁊.j.ne cle ri.uel mo.capitulo multa.

f ¶ Deniteat.⁊ iſup.l.cor.de falſa.pũiri dz.ff.ō extraor.cri.ãnonã in fi.

Am dilecti. Cũ res uenditur minus dimidia iuſti ꝑcij in arbi trio emptoris eſt utrũ rẽ reſtituat recupato ꝑcio uel iuſtũ ꝑciuz ſup pleat.h.d.uel aliter ⁊ ſic ut in rubro. Primo ponit factũ ſcõo diffinit. ſe cunda ibi.Quia uero.ab.ſi.

g ¶ Capitulo unde non tenuit uenditio ipſo iure.ẽt ubi deceptio non fuiſ ſet in principio.xij.q.ij.ſine ⁊.ſ.de bis que fi.a prela.c.i.x.q.ij. hoc ius vnde in fi.reſeruatur capitulo hec exceptio.T.

h ¶ Tũc ualẽtẽ.ſ.tpe ℨctus:ſed pone q⁹ tpe uẽditiõis ualeret.x.tpe li.con te.ualeret.xxx.ſiue ſtudio monachoꝝ uel alio mõ nũqd modo reuocabiꝫ uẽditio:nõ.qz tẽpus uẽditionis ſpectã dũ eſt.ff.de euic.ex mille.§.i.C.de reſci.vẽ.ſi volũtate.ℨ.de elec.vudũ.⁊ ſi veterioꝝ facta eẽt:nõ peterẽt.Et ita cuz peituri nõ eẽnt ℨtrariũ ne meliorationẽ petere nõ debẽt.C.de ſol.l.pe.ff.de vã. infec.qui bona.§.ſi quis.vin.

i ¶ In arbitrio ſic.j.eo.cãm.⁊.C.de reſcin.vendi.l.iij.

k ¶ Reddendã:ſz cũ venditio nulla fuerit qz facta fuerit ignorante capitulo ⁊ vl tra dimidiaz decepta eſt eccl'ia: nullũ ius acqſitũ fuerit mona ſterio:ꝙre fit reſtitutio monaſte rio. Rñdeo ſi ad hoc actũ fuiſ ſet nõ fuiſſet reſtitutio facta:ſed qz p iniquã ſententiam ſpoliati fuerũt monachi reſtituũtẽ. Nec fuit venditio iudicata nulla: qz nec agebaẽ ad hoc vñ vꝰ b q ī arbitrio ſit emptoris.⁊ē. nõ fit condẽnatio niſi agatur ad hoc .ſ.de ordi.cogni.cũ dilectꝰ tã.

l ¶ Queſtiõe hoc iõ dicit.qz q rem petit er vna cã erpſſa ⁊ ſuc cũbit eãdẽ rẽ ex alia cã petere ñ prohibebẽ.ff.de excep.rei iudi.⁊ an eadẽ.ℨ.de cã poſ.c.vlti. de hac materia ſatis dicitur.ſ.de libel.obla.c.ij.

m ¶ Deceptiõe:cuz dolus dat cãz cõtractui:puta dolo induci te ad vẽdẽdã rez alias ñ vẽditu rus:nõ tenet cõtractꝰ.ff.de do lo ⁊ elegãter.ar.rij.q.ij. qſqs eps ī fi.⁊.j.de re.pmu. cũ vni uerſoꝝ.Si võ incidit in cõtra ctũ qz vẽditurꝰ erã:ſed p dolũz tuũ minus vẽdidi vel p dolum meũ plus emiſti tenet qdẽ ꝓtra ctꝰ:ſz agiẽ ad ſuppleméẽuz reſti dui.ff.de ac.⁊ vẽdi.iulianꝰ.§. ſz ſi venditor.Si vero dolus ñ dat cãm ℨtractui:nec icidit ī cõ tractũ:ſz deceptus ſum vltra di midiã iuſti precij ī vẽditiõe:ob tinet qõ b vꝰ:⁊.j.eo.cum cã.⁊ .C.de reſcin.vẽdi.l.ii. Si aũt ſum deceptus min⁹ dimidia iu ſti ꝑcij.nõ poſſũ ageẽ ad aliqd qz licitũ ẽ ꝓtrahẽtib⁹ ſeſe ĩuicez decipe vſqz ad dimidiã iuſti ꝑ cij.ff.de mino.ī cãe.§.ī ꝑcio.⁊ hoc bz locũ ī ℨctib⁹ bone fidei. In contractib⁹ ſtricti iuris ẽt ſi dolus dat cãz cõtractui tenet cõ tractꝰ ſz agẽs ex eo elidiẽ ope ex ceptiõis.ff.de ver.ob.ſi qs cuz aliter.C.de pac.cũ poſtea ⁊ no ta q⁹ i cõtractib⁹ bõe fidei ſi do lus dat cãz ℨctui ñ p ℨbentes ſz per ītermediã perſonã tenet cõ tractꝰ ſz daẽ actio de dolo ꝓtra mediatorẽ.ff.de dolo ⁊ elegãt .§.i.l quolibet tñ ℨctu bona fi des exigiẽ.C.de actio.⁊ oblig. bonã.⁊ no.q⁹ qñqz nõ tenet cõ tractus ⁊ tñ ex eo agitur.ff. de ac.emp.⁊ vendi.iulianus.§.ſi quis colludente.Ber.

P Eruenit. Summatur vt in rubro ſz intelle. quẽ .j.tenebo ⁊ ẽ caſus no.limitãs ius ciuile ſz io.an.nõ opz adij cere marie ſz oĩa illa tria neceſ ſario reqũrũtur.cõis diuiſio.ſe cunda ibi:qz igitur ab.ſi.

n ¶ Fatigari.videẽ q⁹ dñs papa min⁹ bene pro nunciauerit hic qñ res donate vroꝝ ꝑpter nuptias alienari nõ poſſũt ẽt ꝙſentiẽ te vroꝛe nec currit ei ꝓſcriptio ī reb⁹ dota.C.de iure do.ī reb⁹ niſi ſoluto mr̃imo nio:vt ibi vꝰ.⁊.C.de anna.excep.l.i.§.vlt.⁊.C.de ꝓſcrip.xxx.an. cuz notiſſimi .§.illud.nec ſufficit q⁹ in cões vſus ꝑcũ vſũ ẽ qz ꝑ parte mariti nõ potuit obliga ri.C.ad vel.auc̃.ſi qua mulier.Sol.ſi vis vt oĩs obiectio cõgeſcat dicas q⁹ mu lier illa donationez iſtã pp nuptias lucrari nõ debuit qz ſicut dos ſoluto mr̃imo nio dz redire ad vroꝛẽ vel eiꝰ heredes:ita donatio ꝑpter nuptias ad maritũ vel eiꝰ hẽdes.C.ō pac.ꝙuẽ.ſup do.l.pe.⁊ vlt.auc̃.eq̃litas: niſi ex pacto de lucrãda dote vel donatiõe vel ō ꝙſuetudie ſecꝰ obtineat.j.ō do.iter vi.⁊ vxo.c.vlt.C.ō rei vxo.ac.l.i.§.illo ꝑcul dubio in quo caſu ītelligiẽ illa auc̃.C.ad vel.ſiue a me .ſ.illo caſu quãdo ex pacto vel ex conſuetudine dz donationem lucrari: vñ bene

alijs[a] ſi cauſa er qua poſtulatur fit li quida:ita q⁹ facilem exitum creda tur habere.

Rica. De emptione ⁊ venditione.

Ex concil.apud valen.

Cogit epiſcopus ne carius vẽ datur tranſeuntibus q̃z in merca to venderetur.

Lacuit vt ṗſbyteri ple bes ſuas admoneãt: vt ⁊ ipſi hoſpitales[b] ſint:⁊ nõ cari⁹ vẽdant tr̃ãſeun tibus q̃z mercato vendere poſſunt

Aliogn ad preſbyterũ[c] tranſeun tes hoc referant vt illius iuſſu cum humanitate ſibi vendant.

Ex concilio maguntineñ.

Fraudans menſuras ⁊ ponde ra.xxx.diebus in pane ⁊ aqua peni tere debet.

Ut menſure[e] ⁊ pondera iuſta ⁊ infra.

Si qs iuſtas men ſuras ⁊ iuſta pondera[f] cauſa lucri mutare preſumpſerit.xxx.dies ī pa ne ⁊ aqua peniteaẽ[g].

Lex.iij.atrebateñ.epiſcopo.

Tenet venditio licet venditor ſit deceptus vltra dimidiam iuſti precij.poteſt tamen venditor ageꝛ vt reſtituatur res vel iuſtum preciũ ſuppleatur.⁊ ſi alterum preciſe pe tit ſuccumbit.

Quz dilecti filij beluaceñ.cano nici cõtra abbatẽ ⁊ fratres ca ri loci proponerent querimoniam q⁹ cũ ſiluã q̃ nigranallis dicit̃ a qui buſdam eorum ignorante capitu lo[h] pro.x.libris.xl.marchas tũc va lentẽ[i] cõparaſſent:cãm ipſam mo riſieñ.epiſcopo:⁊ decano remenſi. cõmiſimus terminandã: adijcien tes q⁹ ſi vterqz cauſe cognitioni in tereſſe nequiret:alter in eodem ne gocio procedere non differret:⁊ ī fra. Tãdem decanus ī illius cauſe cognitiõe proceſſit:⁊ cũ ei ꝑ teſtes cõſtitiſſet q⁹ predicti fratres ſiluam minus dimidia iuſti precij compa raſſent: venditionem non tenere: ⁊ ſiluam beluaceñ. eccleſie adiudi cans canonicos in poſſeſſionem in duxit.⁊ infra. Quia vero in arbi trio[l] emptoris eſt ſi velit ſupplere iuſtum precium aut venditionẽ re ſcindere cuz res minus dimidia iu ſti precij cõparatur:ſniam ipſaz tã quã iuri cõtrariã irritãtes poſſeſſio nem monachis iudicauim⁹ eẽ red dendam[k]:ſalua queſtione[l] canonicis ſuper deceptione[m] precij vel cõ ſenſu capituli in venditione nõ ba bito ⁊ alia cã rationabili quaz cano nici contra monachos duxerit pro ponendam.

Celeſtinus tertius.

Si vir bẽat alia bona vñ vroꝛ poſſit ſibi cõſulere ⁊ ꝙſentiẽte vro re rez propter nuptias donatã vro ri vendiderit:emptoꝛez qui ſpacio .xxx.annorum rem poſſedit nõ po teſt vroꝛ inquietare ſuper ea: maxi me ſi precium fuit conuerſum in cõ munem vſum viri ⁊ vroꝛis.

Peruenit ad nos q⁹ .ℙ. mi les.A.vroꝛi ſue quãdam do mũ in donationẽ propter nuptias aſſignataz muliere ipſa exp:eſſum dãte conſenſuz.B. mulieri vendi dit pro certa pecunie quãtitate:⁊ in fra. ℙrenominato vero milite vi am vniuerſe carnis ĩgreſſo relicta eius venire contra hoc preſumit al legans dictã domũ titulo donatio nis propter nuptias ſibi conceſſam alienare non potuiſſe: licet eius cõ ſenſus ipſi noſcaẽ contractui acceſ ſiſſe:prefata vero.B.ex eo nititur ſe tueri q⁹ per.xxx.annos conſtante illoꝝ matrimonio domum ipſam bona fide titulozq iuſto poſſedit:⁊ quia in cõmunes vſus viri ⁊ vxo ris illius precium eſt conuerſuz: ac facte venditionis tẽpore vnde ſibi prefata mulier conſulere potuiſſet in viri facultatibus conſiſtebat.

Quia igitur ſuper his nos con ſulere curaſti reſpondemus predi ctam emptricem ſi vera ſunt q⁹ pre miſimus preſcriptis occaſionibus ſuper ipſa domo non debere vlteri us fatigari[n].

Ano.iij.capitulo pallioñ.

Si ī venditiõe apponiꝫ pactuz de recuperanda re poſt certuz tem pus modico conſtituto precio pre ſumitur pignus ⁊ non venditio.

rñdet papa q̄ filr debeat lucrari hanc donationē: intellige decreta. hāc ꝑm auc. q̄ tñ erat in bonis mariti q̄ potuit sibi cōsulere ⁊ post biēniū scdo alienationi tacite vt expresse psumik ꝓsensisse rone tanti tpis. ar. j. de iurepa. cura. C. de pe. he. si filij⁹. Illa vo rō nō ē multū efficax: q̄ in cōes vsus pciū est ꝓuersuz nisi velis dicere q̄ vir ⁊ vxor hēāt oia dāna ⁊ lucra cōia. ar. j. de dōa. iter vi. ⁊ vxo. c. ij. immo q̄ soluto mk̄imonio vel cedit in substātiaz viri vel cōib⁹ liberis applicat donatio pp nuptias: ī auc. vt imo. añ nup. dona. §. ⁊ hoc dicim⁹. col. v. ⁊ iō nō itererat mulieris petere matrimonio soluto ex quo nō hēbat liberos aut ēt si hꝛet. ber.

Ad nostram. Fictus emptor q̄ ver⁹ ē creditor cogit restituer rē ī vsitate pignorata ꝛ ficte vēdita si satisfactū ē sibi de sorte fructib⁹ cōputatis ita cōit sūmak: ꝛ b sūmatio est de idubio. iō sūmo iurta lām notabili⁹ sicut in rubro: ⁊ est casus singularis. pīa ps narrat scīm. scōa dat iudicē ibi: q̄ igit. a Canōez. j. ō vsur. q̄ ī oīb⁹ b Emptōis. ēptiōe pignoris cā fcā nō q̄ō scriptū ꝛ q̄ō gestuz est ispicit. C. pl⁹ valere q̄ō agit. l. iij. j. q ſi. sint legi. per tuas. c Datet. i. psumit. j. de pig. illos vos. si āt nō ageret ī fraudē sec⁹ esset ⁊ hꝛet ēptor fruct⁹: ꝛ vēditio rescinderet ⁊ res esset vēdita iusto pcio. C. ō pac. iter ēp. ⁊ ven. l. ij. Et ita poti⁹ cōsiderādū est qd agit iter ꝫbentes ar. xvij. q. ij. elcutheri⁹. ff. de ver. obl. eū q̄ calēdis. j. de condi. ap. c. verum. Lau.

d Dimidiā. ⁊ ita q̄titas pcij ē ar. doli. ff. de trāsac. cuz bi. §. modus. sic ar. s. de depos. bona fides: ⁊ cōcessio simulata presumit pp modicū pciuz. C. māda. p diuersas: ar. j. j. de simo. ⁊ si qōnes. C. de rescin. vēdi. l. dolus: ⁊. ff. de iure doti. si vsufructus. Lau.

e Cōcilio de vsur. q̄ in oīb⁹ ⁊ maiorē ēt ponere pōt. j. de vsur. conq̄stus. c. p tuas ⁊. c. dudū. s. p ercōicationē. s. ō iureiu. ad nostrā. Et iō ī oīb⁹ cōmissionib⁹ fit mentio de pena illi⁹ ꝓcilij: vt ab ea iudex īcipiat si viderit expedire ad alteram postmodū ꝓcessurus: si hoc meruerit rē. s. vt lit. non ꝓte. qm̄ frequenter. §. vlti.

Cum cā. Idē dicit in sūma q̄ō. c. cū dilecti. s. e. vel pōt sic sūmari scōm anch. vēditor ōcept⁹ vltra dimidiā iusti pcij agek pōt vt res sibi reddēti pciū acceptū restituak vel iustū pciū suppleat ⁊ in hoc electio ē ēptoris. b. d. ī pīa recitat fcūz. in scōa diffinit. Jo. ō imo. f Dimidiā. istud sic ē intelligendū ecce res valet. x. vēdidisti illā p q̄ttuor pz q̄ tu es decept⁹ ī ser. sed ser sūt plusquā dimidia iusti pcij: q̄ō ē gnqz ⁊ ita es ōcept⁹ ī dimidia q̄ ē gnqz ⁊ plus. s. vno suffic illō pl⁹ valet vnū bonon. tñ. Et hoc itellige ī vēditore q ōcipit ī pcio: ⁊ sic ēt ī ēptore decepto pōe q̄ res valeat. x. ⁊ ēptor soluit. xvi. pōt agere ad pciū recipiēdū q̄ō plus dedit vel in totū recedere a ꝯctu: q̄ sic pz q̄ ē ōcept⁹ vltra dimidiā iusti pcij soluit. n. ser vltra dimidiā iusti pcij q̄ō fuit decē. Si. n. deciperek in qnqz tñ non agerek q̄ qnqz sunt dimidia decē ⁊ ita non ē deceptus emptor in aliquo vltra dimidiā iusti pcij: ꝛ q̄ ser dedit vltra dimidiā decept⁹ est iō aget. Azo. intelligit ista vba ita. Alij dicūt q̄ necessariū ē vt dupluz iusti pcij ⁊ vltra dederit emptor vt ecce res vz. x. ⁊ ego emi p. xvi. q̄ō nulla lex dicit ⁊ nihil ē q̄ dicūt q̄ h decipik ēptor ī pl⁹ q̄ sit totū iustū pciū ꝛ p̄mū vi⁹ ē: ⁊ dns iacob⁹ dicit eodē mō cū azone. g Restitueret. ita agebak h ad rescissionē ꝯctus nisi ēptor vellet suppleꝛ iustū pciū. s. e. cū dilecti: ⁊ h. C. de resci. uē. l. ij. sec⁹ ē in trāsactōib⁹ secūdū quosdā: ꝛ ēt transactio ꝛ q̄s decipiak vltra dimidiā iusti pcij ar. j. ō reli. do. ꝓstitut⁹: vbi eps oīa iura dimisit solū octo denarijs p pēsione retētis rē. ⁊ ē expl sum q̄ si post trāsactionē ueniunt publica instrā p q̄ apparcat q̄ decept⁹ sit trā sigēs in q̄druplū: nō tñ rescindit trāsactio. ff. ad treb. l. luci⁹. §. vl. Et ē rō in trāsactiōe: q̄ eoipso q̄ a lite recedit magnū cōmodum ē vñ indebitū solutū ob transactionē nō repetit. C. de trāsac. l. ij. ff. de ꝓdi. īde. in sūma vi. ⁊ hoc vex nisi alīq̄s velit agere iudicis offō: vt minor vel eccl'ia q̄ si ledak in trāsactiōe restituit sicut si lesus ē in sn̄ia vel in aliquo ꝯctu. C. si aduersus trāsac. l. i. ꝛ si directe velit agere ꝯ transactionem secus esset. Jo. Sed quo iure agit h ad rescindēdū ꝯctum dicunt qdā q̄ iudicis offō. C. de rescin. vēdi. l. ij. C. de ac. emp. l. iiij. Sz secūdū hoc agerek tñ ad q̄driennū: q̄ vsq̄ ad tps illud cōpetit in inte. restō. C. de temp. in īte. resti. l. vlt. Hec fuit opinio plac. Alij dicūt: q̄ conditione ex illa. l. C. ō rescin. ven. l. ij. ⁊ secūdū hoc vsq̄ ad. xxx. annos: q̄ oēs ꝓditiones cū sint psonales p petue sunt. Credit vin. q̄ agak cōditione ex eo ꝯctu ex vendito alternatiue vl ad supplendū iustū pciuz: vel rescindendā venditionē: nec est miz si p actionez ex eo ꝯctu agit vt recedat a ꝯctu. ff. de ac. emp. l. ex empto. §. si qs virginem. vin. q̄ in ꝯctibus bone fidei multa veniūt de quib⁹ nec ē dcm̄ nec cogitatum: vt. ff. de ꝓben. emp. quotiens: ⁊. l. se. §. sed ⁊ si qd. C. ō actio. ēp. l. i. Jo. hec fuit opinio iacobi. b. Sed quid dices si maior iurauerit se ñ cōstitisset nobis monasteriū in venditiōe vltra dimidiā iusti pcij fuisse deceptū. Sententiando decerni mus: vt pfati ciues aut recepto pcio possessiones restituerēt memoratas: aut supplerent quantuz constaret legitime venditionis tempore iusto pcio defuisse.

Gregorius nonus.

Ponit tres casus in quibus rescinditur nō tenetur venditor emptori de euictione.

Si vēditori post institutū contra se iudiciū qs omisit vt rez vēdita sibi defenderet nūciare: vel contumaciter abfuit tempore sn̄ie ꝓmulgate: seu p iniuriaz sn̄ia lata fuit: de euictiōe iurta legitimas sanctiones agere non valebit.

Rica De locato ⁊ conducto.

Celestinus tertius.

Excōicati sunt magistri ⁊ scholares bononien. q̄ añ tempus cōductionis conducūt hospitia aliorum magistroz vel scholarū sine eorū consensu.

Ex rescripto litterarū tusculañ. epi nobis innotuit: q̄ cū ciuitatez boñ. tpe sue legatiōis ītrasset ⁊ ifra. Constitutionē factā ab epo portuen. ap. se. le. ⁊ a pdicto tusculañ. epo post modū ꝓfirmatā: videlicet vt null⁹ venire ꝑ venditionē nū quid audiek q̄ decept⁹ ē vltra dimidiā iusti pcij nō credo q̄ audiat: sec⁹ de minore q̄ p iuramentū non excludik nisi p beneficium etatis nō tū renunciat iuri cōi ⁊ ita pōt agere vel ad supplementū pcij vel ad rescindendum ꝯctum: sed restōnē in itegruz petere nō pōt q̄ iuramētū repūtat euz maiorē: nisi iuraret non repetere rē ex eo q̄ deceptus ēet vltra dimidiaz: tūc vtraq̄ via esset ei pclusa pter iuramētuz. b.

Si venditori. Euicta re tenetur vēditor de euictione nisi in casib⁹ b expssis vel alter ⁊ sic vt ī rubro ab. si. b Institutuz. no. ergo ēptor ad hoc. vt vēditor teneat ei de euictōe vz ei denunciare vt ip̄z defendat sup re ab ipo sibi vēdita de quo q̄ō ei mouek aliogn non tenek: vt. C. de euic. ēptor fundi: ⁊. l. auctore nec fideiussores tenenk quos euictionib⁹ recepit: vt ibi dr ⁊ si auctor sit abñs denūcietur fideiussori: vt ex pdcis lgib⁹ hꝛ. Quidam tñ vi cūt q̄ō nō tenek denūciare fideiussori: ⁊ hec denūciatio pōt fieri quolibet tempore dummō nō nimis iurta sentētiā. ff. de euic. l. si rē. §. quolibet. Et illud scias q̄ si p vēditorē stetit quominꝰ sit ei denūciatū puta q̄ latitat: vel q̄ ipedit ne possit ad eū citatio pueniꝛ nihil ominus tenek de euictione. ff. de euic. si ideo. §. pñti: ⁊. l. si dcm̄. §. si pñte ⁊ idē ē si denunciek fideiussori pñte venditore vt in dcō. §. si pñte. ar. s. vt lit. non ꝓte. qm̄. §. porro. Itē si emptor cōpromittit in arbitrum ⁊ ꝯriam sn̄iam reportauerit vēditor nō tenek. ff. de euic. si dcm̄. §. si cōpromisero. item si emptor potuit vsucapere ⁊ nō vsucepit īputat ei q̄ ⁊ venditor non tenetur ei si res euincatur ab eo: vt. l. si dcm̄. §. si cum posset. Ber.

i Cōtumaciter. si ꝓtumax fuerit emptor q̄ citatus non venit ad sn̄iam sibi īputet si lata fuerit ꝯ ipsum: q̄ tunc venditor non tenek ei de euictiōe: q̄ vk potius ꝓdēnatus pp suam ꝓtumaciam q̄ pp aliā cām. ff. de euic. si ideo. i. rñ. C. eo. ti. emptor fundi: nec pōt appellaꝛ tanq̄ ꝓtumax. xviij. q. .iij. de illicita. ij. q. vi. §. sunt quorum. Ber.

k Iniuriam. C. de euic. emptor fundi: vnde sumpta est hec decre. ⁊ hic ideo q̄ iniuria que fit emptori non contingit venditorem. ff. de euic. si p imprudentiā sic si iudex p iniurnā pronunciat contra heredem non nocet legatarijs. ff. de lega. i. si seruus plurium. §. i.

l Sanctiones. de qbus iam premissuz est in. l. emptor fundi ⁊ si p ipprudentiā. ⁊ sic in tribus casibus hic contentis non tenetur venditor emptori si non denunciauit: si contumax fuit si p iniuriam iudicis condēnatur tūc enim iudex facit litem suam ⁊ ipse tenek. ff. de iudi. filiusfamilias: ⁊. C. de pe. iudi. qui ma. iu. l. ij. ⁊. xij. q. ij. c. i. ⁊. ij. Ber.

Rica de locato ⁊ conducto. s. visum est de emp. ⁊ ven. sed q̄ locatio habet magnā silitudinē ⁊ vicinitatem cum venditione adeo q̄ in q̄busdā casib⁹ ꝓbabiliter dubitatur an sit locatio vel emptio: vt. l. i. ff. eo. merito post p cedentem rubricā subijcitur ista. Et modum dat discernendi contractuz locationis a venditione: vide Bar. in. l. cotem. §. qui maximos de publicia. ⁊ in. l. cum in plures. ff. loc. Ab. si.

e **Rescripto.** Primo ponitur decisa relatio legati. scōo cōstitutio quā confirmat ibi: constitutionez. tertio publicari mandat ibi: statuentes. ab. si.

m Litterarum. huic dns papa fidem adhibuit sine assertioni pro rato habens q̄ portuen. eps sic primo statuerat als primo constitutio de qua fit hic mentio exhibenda esset. s. de fi. instru. c. i. C. de eden. auc. si quis in aliquo: nisi aliter de illa cōstare possit. s. de cleri. peregri. tue fraternitati

a ¶ Scholariuz.soli ḡ magistri ⁊ scholares ꝓhibentur conducere hospitia aliorũ scholariũ:ꝫ alij nõ ꝓhibenẽ cõducere hospitia scholarium ⁊ ꝓpter potentiores ꝓstõ ista emanauit ⁊ p hãc lr̃am vr̃ q̃ scriptores q̃ scholares non sunt:sed vxorati non ligentur hac ꝓstõe ⁊ de illis nõ fit mẽtio. Lauirit hanc penã extendi ad eos q̃ gaudẽt ꝑuilegio scholastico large sumpto vocabulo scholariũ ⁊ gr̃a scholariuz ibi sunt dummõ non sint meretrices q̃ non sunt digne laqueis legũ.C.õ adul. que adulteriuz nec obijclas q̃ pena non dz extẽdi:q̃ odia ⁊ pene q̃ñq̃z ampliant̃.ff.de his qui no.infa.l.ij.§.exercitus ⁊ arg.ad hoc.j̃.de ver. sig.cum in partib⁹ lau. sed non credo q̃ ad scriptores vxoratos extẽdatur ista ꝓstõ lz sint ibi ꝓpter scholares eadez rõe extẽdenẽ ad chartarios ⁊ chartaꝝ rasores.b.

b ¶ Sub excõicatiõe.ex hoc uerbo colligit̃ q̃ fuerat ꝓstõ late snie et facit ad hoc.lriij.di.salonita ne.j̃.de eo q̃ fur.or.re. c.i.ita ⁊ obseruamus ⁊ tenemus q̃ sit canõ late snie ⁊ tusculan⁹ sub pẽa anathematis hoc obseruãdũ decreuit vt sequit̃ i lr̃a.Sed quare nõ ipo fuit legez locatoribus rñ deo q̃ nõ bẽbat iurisditionẽ in eis sed scholari b⁹q clerici sunt ꝓ maiori pte:si.lrrrix.di.iudicatũ. Itẽ q̃ voluit legez ꝺrogar̃.C.loca.ne cui.

c ¶ Audientia.hoc fieri dz pp illos qui ꝓstõnem ignorãt sed quo ad alios non:q̃ sufficit q̃liter cũq̃z sciãt ẽt sine aliqua ꝓtestatione.ff.de admitu.qdam.§.ex quo:⁊ q̃ scit certiorari non dz.ff. de ac.emp.⁊ vendi.l.i. in fi.Imo certe videt q̃ oẽs teneantur ex quo cõstitutio fuit semel publicata.rv.di.q̃ dicitis:vnde potius ad cautelam sit huiusmodi recitatio: ne qs saltem de facto dicat se ignorasse sic.ff.de insti.sed ⁊ si pupillus.§. i.⁊.ij.ſ.de fi.instru.pastoralis.

magistrorũ seu scholariũ[a] sup conducẽdis aliorũ hospitijs i lesionez ⁊ preiudiciũ habitãtiũ audeat hospitem conuenire:nisi prius constiterit tps conductionis elapsũ: vel inquilini i hoc suũ fauorez pstiterit ⁊ ꝓsensuz:cũ idẽ portueñ.sub excõmunicatione[b] hoc prohibuit ⁊ alter sub pena anathematis idez decreuit obseruãduz:ratũ eẽ decernimus tanc.ap.confirmamus.

Statuentes vt a te frater epe ⁊ tuo quolibet successore hoc singulis annis in cõi audiẽtia[c] magistrorũ atqz scholarium recitetur.

¶ Vno.iij.abbati ⁊ cõuẽtui sancti petri de pratell.loden.dioc.

¶ Psõe ecclesiastice locaꝝ possunt prouentus decimarum.bis cum quibus ꝺcitio ecclesie fit melior statuto diocesani contrario nõ obstante ⁊ eadem ratione de alijs rebus ecclesie.

Vestra nobis relatio declarauit q̃ cũ ad firmaz fruct⁹ vestrarũ ꝺare ꝓsueueritis decimarũ ⁊ ifra. ¶ Dioc.eporũ statuto[d] contrario non obstãte vestraꝝ ꝺcimaruz,puentus illis libere locare potestis cum quibus ecclesie vestre cõditionẽ poteritis facere meliorez: ita tñ q̃ huiusmodi locatio ad feudũ[e] uel alienationẽ[f] nõ videatur extẽdi. ¶ Rego.nonus

¶ Propter sterilitatem grauem conductorũ sine culpa sua contingentem remittitur pensio pro rata nisi possit cũ vbertate precedentis uel sequentis temporis compẽsari hoc primo vsqz ad.§.verum.

Propter sterilitatem afficientez magno icõmodo[g] conductores vitio[h] rei sine culpa coloni siue casu fortuito cõtigẽte colonis ecclesie tue pro rata pensionis remissio est facienda:nisi cum vbertate ꝑcedẽtis uel subsequẽtis anni valeat sterilitas cõpẽsari. ¶ Nec inuito[i] inquilino domuz ibabitare vel reficere poteris si necessitas q̃ tamen nõ iminebat[k] locationis tẽpore id exposcat remissa sibi ꝓ residuo temporis pensione:q̃ etiã in de rationabiliter amouetur si perueꝛse[l] ibi fuerit conuersatus: uel cũ canonez[m] per bienniũ non soluisset sibi satisfactiõe celeri[n] nõ prouidit.

¶ Item.

¶ Emphiteota ecclesie meliorationes suas vendere non põt nisi seruatis his de quibus hic.⁊ si contrafecerit vel canonem p biẽniũ ñ soluerit nec moraz postea celeriter purgauerit iuste potest expelli.

Potuit emphiteota[o] eccl̃ia p̃mitus requisita[p] eidẽq̃z renũciato quãtuz sibi ab alijs offertur si nolle se emere dixerit: vel a denũciatiõis tempore duorum spaciũ mẽsiũ sit elapsuz:melioratões ⁊ ius sibi cõpetẽs alijs vẽdere[q] qui ab emptione huiusmodi minime prohibẽtur[r]. ¶ Emphitheota quoqz secus presumendo vel cessando i solutione canonis p biẽnium[s] nisi celeri[t] satisfactione postmodũ

no non datur restitutio:vt.ff.de in inte.resti.socio:⁊.ſ.de in ite.resti.c.i.⁊.ſ.õre.cc.non alie.ad nostram ⁊ modicum vãnuz eccl̃ia sustinere debet.xij.q.ij.bone rei nec pro modico retractatur uenditio.ff.de ꝺben.emp.l.res boneñ.nec ꝓ modico ꝺatur actio de dolo.ff.de dolo si oleum in fi.

b ¶ Licitio.q̃ fortitan non potuit pati multã pluuiã nec multã siccitatem nec potuit colonus occurrere qn suffocaretur semẽ.Sed cõtra vr̃.ff. eo.er ꝓducto.§.i.vbi dicit q̃ si uitia ex re oriunt̃ vãnuz esse coloni vt si vinũ coarcuerit vel si herbis segetes corrupte sunt. Sol.ibi potuit colonus occurrere hic nõ.q̃ patet ex eo qõ dicit ꝺ sine culpa coloni casus ẽt fortuitus dño nocet non colono ut non habeat pensionẽ nisi ꝓrata ⁊ si nihil ꝓceperit : nihil soluat.ita q̃ remissio facienda est in totum vel in partem nisi vbertas ꝑcedentis anni vel sequẽtis possit cõpẽsari sterilitati C.e.l.licz:⁊ hoc ẽt si dñs remisit pensionem pp sterilitatez si anno sequenti contingat vbertas petere potest pensionẽ inte gr̃ã:vt.ff.e.si vno anno.ber.

¶ Verum. Ponuntur hic quattuor casus in quibus inquilinus põt ante tps cõductionis finite licite expelli.Ab.si.

i ¶ Inuito.hoc sumptum ẽ ex illa.l.C.e.edẽ quam.

k ¶ Iminebat.hec potuit eẽ necessitas postea supuenit si domus corruit vel minaꝝ ruinam quã edificare vult vel forsitan vxorem duxerit ⁊ idiget domo illa vel si qua cõsimilis necessitas q̃ tunc nõ iminebat.arg.ff. vt in pos.leg.si is a quo.§. plane als est lex.⁊.ff.de iterro.ac. de etate.§.ex causa:⁊.ſ.de of. dele.Isinuante ⁊ est hic.ar.ꝑncipium cõsiderandum.ſ.ti.p̃mo cum dilecti:⁊.ſ.de elect. dudum vbi de hoc.ber.

l ¶ Peruerse.in isto casu dicunt qdam nihil remittendum esse quasi cõpensando:sed non est verum q̃ põt dñs agere ꝺ inquilinum pro dãno dato actione legis aquilie ⁊ ex locato.

m ¶ Canonẽ.hoc intellige q̃n ad longũ tps ꝺdurit puta ad.x.annos vel post vel min⁹ẽt.vi.uel.v.ff.e q̃ro. .§.iter.ber.

n ¶ Celeri.sic.ſ.de re.ec.ali.uel nõ si qs pẽsbyteroꝝ:⁊.j̃.e.c. pri.vbi dr̃ q̃lit hoc ꝟbum sit itelligẽdũ ⁊ ita in q̃ttuor casib⁹ expellit̃ inquilinus

Petuit. Prio ponit requisita vt ius emphiteoticũ possit vẽdi.scõ ꝺfacientes punit ibi.emphiteotica.tertio soluit obstaculuz ibi nõ obstãte ab.si.

o ¶ Emphiteota.vr̃ q̃ ẽphiteosis sit locatio:ex eo q̃ ponit i titulo de locato sed nõ ẽ vex̃ isti.locati.§.adeo:locatio enĩ põt fieri tã de reb⁹ mobilib⁹ q̃ imobilib⁹ ⁊ se mouentibus:emphiteosis ꝟo tñ de imobilib⁹.Cotract⁹ aũt emphiteotic⁹ medius est inter venditionẽ ⁊ locationẽ:in hoc aũt accedit ad venditionem:q̃ qñ talis ꝺctus celebrat̃ aliqd dat̃ sicut in venditione dat̃ pcium ꝫ tñ differunt q̃ p venditionem trãsfert̃ dñiuz,sed ꝺ retinet dñs dñium.sed magis vr̃ accedere ad naturã locationis q̃ sicut locator retinet dñium ⁊ singulis annis aliqd recipit: ita ⁊ hic q̃ ẽphiteota singulis annis soluit canonẽ ꝓstitutum ⁊ iõ pot⁹ ponit ꝺ decre.in isto ti.q̃ in ꝑcedenti.ber.

p ¶ Requisita.ꝺ sumptum est.C.de iure emphi.l.vlt. Primo requiri dz dñs ab ẽphiteota an emere meliorationes ipsi⁹ velit ꝑm qõ hic dr̃ alias caderet a iure suo vt in.l.predicta.Ber.

q ¶ Vendere.sed nunqd pñt donare vr̃ q̃ non.quod qdam cõcedunt.alij dicũt q̃ donare pñt ẽt sine consensu dñi.C.de fun.patri.l.i.li.xij.⁊ pignori dare.ff. de pig.l.lex vectigali:⁊.ff.de pig.ac.tutor.§.vlt.Ber.

r ¶ Prohibenẽ.sed que pſone prohibentur ab hmõi emptione põt dici q̃ serui ecclesie capitanei ⁊ oẽs pſone maiores qui non sunt idonei facilitate cõueniendi vnde posset dñs preiudicium pati.ff.qui sa.co.l.ij.

s ¶ Biẽnium.vt.x.q.ij.hoc ius.§.qui rem in ꝑuato triẽniuz requirit̃.C.de in re emphi.l.ij.Sed si ꝑmisit soluere penam rato manente pacto si nõ soluat pẽsionem ⁊ petat penam nihilominus vult euz expellere:nunqd põt:dicas q̃ sic arg.ff.de transac.q fidem:⁊.l.pacto:⁊.C.de pac.cum proponas.In fauorem dñi dictum est hoc ⁊ facit ad hoc.ff.de regul.iur.cum par.ber.

t ¶ Celeri.⁊ ita patet q̃ emphiteota põt purgare moram offerẽdo canonẽ post biẽniũ:sic.ſ.c.pri.sicut alienator.ſ.de re.eccle.alie.uel nõ.c.ſ qs pẽsbyteroꝝ.

ꝛ ar. de elec. q̄ sicut in ſi. ꝛ. ff. de. ỽ. ob. ſterdū. §. vlt. ſz quātū tp̄s dabit ad pur gādū iſtā morā vſ q̄ añ ſniaz: vt. ff. de ſof. teſt. papinia. §. meminiſſe: ꝛ. C. gb⁹ vt idig. alia ē vel ēt vſq; ad litem ⁊te. ff. rē ra. ba. ampli⁹ boc. ꝛ. C. ō pl⁹ peti. l. vna. ꝛ. ſ. e. ſi. c. vno. Vel modicū tp̄s dabit ſorſā. ꝛ. diez. ff. ō cōſti. pecu. p̄miſ ſor. §. i. ꝛ. ff. ex q. ca. ma. i ite. reſti. l. ab hoſtib⁹. §. ſz q̄ō ſimpl'r ꝛ. ff. ſi gl cau. l. ꝛ ſi poſt tres vl' q̄cito potuit. ff. ad tertul. l. ij. §. cōfeſti: ꝛ. ſ. de elec. q; pp vbi plura. ar. de boc lueniet. gdā dicūt q̄ vſq; ad li. cōte. pōt ēpiteota vitare penā hui⁹ ⁊ſtōnis offerēdo canonem p iura p̄dcā. Sed non credo q̄ vſq; ad lit. cōte. poſſit purgare morā q; boc poſſz differri vſq; ad duos ānos vel vnū vel tres vel plures poſt tp̄s ſtatuti bien nij ꝛ ita nō ēet celerit ꝛ ꝓpterea boc vſ poti⁹ facere timore pene q̄ volūtate ꝛ ipellat coꝝ iudice ſz tp̄s ſtatutū ipz iterpellat ut dicit i ſi. ꝛ vltro ſe dz offerre vt C. ō iure ēphi. l. ij. dabo ei modicū tp̄s poſt bīēnium elapſum tal. n. celeritas ad modicū tp̄s refert poſt bīēniū reſpcū ipſius bīēnij: ſicut ꝫ adiectio plus ad modicā quātitatē refert reſpcū quātitatis notate. ff. de ỽ. ſig. hec adiectio ad illud modicū cō ſiderabit arbitrio iudicis ex quo nō ē ōterminatō i iuſ. ſ. de of. dele. de cāis: ꝛ. ff. de iure deli. l. i. §. ait ꝓtor: ꝛ qō appellabit arbitriū boni viri. ff. de ỽ. obl. continuus actus. §. ij. ber.

a ¶ Expelli. ſed nunquid auēte ſua ꝓpa pōt dñs expellere ēphiteotā ſi canonē debito tpe nō ꝓ ſoluat. vſ qō ſic. C. de iure emphi. l. ij. ſatis pōt dici q̄ ſic auctoritate hui⁹ ōcre. ꝛ p̄dcā. l. ꝛ. q. ij. hoc ius porrectū. §. q rē ꝛ. ar. ad ꝫ. ff. ſi gs cau. l. i. ꝛ. rñ. ꝛ. ff. de eo qō cer. lo. l. vl. Idē ſi fund⁹ ēphiteotic⁹ clade vel caſmate pierit vltra medietatē vel pl⁹ vel min⁹ nūqd dz pēſio diminui. Dicūt qdā q̄ ſi vltra medietatē perijt nō tenet ēphiteota ſoluere itegrā penſionē. C. ō iur. ēphi. l. i. ex eo qō ibi vſ ſi vero particulare dānū ⁊c. q; noīe ptis medietas itelligit. ff. ō ỽ. ſi. nomē filiaꝝ. §. i. ff. de vſufruc. ēt ptis. alij dicūt ꝛ meli⁹ q̄ totā pēſionē ſoluet dz: adherētes lr̄e illi⁹ legis vbi dicit ex q̄ nō ipſa re penit⁹ ſubſtā ledat. iſti. loca. §. adeo i ſi. ſz boc ſignat Ꝫ. de allu. l. ij. ſed illud ſpāle in tributo. ſz nunqd pp ſterilitatem rei emphiteoticarie dz pēſio diminui: ꝛ certe nō lz aliud ſit in locatōe. ſ. c. pr. itē ſi ſūt plures coheredes ꝛ vn⁹ nō ſoluit pēſionē nūqd pp ꝫ fit p̄iudiciū alijs nō credo ſi ſoluāt pēſionē totā ꝛ poſtea Ꝫ coheredē agāt iudicio familie herciſcūde. ff. fa mi. her. heredes. §. ſi vn⁹. Et qō dicunt erpelli reſpicit alteram partem diſiunctiue. ſ. cum canonem non ſoluit qm̄ in altero caſu. ſ. qſi alienetur dño requiſito emptor nō pōt erpelli: ſine auctoritate iudicis ſui. Ber.

b ¶ Statuta. nō eſt q̄ reqrend⁹ ēphiteota: q; tp̄s vſuz ipm admonet. C. ō Ꝫben. ſtipu. l. magnā: ꝛ. C. de iure emphi. l. ij. vñ ſūmūt iſta ỽba ſic ꝛ creditor ad petitionem vrgeri non pōt vt. C. de pig. creditor. ff. de admi. tu. gdā. §. vl. ꝛ. C. ſi ſibi ꝫſulere ſtuduiſſet: iuſte potuiſſet expelli[a]: nō obſtāte q̄ ei vt cano nē ſolueret nō extitit nūciatū: cū in boc caſu dies ſtatuta[b] p̄ro domino interpellet.

Rubrica De rerum pmutatione.

¶ X concilio apud ſil.

¶ Princeps pōt rem eccleſie im mobilem per pmutationez acquirere data re melioꝛi uel equali.

Ꝫ princeps voluerit rem imobilez ſcis locis p̄ſtare ꝛ accipere ab eis aliam im mobilem: eoq; mō de cōi volūtate[c] permutationē cōtrabet liceat[d] ei hoc facere ſi cā rōnabilis[e] id expoſcat. ꝛ res quam p̄eſtiterit maioꝛ fuerit vel equalis: pragmatica ſāctiōe ſuper hoc ꝓmulgata.

¶ X concilio beluac.

¶ Permutatio reruz eccleſiaſticarum facta in caſu non conceſſo ſeu non ſeruata ſolennitate iuris eſt reuocanda per ſucceſſoꝛem.

¶ T cōmutationes[g] rerum eccleſiaſticaruz: que ab anteceſſoꝛe incōſulte[b] facte ſunt: ab eo qui ſucceſſoꝛ eſt emendētur.

¶ X cōcilio apud ſiluanum.

¶ Mancipia eccleſie nō debēt pmutari niſi ad libertatē vl' niſi ſint fugitiua. b. d. cum. c. ſequenti.

Mancipia eccl'iaſtica: niſi ad libertatē nō cōuenit cōmutari[i] uidelicet ut mācipia q̄ ꝓ eccleſia ſtico boīe dabuntur i eccleſie ſeruitute ꝓmaneāt: ꝛ eccleſiaſtic⁹ homo qui cōmutat fruat perpetua libertate: qō enim ſemel[k] deo cōſecratū ē ad humanos[l] uſus trāſferri non decet.

¶ X eodem.

¶ Breue eſt ꝛ idez dicit quod ſu p̄a capitulo proximo.

Iuſtū videt ꝛ ipiū vt mācipia q̄ fideles deo ꝛ ſanctis ei⁹ ꝓ remedio aīe ſue cōſecrarunt cuiuſcūq; muneris mācipio vel commutationis cōmertio iterū i ſeruitutem ſeculariz redigātur: cuz canonica auctoꝛitas ſeruos tātūmō ꝓmittit diſtrahi fugitiuos[m]. ℣ Et ideo eccleſiarum rectoꝛes ſūmopere caueāt ne elemoſyna vnius alterius peccatū fiat. ℣ Et eſt abſurdū ut ab eccleſiaſtica dignitate ſeruus diſcedens humane[n] ſit obnoxi⁹ ſeruituti[o].

¶ R ba. iij.

¶ Prebēde pacto precedente pmutari non p̄nt. ep̄s tñ pōt de loco ad locum permutare perſonas.

Queſitum eſt ex parte tua: ſi cōmutationes fieri valeant prebēdarum cū cōmutatio dignitatū[p] in turoñ. concilio fuerit interdicta. ꝛ infra. ℣ Generaliter itaq; teneas q; commutationes preben darum de iure fieri non⁹ poſſunt p̄eſertim cuz pactione p̄emiſſa q̄ ſoꝛ reuocabit īcōſultā pmutationē: ſi. ſ. ō p̄ca. c. ij. immo ꝛ illa q̄ fecit ſuc ceſſoꝛ reuocare pōt: q; in dānum eccl'ie datum eſt ſiue alienatio. xxv. q. ix. qō quis cōmiſerit. ſ. de re. eccle. non alie. ſi quis p̄eſbyteroꝝ: ꝛ. xij. q. ij. monemus. dūtamen tolleretur in adminiſtratione. Ber.

Mancipia. Breue eſt ꝛ tolle p̄n. c. pſūmario: qō aūt ſeqtur hic ꝛ i .c. ſe. eſt eius expoſitio. ab. ſi.

i ¶ Cōmutari. x. q. ij. p̄arie in fi. arg. Ꝫ: ſed hic determinat illud ꝛ fauoꝛe libertatis boc fit.

k ¶ Semel deo ꝫſecratū. xij. q. ij. eps q. ꝛ. c. nulli lz. xix. q. iij. q̄ ſemel ꝛ. Ī. de reli. do. ad ꝫ: ar. Ꝫ. liiij. di. ex ānigs. ſo. illō ē ꝓter regulā ſtatutā Ꝫ eos q ordinati ſūt ſine ꝫſenſu dñoꝝ ſuoꝝ cuz ī ꝫ ipſo delinquūt ꝛ maxime ad terroꝛē ne alij hac occaſiōe ſubtrahāt ſe dñis ſuis. ar. ij. q. vij. q̄ ꝓpt ꝛ. ff. de pe. l. capitaliū. §. famoſos.

l ¶ Ad būanos. i. ſeculares de conſe. di. i. ligna veſtimēta ſed Ꝫ vſ. xij. q. ij. eccl'iaſticos: vbi ꝫu⁹ eccl'ie ſeculari pſōe dat ꝑ multo forti⁹ pmutare pōt. dicit ala. q; logt boc. c. ꝛ ſequens de ſuo eccl'ie dato ꝛ ecōuerſo fcō: q; ſit religioſa pſona ſeculari pſone ſeruire nō dz. Lau. dicit q; ex cā. phibita fuit qz ad laicoꝝ ſuggeſtionē ſepe iuti lia mācipia ꝓ vtilib⁹ pmutabant: q; ne fiat ſtatutū ē: ut ñ niſi ad libertatem cōmutent: ſed ceſſante cā ceſſabit ꝫſtō. lxi. diſtin. §. his oībus: ꝛ. ff. de pac. qō dcm̄. T. uel ſic fcm̄ p̄ncipis nō eſt trabendum in cōſequentiam ip ſe. n. nō ſubijcit legibus ꝛ ſic loqtur in Ꝫrium in p̄ncipe. Ber.

Iuſtum. Serui eccl'ie cū ꝓpbanis pmutari ñ p̄nt nec alienari niſi ſint fugitiui. Et tres dici p̄nt partes ſicut tria ſunt dicta. ſcōa ibi. Et ideo. tertia ibi. ꝛ eſt. Jo. ō Jmo.

m ¶ Fugitiuos. xij. q. ij. fugitiui: ar. Ꝫ. C. ad. l. fal. de plagi. in fuga. ſol. dū eſt in fuga nō debz vē di: ſz cum fuerit reuerſus ꝛ patefacto vitio emptori nec poſtea fiat redhibitio. ff. de Ꝫben. emp. quod ſepe. §. ſi quis amico: ꝛ. §. vlt. T.

n ¶ Humane. ſi. ſ. c. proꝝi. cum ſuis concoꝝ. ibi poſitis.

o ¶ Seruituti. eſt ꝛ alia rō que aſſignatur in ſeruis minoꝝum. C. ō admi. tu. l. ler que tutoꝝes. ff. de fideicom. libe. eum qui. §. furioſi. Lau.

Queſitum. Primo pōtur qō. ſcōo ſolutio ibi generaliter ꝛ ibi duo dicta. ſcōm ibi. ſi aūt. ab. ſi.

p ¶ Dignitatum. ꝛ etiam prebendaꝝ. ſ. de preben. maioꝝibus. q; ō est cō cilium turoneñ. de quo fit hic mētio: ꝛ. xij. q. ij. alienationes.

q ¶ Non p̄nt. Ꝫ. cum vniuerſoꝝ: ꝛ. c. cum olim: niſi boc fieret auctoꝛitate

propter publicas fun. ven. ſu. cele. l. vlti. in fi. Ber.

Rica de rer⁹ pmutatione. Eliſuz ē. ſ. de ēptione ꝛ vēditiōe. itez de quodā Ꝫctu emptioni vicino vt de locato: merito ſubijcit aliū Ꝫctū ēptōi primū vt ē pmutatio ꝛ hoc eſt nomē pmutationis multum generale nā cōuenit oīb⁹ reb⁹ q̄ iter boium manus vſant ꝛ pp hoc nō hz nomen ſpāle: ſed remanſit in ſuo genere qz plura ſūt negocia ſeu reſ q̄ vocabula. l. natura ff. de p̄ſcrip. ver. ab. ſi.

Ꝫ princeps. Summat vt i rubro ꝛ ī hoc q̄ dicit vel eḡli: ē caſus notabilis. ꝓmo ponit qō. ſo ſolutio ibi. liceat. ab.

c ¶ Voluntate. aſs certe nō poſſet: ſicut cum cōi conſenſu emptio contrahitur ꝛ etiaz diſſoluitur C. de acti. ꝛ oblig. ſicut initio. Ber.

d ¶ Liceat ſic. ꝛ. q. ij. h ius porrectum. §. ſed pmutare.

e ¶ Rationabilis. pura q̄ vtilitas eccl'ie in hac pmutatione ꝑcurat aſs non dz fieri. Ī. c. pri. ſicut nec alienatio fieri dz niſi vt meliora ꝓſpiciat rij. q. ij. ſine exceptiōe: ꝛ. ſ. de his q̄ ſi. a prela. cum apoſtolica. Ber.

f ¶ Pragmatica. pragma idē ē q̄ cā. vñ pragmatica ſanctio eſt cōſtō ſup aliq̄ re pmulgata h tñ ponit ꝓ cōfirmatiōe ſiue ſcriptura fcā ab ipe ratoꝛe cuz cāe cognitiōe ſup tali pmutatiōe. ala.

g T cōmutationes ſupple ſtatuim⁹.

b ¶ Incōſulte. i. ī dānū eccl'ie q̄ō eſſe nō dz: imo rōnabilis cā dz ſubeſſe: ad hoc vt fiat cōmutatio. ſ. e. c. pr. vñ ſucceſſoꝝ reuocabit īcōſultā pmutationē: ſi. ſ. ō p̄ca. c. ij. immo ꝛ illa q̄ fecit ſuc ceſſoꝛ reuocare pōt: q; in dānum eccl'ie datum eſt ſiue alienatio. xxv. q. ix. qō quis cōmiſerit. ſ. de re. eccle. non alie. ſi quis p̄eſbyteroꝝ: ꝛ. xij. q. ij. monemus. dūtamen tolleretur in adminiſtratione. Ber.

Mancipia. Breue eſt ꝛ tolle p̄n. c. pſūmario: qō aūt ſeqtur hic ꝛ i .c. ſe. eſt eius expoſitio. ab. ſi.

i ¶ Cōmutari. x. q. ij. p̄arie in fi. arg. Ꝫ: ſed hic determinat illud ꝛ fauoꝛe libertatis boc fit.

k ¶ Semel deo ꝫſecratū. xij. q. ij. eps q. ꝛ. c. nulli lz. xix. q. iij. q̄ ſemel ꝛ. Ī. de reli. do. ad ꝫ: ar. Ꝫ. liiij. di. ex ānigs. ſo. illō ē ꝓter regulā ſtatutā Ꝫ eos q ordinati ſūt ſine ꝫſenſu dñoꝝ ſuoꝝ cuz ī ꝫ ipſo delinquūt ꝛ maxime ad terroꝛē ne alij hac occaſiōe ſubtrahāt ſe dñis ſuis. ar. ij. q. vij. q̄ ꝓpt ꝛ. ff. de pe. l. capitaliū. §. famoſos.

l ¶ Ad būanos. i. ſeculares de conſe. di. i. ligna veſtimēta ſed Ꝫ vſ. xij. q. ij. eccl'iaſticos: vbi ꝫu⁹ eccl'ie ſeculari pſōe dat ꝑ multo forti⁹ pmutare pōt. dicit ala. q; logt boc. c. ꝛ ſequens de ſuo eccl'ie dato ꝛ ecōuerſo fcō: q; ſit religioſa pſona ſeculari pſone ſeruire nō dz. Lau. dicit q; ex cā. phibita fuit qz ad laicoꝝ ſuggeſtionē ſepe iuti lia mācipia ꝓ vtilib⁹ pmutabant: q; ne fiat ſtatutū ē: ut ñ niſi ad libertatem cōmutent: ſed ceſſante cā ceſſabit ꝫſtō. lxi. diſtin. §. his oībus: ꝛ. ff. de pac. qō dcm̄. T. uel ſic fcm̄ p̄ncipis nō eſt trabendum in cōſequentiam ip ſe. n. nō ſubijcit legibus ꝛ ſic loqtur in Ꝫrium in p̄ncipe. Ber.

Iuſtum. Serui eccl'ie cū ꝓpbanis pmutari ñ p̄nt nec alienari niſi ſint fugitiui. Et tres dici p̄nt partes ſicut tria ſunt dicta. ſcōa ibi. Et ideo. tertia ibi. ꝛ eſt. Jo. ō Jmo.

m ¶ Fugitiuos. xij. q. ij. fugitiui: ar. Ꝫ. C. ad. l. fal. de plagi. in fuga. ſol. dū eſt in fuga nō debz vē di: ſz cum fuerit reuerſus ꝛ patefacto vitio emptori nec poſtea fiat redhibitio. ff. de Ꝫben. emp. quod ſepe. §. ſi quis amico: ꝛ. §. vlt. T.

n ¶ Humane. ſi. ſ. c. proꝝi. cum ſuis concoꝝ. ibi poſitis.

o ¶ Seruituti. eſt ꝛ alia rō que aſſignatur in ſeruis minoꝝum. C. ō admi. tu. l. ler que tutoꝝes. ff. de fideicom. libe. eum qui. §. furioſi. Lau.

Queſitum. Primo pōtur qō. ſcōo ſolutio ibi generaliter ꝛ ibi duo dicta. ſcōm ibi. ſi aūt. ab. ſi.

p ¶ Dignitatum. ꝛ etiam prebendaꝝ. ſ. de preben. maioꝝibus. q; ō est cō cilium turoneñ. de quo fit hic mētio: ꝛ. xij. q. ij. alienationes.

q ¶ Non p̄nt. Ꝫ. cum vniuerſoꝝ: ꝛ. c. cum olim: niſi boc fieret auctoꝛitate

superioris.s.de pben.iter cetera ꝛ hic put legtur.ber.

a ¶ Simonie.qz in spūalib⁹:uel spūalibus annexis nulla pactio uł quētio dz ītervenire.i.q.ij.q̄ pto:ꝛ.s.de pac.cū pdē.ꝛ.c.ult.ꝛ in spūalib⁹ annexis ut iuspatronat⁹.s.de iudi.quāto.s.de pbē.significasti:dic ut ibi.

b ¶ Uni loco.vij.q.i.mutatio:ꝛ.c.scias:ꝛ.c.oīs qui:ꝛ valet ītērdū mutatio loci.lxxi.di.vz.b.

D quēstiones.

Cōmunis diuisio fcba ibi.Rñdem⁹. ab.

c ¶ Prouētuū.s.tpaliuz vnde admittitur cum tēporalibus mutatio qō aliter nō fieret.j.e.c.vlt. et hic prout sequitur.

d ¶ Per se.i. separatim sine possessionibus.

e ¶ Queat.ꝛ ita spūale cū spūali pōt commutari:sicut tpale cum tpali. De hoc dixi.s.de transac. super eo:arg.xvi.q.vlti.nemini ꝛ hic auctoritate superioris argu.ff.de bis q no.infamia.furti.§.qui iussu:ꝛ cum idemptitate vtriusqz.x.q.ij.b ius. alias non liceret.s.de pbē. maioꝛib⁹.xij.q.ij.diaconi:ꝛ.c.sine alias non.j.e.c.ul.item no.q ad b q aliquid hēatur tanq̄ beneficiū ñ pōt ex pmutatione prouenire qz esset munus a manu:sic nec trāsactione.s.de trāsac.super eo. Jtē lz pmutatio locuz hēat in spūalibus non tenet emptio vel venditio ꝛ est rō qz nulla est ēptio sine pcio vt insti.de ēpt.§. item pciū qō i quātitate ꝛ in numerata pecunia confistit.C.de ac.ēpt.ꝛ ven. ēpti fides qō nō ē i pmutatiōe.ff.de re.pmu.l.i. sed vterqz est q̄si ēptor ꝛ venditor.ff.de edil.edic. sciendū.§.ēptorē Lau.

f ¶ Inhibitū.vñ vł concessum:arg.xxx.q.iiij.qui spālem:ꝛ.j.de spon.cum apud.ff.de procu.mutus.§.i.de boc dł.s.de trāsla.inter corporalia.

g ¶ Contractus duo.n. erunt ꝛctus non se aliquo mō tangentes tñ si vna villa cōmutaret cuz alia ita q̄ vtraqz eccīa eēt accessoria ad villas bene pmutaret cum vniuersitate.argu.j. de iurepa. ex lrīs.c.cum sīm ad instar. fūdi dotalis.ff.de fū.do.l.i.C.e.ti.l.ij.nec aliqd intelligitur esse preciuz ecclesie:sicut nec preciuz peculij ē cū seruus venditur cum peculio.ff. de pecu. si ex duobus.§.vlti.ꝛ.l.se.Lau.

circa spūalia vel cōnexa spūalibus labē cōtinet semp simonie[a]. ¶ Si aūt eps cāz ispexerit necessariā licite poterit de vno loco ad aliū trāsferr̄ psonas: ut que vni loco[b] min⁹ sūt vtiles alibi se valeāt vtilius exercere. Clemens.iij.

¶ Ecclesie iure ꝓprietatis pōt adiuicē pmutari ꝛ possessiones earuz etiā pmutari possunt ꝛ pro minus ualentibus preciū suppleri.

Ad quēstiones soluēdas:ꝛ infra. Intellexim⁹ ex litteris tuis q̄ due ꝯuentuales ecclesie sūt i tua dioc.cōstitute quarum utraqz pochialem hz ecclesiā cū possessionibus magis alteri cōꝛ sibi vicinaz. Illis āt desiderātibus permutare eas:cū illarū altera respectu meliorum ꝓuētuū[c] plus abūdet:ꝛ ideo sibi postulet adijci certā sūmaz pecunie numerate ut sic ad equalitatem pmutationes ualeant puenire:utrz possit id licite fieri extitit dubitatuz ꝛ infra. ¶ Respōdem⁹ q̄ cum ōdicatis parochialibus ecclesijs per[d] se queat[e] cōmutatio celebrari:ꝛ in pmutatione possessionū p se nō fit ībibitus[f]:si altera rōne possessionū alteri prepōderet:pecuniā posse refundi:ꝛ ō ipsarū possessionib⁹ adiuicez put visū fuerit expedire refusa certe pecunie quantitate poterit cōtractus[g] pmutationis iniri: sic tñ q̄ illi cōtract⁹ nequaquā sibi iuicez misceantur.

I Uno.iij.senoñ.archiepo.

¶ Beneficia sua perdunt qui ea ꝓpria permutant auctoritate.

Quz olim magister.S.ꝛ.B. archidiaconatū ꝛ ꝓposituraz adinuicē cōmutassent:ꝛ infra. Licet ꝑdictus magister ab initio spōte fuerit de pmutatōe ꝓfessus[h]:idē tamē.B.eā inficiebat oīno:ꝓponens q̄ ipse preposituram sine cōditione qualibet resignauit:ꝛ post resignationē predicti magistri archidiaconatū fuerat assecut⁹ ꝛ infra Cū ergo nobis cōstaret q̄ ipse suū ꝑstiterit pmutationi cōsensuz[i]:ꝑdictus aūt magister suum publice fateret errorē:ꝛ bunc prepositura et illū archidiaconatu curauim⁹ spoliare:super hoc diffinitiuā[k] contra eos sententiam proferentes.

I Dē archi.ꝛ ꝑ.sancti Andree colonien̄.

¶ Si pmutatio beneficiorum ꝯpleta est ex vna parte ꝛ per alteraz stat quo minus impleatur restituit pars ad suum beneficium.

Quz vniuersoꝝ ꝛ infra. Intellexim⁹.B.canonico referente q̄ cū ipse ꝛ.l.clericus de pmutatione pbēdarū suaruz inter se tractare[l] cepissent quaz vtilitati vtriusqz[m] iminere credebāt:tādē idē.l.pbēda eius dez.B.cuidā consanguineo suo assignata prebendā sui ei sicut promiserat noluit resignare[n] ꝛ infra. Cum igitur deceptis[o] ꝛ ñ deciplentib⁹ iura subueniāt:lz ipi per se de iure nō possent ecclīastica bñficia permutare: vt tñ simplicitati[p] uenia tribuat:mandam⁹ quatenꝰ si cōstiterit pretaratū.B.taliter fuisse deceptū:amoto a pbenda sua cōsanguineo ipsius.l. vel quolibet alio illicito detentore[q] eam restituifaciatis eidem.

G Reg.ix.betoñ.ꝛ fugiē. abbati.

¶ Spūale tpali permutari ñ pōt.

Exhibita nobis abbatis ꝛ conuētus sci Martini dē pannonia petitio cōtinebat:q̄ cū sup cā q̄ iter ipos ex vna pte ꝛ ꝓpositum albeñ.ex altera super q̄busdam decimationibus vertebat ad.c.capellanuz nostr̄ tūc in ungaria ꝯmorātē nostras litteras ipetrassent:ipe ac magister.M.i quos utrinq̄ tāq̄ i arbitriosertitit ꝯpromissuz[r] arbitrati fuerint q̄ si dict⁹ ꝓpositus obtineret.x.milia.sol.regalium a rege ungarie ꝯcedi monasterio memorato:ipsi ab earūdē decimationuz petitiōe cessarēt ꝛ infra. ¶ Quocirca mādamus quatenꝰ si vobis ꝯstiterit de ꝑmissis:cū pmutatio ō spiritualibus ad tēporalia[s] improbet:ꝑdictuz arbitriuz ꝛ quicqd secutum[t] est ex eo uel ob id irritū decernatis

Rubrica De feudis.

e ¶ Deceptis.sic.s.de rescrip. sup lrīs.ff.ad uelle.l.ij.§. ꝟba .C.e.si sine quo.qa stultus non cōsueuit succurri:sz errānb⁹.ff. de iur.ꝛ fac.ig.l.ul.§.si qs iu. ꝛ.C.si mi.se.ma.dix.si is:ꝛ.j. de dona.inter dilectos.

p ¶ Simplicitati.cui parceduz est.s.de rescrip.super lrīs:ꝛ in auē.de īstru.cau.ꝛ.fi.§.h autē cla.ff.si qs in ius vo.non ierit .l.ij.ff.de edē.l.i.§.ul.ꝛ.ff. de iu.om.iu.si qs id.§.doli.lxxvi.di.tāta negtia:ꝛ.s.de transla.inter corporalia: sed de iure debent vterqz amittere suā prebendā.s.c.pri.ꝛ.c.q̄situm:sed nō ē verꝝ q̄ alter renunciauerit vł tñ q̄ iste.G.de iure possit petere suam pbendā tū qz ꝯtus talis reprobat⁹ est.s.de prebē. maioꝛib⁹ ꝛ.s.e.q̄situ:q̄ pōt venire ꝯ.C.de agri.ꝛ cēs.quēadmodū.li.xi.tū qa nō fuit res secuta pp quā data ē.C.eo.ti.reb⁹.lau.lz.T.dicit q̄ nō pōt eā p se repetere.ar.s.de renun.qō in dubijs.ꝛ sic cōtinet gl̄am.

q ¶ Detentore.sic.s.de cōcess. preben.proposuit.

Exhibita In prima facti narratio.in scba diffinitionis commissio ibi. Quo circa. ab.si.

r ¶ Compromissum.ꝛ sic ꝓz qō de re spūali pōt in arbitros compromitti:sic.s.de arbi.cū olim ꝛ.c.contingit ꝛ.c.pe.

s ¶ Arbitrati.ꝛ male prout sequitur.

t ¶ Tpalia.ergo tēporalia cum spūalibus ꝓmutari non pñt.s. eo.ad qōes:qz nec uendi nec redimi pñt.j.de simo.q̄relā ꝛ ita nō pmutari.sed cuz alio spūali bñ ut i.c.ad qōes:ꝛ.s.de trāsac.statuim⁹.sic ꝛ trāsactio non vz dūmō spūale det̄ ꝓ spūali sic ꝛ pmutatio:sed fruct⁹ decimaꝝ bene pñt vendi ꝛ locari.s.ti.pri.c.ij.sed ipm ius nequaquā.ber.

u ¶ Secutū.ꝛ sic ꝓz q̄ arbitriū nullū fuit ipso iure qz ꝯ formā iuris.platū fuit de re spūali ad tēporalē:sic.s.de ꝯfir.uti.vel iutili examinata.ꝛ sic si p̄ncipale nō tenet:nec accessoriuz .s.de ele.q̄liter.s.de fo.cōpe.si dilligēti ēt si iuramētū ītervenisset:ut ibi.C.ō legi.nō dubiū ꝛ.s.de fi.īstru.īter dilectos:ꝛ.xvi.q.vij.hoc dixim⁹. Sic ꝓz q̄ temporale nō pōt dari loco decimaꝝ:ar.ꝯ.s.de re.ec.nō alie.ut sup:vbi vł q̄ tpale possit dari ꝓ decimis:sed ibi soluit ex hac decre.qō que multum occurrit de fro qñqz aliqui volunt certas possessiōes tradere quo ad ꝓprietatem uel vsumfructū eccījs qbus tenēt̄ soluere decimas possessionū suaꝝ ut si alie possessiones libere remaneāt ab exactiōe decimaꝝ:patet q̄ hoc fieri nō pōt ꝛ hoc idez habuim⁹ in antiqua cōpilatione de decima itellerimus que non debuit remoueri.

Rica de feudis. Usum ē.s.de q̄busdam ꝯctibus qbus rex dñia trāsferunt.sed q:

per feudationem trãsferr vtile in vasallum directo remanente apud dñm ꝛ sic est spes cuiusdam alienationis ideo post Ricas ꝓcedentes subijcitur ista.ab.si.

¶ Insinuatione. Summatur vt in rubro ꝑm cõez ītellectũ ꝛ ẽ casus singularis q alibi non legit. ¶ Primo ponitur dñs.scõo limitatio ibi ita vi delicet.ab.si.

a ¶ Gageria.i.pign⁹ siue feuduz ꝛ est vulgare tbeutonicorum.

b ¶ Immunis.in hoc casu permittit ecclesie fructꝰ nõ cõputari in sortem: vt res illa cuiꝰ pueniat ad ecclesiaz: si.ō vsur. c.j. ꝛ.c.cõqstꝰ: ꝛ ī alio casu nõ computant fructꝰ ī sorte. ut. j.e. tit. de vsur. salubriter: ꝫ gd si vellet seruire ecclesie ad ꝫ vt cõputaret fructus in sorte dico q in hoc casu non est audiendus Jo.

¶ Ex parte. Summatur vt in rubro ꝛ ẽ casus notabilis ītrpt̃ans iuramentũ de non alienando. Cõis diuisio secunda ibi: in primo.ab.si.

c ¶ Feudũ.alienari nõ potest ꝫ dari potest in dotem vsq; ad vi tam feudatarij. j.ō dona. inter vi.ꝛ vr. nuper. Joan.

d ¶ Alienare. si vasallus alienat totum feudũ vel maiorẽ partem pdit feudum ꝛ dñs a quolibet possessore potest illud reuocare si ꝙ minorẽ ptẽ eiꝰ dat in libello vel obligat pignori: dũmodo remaneat ī ꝓuitio dñi pp hoc nõ pdit feudum: vt ī li.feu. q mo.feu.amit.§.ij.ꝛ.iij. T.

e ¶ Consortez. quasi iure accrescendi. ff. de vsufruc. accrescẽdo p totum ti.ꝛ ī li.feu.q.mo.feu. amit.§.preterea.

f ¶ Jnuestire. videbat q nõ q̃si delictũ alienãtis feudũ sine licẽtia dñi respiceret ꝛ hmõi cõsortem vel filium: vel illud mouebat cõnem qz videbat sufficere vt hẽret iurꝫ successiõis nec eẽt necesse eum ĩuestire. Jo.g.ꝛ tã.dixerũt q q alienat feudũ dño in cõsulto: ius feudi pdit: ꝛ consanguineus non hz ius in illo vt in li.feu.si clientulus: ꝛ in cõstitutione Federici ĩperiale.§.igitur habito consilio: ꝛ tñ eps qui sacrameto tenet non alienare bõa ecclesie ō nono sine licentia dñi pape dare põt tali ꝓsorti feuduz illud non obstante sacro pstiro. qz aliud est alienare de nouo ꝛ aliud antiquuz cõcedere. ar. j.ō iudeis consuluit: ꝛ. ff. de no. op. nunci. l.i.§. opus nouum. j. de dona. p tuas. xxiiij.q.j. acatius ꝛ.xij.di. preceptis. T.

g ¶ Filium. vī q ob delictum pris non debeat filius feudum amittere ar. ff. de in ius vo. ad ptuũ ī fi. ff. ō ōcur. l.ij. §. nullũ. ꝛ. ff. de bo. dãna. cũ rõ naturalis. i. rfi. §. si plures ꝛ ar. ff. ō ob. liberto q̃ritur pro ꝛ ꝫ: ꝛ. C. de qõnib⁹ diuo. ff. ō iurepa. cura. arg. ꝫ. ff. eo. ti. l. q ꝫ legem Jo. de hoc scire debes q si vasallus ītra annum ꝛ diem ĩuestiturã feudi ab hr̃dibus dñi non q̃sierit vel dño petente iuramentum fidelitatis tertio cõmonitus non pstiterit vel aliquã felloniam ꝫ tenorem iuramenti fidelitatis fecerit pdit feudum ꝛ reuertitur ad dñm. Si vero aliqd graue ꝫ dñz ppetrauerit puta ffez eiꝰ vel pfez ĩterfecerit vl' aliõ graue si feudũ ẽ pr̃nũ amittit illō ꝛ nõ ad dñm sed ad ꝓfeudatarios suos ptinet: vt ī li.feu.qui.mod.feu.amit. §. vlt. ꝫ ad filios illius non pertinet. T.

Rubrica de pignoribus. Quisum ẽ supra de qbusdã spẽb⁹ alienationis videndũ restat de obligationibus realibus iõ subijcit de pignoribus. ab. si.

Nullus. Vasa ecclesie ꝛ alia deputata ad cultum diuinũ nisi ex iustissima necessitate pignorari non debent. b.d. vl' sic vt ī rubro. ab. si. Et ꝓmo ponit dñs scõo exceptio ꝑm flo.

h ¶ Librum. non prohibet obligari quasũ sacrum qz non benedicuntur libri: sed ideo qz ex quo fuerũt in sacro vsu ad manus laicorũ venire non debent de con. di. i. ligna altaris palla vestimẽta in sancta vel eodem mõ prohibetur obligari liber vel calix sicut pḥibent alie res ecclesie nisi in casib⁹ necessitatis. §. ō re. ec. alie. vel non. nulli. vt hic patet.

i ¶ Necessitate. q̃ erit illa necessitas puta si parochiani illius ecclesie parerentur. xij. q. ij. sicut oĩno ꝛ pro pauperib⁹ alendis ꝛ consimilib⁹. xij. q. ij. autum hz ꝛ cã captiuitatis pignori dari possunt vt ī auc. de nõ alie. rebus ecclẽ. §. bis aũt pẽis col. ij. sed ꝫ vꝺ. C. q̃ res pig. ob. pos. l. iij. ꝛ. ff. e. ti. l. i. §. eam rez: ꝛ. ff. de pi. sed et qõ. §. quod emptionem a contrario sensu sed canones preualẽt. g.

¶ Lator. Liber homo pro debito detineri nõ dz ẽt si non bẽat vnde satisfaciat. h. d. vel sic vt in rubro. ab. si.

k ¶ Lex. C. de act. ꝛ obligat. es: ꝛ. C. q̃ res pig. ob. poss. l. filios. ff. de le. i. l. senatus. §. vl. in auc. vt nulli iudi. §. q ꝙ col. ix. nisi ī casib⁹ vt q ab hostibus detinetur. C. ō cap. ꝛ postli. re. l. ab hostibus: ꝛ. l. vlt. pr̃. n. põt filiũ obligare q̃nq; q̃n ꝛ vendere põt ī marima necessitate. C. de pr̃ib⁹ q fi. distrahe. l. ij. Jtem ex ꝓsensu libera persona obligari põt. s. in obstagio: vt. C. ō iure ille. ex rescripto alꝫ ordinariũ ẽ vt q bonis cedit liber vadat quo vult. C. q bo. ce. põt. l. i. ꝛ. j. ō solu. odoardus. ala.

l ¶ Adjici. i. adiudicari. q̃ verũ est si bonis cedat alꝫ ī carcer ẽ ōtrudatur. C. q bo. ce. pos. l. i. i. rfiso.

Ex presentium. ¶ Primo narrat ffm scõo dat iudices ibi: vnde q̃n. ab. si.

m ¶ Necessitate. si p sua necessitate obligauit nõ renuit obligatio. arg. C. si res alie. pig. da. fue. curator: ꝛ. C. q̃ res pi. ob. pñt qui filios: qz non obligantur nisi q̃ gs de rebus suis obnoxia facit. Quare ergo ꝓcipitur q̃ hr̃s luat cũ ecclesia libere a creditore possit repetere. ꝛ. q. ij. B iust. §. q ꝙ res. ō. de rerec. alie. vt fi. si gs p̃sbyterorum: forte de fr̃ō qz nisi recolligerentur: ecclesia rehabere nõ posset: vel voluit ꝫ papa creditori prospicere: qz aliter ab hr̃ de p̃sbyteri suũ debitũ cõsequi ñ potuit: vel ẽ in optione eccl'ie: vtr̃ velit alienantẽ vel recipientez cõueniri. xii. q. ij. si qua de rebus. §. si gs q̃libet. ala. ꝛ. C. si tuto. vel cura. l. ẽt. ꝛ. l. vl. ad instar minoris vt ibi dr̃. Ber.

n ¶ Filium de matrimonio natum ante clericatum.

o ¶ Ex successione. ex facto defuncti cõueniũtur hr̃des. C. ō cuic. l. si parentes: ꝛ. xij. q. ij. eps qui filios: ꝛ qz pater eiꝰ tutor ecclesie fuit hr̃s tenet ꝫ soli dum. C. ō heredi. tu. l. vl.

¶ Duo nos. Cõis diuisio. scõa pars ibi rñdemus ab. si.

p ¶ Obligatis. eo cõsiderato quod ĩter ꝫhẽtes agebat. ff. ō ꝛ. ob. eñ q: qz nõ scriptũ est: sed quod gestum est inspicitur. C. plus valere qõ agi. ꝑ qõ simu. conci. l. ij. ꝛ. iii. ꝛ. j. q fi. sint legi p tuas.

q ¶ Heredum. idest filiorum eius qz nõ dr̃ hr̃ditatis viuentis: sed ōficii. ff. de here. vel ac. ven. l. i.

¶ Anno. iij. marien. episcopo.

¶ Si dñs a vasallo recipit feudũ in pignꝰ abstinendo ab eiꝰ seruitio nõ tenet cõputare fructꝰ in sortem.

Insinuatione pñtiuz declaramꝰ q gageria[a] quã de feudo ecclesie tue ab Ø. dignosceris recepisse: a te põt libere detineri fructibus nõ cõputatis in sortem. ꝙ Jta vz vt quãdiu fructus illos ceperis in sortem minime computandos: idez. Ø. a seruitio in quo tibi ꝛ ecclesie tue pro feudo ipso tenetur interim sit immunis[b].

¶ Idem mediolanen. archiepo.

¶ Ponit tres casus in qbus non obstãte iuramẽto de nõ infeudando põt ep̃s antiquũ feudũ ad eccle siã reuersuz nouo vasallo ꝓcedet.

Ex parte. T. nostro est apposto latui reseratũ: q sepiꝰ dubitasti vtz cũ contingit vasallum tuuz decedere ꝛ ad te feudum[c] ipsiꝰ redire: feuduz eius alij liceat tibi dare: quãuis iuramẽto tenearis astrictꝰ nõ ifeudare de nouo ro. pon. iconsulto. Adhuc si vasallũ tnũ feudũ alienare[d] cõtingit: an ipsiꝰ filiuz vel cõsanguineũ eiusdẽ feudi ꝓsortez[e] de ipso valeas ĩuestire[f]. Alia quo qz dubitatio cõtinebat vt cũ feudũ alienatuz repereris qõ per te facile recuperare nõ potes: vtruz possis alicui laico in feudũ illud cõcedere qui ꝛ illud recuperet ꝛ in feudũ per ecclesiaz recognoscat: ꝛ ifra. ꝙ In ꝑmo ergo casu feudũ decedẽtis libere si videris expedire concedas atqz in scõo filiũ[g] vel cõsanguineũ alienãtis ĩuestiẽs. In tertio feuduz alienatũ poteris ei licẽter cõcedere p quẽ ipa ecclesia valeat rehabere.

Rubrica ō pignoribꝰ ꝛ alijs canonibus. Ex concilio remẽneñ

¶ Res ecclie pignorari non debẽt nisi ex necessitate ꝛ rõnabili cã.

Nullus p̃sbyter p̃sumat calicẽ vel patenã vel vestimentum sacerdotale aut librum[h] ecclesiasticuz tabernario vel negociatori aut cuilibet laico uel femie in vadiũ dare.

ꝙ Nisi iustissima necessitate[i] urgẽte. ¶ Reg. iij. exoñ. cpo.

¶ Liber hõ non põt pignorari.

Lator pñtium ꝛ ifra. Lex[k] hz ut homo liber pro debito nõ teneatur: ꝛ si res defuerint que possint pro debito adijci[l].

¶ Lex. ij. episcopo exonien.

¶ Si rector ecclesie pro facto proprio rẽ ecclesie obligauit cogit eiꝰ hr̃s rẽ redimer ꝛ ecclesie restituer.

Ex presentium latoris ĩsinuatõe accepimus: q sacerdos ecclesie de offici. calicẽ argenteuz ꝛ medietatem vniꝰ breuiarij eiusdẽ ecclesie pro sua necessitate[m] pignori obligauit: ꝛ ea morte preuẽtus minime recollegit. ꝙ Unde quoniaz idignum ẽ vt eidez ecclesie res sue p̃sertim q̃ sacris ministerijs deputate sunt taliter debeant deperire: mãdamꝰ q̃tenꝰ si veruz ẽ qõ asseritur: filium[n] eius qui ex successiõe[o] ipsiꝰ patrimonij ius dr̃ obtinere: moneas ꝛ compellas vt ea recolligat ꝛ restituat ecclesie memorate.

¶ Anoc. iij. g. subdiaco. nostro ꝛ p. cano. pisano.

¶ Si vsurarius emit rẽ eo pacto q; post tps restituat eam venditori recipiendo aliquid vltra sortem fructibus tñ in ea computatis: iudicatur contractus feneraticius.

Tale vos credimus scirẽtie dono vigere: ꝛ ifra. Sane intimastis nobis: q; cãm que vertitur inter. h. ꝛ. b. filios. g. de cosa. cxvna parte: ꝛ. g. filiã. t. ꝛ heredes ipsiꝰ ex altera: super qbusdaz terris p̃fatis p̃sonis ꝙ. xxiij. libris pignori obligatis[p] vobis durimꝰ cõmittẽdam ꝛ ifra. Ex pte p̃dicte. g. ꝛ her̃dumꝰ eiꝰ fuit ꝙpositũ terras quas idem. h. ꝛ. b. repetebãt ab eis non esse pignori obligatas: sed pure vẽditas sicut instrumento confecto exinde continebatur. ¶ Prefatus vero. h. pro se ac fratre suo firmiter asserebat terras non esse pure venditas sed pignori obligatas: cum venditioni predicte talis fuerit adiecta

a Annos. cum ℨctus sub hac forma celebratur: vt liceat emptori a ℨctu discedere si emptio displiceat sibi: tunc vsq; ad. lx. dies pōt emptor a contractu discedere ⁊ non vltra: nisi hoc dictum sit q; q̄cūq; velit possit recedere a ℨctu. ff. de edil. edic. q si nolit. §. vlti.

b Displiceret. ff. de rescin. ven. si conuenerit.

c Pura. i. certis verbis. s. vt a verbis non recedatur. l.

d Pign⁹. s. mente ℨ hentiuz ℨsiderata. Lau.

e Ex forma. forma tñ inspiciēda non est ex quo constat de ℨctu. C. plus valere qō agi. l. i. ⁊ ii. Si aūt dubium esset stādum est scripture. ff. de exerci. act. l. i. §. si is qui nauem.

f Per conditionē. C. de edi. edic. si prediū. ff. de ℨtrahē. emp. l. iij. ff. de le. cō. l. i. ff. de in diez adiec. l. ij.

g Percepti. hoc videtur potius facere pro ipo q; ℨctus vsurarius non fuisset: sed hoc fuit ℨ naturam pacti: q; si aliqs rem vendit eo pacto: qō q̄cunq; preciuz restituerit: rem ipsam recipiat: emptor lucrat fructus perceptos quousq; pecuniā recipiat. C. de pac. inter emp. ⁊ ven. si fundum. Et ideo presumptio erat ℨ istuz: sed dic q; nō fuit vēditio: sed pign⁹: q; in pignore cōputant fruct⁹ sed i venditione nō ℨputant: vt. ℨ. de re. ec. alie. vel non ad nostraz: ⁊ in legibus predictis: q; iste creditor vsurarius erat.

b Summam. fuit expresse vsurariuz. xiiij. q. iij. pleriq; ⁊. c. putant.

i Presumitur. sed videtur q; hoc non debeat obstat emptori q; aliqd vltra recipiat er quo fructus perceptos cōputat in pecuniā recipiendaz: nā pcipiēdo fructus suos facit. ff. de i diē adiec. l. ii. rñ. vez ē: sz tñ tenet eos restituer. ff. ō i diē adiec. itez qō dcm ē: ⁊ h vez ē qñ alio ēptor meliorē cōditionem attulerit. Jo.

k Consueuerit. ita ex qualitate persone presumitur talis contractus ī fraudem vsuraz facto. Idem potest dici in ℨtractu vbi pena apponitur que excedit legitimū modum vsurariuz. ff. de ac. emp. iulianus. §. idez: ⁊ C. de vsur. cū allegas: ⁊ est simile: vbi presumitur contra aliquem er eo quod facere cōsuenit: vt. ff. de pig. acti. l. vel vni uersorum. ff. de vsuris q semisses. §. i. ⁊. ff. ad macedo. Item. §. qō ō: ⁊ ff. de le. iij. nummis indistincte Jo.

conditio vt si a tpe ℨtract⁹ vsq; ad duos primos ānos⁸. prefato. t. emptio displiceret⁵. g. pater. b. abinde vsq; ad annū. xxvj. lib. pceptis fructibus ℨputatis in ipsis dare deberet. Verum quia ambigitis vtrum pura⁶ sit ⁊ absoluta vēditio: an prefatus contractus pignus⁵ ōbeat iudicari. R Respōdem⁹ q; qualiscūq; q; fuerit intentio cōtrahētiuz: ⁊ ex forma⁶ cōtractus vēditio nō appareat conditionalis: sed pura: quāuis per ℨditionez⁶ possit resolui ex duob⁹ tamen q̄ in pacto fuerint expressa: videlicet q; fruct⁹ percepti⁸ deberent in soluēda pecunia numerari: ⁊ q; vltra summā⁵ receptā. xl. sol. deberent persolui: contra ipsuz emptorē presumitur⁴ vehementer: presertim cum vsuras consueuerit⁵ exercere.

I Dem episcopo aquinati.

Mulier agit pro dote contra quēlibet detinentem bona mariti.

Ex litteris. f. t. accepim⁹: q; cāz que vertitur inter. r. ⁊. a. mulierem tibi duximus cōmittendam ⁊ infra. Siquidē probatuz est q; pro facinore a marito predicte mulieris commisso eo fugā petente tam frater mariti ꝑfatus uidelicet. r. q̄z ipa mulier licet minus iuste a regio iusticiario capti fuerint: ⁊ de ipsi⁹ mādato bonoz omnium delinquētis facta distractio: ⁊ soluta pecūia mercatori qui a marito mulieris vulneratus fuerat ⁊ rebus proprijs spoliatus: sed quedam possessiones illius penes eundem. r. remanserant quas idem de mandato curie retinuit soluta pro eis pecūia predicto mercatori: q; emptor alius ꝑpter possessionum inimicitias⁹ alias minutias non extabat: pars vero mulieris estimationem dotis instātius petebat sibi restitui vel in possessiones que mariti fuerant ex officio delegationis induci: ⁊ infra. R Dādamus quatenus si tibi constiterit ex bis que in presentia tua fuere ꝑposita ⁊ probata: quod mulier dictē viro[m] dedisse in dotē ⁊ predictū. r. de bonis fratris aliqua possidere: cuz mulieribus fauor[n] multus in recuperandis dotibus debeatur: ⁊ cautū sit in iure q; propter maleficium[o] viri mulier remanere non debeat indotata: cuz etiam bona viri ℨ mulieri sint pro dote tacite obligata[p] ⁊ cum suo onere[q] tranferint ad quēlibet possidentē. r. ꝑdictuz eidez mulieri ad restitutionem dotis eatenus cōdēnes quaten⁹ de bonis fratris sui prefati noscitur possidere.

I Dem. R. de monte fortino.

Si creditor vel is qui ab eo cāz habet tot fruct⁹ percipit ex pignore q; satisfactū est sorti ōbet pignus restitui debitori.

Cum cōtra. g. ciuez anaginen. sup quibusdā possessionibus quas quondam pater tuus. l. de saul. pro certa quātitate pecunie obligauerat ⁊ ipsi⁹ creditoris heredes predicto. g. pignorauerant: mouisses in nostra presentia questionem: legitime probauisti q; ex eaz prouētibus tantū fuerat tam ab eodez. g. q̄z ab alijs qui eas tenuerāt tēpore quo fuerant obligate perceptum[r] q; fructus[s] sorti poterāt adequari. R Nos igitur attendentes q; in talibus perceptio fructuum in solutione sortis accedat: cum secunduz canonicas[t] sanctiones fructus restitui ⁊ in sortem debeant computari[u]: considerantes etiā q; possessiones ipse iam extenuassent[x] penitus totū onus ⁊ debitum annullassent ipsas tibi restituendas[y] esse decernimus: ⁊ te per nuncium nostruz in possessionem induci fecimus corporalez.

I Dem.

Si is qui sub pacto legis cōmissorie pignoravit rem suaz ⁊ iurauit nō cōtrauenire iuste impeditus infra diem statutum nō redimit post diē redimere poterit.

Significante. r. ciue pisano nobis innotuit: q; cū domū suaz. g. pisano ciui pro. ccl. libris pignori obligasset: ac pmisisset pstito iuramento q; nisi domum ipsam statuto termino recolligeret[z] creditorem vlterius super eo minime molestaret: ⁊ infra statutum tempus p certum fidelem nuncium prout ei videbatur creditori pecuniam numeratam remisit: quam idem nuncius infideliter agens sicut ei iniunctum fuerat non persoluit: ⁊ post moduz idem. r. ab imperatore de

d Hanor. qñ mulier prefertur oībus creditoribus q; habēt psonales actiōes vt qui bñt tacitas hypothecas quantuz ad dotem: sed non quo ad donationem propter nuptias. C. qui po. in pig. ba. assiduis: sed non prefertur creditoribus habētibus expressas hypothecas: nam fiscus simile habet priuilegium cum muliere. C. de priuile. fis. quāuis: ⁊ fiscus non prefertur prioribus creditoribus habentibus expressas hypothecas. ff. q po. in pigno. ba. si pignus ergo nec mulier prefertur eis: precipua est enim causa dotis. ff. sol. ma. l. i.

o Maleficium. propter maleficium viri mulier puniri nō debet. C. ō do. īter vi. ⁊ vr. res vroris: ⁊. C. ne vr. pro marito. l. ii. ⁊. C. ad. l. iuli. maiest. quis quis. §. vroris: ⁊. C. de bo. dā. si quis: ⁊ autē. bona. nec etiam pp delictum patris. C. so. ma. l. ij. nisi in casu. C. q. mo. pi. ta. ℨ. satis. B.

p Obligata. hoc priuilegiuz dotis: q; omnia bona mariti sint obligata vroi vere extendit ad parafrenalia. C. de pactis conuen. cā sup dote. l. vlt. nec ad donationem pp nuptias. C. qui po. in pig. ba. l. vlt. in fi. Et sic oīa bona prelati sunt obligata ecclesie si male administrauerit: ⁊ forte ob hoc dicit capm: ⁊ res epi eodem priuilegio gaudent: quo ⁊ res ecclesie. xvi. q. i. silr: sicut ⁊ res tutoris pupillo. C. in q. cau. pig. ta. contra. si mater. hoc priuilegium non habent mulieres que catholicaz non percipiunt cōionem. C. de her. l. i. aut. ibi signata.

q Onere. si. ℨ. de dec. pastoralis: ⁊. c. cū nō sit in boie. xvi. q. i. si qs laicus. C. de distra. pig. si debitor. C. quibus mo. pig. ta. cōtra. l. ij. ⁊. iij. ⁊. ff. de ℨben. empti. l. alienatio. ff. de pac. inter debitorem.

Am contra. Primo ponitur factuz. Secūdo diffinitio ibi: nos. ab. si.

r Contra perceptum. imo et quod percipi potuit computandum est. C. de partu pig. ⁊ oī causa. l. ij.

s Fructus. fructus intelligūtur qui supersunt deductis expensis. C. de fructi. ⁊ litis expē. l. i.

t Canonicas. infra de vsu. quoniam. C. de pigno. ac. l. i. ⁊. ii.

u Computari. nisi in casibus. ℨ. de feu. c. i. ⁊. ℨ. de vsur. capitulo primo. ⁊ capitulo cōquestus. ⁊ capitulo salubriter.

x Extenuassent. non enim potuit primus creditor ī plus obligare pignus secundo creditori q̄ ei fuerat obligatum infra de dona. inter virum ⁊ vroreꝫ nuper. ⁊. ff. de regulis iuris nemo plus: ⁊. ff. de vsufructu. qō nostrum: ⁊. ℨ. de iurepa. q; aūt. in fi. argu. ℨ. ff. de acqren. re. do. non est nouum. T.

y Restituendas. tenetur. n. creditor pignoraticia actione si pignus deteriorauerit. C. de pig. ac. l. ii. fic ⁊ res cōmodata reddita nō vt si deteriorata reddatur. ff. commo. si mihi. §. i.

Significante. Primo ponitur querela. Secundo datio iudicum ibi: cū igitur. Et pro intellectu scias q; pactum. l. cōmissorie fuit inuentum ad diu soluendum contractum emptionis ⁊ venditionis. ⁊ pone exemplum prout dicit in glosa. ii. ab. si.

z Recolligeret. idest redimeret.

m Viro dedisse. de duobus constare dz: quāta. s. fuerit dos: q; alias nō pōt fieri restitutio ipsius: ⁊ q; ille. R. aliqua possideret de bonis mariti illius mulieris: vt eatenus condēnetur.

Ex litteris. Primo ponitur consultatio. scdo rñsio ibi. mādam⁹ ab. si.

l Inimicitias. ⁊ est sile q; exactio ⁊ solutio partium non minima incōmoda hz: vt. ff. fami. hercis. plane.

a ¶ Cōmissorie. sic pactum legis cōmissorie fit hoc mō: vēdo tibi fundum ticianū certo precio: puta. r. pacto tali adiecto: q̄ si vsq; ad mēsez nō solueris. r. fūdus sit inemptus q̄ō ℔ pure vēditū ē: pōt sub ꝯditōe resolui: ⁊ ē in ptāte venditoris vt̄z. velit venditionē resolui: q̄ istud pactū venditoris cā apponitur. ff. de leg. cō. l. .i. ⁊. ij. arg. ℈ q̄ sit conditionalis talis vēditio. ff. de pigno. si fundus. ⁊. ff. de ℈ ben. emp. l. fi. i. rū. sed ibi potiꝰ ꝯditionalis venditio ℈ hīt. Sz pactū istud legis ꝯmissorie in pignoribus ip̄obat̄ per. l. C. de pac. pig. l. i. ⁊. ij. vt dicit ℔.

b ¶ Certū. ergo nō iputat̄ dño malicia nunciꝭ vel procuratoris si mō credebat̄ idoneꝰ: vt ℔ vꝫ ⁊. ff. cōmoda. argentuz. sic. C. q̄ pe. tu. cū a matribus. ar. ℈. s. de of. dele. cuz olim: ⁊. ff. de p̄scrip. verbis. apō. §. vlti. ⁊. ij. .q. vij. in grauibus. Jo.

c ¶ Si est ita. ar. q̄ iuramentū ℈ legē fēn̄ seruādū est: q̄si diceret si non est ita seruabit̄ iuramentū: vba ista: si ē ita referuntur ad id q̄ dicit p eū: q̄ certuz nūciuz ⁊c. arg. ℈. s. de fo. ꝯpe. si diligenti in fi. vbi de hoc.

d ¶ Juramento. argu. ℈. s. de iureiu. cum contingat: ibi fol. i fi. magne notule.

Quam constet. ℙertinet ad scōam ptē rubrice. ⁊ p̄mo ponit q̄ō. scō mandatum ibi: mandamus. secūda pars continet vno dicta. scōm ibi: pecuniam. ab. si.

e ¶ Successisse. s. ex testō filij: q̄ si ab itestato decederet ⁊ filiꝰ si hūisset descēdētes: parētes in totū succedunt secūdū tenorē illarum auc̄. C. ad tertul. auc̄. de fūcto ⁊ auc̄. i succession̄e: ⁊ ēt in auc̄. ō her. ab itesta. veni. §. cō seqūns: ⁊. §. i. ⁊. ij. col. ir. vñ sūpte sunt auc̄. C. de his q̄ ab intesta. defe. auc̄. in successione.

f ¶ Idoneā. noīe cautionis nuda p̄missio itelligit̄. C. de ver. si. sancim⁹: ꝭz cuz addit̄ idonea vel sufficiēs pignorancia: vl fideiussoria itelligat̄. ff. man. si mādato ticij. §. vlt. ⁊. ff. ō fidei cō. lib. l. iiij. §. adiici. ⁊ insti. de re. di. §. vēdite. ⁊ sicut i cāu isto pignora: vel fideiussores dank. sic. ℈. de sequest. ad hoc. satisdationē desiderat ℔ cautio ad arbitriū boni viri. C. de vsu. vel vsufruc. cōstituto. Et hic cautio non pōt a testatore remitti. C. eo. l. i. ⁊. C. vt in pos. leg. scire. cum fauore heredis sit introducta: sed ipse heres pōt remittere. ff. ad. l. fal. potest.

g ¶ Utatur. vsufructus est ius vtendi fruendi rebus alienis salua rer̄ substantia .ff. de vsufruc. l. i. ⁊ est ius in corpore quo sublato ipsum tolli necesse est. ff. e. l. ii. Et ideo dī ō rebus alienis: q̄ res sua nemini seruit. ff. ō ser. vr. p̄dio. l. iure cōi: ⁊. ff. si vsufruc. petatur. l. vti frui. in prin.

g ¶ Utatur. ideo dicit ad differentiā vtilis dñij q̄ō in rebus alijs habeꝫ: vt ē emphiteota ⁊ feudatarius qui habent vtile dominium.

b ¶ Fruat. hoc dī ad ꝺ̄ias nudi vsus: q̄ minus est in vsu q̄ in vsufru. insti. de vsu ⁊ habi. §. minus. ⁊ clerici p̄nt dici vsuarij: q̄ nec possunt vendere nec testari nec donare: sed victu tm̄ ⁊ vestitu contenti esse debent: vt. r. q. ij. eps habeat. B.

i ¶ Rerum. i. ne in totū pereat substātia: vñ tenet reficere edes qm̄ ad eū oēs fructus p̄tinent. ff. de vsufruc. l. vsufructu legato: ⁊. l. hactenus. alias est. §. illiꝰ predicte legis: ⁊. C. e. ti. eum ad quem vnde cautio p̄stat̄ur.

k ¶ Immobilibus. hec aūt cautio iterponi ꝺ̄z siue res sit mobilis siue imobilis siue soli: vt hic. ⁊. ff. vsufruc. quēad. ca. l. i. ⁊ appellatione mobiliū ēt sese mouentia ꝓtinent. ff. de ver. si. mouentiū. ⁊ arbitrio boni viri p̄stare ꝺ̄z: vt hic dicit: ⁊ .C. de vsufruc. l. vsufru. ⁊. ff. e. Jtez si fundi: ⁊ continet cautio ista duas causas: vna de vtendo fruendo arbitrio boni viri: alia de restituendo finito vsuf. ff. vsufructu. quēad. ca. l. i. i. rū. ⁊. §. ℔ stipulatio. Q̄ñq; tm̄ remittit ℔ cautio: cū certū ē p̄prietatē redire ad vsufructuarium. ff. vsufruc. quēad. ca. l. si vsufru. §. plane. Jtez in fisco vsufructuario. ff. vt leg. seu fideicō. no. caue. l. i. §. si ad fiscum. Jtez cum vsufructus p̄tinet ad p̄em in rebus filij. C. de bo. que li. l. vlti. §. ℔ procul dubio: ꝓstituitur aūt vsufructus in fundo rustico: ⁊ in edibus: ⁊ in seruis: ⁊ ceteris rebus. s. gēmis annulis libris. ff. e. sed ⁊ si qd. §. i. ⁊. ij. ⁊. l. statue: ⁊. l. item si fundi in prin. §. i. ⁊. l. iij. §. i. i. responso.

m ¶ Uiri. i. iudicis. ff. de ver. obli. continuus. §. cum ita.

n ¶ Pecuniā. in bis ꝺ̄o que vsu cōsumunt̄ ꝓprie vsufructus nō pōt cōstitui: q̄ neq; naturali iure: q̄ nō p̄t esse falsa rei substāna: neq; ciuili: q̄ ita dant vsufructuario vt fiāt eius: recipiūt. n. vsufructū: puta vinū oleum frumētum ⁊ ℈similia. Jtem pecunia numerata: q̄ assidua pmutatione ⁊ cōmixtione cōstituit̄: ℈ insti. de vsufruc. §. constituit̄: ⁊. ff. de sol. si nūmi alieni. vtilitatis tū cā cōstituit̄ vsufructus vel q̄si vsufructus: q̄ ille cui dant̄ hmōi res satisfacit de tāta pecunia restituēda vel estimationē aliaꝝ rerum: vt hic dicit: ⁊ insti. de vsufruc. §. cōstituit̄: ⁊. ff. ō vsu. eaꝝ rer̄ q̄ vsu cōsumuntur. l. i. ij. ⁊. iij. ⁊. l. si vini: ⁊ finit̄ morte fructuarij: ⁊ capitis diminutiōe vt. l. predicta si vini. ma prima ⁊ media: insti. e. §. finitur.

o ¶ Cōpellatis. sed si nō pōt satisfacere q̄d erit: ꝺ̄icunt gdā q̄ sufficit si iuret in auc̄. vt nulli liceat habere loci cōseruatores .§. si vero crimē. ar. ℈. dicit q̄ non habebit vsū fructum. ff. de vsufru. lega. vtor. Ber.

Rica de fideiussoribus.

.ℸ. visum est de rebus q̄ pro debitis pignori obligant̄: restat videre de fideiussoribus q̄ p alienis debitis intercedūt. ab. si.

p ¶ Lericus. inseruiens: ⁊ frequētiā denotat: vel vexat̄ est q̄ clericus fideiubere nō ꝺ̄z. xi. q. i. te quidem: vbi de ℔: si tm̄ fideiussit: tenet. j. c. pri. ⁊. c. constitutus. sic ⁊ regulares fideiubere non dēnt .j. e. quod quibusdam.

Quam constet. i. mulierem vxorem ogerij quo ad vsufructū filio suo successisse in bonis quoruz proprietas ad. m. mulierem vxorē .c. dignoscitur pertinere. ¶ Mandamus quatenus eam ad cautiōez idoneam exhibendam q̄ vtatur ⁊ fruatur: salua rerum substantia in rebus immobilibus que vsu nō consumuntur ad arbitrium boni viri. ¶ Pecuniam vero si quā habuit vel habebit ac estimationez bonorum que consumuntur vsu ⁊ in hereditate inuenta fuerint i mortē sua dicte mulieri vel heredibus eius restituat: per cen. ec. compellatis.

Rubri. De fideiussoribus.

Ex concilio cartuarien̄.

¶ **Breue est nec potest breuius fūmari.**

Lericus fideiussionibus inseruiens abijciatur.

Lacius tertiꝰ elicen̄. epō ⁊ archi. noruicen̄.

¶ **Compellitur clericus seruare fideiussorem indemnem per assignationem reddituum suorum.**

Peruenit ad nos ex conquestione. r. clerici: q̄ cuz ipse pro .c. ⁊. f. clericis mercatoribus bononien̄. fideiusserit: illis proscriptam pecuniam non soluentibus coactus est satisfacere de eadem. ¶ Ne igitur dispendium patiatur vnde videtur premium meruisse: bononiensi episcopo dedimus in mandatis: vt super debitis illis instrumenta que sunt apud creditores inspiciat: ⁊ eorum transcripta sno sigillo signata vobis mittere non postponat. Mādamus itaq; discretioni vestre: quatenus si ex confessione predictorum clericorum vel alias legitime vobis rem ita se habere constiterit: moneatis eosdem vt memorato. r. pecuniam quam pro eis soluit restituant ipsumq; seruent indemnē: alioquin conquestio. in secūda causę commissio ibi: ne igitur. ab. si.

q ¶ Nō soluētibus. primo fuit in optione creditoris quē vellet primo ꝙueni re p̄ncipalē vel fideiussorē. C. de fideius. iure nostro. hodie corrigit illud p auc̄. q̄ q̄diu p̄ncipalis inuenit̄: fideiussor nō molestat̄. C. e. tit. auc̄. p̄nte: nisi ipse fideiussor renunciauerit huic iuri. C. de duo. re. stip. auc̄. hoc ita ⁊ huic iuri renūciant fideiussores ⁊ ꝓstōni diui adri. que est. C. de cōsti. pecu. diui adriani. ⁊ huic iuri iste clericus fideiussor renunciauit.

r ¶ Dispendiū. ar. offm̄ suum nulli ꝺ̄z esse dānosum. ff. de fur. si seruus cōis. §. qō ꝺ̄o. iiij. q. iij. §. vēturis: ⁊. ff. ad vell. l. ij. §. i. ff. quēad. test. apes. sed ⁊ si qs. ff. q. ex cau. ma. l. videlz: ⁊. ij. q. vi. hoc ēt placuit. sic. ℈. ō fnū ci. sane. Sitr ecōuerso nō ꝺ̄z p̄miū ꝙseq vñ penā meret. xvi. q. i. legi. ff. ō neg. ge. sine hereditaria. ar. ℈. ff. de his qb⁹ vt idig. l. auferunt̄: ⁊. l. i.

s ¶ Sigillo. nota scripturam autenticam que continet sigillum epi. arg. .ℸ. de fide instru. scripta. ala.

t ¶ Confessione. ꝓfessus in iure pro iudicato hētur. C. de ꝓfes. l. vna. ℈. de ꝓfes. cum super: ⁊. c. vlt. ⁊ semp statur ꝓfessioni ℈ se facte. xiij. q. ij. §. i. ff. ō inter. ac. de etate. §. si qs: ⁊. ℸ. de confes. c. vlt.

u ¶ Indēnem. ergo petet usuras si eas soluit creditorib⁹: sed oppono tibi usure idebite fuerūt. ℈. de iureiu. debitores: ergo si ad eas ēt soluēdas exceptiōe opposita fuit ꝺ̄cēnatus hoc p iniuriā iudicis fēn̄ est: q̄re p̄ncipalis debitor nō teneꝫ ei ad hoc. ff. de fideiussor. exceptiōe. ff. de euictio. si p imprudētiā: ⁊. ℸ. de ēp. si vēditori: ⁊. ff. māda. q̄ de mutua. §. generaliꝰ: ubi dī exceptio q̄ ꝓpetit reo ⁊ fideiussori: ⁊ si ēt scienter omittat ei ē iputādū. ff. ō excep. oēs exceptiōes. itē debitor nō itelligit̄ mādasse: ut soluat indebitum .ff. de ꝙdi. idebiti. si procurator: sed dicerez q̄ si fideiussor iurauerit soluere sortem ⁊ usuras: pp iuramentū exceptionē ꝓponere nō poterit. ℈. de iure iurā. debitores: nisi primo ipetrasset absolutionē iuramēti eo. ti. ex administrationis: unde satis pōt petere usuras ⁊ expensas q̄s fecit: q̄ totū est interesse suum. ff. manda. si mādato. §. si fideiussor. ff. de admini. re. ad ci. pti. l. ij. §. ulti. ⁊ ℔ put̄ segtur: ⁊. j. c. prox. Sed obstat illa decre. debito-

Peruenit. Si intelligeret ter. de redditib⁹ beneficioꝝ vt ē cōis doc. itellec. ēt ℔ casus notabil̄ ⁊ valde singularis ꝓbās q̄ ex redditibus beneficioruz pōt satisfieri creditorib⁹ dericoꝝ de quo. j. dicā lar⁹ in p̄ma ponit̄ ipetrantis

res: qz ipse debet repetere vsuras: ſz ſi nõ iurasset z potuit opponere exceptionem: z non opposuit: non repeteret vsuras. qz indebitum soluit: hoc dixit ala. vel dic qz idem est cum iurauit: qz debuit ipetrare absolutionem iuramenti anteq̃ solueret vsuras si potuit: ſz si ñ potuit: ipsemet repetet ab vsurario. Alij vt tan. ꝺixerunt.

a ¶ Redditibus. no. clericis ob cãm iudicati quotidiana stipendia interdicti. ff. ꝺ re iudi. commodis ꝓmiorũ. ar. ℞. C. q̃ res pigno. obli. possunt. spe premiorum: sed lz spãli conuentione non possit obligari: vt. l. prox. tñ ex cã iudicati a iudice possũt proiudicato obligari. ar. C. ꝺ execu. rei. iudi. stipendia. C. de ꝓdi. mino. nõ alie. l. j. ff. de rebus eorũ q̃ sub tuto. vel cu. magis. vincenti.

b ¶ Juramẽti. puniri. enĩ debẽt: qz piuri sunt z infames ſm canones. vj. q. j. quicunqz. xxij. q. v. ſi quis z. ℞. de iureiur. q̃relaz. C. de transact. ſi qs maior. z idem ẽ venire ℞ fidem promissam sicut ℞ iuramentum: vt ꝺ pz: z. ℞. qꝺ nec. cã ad aures: qz inter simplicẽ loquelã z iuramentũ nõ facit deꝰ differẽtiam. xxj. q. v. iuramenti. Sed q̃re mãdat eos suspendi: cuz ad hoc non sit actum. põt dici qꝺ hoc facit ex officio suo: cũ p denunciationem ad papã puenerit qz vndecunqz crimina clarueriṅt: puniẽda sunt. xxiiij. q. iij. ecce.

¶ Constitutus. Cõis diuisio. scõa ibi: iõqz. ab. ſi.

c ¶ Absoluat. z ita potest fideiussor agere ℞ principalẽ debitorẽ vt eum liberet si diu steterit in obligatione. sic. ℑ. e. c. vlt. vbi de boc.

d ¶ Accessiones. sic ẽ ar. fideiussorem teneri ad vsuras. ar. C. e. ti. ſi fideiussor. distingue vtrũ fideiusserit in oẽm cãm: z sic teneꝫ als nõ. ff. loca. q̃ro an fideiussor. z. ff. eo. ti. fideiussores magꝫatuũ. vin. Cõtrariuz tñ ẽ verũ ſz canones. ℞. ꝺ iureiu. debitores: vt. ℞. ti. pr. diri.

e ¶ Legi. C. ꝺ iureiur. pp calũniaz. l. j. z. ij. z iuri canonico ℑria ẽ q̃tuz ad cãciuiles. ℞. ꝺ iuramẽ. calũ. c. i. z. vlt. c. ĩ ptractãdis. z. c. se. cõcordat tñ cãonibus. ij. q. v. c. j. z. ij.

f ¶ Intercessori. i. fideiussori.

g ¶ Satisdatõe. hoc si voluerint: alꝫ nõ cõpellit: ſz sufficit qꝺ ei denunciet: vt mittat vel vadat ad ipsos vẽdẽꝺos: alꝫ reciperent ĩ termino ꝓstituto. ℞. ꝺ testi. ĩ noie ꝺñi: z qꝺ dicit audiẽdos. i. vidẽdos iurare. vel forte ꝺ cautionẽ ꝓstare ꝺz: quia presumptio erat ℑ cãcellariũ ne ĩ fraudem malicioſe debitum ei negaret vt aduersarium fatigaret laboribꝰ z expẽsis vt si eam ꝓstare nollet hoc ipso tanquã suspectus compelleret ad satisfaciendũ: ſz hoc nõ vꝫ: qz siue vadat siue non: nihilominus tenet aduersario ĩ expẽsis: imo ꝺz cõpelli vt vadat vꝫ mittat vt z ipe magis puniat qz tũc grauat in suis ꝓprijs expensis z etiam aduersarij.

b ¶ Trãsmittẽtes. hoc fieri põt ĩ cãis ciuilibꝰ: sec9 ĩ crialibꝰ ĩ qbꝰ testes ĩ pñcia iudicis suũ testioniũ dicere debẽt. C. ꝺ fi. istr. iudices. z auc. apõ eloquẽtissimum. i ¶ Fides ꝺ iõ dicit: qz ille q testes examinat melius scire põt: quãta fides sit eis adhibẽda. ff. ꝺ testi. testiũ. i. rñ. i fi. b.

Quod quibusdam ¶ Prio ponit dcm. scõo exceptio ibi: nisi. tertio pena ibi: z q. ab. ſi.

de redditibus eorũ prescripta debita faciatis exolui: z damna eiaz que propter hoc pertulit resarciri aut ꝓdictos reddit9 sibi assignetis tandiu sine molestia ꝺtinẽdos do nec ipsa damna resarcita fuerint z debita sine diminutione soluta. prefatos vero clericos si religionez fidei z iuramẽtiᵇ sui eos violasse constiterit ab officio z beneficio suspendatis.

Idem cantuarien. archiepo.

¶ Per districtionẽ canonicaz cõpellitur debitor a fideiussore absolui ab intercessiõe fideiussorem q̃ a creditoribus molestatur.

Quonstitutus ĩ presentia nostra magister. s. sua nobis assertione monstrauit qꝺ pro cancellario tuo tempore late. concilij ĩ quadaz summa pecunie ĩtercessit: quam qz usqz modo debitor non persoluit se asserit plurimas a creditoribus bon. molestias ptulisse: z debitum augmentatum. ℞ Ideoqz mandamus q̃tenus si legitime tibi de buiusmodi assertione cõstiterit prefatũ debitorem vt eum a predicta intercessione sine dilatione, prsus absoluatᶜ ecclc. cẽ. compellas. ¶ Presẽtium quoqz auctoritate iniungimꝰ vt si debitum vel accessiõesᵒ ille negauerit: consuetudine que est legiᵏ contraria non obstante: iuramẽtũ calumnie subire cogatur. ¶ Preterea quia difficile foret intercessoriᶠ suos testes in angliam ducere: iudicibꝰ bononiẽ. sarisdatiõeˢ idonea a cãcellario ipso accepta q̃ ad testes audiendos vadat vel mittat infra terminũ cõpetentem litteris tuis significes vt eos vice tua recipiant z examinent diligenter z ꝺpositiões eorũ trãsmittentesᵇ iclusas significent quãta fides ⁱ possit ĩstrumentis vel testibꝰ adhiberi.

I. Pno. iij. in cõci. generali.

¶ Si sine litẽria prelati z maioris partis capituli religiosus fideiusserit vel mutuũ acceperit non tenet eccl'ia: z ipe recipiẽs punit nisi mutuũ sit versuz ĩ vtilitatem ecclesie.

Quod quibusdam regiosis a se. ap. est, phibituz volumus z mandam⁹ ad vniuersos extendi ne qs videlicz religiosus absqz maioris partis capli ĩ z abbatis sui licẽtia, ꝓ aliquo fideiubeatᵏ: vel ab aliquo pecuniã mutuã accipiat vltra sũmã cõmuni prouidentia constitutã: alioquin non teneatur ℑuentus ꝓ bis aliqten⁹ respondere. ¶ Nisi forte ĩ vtilitatẽˡ dom⁹ ipsi⁹ manifeste ℑstiterit redũdasse. ¶ Et q̃ ℑtra istꝰ statutũ venire ꝓsumpserit: grauioriᵐ discipline subdatur.

Gregorius. ix.

¶ Ponit tres casus ĩ qbꝰ fideiussor ℑtra debitorẽ agit aficz̃ soluat vt a fideiussione liberet.

Quam ꝓ quo te fideiussorez obligasti: si diuⁿ ĩ debiti solutione cessauit: aut dissipare⁰ bona sua cepit: seu sup hoc ℑdẽnat⁹ fuisti: iure poteris ℑuenire: vt te a fideiussione debeat liberare.

Rubrica De solutionibus.

Alexãder. iii. decano z capi. norwicen.

¶ Successor in beneficio tenet soluere debita ꝓdecessoris pro necessitate ecclie contracta.

Ꝺ hoc in apostolice: et infra. Sicut filiusᵖ debitaᵠ patris soluere tenet ita ꝓlatus sui ꝓdecessoris ʳ ꝓ ecclesie necessitate⁸ cõtracta.

Rego. ix.

¶ Si prelatus obligat ecclesiaz ꝓ alienis debitis est suspẽsus ipso facto ab administratione spũaliuz et tpalium z ecclesia nõ tenetur.

Sicut quorundam: z infra. Firmiter inhibemus: ne quis ꝓsumat ecclesiaz sibi cõmissam pro alienis grauare ꝺbitis: aut litteras alicui seu sigillaᵗ concedere quibus possent ecclesie obligari. ¶ Demulier petere dotem constante matrimonio. C. de iur. do. l. vbi. alias nõ põt. C. si cõstã. ma. dos solu. fu. l. vna. Ber.

k ¶ Fideiubeat. nec clericus nec monachus fideiubere ꝺz. ℞. e. ti. c. j. z. xj. q. j. te q̃dem: nisi necessitas sit: z tũc tenet ex pietate subuenire alij. lxxvi. di. nõ satis. sed ꝓ ecclesijs suis pñt fideiubere: vt hic ꝺc'. z ĩ auc. de san. epis. §. aliũ aũt col. ix. z ꝺ de lnia capli vel maioris partis vt hic dicit: alias monachus nihil ageret: nisi in vtilitatem monasterij pecunia fuerit conuersa: quia tunc etiam pinde est ac si capitulum obligaretur. item clerici ĩter se pñt fideiubere: cuz cõueniuntur. C. de epis. z cle. oẽs. §. in hac. item nec astrictus curie põt fideiubere. C. loca. curiat. Jo.

l ¶ In vtilitatem. istud bñ nota bile ẽ qꝺ creditor ꝓbet in vtilitatez eccl'ie credidisse. x. q. ij. §. hoc ius. ꝺ. is creditor. Sed nec tũc ageꝫ ex illo ℑcu cum ille nullus sit: credẽꝺo monacho sine consensu capli: sed agit actione de ĩ rẽ ꝺso: vt ꝺ pz. z. ff. de ĩ rem verso. l. i. z. l. si p parte. Al ℑrio sensu videtur qꝺ usqz ad summaz a capl'o ℑstitutam nõ teneatur creditor probare in vtilitatem eccl'esie pcessisse: ex eo qꝺ ꝺ alia ꝓbare tenet: vt ꝺ dicit. Ber.

m ¶ Grauiori: sed ẽt ad arbitrium iudicis. cũ ꝺ non sit certa pecunia statuta. ℞. de off. deleg. de causis.

n Quam ꝓ quo. si diu. no. ꝺ tres casus qbꝰ fideiussor põt agere ℑ ꝓncipalem ꝺbitorẽ vt eũ libẽt a fideiussiõe. ¶ Primꝰ ẽ si diu stetit ĩ obligatõe. ff. mã. l. lucius ticius. Secũdus si reus incipit vergere ad inopiã vt l. lucius ticiꝰ. C. man. si pro ea cõtra quã. Tertius si fideiussor cõdẽnat⁹ sit vt in. l. si ꝓ eo ℑ quẽ z istos tres cãus hẽs hic. Quartus est si hoc ab initio ℑuenit: vt est. l. predicta: si pro ea. z. ff. ꝺ fideiuss. fideiussor pro venditore. z ita in casibus ãte solutionem põt agere fideiussor. vt liberetur. argu. ff. mã. si mandato. §. quotiẽs. z. ff. commodati: si certo loco. §. rem tibi dedi. alꝫ nõ potest: qz z hoc ipm vꝫ ei mandatuz vt soluat z ꝺ pmisit: z sũt q̃si duo mãdata vt se obliget et vt soluat: vñ ad vtrũqz tenetur ar. ff. de cõdi. ide. indebitã. z. ℞. de dolo z cõtumacia cuz dilecti. vbi duo itelligũtur mãdata. ff. de arbi. celsus: z qz tẽpestiue nõ ꝺz reuocare beneficium suuz ne oĩno inutile fuisset: qa adiuuari nos bñficijs oz: z nõ decipi. ℞. ꝺ cõmo. c. vno. ff. e. i cõmodato. §. sicut. secus ẽ in ꝓcario. ℞. de ꝓca. c. vlt. b. Et qꝺ dicit diu referendũ ẽt ad arbitriuz iudicis si cut illud celeriter. ℞. de locato z cõduc. c. potuit. Ber.

o ¶ Dissipare. in isto casu põt

p Ꝺ hoc. fili⁹. hoc verum est si est heres.

q ¶ Debita ola. si nõ fec̃ inẽtariũ: si fecit: tũc ñ tenet: nisi q̃tũ vires hꝫ ditatz se extẽdũt. C. ꝺ iure. ꝺeli. scim⁹ iã duas: z ꝺ ĩ debitis ex ℑctu descẽdẽtib⁹ vel q̃si: sed in debitis q̃ ex delicto vꝫ q̃si pcedũt nõ tenet: nisi quãtũ ad eũ puenit vꝫ ni si cũ defuncto lis fuerit ꝓte. C. ne ex delic. ꝺfunc. l. vna ala. ſm canones tñ vꝫ qꝺ heres tenet ex delicto defuncti. ℑ. de sepl'. c. vlt. z. ℑ. ꝺ rap. ĩ lfris. t.

r ¶ Predecessoris. ẽ. n. q̃si hꝫ ipsi⁹. xvij. q. viij. cõuenior. xij. q. ij. c. vl. ala.

s ¶ Necessitate. als non teneret ecclesia. x. q. ij. ꝺ ius. §. is creditor. z. ℞. ti. pr. qꝺ qbusdam. z. ℞. de deposito grauis. z sic successor ad id tenet qꝺ ꝓdecessor facẽ debuit. xij. q. v. qz Jo. z. xvj. q. vi. illud. Ber.

Si quo Tria facit. ꝓmo phibet. scõo decernit. z penã ĩponit. scõa ibi decernẽtes. tertia ibi: si qs. ab. ſi.

t ¶ Sigilla. arg. qꝺ lfris prelatoꝝ credẽ

tur.ſ.de pba.poſt ceſſionez.7.xi.q.iij.cure.7.ſ.de fi.inſtru.c.ij.7.ſ.ō cleri.peregri.c.j.7 ſigillo eccleſie credit.lxiii.diſ.i nomine pñis:in fi.arg.tñ ꝯ.ſ.de proba.qñ ꝯ:ſed quare dicit hic pro alienis cū hic creditor intelligat cē.x.q.ij.§.boc ius.ỽ.his creditor.7.ſ.ti.ppi.quod qbuſdam.7.ſ.de depoſito grauis.7 ſic nec noīe ſuo nec noīe alieno teneť eccleſia.Ad ſcīm referas hoc q: ſic fatigaretur eccliа de facto 7 non de iure.B.

a ¶ Teneri.niſi quatenus verſum in vtilitatem eccleſie.ſ.tutu.proxi.qō qbuſdam.

b ¶ Suſpenſum ipſo iure.7 i ſu per eccleſiam ipaz reddere dz indēnē:ſi i aliquo grauata ē.ſ.ō re.ec.alie.ſi qs pſbyteroꝝ.7 eſt arg.optimū:qꝫ ſi aliqs dilapidauerit eccleſiā:qꝫ lz velit eā reddere indēnē nihilomin9 remouendus ē:de hoc dixi.ſ.de elec.qō ſicut i fi.7 ſicut ipſo iure ſuſpēſus eſt ita ipſo iure vī reſtitutus:cū eccleſiaz reddident indēnē.ar.lxxxi.di.ſi q ſunt.xvi.q.vij.ſi quis deinceps.7.x.q.vj.nos ſanctoꝝ.Sed non credo qꝫ pp hoc ſit reſtitutus:qa iam ſuſpect9 erat:7 ſatiſfactio non īmutat maliuolū animū tutoris.in ſti.de ſuſpe.tu.§.nouiſſime.et .ff.e.ti.ſuſpect9:7.l.ſe.īmo remouendus eſt de fcō ſi adminiſtrationē non dimiſit.ff.de ſuſpec.tu.ſuſpectus.De hoc dixi .ſ.de off.deleg.venerabili.

Oboardus. Debitor q nō eſt ſoluendo ſi ercōicaī qz nō ſoluit abſoluitur cum cautione de ſoluēdo cū ad pinguiorem fortunā puenerit.b.d.vel notabili9 7 ſic vt in rubro:7 ē caſus ſi.n.iudicio meo cū nullam faciat mentionē iſte tex.ō ceſſiōe bonorū.lz glo.7 doc.alī ſentiant.7 diuidiť in duas ptes.naz ꝓmo ponit q̄relā ipetrātis.ſcōo dat iudices ibi:mādamus.Alb.ſi.

c ¶ Officiali.officialis dī ille cui eps vices ſuas cōmittit.ſ.de iſti.ex frequentibus querimonijs.Ber.

d ¶ Recognoſcētem.i.ꝯfitētē debita.Qui enī cedit bonis anteꝯ recognoſcat debitū vel anteꝯ cōdēnet:aut in iure cōfiteaī debitū:audiri nō dz.ff.de ceſſi.bo.l.pe.qō eſt verū ſi placet creditori:alias ſtatim ꝓbabit debitū ſuum ſm qꝫ illa lex pōt legi cum non 7 ſine non:vt ibi notandum eſt.

e ¶ Nō valēte.7 iō ianis ē actio quā īopia debitoris excludit.ff.de dolo.nam is 7 ſ.de reſti.ſpo.olim.qz q nihil hz:nihil dare pōt.vt.j.q.viij.daibertū.7 eiꝰ piculo nihil ē.ff.de fur.itaqꝫ fullo.in ꝓn.vñ vī qꝫ nō tenuit ercōicatio:ſz debuit eū expectaī quouſqz ſoluere poſſet.ar.decre.ꝓdicte.olim.7 īpoſſibile ꝓceptum nō obligat .ff.q̄ ſen.ſine ap.reſcin.l.paulus.7 īpoſſibiliū nulla ē obligatio.ff.de re.iur. īpoſſibiliū:ſz h tenuit ſnīa forte pp dubiū qz nō plene cōſtabat:an in totū vel ī ptē poſſet ſoluere:7 iō cū de hoc ꝓſtiterit:relaxaī:vt h dī.ſz certē eēt iudex qz nihil ſoluere poſſet vel ſi ceſſiſſet bōis:ſnīa ñ tenuiſſet:iuſta tñ fuit:7 iō ſine difficultate dz abſolui:7 iudex tenet ſibi ad itereſſe.ī.de ſen.ex.ſacro.hoc tuti9 eſt.

f ¶ Idonea.7 ita vī qꝫ pignora vel fideiuſſores.ff.mā.ſi mādato.§.vlti.ſic.ſ.de pig.cū ꝓſtet:7 h ītelligo ſi pt:alꝫ pſtet quā poterit.ſ.iuratoriā.ī.de do.poſt di.re.p noſtras.vbi ō hoc.7.ī.de v.ſig.ex pte.vbi de hoc.

g ¶ Ad pinguiorē.7 ita pz qꝫ lz qs cedat bōis:nō iō liberat9 ē:ſed obligatio remanet ineffícax pp īopiaz.ſed ī hoc pdeſt ei:qꝫ nō ōtrudiť in carcerē.C.q bo.ce.poſ.l.i.ſed ſi poſtea pueniat ad pinguiorē fortunā:vt h dī ſoluere dz.ff.de ceſſ.bo.is q:ſz nō ī totū niſi ī quātū facere pōt:vt dī in illa.l.is q habita rōe ne egeat:qz nō eſt fraudandus alimētis quotidianis.ff.e.q bōis.iſti.de ac.§.vlt.7.ff.de re.iur.in condēnatione:ſed ꝯ vī.ſ.de fideiuſ.puenit.ibi de redditib9 eccleſie ſatisfit creditoribus:quare nō hic eo modo.Forte qz piuri erant in illa puenit:ideo redditus aſſignant creditoribus:dignum eſt enim vt male meriti egeſtate laborēt.ff.depoſiti:bona fides.7.lxxxvj.di.nō ſatis.vel hic non fuit actuz ad hoc.lxxxvj.di.nō ſatis:ante medium.

h ¶ **Si qui.** Primo ponit dctm.ſcōo exceptio.ſcōa ibi:niſi.ab.ſi.

¶ Indebitā.no.qꝫ indebitū aliud dī iure ciuili tñ:7 aliud iure naturali tñ:aliud iure naturali 7 ciuili.Qui ſoluit īdebitū iure ciuili tñ p ignorantiaz facti repetere pōt illud:q̄le ē quod pōt retineri p.l.fal.C.de iur.7 fac.igno.cum qs 7.C.ad.l.fal.error.qz credebat ſe plus hre in hereditate qꝫ hret:ſz ſi p ignorātiam iuris nō repetit:vt in legib9 ꝓdictis:fallit cum perſona facit locum repetitioni .ff.ad vell.l.vnā.§.īterdū.7 de ꝓdi.inde.l.interdū.C.ſi aduerſus ven.l.ſi.īdebitū iure naturali tñ vt ē illud quo p cirographū obligamur ſpe future numerationis q tale īdebitū ſoluit repetit vt hic.7.i.q.iij.§.notandū.vbi de hoc:7.ff.de pba.cū de indebito.i.rñ.vñ ſūpta fuit h ōcre.7.ff.de ꝓdi.inde.īdebitū.7.ff.ō conſti.pecu.qꝫ ſi marit9.§.i.7.inſti.qbus mo.re ꝯ.ob.§.is quoqꝫ. Et hoc verum eſt ante biennīū nō poſt:qz tūc ēt poſſet peti cū effectu:vt inſti.de lr̄aꝫ obl.in fi.C.de nō nu.pecu.l.j.§.in ſcīb9.in prin.Solutum ꝙ īdebitum vtroqz iure quacunqz ignorantia repetitur:vt.C.ō ꝓdi.inde.l.i.Dō dcm̄ eſt h 7 in precedenti membro:fallit in caſib9 quos hēmus:iſti.ō obli.q̄ ex ꝯ.na.§.ex qbuſdam.7 in tex.7 in gl.ibi ſignata.Si ſciēs ſe nō debere ſoluit non repetit:quia donare videť ff.de ꝓdi.inde.l.i.7.ff.de reg.iur.cuius p errorem: aliud vero dī īndebitum per exceptione ſed debituz iure naturali ſiue ciuili ſiue vtroqz.hec exceptō aut eſt temporalis aut ꝑpetua ſi eſt temporalis ceſſat repetitio.ff.ō condi.inde.qō in diem.7.l.nam 7 ſi maritus.7.l.nam ſi moriar.Si vero exceptio ꝑpetua eſt:diſtinguitur: aut eſt fauorabilis aut odioſa.Si eſt fauorabilis per errorez ſoluz repetit.C.ad vel.quamuis.7.ff.de condi.inde.qui exceptionem ſi ē odioſa:vt macedoniani q̄ datur in odium creditoris ſolutum non repetitur:ſiue ignorantia iuris vel facti.ff.de.cōdi.inde.q exceptionem.7.l.ſi iſ qs.aliō eſt indebitum ad iuris rigorem ſeruandū:h ſciens ſi ſoluit nō repetit.ff.ō cōdi.inde.iudex.7.l.iulian9. qz ſnīa ō iure ciuili eſt:iō ea que iuris naturalis ſūt tollere nō poteſt:quare ſi ſoluat nō repetit:vt.l.iulianus.ſi vero incertū ſit an exceptio ſit temporalis an perpetua:procedaī ac ſi eſſet ꝑpetua.ff.de condi.inde.ſufficit.Ciuilis tñ dī obligatio:qñ ſpe future numeratōis me p cirographū obligaui.iſti.de lr̄aꝫ ob.in ꝓn.Naturalis tñ q̄ re ipſa tollit vt puta numeratiōe pecunie 7 iuſto pacto 7 iuramēto tollit.ſicut 7 numeratione pecūie.ff.de ſol.ſtichum.§.naturalis.Ber.

i ¶ Teneť.qz pſumiť eū debitū ſoluiſſe:niſi ꝓbet ꝯriū qz nō ē verifile qꝫ aliqs diligēſ pecuniā ſuā iactet.ff.ō pba.cū ō īdebito.i.rñ.7 boc ītelligo ō eo q maior ē.xxv.an.ſecus ī ꝑſonis puta pupill9 ſiue mior mulier miles agricultor 7 ſimplicitate gaudēs:ille enī pſone nō tenenť ꝓbare pecuniā īdebitā:ſed ille q recipit dz ꝓbare pecuniā ōbitam fuiſſe.ff.de ꝓba.cū de īdebito.§.ſi naūt.

k ¶ Cōuincaī.legitis ꝓbatōib9:vt.ff.ō pba.cū de īde.§.ſi naūt in ꝓn.

l ¶ Probandi.no.qꝫ onus ꝓbandi reo īcūbit pp ſuū delictū īficiatiōis:ſic ēt actio legis acqlie:pp īficiationē creſcit in duplū.ff.ad.l.aql.īde neratius §.hec actio.7 alibi puniť īficiator.C.de nō nu.pe.auē.ꝯ q ꝓpriaz.vt ī auē.de tri.7 ſemiſ.§.illud.quoqz.col.iij.item cū ē pſumptio ꝯ reū traſſertur ꝓbatio in ipſum.C.de pba.ſiue poſſidetis.de hac materia dcm̄ eſt.ſ.vt ecbene.vt noſtrum.

Rica De donationibus. Supra viſuz eſt de ꝯctib9 nō gratuitis reſtabat videre de gratuitis merito ſubiicitur hec Rica ō donationibus.Alb.

Rudentes. Nōt ītelligi duob9 mōis.7 ſm pmū intellec.h.d.vt ī rubro.vel ſic ſm aliū ītellec.pmittētes aliqd donare illō tanꝯ debitū adimplere tenenť.Et duo ſunt dicta q̄ patent.ſcōa ibi:7 niſi.ab.ſi.

m ¶ Ut debere.vñ dixit dñs:beatius eſt dare qꝫ accipe.xvj.q.j.ꝓdicator.7 ī.de celeb.miſ.cū marthe.vñ martialis cocus reꝑhendebat quēdā q tota die diſcurrebat per boſpicia alioꝝ.Scevola tu comedis apō oēs nullꝰ apō te.Alterius ſiccas pocula nemo tua.aut tu redde vices aut deſine velle vocari.dedecus ē ſemp ſumere nilqz dare.vin.

n ¶ Creuerit.ſaltē p bonā voluītatē:qz bilarez datorē diligit deꝰ:7 q dat pp pñtem pudorē 7 rē et meritū pdit.xxiij.q.vi.§.ex bis oīb9.t.vñ vſus Da facie leta:ſine leticia facies:quod dederis pdis rem meritūqz rei.

Fraternitatem. Tres ſūt ptes.ī pma ponit exordiū.in ſcōa narratio ibi:accepimus.in tertia cōcluſio.ibi:vñ.ab.ſi.

o ¶ Procurator.platus enīz eccleſie ꝓcurator ē nō domin9.xii.q.i.c.vlt.7.q.ii.ſine exceptōe.7.x.q.ij.caſellas.

p ¶ Deteriorem.ſic.ſ.de in integ.reſti.ca.i.ſi.ff.ꝓ emp.q fundū.§.ſi ta.7 ff.de pcura.ignorāter.

q ¶ Nō debet.in faciendo:ſed omittendo tamen poteſt.xv.q.iij.placuit.7 .ſ.de preſcrip.c.i.in faciendo etiam modice:nam modicum donare poteſt ſi eſt conſuetudo.ī.c.proxi.7 in boc differt a procuratore:quia ꝓcura-

nihil donare pōt: ēt generalissimā hīs administrationē. ff. de pcu. pcurator tutor. ala. a Graues. ergo a ꝑte sensu si nō sūt graues non reuocant: qō verū ē. j. c. pri. t. Sz qd si p minutas vel paruas donationes ecclesiā ledat vel modicū excedat: vī q totū debeat reuocari. ff. ō iure pa. si libertus. §. si quis plures: immo q vltra licitum est reuocat. ar. C. de dona. si qs argētum. §. i seruis ār. xij. q. ij. si quos de suis: imo vī q ñ sit attēdēda coacervatio: sz singularis q̄stitas ar. ff. de iur. o. iu. si idez ar. p̄. ff. ō ap. si qs separatim. §. si qs cum vna. ff. de pac. si plures Lau.

b Inconsultis. maxie cū nec eor cōsilio pōt facere donationem dānosam ecclesie. x. q. ij. hoc ius. §. q res. xij. q. ij. sine exceptione. t.

c Indulgemus. i. idulgētiā ēe ofidim?: qr de iure cōi hoc facere poterat vt. xxv. q. ix. qō qs cōmisit. §. de re. ec. nō alie. si quis presbyteror. x. §. ō p̄car. c. ij. Similē idulgētiā bēs. §. de iureiur. t si xp̄s. in fi. t. §. de vsu pa. ex tuarū. Ber.

Q Eterum. Prelatus modicā rē ecclie dōare pt vbi ꝫ hz ꝫsuetudo: ita cōit sūmak: sz b sūmatō multū strigit lfaz: vñ iherēdo lfe pt sic sūmari vt i rubro. ab. si. t pt dici q p̄mo ponit fcīm ex quo tacita resultar qō i ba rīsio ibi date rei. imola.

d Cōsuetudo. xi. di. in his catholica. §. ō his q̄ fiūt a p̄. si. cō. c. ea noscitur. x. ic. q. iij. conq̄st? q̄ ñ nō sit canonib? inimica: vt b dic. t. §. ō reiu. cū cā. xij. di. scit scā. t. ff. ō sepl. vio. l. iij. §. diu?.

e Ratū. t ita vī q ab bas possit facere dōationez. sed ꝫ vī: qr nihil hz ergo nihil dare pōt. i. q. vij. dabertū. tiii. di. abbati. t. xij. q. ij. qsqs. et. j. de iurepa. q āt. i fi. t j. de sta. mo. cū ad monasteriū in fi. item pcurator est nō dns. xij. q. i. si p̄uatū. g donare ñ potest C. de admi. tu. nō oium. t. §. ti. pror. dicit ala. q istō potest itelligi de pauper errogatiōe quā pōt facere glibet p̄latus ecclesie: ita ñ q nō prozoget ad nimiā quātitatem vt b innuit. ar. lxxv. dist. nō satis. ff. de of. procō. solent. §. vlt. cōsiderata ꝫsuetudine t facultate ecclesie. j. de cen. cū apostolus. in fi. vel ēt pōt intelligi de ba donatione quā pōt facere prelatus: si ꝫsuetudo loci hz boc: nā ꝫsuetudo loci dat iurisditionē t libertatē tribuit administrationē. ff. qō vi aut clā. phibere. §. nō tm. §. ō his que fi. a prela. si ꝫsen. ca. ea nosci? ita tm vt ecclesia enormiter non grauetur. §. e. c. pri.

Q Onsultationibus. Pōt diuidi: qr distinguit duo mēbra scōm ibi si religiosus qō determinat in ver. ita q. vel fm Jo. an. in p̄ma ponit cōsultatio decisa i scā distiguens rīsio ibi: dōatiōes. Jmola.

f Aliētib?. §. de ꝓcess. pbē. c. j. t. ij. t. iij. t. c. vlt. g Auctoritate: alr nō valerent. j. ō iurepa. q āt i fi. t. c. null? Ꝫ. j. de iurepa. illō quidā dicūt q p̄son? sine ꝫsensu episcopi iuspatronat? pt dōare loco religioso t sic logt̄ ꝫriū. eccliā vo nō vt in p̄mis ꝓcor. vt b de b dicet i. c. illud. b.

h Spoliari. qr sine culpa sua nō ē aligs bñficio suo spoliādus. §. de con sti. cognoscētes. t. lvj. di. satis puersum. t. xvj. q. vlt. inuentum.

i Per tuas. Jn p̄ma cōsultatio. in scā rīsio ibi nos igit. ab. si.

Cōcessit. sicut papa qñq̄z cōcedit p̄uilegiū ob gr̄az p̄stiti obsequij. xv. q. i. c. vlti. circa fi. ber.

k Horis. t ēt iuris vt i p̄stōne federici iperialem. §. preterea.

l De certo. i. de illa terra mensurata: vt. j. dicit.

ē moris[k] de certo[l] feudo p̄fatos nobiles iuestiuit: verum cum ipsi assignatam terrā mēsurari fecissent ñ nisi duos modios inuenerūt[m]: feudum itegrari cum istantia postulāt: sup quo dubitas co q nō sunt i possessione[n] ipsius: ne de[o] nouo te videaris illō ꝓferre: t infra. Nos igitur attēdentes q ecclesia in actibus suis fraudem[p] nō dz aliquam adhibere: rīdemus: q feudum ipsum secure poteris itegrare[q]: cum terra illa quattuor modiorum ipsis fuerit assignata[r]. Idem. r. de bug. t. g. berbur. abbatibus.

In donationib? plenissima fit interpretatio t ob hoc clausula onerosa post multas dōatōes opposita, primā donationē tātū respicit.

Cum dilecti filij abbas t monachi de melios ꝓposuerint cor̄ā nobis: q nobilis vir alanus quasdam terras a patre ipsius eorum ecclesie in elemosynā assignatas violenter redigere cupiat in forestam[s]: t infra. Dādamus quatenus ad sniam pro ipso monasterio proferendam ap. post. ꝓceda-tis: cum ex tenore instrumēti vehemēter apparet: q hec fuit mens t intentio[t] donatoris: vt clausula de foresta que in fine ponitur īstrumenti: nō[v] ad superiorez donationem: que tam libera t pura fuit vt immunis esset ab omni vexatione t consuetudine seculari: sed ad inferiorē cōcessionem que pēsionem t determinationem habet insertam iurta sanū referri debeat itellectum: q i contractibus plena[x]: in testamētis plenior[x]: i beneficijs[z] quoq̄z plenissima est iterpretatio adhibenda.

Idem episcopo bilien̄si.

Si epūs in ecclesia quaz de cōsensu capituli pio loco concessit percipiebat certos, puentus illos donasse videtur: omnes alij prouentus preter cathedraticum cedunt pio loco. Et si episcopus concessit de consensu patroni intelligitur pfonus donasse ius patronatus.

m Inuencrūt. no. q vbi quis decipit̄ in quantitate rei agit ad supplemētū ēt si deceptio fuerit circa dimidiā rei: qō verū ē: nisi fuisset termin? apposit? ad mēsurādū rē illā: qr tūc vltra terminū nō audiret̄ t nisi q res accepit renūciauerit ō q̄stitate. ff. de ꝓbē. ēp. q fūdū: sec? si decipiat̄ i pcio qr tollerat̄ vsq̄z ad dimidiā iusti pcij. §. de ēp. t ven. cū dilecti t. c. cū cā. C. de resci. vē. l. ij.

n In possessione. g nō adipiscit̄: qs possessiōem ex iuestitura. §. ō bis q̄ fi. a. ma. p. c. ex ore.

o De nouo. qr forte iuraue-rat ñ ifeudare ō nouo: sz b non obstaret. §. de feu. ex pte t. j. de cēsi cū venerabil?: qr nō dz nouū q ab alio fuit fcīm. item alia ratione: qr licite potuit pficere donationē lz eā ñ potuerit ꝫcobare. j. de iudeis ꝓsuluit. t. ff. de noui op. nū. l. i. §. op? nouuz. ff. de dōa iter vi. t vx. si donare. §. si spōsus nihil. n. nūc dat: sz datuz declarat: vt ibi dr. ff. de te. heredes palā. §. i. itē qa multa p-mittunt̄ fieri ex ꝓris actus ꝓsia. C. ad vel. si mlr. t. ff. de mino. l. lūj. §. scio: quia de mandato pape b fcīm fuit in p̄n.

p In fraudem. sic. xx. q. iij. cō stituitur. t. §. de his que vi: me tuue cau. si. cum dilecti. argu. nec ecclesia dz alicui injicere laqueū. xvij. q. i. de viduis.

q Integrare. si. §. de so. c. j. t §. de ꝓben. vacante. t. c. cū cām qr adiuuare beneficijs nos dz ñ decipi. §. de cōmo. c. vno. t. ff. e. in commodato. §. sicut i fi. si. xxv. q. ij. quecunqz.

r Assignata. lz ñ tāta iuenta.

Cum autem. Summak vt in rubro fm vnum itel lec. est casus sin. fm alium summak sic. clausula onerosa post duas vel plures donatiōes posita, primā tm respicit ñ supiorē q̄ hz suā clausulā. b. d. t est b lec. ēt no. sz non tm sicut prima nec ē spāle i dōatiōe sz idē ē i q̄libet clausula apposita in fi. cuiuscūqz dispōis: vt. j. clari? videbit̄. in p̄ma ponit iudicum de cisa ꝓsultatio: i scā pape rīsio ibi: mandamus. ab. si.

s Foreſtam. foresta ē locus i quo fere icludūtur: t hz qs vsuz venandi. vin.

t Intētio. t sic sp recurrēdum ē ad itētōem donātis sine scribē tis. §. de rescri. ad aures. t. §. de ꝓben. c. vl. t. c. cū cāz. t. ff. de v. ob. i quētiōib?.

v Ad superiorez sz āre nō spectat determinatio ad oīa p̄cedētia t sequētia. §. ō ap. scō regris. t. ff. de le. iii. si qs in p̄n. ff. ō le. j. tal. §. vlti. l. se. sed b iō dicit qr ẏba donatōis largissime iterptāda sūt: vt b dicit: qr plures fuerūt b donationes vna pure t sine aliqua cōditōe de qua b dicit: t altera sub cōditōe quā respicit clausula illa de foresta: forsitā cōditio apposita erat i vltīa ꝓditione: vt posset ibi hre vsum venādi. t illā ꝓditionē volebat nobilis iste referre ad p̄mā donationē t sic clausula de foresta respiceret oīa p̄cedētia. s. vt liceret sibi t heredib? suis possessiones illas q̄cūqz vellent redigere in forestam.

x Plena. C. q res pig. obli. pos. l. vlt. ff. si cer. pe. l. iij. verūtm si vinū qō ē in dolio vēditū fuerit: boc vī actū: vt in tpe cōpetēti expediant̄ dolia pp nouaz vindemiā. ff. de peri. t cōmo. rei vē. l. i. i fi. t. l. ij. t. iij. Lau.

y Plenior. ff. de reg. iur. in testamētis. ff. de vi. t trit. le. l. iij.

z Beneficijs. j. de ver. si. olim. xvj. q. ij. visis. t. q. j. frater noster. j. ō dec. ex

parte.ĵ.de priui.qz circa.τ.ij.q.iij.§.notandū ī fi.ff.de iur.ūnuni.l.iij.C.ò vsu fru.antiquitas.ff.de consti.pn.l.beneficium.

Pastoralis. Jn ꝑma ponitur cōsultatio.in scōa rūsio.ibi nos aūt.ab.

a Suū.g ergo cōcedit ecclesiā qō suū ē itelligiť ꝓcessisse.ĵ.de iurepa.qō autem .§.j.ff.de ℨbē.emptio.q tabernas.ff.de leg.j.si domus.§.vlt.ff.de vsu τ habi. si ita.ar.ℨ.ff.de le.ij.l.meuius .§.vlt.Sed qd si laicus concedit ecclīam de ꝓsensu epi: in eo casu non vť epis aliqd cōcessisse.sed donationē laici nisi ratam habuisse in eo qꝑ laicꝰ donať potuit.ĵ.de iurepa.qō aūt.io.

b Tpaliter.ꝑ hoc reprobatur qꝑ dici cōsueuit.xvj.q.ij.c.j.s. qꝑ idē est:si epꝰ ꝓcedat ecclīam cum oī iure suo vel simpliciter dicat cōcedo vobis ecclīam:naz vt hic ꝓ aliud iuris ē ℨ in vno τ aliud in alio:sicut aliud est si qui cōtrahunt societatez simplr aliud si ℨbunt societatem oīum bonoꝝ.ff.pro socio.l.ij.§.j. et .l.coiri societatem: sicut aliud ē dicere a munere:τ aliud ab omni munere.j.q.j.sicut non nulli ar.ℨ.xxxj.q.j.qō si dōmierit.ff. de serui.sicut.ĵ.de iurepa. ex literis.ff.de ℨbē.emp. si aquedu ctus.Jo.

c Cathedraticuz.si ita generaliter dat epꝰ ecclīam: tunc etiaz dedisse intelligitur ius ĩstituēdi. xvj.q.ij.visis:ꝛ quātūcūqz generaliter eximat ecclīam a se sp itelligiť sibi correctōez retinuisse:vt ī.c.visis.ꝓcurationē τ visitationē.ĵ.de cēsi.cum venerabil.τ cathedraticū:vt ℨ:nec obstat.ĵ.de reli.do.ꝓstitutus:vbi vť qꝑ epꝰ ī totū possit eximere ecclīam:qz illa donatio fuit confirmata ex certa scīa ꝑ dīm papaz:sicut vides: qꝑ quātūcunqz generaliť prīon⁹ remittit iuspatronatus iura q̄daz tñ retinet in libello.C.de bo.liber.l.vlti.τ miuz vť:qꝑ epꝰ plus intelligitur dedisse qñ minus ℨ: sed boc iō ē:qz donationē ĩterꝑtari debem⁹ vt poti⁹ valeat qꝫ pereat.ĵ. de ꝓuil.in bis.τ.ĵ.ò v.si.abbate.τ.ff.de re.du.quotiēs:τ.ℨ. de fi.ĩstru.ĩter dilectos.Jo.

d Capituli.aliter nō valeret supra de his q̄ fi.a pla. cū nos τ.c.tua.τ.c.pastoralis.b.

Jnter. Summatur vt in rubro ſm intellec.gl.legitur alio mō itelligendo qꝑ ĩstud erat hospitale ꝑnatū de quo pleni⁹.Et quattuoꝝ sunt partes.in prima actoꝝ petitio.in secūda,ꝑ curatoris eoꝝ rñsio.in tertia ibi attēdētes.cāe diffinitō ī q̄rta ibi itaqz.ꝓtestatio τ ipsi⁹ rō.ab.si.

e Dissimilibus.qō licite fieri pōt:vt nūc agať de adipiscenda possessione quā nūqꝫ habuerūt τ postea ò recuperāda sic.ff.de acq.po.l.naturali.§.nihil:τ eadem res ex diuersis causis peti pōt.ℨ.de iudi.examinata.τ.ℨ. de cā pos.c.vlt.τ.C.de peti.here.hereditas.ff.de excep.rei iudi.cū q̄rit.τ.l.an eadē.Jo.

f Ad petitoriū.ℨ.de cā pos.pastoralis.τ.ℨ. de testi.significauerūt:sed ibi ꝙuerso mō.

g Eoꝝ noīe.talia.n.pñt fieri ꝑ ꝓcuratorē.ℨ.de ꝓbeb.accedens.τ.ℨ.de prescripti.si diligenti.Jo.

h Mōnem.τ ita rē religiosam trāstulerūt in aliū:vñ ñ valuit trāslatio.C.de litig.l.ij.τ.C.cōi diui.l.i.i fi.τ.ℨ.vt lit.pē.ecclesia.τ.xij.q.j.§.res litigiosa:vnō reseruať ius suū plebano de piscia super bac qō in fi.

i Turpitudinē.ar.qꝫ allegās turpitudinem suā nō ē audiend⁹.C.de ꝺuo.pig. va.ma.si creditoribus.C.de reuo.dona.cū pñtearis.C.de trāsac. transactione finita.ff.de le.j.si seruus pluriū.§.j.xvj.q.iij.nemini.τ.ℨ.de cōcess.ꝑben. cū sup qōne,τ.ℨ.de testi.sicut ar.ℨ.C.de lib.cau.l.i.τ.l.interrogatā.τ.xxxv.q.iij.extraordinaria.τ.ℨ.de re iudi.lator.τ.c.consanguinei.So. generale ē illud qꝫ allegans turpitudinē suā nō audiť.ff.ò ꝙdi.ob turp.cau. .l.ij.τ.xxxiiij.q.v.sane.ar.nisi vbi vertť periculū aīe.vt ī.c.lator ī.c. cō

retractari:quoniā multis ex fratribus iconsultis a ꝑdicto rectore ac paucioribus fratribus excōicatis τ piuris de re litigiosa in fraudē plebani de piscia qꝫ sup eodē hospitali mouerat q̄stiōez[b]:fuerat celebrata:τ infra. f Attēdētes igiť qꝫ fratres τ patroni sancti allucij,ꝑ se:immo potius contra se turpitudinez[i] allegabāt:videlicet periuriū excōicationē τ fraudē nō vtiqz cōtra ipsos sed ab ipsis cōmissam:τ intelligētes donationē ab eis hospitalarijs factam purā ac simplicē extitisse:quia nō deceptorib⁹[k] sed deceptis iura subueniūt:vñ ꝑ ea que superius prepositā sunt se contra factum ꝓprium legitime defendere nō valebat:hospitale ꝑdictum cū pertinentijs suis hospitalarijs sācti sepulchri adiudicare[l] curauim⁹ f Jta qō per banc sententiam dio cesano episcopo τ plebano de piscia nullum ꝓiudiciū[m] generet.cuz res inter[n] alios acta non debeat alijs preiudicium generare.

J Dem epō sancti andree.

C Donatio qnquagesime vel cētesime quam facit epꝰ cuz grauī ecclesie sue detrimento pōt legitime reuocari.nec etiā pōt vltra quinqgesimam vť cētesimā cōferre etiaz cessante lesione ecclesie sine auctoritate superioris.

A Postolicē sedis oraculo: τ ĩ fra.f Jnqui.t.t.r. °qꝫ ꝫ sit in canone diffinituz: vt si quis episcoporum in parochia sua monasterium cōstruere voluerit τ de rebꝰ ecclesie cui presidet ipsum dotare: non amplius ibidem q̄ꝫ qnquagesimam partē ecclesie[p] vero quam monasticis regulis informare vel pro suis propris magnificare voluerit sepulturis: non amplius q̄ꝫ centesimam partem cēsus ecclesie cui preest dꝫ elargiri[q]. quia tamen in eodem canone consequēter adiungitur vt hec temperamenti eqtas obseruetur:qꝫ cui tribuit cōpetens subsidium cōferat:τ cui tollit damna grauia non infligat:ea quidem cautela seruata vt vnam tantūmodo que placuerit ex his duab⁹ remūerationē assumat.f Hoc semper est obseruādum: qꝫ vnus

sanguinei:vel nisi propter fauorez ecclie.xxxv.qōne.ix.quod quis commisit:vel fauore libertatis:vt in.l.interrogatam.

k Deceptorib⁹.ℨ.de re.pmu.cū vniuersoruꝫ τ.C.si mīor.se.ma.dix. .l.ij.ff.ad vell.l.ij.§.j.

l Adiudicare.sed q̄ritur poterāt isti se supponere:cū talia ad epm spectēt.ĵ.de excess.pla.sicut vnire.τ ar.ℨ.de cōsue.cū dilect⁹.nec enim aliqs pōt eximere a se iurisdictionē sui plati.ℨ.de foscōpe.si dāligēti.τ.ca.si significasti.Rñdeo:ꝛ isti nō potuerīt se obijcere: tñ ꝑ talē subiectionē sibi poterat fieri ꝓiudiciū.sic .ℨ.de renū.quod in dubijs.τ.vij.q.j.si qs presbyter:sub cōditione tñ pñe se obijcere:vt.ℨ.de testi.spo.olim.item pso nas suas pñt obijcer.ℨ. quod me.causa cum dilectus Jo.

m Preiudicium.τ sic ĵ.de cap.mo.c.ij.τ.ℨ.ò de re iudi.suborta.

n Jnter alios.ℨ.de fide instru.ĩter dilectos:τ .ℨ.ò iudi.c.pe.vbi ponitur ℨ regula τ ibi de ℨ.

A Postolice. Primo pōitur cōsultatio.scōo rñsio ibi ingstitoni. Et ibi prīo repetit ius ātiquū.secūdo illud ōclarās soluit ꝓpositam qōnez ibi:hoc.ab.

o Rñdemus.qō fuit ò boc:qñqz epi succedentibus locis religiosis de reditib⁹ ecclesiaꝝ suarū cōferunt vltra quinquagesimaz portionem: qñqz vsqz ad tertiam vť q̄rtā partē:querebat vtrū successor possit reuocaī:qō vltra quinquagesimam datū ē:ad boc respondet papa prout legť in canone.xij.q.ij.bone rei.

p Ecclesie seculari.iā constitute.

q Elargiri.τ hic potest facer sine ꝙsensu capituli:sufficit enim a iure semel cōcessum fuisse.ff.ò ꝙdi.isti.q̄ sub cōdi.§.vlti.τ.ℨ.de his q̄ fi.a prela.sine ꝙsen.capi.pastoralis:vbi de boc q̄ videť determinare banc dubi

tationem.τ.ĵ.e.c.vbi dicit per se debet excedere τē.ergo per se illaz potest concedere.qz qō de vno negatur de alio concediť.xxv.di.qualis.τ.ℨ. de presumpti.nōne.τ.ℨ.de his que fi.a prela.sine consen.capi.cuz apostolica in fi.Et ī alienatōib⁹ ſp dť:qꝫ consensus capituli requirať.ℨ.e. pastoralis.iij.q.ij.sine exceptione.τ.ℨ.ò his que fi.a pla.sine consen.cap.cuz nos.Quidam dicunt vt laur.τ.t.τ Jo.super illo capō bone rei:qꝫ banc donationem facere debet de consensu capi.argumentum illi⁹.c.xii.q.ij. si epꝰ. Aug.dicit qꝫ boc potest fieri de consensu clericorum: τ tunc post

mortem epi non reuocank: uel sine consensu clericoꝝ: ⁊ tunc reuocaꝛ post mortem epi per successorez. Et ista quinquagesima uel centesima intelligenda est quo ad fructus tm̃: ⁊ hoc ꝓ ex verbo illo quinquagesimam uel centesimam partem census: ita itelligit ¶ Aug. super. ca. bone: ⁊ de fructibus formata fuit qō. Sed ꝓdicere vꝫ iferior lr̃a: ubi dicit siue de possessionibus ⁊c. Joā. intelligit qꝫ êt de possessionibus: ⁊ perpetuo possit donare centesimā vel qnquagesimā: ⁊ hoc satis põt cõcedi. Et est argumẽtũ vbi dicit: nisi legitima ꝓscriptione ⁊c. ita tamẽ hoc facek põt siue ō reddit ibus siue de possessionibus: qꝫ ecclesia non ledatur. Ber.

a ¶ Reuocari. hic respõdet qõni: qꝫ reuocabitur tm̃ vltima: si plures fuerint fcẽ alienationes. ff. de iurepa. si libertus. §. .i. si vna tantum fuit ⁊ enormis de ipsa detrahek quod plus est. xii. q. ij. si quos de seruis.

b ¶ Prescriptione. sed vꝫ qꝫ hoc stare non possit: qz dicit lex: q ꝺ leges mercaꝝ: male fidei possessor dr̃: ⁊ iõ nõ prescribit. C. ō agri. ⁊ cẽsi. quẽ admodũ. li. xi. ⁊ nulla tẽporis longitudo uuat malefidei possorẽ. §. de ꝓscrip. vigilãti: ⁊. c. si diligẽti: ⁊. c. qm̃ oẽ ⁊ iuris ignorãtia non ꝓdest in vsucapione. ff. de iuris ⁊ fac. igno. iuris ignorantiã. ff. de vsuca. nũqꝫ. rñ deo hec ẽ ignorãtia facti ⁊ nõ iuris. Facti. n. qõ ẽ vtruz ledaꝫ eccla grauiter ⁊ ideo eccla que recipit cũ bẽat titulũ ⁊ bonam fidez ꝓscribere põt ꝑm qꝫ hic dr̃. t. quia hec donatio pmissa est p canonez illũ bone rei: sed i alijs exceptionib⁹ loquũtur predcã iura. Ber.

c ¶ Exceptiõe. puta rei iudicate. §. de re iudi. cũ inter vos: ⁊. ff. de excep. l. ij.

d ¶ Nam etsi. respõsio tacite qõnis.

e ¶ Ex ostensione. ut si ostẽdatur eccla ere alieno grauata: ⁊ graues iminere expensas ꝓmo. uel qz deficit ecclesia in expensis consuetis pp talez donationez: quã si nõ feciss̃et leuiter subiret expensas sine grauamine.

f ¶ Quã exꝑssione. q̃dam. n. sunt q̃ melius pñt itellectu pcipi qꝫ elocutione exprimi. ff. de sol. ratum. ⁊. ff. rẽ ra. ha. quo enim tutore. §. inlianus.

g ¶ Debeat. ex eo qꝫ dicit per se non debet excedere summã a canone prefiram: ergo illam per se facere potest ut. §. dixi.

b ¶ Canone. predicto bone rei.

Propter. ¶ Primo ponit dictum. qõ exemplificando specificat ibi si forte. scõo moderatur ibi: qõ tm̃. ab. si.

i ¶ Propter. hec decre. sumpta fuit ex lege. C. de reuo. dona. l. vlt. nota ẽt qꝫ donatio semel pfecta non reuocaꝫ: ẽt ꝓtextu iperialis rescripti. C. de reuoca. dona. si donationẽ. ⁊. xxij. q. ij. non. n. nec ex sola penitẽtia reuocak. C. eo. possessionem: nec recipit cõditionẽ postea pfecta donatio. C. de dona. q̃ sub. mo. pfecta in casibus tm̃ reuocatur pp ingratitudinez. Unde distingue. aut donat qs liberto: aut extraneo: si liberto reuocaꝫ donatio sola ratione obsequij non prestiti: ⁊ est mirabile. qz reuocatur res empta ex pecunia donata. C. de reuo. dona. l. i. §z libertas nõ reuocaꝫ solo obsequio non prestito. C. ō lib. cã solo: sed pp easdem causas qbus donatio reuocaꝫ libertus ecclie in seruitutẽ reuocaꝫ. xii. q. ij. octaua discussio: ⁊ in autẽ. ut liberti decetero aureo annulo non egeant. §. illud col. vi. reuocatur etiaz donatio tota pp liberos susceptos a patrono. C. de reuo. dona.

eps vel alius non solum non debz amplius sed nec tantum nec minꝰ cum graui ecclesie sue detrimento conferre: siue simul ⁊ semel id facere velit: siue pluries successiue eisdem vel diuersis ecclesijs conferendo. Unde cum graue detrimentuz siue de possessionibus siue de ꝓuentibus ad episcopalez mensam vel cathedralem ecclesiã ptinenti/bus in quantalibet portione constiterit eẽ collatuz: poterit legitime reuocari[a]: nisi ꝓscriptione[b] ul'alia exceptiõe[c] legitima actio huiusmodi excludatur: naz etsi[d] ꝓma facie ꝓ sumatur qꝫ collatio quinquagesime uel centesime partis graue non inferat detrimentum: quia tamen nõ solum si sepe sed etiam si semel id fiat ex varijs circũstantijs deprehendi põt interdum valde damnosum: quod quidem magis põt ex ostensione[e] facti quã expressione[f] alicuius statuti cognosci: nec quinquagesima nec cẽtesima semel aut successiue debet cum graui ecclesie damno conferri. Si vero in tantũ abũdet eps vt sine damno ecclesie sue possit amplius etiam q̃z quinq̃gesimam vel centesimã partẽ necessitati alterius ecclesie subuenire: quãuis per se nõ debeat[g] sũmam excedere a canone[h] prefinitaz: p quaz incaute largiri volentib⁹ est occursum: de superioris tamen auctoritate pontificis potest etiam in maiori sũma inopie alterius ꝓuideri.

Gregorius nonus.

¶ Donatio põt p donatorez non per heredem eius qui tacuit ob ingratitudinem donatarij reuocari in casibus hic expressis.

Propter[i] eius ingratitudinez in quem liberalitas est collata donatoris ꝑsona de rigore iuris eã potuit reuocare[k]: si forte in ipm impias manus iniecerit: vt sibi atroces[l] iniurias seu graue rerum suarum damnũ vel vite periculum inferre ꝓsumpserit: qõ tñ ad donatoris qui hoc tacuit non extendi tur successores[m].

Rubrica De peculio dericorum.

Ex concilio lateran.

¶ Quesitum a rectore ecclesie tẽpore promotionis nihil habente ꝓ sumitur de bonis ecclesie quesituz.

Questigandũ[n] est: si nihil patrimonij habens presbyter quando ꝓmotus est ad ecclesiasticum ordinẽ postea emerit ꝓdia: cuius iuris sint: quoniaz ecclesie ad quã[o] nihil habens promotus est esse debẽt[p] iuxta canonicam auctoritatem

Ex eodem

¶ De emptis per prelatum de bonis ecclesie debet instrumẽtũ cõfici noie ecclesie alias debz prelatus ab administratiõe remoueri.

Presbyter[q] cum diocesim tenet ō eis que superemerit[r] ad ipsius ecclesie nomẽ scripturaz faciat: aut ab ei⁹ ordinatiõe discedat.

Ex epistola pij pape.

¶ Quesita per epm post cõsecrationẽ suã ecclesie relinquenda sunt.

Ut vnusquisqz⁹ presbyter res quas post dies ꝓsecrationis acquisierit[t] ꝓprie ecclesie relinquat

Ex concilio remeñ.

¶ Empta p ꝓlatuz ex emolumentis ecclesie efficiunt ecclesie licz ꝓlatus emerit nomine alieno.

Tnquirenduz[v] est si quis ꝓsbyterorum de redditibus ecclesie uel oblationibus vel votis fideliũ alieno noie res cõparauit[x] quia ꝓsumpserit. Itẽ adde qntam q̃ hic nõ ponik: si ꝺditionẽ apposita nõ adipleuit: ar. §. e. cũ dilecti: ⁊ hoc totum bẽs. C. de reuo. do. l. vlti. ⁊. j. de cõdi. ap. vex. Si vero mater donationem filio faciat: ⁊ postea transit ad sc̃as nuptias ex tribus tm̃ causis eam donationẽ poterit reuocare: puta si ei⁹ insidiatus ẽ: si atroces man⁹ itulerit l eã si toti⁹ substãtie ipsius molitus est iacturaz. C. de reuo. dona. aut. be quoqz: l autẽ. de nup. col. iiij. §. mater: aliter nõ fit reuocatio: insti. de dona. §. alie.

k ¶ Reuocare. reuocatur ergo donatio vtili rei vendicatione vel ꝺditiõe ex lege. C. de reuo. dona. bis soluz. ⁊. C. de ꝺben. empt. cum res. ff. de dona. cã mor. l. si mortis causa. Ber.

l ¶ Atroces. q̃ considerank ex tribus causis. s. ex facto loco et ꝑsona instit. de iniur. §. atrox. vt si quis vulnerat⁹ fuerit vel fustibus cesus.

m ¶ Successores. hoc ius reuocandi ꝑsonale ẽ: qz nõ cõpetit ꝓmordiũ bui⁹cãe heredib⁹ donatoris uel ꝺ heredes vel successores donatarij q hoc l vita sua tacuit ut hic dicit. C. de reuo. dona. l. ult. ad fi. ⁊. l. i. l fi. qz p taciturnitatẽ remissuz vꝫ. Et sic est ar. qꝫ feudũ non ẽ auferenduz filio pp felloniã pris: si patri questio mota non fuit sic. C. de inoffi. testa. omnimodo. ar. ff. ad syl. l. i. §. vlt. ber.

Rubrica de peculio clericoꝝ §.

n ¶ Visum est de donationib⁹ ſz qz dubitari poterat nunqd clerici possint donatiões facere de eoruz peculio: merito subijcit hãc rubricam. ab. si.

Questigandũ a iudicib⁹ q de hoc cognoscunt.

o ¶ Ad quã. si. xij. q. .ij. placuit: ⁊. q. iiij. quicunqz. ⁊. q. v. nulli: ⁊. c. firuz.

p ¶ Debent. qz ꝓsumik de bonis ecclie emp. xij. q .iij. c. i. C. de dona. iter vi. ⁊ vro. ẽt: ⁊. ff. eo. quintus mutius. Sed ꝺ hanc presumptionem admittik ꝓbatio. xij. q. i. sint manifeste. ⁊. q. iiij. c. i. ⁊. ij.

q ¶ Presbyter. hoc. c. habetur. xij. q. iiij. c. vlt.

r ¶ Emerit de rebus ecclie qñ si de suis ⁊ ecclie reb⁹ emisset: pro rata precij res diuideret inter ecclias ⁊ heredes presbyteri si de hoc cõstaret. xij. q. iiij. ca. i. ⁊ ita pea parte facit instrm̃ pro se: qz tutius est qõ nõ faciat instrumentuz cõe. sed separatim. aut non datur ei optio: sed cõminatio est. Ber.

Tunusquisqz. Iste ter. põt intelligi de epo ⁊ tunc verbum consecrationis stat proprie: ⁊ ꝺbuz presbyter debet exponi. i. eps p ea que dixi in. c. ꝑcedenti. Secundo potest intelligi in quolibet rectore ecclesie ⁊ tunc verbum presbyter stat proprie ⁊ verbum consecrationis debet exponi i. dest ordinationis seu pronunciationis: qz proprie episcopus consecratur ⁊ presbyter ordinatur ut in. c. i. de sac. vnc. ab. si.

s ¶ Ut vnusquisqz. supple statuimus.

t ¶ Acqsierit. occasione ecclie. j. c. priori. qz nos: ⁊. c. requisisti: ⁊ ẽ. ar. qꝫ teneor tibi restituere quod occasione rei tue ad me puenit. arg. §. de iureiu. ad nostram ⁊. ff. manda. ex mandato: ⁊. l. idẽqz. §. i. ⁊. ij. ⁊. ff. de procur. q ꝓprio. §. ꝑcurator. ver. ut in ceteris.

u ¶ Agrendum est. s. a prelatis ecclesie.

v ¶ Comparauit. supple: si hoc fecerit puniẽdus est: ⁊ ecclesia poterit eas vendicare: licet sue non sint: ⁊ est speciale in ecclesia: sic ⁊ miles. C. de rei vẽ. si ut proponis: sic ⁊ pupillus. C. arb. tut. l. iij. in alijs vero secus est de iure cõmuni

.C. de rei vendicatione si ex ea. C. de dona. inter virum ⁊ vxorē ⁊ si tua. C. cōia vtriusq; iudi. si patruus tuus.

a ¶ Allieno. si. xlv. di. sicut non suo.

b ¶ Sacrilegiū. large sumpto vocabulo sacrilegij. xij. q. ii. p̄d ia ⁊. c. gloria ei. ⁊. s̄. de foro competenti conquestus. Ber.

c ¶ Asportabat. si. xxiij. q. iij. qd ergo. xviij. q. iiij. si forte. b.

S Iquis. Summatur vt i rubro p̄m vnuz intelle. satis no. licz varij intellec. possint colligi. ut. j. dicam. ab.

d ¶ In terra. que sterilis erat: prius enz equuz est illis relinq quorum labore ad fertilitatem redacta est: vt. s̄. de re. ec. alie. vel non. ad aures: ⁊. C. de allu ui. l. vltia vel loquitur de terra prius culta ⁊ clerico p̄ro beneficio assignata. xvi. q. i. possessiones. ⁊. q. iij. clerici. ⁊.

e ¶ Obitus. argu. q̄ beneficia ab ecclesijs vsufructuarijs cōparant: nam ⁊ morte finit vsufructus: insti. de vsufru. §. finitur: similiter morte clerici ut h ⁊. s̄. de pig. c. vlt. sed nō p̄ oia comparant clerici vsufructuario q̄ de terra aratoria p̄t hic facere vineam: quod illi non lz ff. de vsufruc. quāuis: ⁊. l. vsufructuarius. itē vsufructuarius percipiendo fructus facit suos ⁊ inde p̄t testari: q̄b nō potest clericꝰ. j. ti. pri. q̄ nos. xij. q̄. v. q̄ ioannes: nisi cū quodaz moderamine q̄b hꝫ. j. tit. pri. ad hoc. ⁊. c. latū. §. lz. imo potius clerici p̄nt cōparari vsuari is q̄bus tm̄ ad vsum quotidianū vti lz: insti. de vsu. ⁊ ha. §. i.

f ¶ Proberedum. proberes est q̄ putat se heredem esse cuz non sit. ff. de peti. her. pherede: ⁊ in sti. de interdict. §. adipiscende: vel p̄t appellari hic p̄ quolibz descendente post primum heredem siue p̄ quolibet descendente cui relinquitur aliquid.

g ¶ Prestatione. i. p̄ fuitijs p̄ statis ecclesie. j. ti. pri. relatum ij. §. lz. q̄ forte poterit possessionem illā assignare alicui clerico p̄ beneficio vsq; ad tps̄ vite sue. xvi. q. i. possessiones: ⁊ q̄b ne. iij. clerici. Ber.

Rica de testis ⁊ vlt. volūtatib⁹. s̄. visum est de dispōne inter vivos restabat videre ō vltimis voluntatib⁹. vel sic. s̄. visuz ē ō peculio clerico ⁊: sed q̄ dubitari p̄t nunqd de oi peculio valeant clerici condere testamenta iō subijcit hanc rubricā. ab. si.

Q Uorundam. Primo ponitur factum. scō decisio ibi: hortamur. Ab. si.

h ¶ Octo vncijs. i. vuab⁹ partibus hereditatis que dr̄ as: ⁊ in. xij. vncias dividit̄ institu. de heredi. insti. §. hereditas.

k ¶ Doc. i. testm̄ suum. T. in rebus ab epō alienatis: si eccl̄ia agnoscat hereditatē illius: teneꝫ tūc ratū hꝫ q̄d fecit p̄ ea p̄te pro qua est heres. xij. q. ij. epūs q filius. ff. de regu. iur. er qua persona. C. de rebus alie. uel nō alie. vēditrici nisi fecerit eccl̄ia inentariū tunc. n. nō teneꝫ: nisi ī quantū vires hꝫditatis se extendunt. C. de iu. deliber. l. sancim⁹ §. sin aūt locis.

m ¶ Ante. si. xxviij. di. de syracusane. xii. q. v. nulli. C. de epis. ⁊ cle. auē. l. nia. ⁊ auē. phibitum.

n ¶ Habuisse. hoc ideo dicit q̄ renunciauit pp̄ijs: vel q̄cqd postea habuit totum fuit contemplatōe ecclesie ⁊ nō p̄sone acq̄situm. ala.

o ¶ Acquisiuisse: intuitu eccl̄ie vel ō rebus eius: secus est de alijs. xij. q. iij. c. ij. ⁊. q. v. firmum: ⁊. j. co. q̄ nos. ber.

Q Uia ingredientibus. Primo ponit questionem. secundo solutionem ibi necessarium. ab. si.

p ¶ Testamento. testm̄ est testatio mentis qua disponitur quid de rebus suis aliqs velit fieri post suum decessuz. xiij. q. ij. §. sed aliud. j. de celebr. miss. cum marthe: insti. de testa. ordi. in prin. T.

q ¶ Legata. legatū est donatio q̄dam a testatore relicta: īstit. de lega. §. i.

r ¶ Ex p̄suetudine. h cōsuetudo nō p̄dest. q̄ nō qd fiat. sed qd fieri debeat cōsiderādū. est. xii. q. ii. glia ep̄i: ⁊. s̄. ō elect. cuz cām: ⁊. ff. de of. presi. sed lz. ⁊ sem̄ vsurpatū p̄scriptionē non inducit xciij. di. illud. xvi. q. iij. lz ⁊ in talib⁹ nullus numerus defendit annorū xxxiij. q. v. quod deo.

s ¶ Ordinata. i. benedicta vel consecrata: q̄ abbatissa vel monialis nō recipit ordinem pp̄ vtilitatez sexus. ar. j. de pe. ⁊ re. noua.

t ¶ Forte. nō ē nota dubitationis: sed assertiōis xiij. q. vlt. habent forsitā illi: ⁊ in euāgelio. Si cognouisses me. forsitā ⁊ p̄rem meū ⁊. ff. de rei vē. Itē si. §. i. ⁊. ff. ō arbi. si duo: ⁊. ff. de p̄o cura. si filiusfamilias. ō pe. di. i. quāobrē. xxxiij. q. ij. admonere. s̄. de p̄ cura. tue. vin.

u ¶ Preiudiciū. votuz n. p̄scriptōe nō tollit vt xxxiij. q. v. q̄ deo pari.

x ¶ Cōpetere. ipso. n. ī gressu se ⁊ sua dedicauit ō. xix. q. vlt. q̄z īgredie nb⁹ ⁊ ep̄s buj⁹. c. ⁊ auē. si quā mlr: ⁊. C. ō sacrosa. ec. auē. īgressi. xii. q. i. nolo. ⁊. c. non dicatis.

N Os. Propter negligentiā hr̄dis epūs exeq̄r̄ piā voluntatē defuncti. h. d. vel sic vt i rubro. Prio ponit̄ narratio. in scba p̄uisio ibi Hortē vbi prio moneri mandat. scō suppleri ibi q̄b si. tertio reddit rōnem ibi. sic enim. ab. si.

y ¶ Eulogio. i. testō. C. de testa. l. iubemus.

z ¶ Protrahit. i. differt

a ¶ Infra annuz. ifra annum dz mandari executioni volūtas testatoris .C. de fideicō. auē. amplius: ⁊ hic ⁊ in auē. de ec. ti. §. si quis edificatione. colla. iy.

b ¶ In loco demonstrato. vel cōprehenso a defuncto si enim de loco in certus non vr̄ obligat⁹ ad faciendū sicut in promissore liquidum est. ff. de eo quod cer. lo. l. iij. §. si quis insulam: ⁊. ff. de ver ob. qui insulā: nisi aliud quid dicatur: tum cā religionis cum extreme volūtatis fauore. ioānes ⁊ Lau. Alij dicūt q̄ si incert⁹ ē locus vbi debuit edificari: ad hanc cām relictuz fieret caducum. C. de cadu. tol. l. vna. §. si vero. ff. de dona. l. ij. §. vltō. Et ideo dr̄ hic: in loco quo ꝓstitutum fuerat T. dicit: q̄ non erat caducum: q̄z testamenta sunt interpretanda largissime. s̄. de dona. cum dilecti. in fi. ⁊ res ad pias causas relicte libere sunt a lucratiuorum inscriptionibus. xxviij. q. viii. §. quāuis: ⁊. in. l. sancimus.

c ¶ Leges. C. de epis. ⁊ cle. nulli. ibi hēs q̄ epūs debet illud facere.

L Adicāte. Primo narrat fem̄. scō p̄uidet ibi: in q̄bus. ab. si.

L ¶ Nudis. tale legatum etiaz valet scōm leges. C. de fideicō. l. vltia ⁊ est argu. q̄ p̄ nuda v̄ba quis obligaꝫ. argu. xij. q. ij. quicunq; xxij. q. v.

iuramenti: ⁊. C. ō iustra. l. vna.

a ¶ Monasterio. pone q̄ religet monasterio sancte marie, ⁊. sed nō determinauit cum sint plura monasteria sancte marie: habitur pauperiori in autē. de ec. ti. §. si quis in nouē. col. ix. Item pone q̄ plures habeat scutellas: sed vna est melior altera: cuius erit optio potest dici q̄ legatarij .ff. de lega. i. si domus ⁊ melius. l. qui duos: sed contra. ff. codez titu. l. si quis a filio. §. si quis. s. q̄ heredis est electo: ⁊. C. de cōdi. inser. si quis seruum. ff. de leg. i. legato: ⁊. ff. de serui. ru. p̄dio. l. si via quibus statur. Contra loquuntur: quando heres in mora est .b. Si seruus legatus est in fuga tempore testamēti queret eum heres sua impensa. ff. de lega. j. seruo legato. §. fina. Sed post testamentum ⁊ ante mortem queret eum hēs sumptu legatarij. ff. eod. tit. si seruus legatus. Si post aditam hereditatem: si culpa heredis soluat estimationem: alias non cauebit. ff. eod. l. que res. §. itaq; .b. Item pone q̄ legauit seruum in fuga constitutum: cuius expensis q̄ritur videtur q̄ legatarij: quia ad ipsum spectat emolumentum: ergo et onus. C. de cadu. tol. l. i. §. pro secundo in. fi. immo heredis. ff. de lega. i. cum seruus: ⁊. l. sequenti. Lau.

Filius noster. Simpliciter inherē dolittere. h. d. vt in rubro habet enim multos intellectus. vt. j. patebit. ¶ Primo ponitur q̄stio. Secundo prouisio ibi: ⁊ quidam.

b ¶ Filius noster. sed quid ad eum cū res essent aliene forte itererat ipsius qa res ipse deposite fuerunt penes patrem suum vel pignori obligate. ala.

c ¶ Alieni. cum quis scienter legat alienum tunc heres tenetur res redimere vel legatario precium dare si sit res talis que vendi possit alias nō insti. de lega. §. nō solum. ⁊. §. q autem. Si ignoranter legat rem alienam non valet legatum: nisi cum legatur coniuncte persone. C. de lega. cū alienaz: ⁊ legatarius ōbet p̄bare sciētiam: vt i. §. q̄ autē: ⁊. ff. ō p̄ba. verius. t.

d ¶ Aliena. scienter.

e ¶ Restituere. de benignitate canonica: sic. xvij. q. iiij. q̄unq; ō iure stricto nō tenebat reddere iurta premissam distinctionez. t. imo reddere denebatur si̅ poterat agere si̅ hēdem: si sciēter res illas legasset. B.

Si heredes Uario mō p̄t itelligi vt. j. patebit: si̅ iherēdo lr̄e sūmatur vt i rubro. p̄mo ponitur excessus. scō. p̄uisio ibi ab epo. tertio rō ibi: vt vota. ab. si.

f ¶ Adimpleuerint. infra annum. C. de fideicō. auc. amplius boc. s. e. nos quidem.

g ¶ Ab epo. C. de testa. consulta vualia si̅ solu. publicatio testamēti nō pertinet ad epm vt ibi dr̄. p̄tinet tamen ad eum testamenti ōfensio siue executio testamenti vt volūtas defuncti seruet. ff. de peti. ber. l. hēditas. §. defūcto: ar. s. e. nos. qdem: ⁊. j. e. Jo. ⁊ hoc precipue in his q̄ ad pias cās relinquuntur. j. e. tua.

h ¶ Interdicatur. secundum legem antiquam heres qui non adimplebat voluntatem defuncti p̄iuabatur omni successione. C. de fideicom. l. vlt. ⁊. ij. q. i. siluester. ¶ Hodie autem tenet hoc in extraneo herede: sed filius institutus heres non adimplens voluntatem defuncti priuatur successione: relicta tantum si sibi legitima. C. de fideicom. auc. amplius hoc ⁊ prevalet lex in hoc casu. In hoc tamen vr̄ Inno. cordare predicto canoni: siluester ⁊ huic decre. j. de voto: licz in fine: vbi de hoc. Sed illud ideo contingit: q̄ regnum diuidi non p̄t: sicut nec alie dignitates. s. de prebē. maioribus ⁊ in consti. Federici de feudis. §. preterea. b. Et hic nō dr̄ expresse: q̄ priuētur heredes: sed interdicatur eis quicqd relictum est: vt sic indirecte cōpellantur adimplere voluntatem defuncti: vel reducitur ad auc. vt saltem reseruetur heredibus legitima: vt in auc. de here. ⁊ fal. §. primum: ⁊. §. si quis non implens. colla. i. alia auc. videtur dicere: q̄ heres qui relicta ad pias causas cōferre distulerit totum amittere dz: in auc. de ec. ti. §. si qs autem pro redē ptione versi. si autez qui. col. ix. ⁊ in isto casu potest intelligi hec decre. ⁊ hoc itellige i extrāeo herede. b.

Cum in officiis. ¶ Primo ponitur excessus. secūdo prouisio ibi: hoc igitur. Ub. si.

i ¶ Teneamur. donatarius enī donatori naturali est obligatus ad antidota. ff. de peti. be. sed ⁊ si lege. §. cōsuluit. viij. q. i. illō ala.

k ¶ Acquisita. quod enim acq̄rit sacerdos vel quilibet alius de rebus intuitu ecclesie ad ecclesiam p̄tinet. s. co. quorūdam. et .j. eo. ad hoc: ⁊. c. q̄ nos. ff. de castren. pecul. l. castrense: ⁊. xij. q. iij. c. j. ⁊. ij. de quibus canonibus hic loquitur. t.

l ¶ Canonibus. xij. qō. ij. placuit. ⁊. c. q̄cunq; ⁊. q. v. obitus: ⁊ quasi per totum.

m ¶ Ecclesias. sic. j. c. sequentibus: de quibus canonibus hic loquitur.

Ad hec Distinguit ⁊ secundum membrum ibi: viuentes. ab. si.

n ¶ De mobilibus. multo fortius nec de imobilibus.

o ¶ Non possunt. i morte tamē possunt largiri tam consanguineis q̄ alijs extraneis ituitu seruitij recepti de mobilibus. j. e. relatus. §. ls: ⁊. xij. q. ij. ecclesiasticis. t.

p ¶ Errogare. ar. q̄ admittitur qs vna via: quāuis alia repellatur. i. q. ij. c. i. ff. de ioff. testa. papinianus. §. si qs arg. cōtra .s. de p̄cu. tue. vbi de hoc: ⁊. ff. de admi. tu. scire. ⁊. ff. de bo. liber. queritur.

q ¶ Disponere. xij. q. iij. c. j. ⁊. ij. ⁊. j. e. relatum. §. ceterū: ⁊. c. regsisti. §. illud.

r ¶ Testamentum. clerici enim de rebus ecclesie nullū possunt facere testm̄: cū eorū p̄prietas non sit sua: cū solū vsum habeant: sed tantum victu ⁊ vestitu cōtenti esse debent. xij. q. j. clericus qui: ⁊. c. duo. ⁊. x. q. ij. eps: ⁊ totum supfluū erogandū est pauperibus. xii. q. j. c. vlt. moderatā tī donationē causa seruitij recepti facere possunt. j. e. relatū. §. ls: cū q̄s filiofamilias comparetur qui non p̄t facere testm̄: nisi de castrensi peculio. C. de assess. l. vl. ⁊. C. ō aduoc. diuer. iu. l. fori. Ber.

Cum esses ¶ Hoc. c. legit varijs modis: sed iherendo lr̄e. b. d. vt in rubro. Cōis diuisio. scō ibi: q̄ vo ab. si.

s ¶ Leges. C. de testa. si vn̄: ⁊. l. vl. ⁊. l. hac cōsultissima.

v ¶ Scriptū i. l. mosayca: ⁊ i euāgelio. ij. q. iiij. c. j. ⁊. s. de testi. ls vniuersis. b.

t ¶ Improbamus. super relictis ecclesie decre. ista intelligitur per sequētem qui de eodem facto ⁊ eiusdem loci loquuntur: nam in bis que pietatis causa relinquuntur minus solennis voluntas sufficit: sicut ⁊ inter liberos. C. de testa. bas

suis dari libertis: ⁊ scutellam argētea m cuidam monasterio[a] reliquisse: in quibus voluntatem eius per omnia volumus adipleri.

Dez. t. epo.

¶ Non debetur legatum cum testator rem non suam sed ecclesie legauit.

Filius[b] noster. f. conquestus ē q̄. quondaz. p. pater suus aliqua ecclesie vestre sepultur̄ sue gratia iuris alieni[c] reliquit: ⁊ quidez leges seculi hoc habent: vt heres ad soluendum cogatur si actor eius rē legauerit alienam: sed quia lege ōi non autem lege huius seculi viuimus: valde mihi videtur iniustuz vt res tibi legate que cuiusdam ecclesie esse perhibentur: a te teneantur qui aliena[d] restituere[e] debuisti.

Ex concilio maguntino.

¶ Heredi non adimplēti iussa testatoris ab epo iterdicitur res a testatore relicta.

Si heredes iussa testatoris nō adimpleuerint[f]. ¶ Ab episcopo[g] loci illius omnis res que eis relicta est canonice interdicatur[h] cū fructib[9] ⁊ ceteris emolumntis. ¶ Ut vota defuncti adimpleantur.

Ex concilio laterañ.

¶ De bonis per ecclesiam acquisitis clerici testari non possunt.

Quam in officijs charitatis prīmo loco illis teneamur[i] obnoxij a quibus bñficium nos cognoscimur recepisse: econtra quidā clerici cum ab ecclesijs suis multa bñficia perceperint: bona per eos acquisita[k] in alios transferre presumunt ¶ Hoc igitur q̄ antiquis canonibus[l] constat inhibitum: nos indemnitati ecclesiarum prouidere volētes: siue itestati ōcesserint: siue alijs cōferre voluerit: penes ecclesias[m] eadez bōa precipimus remanere.

Lex. iij.

¶ Moderatam elemosynam de bonis per ecclesiam acquisitis clerici facere possunt etiam in egritudine cōstituti.

Ad hec presentibus inotescat q̄ clerici de[n] mobilibus que p ecclesiam sunt adepti: de iure testari nō possunt[o]. ¶ Uiuentes tamen et sui compotes moderate valent aliqua de bonis ipsis non ratione testamenti sed elemosyne ituitu erogare[p] in egritudie cōstituti.

Item vigilensi epo.

¶ De bonis proprijs acqsitis ituitu persone clerici testari p̄t de acqsitis ituitu ecclesie nō.

Quia nos: ⁊ infra. ¶ Consul. t. t. r. q̄ licet clerici de his que paterne successionis vel cognationis intuitu aut de artificio sūt adepti seu dono consanguineoruz aut amicoz non habito respectu ad ecclesiam peruenerunt ad ipos: libere disponere[q] valeāt: ō his tamē q̄ consideratione ecclesie perceperūt nullum de iure possunt facere testamentum[r].

Item bostiensi epo.

¶ Valet testamentum quod parochianus facit coram presbytero parochiali ⁊ duobus testib[9]. necvalet cōtraria consuetudo.

Quam esses in nostra presentia constitutus proposuisti talem in tuo episcopatu consuetudinem obtinere q̄ testamenta que fiunt in vltima voluntate penitus rescidātur: nisi cum subscriptione. vij. vr̄. v. testium fiant: secundum quod leges[s] humane decernūt. ¶ Quia vero a diuina lege ⁊ sanctoruz patrum institutis ⁊ a generali ecclesie consuetudine id noscitur esse alienum cum scriptum[t] sit: q̄ i ore duorum vel trium testium stet omne verbum: prescriptam consuetudinem improbamus[v]. ⁊ testamenta

consultissima. §. ex impfecto. C. fami. hercisc̃. l. vl. ⁊. C. de fideicom. l. vlt. in his enim cessat falcidia. C. ad. l. fal. auc̃. silr: ⁊ in auc̃. de ec. ti. §. sinautẽ col. ix. ⁊ ibis canonica portio non deducitur. j. eodem. ti. c. fraternitatis. Quidaz tñ dicũt: q̃ per hoc. c. quod generaliter. loquitur: derogatur oĩbus legibus que dicunt mĩ⁹ solennem voluntatem non valere q̃ non credo q: non est verisimile: q̃ oñs papa voluerit vnico verbo legib⁹ derogare. argu. C. de inoffi. testa. si quando. ⁊. s̃. de elec. ecclesia vestra: nec forte posset tollere leges quantum ad eos q non sunt de sua temporali iurisditione: ar. s̃. de ap. si duobus: ⁊. s̃. ó iudi. nouit que leges ne qd fal sitatis in testamẽto committeretur: voluerũt q̃ certus numerus testium adhiberetur. C. de fideicom. l. vlt. Item etiam credo q̃ istud locum habeat super relictis ecclesie siue ad pias causas fauore religionis. j. c. proxims: sic nõ ỏrogabitur legibus: vel dic q̃ papa statuit hoc tantum in his obseruanduz in quibus habet temporalem iurisditionem: q: quãtũ ad illos potuit legibus ỏrogare. Ciuitas ista velleñ. pertinet ad papam quo ad vtranqz iurisditionem. Sed verius videtur qõ primo. diri. Alij volũt dicere. q̃ si agatur in foro seculari seruanda est legalis solẽnitas: si in ecclesiastico stabit istis decre. sed prius dictum magis placet.

a ¶ Sub interminatiõe. ⁊ ita videtur: q̃ qui contra faciat fit excommunicatus. s̃. de locato. c. i. q̃ decre. tenem⁹ canonem late sñie ⁊ sunt ibi quasi eadez verba q̃ ⁊ in. c. lriij. dis. salonitane arg. ẽ. j. de iurepa. relatum in fi. vbi de hoc. Non credo: q̃ sit canon late sñie sed ferende per c. relatum. Ber.

Relatum. ¶ Primo ponitur factum reprehensibile quod secundo corrigi mandat ibi: mandamus. ⁊ mandatũ tertio probat ibi. Quoniam. Ab. siculus.

b ¶ Relictis ecclesie. ad hunc casum restringe. c. pror. s̃. eodem in quo fauore ecclesie sufficiũt duo vel tres. Ita q̃ vn⁹ sit presbyter de p̃dictis. v.

c ¶ Decretor. q̃ dicũt: q̃ in ore duorum vel triũ testium stat oẽ verbum. ii. qõe. iiij. §. j. ⁊. c. j. ⁊ .lxviij. di. qñ multe. Sic not. causas vltime voluntatis defunctorum ad ecclesiasticum iudicẽ pertinere: qõ verũ ẽ ĩ relictis ecclesie ⁊ pauperib⁹. xiij. q. ij. clerici: ⁊. c. q oblationẽ. C. ỏ epis. ⁊ cle. nulli licẽ. t. p q̃. c. cõfirmatur: qõ diri. s̃. in proximo. c. qõ tñ de relictis ad pias causas ĩtelligendũ ẽ: qõ hic ⁊ ibi dñ. Ber.

Relatum ẽ. Quinqz sũt ptes. scõa ibi nolle. tertia ibi lz. q̃rta ibi: ceterũ. gnta ibi: q: ỏo. ⁊ venit hoc. c. ad declarationem. c. cũ ĩ officijs. s̃. e. ab. si.

d ¶ Laterañ. s̃. e. cũ in officijs.

e ¶ Bona. ar. ĩdefinite dcm̃ generalr accipiẽdũ. xix. di. si romãozũ. j. ỏ puile. q: circa. j. ỏ ỷ. si. cũ tibi: ⁊. c. querẽti. ⁊. ff. ỏ ꝓben. ẽp. l. iii. ⁊. ff. de ser. vr. p. si fuit⁹.

f ¶ Remanere sic. xij. q. ij. p totum.

g ¶ Nõ eps. q tamẽ ẽ ĩ ecclia ⁊ eccl'ia ĩ epo. viij. q. ij. scire.

h ¶ Cõgregatio. hic bñ dñ. xij. q. ij. de laicis: ⁊. C. ỏ ber. ỏcu. l. i. ⁊. ij. lau.

i ¶ Vn⁹. sed nunqd bõa epi ỏbẽt devolui ad collegiũ maioris ecclie moriẽte epo dicas q̃ non. ĩmo reseruãda sunt successori. xij. q. i. ỏ hui⁹ placiti. ⁊. cap. ỏ laicis. ⁊. c. illud. Ñũqd ẽ idem in bonis archidiaconi. dicũt qdam q̃ nõ. sz collegio ecclesie devoluunt. Alij dicũt ⁊ melĩ⁹. si bona archidiaconat⁹ distincta sunt ⁊ diuisa a reb⁹ canonicorum. tũc successori suari debẽt. argu. s̃. de rescrip. edoceri. si vo cõia sũt omnia bona archidiaconi ⁊ canonicorũ. tunc ad capĩm devoluuntur. ar. .xij. q. ij. q: cognouimus. ⁊. j. de deci. cũ ĩ tua. ⁊. viij. di. que contra mores. t.

que parochiani coram presbytero suo et tribus vel duab⁹ psonis idoneis in extrema fecerint voluntate firma decernimus permanẽ sub ĩterminatione[a] anathematis p:obibẽtes. ne qs huiusmodi audeat rescindere testamẽta.

I Dem iudicib⁹ velleñ.

¶ Valet vltima volũtas ad pias causas coram duobus testibus ⁊ ẽ casus singularis.

Relatum est. q̃ cum ad vestrũ examen super relictis[b] ecclesie causa deducitur: vos nisi. vij. vel v. idõei testes iteruenerit: ide ponitis iudicare: ⁊ ifra. ¶ Mãdamus quatenus cum aliqua causa talis ad uestrum fuerit examen deducta: eam non secundum leges sz secũdũ decretorum[c] statuta tractetis. tribus aut duob⁹ legitimis testib⁹ requisitis. ¶ Quoniam scriptuz ẽ: ĩ ore duorum vel triuz testium stat oẽ verbum.

I Dẽ electo ⁊ capi. cassanensi.

¶ De proprijs põt testari de rebus in acquisitis per ecclesiaz etiã si sint mobilia succedit ecclesia vel successor: potest tamen aliqua seruitoribus uel pauperibus elargiri si autem defunctus habet plures ecclesias vel beneficia fiet eque diuisio ĩter illa.

Relatum est auribus nostris: q̃ quia statuimus in lat⁹. concil. vt bona per ecclesiam acquisita ad eam in clericorum obitu deuoluantur: dubitatis an hoc sit de immobilibus tantum: vel de mobilibus sentiendum: ⁊ infra. Respondemus q̃ generaliter bona[c] queli/bet per ecclesiam acquisita eis ỏbẽt iuxta lateranen. concil. post acquirentis obitum remanere. ¶ Nomine autem ecclesie non[a] episcopus vel successor clerici morientis vbi est collegium clericorum. sed communis congregatio[b] intelligitur: que rerum illarum debet canonicam distributionem ⁊ curam habere. Vbi autem in loco defuncti tantum est vnus[i] ordinãdus: is eã bõa sicut ⁊ alia ipsius ecclesie in dei timore dispẽset. ¶ Licet autez mobilia per ecclesiam acquisita de iuꝰ in alios p:o moriẽtis arbitrio trãsferri ñ possint cõsuetudinis tñ est ñ improbande vt ỏ bis paupib⁹ ⁊ religiosis locis ⁊ illis qui viuenti seruierãt siue sint cõsanguinei siue alij aliq̃ iuxta seruitii meritum conferãtur[k]. ¶ Ceterũ que ex hereditate vl artificio aut doctrina proueniunt: distribuẽtur p arbitrio[l] decedẽtis. Quia vero nonnulli in diuersis ecclesiis bñficia possident: diuidanl que habuerant per estimationẽ cõgruam[m] inter ipsos.

I Vno. tertius.

¶ Tenet testamentuz si quis extremam voluntatem suã alteri⁹ dispositiõi dimittit ⁊ dicitur testat⁹ ad pias causas.

Quam tibi de benignitate: ⁊ infra. ¶ Insecũda[n] qstione dicimus q̃ q extremã volũtatẽ ĩ alteri⁹ dispositõez[o] cõmittit: non vl decedere ĩtestat⁹.

I Dez. c. t. scã laurẽtij i lucina p̃by. cardi.

¶ De relictis ecclesie petit episcopus partem suam licet aliquid fuerit sibi a testatore relictum: nisi eo modo ⁊ nõ i fraudem fuerit relictũ a testatore q̃ maneret ea parte contentus ⁊ legatũ agnouerit.

Officij: ⁊ infra. Secũdo q̃siuisti: cũ qs ĩ testõ relinqt epõ. p p:iã portionez ⁊ alia multa monasteriis vel ecclesijs: vtr eps ex illis legitimã[p] possit petere portionem ⁊ ifra. ¶ Cõsul. t. r. q̃ si portiõem illã cũ ꝓditione[q] leganit epõ vt essz illa sola cõtẽtus: et eps acceptauit qa p hoc alijs renũciasse[r] uidet: de ceteris non poterit exigere portionez. Quod si eam ipsi absolute[s] reliquit: portionẽ sibi debitã poterit nihilominus ỏ ceteris vendicare[t].

dicit q altari fuit vinet dz de altari: ergo si non fuit: vel si parũ fuinit plus ei tenet restituere.

Quam tibi. Vario modo legitur sed ꝑm intellectum notabilio rem. h. d. vt in rubro. primo ponit decisa cõsultatio. scõo mñio ibi. in secũda: ⁊ aduerte q̃ iste tex. est multum allegabilis ⁊ frequentatur tam per canonistas q̃ legistas ⁊ ẽ breuis decisio sed aliquantulũ obscura ideo nota bene ipm ⁊ tene mẽti: q: quotidianus. Ab. si.

n ¶ In scõa. primaz hẽs. j. de ver. si. cum tibi.

o ¶ Dispositionẽ. licet de benignitate canonica videat testñ fecisse revera ñ est testatus: q: nullum est testñ vbi nomen heredis nõ exprimit. C. de te. l. iubem⁹. §. qõ si ñ fuerit observatũ: circa fi. ⁊. ff. ỏ his q̃ ĩ testa. ỏlẽ. prime. ⁊ istitutio bẽdis totius testi est fũdamẽtũ. vt isti. de le. §. ãte heredes sz sicut nutu põt aliq̃ reling. C. ỏ fidei com. ⁊ ĩ epla. ff. de leg. iii. nutu: ⁊ sicut nutu deprehẽditur volũtas obmute scẽtis. xvi. q. vj. q recedunt sic nutu ỏ eg̃tate canonica fit testñ sic̃ ⁊ sufficit ad locutiõem alteri⁹: q̃ qs annuat testib⁹ p̃nibus: ⁊ vl decedere testatus: ⁊ tale testñ vl nuncupantiuz. C. q te. fa. põt ꝓsultissima licite ẽ põt quis voluntati alterius cõmittere factionem testi sui. i. an qs sit eiheres. Distiguitur tñ. qr aut ĩ volũtatem bẽdis cõmitto factionem testi: aut ĩ volũtatẽ alteri⁹. si ĩ volũtatẽ bẽdis licite possum lz erpsse ei⁹ volũtati cõmittã. ff. ỏ ꝺdi. isti. ỏba b: sed si cõfero ĩ erpssaz volũtatẽ alteri⁹: ñ. vz: vt si dicã isti tuo hr̃ dẽ quẽ tici⁹ voluerit. ff. ỏ hr̃. isti. illa institutio: ⁊. l. si qs semproniũ: ⁊ l. captatoria ĩmo captatoria. i. adulatoria appellatur talis instõ. C. ỏ te. mil. captatoria: sec⁹ si tacite. C. de bẽ. insti. l. ille institutiones vt si dicã: istituo te bẽdem: si tici⁹ ascẽderit capitoliũ vt. ff. ỏ bẽ. isti. si qs sempronitũ: ⁊. ff. ỏ ꝺdi. ⁊ de. nõnũq̃ sz legatũ põt cõmitti arbitrio alterius tacite. ff. de le. ij. l. j. sed alteri⁹ arbitrio erpsse nõ põt cõmitti. ff. de le. j. l. captatorie: ⁊. l. p̃dcã: ⁊ ĩcerte psone bñ põt institui bẽdes vt instituo

Opaupes bẽdes. C. de epis. ⁊ cle. si qs ad ỏdicandũ: ⁊. l. nulli. Jo.

Officii. Cõis diuisio. scõa ps ibi: cõsultatỏi. ab. p ¶ Legitimã q̃ ꝑm variã locoꝝ ꝓsuetudinẽ varia ẽ ⁊ diuersa. j. ỏ sepul. certificari. vin.

q ¶ Cõditione. ꝓditio qd sit ⁊ mod⁹ tractañ. s̃. de cõdi. ap. ĩ. c. verũ.

r ¶ Renũciasse. ff. ỏ iof. te. si ps. §. vl. ⁊. l. se. ⁊. l. vl. ⁊. C. e. ti. l. patẽtib⁹. b.

s ¶ Absolute. cũ. n. absolute reliqt põt eps vtrãqz ꝓseq. j. c. pr. ⁊ vl ỏ notare: q: si eps ỏdit simplr aliqỏ bñficiũ ei q p⁹ hẽbat aliỏ: ñ vl ei p⁹ ademisse. ff. ad mũici. l. mũiceps. lau. t ¶ Vẽdicare. ar. q̃ recipiẽdo vnũ ñ intelligitur aliud renũciasse nisi ỏ sit dcm̃. ff. ỏ ac. ⁊ ob. l. quotiens sic vroz recipiẽs legatũ ñ itelligit renunciasse doti. C. ỏ rei vr. ac. l. vna. §. sciendu ar. C. de pac. q̃ẽ. si mlr. ar. ꝑ. ff. de iof. test. l. vl. ⁊. ff. ad. l. fal. l. si debitor.

a ¶ Constiterit: etiam opponendo cõditionem aut si ipsam acceptauerit: si postea de fraude cõstiterit: qz nõ potuit testator auferre illam partẽ episcopo que ei ex cõstitutione debeb. ſ. c. prox.

b ¶ Fraudaret: videt tñ q agere debeat ad supplementuz eps in hoc casu si minus ei reliquit legitima portione. C. de inoffi. te. si qñ. §. generaliter. z. l. omnimõ. qa nõ admittit grauamen ista portio: sicut nec ãrta debita de iure nature: arg. ff. de adop. si arrogator. §. sed an impuberi.

c ¶ Canone. loquitur de illis canonib⁹. x. q. i. decernimus. z. c. de his.

d ¶ Indulgentijs. ſ. de sepul. in presentia: z. ſ. e. c. Ber.

R Equisisti. Diuidit. nam primo questio. scõdo generalis solutio ibi: z quidez. tertio spãlis ibi: sed cõsideranduz: z ibi distiguit quattuor mẽbra que patent in ter.

e ¶ Tertiã. x. q. i. decernimus: z. c. de his: z. ſ. de sepul. c. i. Ber.

f ¶ Quartã. xij. q. ij. nobis ꝓcesso ãttuor: z. ſ. de sepul. cuz sup. qñqz etiaz medietas appellat. ſ. de sepul. c. ij. z. x. q. i. antiquos. In his enim locis ꝓsuetudo ſuãda est. ſ. de sepul. certificari. Capitula tñ q dicũt res ecclesie diuidẽdas in ãttuor partes: de matricibus ecclesijs loquũtur. Ain.

g ¶ Ecclesie: ꝓiunctim.

h ¶ Illud: separatim.

i ¶ Presumit: pũptione iuris non de iure. vñ pbatio in ꝓtrũ admittit puta si longa z magna fuit dilectio. xij. q. iij. c. ij. ſz ecõuerso si relinqtur a ꝓpinquo: psumit relictũ intuitu psone. ſ. e. c. ỹ. siue ecclesie. z. ſ. e. qz nos. xij. q. iij. c. i.

k ¶ Ecclesie. Hic explicat ſz mẽbrũ distictiõis.

l ¶ Episcopi. i. ppriozꝝ.

m ¶ Exprimat. Sed q est rõ diuersitatis: quia qñ relinquit aliqd ecclesie tñ q eps hz inde suã ptẽ: z si reliquat epo tñ ecclesia nihil hz: cuz eps sit in ecclesia: z ecclesia in epo. vij. q. i. scire. Laurẽ. dixit hoc euenire propter iuris ipossibilitatez qñ ius nõ offẽdit si epo leget tñ: sed si tñ legaret ecclesie seclusa epo ex hoc offẽdit ius. ar. ff. de leg. i. nemo põt. vel põt dici: q noie ecclesie intelligit eps tanq̃ caput. ſ. de his q̃ fi. a pla. ſi. consen. ca. nouit. z cũ scribitur capitulo scribit decano: q ẽ caput capituli. ſ. de ꝓcess. pbẽ. post electionem. sicut q preest exercitui: de ipso exercitu intelligit. ff. de his q no. infa. l. ij. ff. si qs z a quo ap. l. i. §. pses. z appellat de familie princeps ꝓtinetur ff. de ver. sig. familie. noie ỹo epi qñqz nõ intelligit ecclesia: vt i eo q renũciauit epatui. ſ. de trãsla. iter corporalia. z. ſ. de ea qui renũ. epis. c. i. Et cũ aliqd dat ecclesie nulle psone determinate intelligit vari: ergo eps

Si vero cõstiterit[a]: q in fraudem modicũ cõstituit mortuariuz: ut in ceteris eps portiõe debita fraudaret[b]: qz fraus z dolus alicui patrocinari nõ dz: eps portionez ex illis poterit exigere a canone[c] cõstitutã: saluis indulgentijs[d] ro. põ. que quibusdam regularibus sunt cõcesse.

¶ Item.

¶ Relictũ epo cõtemplatione psone non diuiditur cum ecclesia cathedrali: secus si contemplatiõe ecclesie siue nihil reliquatur ecclesie: siue aliquid: siue coniunctiz siue separatim. Si aũt soli ecclesie est factũ relictuz episcopus habebit portionem canonicam: presumitur autẽ factum contemplatione ecclesie qñ fit ab extraneo habenti administrationem. secus si fiat administrationem non habenti. cum ecclesijs vero inferioribus episcopus non diuidit sibi relictum quia nõ ẽ sibi tãta cõmunio cũ ecclesijs inferioribꝰ sicut cum cathedrali.

R Equisisti de bis que testator ꝓ anima sua legat in vltima volũtate: qualiter sint inter epm z ecclesiam diuidenda. ꝟ Et quidẽ regulariter verũ ẽ q eps debet de bis ꝑm diuersas cõsuetudines tertiã[e] vel quartã[f] portiõez hre. ꝟ Sz considerandum est diligenter vtr testator leget hoc modo: relinquo istud episcopo: an reliquo istud ecclesie[g] vel relinquo istud episcopo: z ecclie an reliquo istud epo: z illõ[h] ecclesie. In primo casu distinguendũ est vtrũ relinquat episcopo ab extraneo aut propinquo. Si ab extraneo generaliter verũ est q psumitur[i] esse relictuz ituitu ecclesie nõ psone: vnde cathedralis ecclesia õ illo põt canonicã petere portionez quẽadmodũ epo cõpetit sua portio si aliquid ecclesie[k] relinquatur z hoc verũ est nisi testator exprimat q velit illud tñ cẽ epi[l] nõ ecclesie: in quo casu seruãda ẽ dispositio testatoris. secus autẽ si exprimat[m] q velit esse illud tãtuz ecclesie nõ epi. qa priuata dispositio testatoris nõ põt generalẽ ꝓstitutionẽ canonis[n] imutare. nec est[o] cõtrariuz qõ in canone legitur: videlz q põtifices quibus ab extraneis aliqd aut cum ecclesia aut sequestratim dimittitur aut donatur quia hic ille qui donat ꝓ redemptione anime sue nõ ꝓ commodo sacerdotis ꝓhat offere: non quasi suum ꝓprium: sed q̃ si dimissum ecclesie iter facultates ecclesie cõputabunt: quoniam hoc est verum quũ testator ita sequestratim legat illud episcopo q nõ exp̃mit vtrũ velit ad episcopũ tãtũ nõ ad ecclesiã ptinere. Si vo relinquatur illud epo a propinquo[p] psumit esse relictum nõ intuitu ecclesie sed persone[q]: nisi forte contrarium ꝓbaretur: z de isto nihil potest ecclesia petere in vita ei[o]. ꝟ Quod[r] si relinquatur episcopo z ecclesie: de illo inter ipsos canonica ẽ diuisio facienda. ꝟ Si vero[s] istud episcopo z illud ecclesie relinquat: siue equalia siue iequalia sint relicta: reducẽda sũt ad diuisionẽ canõicã iter episcopũ z eccliã cathedralẽ: nisi ãbo velint esse testatoris dispositiõe[t] cõtenti[v]: quã ꝓpter vltime volũtatis fauoꝛẽ satis decens[x] ẽ obꝑuare vbi neqz fraus iteruenerit: neqz dolus nec quisquam nimium defraudaretur debita portione. Secus autẽ est si aliqd leget episcopo z aliqua capellis vel monasterijs aut alijs pijs locijs: naz in hoc casu quod legatur[y] episcopo ei ẽ ꝓcipuũ cũ ecclesia cathedrali quẽadmodum si cuilibet alij legaretur: z õ illis[z] que alijs legantur portionẽ canonicã[a] nihilominus obtinebit: quoniam non est[b] tãta cõmunio inter episcopum z inter capellas z monasteria seu alia pia loca: quãta[c] est iter episcopum z ecclesiã cathedralẽ cui ẽ spirituali ꝓiugio copulatus: vnde que acqrit[d] eps nõ illis sz istis tãtuz acquirit. ꝟ Illud aũt[e] est generaliter obꝑuandum circa eum qui põt propriuz possidere prelationẽ vel administrationez ecclesie nõ habẽtem[f] q si aliquid relinquat specialiter non solum a propinquo verũ etiã ab extraneo: intelligitur esse relictum non intuitu ecclesie sed persone: nisi probatio in contrariũ appareret: z iccirco de illo nec episcopus nec ecclesia põt i vita eius[g] sibi aliquid uendicare: z hoc intelligit esse verum cuz fraus minime procurat: que si detecta fuerit patrocinari non debent.

¶ Item epo tuscano.

¶ In bonis patris matris z auie deinde habere debet partem cum sit caput ecclesie sed cum relinquit tãtum epo ituitu tantũ psone ipsius relictũ intelligit: z iõ ecclesia nihil inde habebit: immo eps inde põt facere testm̃. ſ. e. c. qz nos.

n ¶ Canonis. xij. q. iij. põtifices: z ar. x. q. i. sic qdaz: z. xvi. q. i. ad hoc. sic nemo facere põt q i testõ suo leges locũ hre ñ possint. ff. de le. i. l. nemo põt. ff. de pac. iter debitorẽ: z. l. ius publicũ. ff ad. l. falc. qd de bonis. i. rñ. C. de ꝓdi. inser. l. ij. ſ. õ so. cõpe. si diligenti. ſ. de sen. excõ. contingit: z. ſ. e. tua.

o ¶ Nec ẽ: h rñdet tacite q̃stiõi que posset fieri p canonẽ illum. xij. q. iij. põtifices. cui[o] vba h ponunt z h distinctio sumit ab illo canone z lz reliquatur episcopo sub proprio noie: ꝑsumit tñ intuitu ecclesie relictũ cẽ. ff. de annu. le. l. annua. qõ intelligit circa relicta in vltima volũtate ab extraneo: sec⁹ si aliqd. dat epo inter vinos: tũc ꝑsumit in tuitu amicitie datũ aliqd: puta si lõga dilectio z amicitia fuit iter eos aut pp spẽ alicui⁹ remunerationis: ar. ſ. xij. q. ij. sanci mus: z. c. pcedẽti. Itẽ aliud est dicere: reliquo hoc eccle: z aliõ relinquo hoc canonicis. In primo casu reliquit eccle: i ẽo nõ ar. ſ. de re. du. ciuib⁹. Jo. ff. de ꝓdi. z de. l. municipib⁹. hoc verũ ẽ. s. qõ dr i. c. põtifices. s. q ecclesia hẽat ptẽ suã de bis q̃ legant epo. z illud hoc ñ referas ad primũ dictuz sz ad superi⁹.

p ¶ A ꝓpinquo: vsqz ad ãrtũ gradũ. C. de epi. z cle. auc. licẽtiã. z in auc. de ec. ti. §. iterdicimus. col. ix. z. ſ. õ ꝓsag. z affinõ dz. Quidam dicũt vsqz ad vij. cũ canõ distiguat h: ut. xij. q. iij. c. i. z. ij. z. ſ. e. qz nos. vi.

q ¶ Persone. ãre nihil debet ecclesie. ar. ff. de peti. here. Itẽ veniunt. §. Item non solum.

r ¶ Quod si: tertium mẽbruz distinctionis. t.

s ¶ Si vero: quartuz mẽbrum diuisionis.

t ¶ Dispositiõe: fauore vltime volũtatis. xij. q. ij. c. vlt. ff. ꝓ socio cũ duobus. alias icipit: si inter fratres. §. idẽ rñdeo. Jo.

u ¶ Contenti. ſ. c. pri.

x ¶ Decẽs ẽ. sz ñ necessariũ. de cẽs. n. ẽ vt ꝓ modico ñ ꝓtẽdat. ff. locati si merces. §. vis maior. z. l. habitatores. z iõ multuz opatur repetitio vbi hoc. s. cũ dr relinquo hoc epo: z relinquo illud ecclesie.

y ¶ Legat: qz hoc est ius precipuũ z diuidi dz illõ cũ ecclesia cathedrali. Ain.

z ¶ De illis. s. monasterijs vel capellis.

a ¶ Canonicam. s. tertiam vel quartã: vt dr in ꝑn. c. z. ſ. e. c. proximo.

b ¶ Non est. Hec est ratio ãre secus est.

c ¶ Quanta. arg. q non dicitur õ gremio ecclesie qui eligitur õ minoribus ecclesijs: licet sit eiusdem ciuitatis. arg. ſ. de ver. sig. cum clerici.

d ¶ Acquirit. xvij. q. i. c. i.

b ¶ Illud autem. quod sequitur.

c ¶ Habentem. siue habeat beneficiũ ecclesiasticũ siue nõ. Ain.

d ¶ In vita eius. post mortẽ bene si ĩtestatus decedat. arg. ſ. de suc. abintestato. cum dilectus: ita tamen q non habeat propinquos. xij. q. vlt. c. vlti. z in auten. de ec. ttu. §. quis autẽ. colla. ix. z. xij. q. ij. episcopus qui filios.

z

Rainucius. Primo ponit factum. Scõo auditoris dati per papã pnunciatio ibi: cũ aũt. Tertio pnũciationis per papã confirmatio ibi: nos igitur. Prima ⁊ Scõa pars subdiuidi possunt ⁊ ptes patent in tex. Ab. si.

a ¶ Adelasiam: matrem puellaꝝ de quibus sequit. Hereditas rainucij valuit .liiij. putatis dote domo ⁊ horto in quibus alterrocha fuit ĩstituta heres.

b ¶ Dotem: per hoc intelligit dos legata. ff. ō leg. iij. l. si sic.

c ¶ Relinquens: si nihil sibi in testõ reliquisset: nõ valuisset testamẽtũ. ff. de inoffi. test. oĩmõ: ⁊. l. se. ⁊ tam dotẽ q̃ legatũ cõputabit ĩ legitima. C. e. ti. qm̃. ⁊. l. si qñ: ⁊. l. generaliter: ⁊ si ñ sufficeret: agẽ possz ad supplemẽtũ vt in legib⁹ p̃dictis: ⁊. C. e. ti. l. qm̃ nouella. ⁊. l. si qñ. §. .ij. generaliter. Et q̃ dic̃ relinquens: intellige q̃ instituit eaz heredẽ sibi in illis reb⁹. alĩs nõ valuisset testm̃ iure nouissimo in aũc. vt cũ ō ap. cog. §. aliud quoqz: ⁊. §. hoc autẽ. colla. vij. ⁊ in aũt. vt cum de ap. cog. §. aliud quoqz. ⁊. §. hoc autẽ. col. viij. ⁊ in aũc. de triẽ. ⁊ semis. §. frequẽter. col. iij. ꝓcordat predictis legib⁹ veterib⁹: sed standũ est illi aũc. vt cũ de ap. cog. tan q̃ posteriori. C. ō inof. te. sunt ille due autẽ. ⁊ tales q in certis reb⁹ instituũtur loco legatarij habent nec tenent creditoꝛib⁹. C. de here. insti. quotiens. ⁊ si nõ sufficeret agere possz ad supplemẽtũ vt in. l. p̃dictis. Ber.

d ¶ Si absqz liberis. Et ō videt q̃ hec substitutio fuerit cõpendiosa. s. quandocunqz decederet sine liberis ei succederet sorꝛ cuz sobole. Vnde no. q̃ ẽ q̃daz substitutio vulgaris. q̃dã pupillaris. q̃dã exẽplaris. q̃dã cõpendiosa: ⁊ tales substitutiones dicũtur directe. Itẽ est ⁊ fideicõmissaria: ⁊ h̃ est indirecta ⁊ alia reciproca vel breuiloqua. C. de impu. ⁊ alijs sub. l. precibus. Substitutio vulgaris ẽ q̃ ab oĩb⁹ vulgarib⁹ fit: ⁊ fit sub hac forma. Instituo te heredẽ: ⁊ si tu nõ eris heres: ille sit hꝛs insti. de vulga. substi. ĩ prin. ⁊ expirat adita hereditate. C. de impub. substi. l. post aditam. Pupillaris est: que fit talibus vbis. Filius meus mihi heres ẽ: ⁊ si tu nõ eris heres vel si eris heres ⁊. j. tps pubertatis decesseris: ille sit hꝛs. insti. de pupil. substi. in prin. Hec aũt expirat adueniente pubertate. insti. e. §. masculo. Exemplaris est: que fit ad exẽplum pupillaris: que fit furioso in his vbis. Si filius meus decesserit priusq̃ puenerit ad sanam mentẽ ille sit heres. C. de impub. ⁊ alijs substi. humanitatis. insti. de pupil. substi. §. i. hec similiter expirat eo redeunte ad sanaz mentẽ insti. de pupil. substi. qua rõne. Compendiosa fit talibus vbis. Quandocunqz filius meus decesserit: ille sit heres. C. de impu. ⁊ alijs substi. precibus. Fideicõmissaria dr̃ que fit sic. Instituo te heredẽ: ⁊ rogo te: vt hereditatẽ restituas ticio tali die vel sub tali ꝓditiõe: si decesseris sine filijs. Et ista substitutio põt fieri p volo mãdo vel rogo: ⁊ h̃ substitutio põt fieri a quocũqz ⁊ cuicũqz ante pubertatem ⁊ post insti. de pupil. substi. §. vlti. ⁊. ff. de vulga. substi. l. coheredi. §. cuz filie. talis enĩ fuit substitutio ista: ⁊ substitutio vulgaris expirat quãcito adita est hereditas. C. de impub. ⁊ alijs substi. post aditaz. Pupillaris statim expirat post tps pubertatis. insti. de pupil. substi. in princi. ⁊. ff. de vulga. substi. in pupillari. Hec fuit scilicet in casu huius decre. fideicõmissaria substitutio siue precaria. Jo. Et hoc incertum ꝓditionis potuit sorꝛ remittere sorꝛi: licet sit cõtra voluntatem testatoris. C. de pac. l. i. ⁊. l. cũ ꝓponas. ⁊ hoc ꝓpter votum captande mortis. C. de transac. de fideicõmisso. nec potest alienare taliter grauatus. C. cõmunia delega. l. vlti. §. sed quia nostra. ⁊. §. fz in omnibus. Et in aũc. ibi posita res que nisi in casibus in aũc. ibi positis. libertatẽ tamen prestare potest p̃cio soluto. ff. ad trebel. qdã. §. vlti. nec diceret mori sine liberis: si monasterio dederit se ⁊ sua. ff. de ꝓba. in ꝑsentia. vbi de hoc. Vin.

e ¶ Filium ex eo: q̃ decessit ea viua: ⁊ ita perinde est ac si nõ fuisset. j. ō ver. fig. nã ⁊ ego. cũ mortis tpe liberos nõ hꝛet. ff. ad trebel. ex facto. §. si qs aũt suscepit nec habuit ex illo nepotẽ supueniẽtez: q̃ tũc idẽ eẽt ac si hꝛet filiũ. C. ō ꝓdi. iser. .l. i. ⁊. C. ad trebel. iubemus. §. sinaũt. Vin.

f ¶ Est defuncta: ⁊ intellige q̃ ipsa instituit maritum ⁊ tunc sorꝛ admittitur ex causa fideicõmissi: vt sequit. j. Si vero nõ instituisset eum: tunc peteret sorꝛ totam hereditatẽ abintestato. C. de fideicõ. si in persona. ⁊ maritus nõ fuit ĩ dignus alias nõ tenuisset ĩstitutio. C. de inof. testa. fratres. Vin.

g ¶ Clausit: lite prius cõtestata cum alterrocha ⁊ filio ei⁹: vt colligitur. j. ver. ibi a tpe lit. cõte. percepti a p̃dicto petro ⁊ filijs eius.

b ¶ Vel substitutionis: Sed videt q̃ istud petere no potuerunt: q̃ substitutio euanuit statiz post tps pubertatis: q̃ pupillaris videret fuisse substitutio: dico q̃ nõ: q̃ substitutio facta talib⁹ vbis q̃cunqz iste decesserit sine liberis substituo alterrochã in hoc casu etiam post tps pubertatis tenz substitutio: q̃ illud vbũ substituo trahit ad fideicõmissariã substitutiõez .ff. ad trebel. sceuola. si aũt substitutio fuisset facta talibus vbis. Si ista nõ sit heres. alterrocha sit heres. vl̃ sic põt fieri. Quãdocunqz adiecta filia mea ipubes decesserit ei alterrocha sit hꝛs. tunc nisi adiecta decederet infra pubertatẽ alterrocha nõ succederet ei nisi testator fuisset miles. .ff. de vulg. substi. cẽturio ⁊. l. vbis: ⁊. C. de impub. ⁊ alijs substi. p̃cib⁹ q̃ talis substitutio nõ p̃t fieri nisi a milite. ut in. l. centurio. vel dicas vt dictũ est ĩ nota la er hoc q̃ h̃ fuit fideicommissaria substitutio vt innuit h̃ littera tanq̃ er cã fideicommissa. vel sub. Jo.

i ¶ Prescriptio. h allegatio hodie cessat. insti. de vsu. §. i. ⁊. C. de ãna. excep. l. i. in p̃n.

k ¶ Vsucapio pro dote: tũc ꝑdest vsucapio p dote: q̃n res inestimata tradit pro dote ⁊ sequit̃ inde matrimoniuz de iure ⁊ de facto. sed si res estimate tradunt tũc ẽ emptio ⁊ venditio: vt. ff. de iure do. l. plerũqz. §. si aut̃. ⁊. l. quotiens: ⁊. C. de iure dot. l. quotiens. ⁊ tunc vsucapit̃ res pro emptore. ff. de vsuca. pro dote. l. i. ⁊. ij. ⁊. iij. C. eo. ti. l. vna. Jo. Sed q̃re non ꝓfuit hec prescriptio: Respondeo actio que cõ petit ex testõ psonalis est. C. cõmunia de leg. l. i. ⁊ insti. de leg. in princi. ⁊ actio personalis nõ tollit̃: nisi spacio. xxx. annoꝝ. C. de cõsti. pecu. l. ij. nec currit p̃scriptio cõtra eam: nisi ex quo cepit cõpetere. i. ex quo potuit agere ex testõ. C. cõia de leg. l. i. ⁊ insti. de lega. in p̃n. C. de prescript. xxx. anno. sicut in rẽ: ⁊. C. de iure. do. in rebus. t.

l ¶ Longi tpis. lõguz tps dr̃ spaciũ. x. vel. xx. annoꝝ. C. ō prescrip. long. temp. super. longi.

m ¶ Tam tertia. Sed qd ad matrem vel vꝛorem de bonis rainucij cum descendentes semp excludant matrem in aũc. de here. ab intesta. veni. in prin. col. ix. similiter ⁊ vꝛor excludit̃. C. vnde vir ⁊ vꝛor. l. vna. Sz dic q̃ istud erat fm cõsuetudinem ciuitatis: que matri ⁊ vꝛori defert tertiam in bonis mariti etiaz si filios habeat: quandoqz tamẽ defertur vꝛori quarta pars in bonis mariti si ipsa est inops. C. vñ vir ⁊ vꝛor. aũc. preterea. Itẽ cum vir eam sine causa dimittit. C. de repu. iubemus. §. i. Joan. verius dicas q̃ iste tertie non deducunt̃ fm ius ciule. sed fm ius lombarduz: vt hic dicitur. s. in littera. vbi dicitur iure lombardo. nam cautuz est in lõbarda: q̃ si maritus moriatur antẽq̃ vꝛor: vꝛor lucratur tertiam partem bonorum mariti. vnde tanq̃ vꝛor deducet illas tertias fm legem lombardam: ⁊ in ciuitate tuscana seruatur lex illa. ⁊ consuetudo ⁊ fm illam. l. vt dicitur in prin. glo.

n ¶ Secunduz cõsuetudinem: forte consuetudo erat: q̃ de mobilibus nõ deducerentur.

o ¶ Utraqz pars ꝓuocauit. sic. j. e. raynaldus. s. de ap. si duob⁹: ⁊. C. de appel. l. vltima.

p ¶ Deducendas. petierat enim alterrocha legitimam in bonis matris ⁊ auie in quib⁹ ipsa legitimam habere debebat insti. de exhere. li. §. mater. in aũc. de here. ⁊ fal. §. primum itaqz: ⁊. ff. de inoffi. testa. l. i. ⁊. l. ij. ⁊. l. fi

---

habet quis debitam iure nature in qua grauari nequit: ⁊ filiꝰ rogatus de restituenda hereditate sub cõditione detrahit debitũ iure nature ⁊ trebellianicã i qua cõputant fructꝰ post litis cõtestationem ꝓcepti.

Rainucius de dera duas habens filias alterrocham videlicet ⁊ adiectam matrez insuper deram ⁊ vꝛorem noĩe adelasiam[a] in extremis positus cõdidit testm̃: alterroche filie puberi ultra dotez[b] quam ei dederat domum ⁊ quendam hortum in eodem testamento ei relinquẽs[c]: adiecte uero impuberi reliquit cetera bona sua: adijciens ut alterrocha ⁊ soboles quaz gestabat in vtero eidem impuberi succederent si absqz[d] liberis moꝛeretur. Mortuo itaqz testatoꝛe tutores impuberis eam cum omnibus bonis eidẽ relictis a patre iure lombardo cuidam. n. nomine tradiderunt: que filiuz ex eo[e] suscipiẽs tandẽ sine liberis est defuncta[f] cui⁹ bona idez. p. maritus eius supstes aliquãto tempoꝛe possedit in pace qui cũ alia muliere matrimoniũ cõtrahens: ⁊ filios suscipiẽs ex eadez diẽ clausit[g] extremũ. Postmoduz ĩter alterrocham ⁊ filiuz ei⁹ ex vna parte: ⁊ filios eiusdẽ. p. ⁊ raineriuz tutoꝛẽ eoꝝ ex altera: sup bonis predictis eiusdẽ adiecte suscitata materia q̃stionis: ceperũt coꝛã. g. iudice tuscan. ad invicẽ litigare: coꝛam quo alterrocha ⁊ filius eius bona quondã rainucij tãquã ex cã fideicõmissi vel substitutiõis[h] sibi debita petierunt: tutoꝛe filioꝝ predicti. p. ex aduerso dicente q̃ obstabat illis annalis p̃scriptio[i]: vsucapio[k] pro dote ac longi[l] temporis silentium diuturnum. Insuper allegabat q̃ de bonis illis tam[m] tertia dere matris testatoris ⁊ tertia adelasie vꝛoris eiusdem quam quarta per trebellianuz nomine ipsius adiecte erant ante omnia deducende. Dictus vero iudex sup̃adictũ raineriuz tutoꝛio nomine pupillorum in restitutione bonoꝝ rainucij condemnauit tertia dere primo deducta: quam adiecte acviro suo donauerat de qua in substitutione quam fecit rainucius non videtur aliquaten⁹ cogitasse. deducta quoqz tertia adelasie: quã ipsa. p. uẽdiderat sup̃adicto: p̃cepit etiam idẽ iudex de bis rebus illas tertias deducẽdas de quib⁹ deduci poterãt fm tusculane consuetudinẽ[n] ciuitatis. Deduci p̃terea quartã p trebellianum idẽ iudex iniunxit: cũ etiaz quilibet extraneus restitutione grauatus eam deducere potuisset: sed vtraqz[o] pars ab illa snia pꝛouocauit: ⁊ infra. Cum autẽ coꝛam. g. diacono card. auditoꝛe a nobis cõcesso fuisset diutius litigatum: ipse de mãdato nostro sniaz sup̃adicti iudicis videlz ĩ eo q̃ dixit tertiam dere ⁊ tertiaz adelasie integraliter deducendas[p] ꝓnuncianit iniustaz

lius ñ ipedik. Sed ḡre reuocak donatio dere in pte: dic ꝙ fuit inofficiosa .C. de inof. do. l. i. ⁊. ij. ⁊. C. de inof. testa. auc. vñ ⁊ si parēs. Jdē. n. credo ꝙ vēditio adelasie fcā fuerit i fraudē ⁊ simulate. vñ ñ debuit obesse al terroche ꝑtū ad legitimā: vt b dicit ⁊ dōatio ⁊ vēditio i morte fuit facta. vñ alterrocha ꝓuari nō potuit sua legitima. J. de sepul. de bis: vbi ō boc .ff. de con. empti. l. nuda. ⁊ imaginaria.

a Debita. i. tertia iure naturali.

b Trebellianuz: No. ergo ꝙ ḡrta ꝓ alia ē debita iure naturali q̄ dicitur bono ꝓ subsidiū: ⁊ b debeā filijs tñ q sine cā erhb̄dari nō pñt. C. de i offic. do. si tot⁹: ⁊. C. de inof. te. parētib⁹ ⁊ autē. vt cū de ap. cog. §. cās. col. viij. ⁊ huic ḡrte nullū grauamē pōt ipōi. C. e. ti. oīmō. ⁊ duab⁹. l. se. ⁊ b hodie est aucta ad triētē ⁊ semissem ꝑm numeruz filioꝝ: ⁊ ut si sint qttuor filij ⁊ ifra debent bꝛe tertiā ptē. si sunt qnqz vl' vltra ōbēt bꝛe medietatē eius qō ei defere bat abintestato. C. e. tit. auc. nouissima. ⁊ i auc. de triē. ⁊ semis. §. b nos col. iij. ⁊ i auc. de resti. ⁊ ea q̄ pa. §. q̄obrem. col. iij. ⁊ i hac veniūt q̄ oia pfecta sūt ab ea cui⁹ fuit bn̄ditas ⁊ cōputank i ipsa. C. de inof. te. qñ no uella: ⁊. l. si qñ. §. generalit: ⁊. C. de colr. l. pe.

Jtē ē alia ḡrta trebellianica: ut cū aliqs ē istitut⁹ bꝛes ⁊ rogat⁹ ut alij restituat bn̄ditatē si moriat sine liberis ut b fuit. Jste talit istitut⁹ pt retinek q̄r tā ptē de tota bn̄ditate p trebellianū: ⁊ sic appellata est trebellianica a trebelliano auctore. De hac hēs isti. de fideico. bn̄. §. qz ⁊. C. ad treb. p totū. ⁊ b tradit de vniuersitate bn̄ditatis: ⁊ i hac iputank legata ⁊ donationes. ff. ad. l. fal. i ḡrta. Jtē ē ⁊ alia q̄ ḡrta debek iure istitutiōis vt cuz aliqs ē istitut⁹ bꝛes ⁊ illa bn̄ditas ē exhausta p legata vl' fideicōmissa tūc istitut⁹ bꝛes pōt detrahek q̄rtā ptē de singlis legatis vl' fideicōmissis. C. ad. l. fal. p totū. J. e. rainald⁹. ad fi. ỽ. ⁊ saluo. Est ⁊ alia q̄ debek arrogato in bōis arrogatoris. ff. ō adop. si arrogator. i ista sola bn̄ditaria iputank ñ dōata vl' legata qz fideicōmissa. ff. ad. l. fal. nēseni⁹. ⁊. l. id qō āt ⁊. l. i ḡrtā

c Cōtestate: ex quo a ꝑte litis ꝙtesta. fuit i mora ꝙputank fruct⁹ i ḡrtā ⁊ qcqd ex his sup ḡrtā restituit. sil'r ⁊ cū i mora ñ ē qz pcipit fruct⁹ ex voluntate defūcti: vt qz post tps rogat⁹ ē restituere bn̄ditatē eos ꝙputat i ḡrtam qō supra ḡrtā bz ñ restituit. si aūt bꝛes pcipiat fruct⁹ negligētia nō petētis fideicōmissū tūc ñ cōputat i ḡrtā nec restituit. b ꝓbank. ff. ad treb. i fideicōmissaria: ⁊. l. mulier. §. si bꝛes: ⁊. l. ita tñ. §. bꝛes ex asse. Sz obijcit J decre. istā. Nōne b filia ꝑmi grad⁹ rogata erat restituer bn̄ditatē sorori: ⁊ dicit lex ꝙ vbi qs ꝑmi grad⁹ rogat⁹ ē restituer bn̄ditatē filijs suis vel frībus si decesserit sine liberis bz retinek q̄rtā p iputationē fructuū qz hoc testator rogauerit. Sz ipsis bn̄ditarijs reb⁹ retinebit q̄rtā ⁊ dodrās restituitur vt. C. ad trebel. iubem⁹. ⁊ b dꝛ ꝙ fruct⁹ debēt cōputari i ḡrtā. Dicas ꝙ lex illa iubem⁹ loquit de fructibus ante litem cōtesta. perceptis ⁊ illi non imputantur filijs primi gradus: sed pcepti post litem ꝙtesta. imputāt in quartā: qz post li. ꝙtesta. dicunt malefidei possessores vnde illos tenentur restituere. C. de rei ven. certum est. ⁊ ita non contradicit. Jo.

d A ꝑdicto. p. per hoc tollit ꝙ cū ipso. p. litis ꝙte. facta fuit: vt dixi. §.

e Potuit. C. de inoffi. testa. qñ in ꝑoribus.

f Legitimā ipsam: retinebunt ergo isti duas falcidias vnā debitā iure nature: ⁊ alterā trebellianicā ḡrtā. s. quā retinet qlibet exheres restitutiōe grauat⁹. J. e. rainald⁹. Et ꝙ etiā de iure ciuili hoc fieri possit: ꝓbat pluribus argumētis. Et primo pr̄ vū rogat filiuz de restituenda hereditate non grauat eū i legitima qz nō pōt vñ fideicōmissum in illa legitima nō tenet ipso iure qz i ea nullū grauamē pōt ipōni filio. C. de inof. te. qñ in ꝑoribus ⁊ iō i alio rogat⁹ vl' ⁊ de eo in quo ē rogat⁹ dz ḡrtā deducere. i auc. de resti. ⁊ ea que pa. §. q̄obrē. col. iiij. i auc. de resti. §. noz igit. col. viij. Et ē arg. ad hoc ex eo ꝙ dicit lex ꝙ si legatuz relinquit alicui vltra id qō capek possit ⁊ lex falcidia locū hēat: primo deducit lex falcidia ac si totū caperet postea detrahit qō capek p legē ñ pōt ut illud ꝑter falcidiā hēat bꝛes ⁊ si id qō remāet nō excedit sūmā quā capere pōt: totū debek. ff. ad. l. fal. quotiēs cuidā. ⁊. c. ꝙ aūt dꝛ. ⁊. ff. ad trebel. cū bꝛes. Jtē legitimā iure nature capit vt debitū quoddā. i auc. de bere. ⁊ fal. §. primuz itaqz: ⁊. §. si qs aūt nō. col. i. ⁊ b. s. vbi dicit iure nature debita alterroche. ⁊. j. eo. rainaldus. vñ de residuo videk ꝙ detrahat ḡrtā. s. falcidiā vl' trebel. ar. C. ad. l. fal. l. irrituz. ⁊ est ar. ad hoc. ff. ad trebellia. l. petijt a filia. ⁊ in hac opi. fuit Jnno. b ⁊ Greg. j. eo. rainaldus. Et ita tenendū est ꝑm canonicā egtatē in qua opinione fuit dñs. m. sz dñs Ja. bel. dicebat ꝙ de iure ciuili filius tñ vna falcidia debz cē ꝓtētus hac rōne: qz si eligit bꝛe ḡrtā trebellianicā illā dz de bonis patris vt bꝛes ipsam ergo tenek cōputare i legitimā q̄ iure nature debek. nā in ea cōputat ea q̄ capit de bonis pr̄is iure bn̄ditario ⁊ ....z alio mō. C. de inoffi. te. qñ no uella. rursus si eligit illā legitimā q̄ iure nature debek illaz dz cōputare in ḡrtā trebellianicā. nā si eligit illā bꝛe q̄ iure nature sibi debek negari ñ pt qn in re institutiōis capiat eā qz in ea fuit istitut⁹ sicut i aliis bōis. C. de inof. te. cū ḡrit: ⁊. l. parētib⁹ ⁊. l. ex trib⁹. Cū igit ꝓstet ꝙ eā capiat iure istitutiōis. ꝓstat per ꝓñs ꝙ eā dz i ḡrtā trebellianicā iputare: qz i ea iputank ea q̄ iure istitutionis capiunt. ff. ad. l. fal. i ḡrtā: ⁊. l. acceptis: ⁊. ff. ad treb. deducta. §. nūmus nec obstat qō dꝛ ꝙ illā legitimā capit vt debitū: qz nihilomin⁹ vex ē ꝙ eā capit vt bꝛes: ⁊ i ea tenet i stitutio. ñ ē. n. ōbitū a pte vt p hoc sit aliq̄ actio q̄ cōpetat filio ꝓtra patrē sed ex natura debitū dꝛ: ita etiā ꝙ pr̄ filiū ñ defraudet nisi iustā ingratitudinis cām cōmittat filius. vñ istitui pōt in ea ⁊ tenet institutio. Cum ergo vna in alia ꝙputetur manifeste apparet ꝙ ambab⁹ deductioni bus vti ñ pōt. Jtē dicit lex ꝙ i testamēto pr̄is ⁊ filij vna sola ḡrte deductio sufficit. ff. ad. l. fal. in rōne. §. qō vulgo. ⁊. ff. ō inof. te. papinian⁹. §. si ꝙditiōi. ⁊. §. si qs ipubes: ⁊. ff. ad trebel. mulier. §. si bꝛes: ⁊. l. scribit celsus. tñ si eligit trebellianicā nihilomin⁹ ⁊ illā q̄ debek iure nature bn̄ q̄pōt. s. ḡten⁹ pl⁹ ē in ea ꝙ i trebellianica ⁊ ecōuerso. Hec ē cōis opinio doctoꝝ legū: sz magis eā vt opinio canonica ꝓbat ỽ dꝛ: ⁊. j. e. rainald⁹. in q̄ opiniōe fuit dñs. m. ⁊ eius seq̄ces. Alij voluerūt distinguere: vtrū pure ⁊ simpliciter filius rogek ō restituēda hereditate: aut sub conditione vel in diem: ut si pure tunc vnam falcidiā tantuz habere debet: si in diē vel sub cōditiōe vtranqz habebit. Ber.

g Consuetudinē: ut si ꝙsueuit deduci in ipsis rebus hereditarijs ⁊ non fructibus. inde deductio fiat. lex tñ vult ꝙ fructus in ea cōputenk. ff. de inof. testa. contra veteranum. alꝛs est. §. Et incipit. l. pa. §. si ꝙditioni. ut dictum est. s. e. c.

b Residui: excipi tñ debuerūt iura sepulchroꝝ ⁊ operaꝝ actiones. ff. ad trebel. qz peride. §. restituta: ⁊. l. si patroni. rñ. i. sed ⁊ actiones quas adiecta heres que siuit psonaliter credendo pecuniā hereditariaz vel pignus accipiēdo pro debito non transeunt ex sola restitutione nisi cedank. J. ad trebel. si beres pecuniaz: sed actionem habet vt cedantur vt ibi dicit. l.

Tua nobis. Communis diuisio. Consultatio ⁊ resp̄sio. Scōa pars ibi: cum igitur. Alb. si.

i Pijs volūtatibus: No. ꝙ relicta ad pias cās p diocesanuz ep̄m debēt executioni mādari si illi qb⁹ hoc cōmissū fuerat ñ adipleuerint. J. e. Jo. ff. de pe. ber. bn̄ditas. §. i. ⁊. C. de epis. ⁊ cleri. nulli. ⁊. s. e. si bꝛes. q ad hunc casuz restringit. i quo etiā casu duo vel tres testes sufficiūt. s. e. ti. cū esses: ⁊. c. relatū. vt ibi dicit. ⁊ hoc qō dicit b ꝑsūptū fuit de autē. de ec. ti. §. si qs aūt p redēptōe. col. ir. vbi dic iperator i oib⁹ talib⁹ pijs volūtatib⁹ defūctoꝝ volum⁹ scīssimos ep̄os ꝓuidet: vt ꝑm voluntatē defuncti oīa ꝓcedant lz testator vel donator hoc ꝓhibuerit.

k Volūtatē: q̄ oīno fuādā ē. xiij. q. ij. vltima volūtas: ⁊ vltimū testm̄ hoīs īmobile pseuerat. J. de cele. mis. cuz marthe. §. cetez. ⁊ nihil est qō magis debeat hoīb⁹ q̄p vt supreme volūtatis liz sit stil⁹. C. de sac. san. ec. l. i. ⁊ tāq̄ lex vltima volūtas fuari dz. i auc. de nup. §. disponat col. iiij. ⁊ hoc itellige cū voluntas ē rōnabilis. nā si qs vult filiū suū exhb̄dare sine cā: talis volūtas ñ ē fuāda i auc. vt cū de ap. coq. §. aliud quoq. col. viij. ubi enumerank cās ex qb⁹ fili⁹ pōt exhb̄dari. Jtē si qs ꝑciperet ossa sua pisci i mari talis volūtas ñ ē fuāda. ff. de ꝙdi. in sti. qdā. Sz volūtatē talē mortis pōt mutare qz ambulatoria est volūtas defuncti quousqz morte ꝙfirmek. ff. de adi. le. l. iij. ⁊. iiij. ⁊ in ꝑdicta decre. cū marthe.

l Interdici: testatoꝝ. n. nō pōt ꝓhibere ꝙ ep̄s nō exequāt huius voluntatem: vt in auc. de eccle. ti. §. si qs aūt pro redēptione. ver. in oībus col. ir. ⁊ est rō qz ꝑ uata dispositio testatoris nō pōt generalē ꝓstitutiōez legis uel canonis īmutare .s. e. requisisti. ⁊. ff. de le. i. nemo pōt. si. r. q. i. sic qdam. sic etiam lex falcidia cōtra volūtatē testatoris īducit. C. ad. l. fal. si vt allegas ⁊ arg. ff. ad. l. falc. ticia. ⁊ .l. testō. ⁊. l. qō de bonis. in fi. j. ti. pri. in fi. ubi de hoc.

m Monitione: que semp precedere debet vindictā. xij. q. ii. indigne ⁊ nisi hoc facerent deberent perdere omne lucrum quod inde essent habituri: ⁊ episcop⁹ illud postea exequatur ut in predicta auc. de ec. ti. Ber.

Filius rogatus restituere hēdi tatem detrahit tertiam iure nature & quartam trebellianicam: in quibus potest legata relinquere. heredes instituere. & penam imponere

RAinaldus peponis filius heres ab ipso istitutus hoc modo[e] vt patruis suis hereditatē restituret si absq; filijs masculis[b] moreretur: cū eis[c] mortuo pepōe supquibusdaz[o] bonis hereditatis eiusdem in tres arbitros cōpromisit[c]: quorū duo mortuo reliquo prout ex forma cōpromissi poterāt procedentes taliter arbitrati fuerunt: q̄ neutra[f] pars hēret licentiaz transferendi quocūq; modo in aliuz res p̄dictas[g]: nisi in eoz filios masculos ex ipsis legitime[h] descendentes & quod cōtra hoc fieret nō valeret ℣Porro dictus. r. plem nō habēs cōdidit testamētū: in quo medietatem[i] partis sue de rebus predictis[k] qbusdaz auunculis suis: aliā vero medietatem & reliq̄ bona paterna vni ex patruis[l] suis & eius filijs legauit[m] adijciens[n] vt bona i quibus ex testō vel ab intestato dicti heredes. r. possent succedere si venirēt cōtra legatū dictis auunculis suis debituz ad ipsos[o] p̄ determinatis portionibus deuenirēt. ℣Demuz codē. r. nature debitū psoluente ac vno ex patruis[p] hēreditatē adcūte[q] p̄dictā cū dicti auunculi aduersus eūdē patruū ac filios eius coraz iudice cōmunitatis vrbenetan̄. mouerunt qōnem: petēdo[r] pro rata[s] q̄ ipsos contingit legatum p̄dictuz: & restitui eis si cōtra ipsum illi venirent[t] quecunq;[v] occasione testamenti eiusdem. r. ad ipsos peruenerāt vel poterant puenisse. ℣Prefat[9] iudex ab illorū impetitiōe super legato ipsos absoluens ad restitutionem aliorum bonoz[x] sentētialiter pronunciauit. Ber.

a ¶Hoc modo. i. hac p̄ditiōe si sine liberis masculis moreretur & ita modo pro conditione ponat. C. de his q̄ sub mō relin. l. i. Que sit ista iter moduz & p̄ditionē dicēt. ff. de p̄di. appo. vex. & hēba hoc mō potius fuerūt ℣ba illi[9] q̄ p̄didit ōcretalē.

b ¶Filijs masculis: nec sufficit ipsuz filios masculos habuisse nisi tpe mortis supstites fuerit s. e. rainuti[9]. sup hoc dic vt. s. de. pba. in p̄sentia. in glo. q̄ incipit: Ingressus. & fiunt hēsubstitutio fideicōmissaria & de hoc dic vt. s. e. rainutius.

c ¶Cum eis. s. patruis.

d ¶Quibusdam bonis: isti patrui forte aliqua possidebant de bonis peponis ex institutione vel causa legati vel etiam sine aliqua causa: & ideo dicit ita q̄ neutra pars haberet licentiā transferendi in aliam p̄sonam: uel forsitan ipse rainaldus omnia possidebat q̄ forte remanserunt indiuisa inter peponez & fratres vñ dicebant se habere ius in bonis illius.

e ¶Compromisit: q̄ dictum fuit in compromisso vt si omnes interesse nō possent duo arbitrentur als non possent: sic & cum plures sint iudices. s. de offic. ō leg. vno delegatorum vt ibi.

f ¶Neutra pars. In forma huius arbitrij non est vis facienda: q̄ nihilominus transferri possunt bona illa q̄ sententie arbitri non paretur nisi metu. C. ō arbi. l. i. & sic nō obstante illo arbitrio tenuit legatuz: ut. j. dicitur. Sed illud potest queri an pena sit cōmissa si aliquas de rebus illis legauit auunculis suis: perinde est ac si inter viuos alienasset. & videt q̄ pena cōpromissi cōmittatur. ff. ō ℣. obliga. si ita quis p̄miserit. decem tibi dabo. §. ea lege. arg. ff. ō leg. ij. pero. §. vlti. Est tamen ℣riū arg. ff. de leg. iij. pater. §. fundum. vnde dicit. Car. q̄ñ obstante arbitrio tenuit legatum: nec alia alienatio ꝓpter arbitrium potuit impediri si pena cōpromissi cōmittatur: vt dictum est. iudex tamen qui primo tulit sententiam hoc nō putauit: immo credidit q̄ arbitrium impediret legatuz & heredes: & ideo absoluit vt sequentia docent.

g ¶Res predictas: super quibus fuerat cōpromissum: de alijs vero arbitri nihil dicere potuissent. ff. de arbi. non distinguemus. §. de officio. & s. de arbi. cū dilectus.

b ¶Legitime: videt etiam q̄ naturales filij debent intelligi per hoc verbuz qa & ipsi excludunt substitutum: vt si quis sit rogatus restituere hereditatem si sine filijs decesserit: sed si habet naturalem euanescit substitutio. ff. ad trebel. ex facto. §. siquis rogatus: & l. heredibus. in fi. C. de institu. & substi. l. generaliter. in fi. ff. de leg. ij. cum pater. §. volo. si dixisset: si decesserit sine liberis tunc locuz habet quod dicitur de naturali: sed ex quo addidit de legitimis: intelligendum est tantum de natis ex libero matrimonio als nihil operaretur hēadiectio legitimis sed debet operari. arg. ff. de leg. i. si q̄ñ qs.

i ¶Medietatem. s. tertie & quarte quā poterat legare cuius dominiuz transiuit in legatarios adita hereditate sed si intendisset legare medietatem omniuz rerū sue partis quaz medietas pertinebat ad patruum ex testamēto peponis tūc dominium illaz nō transisset in legatarios cum res ille sint patrui: & illud habz locum cum testator rem suam legare intendit sed legatarius pōt agere contra heredem actione ex testō ad totam rem vel estimationem & non actione in rez: sed q̄tum pertinet ad casum presentem nō est multum circa hoc curandū quia rainaldus non legauit auunculis vltra illas ptes quas poterat legare. nam tertiā & qnartam hēbat in bonis patris que faciunt dimidiā totius hereditatis. nā sua pars erat tertia & quarta & ipse legauit auunculis medietatem sue partis. i. tertie & quare. & sic non possunt agere auunculi contra heredem nisi ad medietatez tertie & quarte: & hoc notare voluit. j. vbi dicit: propter quod in reb[9] predictis &c. vsq; pronunciauit. Ber.

k ¶De rebus p̄dictis: de qbus extitit cōpromissum. & potest intelligi q̄ res ille diuise fuerunt inter. r. & patruos. Ber.

l ¶Uni ex patruis. qui forte solus supererat & alij mortui erant. vnde fideicommissum illi soli qui superstes erat debet qui tpe existentis ꝓditionis solus inuenit ei debet in totū pstari & filijs p̄mortuoz nihil debet qui sunt mortui ante diē fideicōmissi cedentē. s. anteq̄ ille rainaldus esset mortuus vt. C. de cadu. tol. l. vna. §. si añt aligd. & ar. C. de fideicō. si in persona: & ff. de leg. i. cū filiofamilias. in fi. & ff. ad trebel. l. apud. §. vtrū. & accedit ad hoc q̄ totū ei debeat ff. de ꝓdi. & demō. si qs legata. §. i. & cū sic legatur patruo & filijs ei[9] patruus solus hēbit dimidiā & filij cōit aliā dimidiā. ff. de vsufruc. accre. si quis ticio. & si alij patrui supererent bene potuit istituer quē voluerit de patruis rōne tertie & q̄rte: sed fideicōmissuz ō betur omnib[9] patruis.

m ¶Legauit: Istud ℣bū ponit ꝓprie & impro prie. ꝓprie q̄tū ad auūculos q̄b[9] legauit: improprie q̄tū ad patruum & eius filios q̄bus nō legauit: sed eos istituit heredes. vñ infra vocat eos hēdes. sic. ff. de offi. procōsu. & leg. l. ij. vbi dicit manumitti taz liberi q̄ fuerunt: & j. eo. c. ver. executioni mādari & auunculi egerūt ꝫ ipsos tanq̄ extra hēdes petētes legata alias non valuisset testamentum q̄ non inueniretur aliquis institutus. insti. de leg. §. ante heredis institutionem. nisi dictum esset si non valet iure testamenti valeat saltem ratione cuiuslibet vltime voluntatis. C. de codicil. l. vlti.

n ¶Adijciens: hoc bene facere potuit testator q̄ potest penam imponere heredibus si nō paruerint voluntati sue. si. insti. de leg. §. pene quoq; nomine vlti. §. est. & C. de his que causa pene. l. vna. dum tamen non sit turpe vel inhonestum quod testator preceperit vt ibi dicit. & ff. de cōdi. insti. gdam. & C. de insti. vel substi. reprehendenda.

o ¶Ad ipsos. s. auunculos.

p ¶Uno ex patruis: illo. s. q̄ fuit institutus. vnde plenius dixisset patruo adeunte hereditatem predictam.

q ¶Adeunte: Et sic locum habet legati petitio. nam si ex testamēto non adeatur hereditas deficit legatum nisi sit ita relictum q̄ venientibus ab intestato prestetur. ff. de testa. tut. si nemo. alias est. §. sub. l. precedenti: & C. de fideicō. l. eam quam.

r ¶Petendo. legatum enim ab herede petendum est. C. de fideicō. eam quam & si cura voluntatē heredis legatarius occuper legatum tenet interdicto quorum legatoz ad ipsum restituendum heredi. ff. quoz lega. l. i. i prin. tamen postq̄ est adita hereditas ipso iure dñium rei legate transit ad legatarium recta via. ff. de fur. ticio. ff. de lega. i. si tibi homo. §. si seruus. vnde re legata nōdum cōprehensa datur legatario rei vēdicatio ꝓ ipso legato. C. cōmunia de leg. l. i. ff. de ꝓdi. fur. sed nec legatarius. & sic agebatur pro legato rei vendicatione.

s ¶Pro rata. i. pro dimidia.

t ¶Venirent. Sed nunqd potuit formari libellus de iure peto totalez rez & si cōtradixeris mihi peto penaz: & videt q̄ nō q̄ iudicium nō dz eē i pēdenti. ff. de iudi. nō quēadmodū dicūt qdā contra & ler illa logtur in his que pendent extrinsecus nō ex his que in ipso iudicio aguntur: & q̄ possit sic formari libellus est ar. C. locati. ꝓductores. qō satis pōt ꝓcedi. ar. huiꝰ. c. & propter lites dirimendas.

v ¶Quecūq; occasione: ad hoc agebat actione ex testamēto & nō rei vendicatione: q̄ istud erat quasi fideicōmissum vniuersitatis: q̄ qui rogatur restituere quicquid ad eū puenit ō hereditate rogatus videt. ff. ad trebel. l. cogi. & ll. precedentibus vnde nō transit dñium in fideicōmissariuz nisi facta restitutione re & verbo: vel saltem verbo. ff. e. restituta. & facta restitutione tunc dñium transit in fideicōmissarium etiaz si nōdum sit natus possessionem. ff. ad trebel. facta. ¶Nec est differentia inter fideicommissum singulare & vniuersale q̄ in singulari sine aliqua restitutiōe transit dominium in fideicōmissarium sicut in legatarium. C. communia de leg. l. i. & ij. secus in fideicōmisso vniuersitatis: ibi non transit nisi facta restitutione. vnde ista alia non petebantur rei vendicatione: sed actiōe ex testamento.

x ¶Aliozbonoz: oium: & hoc fecit iudex propter ℣ba testatoris qui dixit q̄ & si patruus & filij venirent ꝫ legatum q̄cunq; ad ipsos ex successione nisi istius poterāt puenire: devoluerentur ad auūculos. Sed quare nō dixit similiter de rebus legatis sicut de alijs: q̄ deuenirent ad ipsos auūcu-

los potest responderi q̄ de rebus legatis nō dixit: q̄ nō putabat iudex q̄ res deberent vel possent transire in aliuꝫ aliquo modo: ⁊ hoc pp̄ p̄ceptū arbitrorum: vel forte ideo nō dixit de rebus illis q̄ nō putauit iudex q̄ testator senserit de rebus illis legatis dum dixit: q̄ bona in quibus ex testō vel abintestato dicti heredes possent succedere deuenirent ad auunculos quasi ista generalia ꝺba non ꝓtinerent ad res de quibus dixerat spāliter arg. ff. de ver. obli. doli clausula nec visuꝫ fuit iudici q̄ easdē res uoluerit illos auunculos bñe cuꝫ alijs rebus. ar. ff. de pe. sancto leguꝫ. ⁊ ar. ff. de leg. iij. si heres meus. § .i. Illa etiaꝫ videt eē melior ratio: q̄ nulla fuisset absoluto de rebus legatis: si postea condēnatio facta fuisset in eisdem: ⁊ sic delusoria videret: ne alia via fiat: qō alia via ꝓhibet: verum est q̄ patruus totuꝫ perdere ꝺz: ⁊ satis colligitur per hāc litterā alioꝝ bonoꝝ: ⁊ j̄ ver. verū in portione: q̄ quicq̄d patruꝰ potuit capere ex testamēto rai. debuit ꝓdere nō obstāte arbitrio vt ibi dicit: ⁊ illud totū fuit petitum p̄ auunculos ⁊ ex alia causa absoluit ⁊ ex alia causa condemnauit eosdem.

condēnauit[a] eosdē. ¶ A cuius sñia cum ambe partes[b] nostram audiētiaꝫ appellassent: petēte vtraq̄ ꝑte dicti iudicis sñiam infirmari: q̄tenus cōtra se fuerat ꝓmulgata: ⁊ q̄ tenus ꝓ se faciebat executioni mādari. ¶ Dilectus. f. n. o. sancti nicolai in carcere tullianē. diac. cardi. lite coram se legitime ꝓtestata[c]: quoniam idem. r. bēbat in bonis quondam peponis patris sui tertiā ꝑteꝫ debitā iure nature i qua grauari nequiuit[d]: necnon q̄rtā trebellianicā[e] quaꝫ q̄libet extraneus restitutione grauatus deducere potuisset: propter qō in rebus p̄dictis auunculis legatis portiones[f] easdeꝫ habuit. r. p̄fatus easqꝫ[g] potuit i vltima voluntate legare ac per hoc legatum tenuit vsq̄ ad tertiā ⁊ quartaꝫ p̄fatas: lꝫ ipsas non expresserit[h] in legādo ꝓnunciauit[i] nō obstāte p̄miso arbitrio: q̄ nec legatuꝫ teneret ñ

potuerat impedire iudicem ipsum[k] in eo q̄ super hoc dictuꝫ patruū in totū absoluit: q̄ cōfessus ē se ꝓ me medietate possidē predicta perperam iudicasse: condēnauitq̄ ipsuꝫ ad restitutionem medietatis tertie ⁊ q̄rte ꝑtis ipsius legati[l] ꝓ rata[m]. que dictos auunculos de ipso ꝓtingit: ⁊ in residuo[n] p̄fati iudicis sententiā cōfirmauit. ¶ Cetex i eo: q̄ idē iudex dictū patruū ⁊ eius filios totaliter i alijs q̄ in secūdo articulo petita fuerāt ꝺdēnarat male ipsum ꝓnūciasse[o] decreuit q̄ filij eius contra voluntatē testatoris non inueniuntur aliquid cōmisisse: cum nihil[q] de petitis repti fuerint possidere.

¶ Tex in portione quā patruꝰ habebat[r] in bonis[s] illis ratione quarte ⁊ tertie p̄dictoruꝫ quas. r. habuit in bonis[t] eiusdem: in q̄bus[v] eius institutio ⁊ legatio ac adiectio pene tenebat ꝓ rata[x] eosdem auunculos

m ¶ Pro rata: que dictos: que quidē rata virilis est: nā vna res pluribus legat quilibet ibi ꝫ virilem: nisi alia mens appareat testatoris. ff. de leg. i. si plurib⁹.

n ¶ In residuo p̄fati iudicis: de quo residuo absoluerat p̄ior iudex patruum ⁊ filios. nam primus iudex in totum absoluit patruum in legato ⁊ male sed quo ad filios bene. sed cardinalis condēnauit patruum ꝓ parte. s. in dimidia ipsius legati tertie ⁊ quarte ꝓ rata: in hoc infirmauit sñiam ꝓris iudicis. in residuo aūt ꝓfirmauit ⁊ ꝫ totuꝫ intellige q̄tuꝫ ad legatū possessionū q̄ legate fuerunt de q̄bus cōpromissum fuit. In alia autē parte sñe statim sequitur qualiter processit cardīalis: ibi ceterum ⁊c.

n ¶ Residuo: auūculi petebāt iure legati medietatē bonoꝝ ꝺ q̄bus fuit cōpromissum. Residuū istud ꝓsistebat scōz intētionem p̄rioris iudicis in illa medietate a q̄ medietate absoluit patruū ⁊ filios nō habito respectu ad testm̄ peponis: ⁊ hoc p̄pter p̄ceptū arbitroꝝ qō tm̄ nō ꝓpediebat legatū: ⁊ ꝓsistit i. xvi scōz cōputationē nostrā ⁊ male ꝓnūciauit in ea q̄ patruuꝫ absoluit i totū: lꝫ q̄tū ad filios bene ꝓnūciauit. lꝫ postea cardinalis ostēso testō peponis correxit ꝑ pte sñiam p̄mi iudicis ꝓdēnās patruū ꝓ pte sua. s. in q̄t tuor. ⁊ in residuo. s. in. viij. q̄tuꝫ ad filios. ⁊ in. iiij. q̄tum ad patruū ꝓfirmauit: ⁊ tm̄ in sequēti articulo ꝑdit patruus illa q̄ttuor ꝑpter penā illo retēto p. l. falcidiam: ⁊ sic in veritate in. viij. ꝓsistebat legatum ratione tertie ⁊ quarte. alia. viij. pertinebāt ad patruum ⁊ filios ex testamento rainaldi: ⁊ hoc secundum cōputationem predictam. In secundo articulo. duo fuerunt articuli. Primus in quo petebantur res legate. Secundus in quo petebantur omnia que ad patruuꝫ ⁊ filios poterant peruenire ex testamento rainaldi si veniret contra legatuꝫ auunculo relictum.

p ¶ Male ipsum pronunciasse: quantum ad personas filioꝝ male pronūciauit: quia non venerant contra voluntatem testatoris in aliquo. male etiam pronunciauit contra patruum: q̄ condemnauit eum de omnibus alijs que peruenerant ad eum ex testamento peponis: quia in his que subiacebant restitutioni ip̄m non debuit condemnare: sed de his que tantum contingebāt eum ratione tertie ⁊ quarte pro qua parte confirmatur sententia pro alia que debebat restitui ei infirmatur: vt. j. dicitur ibi verum ⁊c.

q ¶ Cum nihil de petitis: Et ita hec est bona ratio: quia hic agebatur rei vendicatione saltem quo ad legatum: vt. s. dictum est. vnde cum illi nihil possiderent non poterant conuenire rei vendicatione. C. de alie. mu. iudi. causa fac. l. vna. ⁊ .s. de re iudi. examinata. q̄ sic ageretur patet ex eo q̄ dicit q̄ patruus fuit confessus se possidere: quia in reali actione querendum an possideat quis vel non. ff. de rei vendi. qui petitorio. ⁊. l. officium. ⁊ si dixerit se non possidere cum possideat: ⁊ hoc probetur: transfertur possessio in actorem quamuis non probet rem suam esse. ff. eodem. l. in rem actio. ⁊ quia nondum adierant hereditatem non poterant conueniri: ⁊ ante lit. contesta. hoc debet queri ne delusorium sit iudicium vt hic patet.

a Condemnauit eosdem. s. patruum ⁊ filios ⁊ in hoc. s. q̄ filios condemnauit ⁊ in alio etiam pronunciatur. i. iudicem male pronunciasse.

b Ambe partes: sic. s. e. rainucius: ⁊. s. de appel. si duobus.

c Contestata: ⁊ ita videtur q̄ litis contest. facienda sit coram iudice appellationis. Sed contra videtur dicere lex q̄ non debeat fieri contestatio cum iam sit facta in prima causa. C. de tempo. ap. l. vlti. §. illud. ⁊. s. de ap. per tuas. Satis potest dici q̄ in causa appellationis fiat contestatio de nouo. ij. q. vi. siquis in quacunqꝫ. nec tamen dicitur propter hoc fieri sup principali: q̄ super alio videtur fieri ꝓtestatio quā in principali. Primo fuit contestatio facta directe super re petita. in cā vero appellationis super ipsa sententia q̄ sit iusta vel iniusta: ⁊ super alijs que adduntur super quibus nulla fuit contestatio in prima cā: tm̄ altera parte absente posset iudex procedere sine litis contesta. vt dicit lex predicta. C. de temp. ap. ⁊ decre. per tuas. de ap. ⁊. s. de renun. veniens.

d Requirit: hoc planum est q̄ in legitima que iure naturali ꝺz: nullum grauamen: nulla ꝓditio apponi pōt ⁊ pro nō adiecta habetur si apponat .C. de inof. te. quoniā in prioribus. ⁊ in auc. de here. ⁊ fal. §. primū itaqꝫ. ⁊. §. siquis autem non implens. col. i. ⁊. s. e. rainucius.

e Trebellianicam: ⁊ ita due quarte possunt deduci. de hoc dicitur. s. e. rainucius. vbi hoc idem dicitur.

f Portiones easdem: imo habuit res ipsas in totum. naꝫ q̄diu viuus fuit habuit dominium omnium rerum: dicitur autez habuisse portiones easdem in rebus predictis. i. facultatem deducendi easdem portiones i singulis rebus: quia de singulis debet fieri deductio tertie ⁊ quarte: licet quidam contrarium dicant: q̄ filius in vna re sola deducere possit tertiam iure nature ⁊ quartam trebellianicam. argu. C. famul. herciscun. filiuꝫ ⁊. ff. de leg. i. potest. ff. ad. l. fal. si ex pluribus. Sed verum est q̄ de singulis rebus debet fieri deductio ⁊ illa lex filium: non ob. quia illud fuit ex voluntate patris. ⁊ illa lex potest: non ob. quia ibi loquitur cum legata erat pars hereditatis. vnde vnum legatum censetur: vel illud contingit de voluntate legatarij ⁊ heredis: vel ex officio iudicis: vt ibi dicitur illa si ex pluribus potest intelligi quando vni plures legate sunt tunc si soluat aliquas integraliter in alijs plenam falcidiam retinere potest per doli exceptionem.

g Easqꝫ. s. partes tertiam ⁊ quartam.

h Licet ipsas non expresserit: ⁊ non legauit tertiam ⁊ quartam expresse dicendo de tertia ⁊ quarta: immo dixit de dimidia: vnde si recta fiat cōputatio tantum facit tertia ⁊ quarta quantum dimidia ⁊ econuerso verbi gratia hereditas diuiditur in. xij. vncias. instit. de here. institu. §. hereditas. si filius detrahit tertiam iure nature detrahit. iiij. vncias. ⁊ remanēt viij. in quibus videtur quam teneat fideicommissum: ⁊ de illis detrahit quarta scilicet due vncie: ⁊ ita tertia ⁊ quarta faciunt ser. ⁊ sic habebat dimidiam totius hereditatis.

i Pronunciauit: scilicet cardinalis.

k Ipsum. s. patruum.

l Legati. iiij. scilicet.

a Legato: quod amittit patruus nomine pene. i. vno retento. Item amittit alias. xij. vncias.

b In residuo: illud residuū pōt intelligi dupliciter: quo ad bona peponis q̄tū ad patruū q̄ in illis ꝓdēnatio iudicis nō tenuit q̄ ꝓtingebāt patruū p restitutiōez ex testō peponis in q̄bus nullā penā potuit ꝑponere rainaldus: ⁊ ideo absolunt patruus. Itē quo ad bona rainaldi q̄tū ad filios quos rainald⁹ instituit: ⁊ q̄ nō venerant ꝓtra volūtatē testatoris ⁊ nihil inuenti sūt possidere de rebus petitis cōdemnari nō debuerūt: vnde absoluti fuerūt per cardinales.

c Saluo: nihilominus ei: scilicet patruo.

d Bñficio: legis falcidie. istō est ita intelligendū patruus id q̄ sibi restituendū est: ꝓmo vt es alienuz vt viri deducit de rebus illis de q̄bus cōpromissuz fuit q̄ ꝓtinebunt ī primo articulo de residuo q̄ est tertia ⁊ q̄rta tenet ꝑstare legata ⁊ de illis detrahit q̄rtā trebelliamcam p legē falcidiā. C. ad. l. fal. impōnēda: ⁊. l. irrituz: ⁊. l. q̄ꝑ: ⁊. ff. ad. l. fal. quod de bonis. §. cū fidei: ⁊. C. de bo. auc. iu. pos. l. i. deducet aūt falcidiā de reb⁹ legatis. Et forte itellexit cardinalis q̄ deducet etiaz de alijs q̄ cā pene adimunt eidē: q̄ illa legata sunt illis auūculis. Sz fieret eis cōtrouersia de alio relicto: ⁊ ideo forte dixit. ī. de falcidia q̄ iducit ꝓtra volūtatē testatoris. Sz hoc non est vez: q̄ id quod pene causa accreuit non incidit in. l. fal. ff. ad. l. fal. cum pater. in fi. ⁊. l. se. arg. op. ⁊ quod prouisum est ad penam non debet trahi ad gratiaz. §. de transla. inter corporalia.

e Restitutione. i. prestatione

f Legitimū: q̄ō dr̄ tp̄s anni: hoc tp̄s cōputanduz est a iussu iudicis. Si aūt infra illud tp̄s non paruerit tunc non pōt vti beneficio falcidie immo perdit oīa excepto illo: quod sibi debetur ex fideicommisso in auc. de here. ⁊ falci. §. illō quoq;. col. i.

g Inuentariū: aliter enim beneficio legis falci. vti nō pt: vt dicit auc. de here. ⁊ fal. §. si vō non fecerit inuentarium.

cōtingente de p̄dicto legato[a] cōfirmauit sniam iudicis supradicti.

Eodē patruo ⁊ eius filijs in residuo[b] absolutis ⁊ saluo[c] nihilominus ei ex iure institutionis bñficio[d] legis falcidie in restitutōe[e] prefati legati si infra tempus legitimum[f] voluntati paruerit testatoris. Cunq; inuentarium[g] fecerit ⁊ contra[h] voluntatem testatoris lex falcidia iducatur. Nos itaq; ipsius cardi. sententiam rataz habentes eā auc. ap. confirmamus. I Dem.

Executor testamētarius qui suscepit illud officiū exequi cōpellit.

Iohannes dericus: ⁊. p. laicus executores vltime voluntatis. o. derici sancte crucis: qui venerabilibus ⁊ pijs locis[i] ō bonis[k] suis in vltima voluntate legauit: mandans insuper satisfieri creditoribus per eosdem. Post mandatum[l] susceptum per diocesanum[m] cogi debent testatoris explere vltimam voluntatem. I Dem.

Ponit quedam legata in quibus nō soluitur canonica portio ni si fiat in fraudem.

De bis que in ornamentis vl' pro cereis seu fabrica luminaribus ānuersario septimo. xx. xxx. siue alijs ad perpetuum cultum diuinum legantur ecclesijs vel reliquis pijs locis: canonica[n] portio. Dūmō in fraudē[o] non fiat vt ea ep̄s seu parochialis ecclesia debeat defraudari: deduci[p] non debet.

Rica De successionibus abintestato.

Ex cōcilio apud alteñ. habito.

Clericō bona p̄p̄a dare pōt cui vult sz si decedat itestatus ⁊ non bz consanguineos succedit ecclesia.

Ed hoc ibidē inuentum est de epis presbyteris ⁊ clericis si per hereditatē vel alio modo intuitu p sone[q] aliquid acqsierint donare eis liceat cui voluerint dum viuunt.

Si aūt ante obierint: quā bocse cerit altari cui fuit oīa ppetuo sanctificētur[r]: ⁊ in ius ei⁹ tradantur[s].

Ex concilio tribur.

Si olim seruus p̄sbyter factus i testatus decedat eius bona dividū tur scōm formam hic contentam.

Sancto ꝓcilio allatum est q̄ q dam laici improbe agunt contra p̄sbyteros suos: ita vt de morientium[t] presbyterorū substātia partes sibi vendicent sicut de proprijs seruis. Interdicim⁹ itaq; ne boc ulterius fiat: sz sicuti liberi facti sunt ad suscipiendum gradum ⁊ agendum officium diuinuz ita nil ab eis preter diuinum[v] officium exigatur. Peculium vero ipsorum diuidatur in quattuor partes: quarum vna episcopo altera ecclesie tertia pauperibus quarta parentibus assignetur. ⁊ si non sint idonei[x] parentes: episcopus eaz recipiat: ⁊ in vsū ecclesie diligenter distribuat. Et siquis cōtra hoc presumpserit anathematizetur.

Innocentius tertius murneñ. episcopo.

Per vnum testem de veritate ⁊ per confessionem etiam incidēter factam probatur oblatio etiaz quo consequendi bona oblata.

p Deduci: hoc victū est ꝓpter reuerētiā diuini cultus: multa enim propter religionē cōmitti solent. nā sūma est ratio que pro religione facit. ff. de reli. ⁊ sump. fune. sūt p̄sone. in fi. vñ in casu isto minus legitima volūtas sufficit. §. e. cū esses: ⁊. c. relatū. sic ⁊ in his q̄ ad pias causas relinquuntur cessat falcidia. C. ad. l. fal. auc. si mulier. ⁊ in auc. de eccle. tit. §. sinaūt colla. ix. vnde sumptum est auc. p̄dictū si mulier. ⁊ sic cessat falcidia ī testō militis ꝓuilegio militari. C. de testa. mili. in testō. C. ad. l. fal. in testō. Item cessat deductio istius partis in equis ⁊ armis fauore terre sācte. ī. de sepultu. in nostra. Et hoc idez quod h̄ dicitur habes. ī. de ver. signi. ex parte.

Rica De successionibus abintestato. Supra visuz est de successionib⁹ ex testō. verū q̄ sepe boies decedūt abintestato ⁊ dubitari potuisset de successione ideo post Ricā precedentez subijcit ista. Et scias q̄ itestatus dicit q nullū vel nō iure fecit testamentū. l. fi. C. famil. hercis. Alb. si.

Ed hoc. Due sunt ptes. Secūda ibi. si āt Alb. si.

q Intuitu persone: sic. s. ti. prori. q̄ nos.

r Sācti ficent. i. sancta ab oībus deputent. s. ō re. pmu. mācipia. xij. q. iij. de laicis: ⁊. q. iij. qui cūq;. ala.

s Tradant: intellige hoc cū non bñt ꝓsanguineos qui eis abintestato succedāt illi enim admittent ⁊ si ecclesia. xij. q. vl. c. vl. ⁊. q. iij. q̄cūq; et in auc. de eccl. ti. §. sigs episcopus. colla. ix.

Sancto. Si p̄sbyter itestat⁹ ōcedat de p̄timonio suo fiunt q̄ttuor portiōes prout ō habeā. Et nō tenet boc hodie scōz glo. ⁊ sic vult q̄ hodie istud. c. sit correctum sed huic lectu. obstat q̄ habetur. §. in proemio resecatis superfluis ideo scōm aliū intellectum singularem summatur aliter ⁊ sic vt in rubro. Primo ponitur cessus relatio. Secundo eius prohibitio ibi: Interdicimus. Tertio peculij diuisio ibi: peculium. Quarto pene inflictio ibi: ⁊ siquis. Alb. si.

t Morientium: Prelatus de omnibus taz ante promotionē quā post acquisitis intuitu persone liberā hz potestatem. §. c. ꝓpri. ⁊. §. de testa. q̄nos: ⁊. xij. q. iij. q̄cūq;: ⁊. q. v. firmum. in auc. de eccle. ti. col. ix. §. interdicimus. Si vō decedat intestatus si sunt distincte res eius consanguinei succedunt sibi. xij. q. i. sunt manifeste. Si vero res prelati sunt p̄mixte cū rebus ecclesie tunc distingue: q̄ aut dubitaf aut habuit propriuz aut certuz est q̄ habuit. Si dubiteī semper pro ecclesia est presumendum: ⁊ totū vēdicabit ecclesia. ar. xij. q. iij. q̄cūq;. ff. de re. du. ciuibus sic in vrore. ff. de dona. iter vi. ⁊ vro. quintus mutius: ⁊. C. e. ti. etiam. si vero certuz est q̄ aliqd habuit sed nesciī q̄tuz obtinet huius. ca. distinctio: nec īmerito: q̄ nullus heres nobis ꝓximior est q̄ qui nos deo sociauit. ī. de pe. p̄sbyteri: licet contradicere videatur. xij. q. iiij. c. i. vbi dicitur q̄ si sit dubiū q̄ equa debeat fieri distributio inter ecclesiam ⁊ heredes sacerdotis: sz dic q̄ ī alio casu loquitur boc. c. q̄ illud. boc. c. intelligitur de illis presbyteris qui ex seruis facti sunt pref byteri q̄ō videī verius: vt dicit Lau. Nō credo q̄ bodie haberet locū talis diuisio: imo credo q̄ si aliqd haberet intuitu persone q̄ consanguinei ei succedunt abintestato si consanguineos non haberet tunc ecclesia ei succederet. xii. q. vlti. c. vlti. ⁊. ī. c. ꝓpri.

u Preter diuinum: ar q̄ patronus potest tenere operas spirituales ī liberto quem manumittit ad clericatum: arg. §. de ser. nō ordi. nullus. liiij di. frequens. Ala.

x Idonei: puta heretici. xxiiij. q. ij. sane ꝓfertur. ī. de here. siquis epūs.

a Legato: quod amittit patruus nomine pene. i. vno retento. Item amittit alias. xij. vncias.

b In residuo: illud residuū pōt intelligi dupliciter: quo ad bona peponis q̄tū ad patruū q̄ in illis ꝓdēnatio iudicis nō tenuit q̄ ꝓtingebāt patruū p restitutiōez ex testō peponis in q̄bus nullā penā potuit ꝑponere rainaldus: ⁊ ideo absoluit patruus. Itē quo ad bona rainaldi q̄tū ad filios quos rainald⁹ instituit: ⁊ q̄ nō venerant ꝓtra volūtatē testatoris ⁊ nihil inuenti sūt possidere de rebus petitis cōdemnari nō debuerūt: vnde absoluti fuerūt per cardinales.

c Saluo: nihilominus ei: scilicet patruo.

d Bñficio: legis falcidie. istō est ita intelligendū patruus id q̄ sibi restituendū est: ꝓmo vt es alienuz vt viri deducit de rebus illis de q̄bus cōpromissuz fuit q̄ ꝓtinebunt ī primo articulo de residuo q̄ est tertia ⁊ q̄rta tenet ꝑstare legata ⁊ de illis detrahit q̄rtā trebelliamcam p legē falcidiā. C. ad. l. fal. impōnēda: ⁊. l. irrituz: ⁊. l. q̄ꝑ: ⁊. ff. ad. l. fal. quod de bonis. §. cū fidei: ⁊. C. de bo. auc. iu. pos. l. i. deducet aūt falcidiā de reb⁹ legatis. Et forte itellexit cardinalis q̄ deducet etiaz de alijs q̄ cā pene adimunt eidē: q̄ illa legata sunt illis auūculis. Sz fieret eis cōtrouersia de alio relicto: ⁊ ideo forte dixit. ī. de falcidia q̄ iducit ꝓtra volūtatē testatoris. Sz hoc non est vez: q̄ id quod pene causa accreuit non incidit in. l. fal. ff. ad. l. fal. cum pater. in fi. ⁊. l. se. arg. op. ⁊ quod prouisum est ad penam non debet trahi ad gratiaz. §. de transla. inter corporalia.

e Restitutione. i. prestatione

f Legitimū: q̄ō dr̄ tp̄s anni: hoc tp̄s cōputanduz est a iussu iudicis. Si aūt infra illud tp̄s non paruerit tunc non pōt vti beneficio falcidie immo perdit oīa excepto illo: quod sibi debetur ex fideicommisso in auc. de here. ⁊ falci. §. illō quoq;. col. i.

g Inuentariū: aliter enim beneficio legis falci. vti nō pt: vt dicit auc. de here. ⁊ fal. §. si vō non fecerit inuentarium.

h Contra voluntatē testatoris: hoc ideo dicit q̄ ꝓtra voluntatē testatoris videt hic retineri falcidia de reb⁹ spāliter legatis: ga illas voluit testator oīno prestare illis auūculis ita q̄ nulla ꝓdictio fieret eis: vñ ꝓtra eius volūtatē falcidia retinet ⁊ tñ retinet nihilominus q̄ ꝓtra volūtatē testatoris inducit falcidia. ff. ad. l. fal. ticia. Sed in alijs reb⁹ que causa pene auferunt si vez est q̄ q̄rta retineat inducitur ꝓtra voluntatē testatoris: sed non videtur q̄ quarta retineat in his q̄ causa pene auferunt: vt viri. §. in notula: istud est nō. Nam testator causa pene oīa voluit auunculis p̄stari. inducit ergo falcidia ꝓtra voluntatez defuncti. C. ad. l. fal. si vt allegas: ⁊. l. pe. ⁊. ff. co. tit. quod de bonis. §. vlti. Hodie vero falcidia non potest induci contra voluntatez testatoris expressam si testator certus de quāntate patrimonij sui hoc ꝓhibeat in auc. de here. ⁊ fal. §. si vero expressum. sed ꝓtra tacitam bene inducit: vt bene dicūt leges predicte si vt allegas: ⁊ sequētes. Ber.

Iohannes. Diuiditur quia primo ponitur questio. Secundo Solutio ibi: post. Abbas siculus.

i Pijs locis: in quibus sufficit minus legitima voluntas. §. e. c. cū esses: ⁊. c. relatum.

k In suis bonis: proprijs: scilicet quia de reb⁹ ecclesie nibil posset legare. §. eo. c. quia nos.

l Mandatum: Mandatum suscipere nemo cogitur. susceptum vero necesse est adimpleri. ff. cōmo. in cōmodato. §. sicut. ff. man. siquis alicui. §. qui mandatum. C. de procur. inuitus. ff. de arbi. l. iij. §. i. Ber.

m Per diocesanum: sic intellige. §. e. si heres: ⁊. c. tua nobis. vbi de hoc. b.

Ebis. Primo ponit dictum in quo interserit exceptionem ibi: Dummodo. Abbas siculus.

n Canonica portio: portio ista diuersimode deducit scōz varias ꝓsuetudies loco. ī. de sepul. certificari. ⁊. §. e. reqsisti. q̄nq; ē tertia ⁊ q̄nq; media. ī. de sepul. c. i. ⁊. ij. ⁊. x. q. i. ō bis: ⁊. c. ātiquos. ⁊. c. ō cernim⁹ ⁊ q̄nq; q̄rta. ī. ō sepl. cū sup.

o In fraudem: tunc non prodesset. §. eo. officij.

Cam dilectus. Rector ecclesie dr intestatus si nullum fecit testm̃ vel fecit sz furiosus ⁊ tali succedat ecclesia si nō hz cōsanguineos. sec⁹ aūt si apparet illū fuisse monachū vel sana mente testatū sic sūmat. Jo. an. ⁊ cōiter sequētes: sz h sūmatio de nihilo puidet nec ꝓtinet ī se aliquā difficultatē: iō attingēdo duos notabiles ⁊ sign. itellec. hui⁹. c. sūmo ꝑm quēliber itellectū ⁊ pmo sic. Valet testm̃ ad pias cās ꝓditus p vba enūciatiua etiā pp aliud ꝑlata q̄cq̄ successio seu testatio veniat ad exclusionez alterius ecclesie. vel alr ꝑm aliuz itellectuz ⁊ sic vt in rubro. Diuidit ī q̄ttuor ptes. In pma ponit fm̃ decisū. In scda motiuū pape ad sniaz. In tertia allegatio epi diffinietis. In q̄rta diffinitiue commissio. Scda ibi: sufficēter. Tertia ibi: Quia vero. Quarta ibi: Nos causam. Ab. si.

a ¶ Participationē: pp hoc nō fuit monach⁹ nec etiā stetit ī habitu monachali vt appet ex ātiqua cum hoc non sufficiat ad monachatum.

b ¶ Se ⁊ sua: ⁊ postmodū ī extremis agēs ꝓfitebat ꝓlice q̄ ñ poterat facer testm̃: q̄ se ⁊ sua cōtulerat mōasterio. ⁊ hoc vltimū ꝑbauit abbas p testes: pmū articulū ñ ꝑbauit nisi per vnicum testem quod non sufficit.

c ¶ Ultimā. q. d. si h vba nō exꝑsse hoc dicāt tñ tacite vim obtinent vltime voluntatis. Ber.

d ¶ Monasterio: p hāc ꝑbationez obtinebit abbas si eps non ꝑbauerit archipresbyterꝫ vba ista alienata mente dixisse: nec itelligas q̄ ex his vbis ꝑbat dcm̃ archipresbyterꝫ fuisse oblatuz dicto monasterio cum suis reb⁹ siue monachū fuisse sz ꝑbauit q̄ voluit sua bona ad monasteriuz puenisse: ⁊ q̄libet verba p que declarat intentio testātis sufficē vident. ff. de fun. in. ⁊ instru. l. cū delationis. §. asinam. ad fi. ff. de sup. leg. l. labeo. ad fi. nemo enim estimādus est dixisse q̄ nō mēte cogitauerit. Ber.

Cam dilectus filius abbas de brusia pro cā quaz aduersus ep̄m adueñ. habebat diutius expectasset: abbas ꝓposuit antedictus q̄ archipresbyter de alerio ad pticipationem[a] orationum monasterio de brusia obtulit se ⁊ sua[b]: ⁊ infra. ¶ Sufficienter itellerimus eē probatum: q̄ dictus archipresbyter agēs ī extremis velut vltimaz[c] exprimens voluntatē asseruit se ⁊ sua monasterio[d] cōtulisse. vnde cū requisitus esset: ut conderet testm̃: respōdit se nō posse testari: qa se ⁊ sua contulerat[e] monasterio sepedicto: ⁊ hz vnus testis[f] solus dixerit se vidisse quādo se ⁊ sua obtulit monasterio. q⁹ tñ alij testes dixerunt se audisse ipsum in abbatis presentia q̄ predictū est ꝓfitentem[g] non tam quā sufficienter ꝑbantes[h]: sed tanquā vehementer adminiculantes assertionē abbatis plurimū adiuuabant. ¶ Quia vero pars ep̄i asserebat se velle ꝑbare: q⁹ dict⁹ archipresbyter in extremis laborans tanquaz freneticus alienatus erat a mēte: vnde nō valuit q̄ exp̄ssit. ¶ Nos cām illam tibi sub hac forma duximus cōmittendam: q⁹ nisi prefatus eps legitime ꝑbauerit sepedictū archipresbyteruz suementis cōpotem[i] nō fuisse: cum vltimam[k] voluntatē exp̄ssit super impetitione monasterij ꝑpetuuz ei silentium imponat: ⁊ cōpellat restituere monasterio q̄cunq; de bonis ipsius archipresbyteri uel etiaz monasterij occupauit. Si vero legitime ꝑbauerit archipresbyteruz que sup vltima voluntate p̄missa sunt alienata mēte dixisse. ad faciē dam ei nomie parochialis ecclesie cuius ipse administrationez gesserat dum vixisset: restitutionez[l] bonorum que ipsius archipresbyteri fuerant monasterium condemnetur. cum idē archipresbyter abintestato decesserit ipsique monasterio super impetitione[m] episcopi silentium[n] imponatur.

Rica De sepulturis.

L Eo. ij.

¶ Decedens intestatus sepellit in sepulchro maiorū vel vbi eligitur sepultura: parochialis tamē ecclesia habebit canonicam portionē eius quod reliquit ecclesie sepulture.

Os instituta maiorum patrum cōsiderātes statuimus vnumquēq; in maioꝝ suoꝝ[o] sepulchris iacere vt patriarchaꝝ[p] eritus docet. ¶ Nulli tñ negamus propriam[q] eligere sepulturam et etiam alienam[r]: dominus enim et magister alienam eligit vt ꝑpriā. ¶ Sed quia dignus est operarius mercede sua: tertiam[s] partem sui iudicij[t] illi ecclesie dari censem⁹ in qua celesti pabulo[v] refici cōsuevit: vt iuxta apostolum. sint cōsolationum[x] socij: vt fuerunt passionum: ⁊ sic demū vbicūq; libitum fuerit: eligat sepulturaz. aliter ne fiat auc. domini nostri qui per ꝓphetaz locutus est dicēs: ne transgrediaris[y] termios antiquos: quos posuerūt patres tui: sub anathematis vinculo detestamur: ⁊ cōtradicimus.

e ¶ Cōtulerat monasterio: vnde ex tunc cessat eius iudicium. xir. q. vl. auc. si qua mulier.

f ¶ Testis. vn⁹ testis solus ñ sufficit ad ꝑbationē. §. ō testi. lz vniuersis. iiij. q. iij. §. insurādu. tñ si alie ꝑsūptiōes adsint sufficit vt h of: ⁊. §. de testi. ꝓterea. ⁊. §. de ꝑsūp. lris. ⁊. c. iij. sz ñ vident sufficē hmōi adminicula ad ꝑbanduz itentionē abbatis. s. q⁹ dict⁹ archipsbyter mōasterio obtulit se ⁊ sua: cuz lra dicē nō tāc⁹ sufficiēter ꝑbātes sz adminiculātes tē. vñ ñ debuit admitti eps ad ꝑbādū q⁹ archipsbyter fuisset mēte alienat⁹ qō ī extremis agēs dicebat q̄ nō pōt facē testm̃: vel dic q⁹ ista adminicula sufficiunt cuz vnico teste. ⁊ iō audiri oz eps ad ꝑbādū q⁹ iste archipsbyter erat furiosus cū vba illa exp̄ssit. quo ꝑbato solus testis remāet: ⁊ sic obtiebit eps alś suc cūberet: q⁹ si obtulit se ꝑbaturuz ꝓdcā mos ei gerēd⁹ fuit. ff. de ꝑba. circa eū. Ber.

g ¶ Cōfitētē. vł q⁹ talis ꝓfessio deberet sufficere ad hoc vt testat⁹ decessisse dicat hz nullū aliud testm̃ restaret vel apperet. ff. de donatio. ex hac scriptura vbi oīno stat vbis testātis q̄re ergo regrit h alia ꝑbatio: rñderi pōt q⁹ ler illa logt ī eo casu qñ p talia vba aliqs exp̄mit vltimā volūtatē: alias talib⁹ vbis ñ ē credēdū nisi hoc iurasset ī testō. C. de ꝑba. auc. h obtinet: ⁊ tūc hr des necesse hñt stare illi voluntati. C. de fideicom. auc. ampli⁹. hoc. Ain. scriptura illi⁹ legis solēniter fcā fuit dū viuebat testator q fecit testm̃: sed ille archipresbyter dum viuebat nullā fecit scripturam de verbis illis: ⁊ ideo post mortē illa ꝓfessio debet ꝑbari p testes p ut abbas dicebat in sua petitione ad hoc vt sufficeret vnus testis. Ber.

h ¶ Probantes. s. q⁹ non obtulit se ⁊ sua. Ber.

i ¶ Cōpotē: hoc iō dicē q⁹ furiosus ñ pōt facere testm̃. C. q testa. fa. pos. furiosum. ⁊ ita eps ille ꝑbabit istā negatiuā. ⁊ hoc ē q: hz ī se iplicitā affirmatiuā. hāc. s. q⁹ tūc erat furiosus. sic. §. de renū. sup hoc. ⁊ C. de codicil. nec codicillos: ⁊. ff. de ꝓdi. insti. q̄dā. ff. de ꝑba. si filiusfa. §. iij. q. ir. īdicas. sz ubi archiep̄s tenebat ꝑbare ep̄z illū fuisse sane mētis: q⁹ ꝓstabat illū ꝑus fuisse furiosuz. ⁊.

k ¶ Ultimā volūtatē: testm̃ enī hoīs tñ morte ꝓfirmat: ⁊ īmobile pcenerat post mortez. j. de cele. mis. cū marthe: ⁊. xiij. q. ij. vltima volūtas: ⁊. C. de sacrosanc. eccle. l. i. Lauren.

l ¶ Restitutionē bonoꝝ: si itelligas donationem hāc factā de bonis ecclīasticis de q⁹ intelligēdū ē certe illa donare nō potuit. §. ō testa. cū ī officijs: ⁊. c. q⁹ nos. si ō pīmonialibus: in istis nihil iuris būit eps. dicas q⁹ de ꝑpriis siue pīmonialib⁹ hoc ē itelligēdū: ⁊ logt ī eo cāu cū nō appareret hr s. xij. q. vl. c. vlti. ⁊ in auē. de eccle. ti. §. si quis eps. colla. ix. ecclesia emz est primus heres. j. de pe. presbyteri. si. §. e. c. i. Jo.

m ¶ Impetitiōe: sz nūqd eps dicē sibi ius: ergo debuit cadē a iure suo. Sz hoc ñ oz redūdare in dānū eccle. xvi. q. vi. si eps īmo vius dicas q⁹ pena illi⁹ cō stitutiōis: si qs ī tātā. C. vñ vi nō hz locū i bonis iacētis hr ditatis. vñ legatari⁹ q legatū auctoritate sua capit añ aditā hr ditatē nō punit ī alio nisi q⁹ restituit possessionem. ff. quoꝝ lega. l. i. rñ. i. secus est si post aditā hr ditatē. C. de le. nō dubiū.

n ¶ Silētiū: si pmo sana mēte sua obtulit deo nonne oz papa tueri suā oōnez iter vinos hz ī morte nō fuerit sane mentis cū adhuc in eodē ꝓposito itelligat durare. j. de bap. ⁊ ei⁹ effe. maiores ad fi. ¶ Preterea cū ille q abintestato oz succedet imēsaz donationē defūcti revocat nō ī totū revocat sz q̄tū ad q̄rtā sufficiat. C. de inoffi. do. l. i. §. ti. pri. rainuci⁹ imo ī vita sua oīa donare potuit. §. eo. c. i. sol. abbas nō ꝑbauit donationē factā fuisse iter vivos nisi p vnū testē ⁊ alij q ꝑbabāt illā quā exp̄ssit in vltia volūtate dū ageret in extremis nō ꝑbāt oblationē iter vivos. Illa āt obiectio de inofficiosa donatiōe nō hz h locum: q⁹ q̄rela de īofficiosa donatiōe nō dat nisi illis gb⁹ aliqd relinqui necesse est. C. de inoffi. do. si totas. sz ecclesie sacerdotes nō tenentur aliquid legare de suis proprijs nisi velint. Lau.

Rica De sepulturis. Supra visum ē de successionib⁹ ex testō ⁊ abintestato que ea piūt effectū post mortē. ut in. c. cū marthe de cele. missaz: vñ cū fuerit visum de bonis defunctoꝝ merito restabat videre de sepulturis eoꝝ. Ab. si.

Os instituta. Sūmat vt in rubro ꝑm veriorem itellectū ⁊ tria sunt dicta scōm ibi. nulli. tertium ibi: sed quia. Ab. si.

o ¶ Suoꝝ: ⁊ ita loquitur de indigenis. Lau.

p ¶ Patriarchaꝝ. qui in sepulturis patrū suoꝝ sunt sepulti. xiij. q. ij. §. ioseph.

q ¶ Propriā eligere. Et sic videt q⁹ quilibet adultus ⁊ discretus possit sibi eligere sepulturā vbi voluerit: arg. j. e. in nostra. hoc vex est: dum tamē eligat locum magis religiosum. j. eo. fraternitatē. vbi de hoc. ⁊. j. e. c. pri. al.

r ¶ Alienam eligit: q⁹ natus in bethleem: nutritus in nazareth: sepultus fuit in hierusalem in sepulchro Joseph. tan.

s ¶ Tertiā partē: in sequēti. c. dicit de medietate. j. e. cum super. dicit de quarta hec diuersitas siue ꝓtrarietas determinat ꝑm diuersas ꝓsuetudines locoꝝ. j. e. certificari.

t ¶ Judicij. s. q⁹ reliquit huic ecclesie in qua elegit sepulturaz. ⁊ non de relictis alijs locis: vt. j. e. in nostra. Ber.

v ¶ Pabulo. pabulum celeste exposuit. Ala. i. doctrinā secretoꝝ fidei: vel solida cibaria. pabulu m. n. dicit predicatio verbi dei. §. de of. or. inter cetera.

x ¶ Cōsolationū: ad quē spectat onus ⁊ emolumētuz. xij. q. ij. ecclesiasticis: ⁊. c. charitatē. xiij. q. i. §. i. ala. ⁊. xvi. q. vi. de lapsis: ⁊. ff. de regu. iu. ꝑm naturam. circa pncipiū titu.

y ¶ Trāsgrediaris: trāsgredit gs termios primi sui cū quis parochianū alteri⁹ admittit ad sepulturā: vt h. Itē cū alteri⁹ subditū excōicat vel iterdicit. ix. q. ij. c. i. ⁊. ij. Tertio cū euellet terminos possessionū vicini sui. lxxvi. di. tāta negcia. Quarto cū pdicat ꝛriū fidei. xxiij. q. iij. trāsferūt. itē cuz alterius parochianum recipit ad penitentiam. de pe. di. vi. placuit. j. de peni. ⁊

Remiſ.omnis vtriuſq;.Vincen.

Elatum.Cõmunis diuiſio. Scõa pars ibi:mandamus.Ab.ſi.

a Monaſterio:ar.q; quis ꝺz eligere locum religioſum ad ſepulturam.

b In vita.In egritudine tamen de qua decedit alioquin nil darek eccleſie parochiali.ĩ.e.de his.Vin.

c Decreuerit:ſupple eccleſijs niſi relinquak in ornamẽtis eccleſie ⁊ ſine fraude:⁊ tunc nihil detrahik.ſ.de teſta.c.vl.aut ſi reliquerit pauperibꝰ vel ꝯſanguineis ꝓ remedio anĩe ſue nihil detrahit ĩde:vt dixit ala.vin.Itẽ de armis ⁊ etiã equis ꝓ ſubſidio terre ſancte relictis nihil detrahik.ĩ.e.in noſtra.

d Medietatez:ſup hoc ſtandum eſt conſuetudini loti.ĩ.e. certificari.

e Eccleſie.ſ.apud quaz fidei ſacramẽta recepit:ſic intelligit gratianus hoc.c.xvij.q.ij.§.ſz ⁊ aliud.in fi.

Fraternitatem.Hoc .c.hodie recipit determiationẽ ſeu correctionẽ ꝯz alios ꝓ .c.ij.co.ti.li.vi. vbi habek q; quis põt relinquẽdo ſepulturã ſuam antiquam eligere ſepulturam ĩ loco minus religioſo. ſed ſaluãdo iſtũ ter.ꝙtum fieri poteſt:ſũmo ſic vt ĩ rubro tres partes.In ꝑma ponit ius.In ſcõa narrat ferñ.In tertia concludit.Scõa ibi:vñ.tertia ibi: quo circa.Ab.ſi.

f Ex antiquo.ſ.e.c.i.

g Religioſoꝝ.xiij.q.ij.vbicunq;:⁊.c.placuit.

h Frequentius.Hec eſt ratio ꝙre potius ſepeliunk hoſtes in locis regioſis:q; frequẽtius ibi diuina officia celebrank.ſed nõne tñ valz generalis oratio ꝙtum ſpecialis:ita de cõſe.di. .v.nõ mediocriter.illa ẽ cauſa q; ſpiritus ſanctus ad mẽſuraz nõ datur.ỏ ꝑſe.di.iiij.queris: ſed ꝑſumptio eſt q; plus proſit ſpecialis oratio ꝙ generalis:⁊ quidez honor amplius videtur deferri illis ꝓ quibus ſpecialis fit oratio.

i Parentum.xiij.q.i.ebrõ. §.ioſeph.

k Ad noua:⁊ minus religioſa.Ex hoc.c. pz q; qui vult eligere ſibi ſepulturam ſua relicta debz eligere magis religioſaz. arg.ſ.e.c.pri.In hac opiniõe fuit.t.b.⁊ ala.⁊ mihi hoc idem videtur:⁊ facit ad hoc.xiij.queſtione.ij. vbicunq;.⁊ eſt ſimile:qui enim de vna religione transit ad aliam ad ſtrictiorem transire debet.ĩ.de reg.ſane:⁊.c.licet. Alij dicunt vt Lau.⁊ Vin.⁊ Jo.q; liberum eſt vnicuiq; ſibi eligere ſepulturã etiam ad locum minus religioſum:arg.ĩ.eo.in noſtra.⁊ ſi qua contraria inueniantur:intelliguntur cum illectus fuit vel temeritate vel ex contemptu transiuit vel cum debitam portionem non relinquit ſue eccleſie:⁊ ſic intelligunt illud .c.primam opinionem prefero.⁊ quod dic.ĩ.e.in noſtra. non contradicit: quia illud cõtingit propter priuilegium quod habent illi hoſpitalarij ⁊ templarij: vt liberum ſit cuicunq; apud eos eligere ſepulturam:vt ibi patet ſicut ⁊ ꝓdicatores habẽt idem priuilegium:alias nõ poſſent illos recipere ad ſepulturam.

l Preiudicat:quoniam minus legitima voluntas defuncti defendi nõ debet .ff.de condi.inſti.filius quidam:⁊.xij.queſtione.v.c.i.⁊.ff.de reli.⁊ ſumpti.fune.l. at ſi quis.§.hec actio.quandoq; tamen minus legitima voluntas quãtuz ad ſolennitatem teſtium defenditur.puta in relictis piis locis.ſ.de teſta.relatũ: ⁊.c.precedenti.

m Corpus:ſic.ĩ.eo.cum liberum:⁊ oblationes quas ipſius occaſione habuerunt.ĩ.e.ti.in noſtra.⁊ in.c.cum liberum.t.

De bis.Due ſunt partes.Secunda ibi.ſi vero.Ab.ſi.

n Decedant:quia tunc donatio cauſa mortis confirmatur.ff.de dona. cauſa mor.non videtur.Et eſt arg.q; non licet alicui in morte quod in vita non liceret:argu.ſ.de teſta.ad hoc nec mirum quia poteſt qui ſanus eſt omnia bona ſua conſumere:in morte tamen nõ poteſt filios vel nepotes ſuos preterire.inſti. de inoffi.teſta.⁊ de erbere.liber.per totum.Tamen ⁊ ſic Itelliges.ſ. de teſta.ramucius.De tertia clere ⁊ adelaſie que donata vel vendita fuerũt in morte.vnde nõ potuit alterrocha defraudari ſua legitima:alias in ſanitate poterat defraudari:vt hic dicit in fi.Ber.

o A quibus aſſumpti.Ecce iſte audit diuina officia in hac eccleſia:⁊ in alia habet ſepulturam ⁊ ſui maiores ab ãtiquis tẽporibus elegerũt aliaz ſepulturã:⁊ in tertia eligit ſepulturam que iſtarum eccleſiarum habebit canonicaz portionez? Rñ.diuidere debent illam canonicam portionem.argu.ſ.e.c.i.⁊.ſ. de teſta.relatum.in fine niſi cõſuetudo repugnet arg.ĩ.eo.c.certificari.⁊ .c.de vroze.in fine:⁊.ĩ. de deci.cum ſint homines:⁊.ĩ.ti.priori.c.vlti. .T.⁊.W.dixerũt ⁊ melius q; illa eccleſia ĩ qua eſt ſua ſepultura debet habere canonicam portionem:⁊ non illa ĩ qua audit diuina: nulla enz iniuria facta eſt ei ratione ſepulture ĩ alia eccleſia: quia non dicitur derelicta nec offenſa:nec ex tali electione ius acquiritur illi.b.Item quid ſi in vna eccleſia percepit ſacramenta ⁊ in alia eſt ſua canonica ſepultura que illarum habet canonicam portionem.Rñ. eodem modo diuidere debent illam canonicaz portionem.arg.ſ. eodẽ .c.i.⁊.ij.⁊ argu. ad hoc .ſ.de teſta.relatum.in fine.niſi conſuetudo repugnet.arg.ĩ.eo.certificari:⁊.c.de vroze:⁊.ĩ. de deci.cum ſint homines.Si tamen ſua eccleſia ſolebat aliquid percipere de iudicio ſui paro-chiani cum ſepeliebatur in illa eccleſia in qua parentes iſtius qui in alia ſepulturam elegit ꝓ rata eius quod ſolebat accipere accipiet de canonica portione que dabitur parochiali eccleſie. hoc notatur per.h.xiij. queſtione.ij.§.ſi aliud.i ſũma ipſius.Alij dicunt contrarium ſcilicet q; eccleſia in qua conſueuit ſepeliri nihil debet habere ſed parochialis in qua conſueuit audire diuina: quod mihi non videtur.Ber.

p Tranſtulerint:ſe ⁊ ſua credendo:quod patet per principium.c.ſi autẽ corpus ſuum tantum traderet ſepeliendum poſt mortẽ ⁊ relinquat ei aliquid de hoc debet dare legitimam que eſt tertia vel quarta vel medietas ſm conſuetudinẽ locorum.ĩ.eo.c.certificari.

q Priuatis.honeſtis tñ.lxxvi.di.donare.⁊ non hereticis.C. de apo. .l.hi qui.⁊.ĩ.de here.ſi qs epiſcopus:⁊.c.ſe.t.

Ex parte.In prima parte ponik querela.In ſecunda iudicis datio ibi:mandatum.Ab.ſi.

r Parochianum:Iſte parochianus non elegerat ſepulturam apud eccleſiã dicti prioris vel fuit dolo inductus vel fuit infra legitimos annos: ⁊ ideo corpus illius debet reſtitui cum bonis perceptis occaſione illius: alias tantum quartam vel tertiam vel medietatem ſm conſuetudinẽ loci.ĩ.eo.in noſtra:⁊.ĩ.c.certificari.⁊ quod dicitur de ap.idem eſſet ſine alia appel.vnde ſupple maxime.t.

s Poſt appellationem.argu.contra.C. de ſepul.vio.l.fina.⁊ auten. Item qui domum.⁊ in auten.vt cum de appel.cog.§.pe.colla.viij.⁊ in auten.vt defuncti ſeu fune.defunc.non iniuri.a credito.circa princi.col. .v.Solutio hic fuit appellatum ne prior innouaret ius canonicorum: in contrarijs non autem recipitur appellatio ne corpora ſepeliantur.⁊ ita

Leo papa omnibus fidelibꝰ per dardaniam conſtitutis.

Qui conuertitur ad monaſterium medietatem bonoꝝ que ꝓ anima ſua diſpoſuit tenetur relinquere eccleſie parochiali.

Elatum eſt auribus noſtris: ⁊ infra. Mãdamus:vt qcũq; ammodo in monaſterio[a] cõuerti voluerit ſiue in morte ſiue in vita[b] omnium rerum ⁊ poſſeſſionuz:quas ꝓ ſalute anime ſue decreuerit[c] diſponere: medietatem[b] eccleſie[c] ad quã dignoſcitur pinere relinquat. Innocẽtius.iij. Benueſi.archiepiſcopo.

Vbi quis ſepulchro maiorum relicto eligit ſepulchrũ in loco minus religioſo dolo inductus ſeu ex contẽptu ſeu non dimiſſa eccleſie ſue canonica portione expreſſe uel tacite non tenet electio.

Fraternitaz tuam non credimus ignorare mortuoruz ſepulchra ⁊ cimiteria apud illas eccleſias ⁊ monaſteria ex ãtiquo[f] cẽ diſpoſita:in quibus religioſoruz[g] fratrum cõuentus ſunt cõſtituti: et orationes atq; miſſarum ſolennia tam ꝓ viuis quaz ꝓ defunctis frequentius[h] celebrentur: vñ ipſorum deuotioni ⁊ extreme voluntati:q apud huiuſmodi eccleſias ſepeliri deſiderant:minime cõtradicendum eſt: qui vero relictis antiquis eccleſijs ⁊ patruz alioruq; parentum[i] ſuorum ſepulchris cõtra cõſuetudinem patrum veteris teſtamenti:qui cum patribus ſuis ſepulti eſſe leguntur ad noua[k] ⁊ minus religioſa loca ſe transferunt: irrationabiliter ⁊ cõtra antiquam iſtitutionẽ facere videnk. Unde ſi.p.de caſtello contra antiquam ⁊ rationabilem conſuetudinem aliqd de corpore ſuo ſepeliẽdo mandauit:hoc non preiudicat[l] rationi ſed viribus debet carere. Quo circa mãdamus quatenꝰ corpus[m] ipſius monachis ſancti Stephani reddi facias ⁊ cum ſuis patribꝰ ſepeliri. Lex.iij.epõ ſpaleñ.

Si qs in egritudine de qua decedit offert ſe ⁊ ſua monaſterio eccleſia parochialis hz inde canonicam portionez ſecus ſi in ſanitate.

De his qui infirmitate vel ſanitate cum bonis ſuis ad religioſa loca ſe tranſferunt: nihil tibi vel eccleſijs a quibus receperũt ſalutis pabula relinquentes : hoc tue volumus pru. innoteſcere: q; ſi in egritudine ipſa ad religionez tranſeant:dummodo de egritudine illa decedant[n] de bonis ſuis ipſis eccleſijs a quibus[o] aſſumpti fuerint:canonica debet portio exhiberi. Si vero ad religioſa loca ſe in ſanitate tranſtulerint[p] de his que locis ipſis conferent:cogi non poſſunt aliquid preſcriptis eccleſijs impartiri:quia liberum eſt eis tunc bona ſua non ſolum religioſis:ſed etiam quibuſlibet ꝑſonis[q] conferre perſonis. Idem.

Qui ſepeliunt parochianum alienum quem ſepelire non debẽt coguntur reſtituere corpus: et que ratione ipſius obtinuerunt. hoc dicit cum.c.ſequenti.

Ex parte canonicoruz obrigeñ nobis eſt intimatum: q; prior de inſula quendaz parochianum[r] ſuum poſt[s] appellationem ad nos factam in ſua eccleſia ſepeliuit:⁊ infra. Mandamus quatenus prefatum priorez cõpellas: vt memoratis canonicis predicti

non cõtradicunt: qz diuersimode loquuntur. t.

a ¶ Exinde. i. de ceteris que obuenerunt occasione illius corporis.

b ¶ Conueniat: alias tenet ea restituere. ſ. c. pri. t. c. in nostra.

Quam liberum. Diuiditur in duas partes. In pma ꝙstio. In secunda pte responsio ibi: mandamus. Alb. si.

c ¶ Disposuit: t sic mulier ista elegit sepulturã apud ecclesiã sancti martini que erat magis religiosa ꝙ ecclesia sci Vincentij: cuius erat mulier ista pochiana: alias nõ poterat ibi eligẽ sepulturã sua relicta. s̃. e. fraternitatẽ. vl forsitã nõ erat eorũ pochiana: qõ ꝝ ius puto er eo q papa ñ rẽt uat eis cãonicã portiõez

d ¶ Bñficia. i. oblationes t qcqd pp hoc pcepũt: sic. s̃. c. ex pte: t. ſ. e. i nſa t agũt isti ad repetẽdũ corpus t bñficia ista cõditione ex canone isto. t. s̃. e. fraternitatẽ: t. c. ex pte. vbi eniz iure nouo obligatio inducit: nec caueꝯ ibi quo genere actiõis agẽdũ sit agẽdũ est ꝙdictõe ex illo canone vel. l. ff. õ condi. ex lege .l. vna.

e ¶ Recepisse: vl q õ iure pcip̃ potuerunt sicut ſ ꝙngit de violẽto posse sore. s̃. de resti. spo. grauis: t. C. vñ vi. si de possessione. ff. de peti. here. .l. i. in fi.

Uxore. Suo duo dcã annotata i rubro. Secundum ibi: vtruz. Alb. si.

f ¶ Eglez: arg. ꝑ. xij. q. .ij. quos deꝙhibuit: t. c. vn aqueqz. So. illud intelligit ꝑm istud: vel sic istud locũ hz cuz mulier eligit sibi sepulturam si vo nõ eligat locũ hz qõ dr ibi arg. C. de digni. li. xij. mlieres. ff. ad municipa. filij. i. rñ. t. l. vl.

g ¶ Al lege viri: vt. vij. .q. i. sicut: t. C. de dõa. ante nup. qõ spõse: t. ff. de dona. iter vi. t uro. si cut vxori. §. vlti. t. l. se.

b ¶ Diffinitũ: t lz ñ sit diffinitũ videt tñ qꝑ filio possit eligẽ sepulturã qz põt ei facẽ testñ. isti. de pup. subst. §. igit. qõ potest ꝙcedi dũmõ t ipse sibi eligat sepulturam: tñ consuetudini loci relinquenduz est vt hic dicit.

i ¶ Cõsuetudini: si ꝙsuetudo ñ repugnat sepeliũtur in sepulchro maioꝝ suoꝝ: ar. ſ. e. i nſa. l fi.

Cum super. Non solet summari lz ut asserat aliquid vltra iura cõia summa sic vt in rubro t in hoc ẽ casus sing. ab. si.

k ¶ De testõ. i. de his q̃ testator relinqt pro sua aĩa iure legati illi ecclesie in qua eligit sepulturaz: t de oblationibus quarta portio relinquatur illi ecclesie a qua corpora mortuoruz assumuntur. ſ. e. c. proxi. t. c. in nostra.

l ¶ Quarta: vel medietas seu tertia ps ꝑm loci ꝙsuetudinẽ. ſ. e. c. pri. ista quarta semper hz deduci nisi in casu. ſ. e. in nſa. t in casibus. s̃. de test. c. vlti. Et est arg. q maior ecclesia cathedralis nõ sit magis religiosa ꝙ monasteria ꝑm illam opinionez que dicit q semp eligendus est locus magis religiosus.

m ¶ **Certificari.** Cõmunis diuisio. Secunda pars ibi: cũ autẽ. Alb. si.

¶ Salua iusticia: q̃ exhiberi hz illis ecclesijs a gbꝰ dũ viuebãt pcipiebãt ecclesiastica sacramẽta de bonis illis q̃ in testõ relinqt ecclesie vbi eligit sepeliri.

parochiani corpus restituat t exinde[a] amicabiliter conueniat[b] cuz eisdem. ¶ Item decano t magistro. r. rauennateñ.

¶ Summatum est. s̃. c. proximo.

Quam libez sit: t infra. Ad audientiã nostrã puenit ex conquestione abbatis t fratruz sancti martini laudoñ. q cum presbyter quidã corpus cuiusdã mulieris: ꝑ ut in vltima uolũtate disposuit[c] ad eandem ecclesiam sepeliẽduz deferret monachi sci vincentij laudoñ. corpꝰ ipsius violenter rapere t in ecclesia sua sepelire minime dubitarunt: t infra. ꝟ Mandamus q̃ tenus si ita esse inueneritis: prefatos monachos compellatis: vt ossa prefate mulieris: t bñficia[a] q̃ occasiõe sepulture ipsius recepisse[c] noscũt memoratis fratribꝰ cuz integritate restituant: t decetero talia non presumant. ¶ Lucius. iij.

¶ Mulier nupta libere potest sibi eligere sepulturam hoc primo. Et pater filios impuberes vbi volucrit põt sepeliri facere si hoc habet consuetudo. hoc secundo.

De vxore vero: vtrũ quẽadmodũ uir liberã õbeat hre sepulturaz: nobis videt q nulla sup hoc inter virũ t mulierez sit facienda distinctio: sed vtriqz in casu isto equalem[f] esse credimus facultatez cum electio ista ad eum potius statim ptineat in quo mulier soluitur a lege viri[g]. ꝟ Utrũ aũt pater quõ magis voluerit minores filios valeat sepelire: non inuenimus a sanctis patribus diffinitum[h]: t ꝑ ea terre consuetudini decernimus relinquendum.

¶ Item preposito t capi. fauẽti.

¶ Si parochianus ecclesie cathedralis alibi sepelitur de ipsius funeralibus seu relictis ecclesie sepulture debetur quarta capitulo ecclesie cathedralis.

Quam sup quodã capitulo t infra. ꝟ Presentium auc. statuimus vt si aliquẽ parochianorum vestrorum alibi contigerit eligere sepulturam: de testamento[k] ipsius quarta[l] vobis portio relinquatur.

Clemens tertius.

¶ In quantitate canonice que debetur ecclesie cathedrali statur loci consuetudini.

Certificari voluisti a nob quõ illa clausula que in priuilegijs solet apponi: salua[m] iustitia illaruz ecclesiarũa qbus mortuorũ coꝝpa assumuntur: intelligi debeat t exponi. ꝟ Cum aũt sup hoc articulo diuersa anteceſſorũ nostroꝝ manauerit instituta: leone iustitiaz illam qñqz tertiã[n] partez qñqz mediã[o] t vrbano quartã[p] fore censentibꝰ. nos tale pbemus in hac veritate responsiz vt sicut beatus hieronymus[q] ingt vnaqueqz prouincia i suo sensu abũdet: ꝑm rõnabilẽ ꝙsuetudinem[r] regionis illa iustitia circa medietatez vel tertiam aut quartam partez ꝑ locorũ diuersitatibus attendatur.

¶ Innocentius tertius episcopo claremõteñ. t abbati maurieñ.

¶ Priuilegiati sup iure funerandi sepelire põt eos q apud eos eligũt sepulturã. soluendo tñ canonicã portionem ecclesie parochiali. si vero alios sepeliũt tenent restituere qcqd occasiõe funeris recepunt.

Inſa psentia ꝙstitutis prio re ecclesie mõtis ferãdi: t ꝑ curatore hospitalariorꝝ claremõteñ. dioc. idez poꝝ ꝓposuit: q pdicti hospitalarij quosdam pochianos[s] suos: quoꝝ duo erãt ifra annos[t] legitimos receperũt ad ecclesiasticã sepulturã. ꝟ Ecõtra predictus ꝓposuit ꝑ curatore: q tã ex privilegio quã ex idulgẽtia spãli licet hospitalarijs oẽs passim ꝑter excõicatos t iterdictos ad ecclesiasticã sepulturaz recipe: q apud illos elegerit sepeliri: fideiqz cõmissa in vltima voluntate relicta põt licent accipe. soluta tñmõ q̃ta parochiali ecclesie de cuius pochia[v] mortuorũ corpa assumunt̃: ꝑterquam de eqs t armis[x] q̃ idulta sunt ipsis in subsidiũ terre sancte: de qbꝰ q̃rtaz deducere ñ tenet: t ifra. ꝟ Talem sup his durimꝰ sñiam ꝓferẽdã q pdicti hospitalarij decetero[y] nõ recipiant[z] pochianos ecclesie supradicte ad ecclesiasticã sepulturaz: ni si apud[c] eos elegerit sepeliri: t tũc pochialis ecclesia de oblationibus lectis t alijs q̃ defũctus ꝑ aĩa sua i vltima dispositiõe religi?: ꝓterquã de eqs t armis recipiat q̃rtaz ptẽ t hospitalarij residuũ habeãt nisi dolo[x] vl fraude coꝝ defunctꝰ induct[v] fuerit ad dispositionẽ hmõi faciẽdã: nihilominꝰ ipsis hospitalariis iniungentes: vt de q̃rta triuz

n ¶ Tertiam. s̃. co. c. i.

o ¶ Mediam. s̃. c. relatum.

p ¶ Quartã: cap̃lm vrbani nõ hẽmus: lz lucij tertij. s̃. e. c. pr.

q ¶ Hieronymus. c. hieronymi habes. lxxvi. di. vtinam.

r ¶ Consuetudinẽ: Quid si de ꝙsuetudine dubitet vl uarie sũt ꝙsuetudines i vicinis ecclesijs: de minori sũma erit intelligẽdũ q in illa oẽs ꝙcordant. ff. de arbi. diem ꝑferre. §. si plures.

Nostra. Diuiditur i tres partes principales. Primo actoris petitio. Scõo ibi: eꝑ. coꝝ õfessio. Tertia ibi: talem. cause diffinitio. Alb. si.

s ¶ Parochianos: nã t monachi habent populum. xvi. q. .i. agapitus.

t ¶ Annos legitimos: vnde ñ potuerũt sibi eligẽ sepulturã: q nec testñ facẽ potuissent: vt. s̃. de pba. i psentia. t. ij. q. vi. §. diffinitiua. Sz pf põt eligẽ filio sepulturaz: vt dcñ ẽ. s̃. e. õ vroꝝe: q põt ei facẽ testñ. isti. de pupil. substi. §. igit. qõ uerũ est si ipse facit sibi: alias si non fecerit sibi nec filio ipuberi facẽ põt. insti. de pub. substi. §. liberis: t. ff. de inof. tes. papinian. §. sed nõ ipuberis. t.

u ¶ Parochia: sic. s̃. c. proxi. Bernardus.

x ¶ Et armis: hoc inductũ fuit fauore terre sancte: sic de his q̃ relinquunt i ornamẽtis ecclesie siue ad cultũ diuinũ nihil õdu citur. s̃. de testa. c. vlt.

y ¶ Decetero: t ita tractat[a] futuri tpis h ad iudicẽ spectat si. s̃. e. c. liberũ. i fi. Et sic ẽ ꝓ illud ff. de vsu. l. i. §. i. qõ obtinet in his iurib[a] t fructib[a] t i ãnuis ꝓstationib[a] qz in talib[a] actio pti net ad futurũ. ff. si. ser. vẽ. baꝝ t. l. egi. t. l. habeo. t. l. illa. de vsuris ñ ꝓdicit q: ibi ñ ꝓstabat adhuc de vsuris futuri ipis.

z ¶ Recipiãt. imo debent cauẽ nec ꝑ se nec ꝑ alios successores eoꝝ hoc facturos: t h ẽ execution iudicis quo ad futurũ tps: ar. ff. si ser. vẽ. baꝝ. t a iudice poſ set iniungi sub pena excõmunicationis ne hoc facerent.

a ¶ Apud eos: t ita vl q quis possit eligẽ sepulturaz apud locũ minꝰ religiosũ: qz hospitalarij minꝰ religiosi sũt ꝙ monachi: ar. xij. q. ij. bone. ar. ꝓ. s̃. e. fraternitatẽ. dic ut ibi notatũ ẽ. De hac materia cũ qs vult eligẽ sepulturã illũ ordinẽ ꝙsuabit qui tradit. xiij. q. ij. ubicũqz qõ .c. gdaz itelligũt de pegrinis q ñ hñt ꝓpriã sepulturã q debẽt sepeliri apud ecclesiã maiorem Hoc. itelligit illud. c. de ciuib[a] qui habẽt ꝓpriã sepulturã in ecclesia maiori q qñqz morãtur

ex ciuitatẽ ꝑ villas vel castra si ibi decedãt ñ dñt suas sepulturas dimittẽ sine ista cã vt ibi dr: alias ꝓsumit illesus vl ex ꝙceptu vel ex temeritate transire: ut plene dixi. s̃. e. fraternitatem. ¶ Reliquit: hospitalarijs iure legati.

x ¶ Nisi dolo: Et ita volus supueniens in spiritualibus rescindit ꝙtractum qõ est ꝙtra id. s̃. qõ me. causa. cum dilecti filij. vbi de hoc. t tunc de rebus suis nihil

deberent habere hospitalariꝫ: ar. xv. q. iij. ꝓstituit. ff. si quis cau. ſi duo. ar. ſ. de te. requisiſti: ꝛ. c. officij: ꝛ. ff. de arbi. ſi duo. ꝛ ſic ꝓpter dolū ceſſat priuilegium.

a ¶ Al parochianis: qui elegerunt ſepulturam apud hoſpitalarios ꝛ ideo quartam debent reſtituere parochiali eccleſie.

b ¶ Annos: Iſti nō elegerūt ſepulturā nec eligē potuerūt: vñ reſtituē debēt hoſpitalariꝫ ꝓdicti quicquid ipſorum occaſione receperunt. Ber.

Ex parte. Cōis diuiſio. Scōa pars ibi: quo circa Alb. ſi.

c ¶ Nō ſpōte: qꝛ ſi ſpōte ñ eſſet ſepelienda ī cimiterio eccle. xxiij. q. v. placuit. ſed ſi ſic credebat euadē poſſe ñ iputaret ei etiā ſi ſpōte ſe ꝑcipitaſſet de pōte: ubi uidebat qꝫ euadē poſſet ar. xiii. d. nerui. cū pro bono aut licito hoc facē poſſet: vñ ſi gs ꝛrū faciat vl inde veniat nō imputat. xxiij. q. v. de occidendis.

d ¶ Cōicabat: vl cōicare debuim⁹ qm̄ tūc poſt mortē abſolueret excōicat⁹ ꝛ ei poſtea cōicaret. j. ó ſen. ex. a. nob. ſiñe. xxiij. q. ij. c. i. ꝛ. c. ſane. fallit ꝟ regla ī furib⁹ ꝛ latronib⁹. j. de fur. fures. Itē ī his q moriunt in torneamētis. j. ó tornea. c. i. Itē ī raptorib⁹. j. de rap. ſup eo. itez ī his q ſeipſos iterficiūt vl ſuis ſcelerib⁹ interficiunt. xxiij. q. v. placuit. itē ī his q pſbyteros inſtituūt ī teſtis tutores filijs ſuis. lxxxviij. di. neqz apud. itez in quolibet quē ꝓstat ī mortali peccato deceſſiſſe. xiij. q. i. non eſt. memus: ꝛ. c. p obeūtib⁹. itē in his q poſt mortē cōuincunt de hereſi. xiij. q. ij. ſane ꝓferrur.

Sacris. Diuiditur naz ꝑmittit exordium ad ꝓbationē dicēdoꝝ. Scōo ſoluendo diſtinguit ibi: vñ. Et ſcōz mēbrū diſtinctiōis ibi: quod ſi. ab. ſi.

e ¶ Nō cōicem⁹: ſic. xxiij. q. i. c. i. ꝛ. ij. niſi viuentes recōciliationez petierint nec p eos ſtetiſſet: qꝛ tunc abſoluendi ſūt poſt mortem. j. de ſen. ex. a nobis ꝛ. xxvi. q. vi. qui recedunt. ber.

f ¶ Erhumari: imo forte nec religioſum locū facē cadauer excōmunicati ſi p ignorātiaz ſacerdotis vl eo iuito iferat. ar. ff. ó reli. ꝛ ſūp. fu. ſūt pſōe. lau. Et oſſa inde ꝓijcienda ſunt anteqꝫ ꝓsecret. de cōſe. di. i. eccleſiaz.

g ¶ Excōicatoꝝ: Nota qꝫ rōne dubietatis aliquid admittit qō alr ñ admitteret. xi. q. iij. nolite ꝛ. xiij. q. ij. ñ eſtimem⁹: ꝛ. ff. de adimē. le. l. ij. §. ſi duob⁹ item ꝓtingit rōne ꝓueritatis. xiij. q. v. deniqz: ꝛ. lxxxi. diſ. cū oīb⁹: ꝛ. ff. de ſolu. ſi alieni nūmi: ꝛ. ff. de mino. etiā. itē rōne difficilis ſepatiōis. ff. de neg. ge. cū eū actuz. ff. de admi. tu. l. tutorē q tutelā. ar. ꝟ de pe. di. v. ſūt q. ꝛ. c. ij. ꝛ. ff. ad. l. aql. ita vulnerat⁹. ff. de teſt. ture. duo ſunt ticij. ff. de manu. teſta. cum ex pluribus. Jo.

b ¶ Speciosa. xi. q. ij. anime defunctorum.

Bolende. Primo ꝑmittit abuſum: quē ſcōo tollī mandat ibi: mandamus. ab. ſi.

i ¶ Sepultura: ſepultura dr loc⁹ ſiue terra in q̄ fit ſepultura. ſi ī tali terra null⁹ vnq̄ fuit ſeplt⁹ nec alias ē loc⁹ ſacer vt cimiteriū licite pōt uēdi ꝛ ex ea ꝓciū recipi: qꝛ nemo ꝓpellēd⁹ ē ó ſuo bñficiū facē. x. q. ii. ꝑcarie. ꝛ q libet ſue rei moderator ꝛ arbr ē. C. mā. ī re mādata. ꝛ iuſtū ē vnicuiqz ſua ꝓmittē. C. de iudi. nemo exteri⁹. pōt ergo talis terra vēdi cū ñ ſit religioſa uel ſacra: ſz pur⁹ dr talis loc⁹. ff. de relig. l. ij. §. pur⁹ añt. ꝛ. C. e. ti. l. locū. ꝛ. xii. q. ij. aurū. ſi enī ī tali terra aligs ſeplt⁹ fuerit ꝛ de volūtate ei⁹ cui⁹ erat loc⁹ āmō ſacer fact⁹ ē. C. de relig. l. ij. ff. e. l. ij. §. ſz ꝛ ſi ali⁹. q̄re vēdi ñ ꝑt vel obligari: vt ī. l. ꝓdcā. C. de relig. l. ij. ꝛ. ff. de re diui. ſacra loca. ī fi. ꝛ. i. q. i. dcm̄ ē de tali terra poteſt hoc itelligi vl de terra cimiterij q̄ religioſa ꝛ ſacra dr: lz in ea null⁹ ſeplt⁹ ſit. ar. ff. ó rei vē. q̄ religioſis: ꝛ. xvi. q. iiij. gſqs: ꝛ. c. ſic ātigt⁹. ꝛ talis terra vēdi ñ pōt. xiii. q. ij. q̄ſta ē ꝛ. c. ꝑcipiēdū. itē dr ſeplt⁹ offm̄ ſeplture qō ſi alr vēdi nō pōt ſi deri ci ad hoc teneant cū hēant bñficiū ab ipſa eccl'ia: imo ſimoniā cōmittūt. j. de ſimo. ñ ſatis: ꝛ. c. cū in eccleſie corpe: ꝛ. xiij. q. ii. ī eccl'iaſtico. ꝛ. c. q̄ſta ē. Si ꝫo nō teneant ad hoc rōne bñficij pōt inde accipere preciuz: qꝛ de ſuo hoc facere nō tenent. xij. q. ij. charitatem: ꝛ. ſ. de pſcrip. cū ex officij.

k ¶ Exigē: lz clerici exigē ñ poſſint: laici tñ cōpelli pōt pias ꝛ laudabiles ꝓsuetudines obſuare ſique ſup hoc fuerūt. j. de ſimo. ad aplicam. multa eni ihoneſte petunt que hōeſte recipi pōt. xxiij. di. ó eulogijs. xiij. q. ij. q̄ſta eſt. i. q. ii. placuit: ꝛ. c. ꝓpio. ff. de var. ꝛ ex or. cog. l. i. §. eſt qdem.

P Arochiano. Diuiditur qꝛ due ſunt pres. Scōa ibi: ſed eius. ab. ſi.

l ¶ Incēdio. Incēdiarij utruz ſint ipſo iure excōicati dicetur. j. de ſentē. excō. tua nos.

m ¶ Eccl'iaſticas: iſti ipſo iure ſunt excōicati. xv ij. q. iiij. ſi quis ſuadente.

n ¶ Violatiōe: violatores eccl'iarū ñ ſūt ipſo iure excōicati: ſz tāḡ ſacrilegi excōicandi. xvii. q. iiij. ſiē ātigt⁹: ꝛ. c. figs domū. idē ē ſi gs res eccleſie ſuadat tanḡ ſacrilegus excōicet. ſ. de fo. compe. conqueſtus.

o ¶ Juxt formaz: De q̄ bēs. j. de ſen. ex. ex tenore: ꝛ. c. cum deſideres. i. rñ. ꝛ. c. a nobis.

p ¶ Denegari: quia ex quo cōicamus ei viuo ꝛ mortuo cōicare debem⁹. ſ. co. ex pte. ꝛ. xxiij. q. ij. ſane. item ē b ar. cui vnuz ſacramētū cōcedit vel negatur ꝛ alia intelliguntur ꝓceſſa vl negata. v. di. ad ei⁹. xcv. di. illud. ꝛ. xiij. q. ii. c. vl. ꝓ. j. de torne. ca. i. ꝛ. j. de rap. ſuper eo. ubi ꝓcedit penitentia ꝛ euchariſtia ꝛ tñ denegat eccleſiaſtica ſepultura: ſed illud fit ad terrorem aliorum.

q ¶ Sz ei⁹ bēdes: ſimilez caſuz bēs. j. de rap. ilr is ꝛ ita ex hoc. c. ꝛ illo ꝑz qꝫ bēdes ꝓueniunt ex maleficio defuncti lz nihil inde puenerit ad eos q̄uis lis ꝓtestata nō fuerit cū ōfūcto: cū ad eos bōa defūcti puenerit: ut ꝟ dic̄: ꝛ. xvi. q. vi. ſi epz. j. de vſu. tua nos. ꝛ in

---

mīliū ſolidoꝝ ꝓni ſatisfaciāt memorato: cū ꝓstet eos a parochiānis[a] ei⁹ illos ſolidos recepiſſe niſi ſit ſufficiēter oñſuz: qꝫ eoꝝ oblati vel cōuerſi fuiſſent. Et ſdēqz ꝓterea duximus iniūgēdū: qꝫ niſi ꝓbauerit qꝫ gu. pochianus ꝓnis q fuit interfect⁹ ī cāpis: apō ipos elegerit ſepulturā vniuersa q̄ ipi⁹ ītuitu ei⁹ recepūt: ꝓni reſtituant mēorato: alioqn q̄rtā ptē ſolūmō reſtituere tenentur: p illis vero quos ꝓstat ifra ānos[b] legitimos deceſſiſſe: q̄ ſepulture eoꝝ gra receperūt reſtituant vniuersa. I Dē archiepō turoñ.

¶ Caſualiter mortuus ꝓuari nō debet eccleſiastica ſepultura.

Ex pte parētū. m. nob ē ītimatū: qꝫ cū nobilis vir dñs de iſula butardi eidē poſuiſſet iſidias quaz ſollicitauerat ſepe de ſtupro: ꝛ ipa gartionib⁹ q eaz rapere nitebant ſup quēdā pōtez occurreret: tandē fugiens manus illoꝝ in ānē de pōte cadens fuit cāu ſubmerſa. Quocirca mādam⁹ q̄ten⁹ cū illa ñ ſpōte[c] ꝑcipitauerit ſe de pōte: ſz ſic ſuperi⁹ eſt expreſſum caſu ceciderit: corp⁹ eius tradi facias eccleſiaſtice ſepulture: preſertiz cū exhoneſta cā fugiſſe noſcat: ꝛ cui cōicabat[d] viuēti: cōicādū ſit iā ōfūcte

I Dez nidroſien. archiepiſcopo.

¶ Si oſſa excōmunicatoꝝ ſunt ſepulta in eccleſiaſtico cimiterio ꝛ diſcerni poſſunt. debent exhumari ꝛ proijci alias ſecus.

Sacris eſt canonibus iſtitutuz vt qbus ñ cōicauimus viuis nō cōicemus[e] defūctis: ꝛ vt careāt eccleſiaſtica ſepultura: q ꝓus erant ab eccl'iaſtica vnitate ꝓciſi: nec ī articulo mortis eccleſie recōciliati fuerint. Uñ ſi ꝓtingat interdum qꝫ vl excōicatoꝝ corpora ꝑ violētiaz aliquoꝝ vel alio caſu ī cimiterio eccleſiaſtico tumulent: ſi ab aliorum corpib⁹ diſcerni poterūt. exhumari[f] debēt ꝛ ꝑcul ab eccl'iaſtica ſepultura iactari. Quō ſi diſcerni ñ poterūt expedire ñ credimus. vt cum excōicatoꝝ oſſib⁹ corpa extumulētur fideliū. cū lz non obſit iuſtis ſepultura nulla vel vilis ipijs tū eccleſiis vel ſpecioſa[h] non ꝓſit.

I Uno. iij. epō magalen.

¶ Terra cimiteriata ꝓ ſepultura vendi non debet.

Abolende ꝓſuetudinis puerſitas apud mōte peſſulan. vt dr̄ inolenit. vt decedēt⁹ ñ ꝓus p mittat effodi ſepultura[i] quā ꝑ terra ī q̄ ſepeliendi ſūt certū ꝓciū eccleſie ꝓſoluat. ꝛ ifra. Mādam⁹ q̄ten⁹ cū loci dioceſan⁹ eriſtas. inhibeas clericis ne quicquam oīno preſumant exigere[k] hac de cauſa.

G Rego. ix. epō. n.

¶ Excōmunicatus qui per ſuum preſbyterum fuit abſolutus ī morte in cimiterio ſepelliri debet ꝛ ad ſatisfaciendum cogūtur heredes.

Parochiano tuo. quierc̄ōicatus ꝑ manifeſtis exceſſib⁹ videlz homicidio: icēdio[j]. violenta manuū iectiōe in ꝑſonas eccl'iaſticas[m]. eccl'iarū violatiōe[n] vel iceſtu fuit. dū ageret ī extremis p pſbyterū ſuū iuxta[o] formā eccleſie abſolutus: ñ debēt cimiteriuz ꝛ alia eccl'ie ſuffragia denegari[p]. Sed ei⁹ heredes[q] ꝛ ꝓpinqui ad quos bona p uenerūt ipſius: vt ꝑ eodem ſatisfaciant. cen. ſunt ec. compellendi.

Rica De parochijs ꝛ alienis parochianis.

Ex concilio aphricano.

¶ Inter epm̄ ſubſtitutū epō bñticō ꝛ ipſum epm̄ bñticū reuerſuz ꝛ ex diſpēſatiōe receptū diuidit epiſcopatus mō hic expreſſo.

I epiſcopus[r] ex donati-

---

tellige bē dē ec bē dis bē dē. ff. de ver. ſi. bē dis. ſic bēs bē dis teſtatoris eſt bēs. C. de bē. iſti. l. vl. nā ſm leges bēs tenet ꝺditiōe furtiua. ff. de cōdi. fur. ſi ꝑfure. §. ſi ꝺditio. In caſu etiā tenet filiꝰ ꝑ pſe lz ñ ſit bēs. C. de ꝑ mipillo. cū ex ſola. li. xij. q̄libet enī actio ad bē dē ꝛ aduerſus bē dē tranſmittit. C. de ꝓbē. ꝛ ꝓmi. ſti. veteris: ꝛ. l. vl. C. vt actōes ab bē dib⁹ ꝛ ꝓtra here. ici. l. vna. ꝛ ī delictis lz ad bē dē nihil puenerit. ar. i. q. iiij. §. itez pctō iſrahelitaꝝ vl iſmahelitaꝝ. ó. marie. cuz ex eo vtilitas deferat ignorantī tñ ſm leges ñ tenet bēs ex delicto defūcti niſi ꝙātū ad ipm puenerit vel niſi lis ꝓtestata fuerit cū defūcto. C. ſi ex delic. defū. l. i. ſz ex Jctu vel quaſi defuncti bēs indiſtincte tenet. ff. de ac. ꝛ ob. ex depoſiti. ꝛ. ff. de reg. iu. ad ea in fi. §. in Jctibus. niſi in duobus caſibus vnus eſt. ff. ſi menſ. fal. modir. l. ſi duobus. §. vlt. alius eſt. ff. de tributo. illud. §. vl. Ber.

Rica De parochijs. Supra viſuz ē de quodā iure pochiali qō cōſiſtit in funerādo. Sz qꝛ poterat dubitari de alijs viribus parochialibus ideo ſubijcitur iſta rubrica. ab. ſi.

I epiſcopus. Habet qnqz dicta ad idem tendentia q̄ patent in ter. ab. ſi.

r ¶ Si epūs: Caſus ſic pōt pōi. epūs alicui⁹ ciuitatis cū magna ꝑte plebis incidit in hereſim donatiſtaruz. vñ ſunt ꝓciſi ab eccleſia. in plebe reſidua

ꝓstitut⁹ est nouus epꝰ ꝓore reuertente ad fidē: tū ꝓ multitudine sequentiū eū: tū ꝓ utilitate dispensaꝝ cū eo vt dignitatem recipiat: ſz qz alter canonice ordinatus est nō ꝺz ex toto deponi sed iter se diuidant oia vt patet in lra. rñ. hodie vero nō fieret talis dispensatio ⁊ nō cōtinet ius. hoc. c.

r ¶ Epꝰ. i. epatꝰ ⁊ sic ponit ꝓtentū ꝓ ꝓtinēte ⁊ ecōuerso ꝓtinēs ꝓ cōtento de ꝓse. di. ij. cuz omne. r.

a ¶ Donatistis. qō ꝺꝛ in isto. ca. dispensatiue dcm̄ est. xxiij. q. iiij. ipa pietas. Ber.

b ¶ Conuersus: cū aliꝰ episcopus i illo epatu iā erat creatus. Lau.

c ¶ Diuidant. ſ. villas vt parochias vel plebes.

d ¶ Partes. i. eccles nomine enim partis diuidia intelligitur. ff. de ẏ. si. nomē. ff. de vsu. etiā ptis.

e ¶ Minor: no. meliorem ꝓditionem minoris.

f ¶ Elegerit: vt si pares sint cōpetitores mulieris mori bꝰ ⁊ genere is potior estimetur quem sibi consulēs mulier approbauit. C. de nup. vidue.

g ¶ Plurimorū. lxv. dis. c. i. ij. ⁊. iij. ⁊. s̄. ꝺ his q̄ fi. a ma. par. ca. c. j. ⁊. s̄. de elec. licet. i fi.

h ¶ Tpis: hoc iō ꝺicit qz ꝓsumit citius mori. xiij. q. ii. illud. ⁊ in hoc est melioris conditionis.

i ¶ Deputet: qd si nō conueniēt inter se alternis annis ꝓcipiēt redditus. ff. cōi ꝺi. l. cōi diuidūdo. §. cum de vsufru. Lin.

k ¶ Dt dñicis: si alteriꝰ alienus parochianꝰ ꝺꝛ: ſz ibi cōparauerit domum non causa habitandi solā enī hītatiōez cōparet i aliena ciuitate nō facit domiciliū. ff. ad municip. libertꝰ. §. solaz. secus si in vtraq; cā inhabitandi. ff. e. assumptio. Lin.

l ¶ Cōtempto: bñ ꝺixit cōtēpto: qz ex iusta cā absens bñ pōt audire diuina in ecclesia ad quam venerit: ar gu. viij. q. j. epi. vel pſbyteri. xcj. ꝺi. c. vlt. ⁊ ē sīle ꝺe. di. vj. placuit. lxxj. dis. si primatꝰ: ⁊. ix. q. ij. p totum. Ber.

m ¶ Dallus: ꝓsumat ni si eo domiciliū trāstulerit. C. de incol. ⁊ vbi quis domi. ba. si in patria. li. x. ⁊. j. co. significauit.

n ¶ Ordinare: sic. ix. q. ij. per totum: ar. s̄. xxv. dis. plectus. vbi ꝺꝛ q archidiaconus pōt iudicare sed nō ordinare. Illud sic exponē sicut epꝰ nō pōt alienum parochianum ordinare: sic nec iudicare. secꝰ ē de iferioribꝰ iudicibꝰ sīc sunt archidiaconi ⁊ ceteri plati q pñt iudicare ſz nō ordinare. Et ita ar. hēs ꝺ q ſnia a nō suo iudice lata ñ tz. s̄. de iudi. at si clerici vbi de hoc: ⁊. C. si a ñ cōpe. iudi. l. ij. ⁊. s̄. de cōsue. ad nram: nisi i casibꝰ qui notant. s̄. de fo. compe. cū sit generale.

¶ Super eo. Cōis diuisio. Secūda pars ibi: rñdemus. ab. si.

o ¶ Coberet. ꝓcipaliter sīc itelligit illō: q̄ religiosis adherēt religiosa sīt vt. ff. de rei ven. q religiosis: ⁊. ff. de ẏhē. emp. i modicis. Lin.

p ¶ Per canones: q ꝺicūt q limes ꝑscribi nō pōt ne puinciaꝝ termini nō confundant. xvi. q. iij. qcūq; ⁊. c. ſz i regul. ⁊. c. iter memoratos. qō ꝺicit pochiaꝝ exponūt gdā. i. epatuū nā canon ꝓdictꝰ qcūq; de puincialibꝰ limitibus tm̄ loq videt: ſz ꝑm hoc ñ traditur aliqd de capellis: sed ꝺius videt q̄stionē tm̄ fuisse ꝓpositā de parochijs: nā canones ꝓdicti loquuntur de diocesibꝰ. i. epatibꝰ ⁊ qō ꝺicit sicut i puincialibus pōt exponi. i. epatibꝰ. ſz idē itelligo in limitibus epatuū ⁊ parochiaꝝ: ⁊ puinciaꝝ ex quo ibi distincti sunt fines ꝓscribi ñ pñt per iura ꝓdicta: cū eadē ratio sit in oībus ⁊ q idem sit in omnibus patet satꝭ ex hac decret.

q ¶ In vtroq; : ar. q idez iuris ē in minoribus qō in maioribus ar. s̄. ꝺ ꝓbē. maioribꝰ: ⁊. s̄. de ap. c. de appellationibus. Item ar. q de filijbꝰ filē ꝺz eē iudicium. s̄. de rescrip. iter ceteras: ⁊. s̄. de trāsla. iter corporalia. ff. de le. ñ pñt. Item ar. q vbi est eadē rō idē ꝺz esse ius. s̄. de ẏsir. vti. cuz dilecta: ⁊. s̄. de cōsti. translato. ⁊ c. nā ẏcupiscentiā: ar. ⁊. ff. ad. l. agl. illud: ⁊. C. ad. l. agl. l. fi. b.

¶ Significauit. Due sunt partes. Scōa ibi: fraternitati. ab. si.

r ¶ Hitatores: qz translato domicilio subtracti sūt eoꝝ iurisditioni. s̄. de fo. cōpe. proposuisti. xiij. q. j. §. qz ergo. ⁊ ibi ꝺꝛ quis bfe domicilium vbi habitat. ff. ad municip. mūicipes. §. milesc. Sed videtur ẏdicere cōtrā ꝺam lex. ff. de sena. senatores. vbi ꝺꝛ q ꝙ senatores domiciliū habeant i urbe: retinent tm̄ ius in puincijs vñ sūt oriūdi. Sed illud vez est quo ad honores non quo ad onera. ff. ad munici. municipales. Lau.

s ¶ Prediorum. Ilo. q ꝺcime prediales regulariter illi ecclesie ꝺ bent dari: i cuius pochia predia sūt sita: ar. xvi. q. j. si qs laicꝰ: ⁊. j. de deci. qm̄: ⁊. c. cū cōtingat. sic ⁊ ciuitati tributuz soluēdū est vbi sūt agri. ff. de cēsi. forma. §. si ꝺo. psonales ꝺo decime illi ecclesie debēt dari in qua diuina audiant officia. xvj. q. j. q̄sti. ⁊ b in fi. idem ꝺicit. Sed qd ꝺ illis q i habitant ciuitatē ⁊ habēt predia ⁊ vineas exẽ q̄ nō sunt in pochia alicui? sed sita in termis ciuitatis: vī esse hoc in episcopi ptāte: ar. j. de deci. qm̄. qz ñ pñt negari qn sint in pochia eius nō tm̄ a rōne exẽtiz est vt rōne domicilij decime psoluant si consuetudo ita se hz: in talibus enī ẏsuetudo ꝓiudicat. j. de decimis. ad apostolice: ⁊. c. aliqbꝰ i fi. Ber.

Rica De decimis. Quia decime ⁊ ꝓmicie ⁊ oblationes sunt de iure parochiali ideo post rubricaz precedentem merito subijcitur ista. ab. si.

Decimam. Diuiditur qm̄ ꝓmo agit de quotitate ꝺcimaꝝ exprimens q̄ttuor genera ipsarū. Scōo de quotitate ꝓmiciaꝝ ibi: At ꝺo.

t ¶ Ad conuiuiū. xiij. q. j. §. bis ita. Ber.

v ¶ Diffinite: in qua quantitate dari deberent. Ber.

x ¶ Magistrorū: nota b arg. q opiniones magistrozuz sūt fouē de vñ. Inn. opiōnibꝰ magistroꝝ ñ vult derogare. s̄. de resti. spol. lras: ⁊. j. ꝺ sen. ten. excō. officij. Et ꝺicit ler q ius ẏstare nō pōt nisi sit aliqs iurisperitus p quez possit in melius ꝓduci. ff. de ori. iu. l. ij. §. post originem. Lau.

y ¶ Licebat: non licentia dispensationis, sed iuris cōmunis.

z ¶ Pentateuco: liber est sic dictus a penta qꝺ est qnq; ⁊ teca qꝺ est mandatū qz i vno volumine quinq; libri moysi cōtinentur.

a ¶ In ꝓmitijs: Primitie. n. tanq̄ debite exiguntur sicut ⁊ decime: ar. xvj. q. i. reuertimini. xxij. ꝺi. ꝓter ꝺ: ⁊. j. e. q̄ sit graue. Sed nunq̄ in pecudibꝰ ꝺatur prīo genitū. Aug. ꝺicit de ducentis vnū ꝺā dū loco ꝓmiciarum. Sed qd si tot non habeat capita: tunc soluat estimationem ſz q̄titatē illius numeri durū videret ꝺare

stis[a] ad catholicā vnitatē est cōuersus[b] eq̄lr iter se diuidant[c] eas: q̄ sicī uente fuerint: vbi ābe ptes[ꝺ] fuerint .i. vt alia loca ad illū: alia ad alium ptineant: ita vt ille diuidat q āpliuſ tpis in epatu ꝺz: ⁊ minor[e] eligat.

¶ Ꝺ si forte vnꝰ fuerit locꝰ ad euz ptineat: quē plebs elegerit[f]. ¶ Sz si antiq catholici suū voluerint ⁊ illi suū q ex donatistis ꝙuersi sūt pluriorū[g] voluntas paucioribus p̄ferat. ¶ Si āt ptes eq̄les sunt maioris tpis[h] epo deputet[i]. ¶ Si autem ita plurima loca iueniunt in qbus ābe ptes fuerint: vt ñ possint eq̄lr diuidi: velut si i ipari nūero fuerit distributis locis q parē bñt numeruz qcūq; locꝰ remāserit: hoc in eo fuet qꝺ dcm̄ ē: cū ꝺ vno loco supi⁹ tractaret. ¶ Ꝛ cōcilio maneteñ.

¶ Presbyteri pochiales dñicis diebus ⁊ festiuis pochiāos alienos ad missaz admittē ñ ꝺñt. ñ ex cōtēptu ad eoꝝ eccleſiā accedūt.

Ot dñicis vel festiuis diebꝰ p̄sbyteri añquā missā celebrent plebē iterrogent: si alteriꝰ[k] pochianus in ecclesia sit: q ꝓpꝛio ꝙtēpto[l] p̄sbytero ibi velit missam audir quē si iuenerint statim ab ecclesia abijciant. ¶ Hrianus papa.

¶ Epꝰ parochianum alterius sine ipsius licentia ordinare non pōt nec cum aliter iudicare.

Dallus epꝰ alteriꝰ pochianuz iudicare presumat[m] ⁊ infra.

¶ Mā q eū ordinare[n] ñ potuit nec iudicare pōt. ¶ Rbanus. iij.

¶ Fines pochiaꝝ de qbꝰ cōstat vt finibꝰ coberētia ꝑscribi nō pñt.

Sup eo vero qō apꝰ vos itellexim⁹ ꝺubitatū: an qō ꝺ finibus ⁊ bis q̄ finibꝰ coherent[o] nō prescribendis statutum per canones[p] esse dignoscitur: sit in pochiaruz limitibꝰ sicut in ꝓuincialibus admittendum. ¶ Rñdemus q bene videtur in vtroq;[q] ꝙuandum si fines legitima ꝓbatiōe vel alias ꝺubitata fide cōstitit ecclesiastica ordinatione statutos. ¶ Elestinus. iij.

¶ Si parochianus seu diocesanꝰ domicilium trāsfert ꝓmus prelatꝰ i eo intra episcopalia seu diocesana fibi nō vindicat decime tm̄ ꝑdiales illius parochie fibi ꝺebent nisi alteri ꝺebeant ex cōſuetudine.

Significauit nob acoñ. epꝰ q cū post recupatōez acoñ. ciuitatis ad hitandū in ea se quāplurimi ꝙtulissent: q añ generalem occupationem terre scē i alijs ciuitatibꝰ regni hierosolymitāi elegerāt māsionē: ⁊ infra. ¶ .F. r. mādam[r] q̄tenus ꝑdictorū locoꝝ ꝓlatos vt sibi nullaz in predcōs acoñ. hitatores[s] iurisditionē vsurpēt: nec ab eis tpalia exigant: qbus spūalia non ministrant: distinctione q̄ ꝙnēit cōpellatis: ita q; si de agris i eorum parochia ꝙstitutis fructus ꝓcipiunt: ⁊ in vltramarinis ptibꝰ rōne ꝑdiorum[t] decime psoluunt: deinceps eis ipsas cū integritate psoluāt dicto vero acoñ. tanq̄ ꝺiocesano suo cogā tur de ꝺecimis respondere.

Rubrica De decimis primitijs: ⁊ oblationibus.

Hieronymus super ezech.

¶ Exprimit q̄ttuor genera ꝺeciarum que ex veteri lege ꝺebeantur.

Decimā partez oīum fruguz leuitice tribui ppꝭ ex lege ꝺebebat. Rursus ex ipis decimis leuite hoc ē iferioꝝ mīstrorum gradus decias ꝺabāt sacerdotibꝰ erant quoq; ⁊ alie decime q̄s vnuſ qſq; de populo iſrael i suis bonis ſepabat vt comederet eas cū iret in tēplū i vrbe hierusalem ⁊ i vestibulo tēpli sacerdotes ⁊ leuitas ad ꝙuiuiū[u] inuitaret. Erāt aūt ⁊ alie q̄s paupibꝰ recōꝺebant. ¶ At vero primitie q̄s de frugibꝰ offerebant si erant spāli nomine ꝺiffinite[v] ſz offerentiū arbitrio derelicte. Traditionē quoq; accepim⁹ hebreorum non lege perceptam: sed arbitrio magistrorum[x] in olitā qō q plurimuz. xl. partem ꝺabant sacerdotibus q minimuz. lx. iter. xl. ⁊. xl. licebat[y] quod cunq; voluissent offerre. quod igitur in pentateuco[z] ꝺubiuz derelictū est hoc specialiter ꝺiffinitur ꝓpter sacerdotum auaritiam: ne ampliꝰ a populo exigant i primicijs[a] offerendis.

Ascalis secundus.

primogenitum si forte nō haberet vltra duo capita vel tria alʒ minimum esset si haberet quadraginta vel qngenta siue mille. Lau.

a NOnum genus. a clericis: ꝺ intellige de dote ecclesie de qua clerici non ꝺbēt dare decimas: vt. xvj. q. j. q̄sti. sed de predijs ꝓprijs siue patrimonialibus clerici debent soluere decimas: vt. xvj. q. j. si quis laicꝰ ꝛ hic. siue predia sint in ꝓpria parochia clericorum siue ī aliena. Ber.

b CAd leuitis. s. patribus: qm̄ sūmis sacerdotibus inferiores decimas solucbant. s. eo. c. prori. vel non accipiebant leuite a leuitis quibus spiritualia non ministrabant. t.

c CDebent: videt ꝺdicere principio sed intellige principium. c. de dote ecclesie. vt viri qꝺ ꝺ dicit intellige de patrimonialibus vel posses itelligere qꝺ ꝺ dicit de clericis coniugatis: qui ab alijs clericis spūalia recipiunt: ꝛ hoc innuit littera: ꝛ ita planum est. Ber.

Ex multiplici. ꝓmo ponit querela. Scꝺo iudicū datio ibi: vnde. Alb. si.

d CViueret: ꝺ simpliciter ꝛ pure facta fuit cōpositio super decimis ergo de oībus presentibꝰ ꝛ futuris intelligendum ē: vnde si postea alias possessiones monachi acquisierunt sub eadez compositione intelliguntur. ī. de priuile. quia circa.

e CQuietas clamauit: argu. qꝺ rebus nondum habitz possit qs renunciare. ff. de acqui. here. is qui. ar. ꝺtra. ff. de reg. iu. q pōt. Solu. non pōt quis renunciare turi antequā sibi cōpetat: vt ibi dr: pacisci tamē pōt: vt. ff. ꝺ pactz. ꝛ bef. §. filiusfamilias: ꝛ. C. de pac. l. j. ꝛ hoc ꝑm intentionem. r.

f CIntentionis: no. ꝑm intentionem domini pape ꝓuilegiuz fore intelligendum: sic etiam rescriptum quo conceditur beneficium. s. de preben. c. vlti. ꝛ. s. de rescriptis. mandatum. Item arg. qꝺ papa per suum priuilegium siue rescriptum non vult facere alicui preiudicium. s. de offi. ord. licet: ꝛ. s. de vsupal. ex tuarum: ꝛ. s. de offi. deleg. super eo. ꝛ hoc ideo est hic quia priuilegium illud fuit tacita veritate impetratum: vnde nō valuit qꝺ si direisset priuilegium non fuisset concessuz. s. de rescrip. super litteris.

g CEandem cōuentionem. Et ita patet qꝺ conuentio potest interuenire in spiritualibus saltez inter ecclesiasticas personas. ī. eo. suggestum: ꝛ. c. nuper abbates: ꝛ. s. de transact. c. ij. sed ad hoc vt compositio sit perpetua debet auctoritas episcopi interuenire: vt. s. de transac. decetero: ꝛ. c. ij. alias erit personalis: vt. s. de transac. veniens. ꝛ hic fuit cōpositio ꝑsonalis: qꝝ auctoritas superioris non interuenit. vt ꝓz ex eo qꝺ dicit. s. qꝺdiu viueret: ꝛ sic in vita sacerdotis tantum durauit cōpositio.

b CContineat: nam si de compositione facta fuisset mētio in ꝓuilegijs ꝛ ex certa scientia papa derogasset huic cōpositioni: ar. s. de rescrip. nōnulli: ꝛ. ī. de capel. mo. ex parte. Ber.

Omissum. ꝓmo ponitur q̄rela. Secundo iudicis datio ibi: ea pp. Abbas siculus.

i CMonachi: non dicit hic de quibus monachis. vnde si intelligis. ca. de cisterciēn. loquitur de possessionibus quas non excolunt suis sumptibꝰ ꝛ laboribus de quibus debent soluere decimas. ī. eo. ex parte vel forte per subtractionem illarū decimarum parochialis ecclesia enormiter ledebatur: quod esse non debet. ī. de ver. signi. quid per nouale: argu. C. de preci. ımpera. offe. quotiens rescripta. Si vis intelligere de alijs monachis planum est qui decimas soluūt nisi ꝺ noualib⁹ cultus suis sumptibꝰ ꝛ de nutrimētis aīaliū. ī. c. ex pte.

k CIntegritate: sic. ī. e. c. pri. ꝛ. c. nō est. ꝛ. c. cuz hoies: ꝛ. c. tua nobis: ꝛ. xvj. q. j. si qs laicꝰ. ff. de pub. ꝛ vecti. imperatores. Ber.

l CPascuis: Que ergo dicuntur noualia a quibus omnes religiosi sūt exempti: dicas qꝺ illa dicuntur noualia quorum non erat memoria qꝺ culta fuissent. ī. de verborum significatione. quid per nouale. ꝛ que prius erant q̄si inutilia: vt mōtana paludes: vnde parochialis ecclesia nihil ante percipiebat vel ita modicum qꝺ sine lesione poterat amittere illud: ꝛ ita ista pascua non erant prius inutilia vl arca siue domus. vnde non deberent dici nouallia per. ca. quid per nouale.

m CPeruenit: molendinorum: etiam si sit ad uentum. ī. e. ex trās missa.

n CFeno: de omnibꝰ enī que fidelis homo acquirit debet soluere decimas. ī. eodem ex transmissa. ꝛ de venatione ꝛ de militia. ꝓ. xvi. questione. j. decimas: ꝛ questione. vij. quicūqz. Ber.

o CLana: in pecudum fructu lac lana qz fructꝰ habetur. ff. de vsur. l. i. ī pecudum. ꝛ insti. de re. diui. §. in pecudum.

p CDecimos: ex apibus ꝛ omni fructu licite acquisito. ī. eodem ex trās missa. siue de animalibꝰ. s. ca. prori. siue intuitu ꝑdiorum siue intuitu persone. s. de paroch. c. vltimo ꝛ. ī. eodem pastoralis. Ber.

Cum homines. ꝓmo ponit factuz reprehensibile. Secundo corrigi mandat ibi: mādamus. Alb. si.

q CParochiani: arg. decimas esse dādas illi ecclesie vbi quis accipit ecclesiastica sacramenta etiaz prediales: tamen contrariuz est verum qꝺ prediales potius dari debent illi ecclesie in cuius territorio sita sunt predia. s. tit. primo. c. vltimo. nisi consuetudo in contrarium esset. ī. e. cū sint homines. Ber.

r CNon decimatis: ꝺ omnibus enim satis ꝛ plātatis ꝛ ꝺ omnibus fructibus possessionum ꝛ animaliuz ꝛ oīb⁹ fructib⁹ rōne ꝑdiorū ꝓuenientib⁹ nullis expēsis deductis decime sunt soluēde. ī. e. non est in ptāte: ꝛ. c. tua nobis. De alijs ꝺo que ꝓueniunt ex negocio ꝛ artificio deducende sunt expense. ꝛ de residuo persoluenda decla. ī. eo. pastoralis.

s CFructibus collectis. i. ꝓcius ꝛ cōpetentius solui ꝑñt. qz tardius dare peccatū est. xvj. q. j. decime. ꝛ qui non fecit statim in mora intelligit: vñ periculū decimarum ad ipm̄ spectat. ff. de le. i. l. cū res. §. vlti. ꝛ. s. de cōmo. c. vno. sed qd si sacerdos tūc recipere noluerit nō est periculum illi⁹. ff. ꝺ solu. qui decē. si tñ postea sacerdos voluerit recipe rursus icipit eē rusticus in mora. ff. de ac. emp. ꝛ ven. si p ēptorem. §. qꝺ si. ff. de no. ope. nū. ꝓt. §. pe. ff. quoz le. l. ii. §. vl. sp enim posterior mora nocet ei p quē fit. ff. ꝺ peri. ꝛ cōmo. rei ven. illud. ff. de vsur. debitor. ala.

t CSatisfactionē: sic. xvj. q. vij. qcūqz: ꝛ. c. oēs decime: ꝛ. q. i. si monachꝰ.

Non potest congrue summari propter varietatem lecturarum.

DOnum genus exactiōis est: vt clerici a clericis[a] decimas exigant: cū nusquā in lege dñi hoc legamus: nō enim leuite a leuitis[b] decimas accepisse legunt: illi ꝓfecto clerici qui a clericis spiritualiuz ministerioz labores accipiunt decimas eis debent[c].

HAdrianus vigor. ꝛ berfor. epis.

CCompositio super decimis nō tollitur per priuilegiū sequens si ꝺ illa mentionem non facit.

EX multiplici ꝙuestione. v. ꝑ sbyteri accepimus: qꝺ cum inter abbatez de brudeia de consensu totius cōuentus ꝛ ꝑdictum ꝑsbyterum talis interceserit ꝙuētio scripto monachoz autētico roboꝛato qꝺ monachi dicto ꝑsbytero ꝛ ecclesie sue de blado ꝛ vniuersis legumi nibus quandiu viueret[b] decias soluerent: exceptis minutis decimis quas idez ꝑsbyter qetas[c] clamauit idem abbas a nobis priuilegiū obtinuit: vt de laboribus quos ꝓprijs manibus aut sumptibus excolūt nulli decimas soluere tenerētur: ꝛ ī fra. CVnde q: nō fuit nr̄e intentionis[f] per priuilegiū nostruz ꝙuentioni derogare predicte: mādamus q̄ tenus abbatem ꝛ mōachos: vt eādem cōuentionem[g] non obstāte dicto ꝑuilegio: nisi de ipo cōtineat[b] i eo inuiolabiliter teneāt ꝛ obseruēt: vel ex inde secutum pacifice conueniant ap. postpo. compellatis.

IDem thome cantuari. archiepiscopo.

CMonachi tenētur soluere decimas ꝑdiales de ꝑdijs nouiter cultis de qb⁹ decime ꝑus soluebant.

QOmmissum est nobis: ꝛ infra. ꝓuenit ad nos[i] qꝺ mōachi de bosse ecclesie sancte marie in cuius parochia commorantur: ꝺ cimas ex integro non persoluunt. CEa propter mādamus quatenꝰ eos: vt decimas de terris cultis in quibus olim domus cōstructe fuerant prefate ecclesie cum ea integri tate[k] persoluant: qua prius quam in eadem parochia morarent solue bant: persolui ꝙpellas. Et sicut etiam de pascuis[l] olim decime persoluebant: ita nunc de eisdem ad frugum fertilitatem trāslatis decimas volumꝰ absqz diminutiōe ꝑsolui.

HLexāder. iii. cantuarien. archiepō ꝛ eius suffragañ.

CPer excōmunicationem compellitur qs ad soluēdas decimas ꝺ molendinis ꝛ alijs hic contentis ꝛ i. c. sequēti. b. d. cum sequenti.

PEruenit ad nos ꝛ infra. CMandamus quatenꝰ parochianos vestros monere curetis ꝛ si opus fuerit sub excōmunicationis districtione cōpellere: vt de ꝓuentibus molendinoz[m] piscariarū feno[n]: ꝛ lana[o]: decimas ecclesijs qbus debentur cum integritate persoluant.

IDem. vintonien. epō.

CSūmatū est cū precedēti ꝛ ꝺcla ra vt in precedenti dictum est.

DAncios ꝛ infra. CMandamus quatenꝰ parochianos tuos de apibus[p] ꝛ de omni fructu decias persoluere. ec. dis. cōpellas.

IDē exonien. epō.

CDecima fructuum statim cum collecti sunt solui debet non deductis expensis.

QUm homines de bortoñ. de frugibus. ix. partibus sibi retētis decimam ecclesie cuius parochiani[q] sunt sine diminutione soluere teneantur ꝛ antequam id faciant seruientibus ꝛ mercenarijs suis de frugibus non decimatis[r] debita totius anni pro ꝓuitio suo impendant: tunc demum de residuo decimam persoluētes. CMandamus quatenus eos cogatis vt decimam statim fructib⁹ collectis[s] per soluāt: atqz de subtractis ꝛ retētis dignam satisfactionem[t] exhibere ꝓcurent.

IDē monachis de neudesi.

CPriuilegiati sup decimis non soluendis de his ꝑdijs q̄ ab alijs concludunt decimā soluere tenent

DIlecti. Communis diuisio. Secunda pars ibi: Unde. Alb. si.

a ¶ Cõduxistis: si ꝓpria nõ sufficiũt licitũ est clericis ꝓducere aliena ꝓdia: ut h pz in auc. de san. epis. aliud col. ix. & sic nõ obstat q̃ consueuerũt signari pro ꝓris. ſ. ne cleri. vel mona. c. i. ij. & iij. & lxxvi. di. puenit. b.

b ¶ Enormiter. Jn hoc casu ꝓdit̃ priuilegium. ſ. c. pri. ſ. de ver. sig. qd per nouale.

c ¶ Nec fuit intentiõis. forte hẽbant isti etiã monachi priuilegiũ ut de laboribꝰ suis decimas nõ darẽt sed istud priuilegiũ papa nõ vult extẽdi ad cõductitias possessiones: & sic dz ꝓsiderari scribẽtis intẽtio. ſ. de rescrip. mãdatũ. & c. ad aures: & ſ. de prebẽ. c. vlt. & c. cum cãm. xxv. q. iij. qõ scripsi. & ſ. c. iij.

d ¶ Cõponatis. Et sic cõpositio bñ põt fieri super decimis. de hoc dixi ſ. e. ex multiplici.

Suggestum. Cõmunis diuisio. Narratio & rõsio. Scda pars ibi: discretiõi. ab. si.

e ¶ Priuilegia: arg. qꝺ ꝑm diuersitatẽ tẽpoꝝ & varietatẽ rerꝝ priuilegia sũt variãda: ar. lriij. di. ſ. rex: & ſ. de ꝓsanguinitate & affini. nõ dz. risi. q. i. vidẽtes. Sed ꝓtra qꝺ priuilegia ꝓpetua firmitate ꝓstar debẽt. xxv. q. ii. c. i. & ij. Solu. qõ ibi dr vex est & generale qꝺ ꝓpetua sũt & imutabilia: ꝛ qꝺ h dr casuale est & cã noua supueniẽte bene pdit priuilegiũ. puta si quis abutat priuilegijs. ri. q. iij. priuilegiuz. & lxx iiij. di. vbi ista didicisti. Itẽ ꝑ delictuz cuiuz pdit priuilegiũ. xxv. q. ij. ita nos. Itẽ ꝑ negligentiã spacij. x. annoꝝ. ff. õ nũ di. l. i. Itẽ ꝑ ꝓcuratorẽ fem̃ de pbẽ. pro illoꝝ. & ſ. õ ꝓsti. cũ accessissent. & ſ. de priul. si de terra. Item cũ enorme iudiciũ alij ꝺducit: ut h: & ſ. de ver. signi. quid per nouale. & ſ. c. pri.

f ¶ Querelã ꝓponunt: vbi enim priuilegiũ ex post facto recidit ad iniquuz. ꝓncipis est estimatio. ff. de regu. iu. inde nerati. in fi. qꝛ bñficia ꝓncipalia ipsi ꝓncipes solẽt iterpretari. ff. õ vul. sub. ex facto si. lxiij. di. ſ. verum.

Ex parte. Communis diuisio. secunda ps ibi. sane. ab. si.

g ¶ Predecessores. ſ. paschalis. ii. & gre. xvi. q. i. õcimas. xii. q. i. qa tua.

h ¶ Laboꝝ suoꝝ. hoc intellige de ꝓprijs possessionibus & nõ de ꝓductis ad firmã. ſ. e. dilecti. qꝛ vo de decimis monachorũ varie loquũt iura: ideo no. qꝺ monachi in ꝓmitiua ecclesia decimas de ꝓdijs & laboribus suis tanq̃ laicis de ꝓductis. ar. xvi. q. i. alia cã. & c. generaliter: & xij. q. i. duo. in fi. vsq; ad tẽps paschalis. i. postea vo idẽ paschalis & ꝓciliũ magũnũ statuerunt qꝺ monachi nec religiosi nec aliq cõit vi uẽtes decimas de suis laboribꝰ soluerẽt. xvi. q. i. q̃sti. & c. decimas. Tpe vo ꝓcedẽte hadrianus papa solis cisterciẽ. hospitalarijs hyerosolomitanis & tẽplarijs ꝓcessit hoc priuilegiũ ut de laboribꝰ suis quos ꝓprijs manibꝰ excolũt decimas soluere nõ teneãt. Illijs vo monachis ꝓcessit decimas tm̃ õ noualibus q̃ colũt suis manibꝰ & de hortis & nutrimẽtis aialiũ istoruz: ut h dicẽ: & sic modo fuar. Et ita ẽ tenẽdũ qꝺ cisterciẽ. tẽplarij & hospitalarij decimas de suis possessionibus q̃s de suis laboribꝰ excolũt soluer nõ tenẽt: ut h dr. & i duobꝰ ꝓr. c. se. nisi pacto ad hoc teneant. ſ. eo. ex multiplici. uel nisi parochialis ecclesia enormit lederet. ſ. e. dilecti: & c. suggestum & ſ. õ vb. sig. qd p nouale. uel nisi soluẽdo renũciauerint priuilegio suo. ſ. de priule. accedentibus: & c. si de terra. Et h q̃ dicta sũt va sũt de monachis qui populũ nõ regũt: ſz si monachi habẽt ppẽtm bñ pñt recipe decimas psonales & prediales. xvi. q. i. moderamine. Hodie vo abbates cisterciẽ. et alij qui simul gaudẽt priuilegio de possessionibꝰ q̃s acqsierũt post ꝓciliũ generare uel decetero acgrũt solu ere tenẽt decimas. ſ. e. nup. & i De noualibꝰ. qd sit nouale dicit. ſ. de ver. sig. qd p nouale & ſ. de priuile. c. vlt. ubi de hoc

k ¶ Licet ꝓprijs manibꝰ. Et sic loquit de cisterciẽ. tẽplarijs & hospitalarijs qbꝰ hoc priuilegium concessuz est. ſ. e. & c. ꝓri. Ber

l ¶ Traditis: ad hoc enim nõ extẽdit priuilegiũ: nec ad illas q̃s cõducũt ab alijs ad firmã. ſ. e. dilecti. Et sic priuilegiũ intelligitur de ꝓprijs possessionibus quas colunt ꝓprijs sumptibus.

Audientiã. Narratio ponit prauam interpretationem quaz scõo reprobat ibi: mãdamꝰ istud. c. emanauit ad declarationez. c. ex pte. ſ. e. ab.

m ¶ Interptatiõe: & male qꝺ priuilegiũ pncipis largissime interpretãdũ ẽ. ſ. de vb. sig. olim. & de dona. cũ dilecti: & C. de bo. que liber. cũ multa. & i fi. ff. de cõsti. pn. l. vl. & ff. de re iudi. q̃dã ꝓsulebãt. & infamiã iuris incurrit qui priuilegiũ pncipis stricte iterpretat. C. de lega. l. ij. & vba calũniãda nõ sũt. ff. ad exhi. l. pe.

n ¶ Asserunt: & male: qꝛ si vbũ eẽt ambiguũ latissima eẽt interpretatio facienda. ff. de ꝓsti. pnc. bñficiũ vel ipse idẽ pnceps õberet suũ priuilegiũ iterpretari. C. de leg. l. vl. & ſ. de sen. ex. inter alia: & ſ. de iudi. cũ venissẽt. xi. q. iij. ſ. ex bis. & priuilegiuz aliquid debet concedere: alꝫ inutile esset. ſ. de priuile. in his.

o ¶ Intelligerem: ar. qꝺ a forma vboꝝ sine certa scientia nõ ẽ recedẽdũ. xxi. di. oino. ff. de le. iij. nõ alr. & xxi. q. i. ſ. quo virginibꝰ. C. õ cadu. tol. l. vna. ſ. si vo. & de ꝓb. di. iiij. figs ꝓbyter: & ſ. de trãsla. iter corpalia: & C. de pecu. eius q̃ libertatem meruit. l. vna. & xxviij. q. i. sic enim ver. cum vero dicit ego dico non dominus.

Quoniam. Primo ponit cõsultatio. Scõo rñsio ibi: rñdemus. Jn qua distinguit & ꝑm mẽbrum ꝓsequit ibi: alioquin. Alb. si.

p ¶ Parochiã. qd si sint insule: ꝓsiderãdũ est cui ꝓuincie adhereãt: & de illa prouincia sunt: & ibi debent decimas & ibi iudicent. ff. de iudi. insule.

q ¶ Tua pte. Ẽadez quã de antiqs pcipis & nõ maiorẽ: qꝛ si debẽt in his duplici iure cẽseri. xij. q. ij. qꝛ cognouim̃: & ſ. e. cuz in tua. & ſ. de cẽsi. ecclesijs. hẽ q̃rta. x. q. iij. vnio. vel intellige ꝑm diuersam ꝓsuetudinem locoꝝ. ſ. de sepul. certificari. argu. cõtra. ſ. eo. cũ ꝓtingat. vbi dicitur qꝺ de iure cõmuni ad parochiales

DIlecti filij abbas & frẽs sancte crucis sua nobis conquestione monstrarunt: qꝺ pdia vnde decimas & in magna parte sustentationẽ cõsueuerunt habere: a plerisqz laicis conduxistis[a] & recepistis ad firmam. ¶ Unde qm̃ ijdem fratres ex hoc grauantur enormiter[b]: nec fuit intẽtionis[c] nre aut antecessorum nostrorum vt de possessionibus quas conduxistis decimas non soluatis. Mandamus quatenus de pdijs que ꝓduxistis in paro chijs suis de quibus consueuerunt decimas percipere plenarie soluatis eisdem: vel cuz ipsis amicabiliter componatis[d].

I Dem abbati & fratribꝰ doloſi. ¶ Revocat priuilegium si ex post facto incipit enormiter nociuuz eẽ.

Suggestum est ex parte vestra qꝺ abbas & fratres monasterij de vrsiñ. decimas a vobis auferre conantur: & infra. ¶ Dis. v. mandamus quatenus cum predicto abbate & fratribus & super ipsis decimis componatis. nam quando romana ecclesia ordini vestro priuilegia[e] de decimis ꝺderat: ita erant rare abbatie vestri ordinis: qꝺ exinde nulli poterat de iure scandalum suboriri: sed nunc in tantum augmẽtate sunt ac possessionibus dita te qꝺ multi viri ecclesiastici ꝺ vobis apud nos q̃relam sepe ꝓponunt[f].

I Dem terracoñ. archiepo. ¶ Cisterciẽses templarij & hospitalarij decimam prediorum suorũ que ꝓprijs manibus aut sumptibus excolunt soluere non tenentur: alij vero religiosi non soluũt decimas de hortis & nutrimentis animalium nec de noualibus que ꝓprijs manibus aut sũptibꝰ excolũt.

Ex parte tua ad nos noueris peruenisse: qꝺ albi mõachi et nigri & quidam alij religiosi eccle / sias tue iurisditiõs redditibꝰ decimarum occasione priuilegiorum que sibi ro. indulsit ecclesia spoliare presumũt. ¶ Sane nolumus te latere qꝺ predecessores[g] nostri fere omnibus religiosis decimas laborum suorum[h] concesserant: sed prede cessor noster hadrianus solis fratribus cisterciensis ordinis et tẽplarijs & hospitalarijs decimas laboꝝ suorũ quos ꝓprijs manibus vel sumptibus colũt indulsit. ceteris vero: vt de noualibus[i] suis que ꝓprijs manibus vel sũptibus excolunt: & de nutrimentis aialiuz suorum: & de hortis suis decimas non persoluant. quem sumus super bis imitati. quare hi quibus indultum est hac occasione decimas de alijs rebus ecclesie sue non possunt subtrahere: vel sibi aliquid vlterius vendicare.

I Dem. ¶ Priuilegium sup decimis laborum non extenditur ad terras que alijs traduntur excolende.

Licet[k] de benignitate se. apo. sit vobis indultum: vt de laboribus quos proprijs manibus vel sumptibus colitis nemini decimas soluere teneamini: ꝓpter hoc tamen non est licitum vobis decimas ꝺ terris vestris subtrahere quas alijs traditis[l] excolendas.

I Dem ¶ Priuilegiuz super decimis laborũ etiã ea que non sunt noualia comprehendit.

Ad audientiam nostram. & in fra. Illud priuilegij capituluz praua quidam interpretatione[m] p uertentes: quo cistercien. indulgetur ne de laboribus quos proprijs manibus aut sumptibus excolũt aliquis decimas ab eis exigat: asserunt[n] qꝺ pro laboribus noualia intelligi debent: & infra. ¶ Mandamus quatenus nõ permittatis hoc fieri. nã si intelligeremus[o] tantum / modo de noualibus: vbi ponim̃ de laboribus: de noualibus poneremus.

I Dem brixien. epo. ¶ Decime noualiũ debentur ecclesie in cuius parochia surgunt. si vero nõ sunt in certa parochia debẽtur diocesano qui potest sibi retinere uel alteri ecclesie cõcedere.

Quoniam a nobis sollicitudo tua requisiuit: quid de decimis noualiũ tue dioce. tibi sit statuendum. ¶ Respondemus: vt si terre que arabiles sunt intra certam alicuius ecclesie parochiam[p] fuerint: decimas caruz tua parte[q]

ecclesias perceptio decimarum ⁊ ibi soluetur.

a ¶ Eidem ecclesie: Sed nonne debuntur vbi coloni recipiunt spiritualia. xvi. q. i. questi. Nñ. nō. quia decime ⁊ tributa debntur ratione prediorum ⁊ non personarum. ff. de publi. ⁊ vec. imperatores. xvi. q. i. si quis laicus: ⁊. c. decime: ⁊ j. eo. de terris. ⁊. ff. de censi. forma censualis. §. si vero quis.

b Parochianos: domino: ut. xvi. q. i. reuertimini: ⁊. c. decime sūt: ⁊. q. vij. omnes decime.

c ¶ Quasi debitū. Istud q̄si ñ est filiudinariū ꝫ expressiuū vi tatis. sicut illud: q̄si vnigenitū a pfe. ⁊ ex debito regruntur. j. e. tua nos: ⁊. c. grauē: ⁊. xvi. q. i. decime: ⁊. c. statuim⁹: ⁊. xlij. q. ij. qui oblationes.

Adhec. Primo recitat fcm: qō Scō reuocari mandat ibi: qm̄. Ab. si.

d ¶ Sanctuariū. viij. q. i. apostolica. ⁊. j. de iurepa. cōsuluit.

e ¶ Resignauerit: ⁊ ita laic⁹ decimas possidet ñ pt. xvi. q. vij. c. i. ⁊. §. de pscrip. cāmqz. ⁊ sic in feudū dari ñ pñt ōnouo. de hoc dicet. j. e. q̄uis. ⁊ ideo si ñ restituat dz excōicari.

f De terris. persoluēdas: is enīz ad quem spectat fructuū pceptio fructuū onera subire cōpellit. ff. de vsufru. si pēdentes. §. pe. ⁊. l. hactenus: ⁊. ff. de pac. iter debitorē: ⁊. ff. de censi formā. §. si vo qs. ⁊ ita rōe prediox soluet ōbēt ōcimas: ⁊ nō rōne personax: qz non sunt de corpore ecclesie. vnde psonales decimas non persoluant.

g ¶ Cōpellas. put tradit. j. de vsur. post miserabilē: ⁊. c. q̄to.

Quānis. Primo ponit fcm reprehensibile. Scō penā ibi: statuimus. Ab. si.

h ¶ Disponere: qō oio ei ñ ſz: qz de reb⁹ ecclesiasticis nulla ē laici sattributa ptās. xvi. di. bene qdē. xvi. q. vij. laicis. ⁊. §. ō cōsti. ecclesia. ⁊. §. de re. ec. non alie. cū laicis: ⁊. lxxxix. di. qm̄ i quibusdam: ⁊. c. iudicatuz ⁊ tales laici excōicādi sūt. xvi. q. vi. nullus laicox.

i ¶ Cōcesserit: Laici enim decimas sine pcō ñ pñt retinet. i. q. ſij. puenit. ⁊. j. e. phibem⁹. ſz nūqd pñt dari laicis in feudū? dicēdū ē q ñ qz decime sūt cib⁹ l domo dñi. xvi. q. i. reuertimini: ⁊. q. vij. decimas. debēt eis dari a quib⁹ spūalia recipiūtur. xiij. q. i. §. his ita. ⁊ ptercа feudū trāsit ad hēdes ſz ōcime nō. §. e. ad hoc. ⁊ ita laicis pcedi ñ pñt in feudū qz eas possidere ñ pñt. §. de pscrip. cāmqz: ⁊. xvi. q. vi. c. i. ⁊. i. q. iii. §. pōt. in ver. Itē decime deo mādāte tē. ⁊ hoc ideo: qz dant̄ intuitu diuini obsequij. xiij. q. i. §. his ita. ⁊. xvi. q. i. q̄sti. ⁊. §. e. nouū. ⁊. j. eo. tua nos. vñ in laicuz cadere ñ pñt. sicut nec ius eligēdi. §. de elec. sacrosancta: ⁊. c. messana. Fruct⁹ vo decimax bñ possent pcedi laico ex cā ad tps vite ſz ñ i feudū. §. de loca. c. ii. quia etiā posset vēdi ad tps. j. ne pla. vices suas. c. vl. ſz ius pcipiēdi qō ē mere spūale nō pōt eis in feudū dari vel etiā ad tps rōib⁹ p̄missis pcedi: ⁊ ē sīle cū dicim⁹ vitulū. fructuz vacce demōstram⁹ nō ius ſz corpus. ff. de emic. vacce. ⁊ sic bodie ōcime in feudū dari ñ pñt sicut nec alia feuda. §. de feu. c. i. ⁊ ea fuit cā q̄re olīz antiqs tpib⁹ dabant̄ in feudū laicis alia feuda: ut videlz defēderent ecclesias ab hīticis ⁊ alijs oppressorib⁹. postea vo cū cā cessauit ñ fuerūt pcesse: īmo expīsse fuit p bibitū: qz sine pcō laici nō possunt eas retinere. §. de bis q̄ fi. a prela. sine pscn. ca. cum apostolica. ⁊. j. e. phibemus. ⁊ decimas ab antiquo pcessas adhuc possident laici ⁊ eox successores. tñ si aliqua noualia consurgunt in decimatione nō accrescunt eis. j. eo. tua nobis. propter rationem que ibi redditur in fi.

k ¶ Succidat. i. fulspēdat: ut inuit lra sequēs donec tē. uel succidat. i. excōicet ut fulspēdat ul deponat ⁊ b expositio pbat. xxiij. q. iiij. ipsa pietas ſz pmū vius vs.

Quāuis homines. Primo ponitur consultatio. Secundo responsio ibi: sane. Ab. si.

retēta eidē ecclie facias assignari. Alioquin ipsas secūdū discretionē a deo tibi datā: alij ecclie ōputare vel ad op⁹ tuū poteris retinere.

Idem remen. archiepo.

¶ Decime possunt exigi.

Parochianos: ⁊ infra. Cum decime non ab homine: ſz ab ipo domino sint instituite: q̄si debitum exigi pñt.

Idem ambianen. epo.

¶ Decima laico iure hereditario concedi non pōt.

Adhec. donationem decime quā abbas sci. §. de monstrali cuidā laico cōcessit p successionē tenēdā. Quoniā sanctuariū dei iure hēditario possideri nō dz viribus carere decernas: ⁊ laicum nisi decimā ipam ipi ecclesie libere resignauerit vinculo excōicatiōis astrigas.

Idem marsilien. epo.

¶ Iudei coguntur pdiales decimas soluere aut pdia dimittere.

De terris q̄s iudei colunt: tue prudētie rñdem⁹: vt eos ad decimas psoluendas uel possessiones penitus renunciandas cum oi districtione cōpellas ne forte occasiōe illa ecclesie valeāt suo iure fraudari.

Idem.

¶ Decime oblationes vel ecclesie laicis cōcedi nō possunt: ⁊ prelatus cōtrafaciens est puniendus.

Quānis sit graue nimis ⁊ diuni dignuz animaduersiōe iudicij hēat q laici qdaz qō sacerdotum est in ecclesiasticis rebus vsurpant: maiorem tñ incurrunt formidinez q fomitē sui erroris dicunt in ipso clero aliquotiens inuenire: dū quidā platorū ecclesie decimas ⁊ ecclesias disponere eis indulgēt ⁊ eos i denia mortis impellunt: q pdicatione eorū ad viā vite fuerāt reuocandi ⁊ infra. Statuim⁹: ut si qs alicui laico in seculo remanenti ecclesiā decimā oblationēq3 concesserit a statu suo sicut arbor que inutiliter terrā occupat succidatur ⁊ donec emendet dolore sue iaceat ruine prostratus.

Idem.

¶ Stat consuetudini an colonus soluat decimā ecclesie i cuius parochia sita sūt pdia an ecclie vbi audit diuina ⁊ pcipit ecclesiastica sacra.

Quam sint homies in parochia unius ecclesie sicut asseris: qui terras in alia parochia excolunt. t. dis. nos cōsuluit: cui ecclesie de terris illis decimas soluere debeāt ⁊ infra. Sane non est nobis facile sup hoc certū dare respōsuz: cū auctoritates sanctorū patruz etiaz sint diuerse: ⁊ ideo in hmōi dubitatiōe ad cōsuetudinē durimus recurrēdū ⁊ attēdēdū ēt si ille ecclesie i vno sint vel in diuersis epatibus ꝓstitute: qz difficile nimis videtur ut vna ecclesia i epatu alterius recipiat decimas: cū ex hoc epatuū fines cōfūdi non īmerito viderentur.

Ex concilio laterañ.

¶ Nō pōt laic⁹ trāsferre decimaz in aliū laicū etiā si cū titulo illaz possideat. h. d. cum glo.

Probibem⁹ nec laici decimas cū animarū suarū piculo detinentes: in alios laicos possint aliquo mō transferre. Si quis vero recepit ⁊ ecclesie nō reddiderit christiana sepultura puetur.

Laci⁹. iij. strigonien. archiepo.

¶ Decima psonalis debetur ecclesie vbi quis percipit sacramēta: ſz alibi lucrum contigerit: in prediali uero statur cōsuetudini si in aliena parochia colonus prediū coluit.

Ad apostolice sedis regimen ⁊ infra. Intellexim⁹: q dedā consuetudo in vngaria inoleuit vt multitudo populi plerūqz ō parochia vnius epi in diocesi alteri⁹ trāsferatur: in q̄ ſz p multa tpa mo

l ¶ Non est facile: qz qō a sanctis patribus nō est diffinitum nec nos diffinire debemus. ij. q. v. consuluisti. ⁊ qō apostolus non diffiniuit nec nos diffinire debemus. xxxi. q. i. q. si dormierit.

m ¶ Diuerse: ñ tñ aduerse: sic. §. de bis q̄ fi. a. p ꝓla. sine ꝓsen. ca. cū apostolica. Quidam enī ibi dicūt dādas eē decimas vbi recipiunt ecclesiastica sacramēta. §. e. nouū gen⁹: ⁊. xvi. q. i. questi. Alij dicūt q ibi debent dari vbi pdia sita sūt. §. eo. q̄ñ. ⁊. §. de paroc. c. vl. ⁊. vi. q. i. si qs laicus. ſz facile ē solue hāc diuersitatē: ibi debēt dari psonales decime vbi qs recipit ecclesiastica sacramēta. ⁊ si bz pdia in alia parochia ibi dz dari decimas illorū pdiorū ut. §. ti. pri. c. vl. ⁊. j. e. ad aplice. Si bz pdia in eadem pochia vbi audit diuina ibi dz dare decimas pdiales ⁊ psonales ⁊ sic diuersitas illa pōt itelligi. Et hoc ē verū ni si cōsuetudo pscripta sit contraria ut hic dicit.

n ¶ Ad cōsuetudinem: no. q̄ decimis psoluendis cōsuetudo attēdit sic. j. e. ad aplice: ⁊. c. i aliquib⁹ i fi. Et itelligo q illa ꝓsuetudo sit prescripta p quā iuri cōi pīudicat ⁊ q̄ ē optima legū interpres als ñ credo locū hre ꝓsuetudinem: ut. §. de consue. cum dilectus

o ¶ Difficile: ñ tñ ipossibile: qz qō vix fit tñ fit: si. ff. de iudici. vix certis qz si decime ille sint itra limites alterius epat⁹ nō adherēres limiti bñ pñt tūc pscribi dūmō habuerint titulum ex quo cām hēant pscribēdi. j. e. duduz. §. de pscrip. ad aures. q̄ sic itelligit. si vis i telliget difficile. i. ipossibile. q̄si ñ possit pcipere decimas in alieno epatu tūc intellige de decimis i limite positis ⁊ limiti adherētib⁹ qz ille pscribi ñ pñt: qz sic p ꝓfis ⁊ limes pscribi posset qō fieri nō pōt ne fines epatuū ꝓfūdant̄ vt h dicit: ⁊. xvi. q. iij. gēuqz: ⁊. c. iz i regulis: ⁊. c. iter memoratos ⁊ idē est in parochijs limitatis. §. de poch. sup eo. ⁊ sic intellige quod hic dicit. Ber.

Probibemus. Primo ponitur phibitio. Secundo pena ibi: si quis. Ab. si.

p ¶ Periculo: sic. xvi. q. i. c. vlt. ⁊. §. de bis q̄ fi. a. p. si. ꝓsē. ca. cū aplica.

q ¶ Laicos. nec etiā i clericos sine auctoritate epi. xvi. q. i. c. vlti. ⁊. §. de bis q̄ fi. a pla. cū aplica. ⁊. j. de iurepa. null⁹. ſz nūqd de consensu epi pñt trāsferri in alios clericos si laici isti hñt decimas in feudū ab antiquo? satis videt q illas pñt dare in alios laicos de ꝓsensu epi i feudū sīē ipsi hñt. nec dē epi tūc illas dare in feuduz sic. §. de feu. c. ij. ſz si als de facto possident illas nec laico nec clerico pñt trāsferre ēt de cōsensu epi ut dicit pdicta decreta. cum aplica. in fi.

r ¶ Sepultura: sic ergo q decimas quas inuste possidet detinet ⁊ nō restituit ecclesie ad quā spectāt xpiana sepultura puari debet sicut in vsuris. j. de vsuris. qz in oibus.

Adapostolice. Decime personales debentur ecclesie parochiali: pdiales pdiali nisi aliud hēat consuetudo. Sic cōit sūmāt docto. sed hec sūmatio nō congruit tex. In ver. sup qui. ponit casum. c. cū sint homines. §. eo. ⁊ ideo summo ut in rubro. Communis diuisio. Secunda pars ibi: nomen. Ab. si.

s ¶ Trāsferat. xiij. q. i. per totum. ⁊. §. de paroch. c. vltimo.

a ¶ Personales. Ergo ꝓ q decime personales semp dãde sũt ubi qs ꝓcipit ecclesiastica sacramẽta: sic. s. de paroch. c. vl. Et dicuntur psonales decime q̃ potiꝰ ꝓ rẽplatiõe psone soluũtur: vtputa de negociatiõe artificio ⁊ de militia. xvi. q. i. decime. ⁊. j. e. nõ ẽ: ⁊. c. pastoralis: ó gbꝰ expense añ solutionẽ decimaꝝ deducẽde sũt: vt in. c. pastoralis. ſz decime aialiũ an iter psonales an iter prediales sint q̃rẽd. ⁊ põt dici q̃ iter ꝓdiales: vbi ergo pascunt ꝓtinue ibi ó cime solui debent ar. s. e. cõmissũ. ⁊. ff. de rusti. ꝓdioꝝ pecoris pascẽdi. C. de v. si. l. ii. sed qd si p medietatẽ ãni in territorio vniꝰ ecclesie ⁊ per aliã medietatẽ ĩ territorio alteriꝰ ecclesie pascunt equũ ẽ vt diuidãt ar. s. de test. relatũ in fi. ⁊. i. q. ij. c. vl. ⁊. xii. q. ii. vulterane: eodez mõ si ꝓtinue iaceãt ḣ: ⁊ continue pascantur ibi. ar. ff. ad municip. assumptio. idẽ eẽt si aliq iacerent in vna parochia ⁊ larẽ hẽrent in alia debent diuidere decimas psonales ⁊ oblationes.

b ¶ Consuetudo. ius tñ cõe in pemptu ẽ q̃ illi ecclesie debẽt dari ĩ cuius territorio sũt ꝓdia ut. s. de paroch. c. vl. ⁊. s. eo. q̃m. tñ stat cõsuetudini loci si ẽ pscripta: vt dixi. s. e. cũ sint boues: nã ⁊ mulier ibi subit munera pximonialia vbi hz pximoniũ siue ꝓdia. psonalia ꝙ vbi hz domiciliuz. C. de mulie. ĩ quo loco mu. sexui ꝙgruentia vel honores agnoscant. l. i. li. x. Lau.

Ex parte. ¶ Prima pars ponit querelam. Scõa dat iudicẽ ibi: mãdam⁹. ab.

c ¶ Canius. ⁊ male: q̃ q̃ rõne soluũt de uno semine ⁊ de alio soluere tenẽtur siue eodẽ tpe siue diuerso eiusdẽ ãni: q̃ vna ⁊ eadẽ res diuerso iuꝝ cẽseri nõ dz. xii. q. i. q̃ cognouim⁹. ⁊. j. e. cum in tua. ⁊ de cõse. di. ii. comperimus.

d ¶ De oibus ꝓdioꝝ: ⁊ etiã arboꝝ. s. c. pri. ⁊ ó feno ⁊ de lana. s. e. peruenit. j. e. c. pri. e ¶ Diminutiõe. i. nullis expẽsis deductis. s. e. cũ boues ⁊. j. e. c. pri. ⁊. j. e. c. tua nos.

Non est. ¶ Prio ponit exordiũ. Scõo narratio ibi: reuera. Tertio ꝓclusio ibi: volumus. Ab. si.

f ¶ De omnibus: sic. xvi. q. i. decime. ⁊. q. vij. qcũq; ⁊. c. oẽs decime. b.

g ¶ Percelli. ⁊ põt ẽt ecclesiastica sepultura ꝓuari q decimas non restituit. s. e. phibem⁹. ⁊ q decimã ñ soluit ad decimã ptẽ vt dicit. Augu. reuocari mereꝝ. xvi. q. i. decime. ⁊ in fame ⁊ ĩ penuria maledicꝰ erit: vt. e. cã. q. i. reuertimini. b ¶ Anteq̃ deducatis expẽsas: hoc vez ẽ in predialibus decimis: vt. s. c. pri. ⁊. j. e. c. tua nos: sec⁹ in psonalibus. j. e. pastoralis.

Ex transmissa. ¶ Primo ponit decisam q̃relã. Scõo dat iudicẽ ibi: q̃: vbi ꝑmittit generalẽ rõnẽ ex q̃ ifert ꝓclusionẽ ibi: mãdam⁹: ⁊ potuit eẽ rõ dubitãdi ĩ isto ter. q̃: vẽti nõ nasciũt in loco nec videt mouere ex dei bñficio iõ videbaꝝ q̃ decima ex tali molẽdino aduẽtũ nõ eẽt solueda. Sz ꝑtiũ decidit: q̃ ⁊ mare ⁊ vẽti obediũt õo. mat. viij. c. itẽ q̃ terra ĩ qua ẽ tale molẽdinũ subiacet oneri decimaꝝ vñ sicut ecclia ex tali terra ꝓciper fructꝰ si colleret ita dz ꝓseq de redditibꝰ edificij ibi cõstructi p hoc. c. cõmissũ. s. ab. si. i ¶ Licite. ergo vꝝ q̃ de illicite acqsitis non teneantur decimã soluere. ar. i. q. i. ñ ẽ putãda: ubi ó hoc: ⁊ sic meretrix ó meretricio suo ócimã soluere ñ dz iuxta illõ: ñ accipias mercedẽ pstibuli. ⁊ isa. nõ accipias mercedẽ meretricis nec ꝓcium sanguinis: ⁊ illud: honorabis dñm deũ tuũ de tuis iustis laboribꝰ: vt ĩ. c. ñ ẽ putãda. ⁊ illicite acqsita nõ sũt ĩ bonis nꝝis. ff. p so. cũ duobꝰ. §. vl. ar. j. q̃ meretrix dz ócimã soluere: q̃ nõ turpit accipit. ff. de cõdi. ob tur. cãz idẽ ⁊ si. §. quotiẽs. ꝓterea delictũ ñ pstat imunitatẽ. ff. de iterdic. ⁊ rele. relegatoꝝ. §. vl. Criminosũ. n. nõ dignitas ſz pena dz comitari. C. de decu. ne qs li. x. ⁊ illud euãgelij. Facite vobis amicos ó mãmona iniqtatis: vt. xiiij. q. v. q bẽz. ⁊. §. se.

Quidã dicũt q̃ ó nullo illicite acqsito põt fieri elemosyna vel etiã ócima solui. Et sic nec meretrix nec aleator simoniacꝰ nec bistrio pt facer elemosynã vl ó cimã dare ó tali lucro pp ꝓxima iura. ar. ex hac lra: aliꝰ dicũt q̃ vius credo q̃ ó illicite acqsitis põt fieri elemosyna ⁊ dari decima si de illis ñ ꝓpetat repetitio ⁊ dñiuz trãsferat: ⁊ sic meretrix bistrio simoniacꝰ ⁊ q ó mãmona iniqtatis viuũt. i. p solicitudinẽ tpalẽ aliq̃ acqrũt decimaz dare ⁊ elemosynã facer pñt: ⁊ ó eo qó extoq̃ rõe officij. xiiij. q. v. ñ sane: q̃ ĩ his dñiũ trãsferr ⁊ ñ ꝓpetit repetitio: sacerdos tñ ñ dz recipe decimã a meretrice ne videat ei ĩpunitatẽ pstare sic̃ q̃z oblationes aliquoꝝ respuunt rõne crĩs. xc. dist. oblationes. xvii. q. iiij. miroꝝ. als si dñiũ ñ trãsferr aut si trãsferr: ⁊ ꝓpetat repetitio nõ pt inde fieri elemosyna vl dari ócia: cũ ñ sit illiꝰ: q̃ aliena ñ pt aliqs cõcedere pter dñi volũtatẽ. j. eo. tua nos: ut ĩ vsuris ⁊ simonia. s. ó iureiu. óbitores. ⁊. j. ó simo. ó hoc. ⁊. c. veniẽs ĩ furto ⁊ rapina. Decie aũt q̃ dant rõne pdioꝝ iuste accipiunt ab ecclesia ⁊ quocũq; etiã iuasore ex quo nõ dantur ratiõe persone ecclesia enim suũ recipit.

k ¶ De molendino. s. e. peruenit. ⁊. j. e. pastoralis.

Nobis. ¶ Primo ponitur decisũ exordiũ. Scõo generalis ibi: cũ igit. Tertõ solutio ibi: fraternitati. Quarto exceptio ibi: nisi. ab. si.

l ¶ Quilibet: laicꝰ idistincte nulla tpis pscriptiõe obstãte. s. de pscrip. cãmq;. clerici vero ſm q̃ dicit. s. e. nouum.

m ¶ Exẽptꝰ. cũ. n. decime sint tributa egẽtiũ aliaꝝ. ⁊ eas in signũ vniuersal dñij sibi retinuerit. xvi. q. i. decime. ⁊. j. e. tua nob. ⁊ q̃ ẽt diuina ꝓtõe. j. e. tua: qũo põt papa ꝓcedere ꝓ uilegiũ ó ñ dãdis ócimis ꝙ ꝓceptũ diuine legis ꝙ quã dispẽsare ñ põt: imo vsq; ad aiaz ⁊ sanguinẽ dz defendere. xxv. q. i. sũt gdẽ. ⁊. v. di. ĩ pn. ⁊. viij. di. q̃ ꝙ mores: dic q̃ ñ dat alicui ꝓuilegiũ ó ñ dãdis decimis: ſz cõcedit ei admĩstratiõem ócimaꝝ vt ĩ de suscipiat sustẽtationẽ ⁊ residuũ ꝓuertat ĩ vsus pauꝑ tali mõ ꝓcedit monachis: sic posſz ẽt laicis ꝓcedere. vl dic q̃ ꝙ ius naturale dt ꝑsare ꝑ remittẽdo ócimas alicui spãl ñ tñ ꝓtõez posset facere q̃ oĩno tolleret illud ꝓceptũ: q̃ ius naturale ĩmutabile pmanet. v. di. ĩ pn. uerũ ẽ ĩ simul: ſz ñ in l diuiduis. i. nõ ꝑt oĩno tolli ſz põt ĩ qbusdã remitti: sic̃ illud ius naturale q̃ oẽs boues ab initio sũt libi. ĩ aue. q. mo. na. effi. le. §. si qs ꝙ. ꝙ. postea ꝙ col. vi. ĩmutatũ est ĩ qbusdã ſz nõ in oibus. hoc. n. fuit ipossibile q̃ oẽs essẽt ꝑfui ꝑpter naturã correlatiuorũ. n ¶ Recipiẽtibꝰ. sic. j. e. tua nobis.

o ¶ Dñi datur: puta ꝓuilegiũ exẽptiõis a pstatione ócimaꝝ vl nisi hẽret decias illas in feudũ ab antiquo: nunc dñs illas retinet sibi. licet hodie nõ possint dari ĩ feudum: vt dixi. s. e. q̃uis.

Ita. Duo sunt dicta vt in rubro. Scõm ibi: nec occasione. ab. si.

p ¶ De spũalibꝰ: nec de tpalibꝰ ẽt si ad cõmodũ ecclie respiciat. xcvi. di. bñ q̃dẽ. ⁊. s. de iudi. decernim⁹. In casibꝰ tñ laici ptãtez hñt sup clericis de lnia ecclie. j. de fal. ad falsarioꝝ. ĩ clerico depositio ĩ corrigibili. s. de iudi. cũ ñ ab hoĩe. Itez vbi scisma faciunt cũ nõ pñt corrigi per eccliam. xvij. di. nec licuit. xxiij. q. v. de liguribus. ⁊. j. de sen. excõ. vt fame tã. q ¶ Generaliter. puta cũ dicit cõcedim⁹ cũ oĩ onere ⁊ districtu tibi possessiões tales ⁊ siñ aliquo onere vl grauamine per talẽ cõcessionẽ ñ ꝓcedit decimas ⁊ sic spãliter decimas ꝓcesserũt: q̃ ipas de iure

nō posset possidere ergo ipas nō pōt alicui ꝓcedere.ĵ.e.dudum:qz lex humana nō est supra legē dei:sed subtus.x.di.c.imperatorem.

a ¶ Diuina ꝓstōne ōbenk:qsi ō ōbito.s.e.parochianos.z.ĵ.c.pri.quia debent esse cū⁹ in domo dñi.xvi.q.i.reuertimini.z.q.iij.§.pōt.ver.Itē ōcime ōo mā dante.z.q.vij.primū.z sunt tributa egentium animarum:vt ea.cā.q.i.decime.

b ¶ Extēdēda.hoc ideo dic̄:qz laici sine pcō ōcimas possidēr nō pñt.xvi.q.i.c.vl.z.s.e.p bibem⁹.z.s.e.q̄uis.Et iō licē tia ista nō pt extēdi ad noualia ar.ĵ.e.ex pte.vbi soluit si.s.de rescrip.nōnulli:qz odia sūt restrigenda.z fauor ampli and⁹.ff.ō li.z posthu.cū qdā.

¶ Ua nobis. Diuiditur ꝓmo ponit tres machi natiōes.Scōo ad eas rñdet ibi uex.Tertio ꝓcludit ibi qñ ab.

c ¶ Tributa.vt.xvi.q.i.ōcime sz iproprie dñr tributa:qz in tri butis ñ admittit appellatio:vt .ii.q.vi.§.diffinitiā.z.§.quo tiēs.sz sup decimis bñ admitti tur sic̄ ī alijs causis ubicūqz ali qs grauat.s.ō ap.ut ōbit⁹.itē in tribus non currit prescriptio .xvi.q.iij.§.pt.v.ad hoc eccle sia.sed in decimis bñ currit.s. de pscrip.ō q̄rta.z.c.ad aures sz q̄ actiōe petunt decime:dicit Jo.q petunt p actiōez ꝓfessori am qz ius pstādi decimas est q̄ dā fruit⁹ vl pōt dici q petunt rei vēdi.xvi.q.i.moderamie. z.c.reuertimini. Eccl̄ia.n. dr hfe dñiū decimax:sz nōdū ba buit possessionē vt qdā dicūt z satis rōnabile ē sz vi⁹ ē q ī hoc ꝓsistit ꝑuilegiū eccl̄ie.ut re nō dū tradita ipa fcā sit dña.ar.ō ꝓsuetudīe ex lris.z.C.ō sacro san.cc.vt īter diuinū:sic.C. ar bi.tute.l.iij.C. de rei vē.si vt ꝓponis:vbi hoc ꝑuilegiū obti net in minore z ī milite nec ob. qō dr.ff.ō pollici.l.ii.in fi.vbi dr q nisi decima sit segregata ab alijs nō ōsinit cē ī bonis po ris dñi.sz aliud ē cū decia ōbet ex voto vt ibi:z aliō cū ōbet ō iure:ut b.uel petunt ꝓditiōe ex canone.xvi.q.i.decime.z.c.re uertimini.z ar.ff.de conditiōe ex lege.l.vna.

d ¶ Deteriōris.īmo melioris qz plus punire z plus bñfacere pōt.C. demodo mulc.eos.xi. .q.iij.qui resistit.

e ¶ Suas esse.xvi.q.i. reuerti mini.

f ¶ Sic z dñs:hoc intellige cū recipit partē suā añ solutionē ō cimax:sec⁹ si post:qz tūc illa iā ōcimata ē:z hoc uerū ē cū dñs aliquotā ptē puta ttiā vl q̄rtaz vel etiā medietatē pcipit: tunc .n.vterqz z colon⁹ z dñs tenet̄ soluere decimā de pte sua:sic.s.e.a nob.Si vo certā ptē puta duos corbes vl tres tñ colon⁹ reddet dño q̄tūcūqz pcipiat iste co lon⁹ tūc dñs de illis tenet̄ soluere decimas:qz ps illa nō ē decimata neqz diminu ta sz de decimato aceruo descēdat. Sz illud q̄ri pōt cui dāda sit decima de illis tri bus vel duob⁹ corbib⁹:illi eccl̄ie in cui⁹ territorio sita ē illa terra:nō.qz iā pcipit decimā tot⁹ a colono.z est cōtra illā regulā.bōa fides nō patit vt bis idē exigat .ff.ō reg.iu.bona fides.pochiali eccl̄ie nō dz dari:qz nō ē decima psonalis.satis pōt dici q dz dari rōne pdioz sz descēderit a decimato aceruo:fiē si aliqs donet alicui būc corbē decimaz ille.n.tenet̄ soluere decimā:qz ex lucro hz.colon⁹ vero ille q duos corbes tñ uel tres soluit:tāto min⁹ pōt soluere pochiali eccl̄ie de toto aceruo:vt vī ar.op.ĵ.e.cū nō sit in fi.z istud egus vī:tñ eccl̄ia pōt cōuenire pos sessorez siue suo siue alieno noīe:siue sit ī possessiōe siue etiā sit creditor.xvi.q.i. si qs laic⁹.ff.de vsufruc.hactenus decima.n.tanq̄ onus sequit̄ possessorē qz res trāsit cū onere suo.ĵ.e.cū nō sit.s.de pigno.ex litteris:nec etiā petū tuet̄ possessorē.s.de pac.pleriqz.ff.de pac.inter'debitorem.

g ¶ Preceptu vo negtie:b ideo dicit:qz decime pon⁹ dant ītuitu ecclesie q̄ pso- decimarum eximere:que diuina[a] ꝓstitutione debentur. Nec occa sione decimationis antique:licz in feudum decime sint concesse: sunt decime noualium vsurpande:cuz z talibus non sit extendenda[b] licen tia:sed potius restringenda.

Item eidem.

¶ Sine deductione seminis z sūptuz debent dñs z colonus deci mam soluere.z non cui uoluerit ec clesie vel pauperib⁹ sed ecclesie cui debetur:ne ab hoc excusantur ꝓ pter malitiam clericorum.

Ua nobis.f.intimauit:q quidam laici decimas ecclesie a clericis tuis peruersis machinatio nibus subtrahere moliunt: quidā enim ex eis semen z sumptus qui fi unt in agricultura dicunt primitus deducendos z de residuo impen dendaz decimā assenerāt:alij uero de portione fructuū quam a colo nis accipiūt partem decime sepan tes:eaz capellis suis aut alijs cleri cis aut etiā paupibus cōferunt:uel in usus alios ꝓ sua uolūtate ꝓuer tunt:nōnulli etiā vitā clericoruz tā quā abhominabilē detestantes:de cimas eis ob hoc subtrahere non verētur:z infra. Uerū si ad deū a quo cuncta bona ꝓcedūt:asserto res huius modi debitum respectuz bērēt:ius ecclesiasticuz diminuere nō cōtēderēt:nec decimas que tri buta[c] sunt egentiū animarū ꝓsume rēt detinere. Cum eniz deus cuius est terra z plenitudo eius or.ter.z vni.q ba.in ea:deterioris[d] cōditio nis esse non debeat q̄z dñs tpalis: cui⁹ statutuz de terris quas exhibet alijs excolendas:nō qdē deductis sūptib⁹ aut semine scpato necessa rio cū integritate psoluitur nimis pfecto uidetur iniquū si decime q̄s deus in signum vniuersalis dñij si bi reddi pcepit:suas esse[e] decimas z ꝑmitias assenerās:occasione pre missa vel excogitāt magis fraude diminui ualeant:cuz deo debita sit solutio decimaruz in tm̄ ut ad eas clericis exhibendas qbus eas ip se ꝓ suo cultu cōcessit:laici si mo niti reddere noluerint:ecclesiastica sunt districtione cogendi:ut cuz de cunctis omnino prouētib⁹ decime sint reddēde:sicut colonus de par te fructuū que sibi remanet ratione culture:sic z dominus[f] de portione quam percipit ratione terre deci mam redderet sine diminutione tenetur:pretertu[g] vero nequitie cle ricorum nequeunt eas nisi qbus ex mādato diuino debentur ꝓ suo arbitrio errogare: cum nulli sit li citum aliena[h] cuiquam concedere preter domini[i] uoluntatem:z infra. Quoniā igitur pati nolum⁹ vt ecclesiarum z clericorū iura ꝑsum ptione qualibet minuātur:manda m⁹ quaten⁹ omnes qui ratione p sonarū aut etiā prediorū decimas ecclesijs z clericis tue dioce. exhibe re tenentur:ad eas cum integritate reddendas ap.re.cōpellas[k].

Item abbati scē colūbane sen.

¶ Priuilegium sup decimis nō soluendis ecclesiastice psone cōces sum noualia cōprehendit.

Ex parte tua:z infra. Cum tibi quod mains ē sit conces suz:ut videlicet decimas de labori bus terre parochiarum tuarū cum integritate pcipias: de noualibus eas exigere satis potes.Quia vbi maius conceditur[l]:minus conces sum[m] esse videtur.

Item belien.episcopo.

¶ Negociator de lucro decimaz soluit deductis expēnsis quas facit de pecunia decimata:expēse vero que fiunt ꝓ habendis fructibus non deducuntur:sz de fructib⁹ sol uitur decima etiā non deductis ex pēsis factis ꝓ restauranda.

Pastoralis[n] officij:z infra.Ex plicari postulastis vtrū quis possit de molendinis[o] z piscarijs

Pastoralis officij:z infra.Ex plicari postulastis vtrū quis possit de molendinis[o] z piscarijs

Pastoralis. Due sunt partes. Primo ꝓsultatio.scōo rñsio ibi:ad qō.Et hec subdiuidit:qz ꝓma tra ctat de expensis negocia tionis.Scōa de expēsis que fiūt ꝓ fructib⁹ habendis de his q̄ fiūt ꝓ re staurāda.Scōa ibi:expensas.Tertia ibi:nec.ab.si.

n ¶ Pastoralis.Casus.aligs habēs molēdinū z piscarias suas:facit ibi expēsas necessarias ad ꝓseruationē ipax rerū.q̄rebat eps elieñ.vtrū expē se iste necessarie sint deducende de fructib⁹ illarū rerū anteq̄ decime ꝓsol uant̄ ñm q̄ in negociatione deducunt̄.Anteq̄ papa huic respōdeat q̄stio ni ostēdit qd iuris sit de illis expēsis q̄ fiūt circa res emptas de pecunia de cimata cā negociatiōis z dicit q̄ ille expēse q̄ fiūt in rebus illis debēt dedu ci cū res ille vēdūt.z de residuo q̄si de lucro ōcima ē psoluēda.sz expense q̄ fiūt pro pcipiendis fructib⁹ illax rerū nō sunt deducēde:q̄uis fcē sint il le expēse de pecunia decimata:qz fructus illi sūt illorū q faciūt ipensas sal ua decima z fructus illi nō pñt alienari sine onere decimarū.Deinde rñ det ad q̄nem ꝓpositā dicēs q̄ expēse q̄ fiūt pro restauratione molēdinox seu piscariarū z aliax rex nō sūt perducēde de ꝓuētib⁹ decimādis:qz res ille sic restaurate remanēt penes dños.

o ¶ De molēdinis:z piscarijs:pmanentib⁹ nō ēptis cā mercimonij.ber.

a ¶ Necessarias. necessarie dicuntur impense sine quibus res fit deterior. ff. de ipen. in re. do. fa. l. ipense. ꝛ. l. qō dō. ꝛ. ff. de ver. sig. impensis.

b ¶ Concessum. nō iure scripto sed tm̄modo ꝺ inuenitur ꝛ nō alꝫ: sed consuetudine approbata vel rōne que est optima leguꝫ interpres. s. de consue. cum dilectus.

c ¶ Acqsitas. vel factas cā mercimonij. b.

d ¶ Deducēdas. hec est rō qua deducuntur expē se de mercimonijs ꝛ nō de fructibꝰ ꝛ redditibus aliaꝝ rerum: qr in negociatione operaꝫ manus boīs sed in alijs ꝓcipue operaꝫ manus dei. ar. lvi. di. nasci. s. e. nō est. ꝛ j. eo. cuꝫ non sit. banc rationem assignat vin. ꝛ tu adde aliam ne bis eadem res decimaretur: qr tunc sunt decime personales.

e ¶ Expensas. factas in eundo ꝛ redeundo ꝛ negociando ꝛ faciendo meliorem. b.

f ¶ Quasi de lucro. er hoc videꝫ qꝺ de oī eo qō puenerit ad aliquez gratuito titulo ꝺcima sit soluenda: sic ergo heres legatarius donatarius de hereditate legato ꝛ donato ꝺz soluer decimas: qr de omni licite acquisito decime sunt soluende. s. e. ex transmissa ꝛ ar. xvi. q. i. ꝺcime. ꝛ. q. vij. c. iij. sup ꝫ dicas qꝺ suus heres de hereditate decimam soluere non debet: qr vna persona reputatur cum patre. C. de impu. ꝛ aliꝭ substi. si quis duobus. §. vlt. ꝛ insti. ꝺ luti. stip. §. ei q. ꝛ. xxxv. q. iij. §. hac auctoritate: ꝛ quia de iure. natuꝝ sibi debita est: vnde viuente patre dñs est. insti. de hered. ꝛ q̄lita. diffe. §. sui quidem. ꝛ sola administratio deest ei. ff. de libe. ꝛ posthu. in suis. quidaz dicunt qꝺ extraneus heres donatarius legatarius quia totum est ei lucrum: decimam dare dz. alij dicūt ꝛ melius qꝺ de ꝺmobilibus non tenetur

necessarias[a] expēsas deducere priusquaz soluat decimas ex eisdem sicut est in negociatione concessum[b].

¶ Ad quod rñdemus qꝺ licet circa res acqsitas[c] vel factas de pecunia decimata cuz ipse vendunt credamus deducendas[d] expensas[e]: ꝛ de residuo quasi[f] de lucro ꝺcimas persoluendas: vt si vendatur domus ager vinea clibanus molendinum grex aut quelibet merces[g] expēsas tm̄ que fiūt ꝓ fructibus ꝓcipiēdis ex illis de quibus fructus proueniunt non credimus deducendas[h]: etiaz si fuerint decimate[i]: quoniam[k] salua decima fructus efficiuntur coꝝ qui faciunt ipsas expēsas. Fructus aūt ipsos alienari posse non credimus: nisi cum[l] onere decimarum.

¶ Nec ꝓ restaurādo[m] detrimēto ꝙrumlibet rez er quibus decime persoluunt credim⁹[n] deducēdas expēsas de prouentibꝰ decimādis[o]: qr penes dñm res ꝓmanent restaurate. vt si pars aliqua moriaꝫ armenti: deterioretur vinea: portio mercis[p] depereat: vel totus clibanus ꝺstruatur[q].

I Dem.

¶ Qui prescribit decimas in aliena parochia si ibi insurgunt noualia ipsorum decimas nō habebit.

Quam contingat interdū in tua dioce. ꝛ infra. Cū in quibusdaz parochijs ad quasdam ecclesias: vl' psonas ecclesiasticas ab ātiquo[r] ptineat perceptio decimaruz: ꝛ de nouo fiāt noualia in eisdez: queris a nobis ad quaz huiusmodi noualiū decima icipiat ptiere. ¶ Uñ in qui. t. t. r. qꝺ cum pceptio decimarū ad pochiales ecclesias. de iure[s] cōi ptineat: decime noualiuz[t] q̄ fiunt in parochijs earūdem ad ipsas proculdubio ptinere noscūtur: nisi ab

bis q alias ꝓcipiāt decimas rōnabilis[v] cā oñdaꝫ ꝓ quā appareat noualium ad eos decimas pertinere.

I Dem epō beluacensi.

¶ Decima oīum fructuz predij debetur ei q decimas ibi prescribit sed ad aliud prediuz prescriptio nō extenditur.

Quam in tua dioc. q̄daz monasteria ꝛ quentuales ecclesie in multis parochijs maiores decias ꝓcipiant ꝛ minutas[x]: de quibusdaz fructibus annuatim ꝓceptis non fuerunt decime persolute: ꝛ infra.

¶ Rñdemus qꝺ si fructus predicti de illa terra ꝓueniunt de qua monasteria vel ꝙuentuales ecclesie aliquos ꝓcipiebāt rōne decimaꝝ prouētus: eis ꝓculdubio decime fructuū debent coꝝ: cū ipsis terra illa ab antiquo[y] fuerit ꝺcimalis: ꝛ ſ̄ debeat vna cadēq; eccl'ia diuerso iure cēseri[z]. aliqn parochialibus ecclesijs exoluant: ad quas de iur cōi spectat pceptio decimarum.

I Dem vesprimeñ. epō.

¶ Laici ecclias vel decimas donare nō ꝓsūt et si sunt reges: nec ex coꝝ titulo prestaꝫ cā prescribendi.

Quidam aduersus ffres hiero solymitanos hospitalis sācti stephani te ꝓponente in nra pñtia qōez: qꝺ ipsi decimas[a] de laboribus rusticoꝝ suoꝝ vesprimeñ. ecclesie debitas non permitterent tibi solui: ꝛ infra. Comparentibꝰ igiꝭ te ac ipsis statuto termino coram nobis. g. p̄bytez cardi. tibi ꝛ eis cōcessimus auditorē. coraz quo decimas terraꝝ q̄ ꝓ rusticos hospitalis vesprimeñ. diocesis excoluntur: ꝛ de cyrographa ꝛ de nouacularia ecclesias q̄ per ipsos hospitalarios detinent: intētione tua de iure[b] cōi

r ¶ Ab antiquo. forte ex ꝓscriptione. s. de ꝓscrip. ad aures.

s ¶ De iure cōi. patet hic expsse qꝺ decie de iure cōi ptinēt ad parochiales ecclias: vt. xvi. q. i. statuim⁹. ꝛ. c. de decimis. ꝛ. c. si qs laicus. ergo nō spectāt ad epm: vnde in decimis parochialium ecclesiarū non debet eps aliquā hꝫe portionez. nam capitula q̄ dant epō ꝓtez decimalē: loquūt ꝺ ꝺcimis epalis eccl'ie. sed j. s. e. qm̄. vbi dō qꝺ eps pōt retinere ꝓtē suā de noualibus q̄ surgunt in parochia alicuius ecclesie. j. e. dudū: vbi eps petit decias in dioceſi sua ꝓpositas fundata intentione sua de iure cōi: ꝛ ita nō pertinet de iure cōi ad parochiales ecclesias qr ibi obtinet eps: dicas qꝺ de iure cōi tm̄ baptismalib⁹ ecclesijs decime dñt dari. xvi. q. i. de decimis. put notat hug. ibi. ꝛ. c. statuim⁹. qd ergo rñdebis illi decre. qm̄. dicas qꝺ illa intelligiꝭ ꝓ istā: vel potiꝰ loquitur ꝓpter ꝙsuetudinem loci: ꝛ illa dudum. j. eo. pōt intelligi de decimis in parochia epi positis qr ille pertinent ad eundē iure cōi: ꝛ ō illis ꝺz facere q̄ttuor partes. xij. q. j. quattuor. ꝛ. c. vulterane. ꝛ. c. nobis cōcessio: vel ille decime q̄s petebat eps brixien. ad nullu⁹ ptinebant qr non erant in parochia alicuius ecclesie parochialis: vnde ad epm de iure cōi ptinebant qr ō cime in ptāte epi sunt. xvi. q. i. in sacris. ꝛ. s. e. qm̄. vel dic qꝺ illa decre. dudum loquitur de consuetudine: vt ibi notaꝫ in fi. illius glo. que incipit hic.

t ¶ Noualiū. hic ad aliū pertinēt noualia: ꝛ ad aliuz decime: vnde signatur j. s. e. ex parte. m. illud intelligitur cuz aliqs obtinet decimas ꝓ priuilegiuz in quo casu debet hꝫe noualia qr ex quo eis cōcesse fuerunt decime simplr: ꝛ noualia que postea ibi surgūt. j. de ꝓnile. qm̄ qr circa. nā ꝙbo generali simpliciter posito significabit decimas pñtis tpis ꝛ futuri. ff. de

gs soluere decimam: qr res ad quēlibet possessorez transit cum onere suo vt. j. eo. cum nō sit: qm̄ cum deus alienā terram dederit filijs ſrael tm̄ de fructibus sibi dari decimas mādauit: ꝛ si de possessionibꝰ decima daretur cito possessiones deuoluerent ad ecclesias: sed nūquid doctor de collecta ꝛ aduocatus de aduocatione: mercenarius de mercede tenentur soluere decimam: vtiqz. xvi. q. i. decime.

g ¶ Merces. emptas cā mercimonij de pecunia decimata.

h ¶ Deducendas. qr tunc intelliguntur esse prediales decime.

i ¶ Decimate. et si possessiones ille sint empte de pecunia decimata: vel sic et si expense ille sint facte de pecunia decimata: quod melius videtur.

k ¶ Qm̄. istud qm̄ potius illatiue q̄ causatiue ponitur ꝑm vin. ꝛ ꝓprie ꝛ melius.

l ¶ Nisi cum onere. no. qꝺ res trāsit cum onere suo. xvi. q. i. si qs laicus. ff. de ꝓbē. emp. alienato. j. e. cū non sit. s. de pig. ex litteris circa fi. b.

m ¶ Nec ꝓ restaurando. hic rñdet qōni ꝓpositę.

n ¶ Credimus deducendas. hoc spāle ē in decimis qꝺ nō deducunt expense ꝓ fructibus colligendis: vel et ꝓ cōseruatione alicuius rei alias etiā male fidei possessor deducit sumptus necessarios. ff. de peti. ber. si a dño. §. vlti. ꝛ. s. de in inte. resti. requisiuit. ff. de solu. fructus.

o ¶ Decimādis. sed si emissem ad hoc vt venderē ꝛ antequā rez illam vēdam fecissem sumptus ꝓ illa conseruanda bene deducerē sumptus.

p ¶ Mercis. mercis appellatio ꝓprie ad res ptinet mobiles. ff. de ꝙbo. signi. mercis appellatio.

q ¶ Destruatur. si aliquod expenditur necessario ad illius ꝙseruationē illud nō deducitur: vt dictum est supra.

Quam contingat. Diuiditur: qr primo ponitur questio. scōo responsio. secunda pars ibi vnde. ab. si.

u ¶ Rōnabilis cā. puta priuilegiū aliud nō possent ostēdere cū de iure cōi pertineāt ad parochiales ecclesias: vr. s. eo. ex parte. ꝛ prescriptio allegari non pōt.

Quam in tua. Cōis diuisio. scōa pars ibi rñdemus. ab. sic.

x ¶ Minutas. minute decime appellantur partus animaliū ꝛ de pullis. ouis ꝛ bortis: vt. s. e. ex parte. de quibus et loquitur. s. eo. ex multiplici.

y ¶ Ab antiquo. qr prescripserūt decimas illas. s. c. ꝓpri. b.

z ¶ Censeri. xii. q. ii. cognouimus. ꝛ. j. de priuile. qr circa. ꝛ. s. e. ex parte. ff. de vsucap. eum q in fi. arg. j. ff. de pecu. l. hinc queriꝭ. §. i. vbi dꝰ qꝺ peculiuz qñqz duplici iure censetur. Ber.

Quidam. Primo ponitur facti ꝛ processus narratio. scōo ibi nos igitur ipsius diffinitio. prima subdiuiditur in tres. primo ponit actoris petitionē ꝛ auditoris dationē. secūdo reorum defensionē iudicis interlocutionē: ꝛ defensionis fortificationē. tertio ipsius defensionis impugnationē. secunda ibi prior. tertia ibi ceterum. abbas siculus.

a ¶ Decimas. sine inquietatione ꝛ libere ꝓcipi posset. talis videtur fuisse petitio per sniam latam vt dicitur in fi. Ber.

b ¶ De iure cōi. sic. xvi. q. vij. oēs basilice. ꝛ. xviij. q. ii. monasteria. item videꝭ hic qꝺ de iure cōi ptineat ꝓceptio decimaꝝ ad epm. sed j. s. e. c. ꝓpri. ꝛ. c. cū cō-

tingat: vbi de hoc dictū est: vel pōt dici ꝛ videt verius ꝙ hec allegatio nō ponit ius quantum ad decimas: ꝛ sic nullum ꝓiudicium ꝛ de cōsuetudine loci ptinebāt decime ad epm ꝛ nō de iure cōi: sed quātū ad ecclias quas petebat eps fundata erat intentio sua de iure cōi: verius: puta ꝙ decime iste nō erāt intra certā parochiam alicuius parochialis ecclesie ꝛ dicāt infra ꝙ ptinebant ad ecclesiaꝫ sancti stephani: vt dicit. s. eo. cum cō tingat. in glo. que incipit: patet hic.

a ℂ Probaret. hic apte videt ꝙ allegat prescriptionez tenetur probare titulum ex quo habuit cām prescribendi. s. eo. de pba. ꝛ. arg. ꝛ exp̄ssuz videt. s. de prescrip. si diligēti. nam ſm canones lōga ꝛ lōgissima prescriptio nō differūt. sed in lōga p̄scriptione oꝫ pbare titulū. C. de p̄scrip. lō. tē. diutina. C. de vsu. p herede. l. vl. ergo ꝛ ī lōgissima ſm canones. ar. ꝑ. s. ò prescripti. qm̄ omne. ꝛ. c. vigilāti: vbi dr sufficere bona fides ꝛ est ꝑ id qđ dici ꝙsuevit ꝙ sufficit allegare titulū sed nō oꝫ pbare. Jo. dicit ꝙ isti erāt suspecti ꝛ ideo oportuit eos probare titulū ꝛ iustū: qz pp suspitionez qñqz transfert̄ pbatio in aliū q alꝫ nō cogit. s. vt eccle. bñ. vt nostrū: vbi de hoc notat: ꝫ super hoc dic vt dicti in. c. si diligenti. s. de p̄scrip. vbi ꝛueniet in quo casu probari debeat titulus ꝛ in quo non.

b ℂ Cōcessionē. predictā quā si a papa ex certa scia ꝙfirmassent valuisset ꝛ ex ea sumpsisset vigorē: ꝫ ex se nulla fuerit. ar. s. de pac. quotiēs. s. de trāsac. c. i. xcvi. di. bene quidem. ꝛ. ij. q. i. in primis. b.

c ℂ Laicali. vt. xvi. q. vij. si qs deinceps. vnde titulus talis habetur ꝓ non titulo.

d ℂ Nō potuerit alijs. i. q. vij. dalbertum. ꝛ. j. de dona. inter vi. ꝛ vr. nup. qz ꝓ non dato habet qđ ab illo donat q non pōt de iure donare. j. de iure pa. quod aūt in fi. arg. ꝑ. ff. de acq. re. do. non est nouū. ff. de vsufruc. qđ nostrum. ff. de contraben. emp. rem alienam.

e ℂ Possidere. xvi. q. vij. c. i. ꝛ. s. de p̄scrip. cām q. qz spūalia nō cadūt in laicū. s. de elec. sacrosan. ꝛ ea. messana. xcvi. di. bene qdē ver. nūquaꝫ licuit laico anathematizare.

f ℂ Nullaten⁹ derogēt. nunc̄ ꝙ. n. intelligit derogari iuri alterius nisi ꝑ expīmat. lxxv. dist. florētinū. ꝛ. xcix. dis. ecce. s. de aucto. ꝛ vsu pal. exꝑtuarū. ꝛ. s. de offi. dele. super eo.

g ℂ Prohibemus. ex hac ſñia videt ꝙ actū sit iudicio vti possidetis. ꝛ ex eo qđ dr. s. in prin. nō pmitterēt tibi solui: sed petitione epi videtur actum petitorio: sed standum est ſñie: talia enī sunt subiecta qualia permittunt predicata. b.

I Naliquibus.

Prima pars ponit excessum quem scdo corrigi mandat ibi volentes. ab. fi.

b ℂ Cōpellant. pactuꝫ. n. non nocet eccl̄ie qn a quolibet possessore possit petere decimā: qz est onus quod ſegtur ipſam rem. s. eo. pastoralis. ꝛ. c. pri. s. de pac. pleriqꝫ. ff. de pac. inter debitorez. ff. de ītuto. si cum villico. arg. ꝑ. ff. ò pac. epistola. §. pa-

ctum. si possessor partez fructuū recipit ꝛ dñs partem teneat vterqꝫ conueniendus est. s. e. a nobis. ꝛ. c. tua nobis.

i ℂ Ex lege diuina. quas dñs suo dñio suauit: ꝛ tanq̄ debita requruntur. s. e. parochianos. ꝛ. j. eo. tua nobis. ꝛ. xvi. q. i. decime. b.

k ℂ Loci cōsuetudine. sic ergo attendit ꝙsuetudo ī decimis. nec miruꝫ. qz ꝛ in baptismo attēditur: de cōse. di. iij. de trina. ꝛ in matrimonio. j. de cogn. spiri. sup eo. ꝛ merito seruat̄ cōsuetudo qz eque punit transgressor cōsuetudinis sicut transgressor legis. xi. di ī his reb⁹: ꝛ hoc pōt intelligi de cōsuetudine ista: de q̄ habuisti. s. eo. cum sint homines. ꝛ. c. apostolice: vbi de hoc: ꝛ dic ò cōsuetudine approbata ꝛ p̄scripta alꝫ non obesset ꝙsuetudo. s. de cōsue. c. vlt. si ò ꝙsuetudo est ꝙ dec̄ duodecima pars vt minor talis ꝙsuetudo nō sufficit nisi sit approbata a papa: qz non valet talis cōsuetudo q̄ absqꝫ mortali pctō seruari nō valet quātūcūqꝫ longa. s. de p̄scrip. qm̄ oē. sed hoc nō pōt hīe bonaꝫ fidez: qz de iure diuino debent̄: ꝛ ita non posset prescribere. ergo nec consuetudo ibi locuꝫ hīe potest hoc dico ī laicis: qz clerici vel ecclesia ꝑ clericos nō solū partez p̄scribere pōt sed ēt totaꝫ decimā: vnde dicit decretū: ꝙ minus dedit decimas modo emendet. xvi. q. vij. quicūqꝫ. ber.

A Am. Diuiditur primo p̄missa rōne ponitur excessus. secūdo alia rō ꝛ excessus ꝓhibitio ibi: cū aūt. tertio alia rō ibi qm̄. ab. fi.

l ℂ Precedat solutio. qz vt ꝺ dr illas sibi dñs in signuꝫ vniuersal⁹ dñij reꝛuauit. s. e. tua nob. ꝛ iō sine aliq̄ diminutione exp̄saꝝ sunt soluēde vt ibi dr. ꝛ. c. cuꝫ boies. ꝫ nō refert multū: vtruꝫ p̄cedat solutio decimarū exactionē tributoꝝ vl cēsus. qz solue⁹ dñs de pte sua ꝛ colonus de sua teneꝫ. s. e. a nob. ꝛ. c. tua nob. rñderi pōt: ꝫ vterqz ꝛueniri possit ꝛ ineli⁹ ꝛ ꝛmodi⁹ ē eccl̄ie ꝛuenire vnuꝫ ꝙ plures. ff. de exercito. l. i. §. vl. ꝛ. l. sequēti. ꝛ distinguit in casu istoꝝ: vtruꝫ dñs pcipiat certā ptē tertiā vel q̄rtaꝫ siue duoꝝ corbes vel tres tantū recipit. de hoc dicitur. s. e. tua nobis.

m ℂ Cū onet. sic. s. e. pastoral. ff. de ꝛhē. ep. alienatō. ꝛ. s. ò pig. er lris.

N Aper. Duo sūt partes. primo ponit statutuꝫ cistercien. secūdo ꝙfirmatio ꝛ puisio pape ibi nos aūt. ab. fi.

n ℂ Tales. s. de qb⁹ decime solui debeant.

o ℂ Cōmittant. interim antequā edificentur ecclesie vt illi coloni soluant

fundata petisti. Prior autez hospitalis in predictis decimis ꝛ ecclesijs p̄scriptionem allegās propo suit se nō teneri tibi sup his respondere: quod cum per auditorem ad nostram audientiaꝫ pueniſſet: mā dauimus ꝙ idez prior p̄scriptiōis titulum quez allegauit probaret[a]: qui. b. regis aut regine vngarie pri uilegia exhibuit qui ecclesiam sancti stephani ad quam dicte ecclesie cum eisdem decimis pertinebant ī perpetuam elemosynam hospitali donationis titulo ꝙcesserūt. confirmationis. C. pape. p. n. scriptuꝫ exhibens ꝙ quod probare volebat ꝙcessionez[b] predictaꝫ plenū habere vigorem: ꝛ infra. Ceterum ex parte tua fuit propositum: ꝙ in decimis ꝛ ecclesijs a rege ꝛ regina donationis p̄scriptionem non poterat opponere pars aduersa: q̄ nec a donatione ipsorum initium habere poterat: nec a confirmatione prefata tantuꝫ effluxit tpis ꝙ possit p̄scriptio ꝙfirmari: ꝛ sic donationis regis ac regine allegatus titulus nullus erat: cuꝫ sacrilegij crimen incurrat qui ecclesias vel ecclesiasticuꝫ aliquid de manu receperit laicali[c]: ꝛ infra. Nos igitur cum donatores predicti ꝙferre non potuerint[d] alijs que de iure non poterant possidere[e]: ꝛ per confirmationem predicti dementis super ecclesia sancti. s. hospitali cum decimis ꝛ alijs pertinentibus ad se factam etiam si autenticum appareret: iuri epali nullatenus[f] derogetur sententialiter ꝓhibemus[g]: ne fratres hospitalis presumāt vlterius impedire quominus ōcimas percipias memoratas ꝛ pacifice possideas i futurum.

I Dem in conci. generali.

ℂ Dñi prediorum cogi possunt vt p̄dia dent colenda talibus a quibus sine ꝙtradictione ecclesia possit decimas consequi. b. d. vsqꝫ ad. §. ille. q ñ sūmat qꝑ sui breuitatez.

I Naliquibus regionibus quedam pmitte sunt gentes que ꝫ suos ritus decimas de more nō soluunt quāuis censeant nomine xp̄iano: bis nonnulli dñi prediorū ea tribuunt excolenda vt decimis defraudātes ecclesias maiores inde redditus assequantur. Volēs igitur super his ecclesiarum indēnitatibus p̄onidere statuimus: vt ipsi domini talibus p̄sonis ꝛ taliter sua p̄dia excolenda cōmittāt ꝙ absqꝫ cōtradictione ecclesijs decimas cum integritate p̄soluāt ꝛ ad id si necesse fuerit ꝑ cē. ec. compellantur[b]. Ille qppe ōcime necessario soluende sunt que debentur ex lege diuina[i] vel loci consuetudine[k] approbata.

I Dem in eodem.

ℂ Prius soluende sunt decime ꝙ census seu tributa: ꝛ si prius illa soluunt postea decimari debent.

A Am non sit in boie qđ semē serēti respōdeat: qm̄ iuxta uerbum apostoli neqꝫ qui plantat ē aliquid: neqꝫ qui rigat: sed qui incrementū dat deus: ipꝫ qdem mortificato semine plurimum fructuꝫ affert: nimis auare quidā in decimis defraudare nitūtur census ꝛ tributa que interdum indecimata p̄tereunt: de frugib⁹ primitus deducentes. Cum autez in signum vniuersalis dñij q̄si quodā titulo spāli sibi dñs decimas reseruauerit: nos ꝛ ecclesiaꝝ dispēdijs ꝛ aiaꝝ piculis obuiare volētes: statuimus: vt in p̄rogatiuaꝫ dñij generalis ex actionem tributorum ꝛ censuum p̄cedat[l] solutio decimarū: vel saltem bi ad quos census vel tributa indecimata puenerint. Qm̄ res cū[m] onere suo transit: ea per cen. eccle. decimare cogantur ecclesijs quib⁹ de iure debentur.

I Dem in eodem.

ℂ Cisterciēn. tēplarij ꝛ hospitalarij de fructib⁹ possessionum quas acqsierunt post cōcilium generale de quo hic decimas soluere tenentur si de illis possessionibus prius soluebantur decime.

D Uper abbates cisterciē. ordinis in generali ꝙcilio congregati ad cōmonitionem nr̄aꝫ p̄uide statuerūt: ne decetero ffres ipsius ordinis emant possessiones de quib⁹ decime debeantur ecclesijs: nisi forte p̄ro monasterijs nouiter fundandis. ꝛ si tales[n] possessiones eis fuerint pia fidelium deuotione collate aut empte p̄ro monasterijs ò nouo fūdandis: cōmittātur[o] alijs excolēde: a quibus ecclesijs decime p̄solu̇nt: ne occasione p̄uilegioruꝫ suorum ecclesie vlterius pregrauent. Nos aūt decernimus vt de alienis terris ꝛ ammō acgrendis: ēt si eas p̄prijs manib⁹ aut sumptibus excolūt: decimas p̄soluant ecclesijs quib⁹ rōne prediorum antea solue

p Tales. s. de qb⁹ decime solui debeant.

o ℂ Cōmittant. interim antequā edificentur ecclesie vt illi coloni soluant

decimas de illis terris idem esset si ipsi iidem colerent eas. ĩ. eo. ca.

a ¶ Cõponẽdũ. ⁊ sic cõpositio ī decimis põt fieri p sacerdotẽ. s. e. ex multiplici. que psonalis videt nisi p supiorẽ fuerit cõfirmata. s. de trãsac. veniens. Sed nunqd cistertiẽ. ⁊ alij monachi non habentes populum pñt pscribere decimã: nõ videtur: qz decimas de iure hre nõ possunt vt. xvi. q. i. puenit. ergo eas ñ possunt pscribere. s. de prescrip. cãm que. sed videtur hic ex quo nomine cõpositiõis eas possunt hre q eas possint pscribere: satis posset sustineri q nõ possunt prescribere decimas: vt in pdicto. c. cãm que: ⁊. s. eo. ti. dudum. decime. n. in tuitu diuini officij tñ debite sunt ure diuino. s. eo. tua nobis: sed isti nemini subministrant spiritualia ⁊ decime istis tãtum p ꝓuilegia cõceduntur: qz iure cõi eas hre nõ pñt alꝫ supfluũ esset ꝓuilegium: qz que de iure cõi cõpetũt supfluum ẽ precibus ꝛpetrare. C. de thesau. l. i. li. x. ff. ad municip. l. i. vnde cum isti allegarẽt pscriptiõez necesse habebãt oñdere titulũ: qz eis daret cãm pscribendi. s. eo. dudũ. que loquitur de hospitalarijs hierosolymitanis qui de iure cõi decimas possidere non possunt: ⁊ ideo in his q̃ de iure cõi possidere nõ possunt: necessarius ẽ titulus: ⁊ sic potest intelligi. s. de prescrip. si diligenti. vbi ỗ hoc.

b ¶ Allios. hic hẽs ar. q̃ res iter alios acta alios preiudicat.

c ¶ Interdicimus. ad alienas eccl̃ias ptinẽtes. istud põt itelligi de decimis laicis in feudum cõcessis: vt nulla psona ecclesiastica ad quã ptinẽt recipiat illas ī pignus vt si penes laicum remaneant citius redeant ad eccl̃iã ad quã pertinẽt saltem post mortẽ: cũ in decimis non hẽat locum successio. s. eo. ad hoc. lz succedãt heredes in decimis antiqtus ꝓcessis in feudũz: ⁊ hac rõne sufficit si laicus de cõsensu epi decimas tales alij eccl̃ie donauerit. s. de bis q̃ fi. a prela. sine consen. ca. cũ apostolica. eccl̃ia vo ad quã pertinẽt bene põt eas in pignus recipere: qz per hoc citius rehabebit decimas suas cũ tunc nõ teneat computare fructus in sortẽ. ĩ. de vsur. c. i. ⁊. c. cõquestus: ⁊. s. de feu. c. i. idem esset ⁊ multo fortius si laicus de facto tñ decimas retineret: ⁊ hec fuit ꝓhibitiõis causa vt per hoc ꝓuideretur eccl̃isijs ad quas iste decime peruenire debent.

Rubrica de regularibus. Supra visum est de clericis secularib⁹ ⁊ de rebus eoꝝ merito restat videre de regularib⁹ ⁊ reb⁹ eoꝝ: vel sic. qz virorũ eccl̃iasticoꝝ duo sunt genera: quoddã clericoꝝ secularium quoddã religiosorũ: vnde viso de primo genere merito subijcit de scõo. ab. si.

d Nullus tondeat. s. ad ꝓtendũ vt sit monach⁹. xx. q. i. illud clericus tñ post. vij. an. põt fieri: qz tunc est doli capax. xxviij. di. de bis. ⁊. lxxvij. di. qcũqz: ⁊. c. in singulis: sed ar. ĩ. s. de ꝓbẽ. super. ibi dicit q̃ pueri nõ sunt idonei ad beneficium obtinendum.

e ¶ In legitima. s. xiiij. an.

f ¶ Spontanea. qz si coactus nõ valeret. xx. q. iij. presens clericus.

Si quis. Cõis diuisio: quia duo sunt dicta vt pz in rubro. scõz ibi in. §. si vero. ab. si.

g ¶ Tonsuratus. vt fiat monachus vel regularis canonicus. xx. q. ij. si in qualiber. h ¶ Infra ann̄ um. ⁊ idem. xx. q. ij. puella: ⁊ tutor ꝓtradicere põt infra idem tempus vt ibi dicitur.

i ¶ Ad principem. i. ad papam. de conse. di. i. corpora. vel ad principem vel ad prelatum eccl̃ie. b. k ¶ Admissum. i. vicarium epi qui gerit vices suas. s. de insti. ex querimonijs.

l ¶ Permaneat. quo ad parentes. qz post annum filiuz reuocare nõ possunt: vt hic patet: ⁊. xx. q. ij. puella. ipse vero puer quãdocunqz vsqz ad finem. xiiij. an. posset resilire. ĩ. e. significatum: ⁊. c. cum simus. postea vero non poterit exire. xx. q. i. illud.

m ¶ Per vim. illatam sibi a parentibus.

n ¶ Clericus. i. monachus pmaneat. sed ex mora tãti tpis presumit consensisse ⁊ intellige si potuit reclamare. ĩ. despon. ad id quod: ⁊. i. q. i. cõstat: ⁊. ĩ. de despon. ipu. de illis. ij. alꝫ aũt nõ teneret monachatus. s. qõ me. cau. platum.

bantur: nisi cum ipsis eccl̃isijs aliter durerint componẽdum[a]: ⁊ hoc ipsum ad alios[b] regulares q gaudent similibus ꝓuilegijs extendi volumus: ⁊ mandamus vt eccl̃iarum prelati promptiores ⁊ efficatiores existant ad exhibẽduz eis de suis malefactoribus iusticie cõplemẽtum: eorumqz ꝓuilegia diligentius ⁊ perfectius studeant seruare. ¶ Rego. ix.

¶ Breue ẽ ⁊ ideo non tumatur.

Interdicimus vniuersis psonis eccl̃iasticis vt decimas detẽtas a laicis ad alienas eccl̃ias[c] ptinẽtes in pignus recipere ab eisdem laicis nõ presumant.

Rubrica De regularibus ⁊ trãseũtibus ad religionem.

¶ Ex concilio magunt̃ino.

¶ Nõ põt quis ad religionem admitti nisi volens ⁊ in etate idone⁹.

Nullus tõdeatur[n] nisi in legitima[e] etate ⁊ sponta nea[f] voluntate.

¶ Ex eodem.

¶ Impubes monasteriũ ingressus post annuz a parentibus reuocari non potest.

Si quis ante annos legitimos tonsuratus[g] est sine consensu parẽtum suorum: si parentes ipsius infra annum[h] nõ reclamauerint ad principem[i] aut ꝓprium episcopum: vel ad[k] missum dñicum: in clericatu permaneat[l]. ¶ Si vero post legitimos annos per vim[m] clericus[n] factus ẽ: ⁊ nec ipse nec parentes eius infra annum ad memoratas psonas reclamauerint: in clericatu pmaneat: sicut is de quo superius dictum est.

¶ Ex concilio toletano.

¶ Clericus secularis vtens habitu ⁊ noie monachali cogitur vt fiat monachus vel ab hoc desinat.

Si clerici qui se fingunt[o] habitu ⁊ nomine monachos ⁊ non sunt: corrigantur vt veri monachi sint vel veri clerici[p].

¶ Ex concilio arelatẽsi.

¶ Nouitia que sponte se ingerit actibus professarum: per hoc censetur professa.

Si uidua si sponte[q] veluz cõuersionis quãuis non sacrum: sibi iposuerit[r] ⁊ in eccl̃ia inter velatas oblationem[s] deo obtulerit: velit nolit sanctimonie habitũ viteri⁹ debet hre. ꝑ Lz sacramẽto[t] firmare velit eo tenoꝝ velamẽ sibi imposuisse vt deponere posset.

¶ Rego. ix. anath. subdia.

¶ Monachus temere ad aliud monasterium transire vel peculiũ habere non potest.

Iohannes frat ⁊ ifra. ꝑ Presenti iussione mandamus. vt neqz monachuz de monasterio in monasterium[v] temere migrare liceat: nec eoꝝ aliquez peculiare[x] qquam hre. ꝑ Sed si hoc ꝓsumptum nota. abbas siculus.

o ¶ Si clerici fingũt. no. q̃ fictio siue simulatio qñ qz fit ex honesta cã qñqz ex ĩhonesta. Ex honesta cã. xxij. q. ij. vtilẽ: ⁊. xxiij. q. ij. dñs. ⁊ si aliqs simulat religionẽ ex honesta cã ita q̃ ꝓtestatio precedat nõ necet. s. de his que vi metusue cã fi. perlatũ. vbi de hoc. simulatio vo ex ĩhonesta facit monachum ⁊ compellit redire ad monasteriũ ꝓpter dolũ suũ. xxvij. di. qõ ĩterrogasti. ⁊ ita isti clerici fingũt se monachos ex honesta cã ab initio ex quo dat eis optio. sic ẽt dico in matrimonio q̃ si aliqs p dolum eo ꝓposito copulet alicui mulieri q̃ velit stare legitime cũ ea ⁊ hoc sit paratus ꝓbare non est audiẽdus. qz in spõsalibus siue mꝫimonijs recurrit ad cõez ltelligẽtiã ẽboꝝ. ĩ. de spon. ex lris. ar. est hic ad qõnẽ illius q finxit se mulierem ⁊ susceptu habitum in monasterio monialium: vt posset corrumpere monachum. ⁊ in ca. quod interrogasti. Ber.

p ¶ Veri clerici. ⁊ sic datur eis optio: vtrũ velint esse clerici vt monachi. si. s. de elec. cũ cãm. ⁊ ar. xvi. q. i. nemo põt. arg. ĩ. ĩ. c. pri. ⁊. xxvij. di. qõ ĩterrogasti. vbi cõpellunt in monasterio remanere: sic põt solui ꝟ cõstabat eos tales esse licet starent in habitu monachali. i cõtrarijs nõ cõstabat imo tanq̃ veri monachi stabãt ⁊ se gerebant vnde non audiuntur volentes iurare ꝛtrarium.

Quidua. Primo soluitur dubiũ: scõo solutionẽ ampliat ibi. lz: ⁊ est casus mul-

q ¶ Sponte. secus si p vim. s. de his que vi metusue cã fiunt perlatum. tan.

r ¶ Imposuerit. ipsamet vidua velũ cõuersionis sibi põt ĩponere: vt ꝟ pz. ⁊ xxvij. q. i. viduas. põt ẽt illud recipere a sacerdote. ĩ. q cleri. vel vo. cõsulunt. ⁊ xx. q. i. vidua. aut ab epo. s. qõ me. cã platũ. velũ vo cõsecratiõis a nullo recipiunt. xx. q. i. deuotis. sole. n. ꝙgines ꝓsecrant: vt. c. deuotis. ⁊. c. placuit. e. q.

s ¶ Oblationẽ deo obtulerit. respicit loci cõsuetudinẽ: vbi forte velate offerunt panẽ ad eucharistiã ꝓficiendã. si. xxvij. q. i. vidua. ⁊ ita eo ipso q̃ sic stetit in eccl̃ia cũ alijs monacha iudicat. xxvij. di. qõ interrogasti. ⁊. xx. q. i. qñ ꝙgenitores. si vo alias habitasset ibi etiã in lõgo tpe nõ iudicaret monacha. ĩ aut. vt cõsti. que interpreta. cõsti. circa medium colla. vi. ⁊ ideo ꝓsueuit dici q̃ habitus sine professione nõ facit monachum. ĩ. eo. pozrectum.

t ¶ Licet sacramento. s. tñ: sed si adiuuet alijs bonis ꝓsumptionibus. tũc forte ad plenam probationẽ: ⁊ psona honesta sit posset sibi deferri sacramentũ. C. de rebus credi. in bonefidei. s. de pba. sicut cõsuetudo. s. ỗ iureiur. c. vlti. ⁊ ẽt sine iuramento si haberet alias ꝓbationes. s. qõ me. cau. perlatuz. ¶ Iñ. sed hec vidua nõ potuit ꝓbare p legitimas ꝓbationes: sed allegabat fictionẽ ex alia cã honesta ⁊ iurare volebat: sed iuramẽtũ suum nõ sufficit. ⁊ ideo remanet in monasterio: ⁊ ẽm hoc intelligitur illud ca. ⁊ illa palea. xxvij. q. ij. viduas velare. de fictiõe ex honesta cã. alꝫ si fictio ex ĩhonesta cã fuisset nulla ꝓbatio istius audiret pp dolum suum: ⁊ si illud ꝓbaret sic põt intelligi. c. illud. xxvij. di. qõ interrogasti: vt dr. s. c. pri. qcũqz ergo ficte monasteriũ vult intrare ex honesta cã ꝓtestet illud pñtibus testibus: vt fecit illa in. c. platum: ⁊. c. illud qõ interrogasti. põt intelligi in eodem casu cum ista decre. vt intelligatur de fictione ex honesta causa: sed mulier illa hoc probare non potuit: ⁊ ideo compellitur redire ad monasterium prout intellexit ĩnocẽ.

Iohannes. Diuidit. primo ponit ỗcisa consultatio. scõa rñsio ibi pñt. que duo facit: primo ꝓhibet. scõo si ꝺ fiat corrigi precipit ibi: sed si. ab. si.

v ¶ Monasteriũ. boc. c. logt de his qui cã leuitatis trãseunt: alias licituz esset trãsire ad arctiorẽ religionem petita licẽtia: lz nõ obtenta. ĩ. e. licet.

x ¶ Peculiare. nisi causa administrationis. ĩ. de sta. mo. monachi. alias nisi in morte resignauerit. cum ipsa pecunia in sterquilino subterrẽt. ĩ. ỗ sta. mo. ⁊

ca.regu.cum ad monasterium.

a ¶ Reddat.quē tenet abbas recipere ne vagabundus in aīe icurrat detrimētū ⁊ cōpellit abbas si noluerit.j.e.c.vl.⁊ ar.xviij.q.ij.abbates. Itē signat p̄rium xxvij.q.i.si qua monacha:⁊.c.si qs rapuerit: vbi dr q̄ monachi delinquētes debent tradi arctiori monasterio. solu. illa intelliguntur cum p̄riora monasteria redarguuntur de solutione. Quid hodie debeat fieri ō istis fugitiuis dicit.j.e.c.vlti.

Q Uia. Clario modo intelligitur sed habito respectu ad mentem lr̄e sic pōt summari vt in rubro:⁊ est ter.singul.primo ponit rō.secō p̄hibitio ibi pueros.ab.si.

b ¶ Quia. hoc capi.in quibusdam libris habetur p̄o palea .xxi.q.i.

c ¶ Xviij.annum: hoc spāle ē pp̄ asperitatem locorū alias regulare ē q̄ post tēpus pubertatis tam masculi q̄ femine p̄nt p̄fiteri. xx.q.i.c.i.⁊.q.ij. si in qualibet:⁊.c.puella.

N On est. Primo exordium. secundo mandatum tertio aliud mandatum ibi:⁊ si bi qui.ab.si.

d ¶ Permittatis.⁊ merito: qr̄ q mutat locū de minori ad maiorem mutare dr̄.xciij.di. legimus.in fi.c.s̄.de trāsla.lr̄ ⁊.c.i.⁊ hoc ideo p̄cipitur.qr̄ nō reperit ordo arctior.⁊ p eo q̄ dicit licētia supple marie:qr̄ nec abbas posset in hoc dispensare vt ad minorem transiret. vel intellige q̄ ō licentia abbatis posset transire ad equalem iusta de causa.

e ¶ Celeriter.post admonitiones.⁊ celeritas ista ad arbitriū iudicis refertur ex qua non determinat.s̄. de of.dele. de causis.ff.de iure delī.l.i.in fi.de istis vagabundis tene vt dicit .j.e.c.vlti.

A D nostram. Minor quattuordecim annis p̄fessionem religioni non obligatur.idem in maiore q̄ sine p̄batione suscepit habitus p̄rofessorū quē dimisit.j.triduum vel sic vt in rubro.prima pars narrat factū.scōa dat iudicem ibi:quocirca.ab.si.

f ¶ Statim penituit.ar.nō dici fm̄ quod nō durat.i.q.i.cōstat.ff.qō cū eo q̄ in alie.po. si filius.ff.de in rez ver.si p̄ pte .ℊ.versum.⁊.xxiij.q.vi. vides arg.s̄.qr̄ ex quo semel placuit āplius displicere nō pōt.xxxij.q.v.honēdus.C.de p̄bē.ēp. nō scirco:⁊.xiij.di. erit aūt.⁊ .c.in istis:⁊.xiij.q.ij.dilectissimi.solu. vbi cōstat ō facto ⁊ ei⁹ qualitate nō est querendum de eius p̄severantia. nam sufficit q̄ ab initio cōstitit.cum ℞o cōstet de facto sed de intētione nescitur:recurrimus ad p̄sumptionem p̄severantie: vt in casu isto ⁊ consi.

g ¶ Ante consumationē.no.ex hoc ℞bo q̄ in casu isto ānus inceptus p̄ cōpleto nō habeb̄.xx.q.i.illud.⁊.q.ij.si in qualibet:⁊.j.e.significatū:⁊ in alio casu.s̄.ō elec.cū in cūctis.ar.p̄.ff.de mu.⁊ ho.ad rēpublicā.⁊.lxxviij.di.p̄sbyter:⁊ in.c. p̄dicto cum in cūctis.ℊ.inferiora.sol.in dignitatibus fauor p̄sideraī.⁊ ió ānus inceptus p̄ cōpleto habeb̄:sed in ep̄o est spāle in regule observatione granitas ē ⁊ labor:⁊ sic odium.⁊ ió annus cōpletus exigitur.ar.s̄.e.qr̄ in insulis.

h ¶ Triduū.ar.p̄.xx.q.i.c.firma.⁊.xxvij.q.i.p̄ totum.xx.q.iij.eos qui semel. sol. Quidā dicūt q̄ istud dispēsatiue dictū est.alias regulare est q̄ pubes ingrediens ēt post momētū exire nō pōt vt dicūt p̄ria. Sed hec solutio non valet:qr̄ p votum continentie nō admittit dispēsatio:qr̄ continentia castitatis ⁊ abdicatio p̄prietatis ita inherent ossibus monachor̄:vt nec summus pōtifex valeat dispēsare.j.de sta.mona.cū ad mōasterū in fi. Dicas ergo q̄ iste sine deliberatiōe ⁊ ex mētis ipetu intrauit ⁊ illectus fuit.⁊ ita quo ad deū nō fuit obligatus q̄ p̄sideraī cor̄ ⁊ nō op⁹.xiij.q.v.si qd iueniſti.⁊.xv.q. .vi.c.i.in fi.⁊ ió nec apud eccl̄iā cū bēat certa iudicia de tali voto facto

pserit monasterio in quo ab initio conuersatus est:sub abbatis sui regula competenti coertione reddatur[a].

A Ex registro grego.

¶ Ubi ē dura congregatio vel religio:requiritur in p̄fitente plena pubertas.s. tempus .xviij.anno.

Q Uia[b] in insulis dura est p̄gregatio monachor̄. Pueros in eor̄ monasterijs ante.xviij. annum[c] suscipi p̄hibemus.

H Lex. iij. archiepiscopis ⁊ alijs eccl̄iarū p̄latis per galliaz constitutis.

¶ Si cistercien̄sis sine licentia sui abbatis ad aliud mon̄asteriū trāsit ad p̄p̄rium monasterium redire cogitur.

D On est vobis dubium:⁊ infra. ℣ Uniuersitati vestre mandamus quatenus monachos vel conuersos cisterciē. ordinis post p̄fessionem sine licentia abbatum suorū p epatus vestros recipi nullatenus p̄mittatis[o]. ℣ Et si qui ex eis sine licentia abbatuz suorum de monasterio exire p̄sumpserit ⁊ commoniti celeriter[e] non redierint:eos celeriter compellatis.

I Dez magistro. ℣. ciuitatē.canonico.

¶ P̄fessio facta ante.xiiij.annum non obligat: post.xiiij. vero si fit per suscep̄tionem habitus p̄fessorum etiam non obligat nisi detur p̄severantia tridui.

A D nostram noueris audientiam peruenisse:q̄ heremite de monte fo. quosdam pueros seduxerunt in tantum q̄ quidaz suasionibus eorū assensum p̄bētes: statim religionis habitum in ipsoruz monasterijs susceperunt: quorum vnus.t. noie statim penituit[f] q̄ habitū iduisset:⁊ infra. ℣ Quo circa mandamus:quatenus si constiterit q̄ p̄fatus.t.ante[g] cōsumationem.xiiij.anni susceptum habitum deposuerit:aut si post.xiiij. annum habitum ipsum sine p̄batione susceperit: ⁊ infra triduum[h] deposuerit:eum ab impetitione p̄dictorum heremitarū denūcies ab

solutum:⁊ eam quam postquam exiuit iurauit accipere in vxorem libere posse traducere: si alia causa rationabilis non obsistat.

I Dem elien̄.episcopo.

¶ Qui recipit habitum p̄fessorum vbi distincti sunt habitus cōpellitur ibi vel alibi esse religiosus sed si recipit habitum nouiciorum potest ad seculum redire.

S Uper eo quod quesitum fuit de clericis qui religionis habitum susceperunt[i]:⁊ ante p̄fessionem ad priorem statum sunt reuersi. ℣ Rñdemus:q̄ si austeritatem religionis ad quā migrasse se nosc̄unt seruare noluerint:ad minorem religionem sunt cogendi trāsire:nec amplius in eccl̄isijs secularibus debēt assumi ne p̄tra votū[k] quod dño fecerunt venire p̄bent. ℣ Uerum si ante susceptum huius modi habitum[l] in p̄batione positi recedere voluerint:fm regulam beati benedicti nō vident p̄hiberi ad priorem statum redire[m]:que videtur p̄cipere vt ī eadem veste[n] in qua veniunt reuertantur.

I Dem ambian̄.episcopo.

¶ Canonicus regularis potest effici monachus si religio ad quam transit est strictior sua.alias secus.

S Ane de canonico qui in eccl̄ia aromaten̄. p̄fessionez fecerat:⁊ fugerat ab eadem:in monachum a quodā abbate recepto: ℣ Id.t.f.significamus: q̄ si locus vbi nunc permanet: maioris religionis q̄z eccl̄ia aromaten̄. existit:ipsum in eodem loco cum pura conscientia remanere p̄mittas[o]: alioquin eum ad priorem eccl̄iaz redire compellas.

I Dem belu.episcopo.

¶ Minor.xiiij.annis p̄fitendo non obligatur religioni nisi factus maior ratum habuerit.

S Ignificatum est nobis:⁊ infra. ℣ Mādamus: quaten⁹ si inueneris q̄.g.non fuisset a parentibus[p] oblatus:⁊ infra.xiiij. annum facti voti penitens a religione recesserit: ab illo voto p̄fessionis quod fecit denuncies ab

ipetuose ex eo q̄ sine p̄batione habitū suscepit ⁊ qr̄ infra triduū penituit ⁊ qr̄ p̄pe puericiam fuit iure ergo ipsuz absoluere debuit.⁊ ita nō fuit obligat⁹ quātuz ad deū ⁊ ei⁹ eccl̄iā. ar.xxij.q. .iiij. vnusqcqz.⁊.xv.q. .i.sanc.arg.xvij.q.iiij. sunt qui opes.

S Uper. Cōis vinsio. secunda ibi: respōdem⁹ q̄ distīguit īter p̄fessos ⁊ nouitios.ab.

i ¶ Susceperunt.eo aīo vt ad seculū nō rediret nulla fcā ibi p̄fessiōe.j. .e.statuim⁹.ita q̄ de b constabat.vt ibi dicit.

k ¶ Me p̄ votū. quo renūciauerūt seculo generaī nōduz fcā p̄fessione alicui⁹ religiōis:vñ cogēdi sunt remanere vel ibi:uel ad mitiorē trāsire si sponte voluerit: vt hic dicit:⁊.j.e. p̄sulti.

l ¶ Habitū. de quo p̄misit quo renūciauerūt seculo.

m ¶ Redire. moribus emēdatis .j.e. consulti.

n ¶ In eadē veste.sed in q̄ veste positi in p̄batione debēt cē:vñ q̄ ī illa ī q̄ venerūt.liiij.di.legē ⁊.liiij. dist. multos ī fi. ar.xxvij.q.ij.si qs incognitus. dic q̄ monacha li habitu:vt b dicit.⁊.j. .e.statuim⁹. aliogn nō posset p̄bare austeritatē monachalē que in vesti b⁹ p̄o magna parte cōsistit.⁊ q̄ dr̄ hic in fi.in eadē veste redeāt in qua venerūt sic ītellige: qr̄ si nita probatione si voluerint ibi remanere restituent eis vestes cū qbus venerūt ⁊ cū eis recedēt ⁊ sic fuak̄ p̄ regula monachorū:⁊.c.q̄ dicūt q̄ p̄bari debēt in veste laicali nō fuank̄:sed intelligas ō veste ī q̄ venerūt vel dic in veste laicali.i. ī veste nouitior̄ q̄ sūt in probatione. q̄ differunt ab illis q̄ dantur p̄fitentibus.j.eo. statuimus.

S ane. Si canonicus regularis fit monachus aut strictioris religionis:⁊ manet monachus:aut laxioris ⁊ redire cōpellit. vel ad idem sic vt in rubro ⁊ est .c.no. Diuiditur nam primo narrat factum.scōo diffinit ibi id tue.ab.si.

o ¶ Remanere p̄mittas:sed p̄ vr̄. xix.q.iij.mandamus. vbi dicitur q̄ si canonicus regularis ad monasterium trāseat ad canonicam reducatur; ⁊ in vituperium memoriale cucullam portet.sed illud intellige q̄n cā leuitatis vel vanitatis non petita licentia transit. hic q̄n causa maioris religionis ⁊ bono zelo.j.e.licet.

S Ignificatum. In prima ponitur consultatio.in scōa responsio ibi mandamus.ab.si.

p ¶ Parentibus oblatus. si fuisset a parentibus oblatus ante.xiiij.annum exire nō debuit:sed post.xiiij.

annum ibi stare nõ cogitur.ſ.e.cum simus.alſ si non fuisset traditus a parentibus qñcunqz vellet posset exire: vt hic innuitur.

a ¶ Si vero fuerit oblatus.maxime.

b ¶ Intrauit.qz tunc retinet quod fecit.xx.q.i.illud.

c ¶ Ratam habuerit.quod intellige si expresse cõsentiat: ĩmo certe etiaz tacite: si vltra illud tps remaneat.ſ.de despon. ĩpu.lras.⁊.c.accessit tñ cã maioris certitudinis in principio.xv. ãni ei⁹ volũtas reqrẽda est.xx. q.i.c.illud.⁊ sic fuant plures religiosi ⁊ bene. item est hic ar.qd ea que ab initio nõ valẽt tractu tpis cõualescũt.ſi.ſ. de despon.impu. de illis .ii.sed dic valent: vt ex nunc sed nõ vt ex tũc.ff. de offi.proconſu.obſeruare.ini ſi.

d ¶ Ad aliam religionem: hoc nõ videt: qz si fecit pfessionẽ ibi ad aliã postea minorẽ trãsire ſi põt.ar.ſ.ea.nõ est: sed dic ad aliam eusdez religiõis vel maioris supple hic quesiuisti.

Quam. ¶ Si ipubes ẽt ſuitus a parẽtibus monasterio traditus factus maior spõte recipit habitũ pfessorũ ad seculũ amplius redire nõ põt: vel aliter vt in rubro.in ꝑma ponit ꝓsultatio.in secunda responsio ibi: cõsultatiõi. tertio soluit ibi: nec obloquitur.ab.ſi.

e ¶ Discretõis annos. .i.infra annos ad votuz vel matrimoniũ ꝛbendum aptos q in puella .xii.ĩ puero.xiiij. ut.xx. .q.i.c.i.⁊.ii.nam ante dicunt carere iudicio.ff. de iudi.cum pretor.§.ñ aũt.⁊.iij.q.vij.§. tria. in ꝑn.⁊ dic iudicio.i. discretione.sed quo ad beneficium restitutiõis implorandũ.vsqz ad.xxv. annum vt fragile ⁊ ĩfirmum huiusmodi etatis cõsilium.ff.de min.l.i.

f ¶ Tolletãi.xx.q.i.monachum.

Solutum. Si autem a parentibus fuerit[a] oblatus: seu.xiiij.annum cõpleuerit quũ religionem intrauit[b]: seu post .xiiij .annum professionẽ a se prius factaz ratam[c] habuerit: eum ad eandem uel ad aliam religionem[d] transire compellas.

Clemens.iij.

¶ Si filia minor.xij.annis a parẽtibus monasterio tradita maior facta sponte veletur: ad seculum redire non potest.

Quam.T.uirum:⁊ ifra. Utrũ ea que infra discretionis[e] annos a parẽtibus monasterio tradita habitũ religionis induens benedictionez accepit:⁊ exiẽs postmodum se cuidã militi copulauit: ad monasteriũ redire cogat.ſ Cõ.t. .t.r.qd cum iuxta cõci.tolleta[f] .censurã monachũ aut paterna deuotio[g] aut ꝓpria ꝓfessio faciat: qcqd horz[h] fuerit allegatum tenebit: reuertẽdi ad seculũ aditu penitus interdcõ.non.n.uidet illa monastice ꝓfessionis a se posse iuguz excutere: cũ eam nõ cõstat cuidẽter cõtra diriſſe quũ benedictionẽ acceperit quam nõ nisi in etate discretionis recipiũt'q velant: presertim si ratihabitiõe secuta: etsi eam qũqz cõtradiriſſe cõstiterit: qõ ante gestuz fuerat roborat[k]. ſ Nec obloquitur[l]: qõ de pre.n.leonis pape constitutione per ꝛtrarium sensuz sumitur: vt puelle que coacte parentum imperio virginitatis habitũ susceperũt: ipm possunt sine ꝓuari catiõe deserere.cuz de ea recte possit intelligi que ĩ etate nubili noscit cõstituta.tũc.n.qz liberum hz arbitrium in electione ꝓpositi sequi parentum nõ cogitur voluntatez.

Idem.

¶ Valet professio facta sine susceptione habitus religionis.

Porrectuz nobis ex parte tua petitoriuz continebat: qꝺ. J. canonicus acherõtinus infirmitate grauatus votuz vt fieret monachꝰ se asserit emisisse: vnde metuens ne voto decederet nõ completo: iunctis manibus tibi se reddidit in monachum ⁊ in fratrez ⁊ infra.ſ Inquiſi.t.t.r.qꝺ cum monachum nõ faciat habitus[m] sed professio[n] regularis: ex quo a cõuertẽdo votuz emittitur:⁊ recipitur ab abbate talis vt fiat monachꝰ⁊ reddat dño que ꝓmisit: erit vtiqz cõpellẽdus. Celestinus.iij.

¶ Si pater se cum bonis suis ⁊ filio ĩpubere obtulit monasterio: filius factus maior exire põt religionẽ ⁊ legitimã a mõasterio petere.

Quam simus:⁊ ifra. Sane nostris auribus est relatum: qꝺ cũ.b.mil'es se cum suo filio discretionis[o] annos nullatenus attingẽte ad quoddam monasterium cuz bonis suis ẽt cõtuliſſet: dcñ filiuz suum fecit habitum suscipere monachalem:⁊ ifra. ſ Dif.t.t.r.qꝺ si dictus puer ad annos[p] discretiõis puenerit:⁊ habitum retinere noluerit monachalem: si ad hoc iduci nequerit: nõ ẽ ullatenus cõpellendus: qz tũc liberũ sibi erit eũ dimittere:⁊ bona paterna[q] q ipſi ex successione ꝓueniũt[r] postulare.

Anno.iij.epõ.⁊.c.argeñ.

¶ Furiosus ꝓtẽdo nõ obligatur nisi factus sane mentis ratum habuerit.

Sicut[s] teno: litterarũ: ⁊ infra. ſ Consul. v.t. r. qꝺ licet ista non ꝺz compelli redire ad monasterium: nõ obstat illud.c.a ꝛrio sensu ſducẽti qz illud intelligit ꝺ adultis q nõ possunt habitum semel susceptum relinquere. ⁊ hic loqtur de ea que adhuc erat infra annos discretionis que facta adulta professionẽ fecit: nec ꝓdicit. Vel si coacta fuit postea consensit vñ exire nõ põt.⁊ est ſi. C.qõ me.cau.l.ii.ſ.de bis que vi.metusue cã fi.ad audientiam.

Porrectum. ¶ Monachuz facit professio nõ habitus tñ: vel sic vt in rubro cõis diuisio.ſcõa ibi: iquisitioni.ab.ſi.

m ¶ Habitus. hic euidenter apparet qꝺ habitus nõ fac monachum: sed sola ꝓfessio regularis.sic.ĩ.qui cle. vel vouen. cõsuluit:⁊.ĩ.eo.ex parte:⁊.ſ. eo.ut cleri. Sed cõtra videtur .xxvii.dist.quod interrogasti.⁊ .ſ.eo.uidua.⁊.c.super eo. ſo. illud verum ẽ qꝺ habitus sine ꝓfessione nõ facit monachuz. sola enim professio vera uel ꝓsumpta monachũ facit ⁊ solẽnizat uotum. Dicas ergo qꝺ q cunqz facit professionẽ in manu abbatis seu etiam alicuius monachi:⁊ vbicũqz cũmodo recipiatur eius professio ab abbate ⁊ fratribus monachus est ⁊ solẽnizatum ẽ votum illius .ĩ.qui cle. vel vo. insinuãte.⁊ hic ⁊ illa.c.qꝺ interrogasti:⁊.c. vidua.itelliguntur de ꝓsumpta professione. ex quo enĩ morãtur inter alias mõiales ⁊ gerunt se tanqꝺ monachas monache sũt censende.xx.q.i.quã progenitores.⁊ qz ab initio eo proposito ⁊ eo animo intrauerunt ut monache essent tacite: ex quo nullam ꝓtestationẽ fecerunt ⁊ multo tẽpore ibi fuerũt saltem p annuz in habitu professorum.ĩ.eo.ex parte: unde postea nõ audiunt etiam si uelint iurare ꝛrium. Illud.c.super eo. itelligitur de illis q habitum recipiẽdo renũciauerũt seculo tacite vel expresse: vt ibi ꝺf:⁊.ĩ.eo.consulti:⁊.c. statuimus.quod in eodem casu loquitur cum illo.c. consulti.

n ¶ Professio. que hic itercessit ex eo quod dicit: iunctis manibus tibi se reddidit in monachũ ⁊ in fratrẽ saltem tacite: hz forte nõ expressit formam professionis quã habes.xx.q.i. vidua.⁊ pinde fuit ac si formã illam seruasset. Sed hꝛa sequẽs videt ꝛdicere huic: ubi dicit talis ut fiat mõachus ⁊ reddat dño que ꝓmisit ⁊c. Sed tu expone fiat monachus.i.stet ⁊ uiuat ut monachus: uel itellige qꝺ votũ fecit solũmodo: ut fiat monachus tradendo se in manus abbatis: ut.ĩ.de uo.⁊ uo.redẽ.per tuas.ubi fuit ſimilis ꝓmissio ⁊ hoc ꝓbat hꝛa illa ex quo a cõuertendo uotum emittit: ut.ſ.fiat monachus.talis ergo qui sic ꝓmisit ⁊ uouit qꝺ ĩtrabit religionem compellendus est ut fiat monachus:⁊ reddat dño ꝓmissũ:⁊ uotum suũ.⁊ sic plane sonat hꝛa.⁊ ita collige ex hoc qꝺ qui ꝓmittit se intraturũ aliquã religionẽ tenetur ꝛplere promissum ⁊ põt ⁊ ꝺz cõpelli.ĩ.de vo.⁊ vo.redẽp. per tuas.qõ puus dixi verius puto:qz reddendo se in manibus abbatis in monachum ⁊ fratrem statim fuit monachus.

o ¶ Quam simus. ¶ Cõmunis diuisio.ſcõa ibi: discretioni.ab.ſi. ¶ Discretionis.dic de hoc vt dictũ est.ſ.e.cuz uirum.

p ¶ Ad annos discretionis.xiiij.ſ.qz tunc liber est ei stare si voluerit remanere vel recedere si ei nõ placet.xx.q.i.illud.⁊.q.ii.ſi in qualibet.

q ¶ Et bona paterna.quibus priuari nõ potuit legitima iure nature:⁊ reliqua parte monasterio competẽte: que ipo ĩgressu ꝓpetit.xix.q.iij.si qua mulier.alia que erit tertia illius partis que sibi ab itestato debet vel medietas sm numeruz filioꝝ.C.de inof.te.in auẽ.nouissima.

r ¶ Proueniũt.ſ.de testa.raynucius:⁊.c.raynaldus.vbi de hoc.

Sicut tenor. ¶ Primo ponitur decisa cõsultatio.secũdo responsio ibi: Si tamẽ. Abbas siculus.

s ¶ Sicut.casus: sacerdos iste in infirmitate grauissima laborabat: ita qꝺ ex se potius desperabat de uita presenti:⁊ in tali articulo constitutus inductus fuit ba

bitu monachali ⁊ ad monasterium deportat⁹ tādem qualuit: ⁊ habitū dimisit ⁊ de abbatis licētia monasterium dereliqt. Cōsuluit sacerdos dñm papā quid esset ei faciendū. ⁊ ipse rñdit ꝑm qđ sequitur in littera.

a ¶ Repugnātia. vñ nō videbatur audiendus. ſ. de ap. solicitudinem. xxiij. q. .vii. qđ aūt. C. de libe. cau. cum precum.

b ¶ Hētem. si aūt itegrū haberet indiciuz: lz grauissimam pateret ifirmitatē bene obligaret si voueret. ar. insti. qui. nō est pmiss. fa. test. §. preterea. tenet aūt hoc ꝑbare. ſ. se tunc tē poris extra mētem fuisse. ſ. de succes. ab ite. cuz. ar. ꝑtra. iiij. .q. ix. indicas. Lau.

c ¶ Habitu monachali. ita q votū fecisset: qz solus habitus nō facit monachum: sed pfessio. ſ. eo. porrectum: ⁊ j. eo. ex parte.

d ¶ Absolutum. ⁊ ita nullum est votum siue obligatio q̄ fit mēte alienata. sic. xvii. q. i. gō saldus.

H De apostolicam.

¶ In prima parte ponitur dupler cōsultatio decisa. in scōa respōsio ibi qōnibus. primo respōdet ad primā. secūdo ad scōam ibi prohibēdum: ⁊ ē casus no. ⁊ quotidie allegatur Abbas siculus.

e ¶ Anni. ut. xvii. q. i. gonsaldus: qñqz tñ statuit biennium .xix. q. ii. monasteriis. quādoqz triēnium. xviij. q. ii. si qs incognitus: qz diuersa tempora statuūtur videl esse arbitrariū quod satis pōt ꝓcedi. qz etiam statim posset recipi ⁊ renūciare beneficio huius ꝓbationis: vt .j. e. c. dicit: ⁊ c. statuimus. dici consueuit q clericus ignot⁹ ⁊ laicus notus probantur per biēnium. sed clericus notus p annum. laicus ignotus p triēnium. ⁊ sic intelligi consueuerunt. c. predicta. Sed nō credo q hodie seruet illa diuersitas imo qlibet statim pōt admitti vt dictum est. ber.

f ¶ Monasterij. ergo alter alter inuito huic beneficio renunciare non pōt qđ est verum. qz ꝓmuniter in fauorem vtriusqz introductum fuit: ⁊ quod fauore alicuius introductū est i odiū eius nō debet retorqueri. C. de legi. quod fauor. ⁊ iure cōi potior est cōditio prohibentis: vt arg. C. de serui. ru. predi. p fūdum: ⁊. ff. cōi diui. sabinus. ⁊. De cōmuni tamen ꝓsensu potest vterqz renunciare iuri suo vt hic dicit: cum sit psonale ⁊ singulare beneficiū. ſ. de offi. delega. gratum. C. de pac. si quis in cōscribendo. ff. de mi. si inde. ⁊. vii. q. i. quā periculosum. secus si esset cōmune beneficium: ⁊ fauore oīum introductum. ſ. de fo. compe. si diligenti: vbi de hoc: ⁊. iiij. q. iij. §. item parentes.

g ¶ Obtinent firmitatem. vt. xvij. q. i. nos nouimus. ⁊. xxvii. di. si vir. ⁊. ii. q. .vi. §. biduum. Ber.

b ¶ Prohibendū. qz graue est inexpertos dei seruitio applicare. xix. q. iij. mōasteriis. C. de re mili. lz publicam lib. xii. ⁊. ff. de va. mu. pretor. §. vlti. ⁊ tenetur qs de mala electione. ar. xxiij. di. tales. ff. nau. caup. sta. l. vlti. §. ii. C. de colle. illi. l. vna. li. ri. tenetur qs eo ipso q admisit ignotum.

i ¶ Corrigendi. arbitrio iudicis ex quo pena nō adijcitur. ſ. de offi. deleg. ō cause. ff. de iu. deli. l. i. in fi.

S Icut nobis.

Diuiditur. qz primo ponit cōsultatio. secundo respōsio ibi: fraternitati. Abbas siculus.

duo inter se repugnātia [a] videant vt qsquā. ſ. sit extra se positus ⁊ de presenti vita desperet. Si tamen eo tēpore quo. p. sacerdos latoz p sentium positus extra mentem [b] asseritur: indutus fuit habitu monachali [c]: cum alienatus nō sentiat ac per hoc nō valeat cōsentire: eum denuncietis ab obseruatione monastici ordinis absolutū [d]: nisi post quaz mentis sue factus est cōpos: spontanea voluntate professionē fecerit monachalem.

¶ Item pisano archiepo.

¶ Professio nec fieri nec recipi ō bet infra tempus probationis: sed facta ⁊ recepta tenet.

A D apostolicam sedem:

⁊ infra. Cum monachuz fieri antevnius anni [e] ꝓbationem regularis istitutio interdicat: ⁊ infra. Que stiōib⁹. t. t. r. q. lz tēpus probatiōis a sanctis patribus sit idultum non solum in fauorem cōuersi: sz etiaz monasterij [f]: vt ⁊ ille aspitates istius ⁊ istud mores illius valeat experiri: quod vtrūqz diligenter est obseruandum: presertim cum ab vtroqz de reliquo facta certa notitia nō habetur: si tamen ante tempus probationis regulariter prefinituz is qui conuerti desiderat habitum recipit: ⁊ professionez emittit: abbate p se vel p alium professionem recipiente monasticam ⁊ monachalem habitum concedente: vterqz renūciare videtur ei qđ pro se nosciť introductuz. Ideoqz obligatur p ꝓfessionem emissam pariter ⁊ acceptam ad obseruanti az regularē: ⁊ vere monachus est cēsendus: qz multa fieri prohibentur: que si facta fuerint obtinēt [g] firmitatem. ¶ Prohibendū [h] est abbatibus: ne passim ante tēpus probationis quoslibet ad ꝓfessionem recipiant. ⁊ si cōtra formam ꝑscriptā quoslibet idiscrete receperint: animaduersione sunt debita corrigēdi [i]: cum in subsidium fragilitatis humane spacium probationis sit regulariter institutum.

¶ Item aconeñ. epo.

¶ Qui professionez fecit lz i clau-

k ¶ De morte. securus si tñ sane mentis fuit. alias nō obligaret. ſ. e. sicut tenor. xvij. q. i. gōsaldus. xxij. q. vij. c. neqz furiosus: ⁊. C. de trāsac. .l. sanum mente. sed querit qualiter alias timor mortis ipedit mōachari. ſ. quod me. cau. platum. ⁊ notať hic. Rñ. monachatur ibi vt euadat mortem corporis. hic non monachatur vt euadat mortem corporis: sed potius mortem anime. Joan.

stro nunquaz pmāserit sz in seculo ⁊ suis bonis vsus fuerit ad obseruantiam regularem compellitur.

S Icut nobis fuit propositum

quidā clericus cum egritudine nimia laboraret: quasi de morte [k] secur⁹ ⁊ ō recuperāda sanitate desperans habitum canonicoruz regularium petijt ⁊ accepit: sz nec ad ecclesiaz trāsijt nec bonis [l] suis vti cessauit videntibus ⁊ sciētib⁹ [m] epo ⁊ canonicis ecclesie nazarenī. a quibus habitum susceperat regularē: ⁊ infra. ſ. f. t. t. r. q. si sgularē habitum se postulāte suscepit ⁊ ad obseruationem religionis canonice sua se ꝓfessiōe [n] ligauit: ad resumēdum habitum eccle. est dist. cogēdus: cum qđ tāto [o] tēpore extra canonicam māsit nō excusationez eius sed in maioris trāsgressionis augmētuz merito valeat allegari.

¶ Item priori ⁊ conuentui dimolien si.

¶ Potest religiosus zelo sanctioris vite ad religionē trāsire strictiorem petita prius licentia ꝑlati sui: lz nō obtēta ēt si primū monasteriū sit priuilegiatum q̄ de illo ad aliud ēt arctius trāsire nō possit.

L icet qbusdaz monachis [p] ⁊

canonicis [q] necnō hospitalarijs ⁊ templarijs a se. ap. sit indultum ne postquā aliqs ꝓfessus fuerit apud eos ad aliuz locum possit ipsis inuitis arctioris ēt religionis obtentu transire: vt vnusqsqz sm apostolum in ea [r] vocatione pmaneat in qua dignoscit ee vocatus.

¶ Qr tñ vbi spirit⁹ dei ē: ibi libertas. ⁊ q dei spiritu aguñ: non sunt sub lege [s]: qr lex nō ē posita iusto: ea rōne vī hoc illis fuisse cōcessuz ne qs ex temeritate [t] vel leuitate in iactura vel iniuria sui ordinis sub ꝓtextu maioris religionis ad aliuz ordinem transuolaret: sicut freqnter a multis constat esse ꝓsumptū: non qdem vt ei transeūdi licentia deneget qui eā cum humilitate ac puritate durerit postulādā: vt nō ficte sed vere ad frugē melioris vite valeat trāsmigrare. Talis ergo postqz a ꝑlato suo trāseūdi liūaz [u] uerte qualiter interpretatur priuilegium istorum. ſ. q nullus taliū possit transire ad strictiorem religionem: hoc est verum vt dicit temeritatis causa. sic enim cum prohibetur iuramentum temerarium tantum intelligit prohibituz. xxii. q. i. ita ergo. Jo.

l ¶ Bonis suis. quōdā si tenuit monachat⁹. sic xxvii. q. i. si qs rapuerit ⁊. j. qui cler. vel vouen. c. vlti.

m ¶ Et sciētibus. vnde tenebāt⁹ euz reuocare. .j. e. c. vlti. sed ad bona ipsius si mortuus esset ⁊ ipsum nō reuocauerūt aspirare nō deberēt: qz quē viuum contempserunt nō possunt mortuum suum dicere. C. de lati. liber. tol. l. vna. §. sed scimus: ⁊. j. de isan. ⁊ lang. epo. c. vno. b.

n ¶ Sua professiōe alias solus habitus nō facit eum monachum. ſ. eo. porrectum.

o ¶ Tanto tēpore. nullus annoz numerus ipsum excusat. xxij. q. v. q deo pari. imo tanto grauius delinquit. ſ. ō consue. c. vlt. ⁊. j. de simo. nō satis. ⁊ ridiculū eēt sicut dicit lex meliorem esse furis cōditionē ꝓpter continuationem furti. ff. de fur. inficiādo .§. infans. Jo. Sz huic simile habes. ſ. de test. qz ingredientibus.

L icet. ¶ Hic est

casus no. ⁊ quotidie allegatur: diuiditur ꝓncipaliter in duas partes. in prima exordium ex quo scō factum diffinit ibi. cum ergo. prima facit quinqz. nam ꝓmo ponit formaz priuilegij scō ipsius interpretationem ⁊ interpretationis cām ibi: qz tamē. tertio illam fortificat ibi: cum etiam. quarto illam resumendo specificat ibi quocirca. qnto specificationem determinat ibi: illa. ab. si.

p ¶ Monachis. ſ. eo. non est.

q ¶ Canonicis. xix. q. .iij. statuimus: ⁊. c. mādamus. b.

r ¶ In ea vocatiōe. xxi. .q. i. c. i. ⁊. q. ij. placuit ⁊. vii. q. i. nō oportet.

s ¶ Sub lege. xix. q. iij. due sunt. b.

t ¶ Ex temeritate. ad-

vbi transluit qdam sine licentia ad aliud monasterium nec idez punitus videt: sed qualiter pōt qs inuito prelato suo psonam suā alienare cū rem alienare nō possit. ⁊ maior sit alienatio psone ꝙ rei. xij. q. i. precipimus. ⁊. xvi. q. i. c. iij. cum forte clericus teneat iuramēto obedire. viij. q. i. sciendum: ⁊. s̄. de maio. ⁊ obe. cum in ecclesijs. nec ēt pōt peregrinare sine licētia sui epi. de cōse. di. v. nō oportet. ⁊ sepe ꝓpter obedientiā bonum intermittitur. xi. q. iij. qd ergo. cum obediendus sit vbicūqz nō est cōtra preceptum dñi: vel dubius sit qꝫ non contra preceptum dñi. xxiij. q. i. qd culpatur. in fi. sed illud auctoritate canonis fit i stinctu spiritus scī. ⁊ ita nō ꝓstringit ꝓ legē. xix. q. ij. due. arg. j. de diuor. gaudemus.

a Er lege priuata. que est amor dei siue charitas. de qua dicit. habe charitatē ⁊ fac quicquid vis de pe. di. iij. radicata. lau.

b Absolutus. ab hac vniuersitate excipitur vxor carnaliter cognita ꝓbes ⁊ seruus. j. de cōuer. cōiu. quidā intrauit. xxi. q. ij. c. i. ⁊. ij. ⁊. liiij. distin. si seruus. Item excipitur epūs. j. e. c. ver. illa semp regula ⁊ curie astrictus. lij. distin. legem

c Mereꝫ amittere. xi. q. iij. priuilegiuz. lxxiiij. dist. vbi ista. C. de iude. l. iij. ⁊. l. iudeos.

d Er iusta cā. que sit iusta cā ⁊ que non ostenditur. s̄. de renunci: nisi cum pridem.

e Superioris. si. xi. q. i. puenit. j. de iurepa. nullus ī auc. de sanctis. epi. ¶. si a clero. colla. ix. vin.

f Ita cōis vtilitas. xx. vi. q. v. nec mix. ⁊. xxix. q. i. ¶. i. vtilitas. simile vij. q. i. scias. ⁊ in auc. de resti. ⁊ ea q̄ pa. ¶. licet collatio. v. ⁊. s̄. de post. prela. c. iij. hoc intellige cum p publicā nō impeditur priuata: qꝫ ordinata charitas incipit a se. xxiij. q. v. si non liceat. ⁊ de pe. di. iij. qui vult. xix. q. ij. due. xxiij. dist. quod ait. ff. de iudi. si lōgius. in fi. ff. ō prescrip. ver. g seruandarum. sic nō debet ꝑlatus sua negocia preponere negocijs ecclesie. xij. q. iiij. q cūqz. ⁊ de hoc ēt dr. s̄. ō postu. prela. c. iij.

g Solicitudo cōtemplationi. i. vita actiua q̄ in hoc casu preponitur contemplatiue.

h De rachele. rachel significat vitam cōtemplatiuaz que est formosa sicut illa fuit. lia significat vitam actiuaz que secunda est in sobole. ⁊ ideo prefetur pulchritudini rachelis. s̄. de renun. nisi cum pridem. ber.

postulauerit: ex lege priuata[a] q̄ publice legi preiudicat absolutus[b] libere pōt sāctionis vite propositum adimplere: nō obstante ꝓterua indiscreti contraditione prelati: quia priuilegium meretur[c] amittere qui concessa sibi abutitur potestate.

¶ Cum ēt romanus pon. q suprem̄am in ecclesia obtinet ptātez. archiepis ⁊ episcopis cedendi licentiam er[o] iusta causa petentibus sine difficultate cōcedat. ¶ Quo circa nouerint vniuersi qbus huiusmodi priuilegium est concessuz: se ad cōcedēdam licentiam trāseundi taliter postulantibus de iure teneri: qꝫ sicut subditus a prelato. cum humilitate ⁊ puritate debet transeundi licentiam postulare ne bonum obedientie contēnere videat: sic ꝑfecto prelatus subdito sine difficultate ⁊ prauitate q̄libet dz transeundi licentiā indulgere: ne videatur propositum impedire diuinitus ispiratum. Si vō ꝓbabiliter dubitetur vtrū qs velit ad ordinem arctiorem aut laxiorē ex charitate an ex temeritate trāsire: supioris[e] ē iudiciū requirendū: ne forte angelus sathane in lucis angeluz se trāsformet. ¶ Illa semp regula inuiolabiliter obseruata: vt nullus absqz licentia ro. pon. presumat occasione quacūqz deserere p̄sulatuz: qñ sicut maius bonū minori bono preponit: ita cōis[f] vtilitas spāli vtilitati preferē. ⁊ in hoc casu recte ꝓponit doctrina silētio: solicitudo[g] cōtēplationi: ⁊ labor qeti. Ad qō vtiqz designāduz vnigenitus dei filius[h] ihesus xp̄s non de rachele[h] sm carnem natus est: sz de lia: nec legitur eum in domū suaz maria recepisse sed martha. vnde qñ potest ēpus ꝓdesse pariter ⁊ preesse: nō dz cedēdi licentiaz postulare aut ēt obtinere. ¶ Cum ergo. r. monachus vester ad frēs cisterciēn. ordinis trāsmigrauerit: non vt ordini vestro aliquatenus derogaret: sed vt apud eos vitam duceret arctiorē: mādamus quatenus sup eo qō de corde[i] puro ⁊ ꝯscia bona ⁊ fide nō ficta fecisse dignoscit: eum nullatenus molestetis: qꝫ charitas ē fons ꝓprius cui non cōicat[k] alienus.

I Dem ꝓposito ⁊ decano ⁊ scholastico demereñ. colosñ. dioce.

C Coniuges religionem profitēdo se adinuicez dimittere possunt. aliter si se abiurant ⁊ nō continent illicitum est iuramentum.

i Corde puro. qꝫ presumitur prima facie ex ipso facto qō habet spēm boni. nisi ꝓbetur ꝯrium. s̄. de seru. c. vno. ⁊. s̄. de presump. duduum.

k Nō cōicat alienus. s. a charitate. de pe. di. i. ¶. item vt ꝯps ait. ber.

Q Uiens. ¶ Prima pars ponit petitionem mulieris. secunda prouidet ⁊ iudicem dat ibi: nos ergo. ab. si.

QUiens ad apo. se. g. mulier supplici nobis insinuatiōe mōstrauit: qꝫ cuz matrimonium cum .e. in facie ecclesie cōtraxisset ⁊ diutius cohabitasset eidem: orta ē dissensio inter ipsos in tantū vt qꝫ de inceps alter non requireret alteruz vterqz corporaliter prestitit iuramentum. hāc vir ipse diuortij causam assignans: qꝫ quandaz ipsius mulieris amitam[l] cognouisset antequam eam duceret in vxorē: qō licet assereret quāplurimi: non fuit super hoc ecclesie facta fides. Cuz autem postmoduz ad secūda vota conuolasset vterqz: secundo viro viam vniuerse carnis ingresso priore supstite dicta mulier se fecit in arcto loco ad penitentiam agendam ēcludi: postulans vt ei dignaremur impendere consilium salutare. ¶ Nos igitur attendētes: qꝫ illud fuit illicitum iuramentum[m]: mandamus quatenus prefatuz virum mo. pre. cōpellatis: vt ea quā superduxit exclusa: prefatam[n] mulierem recipiat: auditur[o] postmodum si quid fuerit questionis. Si vero contra matrimoniū nihil fuerit ostensum: ⁊ vir seculo derelicto maluerit ad regularem vitam migrare: vos ei sup hoc licentiam tribuatis: vt ⁊ illa possit in suo[p] ꝓposito ꝑmanere.

I Dem abbati de affligeñ. ⁊ magistro. r. ⁊. g. canonicis traiacteñ.

C Qui ad monasteriuz conuertit sumēdo habitum nouitij pōt infra tps ꝓbatiōis redire ad seculuz nisi appet cū vitā voluisse mutaſ oio.

ONsulti sumus frequenter a multis: utrū is qꝫ monasteriū ingressus est habitū sumendo nouitij[q]: si añ ꝓfessionem emissam infra tēpus ꝓbatiōis exire voluerit: licite possit absqz apostasie nota vl nora[r] presertim cum debita morū correctione ad seculum remeare. ¶ Licet aūt super hoc senserint diuersi diuersa: nos tñ credimus distinguendum[s]: vtz is qꝫ ꝙuertit ꝓ posuerit absolute[t] vitā mutare: vt sub habitu regulari oīpotenti deo deceteto famulet: an conditionaliter experiri obseruantiam regularem: vt ita demū si infra annū sibi placuerit profiteatur ordinis disciplinam. ¶ Aut si forte non placuerit moribus emēdatus ad statum reuertaſ ꝓstinum. In primo casu[u]

l Amittā. cognouisse. si hoc verum fuit non fuit matrimonium quo ad deum. vnde si ꝓbaretur separarent. j. ō eo qui cog. consang. vxo. sue. sup eo. alias non separarentur: vt co. ti. de illo.

m Illicitum iuramentum: ⁊ ideo nō seruādum: sic. s̄. de iureiur. tua. ij. sed nunqd aliqui possunt licite se abiurare ⁊ promittere ꝓpetuam continentiā: videt qꝫ sic: qꝫ talia matrimonia sanctiora sunt alijs. xxiij. q. v. quod deo pari. ad hoc dicunt quidam qꝫ tali modo non possunt se abiurare vt remanent in seculo nisi transeant ad religionez. arg. j. ti. pri. ex pte. i. ad. fi. Jo. ꝯrium dirit. ⁊ isti nō abiurauerāt se ꝓpter perpetuā continentiā: sed vt possent adulterari. ⁊ qꝫ neuter illorum alterum accusaret. talis abiuratio ꝓbibetur hic. ⁊. s̄. de iureiurā. tua. ij. imo sine aliquo iuramēto se posset obligare ad perpetuam continētiam. arg. predicti. c. qꝫ deo pari. nullum enim iuramentum obstat: qui alter crimē alterius denūciare saltem possit. s̄. de iureiuran. quemadmodum.

n Prefatam recipiat. arg. ꝯ. j. de diuor. significasti. sz ibi locuz habet. Nihil mihi tu vel ego tibi nil cathilina ecthego xxxij. q. v. per totū. ⁊. s̄. de iureiur. tua. ij. ⁊. j. de adul. c. penul. ⁊ vlti. Jo. ⁊. ff. sol. ma. viro atqz vxore. b.

o Iuraturi postmodum. et ita qō restitutionis ꝓcedere dz. s̄. de resti. spo. ex cōquestione ⁊. s̄. de ordi. cogn. super spoliatione.

p Posset in suo proposito. ⁊ cōpellēda ēt in ꝓposito remanere si maritus vellet ratū habere vel obseruare ꝓpositum. argu. j. ti. pri. qdam intrauit: ⁊. xxviij. q. v. quod deo. Jo.

Q Onsulti. Cōis diuisio. secunda ibi: sz. in qua distinguit duo mēbra. scōm ibi: aut si. ab. si.

q Nouitij. s. cā probationis habitus nouitioꝝ debet discerni ab habitu professorum. j. constatuimus.

r Vel nora. no. versum. noria delictum: delinquens nora vocaſ. qñqz tamen vnum ponitur ꝓ alio vt hic: vnde melius dixisset noria. insti. de nora. circa prin.

s Distinguenduz. distinctio ista hodie nō videt habere locum p decre. j. eo. statuim⁹. ex quo. n. simpliciter assumit habitum nouitiorum libere ante annuz post redire ad seculum nisi euidenter appareat ꝯrium vt ibi. lau.

t Absolute. ita ꝙ euidenter appareat. j. e. c. proti.

u In primo casu. sic itelligit. s̄. e. super eo: eo. n. ipso ꝙ absolute religionē in-

rauit lz non fecerit ꝓfessionem intelligit renũcisse seculo cũ nullam premiserit protestationem. vnde vel ibi remanere debet vel ad laxiorem transire: vt dictuz est in. c. super eo. ar. ꝯ. j. e. statuimus. vbi de hoc.

a Seculariter. i. dissolute. ar. lxxxi. di. dictum.

b Remeare. nũqd liceat tali ꝙhere matrimonium ex quo lz ei redire ad seculum. Dicũt qdã q nõ cũ sit simplr vouens. vij. q. ij. nos nouimus. si autẽ ꝙit tenet. xxvij. di. si vir. xxvij. q. i. nupti arũ. ⁊. j. q deri. vel vouẽ. rursus. qõ non est vex: qr nec fuit expressum votũ intẽdit nec ꝓtinere nec tenere q trũ sub ꝙditione vouet. Sicut nec obligatur q sub ꝙditione ꝙbit mrimoniũ ꝙditione deficiẽte. j. de condi. appo. c. de illis.

c Protestet. qd si non ꝓtestet nũqd sumit ꝓ religione videt q sic qr sũma est rõ que pro religiõe facit. ff. de relig. ⁊ sump. fu. sunt psone. dixit Jo. q presumi dz q potius voluerit absolute mutare seculuz q̃ conditionaliter nisi protestatio precedat: ⁊ sic est h ar. q protestatio necessaria est. s. de his q̃ vi metusue cã fi. platum. xxxi. q. ij. lotharius. vij. q. i. põtifices: ⁊. s. de elec. cumana. arg. ꝯ. s. de ꝙsti. cũ. m. ⁊. s. de appel. sollicitudinẽ: vbi nõ valet ꝓtestatio q ꝯ illã facit: ⁊ ita ꝓsumitur hic ĩ dubio in securiorem partez. qr religio securior est. j. de regu. iur. estote. ff. eo. ti. semp in obscuris. Sicut cuz dubitat an aliqs sit excõicatus presumit ipz excõicatũ: vt absoluat saltẽ ad cautelã ⁊ tũc postea dz abstinere rõne dubij. j. de cle. excõ. mi. illõ. ⁊. j. de sen ten. exc. per tuas: sed contra videtur ex quo assumit habitum nouitij: nec facit professionem nec renũciat seculo expresse q non ĩtendit se obligare simpliciter. j. e. statuimus. vbi õ hoc dr nisi euidẽter appareat q tales ⁊ c. quod verum est. ⁊ sic intellige istam decre. fm illam.

Postulasti. Cõis diuisio. scda pars ibi: nos. ab. si.

d Minorib⁹. hec qstio nõ bz dubitationẽ. qr si erãt ifra. xiiij. annũ non tenuit ingressus. ⁊ ita possunt libere exire. s. e. ad nostrã significatũ. ⁊. c. simus. ⁊. xx. q. i. illud. sed mi ꝟbum istud dubium est: qr põt intelligi q fuerũt ifra. xiiij. annum: ⁊ sic videt qõ ⁊ q fuerint minores. xx. v. ⁊ maiores. xiiij. s. de proba. in pncia. ⁊ tũc dicas q non ꝙstabat euidenter q seculum vellent mutare qñ habitũ susceperunt quare põt redire ad pristinũ statum. j. c. statuimus. si vis ĩtelligere q essent. j. xiiij. annos: hec potuit esse dubitatio: qr forte erãt doli capaces. ⁊ sic videbat q malicia suppleret etatem sicut in mrimonio carnali. j. de despon. ĩpu. a nobis: ⁊. c. tue: qr ⁊ poterant se obligare diabolo sic ⁊ deo. j. de delic. pue. pueris: sed papa rñdet q libere possũt ministrare in ecclesijs postea receptis: ⁊ sic non obligantur ante. xiiij. annuz. hug. vero dicebat q bene obligat doli capax ⁊ tenebat monachatus: qr poterat se obligare diabolo. per. c. illud pueris. ⁊ Inno. fuit in eadem opinione qui in decre. ista rñdet q ingressus tenuit: si malicia supplebat etatem: vt in antiqua decre. patet: sed hodie non prodest.

Ex parte. Cõis diuisio. scda pars ibi: ideoqz. ab. si.

e Habitus. s. eo. portretum vbi de hoc: ⁊. j. qui cleri. vel vouen. consuluit. ber.

Diocesana. i. lege iurisditionis. naz regulares non subsunt epo quãtũ ad legem diocesanã. xvi. q. i. cũ pro vtilitate: sed lege iurisditionis. que differentia sit inter legem diocesanam: ⁊ legem iurisditionis dr. s. de of. or. dilectus.

g Duabus vijs. ⁊ male qr in vno eodẽqz offõ non dz eẽ dispar ꝓfessio. vi. q. vij. noua actione: ⁊ sic. s. de elec. cuz cãm. ⁊ ẽ si. qõ dr vsquequo claudicatis in duas ptes. xlv. di. c. vlti. ⁊ nemo põt duob⁹ dñis fuire: vt xxvij. di. acutius: ⁊ de pe. di. i. §. item vt ꝙps ait: item ar. est q allegãs ꝯria non est audiẽdus. s. de ap. solicitudinem. xxij. q. vij. q aũt: ⁊ ideo isti non fuerunt auditi.

h Per annum. hoc ideo dicit: qr p annum dz quis esse in probatione anteq̃ fiat monachus. xvij. q. i. gonsaldus: ⁊. s. eo. ad apostolicam. nisi renũciet illi beneficio vt ibi dr ⁊. j. c. proxi. q ergo post annuz remanet in habitu monachali: ⁊ non reclamat ĩtelligitur tũc ipso facto tacite vouere: vnde postea exire nõ potest vt hic pz. imo compellitur expsse ꝓfiteri nisi protestatio ꝓcessisset. s. quod mecau. platum: ⁊ hec ẽ ꝓsumptio iuris ⁊ de iure: ita q nõ admittit ꝓbatio in ctũ.

qr ex quo nulla ꝓtestatio precessit. xxvij. di. quod ĩterrogasti. s. e. vidua. xx. q. i. quem. pgenitores. similis ꝓsumptio est. j. de spõ. ad id quod: ⁊. c. is q. ⁊. j. de inde. c. vlti. ⁊. liiij. di. fraternitatẽ: ⁊ q dicit per annuz posset suppleri maxime si intelligit de habitu monachali q dari ꝓfitentib⁹ consuevit: vt. j. c. pri. alias locum habet quod dr de anno: vbi nõ est distinctus habitus nouitiorũ ab habitu professorum.

prij ⁊ continẽtiam ac alias regulares obseruãtias nõ teneri: cũ habitus nõ faciat monachum: sed professio regularis: ⁊ infra. ℣ Ideoqz s. f. t. mãdamus quatenus quoslibet tibi lege diocesana subiectos q̃ dicto modo terrã duabꝰ vijs ingredi nõ verentur: vt postquaz p annum gestauerũt habitũ monachalem regulam fm formaz ordinis ꝓfiteantur ⁊ seruẽt. ec. cẽ. ꝓpellas. Rego. ix.

Infra. pbationis annum libere quis redit ad seculum: nisi professionẽ fecerit tacite vel expresse vel appareat eum vitam mutare voluisse. hoc primo. ⁊ ad hoc vt dignoscatur nouitij a professis debet habitus ꝓfessorum benedici in locis vbi habitus non est distinctus.

Statuimus nouitios in probatione positos ante susceptum religionis habitum qui dari profitentibus consuevit: vel ante professionem emissam ad priorem statum redire posse libere infra annum. Nisi euidenter appareat q tales absolute voluerint vitam mutare ⁊ in religione perpetuo domino deseruire: cum quilibet renunciare valeat ei quod pro se noscitur introductum. ℣ Nihilominus statuentes ad omnẽ ambiguitatem penitus amouenduz: cum in quibusdam locis religiosis

Statuimus. Duo sunt dicta vt patet in sũmario. scõm ibi: nihilominus. scõm subdiuidit. primo statuit. scõo excipit ibi: nisi. tertio rñsionem subdit ibi: quod cum. ab. si.

i Habitum no. q est habitus professiõis qui votum habet annexum ⁊ eo ipso q qs talem habituz recipit monachus efficitur: ⁊ p talem habitum inrãdo religionez solẽnizat votum: quare postea reclamare ñ põt ex quo cepit cũ alijs canere: ⁊ de tali habitu loqtur h. ⁊ sic põt ĩtelligi. s. eo. vidua. ⁊. xxvij. di stin. quod ĩterrogasti: ⁊ xxvij. q. i. vidua: ⁊. xx. q. i. quẽ progenitores. ⁊ talis habitus ipedit: ⁊ dirimit matrimonium xxvij. q. i. c. i. item ẽ habitus probationis q differt ab habitu professoꝝ vt hic in fi. dr ⁊ talis habitus non obstat quominus possit redire ad seculum. j. annum ante factam professionẽ. vt hic dr: ⁊. s. eo. consulti. nisi euidẽter appareat q voluit seculum mutare: vt stati dr: sed pone clericꝰ est in ꝓbatione. nũquid expectabit epus vsqz ad tẽpus ꝓbationis vt conferat beneficium cum ecclesia vacare non debeat vltra ser menses. s. ꝙ ꝓcess. pbẽ. nulla. dicit Jo. q si auctoritate epi recessit vr ei dedisse licentiã vsqz ad tps ꝓbationis. si vero sine licentia recesserit tunc poterit eum legitimo tpe elapso priuare. vel dicas q si euidenter appareat q voluit absolute mutare seculuz: statim potest bñficiũ illi⁹ epus conferre. si vero non ꝙstet de hoc tunc videtur q epus teneatur ipsum expectare vsqz ad tẽpus ꝓbationis cũ habeat illud tẽpus a iure ille ꝙuertẽdus. s. e. ad apostolicaz. ⁊ dicit decretum q licentiam ab apostolo datã nemini auferre possumus. xxviij. dist. de his si iudex minus tps dederit q̃ sit statutũ a lege suppleret a iure. ff. de re iudi. l. iiij. §. si quis: qr vr iusta de cã abesse. vnde non debet priuari. s. de cleri. non resi. inter q̃tuor. ⁊. c. vlt. verius tñ videt q si epus nõ vult eũ tñ expectare ⁊ ecclesia pp hmõi absentiã dãnũ incurrat dz eũ citare vt redeat: vel vt ꝓfiteat: ⁊ si ad terminũ non redierit põt ordinare ecclesiã p iura pri. allegata: nec credo illã esse iustã cãm expectandi: qr priuata vtilitas non dz pferri cõi vtilitati. s. e. lz. s. de postu. prela. c. iij. idẽ credo seruandũ si alter sponsus intret religionẽ ⁊ infra certũ tps profiteatur. alioquin ꝙpellit redire ad sponsam: qr ⁊ ibi periculũ imminet fornicationis. j. de quer. coniuga. ex publico. arg. s. vt lit. non ꝙte. qñ frequenter. §. i. satis posset dici q epus non possit illum priuare vsqz ad tps statutuz: ⁊ interim faciat deseruiri in ecclesia per aliũ cui prouideat de bonis ecclesie. arg. s. de ap. peruenit. ij. ⁊. s. de cleri. non resi. c. pe. secus in muliere cui consuli interim non põt. h equi⁹ vr fauore religionis. summa. n. est rõ que p religione facit. ff. de reli. ⁊ sumpti. fune. sunt psone. b.

Nisi euidenter appareat. ex hoc vr q qui simplr ĩrat religionẽ dũ tñ non faciat ꝓfessionẽ: vel nõ recipiat vestes q̃ ꝓfitentib⁹ ꝯcedunt: lz nullã faciat ꝓtestationẽ q sp possit redire ad pristinũ statũ. j. annũ. ⁊ sic ꝓsumit q ꝙditionaliter voluit experiri obseruantiã regularem: nisi appareat euidẽter q seculũ mutare voluerit. sed q̃liter appet q hoc voluit. dico q si renũciauerit seculo expsse: vel si aliud dicat vel faciat p qõ volũtas eius appareat. vel si statim recipiat vestes q̃ tñ dant ꝓfitẽtibus. sed si nihil dicat vel faciat nõ apparet euidẽter q voluerit mutare. j. q cleri. vel vouẽtes. ꝙsuluit optime facit. ⁊ sic põt intelligi. s. e. ꝙsulti. ⁊ sic nõ ꝓsumit pro religiõe si voluerit redire ad pristinũ statũ: qr non est verisile q sit ĩme-

mor sue salutis. i. q. vij. sancimus: ⁊ ꝙ ei sit credendũ. Est argu. de rap. cum cã. ⁊ ita nõ ꝓsumit ꝑ religione vbi simplr intrauit ex quo vult ante annum exire. ĩmo presumimus ꝙ cõditionaliter habitum assumpsit sic ergo dz apparere ꝙ voluerit seculum mutare: quod patet ex eo qõ dicit: cum qlibet valeat renũciare ei qõ ꝑ se. ⁊c. ⁊ ex eo quod dicit. s. e. consulti in fi. ꝓpositũ suum in principio ꝓtestet. s. ꝙ vult seculũ mutare boc expresse dicẽdo in ꝓncipio tamen cõsueuit ibi dici prout dixit ibi. Jo. ⁊ sic intelligimus illam secũdum istam.

a ¶ Habitus discernatur. ⁊ sic patet ꝙ aliꝰ est habitus ꝓfessionis ⁊ alius habitus ꝓbatiõis siue nouitioꝝ vt dx. s. vt ꝑ hoc appareat q sint ꝑfessi ⁊ qui non. b.

De religiosi. Diuiditur. primo ponit ꝓstitutionis causa. scõo cõstitutio sũmitur ibi statuimus. que duo facit primo ꝓuidet circa electos ⁊ fugitiuos scõo circa ĩobedientes ibi si vero. ab.

b ¶ Regrat. ⁊ ita ꝓlatꝰ tenet de facto subditi nisi cum correxerit. s. de offi. ordi. irrefragabili. ⁊ j. de sta. regu. cuz ad mõasteriũ. ad fi. ⁊. xlij. di. ephesis.

c ¶ Concilij generalis. qõ habes. j. de sta. mona. in singulis.

d ¶ Qui. s. presidentes vel abbates.

e ¶ Disciplina. hoc ẽ dicere ĩposita eis penitentia ꝑm ꝙ regula illiꝰ ordinis regrit ⁊ precipit.

f ¶ Si absq; scãdalo: nihil oĩno cuz scandalo faciendum est. s. de tẽ. or. ad aures. s. de ꝓscri. nihil ꝓdest: ⁊ ve boĩ illi ꝑ quẽ scãdalũ venit. j. de no. ope. nũci. cum ex iuncto.

g ¶ Vite necessaria ministrent: ⁊ qs ministrabit ei necessaria abbas prioris monasterij: vel scõi: credo ꝙ abbas ꝑioris monasterij: vt si aliqd hẽat de suo prouideat ei de illo. xvi. q. vi. de lapsis. ⁊ ẽt si nõ haburit aliqd ꝓuidebit mõacho suo tpe penitentie. alias monasteriuz illud scõm quare grauaret.

nouitioꝝ habitus[a] non distinguat ab habitu profeſſoꝝ: profeſſiõis tpe benedicant vestes que profitẽtibus concedunt: ut nouitioꝝ habitus a profeſſorũ habitu discernat.

¶ Item.

¶ Religiosi fugitiui annuati sunt requirendi ⁊ cogendi vt ad monasteriũ reuertantur.

De religiosi vagandi occasionem habentes salutis proprie detrimentum incurrãt: ⁊ sanguis eorum de prelatorum manibus requiratur[b]. ꝙ Statuimus: vt presidentes capitulis celebrandis ꝓm statutum cõcilij generalis[c] seu patres abbates seu priores: fugitiuos suos ⁊ electos de ordine suo regrant sollicite annuatim. Quiꝰ si in mõasterijs suis recipi possunt ꝓm ordinem regularem abbates seu priores eoruz mo. ꝑ. per. cẽ. ec. compellantur ad receptionẽ ipsorum salua ordinis disciplia[c]. Qõ si hoc regularis ordo non patitur: auctoritate nostra prouideant: vt apud eadem monasteria in locis competentibus: si absq; graui scãdaloꝰ fieri poterit: alioquin in alijs religiosis domibus eiusdem ordinis ad agendam ibi pñiaz talibus vite necessaria[g] ministrentur. ꝙ Si vero huiusmodi fugitiuos uel electos inobedientes inuenerit: eos excõicent ⁊ tandiu faciant ab ecclesia ruz prelatis excõicatos publice nũciari donec ad mandatum ipsorũ humiliter reuertantur.

Rubrica de cõuersione ꝯiugatorũ.

A Lex. iij. vbergen. epo.

¶ Si vir de vroris licentia ꝓfitet ⁊ vror ipsa suspecta nec continẽtiã vouet nec religionem ingreditur ẽpus vroꝛi virum restituet.

Reterea[h] vtrum laicus vroratus: q pñtibus sacerdotibꝰ ⁊ monachis ignorante epo de lnia ⁊ permissione uroris monasterium ingressus ꝓfessionem fecit: vrore ĩ seculari habitu remanẽte nec transeunte ad religionez: nec ꝑpetuaz cõtinentiam vouente ab eõ suo possit ad thorum reuocari[k] vroris: an illa compellenda sit cõtinentiam obseruare. ꝙ Dicimus ꝙ nisi vror ad religionẽ trãsierit[i] aut ꝑpetuo castitatem seruare promiserit[k]: vir põt ⁊ debet de monasterio reuocari.

¶ Item salerni. archiepo.

¶ Ante mr̃imonium cõsumatuz põt alter ꝯiuguz ẽt altero inuito religionẽ ingredi: sed remanẽs in seculo põt ad scõa uota transire.

Qrum post consensum legitimum de presenti licitum ẽ alteri altero ẽt repugnante eligere monasterium[l] sicut sancti qdã[m] de nuptijs vocati fuerunt: dũmodo carnalis cõmixtio nõ interuenerit iter eos. ⁊ alteri remanẽti: si cõmonitus cõtinẽtiam seruare noluerit: licitũ ẽ ad scõa vota trãsire. ꝙ Qz cum nõ fuissent vna caro simul effecti: satis potest unus ad deũ trãsire ⁊ alter in seculo remanere[n].

¶ Item pisano archiepiscopo.

¶ Qui iuita vrore ꝓfessionẽ fecit ei postea restitutus non cõpellitur mortua vroꝛ ad monasteriũ redire: mr̃imoniũ tñ põtrahere nõ ꝺz.

Quidã itrabit monasteriũ in uita vroꝛe: q̃ ipm reperiente coactꝰ ẽ ad eã redire: ea mortua q̃ris an ipe cogat reuerti ad monasterium: an aliam possit ducere in vrorẽ. ¶ Cõ. tuc taliter rñdemus ꝙ votũ nõ tenuitᵒ. vñ rõe voti ad monasteriũ nõ teneꝰ redire vlteriꝰ vero nõ poterit vrorẽ accipe: ꝓmisit. n. se nõ exigeꝰ debituz qõ ĩ eiꝰ ptãte erat: ⁊ iõ quo ad hoc votũ tenuit: ñ redderẽt nõ erat in eiꝰ sed mulieris ptãte. vñ apostolus: vir nõ bz ptãtẽ sui copis: sed mlr:

¶ Item exoniẽsi. epo.

¶ Vroratꝰ religionẽ itrare ñ põt nisi ẽt vror ĩgrediat vel nisi suspecta nõ sit ⁊ continẽtiam ꝓmittat.

¶ Transierit. cũ nõ possit esse in seculo sine suspitiõe turpitudinis. xxvij. q. ij. scripsit. ⁊ c. sunt q dicũt.

k ¶ Promiserit. manẽdo ĩ domõ ꝓpria si ẽ senex. j. e. cum sis. ⁊ c. ad apostolicam.

Verum. Primo ponit dictum. scõo ipsius rationem ibi: qz. ab. si.

l ¶ Monasteriũ. xxvij. q. ij. ꝺ ꝑsatã. j. e. ex publico. ar. ꝯ. j de spõ. cõmissum ibi soluit. b.

m ¶ Quidam sancti. sicut beatus macharius ⁊ alexius. xxvij. q. ij. §. ecce.

n ¶ Remanere. ⁊ cũ alia ꝯbere. j. e. ex publico. ⁊ dicũt qdaz ꝙ nihilominus remanet vicu lũ ꝓioris matrimonij: ſz prior sus iefficar ꝓp ĩgressuz. ⁊ sic habebit duas vroꝛes: ſz ñ obstat tale vinculũ. ar. ꝺ cõ. di. iiij. c. ij. ſz ꝯ eos facit. xxxi. q. i. qũo virginibus. ⁊. j. ꝺ ditior. gaudemus. vnde primi mr̃imonij vinculũ soluit ꝑ ĩgressum religionis. in auc. de sanctiſ. epiſ. §. si vo constante adhuc matrimonio. col. ix.

Quidam. Cõis diuisio. scõa pars ibi: consultationi. ab. si.

o ¶ Intrauit. votũ non tenuit ꝑse: tenuit tñ quo ad ea q̃ erãt ĩ eiꝰ ptãte. s. nõ exigere debitũ carnis qõ in ipsiꝰ fuit ptãte. sic j. eo. placet. vñ ꝙpellit ꝓtinere sed nõ cõpellit ad monasteriũ redire: vt. j. eo. placet. ar. ꝯ. j. eo. ex pte. ⁊. c. cõsuluit: vbi cõpellit ad monasterium redire: sed ibi soluit.

p ¶ Nõ tenet. i. nõ ꝺz ab eccl'ia cõpelli: ipse tñ peccat si nõ ꝑficit qõ venit ex qua ipedimẽtuz cessauit. ar. xvij. q. ij. nos nouimus.

q ¶ Nõ exigere. si. j. e. plz. sed hec rõ nõ vꝝ bõa. sic. n. beata maria ꝯbere nõ debuit. cũ ꝓposuit se nõ exigere. xxvij. q. ii. beata maria. ⁊ tñ legitime ꝯbit vt ibi dx. rñ. ĩmo bona est hec rõ: qz post tale votũ ꝯbere nõ debuit ꝓp ꝓnitatez quã hz exigendi debitũ. ⁊ qõ dx de beata maria: hoc fecit ex reuelatione diuina. ſz pone ꝙ ꝯbat qd erit Tã. dixit ꝙ tenet mr̃imoniũ: qz votũ non fuit solẽne. ar. j. q. deri. vel vo. rursus. alij dicũt ꝙ nõ tenet mr̃imoniũ: ⁊ ꝺ bẽt separari. j. e. ex pte. ⁊. c. cõ suluit. ⁊ hoc veriꝰ vꝝ: qz quãtũ ad continẽtiã seruandã satis solẽnizauit ipm votũ ꝑ suã ꝓfessionẽ: vel si vis dicere ꝙ mr̃imoniũ teneat: ipe tñ debitũ ab vroꝛe exigere nõ ꝺz q̃ꝙ reddere debet exactus. qz faceret ꝯ sniaz. ar. s. de resti. spo. l'as. ⁊. j. de sen. exc. ingsitiõi. item q̃rit vtrꝝ mulier possit itrare monasteriũ in casu isto iuito viro. hic põt distingui an sit recõciliatus ei ⁊ eductus de monasterio: ⁊ tũc nõ põt eo inuito itrare. arg. xxxiij. q. v. ꝙ deo pari. si vo ẽ recõciliatꝰ põt trãsire ad religionẽ eo ĩuito. xxvij. q. ij. agathosa. ⁊. xxxiij. q. v. q vroꝛẽ: ſz vꝝ ꝙ nõ obstãte eo ꝙ ẽ recõciliatus: ⁊ ꝙ ipsa possit itrare religionẽ eo ĩuito: qz ipse iã nõ põt ab ea exigere debitũ. ⁊ sicut ille ea ĩuita renũciauit eractioni debiti ꝯiugal. ita ⁊ ipsa eo ĩuito põt renunciare ſuituti quã hz in ipm: hoc verũ est quãtũ ad huiusmodi ſuitutẽ: qz ⁊ ipse dz ad monasterium redire vbi fecit professionẽ. j. e. plz. quo ad aliã tñ q̃ vir dz vroꝛi: ⁊ ecõuerso non vꝝ ꝙ viro ĩuito possit transire postꝙ illa eduxit eum de monasterio: ⁊ ei ẽ reconciliatus: qz non soluz tenent coniugati ad debituz carnale reddẽdum: sed ad mutuũ auxilium ⁊ obsequium: qz in quibusdam matrimoniuz est legis obsequium. xxvij. q. i. nuptiarum. b.

Rubrica ꝺ cõuersione.

Supra visum ẽ de regularibus ĩ genere: ſz qz ꝯiugati q̃ñqz itrãt monasteriũ ⁊ dubitari posset de eoꝝ ĩgressu: iõ ad clariorẽ doctrinã auctor posuit specialez rubricã. de materia habet. xxxiij. q. v. ⁊. xxvij. q. ij. c. sunt q cum. ix. c. se. ⁊ conuenit infra de rap. c. pe. ab. si.

Reterea. Jstud. c. hz varios itellectus. sed hoc intendit iuxta ſkam vt in rubro cõis diuisio. scõa pars ibi. dicimus. ab. si.

h ¶ Preterea. supple quesiuisti.

b ¶ Reuocari. sic patet ꝙ ñ sufficit vroris lnia vt vir possit intrare monasteriũ. sic. j. eo. ex pte. i. xxiij. q. v. notificasti. ⁊. j. eo. ꝯiugatus. sed ꝯ xxxiij. q. v. q vroꝛẽ. xxvij. q. ij. agathosa. sol. dicas ꝙ si talis ẽ vror que non posset esse ĩ seculo sine suspitiõe fornicatiõis ñ sufficit sola licẽtia vroris: nisi ⁊ ipa silr ꝯuertat: quo casu bec decre. potest ītelligi: ⁊ oĩa sil'ia. si vo senex ẽ sufficit sola licentia ĩterueniẽte auctoritate epi. ⁊ ipsa voueat: ⁊ maneat in seculo. j. e. cũ sis. ⁊. c. ad apostolicã. ⁊. c. vroratꝰ. ⁊ in cãu isto ĩtellige illa iura q̃ vident dicere ꝙ alter cõiugũ potest ad religionẽ trã

Quis Comunis diuisio. scōa pars ibi: idē ē: vbi ex genere premisso infert spēm ⁊ est vnū. c. de principalioribus. ti. ab. si.

a Cōstitutioni. xxvij. q. ij. sunt q dīt. agatbosa: qr agatho. ⁊. c. scripsi nobis in istis ꝓstitutiōibus dr q cū vir ⁊ vxor postēp copulatione ꝓiugij vna caro effecti sunt nō pōt alter ad religionē trāsigere altero in seculo remanente.

b Steriles rōne etatis. ⁊ nō nature: qm̄ multe sunt steriles ⁊ iuuenes que ꝓtinere nō possunt nec volunt.

c Sine suspitione. sic. j. eo. vxoratus. ⁊. c. ad apostolicaz.

d Dissimulare. dissimulatione approbationis: qr ⁊ talis transitus bñ approbat si consentit mulier. j. e. vxoratus. ⁊. c. ad apostolicam.

Quis Oniugatus Diuidit qr primo ponit dictū scōo exceptio ibi: nisi. ab. si.

e Ad sacros. ex eo q ꝓbibet q ꝓiugat⁹ nō ꝓmoueat ad sacros ordies: dat itelligi q possit ad mimores: qr qđ de vno negat de alio ꝓsequēs itellect⁹ pz. xxv. di. q̄lis. sz nō ē vex: qr ꝓiugati ꝓmoueri nō debēt. s. de cler. ꝓiug. diuersis fallacijs īmo si clerici sunt in minorib⁹ ordinib⁹ beneficijs debent priuari. eo. ti. c. i.

f Cōtinētiā. sed nunqd sufficit hoc: videt q sic. xxxij. di. sed iniquum. ⁊. lxxvij. dis. episcopus benedicitonem que potius cōtradicit. sed ibi exponitur religionem. i. castitatem: sic. s. de cleri. ꝓiuga. sane. qđ ꝓcedebat ala. si vir remaneat in seculo. alij dicūt q ordinarij nō dz: nisi ad religionē ꝙuertat vterqz qđ dr hic: intellige in eo casu i quo esset senex ⁊ sterilis: ita q nulla ē suspitio de vxoris icōtinētia: ⁊ sic itelligit illa sane de cle. ꝓiug. nā q ꝓmouet ad sacros ordines eoipo itelligit cōtinētiā pfiteri. ⁊ si iuuenis ēt vxor psumptio ēt: vtrūqz ar. s. c. pri. in fi. vñ nō dz ꝓmoueri talis: nisi ambo trāsierint ad religionē. secus si sit senex ⁊ sine suspitione: vel dicas vt dicit ala. q aliud ē in eo q ꝓmouet ad sacros ordines remanēdo in seculo qr ibi sufficit q cōi ꝓsensu ꝓtinētiā ꝓmittāt: vt dicunt iura ꝓmo īducta qr ēt cōi ꝓsensu sine suspitione ordinuz pōt ꝓtinētiā pfiteri remanēdo i seculo. xxxiij. q. v. qđ dco pari. ⁊ aliud ē i bis q ꝙuertuntur qr locum ibi habet quod dicit. s. c. pri. ⁊. j. eo. ad apostolicā.

Quam sis pdit⁹ scia lfax ignorare non debes scōz patrum ꝓstōni[a] esse ꝓtrarium vt vir vxore sua aut vxor viro eius nō assumēte religiōis habitū debeat ad religionē trāsire ⁊ ifra. Vnde ē q auctoritate ap. ꝓbibem⁹: nec i ep̄atu tuo viz uel vxorē: nisi uterqz ad religiones migrauerit: trāsire ꝓmittas. Uez si ita uxor senex ē ⁊ sterilis[b] q sine suspitiōe[c] possit eē i seculo: dissimulare[d] poteris: ut ea i seculo: remanente castitatē ꝓmittēte ad religionez trāseat vir eiusdē. Dē strigonēsi. ⁊ coloniēsi. archiepis.

Coniugatus non est ordinandus ad sacros ordines nisi vxor continentiam promittat.

Oniugat⁹: ⁊ ifra. Nullus cōiugatoz ē ad sacros[e] ordines ꝓmouēd⁹. Nisi ab vxore ꝓtinētiam[f] profitente fuerit absolutus.

Dem eisdem.

Uxorat⁹ in ep̄m ꝓmoueri non pōt nisi vxor religionez ꝓfiteatur.

Sane si ꝓiugati ꝓsenserint ordinari: vxoris uoluntas pr⁹ regrēda ē: ⁊ ifra. Ex. u. auctoritate ap. ꝓbibem⁹ ne vxoratū[g] presumatis in ep̄m ordinare nisi vxor p⁹ ꝓfessa ꝓtinentiā sacrū sibi velamē[h] ipōat: ⁊ religiosaz vestē uel vitā assumat. Dē brixiēsi. epō.

Sponsa de pfuti non cognita q̄ dicit se velle religionē ingredi compellitur infra certū tempus profiteri: vel adherere marito.

Ex publico nobis innotuit: q⁹ cū veroneñ. epūs cāz matrimonij. q̄ iter. A. viz ⁊. M. mulierē vertebat suscepisset terminandā: iudiciali sūia mr̄imoniū approbauit ⁊ eidem mulieri p̄cepit ut ad virū rediēs exhiberet eidē cōiugalē affectū. qđ cuz renuerit: fuit vicu

nunqd adhuc pōt intrare religionē: dico q⁹ sic sp ante carnalē copulā: iudex tñ dz p̄figere terminū pemptoriū infra quē profiteatur: vel ꝙuertat ad virum aliogn illaz exc̄oicet: nec habit ei tps ꝓbationis eps nisi maritus consentiat. de hoc dic vt. s. ti. pri. statuimus.

m Restituat. qđ obtinet vbicūqz mr̄imoniū dissoluit ex iusta cā. j. de do. post diuor. rest. c. i. ⁊. j. de ꝓiug. ser. ꝓpositū. C. de spō. l. vlt. C. de epi. ⁊ cle. deo nobis.

n Cōsumatū. sz ꝙ vt qr mr̄imoniū mādato dei pficit. xxvij. di. deinī opponit. sol. ē ꝓsumatō q̄ fit quo ad mr̄imonij essentiā q̄ fuit fcā i paradiso ab ipo dño p ꝓiunctionē aioz q̄ designat ꝓformitatē fideiale ad xp̄m vt ibi: ⁊ ē q̄dā cōsummatio quo ad sacrz xp̄i ad eccl̄iā p incarnationē vbi dei i vtero v̄ginali qđ significat p illō mr̄imoniū qđ est carnali copula cōsumatuz: vt h ⁊. s. ō biga. obitū. xxvij. q. ij. in oī. uel saltē quo ad hoc q ipedire possit ꝓpositū religiōis. laudotauit h ala. q matrimoniū non ꝓsumatum sortitur naturā ex ꝓstōe eccl̄ie iō circa illud latissime pape ptās. vin. dicit q papa p dispēsatiōnē posset dissoluere tale matrimoniuz. posset ēt statuere q p scōm mr̄imonium rumperet primū. secus de consumato qđ ab ipo dño naturā suā sortit. ⁊ ideo sola interptatio circa illud p tinet ad papā nō dispēsatio: vel ꝓtraria constitutio. io. contra tamen ar. j. de spon. duorum. c. vlti. Ber.

Uxoratus Diuidit̄ ꝓncipal⁹ i duas ptes. primo ꝓhibet p hospitalarios scī Joānis vxoratū recipi sine vxoris licētia. scōo ꝓhibet ipsos recipe mulieres: scōa ibi nullus. prima pars subdiuidit̄ seu distinguit qualitatē uxoris licētiā vātis. ab. si.

o Recipiat. sed pone q⁹ de licētia vxoris recipiat ⁊ ꝓfessionez faciat solēniter ⁊ habitū recipiat: sed vxor nō ꝓmittit ꝓtinētiā: nec ꝓmisit trāsire ad religionē siue sit senex siue iuuenis: nunqd tenet monachar⁹ cū nō sit ꝙuata forma huī⁹. c. ⁊. s. e. cuz sis. ⁊. j. eo. ad apostolicā. ego credo q⁹ monachus sit ⁊ votū solēnizauit oīno quo ad se ita q⁹ nō possit exire monasteriū. nec vxor pōt eū repetere iure ꝙuitatis: qr renūciauit illi ꝙuitati: dādo ei licētiā. eps tñ p offīm suū pōt virū de monasterio reuocare ⁊ reddere vxori ne illa icidat in fornicationē cū hoc ad ip̄m ptineat si suspecta ē. xciij. di. diaconi. ⁊ ita itell igunt iura de hac materia loquētia. sz ea mortua cōpellet redire ad monasteriū. ⁊ sic itelligit. s. e. c. i. ⁊. j. e. ex pte consuluit. ⁊. s. qđ me. cau. c. i. ⁊ lz dicat h. ⁊. s. e. cū sis. ⁊. j. e. ad apostolicā. q⁹ alter ꝙiugū nō recipiat nisi alter trāseat ad religionē: vel ꝓmittat ꝓtinētiā. vez ē hoc q ñ dz recipi. nec ille ēt dz trāsire. tñ si recipiat pdcō mō tenet monachar⁹ vt dcm̄ ē: qr multa fieri nō debēt fcā tñ manēt de h⁹ no. j. e. c. proxi. nec dr in aliq̄ istaz decr. q⁹ monachar⁹ nō teneat. sz q⁹ ita fieri debeat. b. p Quin⁹ ꝓtinēter. sic. s. e. cū sis. ⁊. j. e. ad apostolicā.

Sane Cōis diuisio. scōa pars ibi: fraternitati.

g Uxoratum. si de fraude nō sit suspect⁹: rōne vxoris ⁊ filiaz a platura ⁊ administratione nō repellit. in quo casu intelligit hoc. xxxi. di. oīno. secus si suspectus: qr sepe p tales substātia ecclesiastica deperire solet. xxviij. di. de syracu sane. ⁊. s. de cle. ꝓiug. diuersis falacijs. lxi. di. cathinēsis.

b Sacrum velamen. sed qd si esset vetula nunquid sufficit si ꝓtinētiā pfiteatur. j. e. vxoratus. ⁊. j. e. ad apostolicam. rñ. non sufficit nisi ꝙuertat. ⁊ est spāle in vxore ep̄i als ꝺiceret. c. p̄cedenti.

Ex publico. Prima pars narrat factū. scōa ibi: ceterū. mulieri petēti dat iudicē. tertio soluit obstaculum ibi: sane. ab. si.

i Religionē. qd si vellet remanere in domo ppria: ⁊ seruare religionē nō est audienda. j. e. ex pte. ij. in fi. qr ad bonum: ⁊ ad malum se posset hre. ⁊ ideo qđ certius est: tenendū est. j. de spon. iuuenis: ⁊ de pe. di. vij. §. i.

k Sufficienti: noie sufficientis cautiōis intelligūtur pignora: vel fideiussores. ff. man. si mandato. §. vlti. satis putarē in casu isto dari cautionē ad arbitrium iudicis. xviij. di. quāquā.

l Intra duoz. nunqd istud tps ē ordinariū: ⁊ regulare vt sp tñ tps idulgeat ⁊ nō min⁹: lz dicat de duobus mēsib⁹. credo q⁹ istud cōmitteret arbitrio iudicis vtrū plus vel minus tps indulgeat ad pfitendū dicēti se velle ēt itrare religionez ⁊ currit a tpe illo quo iudex statuit terminū: sed pone q⁹ elapsum ē tps statutum

lo excōicatiōis astricta. Ceterū qa lz a pfato ōspōsata fuit: adhuc tñ sicut asserit ab ipo est incognita. mādam⁹ quatenꝰ si pdict⁹ uir ipaz carnal⁹ nō cognouerit: ⁊ cadē ad religionē[l] trāsire voluerit: recepta ab ea sufficiēti[k] cautiōe q⁹ uel ad religionē trāsire vel ad viz suū redire ifra duoz[l] mēsiū spaciū debeat ipaz a sūia q̄ tenet absoluas. ita q⁹ si ad religionē trāsierit vterqz restituat[m] alteri qđ ab eo noscit recepisse: ⁊ ifra. Sane qđ dñs in cuāgelio dicit ñ licere viro nisi ob cāz fornicatiōis vxorē suā dimittere: itelligēdū ē sm interptationē sacri eloquij ō bis quoz mr̄imoniū carnali copula ē cōsumatū[n]: sine qua cōfirmari nō pōt.

Dē ptori ⁊ fratrib⁹ scī ioannis.

Sūma vt supra. c. c. cum sis.

Uxorat⁹ sine sūia vxoris inter uos nullaten⁹ recipiat[o] q̄ integre opionis existat ita q⁹ nulla marito suspitio bēat eā ad scōa vota velle migrare: vel q⁹ min⁹p cōtinēter debeat uiuere: q̄ si talis extiterit marito ei⁹ ꝓsortio vestro recepto ipa publice i ꝓspectu eccl̄ie cōtinētia pfessa i domo ppa cuz filijs suis ⁊ familia⁹ poterit permanere. Si āt tal⁹ fuerit q̄ suspitiōe nō careat: voto cōtinētie celebrato a seculariū hoiuz se ꝙuersatiōe remoneat: ⁊ i loco religioso ubi deo fuiat ꝓpetuo ꝓmoreat. Nullus vestrū mulierē aliquaz tōsorare[r] vel ad hitādū[s] secū psumat assumere.

Rbanus. iij. priori scē crucis.

Cōiugat⁹ faciēs pfessiōez vxore ꝓsentiēte lz nūq̄z itrauit monasteriū si mortua cōiuge cuz alia cōtrabat nō valet mr̄imoniuz ⁊ monasteriuz intrare cōpellitur.

Ex pte abbatis scī petri ad au

Ad habitandū. qr huiusmodi duplicitas reprobat. xviij. q. ij. diffinimus. ⁊. xxxij. di. iterdixit. xij. q. ij. cognouimus.

Ex parte Professus religionem vxore sciente ⁊ dissimulante ea mortua ad seculū redire nō p̄ōt: ita cōiter sumat: tex. tñ iste nihil di

cit de restitutione: ⁊ ideo aliter summarẽ. ⁊ sic vt i rubro. prima pars ponit querelam. secũda dat iudicem ibi: qz vero. ab. si.

a ¶ Cõsentiẽte. sz esto q̃ sit iuuenis. nũqd vouet dãdo licẽtiã. nã nõ põt in seculo remanere. s. e. cũ sis. lau. dixit q̃ si scit ius vel ei dicaꝫ itelligiꝫ vouere alꝫs nõ. ⁊ dic ꝓsentiẽte ⁊ ꝓmittẽte intrare religionẽ. xxvij. q. ij. agathosa arg. vel dic vt in no. se. dꝰ. ala.

b ¶ De iure ad religionẽ. colligiꝫ hꝫ. q̃ vroris licẽtia nõ sufficit ad hoc vt ad monasteriuz possit trãsire vir ei⁹ si. s. eo. tit. c. i. ⁊ xxiii. q. v. notificasti. sz ꝑ vꝰ. xxvij. q. ii. agathosa. ⁊. xxiij. q. v. q vroꝛẽ qdã dicũt q̃ licẽtia vroris nõ sufficit nisi ⁊ ipsa quertaꝫ. ⁊ c. q vroꝛẽ. loqꝫ de cõcilio. ⁊ c. agathosa. exponiꝫ ita q̃ huic dcõ ꝓcordat. alij dicũt q̃ sufficit lnĩa vroris. ⁊ dãdo ei licẽtiã itelligiꝫ solẽnizare votũ. ar. xxii. di. feriati. xviij. di. diaconi. ⁊ c. si q̃ vidua. ⁊. h. c. ⁊ si fia loquũꝫ ꝺ lnĩa ertorta. tã. ⁊ qdã alij dicũt q̃ hoc itelligi ꝺz ſm distinctiõez illi⁹. c. s. e. cũ sis. ⁊. j. e. ad apostolicã. sz hec distinctio nõ vꝰ hic hꝫ locũ: qz si fuit iuuenis nõ sufficiebat dare licentiã nisi ipa ꝙreretur vt ibi dꝰ. vñ non tenuit votũ nec ꝺz cõpelli redire ad monasteriũ: ut. s. e. qdã. si erat senex: bñ potuit trãsire de lnĩa vroris: vt ea. iura vñt. ⁊ h dicit q̃ de iure trãsire ñ debuit. hu. dicebat q̃ illa decr. qdã itrauit ñ tenebat: qz bñ dicebat illũ ꝙpelli ad monasteriũ redire: qz votum tenuit: ⁊ hoc idẽ põt dici ſm euz de illa. j. e. plz. ppe fi. vbi non cogiꝫ redire ad monasteriũ. ⁊ sic stabiꝫ huic. ⁊. j. e. c. pr. hoc satis vꝰ. sed dicaꝫ q̃ ex decre. illa qdã intrauit. tenet: ⁊ ille non ꝙpelliꝫ redire ad monasteriũ: qz votũ ñ fuit solẽne: qz iuita vroꝛe hoc fecit: nec fecit ibi professionẽ. hꝫ ꝺo ꝓsentiẽte vroꝛe. professiõez fecit. j. c. pri. ⁊ sic oĩmõ quo potuit votũ solẽnizauit. vñ quãuis nõ deberit vir trãsire vroꝛe i seculo remanẽte: tñ tenuit votũ ⁊ monach⁹ fuit: qz multa fieri nõ debẽt fcã tñ manẽt. s. titu. proꝛi. ad apostolicã. vñ cõpelliꝫ redire ad monasteriũ vroꝛe mortua: sed ꝺicere vꝰ. s. c. i. vbi mulier dedit licẽtiã viro ⁊ tñ de mõasterio reuocaꝫ ⁊ restituiꝫ vroꝛi: nisi vroꝛ castitatẽ ꝓmiserit aut ad religionẽ trãsierit. sed non dꝰ q̃ monachatus non tenuerit. vnde mortua vroꝛe cõpelli debuit ad monasteriũ redire ⁊ ita ꝓcordat cũ ista. ⁊ hoc ꝓbaꝫ. s. qõ me. ca. c. i. hug. dixit q̃ decre. illa non tz: qz ꝓsentit marito: ⁊ dẽbat cõpelli ad castitatẽ: vel monasteriũ intrare si iuuenis esset: ⁊ ꝑterea nõ dꝰ ibi q̃ mulier posset reuocare maritũ: sed eꝑs ex officio suo. tñ cõpelliꝫ redire pp ea que dixit illa. j. e. placet. ibi siꝫ nõ fuit solẽne votũ: qz nõ habuit licentiam viri: vnde nec illa cõpellitur redire ad monasterium.

Q Ꝛnsuluit. ¶ Legiꝫ ꝓncipaliꝫ trib⁹ modis. ⁊ ſm ꝓmũ itellectum. b. d. si ꝙnges profitenꝫ religionẽ altero mortuo alter ad seculũ redire ñ põt. ⁊ iste itellect⁹ elicit ex ter. itelligẽdo q̃ vroꝛ ẽt itrauit religionẽ. legiꝫ ⁊ scõo q̃ sol⁹ marit⁹ itrauit ⁊. h. itẽdit. pfiꝫ religionẽ ꝺ ꝯ. sũ vro

diẽtiam nr̃am puenit q̃ cuz. ꝺ. infirmitate posit⁹ ꝙsentiẽte vroꝛe votũ vouẽs castitatis monachalẽ habitũ suscepisset: postmodũ liberatus uroꝛẽ retinuit: ⁊ aliaz ea defuncta sibi temere copulauit. ¶ Qz uero ꝛz ꝓdictus. ꝺ. uroꝛe sua remanẽte in seculo ꝺ iure ad religionem b nequeꝛit ꝓficisci: ea tñ sublata de medio uotuz sine salutis sue periculo nõ potuit uiolare: mãdamus ꝗten⁹ si uerũ ẽ qõ asserit ꝓdictuz. ꝺ. p excõicationẽ cõpellas ut muliere dimissa ad suuz monasteriuz reuertaꝫ sub regulari habitu decetero domino seruituruꝫ.

Q Lemens tertius.

¶ Professus religionem vroꝛe sciente ⁊ dissimulãte ea mortua ad seculum redire non potest.

Q Ꝺnsuluit nos. ꝺ. sacerdos vtz vir ad religiõez trãsiẽs c ⁊ in ea p annũ ⁊ ampli⁹ moꝛam faciẽs: uroꝛe sua postquã ad domuz trãsierat regularẽ d ꝺ ꝑñti uita sublata: secularem habituz resumere ualeat: ⁊ aliã ducere in uroꝛez: uel si ductaz ei liceat retinere. ¶ Cõsultationi huiusmodi taliter rñdem⁹ q̃ ꝑdict⁹ uir nec habitũ põt abiicere quẽ assumpsit: nec aliquam sibi mr̃imonio copulare. ꝺ ꝺ si cõtraxerit mr̃imoniũ ipm decernimus dirimẽdum e.

Q Elestinus. iij.

¶ Continuꝛ que continentiam uouit tenetur reddere debituz ꝙiugi ꝛz ad tempus uoto consenserit.

Q Aꝛissimus: ⁊ ifra. ¶ Fraternitati uestre mandamus: q̃tenus si inueneritis uroꝛẽ regis suenie graui infirmitate depꝛssaz continentiaz nouisse: ⁊ uirũ eius ad tps ꝓbuisse ꝙsensuz f: marie g si non idem uir ꝙtinẽtiã nouit ꝑpetuam: eãdem uiro cohabitare faciatis: ⁊ utrunqz inuicem maritali affectione tractare.

¶ Dem.

¶ Si alter ꝙiuguz altero ignorãte religionem profiteꝫ ⁊ pp hoc de mõasterio educiꝫ: illo mortuo ad monasteriũ redire nõ cogiꝫ.

P Lacet nobis: ⁊ infra. Solici

ris ĩ seculo remanẽtis ea mortua ad seculũ redire nõ põt sic cõiter summãt doc. sed iste ter. nõ patiꝫ aliquẽ istoꝝ itellectuũ. ⁊ iõ sũmo alꝫ ⁊ tertio ſm itellectũ verioꝛẽ ⁊ sing. in materia ⁊ sic vt i rubro. cõis diuisio. scda ibi ꝙsultatiõi. ab. si.

c ¶ Transiẽs. de ꝙsensu vroꝛis q̃ senex erat vel ꝓmisit vitã mutare. xxvii. q. ij. agathosa. vel ipse post mortẽ vroꝛis ratũ habuit qõ prius fecit. si. s. quod me. cau. platum. b.

d ¶ Trãsierat regularem. ipe marit⁹. ⁊ ita idẽ est ĩ canonico regulari qõ in monacho cum parua sit dꝛia inter cos. xx. q. iii. pñs clericus. j. de sta. mona. q̃ dei timorem.

e ¶ Dirimẽdũ. g votũ ei⁹ fuit solẽne ex quo separat mr̃imoniũ. j. q cler. vl̃ vo. rursus qõ vex puto: qz de licẽtia vroris intrauit. ⁊ ita tenuit igressus. alꝫs esset ꝺ. j. eo. placet. in fi.

Q Aꝛissimus. ¶ Cõis diuisio. scda ps ibi fraternitati. ab. si.

f ¶ Ꝺrebuisse ꝙsensum. ar. q̃ sufficiꝫ alteri⁹ ꝙsẽsus ad hoc vt alter possit trãsire religionẽ. de hoc dic vt dcm̃ ẽ. s. eo. c. i. ⁊ ex eo q̃ dicꝫ ad tps vꝰ si simpliciter licentiã dedisset q̃ sufficeret. ⁊ ex eo q̃ dicꝫ maxime: si vir ei⁹ continẽtiã vouissz qõ vex ẽ: qz vir ⁊ vroꝛ cõi ꝙsensu põt ꝓtinẽtiã vouere ꝑpetuo remanẽdo ĩ domo sua. xxii. q. v. q̃ deo pari ⁊ ad tps. xxiii. q. iii. apostol⁹

g ¶ Marie. i. tñ ſm quosdã.

P Lacet. ¶ Cõmunis diuisio. scda pars ibi super quo. ab. si.

b ¶ Utsqueqz nõ tenuerit. qz remãsit obligata viro ad debitũ reddẽdũ. xxiii. q. v. si dicat.

i ¶ Jn ptãte ipsi⁹. sic. s. eo. q̃dam intrauit.

k ¶ Jn eius ptãte nõ erat. ⁊ sic auctoꝛitate ꝓpria exire nõ poterat: quid si eriuisset de fcõ nũ quid esset compellenda redire: videꝫ q̃ nõ ꝑ id qõ dꝰ in fi.

l ¶ Tenuit. ar. q̃ sñia ꝑ pte tenet: ⁊ ꝑ pte nõ tenet. ff. ꝺ re iudi. ꝺ vnoquoqz. ff. de mino. ẽt §. i. ar. ℨ. C. de repu. l. vna. ff. fami. her. l. ĩ hoc iudicio. ꝺ cõ. di. ij. ꝑerim⁹. dic q̃ si sñia cõtinet plures articlos siue plura capitula. i. diuersa: põt pro pte valere ⁊ ꝑ pte nõ valere. ⁊ sic põt ꝑ pte ꝓfirmari: ⁊ ꝑ pte ifirmari. exẽpla patẽt. s. de testa. raynuti⁹. ⁊. c. raynaldus. ⁊. l. ꝑdicta ẽt alias aut tota confirmaꝫ aut tota cassaꝫ de ꝓsc. di. ij. comperimus.

m ¶ A quo poterat. sic eꝛ solutiõ iudiciũ qõ firmũ erat si ad eũ statũ deuenit: a quo ĩcipere ñ potuit. ff. de iu. ⁊ a me. ⁊. l. si alter. sec⁹ ẽ ĩ mr̃imonio. xxiij. q. vij. illi q sani. ⁊. c. neqz furiosus. j. de eo q cog. cõsang. vro. sue. discretionẽ.

n ¶ Nõ cogẽdã. sed nũqd tenet mr̃imoniũ si mulier ista ꝛheret: dic vt dcm̃ est. s. eo. qdã intraut. hic nõ fuit votũ solẽne: qz nec habuit licentiã viri vnde nõ cõpelliꝫ redire ad monasteriũ. sic. s. eo. qdam.

A ꝺ apostolicam. ¶ Jstud. c. ẽ pars. c. ad apostolicã. s. ti. pri. primo ponitur dcm̃. scdo exceptio ibi: nisi. ab. si.

o ¶ Ut sine suspitione. sic. s. e. cum sis. ⁊. c. vroꝛatus.

Q Ex parte. ¶ Cõis diuisio. scda ibi: nos aũt: q̃ tria facit. ꝓmo ꝛ solutionẽ allegat. scdo soluit ibi: nos tñ. tertio solutionẽ determinat ibi poꝛro. ab. si.

p ¶ Viduitatis. i. velũ qõ daꝫ viduis. ar. xxvii. q. i. viduas quoqz. nec dicꝫ hꝫ q̃ votũ emiserit vñ postea distinguiꝫ circa fi. nec dicit velũ professiõis. lz. n. assumat habitũ siue velũ religiõis ꝓsumiꝫ tñ q̃ voueret. sz nõ ẽ sufficies ꝓsũptio nisi de uoueat se alicui religiõi: vt dꝰ ĩ fi. lau.

q ¶ Internũcijs. no. q̃ mr̃imoniũ põt ꝛbi ꝑ nũcios iter abs̃tes vt hꝫ vꝰ. xxii. q. ii. bonoraꝫ. ff. de spõ. sufficit. ⁊. l. vl. ff. de ritu nup. mulierem.

r ¶ Arra. lz arra possit apponi in ꝛctu ma-

mmonij nō tñ pena. C. de spō. l. vlti. ff. de vb. ob. tícia. ĵ. de spon. gēma mlr: ⁊ hec arra postquā mulier ītrauit monasterium pōt repeti a viro ⁊ exigi. s. e. ex publico. C. de epis. ⁊ cle. deo nobis. olim non poterat vt ibi dr.

a Complexus. querebat vtrū veli susceptio ipediret matrimoniū inter eos.

b Ratū cōiugium: qz ⁊tumelia creatoris nō soluit ius mrimonij iter fideles lz alter labat in hereſiz: qz mri moniū ratū ē iter eos. ſz si vno rū ⁊iugū ifideliū alter quertat ad fidē tunc cōtumelia creatoris soluit ius mrimonij ꝟz qō dr. ĵ. de diuor. quanto.

c Dēm legem. xix. q. ii. due sunt. s. de reg. lz. ĵ. de diuor. gaudemus.

d Sanctis. s. e. vex. xxvii. q. ij. ecce. §. item beatus.

e Cā. falsa. n. demonstratio vel cā legatū nō perimit. C. de fal. cau. adiec. leg. l. ii. ff. de cōdi. ⁊ demō. falsa demōstratō. nec mendaciū obligātis ipedit obligationē. ar. ĵ. e. veniens. ff. de pig. ac. l. i. ⁊ l. si rē alienā. nec vitiat dispēsationez. ĵ. de ⁊sang. qz circa. ⁊ ita nō ⁊sideraſ q̄ fuerit cā ipulsiua. arg. s. de iureiur. quēadmodū. §. vl. ar. ℨ. ĵ. de vo. ⁊ vo. redēp. magne. in fi. nā in huiusmodi spūalibus ēt dolus aduersarij nō vitiat ℨctum. s. de bis q̄ vi metusiue cau. fi. c. cuz dilecti. ⁊ ĵ. e. dudū. ⁊ c. accedēs. nec cō sideraſ cā vel ītētio ℨbētis. C. de ⁊di. ob cau. da. si repetēdi. s. de reg. vidua. xxvii. di. qō interrogasti. tan.

f In veli susceptione. sic. ĵ. q der. vl vouē. ⁊suluit. xxiii. q. v. q̄ deo pari. tñ solus habitus nō facit monachū: ſz pfes sio. s. ti. pr. ponectū nisi ferat p annū. s. de reg. ex parte tua. vel nisi sit habit⁹ pfessionis q dat pfitentib⁹. s. ti. pri. statui mus. ⁊ c. vidua. ⁊. xx. q. i. quē pgenitores. ⁊ est hic ar. q̄ susceptio veli siue habitus nō facit monachum.

g Propositū castitatis. bñ dicit ppositū: qz si vere castitatis votū deuoueret alicui religioni sci augustini vl bñdicti ī ppa domo manēdo bñ solēnizareſ votū. xxvij. q. i. ꝟ viduis ⁊ c. mulieres. xx. q. i. vidua. ĵ. cler. vl vo. ĩsinuāte. vel dic q̄ talis religio nō soluit spōsalia de psenti. sicut nec dissolueret si vir fieret clericus. xxvii. q. ii. si vir. de vita heremitica dñt qdā q̄ soluit sponsalia de fūti. ar. xxvii. q. ii. §. ecce. alij dicūt q̄ nō vñ si heremita ℨbe ret mrimoniuz teneret: qz pōt bre propriū. xix. q. iii. §. ecōtra. Jo. sed qd si in veritate leprosus fuisset. si sit spō sa de futuro soluunt sponsalia ppter leprā. vnde nō tenent ℨbere. s. de jureiur. quēadmodū: si essent spōsalia de presenti bene cōpelleretur ⁊sumare matrimonium nisi vellet intrare religonem sicut hic innuitur.

b Nisi voto. i. professione.

i Constitutus. C Prima ps narrat factū. scda dat iudicē ibi iōqz. ab. C Ad gradū sacerdotij. qō bene fieri potuit. cū illa vxor sua publice fuit adulterata. vnde amisit ius qō hēbat in eū. ĵ. de diuor. significasti. itē si fuisset vidua vel ab alio cognita ꝓmoueri nō debuit. xxiiij. di. curādū si cuius.

k Cogere. ſz videt q̄ talis coactio ei obesse nō dz: quomin⁹ repetat virū: qz in facie ecclie nupsit tollerāte eccl'ia: quādiu saltem appareat an fuerat matrimoniū iter illos. ar. ĵ. de frigi. ⁊ maleſi. fraternitatis. ĵ. de diuor. gaudem⁹ ī fi. rñdeo nō excusaſ pp hoc. imo magis puniri dz: qz taliter nupsit nulla sñia separationis premissa. vnde illa dz separari ab eo cui iuncta fuit p adulteriū: qz viuēte viro priori alteri nō potuit copulari. lz pdiderit ius qō hēbat in illū: qz manēt coniuges ēt sepati pp adulteriuz. xxvii. q. vii. c. i. ⁊. ii. ⁊ sic obstat ei exceptio fornicationis. ĵ. e. c. pri. ⁊. xxvii. q. ii. agathosa. alias si fornicata nō fuisset posset ipm repetere: vt in. c. agathosa. nisi de consensu illius ꝓmotus fuisset vt ibi. xxiij. q. v. qui vxorem.

l Veniens. C Prima narrat factū scda dat iudicem ibi: Quocirca. Abbas siculus.

l Manu sua. ⁊ ita iuri suo renunciauit. arg. s. de cōsue. ex lris.

m Professionem fecit. quod facere nō debuit ea ī seculo remanēte. s. e. cum sis. ⁊ c. ad apostolicā. ⁊. s. e. c. i. cū esset iuuenis. secus si senex: vt ibi dr.

n Quod captiose. hic ē arg. q̄ lz dolus ĩterueniat in spiritualibus tenet cōtractus. ĵ. eo. dudum. ⁊. s. de bis que vi metusue cā fi. cum dilecti. vbi de hoc. alind si minus īducta fuisset vt daret viro licētiaz talis licētia nulla ē. xxiij. q. v. notificasti. ⁊ iō ꝑiudicandum est huic mulieri: qz nō ⁊tinuit: sed ī honestos amatores admisit: vt expsse dr in fi. alias si cōtinuisset non preiudicasset sibi p hoc quod fecit q̄ nō ꝓmiserit transire ad religionē nec ēt continentiā ꝓmiserit cū esset iuuenis. s. eo. ad apostolicā. ⁊. s. eo. c. i. Jo.

o Sponte suppositū. bene dicit sponte: qz etiā si vir inuita muliere intrasset religionem lz talis ingressus nullus fuerit. ĵ. eo. c. pri. si tamē postea fornicet non pōt ipz repetere. xxvii. q. ii. agathosa. ĵ. de diuor. significasti. ſz pone q̄ vir nolit recipere: qz nemo cogitur recipe sicut nec compellit agere. C. vt ne. inui. age. vel accu. coga. l. i. ⁊ quilibet iuri suo potest renūciare. s. de regu. ad apostolicā. ⁊. c. statuim⁹ quid erit. Dicas q̄ monasteriuz eo inuito pōt recipere: ⁊ eum defendere ne permittat eum in peiorē statum detrahi. ff. de libe. cau. l. i. ⁊. ij. lz. n. ꝑmo non tenuerit votum tamen quātū ad ipm voentem tenuit. s. eo. q̄dam intrauit. ⁊. c. plz. ⁊ quācito ipa fuit fornicata statim pdidit ius erigendi. ergo cum sit liberatus a seruitute mulieris statim monasteriū habet plenū ius in eum. ⁊ sic exceptio que competit viro acquisita ē monasterio cum res ad eum statum puenit a quo potuit bre principiū. s. eo. tu. priori. placet. ſz qd si exiret ⁊ nollet recipe: qz pōt ei remittere. s. de iureiur. quēadmodū. in fi. credo q̄ bene pōt illā recipere nō obstāte ꝺdictione monasterij: qz votū ex toto nō tenuit cū decepta fuerit. nec ipsa ēt voluerit. arg. op. s. e. c. pri. nisi vir ꝓfessionē feciſſet postquā illa fuit fornicata tūc nō posset eps eum de monasterio educere nec cū cōpellere vt eaz reciperet ppter fornicationē. sed qd si vir fornicet in monasterio cui mulier dedit licentiā nunqd ipm repetere pōt: nō. xxiii. q. v. q̄ deo pari: qz pdidit oē ius qō habuit in viro: qz ppter ⁊sequēs delictū nō renasciť seruitus amissa. de cō. di. iiij. queris. lz secus esset si ambo essent in seculo: ⁊ ppter fornicationē alterius ambo ēent diuisi. ĵ. de diuor. ex lris. ⁊. s. de iureiur. tua. ⁊ hoc ideo: qz ius quod monasteriū habet in ipso propter suum delictum pdere non potest. Jo.

p Repetēdum. potuit ergo pri⁹ eū repetere: ⁊ ita ē ar. q̄ si qs ignorās ius illud. s. q̄ si dederit licentiam viro teneat relinquere seculum: iterum deret habitū ordinis cisterciēn. assumpsit: ⁊ infra. Jōqz mādam⁹ q̄tenus si res ita se hz ꝓdcāz mulierē vt a dcō. v. recedat cui p adulteriū est ⁊iuncta: nec ꝓdcm mōachū ingetet quominus regulare votū valeat adimplere p censuram ecclesiasticam cogere non omittas.

Idem pictauiensi epō ⁊ abbati de bozibard. pictauiēsis diocesis.

Uxor nō potest repetere maritum de cuius licentia religionem ī trauit si post ingressuz nō continuit lz ad consentiendum seu ad dandam licentiam dolo fuit inducta.

Veniēs ad pūtiam nr̄am. L. nobis ītimauit: q̄ cū olim in trādi monasteriū ꝓpositū cōpisset pluribus sacerdotibus pūtib⁹ apud vxorē suā instituit vt sup hoc suū ipartiret assensum: ⁊ infra. Ipsa demū tā ipsius q̄z multoū astā tiū ꝓcibus fletibusq̄z denicta caput eius altari supposuit manu sua q̄ ea pūte tōsoratus ibidē mōasteriū adijt: ⁊ finito ꝓbatiōis tpe, pfessionē fecit solēniter monachalem: illa vero in seculo remanens inhonestos amatores admisit: ⁊ infra. Quocirca mandamus: q̄tenus si ita est: p̄dcm. L. in monasterio qō intrauit pseuerare liber ꝑmittatis: lz in hoc videat nō modicū delisse: q̄ captiose asseruit: quia nisi sibi eadē mlr ⁊sentiret taz sibi q̄z toti mūdo se inutilē redderet: ⁊ cū pbyteros exorauit ne ꝓdcē mulieri exponerēt q̄ eādē relinquere se culū oporteret si forte licentiaz daret viro: ex quo tñ eadē caput viri altari spōte suppositū: ⁊ postmodū nō cōtinuit: sup reuocatiōe ipsius nō ē aliq̄tenus audiēda: cū ipsius intētio exceptiōe possit commisse fornicationis elidi: maxime cuz antequā fuerit fornicata ipm non duxerit repetēdum. Idem.

Uxor maritum professum repetere potest non obstante licen-

gendi. ergo cum sit liberatus a seruitute mulieris statim monasteriū habet plenū ius in eum. ⁊ sic exceptio que competit viro acquisita ē monasterio cum res ad eum statum puenit a quo potuit bre principiū. s. eo. tu. priori. placet. ſz qd si exiret ⁊ nollet recipe: qz pōt ei remittere. s. de iureiur. quēadmodū. in fi. credo q̄ bene pōt illā recipere nō obstāte ꝺdictione monasterij: qz votū ex toto nō tenuit cū decepta fuerit. nec ipsa ēt voluerit. arg. op. s. e. c. pri. nisi vir ꝓfessionē feciſſet postquā illa fuit fornicata tūc nō posset eps eum de monasterio educere nec cū cōpellere vt eaz reciperet ppter fornicationē. sed qd si vir fornicet in monasterio cui mulier dedit licentiā nunqd ipm repetere pōt: nō. xxiii. q. v. q̄ deo pari: qz pdidit oē ius qō habuit in viro: qz ppter ⁊sequēs delictū nō renasciť seruitus amissa. de cō. di. iiij. queris. lz secus esset si ambo essent in seculo: ⁊ ppter fornicationē alterius ambo ēent diuisi. ĵ. de diuor. ex lris. ⁊. s. de iureiur. tua. ⁊ hoc ideo: qz ius quod monasteriū habet in ipso propter suum delictum pdere non potest. Jo.

p Repetēdum. potuit ergo pri⁹ eū repetere: ⁊ ita ē ar. q̄ si qs ignorās ius illud. s. q̄ si dederit licentiam viro teneat relinquere seculum: iterum

põt eum repetere.ꝛ sic subuenit ignoranti hoc ius naturale.lau.

Accedens. ¶Primo partis narratio.secũdo iudicis datio ibi quo circa.ab.si.

a Votis iuita ꝛ coacta: vt patet p premissa verba unde votũ viri non tenuit:qz alter iuito altero vouere nõ põt.ś.eo.gdaz.xxviij.q.ij.agathosa.ꝛ xxiij.q.v.notificati.ꝛ.c.si dicat:vbi idez casus ponitur.

b ¶Processu tẽporis. sed videt p spacium sequẽtis tpis:ꝛ patiẽtiam ipius mulieris ratificasse ingressum viri.ar.j. q cleri.vel vo. insinuante. cũ vterqz post ingressuz tãto tpe tacuerit:ꝛ patiẽtiam adhibuerit.nec videt ꝙ postea audiatur imo vir debet compelli redire ad monasteriuz. arg.j.de spõ.ad id qõ .j.ô frigi.ꝛ malefi.c.i. ꝛ.i.q.i.cõstat.ſz hoc nõ est veruz.imo cum ipsa non mutauerit seculum nec promiserit ꝓtinẽtiaz semp adhuc itelligit dissentire:qõ apparet ex eo ꝙ quãcito exiuit eum reperijt.ꝛ sic p primum:ꝛ vltimũ colligit ꝙ medio tpe non ꝓsenserit.sic .xxviij.di.qz sunt culpe ꝛ precipue cũ presumat ex hoc ꝙ sit iuuẽis.siue sit iuuenis siue vetula nũqz oz itrare sine licentia vroris: ſz seruat qõ de.ś.eo.ad apostolicã: sed nunqd iste cum fuerit redditus vxori poterit exigere debituz.Dicas ꝙ nõ poterit exigeꝛ debitum :qz renũciauit illi iuri quod habebat i vxore intrando monasterium qõ fuit in eius potestate:ſz exactus reddere debz: vt dixi.ś.e. qui dã intrauit.de hac materia consueuit notari. .xxvii.q.ii.agathosa.ꝛ xxiij.q.v.ꝙ vxorez.

Significauit. ¶Primo ponit mulieris querelã.secõ dat iudicẽ ibi quo circa.

c Suspitio.ꝛ ita videtur ꝙ si mulier iuuenis sit nõ sufficit ꝙ cõtinentiam ꝓmittat ad hoc vt maritus possit religionẽ itrare:nisi ꝛ ipsa simr mutauerit vitã.ś.e. ad apostolicã.ꝛ.c.cũ sis.ex eo.n.ꝙ dicit si suspitõ ó ea bñi ñ põt ñ oz ꝛpelli itellig o ꝙ si sit suspecta oz ꝛpelli religionẽ itrare ex quo ꝓmisit ꝓtinentiã cũ verisimile non sit ꝙ eaz fuet si remãserit in seculo.ar.ś.e.ex pte.in fi.ſz nõ irẽderet ab initio religionẽ intrare.ꝛ arg.ad hoc.xxiii.q.v.q vxorez qz eoipso ꝙ Iniam ódit viro:ꝛ ꝓmisit ꝓtinẽtiaz itelligit tacite ꝓmisisse i trare religionẽ cũ sit iuuenis.ar.bo.ś.e.venẽs.ꝟsus fi.ꝛ q̃ sine ꝛditione vouenẽ sine ꝛditione soluãtur.xxii.q.vl.c.vlti.ꝛ dñs exigit oblatuz qõ nõ exegerat offerendũ.xxvij.q.i.nuptiaꝝ.in fi.ꝛ.xlv.di.de iudeis.ꝛ sic

tia prositendi ab ea metu extorta.

Accedens ad pniaz nram.J. mulier ꝓposuit:ꝙ cũ.v. vir eius eã sibi mrimonio copullasset volẽs tãdem idez vir habitũ assũmere monachalez:postulabat humiliter ab eadẽ ut tã pio ꝓposito faueret ipsi⁹:q̃ pp multa ṽbera et alia grauamina q̃ dictus uir ĩferebat eidẽ seipam asserens dimissurũ:annuit votis[a] eius. Cũqz idem in domo deuẽdere cistercien.o:dinis religiõis habitũ assumpsisset: mr in domo monialiuz nullo ibi habitu religiõis assũpto uel voto ꝙuersiõis emisso ꝓmansit. ꝓcessu vero tpis[b] cum idẽ vir ad seculuz rediẽs religiõis habituz reliqsset: eadem mr se instanter ab ipso petijt reassumi ꝛ infra. Quo circa discrete.v.mãdamus q̃tenus si res ita se hz: dictum viz ut eam recipiat eiqz affectum exhibeat coniugalez appellatione remota cogatis.

I Nocẽ.iij.epo ꝛ decano ꝛ thesaurario liconiensi.

Cum pfessi q̃dẽ dicit viro Iniaz ꝓfitendi nõ ꝛpellit ingredi religionem si ꝓtinens ẽ ꝛ nõ suspecta.

Significauit nobis.a. mulier ꝙ cum ipa. F. viro suo coã decano sancti quiriaci uices archiepi senoñ.in hac parte fungente licẽtiam ꝛcesserit religionem intrãdi:cõtinentie tñ uoto eidem iniuncto ꝛ recepta fide ab ipsa ꝙ perpetuo ꝓtineret:idẽ decanus post factam ꝓfessionem a viro ꝑdicto i monasterio in quo habituz assumpserat monachalẽ:asseruit ipsam debere religionez itrare: quãquaz id primo nõ expressisset eidem:ꝛ hoc exꝑsso illi licentiam nõ dedisset:ꝛ infra. Quo circa mãdam⁹: quatenus si est ita:ꝛ est talis etatis de qua suspitio[c] haberi non possit. ipsam votum ꝓtinentie obseruãtem itrare monasterium compelli nõ permittatis inuitam.

Gregorius.ix.

Adultera quam maritus recõciliare nõ uult ad agendum penitentiaz in aliquo claustro collocat.

Gaudem⁹ in domino ꝛ infra. Mulieres uero que relicto maritali thoro lapsu carnis ceciderũt[d]:si mariti eaꝝ a te diligẽter cõmoniti eas ad frugem melioris uite cõuersas noluerit recipere:ꝓpter deum in claustris[e] cuz religio sis mulieribus studeas collocare vt perpetuam penitẽtiã ibi agant.

I Dem.i.monia. monasterij de plauda.

Si cõinges se adiuicẽ absolue runt ꝓtinẽtiã ꝓmittẽdo:ꝛ vterqz vel alter eorũ religionẽ profitetur alter alterũ repetere nõ potest.

Gadum a.L.laico mota cõtra te quã vxorẽ suã dicebat materia questiõis. R.sancte. Ud. in comesd.diaco.cardi.dedimus auditorẽ. Coraz quo dictus.L. cõquerẽdo ꝓponẽs q̃ idebite recusabas eidem cuius vxor eras p ꝓsensum de ꝓsenti ꝛ carnis copulaz subsecutaz matrimonialiter adhererе:te sibi restitui postulauit.

Ad quod fuit rñsum:q̃ ipse ꝓ aie sue remedio pura ꝛ spõtanea volũtate pñtibus duobus religiosis sacerdotibus:ꝛ adhibitis.v.testibus fide dignis oi iuri.quod i tebabuerat renunciauit[f] oino[g]: resignãdo illud in manibus alteri⁹ ex sacerdotibus supradictis q in pso nã ecclesie resignationẽ huiusmodi recipere ꝓcurauit:ꝛ qõ idẽ.L. se castitatez seruaturũ ꝓmisit: pauperũqz hospitalis ó põte obsequio se deuouit[h]: ꝓmittẽs uoto solẽni oia ꝛ singula supradcã: ꝛ tribuẽs tibi Iniam ad monasterium transeundi:reversa uice simr ꝓmittẽte ac tribuẽte illi Iniam:ꝛ ius quodlibz resignãte: sicut hec oia dicebant ꝑ publicũ instrumentũ esse probata manu.B.notarij areti. cõfectũ. Verũ prenoiatus.c.ꝓposuit ꝙ casu amisso istrumẽto ꝑfato illud in prima psona qõ prius erat ĩ tertia isertis pluribus i uno aliter q̃z in alio fuit ab ipso formatum:ꝛ cum tibi iratus fuisset sicut uerba ꝛ verbera idicabãt nõdũ calore iracundie[i] gescente qdam ipm decepto rie allexerunt:ꝓponẽtes eidez ꝙ in hospitali ꝑdcõ cibis ad libitum posset uti ac ꝓprium retinere :ꝑfato.B.sibi nihilominus ꝓmittẽte q̃ nõ solum ardorez sed ẽt appetitũ libidinis extingueret in eodẽ: pp quod qcqd in hac parte fecisse dignoscitur: iratus seductus pariter ꝛ illectus:ꝛ sub spe promissionis ac sub ea conditione uel modo si posset continentiaz obseruare: asseruit a se factum. Sed ad ista rñdebatur econtra qõ an tabellio in tertia persona instrumentũ cõ-

Gaudemus. Communis diuisio.scda pars ibi mulieres.ab.si.

d Ceciderunt.ꝛ sunt ꝓdẽnate p sniam vel adulteriũ eoꝝ publicũ:ꝛ notoriuz est secuta snia vnde viri eas recipe nõ cogũtur.j.de diuor.significasti.ẽt si fint emendate:vt hic dicit.b.

e In claustris.ꝛ ita mier de adulterio ꝓdẽnata:uel publice deprehẽsa detrudit in monasterio ad agendã ꝑpetuã penitentiã si eã emẽdataz vir recipe noluerit.tñ ifra biẽniũ põt eaz recipe si vult.si vo noluerit eã recipere. vel si prius moriat ꝙ eã recipiat tunc tondeat ꝛ habitum monachalẽ recipiat ibi ꝑpetuo moraturа: vt expsse habet in auc.vt nulli iudi.li.ha. lo.ser.ꝟ.si vo qñ adulterij crimẽ.col.ir.vñ sũpta fuit b decre.ꝛ.C.de adul.auc. ſz hodie ꝛ cuz rebus suis ne sit onerosa monasterio:vt i auc.illa ſz hodie ꝓtinet.non tñ propter hoc erit monacha:nisi ampli⁹ processum fuerit.ꝛ sic qñqz ꝑpter culpã suã aliqs cõpellit itrare monasteriũ.l. di.si ille.ꝛ.xvi. .q.vj.ô lapsis.xxvij.q.i.si qs rapuerit.ꝛ idem vi⁹ dicere decretũ.xxij.q.i.ô bñdicto.ꝛ.ij. .q.i.in primis. versus prin.ꝛ .xxxiij.di.fraternitatis.in fin. olim vo alia pena puniebãtur adultere:qz lapidabant conuicte de adulterio scõm legẽ mosaycã.xxiij.q.v. hec imago:ꝛ .C.ô adul.castitati. vbi legitimis penis subijcit:sed hec pena nõ imponit cuz non agitur criminaliter.ś.de procu.tue.

Gadum. In prima ponitur facti ꝛ ꝓcessus narratio.i scda diffinitio ibi:nos itaqz.ꝑma subdiuiditur:prio ponit datio auditoꝝ .scdo actoris petitio ibi coram quo.tertio ibi:ad qõ rei rñsio .quarto ibi: vez actoris replicatio. quinto ibi:ſz ad ista rei replicatio. Albas siculus.

f Renũciauit oino.qõ ei licuit ẽt si non tenuisset votum ex toto:qz hoc erat in ptate ipsius .ś.eo.qdam.ꝛ.c.placet.

g Omnino.simile oino hẽs .ś.de rescrip.cum ꝓtingat.ff. de fideius.l.grece.ꝟ.illud .vbi dr ꝙ fideiusso⁹ in duriorẽ cãm non obligatur oino.

h Obsequio se deuouit.ꝛ sic solẽnizauit votũ deuouẽdo se religiom illius hospitalis.vnde ꝛpelli oz vt relicto seculo suum exequatur proposituz.ś.e. ex parte.in fi.

i Calore iracũdie.si hoc esset vez nõ teneret votũ:qz icõsultus calor calũnie vitio caret.ij. .q.iij.ꝟ.notãdũ.ꝛ.c.si qs iratus.tpe.n.furoris iustũ putat eẽ qõ facit.xi.q.iij.illa propositoꝝ.ꝛ ira sepe ĩnocentes ad crimẽ ĩducit.ea.cã ꝛ ea.q.ira sepe.ꝛ lubricũ lingue facile ad ꝛsequẽtiã trahi nõ debz.ff.ad.l.iul.ma.famosi.C.si qs ipe.maledi.l.vna.ar.j.xvii.q.

.iiij. sunt qui opes. ⁊ hoc verū est nisi post calorē iracundie consentiat vt in .c. si quis iratus. ⁊. s. de reg. sicut in fi.

a ¶ Substātia veritatis. hec erat satis bona defensio: q̄ nihil refert narrandi diuersitas vbi eadē dñr: vt. j. de ver. sig. nihil obstat. sic quolibet loquēdi genere formata īstitutio valet si modo p eā lq̄bit volūtatis intētio. C. de test. q̄n indignū. ī prin. ⁊ ē ar. p testib⁹ diuerso modo narrātibus. dūtn̄ in substātia facti nō discordent. viij. q. i. in scripturis. de con. di. ij. quotidie. b.

b ¶ Spes. no. h ar. imo q̄st expressum ē q̄ ī huiusmodi spūa libus dolus aduersarij nō vitiat ꝯctū. sic. s. de his q̄ vi metusue cau. fi. cū dilecti. s. eo. ex parte. ⁊. c. veniēs. alīs si dolus dat cām ꝯctui nō tenet ꝯct⁹. ff. de dolo: ⁊ elegāter. sed q̄re in huiusmodi spiritualib⁹: lz dolus alteri⁹ īterueniat: nō vitiat talis ꝯctus q̄ talis dolus bonus dolus ē ⁊ bon⁹ dolus non ꝓhibet. ff. de do. l. i. dolus calliditas ad decipiēdū dr. vt in prędcā. l. sed p talē dolū nō decipit nec ad malū inducit. imo ꝯditionē suam facit meliorez. ⁊ ideo non vitiat ꝯctum.

c ¶ Volūtarie. ⁊ sic lz ab initio deceptorie īduct⁹ fuisset ex quo postea sponte h fecit ꝓpria cā turpitudinis ablata esse vr. si. j. de spon. īpu. de illis. in fi. ⁊ ff. quod me. ca. l. ij. ff. de condi. ob tur. cau. l. si ob turpem.

d ¶ Suspitione. vnde compelli dz vitā mutare. s. e. significauit. maxime cum hoc ꝓmiserit vt patet. s.

¶ Mlier. Breue est ⁊ per alia ẏba p̄t summari vt in rubro ⁊ nō diuidit. ab. si.

e ¶ Remāsit. viro trāseūte ad infideles: puta saracenos: vel iudeos: uel etiā hereticos.

f ¶ Judicio ecclie. ergo a ꝓrio sē su vr q̄ ī nō fuit iudicio ecclie separata q̄ eo inuito religionē ītrare nō posit: ⁊ ita aliud est q̄ī iudicio ecclesie fuit separata ab illo. ⁊ aliud q̄ī nō fuit separata: sed ab illo ꝓpria auctoritate recessit. si. j. ō diuor. de illa: sed si nollet ītrare religionē ꝓpelli dz ad ipm redire vtroq; casu. siue fuerit iudicio ecclesie absoluta siue nō. j. de diuor. quāto in fi. nō obstāte illa spirituali fornicatione cū iā sit emē datus: ⁊ īcipit esse q̄ nō fuit. l. di. ferrū. secus in carnali fornicatione siue iudicio ecclie sit separata siue publice sit fornicata nō tenet illā recipe nisi uelit quānis emēdatā. s. e. gaudem⁹. ⁊ hec separatio fit tm̄ quo ad mutuā fuitutē: q̄ viculū mr̄imonij non dissoluit ī hoc casu. cū alter fideliū trāsit ad īfidelitatē: ut. c. prędcō quāto. sed q̄ est ratio quare in fornicatione carnali non ꝓpellit maritus recipe vxorē ēt emēdatā: sed in spirituali cōpellit. hec p̄t esse rō si maritus cognosceret uxorē post carnalē fornicationez postea pmoueri non p̄t ea mortua pp defectū sacramēi. ⁊ sic preiudiciuz ei fieret. xxiij. di. si laici. ⁊. c. si cuius vxor. sed hoc non ꝓtingit in fornicatiōe spirituali. q̄ p puīam purgata ē. itē alia ē rō: in fornicatione carnali aīa ⁊ corpus polluit: sed in spirituali tm̄ aīa ⁊ in carnali fornicatiōe non tm̄ fit ī aīa q̄ō vispli ceat marito sed ēt in corpe q̄ō nō fit in spirituali. ⁊ vir magis scādalizat ex eo q̄ō fit in corpore ⁊ magis offendit q̄ ex eo q̄ō fit in aīa. ⁊ ita cā maioris scādali illati viro fit ut post carnalez fornicationē non cōpellatur. sed post spirituales fornicationem compellit nisi ad religionem transire uoluerit: ut hic dicitur.

Rubrica de ꝓuersione infideliū. Supra visum est de ꝓuer. ꝓiug. ad religionem nunc subiicit de eorum conuersione ad fidē: habetur de materia. xxviij. q. i. ⁊ q. ⁊. xxii. q. viii. c. vno. ab. si.

Audabile. Generaliūs p̄t sic sūmari. Non p̄t qs illaz habere in vxorē cui⁹ maritū occidit machinatione ipsi⁹ mulieris sec⁹ si sine machinatione. ⁊ est pulcher ⁊ quotidian⁹ casus. diuidit naz due sunt ptes principales. scōa ibi ad hoc. ⁊ quelibet subdiuiditur in ꝓsultationez ⁊ responsionem: ut patet in ter. ab. si.

ficiat vel in ꝓma dūmodo nō mutet substātia veritatis[a] nihil itereē videtur. Insup quamuis aliquando spes[b] memorato. C. data fuisset p quam ad hoc se ꝓposuit inducz: eo tm̄ tpe quo talia fcā fnerunt pure simplr ac uolūtarie[c] p amore dei ⁊ remedio anime sue solum modo ad uotū ⁊ ad alia supradicta noscit ꝓcessisse: pp q̄ō a ꝓsortio secularium boīum debet discedere: vitāq; mutare: cū se illi⁹ etatis esse ꝓponat ut sine suspitione[d] icontinentie non valeat ī seculo remanere. ¶ Nos itaq; habito. F. .M. cōsilio te ab īpetitione dci. C. snialiter duximus absoluendum: perpetuū illi super hoc silētiuz iponentes. Idem.

¶ Post sententiam diuortij latam ob fornicationem spiritualez mariti potest uxor libere religiōez intrare.

Mlier q̄ī fide remansit[e]: p̄t nolēte uiro q ab infidelitate reuertit: pp quam ab eo fuerat iudicio ecclesie[f] separata: ad religionem libere conuolare.

Rubrica De cōuersione ifidelium

Celestinus tertius.

¶ Saracen⁹ q machinatiōe xpiane mulieris ipsi⁹ maritum occidit si cū ea mr̄imonium cōtraxit separaf lz postea sit reuersus ad fidez.

Audabile: ⁊ infra. Interrogasti ō saracenis qui dū
l in captiuitate essent quarūdam xpianarum viros earum insidijs ⁊ machinationibus occiderunt: vtrum q: postea per ipsas ad fidem xpianā ꝓuersi sunt eas de iure possint accipere ī vxores: uel si duxerint ꝓiugium teneat eorūdē. Hic triburiensis ꝓcilij[g] regula ꝓtenti sumus asserentis q̄ si ī mortē ipsoz maliciose fuerint machinate lz eaz studio ad fidem accesserint: nec tñ eis adherere debēt: nec sunt si adheserint ēt tollerādi: cū tale dānū tali lucro[h] ecclesia ꝓpēsare ñ uelit. ¶ Ad hoc saraceni qdā in bello sūt xpianos interfecisse notati: ⁊ xpiani silr[i] saracenos: postea uero saraceni ad fidem cōuersi vxores eoz: quos in belli certamine occiderūt: sibi matrimonialiter copularūt: ⁊ idipm xpiani de saracenis mulierib⁹ conuersis ad fidem fecisse noscunt: q̄ postquā de p̄rioz viroz morte cō pererint veritatem: diuortium cō stāter exposcunt. ¶ In his igit rñdem⁹: q; cū tales nō ꝓcurauerint[k] viroz iteritū defunctoz: mr̄imoniuz iter huiusmodi personas licite p̄t contrahi: ⁊ taliter copulati diuortium nequeunt postulare.

¶ Rego. ix. argentinensi epo.

¶ Si alter ifidelium coniugū reuertitur ad fidem altero remanente in infidelitatis errore: cōis proles assignatur conuerso.

Ad⁊ lris tuis accepimus: q; qui dā de iudaice cecitatis errore ad xpm vez lumē adductus vxore sua ī iudaismo relicta: ī iudicio postulauit ītāter: vt eoz filio⁹ quadriennis assignaret eidē ad fidem catholicaz quā ipe susceperat perducēd⁹[l]. ¶ Ad q̄ō illa rñdit: q; cū puer adhuc ītās existat: ꝓpter q̄ō magis materno īdiget solatio q̄z pr̄no: sibiq; ātē ptū onerosus: doloros⁹ ī partu: post ptuz laborios⁹ fuisse noscat: ac ex hoc legitia cōiunctio[m] maris ⁊ femine magis mr̄imoniū q̄z patrimoniū nūcupetur: dictus puer apud eā dz cōue-

g ¶ Triburiēsis ꝓcilij. q̄ō bēs. xxxi. q. i. si qs viuēte: q̄ eas nō p̄t bre si ī mortē ipoz aliqd machīate fuerūt ut h dicit. idē ē si fidē dederunt. vt. c. cā. ⁊. q. c. relatū. j. ō eo q dux. ī mr̄i. c. i. uel si de fcō ꝓrit: vt. j. c. sup hoc. ⁊. c. cū hret. ita tñ q̄ post fidē datā cognouit eādē vxorē suā viuente. alīs sola fides data nō īpedit matrimoniū. j. de eo q dux. in mr̄i. quaz pol. p adulte. c. vl.

h ¶ Tali lucro. sic. xliij. dist. q̄ ait. xxiii. q. v. si dicat. si. i. q. i. ñ ē putanda. j. ō usur. sup eo vo xxij. q. ij. ne gs arbitrer.

i ¶ Et xpiani simílr pugnātes ꝓ patria: ⁊ fide: ob quā patriā pr̄ ī filiuz ⁊ filius in patrē īsurgere dz. ff. de re. ⁊ sumptu. minime. ⁊ marit⁹ in vxorem. xxviij. q. i. vxor in fi. xxiij. q. vlti. legi si romasten.

k ¶ Procurauerint. ex eo q̄ō hic dicit. ⁊. xxi. q. i. si qs viuēte. j. ō eo q dux. ī ma. c. vlti. ad hoc vt mr̄imoniuz īpediat duo exigunt. s. affectus cū ope subsecuto. ⁊ ē si. ff. de ꝓdi. ⁊ de. l. ii. ī fi. B. n. tūc puniunt cū cōcorditer ad hoc ꝓcedunt. xv. q. vi. c. i. ī fi. ⁊. c. si qs nō irat⁹. q̄ñq; punit op⁹ sine affectu quo ad legē pmotiōis. xv. q. i. si qs ñ irat⁹ q̄ñq; affect⁹ sine ope: ut. i. q. i. q studet. s. de biga. nup ibi tñ iteruenit opus nō cū effectu: qd ergo si ratuz habuerūt eos īterfectos ēē idē videret: q; ī male ficijs ratihabitō ꝑtro trahit: ⁊ mandato cōparat. ff. ō vi ⁊ vi ar. l. i. §. ij ⁊ si cū qs. ꝯ credo ar. j. de spon. cum apud. cuz edictū de mr̄imonio cōtrahēdo sit ꝓhibitoriuz: ut ibi.

Literis. Si vxore in iudaismo relicta iude⁹ ad fidē conuertitur cōis proles assignat eidem. h. d. uel quo ad ītellectuz marie iurta glo. vic ut ī rubro ⁊ ē casus no. primo ponit ꝓsultatio. scōo rñsio ibi: cū aūt. ꝓsultatio vo duo facit ꝓmo ponit vi

ri petitionem. secūdo defensionē mulieris ibi ad q̄ō. rñsio uero pape quadruplicem premittit cām. ab. si.

l ¶ Perducēdus. iusta fuit cā petitiōis: ⁊ honesta ⁊ ita sumit h arg. q; cā petitionis sp ī ferenda ē in ipa petitiōe alias repellit. s. de libel. ob. c. ii. ⁊ iij. vbi de hoc. ⁊ no. q; pr̄ p̄t petere filiū in ptāte sua ꝓstitutū p ītердictū de liberis exhibendis ꝯ mr̄em ⁊ ꝯ quēlibet detinētē. mater tñ q̄ñq; hz exceptionē ꝯ maritū. puta si est minor triēnio cū apud eā tūc debeat educari. vel ēt si iudicatū esset in ꝯrium. ff. de li. exhi. l. i. §. si vo. ⁊ in alio casu hz exceptionē ob negtiā pr̄is vt sine diminutiōe patrie ptātis apud eā filius moret. ff. e. deinde. §. ēt si maxime. circa hoc distīgue: aut filius a nullo ō tinet. aut ab aliquo. si ab aliquo: ⁊ tūc volens aut iuitus. primo casu petere possum p officium iudicis. ff. ō libe. exhi. l. iii. §. hoc aūt. si ab aliquo volens detinet p̄t peti rei uendi. adiecta cā de iure gritū cognitione pretoria. ff. de rei vē. l. i. §. i. q̄ō ius ꝓpe romanoz ē īsti. de pa. po. §. i. ī tertio casu locū hz interdictū. de lib. exhi. ut. ff. de libe. exhi. l. i. i. rñ. ⁊. ff. de rei ven. l. i. §. i. no. q; filio⁹ ꝯditiones pr̄is uel mr̄is conuersi ad fidem seq dz. xxviij. q. i. iudei. ⁊ in hoc casu filio⁹ infans non doli capax sequitur meliorez ꝯditionez. alīs si doli capax ēt nō deberet baptizari nisi spōte. xxiii. q. v. ad fidē. xlv. di. de iudeis. q̄ñq; tamen sequtur deteriorē conditionē. s. matris si serua sit. xxii. q. iiii. c. vlti.

m ¶ Legitima coniūctio. matrimoniū dr̄ legitima ꝯiūctio maris. ⁊ femine īdiuiduā vite ꝯsuetudinē retinēs. xxvii. q. ii. in pri. de pa. po. in pri.

⁊ hec est rõ q̃ cõsueuit assignari a doctoribꝰ q̃re potiꝰ dicat matrimoniũ q̃ patrimonium illa cõiunctio.

a ¶ ℙtãte. pf̃. n. dr̃ hr̃e filiũ in ptãte ⁊ nõ mater. iſti. de pa. po. §. vlti. ⁊ C. de adop. mulierẽ. vñ filius pr̃is familiã seqũt ⁊ nõ mr̃is. iſti. ō leg. ag. tu. §. j. vñ ista v̄ba fuerũt sumpta. ⁊ expõe familiã. i. agnationez. ℔ alꝰ ꝺ nomen familia multas hẽat significatiões. ff. de v̄. si. pnũciatio. §. familie. ⁊ facit ad hoc iſti. de pa. po. in fi. ⁊. C. de v̄b. si. l. vl. nõ. n. venoiat filius a cognatõe matris: ℔ pr̃is. ar. ff. ad mu. l. i.

b ¶ Insidientur. no. q̃ mortuo pr̃e pupilli educari nõ ꝺz apud illas personas q̃ ipsius pudicitie pñt insidiari. ff. vbi pup. edu. de. vl'mo. l. vl. pretor. n. decernere. ꝺz vt sine vlla suspitione alatur partꝰ ẽt ꝯ volũtatẽ pr̃is. ff. eo. l. i. ⁊ extimabit ex affectu singulorũ qs magis ad successionẽ: ⁊ spẽ successiõis sit ꝓtor. C. eo. l. ij. vez tñ educatio pupilli nulli magis cõmittẽda est q̃ mr̃i. nisi victricum ei inducat. C. e. l. i. si v̄o viuo pr̃e q̃ ẽ apud quẽ educet filius fcõ diuortio olim extimabat ꝓtor q̃ apud pr̃em: ⁊ q̃ apud mr̃em alatur. C. ō diuor. l. vna. hodie distinguitur: vt si pr̃ cãm diuortij prestitit tũc alit ꝺz apud matrem. si v̄o mat cãm prestitit diuortij tũc alit ꝺz apud pr̃em. C. eo. auc. si pr̃. q̃ ℔ alit ꝺz apõ pr̃em. qa mater prestat cãm diuortij. ℨ. ō diuor. gaudemus: ⁊. c. quãto q̃ non sequitur marituz cõuersuz ad fidẽ quez seq ꝺz xiij. q. ij. vnaq̃z: ⁊ quia iſidiaret vite ipsius: ut ℔ ꝺr̃. ⁊ p iura p̃dicta.

c ¶ ℙost triẽnium. filiꝰ minor triẽnio apud matrẽ ꝺz ali. maior triennio apud patrem. C. de pa. po. nec filiũ. ar. C. de infan. po. l. ij. ⁊. ℨ. e. c. vno.

nientius remanere: ⁊ infra. ℣ Cuz aũt filius i pr̃is ptãte a ꝓsistat cuiꝰ sequtur familiã ⁊ non mr̃is: ⁊ in etate tali qs non ꝺz apud eas remanere psonas de qbus possit esse suspitio q̃ saluti vel vite insidientꝫ illius: ⁊ pueri post triẽniũ c apud pr̃em non suspectũ alij debeãt ⁊ morari: materq̃ pueri si cũ remanere ꝓtingeret apud eã: posset illum adducere ad ifidelitatis d errorem: in fauorez maxime fidei xp̃iane respõdemus patri eundem puez assignanduz.

Rubrica de voto ⁊ voti redẽptõe.

℟ Lex. iij. exoneñ. epõ.

¶ Vota possunt elemosynis redimi vel in aliud cõmutari intercedẽte superioris auctoritate ⁊ iusta cã redimendi vel mutandi.

Peregrinationis e votis an elemosynis redimi possent vel pro necessitate in aliud commutari? ℟ Rñdemus: q̃ ab eiꝰ q̃ presidet pẽdet arbitrio vt cõsideret diligentiꝰ q̃litatẽ psone: ⁊ cãz cõmutationis f. s. an ex infirmitate seu affluentia diuitiarꝫ an alia cã, pbabili pegrinatio an recõpensatio g melior fuerit: ⁊ deo magis accepta. et fm hoc ꝺz exinde dispensare.

℣ Dem nouiceñ. epõ.

¶ Cõmutat papa votũ vltramarinum in his maxime qui in puericli etate vouerunt.

Oli etate vouerunt.

Eniens ad nos. ℜ. suam narratione accepimꝰ: q̃ in puerili h etate constitutus hierosolymam disposuit i pficisci. cuidam quoq̃z q̃ sepulchr̃z dominicũ ꝓposuerat visitare fidẽ dedit ⁊ suaz recepit ab eo q̃ sibi inuicẽ i via socij fideles k existerẽt ⁊ infra. ℣ Nos ãt ip̃m a voto: q̃ in etate tenera facilitate l potius q̃z ex arbitrio discretiõis, p̃misit absolui mus: ita tñ q̃ idẽ votum elemosynis redimat: ⁊ iuxta ꝓsilium nr̃z toto vite sue tẽpore vni paupr̃ xp̃i: dũmodo ad hoc sue facultates sufficiant m: debeat, puidere.

℣ Dem mgr̃o. a. de mandefordc.

¶ Ex sola coceptõe boni explicandi non obligat qs ad bonum conceptum exequendum.

Litteraꝝ tuaꝝ: ⁊ infra. Cuz ex q̃dã minatione nimio fuisses mortis pauore pterritus hec v̄ba ꝓtulisti: nõ diu hic morabor: ꝓponens in aiõ n q̃ religiõis habituz esses alibi q̃ñ suscepturus: ⁊ infra. ℣ Tibi igitur respondemus: q̃ si plus non ẽ in voto processum transgressor iudicari non poteris si non impleas q̃ dixisti.

℣ Dem.

¶ Omne votum mutabile ẽ i votum religionis.

Scriptuꝝ: ⁊ infra. ℜ eus fracti voti aliquatenus nõ habeẽ q̃ tpale obsequiuz o in perpetuaz noscit religionis obseruantiam cõmutare.

℣ Vno. iij. strigon. archiepo.

¶ Executio voti vltramarini auctoritate pape põt ex cã differri.

Non ẽ voti dicẽdus trãsgressor: q̃ qõ vouit auctoritate p se apost. distulit adimplere r. ℣ Sane significauit nobis rex vngarie qõ cũ in regni pturbatione cõsilium ⁊ auxilium tuũ sibi senserit hactenus

i ¶ Disposuit. pcedẽdo ad actũ exteriorẽ: vt ꝑz ex l'a sequenti vñ mortaliter peccasz nisi cõpleuisset votũ si cõmutatio nõ fuisset subsecuta ar. xvij. q. i. q bona.

k ¶ Socij fideles sed nũqd papa potuit illũ absoluere ab obligatõe qua socio tenebat vtiq̃z arg. ix. q. iij. p principales. C. ō quadri. pscrip. bñ a zenone. . C. de preci. ipera. offe. quotiens. nec erit dicẽdus voti trãsgressor. ℨ. e. non est Ala.

l ¶ Facilitate. ar. q̃ votũ ex facilitate emissuz obligat. simile xvij. q. iiij. sunt q̃ opes. arg. ℨ. §. de regu. ad nr̃az. xvij. q. iiij. vnusq̃sq̃z: ⁊. xxvij. q. j. nuptiarũ: sed hoc vt dictũ ẽ postea ratuz habuit factus maior.

m ¶ Sufficiãt. nã possibilitas sp subaudit. §. de iureur. q̃re lã: ⁊. c. breui. ar. iiij. dist. erit ãt ⁊. ff. de sta. libe. l. cũ hr̃des. §. stichus. ⁊. xlvij. dis. qõ ad nos sic ipossibile pceptũ nõ obligat. ff. q̃ sen. sine ap. re. l. paulus.

Litterarum. ℙoc. c. cõtinet notabilem ⁊ sing. ō cisionem ⁊ põt sic sũmari simpliciter ꝓponens religionẽ ingredi ꝺz nõ ingrediat nõ est reꝰ voti vel generalius sic vt in rubro. primo ponit cõsultatio. secundo rñsio. ibi: tibi igit. ab. si.

n ¶ ℙroponẽs. in aiõ. non tñ aiõ obligãdi. nec firmiter hoc ꝓponẽdo seu eligẽdo: tũc mortaliter peccasset si nõ ipleuisset ꝓpositũ. xvii. q. j. q bõa. ⁊. §. i. ⁊. §. e. c. pri. vbi dic̃ dispositum pficisci. ⁊ iõ dic̃. ℨ. si plꝰ si est in voto pcessuz: qr nõ dic̃ h aiõ obligãdi vñ nõ fuit mẽdaciuz xxii. q. ij. q̃ ait. ⁊ nemo se obligat nisi q aiũm hz obligãdi. ff. de act. ⁊ obl. l. obligationũ. ar. ff. si cer. pe. si ego.

o ¶ Nõ diristi. ar. ℨ. xxij. q. v. iuramenti. itẽ argumẽtũ q̃ ex nudo pcõ ñ oritꝫ actio ꝺz sit ar. ℨ. xii. q. ij. qcũq̃z suffragio. ⁊. q. v. qr Jo. ⁊. xxvij. q. i. be v̄o. i fi. lau.

Scripture. ℙer igressũ religionis soluit votũ religioni ſi ꝓsonũ. h. d. vel aliter vt in rubro: ⁊ est no. decisio itelligendo q̃ hoc fiat sine auctoritate superioris: p ōclaratione ter. pone casum lr̃alem. Quidã vouerat visitar sepulchr̃z scũ demũ itrauit religionẽ voto nõ ꝓplero: dubitabat an iste cẽt verꝰ reꝰ facti voti. ⁊ rñdet q̃ nõ per rationẽ q̃ hẽtur in littera. ab.

p ¶ Tpale obsequiũ. ñ. n. ẽ illi necessaria certa ōlicti satisfactio. cui totũ vite tps obediẽtie ipẽdit sui ꝓditoris ō pe. di. i. §. bis auctoribꝰ. sic nõ frãgit ꝓpositũ q̃ illud i melioꝰ ꝓmutat. §. de iureiu. puenit. ⁊ ita ẽ ar. q̃ intranti monasteriũ si ẽ iponẽda pnia p peccato añ ꝓmisso. sic. n. remittit astulpho pnia publica si monasteriũ voluerit ingredi. xxxij. q. ij. ad monere. ⁊ hoc pp ꝓtinuationẽ pnie ⁊ exercitij in quo sp ōbent esse monachi. ar. xvi. q. i. nos aũt. si v̄o postq̃ monasterium ingressi fuerint delinquũt bñ subijciũt pnie: ⁊ disciplíne abbatis fm regulã illi loci. §. de regul. c. vl. ⁊. ℨ. ō sen. ex. cum illorum.

Onest. Tria facit. primo ꝓmittit exordiũ. secõ sũmittit narrationẽ ibi: sãe. tertio ꝯclusionẽ ibi: ideoq̃z. ab. si.

q ¶ Auctoritate. se. ap. ar. q̃ papa ꝑt dispẽsare in voto ⁊ epi ẽt. §. e. c. i. sed cuz vota ex necessitate sint soluẽda. xvij. q. i. c. i. ⁊ de iure naturali ñ vꝺ q̃ ibi habeat locũ dispẽsatio: qr dictũ est: vouete: ⁊ reddite dño vota vestra. ℨ. e. magne. ⁊. c. pr. vñ in his votis ñ dispẽsat: ſz declarat. cum. n. qs vouet pegrinari. subintelligit si ꝓmode fieri ꝑt: vt. §. de iureiur. quãto. vbi de hoc: ⁊ de voto ⁊ iuramento dic vt ibi: sicut nec frangit votum q illud in melioꝰ commutat. §. c. pri. ⁊ de hoc dicetuz ẽ. §. e. c. i.

r ¶ Adiplere. si iusta cã subest. §. e. c. i. alꝰ nõ ẽ securꝰ quo ad deũ cũ quo papa ꝺi spensat nisi subsit cã dispensandi. sicut nec dicitur absolutus q cãm excõicationis suppr̃mit. §. de of. or. ex parte: ⁊. ℨ. de sen. ex. cum cã. hẽbit tñ exceptionem quo ad ecclesiã ille cũ quo sine cã dispẽsatum est. argu. ff. de fur. inter oẽs. §. pe. quo

ad deum sibi allegatio nō valebit vbi iudicabitur eo teste quo iudice. ix. q. iij. alio rum dominuz ⁊ xi. q. iij.

a ¶ Regnuz ipm. sic ergo papa pfert vtilitatē ꝑuatā cōi vtilitati ꝙ id qō bēs. s. ō postu. c. iij. viij. q. i. scias. ⁊. viij. q. j. in scripturis. ⁊. s. ō re. lz ñ sūt ꝙria qz hic nō pfert: sed differt. ⁊ quod differtur nō aufert. xxxij. q. ij. ancillam. de pe. dist. vij. nemo.

Licet. ¶ Primo ponit exordiuz, secundo ibi accepimus narrat fcm̃. tertia ibi mādamus ꝙcludit. q̃rto cōminat ibi ne si onus. ab. si.

b ¶ Liberuz. arbitriū. vñ dicit augustin⁹ q̃ nō cepit deliberet q̃ egressa est pseueret. xvij. q. i. nuptiarū. ⁊ ea sūt ī nr̄is officijs gratiora: q̃ cū liceret ea nobis nō ipēdere: cā tñ dilectōis ipēdim⁹. xxxviij. q. i. iā nūc.

c ¶ Resilire. in aliud tñ pōt cō mutari de auctoritate supioris ⁊ iusta de cā: vt. s. e. c. i. ⁊. ij. ⁊ j. e. c. magne.

d ¶ Cōmisit fidei tue exequendū. ar. ꝙ aliqs pōt. ieiunare p alio ⁊ votū alteri⁹ adiplere: ga mortu⁹ soluit votū suū p supstitē. ar. xiij. q. ij. aīe defunctorū. ⁊. xxvj. q. vj. si aligs fuerit.

e ¶ Occasiōe q̃libet. supple minus idonea: qō i generali ꝛbo subintelligit. ar. s. de elec. cāz q̃. ⁊. s. de off. ōle. ex parte. ij. ff. ō ri. nup. quāquā. ⁊ de ureiur. venēs. ⁊. c. gntauallis.

f ¶ Si dict⁹ rex. ff ipsi⁹ ducis: ꝙ quē dux ipse ꝙuerterat aciē bellatoz quā ꝙ inimicos crucis dirigere simulauit.

g ¶ Priuādū. dicit ħ ino. ꝙ q nō adiplet volūtatē defuncti sit ei auferēda tota hereditas. ⁊ idē dic̄ canō. xi. q. i. siluester. ⁊ hoc ꝙcordat legi antiq̃. C. de fideicō. l. vlt. in fi. auc. tñ illud obſuat in eccl̃neo hō de. sed lz filiꝰ instituꝰ hōs non adimpleat volūtatē defūcti nō iō totū perdit: sed reseruat ei legitīa. C. de fideicō. auc. hoc amplius. ⁊ satis pōt dici ꝙ lex in hoc casu p̃iudicet canoni rōe ętatis: vel ħ aurit penā legis ob fauorem terre scē: vel. meli⁹ dic ꝙ id qō dicit lex de legitima relinquenda nō pōt hōs locū i huiusmodi dignitatib⁹ cū diuidi nō possint qz regnū vnicū oz esse ⁊ si ꝙtigeret ꝙ taliter diminueret cito ōstrueret. s. alie hōditates bñ diuidūtur iter heredes. sed hic vnus tñ oz esse rex. ⁊ ideo dicit ꝙ totū regnū ꝺuoluet ad alium fratrem.

Magne. Diuidit p̃ncipaliter in tres ptes p̃mo ponit facti narratio. scō allegat pro ⁊ ꝰ ibi ⁊ qdē. tertio diffinitio ibi: cū igitur. ab. si.

h ¶ Noluisti. sine cōsilio. ⁊ bñ q̃m nemo ūramētū suū: vt votū oz iterptari. s. ō elec. venerabilē. ⁊. j. e. ex multa. nisi certus esset ꝙ nō eēt obligat⁹. ar. j. ō sen. excō. iquisitiōi. t.

i ¶ Liceat. hec tria semp cōsiderāda sūt. ar. xi. q. j. aliō. ⁊. iiij. vi. deniqz. in fi.

k ¶ Sane nō. ħ incipit oñdere ꝙ votū suū pficere teneat.

pfuisse: vtilitati ei⁹ nō modicuz derogaret: si hierosolymam: sicut ex uoto teneris: regno ꝓgeres impacato: ⁊ infra. ¶ Jōqz mādamus q̃ten⁹ nō p̃ius iter arripias hierosolymā adeundi: q̃z regnū ipm̃ᵃ fuerit trāqlitati pristine restitutū: vel super hoc receperis ap. se. mandatum

Item andree duci.

¶ Ecclia ꝙpellit hēdē laicum p excōicationē ⁊ bonoꝝ subtractionem ad executionē uoti vltramarini ad qō se obligauit ꝓ defuncto.

Licet vniuersis libeꝝ sit arbitriūᵇ in vouendo: vsqz adeo tñ solutio necessaria est post votum vt sine ꝓpr̃io salutis dispendio alicui nō liceat resilireᶜ. ¶ Accepimus siqdē ꝙ cū rex vngarie pater tuus agēs in extremis votum qō vouerat dño hierosolymitanā ꝓuinciaz in forti manu humili coꝛde visitare sub interminatione maledictionis paterne ꝙmiserit tue fidei exequenduz⁰: ⁊ tu assūpto crucis signaculo te id ipletuꝝ sine dilatione q̃libet ꝓmisisti: ⁊ infra. ¶ Mandamus q̃tenus postpositis ceteris sollicitudinibus vsqz ad festū exaltatiōis sancte crucis debitum accepte crucis eroluens, ꝓpositum iter arripias ⁊ humiliter, pseq̃ris. ¶ Ne si onus tibi a pfe iniunctū: ⁊ a te sponte susceptū occasione q̃libetᵉ detractaueris pfna te reddas successessione idignuz ⁊ hōditatis emolumento p̃ueris cui⁹ recusaueris onera supportare. scitur⁹ ex nūc anathematis te vinculo subiacere: ⁊ inre qō tibi si dictus rexᶠ sine, ple ꝺcederet in regno vngarie cōpetebat ordine geniture p̃ uādum⁸: ⁊ regnū ipsuz ad minorē frem tuuz ap. postposita ꝺuoluēdū

Item trecensi episcopo.

¶ Cōmutat papa votū vltramarinuz in vigilias oratōes ⁊ ieiunia tūc maxime cuz cessat cā q̃ iduxit ad uouēdū ita ēt ꝙ exp̃sse fiēde in eundo morando ⁊ redeundo integraliter mittanť in terre scē subsidiuz.

Magne. ꝺuotiōis: ⁊ infra. Cū treceñ. ecclesia ꝓtra libertatē ecclīasticam grauareť: nec per aliū q̃z per cāpanie comitē in vltramarinis ptibus ꝓstitutū eidē eccl̃ie crederes posse de facili subueniri: ad ipsum proposuisti accedere: ac in signuz pegrinatiōis ⁊ deuotiōis terre orientalis crucē dñicam assumpsisti ⁊ infra. Quānis ăt audita morte ipius intentionē tuā ꝙspiceres iā frustratam: noluistiᵇ tñ sine cōsilio ap. se. ad ꝓpria remeare: sz ingressus vrbē intētionis tue ꝓpositū ac statuz treceñ. ecclesie nobis hūiliter exp̃sisti ⁊ infra. ¶ Et qdem tria p̃cipue duximus ī hoc negocio attendēda. qd liceatᵈ ꝑm equitatez: ⁊ qd deceat scōm honestatē: ⁊ qd expedi at scōm vtilitatē. Sāe nōᵏ videbať contra votū licitum vt venires¹: cū vox clamet prophetica⁽ᵐ⁾. vouete ⁊ reddite dño deo vr̄o: vt primuz⁽ⁿ⁾ ad ꝙsiliū scōm⁰ ad ip̃eriuz referať. Sed nec decēs videbať⁽ᵖ⁾ cū sit scriptum in euangelio: nemo mittens manum ad aratrū ⁊ respiciens retro⁹ aptus est regno dei: ⁊c. ¶ Preterea nō videbať expedire: cum ex absolutiōe tua scādalū posset laicoruz mētibus generari dicētiū vbi ē de⁹ dericoꝝ: ⁊ boc exēplo credētium se ad voti obseruātiā ñ teneri. Nō. n. agiť a platis¹ facile trahitur a subditis in exēpluz. iurta qō dūs ingt ad moysen in leuitico: si sacerdos q est vnctus peccauerit: faciet delinq̃re pp̃lm. Aex etatis⁸ vite senescentis defectus atqz canicies q̃ vix labores ⁊ dolores suos tolerare possunt in ꝙtrariū allegabāt ⁊ ecclesie treceñ. suspiria cui viculo pastoralis solicitudinis es ligatus: sine cuius assensu votum pegrinatōnis emittere forsitā nō debueras⁽ᵏ⁾: ⁊ infra. Ip̃m ēt votū qō ex sui forma sanctum ⁊ honestū erat ex persona vouētis minus licitū videbať. Cū .n. iurta canonica instituta clericus absqz sui epi lr̃ia pegrinari⁽ᵛ⁾ nō debeat: ⁊ eps nō minus imo potius se. ap. sit astrictus⁽ˣ⁾: videri merito poterat ꝙ absqz generali vel spāli lr̃ia votuz pegriatiōis q̃ te tādiu abūtares emittere non deberes: ⁊ infra. ¶ Cū igiť ʸ in lege veteri in q̃ ñ minus p̃ceptū dñi obligabat q̃z votū hodie obliget in ecclesia: p̃ro genita q̃ dño mādabanť offerri q̃ dā dño redderenť vt primogenita leuitaꝝ: qdā redimerentur vt alia rū tribuum. qdam cōmutarentur i aliud sicut primogenitū asini q ꝓ oue cōmutabať: ex hoc attēdentes ꝙ votum cōmutari possit⁽ᶻ⁾ in opus aliud pietatis: nō curātes q̃ os loquētiū iniq̃ loq̃t. dūtñ non recedamus a tramite veritatis: de illi⁹ auctoritate securi q cum audisset a discipulis nr̄is ne scis quia pharisei audito hoc verbo scandalizati sūt: rñdit sinite illos⁽ᵃ⁾: ceci sunt ⁊ duces cecoꝝ: tibi ꝓ te ⁊ famulis tuis lr̃iam cōcedim⁹ votū pegrinatōis taliter cōmutare vt exp̃sas q̃s fueras ī cū do morādo ⁊ redeūdo factur⁹² alicui religioso ꝙmittas i necessarios

l ¶ Ut venires. nō obstāte ꝙ cā voti cessat. cū ēt si sine cā vouisset nihilominus teneret. s. de ꝙuer. ꝙiugat. ex pte. facili⁹. n. dispēsari pōt cessāte cā: vt dicit in fi. cā. n. nō ipedit nisi exp̃mať. C. de ꝙdi. ob tur. cā. da. si repetē di nisi a iure subintelligatur. ff. de iur. do. stipulationē. Jo.

m ¶ Prophetica. s. dauid.

n ¶ Primū. s. vouete.

o ¶ Sōm. s. reddite.

p ¶ Sed nō decēs videbať: vt venires ꝙ votuz.

q ¶ Retro. apostatando si. j. ō aposta. qdā: nam apostata ꝺr retro stans. xxvi. q. vi. nō obstuetis ⁊ iij. q. iiij. beat⁹. de peni. di. ij. pēnata.

r ¶ Agiť a platis. iurta illud ꝙponiť orbis regis ad exēplum. xi. q. iij. p̃cipue. nā plati sunt tāquā signū positi an sagittaz: vñ iferiores vitā eorū respiciūt. j. de accu. q̃liter ⁊ quando.

s ¶ Aerū etatis. hic allegabat ꝙ nō teneatur p̃fi cere votuz.

t ¶ Forsitan ñ debueras maxime ad loca r̃mota. ar. vij. q. j. p̃ntiū. ⁊. ff. ō offi. p̃si. illud obſuandū. vij. q. j. siqs i clero ⁊ ō cōse. di. v. nō oportet. nec istud forsitā ē dubitatiuum. sic. xxiij. q. ij. admoneť. s. ō pcur. tue fraternitatis. Jo.

v ¶ Peregrinari. de cō si. di. v. nō oportet.

r ¶ Astrict⁹. qz sicut clericus sine lr̃ia epi sui non ꝺr ab eccl̃ia abesse vel recedere ab cadē. vij. q. j. p̃ntiū. ⁊. s. de renūc. admonet. sic ⁊ eps sine lr̃is pape. s. ō transla. inter corporalia.

y ¶ Cū igitur. hic incipit oñdere ꝙ votū cōmutari possit.

z ¶ Cōmutari possit. cuz igitur mādatū vñi: ⁊ votū pariꝑassu ambulent: vt ħ dicit: ⁊ mādatū vñi pōt adiplerī p aliud expellēs: vt. xx. q. iiij. inocēs. ergo ⁊ votū. sic argumentať hic ino. Jo.

a ¶ Sinite illos. vt. xj. q. iij. inter verba.

? ¶ Redeūdo facturus. hec tria ꝙsiderant cū aliqs ꝙdēnať alij ī expensis factis ī ꝓsequēda appellatione. s. de ap. reprehensibilis. C. q accu. nō po. q crimē. filia. s. de cōcess. preben. qz diuersitatem. in fi.

a ¶ Sine diminutione. ꝓter illā diminutionē que fiet in pecunia transferēda: qz ille q eā portabat suis expēsis nō militabit. ℣. de ꝓscri. cum ex officij. ⁊. xij. q. ij. charitatē. uel intellige q ℔ pecunia mitti dz per aliquem religiosum q als esset illuc iturus vin.

b ¶ Cessauere cāe. arg. q̄ cessante cā cessat ꝑcilegiū. ℣. de vbo. sig. abbate i fi. ⁊. vi. q. i. generaliter: ⁊. xxv. q. ij. §. vl. ⁊ insti. de auc. tu. ⁊ cur. §. fi. ⁊. C. de testi. §. vlt. ⁊. ℣. de deci. suggestuz. Jo. ⁊. ℣. de renunc. post translationez vbi ō hoc. ℣. de iureiu. ⁊ si christ⁹ in fi. ber.

Quod super. Cōis diuisio. scōa ibi: nos autem que tria facit. primo ponit generalē doctrinā. scōo duplicē distictiōez. ꝑma ibi vñ credimus. scōa ibi: rursus. tertio soluit consultationē idecisam ibi: de mulieribus. ab. fi.

c ¶ Cū isti. s. debiles.

d ¶ Et illi. s. inopes.

e ¶ Qui tpalem. eandē distinctionez facit ler in iudice: vt si nō pōt interesse pp tpalem impotentiam expectandus est ⁊ si bēat ppetuū ipedimētū remouendus est. ff. de va. mu. l. vl. ⁊. ff. de iudi. si longius. arg. ad idem. ℣. de rescrip. suscitatus. Jo.

f ¶ Dilatio. expectandi. n. sunt quousqz cā impedimēti cessauerint. sic. ℣. de sen. excō. decetero ⁊. c. quāuis in fi. idez est si p fortuitos casus ꝑpediret nihilominus cum pōt adiplere tenet. ff. de v. ob. iter stipulantē. §. sacrā. nisi certa res esset ꝓmissa nō in genere. C. si cer. pe. icendium. Jo.

g ¶ Recōpensato labore ieiunijs ⁊ oratiōibus vt. ℣. c. pr. circa fi. lau. vel vſ q̄ tm̄ mittere teneant ꝓ quāto nollent sustinere laborē hūc: sed vir pōt estimari. ꝑma exꝓsitio melior est.

h ¶ Circa primos. s. qui ꝑ succursū terre sancte votum emiserunt.

i ¶ Circa scōos. s. qbus ꝑ satisfactione suorū criminū labor peregrinationis est iniunctus.

k ¶ Vouentiuz. s. sponte ⁊ nō p pniam iniūctaz.

l ¶ Quāuis sit habilis. hic formak scōa qō seq. c. §. ij. questuisti.

m ¶ Potēs tm̄. vñ non subest cā cur ōbeat īmutare. als q iniunxit: vel qlibet maior eo cā posſus terre illius sine diminutiōe[a] qualibet trāsferēdas. ⁊ infra. Laborem etiam laboribus recōpenses sollicit⁹ istando vigilijs: deuotius vacās oratiōibus: ⁊ in ieiunijs fortius te exercens. Ad hāc āt indulgentiā tibi faciendam spāliter nos induxit: q̄ cū ꝑ libertate trecēsimū ecclesie per dictum comitem assequēda ꝓcipue votum pegrinatiōis emiseris: eo sublato de medio: ga cessauere cause[b]: facili⁹ cessare potuit ⁊ effectus.

I Dem cantuariensi archiepo.

¶ Impedito ad tps exeq votū vltramarinuz ꝓcedit dilatio. ppetuo uero impedito idicit redēptio i eo qō magis expediat terre sancte.

Quod sup bis: ⁊ infra. Que fuisti ō bis q ꝑ succursu terre sancte signo crucis assūpto pp firmitatem uel paupertatem vl' aliam iustā cām uotuz nō possunt vtiliter adimplere: cū sine distinctiōe recepis in mandatis vt eos qui signū crucis assumptum abiecerunt ad resumptionē ipsius ⁊ executionem voti cōpellas. ¶ Nos aūt in qsitioni. T. T. rñ. q̄ debiles ⁊ inopes magis illuc in defectū q̄ ad ꝑfectuz accedūt: cū isti pugnare non possint ⁊ illi[c] mēdicā coganť: nisi forte sint nobiles ⁊ magnates q suis secū expēsis bellatores adducāt vel artifices ⁊ agricole q de laboribus suis sibi possint acqrere necessaria ⁊ terre subsidia ministrare: quāuis nō multi taliū ꝓp breuitatē possessionū ⁊ paucitatē inhabitantiuz ibi sint oportuni. ¶ Unde credimus distinguenduz inter illos q tpales[d] ⁊ eos q ppetuā impedimenti cām credunt hre: q̄ primis ē indulgēda dilatio[e]: scōis aūt ē redēptio iniūgēda: ac rez facultate pēsata q̄s pñt aut quas facturi essent expēsas ꝑsonarū ꝑterea recompēsato labore[g] in subsidium terre sancte trāsmittāt: exequētes per alios qō ꝑ se nequeunt adiplere. ¶ Rursus iter illos q ꝑ defensione terre sancte votum pegrinationis emittūt: ⁊ eos qbus ꝑ satisfactione suorum criminum iter pegrinationis iniungit: credimus distinguendū: q̄ circa primos[h] plus terre scē succursus ⁊ circa scōos[i] plus labor itineris ꝑm intentionē vouentis vel penitentis debet attendi. Unde si qs hoc modo vouētiū[k] ē iutilis ad pugnāduz: q̄uis habilis[l] sit ad cū dum: melius ē redimere voruz q̄ expensas cōsumere. quod ⁊ de penitente qui ꝓpter debilitatez non pōt iter iniuncte peregrinationis iplere sane valet intelligi: nō autez de illo qui quāuis sit impotens ad bellandū: potens tamē[m] est ad cūdum: ⁊ infra. ¶ De mulieribus[n] autē hoc credimus obseruanduz: ut que remanere voluerint, viros suos[o] sequātur[p]. ceteꝛ vo[q]: nisi forte sint diuites que secum in suis expensis possint ducere bellatores: votum redimāt quod vouerunt.

I Dem eidem.

¶ Uotuz vltramarinū certis casibus redimi ⁊ cōmutari pōt nō tamen per alium q̄ per papam: vel cum ipsius speciali mandato. b. d. vsqz ad. §. secundo quesiuisti.

Ex multa tue sollicitudinis ꝓuidentia: ⁊ infra. Ex cōsultatione quam ad inquisitionem tuā super negocio cruce signatoꝝ oliz edidim⁹: uiaz inueniſti ad alias q̄stiones: ⁊ vtrū quod in ea dicitur ius cōstituat generale: vt passiz ꝑlatis qbuslibet illos ꝑm formaz expressam[r] absoluere liceat q eoruz sunt iurisditiōi cōmissi: sollicite rqsisti. Ad hoc igit rñdemus q̄ in consultatione nostra ius editur: ⁊ lz ad quales[s]: ad quos tamen spāliter spectat eius executio nullaten⁹ explicatur. illis aūt solūmodo ius hoc exequendum incumbit[t] q sup hoc mādatum receperint a se. ap. spāle. Sic ergo illi est inquisitioni rsiuz: qua cōsequēter tua. ℣. requisuit de qbus religiosis itelligēduz hoc esset: vtrū. s. ibi religiosi[v] vocētur hi tantū q religionis habitū suscepērūt quoꝝ plures idiote sunt ⁊ iuris ignari: an epi q̄ sicut dignitate ꝓcellunt sic ⁊ religione[v] debent alijs ꝓeminere. nā ad neutros[x] illius executio iuris spectat nisi per aposto. se. eis specialiter ōlegetur.

¶ Scōo q̄siuisti vtz quod dicit si quis vouentiū ē inutilis ad pugnādum quāuis sit habilis ad cūdum melius est vt redimat votū q̄ consumat expensas: generaliter accipi debeat vt nobiles ⁊ magnates qui sunt cōsilio strenui ⁊ multos secum possunt trahere bellatores: an minores tātummodo verbum huiusmodi comprehendat. Uez si ad superiora oculum tue considerationis extēdas: questionem istā inuenies in serie consultationis nostre solutā: vbi dicitur q̄ debiles ⁊ inopes magis in defectū terre sancte q̄ ad eius ꝓfectum accedunt ⁊c. Quamuis possit aliter responderi: q̄ nō sunt inutiles ad pugnādū: q etsi per se pugnare non possunt: maturitate tñ consilij[y] adesse valēt pugnātib⁹: ⁊ psone defectuz p alios releuare: ⁊ ifra ¶ Quod aūt superius ponit[z] mulieres que remanere noluerint ⁊c. de illis itelligendū esse uidet que se ad pegrinationis ꝓpositum nullius voti vinculo astrinxerūt: ⁊ infra ¶ In tāta quoqz necessitate ppli xpiani ne terre sancte impediat subsidiuz uiri ꝓter vroꝝ[a] assensum bui⁹ peregrinationis ꝓpositum vouere libere valēt: ⁊ quod voluerint libere adimplere: vt aūt ꝓsentiāt sunt attendi. Ad hoc ergo illi est inquisitioni rsiuz: qua cōsequēter tua. ℣. requisuit de qbus religiosis itelligēduz hoc esset: vtrū. s. ibi religiosi[v] vocētur hi tantū q religionis habitū susceper

per hoc vī q̄ aliq̄ votū sit maius voto ꝓtinentie. nam pp ꝓtinentiaz ad tēpus nō liceret ꝫ fieri: vt. xxxiij. q. v. c. i. sed in voto abstinētie secus vī dūm per tale votū neutri fiat preiudicium. xxxiij. q. v. noluit itaq; Jo.

¶ De clericis Clerici tanq̄ inhabiles ad pugnādū redūnt votū vltramarinum nisi in certis casibus. h. quinto. ab. si.

a ¶ Jnhabiles ad pugnandū. clerici vero pugnare nō debēt. arma. n. clericoꝝ sūt lachryme. xxiij. q. viij. clerici q̄ in q̄cūq; .c. q̄cūq; t. c. ꝓnior. licz non min⁹ pugnet q̄ ꝓsilio pugnat: vt dcm̄ ē ī notula. idez dicit ler.

b ¶ Obsego deputati. q̄ er de bito officij eos seq teneretur. j. de senten. excō. inter alia.

c ¶ Jn penitētia est iniunctus: videl ergo q̄ mutatio voti nō possit fieri in his penitentijs ī ponēdis. arg. j. lxxxiij. di. presbyter si fornicationem.

Per tuas Cōiter summatur vt in rubro: pōt etiā aliter intelligi t summari vt infra patebit. cōis diuisio. scōa ibi: Nos igit. ab. si.

d ¶ Duos. si hoc nō apposuisset nihilominus tenebat suscipere habitū regularē t debent ad ꝫ ꝓpelli. cū ad hoc voto solēni se astrinxerint. j. de cōuer. ꝓiug. er pte in fi. j. de reg. por rectū. sed gd si plat⁹ t ffes predicti loci nollēt ipm postea recipere: tūc ñ diceret trāsgressor voti si p eū nō stetit. j. tps. si. j. ō spō. sicut. sed ipi pñt cōpelli vt eū recipiāt ex quo ꝓmiserūt illū recipere: q̄ qua rōne ille ꝓpelitur ad votū reddēdū p decre. pdictā potest: eadē rōne t illi ex quo votū suū emittit: t recipit ab abbate. ar. j. de reg. c. vl. nisi aliud rōnabile obstat

e ¶ Reddas altissimo vota. sic .j. eo. magne. cum hoc sit preceptū: vt ibi: q̄ dñs exigit oblatū q̄ nō exigeret offerēduz. xxviij. q. i. nuptiaꝝ in fi.

f ¶ Eligēdum. t sic pz q̄ canonicus regularis pōt eligi ad regimē ecclesie secularis: q̄ ꝫ gebeñ. eccla secularis est. als q̄re diceret redde dño vota tua. t de iure cōi ex quo dicit duxerit eligēdū. t ad idē facit. j. ti. p. xi. q̄ dei timorē. vbi de hoc tñ ibi ꝯ pōt sumi ar. q̄ nō de iure cōi vbi dicit sicut annuendum duximus postulationi: ꝛc. sed tñ aliō vī ꝫ: q̄ eccl'ia gebeñ. cathedralis est. t sunt ibi monachi regulares: t de iure cōi pñt eligi in epos. xviij. q. i. c. i. t sic nō ꝓbat ꝑ hāc decre. q̄ de iure cōi eligi pñt ad inferiores dignitates curā aiaꝝ habentes. t iste monachus fieri non poterat existente epo. nisi resignaret epatui cum ecclesia gebeñ. secularis esset.

Postulastis Diuiditur primo ponitur ꝓsultatio scōo rñsio ibi: discretioni: t p casu premitte quod habetur in glo. i. ab. si.

g ¶ Eligesimam. quā soluere tenebant oēs taz clerici seculares q̄ regulares ad subsidiū terre sancte ꝑm q̄ fuerat ꝓstitutū in ꝯcilio generali in decre. illa ad libe randā. que nō est in hac ꝓpilatione: sed q̄ erant cruce signati: vel q̄ēt vellent signari non tenebant ad hoc. imo sibi poterant retinere: vt hic dicit.

b ¶ Enormiter. t ita nō vult papa pp succursum terre sancte eccl'ias istas enormiter aggrauare in absentia istoꝝ. in quo casu cessat ꝓuilegiū. j. de decī. suggestum. t. j. de v̄. si. qd p nouale. t si nō pōt alteri subueniri qn alter ledat: cōmodius est neutr̄ iuuare q̄ alterū ledere. xiij. q. i. deniq;. xij. q. ij. ꝑmū. ff. de con-

di. inde. nā hec natura. item no. q̄ ꝫ nō ꝓfert publica vtilitas ꝓuate. ar. ad hoc. j. e. nō est. t ē ar. ꝯ id. xij. q. i. scias. t. j. de postu. c. iij. vbi ō hoc.

i ¶ Verbo. s. predicatiōis: q̄ lz pp officium suum inhabiles sint ad pugnādum pñt tñ in alijs se vtiliter habere. j. e. ex multa.

k ¶ Exēplo. bōe vite. s. q̄ vbo t exēplo dicimur ꝑdicare. xliij. di. sit rector

enormiter[b] nō ledantur: t vos vtiles fueritis terre sancte verbo[i] pariter t exemplo[k]: quod ꝓsciētie vestre[l] duximus relinquēdum: dimissis procuratoribus[m] idoneis in ecclesijs vestris potestis t tenemini[n] votum peregrinationis implere: t sic potest in vsus uestros transire vicesima ecclesiaruz uestraruz terre sancte subsidio deputata.

Rubrica De statu monachorum t canonicorum regularium.

¶ Rego. ix. archiepo neapoli.

¶ Diocesanus non debet molestare monasteria preterquam pro causa correctiōis nec eis oblata sibi vendicare.

Theodosius: t infra. Alicui mōasterio nec tu nec presbyteri tui preter diligentiaz discipline[o] aliquid molestie inferatis[p]: ꝑ Aut si quid illic pro diuersorum deuotione accesserit[q] vobis vendicare estimetis. Cum monachis ibi seruiētibus debeat proficere quicqd a fidelibus taliter offerri contingit.

¶ Ex concilio laterañ.

¶ Monachi nō debent poni singuli per parochias. hoc ꝓio. Si pro monachatu aliquid detur receptus a sacris ordinibus prohibetur: t recipiens ab officio suspenditur. hoc secundo. Monachus habens peculium sine licentia abbatis ab altaris communione ꝛc mouetur: t sic decedens sepultura t fratrum communione priuatur. hoc tertio. Si pecunia cōfertur ꝓ habendo aliquod officium in monasterio: dans t recipiens deponuntur. hoc quarto. Jn prioratib⁹ conuentualibus per electionem instituti non sunt remouendi sine causa rationabili: t de causa rationabili tria ponit exempla. b. d.

Monachi nō ꝑcio[r] recipiātur in monasterio: nec peculiuz[s] ꝑmittant habere: nec singuli p villas t oppida per quascunq; parochiales[t] ponant eccl'ias: sed i maiori conuentu aut cum aliquibus fratribus maneant. nec soli inter seculares boies spūalium hostium cōflictum expectēt: salomone dicēte

l ¶ Conscie vī. ecce q̄ō relingit aliqs propīe cōscientie sue. sic. j. c. pri. t xxxiij. q. iiij. vir cuz propria. j. de renū. nisi cuz prudē in fi. t xxxiij. dist. habuisse: t. iiij. di. deni q̄z: t. xv. q. viij. c. i. t. j. de iureiurā. mulieri ga de nemine presumendū ē q̄ sit īmemor sue salutis. i. q. vij. sancimus.

m ¶ Procuratoribus. no. ar. q̄ prelatus q̄n se absentat ab eccl'ia iusta ō cā: t de lnia superioris dimittere oz ꝓcuratorem in loco sui q̄ ꝓcuret vtilitatem ecclesie.

n ¶ Tenemini. sed q̄re dicit tenemini cum alter istoꝝ nōdū fecerit votuz sed dicat tñ desiderat in signiri. sed dic q̄ iste lz votū adhuc nō emiserit tam in animo suo plene deliberauerit t proposuit tum suum in hoc firerat vnde sine peccato ꝓuenire nō poterat. xvij. q. i. q bona. sic. j. e. c. ij. alias nō diceretur transgressor. j. e. litterarum.

Rub. ō statu mōachoꝝ. j. visum est de conuer. ꝓiug. Jtē de voto: sed q̄ cōuersi ad religionē vel vouētes ingredi efficiunt vt plurimū monachi vī canonici regulares ideo post rubricas precedentes subijcit ista. ab. si.

Theodosius Mōasteria sūt exempta a legeiurisditiōis. sic cōiter sūmat. sed q̄ ꝫ vocabula sūt potiꝰ mgr̄alia q̄ ꝑ iuris vt infra dicā iō spāliꝰ sic sūma vt ī rubro. t ponit duas ꝓhibitiones: t tertio rōez subijcit. Ea ibi aut: tertia ibi: cū. ab. si.

o ¶ Discipline. hoc intelige cuz mōachi ppli nō bñt q̄ tūc solā disciplinā debēt. xvi. q. i. cuz ꝓ utilitate. nisi sit honestū suitiū debitū ex ꝓstōe vī cōsuetudine. xviij. q. ij. seruiciū: t. i. q. iij. q̄stū si. n. bī ent ppli tūc monasteria subsūt epo rōe ppli quo ad legē diocesanā. ar. xviij. q. ij. eleutherio⁹. ō ꝫ dictuz est. j. de of. oꝝ. dilect⁹ filius.

p ¶ Jnferatis. nisi hoc solum qō canones iubent. xviij. q. ij. ꝫ tantum quā sit luminoso.

q ¶ Accesserit. in vita q̄ñ si in morte cā sepulture aliqd relinquetur: ide ep̄s oz hīe canonicā portionem. j. de sepul. de his: t. c. cū super: t. j. de testa. requisisti. nisi consuetudo repugnet.

Monachi. Habet plura dicta iō cōit nō: sed ꝓhēdēdo substām pōt sic sūmari vt in rubro t vt pz ī eo q̄nq; sūt dcā scōz ibi: si gs. tertiū ibi: q̄ vo. q̄rtū ibi: porat⁹. q̄ntū ibi. pores. ab. si.

r ¶ Precio. j. de simo. q̄ñ simōiaca.

s ¶ Peculiū. nisi p iniūcta administratiōe. vt. j. sequitur.

t ¶ Parochiales. t sic pz q̄ monachi singuli in paro-

chialibus eccl̃ijs esse nõ debent. ꝛ istud qdẽ ius cõe est qõ hic dr ex dispẽsatiõe. tñ vr q monachus põt pfici in parochiali eccl̃ia. xvj. q. i. in parochia. cũ pro vtilitate doctos. c. si monachus. si qs monachus. Jn collegiata vo eccl̃esia videtur q de iure ꝓmuni possint eligi. j. eo. q dei timorem. ꝛ arg. s. ti. proxi. per tuas. Tan.

a ¶ Ve soli. vij. q. i. illõ. lxxj. di. in oibus.

b ¶ Ad sacros ordines. insup de monasterio expellat fm q tradit. j. de simo. qñ simoniaca: vt debet sibi pecunia restitui ꝛ intret aliud monasteriũ. eo. ti. veniens.

c ¶ Administratiõe per missum. als ꝓpriuz bre nõ põt. xij. q. i. non dicatis. xxvij. q. i. monacho. xviij. q. i. c. i. ꝛ. j. e. cum ad monasterium. arg. ꝛ. xxvij. q. i. de viduis. illud planũ est q monachus ꝓpriũ bre nõ põt imo ꝛ si sub ea cõditiõe fieret monachus: vt habeat ꝓpriũ cõditio frangit: ꝛ remanebit monachus. arg. j. de ꝺi. appo. gcũqz. vbi tz matrimoniũ. ꝛ ꝓditio frangit ar. ad hoc. ff. si vsufructa. l. i. §. i. ff. de vsu. ꝛ habi. sed neqz. ꝛ. C. de institu. sub condi. reprehẽdẽda. ar. ꝛ. manifestum. j. de cõdi. appo. c. vlti. vbi dr q si cõditio q fit ꝛ substantiaz mrimonij apponat in mrimonio mrimoniũ nulluz est. sz ꝺ ꝓditio de ꝓprio retinẽdo est ꝛ substãtiã monachatus vt vr qr dñs papa i eo dispẽsare nõ põt sicut nec in cõtinentia. j. eo. cũ ad monasteriũ in fi. ꝛ ẽ arg. ad hoc. xxxij. q. iij. solet. Jn hac opinione fuit ¶ Aug. ꝛ idez credo q ñ sit monach9 qr ꝓprietatis abdicatio ꝛ ꝓtinẽtia castitatis sunt de substãtia monachat9 sicut in matrimonio carnali. ar. ꝛ. s. de coniuge. coniug. vidum.

d ¶ Sepulturam. sic. j. eo. cum ad monasteriuz ꝛ. c. super quoddã. ꝛ hoc idẽ locum bz in quolibet quem cõstat decessisse in mortali pcõ. lxxviij. distin. neqz apud. viij. q. ij. ꝓ obeuntib9. ꝛ. xxiij. q. v. placuit.

e ¶ Nulli tradantur. vt fiat ibi custos vel procurator ibi cõstituat. i. q. i. si eps. ꝛ. q. iij. saluator.

f ¶ Nõ mutent. hoc intelligit de illis q istituũtur ꝑpetuo per canonicã electionẽ capti. ꝛ cõfirmationez superioris isti sine certa causa remoueri nõ debent: qr sine culpa nemo priuari bz iure suo. Ivi. di. satis puersũ ꝛ. xvi. q. vlt. inuetum. s. de iudi. c. i. alij priores q per electionem canonicam non creantur ad voluntatem abbatum suorum remouent. j. eo. cũ ad monasterium. §. tales. ꝛ huiusmodi regularibus non confirmant ꝓ oratus. s. de confir. ꝓtecta. Tan.

ve soli[a]: qr cũ ceciderit nõ est q sub leuet eũ. ¶ Si qs aũt exactus pro sua redẽptione aliqd dederit: ad sacros ordines[b] nõ ascẽdat. Js vero q euz recipit officij sui pensione mulctet. ¶ Qui vero peculiuz habuerit nisi ab abbate fuerit ei pro iuncta administratõe ꝓmissum[c]: a cõione remoueat altaris: ꝛ q in extremis cuz peculio inuentus fuerit ꝛ digne nõ penituerit: nec oblatio ꝑ eo fiat nec inter ffres accipiat sepulturã[d]: qõ ẽt ꝺ vniersis religiosis ꝑcipimus obseruari. abbas aũt q ista diligenter non cauerit officij sui iacturam se nouerit incursurũ. ¶ Prioratus quoqz seu obedientie ꝑcij donatione nulli tradãtur[e]: alioquin dãtes ꝛ accipiẽtes a ministerio fiãt eccl̃iastico alieni. ¶ Priores aũt cũ in eccl̃esijs cõuentualibus ꝑ electionẽ capitulo[y] suorum canonice fuerint istituti: nisi ꝓ manifesta ꝛ rõabili cã non mutẽtur[f]: uidelicet si fuerint dilapidatores[g]: si incõtinenter uixerint: aut tale aliquid egerint ꝓ quo amouendi merito uideantur: aut si ẽt pro necessitate maioris officij de consilio fratrum fuerint transferendi.

¶ Lex. iij. abbatibus: ꝛ ꝙuentib9 cisterci. ordinis.

¶ Monet cisterciẽses vt seruent regulã fm primeuã institutionem. b. d. primo. ꝛ scõo dicit q domus religiosa aggregata cisterciẽ. eorum mores seruare tenetur. b. d.

Recolẽtes qualiter hec sancta plantatio: ꝛ ifra. ꝟ Dolẽtes dicimus q etsi nõ ab oĩbus neqz i oĩbus: a pleriſqz tñ ꝛ in plurib9 ab illa sancta institutione dr declinatũ in tñ ut aliq ex vobis prie institutionis oblit[h] ꝓtra ordinis uestri regulam uillas ecclesias[i] ꝛ altaria[k] possidẽt: fidelitates ꝛ hominia[l] suscipiũt: insticiarias[m] ꝛ tributarias[n] tenẽt: ꝛ ifra. ꝟ Jdeoqz precibus ꝛ monitis exhortamur: q̃tenus domus ille que a prima sui origine in ipo ordine sunt fundate: ꝙstitutis terminis[o] sint cõtente: ꝛ infra. Si enim relictis originalibus ordinis institutis ad cõia volueritis aliorũ monasteriorz iura diuertere: oportebit nos cõi iure censeri[p]: qr dignũ est ut qui similẽ cum alijs uitam suscipiunt: similẽ sentiant in legibus disciplinaz. ꝟ Ceterz domus ille q̃ de alijs institutionibus ad vestruz ordinẽ se trãstulerint vestris oĩno se satagant usibus ꝙformare: ꝛ relictis possessionibus uel ẽt commutatis[q] quas instõ uestra nõ recipit: sic se in oĩbus religioni vestre coaptent[r]: ut quẽadmodũ gaudẽt se i societatẽ ordinis ꝛ hĩtus idẽtitatẽ assumptas: sic ẽt in pauptate secularium rerum se letẽtur vestris institutionibus cõformatas.

¶ Lemens. iij.

¶ Regularis canonicus q ñ resignauit ꝓprium in monte non dz i cimiterio sepeliri: ꝛ si de facto sepultus fuit inde dz exhumari si sine scandalo fieri potest.

Super quodã canonico regulari q i articulo mortis agẽs: lz a priore suo cõmonitus ꝓpriũ[s] qõ ꝓtra regulaz latenter habuerat noluit resignare: ꝛ sic diem clausit extremum: ꝛ fuit iter alios fratres traditus sepulture: ꝛ infra. ꝟ Inq. ꝟ. ꝟ. R. q ille canonicus nõ tñ fuit xp̃iana sepultura[t] priuandus: verum etiaz si sine maximo scãdalo[v] potuit fieri de ipsa ꝓijci[x] dignus est eccl̃esia. ꝟ Hoc autem cũ forte contigerit: in similibus[y] ẽ agẽdum.

¶ Jno. iij. v. plebano sci gauini.

¶ Canonic9 regularis põt pfici eccl̃esie parochiali ẽt seculari: sed dz habere socium secum sui ordinis si commode fieri potest.

Quod dei timorez pre oculis habeas ex fructibus tuis colligitur euidenter: cũ opera que facis testimonium perhibeãt veritati. ꝟ Sane quondam desideràs ad frugẽ melioris uite transire: officiũ plebani resignãs coraz fratribus sancti uictoris bonoñ. ꝓmissionem[z] de tua cõuersione fecisti: neqz professionem solennem emittens neqz habituz religionis assumens: sed parochiani plebis eiusdez attendentes te laudabiliter pre fuisse a florentino epo impetrauerunt: ut ministrares[a] ibidem. hoc ẽt. ¶ D. pbyter cardinalis tũc ap. se. le. proponitur annuisse. qõ iã dicti parochiani a nobis ratum haberi suppliciter postularũt: presertim cum de ĺnia prioris sancti victoris noscaris bactẽus id fecisse. Licet autem in laterañ.[2] conci. de monachis caueatur: ne singuli ꝑ uillas ꝛ oppida ꝑ quascunqz parochiales ponãtur eccl̃esias ꝛc. qr tñ

g ¶ Dilapidatores. pp hoc bene remouẽtur. iij. q. j. qr ea q̃. ꝛ. j. de simo. lz bely. ꝛ. c. per tuas. ꝛ. s. de of. dele. venerabilis. ꝛ hoc si ꝓbet. ꝛ pp incõtinentiã remouetur abbas. xviij. q. ij. si quis abbas.

Recolentes Diuiditur in q̃tuor partes. ꝓmo cistercien. ordo fm antiq̃ ꝛpa multipliciter commẽdat. scõo modernis tpib9 cõfideratis reprehenditur. tertio vt cisterciẽ. suis terminis sint cõtẽti monet: quarto q dom9 eis aggregata debeat se moꝛib9 istis conformare instruunt. scõa ibi: dolentes tertia ibi: ideoqz. quarta ibi: ceterum. ab. sic.

b ¶ Oblin. q eam sciuerunt.

i ¶ Eccl̃ias. q̃s pñt habere nigri. monachi.

k ¶ Altaria. i. q. iij. q̃situz vbi eccl̃ie vulgari vocabulo altaria nũcupant. sz ꝺ restringitur ad decimas pp ꝛbum eccl̃ias.

l ¶ Dominia. vasallis feuduz ab eisdem tenentibus.

m ¶ Justiciarias. i. officia iudicum secularium qui insticiarij in aliqbus locis appellantur.

n ¶ Tributarias. i. officia colligentium tributa: q. n. deseruiũt deo talibus se iplicare nõ debent. xxi. q. iij. c. i. ꝛ. ij.

o ¶ Cõstitutis terminis. qr qlibet dz esse cõtẽt9 terminis suis. xiij. q. i. c. i. ꝛ. s. de sepul. c. i.

p ¶ Ceseri. qr ꝑ hoc priuilegio suo renũciare videntur ex quo abutuntur eo. xi. q. iij. priuilegium si. s. de vi. ꝛ ho. cleri. c. vlti. ꝛ. s. de de. cõiug. ex parte qr duplici iure cẽseri nõ debent xij. q. ii. cognouimus in fin. et. s. de deci. cum in tua.

q ¶ Vel cõmutatis. datis villis pro agris: qr villas hre nõ debent: vt. s. dr.

r ¶ Coaptẽt. ꝛ ita id qõ aggregatur alij ipsius naturã imitari dz. xvi. q. i. ꝛ tẽporis qualitas. ꝛ. c. sequẽ. s. ne se. va. c. i. vbi notatur de hac vnione.

Super. Cõis diuisio. scõa ibi: inqsitioni quam prorogat ibi: hoc aũt. ab. si.

s ¶ Propriũ. qõ ꝛ. cũ talib9 ñ dignat dñs fieri ps calicis eoꝛ xij. q. i. clericus. ꝛ. c. nolo.

t ¶ Sepultura. ꝑ eo q i mortali peccato mortuus ẽ. sic. s. e. monachi. §. qui vero. ꝛ. j. e. c. ij. pro talibus. n. sancta ñ orat eccl̃esia. xiij. q. ij. pro obeũtib9 ꝛ. xxiij. q. v. placuit. Ber.

v ¶ Maximo scãdalo. ꝑ quo vitãdo multa fiunt ꝛ omittunt dũmodo sine peccato mortali possint fieri vel omitti. j. ꝺ nope. nun. cũ ex iniuncto.

x ¶ Proijci. si ossa illi9 pñt dicerni ab alijs. s. de sepul. sacr.

y ¶ In similibus. sic. s. de rescrip. iter ceteras. ꝛ ita de similibus ad similia ꝓcedendũ ẽ. ff. de legi. non possunt. Ber.

Quod dei. Diuiditur in tres ptes. ꝓmo exordium scõo facti narratio ꝛ supplicatõ tertio supplicatõis admissio cũ duplici motiuo. secũda ibi: sane. tertia ibi: lz. Ab. si.

z ¶ Promissionẽ. er qua obligatus fuit ad obseruantiam regularẽ fuãdã lz nõ fecerit pfessionẽ. vñ posset ꝓpelli ex sua ꝓmissiõe si nolleꝛ. s. de reg. ꝓtectũ. ꝛ. s. ti. pri. ꝑ tuas. ꝛ

a ¶ Ministrares ibidẽ. aliꝛ nõ poterat ibi ministrare nisi ꝺ ĺnia epi cũ iã renũciasset offõ plebanie quãtũ i se fuit. s. de renũ. q i dubijs. tñ ĩtelligo q renũciatio tenuit. 2 ¶ Cõcilio laterañ. s.

eo.monachi.

a ¶ Laxion.als egparanť monachi ⁊ canonici regulares ī multis.xx.q.iij. pñs clericus.⁊.j.ne de.vel mo.sup specula.⁊.s. de postu.ex parte.

b ¶ Canones.xvi.q.i.doctos in parochia.⁊.lv.di.psicis.

c ¶ Regimē in p̄sbyteros. vtrū monachi de iure cōi vel ex dispensatione possint ad regimē aīaruz assumi dubitari cōsueuit.dicūt qdā ꝙ hodie pñt de iure cōi: olim tñ ex dispēsatione:ut.lv. dis. psicis. Alij dicūt ꝙ nec hodie pñt nisi ex dispēsatione cū laterañ.cōcilium hoc ꝓhibeat.s.eo.c.ij. Satis p̄t dici ꝙ olim monachi nō poterāt p̄fici eccl'ijs nisi ex necessitate: vt.lv. dis. psicis. hodie pñt ēt vtilitate suadente sed regulares vt dicit hic: licite pñt eligi ad regimē eccl'iaruz vtilitatis cā ⁊ de iure cōi: vt vbi.s.ti.pri.p tuas.sed in hoc ē dīa īter monachos ⁊ canonicos regulares ꝙ mōach⁹ tenerē hr̄e socios secuz sui ordinis .s.e.ti.c.ij.⁊.j. de capel.mo. c.pe.⁊ vl. Sed regulares ad hoc nō tenenť nisi cōmode possint vt hic dr̄.sed l'a sequēs ꝛrium innuit vbi dicit sic annuēdum ꝛc.⁊ hoc tutius ē dicēdū. ¶ Preterea dr̄ h circa p̄cipiuz ꝙ plebanus iste ꝓmissionē fecerat solūmodo de sua ꝙuersione nec pfessionē fecit nec habitū religiōis assumpsit.⁊ ita nō fuerat canonic⁹ regularis nec ampli⁹ in voto fuit processum qō p̄z p hanc l'am. Quare ergo papa nō mādat ꝙ votū suum dño reddat ne dicat' voti trāsgressor.pp qō signat' ꝛriū .s.ti.pr.p tuas vbi dicit papa ꝙ f'signet f'gimē eccl'ie gebeñ. ⁊ reddat dño vota sua ⁊ postea si electus fuerit poterit electionē recipere de se factam.potest responderi ibi necesse habebat resignare ep̄atum.als nō poterat fieri monach⁹ aut regularis canonic⁹ cū eccl'ia gebeñ.cēt secularis ⁊ postmodū sine aliqua dispēsatiōe p̄t eligi ī ep̄z siue cathedralis eccl'ia sit regularis siue secularis pp excellēciaz ep̄alis dignitatis sicut clericus secularis pōt eligi ī ep̄m siue eccl'ia sit secularis siue regularis. hic vero ēt si esset iam canonicus regularis nihilominus poterit dispensatiue assumi in plebanū: ergo multofortiꝰ poterat ibi remanere de lnia ep̄i ⁊ p̄oris dispēsatiue: ſz ꝛ ꝓmissionem nō poterat dispēsare cū renūciatio sua non tenuisset simpliciter.⁊ iō dispēsat papa cum ip̄o pp ꝓmissionē vt remaneat in offi.plebani pp maiꝰ bonū nō facta aliqua ꝓfessione. er hac ꝓmissione dz viuere regulariter tanꝯ pfessus: vt dicit in fi. Quidā tñ dicūt ꝙ fecerat pfessiōem: ſz er l'a hoc nō colligit.sed ī illa decre.p tuas nō petebat dispēsatio: vt ibi remaneret tanꝯ monachus: sed petebat' cōsiliū qd ei faciendum esset sup voto quod fecerat. ¶ Papa rñdet sibi de iure ꝙ reddat dño vota sua: et sic nō ꝛdicit huic ⁊ si idē fuisset petitū idem fuisset rñsum. Ber.

d ¶ Priuilegiatū.in hoc ē priuilegiatū offm̄ p̄dicādi: qr nēo dz p̄dicare nisi ei sit cōmissū ab ep̄o loci: vel ab apostolica sede.ī.de be.excōicamus.§.qr vo ⁊ illi q̄ per electionē ad hoc eligūtur.

e ¶ Et regularis.sed nunquid tenetur regulam obseruare pp illā ꝓmissionē.dico ꝙ sic: vt dixi.s.eo.c.ī pn.⁊ ita p̄z ꝙ istud ō canonicis regularibus spāliter nō cauet': q etsi a sanctorū monachoꝝ ꝓsortio nō putenť seiūcti regule tñ inseruiūt laxion[a]: p antiquos canones[b] ēt monachi pñt ad ecclesiaꝝ p̄ochialiū regimē in p̄sbyteros[c] ordinari: ex quo debēt p̄ dicatiōis officiū qō priuilegiatū[d] ē exercere: sic annuēdū duximus postulastis vt exercens plebani officiuz si cōmode fieri' poterit vnum canonicū regularē tecum bēas ad cautelam : cuius in his que dei sūt ⁊ regularis[e] obseruantie tam consortio q̄z solatio perfruaris.

¶ Dē abbati ⁊ cōuētui sublacen̄.

¶ Primo tractat de vestib⁹ monachoꝝ Scōo de abdicatione p̄o petatis. Tertio ō silētio. Quarto de cibis. Quinto de officijs in genere ⁊ in specie.

Quam ad monasteriū sublacē. ⁊ infra. Firmiter inhibuim⁹ ne qs decetero monachoꝝ lineis camiseis vteret.⁊ infra- ¶ Prohibemus quoqz districte in virtute obedientie sub obtestatione diuini iudicij: ne qs monachoꝝ ꝓpriuz[f] aliquo mō possideat: sed si qs aliqd bēat ꝓpriꝰ totū incōtinēti resignet[g]. Si vero posthac ꝓprietatē aliquā fuerit deprēhēsus hr̄e: regulari mo.p̄. de mōasterio expellat[h] nec recipiat' vlteri⁹ nisi peniteat ſz monasticā disciplinā. Qō si ꝓprietas apō quēquā inuēta fuerit ī morte[i]: ipsa cū eo in signū p̄dītiōis extra monasteriū ī sterqlinio[k] subterret': ꝑm qd beat⁹ greg. narrat in dialogo se fecisse. vñ si q̄quam alicui fuerit spāliter destinatuz ñ p̄sumat illud accipe: sed abbati vel p̄ori vl' cellerario assignet'. ¶ In oratorio uero refectorio ⁊ dormitorio cōtinuū semp silētiū obseruetur: ī claustro quoqz certis horis ⁊ locis ꝑm antiquaz ꝙsuetudinem monasterij laudabiliter obseruatam. In refectorio vero nullus oīno carne vescatur[l]. Nec in q̄busdā solennitatibus: sicut aliqñ fieri ꝙsuevit: ꝙuentus exeat cū abbate paucis ibi relictis: ut extra refectoriū edant carnes: cū illis diebus ꝓcipue regularis disciplina sit studiosius obseruāda. Sed nec extra refectoriū nisi ī infirmatorio esuz carniū credant sibi licere: quāquam ex idulgētia[m] possit abbas iterdū aliquos ffum nūc bos nunc illos ,put necessitas postulauerit aduocare: ipsosqz secū in camera sua melius ⁊ plenius exhibere. Porro debiles ⁊ infirmi q munitione indigēt uel aliqua medicina: nō sc'orsū in cameris ſz oēs ī infirmatorio q̄ necessaria fuerint sibi tā in carnib⁹ q̄z in alijs recipiāt cōpetēter. Qō si qs eoꝝ debilis fuerit aut ēt delicatus[n] vt non possit cōibus cibis esse ꝓtentus: sic ei ꝓuideat sine scandalo alioꝝ: vt si abbas uel ꝓior voluerit ī refectorio misericordiā facere spālem: cibū aliquē cōpetentez nō añ illū sed añ se faciat apportari: de quo ipse illi faciat pitātiā ,p sustētatiōe nature. ¶ Tales autez ad agēda officia monasterij deputenť q fideles fuerint ⁊ discreti. Nec alicui cōmittat' aliq̄ obedientia ꝑpetuo[o] possidenda: tāquā in sua sibi vita loceť: sed cū oportuerit amoueri[p] sine cōtradictiōe qualibet renoceť. ¶ Prior aūt p̄ ceteris post abbatem potēs sit in opere ⁊ sermone vt exemplo uite uerboqz doctrine ffres suos et instruere possit i bono: ⁊ a malo ēt reuocare: zelū religionis hñs ꝑm cōscientiā: ⁊ delinquentes corripiat ⁊ castiget: obediētes foueat ⁊ ꝓfortet. ¶ Abbas vero cui oēs ī oīb⁹q reuerenter obediāt: quāto frequentius poterit sit cū fratrib⁹ in ꝙētu uigilē curā ⁊ diligētē sollicitudinē gerens de oībus: vt de officio sibi cōmisso dignā deo possit reddeť rōnem. Qō si ꝓuaricator ordinis fuerit aut cōtēptor seu negligens[r] aut remissus ,p certo se nouerit nō solū ab officio deponēdum : sed ⁊ alio modo ꝑm regulā castigāduz: cū offensa nō solū ꝓpria verum ēt aliena de suis manibus[s] requirat'. Nec extimet abbas q̄ sup hūda ,p pētate possit cuz aliquo monacho dispēsare: qr abdicatio[t] ꝓprietatis sicut ⁊ custodia castitatis adeo est annexa regule monachali vt cōtra eam nec sūmus pontifex possit licētiam indulgere.

¶ Dem in ꝙcilio generali.

¶ Primo statuit de ꝙcilijs regularium ꝓuincialib⁹ celebrādis singulis triēnijs. Scōo moderat numerū euictionū ⁊ psonaꝝ venientium. Tertio disponit de īstructio-

p̄ solā promissionē obligāt qs ad obseruantiam regularem. Ber.

Nō pōt congrue sūmari pp multitudinem victoruz: sed capediuisionem ꝑ sūma. diuidit.n. ꝓncipalr in q̄tuz partes: ut in rubro sc'a ibi: ꝓhibem⁹. tertia ibi: in oratorio. q̄rta ibi: in refectorio. quinta ibi: tales.⁊ primo ibi tractat de officijs in genere. sc'o de claustrali ꝓiori ibi ꝓr. tertio de abbate ibi Abbas.⁊ cōfirmatur h decre. in cle. ne in agro eo.ti.Ab.si.

f ¶ Proprium. sic.s.e. .ij.⁊.c. super quodaz.

g ¶ Resignet.s.eo.monachi.

h ¶ Expellat. uel potest mitti in arctius monasterium ne euageť vt sic peniteat ⁊ restituat illud ar gu.xvi.q.vi. de lapsis: ⁊.xxvij.q.i.si quis rapuerit.

i ¶ In morte. secus si in uita: qr tūc dz cōuerti in vtilitatē eccl'ie. s. ō ord. quanto.⁊ .xviij.q. .iij. abbates.

k ¶ In sterqlinio. sic.s. eo.monachi. ⁊.c. super quodā: qr ī mortali peccato decessit: ut ibi dr̄. argu.ꝛ.xxiij.q.vl. quicunqz sed illud ītelligit ō penitente: sed ad terrorem aliorū nō orat ꝓ eo eccl'ia: sicut contingit de his q morīunť in tornea mentis.ī.de tornea.ca. .i.⁊.j. de rap.c.ij.

l ¶ Carne vescať. ō con. di.v.c. carnem.

m ¶ Indulgentia. sic q̄ abbas pōt dispensare in regula monachali quātuz ad esuz carniū: vt h. ⁊ ar. de cōse. di. v. carnem. item in cella specialī ꝓstituēda. xx.q.vl. monachū. ītē dispēsat in ordine. ī. de eo q fur. ordi. recepit cum. h. item dispēsat cū eo q excōicat⁹ ordines suscepit. ī. ō sentē. excō. cū illoꝝ. Jo.

n ¶ Delicat⁹. arg. ad h .xli. di. nō coganť. ff. ad .l. fal. ō plagia. l. fi.

o ¶ Perpetuo. hoc veruz ē: qñ eligit canonice a capitulo sed abbas cōmittit ei administrationem de h bēs. s. e. c. ij.

p ¶ Amoueri. isti ēt regulares canonice electi ex leuibus cāis remouēť .ī. de simo. per tuas.

q ¶ In oībus. quia tota ptās monasterij ad abbatem ptinet. xviij. q. ij. nullum. ēt si duruz esset mādatū ei parēdum est .xxij.q.ij.c.qd culpat.

r ¶ Negligens. qñ pro negligētia pōt remoueri. xviij.q.ii. si qs abbas ⁊.lxxxi. distin. dictum.⁊ .lxxxvi. di.c.i.⁊.ri.q.iij. placuit.⁊.c. dist. quoniā ⁊.i.q.i.§. ecce cum honoris.⁊.C. de of. prefec. ori. si quos. ff. ō custo.⁊ ex bi. re. carceri: ⁊.l. milites. quod verum est si est magna negligentia. ff. ō verbo. sig. magna. Jo.

s ¶ De suis manib⁹. sic.s. de of. or. irrefragabili. vbi inuenies ꝓor. ō b.

t ¶ Abdicatio. ꝓprietatis. ⁊ ita hēs hic ꝙ papa in multis ꝑter articulos fidei dispēsare nō pōt. s. ut monachus ꝓpriū bēat ⁊ in voto ꝓtinētie

idez ī secūdo gradu cōsanguinitatis. ff. de restī. spo. lras. Itē nec ꝫ apostolum. xxv. q. i. sūt qdā. itē nec ꝫ ḡttuor ꝯcilia. xv. di. sīc: qō vsqueqꝫ vex nō est qm̄ papa dispēsat ꝫ multa statuta ḡttuor cōciliox ḡuis cōcilia non audeat reprobare: ꝛ tm̄ qō hic dicit vex ē ꝙ papa non pōt in his dispensare qm̄ abdicatio ꝓpꝛietatis ꝛ custodia castitatis sūt ō substātia mōachatus. Vinc. ꝛ Jo. dixerūt ꝙ papa nō pōt dispēsare vt mōachꝰ habeat ꝓpꝛiū exīdo mōachꝰ sed de mōacho pōt facere ñ monachū. alij dicūt qō pōt dispēsare pp plenitudinē ptātis ꝙ monachus hēat ꝓpꝛiū qm̄ pt auferre substam rei arg. .C. de rei vxo. ac. l. i. in pn. ꝛ de nihilo pōt facere. iij. q. vi. hoc qppear. de cōse. di. iij. reuera ꝛ exponūt qō hic dic nō pōt lnīaz īdulgere. i. nō cōgruit ptāti. illius. ff. xxxij. q. v. ſ ℣Paulus. ℣Duto vex ē ꝙ papa in his duobꝰ lnīaz īdulgere nō pōt vt lra ista dic. ēt si vellet. nā ꝫ votū castitatis dispēsare nō pōt: qꝛ nullū inuenit eq̄ bonū ī quo possit ꝫmutatio fieri: qꝛ nihil est melius cōtinētia: qꝛ virginitas replet paradisum xxxij. q. i. nuptie: ꝛ castitas sola est q̄ cū fiducia pōt deo alas pētare in anc. de leno. §. sancim⁹ coll. iij. ꝛ nullā cōmutatiōez pōt dare hō ꝓ aīa sua cū sit ꝓciosior oīb⁹ reb⁹. xxxiij. q. iij. si hēsar. xij. q. i. ꝓcipim⁹. itez no. ꝙ monachatio ꝓiudicat oīb⁹ votis voto. ſ. pegrinationis. ff. ō vo. scripture. itē ꝓiudicat ēt iuramēto. ī. de spon. cō missum. itē maior est q̄ pnie impositio. xxxiij. q. iij. admonere. itē ꝓiudicat matrimonio aīe carnalē copulā. ff. ō ꝙuer. conitg. ex publico. ꝛ. c. verū. ꝛ. c. ex parte. B.

I N singulis. Diuiditur in duodeci ptes ut in rubro. ſa ibi. hoc adhibito. tertia ibi: adūocet. quarta ibi hmōi. quinta ibi: ꝛ qō serta ibi: ꝓuisio. septia ibi: ꝛ q. octaua ibi: ordinetur. nona ibi: hoc ipz decia ibi: si vero. vnde cima ibi: porro. duodecima ibi: hoc. Ab. si.

a ¶ Saluo iure diocesanox in visitationibꝰ ꝓcuratiōibꝰ ꝛ correctionibꝰ ꝛ ē ar. ꝙ ꝓcuratio necessaria ē. ſi. ix. q. iij. saluo. ꝛ. vij. q. i. pōtifices.

b ¶ Nō cōsueuerunt. ꝓ b vſ ꝙ abbates exēpti teneanť venire ad tale capitulum qō verus est ī. in. c. ꝓpꝛori. §. si vero. ꝛ. §. ꝙ si abbas.

c ¶ Ad b aptum. habita ratione distantie: quo ad omnes. lxxiij. di. cum longe.

d ¶ Illis ḡttuor. qd iuris sit qm̄ plures sūt iudices: ꝛ ī pari vel impari numero discordāt. dſ. §. de re iu. c. ult. sed isti nō videť delegati ꝫ potiꝰ ordinarij auctoritate huius ꝓstōnis a sede apostolica. vñ ſm hoc si dissentiunt in numero pari tz snīa eox q absoluunt. ff. de re iudi. iter pares. ꝛ. §. de re iu. c. vlti.

e ¶ Et appellatione remotis. ingſitio ista fit cā correctionis ꝛ reformationis: ḡre locū nō hz appellatio. ff. de ap. rep̄hēsibilis: ꝛ. c. cū spāli in fi. ꝛ. §. de of. or. irrefragabili: nisi forsan modū excederēt: vt ibi vbi de h. nec ēt recusare pñt: qꝛ cū eos elegerint eox psonas approbauerūt. iij. q. iij. offeratur. ꝛ. §. de cā po. cū olī. nisi ex noua cā supueniēte. ff. de of. ōie. insinuā te. qꝛ iusta recusatio nulli ē ōne gāda. iij. q. v. q̄ suspecti. ꝛ. C. de sen. ꝛ iter. o. iu. l. vlt. ar.

f ¶ ℣Proportionaliť. i. ꝓ numero psonarū ꝛ ſm facultates cuiuslibet sicut in naui fit collatio ſm ꝓportionē ꝛ estimationem reruz. ff. ad. l. rho. de iac. l. ii. §. cum in eadem.

g ¶ Singulas abbatias. ꝛ sic exemptas. ī. t. ꝓꝛori. §. q̄ si abbas. ver. hec eadem.

b ¶ Vice nostra. tanq̄ delegatus auctoritate huius cōstōnis sīle. ff. de of. or. irrefragabili: nūqd ꝓ hoc fit ꝓiudiciū epo loci. vſ q̄ nō ꝓ hoc qō dicit ī pn. saluo iure ē. vñ satis pōt dici: q̄ isti tunc demū corrigēt cum eps est negligens: qꝛ alis nulla visitatio vel correctio necessaria est. imo grauarenť mōasteria ex eox accessu: ꝛ alioꝝ iurisditionē vsurparet: cū sua iurisditio epo nō ſuať. vnde ordo epoꝝ ꝓfundiť. xi. q. i. puēit. vſ ēt q̄ si eps esset negligēs q̄ primo debeat admoneri. ar. §. de of. or. quāto. ꝛ. ix. q. iij. nūc vo ꝛ verius vſ q̄ sine aliq̄ admonitiōe possint visitare ꝛ qꝛ melius sciūt hoc q̄ epi: nec epo fit ꝓiudiciū: qꝛ si ineniāt aliquem amouendū denūciāt epo: vt illum amoueat ꝛ ita saluo iure epi ꝫ officium exercent tm̄ si epſ vellet visitare locū ipſi ꝓponerenť epo qꝛ videreť q̄ epūs ꝫ faceret malicioſe cā ipediēdi eos. monasteria vo exēpta sine aliq̄ distinctiōe visitabāt. ī. e. c. ꝓꝛ. imo nō obstāte visitatiōe epoꝝ ipſi exercēt officiū suū: vt dicit iferi⁹. ī. eo. c. §. porro.

i ¶ Denuncient ꝓꝛio. sic. ff. c. ꝓꝛori. §. si vero.

k ¶ Accesserint visitatores. ꝫ ꝫ q̄ visitatores isti pñt visitare ēt si epi nō fuerit negligēs

l ¶ Iniurias sustinere. ne inde nascat iniuria vñ iura nascūť. ī. de accusa. qualiter ꝛ qñ. i. C. vnde vi meminerīt. B.

Q Aque. Facit qnqz ut ī rubro. scōa ibi si vero. tertia: ibi sequentes. quarta ibi ꝓcipim⁹. qnta ibi: hec aūt. ꝛ hoc sufficit ꝓ summario. Ab. si.

m ¶ Loci. correctio monachi ꝓmo loco spectat ad abbatem. ff. de of. or. quāto. q si negligens fuerit deuoluit ptās ad superiorē vt ibi. ꝛ abbas puniet de negligentia: ut tegtur. ī. §. ꝓꝛ.

n ¶ ℣Modū culpe. ut ī quo maior fuerit culpa maior exerceat vindicta. l. dis. qꝛ tua. ꝛ. xxiij. q. i. nō auferam⁹ in fi. ꝛ si stultus fuerit in culpa: sapiēs sit in pena. xxxiiij. dis. qꝛ ea. nec pena amplius ertēdatur q̄ delictuz fuerit repertuz. ff. de his qui fi. a maio. par. ca. quesiuit. ꝛ. C. de pen. sancimus.

o ¶ ℣Personaꝝ delectu. si. ff. de iudi. nouit: ꝛ. ff. de ꝓbē. c. pe. ar. ꝫ qꝛ plus punit

nibus ꝛ ꝓsidētibꝰ capitulo. Quarto de tēpore quo duret capl'm ꝛ qd ibi fiet. Quinto q̄ obseruet qō ibi fiet. Sexto de capl'o seq̄nti. Septio de cōi vita. Octauo de visitatoribus eligēdis ꝛ tēporū offō. Nono extendit ad canonicos regulares. Decimo ꝓuidet sup discordia visitatorū. Undecimo hortať dioce sanos ad monasteriox reformatōnes. Duodecimo ꝓcipit ꝓteruos ꝛ sīles compesci ab offensis monasteriorum. Et hec diuisio sufficit ꝓ summario.

I N singulis regnis siue prouincijs fiat de triēnio ī triennium saluo iure diocesanoxª pōtificū cōe capl'm abbatū atqz ꝓoruz abbates ꝓpos nō hñtiuz: q nō cōsueuerūtᵇ tale capl'm celebrať. ad qō vniuersi ꝯueniāt ꝓpeditionē canonicā nō hñtes apō vnū de monasterijs ad hoc aptuz. ¶ Hoc adhibito moderamie ut nullꝰ eorū plusq̄ ſex euectiones ꝛ octo psonas adducat. ¶ Aduocēt ām in hmōi natiuitatis ꝓmordijs duos ciſter. ordi. vicios abbates ad ꝓstādū sibi ꝯsiliū ꝛ auxiliū oportunū: cū sint ī hmōi capitulis celebrādis ex lōga cōsuetudie pleniꝰ iformati: q absq̄ ꝯtradictione duos sibi de ipsis associēt quos viderit expediť: ac ipi q̄ttuor ꝓsint capl'o vniuerso: ita q̄ ex hoc nullꝰ eorū sibi auctoritatē ꝓlatiōis assumat: vñ cū expedierit ꝓuida posſit deliberatione mutari. ¶ Hmōi vo capituluz aliquot certis diebus cōtinue iuxta morē ciſter. ordi. celebret: ī quo diligēs habeať tractatꝰ de reformatiōe ordinis ꝛ obseruātia regulari. ¶ Et qō statutū fuerit illis q̄ttuorꝰ approbātibus inuiolabiliter obseruet oī excusatiōe ꝛ contradictione ꝛ appellationeᵉ remotis. ¶ ℣Prouiso nihilominꝰ vbi sequēti termio ōbeat capitulū celebrari. ¶ Et q cōuenerit vitā ducāt cōem ꝛ faciāt ꝓportionaliterᶠ simul oēs cōes expēsas: ita qō si nō oēs poterūt in eisdē: saltē plures simul i diuersis domibꝰ cōmorentur. ¶ Ordinent ēt i eodē capitulo religiose ac circūspecte psone: que singulasᵍ abbatias eiusdē regni seu ꝓincie nō solū monachorū seu ēt monialium ſm formaz sibi pfixā vice nr̄aʰ studeāt visitare: corrigētes ꝛ reformātes q̄ correctionis ꝛ reformatōnis officio viderint indigere: ita q̄ si rectorē loci cognouerit ab administratiōe penitꝰ amouēduz venūciēt epo ꝓpo ut illū amouere procuret. Qō si nō fecerit: visitatores hoc ferāt ad ap. se. eramē. ¶ Hoc ipm regulares canonicos ſm ordinē suū volumus ꝛ ꝓcipimus obseruare. ¶ Si vero in hac nouitate qc quā difficultatis emerserit: qō p ꝓdictas psōas nequeat expediri ad ap. se. iudiciū absq̄ scādalo referatur: ceteris irrefragabiliter obseruatis q̄ ꝯcordi fuerit ōliberatiōe ꝓuisa. ¶ ℣Porro dioceſani epi mōasteria sibi subiecta ita studeāt reformare: ut quum ad ea ꝓdicti visitatores accesserit plus in illis inueniant qō cōmendatione ḡ̃z qō correctione sit dignū: attētissime ꝓcauētes ne p eos dicta monasteria indebitis onerib⁹ aggrauēť: qꝛ sic volumꝰ superiorum iura obseruari: ut inferiorū nolumꝰ iniuriasˡ sustinere. ¶ Ad hoc districte ꝓcipimꝰ tā dioceſanis epis q̄z psonis q̄ preerunt capitulis celebrādis: ut per cēsuraz eccl'iasticā appellatione remota cōpescant aduocatos patronos vicedōos rectores ꝛ consules magnates ꝛ milites seu quoslibet alios ne monasteria ꝓsumāt offendere in psonis aut rebꝰ: ꝛ si forsitan offenderint eos ad satisfactionē cōpelleť ñ omittāt: ut liberius ꝛ quietius deo valeant famulari.

H Ono. iii. abbatibꝰ ꝛ monachis in lombardia ꝛ marchia teruisina constitutis.

¶ ℣Prio tractat de correctiōe monachorū. Scōo ō correctiōe abbatū. Tertō visitatox. Quarto ō secularibꝰ i mōasterijs bñficiatis. Quinto ꝯstōne extendit ad moniales.

Q Aq̄ ꝓ religiōis honestate ꝛ ī fra. ℣Porro quuz visitatores ꝫz statutuz generalis cōcilij ordinati a gñali abbatuz capl'o ꝓcesserint ad visitatiōis offiñ exequēdum: de statu monasteriox ꝛ obꝫuantijs regularibꝰ diligēter iqrāt: ꝛ tā ī spūalibus q̄z tēporalibꝰ corrigant ꝛ reformēt q̄ viderint corrigenda: ita tm̄ q̄ mōachos delinquētes per abbatē lociᵐ corrigi faciāt: eisq̄z iūgi pniam salutarē iuxta beati bñdicti regulā ꝛ apostolica instituta: nō ꝫz normā praue ꝯsuetudis q̄ q̄si ꝓ lege ī gbusdā ecclesijs ioleuit. ℣Pīt ēt visitatores monachos quos cōtumaces inuenerit ꝛ rebelles iuxta moduz culpeⁿ vice nr̄a regulari cēsura ꝓcellāt absq̄z psonaruz ōlectuº

qñq3 vnus q̄ alter. xxiiij. q. i. g ꝫ pacē. xl. di. hō xp̄ian⁹. xi. q. iij. p̄cipue. xxv. q. i. nulli: ⁊. C. de mō mul. eos in fi. b ergo nō hz locū distinctio psonarū cū oēs sunt equales nec aligs cēsetur amodo nobilis: uel potens: qz iā nō hz ꝓpriā voluntatem. xij. q. i. nō dicatis. xx. q. iij. pñs clericus. ⁊. xxvij. q. ij. scripsit. ⁊ iō sine delectu psonarū sunt pcellendi q ibi delinquūt: ar. tñ ꝫ. s. eo. c. cum ad monasteriuz

a ¶ Rebellib⁹. qz i cōtumacia pſistētib⁹ nos cōuenit esse seueros. ii. q. v. quāto. s. de postula. c. i. si uero sine scādalo hoc fieri ñ posset referat ad apostolice sedis iudiciū. ar. s. e. c. pr. ver. si uero in hac nouitate.

b ¶ Quē morbidā. qz resecāde sūt putride carnes. xxiij. q. iij. resecande: qz una ouis morbida totum gregez' inficit. xlv. di stin. sed illud.

c ¶ Seipſis. seu monachis. primo. n. ꝺbēt seipos corrigeꝛ abbates demum monachos. xlii. di. §. i. ⁊. xlvij. dist. §. necesse. si. ff. de ne. ge. si pupilli. §. vlti. ⁊ ff. de pac. cū i eo. ff. de fideiuſ. tuto. ⁊ a quo debz suos monachos phibere multofortius ⁊ se ipm. ff. si ser. vē. altius. nec p̄t alios corrigere cū tacit⁹ rñdeat eadē q̄ corrigit cōmisisse. xxv. di. primuz: ⁊. xxvi. di. vna tm̄. qz primo debz eiscere trabez de oculo suo q̄ festucham de oculo fratris. iij. q. vij. §. porro in fi. ⁊. i. q. i. multi.

d ¶ Publice in capl'o: qz publice deliquerant: ⁊ qz admoniti fuerāt negligentes. argu. ii. q. i. si peccauerit.

e ¶ In exēplum. ut. ii. q. vij. q̄ pp. ⁊. C. ad. l. iul. repetū. l. i. ⁊ ff. ꝺ pe. l. capitalium. §. famosos. ff. ꝺpo. bōa fiꝺs. i. rñ. i fi.

f ¶ A iudicioꝝ strepitu. quia ꝺ plano ⁊ sine iudiciorū strepitu ꝫ. de ac. olim. ⁊ hoc iō qz hmōi regulares de facili remouent a suis administrationibus. ꝫ. de simo. p tuas. nō est ordo iudi. usquequaq3 seruand⁹ in hmōi inqſitionibus regularū. ꝫ. de ac. q̄liter ⁊ qñ in fi. ⁊ in casu isto nō est amplius q̄rendū de talibus: cū iam cōstet p inqſitiōez uisitatorum qz de delicto uni⁹ hoīs sepi⁹ nō ē q̄rēdū. ff. nauta. sta. l. lz. in fi. Itez bēs hic q̄ iuder pōt de cā cognoscere non tñ pōt sniam ferre: si. in cā epōrum. iij. q. vij. q̄uis dudū: sed hoc iō fit ne p̄iudicet epō diocesano ⁊ i hoc casu saluū ē ius eorū. s. e. c. pri. i pn. Idē est ēt in exēptis: quorum depositio sedi aplice reseruat. ut. ꝫ. df. b.

g ¶ De cōi contributiōe. si. ff. ad. l. rho. ꝺ iac. l. nauis. in p̄n. ⁊. §. cū āt iact⁹. ⁊. l. i. ⁊. ii. i pri.

b ¶ Et eoꝝ negligentias. ⁊ sic aliqs post depositū offm̄ teneꝛ reddere rōnem de bis q̄ gessit: ut q̄ male administrauit. sic curator teneꝛ ꝺ sua administratione ⁊ cōueniꝛ post deposituz offm̄. C. de transl. l. iij. ⁊ sic etiā magꝛat⁹ reipublice delata negligentia teneꝛ. ff. ꝺ admi. re. ad ciui. pti. magistrat⁹.

i ¶ Clericos seculares. quia in uno eodēq3 offō dispar non debet esse professio: nec est arādum in boue ⁊ asino. vi. q. vij. in noua: ⁊. s. de elec. cum cām. Ber.

Nota de religiosis do- Sup ra visuz est de statu religioſoꝝ ⁊ qbus subijcianꝛ: nūc de eoꝝ domib⁹ ⁊ ecclīs ⁊ qb⁹ sunt subiecte ē videndū iō ⁊ cē. ꝺ materia habeꝛ. xi. q. i. p totū. xvi. q. vij. oēs basilice cū seq̄nti. xviij. q. ij. qdam cū sequenti. Ab. si.

nō parcēdo rebellib⁹ ob suā ptiā / ciā uel potentiā amicoꝝ: quin ouez morbidā ejiciāt ab ouili ne inficiat oues sanas. ¶ Si ꝺo abbates i corrigendis iuxta visitatoꝝ mādatuz ⁊ regularia instituta seipsis seu monachis iuenti fuerint negligētes p clamenꝛ ⁊ corripiātur ⁊ ita puniantur publice in capl'o gñali q⁹ pena ipsoꝝ sit aliis i exēplum. Ꝺ si abbas non exēptus fuerit a visitatoribus nimis negligens ⁊ remissus in uētus: id loci diocesano denunciēt sine mora. ⁊ p illum deꝛ ei fidelis ⁊ ꝓuidus coadiutor vsq3 ad capl'm generale. Si autē dilapidator iuētus fuerit: uel alias merito amouēdus: p diocesanuz postq̄ hoc sibi a visitatoribus denunciatuz fuerit amoueaꝛ absq3 iudicioꝝ strepitu / a regimīe abbatie. ac monasterio ꝓuideaꝛ iterim administrator idōeus: q tpalium curā gerat donec ipsi monasterio fuerit de abbate prouisum. Ꝺ si forsan eps hoc adipleꝛ noluerit uel neglexerit: visitatores uel p̄sidētes capl'o generali ꝺfectū epi aplice sedi nō differant intimare. hec eadē circa exemptos abbates fieri p̄cipim⁹ p visitatores vel p̄sidētes capl'o gñali: depositione ipoꝝ se. ap. reseruata: ita vt abbate q amouēdus videbiꝛ interī per uisitatores uel i capl'o p̄sidētes ab administratiōe suspenso: admistrator idoneus monasterio deputeꝛ. Illoꝝ āt excessus ⁊ alia q̄ visa fuerit itimāda capl'o p̄sidentes nobis ꝺnūciēt p fideles nuncios ⁊ prudētes: qb⁹ de cōi ꝓtributione abbatuz iuxta cuiuslibet facꝛtatē sufficienter ministrētur expēse. ¶ Seq̄ntes āt visitatores pquirāt ꝓoꝝ visitatoꝝ vestigia diligēter: ⁊ eoꝝ negligētias ⁊ excessus referant sequēti capl'o gñali: ut iuxta culpā publice debitā penā portēt. Idē ēt de abbatib⁹ presidētibus generali capitulo p̄cipim⁹ obſnari. ¶ Precipimus quoq3 vt in nullo monasterio ad p̄bēdas recipiāt decetero abbates ⁊ monachi clericos seculares nec hi q iā recepti sunt locum uel vocē in capl'o dormitorio vel refectorio seu claustro sibi vendicare ꝓtēdant seu monachoꝝ cetib⁹ iportune se p̄sumant miscere: sed bñficijs sibi cōcessis contēti ꝓuersent honeste: oportuna obsequa in monasterijs fideliter ipendētes nihilq3 vltra in spūalib⁹ aut tpalib⁹ exigant in ipsis monasterijs uel vsurpēt. Si q vero taliuz a visitatoribus inuenti fuerint criminosi per dioce. in non exē ptis: ⁊ p visitatores uel p̄sidētes generali capitulo i exēptis bñficijs p̄uentur eiꝺē. ¶ Hec autez oia ēt in monasterijs q nō hñt abbates prios: sed priores: necnō i monasterijs monialiū quo ad articulos abbatissis ⁊ monialibus cōgruentes precipimus obseruari.

Rubrica De religiosis domib⁹: vt episcopo sint subiecte.

G De. victori archiepiscopo neapolitano.

¶ Si dubitaꝛ i cui⁹ diocesi sit basilica ꝓsecrāda: ille eps consecrabit q̄ pus in illo loco epalia exercebat.

Unc aūt ad basilicam q̄ dedicāda est: ꝺz disgri cuius ciuitatis eps ante quaz fundareꝛ baptizauerit incolas: ⁊ ad cuius cōsignationē sua annua deuotiōe cōcurrerit. ¶ Nō. n. terminis hec aut locis cōuenit diffiniri: sed ille ad consecrationem vocēꝛ cui per hunc modum quem scripsim⁹ constat debere permitti.

I Dem agapito abbati.

¶ Nihil iuris deperit epō i cui⁹ diocesi sita est ecclesia: quam papa vnit ecclesie alterius diocesi. ⁊ ē casus quotidianus.

Quia monasteriuz qꝺ in fūdo martiano sitū ē hostilitate faciente dr̄ desolatuz: illud tuo mōasterio cuz oib⁹ reb⁹ suis vel q̄ ei cōpetunt actiōib⁹ pserimus vniendū p: ⁊ ifra. ¶ Ipsum aūt monasteriuz sic tue nos ordiationi commisisse cognoscas: ut tñ iurisditionez illic nō episcopus surrētinus i cui⁹ ciuitate monasteriuz tuū ē situz sed nucerinus cuius est diocesis habeat. ¶ Nā sic buius loci ordinationem disponim⁹: vt tamē iura sua singulis epis inuiolata seruemus.

Ex decretis. S. eugenij pape.

¶ Episcopo subsunt oia loca pia ⁊ ad eius sollicitudinē debēt ordiari ad vsum destinatum.

Orenodochijs ⁊ alijs sīlib⁹ locis per sollicitudinez epō / rum in quorum diocesi existunt ad easdem vtilitates quibus constituta sunt ordinentur.

Orenodochijs. locis supplestatuimus.

r ¶ In quorum diocesi. hic manifeste pz q̄ monasteria ⁊ alia loca religiosa pertinent ad epm loci de iure cōi. xvi. q. v. si qs eporū: ⁊. q. vij. omnes basilice: ⁊. xviij. q. ij. monasteria: nisi ostendat exemptionez. xvij. q. ij. abbatibus. s. de prescriptio. cum non liceat.

Une autem. Continet vnum constructuz in quo approbat vnum modum cognoscendi ad quem episcopum pertinet cōsecratio ecclesie ⁊ alium modum improbat ibi. nō enī. Ab. si.

k ¶ Dedicāda. i. cōsecrāda: tūc enī appellaꝛ eccl'a. sicut electi⁹ ꝓsecratiōe nomen assumit epi. sic monachus tunc dedicaꝛ deo cū facit professionem xxvij. q. i. virginibus. ⁊ c. si quis sacro.

l ¶ Ad cuius consignationē. Ex istis duobus scīz q⁹ dicit baptizauerit ad cuius cōsignationem ſꝫ ānua ꝺuotione ꝓcurrerint apparebit ad cuius iurisditionē ꝺebeat ptinere. xvi. q. iij. lz i regulis: ⁊. qꝺ. v. possessio territorij. Et hoc vī habere locuz ubi limes certas parochias nō distīguit. Sz si limes distinctus eēt non videtur cē ꝺubitatio quis eam cōsecraret: nisi aliter p̄scripsisset populum.

m ¶ Terminis. distinctis. inter ciuitates per ciues. x. di. lege ⁊. iij. q. vi. hoc q̄ppe vel terminis nouis. s. q̄ñ antiqs bene diffinīt: arg. s. de proch. Sup eo. ⁊. xvi. q. iij. inter memoratos dilectio. Jo.

n ¶ Locis. i. ꝓprietate locorū: qz ꝓprietas loci non facit diocesim. xvi. q. iij. lz. ⁊. q. v. possessio ⁊. c. si qs eporuz. Eius ergo auctoritate consecrabiꝛ ecclesia qui populo hec duo sacramenta sub annua consignatione contulit. Ber.

o ¶ Uocēꝛ. ⁊ si ei qō moueatur: iterim in possessiōe defenditur. viij. q. iiij. nonne. ⁊. s. ut lite pē dē. a memoria. ⁊. c. se.

Qui⁹. Primo ponit vnionem ⁊ ei⁹ causam. scꝺo ibi: ipsum aūt. vnaz ꝺterminationem cuius subdit generalem ꝺterminationez ibi. nam. Ab. si.

p ¶ Uniendum. de hac vnione ꝺic: ut. s. ne sede va. c. i.

q ¶ Cuius est diocesis. per hanc vnionem non fit p̄reiudicium episcopo in cuius territorio est. Et sic ē ar. q̄ papa non intendit iuri alterius derogare p suū p̄uilegiū. s. de ꝓsue. cū olim. s. de vsupal. ex tuaꝝ: ⁊. s. de offi. ordi. lz. ⁊. ff. ne qd in loco publico. l. ii. §. si gs a principe: ⁊. §. merito. ⁊. s. de maio. ⁊ obe. cū inferior. qz si vnicuiqz eporum sua iurisdi / non seruaꝛ: ecclesiastic⁹ ordo confundiꝛ. xi. q. i. peruenit. si. s. de do. inter dilectos. Ber.

Abec. ¶Primo ponit recisa ꝓsultatio.scđo rñsio ibi: ingsitiõi.
a ¶Auctor itate pontificis.hoc ideo dicit qa priuatus locũ nõ facit sacrum.ff.de re.di.in tñ.§.sacre.ff.de sepul.vio.l.iij.§.si qs in sepulchro dolo malo.ꝛ.§.si quis in sepulchro.
b ¶Mundanis vsibus. Quod.n.semel deo dedicatũ est ad humanos usus amplꝰ redire ñ ꝺz xij.q.ij.nulli lz:ꝛ.s̃.de re.pmu.mãcipia:ꝛ.c.seq̃.s̃.de cõsecra.di.i.ligna.ꝛ.c.vestimenta:ꝛ.xix.q.iij.q̃ semel.ꝛ.ff.de religi.ꝛ sumpti.fu.si qs sepulchrum.§.i.ar.ꝑ.liij.di.ex antigs:ꝛ.c.frequẽs. ¶Primo rubrica uera est regulariter. Contraria loquunt de seruis qꝝ eo ipso qꝝ promoti sunt: dñis eorum ignorãtibus peccauerũt ꝛ iõ in eo puniunt:qꝝ reuocant in seruitutẽ excepto sacerdote diacono:ꝛ subdiacono qui redimẽt se.diaconus dabit vicariũ:ut in.c.ex antiquis ꝛ subdiaconus eodẽ priuilegio gaudet cũ diacono.s̃.de serui.nõ ordi. miramur secus est in ecclesiasticis possessionibꝰ que spũales nõ sunt qa ꝛ ille pñt alienari si expedit.xij.q.ij.sine exceptione:ꝛ.x.q.ij.§.hoc ius.

Inter quattuor Distinguit duo mẽbra.scõm ꝓsequitur ibi:sed si. Ab.si.
c ¶Per regulares.i ecclesia regulari non põt epus ponere canonicos seculares vt b ꝓz:ꝛ.xix.q.iij.q̃ semel.ꝛ.xviij.q.ij.puenit:ꝛ.s̃.de re.ecde.alie.possessiones.s̃. de statu mona. ea q̃.sed hoĩes districtioris vite sunt ibi ponẽdi:vel alterius religionis.j.ne cleri.uel mona.relatuz oũ tñ bñ possint alꝫ ponerẽt seculares:vt hic dꝫ qꝝ necessitas legẽ nõ ꝺz .s̃.de ꝓsue.quãto.ꝛ.j. de regu.iur.qõ nõ est.ꝛ de cõse.di.i. discipulos sicut ꝛ ꝺ seculari ecclesia põt fieri monasteriũ.j. ꝺ ec.edi.ad audiẽtiã.b.

Onstitutus. ¶Primo facti seuẽ narratio.scõo ipsiꝰ diffinitio ibi:cũ aũt.prima subdiuiditur in tres ptes in ꝑma actoris petitio.scõa reoꝝ defẽsio ibi:verum.tertia actorum replicatio ibi.ceterum.Ab.si.
d ¶Recognoscebat.i.ꝓfessus fuerat iuspꝛonatꝰ ad vsaz eccl̃iam ptinere.
e ¶Jus epale.qd sit ius epale:ꝛ in quibꝰ consistat .babes.s̃.de of.or.cõquerente.ꝛ.c.dilectus.
f ¶De iure cõi.xvj.q.vij.oẽs basilice:ꝛ.xviij.q.ij.monasteria:ꝛ.s̃.eo. de xenodochijs.
g ¶Albañ.forte diuersis tpibus vel vno tpe potuit habere per dispensationem dñi pape.xxi.q.i.relatio.
h ¶Pertinentes.sed non pleno iure.tũc uerbum ptinere latissimã habz significationem.ff.de ẏbo.sig.uerbũ ptinere.
i ¶Pensione.i.censu.
k ¶A quocũqz.hic videt qꝝ epus possit aliquam eccl̃iam eximere in totuz a iure epali.j.de censi.cum venerabilis.arg.qꝝ nõ est verum ut ibi no.ꝛ argu.ad hoc.s̃.de dona.pastoralis:tñ epi possunt conferre ꝑuilegia.s̃. de his que fi.a prela.si.con.ca.quanto:ꝛ.s̃.de re iudica.cum inter:ꝛ in

Rbanus.iii.arimineñsi epo.

¶Locus auctoritate epi ad usum hospitalitatis deputatus ẽ religiosus ꝛ ad mundanos vsus redire ñ potest.

Abec: ꝛ infra. ¶Jngsitioni tue taliter respondemus: qꝝ si locus ad hospitalitatis vsum ꝛ pauperum prouisionẽ fuerit sicut moris est auc.pon.[a] destinatus:cuz sit religiosus:nõ ꝺz mundanis vsibus[b] deputari:sicut de vestibus ꝛ ligneis vasis ꝛ alijs vtensilibus ad cultum religionis per põtificem deputatis antiqua consuetudo indubitanter obseruat:ꝛ venerabilium patrum edocent sanctiones.

Jno.iij.ꝓstãtinopo.pfiarche.

¶Locus religiosus ꝺz reformari de religiosis dũtarat nõ secularibus:nisi in defectum religiosoꝝ.

Jnter quattuor:ꝛ infra. Quãdiu monasteria ꝑ regulares[c] remanere poterint ordinata: non sunt ad seculares clericos transferẽda:sed si regulares defuerint: ꝑpter eoꝝ defectum in eis seculares clerici poterunt ordinari.

Idem abbati:ꝛ fratribus cripte ferrate.

¶Eccl̃ia fita in dioceſi episcopali tenetur sibi in epalibus respondere:nisi appareat remissa legitime: ꝛ põt epus remittendo episcopalia censum sibi retinere.

Onstitutꝰ in presentia nostra episcopus albañ.i ecclesia castri qõ pauli dicit:in qua iuspatronatus mõasterio vestro recognoscebatᵉ:a vobis ius epale[e] petebat qñ scita erat in dioc.albañ.ꝛ ideo de iure cõi[f] ei tenebatur in epalibus rñdere:ꝛ infra. ¶Verũ economus vester proposuit ex aduerso qꝝ etsi ecclesia sita esset in dioceſi albañ.[g] ei tamẽ nõ tenebaꝫ in aliquo respõdere:cuz dominicꝰ lauitanus epus qꝝ fuerat epus albañ. vniuersas ecclesias ad vestrũ monasteriũ pertinẽtesʰ i dioc.eiꝰ sitas:ꝛ qcqd iuris tã i monasterio uestro q̃ in eis babebat:in emphyteosiz sub annua octo denñ. vsualium pensione[i] monasterio vestro concessit:ita videlicet vt liceret abbati:ꝛ fratribus a quocunqz[h] vellent episcopo tam ordinationem clericoꝝ q̃ consecrationem altarium in monasteriis ipso ꝛ predictis ecclesijs obtinere in quibus etiam vobis tertiam[l] mortuariorum inclusit:ꝛ. C. papa pre. N.quod ab eo factum fuerat confirmauit[m].uez et si ecclesia ipa fuisset aliquãdo ecclesie alban. subiecta monasterium vestrum nihilominus legitima se poterat prescriptione tueri:cũ per.xl.an. ipsaz pacifice possedisset. ¶Ceteruz ecconomus[n] epi ꝓcessionẽ epi lauitani nõ tenere dicebat vtpote ꝓtinentẽ symoniacam prauitatem: cum.n. tertiã mortuarioꝝ monasterio cõcessisset:ꝛ tã in ordinationibus clericoꝝ q̃ altarium ꝓsecratiõibꝰ indulsisset ei plenariã libertatẽ: nõ ẽ dubium quin cum spũalia hec existant eo ipo qꝝ super bis recõpẽsationẽ[o] certe pẽsionis accepit:cõmiserit vitium symonie.vnde cõtractus huiusmodi nullam obtinet firmitatem. confirmatio autez apo. se.fuerat per surreptionem obtenta cũ in eadẽ de pẽsione nulla mentio habeaꝫ:ꝛ infra. ¶Cum aũt nec ĩsolitũ sit nec nouũ vt cuz epi ecclesias ꝓcesserint pijs locis aliquid[p] sibi reseruent in eis noie pẽsionis[q]: nos quoqz cũ libertatis ꝑuilegiuz vel ꝓtectionis ꝑsidium aliqbus ecclesijs ĩdulgemus:gratis accipiamus censum gratis oblatum:ꝛ in litteris nostris ad successoꝝ nostroꝝ memoriam census exprimamus ẽt quãtitatem: auditis,ꝑpositis economoz mõasterij vestri economoʳ eiusdem episcopi ecclesie noie in solutionẽ pẽsionis[s] ꝑdicte iuxta ratam[t] que contingit ecclesiam predictã:ꝛ restitutionem subtracte.a.xl.an.ſm ratam eãdẽ per diffinitiuam sniam ꝺdẽnamus: et eundem economũ vestrum ab impreiudicium aliorum priuilegiorum cõferre nõ põt:ut videt qꝝ solꝰ prĩceps põt auferre vni:ꝛ dare alteri.ix.q.ij.nũc vero:ꝛ.c.ꝑ principalem:ꝛ.C. de quadri. prescrip.bene a zenone:nam epus rem vnius ecclie alteri ecclie dare nõ põt.s̃.ꝺ re.ec.non alie.c.i.ꝛ epus in preiudicium archidiaconi aliquem priuilegiare non põt .j. de excess.prela.ad hec arg.ad hoc.s̃.de his que fi.a prela.si.con.ca.cum apostolica.Jo.dicit qꝝ epus bñ põt dare priuilegiũ vni ecclie in preiudicium alterius:ꝛ ĩdu cebat.xvj.q.i.statuimus. vbi ꝺr qꝝ nullus ꝓter cõsciẽtiaz epi debet dare decimas extra baptismalem eccl̃am.idem argumentatur a cõtrario sensu: qꝝ de cõsensu epi põt:ꝛ grana nus sic argumentatur in se.§. ¶Aug.tñ dicit ꝺ qꝝ hoc nõ potest episcopus:ꝛ ĩtelligit.c.statuimus de decimis ad epm ꝑtinẽtibus. Verius credo qõ ꝺicit bug.qꝝ epus nõ possit dare res vniꝰ eccl̃ie clericis ĩuitis alteri ecclie ꝑiura premissa nisi certa ꝛ rõnabili cã ostenderet qꝝ iz prĩceps hoc possit epi tñ hoc non possunt.

l ¶Vobis tertiam.ſm cõsuetudinem illius loci.s̃.de testa. requisiti.
m ¶Confirmauit.ex certa sciẽtia supple.
n ¶Economus.ĩ pn.fuit episcopus albañ.in cã vt ꝺicitur ĩ prin.postea creauit economuz ut hic ĩuitur.
o ¶Recompensationem. videt qꝝ simoniacus fuerit talis ꝓcus:ꝛ precipue si pactuz ĩter uenit:qꝝ tpale ꝑ spũali dari ñ põt.s̃.de re.pmu.ad qõnes ꝛ .c.vl.sed sine pacto est argu.qꝝ possit.s̃.vt.ec.benefi.c.vno. Quare ergo ĩ dubio potius ĩterpretatur cõtractũ esse non simoniacum:nisi qꝝ ĩ dubio accipiẽdum est id qõ vitio cãret. ff.de le.i ambigua. Dico qꝝ ñ committit hic aut in consimilibus exẽptionibus simoniã qa plus ꝓcipiebat epus tpalis commodi ab illa ecclesia q̃ erant isti denarij:ꝛ ita potuit remittere totum retinens sibi octo ꝺnarios ꝛ istud nõ ꝺr percipere pp aliquam recompẽsationem sed potius in signum subiectionis.j.de censi.c.ij.Jo.
p ¶Aliquid.qõ põt qꝝ etiam patronus hoc facere põt.j. de iurepa.preterea.ꝛ.j.de censi. cum uenerabilis:ꝛ.xvj.q.ij.visis:ꝛ.s̃.de dona.pastoralis.
q ¶Pẽsionis.i.cẽsus.
r ¶Economo.ꝛ ita formatur hec snia in personam economi epi ꝛ monasterij ꝛ in principio fuit epus ĩ cã vt patet in principio.c.ꝛ sic est cõtra sentẽtiam .Ab.de hac materia ꝺic:vt ꝺicit.s̃.de elec.q̃relã snia tñ mãdabit executioni in psonã dñi.ff.de re iu.l.iiij.§.i.
s ¶Pensionis.i.census.
t ¶Jurta ratam.hoc ideo ꝺicit:qꝝ pensio ista ꝑ pluribus ecclijs soluebaꝫ. item est hic ar.qꝝ si qs steterit ultra biẽnium:qꝝ nõ soluerit canonẽ nõ cadit a iure suo qꝝ isti cõdẽnant ad restitutionem pẽsionis subtracte.a.xl.annis citra:sed hoc iõ ꝓtingit:qꝝ nõ fuit actum illo iure.i.ad reuocationẽ rei emphiteoticarie.ĩmo satis videt actum ad hoc petẽdo iura epalia que epus cõcesserat monasterio sed nõ expresse: quod patet ex petitione epi:vel ꝺic qꝝ vere priuari debuit monasteriuz iure qꝝ habebat in ꝑdcã concessione.si vere ꝓctus ille fuisset emphyteoticus ex eo qꝝ nõ soluerit pẽsionem debito tpe.s̃.de loca.ꝛ cõduc.potuit.ꝛ si actũ fuisset ad hoc:qꝝ ſm modum agẽdi ꝛc.j.de accu.q̃liter ꝛ qñ .ij.ꝛ.j.de simo.lz bely.verſi.sed reuera ꝺ nõ fuit ꝓctus emphiteoticus:in quo ꝓctu nõ trãsfertur dñium directum in emphyteotam:sed utile:sed fuit censualis cõtractus in quo directũ:ꝛ utile dñium trãsiuit in monasterium:ꝛ hoc apparet ex illa lra.vbi ꝺicit:ꝛ qcqd

iuris tam in monasterio q̄ in eccl̄esijs in dioc. eius sitis r̄c. vñ quātūcunq; ꝑ
te steterit q̄ cēsum nō soluerit ñ ꝓdit pp hoc res vonatas: sed cēsum toti⁹ tēporis re
net restituere: ⁊ bene fuit census petitus petēdo ius epāle. ut patet in prin. ⁊ ideo
cōdēnatum fuit monasterium ad ītegrā pēsionē. i. censum totius tpis. s. rl. an.
subtractum nam sub hac petitione peto ius epāle: nō solum cōprehēdit ius epā
le qō ipso iure cōi vebetur sed
⁊ qō cōstitutū est pacto: uł con
suetudine. s. de pscrip. auditis
arg. ⁊ vbicūq; iueneris in hac
decre. pēsionem expone. i. cen
sum ⁊ hec expositio ꝓbatur p
illud qō papa vicit gratis cen
sum accipimus: ⁊ vbi dicit cen
sus exprimimus quātitatez. et
ita plana est decre. Ber.

a ¶ Allijs reddim⁹. epālibus
. s. ⁊ ita pensio ista compbēde
bat in petitione epi. b.

Cum venerabilis. Sunt due partes pri
ma factuz narrat. scōa diffinit
ibi: qr igitur ⁊ vtraq; subdiui
ditur p se patet. Alb. sic.

b ¶ Ecclesiā sancti. b videt q
si vna ecclesia agat ō subiectio
ne alterius q nō sit agendum
ꝑ ipsam ecclesiam: sed potius
ꝑ ipsam ecclesiam q̄ est in pos
sessione illius. s. de elec. quere
lam ⁊. xvj. q. iij. iter memora
tos. ⁊. s. de pscrip. auditis. ubi
de hoc. ff. de li. erbi. l. ult. ff. de
serui. l. vlt. ij. rñ. ⁊. ff. si ser. uē.
is cui⁹ familia. arg. ꝑ. s. ō ap
pel. ad audiētiam. ⁊. s. ut lit.
nō ꝓtest. qñ frequēter. §. q si
xij. q. ij. qēūq; milituz: ⁊. s. de
elec. q̄relā: sz ibi cōuenit subdi
tus suo nolle: ⁊ nō nolle eccl̄ie.

c ¶ Pertinentijs: petitio ista
nimis larga vł sic. s. de resti.
spo. cū ad sedē q ꝝbum ptine
re late pz. ff. de ꝝbo. si. uerbuz
trinere quid iuris sit de hoc di
ctū est. s. de lib. obla. c. ij. ⁊. s.
de dona. inter dilectos.

d ¶ Locauisse. sed ꝫ nō sufficit
. s. de fi. instru. inter dilectos: ⁊
. C. loca. ad probationem.

e ¶ Annotatio. i. in annis vñi
idem esset in ditione in q̄ citi⁹
cōprehendit falsitas. s. de fi. ī
stru. inter dilectos. Jo.

f ¶ In dioc. sabiñ. vñ iure cōi
ad eū spectabat. s. e. de reno
dochijs: ⁊. xviij. q. ij. monaste
ria: ⁊. xvj. q. vij. oēs basilice. c.
di. ꝫ morem. b.

g ¶ Epāle ius. hoc in multis.
cōsistit. s. de of. or. ꝙquerente.

b ¶ Propter ꝓdcā. s. pp rasu
rā loco suspecto: ⁊ iterlineare
scripturā. sic. s. de fi. istru. iter
dilectos: ad hoc. n. ut credatur
instrō oportet q̄ sit sine omni
suspitione. ar. s. de rescrip. cuz
adeo. ⁊. c. ad audiētiā: ⁊. C. de
edict. di. adri. tol. l. ult. sed qd
si rasura reposita fuerit de eadem manu non vł q̄ obstet. ar. ĵ. de priuile. cum
olim. C. de fi. istru. cōparationes. si cōstet q̄ de eadē manu: ⁊ in loco non suspe
cto nō obest. item qd si rasura sit in vno loco. ⁊ tñ p alia q̄ posita sunt in istru
mento ꝓbeť bene positū: vł q̄ sufficit ad ꝓbādum. ar. bonū. s. de re iudi. cū. i.
⁊. a. ⁊. C. si ex fal. instru. l. iij. ⁊ hoc satis pōt concedi: qr nō est presumptio q̄ in
fraudem fcm̄ sit: qr ⁊ sine illa rasura cōstabat. item hoc ipsum q̄ instrm falsatū
fuit sufficiebat ad ꝑponēdū ei silētium. s. de rescrip. cum olim.

Cum dilectus. Primo instruitur delegatus qualiter super sententijs
pronunciet. in scōa ⁊ tertia qualiter sup subiectione ꝓnūciare debeat. Fa
ibi: quod si. tertia ibi: similiter.

i ¶ Ratibabitione. notare vult dr̄iam ī ter lr̄as ꝓcuratorias ⁊ lr̄as de rato: nā
vbi qs simplr̄ ꝓstituit ꝓcurator: lz generalr̄ ꝓstituat tñ trāsigere sine cōpositōe
nō pōt. ut. s. de arbi. p tuas: ⁊. C. de transac. l. trāsactionis. ⁊ sic itelligit. ff. de
ꝓcu. mādato. Sed si adijciat cla illa ⁊ qcqd aliud ēt sup hoc fecerit ratuz hēbit
petitione economi eiusdē episcopi
sup alijs reddimus[a] absolutum p
petuū illi silētium imponētes.

Idem abbati ⁊ ꝙuētui farbeñ.

**¶ Eps petens ecclesiam quo ad
temporalia et spiritualia: obtinet
in spiritualibus eoipso q̄ probat
esse in sua dioce. si non apparet ex
empta. sed in temporalibus succūb
bit nisi aliter doceat de iure suo. Et
in hoc ultimo est casus not.**

Cum venerabilis. F. M. J. sa
bin. episcopus ecclesiam san
cti [b] ngeli de cauceia cum suis per
tinentijs ⁊ possessionibus petijsset
asserens eam ad se tam in spūali
bus q̄ in temporalibus pertinere
allegauit ante omnia ius commu
ne qr cum constituta sit ī dioce. sabi
neñ. sub ipsius debebat consistere
potestate. Jn temporalib⁹ quoq;
ad se dictam ecclesiam pertinere ne
tebatur ostendere per publicum ī
strumentum: in quo cōtinebatur ex
presse. J. sabiñ. epūm. M. farbeñ.
abbati: ⁊ duabus psonis post ipm
dcām ecclesiaz cum suis ptinētijs [c]
locauisse [d] p annua quattuor soli
dor papien. pensione. Sed pars
uestra ꝓposuit ītrumēto predicto
nullam fidem penitus adhibēdaz
ꝑpter suplinearem scripturam et
rasuram loco suspecto fcām: ubi vi
delicet annotatio[e] temporis recen
setur: ⁊ ifra. ꝼ Quia igitur nobis
cōstitit ecclesiam supradcām cōsti
tutā in dioce. sabin. [f] epāle[g] ius in oi
bus spūalibus eidem epō adiudi
cauimus in eadez: illis tātum exce
ptis q̄ p auctētica scripta ei digno
scunt esse subtracta: ⁊ infra. Quia
vero istrumentum predictuz p qō
eps ecclesiā intēdebat quo ad tem
poralia nēdicare: ad faciēdaz sup
hoc fidem inualidum esse cognouī
mus utpote pp ꝓdicta [b] de iure su
spectum: uos ab impetitione ipius
quo ad tēporalia eiusdem eccl̄esie
duximus absoluēdos.

Idem.

**¶ Monasterium subiectuz ecpo
in cuius dioceſi situm ē nisi probe
tur exemptū. b. d. quo ad titulum.**

Cum dilectus filius: ⁊ infra.
Quia cā nō poterat ī nostra
presentia terminari cum nuncius
monasterij sup ꝓcuratione vel ra
tibabitione lr̄as non bret: eam ue
stro duximus examini cōmittēdā:
mādātes quatenus si cōstiterit ab
batem ad se. aposto. antequā epūs ī
cum suspēsionis uel excōicationis
⁊ in monasteriū interdicti sn̄ias tu
lerit legitime appellasse uel mona
steriū a iurisditione epi eiusdē exē
ptum: eo non obstāte q̄ abbas ab
eo circūuentus pter fratrum suoz
assensum ei obedientiam repromi
sit [h] cum fraus ⁊ dolus ei pcinari
nō debeāt: iudicetis illas sn̄ias nō
tenere. ꝼ Qō si abbas in exēptiōis
ꝓbatione defecerit nec legitima se
poterit pscriptione [i] tueri: lz probet
se ante predictas sn̄ias appellasse:
nihilominus tñ monasteriū iudice
tis auricn. ecclesie subiacere in cu
ius est dioceſi fūdatum. ꝼ Sitr̄ eo
in probatione appellationis defi
ciente: si uobis constiterit de exem
ptione vel legitima prescriptione:
tam abbatem q̄ monasterium ab
impetitione episcopi absoluatis.

Idem in concilio generali.

**¶ Nouam religionē nō lz consti
tuere sine auctoritate romani ꝑpon
tificis nec in diuersis monasterijs
pōt qs esse abbas uel monachus.**

Ne nimia religionis diuersi
tas grauē in ecclesia dei con
fusionem inducat: firmiter probi
bemus: ne qs decetero nouam reli
gionem [m] inueniat: sed quicunq;
ad religionem conuerti voluerit
vnaz de approbatis [n] assumat. Si
militer q̄ voluerit religiosam do
mum de nouo fundare regulam ⁊
institutionem accipiat de approba
tis. ꝼ Illud etiam probibemus ne
quis in diuersis monasterijs locuz
monachi habere ꝑsumat. nec un⁹
abbas pluribus monasterijs [o] pre
sidere.

tūc poterit trāsigere siue cōponere. alr̄s nihil operaťr illa adictio. ⁊ sic dif
ferre ista duo. ar. ff. iudi. sol. l. ij. §. ꝓcuratorē: sicť hēs. s. de of. dele. cōrā
vel dic q̄ ñ est dr̄ia iter mādatū ꝓcuratoriū ⁊ lr̄as de rato. mādatuz ꝑ
curatoriū appellat ꝫ lr̄as de rato. ⁊ sic itellige. s. de offi. delega. coram.
. s. de transac. cōtingit ⁊ ideo dicuntur lr̄e de rato: quia in mādato ꝓcura
torio cōstituēs sp adijcit
in fi. q̄ ratum hēbit qc
qd ꝓcurator fecerit sup
cā illa ad quā datus est
. ff. de ꝓcura. l. si ꝓcura
torē. ⁊ cautio rati dāda
est qñ de mādato dubi
tat. C. de ꝓcura. l. i. b.

k ¶ Repromisit. nō. n.
potuit pp hoc renūciare
priuilegio suo. s. de arbi.
cū tpe ⁊ qr nō habuit as
sensuz fratrū suoz ñ ob
fuit: qr delictū psone r̄c.
xvj. q. vj. si epūs: ⁊. s. ō
excep. cum venerabilis.

l ¶ Prescriptione tue
ri. b de vna defensione
siue exceptione trāsit ad
ꝫriam. sic. s. de pscrip.
auditis. ff. de excepti. ne
mo. sicť de vna actione
transit ad ꝫriam. argu.
. s. de iudi. examinata
. C. de inoffi. testa. cōtra
maiores. ar. ꝫ. s. ō ap
sollicitudinem. ff. de tri
bu. qō in beredem. §. eli
gere. C. ō ñ nu. pe. auē.
qui cōtra ꝓpriam. Sed
quid si debuit ꝓponere
omnes exceptiones ifra
certum terminuz: nō vł
q̄ postea sit audiendus
. s. de excep. pastoralis.
Et qui in vna excusatio
ne succūbit volens aliaz
statim ꝓponere nō audi
tur: nisi ꝫ faciat ifra ter
minum prefixū. insti. de
excu. tu. §. qui aūt. Dic
cas q̄ si alicui cōpetunt
plures exceptiones q̄ nō
sunt ꝫrie in eo casu si nō
ꝓponit oēs. s. ifra termi
num postea nō audiť. ⁊
sic itelligitur insti. de ex
cu. tu. §. qui aūt. nisi ex
tenore illius decre. pasto
ralis. si aūt sūt contrarie: puta qr primo dixit
se exēptum ⁊ succūbit po
stea pōt aliā ꝓponere pu
ta prescriptionem vt ff.
⁊. c. auditus: ⁊. l. predcā
ꝫ maiores. ꝫrium tñ est
in actionibus q̄ tūc ab
initio debet eligere. alr̄s
postea nō auditur volēs
aliam itentare ꝫriaz: vt
in. l. predicta: q̄ in here
dem. §. eligere.

Ne nimia.

Habet plura dicta sed prīcipaliť pōt sic sūmari vt in rubro. Diuiditur
primo nouam religionem ꝓhibet in psonis ⁊ locis. scōo pluralitatem lo
coz monachis ⁊ abbatibus ibi: illud. Alb. sic.

m ¶ Nouā religionē. nā nouū collegiū nō pōt ꝓstitui icōsulto ꝓncipe. ff.
de colle. illi. l. ij. sic nec noua dignitas sine auctē pape. s. de cōsue. cū oli
⁊. xxij. di. c. i. n ¶ De approbatis. sic q̄ nouā dignitatē istituit in ec
clesia cōstituet eā fm cōsuetudinē aliarū dignitatū. s. de cōsue. cum oliz.
sicť noua ecclesia dz regi fm consuetudinem alia. ĵ. de censi. sup eo.

o ¶ Pluribus monasterijs. sic paret q̄ nullus pōt esse monachus uel ab
bas in pluribus monasterijs. sic ēt de iure nullus pōt prefici ī diuersis ec
clesijs secularibus. s. de prebē. de multa: nec simul prebēdam ⁊ dignita
tem habere. s. de ꝙcess. preben. cum nostris: ⁊ ca. lr̄as. nec abbas cum fra
tribus posset dispensare: vt monachus haberet locum in diuersis mōa
sterijs. arg. s. de elec. constitutus.

Rica de capel. monachoꝝ. Supra visum est de religiosis. itē de domib⁹ religiosoꝝ in genere nūc aūt subijcit in specie de domibus religiosis seu capellis monachoꝝ. Ab. si.

Ecclesiis. Primo ponit dām. ꝛo ampliat ibi: ita ut. ab. si.

a ¶ Monachoꝝ. hoc ius cōe videt vt. s. ō sta. mo. mōachi vbi prohibentur poni p parochias: signantur ꝛria xvi. q. i. doctos. nos aūt in parochia. Solu. q̄ b dī intellige de monacho claustrali: q nō est a populo electus nec ab epo institutus monachi debēt hre capellanū q ministret pplo sacra ab epo istitutū de cōsilio monachoꝝ: vt b dicit q circūeat parochiā cum necesse fuerit: q̄ monachi facere nō debēt. Ibi de illis q p̄ficiunt parochialib⁹ ecclīs p epm. b nō ⁊ hoc. c. loqtur vbi ē congregatio monachoꝝ.

b ¶ Ex solius epi. hoc iō dicit quia monachi non pñt remouere euz: sed si delinqueret per epm dz remoueri ordine iudiciario: ⁊ ita excludunt monachi quātuz ad b sed si debēt deponi nūc necessarij sunt alij epi. xvi. q. vii. felix. si qs tumid⁹.

Dilectus. Summatur vt in rubro sm cōem ⁊ uerum intellec. ⁊ tria facit. p̄mo ponit petitionē actoris. secūdo defensionē rei. tertio pape diffinitionē. ꝛa ibi: ad b. tertia ibi. nos. Ab. si.

c ¶ In scrutiniis. sic. s. de ma. ⁊ obe. bis q̄ scrutiniū. hic ⁊ ibi appellāt cathecismi siue exorcismi qui fiunt baptizandi per .xx. dies ante baptismū de qbus legit de consec. dis. iiij. aū baptismuz. ⁊ .c. aū viginti. ⁊. ꝛ. q. i. p uenit. ⁊ ē vulgare romanoꝝ. aliter accipit scrutiniū. s. de scru. c. vno. ⁊ aliter accipitur in concil. lug. s. de elec. in electionibus: ⁊. c. qz ppter.

d ¶ Capitulis. i. synodo siue conuentu. vbi vicia corriguntur.

e ¶ Et petitorium. ⁊ sic due actiōes simul in eodē libello pñt ꝓponi sicut ⁊ de possessiōe soli interdicto vnde vi possum experiri. ⁊ de rebus vi ablatis ad exhibendū uel vi bo. rapto. ff. de vi ⁊ vi arma. l. i. §. si fundus. de quo ⁊ pro eadē re pñt isti duo simul intētari ⁊ ab eadem parte vt hic. s. de cā pos. c. ii. iii. ⁊. iiii. ⁊. c. cum dilectus. vbi materia ista expedit. ⁊. c. pastoralis. Item ⁊ vnū iudicium sufficit ad plures societates. ff. p so. cuz duob⁹. §. si plures. alias incipit lex illa sub qua est iste. §. si inter frēs. ar. ff. fami. herci. heredes. §. si de pluribus: ⁊. §. seq. ⁊ hoc fit cā diriméday litium. ar. ff. de ac. emp. ñ est nouum. ⁊. s. de cā pos. ad vltimum.

f ¶ De iure cōi. s. ti. ꝓori. constitutus.

g ¶ Prescriptionem. imo ⁊ si allegasset eam non iuuaret nisi allegaret eam ex alterius psona. s. de rescrip. cum ex officij.

h ¶ Verteret. sup diuersis articulis. s. petitorio quātum ad scrutiniū ⁊ baptisma. ⁊ possessorio quo ad capl'm vt pz ex ipsa lra: sed modo corā inno cētio agebat possessorio ⁊ petitorio: ⁊ qz nō fuit modo ꝓbatū ō ꝓprietate quo ad capl'm. absoluitur ecclesia sancti laurētij: quo ad capl'z vt in fi. dī cū ecclesia romana habuit ibi īstōnem ⁊ destitutionē. ⁊ ecclesia sancte cecilie illa solūmodo habebit postea q̄ presbyter cōfessus fuit q̄tū ad ꝓprietatem quo ad scrutiniū[m] ⁊ baptisma: ⁊ possessionez quo ad capl'm uestrum uoluit syndicus cō probare. Ad hoc sancti laurētij econom⁹ ex aduerso rūdit q̄ ecclesia illa nullo medio ad romanā ecclesiam pertinebat. Cum. n. mōasteriū monialiū fuerit: ⁊ generaliter seruet in urbe ut nullū monasterium titulo[n] sit subiectū: incōgruū videbat ut regulares secularibus supponantur: preterea usq̄z hodie nos in ea instōem ⁊ destitutionem liberā exercemus: ⁊ infra. Nos igitur auditis ꝓpositis economū⁰ sancti laurentij syndico uestro i baptismo ⁊ scrutinio condēnamus ita ut per hoc ecclesie romane nullū preiudiciū generet[p] si q̄ forte ius suum duxerit, psequēdum. In institutione[q] aūt ⁊ destitutione ⁊ capitulo economum ipsum ab impetitione syndici uestri prorsus absoluimus: syndico uro super hoc perpetuum silentium imponentes.

i ¶ Vocatū. p hoc igitur probat possessio obediētie: q̄ aliquis vocat ad synoduz uenit. arg. s. de his q̄ fi. a ma. par. ca. ex ore. arg. ff. s. de resti. spo. c. olim.

k ¶ Cōfessus. ⁊ sic ꝓfessio ꝓcuratoris ꝓiudicat dño. Iste presbyter ꝓcurator erat ecclesie sancti laurentij. de hoc no. s. vt lit. nō ꝓte. c. i. ⁊ sponte dicit: q̄z secus si coactus. ff. ō accu. si constiterit: ⁊ cōfessio in uno iudicio facta coram celestino: ualet ꝫ in alio coram innocētio vt patet. Ber.

l ¶ Curauit. eodez iure debuit pronūciare diffinitiue sup predictis duobus articulis sed noluit. ber.

m ¶ Scrutiniū ⁊ baptisma. in his duobus obtinuit. in oībus alijs succubuit vt. ff. sequitur.

n ¶ Titulo. idest plebi seculari xviij. q. vlt. puenit. ⁊. c. duduz Sed nōne subijcit epo qui ē secularis sed illud est vt dixit vī. pp excellētiam dignitatis imo verius vī vt. ⁊. dixit: q̄ ō iure cōi monachi possunt subesse titulo. i. plebi seculari. xvi. q. i. alia. ⁊. c. ecclesia habet. ⁊. c. legi. arg. xciij. di. a subdiacono.

o ¶ Economū. sancti laurētij hic formal sīa in psona ꝓcuratoris siue economi. nō tamē ipse ꝓueniet uel ꝓuenietur actione iudicati nisi esset defensor tm uel datus in rem suam. ff. de procura. plautius. arg. ff. q̄ in personam dñi. s. de proba. lz. de hoc traditur. s. de elec. q̄ relata.

p ¶ Generet. ⁊ ita papa iudicat q̄ ei nō obsit exceptio rei iudicate. si. s. ō re iu. c. suborta vñ bene prescribit ff monasterium exēptum spacio legitimo .xl. an. lz non cōtra papā. xvi. q. iiij. nolumus.

q ¶ In instōne. hic patet q̄ in q busdam iuribus ep̄alibus pōt ꝓscribi. ita q̄ non ppter hoc in alijs: ⁊ ita fallit regula illa q̄ p partem tota seruitus retinet vt. ff. de serui. ru. predi. vna est via de hoc dī. s. de prescri. auditis. ⁊ hoc ideo est qz ius ep̄ale est genus multas habēs species sub se quarum multe enumerantur. s. de of. or. conquerente. ⁊. c. dilectus.

Ex parte. Diuiditur: p mo ponitur ꝓsultatio secūdo rnsio ibi: cū aūt. ab. si.

r ¶ Clarum. lre iste tales fuerunt. ipetrauerūt monachi isti litteras ad quosdaz iudices ne eps diocesanus cōpelleret eos plures monachos istituere in qbusdam prioratibus suis vbi singuli monachi esse ꝓsueuerunt. cum pluribus non sufficerēt facultates eorūdem inquisita pr⁹ veritate de facultatibus prioratuum. occasione talium litterarum dicebant ꝫ q̄ inferius continetur.

s ¶ Asserunt. ⁊ male qz lz in ecclesijs illis non possent esse plures monachi: non tn papa ꝓcederet q̄ soli monachi in singulis prioratib⁹ singulariter ponerētur qz illud esset ꝫ ꝓcilium lateran. s. de sta. mo. c. ii. ⁊ est expressum. ff. c. pro ri. vñ littere iste conscīa pape non emanauerunt. Ber.

t ¶ De quo nulla mentio. ⁊ sic patet q̄ si qs litteras impetrat ꝫ aliquod ius sine concilium: non valent nisi fiat mētio de illo iure. s. de rescrip. nonnulli: ⁊. s. de eta. ⁊ quali. eam te.

v ¶ Occupationem. sic. ff. de senten. excō. si aliquādo. C. de lib. cau. iubem⁹. idē esset si per ipportunitatem petentis. C. de pe. bo. sublatis. l. i. lib. x. arg. s. de rescrip. si quando.

x ¶ Nolumus. tñ si uellet bene posset dispēsare ꝫ concilium: qz auctor istius cōcilij in partem non habuit ptātem. s. de elec. innotuit. ⁊ papa maior est q̄ concilium. s. de elec. significasti.

Ad audientiam. ¶Primo ponit transgressionem cōcilij quā scō mandat corrigi ibi: ideoqz. Ab. si.

a ¶ Diocesana. i. iurisditionis de hac lege. no. ℞. de of. or. dilectus.

b ¶ Generat. hic vocat papa laterañ. cōcilium generale: qō hēs. ℞. de sta. mo. c. ii. sed ꝯcilium Inno. sp sic appellat.

c ¶ Eisdem associēt. ⁊ ita epi. compellere debent abbates ne monachos per villas solos dimittant: secus in canonicis regularibus. si eligerentur ad regimen alarum nam illi non cōpellunt alios secuz habere: nisi id cōmode facere possint. ℞. de sta. mona. q ꝯ deī timorē sed ibi est colleginz vnde idem vī de regularibus. s. q nō deberent esse soli in capellis.

Secta de iurepa. Supra visum est de prebē. ⁊ dig. item de relig. do. itē de capel. mo. sed qr ad istas fit istitutio nōnunq̄ p pñtationem pfoni. ⁊ sic posset dubitari ō iurepatro. ⁊ de mō pñtandi merito ⁊c. Ab. si.

Erratum. Duo facit concilium. primo phibet ecclesiam iter pfonos diuidi. scō ponit qd facere debeat epūs cum patroni non ordināt ecclesiam. scōa ibi: ⁊ si. Ab. si.

d ¶ Diuidi non debeat. qr ad mutabilitatē mūdanaz necessitatū ecclesia turbari nō dz. r. dis. lege: ⁊. iij. q. vj. hoc qppe: ⁊. c. di. c. i. j. e. querimoniaz. ⁊ no. q iuspatronat⁹ apud vnuz quēq; beredū est insolidū quo ad oēm eius effectuz. ff. de bo. lib. si libertus in fi. preter sacerdotis pñtationē q̄ est apud oēs ita q apud nullū vt ꝺ pz: ⁊. j. c. pri. sicut electio: qr res simplex est ⁊ indiuisibilis. ⁊ sic ad quēlibet beredē insolidū transit ēt si ex diuersis ⁊ inequalibus partib⁹ sint hēdes. ar. ff. ō ser. vie. C. de relig. si sepulchrū: ⁊ . ff. c. l. q sicut: ⁊. l. vsufructus: ⁊. ff. ad. l. fal. l. i. §. si vsufructus: ⁊. ff. de vsu ⁊ ha. usus q̄ ī corpora alia diuidi nō pñt. ar. . vii. q. i. nihil. Quid si nō conueniant possent ne pacisci ad inuicem vt alternis vicib⁹ pñtaret: ar. q sic. ff. de vsufru. quotiens. ff. de pui. uia in fi. ff. cōi diui. l. cōi diui. §. si de vsufru.

e ¶ Simultates. i. latētia odia siue discordie.

f ¶ Celebrenť. sic . xvi. q . vij. ꝯsideranduz: ⁊. c. si plures: sed ꝺ hodie seruari nō dz si aliquo mō sine scādalo possit ecclesia ordinari. j. eo. qm̄. Ber.

g Q Uecūq; religas . qdam dicūt sicut melendus q̄ hoc. c. nō tenet ⁊ illa. c. similiter nō tenēt. xvj. q. vij. considerandus: ⁊. c. si plures. p. c. seq. qm̄ ⁊. c. eā te. nisi forsitan ex facto epi magnū scādalū oriret tūc posset seruari hoc qō hic dī ad tps: q̄ satis vī Jo. fa. dicebat tollat religas. i. nō ponat. Alla. itelligit ō religjs: q̄ sūt ī capsis ex̄ altare: qō ē verz: qr de illis q̄ sūt in altari nō intelligitur.

b Q Uoniā ¶ Primo ponit abusuz pfonoz. scō ꝯstōnē ibi: pñti. ab. si.

¶ Fundatores. no. q ex fundatiōe ecclie acquirit iuspfonatus: ut hic: ⁊ xvi. q. vii. filijs: ⁊. j. eo. vobis. sed ex refectione uel reparatiōe nō acquirit ut dicebat lau. ar. ff. ne qd in lo. pu. l. pretor. §. vicinales. ea videlz rōne qr qō hūani iuris esse desijt seruitutē nō recipit. ff. cōi. prdi. tam ur. q̄ ru. l. caueri: qō itelligo cum olno non ē destructū monasteriū uel ecclia: sed si funditus destructum sit ⁊ ō consensu epi aliqs uellet reedificare ecclesiā credo qō acquirat iuspfonat⁹ quia perinde est ac si ab initio ecclesiam construxisset. j. de iudi. consuluit argu. Item qd si reedificata ē ecclia de eadē materia: nunqd prior pfon⁹ remanet pfonus: vī q̄ sic: qr eadez ecclia itelligit. ff. de iudi. ppōebat. ⁊. vii. . q. i. deniqz: ⁊ arg. ff. de vsufru. si in area: ⁊. ff. ō ser. vr. predi. seruitutes . §. si sublatū. ⁊ hec ecclesia loco prioris succedit. vñ cā intelligitur arg. ff. si quis cau. si eum. §. qui iniuriaz: ⁊. ff. si ex noxa. cau. l. ij. in fi. ff. ō vsufru. dōs i prin. ff. de seruitu. ru. predi. attilicinus. arg. ℞ qr definit esse patronus ⁊ obligatō semel extincta ⁊c. ff. de solu. q res. §. areaz: ⁊ de consecrā. distin. iiij. queris. qō verius videtur.

i ¶ Abutunť. ⁊ ita pdere debēt pnilegiuz. xi. q. . iij. pnilegiū. ⁊. lxxiij. di. vbi ista didicisti.

k ¶ Qui maioribus. ſ. lxiij. di. si forte. Sed nū quid requirit q̄ maioris sit meriti ⁊ q̄ plures eū pñtent hoc vī uelle hec lfa: sed videtur sufficere si sit idoneus. dūtamen bēat maiorem partē: ſ ali⁹ sit melior. ō hac materia dī. ℞. de elec. ecclesia uestra: ⁊. ℞. de of. custo. c. ii.

l ¶ Sine scādalo. argu. q ppter scādalum recedit a iure. ℞. de pben. cū teneamur: ⁊. j. ō nope. nunci. cū ex iniūcto ⁊. ℞. de tēp. or. ad aures vbi de hoc.

m ¶ Ordinet. ponendo ibi rectorez: ita q ipsum postea repñtet si voluerit. ar. j. eo. si uero.

n ¶ Quattuor. j. eo. cū ppter ℞. j. e. eam te. ibi soluitur.

Ad audientiā nraz puenit q nōnulli mōachi lege tibi dio cesana[a] subiecti: in quibusdā prioratibus habitāt sollitarij ꝯtra statutum generalis[b] ꝯcilij. ¶ Ideoqz mādam⁹ q̄ten⁹ ipsoz abbates seu pores: ut uel ipsos ad claustrū reuocēt: faciētes in ipsis ecclesijs deseruire p clericos seculares: vī alios mōachos eisdē associēt[c] cum quibus uitaz possint ducere regularē monitione premissa per censuraz ecclesiasticam compellas.

Secta de iurepatronatus.

¶ Ex concilio mediomadricis.

¶ Si ppter discordiā pfonorū ecclesia caret administratore: cessat in ecclesia a diuinis: tollunť relige ⁊ hostia claudunť si aliter sine scādalo ecclesie prouideri nō potest. hoc dicit cum. c. sequenti.

Erratū est: ⁊ infra. Nobis visum est q ecclesia inter beredes patroni diuidi non debeat[d]. ¶ Et si simultates[e] inter eos surrexerint propter quas sacerdos suo ibi offō canonice fungi nō possit: si aliter ꝓuideri ñ poterit: pcipiat ab epo vt nullo mō ibi missaruz solēnia celebrent[f] donec ad ꝯcordiā redeāt ⁊ ecclia sacerdotē canonice bēat q libere suū misteriū valeat exercere.

¶ Ex concilio triburien.

¶ Summatum est in. c. primo.

Quecūq; ecclesia: ⁊ infra. Si cōtingat p ecclesia dissidere pfonos vt eā nolint sub vno pſbytero ꝓcurari: epūs si aliter nō poterit ipsi ꝓsulere tollat inde religas[g] atq; eiusdē eccl'ie claudat hostia: ut sacrū mysteriū nullus in ea celebret añq̄ vnū eligāt pſbiterū qui sacrosancta scit idoneus ꝓcurare.

¶ Ex concilio laterañ.

¶ Si pfoni i pñtādo discordāt p quos pſentatus a maiori parte si ē idoneus: ⁊ si hoc sine scādalo fieri nō pōt uel patroni infra tps debitū nō pſentāt epūs ordinabit ecclesiā.

Quoniā in quibusdam locis fundatores[h] ecclesiaruz aut beredes eoz potestate in qua eos ecclesia bucusq; substinuit abutūtur[i]: ⁊ cū una ecclia uniuſ dēat esse rectoris ꝓ sua dissēsiōe plurimos repñtat. ¶ Ñti decreto statuim⁹ ut si forte in plures ptes fundatoz se uota diuiserit ille pficiat ecclesie q maioris[k] iuuat meritis ⁊ pluri moz eligit ⁊ approbat assēsu. Si aūt hoc sine scandalo[l] cē nequerit: ordiet[m] ātistes ecclesiā sicut melius cā ꝺz deū uiderit ordinandā. ⁊ id ipz ēt faciat si de iure pfonat⁹ qō emerserit iter aliquos ⁊ cui ꝓperat infra. iiij. mēses nō fuerit diffinitū

¶ Ex eodem.

¶ Excōicanť pfoni laici q clericos instituūt ⁊ destituūt i ecclesijs etiā patronatis uel bona ipsaz aliter ad ministrāt. ⁊ clerici q istitutionē laicoz recipiūt cōione priuentur.

Preterea qa in tm quorūdaz laicorum pcessit audacia: vt epoz auctoritate neglecta clericos instituāt[o] i ecclesijs: ⁊ remoueāt cū uoluerint: possessionē quoq; atq; alia ecclesiastica[p] bona p sua uolūtate plerūq; distribuāt: ipsos anathemate decernimus ferendas.

¶ Clericus āt q ecclesiā p laicos[q] sine ꝓprij epi auctoritate recepit cōiōe priuet[r]. ⁊ si pſisterit: a misterio ecclīastico ⁊ ordie deponatur.

¶ Lex. iij. eboracen. archiepo.

¶ Si pfonus laicus succedsiue p sentat duos ⁊ scōs instituit ab epo ualet istitutio. b. d. pmo. pfon⁹ nō pōt clerico ul'alteri ecclesie ꝓferre ecclīaz pfonatā uel alteri donare.

Quod aūt cōsulis: si clericus idoneus ad uacātē ecclesiaz pñtatus nō fuerit ab epo diocesano admissus: ⁊ postmoduz alius idone⁹ pñtatus ⁊ institut⁹ ab epo possessionē tenuerit corpalē: an p mo clerico ecclesiā petente debeat posterior remoueri uel posterior priori pferri. dubiū nō est qn in casu isto melior sit ꝺditio possidētis[s] qm̄ anteq̄ pſentatio p diocesanū epm approbet: ratum nō est qō a patrono fuerit incobatum. ¶ De cetero tue pru. R. q si laici clericis uel collegijs de cōcessionibus[t] vel donationibus instra confecerint i bec uerba uel similia ꝓcessi uel dedi ecclesiā ⁊ pñti charta firmauī: si ꝓsensus[v] epi non accesserit: nibil pastoralis. boc itellige cū laicus pñtat secus si ecclesiastica psona cui taliter variare nōlz. j. eo. cum aūt sed epūs punit: vt in. c. pastoralis: ⁊ est silē qō dī. C. de rei uē. quotiēs. silē. ℞. de prescrip. ad aures ⁊ ita ille potior ē in iure qui prior possessionem fuerit adeptus.

t ¶ De cōcessionibus. ecclesiaz. sic. j. c. illud.

v ¶ Si ꝓsensus. ⁊ ita consensus epi accesserit: valet talis donatio uel concessio. j. c. illud: ⁊. c. nullus. Sed quid intelligit dare: pfonus ecclesiā dare non pōt: qr ad eū nō ptinet imo ad epm lau. dixit q iuspatronat⁹ solū modo itelligit donare qō suū est de ꝓsensu tm epi. ℞. de donatio. pastoralis. ne delusoria intelligatur donatio: ut res potius ualeat quam pereat

Item qd si reedificata ē ecclia de eadē materia: nunqd prior pfon⁹ remanet pfonus: vī q̄ sic: qr eadez ecclia itelligit. ff. de iudi. ppōebat. ⁊. vii. . q. i. deniqz: ⁊ arg. ff. de vsufru. si in area: ⁊. ff. ō ser. vr. predi. seruitutes . §. si sublatū. ⁊ hec ecclesia loco prioris succedit. vñ cā intelligitur arg. ff. si quis cau. si eum. §. qui iniuriaz: ⁊. ff. si ex noxa. cau. l. ij. in fi. ff. ō vsufru. dōs i prin. ff. de seruitu. ru. predi. attilicinus. arg. ℞ qr definit esse patronus ⁊ obligatō semel extincta ⁊c. ff. de solu. q res. §. areaz: ⁊ de consecrā. distin. iiij. queris. qō verius videtur.

i ¶ Abutunť. ⁊ ita pdere debēt pnilegiuz. xi. q. . iij. pnilegiū. ⁊. lxxiij. di. vbi ista didicisti.

k ¶ Qui maioribus. ſ. lxiij. di. si forte. Sed nū quid requirit q̄ maioris sit meriti ⁊ q̄ plures eū pñtent hoc vī uelle hec lfa: sed videtur sufficere si sit idoneus. dūtamen bēat maiorem partē: ſ ali⁹ sit melior. ō hac materia dī. ℞. de elec. ecclesia uestra: ⁊. ℞. de of. custo. c. ii.

l ¶ Sine scādalo. argu. q ppter scādalum recedit a iure. ℞. de pben. cū teneamur: ⁊. j. ō nope. nunci. cū ex iniūcto ⁊. ℞. de tēp. or. ad aures vbi de hoc.

m ¶ Ordinet. ponendo ibi rectorez: ita q ipsum postea repñtet si voluerit. ar. j. eo. si uero.

n ¶ Quattuor. j. eo. cū ppter ℞. j. e. eam te. ibi soluitur.

Preterea. Duo sunt dicta secundum ibi: clericus. abbas si.

o ¶ Instituant . xvi. q. vii. laici: ⁊. c. p laicos.

p ¶ Ecclesiastica. xvi. q. vii. decimas.

q ¶ Per laicos. j. ō priuile. cum ⁊ plantare.

r ¶ Priuet. ⁊ ita nō est ipso iure suspensus q recipit ecclesiam a laico: ⁊ p boc itellige illos canones. xvi. q. vii. si quis ō inceps cum alijs. c. se. q̄ hoc dicere videnť. Itez alia pena ēt iponit ei q p abusum laicoz consētit sui electioni qr fit ītelligibilis. ℞. de elec. qsqs. ar. ℞. j. c. cura q. s. ecclesia possit bī per laicum ibi soluitur.

Quod aūt. Duo sunt dicta. secundum ibi: decetero: ab. si.

s ¶ Possidētis. sic. j. e. pastoralis. boc itellige cū laicus pñtat secus si ecclesiastica psona cui taliter variare nōlz. j. eo. cum aūt sed epūs punit: vt in. c. pastoralis: ⁊ est silē qō dī. C. de rei uē. quotiēs. silē. ℞. de prescrip. ad aures ⁊ ita ille potior ē in iure qui prior possessionem fuerit adeptus.

t ¶ De cōcessionibus. ecclesiaz. sic. j. c. illud.

v ¶ Si ꝓsensus. ⁊ ita consensus epi accesserit: valet talis donatio uel concessio. j. c. illud: ⁊. c. nullus. Sed quid intelligit dare: pfonus ecclesiā dare non pōt: qr ad eū nō ptinet imo ad epm lau. dixit q iuspatronat⁹ solū modo itelligit donare qō suū est de ꝓsensu tm epi. ℞. de donatio. pastoralis. ne delusoria intelligatur donatio: ut res potius ualeat quam pereat

ꝛ arg.ff.de lega.i.si domus.§.vlt.ꝛ hoc probatur ex eo quod dicit ꝑ nō dato habetur ꝛc.

a ¶ Pro non dato.sic ergo ꝑ non dato habeꝫ qō ab illo daꝫ qui de iure dare nō pōt.ff.de acq.re.do.traditio:ꝛ.C.de pe.l.ij.ff.e.l.ij.§.vl.ꝛ .j. ō do.post.di.resti.nup.ꝛ indices tñ daꝫ pñt:ꝛ.C.qui ꝑ sua iur.l.vna.ꝛ i.q.vij.daibertum. ar. ℣.j.eo.cura.ꝛ meliꝰ.c. consultationibꝰ supple ō nec ē in possessione vel quasi.aſs si esset i quasi possessione nō vi nō clā nō ꝓcario nulla qōne si bi mota:qꝛ tunc ius acq ritur pñtato ꝛ obtiet.j. eo.ex lfis.c.cōsultationi bus.sed isti laici erāt in possessione saltem de facto.ꝛ nisi ꝓsensus epi ac cesserit ñ valet donatio ꝛ ita concordat cum illa j.eo.cura.

Quia clerici.

Qui emit ius patronatus vt possit pñtare filiuz vel nepotez seu quē vult:eo ꝓuari dz.b. d.aliter quaz in rubro ꝛ vtraqz lec.pōt sustētari. primo ponit excessus.secundo pena ibi eosdem Ab.si.

b ¶ Aduocatias.i. ius pfonatꝰ quod qñqz dꝫ aduocatio vt ō:qñqz vt cedominatꝰ vel custodia siue guardia:vt.j.e.ꝑterea.itez dꝫ ius frequētationis vel processionis xv.q.vij.pie mentis fri gentius:qñqz gfa .xv. q.v.si quis epm.ꝛ.

c ¶ Comparant ꝑ se tñ. qō esse non pōt cū sit spirituali ānexū.j.e.de iure:sed cum vniuersitate pōt obligari.j.e.c.prori.ꝛ vēdi.j.e.c.cuz secu lum ad ista fundi dotalis.ff.de fun. do.l.i.ff. de acq.re.do.l. qdam.

d ¶ Filij.licz aliquis sit pfonus:se pñtaꝫ non po test.j.eo.ꝑ nras. filios ſaūt satis credo q possit ſpñtare.ff.quod cuiusqz vni.l.illud.arg.ℨ.j.e. consuluit. vbi de boc.

agi videt:qꝛ ꝓ nō datoª bñ qō ab illo daꝫ qui nō pōt de iure donare.

Item exoneñ.episcopo.

¶ Comparans vel emēs ius patronatus eo spoliari debet.

Quia clerici quidam aduocatias[b] ecclesiarum cōparant[c] vel quocūqz modo pñt acquirunt vt postmodū eoꝝ filijᵒ vꝫ nepotes ad easdē ecclesias ꝓsententur:ꝑcipimus vt id arctius inhibere ꝓ cures eosdem aduocationibus taliter acquisitis appellatiōe postpo. spoliandoᶜ.

Item beforden.episcopo ꝛ abbati de forde.

¶ Jus patronatus ꝓsistens in alia qua vniuersitate temporalium trā sit cum ipsa vniuersitate etiā si vniuersitas transeat tñ quo ad vtile dominium nisi ius patronatꝰ specifice sit exceptum.

Ex litteris.i.salabrien.epi accepimus q defuncta persona ecclesie de laton.B.miles qui villā in qua ecclesia sita est a monasterio de vinto ad firmaz[f] tenebat:ad eandem vacantem gu.clericū predicto epo pñtauit.postmodum abbatissa ꝑdicti monasterij alium ꝑsentauitᵍ eidē ad ecclesiā supꝛscriptā:quo nolēte ꝑsentatū ab ea recipere apud cantuarien.ʰ archiepm grauez de epo deposuit qōnem:ꝛ infra.Mādamus quatenus si vobis cōstiterit q ꝑfato militi prescripta villa fuerit nō excepto[i] iurepatronatus ad firmā cōcessa:uelʰ anteꝫ de iurepatronatus inter abbatissam ꝛ militē cōtrouersia esset suborta:prefatus gu.in prescripta ecclesia per epm ad presentationē militis institutus fuisset:ei dūmodo alias sit idoneus adiudicetis ecclesiam:ita q si abbatissa obtineat aduersus militē illi de temporalibus debeat respondere.

Item vinton.epo.

¶ Si laicus clerico vel religioso loco concedit ecclesiaz sine consensu episcopi non obstante tali cōcessione que non valet ad ipsam ecclesiam cuz vacauerit poterit presentare ꝛ eam alteri ecclesie de consensu episcopi poterit concedere. hoc dicit cum.c.suggestum:ꝛ.c.cuz laici infra eo.

Illud tamen reūdum non duximus q si laicus episcopo icōsulto ecclesiamˡ non vacantem ꝓcedit religiose domui:ꝛ postea cum uacauerit ad pñtationem eiusdez laici clericᵒ ibi fuerat ꝑ dio.episcopum institutus: ꝓior concessio secundam institōnem quominus habeatur rata ꝛ firma nō pōt aliquatenus ipedireᵐ:cum illa concessio de iure nullius pōt esse momēti:tū qꝛ de reⁿ nō uacante facta est:tuz qꝛ laicus sine auctoritate epi nemini[o] pōt ecclesias dare. ¶ Licet religioso[p] loco iuspatronatus conferendi liberam habeat facultatem.Si vero iuspfonatus uacāte ecclesia religioso loco cōtulerit[q]:ꝛ aliqs sine presentatione fratꝛ eiusdē loci fuerit in ipsa ecclesia institutus eius secundum rigorem iuris est institutio irritanda.

Item eidem.

¶ Instituti in ecclesijs patronatis per nouos patronos mutari non possunt nec vicissitudines ecclesiarum per eos fieri.

nacet ecclesia q nō possit pñtare añ finē cause.Sed nō ē vez hoc ſm quosdā ꝑ ut dꝫ.ſ.de in iteg.resti.cū uenissent.imo si qs est in qeta possessione pñtādi nō dz inde amoueri:vt dicūt qdaz vsqz ad finē cause.xvi.q.iij.volum⁹:ꝛ.ſ.ut li. pē.a mēoria.ꝛ sufficit eē in possessiōe.j.e.cōsultationibꝰ:ꝛ supplēt ḃ marie.Sz ſa ista manifeste ꝓdicit ꝛ certe ueriꝰ vꝫ q eligere uel pñtare qs non possit postq ei mouetur qō sup ꝓprietate vel si dicaꝫ q possit pñtare lite mota tñ pñtatus nō dz institui pendēte cōtrouersia ex qua pendet.ſ.de in integ.resti.c.ii.ꝛ ē argu.op.ſ.de electi.cumana. vbi clerici ꝛ capellani erāt i qsi possessiōe eligendi:ꝛ mota fuit eis qō sup iure eligendi vacāte ecclesia.ꝛ qa nō ꝓbauerunt de iure suo nō valuit eoꝝ vot.nec obstant ꝓtraria q̄ dicunt q lite pēdēte nō est ꝑādus possessor sua possessiōe:qꝛ ibi alia rō est. Jbi.n.oīa restituunt ꝛ fructus post litē ꝓtestatā:sed hic nō ñt restitui fructꝰ pñtationis:qꝛ canonice istituus nō remouetur sine culpa:ꝛ hoc veriꝰ credo.cōtra tñ notauit Jo.ſ.q pōt licite eligere q est i quieta possessione lz moueaꝫ ei qō.ſ.ō in iteg. resti.cum veniſſent.ꝛ ita si fuit iste pñtatus ante qōnem motā obtinebit:qꝛ ille credebaꝫ pfonus cū esset in possessiōe totius ville ꝛ ita credebat se eē pfonū ꝛ bona fide.sic.j.e.consultationibus.ꝛ si postea obtineat abbatissa i iurepatronatus:qꝛ ꝑbabit q excepit iuspatronatus rñdebit illi de tpalibus.xvi.q. ij.sane:ꝛ.j.de priuil.cū ꝛ plantare.§.i ecclijs.ꝛ.b.d.hic i fi. Contra hoc tñ.ſ.de re iudi.cū bertoldus:ꝛ.j.e. consultationibus: vbi dicit si tpe pñtationis siue iuspatronatꝰ ecclesie possidebat:ſz hic nō erat i possessiōe iurispatronatꝰ lz possideret villam:qꝛ hoc nō colligit ꝑ lfam. ſz itellige q erat i possessiōe iurispatronatus.ꝛ sic cessant contraria.ꝛ satis bene colligit q miles erat i pos.iurispat. ex eo qō dicit in fi.ita q si abbatissa obtineat aduersus militē illi ō tpalibus debeat rñdere.ex hoc apparz q miles reus erat ꝛ abbatissa contra militē agebat:ꝛ sic reliquitur q miles credebatur patronꝰ.ꝛ sic agebat vt patronus.vnde tenuit pñtatio ꝛ instō eo tpe facta quo quiete iuspatronatus ecclesie possidebat.j.eo.consultationibus:ꝛ.ſ.de elec.querelam.ꝛ ita lite mota ñ dz pñtare:vel si pñtat suspendit instō in euentum snie:vt dictum est.

Illud. Diuiditur qꝛ ponit duo dicta.scōm ibi:lz.Ab.si.

l ¶ Ecclesiā.qdā itelligunt q ꝑ hanc cōfessionez laicus iste intendebat dare ecclesiam quo ad ꝓprietatem vel ecclesiam in vsus ꝓprios:quod facere nō poterat.ſ.de dona.pastoralis.ꝛ.q.i.nouerint:ꝛ.c.sic qdem.cum alius eā possideret:secus si dedisset iuspatronatus ēt sine consensu episcopi:vt dicūt:vt no.j. e.c.no.hic littera innuit ꝛc.

m ¶ Jmpedire.arg.q non prestat impedimentuz quod de iure nō sortitur effectū.arg.ſ.eo.q aūt.ſ.de elec.bone.arg.contra.ſ.de elec.ꝓsiderauimꝰ:ꝛ.c.auditis:ꝛ.j.de spon.ad audientiam.

n ¶ De re nō nacāte.ꝛ ita ꝑ q ecclesia nō vacās cōferri non pōt priuate psone vt.ſ.de dona.consultationibꝰ:sed loco religioso de auctoritate episcopi ecclesia non vacans pōt cōcedi vt in decre.consultationibus.

o ¶ Nemini.i.nulli priuate persone lz.

p ¶ Religioso.hec lfa innuit:q laicus possit dare iuspatronatꝰ loco religioso sine auctoritate epi : sed ecclesiā nō.ar.xvi.q.vl.nemini regū:ſz ñ credo.vñ supple ḃ de ꝓsensu epi q: siue ꝓcedat ecclesiā siue iuspfonatꝰ:necessaria ē auctoritas epi.ſ.eo.q aūt:ꝛ.ſ.de dona.ꝓsultationibus.ꝛ.j.eo.nullus.

q ¶ Cōtulerit de auctoritate epi.vt dicit.sed nunqd laico pōt dari iuspatronatꝰ. vin.dicit q sic.ar.j.eo.ex insinuatiōe.sed ibi nō fuit donatio:sed frater cessit fratri ius suum seu renunciauit ei quātum ad se ius pñtandi:ꝛ ita non fuit donatio cū ipse ſolidum esset patronus vt ibi dꝫ:sed cū vniuersitate bene pōt donari vt vendi ꝛ obligari.ſ.eo.ex litteris:ꝛ.j.eo.cum seculum.

Q Uerimoniam. ¶Habet duo dicta. Prim ibi: ⁊ vicissitudines. ab. si.

a ¶ Mutationes. Iz pfoni mutent successione vel alio modo ecclesie stat⁹ propter hoc mutari nō dz cū in ipsorum dispōne ecclesia non sit: sed potius epo ruz. nec pñt illam exhere de sua ptāte. x. q. i. sic qdem: ⁊. c. nouerint. arg. ℨ. xvi. q. vlti. decernim⁹. ⁊. c. filijs. sed ꝺ hñt tm̄ ptātem defendēdi ecclesiā ⁊ denūcia-re sacerdotis excessus episcopo sed super rebus nullam habēt ptātem. ℟. eo. preterea.

b ¶ Mutent. si. x. di. lege: ⁊. c. uenit: ⁊. iiij. q. vi. ꝺ qppe.

Q Am laici. Summatuz est. ℟. e. c. illō. vt summa sic vt in rubro. primo ponit dictum. scōo rō ibi: nō. n. ab. si.

c ¶ Penitētia ducti. ⁊ ita licitum est penitere ⁊ ℨ factū suum venire: vt. ℟. de elec. nosti. ⁊. ii. q. vj. ℌ. si quis libellos. xij. q. i. certe. ff. de mino. si minor. C. qui bo. ce. pos. l. ij. ff. de mu. ⁊ bo. vt gradatim. ℌ. sed reprobari. ff. depositi. l. i. ℌ. si vo spo suero: ⁊. ℟. de depo. bona fides ⁊. ff. de ac. emp. ⁊ ven. si sterilis. ℌ. vl. ar. ℨ. ℟. de fi. presby. veniens. ℟. de de. cōiug. duersis fallacijs. ⁊. xvij. q. iiij. sunt q opes. ℨ. de despon. ipu. de illis. ⁊. iij. q. iij. offeratur. Sol. nō est loc⁹ pnīe nisi in casibus puta si iusta cā subest. xij. q. i. certe. lxiij. di. ℌ. verū. vel si aliqd iopinatuz emergat. xxij. q. ij. ne quis arbitretur. ⁊ in oīb⁹ delictis ⁊ maleficijs. arg. l. dis. ponderet: ⁊. ℟. de re. ecclē. alie. vel nō. si qs pbyterox: vel in his que fauore sui tm̄ sunt itroducta: qbus renunciare potest vij. q. i. quaz periculosum. ⁊ in bis q̄ recepta nō sunt plene. ff. de iurisdi. om. iudi. si cōuenerit. vin. ⁊ ī casu vt ꝺ patet. ⁊. ℨ. eo. cum autē. ⁊. c. pastoralis.

d ¶ Que nulla est. sic. ℟. eo. illud. ⁊ ita prima electio q̄ nulla est nō īpedit scōam. ℟. de elec. bone: ⁊. c. congregato: ⁊. ℟. de ap. cōstitutis. arg. ℨ. ℟. de elec. auditis. vbi colligit q̄ electio q̄ nulla est īpediat secundam. sed illud contra ibi soluitur.

e ¶ Laicis. nec ēt clericis pfonis Iz ecclesiam ordinare. vnde habes similē casum de clericis ei qō dr̄ ō laicis. ℨ. e. c. vl. ala.

Q Ura. Tria facit. primo ponit dictum. scōo excepti onem ibi: nisi: tertio rōnez illi⁹ ibi: cum enim. Ab. si.

f ¶ Laicox. laici. n. ecclias conferre non possunt. xvj. q. vlt. si quis deinceps: ⁊. c. si qs epūs. si quis clericꝰ p laicos. ⁊. ℨ. de priuile. cū ⁊ plantare: nec debent interesse electionibus vt ibi habeāt vocem in ecclesia collegiata. ℟. de elec. massana. ⁊. c. sacrosancta.

g ¶ Legitima. i. quadragenaria que sola currit ℨ eccliam vt. xvi. q. iij. ℌ. pōt ỽ. quas actiones: sed obijcitur cōtra hoc. isti monachi vel clerici q pscripserunt bas ecclesias aut habuerūt bonā fidē aut malā. Si dices bonā. hoc nō potuit ee nisi ignorabāt iūs sed ignorantia iuris nō pdest ad vsucapiēdū. ff. de vsuca. nūq̄: ⁊ q ℨ legū interdicta mercaē nō prescribit. C. de agri. ⁊ cēs. quēadmoduz. lib. xi. ⁊ isti ℨ interdicta canonū receperunt ecclesias. xvi. q. viij. si qs deiceps si qs epūs. si qs clericus p laicos. ℟. e. ꝓterea: ⁊. c. qō aūt. ⁊. c. illud: ⁊ ita pscribere non pñt. si malam fidē habuerūt nulla pscriptione iuuant. ℟. de pscrip. vigilāti: ⁊. c. qm̄ omne: ⁊. xxxiij. q. ij. si virgo. pōt dici q̄ hic tollat hmōi prescriptio propter scandalum: qz ecclesie non poterant reuocari sine scādalo. Quidam dicūt q̄ eoipso q̄ epo sciēte ⁊ nō ℨ dicēte possederūt itelligitur eps cōsentire. ⁊ qō segt: aut dio. habuit postea cōsensum supplēt exp̄ssuz: ⁊ tūc nō est necessaria prescriptio cū hñt cōsensum epi: vel pōt dici q̄ illi q ecclesias receperūt de manu laicox nō posset prescribere qz ℨ iura recipiunt sed eox successores prescribere pñt qui ꝺ ignorant ⁊ bonam fidem habēt. er quo inueniūt ecclesiam in possessione qz q in locū alterius succedit iustam hz ignorantie causam. ff. de reg. iur. qui in alterius.

h ¶ Consensum. ar. q̄ ratibabitio retrotrahitur. xi. q. i. c. vlti. argu. contra. ff. de regulis iuris. l. penultima.

Q Uerimoniā: ⁊ infra. Absurdū videtur oīno vt ad singulas patronoz ꝑz humanā cōditionē mutatōes[a] ecclesiarū ordiatōes mutēt[b]. ℣ Et vicissitudies ecclīaz ab aduocatis ul'alijs presumātur.

I Dem eboracēn. archiepo.

¶ Pfon⁹ eccliam clerico cōferre nō pōt: ⁊ si cōtulerit pt hoc ñ obstā te ad ecclesiam presentare rectorē.

Q Uam laici epīs nesciētib⁹ aut nō ℨsentiētib⁹ ecclias clericis concedūt i quib⁹ hñt iuspatronat⁹ ⁊ postea pnia[c] ducti alios ad easdē epīs repūtāt: ⁊ illi ad eorū pñtationē in eisdē ecclesijs ab epīs instituū tur: eorū dz istō stare q auctoritate sūt episcopi instituti: cōcessiōe pōi q̄ nulla ē oīno cuacuata. ℣ Nō. n. licet laicis[c] clericos in ecclesijs presumptione propria ordinare.

I Dem abbatibus prioriḇ⁹ ⁊ clericis p archiepiscopatū eboracēn. constitutis.

¶ Religiosi uēdicare uel retinere nō possūt ecclias sibi cōcessas a laicis sine diocesani consensu nisi legitime prescripserint uel postea diocesanus consenserit.

Q Ura pastoralis: ⁊ infra. Mādamus quatenus ex donatione laicoruz[f] nisi auctoritas dio. epi ⁊ consensus adsit: nullus vestrum aliquas sibi ecclesias uēdicare presumat vel retinere taliter acqsitas nisi legitima[g] fuerit pscriptiōe munit⁹ aut diocesani epi habuerit postea consensum[h]. ℣ Cū. n. laici non possint in alios: nisi ius[i] qō habent transferre: huiusmodi cōcessiones irritas penitus esse censemus.

I Dem lingon. epo.

¶ Si patroni ecclesie vacantis in fratres a iure concessū non presentant eps ordinabit ecclesias.

i ¶ Nisi ius qō. nemo enī pōt plus iuris in aliū transferre q̄ ipse hēat. ff. de re. iu. nemo. ℨ. ꝺ do. post. di. re. nup. ff. de acq. re. do. traditio. ℟. e. qō aūt in fi. liij. di. abbati. arg. ℨ. ff. ꝺ acq. re. do. nō est nouū. insti. q. alie. nō Iz. ℌ. ecōtra. C. de vsurac. pig. quādiu. ⁊. l. si cessante. ff. de vsufru. qō nostrum. ff. de acqui. pos. iterdum. Sol. primū verum ē. ⁊ ita ℨria specialia sunt. nec etiam istud ius quod hñt. l. iuspr̄onatus pñt conferre sine auctoritate epi vt dixi. ℟. eo. illō: ⁊. ℨ. e. null⁹.

Sꝫ uero. ¶Primo ponitur qō. scōo solutio ibi: fas. tertio limitatio ibi: ita. Ab. si.

k ¶ Dorogatur. vltra quattuor menses. ℟. eo. qm̄. ⁊. ℨ. eo. cum ppter.

l ¶ Representet. Iz quid valet hec repūtatio: cuz iam sit institutus ⁊ ius hēat: p hanc pñtationez nulluz ius acqrit huic: sed presentat vt pr̄onus p hoc sit in quasi possessiōe sui iuris nec postea veretur facto. ℨ. eo. c. cō sultationibus.

Q Uam seculum. ¶Primo exordium decisum. secundo prohibitio ibi: prohibem⁹. ab bas siculus.

m ¶ Emptoū. sic ergo iuspatronatus transfertur venditione cum vniuersitate ⁊ hoc verū est: nisi spāliter sit exceptuz ℟. eo. ex lr̄is ⁊ venditio feudi facta intelligitur ō voluntate dñi aliter nō valeret in cōsti. fede. de feudis transfertur etiam in successione. ℟. e. qm̄ ī quibusdam: ⁊. c. i. ⁊. ij. ⁊ xvi. q. vij. filius: ⁊ permutatione. xvi. q. vlti. nemini regum. ⁊ alienatione vniuersitatis vt ꝺ ⁊ donatione cum cōsensu episcopi facta. ℟. e. q aūt. ⁊. c. illud: ⁊. ℨ. c. nullus. vnde versus. Iure patronatus transire facit nouus heres: Res p mutata donatio venditioqz.

n ¶ Minuere. ⁊ ita nihil plus iuris debent isti religiosi habere: quam illi a quibus ius habuerunt. ⁊ sic epūs ius suum integrum habebit qz p mutationem talem ecclie ordinatio mutari non ꝺbet. ℟. eo. querimoniam. ℟. eo. cura. si. ℟. de dona. inter dilectos. ℟. ō re. do. qz monasterium.

Ex insinuatione. ¶Primo narrat factuz. scōo dat iudices ibi: mandamus. Ab. si.

o ¶ Cōtulisset. sic ergo vr̄ q̄ laicus iuspr̄onatus possit donare priuato ēt sine cōsensu epi. sed supple qō de consensu epi hoc fecit verius vr̄. hec nō erat vera donatio: qz vterq̄ istoū fratrū erat verꝰ pr̄onus īsolidū. ℟. eo. c. i. ⁊. ff. de ope. lib. si libertus in fi. qz res est idiuisibilis. arg. ff. si ser. vē. loci corpus. ℌ. si fundus. ⁊ ideo nihil dedit in veritate: sed ℨcessit fratri tm̄ liberā ordinationē ecclesiaruz vt ipse solus posset pñtare: ⁊ ē si. ff. de fui. seruitutes. ℌ. seruitus.

p ¶ Restituāt. qz nō habuerunt canoni cum īgressuz. vnde debent expelli. sic. xvi. q. vlt. decernimus.

Q Onsuluit. ¶Primo ponit rō. scōo dispositio ibi: nō decet. ab. sic.

q ¶ Hereditario. successio hereditaria in ecclesia esse nō dz. viij. q. i. apostolica. ℟. de fi. presby. ex transmissa: ⁊. c. ad extirpandas.

r ¶ Auctoritate. secus si ad pñtationem parētum: qz ipse se representare non posset. ℨ. eo. p tuas. vñ cū nō videtur hic prohiberi ps̄entatio filij per mitti intelligitur. arg. ℨ. de spon. cum apud.

s ¶ Cōcedant. auctoritate. ppria idez intellige de clericis. ℨ. eo. ti. c. vlt. ℌ. ep̄o presentare pōt patronus filium: vt dictum est. ℟. qz suffragium pr̄is

valet filio.ff.qō cuiusq; vniuer.illud notādum:sed si plures sunt patroni nunquid pñt vnum p se pñtare.credo quod sic.ar.ś.de elec.cum in iure.

a De iure.vendi.p se tātum:sed cum vniuersitate bene pōt vēdi.ś.e. cum seculum:ꝛ ēt obligari.ś.e.ex litteris.

b Annexum.ś.de iudi.quanto.

c Irritū.ipso iure:qa spūale vel spūali.annexum vēdi nō pōt: nec ēt redimi.ſ.de simo.ḡre lā.ff.de ɔben.emp.hāc legē:qꝛ res sacra nō recipit estimationem.ff.de re.di.sacra loca in fi.si tñ res sacra ab ignorante emaꝛ ad interesse agitur ex ɔctu.ff. de ɔben. emp.l.iiij.ꝛ isti.eo.ti.§ vlt.sed quis habebit ius illud:nunqd ille q vēdidit pdet illud hoc ipo q vendidit:de hoc dixi.ś. eo.qꝛ clerici.

Nullus. ij habet duo dicta:secundū ibi.si quis.Ab.si.

d Decimas.ś.de his que fi.a pla. sine cōsen. capi.cum apostolica.

e Eccleſiā.ś.e.q aūt in fi.ꝛ expone eccliam.i. iuspatronatus:qꝛ donā do eccliam qō suum est donare vī de consensu epi.ſ.iuspſonatus.ś.de dona.pastoralis.

f Eccleſiastici.iuris.ſ. spūalis:qꝛ si esset tpale ius ibi nullius auctoritas requirīt.i.dūtamen res sit donātis.dicūt tñ qdam sicut vincē.q ius patronatus potest laic⁹ donare loco religioso:ēt sine auctoritate episcopi .ś.eo.illud:sed cōtra dixi ibi.

g Cōferat.si tñ contulerit ꝛ subsequaꝛ postea cōsensus epi bene valet talis donatio.xi.q.i.c. vlt.ꝛ.ſ.eo.suggestū.ś. eo.cura pastoralis:ꝛ.ś. eo.q.aūt.in fi.

h Offeratur.nisi iusta cā subsit.q̄re eps hoc denegauit:qꝛ tūc papa nō cōcederet:nec epm cōpelleret ad vandam lniam ar.lxiij.d.lxas.ꝛ.lxxv. dist.archidiaconū.in fi.

Significasti. Summaꝛ ut in rubro:sed fz aliam lectu. nō refert an sit pſon⁹ in alia vel in ppria dioce. tertio pōt fm aliā lectu. itelligi q non pſonatus sed mera presentatio fuit concessa epo.Ab.si.

i Pñtauerint.epis uel alijs iferioribus prelatis in quoꝝ parochijs ecclesie site sunt.ꝛ clericū cuiuscūq; diocesis pñt pñtare:ut.xvi.q.i. si quis epoꝝ.ꝛ sic itelligit hug.illud.c.ꝛ est priuilegium epi vt dicit:sed lra illud nō dicit expresse:sed dicit ordinet quos desiderat clericos ibi ponere.ꝛ sic ē ɔ illud.lxxi.di.hortamur:ꝛ.c.clericos.ꝛ.ś.de cleri.peregri.c.ult.

k Consultationibus. Due sunt partes.scda ibi:si vo.Ab.si.

Credebaꝛ:ꝛ erat in quasi possessione iurispatronatus:qꝛ tunc tenet pñtatio ēt si in veritate nō sit patronus.ś.de elec.querelam.ꝛ.ś.de cā poſ.ꝛ ppriē.cum olim.ꝛ b.Item est h ar.qō plus valet qō ē.in opiniōe q̄ q est in veritate.i.q.i.si qs a simoniacis.iij.q.vij..§.tria:ꝛ.§. verū .ſ.qui fi.sint le.cum iter:ꝛ.c.p tuas.ꝛ.ś.de biga.nup.in fi.ar.ɔ.xxix.q. .ii.si qs.ꝛ.viij.dist.veritate.ꝛ ita sola possessione acquirīt titulus.lz ille dñs.non sit qui presentat:sed hoc facit bonafides.

l Remoueri.qꝛ qō legitīe semī ē nō dz irritari.lz ad euz casum deueniat quo icipere non potuit.lv.di.pcepta.ff.de iti.actuq; priua.l.ii.ꝛ.ff.de postu.l. .i.§.casum.xxxii.q.vij.neq; furiosus:ꝛ qō rite ꝛ pm leges factum est ex alio euē tu resuscitari non dz.C.de admi.tu.sancimus.ꝛ quod legitime factum est penā non meretur.C.de adulterijs.l.grachus.

m Possidebat.bonafide ut dixi:ꝛ nō vi.ar.C.de pscrip.xxx.vel.xl.an.si quis emptiōis.§.sed hoc:ꝛ.xvi.qō. .iij.lz in regulis:sed nunqd ille q est in q̄si possessione pñtandi.si ei moueaꝛ qō ꝓpriatis poterit interim pñtare añ sniam dic de hoc vt dixi.ś.eo.ex lrīs: pp boctñ nullum sit preiudicium vero pſono in posterum: ut hic dicit.Ber.

n Remoueri.qꝛ nō pñtatus a pſono.xvi.q.vij. decernim⁹ ꝛ sic credulitas sine possessione non valet vel non pdest.

Suggestus. Summatus est.ś.in.c.illud: uel aliter ꝛ sicut in rubro cōis diuisio.secunda ibi:vnde lz.Ab.si.

o Prius factam.similē casum habes.ś.de his que fi.a prela.c.continebatur.

p Auctoritas epalis.ś. eod. q aūt.ꝛ.c.illud .ꝛ.c. nullus:ꝛ .ś. de dona. cōsultationibus ꝛ c.cura:ꝛ hic.ꝛ.c.preterea: ꝛ.c. significantibus.

q Subsecutus.ar.qō ab initio erat inualidus p subsequētē consensum ɔfirmaꝛ ꝛ fit validū .ś.e.cura.ꝛ.xvi.q.i.c.vlt. sic .ś.de his que fi.a prela.si.cō. ca.cum nos:ꝛ.ś.de dona.pastoralis.ꝛ.ś.eo.cura.

r Posterius.arg.q vbi plura faciunt ꝓ aliquo quā ɔ obtinere dz:arg.xiij.di.duo mala:ꝛ.c. nerui. C.de tur.ꝛ fac. igno.l. .i.ꝛ.ś.ō re iudi.cāmq; vbi sūt arg.de boc.argu. contra. xxii. q.i.mouet te.

Relatum Sunt due ptes.fa ibi ad hoc.ab.si.

t Recognitionis.i. concessionis in iure facte donatiōis vel concessiōis prius facte de re q̄cūq; quod melius ē.ꝛ ēvulgaꝛ anglicorum.ala.

u Vendicare.i.retinere.

x Per hostium.vij. q.i. nō furem:ꝛ.xxiij.q.iiij.tres psonas.ꝛ.i.q.i.ordinationes.

y Indigni.in tñ q deponi dñt ꝛ excōicationi subijciendi sunt.xvi.q.vij.si qs deinceps si qs eps.si qs clericus. hodie tñ ponit pena predictorum canonum:sed staꝛ ei qō hic dr.et si qs cōsentiat electioni de se facte per abusum laicorum ineligibilis fit:nec pōt promoueri sine dispēsatiōe.ś. de elec.qsqs.

z Seculari.fm illā regulā:actor foꝝ rei sequaꝛ.ś.de fo.cōpe.cum sit generale.xi.q.i.experiētie:lz nōne cōmittūt isti sacrilegiū q taliter spoliāt eccliās: ergo sunt p eccliam iudicandi:ut pbaꝛ.ś.ō fo.cōpe.cōquestus.ꝛ arg.xij.q.ij.nulli lz pdia.ꝛ homicide dicunt.xii.q.ij.q abstulerit.est ergo verū q isti malefactores sub eccliastico iudice sūt cōueniēdi.ꝛ fauore eccle ē hoc introductū.ś.de fo.cōpe. cum sit generale.ꝛ fm illā regulā nō cōsequeret intentionē suā:sed pone q eccliа agat ɔ eos coram iudice seculari.ꝛ ipsi laici volūt recōuenire eccleaz:qꝛ forte hec erat intētio ipsoꝝ:nunqd sunt audiēdi:dicas q nō.ff.de iudi.l.ii.§.sed si agant ꝛ alia eiaz rōne qꝛ qō spoliationis ꝓuilegiata est ut eam itentans recōueniri nō possit nisi de alia spoliatōe.ś.ō or.cog.sup spoliatiōe.ꝛ.ś.de iu.significauerūt

Subdatis. Hic patet q si quis probibeaꝛ sub pena anathematis:siue excō municationis lz qs ɔfaciat non est excōicatus:sed debet excōicari.secus videt si dicatur sub iterminatione anathematis.ſ.de eo qui fur.or.rece.c.i.uel si dicaꝛ

obstante priori facta p pſonū solū.

Suggestū est:q cuz eccliе que dā ō assensu dñi feudi auctoritate eboracē.archiepi ecclesie beati petri ebora. concesse ꝛ assignate sint in pbēdam:canonici de nouo burgo ɔcessionem illam irritare nitunt occōne donationis quā sibi asserunt prius factā. Unde lz i donationibus ecclesiaꝝ requirēd⁹ sit ꝛ expectādus pſonorū ɔsensus:qꝛ tñ ecclesie nisi auctoritas interuenerit pōtificalis canonice cōcedi ñ pñt:significamus q prior ɔcessio si cum assensu pſoni ꝛ auctoritate dio.epi facta est aut eius assensus fuerit postea subsecutus: posteriori cōcessioni pferr:alioquin illa debet preferri quamuis posterius facta que cōsensu dñi fundi ꝛ episcopi auctoritate fulcitur.

Item archiepiscopis ꝛ episcopis per angliam constitutis.

Ab officio ꝛ beneficio remouetur qui monitus non dimittit ecclesiam sine consensu epi sibi cōcessaz boc dicit primo:laici spoliantes ecclesiam excōicantur.boc secundo.

Relatū est q nonnulli occasione laice recognitionis non regsita epi audiētia bñficia ecclesiastica sibi pſumūt in pochijs vris vendicare. Om̄ igit hmōi pſone non intrant per hostiū sed aliunde conscendūt:ac p hoc indigni sūt pastoris noīe vl prerogatiua gaudere mādam⁹ q̄ten⁹ eos si cōmoniti predicta minie resignauerint:nisi epali cōcessione fuerint muniti: ab officio reddatis ꝛ bñficio aliēos: ꝛ i fra. Ad hoc qm̄ qdam laici ecclesias possessionibus spoliant: ut sic viros eccliasticos faciāt coraz secularī iudice litigare: vobis iniungimus: vt id publice sub īterminatō ne curetis anathematis prohibere. Si quis autem ꝓhibitionis vestre contemptor extiterit cum excō municationi subdatis.

Item.

sub excõicationis iterpositione q; qui ꝑfacit excõicatus.est. lxiiij. di. Salonitãe .ꝛ .s. de loca.ꝛ conduc.c.i.q; p illa verba inuitur: q; excõicationis sñia lata sit dic de hoc vt dr̃.j. de simo. sicut .el.ii.

QAm te decet Summatur vt in rubro. sed intellige de patronis ecclesiasticis. ꝓm verum intellectum. naz in laicis sufficiũt quattuor menses: vt infra dicam. Ab.si.

a ¶Ser menses contra. s. eo. quoniam. ꝛ. j. capi. cum propter. vbi dantur tantum quattuor menses. xvi. q. vii. si plures cõsiderandus: ꝛ. s. eo. quecunq;. Solu. cum: est contentꝰ de electione inter patronos: tũc obtinet quod dicitur. s. eo. quoniam. i. responso. si autem ecclesia ordinari non possit sine nimio scandalo patroni tunc satis posset dici q; episcopꝰ tollat reliquias ꝛ claudat hostia. ꝛ sic possumus tenere decreta predicta si plures. ꝛ considerandum quia propter magnum scandalum ea que sine peccato mortali possunt omitti quãdoq; omittimus. j. de no. opere nuncia. cum ex iniuncto. alias propter modicum scandalum non dimittat episcopus ecclesiam ordinare vt dicitur in .c. quoniam. tamen consueuit dici q; non statur hodie illis decreta. sed illi decreta. quoniam vbi dicitur de ser mensibus. si vero est cõtentio inter aliquos de iurepatronat9: tunc episcopus expectet vsq; ad ser menses: ꝛ tunc auctoritate sua ordinet ecclesiam. si infra ser menses postquam vacauerit illa q̃stio diffinita non fuerit vt hic dicit: saluo iure illius qui postea euicerit iuspatronatus in posterum. supra eodem si vero. ꝛ. c. consultationibus. ꝛ. j. eo. cum propter. sed si non vult tãtũ expectare. post quattuor menses ordinet ecclesiam. s. eo. qñ. ꝛ. j. eo. cum propter. qbus standum est: vt dicit Lau. quia lz illa decreta. quoniam precessit istam Inno. cõcor. cum illa decreta. qñ. que est lateranen. concilij. Quidaz tamen ita dicebant quod hic computantur ser menses a tempore vacationis: ꝛ ita concor. concil. lateranen. s. de concess. prebẽ. nulla: ꝛ illa qñ. ꝛ capi. cuz propter. ītelligunt a tempoꝛ mote litis: q; satis põt cõcedi. ꝛ hoc satis inuitur per lr̃am illarum decreta. in q; bus dicitur. si questio emerserit. ꝛ hic dicitur: postquam vacauerit. tamen episcopus potest facere qõ istoruz magis placet: si vero contentio sit inter episcopum ꝛ patronum. puta episcopus dicit presentatum indignum: patronus idoneum: tunc episcopus ponat economum ibi pro fructibus conseruandis quousq; fuerit expeditum. s. de of. ordi. cum nos. Credo potius standum ei qõ dic̃ Lau. si episcopus voluerit. quod dicitur a tempore mote litis non habet rationem: quia sic posset vacare ecclesia quasi per octo menses. ꝛ decreta. illa precessit tempore illam. quoniam. s. eo. lz hec sit posterior in titulo quia ambe sunt eiusdem auctoris. B.

¶ Si questio iurispronatus infra ser menses non terminatur a tempore vacationis: libere potest episcopus sine presentatione ibidem instituere rectorem.

QAm te decet: ꝛ infra. Illas autem ecclesias de quarum patronatu controuersia fuerit: si infra ser menses[a] postquam vacauerint non fuerit cõtrouersia terminata: licitum tibi sit de persona idonea ordinare.

LAcius. iij.

¶ Patronus ius patronatus. p pria auctoritate alienare nõ potest nec ab ecclesia aliquid temporale exigere: nisi tẽpore fundationis a diocesano illud fuerit sibi reseruatum.

PReterea quoniaz aduocati[b] ecclesiarum ius aduocationis[c] donationis vel emptionis[d] titulo alijsq; pro sua voluntate contractibus in alios transferre presumunt: fodrum[e] albergarias: regium[f]: ꝛ similia tanquam a proprijs rusticis ab ecclesijs extorquentes. ꝟ Presenti decreto statuim9 eos siue aduocati siue patroni vel vicedomini siue custodias vel guardias habentes seu quocunq; alio nomine censeantur: a grauaminibus ecclesiarum cessare nihilq; in ipsis preter antiquos et moderatos redditus a locorum episcopis institutos[g] exigere: aut si aliud exegerint excommunicationi subdantur. ꝟ Contract9 quoq; huiusmodi[b] quos fecerint vel facient in futurum: vim aliquam decernimus

ꝛ. q. i. possessionis. ꝛ. q. iij. clerici. ꝛ. c. si episcopus. amplius vero hꝰe non debent q̃ reperiaꝛ in iure permissum. j. de pe. in quibusdam. quod si presumpserint puniãtur vt hic dicit. ꝛ. c. i quibusdã. ꝛ. s. ó sta. mona. in singulis in fi.

b ¶ Huiusmodi. de quibus premissum est scilicet donationis venditionis ꝛ aliis. ꝛ sic patet q; iuspatronatus vendi nõ potest. s. eo. quia clerici ꝛ. c. de iure vel donari sine cõsensu episcopi. s. eo. nullus: argu. contra supra eodez illud. ibi solui tur.

QAm autem. Laicus patronus vno presentato potest alium presentare: secus in patrono clerico vt speciali⁹ vt in rubro. ꝛ secunda pars ibi: verum ꝛ est de principaliorib9 .c. tituli. Ab. si.

i ¶ Alium. dando secundum videtur recedere a priori sicut ille qui plures constituit procuratores diuersis temporibus. ff. de procurato. si quis procuratorio. §. vlti. ꝛ. s. de procurato. nõ iniuste.

k ¶ Judicio episcopi. et sic locus est gratificationi. ff. loca. in naue in fi. .s. de offi. deleg. de causis: argu. xvi. q. vij. tempora. ff. de relig. l. vlti. ff. qui satisda. cogun. ó vie. Sed contra est. s. eo. c. in fi. ꝛ. C. de deli. quoniam plerunq;. ff. de fideicom. lib. generaliter. §. quid ergo. solucum dubitatur quis potior sit in iure. locus est gratificationi: vel cum aliquis non potest subuenir̃ vtriq;. ff. ad sille. .l. si quis in graui. §. si cum omnes.

l ¶ Persona: quia clerici patroni pinguꝰ ius habẽt q̃ laici. argumẽ. xvi. q. v. si quis episcoporum: vel quia clerici variare nõ debent in pe

nõ habere.

LDem norwicen. episcopo.

¶ In pluribus successiue presentatis a patrono laico episcopo datur gratificatio: sed in presentatis a persona ecclesiastica potior est p̃mo presentatus.

QAm autem aduocatus clericum idoneũ episcopo presentauerit: ꝛ postulauerit postmodum eo non refutato alium[i] eque idoneum in eadem ecclesia admitti: quis eorum alteri preferatur iudicio[k] episcopi credimus relinquendum si laicus fuerit cui ius competit presentandi. ꝟ Verum si collegium vl̃ ecclesiastica persona[l] presentationem haberet: qui prior est tempore[m]: iure potior esse videtur.

QLemens. iij.

¶ Ex constructione ecclesie facta de cõsensu episcopi acquiritur ius pronatus. hoc p̃mo. Patronus non eligit prelatum in conuentuali ecclesia sed in capella sic. hoc secundo. Patrono debetur processionis honor ꝛ alimentatur ab ecclesia si vergat ad inopiam. hoc Tertio.

DObis fuit: ꝛ infra. Inquisitioni. T. tale damus responsum: q; si quis ecclesiam cum assensu diocesani[n] cõstruxerit[o] ex eo ius patronatus acquirit. ¶ Ceterum in cõuentuali[p] ecclesia non electioni prelati faciende sed iam facte honestius[q] patroni postulatur assensus nisi aliter de sua [r]iurisditione obtineat vt partes suas interponere debeat electioni tractande.

nam eorum hoc statutum est. Ala.

m ¶ Tempore. sic. j. eo. pastoralis. ꝛ ita habes hic q; qui prior est tẽpore potior est iure. s. de maio. ꝛ obe. c. i. vbi de hoc.

DObis fuit Ut patet ex summario tria sunt dicta. scõm ibi ceterum tertiũ ibi: p fundatione. ꝛ iste ter. est de p̃cipalioribus. Ab. si.

n ¶ Diocesani. alꝫ nõ põt. de conse. distin. i. nemo. j. in autẽ. de mona. .§. illud. colla. i.

o ¶ Cõstruxerit. ꝛ ita ex constructione acqritur iuspatronatus. xvi. q. vii. frigẽtius: ꝛ. c. pie mentis. ꝛ. c. filijs.

p ¶ In conuentuali. cõuentualis dicitur ex quo duo vl̃ tres in collegio sũt .s. de elec. c. i. sed videtur q; tres adminus debeant esse. ff. de verbo. signi. neratius. tamen in vno retinetur ius collegij. ff. q; cuiusq;. vniuer. si cut. §. vltimo.

q ¶ Honestius. imo necesse est q; reqratur vt videtur. s. de elec. cũ terra ꝛ melius eo ti. sacrosancta q; posset excipere ꝓ ipsum si non esset idoneus. ẽt post cõfirmationez si male versatur tenetur denunciaꝛ episcopo. xvi. q. vii. filijs. ꝛ argu. op. xviij. q. ii. abbatem.

r ¶ De sua iurisditione. nõ videtur q; istud stare possit quia si intelligas hoc generaliter de quocunq; patrono. obstat manifestum contrarium. s. de elec. sacrosancta ꝛ. capitulo messana. vbi habes q; ius eligendi non cadit in laicum in collegiata ecclesia: nec valet aliqua consuetudo vt laicus interfit cum clericis in electione prelati. ꝛ hic videtur permitti: qualiter ergo respondemus contrarijs potest dici secundum quod notauit hic tanq; hoc intelligi debet cum ecclesiastica persona ius obtinet patronatus puta abbas uel alia ecclesiastica persona: quia huiusmodi persone bene possunt interesse electioni faciende cum clericis: ex quo consueuerunt ibi inter

esse electioni faciende: vel qz in fundatione reseruauerunt sibi istud ius de consensu episcopi. z sic de iurisditiõe sua itereſſe possunt. argu. xviij. q. ii. eluthe rius. z sic non contradicit: vt no. in cap. sacrosancta. uel potes hoc ītelligere generaliter etiam de laico. vel expone de sua iurisditiõe sic specialiter concessa in ipsa fundatione quã concessionem ostendere debet. argu. .c. dist. cõtra morem. z ab eo qui hoc concedere potuit. scilz domino papa qz episcopus nõ posset hoc ꝓcedere: sicut credo. arg. predicte decret. eleutherius: z hoc bene probatur. xvi. q. i. hinc etiam. vbi datuz fuit tale priuilegium qꝫ rex simul cum monachis eligat abbatem. aliter vero patronus in electione esse non debet. z sic vtroqz modo cessant predicta contraria. consuetudo enim hic non prodest.

a ¶ In capella. sed nunquid iuito patrono posset fieri hec capella collegiata eccſia cuz sic amitteret pñationẽ: non videtur argu. ad hoc. ff. si serui. vendi. is cuius familia in fi. z. ff. de vsu. z habi. l. vlti. z. x. q. i. c. i. argu. contra. x. q. i. c. de creti. vbi ordinatio ecclesie pertinet ad episcopuz. z. c. nouerint. z. ff. de vsu. z habi. l. vlti. in fi. satis posset concedi. qꝫ posset in fauorem ecclesie z sic punietur patronus sine culpa sed non sine causa. ã. vt lit. non contes. quoniam. §. si vero in fine. z. xxij. distin. renouantes. in alijs oĩbus remanet patronus preterquam in electione prelati. in ipsa enim fundatione hoc euenire posse patronus prospicere debuit z sibi cauere per superiorez. ff. loca. si qs domum. §. i. z. xxij. distinc. in nomine domini. z. s̃. de elec. licet. sed bis non obstantibus videtur qꝫ inuito patrono capella in preiudicium patroni non possit fieri collegiata eccſia: vt videtur bene probari. xvi. qõne. vij. monasterium z. c. sequen. vbi dicitur expresse qꝫ episcopus non potest auferre ecclesiam a dispositione patroni z ita eo inuito collegiata fieri non potest sicut eo inuito non potest ei auferre directe ius presentandi. xvi. q̃stione. vij. decernimus. z. j. eo. titu. cuz dilectus. vbi de hoc. ergo nec indirecte. z vbi aliquid vna via prohibetur alia via non conceditur. supra de procura. capitue. cũ suis concor. ibi positis. Item z alia ratione non debet fieri collegiata inuito patrono. Cum enim ecclesia teneatur prouidere patrono si ad inopiam vergat si hoc fieret non posset sibi postea ꝓuidere sicut prius poterat ergo sua intereſſe ne fiat collegiata. quod ꝓbatur. xvi. qõne. vij. quicunqz. directe ergo non potest priuari iure presentandi: ut dictum est. ergo nec indirecte faciendo ecclesiam collegiatam. hoc credo verum et equuz z honestum. vt per hoc laici inuitentur ad constructionem ecclesiarum. sicut per contrarium a prouisione ecclesiaruz reuocarentur. z ita patrono inuito capella non põt fieri collegiata. sed dominus rei non potest vsum rei immutare: etiam in melius inuito vsufructuario: vt dicit. l. predicta. ff. de vsu z habi. l. vlti. in fi. Sed dato secunduz dictum alterius qꝫ capella possit fieri collegiata ecclesia inuito patrono non perdit ꝓpter ea ius presentandi rectorem. Si vero consentiat ut possit fieri collegiata sine protestatione iuris sui: in eo casu dicerem electionem rectoris ad collegium tantum pertinere. z hoc etiam tẽpore fũdationis fieri potuit. arg. .s̃. co. preterea. ij. z. xviij. q. ii. eleutherius. vtroqz tñ casu remanet ꝑonus quã tum ad alia. z hoc. c. ad alia iura que dicũt qꝫ in ecclesia collegiata patronus in electione esse non debet intelligiẽ de illis ecclesijs que ab initio de voluntate patroni facte sunt collegiate. Ber.

b ¶ Modeste. habito respectu ad facultates eccſie z qualitatez ꝑsone. x. q. iij. c. vl. z. ff. de vsufru. sed z si quid .§. i. vndeversus. ¶ Patrono ꝺ betur honor: onus: vtilitasqz: ¶ Presenti presit: defendat: alatur egenus.

c ¶ Canonibꝰ. xvi. q. vij. quicunqz.

Per nostras. Consultatio ponitur z responsio. secunda pars ibi: cum igitur. ab. siculus.

d ¶ Ingerere. hoc ipso tanquã ambitiosus debet repelli. viij. .q. i. in scripturis. z. i. q. vi. sicut bis qui. si. C. de epis. z de. si quãquã. z. ff. de procur. que omnia: qz non ambitione: sed labore vnũquenqz ad honorez cõuenit peruenire. C. de re mili. l. contra publicam. lib. xij. z .lxj. distin. miramur. ad fi. argu. contra supra de electi. cum in iure.

e ¶ Presentare. quia differentia debet esse inter presentatuz z presentantem: dantem z recipientem. s̃. de instit. cum ad nostram. z iter baptizatuz z baptizantẽ. j. de bap. z eius effec. de bituz. z. ff. de tuto. z curat. da. ab his ꝓtor. z. ff. ꝺ of. preto. l. vl. z hec est rõ quare ꝑsona electa non videtur computanda iter eligentes vt augeat numez eligentium quia a seipso oriri nõ debz. xxiij. q. i. didicimus z intus ortus occidit. i. q. i. quibusdam.

Cum propter. Diuiditur quia primo ponit dictum. secundo protestatõez subdit ibi: itaqz. ab. si.

f ¶ Quatuor. s̃. eo. qm̃. argu. ꝑ. s̃. eo. eam te. ibi soluitur qꝺ dicitur hic ītellige per id quod dicitur. s̃. eod. quoniam. z .c. eam te.

Cum dilectus. Iste tex. quo ad intellec. habz duo dicta diuersa licet quo ad litteram ambo cõmisceant. diuidit. nã primo ponit petitio. ꝺo diffinitio ibi: nos igit. ab. si.

g ¶ Presentauit. epo dioceſano: sed nõ fuit admissus: vt. j. sequitur.

h ¶ Eccſiam. de berrouilla. s. .Ⅿ. in qua legatus instituerat predictum gu. sed dio. eps fecit ibi quandam cõmutationez de consensu partiũ: prebenda illa que vacabat in ecclesia sancti martini carnoteñ. debebat assignari. ¶ Ⅾ. clerico. vnde gu. renunciauit illi eccſie de berrouilla quã habuit a legato: z eps ei contulit prebendam in ecclesia sancti martini quã debuit habere. ¶ Ⅾ. z illam eccſiam de de berrouilla sic vacantem ad presentatõez predicti archidiaconi contulit. ¶ Ⅾ. clerico. vnde orta fuit contentio inter istum. ¶ Ⅾ. z predictum gu. quem primo presentauit archidiaco. contra mandatum legati.

i ¶ Laicus. rõne pⁱmonij. z papa argumentat duobus modis. z vtroqz modo ducitur ille ad incõueniens. ¶ Primo sic: si pñtat cũ tanꝯ laicus melior est conditio possidentis. s̃. eo. qꝫ autẽ. i. rñso. si tanꝯ clericus ergo presentatio non tenuit: qz erat interdicta per legatum z ita pro non dato habetur. s̃. eo. qꝫ autez in fi. primi responsi.

k ¶ Statutum alexandri. s̃. eo. qꝫ aũt. primo rñso.

l ¶ Reseruandam. sed quid si exiret prouinciaz z vacaret: credo qꝫ archidi. tunc illam posset conferre: qz egrediendo prouinciam finitur legatio. s̃. de offi. legati. nouit. c. vlti. sed si reseruasset donationi pape tunc non credo qꝫ posset illam conferre. secus in negocijs iam ceptis antequam egrediatur prouinciam. s̃. de offi. legati. c. vlti.

m ¶ Clericus. secus si tanꝯ laicus: qz tũc posset nõ obstante reseruatione legati tiõi sue reseruare põt lz non vacet z ꝓferr cũ vacat. hoc prio. Ex duobus pñtatis a pono laico: potest supior instituere scõz. hoc scõo.

QUam dilectus filius: z infra: Cum bostieñ. episcopus tũc se. ap. le. archidiacono carnot. mãdauerat vt ecclesiam quaz in arch. suo primo vacare contingeret donationi sue seruaret: inhibens ne alicui cõferret eandẽ: de qua Gu. clerico disposuerat ꝓuidere: z ecclesia de berouilla ibi vacasset: idẽ archidia. contra mandatum eiusdem legati ad ipsam. G. subdiaconuz presentauitᵍ. cuius facto ab eodem legato cassato ⁱ ipse prefato. G. concessit ecclesiamʰ sic vacantem: z infra. Vacante vero quadã prebenda in ecclesia sancti martini carnoteñ. diocesis episcopus dictam ecclesiam ad presentationem archidia. Ⅿ. clerico prebendaz uero prefato. Gu. assignare curauit. vnde ipse. Ⅿ. supplicabat eandem sibi ecclesiam confirmari: utpote quam ad presentationez archidiaconi veri patroni se diccbat adeptum: z infra. ℣ Nos igitur attendentes qꝺ etsi prefatus archidiaco. memoratum. G. tanquam laicus ⁱ ad illam ecclesiam presentasset: quia tamen per diocesanuz ad missus non fuit: sed dictus. Ⅿ. ab eodem archidia. ꝑsentatus a diocesano episcopo institutus: iuxta statutum alexandriᵏ pape non primus sed secundus ius est assecutus i ecclesia memorata. z si archidia. prefatum. G. tanquam clericus ꝑsentauit: quoniam in eo quod tanquam clericus faciebat: suberat iurisditioni legati: vnde postquam idem legatus donationem illius ecclesie sibi decreuerat reseruandamˡ: ad eam tanquam clericusᵐ

a ¶ Presentare. ⁊ ita patet hic q̄ legatus p̄ōt reseruare sue donatiōi primā vacaturam. ⁊ si contra fiat nō valet. Sed videtur q̄ talis ꝓhibitio nō valeat. arg. .s. de preben. dilectus: q̄ concessio de prima vacatura facta a legato nō tenuit ibi. Sed nō est cōtra q̄ hoc nō dedit sed reseruauit sue donationi .sed ibi dedit. ¶ Preterea istud videtur fieri in fraudem canonis vnde nō deberet valere. s̄. de cōces. preben. cōstitutus. aliud ē de epō: q̄ nō hz tātā ptātem sicut legatus. vñ epūs non posset sibi reseruare primā vacaturā cū talez ptātem non hēat: imo si vacaret cum ad eū non ptineret cōferre nō posset. Item vī q̄ liberam electionem posset legatus auferre capitulo: qa qua rōne potest reseruare sibi primā vacaturā ⁊ scōam ⁊ tertiam: ⁊ sic nō eligerent: dicas q̄ liberā electionez nō p̄ōt auferre q̄ sic esset ꝓuare eos in totum q̄ō nō posset hz tpe sue legationis posset iterdicere ⁊ reseruare sibi electiones: sed nunq̄d legatus posset dare ecclesiam inuito patrono laico: q̄ō videt q̄ plus iuris hz in cōcessione prelatus q̄ in presentatione patronus. s̄. de offi. leg. dilectus. q̄ q̄libet patronus vndecūq̄z habeat patronatū sub est legato quātum ad iuspatronatus. i. quātum ad cognitionem iurispatronatus. ar. s̄. de iudi. quanto. hz hoc videtur speciale in legato vñi pape q̄ episcopus inuito patrono nō posset ecclesiaz dare. xvi. q. vij. decernimus. sed certe quātuis patronus subsit legato quantum ad iuspatronatus. i. quantum ad cognitionem iurispatronatus: non tñ videtur q̄ ei possit auferre p̄sentationem prouenientem rōne patrimonij sicut posset ꝓuenientem rōne ecclesie. ⁊ hoc inuitur hic. ⁊ ex hac distinctione. alꝫ quare distingueret p̄sentatum a laico vel clerico. Licet enim papa ꝓcederet q̄ legatus cōcederet ecclesias inuitis patronis: nō tñ sequitur q̄ concesserit inuitis patronis habentibus iuspatronatus ratione patrimonij. arg. ff. ne quid in lo. publi. l. i. §. si qs a principe. Quidam preferunt primum dictuz. sed istud maiori nititur equitate vt patronus ratione patrimonij qui dotauit ecclesiam non priuetur iure suo nec fiat ei hec iniuria. ⁊ propter hoc subtraberētur ⁊ ipse ⁊ alij a fundatione ecclesiarum: ⁊ hoc verum est.

b ¶ Perceptis. q̄ malefidei possessor fuit. ex quo precessit mandatum nec fuit per episcopum admissus vt hic dī ⁊ ita nullam habet excusationē. C. de rei vē. certum. imo ⁊ quos percipere potuisset legitime institutus: q̄ est violentus possessor. s̄. de resti. spoli. grauis vbi de hoc. ber.

Pastoralis. In prima ponitur ꝓsultatio. in scōa rñsio ibi: nos. ⁊ vtraque pars subdiuiditur ut patet in ter. ab. si.

c ¶ Appellauerit. similis appellatio est. j. e. c. vlt. sed nunquid tali appellationi erit deferendum. videtur q̄ sic: q̄ ex sola presentatiōe facta a vō patrono acquiritur ius presentato. ita q̄ si alium non presentauerit obtinere debet aduersus alium institutum. s̄. de re iudica. cum bertoldus. ⁊. xv. q. vii. decernimus. ⁊ ita tenet appellatio cum nullus alius sit ad hoc presentatus. ¶ Potest dici q̄ appellatio ab initio tenet. sed si patronus postea aliuz presentauerit: ⁊ episcopus instituerit ipsum iam non obstat appellatio cum sit ei expressum a iure variare. s̄. eodem q̄ autē. ⁊ capitulo cum autē. Episcopus vero punitur: qui illū primum presentatum non admisit: vt hic dī. sed non ex vi appellationis sed quia malicioſe ipsuz repulit.

d ¶ Distinguens. s̄. eo. cum autem.

e ¶ Censuit. s̄. e. q̄ autem.

f ¶ Robur. ecce vnam differentiam inter presentatos a laico ⁊ inter presentatos a clerico: quia laicus variare potest clericus non. s̄. eodem. cum autem. vnde videtur q̄ si laicus presentet indignum non perdit ius eligendi. ar. s̄. de of. ordi. cum vos. vbi de hoc.

g ¶ Malicioſe. sed quis probabit q̄ malicioſe non admiserit: episcopus non: quia pro ipsius facto presumitur. s̄. de elec. bone. i. ⁊. s̄. de proba. post cessionē Item nullo aliquid obijciente ipse potest eum repellere. s̄. de elec. venerabilem ⁊. c. cum nobis olim. argu. xxviij. distin. priusquam. ⁊. xxix. distin. petrus. sed potius cōtrarium est verum: q̄ q malicię obijcit eam probare debet. ff. de proba. quotiens. §. qui dolo. ⁊. vi. q. ij. placuit. c. si tñ. Dicendum est hic q̄ episcopus debet ostendere q̄ ille nō sit idoneus quia q̄libet presumitur bonus nisi probetur malus. supra de scru. in or. fa. c. vno. ⁊. s̄. de presum. dudum. alꝫ presumitur malicia episcopi. arg. ff. de rei. ven. is q dolo. ⁊ fuit hoc nouum ius ⁊ exquisitum ut epūs propter dolum suum teneatur ei ꝓuidere argu. predicte. l. is q dolo. et in hoc preiudicat successori sicut si ordinaret illum sine titulo. s̄. ō preben. cum ꝑm apostoluz. ⁊ est simile. qui. n. recusat idoneum fideiussorez tenetur actione iniuriarum. ff. q satisda. cogū. si vero in fi. ⁊ eoipso probatur malicia: q̄ euz repellit nulla examinatione facta de ipso.

b ¶ In quo. sic ergo punitur aliqs in eo in quo deliquit. s̄. de transla. quanto. ⁊. ca. iter corporalia. ⁊. j. de immu. eccle. c. vlti. ⁊. xvij. q. iiij. frater ⁊ coepōs.

Postulasti. Aliter etiaz potest sūmari: nullū p̄iudiciuz generat p̄ono qui non cōsensit p̄sentationi facte p rectorē de ordinando ad ti. eccl'ie sue: p̄mo consulatio. secūdo rñsio ibi. ad q̄ō breuiter. Ab. si.

¶ Utrum electio. due ꝓponuntur hic qōnes. Una est si sacerdos parochialis possit aliquem ordinandum p̄sentare ad titulum eccle sue irrequisito p̄ono. Scōa si vacante eccl'ia ille sic ītitulatus sit alijs ꝓferendus quez patronus p̄sentare rit. Ad primaz qōnem nō videtur rñdere. Ad secundam respondet: q̄ non fit preiudicium patrono quin possit presentare quem velit. ¶ Per hoc potest dici q̄ vtriq̄z questioni responsum est: vt sic illi intitulati maneant in ecclesia: patronus tamē potest presentare quem vellit qui erit prelatus ecclesie. ⁊ isti intitulati ius non habent in ecclesia quia nec sunt ibi vt collegium sed simplicem sustentationem habent: nec eorum consensus acquiritur in electione sacerdotis. sed solus patronus eliget. ⁊ ita non fit preiudicium patrono per talem intitulationem quantum ad presentationem cum eo inuito possint intitulari. sed si consentiret intitulationi: nunc fit ei preiudicium quia postea tenetur illum presentare: ut dicit in fi. Et quod hoc fieri possit inuito patrono est argumen. s̄. de fi. presby. proposuit. ⁊ .vij. q. i. illud. aliud videtur in patrono episcopo. xvi. q. v. si quis episcoporum. Sed quid si presente ⁊ non contradicēte patrono intitulatur. videtur consentire. ex quo non protestatur ius suum. argumen. liij. distin. si seruus. ii. ff. de exerci. l. i. §. magistrum. ff. ad munici. l. ii. sed hoc non est verum: quia non nocet ei taciturnitas. si ei inuito possunt fieri talia. uel posset intelligi aliter quod dicit inferius: vt nullum patronis preiudicium generetur. dicit Joā. nō preiudicatur quin possit remoueri ab ipsis patronis post mortem sacerdotis. sed contra videtur q̄ successor tenetur nihilominus illis ꝓuidere. supra de preben. cum secundum apostolum. ex bu. dicit quia ad patronum videtur spectare non tantum presentatio sacerdotis sed aliorum clericorum. l. iij. disti. principali. ⁊. xviij. q. ii. eleutherius. ⁊. xvi. q. v. si quis episcoporum. in auten. de san. episco. §. si quis oratorij domum. col. ix. dumtamē adsit consensus prelati. argumen. supra de fi. presby. proposuit. nam patroni iudicium multum est sequendū qui ita dilexit ecclesiam: vt ei sua conferret. argumen. ff. de confir. tuto. si patronus. Contrarium tamē notauit Joan. in capitulo principali q̄ electio clerici nō pertineat ad patronum. sed ad prelatum. credo potius standum vt hic notatur vbi sunt tantum duo in ecclesia scilicet rector ⁊ clericus: q̄ patronus presentet vtrunq̄z cum ecclesia non dicatur collegiata: ut nota. supra de electio. capitulo primo. sed in collegiata ecclesia nullus potest presentare.

non potuit quempiam p̄sentare[a]: p̄sentationem ipsius minus canonice factam decernimus irritam: et ea nō obstante cōcessionem eiusdē ecclesie factā prenoiato. W. pronūciamus canonicam extitisse: adiudicantes eidē prefatā ecclesiaz cum fructibus medio tpe perceptis[b] ex ea plene ac pacifice possidendam: predicto. S. super hoc perpetuum silentium imponendo.

Item alien. episcopo.

Si laicus p̄onus duos successiue p̄sentet valet institutio de secundo nō obstante appellatiōe p̄us facta p patronuz: epūs tñ qui malicioſe primum repulit eidem in competenti beneficio prouidere cōpellit. ⁊ in hoc vltimo est casus singu.

Pastoralis officij: ⁊ infra. postulasti edoceri: an clericus ad aliquam ecclesiam a patrono laico p̄sentatus si diocesanus episcop[c] ipsum non duxerit admittendum ex huiusmodi p̄sentatione aliquid iuris assequat in illa: ⁊ si forte idez ad se. apo. appellauerit[c] ⁊ post appellationē ab ipso interpositaz idē patronus alium curauerit p̄sentare ac secunduz instituit episcopus presentatum idem ab ipsa ecclesia debeat amoueri. Nos igit̄ alexan. pape vestigijs inherētes: qui inter presentatos a clerco ⁊ laico patronis distinguēs[d] inter presentatos a laico conditionem possidentis cen suit[e] meliorē: dicimus q̄ institutio presentati scōo loco a laico p̄ono robur[f] obtinet firmitatis. Uerum tñ cōstituimus: vt epūs qui presentatum idoneum malicioſe[g] recusauit admittere ad prouidendum eidem in competēti bñficio cōpellatur: quatenus puniat in eo in quo[b] ipsum non est dubium deliquisse.

Item aurien. episcopo.

Si ad p̄sentationē rectoris ad ti tuſū ecclesie aliquis fuerit ordinat[g] patronus q̄ nō consensit ad ipsam quū vacabit poterit presentare.

Postulasti per se. apo. edoceri vt cum rectores parrochialium ecclesiaruz quosdaz p̄sitent ad suaz ecclesiarū titulos ordinādos vtrum electio[i] talium ad ipsos rectores pertineat vel etiam ad patronos. ⁊ si in his patronoz nō est requirendus assensus: vtruz ius illis saluuz maneat eligendi: ut quū ipsas ecclesias vacare cōtigerit: intitulati hmōi non sint alijs p̄ferendi. Ad hoc breuiter rñ. q̄ per intitulationem huiusmodi nullum p̄onis p̄iudicium generatur quin possint alios ad illas ecclesias quū vacauerint p̄sentare: nisi de patronorum p̄cessisset assensu.

Gregorius. ix. archiepiscopo eboracen̄.

¶ Patronus etiaz clericus ecclesiā vacantē ꝓferre nō p̄ōt: ⁊ si cōtulit p̄ōt nihilominus ad illā p̄sentare.

a ¶ Ransmisse. ¶ Cōis diuisio. Scda ps ibi. ¶ Consultatiōi. Alb. si.
¶ Post appellationē. q appellatio nō tenuit cū nullū ius haberet cuz ad ipsuz nō ptineat cōcessio: sed pñtatio: vt. j. sequit̄ qz p nō dato habetur ꝛc. s. e. q autē. i fi. ꝛ ita nō intererat eius appellare: qz non solent audiri: ꝛc. ij. q. vij. nō solent. s. de elec. cuz inter. R. ꝛ. s. de his que fi. a ma. p. ca. ex ore.

b ¶ Ex vi. No. ergo v ꝛ ptātē quā hz pfon⁹ qa patronus in eo q patronus ecclesiaz donare nō pōt. s. e. q aūt: ꝛ. c. illō hz solā pñtationē. vt hic pz. vñ nil aliud sibi vēdicare dz. s. e. cū seculuz ꝛ ita ꝯcessio ista nulla fuit. vnde nō pñtit ipedimentum secūde pñsentatiōi. quaz idez capituluz postea fecit: sic. s. e. illō ꝛ. c. cum laici: ꝛ ē arg. ꝙ q nō pñtat ipedimentuz qō de iure nō sortit effectum. Sz videt q capitulū eboracen. faciēdo q nō hz cōcedendo ecclesiaz puari obuit ptāte saltez ea vice pñsentādi: qz virit sibi ius vt puniat in eo i quo deliquit. s. e. pastoralis. s. de trāsla. q to ꝛ ar. xvj. q. vj. placuit. p ter hoc ñ puniunt qz ꝛ ipsi iidem correxerūt factū suū pñtādo prout d bebāt: nec est iste casus i quo puetur gs ptāte eligēdi: quia cum sit illud pena nō debz ꝑponi nisi exprimat q sit imponēda. ¶ Preterea nō peccauerūt eligendo: qz non elegerūt ergo puniri nō debēt in eo in quo non peccauerunt.

c ¶ Potiorē. ꝛ vere potior est: qa nullū ius habuit alter vt dictum est.

Transmisse ad nos tue littere ꝓtinebāt q cū capitulū eboracēn. ecclesiam de gamesorde vacātē i qua ius obtinēt patronat⁹. R. clerico ꝯcessissēt: ipi postmodū. l. clericū tibi ad eādē eccl'iam presentarunt post appellationē[a] ab eodē. R. ad se. ap. interiectam: ꝛ infra.

¶ Consultationi tue rñ. q cum ex vi[b] iuris patronat⁹ nō ꝯcessio hz pñsentatio ptineat ad pfonū: pñtatuz si ei aliqd nō obsistat canonicuz ísti tuere i ipsa ecclesia poteris vt pote potiorem[c].

Rubrica de censibus ꝛ exactionib⁹ ꝛ procurationibus.

Ex cōcilio apud guarmaciā.

¶ Ecclesie fundāde dz q dote tribui mansus liber a quolibet fuitio tpali: ad eccl'iasticū tū tenet: hz si aliqd ꝯferet eccl'ie vltra māsū tenet ecclesia er eo soluere onera cōsueta.

Ancituz[d] est vt vnicuiqz ecclesie vnus mansus[e] integer absqz vllo seruitio tribuatur. ¶ Et pbyteri i eis cōstituti non de decimis neqz de oblationibus fidelium non de domibus neque de areis vel de hortis iuxta ecclesiaz positis neqz de p dicto manso aliquod seruitium faciāt preter ecclesiasticum[g]. ¶ Si aliquid amplius habuerint inde seniorib⁹[k] debitū seruitium[l] ipendant.

A Agu. sup epist. ad romanos.

¶ Solutō tributi argunt ſlectōez

Omnis aia sublimioribus ptātibus subdita sit: ꝛ infra. Et vos subditi[k] cē debetis. Jō cniz tributa pstatis: qz hec est ꝓbatio[l] subiectiōis. ¶ Reg. stephano cantori

¶ Non potest episcopus nouum censuz ponere monasterio.

Scientes: ꝛ infra. Asseruit pdictus abbas pbyterum[m] mal se nouas monasterio ꝯsuetudines uelle ponere: ꝛ infra. Mandamus quatenꝰ si ab[n] initio hoc non fuerit et labētib⁹ tēporib⁹ aliqd nouiter non permittas imponi.

I Dem constantinopolitano epo

¶ Lec⁹ ꝛ pauper ad collectas nō tenentur.

Licet multum[o]: ꝛ infra. Dixit quoqz pdict⁹ cec⁹: q ad collectas iter alios piter ꝯpellat. qō fieri non pmittas[p]: qz eū quē cecitas sua grauat: ibumanū ē nimis i collectiōe affligēt: cui debuerat ex collectis si esset necessitas misereri[q].

Ascalis. ii. comitisse mathilde.

¶ Petens censuz debet rationez exprimere.

Peruenit[r] ad nos: ꝛ infra. Inquisitiōi. t. r. q census ignorātie[s] nec diuinis[t] nec humanis legibus prohibitus. ꝛ ita est hic arg. initiū esse spectādū. C. de bo. que lib. cuz oportet. in fi. ff. de pe. si quis. §. qui abortionis. i. q. i. quibusdam. C. communia de vsucap. l. i. ꝛ. vlti. de ꝯse. di. i. placuit. ꝛ. ff. cōmo. l. i. in fi. ꝛ. vi. di. testamentū. ꝛ. s. de loca. ꝛ ꝯduc. propter sterilitatem. §. i. ꝛ. ff. de neg. gest. hz an vltro. §. i. in fi. ff. de ꝟb. ob. cōtinuus. §. cū quis. ff. de contra. ꝛ vti. ac. gd ergo. §. suffic̄. ar. j. s. finē esse spectādū. j. q fi. sint legi. rāta. in auc̄. ō nup. §. quia uero. col. iiij. xxij. q. ij. q aut. ff. qui satisda. cog. si antec̄ō ō pedis. iij. §. i. in fi. vij. q. i. suggestuz: ꝛ. s. de renū. c. i. arg. ꝑ. s. mediū esse spectāduz. vñ illud. Cum media semper gaudebat ludeꝛ forma. Maior. n. medi is gra rebus inest. s. de testi. cū tu. ꝛ. xlv. di. disciplina. ꝛ. c. sūt nāqz: ꝛ. s. de offi. dele. querenti: ꝛ. xxiij. q. iiij. quidā cū bonorum. in fi. ff. de pe. respicienduz. C. de custo. ꝛ exhi. re. si gs. ar. ꝓtra. q mediuz nō sit inspiciendum. C. de here. ifti. sed ꝛ si. §. solemus. Solu. mediū spectandum est in dissensione opinionuz: ꝛ opinio media magis est amplectēda. s. ō offi. dele. querenti. q dr̄ initium esse spectandum ꝛ finē esse spectandū solui tur. s. de elec. ducū. vbi de hoc inuenies alias ꝯcordātias.

o ¶ Licet multū. hec est pars illius. s. de resti. spol. hz.

p ¶ Non permittas. Quid ad papam de isto ceco. cum non videat esse de sua iurisditione: sed potius ad secularem. immo cum sit miserabilis persona eius correctio pertinet ad ecclesiam. lxxx vij. di. c. i. ꝛ. ij. ꝛ ratione peccati saltem pertinet ad ecclesiam. s. de iudi. nouit: et arg. ri. q. i. relatum. vin.

q ¶ Miserere. potius est miserēdum talibus quā auferēdum. C. ne no. vec. l. i. qui. n. morbo corporali laborant a personalibus muneribus excusantur. C. qui mor. excu. l. i. ꝛ. ij. lib. x. sed priuilegium illud nō extenditur ad filios. C. e. l. ult. ꝛ satis iste affligitur nec debet amplius affligi. s. de cle. egro. c. i. ꝛ. vii. q. i. cum percussio: ꝛ. iij. q. ix. indicas.

Peruenit. Iste est bonus ter. ꝛ hz subtilem materiā. Et ꝫ intendit non debetur cēsus cuius cā ignoratur. uel ad idem sic ut in rubro. Alb. si.

r ¶ Peruenit. Abbas frarinoren. depredatus fuit eccl'iaz carpen. occasione cuiusdaz cēsus. quez abbas petebat ab eccl'ia carpen. dicebat archipbyter carpen. q nesciebat cām quare soluere deberet illū cēsum: quesiuit a papa quid iuris ēet: ꝛ ipse respondet ꝓut sequitur in littera. Iste due eccl'ie sunt in dio. mutin. ꝛ cōmitissa mathilda fuit dña ꝛ pfona in vtraqz ecclesia.

s ¶ Ignorātie. i. cuius cā ignoratur. ff. de fideiuss. si quis postc̄ō: ꝛ. l. si quis pro eo. ff. quādo dies le. ce. huiusmodi legatum. sed nūquid talis cēsus siue ꝯsimile seruitium potest acquiri tempore? vr̄ q non. qz sicut tps non tollit obligationem. ff. de ac. ꝛ obli. obligationuz. §. plaeet: ita nec inducit. C. de pac. si certis annis. i. q. i. nullus episcopus ad fi. qōnis: vbi de hoc. r. q. iij. qz cognouimus. C. ne vr. p:o ma. l. vlt. ar. j. xviij. q. ij. fuitium. i. q. iij. quesituz. in fi. ff. de vsur. cū de in rez ꝟso. ff. de aqua plur. arcē. l. vl. ff. si ser. vē. si quis diuturno hz ius nō ꝓbetur. ut ibi dr̄. So. hz ex tpe non acquiratur obligatio tamē hmōi seruitia siue fuitutes bene acquiruntur etiā si non habeāt ꝯtinuā cām. C. de fui. ꝛ aqua. l. i. ꝛ. ij. ꝛ. ff. de aqua plu. ar. l. vlt. ꝛ de fuitijs tpe acquirendis log vr̄. C. de agri. ꝛ cens. l. itibus. li. ri. ar. xviij. q. ij. fuitiū: ꝛ ideo hmōi fuitia acquiri possunt spacio. xl. annoꝝ: ꝛ hoc intellige de his que ius cōe possideri nō vetat. alia vero que possideri non possunt non prescribunt sine titulo: ut diri. s. de pscrip. si diligenti. qz nec possessor in talibus ofenderetur. Et si quis aliquid petat tale sibi ōberi sufficit allegare cām in libello quāuis illam non ꝓbet. dumtamen ꝓbet temp⁹: arg. ff si ser. vē. l. si quis diuturno ut diri. s. de consue. c. vlt. Alij dicunt q nō ē necesse aliquā cāz exprimere: sed hec littera in fi. ꝓtradicit ibi aliqd solui debeat presciatur. sed priori dicto concordat. iij. q. v. q suspecti.

t ¶ Diuinis. i. canonicis. iij. q. v. q suspecti.

a ¶ Inuenīt. supple qđ solui debeat sine cā: ⁊ iđ q petit cāz alleget: vt dixit. B.

Quam apostolus. Diuisio patz ex sūmario. Et pma ps subdiuidi pōt ī duas vt pz in tex. Secunda ibi: quocirca. Alb. si.

b ¶ Exhibendos. i. pcurādos. xxviij. q. i. iam nunc in fi. xxi. q. i. c. i.

c ¶ Graues. i. onerosi: quod facere non debēt. īmo si grauātur ecclesia suis expēsis dz visitare. x. q. iij. cauendum ⁊ i. q. iij. placuit.

d ¶ Cōsumat. vsqz ad exinanitionem extreme vtutis. x. q. iij. iij. inter cetera. x. q. i. cauenduz. i. q. ij. placuit.

e ¶ Archiepiscopi. ar. q archiepūs dz visitare puinciā ⁊ pcuratiōes a subditis suffraganeorū suoruz exigere. ī. e. sopite.

f ¶ Epi. x. q. iij. inter cetera: cōtra vbi dicit. q. l. sed illud corrigitur per istud.

g ¶ Decani. i. archipresbyteri rurales.

b ¶ Existāt. Quid ergo si plures ducant: nunquid poterunt in supfluo pbiberi: vī q sic. ff de aq quoti. ⁊ esti. l. i. §. trebatius: ⁊ x. q. iij. qz cognouimus lxiij. di. qz per ambitiones. ī. ō exces. pla. cum ad quorūdam. pōt dici q pōt denegari in supfluis sed si propterea sudditi excōicentur tenet forte sīa qz sententia pastoris siue sit iusta siue iniusta timēda est. xi. q. iij. c. i. ⁊ ij. ⁊ illa decre. cum ad quorū dā. pxtinet spālem indulgentiā vt quidam dicunt. tan.

i ¶ Canib⁹. ī. de deri. vena. c. i. ⁊ ij. xxxiiij. di. quorūdam: et lxxxvij. di. esau. ⁊ c. āputatis.

k ¶ Que sua. lxiij. dist. nosce: ⁊ viij. q. i. sūt ī ecclesia. lxv. di. lz

l ¶ Sūptuosas. xxxv. di. ecclesie pncipis. iiij. di. ōniqz: sz epi ī priū faciunt. nam vir cautela diuersoz equoz eos pōt satiare. vñ dicit. l. q ex nimia īgurgitatiōe olet os. ff. de edil. edi. qui clauuz. §. is cui. habeat ergo pauperē cibū. xlij. di. c. vl. xxxv. di. ecclesie pnceps. xij. q. ij. gloria episcopi. Lau.

m ¶ Rationabilis. si ō hoc dubitetur supioris arbitrio determinetur arg. x. q. iij. qz cognouimus. xi. q. i. si clericus.

n ¶ Filijs. xvi. q. i. predicator: ordine enī nature filiꝰ succedit patri ⁊ nō ecōuerso. ff. vnde liscripto. §. nō sic parentibꝰ. iste tamen ordo plerūqz turbat. ff. de inoffi. testa. nā ⁊ si vnde dixit dñs bulgarus. cū suus vnicus filius decessit. Ordine turbato succedis bulgare nato.

o ¶ Exactiones. ad opus suuz sine mādato epi: vel supple nisi ī casu premisso: nā que pmittuntur in pfationibꝰ ī subditis repetita intelligunt. ff. de verob. titia. §. i. ⁊ xxij. q. vij. apostolus. ⁊ de appella. secundo requiris.

¶ Sane. Jn effectu dicitur. q numerus equorum staturus in prin. c. nō debz trahi ad augēdum numerum alias solitum. Alb. si.

p ¶ Dtātem. qz qđ puisum est ad leuamē: extēdi non dz ad grauamen. xlv. di. lz. §. de ap. cū spāli: ⁊ c. suggestum: ⁊ ī. de pe. in qbusdam. Lau.

Prohibemus. Primo ponit duplicem prohibitionem quam iustificat. Secundō ponit decretum ibi: si quis vero. Et aduerte q iste tex. est ō pncipaliozibus huius ti. Alb. si.

q ¶ Noui. i. de nouo. cū ab initio positi nō fuerint. §. eo. scientes: ⁊ qui ab aliis ecclesijs non soluuntur. ī. e. c. ecclesijs.

r ¶ Census. qui īponit in ipsa fūdatiōe. puta ut in singulis ānis soluat vnuz cereum siue libram cere vel piperis. siue etiā certā quātitatez pecunie puta. x. solidos vel minꝰ vel ēt plus q testatur ī signū subiectōis. §. e. c. ij. ⁊ iij. ⁊ §. ō cau-

sa pos. c. vlti. Nō credo q possit augeri ab epo vel abbate. lz augeantur possessiones: secus in pcuratione. ī. eo. ḡto: qz pcuratio non dicit pprie census: sed pensio vī q possit imponi siue augeri auctoritate epi. ī. c. pxi. hoc intellige si iusta cā subest alias non.

s ¶ Veteres. No. ergo. census nō ee augendos siue īponendos de nouo sumāt. ¶ Sane qđ de pdicto nūero cuectionis secūdū tollerantiam dictū ē: i illis locis poterit obseruari: ī quibꝰ ampliores sūt redditꝰ et ecclesiastice facultates. Jn paupioribꝰ aūt locis tātaz volumꝰ tenere mēsurā vt ex accessu maioꝝ mīores merito non doleāt se grauari. Nec sub tali idulgentia illi q pauciozibꝰ eqs vti solebant hactenus pluriū sibi credāt ptātēᵖ indultam.

C. ō pas. pua. l. i. lib. xi. ⁊. §. de trāsac. ōcetero. arg. ff. de acqui. re. do. locꝰ. §. de pbē. auaricie vbi ēt de hoc tāgit ⁊. C. de not. vec. l. i. ij. ⁊. iiij. vbi dī q noua vect. nō pōt īponi nisi a pncipe. ī. e. significauit: ⁊. ī. ō vb. sig. sup qbusdam ⁊ xviij. q. ij. fruitium: ⁊. i. q. i. nullus epūs grauamen. i fi. C. ō allu. l. vlar. ō. ff. ō fideicōmiss. liber. l. generalit. §. si qs alienuz. ff. de flumi. l. i. §. ripa. ⁊. ff. q ⁊ a qui. si mortis: ⁊. ī. eo. qđo. So. si p vbertatem fructuū fiat īcremētuz. cum eoz sit casus fortuitꝰ et dubius. C. ō vsur. si ea lege pp hoc augeri non dz census. sed si accedat nouū pdiū noua parochia vl aliqd tale: iustā vī hīe rōnez eiꝰ ar. ff. ō vsufruc. itez si fūdi. §. sz si insula. ar. ō. §. de vi. ⁊ ho. cle. qm̄ vt ait: ⁊. ī. eo. ti. quāto. lau.

Xeodem.

¶ Nouus cēsus ecclesijs īponi nō potest nec augeri.

Prohibemꝰ insuper ne ab abbatibꝰ epis vel alijs prelatis nouiq cēsus ī īponāt ecclesijs nec veteres augeant: nec ptē reddituz suis vsibus appropriare psumāt sz libertatē quā sibi maiores pseruare desiderāt: miozibus suis bona volūtate pseruēt. ¶ Si quis vero aliter fecerit: irritū q egerit habeat. A Lex. iij. vigoriē. epo.

¶ Prelatus seu rector ecclesie nō pōt presertim post mortē ecclesiaz suam propria auctoritate cōstituere censualem.

Preterea illi qui epo ignorāte auctoritate sua pensionem annuaz de ecclesijs quadā illusiōe soluerit ³ siue ᶜ receperit: eis ōfunctis ᵍ in receptione pensionis non sunt aliquatenus audiēdi: si pontificis aut alterius qui ō iure id facere potuerit auctoritatez ⁊ assensuz super hoc nō īterueniſſe cōstiterit.

¶ Non enīz simplices sacerdotes vel clerici possunt ecclesias quibꝰ presunt auctoritate sua presertim post decessuz suū efficere cēsuales.

Idem carnoteñ. epo.

¶ Epūs ecclesie ō māu laici per se erepte nō pōt ob hoc cēsuz īponē.

Ecclesijs quas ō nouo epi de manibus laicoꝝ erripiunt preter cathedraticū ⁊ iura omnia q alijs ecclesijs ᵃ imponunt exactionem prohibemus ᵇ imponi.

Idem.

¶ Noua pedagia sine ɔsensu pncipis īponēs cōione priuatur.

¶ Ponit casum generalem: rōnem subdēs ibi: nō enim. Alb. si.

¶ Ignorāte. sec⁹ si sciēte ⁊ iusta cā subesset pone erēplū. qñ volunt isti sacerdotes ɔstituere censū: vt eoz ɔsāguinei succedant post mortez illorum. ī. eo. cum clerici.

¶ Prohibemus. per ōdē.

¶ Soluerit. supple sūt puniendi. ī. e. cū clerici.

¶ Sue. pro ⁊.

¶ Et eis defunctis. qz pēsio illa nō ligabat successorem eius qui ecclesiā nō potuit ɔstituere censualē: vt dicit ḃ in fi. ⁊. §. de trāsac. decetero. vñ si petāt mōachi pēsionē a successore nō dz soluere.

¶ Potuerit. Dic ē ar. bonū q census de auctoritate epi possit imponi de nouo siue etiā augeri: dic vt no. §. e. c. pri. Ber.

Ecclesijs Breue est vel p alia ōba sūma sic vt ī rubro. vt intelligas rō dubitandi fuit qz sicut tpe fundatōis vel pcepte libertatis pt epūs sibi certū cēsuz ɔstituere vt ī. c. ɔstitut⁹. §. ō relig. do. ⁊ in. c. pterea el ij. de iurepa. ita videbat q si capiebat ecclesiā de manibꝰ laici cū quasi ō nouo adduceret ad libertatē q in recōpēsatōe bñficij pōt īponere nouū cēsuz. sed ɔriū decidit qz epūs ad hoc tenebat ex offō suo ⁊ in necessitatibꝰ nemo liberalis existit vt in. l. rē legatā. ff. de adimē. leg. Alb. si.

¶ Minoribꝰ. xcv. di. esto: ⁊. xxij. q. v. de forma ⁊ si iura vnicuiqz ecclesie nō fuerit: ecclesiasticus ordo ɔfūdit. xi. q. i. peruenit. ⁊. ij. q. vi. qui se scit.

¶ Jrritū. ēt si iurauerit: ḃ. ī. eo. grauis. ⁊. c. significauit.

Preterea.

¶ Ignorāte. sec⁹ si sciēte ⁊ iusta cā subesset pone erēplū. qñ volunt isti sacerdotes ɔstituere censū: vt eoz ɔsāguinei succedant post mortez illorum. ī. eo. cum clerici.

¶ Soluerit. supple sūt puniendi. ī. e. cū clerici.

¶ Et eis defunctis. qz pēsio illa nō ligabat successorem eius qui ecclesiā nō potuit ɔstituere censualē: vt dicit ḃ in fi. ⁊. §. de trāsac. decetero. vñ si petāt mōachi pēsionē a successore nō dz soluere.

¶ Potuerit. Dic ē ar. bonū q census de auctoritate epi possit imponi de nouo siue etiā augeri: dic vt no. §. e. c. pri. Ber.

Ecclesijs Breue est vel p alia ōba sūma sic vt ī rubro. vt intelligas rō dubitandi fuit qz sicut tpe fundatōis vel pcepte libertatis pt epūs sibi certū cēsuz ɔstituere vt ī. c. ɔstitut⁹. §. ō relig. do. ⁊ in. c. pterea el ij. de iurepa. ita videbat q si capiebat ecclesiā de manibꝰ laici cū quasi ō nouo adduceret ad libertatē q in recōpēsatōe bñficij pōt īponere nouū cēsuz. sed ɔriū decidit qz epūs ad hoc tenebat ex offō suo ⁊ in necessitatibꝰ nemo liberalis existit vt in. l. rē legatā. ff. de adimē. leg. Alb. si.

¶ Allijs ecclesijs. vt. x. q. iij. illud.

¶ Prohibemus. per ōdē.

laterañ.concilij.s.e.prohibemus.r.xviij.q.ij.hoc tantū.arg.est ergo ꝺ ꝙ consuetudo aliarū ecclesiarum seruari debet.j.e. super eo. argu.s.de consue.cum olim.

Inouamus. ¶Primo ponitur prohibitio. Secundo pena ibi: si quis. Ab.si.

a ¶ Innouamus. qꝺ iaz statutū erat.xxiij.q.iij. paternarum.

b ¶ Regū. reges enim r ꝓncipes tñ ptātez hñt noua pedagia ꝟstituendi.ff.ꝺ publi.r vec.l. vectigalia.r.C.ne no. ve.l.i.ij.r.iij. alia omnia pedagia iterdicta intelligunt nisi ex ꝟsuetudine: cuius nō extat memoria exigant.j.de ꝺb.sig. super quibusdā.§.i.

c ¶ Careat. ¶Hec est pena canōica ꝟm leges exilio perpetuo puniri debet.C.ne no.vec.l.vl.

Quam derici. ¶Primo ponit excessus. Scꝺo pena ibi: ꝓcipimus. Ab.si.

d ¶ Collusione. collusio est inter reum r actorem occulta r illicita pactio: ꝙ quā alter i iudicio se superari permittit. si.s.e. preterea.

e ¶ Episcopi marime: qr collusio mala nō exercerēt auctoritate epi: ga nec ipse nouū cēsum siue pēsionez pōt ponere.s. eo. ꝓhibemus. vbi de ꝺb alꝫ iusta r honesta causa interuenīre videt ꝙ possit. vt ibi dicitur.

f ¶ Nepotes. ¶Hec est cā quare ista ꝟstituebant r mala: r iō eius causatuz est malū: cui⁹ enī causatuz est malū ipm quoqz malū est. vnde puniunt vt hic dicitur.b.

Que. ¶Primo ponit excessus. Secundo pena ibi: quod si. Ab.si.culus.

g ¶ Collectā. ꝓstatio q̄dā est quā anglici soluūt romane ecclesie r ꝺz esse moderata vt certū r determinatū qꝺ ꝺet.ff. de dā.infec.et dāno.ar.C. de iude.iudeos.ala.

h ¶ Brauctis.s.quoniā sub spē tributoꝝ nō dñt illicite exactiones fieri: vt ꝺ patet: r.ff.ꝺ offi. ꝓsi. illicitas.§.illicita.

i ¶ Aufert. ne ꝺz queritis vsurpare qꝺ vestrū non est. perdatis qꝺ vobis competere videbat. xiij.q.i.§.ij.circa fi. questiōis. r.xxv.q.ij. sic decet: qr priuilegium meretur amittere. xi.q.iij. priuilegium.

Inouamus[a]: r infra. Nec qsquā alicui nouas pedagiorū exactiones sine auctoritate r consensu regu[b] r principū statuere aliquo mō ꝓsumat. ℣ Si quis autē cōtra hoc fecerit r cōmonitus non destiterit: donec satisfaciat cōione careat[c] xpiana. ¶ Item cātuari. archiepo r eius suffraganeis.

¶ Qui per collusionē istituit ecclesiam censualem illa priuabitur.

Quam derici: r infra. Ad hoc qr clerici quidā cuz religiosis collusiōe[ꝺ] facta citra auc. ꝺioc. epi[e] ecclesias quas tenēt eis cōstituunt cēsuales: ut post decessuz eoꝝ eedē eccl'ie p repsentationē eorūdē religiosoꝝ ad filios vel nepotes[f] cleri coꝝ ipoꝝ possint trāsferri. ℣ ¶Precipimus: vt si qui iuēti fuerint facere talia: eos a prescriptis ecclesijs ñ differatis ap. postpo. remouere.

¶ Item.

¶ Si collectores grauāt ecclesias priuari debent officio.

Aque ꝺ auaricie: r infra. Cū aūt propter beati petri visitationē denarioꝝ collectam[g] p archidiaconatus vestros feceritis: ecclesias vel parochias non grauetis[h]. ℣ Quod si secus ꝓsūpseritis: id quod videmini habere auferetur[i] a vobis. ¶ Lucius tertius.

¶ Qui recipit iuramentuz de nouo censu imposito ecclesie psoluendo compellatur iurātez absoluere.

SIgnificauit nobis. T. rector ecclesie de fulcig. qꝺ cuz a monachis de castig. ad regimē ipsius ecclesie fuisset electꝰ de soluēdo eis ānuo cēsu triū marcharū quas predecessor eiꝰ soluerat prestitit sacramentuz: postmodum epūs dioce. ne ipsum censum monachis soluere ret nisi prius constaret qꝺ episcopali[h] auctoritate fuisset impositus inpiculum ordinis sui interdixit[i]: r i fra. ℣ Quocirca mādamꝰ q̄tenus si ꝓfatum cēsum auctoritate presulis r nō de nouo[m] imposituz fuisse constiterit episcopo ꝓcipias ut prohibitionem sine dilatione relaxet. ℣ Si uero cēsus sit de nouo impositus: siue auctoritate[n] episcopi hoc factum fuerit siue non: eosꝺez monachos vt clericum a iuramento absoluant ap. re. compellas.

¶ Item raueñ. archiepo.

¶ Archiepiscopꝰ visitās, puinciā etiaz a monasterijs pcurari debet.

SOpite: r infra. Sane cū iter te r monasteria bononie sup procurationibus quas ab eis exegeras cōtrouersia verteret: r infra. Abbas scī ꝓculi oīum alioꝝ ꝓcuratoꝝ: sicut ex lr̄is quas portauit appuit: sup hoc diuti⁹ litigauit: r i fra. Sz tu ꝓcurationes ipsas i aliꝭ[p] monasterijs tue ꝓuincie asserēs tibi sine cōtradictiōe ꝓstari eas: ꝓdecessoribus tuis in monasterijs bonoñ. exhibitas p testes idoneos ꝙ bauisti. Inde vtiqz vidimꝰ intētionē tuā iure[q] cōi r ꝓdecessorū tuoꝝ ꝟsuetudine[r] adiuuari. ℣ Ea ꝓpter monasteria supradicta condēnauimus ad ꝓcurationem ꝟm facultates[s] eoꝝ tibi tuisqz successoribus exhibendam. ¶ Lemens.iij.

¶ Ponī ēt clerici nouū cēsuz ecclesie ponere nō pōt: nec veterem augere. r si sup ꝺ iuramēta vel cautiones exegerūt cogunt absoluere.

GRauis admodū r infra. eccl'ia stice psone cū ecclesias vacare ꝟtingit. nō aliter quēquā ad ipsoꝝ regimē volūt vocare: nisi aut nouū cēsuz ecclesijs suis ponāt aut veterē ꝓtra ꝟstōnē cōcilij[t] laterañ. augmētēt: ad ipsiꝰ solutionē instituendā presbyterū iuratoria[u] vel fideiussoria[x] cautiōe cogētes: r i fra. ℣ Dis. vestre: mādamꝰ quatenus quecūqz ꝟstiterit ꝓtra ꝟstōnē ꝓdictā sup ecclesijs vel eaꝝ cēsu a tempore ꝟstōnis[y] huius atētata in irritū reuocātes ꝓsbyteros quos sup bis iuramēta illicita ꝓstitisse noueritis ꝟgrua satisfactione ipōsita faciatis absolui[z]: eos q ꝺecetero contra formā canonuz sup bis venire ꝓsumpserint canonice punientes.

¶ Item.iij.ab.r ꝙētui belliuile.

¶ Qui tenetur procurare fratres alicuius domus obligatur ad procuranduz oēs. licet illoꝝ numerus

mēto hec.s. nisi rōnabile aliqꝺ impediat: r qr ꝓsūptio est ꝓtra eos ex eo qꝺ ipm iurare fecerūt ad qꝺ nō fuerat cōpellendus etiā si ꝺ iure solui ꝺebeat.

m ¶ De nouo. r ita ab initio pōt ponī. s.e. scientes. s. de iurepa. ꝓterea. r arg. s. vt ec. bene. c. vno. sed ex postfacto nō pōt ponī census. nec ē p cōpositionē. s. de trāsac. ꝺecetero. Sed quē dicis cēsum nouū. pōt ꝺici nou⁹ q nō ē ipositus i fū ꝺatiōe ipsi⁹ ecclesie. xviij.q.ij. eleutherius. r.s. de iurepa. ꝓterea: vel q nō est ꝓstit⁹ tāto tempore qꝺ ad legitimā ꝓscriptiōez ꝓuenit: ꝟz multū refert vtrū qs alleget ꝓscriptionē q ea ꝓbata obtinet: lz in vitate fuerit nou⁹ an ꝺo cēsuz ab initio ꝟstitutuz: qr tūc nō iuuatur tempore nisi cōstet qꝺ legitime fuerit constitutus vel pōt appellari nouus qui impositus fuerit post laterañ. conciliū. s.e. prohibem⁹: r.j.eo. grauis. lau.

n ¶ Auctoritate epi. ꝺ euidēter appet: qꝺ epi nouū censum nō pñt imponere: r tu supple vex est sine ratiōabili r iusta cā: vt no. s.e. ꝓhibemus. ꝺic vt ibi.

SOpite. ¶Primo narrat factū. Secūꝺo diffiuit ibi: Ea propter. Ab.si.

o ¶ Procurator. r tñ ꝟstitutꝰ erat ab vniuersitatib⁹ plurib⁹: ꝟz ꝓcurator ꝓpe ꝺ q mādato dñi res ipsi⁹ tractat. ff. de pcu. l.i. nō est ꝺ fia in nōinib⁹ ꝟm canōes: ꝺū tñ ꝟstet qꝺ ei ꝺetur ptās agēdi. s. de pcur. petitio: vbi ꝺe ꝺ. r i auc. ꝺ san. epis. §. aliū aūt. r.§. si ꝺo epi. col. ix. r .i.q.iij. saluator.

p ¶ In alijs. ğ r i monasterijs bonoñ. qr idē ius ꝺz hre i bis r i alijs. s. e. ecclijs. j. e. sup eo. qr vna r eaꝺē res ꝺiuerso iure cēseri nō ꝺz. xij.q.ij. cognouim⁹. r. s. de ꝺec. cū i tua r ita ē ꝺ arg. ex eo. qꝺ alij faciūt q cēsent eoꝺē iure r sub eoꝺē dñio r tu facere ꝺebes: nisi ostēdas ꝟuium. c. ꝺi. ꝟ morem.

q ¶ Jure cōi. qꝺ solū suffic̄t: r ꝺ ius ē. r.q.i. decernim⁹ epz. r.c. placuit. nec obstat quod ꝺicit xviij.q.ij. luminoso: ga illud i telligitur de exempto.

r ¶ Cōsuetudie. r sic ꝺuplici iure censet: vñ forti⁹ ꝺbuit ꝙ ipo iudicari: cū vtrūqz ꝙ se sufficeret. C. ꝺ edic. ꝺiui. adr. tol. l. fi.

s ¶ Facultates. qꝺ qꝺēsp cōsiderādū ē. s. e. cū apls. r.q.iij. cauēdū iter cetera: r.j.c. vlt. j. .e. q̄to: r.c. cū nup. r ꝺ intellige qñ cā correctōis r visitatōis accidit. j. e. cuz nup. Sz si ex alia cā puta ꝙ negocijs ꝓpis: tūc ñ ꝺēbit pcurationē: ar. r.q.iij. relatū. r.j.e.ti. pcurationes. ber.

GRauis admodum. ¶Prima pars narrat factum. Secunda ꝓuidet ibi: ꝺiscretionī. Ab.si.

t ¶ Cōcilij laterañ. s. eo. ꝓhibemus. r.c. ꝓterea.

u ¶ Juratoria. qꝺ potiꝰ ꝓiuriū q̄ iuramētū pōt ꝺici. s. de iureiur. sicut nr̄is.

x ¶ Fideiussoria. hec fideiussio nō ꝟz cū sit accessoria ei qꝺ nō ꝟz. sic. C. ꝺ le. nō ꝺubiū. s. de fo. cōpe. si diligenti. r. s. ꝺ re. pmu. c. vl. s. ꝺ fi. istru. iter ꝺilectos. C. de sa. san. ec. sancim⁹ nemini. ff. de ꝟdi. si. cā auūculo. j. de ꝺo. pꝰ ꝺiuoꝝ. re. r si necesse. fallit ꝺ. s. de iureiu. ꝺebitores. r.c. cū ꝟtingat. C. si aduer. vē. l. i. ff. quimo. vsufruc. amit. qꝺ tñ. i. rñ.

y ¶ Cōstōnis. ar. ꝟstōnes ad futura tñ extē ꝺi. s. de ꝟsti. cognoscētes nisi ꝺicat in eis: qꝙ ꝓterita respiciāt. s. de ꝟsti. c. vl. vbi ꝺe ꝺ. r ꝺe ꝺ hēs. lxxij. ꝺi. c. ij. r. iij. in fi. r. xxxij. q. iiij. ꝺixit sarra.

z ¶ Absolui. ar. ꝟ. s. de iureiur. tua nos. ꝺ ꝺo vnū tñ fuit iuramētuz r temerariū: ibi ꝺo duo ita qꝙ piuriū vitari non poterat: r iō ibi ab eccl'ia remouent. r ꝺic absolui. i. absolutos nūciari.

r ¶ Punientes. pena ꝺo illoꝝ qui

contra canones venisti multiplex est ꝑ nō. s. de elec. nihil est: ⁊. s. de offi. or. ad reprimēdā: sed qualiter puniunt in isto casu. pōt dici q' ecclesia priuabit ex eo q scienter post prohibitionem contrarium facit. B.

Quanto creatori. Sūmat vt in rubro ꝑm magis cōem lec. Diuiditur: primo recitat fm̄. Scdo idulget. ⁊ idulgētiā moderat ibi: idulgem⁹. ab.

a Quanto. sic ergo ꝓ q ab initio de voluntate fundatoris pōt iponi census. s. de iurepa. ꝓterea. xviij. q. ij. eleutheri⁹: ⁊ ar. xvi. q. vi. filijs decernim⁹.

b Teneatis. ⁊ ita sine cā ꝓsti tuta videtur. vñ nō videt q te neat. s. eo. puenit: sed bene ser nāda est hmōi liberalitas. ar. s. de dona. p tuas. C. de dona. si quis argentū. §. finaūt.

c Indulgem⁹. In hoc fuit idulgentia: q ꝓstituta fuit simpliciter nulla certa quātitate ta xata ꝑ illa ꝑcuratiōe. vñ simpliciter tenebant ꝑcurare ffes illos quotcūq eēnt: ar. j. ō pri uile. q circa: ⁊. ff. de serui. vrba. prędi. si fuitus. vbi ꝟbum simpliciter positū generaliter itelligendū est. vt ibi: ⁊. xix. di. si romanoꝝ: sed ex eo q nō determinat. debebat conueniens siue mediocris. ff. ō au. ⁊ arg. le. qui lancē. ff. de edil. edi. sciēdum. §. illud. ff. ō le. iij. nimis. C. cōia de le. duobus. §. ſz ⁊ si quis. Sol. q grauabat eccl'ia dabitur tm̄ ad primā mēsuraz ⁊ tot frēs ꝑcurabunt mō quot ab initio ꝓsueuerūt. si vo quātitas constituta fuisset ꝑ illa ꝑcuratione. illa nō augeret etiā auctis facultatibus. ar. ꝛ. q. iij. relata. ludibrium enī eēt si qō statutū fuit ab initio momento quolibet mutaret. arg. C. ō bo. q li. l. vlti. §. vbi autē puel. nō enī quod rite ⁊ fm leges ab initio actū est: ex alio euētu suscitare debet. C. de admi. tuto. sancimus.

d Excreuerint. quocūq; mō. s. de ꝓsti. cū. M. si vero paꝝ excrescerent. nō augeretur ꝓcurato nec modicū lucruz auferrur conductori q ⁊ modicū dānuz sustinet. ff. locati. si merces. §. vis maior. Est ergo cui dēs ar. q si excrescāt res oz ꝓcuratio crescere sicut econuerso diminuit ꝓpter sterilitatez. ff. loca. si vno: ⁊. s. e. ti. ꝓp sterilitatem. ꝓrioꝝ enīz eadē est disciplina. ff. de ꝟb. ob. inter stipulantē. §. sacrā rē. ar. idē melio⁹ insti. de his qui sūt sui vel alie. iu. in ꝓn. ar. j. C. de allu. l. vl. C. de fun. rei priui. l. ij. li. xi. So. illa locum habent cum diligentia cultoꝝ res vel fructus augmentant ꝑ cū dei prouisione ⁊ fidelium oblatione res augmentatur: sicut ꝓtingit cuz casu fortuito res deteriorant merces remittitur. Si vero vitio rei sine culpa coloni. puta q vinū acuit. vel si segetes herbis corrupte sunt ꝓductori obest. ff. loca. l. ex cō ducto. §. vitium rei. tm̄ sine culpa coloni dānū ꝓtingēs non obest colono. s. e. ti. ꝓpter sterilitatē. Itē est ar. op. q crescentibus facultatib⁹ ecclesie crescere oz numerus ēt si sit numer⁹ canonicoꝝ statutus. s. de ꝓsti. cuz. M. q nō admittit hāc distinctionē. vtrū facultates crescunt ꝓuisione dei. an diligētia hoīum. que etiā nec in isto casu debet admitti: sufficit enī q res augmētate sunt. Lau.

Cum instantia. Diuiditur: q due sunt partes ꝓncipales. Secunda ibi: Sane. Vb. si.

e Quotidiana. q ꝓ re publica noctes ducit insomnes. in auten. vt iudi. sine quoquo suf. in ꝓn. col. ij. ⁊ volūtarios labores appetimus dicit impator: vt ge

f Nō credimus. q romana ecclesia non solet aliquem priuilegiare contra se. ar. C. de sa. san. ec. iubemus nullā. arg. s. de prescrip. cū ex officij. ⁊ ibi etiā dicitur q in procuratione non currit prescriptio. Ber.

Sane. Tractat de mō ꝑcuratiōis ipsoꝝ legatoꝝ ⁊ nunciorꝝ. Vb. si.

nunc creuerit: ſz si ex hoc grauaret nimiū ꝑ iudicis officiuz ꝓuidebit.

Quanto[c] **creatori:** ⁊ infra. Accepimus q ab ipso domus vfe ꝓmordio de fundatoris volūtate ꝑcessit ut fratribus scī irenei ꝑ curatiōez vnā ānis singulis libera liter exhiberet: cū nihil teneatis[b] ab eis ꝓ quod huiusmodi ꝑcuratio ipsis debeat exhiberi: verū tūc ꝓ fratrū ⁊ fuientiū paucitatē talis ꝑcuratio nō grauabat: sed nūc in tm̄ excreuit numerus eoꝝundē q ad ꝑcurationē vix q̄ttuoꝝ marche sufficerent: que ꝑ vna fieri ꝓsueuit: ⁊ infra. Indulgemus[c] igit ne vltra primā mensurā in ꝑcuratione ipa sitis vlterius ꝓdictis fratrib⁹ obligati: sed expensis que ꝓsueuerunt sufficere fint contēti: nisi facultates ecclesie in tm̄ excreuerit⁹ q sine gra uamine ampliato fratruz numero ad soluēdū debitū ꝓcurationis extendi possit quantitas expensaruz. Idē ꝓmicerio ⁊ clero mediola. **Oēs eccl'ie nisi que ab hoc ꝑ ꝓnilegiū aplicuz sint exēpte ꝑcurare tenentur legatos sedis apostolice seu ēt ei⁹ nūcios. nec in hoc prescriptiōe iuuāt. h. d. vsq; ad. §. Sane.**

Cum instantia vſa quotidiana[e] ⁊ infra. Postulatiōi. v. t. r. q cuz oēs ecclesie legatis ⁊ nūcis se. ap. ꝑcurationes ipendere teneātur: ab ea ꝝ prestatiōe nullā hāc volumus excusatā: nisi forte ꝑ spe ciale priuilegiū se. ap. qō non[f] credim⁹ sit exēpta: etiaz si longissimo tēpore ꝑcurationis obsequiū nō ipēderint: cuz in talibus ꝓscriptio sibi locū nequeat vēdicare: q nos a ꝑsuisiōe pastoralis sollicitudinis circa oēs ecclesias nūquā omnino cessamus. Sane i bis exigēdis eum modū ⁊ ordinē volumus ob seruari: vt nulla ecclesia vel ꝓlatus se indebite prægrauari[g] rōnabiliter conqueratur. Si vero de cōi colle cta legatoꝝ ⁊ nunciorꝝ nostroꝝ ex pensas dureritis faciēdas: qō vobis nō durimus inhibēduz: ex hoc nobis ⁊ nostris nulluz ꝓiudiciuz volumus generari: quomin⁹ posſint a quocunq; maluerint ꝑcurationes[h] sibi debitas postulare: ita q si exactus vltra suā fuerit grauatus facultatez sibi ab alijs[i] restaurētur. Nūcijs tamē i nostris necessarijs exhibēdis pareat quicūq; fuerit req̄situs[k]: ita q in fraudem nihil penit⁹ attentet: nec ꝑ cōmunes ministros ꝑcurationis obsequiuz si noluerint recipere compellātur[l] Qui vero ꝓtumaciter eis dureriť resistendū. di. sunt ec. compellēdi. Idem zamoren. ⁊ salamantino. episcopis.

Si ad vnicam mensuram solui solet qō debetur ex voto: ad illā in posterum solui debebit. si vero ad diuersas liberabitur solues etiā ad minorem.

Ex parte compostellani archi episcopi fuit ꝓpositum: qō cum bi qui vota[m] beati iacobi cōtinue persoluerēt ad cōmunez terre sue mensuram: cum qua videlicet emunt ⁊ vendunt ipsa ꝓsoluerint hactenus ⁊ persoluāt: quidaz quia lōgis temporibus ab eoꝝ solutione cessarūt nūc quādam mensuraz exhibēt paruissimaz[n] ⁊ ignotam: ⁊ infra. Cum ergo non constet ad quam mensuram anteceſſores eorum predicta vota ꝓsoluerint: credimus distinguēdum: vtruz habitatores regiōis ipsius q ea cōtinue persoluerūt: ad vnaz ⁊ eadem mēsuram huiusmodi vota persoluerit an ad varias ⁊ diuersas. In primo[o] enim casu ad eandem ⁊ illi soluere sūt cogēdi[p]. In secundo volētes soluere ad minorē nō sūt cogendi vt ad maiorē persoluant rem vota essent ersoluen da ⁊ respondetur vt in l'a. Vb. si.

.iij. nec etiaz tenuis vitebolcs sub aduētu officia liū iniurijs affici debent. ff. ō offi. ꝓsi. illicitas. §. ij. s. eo. ea. dabitur. n. legatis lac ad bibenduz vt dicit Jo. ne rubentib⁹ buccis ꝓdicent ieiuniorū doctrinā. xxv. dis. c. vi. die ⁊. c. eccl'esie. nec habēt vltra tertiā vicē. xlviij. di. in illa palea. quādo comedēt lardum vel carnes cum aceto. C. de eroga. mi. an. l. i. li. xij. arg. j. xli. di. nō cogāt. cui statur: ⁊ in hoc casu esset eis denegādū. si vltra vires peterēt. j. de excess. pla. cū ad quorundā. ff. de aq̄ quoti. ⁊ esti. l. i. §. trebatius ⁊. r. q. iij. cognouim⁹. ⁊. s. de offi. ordi. conquerente.

b Procurationes. j. eo. procurationes.

i Ab alijs. cessis actionib⁹ sibi ꝑ a legato. ar. ff. de censi. cum possessor. vel ꝓditione ex hoc cano ne: ar. ff. de ꝓdi. ex lege. l. vna. dabit enī legat⁹ lras suas illi qui eū ꝓcurauit: vt ab alijs recipiat: qō vltra ptē suā expendit. sic obseruat ō facto. ar. l. predicte cū possessor.

k Req̄situs. etiā i ꝓuincia i qua nō est legatus in eūdo ⁊ redeundo. s. de iureiur. ego. M.

l Cōpellātur. qm̄ priuilegiaris exactio ⁊ solutio nō modica habet incommoda. ff. fa. herc. l. plane. arg. j. ff. ad. l. fal. linea: ⁊. l. plauti⁹: ⁊. ff. de pac. l. epistola. §. vlti. ⁊. C. de pac. debitori.

Ex parte. Ut intelligas incipias sic casum l'alem. quidam voluerunt dare ecclesijs certos sertarios frumenti: in illo loco reperiuntur plures sertarij minores ⁊ maiores dubitatur an fm minorem vel maiorem

m Vota. ab his panis tempore cladis premissa. Lau.

n Paruissimā. qō facere debent. qm̄ oēs ad cōmunem mensuraz terre soluere debent. ff. de ꝓben. emp. imperatores.

o Primo casu. s. cū oēs ad eandem mensuram soluunt: ⁊ ita q maior pars facit illi seruare tenent. c. di. cōtra morē. s. de capel. mo. dilectus: ⁊ ar. s. eo. sopite. Itē ar. est q in dubijs seruāda est cōsuetudo vicinoꝝ. ar. s. de cōsue. cū oliz. ⁊. j. e. sup eo. ⁊. s. eo. ecclesijs. ff. ō le. i. si seru⁹ pluriū. §. vlt. itē in dubijs nō sequimur qō maximū est. ſz qō minimū. ff. de le. iij. minimis. ff. de reg. iur. semp i stipulatiōib⁹: ar. tm̄ ē b q mediocritas est sequenda. de hoc notātur ar. plura. s. eo. quanto in notula in hoc.

p Cogendi. supple si soluentes plures sint nō soluētibus. s. de his que fi. a ma. par. ca. c. vlt. ⁊. s. de elec. dudum. i. ⁊. xix. dist. in canonicis. ff. de pac. ⁊ suum beredem in fi. vel etiam pares dignitate precellentes. s. de testi. in nostra: ⁊. ff. de pac. maiorem. verius videtur q siue sint plures siue pauciores: ex quo non apparet de mensura anteceſſorum. sequi debēt mensuram soluentium. illā enim presumi fuisse institutaz: ⁊ ad eos a suis maioribus peruenisse. vin.

a ¶ Ab initio. ſi. ſ. de vo. ⁊ vo. re. lꝫ ī ꝓn. iō ꝓ eis bona ſit interpretatio. ne ipſoꝝ munificētia erga eccleſias retardaret ar. C. de bo. que li. l. ij. al's dona plenius ſunt iterptāda. ſ. de dona. cū dilect⁹. ī fi. ne excogitata frau de aliquis poſſit obuiare ſue donationi. xvi. q. ij. viſis. xvij. q. ij. ſunt qui opes. C. de dona. ſi quis argentum. §. vlti. Ber.

Cum olim. Sūmatur. vt in rubro quo ad titulum. Diuidit. primo diffinit ſecūdo ſoluit vnū obſta culū ibi: lꝫ tertio aliō ibi abſonum: ⁊ qr ter. eſt ali quantuluꝫ intricatus pp nimiā diſcutionem facti ſic pono caſum. Epiſcopus auguſtaneſi. īpete bat quēdam abbatez rōne duaꝝ eccleſiaruꝫ poſ ſeſſaꝝ ab eodem abbate petendo illaꝝ vigore ꝓ curationē ⁊ alia iura epi ſcopalia. Abbas vero ⁊ conuentus opponebāt il las eccleſias nō eē in dio ce. illius epiſcopi. itē pro ducebat quoddā inſtru mentuꝫ in quo contine batur ꝙ epiſcopus illas eccleſias vl forte aliq̄ iu ra in eis cōceſſerat abba ti ⁊ ꝓtra quedā inſtra cō poſitionum producta p eꝑz obijciebat ille abbas ꝙ per metum regium il le compoſitiones emana uerant vel forte dicebat inſtrumenta eſſe falſa pa pa vero diffiniuit vt ha betur in lra ⁊ eſt. c. ſatis difficile. Ab. ſi.

b ¶ Per alia. forte per teſtes.

c ¶ Inſtrumētis. ex quo cōtinetur ī aliqua ſcriptu ra publica de finibus ali cuius epatus ei ſtanduꝫ eſt donec ꝓbetur contra rium lꝫ illa ſcriptura pn̄ cipaliter facta ſit ob aliō ar. C. de ꝓben. ⁊ ꝓmittē. ſtipu. optimā. C. de iure delib. cū aliquis: ⁊. ſ. de ꝓſump. illud. ⁊ p libros antiquos probantur ꝓfi nes epatus. ſ. de proba. cū cām. vbi de hoc ⁊ ar. ſ. de parochijs. ſuper eo. in fi.

d ¶ Omniuꝫ. hoc ius di uerſum eſt. qñqꝫ. n. dicit medietas. x. q. i. ātiquos qñqꝫ tertia: vt ea. cau. q. i. de his. quandoqꝫ q̄r ta. xvi. q. i. conſtitutū. ſ. de preſcrip. de quarta ⁊ hic. qñqꝫ dr: ꝙ nil dꝫ hre. x. q. iij. c. i. lau. dixit ꝙ. c. illa loquuntur ſecūdū diuerſa tpa. Eps dꝫ habere medietatē oīum redditiuum epalis eccleſie. ō parochialibus eccleſijs tertiam poſtea iſta tertia mutata eſt in quartā. xij. q. ij. quattuor ꝓceſſio de redditibus. demū ſtatutuꝫ fuit ꝙ nihil percipe rent niſi velint ſubire onus fabrice. x. q. iij. c. i. ⁊. c. vnio. hodie poti? locū hꝫ ꝓſuetudo ſicut dr de quarta vel tertia vel medietate teſtōruꝫ: ꝙ ibi ſer uatur cōſuetudo loci. ſ. de ſepul. certificari. Quid iuris ſit de decimis: dr ſ. de deci. cum contingit. cum in tua: ⁊. c. dudum.

e ¶ Deductionibus. hoc ꝓtingit culpa abbatis q reprobauit quātuꝫ in eo fuit inſtrm quo ꝓtinebatur ꝙ deductiones fieri poterant: vt. j. ſequitur.

f ¶ Licet. reſponſio tacite queſtionis.

g ¶ Cōſequi. not. ꝙ aliquis fructū ex eo cōſequi nō dꝫ: quod nititur repro bare arg. xiij. q. ij. quā ꝓpoſterum. ſ. de teſti. preſentiuꝫ quod verum ē ſi vſqꝫ ad ſnīam pſeuerauerit. ff. de inoffi. teſta. papinianus. §. meminiſſe. C. de his qui. vt indig. alia ē. Itē bēs hic ꝙ inſtrumentum quod qs ap probat pro ſe tenet recipe ꝓtra ſe. iiij. q. iij. §. ſi quis teſtib⁹. xix. dist. ſi ro manoꝝ. C. de re. cre. l. generaliter. arg. cōtra. xxxviij. dis. ſi quid veri. ij. .q. vij. ſi hereticus.

b ¶ Tacite. C. de re. cre. l. ſi quis iuſiurandum. C. ad. l. cor. de fal. qui falſas. ſ. ō bis que ſi. a ma. par. ca. queſiuit: ⁊. c. ex ore: vbi de hoc.

i ¶ Oſtendebat. erat enim abbas ipſe cōtrarius ſibi ⁊ ideo nō erat audiend⁹ ſal tem in eadē inſtantia iudicij: arg. ſ. de appel. ſollicitudinē in fi. ⁊ in inſtrumētis iſtis ꝓtinebatur: ꝙ epūs eccleſiā iſtaz conceſſerat monaſterio vel aliquid iuris cōceſſerat in eccle ſia. vnde per hoc apparebat ꝙ eſſet in eius dioceſi.

k ¶ Petebat. alias petebat et melius.

Cum cām. Iſte ē caſus not. ⁊ multum allegabi lis. Primo narrat factuꝫ. Se cundo decidit exprimendo mo tiua ibi: cum igitur. Ab. ſi.

l ¶ Protestatus. hic ergo col ligitur ꝙ non ꝓdeſt preſtatio cum aliquis in contrariuꝫ facit per id qō dr in fi. qr ſi pſcriptō completa fuiſſet clerici obtinuiſ ſent non obſtante tali proteſta tione: ſimile. ſ. de conſti. cum Ab. ⁊. ſ. de appell. ſollicitudi nem ad fi.

m ¶ Reuocata. ⁊ ſic pz ꝙ con feſſio aduocati ſicut ēt propria cōfeſſio preiudicat niſi fuerit re uocata: vt hic pz: ⁊. ſ. ō appel. cum cām: quedam tñ confeſſis reuocari poteſt quandocūqꝫ añ ſniaz. C. de iur. ⁊ fac. igno. l. er roꝝ facti: ⁊. ſ. de confeſ. c. vlt. ⁊ hoc intellige ſi ꝓbat quis ſe erraſſe. ff. ad. l. aquil. inde nera tius. §. vlt. ff. de cōfeſ. non fate tur qui erat. Sed ſi cōfeſſio ad uocati fuerit incōtinenti reuoca ta ſiue eadem die: quia tūc non video eam ratā habere: ex quo eadē die eā reuoco. ſufficit reuo catio ſimpler. arg. decre. predi cte cum cām̄q. alia ratio ē ibi. Sed videt ꝙ ante lit. conteſta. poſſit indiſtincte error reuocari. ff. de nora. ac. l. electo. §. pe. ⁊ etiaz poſt ſi nulla captio eſt ad uerſarij. ff. de interroga. ac. de etate. §. vltimo. quandoqꝫ etiā poſt ſententiaz reuocatur error probabilis. ff. quādo ac. de pe. eſt an. l. ij. alias eſt. §. vlt. in. l. i. Nec obſtat quod dicit de tri duo. C. ō erro. aduo. l. iij. quia ſic ibi contingit de facto ⁊ non ponit ius. Jo.

n ¶ Triginta ſer. ex hoc colligi tur ꝙ ſi lucenſes recepti fuiſſent pro papienſ. xl. annis. ꝙ pre ſcriptum eſſet in ſolutione pa pieñ. ⁊ ſic proteſtatio nō valuiſ ſet. vt dixi. ſ. in prima notula nam ſi quis vtitur alia aqua quam inter partes conuenerit preſcriptum eſt in illa. ff. quēadmodum ſer. amit. ſi quis alia: ⁊. l. ſi cōmunē. §. .i. ⁊ ſi quis paucioribus iuribus vtitur pro pluribus preſcriptuꝫ eſt pro pluribus .ff. de ſer. vrb. predi. vna eſt via. Contra de preſcrip. auditis. Sed contra vide tur ꝙ nō eſſet preſcriptū in papieñ. qr qui aliquid recipit loco alterius illud reci pere videtur. xxi. dist. in nouo. ⁊. xciij. dist. c. i. ⁊. ſ. de preſcrip. auditis. ff. de ad mit. tu. ita tamē. §. geſſiſſe. Item qui precio fruitur ⁊ refrui videtur. ff. de vſufr. quia qui precio: ⁊ penes eum eſt peculium penes quem eſt precium. ff. de pecul. ſed ſi quis ſeruum. Sed contrarium eſt verum vt pz per primas concor.

o ¶ Vel eſtimationem. arg. ad queſtionem dominicalem: ꝙ ad antiquam mone tam ⁊ menſuram antiquam facienda eſt ſolutio licet noua ſit melior. ſ. de iure iuran. quanto: ⁊ eſt expreſſum. ī. eo. cum canonicis. arg. ff. ſi cer. pe. l. iij. arg. cō tra. xxxij. q. iiij. quis ignoret: ⁊ argu. ff. de contraben. emp. imperatores idem eſ ſet ſi moneta minor ſit modo in vſu: quia ſoluere debet eſtimationem antique: vt hic patet.

Cum uenerabilis. Prima pars deciſe narrat factum. Secunda pars allegationem. Tertia diffinitionis motiuū. Quarta diffinit: ſecunda ibi: cognouimus. tertia ibi: quia. quarta ibi: decernimus. Ab. ſi.

quoniam cuꝫ huiuſmodi vota gra tuita fuerint ab initio[a]: benigni⁹ ſūt a viris eccleſiaſticis exhibēda: ne tā quam exactores videantur lucris temporalibus inbiare.

I Dem ceſari. auguſtañ. epō.

¶ Eccle tenent epō in cui⁹ dioce ſi ſūt rndere de ꝓcuratiōibus q̄rta rum decimaꝝ ⁊ alijs epalibus.

Cum olim: ⁊ infra. Quia no bis fides facta fuit: ꝙ eccleſie de luna ⁊ de beſ. in tua ſūt dioc. con ſtitute: non ſolū per alia[b] veruꝫ etiā per hoc ipm ꝙ in inſtrumētis[c] com poſitionū cōtinetur expreſſe vt ab bas ſcī ioānis prilateñ. tam de q̄rta decimaꝝ q̄ꝫ de ceteris epalibus ti bi debeat rndere: abbatē ipz ad ite graz ſolutionem quarte omnium[o] decimaruꝫ nullis factis deductioni bus[e] ⁊ ad preſtationem procuratio num ⁊ alioꝝ epiſcopaliū iurium in predictis eccleſijs condemnamus. Licet[f] enim ex forma ſecunde cō poſitionis deductiones eſſent ali que faciēde: qr tamen compoſitio nem idez abbas nullatenus appro bauit: ſz ſtuduit multipliciter impu gnare: ex ea non debuit beneficium cōſequi[g] cui renūciaſſe tacite[h] vide batur. Abſolutū erat ꝓterea: vt negaret illā eccleſiam in tua dioce. conſtitutā ſuper qua inſtrumēta pde ceſſoris tui oſtendebat[i]. in iure mo naſterio fuiſſe ꝓceſſa per que epiſco pale ius petebat[k] expreſſe.

I Dem ſpoletano epō.

¶ Soluendi ſunt cēſus ad ātiquā monetā in q̄ iſtituti fuerit niſi ſit ī al terius monete ſolutōe pſcriptum.

Olim cām quam aduerſus cle ricos plebis rupie ſuper ſyno datico proponebas: tuderti epiſco po ⁊ collegis ſuis commiſimus ter minādā coraz quibus ex parte tua fuit propoſitū: ꝙ cū idē clerici pre deceſſoribus tuis tres in feſto nati uitatis ⁊ tres in feſto reſurrectionis dominice pro ſynodatico ſoluerit deſi. papieſi. nunc tantum tres lucē ſes pro ſingulis denarijs papiē ſib⁹ perſoluebāt: cum tamē vnus dena rius papieſi. valeat ſex luceſi. vnde petebas eos ad papieſi. ſolutionez compelli: cuꝫ ⁊ ſi tu luceſi. primo an no receperis ſemper tamē ius tuuꝫ poſtmodum fueris proteſtatus[l] ⁊ ī fra. Cum igitur ꝓſtet ꝙ papieſi. olim pro ſynodatico ſoluebantur: quod ex eo etiam ſequitur ꝙ luceſi. ſoluti ſūt poſtmodum pro eiſdez cū ex dictis teſtium ⁊ ꝓfeſſione aduo cati alterius partis non reuocata[m] poſtmodum appareat euidēter: ꝙ tempore. l. predeceſſoris. t. pro ſy nodatico papieſi. fuit moneta ſolu ta: ⁊ a tempore dicti. l. non niſi trigi taſer[n] an. ac plus tempus efflurerit ⁊ ſit legitime comprobatuꝫ ꝙ tres luceſi. q pro vno papiē. poſt mortē ipſius. l. ſoluebātur. v. vel. vi. vale bāt ex illis qui hodie ſūt in vſu: itel ligētes ex hoc ꝙ ꝑ monete declina tionem acciderit vt vſqꝫ ad tēpus tuum lucen. dati fuerit pro ſynoda tico: ſicut erāt in vſu: procuratoreꝫ aduerſe partis nomine clericorum plebis predicte tibi ad ſolutionem denar. papiē. vel eſtimationem[o] eo rum pro ſynodatico per diffinitiuā ſentētiam condemnamus.

I Dem priori ſancti ſtephani.

¶ Epūs remittēs eccleſie ſeruitia q̄ ſibi debebat ⁊ ſtatuēs ꝙ aliud ſer uitium nō imponeretur: ꝓcuratio nem nō intelligit remiſiſſe.

Cum venerabilis. f. n. fauen. epiſcopus: ⁊ infra. Cognoſ uimus ꝙ pfatus epiſcop⁹ ſpallas: q̄s ab eadē eccleſia tā ipe q̄ꝫ pdeceſ ſores ſui recipe cōſueuerāt eccleſie pfate remiſit: ⁊ ſtatuit ꝙ aliō ei ſer uitium non imponeret: ſibi ⁊ eccle ſie ſue annuatim trium librarum:

a ¶ Procuratio. contra quam non currit prescriptio. ℞. e. cum instantia: ⁊. ℞. de prescrip. cum ex officij.

b ¶ Correctiõis. ꝺ ꝑz q̃ quibuscũqz generalib⁹ ꝟbis epꝰ erimat aliquã ecclesiam tñ semp retinet cathedraticũ ⁊ ꝓcurationẽ ⁊ visitationẽ. alꝫ enim esset ꝓrarium qꝺ hẽs. xvi. q. ii. visis in fi. ℞. de dona. pastoralis. nec ob. ℞. de reli. do. ꝓstitutus vbi vꝝ q̃ generaliter possit eximere: qꝝ illud fuit ꝓfirmatũ auctoritate pape. sicut. n. subdit⁹ nõ põt a se eiscere siue eximere iurisditionẽ epalẽ. ℞. de fo. ꝓp. si diligenti. ℞. de renũ. admonet. sic nec plat⁹ suã iurisditionẽ. ita nec patronus quantũcũqz ꝟbis generalibus vtatur aliqua iura tamen retinet in liberto. C. de bo. li. l. iij. Jo.

c ¶ De cõi. ergo de cõi iure ꝓcuratio peti põt. ℞. eo. sopite: ⁊ ita non fuit remissa ꝓcuratio ꝓ ꝟba illa aliud sernitiũ non ꝟponeret. Et ita not. arg. q̃ in generali remissione non veniunt ea que in speciali nõ remittunt sicut in obligatiõe generali. C. que res pig. obli. poss. l. i. ff. de pig. obligatione.

d ¶ Moderatã. ℞. e. cũ apostolus: ⁊. c. cum instantia. Ber.

e ¶ Bis in ãno. ꝺ nouꝫ videtur: qꝝ semel ī ãno sufficit visitare. ℞. de of. archi. mãdamus: ⁊ hoc siue liqueat esse necesse siue nõ: vt vꝝ. x. q. i. decernim⁹ epz placuit. vin. Sed vere credo qꝝ si cert⁹ est q̃ ecclesia nõ ĩdigeat visitatione nõ debet eã visitare qꝝ cã correctionis visitare ꝺz vt hic dicit. ergo cessante cã cessabit effect⁹. ergo q̃ dicit ꝺ bis ī anno intelligo si totiens opus fuerit. xviij. q. iij. visitãdi nõ semel: ⁊. x. q. i. regẽda. solẽnis ꝓcuratio semel tm̃ ī ãno dari debet videlicet cũ epꝰ solito ordie ãtecessoꝝ suoꝝ visitat. ff. de of. ꝓcõsul. obseruare. alie dabunt non cuꝫ tãta solẽnitate: qꝝ ẽt dãtur hospitibus ar. ℞. de pbẽ. de monachis: vel forsitan ꝟposita fuit hec fuitus ab ipsa fundatione. ar. ex lꝭa illa nec ĩtelligit ĩmponi quasi nouꝫ quod ab ipsa fundatione de cõi iure fuit impositũ. ⁊ cũ eam non visitauerit: nihil recipiat. ℑ. e. procurationes. x. q. i. relata. Ber.

Super eo. ¶ Primo ponit ꝟsultatio. scõo rñsio ipsius. secũda ibi: tibi. Ab. sic.

f ¶ In vicinis. No. q̃ in ꝓcurationib⁹ faciendis ⁊ alijs fuitijs si certum qd statutũ non sit cõsuetudo vicinaꝝ ecclesiaruz est attẽdenda. ℞. e. ecclesijs: ⁊. ℞. e. sopite: ⁊. ℞. ꝺ capel. mo. c. ii. ℞. de ꝟsue. cũ oliz: ⁊. ℞. de elec. cũ ecclesia vulterana. ℑ. ꝺ cognaspiri. sup eo. ar. ℑ. xij. di. illa: ⁊ .c. illud. lxxvi. di. vtinã de cõ. di. ii. quotidie. ¶ Prima ps vera est. Cõtraria ꝟo signata nõ ꝟdicunt: qꝝ ibi vnusquisqz loc⁹ suã ꝺz ꝟsuetudinẽ: sz ꝺ non erat certũ: qd statutũ eẽt: vel ꝺ ꝟsuetudine obtẽtuz. ⁊ ita nõ obstãt.

Dem cõpostellano archiepo.

Ecclesie de nouo ꝙuerse in ꝓcurationibus ⁊ alijs seruabũt consuetudinem vicinarum.

Super eo quod. f. T. nos consulere uoluit: vt qꝝ fere tota ꝓuincia compostel. de nouo est ad iurisditionem ecclesie tue conuersa: qualiter ibi prouinciam vel partez prouincie visitanti obsequi debeat ⁊ seruire nec non in procuratiõibus prouidere. ℞ Tibi duximus respondendum: q̃ illud obseruare tenet: quod in vicinis[f] prouincijs obseruatur.

Dem in concilio generali.

¶ Prelati tũc sũt ꝓcuranti quuz personaliter visitãt: ⁊ debẽt tũc seruare concilij lateran. ⁊ predicatiõi correctioni ⁊ reformationi vacare. legati ⁊ nũcij apostolici ꝓ ꝺ bis ꝺie bus tãtum ꝓ quibus moram trahunt ꝓcurari debent ⁊ cõtra hãc constitutionem exactum restituitur duplicatum.

Procuratiões que ratione visitationis[g] debẽtur[b] epis vel archidiaconis vel quibuslibet alijs etiam apostolice se. legatis aut nuncijs: absqz mãifesta ⁊ necessaria cã nullatenus exigantur: nisi quando ꝑsonaliter[i] officiũ visitationis ĩpendũt ⁊ tũc euectionũ ⁊ ꝑsonaruz mediocritatem obseruẽt in lateranen. concilio[k] diffinitam. hoc adhibito moderamine circa legatos ⁊ nuncios apostolice se. vt quũ oportuerit eos apud aliquez locũ moraz facere necessariam: ne locus ille ꝓpter illos nimiũ aggraueẽ: procurationes recipiant moderatas ab alijs ecclesijs vel ꝑsonis que nõ dũ fuerãt de suis ꝓcuratiõibus aggrauate: ita q̃ numerus procuratõnum numerum diez quibus huiusmodi moram fecerint non excedat: ⁊ cuz aliqua non sufficeret ꝓ seipsam due vel plures cõiungãtur in vnã.

Porro visitatiõis officiuz exercẽtes non[l] querant que sua sunt: sed q̃ iesu xp̃i p̃dicationi ⁊ coartationi correctioni ⁊ reformatiõi vacãdo: vt fructuz referãt q̃ ñ perit. ℞ Qui aũt cõtrauenire tentrauerit: et qꝺ accepit reddat: ⁊ ecclesie quam taliter aggrauauit tantũdem impẽdat[m].

Honorius tertius de tiro ⁊ iosaphat abbatibus.

Ecclesia etiaz ciuitatensis tenet ꝓcurare episcopuz visitantez quã quã ipsum nũquam procurauerit.

Venerabili fratre nostro cenomanẽ. epo accepimus conquerente: q̃ cũ cã que inter ipsuz ex parte vna ⁊ abbatem ⁊ conuentuz de cultura ex altera super procuratiõibus quas ab eis petit idẽ episcopus nosc̃itur agitari: vobis fuerit ab apo. se. commissa: dicti abbas ⁊ conuentus ex eo frustrari intentionem eiusdẽ episcopi moliũtur ⁊ eorum monasteriũ in cenomanẽsi uilla[n] situm esse dignoscit: ⁊ ipsi procurationẽ hactenus non[o] soluerũt: ⁊ ĩ fra. ℞ Discretioni. v. mandamus quatenus nisi aliud ratiõabile[p] ostẽderint: vos eos ad exhibendũ eaz sicut ius dictauerit compellatis.

Gregorius nonus.

Qui iuꝝ metropolitico vꝝ legatiõis visitat ꝓuinciã ĩ ꝓuinciales q sibi ꝓcuratões ꝺnegãt ꝓ ferre sniam.

Cum nup archiepꝰ beneuentanus beneuentanaz prouinciã visitaret: ⁊ ifra. ℞ Mãdamus ãtenus cum eundem archiepz siue auctoritate[q] propria siue nostra[r] beneuentanã prouinciã ꝓtigerit uisitare: procuratões rõne visitatõis[s] debitas iurta facultates[t] ecclesiaruz vestrarũ exhibeatis eidez. ℞ Alio quin sniam quaz ipse rite tulerit in rebelles ratam habebimus ⁊ faciemus auctore domino inuiolabiliter obseruari. Dem.

¶ Ad antiquã monetaz vel si nõ est in vsu ad eius estimationem soluende sunt pensiones antique.

c ¶ Ex officio. ℞. de cõ. ser. ex parte. Ber.

d ¶ Ex parte. ℞. de cõ. ser. ex parte. Ber.

e ¶ Ex parte. ℞. de cõ. ser. ex parte. Ber.

f ¶ Ex parte. ℞. de cõ. ser. ex parte. Ber.

g ¶ Ex parte. ℞. de cõ. ser. ex parte. Ber.

h ¶ Ex parte. ℞. de cõ. ser. ex parte. Ber.

i ¶ Ex parte. ℞. de cõ. ser. ex parte. Ber.

k ¶ Ex parte. ℞. de cõ. ser. ex parte. Ber.

l ¶ Ex parte. ℞. de cõ. ser. ex parte. Ber.

m ¶ Ex parte. ℞. de cõ. ser. ex parte. Ber.

n ¶ Ex parte. ℞. de cõ. ser. ex parte. Ber.

o ¶ Ex parte. ℞. de cõ. ser. ex parte. Ber.

p ¶ Ex parte. ℞. de cõ. ser. ex parte. Ber.

q ¶ Ex parte. ℞. de cõ. ser. ex parte. Ber.

r ¶ Ex parte. ℞. de cõ. ser. ex parte. Ber.

s ¶ Ex parte. ℞. de cõ. ser. ex parte. Ber.

t ¶ Ex parte. ℞. de cõ. ser. ex parte. Ber.

Cum canonicis. ℙrimo recitat factum. Secundo prouidet ibi: Tibi damus. Ab.si.

a ¶ Annis. videt q duo sufficiant qr pluralis elocutio duorum numero ꝓtenta ē. iiij. q. iij. §. vbi numer⁹: ⁊ de cō. di. i. b quoqz. ⁊ si post ānos liber esse iussus ē post biēniū liber erit. ff. ō manumiss. testa. libertas. § vlt. ⁊ si data fuerit ꝓditio in dieb⁹ si nihil adijciat bi duo ꝓditiōez ipleri oportet. ff. ō vb. sig. iter illā in fi. imo exigit q legitimo tpe pstita sit: ad hoc ut i futuꝝ teneāt nisi cā esset in euidēti. ō hoc dr̄. s. eo. peruenit.

b ¶ ℙecunie. q̄ ab initio fuit ꝓstituta: ⁊ nō ad nouā q̄ maior ē. Si enī moneta diminuta fuisset illā recipe nollēt. s. e. cū oli. Cū ergo minorē recipere nollent: maiorem exigere nō debent. ff. de dā. infec. qui bona. §. si qs̄p. ⁊. C. de solu. l. pe.

c ¶ In vsu. tunc estimationē illi⁹ antiq̄ soluāt. ut. s. e. oli i fi. sed nūqd posset solui pma si inueniret: si nō minus vz. si ꝺo minus vz. ⁊ non ē in vsu nō pōt solui quia reprobata moneta nō liberat solutē. ff. ō pig. ac. elegāter. §. q reprobos. fi. ff. ad uelle. q̄uis. §. si conuenerit. ff. qui satis. cog. quotiens. Ber.

d Auctoritate. visitationis talis ꝓcuratio non prestatur: nisi quādo personaliter visitant locū cā correctiōis. s. eo. procurationes: sz in grāgijs istis nulla fit visitatio lz ibi qñq̄z monachi celebrent: sz ad caput accedit platus cā visitationis: ⁊ ibi nō ꝓsueuerunt morari mōachi sz ꝓuersi cā colēdi agros suos: ⁊ ita cuz nulla fiat visitatio: nulla pp hoc q̄ ibi aliquādo celebrāt dz prestari procuratio.

Rica De consecratione ecclesie. uisum est de censibus. sed qr in consecratione ecclesie solēt dari ĩmunitates ⁊ census imponi iō rr. Ab. si.

℟ Dhec.

ℙabet duo dicta. Secunduz ibi propter hoc. Abbas siculus.

e ¶ Altare. i. mensa altaris: sic exponit de cō. di. i. nisi motuz. qñq̄z tabula consecrata de loco ad locū mouet: nec tñ desecratur de con. di. i. concedimus qō intelligo qñ non ē affixa ⁊ dicit motū. i. mutatum. quo ad formā ita q̄ formā amiserit p diminutionē vel augmentū cum hec sit forma rei ar. ⁊. q. iij. §. hoc ius. Idē si mēsa altaris sit enormiter fracta qr consecrandū ē altare. ĵ. eo. qō in dubijs. ⁊. c. ligneis. Consecratio altaris precipue intelligit in cōiunctione mēse. s. lapidis supioris ⁊ structur̄ inferioris ⁊ ita si mēsa fuerit remota uel aliqs de lapidibus tangens mensaz ipam execratum est altare: ⁊ dz iterū consecrari: sed si aliquid addat altari non execratur: sed sacrū trahit ad se non sacrum. ĵ. e. q̄ in dubijs.

f ¶ Sigillum. quod in lapide fit in consecratione.

g ¶ Diminutus. enormiter. ĵ. e. quod in dubijs.

h ¶ Consecrari. ipsum altare ⁊ non ecclesia. Alia enī est consecratio ecclesie ⁊ alia altaris ut sequitur in littera.

i ¶ Canones. de cō. di. i. si motū: inuit ibi q̄ ecclesia debeat ꝓsecrari: duz dicit si motuz fuerit altare: denuo ꝓsecretur ecclesia sz exponit altare. i. mēsa siue tabula ecclīa. i. altar̄ qō ē dicer̄ si mota fuerit tabl'a ꝓsecret altar̄. b.

k ℙela. quā priuatis. quolibet ergo die dñt fieri ꝓsecratiōes ecclesiaz uel altariū: virgines ēt pp necessitatē dieb⁹ priuatis velū sacrū accipe pñt. xx. q. i. deuotis: qr necessitas legē nō hz de cōse. di. i. sicut: ⁊. s. ō ꝓsue. q̄to: ⁊ sic magna necessitas hoc iducit ut ibi dr̄: ⁊. ĵ. de reg. iur. qō nō ē. ordines ꝺo sacri nō cōferunt: nisi certis dieb⁹ s. de tem. or. c. i. ⁊. ij. lxxv. di. c. vlt. ⁊ crisma certo tpe ꝓficitur. ō cō. di. iiij. omni tpe. qō i supficie potius ẜdicit. sed exponitur oī tpe. i. oī anno añ pascha certo die: ⁊ qr ista certis tpibus conferunt: dubitauit an idem esset de con. ecclesiarum.

l ¶ Qđ dubijs. si mota ꝺz. di. i. si motū ⁊. s. e. c. i.

m ¶ Consecrari. de hac consecratione dic: vt. s. e. c. i. per qō intellige quod hic dr̄.

n ¶ Conserato. ⁊ ita sacrū tanquā dignius trahit ad se nō sacrū. xiij. q. ij. si estimem⁹: ⁊. ff. ō rei vē. q̄ religiosis simile. ff. de solu. si alieni. ff. ō vsuca. cū q̄ edes: sec⁹ si vinū apponat sāguini. ĵ. ti. pr. cū marthe. §. q̄ fuisti. ṽ. ꝓterea. ar. ĵ. q̄ min⁹ dignum trahit ad se magis dignū arg. s. de iurepa. ex lris: ⁊ c. cuz scōm: ⁊ ar. s. de of. dele. sup qōnuz. §. si ꝺo duo sūt. Itē ar. q̄ in reficiendis sacris vestibus filū nō sacrū siue pannus non facer pōt apponi nec ē op⁹ noua ꝓsecratione. Jo.

ℙ Roposuisti. ℙrimo ponitur cōsultatio. Sc̄o rñsio ibi fraternitati. Ab. si.

o ¶ Reconciliari. no. qñ eccl'ia dz ꝓsecrari vel recōciliari. i. ꝑmo si dubitat an sit ꝓsecrata. Idez de altari qō pp dubiū dz ꝓsecrari de cō. di. i. eccl'ie. vel altaria. qr nō dr̄ iteratuz qō nescit ēe factū. de cō. di. i. solēnitates. i. sic ē de baptismo. ĵ. de baptis. c. ii. ⁊ simi. lxviij. di. ꝑsbyter quos ⁊. §. se. Itē si eccl'ia ē exusta tota vel maior ps dz iteꝝ ꝓsecrari: de cō. di. i. eccl'is semel. arg. ff. ō ẜbē. emp. domū. si ꝺo tectum corruerit: ⁊ pietes illesi remaneāt: ul'ēt modicū de ipsis parietib⁹ destructū fuerit nō dz pp ꝺ ꝓsecrari. ĵ. e. ligneis. Et si tota eccl'ia sil'ōstructa fuerit uel maior ps dz iteꝝ ꝓsecrari si' succesiue sufficit aspsio aq̄ bñdcē de cō. di. i. de fabrica. ℙro remotōe altaris ul'fractura enormi nō recōsecret eccl'ia. ut. s. e. i. ꝑ sanguinis effusione ⁊ ꝑ ad ulterio dz tñ reconciliari. ut ꝺ pz: ⁊. ĵ. ō adu. significasti. ⁊ ar. ĵ. e. c. vl. ar. ẜ. de cō. di. i. ecclesijs semel: sz illō itelligit sz ꝺ q̄ sanguis effusione uel semis pollutiōe nō ꝓsecrat. ꝑ quē dz fieri hec recōciliatio. dr̄ infra eodē aqua.

Cum sis Nō dubitandi in isto ter. fuit: nā vni psone nō pñt plures ordines sacri eadē die ꝓferri ut l. c. ll'as de tpe ordi. Itē vnica missa in die p ep̄m dici pōt vt i. c. ꝓsuluisti. ĵ. ti. pri. ⁊ iste ꝓsecratiōes nō fiūt sine missa ō quo tñ die vt hēs glo. no. i. c. qō sic de elec. vbi disputat an celebratio misse sit de substātia ꝓsecratiōis: vñ videbat q̄ plura altaria i eadē eccl'ia sil' ꝓsecrari nō possent ⁊ idē est in epis sed ẜrium hic decidit: nā nihil obstat quominus in eadē missa ⁊ in eodem loco possint plures epi consecrari vel plura altaria. Ab. si.

p ¶ Plura altaria. ar. ẜ bazianū. q dixit q̄ ꝓsecrato maiori altari oīa alia altaria eēnt ꝓsecrata: si digito demōstrēt. ar. ff. de acq. pos. qō meo. §. si p vēditorez. C. de natura. liber. si qs habēs: sic plures clerici pñt ordīari. s. de tēp. or. ō eo ⁊. lxxv. di. q̄ a pfib⁹: ⁊ plres epos pōt ꝓsecrare. modica fuit ꝺ dubitatio: sz ñ credebat: q̄ lz plres clericos posz ordinar̄ q̄ posset plura altaria ul'epos ꝓsecrare. b.

q ℒ Igneis. Due sunt ptes ꝓsultatio ⁊ rñsio. Sc̄da ibi: inquisitioi. ab. si.

¶ ℙarietibus. quādiu parietes ītegri sunt nō ē ecclesia recōsecrāda qr in pietib⁹ ꝓsecrat eccl'ia ⁊ ñ ī tecto: aut si successiue repati eēnt. ō cō. di. i. de fabri

r ca. ō ꝺ deffi ē. s. e. ꝓposuisti ⁊ ō tabul. s. e. c. i. ⁊ q̄ ibi dcā sūt ꝺ possent dici.

¶ Onsuluisti. cimiteria. sicut ergo ecclesia reconciliatur ita ⁊ cimiterium: cū

Q Uod in dubijs: ⁊ infra. Altare vero i quo tabula cui cōsecratōis bñdictio pōtificali misterio adhibet si mota' vl' enormiter fracta fuerit: dz nō imerito cōsecrari[m]

¶ Nec negam⁹ q̄n oleū nō consecratū: ꝓsecrato[n] possit oleo ꝓmisceri. ℐDem ꝓpostella. archiepo.

¶ Recōciliat ecclesia que pp homicidia ⁊ vulnera hominū ibidez perpetrata poluta est.

P Roposuisti q̄ venientib⁹ ad ecclesiaz sci iacobi ex diuersis regiōib⁹ pegrinis: ⁊ uolētib⁹ alijs ab alijs p ꝓtētiōes ⁊ riras altaris ō nocte custodiā uēdicar̄: homicidia cōtigūt fieri iterdū ⁊ aliqñ uulnera iferunt: ⁊ ifra. ▽ ℱ. t. b. r. q̄ manē te ecclesia ⁊ altari ipa reconciliari[o] potēit p aquā cū vio ⁊ cier̄ bñdictā

ℐDem

¶ ℙlura altaria simul in eadē ecclesia cosecrari possunt ⁊ idē in plurib⁹ episcopis.

Q Uam sis: ⁊ ifra. Moueris igit q̄ plura i ecclesia una altaria[p] ⁊ pl'es epos sil' poteris cōsecrare.

ℐDem.

¶ Corruēte tecto parietibus illesis ⁊ mēsa altaris nō enormiter fracta: nec altare nec ecclesia cōsecrat.

I Gneis edificijs ecclesie uestre casu consumptis parietibus[q] tñ illesis ac mensa principalis altaris i sua extremitate modicam passa fracturā: ⁊ infra. ▽ Inqui. t. t. dur. rñ. cū parietes in sua integritate permanserint. ⁊ tabula altaris mota uel enormiter lesa non fuerit ob cām p̄dictā nec ecclesia nec altare debet denuo consecrari.

ℐDem senoñ. episcopo.

¶ ℙoluitur ecclesia uel cimiterium si excōicatus i ea sepelitur.

Q Onsuluisti: ⁊ infra. Limitaria' in quibus excōicator̄ cor-

sit consecratū vt h̄ pz: ⁊ illa corpa si discerni poterunt sunt exhumāda: ⁊ extra cimiteriū ejcienda. s. de sepultu. sacris: ⁊ eadē gaudet imunitate ecclesia ⁊ cimiteriū. xvij. q. iiij. si quis contumax: ⁊. c. se. ⁊ ita idem iuris est in accessorio qđ in pncipali. s. de offi. dele. prudentiā. §. vlt. cū suis concordantijs.

a ¶ Sicut in dedicationib⁹. s. e. proposuisti. de consec. di. i. si motum: ⁊. c. se. B.

Cum sicut. Tene menti hunc casum. in prima facti narratio. in secūda exhortatio ibi: cum non sit. Ab. si.

b ¶ Consecrāda. nec ēt fundāda: nisi pri⁹ petens dos fuerit ei assignata de con. di. i. nemo in auc. ut nullus fa. or. domuz §. i. col. v. ⁊. in auc. ut deter. sit nume. cleri. §. i. col. i. vl'si hoc omissū sit i fundatiōe sicut h̄: si dz cōsecrari ecclesia: nisi dos ei pri⁹ fuerit assignata: vt. xvi. q. vlt. pie mētis. i. q. iij. placuit: ⁊ hic: cuz ad hoc ex debito teneat fūdator: vt dicit i fi. sz q̄ erit cōpetens dos. rñ. si sit monasteriū: tūc dos dz ee tāta: qđ pſby teri diaconi ⁊ subdiaconi cantores ⁊ lectores possint ibi ee. put tradit i auc. ut deter. sit nume. de. §. i. si vo alia eccl'a collegiata dos ad minus dz esse p duobus. ar. s. de fi. pſby. proposuisti. vij. q. i. illud aūt trib⁹. ō cō. di. i. h̄ quoqz: ⁊ qđ possit recipe hospites ⁊ episcopalia iura persoluere. s. de pbē. ō monachis. s. de sup. neg. pla. c. ij. sed qđ si epūs p̄secrat uel fundat ecclesiaz nō assignata dote. dicit bazi. et bene: qđ epūs tenet dotare ecclesiaz. sicut tenet prouidere illi quē ordinat sine ti. s. ō pbē. c. ij. c. epūs: ⁊. c. cum ſm apostolum: ⁊ hoc credo verū dummō sine lesione ecclesie sue hoc facere possit alias nō nisi hēret propriuz qz delictū pſone ⁊ c. ut. xvi. q. vi. si epm. s. de excep. cuz venerabili: ⁊ tunc fundator dotabit eam ⁊ posset ad hoc cōpelli: ar. xvi. q. vlt. pie mētis. ar. ad hoc. ff. ō ritu nup. qui libos: ⁊ hꝰ fundatoris ad hoc tenet i auc. de ec. ti. §. si aute. ⁊. §. si qs edificationem. col. ir.

Aqua. Tria facit. primo ponit dictum: dānat p̄suetudinē: cām reddens. ⁊ subdit p̄teriti tollerātiā. sc̄da ibi: nō obstāte. tertia ibi: qđ aūt. Ab. si.

c ¶ Consuetudine. No. ergo qđ consuetudo que est contra iuris naturā non prodest: ⁊ cōtra illud ius non pōt prescribi. s. de cōsue. cū inter vos: ⁊. c. cum venerabilis: ⁊. c. quattuor. ⁊. c. vlt. vbi de hoc.

d ¶ Jurisditiōis. puta iudicare cognoscere de causis instituere bñficia conferre: et oīa alia q̄ assecutus ē epūs in cōfirmatione. ar. s. de elec. trāsmissaz. h̄ oīa cōmittere pōt ⁊ delegare vnicuiqz maiori vel minori. Sed ea q̄ sunt epālis ordinis de mandare nō pōt iferiorib⁹. puta clericos ordinare ỹgines p̄secrare chrisma cōficere ⁊ p̄similia: q̄ ministeriū p̄secrationis desiderāt. Sz que est rō q̄re illa q̄ sunt iurisditiōis posset cōmittere clericis iferioris gradus: ⁊ nō illa q̄ sunt ordinis de mandare? hec pōt esse rō. iurisditio sola voluntate ⁊ vbo cōmittit siue delegatus fuerit siue ordinari⁹ ⁊ reuocat. s. de offi. dele. sup qōnuz. §. intōtionis: ⁊. §. porro. ff. de iudi. iudiciū: sed collatio sacroꝝ nō cōfert sola volūtate vel vbo: immo fō est opus qz necessaria est visibilis vnctio ⁊ exterior: q̄ est signum iterioris vnctionis in corde. s. de sac. vn. c. vno. q̄ ppetua est ⁊ amitti nō pōt: lz execution qñ qz suspendat. i. q. i. qđ qdē ver. si forte militie ⁊ c. ⁊ ita pz qđ nō pñt talr demādari sicut iurisditio vel reuocari ⁊ talia p̄ferri nō pñt nisi ab eis q h̄nt ea p collationē. lx viij. di. presbyteri quos: ⁊ sic recōciliatio talis nulla ē: cū sacerdotes illi non habuerūt ptātez illā p talē demendationē. que est ordinis epālis sicut consecratio. sed vnus epūs alij epō pōt demādare: ⁊ per hmōi demandationē nihil ei cōmittit cū ipse epūs hēat ea que ministerium p̄secrationis desiderant: ⁊ ei deest tñ auctoritas: qz in alienā messem falcem mittere non dz nisi de voluntate ⁊ mandato illius cuius est diocesis. vi. q. iij. scriptum est.

e ¶ Tolleram⁹. sz vꝰ qđ illa sola tollerātia nō sufficiat sibi: nisi iterꝝ recōciliet epūs qz nulla fuit recōciliatio. ergo iterꝝ dz recōciliari: sicut si aliqs ordiat ab eo q ordinādi ptātez nō hēbat iterꝝ dz ordinari. lx viij. di. pſbyteri: ⁊. j. de pſby. nō bap. c. i. ⁊. iij. sz dic qđ p talē tollerātiā ratā hz talē recōciliationē ⁊ icipit valere ex nūc cū prima nulla fuisset: ⁊ ita de nihilo facit aliquid: sic. iij. q. vi. hoc qppe ⁊ ō cō. di. ii. reuera. qz pōt p̄nceps mutare naturā rei. C. de rei vx. ac. l. vna circa p̄n.

Si ecclesia non[f] consecrata cuiuscūqz fuerit semine aut sanguinis effusione polluta: aqua p̄tinus exorcizata lauetur[g]: ne diuine laudis organa suspendātur. ¶ Est tñ q̄dā⁹ fieri poterit cōsecranda.

Rica De celebratōe missaꝝ ⁊ sacrameto eucharistie ⁊ diuinis officiis.

¶ Ex concilio agatheñ.

¶ Presbyter tenetur horis debitis dicere horas canōicas: permittitur tamen sibi ex causa dicere eas vsqz ad vesperas inclusiue.

Presbyter mane matutinali officio expleto pensuz seruitutis sue vz p̄mā tertiaz sextā nonā vesperāqz psoluat[h]: ita tñ vt horis cōpetentibus iusta possibilitatem aut a se aut a scholaribus[h] publice ꝓpleāt. ¶ Deinde pactis horis ⁊ infirmis visitatis si voluerit exeat ad opus rurale[i] ieiunus[m]: iterū necessitatibus peregrinoꝝ ⁊ hospitū siue diuersoꝝ ꝓmeātiū infirmoꝝ atqz defūctoꝝ succurrere[n] possit vsqz ad statutaz horaz p̄ tpis qualitate: p̄pheta dicēte. septies i die laudē dixi tibi. qui septēnari[o] numerus a nobis ipletur: si matutini p̄me tertie sexte none vespe cōpletorij tēpore nostre seruitutis officia persoluamus: nā de nocturnis vigiliis idez ipse propheta ait: media nocte surgebā ⁊ c. ¶ Ergo bis tpib⁹ laudes creatori nr̄o super iudicia sue iusticie referimus. ¶ Ex concilio triburiensi.

f ¶ Ecclesia. Habet duo dicta: q̄ patēt i ter. Sc̄z ibi. ē tñ. ab. si. ¶ Nō p̄secrata. no. qđ dic nō p̄secrata: ergo multo forti⁹ p̄secrata. s. eo. p̄posuisti: sic ⁊ cimiteriū si talr polluat reconciliari dz: vt. s. eo. p̄sului. ar. qđ si aliqs excōicat⁹ vel pagan⁹ ibi sepelit sunt inde ejciendi: nec in ea dz celebrari ante ejectionez ⁊ aspsionē aque bñdicte: lz p̄secrata p̄i⁹ non fuerit: ⁊ parietes sunt radendi de cō. di. i. eccl'a. ⁊. c. vbi: ⁊. c. se. ⁊ ita ecclesia non p̄secrata gaudet eodē p̄uilegio quo ⁊ cōsecrata: ut h̄ pz: ⁊ hoc ē exp̄ssuz. j. ō imu. ec. c. pe. ⁊ ita si aliqs illuc cōfugerit dz ab eccl'a defendi. ⁊ hoc ió. qz locus ille auctoritate epi dedicat⁹ est diuino cultui: ⁊ qđ semel deo dedicatū ē ad p̄phanos vsus redire nō dz. xij. q. ij. nulli liceat: ⁊ s. de re. p̄mu. mācipia: ⁊ tñ grauius peccat q sic deligit qđ in non cōsecrata: sicut magis peccat et grauius punit q in maiorē p̄sonā qđ qui in minorē: nā ex p̄sona consideraī iniuria ⁊ crimē in sti. de iinr. §. atror. j. de sen. ex. cū illorū ⁊ crimē augeī dignitate p̄positi ff. de re mili. omne delictū. §. i. Sz nūqd ⁊ isti violatores sunt dicendi sacrilegi: non vī. xvij. q. iiij. sacrilegiū: sed credo qđ tāq̄ sacrilegi iudicādi sunt: lz loc⁹ ad hoc p̄secrat⁹ non sit. ar. s. ō fo. cōpe. cōquestus: ⁊ qz eodem p̄uilegio gaudet ac si esset consecrata. j. de immu. ecclesie. c. penul.

g ¶ Lauetur. sed p quez debet lauari: qđ per epm tñ. s. c. pri. In hoc casu satis credo qđ per simplicē sacerdotē possit lauari: qz si intellexisset papa qđ per epz deberet lauari illud dixisset sicut dixit in p̄ri. c. precedenti cū papa in vtroqz. c. scribat eidē: ⁊ qz dixit eor cizata lauetur que fit per simplicem sacerdotem ⁊ non cum aqua benedicta cum vino ⁊ cinere: cum aqua reconciliatur ecclesia consecrata. s. eo. p posuisti. ⁊ ar. ad hoc. s. de tempo. or. cum in distribuendis: ⁊ ar. de consecr. di. ii. c. fi. ar. tñ contra. j. de immu. eccle. c. pe. Ber.

Rica De celebratione missaꝝ Visum est de p̄secratione ecclesie uel altaris: sed qz in ecclesia consecrata misse celebrantur ⁊ alia diuina officia dicuntur ideo subiungitur hic rubrica. Ab. si.

Presbyter Cōmuniter summatur propter multitudinez dictorū: sed ſm vnū intellectum: potest sic summari ut in rubro

Primo precipit officiuz dici horis debitis ⁊ ex cā permittit anticipationē. Secundo specificat casum quare permittitur sibi anticipare: ibi: deinde. Tertio p̄cludit ibi: ergo. Ab. si.

h ¶ Persoluat. consilium est ut simul dicat omnes horas: ne superuenientibus occupationib⁹ aliquā horā dimittat. ⁊ intelligitur hoc de clericis pauperibus: quos ad opus rurale opz exire: ut in lra pz alias suo loco ⁊ tempore dicende sunt singule hore.

i ¶ Competentibus. signis. s. cāpanis uel alio signo. s. de elec. in cansis ⁊. s. de offi. custo. c. i. ⁊. i. di. ius militare.

k ¶ A scholaribus. hoc exaudio: cum aliqua supueniēte necessitate ipse officium suum perficere non potest. vij. q. i. illud. ⁊ facit ad hoc. s. de vi. ⁊ hone. de. ut quisqz.

l ¶ Rurale. Clericus enī cui eccl'a nō sufficit: ex artificio suo victū ⁊ vestitū q̄rat. xci. di. clericus victū absqz officij sui detrimento: ⁊. xxi. q. i. c. i.

m ¶ Jeiunus. de cō. di. ii. liquido. ⁊ de con. di. i. sacramenta: ⁊ di. v. ieiunii. c. ut epi. ⁊. vii. q. i. nihil. Ber.

n ¶ Succurrere. missam celebrādo vsqz ad statutam horā h̄ dicit. i. nonam de con. di. i. solent: vel vsqz ad tertiam qñqz. xliij. dist. non liceat hoc in diebus communibus.

o ¶ Septēnarius. sūt septem bore sicut sūt septē dona spūs sci. xxx. q. i. per

venit septem dies seculi: ꝛ septē etates ḡbus cōpletis finiet mūdus septē pentiōes in oīone dñica: septem psalmi penitentiales: itē septē diaconi: sicut septē cādelabra. xciij. di. diaconi q. Et itē septē sunt hore ad q̄s tenē tur sacerdotes: de alijs nihil dicit: vñ vī q̄ non teneant: sed certe tenent. ar. s. de preben. cum ꝑm apostolum. xci. di. c. i. ꝛ. ij. ꝛ. xcj. di. c. vlti.

Quidaz. ¶Primo pōitur excessus. Secundo prouisio ibi: Et ideo. Ab. ſi.

a ¶Particulares. idest spāles ō cō. d. i. ꝛ hoc attendendum est. Ala.

b ¶Non fiat. nō q̄ malum sit audiſ tales missas: sed malū ē ꝓp talez dimittere canonice statutas missas ō die vt dicitur i fi. xxi. diſ. deniq̄: vbi ꝓhibetur minori benedicere pñte maiore et dare elemosynā non est pcm̄: sed dare ad iactantiā malū est. i. q. i. nō est putāda: ꝛ. c. vide quātū ꝛ ita est arg. q̄ aliqd ꝓhibeā nō pp hoc q̄ malus sit: sed propter id qō ex eo seq̄ pōt. s. de iureiurā. ꝛ si xps. ꝛ. xxij. q. i in nouo: ꝛ. xi. q. iij. nolite. lxiij. di. ſ. verum.

c ¶Nō ꝓ alia deuotiōe q̄si melio fit missas istas audire: q̄ alias canonicas de die.

d **Onsuluisti** natiuitatis: die enim natiuitatis dñi plures misse celebrant de cō. diſ. i. nocte scā: ꝛ celebrantur tres et misse pp mysteriū: ꝛ qm̄ ꝓ illas tres missas repsentatur triplex statꝰ. s. statꝰ añ legē sub lege ꝛ statꝰ gre. Illa q̄ cātat in nocte repsentat statū illū q fuit añ legez q̄n oēs erāt in tenebris. vñ dī in missa illa prophetia. ¶Populus gentiū q ambulabat i tenebris. Scōa q̄ dī i aurora: repsentat tpus sub lege i quo iā incipiebāt ex pte scire xp̄z: sz nō plene pp dicta legis ꝛ prophetarū: ꝛ iō cantat ūter diē ꝛ noctem: ꝛ dī offiū lux fulgebit hodie. Tertia dī in die p quā designat tpus gre. s. pſens. vnō dicit offiū. puer natus est. nē. qō potes itelligere his ꝟsibus. Tres in natali debent misse celebrari. Quaz ꝑma sacram xpi signat genturā. Altera vēturi designat gaudia xpi. Tertia iam factū qō lex fore sacra de signat.

¶Propter missam specialē missa de feria dimittenda non est.

Quidā laicoz habent in consuetudine ut per singulos dies audiant euāgeliū i ꝓncipio erat verbum: ꝛ missas pticulares[a] boc est de sancta trinitate: ꝛ ō sācto michaele. ¶ Jō sancitū ē in eodē concilio. vt vlteri⁹ boc nō fiat[b] nisi suo tēpoze: ꝛ nisi aliquis velit pp reuerentiā scē trinitatis nō ꝓ alia ꝺuotione[c] audire. Sed si voluerit vt sibi missa cātetur: de eadem die misſas audiant pro salute viuorum ꝛ etiam defunctorum.

I ¶Ano. iij. denigoreñ. epō.

¶Sufficit sacerdoti semel in die celebrare: ꝛ excipit duos casus: scilicet necessitatē: ꝛ festuz natiuitatis

Onsuluisti: ꝛ infra. ¶Rñdem⁹ q̄ excepto die natiuitatis[d] dominice: nisi cā necessitatis[e] suadeat sufficit sacerdoti semel i die vnam missaz solūmodo celebrare.

I ¶Dem archiepō brachareñ.

¶In missa cōmemoratiōis ꝛ dicatur propria prefatio non tamen dicitur hymnus āgelicus nec symbolum.

Onsiliuz nostrū: ꝛ infra. ¶Requisiuisti vtrū in diebus profestis[f] in quib⁹ ad honorē scī Spiritus beate virginis ꝛ sancte crucis missam celebrare contigit hymn⁹ angelicus[g] symbolum[b] ac prefatio[i] propria debeat decantari: ꝛ infra.

¶Inqsitiōi. T. T. R. q̄ apō nos in diebus profestis cū missarū solēnia i honorē beate virgis celebrā, tur neq̄ hymn⁹ angelic⁹ neq̄ symbolū decātatur: ſz in missa ꝓpria ꝓfatio decantetur: vt inter ꝺmemorationez ꝛ solēnitatem differentia ostendatur. vnde te deū laudam⁹ regularius[k] dimittitur q̄ dicat in laudibus matutinis.

I ¶Dē clericis sci. ¶P. magaleñ.

¶Breue est.

Ex parte vestra: ꝛ infra. ¶Postul. v. T. R. q̄ semper sacerdos vino[l] ꝓfūdere[m] debet postquā totū[n] accepit eucharistie sacramentuz: nisi quū eodē die aliam missaz debuerit celebrare ne si forte[o] vinū perfusionis acciperet celebrationē aliam impediret.

I ¶Dē. J. quōdā archiepō lugd.

¶Si qua verba fūt i canone misse q̄ ab euāgelistis dicta nō fuerūt: credere debem⁹ q̄ a xp̄o apostoli: ꝛ ab aplis eorū successores acceperunt ꝛ. h. d. vsq̄z ad. ſ. quesiuisti.

Quam marthe: ꝛ infra Quesiuisti q̄ sint forme verboꝝ quas ipse christus expressit quaz i corpus ꝛ sanguinem suum panem substantiauit ꝛ vinum: illud in canone misse quo ecclesia vtit generalis adiecerit: quod nullus euangelistarum legitur expressisse. Cuz enim in euangelio sic legatur. Accipiens calicem gratias agens benedixit ꝛ dedit discipulis suis dicēs: Bibite ex hoc omnes: hic est enim sanguis meus noui testamēti qui pro vobis: ꝛ pro multis effūdetur in remissionem peccatorum in canone misse sermo iste videlicet mysterium[p] fidei verbis ipsis i terpositus inuenitur: vnde cuz nō euangelista christum hoc dixisse[q] testetur: miraris q̄ aliquis asseuerare tentauerit eum aliquid plus dixisse quam aliquis euangelistarum asseueret. Verum si formam ipsius canonis inspicias diligenter preter hoc de quo tua fraternitas requisiuit alia duo[r] videlicz: elenatis oculis in celum ꝛ eterni testamēti: poteris in ipso canone repe rire que in textu euangelico non leguntur. Sane multa[s] tam de verbis quam de factis dominicis inuenimus ab euangelistis omnissa que apostoli vel suppleuisse verbo vel facto expressisse leguntur. ¶Paulus enim in actibus apostoloꝝ sic ait: meminisse nos oportet vbi domini iesu: q̄ dixit Beatius[t] est dare quam accipere. Nec nullus quattuoꝛ euangelistaruz de scripsit. nullus etiam horuz expreſ sit quod pau. de christo ad corin / thi. scribens ait: visus est plus q̄z quingentis fratribus simul: deinō visus ē Jaco. nouissime aūt tanq̄z

Ex parte. Breue est. ꝛ ꝟ ¶Post. determinant q̄tuō questiones: nā primo quereba⁊ an sacerdos post sacramēta sūpta pfundere debeat man⁹. secūdo cū quo liquoze. tertio vtz illā pfusionez debeat sacerdos sumere. q̄rto an post illā sūptaz debeat seu possit iteꝛ celebrare ꝛ i effectu rñdet ꝺ papa ad oēs qōnes. ¶Ilā dz manus ꝑmo pfundere cum vino ꝛ vinū pfusionis sumere nisi sit celebratus aliā missaz: ꝛ post pfusiōez sumptā nō pōt aliā celebrare ꝛ itellige vt dixi. i. c. cōsuluisti. s. eo. nam hoc procedit tā in festo natiuitatis dñi q̄ alia necessitate: ꝛ ex hoc declarat iste text. ab. siculus.

l ¶Vino. querebatur quo perfundere dz sacerdos man⁹ suas rñdit q̄ vino.

m ¶Perfūdere. man⁹. s. post ꝓceptionem corporis ꝛ sanguinis domini.

n ¶Totum. bñ dicit q̄ vel totum recipiat vel nihil. de cō. di. .ij. comperimus.

o ¶Ne si forte. q̄ sacramēta a ieiunis sunt percipienda. vij. q. .i. nihil: de con. di. v. vt ieiuni. lxv. di. quod a pribus: ꝛ. s. de tēpo. or. lras. Jdeo dicit forte: q̄ quoꝝdā ē opinio q̄ quicqd admiscet sanguini: sanguis efficitur: ar. s. ti. pri. qō in dubiis: ꝛ ꝑm illos: qui pfusionē acceperit ieiunus erit: sed potius videtur dubitatiuū illud forte ꝛ illa opi. ꝺ euacuatur: sed magis affirmatiue vī poni qō ꝓsuetudo iterpretatur: q̄ sic obseruatur: q̄ est optima legum iterp̄s. s. de cōsue. cū. dilect⁹ sic ponitur. xxxiij. q. ij. admonere: ꝛ. s. de pcu. tue: ꝛ sic ē arg. q̄ nō ē ieiunus qs postq̄ bibit: ſz post medicinā sumptā vī q̄ nihilominus possit celebrare q̄ medicina nō cōputatur iter alimenta. ff. de pe. l. non oē qō bibeꝭ. Sed nō est vez q̄ si nō debet post pfusionē multomin⁹ post medicinā: q̄ in honore tanti sacramēti pri⁹ summi dz corpus ꝛ sanguis dñi de cō. di. ij. liquido: ꝛ. vij. q. i. nihil: ꝛ anteq̄ cibus gestus sit corpus xpi sumi non debet de con. diſ. ij. tribus qō si ꝓficeret sacerdos post aliquē cibū vel potū sumptū male faceret tamē conficit de cōse. di. ij. liquido. ¶Aug. dixit ꝛ super decre. illo. lxv. di. quod a patribus.

Quam marthe. Tria sunt dicta. que patent p. ſ. secundum ibi: quesiuisti. tertium ibi: tertio loco. Ab. ſi.

p ¶Mysterium. illud ē vbuz de quo q̄sinit. s. quis adiecit illud i canone misse.

q ¶Dixisse. ar. ij. q. v. ¶Consuluisti. s. de trāsla. inter corporalia: sed ꝺ cū ratione ē additum. xxiij. q. ij. quos deus: ꝛ. ꝛ. e. ſ. ex eodem. in fi.

r ¶Alia duo. s. eleuatis oculis in celū: ꝛ eterni testamenti prout sequitur.

s ¶Multa. multa enim fuat ecclesia que ab apostolis non sunt tradita que tñ cum sint longa consuetudine approbata non sunt minoris auctoritatis: vt. xi. di stin. ecclesiasticarum. xij. di. illa.

t ¶Beatius ē dare. xvi. q. i. ꝓdicator qr dādo placet bō: accipiēdo displicet: vñ

e ¶Necessitatis. Sed quā dicit necessitatez: ¶Rñdeo si celebrauit de die ꝛ postea etiaz moriaꝭ aliquis vel etiaz cā honestatis vel vtilitatis: vt si dcā missa de die supueniat aliqua magna ꝓsona que velit missaz audire. ar. s. e. c. i. ꝛ. ij. alias ergo sufficit q̄ vnā missam celebret quis i die: de cō. di. i. sufficit: ꝛ. ꝛ. e. te referēte: nec expresse prohibetur quin plures possint celebrari: ex eo q̄ dicit sufficit: vnde pōt vnā celebrare de die ꝛ alias pro defunctis ꝛ quotiens celebrat totiens sumat corpus xpi ꝛ sanguinem: de con. di. ij. comperimus: ꝛ. c. tribus.

Onsilium. Cōis diuisio. secunda pars ibi: īquisitioni. Et in hoc errāt multi sacerdotes qui cōiter in missa cōmemorationis maxime beate Marie virginis dicunt gloria. Ab ſi.

ꝯſus. Tpib⁹ nr̃is qcũq placeꝫ laborat. Det capiat q̃rat plurima pauca nihil.

a ¶ Abortiuo. Paulus appellat ſeipſum abortiuũ: qr ſicut fetus abortiuus cuz labore ⁊ angſtia ⁊ attractione ad lucem attrahit ita Paulus cũ attractõe venit ab fidem. xxiij. q. iuj. diſplicet. ⁊. c. qr nos.

b ¶ Sunt omiſſa. nam qõ legibus omiſſuz ẽ ſupplẽdum ẽ a iudice. ff. de teſti. q̃ſitũ: ⁊. s̃. de elec. cũ nobis ⁊ do min⁹ qñq; diminute dixit. xvi. q. vij. ⁊ b dixit⁹ ⁊ ipſius facta ſupplemus: ⁊ ꝓria ſuis ſcis facimus ⁊ iuſte p vſum eccleſie diu factum ad hoc vt iuſtuz p̃ſumi debeat de cõ. di. ij. liqdo ⁊ ſufficit ꝙ liquido ſit diu ſeruatum ad hoc vt p̃ſumi debeat vt apoſtolum vel alium iuſtuz auctorem habuiſſe. xi. di. eccleſiaſticarum. xij. di. illa.

c ¶ Probabilius. No. arg. ꝙ ex quo qñq; leuauit ꝙ poſtea leuauerit. i. q. i. iudices. in fi. ⁊ ẽ arg. ex eo ꝙ quis facere conſueuit. xxviij. di. que ſunt culpe. ĵ. de pig. illo vos. ff. de vſu. q ſe miſſes. i. rñ. ff. de vi. tri. ⁊ ole. leg. ex vſu. ff. de pecu. leg. dñs ſticho. §. teſtõ. ff. de fun. inſtru. delationis. §. aſinam. ⁊. ff. de leg. i. ſi ſeruus populũ. §. ſi numerus nũeroruz. ⁊. ff. ad mace. inter. §. ꝙ dx. Jo.

d ¶ Et eterni. b oſtendit q̃re ad iectum fuit ⁊ eterni. Ber.

e ¶ Immobile perſeuerat. C. ỏ ſa. ſanc. ec. l. i. C. ỏ teſt. qñ i dignum. xiij. q. ij. c. vlti.

f ¶ Nõ valet. ambulatoria eniz eſt volũtas defuncti vſq; ad ſupremum vite exitum. ff. ỏ adimẽ. le. l. iiij. ff. ỏ dõa. iter vir. ⁊ vr. cũ b ſtat⁹. §. pñtiaz. ⁊. C. de codi. l. iiij. ⁊. C. qui. te. face. poſ. ſi quis. vñ põt mutari teſtamẽtũ etiã ſi pactuz ſteruenit ne poſſit mutari. C. de pac. pactũ qõ dotali ẽt ſi fuerit per pn cipẽ ꝯfirmatũ. arg. C. de teſta. oĩum: qr nemo hãc legẽ ſibi dicere põt: vt a priori teſtamento ſibi recedere nõ lz. ff. de le. iij. ſi quis in prin. i. rñ.

g ¶ Dicentes. de conſe. diſ. ij. ego berengarius.

h ¶ Sanguinis vitatẽ. de corpore xpi tres ſũt opi. vna dicit ꝙ illa ſubſtãtia q̃ prius fuit panis ⁊ vinum poſtea fit corpus ⁊ ſanguis xpi. ỏ cõ. d. ij. panis in altari: ⁊. c. qr corpus: ſecũda tenet ꝙ ſubſtãtia panis ⁊ vini deſinit eẽ: ⁊ tamẽ accidentia ipſorũ remãet. ſ. ſapor color ⁊ põdus ⁊ ſub illis accidẽtibus ẽ corpus xpi: ⁊ b approbatur. s̃. de ſũ. tri. ⁊ fi. catho. c. i. tertia dicit ꝙ remanet ſubſtãtia panis ⁊ vini ⁊ ĩ eodẽ loco ⁊ ſub eadez ſpecie eſt corpus xpi. Jo.

i ¶ Exemplũ. de con. diſ. ij. nõ oportet nos enĩ ⁊. c. forte dicas ⁊. c. ĩ qbus ⁊. c. ſemel mortu⁹ ẽ.

k ¶ Sacramentũ. i. q. i. multi ſecularũ de cõ. di. ij. ſacrificiũ.

l ¶ Veritas. ſicut ipſi heretici dicunt.

m ¶ Myſteriũ fidei. de cõ. di. ij. forte dicas: ⁊. c. in quibus ⁊. c. ſemel. mortu⁹: ⁊ b oſtẽdit q̃re dicatur myſterium.

n ¶ Sacramentũ. i. ſacre rei ſignum de con. di. ij. ſacrificium

o ¶ Secundum eſt ſacramentum. de conſe. diſtin. ij. hoc eſt quod dicim⁹ .c. dupliciter.

p ¶ Sed primum. ſ. forma panis ⁊ vini eſt ſacramẽtum gemine rei. i. corporis xpi: ⁊ vnitatis ⁊ ita eſt figurans tantum.

q ¶ Secundum. i. corpus xpi eſt ſacramentum. ſ. vnitatis: ⁊ eſt ſacramẽti. ſ. ſpecierum panis et vini: ⁊ ita eſt ſignans ⁊ ſignatum.

r ¶ Tertiũ ỏ. ſ. vnitas eſt res ſiue ſignatuz gemini ſacri. i. duoꝝ ſacramentoruz: precedẽtiũ. i. corporis xpi quod eſt ſacramentum vnitatis et ſpecieruz panis ⁊ vini q̃ ſunt ſacramentũ corporis xpi: ⁊ ita iſtud tertiũ eſt tñ ſignatuz per illa duo ſacra ſpes panis et vini ⁊ corpus xpi. primuz vero eſt tñ ſacramẽtuz ſignans. ẽz eſt ſignans ⁊ ſignatum. tertium eſt ſignatum tñ.

s ¶ Credimus. cõcludit ex pmiſſis ſolutionẽ pn cipalis qõnis ⁊ ỏ hac habes. xi. di. eccleſiaſticũ.

¶ Queſiniſti. In ſacramento altaris aq̃ cuz vino tranſubſtantiatur i ſanguinẽ. h. d. vſq; ad .§. tertio loco Ab. ſi.

t ¶ Illa duo. ſ. ſacra que fluxerũt de latere xpi. ſ. aquã ⁊ ſanguinez. j. eo. in quadam.

v ¶ Veritas. ideſt caro ⁊ ſanguis.

x ¶ Et figura. i. ſpecies panis ⁊ vini.

y ¶ Trãſubſtantiantur. ita qõ deſinit ibi eſſe aq̃ ⁊ vinum.

z ¶ Phyſici. qui dicunt ꝙ aqua ⁊ vinũ nõ commiſcetur p minima. i. ñ ita ꝙ inſepabilia ſint ſz talis ſepatio impoſſibilis vel difficilis videtur poſtq̃ bene admixta ſũt argu. ff. ỏ acqui. re. do. adeo. §. cum quis. ⁊ de con. di. ij. cum omne vſus finem.

⁊ ¶ Poteſt dici. hec eſt tertia opinio.

? ¶ Tranſit. ꝯtra iſtos eſt quia ſi quis ſumpſerit hanc aquam cuz ſanguine iam non erit ieiunus: ⁊ ita illa die nõ poterit conficere. s̃. e. ex p̃te: ſed contra de conſec. diſ. ij. relatum: ⁊. s̃. eo. titu. conſuluiſti: ⁊. ca. ex parte.

aboꝛtiuo[a] viſus eſt ⁊ mihi. Ipſi ẽt euangeliſte mutuo inter ſe ſuppleuiſſe legũtur que ab eoꝝ aliquo vel aliqbus ſũt omiſſa[b]. vñ cũ tres euãgeliſte poſuerũt: hoc eſt corpus meũ: ſolus Lucas adiecit qõ ꝓ vobis tradet. ⁊ cũ Matthe⁹ ⁊ Marcbus dicant ꝓ multis: Lucas dic ꝓ vobis. Matthe⁹ aũt ĩ remiſſiõz peccatoꝝ adiunxit. Ceterũ ea q̃ ad dũtur ĩ canone miſſe poſſunt ex aliis locis euãgelij cõꝓbari. Joannes enĩ ſuſcitationem lazari deſcribẽs: ieſuz ſurſuz oculos leuaſſe aſſerit ⁊ dixiſſe. Pater gratias ago tibi quoniaz audiſti me: ⁊ ifra. Si tũc igit̃ in celum oculos leuauit ad patrem quũ ad corpus exaie aiam lazari reuocauit: ꝓbabilius[c] eẽ videt̃ q; tunc oculos leuauerit ad patrẽ ĩ celũ quũ panẽ ⁊ vinũ ĩ corp⁹ ⁊ ſanguinẽ ꝓ ꝓriũ ꝯmutauit. Ceteꝝ ſicut ſuperiꝰ ẽ exꝑſſuz cum in textu euangelico noui teſtamenti ponatur: hic interpõit ⁊ eterni⁹. nã vet⁹ teſtamẽtũ quod hyrcoꝝ ⁊ vitulorꝝ fuit ſanguine dedicatũ: tẽpora lia ꝓmittebat. nouuz autem qõ eſt xpi ſanguine ꝯſecratuz: ꝓmittit eterna. ⁊ ideo teſtamentuz illud fuit vetus tranſitoꝛium: hoc autem nouum eſt ⁊ eternum. vel vt vtamur alia ratione: vnde nouum. i. vltimuz eſſe deſcribitur: inde eternum. i. perpetuũ comꝓbatur. nouiſſimum eteni hominis teſtamentum morte imobile[c] ꝓſeuerat: qr teſtatoris obitu confirmat̃. iuxta qõ apoſtolus: teſtamentũ in morte aſſerit confirmatum alioquin nõ valet̃ dum vixerit qui teſtat̃. Preterea nõ ſolũ ſcriptura: ſed etiã promiſſio dicit̃ teſtamẽtũ. iuxta quod apoſtolus ipſe ſcribit: iõ noui teſtamẽti mediatoꝛ eſt vt repꝛomiſſionem accipiant qui vocati ſunt hereditatis eterne. Sic ergo itelligi debet quod in ipſo canone reperitur hic eſt enĩ ſanguis me⁹ noui ⁊ eterni teſtamenti. i. none ac eterne promiſſionis. ſ. confirmatur ſicut dominus repꝛomittit: qui mãducat ĩ quiens carnem meaz ⁊ ſanguinem meum bibit: habet vitam eternaz. Ex eo autez verbo de quo mouit .F.T. queſtionem videlicet myſterium fidei: munimentuz erroꝛis q daz trahere putauerunt dicentes[g] in ſacramẽto altaris non eẽ coꝛporis xpi ⁊ ſanguinis veritatem[b] ſed imagineꝫ tantũ ⁊ ſpẽm ⁊ figuraz: ꝓ eo q; ſcriptura interdum cõmemoꝛat id quod in altari ſuſcipitur eẽ ſacramentuz ⁊ myſteriũ ⁊ exemplũ[i]. ſed tales ex eo laqueuz erroꝛis ĩcurrũt q; nec auctoꝛitates ſcripture ꝓnieñter intelligunt: nec ſacramenta dei ſuſcipiũt reuereñter. ſi enĩ qr figura eſt ſacramẽtũ[k] altaris veritas[l] eſſe negat̃: ergo nec moꝛs nec reſurrectio xpi cuz figura ſit veritas eſt credẽda. ſiquidẽ mortem ⁊ reſurrectionẽ xpi ſimilitudinem ⁊ imaginem eẽ apoſtolus manifeſtat: xps inquiens mortuus ẽ ꝓ delictis noſtris: ⁊ reſurrexit ꝓpter iuſtificationẽ noſtram. Apoſtolorum etiam princeps Petrus ſic ĩ epiſtola ſua ſcribit: Chriſtus paſſus ẽ ꝓ nobis relinquens vobis exẽplum vt ſequamini veſtigia ei⁹ ſic ergo taz moꝛs xpi q̃ eius reſurrectio eſt exemplũ vt ⁊ nos peccato mortui iuſticie iam viuamus. Quare ſi nõ fuit veritas quia fuit exẽplũ: ergo nec vere mortu⁹ fuit xps nec vere a mortuis reſurrexit ſed abſit a fideliũ coꝛdib⁹ erroꝛ iſte cũ ꝓpheta de ipſo teſtet̃ q; vere lãguoꝛes noſtros ipſe tulit ⁊ doloꝛes noſtros ipſe poꝛtauit. Dicit̃ tamẽ myſteriũ[m] fidei quoniã aliõ ibi creditur q̃ cernatur: ⁊ aliud cernitur q̃ credatur. cernitur ſpecies panis ⁊ vini ⁊ creditur veritas carnis et ſanguis xpi ac virt⁹ vnitatis ⁊ charitatis: ⁊ ifra. Diſtiguẽdũ ẽ tũ ſubtiliter iter tria que ſũt in hoc ſacramento diſcreta videlicet formam viſibilẽ veritatẽ coꝛpis ⁊ virtutez ſpũalẽ. forma eſt panis ⁊ vini: veritas carnis ⁊ ſanguinis: virtus vnitatis ⁊ charitatis. Primũ ẽ ſacramẽtuz[n] ⁊ nõ res. ſcõz[o] eſt ſacramentũ ⁊ res. tertiũ ẽ res ⁊ nõ ſacramẽtũ. Sed pmũ[p] ẽ ſacrm gemine rei. ſecũdum[q] ẽ ſacramẽtuz vnius ⁊ alterius res exiſtit. tertiũ[r] ẽ res gemini ſacri. Credimus[s] igit̃ q; formaz verboꝝ ſicut in canone repitur ⁊ a xpo apoſtoli: ⁊ ab ipſis eoruz acceperit ſucceſſoꝛes. ¶ Queſiniſti ẽt vtrũ aqua cũ vino in ſanguinẽ cõuertat̃. ſup hoc aũt opiniones apõ ſcholaſticos variãtur. Aliqb⁹ enĩ videt̃ q; cũ de latere xpi duo pꝛecipua fluxerit ſacramẽta redemptionis in ſanguine ac regeneratiõis ĩ aqua: in illa duo[t] vinum ⁊ aqua q̃ cõmiſcẽtur in calice diuina virtute mutantur: vt ĩ hoc ſacramẽto plene ſit veritas[v] ⁊ figura. Alij vero tenent q; aqua cum vino trãſubſtãtiant[x] in ſanguinez: cum in vinum tranſeat mixta vino: lz phyſici[z] cõtrarium aſſeuerent: qui aquam a vino p artificium poſſe aſſerunt ſe parari. Preterea pt[y] dici q; aqua non tranſit⁹ in ſanguinez: ſz remanet pꝛioris vini accidẽtibus circũ-

a ¶ Prioris: licet logici dicant q accidẽtia nõ possint pmutare subiectum qõ verum ẽ sm naturam: sz hic natura cedit miraculo: vt lra dic.

b ¶ Et infra: sub b. j. ponitur alia opinio que ponitur in antiqua compilatione que est. j. e. ti in quadam.

c ¶ Probabilior: nunquid b diffiniuit vt papa nobis prohibens alias opiniones an vt doctor vt nõ imponat nobis necessitatem eius ergo opinio est amplectenda: vt. ā. ō fer. capellanus: ꝛ tamen non videtur aliquam reprobare. s. de restitu. spol. litteras.

d ¶ Cum vno. i. vinum aquaticum non enim trãseunt duo in sanguinez: sz vinum quod aquam sibi incorporabit: ꝛ ita expone aquam cum vino idest cõpactum vel compositum ex eis hec expositio est sm illam opinionem que asserit: q aqua cum vino trã substantiatur in sanguinẽ ꝛ illa probabilior est vt dicitur b.

e ¶ Eluceat: alias eluceſcat.

f ¶ Populi: Multi de cõse. di. ij. cũ omne: ꝛ distinctione. iiij. proprie.

g ¶ Suscepit ipse: de con. di. ij. in ꝛpo patri.

¶ Tertio loco.

Oratio que dicitur in secreto in festo sancti leonis immutata ẽ. quia vbi dicebatur annue nobis domine vt anime famuli tui leonis hec prosit oblatio: hodie dicitur vt intercessione Beati Leonis hec nobis prosit oblatio. Et hec mutatio cõtingit: quia sancti nostris orationibus nõ indigent: sed nos suis. b. dicit vsq; ad finem. Abb. siculus.

b ¶ Idem est: ratione. ar. vbi est eadem ratio debet esse idem ius. ff. ad. l. aq. illud: equitatis enim ratõ similia iura suadere videtur. C. ad. l. fal. l. vl. ꝛ. s. de confir. vti. cum dilecta. vbi de hoc.

¶ Inuestiget: sed quare papa ponit hunc casum in hanc dubitationez vtrum bẽat locum hic illa distinctio vel non cum augu. dicat q nõ p valde malis ppitiationes sũt. xiij. q. ij. tẽpus forte. ideo quia dubium est qui mediocriter mali appellantur: si enim illi tantum appellantur mediocriter mali qui non decesserunt in aliquo mortali peccato sed tantum in venialibus peccatis: sed hoc idem est q mediocriter boni: si autem appellat illos mediocriter malos q decesserunt in aliquibus mortalibus peccatis non tamen valde magnis obstat. xiij. questione. ij. pro obeuntibus: vbi dicitur q pro nullo ẽ orãdum qui decesserit in mortali peccato. Item si preces valent pro illis qui decesserunt in mortali peccato pone q aliqualiter elemosyne ꝛ orationes valeant ad tollendam partem illius pene: sm hoc possunt tot orationes ꝛ elemosyne fieri q pena tollatur fusa ita q vini saporez assumit. qõ inde cõuincitur qz si post calicis cõsecrationez aliud vinum mittatur in calicem: illud quidem non trãsit in sanguinem nec sanguini ꝓmiscetur: sed accidentibus prioris[a] vini cõmixtum corpori quod sub eis latet vndiq; circunfunditur: non madidãs circunfusum: ipsa tamen accidentia vinum appositum videntur afficere: quia si aqua fuerit apposita: vini saporem assumit. Cõtingit igitur accidentia mutare subiectum: sicut ꝛ subiectum cõtigit accidentia permutare: cedit q ppe natura miraculo ꝛ virtus supra ꝓsuetudinem operatur. Sed nec incõueniens creditur aut absurdum si aqua in corpore christi esse credat cum legatur de ipsius corpore prodeisse: ꝛ infra[b]. Verum inter opiniones predictas illa probabilior[c] iudicatur que asserit aquam cum vino[d] in sanguinem transmutari: vt expressius eluceat[e] ꝓprietas sacramenti. Nam cum aque multe sunt populi[f] multi: iurta quod alibi legitur: Beati qui seminãt super aq̃s Ideo vino aqua vnitur vt christo populus adunetur. per hoc eni qõ suscepit[g] ipse de nostro ꝛ accepim[h] ipsi de suo tam insolubili nexu coniungimur vt qui est vnum cum patre per ineffabilem vnitatẽ fiat vnũ nobiscum per admirabilem vnionem: ac per hoc ipso communiter mediante cum patre vnum efficimur. ¶ Pater iquit sancte serua eos quos dedisti mihi vt sint vnum sicut ꝛ nos: non pro bis rogo tantũ sed pro eis qui crediturí sunt p verbum eorum in me: vt et ipsi in nobis vnum sint ꝛ mũd[i] credat qa tu me misisti. ¶ Tertio loco. f. T. requisiuit quare fuerit mutatũ quod in secreta beati leonis secundus antiquiores codices continetur sic vi delicz: Annue nobis domie vt anime famuli tui leonis hec prosit oblatio cum in modernis sacramentarijs habeatur. Annue nobis que sumus domine vt intercessiõe beati leonis hec nobis prosit oblatio. Super quo respondemus q cum sacre scripture dicat auctoritas q iniuriam facit martyri qui orat ꝓ martyre: idem[k] est ratione cõsimili de sanctis alijs sentiendum: quia orationibus nostris non indigent pro eo q cuz sint perfecte beati omnia eis ad vota succedunt: sed nos potius orationibus eorum indigemus quos cum miseri simus vndiq; mala nostra perturbant: vnde quod in plerisq; orationibus continetur: ¶ Prosit vel ꝓficiat huic sãcto vel illi talis oblatio ad gloriam ꝛ bonorem ita debz intelligi ut ad hoc ꝓsit q magis ac magis a fidelib[9] glorificet in terris: licz pleriq; reputent nõ idignuz sãctoꝝ gloriam vsq; ad iudicium augmentari: ꝛ ideo ecclesiam interi sane posse augmẽtũ glorificatõis eoꝝ optare. Nez vtz i hoc articulo locuz bẽat illa distictio q̃ docet qõ defunctoꝝ alij st valõ mali: alij valõ bõi alij st mediocrit bõi alij mediocrit mali: vnde suffragia q̃ fiunt a fidelibus in eccl'ia provalde bonis actiones sunt gr̃arum: provalde malis consolatões viuoꝝ expiatiões ỽo ꝓ mediocriter bõis: ꝛ ꝓpitiatõnes ꝓ mediocriter malis tua discretio inuestiget[l].

¶ Dẽ rectorib[9] romãe frater.

¶ Graui[9] peccat q simulat ꝓficer ꝛ nõ cõficit q̃z ille q ꝓficit in mortali

Ebomine: ꝛ infra. Quesiui sti quid de incauto p̃sbytero videat qui cũ se sciat i mortali crimine ꝓstitutũ missarũ solẽnia q̃ nõ põt pp necessitatẽ[k] quãlib[z] itermittere ꝓp sui facinoris ꝓsciẽtiam vbitat celebraſ: pactisq; ceteris circũstãtijs missã celebraſ se fingit: ꝛ suppressis[m] verbis quibus conficit corpus christi panez ꝛ vinũ tñmõ pure sumit ita credens p id qõ prẽdit[n] populo satisfacẽt ꝓ hoc quod intendit deũ nõ debeat ꝓuocare.

¶ Cũ ergo falsa[o] sint abijcienda remedia que veris[p] sũt periculis graviora: licz[q] is qui pro sui crimis cõsciẽtia reputat se indignum peccet grauiter[r] si se ingerat irreuerenter ad illud grauius tamẽ videtur offendere q sic fraudulenter illud presumpserit simulaſ: cuz ille in solius misericordie dei manũ ĩcidat: iste vero non solum deo cui non reueretur illudeſ: sed populo quem decipit se astringat.

¶ Dez fer arien. epo.

¶ Hic improbat opinionem que habet q in sacramento altaris aq̃ cõuertatur i pblegma: ꝛ ꝓbat xp̃z fuisse verum deum ꝛ verũz hominez ꝛ q de ipsius latere exiuit vera aqua.

h ¶ Necessitatem. quia forte dies festus imminet vel funus alicuius.

i ¶ Quãlibet. i. aliquam quecũ qz illa sit. xvj. q. j. mulier. ꝛ. i. q. vij. si quis omnem.

m ¶ Suppressis. j. tacitis qz nõ dicit illa verba quibus cõficitur corpus xpi.

n ¶ Pretendit. i. fingit se celebrare.

o ¶ Falsa. qz populus vana simulatione nõ est fallendus. xxvij. dis. q interrogasti: ꝛ. C. de la. li. tol. l. i. §. sed ꝛ qui.

p ¶ Que veris sũt periculis graviora. Jo. sic exponit. i. manifestis periculis.

q ¶ Grauiora. q̃si diceret grauius est peccare occulte q̃ manifeste. xij. q. ij. certe. xj. q. iij. precipue contra. in hoc enim periculosius ẽ quia occulte peccãs non habet qui eum corrigat. alio autem respectu magis peccat qui publice peccat q̃ qui occulte: qa prestat alijs exẽplum ỽlinquendi: vt in. d. c. precipue: qz peccatum suum tuetur rationibus ꝛ sic intelligitur illud. xxxij. q. iij. nemo: ꝛ. xiiij. q. v. penale. tan. intelligit vt iacet lra quoniaz grauius peccat sacerdos criminosus qui simulat celebrare ꝛ nõ celebrat q̃ si criosus celebraret: quia in primo casu in pluribus delinquit: deum enim offendit ꝛ proximum decipit: i secundo casu solum deum offendit ꝛ iste est bonus intellectus: quia talia remedia nullus debet inuenire: quia falsa sunt ex eo q nõ conficit cuz videatur conficere: ꝛ ideo graviora sunt q̃ vera pericula peccatoris q conficit: ꝛ hoc ĩnuit bñ lra sequens.

r ¶ Grauiter. sic patet q quicunq; est in mortali peccato celebrare non debet. vj. dis. testamentũ: ꝛ de consecra. distin. ij. quotidie. ꝛ. j. q. j. sacerdotes sacro sancta ꝛ omnis talis suspensus ẽ quo ad se. s. de coha. cle. et muli. c. vl. sed non quo ad alios vt ibi nisi sit simoniacus vl' notorius fornicator quoniam illi suspensi sunt quo ad se ꝛ quo ad alios: ut. xxxij. distin. §. verum nullus: ꝛ. c. preter hoc: ꝛ. j. de simo. tanta. Sed nunquid talis sacerdos potest celebrare si habeat contritionem cordis qz forsitan dum instat necessitas celebrandi non potest habere cui confiteatur: satis potest dici quod sic vũ tamen habeat ꝓpositũ satisfaciendi: ꝛ illud postea q̃cito potest cõfiteatur: vt. j. de senten. excõ. decetero: ꝛ. ca. a nobis. ij. ꝛ. ca. quãuis. ꝛ. xxvi. q. vj. qui recedunt de conse. distinctio. ij. quotidie.

IN quadam ¶Primo ponitur questio. Secundo solutio ibi: Nos igitur. Et ibi primo refert duos errores. Secundo illos improbat ibi. Sz aduersus Tertio ibi: per hoc respondet principali questioni probans. qd de latere christi exiuit vera aqua. Quarto ibi: cū autē dicit quare de latere xpi exiuit sanguis ⁊ aqua. Abbas siculus.

a ¶Nostra. S. e. cum marthe. Sz illa opinio remota est modo inde.

b ¶Respondemus. ad questionem magistri Aug. epi ferrarien. qui opi. predictā secutus fuit. dicebat. n. Aug. si illa fuit vera aqua que de latere xpi exiuit non intelligebat qualiter per illā probatur qd xps sit verus homo nec intelligebat sm hoc auctoritatem illam Joan. apostoli nec glosam ibi positam tres sūt qui testimoniū dant in terra spiritus aqua ⁊ sanguis: ⁊ hi tres vnū sunt: ⁊ glo. sup illo loco. sic se habet spiritus. i. humana aīa quā emisit i passiōe aqua ⁊ sanguis que effluxerunt de latere xpi: sed dato qd illa aqua nō fuisset aqua: sed aquaticus humor humani corporis tā auctoritas apostoli qꝫ glosa intelligibilia sibi videbant. vñ ꝙsiuit a domio papa vt exp̄oneret sibi predictas auctoritates ⁊ glosa ⁊ ipse respō det.

c ¶Arriani ⁊ bonosiani. xxiij. q. iij. quidam ver. bonosiani sed arriani sunt illi q dixerunt filiuz non coeternuz patri. xxiij. q. iij. qdā ver. arrsani de secta manicheorū nō habetur. xxiij. q. iij. quidā: sed forte alibi.

d ¶Verbum. pater dedit testimonium deitatis quādo dixit: hic ē filiꝰ meus dilectus in quo mihi bene complacui: filius dedit testimonium deitatis qñ i montez trāsfiguratꝰ potentiam deitatis ⁊ spēm eterne beatitudinis ostēdit: spiritꝰ etiam sanctus dedit testimonium deitatis qñ sup baptizarum i specie colūbe requiequit vel quando ad inuocationē nominis xpi corda credentium adimplenit.

e ¶Principaliter. ⁊ ita xps est duo neutri generis. qz ⁊ est deꝰ ⁊ homo. ī. ō here. cū xps. Lau.

f ¶Coniunctione. i. ex quibꝰ coniunctis inuisibiliter.

g ¶Vitalem. Sm qd phisici diuidunt spiritum vitalem. s. animam. Lau.

h ¶Humanum. cuz non possit habere in sicco. argu. xxxij. q. ij. moyses: nec corpꝰ humanū vegetari potest nisi per aīam. naz si aliquando spiritus malignus corpus mortui hominis subintret: vt. xxvi. q. v. nec mirū: non tñ illud viuificat nec vnū cuz illo efficitur: sz illud mouet ad istar venti q laruam subintrat: ⁊ mouet ipsam.

i ¶Dixisset. sic. s. de trāsla. inter corpalia. ⁊. s. de deci. ad audiendaz: ⁊ est ar. non esse recedendum de facili a forma verboꝝ. j. despō. ex lris: ⁊. C. de libe. pte. l. iij. ff. de iure do. pmittendo. Et b si iuri consonat. alias ad iuris speriti interpretationez recurrendum est. ff. de vsuf. leg. si alij. arg. s. ō psue. ex lris. j. ō vb. sig. pterea ⁊. ff. ō le. iij. non aliter.

k ¶Moyses. sic. s. de cō. di. ij. reuera hic ergo exigitur expressa similitudo inter ea que sūt i nouo testō: ⁊ ea que sūt i veteri: alibi nō exigit diuersitas ne videamur iudaizare. arg. s. ō sa. vnc. c. vno. ver. vex tamen vnctiōes. ⁊c. lau.

l ¶Illis. s. in frigiditate et caliditate siccitate ⁊ humiditate quā conuenientiam phisicorum propriū est assignare.

Dolentes.

Duo facit: primo ponit clericorū duplicem excessum. Secundo prohibz ibi: hec igit. pma subdiuidit in duas prout duo sūt excessus. Secunda ibi. sūt ⁊ alij. Ab. si.

m ¶Syncopa. de cōse. di. iiij. reuelerūt. vnde vsus. Syncopa de medio tollit qō epēthesis auget. de istz figuris dicitur. j. de vb. signi. forus.

n ¶Sub pena. ⁊ ita non ē canon late snie. sz potius ferende. s. ō iurepa. relatum vbi de hoc.

o ¶Diuinum officium ad qō etiam sine isto p̄cepto tenet. s. e. pbyter ⁊ ita qz̄ h̄ preceptum faciunt inobedientiam incurrūt: vnde videt qd sint suis bñficijs priuandi pp inobediētiā. ar. s. ō ma. ⁊ obe. illud qz pec catū paganitatz incurrit qs qs sedi ap. obedire cōtēnit. lxxx. di. si qui sunt pbyteri: ⁊ infidelis esse conuincatur: etiā si fidelis esse videatur. xiii. q. i. sciendum: sed h̄ eēt verum: imo qz ē multi punirentur de inobediētia q̄ est grauissimum peccatū vt p̄z p iura p̄dicta: sz dicas qd q canonis inobedientiam incurrit cū eo miti? agitur q̄ cū eo qui iudicis inobedientiam incurrit ar. j. de cle. exc. mini. si celebrat: ⁊. ff. ō arbi. cel. bernardus.

IN quadam nostra[a] decretali epistola asseris te legisse illud fuisse nefariū opinari quod quidaz dicere p̄sūpserunt: in sacramēto videlicet eucharistie aquam in flegma conuerti: nam ⁊ de latere christi non aquam sed humorez aquaticum mentiuntur exisse: ⁊ infra.

¶Nos igitur ad tue supplicatiōis instātiā respondemus[b] qd quidam dixerunt: sed errauerūt: xp̄m non fuisse verū deum: sed adoptiuū: vt miseri arriani[c]: alij xp̄m non fuisse verum hominez: sz fantasticum: vt impij manichei. ¶Sed aduersus huiusmodi hereses Joannes apostolus in epistola sua loquit dicēs. Tres sunt qui testimonium dant i celo pater verbum[d] ⁊ spūs sanct?: ⁊ hi tres vnū sūt: per hoc intēdens ostendere qd xps sit verus deus: et tres sunt qui testimonium dant in terra: spiritus aqua ⁊ sanguis: per hoc intendens ostendere qd xps sit verus homo. naz ad esse hominis duo principaliter[e] exiguntur: videlicet corpus ⁊ aīa: ex quorum coniunctione[f] uer? homo subsistit. per hoc autē qd in articulo mortis xps inclinato capite tradidit spiritum: ō quo voce magna clamauerat: pater in manus tuas commendo spiritum meum: manifeste p̄batur: qd ipse spiritum hēbat non solum flatum vitalem[g] sed aīam rationalez: de qua p̄dixerat: tristis est aīa mea vsqz ad mortez: ⁊ ptātē habeo ponendi aīam meam ⁊ iterum sumendi eam. ¶Per hoc autem qd vn? militum lancea latus eius aperuit ⁊ cōtinuo sanguis exiuit ⁊ aqua: p̄batur apte qd xps verus corpus habebat. Nam de fantastico corpore nec sanguis nec aqua potuisset exire: vnde ille qui vidit testimoniuz p̄hibuit ⁊ testimonium eius est verum: qz tres sunt qui testimonium dant i terra spiritꝰ aqua ⁊ sanguis. Quod videlicet xps sit verus homo ex anima rationali ⁊ humana carne subsistens probatur ex eo qd spiritum vitalez emisit: ⁊ vero corpore p̄batur quoniā ex eo sanguis exiuit ⁊ aqua: ratiōalis quippe aīa non posset vinificare nisi corpꝰ humanum[h] ex quibus verus homo cōsistit. Ceterum sicut fuit verꝰ spiritus ⁊ verus sanguis ita p̄culdubio vera aqua: cū xps sit veritas et a veritate oīs fallacia sit penit? aliena: nam si non fuisset aqua sed flegma qō de latere saluatoris exiuit: ille qui vidit et testimonium veritati perhibuit, p̄fecto non aquam sed flegma dixisset[i]. nec in hoc verū re generationis sacramentum fuisset ostensuz: cuz per sacramentum baptismi nō regeneremur in flegma te sed i aqua. Neqz per hoc posset vero augmēto p̄bari qd i sacramēto eucharistie admiscēda sit aqua vino si de latere christi non aq̄: sed flegma cum sanguine profluxisset. sed nec v̄a fuisset figura que sup hac re precessit in vteri testamento qñ moyses[k] uirga p̄cussit silicez ⁊ ex ea non flegma sz aqua emanauit. Re stat igitur vt qualiscūqz fuit illa aq̄ siue naturalis: siue miraculosa: siue de nouo diuina virtute creata: siue de cōponentibus ex p̄te aliq̄ resoluta: p̄culdubio vera fuit: cuz naturaliter possit ⁊ ?positum in componentia ⁊ elemētatum in elemēta resolui: quēadmodū verus extitit sudor ipsius sicut gutte sanguinis decurrētis in terrā. ¶Cuz autē ad compositionem humani corporis quattuor elementa cōcurrāt videlicet terra aqua aer ignis: ⁊ ad vegetationē eiusdez corporis: quattuor humores cōsimiles illis[l] conueniāt videlicet sanguis cholera flegma ⁊ melācolia vt veritatē humani corporis exp̄ssius demōstraret vnuz ex illis ⁊ vnum ex istis. Joan. expressit: illa que potiꝰ ex illis: ⁊ ex istis que magis mysterio congruebant: ex elementis aquam ⁊ ex humoribus sanguinem in quibꝰ duobus duo maxime sacramenta redēptionis videlicet ⁊ regenerationis elucent.

IDem in cōcilio generali.

¶Precepit p̄latis ⁊ clericis i virtute obediētie: vt nocturnū officiū ⁊ diurnum studiose celebrent ⁊ deuote.

DOlentes referimus: qd non solum quidam minores clerici verum etiam aliqui ecclesiarū prelati circa commessationes sup fluas ⁊ fabulationes illicitas: ut de alijs taceamus: fere medietatē noctis expendunt ⁊ somno residuum relinquētes vix ad diurnū concentuz auiū excitant trāscurrēdo vndi qz continua syncopa[m] matutinum. ¶Sūt et alij qui missarum solēnia vix celebrāt quater i āno: ⁊ qō deterius ē itereē ?tēnunt. ⁊ si qñ dū hec celebrant itersint: chori silentiuz fugiētes intendūt exterius collocutionibus laicorum: dumqz auditū ad indebitos sermones effundunt aures intentas nō porrigūt ad diuia. ¶Hec igit et similia sub pena[n] suspensionis penitus inhibemus: districte precipientes in virtute obedientie vt diuinum[o] officiū noctur-

SAne Quattuor sunt dicta vt patet in summario. Scõm ibi: sacerdos. Tertium ibi: quam. Quartum ibi: prelati. Alb. si.

a ¶ Conuersetur. sub fidelibus clauibus ne sinistra manus ad ea possit extendi. ff. de custo. cucha. c. i.

b ¶ Inclinet. fleris genibus ꝛ potest dicere ista verba. Salue lux mundi verbum patris hostia vera. viua caro deitas integra verus homo: ul' ista trãsubstãtient' res iste in corpus ꝛ sanguinem tuum domine ad. honorẽ ꝛ laudẽ nominis tui ad confessionem peccatorũ ꝛ ad salutem animarum nostrarum: vel orationez dominicam verba ista trãsubstantient' res iste ꝛc. debẽt dici anteq̃ hostia eleuetur añ illa verba: hic est sanguis meꝰ. ꝛc. postea nõ debent dici cum iaz sint transubstantiate in corpꝰ ꝛ sanguinem.

c ¶ Punire ad arbitrium iudicis punient' qui hoc non seruauerunt cũ pena certa hic nõ statuatur. ff. ó offi. dele. ó cau sis: ꝛ. ff. de iure deli. l. i. l fi. vbicunq; cuiz pena non statuitur ad arbitrium iudicis iponit'.

QUam creatura. ¶ Primo ponit mãdatum. Secundo premittit casum generalez ibi. ¶ Mandamus. Alb. siculus.

d ¶ Pro ãniuersarijs. ãniuersariũ dr' qõ p defũcto fit anno reuoluto a die mortis sue: ſz dr' b anniuersarium officium scilicet quod fit quotidie pro defunctis quod facere debent sacerdotes: qz aie defunctorum soluũtur aut orationibus ꝛ sacrificijs sacerdotum aut precibus sanctorum aut ieiunijs ꝛ elemosynis cognatorum. xiij. q. ij. anime defunctoruz: ꝛ quia nescimus quib' prosunt pro omnibus b sunt facienda. ea. causa ꝛ ea. q. non estimemus nisi pro illis quos cõstat in mortali peccato decessisse. xx iij. q. v. placuit. Isti enim negligentes erant in officijs mortuorum. vnde mandat papa vt torporem negligẽtie abijciãt ꝛ missarum solemnia celebrent pro annuersarijs defunctorum conuẽtualiter: ꝛ pro festo cum aduenerit ꝛ missaz de ferijs celebrẽt quãdo nõ est factũ ita q̃ non dimittat officium mortuorum ꝛ in conuentu non singulariter cum paucis forsitan nolebant plures missas dicere.

num pariter ꝛ diurnum quantum eis dederit deus studiose celebrent pariter ꝛ deuote. ¶ Ono. iii. ¶ Eucharistia debet mũde seruari: ꝛ in eius eleuatione ꝛ delatione populus debet se inclinare. ꝛ quiz defert ad infirmũ dz ferri in decenti habitu: ꝛ cũ lumine: transgressores vero grauiter sunt puniendi.

SAne cum olim: ꝛ infra. Ne propter incuriam sacerdotũ diuina indignatio grauius exardescat: districte precipiendo mandamus: quatenus a sacerdotibus eucharistia in loco singulari mundo ꝛ signato semper honorifice collata deuote ac fideliter conseruetur[a]. ꝟ Sacerdos vero frequenter doceat plebem suam: vt quum in celebratione missaruz. eleuatur hostia salutaris: se reuerenter inclinet[b]: idem faciens quũ eam defert presbyter ad infirmum. ꝟ Quam in decenti habitu superposito mũdo velamine ferat ꝛ referat manifeste ac honorifice ante pectus cum omni reuerentia ꝛ timore semper lumine precedente: cuz sit candor lucis eterne: vt ex hoc apud omnes fides ꝛ deuotio augeatur. ꝟ ¶ Prelati autez huiusmodi mandati punire[c] non differant transgressores si ꝛ ipsi diuinam ꝛ nostram uolunt effugere vltionem.

IDez vniuersis eccl'iarũ ꝓlatis. ¶ In ecclesijs collegiatis debẽt celebrari due misse collegialiter vna pro defunctis alia secunduz exigẽtiam diei vt pro festo si festũ occurrit vel pro feria si feria.

QAm creatura nõ habeat qd pro meritis respondeat creatori: ꝛ infra. ꝟ Mandamus quatenus nullum in vos torporem negligẽtie obrepere permittatis: quominus ꝛ pro anniuersarijs[b] defunctorum ꝛ pro festo vel feria temporum congruentia missaruz solẽnia q̃tual'r celebretis IDem. ¶ In die cene domini episcopus tantum in sua ecclesia debz missaz celebrare: ꝛ crisma conficer[e].

TE referente: ꝛ infra. Cuz cuilibet sacerdoti quacunque dignitate prefulgeat: vnam in die celebrare missam sufficiat[c]. nam et valde est felix qui celebrat digne[f] vnam. ꝟ F. tue mandamus quatenus die cene domini in ecclesia sipontina[g] duntaxat in qua teneris crisma conficere: missarum studeat solẽnia celebrare.

IDem archiepõ ablaseñ. ¶ In sacrificio altaris plus de vino q̃z de aqua ponẽdum est.

PErnicios⁹ in tuis partibus inoleuit abusus videlicet q̃ in maiori quantitate de aqua ponitur in sacrificio q̃z de vino. ꝟ Cuz ſm rationabilem consuetudinem[h] ecclesie generalis plus in ipo sit de vino q̃z de aqua ponendũ. ¶ Jõ qz fraternitati tue mãdamus quatenus id non facias nec in tua prouincia fieri patiaris.

IDem epõ brixieñ. ¶ Ab officio ꝛ beneficio deponitur presbyter qui sine aqua ꝛ igne vel in pane fermentato vel vasculigneo sacrificat.

LIteras tuas recepimus ꝛti nẽtes: q̃ cuz super excessibus p̃sbyteri ecclesie sancte brigide brixieñ. inquireres: confessus[i] est q̃ cũ quadam die hostiam ꝛ calicez non haberet in pane fermentato[k] ꝛ cypho ligneo[l] missarum solẽnia celebrare p̃sumpsit: ꝛ infra. ꝟ Intellecto iteruz q̃ predicta ecclesia per malitiam dicti presbyteri multipliciter ledebatur: inquisitionis officiuz iterans[m] ex eius confessionibus inuenisti q̃ idem sine igne[n] sacrificabat ꝛ aqua. ꝟ Cum igitur vel ex aperta malitia vel nimia desipientia[o] peccasse probetur: mandam⁹ quatenus officio ꝛ beneficio perpetuo ipsum priues.

Rubrica De baptismo ꝛ eiꝰ effectu

ALexander tertius.

¶ Licet puer sit ter mersus in aq̃ in nomine patris ꝛ filij ꝛ spiritꝰ sancti: si non sit dictum ego te baptizo in noĩe patris: ꝛc. nõ ẽ baptizatus.

b ¶ Consuetudinem. no. q̃ cõsuetudo attenditur in sacramẽto altaris: sic ẽt ꝙsuetudo attenditur in baptismo: de cõse. di. .iiij. de trina. ꝛ in ipa missa cõsuetudo metropolitane ecclesie ꝛ in alijs diuinis officijs ab aliis ecclesijs sue ꝓuincie debz obseruari: de cõ. di. ij. institutio. ꝛ .xij. di. c. vlti. sic ꝛ in matrimonio quãdoq; attendit'. ff. de cog. spi. super eo. ꝛ i ieunio. ff. de obser. ieiu. c. ij. §. i. ꝛ sic patz generalem ecclesie consuetudinem ab omnibus eẽ obseruandam. c. di. contra morem ꝛ sic saltez credamus q̃ hec consuetudo a sanctis ecclesie patribus fuit instituta: quasdã enim consuetudines sol⁹ vsus approbauit. xi. di. ecclesiasticarum ꝛ ita solo vsu antiquorũ patrum ponitur plus de vino quã de aq̃. Et alia rõ posset assignari vinũ delectabilius ẽ ad bibẽdum q̃ aq̃ ꝛ ideo ponit' plus ó vino q̃ de aqua: nã si plus poneret de aqua nõ transiret ita suauiter: ꝛ ne horroré generaret. vñ posset periculum imminere: qz aqua malum stomachuz facit. quare aqua misceatur cum vino dicitur. ff. eo. cum marthe. §. questuisti ad fi. sicut dicitur ó sanguine xpi quia sub alia similitudine sanguinez xpi bibis ne aliquis horror sit. de consec. di. ij. panis.

LIteras. ¶ Primo ponit duos excessus p̃sbyteri Secũdo alios duos ibi: intellecto. Tertio puniri mãdat ibi Cum igitur. Alb. si.

i ¶ Cõfessus. ergo p convicto haberi debet. ff. ó cõfes. cũ sup ꝛ. C. e. ti. l. vna.

k ¶ Fermẽtato. quod quidẽ ñ lz: qz scriptũ est. nõ in fermento veteri: ſz in azimis sinceritatis ꝛc. vnde dicit ¶ Ou. q̃ si qs cõficeret ó fermẽtato pane in ecclesia occidẽtali nihil fieret de cõ. di. ij. in sacro.

l ¶ Ligneo. qõ nõ lz de cõ. di. .ij. vasa. pp hoc tñ nõ min⁹ ꝙficeret qz olim in vasis ligneis ꝙficiebãt sacerdotes: ſz pp decus ecclesie siluester papa. viij. instituit vt uasa argẽtea essent i ecclesia: ut de cõ. di. i. uasa de ere aut aurichalco ñ fiat calix qz obuini vtutẽ eruginez pit ꝛ vomitũ ꝓuocat: nec hodie ó ligno ut' vitro fieri dz ó cõ. di. i. calix.

m ¶ Iterans. non sup his criminibus sup qb⁹ inquisitio facta fuit: ſz sup alijs. ff. de accu. ó bis. ff. ó collu. c. vl. qz crimia semel dimissa itez i vltionẽ venire ñ patimur. xxiii. q. iiij. si illic: ꝛ ó ólicto vni⁹ bois ñ ẽ sepe q̃rẽdũ. ff. na. ca. sta. lz. §. ul.

n ¶ Sine igne. qõ fieri ñ dz qz legitur: ignis in altari meo semper ardebit. ꝛ ille ignis lurit sub aqua. lxx. annis. q extinctus fuit anthioco vẽdẽte sacerdotiuz iasoni. i. q. i. sicut eunuchus. Jtẽ nec sine aqua sacrificare potuit: sed vtrũq; in calice mixtũ esse debuit: qz utrũq; de latere saluatoris exiuit. ff. eo. in quadã. ꝛ ó cõ. di. .ij. c. i. ꝛ ij. alios errores de isto sacramento hẽs de con. di. ii. cũ oẽ crumẽ.

o ¶ Amia desipientia. vnde ei pcendũ nõ fuit. qz ab aliis q̃rere poterat. xxxvij. di. §. iii. ꝛ vlt. ꝛ. xliij. di. qui ea ꝛ cõ. di. ii. c. iij. Ber.

Rubrica De baptismo. Also de sacramento eucharistie quo nihil i sacrificijs maiꝰ esse põt. de cõ. di. ij. nihil. merito subijcitur de baptismo quod est sacramentum valde necessarium sine quo nemo põt saluari. ff. c. maiores de cõ. dis. iiij. c. fir-

missime tractatur etiam de eius effectu producit enim tres effectus: nam remitti tur culpa. Item vitatur dānationis periculū ⁊ aperitur regnum celeste. ℑ. co. c. maiores. vide glo. de con. dis. iiij. c. ii. ab. si.

a ℑ quis. immerserit idest imergendo dixerit in noīe. p. ⁊. f. ⁊. c̄. Ego baptizo. Nunqd pronomen ego est de substantia huiusmodi nō. qz plenuz generat sen suz hec vox baptizo sine ꝟ pronoīe ego. ar. de con. dist. iiij. retulerūt. vbi dicitur si qs ita dicit baptizo te in noīe. p. ⁊. fi. ⁊c̄. baptizat⁹ est: qz ex quo baptizare intendit: pronomen ibi non ponitur.

b ¶ In nomine patris. de con. di. iiij. in synodo mlti. ar. ℑ. di. .e. a quodā. so. illa littera i nomine trinitatis itelligitur explicite: ⁊ quod sequitur in nomīe xp̄i tantum dispositum fuit llud ab apostolis ex cā: vt i p̄n. baptizant in nomīe xp̄i: in quo verbo intelligitur vnct⁹ inungens. ⁊ per quē vngit. i. pater filius ⁊ spiritus sanctus: sed hodie ñ seruatur forma illa: tamē si aliquis sic hodie baptizaret sub his verbis baptizatus esset lz fieri non debeat vt dixit Jo. in illo. c. a quodam. hec forma baptismi que hic traditur est illa quam seruat ecclesia: seruanda est ⁊ qui omittit hāc formā nihil agit. ℑ. ti. pri. veniēs: saluo eo quod dicitur in nomine xp̄i: qz illud itelligitur implicite: quod est in ista explicite. Et hoc dicunt quidaz dictuz fuisse ex causa in p̄mitiua ecclesia. vt ampliaretur nomen xp̄i in illo tempore quod nomē homines abhorrebāt tūc: ⁊ quod tūc implicite dicebatur in nomine xp̄i modo explicite ꝺbet dici nomine trium personaꝝ expressis ut dicit in hac decre. alias Nicolaus decepisset illos quib⁹ rñdit illos eē baptizatos qui baptizari erant in noīe trinitatis uel in noīe xp̄i tm̄ in p̄mitiua ecclesia: vt in actib⁹ apostoloꝝ legitur: vt dicitur in. c. predcō a quodā: vbi Hugo manifeste cōprobat formā que hic tradit ostendēdo causaz quare i p̄mitiua ecclesia tēpore apostoloꝝ baptizabant in hac forma in nomine trinitatis siue i nomine xp̄i tantum ⁊ Nicolaus in sua responsione quam fecit in. c. a quodam rettulit se ad temp⁹ p̄mitiue ecclesie. dixit Hugo q⁹ de hac forma que ꝟ traditur nihil est mutandū vel diminuēduz ꝑm q⁹ notauit de con. di. v. multi. b.

c ¶ Baptizatus. ar. q⁹ vbi aliquid deest de substātia eius q⁹ exigitur ad esse rei nihil actū ē arg. i. q. vii. daibertum. arg. cōtra. S. de sacra. nō ite. c. i. ⁊. c. vlti. vbi supplentur que emissa erāt: sed illa vnctio nō est de substantia sacramenti.

d Et quibus dubium. sic de con. di. iiij. si nulla: ⁊. di. i. solēnitates. ⁊. c. ecclesie vel altaria. idē ⁊ i ordine. lxviij. di. presbyteri quos: ⁊. §. sequēti.

e ¶ Rebaptizo. dicūt quidā q⁹ si p̄ius fuit baptizatus. eundem caracterē iterare non est incōueniens vt reiteretur. arg. illi⁹. c. lxviij. di. presbyteri. quod nihil facit ⁊ dicunt simile qz eadem possessio ex pluribus causis acquiritur. ff. de acqui. poss. possideri. §. si ex pluribus: sed hoc non est verū qz si p̄mo baptizatus fuit nihil secūdo additur: sed ad uocem refertur talis reiteratio ⁊ ē signuz solummodo quod sit baptizat⁹. ar. ad hoc. lxviij. dist. §. qz vero. verbi gꝝa hoc dicit. arg. C. de iudi. l. ij. vbi dicitur sēdam manumissionē nihil habere vel diminuere. ala.

Maiores. Diuiditur decre. hec tota in duas ptes. Primo ponit exordiū probans magnas questiones maxime fidē tangentes referēdas eē ad papam. Secunda ibi: ⁊ in quibusdam ponit epistolā que quattuor habet ptes sicut quattuor sunt questiones. Secunda ibi vex. Tertia ibi. Adhuc. Quarta ibi. Jtē queritur. prima subdiuiditur. primo ponitur hereticorum obiectio duob⁹ auctoritatibus munita. secunda ibi: ad id: ipsius solutionez. Tertia ibi: ceterū. auctoritatibus respondet. ab. si.

f ¶ Causas. xvij. di. huic sedi. ⁊. xxiij. q. i. quotiens.

g ¶ Eum. i. petrum.

b ¶ Ne deficiat. ex hoc patet q⁹ ecclesia non potest esse nulla. xxiij. q. i. pudēda. in fi. vbi aug. hoc probat ad idem. xxi. di. §. i. ad fi. in ver. ego pro te rogaui ⁊c̄.

i ¶ Charitas operit. hec est p̄ma obiectio hꝝticorū. q⁹ si nō habuerim⁹ charitatē: etiā si sanguinē nostrū effuderimus ⁊ nostrā substantiaz totam dederimus pauperibus: magis tormenta sunt q⁹ corona victorie. i. q. i. vide quātum boni. vnde dicit charitas est recta voluntas bonis terrenis ac p̄tibus semper aduersa de pe. di. ij. charitas.

k ¶ Circūcisioni. q⁹ supplebat vicē baptismi in paruulis qui erant ō stirpe abrahe: in alijs autez supplebat fides parētuz de conse. dist. iiij. quod apud ⁊. c. ex quo.

l ¶ Circūcidimini. xxv. iij. q. i. sic. n. circa fi. p vnaz colūnam. ver. ecce ego paulus. ⁊c̄.

m ¶ Ex precepto in veteri testamento.

n ¶ Femine. sed circuncisio ad feminas non p tinebat: ꝛ offerebantur xviij. dist. in templum ⁊ ibi nomen imponebatur. vñ baptismus generalioz est.

o ¶ Scribit de populo. hic colligitur q⁹ p circuncisionem saluabantur in veteri testamento sic de cō. di. iiij. q⁹ apō ⁊. c. ex quo. Sec contra de pe. di. i. §. itez vt xp̄s ait in fi. vbi dr q⁹ circūcisio data est abrahe in signū iusticie nō in causa iustificationis: ꝛ illō intelligitur quo ad ipsū abrahaꝫ qui iā iustificatus erat: ⁊ nō quo ad alios vel exponitur illa littera ⁊ suppletur ibi solum vel tantum. b.

p ¶ Nō intrabit. de cō. di. iiij. firmissime.

q ¶ Excludens. imo in cludit quoniam sub nomine masculino dum dixit: nisi quis renatus fuerit ⁊c̄. femina comprehenditur. ff. de verb. sig. l. i. ⁊ de peni. distinctione .i. si quis cum telo.

r ¶ Culpa remittitur. idest originale peccatum non tamen penitus adhuc est sublatum: sed manet in homine: nō tm̄ obstat de cō. di. iiij. c. ij.

s ¶ Peruenitur. de conse. di. iiij. per aquam.

t ¶ Reserauit. de conse. di. iiij. proprie.

u ¶ Auctoritates. scilicet iacobi. scilicet: charitas operit multitudinez: ⁊c̄. ⁊ illam in euangelio de peccatrice: dimissa sunt ei ⁊c̄.

x ¶ Saluus erit: Qui autem non crediderit nec baptizatus fuerit condēnabitur.

y ¶ Tota auctoritas. vniformis enim debet esse cuiuslibz auctoritatis intellectus. argumen. xvi. q. vij. ⁊ hoc dicimus. argumen. contra. iii. questione. iiij. hi. qui.

Jquis puerum ter in aqua immerserit[a] in nomie patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti amen: ⁊ nō dixerit: ego baptizo te in nomine[b] patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti: non est puer baptizatus[c]. Item

¶ Si probabiliter dubitatur an quis fuerit baptizatus potest baptizari forma hic expressa.

Et quibus dubium[d] est an baptizati fuerint baptizanť his verbis premissis: si baptizatus es nō te rebaptizo[e]: sed si nondum baptizatus es ego te baptizo ⁊c̄.

Item Nno. iii. arelatēn. archiepo.

¶ Sacramentum baptismi cōfertur paruulis licet non credant nec intelligant ⁊ remittitur eis peccatū originale. b. d. vsqz ad. §. verum.

Maiores ecclesie causas[f] presertim articulos fidei contingentes ad petri sedem referendas intelligit qui eum[g] querenti domino quem discipuli dicerent ipsum esse respondisse notabis: tu es christus filiꝰ dei viui: ⁊ pro eo dominum exorasse ne deficiat[h] fides eiꝰ.

Quibusdam igitur questionibus: quas contra catholicos hereticimouerant: nos postulas respōdere. Asserūt enim paruulis inutiliter baptisma conferri. quod nitūtur probaꝛ illud p̄mo ⁊ precipue inducentes: q⁹ cum ꝑm verbum iacobi apostoli dicētis in epistola sua charitas[i] operit multitudinem peccatorum: ⁊ iuxta illud testimoniuz veritatis in euangelio de peccatrice que ipius pedes lauerat pbibentis: dimissa sunt ei peccata multa quoniam multum dilexit: non nisi per charitatem ⁊ in charitate crimina dimittātur: paruulis qui nec sentiunt nec consentiunt nec charitatem habent que sentientibus ⁊ consentientibus tantum infunditur peccatum non dimittitur in baptismo: ⁊ infra. Ad id autem. T. R. q⁹ cuz baptisma successerit circuncisioni[k]: absit enim vt in illā dānatam heresim incidam⁹ que per peraz affirmabat legem cuz euāgelio ⁊ circūcisiōez cū baptismo ꝟuandam: quoniam ꝟm apostolum ad galatbas: si circūcidimini[l] christ⁹ nibil vobis prodest. Cuz ergo circuncisio tam adultis q̄ paruulis ex precepto[m] domini conferetur: ne baptismus qui succedit loco ipsius: ⁊ generalioz tamen existit: cuz tam viri q̄ femine[n] baptizantur: minoris videatur effectus: tā adultis q̄ paruulis est conferendus. sicut enim sine distinctione qualibet mosayca lex clamabat. Anima cuius p̄pucij caro circuncisa nō fuerit pibit[o] de populo suo: ita nūc indistincte vox itonat euāgelica. Nisi qs renatus fuerit ex a q̄ ⁊ spū sc̄o nō introibit[p] in regnū dei: ab hac generalitate nec sexū nec etatez excludēs[q]. Caute tamē notādū est quātū plus baptismus hodie cōferat xp̄ianis q̄ quondam iudeis circūcisio ꝓtulisset. dictū est in fine p̄dcē autoritatis iducte ō veteri lege pibit de populo suo: i euāgelica vero ueritate subiūctū ē: nō introibit in regnū dei: qm̄ ⁊ si originalis culpa[r] remitteba tur p circūcisionis mynisteriū ⁊ dā natiōis piculū vitabať. nō tm̄ pueniebať ad regnū celorum qō usqz ad mortē xp̄i fuit oīb⁹ obseruatū. sed p sacr̄m baptismi xp̄i sanguine rubricati culpa remittiť: uitať piculū: ⁊ ad regnū celoꝝ ét pueniť[s]: cui⁹ ianuā xp̄i sanguis fidelib⁹ suis misericorditer reseranit[t]. Absit enim ut vniuersi puuli pereāt quoꝝ quotidie tāta multitudo moriť: qm̄ ⁊ ipsis misericors deus q neminez uult pire aliqō remediū ꝓcurauerit ad salutē. ceteꝝ ex vi lre satis pz p̄dcāſ auctoritates[v] itelligēdas eē tm̄mō ō adultis q bñt multitudinē pcōꝝ: cū ō puulis nō possit itelligi q pcō tm̄ originali tenēť. Silr ⁊ illa auctoritas ē soluēda: qui crediderit ⁊ baptizat⁹ fuerit ⁊c̄. cū ñ possint credeť puuli: ꝛ adl'ti. ⁊ ob ꝟ tota aucitas[x] cludit quoniam sub nomine masculino dum dixit: nisi quis renatus fuerit ⁊c̄. femina comprehenditur. ff. de verb. sig. l. i. ⁊ de peni. distinctione .i. si quis cum telo.

a ¶ Ad aptitudinem. Sicut ꝛ illud pticipium retinens: qđ ponitur in descriptione matrimonij ad aptitudinem nō ad actum refertur que habetur xvij.q.ij.§.i. matrimonium est coniunctio maris ꝛ femine individuam vite consuetudinem retinens: itellige quāuis non retineatur quo ad actum tamen quo ad aptitudinem retinetur. sicut consuevit dici de iusticia .ff. de iusti. ꝛ iu. l. iusticia ſm qđ iusticia est in creatura.

b ¶ Absolute. i. indifferenter.

¶ Cum. Originale peccatum quod sine consensu contrahitur remittitur in baptismo etiam non consentienti: ut paruulis. secus de actuali: quia sicut nō committitur sine cōsensu ita nō relaxatur. h. d. vsqz ad. § sed adhuc. ab. si.

c ¶ Ex hac solutione. et ita oritur questio ex solutōe. sic. s. ō uo. ex m'tra.

d ¶ In ꝓsimilibus. arg. qđ de simslibus simile iudiciuz debet esse. s. de rescrip. inter ceteras: ꝛ. s. de transla. inter corporalia. ꝛ. s. de re iu. in causis. ꝛ. ff. ō legi. nō p̄nt: ꝛ. C. de le. l. vlt. ꝛ. s. de ꝓfir. vti. cū dilecta: qua vbi eadem ratio ꝛ idem ius. vt ibi. ꝛ. s. ti. proxi. cum marthe. §. fi.

e ¶ Dupler. de con. di. iiij. non ex quo.

f ¶ Sine consensu partium. j. de re. iur. omis. res si. de con. di. iiij. filius dei.

¶ Sed adhuc. Licet in baptismo dimittatur originale peccatū paruulis qui consentire non possunt in adultis tamē amētibus uel dormiētibus qui nō cōsentiunt baptismo nō dimittitur actuale ꝛ idez etiaz nec originale. h. d. Secunda pars ibi. Ad hoc. Ab. si.

g ¶ Imperfectiōis. duplicitatis enim deus aspernator est. xxij. q. v. q periurare paratus ē. §. ex his omnib⁹. v. sz sic.

b ¶ Ex pte. de cons. di. iiij. regenerāte. ꝛ de pe. di. iiij. sunt plures: ꝛ est arg. qđ si aliquis ex communicatus est pluribus excommunicationibus: si absoluat omnino est absolutus: sed est ar. contra. j. de sen. exc. cum ꝓ causa. ij. q. iij. §. prevaricator. versi. si crimina plura. Item arg. qđ nihil reputatur actum dum aliquid supereſt ad agendum. vij. q. i. nihil. xxxviij. di. que ipsis. C. ad sille. l. vlt. ꝛ ar. quod sententia nō dz ꝓ parte valere: ꝛ p parte nō valere. ff. famil. hercis. in hoc iudicio. Item non valet ꝓ parte aliquid fieri nisi id totum fiat. ff. de procura. in cause. ff. ꝓ derelicto. l. iij. ff. de transac. cum hi. sic nec liberatur pignus licet de parte debiti sit satisfactū. C. de distra. pig. qđ diu ꝛ qui aliquid debet facere faciendo p parte nō liberatur. ff. de verb. ob. in executōnibus. §. penul. ꝛ impietas est ab eo qui iustus est dimidiam sperare veniam. ut in prealle. §. sunt plures.

i ¶ Carentia visionis. paruuli enim qui sine baptismo decedunt. in tenebris manent: de con. di. iiij. nulla preter: ꝛ pena illa mitissima est olum de con. di. iiij. regenerante. ꝛ tamē sempiterno igne puniūtur di. ea. firmissime. Sed mitis dicitur pena illa carentia visionis respectu aliaꝝ sed mors perpetua dicitur. xxx. q. i. ad limina.

k ¶ Propter originale. Sed nōne ꝓpter actuale debetur carentia visionis dei adulto. Quid ergo expedit hoc originale dimitti cum ꝛ si dimittatur: tamen debetur carentia visionis dei: ad aliud scilicet actuale nam ꝛ vbi aliquid debetur ex pluribus causis: vna remissio alia petitio restat: vnde qui repudiauit successionem per vnde liberi admittitur ad successionem per vnde cognati. ff. de suc. edi. l. i. §. sed ꝛ videdum: ꝛ arg. ff. de ser. vrba. prę. si dominus: arg. ꝓ ꝛ cōtra. s. de causa pos. pastoralis ꝛ. s. de iudi. examinata. Sed potest dici qđ hec ratio superficialis est. ꝛ prima verior est quia deus opus imperfectionis non nouit: qz ī baptismo omnia crimina dimittuntur: de con. di. iiij. regenerante vel diuersifica. ꝓ actuali reuera debet nō solum carentia visionis dei: ſz ꝛ maior pena ꝛ ita nō directe: sed ꝓ originali debetur tātuz carentia visionis dei directe: ꝛ sic nō prodest dimissio originalis peccati cū postea actuale sup̄uenit tanq̄ maius ō quo ſ̄ penituit: qz qui peccat ī vno factus est omnium reus. j. de reiur. defleat. Si paruuli nullus peccatum habēt actuale: ꝛ ideo non est simile de amentibus et dormiētib⁹ qui originali ꝛ actuali grauātur: ꝛ ideo etiaz originale nō tollitur: qz non prodesset nec debet probari quo probato nō prodest. C. de ꝓba. ad probationem: ꝛ. s. de offi. del. cum cōtingat in illa glo. que ī cipit nota qđ non debet ꝛc.

l ¶ Incompassibilia. ar. qđ eadem res non operatur contrarios effectus. lvij. dist. si quis ī egritudine ꝓsumitur eniz ibi qđ peccata non sint dimissa ei q timore egritudinis baptizatur que ꝓsumptio non tollitur p baptismum cum baptism⁹ ipsaz inducat vnde non operatur hos cōtrarios effectus sic eadē res non parit obligationez ꝛ liberationem. ff. de solu. qui hominem. §. vltimo.

¶ Item. ¶ Hoc dicit vsqz ad finem. Amentes vel dormientes baptizati si ante dementiaz vel dormitionem baptizari voluerant caracterem suscipiunt. ¶ Primo ponit questio. In secunda ibi. sunt autem quorundam opiniones. In tertia ibi sed opponitur illi questioni opponit. In quarta ibi: propter quod opiniones: veritateth exprimit. In quinta ibi: dormiētibus principaliter questionem soluit. Ab. si.

m ¶ Per se sortiunt. i. absqz consensu accipientis. lau.

n ¶ Ad rem. i. quantum ad solutionem peccatorum.

o ¶ Sz ficti. ut. i. q. i. sicut ficti ꝛ de conse. di. iiij. solet queri.

p ¶ Contrarium. arg. qđ ad fidem nullus debet compelli inuitus: sed sicut libera voluntate perijt ita libero arbitrio cōuertatur. xlv. di. de iudeis: ꝛ. c. qui sincera. ꝛ. xxiij. q. v. ad fidem arg. ꝛtra. xxiij. q. vi. c. i. vbi dicitur qđ paulus coactus venit ad fidē: sed illud diuino iudicio fuit factum cuius facta ad consequentiam trahi nō debent. spāle in ipso fuit vel ita. ¶ Paulus persequebat fideles ꝛ iter ipsa flagella mutat⁹ fuit: ꝛ fact⁹ volēs. xxiij. q. iiij. displicet. v. q̄liter pau. ꝛc.

q ¶ Cōditionaliter volens. Et sic coacta voluntas: volūtas est. xv. q. i. merito quare. Et ita coactio conditionalis non impedit sacramentum baptismi: vt hic patet. sicut non impedit sacramentum ordinis. lxxiij. dis. vbi ista. xlv. di. de iudeis neqz sacramentum matrimonij. xxij. q. iiij. inter cetera. ꝛ. j. de spon. veniens: talia eniz iuramēta sine interitu salutis eterne p̄nt fuari. s. de iureiur. si vo ꝛ. c. cum contingat: impedit tamen matrimonium spirituale. s. quod me. cauplatū: sed ibi fuit iustus metus mortis. s. qui cadit in constantem virum: in predictis vero concor. non fuit metus qui caderet in constantem virum: sed coactio quedam conditionalis que non impedit matrimonium spirituale siue carnale:

quia idem esset in vtroq3. Sed nunquid ille qui conditionali coactiõe recipit ordinem tenetur continere: bene videtur q3 sic, quia coacta voluntas est .xv.q.i. meri9 maxime si dicatur q3 votum est annexum ordini. xxviij. dist. diaconi: 7. lxxx iiij. dist. cum in preterito. Satis videtur q3 cõtinere compellatur: quia licet quodammodo inuitus ordinem susceperit volens tamen fuit vnde ratione illius indirecte voluntatis cogitur continere Jo. dixit q3 non cogitur: quia integritas corporis res est voti 7 non precepti. xxxij. q.i. integritas. 7. s. quod me. cau. platum: nam continentia nõ est nisi voluntaria. xxxi. dist. ante triennium: 7 arg. xx.q.iij. presens clericus 7 sic ordinari9 nõ habet priuilegium clerici: si tamen vult vti eo potest: secus dicit in baptismo: quia illud ẽ sacramentum necessitatis. similiter non valet testamentum ei9 qui inuitus testatus est vel si testes reuocantur inuiti. ff. ỏ testa. qui testamento. §. vltimo.

a Toletani. xlv. dist. de iude is cuius verba hec sunt.

b Plus est. sic. j. de simo. sicut 7. j. ỏ homi. petrus: 7. i.q. iiij. quia presulatus. arg. 7. ff. de arbi. non cogendum in fi. 7 C. de fi. fa. l.i. li. x. simile est in personis coniunctis que agere possunt sine mandato. §. de rescript. nõnulli: 7. c. ex parte. ff. de procura. pomponius ad fi. Sed contra mãdatum nõ possunt. ff. eo. sed 7 he persone.

c Perdurare. si. j. ỏ sen. ex. a nobis nam semper durare p̃ sumitur voluntas nisi probet mutata. §. ỏ his que vi metusue causa fi. pertatum. ff. de proba. euz qui. 7. ff. de le. iij. l. lucio in fi. sed quid si quis ab infantia fuit amens nunquid p̃dest ei si baptizetur. arg. q3 sic. ff. de leg. ij. cuz pater. §. surdo quia perinde haberur ac si nũc sit infans quia nullo peccato grauatur nisi orginali. iij. q.iv. indicas. Sed quare amẽs vel dormiens non recipit sacramentuz baptismi: 7 ille qui coactiõe absoluta cogitur cuz in baptismo nõ requiritur intentio baptizati: sed baptizantis. i.q.i. sicut ficti. 7 de cõ. dist. iiij. solet. Hec questio quaz mouet hic Joan. soluitur per litteraz: q2 amens 7 dormiẽs qui ante cathecumini fuerunt recipiunt bene sacramentum qui vero semper inuiti fuerunt 7 contradixerunt nõ recipiũt: vnde adhuc p̃sumuntur inuiti 7 nemo inuitus ad fidez compellitur vt dicitur in. c. sicut ficti: 7. c. solet. non contradicunt quia illi ore exprimunt. licet corde dissentiant 7 ideo sacramentum recipiunt quia ecclesia dare intendit: sed tale sacramentum non prodest ad remissionem peccatorum nisi cuz fictio illa recesserit: de cõ. dist. iiij. tunc valere.

d Non suscipiunt. sed quid si excitati summo ratuz habeant: non prodest quia nihil recipit: 7 ideo non est quod ratum habeat. sed iterum baptizetur.

e Tales. s. cathecuminos.

f Obsistentem. si. de con. di. iiij. queris a me. ff. ad se. con. ma. si filio. 7. ff. de acqui. hẽ di. l. ii. §. si bis.

g Discretio. Sicut inter presentatum 7 presentantẽ. §. de iurepatro. p tuas 7 inter dantem 7 recipientem. 7. §. de institu. c. vl. quia nemo ortri ỏ bet a seipso. xxiij. q.i. didicimus: potest tamen apud semetipsuz emancipari. ff. de adop. si consul.

h Ad Joanne. de con. dist. iiij. per aquam. 7. c. cathecuminum.

i Talis. s. iudeus ille.

k Euolassz. de pe. di. viij. c. vlt. versi. si nullus expectet quando peccare non poterit.

l Veritas ait. i.q.i. firmissime.

m In carnali. sic alia ẽ similitudo inter carnalem 7 spũalem generationem vt sicut vir non potest sibi filium legitimum carnalem quere-re. cuius vxor mater nõ sit ita nec spirituale qui vxor eiusdem commater sit parentibus illius .xxx.q.iiij. si qs vnus 7 .j. de cogna. spi. martinus bertam. lau.

n Referantur. natura enim correlatiuorum est q3 simul non patiuntur se in eodem subiecto arg. xxxv. q. i. c. i. lau.

Non ut apponeres. Communis diuisio. Secunda pars ibi: respondemus. Ab. siculus.

o Verbum. i.q.i. de trabe vbi de hoc. Ista duo necessaria sunt i baptismo aque: secus i baptismo sanguinis ut flaminis: de cõse. dist. iiij. baptismi vicem q3 dicit verbum: sic intellige si quis baptizat 7 non dicit in nomine patris 7 filij 7 spiritus sancti. non est baptizatus: quia nec elementum nec verbum tantum sufficiunt ut verbum idest filius quasi diceret. si quis baptizat 7 non addit in nomine filij non est baptizatus: de consecrat. dist. iiij. in synodo. vel verbum id est forma ẽ si diceret. si non seruetur forma que traditur. §. eo c. i. 7 hic non est baptismus.

p Elementum. idest aqua: 7 sic nõ est baptismus sine aqua.

q Veritas ait. de con. dist. iiij. proprie.

r De elemẽto. de cõ. dist. iiij. capi. i. 7. i. q. i. firmissime. Hoc enim exprimit forma baptismi que si obseruata non fuerit non est baptism9 de hoc dictum est supra eodez. capi. c. i.

s Vtrũq3. l. aq̃ 7 vbũ

Licet grecos. Premittit exordium 7 duplicem narrat grecorum excessum. Secundo id fieri prohibet. Tertio penam imponit secunda ibi. volẽtes. ter tia ibi: quis. Ab. si.

t Reuertentes. de iure cuiz ecclesia grecorum subiecta est romane ecclesie. xxiij. q.i. rogamus.

toletani9 vbi dicitur q3 qui iampridem ad christianitatem coacti sunt sicut factuz est temporibus religiosissimi principis fisiburi quia iam constat eos sacramentis diuinis associatos: 7 baptismi gratiam suscepisse. 7 crismate vnctos esse: 7 corporis domini extitisse participes: oportet etiam vt fidem quam necessitate susceperunt tenere cogantur ne nomen domini blasphemetur: 7 fides quam susceperunt vilis ac cõtemptibilis habeatur. Ille vero qui nunquam consentit sed penitus contradicit: nec rez nec caracterem suscipit sacramenti: quia plus est[b] expresse contradicere quam minime consentire: sicut nec ille notã alicuius reatus incurrit qui contradicens penitus 7 reclamans thurificare idolis cogitur violenter.

Dormientes autem 7 amentes si prius quam amentiam incurrerent aut dormirent in contradictione persisterent: quia in eis intelligit contradictionis proposituz perdurare[c]: si sic fuerint immersi caracterem non suscipiunt[b] sacramenti: secus aũt si prius cathecumini extitissent 7 habuissent proposituz baptizandi. vnde tales[c] in necessitatis articulo consuecit ecclesia baptizare. Tunc ergo caracterem sacramentalis imprimit operatio: cum obicẽ voluntatis contrarie non inuenit obsistentem[f].

Idem meten. epo:

Nemo põt seipsũ baptizare ẽt instante necessitatis articulo.

Debitum: 7 infra. Sane intimasti: q3 quidam iudeus in mortis articulo constitutus cum inter iudeos tantum existeret in aqua se immersit dicendo: ego me baptizo in nomie patris 7 filij 7 spiritus sancti amen: 7 infra. Respondemus quod inter baptizantem 7 baptizatum debet esse discretio[g] sicut er verbis domini colligitur dicentis apostolis: baptizate omnes gẽtes in nomine patris 7 filij: 7 spiritus sancti: memoratus iudeus est denuo ab alio baptizandus. ut ostẽdatur quod alius ẽ qui baptizatur: 7 alius qui baptizat. Ad quod etiã designanduz ipse christus non a seipso sed a ioanne[b] voluit baptizari. quãuis si talis[i] continuo decessisset ad patriã protinus euolasset[k] ppter sacramenti fidem 7 non propter fidei sacramẽtuz i baptismo quippe illa spiritualis generatio celebratur de qua veritas[l] ait: oportet vos nasci denuo: quia nisi quis renatus fuerit ex aqua 7 spiritu sancto non intrabit in regnum celoruz. Sicut ergo in carnali[m] generatiõe qua proles ex viro 7 femina nascitur: alius est qui carnaliter gignit. 7 alius qui carnaliter gignitur: sic in sacramẽtali generatione qua soboles ex aq̃ 7 spiritusancto renascitur: alius debet esse qui spiritualiter generet. et alius qui spiritualiter generetur. Sane cuz corpus exterius siue cuz cor interius baptizatur oportet vt vtrobiq3 paternitas 7 filiatio valeat inueniri quibus baptizans 7 baptizatus ad inuicem referantur[n].

Idem morisien. episcopo.

Vbi deest verbum vel elementũ aque nõ ẽ baptismi sacramẽtuz.

Non vt apponeres: 7 infra. Postulasti vtrum paruuli sint pro christianis habẽdi quos in articulo mortis cõstitutos propter aque penuriam 7 absentiam sacerdotis aliquorum simplicitas in caput ac pectus ac inter scapulas pro baptismo salute consperione lini uit. Respondemus quod cum in baptismo duo semper videlicet verbum[o] 7 elementum[p] necessario requirantur. iuxta quod de verbo veritas[q] ait. Euntes in mũdũ vniuersum predicate euangelium omni creature 7 baptizate omnes gentes in nomine patris 7 filij 7 spiritus sancti. Eademque dicat de elemento[r]: nisi quis renatus fuerit ex aqua 7 spiritu sancto non intrabit in regnum celorum: dubitare non debes illos verum non habere baptismũ in quibus non solũ vtrũq3[s] predictorum sed eorũ alterum est omissum.

Ide concilio generali.

Baptizatos a latinis greci rebaptizare non debent.

Licet gregos diebus nostris ad obedientiaz sedis apostolice reuertentes[t] fouere ac honorare velimus: mores ac ritus coruz in quantum cum domino possumus sustinendo: in bis tamen illis deferre non volumus nec debemus que periculum generant animarũ 7 ecclesiastice derogant bõestati. Postquam enim grecorũ ecclesia cuz quibusdam cõplicibus 7

Debitum. Communis diuisio. Secunda ibi. Rñdemus. Ab. si.

Rica. De pſbytero non baptizato. Also de baptismo: q; alig sepe promouent nõ baptizati ad ordines de qbus dubitari poterat vtrũ eẽnt vere ordinati: vel an deberẽt baptizari: merito post ꝓcedentem subijcitur ista. Ab.

Inquis. Breue est: vel per alia verba sũma sic vt in rubro. ⁊ hoc summat. c. si. eo. Ab. si.

a ¶ Ordinatus de facto: q; q de iure ordinatus non est presbyter nõ est cẽsend⁹. vt. i. q. i. si qs confugerit. ⁊. c. si quis per ignorantiam.

b ¶ Ordineꝝ. Ex hoc patet q; nullus ordinẽ recepit ſ. eo. veniẽs: quia baptismus ẽ ianua oĩum sacramẽtoꝝ. xxxij. di. §. verus. ⁊. ſ. e. veniẽs. si ergo primo ordinẽ suscepisset iterũ non esset ordinãdus. i. q. i. qõ gdam. Ber.

A Postolicam. ¶Primo ponitur decisa cõsultatio. scõo rñsio ibi: ingsitiõe. Ab. si.

c ¶ Ab originali. ⁊ eciaz ab actuali pctõ: de conse. di. iij. catbecuminum: ſz ꝓ de conse. di. iuij. firmissime. ⁊. xv. q. i. firmissime. in quib⁹ dr q; sine baptismo null⁹ saluaꝝ: qõ verũ ẽ de eo qui potest baptizari ⁊ nõ baptizatur. iste ꝙ credebat se baptizatum: ⁊ in fide illa saluatur ⁊ iste contempsit. Et est triplex baptismus. ſ. flumis flãminis ⁊ sanguinis ꝫ autẽ baptismo flãmis inuisibili baptizat⁹ fuit ꝓ fidem quã habuit de baptismo si. ſ. ti. pri. debitum.

d ¶ Augustini. prout habes de cõ. di. iiij. baptismi vicẽ. ⁊. c. catbecuminũ. ⁊. c. non dubito: alias non dubium.

e ¶ Ambrosij. legiꝝ beatum ambrosium dixisse ꝙ valẽtiniano q dũ ꝓparet ad baptismũ i itinere ꝺcesſit: ventrem meum doleo: q; quẽ regenerat⁹ eraz pdidi ille trẽ gram quã poposcerat nõ amisit. lau. Sic ergo pz q; iste ꝓ solaz fidem quam hẽbat de baptismo saluus ẽ. Iste credebat se sacerdotem fuisse ꝫ si erat i ẽritate. ſ. e. c. ꝓ ti. ſ. e. c. proꝝ. nũquid cõficiebat: non in ẽritate sed quo ad se bñ conficiebat: quo ad alios q ꝫ credebãt ⁊ tãꝫ verũ sacrm conficeret sibi ⁊ recipientibus ab ipso credo q; proficiebat. De hac materia vſ. ſ. ꝺ eccl. dudum. ij.

Q Eniens. ¶Pro summa. accipe. c. i. ſ. e. ut ad idem sic vt in rubro. ¶Primo ponit de baptismo tradito ei qui non fuerat rite baptizatus. scõo ibi: cũq; circa ordinem allegat tertio ibi Quia vero diffinit. Ab. sicu.

f ¶ Euãgelij. Ite ꝓ mundũ vniuersum baptizate oẽs gẽtes in noĩe pſts ⁊ filij ⁊ spũs sancti. quam habes. ſ. ti. proꝝ. non ut apponens. ⁊. c. debitum. de con. di. iiij. proprie fautoribꝰ suis ab obedientia sedis apostolice se cõtraxerũt: in tm greci ceperũt abominari latinos q; inter alia q̃ derogatõem eoruz ipie cõmittebãt si qñ sacerdotes latini sup eorum celebrassent altaria nõ prius ipsi sacrificabant in ipsis q̃z ea tãq̃z per hoc inquinata lauissẽt baptizatos etiam a latinis ipsi greci rebaptizare ausu temerario presumebant: ⁊ adhuc sicut accepim⁹ quidam hoc agere non verentur ꝛ Volentes igiꝝ tantum scandalũ ab ecclesia dei amouere: sacro suadente concilio districte ꝓcipim⁹ vt talia decreto non presumant: conformantes se tãquaz filij obediẽtie sacrosancte romane ecclesie matrisue: vt sit vnũ ouile ⁊ vnus pastor ꝛ Si qs aũt tale qd presũpserit: ex cõicationis mucrone percussus ab omni officio ⁊ beneficio ecclesiastico deponatur.

Rubrica De presbro nõ baptizato ex Concilio apud compend.

¶ Si nõ baptizatus ordinatur ordinis characterem nõ recipit.

Inquis presbyter ordiatus[s] deprehendit se non esse baptizatum: baptizetur ⁊ iteꝝ ordineꝝ[b].

I Vno. iij. epõ cremoneñ.

¶ Obmissio baptismi non nocet credẽti ꝓbabiliter se eẽ baptizatũ.

A Postolicã sedẽ ꝓsuleꝝ ꝺcreuisti ⁊ infra. ꝛ Inquisi. T. T. R. presbyterum quẽ sine vnda baptismatis extremũ diẽ clausisse significasti: quia in ſancte matris ecclesie fide ⁊ xpi nominis cõfessione pseuerauerit ab originali[c] peccato solutũ ⁊ celestis patrie gaudiũ esse adeptũ asserim⁹ iucũctãter. Lege super. viij. librum Augu.⁹ de ciuitate dei: vbi iter cetera legitur: baptism⁹ inuisibiliter ministraꝝ quem nõ cõtẽptus religionis sed terminus necessitatis excludit. Librum etiaz beati ambrosij[c] de obitu valẽtiniani idẽ asserẽtis reuolue. Sopitis igiꝝ qõnib⁹ doctoꝝ patrũ sniaz teneas ⁊ in ecclesia tua iuges preces hostiasq; deo offerri iubeas ꝓ presbytero memorato.

I Vno. iij. ferarien. epõ.

¶ Non baptizatus ordinari non potest: ⁊ si de facto ordinetur non recipit ordinis characterẽ: ꝫ credetur baptizatus.

Q Eniens ad apo. se. J. lator pre. nobis exposuit q; cũ ad gradum sacerdotij ascendisset cõperit tandem q; non fuerit secũdũ formam euangelij[f] baptizatus: unde nos eum rite fecimus baptizari. ꝛ Cumq; super ordinibus fuisset diutius disputatum: quidam in eam declinauerunt sententiam vt cum baptismus sit fundamentum omnium sacramentorum[g] ante susceptionem baptismi non suscipiatur aliud sacramentum: quoniam vbi fundamentum nõ est superedificari[h] non potest. Porro econtra videri posset. Nam cum quis nõ solum per[i] sacramentum fidei sed per fidem[k] etiam sacramenti efficiatur proculdubio membrum christi: et qui christum habet per fidem etiam si baptismuz non habeat ꝫ vtiq; fundamentum preter quod aliud poni non potest quod ẽ christus iesus: superedificare posse videtur sicut salutifere opera sic ⁊ q̃libet ecclesiastica sacramenta: cum illud non sit generaliter verum neq; de nouis[l] neq; de ueteribus[m] sacramentis: q; baptismus sit fũdamentum illorum: quoniaz et sacramentum coniugij[n] ⁊ eucharistie a non⁹ baptizatis recipi potest. Deterea sacramentum ordinis nõ solum pontificalis sed sacerdotalis etiam ⁊ leuitici ex institutione sua ꝓcessit baptismum: per quod forsitan videtur[p] q; ante baptismuz huiusmodi ordines possent rite conferri maxime bis qui baptizati creduntur. ꝛ Quia vero in concilio[q] apud compendium legitur constitutũ q;: si quis in presbyterum ordinatus deprehenderit se non esse baptizatum: baptizetur et iterum ordineꝝ: nos circa latorem presentium in hoc dubitabili casu quod tutius est sequentes mandamus: quatenus ipsum per singulos ordines vsq;[r] ad sacerdotium promouere procures: et permittas eũ in sacerdotio ministrare[s]: quia non itelligitur[t] iteratuz quod ãbigitur esse factuz. nec male[v] de sacrm̃to sentitur cuz illud non religionis ꝓtẽptus sed articulus necessitatis[x] excludit. ⁊ certe de illo qui natus ꝺ christianis parẽtibus iter xpiãos ẽ fideliter cõuersat⁹ tã violenter ꝓsumit q; fuerit baptizat⁹ ut hec presũptio ꝓ certitudine sit habẽda dõec euidẽtissimis forsitã arguñtis cõtrariũ[y] probaret.

Rubrica De custodia eucharistie chrismatis ⁊ alioꝝ sacrm̃toꝝ.

I Vno. iij. in cõcilio generali.

g ¶ Omnium sacramentorum. xxxij. di. §. verum.

b ¶ Superedificari. i. q. i. cum paulus.

i ¶ Per sacm fidei. in cui⁹ ꝓceptiõe gra ꝓferꝝ: sec⁹ in sacro inf imoꝝ ij qõ est etiam apud ifideles. ſ. ꝺ diuoꝝ. gaudem⁹. ⁊. xxvi. di. deide oppõit. ⁊. ſ. ꝺ trãsac. c. ẽpto

k ¶ Sed per fidem. quã qs hz ꝺ ipso sacramento: licet ipsum sacramentum nõ habeat: sed credat se habere. ſ. eo. c. proꝝ. ⁊. ſ. ti. proꝝ. debitum. ⁊ ita talis baptismus dicit baptismus flãminis. idem ẽ in baptismo sanguinis: ꝓ quẽ saluati sunt innocentes.

l ¶ De nouis. i. de sacramentis noui testamenti.

m ¶ De veterib⁹. idest. ꝺ sacramentis veteris testamenti.

n ¶ Cõiugij. ſ. ꝺ diuoꝝ. gaudem⁹. ⁊. c. ẽpto. ⁊. xxvi. di. deide.

o ¶ A non baptizatis. ſ. baptismo flumnis: sed baptismo flãminis baptizatis cuz illi quo ad gratiam baptizati intelligantur ⁊ accipere possunt sacramentuz eucharistie.

p ¶ Videtur. scilicet non veruz q; conferatur: ut. ſ. patet. sed allegando dicit hoc.

q ¶ In concilio. apud compendium. ſ. e. c. i. ⁊ hic ponit q̃stionis solutionez per concilũ apõ compendium celebratum.

r ¶ Usq;. inclusiue per hoc qõ se quitur.

s ¶ Ministrare. sed obijcitur ille credebat se baptizatuz: ⁊ sic habebat sacramentum fidei: ergo fuit ordinatus. argumen. ſ. e. c. proꝝ. ⁊. ſ. eodẽ. c. quare ergo ordinatur cum per hoc fiat iniuria sacr̃o. i. q. i. q; quidam. hec obiectio non valet: quia licet qs habeat sacramentum per fidem q̃cito incipit scire se non habere sacramentum baptismi ⁊ contẽnit illud recipere statim amittit sacramentum fidei. vnde iteruz ordinatur: quia certus est q; nõ receperat ordinem ante baptismum. sed que forma seruabitur contra istum si omnino certum esset q; non fuit baptizatus tunc cõis forma seruabiꝝ quã habes ſ. ti. proꝝ. non vt opponeres: sed si illud dubium haberetur: forma illa. ſ. ti. proꝝ. c. i.

t ¶ Intelligitur iteratum. sic de con. di. i. solẽnitates.

u ¶ Male. tacita rñsio videꝝ. q. d. ꝫ dicamus istũ baptizãdũ nõ iõ male sentim⁹ de sacro baptismi q; si aliquis in articulo mortis velit baptizari: nec est qui velit eum baptizare: ꝓpter hoc nõ minus erit saluus, ſ. ti. pri. debitum de conse. di. iiij. catbecuminum. cum illud non religionis contemptus: sed necessitatis articulus impediuit.

x ¶ Necessitatis. vel ignorantie facti que excusat. ſ. c. proꝝ.

y ¶ Contrariũ probaretur. nouitatem presumptionez admittere ꝓbationẽ in ẽriũ. xxxv. q. vi. extraordinaria: ⁊. xxvij. q. i. nec aliqua. ſ. de proba. proposuisti: ⁊. c. causam matrimonij.

Rica De custodia eucharistie. In precedentib⁹ ti. visum est q̃liter eucharistia cõsecraꝝ iõ merito subijcit de ipsius custodia. Et quia in baptismate vtimur chrismate: vt in. c. i. de sacra vnctione: ⁊. ſ. visum est de baptismo iõ aditur ꝺ de custodia chrismatis: ⁊ generaliter de custodia omniũ aliorum sacr̃oꝝ. Ab. si.

Statuimus. ℙrimo statuit. Scõo rõnẽ sũmittit. Tertio addit penam. secunda ibi: ne possit. tertia ibi. Sivo. Ab. si.

a ¶ Fideli custodia. sisse. s. de celebratõe miss. sane. ⁊ plaicos ad infirmos non ds deferri eucharistie sacrm: sed presbyter hoc facere debet de cõ. di. ij. pueri vel per diaconum si necesse ẽ. xxij. di. presentẽ. ⁊. c. diacon⁹. Hm formã que traditur. s. de celeb. missa. sane. §. sacerdos vero.

b ¶ Grauiori. ar. q pp culpam tenet qs ad oia illa q̃ sequuntur ex illa culpa. xxxi. q. ij. de neptis ⁊. i. q. i. placuit. ar. contra. xv. q. i. iebriauerũt loth. ff. de furverum. Item. ar. q qui occasionem dãni dat dãnum dedisse videtur. l. di. sepe. ff. ad. l. acq. qui occidit. §. in hac. Vt hic pena erit ad arbitriũ iudicis ex quo nõ determinatur. s. de offi. dele. de causis.

Relinqui. Recitat duos excessus q̃ quos scõo prouidet. scõa ibi q ds. Ab. si.

c ¶ Ecclesias. in ecclesijs tñ põt ⁊ ds iudiciũ ecclesiasticũ exercerí. ij. q. ij. pceptũ: sed non secularia. j. de imu. eccle. c. i.

d ¶ Vestimẽta. vestimenta ecclesie honesta ⁊ mũda dñt esse de cõse. di. i. vestimẽta.

e ¶ In pphanis. i. priuatorum vestib⁹. Et ita est ar. q clerici õbent incedere ornati vestibus: dñ tñ non ad iactãtiam. xxij. q. iiij. ois iactãtia. q dissolutos ⁊ fractos vestib⁹ ñ recipim⁹. xli. di. p simoniã. ⁊ icõpositio corporis q̃litatẽ indicat mentis: vt dr ea. di. §. vlt. in fi. nec tñ phibitas portare debent. s. de vi. ⁊ bone. clerici.

Rica õ relgis ⁊ venera. sctorũ. Also de cust. euc. ⁊ chrisl. ⁊ veneratiõe sacrox sacramentorũ merito subijcit Rica õ reliquiis ⁊ vene. sanctox. Ab. si.

Audiuimus.

ℙrimo narrat factũ quod audiuit. secũdo illud improbat ibi: cum vir. tertio illud prohibet ibi: cum ergo Ab. sicu.

f ¶ Cũ vir. q. d. nõ in oi casu qr tũc nõ orat eccla p eo. cũ ebrietas fuerit mortale peccatum: vt puta assidua de ꝛse. d. v. null⁹ ⁊. xxv. di. §. alias ea demum: ⁊ xxxv. dis. epõs. secus cũ ebrietas fuerit veniale peccatũ. xxv. dis. §. alias. ver. quotiens.

g ¶ In ebrietatib⁹. in ebrietate eni nõ potuit demereri. xv. q. ij sane. ⁊. c. si concupiscentia. ita nec meritum augeri. arg. hic. ⁊ xxij. q. iiij. vnusquisq

b ¶ Miracula. qm̃ miracula fiunt qñq p malos. i. q. i. teneamus. iõ non ds venerari p scõ qsqs miracula facit. nisi ab ecclesia romana prius fuerit p testes legitimos approbat⁹: vt h dicit: ⁊. j. c. pr. ⁊. s. de testi. venerabili. vbi testes super vita ⁊ miraculis recipiunt: qr quẽ ipsa reprobat reprobãdus ẽ ⁊ quem approbat approbãdus ẽ. xxiij. q. i. hec est fides. ⁊. c. qm̃ vetus. ⁊. q. ij. sane profertur.

Quam ex eo: ℙonit duplicem excessum quem prohibet distiguẽdo iter veteres. ⁊ nouas religas ibi pñti. tertio fraudes p plãtos ꝓhiberi ꝓcipit ibi prelati. Ab. si.

l ¶ Venales. qõ eẽ non ds: qr religie scõox martyx vel ipsi martyres vẽdi ñ pñt. C. de sacrosan. eccle. nemo: qr res sacra nõ recipit estimatiõem. ff. de re. diui. sacra loca. §. vl. ⁊ iõ nõ põt vẽdi: qr vẽditio sine ꝓcio nõ consistit. insti. de emp. ⁊ ven. §. preciũ. ⁊. ff. e. l. ij. §. sine precio: ⁊ spiritualia vendi non pñt. nec spũalib⁹ annexa. j. de simo. q̃relam. s. de iurepa. de iure. imo qui spiritualia vendit capitale crimen cum simonia committit. i. q. i. qui studet

Eucharistia ⁊ chrisma debent fideliter sub clauibus custodiri ⁊ cõtrafacientes sunt puniendi.

Statuim⁹ vt i cũctis ecclesijs chrisma et eucharistia sub fideli custodia[a] clauib⁹ adhibitis conseruentur.

¶ Ne possit ad illa temeraria manus extendi ad aliqua horribilia ut nefaria exercenda. ¶ Si vero is ad quem spectat custodia ea incaute reliquerit: tribus mẽsibus ab officio suspẽdat: ⁊ si per ei⁹ incuriam aliquid nefandũ ide contigerit grauiori⁹ subiacent ultioni.

Item in eodem.

Suppellectilia in ecclijs põi nõ debẽt nisi necessitas vrgeat. b. d. põ mo. Ecclesie õbẽt sua vasa et vestimẽta munda tenere. hoc secundo.

Relinq nolumus incorrectum q̃ qdã clerici ecclesias sic exponunt suppellectilib⁹ ꝓprijs ⁊ ẽt alienis vt potius domus laice q̃z dei basilice videant: nõ considerãtes q dominus nõ sinebat ut vas trãs ferret p tẽplũ. Sũt alij q ñ solũ ecclesias dimittũt icultas verũ etiã vasa ministerij ⁊ vestimenta⁹ ministrorũ ac pallas altaris necnõ ipsa corporalia tã imũda relinquunt q interdum aliquibus sunt horrori.

¶ Quia vero zelus nos cõ. dom⁹ dei firmiter prohibemus ne huius modi suppellectilia in ecclesijs admittãtur: nisi pp hostiles incursus aut icẽdia repẽtina seu alias necessitates urgentes ad eas oporteat hẽri refugiũ: sic tñ ut necessitate cessãte res i loca pstia reportent. ℙrecipim⁹ quoq ut oratoria vasa corporalia ⁊ vestimẽta pdicta mũda ⁊ nitida conseruẽtur. Nimis. n. vr absurdũ i sacris sordes negligere q̃ dedecerẽt etiam i prophanis[c].

Rubrica De reliquijs ⁊ veneratione sanctorum.

Alex. iii.

Sine pape licentia non licet aliquem venerari pro sancto.

Audiuimus q̃ quidam inter uos diabolica fraude decepti hominem quemdam in potatiõe ⁊ ebrietate occisum quasi sanctum more infidelium uenerantur. ¶ Cuj[f] uir ꝓ tali⁹ i ebrietatib⁹[g] perẽptis eccl'ia p mittat orare. dicit. n. apostolus: ebriosi regnum dei non possidebũt. ¶ Illũ ergo non presumatis decetero colere: cũ etiaz si per eum miracula[h] fierent non liceret uobis ipsuz pro sancto absqz'au. romane ecclesie venerari.

Item iij. i cõcilio generali.

Scõrũ reliquie vẽdi nõ possũt vel passim ostendi nõ debẽt ne circa illas populus decipi possit.

Quam ex eo q̃ qdã sanctorum reliqas exponunt venales[i] et eas passim ostẽdunt christiane religioni detractũ sit sepi⁹: ne in posterum detrahat. ¶ ℙresenti decreto statuim⁹ vt ãtique reliquie ãmodo extra capsam nullaten⁹ ostendant nec exponãtur venales. inẽtas aũt de nouo nemo publice venerari p sumat nisi pus auctoritate[k] ro. pontificis fuerint approbate. ¶ ℙrelati nõ pmittãt eos q ad eorum ecclesias cãvẽeratõis accedũt: uarijs figmẽtis aut falsis documentis decipi: sicut i plerisqz locis occasiõe q̃stus fieri consueuit.

Rubrica De obseruatiõe ieiuniorũ.

Item iiij. clericis sancti ℙetri magol.

Vigilia occurrens in dominica ieiunari debet in sabbato: ⁊ ieiunãda est vigilia mathie.

Ex parte vestra q̃situ fuit vtrũ si natiuitatẽ dñi vel assumptionez btẽ Marie vel festiuitatẽ alicui⁹ apostolorũ in secunda feria contigerit euenire: die sabbati pcedẽtis vigilia debeat ieiunari: ⁊ vtrũ i vigilia beati mathie apostoli sit ieiunium iniũgendum. ¶ Ad quod bre. respon. q die sabbati[l] festiuitates p libaras scõe ferie pcedentis: ⁊ beati mathie apli ds vigilia ieiunari.

Item brachar'ensi epo.

Non capit cõgruaz sũmatiõez ⁊ textus in se satis clarus est: ⁊ multa sũt dicta que patent per. §.

Quonsilium nostr ⁊ infra. Cõtue. T. respõ. q omniũ apostoloruz[m] uigilie sunt in obseruatione ieiunij celebrande. ℙreter vigilias apostolorum ℙbilippi et Jacobi et beati Joannis euangeliste q̃m eorũ solẽnitas ifra solẽnitatem pascbalẽ[n]: istius aũt infra natalem dñi celebrat. ¶ Jeiuniuz etiaz apõ nos in aduentu dñi agit. ¶ Sanctorum quoqz vigilie quorum festiuitates oportet secũda feria celebrari in pcedenti[o] sunt sabbato ieiunande. ¶ De festiuitate vero beati Bartholomei apostoli de cuius celebratione dubietas oritur apud quosdã respõdemus q in hoc consuetudinez[q] tue regionis obseruandã. ri. quia ad duo tenetur. s. ieiunare ui gliam apostoli ⁊ ieiunare vnde si non potest ieiunare vigiliam ob reuerentiam dici dominice ieiunet die sabbati. argu. pre dicte legis. ⁊. ff. de vsuris debitor.

ideoqz reliquie sacre vendi prohibentur. vt. j. sequitur.

k ¶ Auctoritate. vt. s. e. c. proxi. receptis testibus sup vita ⁊ miraculis illi⁹. s. de testa. venerabili.

Rica de obserua. ieiuniorum. Also de ven. sanctorum: qr pp eox veneratiõnem ⁊ deuotionẽ sunt indicta ieiunia ab ecclesia merito ⁊ c. Ab. si.

Ex parte.

Commũis diuisio. scõa pars ibi ad qs. Ab. si.

l ¶ Die sabbati. si. j. de ver. sig. q̃siuit. sic videt q dies sabbati debeat seruitutem diei lune. Sed contra dies dominicus q est medius impedire debet illam seruitutem. nam locus sacer interueniens impedit illam seruitutem ff. de ser. seruitutes. §. sacer. ⁊ medium predium qõ non fuit in seruitute impedit seruitutem. ff. õ ser. rusti. predi. qui sella. §. in rusticis. sed istud non est seruitus. immo est debitũ quoddam: vnde cum nõ possit solui vna die debet solui alia. argumen. xxv. di. ist. ieiunium ver. ⁊ bene sciendum est. sic. s. de do. ⁊ contu. cum dilecti. ff. de arbi. celsus. §. i. quia ad

m ¶ Consilium. apostolorum. q oiuz dixit nihil excipit: nisi tres vigilias que sequuntur. ergo in oib⁹ alijs est ieiunandum nisi consuetudo contraria sit vt. in. §. proxi. ex quo excipit tantuz de istis ergo de omnibus alijs intelligenduz est: qr dicti clausula nõ refertur ad ea de quib⁹ specialiter cautum est. ff. de verbo. obligatum. voli causula. non obstantibus versibus illis. ℙetrus et Andreas ℙaulus cum Simone Judas: vt ieiunem⁹ nos admonet atqz Matthe⁹.

n ¶ Pascalem. inter quã nullum ieiunium necessitatis est. lxxvj. di. non autez. nisi rogationes ⁊ vigilia penthecostes. de consse. di. iij. rogationes.

o ¶ In precedenti sabbato .s. c. pri. ⁊. j. de verbo. si

p ¶ Consuetudinem. ar. consuetudinez cuiuscunqz regionis seruandã. rij.

q ¶ Venales. qõ eẽ non ds: qr religie scõox martyx vel ipsi martyres vẽdi ñ pñt. C.

diſtin.illa.s̃.de ſepul.certificari.lxxvi.di.vtinam.j.e.ca.§.item.

a ¶ Puniendos.ꝛ ſic neceſſitas excuſat que legez non habet de cõ.diſ.i. ſicut.ꝛ.j.e.c.vltimo.

b ¶ Bonaꝝ.v.di.ad eius in fi.tñ pp ambiguuz duplicitatis põt talibus pnia iponi.xxiij.q.v.excõicatoꝝ.xxiiij.q.ij.in lectum.

c ¶ In ſabbato.que i ſabbato comedi nõ debent de cõ.diſt.iij.ſabbato.ꝛ ar.xij.di.illa.

d ¶ Conſuetudinem.a q̃ recedi nõ dz ſine magna cã cum ex hoc ſcandaluz generet: imo tã p̃ contẽptores legum puniendi ſunt qui ꝫ faciunt.xi.di. in his.ſi tñ periculũ contigerit non eſt ſeruanda: vt hic dicitur inferius: qr vtilius ẽt ſcandalum naſci permittitur q̃ veritaſ relinquat.j. de re.iu.q ſcandalizauerit.

e ¶ Indulgeri.nõ ex debito ſed ex humanitate.

f ¶ Neceſſitas.de cõ.di. .i.ſicut.ꝛ.j.de re.iu.qõ non eſt.

g ¶ Ut maius periculuz ſ.mortis.ſicut olim permittebaꝫ dare libelluz repudij: vt maius piculuz vitaret.vt.xxxiij.q.ij. ſi quod verius.

Explicari. Communis diuiſio. ſcõa ps ibi rñdem⁹. Ab.ſi.

b ¶ Nec voto.ergo ſi voto tenet non debẽt comedere carnes. quia q̃ ſine conditione vouẽtur ſine ꝺditiõe ſoluant.xxxij.q. vlt.c.vlt.qr ex quo i voto emiſſo nihil exceperũt generaliꝫ tenent.ar.j.ꝺ pui.qr circa.ꝛ.ff.de ſer. vr.pre.ſi ſeruitus.

i ¶ Cõſuetudinẽ.q̃ p lege ſuari dz.xi.di.in his rebus.ꝛ.xij.di.diuturni ꝛ ſic conſuetudo eccleſie gñalis ſuanda ẽ tã p̃ leꝫ s̃.de cele.mi. pniciosus

k ¶ Voluerint.imo magis laudãdi ſũt: qr ea ſũt in nr̃is officijs gratioza q̃ cũ lz nobis non ipendere: gr̃a tñ dilectionis impẽdim⁹.xxviij.q.i. iam nũc: qr maioris gr̃e ẽ offerre qõ nõ vebes q̃ reddere qõ teneris.xxxiij.q. .v.q ſitit.alias ẽ ſub illo .c.cũ ſaluabiẽ: qr nemo i neceſſitatib⁹ libalis exiſtit.ff.ꝺ adimẽ.le.l.rem legatã.ꝛ.ff.de vona. inter vi.ꝛ vr.ſi qs p vroꝝ

Rica de purificatiõe poſt partum. s̃.viſũ ẽ de ieiunijs ꝺictis ob obſeruãtiã ſctõꝝ ſeq̃ merito videre de purificatiõe poſt partum que fuit indicta ob reuerentiam eccleſiarum. Ab.ſi.

v **Eniens.** ¶ Primo ponit deciſa conſultatio. ſcõo dubij fortificatio ibi lz. tertio ſolutio ibi qr. q̃rto pmiſſio ibi ſi tñ. Ab.

l ¶ Certi dies. ſ. p maſculo. lx. dies pro femina. lxx. di. v. §. i. ꝛ iõ ad lx̃am h̃ fiebat: qr reputabant imũde vſq; ad tps illud.

m ¶ Intrare voluerint: phiberi nõ debẽt ne pena eis vertaꝫ in culpã. v. di. ſi mulier. ꝛ.c.ad eius vero. ꝛ. vij.q.i.cum percuſſio.

n ¶ Ex veneratione. de con.di.iij.quotidie. ꝛ quia bonarum mentiuz eſt ꝛ.s̃.ti.pri.conſilium. §. iij. ꝛ. v. di. ad eius vero concubitum.

Rica De eccleſijs edifi. vel repa. s̃. viſum eſt de eccleſiarũ cõſecratione: ſed qr eccleſie conſecrate q̃ſq; ruũt: ꝛ ſic reparatione indigẽt q̃ſq; vero ex neceſſitate õ nouo edificari debẽt merito ſubijciẽ de eccleſijs edificãdis vel reparãdis vel ꝓtinua magis ad prima ſic. s̃. viſuz ẽ in Ricis p̃cedẽtib⁹ de veneratiõe eccl'arũ ꝛ ſanctorum. ſed qr ad decus eccl'ie pti- net reparare eaz vel nouiter edificare iõ ſubijciẽ hec Rica. ab.

o Vicũq; ad tecta. naz vbi eſt emolumentũ ibi dz eſſe onus: qr ſi ẽ ferẽdus is q lucruz amplectiẽ onus aũt ſubire recuſat. C. de cadu. tol. l. vna. §. p ſcõo. i fi. ꝛ. §. ne aũt ver. ſi nec talis: ſicut ad quẽ ſpectat onus ꝛ emolumentũ. C. de fur. manifeſtiſſimi. §. pe. in fi. ſic. s̃. de bis q̃ fi. a ma. par. ca. c. vlti. ꝛ .j.c. de bis. Mã ꝛ ipſe fructuarius tenetur ad ſartatecta. C. de vſufruc. cuz ad quem. ꝛ. ff. e. l. vſufructu legato. i. rñſo. in fi. ꝛ .§. hactenus alias ẽ ler ꝛ hoc intelligo cum quarta ad hoc deputata non ſufficit de qua hẽs .x.q.iij. vnio. alias ſi ſufficeret non teneretur.

Quidicat. Due ſunt ptes. ſcõa ibi: ſtatuim⁹. prima ſubdiuidiẽ. ſecunda ibi: caueant. Ab. ſi.

p ¶ Tot. ſed quot ſufficiunt ſorte. ꝛ. vt. ꝛ. q. iij. vnio. vel etiam pauciores dũmõ velint eccliaz dotare. ar. de cõ. di. i. nemo.

q ¶ Veterib⁹. veteres. n. eccleſie pp̃ nouas ledi ñ debẽt. xvi. q. i. quicũq;. eccleſie tñ de decimis modicũ dãnum pñt ſuſtinere. j.c. proximo.

r ¶ Aliozũ iniuriã. ar. nullius inopia releuari cum alterius iactura. xxij. q. ij. primũ. ꝛ. ff. de con. inde. nam hoc. ar. xiiij. q. v. deniq;. ar. C. de emẽ. li. nec auus: qr ꝛ ſi princeps concedit alicui edificari in loco publico hoc intelligitur facere ſine dãno alterius. ff. ne qd in lo. publi. l. ij. §. ſi qs a principe. ꝛ. ff. ad treb. ſed cum ab herede. ff. ꝺ admi. tu. ipuberi: ꝛ. j.c. ad audientiam. Sic. n. interpretãda ſunt beneficia principis: vt non ĩcipiant eſſe iniqua. ff. de vul. ꝛ pup. ſub. ex facto. ff. ꝺ pto. ſtip. .l. paulus. ff. ex. qui. cau. ma. l. ſciendum. s̃. de vſu. pal. ex tuarum. ꝛ. s̃. de offi. ordi. licet.

s ¶ Fructuũ. de omnibus autem alijs ſoluent decimas ex quo de iſtis tantum prohibent: qr quod de vno prohibetur de alio conceſſuz intelligitur. xxv. di. qualis. niſi religionem aliquorum aſſumerent: tunc gauderent eorum priuilegio. s̃. de ſta. mo. recolentes in fi. ꝛ arg. s̃. de deci. ex parte. Jo.

Audientiam. ¶ Primo ponit facti narrationẽ. ſcõo prouiſionem ibi: qr igitur que primo puidet q̃ rector conſentit. ſecundo quando diſſentit ibi. Si vero. Ab. ſi.

t ¶ Magna difficultate. h̃ eſt iuſta cã ꝓſtituẽdi eccliaz in alteri⁹ parochia: ꝛ i ei⁹ ꝓiudiciũ: ꝛ ita difficultas aliqd pmittit q̃ alias phibeẽ. ſimile. lxiij. di. cũ lõge. ꝛ xciij. di. c. iſta: ꝛ. ff. de iudi. ſi cũ loc⁹. ff. de arbi. ſi cũ dies. §. ſi arbiter. ꝛ. C. in q. cau. hñti tu. da. tu. l. pp late. ꝛ. l. cũ ob augmẽtũ. ſimile. s̃. de reſcri. nõnulli. s̃. de elec. nihil ẽ. §. vlt. ꝛ. vij. q. i. vt tpis q̃litas. §. i.

u ¶ Cõueniẽter. alias ñ pmitteret. xvi. q. i. quicũq; eccleſie de decimis. s̃. c. pri. xij. q. ij. bone rei.

a ¶ Rectoris. rectoris presentatio ē necessaria: q; ille ē ei subiect⁹. ar. xxiij. di. qñ .l. di. in capite: ⁊ qō ipz tangit approbare dz. de tēp. or. ⁊ archiepz. C. ō an. pstā. .l. vlt. ⁊. xvi. q. i. statuim⁹: ⁊. s̄. de of. archi. q; in fi. Sed q̄re pñtatio nō spectat pncipaliter ad patronū: vt. s̄. de iurepa. p totū. pt dici q; iō spectat ad maiorē ecclesiā: q; i ei⁹ piudiciū fundaf alia i ipsi⁹ parochia: vñ q̄si q̄dā cōpensatōe pñtat cū assensu patroni. ⁊ b. puidit papa forte de cōsensu patroni. vel potest dici q; patronus tm̄ eliget ⁊ pñtabit electum rectori maioris ecclesie q illum postea epo pñtabit: ar. xxiij. di. qñ: sed pmū veri⁹ vf: sed qd si patronus nō cōcordat cum illo rectore: nisi iustā cām ꝺdictiōis ostē dat non nocet: vel dic q; ambo sunt patroni ⁊ ambo debent simiter eligere: q; de bonis vtri usq; dotatur ecclesia ⁊ pbyter ꝓ pñtabūt archiepo. B.

b ¶ Obuētiones: ⁊ ita vf q; debeat bfe decimas illius ville. Sed ꝺ. xvi. q. i. quicūq;. ⁊. c. ecclesie non sunt ꝺria: sed papa hoc fecit ex plenitudine ptātis: ⁊ hoc iō q; pter puentus illius ville rector maioris ecclesie poterat cōpetēter sustentari: vt. s̄. dī: sed eps hoc facere nō posset nisi de ꝓsensu rectoris maioris ecclesie: q; nō pōt iura illius ecclesie dare alteri. s̄. de re. ec. nō alī. c. i. ⁊ ar. xvi. q. vlt. ꝓstitutū ⁊. §. sicut duo. Gratianus tm̄ ꝺdicere vf vt colligitur ex illo. §. sicut duo. a ꝺrio sensu precedentium capitulorum: lz posset dici q; papa nō itellerit de decimis predialibus: sed de obuentionibus alijs. s. oblatiōibus ⁊ de psonalibus decimis q; dātur diebus qb⁹ accedūt ad ecclesiam ⁊ ex mortuarijs ⁊ ꝓsimilib⁹: q; ō iure cōi pceptio deciaꝝ pertinet ad parochialem ecclesiaz. s̄. de deci. cū in tua: ⁊ si papa de illis intellerisset bñ exꝑssisset. ar. s̄. de deci. ad audientiā sicut exꝑssit de obuētionibus exꝑssisset ō decimis: ar. cōtra. j. de ver. si. cum inter vos.

c ¶ Honor. s. vt aliqd ānuatiz in signū subiectōis pstet: arg. .s̄. de censi. oīs anima.

d ¶ Aras. mensura terre ē ⁊ ē vulgare anglorum.

e ¶ Distulerit. ⁊ pson⁹ cuz eo.

f ¶ Deduci. ad arbitrium episcopi.

g ¶ Debis cogi ꝺbēt. si prez fabrice recipiāt: ar. x. q. i. decernim⁹: ⁊. q. iij. vnio imo certe ⁊ sine illa si pñt: vt colligit. s̄. de his que fi. a ma. par. ca. c. vlt. ⁊. ar. xij. q. ij. pōtifices: ⁊. s̄. de test. cū i officijs: ⁊. s̄. e. c. i. vbi de hoc.

h ¶ Exēplo. q aliū suitat ad aliqd faciēdū in se ꝺz bfe qō pdicat. xxvi. dī. vna tm̄: ⁊. xxv. di. pmū. ⁊. ff. de neg. ge. si pupilli. §. vlt. ⁊. ff. de fide ius. tutor. ff. si fui. vē. alti⁹. ⁊. lxi. di. miramur. lxij. di. §. i. ⁊. lviij. di. §. necesse.

i Audientiam. Diuidit in duas ptes. scōa ibi: lz aūt. Ab. fi.

¶ Indulgemus. Sed qd valet ista idulgentia cū hoc nō possit sine licētia diocesani: q; ⁊ hoc idē poterat si tm̄ licentiaz epi hūisset: ꝑtum ad hoc paꝝ ualer nisi q; eps citius mouebitur ad ꝓsentiēdū: ⁊ si nō cōsentiret facili⁹ cōpelleret: ar. s̄. de iurepa. null⁹: ſz in hoc pdest: q; b facere poterit clericis inuitis dūmodo eque ibi vel alibi puideat eis alias eis inuitis hoc facere nō posset. simílis idulgentia est. s̄. de vsu pal. ex tuaꝝ. ⁊ est op. ar. q; papa nō intēdit alicui facere piudicium per suum priuilegium. de hoc no. plura ar. s̄. e. cum dicat.

k ¶ Ibi. sed hoc vf ꝺ ius: q; boīes diuerse pfessionis in eodem officio non debēt associari. xvi. q. vlt. in noua. ⁊. s̄. de elec. cuz cām. ar. s̄. de postu. ca. i. i fi. In potestate istius epi erit an velit eis puidere ibi vel alibi: sed honestius est: vt eis alibi puideat. ar. est b q; aliquis punitur sine culpa: qō esse non dz. lvi. di. satis puersum: ⁊. xv. q. vlt. inuentum. Et hic quidem regulare est: sed hoc facit papa ex spāli indulgentia: vt remoueātur fauore religionis: ⁊ est summa rō que pro religione facit. ff. de reli. ⁊ sump. fu. sunt persone. pp quā multa fiunt que alias non fierent. j. de apostā. c. ij. ⁊. s̄. de fi. pref. c. i.

l ¶ Non possumus. sic ergo patet q; rei que non est non datur priuilegium. nō ap. ob. ad pñtationē rectoris[a] ecclesie maioris cū canonico fundatoris assēsu istituas: ⁊ ad sustētationē suā eiusdē ville obuētiōes[b] ecclesiasticas pcepturū: puidēs tm̄ vt cōpetens i ea bonor[c] pro facultate loci ecclesie matrici seruet: qō quidez fieri posse videt cū eiusdē ville dños. xx. acras[d] terre frugifere velit ad vsus sacerdotis cōferre. f Si vero pso na matricis ecclesie viruz idoneū p sētare distulerit[e] vel op⁹ illō voluerit ipedire: tu nihilominus facias idē op⁹ ad pfectiōez deduci[f] ⁊ vix bonū ap. ces. dif. istituet si omittas.

I Dem leronien. episcopo.

¶ Rectores ecclesiaruz pñt cōpelli vt de redditibus qui supersunt teneantur conferre ad constructionē seu reparationem ecclesie.

De bis qui parochiales ecclesias habent duximus rñdendum q; ad reparationē ⁊ institutiones ecclesiaz cogi debēt[g] cum opus fuerit de bonis que sunt ipsius ecclesie si eis supersint conferre: vt eorū exemplo[h] ceteri inuitentur.

C Rbanus tertius.

¶ Secularis ecclesia sine preiudicio clericorū ad statū regulares pōt reparari: ⁊ collegio rei que nondū est: priuilegium non confertur.

Ad audiētiā nr̄am puenit q; tu i ecclesia ō qua in epz vocat⁹ fuisti regulares canonicos desideras ordinare. inde sigdez est q; hoc deuotioni tue auctoritate apostolica idulgem⁹[i] si tibi eps diocesanus ꝓsenserit i hac pte. Verū si clerici seculares in ea adhuc supesse noscūt volum⁹ eis dū vixerit ibi[k] vel alibi necessaria puideri. f Lz āt nobis istanti⁹ supplicaris vt ecclesie pdē ꝓfirmatiōis priuilegiū faceremus tibi nō possumus[l] ō iuf deferre: cuz nulli canonici adhuc ibidē existant quibus priuilegium concedatur.

C Celestinus tertius.

¶ Nō obstāte iuramēto ō reb⁹ ecclesie nō alienādis pōt eps ꝓpter indigentiaz nouaz ecclām edificare.

Tua nos duxit: ⁊ infra. Pretera q; occasione iuramēti qō ō reb⁹ ecclesie nō alienādis[m] te asseris pstitisse i locis tui cpat⁹ in qbus populi habitantes oratorijs egere videntur ne pretextu nouarū ecclesiarum commissa tibi ecclesia desti tui videret[n] ecclesias formidas erigere. f F. T. mandam⁹ quatenꝰ illius iuramenti[o] occasione nullatenus permittas quin populo idigēti⁹ super basilicarū institutione studeas salubriter prouidere.

Rubrica De imunitate ecclesiaruz cimiterij ⁊ rerū ad eas pertinētium.

C Synodo ioannis pape.

¶ In domib⁹ eccl'iaz nō ꝺz iudex laic⁹ iudicare nec hospitiū q̄rere.

u Ti domib⁹[q] ecclesiarū neq; miss⁹[r] neq; comes vel iudex publicus vel minister quasi pro consuetudie placitū[s] vel hospitiū[t] vēdicēt: sz i publicis locis domos cōstituant in quibus placitum teneant: ⁊ etiam hospitentur.

G Reg. angnello terracoñ. epo.

¶ Tempore magne necessitatis non debet aliquis excusari a murorum seu ciuitatis custodia.

Peruenit ⁊ infra. Fraternitas tua nullum[v] per nostre vel ecclesie sue nomen aut alio modo[x] excusari a murorum vigilijs patiat. sz oēs[y] ad hoc generaliter ꝓpellāt. f Quatenꝰ cūctis uigilātib⁹[z] melius valeat ciuitatis custodia procurari.

enim ante ratio querenda est q; persona. ff. de iure codi. quidam referunt. ⁊. ff. communia predi. l. i. ⁊ infra de despon. impu. ad dissoluendū. sic rescriptum non datur ad lites que nondum sunt. s̄. de rescrip. c. vlt. vbi plures concor. sunt ad hoc. ar. contra. ff. de ser. vr. predi. si seruitus. §. futuro. Solue istud contrarium cum suis concor. ⁊ dic q; futuro edificio non pōt seruitus constitui: vt statim sit seruitus: quia nō est cui seruiat: sed aliquis potest obligari ad eam constituendam cuz fuerit edificium: ar. ff. fa mil. herciscun. heredes. §. an ea stipulatio.

Tua nos. Prima pars ponit dubium episcopi. Quod se cūdo tollit ibi fraternitati. Ab. fi.

m ¶ Non alienandis. si .xxviij. dist. de syracusane. x. q. vlti. capitulo vltimo. ⁊. s̄. de re. eccl. nō alie. vt super. sic ⁊ rex in sua coronatione iurat regni sui iura illibata conseruare. s̄. de iureiu. intellecto.

n ¶ Destitui videretur. trepidauit vbi nō fuit timor in hoc facto videbatur preiudicium fieri ecclesie sue: parochiani illi veniebant forte ad ecclesiam suam.

o ¶ Juramēti. iuramentum. n. nō extendebatur ad hunc casum: licet illi essent parochiani sui: ex quo populus indigebat. argu. s̄. de consti. cum .Ab. ⁊. s̄. e. ad audientiam: ꝑmo nec poterat illud seruari iuramentuz sine periculo animarum propter carentiam sacerdotum. vnde si propter episcopi negligentiam aliqui perirent imputaretur ipsi. xxvi. q. vi. si presbyter: ⁊ capitulo sequenti.

p ¶ Indigenti. ecce causa quare noua potest constitui ecclesia in preiudicium etiam alterius. sic .s̄. eodem capitulo. iij. .xvi. q. i. precipimus: ⁊ q. vij. ecclesias.

Rubrica de immunitate ecclesiarum. Continuat hec

Rubrica ad precedentia hoc ordine sm Bof. ⁊ Jo. an. viso de ecclesijs edificatis ⁊ reparatis: quia ipsa cum suo ambitu ⁊ cimiterio ⁊ suis rebus grauari non debet oneribus quibus res laicorum premuntur: ideo recte post precedentem rubricam subijcitur ista vbi de istorum immunitate tractatur.

q T in domibus. statuimus supple.

r ¶ Missus. idest executor vel officialis: vulgare est italie.

s ¶ Placitum. ⁊ ita placita secularia non sunt in ecclesia tractanda: sed ecclesiastica sic. ij. q. vlt. c. vltimo.

t ¶ Hospitium. C. de episco. ⁊ cleri. l. i. in fine: quod quasi debitum nō debent habere: sed charitatiuum hospitium petere possūt a clericis. ad quod tenentur. xlij. distin. §. i. ⁊ supra de sup. neg. prela. sicut: ⁊. s̄. de preben. ō monachis.

Peruenit. Hoc ca. multos hz intellec. ideo per multos non sum mat: sed scōm q; intelligo. h. d. vt in rubro. Prio ponit dem̄. secūdo rationem ipsius ibi. Quatenus. Ab. fi.

u ¶ Nullum. de hominibus ecclesie.

x ¶ Aō. i. sub hoc pretextu excusari: q; sit hō ecclesie nostre vel sue.

y ¶ Oēs. nisi sint senes. vt eo ptextu excusentur. C. de decu. l. vlt. lib. xij. ⁊ xij. q. ij. ecclesiarum: sed nos contra: sed hoc est speciale.

z ¶ Eligilātib⁹. vicissim ⁊ successiue: vel ēt si piculū iminet: q; expedit reipu. plures bfe defensores. ff. de no. op. nū. nam reipublice. vincen.

Idem vitali defensori sardi.

¶ Rusticus astrictus ad culturaz agroz ecclesie nō pōt illā deserere.

INdicatū est: ⁊ infra. Dictum ē nobis q̄ rustici[a] ecclesie rura eius deserentes in priuatorū possessionibus culturam exhibeāt: qō experientia tua fieri non permittat.

¶ Ex concilio laterañ.

¶ Laici collectas iponentes clericis vel ecclesijs seu iurisditionez eorum vsurpantes si moniti nō desistunt sunt excōicati cuz suis fautoribus. potest tamen eps cuz clero eis in necessitate prebere subsidia.

NOn minus: ⁊ infra. In diuersis mūdi partibus cōsules ciuitatis ⁊ rectores: necnon ⁊ alij quipotestatez habere videntur tot onera frequēter imponunt ecclesijs: vt deteriozis cōditionis factū sub eis sacerdotium videat̄ q̄z pharaone fuerit qui legis diuine noticiaz non habebat[b]. Ille quidem omnibus alijs seruituti subactis[c] sacerdotib⁹ possessiones eoruz in pristina libertate dimisit ⁊ eis alimoniam de publico administrauit. isti vero onera sua fere vniuersa imponunt ecclesijs: ⁊ tot angarijs[d] eas affligunt: vt eis q̄ō hieremias deplorat competere videat. Princeps prouinciaruz facta est sub tributo: siue quidem fossata siue expeditiones seu alia quelibet sibi arbitrent agenda de bonis ecclesiarum ⁊ dericoruz ⁊ pauperū xp̄i vsibus deputatis volunt fere cuncta compleri. iurisditōnem etiā ⁊ auctoritatem prelatorū ita euacuāt: vt nihil potestatis eis i suis videatur hominibus remāsisse. ¶ Quo circa sub anathematis districtione fieri decetero talia prohibemus: nisi eps ⁊ dericus tantaz necessitatem[e] vel vtilitatem aspexerint: vt absq̄z vlla coactione ad releuādas[f] cōes vtilitates vel necessitates vbi laicorum non suppetūt facultates subsidia per ecclesias eximēt cōferēda. Si aūt consules aut alij decetero ista cōmiserint ⁊ commoniti[g] desistere noluerint. taz ipsi q̄z fautores eorum excommunicationi se nouerint subiacere: nec cōmunioni reddantur donec satisfactionem fecerint competentem.

Lacius tertius.

¶ Cause sanguinis in ecclesia vel cimiteriis agitari non debent.

QUam ecclesia[h] dei ꝑm euangelicā veritatez domus orationis esse debeat non spelunca latronum aut sanguinis forum. ¶ Seculares iudices causas vbi de sanguinis effusione[i] ⁊ corporali pena agitur i ecclesijs vel cimiterijs[k] agitare sub interminatione anathematis[l] prohibemus. absurdum enim ē ⁊ crudele ibi iudiciū sanguinis exerceri: vbi ē tutela[m] refugij cōstituta.

Anno. iij. illustri regi scotie.

¶ Malefactor fugiēs ad ecclesiaz immunitate gaudet nisi i duobus casibus: seruus vero restituitur domino de ipius impunitate iurāti.

INter alia ⁊ infra. Tuis q̄ōnibus. R. iuxta sacroꝝ statuta canonum[n] ⁊ traditiones legum[o] ciuiliū ita duximus distinguendum q̄ fugiens ad ecclesiam aut liber: aut seruus existit. Si liber quantuz cūq̄z grauia maleficia perpetrauerit non est violenter ab ecclesia extrahendus[p]: nec inde dānari debet ad mortem vel ad penam[q]. sed rectores ecclesiarum sibi obtinere debent membrum ⁊ vitam. Super hoc tamen quod inique fecit est aliquatenus legitime puniēdus[r]. ⁊ hoc verū est nisi publicus latro[s] fuerit vel nocturn⁹ depopulator[t] agrorum qui quidem itinera frequentata vel publicas stratas obsidet aggressionis insidijs ab ecclesia extrabi potest impunitate nō prestita ꝑm canonicas[v] sanctiones. ¶ Si vero seruus fuerit qui cōfugerit ad ecclesiam: post quā de impunitate sua dñs eius dericis iuramentum prestitit ad seruitiū dñi sui redire cōpellitur[x] etiā ⁊ iuitus aliqn a dño poterit occupari.

Idem in concilio generali.

¶ Ciuitatibus presidentes ⁊ ecclesias collectantes preter formaz concilij gñalis sūt excōicandi nisi satisfecerit infra mensē. ⁊ sic ab eis late sūt nulle: q̄ pene trāseūt ad successores ⁊ eos sequūt offō ōpositō. b. d.

---

a ¶ Rustici. de illis intellige qui glebe sunt astricti: vt recedere nō possint C. de agri. ⁊ cē. cū satis oio li. xi. de ḡbus hēs. j. de iude. multoz. §. i.

b ¶ Non hēbat. ⁊ iō minus peccauit: vñ apostolus: misericordiā merui: q̄ ignoās feci. viij. di. cōsuetudo: sed isti excusatiōez hāc hꝫ nō possūt.

c ¶ Subactis. i. ꝺactis.

d ¶ Angarijs. angarie dicūtur psonalia obsequia propijs sumptibus prestita: per angarie vbi persona seruit sumptib⁹ alienis sub tributo. ar. q̄ sacerdotes ⁊ clerici debent esse immunes ab oī exactiōe seculari. xxiij. q. vi. conueniōr. ⁊. §. quāuis. ⁊. C. de sacrosan. ec. l. ad instructiones. ⁊. l. placet ⁊. xi. q. i. si tributum: ⁊ xvi. q. i. §. nouarum. ⁊ xi. q. i. sacerdotes. ar. ꝫ xxiij. q. viij. tributum. ⁊ xi. q. i. magnū. §. de cē. c. i. in fi. C. de epis. ⁊ cle. ō bis. ff. de publi. ⁊ vec. iperatores. so. q̄ vsibus ecclesiasticis deputantur quo ad fundationē ecclesiarū ⁊ cimiterium ⁊ domos ⁊ hortos iuxta positos immunia debent esse ab omni exactione. cetera aūt transeunt cuz suo onere ad ecclesiā. ar. §. de cēsi. c. i. vbi de hoc.

e ¶ Tantā necessitatem. ⁊ ita ex arbitrio epi depender ispicere hāc necessitatē tñ aliqd cōferre nō dz nisi sup hoc prius romanus pontifex ꝛsulat. j. e. aduersus. i. rñso. in fi.

f ¶ Releuādas. cōferre enim debent sicut ⁊ alij possessores ad iter faciendum vel pontem edificādum vel pontem faciendum vel reficienduz. in autē. de ecc. li. §. ad hoc col. ix. C. de sacrosan. ec. ad instructiones.

g ¶ Cōmoniti. admonitio enim semper precedere debet vindictam. xij. q. iij. idigne. ⁊ nisi se correperint p⁹ admonitiōez sunt ipso iure excommunicati: vt hic dicit ⁊ fautores ipsoꝝ ⁊ successores ipsorum: si non satisfecerint. j. mensem. j. eo. ad uersus. §. vlt. Ber.

¶ Am ecclesia. Diuiditur. nā in prin. ⁊ in fine ponit duplex constitutionis cā. in medio ponitur constitutio. scōa ibi: seculares. Ab.

b ¶ Cum ecclesia. hic ergo pp reuerentiā loci non tractātur cause seculārium in ecclesia. §. eo. c. i. sic ⁊ alibi expellunt ō ecclesia. ij. q. vij. accusatio. alibi hēs de reuerētia diei vel dei quo cause ēt ex consensu partiū tractari nō pñt. xv. q. iiij. c. i. C. de fe. oēs. ⁊ melius. §. de fer. c. vlt.

f ¶ Effusione. maxime quia nec alie ciuiles cause. §. eo. c. i. secus de ecclesiasticis. ij. q. ij. preceptum. ⁊ ar. §. de ap. qua fronte. Quid ergo si alteri parti vel vtriq̄z esset interdictus ingressus ecclesie. Respondeo nihilominus pōt intrare: quia interdictum non extenditur ad hunc casum. ar. q̄ etiam post votū vel iuramentum de carne non comedenda comedere debet: vt se purget si ēēt in spectus. xxx. di. c. vlti. arg. supra de consti. cum. OH. ⁊. §. ti. pri. c. vlti. vel tunc cause tractantur extra ecclesiam: vt illuc seruetur interdictum: quia nihilominus valet iudicium: nec est preceptū ita q̄ nō possit alibi tractari q̄ in ecclesia: ſz de honestate dicēdum est vt propter loci reuerentiam forte magis caueāt a periurijs ⁊ mendacijs.

k ¶ Cimiterijs. que eodem privilegio gaudent cum ecclesijs xvi. q. iiij. quisquis: ⁊. c. id constituimus. ⁊. §. de conse. ec. vel alta. consuluisti.

l ¶ Anathematis. non credo q̄ ipso iure sint excommunicati: sed post admonitionem sunt excommunicandi. Ber.

m ¶ Tutela. sic confugiens ad ecclesiam tutus dz esse: q̄ est tutela refugij: vt hic dicit: ⁊. j. c. pri. ⁊. xvij. q. iiij. diffiniunt. b.

¶ Inter alia. Communiter summatur vt in rubro. Ego vo latiꝰ ⁊ no. sumo sic. Reus criminis ad ecclesiaz fugiens non est violenter ab ea extrahendus. nec debet amplius preterea crimnis commissi damnari ad mortem vel ad aliam penam corporalem. est tamen aliter legitime puniēdus. fallit in duobus casibus hic expressis. h. d. primo. Seruus fugiens ad ecclesiam timore dñi sui est domino de eius impunitate iuranti restituendus. h. d. secundo. Duo sunt dicta. secūdum ibi. si vero. Ab. si.

n ¶ Canonum. xvij. q. iiij. diffiniunt. constituit reum ad ecclesiam. ⁊. c. metuentes.

o ¶ Legum. C. de his q̄ ad ecclesiam confu. l. presenti.

p ¶ Extrahendus. etiā iudeus dūmodo absit simulatio. C. de his qui ad eccle. confu. l. i.

q ¶ Ad penā. ab omni genere penaz interim sūt securi. xvij. q. iiij. id constituimus.

r ¶ Puniendus. pecuniariter dūtaxat vel alia satisfactiōe preter penā corporalē. xvij. q. iiij. reum: ⁊. c. id constituimus.

s ¶ Latro. vt. xvij. q. iiij. sicut antiquitus. lex tamen plures psonas excipit in autē. de man. prin. §. q̄ si delinquentes. col. iij. v. neq̄z. vbi homicide adulteri ⁊ raptores virginum extrahuntur ab ecclesia. ꝑm q̄ isti de quibus hic dicitur: sed decreta. tantum duas personas extrahit: vt hic ⁊ canon expresse prestat immunitatem raptoribus virginum. xxxvj. q. i. de raptoribus: ⁊ sic in casu isto derogatur illi autē. per ista iura omnibus alijs immunitatez prestat nisi in casu. j. e. c. vlt. publicos enim latrones cuilibet impune occidere licet: ⁊ sine peccato. xxiij. q. v. cū homo. ⁊. C. quando li. vnicuiq̄z §. iudi. se vindi. l. i. ⁊ tales famosi latrones capti in furto in furca suspenduntur. ff. de pe. capitalium. §. famosos: sed si famosus non est tunc iubetur castigari: sed nec vitam nec membrum perdit. C. de ser. fu. autē. sed nouo. Am.

t ¶ Depopulator. de istis duobus habes. C. quando li. vnicuiq̄z. l. i. cuius verba hec sunt. ⁊. l. ij.

u ¶ Canonicas. signatas in princi. decre.

x ¶ Compellitur. xvij. q. iiij. metuentes: ⁊. c. id constituimus. ⁊. C. de his qui ad eccle. confu. si seruus.

Aduersus. Jo.an.specifice nō sūmat: ꝫ ꝓ summario dic̄ sic. generale ꝯciliū repetit laterañ. s.e. nō mīn⁹ addēs q̄ndā ꝓuisionē i ver.pp. ⁊ penā in ver. qz ꝯo. sed. d. ant. sūmat sic vt in rubro. sed certe hoc sūmariū nō euacuat radicitus intellec. c. vñ ego dico q̄ istud. c. hz p̄cipaliter tria dicta. Nam primo repetit ꝯciliū laterañ. s.e. nō mīnus. ⁊ quādā determinationē annectit. secūda ibi: qz vero. penā illius cōcilij auget. tertia ibi ceterum. penam illius ꝯcilij determinat: ⁊ extendit ad successores ⁊ hec diuisio sufficit ꝓsūmario. Et ad maiorē declarationē ꝫ nouicijs summo sic. Clerici non debent necessitatib⁹ seu vtilitatib⁹ ciuitatū seu aliorū locorum ēt vbi laicorū nō suppetūt facultates subuenire nisi prius romanus pōtifex ꝯsulatur hoc p̄mo. Sē tentie ⁊ cōstitutiones edite a laicis collectāribus sunt ipso iure irrite nec vllo tempore conualescunt hoc secūdo. Rectores ex cōmunicati ob grauamina p̄missa remanēt excōmunicati ēt post depositū officiū nihilominus excōmunicati sunt successores nisi satisfecerint. j. mēsez hoc tertio. Ab.

a Laterañ. concilīū. s.e. non minus. cuius verba hic inferius ponuntur.

b Excōmunicationi. s. post admonitionem. s.e. non minus.

c Propter imprudentiā: ab hoc loco vsq ad finem additur predicto concilio laterañ.

d Mandato. sic. s. de ꝓcura. consuluit.

e Tēpore valiture. sic ergo ꝓz q̄ sīna tpe excōmunicatiōis lata nulla ē. j. de here. excōmunicamus §. credētes: nec ēt conualescere pōt vt hic ꝓz. īmo ⁊ si detegat post sīnaz: qz aliqs fuerit publice excōmunicat⁹ retractat sīna. s. de re iudi. ad p̄bandū: qz hec exceptio in q̄libet parte lit. pōt opponi. s. de excep. exceptionē immo nec p̄uilegium ipsorum valet. iij. q. iiij. nullus.

f Infra tps. ⁊ ita est h̄ ar. q̄ inter p⁹ offīm depositū ꝯueniri pōt. ⁊ hoc ió qz ꝯuenitur ō maleficio qō cōmisit in ipso officio secus si cōueniret ex ꝛctu. nam administratores ciuitatuz ⁊ tutores ⁊ curatores nō ꝯueniunt post depositū offīm ex ꝛctu quez fecerūt nolle ciuitatis vel pupilli. ff. de admi. re. ad ci. pti. curatores. §. in eū. ⁊. C. ō admi. tu. cū q̄dā. ff. de cuic. illud. §. i. sed ex maleficio cōuenit deposito offō. i. q. i. iubemus: ⁊. ll. sequentib⁹ ad fi. qōis ⁊ est illa lex. C. ad. l. iul. repe. iubemus: tm̄ ꝓcurator negociorum bīi ꝯuenit deposito offō. ff. de ꝓcuratoribus procurator q̄ pro euictione.

g Successorē. ⁊ ita delictū p̄decessoris p̄iudicat successori: sed h̄ nō ē verū: īmo est ꝓpriū delictū ex quo ipz nō purgat: qz cōsentit: ⁊ sic īcipit eē ꝓpriū delictū vñ punit eadē pena cū p̄decessore. si. s. vt li. nō ꝓte. c. i. in fi. Ceterea cū generalis successor bētur vñ si succedit in vitiū eadē sīna ligat. ff. de diuer. ⁊ tēp. ꝓscrip. cū heres ⁊ vitia a maiorib⁹ ꝛcta pdurāt. C. de acq. pos. vitia. ff. ō acqui. pos. pōponius. §. i. ⁊ fō actoris successio dānat heredis. i. q. i. cito turpē: tm̄ iste successor p⁹ cōicauit ei in crīe statī fuit excōicatus post admonitionē. j. de sen. excō. nup: ⁊ c. si cōcubine. sed cū ille inder nō excōicat exp̄sso nolle quare statim non trāsit ad successorem. s. de offi. dele. q̄m abbas: ⁊. s. de offi. or. pastoralis. Rñ. hoc p̄uenit ex delicto: vñ nō descendit statiz ad alios. xviij. q. iij. si heres: sed datur tps infra qō purget illud vitiū quo elapso nisi hoc fecerit: p̄sumit ꝯsentire. i. q. i. ꝯstat: qz ex quo succedit in honore dz succedere in onere. vt dicit in fine.

Quia plerīq; Primo p̄hibet. secō penā īponit ꝫfacieti ibi. Quod si. termino supīoz negligēti penā cōminat ibi. supīor aūt. Ab. si.

b Pauperibus. Supra de cēsi. ꝓcurationes ꝫ in fi. vbi dī q̄ illud dari dz ecclesie a qua illud accepit ⁊ hic dat paupibus. So. hic ignorat q̄tū q̄libet cōtulisset ⁊ ió iubet dari pauperibus: vt dicit Jo. Sz hec solutio nō est vera: qz sicut restituit sic extorta vltra q̄ debuit ita pōt eisdē a q⁹ recepit tm̄dem dare: ⁊ ita non est verū: qz dicit Jo. q̄ ignorat q̄tū q̄libet cōsuluisset: qz inde p̄t fieri scriptura: ⁊ q̄libet scit q̄tuz dedit. vñ dicas q̄ illud. c. ꝓcurationes logī in alio casu. s. cū p̄lat⁹ visitat ecclesiā sibi subiectā: si tunc exigit plures ꝓcurationes q̄ sint dies ⁊ q⁹ ibi morat grauiꝰ excedit q̄ in p̄nti casu: ⁊ plus grauat ecclīā ⁊ dī tūc cōmittere crīmē cōcussionis vñ posset puniri i q̄druplū

xviij. di. qm̄ qō i fi. ⁊. i. q. vij. sancimus: ⁊. xviij. q. i. militare qō optīe dicit b: qz tā q̄ calūniator ⁊ ꝛcussor tales puniri debēt ꝫ i b. c. ꝓcurationes punit illos pena dupli i casu isto nō ita excedit crimen cōcussionis. quia a nullo exigit vltra q̄ soluat: sed facta coacernatione plus recipit. Sufficit ergo istis: vt recipiāt qō vltra dederunt ⁊ ille i penam sui tantūdez soluat pauperib⁹. si. j. de iude is ad liberandam.

Ecclesie. Ꝓponitur dictuz. secūdo rō dicti ibi: qz. ab.

i Celebrant. ex hoc vī q̄ si adhuc ibi nō sunt diuina officia celebrata: nō dum gaudeat p̄uilegio illarū in quib⁹ celebrant diuina: qz nōdum plena ō dicata videtur diuinis obsequijs: vñ sacrilegiū ibi si diceret cōmitti: nec dz aspgi pp b qz nullum diuinū offīm fuit ibi celebratum aspgi m̄ dz si aliqd turpe ibi factū ē ante q̄ ibi celebraretur.

k Adimit. sic ergo ꝓz q̄ ecclesia nō consecrata eodez gaudet p̄uilegio quo ⁊ cōsecrata rōne diuini officij quo ad p̄uilegiuz īmunitatis: vñ si cuiuscūq; sēmīe vel sanguine fuerit polluta dz aq̄ exorcizata lauari ante q̄ celebret ī ea. s. de cō. ec. uel al. c. vl. ⁊ ō cō. di. i. eccl̄ia ⁊ confugiētes ad ipsaz p̄uilegiū immunitatis ac si consecrata cēt hēbūt. s.e. inter alia cuz suis concor.

l Obsequijs diuinis qd. n. dño cōsecrat: sēm scōruz erit dño. xii. q. ij. nulli lz: vñ ad vsus pophanos ⁊ ad hūanos recipere non dz. s. de re. permu. mancipia. ⁊. s. de re. do. c. ad hoc.

Immunitatem. Diuidit. qz primo ponit dictū. scō rō dcī ibi Cū in eo. Ab. si.

m Sperātes. nemo. n. sub spe venie peccare dz j. de cle. ex. mi. illud: ⁊ ō cō. di. iiij. q̄n qs: qz facilitas venie īcentiuū tribuit delinquēdi. xxiij. q. iiij. ē iniusta: ⁊. s. de vi. ⁊ ho. cle. vt clericorum.

n Deliqt. sic. s. de tē. or. lras: ⁊. s. de iurepa. pastoralis cū suis ꝯcordātijs.

o Frustra legis. j. de vsuris: qz frustra. j. de sen. ex. in audiē tia. ff. de minor. auxilium in fine.

p Quo faciūt se īdignos. ⁊ merito qz nō iure ad supplicādū dz admitti vbi cōmittere sacrilegiū nō expauit. xvij. q. iiij. frater ⁊ coēps: ⁊. c. se. vñ hoc sūptū fuit. idē dicit lex quō illis q ī eccl̄ia scelus studuerūt ppetrare p̄mittim⁹ aliqō auxiliū ex terminis ecclesiasticis īuenire in aute. vt li. ma. ⁊ auie. §. qz vo col. viij. ⁊ ē hoc j. h. q dixit sup illo ca. frater ⁊ coēps q̄ ⁊ isti dīt bre īmunitatis p̄uilegiū si ꝯfugerīt ad ecclesiā: ⁊ nisi satisfecerint non admittunt postea ad supplicādū hoc ē ēt ōrādū ī eccl̄ia ⁊ p eo est. s.e. iter alia. vbi tm̄ due psone excipiunt. xvij. q. iiij. sicut antigt⁹ vbi canō tm̄ publicū latronē excipit: ⁊ ita hic ꝫdicit p̄dictis iurib⁹ primis: ⁊ hu. dicas q̄ non contradicunt: qz illa decre. inter: ⁊ oīa illa iura que illud dicunt intelligūtur: q̄n confugientes ad ecclesiam nō deliquerunt in ecclesia vel cimiterijs sed alibi: vnde ecclesia p̄stat tunc eis īmmunitatem. Et hu. male

extorquētes p̄tertu procurationis vel alterius seruicij impensi legato vel alteri illud restituent ⁊ tantūdē pauperibus erogabunt.

Quia pleriq; p̄lati: vt procuratōez aut seruitiū aliqō ip̄ēdāt legato: vel alij plus extorqueāt a subditis q̄z soluant: ⁊ in eoruz dānis lucra sectantes querunt predaz potius q̄z subsidiū: in subiectis id ō cetero fieri p̄hibem⁹. Quod si qs forte p̄sūpserit: ⁊ sic extorta restituat: ⁊ tantūdē cogat pauperibus elargiri. Superior ād cui fuerit querela deposita: si negligens fuerit in huiusmodi executione statuti: canonice subiaceat vltioni.

Ⓖ Reg. iij. astoricēn. epō.

Ecclesia ñ ꝫsecrata i q̄ diuina officia celebrātur gaudet īmunitate.

Ecclesie in qua diuina mysteria celebrant: ꝫ adhuc nō extiterit cōsecrata: nullo iure p̄uilegiuz īmunitatis adimit. Quia obsequijs diuinijs dedicata nullius ē temerarijs casibus prophananda.

Dez tolleta. ⁊ cōpostellano archiepiscopis.

Qui sub spe immunitatis in ecclesijs vel cimiterijs deliquūt īmunitate non gaudent.

Immunitatem ecclesiasticaz ⁊ infra. Nōnulli īpunitatē suorū excessuū p defensionē ecclesie obtinere sperātes homicidia ⁊ mutilationes mēbrorū in ipsis ecclesijs vel earū cimiterijs ꝯmittere nō verent. q̄ nisi per ecclesiā ad quā fugerint crederent se defendi nullaten⁹ fuerāt cōmissuri ⁊ infra. Cū i eo ī quo delinqt punīri qs debeat: ⁊ frustra legis auxiliū īuocat qui cōmittit in legē: mādamus quatenus publice nuncietis tales non debere gaudere immunitatis p̄uilegio quo faciunt se indignos.

dixit q̄ isti nō hēbant īmunitatē ab ecclesia: q; reddiderūt se indignos eo p̄sidio: ⁊ si fuerīt stulti in culpa sint sapiētes in pena. xxviij. di. c. ea. Sz q̄re publicus latro ⁊ depopulator potius efficiunt ab ecclesia q̄ alius male factor q forte deterior: q; plurimū interest illos puniri q̄ alios malefactores cum pluribus crīmia cogitent q̄ alij. xxiij. q. iiij. est iusta.

Rub. ne clerī. vel mona.

.S. visū est de his q̄ cleri cis cōpetūt: nūc āt de p. bibitis ē videndū ꝑz doc. vel cōtinuat ad tit. pri. p̄ce. sic: q; .S. tractatū est de immunitate ec. ⁊ cleri cor ne forte ob hāc īmunitatē clerici ⁊ monachi supbirēt ⁊ arbitrarent sibi oīa licere merito subij cit hec rub. p quaz oīdit q̄ nō debent se īmiscere secularibus negocijs. ab bas siculus.

a ¶ Alta: pauca: vt m corū exēplo oīa sibi caueantur ⁊ exēpli cā pauca sunt exp̄mēda. xxv. d. §. crimi nis appellatio. xxiij. q. v. de ligurib⁹. ⁊. ff. ad .l. agl. ita vulnerat⁹. §. vlt. sic q̄d vni d⁹ oībus intelligit esse dictum. lx. di. miramur. ⁊ ō pe. di. .i. nunc autem.

b ¶ Appetit. xxxij. q. ij. ñ. origo.

c ¶ Munera. xliij. q. ij. ij. clerici. ⁊. c. quinq;. xi. q. iij. non licet: ⁊. xviij. di. q̄m quidem.

d ¶ Dare. xliij. q. v. nō sane.

e ¶ Cōducere ad peccan dū q̄ ñ lz. xij. q. iiij. si ad peccādū vel p̄ secularia q̄ stu prohibito clericis: q; nec p se nec p aliū lz. lxx xviij. di. negociatores ⁊ .c. fornicari.

f ¶ Lites. xi. q. i. te qdez ⁊ q; crimināb⁹ materiaz creare noscunt. C. de iu di. p̄erandū in p̄n.

g ¶ Ritas. lxi. di. §. i. ⁊ in alijs per totum.

h ¶ Seculatibus. .S. de postu. clerici.

i ¶ Orphāor. lxxvij. di. c. i. ⁊ in alijs plīb⁹. c.

k ¶ Cōductores. si tñ cō ductori succedūt: bñ p̄t īductiōe remānere. ff. de procu. l. decurio. ar.

l ¶ Procuratores in ne gocijs secularib⁹: ꝑz p ec clesiasticis p̄nt in auc. de san. epi. §. aliū. col. ix. ⁊ xxi. q. iij. credo. ⁊. c. cip̄ anus ⁊. j. c. prori.

m ¶ Joculatorem. lxvi. di. clericum scurrilem.

n ¶ Aleas. xxxv. di. c. i. ⁊ vl. ⁊ in auc. ō san. epi. §. interdicimus. col. ix. ⁊. S. de vi. ⁊ hone. cleri. clerici.

o ¶ Ornamētū īconueniēs. xxi. q. iiij. c. i. ⁊. ij. ⁊. S. ō vi. ⁊ ho. cleri. clerici.

p ¶ In delicijs. xxv. di. eccleſie p̄ceps.

q ¶ Nōdera. S. de emp. ⁊ ven. vt mensure.

r ¶ Apostolos. paulū. s. xxi. q. i. c. i. in fi.

s ¶ Canes. j. ō cleri. ve. c. i. ⁊. ij. ⁊. lxxvi. di. q venatorib⁹. ⁊. c. esau. ⁊. c. an putatis.

t ¶ Nemo militās. xxi. q. iij. c. i. ii. ⁊. iij. ⁊. j. e. sed nec.

Sacerdotibus. Si clerici mīstri vel p̄curatores laicor deprehen dunt in fraudē ñ dz eis ab eccl'ia subueniri. h. d. vel sūma sic vt ī rubro. primo ponit p̄hibitionē. scdo penā trāsgredientiū ibi. Quod si. ab. si.

u ¶ Procuratores. sic. S. c. pri. sacris. n. dei sacerdotes vacat dz assidue xxi. di. sacerdotibus. ⁊. ff. de ar. non distinguemus. §. iij.

r ¶ Ab ecclesia subueniri. q; se fecerūt īdignos veniēdo ꝑ ipsi⁹ p̄hibitionē admnistrationē secularē recipiēdo. ⁊ frustra legis īplorat auxiliū q ꝓmittit ī legē. si .S. ti. pr. c. vl. ⁊ ex hac l'ra sumūt qdā ar. q̄ laicus auctoritate hui⁹ canonis pos sit clericū occasiōe admīstratiōis capere cessante p̄uilegio clericali. qō est falsum q; p̄hibiti sūt laici clericos auocare a diuis officijs. xxi. q. iij. cypan⁹. ⁊. lxxviij. di. c. vl. vñ si p̄fecerīt ñ debent ex delicto p̄pō ꝓmodū reporta re. ar. xvi. q. i. legi. ⁊. ff. ō do. ī ter vi. ⁊ vz. l. iij. §. i. ⁊. ff. de re. iu. nō fraudant. §. nemo. ff. de fu. itaq; fullo. §. ꝑz nemo. ⁊ vñ sūt puniēdi: p̄uilegiū h'e ñ dēt. xiij. q. i. didicim⁹: scelligo er go q̄ tali clerico ñ subuenīt ab ecclesia postq̄ legitīe admōit⁹ est: vt ō dicit in p̄n. cū p̄ delicto ꝓmonit⁹ tertio ab eccl'ia sit alien⁹ si ñ desistat. ar. j. ō sen. er. in andictia vl' veri⁹ ñ dz ei ec clesia subuenire ī fraude cōmis sa ī admīstratiōe: nec pecunia: nec alio auxilio cū al's eccl'ia te neat clericos defendere ab op

pōssionibus laicorum.

Non magno. Diui dit ī tres p̄tes. ī p̄ma pōit scīa reprehēsibile. scdo id fieri p̄hibet ibi īde: in tertia q̄druplicē penā imponit ibi: si vo. Ab. si.

v ¶ Obtentu. ar. q̄ p̄tertu siue ꝓpēsatiōe bōi malū nō est facie dū. i. q. i. ñ est putāda. xix. q. v. forte. xxvii. q. ij. si tu abstines ⁊ .j. ō vsu. sup eo. xii. q. iiij. sic scūs. xxij. q. ij. p̄mū ne gs arbi trer: ⁊ ar. ꝑ. xi. q. iij. q̄ p̄decessor. xxxiij. q. v. tē saluabit. S. ō ureu. p̄cit. so. mltipler ē recō pēsatio. qñq;. n. f'cōpēsat mīn⁹ malū vt mai⁹ euitet: ⁊ ō ꝓpēsa tio pēit⁹ p̄hibet. xiij. di. q̄ ait. ⁊ nisi forte in vna ⁊ eadē p̄sona xiij. di. c. i. ⁊. ij. ⁊. xxxiij. q. ij. si qō veri⁹: qñq; malū ꝓpēsatur pp seqlā alicui⁹ boni: vt cū qs ꝓmittit furtū vl' rapinā vt pas cat paupes. vl' subtrahit ōbitus vtor cā ꝓinētie vl' fac ꝑ votus vl' ꝑ mrimoniū vt aliq̄ efficiat xp̄iana oīs tal' ꝓpēsatio ībibet: vt ī p̄mis ꝓcor. ⁊. xxx. q. i. nosce xxxiij. q. v. si. dicat. xxii. q. iij. sic ñ sūt: qñq; ꝓpēsat dānus cor porale pp bonū spūale ⁊ ō ꝓpē satio. p̄hibet. lv. di. si euāgelica qñz ꝓpēsat dānū corpale pp bo nū corpale: vt cū femīa amittat florē v̄ginitatis: vt ei recōpēsēt in fructu sobolis. ō ñ reprobat ꝛz laudat. vt. xxiii. q. v. tūc sal nabit. qñq; clarare iuris eccl'ia stici recōpēsat p acqsitiōem ali quor ⁊ ō silr admittit. xxii. q. .iiii. ipa pietas v. itē īgūt dōa tiste: qñq; illicita cōio alicui⁹ rei cōpēsat p acqsitiōez pluriū. ii. .q. i. multi. xi. q. iii. añcessor vl' qō p̄decessor. vl' p̄t dici q̄ p̄mū uex ē: ꝑz sic exp̄dit sub ꝓpēsatōe boni malū nō ē faciēdū. i. illud qō ē ō genere mali qō alias es set malum nisi canonis auctoritate excusaretur: vt ꝑz per contraria signata.

z ¶ Infra duorum. verba ista habebis. j. e. c. vlt. vbi de hoc.

a ¶ Misericordia. no. q̄ abbates vel epi cuz talibus dispensare nō p̄nt. ar. ꝑ. j. de sen. ex. cum illorum in fi. sed hoc ad terrorē alior: ⁊ cautelā statutus fuit: vel quo ad dignitates hoc intelligitur. B. Jo.

Sed nec. Cōiter sūmat vt in rubro: sed ego intelligo ter. in pena excōica tionis ⁊ nō depositōis: vt. j. dicā. Diuidit. nā p̄mo pōit p̄hibitiōez. scdo penaz trāsgredientiū ibi. si qs aūt. ab. si. ¶ Ulla. xvi. q. i. de p̄sbiū. xxi. q. iij. .c. i. ii. ⁊. iij. ⁊. S. c. c. i. ij. ⁊. iii. cum concordantijs ibi positis.

x ¶ Nemo. S. c. c. i. ⁊. xxi. q. iii. c. i. ii. ⁊. iij.

y ¶ Districtius. ar. q̄ dignitas p̄sone aggrauat peccatū. xxx. q. v. q̄ viderit. ℵ.

de iureiu.cū gdam vbi de hoc:t.xi.di.hō rpanus.t.xxv.q.i.nulli sane.

a **Clericis.** Sunt duo dicta vt in rubro.scōm ibi iubemus.ab.si. ¶Toletano.xxiij.q.vlt.his a qbus.j.e.sniam.j.de rap.in archiepatu t.xxiiij.q.iij.illud facit. b ¶Judicēt:p se qdē iudicare nō dz plat⁹ aut clericus qcūq; hz iurisditionē vel ipsemet iferre:vel consiliū dare aut sniam dicta re:nec ēt itercē.j.e.sniaz:qz effi ceret irregularis t deponeret .j.d excel.pla.ex lris.t h.debz ergo plat⁹ hīs iurisditōez tpalē cōmittere gñalr alicui laico: vt faciat de oīb⁹ malefactorib⁹ vidictā.iuxt illd hōicidas t maleficos ñ patiaris viuer.xxiij.q.v.rep dz si hōiciduz q malos hōicidas qñ multa licēt i genere q ñ licēt i spē.ē.d of.oz.si sacerdos.viij.q.i.gd ātd cō.di.lj.ñ phibeat.si ex mādato generali aliquos iterficiat nō iputaret ei.xxiij.q.v.d occidēdis: ar.ij.q.viij.hortatu oī tpe:sed qd si ad eū appellaret q delegauit iterū deleget alij:qz p se h facere nō dēt:vt h dic.t.xxiij.q.vl.his a quibus.j.e.sniam.

c ¶Depositi secularis.ē.e.c. pr.t.ē.d vi.t ho.cleri.clerici.

d ¶Excōicatōi.t sic vt qz sit ca nō late snie.ē.t.pr.c.ñ min⁹.

Secundum. Tria sūt dicta t ptes patēt.ab.si.

e ¶Cā lucri.sed cā necessitatis possunt.ē.e.c.i.ad finem.

f ¶Firmas.qz susceptōez hz cupiditatis t qsi negociatio ē.ar. .ē.e.c.i.hoc intelligē suo nōie ut h dicit:sz nōie monasterij cā necessitatis licitū ē.ē.e.c.i.in fi.

g ¶Neqz laici. nullā dispōnez d reb⁹ eccliasticis laici hīe dēt .ē.de eta.t qli.ex rōne qd⁹ ob seqndi māet necessitas ñ auctoritas iperādi.xvi.q.vij.nō placuit:t.c.se.t.ē.d pst.ec. vbi d h:t.ē.d re.ec.nō alie.c.ñ.

Relatum. ¶Dño pōit excess⁹.scōdo corrigi mādat ibi:ideoqz.ab.si.

b ¶Remota.marie: qz idez ēt si non apponat:qz in hmōi correctiōib⁹ ñ admittit appellatio .ē.de ap.rephēsibilis:t.c.cuz spāli in fi.t.c.ad nostram.

i ¶Eis eiectz.ī penā illoz epūs.n.illud auctoritate sua facere posset.arg.xvi.q.vi.de lapsis xviij.q.ij.abbates:sed si nō delinquūt eos expellere ñ pt.xvi. .q.vl.iuētū.lvi.di.satis puersū:nec ēt artiorē regulā pt eis ī pōere ar.xxxij.q.i.integritas.ē. de ec.edi.ad audiētiā.ij.itē dr h qp vniuersitas delinqre pōt. ar.xxv.q.ij.ita nos:t.vñ.q.i. sicut vir.t.ff.qō me.cā.metuz .ē.aia duertendum.

k ¶Inducas:sz qlr ibi erūt refert qlr introducātur:t qlr illi expulsi sint:an ī ppetuū an ad tēpus:dōec illi corrigant t reuertant.ar.j.de diuor.gaudem⁹ .C.de pe.l.seru⁹:t lxxxi.di.dicūt:t hic in fine dicitur.

l ¶Impioz.xxiij.q.vij.qcunqz.t.c.se.

m **Sicut.** clericis in sacris. sz qre isti phibent exercere offm tabellionat⁹ dūtn abstineāt a seuis scripturz sine snijs dicas:qz isti passiz vtebāt offō illo ī oīb⁹ cāis ī quocūqz foro:vt hī ī integra vī veniz ē illa rō:offm illō exneū ē ab offō clericoz saltē ī ordīe sacro.xx.q.iij.eos: qz gen⁹ negociatōis ē ēt abstinēdo a crialib⁹ marie si ppetētia bñficia bñt.arg.ē.

¶ Clericꝰ iudiciū sanguinis exercēs ab officio t bñficio ōponit hoc ꝓmo.excōicatꝰ ē hīs officiū ꝓposti secularis si monitus non desistat.

Clericis ī sacris ordinibꝰ cōstitutis ex cōcilio toletanoª iudiciū sanguinis agitare nō lz. Añ ꝓhibemꝰ ne aut p se trūcatiōes membroz faciāt aut iudicēt[b] inferēdas. qd si qs tale quid fecerit honore priuetur t loco. ¶Jubemꝰ ēt sub interminatione anathematis:ne quis sacerdos officiū habeat vicecomitis aut ꝓpositi[c] secularis. Si qs aūt cōtra hoc venire ꝓsūpserit t commonitus emendare noluerit excōmunicationi⁰ subiaceat.

Item londoñ epo.

¶ Nō lz clericis vel monachis lucri cā negociari.hoc ꝓmo. mōachi neqūt noīe ꝓpo cōductas possessiōes hīe.hoc scōo.laicis ñ dz eccliastici tit'o ꝺductōis ꝺcedi.hoc tertio.

Secunduz istituta predecessorū nroz sub interminatiōe anathematis ꝓhibemꝰ ne mōachi vel clerici cā[f] lucri negocient. ¶Et ne mōachi a clericis vel laicis suo nomine firmas[f] hēant. ¶Neqz laici[g] ecclesias ad firmam teneant.

Item eidem.

¶ Monachi incorrigibiles de monasterio expellant:t reformabitur monasteriū de fratrib⁹ alterius ordinis si de monachis eiusdem ordinis reformari non potest.

Relatū ē qꝺ monachi de.h.seculariter viuunt t alios exemplo suo corrūpunt. ¶Jōqz mādamus quatenus eos ad obseruantiā regule ap.re.[h] cōpellas: vl si tibi restiterint ausu temerario eis eiectis[i] fratres alteri⁹ ordinis si non potest ꝓscriptuz monasteriū in suo ordine reformari ī illud inducas[k]: vt labores impioꝝ[l] iusti edant: t illi tandez rubore pfusi ad sui ordinis obseruantiam reuertantur.

Item iij.estul.epo.

¶ Clerici in sacris cōpellendi sunt ꝓ beneficioruz subtractionē vt desistant a tabellionatus exercitio.

Sicut te accipimus referente t infra.ꝟ.t.mādam⁹ qtenus clericis[m] in sacris ordinibus constitutis tabellionatus officium p beneficioruz subtractionem ap. postpo. interdicas.

Item in concilio generali.

¶ Clericꝰ nec dictare nec ꝓferre snīaz sanguinis dz: nec qcquā aliꝺ exercere p qꝺ ad vindictaz sanguinis tendatur: vel purgationi vulgari opem prestare non debet.

Sententiaz sanguinis[n] nullus clericus dictet:aut ꝓferat: sz nec sanguinis vidictā exerceat aut vbi exerceat iterfit. Si qs autē huiusmodi occasione statuti ecclesijs vel eccliasticis psonis aliqō pūsserit iferre dispēdiū p cēsuram ec. cōpescat. ¶Nec qsquā clericꝰ lras dictet aut scribat p vindicta sanguinis destinādas. vñ in curijs principū⁰ hec sollicitudo non clericis sed laicis[o] cōmittat. ¶Null⁹ quoqz clericus ruptarijs vel balistarijs aut huiusmodi viris sanguinū prepōatur.nec vllā chirugie artez subdiacon⁹ diacon⁹ vel sacerdos exerceat q̄ aduſtionē[p] vel incisionē iducit. ¶Nec qsquā purgatiōi aq̄ feruentis vel frigide seu ferri candentis ritū cuiuslibet bñdictionis aut ꝓsecratōis ipēdat:saluis nihilomin⁹ prohibitiōibus de monachis siue duellis ante promulgatis.

Nono. tertius.

¶ Constitutio turonen. cōcilij puniēs religiosos audiētes leges vel physicā est canon late snie:t incidētes ī illā debēt p ordiarios puniri. hoc ꝓmo.secundo extēdit dictam cōstitutionē ad habendas dignitates t personatus t ad presbyteros.

Super specula t infra. ¶Contra religiosas psonas de clausris exeūtes ad audiēdū leges vel physicā[q]. A. p̄decessoz noster olim statuit ī cōci.turon. vt nisi infra duo rū mēsiuz[r] spaciū ad claustrū redierint ficut excōicati ab oīb⁹ euitētur: t in nulla cā si patrociniuz prestare voluerint audiant[s]. reuersi autē in choro mēsa capitulo t ceteris vltimi fratrū existāt: t nisi forte ex misericordia se.ap.totius spē promotionis amittāt[t]. ¶Ueruz qz nonnulli ex talibus pp quoꝝdaz opiniones diuersas excusatiōis aliqd assumebāt. ¶Nos volentes vt decetero ipo fcō[v] snīaz excōicatōis incurrant: districte p̄cipim⁹ t mādamus:quatenꝰ tā a diocesanis t capitulis ipsoruz q̄z a ceteris epis in quoruz diocesibus huiusmodi studeant: tales excōicati t p̄dictis[x] penis obnoxij publice nūciētur. ¶Qz vero theologie studium cupimus ampliari: vt dilatato sui tentorij loco funiculos suos faciat longiores: vt sit fides catholica circūcincta muro ier-

liter pt sic sūmari. clericis phibēt ola illa ex qb⁹ segē vel seq pt vite amissio vel sāguis effusio.h. .d.vel spāli⁹ sic vt in rubro.t hz q̄ttuor dcā principalia ꝓm ibi. nec qsq̄. tertiū ibi:nullus.quartū ibi:nec quisq̄.ab.si.

n ¶Sā.epi ñ pōt snias sangui.ferē.j.de exce.pla.ex lris.t.ē.e. clericis vbi d h:nec dare ꝓsiliuz nec itereē nec dictare nec scribē snīaz:vt h dicit:t .xxiij.q.iiij.illō: sz aliis dēt vices suas cōmittere vt dcm ē.ē.e.clericis:t ar.p̄di.dec.illō:t.ii.q. vij.sicut.lz ꝓz leges non posset ōlegare nisi cū iudex necessariā hēat cām ꝓficiscēdi.ff.de of.ei⁹ cui mā.ē iurisd.l.i. sz si iterē tm nūqd pp h efficit irregularis:vt pp h deponat ñ vī qꝺ dēat deponi sz alis dz pūiri:qz interfuit ꝺceptū hui⁹ canonis.

o ¶Principuz.ē.c.clericis.t.c.sed nec.

p ¶Adustionez.ex h vī qꝺ eccliа penā aduſtiōis ifligēt ñ dz.t sic ēz illō .j.d fal.ad audiētiā vbi vī qꝺ nota cū ferro cādēti ꝺponit ī frōte:sz illō intelligit:ita qꝺ ad effusionē sanguis nō procedat.

Super. ¶Dars huius.j.de magīs sup̄ specula.diuidit ī qn qz ptes ꝓmo pōit decisū ex ordiū.scōo ibi ꝺ statio turonen.ꝺcilij.tertia ibi vex opiones varias circa illō:qrta ibi:nos ōtermīatio.qnta ibi qz vo cōstitutionē extēdit.ab.si.

q ¶Physicā.C.de epi.t cler.repetita:t.l.para bolam.

r ¶Mensiuz.a tpe scie hmōi ꝓfōnis siue publicatiōis ꝓnūciāduz t nisi destiterit ipso iure snīam excōicatōis incurrūt: vt .j.seqtur. ꝟba ista q̄ hic ponunt vsqz ibi vex: qz sūt turon. concilij.ē.eodem non magno.

s ¶Audiāt.tāq̄ ipso iure excōicati als ēt monachi t canōici regulares ab aduocatōe repellūt.ē.d postula.c.ij.t.xvi.q.i. alia.c.placuit mōachi t .c.pūtū: t.xv.q.ij.c.i. ī fi.nisi p vtilitate ecclesie sue abbate nihilominus impetrāte:vt in predicto.c.monachi.

t ¶Amittant.dic vt.ē. .e.c.non magno.

u ¶Facto.sic ipo facto negam⁹ deū.xxij.q.v.c.cauete.t ipso fcō amittit qs pūlegiū suū:sic.ē.de vi.t ho.cleri.c.vl.vbi plures ꝓcor.de hoc.

r ¶Predictis penis.s.qꝺ ꝓmoueri non pōt sine dispensatiōe apostolice

sedis:⁊ alijs superi⁹ positis.

a ¶ Bellatoꝛ.i.ꝓdicatoꝛ q ꝑñt hereticis resistere auctoritate diuine scripture: q ꝫ nos surgũt ⁊ ex aduerso impugnant nos quos ꝓlati ecclesiaꝝ de sua dioces expellere tenenť ĩ tñ q si negligentes extierint ab admĩstratione remouean. ſ. de ber. excõicam⁹ĩ si.

b ¶ Presbyteros. ad oẽs ꝓdcãs psonas pena ista extẽdit ⁊ si bmõi persona curã aiaꝝ non habeat: qꝛ idẽ iudiciuz ẽ ò psonatib⁹ curam aiaꝝ nõ hñtib⁹ sicuti ò beneficijs curã aiaꝝ hñtibus anne ram. ſ. de elec. dudum. ⁊ q hñtes curam aiarũ tenenť pz qꝛ q ad curaz aiarũ eligiť dz ꝓmo promoueri ad ordiné sacerdotij alꝫ sit ipso iure ꝑuatus. ſ. ò ꝑben. extirpande. §. q vero. ⁊ ĩ ꝓpria psona ò seruiť. nisi in duob⁹ casibus vt ibi dť. ⁊ idẽ iudicium ò personatib⁹ ⁊ ò habẽtib⁹ curã aiaꝝ est habẽ dũ: vt in ꝓdcã decre. dudum. ⁊. ſ. ò ꝑben. ò multa. maioꝛ. n. rõ ẽ de hñtibus curã aiaꝝ q̃ de psonatib⁹ non hñtib⁹ curam aiaꝝ. Credo q null⁹ archidiacon⁹ decan⁹ plebanus ꝓposit⁹ cãtoꝛ: ⁊ nulli q hñt psonat⁹ ⁊ q hñt curã aiaꝝ possint audire leges vl ꝓphysicam ꝑter penã isti⁹ ꝓstõis nulla facta distinctione ex quo tales sunt nisi aliã ĩterptatiõez super ƀ videre: qꝛ papa nullã adhibuit ĩterptatiõne: ergo nec nos adhibere ơbem⁹. ij. q. v. cõsulti. ⁊. ſ. ò trãsla. ĩter corpalia. suffiť. n. q. ita scriptũ est: vt. vj. q. iij. scriptum ẽ i lege. ⁊. ff. q a q. ma. li. l. pserit.

c ¶ Ab bis. ſ. legibus vel physica. ò qbus ꝓmissuz est. ſ.

d ¶ Spaciuz ꝓscriptum. duoꝝ mẽsiuz cõnumerã doꝝ a tpe publicationis huius ꝓstõnis: qꝛ ãte publicationẽ nemo teneť. ſ. ò cõsti. c. ij. ex quo. n. ꝓstitutio publice ꝓmulgata ẽ ⁊ publicata qlibz teneť ad ei⁹ obseruãtiã post duos mẽses ĩ auč. vt fac. no. ꝓsti. circa ꝑn. col. v. xvj. di. qò dicis. ſ. de post. c. j. sed añ ñ ar. xxxij. q. iij. dixit sarra. lxxxij. di. ꝓposuisti. sed cũ ista ꝓstõ sit iã diu publicata nullus hz excusationẽ. Sz nũquid epi ꝑñt tales absoluere: credo q sic: qꝛ ꝓdctoꝛ huius ꝓstõnis nõ retinuit sibi absolutionẽ: ⁊ tõ alijs relicta. vť. ĩ. ò sen ten. ex. nuper. ĩ. de fal. dura. ⁊. ſ. de ꝑbẽ. de multa in fi.

e ¶ Extẽdi. ſ. ꝑmissas penas de qb⁹ supi⁹ fcã ẽ mẽtio. ſ. q sint excõicati: ⁊ ĩ nulla cã pťocinũ ꝑstãtes audiãť: ⁊ ita vť q isti spẽ pmotiõis amittũt nisi cum eis p sedem apostolicã fuerit dispẽsatũ: sicut dť de monachis: qꝛ hoc pronomẽ hoc oñdit oẽs penas supradictas: sed hoc nõ credo q isti pp ƀ si ne dispensatione dñi pape ꝓmoueri nõ possint. ⁊ q dicit ƀ extẽdi ⁊č. respicit tñ qò dixit. ſ. excõicati: ⁊ q ĩ nulla cã eoꝝ pťocinũ admittať quia si ƀ voluisset ƀ direxisset de istis qò dixit de illis. ar. ſ. de trãsla. ĩter corporalia. ſ. de deci. ad audientiam: ⁊ pene nõ sunt ãpliande siue odia: sz poti⁹ restrigẽde. ò pe. di. j. pene. ff. de li. ⁊ postb. cũ qdã. ff. de bere. ĩsti. l. j. §. vl. ⁊ illa clausula: nisi forte ex misericoꝛdia ⁊č. respicit tñ ꝓcedẽtia: ⁊ nõ subsequẽtia. ar. ſ. de ap. ĩgsitiõi. tuti⁹ ẽ dicere q ĩcurrat oẽs penas ꝓdictas cũ lťa ƀ exꝑsse dicat dũ dicit ƀ extẽdi ⁊č. ⁊. ſ. dũ diẽ ꝓdictis penis obnoxij. B.

Rubrica de sponsalibus. ſ. ꝓcedẽti libro visum ẽ de actib⁹ ⁊ gestib⁹ spectãtib⁹ ad clericos: merito nũc restat videre de spectãtib⁹ ad laicos. ⁊ ƀ rubrica hz duas partes. in ꝑma dicit de sponsalib⁹. in scõa de mťimonijs. Alb. si.

f ¶ Francia. Diuidiť. ꝑmo ponit casum. scõo diffinit ibi: diffiniunt. Alb. si.

g ¶ Lege. i. consuetudine.

h ¶ Legibus. i. cõsuetudinibus.

i ¶ Phãcoꝝ. quã putabat cẽ de substãtia mťimonij. ar. xxx. q. v. aliter. vbi vť q mťimoniũ omissis solẽnitatibus nõ valeat: sz nõ ẽ vez: qꝛ illa q̃ dicunť ĩ. c. alť. poti⁹ ad solẽnitates referũtur q̃ tñ ꝑuãde sũt: sz q̃ uis ñ ꝑuẽť tz mťimoniũ: qꝛ sol⁹ ꝓsens fať mťimõiũ. xxvii. q. ii. sufficiat.

k ¶ Dimissaq. qò facere nõ debuit auctoritate sua: vt. xxxij. q. ii. seculares. xxxv. q. vj. multoꝝ. ẽt si ĩpedimẽtũ manifestũ subesset. ĩ. ò dinoꝛ. porro.

k ¶ Euangelice legis. q̃ dť null⁹ dimittat vxoꝛẽ suã excepta cã fornicationis. xxxij. q. j. dixit dñs. ĩ. ex ꝑte.

l ¶ Preterea. ¶ Primo iubet. scõo diffinit ibi. si aũt. ab. si.

l ¶ Sine ꝓditõe. ꝑ hoc vť q solui nõ possit: qꝛ q̃ sine ꝓditione ꝑmittũtur sine ꝓditione soluuntur. xxxij. q. vlt. c. vlti. ⁊. xxij. q. iiij. inter cetera.

m ¶ Inducẽdi. ⁊ ẽt ꝓpellẽdi si iurassent. ĩ. e. ex lťis. pp periculuz iuramẽti. ar. ſ. ĩ. c. regiuit. sed illud soluiť ibi. sz ꝓ vť. ĩ. c. c. vlt.

n ¶ Moluerint. i. absolute restiterint.

o ¶ Deteri⁹. ſ. adulteriuz cũ secũda: vť q ea forte interficeret.

p ¶ Odio: qꝛ qò qs nõ diligit facile ꝓtẽnit. xxx. q. ij. pñs clericus ⁊. xxxj. q. ij. §. i. Ber.

q ¶ Societatez. ff. ꝑ so. l. verum §. vl. ⁊. l. actõe. §. dirimuſ.

r ¶ Interpositiõe fidei. siue p iuramẽtũ ẽt qꝛ egpollẽt. ſ. de fide ius. puẽit. ⁊. xxij. q. v. iuramẽti.

s ¶ Tolerari. hoc ò dicit: qa ex quo nõ ẽ ꝓcessuz ad mťimoniũ ꝫ ria volũtate accedẽte possunt se ĩuicẽ absoluere vt vť: qꝛ oĩs res p q̃scunq; cãs nasciť ⁊č. ĩ. de re. iu. omnis res. ⁊. ff. de reg. iur. nihil tam naturale: qꝛ ĩ tali casu fide ꝑstita siue iuramento subintelligẽda ẽ ꝓditio. ſ. si in eadem voluntate ꝑmanserint. ar. ſ. de iureiu. quẽadmodũ. ⁊. xxij. q. ij. ne quis arbitreť: hec fuit opi. T. dicentz q hec decre. continebat ius cõe. Aug. dicebat ⁊ bñ q loqtur de ꝓparatiua ꝑmissione: vt. ĩ. q de. vel vo. c. veniẽs. qò ⁊ mihi vť: ⁊ logť dispẽsatiue: ⁊ ƀ apte indicant ista ẃba hoc possit ĩ patiẽtia tolerari ne deteri⁹ inde contigat nã multa ꝑ patiẽtiã toleramus. ⁊č. ſ. de ꝑben. cum iaz dudũ. alꝫ de iure mero debẽt cõpelli: vt fidẽ siue iuramẽtũ seruarent ò ƀ dť ĩ. e. ex litteris. ij. Ber.

Iuuenis. Si maior septẽnio cum ꝓxima septẽnio in qua malicia suppleť etatem spõsalia ꝓtrahit: ex his oritur iusticia publice honestatis marie si ꝓmiscuerit tẽtauerit: ita cõiter sũmať: sz ĩ veritate sũmariũ non colligiť ex lťa vt patebit clarius ex. ĩ. dicẽdis sz inherendo lťe pòt sic sũmari vt ĩ rubro. Diuidiť ꝑmo narrat fcm̃ ⁊ casuz dubiũ. scõo duplici rõe diffinit ibi: qꝛ igiť. ab. si.

t ¶ Dubia sic ergo ꝓz q ĩ dubijs sp certi⁹ ẽ tenẽdũ de pe. di. vii. c. ij. §. Ite si. vbi dť tene certũ ⁊ dimitte ĩcertũ. ⁊. ĩ. ò homi. ad audientiã. ⁊. xiiij. di. sicut. i re dubia certa nõ ꝓt ferri sñia. xj. q. iij. graue. ⁊. xxiij. di habuisse. ⁊. xxxij. q. vl. §. vlt. ⁊ ĩsti. ò re. di. §. illud q̃stũ: insti. de ac. §. curare. q̃q; tñ cũ obscura sunt iura ptiuz certa ferť sñia. ſ. de fi. ĩstr. inter dilectos i fi. sz nõ dť dubia res ibi: qꝛ actoꝛ non probauit clare: ⁊ ita ꝑ possessoꝛe iudicari dz q̃re dicit i his q̃ dubia sunt: qꝛ si er toto añ septẽniũ ducta fuit: ⁊ post. vij. ãnos nõ ꝓsenſit: vl añ recessit res ñ ẽ dubia: sz certa: qꝛ nõ ĩpedit mťimoniũ cũ ꝓsanguinea ẽt cũ mťe. ĩ. ti. ꝓri. lťas accessit: si post septimũ annũ ꝓsenſit spõsalia tenuerũt: ⁊ ita nõ ẽ res dubia. ĩ. co. sponsum. ⁊. ĩ. titulo proximo ꝓximebať. §. si vo. So. sic intellige puella ista ꝑ⁹. vij. annos nõ ꝓsenſit vť nõ obstabat ò ꝓsenſu. qꝛ statiꝫ recessit ab eo: vel mortua ẽ: verũtñ. qꝛ tẽtauit fozsitã qò cõplere nõ potuit ꝑsumiť q erat doli capax: siue qꝛ malicia supplebat etatẽ quo ad sponsalia: sicut suppleť malicia quo ad mťimoniũ. ĩ. ti. ꝓri. de illis. ⁊. ca. vlti. vnde ꝑ hoc dubium: qꝛ ƀ plene nõ ꝓstabat tuz ẽt ꝑ honestatez ecclesie ñ pòt bťe consobrinã illi⁹. ĩ. c. ꝓri. ar. alꝫ nõ vť q posset stare illa lťa si diceremus q post. vij. annos cõsentit vt dixit. T. qꝛ sic non eẽt res dubia.

v ¶ Coniunx. i. sponsa.

x ¶ Diuidas. ar. ꝓ. xxxv. q. iij. extraordinaria. so. ibi ex naturalia eã polluit ⁊ nõ maritali affectu: ⁊ ƀ vo tentauit in naturalib⁹: ⁊ maritali affectu.

y ¶ Quod si ille: hec ꝓditio nulla fuit: qꝛ ex quo desponsať vni fratꝝ ali⁹ eaz bťe ñ pòt. xxvij. q. ij. si qs vxoꝛẽ. ⁊. c. se. nisi forte añ septẽniũ ꝫcta eẽnt sponsalia. ĩ. t. pr. lťas. ⁊. c. accessit. ⁊. c. duo pueri. cessãte eo qò dť. ſ. c. pr. xxvij. q. ii. si qs despõsauerit. z ¶ Spõsaz fratris. xxvj. di. §. Joãnes. xxvij. q. ij. si qs ỏspõsauerit. ar. ꝓ. viij. q. j. olim. ⁊. ĩ. de diuoꝛ. c. vl. So. illud mysticũ fuit ⁊ obtinuit in fratre sine sobole defuncto. hodie secus.

z ¶ Bťe nõ pòt. sed videť q bec rõ nulla fuerit quia ĩter eos nullũ obligatoriũ

vinculū de iure fuit ℨctū ꝙsanguinitate ipediēte: qz ipossibiliū nulla ē obligatio in sti. de inuti. stip. §. si ipossibilis. ꝛ. ff. q̄ sen. sine ap. rescin. paulus. Sz ipossibile ē id qđ ꝯ bonos mores ē. ff. de ꝓdi. ist. filiusfamilias. ꝛ. xxii. q. ij. faciat hō. ꝛ ei⁹qđ eē ñ ꝑt nulla ē ꝓmissio. ist. ō iuti. sti. §. i. ꝛ ar. opti. ī decre. grego. s. de pac. c. vlt. ergo ḃ nulla sponsalia fuerunt que sunt ꝓmissio futura⁊ nuptia⁊. xxx. q. v. nisi antes. ff. de sponsa. l. i. ergo nulla fuerunt ꝑdicta spōsalia. ergo nō ꝑstant ipedimētum quomin⁹ illa possit ꝓtrahere cuz alio ffe. ī. ti. ꝓri. lras. ꝛ. c. accessit. Sz ℨ mōitiuz plerūqz attēdit ꝓsiderato facto ñ iure. s. de biga. nup. ꝛ C. de adul. eū q. plus. n. in talibus ꝓsiderat qñqz opinio q̄ veritas. ī. qui fi. sint legi. cuz inter Jo. Quid ergo rñdes. ꝑt dici q̄ publice honestatis iusticia impedit: vt. s. c. ꝓor. ꝛ. xxvij. q. ij. si quis desponsauerit.

a ¶ Proposituꝫ. qđ illicitum fuit ꝛ ideo non seruandum. xxij. q. iiij. in malis.

b ¶ Compellas. arg. q̄ qs ꝓpelli ꝑt ad satisfaciendum de quolibet crīc. xxiij. q. iij. itaqz. ꝛ. vj. q. i. illi q. ꝛ. xxij. q. j. ꝑdicādum. ꝛ ad ecclesiaz ꝑtinet decernere de quolibet peccato ꝛ corripere quemlibet christianum. s. de iudi. nouit Ber.

D Eillis. Cōmunis diuisio scēa ps ibi: hoc tibi. Ab.

c ¶ Trāsferentes. vñ ñ tenēt seq ipz vagabūdū. ff. de ope. lib. qđ nisi fiat. §. ex puincia. ꝛ sic ō spōsa ītelligunt qđ illud. c. xxiiij. q. ij. si qs. Sed nō ē verū imo ō vxore iam cognita.

d ¶ Liberū erit. post tres annos ꝑm leges. C. de repu. l. iij. ꝛ hoc ītellige de spōsa de futuro de q̄ ḃ logt secus in sponsa ō ꝑnti. ī. e. ī ꝑntia. ꝛ. ī. de secū. nup. dñs nr

e ¶ Si ꝙ eas stent. vnō in culpa fuerūt q̄re imponitur eis pnīa: sz si ꝙ eas stetit q̄re dat eccl'ia licētiā ℨbēdi. rñdeo ne ōteri⁹ ide cōtingat. s. piculū fornicatiōis. si. ī. qui cle. vel vo. veniens. sz si ꝙ eas non steterit quominus mr̄imonium ꝓpleuissent ñ imputare tur eis piuriū. ī. e. sicut. si ḃ certū eēt. si vero dubiuz eēt ꝓꝑ tale dubiū ipōit eis pnīa saltē ad cautelā. ¶ Dēs ergo vnum casum in quo spōsalia ō futuro soluūtur. alium hēs. s. de iureiuran. quē admodū. Item si ℨbit cū aliq̄ ꝙ verba ō ꝑnti. ī. e. si iter virum. ꝛ. ī. de spō. duo. c. i. ber.

D E muliere. Cōiter nō sūmat quo ad titulū. sed quo ad lras. b. d. ut in ru

brō. Ab. si. f ¶ Inter vim ꝛ vim. hoc ī dicit qz duplex est vis si ne metus q̄ cadit ī ꝓstantē virū: ꝛ ille metꝰ excusat nisi postea cōsentiret. ī. ti. ꝓri. de illis. ij. ꝛ aliꝰ metus vanus siue vis ꝛ illa vis non excusat. ī. e. veniēs. ꝛ. c. cōsultatione. ꝛ. s. de bis que vi metusue cā fi. cum dilecti. ꝛ. ff. de re iudi. si qs ab alio. ꝛ. ff. qō metus causa. l. intelligi. ii.

g ¶ Certū. qz nesciuit q̄ violētia fuit illata: vñ certū nō potuit dare rñsum. ꝛ. q. iij. graue. ꝛ. xxx. q. vl. §. vl. ꝛ. s. e. iuuenis: vñ dicit lex: vt ꝓgruū possis hr̄e respōsuz īsere pacti exēplū. C. de trāsac. vt rñsuz. poterat tñ si uoluisset rñdere distīguēdo iter vim ꝛ vim. vt. ī. c. veniēs. ꝛ. c. consultatiōi: ꝛ ō eo qui renūci. epi. c. i.

Q Xlitteris. Diuidit qz ꝓmo ponitur consultatio. scēo rñsio ibi rñdemus Ab. si. h ¶ Scientia. i. discretione. ¶ Nā furiosus contrahere non pōt: qz nō ḃz ꝓsensum. xxxij. q. vij. neqz furiosus ꝛ. ī. e. dilectus. nisi ꝙ interualla dilucida laboret. vij. q. i. quāuis triste. iij. q. ix. indicas.

i ¶ Etate. xii. annoꝝ in muliere: ꝛ. xiiij. annoꝝ in viro. ī. ti. ꝓri. attestationes. ꝛ. c. ꝓtinebaꝫ. vel cum malicia supplet etatē. ī. ti. pri. de illis. ii. ꝛ. c. vl.

k ¶ Intellexerit. i. si dicat se nō ītellexisse siue ꝙ se siue ꝙ iterꝓtētē. ff. de ver. ob. l. i. in fi. cū tñ ℨrium ꝓsumaꝫ cum sint eiusdem vulgaris.

l ¶ Proposuit. ¶ Nota ꝑm canones si actor tñ dolum adhibet intelligenda sunt verba: vt reus intelligit qui nō adhibet dolum. xxii. q. v. §. item obijcitur. ꝛ. ca. quacūqz. Si vero reus tantum tunc scīm qđ actor intellexit. xxij. q. v. §. ex his. ꝛ. c. quicūqz. ꝛ. q. ij. ne gs. si ergo vterqz dolū adhibet locū ḃz qđ hic dr̄ vt verba ꝓlata in suo ꝓprio sensu ītelligant. Et sic ē ar. q̄ nō ē recedēdum a significatione verboꝝ nisi cū ꝛstet testatorē aliud voluisse. ff. de leg. iij. nō aliter. ꝛ. ī. de ver. si. intelligētia. ar. de ꝓsecra. di. iiij. retulerunt. ꝛ. ff. qui ꝛ a q. ma. l. ꝓsperit. qz ñ ex opinionibꝰ singuloꝝ: sz cōi vsu nosa sunt ītelligenda. ff. de suppel. leg. l. labeo. ꝛ. s. de deci. ad audientiam. argu. contra. C. de verb. sig. cum quidam. ꝛ de consē. dist. .ij. in calice.

m ¶ Intelligētiaz. huius modi ambiguitas verborum qñqz īcidit in iudiciis: qñqz ī ꝓtractibus. In iudicium circa litis exordium plus creditur actori q̄ reo. ff. de ver. ob. in ter stipulantem. §. i. postea in ꝓfessionibus vrgeri debz ꝓfitens vt certum confiteaꝫ. aliogn id accipiet q̄ magis expedit ad uersario suo. ff. de cōfes. certū. ff. ō ītrro. acti. de etate. §. nihil. in contractibꝰ ꝛ pactis distinguit: aut certū ē q̄ ꝓfessus ꝛ tē vz qđ agit aut q̄ ñ ꝓfessus ꝛ tūc ñ valet qđ agit. ff. de ℨben. emp. ꝛ ven. in vēditionibus. ꝛ. xxx. q. ij. vbi. aut dubitatur qđ senserint ꝛ tūc subdistīgue: qz aut valet ītellectꝰ ꝑm vnam partem aut ꝑz vtranqz: si ꝑm vnam ptem ꝓmodi⁹ē id accipi vt res de q̄ agit magis valeat q̄ pereat. ff. de re iudi. quotiēs idem ꝑmo. ꝛ ff. de v̄. ob. l. quotiens. ꝛ. s. de fide īstru. iter dilectos. ꝛ. ī. de v̄b. sig. abbate: si ꝑm vtrāqz: tūc id q̄ v̄isimili⁹ē accipiēdū ē ff. de v̄. ob. eū q calendis ꝛ q̄ qñqz consuenit accidere. xxvij. di. de syracusane: vel ℨ eum fit iterꝑtatio q pactuz apposuit q debuit legere. i. pctm̄ aptius apponere. ff. de pact. veteriḃꝰ placet. ꝛ ꝑz pnīs sorez fit iterꝑtatio. qa libex fuit stipulatōi v̄ba late ꝛcipere. ff. de v̄. ob. qc qd. Ber.

n ¶ Sponsaz: nubili. illud maxie ponitur ꝓprie comparatiue: qz ex quo ḃz. vij. ānos: tenent sponsalia ꝛ ita nullꝰ consanguineoruz pōt eam hēre. ī. ti. pri. litteras accessit: ergo multo fortius ipedit cum est prima nubili etati. Idem vr̄ si est prima septēnio ꝛ voli capar. s. e. iuuenis.

Q X parte. ¶ Primo ponit casum narratū. scēo diffiniendum ꝓmittit ibi: qz igit. ꝛ est casus no. vt. ī. patebit. Ab. si.

o ¶ Pro ℨuge teneret. ꝛ sic ℨctum fuit mr̄imoniuz iter eos. Sed nunqd per ista v̄ba tñ ℨbitur matrimonium. Juro q̄ decetero hēbo te ꝓ legitīa ℨuge ꝛ ecduerso ꝛc. non videt qz ista v̄ba tñ futurum tp̄s respicere videtur. ¶ Hec questio ponit. xxx. q. v. §. si qs diuinis. Et dicit Jo. q̄ est mr̄imonium ꝑm q̄ ex illa nouella satis patet. ꝛ hic videt ¶ Aug. aliter ītellige re illa verba. s. post matrimonium contractum de pñti accedant v̄ba vt no tauit ibi. ar. contra. s. e. de illis.

p ¶ Eandem supple ꝛ cuz alia ꝓtrahit.

q ¶ Manifesta. ꝓbata. s. ꝛ sn̄ia subiecta: qz als nō �

r ¶ Continere. qz nō pōt cum alia contrahere. xxii. q. i. dicit. ꝛ si cum alia postea fornicaret. compelleretur redire ad ipsam non obstante sententia. ī. de diuor. ex litteris.

s ¶ Cogatis. ꝛ supīductaz si nollet ab ea recedere vel si impedimentū p̄sta ret posset excōicari. ī. e. veniens. in fi.

Q X litteris. ¶ Primo ponit casum narratū. scēo cōmittit ipsi⁹ diffinitionem ibi: qz igitur. Ab. si.

ℨ dez vterqz verba, plata in eo sensu retinere quez solent recte intelligentibus generare.

I ℨ dez vigilien. epo.

¶ Inter sponsaz ꝛ consanguineos sponsi orit ipedimētū publice hōestatis impediens ꝛ dirimens matrimonium inter eos ꝛtrahendum.

S ¶ ponsaz alterius maxie si est nubili⁹ eati, prima: nullus cōsanguineoruz aliquo modo sibi potest matrimonio copulare.

I ℨ dez abbatibus. s. cadmundi et demer.

¶ Si vir ꝛ mulier inuicem ꝓmittunt q̄ ab eo tempore se pro coniugibus habebunt contractum ē mr̄imoniū de ꝓsenti.

Q X pte. c. mulieris nobis ītima tum est: q̄ andreas iuramentuz p̄stitit: q̄ eā ab eo tpe ꝓ cōiuge⁹ teneret: ꝛ ei sicut vxori sue fidē seruaret. Ipsa quoqz eidem ādree iurauit se illū ꝓ marito habituraz: ꝛ fidem ei tanquā viro proprio seruaturā. quo facto p̄noiat⁹. a. religt eādem⁹. ¶ Quia igit nemini licet vxorez suaz sine mānifesta⁹ causa fornicationis dimittere: ꝛ tunc eaz sibi reconciliare dz: aut ipsa viuente contineret: ¶ Mandamus quatenus eundem vt superiducta dimissa ad vxorez suaz redeat: ꝛ eaz maritali affectione ꝓtractet: monitione p̄missa ꝑ ecclesiasticaz censuraz cogatis⁸.

I ℨ dē pictauien. epo.

¶ Qui iurauit cū aliqua ꝛtrahē si non subest ipedimētū ꝑ censurā ecclesiasticaz cōtrahere cōpellit.

Q X lris siluani epi accepim⁹ q̄ cū duo nobiles viri sui epat⁹ gu. s. ō mōstra. ꝛ. b. filios ꝛ filias impubescētes hr̄ent: inter se ꝛcenerūt q̄ eos ad inuicē mr̄imonijs copula

a ¶ Tam pʒes. ſi. xxxj. q. iij. ſi qs parẽtes. Sed vꝝ qꝫ iſtud iuramẽtũ non valeat ⁊ ſic anceps piurium cũ ſit de facto alterius. ff. re. amo. marcellus. §. j. ⁊. ff. de in li. iurã. videamus: ⁊ ar. ad hoc. ff. de verbo. obli. ſtipulatio iſta. qꝫ vt ibi dicit qui alienũ factũ ꝓmittit nõ obligat: tñ bñ ſcit ſuum potius ꝓmiſerunt vt procurarẽt bona fide qꝫ filij ꝫberent: vt. e. l. ⁊ in. l. in illa ſtipulatione.

b ¶ Sub iuramento. iſti erant ipuberes: vñ nõ tenuit iuramẽtũ. xxij. q. v. puuli. ⁊. ca. pueri. ⁊. iiij. q. iij. c. j. ſed illa ītelligũtur cũ ad teſtimoniũ perhibendũ inducunt: ſz alis ſi ſint doli capaces bñ tz iuramentum. j. de. ỏlic. pue. pueris. hic poſuit. Lau. talez qõdam. Aliqs iurauit accipere in vxorez vnã de filiabꝰ ticij: ⁊ poſtmoduz dormiuit cuz vna illaꝝ querit an ꝑcise dẽat cõpelli eã ducere cũ aliaz ducere nõ poſſet. arg. qꝫ ſic. ff. de ꝫbenda. ep. ſi in emptione. §. ſi emptio: ⁊ ff. de ſolu. ſtichum aut pã philuz: ⁊ ipſe ſe ad hoc artaunt. ff. ſi quis cau. l. iij. §. vl. xv. q. j. ſi qs inſaniens: ĩmo vꝝ qꝫ ſtatũ ſit mꝝimoniuz. j. de condi. appo. de illis. ⁊. j. e. is q arg. ỹ. ff. de ritu nup. generali. ⁊. ff. ſi qs cau. ſed ⁊ ſi. §. q̃ſitũ: ⁊. ff. de vſufru. quotiẽs. Quidaz dixerunt eũ non cõpellẽdũ: qz inuite nuptie nõ. xxxj. q. iij. §. j. ⁊. c. j. ⁊. ỹ. eo. ꝑterea: ſed ỹriũ eſt verũ qꝫ debeat cõpelli. ſed vꝝ qꝫ nõ ſit cõpellendus eaz recipere. qz in veritate nec ſponſalia ꝑceſſerunt: nec matrimonium: qa cum virit volo acciperevnam de filiabus ticij nulla cuz aliqua illarũ ſponſalia ỹ cta ſunt: qa in pſonaz certaz ỹſentire debuit ⁊ ĩcerta ſponſalia non ſunt ſpõſalia. arg. xxx. q. v. nfates. ar. ff. de teſta. tute. l. duo ſunt ticij: ⁊ ſi dico exheredo vnũ de filijs meis cũ plures habeam nullus ẽ exheredatus. ff. de lib. ⁊ poſthu. noſtatim: ⁊ certus oz eẽ bñs alias nõ valet teſtñ. ff. de bere. iſti. i tps. §. quotiẽs. ⁊. ff. ỏ manu. teſta. cũ ex plurib⁹. Dicit qꝫ nõ cõpellit ex vi ſpõſalioꝝ: ſz pp iuramentũ forte oz cõpelli: lz ad illã recipiẽdã nõ ſe obligauit directe. niſi ỏterius ide ꝓtingeret: vt no. §. e. ꝑterea ⁊. j. in gl. q̃ ĩcipit. ar. ỹrium. Ber.

c ¶ Cũ moneas. ⁊ ſi nõ acqeuerit. ar. qꝫ admonitio ſp oz ꝑcedere vidictaz xli. q. iij. indigne. ⁊. j. de ſen. ex. ſacro.

d ¶ Cõpellas. ar. ỹ. j. e. reqſiuit: hoc cõſueuit ītelligi ex plurib⁹ modis qõ dr̃ de rigore ītelligit ibi de miſericordia ne deteri⁹ inde ꝓtingat. ar. §. e. ꝑterea: vel conditionaliter ſunt cogẽdi: vt de nolentib⁹ fiant volẽtes. ſz non finaliter. xxiij. q. vi. vides. ſed neutra ſolutio vꝝ ſufficere: qa iſte mortaliꝝ peccat veniendo ỹ iuramẽtuz: ergo põt cõpelli finaliter. xxiij. q. iij. tam ſacerdotes. ⁊. c. ecce cꝛia. Sed quõ põt iſte excõicari: qz nõdum venit ỹ iuramentũ: põt dici qꝫ ille qui iurauit de iure cõi cõpelli dz: vt iuramẽtum ſeruet. lz nõdum ſit trãſgreſſus: qz pꝰ tranſgreſſionẽ ỹbendo cũ alia per verba de pñti nõ poſſet vlteri⁹ cõpelli cũ iã fortius vicium ſupueneriꝝ. ⁊ eccleſia non ſolũ peccata cõmiſſa punire oz vt dicũt iura predicta: ſed ẽt committenda. ꝓhibere: vt ſi videat aliqñ vicinũ ꝑcipitio vel paratũ ad peccãdũ. xxiij. di. diaconi. xxiiij. q. iiij. ipſa pietas. ⁊. xxxj. q. v. hoc vꝝ: alioquin cõſentire. vꝝ. lxxxiij. diſ. quaſi per totũ. ⁊ ſic oz eccleſia excõicare ⁊ facere qõ põt: qz excõicatio ẽ medicialis. ij. q. i. multi: ⁊. xxiij. q. iij. corripiãtur: ⁊ c. notãdũ. ⁊ hoc ſolũ bñ agit: vt vita hoĩuz corrigat. xxiij. q. v. ꝑdeſt. hoc qdẽ ius cõe eſt: caſus tñ poteſt cẽvbi nõ cõpellit finaliter ex cã: vt in. c. req ſiuit. j. e. ⁊ cã reddit in lꝛa ipſius. c. requiſiuit. ⁊. §. e. preterea. ex cã quandoqz detrahitur ſeueritati: vt. l. di. vt ỹſtituereꝝ: vel poteſt exponi lꝛa ipſius. c. requiſiuit: poti⁹ monẽda qꝫ cogenda. i. prius monẽda ⁊ poſtea cogẽda niſi acquieſcat: ⁊ ita non contradicit iſto modo: ĩmo concordat cuz iſta tamẽ ſi ỹbat cũ alia tenet ỹctus ⁊ abſoluetur nec ỹpellitur finaliter.

e ¶ Rationabilis cauſa. puta ỹſanguinitas vel affinitas vel aliquid aliud perpetuuz ĩpedimentum.

¶ On eſt vobis. Primo narrat. fcñ. ſcõo. quidet ibi. nos itaqz. Alb. ſi.

f ¶ Vxores. poſſunt. n. filij regis petere vxores ſuas p ĩterdictũ de libe. exhi. ĩmo de vxore exhibenda. ff. de libe. exhi. ĩmo. ⁊. C. eo. ti. ad inſtar. ⁊. C. de nup. ſi inuita. Et bñ hz locũ cũ inuita detineꝝ vxor ſiẽ hic. Si vero volens detinetur tũc p officiũ iudicis vel epi loci cũ. n. volens detineꝝ filius non dat interdictũ de lib. exhi. niſi ĩter duos q dicũt ſe ẽ patres vꝝ dominos ⁊ controuerſia eẽt. ff. de lib. exhi. l. vlt.

g ¶ Prouincia. ⁊. ſic ergo pro debito vni⁹ tota puincia ĩterdicitur: vt. §. de off. dcle. ſane.

b ¶ Donec ibi fuerint. ergo vidẽt qꝫ poſtqꝫ inde receſſerit poſſint celebrare. ar. ff. de poſthu. ĩperatoꝝ. C. ex q. cau. ĩfa. irro. ſi ſeuerior: ar. cõtra. C. e. tit. ad tps: dico qꝫ bñ eſt ſuſpẽſio iuris ⁊ cũ tpis diffinitõe ⁊ iõ tpe elapſo nõ indiget abſolutõe: ⁊ ita illis recedẽtib⁹ celebrabunt. ſi. lxxxj. di. ſi qui ſunt preſbyteri. vñ. ſed nunquid. tunc poſſunt celebrare ſubmiſſa voce ⁊ ianuis clauſis. non: niſi eſſent priui legiati: infra de priuile. qõ qui buſdam: vel niſi eſſet epiſcop⁹. j. de priuile. qꝫ nõnullis: ⁊ ſingulariter in conuentualibus eccleſijs bini ⁊ bini poſſunt dicere horas ſuas: vt legere videãtur potius qꝫ cantare. j. de pe. ⁊ re. quod ĩte.

i ¶ Baptiſmum parulorum. iſta duo ſacramenta ſemper ecipiuntur de quolibet interdicto: qz ſunt ſacramenta neceſſitatis. i. q. i. §. ſed norandum eſt. ⁊. §. ecce ſi clericus: ⁊ meli⁹ xxxij. diſ. §. verum: vnde etiam in neceſſitate poſſunt recipi ab heretico. xxiiij. q. j. ſi quem forte: ſecus de alijs. xxiiij. queſtione. i. cepit.

k ¶ Morientium. ⁊ preter cõmunionem que viaticum appellat. j. de pe. ⁊ remiſſ. qõ ĩte. ⁊ etiam ſuſcipientibus ſignũ crucis ⁊ peregrinis pñia concedit: vt in capitulo qõ ĩte. Ber.

l P Reterea. Primo ponitur cõſultatio. ſcõo rñſio ibi taliter. Alb.

¶ Publice cõfiteri. Quid ſi publice confitetur: duplici: ratione non debet ei credi. Primo quia vnius confeſſio in alieno facto nulla eſt. iiij. q. iij. §. item ĩ criminali verſic. Item vnius teſtimonium: ⁊. §. de teſti. veniens. Secũdo qz tur pitudinem ſuam confitetur. §. de dona. inter dilectos. xiiij. q. v. non ſane. ⁊ ifra de eo qui dur. in matri. c. i. ſed conſanguineo revelare tenetur. xxxv. q. iij. ſi autem homo.

m ¶ Niſi iuramentũ. ⁊ ita ſi iuramentũ interuenit non debet matrimonium prohiberi propter confeſſionem illius ſecretam: niſi aliter probaretur. nã ſi legitima affinitas probaretur impediretur matrimonium non obſtante iuramento illo qõ habuit conditionem anneram: ſcilicet niſi iuſta cauſa prohibeat. §. ỏ iureiuran. quẽadmodum. immo iam contractũ ſeparatur infra de eo qui cogno. ỹſan. vxo. ſue. de illo. Si vero iuramentũ non interueniſſet ad teſtimonium vnius ſiue ad famã ipediret matrimonium contrahendũ. §. de teſti. ſuper eo. §. i. ⁊. j. de ỹſanguinitate ⁊ affinitate. ſuper eo. ⁊ hic.

¶ Veniens. Summatur communiter vt in rubro. Et ſm hũc ītellectũ eẽt ĥ caſus apertus qꝫ matrimonium metu cõtractũ eſſet ipſo iure nullũ. ĥ tñ clare nõ colligitur ex lꝛa: vt. j. patebit. primo narrat fcñ. ſcõo diffinitionem cõmittit ibi. mãdamus. Alb. ſi.

n ¶ Reclamantem. ergo non fuit matrimoniũ. xxxj. q. ij. c. j. ⁊. ij. ⁊. j. e. c. pri.

o ¶ Cognoſci permiſit: qõ ſi feciſſet amplius reclamare nõ poſſet. j. de eo q dur. in ma. quã pol. per adul. c. ij. ⁊. j. q ma. accu. poſ. inſuper.

p ¶ Inter eos. ſ. ipſaz mulierem ⁊ primum virum.

q ¶ Separauit. xxxv. q. iij. nullam. ꝓgeniem cõtradicimus.

r ¶ Tractareꝝ. cũ ſecundo. vel poti⁹ cum primo. Ber.

s ¶ Nupſit. qõ fieri ñ debuit lite pẽdẽte: vt ar. j. de ſpõ. vnoꝝ tua fraternitas.

a Deceſſit. maxime qꝛ idē eēt ſi viueret qꝛ ſi inuita tradita ei fuit nulluꝫ fuit mſi monium. ſ. c. proximo.

b Recipiat. ergo pp ſolum ſcandalum non ſeparatur mſimoniū: qꝛ iudiciuꝫ ecclēſie non erpectauit. ſ. e. cuꝫ in apoſtolica. ⁊. ſ. de matri. contrac. contra interdic. eccle. c. i. ⁊. ij. ⁊ eſt b argumentuꝫ qꝛ nō ꝓeſtat ipedimētum: qō de iure non ſortit effectuꝫ. ſ. de iure patro. illō cū ſuis cōcordātijs.

c Reſtituerit. oēs ipedientes iuriſdictionē iudicis pñt excōicari. ſ. de offi. dele. c. i. ⁊. ſ. de teſti. tam litteris. Ber.

Quamlocum. Primo ponit regulā ſcō ifert genus tertio ſpēm ibi mſimoniū ⁊ ibi. Quo circa ⁊ eſt: ter. multum allegabilis. Alb. ſi.

d Metus. q poſſit cadere in cōſtātē vir. ſ. c. pri. ⁊. c. cōſultationi. in fi. ⁊. ff. qō me. cā. metū: minor tñ metus magis excuſat feminā ꝙ virū: ar. xxxij. q. vj. indignant. ⁊. ar. ſ. de homi. ſicut dignum. i. rñſo.

e Solo cōſenſu. xxvij. q. ij. ſufficiat ⁊ ita oīa q̄ dicūt. xxx. q. v. aliter. ⁊. c. noſtrates referūtur trā ad ſolennitatē.

f De ipſo. ſ. conſenſu.

g Plena dz ille: vel illa qui ſ aliū vel aliā ꝓſentire debet.

h Indagandus. i. iqrēd⁹ ad conſuetudinem.

i Prouenire. qꝛ qō gs nō diligit facile ꝓuenit. xx. q. iij. preſens: ⁊. ſ. e. ꝓterea. i. ⁊. ſ. eo. requiſiuit. ⁊. xxxj. q. ij. §. i.

k Nihil timere. ē ergo hic arg. qꝛ ad officiū iudicis ꝓtinet locū ſecurū aſſignare ptib⁹: ⁊ bone ſtū. iij. q. ir. hortamur. ⁊. xxxiij. q. ij. ſiue. ⁊. ff. de arbi. ſi cuꝫ vies. §. arbiter. alioqn pōt appellari ſi reqſit⁹ iudex hoc non fecerit. ſ. vt lit. nō cōt. accedēs ij. ⁊. ſ. de appella. ex pte. i.

l Donec. i. quouſqꝫ ꝓſtet de matrimonio iſtius puelle inter eos q illā petūt ⁊ cui ipſa cōſenſerit ſic ſtabit qſi i ſeqſtro in loco tuto. iſta puella timebat ſibi iferri violētiā a qbuſdā nobilibus ciuilib⁹ papien. ⁊ iō ne raperet ab illis ponitur in loco ſecuro poſtq̄ cōſtiterit cui ꝓſenſerit tradetur ei vt in fi.

Quiens. Primo ponit caſum. ſcō o mſimōdo cōmittit ibi iōqꝫ. ab. ſi.

m Receperit: vt cōcubinam.

n Reſtituit. poſt plez ſuſceptā: ⁊ ſic ſpōſalia de futuro cōtracta fuerūt. vñ ſi poſtea ante q̄ contraheret cum alia illam cognouit inductum fuit matrimonium preſumptum contra quā preſumptionem probatio in contrarium non admittitur. ſ. e. ſi is qui: ⁊. ſ. de conditio. appo. de illis. Ber.

o Pernoctauerit. pernoctare totam noctem ſignificat. ff. de v. ſig. vrbana. §. pernoctare: ⁊ ſic. ſ. de accu. ſi cōſtiterit.

p Cognouerit. qō ſi ita eſt. mſimoniū ē iter eos. vt dixi: q̄nis ñ credebat tali ratio cōſenſu ꝫhere veluti ſi qs ſe filiūfamilias exiſtimauerit cū ſit pr̄familias poterit acqrere hr̄ditatem. ff. de condi. ⁊ demon. multū intereſt.

q In virum conſtantē. qꝛ tūc nullū fuit mſimoniuꝫ. ſ. e. cōſultationi: qꝛ libertatē dz habere q cōſentit. ſ. c. pr. Quis met⁹ excuſet ⁊ qs ſi vcñ eſt. ſ. ō bis que vi metuſue cā fiunt: cum dilect⁹ ⁊. c. abbas.

r Et vtori. q: forti⁹ vinculum ſuperueniens preiudicat ꝓmo. ſ. de ſpō. duo. c. i. ſicut matrimoniuꝫ adoptioni. ff. de ritu nup. nō ſolū. §. ij. ⁊ eſt hic arg. qꝛ licet copula mea inciderim in metuꝫ nihilomin⁹ excuſor pp metum. ar. ff. qō me. cā. nec timorem: cum. l. ſe. ar. contra. ff. eo. ſi mulier. Ber.

ſuū nō potuit in virū habere: eo qꝛ ab alio q defunctus eſt ꝓius depōſata fuiſſet: ⁊ ifra. Mandamus quatenus ſi ineneritis qꝛ pdcā mulier a priori viro iudicio eccleſie fuerit ſeparata: ⁊ ab eodem. t. ſine contradictione eccleſie in vxorem traducta: ⁊ ille cui a parentib⁹ fuit copulata de preſenti vita deceſſit pdictum. t. moni. premiſſa compellas vt prefatam mariotam recipiat ⁊ ſtudeat maritali affectione tractare. alioqn eum ⁊ ſuperiuctam ⁊ patrem ei⁹ ſi huic rei reſtituerit excōicationi ſubdatis.

Item papiēſi epō.

Si timet inferri violentia puelle de cuius matrimonio agitur debet iuder ſibi prouidere locum tutū ⁊ honeſtū donec cā terminetur.

Quamlocum non habeat conſenſus vbi metus uel coactio intercedit: neceſſe eſt vt vbi aſſenſus cuiuſquam requiritur coactionis materia repellatur. Matrimonium autem ſolo conſenſu contrahitur: ⁊ vbi de ipſo queritur: plena debet ſecuritate ille gaudere cuius eſt animus indagandus: nec p timorem dicat ſibi placere qō odit ⁊ ſequatur exitus qui de inuitis ſolet nuptijs puenire. Quocirca mādamus: quatenus puellam de cuꝰ matrimonio queſtio ventilatur: in domo in qua nihil eā timere opoꝛteat facias honeſte teneri: donec pdicta cauſa terminata fuerit ⁊ ſentētia ſine contradictione cuiuſquam valeat executioni mandari.

Item.

Sponſalia de futuro ſi ſecuta ē copula non ſoluuntur per ſponſalia de preſenti: alias tenent ſponſalia de preſenti niſi per metum q potuiſſet cadere in conſtantem contracta ſint.

Veniens ad nos gu. ſua nobiſ relatione monſtrauit qꝛ in domo ſua mulierem quandam receperit de qua proleꝫ habuit ⁊ cui fidem coram pluribus preſtitit qꝛ eam duceret in vxorem. Interim autem cum apud domum vicini ſui pnoctauerit: eius filia nocte illa ſecum concubuit: quos pater puelle ſimul in vno lecto inueniēs ipſum eam per verba de preſenti deſponſare coegit. Ideoqꝫ mandamus quatenus ſi inueneritis qꝛ pmam poſt fidem preſtitam cognouerit ipſum cum ea facias remanere: alioquin ſecunde niſi metu coactus qui poſſet in virum conſtantē cadere eam deponſanerit adhere re facias vt vtori.

Item eton. epō.

Qui iurauit cū aliqa cōtrahek vt iuramētū ſeruetur dz cōtrahek: ⁊ poſtea ſi voluerit ante copulam monaſterium ingredi poterit.

Ommiſſum ⁊ infra. Significauit nobis fra. tua. qꝛ quidaꝫ cuidam mulieri de contrahendo matrimonio fidem dedit ⁊ ſe cum ea ifra biēniū p verba de pſenti contracturū pſtito iuramēto firmauit: nūc ār puata lege duct⁹ ad frugem melioris vite ſuſpirauit: ⁊ infra.

Fra. t. r. q. tuti⁹ ē fligiōe iuramti ſuata pus ꝫhē: ⁊ poſtea ſi elegerit ad religionem migrare ſi tñ p ōſponſationem copula ñ dignoſcitur iteruenīſſe carnalis.

Lucius. iii. rapuleñ. epō.

Qui iurauit cū aliq̄ ſtrah ē moneri potius debet q̄ꝫ cōpelli vt contrabat.

Regſiuit a nobis tua fraternitas: q̄ cenſura mulier cōpelli debeat q̄ iuriſiurādi religiōe neglecta nubere renuit cui ſe nupturaꝫ interpoſito iuramento firmauit: ⁊ infra. Ad qō. b. r. qꝛ cū libera v debeant eē mſimonia: monenda ē potius q̄ꝫ cogēda: cū coactōes difficile ſolcant exitus frequenter habere.

Rbanus tertius.

Litis pendentia ſuper matrimonio non impedit matrimoniuꝫ contrahi ſi primum erat nullum.

Am in apoſtolica. ⁊ infra. Intellexerimus qꝛ cū iter villicū de .n. et vxorē ei⁹ matrimonij queſtio tractaret: ante publicationē teſtiuꝫ villic⁹ reuerſus ē ad ꝓpria publice iter ſe ⁊ vxorē ſuā ꝓpoſuit ſentētiā diuortij iudicio eccl'ie ꝓmulgatam et ſic falſitate ſuggeſta quādaꝫ aliā

Ommiſſum. Dōis duiſio. ſcōa ps ibi fraternitati. ab. ſi.

f Lege. xxx. q. ij. due ſunt. ⁊. ſ. de regula. licet. ⁊. ſ. de renunci. niſi cū pridem. §. ſed vices.

t Tuti⁹. Sed cōtra vſ qꝛ dz q ſe dat nuptui bñfacit q ſe ñ dat nuptui melius facit: vt. xxvij. q. j. nuptiaꝫ: ⁊ vtrūqꝫ expedit: ſed vnū plus: alterum min⁹. xxviij. q. i. ſic. eniſ neqꝫ: ver. iō ⁊ ſic tuti⁹ eēt nō ꝫhere ſaltē ꝓpter promitatē exigendi poſtea debituꝫ. nō ꝫtradicit: qꝛ hoc faciendo pōt vtrunqꝫ ſeruare ⁊ iuramētū ⁊ propoſitum ſuum: ⁊ iō dicit tuti⁹ vel dic tuti⁹ ſaltez quo ad opinionem: ne de facto dicat iſte venire ꝓtra iuramentū. preterea non vſ ifringere iurañitum q illud in melius cōmutat. ſ. ō iureu. peruenit. ſ. de vo. ⁊ vo. redē. ſcripture: ⁊ ſic ille intrando religionem ſeruat iuramentū ⁊ ita tuti⁹ eſt non ꝫhere: ⁊ qui bonū agunt ſi melioza ōliberata non faciunt ceciderunt i ꝓſpectu dei. xxij. q. j. q bona: ⁊ ſi ꝫhat vſ facere ꝫ conſciētiā ⁊ ſic peccat: ergo ñ eſt tuti⁹. xxviij. q. i. §. ex his. ſed dicas: iſte nullus votum emiſit: ſz ad votum ſuſpirat. vnde nō ō bet dici voti tranſgreſſor etiam ſi non intret religionem ſi amplius non ꝓceſſit. ſ. de vo. ⁊ vo. redē. litterarum: ⁊ non facit ꝓtra propoſitum ſuū: qꝛ lz gerat in corde virginitatē ꝓſentiꝫ poteſt i matrimono. xxvij. q. ij. beata Maria. Poteſt ergo ſuare vtrunqꝫ vt dixi ſi vult tñ ſine peccato pōt intrare religionem ⁊ nō cōtrabere. Ber.

Requiſiuit. Summatur vt in rubro inherendo litteree: ſed intellige vt. ſ. dicamdue ſunt partes cōſultatō ⁊ rūſio. ſcōa ibi: ad qō Alb. ſi.

v Cuz libera. ff. eo. cuz locuꝫ: ⁊ ar. ſ. de ꝓcu. accedens: ⁊. ſ. eo. ꝓterea. i. ⁊. xxxj. q. ij. §. j. ⁊. ca. i. ⁊ iii. xx. q. iii. preſens. Sed nūquid erit minus libera ſi ꝓpellat ex poſtfacto: ad quod iureiurādo ſe aſtrixerit. Videtur qꝛ non qa nec inuitus creſcere ad ordines dicitur qui ꝓpter iā ſuſceptū bñficiuꝫ ad ordines vrget. lx. di. innotuit⁹. ⁊. ſ. ō eta. ⁊ quali. c. i. ⁊. c. q̄ris. cū ſponte ſuſceperit bñficiū: ⁊ non vſ iuit⁹ q pp voluntariā pmiſſionē vrgetur ad pmiſſi ſolutionē. xij. q. ij. qcūqꝫ. ij. itē pp delictū ꝓcedens qñqꝫ qs cōpellit ad mſimoniū. ſ. de eo q durit in matri. quā pol. p adulte. c. i. ⁊ ita vſ qꝛ iſta compellēda ſit ſile. ſ. eo. er litteris. ar. xxij. q. iiii. iter cetera. Sed littera iſta ꝫdicit poti⁹ monenda q̄ cogenda: ſed poti⁹ exꝑone monēda. i. prius monēda: ⁊ poſtea cogenda pp iuramentū ſuū: ſiſis expoſitio. xxiii. q. iiij. ñ iuenit in fi. Dic ſup b ut dixi. ſ. e. ex litteris. Ber.

Quam in apoſtolica. Primo cōſultatio. ſcō rñſio ſibi cōſultatio ni. Alb. r Suggeſta. nunqd debuit ei credi. nō abſqꝫ litteris iudicis. viii. q. v. c. vl. ſimile. viij. q. iiij. nonne. C. de manda. princi. l. vna. Quare ergo excuſatur mulier: cum lite pendente nihil

debeat innouari: ut. ℟. li. pen. c. i. Ideo excusatur: q̄ omnes ita credebant ⁊ verius. q̄ nullum erat matrimonium cum prima.

a ¶ Nesciam. ⁊ ideo videtur q̄ō marito p̄uari non debuit mortua p̄ria ēt si fuisset matrimoniū cum prima. ℑ. de eo qui dux. in matri. quā pol. per adulte. c. i. ⁊. xvii. q. ij. nos nouimus in fi.

b ¶ Imposita viro penitentia: ſz quare ꝯponitur viro pnīa cum nullum fuerit matrimoniū primuz: iō q̄ lite pendente ꝯsit cum secunda in contemptum ecclesie. ℑ. de matri. cōtrac. contra interdi. ec. c. i. ij ⁊. iij.

c ¶ Cōmertio. iterim: ſz quare punit̄ ꝟ mulier in debito suo. pōt dici q̄ ipsa ex postfacto consensit: vt p̄sumitur: q̄ postea cā tractata fuit nel pūit vir in exigendo: ſz nō in reddēdo si exigat debitū ab vxore: si. ℑ. de sen. excō. inq̄sitioni: ⁊. ℑ. de secun. nup. dñs. Si vero illa sciuisset puniret: vt dixi ℑ. de matri. cōtrac. ꝓtra interdic. eccle. c. ii. ⁊. iij.

d ¶ Remanere. sic patet q̄ si aliquis hūs vxorem lz ea viuēte ⁊ ēt pēdente ꝯsbat cū alia: soluto primo matrimonio tz secundum: sed hoc locū hz cū p̄mū mr̄imoniū fuit nullū: vt ꝟ. ⁊. ℟. eo. veniens ⁊ ēt sciente scōa vxore. ⁊ q̄ dicit. ℟. facti nesciam dicas marie: q̄ nō p̄stat impedimētū q̄ō de iure nō sortit effectū: vt hic. ⁊. ℟. de iurepa. illud: ⁊. c. cuz laici: cū suis ꝓcor. ⁊. ℑ. de spo. ipu. lras. ⁊. c. accessit. ⁊ tunc p̄mo apparet p sniam q̄ nullū fuit primū mr̄imoniū. sic. ℑ. de frigi. ⁊ male. fraternitatis in fi. ar. ℑ. ℟. e. ad audiētiā: ⁊. ℟. de biga. nup si vō ꝯsbat cū secunda ignorante p̄ma vxore cū qua de iure tenuit matrimoniū tūc nullū ē matrimoniū cū scōa: ſz mortua prima pōt remanere cū scōa si ipsa voluerit: ⁊ vir cōpellitur eam recipe pp̄ dolum suum ℑ. de eo qui dux. in mr̄i. quā pol. per adult. c. i. ⁊ si post mortē ꝑoris scienter cōsentiat in illū tūc primo inducit matrimoniū. ℑ. de eo q dux. in ma. veniens. ⁊. c. significauit. ℑ. de cōiug. ser. ꝑpositi. si vō sciēter ꝯsit cū illo tūc nullū est mr̄imoniū nec esse pōt ēt post mortē prioris. ℑ. de eo q dux. i ma. quā pol. per adul. ex tuarū. ⁊. c. cum haberet.

¶ Presentia. ſPrimo ꝓsultatio. scōo rn̄sio. ibi ꝓsultatiōi. ab.

e ¶ Quātocūq; ar. ℑ. ff. de diuor. vxores. vbi dr̄ q̄ p̄ quēnium dz expectari: lex illa ⁊ cōsimilis nō tenēt p auc̄. C. repu. l. bodie.

f ¶ Uiris vbi tamē verisīr̄ p̄sumit de morte si mulier nubat excusatur ⁊ viro reuerso: nisi sponte redeat ad virū statim pena merito sunt notan de. xxviij. q. ij. cū per bellicā: si vō matrimonio ꝯcto dubitāt de morte nō erigant debitū sed reddant: ⁊ si postea certificate fuerint de vita statim recedant. ℑ. de secun. nup. dominus.

g ¶ Donec certum nunciū. sic. ℑ. de secū. nup. dñs: ⁊. C. de repu. auc̄. bodie. ⁊ in auc̄. vt liceat mr̄i ⁊ auie. §. q̄ aūt. col. viij. Sz pone q̄ fuit aliq̄s i exercitu sarracenox: uel ēt in aliis nec est reuersus: nec pōt certificari mulier de morte p magistrū militū vel p aliū tūc mittat ad locū si pōt: ul' ad vicina loca ut iquirat si pōt. alias expectet q̄diu certificata fuerit de morte: ut patet hic ⁊ per iura predicta.

¶ Uer opera. Licitum ⁊ pium opus est cum meretrice contrahe b. d. vel sic ut in rubro. Duo facit primo ponit casum statuti. Scōo statutū ibi statuimus. Ab. fi.

b ¶ Reuocare. hoc est vnū genꝰ elemosynarum xlv. di. tria sunt genera: ⁊ hoc quātū in te ē. xliij. di ephesis: ⁊ ꝑma a te als inordinata eēt talis elemosyna: vñ dicit Aug. q̄ vult dare elemosynā a se dz incipe: vñ scriptū est: miserere aīe tue placens deo. de pe. di. iij. §. sed si ꝟba in. c. qui vult. sine hac elemosyna nulla valet ad vitā. Ad hoc. n. ꝓcipue tenentur prelati. xxiij. q. iij. ita plane. Ь tamē crimen meretricij sub dissimulatiōe p transit ecclesia.

t ¶ Publicas. nulla necessitas eas excusat. ff. de ritu nup. palā. §. nō ē. xxxi. q. v. ita nc. ar. ℑ. de pe. ⁊ remiss. cū infirmitas in fi. q̄s. ēt vtilitas vite indignas facit legum obseruatione. C. ō adul. l. q̄ adulteriū. in fi. Et dicitur meretrix q̄ multorū libidini pz. xxviij. di. vidua. vel q̄rū publice venalis est turpitudo. xxij. q. iiij. meretrices.

k ¶ In vxores. xxij. q. i. nō est culpādus. ar. ℑ. ea causa. q. i. c. i. So. contrarium loquitur de illa que meretricari nō desinit: ⁊ illa nō est retinēda ne patronus turpitudinis videatur hic de ea que continere libenter vellet si inueniret qui eam ducere vellet in vxorem. Ber.

¶ Id quod. Quotidie allegatur iste ter. in prima parte ponitur pars facti: in secunda rn̄sio ibi: taliter. tertio decidit ipsum factū ibi. mādamus. Ab. fi.

l ¶ Undecim annos: ⁊ sic infra duodecī ānos pt̄ eē vxor: ⁊ hoc si malicia supplet etatē. ℑ. ti. p ri. de illis. ii. ⁊. c. vlti. Ber.

m ¶ Dimidiū. ⁊ ita p patientiā sequētis tpis ꝓprima cā sublata est p ꝓsensuz sequētē: sicut ℑ. ti. pri. de illis. ii. Et. ℑ. ō eo q dux. in ma. quā pol. p adul. significauit. ⁊. ℑ. q ma. ac. posinsup. ⁊ eoipso q̄ in domū viri traducta patienter pficit etatez ⁊ amplius p̄sumit ꝓsensisse. ff. ō ritu nup. mīorē. ꝯ quā p̄sumptionē ꝓbatio lꝯ iū nō admittit. ℑ. e. is q. ⁊. ℑ. de ꝓdi. appo. de illis. ⁊ p̄cipue: q̄ ꝟ nō posset ꝓbare se ꝟginez si vir dicat q̄ eā cognouit p aspectū corporis cū tā sit corrupta: ut dicit in fi. Item ē ꝟ ar. ad mīta de tacito ꝓsensu. i. q. i. ꝓstat. l. di. p̄sbyteros. Et. ff. ō libe. exhi. l. vlti. Unde versus. Effuge cū poteris ne ꝓsensisse puteris.

n ¶ Trāsiuit. vnde neuter pōt obijcere alteri adulteriū: q̄ paria delicta mutua cōpensatiōe tolliunt. ℑ. de adul. c. pe. ⁊. vlti. ff. so. ma. viro atq; vxore. ⁊. xxii. q. vi. nihil.

¶ Sequi. Cōis diuisio. scōa ibi postulationi tue rn̄dem. Et cōtinet tria dicta. Scōm ibi. Quod si forte. tertiū ibi. Quod si de his. Ab. si.

o ¶ Jurātis. hic vī ꝓmitti factū alteri ⁊ q̄ alteri possit stipulatio fieri. Sz ꝟ isti: de inuti. stip. §. alteri. ⁊. ff. de ꝟbo. obli. l. stipulatio ista. §. alteri: ⁊. l. stipulatiōe ⁊ si puella nollet ibi nubere nō dr̄ pater periurus dūmodo p̄ fem nō stet: q̄ hoc solū itelligit iurare se facturū ⁊ curaturū: ut illa ꝯbat cū illo si poterit alias esset periturus: de hoc dicitur. ℟. eo. ex litteris. ii.

p ¶ Per mulierē. vñ nō fuit ei iputandum si hoc verum fuit. ar. ℑ. de of. or. pastoralis. ⁊. xl vii. di. quid ad nos: ⁊. ℑ. eo. de illis: ꝛmo. pro cōpleta habenda ē cōditio. ff. de condi. ⁊ demon. iure ciuili.

q ¶ Annis nō tenebatur sponsus tādiu expectare nisi vellet. C. de spon. l. ii. nisi causa subesset. ff. eo. l. pe. sed hoc verū est si terminus fuisset appositus: ut. ℑ. se q tur vbi iuramentum interuenit.

r ¶ Ad statutum. Sed videtur q̄ etiam nihilominus post triennium teneatur argu. ℟. de do. ⁊ contu cum dilecti. ff. de arbi. l. celsus. §. i. Sed aliud est in matrimonio. quia res ipsa non capit tantam dilationem propter periculum fornicationis. ℑ. vt lit. non contestata. quoniam. §. i. ⁊ vbi terminus apponitur vltra terminum non tenetur ad cōtrahendum. alias nihil operaretur appositio termini vbi terminus non apponitur: ei nocet qui vltimo est in mora. ff. de peri. ⁊ cōmo.

Quid qō per tuas lras itima sti de q̄dam parochiana tua quā suus vitricus cuidaz theutonico matrimonialiter copulauit.

¶ T. r. q̄ quāuis vndecim[l] annos habēs ab initio inuita fuisset ei tradita et renitēs: tū quia postmoduz per anū et dimidiū[m] sibi cohabitās cōsensisse videt: ad ipsū est cogenda redire: nec decetero recipiendi sūt testes: si quos memorata mulier ad probādū q̄ nō cōsenserit i cū dē noiauerit ꝓducēdos. cū mora tāti tēporis huiusmodi probatōez excludit. ¶ Mādam⁹ igitur ut propter hoc non omittas quominus vtrūq; ꝯpellas ad alterū maritali affectione tractrandum: nisi forte vellent ad religionē pariter cōuolare: pēitētia eis iniuncta pro eo q̄ ad alienos et illicitos cōcubit⁹ vterq; trans iuit.

¶ Anno. iij. fernatin. epo.

¶ Sponsalia de futuro ēt iurata soluūtur per secūda spōsalia ō p̄sti non autē per secūda de futuro.

Sicut ex litteris tue fra. accepimus: cū lau. parochian⁹ tuus .p. mulierē se ducturū i cōiugem in man⁹ pris eiusdē. p. iurātis⁵ q̄ eaz sibi traderet i vxorē: ꝑpio firmauit iuramēto: nec piuriū steterit sed per[n] mlierē poti⁹ quominꝰ iter eos matrimōialis solēnitas sit secuta: q̄ttuor postmodū ul' qnqz ānis⁹ elapsis idē. l. e. mulierē p verba de p̄senti ut ei⁹ cōsanguinei asserūt despōsauit: et ifra. ¶ Postula. t. t. r. q̄ si tibi constiterit q̄ idē. l. p. p verba de futuro. e. vero despōsauerit per verba de p̄ti: impositā ei penitētia cōpetenti: qa primam fidem irritā fecit: nisi forsan in iuramēto suo certū terminū ifra quem dictā p. duceret i vxorē prefixit: nec per eū stetit quin ad statutū[t] terminum

¶ Publicas. nulla necessitas eas excusat. ff. de ritu nup. palā. §. nō ē. xxxi. q. v. ita nc. ar. ℑ. de pe. ⁊ remiss. cū infirmitas in fi. q̄s. ēt vtilitas vite indignas facit legum obseruatione. C. ō adul. l. q̄ adulteriū. in fi. Et dicitur meretrix q̄ multorū libidini pz. xxviij. di. vidua. vel q̄rū publice venalis est turpitudo. xxij. q. iiij. meretrices.

k ¶ In vxores. xxij. q. i. nō est culpādus. ar. ℑ. ea causa. q. i. c. i. So. contrarium loquitur de illa que meretricari nō desinit: ⁊ illa nō est retinēda ne patronus turpitudinis videatur hic de ea que continere libenter vellet si inueniret qui eam ducere vellet in vxorem. Ber.

¶ Id quod. Quotidie allegatur iste ter. in prima parte ponitur pars facti: in secunda rn̄sio ibi: taliter. tertio decidit ipsum factū ibi. mādamus. Ab. fi.

l ¶ Undecim annos: ⁊ sic infra duodecī ānos pt̄ eē vxor: ⁊ hoc si malicia supplet etatē. ℑ. ti. pri. de illis. ii. ⁊. c. vlti. Ber.

m ¶ Dimidiū. ⁊ ita p patientiā sequētis tpis ꝓprima cā sublata est p ꝓsensuz sequētē: sicut ℑ. ti. pri. de illis. ii. Et. ℑ. ō eo q dux. in ma. quā pol. p adul. significauit. ⁊. ℑ. q ma. ac. posinsup. ⁊ eoipso q̄ in domū viri traducta patienter pficit etatez ⁊ amplius p̄sumit ꝓsensisse. ff. ō ritu nup. mīorē. ꝯ quā p̄sumptionē ꝓbatio lꝯ iū nō admittit. ℑ. e. is q. ⁊. ℑ. de ꝓdi. appo. de illis. ⁊ p̄cipue: q̄ ꝟ nō posset ꝓbare se ꝟginez si vir dicat q̄ eā cognouit p aspectū corporis cū tā sit corrupta: ut dicit in fi. Item ē ꝟ ar. ad mīta de tacito ꝓsensu. i. q. i. ꝓstat. l. di. p̄sbyteros. Et. ff. ō libe. exhi. l. vlti. Unde versus. Effuge cū poteris ne ꝓsensisse puteris.

n ¶ Trāsiuit. vnde neuter pōt obijcere alteri adulteriū: q̄ paria delicta mutua cōpensatiōe tolliunt. ℑ. de adul. c. pe. ⁊. vlti. ff. so. ma. viro atq; vxore. ⁊. xxii. q. vi. nihil.

¶ Sequi. Cōis diuisio. scōa ibi postulationi tue rn̄dem. Et cōtinet tria dicta. Scōm ibi. Quod si forte. tertiū ibi. Quod si de his. Ab. si.

o ¶ Jurātis. hic vī ꝓmitti factū alteri ⁊ q̄ alteri possit stipulatio fieri. Sz ꝟ isti: de inuti. stip. §. alteri. ⁊. ff. de ꝟbo. obli. l. stipulatio ista. §. alteri: ⁊. l. stipulatiōe ⁊ si puella nollet ibi nubere nō dr̄ pater periurus dūmodo p̄ fem nō stet: q̄ hoc solū itelligit iurare se facturū ⁊ curaturū: ut illa ꝯbat cū illo si poterit alias esset periturus: de hoc dicitur. ℟. eo. ex litteris. ii.

p ¶ Per mulierē. vñ nō fuit ei iputandum si hoc verum fuit. ar. ℑ. de of. or. pastoralis. ⁊. xl vii. di. quid ad nos: ⁊. ℑ. eo. de illis: ꝛmo. pro cōpleta habenda ē cōditio. ff. de condi. ⁊ demon. iure ciuili.

q ¶ Annis nō tenebatur sponsus tādiu expectare nisi vellet. C. de spon. l. ii. nisi causa subesset. ff. eo. l. pe. sed hoc verū est si terminus fuisset appositus: ut. ℑ. se q tur vbi iuramentum interuenit.

r ¶ Ad statutum. Sed videtur q̄ etiam nihilominus post triennium teneatur argu. ℟. de do. ⁊ contu cum dilecti. ff. de arbi. l. celsus. §. i. Sed aliud est in matrimonio. quia res ipsa non capit tantam dilationem propter periculum fornicationis. ℑ. vt lit. non contestata. quoniam. §. i. ⁊ vbi terminus apponitur vltra terminum non tenetur ad cōtrahendum. alias nihil operaretur appositio termini vbi terminus non apponitur: ei nocet qui vltimo est in mora. ff. de peri. ⁊ cōmo.

rei.ven.illud sciendum:ꝛ quia nulla est contracta obligatio de presenti.sed in cõtrarijs obligatio est pura ꝛ de presenti:quare obligatio non tollitur propter lapsum terminum:sed solutione eius quod debetur.ar.ff.de actio.ꝛ obli.l.obligationum.ij.§.placet:ꝛ ita ista sunt dissimilia.

a ¶Seruandum compellas.s̄.eo.ex litteris.ij.arg.contra.s̄.eo.requisiuit. vide ut viri.s̄.e.ti.ex litteris.ii.

b ¶Tãdiu sit.sic.s̄.de proba. causam matrimonij:ꝛ.j.ō cõsan.ꝛ affini.ex litteris:ꝛ.xxx.q.v.indicãtẽ.Et ita est hic arguẽdo in cã matrimoniali:secundo inducant testes super eodez articulo post publicationez: ut in predictis capitulis.

Cum apud. ¶Prio ponit decisum exordiũ:secundo cõsultationem ibi sane. tertio responsio.ibi.Ad qō. que tria facit:primo ponit duas rõnes.secundo respondet ibi videtur.tertio soluit obstaculuz ibi: cum questio.Ib.si.

c ¶Surdus.q prius non audit:qz de alio nō est dubiuz qn põt postulare.ff. de postu.l.i. §.ppter casum:sic ergo surd9 ꝛ mutus possunt ꝓtrahere matrimoniũ.ff.de iure do.mutus ꝛ.j.e.tue.Que fuit ergo dubitatio hmōi questionis:illa potuit esse dubitatio:qz certa forma est expressa ad cõtrahendũ j.e.si inter:ꝛ.j.de spon.duo. licet.Et qz isti non põt seruare illam dubitaꝯ qd iuris:ꝛ quantum ad ecclesiaz verba sunt necessaria.j.e.ti.tue.vnde altero subtracto nõ videbaꝯ mꝫmonium.arg.i.q.i.detrahe.sz nõ est ita:qz solus cõsensus sufficit ut b dicit:ꝛ.xxvii.q.ij.sufficiat Unde si non potest exprimi per verba: exprimatur per nutum vel signuz:vt hic patet in fine. ꝛ.j.eo.tue.

d ¶Prohibitorium. qz certe psone phibeñ:ut hic pz.ꝛ.xxx. q.iiij.qui spiritualem: vñ omnes admittuntur qui nõ expresse phibeñ.ff.de ꝓcur.mutus si.ff.de testi.l.i.aliter accipitur prohibitoriũ .ff.de no.op.nũ. prętor.§.hoc.n.interdictum.

e ¶Prohibetur.ar.id qō non phibeꝯ ꝓcessum vł.ar.j.ff.de col.illi.l.iij.ꝛ.ij.q.v.ꝓsuluisti de hoc traditur.s̄. de transla. inter corporalia.

matrimonium confirmauerit:matrimonium secundo loco contractum legitimum iudices: et ad illō seruandum compellas[a] eundem.

Quod si forte per verba de futuro sponsalia cum vtraqz contraxit:iuramentum primum sicut licite factum est ipsum seruare cõpellas: de secundo ei penitentiam iuncturus. ¶Quod si de his non constat ad plenum tandiu[b] adhuc cognoscas de cã donec super his sufficienter instruaris.

Idem arelateñ.epō.

¶Mutus ꝛ surdus et omnes qui non probibentur: matrimonium cõtrabere possunt.

Cum apud sedẽ apo.et infra. Sane consuluisti nos vtruz mutus et surdus[c] alicui possint matrimonialiter copulari. Ad qō t.r.q cum prohibitorium[d] sit edictum de matrimonio cõtrahendo ut quicunqz non prohibetur[e] per consequẽtiam admittatur:et sufficiat ad matrimoniuz solus consensus illorũ de quorum quarũqz conjunctionibus agitur. Uidetur q si talis velit contrahere:sibi non possit vel debeat denegari. Cuz quod verbis non potest signis valeat declarare.

Idem.vercel.epō.

¶Furiosus matrimoniuꝫ contrahere non potest.

Dilectus filiꝰ.r. proposuit q filiam suam cuidam matrimonialiter copulauitᶠ:ꝛ infra.

Cum autem eadem mulier cum ipso viro qui continuo furore laborat morari non possit: et propter alienationem furoris legitimus non potuerit interuenire consensus: mandamus quatenus si rez noueris ita esse:prefatas personas cures abinuicem separare.

Idem brieñ.epō.

¶Solo consensu legitimo cõtrabitur matrimonium.sed verba requirũtur quo ad probationẽ:ꝛ itel lige uel alia signa equipollentia.

Tue frater.et infra. ¶Postulasti vtrum ex solis verbis ꝛ ex quibus matrimonium contrahaꝯ. Nos igitur iquisi.t.t.r.q matrimonium in veritate contrabitur p legitimum viri ꝛ mulieris consensum[h]:sed necessaria sunt quantum ad ecclesiam verba[i] consensum exprimentia de presenti. Nam[k] surdi et muti possunt contrahere matrimonium per consensum mutuum sine verbis[l].et pueri ante ãnos legitimos per verba[m] sola non cõtrabũt[n]:cum intelligantur minime consentire. Idem.

¶Si alter contrahentium vtitur verbis dubijs animo decipiendi mulierem:et eam postmodum cognoscit carnaliter iudicaꝯ pro matrimonio in foro iudiciali: secus in penitentiali.

Tua nos duxit.f.consulendos et infra.Consequenter q̄siuisti:cũ quandam mulierẽ[o] quidã aliter inducere nequiuisset ut sibi commisceretᵉ carnaliter nisi desponsaꝫ set eãdẽ:nulla solẽnitate adhibita uel alicuius presentia dixit illi:te ioannes desponsat:cuz ipse ioannes nõ uocareᵗ:sed finxit se uocari ioãnez:non credens eẽ coniugiuz eo q ipse nõ vocaretur hoc nomine nec haberet propositũ contrahẽdi

ex nunc ex nouo consensu.

Tue fraternitati. ¶Per legitimum consensum cõtrahitur matrimonium inter eos tñ q loqui pñt dz consensus exprimi.h.d. vel alr ꝫm intelle.quẽ.j.tenebo vt in rubro. ¶Primo ponit questionem.secundo eiꝰ solutionem quam probat exemplis.secunda ibi: Nos igitur. Abbas. sic.

b ¶Consensum. xxvii. qõne.ii.sufficiat.s̄.e.cũ ad locum.

i ¶Verba.lz.n.solo consensu cõtrabatur matrimonium sine ꝟbis:vt i.mutis.s̄.eo.cũ apud tñ in bis qui loqui possunt non cõtrabitur sine verbis per que exprimatur cõsensus que ad hoc inuenta sunt.xxii.qō.ij.is qui:vel per aliqō aliud puta ipso fō per quod intelliguntur consentire contraberet mꝫmonium:cut dicit lex de fideicō.q nutu relīq possit dumtñ possit loqui. C.de fideicom.in epistola.ff.de le.iij.nutu. Si tñ parẽtes ꝫbant p filijs presentibus ꝛ scientibus sufficit nutu eorum taciturnitas.xxij.q.ii. bonorantur.ff.de spon.sed que patris.Et idem credo si per alios cõtrabaꝯ subsequente annuli subarrationc.ut.no.j.ti.p ri.c.vlt.in prima notula Et in mutis solus consensus non sufficiꝫ: ĩmo signa necessaria sunt consensuz exprimentia. Et ita hoc idem faciunt signa in mutis qō verba in loquentibus.s̄.eo.cuz apud. Et hoc intelligo cum matrimonium contrahitur solis verbis exprimentibus consensum mutuum de presenti: et hoc expresse apparet ex forma consultationis dñi dic̄ vtrum ex solis verbis:ꝛ ad hoc respondet sec9 in matrimonio presumpto: vbi de ipso fō presumptiue contrahitur matrimonium.j.e. is qui.ꝛ ꝫm q no.j.ti. prori.c.vltimo:ꝛ.s̄.de re iudi.teneor.

k ¶Nam.ꝛ istud nam respicit qō dixit.s̄.per legitimum viri ꝛ mulieris consensum:qz mutus cõtrahit per consensum.

l ¶Sine verbis.sed non signis vel nutibus.s̄.eo.cum apud.

m ¶Verba.ergo pz q duo sunt necessaria ad istud sacramentum.s.verba ꝛ signa vel consensus.altero subtracto non est matrimonium:sicut dicitur de baptismo.i.q.i.detrahe.

n ¶Non contrabunt.quia non possunt reddere debituz.j.de frigi.ꝛ maleñ.qō sedem.ꝛ consensum non babent:ut hic dicit:qz etas illa ignorat quid videat.C.de fal.mo.l.i.

Tua nos Generaliter summari sic potest. Non est matrimonium vbi alter contrahentuz nõ consentit.h.d.Sed hoc summarium nullam dubitationem hz:ideo specialius sũmo sic:vt in rubro ꝫm veruz ꝛ cõmunem intellectum.primo ponitur consultatio.secũdo responsio ibi super quo.secunda ꝟo est duplex.prima quo ad foruz iudicialem.secunda quo ad penitentialem ibi:nos autem. Ib.si.

o ¶Mulierem.Si iste desponsauit istam mulierem quibuscunqz verbis vsus fuerit potius considerandum est quid fuerit factum q̄ quid dictum.arg.s̄.de appel.ad audientiam:ꝛ.j.de verbo.signifi. in bis.C. plus va.quod agi.si quis.Item simulatio siue dolus non impedit matrimonium spirituale.xxvii.distin.qō interrogasti.ergo nec carnale.Sed hec non procedunt:qz simulate nuptie non sunt nuptie.ff.de ritu nuptia. simulate:ꝛ propter rationem que inferius redditur.Sed pone q aliquis protestetur coram pluribus q omnia que dicit vel faciet non faciet animo contrahendi matrimonium: et postea publice dicat consentio in te:

nunquid est hic matrimonium vel non. In casu isto dico q̄ ecclesia iudica re debet p̄ matrimonio: q̄ recurrendum est ad communem verborum in telligentiam. s̄. c. ex litteris. i. talia enim verba non possunt seruire sue intentioni. preterea si probet q̄ illa ꝟba protestatus fuit primo potuit post ea recedere ab illa uoluntate ⁊ consentire in illam: ⁊ hoc videtur per illud quod postea publice facit: ⁊ si dicat quod adhuc tempore contractus erat in eadem volũtate: nõ creditur ei: quia contra eu3 debet fieri interpretatio qui dolu3 adhibet ut dictum est. s̄. e. ex litteris. i.

a Copulã. subsecutã. per hoc videtur consensisse. j̄. eo. is qui. ⁊. j̄. de cõdi. appo. de illis: ⁊. c. per tuas.

b Forte. q̄busdã non recte intelligẽtibus ẽ dubiu3: sed recte itelligentibus non est dubium.

c Qualiter ꝓstiterit: imo bñ potuit ꝓstare: qa vir ille hoc ei ꝓfitebatur q̄ hoc dicimur scire q̄ ab alijs audiuim⁹. xxij. q. v. hoc vf: uel q̄ ille hoc ei ꝓfessus fuit in penitentiali iudicio in quo cuilibet est credendũ. ut. j̄. de homi. significasti quia soli sibi fit preiudicium. vñ non est verisimile q̄ sit īmemor sue salutis. i. q. vij. sancim⁹ ꝫ in iudicio pro tribũali non crederetur ei ī preiudicium alterius.

d Nec forma. nota q̄ ad esse matrimonij duo sunt necessaria. s. substãtia ⁊ forma: sicut ad esse hominis pro substantia est ibi consensus ⁊ ꝓ forma uerba ad exprimendum consensum deputata: quaꝫ formã habes. j̄. e. si inter. j̄. de spon. du. licet preter: ⁊ quia hꝫ defuit substantia et forma nullum fuit matrimonium. Idẽ ecĉ ⁊ si alterũ deesset. s̄. e. cũ apõ ⁊. c. tue. ⁊. j̄. de fri. ⁊ male. qõ sedem. ⁊ matrimonium q̄uis duo exigat res tñ simplex est ⁊ indiuidua. xxvij. q. ij. §. i. et ī mr̃imonio ꝑsũpto ipm factũ hr̃ ꝓ substãtia per qõ ꝑsumit sufficiẽs ꝓsensus. j̄. e. is qui.

e Sine quo. s̄. e. cum locum: ⁊. xxvij. q. ij. sufficiat.

Cum in tua.

Cõmũis diuisio. secũda ps ibi: ad qõ. Ab. si.

f Bãnis. i. denunciatõib⁹: ⁊ hodie ꝓsuetudo ista reducta est ad ius cõe. j̄. de clãdesti. ôspõ. cuz inhibitio.

g Licet ꝑuatũ ⁊ sic est fama aliqd quod hr̃ occultũ siue ꝑuatũ. s̄. de coba. de. ⁊ mulier. tua. ⁊ iõ hr̃ fama ꝑuatũ ipedimẽtũ: q̄ ꝓ fama solã non constat de impedimento: nisi alia probatio adsit vt in. c. tua: ꝫ si fama hꝫ erat de cõsanguinitate quare nõ interdicit mr̃imoniũ: vt. j̄. de cõsan. ⁊ affi. super eo. qõ signa ꝓ ℣rio: ꝫ nõ ẽ ℣riũ: q̄ hic nõ ꝓstabat ô fama. vt. j̄. hr̃ ꝫ ônũciatur fama vt ꝑuatũ ipedimẽtũ ôferebat vñ ꝓmo dz īgri de fama.

h Persona grauis. immo ⁊ turpis persona hr̃ admitti ad impediẽdum. s̄. e. preterea: sed illud obtinet cum impedimentum oritur a persona denũciãte consanguinitatem tenet releuare impedimentum consanguineo

sed copulaz[a] tantuz exequendi carnalez: vtruz inter predictos sit matrimonium celebratum: cum mulier consenserit in eundez: ⁊ ille dissenserit ⁊ dissentiat: nec aliõ aliqd egerit q̄z superius est expressuz: nisi q̄ cognouerit eandem. Super quo. t. r. q̄ cum prefatus vir predicram desponsauerit mulierez in ꝓpria persona ⁊ sub nomine alieno quo vocari tũc se finxit: ⁊ inter eos sit carnalis copula subsecuta: videretur forte[b] pro coniugio ꝑsumendum: nisi tu nobis expresse scripsisses q̄ ille non proposuit nec cõsensit illam ducere in vxorem: quod qualiter[c] tibi cõstiterit nõ videm⁹: ℣ Nos autem quid iuris sit rescribẽtes: dicim⁹: q̄ si res ita se habuerit videlicet q̄ ille eam non proposuit ducere in vxorem: nec vnquaz consensit in predictaz personam: non debet ex illo facto coniugium iudicari: cum in eo nec substãtia cõiugalis contractus: nec forma[d] cõtrahẽdi coniugium valeat inueniri quoniaz ex altera parte dolus solũ modo affuit: et defuit omnino cõsensus sine quo[e] cetera nequeunt fedus perficere coniugale

Dez epõ. belnacẽsi.

Ad denunciationem vnius honesti viri qui defert consanguinitatez ⁊ de fama vel scandalo docet ī peditur matrionium cõtrahendum.

Quz in tua dioces ⁊ infra. Sane quia contingit interduz q̄ aliquibus volentibus matrimonium contrahere: bãnis[f]: ut tuis verbis vtamur: in ecclesijs editis: ac nullo contradictor publice comparente: licet[g] fama priuatum impedimentuz deferat parentele: cum ex parte contrahentium iuramenta maiorum de sua propinquitate vt suspitionis tollatur materia offerunt: qd tibi sit faciendum in casib⁹ huiusmodi q̄siuisti. ℣ Ad quod taliter rñ. q̄ si persona[h] grauis cui fides sit adhibenda tibi denũciet q̄ hi qui sunt matrimonio copulandi se propinquitate cõtingant: ⁊ de fama[i] uel scãdalo[k] doceat: aut etiaz per teipsum possis certificari ô pla

no[l]: nõ solũ debes iuramenta parẽtum sponte oblata nõ recipere: verũ etiam eos qui sic contrahere nitũtur si moniti iduci nequiuerint cõpellere vt a tali contractu desistant vel contra famaz[m] huiusmodi secũduz tue discretionis arbitriuz iuramenta exhibeant propinquorum. alioquin si persona denunciãs nõ extiterit talis vt dixim⁹: ⁊ de fama uel de scandalo non poterit edocere: ad desistendum mõere poteris nõ cõpellere contrahentes.

Ono. iii. epõ bergueñ.

Mulieri q̄ negat se in matrimonio consensisse non creditur: mari to probante contrariuz. secus si ꝑbat consensisse per metum qui potest cadere in constãtem virum.

Consultationi tue. b. respondemus: q̄ mulieres que veniunt ad valuas ecclesie benedicẽde cũ sponsis: ⁊ ibi reclamãtes affirmant se nunquaz in eorum matrimonium consensisse audiri spõsis legitime probantibus contrarium non oportet: cũ legitimis ⁊ idoneis testibus ñ dẽat illaruz simplex assertio[n] prevalere. ℣ Sane illis que benedictiõe accepta mox a spõsis aufugiũt ante carnis copulam[o] subsecutam: asserentes se nunquam ī illos veraciter consensisse: sed metu illato cõpulsa verba protulisse consensus: licet animo dissentirent: nõ statim est audientia deneganda: ꝫ de illato metu est cuz[p] diligentia inquirenduz ⁊ si talis metus ineniat illatus qui potuit cadere in constãte[q] virũ erũt nõ imerito audiẽde.

Rego. ix

In matrimonijs ⁊ spõsalib⁹ debet cẽ libertas vñ in eis promissio pene ñ obligat.

Emma mulier nobis exposuit q̄ cuz. t. filia eius cũ. c. cõtraxit matrimonium. b. de alferio ea occasione q̄ inter. p. filium suuz ⁊ predictam puellam infra septennium[r] constitutos sponsalia cõtracta fuerunt: penam soluendam a parte que contraueniret in stipulatione appositam ab ipsa nititur extorquere. ℣ Cum itaqz libera[s] ma-

i Ide fama. ergo fama ꝑbari põt. s̄. de testi. tã litteris. ⁊. c. cuz cãm. i. ar. ℣. j̄. de accusa. ingsitiõis. in fi. Item sola denunciatio non ipedit mr̃imoniuz nisi ad sit fama: ⁊ ita sola fama impedit mr̃imonium. j̄. de cõsan. et affi. sup eo. ⁊ vnus testis. s̄. de testi. super eo. ij. sed iste denuncians non testificabatur.

k Scandalo. No. q̄ propter scandalum ipeditur matrimoniũ: ut hic patet: sic. j̄. de cog. spi. super eo. in fi. ⁊ ita hẽs q̄ scandalum siue cõsuetudo reddit aliquos inhabiles ad cõtrahendum ꝫm q̄ not. in illa decre. super eo.

l De plano. sũmaria cognitio sufficit hic. sic. j̄. ô accusa. si cut olim. ⁊. c. olim. sic eodem modo videtur q̄ iudex possit ī grere de fama alicuius de plano ⁊ sine iudiciorum strepitu. multiplex enim clamor famaz inducit: ita ut prelatum moueat ad inquirendum. j̄. de accu. qualiter ⁊ quando. ij.

m Famaz. not. hic q̄ si probes famam contra aliquem q̄ potest probari contrarium ad tollendam famam: ⁊ ita si probasti aliquez esse male fame ip se potest probare se esse bone fame. ij. q. v. pr̃byter. ⁊. c. si mala. j̄. de accusa. inquisitionis in fine.

Consultationi.

Duos casus determinat, scõa ibi sane. Ab. si.

n Assertio. assertioni illarum non est credendum: sed potius testibus: qui iurati ꝑbauerunt cõtrarium: ergo si uellent probare contrarium videtur q̄ sint audiẽde. sed non videtur q̄ possent hoc probare cũ sit negatiua. s. q̄ nunq̄ cõsenserunt. s̄. ô elec. bone memorie. imo posset probando metũ ut dicit in fine.

o Ante carnalem copulam. secus si post: quia tunc consensisse videntur: ita q̄ postea in contrarium reclamãtes nõ audiant. s̄. e. ad id qõ. Et. j̄. qui ma. accu. pos. insuper.

p Cum diligentia. No. q̄ dicit cuz diligentia: quia vbi maius periculum vertitur cautius ⁊ diligẽtius agendũ est. vij. q. ij. c. vlt. ⁊ circa maiora maius periculũ vertitur. xlij. di. quiescam⁹. ff. ad carbo. l. i. §. si qs. §. iij. ⁊ ar. lxi. di. miramur: vnde cause mr̃imoniales nõ sunt cõmittende nisi iuris pitis: ⁊ q̄ potestatem hẽant iudicãdi. j̄. ô ꝓsan. ⁊ affi. er litteris in fi.

q In constantem: sic. s̄. e. veniens. ij. ⁊ talis metus cõtinet mortis periculum aut corporis cruciatum. C. de transac. inter

positas. s̄. de his que vi. metusue cã fi. cum dilecti. ⁊. c. platum. xxxj. q. ij. lotharius: ⁊ ea. cã. q. ij. si verum alias vanus timor non excusat. ff. qõ me. cã. metum aũt. ij. ff. de re iudi. si quis ab alio.

Emma. Duo facit. in primo ponit mulieris querelã. in scõo dat iudicem ibi. Cuz itaqz. Ab. si.

r Infra septẽniũ. vñ ñ tenuerũt spõsalia. j̄. ti. pr. lras accessit: ⁊. s̄. de resti. spo. er pte: ergo nec pena si licita fuisset alias nõ tenuit: q̄ si pricipale ñ tenuit nec accessoriuz. s̄. de re iudi. cũ inter. C. ô legi. nõ dubiũ. cũ suis cõcor. ꝫ si post. vii. an. forte ꝓsenserunt ⁊ tenuerũt spõsalia: pena tamen non tenuit.

s Libera debeãt. ab oĩ coactione. s̄. e. cũ locũ. ⁊. c. regsiuit. ⁊ ẽt a pena pecunia

ria: vt hic patet. a ¶ Stipulatio. stipulatio pene in spōsalibus apposita non tenet ppter rationem que redditur ī littera: sed arras datas p sponsalibus perficiendis amittit qui resilit sine iusta cā. C. de spō. l. vlt. ⁊. ff. de verbo. oblig. ticia. vnde hec decr. sumpta fuit. C. de inuti. stip. l. ij. ⁊ hic. Sed videtur q̄ idem sit in arra quod dicitur de pena: quia eadem est ratio vtrobiq; ergo eadem debz esse prohibitio ⁊ idem ius. ſ. de confir. cum dilecta: cū alijs con cor. ibi positis. ⁊. ſ. de trāsla. inter corporalia: sed secus est ꝟz leges vt dicit. l. predicta. de spō. in. C.

I S qui fidem. ¶ Primo ponit thema ex quo tacite elicit questio. Secūdo illam solvit ⁊ rationez summittit ibi: ad p̄mam. ab. ſi.

b ¶ Tenetur. sic. ſ. eo. veniens ⁊. j. de cōdi. appo. de illis. ⁊. c. per tuas.

c ¶ Cōtra p̄sumptionē. no. circa huiusmodi p̄sumptiones: presūptio alia ē iuris ⁊ canonis siue legis alia bonis alia nature alia facti. ¶ Presūptio iuris ⁊ canonis siue legis siue iuris siue de iure qō idē ē: nō recipit pbationē in contrariū: vt lex presumit mulierem dotē stipulatā sibi reddi. que nō est stipulata: et si qs vellet probare ⁊trariū nō audiſ. C. de rei vxo. acti. l. j. §. j. Idē est in arrogato q̄ sp̄ intelligit stipulat⁹ quartam partez ō bonis arrogatoris si emancipetur. ff. de adop. si arrogator: et de tali loquitur hic. Et ita presūptū of istō mr̄imoniū: similis p̄sumptio est. xi. q. j. si q clerico ꝑ. ⁊. j. q ma. accu. nō possinsup. ⁊. ſ. e. ad id qō. ⁊. liij. di stī. fraternitatem. ⁊. j. de iude. ca. vl. qō logē in eodē casu cum c. fraternitatem. p̄sūptio bois ē cum presumit contra aliquē hominem pp malā famaz: contra hanc presumptionem bene admittitur pbatio in contrarium. ſ. eo. cum in tua. ⁊. iij. q. v. presbyter: ⁊. c. si mala fama. j. de purgat. cano. cum. p. ⁊. ff. qō me. causa. non est verisimile. ¶ Presumptio nature ē: vt cum erberedo filium meū: presumit contra me q̄ iniuste erberedauerim eū ⁊ hoc ppter naturam et ideo heredes mei probare tenētur q̄ iuste erberedauerim eum. C. de inoffi. test. autē. non licet parenti. ¶ Presumptio facti alia precedentis circa futura: vt si semel calumniatus es contra me ⁊ iterum velis me accusare presumitur modo te velle iterū calūniari. ff. de accusa. si cui. §. hisdē. iij. q. r. placuit: ⁊. c. si accusator: ⁊. ſ. de presump. mandata. ⁊. c. scribā eis. ¶ Presumptō facti subsequētis circa preterita est vt si aliqui fuerint accusati de crimine adulterij qō depellebant pretextu primitatis: si postea ī matrimonium se coniunxerit manifeste presumitur facinus in quo accusati fuerūt. C. de adul. si q adulterium. ff. ad macedo. item si filius: alias ītipit: sed iulianus. §. interdum circa. ſi. ⁊ ī autē. vt nulli iudi. §. si qs vero col. ix. Est ⁊ alia presumptio iuris tm̄ vt si vir diu cohabitauit vxori presumitur ab eo cognita. xxij. di. dixit dñs: ⁊. xxvij. q. i. nec aliqua. ⁊ ꝑ hanc p̄sumptionē pbatio admittit. ſ. de pba. pposuisti: ⁊. ff. de pba. si cirographū: sed hic nō fuit substātia ⁊ forma cōiugalis cōtractus: de qua dicitur. ſ. e. tua: vñ non est matrimoniū. Satis of hic fuisse substātia ⁊ forma: qz ꝑsensus ⁊ forma fuit hec: Iz p̄ verba ō futuro q̄ p carnalē copulā subsequētem fiunt ō p̄senti presumptiue. sed per carnalē copulā subsequētē p̄sumit cōsensus p verba p̄cedētia designatur forma: Iz illa ab initio fuerunt de futuro.

S ¶ inter utrum. Duo sunt dicta. scōm ibi verū. Ab. ſi.

d ¶ Dicente. ergo altero loquēte tm̄ ñ est matrimonium: qz non loquens suū cōsensum non exprimit. ar. xxx. q. iij. c. j. Item ar. q̄ qui tacet nō consentit: qa verba sunt necessaria consensum exprimētia. ſ. e. tue. si. ff. de pecur. filiusfa. §. mutū ⁊ si cōsensum exprimat alter aliquo signo vel nutu: Iz nihil exprimat ore satis vī idem. Et. contra q̄ nō sit mr̄imoniū: qz stipulatio non contrahitur nisi vtroq; loquēte ēt si annuat sine verbis. ff. de vb. ob. l. j. ī p̄n. ⁊. §. sequē. si qs ita. ergo idē in mr̄imonio. ar. istius littere vtroq; dicente: muti tm̄ sine ista forma contrabere p̄t dum tm̄ consensum exprimāt signis. ſ. e. cum apud. ⁊ ff. de iur. do. mutus. ar. ff. de tute. mu. ⁊ illa signa equipollent huic forme ⁊ ita non refert dummō cōsensus exprimatur etiam in loquente subsecuta subarratione per immissionē annulli: nam multe ppter verecūdiam annuūt p̄ q̄ loquantur marie p̄ntib⁹ parētibus xxij. q. ij. bonorantur.

e ¶ Alia ẏba. ſ. e. ex pte ⁊. xxx. q. v. §. si qs vius

f ¶ Juramētū. ⁊ ita iuramētum est de substantia matrimonij.

g ¶ Ad alia vota. ad religionē tm̄ bñ posset ante carnalem copulā transire. ſ. ō ꝙuersi. conuga. ex publico.

b ¶ Separi. qz fortiꝰ vinculum supuenit. ⁊ sic solumf spōsalia nō obstāte iuramēto: ⁊ sic votū simpler soluitur supueniente mr̄imonio. xxij. dis. si vir. ⁊. xxvj. q. i. nuptiarū. ⁊ minꝰ punit pp bonū mr̄imoniū subsequētis: vt. c. si vir.

A Dolescens. ¶ Ponit decē cāz ī quibus ibi. cū qua. Ab.

i ¶ De p̄nti ꝙrit: ⁊ sic soluta fuerūt priora spōsalia. ſ. c. pr. ⁊. j. de spō. duo. duobꝰ: ⁊ sic remāebit cū scōa ⁊ aget penitētiā de fide mēita: vt dicit. c. duobus.

k ¶ Nec p̄sumptū. verū nō fuit: qz ibi ñ fuit ꝙsensus de p̄nti: p̄sūptū ñ fuit: qz nō fuit carnalis copula subsecuta. De p̄sūpto mr̄imonio hēo. ſ. e. is q. ſ. de re iud. tenor: vbi de hoc: ⁊. xxvij. q. ij. si qs vxorem.

l ¶ Cōat⁹. no. q̄ conatꝰ siue volūtas sine effectu ñ nocet: vt h̄ pz ⁊ de pe. di. i. §. hec aūt ẏba. ⁊. §. cogitatōis pena: ⁊. ff. q. mo. pi. vl bypo. so. sicut §. si volūtate. ⁊. xvij. q. iiij. si qs suadente: ⁊. ff. qō qsqz iu. l. i. ī fi. ⁊ cuz ꝙdēnatū accipe debemꝰ tm̄ q̄ iure cōdēnatꝰ ē ita vt sn̄ia teneat. Et si nulla ē sn̄ia ñ of cōdenatꝰ. ff. de re iud. si se. §. cōdēnatū. itē ar. q̄ ẏba cū effectu sunt accipienda. ſ. de cle. non resi. relatū: ⁊. ff. ne qs eū q̄ in ius vocauerit. l. pe. §. docere. ar. ꝙ. q̄ voluntas siue conatus delinquentis puniri debeat q̄uis sine effectu. ſ. de biga. nup. ⁊. c. vl. ⁊. l. di. si qs post acceptū: ⁊ de pe. di. i. si qs nō dicā: si qs cum telo: ⁊ q̄tuor. §. se. ⁊. ff. de extraor. cri. l. i. ⁊. C. si quacūq; predi. po. l. i. in p̄n. ſ. e. inuenis.

Rica de ōspō. ipuberū. ſ. visuz. ſ. ō spōsalibꝰ ī genere: nūc ō eis sūmittit ī spē. ſ. ō illq̄ ꝙbunt p ipuberes. vl alr. ⁊ sic qz ad spōsalia ꝙbēda certa etas ōtermīata ē a iure: iō subijcit ista Rica ī q̄ tractat de etate habili ad spōsalia iō ⁊c. de materia vide. xxx. q. ii. ⁊ facit. xx. q. i. c. i. ⁊ repetit. in vi. ab. si.

Da fraternitas. ¶ Habet tria dcā. scōz ibi: p̄t. ktiū ibi: ⁊ post q̄. ab. si.

m ¶ Cōsentit. si coactōe p̄na ductꝰ consentiret in aliq̄ quā alꝰ nō cēt ductur⁹: eā voluisse vī ⁊ ē mr̄imoniū. ff. ō rita nup. si p̄se. cogi tm̄ ñ dz. ff. e. si cogit. ⁊. C. ō nup. nec filiuz. nec pōt eū cōpellere inuitum. ff. ō spō. filiofamilias: qz iuite nuptie. difficiles exitus ꝙsueuerūt hēre. ſ. ti. pri. requisiuit: ⁊. xxi. q. ij. §. i. secus vī de filia sm̄ leges nam illa ꝙdicere nō pōt nisi pr̄ dederit ei turpē vel morib⁹ suis idignum. ff. de spon. Iz q̄ patris: secus tm̄ sm̄ canones. ſ. ti. pri. cū lo cum. ⁊. xxvii. q. ii. sufficiat.

n ¶ Debet debito honestatis. ſ. de testi. c. i.

Bi nõn est. ¶Primo ponit dictum. Secundo excipit ibi: nisi Tertio exemplificat ibi: vtpote. Ab. si.

a ¶Consensus. verus vel presumptus.

b ¶Canonibus. Etas ad mrimoniũ ꝫbẽdũ tã ꝑm leges ꝙ ꝑm canones est. xij. an. in femina. ff. de ritu nup. minorẽ: ꝛ. j. e. ꝓtinebat. I viro. xiiij. an. j. eo. attestatiões. ꝙ tũ ad spõsalia etas. vij. annorũ. ff. de spon. ꝛ in sponsalibus. j. eo. ifas: accessit: ꝛ. c. duo.

c ¶Cõiunganť. matrimonialr: qr ꝓsentire nõ pñt. j. de frigi. ꝛ malefi. qõ sedẽ. vt itellige ꝙtũ ad sponsalia ꝛ iõ phibẽ tur: qr sepe mutant postea volũtatẽ vñ ꝓterea oriť discordia iter ipsos ꝛ diuertentes cõsanguineis copulanť: vt. s. ti. pri. iuuenis. qõ esse nõ põt. s. ti. pri. sponsam.

d ¶Pacis. Mo. ꝑ bono pacis admittẽdũ qõ alias phibeť. iij. q. vj. b gppe. vñ versus. ¶Dat vt seruetur moderamẽ iuris habetur.

P Uberes. ¶Primo narrat dictuz. Scõo refert vnã opinionẽ ibi: qdaz Tertio aliud dictuz ibi: certum. Quarto aliud ibi: ꝛ puerpere. Ab. si.

e ¶Puberes. xiiij. an. xx. q. i. illud: ꝛ. s. de regula. ad nostram.

f ¶Tardissime, quid si iste q iam cõpleuit. xiiij. annos talis appeat ꝙ nullo modo possit generare ꝛ ꝫbat nũqd tenet mrimoniũ. Dicũt qdã ꝙ tz matrimoniũ. contrariũ credo: qr nec ẽ pubes vt. j. dr. nec ī eo reperiunť tria bona mrimonij q̃ sunt fides ꝓles ꝛ sacramẽtũ. xxvij. q. ij. oẽ. itaqz iste non est talis q possit bre plem qõ etiã satis patet ꝑ litterã consequentez: argu. cõtra. j. eo. de illis.

g ¶Ostendit generare. ergo pubertas ex vigore naturali nõ ex annorũ numero ꝓbabť qõ vez ẽ quo ad mrimoniũ ꝫbẽdũ vt viri: ꝛ. j. de illis. ij. ꝛ. c. vlti. vbi malicia suppleť etatẽ. ex quibus ẽt pbať ꝙ mrimoniũ cõsiderať ex pubertate trñ ꝛ nõ ex annorum numero quo ad tutelaz vel curã etas annorum trñ cõsiderať. C. qñ tu. vel cur. eẽ de. indecorũ. Isti. qui. mo. finiť tu. in pn. sz quo ad mrimoniũ bene inspiciť mulier ꝛ ẽt vir an sint apti ad matrimoniũ. xxvij. q. i. nec aliqua. ꝛ. s. de. pba. ꝓposuisti. ꝛ. c. cãm matrimonij.

L Itteras. ¶Qui desponsauit minorẽ septẽnio cũ eius mre contrahere põt: secus si tpe spõsaliorũ erat maior vel si tũc fuit minor eadẽ volũtate pmanẽte facta sit maior: qr si cũ matre ꝫbit ꝛ eã cognoscit nec matrẽ habebit nec filiã. b. d. Vel generalius sic vt in rubro. Cõis diuisio. Secunda ibi: consultationi. Ab. si.

b ¶Dissolues. ar. ꝙ spõsalia ꝫcta de facto nõ inducunt publice honestatis iusticiã: ar. ꝫ. s. ti. pri. ad audientiã. vbi de hoc: ꝛ. c. iuuenis.

i ¶Extunc. s. post. vij. annos. xxx. q. ij. c. vlti.

k ¶Placere cõsueuerit. ꝛ si placuerit sola ratihabitiõe cõfirmať: sz ab initio nulla fuissent. ꝛ itelliguntť ratũ bre: nisi expresse ꝫdixerint etate legitima adueniẽte vt ꝫ colligiť: sed itelligo ꝙ spõsalia debeãt placere cũ simul cohabitant: qr tũc itelliguntť ꝓsentire ex quo nõ ꝫdicũt. ff. de ritu nup. minorem. secus credo si seorsuz habitãt: qr tũc nõ itelliguntť ꝓsentire: nisi vel ẽbo vel ipso ficõ: puta qr vadit ad domũ suã vel dat aliq̃ munuscula ꝛ ꝓsilia q̃ sponsi facere cõsueuerunt. ar. ad hoc. j. c. pri. in pn. vbi dicit postea in eũ nõ cõsenserit. Itẽ argu. ad ea q̃ frequẽtiꝰ accidũt iura adaptari vñť. xxviij. dis. de spiritu sane: ꝛ. s. de cleri. ꝓiug. diuersis fallacijs. C. de la. li. tollẽ. l. vnica. §. sz ꝛ si qs: ꝛ. xiiij. q. v. veniqz. Et ista. de re. diui. §. illud: ꝛ. xix. q. ij. due sunt: ꝛ. ff. ꝺ fun. ru. ꝑdi. cũ eẽnt. §. ꝑ pluriũ ff. de vsuca. l. iusto. i. rñ. in fi. ff. de legi. naz ad ea. ꝛ. iij. q. v. accusatores. Imo qñqz ad ea q̃ nunq̃ vel raro accidũt. ff. si ps here. pe. l. antiq. xix. di. in canonicis in fi. ff. de re. iu. ea q̃ raro. de cõ. di. iiij. sanctũ ẽ baptisma in fi. C. ꝺ leg. bf. si maior. ꝛ lij. dis. q in aliquo. ẽbo. quocũqz. ff. de sta. bo. n ꝺ sẽ: ꝛ. l. se. so. regulariť obtinet. i. rubrica. ꝓria casuali a sunt q̃ negocijs nõ cohererent. ff. de reg. iur. ea q̃ raro.

l ¶Filiã. quã bre si põt ꝓp affinitatẽ supueniẽtẽ. xxxv. q. iiij. nec eã quã. nec matrẽ: ꝓp publice honestatis iusticiã: vt. j. c. pri. ꝛ. s. ti. pri. ad audiẽtiã. ꝛ. j. eo. cõtinebatur. §. vltimo.

A Cessit. ¶Sũmatũ ẽ s. c. pri. vl ꝙ alia ẽba sũma vt ī rubro. Distinguit duo mẽbra ꝺm ibi: sana. Ab. si.

m ¶Consenserit. dic sup hoc: vt. s. c. proxi.

n ¶Absolutus. maxime: ꝫ absolutio factuz trñ respicit cũ nulla fuissent sponsalia. s. c. proxi.

o ¶Prolẽ. qr vbi mrimoniuz legitimũ ẽ ꝛ filij legitimi erunt xxiiij. di. si qs viduaz: ꝛ. xxxij. q. iij. dicat aliqs: ꝛ si mrimoniũ reputať legitimũ sz nõ sit: filii trñ erũt legitimi. j. q fi. sint legi. cũ inter. bodie idẽ obtinet denunciatiõe ꝑmissa. j. de clã desti. despon. cuz inhibitio.

p ¶Accedit. tacite vel expresse dictum est. s. c. proxi.

q ¶Ante desponsationem. ipsius puelle.

r ¶Ipso iure. hoc iõ dic: qr cũ maior ꝫbit spõsalia cũ minore adueniente etate si minor noluerit ꝓsentire in mrimoniuz ab ecclesia ꝺz absolui ꝛ qr illa noluit ꝓsentiť fuit absolutꝰ ab eꝓo nec itelligas ipso iure. i. sponsalia nulla fuerũt ipo iure vt qdã dixerũt: qr ipsa nõ ꝓsensit ī spõsalibꝰ. sz hoc stare nõ põt: qr si hoc fuisset nõ separeť mrimoniũ ꝫctum cũ matre cum nulla fuissent spõsalia: vt patet ꝑ pn. c. vbi non separantur.

s ¶Inhonestũ. qr nulla de consanguinitate illius puelle poterit recipere in vxorem. ergo multo minus matrez s. ti. proxi. ad audiendam: ꝛ. c. sponsam: ꝛ. c. iuuenis. cum illa puella fuerit spõsa illius: vt. j. in. c. proxi. in. fi.

O Bstinebatur. ¶Primo ponitur consultatio. Secundo resp̃sio ibi.

t ¶Consultationi. Abbas siculus.

¶Continebatur. in decretis. xxxiiij. q. i. si quis in vxorem acceperit. §. i.

u ¶Viri stãdũ. ar. ꝫ. xxvij. q. ij. qõ ī terrogasti: ꝛ. xxxiij. q. i. req̃sisti. sol. vbi vir se dicit cognouisse vxorẽ ꝛ ista negat stať ẽbo viri vt ꝫ: ꝛ. xxxiij. q. i. si qs vxorẽ recepit. sz. c. req̃sisti. Itelligiť qñ vterqz ꝓfiteť ꝙ carnalit tũgi pp frigiditatẽ nõ pñt ꝛ vterqz septima manu ꝓpinquoꝝ ꝺz iurare ꝙ nõ pñt carnaliť cõmisceri. c. qõ interrogasti. Itelligiť qñ maritꝰ nõ dicit ꝙ vxorẽ cognouerit vñ audiť mulier. ꝑ tea qõ dicit ꝫ fides ẽ adhibẽda viro si iurauerit: hoc itellige qñ mulier nõ ꝓbat se virginẽ ꝑ aspectũ corporis: qr tũc bene audiť. s. de ꝓba. ꝓposuisti: ꝛ. c. causam.

a Juramẽto. ſz ꝯre cõpellit iſte iurare cũ ſit reus. vj. q. v. actor. Ideo cõpellit iurare ne hoc diceret in fraudẽ ⁊ in ꝓiudiciũ mulieris. nec credere tenet ei mulier ſine iuramẽto ꝓcipue in cã mꝝimonij pp ꝓiculũ aïe. Lau. dixit ꝙ hoc tõ: qz fundata videbat intentio mulieris: qz traducta mulier fuerat minor. vñ ad tollendaz ꝓſumptionẽ illã dz iurare: ſecꝰ cẽt ſi mulier oĩo nihil ꝓbaſſet: vt. ſ. de iureiur. c. vlti. ubi de hoc: ſi. j. eo. atteſtationes. Et ſic eſt ar. ꝙ i cauſis mꝝimonialibꝰ nõ dz omitti iuramẽtum ne in fraudẽ aliqd tenet. ſ. de teſti. tuis qõnibus.

b Doxia. ſz qñ dꝰ etati ꝓrima: ꝓt dici ꝙ cuz diſtat a pubertate p ſer mẽſes vl̃ minꝰ. j. eo. atteſtatiões: ⁊. ff. ỏ ercu. tu. nõ tm̃: ⁊ ſic ꝓmus pubertati furti obliganꝫ. iſti. de ob. q̃ ex delic. naſ. ſ. in ſumma. ⁊ itelligenibilominꝰ ꝙ malicia ſupplebat etatẽ alias nõ cẽt matrimonium ẽt poſt. xij. annuz: vt viri. ſ. eo. puberes.

c Dreferriz. i. maxime: ⁊ ꝙ parẽtes cõfitebantur illam legitime etatis multum facit ꝓviro ⁊ contra puellam.

d Allicui. de cõſanguinitate: ſic. ſ. e. acceſſit. i fi. ſ. ti. pr. ad audiẽtiã: ⁊. c. iuuẽis: ⁊. c. ſpõſã.

Oẽillis. Tria ſũt vocã vt pz in rubro. Secũduz ibi; ſi vo. Tertium ibi. mulier.

e Annos. tres articuli cõtinẽtur in hac decre. Primus ẽ ỏ illis vſqz ſi uero. Secũdus eſt ibi: ſi vero alter iſtoꝝ. Tertius ibi: mulier autem. Ber.

f Tllatenꝰ audiẽdi. ꝓp fragilitatẽ etatis. ⁊ ẽ ar. ꝙ ipubes ỏ eo qõ facit añ pubertatẽ reclamare nõ dz: ar. xxviij. di. ỏ his xx. q. i. illud: ⁊. ff. de neg. geſt. põponius: ⁊ arg. ad hoc. ff. de mino. deniqz. ſ. i. Ber.

g Cũ ſpõſalia ꝫbunt. i. altero exiſtẽte ifra ãnos pubertatis ſiẽ exiſtebat qñ ſpõſalia ꝫbebãtur ſi alt̃ pueniat ad etatẽ nõ ẽ audiẽdꝰ: ſi petat ſepari ſz expectabit quouſqz alt̃ ad etatẽ puenerit. qdã dicebãt ꝙ alter cozũ erat maior ⁊ alt̃ minoꝝ qñ ſpõſalia ꝫbebant: ꝑm hoc nõ differret a ſequẽti verſu. Alla.

b Minoris etatis. vt ꝙ in optiõe illius q vltio ad etatẽ puenit ſit reclamare: ⁊ tu dic ꝙ idẽ iuris eſt de alio ꝙ põt reclamare ẽt, ſi minoꝝ vellet ꝫſentire alt̃ nõ differret a ſequẽti verſu.

i Judicio eccle. ſic. j. c. pri. ⁊ ita pz ꝙ ſpõſalia diſſolui debẽt iudicio eccleſie tm̃ niſi fortiꝰ vl culũ ſupueniat puta mꝝimoniũ cũ alio vt votũ ſolẽne tũc ipſo iure ſoluta ſt̃: ar. ſ. ti. pri. ſi iter. ⁊. j. de ſpon. duo. c. i. ar. ꝫ. j. eo. ex lꝛis: vbi ſoluunt ſponſalia añ ꝙ alt̃ pueniat ad etatẽ. ſz nõ eſt ꝫ: qz ibi nõ tenuerũt ſpõſalia vt pz ex fine: ỏ vo tenuerũt. Jtẽ ſi. ſ. ti. pri. ꝓterea: ⁊. c. regſuit. ubi ſiſiter ſoluunt ſpõſalia ne deteriꝰ inde ꝫtingat: ⁊ ita ſpõſalia ꝫbẽtes ſi nolũt vterqz vl̃ alt̃ ꝓficere mꝝimoniũ nõ ſt̃ cõpellẽdi vt colligit̃ p ỏ iura. ſz ꝫ ẽ expſſuz ꝙ oĩo ſt̃ cõpellẽdi p eccl̃iaſticã cẽſuraz ſ. ti. pri. ex lꝛis. ij. ⁊. c. ſic. Quid g̃ rñdebis? dicas ꝙ illa decre. ex lꝛis. ij. ⁊. c. ſic. loquunt̃ qñ iuramentũ iteruenit: ſz illi ẽt cẽnt ipuberes ſz erãt doli capaces ita ꝙ tenuit iuramentũ: vñ ꝓp ꝓiculũ iuramẽti cõpelli dñt ad ꝫbẽdũ. ⁊ illa decre. reqſuit. reducit ad illã ex lꝛis. vt ibi plene dcm̃ ẽ. ⁊ qỏ dicit illa decre. ꝓterea. potius eſt diſpẽſatio: vt ibi dcm̃ ẽ. ⁊ qz vterqz diſſentiebat iõ facili⁹ tolerat. ỏ ergo logt̃ de ſpõſalibꝰ minoꝝ. Si g̃ iuramẽtũ iteruenit cõpellẽdi ſunt ꝓficere mꝝimoniũ: ſiue ſint maiores ſiue minores dũ tm̃ fuerit doli capaces: qz etas illa plena ẽ piudiciis. j. de delic. pue. pueris. Si vo iuramẽtũ nõ iteruẽit in ſpõſalibꝰ nõ ſunt iuri cõpellẽdi: qz ſuite nuptie difficiles exitus cõſueuerũt hꝫe. Et ita planũ eſt ex cã tm̃ cõpelluntur: vt dictum eſt. ſ. de ſpon. ex litteris. ij.

ſz Jupſit. i. ſpõſalia ꝫbrit: qz matrimoniũ cõtrabere nõ poterat: ſic. j. c. proxi.

l Semel cõſenſerit. ar. qỏ ſemel ꝓbatũ ẽ ampliꝰ nõ poſſuz reprobare. iij. q. iij. offerat: ⁊. viij. q. ij. dilectiſſimi. ⁊. xx. q. iij. eos q. xxxij. q. v. honẽdus: ⁊. iiij. diſ. in iſtis: ⁊. ſ. de cã. poſ. cũ oli. ff. de neg. geſt. põponiꝰ. i. ⁊. ff. de adul. ſi vxor. i fi. ar. ꝫ. ff. de mu. ⁊ ho. vt gradati. ſ. reprobari. Jtẽ arg. ꝙ ꝓctꝰ claudicat: ar. ſ. de elec. noſti. ⁊. xxvii. q. v. ꝓpoſito: ⁊. q. ij. aliqñ: ⁊. xxviij. q. v. manifeſtũ. xij. q. ij. ſi q̃ de rebꝰ. ⁊ iſti. de auc. tu. ꝫ. i. ⁊. C. ỏ ꝓcu. nõ eo minꝰ. ar. ꝫ. ff. de arbi. ſi cũ dies. ſ. ſz ⁊ ſi. ⁊. i. ſz ſi iterpellat. ſ. vlti. xx. q. v. ſi quis cuiuſlibet: ⁊. iiij. q. v. gſqs. ſo. uex ẽ ꝙ multi ꝓctꝰ claudicãt. ⁊ ex una ꝑte ꝑñt tenere ⁊ ex altera nõ ut ſi pupillus ꝫbat cum minore ſine tutoris auctoritate. iſti. de auc. tu. ſ. i. ⁊. i. ꝓdcã: nõ eo minus: ⁊. c. ſi q̃ de rebꝰ: ſecus i mꝝimonio: qz illõ vinculũ nõ ꝓt ꝫſtare niſi ex duobꝰ ꝫſenſibꝰ. ſ. ti. pri. tua: ⁊ qỏ dic̃ ỏ ſi obſtat: qz ille tenet̃ expectare nõ rõe mꝝimonij: ſz rõne ſue ꝓmiſſionis. vñ ſi ꝫberet cũ alia teneret ẽt ſi iuramẽtũ iterueniſſet. ſ. ti. pri. ſi inter.

Adobis. In effectu idẽ dic̃ iſte tex. qỏ ꝑcedẽs niſi ꝙ addit de copla ⁊ ꝫſenſu tacito poſt aduẽtũ pubertatis. Dxio ponit̃ qỏ. Scỏo ſolutio ibi: talis.

m Mꝝimonij noie: ſcz futuri: qz loquitur ỏ ſponſalibus. ſ. c. pri.

n Cõſẽtũ nõ hñt. quouſqz pueniãt ad etatẽ legitimã: ſic ẽt ⁊ in voto xx. q. i. firma. j. de fri. ⁊ maleſi. qỏ ſedẽ. ſz pone ꝙ dicãt accipio te in meum ⁊ ego te in meã: itẽdẽtes ẽt ꝫbere mꝝimoniũ. rñ. mꝝimoniũ non ꝫbunt etate ꝓhibẽte ſpõſalia nõ ꝫbunt: qz nolũt ff. de ſpõ. ꝟſitũ: ar. ſ. ỏ offi. dele. cũ ſup. ⁊. C. ſi qs alteri vl̃ ſibi multuz ẽtereſt. ſi in eadẽ voluntate ꝑſiſtãt vſqz ad legitimã etatẽ: mꝝimoniuz ꝓus iutile ratihabitione tacita vel expſſa ꝫfirmatur: arg. j. c. pri. ⁊. ff. de ſpõ. ꝟſitum. de ri. nup. minorẽ. Poſſet tamen ꝓbabilit̃ dici ꝙ ſponſalia ꝫbunt iuris prãte. ſz ea ꝫbere non intendant j. eo. atteſtatiões: arg. ⁊. c. duo. Alla.

o Tenentur. ſ. c. pri. ⁊. xx. q. i. illõ. xxviij. di. de his.

p Anticipare. j. eo. c.

Aobis tua diſcretio requiſiuit utrũ bis q ifra annos nubiles mꝝimoniũ noie cõiũgũt̃ vel eorũ alteri: añquã ad ãnos aptos mꝝimonio pueniant liceat a matrimonio tali diſcedere. Ad qỏ reſpõdemꝰ ꝙ ꝓ eo ꝙ añ nubiles annos cõiugalẽ cõſenſumn̄ nõ habẽt: vſqz ad legitimaz etatez expectare tenenꝫ: et tũc aut ꝫfirmet̃ mꝝimoniũ: aut ſi ſimul eſſe noluerint ſeparent̃: niſi carnis cõmixtio ante interuenerit: cum interdum illa tempus anticipare ſoleat pubertatis.

Dem genuen̄. archiepo.

Minores apti ad matrimoniũ ex contractu matrimonii obligantur niſi uiolentia intercedat.

Oẽillis qui i minori etate deſpõſãtꝰ et ifra. Rñdemus ꝙ ſi ita fuerint etati ꝓmi ut potuerint copulã carnali cõiũgi: minoris etatis intuitu ſepari nõ debent ſi vnus in alium viſus fuerit cõſentiſſe: cum in eis etatez ſuppleuiſſe malicia videtur. ſz cuiuſcunqz ſint etatis ſe poſſunt per illatam violẽtiam excuſare" niſi poſt violẽtiam cõſenſus accedat.

Rbanus. iii. cenomoñ. epo.

Cõtractus ante pubertatẽ etiã cum nitu carnalis copule nõ facit matrimonium.

Treſtationes ſup cã mꝝimonii: q̃ iter. b. iuuenẽ et. g. mulierẽ uertit̃ accepim⁹: et ipſis inſpectis nobis inotuit: ꝙ ꝓdictus iuuenis nõdũ duodecimũ annũ attigerat quũ ꝓfatã. g. accepit uxorẽ: ⁊ lz niſus fuiſſet: ſicut utercqz cõfeſſus eſt: ipſam corrumpe: mulier tñ credit ſe virginẽ euaſiſſe. uerũ ipe añ quã ad ãnũ. xiiii. puẽiſſet a memorata muliere receſſit. q̃ cuz. xvii. annos hẽat: eũdẽ ꝓ uiro ſibi vẽdicare ꝫtẽdit: ⁊ifra. Conſul. t. t. r. ꝙ

p Dproxi. ⁊. c. vltimo: ⁊. ſ. eodem puberes.

Oẽillis. Primo deciſa cõſultatio. Scỏo rñſio ibi: rñ. ab. ſicu.

q Deſponſatur: ⁊ traducuntur in domum poſtea allegant minorẽ etatem vel violentiam.

r Copula carnali coniungi. Hoc ſolum conſideratur vt poſſint coniugali vinculo ſociari ⁊ non numerus annoꝝum. ſ. eo. puberes.

s Conſenſiſſe. quod facere poterunt licet nondum peruenerit ad etatez cum pubertas preueniſſet etatem.

t Malicia. alibi appellatur prudentia. j. eo. c. vlti. ſi. C. ſi mior ſe maior. l. iij. v Excuſare. ſic. ſ. e. ti. pri. veniẽs. ij. ⁊. c. cõſultationi.

x Cõſenſus. expreſſus vel ꝑſumptus: vt ſi patienter cohabitet illi ralis violentia tranſit in conſenſum. ſ. ti. pri. ad id qỏ: ⁊. j. qui cle. vel vouẽ. inſinuante. C. quod me. cauſa. l. ij. vl̃ ſi carnalis copula ſubſequatur. j. de eo qui dur. in ma. quã pol. per adult. ſignificauit: ⁊. j. qui ma. accuſ. poſ. inſuper. Ber.

Treſtationes. Cõis diuiſio. Scỏa ps ibi ꝫſultationi. Alb.

y Jliſus fuiſſet: ⁊ ita conatus non preiudicat cum non habuit effectum ſ. ti. proxi. c. vlti. vbi de hoc. Ber.

z Euaſiſſe. cui credit in hoc qỏ ꝫ ſe ꝫfitebat. xiiij. q. ij. ꝟ. i. ⁊. ff. de inter. ac. de etate. ꝟ. i. al's ſtaretur ỹbo viri: vt. ſ. eo. ꝫfitebat. prout ibi dicitur.

a ¶ Per testes. qõ facere non poterit non obstante publicatione aliorum testiũ cum iste sit alius articulus de testi. fraternitatis. ꝛ. c. tam litteris. et .c. causam. ii. ꝛ. c. ex tenore. ꝛ. c. series.

b ¶ Circa finẽ. forte per sex meses. ff. de excu. tu. nõ tñ. ii. ff. de mu. ꝛ bo. ad rem publicã. ꝛ. s. e. ꝓtinebat. ar. cõtra. xx. q. i. illud. hoc intellige si iuuenis iste tunc esset viri potens: qz malitia puenit etatẽ qñqz. s. e. c. pro ri. alꝫ nõ tenet mꝫmoniũ etiã si compleuisset .xiiii. an. vt. s. eo. pubes dictum est.

c ¶ Ab ipo iuramento. sed q̃re exigit iuramẽtũ cũ ipe sit reus. vi. q. vlt. actor. Jõ deserit ei iuramẽtũ: qz psũptio erat p muliere: qz cõstabat q cuz ipa ꝓtraxerat: ꝛ quia aspirauerat ad carnalẽ copulã. vñ ex hoc erat psumptio ꝫ illũ: sic. s. e. cõtinebat: dic ut tibi. qñ obeat iuramẽtũ ofert reo vel actori q̃re illud .s. de iureiur. c. vlti. Et ideo iurat q poterat esse q p⁹. xiiii. annos cõsensisset in illã ꝛ timore iuramẽti confitebatur veritatem. Ber.

Ex litteris.

¶ Cõis diuisio. Scda ibi: cũ ãt. ab. si.

d ¶ Despõsata. ea non consentiente.

e ¶ Poti⁹. electiue ꝛ nõ comparatiue.

f ¶ Per annũ. si hoc fecisset spõte sic tenuissent spõsalia ex patiẽtia cõsequẽtis tpis. s. ti. pri. ad id qõ. ꝛ sic nõ fuisset ista mulier audita quousqz alter peruenisset ad etatẽ .s. eo. de illis. i.

g ¶ Carnaliꝛ. qõ si fecisset statim psumeret consensisse. j. de eo q dux. i matri. quã pol. p adul. significauit.

b ¶ Tribuas. arg. ẽ. s. .e. de illis. i. ꝛ. c. a nobis sol. illud vex ẽ qñ certuz est q spõsalia tenuerũt: hic non tenuerunt: ꝛ iõ datur ei licentia cuz alio contrahendi.

Duo pueri.

¶ Primo narrat factũ. Secũdo rñdet ibi: qz igit. Ab. si.

i ¶ Mꝫmonialiꝛ. i. vt mꝫmonialiꝛ iungerent etate adueniẽte: sed spõsalia contrahendo.

k ¶ Per tres annos. et ita tenuerũt spõsalia ratihabitione sequẽti. s. e. ex lꝫis. ꝛ q pñs in sponsalib⁹ ñ ẽdicit ꝓsentire vꝫ .ff. de spõ. sed q̃ pñs.

l ¶ In vroẽ. quem hꝫe non potuit. s. tit. proꝛi. spõsam.

m ¶ Rediret. redit ille pater ad id quod dãnauerat. xxvi. q. v. nec mirum.

n ¶ Matrimonium. sed spõsalia fuerũt tũc iuris potestate: qz si non valet vt ago: valeat vt valere põt. Intẽdebãt. n. obligari ad inuicẽ. ꝛ ideo i terpretatio fieri dz: vt res potius valeat q̃ pereat. s. de fide instru. inter dilectos. ꝯ. ceterum: vt dictum est. s. eo. a nobis. ꝛ hoc patet per sequentia. arg. cõtra. ff. de actio. ꝛ obli. obligationum. ꝯ. verborum obligatio.

si mulier per idoneos testes[e] ꝓbare nequiuerit: q̃ post. xiiij. annum etatis sue uel circa[b] finem. xiiij. anni predictus iuuenis cõsensisset in eam: ab ipso iuramẽto[c] recepto q̃ postquam ad legitimam etatẽ peruenit ipsam bñe nõ ꝓsensit vxorẽ: ab impetitione mulieris eum potes ꝛ debes absoluer: ꝛ ad alia vota vtriqz dare licentiam transeũdi.

Idem pisano archiepiscopo.

Si maior inuitus ꝓtraxit sponsalia cũ miore ñ tenet ipsaz expectare donec veniat ad etatem adulta.

Ex litteris. t. fra. accepimus: q̃ puella q̃dam anno. xij. iurata fuit ꝛ desponsata[b] cuidã puero. ix. vel. x. annoꝝ: ꝛ tpe procedente de uoluntate parentum potius[c] q̃z de sua sicut asserit ad domum patris pueri adducta: ubi nolens ꝛ inuita minis parentum impulsa morã fecit per annuz[f] ꝛ amplius: ꝛ tãdẽ inde recedẽs ad domum ꝓpriam est regressa ꝛ ifra. ¶ Cum aũt dictus puer nõdũ ad. xiiij. annum puenerit: nec ad eãdẽ carnaliter[g] accessuz habuit: dis. t. t. r. q̃ si puella cõmonita vt donec cõpleat idez puer annum. xiiij. expectet: ñ duxerit expectandum: ei ꝑm ea que ꝓposita sũt accipiendi alium virum liberã tribuas[b] facultatem.

Alexander. iij.

Spõsalia ꝓtracta cum minore septẽnio per cohabitationẽ mutuam post septẽniũ cõualescẽt ꝛ indu cũt publice bõestatis iusticiã: soluũtur tñ per mꝫmoniuz de presenti.

Duo pueri gulielm⁹ ꝛ guliel-ma matrimonialiter[i] sũt coniuncti: puero. vi. puella vero. vij. annum agente: q̃ simul per tres annos[k] manserunt: tunc pater puelle subtrahens eam spõso ipsam alteri. m. nomine copulauit cum quo p vij. annos quiete remansit. ipse vero tũc reliquit eãdem: qz credebat eam alium viruz habere guliel. s. cui pus fuerat dspõsata. prior autẽ sponsus ad annos discretionis peueniens a pde. tuo cõtrabẽdi cum alia licentiã impetrauit: qui quandam nomine. s. ꝓsobrinã prioris in vxorem[l] accepit: ꝛ cuz ea per aliquod tps existẽs eam vt ipse fatet carnaliter non cognouit: licet illa se ab eo cognitaz asseueret: cũ autẽ pater memorate gu. eam uidisset a secundo viro relictam ꝑnomina tum gu. cui prius eam desponsauerat cõpulit ut. s. neptẽ suã oino di mitteret: ꝛ ad gu. suã desponsataz rediret[m] qui post modus p bienniũ cohabitauit eidẽ. ¶ Quia igit qd tibi faciendũ sit postulas edoceri. b. .r. q̃ impediẽte puerili etate matrimoniũ[n]. inter gu. ꝛ gu. non fuit. ꝛ lz idem postquã illa nupsit alij. potuerit aliã ducere in vxorem: tñ qz dictam. s. duxit ꝓsobrinam mulieris eiusdẽ: siue eaz cognouerit siue nõ: nõ debet tñ cũ eadem. s. ꝓpter publice bõestatis[o] iustitiaz remanere: nec ad primã habere regressuz: qz alteri fuit legitime[p] copulata: ꝛ infra. Cum vero vir caput[q] sit mulieris ꝛ gu. dicat[r] se non cognouisse prius. s. supradictam aliam si voluerit potuerit ducere in vxorem ꝛ .s. viro legitimo copulari. post separationem vero pro vitando populi scandalo: vtriqz ad tempus ẽ penitentia iniungenda. Si vero legitime constaret ipsam. s. ab eo siue post siue antea[s] cognitam extitisse: neutri viuenti altero dabit[t] licentia ꝓtrahendi. Remanebit ergo gulielma cuz[u]. m. imposita ipsi .m. ad tempus penitentia competenti: q pro sua opinione solã gulielmam iudicio ecclesie non requisito[x] dimisit.

Innocentius. iij. c. ꝛ. p. quõdam filijs malabrance.

Accusari non potest matrimonium quod non est: vt si cum minori septennio sit contractum. denunciari tamen potest impedimentum ne contrahatur in posterum.

Ad dissoluendum qõ factum fuerat inter. J. ꝛ. s. ꝛ. ifra. Accusatione[y] pro puella super ꝓsanguinitate ꝓposita: ꝑfatus. J. multas exceptiões proposuit: p quas nitebatur vos ab accusatione multipliciter remouere: ꝛ infra. ¶ Interloquendo pronunciamus inter iuuenem ꝛ puellam nec matrimonium[z] nec sponsalia fuisse contracta: cũ constet puellam nõdum ad septennium peruenisse. Quo circa nec accusatio locũ habebat: cuz ñ eẽt qõ posset legitime accusari[a].

o ¶ Honestatis iustitiã. q̃ impedit etiã matrimoniũ ꝓhendũ ꝛ dirimit iam contractũ: quare ille gulielmus nõ põt bñe aliquã de ꝓsanguinitate gulielme. s. ti. proꝛi. ad audientiam. uuenis: sponsam. ꝛ. s. e. accessit in fi. ꝛ. c. litteras. In quibusdam tñ sublata ẽ publice honestatis iustitia: ut in sobole suscepta ex secundis nuptijs: ꝛ in scõo ꝛ tertio genere affinitatis. j. de cõsan. ꝛ affi. nõ dz.

p ¶ Legitime. i. p matrimoniũ qõ tanꝯ fortius vinculũ soluit spõsalia. s. ti. proꝛi. si iter. ꝛ. j. de spo. duo. c. i. alias nõ ꝓfit legitime: qz nõ debuit frãgere fidem de qua debet agere penitẽtiam: vt. c. si inter.

q ¶ Caput. sic. xxviii. q. v. cum caput. vñ sibi potius credit q̃ vroꝛi. s. e. ꝓtinebat. ꝛ. xxviii. q. .i. si quis acceperit.

r ¶ Dicat. satis fuit õ facili credẽdum. qz nihil iuris acgrebat alteruter: qz siue cognouerit siue ñ eã bñe ñ põt: ut. s. e. pz. secus si coit⁹ faceret ad ꝓbationẽ obligatiõis: vt. s. de ꝓba. propositi. ꝛ. j. õ frig. ꝛ male. c. i.

s ¶ Siue antea. hoc est postq̃ fuerit cõpulsus redire ad guliel mã siue añ cõpulsionẽ siue p⁹ cognouit stephanam.

t ¶ Dabit. sed quare hoc cũ inter gulielmũ ꝛ gulielmã ñ fuit mꝫmoniũ: põt dici q pp scandalũ vt inuit lꝫa ꝓcedẽs: vl potius pp delictũ vtriusqz pp spõsalia q̃ ꝓfessẽrãt iter eos: ꝛ sic orta erat publice honestatis iustitia vñ nõ poterãt gu. ꝛ stephana vlteri⁹ carnaliꝛ ꝓiũgi. ꝛ iõ p hibent: qz ex certa scia ꝓrerũt ꝛ carnaliꝛ ꝓiuncti fuerũt: tñ si ꝓbunt matrimoniũ tenebit. j. õma. ꝓtrac. ꝯ iterdic. eccle. c. i.

u ¶ Cum. m. nisi voluerit euz repellere ꝓtextu adulterij.

x ¶ Requisito. no. q̃ sine iudicio eccle null⁹ dz dimittere vxorẽ suã cũ h̃ sit pena q̃ nulli ẽ iferẽda nisi p iudicẽ. xxviii. q. ii. secularis. ꝛ. ꝯ. i hoc. c. ꝛ. xxxv. q. v. multoꝝ. q̃tũcunqz etiã ipedimẽtũ sit manifestũ. j. õ diuoꝛ. porro. tunc circa coitũ distingue .j. de sen. ex. ingsitioni.

Ad dissoluendum.

¶ Tria fac. ¶ Primo factũ narrat. Scõo interloqtur ibi: interloquẽdo. Tertio ꝓbibet ꝛ õcernit ibi: ne vero. ab. si.

y ¶ Accusatione. hoc intellige tia. qdã Jo. noie ꝓrit cũ quadã puella infra septẽnium ꝓstituta: tandẽ ex pte puelle accusabatur mꝫmoniũ pp cõsanguinitatẽ: ꝛ dũ vellẽ ꝓducere testes ad ꝓbãdã ꝓsanguinitatẽ ꝓ illos accusatores exceptiões ꝓposite fuerũt ex pte viri ut ab accusatione repelleret: sup h̃ pnũciauit papa ꝑz qz in lꝫa ꝯtur. Ber.

z ¶ Mꝫmoniũ. si. s. de resti. spo. ex pte. nec ꝓsensit post. vitan. q: si p⁹ ꝓsensisset tenuisset spõsalia nisi ꝓsanguinitas ꝛpediret. s. e. lꝫas. accessit. si. s. de iudi. examinata. sic isti inepte ꝓposuerunt accusationẽ manifeste. ꝛ ideo statim dicuntur repelli: vt ibi dicitur. vnõ adhuc possunt proponere aptam. s. denunciare.

a ¶ Accusari. bene dicit: qz põmo dz existere in rerꝫ natura id de quo agit: nec aũ iuris rõ quã ꝓsona q̃renda est. ff. de iure codicil. q̃dam referunt. ꝯ. i. sic ꝛ collegio qõ nõdũ ẽ nõ dat ꝓuilegiũ. s. õ ec. edifi. ad audiẽtiã. ii. nec rescriptũ dat ad lites futuras. s. de rescrip. c. vlti. nec põt dici verꝫ qõ nunq̃ fuit. de pe. di. ii. in fi. nec dicit mortuuz qõ nõdum vixit. xxx. q. ii. qõ nõ. vbi de hoc. ꝛ. j. de homi. sicut ex

marū. ⁊ testiū qō nōdū ē rūpi ñ pōt. ff. de iniu. rup. test. nā ⁊ sub ꝯditiōe ar. ff. de edil. edic. bouē. §. vl. sic aq̄ q̄ nōdum apparet nō pōt cōstitui aq̄ ductꝰ. ff. si ser. uē. l. ul. ⁊ ei qō nōdū natū ē nō ꝓscribit. C. ō an. excep. l. i. §. nemo. ⁊. ff. quēad. ser. amit. si qs alia. vbi dꝫ q̄ q̄diu paries ñ ē fuitus ſi acqrit: alꝫ admittit arg. ꝯ. qꝛ edificio qō nōdū ē ꝓscribit. ff. de fui. vr. ꝓdi. si fuitꝰ. §. futuro: ⁊. ff. ō fui. ru. ꝓdi. labeo. ⁊ usuris futuris ꝓscribit. C. de usur. eos. ⁊ arg. .ſ. de cōsue. cū oliz. ſo. vez est q̄ rei q̄ nōdū ē ñ pōt fuitꝰ cōstitui: ut dicunt ꝑme ꝯcor. pōt tñ obligatio acqri de ipa cōstituē da cū res fuerit in rez natura: ⁊ sic intelliguntur contraria.

a ¶ Denūciari. ⁊ ita denūciari pōt crimē nōdū cōmissuz. rciii. di. diaconi. ff. de dā. infec. l. ii. ⁊mo vnꝰ solus pōt ꝛpedire mſri moniū. ſ. ti. pr. ꝓterea. ii. ⁊ vz denunciatio in ꝑn. nā statiz dicunt malefidei possessores: ar. .C. de rei vē. si fūduz. ⁊ ī matri monio ꝯbēdo id qō certius ē te nēdū. ff. de ritu nup. adoptius .§. i. in fi. ⁊. ſ. ti. pri. inuenis. ad hāc denūciatiōez ñ admittit nisi sit grauis ⁊ honesta ꝑsona .ſ. ti. pr. cū ī tua. ⁊ qlibz tenet ad hāc denūciatiōez. ī. de cog. ſpiri. tua nos. ⁊ etiā admittunt q denunciāt famā. ſ. ti. pri. cū in tua. ⁊ de auditu. xxii. q. v. b vſ sine aliq̄ admonitiōe ꝑmissa qō ñ fit ī aliis ōnūciationib⁹ .ii. q. i. si peccauerit: ⁊. ſ. de iu di. nouit. ⁊ ē ius cōe qō qlibz te netur ⁊ pōt denunciare. ī. ō clā de. despon. cuz inhibitio.

b ¶ Saluis exceptionib⁹. sic pz q̄ cuz ꝛariaē modꝰ agendi pñt opponi exceptiones omisse in ꝑ mo iudicio: sic. ſ. de testib⁹. ve niēs. ii. vñ ñ ob. ſ. de excep. pa storalis. Io. ſz que fuerunt bu iusmōi exceptiōes: pt ēe q̄ erci piebat vir q̄ accusatores erant crimino si uel male fame: ul' fo san dicebat q̄ admonitio ñ pre cesserat. ſz ī isto casu ñ ē necesse admonitiōez ꝓcedē. ul' forte di cebat ñ sunt admittēdi ad accu sandu⁹ tanq̄ suspecti: qꝛ tpe cō tract⁹ nihil direrunt ⁊ erant ꝑ sentes qū denunciatum fuerat mſrimonium ꝯbendum. ī. qui ma. accu. poſ. cum in tua.

Denūciari⁽ᵃ⁾tiñ poterat ꝯsanguini tas: vt iterdiceret mſrimoniū con trabendū. Ad denūciationez ergo legitime ꝓbādā terminū assigna mus saluis⁽ᵇ⁾ exceptiōib⁹ non solum ꝓpositis ſz etiā ꝓponendis. ¶ Ne vero qcquā ī puellā iterim attēte aucto. ap. iterdicimus⁽ᶜ⁾ ne in negocio de nouo ꝓcedatur vlterius: do nec vel a denūciatiōe cessetur: vel ea ꝓbata ordine iudiciario ꝓceda tur. Quod si cōtra interdictū nr̄m in preiudicium ipsius aliqd fuerit attētatum: id irritum⁽ᵈ⁾ esse decerni mus: ⁊ viribus omnino carere.

I Dem epō abbateñ.

¶ Si qs p̄ verba de p̄senti cōtra hit cū ipubere in qua etatez malicia nō supplet: itelligitur non mſrimo nium sed sponsalia ꝯtraxisse etiaz si subarratio intercesserit

¶ Ne nobis exhibite lr̄e cōtine bant: q̄ qdā filiā suā circiter .xij. annos habētē cuidaz nobili de spōsauit: q̄ subarrauit⁽ᵉ⁾ eādez ꝯsen su mutuo accedēte. ⁊ infra. ¶ Qꝛ vero nobis cōstare ñ potuit cuius etatis eēt puella cū eidē viro extitit desponsata: cū dicat q̄ circiter⁽ᶠ⁾ .xii. ānos hēbat: vtrū ne prudentia tūc ī illa suppleret etatē: rūdem⁹ q̄ si puella nubilis⁽ᵍ⁾ nō erat etatis quū se pe p̄fat⁹ vir desp̄sauit eādē: ⁊ eta tē ī ea prudētia⁽ʰ⁾ ñ supplebat: ꝓcul dubio iter eos ñ ꝯiugiū sed sponsa lia contracta fuerunt: quamuis ab ipso viro eadez fuerit subarrata⁽ⁱ⁾.

Rubrica De clādestina desp̄satiōe.

¶ Ex concilio grelatesi.

¶ Pro clandestino matrimonio nō presumitur sed illud alleganti incumbit onus probandi.

Iqs clam desponsauerit ali quaz ⁊ mulier vl' vir negat huiusmodi desponsationē: viro incumbit probatio⁽ᵏ⁾.

¶ Lex. iij. beluacenensi. epo.

¶ Qui matrimonium clādestine ꝯtraxerunt altero negante ul' vtro qs nō apparēte legitima ex inde ꝓ batione simul cohabitare ab eccle sia non cōpellunt: ⁊ si illud publica uerint tāquam in cōspectu ecclesie factum comprobabitur nisi ratio nabilis causa subsit que impediat.

¶ Quod nobis: ⁊ infra. Si ma trimonia ita occulte ꝯtrahun tur q̄ exinde legitima ꝓbatio non appareat: bi q ea ꝯtrabūt ab eccle sia ñ sūt aliqten⁹ cōpellēdi⁽ˡ⁾. ¶ Qꝛ si p̄sone ꝯtrabētium hoc voluerūt publicare: nisi rōnabilis cā⁽ᵐ⁾ prepe diat: ab ecclesia recipienda sūt ⁊ cō probāda tāquā a principio⁽ⁿ⁾ in eccle sie ꝯspectu ꝯtracta.

I Nno. iij. in concilio generali.

¶ Cum mſrimonia sūt ꝯtrahēda dñt p̄ ꝓbyteros ī ecclesia edicta ꝓ poni assignato termino infra quez qui noluerit ipedire ipedimētum opponat: ⁊ si ꝓbabilis ꝯiectura fu erit de ipedimēto iterdicat matri moniuz donec de hoc cognoscat. hoc primo vsq̄ ad .§. siquis.

¶ Quam inhibitio copule ꝯiuga lis sit in ultimis tribus gradi bus reuocata⁽ᵒ⁾: eā ī alijs volumus districte fuari. Ad ñ p̄decessoruz⁹ no stroz uestigijs inherēdo clandesti naꝫ ꝯiugia penitus ihibemus: ꝓhi

contrahit sponsalia.

Rica De clan. despon.

Quia mſrimonia ⁊ spō salia qñq̄z cōtrahunt pa lā qñq̄z clādestine iō p⁹ generales Ricas p̄cedē tes subiicit istaz Ricam spālē de clā. des. Nā qñ qz puella subducit ad cō trahēdū clā parētib⁹. et qꝛ ō tali mſrimōio possz dubitari iō ꝛē De ma teria vi⁹ .xxx. q. v. ⁊. iii .q. iiii. c. ꝯsanguineorū non reperit alibi. ab. si.

I quis.

¶ Not dic⁹ ꝑs cōez itelle. Ei q asserit mſrimoniū icūbit ꝓbatio. uel sicut in ru bro. ¶ Primo thema. se cundo determinatō ibi: viro. Ab. si.

k ¶ Viro icūbit ꝓbatio: qa caput ē mulieris. xxx ii. q. vi. nō mechaberis .xxxii. q. v. cuz caput: ⁊ .q. i. si qs vxorē. h. d. r. Ex hac lra inuit q̄ siue vir neget desp̄sationez si ue mulier semp viro in cūbit ꝓbatio. Sz hoc ñ vſ qꝛ negātis fem̄ nulla est ꝓbatō. vi. q. v. actor .§. ul. ⁊. ſ. de elec. bone. i. ⁊ et q dic⁹ ñ q negat in cūbit ꝓbatio. ff. ō ꝓba. ei q. dixit ala. q̄ viro icū bit ꝓbatō ubi ipe negat clādestine ductā ee vxo rē: qꝛ potiꝰ negat ius q̄ fem̄. ⁊ q ius negat ꝓba re dz. ff. de ꝓba. ab ea pte. ſz ille ītellect⁹ ñ pla cet: qꝛ ex quo publice cō fitetur fem̄ cor̄ ecclia ap probat mſrimoniū. ī. c. pri. Dixit. t. q̄ legit ſz q̄ dixit Gratian⁹. xxx ii. q. vii. §. sed illō ābro sij. ut vir dicat ꝑ a ꝯtute ul'a virilitate: qꝛ stat ꝓ mſrimonio ⁊ nō a seru: ⁊ mulier a mollitie mentis. Et dic viro. i. q stat ꝓ mſrimonio. uel dicas q̄ .c. legit cū redruplicatiōe lr̄e hoc mō. si qs clā desp̄sauerit aliq̄ ⁊ mulier negat desp̄sationem viro icūbit ꝓbatio. ⁊ si vir neget desponsationē mu lieri icūbit ꝓbatio ⁊ ideo nō resumpsit exp̄sse: qꝛ idē iudicium ē de mulie re qō de viro: sic. xxxii. q. vii. apostolus. ⁊ hoc vez est: ⁊ sic seruatur si vir negat matrimonium mulieri incumbit ꝓbatio ⁊ econuerso.

Quod nobis. ¶ De mſrimonio occulto nō iudicat eccl'ia appro bat tñ illud publicare volētes. ⁊ hz duo dicta. Secundum ibi: veruz .h. d. Vel sic ⁊ clarius littere inherendo ut in rubro. Ab. si.

l ¶ Cōpellēdi. si alter uel uterq̄ negauerit se ꝯsisse nō debēt cōppelli ut si mul maneāt ex quo non ꝓbatur: qꝛ eccl'esia non iudicat de occultis. xxii. di. erubescant: ⁊. xxii. q. v. christiana: ⁊ h. ⁊mo potius sunt abinuicem se paranddi: qꝛ cōtubernia ut supra presumūtur. xxv. q. i. c. i.

m ¶ Rōnabilis cā. puta ꝯsanguinitas. xxxii. q. v. hozrēd⁹. xxv. q. iii. ꝯdi cimus. uel affinitas uel aliud. ī. de eo q cog. ꝯsan. vxo. sue: super eo.

n ¶ A ꝓncipio. ar. q̄ ab initio ñ valebat tractu tpis ꝯualescit. ſ. de elec. q̄ sicut. §. si aūt. ar. ꝯ. ſ. de elec. duduz. i. ubi de hoc. ſ. de censi. scientes. sed hoc in principio valebat quo ad deuz lz non quo ad eccl'iam: sed nunc primo declarat: sic. ī. de frigi. ⁊ male. fraternitatis: in fi. si. ff. si fui. ven. sicut ait. §. sed si queritur. ff. de acqui. re. do. ió. §. cū quis. in fi.

Quam inhibitio. ¶ Habet multa dicta: ⁊ cōprehēdendo omnia sic summari potest ut in rubro ⁊ diuisio patet per. §. licet possit aliis modis diuidi. Ab. si.

o ¶ Reuocata. per illam ꝯstitutionez. ī. de consangui. non debet.

p ¶ Predecessoꝛ. ſ. e. c. pri. ⁊. xxx. q. v. c. i. Ber.

q ¶ Clandestina. dicit clandestinū matrimoniū trib⁹ modis. vno modo

cuz non habentur testes. ſ. c. pri. Secundo cuz non fit cū ſolēnitate. xxx. q. v. aliter. Tertio dī clandestinū qō fit ꝓtra tenorē huius cōſtitutionis videlicet non premiſſa denūciatione tenet tamen quo ad eccleſiam ſed ſi lij nati inde detecto impedimento illegitimi erunt: ut. j. ſequitur.

a ¶ Loco. j. qui ma. accuſa. poſ. cū in tua: et. ſ. de ſponſa. cum in tua.

b ¶ Voluerit. q̄ſi publi cū crimē vī: q: glibz admittit: imo glibz tenet ſaltē ānūciare. j. ō cog. ſpi. tua: et. ſ. de ſpō. cū i tua. ubi etiā ō hoc. ꝓſan guinei tñ poſt admittū tur q̄ expnei. xxv. q. vi. c. i. ſz pone mīmoniū ꝛctuz nulla premiſſa ta li ānūciatōe aliqb⁹ pītib⁹ qñ ꝛbitur et ſciētib⁹ impedimētū et nihil obijciē tib⁹ nū qd iſti dñt admit ti poſtea ad aceuſanduz ul ad teſtificādā ꝛillud mīmōiū i vita ul et p⁹ mortē vī q nō: q: q ſci uit certiorari nō debuit. ff. de ac. ēp. et vē. l. i. in fi. q: ānūciatio ñ fit niſi pp ignorātes. itē lz ꝛbē tes ñ fuerit l exꝑa tñ ſciē tes impedimētū fuerūt in dolo et dol⁹ ꝑpōderat cī pe. ff. ad. l. aq. itē mella i pn. et er quo ferīt ē pu blice ñ admittit ꝛdictor. viij. q. i. lz. q̄re iſti qb⁹ vidētib⁹ et ſciētib⁹ impedi mētū mīmōiū ꝛctū ē ñ dñt ampli⁹ admitti: q: ſi vident careꝝ ſuſpitōe. q q̄ debeāt admitti p⁹ de nūciationē dī. j. q. ma. accu. poſ. ul ñ. cū i tua. poſt mortē etiā admitti tur accuſatio pp bō. i. j. qui ſi. ſint le. cām. C. ne de ſta. defunc. quāuis.

c ¶ Probabilis ꝛiectu ra. no. q̄ pbabilis cā i pedit mīmoniū ꝛbēdū. ſ. de ſpon. ꝓterea: et. c. cum in tua: et. j. de conſangui. et affi. ſuper eo.

¶ Si quis. ¶ Si i gradu ꝑbito mīmo niū clādestine ul ꝛ iterdi ctū de quo. ſ. ꝛctum fu erit etiā p ignorātes de i pedimēto nati ex illo mīmōio ſūt illegitimi. idē eſt ſi ābo parētes ſciūt i pedimētū mīmonij lz i ꝛſpectu eccl'ie ꝛbāt. h. d. vſq; ad. §. ſane. Ab. ſi.

d ¶ Clandestina. ſ. non premiſſa denunciatiōe vt dictum eſt. ſ.

e ¶ Interdicta. poſt cāz ꝓbabilē allegatā nec finitā. f ¶ De tali. ſ. clādestina ul iterdcā. g ¶ Si ābo parētes. et iō ſi. pdeſt opinio eccl'ie ſi ābo parētes ſciāt impedimētū qñ ſint filij illegitimi. ſz qd ſi vn⁹ ſcit et alē neſcit: ditit. b. et lau. q ēptū ad ſciētē ſūt illegitimi: ēptū ad ignorātē legi timi: ar. C. de iceſt. nup. q ꝛ. qō ſi credo. imo legitimi ſunt. j. q ſi. ſint le. et tenore. mōſtrū. n. cēt ſi aliqs cēt ptī legitim⁹ et ptī illegitim⁹ ſīc q aliq⁹ cēt ptī ſu⁹ et ptī lib. ff. ō ſta. lib. ſi duob⁹. et b innuit cū dīc ābo parētes

¶ Sane. ¶ Sacerdos q ꝓtēpſerit ꝓhibere mīmonia interdcā et qli bet cleric⁹ et regularis q iterfuit p triēniū a bñficio ſuſpēdit: et ſi culpa exe gerit etiā graui⁹ puniunt. ipſi etiā ꝛbētes ꝛ. h. ca. etiā alias licite puniēdi ſunt et idem in calūnioſe denunciantibus. h. d. vſq; ad fi. Ab. ſi.

h ¶ Tales. ſ. poſt allegatū impedimētū. i ¶ Penitētia. no. q̄ puni unt ꝛbētes: et tñ nullū ſubeſt impedimētū ſz illud iō fit q: ꝛbunt ꝛ interdcti eccl'ie vñ puniunt ñ pp impedimētū ſz q: mādatum eccl'ie ꝓtēnūt. j. de ma. ꝛc. ꝛ iterdic. ec. c. i. mādatū. n. iudicis cōtēni ſi dz ut ibi: et. ff. ne qd in lo. pub. l. vl. et ita eſt arg. q̄ iudex pōt punire illū q venire ad eius citationē contēnit. ff. ſi qs in ius vo. non ierit. l. ii. etiam ſi ius non habeat actor.

k ¶ Malitioſe. qui. n. calūnioſe denunciat punitur: ut hic dicit: et hic pena arbi trio iudicis committitur. ſ. de offi. dele. de cauſis. tamen clericus qui calūnioſe denunciat ab officio et beneficio ſuſpenditur. j. de calum. c. ij.

Rica De ſpōſa duoꝝ. Supra viſum ē de duob⁹ ſpēb⁹ ſpōſaliox. ſ. manifeſtis et clādestinis: ſz q: qñq; qs ꝛbit ſucceſſiue bina ſpōſalia cū diuerſis mulierib⁹: ul eē mulier cum duerſis viris et poſſet dubitari q̄ pualeāt ideo p⁹ ꝑcedentes ſubijcit iſtā. Ab.

Nobis. ¶ Habet. h. c. pro palea. xxvij. q. ij. c. duobus. et ſim hoſtiēn. et bñ iſtud. c. idez dīc in effectu cuz. c. pe. et. c. ſicut. ſ. de ſponſa. Due ſunt ptes. Secun da ibi. ē autē. et ſcda ſubdiuidi tur. Scda ibi: fides. Ab. ſic.

l ¶ Pactionis et conſenſus: hoc eſt dicere: vna eſt fides deſponſationis de futuro: et alte ra ꝓſenſus de preſenti.

m ¶ Nō dz. tñ ſi duxerit tenet et agat penitentiam de fide mē tita: ut h dī: et. ſ. de ſpon. ſi in ter. in fi. forſitan trium annox. xxvij. diſt. ſi vir.

n ¶ Sacſum. de iſto ſacro ha bes. ſ. de biga. debituz qō diſ ſolui non dz p ſponſalia q̄ ſunt minus vinculum: arg. ff. de fi deiuſ. ſi debitori.

o ¶ Priori vroi. non obſtan te aliqua ꝓſuetudine in contra rio. j. e. c. vlti.

p ¶ Eſt autem. exponit qō dī erat in prin.

q ¶ Si pmiſerit. ſi de fornicario coitu itelligas ꝓditio turpis eſt: et iō ꝑ ñ adiecta dz bñ. j. ti. pri. et. c. vl. vñ ſi poſtea rē ſecū būerit ſtatiz ē mīmoniuz. j. ti. pri. de illis: et. c. p tuas. ſi de le gitimo itelligas multo forti⁹ dz mīmoniū ſi coitus ſubſequa tur. poti⁹. n. vī hortatio. i. q̄ p mittat ei rē ſecū bre. ſi. ff. de tu tel. muto. ala. T. dīrit: q̄ iſtud ſi ñ teneꝝ ꝓditiōaliter ſz cātue qz i ol mīmonio b cā. ſ. carnal⁹ co pula dz iteruenire ſaltē quoad ꝓpoſituz. xxvij. q. ii. §. cū ḡ. v. beata maria. Et exponc ſi pmi ſerit. i. qz pmiſerit. ſiſe. ſ. ō cle. ſignificaſti. i. vbo ſi vilgis me. Et au. dīrit q̄ p hoc qō dīc ſi p miſerit et. notat ꝓditionalē fi dem pactionis: p hoc qō ſequit ul etiā p ꝓſenſu notat ſimplicē et abſolutā fidē pactionis: uel p vtrūq; notaꝝ ꝓditō. ul pōt dici q̄ p hoc notaꝝ q̄ fides pactōis. i. ſpōſalia ſub conditione ꝛcta duob⁹ modis trāſit i fidē ꝓſen ſus. i. i mīmoniuz de pītī. ſ. p car nalē copulā ul p ꝓſenſuz de pre ſenti: ut. j. ti. pr. ō illis et. c. per

Ab⁹ modis dicitur fi des: pactiōis¹ et cōſenſus.

d Si aligs alicui mulieri fidē fecerit pactiōis: nō dz⁹ⁿ aliā ducere. ſi aliā duxerit peni tentiā dz agere de fide mētita: ma neat tñ cū illa quā duxit. Nō enim reſcidi dz tñ ſacramētū⁹. Si autē fecerit fidez cōſenſus: nō lz ei aliaz ducere. ſi autē duxerit: dimittet ip ſam et adherebit ꝑiori⁰. ¶ Eſt aūt⁰ fides pactionis: quādo aliquis ꝑ mittit alicui fidez q̄ eaz ducet ſi p miſerit⁹ eū rem ſecū hre: uel etiā ꝑ cōſenſu. ¶ Fides aūt cōſenſus ē qñ nō ſtringit⁸ manuz: corde tñ et ore cōſentit ducere: et mutuo ſe cōcedūt unus alij et mutuo ſe ſuſcipiunt.

Ex brocardo libro. xxx.

¶ Ponit penitentiam illius qui alterius ſponſam de preſenti ſibi accepit in uxorem nec unquam in uxorem eam habere poteſt.

Accepiſti illā i uxorē tibi quaz alter ſibi deſpōſatā⁸ hūerat. dimitte illam: q: nunquaz⁵ pōt tibi fieri legitima: et. xl. dies in pane et aqua quod carinam¹¹ nocant: cum. vij. ſequentibus annis peniteas.

Lex. iij. ſalerni. archiepiſcopo.

¶ Spōſalia de p̄ſenti ñ ſoluūtur per ſequens matrimonium etiam carnali copula conſūmatum.

Licet preter⁵ ſolitum: et infra. ¶ Conſul. t. t. r. q̄ ſi iter uirū et mulierē legitimus cōſenſus iter ueniat de p̄ſenti: ita qdez q̄ unus alter⁹ in ſuo mutuo cōſenſu uerbis conſuetis expreſſe recipiat: utroqz dicente ego te accipio in meam: et ego accipio te in meū: ſiue ſit iura mentū interpoſitū ſiue nō: nō licet mlieri alij nubere. ¶ Et ſi nupſerit etiam ſi carnalis copula ſit ſecuta ab eo ſepari debet: et ut ad primuz redeat ec. diſtric. cōpelli. ¶ Quā uis aliter a qbuſdaz p̄deceſſorib⁹ noſtris ſit aliquando iudicatum⁵.

tuas. r ¶ Stringit. forte p ānuli imiſſionē. xxx. q. v. femine. Cū enim ſtringit manū ſignū dilectionis eſt: uel forte alludit ꝓſuetudini alicuius loci. b.

Accepiſti. ¶ Alteri deſpōſatā ducēs in vroꝛem et cognoſcēs nunquaz in vroꝛem eā hre pōt. h. d. ſm vnum intellec. ſed clarius hoc vī in. c. fi. de eo qui duxit in matrimoniuz. Vel iuxta litteram ſumma ſic ut in rubro. Ab. ſi.

s ¶ Deſponſatam. per vba de preſenti: ut. ſ. c. pri.

t ¶ Nunquā tibi pōt. ar. qō ab initio non dz tractu tpis non ꝓualeſcit: ſic. ſ. de elec. auditis: et. c. dudum. et ar. xvi. q. iij. §. pōt. ver. q̄ ſi priuatus: et. ff. de reg. iur. l. pe. ar. contra. ſ. ti. pri. c. ii. et. ſ. de elec. q̄ ſicut.

u ¶ Carinam. vulgare eſt italicox: et dicitur carina a carentia hominum uel et cibariox. nam in illis. xl. diebus includuntur in aliquo loco ſecreto iuxta eccleſiam vbi non habent ꝓſortium hominum.

Licet. ¶ Sūmaꝝ ut in rubro ſz clari⁹ hoc habeꝝ in. c. fi. et pe. ſ. de ſpō. pri mo ponit deciſa ꝓſultatio. Scō tñ ſio ibi: ꝓſultationi. Tertio alterius du bij ſolutio ibi. Et ſi nupſerit. Quarto obſtaculi remotio ibi: quāuis. Ab. ſi.

x ¶ Preter. qō dicit hic habuiſti. ſ. de ſpon. ſi inter.

y ¶ Judicatū. ꝓſuetudo fuit olim in mutiſi. ciuitate ſz illa correcta ē. j. e. c. vl. b.

TAa.¶ Diuiditur primo thema. Scdo precipit fieri interdictū ibi: hoc arbitramur. Tertio dicit quid iuris videtur ibi; ⁊ si contra. Ab. si.

a¶ Ante decisionem. appellatione. n. pendente nihil innouari debet. ii. q. vi. §. appellatione: ⁊. ff. nihil innouā. appel. pen. l. i.

b¶ ℣Doteris irritare. si. s. de despō. Ipu. ad dissoluēdū ūn fi. Et qđ colligit q matrimoniū ꝛ iterdictū ecclesie ꝛ ctū sit oīno diriměduz: ⁊. xxxv. q. iii. ꝛdicim⁹ ⁊. xxxiii. q. iiij. ñ opz. ii. ⁊. r. dis. vides; ⁊. C. de legi. ñ dubiū: ⁊. xxv. q. ii. ſperiali: ⁊. C. q. p sua iurisdi. l. vna. ar. ꝛ. ſ. de ma. ꝛc. ꝛ iter. ec. c. i. ii. ⁊ iii. sol. cū matrimoniuz iterdicit ab ecclesia: aut cā. phibitionis ē ꝓpetua aut tpalis. si est ꝓpetua separant a cohitatione quo vsq cognoscat de impedimento quo ꝓbato sepant ex toto lata sntia diuortij iter eos. ſ. de ma. ꝛc. ꝛ iterdi. ec. de muliere. ⁊ sic intelligit. c. ꝛdicim⁹. c. vides: ⁊. l. nō dubiū: ⁊ sic itellige qđ dicit b: ⁊. c. ad dissoluēduz. quo ñ ꝓbato remanebūt simul. si vo cā. phibitiōis fuerit tpalis puta tps in quo matrimoniū phibet ꝛ bi pp reuerētiā diez ul ꝓsensus de futuro cuz alio tūc ñ deberēt separi ſz pnia eis dz ponit: qz ꝛ interdictū eccie b fecerunt. ſ. de ma. ꝛc. ꝛ iter. ec. c. ii. tñ ne mādatū iudicis ꝓemptibile videatur si vult pōt eos ad tps separe: ⁊ sic intelligit. c. ñ oz: ⁊. ſ. b ma. ꝛc. ꝛ inter. ec. c. i. interdictū. n. ecclesie ñ ē tāte efficacie ut separet matrimoniū ꝛ illud ꝛctuz nisi subsit cā ꝓpetua tñ penitentia dz semp ponī siue cā sit ꝓpetua siue nō: ꝓpter ꝓemptuz ecclesie ut patet p iura ꝓdicta. ſ. de ma. ꝓtrac. ꝛ inter. ec. per totum: ⁊. s. ti. proti. c. iij.

DAas.¶ Diuidit i duas ptes. In ꝑma consultatio in scda rñsio ibi: ne vo. ab. sic.

c¶ Cognouisset. videbat qđ se cūdus iō eēt potior: qz illi tradita eēt possessio sic ēi vēditiōe ⁊ donatiōe. C. ō rei vē. quotiēs. ⁊ in matrimonio spūali. s. de iurepa. qđ aūt. ⁊. c. pastoralis. ⁊ i obligatiōe pignoris. ff. q po. i pig. ba. potior. ſz ñ ē ita: imo q prior ē tpe potior est iure. s. ō ma. ⁊ ob. c. i. qz iā ꝛct⁹ pfect⁹ est per solū ꝓsensuz ſz cū ſo. pcessuz sit ad carnalē copulā q matrimoniū ñ facē sine cōsensu: ut. ſ. df: si. s. de iurepa. cū aūt. ⁊. ff. loca. i opis: ſz ꝺ circa matrimoniū nō stet ꝓsuetudini alias tñ ſuatur ꝓsuetudo: ut q legitim⁹ ē ad matrimoniū ꝓsuetudo facē illegitimū. ſ. de cogna. spiri. sup eo.

d¶ Turpis. sic. viij. di. q ꝓtra mores: ⁊. ri. di. nolite: ⁊. xii. di. c. i. s. de prescrip. cū nō liceat.

e¶ Beati petri sedē. ⁊ suā metropolim. ℣Hec vba sunt. xi. di. nolite: ⁊. xii. di. c. vlti. ⁊. s. de postu. prela. c. i.

f¶ Et si sol⁹. sol⁹ ꝓsensus facit matrimoniū. s. ō spō. p totū: ⁊. xxvii. q. ii. sufficiat.

Rica De ꝺi. appositis. Quia qñqz sponsalia ꝛbuntur pure de quibus visuz est. s. qñqz sub conditione merito de his summittit. Ab. si.

Aicunqz.¶ ℣Primo ponitur thema ex quo resultat tacita questio. Secundo responsio ibi: dicamus. Ab. si.

g¶ Hrāgat. Intellige hoc. c. de ꝺitiōe turpi q tñ ñ sit ꝛ natūrā matrimonij: ut. ſ. e. c. vlt. p qō itellige hoc. c. utputa si furtū fecerit: si bolez iterfecerit: talis ꝺitio ñ ipedit matrimoniū: imo p ñ adiecta dz hēri: ut. ſ. e. c. vl. ubi de hoc

Cum sit.¶ ℣Pertinet ad secundā partem rubrice diuiditur. ℣Primo ponitur thema. Secundo responsio ibi: tu ergo. Ab. si.

b¶ ℣Hac ꝺitiōe. ar. ꝛ. i. q. ii. qđ pio: ⁊. s. de pac. pactiōes. Direrūt qdā qđ libertas ē res spūalis: ⁊ iō pōt venire i ꝓmutatiōez cū alio spūali: ar. s. ō ser. ñ oz. nullus uł dic qđ ñ ꝛdicēt: qz mōachat⁹ ꝺ ñ vak sb ꝺitiōe ſz libtas vak si voluerit mōachi alis ñ erūt isti libi nec posset ad ꝺ ꝓpelli. xxii. q. i. integritas.

i¶ Vbi ipse fuerat. ℣Pōt itelligi qđ ipe fuerit clericus uel pfessus. xx. q. iii. pñs. ⁊ nō monach⁹: qñ monach⁹ libtatē donare nō pōt cū nihil habeat. liij. di. abbati. nec ſuū ꝓpriū pōt brē. xii. q. i. ñ dicatis. nisi hoc fecisset i ipso ingressu: uł qđ dicit ubi ipse fuerat. s. ipse ꝑsbyter: ⁊ sic planum est.

k¶ Seruituti itez. sic ꝺ vł qđ in seruitutē redigi possunt si ide exierint ex quo hac ꝺitiōe liberi facti sunt: ar. s. de ser. nō oz. de famulis: ⁊. c. nullus. C. ō epi. ⁊ de. auē. si ſu⁹. qō qdā cōcedūt. Lau. ⁊ Tā. direrūt qđ hec vba nō fuerūt efficatia ad reuocādaz libertatez ⁊ sic remanebit liber ⁊ iudicis officio cōpelli oz iussa testōris adiplere. ff. de ma. testa. meutia: ⁊. l. imperatores: ⁊ lex. c. coadiuuat ad hoc. s. ut nec illi deserēdi ⁊. Alia rō vł fuisse quare iste ñ reuocat i ſuitutē: qz iste q̄cito acceptauit ꝺitionē fuit lib ⁊ mōachus: ⁊ sic monachatuz ulteri⁹ deserere ñ potuit ēt si vellet redire in ſuitutez: imo papa cuz ipso dispēsare ñ possz ut monach⁹ non eēt. s. de stamo. cū ad monasteriū. in fi. vñ dx. ſ. sic te exhibe ut nec illi deserēdi monasteriū sit facultas: et quo. n. semel fuit monachus semper erit monachus. Et iō ꝺitio apposita nec pōt reuocare illum in ſuitutē: ſz ꝓpelli dz ut in mōasterio pseueret: sec⁹ circa alios cōtract⁹ q reuocari pñt si pcñ siue modus appositus ñ fuer. ſ. c. pr. ⁊ secus i his q primouent ad clericatū. s. de ser. fi. or. de famulis: ⁊. c. nullus.

DEllis.¶ ℣Primo ponit thema. Secdo ꝺterminatio ibi: reus. Ab. si.

l¶ ℣Hmōi ꝺbis. statim ꝺitiōe adiecta alias ex iteruallo admitti nō dz. C. de dona. q sub modo fiunt. l. perfecta.

m¶ Si tñ. talis conditio licita est in sponsalibus ut hic pz: ⁊ hoc si patri meo placuerit. ſ. e. l. sup eo. ⁊. c. per tuas. si tñ in modum pene adiiciatur: ut si tecum nō cōtraham dabo centum non valet. s. de spon. gēma: ⁊. C. de spon. l. vlti. ⁊. ff. de ver. obliga. titia: ⁊. C. de inuti. stipu. l. ii.

n¶ Cōsensus de ꝑsenti. tunc enim recedit a ꝺitione apposita. ⁊ simpliciter intelligit ꝓsentire. si. s. de spon. impu. de illis. in fi.

o¶ Carnalis. ⁊ p hoc recessisse videt a ꝺitione. ſ. e. p tuas. ⁊ sic est matrimonium ꝑsumptum ꝓtra qō nō admittit ꝓbatio. s. de spon. is qui. ⁊ sic duobus modis recedit a ꝺitione. ſ. e. c. super eo.

Rum.¶ Est ter. multū no. ⁊ multū allegat: ⁊ fm intellectum veriorem. b. d. ut in rubro. ℣Primo ponitur victum. Secundo exceptio ibi: nisi. Ab. si.

p¶ Quelibet. i. aliqua de quibuslibet: sic. xv. q. i. mulier. ⁊. i. qōne. vii. si quis omnem.

q¶ Cōditione donat. si aliqs donet aliqō pdiū ecclesie sub aliqua ꝺi-

DEm genuen. archiepiscopo.

¶ Ei qui appellat in causa matrimoniali interdici dz ne aliud matrimonium contrahat lite pendente: ⁊ si contraxerit debet separari.

TAa fraternitas nos cōsuluit ⁊ ifra. De his vero q corā te sup desponsatione facta p ꝓsensū mutuū de ꝑsenti ꝓtroversiaz mouēt: ⁊ appellatiōe pēdēte quā ante sniam uel cognitionē cause ad se. ap. interponūt: accipiūt alias vros res. Hoc arbitramur agēdū: ut si āmodo in tali casu duxerint appellādū: eis in ecclesia publice iterdicas ne aī decisionē[a] cause aliud ꝓtrahāt matrimoniū. Et si contra iterdictū ecclesie publice fcm uenit ꝑsumpserit: matrimoniū taz ꝑsumptuose ꝓtractum poteris[b] irritare.

DNo. mutiñ. epo.

¶ Qui duas per uerba de ꝑsenti desponsat ꝑmā desponsatā dz i vro rē etiā si ꝓius scdam cognouerit: nec ualet ꝓtraria ꝓsuetudo. ⁊ hoc ultimuz addit ad. c. licet sup eodē.

OTas dudū ⁊ ifra. De ꝓsuetudine q diu i mutineñ. obtinuit ciuitate: vtrū sigs iuraret aliquā ducturuz: ⁊ citra carnis copulam desponsasset: si ꝓsequenter desponsasset aliā ⁊ etiā cognouisset[c]: primo cognita adiudicaret viro: nō q prius extitit desponsata: ⁊ infra. Ne vero turpis[d] sit pars q suo nō ꝓgruit vniuerso: ⁊ ecclesia mutineñ. tenere debeat humiliter ⁊ ſuare qō beati[e] petri sedē ⁊ suam metropolim seq uiderit ⁊ docere. in matrimonijs decetero cōtrahendis illud te volum⁹ obseruare: vt postquā inter legitimas personas cōsensus legitimus iteruenerit de ꝑsenti q sufficit in talibus iuxta canonicas sanctiones: ⁊ si solus[f] de fuerit cetera etiā cū ipso coitu celebrata frustrank: si ꝑsone iūcte legitime cum alijs postea de facto contrahant quod prius de iure factuz fuerat non poterit irritari.

Rica De ꝺitiōib⁹ appositis in desponsatione: vel in alijs ꝓtractib⁹.

EX concilio aphricano.

¶ Defectus turpis cōditionis in cōtractu matrimonij appositе nō vitiat matrimoniuz sed vitiatur.

Uicūqz sub cōditionis noie aliquā desponsauerit: ⁊ cā relinquere voluerit. Dicim⁹ qđ frā gāt[g] cōditio: ⁊ desponsatio irrefragabiliter teneatur.

GRego. epo spolętano.

¶ Sernus manumissus ea cōditione vt fiat mōachus ⁊ monasterio ſuiat: alias i ſuitutem redeat: si ꝺ acceptato mōachus factus sit: manūittētis uolūtatē cogit obſuat

QAm fit ꝑpriū: ⁊ ifra. D. presbyter ꝓquestus est diaconez quendā manumisisse duo mancipia sub hac ꝺitiōe[h]: vt monachi fierēt ⁊ in eo monasterio vbi ipse fuerat[i] pmanerēt: adijciens: vt si quis ꝓtrafaceret: ſuituti[k] itez subderet: atqz vnū ex his hac ꝺitiōe despecta monasteriū deseruisse et se inter clericos sociasse. Tu ergo si ita esse repieris: sic te exhibe: vt nec illi monasteriū deserēdi sit facultas ⁊ manumittētis volūtas non valeat ꝑteriri. ALex. iij. panormitano archiepiscopo.

¶ Qui iurauit aliquā in vxorem accipere si centū sibi donauerit: recipere nō tenetur nisi postea pure consenserit vel eam cognouerit.

OEllis: ⁊ infra. Si vero aliqs sub huius[l] mōi verbis iuramentū alicui mulieri ꝑstitit: ego te in uxorē accipiaz si tñ[m] mihi donaueris: Reus periurij non habebitur: si eaz nolentē sibi soluere qō sibi dari petijt: non acceptauerit in uxorem: nisi ꝓsensus[n] de presenti aut carnalis[o] sit inter eos ꝓmixtio subsecuta. IDem.

¶ Res donata eccie sub modo statiz est ecclesie. nec reuocatur modo non seruato: nisi hoc i cōtractu sit expressum.

OErum cū alicui ecclesie possessio q̄libet[p] iterposita cōditiōe[q] donat: a donatore donū po-

traham dabo centum non valet. s. de spon. gēma: ⁊. C. de spon. l. vlti. ⁊. ff. de ver. obliga. titia: ⁊. C. de inuti. stipu. l. ii.

n¶ Cōsensus de ꝑsenti. tunc enim recedit a ꝺitione apposita. ⁊ simpliciter intelligit ꝓsentire. si. s. de spon. impu. de illis. in fi.

o¶ Carnalis. ⁊ p hoc recessisse videt a ꝺitione. ſ. e. p tuas. ⁊ sic est matrimonium ꝑsumptum ꝓtra qō nō admittit ꝓbatio. s. de spon. is qui. ⁊ sic duobus modis recedit a ꝺitione. ſ. e. c. super eo.

Rum.¶ Est ter. multū no. ⁊ multū allegat: ⁊ fm intellectum veriorem. b. d. ut in rubro. ℣Primo ponitur victum. Secundo exceptio ibi: nisi. Ab. si.

p¶ Quelibet. i. aliqua de quibuslibet: sic. xv. q. i. mulier. ⁊. i. qōne. vii. si quis omnem.

q¶ Cōditione donat. si aliqs donet aliqō pdiū ecclesie sub aliqua ꝺi-

tione: puta ut illud restituat titio si ꝓsul factus fuerit: uel ꝓmodi statim tenet donatio uel ꝙ restituatur eidē ꝙ donauit uel bꝰ dib⁹ suis donū reuocari nō pōt nisi ꝓditione aduenīente sic. r. q. iii. pōtifices. in fi. qlibet. n. in traditione sue rei pōt apponere pactū legib⁹ nō ꝑbatū. ff. de pac. in tra ditionib⁹: ⁊. C. de ꝟbē. emp. l. iij. in fi. ⁊ sic donatio stari tenet: ꝫ possit per ꝓditionē resolui sicut uē ditio. s. de pig. illo uos ⁊. ff. de in diem adiec. l. .ii. ꝫ huic ītellectui ꝓdicit ꝟbum qō est i fi. c. ea cessante. vñ expone īter posita ꝓditiōe. i. mō. uꝫ pacto. Vñ no. dꝫ inter donationez sub ꝓditione: ⁊ donationez sub mō. Donatio. n. sub cō ditione facta ñ tenet nisi aduenīente ꝓditiōe siue ea ipleta. ff. de ꝓdi. ⁊ de mō. q heredi. §. vl. ⁊. l. q sub ꝓditōe. sic ⁊ ven ditio. ff. de ꝟbē. emp. b venditio. ff. de leg. iii. fi tibi legatū. ff. loca. insu laz. §. ul. ar. ĵ. e. sup eo. ⁊. c. p tuas ⁊ de tali ñ in telligit bꝫ decre. Donatio sub mō statiz tenet ⁊ nō reuocaꝫ ꝙdiu modꝰ ꝑuatur mō illo nō ertā te pōt reuocari ꝓut dcm ē ab initio si hoc dictum fit ut reuocet si modꝰ ñ ꝑuet: ut dic ī fi. ⁊. C. de dona. que sub mo. l. i. ⁊ .ii. ⁊ ō tali dōatiōe logꝫ decre. ista. Et huic do nationi ꝓor. qō dic: ea cessante debeat reuocari sic ꝙ expone ꝓditione. i. modo vel pacto. bꝫ expo sitio ꝑbaꝫ. ff. de manu. testa. l. menia. ⁊ fit sic. dono tibi hoc ut singu lis ānis hoc faciaſ uel cō simile aliqd: siue ut ali mēta mihi ꝓrestes: aliogn reuocetur donatio. donatio sub ꝓditiōe fit sic: dono tibi uel lego si hoc feceris. vnde uersus. Scito ꝙ ut modus ē: si con ditio: quia causa.

a Debeat reuocari. sic ꝙ patet. ꝙ lex in donatione dicta ꝑuari dz alias reuocaꝫ. C. de ꝓdi. ob cau. da. dictā legē: ⁊. l. si ut ⁊. C. de reuo. do. l. i. et .C. de do. q̄ sub mo. l. i. ⁊. ii. ar. ĵ. C. de rescin. vē. ea ꝓditione: sed ibi non fuit dcm ꝙ vēditio nō valeret si non satisfecerit reipublice. vñ ibi agit tñ ad interesse ut fiat qō ꝙuenerit: ut. ff. de manu. testa. l. menia. ⁊ ex hoc vi detur ꝙ res tali modo donata. ſ. ut nō alienetur alienari nō possit qō si fiat reuocabiꝫ. Sz pone cām necessitatis alienandi ĩminere: puta debituz uel redēptionē captiuoꝝ nunquid poterit res ista alienari vel alia que sic tradita est ne alienet alias reuocetur: vꝰ ꝙ sic. qz talis ꝓditio ne liceat alie nare rem meā: reprobatur a iure. ff. de pac. l. pe. ⁊ casus isti excipiuntur a iure. r. q. ii. §. hoc ius. ar. ĵ expressum est ꝙ alienari nō pōt ex quo ꝑhibe tur a donatore. in auc. de alie. ⁊ emphi. ĵ. §. sanctissimas. col. ri. C. de re. alie. non alie. l. ul. ⁊. C. de pac. inter emp. ⁊ ven. l. ul. T. ⁊ alij quidam di cūt ꝙ in tali casu res tali modo sine cōditione donata ecclesie ne alienēt bene pōt alienari dūmodo alias possessiones non bēat ecclesia: qñ si alꝫ bēret nō posset alienari ꝓpter inhibitionem testatoris siue donatoris: in quo casu dicūt ītelligendū. d. auc. §. sanctissimas. col. ix. qz ut dicit canō pro captiuoꝝ redēptione res ecclesie alienantur. xii. q. ii. aurū. Alii dicūt qō verius vꝰ ꝙ res tali modo donata ne alienetur alienari non potest ēt pro redēptione captiuoꝝ ut dicit. d. auc. §. sanctissimas. qz non inuenitur expressum ꝟrium in eo casu ergo illi stabimus: ⁊. c. aurum non loquitur ō talibus rebus sed de vasis tantum loqui videtur. Ber.

Sper eo. Qui p ꝟba de ꝑsenti cuz muliere ꝟbit sub ꝓditione si pater ꝓsenturet: si pater ꝓsentiat ad mꝫimoniū nō est cogendus. b. d. uel generaliter sic ut in rubro. Cōis diuisio. Scōa ibi: rñdemus. Et ibi ¶Primo soluit. Secundo remouet obstaculum ibi: nam licet. Alb. si.

b Si pater. sic. ĵ. eo. c. pri. sic ergo matrimoniuz: ꝓtrahitur sub condi tione: sicut ⁊ emptio uel aliū contractus. ff. de contraben. emptio. b ven ditio. nec ob. ff. de regu. iur. actus legitimi. actus enim illi non sunt ꝓtra ctus sed quasi contractus.

c Alieno arbitrio. ubi substantia ꝟctus ꝓfertur in arbitrio exꝑsse pſone nō valet ꝟctus nisi ille arbitrer. C. de ꝟbē. emp. sup reb⁹. sed testm̄ in al teriꝰ volūtate expresse cōmissuz nō valet. ut si ita dicam: ĩstituo te bꝰdē

stea reuocari nō pōt. ¶Nisi forte tali sit ꝓditiōe collatū: ꝙ ea cessan te debeatˢ reuocari. Arba. iij.

Contrahens mꝫimonium sub ꝓditiōe ñ ꝑbata ñ cōpellit mꝫimoniuz ꝓsumaꝫ añ ꝓditiōis euētū

Super eo vero qō postulasti: vtrū ille q in q̄ndā mulierem ꝓsensit si paterᵇ eius suū prestaret assensum: sit ad cōsumādū matrimoniū cōpellēdus. ¶Rñdemᵒ ꝙ cū cōsensus liber dici nō possit q ī alienoᶜ arbitrio reseruatur: ac cōdi tionē ipsam canonica nō ꝑobētᵈ instituta: nisi uolūtas pſis postmo duz ītercedat: nequaquā cogēdus est ad matrimonium ꝓtrahenduz. ¶Nā ꝫ alexāderᵉ papa rñderit ꝙ spōsalia īterposita cōditione cōtra cta: ipsa nō ꝑpleta si cōsensusᶠ de ꝑsenti ītercedat: ul' carnalis copula subsequaꝫ: dissolui ñ debēt: ꝫ firmiter obseruari: nequaquazᵍ ē nfe diffinitioni aduersuz: cū hmōi con sensus nō sit de presenti habendus licet per uerba de presenti euidentius exprimaꝫ: ꝙ in alieno arbitrio non habito sed habendo consistit. ¶Ano. iij. masicañ. episcopo.

Qui sub honesta cōditiōe sponsalia contrahit ⁊ ante conditionis euentum desponsatam cognoscit a conditione recedit.

Per tuas lras ītimasti ꝙ cū q dā mulier. p. noīe. n. postula ret in uiruz asserēs inter se mutuū de ꝑsenti ꝓsensū interueniſſe ⁊ car nalem copulam accesiſſe: vir ipse quāuis ꝓtracta sponsalia ⁊ carnis copulā nō negaretʰ: asserebat tñ se illā in vxorez ducere non teneri: qz spōsalia ĩter ipsos sub bac fuerunt ꝓditione ꝓtracta: si pater eius ⁊ pa truus spōsalibᵒ ꝓsentirēt: sed ipsi quācito nouerunt: ⁊ spōso ꝓtradi xerunt et sponse. Verum mulier re plicabat: ꝙ ꝫ fides ꝑstita fuerit ab utroq; sub cōditiōe ꝑscripta: ñ tñ sibi fuerat a parte viri vel patruo aliqñ ꝓtradictū: ⁊ ante tps ꝓtradi ctionis expressum a testibus ⁊ post dicebat ĩter se carnalez copulaz ac cessisse: ⁊ ifra. ¶Cōsul. t. r. q. cum ligdo ꝓstet ꝙ ꝑ ost ꝓtracta sponsa lia carnalis ē inter eos copula sub secutaᵏ: ꝑ mꝫimonio ē ꝑsumēdūˡ: qz videt a ꝓditiōe apposita recessisse. Nā ⁊ si ꝑbatū sit ꝙ postquaz pꝰ ⁊ patruus viri ꝓtradixere spon salibᵍ: idē vir mulierē illā carnali ꝓiūctiōe cognouerit: ñ ē tñ aliquo modo ꝑbatūᵐ ꝙ antequā ipse cognouisset eandem pater eius ⁊ pa truus contradicere curauissent.

d Nō ꝑobēt. ar. ĵ. s. e. c. i. ibi loquit de ꝓditione inhone sta que tñ nō est ĵ substantiam matrimonii. ĵ. e. c. ulti. Ber.

e Alexander. s. e. de illis.

f Cōsensus. de ꝑsenti: sic. s. .e. de illes: ⁊. ĵ. c. pri.

g Nequaq̄. sic hoc facit ꝓditio apposita q̄ suspendit ꝟctuz usq; ad tps ꝓditionis ertātis ut dictum est. s. e. verum.

Per tuas. Cōis diuisio. Scōa pars ibi: cōsultationi. Alb. si.

h Non negaret. sz ꝓfitebat se illā pluries diuersis tpibus co gnouisse post sponsalia ꝟcta. ex tali ꝓfessione ꝓcedit ꝫ ipsuz: qz non ꝓbauit ꝫdictionem ante carnalem copulam.

i Subsecuta pluries. ⁊ diuer sis tpib⁹ alꝫ ñ videret bñ sniā tū cū ꝑbatū fuerit p testes viri q pᵒ ꝫdictionē pſis eā cogno uit: si. s. de fi. instru. cū Jo. ad fi. ⁊. s. de ꝑbat. in ꝑsentia. ⁊ ita dubia ꝓbatio non sufficit.

k ¶Presumēdū. sz q̄re ꝑsumi tur istū recessisse a ꝓditione: qz non est ꝑsumendū aliquē recedere a iure suo. s. de renūcia. sup hoc cū ꝓcedens ꝓsensus durare intelligaꝫ: arg. s. de bap. maiores. in fi. ⁊ ex eo q ꝓmo ⁊ vltimo ꝫdicit ꝑsumit q medio tpe ꝓsensit. xxviii. di. qz sūt culpe: ⁊. s. de cele. miſ. cum marthe. versi. si tunc igit in celum. ⁊. i. q. i. iudices. in fi. ⁊. precedens voluntas ꝓbatur per sequentem. xxiiii. q. i. cum per bellicaz ¶Preterea si pendente ꝓditione res tradaꝫ ⁊ postea nō existat cōditio res tradita repetitur. ff. de ꝓdi. inde. sub ꝓditione. ff. de peri. ⁊ cōmo. rei ven. quod si. ¶Pre terea ꝓditionalis ꝓsensus nullus est ante conditionem extantem. ff. de verb. sig. cedere diem. si ergo nullus precessit ꝓsensus solus coitus matrimonium non fa cit. s. ti. pri. c. vlti. Dicas ergo ꝙ cōsensus precessit de futuro vt patet in fi. quā uis per verba de presenti expressit. s. c. pri. ⁊ ita carnalis copula subsecuta indu cit matrimonium ꝑsumptum. s. de spon. is qui. ⁊. s. eo. de illis: ⁊. ca. pri. ⁊ fa uore matrimonii inducta est hic ꝑsumptio: qz per carnalem copulam ipso facto videtur ꝓsensuz exprimere de presenti ⁊ a ꝓditione recedere: sic per puram condi tionem receditur a ꝓditionali. ff. de cōtraben. empt. sed celsus. §. vlti. sed quid si ante coitum ꝓtesteꝫ se nolle ꝓpter hoc recedere a conditione: nec illud ꝑdest. s. ó cōsti. cum. m. ⁊. s. de appel. sollicitudinez. Jtem quid si dicam contraho tecum si te virginē inuenero: vꝰ ꝙ sit mꝫimonium. s. eo. c. i. ⁊. ĵ. c. pri. ⁊. xxii. q. ii. so let: qz nec talis error dirimit matrimoniuz. xxviii. q. ii. §. i. sz nec dirimit emptio nem. ff. de ꝟben. emp. alioquin. §. i. Dico ꝙ talis ꝓditio nō impedit matrimo nium. Jtem quid si ꝟbo cum aliqua sub conditione: deinde cum alia pure: tenz matrimoniuz. Sed pone ꝙ postea existat cōditio: videt ꝙ teneat primū qz peri de videtur ac si a principio pure cōtraxisset. ff. qui po. in pig. ba. potior. ar. ĵ. de fri. fraternitatis. in fi. sed secus est in mꝫimonio. qz nō trahit retro vbi ab initio nō fuit: q̄tum tñ ad filios legitimādos retro trahi videt. ĵ. qui fi. sint legi. tan ta. Jtem qd si ꝟbitur matrimoniuz sub conditione q̄ oīno extitura est. videt idez ac si pure ꝟrisset. ff. de ꝓdi. inde. ꝙ si. ⁊ ꝑm hoc est matrimonium anteq̄ existat ꝓditio. sed ꝙ nō est ibi matrimoniū sed expectaꝫ euentus ꝓditionis ⁊ tunc primo erit. ⁊ si medio tpe ꝟberet cū alia teneret mꝫimoniuz ꝫ videaꝫ ꝙ ex futuro euētu pendeat an sit mꝫimoniū: ut dixit Jo. per decre. ĵ. de frigi. fraternitatis.

l Spōsalibus. ergo si cōtraxisset ante carnalem copulam coitus nihil postea operaret: qz nihil est ibi purum uel ꝓditionale qō ꝑfirmet uel ducat ad esse talis coitus. s. ti. pri. c. vlt. in fi. arg. s. de ꝓfir. examinata. Ber.

m ¶Probatū. no. ꝙ ꝓtra eū fit interpretatio qui. testes ꝑdurit cū exꝑsse nō ꝑ bant id ad qō inducunt sed obscure. sic. s. de ꝑba. in ꝑsentia. ⁊ qz per cōfessionē vtriusq; ꝓstabat pluries ꝙ post spōsalia ꝓtracta carnalis copula fuit subsecuta.

ꝛ ideo: qꝛ nō expresse ꝓstat per testes qꝫ ꝺictio patris precessit copulam fit interꝓ tatio pro matrimonio pꝓsumpto cum iam esset fundata intentio mulieris.

S ꝺ conditiones. ¶ Notabile. c. ꝛ multum allegabile. Ꝺuiditur qꝛ sunt due partes in ꝓma tractaꝯ de ꝺitione turpi que est cōtra substātiā matrimonij. In secūda de turpi vel impossibili ibi: licet. Ab. si.

a ¶ Cōtra substātiā ꝓiugij. qō ꝺf ꝺ sūptuꝫ fuit de illo canone .xxxii.q.ii.solet. ꝛ.c.aliqñ. no. ꝫ qꝫ qꝺā ꝺitiōes apponi pñt i mꝝimonio licite q̄ a iure admit tuntur: puta si cētuꝫ mihi ꝺederis si pꝝi meo placuerit: ut. s. .e. ꝺ illis. sup eo. p tuas. hmōi .n. ꝺitiones honeste sunt nec sūt ꝺ substātiā mꝝimonii: qꝛ pōt eē cū illis ꝛ sine illis. vñ nō ꝓbat hoc eē qō ab hoc ꝓtingit abesse .s. ꝺ trāsla. iter corporalia. est ꝛ alia cōditio hōesta q̄ est ꝺ substātia mꝝimonij ut cum christi anus ꝺicat iudee vel hꝝtice: cōtraho tecū si vis fieri ꝓpiana si ne ista nō teneret matrimoniuꝫ .xxviii.q.i. nō oꝫ. Sūt ꝛ alie cō ditiones ihoneste ꝛ turpes de qꝫ bus ꝺ fit mētio ꝛ illarū q̄ꝺā sūt ꝺ substātiā mꝝimonij ita ut il lis appositis nō tꝫ mꝝimoniuꝫ de qꝺ ꝺ hēs i ꝑn. ꝛ.c. ꝓdictis solet aliqñ. Sūt ꝛ alie inhone ste turpes aut ipossibiles: vt si ꝺicaᷓ. ꝺho tecū si furtū feceris: si homicidiū feceris. iste. n. sūt turpes. Idē est si sit ipossibilis vt si ꝺico ꝺho tecuꝫ si ꝺederis mihi impiū si ꝺigito celū tetigeris. ff. de iniu. ru. testa. l. cū i secūdo. hmōi ꝺitiones ñ sūt ꝺ substātiā mꝝimonii: ꝛ ꝺe talib⁹ intelligiᷓ qō ꝺf in fi. si turpes aut ipossibiles: ꝛ iō si apponan tur ꝓ nō adiectis haberi ꝺebēt ut ꝺicit in fi. ꝛ. s. e. c. i. qō ꝺ hu iusmodi ꝺitiōib⁹ intelligiᷓ et mꝝimoniuꝫ tꝫ ꝛ sic vꝺ qꝫ ois cō ditio q̄ est ꝺ naturā ꝺctus ipm i pediat si apponaᷓ. Et ꝺ est rō cū tria ꝺbeāt esse bona mꝝimo nij saltē quo ad ꝓpositū. s. fideꝫ ples ꝛ sacrm. xxvii.q.ii. omne itaqꝫ ꝓ illas tres ꝺitiōes extin guñ illa tria bona que in quo libet mꝝimonio necessario req runtur alr nō erit matrimoniū vt ꝺ pareᷓ. ſꝫ ꝺ vꝺ .x.q.i.ca.ii. vbi tenet ꝺctus nō obstāte con ditione ꝺ naturā ꝺctus. Et ar. ꝓtra. xxviii. ꝺi. diacōi. ubi tenet ordinatio licet ꝺicat se velle hꝺe vxorē qō est con tra ordinis substātiā. Itē qꝺ si ꝺicat: profiteor talē religionē ita qꝫ posset ꝓpum hꝺe ꝛ uti mꝝimonio vꝺ qꝫ tꝫ monachaᷓ? ſ. ti. pri. ſinuāte. non credo qꝫ teneat monachaᷓ? sub hac ꝺitiōe: qꝛ illa est ꝺ substantiā monachatus. s. ꝺe sta. mo. cū admonasteriū. in fi. ꝛ ar. s. ꝺe quer. cōiug. ꝺudū. hec fuit opinio. Ꝟu. quaꝫ inuenies. xix. q. vlt. nunc aūt. alij contradicunt.

b ¶ Impossibiles. si. s. ꝺe pac. c. vlt. sic ꝛ in testō turpis ꝺitio ꝓ nō adiecta haꝯ. C. de isti. ꝛ substi. repbēdēda. ꝛ. ff. ꝺe ꝺi. isti. qdā. ꝛ. C. de his q̄ pe. no. reli. .l. vna. in fi. ꝛ. ff. de le. i. turpia. ff. de vsu. ꝛ ha. sed neqꝫ. sic turpis siue ipossibi lis stipulatio etiā in alijs ꝺctibus nō obligat. ff. ꝺe verb. obli. generaſr. ꝛ. l. se. et .ff. ꝺe ac. ꝛ ob. nō solum. insti. de inuti. stip. §. impossibilis.

c ¶ Propter eius fauorē. sic ergo mꝝimoniū res fauorabilis est. vñ ꝓpter ipi⁹ fauorē pater ꝛ mater in ipius ꝓrogatiua ad testimoniuꝫ admittunᷓ qui in alijs cōtractibus repellunᷓ. ſ. qui ma. accu. poſ. videᷓ in fi. ꝛ plura alia spālia ibi ob ſeruantur: vt no. s. ut lit. non contesta. c. i.

Rica Qui de. vel veuen. Supra visum ē ꝺ vno ipedimēto cōtra substātiā mꝝi monij: nūc restat videre ꝺ alijs ipedimentis. ergo ꝛc. Ab. sic.

Ediaco. ¶ Habet duo ꝺicta. Scōm ibi: subdiaconum. Ab. sic.

d ¶ Uxorem accepit. ꝺe facto: quia non potuit ꝺe iure. xxxii. ꝺisti. erube ſcant. placuit.

e ¶ Cōtrito ꝛ humiliato. alʒ ñ est recipiēdus: qꝛ venia ñ ꝺaᷓ nisi correctis. xxiiii. .q.ii. legaᷓ. nec pōt gaudere se correctū nisi prius ꝺoleat se fuisse puersum. xxiii. re. manicheos. ꝛ. C. ꝺe summa trinita. ꝛ fide catho. l. vlti. ꝛ ꝺe pe. ꝺi. i. neminez ꝛ ꝺe conse. ꝺistin. iiii. omnis qui. ꝛ ꝺixit salomon: qui abscondit peccata sua non videbit lumen in eternum.

f ¶ Absolutiōe obtēta. nō ꝺicit a quo. vñ vꝺ qꝫ a papa tñ. xvij. q. iiij. si qs suaꝺente. ꝛ ꝓcipue ꝓpter atrocitatē facti. vñ etiā si cēt monachus ab bas ipsuꝫ ab soluere nō posset. ſ. ꝺe sen. ex. cū illoꝫ vel forte ex ista ꝺulgē tia spāli ipsum potuit absoluere: quod est verum vt patet in antiqua.

g ¶ Ꝺispensatiue: et ita epi pñt etiā ꝺispēsare cuꝫ clericis cōstitutis i sacris ordinib⁹ si ꝺbāt ꝺe facto sic. s. ꝺe cler. ꝺiug. sane .ii. ar. ſ. s. ꝺe biga. nu per. sꝫ illud itelligiᷓ ꝺ illo qꝫ in seculari habitu vnā hūit ꝺe iure vxorem: ꝛ i sacro ꝺrit cū illo tāq̄ cū bigamo nō pōt ꝺispēsa ri. ar. ſ. ſ. c. ꝓxi. so. ut ibi. Ber.

b ¶ Interfecerit. putaꝫ bat enim forte iste archi epus ꝓp homicidiū qꝫ ꝺe gradari ꝺebat ꝛ qꝫ ami sisset ordinē qō ñ ē verū qꝛ caracᷓ i aīa impressus nō tollitᷓ: ut. i. q. i. qꝫ qui dā. vñ ñ pōt ꝺbere ꝓp ꝺ lictū nō est alicui subue niēdum. ff. q. ex ca. ma. sꝫ ꝛ si ꝓ prætorē. §. actio nec stulti melioris condi tiōis ꝺfit eē q̄ꝫ piti. ff. qō vi aut clā. fuꝫ. nemo. n. ꝺelinquendo fit melior .ff. ad. l. fal. pcia: ꝛ. xvi. .q.i. legi. sic malefidei possessor nō ꝺz esse melioris cōditionis qꝫ bone fidei. ff. ꝺe peti. here. si a pfe. §. si prædo.

i ¶ Canonū. xxii. ꝺis. si qs coꝛ. ꝛ. c. ꝺe illo. ꝛ. c. .i. ꝛ. lxxxiij. ꝺist. cum in prætorio. Ber.

Ex litterarum. ¶ Cōis diuisio. Cōsultatio ꝛ rñsio. Se cunda ibi: sup quo. Ab bas si.

k ¶ Abiurare. ar. ſ. s. ꝺ co. cle. ꝛ mu. clericos il lud itelligēdū ē ꝺbi suspi tio hētur ꝺ piurio vt sē pe faciūt iter se cōcubina rij tūc nō exigiᷓ iuramē tū ut ibi satis colligiᷓ: vt illud circa cōtuberniū h i ꝺiuortio cuiuscūqꝫ mꝝi

monij. xxxv. q. vi. ab isto ꝺie.

l ¶ In subdiaconatu mi nistrare. ar. cōtra. s. c. pri. vbi ꝺispēsaᷓ cum eo qꝫ in plurib⁹ ꝺeliquerat q̄ꝫ iste. Nuc fuit ergo rō: placuit hoc ꝺño pape vt maiorē gratiaꝫ faccret illi q̄ꝫ isti. Illa potuit eē rō: qꝛ nō videbaᷓ vere penitēs ꝛ pꝝsumptio erat ꝺ ipsꝫ ꝺe sua incōtinētia ꝛ cū talib⁹ nō ē ꝺispēsandū vū pro reuersione spe prā ue actiōis ōsideria ꝓcipe ñ formidāt. l. ꝺi. c. i. ꝛ c. vt cōstitueret. ꝛ iō papa ꝓhibet ne cū ipso ꝺispēset cū alias suo iure ꝺispēsare posset: vt. s. c. pri. sꝫ si intrare voluerit religionē tūc fauore religionis poterit circa ordinem ꝺi spensare: sic. ſ. ꝺe aposta. c. ii. vel ꝺe cōsilio loquiᷓ cū ꝺe iure suo epus posſꝫ ꝺispēsare cum ipso: vt. s. c. pri. ꝛ. s ꝺe cleri. coniug. sane. Ber.

m ¶ In minorib⁹. si. l. ꝺi. placuit: ꝛ. xv. q. viij. si qs prælyter. Ber.

Neminimus. ¶ In prima pte ponit ꝺecisa ꝓsultatio. In secūda ꝺistinguēs rēsponsio. Secundum membrum ibi: verum. Ab. si.

n ¶ Neminimus. casus. Aliquis ꝓmisit trāsire ad religionem ꝛ habi tum religionis susceꝑit: postea contraxit matrimonium queritur quid iu ris: ꝛ rēspondetur ꝓout sequitur in littera.

o ¶ Professionē. que etiā sola facit monachuꝫ. s. ꝺe regula. ꝓpectum vnde in seculo remanere non ꝺebuit nec contrahere matrimonium: im mo compelli ꝺz redire ad monasteriū. s. ꝺ regu. sicut: vt hic ꝺicit ar. xxv ij. ꝺi. qō interrogasti: ꝛ. xxvij. q. i. quasi per totum.

p ¶ Hec habitū. maxime: qꝛ solus habitus nō facit monachū sed pfessio regularis. s. ꝺe regula. ꝓpectū. nisi gestaret habitū monachalem cum alijs per annuꝫ: tūc pꝝsumitur pfessionē fecisse vt postea ei exire non liceat .s. ꝺe regula. ex parte: ꝛ. c. vidua.

q ¶ Trāsiturū pmisit. Et ita votū fuit simpler tm̄ qō ꝓ fortius vinculū

Regorius nonus.

¶ Si in cōtractu matrimonij apponitur cōditio turpis vel impossibilis: habetur pro nō adiecta: nisi sit cōtra substantiam matrimonij: quia tunc vitiat contractum.

Ꝺitiones ꝓtra substantiaꝫ ꝓiugij[a] inferaᷓ: puta si alter ꝺicat alteri: ꝓtraho tecū si generationē prolis euites: vel ꝺonec ꝑuenia aliā honore vel facultatib⁹ dignioꝛē: aut si pro q̄stu adulterādā te tradas: mꝝimonialis ꝓtractus quātūcūqꝫ sit fauorabilis caret ef fectu. ¶ Licet alie ꝺitiones apposi te in mꝝimonio si turpes aut ipossibiles[b] fuerint: ꝺebeāt ꝓpter fauo remᶜ eius pro non adiectis haberi.

Rubrica Qui clerici uel uouentes matrimonium ꝓtrahere possunt.

Lex. iii. remeñ. archiepo.

¶ Diaconus uel subdiaconꝰ matrimonium cōtrahere nō possunt: ꝛ si contraxerint etiam si sint facti irregulares ꝺebent separari.

Ediacono q in sabbato sancto aliū ꝺiaconū vulnerauit: ꝛ uxoꝛᵉ accepit. ꝺ. t. p. u. rñ. q ꝫ si cōtrito ꝛ humiliatoᶜ corde ad eccle siam redire voluerit: ꝺimissa illa quā accepit in vxoꝛē: ꝛ absoiutōᵉ obtēta: iuncta sibi penitētia ꝺe vtro qꝫ excessu: post eā pactā ꝺispensati ueᵉ poteris ei ꝺiaconatus officium reddere: ꝛ si pfecte vite ꝛ ꝓuersa tionis fuerit eū in ꝑbyteꝝ ordina re ¶ Subdiaconuꝫ autē siue ho minem interfecerit ᵇ siue non: ma trimonium nō posse ꝓtrahere sa cꝝ canonuꝫ[l] censura ꝺemōstrat.

Idem cenomañ. epiſcopo.

¶ Subdiaconus matrimonium contrahere non potest.

Ex litteraꝝ tuaꝝ tenore accepi mus: qꝫ lator ꝑsentiū in sub ꝺiaconatᵘ officio ꝓstitutᵘ quā ꝺ bi in ꝓiugū copulauit: quā eūꝺem .p. noie abiurareᵏ feciſti. ¶ Super quo pru. tuā i ꝺño cōmēꝺātes mā ꝺamᵘ: q̄tenᵘ si ad monasticū ordi nē trāsire voluerit: ꝛ tibi post lau ꝺabilē ꝓuersationē ipsiᵘ visum fu erit eū ad maiores ordines ꝓmo ueri ꝓcedas: qꝫ si ad religionem se trāsferre noluerit: euꝫ neqꝫ in sub ꝺiaconatuˡ mꝝistrare: nꝫ ad ulterio res pmittas ordines ꝓmoueri: in minoribᵘᵐ tñ ordinib⁹ poterit mi nistrare. Idem uigorien. epo

¶ Uotuꝫ solēne ipedit ꝛ ꝺirimit matrimoniū post votum ꝓtractū: simpler tm̄ impedit ꝓtrahendum sed non ꝺirimit post contractum.

Neminimᵘᵐ ꝛ infra. Rñ. qꝫ si qsquā q se religioi ꝺeuouit ꝛ habitu susceꝑto ꝓfessionemᵒ fecit: postmodū sibi aliquā copulauerit: est cogēdus ab ea recedere: ꝛ ad ec cleſiā cui se ꝓtulit sine cōtradictiōe trāsire. ¶ Uel si nec habitū[p] susceꝑit nec ꝓfessionē: ſꝫ votū solūmō fecē ꝛ se ad religionē trāsituꝝ[q] ꝓmisit: ſꝫ postea mꝝimonium cōtraxerit si est cogendus ad religionē transire ꝛ matrimoniale votū rescindere.

Idem luceñ. epo.

¶ Susceptio habitus ꝓfessoꝝ extra religionē a non habēte ptātem incorporandi religioni ipedit idu bio matrimonium contrahēdum sed non ꝺirimet contractum.

tollit. ꝯ. c. rursus. xxvii. dis. si vir. xxvii. q. ii. Nos nouimus. equaliter tñ cu solẽni obligat apud deum ut dicit illa decre. rursus vbi ō h dicetur.

Consuluit. Susceptio habit⁹ sine ꝓfessione ñ dirimit mꝛimoniũ ꝛctũ: sꝫ ꝛbendũ ipedit. h. d. sꝫ h sũmatio est nimis generalis: vñ ẽm intellec. quẽ teneo sũmo sic ut i rubro. ¶Primo ponit ꝙsultatio. Scõo rñsio ibi: ꝙsultatiõi. ab.

a **Habitum.** nulla facta professione seu voto: vñ non impedit mꝛimoniũ. xxvii. q. ii. gõsaldus: t. s. e. c. ꝓori.

b **Velamẽ.** s. ꝓbationis q distinctus eẽ dz abitu ꝓfessoꝝ. s. ō regu. c. pe. q nõ dirimit mꝛimonium iam ꝛctũ. s. c. pri. t. ꝯ. eo. rursus.

c **Nõ renũciauit.** p h que h enumerauit pz qꝛ nõ assumpsit religionẽ nec hũit ꝓpositũ mutãdi seculũ: vñ libere exire potuit ifra annũ t etiaz ãno cõpleto. s. de regu. c. pe. vbi dꝛ qꝛ euident dz appere si seculũ mutare voluerit t ita signa mutationis euident debẽt appere ad hoc ut aliqs cẽseat monach⁹ alꝛs exire poterit ifra annũ t ãno finito. xx. q. i. illud.

d **Sup altare.** vide q̃ lit qs põt ꝓfiteri in manu epi. xxvii. q. i. viduatis. in manu etiã monachi. ꝯ. e. insinuãte. t corã sacerdote p ipsi⁹ bñdictionẽ. xxvii. q. i. sciẽduz t. xx. q. i. vidua. t sup altare ut hic dicit.

e **Nõ dirimit.** xxvii. di. §. hinc distinguẽdũ: t. c. si vir: t. ꝯ. e. rursus t. s. de regul. ꝓtectũ.

f **Susceptꝰ.** sꝫ videt qꝛ eoipso qꝛ suscepit habitũ t velamẽ votũ suũ solẽni zauerit ita ut ad mõasterũ redire cogat: arg. s. de regu. vidua. xxvii. di. qõ interrogasti: lꝛa istius. c. satis soluit: ꝛria illa hic constabat qꝛ absolute habitum nõ mutauit. ibi vero eo animo t ꝓpo posito habitum t velamen susceperunt ut monache essent. vnde postea ñ audiuntur etiam si contrarium vellent iurare. Ber.

Veniens. Sũmatur vt in rubro inherendo lꝛe. ¶Primo narrat casum ꝓmissa causa. Scõo ponit mãdatũ ibi nos itaqz. Eb. si.

g **Absenti.** ar. qꝛ mꝛimoniũ iter absentes ꝛbi potest. xxx. q. ii. bonoratur: t. xxx. q. v. nec illud: t. s. de conuer. coniug. ex parte. ii. t eodem modo sponsalia ut hic: t. ff. de spon. l. iiii. t. v. Ber.

b **Promisit.** per interpositam personam que mandatum habebat ad hoc: alias nihil est.

i **De seueritate.** timor iste vanus erat: vñ ñ excusaꝫ quomin⁹ debeat cõpelli ad mꝛimoniũ ꝛbendũ pp fidẽ datã si ille cũ alia nõ ꝛtisset non obstãte uoto simplici: ar. s. de spõ. ex lꝛis. ii. ꝓma. n. fides seruari dz. s. de spõ. sicut. nisi fortius vinculuz superueniat: ut. s. de spon. si inter.

k **Cõtinẽtie votũ.** mulier ista vouit cõtinentiã: nec mutauit locum nec vestẽ: nec ẽt fecit ꝓfessionẽ t tñ post votũ ꝛtinẽtie de ꝓsenti ꝛbere põt. t ita ẽ ar. op. qꝛ votũ ñ solẽnizaꝫ p uotuz continẽtie tñ. de hoc dicitur. ꝯ. c. pri.

l **Fornicationis.** ar. minus malũ tollerandũ ut maius euitet. xxxiij. q. ii. si quod verius. xxvi. q. ii. hi. qui. xxii. q. i. considera. t. iiii. di. deniqz.

m **Voto violato.** i. violãdo. si. ff. de iureiu. admonẽdi. in ꝟbo absolut⁹. i. absoluẽdus. uel dic violato animi destinatione. qꝛ petebat sibi dari licẽtiã ꝛbendi. nec ꝛtelligo qꝛ ꝙponatur penitentia nisi sub ea conditione si contraxerit. uel imponetur postꝙ contraxerit. uel etiam de uoluntate mutata agitur penitentia: arg. xxii. q. iiii. sunt qui opes.

n **Nõ postponas.** sꝫ qualr datur huic licentia ꝛbendi ꝛ votũ continẽtie sꝫ sit simpler cũ apud deũ equalr obliget cum solẽni. ꝯ. c. pri. ꝙ debuit cõpelli ut seruet votum sicut fit de spõsalib⁹. s. de spon. ex lꝛis. ii. dicas qꝛ ñ dat hic ecclesia licentiã ꝛbendi directe: sꝫ ẽ h ꝙdam cõparatiua ꝓmissio ne deterius inde contingat ut ex lꝛa pz: t qꝛ in ꝓturbatiõe animi votũ emisit: ar. xxii. q. ii. gonsaldus. vñ daꝫ ei licẽtia cõtrahendi alias ñ daret. nã votũ cõtinentie ꝓuanduz est etiã a coniugatus. xxxiii. q. v. quod deo pari.

Ursus. Uotum solẽne dirimit matrimonium cõtractum scilz sequens secus in voto nõ solẽni. ¶Primo ponitur questio. Secũdo distinguens solutio ibi: vnde. t Secundum membrum ibi: quod si. Eb. si.

o **Castitatis.** simpliciter. s. e. c. ꝓori.

p **Apud deũ.** ꝙ vꝟ equalr obseruandũ ut solẽne qõ falsum est: qꝛ solẽne duaꝫ post ꝛctũ mꝛimoniũ. ꝯ. c. pri. istõ vo ñ. xxvii. dis. si vir. t h dicas qꝛ ab initio sũt eqlr obseruãda t vtrũqz in tñ obligat qꝛ qui ꝓuenit peccat mortalr. Et dic ñ minus. i. ñ minori tpe: qꝛ vtrũqz ī ppetuũ obligat: t vtriusqz fractio ẽ mortale pcñ: licz vn⁹ minus peccet alio qõ pz ex minori penitẽtia. xxvii. distñ. suit: t. xxvii. q. i. virginib⁹: t. c. deuotã. Uel hoc ꝛtingit pp admixtũ. s. pp bonũ mꝛimonij: ar. xxvii. q. i. nuptiaꝝ. t est sile qõ dꝛ iter simplicẽ loqlã t iuramẽtũ ñ faꝫ de⁹ dꝛ iaz. xxii. q. v. iuramẽtũ: t collige ex hoc qõ h dꝛ votũ ex sui natura ñ dirimere mꝛimoniũ sꝫ ꝛstõ fcã sup voto. Qꝛ fit h mẽtio de uoto simplici t solẽni: vid qd sit vtrũqz votũ solẽne ẽ qõ fit ī ꝛuenieẽte aliq̃ istoꝝ solẽnitatũ videlz per susceptionẽ sacri ordinis. xxviii. di. diaconi. t. lxxxiiii. di. cũ ī ꝓterito. Itẽ ꝓsusceptiõez sacre uestis q̃ tñ ꝓfitẽtib⁹ dari dz. s. ō regula. statuim⁹. t maxie si cũ aliis icipiat cãtare t oblationẽ facere i eccl̃ia. xxvii. q. i. vidua: t. s. de reg. vidua: t. xxvii. dis. qõ interogasti. Tertio mõ cũ p ꝓfessionẽ deuouet se alicui religioni i manu abbatis ul abbatisse ul ẽt in manu moãchi. s. ō reg. statuim⁹: t. s. e. ꝙsuluit t. ꝯ. c. pri. ꝓtib⁹ testib⁹ p quos possit ꝓbari. pfessio: si ille negaret t ne hoc negari possit fiat inde publica scriptura. xxvii. q. i. oẽs femine. i q̃ scriptura ꝓfitea tur se velle religiose viuere. xx. q. i. vidua. t tale votũ ipedit mꝛimoniũ ꝛbẽdũ t dirimit iã ꝛctũ. xxvii. q. i. c. i. t per totum vsqz ad. c. nuptiaꝝ. alꝛs aũt uotũ ꝛtinẽtie fcm̃ q̃uis coꝝ multis dꝛ simpler q̃si ñ vestitũ siue ĩstitutũ aliq̃ solẽnitate. t tale votũ ipedit mꝛimoniũ ꝛbẽdũ sed non dirimit iã ꝛctũ. q. d. ñ dz ꝛbere post tale votũ: tñ si ꝛbat tz. s. e. ꝙsuluit: t. c. veniẽs: t. xxvii. q. i. nuptiaꝝ. cũ se. c. t post hoc votũ ꝛtinẽtie cũ qs dicit: voueo cõtinẽtiã dat eccl̃ia lñitiaz ꝛbẽdi. s. e. c. pri. hec opi. hodie q̃si cõis ẽ t ī hac opi. fuit Gratian⁹. xxvii. di. §. vl. t. c. ul. ¶Du. ꝟo dixit qꝛ votũ ꝛtinẽtie ꝓpetue iter oia vota ipedit t dirimit mꝛimoniũ iã ꝛctũ: t in nullo casu ẽ mꝛimoniũ post votũ ꝓpetue ꝛtinẽtie quo ad deũ: t si postea ꝛbat de solo fcõ ꝛbit t mortalr peccat: t h dicit eẽ vez si uotũ ꝛtinẽtie ꝓpe teneaꝫ. ꝓpe dꝛ uotũ ꝛtinẽtie cũ dico voueo ꝓpetuã ꝛtinẽtiã. Improprie cũ dꝛ voueo siue ꝓmitto qꝛ post ãnũ siue post mortẽ vxoris mee vouebo ꝓpetuã ꝛtinẽtiã qõ ẽ dicere votũ de ꝓsti t de futuro. Et dicit ¶Du. qꝛ solẽnitates ꝓmisse ñ sunt de substãtia voti sꝫ signa t ꝓbationes voti si votũ reuocet in dubiũ. Jo. dixit qꝛ si aliqs coꝝ tota ecclesia dicat voueo ꝓpetuã ꝛtinẽtiã ñ solẽnizaꝫ votũ nisi aliqd de ꝓmissis interueniat. vñ si postea ꝛbat tz mꝛimoniũ. ¶Du. ꝟo ꝯ ut pz. Sꝫ certe qõ dicit hu. magis vꝟ tutũ sꝫ. n. aliqs nõ efficiaꝫ monach⁹ bñ põt se obligare ad continentiã ꝓpetuã p totũ: sic põt se obligare ad alia vota: qꝛ votũ ꝛtinẽtie excedit oia alia vota vñ nõ posset commutari ī maius bonũ: ar. xxxvii. q. i. nuptie. vñ t si ꝛiugati ꝛtinẽtiã ꝓmittãt eã ꝙuare tenenẽ. xxxiii. q. v. qõ deo pari. ¶Du. ꝛdicẽ alex. c. pri. cui potꝰstandũ est.

q **Obseruare.** qꝛ si puus iurasset t postea votum simplex emisisset tene quod dicitur. s. de spon. commissum.

r **Videtur.** qꝛ remanebit cum illa. s. e. consuluit.

Insinuante. ¶Primo ponit factum. Secundo diffiniendum cõmittit ibi: nos igitur. Eb. si.

s **Supplicatum.** contra illa. iura. nam a principe nõ est petenda ꝟor. xxxvi. q. ii. nullus. t penã deportationis meretur. C. si nup. ex rescrip. ꝓn. pe. l. i. t qa debent esse libera matrimonia. s. de spon. gẽma.

t **Quod in manib⁹.** t ita solẽnizauit votũ cõtinẽtie tradẽdo se ordini sancti augustini in manib⁹ illius monachi: ut. ꝯ. pz. t habitum ꝓfessorum susciendo.

u **Ut domo.** ꝓpa. ꝙ nõ erat mõacha ex quo põt ꝓpriũ retinef: ar. s. ō sta. mo. cũ ad monasteriũ. i fi. cũ talis ꝛditio sit ꝯ substãtiã monachat⁹. s. ō cõdi. appo. c. fi. t. xxii. q. ii. solet. t ar. ff. de ac. t ob. ñ solũ: ar. ꝯ. x. q. i. sic qdã: t. s. de ꝛdi.

ctionẽ idicas: t ei cui vult nubẽdi ī dño licẽtiã tribuere ñ postponas.

Celestinus. iij.

Uotũ simpler ipedit sponsalia de futuro: nõ autẽ dirimit mꝛimoniũ sequens. secus in voto solenni.

Ursus qdaz votũ castitatis emittens iuranit se q̃ndã ducturum postea in uxorẽ. ꝟ Uñ a. f. tua regsiti arbitramur: qꝛ cum simplex votũ apud deũ nõ mut⁹ obliget q̃z solenne: pro eo qꝛ iuranit temere penitentiã agat. Et votũ qõ deo fecit studeat obꝙuare. ꝟ Nõ si postquã huiusmodi ꝓstitit iuramentũ ad nuptias ꝓprio motu cõuolasset: cũ uotũ simplex mꝛimoniũ ipediat ꝛtrahendũ: nõ tñ dirimat iam ꝛtractuz: nihil ambiguitatis questio tua continere videt⁹.

Uno. iij. liboñ. t lubicen. epis.

Uotum solenne impedit t dirimit matrimoniũ post ꝛtractum.

Insinuante. ¶Primo ponit factum. Secundo diffiniendum cõmittit ibi: nos igitur. Eb. si.

s **Supplicatum.** contra illa. iura. nam a principe nõ est petenda ꝟor. xxxvi. q. ii. nullus. t penã deportationis meretur. C. si nup. ex rescrip. ꝓn. pe. l. i. t qa debent esse libera matrimonia. s. de spon. gẽma.

t **Quod in manib⁹.** t ita solẽnizauit votũ cõtinẽtie tradẽdo se ordini sancti augustini in manib⁹ illius monachi: ut. ꝯ. pz. t habitum ꝓfessorum susciendo.

u **Ut domo.** ꝓpa. ꝙ nõ erat mõacha ex quo põt ꝓpriũ retinef: ar. s. ō sta. mo. cũ ad monasteriũ. i fi. cũ talis ꝛditio sit ꝯ substãtiã monachat⁹. s. ō cõdi. appo. c. fi. t. xxii. q. ii. solet. t ar. ff. de ac. t ob. ñ solũ: ar. ꝯ. x. q. i. sic qdã: t. s. de ꝛdi.

appo.c.i.talis enim ꝺditio est ꝺ substãtiã monachat⁹: vñ ea retẽta impedit monachatum. Quidã tñ dicũt ꝙ ea adiecta tenet mõachat⁹ ⁊ ꝓ ñ adiecta hẽri ꝺz.arbuius lre.de hoc dirl.s.de ꝺdi.appo.c.vl. ꝟba ista ī domo ꝓpria cum oĩ ẽt sua substãtia: sic expone.i.cũ vsufructu sue substãtie olim añ monachatũ: vt de vsufructu illa⁹ rex victũ ⁊ vestitũ hẽret in vita sua.ꝙqd.n.supest ꝺz eẽ ⁊ ẽ mõasterij: ⁊ si qd deest ei supplet a monasterio. sil'is enim exposito habetur.xxvii.q.i.si qs rapuerit ⁊ sic ista erit monacha ⁊ põt remanere in domo quõdam sua cũ usu rex quas cõtulit monasterio sic.xxvii.q.i.de viduis.

a ¶ Metu regio. ar.ꝙ imperiũ regiũ nõ sufficit ad istũ metuz. ar. C.qõ me.cã.ad inuidiã. argu.ꝺ.C.e.l.pe. ⁊ .xxii.q.ir.ꝙ ꝙenior. similiter imperiũ parẽtũ nõ sufficit.ff.de ri.nup. si pfe .xxxii.q.vii.oẽs causationes.

b ¶ Vel modica coactio.no.ꝙ leuis met⁹ ñ excusat in voto: ut ꝟ.⁊.s.qõ me.cã cũ dilecti.ꝺz in electiõe leuis met⁹ sufficit.i.q. .vi.si qs ãt.sil'iter in mrimonio: vt vꝺ: qz plena ꝺz securitate gaudeꝺ: ut.s.de spõ.cũ locũ .ff.ó ri.nup.si pfe.tñ tal' ꝺz eẽ q possit cadeꝺ ī ꝓstãtẽ virũ.s.ó spõ.veniẽs.ii.⁊.c.ꝓsultatiõi.

c ¶ Patiẽtia.no.ꝙ rõne tpis euanescit excepto: qz psumit cõsẽtire.i.q.i.cõstat.s.de spõ.ad id qõ.ī.de fri.c.i.C.qõ me.cã .l.ii.ff.de ꝺdi.ob turpẽ.cau.si ob turpẽ.ff.de ritu nup.si pf'.

Rica de eo q duc. in mat. Supra visuz ẽ de qbusdã impedimẽtis mrimonij.s.ordinis ⁊ voti nũc subijcit de alio impedimẽto qõ.s.cãtur er adulterio vel machinatiõe in mortẽ ꝓiugis.ab.

Roposituz. ¶ Cõmunis diuisio. Secũda ibi: licet aũt.ab.si.

d ¶ Insciaz.hoc excusauit mulierẽ ab adulterio: qz ignorans nõ cõmittit adulteriũ.xxxiii.q. .ii.in lectũ.⁊.ff. de adul.l. vl. alioquin si fuisset ꝓscia nõ possz postea cũ eo remãere.ī.e.cũ hẽret: imo plꝰ ꝓdest: qz filij ó tali mrimonio legitimi sũt cẽsendi ꝓpter bonã fidẽ vxoris.ī.q fi. sint le.ex tenor: ⁊.c.cũ iter.⁊ tñ nõ fuit mrimoniũ iter eos etiã post mortẽ ꝓme vxoris. lz enim ista crederet cũ libeꝛ ligatus tñ erat ⁊ ī ꝓmo ꝓsensu q null⁹ fuit itelligit ꝓdurare. sic nec matrimoniũ ꝟbis cũ suo lz credat liber als nõ ꝟcura etiã si postea manumitteret eo ignorãte: qz post manumissionẽ fcãz manẽdo cũ eo approbare semp intelligit primũ ꝓsensum qui erroneus fuit ⁊ nõ aliuz vñ matrimoniũ nõ ꝓcedit.ar.ꝺ.ff.de of.pcon.obseruare.§.vlt.imo vꝺ exprez sum.ff.de iure ꝺo.pculus.pus dictum verũ est: tamen si mulier vult cõpellitur ipam ducere ꝓpter dolum ⁊ fraudẽ illius utꝛin fi.dicit.

e ¶ In canonibus.xxxi.q.i.c.i.⁊.ī.e.ex tuarũ.cũ haberet.⁊.c.vlt.in fi.

f ¶ Fidẽ dederat.vel si de facto eã duxit.ī.e.cum haberet.⁊ supple ⁊ eã cognouit viuẽte sua vxore alias nõ impediret ꝺbere cũ ea.ī.e.c.vlt.

g ¶ Machinata.xxxi.q.i.si qs viuente.⁊.ī.eo.super hoc.

h ¶ De suo dolo.s.de rescrip.sedes apostolica.⁊.xxx.q.i.dictum.

i ¶ Nisi mulier.⁊ ita cõpellit vir remanet cũ ea si voluit ꝓp culpã ⁊ dolũ ipi⁹ viri sz ñ cõuicto. si.ī.de adul.c.ii.⁊ ita ẽ ꝟ ar.q ꝺct⁹ ꝓ pte tenet ⁊ ꝓ pte ñ.s.de de spo.ipu.de illis.ff.mã.põt.C.de rescin.nẽ.l.ii.⁊ insti.de auc.tu.circa pn .ff. locati.si emptio.§.iterdũ.⁊.ff.de ac.emp.⁊ nẽ.iulianus.§.si qs a pupillo.xxx.q. .ii.si qs ĩgenu⁹.xxxii.q.v.ꝓposito .⁊.xxxii.q.ii.aliqñ.⁊.xxvii.q.ii.§.i.⁊.xxxi. .q.ii.c.i.⁊.ii.si tñ ꝺberet cũ alia teneret matrimoniũ.ī.e. veniens.

Significauit ¶ In prima parte decisa cõsultatio. In secunda ibi: mãdamus distinguẽs cõmissio ⁊ fm mẽbrũ ibi: alioquin. Ab.si.

k ¶ Significauit. Iste.o.coact⁹ fuit q̃ndã despõsare ī vxorẽ pstito iuramẽto postea vo ꝓhit cũ alia spõtanea volũtate cõscia hui⁹ fctĩ. ꝓma petit illã in vix coraz eboraceñ.archiepo.q eũz cõpulit recedere a scõa pstito iuramento donec lis eẽt iudicio ecclesie terminata inter ipsum ⁊ primã. lite pendẽte mortua est prima. dubitat iste.o.an deberet redire ad secundã quã sponte duxerat in vxorem. ñdet papa prout sequitur.

l ¶ Tãta vis.q̃ posset cadere ī ꝓstãtẽ vix.s.ó spõ. veniẽs.ij.⁊.c. ꝓsultatiõi si.s.qõ me.ca. platũ.⁊.c.cũ dilecti.arg.ꝺ. .xv.q.i.merito querit.⁊ .s.ó iureiu.si vo. iuramẽtũ istõ poterat huari siñ iteritu aĩe.ꝙ debuit ꝓ huari ut ibi ꝺx.⁊ ꝟ ñ bñt ꝟ locũ: qz mrimonia libera ꝺñt eẽ ⁊ non coacta .s.de spõ.cũ locũ.⁊.c.ꝓterea.reqsiuit gẽma.

Si viuente prima vxore ⁊ non cognita qs ꝓtraxit cũ secũda scienter ut eã cognosceret: etiã mortua prima secundã bre non potest. secus si prima erat ñ legitima vxor.

Significauit[k] nobis. o. andegauensis: ⁊ infra. ¶ Mandamus ẽtenus si ꝓstiterit: ꝙ eidez .o. tanta uis[l] illata fuerit ꝙ non spõte in primã ꝓsenserit: nec post pstitu⁹ iuramẽtũ ipsam carnaliter cognouerit[m]: ꝓpter hoc nõ dimittas qn ad aliaz quã postea in vxorez accepit: reuertẽdi liberã tribuas facultatẽ. ¶ Aliqn sibi ne ad secundã[n] reuertat[o] sub interminatione anathematis inhibens ꝺes ei licentiaz ducendi aliam in vxorem.

Idem baraneñ.episcopo.

Non potest quis cum illa cõtrahere quaz vxore viuente cognouit si machinata fuit in mortẽ uxoris.

Super hoc qõ quesiuisti an liceat alicui cũ ea ꝓtrahere matrimoniũ quã uxore sua uiuente sibi de facto mrmonio copulauit[p]. ¶ T.r.ꝙ si adultera est ī mortem uxoris aliquid machinata[q] siue fidem[r] dedit siue non ꝙ ea defuncta bãceẽt ducturus: fm canones ab eius ꝓsortio prohibetur: ⁊ hec prohibitio perpetuo est seruanda.

Clemens.iij.

Qui viuẽte vxore etiã ab eo se parata quo ad thoz scõaz ꝓsciam ducẽ uxorẽ: pma mortua sepabit a scõa: sed cuz alia ꝓtrahere poterit.

Ex lra⁹ tua⁹ insinuatione accepim⁹ ꝙ.t. vxorẽ suã ī adulterio deph̃esaz[s] de tui añcessoris assensu abiecit q̃ postmoduz accepit hitũ monachalẽ: sz dict⁹.t. añquaz illa decederet aliaz[t] superinduxit: ⁊ pl'es suscepit filios ex eadẽ: ⁊ infra. .ꝴ.t.igit̃.r.ꝙ illos debes abinicez separare[u]. Idẽ vero uir ꝺicta ei ó adulterio penitentia aliaz[x] ducere

m ¶ Cognouerit. ꝙ si fecit añ ꝙ ꝓherer cũ scõa ꝓsensisse vꝺ vñ amplius scõam bre ñ posset.s. ó spon. ad id qõ.⁊.s. de spõ.ipu.de illis.⁊.ī. de bis ꝙ ma.ac.pos.isup ⁊ est ar.ꝙ ratibabitio retrotrabit̃.si.s.de regu. significatũ. ad fi.i.q.i. constat. lxiii. di. saloni tane.ó ꝓiu.ser. ꝓposuit ⁊.s.qõ me.cã. platũ.

n ¶ Me ad scõam. ꝓscia huius facti. alias enim ꝟ bene posset eam habere.s. .c.ꝓxori.

o ¶ Reuertat.ar.est hic ꝙ ab initio nõ ꝟ tractu tpis nõ ꝙualescit. lz perueniat ad cũ casuz a quo potuit bre initiũ. insti. ó de leg.§.an huo.ii.q.i.ī pmis. circa pn. insti. ꝙ testa.fa.pos.§. vlt. xxxvi. .q.ii.c.vlt.ar. ꝴ.xx.q. .i.ad liminia.ff. de iui. vt pomũ.xxiiii.q.ii. in lectuz. ¶ Prima rubrica locũ hz qñ ꝓpetuũ subest impedimẽtũ. ꝓria adaptãtur ad hãc regulaz multa impediũt faciẽduz q̃ iaz fcm̃ si virimũt: qz quod ab initio legitime factuz est ex supuenẽti delicto nõ mutat̃.ff. de iti. actu qz pri. nec enim nisi lege vl canone illud exprimatur vt ꝟ ꝓ ꝓria qõ ꝓpetuo ꝓhibeat fieri: quolibet casu supueniẽte ꝓhibitio durat: ut in primis concor.⁊.ī.c.pri.

Super hoc. ¶ Premittit que stionẽ cui rñdet ibi: talr

p ¶ Copulauit.⁊ eam viuente sua vxore cognouit alias non ꝓhiberetur .ī.e.c.vlti.⁊ ea sciente ꝙ haberet vxorem. secus si ignoraret. s. eo.c.ret .ij.⁊.ī.e.ti.ex tuaz:⁊.c.cum haberet.

q ¶ Machinata.xxxi.q.i.si qs viuẽte.⁊.s.e.c.i.⁊ intellige cuz effectu vt dic̃.c.si qs viuẽte.qõ dic̃ machinata: qz ꝟba cũ effectu sunt accipiẽda.s. de cle.ñ resi.relatũ:⁊.s.de spõ.c.vl.de pe.di.i.§.h ãt ꝟba:⁊.ff. qõ qsqz iuris.l.i.§.hoc aũt:⁊ ar.ī.c.vl. Quidã dicũt ꝙ sufficit conatã sine effectu ⁊ sufficit ꝙ ita scriptũ est.ff.qui ⁊ a qbus prosperit:⁊. vi.q.iii.scriptũ est.qõ non est vez.ī.e.c.vlti. Quid si aliquis interficit aliquem in bello non eo ꝓposito ꝙ velit vxorem eius sumere. nunquid potest illam ducere in vxorem. Dicas ꝙ sic.s. de conuer. infi. laudabilem.

r ¶ Fidem dedit.xxx.q.i.relatum:⁊.ī.e.significasti. Ber.

s ¶ Litteraz. ¶ Cõis diuisio. Scõa ibi: super quo. Ab.si.

¶ Deprehensam.i.conuictam. sola.n. deprehensio non sufficeret ad hoc vt separaretur.ij.q.i.c.ij.⁊.iij. licet sufficiat ad infamiaz.ff. de ri. nup. palam.§. vlti.

t ¶ Aliam superinduxit. in vxorem. que fuit ꝓscia ꝙ aliam hẽbat vxorez alias non noceret.s.e.c.i.⁊.ī.e. veniens.

u ¶ Separe.ī.e.c. significasti.xxxi.q.i.relatũ.

x ¶ Aliam. poterit

acta penitentia: ar. ſ. de ſpō. cū in apoſtolica. uel etiaz parte penitentie ſi timetur de incōtinentia. xxxiij. q. ii. in adoleſcentia. Ber.

Q Ām haberet. ¶ ſDuplo ponitur ꝙſultatio. Secundo reſponſio ibi: tale. Alb. ſic.

a ¶ ſDerpetua ꝙtinētia, hoc fit ꝓpter cauſas q̄ h ponunt: ⁊ q: ambo pre ceſſerant in dies ſuos tñ ſi timeret de incōtinētia ipſo⁊. puta ſi eēnt iuue nes dare⁊ eis lr̄itia ꝫhē di. xxxiij. q. ii. i adoleſcē tia: ⁊. c. vlti. Sz ꝫ videt ſ. c. pri. ubi dat licētia ꝫhēdi in ſimili caſu, ſed rō redditur in lr̄a q: iſti plus peccauerunt q̄ alii vnde plus puniuntur: ⁊ q: ſenes videbantur.

b ¶ Leo papa. xxxi. q. i. c. i.

c ¶ Et q̄ h pl⁹. ſic. ꝯ. e. c. vl. Sed vt q̄ caſus iſte nō ſit alius ab alijs duob⁹ de qb⁹ hēs. ꝯ. e. ſup hoc: q: ſi ducit illaz fidē dat illi. ⁊ ita idez eſt ducere eā ſic de fō q̄ fidē dare. ſatis p̄t dici q̄ iſte caſus nō ē diuerſus ab illis. ⁊ h nō d⁹ q̄ ſit ali⁹ oīno: ſz q̄ pl⁹ē h q̄ ſi fides tñ dēt: q: h primo ī teruenit fides in deſpōſatiōe tali de facto et poſtea eā ducit: ſz vius ē q̄ ē tertius. ⁊ hñ differt ab alijs: q: h eſt fides de p̄ſenti ꝫhēdo cū ea ūtenus p̄t. Sz in alio cāu eſt tñ fides de futuro. et eſt ſilis d⁹tia: ſicut inter ſpōſalia ⁊ mr̄imonium ar. ꝯ. c. vlti. ⁊ plus ē h q̄ fidem dare ut hic dicitur ⁊ plus peccat.

d ¶ Luz eadez. ſ. vxore.

e ¶ Juramēti. iuramentū iſtud qō fecit iſte vt ei vlteri⁹ nō adhereret: nō ſufficit q̄ eā h⁹e ñ poſſit q: idē eēt ſi eā abiuraſſz cuz aliud ſubſit ipedimē tū. ut p⁹ p hanc lr̄az. vñ ſupple marime.

f ¶ Tam greg. q̄ tribu rien. xxxi. q. i. relatum: ⁊ c. ſequē.

g ¶ Multiplicas. qñqz tñ fauo⁹ filio⁹ diſpenſatiōez ī ducit. xxxv. q. viii. de gradib⁹: ⁊. ff. de ritu nup. q in puincia. alias incipit diuus.

h ¶ Non minuat. ꝯ. de ſimo. ſi ſatis: ⁊. c. ſequē. ⁊. ff. de ꝙſul. l. vlti.

i ¶ Intererit. apud quē debeant moꝛari filij ſcō diuoꝛtio. hēs. C. de diuoꝛ. faē. l. una. ⁊ apō ta lē ꝓmoꝛari debēt q eoꝛ uite uel ſanguini nō inſi dietur. ſ. de conuerſi. in fi. c. vlti. ubi de hoc.

k ¶ Scōz facſtates. hoc eſt regulare q̄ ꝑm facultates alimenta miſtrent ff. ō lib. agno. ſi qs a liberis. ꝯ. rñ. ⁊. §. ſi qs exhis: ⁊. C. de alē. libe. ſi cōpetēt: ⁊. l. ul. ſic ⁊ ꝑcuratio exhiberi ꝺz ꝑm facultates eccleſie. ſ. de cenſi. ſopite: ⁊. c. cū nup. Et no. q̄ filius minoꝛ triennio ali ꝺz apud matrē. maioꝛ triēnio: apud patrē. C. de pa. po. nec filium ⁊. ſ. de ꝙuer. inſi. c. ul. ⁊ ar. ff. de libe. agno. ſi qs a liberis. §. nō tantum.

potuerit in uxorem. ¶ Item. ¶ Qui uiuēte vxore legitima cū ſecunda contrahit adultera: etiaz prima mortua ſeparabit a ſecunda etiam ſi longo tempore cohabitauit ⁊ filios ex ea ſuſcepit.

Q Ām haberet vxorem legitimam. a. nomine. J. lator preſentium: cum. m. adulterium perpetrauit. Cunqz ſuper hoc fuiſſet in ius vocatus: abiurauit adulteram: ⁊ poſtmodū iuramento contempto viuente legitima cum ea matrimoniuz ꝓtrahere ⁊ ipſi diu cohabitare p̄ſumpſit. demum predicta. a. de preſenti luce ſubtracta memorat⁹. J. cū adultera p decēnium eſt moꝛatus: de qua decez ſi lios ꝓcreauit. ¶ Tale ergo dam⁹ ꝙſul. t. reſpōſum: vt ſeparent omnino: ⁊ eis iniuncta penitentia perpetua⁹ ꝓtinentia indicat: preſertiz cuz in dies ſuos ambo ꝓceſſerint: ⁊ tandiu publice in adulterio ⁊ p iurio ex certa ſcientia pmanentes eccleſiam in graui ſcandalo ꝓturbauerint. Noſti. n. q̄ leo papa⁵ ſtatuit vt nullus ducat in matrimoniū quā adulterio polluit. ⁊ q̄ hic plus⁹ ꝓceſſum fuit q̄z ſi fides preſtita dumtaxat fuiſſet adultere vt defuncta legitima eam duceret in vxorem: cum eadem⁹ etiam viuē te quaſi matrimonialiter mecche mecchus adherere preſumpſit: et ſacramentum ſuum temere violare. qō utiqz connubium vbi etiam nulla interceſſit religio iuramenti⁶ tam greg⁷. papa q̄z triburiē. ſynodus ōteſtatur: ⁊ utrūqz hoc modo coniunctum precipit publice penitentie ſubijci: ac perpetuo ſine ulla ſpe coniugij permanere. Nec aliquod eiſdem. J. ⁊. m. adminiculum afferunt vt ſimul maneant q̄ decennio cohabitauerint adinuicem: ac decem filios ſuſcepint: cū mꝝltiplicitas⁸ ꝓlis ita ſuſcepte magis eorū crimen exaggeret: ⁊ diuturnitas tēporis peccatum nō minuat⁹ ſed augmentet. Sollicitudinis tñ tue intereritᵗ: vt vterqz liberis ſuis ꝑm⁹ q̄ eis ſuppetunt facultes neceſſaria ſubminiſtrent.

¶ Anno. iij. epō ſpoletano.

¶ Si qs mortua vxore cōtrabit cum ea quā uiuente vxore ſine fidei datione cognouerat tenet matrimonium dūmodo in mortē de functe neuter fuerit machinatus.

Jllud ſcias q̄ ſicut parētes alere debēt filios. i. di. ius naturale. ſic ⁊ filij parentes ſi egeāt ut in. l. p̄dicta ſi qs a liberis. in p̄n. ⁊. §. ſi ꝓnubes: ⁊. C. de alē. li. l. i. ⁊ .ii. ⁊. xxx. di. c. i. ⁊. xxij. q. iiij. ī ter cetera. tñ recuſare p̄t p⁹ alere filiuz de iuſta cā ſi forte eū accuſauit ut in. l. p̄dicta ſi qs a liberis. §. ſi qs ex his in fi. ubi aūt p⁹ ⁊ filius egēt: mr̄ cōpellit eos alere: ut. e. l. §. vtrū: ⁊. l. pe. ⁊. C. de alē. li. auc. quēad modū. ⁊ ī auc. ut li. ma. ⁊ aule .§. illud. Si autez mr̄ alit filiū dū p⁹ abūdat p̄t peteꝛ expēſas: ſi hoc fuerit, p̄teſtata. ff. de neg. ge. nēſenni⁹. poſt triēniū tñ. ſz hec q̄ dcā ſūt ſubintelligunt de legitimis: vnde ſignant ꝫria ī auc. q. mo. na. ef. le. §. ul. ⁊. C. de inceſ. nup. auc. ex cōpletu: ⁊ .C. de na. lib. auc. lz p⁹: ⁊. j. q. ſi. ſint legi. p venerabilē. ſz illa ꝫria ītelligunt de vigoꝛe iuris ciuilis: qō videt iductū in detestationē crimis. hoc ītelligit de benignitate canonica que vigoꝛē ſumit a iure naturali. naz educatio filioꝛ de iure naturali eſt. i. di. ius naturale. ⁊ ex inſtitu naturale, p̄cedit, vñ ius iſtō prefert ciuili. tñ filij ſi ſuccedēt ī bonis p⁹is ⁊ illegitimi ſūt. ſ. ō clā de. deſpō. cū inhibitio. §. i.

S Ignificaſti. ¶ Cōmunis diuiſio. Secunda ps ibi: nos igitur. Alb. ſi.

l ¶ Adhesit. ⁊ q: eā nō dimittebat fuit excōicatus: ⁊ ideo dicit in fi. ſi petierit abſolutionez ipſum abſoluas.

m ¶ Machinatus. xxxi. q. i. ſi quis viuente: ⁊. ſ. e. ſuper hoc.

n ¶ Fidē dederit. xxxi. q. i. relatum: ⁊. ꝯ. e. c. vl. Idē ē ſi de fō eā ī vxorē ducat. ſ. c. pr. ⁊ hoc vex⁊ cū mulier iſta ſcit illū aliam h⁹e. al⁹ ſi noceret quo minus poſt mortē vxoꝛis poſſz ſe cū remāere. ſ. e. c. i. ⁊. ꝯ. c. pri.

o ¶ Si petierit. ímo vt q̄ compelli ꝺz: ar. xxxi. q. i. p̄dicāduz: ⁊ .xciij. di. diaconi. ſed ūliter p̄t ꝓpelli cū iā ſit excōicat⁹ hoc mō ut alij cōpellant ne ei cōcēt. ꝯ. de vſur. poſt miſerabilez. Alij dicūt q̄ nō eſt abſoluendus niſi petat ut iſta lr̄a ſatis innuit: q: impenitenti nō dat remiſſio .xxiij. q. ii. legat: ⁊. xxij. q. vii. quēadmodū. ſed h non eſt ꝫrietas: q: vtrūqz fieri poteſt ut ille indirecte compellatur: ⁊ ſic petet abſolui ⁊ ſatisfaciet.

Q Uiens. ¶ ſDonit caſum quē decidēdū cōmittit ibi: licet autem. Alb.

p ¶ Jnſciā. ſi hoc fuit legitime: poterit remanere cuz illa: ſi. ſ. eo. c. i.

q ¶ De nouo. ut ſic tenet mr̄i moniū ut ex nūc ſi illa noluerit in eū ꝓſentire: al⁹ nō cōpelleret ſz vir. ſ. e. c. i. ſic ⁊ trāſactio dolo alteri⁹ tñ inita ab eo reuocari ñ p̄t. C. de trāſac. tranſactione: ſi. ff. de of. pcon. obſeruare .§. vlt.. ſic. ff. de leg. ii. l. i. §. i.

r ¶ Fidē adultere. hoc ſō dicit. q: ⁊ ſi illa hoc ſciuiſſet ⁊ q̄ haberet aliā vxorē adultera diceretur: vñ nō poſſet eē cū illo p⁹ fidez datā: ⁊ q: etiā plus fuit h: q: in vxoꝛem eā duxit. ſ. e. cuz haberet. ſed q: fuit ignoꝛās ad ulterium non cōmiſit. xxxiij. q. ii. in lectum. ff. de adul. l. pe.

S Ignificaſti nobis q⁹. p. ciuis ſpoletan⁹ dū quādā mulierē duxiſſet legitime in uxoꝛem ea relicta cuidaz meretrici adheſit⁷: ⁊ infra. Uerum cum vxor ipſius eſſet viā vniuerſe carnis ingreſſa: meretricem cui adheſerat deſponſauit. ¶ Nos igitur iqui. t. t. r. q̄ niſi alter eoꝝ in mortem uxoris defūcte fuerit machinatus[m]: vl' ea uiuē te ſibi fidem[n] dederit de matrimonio contrahendo: legitimum iudices matrimonium ſupradictū: ex cōmunicato munus abſolutionis ſi petierit[o] iuxta formā eccleſie impenſurus.

¶ Item meſſañ. capitulo.

¶ Si qs uiuente prima ſecūdam huius rei inſciam duxerit uxorem mortua prima licite remanet cum ſecūda nouo ꝓſenſu interueniēte.

Q Uēniēs ad p̄ſentiaz noſtram .g. laicus humili inſinuatione mōſtrauit: q̄ cum in ciuitate lemoniaceñ. quādam ſibi matrimonialiter copulaſſet: ab ea recedēs meſſanam aduenit: ubi. m. mulierem inſciam⁹ q̄ aliam hēret vxorem ſibi ſolēniter copulauit. ueruz cum eidē penitentia fuiſſet iniūcta ut ad legitimā rediret uxorē: ⁊ ipſe ꝓpter hoc in ſuam patriam redijſſet uxorē ſuā inueniens carnis debita p⁹ſoluiſſe: ad meſſanam redijt ciuitatē ⁊ ſupradicte. m. tāquā legitime cohabitauit uxori: ⁊ ifra. ¶ Licet autē viuente uxore legitima predictaz. m. ſibi copulare nequiuerit in uxorem: q: tamen uxore defūcta utpote a lege ipſius ſolutus in eandē. m. denouo⁹ potuit matrimonialiter ꝓſentire: dūmodo nō preſtiterit fidem adultere[r]: vel machinatus fuerit in mortem uxoris: mandamus quatenus ſi ē ita eidem. G. ut ſup̄dicte. m. affectu adhereat coniugali licētiā ꝫcedatis. G Reg. ix, fratri. r.

¶ Cōtrahens cū ſcōa uiuēte prima quam tamē non cognouit nec ante contractum nec poſt: mortua prima poteſt ꝓtrahere cum ſcōa

S Ī qs uxore viuēte fide data ꝓmiſit aliā ſe ducturū: ul' cū ipſa de facto cōtraxit: ſi nec añ nec poſt legitima eius ſupſtite cognouit⁸ eandē: quāuis utriqz ipſorum pro eo q̄ ī hoc grauiter deliquerit ſit penitētia iniungenda: nō eſt tñ matrimonium qō cum ea ꝓtraxit

s ¶ Cognouit eādē: ſic p⁹ ſola fides data ul' tñ de fō ꝫhēt ſi ipedit matrimoniū vxoꝛe defuncta niſi ad carnalē copulā ſit ꝓceſſuz. ⁊ ſic intellige oīa illa

iura: q̃ dicũt q̃ nullus ducat in mr̃imoniũ cui dedit fidẽ de ea ducẽda post mortem uxoris. uel cuz qua p̃rit de facto. ꝛ ita est ar. q̃ uolũtas siue factũ nisi fuerit subsecutus effectus nõ nocet: q̃ nõ fuit conatus ubi iniuria nõ habuit effectũ. s̃. de spõsa. c. vl. ubi de hoc. ꝛ ar. xxxv. q. iij. extra. ordinaria: ꝛ. ff. qõ q̃q̃z iuris. l. i. ĩ fi. ar. ꝓtra. xxxij. q. v. q̃ uiderit: ꝛ. s̃. de biga. nup: ꝛ. c. vl. ꝛ. l. di. si q̃s accepũ: ꝛ de pe. di. i. si q̃s cuz telo. s̃. de spõ. inuenis. ꝛ idẽ itellige ỏ eo uel ea q̃ machinata ẽ in mortez alterius. s. cum effectu: ut. xxxi. q. i. si q̃s uiuẽte. alias solus conatus nõ ĩpediret: ar. istius. c. q̃ eadem ratio uidet̃ utrobiq̃.

Rica De ꝓiugio leprosoꝝ. Diuso de q̃busdã impedimẽtis mr̃imonij: q̃ morbus lepre dissoluit spõsalia de futuro ꝛ põt dubitari nũq̃d ĩpediat p̃bẽdum uel dirimat p̃ctum ideo ꝛc. ab.

p **Eruenit.** ¶ Ps narrat casum. Secũdo diffiniendum cõmittit ibi: quoniam. Ab. si.

a ¶ De ꝓsuetudine. q̃ est iure canonico approbata. s̃. de ecc. edi. cũ dicat: q̃ ut ibi pz cũ alijs habitare nõ debẽt ꝛ etiã de iure ueteris testi. xxxiii. q. ii. hoc ipz sed in hoc q̃ uiri sani ñ sequuntur uxores uel econuerso mala erat cõsuetudo: ut. j. sequitur: ꝛ. j. c. proxi.

b ¶ Una caro. hoc expositũ est. s̃. de biga. debitum.

c ¶ Siñ altero. xxxiij. q. ii. si q̃s necessitate: ꝛ. xxxj. q. v. si uxorẽ

d ¶ Diutius. ỏ si determinaꝛ q̃tũ extẽdaꝛ istud diutius: ꝛ iõ in arbitrio boni uiri ꝓsistit. s̃. ỏ of. deleg. de causis: ꝛ. ff. de iure deli. ait ꝓtor. ꝓmittunt̃ tñ mariti q̃ñq̃z ab uxoribus recedeꝛ ꝛ abesse ꝑ multa tpa in fauorẽ tñ terre sancte. s̃. de vo. ex multa. ad fi. Diuti? q̃ñq̃z extẽdit̃ usq̃z ad biennũ. ff. loca. cũ dñi hor reoꝝ. q̃ñq̃z usq̃z ad q̃nquẽniuz. ff. de separa. l. i. §. quod dicit.

e ¶ Seq̃nt. no. q̃ uir teneꝛ sequi uxorẽ sicut econuerso cũ nõ ad imparia iudicenꝛ. xxxij. q. i. si q̃s uxorẽ in fi. ꝛ hoc cũ ex iusta cã recedit uxor. alias retinear eã maritali ptãte. xxxiij. q. v. cum caput: ꝛ. c. manifestũ: ꝛ. c. noluit: ꝛ mulier semp teneꝛ sequi uirũ ex q̃cunq̃z cã. xiii. q. ii. vnaqueq̃z: nisi ipsam bfe uellet ad infidelitatẽ. j. de diuor. q̃ sunt. uel nisi efficiatur uagabũdus. xxxiiij. q. ii. si quis ineuitabili necessitate: arg. ff. de oper. liber. quod nisi in fi.

f ¶ Ministrent. ĩstungd in eodẽ lecto ꝛ domo morari debent: non debent ad lectum ꝓtinue cõpelli: sed sufficit leproso q̃ suo debito non fraudeꝛ. sed q̃re non cõpelluntur ꝑcise. xxxiij. q. v. c. ii: rñdeo forte ideo ne leprosi nimis improbi efficiãtur in exactione sui iuris. tñ si sani oĩno recusarent bñ cõpellerenꝛ: ꝛ ꝑmo exhortandi sunt ut ỏ dicit ut in fi. patet: ꝛ. j. c. ꝑti. in fi. nam illud nõ potest referri ad ꝓtinentiam que suaderi potest. ĩperari ỏo minime. xxxij. q. i. integritas. ꝛ vnã solam causam exꝛipit dominus. j. c. ꝑti. ꝛ. xxxij. q. vij. omnes causationes.

g Q Uoniã. ¶ Sunt tria dicta. Scõm ibi. leprosi. Tertiũ ibi: qỏ si. Ab. ¶ Causa fornicatiõis. xxxij. q. i. dixit dominus: ꝛ. q. vij. apostolus: ꝛ. c. omnes causationes.

h ¶ Lepra. Sic ꝓpter lepram alter alteꝝ dimittere non potest. s̃. c. ꝑti. ꝛ. s̃. de iureiur. q̃ẽadmodum. sed sponsa de futuro dimitti potest ꝓpter lepram supuenientem: ut ibi: ꝛ. c. proximo.

i ¶ Graui infirmitate. xxxii. q. vii. hi q̃ sani: ꝛ. q. v. si uxorẽ quis: simi. s̃. de cle. egrotã. c. i. ij. iii. ꝛ vlt. ꝛ. ff. de tu. ꝛ cu. nec ille: ꝛ. vii. q. i. pontifices: arg. ꝓtra de cle. egro. tua. sed ibi soluitur.

k ¶ Liberum. cum nõ sit eis prohibitum: q̃ edictum de matrimonio ꝓhibitorium est. s̃. de spon. cum apud.

l ¶ Generali ꝓcepto. Ño. qỏ generaliꝛ ỏ: generaliꝛ ẽ itelligẽdũ de cõ. di. iiii. ut ostẽderet: ꝛ. ff. de ꝓcu. ꝓcuratoꝝ cui. xii. q. i. dilectissimis. ff. rẽ. creditoꝝ. §. luti? ĩmmo ẽt indefinita generaliꝛ intelligiꝛ. xix. di. si romanoꝝ: ꝛ. xviij. q. v. si nõ lz: ꝛ. j. de ꝑui. q̃: circa. ff. de ꝓui. vr. ꝓdio. si fuitus: ꝛ. ff. de acceptilla. pluribꝰ. ar. ꝓtra q̃ indefinita nõ egpollet vniuersali. s̃. ỏ dec. ad audiẽtiã. ff. de leg. iij. nõ aliꝛ de cõ. di. ij. ligdo. Itẽ ꝓtra q̃ generale ỹbũ restrĩgitur. ii. q. ii. oẽs leges: ꝛ di. i. oẽs leges: ꝛ. j. de sen. ex. si ỹo. §. si vero: et. ff. ad. l. aqui. sciaz. §. q̃. ff. de pig. ac. obligati. solu. ỹbũ generale intelligendũ eiꝛ generaliꝛ ꝑ ut ỏ dꝭ ꝛ in primis con cor. nisi ꝓfiet ꝓhentẽ uel testatoꝛẽ aliꝛ itellexisse de quibusdã. C. de trãsac. age cũ geminiano. ul'ni si sensus ñ patiaꝛ. ut in ul. ꝓcor. ꝛ qỏ dꝭ indefinita egpollet vniuersali illud regulariꝛ obtinet̃ iure si lege uel canone ñ determinatur. xxxj. q. i. q̃ si dormierit. Ber.

m ¶ Exceptio. ꝛ iõ nos ex cõsensu nr̃o recipe nõ debem?. ii. q. v. ꝓsuluisti: ꝛ. lv. di. si euãgelica ꝛ. lxj. di. miramur. vii. q. i. scripsit: ꝛ. xxxj. q. i. q̃ si dormierit: ꝛ. s̃. de trãsla. iter corpalia: arg. cõtra de cõ. di. ii. ligdo.

L Itteras. ¶ Cõmunis diuisio. secunda ps ibi: rñdem?.

n ¶ Cogi nõ dz. sic q̃ pz q̃ lepra supueniens soluit spõsalia de futuro. ꝛ eadẽ rõe q̃libet alia enormis deformitas: ut. s̃. ỏ iureiu. q̃ẽadmodũ: secus in mr̃imonio de ꝑsenti ut pz ex primis. c. s̃. e. ꝛ. c. q̃ẽadmodu. Itez ar. q̃ ea q̃ de nouo emergũt auxilio idiget. ff. de iter. ac. ỏ etate. §. ex cã: ꝛ. s̃. de of. dele. in fiuante: ꝛ. ff. ad velle. si mulier in iure.

Rica De coniugio Iudeoꝝ. Visuz ẽ. s̃. de ĩpedimento lepre an ꝛ qñ ĩpediat uel dirimat mr̃imoniũ. segꝭ nũc uidere de ĩpedimento ꝓditionis Iudis.

d **Ignum est.** ¶ Primo ponit dictũ ꝛ eius rõnẽ. Scõo q̃ndã dubitationẽ soluit ibi ỏbita.

o ¶ In xp̃o iesu. i. in fide christi suscipienda.

p ¶ Ad sacramẽtis. que suscipiẽtis cã ꝓferunꝭ: ut baptism?. ꝓfirmatio. sacr̃m eucharistie. viaticũ penitentia: ab istis sacramẽtis nullus fidelis dz excludi: immo teneꝛ ea recipere. j. de pe. ꝛ re. oĩs utriusq̃z. sic a mr̃imonio nullus dz excludi: q̃ eductum de mr̃imonio ꝓhibitoriũ est. s̃. de spõ. cũ apud: sec? de alijs sacramẽtis ut ordo: qui rõne alioꝝ datur: q̃ñ nullus suus dz ordinari preter dñi uoluntatem. s̃. de ser. nõ ordi. ꝓsiluit. ꝛ per totum ti. nullus legitime natus. s̃. de fi. ꝓesby. c. i. ꝛ per totuz: ut hoc probatur. i. q. i. §. si q̃ sacramenta: ꝛ. §. ecce si clericus.

q ¶ Remouendus. in aut̃. de monachis. §. hic nobis autem. col. i.

r ¶ Inter seruos. nec etiam inter liberꝝ ꝛ ancillam si ꝓtrahere voluerint scienter. xix. q. ii. si quis ingenuus: ꝛ. j. c. proxi.

s ¶ Dissoluenda. coniunx enim a ꝓiuge separari non dz. C. communia utriusq̃z iudi. ꝓfessionuz: partus tñ penes dñz ancille remanet. ff. de statu ho. l. ꝛ seruorum.

t ¶ Seruitia. q̃. si dñs suitiũ exigit ꝛ uxor debitũ a uiro petit eodẽ tẽpore dño est potius obediendũ. Dicũt q̃dã q̃ potiꝰ est obediẽdũ dño: nisi periculũ fornicationis timeaꝛ. uel magnũ ꝓiudiciũ fiat uxori. sed potiꝰ uidet̃ q̃ uxori ipsi? reddat debitũ cũ ꝑ hoc nullũ ꝓiudiciũ uel saltẽ modicuz fiat dño ꝓpter moꝛã modici tpis: nisi forte dñs in auxiliũ psone peteret suuz suũ. Quid si dñs uellet uẽdere suũ suũ alicui q̃ uellet eũ ducere ad extra

Eſtus eſt eis ad matrimonium ꝓtrahendum. ¶ Quod si uirum siue uxorez leprosum fieri contigerit: ꝛ infirmꝰ a sano carnale debitum exigat: generaliꝭ ꝑcepto apostoli q̃ exigitur est soluendum. cui precepto nulla in hoc casu exceptioꝰ inuenitur.

Urbanus. iij. epo florentino.

¶ Spõsalia de futuro precise nõ cõpellunt ad ꝓtrahendum matrimonium cum leproso lepra post sponsalia supueniente.

Litteras: ꝛ ifra. Quia postulasti utrum si post sponsalia de futuro inter legitimas psonas ꝓtracta: antequã a uiro mulier traducatur alter eoꝝ lepre morbum incurrat: alius ad cõsumandaz copulam maritalem cõpelli debeat. ¶ Respondemus q̃ ad eam accipiendam cogi non debetⁿ: cum nondum inter eos matrimoniuz fuerit consũmatum.

Rica De coniugio seruorum.

Adrianus papa sancte burgẽsi archiepiscopo.

¶ Seruus ꝓtradicẽte dño matrimoniũ ꝓtrahere põt: ſz ꝓpter hoc nõ liberaꝛ a seruitijs dño debitis.

Ignũ est: ꝛ infra. Sane iuxta uerbuz apostoli sicut in christo iesuº neq̃z liber neq̃z ꝓuus est a sa-

d

cramentisᵖ ecclesie remouẽdus?: ita nec iter suos' mr̃imonia debẽt ullatenus ꝓhiberi: ꝛ si cõtradicẽtibus dñis ꝛ inuitis ꝓtracta fuerint nulla ratione sunt ꝓpter hoc dissoluendaᵍ. ¶ Debita tamen ꝛ cõsueta seruitia' nõ debent minus ꝑ prijs dominis exhiberi.

Alexander tertius preposito et priori mortariensi.

¶ Separat matrimoniũ q̃ñ liber ignoranter cum ancilla ꝓtraxit' ni si postea hoc sciens illã cognouit.

neas ptes forte in gretiã: dixit ala. q̃ põt: ⁊ vxor tenet cũ ſeq̃ vi⁹ vſ ut alij dicũt q̃ talis vẽditio ꝓhibẽda ẽ. ar. C. cõia vtri. in. poſſeſſionum. ar. liiii. di. fraternitatẽ. ⁊ ar. j. de iude. c. vlti. intereſt. n. reipub. ne gs re ſua male

Pvtatur. iſti. de his q̃ ſui vel alie. iur. ſunt. §. pe. ⁊ ff. e. ti. ſed dñs.

Roꝓoſuit. ¶ Primo ponit fcm̃. Scõo diffinitiõis ꝓmiſſio ibi: mãdam⁹ ⁊ ibi diſtinguit. ⁊ ꝓm mẽbrũ ibi ſi vero.

a ¶ Liberã eẽ credebat. ⁊ ſic nullũ fuit mr̃imoniũ ſi erat ancilla quã credebat liberã. xxix. q. ii. p to tũ. error enim cõditiõis impedit matrimoniũ. xxix. q. ii. §. bis ita.

b ¶ Audiuit. ſupple et credidit ñ enim cuilibet referenti credere tenet. ar. xxvii. q. iiii. cp̃ magnum ⁊ ff. qõ cũ fal. tu. l. ii. titubãs. n. p ignorãte habẽdũ ẽ. C. õ ꝓdi. inde. l. vl. ff. de lib. ho. eri. l. iii. §. is q. ar. j. de ſecun. nup. dñs. ⁊. xxiiii. q. ii. cũ p bellicã. arg. j. xxii. q. iiii. inocẽ. ⁊ ff. õ pe. he. itẽ veniũt. §. eũ añ cp̃ ptes. dic q̃ ſi iſte hz conſciaz fuitutis et ꝓbabili cã ⁊ diſcreta tũc ꝓiudicat ſibi ſi carnal⁹ cognoſcat. ſi ex leui ⁊ temeraria cui credi nõ dz nõ vſ q̃ ei ꝓiudicet. ar. j. de ſen. ex. ingſtitiõis. ⁊ j. e. e. vlt. ſz põe q̃ iſte mouet ei litẽ ꝓditiõis ipſa petit q̃ lite penden. reddat ei debitũ. cũ lite pendẽte iuſ ſuo priuari nõ dẽat. §. vt lit. pen. c. i. ⁊ ii. ⁊ xvi. q. iiii. volum⁹. ⁊. v iii. q. iiii. nõne. nũqd eccleſia dz ei precipe ut debitũ reddat: qõ vſ p iura predcã. Dicũt quidam q̃ bñ tenet reddere debitũ ad mãdatũ eccle ſed ipe nõ dz exigek nec ſibi fit ꝓiudiciũ. t. dixit q̃ ñ dz exigere nec exigẽti reddere: qr ei fieret ꝓiudicium qõ vſ p iſtaz lkam inuere. ⁊ ſi cõpellatur ñ reddat: qr ſi eã cognoſcit vxoris affectu fit ei ꝓiudicium ſi bẽat ꝓſciam ex eã probabili ⁊ diſcreta. ⁊ ſic ſtari eẽt mr̃imoniũ. ſi fornicario affectu peccaret moꝛaliter. qõ facere ñ dz: imo poti⁹ pati dz excõicatiõez. §. õ re. ſpo. lkas. ⁊ ꝫ dixit ar. illi⁹ õ cre. ingſtitiõis. ſz ſatis vſ q̃ poſſit reddere ad mãdatũ eccle vt ex ꝓmo cõſenſu ei ꝓiũgak quãdiu cõſtet per ſniaz õ ipedimẽto ꝓditiõis ⁊ hoc ubi ñ ẽ cert⁹. lz aliqs ide bẽat preſũptiões: ſec⁹ ſi ſciret p certo. Et qõ dic lka iſta poſtquã audiuit iſtã ãcillã cognouit eãdẽ. itellige añ litẽ motã ⁊ ſine mandato eccle. tunc. n. intelligik ꝓſentire nõ obſtãte illo ipedimento. ⁊ ita ſec⁹ videtur ſi ad mãdatum eccleſie eam cognoſcat.

c ¶ Pro dote. i. vice dotis. nõ. n. fuit dos ſi fuit ancilla. ff. de iure do. ſi mulier. §. vlti. alias. l. proculus.

Licet. ¶ Primo ponit fcm̃. Scõo õterminationẽ ibi: vſ. Ab. ſic

d ¶ Scõm legẽ. puincie. innuit alr eẽ õ iure cõi: qõ ẽ uerũ. C. õ rei vẽ. partũ. ff. de ſta. bo. l. ⁊ ſuoꝝ. ⁊. §. de ſer. nõ ordi. c. vlti. vbi de hoc.

e ¶ Decẽnio. ſufficit tm̃ quinquẽnium. C. ne de ſta. defunc. ſi pater. ⁊. l. i. ſed hoc ita ꝓtingit de facto.

f ¶ Fauore libertatis. fauore. n. libtatis multa ꝓ rigorẽ iuris ſtatuta ſunt. ff. de fideicõ. lib. generaliter. §. ſi gs ſeruo. C. cõmunia de manumiſ. l. i. §. de pba. ex litteris. ⁊. §. de re iudi. c. vlti. xii. q. ii. cum redemptor.

Anoſtram. ¶ Sunt due partes. Scõa ibi: ideo. Ab. ſi.

g ¶ Cõditionis ſeparauit: qõ bñ potuit. §. e. ꝓpoſuit. ⁊. xxix. q. ii. ſi gs ingenuus: qr errãtis nullus ꝓſenſus eſt. e. cã. q. i. §. is ita: ⁊. ff. õ iuriſ. om. iu. ſi p erroꝛẽ: ⁊. C. de iur. ⁊ fac. igno. nõ iccirco.

b ¶ Nec fcõ. puta carnal⁹ cognoſcẽdo eã poſtcp̃ itellerit illã eẽ ãcillã. §. e. ꝓpoſuit. xxix. q. ii. ſi gs ingenu⁹. §. de cõdi. ap. de illis. ⁊. §. de ſpõ. is q.

Roꝓoſuit nobis. m. mulier q̃ cũ vir ei⁹ cũ ea diutius permãſiſſet: notam ei vilis cõditionis obiecit: aſſerens eã eẽ ancillã quã liberã eẽ credebat⁹ cũ eaz duxit i vxorẽ: ⁊ ifra. ¶ Mãdam⁹ q̃tenus ſi cõſtiterit: q̃ idẽ vir ꝑſataz mulierem poſtcp̃ iſtã audivit⁹ eẽ ancillaz: carnaliter cognouit: ꝑm monitiõe ꝓmiſſa cõpellas ut eã ſic vxorẽ maritali affectiõe ꝓtractet. ¶ Si vero al⁹ fuerit: ⁊ ſniam diuortij ꝓferre cõtingat: mulieri pecuniã quã ꝑfato viro p⁹ dote cõceſſit reſtitui facias. **Rban⁹.** iij. arimineñ. epo.

¶ Si cõſuetudo eſt i loco q̃ partus cõditionem patris ſequat: natus ex libero ⁊ ancilla liber eſt. ⁊ ut liber matrimonium contrabit.

Licet: ⁊ ifra. Sane ſup eo qõ fuit ꝓpoſitũ: an mlier poſſit diuortiũ poſtulare ꝓ eo q̃ uir cum quo: ſue cõditiõis ignara: cõtraxit fu⁹ monaſterij ꝓponak: cũ ecõtra idẽ uir ꝑez ſuũ cui⁹ cõditiõez ſm leges ꝓuicie⁹ ſeqrek: tpe mortis ꝓ libero ſe geſſiſſe ⁊ iã elapſo õcẽnio nec ꝑſis nec ſuo noie ſe ſtat⁹ cõtroueꝛſiã paſſũ ꝓſtãter affirmet. ¶ Vi dek nobis rõne tpis ⁊ fauore libertatis⁹ ꝓ pte viri ſecuri⁹ iudicãduz. **Ano. iii. h. epiſcopo.**

¶ Si liber contraxit cum ancilla ignoranter ⁊ ex quo ſciuit non conſenſit: ſeparatur matrimonium: ⁊ cum alia contrabere poterit.

Adnraz noueris audientiã p ueniſſe: q̃. g. preſbyter card. ap. ſe. le. r. militẽ a muliere q̃dã propter ꝓditiõis⁸ ſepauit erroꝛẽ. ¶ Jõ qz mãdam⁹ q̃ten⁹ ſi ꝓſtiterit q̃ miles ignoꝛãter ꝓtraxit cũ ancilla: ita q̃ poſtquã itellerit ꝓditionez ipſi⁹ nec⁹ fcõ nec uerbo ꝓſẽſerit i eandẽ: pp qõ p car. eũdẽ ab ei⁹ fuerit ꝓſortio ſepar⁹: ⁊ trahẽdi cũ alia liberaz ipſi ꝓcedas auctoritate apoſtolica facultatem.

Rubrica De natis ex libero uẽtre.

Gregorius nonus.

¶ Nat⁹ ex libera uꝑ liberta liber ẽ

Adeceſ eẽ credim⁹: ut p gẽiti ex liberta⁹ ſiue libera filij ad ſuitiũ retrabantur. ¶ Propterea tibi ꝓcipimus: ut ſi documenta nulla ſint ab eccl'ie pte que documẽtis hmõi⁸ debeant obuiare: ab eius moleſtia ſine aliq̃ retractatione ꝓſcaſ eãdẽ. duxẽ eni ut ſi alij p mercede libtates tribuunt ab eccleſia a⁹ qua tueri⁹ debent reuocentur.

Rubrica De cognatiõe ſpirituali.

Alex. iij. ſalernitano archiepo.

¶ Filij duoꝝ ꝓpatꝝ p quoꝝ neutrũ denẽtũ eſt ad cõpaternitatem licite ꝓtrahunt: niſi ꝓſuetudo repugnet. ſepantur aũt ſi per eoꝝ alterũ uel utrunq̃z compaternitas ẽ ꝓtracta. hoc dicit cũ. c. ſup eo infra eo.

Trũ aũt filij⁹ añ ul' poſt paternitatẽ gẽiti poſſint adinuicẽ copulari: canones ſm diuerſoꝝ locoꝝ cõſuetudies cõtrarij iueniunt. ¶ Et lz ꝑm⁹ canõ exi de edit⁹ natos poſt cõpaternitatez adinuicem copulari ꝓhibeat: alter tm̃ canõ poſteri⁹ edit⁹ ꝑmũ videk corrigere: p quez ſtatuik: ut ſine añ ſiue poſt cõpaternitatez geniti ſũt: ſimul ꝑñt cõiũgi: excepta illa ꝑſõa dũtaxat p quã ad cõpaternitatem uenik. Unde nobis uidek ut ꝛz poſteriorẽ canonẽ debeat obſeruari. ¶ Niſi cõſuetudo⁹ eccleſie q̃ ſcãdaluz generet aliter ſe hꝛe noſcatur.

Rdecens. ¶ Primo ponit generale dictũ ex quo caſuz diffiniri mãdat ibi. preterea. Ab. ſi.

i ¶ Ex libta. fallit tm̃ in caſib⁹ xv. q. vl. cũ multe. Itẽ in alio. j. de iude. ita quoꝝũdam.

k ¶ Hmõi documẽtis. q̃ dicebat mulier iſta ſe hꝛe de manumiſſione mr̃is ſue ſine õ ſua q̃dã inſtr'a q̃ forte oſtẽdit pape. q

bus inſtrumẽtis ſtabik niſi ex pte eccleſie ꝛria inſtrumẽta oſtendãtur. ⁊ ſic eſt ar. q̃ inſtrumẽtum per aliud inſtrumẽtum poteſt reꝓbari. ⁊ per alias etiã probationes poterit eccleſia reꝓbare huiuſmodi documẽta.

l ¶ Ab eccleſia. lxxxvii. di. libertos.

m ¶ A qua tueri. ar. q̃ nõ debeo id facere a quo teneoꝛ aliũ ꝓhibere ⁊ q̃ me õſẽdere tenetur me nõ dz ꝑpugnare. ff. ſi ſer. ven. l. altius. ff. õ cõdi. inde. frater a fratre. ⁊. xxvi. di. vna tm̃. ⁊. xxv. di. c. vl. ⁊. xi. q. i. ſilueſter. ff. õ fideiuſ. tutoꝝ. ⁊. lxii. di. §. i. ff. de ami. tu. quotiẽs. §. ii. ff. de neg. ge. ſi pupilli. §. videamus. ſec⁹ i marito qui alios ab vxore ꝓhibere dz. ⁊ ar. iii. q. vi. q̃uis. ſo. i. ꝑmiſſo generali ſupletur niſi ſit tale factum qõ ſibi ſoli ex officio cõpetebat.

Rica De cognatione ſpirali. Alſo de plurib⁹ ipedimẽtis mr̃imonii ſũmittit de ipedimẽto cognatiõis tam ſpũalis q̃ legalis ⁊ carnalis: ⁊ qr ſpũalis cognatio inter alia eſt dignioꝛ ideo premittit de ea. Ab. ſi.

Trum autem. ¶ Primo dubitatio. Scõo duoꝝ canonũ ꝓtorum inductio ibi: ⁊ licet. Tertio poſterioris approbatio ibi: vnde. Quarto exceptio ibi: niſi. Ab. ſi.

n ¶ Filij. ſ. duorum compatrum.

o ¶ Poſterius. primus canõ ẽ. xxx. q. iii. poſt ſuſceptũ. ⁊ dz eſſe paſcalis primi licet in qbuſdam libris dicatur paſcalis ſcõi. canon poſterius edit⁹ ẽ. e. canſa. ⁊. q. e. ſup qbus. qui corrigit primũ vt hic dicit. ſed ille ita poteſt legi q̃ teneat prout ibi exponit. ſed alex. aliter illam intellerit vt hic patet.

p ¶ Niſi ꝓſuetudo q̃ ſcãdalũ. Hu. dic q̃ alex. male dixit b: qr innuit b q̃ legitime ꝓiuncti debeãt ſepari qõ eẽ ñ dz ꝓpter aliquã ꝓſuetudinẽ vl ſcãdalũ: quia õ ſũt ꝓiũcti ⁊ quos deus ꝓiũxit hõ ñ ſepet. xxxiii. q. ii. quos deus ⁊c. ar. ꝑ eo. §. õ ſpõ.

dū .e. vlti. vbi ñ stat ꝓsuetudini ſz potiꝰ iuri: ar. ꝯ q cōſuetudo ꝓſonas legitimas ad ꝫbēdū reddit illegitimas. ī. e. ſup eo: ⁊. ſ. de cle. cōiu. cuz oliz: ⁊ ar. xxxii. diſt. placuit. ſol. pōt dici q ꝺ locū hz in mꝛimonio ꝫbēdo ut pp ſcādalū ipediat mꝛimoniū qꝺ alꝫ legitimū ē. ſz ñ dirimit iā ꝛctū pp ſcādalū. ⁊ hoc ſatis pz ex cōſultatōe: ⁊ ñ dic ꝺ alex. q cōiūcti ſepent ſz rñdet q cōiūgi ñ vñt ſi ſcādalū ē. nā multa fieri ꝓhibent kā tñ manent. ſ. ō iureiu. quēadmodū: ⁊. ſ. de reg. ad applicā: ⁊. xxx. q. v. ſ. ſz obiicit: ⁊. xv. q. i. ſ. vl. ul' dic q pp ſcādaluz derogat iuri vt pp ſcādaluz ſepent. lz de iuſ ñ ꝺberēt ſepari: ut. ī. e. ſup eo. ſz ꝑus ꝺi⁹ vſ: qz pp ſcādalū mꝛimoniū qꝺ deo auctoꝛ i paradiſo inſtitutū fuit p eccliaz diſſolui nō dz. xxvi. di. deīde opponit. ⁊ ita remanz ꝛria illa decr. ſup eo. ſz itellige ꝺ prout ibi dicit.

S Ji uir. ¶ Cōis diuiſio Sc̄ꝺa ibi. cōſultatōi. ⁊ ibi ꝑmo recitat canonuz ātiquorū ꝛrietatē. Sc̄ꝺo alterā ptez approbat ⁊ rōem addit ibi: iōqz.

a ¶ Jnſtitutū. xxx. q. i. c. i. ⁊. ii.

b ¶ Statuerunt. xxx. q. i. dictū de eo ad limina.

c ¶ Debitū ſztrahere. ſz nūqꝺ pt exigeꝛ. pt dici q ille q hoc fecit ignoꝛāter pt reddeꝛ ⁊ exigere: qz nō peccauit. q ꝺo ſcīeter ſatis videreꝛ q ñ ꝺberet exigeꝛ ſz reddeꝛ tenet tñ nō iuenimus ꝓhibituz ī hoc caſu q non exigat. ḡ nec nos ꝓhibeamus.

d ¶ Jgnoꝛātia ꝓbabili. alꝫ nō excuſareꝯ a pctō. ſ. de eo q renūc. epi. c. i. ī fi. ⁊. ī. de cle. exmi. applice. ⁊ eſt ar. ꝺ q ignoꝛātia excuſat ut ibidē: ⁊. i. q. iiii. ſ. vlt. ⁊. viii. di. conſuetudo.

e ¶ Patrocinari. ſ. de eo qui dur. ī ma. c. i. ⁊. ī. de collu. audiuimus. xxx. q. i. dictum. ⁊. ſ. de reſcrip. ſedes apoſtolica.

S Uper eo. ¶ Sūmatū eſt. ſ. c. i. ſz ſpāli⁹ attingendo mētez. c. b. ītēdit ut in rubꝛo ꝑm intellec. magis cōez. Jꝑimo ponit qō. Sc̄ꝺa ibi: reſpōdem⁹: diſtiguēs reſpōſio. ⁊ ſz mēbrum ibi: ceterum. Alb. ſi.

f ¶ Alteꝛ. uel vtrunqz. ſ. e. c. i. ⁊. xxx. q. iii. ſuper quibus.

g ¶ Separe. qꝛ ꝯ canones ꝓiūcti ſunt vñ ſepandi ſūt. x. di. vides: ⁊. C. de le. ⁊ ſe. cō. nō dubium ⁊. xxx. q. iii. cōtradicimus.

h ¶ Metropolitāe. ſic. xii. di. ō his. Sz ꝯ q ꝓſuetudo romane eccliе poti⁹ ſit ſequēda. ō cō. di. iii. ō truna. xi. di. qs neſciat in fi. cōtraria itellige de forma ſacꝝ ſuanda quā qlibet tenet ſuare ⁊ credere ꝓut tenet romana eccl'ia. ī. de here. ab abolēdā. i. rñſo. Jtē eſt ar. q ꝑus recurrendū eſt ad ꝓſuetudinē metropolitane eccleſie q̄ aliaꝛ ad quaꝛ ꝓſuetudinem recurrendū eſt. ſ. de cenſi. ſuper eo. demū ad romanā: ar. ff. de le. de qbus: uel potius ad ius ſcriptum ꝑmo.

i ¶ Cōſuetudo. ⁊ itellige de tali ꝓſuetudine q̄ ſcādalū generaret niſi fuerit obſeruata. ſ. e. c. i. in fi. ⁊ ſurgit ꝓſuetudo iſta ex q̄daz affinitate ꝓtracta ex ꝓpatrinitate vni⁹ filioꝛ: ut ēt alii ꝓiūgi ñ poſſint. ꝓut oliz obſeruabaꝯ ſm intellectū alex. ut. ſ. e. c. i. ⁊. xxx. q. iii. poſt ſuſceptū. lz illud imutatū fuerit ut oēs poſſint ꝓiūgi preter illas ꝓſonas qb⁹ mediātib⁹ cōpaternitas ꝓtracta fuerit. xxx. q. iii. ſup qb⁹: ⁊. ſ. e. c. i. ⁊. ſic ſi ſcādalū magnū ſit ī aliquo loco q tales ꝓiūgant ul' remaneant cōiūcti adhuc pp ſcādalū ſuabit ibi illō ius nō obſtāte ꝓſtōe q̄ emanauit poſtea in ꝓtrariū. vñ forte ſic' mō ꝑt dici ſi ī aliquo loco eēt magnū ſcādalū ⁊ horꝛor q aliq ꝓtraheꝛēt ī qnto gradu illō ñ rolleꝛeꝯ ñ obſtāte ꝓſtōe illa. ī. de ꝓſan. ⁊ affi. ſi vz: qz pp ſcādalū mꝛta ēt cōtra ius omittūtur: ḡ mꝛto fortiꝰ vbi alia rō ſubeē vſ ⁊ ita h: ⁊. ſ. e. c. i. in fi. Scandalū ī pedit mꝛimoniū ⁊ dirimit: ⁊ ē ſic': qz ꝓſuetudo facꝝ aliquē illegitimū ad eligēdū. ſ. de cle. cōiu. cū oli. Jn ꝓhibitōe talis mꝛimonii. nullū ē pctū: ḡ ſi ſcādalū ē q ꝓiungātur pp ſcadalū ꝓhibēdi ſūt: ar. ī. ō no. ope. nū. ex iniuncto: ſz ſi nulla ꝓhibitio vnq̄ fuiſſet iter tales ꝓſonas cōtractū mꝛimoniū ñ ꝺeꝛet diſſolui pp ſcādalū: qz talis diſſolutio ſine pctō mortali fieri ñ poſſz: ar. ꝑdicte decre. cū ex iuncto. Quidā tñ volūt itelligeꝯ vſi. iſtū ita q

ſi einſdē eccl'ie: ⁊. de ꝑmis ꝓſonis de qb⁹ ꝑmiſit in ꝑn. c. qz iter eas de qbus ſo ꝺ licitū eſt mꝛimoniū: ut. ſ. e. c. i. nec de tali mꝛimonio dic' alex. q ſit diſſimulādū: ne in exēplū trahatur: cū eccl'ia talia mꝛimonia approbet. ſz vius credo ꝑmū ꝺcm: verūtñ ſi conſuetudo hz ut poſtq̄ contracta ſūt tollerētur poterit iſte diſſimulare ita q nec cōſentiat nec cōtradicere videatur: ꝓpter rōnez que infra ſequitur.

k ¶ Diſſimulare. talis diſſimulatio loco approbationis tacite habetur merito cum nullum ſub ſit impedimentum.

l ¶ Nec ꝯdicef. no. q tacet neqz cōſentit neqz negat. ff. de re. iu. q tacet. Qñqz tñ taciturnitas habetur ꝓ cōſenſu. liii. di. ſi ꝺu⁹. ſ. de ꝑſumptiōne. ⁊ aliqñ ꝓ ꝯdictiōe de cō. di. iiii. cū ꝓ paruulis. ff. de ꝓcu. filiuſfa. ſ. inuituz. lx v. di. ſi forte.

m ¶ Circūadiacētiuz. ⁊ ita vicinoꝛ locoꝛ ñ ē cō tenenda cōſuetudo: imo ꝓhibenda: ne ſi ꝛriuz fieret ſumereꝯ ide exemplū: qz cū illa ꝓſuetudo ſatis ſit honeſta ſi ꝺz iſte videri auctoꝛ ut alii fcedāt ab illa ꝓſuetudie ⁊ ita taceat ſi ſiñ ſcādalo id ſuſtineāt

n ¶ Aſſumi. ab aliis q talia cōiugia nō contrahunt de cōſuetudine.

M Artinus. ¶ Duo fac. primo ponit qōem. Sc̄ꝺo eius ſolutionē ibi. Nos autem. Ab. ſi.

o ¶ Per ꝓnubiū. i. per carnalē copulā. xxvi. q. ii. agathoſa.

p ¶ Eius. ſ. lotharii.

q ¶ Cū quo. ſ. lothario. q poſt mꝛimōium carnali copula cōſumatū ī quo itellige qō vſ ꝺ ſi alt' ꝓiugū ſuſcipit filiū alteri⁹ de ſacro fōte ābo ꝓiuges ꝓpatres efficiūt parētib⁹ ꝑuulis: ⁊ ita uir ſuſcipiēdo filiū alteri⁹ ō ſacro fonte vꝛoꝛ mediāte viro cōmꝛ efficit parētib⁹ ꝑuulis ⁊ mꝛ ſpūalis efficitur illi⁹ ⁊ econuerſo. xxx. q. iiii. ſciſcitat: ⁊. c. ſi qs vn⁹ ſi ꝺo ꝓpatrinitas mꝛimoniuz ꝓceſſit ſine carnalē copulā. puta ſuſcepiſti filiū berte ⁊ martini de ſacro fonte ⁊ poſtea ꝛriſti cuz teberga: ⁊ eaz cognouiſti: uel lz ꝛriſti ñdū tñ carnal'r illā cognouiſti: q̄uis illā poſtea cognoſcas vꝛoꝛ tua ñ efficitur cōmꝛ parentib⁹ illi⁹ ꝑuulis: qz nōdū eras effect⁹ vna caro cuz ea: qz p vnionē carnis ſeq̄ntez cōpaternitatez ñ trāſiꝯ ad vnionez ſpūs ꝓcedētē mꝛimōium. vñ te mortuo ⁊ mortua vꝛore martini quoꝛ filiuz añq̄ haberes tebergā de fōte leuaueras. martin⁹ poterit hſe tebergā ī vꝛoꝛē. xxx. q. iiii. q ſpūalez: ⁊. c. p⁹ obitū ⁊ ſic teberga pōt hſe duos cōpatres vnum p⁹ aliū. vñ no. vſus. Que mihi ul' cui⁹ mea natū fōte leuauit. Jꝺec mea cōmater fieri mea ñ ꝺz vꝛoꝛ. Si q̄ me natū ñ ex me fonte leuauit. Jꝺanc poſt fcā mee nō ide vetaboꝛ hſe. ſic q̄q̄z ſcō ſuo alt' cōiuguz ſolēnizat votum alteri⁹. puta vir q volēte vꝛore oꝛdinē ſuſcepit. xx viii. di. qz ſunt.

r ¶ Una caro. xxx. q. iiii. ſciſcitat: ⁊. c. ſi qs vnus.

C Ontracto. ¶ Duo fac. Jꝑimo pōit caſuz. ſc̄ꝺo ibi: Uerū. diffiniendum cōmittit ⁊ ī cōmiſſione ꝑma exꝑmit diffinitionis cām vſq ibi. ideoqz. Alb. ſi.

s ¶ Sacrati ſalis. de conſe. di. iiij. ſal celeſtis.

t ¶ Cōcubine. quidam dicunt q ille filius tñ erat filius concubine ipſius. ꝑ. de alio viro dicentes q compaternitas contrahitur per illud ſacramētum ſacrati ſalis. ſed ſm hoc nulla fuiſſet queſtio.

u ¶ Uir ꝛbendo. ex hoc videt q per illa que precedunt baptiſma non contrahaꝯ cōpaternitas: arg. xxxii. di. ſ. vez. in fi. ubi dicit q baptiſm⁹ eſt

ianua oium sacramentoꝝ. Itē ꝓpter cathecismū nō fit aliqs aptus ꝫ re matrimoniū. xxviij. q. i. caue. itē si decederet sine baptismo nō ꝓdesset ei cathecismus qn ꝓpetuo dānaret. de cō. di. iiij. firmissime: ꝛ. c. nulla, ꝛ sic est adhuc mēbrū diaboli. ergo non pōt esse spūalis filius: ar. contra ꝙ ꝫbatur cōpaternitas per cathecismum. xxx. q. i. c. i. vbi dicit ꝙ a ꝓmo pabulo sacrati salis vsq; ad cōfirmationē ꝫbitur compaternitas. e. causa q. iiij. si qs vnus. de cō. di. iiij. i cathecismo. naz ꝛ christiana dicitur post quā est cathetizata. xxxviij. q. i. caue. Aug. dixit super illo. c. peruenit. xxx. q. i. ꝙ sicut septem sunt dona spiritus sancti: ꝛ ita septem dona baptismi. ꝛ per quodlibz illorum ꝫbitur compaternitas ita ꝙ impedit ꝛ dirimit matrimoniuz. primum est collatio sacrati salis. de cōse. dist. iiij. ex hinc. Secundū aurium ꝛ narium linitio cū spuro. di. e. postea tāgunt. Tertium in fronte ꝛ in pectore crucis signatio. dist. ea. postea signat. Quartū olei sacri punctio. di. e. deinde. Quintuz ablutio baptismi distin. e. venit. Sextum i vertice crismatis perunctio a sacerdote. dis. ea. postq̄ ascendit. Septimum confirmatio crismatis in fronte per episcopum di. e. presbyteri. Et illi q sequunt Aug. dicunt ꝙ ille filius non fuit filius petri sed tantū concubine. ꝛ dicunt hāc decre. nō tenere dato ꝙ fuerit filiꝰ petri. Alij dicunt ꝙ per tria sacramēta tantum ꝫtrahit compaternitas. s. per cathecismū baptismū ꝛ confirmationem. de con. dist. iiij. in cathecismo. xxx. q. iiij. si qs vnus. ꝛ hec mulier non tenuit illuz filium ad totum cathecismum sed tantum ad immissionem salis quod satis apparet per hanc litteram. Alij dicunt ꝙ licet cōpaternitatis ꝫtrahatur p cathecismum: per illaz nō tñ dirimit matrimonium ꝫctum prout innuit per hanc litteraz tali rōne: qz baptismus est ianua oium sacramentoꝝ vt dcm̄ est in. §. vez. xxxij. di. ꝛ. s. de pēby. nō bap. c. i. ꝛ. iij. ergo si ianua nō est aperta nullum sacramentum recipitur. Itē alia rōne: qz ante baptismuz nō est filius ecclesie: qz sine eo nullꝰ saluaꝝ vt dcm̄ est. ergo si nō est filius ecclesie nō est filius spūalis. ꝛ si non est filius spūalis nulla per eū est cognatio ꝫcta. ergo pp hoc non dz matrimonium separari. sed certe ꝫtra istos qui dicunt ꝙ etiā per cathecismum nō dirimaꝝ matrimoniū manifeste faciūt illa duo si qs vnꝰ: ꝛ. c. in cathecismo: qz ibi equiparantur ista tria. cathecismus baptismus ꝛ confirmatio. vnde credo ꝙ si qs teneat aliquem in toto cathecismo in quo vnus patrinus dz esse ꝙ ille sit cōpater effectus parentibus infantis: sed ꝟ mulier nō tenuit illum filiū infantem nisi in ꝓmo pabulo sacrati salis. nec expsse dicit littera ꝙ fuerit filius. p. ꝛ ideo dico ꝙ cathecismus impedit ꝛ dirimit matrimonium. s. iam ꝫctum vt dicunt quidam. T. dixit ꝙ cōpaternitas per cathecismum contracta inualida est ad matrimoniū dirimendum qō satis posset tolerari ratione predicta: vt dixit. T.

a C Veniens. de sacro fonte: idem si tenuisset eum in cathecismo vel in confirmatione: vt. s. c. ꝓxori. dictum est.

b C Anteꝙ. bene dicit anteꝙ: qz si post contractum matrimoniū hoc fecisset non separaretur matrimoniuz contractum. s. e. si vir. ꝛ. xxx. q. i. ad limina dictum de eo.

Ianos. C Sunt due partes. In prima trimembris cōsultatio. In secunda cuiqz responsio ibi: super quo. Ab. si.

c C Filiam. spiritualem per quam compaternitas est contracta. s. eo. c. i. ꝛ. c. super eo. in prin.

d C Possunt. i. debent dicere. s. eo. c. i. ꝛ. c. super eo. in prin.

e C Nunciare. No. ar. ꝙ denūciatio criminum ad omnes spectat ꝛ non tantum ad prelatos. Item psone ille que sciuerunt ꝫbi matrimonium nō admittunt ad accusationē mⁱmonij. aut etiā ad testificationē. ī. qui ma. accu. pos. cum in tua. non tñ repellunt a denūciatione vt hic patet. ꝛ tñ hic cōsequitur idem per denunciationem in hoc casu qō p accusationē. nō. n. pōt penitere ille cui denūciet tale crimen nisi remota vtroꝝ. xiiij. q. vi. si res: arg. Itē alia via excludit ꝛ alia admittit. sic. s. de iureiu. quēadmodū. s. de despō. impube. ad dissoluendum: ar. cōtra. s. de ꝓcu. tue. vbi de hoc.

Ex litteris. C Diuidit in duas ptes. In ꝑma iudicum ꝓsultatio. In scōa mandatum ibi: mādamus. Ab. si.

f C Baptizauit. ꝛ ita fuit filius spūalis ipsius sacerdotis. xxx. q. i. oēs quos. vbi de hoc: ꝛ. c. nō dz: ꝛ. q. iiij. si qs vnus: ar. ꝙ filia illius effecta ē sororꝝ spiritualis viri ac si ipm̄ sacerdos de sacro fonte leuasset: qz tūc illā hbse in vxorē nō posset: qz ea mediāte cōpaternitas eēt ꝫcta. s. e. c. i. ꝛ. c. super eo. ꝛ. xxx. q. iij. sup qbus. ꝙ multo fortiꝰ cū sit pater spūalis illius. ſz quid mouit istū officialē ad sentētiandum ꝓ mⁱmonio. hec potuit esse cā: qz edictū de matrimonio ꝓhibitorium est. s. de spō. cū apud. ſz hoc non inueniebat ꝓhibituz expressis vbis de his qui baptizant ꝙ filij eoꝝ cū talibus nō possent ꝫbere. ſz lz expresse nō esset ꝓhibituz satis videbat eē ꝓhibitū ex quo pater est ipsiꝰ spūalis: qz i eo qō minus est ꝓhibitio inuenit. s. in filio illius qui aliā de sacro fonte leuauit. simile ē qō dicit vbanus. nulla rōne ꝓhibitū inuenitur ꝙ vir ꝛ vxor simul si possint filiuz alterius de sacro fōte suscipere. xxx. q. iiij. qō aūt. b ē vez vbis expressis. sed in genere ꝓhibitū est dū ꝓhibet ꝙ plures simul nō suscipiāt puerꝰ de sacro fonte. de cō. di. iiij. si plures. ꝛ qz ꝓhibet cōmiscere filie spūali: vt. c. nō dz. Sed nūqd filius sacerdotis pōt ꝫbere cuz filia illius quā recipit ad penitentiā: videt ꝙ non: qz illa filia spūalis est. sicut illa quā baptizat. xxx. q. i. oēs quos. sed non est ita: qz nō ꝫbitur tanta affinitas in penitentia sicut in baptismo: qz per penitentiam non efficiunt filij sacerdotis affines filijs eoꝝ quibus penitentiā iniungunt. nec vsquequaqz inuenit ꝓhibitū directe vel indirecte. ergo intelligit esse ꝫcessum. s. de spon. cum apud.

Litteris vestris accepimus ꝙ cum martha mulier corā officiali cantuar. alanum peteret i virum: et se affidataz ab eo ac carnaliter cognitam per testes idoneos probauisset: dictorum tandez testium depositionibus publicatis idem. a. excipiendo proposuit: ꝙ eam habere non poterat in vxorē pro eo ꝙ ipsū pater mulieris eiusdem qui sacerdos extitit baptizauit. Sed cum idem officialis exceptione huiusmodi non admissa diffinituam tulerit sententiam cōtra ipsum et idem ad se. ap. appellauit: Mandamus quatenus si est ita: eundem. a. super hoc ab impetitione mulieris absoluatis ipsius: eidem mulieri perpetuum silentium imponentes.

Rubrica De cognatione legali.

Nicolaus ad consulta bulgarorum.

C Inter adoptatum et filiuz adoptantis non potest durante adoptione consistere matrimonium.

g Iqua per adoptionez mihi sororꝝ esse ceperit quamdiuᵍ durat adoptio iter me et ipsā nuptie consistere non possunt.

C Inter baptizatū et filium baptizantis oritur cognatio spiritualis impediens et dirimens matrimonium inter eos contractum. Hoc dicit.

Ex litteris vestris accepimus ꝙ cum martha mulier corā officiali cantuar. alanum peteret i virum: et se affidataz ab eo ac carnaliter cognitam per testes idoneos probauisset: dictorum tandez testium depositionibus publicatis idem. a. excipiendo proposuit: ꝙ eam habere non poterat in vxorē pro eo ꝙ ipsū pater mulieris eiusdem qui sacerdos extitit baptizauit. Sed cum idem officialis exceptione huiusmodi non admissa diffinituam tulerit sententiam cōtra ipsum et idem ad se. ap. appellauit: Mandamus quatenus si est ita: eundem. a. super hoc ab impetitione mulieris absoluatis ipsius: eidem mulieri perpetuum silentium imponentes.

Rubrica De cognatiōe legali. Also de cognatione spūali merito subiscit de legali. Et vide ad materiā ter. cū glo. xxx. q. iij. c. i. ꝛ in. c. p adoptionem. Et dic ꝙ adoptio legalis ē q̄daz ppinquitas p quā efficit qs filiꝰ vel nepos vel deinceps seu frater vel affinis q nō ē naturaz imitans. l. adoptiones. ff. de adoptionibꝰ. Ab.

g Iqua. q̄diu. xxx. q. iij. ita diligere. ꝙ ea finita cum ea possum ꝫbere. in fi. de nup. §. si qua. Item ar. hic ꝙ causa cessante cessat effectus. s. de renun. post translationem. s. de iureiu. ꝛ si rps. ad fi. ꝛ. l. ri. dist. §. bis omnibus. ff. de ritu nup. p adoptionem. Nota ad intelligentiam huius decre. ꝙ cognatio q̄dā est spūalis de qua dicit. s. ti. pri. Quedā etiam legalis de qua ꝟ dicit. Legalis cognatio fit duobꝰ modis vel p adoptionē vel per arrogationē. Dicimur aūt arrogare illum qui sui iuris est. ꝛ p arrogationē transit in nostrā potestatē: ꝛ fit arrogatio principis auctoritate. Adoptio autem per quēlibet magistratum. insti. de adop. §. ij. ꝛ. iij. nec transit in ptātem adoptantis C. de adopti. l. vlti. ꝛ insti. eo. ti. sed hodie remanet in ptāte sui patris. Et tam arrogati ꝙ adoptati dicunt filij adoptiui siue fratres ꝛ iter fratres adoptiuos siue naturales ꝛ legitimos impeditur matrimonium q̄diu durat adoptio. vt ꝟ. ꝛ. ff. de ritu nup. per adoptionem: ꝛ. xxx. q. iij. ita diligere. Sed inter ascendentes ꝛ descendentes. i. iter adoptantē ꝛ adoptatum semp ipeditur matrimoniū. ff. de ritu nup. adoptiuus. licet soluaꝝ adoptio. ff. e. ti. quin etiam. Itez posset dici ꝙ filius adoptatus possit copulari filie adoptantis cū adoptatus nō transeat in potestatem adoptantis insti. de adop. §. ij. sic etiam potest dici ꝙ filius illegitimꝰ potest copulari filie adoptiue: qz illegitimus non est in potestate patris. insti. de nup. §.

vlti. Illegitimus nō pōt copulari filie spūali. Alij dicunt q̄ adoptatus non pōt copulari filie adoptantis: qz lz adoptatus nō trāseat in ptātem adoptantis acquiruntur tamen ei quedam iura p adoptionē q̄ dissoluunt p emancipationē. C. de adop. l. pe. §. finaūt. ꝛ b idē vī p decre. istā. q̄ idistincte loquit de adoptione non distinguendo inter arrogatū ꝛ adoptatū. ꝛ hoc ipedimentū definit p emancipationē alterutrius. ff. de adop. i oī. ff. de ritu nup. per adoptionem. Sed nūqd filij adoptiui possunt ꝫbere inter se? Dici pt q̄ sic: qz nō inuenit prohibitū. Item qd si adoptiuus durāte adoptione cōtrahat cum legitima. Dicunt quidam q̄ nō dissoluit matrimoniū cū illud impedimentū sit tpale. Hu. dicit q̄ nō est matrimoniū. nec obstat q̄ tpale sit ipedimentū ꝛ i ducit simile. hodie non possuz ꝓtrahere cū illa q̄ bz virum: tñ cras potero mortuo viro suo ꝛ hec decre. facit pro. b.

Rubri. De eo qui cognouit cōsanguineam vroris. Also de cog. spi. ꝛ leg. ō carnali videndū restat. Sz qz ex copula habita cū ꝓsanguinea vroris oritur affinitatis cognatio de qua poterat dubitari vtruz dirimeret vel impediret mrimoniū ideo subijcit hec rubrica ꝛ virtus totius tituli ꝓsistit in hoc q̄ affinitas ꝫcta ex copula cum consanguinea vroris non dirimit matrimoniū pus ꝫctū sz soluit spōsalia de futuro. Item priuat facultate ꝫbendi matrimonium ꝛ exactione debiti in actione habita vt patebit in prosecutione ti. Ab. si.

s **I quis.** ¶ Primo ponitur thema ex quo tripler elicit questio. Secundo soluit ibi: nec filiam. Ab. si.

a ¶ Filiastra. xxxij. q. vij. quedaz qui dormierit. ꝛ. c. si qs vi duam.

b ¶ Scienter. secus si ignoranter. xxxiiij. q. ij. in lectum.

c ¶ Petere. exactus tñ reddere tenetur. j. e. ti. transmisse. non obstante affinitate iniq̄ ex post facto contracta. ꝛ sine culpa p̄uari iure suo nemo debet. j. e. discretionē: ꝛ. c. vlt. ꝛ. c. tue.

d ¶ Nec ille. post mortem vroris.

e ¶ Copulare pp incestū. xxxij. q. vij. qui dormierit. ꝛ. j. eodez ex litteris. tamen si ꝓtraherent tenet matrimonium. ꝛ etiaz si essent iuuenes dispensaret cuz eis. xxxij. q. ij. in adolescentia.

Rica De eo qui cognouit cōsāguineam vroris sue uel sponse.

EX concilio apud metiam.

¶ Affinitas superueniēs post matrimonium contractum nō soluit matrimonium sed exactionez debiti impedit. et crimen incestus inhabilitat quo ad matrimoniuz cōtrahendum.

I quis cuz filiastra[a] sua scienter[b] fornicatus fuerit: nec a matre debitū petere[c]: ¶ Nec filiam unquam habere potest uxorē: nec filiastra nec ille[d] ullo vnquam tempore alii se poterunt matrimonio copulare[e].

Lex. iii. pictauien. epō.

¶ Affinitas superueniens ēt per illicitū coitum dissoluit sponsalia de futuro sed non matrimoniū: et incestuosus cōtrahere non potest.

Veniens ad nos presentium lator: ꝛ infra. ꝓ Inqui. t. r. q̄ si matrem[f] spōse sue cognouit: si sponse nunquam carnaliter adhesit[g]: imponenda est ei penitentia paulo maior q̄ꝫ p adulterio[h]: qua peracta uel parte[i] ipsius poterit ex dispensatione[k] cum alia matrimonium contrahere. ꝓ Ceterū si spōsam cognouit[l] antequam matrem vel post nunquam eam[m] vel aliā[n] potest accipere in uxorem.

I Dem.

¶ Non separat matrimoniū ad dictum vnius asserentis affinitatē inter coniuges precessisse.

De illo qui urorē fratris antequam ei matrimonio iungeretur: se proposuit cognouisse: ꝓ Respōdemus: q̄ nisi hoc publicum et notorium fuerit aut idoneis testibus cōprobatum: predictum matrimonium occasione[o] illa ipsum impetere nō permittas.

Q Elestinus tertius.

¶ Incestuosus matrimoniū contrahere non debet: sz si contrahit tenet. et tunc tenet reddere: sed nō potest debitum exigere: ꝛ nō min⁹ tenet vxori necessaria administrare.

Transmisse nobis tue littere demōstrarunt: q̄. c. uxor sua defuncta filiam eius priuignam uidelicet ꝑpriam copula carnali cognouit postmodum aliā accipiēs in uxorem: cum priuigna publice tanquā canis ad uomituz rediēs illicitam[p] rem cōmittere non erpauit. ꝓ Quia vero super his consilium requisisti: presenti pagina respondemus: q̄ legitime uxori cohabitans et necessaria subministrās non cognoscat eam quādiu vixerit nisi ab ea fuerit[q] resignatus: et tunc ad ipsam nō sine graui cordis dolore accedat: qui etiam pro incestu ꝛ adulterio donec cum ea permā ferit: iuxta moderamē tui arbitrii penitentiam agens: postmoduz si superuixerit ei: perpetuo fine speconiugii[r] permanebit. I Dem.

¶ Non separatur matrimoniuz ad confessionem coniugum q̄ dicunt affinitatem precessisse: etiam si rumor vicinie cōsentiat: ꝛ est casus multū allegabilis et notabilis.

Super eo qō postulas: utrum coniugatus qui ante contractū matrimonium uxoris sue consanguineaz carnali cōmixtione cognouit: cum id fateaꝫ vterqz et aliqua pars uicinie ꝟ acclamare dicatur: fit ab vxore sua iudicio ecclesie separandus. ꝓ T. fra. respōdemus: q̄ propter eorum confessionem[s] tantum vel rumorem uicinie separari non debent: cum et qñqz nōnulli inter se cōtra matrimoniū velint colludere: et ad ꝓfessionē incestus facile ꝓsilirent si suo iudicio

n ¶ Aliam. post mortē istius: quia ex quo eam cognouit antequā matrem non dissoluit matrimonium. licet postea cognouerit matrem. j. eo. discretionez: ꝛ. c. pe. ꝛ vlti. sed ea mortua cuz alia propter incestum cō trahere non debet. j. eo. transmisse in fi.

O Illo. ¶ Primo ponitur cōsultatio. Secundo responsio ibi: rñdemus. Ab.

o ¶ Occasione: qz cōfessio illa sola non preiudicat. etiam si rumor vicinie cōsentiret. j. e. super eo. sectus esset in mrimonio contrahendo. ō. de spon. preterea. ij. ꝛ. j. ti. pri. c. ij. Ber.

T Ransmisse. ¶ Primo cōsultatio. Secundo responsio ibi: qz vero. Ab. si.

p ¶ Illicitam rem. incestui adulterium adiungendo legitime. ꝛ sic patet q̄ incestus non impedit quominus mrimonium sit legitimuz. licet contrahere non debeat. sicut votum simplex. ō. qui cleri. vel vouen. rursus. talia enim crimina impediunt mrimoniuz contrahendum. sed non dirimunt iam ꝓtractuz nisi in tribus casibus. si machinat⁹ fuerit i mortem alterius. si dedit fidez adultere: si duxit eaz de facto. ō. de eo q̄ dux. in ma. cuz haberet: ꝛ. c. super hoc.

q ¶ Fuerit requisitus. ꝛ sic intellige. ō. e. c. i.

r ¶ Cōiugij. xxxij. questiōe. vij. si quis viduā ꝛ xxxv. questione. iij. de incestis. ō. e. veniens: ꝛ ō. de pe. ꝛ re. c. ij. vbi. ō hoc.

Super eo. ¶ Primo ponit q̄ stionem. Secundo solutionem ibi: tue. ꝛ est casus multum allegabilis ꝛ notabilis. Abbas siculus.

s ¶ Confessionem. sed videtur q̄ confessioni standum sit: quia confessus in iure pro iudicato habetur. C. de confe. l. vna: ꝛ. ff. eodem titu. l. i. ꝛ. l. censum: ꝛ. ō. de censi. olim causam. Dicas q̄ in casu isto non statur confessioni contra matrimonium propter rationem que hic in littera reddit. Et ē ratio: qz contra se quisq̄ testificari potest. pro se vero minime. xiiij. q. ij. §. i. ꝛ. ff. de inter. ac. de etate. §. i. preterea iste non confitetur contra se immo pro se. vnde de iure communi non prodest ei talis confessio. naz iste petit separi ab vxore: quia dicit se cognouisse eius consanguineam. si confiteretur aliquid contra hoc propter quod ei preiudicaretur tunc videtur standum sue confessioni. sed vt dixi speciale ē in matrimonio vbi non creditur viro vel vxori in preiudicium coniugis. sed si cōfiteatur pro matrimonio ꝫbendo bene statur cōfessioni. puta si petā aliquā in vxorez: sed ipsa ꝓfitetur matrimoniū p̄dicaꝫ ei lz ipsa nollet me bre: qz modo dicte ꝓfitetur contra se secus in cōfessione que fit ꝛ .um ad thori sepationem ꝑpter adulterium. ibi statur cōfessioni. j. di diuo. ex litteris. arg. contra: xxxv. q. vi. si duo. sol. ibi cōfitentur consanguinitatem esse inter eos ꝛ fama publica confessioni coniugum ꝓsentit ꝛ tunc statur fame ꝛ confessioni. sed hic tantum est rumor. ꝛ aliud est fama ꝛ aliud rumor: vt hic videt.

a ¶ Cõcurrẽdum.qõ faciendum nõ est pp rõnez hic exp:essam.immo ex collusio puniri debent.ii.q.iij.si quẽquã:r.j.de collu.c.i.ij.r.iij.

b ¶ Rumor.arg.j.s.de psum.illud:r.c.iij.vt dix.aliud est rumor q̃ fama.r illa decre.tertio loquitur de mr̃imonio ꝓbendo qõ ad solaz famã impeditur.j.ti.prox.super eo.

Discretionem.

Cõis diuisio.scõa ibi super quo.r in prima dicit mulierem ad continẽtiã inducẽdaz. secũda ibi:qõ si. dicit qd inris si ad hoc nõ potest induci.tertio soluit tria obstacula.ab.si.

c ¶ Tradidit.r ideo non põt illi opponere adulterium.arg.xxxij.q.v.§.i.r.c.i.r.iiii.nec adulteriuz dr̃ b cõmisisse: ut ibi dr̃:qr nõ consensit.r hoc patet ex eo q̃ quãcito potuit aufugit: vt sequitur.arg.i.q.i.cõstat.secus esset si occasionem adulterãdi ei dedisset:qr nihilominus ꝑputaretur ei.ar.xxvij.q.ij.agatho sa:r.c.si tu abstines.j. de diuor.significasti.ff. solu.ma.cuz mulier.ff. ꝺ adul.l.ii.§.i.sed ẓ videt p.c.pdictũ si tu abstines.r argu.xxiij.q.iiij. nabuchodonosor.r i aute.vt li.matri r auie.§. qr vero plurimos.in fi. col.viii.vir.n.debet esse mulieri auctor colẽdi bonos mores.ff.de adult. si vxor.§.si iudex.r.xxxij.q.xi.idignatur. alioquin esset detrahenda a viri potestate.C.de epi. audi.si lenones.

d ¶ Publicam bonestatem.i.affinitatẽ q̃ sic inique contrahitur.

e ¶ Reatũ adulterij.qa primus est maritus illi⁹ r ñ scõus.Et est hoc notabile q̃ adulteriũ cõmittit cũ sponsa nõdum cognita a viro.vñ si alꝫ commisisset adulteriuz posset accusari a sponso .ff.de adul.milles.§.q̃rebat.s.de iureiur. quẽ admodũ:qr iniuria facta est ei.ff.de iniur.utez apud.§.sponsum.

f ¶ Presertim.i.trñ:qr in talib⁹que sine peccato mortali committi nõ possunt mandatum nõ obligat.xxxii.q.v.ita ne r.s.quod metus causa sacris.

g ¶ Et si.rñsio videtur tacite questionis.

h ¶ Fornicatiõis.xxxii.q.vii.oẽs accusatiões.

i ¶ Exceptione.puta q̃ ipẽ tradidit eam inuitã. vel qr idem similiter fornicatus est.j.de adul.c.pe.r vlti.r.xxxii.q.vi.nihil.

k ¶ Nec affinitas.hic reprobatur illoz opinio q dicebãt q̃ p fornicariũ coitũ nõ ꝓbitur affinitas.r.j.e.c.pe.r vlt.ar.xxv.q.iij.nec eaz.ar.ꝓ.ff. de gradi.non facile.§.sciẽdum:r.§.affines.sed illa non obstant.

l ¶ Officere.ar.qõ legitime fr̃m nõ est irritat.lz deueniat ad eũ casum a quo nõ potuit hr̃e p̃ncipium.ff.de iti.actuq; pri.nõ.n.ff. de postulan.l.i.§.casum:r.xxx.q.i.ad limina.ar.ꝓ.ff.de iudi.si a me.

m ¶ Sine culpa.hoc q̃nale est.si.j.e.c.vl.si qua ꝓria sunt casualia sunt.

credererent p iudicium ecclesie ꝓcurrẽdũ[a].rumor[b] aũt vicinie nõ adeo est iudicandus validus:q̃ nisi rõnabiles r fidedigne ꝓbationes accedant:possit bñ cõtractum matrimoniũ irritari. ¶ Ano. iij.preposito magdeburgen.

Affinitas superueniẽs nõ dissoluit sponsalia de presenti.

Discretionẽ tuam:r infra. Sane ex parte tua fuit ꝓpositum q̃ quidam cum muliere quadã legitima p verba de pñti cõtraxit: quã postmodũ a se icognitã cuidã consanguineo suo tradidit[c] inquantũ potuit renitẽtẽ. Ille vero cũ ipa lz inuita mr̃imonij solẽnia celebrauit. sed mulier quãcito fuit reddita libertati aufugit ab eo r se ꝓxi viro restitui postulauit. ℣ Nos igitur i quisi.t.r.q̃ r viro ꝓ tam turpi facinore grauis ẽ pnia iniungẽda:r mulier pp publicam[d] honestatez ẽ monẽda sollicite: vt nec pmũ repetat cuius ꝓsanguine[e] lz eã inuitã cognouit:nec redeat ad scõm cui nõ põt pp reatuz[f] adulterij cõmisceri. sed in continentia maneat: donec ꝓxi fuerit viaz vniuerse carnis ingressus. ℣ Nõ si forsitã ad id iduci nequerit: vt prior cogat redire ad ipam:r maritali eaz affectione tractare: cũ adulteriũ ei non possit obijcẽ q eã adulterãdam tradidit pser tim[f] inuitã. ℣ Nã r si[g] pm euãgelicã veritatẽ nũquam nisi pp fornicationis[h] cãm aut vir vxorẽ aut vxor possit dimittere viz:nõ tñ sp pp cãm eãdez vel vxor viz vl' vir dimittere põt vxorẽ:cuz possit exceptione[i] vel replicatione legitima ipediri. Sed nec affinitas[k] q̃ post ꝓtractũ legitime mr̃imoniũ iter virũ r vxorẽ iniq ꝓtrahit:ei dz officere[l] q̃ huiusmodi iniqtatis particeps nõ existit:cũ suo iure nõ debeat sine sua culpa[m] ꝑuari. quãquã a quodã p̃decessore[n] nr̃o dicat in simili casu fuisse distinctũ: vtz iceſt⁹ vel adulterium manifestum fuerit an occultum:alijs asserentibus inter gradum proximum r remotũ esse potius distinguendum.

¶ Dem bisuntineñ.archie.

Copla carnalis hita cuz puella vij.annoz dirimit mr̃imoniũ postea contractũ cum consanguinea.

Fraternitati tue:r infra. ℣ Di uortij sniam approbamus quã in eũ canonice ꝓmulgasti: q̃ illam sibi postea copulare ꝑsumpsit cui⁹ antea sororez adhuc septẽnem ꝓtractis spõsalibus[o] extraordinaria[p] libidine noscitur polluisse.

¶ Dem epo gerundinẽñ.

Affinitas causata ex copula illicita rũpit spõsalia p̃cedentia r priuat facultate ꝓtrahẽdi mr̃imoniũ.

Exlr̃is.f.t.accepimus:q̃.g.lator eaz mr̃ez puelle quã infra nubiles annos desponsauerat i vxorez[q] carnal[r] sepe cognouit:r post carnali[r] cõmixtiõe puellã tractauit adultã:r infra. ℣ Nos ãt eidẽ viro pniam[r] iniũgi facim⁹ ꝑ p̃cẽ:ꝓsul. t.rñdẽtes:q̃ eis ab inuicẽ sepatis[t] mr̃ alteri viro nõ nubat si postꝯ nouit viri r mr̃is delictũ ei nõ erubuit cõmisceri. vir ẽt r mr̃ mr̃icris nũquã debẽt[v] ad alias nuptias cõuolare:sed sp ꝓtinẽtiam ꝟuare tenent:r enorme deflere delictũ qõ ꝑ nefanda libidine ꝓtraxerũt:presertim si circa personas huiusmodi ꝺ lapsu[x] carnis minime timeat.

¶ Dem archiepo madeburgeñ.

¶ Idem quo ad titulum dicit qõ decre.supra prox.

Deniẽs ad ap.sedẽ.e.layc⁹ nobis ꝓposuit q̃ cũ tpe ifãtie[x] sue q̃ndã puellam se ductuz iurauerit in vxorẽ quãcito ad legitimã puenisset etatẽ:pr̃ puelle ꝓfederatõe huiusmõi fideiussoz obligatione hic ide firmata[z] eũ in ꝓpa domo recepit r nutriuit iſimul cuz puella: deide ex ꝓuersatiõe diuturna sorori puelle carnal[r] se cõiũxit: tandem amicoz suoz deuict⁹ istãtia quam iurauerat i vxorẽ[a] accepit:r nuptiis celebratis q̃n se illi oportunitas ingerebat: cognoscebat vtrãq; z. Ex lz in pñtia tua sup hoc fuerat accusat⁹:ꝓuici trñ nõ potuit:nec suum voluit ꝓfiteri[a] ꝺlictũ.nũc aũt reuersus ad cor penitẽs de cõmissis. salutis sue consiliuz regrit ipendi. ℣ Cuz igit ñ trñ a malo[b] sed ab oi spẽ mali precipiat apostolus abstinere:mãdam⁹ q̃tenus p̃dcõ.e. p huiusmodi enormitatis excessu in iuncta pñia cõpetenti:consulas[c] ei de iure non potuit eo sibi via precludente.

o ¶ Cõtractis spõsalibus.r sic maritali affectu cũ esset sponsa ipsius eã polluit:sic.s.de spõ. inuenis:r ita nõ est ꝓhibitũ.xxxv.q.iij.extraordinaria.

p ¶ Extraordinaria.i.ex̃ naturalia cum nõdum esset idonea.

q ¶ Exlitteris. Cõis diuisio secunda pars ibi:nos aũt Ab.si.

q ¶ In vxorem.futuram.

r ¶ Carnali ꝓmixtione. post ꝓctam affinitatem. vñ illam in vxorem hr̃e non poterat.

s ¶ Penitẽtiaz.p incestu: sed maior debet ꝺponi q̃ pro adulterio:qr incestus vincit adulterium.xxxii.q.vii. adulterij.r .s.e.c.ii.

t ¶ Separatis.si ita esse ꝓstiterit alias fiat quod dr̃.j.c. pri. Et no.q̃ affinitas supueniens spõsalibus de futuro rumpit ea .s.e.c.ij.r.j.ti.pri.c.i.r.ii.secus in matrimonio.s.eo. discretionem:r.j.eo.c.pe.r.vlt. xxxiij.q.ij.in lectum.

v ¶ Nunquã debent.incestuosi ꝓbere nõ debent ꝑpter enormitatem delicti: vt dictum est s.e.c.ij.

x ¶ De lapsu carnis.si timeretur de hoc dispensaretur cũ eis .s.eo.c.i.r.xxxiij.q.ij.in adolescentia.

z ¶ Infantie.infantia dr̃ ante septẽnium. C.de iur.delib.si ifanti.sed tales iurare non debent:nec tenet iuramẽtum eorũ cũ ipi nõ intelligant.xxij.q.v.paruuli.nã r furtũ non cadit in ifantem.ff.de fur. ipubere.secus post infantiam si sit doli capax:vt ibi:r.j.de delic. pue.pueris.lz hic potius videt sumi pro etate pueri post septimum annum.

z ¶ Firmata.obligatio que interuenit in mr̃imonio nõ recipit pene adiectionẽ.s.de spõ. gẽma:r.C.e.ti.l.vlti.r.C.de inuti.stipul.libera.r.ff. de ℞bo.obli.ticia:r licet alienuz factum in matrimonio ꝓmittat tñ ꝓmittẽs non tenet ad aliud nisi vt det operam quaz potest .ff.de verbo.oblig.sti.ista:r.l. ticia.in priu.

r ¶ Carnaliter.r ideo affinitate iterueniẽte illã quã desponsauerat hr̃e non potuit de iure nec illam eãdem quam cognouit.s.e.fratnitati:r.s.ꝺ spon. sponsam.

a ¶ In vxorem.de facto: quia

p ¶ Utrãq;.addens iniquitatem iniquitati.si.s.e.trãsmisse.

a ¶ Confiteri tamen talis cõfessio non ꝓfuisset:vt matrimonium separaretur i facie ecclesie ꝓcessum ,nisi aliter ꝓbaretur.s.e.super eo.

b ¶ Et malo.s.de vi.r bone.cler.cum ab omni.

c ¶ Cõsulas. Hoc intellige eẽ dcñ in iudicio aie:vt ad neutram accedat.r si ꝓpterea excõicetur sustineat potius excõicationem q̃ ueniat ꝓ scĩam.j.de sentẽ. excom.inqsitioni.r.s.de resti.spo.lras.sed in iudicio ecclesie ꝑcipiẽt vt ei debi-

tum reddat.ꝛ ita aliud est iudiciū ecclie:ꝛ aliud iudicium aīe.s.ō of.or.si sacer dos.sed ꝑriū videt.s.c.pri.non est ꝑrium:q; q̄rit qđ de iure sit ibi faciendum. Et rñdetur:ꝙ si ita separent.hic vero ꝙsulit in iudicio aīe qđ sit faciēdum:cum factum esset occultum:ꝛ sic nō ꝑdicit.ꝛ illa clausula ſ res ita se bꝫ debet ibi supplere:sicut erat in antiqua compilatione.

TUe.Communis diuisio secunda pars ibi:nos igitur.ab.si.

a ¶ Honestatē.i. affinitatem .s.c.discretionē.si.j.c.priori.

b ¶ Soluere.sed non erire.j. .c.pri.ꝛ.s.co.c.i.ñ.j. de sen. excom.inquisitioni.

c ¶ Affinitas.s.c.discretionez ea.j.c.pri.

IOrdane.Diuiditur.in prima parte ponit mulieris petitio.in scōa cause cōmissio ibi:ea pp.ab.si.

d ¶ Carnalr cognita.ꝛ sic statī fuit matrimoniuz malicia supplente etatem.s.de despō.impub.a nobis:ꝛ.c.vlti.

e ¶ Sine ꝓpria culpa. nullus sine culpa sua iure suo dꝫ puari.si.s.c.discretōez. lvj.di.satis puersum.xvi.q.vlt.iuentū ar.ꝑ.s.vt lit.non contest. qñ frequenter.§.si vero.ī fi.ꝛ.j.ō primil.antiqua.contra.xxii.distinctio.renouātes.sed ibi causa subest:quare puniuntur sine culpa.

f ¶ Dnia.ꝛ maior debet iponi ꝙ pro adulterio.s.c.c.ii.ga incestus vincit adulterium.xxxiii.q.vii.adulterij.

g ¶ Exactus.sed exigere ipe nō debet.simile.s.c.c.i.ꝛ.c.trāsmisse:ꝛ post mortē vroris iste ꝫbere non debet.s.eodem.c.ii. ꝛ.c.ex litteris.

Rubrica de consangui.ꝛ affi.

Vlso de cognatōe spūali ꝛ legali ꝛ de proximitate quadaz que ꝫbitur er copula cum ꝙsanguinea vroris.merito restat videre de cognatione carnali q̄ consistit in cōsanguinitate ꝛ affinitate.ideo post rubricas precedētes subijcitur ista.ab.si.

Ex litteris. Sūt tres partes.in ꝑma casus narratio.i scōa respōsio ibi:quocirca.in tertia inducum instructio ibi:ceterum.abbas siculus.

b ¶ Subarrasset.si.s.de despon.ipu.c.vlt.vbi de hoc.

i ¶ Quarto gradu consanguinitatis: vnde mulier illum hr̄e nō poterat cum esset ei affinis i primo genere affinitatis ꝛ i q̄rto gradu.xxxv.q.v.porro.

k ¶ Juramēto.ꝛ sic mr̄imoniū ꝫcerūt publice ꝛ in facie eccl'ie.

l ¶ Coraz archipr̄bytero. forte ad hoc delegato vel de loci cōsuetudine q̄ tribuit iurisditionem.s.de off.archi.c.vl.ꝛ.C. de eman.lib.l.i.ꝛ vlti.

m ¶ Quinto consanguinitatis gradu.primi dixerunt de quarto nō nocet:q; aliud iudiciū fuit illud:nec fuit aliquid probatum.

n ¶ Coram te iurare.sed quare post publicationem itez inducūt testes ꝫ illud i auc.de testi.§.illud.col.vii.ꝛ.s.de testi.fraternitatis. dicunt quidam ꝙ hoc est speciale in matrimonio. Vel dicas ꝙ non iurant itez:q; isti erant accusatores. vnde necesse habebant testes ꝑducere.ꝛ nulli testes inducti fuerūt in cā ista.ꝛ b no.ar.ꝙ in cā matrimoniali iterum recipiunt testes post publicationem.ar.ad hoc.s.de spon.sicut in fi.ꝛ.s.de ꝫiug.ser.c.vl.ꝛ.s.de proba.cām matrimonij sed hoc non bene colligitur hic.

o ¶ Maiores.illi dicunt oī exceptione maiores qui repelli non possunt aliqua exceptione.

p ¶ Quarto gradu.sed quare dicit papa ꝙ separent si sunt in q̄rto gradu: vir iste ꝛ maritus ꝑmortuus:nōne idem erit si erit in qnto vel vlteriori ſm illa tpa. Dic ꝙ dispēsatiue tolerabat in qnto vlteriori si ignoranter ꝫcerunt.xxxv.q.viij.de gradibus:ꝛ ideo dicit ꝙ separent ī quarto ꝛ non in qnto uel vlteriori.

monēs illum salubriter ꝛ inducēs vt decetero abstineat abvtraq;.

IDem archiepō strigonien̄.

¶ Affinitas superueniens nō dissoluit matrimonium.

TUe fraternitatis deuotio postulauit:utrum is qui cū sorore legitime cōiugis fornicatur:cuz vroze possit postmodum cōmorari ꝛ exigere debitum ac soluere regsitus. ℣ Nos igitur rñdemus ꝙ vroz vt a cōmixtione viri abstineat,ꝑpter publicam honestatem[a]:ꝛ in cōtinētia maneat donec vir viā uniuerse carnis ingressus fuerit:diligētius est monēda. Quod si forte cōmonitioni recusans talis fuerit ut de lapsu timeatur ipsius: uir eius poterit ꝛ debebit cuz dei timore debituz ei soluere[b] coniugale:cū affinitas[c] post matrimonium inique ꝫtracta illi nocere non debeat q̄ inigratis particeps non existat.

G Regor.nonus epō pictauien̄.

¶ Sūmatuz est sup̄.c.proximo.

IOrdane mulieris petitio cōtinebat:q;.J.laicus cum ipa que nōdum decimū etatis sue annum cōpleuerat:p uerba ō futuro ꝫtraxit:ꝛ ea ifra eiusdē anni spaciū carnalr cognita[d] mr̄em ipsius sibi mr̄imonialiter copulare ꝛ ad dānate ꝙmixtiōis amplexus ,pcedere non erpauit:ꝛ infra. Quare p̄fata.i.supplicauit: vt cum carnis stimulis resistere neq̄at:sibi ne iur̄ suo sine sua ,ppria[e] culpa frandet̄ prouidere salubriter dignaremur ℣ Eapp mandamus quatenus:si res ita se habet:utrunq; ipsoz ad nouēdam ppetuam continētiā attente moneas ꝛ iducas.ꝛ si ad eaz iduci nequerit memoratum.i.iniūcta ei primitus pro cōmisso incestu pnia[f] cōpetenti:ut eidez cohabitet ꝛ cōiugale debituz reddat exact[9s] ecclesiastica cen.cōpellas.

Rubrica de ꝙsāguitate ꝛ affinitate

ALex.iij.cassien̄.abbati.

¶ Separat matrimoniuz cōtractum inter affines primi generis ꝛ quarti gradus.

EIris tuis accepimus:q; cū qdam secreto quandā viduaz subarrasset[h] ꝛ carnaliter cognouisset:ꝛ infra. Tādē cum vir paratus esset eam in conspectu ecclesie subarrare:surrexerunt duo ,pponentes q; iste q eam subarrare volebat pozē virū q̄rto gradu[i] cōsanguinitatis attingit vnus autē ita se audiuisse iurauit: alius noluit id iuramēto[k] firmare ꝛ infra. Nunc qō prima reuirit:ꝛ iurauerunt duo coram[l] archipr̄esbytero plūbarole q; p̄mus vir fuit superstiti qnto consanguinitatis[m] gradu ꝙiunctus. ℣ Quocirca mādamus quatenus utrāq; partē ante tuam presentiā conuoces:ꝛ facias testes coraⁿ te iurare:ꝛ ifra. Inquisita uero diligentius ueritate si per testes circūspectos omni exceptiōe maiores[o] iueneris q; p̄mus uir supstitē quarto gradu[p] consanguinitatis attingit:nō differas diuortij sniam promulgare.eque.n. vt canones[q] dicunt abstinendū est a cōsanguineis[r] vroris vt ,pprijs. ℣ Ceterum tuam prudentiam volumus non latere:q; nō sunt cause matrimonij tractande per quoslibet:sed per iudices discretos qui p̄tātem[s] habeant iudicandi ꝛ statuta canonum non ignorent.

TRbanus tertius burdegalensi archiepō.

¶ Affinitas superueniens ō qua saltem cōstat per famā soluit sponsalia de futuro.

SUper eo quod iuuenem asseris puellam nōdum[t] nubilem fide[u] interposita desponsasse:q; iā facta nubilis euz repetit:ꝛ ille excepit dicēs se non debere eā ducere,p eo q; postquam puellam affidauit eā dē:carnaliter ,ppinquaz ipsius cognouit. ℣ Inqui.t.t.r.q; si manifestū[x] ē iuuenē cognouisse[y] ,ppinquā p̄dcē puelle:uel si nō ē manifestuz fama[z] tū loci hoc hꝫ:cū esset sponsa tm̄modo de futuro:idem ab ei[9] impetitione debet absolui.

CElestinus.iij.

¶ Si dispenſat cuz aliquo vt possit contrahere in certo gradu alias,phibito:regrit ut uterq; ꝫtrahētiū toto gradu distet a stipite.

QUod dilectio:ꝛ infra. Que fuisti:utrum is qui a stipitimatū fuit ad sponsalia. v ¶ Fide.i.iuramento ex quo mulier fortius ius q̄siuit petendi illum.ar.s.de spon.preterea.

r ¶ Mānifestū.ita ꝙ notoriū.ii.q.i.de mānifesta. y ¶ Cognouisse. si cognouit ,ppinquā illi[9] soluta fuerāt sponsalia.s.ti.pr.c.ii.ꝛ.c. ex lr̄is.

z ¶ Fama.no.ꝙ fama impedit mr̄imonium ꝫbendum.s.de spon.cum in tua.ꝛ plus facit fama b ꝙ dicū vnius vbi iuramentum interuenit.s. ō spon.preterea.alias dictum vnius sicut ꝛ fama impedit matrimoniū cōtrahendum.s.de testi.super eo.§.i.

QUod.Primo ponit casum.scōo allegat pro ꝛ contra ibi quod vr̄ tertio respondet ibi:nos itaq;.Vb.si.

a ¶ Stipite. stipes appellatur cōis parens a quo plures descenderunt: sicut ysaac fuit stipes esau ⁊ iacob. ⁊ stipes non facit gradum. de hoc stipite habes. j. e. c. vlti.

b ¶ Descendentem. hic ergo hēs duas lineas descendentes. sic. j. eo. c. vlti. ⁊ iste due linee descendentes vnam faciunt transuersalez.

c ¶ Indulgentiā. que ō auctoritate spāli dñi pape facta fuit alias nō tenuisset: qz solus papa in tali fcō dispēsat. j. eo. qz circa: ⁊. s. de transla. c. vltimo.

d ¶ Quolibz. hāc regulam hēs. j. e. c. vlt. ⁊ intellige vsqz ad lineā eq̄litatis: qz in sequentib⁹ gradus adiscitur.

e ¶ Proximiorez. i. pp eum qui est in gradu p̄ximiori a stipite.

f ¶ Uterqz cōiungēdo xx. ar. j. ff. de cōsti. p̄nci. l. vlt. ⁊. s. de dona. c. cuz dilectus in fi. ⁊. j. de verbo. sig. olim: ⁊. j. c. vlt. sol. beneficiū p̄ncipis latissime interpretādū ē ab alijs: sed ab eo a quo indultū est uel cui⁹ auctoritate pōt interpretari: put ei placet. ff. de leg. l. ⁊ ideo. argu. j. de sen. ex cō. inter alia. ⁊ rō lfe interpretat indulgētiā: ga sic obseruabat de cōsuetudine: vt uterqz esset in sexto gradu a stipite. alias scandaluz erat: vt. j. eo. c. vlt. ⁊ loqtur de iure cōi: sed hodie nō habz locuz talis indulgentia. j. e. non debet.

g ¶ Nō debēt: q: quanto remotiores sūt a stipite tāto minor memoria ꝯsanguinitatis habetur qō hic cōsiderabat. xxxv. q. iij. de ꝯsanguinitate: ⁊. c. in copulatione.

b ¶ Obseruare consuetudini. no. q antiq̄ consuetudo: que tñ nō sit a iure reprobata seruāda est. ⁊ pcipue pp scādaluz. ix. q. iij. conquestus. ⁊ mos fidelissime vetustatis seruādus est. C. de testa. testamenta: ⁊. ff. de pub. ⁊ vec. licitatio. §. eaz: ⁊. s. de cōsue. cum dilectus. ⁊ in matrimonio seruat cōsuetudo. s. de cog. spi. c. i. in fi. ⁊. c. sup eo. itez ar. p scandalo vitādo. s. de regu. c. vl. ⁊. j. de no. ope. nun. cum ex ininncto.

i ¶ Nouitate. no. nouitates vitādas. s. de consue. consuetudinis. ⁊. xi. di. quis nesciat.

De infidelibus Cōis diuisio. scda ibi: ꝯsultationi. ab. si.

k ¶ Conuertis supple. questionis. l ¶ A canone. xxxv. q. ii. c. i. ⁊ ij. ⁊. c. Ꝺdicimus. ⁊ in alijs ibidem: ⁊. q. v. ad fidem.

l ¶ Dñs requisitus. xxvi. di. deinde opponitur.

m ¶ Esse mrimoniū inter eos. si mrimoniū ē inter iudeos ibi est idiuidua ꝯiunctio. xxvij. q. ii. §. i. sed ipsi sepank dato libello repudij. xxxiiij. q. ii. si satis. ergo nō est mrimoniū inter eos: sed hoc nō fit sine pcō. j. ō diuor. gaudem⁹. item alter ifideliū si quertak ad religionē reliquo nolēte ibi cohabitare sine cōtumelia creatoris soluit mrimoniū. j. de diuor. gaudemus i fi. ⁊. c. ꝙto. ergo nō ē inter eos idiuidua ꝯiunctio. ⁊ sic ñ ē mrimonium. sed pōt exponi idiuidua. i. apta nō diuidi. vel intellige illā descriptionē de mrimonio rato ⁊ ꝯsumato: qō est tm̄ inter fideles. item alia rōe nō est mrimonium inter eos. ipsi. n. Ꝝbunt eo ꝙposito: vt cum voluerint sepenūmerato libello repudij: sed hoc est Ꝝ substātiam mrimonij. xxxij. q. ij. solet aliqñ. s. de cōdi. ap. c. vlt. rñdeo si hoc pactū exprimak in ipso Ꝝctu: nec iter eos nec iter ꝓximos esset mrimoniū: sed nō copulank eo pacto: lz postea obijciant vrores de facto. est ergo mrimonium inter eos: sed nō ratum. j. de diuor. quāto.

lia: ⁊ duo cognati cum duabus cognatis: auunculus ⁊ nepos cū duabus sororib⁹ cōtrahūt mrimonia: taliter tibi durimus rñdēdum: qz oēs ꝯsanguinei viri sint affines vroris: ⁊ oēs cōsanguinei vroris sint viri affines: inter ꝯsanguineos tñ vroris ⁊ viri ex coniūctione. s. viri ⁊ vroris cōiugio nulla ꝓsus affinitas est ꝓtracta pp quā inter eos matrimonium debeat impediri[n].

¶ Ne aūt infra gradus ꝓhibitos matrimonium contrahak: debes publice inhibere: ⁊ presumptores ecclesiastica districtiōe punire: nō obstāte[o] cōsuetudine que dicēda ē potius corruptela. ¶ Dem

¶ Nō valet dispēsatio obtenta a papa sup mrimonio iter ꝯsanguineos contracto: si sibi cā falsa fuerit expressa: nisi postea eam papa cōfirmaret.

Quia circa: ⁊ infra. Porro ō nobili viro. N. p cui⁹ dispēsatiōe idulgētia. s. remanendi cum ea q ipm̄ gnto[p] consanguinitatis gradu cōtingit: a. sc. ap.[q] obtinenda falsa[r] nobis cā fuerat allegata: ꝓles videlz. Cū tñ ante dispensationez obtētaz vnica filia quā habebat: viā fuerit vniuerse carnis ingressa: put tua cōsultatio continebat: dissimulare poteris vt remaneāt in copula sic cōtracta: cū ex separatione: sicut asseris: graue videas scandalum imminere. ¶ Dem.

¶ Testes qui de consanguinitate deponunt cōputationem debent a stipite vel germine incipere.

Tua nos duxit. f. cōsulendos vtrum illorum sufficiat testimonium ad matrimonium dirimendum q consanguinitatis gradus ab auunculo ⁊ nepote videlz fratris filio vel sororis inceperint cōputare. Nos igit inq. r. t. r. q cum coniugium multum fauoris[s] obtineat: testes q ad diuortium celebrandū ꝓducti cōsanguinitatis grad⁹ cōputāt: a stipite debēt incipere. i. a parētib⁹ vel germanis[t]. ⁊ sic p

Quod. Sunt duo dicta. scōm ibi: ne āt. ab. si.

n ¶ Impediri. affinitas. n. contracta inter consanguineos viri ⁊ vroxem ipsius non transit ad consanguineos vroris: nec econuerso. vnde possunt legitime copulari.

o ¶ Non obstāte cōsuetudine. ergo ꝙsuetudo nō excusat ī matrimonio. s. de spon. du. c. vl. ar. Ꝝ. s. de cog. spi. c. i. ⁊. c. super eo. xxxij. q. iiij. obijciuntur. sed ꝙsuetudo qñqz pp scādaluz legitimas psonas ad Ꝝbēdū facit illegitimas: ⁊ sic loquuntur ille decre. s. de co. spi. ⁊. c. obijciunk non Ꝝdicit: qz qñ mos ille erat: crimē non erat Ꝝbere cū illis psonis: sed modo est. lz cōsuetudo quātūlibet longa non pōt psonas illegitimas ad contrahendum facere legitimas. p ut hic intelligāt nulla ꝙsuetudo posset facere matrimonia inter cōsanguineos licita: Imo quanto plus simul essent tāto grauius peccant. j. e. non debet. sed econuerso bene: ut in. c. sup eo. vbicūqz ꝙsuetudo rōnabilis ē ⁊ pōt seruari sine mortali peccato ⁊ sine scādalo iuri preiudicat. exēplum hēs. s. e. qō dilectio. ⁊. s. de co. spir. super eo.

Quia circa. Secundum verum ⁊ cōez intellec. sūmatur vt in rubro. primo recitat dispēsationem ⁊ eā dānat. scda ibi: cum tñ. tolerat dispensationem ex causa. ab. si.

p ¶ In qnto. hodie nō ē necesse in isto gradu aliqua īdulgentia. j. e. nō debet.

q ¶ Apostolica. not. q solus papa potest dispēsare circa gradus consanguinitatis ⁊ nō legatus. s. de trāsac. c. vl. ⁊. xxxv. q. iij. quedā lex. ⁊. c. scripsit. ⁊ arg. contra. s. co. quod dilectio ibi soluitur.

r ¶ Falsa cā. no. q falsa cā allegata nō viciat dispensationez sic ⁊ falsa cā nō ꝓdit religionem. s. de cōuer. cōiug. ex parte. ii. ⁊ falsa demōstratio nō perimit legatū. C. de fal. cau. adiec. lega. l. ij. ⁊. ff. de cōdi. ⁊ de mon. l. falsa demōstratio: ⁊. l. cum tale. §. falsum. īnsti. de le. §. hinc proxima: ⁊. §. longe. ⁊. ff. ō leg. i. si sic. §. i. item cā si ue probata siue uera siue falsa cōcessum ex illa cā nō reuocak. īnsti. q ⁊ ex qb⁹ cau. manumit. non possunt. §. semel. sed Ꝝ videk q ísti ex tali dispēsatione non sunt securi: qz tacita veritate ⁊ falso suggesto: dispensatio est obtenta. vnde nō ōbet valere. s. ō rescrip. sup lr̄is. ⁊ expressum videk. j. de sen. excō. cum pro cā: vbi de hoc. sic ⁊ in voto: ⁊. s. de fi. īnstru. quod sup: ⁊. ii. q. ii. §. notanduz. ar. est in hoc quod dicit dissimulare q falsa cā non viciat dispensationem. item habes hic q ꝓles ē causa dispensandi in gradu ꝓhibito: sic. xxxv. q. viij. c. i. ⁊. ff. de ri. nup. qui in puīcia. non credo q valuisset ista dispensatio sic obtenta: nisi hec decre. postea emanasset. ⁊ ita est ex ista dissimulatione ex causa que hic subijcitur licite poterant simul esse. alias non essent tuti.

Tua nos. Cōis diuisio. scda ibi: nos igitur. ab. si.

s ¶ Multū fauoris. s. de ꝙdi. ap. c. vlt. j. q ma. accu. pos. videtur.

t ¶ Vel germanis. ⁊ ita non est necesse īcipere a stipite: sed sufficit a fratribus. s. de testi. series: ⁊. c. lz in prin. ⁊. xxxv. q. v. c. i. ⁊. j. de diuor. porro. ad fi. sic ergo

patet q̄ oēs gradus ⁊ psone sūt designāde.xxxv.q.vi.de parētela.s.de te.licet.

a ¶ Eqpollētibus.nō refert an ꝑprio noīe vel p circūlocutionē expressam aliqd exprimatur qō eqpolleat ꝑprio noi.s.de testi.licet.⁊.ff.si cer.pe.certum.

Non debet. Allegaī quottidie iste tex.q est singularis in materia sua.di uiditur.nam ꝑmo excusat correctionē iuris antiq.scō ibi cum ergo.excusationem declarās in duobus illud tollit.tertio restringit restrictionis cām reddēs.ibi ꝓhibitio.quarto prohibitionem restrictam fornicās cōstitutiones ꝫrias tollit⁊ cās reddit ibi .cuz ergo.ab.si.

b ¶ Tēporum.xxii.di.sciendum .iij.di.erit aūt. xxii.q.iiii. qs ignoret:⁊.c.obijciunt:⁊.xxiij. q.viij.occidit:⁊.s.de transac. .c.vlt.⁊.j.de sen.excō.sup eo.

c ¶ Mutauit.de p e.di.i.no uit deus.xxij.q.iiij . incōmutabilis.

d ¶ Jn scō ⁊ tertio.vt melius intelligas hāc lām videas qd sit primū genus affinitatis qd scōm ⁊ tertium genus .primum ⁊ scōm ⁊ tertium inuenire debes p hanc regulam. ¶Persona addita persone p carnis copulam mutat genus ⁊ nō graduz: genus dico attinētie vbi gra.ego ⁊ frater meus sumus ꝓsanguinei in ꝑmo gradu ꝓsanguinitatis frater meus ducit vroꝛez illa est persona addita persone per carnis copulaz: illa mutat genus attinentie.i.alio genere attinentie attinet mihi quā frater meus:qꝛ ille est mihi cōsanguineus ⁊ illa est affinis:ſz nō mutat gradū:qꝛ sicut frater est mihi consanguineus in primo gradu:sic ⁊ illa mediāte fratre meo ē mihi affinis ī ꝑmo gradu ꝑme affinitatis:ergo si vis bn̄ primum genus affinitatis: adde per carnis copulaz alicui de tua consanguinitate aliquā personā ⁊ illa psona est affinis oībus consanguineis viri sui ī primo genere affinitatis ⁊ hoc genus tm̄ hodie prohibitionez hz: vñ mortuo viro illi⁹ mulieris puta fratre tuo:illa nō pōt bn̄ aliquem de ꝓsanguinitate viri sui.ergo pz q oēs ꝓsanguinei ⁊ ꝓsanguinee vroꝛis mee sūt mihi affines in ꝑmo gn̄e affinitatis.si vis bn̄ scōm genus affinitatis:adde psonam p carnis copulā ꝑmo generi hoc modo: vroꝛ fratris mei ē mihi ī ꝑmo gn̄e affinitatis:mortuo fr̄e meo ad de illi aliū vīz:⁊ ille erit mihi affinis:⁊ in scō genere affinitatis:⁊ ille fm anti qua iura mortua illa poterat accipere aliquā de consanguinitate prioris mariti vsq; ad quartū gradum.⁊ de isto scō genere bēs.xxxv.q.iij.de ꝑpinquis: sed hodie nō ꝓhibet.ut ibi dr̄.si vis bn̄ tertium genus:adde psone p carnis copulam scō generi.⁊ sic bēs tertium genus. vbi gra. Seius fuit marit⁹ relicte fratris tui mortua illa relicta maritus eius q est tibi in scō genere accipit aliā illa est tibi in tertio gn̄e:⁊ illa olim mortuo viro suo non poterat copulari alicui de consanguinitate tua cum illa esset tibi ⁊ consanguineis fratris tui in tertio gn̄e vsq; ad scōm gradū. de hoc genere bēs.xxxv.q.iij.porro:⁊ ꝑmum genus contrahitur tm̄ ex vna parte.scōm ⁊ tertiū genus q̄q; ex vna pte.⁊ in predictis exēplis q̄q; ex vtraq; parte. vt in vroꝛibus duorum fratrum q̄ sunt inter se in secūdo genere ex vtraq; parte appositum altero fratre mortuo: si illa copulatur alteri:ille erit in tertio genere vroꝛi alterius fratris. ¶Primum genus dr̄:qꝛ primo emanat de ꝓsanguinitate:uel qꝛ vna psona mediante ꝫbitur.scō; dicitur : quia scō loco emanat post ꝑmum: vel qꝛ duabus psonis mediantibus ꝫbitur. Tertium:qꝛ in tertio loco uel qꝛ tribus psonis mediātibus emanāt.sic intellige qō hic dr̄. Sed nunqd publica honestas est sublata. videtur q̄ nō:qꝛ ō ea nihil dixit.sed ꝫ videtur per.c.xxxv.q.iij.porro. vbi prohibetur secūduz genus.⁊ preter istud impedimentum est ibi publica honestas:ut in vroꝛibus duorum fratrum siue consobrinoꝛum:sed scōm genus remotū est:ergo illa publica honestas.p̄t dici q̄ vbi publica honestas simul incidit in eūdem casum cū scō uel tertio genere: vt in vroꝛibus duoꝛ fratrum siue consobrinoꝛum: vno sublato tollit⁊ alius per hanc ꝓstōnem.quotiēs.n. vitium ex vna ēt radice nascit:cōsequēs est vt vna lege tollat̄.C. de nup.l.vlt.in fi.⁊.ff.de iureiur.duob⁹.§.colon⁹:⁊.ff.arfur.ce.l.si colonus:ar.⁊ alia publica honestas:ut soboles suscepta ex scōis nuptijs nō copulāda cognationi viri prioris sublata est:ut statim dicit sequēs lr̄a. alꝫ vero publica honestas adhuc est.s.de ō̄spon.ipube.duo pueri.

ordinez distinguere gradus: noibus ꝑprijs vel eqpollētib⁹ a indicijs designando personas: preferiz cuz sepius testimoniuz perhibeant de auditu.quod qꝛ min⁹ ē validū:⁊ nō est in articulo huiusmodi nimiū laxanda facultas:cū quarōe cōputatiōez iciperēt a secūdo eadem ab vlterioꝛibus icobarent.

Item in cōci.generali.

¶ Jn scō ⁊ tertio affinitatis genere tollit prohibitio' que oliz erat in matrimonio ꝫtrahendo. similiter tollitur prohibitio de sobole suscepta ex scōis nuptijs que oliz nō poterat ꝫtrahere cuz cognatione prioris viri:⁊ prohibitio coniugij vltra quartuz consanguinitatis ⁊ affinitatis gradum nō extendit.

Non debet fr̄ebēsibile iudicari: si ſm varietatē tēpoꝛ b statuta qñq; varient humana.preſertiz cuz vrgēs necessitas vel euidens vtilitas id exposcit. qñ ipse deus ex bis q̄ in veteri testamento statuerat nonnulla mutauit c in nouo. Cuz ergo ꝓhibitiōes de cōiugio i scō o ⁊ tertio affinitatis genere minime ꝫtrahēdo:⁊ de sobole suscepta ex scōis nuptijs e cognationi viri non copulanda ꝑoris:⁊ difficultatez frequēter iducāt:⁊ aliqñ periculuz pariant aiaꝛ: cum cessante prohibitiōe cesset effect⁹: cōstitutiōes sup hoc editas sacri approbatiōe cōcilij reuocantes f pñti ꝫstitutione decernimus vt sic contrahētes decetero s libere copulēt ur. ¶Prohibitio quoq; copule ꝫiugalis quartū ꝫsanguinitatis ⁊ affinitatis gradū decetero non excedat:qñ in vlterioꝛibus gradib⁹ iaz nō pōt absq; grādi dispendio huiusmodi ꝓhibitio generaliter obseruari. Quaternari⁹ vero numerus bene ꝫgruit ꝓhibitioni cō iugij coꝛporalis. de quo dicit apostolus q̄ vir nō hz ptātem sui coꝛporis sed mr̄: neq; mr̄ hz ptātem sui coꝛporis sed vir: qꝛ q̄ttuoꝛ sunt humores b in coꝛpore: q ꝫstāt ex q̄tuor elementis. ¶Cū ergo iā vsq; ad q̄rtū gradū ꝓhibitio cōiugalis copule sit restricta: eā ita volumus esse ꝑpetuaz: nō obstātibus ꝫstōnibus sup hoc dudum editis vel ab alijs vel a nobis: vt si qs ꝫtra ꝓhibitiōem huiusmodi presumpserit copulari: nulla longingtate defendat annoꝛ: cū diuturnitas tēpoꝛū nō minuit petm̄ sed auget : tātoq; sunt grauioꝛa crimina quanto diutius infelicem h aiam detinēt alligatam. Reg.ix.

¶ Distās a stipite q̄rto gradu vel citeriori cū distāte qnto vel vlteriori cōtrahere pōt.h.d.cum glo.

Jr q a stipite quarto i gradu ⁊ mulier que ex alio latere distat quinto: ſm regulam approbataz m q̄ dr̄: quoto gradu remotioꝛ n differt a stipite:⁊ a quolibet p aliaz

e ¶ Scōis nuptijs.hoc ita ītelligē frater meus hz vroꝛem eo mortuo relicta eius ꝫhebat cum scō.soboles nata de illis scōis nuptijs non poterat olim copulari alicui de consanguinitate ꝓoris mariti.⁊ hoc ꝑp publice honestatis iusticiam: que hodie sublata est in hoc casu.in alio casu adhuc durat: vt dixi in sponsa de futuro: qꝛ in mr̄imonijs non qd liceat: sed qd honestū est cōsideratur.ff.ō ri.nupt.semp: ⁊ ideo frater impedit sumere spōsam fratris ꝑp publicā honestatem: qa scriptuz est spōsam fratris frater bn̄ pōt.s. ō spon.ad audientiam. ⁊ arg.ad ō.ff.de adop. q in adoptōe. Jo. dic̄ q̄ publica honestas ī oīb⁹ est sublata: nisi in spōsa de futuro.ego intelligo esse trm̄ sublatam in casibus oībus qui hic ponūtur ⁊ nō in alijs.

f ¶ Reuocantes. greg. tm̄ dicit: qui dissoluit hic genera affinitatis negat vbum dei in eternū manere.xxxv.q.i.fraternitatis vltra meduz versus fi.q̄liter ergo inocētius dissoluit hoc intelligē sine cā ⁊ ab alio quaz a successore gre.

g ¶ Decetero libere.sic ergo videt q̄ mr̄imonium illoꝛ q ante ꝫstitutōnem istam ꝫrerāt in quarto uel in sexto gradu nō ꝫfirmetur hic:qꝛ ꝫstitutiones mr̄imonij nō trahunt ad ꝑterita matrimonia.xxxv.q.iii.de incestis:⁊.xxxi.di.ante triennīū.⁊ generaliter ꝫstitutiōes non trahunt ad preterita.nisi hoc ibi dicatur.s.de cōdi.c.vl.ſz pone q̄ post istam ꝫstitutionem publicatam simul steterūt scienter.di co q̄ hoc ipso intelligūtur ratuz bn̄ matrimoniū.arg.s.de ꝫiug.ser. ꝑposuit.⁊.s.de despō.īpu.lras accessit.⁊.ff.de ri.nup.si qs in senatorio:qꝛ ⁊ si ꝑmus ꝫsensus nullus fuit: postea pōt ꝫfirmari.in auc.ō nup.§.si vero ab initio.col.iiij.sed videt q̄ verba necessaria sint.s.de spontue: ⁊.xxix.q.ij.si qs īgenu⁹.⁊ nouus ꝫsensus requritur.s.de eō q dur.in ma.c.veniens: nisi expresse ꝫsentiat antiquus ꝫsensus vr̄ ꝑdurare q nullus fuit.ff.de ꝑca.sed si manēte.ff.de arbi.si cū dies in ꝑn.⁊.l.labeo.§. pe.ff.de verbo.obli.l.i.§.cum adiicit. Jo. dicit q̄ pro mr̄imonio stāduz est ex quo ex certa scia post publicatā ꝫstōnem simul steterunt. ipso.n. facto mr̄imonium īnuitur saltem presumptum.b.

b ¶ Humores. de qbus habes.s.de cele.miſ.in quadā in fi.

i ¶ Nulla longingtate.⁊ ita nulla prescriptio currit ꝫ mr̄imonium sicut olim currebat.sic ⁊ ꝫ votuz nulla currit ꝑscriptio.xxxiij.q.v.q̄ deo pari: ⁊.s.de regu.sicut nobis.in fi.

k ¶ Jnfelicē.sic.s.de ꝫsue.c.vl.⁊.c.quāto.⁊.j.de simo.nō satis.⁊.c.se.

l Jr qui.quarto.idem esset si tertio vel scō ſm regulā sequentem: qꝛ nihil attinet ei qui est ex alia linea in quinto.lz magis appropinquet cōi parenti.

m ¶ Approbatam.no.q̄ regula a magistris tradita approbat̄ hic a iure ⁊ sic p iure seruabimus regulam istam.ar.s.e.q̄ dilectio.

n ¶ Remotioꝛ.si vis scire in quo gradu alique due psone diuersaꝛ linearum sibi attineāt: recurre ad cōez stipitez siue parentē a quo descenderūt ⁊ descēde equalr̄ cōputando p ambas lineas quousq; alter illarum ꝑmo occurrat.⁊ si ambo simul occurāt: erunt in eodem gradu primo secundo tertio uel quarto.⁊ iste psone equaliter q̄ descēdūt nō dicunt̄ distare gradu.sed potius sunt in gradu equali descendenti a cōi stipite equaliter.⁊ si sunt infra quartum graduz nō pñt matrimonialiter ꝫiūgi. Sed si vna ꝑma occurrit q̄ altera: descende per lineam alterius vsq; ad illam ⁊ semp post illum gradum in quo occurrit prima psona: additur gradus pro numero personaruz:⁊ sic hēbis quoto gradu vna distat ab altera.⁊ iste persone non dicuntur esse in gradu: sed distant gradu: sicut iste psone de gb⁹ hic dr̄:cū vna distet quarto gradu:⁊ alia quinto a cōe parēte qō planuz

eſt videri. ⁊ quoto gradu. remotior ꝑſona diſtat a cõi parente toto diſtat quolibet alio deſcendente ꝑ aliam lineam verbi gr̃a. Cõis parens iſtor fuit patruus: eius filij fuerunt martinus ⁊ berta q̃ ſunt in ꝓmo gradu. de martino deſcẽdit Jo. de berta ex alia parte natus fuit robertus q̃ Jo. ⁊ robertus ſunt in ſcõo gradu equaliter deſcendentes a petro. de Joanne natꝰ ẽ ſtephanus: de ruberto eſt albertus natus. q̃ ſunt in tertio gradu ⁊ equaliꝫ deſcendunt a petro tertio gradu. ſ. de ſtephano natus ẽ vir iſte. de quo hic querit. ō alberto natus eſt ticius q̃ ẽ in quarto gradu cuꝫ viro iſto equaliꝫ diſtãtes a petro. ¶ Dño loco occurrit tibi vir iſte q̃rto gradu. diſtat a petro. ⁊ ſic eſt vltima ꝑſona in conſanguinitate petri ex vna linea ⁊ ticiꝰ ex alia linea. de ticio nata ẽ hec mulier de qua hic queritur. ⁊ diſtat qnto gradu a petro: ⁊ ſic eriuit iã cõ ſanguinitatem petri. ergo eodem gradu diſtat a quolibet alio deſcendenti ꝑ aliã lineaꝫ. ⁊ ſic diſtat quinto gradu a martino ioanne ſtephano. ⁊ ab iſto viro videlꝫ filio ſtephani. iõq̃ recte põt illũ hr̃e in virum ⁊ quẽlibet deſcẽdentem a petro ꝑ aliã lineã poſſet accipere cum oẽs ille ꝑſone huic ſint in quinto gradu: hoc i arbore melius videtur.

Rica. de frigi. ⁊ maleſi.

Diſpo de pluribꝰ impedimentis matrimonij: q̃r frigiditas eſt maleficiuꝫ ⁊ generaliter ipotentia coeũdi ſunt ipedimenta mr̃imonij iõ ⁊c. ab. ſi.

Ecepiſti. Diuiditur qa habet tria dicta ſm ibi: illa aũt. tertium ibi. ſi autem. ab. ſi.

a ¶ Judiciuꝫ. ſ. q̃ vterq̃ iuret ſeptima manu propinquoruꝫ. xxxiij. q. i. c. iij.

b ¶ Diiudiceris. no. ꝫ riſs operis euidẽtia mẽdacium conuinci. ſ. de preſump. lras: ar. ſ. de ma. ⁊ ob. legebaꝫ ⁊. xxxij. q. v. cauete.

lineã deſcẽdentium ex eodem: licite põt mr̃imonialiter copulari.

Rubrica De frigidis ⁊ maleficiatis ⁊ ipotentia coeundi.

EX brocardico libro. xij.

¶ Si marito ꝓuocante ad diuortiũ ⁊ ſe ipotẽtẽꝫ aſſerẽte mlier hoc idẽ fateꝰ ſuata ſolẽnitate canonica mr̃imoniũ idiſticte dirimi: ſꝫ ſi deciꝑat eccl̃ia ꝓmũ mr̃imoniũ repaꝰ ſi vero muliere agẽte vir aſſerat ſe potẽtẽ: niſi ꝑ aſpectũ corꝑis vl̃ alio idubitato mõ ꝓbicaꝰ: mlier nõ audiꝰ: ſꝫ ſi vir hoc idẽ ꝓfiteꝰ vl̃ ꝓbicꝰ mr̃imoniũ ſepaꝰ ⁊ mulieri ꝓtrahẽdi licẽtia daꝰ. h. d. ſm hoſtienſem.

Ecepiſti mulierẽ: ⁊ ꝑ aliqͦ tps babuiſti: ꝑ mẽſeꝫ aut ꝑ tres: aut ꝑ ãnũ: ⁊ nũc ꝓmuꝫ diriſti te eẽ frigide nature: ita vt ñ potuiſſes coire cũ illa nec cũ aliqua alia. ſi illa q̃ vxor tua eẽ ꝛbuit eadẽ affirmat q̃ tu dicis: ⁊ ꝓbari põt ꝑ vez iudiciũ[a] ita eẽ vt dicitis. ſeparari poteſtis: ea tñ rõne: ut ſi tu poſt aliaꝫ accepis reꝰ ꝓiurij diiudiceris[b] ⁊ itez poſt pactã pniaꝫ põa ꝓnubia repareꝰ ꝛbebis. ¶ Illa aũt ſi prior poſt ãnũ aut dimidiũ ad epm aut eiꝰ miſſũꝰ ꝓclamauerit dicẽs q̃ nõ cognouiſſes eã: tu autẽ ꝓtrariũ affirmaſ: tibi credẽdũ ẽ eo q̃ caputᶜ es mulis. q̃r ſi ꝓclamare voluit curtãdiu tacuitᵈ? cito. n. ⁊ i paruo tpe ſcire potuit ſi ſecũ coire potuiſſes. ¶ Si aũt ſtatiꝫ i ipſa nouitate poſt mẽſeꝫ aut duos ad epꝫ aut eiꝰ miſſum ꝓclamauerit dicens: uolo eſſe mr̃: uolo filios ꝓcreare: ⁊ iõ mari tũ accepi: ſꝫ nir quẽ accepi frigide nature ẽ ⁊ nõ põt illa facere ꝓp q̃ illũ accepi: ſi ꝓbari[b] põt ꝑ rectũ iudiciũ ſepari poteſtis ⁊ ſi illa vult nubat i dño. A Lex. iij. ãbiañ. cpo.

¶ Impotens ad copulã ẽ ipotẽs ad ꝓtrahendum mr̃imoniuꝫ: ſiue ſit ipedimentum etatis ſiue nature

QUod ſedẽ: ⁊ infra. Sicut puer q̃ nõ põt reddere debituꝫ nõ ẽ aptusᶦ cõiugio: ſic q̃ ipotẽtesᵏ ſunt minime apti ad ꝓbenda mr̃imonia reputanꝺ. IDem. ¶ Naturale ipedimentuꝫ ad coitum iſeparabile arte medicorum mr̃imonium ipedit.

EX lr̃is tuis accepimꝰ: q̃ qdã ſexdeciꝫ ãnoꝝ quãdã ãnoruꝫ tredeci durit vxorẽ: q̃ cũ ꝛbitũ reddere ñ poſſet: mlr tã grauẽ ifirmitatẽ ꝓtraxitˡ ut oĩno uiro ſit fcã iutilis ⁊ iſtrumẽtũ eiꝰ ipeditũ ita q̃ vir ei cõmiſceri ñ põt. ¶ Rñdemꝰ igit q̃ ſi uitiũ illud mlr a naturaᵐ ꝓtraxit nec ope medicoꝝⁿ poterit adiuuari: uiro aliã accipiendi liberã tribuas facultatẽ. L Ciꝰ tertius. ¶ Contrahens ſcienter cum ipotenti ad copulam ab ea nõ ſeparaꝰ

QUonſultatiõi tue q̃ nos cõſuluiſti: vtr femine clauſe ipotẽtes ꝓmiſceri mariᵇ mr̃imonium põt cõtrahẽr: ⁊ ſi ꝓtraxerit an ꝛbeat r̃ſcidi. ¶ T. rñdemꝰ: q̃ ſꝫ icredibile uideaꝰ q̃ aliq̃ſ cũ talibus ꝓbat matrimoniũ: ro. tñ. eccl̃. ꝓſueuit in cõſimilibᵍ iudicareᵉ ut quas tãquã uxores hr̃e nõ poſſunt habeant vt ſorores. Q Eleſtinus. tertiꝰ. ¶ Si de ipotẽtia matrimonij cõſtat ſtatim mr̃imonium ſeparatur alias cohabitabũt cõiuges ꝑ triennium. ⁊ ſi cum ſeptima manu propinquoruꝫ iurãt q̃ dederũt operã carnali copule ⁊ non potuerũt cõiungi ſtatim ſeparantur.

LAudabilem. ⁊ infra. Regiſti quãtuꝫ ꝛps indulgendũ ſit naturaliter frigidis ad experiẽtiaꝫ copule nuptialʼ. ⁊ infra. ¶ Nos uero in pñti ꝓſultatione ſentimus: ut a tpe celebratiᵍ coniugij: ſi frigiditasʳ ꝓriusˢ ꝓbari nõ poſſet: cohaꝑ. xxxij. q. ij. ſolet: ⁊. c. aliquando ⁊. ſ. de cõdi. ap. c. vlt. ⁊ ſm leges eſſet in cã redibitionis. ff. ō edi. edic. queritur. §. mulierem ar. contra. ī. c. prori.

i ¶ Quod ſedem. aptus. ſ. ō deſpõ. ipub. a noꝝ: arg. eo. ti. puberes: vbi de hoc.

k ¶ Impotẽtes. hac rõe videꝰ q̃ ſenes qui naturali calore deſecerant ꝛbere nõ poſſunt: ſꝫ ꝛrium eſt verũ. C. de nup. ſancimus. xxvij. q. i. nuptiaꝝ: q̃ i ſenibus dicit eſſe legibus obſequium ⁊ humanitatis ſolaciuꝫ vt ibi. ⁊. xxxj. q. i. aperiãt. quod ſi dormierit: ſed hoc nõ loquitur de tali impotẽtia. ſed de eo qui ſecus eſt ⁊ qui ꝑpetuo impotẽs eſt: ſed ſenes aliquando aliquo beneficio mouentur.

EX litteris. Cõis diuiſio conſultatio: ⁊ reſponſio. cũda ibi: rñdemus. ab. ſi.

l ¶ Cõtraxit. i. ꝓfeſſe apparuit uel in veritate ꝓfit ex eo q̃ contra naturã vim ei forſan intulit: q̃r arta fuit. vñ nullo modo ſibi potuit ꝓmiſceri. vñ magis inhabilis reddita fuit. ⁊ ſic non fuit mr̃imonium. ſ. e. fraternitatis. ſi. n. non loqueꝰ de impedimẽto precedẽte mr̃imonium ſtare nõ poſſet. qõ dr̃ in ſi. xxxij. q. i. dirit: ⁊. q. v. ſi vxorẽ ⁊. ſ. de cõiug. lepro. c. i. ⁊. ij.

m ¶ Et natura q̃r erat arta vt dixi.

n ¶ Medicoꝝ. ī. e. fraternitatis. ⁊ ita nõ fuit mr̃imonium ⁊ intellige quod dicit non poterit adiuuari ope medicoꝝ ſine periculo corꝑali alꝫ nõ deberẽt ſeparari. imo modicã violẽtiã debet ſuſtinere: ut ar. ī. eo. fraternitatis. ⁊ ſi talis nõ fuit nõ habuit ꝓpoſitum reddẽdi mr̃imonij debituꝫ exacta uel exigẽdi. ⁊ ſic nullum matrimoniuꝫ xxxij. q. ij. ſolet: ⁊. c. aliquando ⁊. ſ. de cõdi. ap. c. vlt. ⁊ ſm leges eſſet in cã redibitionis. ff. ō edi. edic. queritur. §. mulierem ar. contra. ī. c. prori.

OOnſultationi. Diuiditur q̃r primo ponitur conſultatio. ſcõo reſponſio ibi: taliter. Ab. ſi.

o ¶ Incredibile. q̃r cõditionem corꝑis ſui ſciens non ꝛberet de leui. ala.

p ¶ Judicare. ergo ⁊ nos ſic iudicare debemᵍ. ſ. de re iu. in cauſis. C. de le. ⁊ cõſti. ꝓin. l. ul. quod verum eſt vbi ipſa ſic precipit iudicãdam: ar. xi. q. iij. nolite alꝫ bene permittitur alteri fieri. xi. diſtin. quis neſciat. ſed hoc non precepit eius conſuetudinem eſſe ſeruandam ſed potius conſilium eſt. tñ intellige quod hic dicitur ſm illam decr̃. ī. e. fraternitatis: ut dixi. ſ. c. prori.

LAudabilem Cõiter ſummaꝰ ut in rubro ſed ego aliter intelligo vt dicã infra: diuiditur in duas partes. prima loquiꝰ q̃ſi vnus coniugũ dicit matrimonium conſumatuꝫ ⁊ alter diffitetur. ſcõa ibi: ſi aũt. q̃ſi vterq̃ fatetur mr̃imonium nõ eſſe cõſumatum. ⁊ prima pars ſubdiuidiꝰ. nam prima loquiꝰ quãdo ſimul eſſe non conſentiunt. ſcõa q̃ſi cõſentiunt ibi: q̃ ſi. Ab. ſi.

q ¶ Celebrati. ⁊ a tpe cohabitationis. nec ſufficit cohabitare niſi dent operã carnali operi. xxxij. q. i. requiſiſti.

r ¶ Frigiditas. quod hic dr̃ de frigido ⁊ idem itelligo de maleficiato ut uſq̃ ad trienniuꝫ expectet maxime q̃r magis ſperãdum eſt q̃ ipedimentum moueri poſſit: quod non proceſſit a naturalibus. lau.

s ¶ Prius probari. ar. q̃ ſi prius ꝓbari poſſit ipedimẽtum. nõ expectabunt ꝑ triẽnium. ī. e. c. prori. ſi vero manifeſte nõ cõſtet tunc cohabitẽt ſimul ꝑ triẽniũ

cōtinuum in quo debet dare operam carnali operi: ut hic ⁊ arg. ĵ. eo. c. vlti. in auc. de nup. §. per occasionem. col. iiij.

a ¶ Grego. xxxiij. q. i. q̄ autem.

b ¶ Justum iudicium. i. per testes vel aspectum corporis: arg. s̄. de proba. proposuisti: ⁊. ĵ. eo. c. vltimo.

c ¶ Separent. pp naturalē frigiditatem. secus si pp maleficium. xxxiij. q. i. si p sortiarias.

d ¶ Quod si ambo. uel solum modo mulier: ille. n. q scienter ꝓfit non videt q̄ possit ꝓdicere ar. s̄. de eo q dux. in ma. c. i. ff. de le. cō. l. ij. uel dicas ⁊ uerius quia necesse est ut ambo cōsentiant: sufficit q̄ ita scriptum est ⁊ si per quādurum est. ff. qui ⁊ a qb⁹ manu. li. l. ꝓsperit ⁊. vi. q. iij. scriptum est: q̄ cum nullum sit matrimonium non tenetur alter alteri.

e ¶ Septima manu si. ĵ. eo. c. vlt. ⁊. xxxiij. q. i. requisisti.

f ¶ Uterq; iureiurando. uterq; vir ⁊ mulier iurare debent q̄ fide bona dederunt operam copule carnali per triennium: nec vna caro effici potuerūt. propī qui iurabunt q̄ credunt eos verum iurasse: arg. ĵ. de pur. ca. quoniens.

g ¶ Si qui. s. vir ⁊ uxor ⁊ nō alij cōpurgatores. si bona fide iurauerunt.

b ¶ Redire. cum ꝑter frigiditatem separant. secus si ꝑter maleficium. xxxiij. q. i. si p sortiarias. vbi de hoc.

Fraternitatis. ¶ Ponitur q̄. secundo distinguēs solutio ibi: quāuis. tertio infert ad alias duas questiones ibi: pro hoc. ℣b. si.

i ¶ Matronas. talib⁹ credendum est si honeste sint ⁊ perite in arte illa. ff. de ven. inspi. l. i. in prin. ⁊ s̄. de ꝓba. proposuisti. ⁊. c. cāz: ⁊. ĵ. c. priori. oculus enim obstetricum in talibus sepe fallitur. xxvii. q. i. nec aliqua. ⁊ in hoc casu non requirit iuramentum ꝑpinquorū sicut in frigiditate ut. s̄. c. priori.

k ¶ Districte. per iuramētum hoc nō est remittēdum iuramētum istis testib⁹ ne aliq̄d in fraudem matrimonij dicerēt. s̄. de eo qui cog. cō. vxo. su. sup eo. ⁊. ĵ. c. priori.

l ¶ Poterat esse. ſz qualr hoc potuit ꝓbari cum sit negatiua sic potuit probari: dicendo q̄ hec mlr caret membro apto ad copulam carnalem qualiter negatiua probatur. s̄. de elec. bone dictum est.

m ¶ Deerat. no. q̄ nō dr̄ esse quod iutile ē. s̄. de trāsla. iter corporalia. ⁊. ff. qō cuiusq; vniuer. l. i. §. ⁊ qdem nec dr̄ habere actionem q̄ habet iutilem. ff. de dolo nam bis: ⁊. s̄. de resti. spolia. olim nobis: ar. s̄. de sol. c. penul.

n ¶ Inuenit. non dicit q̄ per medicum uel alium.

o ¶ Diuinum miraculum. ar. q̄ nullum maleficium ē ꝑpetuum: cum possit remoueri preter diuinum miraculum saltem p illum q ipsum iudicit: q̄ qcqd ligatur dissolubile est in auc. de nup. §. nuptias. col. iiij. ⁊ sm hoc non tenet illud. c. si p sortiarias. xxxiij. q. i. vt qdam dicūt. ¶ Dōt dici q̄ aliud est cuz allegatur impotentia ex parte mulieris ut hic: aliud vbi ex parte viri allegatur maleficiuz vt i. c. si per sortiarias: ⁊. eo. c. proximo: ⁊ hic allegata fuit falsa causa ut postea apparuit. vnde postea debet restitui viro: ar. s̄. de re iudi. lator. ⁊. c. consanguinei. ad hāc cām refertur hec rō: attendentes q̄ impedimentū etc. uel pōt dici q̄ maleficium ē ꝑpetuum ex quo. n. mulier cohabitauit viro per triennium ⁊ dederūt operaz copule carnali. nec potuerūt cōmisceri: presumitur ꝑpetuum impedimētuz ⁊ possunt separari ⁊ alteri nubere: ut in. c. si p sortiarias: q̄ potest aliqs maleficiatus esse cum vna ⁊ nō cū alia. ⁊ hoc itelligo de maleficio qō precessit matrimonium. naz post matrimonium ꝛctum si supueniat impedimentum non debent separari. xxxii. q. vii. bi qui sani: ⁊. q. v. si vxorem. si vero post separatiōez bitent p triennium: quo elapso si nec tunc cohabitare voluerint ⁊ iuxta decre. grego. a mulier p iustum b iudiciū de viro ꝓbare potuerit: q̄ cum ea coire nō possit: accipiat alium: si aūt ille aliam acceperit: separentur c. ¶ Quod si ambo b consentiant simul esse: vir eam ⁊ si nō vt vxorem saltē habeat vt sororem. ¶ Si aūt q̄ nūquam se inuicez cognouerint ambo fatent septima c manu ꝑpinquoz: uel uicinoz bone fame si ꝑpinqui defuerint: tactis sacrosāctis euāgelijs vterq; f iureiurando dicat q̄ nunquaz per carnis copulam vna caro effecti fuissent: ⁊ tunc videtur q̄ mulier valeat ad scōas nuptias conuolare. Uerū si ille aliam duxerit: tūc bi q iurauerant rei periurij teneant ⁊ per acta penitentia cogantur ad connubia propria redire b.

¶ Uno. iij. altisiodor. epō.

¶ Propter artationē mulieris: si apparet q̄ preter diuinuz miraculuz absq; periculo corꝑali habilis reddi nō pōt: separat matrimoniū. reintegrat tamen si postea apparet ecclesiam fuisse deceptam.

Fraternitatis tue lras recepimus continentes: q̄. o. mulr cuidaz viro matrimonialiter nupsit. cum quo per multos ānos morata non potuit carnaliter ab ipso cognosci. Lz aūt per archipr̄sbyterum tuum sup hoc fuisses edoct⁹: tu tamē volēs habere certitudinez pleniorez quasdam matronas i sue parochie prouidas ⁊ honestas ad tuam ꝓsentiam euocasti: districte k illis iniungēs sub periculo animar vt mulierē ipam prudēter inspicerent ⁊ ꝑgrerent diligēter vtrū idonea eēt ad viriles amplexus. q tandem in fide sua tibi asseruere constāter q̄ eadem nūquam poterat l esse mater aut coniunx: tāquaz cui naturale deerat m instrumentuz. vñ iter ipsam ⁊ virum diuortiuz celebrasti: mulierem inducēs ut ad religionem aliquam se transferret ꝑpetuam continentiam seruaturaz. ⁊ viro licentiam tribuisti vt vxorem duceret: quia pater fieri cupiebat. Contigit autem postea q̄ mulier inuenit n q̄ seras huiusmodi reserauit: ⁊ abijciēs ꝓtinētiam quaz ꝓmisit: gu. latori pītium supernu psit. ¶ Quāuis igit semiplene nobis exp̄sseris quomodo dcā mulier se promiserit continētiaz seruaturam: vtruz videlz simplici verbo an voto solēni: vtrūue ad religionem trāsierit ut ꝓmisit: an ꝓtra ꝓmissionē suā in domo remānserit: ⁊ qualiter seras illas fecerit reserari: utrum videlicet artificio medici an concubitu viri seu alio quolibet modo. Nos tñ pspicaciter attendentes q̄ impedimētum illud si erat perpetuū qō preter diuinū miraculum o per op⁹ humanuz absq; corꝑali p periculo potuit remoueri: sniaz diuortij per errorē q̄z ꝓbabilem nouim⁹ esse, platā: cuz pateat ex postfacto q̄ ipsa cognoscibilis erat r illi cuius simili s cōmiscetur: ⁊ ideo inter ipsam ⁊ ꝑmum vir ꝓ dicim⁹ mr̄imoniū extitisse. ḡre iter eaz ⁊ ꝑfatum gu. mr̄imoniū nō esse cē semus: eosq; precipimus ab inicē separari. ⁊ si predicta mulier ad religionē transiuit sicut asserit ꝑmisisse: prim⁹ vir q non cognouit eā dē: cū ea remaneat t cum q̄ postmodū ecclesie auctoritate ꝓtraxit: alioquin u ea dimissa oz ad illaz redire cum qua primo ꝓtraxit. nisi se voto x mulier illa constrinxerit ad cōtinentiam obseruandaz: ut itelligas ꝑ hoc cum ꝑfato gu. fornicata fuisse. uel nisi se fornicario y modo alij uiro miscuerit: vt primus vir pretextu fornicationis eius velit con-

q ¶ Per errorem. propter quez excusat iudex. ĵ. ō sen. ecclēsiā. sacro ⁊ itellige q̄ error iste interuenit in aspectu corporis in quo matrone decepte fuerūt q̄ man⁹ ⁊ oculus obstetricuz sepe fallitur. s̄. de proba. cāz mr̄imonij: ⁊. xxvij. q. i. nec aliqua. ⁊ sic patet q̄ sniā per errorē lata a qua nō est appellatum reuocat si error ꝑbabilis postea ꝓtegatur. ĵ. de pur. vul. significātibus: ⁊. ff. de cōdi. si ne cā. l. ij. item habes ꝑ q̄ sententia p errorez lata cōtra mr̄imoniuz nō trāsit in rem iudicatam quominus possit reuocari quādocūq; apparuerit ecclīaz deceptā fuisse ut hic patet: ⁊. s̄. de re iudi. lator: ⁊. c. consanguinei: ⁊. ĵ. eo. c. pri. ⁊. s̄. eo. c. i. ⁊. c. priori.

r ¶ Erat illi. scilicet primo viro: a quo fuerat separata.

s ¶ Simili. sic. xxxiij. q. i. requisisti. ⁊ innititur hoc ex eo quod in fine huius. c. dr̄: q̄ si prior vir nō possit eā cognoscere sine graui periculo q̄ nō sit reddēda primo viro. lz ex postfacto per cōsuetudinem secundi viri reddita sit apta priori quod bene potest concedi: q̄ nō fuit mr̄imonium iter eos: ut dixerūt. vin. Jo. ⁊. T.

t ¶ Remaneat. q̄ si ingressa fuit ⁊ professa. statim solutum fuit matrimonium si quod fuit inter eos. s̄. de conuer. cō iuga. ex publico. secus si ingressa fuit cā probationis: q̄ si ista tunc ad seculum rediret compelli tur redire ad virū priorem.

v ¶ Aliogn. i. si nō trāsiuit cum effectu.

r ¶ Se uoto solēni. ſ. ⁊ tunc debet compelli votuz seruare. ⁊ per hoc itelligitur fornicata cū scō. cū ipsa ꝛbere non potuit post votuz solēne.

y ¶ Fornicario. q̄ si legitime ꝛcisset cum altero illud ei obijci non posset nec ꝓtextu talis fornicationis posset repelli a viro. ar. ĵ. de dinor. gaudemus: imo videtur q̄ nullam fornicationē ei obijcere posset: nullaz. n. iniuriam fecit nec itendebat facere viro: q̄ fornicata fuit tanquam soluta. xv. q. i. illud. ff. locati. si ignorans quis. nam adulterium non committitur sine dolo. xxxiij. q. ij. in lectum. ff. de adul. l. pe. item si aliqui sint separati per sniam ecclesie: ⁊ post alter eorum fornicet minorem iniuriam cōmittit ⁊ minus peccatum. xxxij. q. vii. quēadmoduz. ¶ Preterea per primam fornicationem nō fuit apta viro suo. sed forte nec per multas alias ergo illam solam potest ei opponere cum reddita fuerit apta primo viro que postea secuta est: quia tunc primū leditur ius matrimonij: argumen. s̄. de dona. apostolice. ¶ Dōt dici: q̄ sicut ex futuro euentu apparet retro fuisse matrimonium vt dr̄ in fine. sic ex futuro euentu apparet retro fuisse factam iniuriam priori viro. ff. de cap. ⁊ postli. re. in bello. §. i. ff. ad macedo. l. i. §. i. Sed qd si post primum coitum cum scō prior petit eaz. Dico q̄ est ei reddenda. ⁊ si non iuenerit eam aptam est restituēda scō sic ēt post scōm uel tertium coitum scōi. ⁊ sic in infinitum ut dixit Jo. tā.

virit ꝙ vſq; ad tertiã vicẽ tñi ⁊ nõ vltra debet restitui primo. ĩmo remanere dz cũ scõdo. qñ due tñ sñe post primã sunt ferende: qz tertio appellare nõ lz. ij. q. vi. si qs in quacũq;: ⁊. s. de appella. sua nobis.

a ¶ Presumi. si. xxx. q. ij. per bellicam. ⁊. j. de diuor. gaudemus.

b ¶ Ammodo. s. veritate reuelata ꝙ fuerat vxor primi.

c ¶ Solutam. ar. a ꝓrio sensu sumpto ex illo verbo. s. e. c. i. ibi absq; corporali periculo ⁊c. ⁊ argu. validuz a ꝓrio sensu. s. de bis que fi. a prela. cũ apostolica. in fi. ⁊. s. de reg. cum virum.

d ¶ Idonea ꝓhiberi. et certe ꝙn.

e ¶ Similr resume. per hoc noueris qõnem illã esse solutaz qua queritur. vtr illa que viro cui ⁊c.

f ¶ Debeat. q. d. nõ dz hoc ĩtellige tamẽ ꝑm distinctionem premissam. an sit graue periculuz si reddat apta vel nõ. vi.

g ¶ De talibus. simile. s. de in inte. resti. cũ venissent.

h ¶ Nõ est facile. qz nescitur an sit apta viro ꝓmo. ⁊ hoc aliquo iure ꝓpendi nõ põt: sz potius ꝑ experientiã facti. s. de dona. apostolice. cũ suis concordantijs.

i ¶ Ex futuro. sic. ff. de re. du. q̃daz. ⁊. ff. si certe. pe. proĩde. ⁊. ff. qui pot. ĩ pig. ha. ⁊. ff. ad mace. l. i. §. i. nec intellige qꝺ matrimoniuz retrotrahatur. sz h ideo dicit: qz in dubio est an sit matrimoniũ cuz primo. nec ĩtelligas qꝺ tũc primo ĩcipiat esse apta sibi: sz tũc ꝓmo declarat fuisse matrimoniuz. si le. ff. si serven. sicuti. §. sed si queritur. ⁊. ff. de acq. re. do. adeo. §. cũ qs in fi. ⁊. xxxiij. q. i. requisisti. ff. qui testa. fac. pos. l. heredes palam. §. i. Ber.

Litere. Legit tribus modis. primo qõ loquat in maleficiato ⁊ ꝑm hunc ĩtellectum ſũmo sic. si vir maleficiatus nũq; potuit cognoscere vxorem: cui p triẽnium cohabitauit ipsis cũ septima ꝓpinquoruz manu hoc iurãtib⁹ matrimoniuz separatur. h. d. scõo modo legit sic ꝙ nõ loquat in maleficiato: sed in frigido vt tenuit inno. cuius lec. cõiter nõ recipit: sed tñ ĩ se vera ẽ ⁊ dicẽdum vt habuisti in. c. laudabilẽ. s. e. tertio mõ legit inhe-

rendo vbis lr̃e generaliter cũ vxor dicit virũ nõ habere potẽtiã secũ coeũdi nec exprimit ex qua cã ⁊ sic facit ad tertiã partẽ rubrice. ⁊. h. d. vt in rubro. primo cõsultatio. scõo rñsio ibi: quocirca. Ab. si.

k ¶ Adhuc integra. ⁊ intellige qꝺ viripotens erat hec q̃ virũ pati poterat: licet esset virgo dr viripotẽs. ff. de vb. sig. mulieris in pn.

l ¶ Cognoscendi. alias: ⁊ ita allegabat iste maleficiũ q̃tum ad istaz ⁊ nõ q̃tum ad alias: ⁊ nõ frigiditatem: qz si qs est frigidus quo ad vnam quo ad oẽs est frigidus cum impedimentũ a natura ꝓcedat. argu. s. e. exlr̃is secus in maleficiato: vt dictuz est. s. c. pri. vnde postq̃ ꝓstiterit de maleficio post triẽnium debent separari. ⁊ ad alia vota trãsire. xxxij. q. i. si per sortiarias: secus in frigido: vt. s. e. c. i. ⁊. c. laudabilem: ⁊. xxxiij. q. i. requisisti.

m ¶ In fraudẽ. cõfessioni cõiugũ ꝙ matrimoniũ nõ est credendũ. ꝓpter collusionem quã multi facerẽt. s. de eo qui cog. ꝓpan. vxo. sue sup eo.

n ¶ Fidedignis. ꝙ. e. c. prori. vbi de hoc.

o ¶ De cõmissis. qz ifirmitas corporalis frequẽter ꝓuenit ex pctõ. ⁊ sic cã cessante forte cessabit effect⁹. ꝙ. ō pe. ⁊ re. cum infirmitas.

vir exist feciſtis inquiri vtruz ipse aliquã cognouisset: nec ꝑ inqſitionẽ ipsam nobis constare potuit aliquam eẽ carnal'r cognitam ab eodez. ¶ Mulierẽ aũt requirẽte diuortium: ⁊ dicẽte qõ mater eẽ uolebat ⁊ filios procreare: ꝓponente uero viro qꝺ paratus erat stare ꝓsilio ecclesie: iniunxistis eisdem: ut agerẽt pniaz de cõmissis[o] ⁊ sic forte placeret deo q matrimõij fuit institutor[p] ⁊ auctor vt opus mſimonij cõsumarent: qui post plures terminos ad vestrã reuersi presentiaz consona voce direrũt qõ nõ poterãt carnaliter cõmisceri. ¶ Quocirca mandamus: quatenus si ita est: ⁊ constiterit uobis prefatum virum ⁊ mulierem infra predictos octo annos per cõtinuũ terminum[q] insimul habitasse: ipsis cum septima[r] propinquoruz manu firmãtibus iuramẽto se cõmisceri carnaliter nequuisse: proferatis diuortij sententiam iter eos.

Rubrica de mſimonio contracto ꝓtra interdictum ecclesie.

A Lex. iij. paduañ. epo.

¶ Mſimoniũ cõtra ĩterdictũ ecclesie vel iudicis contractũ ꝓp hoc soluz nõ dirimitur: ꝓponit tñ pnia contrahentibus: ⁊ seperantur donec cognoscat de cã interdicti hoc dicit in effectu totus iste titulus.

Litere quas nobis tua fraternitas destinauit: expresse declarant: qꝺ cuz quidaz sororem suam iam nubilem cuidam daturum[s] in vxorem ea presente ⁊ consentiente[t] prestito iuramento firmasset: ⁊ illa nõ post multos dies dona[v] ⁊ munera viri ſm morez terre sponte suscipiens ipsum tanquam proprium virum sepe amplexata fuisset: tandẽ mortuo fratre a ꝓprio viri[x] fratre se desponsari pmisit[y] ⁊ quod ab illo cognita fuisset: mẽdaciter asseuerat. Cunq; ei prohibuissẽs[z] publice ne cui illorum vel alicui se copularet: ipsa spretis monitis tuis alij⁹ nubere nõ erpauit: demum cum mulieri precepisses vt ad domum matris rediret: ipsa nostram audiẽtiã

p ¶ Jnstitutor. si. xxxij. dis. de. inde opponit. ⁊ ar. s. e. ti. pri. ō ifidelib⁹. ⁊. xxxj. q. ij. §. bis ita ⁊ qdam dicunt qꝺ bis vbis fuit institutũ mſimoniũ: hoc nunc os ex ossib⁹ meis ⁊c. sz illa verba plata sunt ab adã: vt. s. de biga. debitũ: vñ videt verius qꝺ ꝑ illa verba crescite ⁊ multiplicamini ab ipso dño plata.

q ¶ Continuũ triẽniũ. q. n. separant pp frigiditatẽ naturalẽ ꝑ triẽniũ ꝓtinuũ debẽt cohabitare simul ⁊ dare operã carnali opi. s. eo. laudabilẽ. ⁊ in antẽ. de nup. §. ꝙ occasionẽ. col. iiij. idẽ tps dico dãdũ maleficiato ⁊ multofortius cũ sit accidẽtale illud ipedimentum.

r ¶ Septima manu. sz q̃re requnt iuramẽta ꝓpinquoꝝ cuz sufficere debeat iuramẽtũ viri ⁊ mulieris cũ iuramento illaꝝ q̃ illã vginẽ asseuerãt: vt. s. de pba. ꝓpositi. ⁊. c. cãm mſimonij: vel etiã iuramẽta ꝓpinquoruz sufficiũt: cũ vterqz id cõfitet. xxxij. q. i. fgsti. sz h vterqz ꝓfitebat sz hoc iõ: qz sepe fallit ⁊ manus ⁊ oculus obstetricũ. xxvij. q. i. nec aliq̃. iõ iuramẽta ꝓpinquoꝝ regrunt. oĩs enĩ cautela q̃ adhiberi põt ĩ talib⁹ ẽ adhibẽda ꝓp periculum aĩe. ⁊ iõ circa maiora cauti⁹ est agẽdũ. ar. vij. q. ij. c. vl. ⁊. xlij. di. gesamus. ⁊. ff. ad carb. l. i. §. ij. ⁊. lpi. dist. miramur. tñ si alterũ omitteret nihilominus valeret sñia: vt. c. regsti. ⁊. c. ꝓposuisti. ⁊. c. cãz mſimonij.

Rub. ō ma. ꝙto ꝓ ĩterdi. eccl.

Quia ĩterdictũ ecclie sup mſimonio ꝓhendo q̃q; ipedit. iõ post multa ipedimẽta. s. ꝙcta auctor subiicit hãc rubricã. ⁊ vide ad materiã hui⁹ rubrice qõ no. glo. s. de spon. duorum in. c. tua. Ab. si.

Jtere. Sunt due partes. in ꝑma facti narratio. in secunda rñsio ibi: mãdam⁹. Ab. si.

s ¶ Daturũ. in vxorem futuram. s. cum sponsalia tantum contraherentur.

t ¶ Presente ⁊ consentiente ex ꝑsse. ⁊ hoc agebat qꝺ mediãte fratre tanq̃ ꝑ procuratorez spõsalia ꝓherent qõ fieri põt. ff. de spõ. l. vl. alias si ꝑ ffem tantũ ꝓtraherent nõ valeret. nisi ipa postea cõsentiret: sed frater tñ ad h obligatur vt sororem inducat vt cum illo matrimoniũ cõtrahat. ff. de vbo. obli. in illa stipulatione. l. quotiens. qs alius.

u ¶ Dona ⁊ munera. dr̃ia est iter donũ ⁊ munus. ff. de ver. sig. iter donũ.

x ¶ Tanq̃ virũ. spe futuri matrimonij non rei presentis. ⁊ ita non est matrimoniuum. ⁊ hoc patet per fi. ⁊ hoc ipso etiam si ea absente cõtracta fuissent sponsalia consentire videtur ipso facto.

y ¶ Viri. i. sponsi. sic. xxvij. q. ij. genuit.

z ¶ Permisit. ⁊ male quod facere non debuit. s. de spon. ad audientiam. ⁊. c. sponsam.

⁊ ¶ Prohibuissẽs. ⁊ bene. s. de spon. du. tua. ⁊. c. sequen.

ꝙ ¶ Alij. scilicet tertio.

a ¶ Mãdatum no. ꝙ remittit cã ad eum a quo appellatũ est: vel qr non tenuit appellatio: vel qr ipsa non fuit ꝓsecuta suam appellationem ⁊ eps factũ significauit pape: vnde mãdat ei vt si est ita ipam cõpellat redire ad domũ mris: quia ipsa ꝓtẽptit mãdatũ ecclesie. a tertio viro ꝓpterea nõ separabit ⁊ est hꝫ ar. qꝫ mãdatum iudicis non est ꝓtẽnendum. xxiiij. distin. c. i. ar. ⁊. viij. q. i. sciẽdũ. xi. q. iij. si autẽ nobis. ⁊. c. quando ergo. ⁊. ff. ne gd in lo. pub. l. vlti. ⁊ punire cõtemptores: vt hꝫ patet. ⁊. j. c. pri. ⁊. l. predicta. ⁊ ar. ff. si gs iur. di. si ob. l. vna alias deluforium videret edictum iudicis. ff. de re iudi. l. cõtumacia. §. contumar.

b ¶ Excessu. s. de fide violata prioris sponsi. ⁊ qr desponsari se permisit a fratre sponsi ⁊ ga mãdatum ecclesie cõtempsit. ⁊ sic patet qꝫ iudex põt punire cõtumacem vt dictum est.

¶ Ex litteris. Sũmatum est. s. c. pri. vel alias sic: vt in rub. o. in pma narrat factum. in scda illud diffiniendũ cõmittit ibi: mandamus. Elbas siculus.

c ¶ Elbsentem. que postea cõsensit: alias nõ tenuissent spõsalia: ⁊ ita inter absentes ꝓbuntur sponsalia ⁊ matrimonium. ff. de spon. l. vlt. ⁊. xxxj. q. ij. bonozantur.

d ¶ Interminatione. cõminatio tantum fuit nõ sententia. ar. cõtra. j. de eo qui fur. o. di. re. c. i. ⁊. s. de loca. c. i.

e ¶ Prohibuit. qõ facere debuit. s. c. pri. ⁊. j. c. pri.

f ¶ Districtius iterdixerit. no. qꝫ si iudex deferat appellationi. nihilominus nihil potest iterdicere ne faciam id pp quod appellauit: vel qõ ex eo sequit. nec mirũ cũ sit ordinarius. põt et statuere terminũ appellanti. s. de appel. sepe contingit. de cã tñ iuito appellãte postꝫ detulit appellationi cognoscere si posset: quia iam remisit eã ad superiorem. ij. q. i. nomẽ. ⁊. s. de offi. leg. si.

g ¶ Donec cã ipsa. hic ferꝫ sententia ipa sub ꝓditiõe. xxij. di. salonitane. v. q. i. qdam. xxij. q. iij. si qs suadẽte. ⁊. s. ó ap. ꝓterea. arg. cõtra. ij. q. vi. biduum. snia excõicatiõis bñ potest ferri sub cõditione: vt in. c. ꝓterea: alie vo snie nõ debẽt ferri sub ꝓditione: late tñ tenẽt vt in. l. predicta. biduũ.

h ¶ Ob id. sic pz qꝫ interdictus ecclesie nõ dissoluit matrimoniũ: vt. s. c. pri. qr nõ est ppetuũ impedimẽtum: vt diri. s. de spõ. du. tua: si pnia dz ei ponit: qr mãdatum ecclesie contẽ-

i Opsit. s. c. pri. Et muliere. ꝛ interdictus quod facere nõ debuit: vt. s. c. proxi. ⁊ despon. du. tua: vbi de hoc. xxxiij. q. iiij. non oportet.

k ¶ Donec sepenꝫ. hec snia ẽ ad tps. vñ ex pte tollit sine omni aliꝫ absolutione: vt hꝫ vt. ar. s. de spõ. nõ est nobis. ⁊. lxxxi. di. si g sũt: sed tuti⁹ est qꝫ ẽt post sepationẽ absoluãtur saltẽ ad cautelã: si videanꝫ excõicati tñ dũ simul manent.

l ¶ Quousqꝫ. ar. s. despõ. du. tua. in fi. sed ibi soluit qualr illud ⁊ ea que in hꝫ titulo dicunt intelliguntꝫ circa huiusmodi separationem.

¶ Rubr. qui fi. sint legi. Supra visum ẽ de multis impedimẽtis mrimonii si qa sepe filij nascunꝫ ex mrimonio ꝛcto ꝛ ipedimenta ecclesie ⁊ dubitari põt an ⁊ qñ filij sint legitimi nõ ⁊c. de materia. xxvi. di. deide. xxxiij. di. viduã. xx. q. vi. nõ nup. xxxij. q. iij. dicat. xxv. q. vij. c. fi. Elb. si.

Onquestus. Primo ponitur ipetrantis querela. scdo causę commissio ibi: ideoqꝫ. Elb. si.

m ¶ Acceperit. in vxorem. ⁊ sic legitimata fuit per subsequens matrimoniũ. ꝛ. eo. tanta.

n ¶ Legitimam. isti. de nup. §. vlt. in auc. q. mo. na. effi. le. ⁊ sui. §. sancitum. col. vi. ⁊. j. e. tanta. ⁊. xxx. q. v. nullum.

o ¶ Hac occasione: qr ex quo pnunciata fuerit legitima cessabit occasio ista. vnde si ꝓpter hoc vellet cã molestare põt ⁊ debet ab ecclesia excõicari

bẽt separi donec de cã cognoscat.

¶ Te muliere: ⁊ ifra. Illos aũt qui ꝓ cõsanguinitate ꝓhibẽtur ꝓiũgi: ⁊ post ꝓtra interdictum[j] ecclesie se receperint: excõicationem debes subijcere: donec[k] tandiu separent quousqꝫ legitie cognoscat vtrum eorum matrimoniuꝫ possit ⁊ debeat iure stare.

Rubrica Qui filij sint legitimi.

Alexander. iij.

¶ Naturalis ex soluto genitus ⁊ soluta legitimat ꝓ subsequẽs parẽtum cõiugiũ ẽt quo ad hereditatẽ.

Onquestus est nobis h. q. cum quãdaꝫ mulierez in vxorẽ acceperit. r. patruus mulieris ipsam exheredare conatur eo qꝫ ante desponsationẽ matris sue nata fuerit: si postea pr̃ mulieris prefate matrem ipsius acceperit[m] in vxorem. Idcoqꝫ mãdamus: quatenus si est ita: eam legitimam[n] iudicetis predcõ. r. inhibentes: ne dicte mulieri hac occasione[o] sup hereditate paterna molestiam inferat vel grauamen. Si aũt contra hoc venire presumpserit: ꝓtra eum seueritate ecclesiastica procedatis.

Dem.

¶ Separato matrimonio ĩ facie ecclesie cõtracto: filij geniti uel concepti ante snĩam sunt legitimi.

Cum inter. i. virum ⁊. t. mulierem diuortij snia canonice sit prolata: filij eorum non debent exinde sustinere iacturã: cum parentes eorum publice[p] sine[q] ꝓtradictione ecclesie iter se cõtraxisse noscantur. Iqꝫ sancimus: vt filij eorũ quos ante diuortium habuerunt: ⁊ qui cõcepti[r] fuerãt añ latã snĩaꝫ[s]: non minus habeant legitimi: ⁊ qꝫ in bona paterna hereditario iure succedant ⁊ de parẽtum facultatibus nutriantur[t].

Dem rotbomagẽ. archiepo.

¶ Stat verbo viri ⁊ mulieris q negat aliquem filium: nisi indicijs ⁊ testibus probetur contrarium.

contrario. argu. contra. xx. q. viij. cum multe. ⁊ de cons. dist. iiij. firmissime. argu. contra. ff. de decu. l. ij. §. in filijs. ⁊. §. se. pro prima parte facit xxvi. q. iiij. igitur in fi. Solu. qõ primo dicitur verum est propter fauorez filiorũ ⁊ libertatis. quãdoqꝫ tamen consideratur odium paternum: vt in. c. cum multe. contrarium illud igitur locum habet: vt varietas factorum adaptetur diuersitati horarum.

p ¶ Publice. s. denunciatione pmissa in ecclia publice. alias hodie dicitur clãdestinũ. s. de clã. despon. cũ inhibitio.

q ¶ Sine ꝓdictiõe. si qs ꝓbat nõ pmissa denũciatione vel ea premissa cõtingat matrimonium ex iusta causa iterdici. ⁊ nõ obstãte cõtraditiõe contrahat. si postea impedimẽtum ꝓbet filij medio tpe nati illegitimi erũt. ⁊ nõ publice dicit hꝫ ⁊ sine ꝓdictiõe: vt hoc totũ habes in illa cõstitutõe cuz inhibitio.

r ¶ Cõcepti fuerant. sic ergo tempus conceptionis spectandum est cum de commodo alicui⁹ tractatur. ff. de sta. ho. paulus. ⁊ quotiens de commodo alicuius tractatur pro iam nato habet. ff. eo. qui in vtero est. ff. de senato. emãcipatũ. ver. si quis conceptus sit ⁊c. ⁊ instit. de ingenu. §. ex

Transmisse.¶Primo ponitur consultatio, secūdo respōsio ibi: consultationi. ab. si.

a ¶ A vicinia. multū valet ī talibus fama vicinie. s. ō ꝑsum. illud: ⁊. s. de pba. ꝓ tuas. iiij. q. iij. §. itē sepe. xxxv. q. vi. si duo.

b ¶ Spurius. i. nō legitimus vel naturalis: qz forte susceperat cuz de alia muliere vel ante matrimoniū vel durāte mīmonio: ⁊ ita spurius.

c ¶ Negabāt. tal' negatio ꝑsumptiōez īducit ꝫ illū sed ꝓiudicium nō generabat: qz ly aliquis negetur filius nihilominus de inofficioso testamento agere potest. ff. de inoffi. test. si īstituta. §. i. sicut ecōuerso. licet appellet filius nō tñ succedit cum alijs si probatur ꝙ nō sit filius. C. de testa. neqz ꝑfessio: ⁊. C. de he. īnsti. si pr: ⁊. C. ō pba. non nudus.

d ¶ Nota. sed qs provocauit ꝫ ad iudicium planū est. qz filij legitimi ꝓsumuntur ꝑ per litterā. s. vbi dicit qbus paternā hereditatē petentibus: ⁊ ex eo ꝙ dicit noluit stare iuri fuit excōicatus. ipse. n. hereditatez possidebat vel ptez vnde isti petebāt illā dicentes ipm non fuisse legitimū: sed qūo isti poterāt agere cū parentes istoz viuerent vt vī ex eo ꝙ dicit stādū est ꝟbo viri ⁊ mulieris: qz ō hereditate vinctis agi vel paciscī ñ pōt. C. de pac. l. vlt. nec vī hereditas nisi mortuo eo cuius fuit. ff. de here. vel ac. vē. l. i. dicunt quidam ꝙ illi erant facti monachi. vel forsitā ꝑ cōcessérat eis hereditatē totā retentis aliquibus fructib⁹ ꝓ victu suo ⁊ vroris vl' pt dici ꝙ isti iam mortui erāt ⁊ qō vī stādū ē verbo viri ⁊ mulieris scilz quo vicebāt illū publice filiū suū nō esse dū viuebāt: ar. s. de pba. ꝓ tuas: ⁊ merito stat ꝟbo illoꝝ qz non est verisīle ꝙ ꝑna pietas ꝫ illū mota fuisset si filius fuisset de ꝑsump. afferte. C. de adop. l. pe. §. si vero: ⁊. C. de ioffi. test. si mater. xxviiij. q. iij. ea vindicta. circa prin. ⁊ nullus effectus vincit pīnum. C. ō cura. fu. l. vl. §. i. ⁊ affectio cām suspitionis remouet. de ri. nup. non solum. §. de vno. ⁊ ideo ius ēt creditur: qz iste nūquam fuit in possessione filiationis: qz vicinie fama hoc habebat: qz in talibus credit cū uerbo viri ⁊ mulieris: ar. s. de presump. illud: ⁊. xxxv. q. vi. si duo.

e ¶ Indicijs. ꝓ indicia fit enim probatio. C. de rei vē. idicia: ⁊. l. cuz sup ⁊. C. de fi. īstru. l. i. ⁊. s. de proba. ꝓ tuas: ⁊. C. famil. hereis. l. in ipsi⁹ ⁊. C. de pac. pactum quod ex quo negat filius: eū non sit in possessione filiationis: eum oz ꝓbare. ff. de proba. l. i. ⁊. ii. ⁊ vl. ⁊ viderent sufficer buiusmodi idicia si ꝓbet: ꝙ illi tenebāt eum ꝓ filio ⁊ ille eos ꝓ parentibus: ⁊ maxime si fama vicinie cōsentiret: vt dicit decre. ꝓ tuas: ⁊ qz natus est ō illorum mīmonio qz is filius est quez nuptie demōstrat. ff. de in ius vo. qz mater: ⁊ dicit lex ꝙ debet ꝓbare se filium. si negat filius a patre: vt. ff. ō liber. ⁊ posthu. l. si posthumus. §. vl. ⁊. ff. de his q sui vī alie. uir. sūt nepotes. §. filium: ar. alias est ler.

f ¶ Et testibus. qbus probant idicia. qz res ista vere ꝓbari non pōt nisi per idicia exteriora vt dicī est ⁊ hic est argu. ꝙ statur ꝓsumptioni. dcō patris ⁊ matris donec ꝓbetur ꝫrium. i. q. i. si qs a simoniacis: ⁊ ꝙ ꝑsumptio ꝫriam admittat ꝓbationem. s. de presump. qz verisimile nō est ⁊. s. de renū. sup hoc. ⁊. ff. ꝙ me. cā nō est. ar. ꝫ. s. qz ꝓsumptio ꝓsumptione rescindit. ix. q. iii. absit ⁊. xxviij. di. quorūdaz: ⁊. s. de presump. cuz in iuuētute: ⁊. C. de epi. ⁊ cle. cuz q. ff. de in ītegr. resti. diuus: fortiori ꝑsumptioni stat ꝑsp. de hac materia vī. s. ō spon. is. qui.

Auſam que. Pone casum prout ponit glo. in. c. cām. que. ī. eo. de do. ⁊ contu. causam que: ⁊. s. de offi. deleg. causaz que: loquuntur de eodem facto: ⁊ oī hec ⁊ ille due. s. erāt vna ōcre. in hoc ti.

b ¶ Tpe alani. vnde post mortem alani si. r. Jrisset cū anelina legitimari nō posset ꝓ subsequēs mīmoniuz. ī. e. tanta.

i ¶ Tenēte. tāquaz. vroꝛez.

k ¶ Viri sui. f. alani.

l ¶ Alij. s. r. patri agathe sciēti ꝙ illa hēbat alium virū suū. f. alanum: vnde non posset eē vroꝛ illius ēt post mortē alani viri: qz plus ē eā ducere de fō ꝙ fidem dare. s. de eo q dur. in ma. cum hī et. secus si ignorasset illam hīe alinz virum ex quo bona fide ⁊ publice Jrisset cum illa. filij sic susceptī iudicarent legitimi. ī. eo. ex tenore. ⁊ cum ea post mortem mariti remanere posset. s. de eo q dur. in ma. ç. i. ⁊. ç. veniens.

Ator. Iste est ter. multum no. ⁊ allegabilis. sūt due partes. in prima appellantis qō. in secunda cause cōmissio ibi. ideoqz. ab. si.

m ¶ Jure successorio. qō verū est si esset naturalis ex quo alia ples ei legitima superat. alias enim filius naturalis succedit patri abintestato in duab⁹ vncijs. C. ō na. lib. auc. liceat pri ⁊ in auc. q. mo. na. effi. leg. §. si qs aūt coll. vij. de quo loqꝛtur. C. eo. ti. l. nec igit. alias il legitimi in nihiluz succedunt.

n ¶ Nlatiuitatis. qō ad iudiciuz ecclesie tm̄ ptinet. ī. eo. cāz que ⁊. s. e. c. i. ⁊ tāquā ꝓindicialis primo debet terminari anteq̄ intentetur qō hereditaris. s. ō ordi. cogni. tuā. b.

o ¶ Appellatum ex parte ipsius. i. prosequentis appellationem altera parte eam non prosequente. b.

p ¶ Infra duos. nota ꝙ terminus cert⁹ statui pōt a superiore volēte agere. post quem non auditur iusta cā cessante. s. de clan. despō. cum inhibitio ⁊. ī. q ma. accu. pos. cum in tua: ⁊. C. de inge. ma. l. diffamari. nec istud tps prorogari pōt preter consensuz partiū. s. de offi. dele. de causis.

q ¶ Legitime probare: Sed videtur ꝙ iste potius debeat probare patrem suuz legitimum: qz presumit adulteriuz nisi probet matrimoniū. vt. xxx. q. v. alī. sed ibi agitur ꝫ clam cōiunctos: vnde presumitur potius adulterium. hic pater ipsius. r. erat in possessione filiationis: qz habetur pro filio ⁊ possidebat bona pater na ⁊ natus fuerat de ea que credebatur vroꝛ eo mortuo. ꝫ. iste cepit totam hereditatem possidere.

r ¶ Non dimittat. sed vī ꝙ iudex secularis posset cognoscere de qōne natiuitatis. C. de iudi. quotiēs: ⁊. C. de or. iudi. l. adite. quare ergo non ꝓcessit iudex iste Dic ꝙ cum cā ista sit mere spiritualis principalī spectat ad ecclesiam. s. de or. cog. tuam: vnde secularis iudex nō incidenter: nec alio modo pōt de ea cognoscere. ī. eo. cām. nec de annexo spirituali. s. de iudi. quanto.

Anta est vis. Famosum est ⁊ quotidie allegatur in vtroqz foro ⁊ inhe-rendo verbis lī e. b. d. in summa vt in rubro. sunt due partes. secūda ibi si autem legitimi. ab. si.

s ¶ Legitimi. ecce quāta est vis matrimonij vt illegitimos faciat legitimos. in sti. de nup. §. vl. in auc. quomodo natu. effi. sui. §. si qs igitur dotalia. col. vi. ⁊. C. de na. li. cum qs. insti. ō here. que abintest. defe. §. necnon: ⁊. s. eo. c. i. ꝫ nū quid dices tales legitimos quo ad ordines ⁊ honores: videt ꝙ non. qz nō sunt nati de legitimo matrimonio. s. de elec. cum in cunctis: ⁊. ar. xxx. q. v. qualiter. sed credo ꝙ legitimi sunt quo ad oīa: qz mīmoniū oīa ꝓcedētia purgat. ⁊ sic ꝓ prima siue cā precedens turpitudinis sublata est. si. C. quod me. cau. l. ij. ff. de cō di. ob tur. cau. si ob turpem.

t ¶ Aliaz. cōsciā adulterij. s. e. cām que. secus si ignorāter: ar. s. eo. cum inter.

I Dem exoneñ. episcopo ⁊ abbati berford.

¶ Nō natiuitatis opposita petenti hereditatē coꝛā iudice seculari: est ad ecclesiasticum iudicē transmittenda.

Ator ꝓpositum. r. ⁊ infra. Cum aūt idem. r. b. coram seculari iudice super hereditate aui eiusdez. r. pris dcī. b. tractasset in cām: ille sibi presumpsit obijcere: ꝙ pater eius non fuit de legitimo mīmonio natus: ⁊ ideo de hereditate aui sui nihil possit iure[m] successorio vēdicare: tandez cuz super qōne natiuitatis[n] coꝛaz nouiceñ: episcopo tractatum fuisset: ad nostram extitit audientiam appellatum[o] ⁊ infra.

¶ Ideoqz mandamus: quatenꝰ causam super questiōe natiuitatis patris eiusdē. r. infra duos menses fubla. appellationis obstaculo terminetis. Si vero infra duos menses prefatus. b. nō poterit probare legitime[q] quod obiecit: ex tunc seculari dño sub cuius iudicio de hereditate causa vertit intimetis vt pro questione natiuitatis non[r] dimittat quin causaz super hereditate audiat ⁊ decidat.

I Dem. exoñ. epo.

¶ Naturales legitimātur ꝓ subsequens parentuz coniugium: spurij vero non.

Anta est vis matrimonij: vt qui antea sunt geniti: post cōtractum matrimonium legitimi[a] habeantur. Si autem vir viuēte vroꝛe sua aliam[t] cognouerit:

ar.ſ.e.ex tenore.ſ.de eo q dñr.in mſi.c.i.ꝓrium videt.k.q̄ talis non ſit legitimus:q̄ nō diſtinguit.ſed primū verius eſt.b.

g ¶ Licet poſt mortez.ar.q̄ res deueniat ad eum caſum a quo incipere potuit non tñ valet:ar.ꝯ.ſ.de quer.ꝓiug.placet:vbi de hoc.item ar.q̄ ab initio non tenuit tractu tpis non valere.xxvi.q.iij.§.pōt.ſi.quod ſi puatus:argu.ꝯ.hic in prin.

b ¶ Repellēdus.no.q̄ quidaz filij legitimi dñr tantuz:vt ad optum ſine arrogati:ō quibus habes.ſ.ō cog.le.c.vno. alij dñr legitimi ⁊ naturales:ut nati ex legitimo mſimonio vero vel putatiuo ſiue ab initio vel poſt facto iſti ſuccedunt parentibus ſuis.ſ.eo.cum iter:⁊.ꝯ.eo.ex tenore:⁊.ſ.e.c.i.C.ō le.hered.p totum.alij dicunt naturales ⁊ non legitimi:vt nati ex cōcubinis in domo.iſti ſuccedunt in duabus vncijs ab inteſtato.C.de nat.li.auc.lz pri. alij dñr ſpurij.vt nati ex adulterio vel q vulgo cōcepti.ff.de ſta.ho.vulg.⁊ iſti in nullo nec inſtitui poſſunt a patre:ut in p̄dicta auc.lz pri:⁊.xxxij.q.iiij. dicat aliquis.nec ali debēt de bonis patris.C.de iceſt.nup. auc. ex complex arg.ꝯ.ſ. de eo qui dux.in matri.cuz bēret. ibi ſoluitur.

Auſam. ¶Primo ponitur commiſſio.ſecūdo ei⁹ forma ⁊ limitatio ibi:verum. ab.ſi.

c ¶ Caſum.no.ordinez huius facti. ¶Rodulphus de quo habes.ſ.e.cāz que:⁊.ſ.iſte ō quo habes hic fuerūt frēs.r.iſte ſuſcepit agathā de anelina mulie re vroze alani.agatha iſta ō legitimo mſimonio ſuſcepit iſtū .r. de quo habes hic ⁊ ſic.r.fuit auus iſti⁹.r.rodulphus iſte .ſ.au⁹ iuit vltra mare ⁊ dimiſit iſtum.r.⁊ agathaz matrem ipſius rodulphi ī poſſeſſiōe oīum bonoruz ipſius.audito q̄ rodulphus mortuus eēt vltra mare.iſte.ſ.ſtatiz ſpoliauit ipſum.r.poſſeſſione oīuz bonoꝝ rodulphi aui ſui in quoruz poſſeſſione remanſit qñ iuit vltra mare:q̄ dicebat agatham neptez ſuaz matrez ipſius.r.non fuiſſe natā de legitimo matrimonio.vt.ſ.e.cām ⁊ ſic nec ipſa nec.r.eius filius debebat ſuccedere.r.fratri eiuſdē.ſ.ſed ipſe.ſ.vnde iſte.r.ſic ſpoliatus a.ſ.auunculo ſuo impetrauit lras ſuper ſtitutiōe ſua iſtis epis londoñ.⁊ vgorien.⁊ eroneñ.ſub hac forma:vt anteingreſſum principalis cauſe deberent cognoſcere ſup eo q̄ mater ipſius.r.dicebat de non legitimo mſimonio nata:ita tñ ut añ principalis cauſe ingreſſum deberent reſtituere hereditatē aui ſui:ſed quia rex turbatus ⁊ motus fuit q̄ papa iudiciuz poſſeſſoꝝ cōmiſerat illis:reuocauit iudiciū iſtud de reſtitutione quod ptinet ad regē:⁊ mandat vt procedant ſuper qōne natiuitatis ipſius agathe prout pz in lra.poſtea vero qz iſti epi forſitā non procedebāt iſte īpetrauit eādez cauſaz cōmitti epis eroneñ.vigorñ.⁊ eidē londoneñ. ⁊ qz.f.habebat ipm londoneñ.ſuſpectū fecit illū remoueri ⁊ loco illius ſubſtitui abbatem berfordieñ.vt.ſ.de offi.deleg.cāz que:⁊.ſ.eo.cāz.⁊ ſic bēs hic totā contētiaz iſtaꝝ decre.⁊ hec decre.bēret precedere in ti.iſto aliaz.

d ¶ Ad regem.⁊ ſic patet q̄ iuriſditio ſpūalis ⁊ tēporalis diſtincta eſt ⁊ diuiſa de cōſe.diſt.iij.celebritatem.in fi.⁊ in auc.de iſtru.cau.circa prin.p vnam colūnam.⁊ ſic papa non habet vtrāqz iuriſditionem:argu.ſ.e.lator:⁊.xxiij.q.v. regum:⁊.viij.di.quo iure:⁊.xxxiij.q.ii.inter hec.in fi.xxiij.q.iiij.queſitum:ar. q̄ papa ītromittit ſe de hereditate:ar.ꝯ.ſ.eo.c.i.⁊.xx.q.iij.preſens.in fi.xv.q. vi.alius:⁊.xxiij.q.i.loquit. ¶Hugo dicit q̄ imperator a ſolo deo habet poteſtatem in temporalibus:papa vero in ſpiritualibus.⁊ ſic diuiſa eſt iuriſditio.prius enim fuit imperator quā coronaz reciperet a papa ⁊ gladium ab altari.xciij. diſ.legimus: qz ante fuit īperium q̄ apoſtolatus. Sed ala.⁊ tan.dixerunt q̄ īperator:lz imperiū a ſolo deo dicat proceſſiſſe.executionem gladij tpalis recepit ab eccl'ia. Eccleſia enim eſt vnum corpus:ergo vnum ſolum caput debz habere. Idem deus vtroq̄ gladio vſus eſt:vt not.de iudic.nouit:hic adde q̄ ibi

⁊ ex ea plem ſuſcepit:lz[a] poſt mortem vroris eādem duxerit:nihilominus ſpurius erit filius ⁊ ab hereditate repellēdus[b]: prefertim ſi in mortem vroris p̄oris alteruter eorum aliquid fuerit machinatus.

Idem londoneñ. ⁊ vigorienſi epiſcopis.

¶ De cā ciuili iter laicos non cognoſcit eccl'ia:cognoſcit tamen an qs ſit ō legitimo mſimonio nat⁹.

Auſam[c] que inter.r.⁊.f.ſuper eo q̄ mater dicti.r.dicitur nō fuiſſe de legitimo mſimonio nata agitari dignoſcit: vobis commiſimus terminandam. ¶ Verum quia litteris noſtris inſeri fecimus vt ſepefato.r. poſſeſſionē omniuz quorum poſſeſſor extitit quando auus ſuus proficiſcendi hieroſolymam iter arripuit:ante principalis cauſe ingreſſum faceretis reſtitui:ſi eadem poſſeſſiōe fuiſſet per violentiam ſpoliatus. Nos attendentes q̄ ad regem[c] pertinet non ad eccleſiam de talibus poſſeſſionibus iudicare: ne videamur iuri regis anglorum detrabere:qui ipſarum iudicium ad ſe aſſerit pertinere.f.v.mādamus:q̄tenus regi poſſeſſionū iudiciuz relinquētes ō cā p̄ncipali: videlz: vtz mſ[e] predcī .r. de legitimo ſit mſimonio nata: plenius cognoſcatis:⁊ cām huiuſ modi terminetis:lz incongruum[f] videatur vt matrimonium genitricis[g] prefati.r.īpetat quod ea viuente nō fuit vt dr impetitū.

Idem epiſcopo ⁊ archi. vicentino.

¶ Si mulier per iudicium eccleſie ſeparata a primo uiuente illo contrahit cuz ſecundo:legitima erit ꝓles quam ex illo ſuſcepit.

Perlatum ē ad audiētiam noſtram q̄ cum.b.ad ptes conſtantinopo. tranſiſſet: ibi moram p decēnium ⁊ amplius faciens: ad .i. vroꝝem ſuam non rediens:ipſa apud bon.me. vicentinuz epm ad uerſus eum grelam depoſuit:⁊ q̄ eum non poſſet diutius expectare nihilominus allegauit:eps uero ſi cut vir prouidus ⁊ diſcretus parē tibus[b] viri mādauit: vt pro eo mitterent:⁊ ipſum ad propria reuocarent.cunqz elapſo longi temporis ſpacio vir non remearet ad propria:epiſcopus in conſpectu eccleſie auditis rōnibus mulieris inter eos ſniam diuortij promulgauit[i]: ⁊ mulieri vt alium duceret facultatem indulſit. ¶ Ideoq̄ mādam⁹ quatenus ſi conſtiterit q̄ epiſcop⁹ inter eos ſniam diuortij tulerit: filios quos ſuſtulit de alio ad cuius copulam auctoritate predicti epi migrauit legitimos iudicetis: eos hac occaſione ab hereditate non patientes excludi.

Idem beluaceñ.epo.

¶ Filij nati ex matrimonio dandeſtino per eccleſiam approbato ſunt legitimi.

Quod nobis:⁊ infra. Si q̄ autez de clandeſtino[k] matrimonio poſtmodum ab eccleſia comprobato generati fuerint[l]:eos legitimos iudices filios ⁊ heredes.

Celeſtinus tertius eboraceñ. archiepiſcopo.

¶ Si ſcientes iter ſe ipedimentuz mſimoniuz cōtrahāt:illegitima ē ꝓles eoꝝ.⁊ tene menti hunc caſuz

ex tenore:⁊.ſ.e.c.i.C.de le.hered.p totum.alij dicunt naturales ⁊ non legitimi:vt nati ex cōcubinis in domo.iſti ſuccedunt in duabus vncijs ab inteſtato.C.de nat.li.auc.lz pri. alij dñr ſpurij.vt nati ex adulterio vel q vulgo cōcepti.ff.de ſta.ho.vulg.⁊ iſti in nullo nec inſtitui poſſunt a patre:ut in p̄dicta auc.lz pri:⁊.xxxij.q.iiij. dicat aliquis.nec ali debēt de bonis patris.C.de iceſt.nup. auc. ex complex arg.ꝯ.ſ. de eo qui dux.in matri.cuz bēret. ibi ſoluitur.

e ¶ Mater.ſ.agatha.

f ¶ Incongruum.q̄ crimina morte extinguūtur.C.ſi reus vel ac.mor. fue.l.i.ij.⁊.iij.xxiii.di. quorundam:⁊.xxxiij.q. .ij.admonere. Et ideo poſt mortem nullus accuſari poteſt niſi in tribus caſibus:vt de here ſi.xix.q.i. ſane ꝓfertur ⁊ forte ī crimine leſe maieſtatis propter bona et filios: arg.vi.q.i.§. verum:⁊.c.ſi quis cū militibus:⁊ hac rōne bonorum queritur de delictis aliquoruz poſt mortem ſcilz vtrum agatha fuit nata ō legitimo matrimonio:dicebatur enī nata de anelina ⁊ rodulpho.⁊ mō querit vtruz iter eos fuerit legitimuz matrimoniuz ſic.ſ.eo. lator:⁊ de ſtatu alicui⁹ quandoq̄ queritur propter bona.C.de.lib.ca. principalr:⁊.C.de ſta. defunc.l.quānis.

g ¶ Genitricis.i. matrimonium de quo nata eſt agatha genitrix p̄fati.r.ut dixit ⁊ nō ō matrimonio de quo natus fuit.r. quia non agitur de illo.

Perlatum eſt. Sunt due partes. in prima facti narratio. in ſecunda cōmiſſio ibi: ideoq̄.ab.ſi.

b ¶ Parētibus.⁊ amicis ſimiliter mittere debuit.ff.ex qui.cau. ma. in integ. reſtitu.l. ergo ⁊ edictum publice proponi debet.ſ.de vol.⁊ contu.cauſam que.⁊.c. vlti.ſed in hoc caſu non eſt taliter procedendum niſi ſe per contumaciaz abſentaſſet.ſ. vt lit.nō cōte.quoniaz.§.porro. ⁊.§.ſequen.

i ¶ Promulgauit. p̄bato impedimento ppetuo.ſed nunqd epiſcopus iſte legitime proceſſit lite nō conteſtata:arg.q̄ ſic.ꝯ.ti.pro.c.i.⁊ illud factum videt ex neceſſitate ne ius mulieris periret. Sed cōtra.ſ.vt lit.non cōteſt.quoniam.§.porro:⁊.§.ſequē. cui hodie ſtandum videtur. Sed vtrum epiſcopus bene vel male ꝓceſſerit nō querebatur:ſed tātum vtrum filij nati de alio viro cum quo auctoritate epi contraxit legitimi eſſent:⁊ rñdetur q̄ ſic ⁊ non aliud:arg.ff.ſi quid in frau.pa.l.i.§.ſi qd in fraudem:⁊ qz de illo queſitum non fuit reſponſuz nō extitit.ſic.ſ. de elec.inotuit:ad fi.⁊ ideo filij iſti legitimi erunt.q̄ auctoritate eccleſie ⁊ publice ꝓfit.ſ.eo.c.ii.

Quod nobis. Summatur vt in rubro inberendo littere:lz infra clarius patebit verus intellectus. Ab.ſi.

k ¶ De clādeſtino.quot modis mſimoniū dicatur clādeſtinū dicit.ſ.ō clan.deſpon.cum inhibitio.

l ¶ Fuerit.poſt approbatum matrimonium ab eccleſia ſeruata ſolennitate que traditur.ſ.de clan.deſpon.cuz inhibitio:quia legitimi erūt ēt ſi poſtea matrimonium ſepararet iuſta de cauſa.ſecus ſi ante approbationem generati fuerunt declandeſtino matrimonio ab eccleſia non approbato: vel non ſeruata forma predicta contraxerunt:quia filij non excuſantur ſi contra matrimonium aliquid poſtea probetur. vt in predicta cōſtituti one cum inhibitio.tales ergo filij.ſ.de clandeſtino matrimonio ante probationem eccleſie nati poſt approbationez legitimi erunt.xxxij.q.iiij. dicat aliquis:⁊.ſ.eo.tanta:arg.ſi poſtea contra matrimonium aliquid non probetur de quibus hoc intelligitur.ſ.de clandeſti. deſpon.c.i.cuius pars hec eſt.⁊.ſ.e.tanta.

Referente. Sūmar vt in rubro vel specialius sic: nati ex matrimonio ꝓcto ꝫ publice honestatis iusticiā illegitimi sunt ⁊ ab hereditate parentū excludendi. ⁊ tene mēti hunc casum qz sepe per ignorantiam accidit. ꝑmo ponit consultatio. scōo rn̄sio ibi: fraternitati. Ab. si.

a ¶ Referente. casum pone per illam. s. de de spon. ipu. c. duo pueri, sic. qdam ꝓtraxit sponsalia de futuro cum quadaz: tādem illa mutata voluntate ꝫrit per verba ō presenti cum alio. ⁊ sic soluta fuerunt sponsalia priora: illevero qui spōsalia cum ea cōtraxerat matrimonium cuz quadam ꝓsanguinea illius ex certa scientia vtriusqz cōtraxit: ō tali matrimonio nati sunt filij: quere bat an essent legitimi: ⁊ rn̄detur qꝺ n̄: qz publice honestatis iusticia impediente nō potuit esse matrimonium iter eos. nec ignorantia excusat eos. qz parentes scienter contraxerūt nec dispensatio ecclesie fuit secuta.

b ¶ Separari. sic patet qꝺ impedimentum istud ꝑpetuum est ex quo impedit ⁊ dirimit matrimonium iam contractū: sic. s. de spon. ad audiētiā ⁊. c. iuuenis.

c ¶ ꝯmissionez. i. ecclesia non approbante tale matrimonium vl ꝑmissionem. i. dispēsationem: qz postea ecclesia cum eis non dispensauit ꝑ dispensationem ecclesie approbat matrimonium cā filiorum. s. de consang. ⁊ affini. qz circa. ſ. e. per venerabilem ⁊. xxxv. q. viij. c. i.

d ¶ Ignorātiam. paterna eniz ignorantia vtriusqz vel alteri⁹ tm̄ excusat filios siue legitimat eos. ſ. eo. ex tenore. ⁊. s. eodem. ca. ij. item subsequens matrimoniū. s. eo. tāta. ⁊. c. i. item legitimatio principis. ſ. eo. ꝑ venerabilez. bodie vero pn̄a ignorantia non excusat filios omissa illa solēnitate. s. de clandesti. despon. cum inhibitio.

Peruenit. ꝓmo ponitur mulieris querela super qua datur iudex: secundo instruitur super modo decidendi. Ab. si.

e ¶ Si est ita. arg. ꝯ. s. eo. cām que: ibi mādatur inquiri de matrimonio post mortem coniugum: hic aūt videtur denegari. Ala. dicit qꝺ ꝫ lapsuz erat qnquennium a morte coniugum. ibi non. ar. ff. de sta. defunc. l. i. ⁊ ij. ⁊. C. eo. ti. si is q. ⁊ per totum: vel hic mater dicebat nata de non legitimo matrimonio. ꝫpediente statu. vnde post mortem queri nō debet. sed hoc est diuinare: vnde dicimus ex quo cōstat matrimoniū in facie ecclesie cōtractum ⁊ bona fide filij legitimi sunt vt hic. ⁊ ideo dicit: si est ita qꝺ legitime ꝫctum sit: ⁊ hec mulier probare dz. ⁊ sic intelligit quod dicit ſz ibi nō cōstabat de matrimonio: qz dicebatur qꝺ agatha nata fuit eo tpe: quo anelina mater eius hēbat aluū virū. ⁊ hoc aduersarius ꝑbare debebat: vt. s. eo. cām que. ⁊ hic nō negat quin alia pars possit probare ꝯriū si voluerit: vnde si nihil ꝑbat eoipso qꝺ parentes istius in facie ecclesie ꝯcerunt. ⁊ approbāte ecclesia simul fuerūt vsqz ad mortem: presumit legitimuz matrimonium iter eos: quare filij legitimi sunt habēdi quousqz ꝯrium ostendatur: aliud ꝯrium fortius signat. s. eo. latoz. ⁊. s. de'oz. cog. tuam. ibi ille qui opponit aduersus legitime natum, dz hoc probare. hic ꝯ: quod vt

qz sepe ꝑ ignorantiam accidit.

Referente[s] nobis: ⁊ infra. ℣. ſ. t. t. r. qꝺ publice honestatis iusticia ꝓhibente matrimonium iter eos contrahi non potuit: ⁊ ꝓtractū debuit separari[b]: ac per hoc cū filij nec per ecclesie permissionem[c] nec per paternam ignorantiam[d] excusentur ad successionem bonoruz paternoruz: nō videntur aliquatenus admittendi. ¶ Dem. **¶ Ad docendū prolem illegitimā nō sufficit ꝑbare impedimētū matrimonij si fuit in facie ecclesie contractum.**

Peruenit sane ad nos ex insinuatione. l. vidue: qꝺ cum iter. g. patrem suuz: ⁊. a. matrez illius matrimonium fuisset legitime celebratuz: ⁊ quādiu vixerunt quiete ꝑ manserūt: post illoruz decessuz quedaz asserentes eaz de non legitimo matrimonio fuisse susceptam a paterna hereditate tanquā illegitimā amouere conantur. ℣ Mādam⁹ itaqz quatenus si ē ita[e] dictā viduā legitimā nuncietis.

¶ Anno. tertius.

¶ Statur dicto testiuz qui probāt aliquez legitimū licet fama vicinie ⁊tractatus parētū hēat cōtrariuz.

Per tuas litteras itimasti: qꝺ .r. ex muliere quā secūdū opinionez maioris partis vicinie in cōcubinam habebat: prole suscepta quandam post ⁊ aliaz ea defuncta duxit in vroxez: ⁊ ea de qua prolez susceperat virum sibi alium copulauit: processu vero temporis idez .r. in presentia multoruz firmauit proprio iuramento: qꝺ eam quam habere visus fuerat concubinam: prius affidauerat[f] in vroxem ꝯ ex ea[g] filium[h] genuisset ⁊ postea cum ageret in extremis: eum quem ex ea susceperat: in testamento heredem instituens legitimum filium appellauit. Cum autem tue inquisitioni fuisset commissuz[i]: an filius sic susceptus legitimus esset heres ipsius. r. ⁊ ad ci⁹ ꝑmoniū admittendus. tu preter id quod ex[k] quadam decretali bone memo. alexā. pape predecessō. no. standum esse sup hoc verbo viri ⁊ mulieris credebas: receptis testibus a filio eiusdem. r. productis: quibus legitime comprobauit[l] predictum. r. matrē suam ī capella sancti sergij affidasse[m]: eum ipsius. r. heredē esse legitimū iudicasti. ℣ Nos aūt attēdentes quod plus est quod in veritate agitur[n] quaz quod simulate ꝓcipit licet dictus. r. cum ea dimissa quaz vt concubinā habuerat ad alia vota transiuerit. videatur ipso facto[o] matrimonium quod inter eos celebratū fuerat denegasse: qz tamē despōsatio ꝑ testes legitimos cōprobata eos matrimonialiter fuisse cōiunctos ostēdit siue despōsatio ipa fuerit de presenti vt ꝑ cōsensum legitimum per verba de presenti ex pressum copula matrimonij inter eos fuerit celebrata: siue per uerba de futuro carnali copula subsecuta non taz decretali dicti predecessō. nost. que in casu[p] dissimili loquitur ꝙz inductis probationibus inniteres te processisse legitime rn̄dem⁹ sniam tuam auctoritate apostolica confirmantes.

¶ Dez nobili viro gu. mōtis pessulani.

¶ Jn terris ecclesie papa pōt libere illegitimos legitimare: in terris vero alienis nō: nisi ex causis multū arduis: vel nisi in spiritualibus tunc tamen īdirecte ꝑ quādā consequentiā intelligitur legitimare etiā quo ad tēporalia ⁊ hoc tamen vltimū non est sine scrupulo.

Per venerabilem. f. n. archiepiscopū[q] tua nobis humilitas supplicauit: ⁊ vt filios tuos legitimationis dignaremur titulum iniquum. ꝯ dici qꝺ hic nō cōstabat de matrimonio parentuz istius vidue nec erat cōis opinio qꝺ illi fuissent legitime cōiuncti. ⁊ iō mulier dz ꝑbare narrationē suā: vnde dicit papa. ⁊ si est ita. ar. ad predicta. ſ. c. prori.

Per tuas. Jn prima ponitur consultatio. in secunda rn̄sio ibi: nos autē. Abbas si.

f ¶ Affidauerat. idest fidem dederat qꝺ eā duceret in vroxem.

g ¶ Ex ea. quam affidauerat.

h ¶ Filium appellauit. eoipso qꝺ qs filium naturalez in extrema voluntate nōiat filiū ⁊ heredem instituit itelligitur eū legitimasse. C. de nat. lib. authentica item si quis. Et hoc intelligē si alios legitimos nō habet autē. qui. mo. na. effi. legi. §. si vo nō habes. col. ix. item si pater offerat filium naturalē ipatori. ⁊ fiat curialis legitim⁹ crit in autē. q. mo. na. effi. sui. §. si qs igit. col. vij. itē si nullo alio filio existēte ipse filius naturalis pre defuncto offerat seipsuz curie legitimus efficit. in autē. eo. ti. §. i. ⁊. §. si qs igitur. itez si pater filiuz naturalē in publico instō vel cū subscriptiōe testiū cum nōiauit filiū nec adijcit naturalē legitimus est: ī auten. vt li. ma. ⁊ auie. §. ad hoc col. viij. itez est h ar. qꝺ sola notatione aligs acqrit ius. xxxij. q. iiij. dicat aligs. ⁊ ar. s. ō p sūp. illō. ⁊. s. de ꝑba. p tuas. ī sti. ō adop. §. vl. ⁊. ff. ō pba. l. vlti. ar. ꝯ. ij. q. i. multi. in fi. xxxvij. q. ij. iuenta. xxiij. q. iiij. forte. C. de ꝑbatio. neqz ⁊. l. n̄ epistol. ⁊. C. de lib. cau. l. iubem⁹ ō hoc dictū fuit. s. e. trāmisse.

i ¶ Cōmissum. i. a iudice seculari cā filiatiōis fuit huic remissa. arg. s. eo. latoz: vel forte a papa fuit ei cā commissa.

k ¶ Ex quadam decre. s. eodē transmissa.

l ¶ Cōprobauit. sic vt qꝺ aliqs possit ꝑbare se filiū alicui⁹. s. de fi. presby. michael. de hoc dr. s. e. transmisse.

m ¶ Affidasse. supple anteqꝫ ipsum suscepisset ex ea. vnō postea per carnalem copulā subsequētez fuit matrimonium presumptum inductū: ꝯ quā presūptionē non admittit ꝑbatio in ꝯrium. s. de sponsali. is qꝺ. alias si simplr probasset qꝺ eaz affidasset nō determinādo tps īsufficiēs fuisset talis probatio. s. de proba. in presentia. s. de cōdi. ap. per tuas.

n ¶ Agit. C. plus va. qō agi. ꝑ totum in rubro ⁊ in nigro.

o ¶ Ipso fcō. sicut ipso facto ne gat mr̄imoniū. sic ⁊ ipso facto renūciatur matrimonio spūali: siue priuilegio clericali. s. ō vi. ⁊ bone. cleri. ca. vlt. sic ope contrario vel facto negamus xꝑm. xxij. q. vl. cauete. ⁊. xi. q. iij. existimant. ⁊ sic pſumit: qꝺ a ꝑmo odio recessit. xxxiij. q. i. regsisti. ⁊. q. ij. c. i.

p ¶ Jn casu dissimili. nā ibi parentes testificabantur ꝯ illuz qꝺ dicebat se eoz filiū hic ꝯo ꝑ ipso filio. ⁊ ita multū ꝑdest filio dcm̄ parentū. ff. de ꝑba. ct. ⁊. ff. de libe. agno. l. i. §. iulianus. ⁊. s. de pſump. afferte. ⁊. C. ō rei vxo. ac. l. vna. §. si liceat. ⁊. ff. de ꝑba. l. vl. ff. ad carbo. l. i. §. si qs. ⁊. l. quod labeo. Jo.

Per. Difficile ⁊ multū famosuz. c. ⁊ post ab. Jo. an. sūmat sic. ꝯ papa nō legitimat in tpalibus aliene iurisditioni subiectos. h. d. ego vero latius sic summo ꝼm itellec. qꝺ mihi plus placet vt in rubro: diuiditur pricipaliter ī duas ptes. in ꝑma petitio. i secunda rn̄sio ibi qō aūt. secunda subdiuidit in quattuor. in prima probat qnqz rōnibus. Quod dispensationem petitiōis facere potest in secunda ibi videbat ponit similitudinem quā īducebat petitor quā qnqz rōnibus ꝫbat. ī tertia probat auctoritate veteris testamenti ⁊ noui qꝺ vbiqz terrarum certis ex causis iter xpianos pōt se ō tpalibus ītromittere. in quarta ibi: lz petitionem exaudire noluit qz oīs ler ꝺdicebat. Ab. si.

q ¶ Archiepm nunc. oliz fuit sedes epalis. vt. viij. q̄stio. iij. arnaldus. ⁊ fuit suf

fraganeus narboneñ: vt ibi.

a ¶ Habeat ptãtem. ex eo. n. q̃ legitimat aliquem in spũalibus p̃ cõsequentiaz ꝛ in temporalibus: prout ipse papa argumentat̃ ꝟ pp hoc tamẽ q̃ legitimat̃ ali quẽ in spũalibus non ꝓbat̃ q̃ habeat iurisditionem in temporalibus: legitima re enim ptinet ad' voluntariã iurisditionez. ff. de offi. procõsul. l. ij. item quia ad papã nihil spectat de temporalibus. ſ. e. cãm que. ꝛ. c. lator. ꝛ. ſ. de iudi. nouit. nisi in casibus. ſ. de ſo. cõpe. licet. ꝛ. c. ex tenor: vt ibi vꝫ. ꝛ sic videtur q̃ papa quo ad tpalia legitimat̃ non possit: vbi non habet tpalem iurisditionem. Ad hoc dixit Jo. q̃ dñs papa nõ hz potestatem legitimãdi in temporalibus. ſz eoipso q̃ legitimat aliquem quo ad spũalia. ꝛ p cõsequens legitimat eum quo ad tẽporalia que sunt minꝰ digna. ꝛ sic legitimat p cõsequẽtiaz: ſz nõ directe sepe. n. permittitur aliqd̃ idirecte qõ nõ permittit directe. ar. iiij. q. iij. ſ. fini. i. rñ so. ꝛ. ff. de auc. tu. l. i. Jo. adhe sit allegationi quaz ponit hic p̃mo dñs papa. Sed ſrium credo. ſ. q̃ dñs papa non possit legitimare aliquem quantuz ad hoc vt succedat in hꝫditate tã quam legitimus heres qui nõ sit. dico de sua iurisditione tẽporali. sic. n. esset mittere falcẽ i messez alienã ꝛ vsurpare alienaz iurisditionem quod esse nõ debet. ſ. ó iudi. nouit. ꝛ. vi. q. iij. scriptũ est. ꝛ p̃uare aliquez iure succedendi: vnde credo q̃ non possit legitimare nisi quo ad actus spũales. tamẽ quidaz legitimationez extẽdunt ad honores seculares: vt per hoc itel ligatur esse legitimat⁹. vt possit esse iudex ꝛ habere buiusmodi honores tẽporales quos alsbꝫe non posset. ꝛ in hac sententia fuerunt lau. vin. ꝛ tan.

b ¶ Non naturalibus. naturales large omnes appellant̃ preter adoptiuos ꝛ spũales. xxx. q. iij. ſ. i. plerũq;. n. illi tantuz q̃ ex liberis ꝓcubinis nascuntur: vt hic. ꝛ. xxxij. q. iij. liberi.

c ¶ Adulterinis. vtputa filijs presbyterorum qui cum fornicantur adulterantur cum sint quasi mariti ecclesiaꝝ: vt. lvi. di. cenomanensem.

d ¶ Preſertim. idest maxime ſm Joan. ſm alios presertim idest tantum.

e ¶ Superiorem. papa. n. sup omnes est. xcvi. dist. duo sunt ꝛ. ix. q. iij. cuncta. ꝛ. ſ. de ma. ꝛ obe. solite.

f ¶ Requiratur. supple quantum ad temporalia.

g ¶ In minori. xcv. distin. illud. xvi. q. ij. c. i. ꝛ. ſ. de deci. ex parte. ꝛ econuerso cui interdicitur minus ꝛ maius interdictum esse videtur. ſ. de senten. ex cõmuni. cum illorum. ꝛ. lxxiiij. distin. gesta. ꝛ. ff. de ser. expor. error. ſ. cui. ꝛ. ff. de inter. ꝛ re. l. relegatorum. ſ. solet.

h ¶ A patria potestate. liiij. distin. si seruus: ꝛ in auten. cõstit. q̃ de dig. li. a' papo. ſ. palam. colla. vi.

i ¶ Ordinaret. liiij. distin. si seruus. absente. ꝛ. c. ex antiquis.

k ¶ Beati petri. dicebat Jo. maxime. sed tu dic tantuz vt dixi. ſ. q̃ quo ad forum seculare non potest legitimare: nisi princeps ei permitteret. in seruo sciente ordinato secus est: sed ipse tenetur domino satisfacere: vt hic dicitur.

l ¶ Per sententiam. cui standum erat donec in contrarium probaretur. ſ. ó re iudi. sicut ꝛ. ſ. de renun. in presentia. licet iniqua. ff. de iusti. ꝛ iur. l. penul. ſ. i. ꝛ. ff. de regu. iur. res iudicata. lau.

m ¶ Separasti. quod facere non debuit etiam si causa esset manifesta. ſ. de dinor. porro. cũ talis separatio sit pena que non debet inferri. nisi per iudicẽ. xxiij. q. ij. ſ. in h.

n ¶ Non seruatum. iudiciarium: vt. ij. q. vi. ſ. diffinitiua ꝛ ar. ſ. de proba. quomã: ꝛ. ſ. de electio. dudum. ꝛ. ſ. vt lite. non contesta. accedens. argu. contra. ſ. vt lit. non conte. c. i. ꝛ. c. quoniam. ſ. i. vbi dꝫ q̃ ordo iudiciarius non vꝫ qzquaqz seruatur in causis matrimonialibus: ied dic cassata fuit propter hoc sententia. Illa ſria intelliguntur quando altera ꝑs est absens per contumaciam. tunc enim ordo iuris nõ seruatur per omnia immo testes recipiuntur lit. non contest. ꝛ fertur sententia propter periculum fornicationis: vt in. c. quoniaz sed vbi altera pars non est absens: sed presens vtraqz pars: debet ordo iuris seruari. alias non valet sententia: vt hic. dic cassata. i. cassa ꝛ irrita nunciata: vt. c. accedens. ſ. vt lit. nõ contesta.

o ¶ De tribus bonis. Not. q̃ tria sunt bona matrimonij: vt hic dicit. ſ. fides: proles: ꝛ sacramentum. xxvij. q. ij. omne itaqz. xxxij. q. i. si enim in sola. fides. quia nullum adulterium dicitur fides tori coniugalis: vt. c. nõ enim. Proles. idest ipse deus. Sacramentum. quia nullã debet esse diuortium: vt. c. omne. vbi alterũ istorum non seruatur frangitur lex matrimonij. Iste nõ seruauit ista tria. ſ. fidem: quia cum alia adulterium cõmisit: sed rex francie non fecit hoc propter sententiaz ꝛ quãuis fides nõ seruet matrimonium tamẽ durat vt hic dicitur.

p ¶ Violasset. idest dissoluisset: quia in nullo casu soluitur matrimonium fidelium post carnalem copulam nisi in casibus. ſ. ó diuor. gaudemus.

q ¶ Dubitari. ꝛ sic ex futuro euẽtu pẽdet an sint iudicandi legitimi arg. ſ. de frig. ꝛ malefi. ca. fraternitatis in fi. Sed certe contrarium videtur ſm matrimonium contractum fuit auctoritate ecclesie ex vi sententie late. ꝛ tolleratuz fuit lite pendente super p̃mo filij legitimi erunt. ſ. e. perlatum. ꝛ. c. cum inter ꝛ. c. referente. ar. ꝛ ita si ne aliqua dispensatione legitimi erunt.

r ¶ Comprobata: marime: qꝛ ꝛ si non fuerit comprobata ꝛ restituatur viro. nihilominus proles legitima erit nata ex secunda vxore: quam auctoritate ecclesie recepit post sententiam latã: vt dixi in ꝓi. notula. sed non est verum: qꝛ sinia non tenuit propter ordinem non seruatum. ꝛ ideo necessaria esset dispensatio. si non probaretur affinitas.

s ¶ Recognoscat. de facto. de iure tamẽ subest romano iperio. vij. q. i. in apibus. de hoc dꝫ. ſ. de elec. per venerabilem.

t ¶ Potuit. ff. de iurisdi. om. iu. est receptum.

v ¶ Tãquam princeps. no. q̃ facit aliquid non tãquam rex. vt. ſ. de elec. q̃ sicut. ſ. pe. ꝛ. c. cum inter canonicos. ꝛ. xxiij. q. iiij. si ecclesia in fi. ꝛ. ff. de adop. si cõsul. ſ. i. ꝛ. ff. quod cuiusq; vniuersi. item eorum. ſ. i. ꝛ ita rex erit ꝟ auctor. ꝛ iuder proprij facti. ꝛ ꝛ forte rex hoc facere possit. melius tamẽ facit si abstineat a talibus. ff. de offi. procon. ne qequam. ne videatur prestare auctoritatem suo proprio facto: vt. ſ. de instit. c. vl. ꝛ. ſ. de iurepat. per tuas Jo.

r ¶ Regi gratiam. qꝛ non potuit rex legitimare filium suum ꝛz posset alienum. vel qꝛ ꝛz cum posset legitimare vt subditum. ſ. vt succederet alij non tamen vt succederet sibi. ar. viij. q. i. in scripturis. ꝛ. xxiij. q. i. didicimus immo videtur q̃ ipso iure legitimi erant cuz nati fuissent de matrimonio auctoritate ecclesie cõtracto. sed non est ita: vt. ſ. dictũ est in notula marie

lo decorare: quatenus cis quominus tibi succederent: nataliũ obiectio nõ noceret. ¶ Quod autẽ sup hoc apostolica sedes plenam habeat ptãtem ex illo videtur q̃ diuersis causis inspectis cuz quibusdam minus legitime genitis nõ naturalibus ꝟ tãtũ sed adulterinis ꝟ et dispẽsauit: sic ad actus spũales illos legitimans vt possent i eos promoueri: ex quo verisimilius creditꝫ ꝛ probabilius reputatur vt eos ad actꝰ legitimaꝝ valeat seculares: ꝑserti si preter romanos pontifices inter homines superiorez alium non cognoscant qui legitimãdi hẽat ptãtem: quia cum maior in spũalibꝰ tã prouidentia cꝫ auctoritas ꝛ idoneitas requiratur: quod in maiori cõceditur: licituz esse videtur ꝛ in minori. ¶ Per simile quoq; id videt posse probari cum eoipso q̃ aliqs ad apicem ẽpalis dignitatis attollitur eximit a patria ptãte. ¶ Preterea etiam si simplex episcopus sciẽter seruum alterius in presbyteruz ordinaret: licet ordinator satisfacere domino teneretur: ordinatꝰ tamen ingum euaderet seruitutis. videretur siquidem monstruosuz vt qui legitimus ad spirituales fieret actiones circa seculares actus illegitimus remaneret: vnde cuz i spiritualibus dispensetur: ꝓsequenter intelligitur in temporalibus dispẽsatum. Jd autez i patrimonio beati petri libere põt aposto. sedes efficere: in quo ꝛ summi põtificis auctoritatem exercet: ꝛ summi principis exequitur potestatem. ¶ Videbaris autem ex eo trahere maiorez audaciaz postulandi: q̃ cũ rex francorum reginam dimiserit: ꝛ ex alia postmodum superducta puerum suscepit ꝛ puellam: ꝛ tu similiter exclusa legitima superduxeris aliam ex qua filios suscepisti: sicut cũ filijs regis eiusdem sic cũ tuis credebas de benignitate ap. se. dispensandũ. Ueruz si veritas diligenter ispicit non res similis: sed valde dissimilis inuenitur: nam rex ipse a regina p̃meñ. archiepꝫ apostolice sedis legatum fuit per sententiaz separatus: tu vero vxorẽ tuaz a te temeritate propria sepasti. Ipe quoq; p̃ usquã ad eũ prohibitio de nõ ꝓtrahendo cum altera peruenisset aliã supduxit ex qua prolem geminam noscit suscepisse: ſz tui cõtẽptũ ecclesie aliaz superinducere attẽtasti. Preterea rex ipse cõtra matrimoniũ impedimentũ affinitatis obiecit ꝛ coram p̃fato archiepo testes idurit cuiꝰ snia q̃ cassata fuit solũmodo pp iudiciarium ordinem nõ seruatum: nos post restitutionem regine alios cognitores duximus deputandos. tu vero vxori tue nihil qõ diuortiũ induceret obiecisti: cum ꝛ si fides thori sit vnum de tribus bonis cõiugij: non tamẽ ipsiꝰ violatio coniugale vinculũ violasset. De filijs ergo eiusdem regis vtrũ legitimi vel illegitimi fuerint quãdiu pendet ꝙstio affinitatis obiecte põt non imerito dubitari. Naz si affinitas fuerit cõprobata: predictam reginaz nõ esse regis cõiugez apparebit: ꝛ per consequens alia videbitur sibi legitime copulata ꝛ filios ei legitimos peperisse. Insuper cum rex superiorem in temporalibus minime recognoscat: sine iuris alterius lesione in eo se iurisditioni nostre subijcere potuit: in quo videretur aliqꝫ: q̃ p seipsuz nõ tãquã pater cũ filijs. sed tãquã pnceps cũ subditis potuit dispẽsare. tu autẽ nosceris alijs subiacere: ꝛ infra. ¶ Nõibꝰ igiꝫ his inducti regi gratiãꝝ fecimus requisiti: cãm tam

a ¶ Patrimonio. illas tantum de patrimonio suo legitimare potest vt dictum est. s̄.

b ¶ Certis causis. s. cum requirimur. ⁊ hoc probatur auctoritate deutro. .s. cum variatum est inter iudices siue ambiguum: tunc reuertitur ad iudicium ecclesie: vt j̄. sequitur. ⁊ licet ex certis causis non ideo est ordinarius quo ad temporalia .s̄. de offi. ordi. pastoralis. i. responso. ſz casualiter vt dicit littera. s̄. de so. compe. lz. ⁊. c. ex tenore. ⁊. c. ex parte. ⁊ ita est hic argu. de iurisdictione distincta. s̄. e. causam que. vbi de hoc. ⁊ .s̄. de iudi. nouit. ⁊. s̄. ō appel. si duobus.

c ¶ Inter sanguinem. hec verba exponunt inferius.

d ¶ Videris variari. inter iudices siue sapientes.

e ¶ Veniēs ad sacerdotes. argu. ꝙ ex defectu iudicis secularis recurritur ad ecclesiasticum. s̄. de so. compe. lz. ⁊. rriij. .q. v. administratores.

f ¶ Sane. b incipit papa exponere auctoritatē deutro.

g ¶ Ex vi vocabuli. interpretatur enim noua ler antiquam.

h ¶ Reuersus. Ipse petrus ⁊ ibi postmodum martyrium sustinuit. iij. questio. vij. beatus petrus ⁊ paulus.

i ¶ Et sanguinem. hec est expositio eius: quod premisit in auctoritate deutronomij.

k ¶ Custe. hoc est seculare iudiciuz.

l ¶ Criminale. ecclesiasticum ſm canones.

m ¶ Precipitur. xi. q. .iij. absit.

n ¶ Mortuus. xi. q. iij. nihil. ⁊. c. sic dz. ⁊. xxiiij. .q. iij. corripiantur.

o ¶ Canonica. lvi. dis. .c. i. ⁊. s̄. de fil. presby. .c. i. ⁊. xv. q. viij. cum multe.

p ¶ Detestatur. nisi cuz eis fuerit dispensatum .lvi. distinctio. cenomanensem.

q ¶ Manzeres. de his dictum est. s̄. de renun. nisi cum pridem .§. persone.

r ¶ Canone. s̄. de elec. cum in cunctis.

s ¶ Etiam alimēta .C. de natu. lib. auc. lz patri. ⁊. C. de incest. nup. auc. ex complexu. arg. ꝯtra. s̄. de eo qui dur. i matri. cū bēret. sol. ibi.

ex veteri cꝫ ex nouo testamēto trahentes ꝙ non solum in ecclesie patrimonio[a] super quo plenā in temporalibus gerimus potestatez: verum etiam in alijs regionibus certis[b] causis inspectis temporalem iurisditionem casualiter exercem[9] non ꝙ alieno iuri preiudicare velimus: sed quia sicut i deutrono. continetur: si difficile ⁊ ambiguū apud te iudicium esse prosperis: inter sanguinem[c] ⁊ sanguinem: causam ⁊ causam: lepram ⁊ lepram: ⁊ iudicium inter portas videris variari[d]: veniēs ad[e] sacerdotes leuitici generis: ⁊ ad iudicem qui fuerit illo tempore: qui iudicabunt tibi iudicij veritatem: ⁊ facies quecunqz dixerint qui presunt loco quem elegerit dominus: sequerisqz eorum sententiam. qui autem superbierit nolens obedire sacerdotis imperio qui eo tempore ministrat domino deo tuo: decreto iudicis morietur. Sane[f] cum deutronomiuz lex secunda interpretetur: ex vi vocabuli[g] comprobatur vt quod ibi decernitur in nouo testamento debet obseruari. locus enim quem elegit dominus apo. sed. esse cognoscitur. cum enim petrus vrbem fugiens exiuisset: uolens cum dominus ad locum quem elegerat reuocare: interrogatus ab eo: domine quo vadis: respondit venio romam iterum crucifigi. quod intelligens pro se dictum ad locum ipsuz protinus est reuersus[h]. Sunt autē sacerdotes leuitici generis fratres nostri qui nobis iure leuitico in executione sacerdotalis officij coadiutores existunt. Is vero super eos sacerdos siue iudex existit cui dominus inquit in petro: quodcunqz ligaueris super terram erit ligatuz ⁊ in celis. Eius vicarius qui est sacerdos in eternum secundum ordinem melchi. cōstitutus a deo iudex viuorum ⁊ mortuorum: tria quippe distinguit iudicia. Primum inter sanguinem ⁊ sanguinem[i]: per quod criminale intelligitur ⁊ ciuile[k]. Ultimum inter lepram ⁊ lepram per quod ecclesiasticum ⁊ criminale[l] notatur. Medium inter causaz ⁊ causam quod ad vtrunqz refertur: tam ecclesiasticum quam ciuile. In quibus cuz aliquid fuerit difficile vel ambiguum ad iudicium est sedis apo. recurrendum. cuius sententiam qui superbiens cōtempserit obseruare: mori precipit[m]. i. per excommunicationis sententiā velut mortuus[n] a cōmunione fidelium separari. Paulus etiam vt plenitudinez potestatis exponeret ad corinthios scribens ait: Nescitis quoniam angelos iudicabitis quāto magis secularia. ¶ Licz igitur cum filijs sepedicti regis de qui b[9] an fuerint legitimi ab initio dubitatur duxerimus dispensanduz: quia tamen tam lex mosayca cꝫ canonica[o] sobolem susceptā ex adulterio ōtestatur[p] testāte domino: ꝙ manzeres[q] ⁊ spurij vsqz in decimā generationem in ecclesiam non intrabunt. canone[r] vero vetāte tales ad sacros ordines promoueri: secularibus quoqz legibus non solū repellentibus eos a successione paterna: sed negantibus ipsis etiam alimenta[s]: petitioī tue nō durim[9] annuenduz.

¶ Dez. D. ⁊. R. canonicis bene uentanis.

¶ Si coniugatus viuente prima facie ecclesie contrahit cuz secūda hoc ignorante legitima erit eoruz prole.

Ex tenore litterarum vestrarum nobis innotuit: ꝙ cum .B. vidua hereditatem quondaz .r. mariti sui sibi ⁊ pupillo filio suo restitui[t] postularet: ps aduersa petitionem eius nitebatur excludere pro eo ꝙ .r. maritum ipsius vidue de adulterio genitum asserebat: ⁊ infra. ¶ Intelligentes ꝙ pater predicti. r. matrem ipsius in faciem ecclesie ignaram[v] ꝙ ipse aliam sibi matrimonialiter copulasset: duxerit in vxorem: ⁊ dum ipsa coniunx ipsius legitima putaretur dictuz. r. suscepit ex eadem: in fauorem prolis potius declinamus: memoratū R. legitimuz[x] reputantes.

¶ Dem episcopo tib.

¶ Proles infidelium qui postea conuertuntur legitima est etiam si parentes sunt in gradu prohibito lege canonica.

Gaudemus[y]: ⁊ infra. Ceteruz prolez de infideliuz coniunctionibus natam: qui secundo tertio vel vltiore gradu secundum opinionem[z] illorum matrimoniali contraxerunt affectu post fidem receptam vtilitate publica suadente legitimam volumus reputari.

Rubrica Qui matrimoniuz accusare possint vel contra illud testificari.

Alexander tertius parisien. episcopo.

a ¶ Ex tenore. Sunt due partes. in prima iudicum consultatio. in secunda responsio ⁊ eius ratio ibi: intelligentes. Ub. si.

t ¶ Restitui postularet. tāꝫ tutrix. C. qñ mu. tu. of. fun. li. i. ij. ⁊ auc. matri. oliz si mater curam vel turelam filioꝝ subire volebat oportebat eaz iurare ꝙ nō trā siret ad secundas nuptias. hodie vero remittitur illud iuramentuz: qz veniebāt j̄: sed renunciant beneficio vel leiani in auc. vt sine .pbi. ma. tu. ge. §. qz mulierē. coll. vij. ⁊ predicta auc. matri. ⁊ si j̄rerit statim expellitur a tutela. C. e. ti. auc. sacramentū. ⁊. s̄. de appel. ex parte. vbi de hoc.

v ¶ Ignaram. ergo ignorantia facit: ꝙ filij sunt legitimi cē sendi. alias nō essent legitimi. ⁊. s̄. eo. referente: vbi de hoc.

x ¶ Legitimum. ex hoc patet ꝙ sufficit bona fides alteri[9] parentis: vt filij dicant legitimi. ⁊ si nascātur lite mota legitimi sunt: lz postea separentur vel si ante sniaz sit cōceptus. s̄. e. cuz iter. circa huiusmodi sciaz vel ignorantiam tenendum est vt dicitur. s̄. de clādesti. despon. cum inhibitio. sed nunqd idez esset si aliquis crederetur liber cum esset seruus: vt filius eius propter opiniōes ecclesie iudicetur liber ⁊ legitimus quo ad ordinem non: vt. C. solu. ma. .l. iij. argu. cōtra. ff. solu. ma. .l. si cum dotem. §. vlti.

y ¶ Gaudemus. coniunctionibus. s. paganorum siue iudeorum ad fidē postea cōuersoꝝ: vt. s̄. de cōsang. ⁊ affini. ⁊ de infidelib[9]. solutionez collige. j̄. de diuor. gaudemus cui[9] hec ēpars ⁊ ō cisa videtur ante illū. §. q aūt. ⁊c. vt precedat sermo de coniūctis de scōis post diuortium factum adhuc viuentibus; repudiatis in quibus nō est matrimonium vt ibi vī filij tñ eoruz reputanť ab eccl̄ia legitimi vtilitate publica suadēte: vt alij facilius ꝓuertanť: ſz si ītelligať ō filijs eoꝝ de qb[9] dī in prin. illius. c. gaudemus. tūc planū ē: qz iter illos ē matrimoniuz: vt ibi patet. ⁊ sic ōcidit ante. §. qz vero. qō potius credo. ⁊ filij talium legitimi sunt.

z ¶ Opinionem. talis opinio non legitimat: sed prestat occasionem legitimandi. ar. s̄. eo. .c. pri. ⁊. c. per venerabilem. ⁊ .ff. de ritu nup. qui in prouincia. sed nunquid est matrimonium inter tales. videtur ꝙ sic xxvi. distin. deinde. ⁊. s̄. de cōsang. ⁊ affini. ⁊ de infidelib[9]. solutionez collige. j̄. de diuor. gaudemus cui[9] hec ēpars ⁊ ō cisa videtur ante illū. §. q aūt. ⁊c. vt precedat sermo de coniūctis de scōis post diuortium factum adhuc viuentibus; repudiatis in quibus nō est matrimonium vt ibi vī filij tñ eoruz reputanť ab eccl̄ia legitimi vtilitate publica suadēte: vt alij facilius ꝓuertanť: ſz si ītelligať ō filijs eoꝝ de qb[9] dī in prin. illius. c. gaudemus. tūc planū ē: qz iter illos ē matrimoniuz: vt ibi patet. ⁊ sic ōcidit ante. §. qz vero. qō potius credo. ⁊ filij talium legitimi sunt.

Rubrica qui matri. accu. Also de mrimonijs ⁊ de ipedimentis eoꝝ merito seqtur videre de separationibus ⁊ diuortijs: ſz qz ad diuortia pueniť accusationibus ⁊ testimonijs precedētib[9]: ideo tractaturus auctor de diuortijs premisit istam rubricā q matrimonium accusa. pñt: ⁊ j̄ ipsum testificari. Ub. si.

Elatum. Communis diuisio.secunda pars ibi: Ceterum.Abbas siculus.

a Aliquot annos.sed de quot annis intelligis:potest dici q̄ de duobus quia pluralis locutio duorū numero contenta est.iiij.q.iij.ver.vbi numerus.ff.de verbo.sig.inter illam in fi.z.ff.de manu.test.libertas.§.vlti.z.ff.ō testi.vbi numerus.

b Eriuit.nōne illa eum seq tenebatur: quod videtur.xiij.q.ij.vnaqueqz.z.xxiiij.q.ij.si quis ineuitabili. Et potest dici q̄ tenebatur quia ibi remanet non poterat iusta de causa nisi forte vagabundus discurreret q̄ tunc non posset ipsum sequi.argu.ff.de ope.liber.quod nisi.§.ex prouincia.

c Manifestum.ita q̄ notorium.alias non bene sequeret aut legitimi z.q̄ quod manifestum est ꝓbatur.xi.q.iij.eoz qui in fi.

d Legitimi. fm q̄ traditur .j.eo.c.cum in tua.

e Testes. ergo altera parte absente:z nō per contumaciaz testes recipiuntur:lit.non contest.z sententia ferf: vt dicit.naz ordo iuris in casu isto non est vsquequaqz ꝓuādus.§.vt lit.non cōtesta.c.i. Sed cōtra.§.vt lit.non contest. quoniaz.§.ij.cum iste non sit absens per cōtumaciam vt ibi. posset dici:q̄ cum iste propter culpam suam absens fuerit nec posset inueniri:illa culpa loco contumacie habetur:vt contra eum procedatur:nec debeat mulieri obesse:que in culpa nō fuit. iniquum est enim alium alterius odio pregrauari.C.de inof fi.testa.si quis in suo ad fi.nec propter hoc ius mulieris debet perire:maxime cum habeat legitimos testes z accusatores.z tanto tempore fuerit expectatus:z cum diligentia requisitus: vnde procedi potuit contra illum.z illa decre.quoniam:non contradicit si tu bene videas illam:quia ibi dicitur cum sine culpa sit absens z non malicioſa voluntate. hic ergo culpa z malicia facientibus est absens: ſz presumptio in hoc videtur contra mulierez q̄ eo presente tāto tempore tacuit.sed presumptio tollitur: si testes z accusatores legitimi sunt:prout dicitur.j.eo.cum tua. Quidam dicunt q̄ corrigitur per illam decre.quoniam.z ei standum est.item sic contra videtur .§.titu.proxi.perlatum.sed ibi non agitur an sententia tenuerit vel non:sed an filij legitimi essent.

Cum agitur de federe matrimonij reo absente contumaciter possunt super impedimento matrimonij recipi testes: dummodo sint legitimi: z ad dicta eorum fertur sententia.

Elatum est:q̄ cum pater cuiusdam puelle eam cuidam ciui parisiensi nuptui tradidisset: maritꝰ post aliquotᵃ annos quibus cum vxore permansit: propter homicidium quod commisit a ciuitate timoꝛ mortis exiuitᵇ: nūc autem dicitur posse probari:q̄ pater puelle eum de sacro fonte leuauit: sed litteris tuis quesitus nondum potuit inueniri:licet quinquēnium sit trāsactum:z infra. Ceterum consul.c.t.r.q̄ si manifestuzᶜ est quod asseritur: aut legitimiᵈ ac cusatores z testesᵉ appareant:post quam inuenis fuerit cum omni diligentia requisitus etiam si nequierit inueniri:testes recipere poteris:z fine canonico iudicium terminare.

Lemens tertius.

Accusatio z testimonium i causa matrimoniali psonaliter z non per litteras fieri debent.

Nobis est quesitum: vtrum aliqui super accusationeᶠ matrimonij nihil voce propria deprimentes debeant per solam chartule prescriptionem admitti. Ad hoc respondemus q̄ in talibus nisi quantum ad presumptionemᵍ nullius momēti est cōscriptio quo ad sententiam proferendam: nisi alia legitima adminicula suffragentur.

Lemens papa florentino episcopo.

In causa matrimoniali super consanguinitate z contractu testificari possunt consanguinei z parentes.

Videtur nobis z ifra. Q̄d parentes fratres z cognati viri vtriusq; serus in testificatiōe suorū ad matrimonium coniungenduz vel dirimendum admittantur:tā antiqua consuetudineʰ q̄z legibusⁱ approbatur. Ideo.n. maxime parentes: z si defuerint parentes proximiores admittuntur: quoniam vnusquisque suam genealogiamᵏ cum testibus z chartis:tum etiam ex recitatione maiorum scire laborat.qui enim melius recipi debent: q̄z illi qui melius sciuntˡ: z quorum est interesse ita vt si non interfuerint z consensum non adhibuerint secundum leges nullumᵐ fiat matrimonium. Quod vero legitur pater non recipiaturⁿ in causa filij nec filius i causa patris: in criminalibus causis z contractibus veruz est. In matrimonio vero coniungendoᵒ z disiungendo ex ipsius coniugij prerogatiua z q̄ fauorabilisᵖ res est:congrue admittuntur.

Idem.

Iuuita desponsata postea spō te cognita contra matrimonium non auditur.

Nsuper adiecisti: q̄ aliquis cum quadam innubilipuel/

b Antiqua consuetudine. Nota.q̄ antiqua consuetudo pro lege seruanda est.xi.disti. in his.z .xij.dist. diuturni. z.ix.q.iij. ꝙquestus.z mos fidelissime vetustatis seruandus est.C.de testa.testamenta.z hec cōsuetudo seruatur quo ad parentes.tamen in matrimonio cōiungendo fallit:cum alter ē superior nobilitate potentia vel diuitijs:parentes inferiores non admittuntur pro matrimonio coniungendo.§.de testibꝰ. super eo: quia suspectum est tunc testimonium illorum: sed hec decreta. non videtur loqui in eo casu:vt dicitur.j.

i Legibus. idest canonibus. sic.xxxi. distinc. nicena.z loquitur de illis canonibus.xxxv.q.vi.c.i.z.ij.z sic taz de consuetudine approbata q̄ secūdum canones admittuntur. Si vis intelligere ō legibus ciuilibus:dicas q̄ ad probandum q̄ matrimonium contrahi possit non obstante cōsanguinitate.vel ad dirimendum matrimonium propter consanguinitatez est argumentandum: q̄ parentes z consanguinei sint admittendi:q̄ melius sciunt suam proximitatem quam extranei .C.de in inte.resti. mi. de tutela.z.C.de liber. causa:si filium .z.ff. de proba.etiam.z q̄ alijs preferantur est argumētum.ff.de adulte.si maritus.

k Genealogiā. id ē ratio quare huiusmodi persone admittantur z alijs preferātur.xxxv.q.vi.c.i.z.ij.

l Sciunt consanguinitatem scilicet:z per hoc videtur q̄ non loquitur ō testimonio ferendo pro ipō consensu:quia si extraneus interesset eque bene sciret sicut pater z mater an consensissent tunc ad inuicem.sed littera sequens bene innuit de ipso consensu.

m Mullum.xxx.q.v.aliter.z.ff.de ritu nup.l.ij.

n Non recipiatur.iiij.q.iij.§.item testis idoneus.z.ff.de testi.l. testis idoneus.

o Coniungendo.ex hoc videtur q̄ ad probandum matrimonium esse contractum admittantur parentes:z inducitur ad hoc a pluribus.si.§.de testi.super eo:sed non loquitur in eo casu:sed q̄ dicit in coniungendo:intellige si diceretur q̄ essent consanguinei qui contrahere volunt: vel fama esset de hoc:pater z mater z consanguinei admittuntur ad probandum consanguinitatem.§.de spon.cum in tua.intellige loqui hanc decre.quādo propter consanguinitatem tantum dicitur q̄ non possunt coniungi.z quando propter consanguinitatem debent separari:z hoc etiam satis colligitur ex rubri.consuevit tamen induci:q̄ pater z mater admittuntur ad probandum ad ipsum contractum matrimonij:quod veruz est fm distinctionem illius decre.super eo.

p Fauorabilis.§.de cō.ap.c.vlti.vbi de hoc.z arg.ff.ō regu.iu.I ambiguis.z.§.de appel.dilecte.in fi.

Nsuper. In prima parte ponitur consultatio.in secunda responsio ibi:in hoc.Abbas siculus.

Videtur nobis. Tria facit.prima ponit dictum.secunda ibi.ideo ipsius rationes.tertia ibi:quod vero soluit cōtrarium quoddam. Et incipit sic ponere casum.Ticius petebat quandam in vxorem z ad probandum con/

a ¶ Probat.i.probare intendit iuxta illud.eſt mihi pro facto ſepe quod eſſe poteſt.

b ¶ Fama.tales enim debent teſtes eſſe ſine omni ſuſpitione infamie.ij.q.vi.teſtes.

c ¶ Cum potuit.ſi enim ſemper inuita detenta fuiſſet:ꝛ verbo ꝛ facto cõtradiriſſet:audiret quãdocunq; poſtea argu. xvi.q.ij.prima.ſed ex tempore preſumitur cõtra iſtaz.ſic.ſ. de ſpon. ad id quod.ꝛ arg.i.q.i. conſtat.

d ¶ Anno.rii.in mulere.ff.de ritu nup.minorem.ꝛ.xiiij.in viro.ſ.ó deſpon.impu.atteſtationes.

e ¶ Carnali copule.ex quo enim carnali copule conſenſit: omnis violentia ſublata intelligitur ꝛ matrimonium tenet.ſ.de deſpon.ĩpub. de illis.ſ.de eo q duxi matrimonio quẽ pol. .c.ij.ꝛ.ſ.de ſponſa.veniens.ꝛ ita ratibabitio cõfirmat ſiue validũ facit quod ab initio nõ valebat.ſ.de regula.cum virum.

Significante. In prima parte ponitur facti narratio.ĩ ſecunda cauſe commiſſio ibi:cum.Ab.ſi.

f ¶ Aliquis.ff.de rei vendi.in fundo.ꝛ.ff.de arbit.ita demum.ꝛ.ſ. de reſcrip.ſedes apoſtolica.quãdoq; tamẽ auditur qui non facit: niſi vt noceat.vt dixit.l.ar. inducit.C.de natu.lib. auẽ.licet ſicut ꝛ prior penitentia ficta non prodeſt.ꝛ tamẽ aufert vſuz ſequentis.de pe.diſ.iij. in ſalicibus.

g ¶ Repellentes.No. q repellit accuſator propter turpem queſtuz.ſi. .ij.queſtio.i.prohibentur.item repellitur ſi.j. tempus ſtatutum non accuſauerit.j.eo.c.pro ri.niſi iuſta de cauſa vt ibi:ꝛ eſt argu.q ſimonia cõmitti poſſit in matrimonio cum ſit ſpirituale. Sed cõtradici cõſueuit:q ibi gratia confertur.

la contraxit:que tandem etatis metas attingẽs:ab illo pluries cognita contra matrimonium proclamauit:aſſerens ſe ſemper ab initio diſſenſiſſe:quod per teſtes probat[a] fama[b] ꝛ converſatione preclaros. ¶ In hoc itaq; caſu ſentim⁹ q ad verſus matrimonium audiri non debet:que ante cognitionem ſui legitimum annum attingens quum potuit[c] minime reclamauit. ſicut enim ante legitimum conſenſuz q in duodecimo anno[b] ſpectatur:potuit diſſentire:ſic poſtquam legitimo tempore accedẽte ſemel etiam copule carnali[e] conſenſit:ex ratibabitione ſibi ſuper hoc ſilentium nõ ambigitur indiriſſe.

¶ Innocentius tertius archiepiſcopo prepoſito ꝛ priori ſancte marie de albancñ.genuen.

¶ Repellitur accuſans matrimonium propter queſtum.

Significante. Ad.ó canula noſtro eſt apoſtolatui declaratũ q cum.A.duxiſſet legitime i vxorem.s.mater ipſius niſa eſt matrimonium accuſare vt ab eo pecuniam extorqueret:ꝛ licet intellectui ſuo praua non poſſint opera reſpõdere nibilominus vult habere pecuniam vt ab accuſatione deſiſtat. ¶ Cum igitur non ſit malitijs[f] hominum indulgendum:mandamus quatenus ſi eſt ita:ipſam ab accuſatione matrimonij repellentes[g] eidem ſuper hoc ſilentium imponatis.

¶ Dem.

¶ Repellitur ab accuſatione matrimonij qui denuntiationis tempore tacuit:niſi denuntiationez p̃babiliter ignorauit:vel iuret ó no no vidiciſſe:ꝛ q non obijcit illam malitioſe.

Quam in tua dioceſi:ꝛ infra.Si vero poſt contractum matrimoni

um aliquis appareat accuſator:cũ non prodierit in publicum quanbo banna ſm conſuetudinem[b] in eccleſijs edebantur:vtruz vor ſue debeat accuſationis admitti merito queri poteſt. ¶ Super quo ſic duximus diſtinguenduz:q ſi tempore denunciationis permiſſe is qui iam coniunctos impetit extra dioceſiz exhibebat:vel alias denũciatio non potuit[l] ad eius noticiaz peruenire:vtputa ſi nimie infirmitatis feruore[k] laborans ſane mentis patiebatur exiliuz:vel in annis[l] tam teneris conſtitutus q ad comprehenſionem talium eius etas ſufficere non valebit:ſeu alia cauſa legitima fuerit impeditus:eius accuſatio debet audiri. ¶ Alioquin cũ rationabiliter preſumatur q denũciationem publice[m] factam,idem exiſtẽs in ipſa dioceſi minime ignorauerit:tanquam ſuſpectus eſt procul dubio repellendus[n]: ¶ Niſi p prio firmauerit iuramento[o] q poſtea didicerit ea que obiecerit ꝛ ad hoc ex malicia nõ procedit:q; tunc etiaz ſi didiciſſet ab illis q denũciationis tempore ſiluerũt: claudi nõ debet eidez aditus accuſandi. quoniam ꝛ ſi ab impetitione huiuſmodi culpa de ſilentio tali contracta illos excluderet[p] iſte tamen amoueri nequiret cum culpabilis non exiſtat.

Rubrica De diuortijs.

¶ Xconcilio apud vrmaciam.

¶ Homicidium neceſſarium nõ priuat ſpe coniugij ſed machinatõ in mortem coniugis ſic.

Si qua mulier i mortem mariti ſui cum
f alijs conſiliata eſt:
ꝛ ipſe aliquem illorum ſe defendendo occiderit: põt ipſe poſt mortẽ vroris ſi voluerit[q] aliã

m ¶ Publice.ꝛ ideo nullus poteſt ignorare.xv.di.quod dicitis.ꝛ.xij.q.ij.qui ꝛ humanis.ꝛ.ſ.de poſtbu.c.i.arg.lxxxij.di.propoſuiſti.

n ¶ Repellendus.ꝛ ita qui infra tempus conſtitutum non proponit ius ſuum poſtea repellitur ꝛ ab accuſatione ꝛ a teſtimonio.arg.ſ.de clan.deſpon.cuz ibi bitio a contrario.ꝛ.C.de ingenu.diffamari.ꝛ.ſ.de proba.licet.Sed nunquid admittunt ad denuntianduz: videtur q; ſic.cum ꝛ iuramentum ei non obſtaret.ſ.de iure iuran.quemadmodum.ꝛ argumẽ.ſ.de cog.ſpi.tua.dicas q non eſt admittendus.cuz ſit ſuſpect⁹ vt hic dicit.ꝛ ſuſpecte perſone remoueantur a denũciatiõe ſicut ab accuſatione.j. de ac.dilectus filius.ꝛ.ſ.de ſimo.cuz in tua.nã cui vna via aliquid ꝓhibetur: alia via ad idem non debet admitti.ſ. de procura.tue.cũ ſuis cõcordan. ibi poſitis.ꝛ ita taciturnitaſ nocet accuſare volenti. niſi forte tacuit qz non habuit tunc probationem.ij.q.ij.pleriq;.ꝛ ió dixi forte:q licet tunc non haberet teſtes:ipſemet potuit impedire matrimonium contrahendum:vnde non prodeſt q propter hoc tacuit.ſ.de ſpon. preterea.ꝛ.ſ.de teſti.ſuper eo. ꝛ ſola fama impedit matrimonium.ſ. de conſangui.ꝛ affinita.c.ij.taciturnitas ẽ ipſorum contrahentium non preiudicat eis.argumen.ſ.de reſti. ſpo.ex cõqueſtione.ꝛ.ſ.de clãdeſti.deſpon.cum inhibitio.ꝛ .j.de ſenten.excommu.inquiſitioni.

o ¶ Juramento.ſic.ſ.de teſti. preſentium.ꝛ.ſ.de except.paſtoralis.item no.ꝓ q plus valet iuramentum vnius quam preſumptio iuris:quia p iſtud iuramentum elidit̃ iuris preſumptio.xxxv.q.iij.extraordinaria.

p ¶ Excluderet.hic habes q aliquis admittitur ad accuſanduz cuius auctor repellitur.ſecus eſt in teſtibus.ſ.ó teſti.lz. ꝛ.j.de hereti.fraternitatis.argu.Sed que eſt ratio diuerſitatis:dic q aliud eſt in accuſatore ꝛ aliud in teſte.modicum preiudicium fit ſi accuſator admittitur cuius auctor repellit pp culpam propriaz.ꝛ iſte culpabilis non exiſtit ꝛ ad dictum accuſatoris nulla fit cõdẽnatio niſi adſint legitimi teſtes:ſz ad dictum teſtis q ꝓdẽnatur.ꝛ ió debẽt eſſe tales auctores vt ipſox dcã ſufficerẽt ad hoc vt illi admittant̃ q cãm habuerũt abeis.ar.C.ó acq.poſ.vicia.ſed nunqd ſtatim elapſo termino obſtabit talis taciturnitas:videtur q; incontinenti niſi.j.terminum accuſet.xxij.q.ij.mulier.ar.ſ.de offi.delega.cum olim.ff.de leg.ij.cum quidã.in fi.ꝛ.ff.ad mace.ſi filius.arg.ꝫ.xx.q.ij.puella.vbi vſq; ad annum ꝛ diem tutores ꝛ parentes puelle que ſacrum velamen aſſumpſit ꝫdicere poſſunt vltra nõ.vt ibi ſaltem vſq; ad.x.dies.ff. de conſti.pecu.promiſſor.ꝛ .C.qũo.ꝛ qñ iu.ab eo.Joã.dixit q; taciturnitas iſta cum quodam tẽperamẽto itelligere debet.ar.ff.de ſol.quod dicimus.ꝛ.ff.ex qui.cau.ma.ab hoſtibus.ꝧ. vlti.ꝛ bene facit ad hoc.ſ.de loca.c.pe.ꝛ vl.ego credo q quãdiu res eſt integra q põt admitti.ꝫcto vero matrimonio de preſenti nõ videtur audiendus tanq̃ ſuſpectus ſi potuit infra tempus procedere ꝛ denunciare impedimentum.

Rubrica de diuortijs. Cõtinua vt in precedenti ti.vel põt ſic cõtinuari.ſ.viſum eſt qualr matrimonia coniungant̃ ꝛ qualr accuſent̃:merito reſtat videre qualr diuidant̃.ꝛ ſcias q diuortium fit dupliciter.primo quo ad ſubſtãtiã vinculi matrimonialis vt qñ ſepatur matrimoniũ ꝓpter ipedimẽtũ perpetuũ.qñq; fit quo ad thoz ꝛ mutuã ſeruitutẽ vt propter adulterium cõiugũ.ab.ſi.

q f Si qua.voluerit:qz quãtũ ad hoc:quominus ꝫbere poſſit poſt mortem vroris cum tale homicidium directe nõ fuerit voluntarium non ĩpe-

Quam in ma. Primo ponitur queſtio.Secundo diſtinguens ſolutio ibi ſuper quo.Et ſcõm membruz ibi.alioquin.Tertio excipit ibi:niſi.ab.ſi.

b ¶ Conſuetudinem.Nec conſuetudo conſona fuit iuri.vnde hodie pro iure communi ſtatuitur:qua omiſſa ſi poſtea impedimentum apparet ſi lij non erunt legitimi.ſ.de clandeſti.deſpon.cum in tua.que eſt pars iſtius ꝛ ei continuatur integra.

i ¶ Non potuit:qz erat in remotis partibus:ſimile.xvij.queſtõe.ij.ſi qs incognitus. k ¶ Feruore.xv.q.i.illa.ꝛ.xvij. q.i.gonſaldus.ꝛ.ſ.de regula.ſicut tenor.

l ¶ In annis.Sed quomodo poteſt hoc eſſe:q iſte in talibus annis denũciationem factam non comprehendat:ꝛ ad impedimentum contrahendũ habilis videatur:quia videtur q impedimentum debeat ſcire tempore contracti matrimonij.ſed poteſt eſſe q tunc neſciebat:nec ſufficiebat etas ad hoc:ſicut nec ad comprehenſionem denunciationis.ꝛ tamẽ poſtea potuit ſcire impedimentum:vt.j. ſequitur:tamen tempore denunciationis eius etas ſufficere non valebat:quia etas illa neſcit quid videat.C.ó ful. mo.l.i.ꝛ.ar.ſ.de ſponſa.tue fraternitatis.

dit: ꝛ homicidiū non impedit matrimonium ꝫbendum nisi in casibus. xxxiij. q. .ij. interfectores. ꝛ. c. admonere. ꝛ .j. de pe. ꝛ re. c. ij. nisi sint iuuenes: vt. c. interfectores. ꝛ. e. cā in adolescentia. ꝛ tunc dispensatiue.

a ¶ Insidiatrix. ꝫ mulier ista nō fuit cōsecuta effectum nihilominus punit quo ad legē cōiugij. ꝛ est ar. q conatus sine effectu punit. si. li. vi. si qs post. ꝛ de pe. vi. i. si qs cum telo. ꝛ. ꝫ. de biga. nuper. ꝛ. c. vlt. ꝛ arg. ꝫ. ꝫ. de spon. ꝛ. c. vl. cuz suis ꝓcor. ibi positis vbi de hoc. tñ si contraheret teneret.

Q Uesiuit. Sunt tria dicta. scōm ibi: verū. tertiū ibi: in viris. Ab. si.

b ¶ Vel alio crimine. ꝓ nullo crimine pōt vir dimittere vxorez vel vxor virū: vel ꝓ aliquo quod ei cōtingat. xxxij. q. i. i cōiugio. ꝛ. q. v. si qs vxorē. precepit. preceptū. ꝛ. q. vij. oēs causatiōes. nisi ꝓ crimine fornicationis. vt in. c. ꝑdictis. vel pro spūali fornicatione. xxviij. q. i. idolatria. ꝛ hic etiā si viro suo mortez machinet. ꝫ. c. ꝓi. ꝛ si talis turpis cōditio in mrimonio apponat si furtū feceris ꝓ non adiecta habetur. ꝫ. de cōdi. ap. c. vlti.

c ¶ Nō licebit. cum matrimonium eoꝝ sit ratum ꝛ cōsummatum: secus est de matrimonio infidelium. .j. e. quanto. ꝛ. c. gaudemus.

d ¶ Cōiuges erūt. quod vinculum cōiugij semel habitū nunquam amittit viuētibus cōiugib⁹ ēt separatis. xxvij. q. vii. .c. ii. ꝛ. iii. sicut nec baptisma. vel ordo. i. q. i. q quidam. ꝟ. cum videamus.

e ¶ In viris. q vir ꝛ vxor non ad ꝫparia iudicant. xxxij. q. i. si quis vxorez. ꝛ. q. v. precepit. ꝛ .q. vij. apostolus. lau.

P Otro. Sunt duo dicta. secundum ibi: preterea. Ab. si.

f ¶ Notoria. ar. q in notoriis seruādus est ordo iuris. ar. xi. .q. iij. eoꝝ. ꝛ. xxiiij. q. i. pudenda. in fi. ꝛ. iij. q. v. q suspecti. ar. ꝫ. ij. q. i. de manifesta. ꝛ. j. de accu. euidentia. ꝛ. ꝫ. de iure iur. ad nostrā. ꝛ. ff. ad. l. acql. ꝓinde. in fi. ꝑo. quo ad sniam: semper seruādus est ordo iuris quantum ad alia non.

g ¶ Separi. xxxij. q. ij. seculares. xxxv. q. vi. multoꝝ. ꝛ ē rō quare q: sniа duoꝝ tij pena est ꝛ pena non est inferenda nisi p iudicem. xxxiij. q. ij. ꝯ. in hoc. ꝛ .C. ut nemo ius sibi di. p totū. ꝛ. C. de iude. nullus.

h ¶ Petit restōnez. restitutio enī facienda est. ꝫ. de of. dele. cām matrimonij. ꝛ. ꝫ. de resti. spo. ex cōquestione. ꝛ. ꝫ. vt li. non cōte. accedēs. ij. in fi. ar. ꝫ. ꝫ. de resti. spo. lras. vbi dicit q si ꝓbationes incontinenti sunt parate non est facienda restitutio. ergo multominus est facienda vbi notoriū est impedimentū vt h. dic q facienda est preterquā ad carnalem copulam vt intelligas istam decre. ꝑm illam.

i ¶ Superinductam. sic. ꝫ. de spon. veniens.

k ¶ Seu publica. ꝛ si manifesta non esset vel publica: vōmodo fama esset q cōsanguinei in gradu ꝓhibito ex officio suo posset eps ingrere ꝛ cōpellere vt quicū q veritatem sciret phibeat testimonium. xxxv. q. vi. eps in synodo. ꝛ. ꝫ. de testi. cog. preterea. ꝛ. ꝫ. de offi. ordi. c. i. ꝛ. ij. q. i. deus oīpotens. ymo quilibet tenetur denunciare ecclesie. ꝫ. de cog. spi. tua.

l ¶ Vel scōd. ꝛ ita videt q cōsanguinitas vltra scōm gradum nō posset esse notoria: sed fama esse publica potest. xxxv. q. vi. si duo.

m ¶ Interest. i. ad ecclesiam pertinet.

S Ignificasti. Cōis diuisio. scōa pars ibi: consultationi. Ab. si.

n ¶ Materiam. qō videt: q ipse dedit ei materiā adulterandi quare sibi ꝫputet vir. arg. xxvij. q. ij. si tu abstines. ꝛ. ff. de mino. cum mādato. ff. sol. ma. si

ducere: ipsa autez insidiatrix[a] penitentie absqz spe coniugij stet subiecta. A Leran. iij.

¶ Coniuges propter alterius crimen non separantur nisi spiritualiter fornicentur: ꝛ tunc durat coniugium eis etiam separatis.

Q Uesiuit a nobis ꝛ infra. Nos itaqz. ꝛ. respōdemus: q mulier ꝓ furto vel alio[b] crimine viri sui nisi fidei sue religionem corrumpere velit ab eo separari non debet. ꝟ Verum si coniugem suā ad infidelitatis maleficiuz contraxerit a viro poterit separari: ita q ei nubere alijs non licebit[c]: quia licet separētur semp tamen coniuges[d] erūt. ꝟ In viris[e] quoqz presentis sententie forma seruetur.

I Dem ambien. epō.

¶ Vir non potest dimittere vxorem sine iudicio ecclesie etiam propter impedimentum parentele notorium. hoc dicit primo. Si fama refert impedimentum coniugij etiam nemine opponēte: episcopus ex officio suo potest de eo inquirere. Si vero impedimentum est notorium: pōt eps ex officio suo matrimoniuz separare. hoc secundo.

P Ro de comite pontini qui .b. vxorem suam absqz iudicio ecclesie dimisit: q eam cognatam fuisse vxoris defuncte proponit: prudentia tua cognoscat: q si etiam parentela esset publica ꝛ notoria[f] absqz iudicio ecclesie ab ea separari[g] non potuit: quare ipsuz ad eam recipiendam que petit restitutionem[h] ipsius districte cōpellas: quam si recipere noluerit eum ꝛ suꝑinductaz[i] vinculo excommunicationis astringas. ¶ Preterea de. h. qui cognatam suaz duxit vxorem respondemus: q non apparentibus accusatoribus ꝛ parentela manifesta seu publica[k] existente: quod credibile non est: nisi essent in primo gradu vel secundo[l]: tui officij interest[m] matrimonia illa adhibita grauitate dissoluere q̄ illicite contracta noscuntur.

I Dem.

¶ Repellitur vxor petens restitutionem mariti: si notorie fornicata est ꝛ maritus continuit.

S Ignificasti q quidam vxore sua sine iudicio ecclesie dimissa: pro eo q suggestum sibi fuerat ipsam incestum cum quodam consanguineo suo commisisse: vinculo fuit propter hoc excommunicationis astrictus. verum mulier nō continuit: sed sobolez de alio viro suscepit: nec minus postulat viro restitui asserēs se ab ipso iniuste dimissam: ꝛ eundem sibi materiam[n] adulterandi dedisse. ꝟ Consult. t. .t. r. q si notorium[o] est mulierē ipaz adulterium comisisse: ad eam recipiendam prefatus vir cogi non debet: nisi constaret[p] ipsum cum alia adulterium commisisse.

I Dem.

¶ Matrimonium separatur ꝓp adulteriuz mulieris: ꝛ si vir postea fornicetur reintegratur. Et est bonus casus multum allegabilis.

E Xlris tuis accepimus q. v. quādam duxit vxorē: q paucis tēporibus fuere cōcordes. ꝓponebat. n. idem. v. q illā ꝓ violētiaz sibi illatā metu ēt mediante duxisset: ꝛ infra. Tandē vir vxorē suam sup crimine fornicatiōis in iure cōuenit: q̄ nescit quo ducta spiritu cepit publice confiteri q cum vir negaret ei in necessarijs ꝓuidere crimē cōpulsa[q] ē icurrere memoratū. cūqz diligentius a te fuisset admonita[r]: ne ad suggestionem alicuius illud tam turpe ꝓtra se ꝓponeret: ipsa id mānifestius asserebat. Sane tu cōuocato capl'o tuo cum ex eorū dē cōsilio vtriqz ꝑuatim cōtinētiā iniunxeris obseruandaz ita q caste

.ff. de ritu nup. palam. .§. nō ē. nec obstat si replicaret ēt illa. ff. de adul. l. i. §. si publico. nisi cā iustā tradidisset adulterandā tūc nō posset ei obijcere adulteriū: vt in decre. discretionē. ꝫ pone q mr recessit a viro auctoritate ꝓpria: ꝛ nihilomin⁹ petit restitui: vt q non sit audienda: q ipsa nō fuit eiecta: sed ipsa se eiecit. dicas q est audienda: q eoipso q rediēs nō admittit spoliata itelligit. ff. de acq. pos. clā possidere. §. vl. ꝛ. l. si id qō. §. vlti. ꝛ. ff. de vi ꝛ vi ar. l. i. §. siue aūt. sed nunqd pōt petere a viro expēsas quas fecit postquam ipsa recessit ab ipso: nō credo cuz maritus ipsam non expulerit. sed si eam reuertentem nō admittat postea tenetur.

o ¶ Si notorium. quid si ocultum ꝛ in modum exceptionis obiciat ei illud adulterium petenti restitutionez. dico q nō auditur quousqz fuerit restituta. ꝫ. de resti. spo. item cum quis. ꝛ. c. ii. ꝛ .iii. ꝛ. c. i litteris. secus i petitorio. xxii. q. ii. agathosa.

p ¶ Nisi constaret. ita q esset notorium adulterium viri alias ipsam oporteret prius probare adulterium viri. ꝛ sic crimina mutua pari cōpensatione tollunt. xxxii. q. vi. nihil. ꝛ. j. de adulte. c. penult. ꝛ vlti. ff. solut. matri. viro. xxv. distin. primum. ꝛ. xxvi. distinc. vna tātum. ꝛ. vi. .q. i. qui crimē. ff. de eo per quem fac. erit. l. vlti. §. sed ꝛ si. ꝛ. ff. de adulte: si vxor. §. iudex. argu. contra. ff. de vol. exceptio. apud celsum. §. marcellus. hoc contrarium soluitur. ꝫ. de excep. doli.

E Xlitteris. Hic est bonus casus ꝛ multum allegabilis: ꝛ due sunt partes. secunda ibi: vnde. Ab. si.

q ¶ Compulsa. non ideo tamen excusanda est: q non est ignoscendum ei qui pretextu paupertatis turpiter degit. ff. de ritu nup. palam. §. non est: ꝛ potius debuit omnia mala pati q̄ malo ꝫsentire. xxxii. q. v. ita ne. arg. contra. C. de pat. qui fi. di. l. vlti. ꝛ. C. de inoffi. testa. auc. sed si post. ꝛ xxvii. q. ii. si tu abstines.

r ¶ Admonita. Sed nunqd debuit iudex hoc fecisse: cum hoc ipsum factum respicere videatur. sed pone de hoc q de concilio alicuius hoc dixisset nunqd poterit reuocare huiusmodi confessionem cum in tali facto non posset dici ignorans: potest dici q sic: cum hec causa quasi criminalis sit vel mixta. ꝫ. de procura. tue. confessio enim in crimine non preiudicat nisi perseueret. ff. de questio. l. i. §. diuus. ꝛ. §. si quis vltro. sed illa lex loquitur de confessione que extorquetur per tormentum. Laurentius dicit q potest reuocari: sed si fiat ex deliberatione: ꝛ non ex calore iracundie: non videtur q reuocari possit: quia non posset probare errorem.

a ¶ Inimicez segregati. ex hoc vł q ſnia diuortij lata fuit cum de consilio capti hoc videat fecisse: que sine ꝯsilio capti fieri nō dz. xv. q. vij. eps nullius. ꝛ. lxxxvi. di. si qd vero. Et est notandū q delictum superueniens rei iudicate ꝓiudicat ei pro quo lata est ſnia: qō vex est et si iurassent se vlterius non repetituros. ar. ſ. de iureiur. tua nos.

b ¶ Redire ꝯpellas: qz non continuit ſm q ei fuit iniūctū: ꝛ ideo eā recipere ꝯpellit. ſ. c. pror. ꝛ. xxxij. q. vi. nihil. sed ſnia lata fuit ꝟ: ut videt pp adulteriū. Nunquid poterit vir eā sibi reconciliare inuitam: ꝛ vł qō sic ar. C. de leg. quod fauore. innocens einm non ꝓiuat seruitute quaz hz in eo qui peccauit. C. de adul. auc. sed hodie. vſi vir pōt et illam adulteram sibi reconciliare si vult. ſ. de cōuer. ꝯiug. gaudemus. ꝛ ar. de excep. rei iudi. eudēter. pena. n. nō prestat imunitatē. ff. de interdi. ꝛ releg. l. relegatum. §. vlt. ꝓterea vir solummō fuit absolut⁹ a ſuitute quaz ipse pri⁹ hēbat in ipſuz. ꝛ nō econuerſo. vſi adhuc remāsit salua viro ſuit⁹ quā habuit in muliere: cū trū ipsa fuerit ꝯdemnata. ar. ſ. de ꝯuer. coniug. qdam itrauit: ꝛ. xxvii. q. ii. qui dormierit. Item si hoc vex esset q nō posset: sic daret mulieribus occasio delīquēdi: vt a viris separent. sic. ſ. de ꝯsue. ex pte. vſi reprobata fuit illa ꝯsuetudo. ſ. eo. quāto in fi. ꝛ. ff. de reg. iur. non frandat. ꝛ ar. xxxiij. q. v. hec imago. ar. ꝫ q nō possit: qz ſnia statim est ꝓ muliere. arg. vi. q. iiij. qō semel. ſepe. n. ꝯdemnatus er ſnia cōmoduz sentit: ut in duobus reis debendi ꝯdēnatis. ff. de re iudi. paulus. Dicas q vir bñ pōt illam sibi recōciliare inuitam: vt Lau. dirit. Aug. dirit q si vxor publice sit fornicata ante iudiciū ecclesie: pōt illam sibi reconciliare etiā inuitam: nec posset ītrare religionem eo ſuito: sed postq ſnia diuortij auctoritate ecclesie lata est neuter tenetur alteri: ꝛ vterqz altero inuito monasteriū intrare pōt: qz vterqz in separatione cessit iuri suo ar. vii. q. i. q piculosiz est: nec vir poterit vxorem inuitam reconciliare. sed hec decre. vł ꝫ ſnlam Aug. vnde standū est ꝓut dicit Lau. vnde no. b q delictum superueniens rei iudicate ꝓiudicat ſnle: ut ſnia nō obstāte reuertat ī idē. ſ. de adul. c. vlti. vbi de hoc. ar. ꝫ qz ea que legitime facta sunt ex superuenienti delicto nō retractant. ff. de iti. actuqz priua. nec enim.

¶ Et illa Sunt due partes. scōa ibi: si vero. ab. si.

c ¶ Confusione. affectus ad ſitudinē cōtumacis: qui possessione priuatur: ut tedio affectus veniat rūſurus. ſ. ut lit. nō ꝓte. qñ. §. in alijs. C. de ꝓscrip. xxx. vel. xl. anno. si qs emptiōis. §. sed siqs nō per. vin.

d ¶ Reddēda. ꝛ merito qz per pniam est sanatus. xxxij. q. i. quod autem requisisti. ꝛ et est compellenda.

e ¶ Cōpellendam. in alio casu compellit: ꝛ sic est aliud ante iudicium ecclesie ꝛ aliud post eandem diuersitatem dirit ꝫ Au. in carnali fornicatione ut dł. ſ. c. proꝛi. sed ꝯ. ī. c. pri. in fi. vbi de hoc: ꝛ pōt dici q ei standū est: vt in vtroqz casu compellat redire ad vir: nisi cū iudicio ecclesie separata voluerit religionem intrare. ſ. de conuer. coniuga. c. vlti. Ber.

Quanto te. Cōis diuisio. scōa ibi: nos igitur. que distinguit ꝛ secundum mēbrum prosequit ibi: si vero: rōnem diuersitatis ponens ibi nam obstaculuz solues ibi. nec ſmittes duplicem solutiōis. effectum ibi: per hanc. Alb. si.

f ¶ Distinguimus. hanc distinctionem ponit gratianus. xxxiij. q. ij. §. hinc distinguenduz.

g ¶ Predecessor. ſ. celestinus dem cuius hūisti olim in decre. ſ. de cōuer. infide. laudabilē ꝛ male dirit celestinus.

b ¶ Ait apostolus. xxviij. q. i. si infideles.

i ¶ Canonem. xxviij. q. ij. si infideles.

k ¶ Contumelia. iurta illud. Desere spernentē vel blaſphemare volentē: vel te credentem scelus ad mortale trahentem. Nam sunt absqz mora sic vincula rupta priora. vin.

l ¶ Qui relinquitur. ſ. q cōuertit circa eū qui relingt: qz non pōt claudicare mr̄imoniū: sed potius dirit ō eo qui relinquit qz ille solus pōt ꝫbere sine peccato: ille qui relingt trāseuntez ad fidez peccat ꝛ sola cōtumelia creatoris soluit ꝛ nō p ecclesiaz ꝛ statim soluit quācito nō vult cohabitare ſm modū q tradit. ſ. c. pri. ad fi. ꝛ puenit ad notitiā alterius: trū dz adhibere testes. q illa nō vult cohabitare ne ipediat postea ꝫbens. si aūt anteq ꝫbat cū alia ꝙuertat ad fidē vir ipsam recipere tenet. ſ. c. pri. §. pe. ꝛ vł nouū matrimonium vt ibi dicetur.

m ¶ Casu maior. magis. n. delinquunt fideles apostatando q infideles in infidelitate remanendo. xxxiij. q. iiij. in eo fornicator. ꝛ nemo respiciens retro aptus est regno dei. ſ. de vot. magne. si. de pe. diſ. iiij. si refugientes. sic magis delinquit q interruptam iterum litem deserit: quā q semel acceptaz delingt in auc. de litigio. §. edicta ī fi. col. viij. C. quō ꝛ qñ iudex. auc. qui semel.

n ¶ Ratum. qz pōt dissolui vt hic. xxviij. q. ij. item illud.

o ¶ Nūquam admittit. xxij. q. vij. c. i. ꝛ. i. q. i. qō quidam.

p ¶ Sine culpa. nemo sine culpa iure suo ꝓuari dz. xvi. q. vi. ti. iuētū. lvi. di. satis puersum. ꝛ. ſ. de eo q cog. ꝯsang. vr. sue discretionē: ꝛ. c. vl. ꝛ. ſ. de consti. c. ii. sed si cā subest ꝓuat qs qñqz iure suo. ſ. ut lit. nō ꝓtes. qñ. §. ij. ꝛ. ī. de ꝓuile. antiq: ꝛ xxij. di. renouantes. ꝛ hic subest cā que subijcit inferius.

q ¶ Multis casibus. in qbus qs priuat iure suo. xiiij. q. vi. ꝯperim⁹: ꝛ. liiij. di. frequēs. xxxiiij. di. si cuius. xvi. q. vij. decerni mus. lxx. dist. neminē. xviij. q. ij. diffinimus. ſ. de cle. egro. tua.

r ¶ Incidatur. xxxij. q. vij. illi.

s ¶ Simlarēt hł̄z. b ē cā qre ꝓuat qs iuł suo sine culpa. si. xxxij. q. i. dixit dñs

t ¶ Redire cogat. ꝛ reuera cogi dz: nisi velit religionē intrare: cū in iudicio ecclesie separati fuerint. ſ. de ꝙuer. ꝯiug. c. vlt. Lau. dirit eam cogendaz redire ad eum cū di. illius decre. ſ. eo. de illa: sed verius est q in distincte dz ꝯpelli nisi cuz vult intrare religionem ſm illam decre. ſ. de conuer. ꝯiug. c. vlti.

Gaudemus. Hoc. c. principaliter habet tria dicta. ꝛ scōm dictum ibi: qz vero. tertium ibi: qui aūt. ab. si.

u ¶ In scōo. nō phibito. qz scōs gradus erat phibitus: sed nō ols: iste enī erant

viuerēt adinuicem segregati: memoratus. v. furtim cum alia sponsalia ꝛ nuptias temere celebrauit. verum cum factum inquirere laborares. supradict⁹. v. seriē rei explicans ꝛ exponens ad audiētiaz nostram dicitur appellasse. Unde ſ. t. mādam⁹ quatenus si res ita ꝓcessit: pretaratū vir ad legitiam vxorē redire[b] cōpellas.

Rbanus. iij. florētino epō.

Si vxor a viro lapso ī heresim ꝓpria auctoritate diuertit ad eum reuersuz redire cōpellitur. secꝰ si p iudiciū ecclesie ab eo fuisset ſepata.

Oēilla que viro suo labente ī heresim ipsius ꝯsortium sine iudicio ecclesie ōdinauit: videt nobis q mulier maxime si ea itentiōe discessit ut lapsus ī heresim tedio pariter ꝛ cōfusione[c] affectus se ab errore suo cōuerteret: ei cum reuersus fuerit est reddēda[d]: que etiā si reuerti noluerit compellat. Si vero iudicio ecclesie ab eo recessit: ad recipiendū eum nullatenus dicimus compellendam[e].

Ano. iij. feriarieñ. epō.

Uinculū ꝯiugale non dissoluit altero cōiugū fidelium in heresiz lapso. Sed si vnus infideliū ꝯiuguz conuertatur ad fidem: ꝛ alter nolit sibi cohabitare uel nō sine blaſphemia vł sine peccato mortali soluit ꝯiugū ꝛ ꝙuersus ꝓtrahe poterit.

Quanto te nouimus in canonico iure peritum. Sane tua ſ. intimauit q altero coniuguz ad heresim trāseunte: qui relinquitur ad scōa vota ōsiderat couolat. qō vtrum possit fieri per tuas nos duxisti litteras cōsulendos. Nos igitur consul. t. rūdentes distīgui mus[f]: licet quidam p̄decessor[g] noster senſisse aliter videat: an ex duobus ifidelibus alter ad fidez catholicam conuertatur vel ex duob⁹ fidelibus alter labat in heresim vel decidat in gentilitatis errorem. Si enim alter infideliū ꝯiugū ad fidez catholicam conuertat: altero vel nullo modo vel ſi sine blaſphemia diuini nominis uel ut euz ꝓtrahat ad mortale peccatum ei cohabitat volente qui relinquit ad secunda si voluerit vota transibit. in hoc casu intelligimus quod ait apostol[h]: si ifidelis discedit discedat. frater eni vel soror non est seruituti subiectus ī huiusmodi: ꝛ canonē[i] etiā in quo dicitur ꝯtumelia[k] creatoris soluit ius matrimonij circa eum qui relinquitur. Si vero alter fideliū coniuguz vel labatur in heresim ul trā seat ad gentilitatis errorem: nō credimus q in hoc casu is q relinquit viuente altero possit ad secundas nuptias conuolare. licet ī hoc casu maior[m] appareat contumelia creatoris. nam ꝛ si matrimonium vex inter infideles existat: non tamen ē ratum[n]: inter fideles aūt verū ꝛ ratū existit: qz sacm fidei qō semel est admissuz: nunquā amittit[o]: sz ratū efficit cōiugij sacm: ut ipsum ī coniugibus illo durante perduret.

Nec obstat qō a quibusdam forsan obijcit q fidelis relictus non debeat iure suo sine culpa[p] ꝓuari: cum in multis casibus[q] hoc ꝯtingat vt si alter cōiugū incidat[r]. per hāc rūsionem quorundam malicie obuiat qui in odium cōiugum vel qñ inuicē displicerēt: si eas possēt in tali casu dimittere: simularēt[s] heresim vt ab ipsa nubentibus ꝯiugibus ſsilirēt. Per hāc ipaz rūsionem illa soluit qō: qua qrit vtz ad eū q ab heresi vł ifidelitate reuertit is q per mānsit in fide redire[t] cogatur.

Dem tiberiadensi. epō.

Pagani iuncti in gradu ꝓhibito lege canonica trū ꝙuersi ad fidez nō sepant. hoc primo. Si pagan⁹ prius plures vxores hēbat: post si dē suscepta adherebit ꝑme. hoc secūdo. ꝛ si repudiata vxore cū secunda ꝯtraxerit etiā post baptismū dimittet secūdā: ꝛ adherebit ꝑme repudiate: etiā si ꝛpudiata cū alio cō traxisset. secꝰ si fornicata fuisset.

Gaudemus in domio: ꝛ infra. Utrum pagani vxores accipientes in secundo[u] vł tertio vł ulteriore gradu sibi cōiunctas sic ꝯiuncti ōbeant post ꝙuersationem suā ī

persone prohibite in lege mater: nouerca soror neptis amita matertera vxor patrui ⁊ vxor fratris filia ⁊ priuigna. ō hoc dr̄. s̄. de resti. spo. lras.

a Eristat. xxvi. di. deinde: ⁊. s̄. de ꝓsan. ⁊ affi. de infidelibus.

b Constitutionibus. que nō artāt nisi illos q subsunt ecclesie directe bene ꝓpelluntur. j. de vsur. post miserabilem. ⁊. c. quāto. ⁊. j. de iude. ⁊ si iudeos.

c Quid enim. ii. q. i. multi. ī terpositio est.

d Remanere cōiuncti. s̄. de consang. de infidelibus.

e Dimittāt. xxvj. dis. deinde.

f Vel quā. ad istā gōnem nō rñdet directe: sed idirecte: satis rñdet q̄ prima sit vxor ex eo q̄ dicit pluralitatē in vtroq; sexu reprobādam in fi. istius. §.

g Absonū. hic oñdit q̄ vnū tm̄ debeat habere.

h Una. s̄. de biga. debituz.

i Duo. ħ pluralis numerus ponit ad conclusionez maioris pluralis. argu. ꝺ. xxi. q. i. q̄ si dormierit. q̄q; ponit ad exclusionē minoris numeri: vt cum dr̄ vnus non stet ꝺ alium. sed in ore duoruz stet omne verbum vt. s̄. de testi. lz in fi.

k Vxores. vnde ēt lex plura coniugia prohibet iudeis. C. ō iudeis nemo iudeoz in fi. ⁊. C. de incest. nup. l. ii. C. de dona. ante nup. ea qua.

l Diuina. non ergo sunt sufficientes excusationes quas bēs .xxxij. qōe. iiij. dixit sarra. ⁊. c. obiciuntur. sed illud fuit ante legem: ⁊ talis mos fuit diuinitus inspiratus.

m Mēdacio. xxij. q. ii. item ponitur.

n Furto. xiiij. q. v. dixit dñs.

o Homicidio. xxij. q. v. si fiz. circa fi. ⁊. q. viij. occidit.

p Pluralitatem. hic innuit solutionē qōis quasi diceret p ma tm̄ est vxor vt dixi. s̄.

q Non ad ꝑparia. i. quo ad mutuā seruitutē ⁊ debitum carnis ⁊ fidem seruādam. xxij. q. i. si quis vxorem: ⁊. q. v. precepit. alꝫ pene famula vxor est. xxiij. q. v. hec imago.

r In euāgelio. dicendo exepta cā fornicationis vxorē non esse dimittendā. xxij. q. i dixit dñs in euāgelio. ⁊. q. vii. apostolus: ⁊. c. omnes causationes. ⁊. xxviij. q. ii. si infidelis.

s Absq; ꝓtumelia. s̄. c. pri.

t In quo casu. in quolibet. n. casu premissorum trium.

u Negareť. ħ hēs casum in quo denegať restō q̄uis cōstet de iniusta spoliatione. aliū habes. s̄. eo significasti. Itez vbi excipiť de alia spoliatiōe. s̄. de ordi. cog. sup spoliatiōe: Item vbi timeť de seuitia viri. xxiij. q. ij. siue de cōiugii. ⁊. s̄. de resti. spo. ex transmissa. ⁊. c. lras vbi de ħ. ⁊. xxij. q. i. de bñdcō.

r Apostolum. xxvii. q. i. si infideles.

y Cōpelletur. ex hoc vr̄ q̄ cōtumelia creatoris nō soluit ius mr̄imonij ipso iure alꝫ si solutū fuisset ius mr̄imonij non cōpelleret eā recipere. Jo. dixit q̄ ipso iure solutum est mr̄imonium cōtumelia creatoris ea nolēte viro cohabitare: vt. s̄. e. c. vri. lz mr̄imoniū sit solutū: tm̄ restituiť q̄si iure postliminij. argu. xxiij. q. ij. cū p bellicā. sicut heretico reuerso restituunť alia bona. C. ō her. ańť. ō nestorianis: ⁊ lz nō sit mr̄imoniū ĩter eos: tm̄ eā recipere ꝓpellitur ex ꝓtia prioris mr̄imonij in fauorē fidei. Alij dicunt q̄ mr̄imoniū ipso iure non soluitur: sed ius mr̄imonij soluiť. i. ius petēdi debitum: ⁊ hoc satis vr̄ dicere lra. s̄. c. proxi. ibi contumelia creatoris soluit ius matrimonij: ⁊ tunc primo vere soluiť matrimonium q̄n ꝓbit cum scōa ⁊ nō ante. q; si esset ex toto solutū: nō cōpelleret eā recipere. Et est ar. ad hoc qō dicit in fi. q̄ pōt ei obijcere fornicationē: q; si ex toto ⁊ olo solutū esset mr̄imonium non posset ei obijcere fornicationem precedentem. s̄. de iureiur. quēadmodum. Sed nunquid ēt posset intrare religionem ea inuita anteq̄ ꝓbat cum alia. dico q̄ sic. cū iudicio ecclesie fuit a viro separata. ar. s̄. de conuer. coniug. c. vlti. in fi.

z Poterit obijcere: q; intelligiť legitime ꝓtrisse. q̄ auctoritate legis contraxit. xiij. q. iiij. q peccat. ⁊ ar. s̄. de frigi. fraternitatis. circa fi. ⁊. ff. ō acqren. pos. iuste possider. Sed illō queritur q̄ liter posset ei obijcere fornicationē añ baptismū cōmissum cū oē peccatū ⁊ sequella peccati in baptismo deleať. xxvi. di. deinde. xxij. q. i. qō aūt cum dona baptismi sint sine omni luctu. de ꝓsecr. iiij. c. ij. ⁊. c. sine penitentia. dicas q̄ omne crimē tolliť in baptismo quo ad deū ⁊ quodcūq; ⁊ qualitercūq; ꝓtit ante vel adulterādo sen fornicādo. sed quatenus illa fornicatio respiciebat vir̄ nō tolliť ī baptismo q; illud crimē nō taz vir̄ q̄ vxorem commaculat. xxij. q. i. in coniugio. ⁊ sic ius qō cōpetebat viro ex sola fornicatione remanet ei saluum. ⁊ sic pōt excipere ꝺ illā: sic ēt p penitentiam tolliť crimen qō mulier ꝓtit fornicando quo ad deuz: ⁊ tm̄ p⁹ quātācūq; pniam pōt maritus illā accusare. xxxiiij. q. i. admonere nec eam ēt recipere compellitur post pniaz. s̄. de cōuer. cōiug. gaudem⁹ iniquū. n. esset q̄ baptismus tolleret bñficiū alicui cōpetēs sicut in libertate delictū. n. qō commisit qs in se per libertatem tolliť: sed delictum qō cōmisit in alio non tolliť. ff. de bis q not. infa. l. pe. ⁊. l. athletas. §. pomponius: ul̄ expone qō dr̄: nisi alias fuerit fornicata. s. alꝫ. i. in alio tpe post baptismum: sed potius verius est. Joā.

O Eus qui.

Ponit dispensationem ecclesie cuz nouiter conuersis ad fidez: ut utanť mr̄imonio cuz relicta fratr̄ ꝓcto ꝑm legez mosaycā. uel sūma alr̄ sit ut in rubro. ab. si.

t Cōcedimus. pp nouitatē fidei dispensať circa gradus pħibitos. sic. xxxv. q. iij. q̄dam. ⁊. c. qō scripsi. s̄. de ꝓsang. ⁊ affi. ō ifidelibus. si. s̄. q fi. sunt legi. c. ult. sed post fidē receptā ꝓbere nō debēt: ut dicit in fi.

ꝺ Ut semē defuncti: hac de cā tm̄ olim concessum fuit: vt fratrer vxorē fr̄is sumeret in vxorem. viij. q. i. olim alias nō.

Rubrica de dona. iter vi. ⁊ vxo. Qz diuortio facto dos repeti solet ⁊ contēdiť plerūq; de dote fcā ꝓstāte mr̄imonio: ⁊ iō subijciť ista Rub. in q̄ tractať tā ō dōatiōe fcā iter vir̄ ⁊ vxorē q̄ ō dote p⁹ diuortiū restituēda. ab.

x Ualieres. licita. puta ꝓsanguinitatis uel alia legitima ⁊ ignoráter ꝓcrint. tūc restitui dz q̄cūd alter ab altero hūit. s̄. de cōiug. ser. ꝓposuit qz nullū fuit mr̄imoniū alꝫ si sciēter ꝓtissent pdere debēt q̄cūd alter alteri dederit ⁊ fisco applicať: nisi errore aut minori etate excusenť. C. de icest. nup. q ꝺ. ar. ꝺ. j. eo. ⁊ si necesse. vbi de hoc.

x Totam. si totā reddere pōt alꝫ īquātuz facere pōt. C. de rei vxo. ac.

simul remanere uel ab iuicem separi: edoceri p scripturz apostolicū postulasti. Sup quo taliter rñdemus q̄ cū sacramētū ꝓiugij apō fideles ⁊ infideles eristat⁹ quēadmodū oñ dit apostol⁹ dicēs: si qs frater ifidelem hz vxorē: ⁊ hec cōsentit habitare cuz eo: nō illam dimittat: ⁊ in p̄missis gradibus a paganis quo ad eos mr̄imonium licite fit cōtractuz q ꝓstōib⁹ canonicis nō artant. qd enim ad nos ꝑm apostolū eundez de bis qui foris sūt iudicare in fauorem p̄sertiz christiane religionis ⁊ fidei cuius perceptiōe p vxores se deseri timētes viri pūt facile reuocari fideles huiusmodi matrimonialiter copulati libere pñt ⁊ licite rmanere ꝓiuncti: cuz p sacramē tū baptismi non soluātur ꝓiugia sz crimia dimittātur. Quia uero pagani circa plures ĩsimul femias affectū diuidūt ꝓiugalez: vtrū post cōuersionē oēs vel quā ex oībus retinere valeāt non īmerito dubitať: ⁊ ifra. Uerū absonuz boc videtur ⁊ inimicū fidei christiane: cū ab initio vna costa in vnam feminaz sit cōuersa: ⁊ scriptura diuina testetur q̄ pp hoc flinquet homo patrez ⁊ matrē ⁊ adherebit vxori sue ⁊ erūt duo in carne vna: nō dixit tres uel plures: sz duo: nec dixit adherebit vxoribus sed vxori. ⁊ infra. Nec ul livnq̄ licuit ĩsimul plures vxores habere nisi cui fuit diuina fuelatione concessum. qui mos quandoq; interdum etiam fas censeť: p quaz sicut iacob a mendatio ifraelite a furto: ⁊ sanson ab homicidio: sic ⁊ patriarche ⁊ alij viri iusti qui plures legūtur simul habuisse vxores ab adulterio excusanť. Sane veridica hec sententia ꝓbať etiā ō testimonio vitatis testātis ī euangelio: qcūq; dimiserit vxorē suā ob fornicationē ⁊ aliā durerit mechatur. Si ergo vxore dimissa duci alia ō iure nō pōt: forti⁹ ⁊ ipsa retēta per qō euideter apparet pluralitatez in vtroq; sexu cum non ad ꝑparia iudicētur circa matrimoniū reprobandam. Qui aūt ꝑm ritum suuz legitimaz repudiauit vxorē: cū tale repudiuz veritas in euāgelio reprobauerit: nunquam ea viuēte licite poterit aliaz ēt ad fidē christi cōuersus habere: nisi post ꝓsessionē ipsius illa renuat cohabitare cū ipso aut etiā si cōsentiat: non tamē absqz cōtumelia creatoris ul'ut eū ptrabat ad mortale peccatū. i quo casu restitutiōez petenti quānis de iniusta spoliatione cōstaret restitutio negaretur: q; ꝑm apostolum frater aut soror nō ē in huiusmodi subiect⁹ seruituti. Quia si ꝓsessus ad fidem ⁊ illa cōuersa sequatur añ ꝺ̄z ꝑpter causas ꝑdictas legitimaz ille ducat vxorē: eā recipe cōpelletur. quānis quoq; secundū euāgelicā veritatem qui duxerit dimissam mechať: nō tm̄ dimissor poterit obijcere fornicationē dimisse p eo q̄ nupsit alij post repudium nisi alias fuerit fornicata.

I Dem liuonien. episcopo ⁊ eis q cum ipso sunt fratribus.

Non licet relictam fr̄is ī vxorē accipe ⁊ de facto ducta separanda est nisi aliter ecclesia dispenset.

O Eus qui ecclesiā suā: ⁊ infra. Quia dispar est ritus in liuonien. ecclesia de nouo ad fidē catholicā conuersoz a nostro: pp infirmitatem gentis eiusdez concedimus ut matrimonijs contractis cuz relictis fratrum vtanť: si tamen fratribus decedentib⁹ sine ꝓle ut semē defuncti iuxta legem mosaycam suscitarent cum talibus contrarerūt ne tales sibi decetero postez ad fidem venerint copulent ꝓhibētes.

Rubrica De donationib⁹ iter vir̄ ⁊ vxorem: ⁊ de dote post diuortiū restituenda.

A cōcilio habito apō ꝙrmaciā.

Separato licite mr̄imonio dos restituenda est.

Ualieres cum pro aliqua licita cā a proprijs viris fuerint separate totaz dotem precipimus sibi reddi.

O Rbanus. iij. decano cantori ⁊ capitulo leon.

.l. vna. §. cū aūt. ⁊. ff. de re iudi. nō tm̄ nisi dolo diminuerit suaz substāz ut in eo. §. cum aūt. ⁊ si puenerit ad pinguiorem fortunam totū restituet vt ibidē. s̄. de sol. odoardus. ⁊ si maritus paciscat ut totum restituat: tale pactuz nō valet cū sit ꝓ bonos mores. ff. sol. ma. alia cā. §. i. si tm̄ soluerit repetere nō pōt. ff. de condi. ide. nā ⁊ si maritus. Sed nūqd fructus resti tui debent: qō vf. ff. de reg. iur. in cōdēnatione sed non restituūt nisi illi q ante mr̄imoniuz ob uenerūt: qz illi ipso iure augēt dotez: ſz post mr̄i monīū obuenientes nō auxerūt dotē ⁊ nō restituunt sed fiūt mariti pp onera matrimonij supportanda. ff. de iure do. dotis fructꝰ ⁊. j. ō usur. salubriter. ⁊ expēse necessarie minuunt dotē ipo iure: utiles uero non sed petunt actione mandati uel. ne. ge. volūtarie expense pmittunt abradi sine lesione ꝓris status. C. de rei vxo. ac. l. vna. §. fileat. ⁊. ff. de ipen. i re. dota. fac. l. i. ⁊. l. qō vf. ⁊ b vex est cum fit se paratio quo ad sed? matrimonij: sec? si quo ad thoz pp adulterium. j. eo. plerūqz ubi de hoc.

Significauit. ¶Primo ponit duplicem mulieris querelaz. scō o causē cognitionem ibi: ideoqz. Ēt. si.

a ¶ Celebrato. ex licita cā. s̄. c. prori.

b ¶ Vēdicare. i. retinet.

c ¶ Non est aliud. puta pactuz uel ꝓsuetudo: qō restitui nō debeat. j. eo. c. vlt. ff. ad exhiben. in bac actione. §. idem. ⁊. C. de pac. ꝙuen. l. ex morte uel si pp adulterium quo ad mutuam seruitutem diuortiuz sit fem̄. j. eo. plerūqz uel si snīa lata esset super boc a qua nō esset appellatuz. ii. q. vi. §. diffinitiua. ff. fami. hercis. cum putarem vin.

d ¶ Diuisionem. hoc itelligit de his que cōiter empta fuerunt de bonis ꝓprijs vroris ⁊ uiri. ⁊ boc constat alꝰ enim presumunt oia esse de bonis mariti. ff. de dona. iter vir ꝙ ⁊ vrorem. gntus mutius: ⁊. C. eo. ti. ēt ⁊ simile gcgd prelatus ecclesie acqrit totum ituitu ecclesie acqsitum vf: nisi appareat ꝓrium. xij. q. iiij. sacerdotes: ⁊. s̄. ō pecu. cle. c. i. ⁊. ij. arg. ⁊. xii. q. .i. sint manifesta. Bernar.

Oēprudentia. Duo facit: pmo ponit delegatoꝝ reprehēsibile fem̄ scō illud emēdari ꝓcipit ibi: qz igit. Et est casus multuz allegabil. ab. si.

e ¶ Repetebat. sed qua actione agebat mr̄ pro dote sua: actione de dote non: qz nullum fuit matrimoniū: ergo nulla dos. ff. de iure do. l. iij. ⁊ sic agit ꝓditione sine cā. ff. de condi. sine cā. l. vlt. C. ō condi. ob cau. da. l. i. qz cā secuta nō fuit pp quā dos dabatur: olim recipiebat mulier dotē annua bina trina die hodie uero illico restituuntur īmobilia: mobilia vsqz ad annum. C. de rei vxo. ac. l. vna. §. cum aūt.

f ¶ Incidens accessorie. bene dicit accessorie: qz si nō ē mr̄imoniū neqz dos. ff. de iure do. l. iij. ⁊ sic accidit mr̄imonio dos vñ ⁊ dos ꝓmissa p vxi vf metū non tenet. ff. qō me. cā. si mr̄. §. si dos. sic nec mr̄imoniū. s̄. ō spō. ueniēs. ij. ⁊. c. cū locū ⁊. c. ꝙsultationi. ⁊ sic q cognouit de ꝓncipali. cognoscere dz de accessorio: ut b dicit: ⁊. s̄. de of. dele. preterea: ⁊. c. prudentiam. §. sexta in fi. ⁊. c. suspitionis. ff. de iurisd. om. iudi. l. ii. ēt si alꝰ cognoscere non posset: icidenter tñ posset. C. de iu. quotiens: ⁊. C. ubi ⁊ apud quos. l. ult. s̄. de in ite. resti. c. pe. ⁊ sic cā dotis ad iudicē ecclīasticum spectat. s̄. e. .c. i. ⁊. ij. ⁊ b ubi iudex ecclesiasticus de mr̄imonio cognoscit. Si uero cōstante matrimonio agat mr̄ ō dote: qz forte maritus labit facultatibꝰ uel dissipat bona sua: uel qz mortuus est: tunc cā illa agi dz coram iudice seculari: qz modo cā dotis principalis est. C. de iure do. ubi: ⁊. l. se. ⁊. ff. de iure do. mutus. §. i. ⁊. l. quēadmodū. §. i. alꝰ ꝓstante matrimonio dos peti non pōt. C. si ꝓstā. ma. dos soluta non sit. l. una. ⁊ sic q cognouit ō principali cognoscere dz de accessorio ēt lata snīa sup principali ut hic inuit ⁊. s̄. e. c. ii. sed nunqd pcedent isti auctoritate pmi mādati: non vf qz fūcti sunt semel offō suo siue bene siue male. s̄. de of. dele. in lr̄is: ⁊. c. significasti: ⁊. ff. de re iudi. iudex: pcedent. n. ex isto scō mādato. ecclesia. n. fauoꝝ dotis super ipsam cām delegat: qz reipublice vtile est mulieres dotes saluas hre pp quas nubere possint. ff. de iure do. l. ii. ⁊. ff. solu. ma. l. i. ⁊ ēt papa simplr cām dotis cōmittit ꝑm ꝙsuetudinem ecclesie. j. eo. c. pe. sed hic petebat mulier dotem sibi restitui tanꝫ accessoriū ꝓncipali qōni: ⁊ ideo debuerūt pronūciare super dotem. vnde vf quod auctoritate pmi relcripti procedere pōt sed melius est dicere qꝫ auctoritate istarum lr̄arꝫ pcedant qz functi sunt offō suo super ꝓncipali. vnde cum tunc nihil dixerint super accessorio vlterius non iudicent: qz per ꝓmas lr̄as procedere possunt super accessorio.

Soluto matrimōio cogit vir dotem restituere: ⁊ bona diuidere que communiter eis obuenerunt.

Significauit. p. mulier qꝫ cū. b quem loco uiri tenebat diuortio iter eos solēniter celebrato[a] dotē suā illicite detinet ⁊ reddere cōtradicit: possessiones etiā que ipis dum simul uiuerent cuiuscunqz cōtractus titulo cōiter obuenerūt ea prorsus excluſa sibi nititur uēdicare[b]. ¶ Ideoqz mādam[c] quaten[c] si ita ē: ⁊ nō est aliꝰ[c] quod obsistat ipsum ad restitutionem dotis ⁊ diuisionem[c] eorū que olim cōiter habuerunt distri. ec. compellatis.

Q Lemens. iij.

Delegatus ad cāz matrimōij si ferat sentētias diuortij pronūciare debet dotem restitui.

Oēprudētia uestra miramur qꝫ cū uobis cām matrimonij qvertebatur iter. b. ⁊. m. ꝓmisisse mus terminandaz: ⁊ uos ꝓsāguinitatē inter eos inuenientes snīaz diuortij tulissetis: de dote quam a uiro mulier repetebat[c] quicquā statuer distulistis. ¶ Quia igitur vos qui de matrimonio principaliter cognouistis ⁊ ō dote que est causa incidens[c] accessorie cognoscer valuistis ⁊ sentētialiter diffinire: mādamus quatenus predictū. b. mo. pre. cogatis: ut pdicte. m. totā dotē sicut canonicuz[g] fuerit restituere non moretur.

Q Lemens. iii.

Mulier propter adulteriuz a viro separata perdit dotem.

Perunqz: ⁊ infra. Si mulier ob cāz fornicationis iudicio[b] ecclesie aut propria[i] uoluntate a uiro recesserit: nec recōciliata[k] postea sit eidez: dotez vel dotalitiuz[l] repetere non ualebit[m].

I Vno. iii. ꝓstel. archiepiscopo ⁊ uniuersis episcopis i regno legionē. constitutis.

Cogitur mulier ex offō iudicis dōata sibi a uiro ꝓpter nuptias ꝑ cōseruatiōe illiciti mr̄imonij relaxare: si talis dōatio pstet impedimētū dissolutiōi talis matrimonij.

Et si necesse fit ⁊ infra. Quia uero castra quedā: que rex legionē: filie regis castel. i dotem[n] tra didisse propōitur: ita vt si eā[o] aliq occasiōe relinqueret: ipsa cederēt in ius ei?: impedimentum pstare videntur huius copule dissoluende.

g ¶ Sicut canonicuz. hoc est si nihil obsistat qō impediat: ⁊ si totū restituere possit habita rōne ne egeat vt dixi. s̄. c. i. ⁊. ii.

b ¶ Perūqz. iudicio ecclesie alꝰ non lz: ēt si no. esset fornicatio. s̄. ti. prori. c. porro vt ibi dr̄: ⁊. c. ex lr̄is.

i ¶ ꝓpria voluntate. resume ob hanc causam fornicationis alꝰ non noceret.

k ¶ Nec recōciliata. ad qō ꝓpelli non pōt ēt post pniam. s̄. de ꝙuer. coniug. gaudem? .xxxij. q. ij. admonere. sed si recōciliata fuerit postea illaz fornicationem obijcere non poterit: qz ei remisit hoc qꝫ ei lz ꝑm euāgelicam ueritatem. s̄. de iureiurā. quēadmodum: ⁊. xxxij. q. i. qō aūt. ⁊. c. nō erit: ⁊ qz mores illius iam ꝓbauit. ff. de adult. si vxor in fi. ⁊. xxxij. q. v. horrendus: nisi postea fornicetur.

l ¶ Dotalitiū. i. donationē pp nuptias: sed hec expositio non vf bona: qz donatio pp nuptias dz redire ad virum sicut dos ad mulierē. j. e. c. ul. in fi. ⁊ ita nō posset repetere dotalitiuz ēt alias post separationez sed pōt boc itelligi cum mr̄ lucrat donationē vl partē ex pcō. j. e. c. vlt. ⁊ sic illā donationē quā ex pacto habuisset pdere dz: vl appellāt hic dotaliū res parafrenales: ad quaꝝ restōnem tenetur maritus. C. de pac. conuen. l. ult. ⁊. l. hac lege.

m ¶ Non ualebit. ſz pone snīam latā esse quo ad thori separationē pp fornicationē. ⁊ sic amisit dotem mr̄. demū ꝓbatur ꝓsanguinitas inter eos: ⁊ pnunciatur mr̄imonium nullū fuisse iter eos: mr̄ repetit dotem tanꝫ nō cōmiserit adulterium: q̄rit an possit repetere cū effectu: qō possit. pbat: qz ex futuro euētu pz qꝫ si fuit mr̄imoniū: ⁊ si non fuit mr̄imoniū: non fuit adulteriū. s̄. de frigi. ⁊ male. fraternitatis i fi. ⁊ ueritate māifesta. nō obstat res iudicata. j. de pur. mul. c. ii. ⁊ viij. di. ueritate: ⁊. ff. de ꝙdi. sine cā si fullo: ⁊. l. auunculo. ff. de re iudi. l. i. ⁊. ff. de vsufruc. leg. l. vroni. ii. ex quo. n. nullū fuit mr̄imonium nulla fuit dos. C. ō de condi. ob cau. da. l. i. Item ex noua cā tollit ꝑma snīa. s̄. ti. pri. ex lr̄is: ⁊ ar. j. e. c. prori. ergo qcquid datū fuit nōe dotis pōt repeti qz pz nullū fuisse adulterium. ⁊ sic ecclesia decepta fuit in illa snīa ergo reuocari dz. s̄. de frigi. ⁊ malefi. fr̄nitatis. Item p scōam snīaz tollit ꝑma. s̄. de re iudi. iter monasteriū ⁊. c. seq. Sz ꝯ res iudicata ꝑ ueritate accipit. ff. ō re iu. res iudicata: ⁊. ff. fa. berci. cū putarē. ⁊ ex snīa ius fem̄ ē inter ptes. s̄. ō re iudi. cum iter uos: ⁊. ff. ō lib. agno. si ue i ꝑn. ⁊ scōa snīa ꝯ res prius iudicatas: a qbus appellatuz non fuit nulla ē. ii. q. vi. §. diffinitiua. ¶ Preterea adulteria sicut ⁊ alia crimina ꝑm itentionez iudicanr̄ ⁊ ex corde pcedunt. xv. q. vi. §. i. ⁊. xxxiij. q. ii. in lectuz. ⁊ de pe. di. i. sicut trib?. ff. de fur. qō iniurie: ⁊. j. de sen. excō. cuz uolūtate. ⁊ iniuria ex affectu mētis fit. xv. q. i. illud peque: ⁊ negari non pōt: qn mr̄ ista ex affectu mentis iniuriam faceret ei quem ꝑ vero marito tenebat: ⁊ ita dolum cōmisit sine quo non cōmisit adulteriū. ff. ad. l. iul. de adul. l. pe. In ꝯrium ꝑ prima pte allegari pōt illud qd obfuit iniuria ubi conatus non habuit effectū. s̄. de spon. adolescens ubi de hoc. Sup hoc dicūt qdaz ut. t. qꝫ mr̄ ista dotē siue dotalitiū suū r̄petere pōt Elij dicunt ut lau. qꝫ non ē ulterius audiēda: lz mō appareat qꝫ nō fuerit matrimoniura: qz nihilominus puniri dz pp itētionem cū opere subsecuto fecit. n. qō potuit. s̄. de biga. nup. ⁊. c. ult. ⁊. ff. ō adul. si vxor. §. i. ⁊ ar. bu?. c. ⁊ eoipo qꝫ vxor condēnata est de adulterio: vir dz hre ante nuptias donationē ⁊ dotē in auc. ut li. ma. ⁊ auie. §. si de adulterio. alꝰ est uersi. sub illo. §. q uero plurimas col. viii. ⁊ istud uerius credo. ꝓncipium. n. debet ꝙsiderari in talibus ⁊ nō erit? vt ꝑ b ceteris delinquendi audacia auferat: sed si b esset falsum posset ꝙmitti in ꝓbationē impedimēti. ꝑma opinio magis benigna apper: sed nō ē extēdēda snīa.

Et si necesse.

¶ Propter varietatem lec. non solet summari ⁊ ꝑm itellec. q plus mihi placet. h. intendit vt in rubro. Diuidit nam ponit mandatū ꝓmissa triplici ipsius causa: quaꝝ ꝑma cōsistit in facto relique i iure. scōa ibi: cuz castra. tertia ibi: ne aūt. ab. si.

n ¶ In dotē. i. in donationē pp nuptias quā facit maritus vroni: put fecit iste. j. c. prori. in fi.

o ¶ Et si eā. sub tali forma ꝓhibet ꝙbi mr̄imoniuz. ff.

de ob.obli.si stipulatio.ꝛ.C.de inuti.stip.libera.ꝛ.ℨ.de spō.gēma vbi ō hoc ꝛ istud petīt pinde haberi dz:ac si nō fuisset apposituz.C.ō ꝯdi.ob. cau.da.l. i.pactum.n.ꝫ bonos mores nō valet.ff.solu.matri.alia.§.i.ꝛ.C.ō pac.pacta que ꝛ.viij.di.que ꝫ morem.

a ¶ Ob nullam.ff.de condi.si.cau.auunculo:ꝛ.C.de condi.ob cau.da.l.i.

b ¶ In penā.si.xvi.q.i.legi.ꝛ .ff. de ne.ge.siue.ꝛ ex īprobita te nemo consequitur actionem .ff.de fur.itaqꝫ fullo.

c ¶ Restitui.ex hoc videt ꝙ si ꝫ canones vel ꝫ pcepta legū ul ꝯstōes pncipū ꝫbāt matrimo niū.so.ma.licite repetīt qcqd dotis nosse uel donatiōis datuz est ut.ff.de ꝯdi.sine cā auuncu lo:ꝛ.ff.de ritu nup. si pfectus ꝛ.C.de condi.ob. cau. da.l.i. Sed ꝫ vf.q.n.scienter ꝫ prece pta legū vel ꝯstōes pncipum nuptias ꝫbūt qcqd alteri datū est dz ei auferri:ꝛ fisco applica tur.C.de incest.nup.g.ℨ.ff.de dona.inter vi.ꝛ vro.cū ℔ stat ꝯ .§.vl.ꝛ īnst.ō nup.§.si aduer sus. Quidā dicūt ꝙ si ignora bāt se esse ꝯsanguineos tūc re petīt qō datū est:alꝫ nō.C.so. mat.si qs ignorās.ꝛ.l.pdicta .C.de īcest.nup.q ꝫ. Istud sa tis vf:sed obuiat hoc exempluz qr isti bene sciebāt se esse consā guineos:nec hoc ignorare po terant ꝙ in tali gradu erāt.ar. .C.de lib.ca.si filium:ꝛ.C.de in īteg.resti.mi.ō tutela dicit Jo.ꝙ si aliq sciūt se eē consā guineos:ꝫ credūt ꝙ liceat sibi īuicē ꝫbere mr̄imoniū:tūc ꝯpe tit repetitio.ff.de adul. si adul terium.§.stuprum.ꝛ.§.ff.es.ꝛ .§.īcestū:ꝛ in eo casu pōt ītelli gi qō hic dr̄.si autē sciebant se nō posse ꝫbere:tūc nō repetunt qō dederūt sed fisco applicatur .C.de īcest.nup.autē.īcest.ꝛ .l.q ꝫ.tā.dicit ꝙ hec nō est ex cusatio qr ist sciebāt se eē tales ꝙ non poterāt ꝫbere ut dictū ē vñ debebāt pdēr ꝙqd bincide datum est. Et ꝓuidit hic dñs papa pp bonū pacis quia nisi castra restituerent: nō poterat par ītер eos reformari. Et alia rō ē hic nō poterat seruari pēa statuta:qr nō erat cui applica rent bona illa:cuz nullū hēant illi regē supiorē seu fiscum.vñ merito ꝛ iure restitui debuerūt illa castra ꝛ alia que data sunt ne alter in lucro remaneat vn de poti⁹ puniri ōbuit si superio rē hūisset:ꝛ hoc satis colligit ꝑ lr̄az ne ad cōmodū cedat ꝛc.ꝛ sic cessant ꝫria:tā. ꝛ qr rex alr̄ ab illa ꝯstitōe ñ recedebat: vt dicit lr̄a illa nec ad cōmodū cadat ꝛc.

¶ Cū castra ipsa nō tā ob turpē cām ob nullā cāz sint data vtpote cū iter eos matrimoniū nō exīstat: ꝛ iō nec dos nec dōatio ꝓpter nu ptias. ¶ Ne āt ad commodū ei ce dat qō dz ī penā ci⁹ potius retor qrī: castra ipa restitui uolumus: ꝛ ad id puellā p excōicatiōis sniam coartari. ¶ Item archidiaco no sancti andree de Scotia.

¶ Usufructuarius donās sine cō sensu dñi rē ipaz uxori pp nuptias ñ trāsfert ī eā pl⁹ iuris cām ipe bēat. idē ō eo q sub ꝯditiōe adimēte bz rē in hereditatē uel in feudum.

¶ Up a nobis tua discretō req sinit si aliq terra data fuerit alicui ñ ī hereditatē ul feudū sz tm quoad vixerit posſidenda: ꝛ ipe postmodū tertiā ptē vxori sue ī do tē ꝯcesserit.utr eo ōfūcto pfatā do tē vxor dū uixerit bre ōbeat ꝛ tene re:cū ecclesia dotes ꝓtegere tenea tur uiduaz. ¶ Postulasti ꝓterea si q terra data fuerit alicui ꝛ heredi quē de uxore legitia ꝓcrearet in hereditatē uel feuduz:ꝛ ipe uxori sue q̄dā pte ipius ī dotē cōcessa de cesserit postmōm sine ꝓle:an mulier dotē eā dem ō iure posset bre. ¶ Nos āt cōsul.ꝛ.r.q cū regulr nullus plus iuris transferre possit cām eū ꝯstet habēr:uir cui terra pdi cto mō ꝯcedit:nō pt uxori relīqre qō ei ñ licuit nisi quoad uixerit posſidere nec ꝫ uxori sue ptē illi⁹ terre ī donatiōez pp nuptias ex uiri con cessione tenere:nisi dōatiōi ille ad quē spectat dñiū illius terre volue rit ꝯsentire. ¶ Ad autē ō pria cō sultatōe dicimus:hoc rūdem⁹ ēt ō scōa:nā ꝫ eccl'ia ī causis uiduaz se fauorabilē obeat exhibere. ꝯtra iu sticiā tñ nō ē eis fauor eccl'iastic⁹ cō cedēdus. ¶ Illud vero te nolum⁹ ignorare:q uxor dar dr uiro dotē vir āt uxori donatōez facer pp nu ptias ꝑm legitimas sanctiones[m].

¶ De archiepo ꝛ archid.genu.

¶ Vir agens p dote nō oīo exclu ditur ex eo q vergat ad iopiā nec pōt cogi satisdare vltra facultā tē ppriā: ꝫ dos sibi assignatur ꝑ cautiōe quā pstare pōt. Et si pillā cautiōez nō cēt sufficienter ꝓuisuz ꝯsūptiōi dotis depōatur dos apō mercatorē ut de honesto lucro vir sustineat onera matrimonij.

¶ Per uestras lr̄as itimastis q cū mgr̄m. R. sup quadā sūma pecūie p. D. paupe auctoritate nr̄a curaueritis ꝯuēire[n] quā idē .D. p dote uxoris sue requirebat ab eo:dictus. R. exceptiōez oppo suit ꝯtra ipz q uxorē suā a se repu lerat[o] ꝛ tacita[p] ueritate sup hoc lit teras impetrauerat:qr cum sup ea dē dote alia uice cora uestre ciuita tis ꝯsulibus q̄stio mota cēt:ipsi ꝓ nunciauerunt:ut quoniam idē.b. ad iopiā[q] uergere uidebatur:dos illa ñ assignarer eidē nisi cautōez[r] idoneā de ipsa ñ peritura pstaret vñ vos eivt de saluāda dote caue ret ꝛ uxorē suā reciperet ꝑcepistis: ꝛ ifra[s]. Cū ergo satis posset ei mo dicū credi dotis cui creditū est cor pus uxoris:mādamus quatenus dotem assignari faciatis eidē sub ea quā pōt[t] cautōe prestare.uel sal tem alicui mercatori ꝯmitti:ut de parte honesti[v] lucri dictus vir one ra[x] possit matrimōij sustētar ne oc casiōe dotis detente uxor a uiro di missa seu vir q dimisit vxorē adul terij reatum incurrat.

¶ Rego.ix.

¶ Hec decre. satis seipaz sūmat.

¶ Donatio q ꝯstāte[k] matrimo nio iter ꝯiuges dr eē fcā:ex in scōa rōne sua.ꝛ nō cū paupertate laboret:ut hic faciebat:ꝛ ita restituetur huic dos prout hic dicitur in fi. Lau.

in scōa rōne cū manda to ibi cū ergo.pria pars ponit cāe delegationes actoris petitionē rei exce ptionem ꝛ iudicis inter locutionem.secūda pōit duas causas mādati al ternatiui qō inter illas ī tercesserit. Alb.si.

n ¶ Cōuenire.i.ad iudi cium euocare ad peritio nem. Id.

o ¶ Repulerat.ꝛ iō au diri nō debuit nisi pmo ipz restitueret.ℨ.de re sti.spo.ex cōquestiōe. et .ℨ.ō oz.cog.sup spolia tiōe:ꝛ.c.cū dilectus.

p ¶ Tacita veritate. de pcessu negocij vt segtur sic.ℨ.de re iudica. inter monasteriū.

q ¶ Ad inopiā.ꝛ bōa vi debatur illa ꝓnūciatio: qr ex quo maritus īcipie bat labi facultatib⁹ ꝛ re sua male vti: cogendus erat eā restituer.C.ō iu re do.vbi ꝛ ī aūt.ō eq̄li tate do.§.ul.col.vii.im mo etiā sequestrāda ē cū ꝓsumitur vir eam dissi paturus.ff.so.ma.si cū dotem.§.si vero dotem si ergo tenet eā reddere: ergo nō pōt eā repetere .ℨ.de iureiur.quēadmo dū:qr turpius eiicit ꝛc.ꝛ dolo petit q restituer sta tim dz.C.de re iudi.ī cō dēnatiōe in fi. Szb non bñt locum in casu isto: vt b dicit.Cū.n. corp⁹ suum uxor ei cōmiserit multofortius ꝛ dotez si bi committere dz sub ea quam pōt cautiōe pstā re: vt segtur.C.ō pac.cō uē.hac.l.ꝛ ē simile.rii. .q.i.ꝓcipim⁹.īmo vxor tenet alere virū suū egē tē de dote.ff.de iure do. mutus.§.manentē. Et ꝑmissa locū bñt cū mari tus suspectus est de dila pidatione qr male ōsar

r ¶ Illusi cautionē.lex enī ꝓhibet fideiussorem dari pro dote.C.ne fideiuss. dō.den.l.i.ꝛ.ii.sed in alio casu illud intelligitur.

s ¶ Et ifra.sed cum ipe cautionem prestare non posset ad instantiaz ip si⁹ dñō pape hec rescribere curauerunt.

t ¶ Quam pōt.iuratoriā.ſ.in autē.ut nulli liceat hre loci ꝓserua.§.si ve ro crimē col.ix.vbi dr ꝙ si mulier accusat ō crimie pro quo debeat custo diri ōbet dare fideiussorē si fideiussorē dare nō pōt iuratoriam cautionez prestet ꝛ sufficit.C.de epis.ꝛ cle.autē.generaliter.ꝛ in aūt.de litig.§.ad excludēdas.vnde sumpta est hec autē.generaliter col.viij.

v ¶ Honesti lucri.nō.n.tenet fenerari dotē.ꝛ de usuris alere vxorē.ar. .C.de admi.tu.autē.nouissime:sed ꝯuertat eam in societatem honestaz uel aliqō commertiū.ꝛ ex lucro honesto eaz alat.ar.in autē.ut bi q obligatas hre ꝓhibent res minoris.§.qñ aūt videmus.col.vi.ibi tñ dr ꝙ si minor non bz vñ viuat:ꝫ tñ pecuniā tūc curator cogitur fenerari. Lau.

x ¶ Onera.ff.de iur.do.si is q stichū.§.ibi dos.ꝛ ℨ.ō usur.salubriter.ꝛ.

¶ Donatio. Prima pars demonstrat qñ ꝛ qualiter donatio facta ī ter coniuges valeat uel reuocāda ītelligatur.in scōa docet an reddē da sit dos ꝛ donatio pp nuptias soluto mr̄imonio.scōa ibi sane. Et hec diuisio sufficit ꝑ sūmario. Alb.si.

y ¶ Constāte.no.ꝙ donatio iter

vix ꝛ vxorē moꝛib⁹ ꝓhibita est: ne mutuo amoꝛe inuicez ꝓsolient non ob tēperando donatōibus: sed ꝓfusi erga se facilitate vtentes. Maiores. n. nostri hoc ꝓhibuerunt amoꝛem honestū solis animis estimantes: ꝛ ne alter in pauptatē incideret: ꝛ alter ditioꝛ fieret nec esset illis studiū filios educandi. ff. de dona. iter vi. ꝛ vxo. l. i. ij. ꝛ. iij. ꝛ ī auc. qui. mo. na. effi. legi. ꝛ sui. §. illō quoq; ad fi. col. vj. ꝛ nulla est donatio vbi matrimonium tenet. Si vero matrimonium non tenet donatio de iuris rigoꝛe valet. sed fas nō est tales donationes esse ratas: ne melioꝛis conditionis uideātur delinquentes q̄ qui non deliq̄runt ꝓtrahendo. ff. eo. l. iij. §. i. ꝛ. C. eo. si ex voluntate: sed iter sponsum ꝛ sponsam tenet donatio. ff. e. iter eos ꝛ. l. cum h̄ stat⁹. §. si qs spōsam nō si donatoꝛ in ea dē voluntate vsq; ad supmum vite eritū perduxerit valet donatio. C. eo. l. i. ꝛ. iij. ꝛ h̄ vbi dicit nisi donatoꝛis obitu confirmet. Et si donatio legitimum modū excedat ꝛ non fuit insinuata vsq; ad legitimū modum valebit si pmansit in ea voluntate vsq; ad moꝛtem. C. eo. l. donationes.

a ¶ Locupletioꝛ. donatio ex q̄ hoc cōtigit nulla est. ff. e. l. iij. i. fi. ꝛ ex eo q̄ dicit q̄ ex qua alter locupletioꝛ ꝛ alter pauperioꝛ a ꝓtractu sēsu dat intelligi q̄ donatio teneat his cessantibus q̄ vex est. Si ergo maritus nō fit pauperioꝛ tenet donatio: vt si maritus sit institutus heres ꝛ repudiet hereditatē donatiōis cā: vt ōferat vxoꝛi sibi substitute: vel si repudiet legatum vt remaneat penes vxoꝛem onerata p legato prestādo vel si rogatus eēt restituere hereditatem vxoꝛi nec detrahat quartam cā donationis: tunc tenet donatio. ff. eo. si spōsus. §. si maritus ꝛ. §. si qs. vel si donauerit vxoꝛi rem alienam. ff. eo. sed ꝛ si ꝓstāte. Item lz pauperioꝛ fiat donatoꝛ ꝛ accipiens nō fiat locupletioꝛ: tenet donatio: vt si emerit inde vnguēta. ff. e. q̄ aūt. §. i. Item valet q̄q; dōatio lz donatoꝛ fiat pauperioꝛ ꝛ accipiēs locupletioꝛ si in tp̄us finiti mr̄imonij fit collata: sed ante tp̄s illō nō efficit res donata donatarij: sed differtur ī tp̄s quo mr̄a lege viri soluta est. ff. eo. si cum vxoꝛi. §. vl. ꝛ. l. q: ꝛ. l. si ī terim. Item ī alio casu vz donatio: lz alter fiat pauperioꝛ ꝛ alter ditioꝛ. ff. eo. q̄ si vir. fit aūt donationis reuocatio q̄tenus donatoꝛ pauperioꝛ ꝛ accipiens locupletioꝛ factus est. ff. eo. si sponsus. §. ult.

b ¶ Tacite vel expresse. tacite aūt fit reuocatio p diuoꝛtium nisi in diuoꝛtio voluerit donationē valere. ff. eo. sed iterim. §. si maritus. ꝛ. l. cū h̄ status. §. si diuoꝛtiū: ꝛ. C. e. l. a marito. Item tacite fit reuocatio si priꝰ qui libertatē accepit decesserit q̄ is qui cōtulit: vt in. l. p̄dicta a marito. si vero prius decedat is q donauit nec reuocauit donationē. confirmat moꝛte p silentiū. C. eo. donatiōes. ꝛ. l. i. ꝛ. iij. si aūt simul moꝛiant puta naufragio vel ruina: valet donatio. ff. eo. cū hic status. §. si ābo. Expresse reuocatur dōatio cū donatoꝛ eā reuocat. C. eo a marito: nisi peniteat eum reuocasse donationē vt supremum iudicium eius siue voluntatem spectemus. ff. e. cum hic status. §. pnīa. Item expresse fit reuocatio si maritus ea que donauit postea pignoꝛi dedit vel alij donauit vel alio mō alienauit. C. eo. si maritus tuus. si. s. de pcura. nō iniuste. Et hec que dicta sūt de dona. inter vi. ꝛ vxo. iter parentes ꝛ liberos pene itelligi debent iter quos ꝓhibita est donatio cum vna persona intelligantur. C. de impub. ꝛ aliis substi. l. vlt. ꝛ. xxv. q. iij. §. hac auctoꝛitate nisi in casibus.

c ¶ Qui donatū. ut. C. e. a marito: ꝛ. ff. e. cū h̄ stat⁹. §. si ambo: ꝛ ista verba tacite vel expresse vel q datū accepit ꝛc. sūpta sūt ex istis duab⁹ legib⁹.

d ¶ Sicut dos. dos. n. dat viro a muliere ꝛ donatio dat vxoꝛi a viro. s. e. nup in fi. C. de dona. ante nup. l. i. ꝛ vl. ꝛ iō redire debēt ad eos vt h̄ dicit: ꝛ dos ꝛ donatio pp nuptias debent esse equales hincinde. C. de pac. conuen. auc. equalitas: ꝛ in auc. de eq̄litate do. §. hec igit: ꝛ. §. decetero. coll. viij. ꝛ vex est q̄ ista debēt redire ad mulierem ꝛ virū: nisi cōsuetudo sit in ꝛrium vt ꝛ h̄ vel nisi pactum de dote vel donatione lucrāda vel parte sit factū inter eos vt hic dicit: ꝛ. C. de pac. conuen. ex morte. auc. equalitas. ꝛ in auc. de equa. do. §. hoc igitur. C. de rei vx. acti. l. vna. §. illo ꝓcul dubio: ꝛ istud pactum dz esse eq̄le hincinde ꝛ si nō sit eq̄le maior pars lucri ad minoꝛem dz reduci: vt. l. p̄dictis ex morte: ꝛ auc. equalitas: ꝛ. l. lege leonis. C. ō pac. conuen.

seruauit ꝛ de morte prioꝛis ꝓiugis adhuc sibi existimat dubitandū: ei que sibi nupsit debituz nō deneget⁸ postulāti. qō a se tamē nouerit nullatenus⁹ exigendum. ¶ Qō si post hoc de p̄oris cōiugis vita ꝓstiterit relictis adulterinis¹ cōpleribus ad prioꝛem coniugem reuertatur.

Rbanus. iij. vig. episcopo.

¶ Si vn⁹ ex ꝓiugib⁹ fuit alts bñdicꝰ ñ dñt cōiuges de nouo bñdici.

Vir āt ꝛ mulier ad bigamiā trāsiēs ñ dz a presbytero bñdici[k]: ga cū alia vice bñdicti sint eorum benedictio iterari[l] non dz.

Idem exon. episcopo.

¶ Vxor nubes infra ānū lugubrem infamiam non incurrit.

Super illa questiōe qua quesituz est: an mulier possit sine infamia nubere infra tempus luctus secundum leges diffinitum: rñdemus quod cuz apostolus dicat mulier viro suo moꝛtuo soluta est a lege viri sui ī dño nubat[m] cui voluerit p licentiā[n] ꝛ auctoꝛitatē apostoli eius infamia[o] aboletur.

Anno. iij. p. nobili mulieri.

¶ Summatur vt precedens.

Quam secundū apostolum mulier moꝛtuo viro suo ab eius sit lege soluta ꝛ nubēdi cui vult[p] tātum in domino liberam habeat facultatē: non debet legalis infamie[q] sustinere iacturam. que licet post viri obitum infra tempus luctus scilz

Rubrica de secundis nuptijs.

Qz diuoꝛtio facto solent hoīes transire ad scōas nuptias ideo viso de diuoꝛtijs merito subijcē de secū. nup. Et scias q̄ non solū qs bigam⁹ ꝛ trigam⁹: sed ēt octogam⁹ effici pōt vt dicit ter. in. c. aperiant. xxvi. q. i. ab. si.

e Apellanū. cum scōa scōe nuptie bñdicende nō sunt. ſ. eo. vir aūt. ꝛ scōam accipere ꝑm veritatis rōnem vere fornicatio est. xxvi. q. i. hac rōne: sed illud ītelligitur p̄ma viuente: ꝛ non debent bñdici scōe nuptie ad erhortationē ꝓtinētie: sic ꝛ sacerdos interesse nō debet nuptiis clandestine ꝓctis. s. de clandesti. mri. cuz inhibitio. §. sane. multominus dz illas bñdicere: ꝛ alia rō est: qz sacm iterari nō dz. ſ. e. vir aūt vbi hec rō notatur.

Omnus. Tria sunt dicta. scōm ibi: si vero. tertium ibi: quod si. ab. si.

f ¶ Ei cōstet. s. de spō. in p̄senti vbi notaī qd iuris sit ō hac materia. C. de repu. autē. hodie: ꝛ in auc. vt li. ma. ꝛ anie. §. quod aūt. col. viij.

g ¶ Non deneget. ꝛ ita pp dubium p̄sumit p mr̄imonio qō fieri dz. s. de spon. inuenis: ꝛ ar. s. de ma. ꝓct. ꝓ iter. ec. c. i. ꝛ. ff. de reg. iur. in ambiguis: ꝛ. ff. de iure dot. in ambiguis: nisi qñ dubitaī an ꝓctum sit ꝓ matrimoniū qz clandestinū est quo casu potius p̄sumitur adulterium q̄ matrimonium. xxx. q. v. aliter. ꝛ arg. s. de clandesti. despon. c. ij.

h ¶ Nullatenus exigendus. hoc est ꝓpter conscientiaz dubiaz et ꝓbabili causa. ſ. de sen. excom. inquisitioni in fi.

i ¶ Adulterinis. h̄ itellige: si postq̄ intellexerit p certo de vita prioꝛis mariti cū scōo remaneat qz statim est adulterū ꝛ nō ante. xxxiij. q. ij. cum per bellicā ꝛ est arg. q̄ matrimonium qō ab initio valuit tractu tp̄is ifirmaī. ff. de iudi. si alter ꝛ. l. si a me: sed non fuit matrimoniū ab initio in veritate sed nunc primo declaratur matrimoniū non fuisse sicut econuerso ꝛ er futuro euētu apparet matrimonium ab initio fuisse. s. de frigi. ꝛ male. fraternitatis in fi.

k Vir benedici. s. eo. c. i. vbi de hoc.

l ¶ Iterari. sacra. n. iterari nō debent. i. q. i. hanc regulam: ꝛ. c. hi q: ne fiat eis iuria. i. q. i. quod qdam: ꝛ de cōse. di. iiij. oñditur. xxiij. q. vij. quemadmoduz ꝛ. C. ne san. bap. ite. l. i. ꝛ. ij. videret. n. q̄ sacm h̄moi non fuisset collatum: vel q̄ iefficax fuisset oīno: ꝛ sic fieret iniuria ei. i. q. i. sacra tñ pnīa bene iteraī. de pe. di. iij. adhuc istant. fallit ēt p̄m quosdam in extrema vnctione. Quid. n. ipediret hanc iterari: cum non sit sacm: sed oratio sup hoiem. i. q. i. manus. ꝛ solennis pnīa non iteraī. l. di. quānis: ꝛ. c. in capite: gra. tñ dicit q̄ iteraī p̄m consuetudinem quoꝛūdam de pe. di. iij. §. ex persona: ꝛ benedictio ista cum aliqs secundaz durit virginem iteratur p̄m consuetudinem quoꝛūdam locoꝛ ꝛ hoc si papa sciat

Super illa. ꝓponit qōnem cui rñdet sibi: rñdemus. ab. si.

m ¶ Nubat in dño. ī. c. prori. ergo cum apostolus nullum tp̄s adiiciat: nec nos adiicere debemus. xxvi. q. i. quod si dormierit: ꝛ. ij. q. v. consuluisti: ꝛ. s. de trāsla. iter corporalia. soli ergo honestati sue consulat mulier qz statim lz ex quo tp̄s non adiicitur insti. de ver. obli. §. pure.

n ¶ Per licentiam. que intelligitur iteruenire eoipso quod nō prohibeī: vt. xvi. q. i. sunt nonnulli.

o ¶ Infamia. ī. c. primo.

Quam secundum. ꝓmissa rōe ponit dcm. Et soluit obstaculū. ab. si.

p ¶ Cui vult. sic. vij. q. i. sicut alterius: ꝛ. s. c. prori.

q ¶ Legalis infamie. quā infligit lex ei que nubit infra annum ne turbaret san-

guis.ꝛ de ple dubitaret.C.de repu.ꝓsensu.§.si vo.ff.de his q no.ifa.l.liberto-
rum.§.i.ꝛ no.ꝙ canones isti non soluz talem mulierez liberat ab infamia sed oi
pena quã exprimit lex.C.de se.nup.l.i.ꝛ in auc.bisdem penis ꝛ in auc.de resti.
ꝛ ea que pa.§.vlt.col.iiij.nec debet dici ifamis in foro ciuili: ex quo per ecclesiaz
Iniam apostoli remissa est ar.s.q fi.sunt le.p venerabilem:ꝛ.ij.q.iij.§.hinc col
ligit.Quidã tñ dicunt ꝙ propterea nõ cuadit penaz illam:q̃
puat añ nuptiali dõatiõe auc.
ꝓdicte de resti.ꝛ ea q̃ pa.§.vl.
col.iiij.q̃ vir sinuz ita velociter
dehõestauit: vt appareat ẽt eo
viuente eam nõ caste vixisse vt
ibi dr: ꝛ ideo pdere dz qcqd ex
liberalitate viri ad eam potuit
puenire:nec ecclesia in hoc po-
tuit penã illam tollere:qr quã-
dam ingratitudinez vr mulier
cõmisisse argu.s.de dona.pp
eius nec est hoc ꝯ apostoluz.s.
de diuor.gaudemus.

a ¶ Ab aplo.quam alicui au-
ferre nõ possumus.xxviij. dis.
de his bñficiũ.n. iuris nemini
est auferendũ.v.dis.ad ei? vo
.ff.de re iudi.l.iiij.§.si qs con
dẽnatus:ꝛ beneficium ꝓncipis
latissime iterptanduz est.ff. de
ꝓsti.ꝑn.beneficiuz.ꝛ sic ad oẽs
mulieres hoc bñficiũ ertendit.

b ¶ Cum bis.s. matrimoniis
ꝯbendis in qbus sacre leges sa
cros canones imitant: in auc.
quõ oportet epi.§.vlt.col.i.ꝛ i
auc.vt cle.apud ꝓprios episc.
.§.vl.col.vj.ꝛ.s. de iudi.at si
clerici.ꝛ in auc.de eccle.ti.cir-
ca prin.col.ir.

Rubrica de accusatiõib⁹. Duo
bus modis põt continuari pri-
mo ad precedentia. scõo adse-
quentia.ab.si.

Illegitimus. Aliter ꝛ sic potest sũ
mari ad petitionem
illegitimi accusato-
ris reus non est ad iudiciuz tra
hendus.h.d.ꝛ non diuiditur.
Ab.siculus.

c ¶ Legitimus.ideo dicit: qr si
sit criminosus nõ põt aliũ accusare.iij.q.vij.q fine:ꝛ.c.postulatus:ꝛ q trabem
gestat in oculo:festucam de occulo ffris nõ põt eruere.ea.cã ꝛ.q.ea.§.tria.ver.
porro in fi.ꝛ.i.q.i.multi ꝛ vi.q.i.q crimen.Qui.n.alium accusat: dz esse bone
fame nõ suspectus ꝑ iura ꝓdcã.si.n.ad denũciandũ viles psone nõ admittũtur
vt.s.de spon.cũ in tua:multofortius nec ad accusandũ. Itẽ nec debent eẽ inimi
ci.ꝯ.eo.cum oporteat:ꝛ.c.cum.p.manconella:ꝛ.c.meminimus: dz.n.esse sine
crimine non inimicus bone fame ꝛ opinionis q alium accusat:alꝫ nõ est legiti-
mus accusator.criminosus.n.criminosum accusare non põt aut ẽt denunciare.

d ¶ Fatiget.sed repellat accusator:ꝛ absoluat reus ab obseruatiõe iudicij.vi.q.
vlt.c.vl.§.actor nisi fuerit ifamatus tunc dz indici ei purgatio.ij.q.v.presby-
ter.ij.ꝛ.ꝯ.de pur.cano.c.cũ.p.ꝛ hec decre.pertinet ad primã partẽ rubrice.

e ¶ Si qs episcopus.accusatoribus.i.denunciatoribus.

f ¶ Accusatus.i.denunciatus.

g ¶ Charitatiue.ar.ꝙ admonitio sp est ꝓmittenda ante accusationem ꝛ añ vin-
dictam.xij.q.ij.idigne:ꝛ.xvj.q.i.qdam monachi:ꝛ.q.vij.oẽs decime:ꝛ.xxiiij.
.q.iij.de illicita:ꝛ.ꝯ.de sen.excõ.sacro.cum agit in modũ denunciatiõis ad pe-
nitentiaz:tũc necessaria est admonitio ꝓm euangelicã veritatẽ.s.de iudi.nouit ꝛ
.ij.q.i.si peccauerit:ꝛ.ꝯ.de simo.lz hely.ꝛ.ꝯ.e.cum dilectus.ij.in quo casu loq
tur hoc.c.ꝛ ita primet ad vltimam partẽ rubrice.ꝛ vbi dicit accusatoribus expo-
ne.i.denunciatoribus. Accusatus.i.denunciatus vt dictum est.

h ¶ Conuentus.i.monitus vt sequens lra indicat.

i ¶ Non olim.i.non ante admonitionem admittatur ad denunciandum.

k ¶ Nunc.i.post admonitionem debet admitti vt dictum est.

Ita prepositorum. Illi debẽt accusare quoꝝ interest aꝫ accusatio est
nulla.h.d.vl sic vt i rubro. Et pro põit ociuz fẽz.ꝙ dispositio ibi:si vo.

l ¶ De monasterio.no.ꝙ nõ debẽt admitti ad denũciandũ: nisi illi quoꝝ itereſt
vt monachi vt h aut ẽt pfoni.xvi.q.vl.filijs.aut ẽt parochiani.lxiij.di.vota ci-
uium:ꝛ.vij.q.i.factus est. m ¶ Dicere.i.accusare.ꝯ.e.ex parte:ꝛ.i.
.q.iij.eleutherũ.sed potius loqtur in modũ ingsitionis siue denunciationis in
quo casu tenent ad denũciãdũ: vt.ij.q.vij.quapp:ꝛ ar.s.de cog.spi.tua ad hoc
.n.quilibet tenet ẽt si iurasset non denunciare.s.de iureiur.quemadmodum.

n ¶ Quoꝝ interest.s.fratrum suoꝝ.lxxvj.di.si quid.

o ¶ Cõdẽnetur.hoc sp dz continere diffinitiua sñia ꝯdẽnationẽ vel absolutionẽ
vnius anni spaciũ nubat:ꝛ cõcessa
sibi tñ ab apostolo[a] vtiq ptãte:cuz[b]
in his ꝓsertim seculares leges nõ
ꝺdignent sacros canones imitari.

¶ Liber quintus.

Rubrica De accusationib⁹ inquisi
tionibus ꝛ denunciationibus.

Felix papa.

¶ Ad petitõez illegitimi accusato
ris re⁹ nõ est ad iudiciũ trahẽdus.

Illegitimus[c] nõ fuerit
accusator: nõ fatigẽt[d]
accusatus.

Item epis per gal
liam constitutis.

¶ A denũciatione repellit is q nõ
premonuit.

Si quis episcopus ab illis ac
cusatoribus[e] q recipiẽdi sũt
accusatus[f] fuerit: postquam ab eis
charitatiue[g] ꝙuentus[h] fuerit vt cau
sam emendet ꝛ eam corrigere no-
luerit: nõ olim[i] sed nũc[k] ad ꝑmates
cause eius canonice deferantur.

Greg.duci campanie.

¶ Criminatio plati ꝺtractari co
ram illis quorum interest.

Ita prepositoruz:ꝛ infra. Si
vero aliquis est de monaste-
rio[l] predicti abbatis qui possit dice
re[m] quod ad culpam reatumq; ei⁹
pertineat nos cũ eis quorũ[n] interest
cãm districte volum⁹ pscrutari. vt
vel ꝺdẽnet[o] vel absoluatur.

Item constantie aug.

alias non tenet.ij.q.vj.§.diffinitiua:ꝛ.xxiij.q.iiij.illud ẽt vel eqpollens
.ꝯ.de ver.sig.i his:ꝛ.ff.de arbi.qd tñ.§.si arbiter.sic ꝛ snia que sine cer
ta quãtitate pfert nulla est:nec i aliqua parte actoꝝ hoc reperit.C.de sen
ten.que sine cer.quã.profer.l.pe.ꝛ vl.tan.

p ¶ Omnipotens.nunciant.ꝛ sic ad vltimaz partez tituli ptinet cum ẽt
aligs accusat aut denun
ciat vel ẽt ingrit grauata
est statim eius opi. vt
interiz nõ debeat promo
ueri.lxxxi.dis.tantis da
niel:ꝛ.s.de testi.c.vlti.
.C.de pcur.reum.ꝛ.ff.
de mu.ꝛ bon.l.reus.i.
rñ.nisi post annum: vt
ea.l.reus.§.eum.

q ¶ Honoret.i.ad bo
norem promoueatur.

r ¶ Nulli epoꝝ.repel-
lere. Iudex tamẽ
ex offõ suo põt repellere
accusatorem si nõ fuerit
idoneus. arg.ij.q.vij.
alieni:ꝛ.c.qui fi.sunt:ꝛ
.c.querendum.ff.de po
stulã.quos phibet:ꝛ.s.
de excep.exceptionem in
fi.ꝛ.ff.de pe.ber.l.vlti.

s ¶ Familiaritate. non
enim mõ põt reprobare
ẽt mores quos prius p-
bauit.ff.de adul.si vxor
in fi.ꝛ.xxxij.q.v.horren
dus:ꝛ.s.de fi.presby.
veniens.ff. de neg.ges.
põponius. Sed ꝯ.ij.q.
vij.alieni.ꝛ.iij.qõ. vlt.
.§.si quis ex familiari-
bus:ꝛ.C.qui accu. non
pos.iniquum.imo videt
ꝙ criminosus criminosũ
accusare possit.ij.q.vij.
.§.i hoc ꝛ.C.de her.quo
niam ꝛ.C.de ioffi.testa.
in arenam.ar.ꝙ nullus
criminosus reputatur le
gitima persona ad accu-
sandum: vel ad denun-
ciandum: vt dixi.s.c.i.
argu.C.de adulter.qñ
xxxij.q.vj.nihil iniqus.ꝛ.C.de lib.ca.si filium: vel forsitan iste epus accu
sabatur de crimine excepto:qr ꝛ erat male fame.ij.q.i.i ꝑmis.vñ admit
tebantur viles psone ꝯ eum. Sed dic ꝙ spãle est in epis ꝛ in odiuz ipsoꝝ
statutum:qr debent secum habere honestas psonas:que phibeãt testimo
nium de vita eoꝝ.ij.q.vij.cuz pastoris. Et ideo si prauos ꝛ viles habẽt
secum sibi imputent:alꝫ vilis persona non est audiẽda: vt dixi.s.eo.c.i.
vel forte superior ex officio suo posset tales repellere: vt dr in prin.c.ꝛ in p
cedenti notula.

¶ Qui de aliquo crimie accusatur
vel denunciat inuerim promoueri
non potest.

Omnipotens de⁹ ꝛ infra. Val-
de graue est vt vir de quo tã-
ta ꝛ talia nũciantur[p] cum ante regri
ꝛ discuti debeant honoretur[q].

Pascalis papa.

¶ Eps p exceptionẽ criminis illũ
ab accusatione sua repellere nõ po
test quez añ a sua familiaritate ne-
glexerit separare.

Nulli epoꝝ ab accusatiõe sua
repellere[r] liceat quos añqz se
ab eis ipetẽdũ cognoscefft a sua cõi
familiaritate[s] neglexerit separe.

Ex ꝯcilio maguntino.

¶ Absolut⁹ de certo crimie de eo
dem iterum accusari non potest.

De his criminibus: de quib⁹
absolutus est accusatus: nõ
potest accusatio replicari[t].

Stephanus papa.

¶ Cohabitantes inimicis accusa
ri ab accusatione repelluntur.

Repellantur ab accusatõe co-
habitantes[v] inimici: quia ifes-
tationes blasphemie affectio solet
amicitie[x] vel inimicitie incitare.

Ex brocardo lib.xliiij.

¶ Ponit penitentiã accusatoris
calũnioſi cuz sequit inde mors vel
membri debilitatio.

Accusasti aliquez:ꝛ per tham[y]
accusationem occisus est: nisi
xxxij.q.vj.nihil iniqus.ꝛ.C.de lib.ca.si filium: vel forsitan iste epus accu
sabatur de crimine excepto:qr ꝛ erat male fame.ij.q.i.i ꝑmis.vñ admit
tebantur viles psone ꝯ eum. Sed dic ꝙ spãle est in epis ꝛ in odiuz ipsoꝝ
statutum:qr debent secum habere honestas psonas:que phibeãt testimo
nium de vita eoꝝ.ij.q.vij.cuz pastoris. Et ideo si prauos ꝛ viles habẽt
secum sibi imputent:alꝫ vilis persona non est audiẽda: vt dixi.s.eo.c.i.
vel forte superior ex officio suo posset tales repellere: vt dr in prin.c.ꝛ in p
cedenti notula.

t ¶ De his replicari.qr si ꝑbato crimine iudex cum illo dispẽsauit si fuit
tale crimen qõ potuit dispẽsare: crimina semel dimissa itez ī ſvltio
nem diuina clementia venire nõ patit: de pe.di.iij.diuina clemẽtia ad fi.
di.ꝛ.xxiij.q.iiij.si illic: vbi de hoc:ꝛ.ij.q.iij.§.notandum. Si vero abso
lutus est:qr accusator non ꝑbauit tutus est qr de delicto vnius hois sepi?
q̃ri non dz.ff.nau.cau.lz.§.vlt.ꝛ.xxxv.q.ir.veniam:ꝛ hoc vex ẽ nisi in
duob⁹ casibus puta si scõs accusator primũ doceat preuaricatũ fuisse.ff.ꝺ
prenari.l.iij.C.de accu.si qs homicidij.ꝛ de collu.c.i. Item si suum do-
lorem ꝓsequatur ignorans accusationem ab alio institutaz.ff.de accus.si
cui.§.bisdem. Et hoc intellige cuz actũ est in forma iudicij. Si aũt pñiaz
egisset occulte quo ad deum absolutus est.sed accusatio in iudicio faciẽda
non cessat pp hoc.xxxiij.q.ij.admonere vin.

u ¶ Repellantur. Primo ponit statutũ.scõo rõnem ibi: qr.ab.si.
¶ Cohabitantes.non soluz inimici:sed eis cohabitãtes repellun
tur qr ex hoc inimici ꝓsumuntur.iiij.q.iij.§.itez testes ꝛ.ꝯ.e. cũ oporteat
.C.de ioſ.testa.liberi.xciij.di.si inimicus:ar.ꝯ.ff.pro socio:nã socio⁹.ista
socius socij mei nõ est socius meus:ꝛ.lxxxi.di.legitur:ꝛ est arg.ex cohabi
tatione ꝓsumendum ꝑ aliquem vel ꝯ aliquem.xviij.q.ij.diffinimus:ꝛ.s.
eo.nulli:ꝛ.s.de of.delega.insinuante.iij.q.v.accusatores.

x ¶ Amicitie.iij.q.v.accusatores:pp amicitiam vel odium humanuz iu
dicium sepe peruertitur.xi.q.iij.quattuor.

y ¶ Accusasti.ꝑ tuã tñ accusationẽ calũnioſam ꝛ non culpa sua:naz si
qs iuste accuset criminosuz:ꝛ crimie probato iterficiatur re⁹: inu
nis est accusator.xxxiij.q.iiij.illud:ꝛ iudex ꝛ minister.xxiij.q.v.homo qui
malos:ꝛ.c.iudex:et.c.homicidas:et.c.miles in fi.

a ¶ Nisi p pace. non tenet ꝓprie illud nisi: qz si ꝓprie sequeret ꝙ p pace posset qs accusare aliū iniuste: qđ nō est vex: q̄si sit habes. ij. q. i. notū: sed p pace seruanda licitum est accusare: vt boni quiete viuāt. xxiij. q. v. non frustra. alias accusare mortale peccatum est. s. calūnioſe.

b ¶ Carina. vulgare est lombardoꝝ: ꝛ dr a carentia boīuz qz tales reduc̄ntur solitarij per. xl. dies ad agendum pñiam de qua pnia habes. l. distin. in capite.

c ¶ Debilitat⁹. idest mutilatus in membris.

d ℭ Vidētia sceleris. .i. scelus qđ notorium est p operis euidentiam ꝛ est vnus modus notorij. quem ꝛ alios habes. s. de coha. de. ꝛ mulie. c. vlt.

e ¶ Clamore. i. non indiget aliquo proponēte accusationē: qz factū se ostēdit ar. ff. de in inte. resti. l. i. in cōfessum. n. nulle sunt partes iudicis. ff. ad .l. aquil. pinde. nisi quo ad sniam trī: ꝛ que in iudicio publicant non requirunt accusationē aut etiā ꝓbationez. ff. de adul. l. .i. §. si publico: ꝛ. C. de testi. nullum sic in quocūqz notorio tantuz sntia semper est necessaria.

ℭ Am. p. Facit tria. primo repellit vnuz accusatorē qz laicus: scđo repellit aliuz qz inimic⁹. tertio repugnationem inducit. scđa ibi: cūqz. tertia ibi: sed vtriqz. ab. si.

f ¶ Laicus. no. ꝙ laici ī accusationez vel testimonium clericoruz non sunt admittendi. ꝛ hoc regulare est: nisi suoꝝ vel suam iniuriaz ꝓsequantur .iiij. q. vi. oībus nec tūc ad testimoniū qz in facto suo nemo testis idoneus est. s. de testi. decetero: ꝛ ij. q. i. ꝓhibent: ꝛ iiij. q. iij. §. itez oīb⁹: ꝛ hoc verū est nisi in crīmibus exceptis vt est crimen simonie heresis ꝛ lese maiestatis. j. de simo. tāta: ꝛ ij. q. vij. sacerdotes: ꝛ. c. oues. xv. q. iij. sane. C. ō epi. ꝛ de. si quē☩: ꝛ in his casib⁹ ꝛ consimilibus admittunt: si bono zelo ꝛ nō ex odio ꝓcedāt: qz tūc nec ad accusandū nec ad testificandū admittunt. j. de simo. lz hely. ꝛ. c. p tuas: ꝛ. j. eo. meminimus: ꝛ. c. cū oporteat. Inimici in nullo casu admittunt. laici. n. bone fame admittunt ī hmōi exceptis crīminibus. sed si laici sint male fame ꝛ viles psone: tunc distinguit. Si clericus sup illo crimine sit īfamatus ꝛ male opinionis admittunt laici ꝛ viles psone. si vero sit bone fame ꝛ opiniōis nō admittunt: vt hoc bñ colligit. i. q. ij. ī pmis ad fi. ꝛ. j. de simo. tāta: ꝛ. c. p tuas: ꝛ hic exceptis cōspiratorib⁹ ꝛ inimicis: vt dixi. ꝛ excipitur particeps criminis. s. de testi. ueniens. ꝛ testib⁹ vilib⁹ sine corporali tormento credi nō dz: vt. ij. q. i. ī primis: ad fi. sed accusator ñ torquet. iiij. q. iij. §. si aūt ea rei. ꝛ sic Jo. iste qz laicus erat nō admittitur ꝫ clericuz. Sed quare repellitur cū accusaret illum de simonia que est crimen exceptuz: ꝛ qz ēt erat īfamatus vt patet ex eo ꝙ īdicitur purgatio illi? ℞ñ. qz erant inimici: qđ bene colligit pp mutuas accusationes ꝛ officia permixta: vt patet ex ipsa littera.

g ¶ Illius cause. s. Joānis fratris laici. b. iste. n. Jo. pri⁹ accusauerat forte ipsuz. p. corā epo: ꝛ. b. fratrem suū indurit in testē: vt hic vī: ꝛ ideo ipse repellitur tanq̄ inimicus. ꝫ. eo. meminimus.

h ¶ ℞urgationem. qz vteqz fuerat īfamatus. ꝫ. de simo. de hoc: ꝛ. c. ī sinuatum: alias non esset indicenda purgatio. xv. q. v. de crimine.

i ¶ Cū tribus. arbitrarius. n. est numerus purgatoꝝ ꝫm arbitriū p̄sidentis ꝛ ℚlitatem īfamationis: ar. ij. q. v. oībus. p̄sbyter. si. ꝫ. de purga. ca. ī ter sollicitudines. ℞ūqđ eps pōt diminuere de hoc numero ex quo p̄figit a papa ex quo est arbitrari⁹. dicas ꝙ nō postq̄ papa statuit ar. s. de of. de le. de causis. §. vlt. Quid si nō pōt hꝫ cōpurgatores distingue si hoc cōtingat ex eo ꝙ est taliter īfamatus tunc puniri dz tanq̄ convictus. ꝫ. de simo. īsinuatū: ꝛ. ꝫ. de purg. c. cum. p. q̄ est pars hui⁹: si vo nō pōt habere qz est aduena: pōt credi suo iuramento cessante ꝓbatione. argu. s. de iure iuran. c. vlt. ꝛ. ff. de his q no. īfa. furti accipe. §. q iussu. ver. sed ꝛ si iure ī auē. vt nulli liceat hꝫ loci ꝓseruatorē. §. si vero crimen colla. ix. C. de custo. ꝛ exhi. re. auten. nouo iure. Quid si hz bonos laicos: admittūt. arg. .ij. q. i. in primis. Ain.

Θ ✠ parte. Tres sunt partes. scđa ibi: lz. tertia. ibi: quibus. ab. si.

k ¶ Alia rōnabilis. puta ꝙ essent excōicati. s. de excep. exceptionem vel si essent inimici vel cōspiratores. ꝫ. eo. memnimus. ꝛ. ꝫ. de simo. p tuaa: ꝛ. ꝫ. c. cū oporteat: ꝛ in casu. ꝫ. eo. veniens vt vidi. s. eo. c. i. sed p eo ꝙ obedientiā ꝑmisit non durimus indicēdā. Jdeoqz mandamus quaten⁹ vteqz illoꝝ cū tribus sacerdotibus faciat se purgare

I Dem vigorien.

¶ Monach⁹ accusare pōt abbatem ꝛ de bonis monasterij expensas litis necessarias habebit.

Θ ✠pte tua: ꝛ ifra. prudētie tue. i. R. ꝙ monachi: nisi alia rōnabilis causa impediat: eo quod ō obedientia ꝛ subiectione abbatis esse noscuntur: ab eius accusatiōe sūt nullatenus repellendi. ℞ Licet alios accusare nō possunt. ¶ Quib⁹ siquidem cum proprium non habeant: de rebus monasterij expense debent necessarie donec cā debitum finem accipiat ministrari.

I Dem.

¶ Presbyter ebriosus missaz celebrans nō premissa digestione ecclesia priuari debet.

S Jcōstiterit ꝙ. D. ecclesia nō perpetuo concessa sed ad tēpus fuerit ꝛmendata: ꝛ de violentia ꝛ quod ī taberna pnoctauerit: ita q altera die nulla premissa dormitione missaz cantasset ꝛ ifra. Si de hoc rōnabiliter cōuictus fuerit ī iudicio añ epm suū: siue accusatus vel ad rōnē positus sine coactiōe fuerit confessus: ei super eadem ecclesia perpetuum silētiuz iponatis:

repellit ab accusatione: in hoc enim ꝙ malus est non tenetur obedire ei: īmo potius tenet illuz denunciare siue accusare cū eoꝝ iterfit. s. eo. illa ꝛ. xi. q. iij. nō semp: ꝛ. c. iulianus: arg. s. de maio. ꝛ obe. dilecti ī fi. ꝛ. ij. .q. vij. qua pp. ꝛ. q. ij. episcop⁹ xvij. q. iij. q̄sti. ꝛ qz vtilitatē ecclesie procurant debent eis expense ab ecclesia ministrari: vt hic dicit: ꝛ. ꝫ. eo. olim ꝛ ipse abbas debet hꝫ expensas vt se defendat vsqz ad fi. cause. ff. de iudi. te. si instituta: ar.

l ¶ Licet alios. alios vero accusare non pñt: nisi iterfit monasterij. de licentia trī abbatis xvi. q. i. monachi cum mortui sint mundo. ea. cā. q. i. placuit nō trīm humanis vocibus sed diuinis mortui sunt. ij. q. vij. finesta est eoꝝ vox vt ibi dr. i. sp flere debent ꝛ tristes eē. xvi. q. .i. placuit: denunciare autem pñt ad pniam quēlibet xpianū qz cuilibet dictū vī. si peccauerit in te ꝛ. nulla facta exceptione. maxime si dr esse preceptuz ar. s. de iureiu. quēadmoduz. Sed ꝫ vī dicer predictū. c. placuit. vbi dr ꝙ monasteriuz exire non debet monachus sed tāquaz mortuus ibi esse. Sed pone monachus est in scholis de lnia abbatis. nunqd pōt accusare vel aliter agere. ℞esponderi pōt si eius itereſt: qz eoipso ꝙ monachus de lnia abbatis est in scholis per ꝓns oīa ei cōcessa itelligunt: sine qb⁹ ibi cōmode nō possit viuere. arg. .s. de of. dele. preterea. c. prudentiam. §. vi. ꝛ. c. suspitionis trī p alienis debitis itercedere nō posset vt p hoc monasterium obligaret: cuz hoc nō itellexit abbas: arg. s. de fideiuss. qđ qbusdam: ꝛ. s. de sol. quoꝝdam nisi quātum pertinet ad p priam necessitatem: ꝛ b si abbas ei concedat.

m ¶ Expense necessarie. ar. aduersarium aduersario compellendum in expensis prouidere ꝫ se: argu. ff. de iof. testa. si īstituta. §. iij. C. de carb. edi. l. vl. C. de or. cog. l. vlt. §. i. versi. nam si tales: ꝛ iste expense necessarie trī erunt sine qbus cā explicari non pōt de expensis satis habes. s. de do. ꝛ con. c. finem.

S Jconstiterit. ℞ñ pōt multiplr intelligi ꝛ vt conueniat oībus hꝫ sic summari pōt vt in rubro. Diuidit: nam pmo statuit iudicem qñ ꝫ actorem pnunciandum sit. secundo qñ ꝫ reum ibi: ceterum. ab. si.

n ¶ Si cōstiterit. casus. sacerdos iste petebat ecclesiaz sibi restitui: qua dicebat se iniuste spoliatū fuisse. Dicebat in ꝫrium ꝙ nō erat audiēdus: qz fuerat spoliat⁹ cuz non intitulataz sed cōmendataz hēbat trī ecclīam. Item ꝙ quasi ebri⁹ in taberna pnoctauerat: nulla dormitione facta illa nocte: in sequenti die mane missam celebrauit ipse: ꝛ iō iuste puatus fuit p iudicem suum: coraz quo sup his fuerat accusatus: ꝛ ipse hec oīa negabat dicens ꝙ canonice in ea fuerat institutus ꝛ iniuste spoliatus ꝛ post appellationem mādat papa pmo inquiri de pmissis q̄ si vera sunt ponatur ei silentiuz sup ipsa ecclesia. Si vo ipsam habuerit canonice ꝛ nō fuerit quiet⁹ de crīe vel post appellationē fuerit spoliat⁹ restituat ei ecclesia.

o ¶ Cōmendata. sic. s. de elec. dudū: ꝛ. xxi. q. i. q plures. cōmendare. n. est idem qđ deponere. ff. depos. lucius sempronio: ꝛ. s. de depos. c. i. Qui. n. ponit rē penes alium: possessionez intelligitur retinere. ff. de depo. lz. ꝛ q̄cunqz vult pōt depositum siue rem cōmendataz reuocare. s. de depo. bonafides. §. i. vbi de hoc ꝛ. ff. depos. l. i. §. pe. ꝛ ita licite huic presbytero potuit auferri ecclesia cuz ipse nō possideret. ꝛ sic non fuit spoliatus.

p ¶ Jn taberna. lxiiij. di. non oportet.

q ¶ ℞ernoctauerit. pnoctare noctem totam significat. ff. de ver. sig. vrbana. §. pernoctare: ꝛ. s. de spon. veniens. ij.

r ¶ Dormitione. vñ non vī ieiunus pp indigestionem sed prāsus celebrasse: qđ fieri non dz. de conse. di. i. sacra. ꝛ de conse. di. ij. liquido.

s ¶ Ante epm. s. de cōfes. cum sup. ꝛ pñte aduersario. ff. de conf. certuz. §. ij. ergo si coraz alio non suo iudice nō noceret talis cōfessio. s. de iudi. at si clerici.

t ¶ Sine coactione. talis confessio sic per coactionem extorta non ꝓdicat. xxi. .q. ij. lotharius. xv. q. vi. c. i. C. quoruz appel. nō re. l. ij. ꝛ. ij. q. vi. §. sunt quo-

tum.ver.nullus homicidarum.

a ¶ Convictus. vnde priuari non debꝫ sine culpa. lvi. distin. satis peruersum. ⁊. xvi. q. vij. inuentum.

b ¶ Post appellationē. qō. n. post appellationē legitime interpositum sit: dz in irritū reuocari. s̄. de of. dele. super qōnum in fi. ⁊. s̄. de appel. bone.

c ¶ Restitui. cū fructibus pceptis. s̄. de resti. spo. grauis vbi de hoc.

Meminimus. ¶ Primo ponit mandatū nō exequutum ⁊ eius cām. secūdo cām probat ⁊ illud exequi mandat ibi: q; vero. ab. si.

d ¶ Pro altera parte. i. pro se ipso ex aduerso.

e ¶ Accusaret. sed nō vī q; locū haberet adhuc accusatio: cū nondū habuisset plenū ius: ſz potius debuisset excipere ꝯ eaz q; posset concedi. sed q; repellit ab obtento: pōt admitti accusatio. de hoc dc. ꝯ. eo. super bis.

f ¶ Inimicus. ergo si non fuisset manifestus inimicus deferēdum fuit appellationi: q; tunc cū crimē simonie exceptū sit eaz poterit accusare: vt plene dictū est de hoc. s̄. eo. cum. p.

g ¶ Tulerit testimoniuz. ⁊ forsan sup eadē cā vel alia cōsimili alio ipsam accusante. ⁊ ob hoc solū ꝓsumeret inimicus. si. s̄. eo. cū. p. ⁊ si. iiij. q. iij. §. itez in criminali. in princ. vbi de hoc.

Licet. Ante inscriptionē pt accusator sine pēa desistere ⁊ si ad terminuz nō venerit ei silentiū ponit. h. d. vel aliter ⁊ sic vt in rubro. Et sm hoc sūmariū iste ter. est no. Diuidit. nā p̄mo narrat factuz. secūdo ibi: nos igit: tuo diffinit ⁊ tertiū ꝓmittit: scōm ibi: q; vo tertium ibi: ne aūt. ab. si.

b ¶ Quesiuimus. Sed quare papa q̄siuit ab istis vtrū vellēt aliqd ꝓponere ꝯ ipm. si enim accusator nō ꝓpareret in termino prefixo: amplius non audit nisi ꝓbet iustā absentiam. iiij. q. v. q̄sqs. ⁊. C. q accus. non pos. si eas. ⁊. s̄. de fi. instru. accepimus. rñ. nō statim dz iudex absoluere pntem: licz accusator sit absens: q; pōt esse q; habeat iustā cāz absentie: vt. s̄. vt lit. non ꝓte. qñ iudex bñe dz rōnez viarū ⁊ tpis ⁊ alteri⁹ ēt impedimēti. ff. de va. mune. tps. ff. qui. ex cau. ma. si cui. §. i. ff. ō dā. ifec. si finita. §. si forte. ff. ō iudi. si p tor in fi. ⁊. s̄. ō re iudi. cum bertoldus. Et ideo papa istos requisiuit: quia forte non credebat q; iusta cā impediti tacerēt ar. ij. q. vij. plerūq;. Et no. q; absentī restituat accusato sua. ff. qui. ex cau. ma. si cui. §. i. tī minor non restituit ad accusandū. ff. de mino. auriliuz vel iō non ponit silentium accusatori: q; accusator prius monendus est: vt ꝓcedat. C. qui accu. non pos. q crimē ⁊ iō isti regsiti fuerūt si vellēt aliqd ꝓponere: q; si regsit⁹ accusator ñ ꝓcedat ammō nō audit vt h pz. ⁊ per iura pdicta. sed vī q; isti debuerunt puniri in expensis: q; fecerunt illū citari ad curiaz malicioſe. ar. pdicte. l. q crimē. ⁊. ff. de iudi. eū quē temere: sed excusant pp nunciū q formā mādati excessit. vñ non tenebant: idē videbat dicendū vbi ēt de crimine agit ciuil. r. ff. de iure fis. l. ij. §. senatus: sed in negocijs ciuilibus aliter ꝓcedit ꝯ absentem actorem. C. de iudi. properandum. Jo. de hoc dictum est. s̄. de dolo prout.

i Excessit. ⁊ ideo nō valuit. nec iudicat eis: ex quo nō habent ratiz. s̄. de of. dele. cum olim. s̄. de prescrip. cum dilecta.

k ¶ Decetero. s̄. eo. de bis. ij. iiij. q. v. c. i. ⁊. v. q. v. illi q. C. q accu. non pos. si ea. ff. ad turpil. q destitit: nisi iterato crimē cōmitteret. arg. vi. q. i. imutare: naz exceptio rei iudi. non obstat: nisi de ꝓteritis cōmissis. ff. de excep. rei iudi. si rē meaz. ⁊ l. se. ⁊. C. ad exhi. neq; l. non ignorabit. ⁊. s̄. ō excep. c. pe.

l ¶ Inscriptiōis. ⁊ quia ante inscriptionē destiterunt eis nō iputat: q; nemo cōpellit accusare. ij. q. iij. si quem ⁊. c. si qs iratus post libelli oblationez sine pena desistere lz. ff. ad turpil. quesitum. ff. de in ius vo. libertus tī ille q ifamauit teneī iuriarū. ff. de iniur. item apud. §. si quis libello: i ciuilibus tamen actionibus bene cōpellit agere post libellū oblatū reo instante. C. quō ⁊ qñ iu. aut tē. qui semel. Jo.

m ¶ Delectemur argu. q; pstantius est priuilegium bone fame q; male opinionis. arg. ſ. ō pur. cano. cum in iuuentute.

Veniens. Qui iurat aliquem nō accusare repellit ab eius accusatione. h. d. sed q; h. c. ad aliud solet allegari ⁊ in hoc est valde vulgatū iō aliter sūmo ⁊ sic vt i rubro diuidit nā prima ps narrat factū scōa pnunciationē citationez ⁊ purgationē. secūda ibi cum igitur. Alb. si.

n ¶ Criminali. bēs ergo d expresse: q; in casu criminali nō interuenit ꝓcurator nec ad agēduz nec ad defendendum. v. q. iij. i criminalibus. ⁊. iij. q. ir. abbās. ff. de publi. iudi. l. penul. §. i. ⁊ hoc est generale. Fallit tamen in casibus in crimine iniuriarū vt. iij. q. ir. §. nisi ⁊. C. ō iniur. l. vl. sed ad excusā dū vel excipiendū admittitur ꝓcurator vt hic ⁊. xxiij. q. v. reos. ⁊. s̄. de do. cū dilecti. Item cum agitur de crimine nō criminaliter interuenit procurator. s̄. de procura. tue: ⁊. ſ. c. ꝓcuratorī. in fi. itez i lenibus criminibus. ff. de accus. leuia. ar. Item si crimen non excedit penā relegationis. ff. an q alium cā appel. expos. l. i. Item in crimine suspecti tuto. ff. de procur. non solum. §. vl. itē cuz qs accusat aliū de ingratitudine. ff. de procura. sed bene. §. i. item in actiōe populari interuenit procurator ad agendū ꝓpter dāno. ff. de ꝓcura. l. in popularibus: sed ꝓ publico nō interuenit ꝓcurator ad agendū sed ad defendendū. ff. de popul. ac. q populari. item dñs defendit seruū in crimine. ff. ō accu. si cui. §. pe. Melendus dixit q; ex parte rei post lit. conte. semp potest ꝓcurator interue

ipm ab ipetitione. h. desistere compellētes. ¶ Ceterū si eidē fuit ecclesia canonice cōcessa ⁊ tradita: ⁊ postea de crimine aliquo nō fuit conuictus[a] ꝓpter qō de iure debuit spoliari vel post appellationem[b]: sicut aliquādo allegauit: ecclesia illa fuerit spoliatus: ipsaz ei facias restitui[c] ⁊ in pace dimitti.

¶ Item.

¶ Inimicus etiā a voluntaria exceptione repellitur.

Meminimus tibi mādasse vt .c. abbatisse: cuius electionez confirmauimus munus benedictōnis impēdere ꝓcurares. Sed quia .h. pro altera[o] parte a te ad nraz audiētiā appellauit: proponēs q; de simonia accusare[k] eādē: mandatū nostrū distuliſti effectui mancipare. Quia vero te nō decet i hac parte ap. eiusdem. h. deferre cū idē illius manifest[o] fuerit inimicus[k]: ⁊ cōtra eaz testimoniū tulerit[g]: mādamus ꝙten[o] cū inde fueris regsitus. prefate abbatisse munus benedictionis non differas impartiri.

¶ Vno. iij. archiepō bisuntino.

¶ Dicens se aliquez accusaturz coram iudice ante inscriptionē pōt sine pena desistere: ⁊ nō accusare: ſz ei desistenti silētiū ponit i ꝓpetuū.

Dilecti ⁊ ifra. Sane cū ex litteris. b. decani sancti stephani. ⁊. t. i. ⁊. m. canonicorum ecclesie bisuntine ad ap. se. audientiā puenisset te varia crimia cōmisisse: ac ab eis fuisses per easdē litteras sup piurio crimine simonie ⁊ incestus ōlatus: clemēs papa ꝓdecessor noster seruata iudiciaria grauitate tibi certuz terminuz assignauit quo rñsurus obiectis ap. se. conspectui ꝑsentares. Cū āt iuxta tenorem citationis ad se. ap. accessisses: nec vllus appareret qui te ita ipeterer de ꝓdictis: ne aliquid de cōtingentib[o] omittere videremur: ab. i. ⁊. o. archid. i nra pntia cōstitutis q̄siuim[o] diligēter si qd sup premissis aduersus te ꝓ se vel alijs proponere vellēt: ⁊ q; scripserāt legitime demonstrarēt: ipsi aūt q; nō ꝓposito accusandi hec scripserant rñderūt. Sz quia sup q̄busdā incorrigibilis videbaris: quedā ō te ap. se. duxerāt. intimāda: sed nuncius q ꝓ lris accesserat ipetrādis mandati formaz excessit'. ¶ Nos igit dictis canonicis sup ꝓdictis silētiū duximus ponē dū: ne te decetero eis super bis accusare liceat vel ēt infamare. Quia vero ꝓdicti canonici citra vinculū inscriptionis[l] desisteī voluerūt: eis de iuris pmissione id nō duximus iputanduz. ¶ Ne autē i absolutōe tua minus canonice ꝓcedeī videamur quāuis potius in odore bone opinionis coeporū nrox q̄z eoruz ifamia ōlectemur[m] cabilonē. epō ⁊ abbati de firmitate inquisitionē fame tue duximus cōmittendam.

¶ Item sancte burgē. archiepo.

¶ Ad ꝓsequendaz accusationez criminalē nō admittitur ꝓcurator licet possit allegare causas absentie seu alias exceptiones non tangentes crimen propositum: ⁊ qui iurauit stare mandato alicuius non admittitur ad accusandum illū si virtute iuramenti sibi fuit iniunctuz vt non accusaret.

Veniens ad se. ap. a. prageſi. canonicus cōtra prageſi. episcopum iter alia ꝓposuit coraz nobis q; cū esset filius sacerdotis in ecclesiā fuerat prageſi. intrusus: ⁊ cōtra eiusdē eccl'ie ꝓuilegiū homagium duci boemie ꝓstitisset: sic subijciens prageſi. ecclesiā seruituti: ⁊ infra. Unde ꝓdictū episcopū ad festū resurrectionis dominice pemptorie nos meminimus citauisse. Idē vo ad suā excusationē viaz discrimina cōsecrationē chrismatis iminētē ⁊ q; filius boemie ꝓncipis eēt p ipm baptizandus tunc tēporis p nuncios: ⁊ litteras allegauit. Licet autē excusationes huiusmodi sicut erāt friuolas estimantes ipm reputauimus cōtumacē: nec procuratores eius in cā possemus reciper[e] criminali[m]: eis tamē ꝓcessimus audito res vt si possent illū aliquatenus excusarent. Cūq; ꝓdictus. a. coram eis repetisset obiecta: fuit ex aduerso respōsū q; cū oliz sup hoc ad magdegen. archiepm littere fuerāt impetrate: idē. a. i obiectoz se vides ꝓbatione deficere ad pedes ei[o] se humiliter prosternens veniam postulauit: ⁊ q; aduersus euz calūnioſe ꝓcesserat est cōfessus. Ceterz cuz sup hoc mandato stare eiusdem archiepi iurauisset: ipe ꝓcepit eidem sub debito prestiti iuramēti: vt contra eundē epm decetero proponer[e] talia nō auderet. ¶ Cū igit nobis ex ipsius. a. cōfessione cōstaret ipsū iuramentum huiusmodi prestitisse

nire. v. q. iij. reos sed illud logtur ī ꝓcuratore ad allegandas cās absētie qz reipublice vtile est abntes a qbuscunqz defendi: ⁊ quēlibet ꝓ eo verba facientē audiri. ff. de ꝓcur. seruum quoqz. §. publice. ⁊ hic isti admittunt ad excusandum. ⁊ sic itelligitur. xxiij. q. v. reos.

a ¶ Tale mandatum. quod de iure fieri potuit. s. c. proxi.

b ¶ Silentium. nota. ꝙ q iurauit se nō accusaturuz aliquē amplius non audit ꝯ illum. s. de iure iur. quēadmodūz: ⁊ maxime vbi ꝓmo calūnioſe accusauerit ut hic: ga ꝓsumit postea ꝙ malo aīo moueat: vñ nō ē vlterius audiēdus: ar. iij. q. r. placuit ul'ēt si simpliciter remisit accusationem. xxiij. q. iiij. si illic ⁊ de pe. dis. iiij. diuina ⁊ eoipo ꝙ qs dixit se nolle accusare illū: amplius nō audit. ff. de adulte. si marit⁹. ij. §. si negauerit. Sed nūqd talis pōt ipsuz denunciare nō obstante iuramento qō vſ ꝓ decre. pdcām quemadmodū: qō nō est vez cū ꝓmo calūniatus fuerit: qz calūnioſe denunciās nō audit ymo punitur de calūnia. ī. tit. pri. c. ii. ſz nunqd alius pōt illum accusare de crimie ō quo absolut⁹ est: de hoc dicvt .s. e. de his: ⁊ ꝙ nō bēs .ii. q. i. phibentur. Jo.

c ¶ Propter contumaciā. sic ꝓz ꝙ semp dz qs venire ad iudicē siue iuste siue iniuste vocet' alſ punitur ut ꝓtumax ut ꝺ ꝓz: ⁊. ff. ne qs euz qui in ius vo. vi eximat. l. ante pe. §. item si qs. ff. iudi. sol. si reus: qō verum est cuz dubitat an citatio teneat. s. de ap. si duobus ⁊. c. cum parati: ⁊. ff. de iudi. si qs ex aliena. Sz si euidēs est ꝙ citatio nō tenet: nō tenet venire citatus puta si citet aliqs tpe feriato. ar. v. q. ii. c. fi. ⁊ est expſſuz. s. de fer. .c. vlti. ff. de fer. l. i. nisi esset iusta cā vt ibidē ꝺ. puta res peritura uel rō ne criminis uel nisi pietas uel necessitas hoc suadeat. qñqz nō vz rōne pſone vocate: vt. iij. q. iiij. §. liberti. qñqz rōne loci ihonesti. ff. de arbi. si cum dies. §. si arbiter: vel esset nimis remotus forte ire non tenet si cōstaret ꝙ in lſis nō cōtineret illa clausula nō obstante ꝓstōne de duab⁹ dietis. s. ꝺ rescrip. nōnulli. si euidens sit ipsum nō esse iudicem. q citat. s. de of. dele. ex lſis: uel si ordinarius citat illum q non est de sua iurisditione: nec rōne criminis seu ꝯctus. s. de fo. cōpe. c. vlt. vbicūqz dubitabatur de iurisditione debet quis ire ⁊ allegare ꝓuilegium suum: alias tanquam contumax pōt puniri: ut hic patet. Jo.

Super his. Diuiditur in duas partes principales. scōa ibi. licet ⁊ ꝓma subdiuiditur qz primo ponit modos tres opponendi crimen. scōo illos ꝓsequitur ibi: qñ. ab. si.

d ¶ Tribus modis. quartū modum hēs. s. ꝓ inqsitionem. ī. e. iquisitionis. ⁊. c. quali ⁊ qñ. ⁊. ī. de simo. lz. exceptis notoriis: ut in. c. lz. Et ler ēt dicit ꝙ quattuor sunt genera cognitionum: qz aut agitur de capitali crimine: aut de fama. aut de pecuniaria re. aut de honorlbus ul'munerib⁹ agēdis. ff. de var. ⁊ extraor. cog. l. pe.

e ¶ Oportet iscribi: sic. ī. de simo. lz hely. nisi in casibus ꝓmo in crimine abigeatus. C. de abige. l. vna. itez in leuibus ⁊ paruis crimimibus. ar. ff de accu. leuia. Item in his q apparitores referunt. C. de accusa. ea qdem Item in crimine apostasie. C. de aposta. apostatax. Item cum accusatur christian⁹ q ꝓrit cum iudea uel ecōuerso. C. de iude. ne quis. Inscribere ē obligare se ad eandem penam si nō probauerit quā reus debuit pati si ꝓ basset ipse accusator: ut. ii. q. viii. qsqs. ⁊. c. qui crimen.

f ¶ Denūciatio. precedente legitima admonitione: alſ repellitur. ī. e. cum dilectus: misi in casibus. ī. eo. inquisitionis. i. ſñ.

g ¶ Testificatione. s. de ordi. cog. cum dilectus: ⁊. s. de testi. super eo. i. ⁊. c. testimonium. ⁊. s. de excep. deniqz.

b ¶ Accusatione. pōt accusator repelli obiecto sibi maiore crimine pari vel etiaz minori in modum exceptionis qz criminosus criminosum accusare nō debet: vt dixi. s. eo. .c. i. ⁊. c. nulli: ⁊. ii. q. vii. si qs ⁊. c. querendū. sed ab excipiēdo nō repellitur qs pp crimē: seu ꝓpter excōicationem. s. de excep. cum inter: ⁊. c. dilecti filij: qz cuilibet seruat legitima defensio ut ibi dr.

i ¶ Impedit promouendum ⁊ obstat ēt in dignitatibus post modum acquirendis. s. ō ele. super eo. ⁊ argu. ij. q. i. prohibētur. ⁊. s. eo. omnipotens.

k ¶ Non deiicit. i. pp hoc non ꝓuat alijs dignitatib⁹ seu beneficijs: qz nō agebat ad hoc. s. de or. cog. cum dilectus. ff. de li. agno. l. i. in fi. Sed si ex tali probatione grauata sit ei⁹ opinio nō promouebitur. s. de testi. testimonium. ⁊. lxxi. dis. tātis daniel: ⁊. s. eo. omnipotēs nisi se purgaret.

l ¶ Post confirmationē. tunc. n. spūale vinculum est ꝯctum. s de transla. inter corporalia.

m ¶ Arbitrium. hoc generale ē ꝙ vbi certa pena expressa nō ē in iure: arbitrio iudicis relinquitur. s. de of. dele. de causis .ff. de iure ōlib. l. i. ī fi. ⁊ a tali pena ꝓposita pōt appellari: secus a pena expſſa in iure. ff. de ver. si. l. antepe. Sic ⁊ vbi ius expressum non est ꝑm equitatem est procedenduz. s. de trās la. c. ult.

n ¶ Astringendus. lz. n. nō inscribat obligabit se ad extraordinariā penā ad arbitriuz iudicis: ut ꝺ ꝓz: ⁊ arbitriuz iudicis equū esse dz. vñ si excederet reducēda esset illa pena ad arbitrium boni viri. s. de iureiur. qntauallis. ⁊. c. veniens ad fi.

o ¶ Criminalis. ⁊ tñ regrit in tali cā pñria pluriū eꝓrum ac si esset crialis. xxiij. dist. illud ⁊ iij. q. vi. hoc quippe: ⁊ ī hac cā testes cōpellendos credo de ꝺ dixi. s. de te. cog. c. p. in fi. gl.

p ¶ Per ꝓcuratorem. sic. s. de procura. tue. sed vbi de crimine agitur criminaliter non interuenit procurator. s. eo. c. proxi. vbi de hoc.

Qualiter. Diuiditur ut patet in rubro. scōa ibi: formam vero. prima subdiuidit: nam in prin. ⁊ in fi. commendat ⁊ cōfirmat inquisitores si bene processerūt in medio vero. s. in ver. si vero īstruit si male ꝓcesserunt. ab. si.

q ¶ Obseruari. ar. ꝙ iudex qui male iudicauit: nō ꝺ functus officio suo: sed itez debet procedere ⁊ bene iudicare. arg. ff. de arbi. dicere autē. §. sed si de pluribus arg. ꝯ qz siue bene siue male sniam dixit vlterius se itromittere nō pōt. ff. de arbi. qz arbiter. ff. de re iudi. iudex: ⁊. s. de of. dele. ut lſis. secus in casu isto. qz isti erant generales legati ad inquirendum. vñ poterant mutare si errassent: ⁊ nondum tulerant ēt sniam sz errauerant in processu.

r ¶ Blascantur iniurie. C. vnde vi meminerint. ⁊. xi. q. i. peruenit. ⁊. s. de rescri. nonnulli.

s ¶ Corrigere. no. ꝙ iudex pōt corrigere errorem suum si male interlocutus sit ut ꝺ ꝓz. ⁊. s. de ap. cuz cessante: ⁊. ī. de sen. excom. sacro. ff. de re iudica. qō iussit ⁊ ecclesia cum errat mutat sniaz. s. de frigi. ⁊ male. fraternitatis: ⁊. xxv. q. ix. §. ista: ⁊. c. sniam: ⁊. c. graue: ⁊. xxij. q. viij. magne. ⁊ testis potest corrigere suum errorem. s. de testi. cog. preterea: si. s. de vsupal. nisi. Et dicit ipērator non enim erubescimus si qd melius hoz que prius ipsi diximus adinueniamus ꝙperentē prioribus imponere correctionem: ne ab alijs corrigi expectemus: in auc. ō nup. circa prin. per vnam colūnam col. iiij.

t ¶ Ordinabiliter. xiij. q. v. neqz si agris. ⁊. c. forte ⁊. i. q. i. nō est putanda.

u ¶ Via regia. hoc est a iusticia non declinantes.

x ¶ Personarum acceptione. sic. s. de iudi. nouit: ⁊. s. ō sta. regu. ea que.

f ¶ Denūciatio. precedente legitima admonitione: alſ repellitur. ī. e. cum dilectus: misi in casibus. ī. eo. inquisitionis. i. ſñ.

g ¶ Testificatione. s. de ordi. cog. cum dilectus: ⁊. s. de testi. super eo. i. ⁊. c. testimonium. ⁊. s. de excep. deniqz.

b ¶ Accusatione. pōt accusator repelli obiecto sibi maiore crimine pari vel etiaz minori in modum exceptionis qz criminosus criminosum accusare nō debet: vt dixi. s. eo. .c. i. ⁊. c. nulli: ⁊. ii. q. vii. si qs ⁊. c. querendū. sed ab excipiēdo nō repellitur qs pp crimē: seu ꝓpter excōicationem. s. de excep. cum inter: ⁊. c. dilecti filij: qz cuilibet seruat legitima defensio ut ibi dr.

i ¶ Impedit promouendum ⁊ obstat ēt in dignitatibus post modum acquirendis. s. ō ele. super eo. ⁊ argu. ij. q. i. prohibētur. ⁊. s. eo. omnipotens.

k ¶ Non deiicit. i. pp hoc non ꝓuat alijs dignitatib⁹ seu beneficijs: qz nō agebat ad hoc. s. de or. cog. cum dilectus. ff. de li. agno. l. i. in fi. Sed si ex tali probatione grauata sit ei⁹ opinio nō promouebitur. s. de testi. testimonium. ⁊. lxxi. dis. tātis daniel: ⁊. s. eo. omnipotēs nisi se purgaret.

l ¶ Post confirmationē. tunc. n. spūale vinculum est ꝯctum. s de transla. inter corporalia.

m ¶ Arbitrium. hoc generale ē ꝙ vbi certa pena expressa nō ē in iure: arbitrio iudicis relinquitur. s. de of. dele. de causis .ff. de iure ōlib. l. i. ī fi. ⁊ a tali pena ꝓposita pōt appellari: secus a pena expſſa in iure. ff. de ver. si. l. antepe. Sic ⁊ vbi ius expressum non est ꝑm equitatem est procedenduz. s. de trās la. c. ult.

n ¶ Astringendus. lz. n. nō inscribat obligabit se ad extraordinariā penā ad arbitriuz iudicis: ut ꝺ ꝓz: ⁊ arbitriuz iudicis equū esse dz. vñ si excederet reducēda esset illa pena ad arbitrium boni viri. s. de iureiur. qntauallis. ⁊. c. veniens ad fi.

o ¶ Criminalis. ⁊ tñ regrit in tali cā pñria pluriū eꝓrum ac si esset crialis. xxiij. dist. illud ⁊ iij. q. vi. hoc quippe: ⁊ ī hac cā testes cōpellendos credo de ꝺ dixi. s. de te. cog. c. p. in fi. gl.

p ¶ Per ꝓcuratorem. sic. s. de procura. tue. sed vbi de crimine agitur criminaliter non interuenit procurator. s. eo. c. proxi. vbi de hoc.

Qualiter. Diuiditur ut patet in rubro. scōa ibi: formam vero. prima subdiuidit: nam in prin. ⁊ in fi. commendat ⁊ cōfirmat inquisitores si bene processerūt in medio vero. s. in ver. si vero īstruit si male ꝓcesserunt. ab. si.

q ¶ Obseruari. ar. ꝙ iudex qui male iudicauit: nō ꝺ functus officio suo: sed itez debet procedere ⁊ bene iudicare. arg. ff. de arbi. dicere autē. §. sed si de pluribus arg. ꝯ qz siue bene siue male sniam dixit vlterius se itromittere nō pōt. ff. de arbi. qz arbiter. ff. de re iudi. iudex: ⁊. s. de of. dele. ut lſis. secus in casu isto. qz isti erant generales legati ad inquirendum. vñ poterant mutare si errassent: ⁊ nondum tulerant ēt sniam sz errauerant in processu.

r ¶ Blascantur iniurie. C. vnde vi meminerint. ⁊. xi. q. i. peruenit. ⁊. s. de rescri. nonnulli.

s ¶ Corrigere. no. ꝙ iudex pōt corrigere errorem suum si male interlocutus sit ut ꝺ ꝓz. ⁊. s. de ap. cuz cessante: ⁊. ī. de sen. excom. sacro. ff. de re iudica. qō iussit ⁊ ecclesia cum errat mutat sniaz. s. de frigi. ⁊ male. fraternitatis: ⁊. xxv. q. ix. §. ista: ⁊. c. sniam: ⁊. c. graue: ⁊. xxij. q. viij. magne. ⁊ testis potest corrigere suum errorem. s. de testi. cog. preterea: si. s. de vsupal. nisi. Et dicit ipērator non enim erubescimus si qd melius hoz que prius ipsi diximus adinueniamus ꝙperentē prioribus imponere correctionem: ne ab alijs corrigi expectemus: in auc. ō nup. circa prin. per vnam colūnam col. iiij.

t ¶ Ordinabiliter. xiij. q. v. neqz si agris. ⁊. c. forte ⁊. i. q. i. nō est putanda.

u ¶ Via regia. hoc est a iusticia non declinantes.

x ¶ Personarum acceptione. sic. s. de iudi. nouit: ⁊. s. ō sta. regu. ea que.

a ¶ In similibus: ut. ℨ. de trãsla. inter corporalia: ꝛ. ℨ. de re iudi. ī causis. ꝛ. ff. ō de legi. l. non possunt.

b ¶ Exceptis occultis. qꝛ sup bis ingsitio fieri nō dz. sed sup illis tm̃ de ꝗbus infamia precessit. j. eo. ingsitiōis. §. i. ꝛ. c. qualr. ꝛ si testes de occultis dicãt non puniuntur: vt. c. ingsitiōis: qꝛ super bis nō iurauerunt.

c ¶ Plenã. cū iurant ꝑm hãc formã. secus si iurant rñdere ad interrogata tm̃. j. c. proꝛi.

Cum dilecti. Primo ponitur legatorum inquisitio. in scõa ibi qꝛ: eoꝝ dubiuz pp qō fuit fcã commissio. tertia ibi mandamus cõmissiõis forma bimembris. ab. si.

d ¶ Cum dilecti. casus: abbas cistercien. ꝛ. p. ꝛ. r. legati erant ap. se. cū audiuissent ꝑ frequentem clamorem multa sinistra de epõ agathen. volẽtes ingrere veritatẽ accesserunt ad eccl'iã agathen. receperũt iuramenta epi ꝛ canonicoruz. ꝛ ī illa ingsitiõe cõfessus fuit epꝰ qꝺ ꝓmiserat simõiã dilapidatiõez ꝛ qꝺ habuerat res naufragij. epꝰ timẽs illas ꝓfessiões voluit se excusare postea ꝙ illas dicẽs qꝺ inrauerat rñdere tm̃ ad iterrogata: legati dicebãt qꝺ sub alia forma iurauit. s. qꝺ plenã ꝛ meraz diceret veritatem: ꝛ qꝛ tũc se nõ excusauit: postea non debebat audiri. vñ negociuz illud delatũ ẽ ad papã: ꝛ qꝺ iurauit rñdere tm̃ ad iterrogata apõ se. ap. quosdaz testes ꝓduxit pape: sed qꝛ nõ constitit pape sub qua forma iurauit: cũ depositiões ille nõ fuerit publicate: nec ipse renunciauerat testibus ꝓducendis: mãdat papa sub hoc inquiri ab illis ingsitoribus sub qua forma iurauit: ꝛ si ꝑm illorũ ingsitorũ rñsiones ꝓstiterit qꝺ iurauit sub scõa forma: aut si episcopus ille hoc probauit ꝑ depositiões testium quos ꝓduxit aut ẽt aliozꝝ: qꝛ ꝑm illaz formã nõ tenebaꝫ rñdere nisi ad interrogata admittant excusationes epi super cõfessionib⁹ suis: qꝺ excusationes ille exponent illas confessiões quas si probauerit absoluãt illum: si vero excusationes nõ ꝓbauerit: uel si iurauerit plenaz ꝛ meram veritatẽ dicere remoueant illum ab ecclesia agathen. nõ obstantib⁹ illis excusationibus.

e ¶ Clamorem. ii. q. i. de⁹ omnipotens. ꝛ. j. e. qualr ꝛ quando ꝛ. lxxxvi. di. si quid.

f ¶ Plenam. s. qꝺ nullum verũ facer̃ dz. iij. q. ix. bortamur.

g ¶ Meram. s. a falsitate. ii. q. iij. nullum. ꝛ. iij. q. ix. pura ꝛ hoc idem debent facere testes. ut. no. ℨ. de testi. fraternitatis ꝛ. c. lz. ꝛ. ℨ c. proꝛi. in fi.

h ¶ Rñsionẽ eoꝝ. si. ℨ. de cle. cũ dilectus: credit ergo istis si cõfiteanꝫ qꝺ iurauit: vt ad ingsita rñderet. sz si ℨriũ dixerit: poterit ꝓbare ꝙ dcm̃ ullo⁹. ut ꝺ pz: ꝛ. ℨ. de testi. cũ a nobis: qꝛ nõ creditur in dicti in ꝓiudiciũ alteri⁹ nisi quatenus ꝓstat ꝑ legitima documenta. ℨ. de pba. qm̃. sz ℨ ℨ. de elec. cũ dilecti. sz ibi de necessitate stat dcõ illorũ: qꝛ illa ingsitio ꝑ alios ꝓbari nõ poterat qꝛ soli iterrogati fuerũt. prout ꝺ inferius dicetur.

i ¶ Valeant retorqueri. vnde in humaniorem partez sunt itelligẽde siue iterpretãde. j. de reg. iur. estote. ꝛ de trãsac. c. vlt. j. de reg. iu. sp in dubiis. ꝛ. ff. de re. du. quotiens. ij. t.

k ¶ Ex cã. cã. n. sp cõsiderãda ẽ ex q cã aliqd sit factũ: ꝛ ẽt tps. ℨ. de trãsa. c. vl. ꝛ. vi. q. v. nõ oẽs. ꝛ. j. de ẏ. si. itelligẽtia. ꝛ. xxiij. q. viij. occidit. ꝛ. ff. ō fur. vex. b.

l ¶ Dilapidatiõe. epꝰ iste pp formã iuramẽti tria cõfessus ẽ ℨ se: simoniam. di rieñ. sup inquisitione faciẽda ī hoc negocio recepistis: in similib⁹ᵃ volum⁹ obseruari: ut videlicet iurẽt clerici qꝺ super bis que sciũt vel credũt esse in sua ecclesia reformanda tã ī capite q̃ꝫ in membꝛis exceptis[b] occultis criminibus merã ꝛ plenã[c] dicant inquisitoribus veritatem.

Item archiepo arelatensi ꝛ valis magne abbati.

Si is contra quem inquiritur inrauit respondere tantum ad interrogata post confessionem auditur volens probare excusationes que confessionem non perimunt sed exponunt: secus si iurauerit plenaz et meram veritatem dicere.

Cum dilecti[d] filij cister. abbas ꝛ. p. ꝛ. r. monachi fontis frigidi. ap. se. le. ad ecclesiam agathen. accessissent: ut in ea legationis officium exercerent. quia de agathen. episcopo per frequentez damorẽ[e] multa sibi fuerant ĩsinuata sinistra voluerunt descendere ac videre si damorez opere compleuisset: ꝛ infra. ¶ Quia vero nobis non constitit sub q̃ forma episcop⁹ cũ canonicis agathen. coraz dictis legatis ꝑstiterit iuramẽtũ: vtrũ videlz ita iurauerit ut sup statu ecclesie plenã[f] ꝛ meraz[g] diceret veritatẽ: an ut ad ĩquisita veraciter rñderet. ¶ Mandamus quatenus eisdẽ legatis ex pte nr̃a mãdetis: vt sub q̃ forma iramentũ ꝑstiterit studeant fideliter intimare: ꝛ si ꝑm rñsionem[h] eorum sub secũda forma iurauit: aut ipse sufficienter ꝓbauerit se sub illa forma iurasse per depositiones testiuz quos ꝓduxit aut etiã aliorũ: cum ō positiones ille nõ fuerit publicate: nec productioni testium renunciare curauerit: qm̃ ꝑm eãdẽ non teneretur ex debito iuramenti nisi ad inquisita solũmodo rñdere: vos excusationes suas audire curetis. ꝛ si eas probauerit: cum excusationes hmõi cõfessiones nõ perimant sed exponant: que tales sunt vt ad bonũ ꝛ malũ valeãt[i] retorqueri: ꝛ iõ iudicari debent ex cã[k]. eum sub ap. ob. absoluatis. ¶ Cũ ꝛ si repertus sit culpabilis ī ꝗbusdã ex labore tam̃ ꝛ pudore punitus quos ꝑpter hãc cãm incurrit huiusmodi leuis culpa leuiter ei valeat indulgeri. Qui si excusationes illas sup dilapidatione[l] naufragio ꝛ simonia probare nequiuerit: aut sub ꝓria forma[m] iurauerit cum secundum eandem nec veritatez tacere nec admiscere debuerit falsitatem: vos non obstantibus excusatõibus quas de nouo ꝓposuit: cum in confessionibus suis nullam omnino de illis fecerit mentionez: quamuis firmiter asseruerit quod plures ex illis legatis predictis exposuit: cum hoc per se ꝓbare non posset [n]tanquam q solus examinabitur ab illis: euz ab administratione agathen. ecclesie remouere curetis.

Item archiepo terracon. ꝛ abbati sancte marie de populeto ꝛ archid. barabinon.

De veritate criminum non inquiritur nisi prius cõstet de ifamia ꝛ tunc non inimici vel periurij: sed idonei viri ad prosequendum inqsitionem ꝛ testimonium admittuntur. ꝛ probato crimine indicitur infamatis purgatio.

Cum oporteat episcopum: ꝛ infra. Sane venientibus ad aposto. sedem. ℭ. ꝛ. ℔. canonicis viceñ. ꝛ multa enormia contra viceñ. episcopuz proponẽtibus coram nobis: quia illa nõ debebam⁹ sub dissimulatione transire vobis inquisitionem illoruz duximus cõmittendam. ¶ Verum dictus episcopus antequaz ad ipsum vestra citatio peruenisset ad presentiam nostraz accedens proposuit quod illi q enormia de ipso suggesserãt typo malitie potiusquam iusticie zelo ducti nobis huiusmodi intimarunt: cum ipsi eius sint inimici manifesti: ꝛ cum eius hostibus[o] conuersentur consanguineosque[p] suos ac complices intendat ad testificandum producere contra ipsum qui ad denunciandum[q] seu testificandum admitti non debent utpote iuramenti prestiti transgressores: ꝛ alijs criminibus irretiti ꝛ infra. ¶ Di. vestre. Mandamus. qꝺ lapidatiõem: ꝛ qꝺ habuerat res naufragij. ꝛ ꝙ ista admittunt⁊ eius excusationes potuit se excusare de dilapidatiõe iterrogat⁹ vtrũ alienasset bona eccl'ie: vtrũ obligasset eccl'iam: rñdit qꝺ sic pp formã iuramẽti ꝙ istam confessionẽ bene poterat se excusare. s. qꝺ ꝺbitũ ĩmunebat: nec aliũde soluere poterat. r. q. ii. ꝺ ius: ꝛ ita si pp banc cãm alienauit: uel obligauit ecclesiam nõ peccauit. ꝛ sic iudicari dz cõfessio sua ex cã q̃ bõa ꝛ licita fuit. ꝛ ad malum ꝛ ad bonuz poterat se bẽre vel aliter ẽt si alienauit ẽt ꝙ vtilitatẽ ecclesie ꝛ ipe postea redidit ecclesiam indemnem suffi cer videbaꝫ. ℨ. de elec. qꝺ sicut: vbi de ꝺ: sed illud nõ sufficit ut ibi no. unde prima excusatio verior ẽ interrogatus fuit an habuerit res naufragij. rñdit qꝺ sic. vñ videbaꝫ ꝑpterea excõicatus. j. de rap. excõicatiõi. ꝛ nihilominus furtũ cõmittit. ff. de acqr. re. do. q̃ ratione. §. ulti. in fi. pp hoc erat puniendus. hec confessio poterat se bfe ad bonum ut. s. recolligeret res naufragij: ut saluas faceret ꝛ restitueret illis q passi fuerãt naufragiũ: ꝛ ꝺ pbare volebat cũ ītentio sua fuiſſz hõesta: qꝛ ad alios pueniſſẽt: q nõ restituiſſent illas: sed si illas habuisset. vt sibi retineret ꝺ malũ erat: iterrogat⁹ ẽt fuerat: vtrũ ordinasset aliquẽ p simõiã rñdit qꝺ sic ꝙ ꝺ se excusare volebat: qꝛ aliquos ordinauit p simoniã eo ignorante sed ex post facto ꝺ sciuit: puta pñtator receperat pecuniam. vt aliquẽ faceret ordinari. j. de simo. ex tuc. in hoc non peccauit ut' potes ponere exemplũ. j. de simo. sicut. ꝺ.

m ¶ Prima forma. que fuit: qꝺ merã ꝛ plenã diceret veritatẽ: ꝛ nunc nõ ꝓsunt ille excusationes: qꝛ tunc se debuit excusare prout sequtur. ꝺ.

n ¶ Posset. ꝛ si verum fuisset. qꝺ illas exposuiſſz corã illis nõ ꝙz: cũ eas ꝑbare nõ posset: deficit ergo sibi nõ ius: sed reprobatio iuris. xxii. qõ. v. xpiana. ꝛ. ff. ō testa. tute. duo sunt tici. ꝛ. ff. de re. du. si fuerit legatum. ff. de adi. leg. l. iij. §. si duobus. ꝛ. ff. de ber. instit. ī tẽpo. §. i. ꝛ. est simile. ℨ. de ele. bone. i. ꝛ est argu. qꝺ testis q est singularis ī dicto suo nõ ꝓbaꝫ: ut dicit decre. bone. i. ꝛ. ℨ. de proba liceat. Ber.

Cum oporteat. In prima pre ponitur denũciatio epi. ꝛ ingsitoꝝ datio. in scõa ibi: vexꝝ. ꝓpitio ꝛ allegatio epi ꝙ denũciãtes ꝛ testes. ī tertia ibi: discretiõi. ī gsitoꝝ triplex ĩstructio. ꝺa ibi: qꝺ si. tertia ibi: ꝛ si nihil.

o ¶ Postib⁹ quersenꝫ. vñ sunt repellẽdi: qꝛ cõuersanꝫ cũ inimicis ꝛ sunt ipi inimici. de hoc dr̃. ℨ. e. c. i. ar. ad ꝺ. C. de inof. testa. liberi. ꝛ. ℨ. e. repellãtur ꝛ ar. ff. de of. pfec. vrb. l. i. §. cũ pconus. ꝛ. iij. q. v. c. iij. ꝛ de le. iij. §. i. ar. ℨ. ff. ꝓ so. nã soci⁹ ꝛ. lxxi. di. legiꝫ. ꝛ. iij. q. v. c. iij. ꝛ est argu. hoc ꝙ aliquẽ ex inbonesta cõuersatiõe.

p ¶ Cõsanguineos qi cã criali nõ admittũꝫ ut ꝙsuevit notari. iij. q. v. c. i.

q ¶ Ad denũciandũ. sed nũqd criminosi ꝛ infames repellãtur ꝛ denũciã-

do non videtur q̄ qlibet teneat ad hoc.ii.q.vij.quapp.¶.s̄.de cog.spi.tua Item hereticus admittit.xxiiij.q.i.gsqs:¶ viles psone admittunt.s̄.ō spō.p̄terea:¶ qlecūqz testimoniū vt̄ sufficere.xxii.q.v.hoc vt̄.sed ꝯ vt̄ q̄ tm̄ honeste psone admittunt.xxv.q.vi.eps in synodo:¶.s̄.de testi.cog. p̄terea:¶.s̄.de spon.cum in tua:¶ ad populares actiones non admittunt psone non integri status .ff.de popu.ac.l. popularis. Credo q̄ honeste psone tm̄ debeāt admitti ad denūcianduz ꝓut ḃ .ī.dī. Jo. dixit q̄ infamis psona admittit dūtm̄ ñ sit criosa ¶ irregularis:sed hoc si credo de infami.de ḃ not.ii.q.i. si peccauerit.¶.s̄.de spon. cum in tua.¶.ī.c. pri.¶ .iii.q.v.c.ii.ber.

a ¶ Jpsius. hoc ī dicit q̄ non est ꝓceden duz ad ingsitionem ꝯ aliquem nisi ꝯ ifamatum.ī.eo. ingsitionis:¶.c. qualr. ubi de hac materia aptius explicatur.

b ¶ Jnimicos. ꝑz hoc qō inimici nec ad psequendā ingsitionem vel testimoniū admittūtur: vel ad denūciandum siue accusandum:ut.s̄.c.c.i.¶ .ī.c.pri.sed non determinat q̄les inimicitie repellāt ḃ ab ingsitiōe uel testimonio ¶ vt̄ q̄ capitales ¶ ꝯspirationes tm̄ .ī.de simo.p tuas.i.¶ .ī.c.pri.insti.de excus. tu.§.ité si inimicitias:¶ .ff.de arbi.l.lz:q̄ non q̄libet inimicus repellitur ꝛz ille tm̄ q̄ nimia familiaritate cōiunctus ē.ff. de ver.sig.late.§. amicos.itez pp leues inimicitias nō extinguit legatuz.ff.de adi.le.l.iij. in fi.sed ꝯ vt̄ q̄ pp leues ēt repellant:q̄ pp ciuilem cōtrouersiā repellitur qs ab accusatione.s̄.de resti.spo.item cum quis. Jlle dicunt graues inimicitie q̄ sunt de statu hominis:uel de bonis eius .iii.q.vlt.¶ ar.opti.s̄.ō dona.pp ei⁹ ingratitudinē:¶.C.de reuoca. dona.l.ul.¶.ff.ō accu.tu.pp litem. So.arbitrio iudicis relinqtur:q̄ inimicitie repellant in talibus arg.in auc̄.de testi.§.si vero dicat.coll.vij.¶.s̄.e. super his:¶.s̄.de of.delega.ō causis. Et dicit ler q̄ nō semp repellitur testis pp inimicitias:sed iudex estimabit an ei sit credenduz uel nō .ff.ō qō ni.l.i.§.preterea inimico¶ ¶.§.qōnem. Jo.

c ¶ Jper viros idoneos. ex hoc vt̄ q̄ si ille q̄ ipetrauit ingsitionē remot⁹ sit pp aliquam cām:q̄ alter pōt ꝓsequi eādem ingsitionem:ar.ff.de iof.test. posthumus.§.i.nō.n.refert:p quē preces sint oblate.C.de p̄ci.ipe. offe. .l.i.¶.l. vniuersis: nec refert. vndecunqz crimina claruerint.xxiij.q.iiij. ecce.ité q̄ iudex ḃ ex offō suo ꝓcedit p ihabilitatē agētis nō ipedit ei⁹ offm̄ qō posset cōcedi forte vbi ex offō procedit:ꝛz aliter nō audiret:sed veri⁹ vt̄ ut dixit Jo.q̄ nō possit:q̄ papa lras nō dedisset ad petitionem illi⁹ si talem se diceret:¶ eadem rō ēt delegatuz mouet dz.s̄.de rescrip.super lris in fi. Tan. dixit:q̄ bene poterat iudex ꝓcedere. Jo. meli⁹ dicit:ut mihi vt̄ q̄ ḃ ꝓcedere pōt:nō ex vi primax lrax sed scōax.

d ¶ Jndicatis.¶ ita leuia pōt leuiter indulgere.s̄.c.pro ri.¶.ff.de pe.l.respiciendum.in prin.

Cum dilectus. ¶ Primo instruit iudicem super declinatorijs ¶ eis dficientib⁹ sup p̄ncipali. Do ihibitiōez fieri mādat ubi:eidem.ab.si.

e ¶ Cōcubinarios. sed isti ꝓsequebant suā iniuriā vel suox:quare non admittunt ad denūciādū cū admitterent ad accusandū quātūcūqz crimino si sint.iij.q.vj.oibus. ¶ Rñ.nō ꝓsequebant iuriā ppriā. vnde cū esset publici ꝯcubinarij nō erāt admittēdi ad alioꝝ peccata denunciāda:cum suspēsi ēt sint.xxxii.q.vi.§.vex:sed viles psone nō admittunt ad denunciādum:ut sepius dcm̄ est sic.s̄.c.c.i.¶.s̄.de spon.cum in tua.

f ¶ Premonitum.q.n.non admonuit repellit a denunciatione.s̄.co.c.ii.¶.ī. eo.qualiter.§.ad corrigēdos:¶.ī.de simo.lz.

g ¶ Conspirasse. isti nullatenus sunt admittendi.ī.de simo.p tuas:¶.s̄.de reiud.cum.i.¶.a. b ¶ Supradcā.q̄ tunc p̄sumit q̄ ex odio ꝓceditur merito possent euz recusare tanquā suspectū.ar.s̄.ō ap.ꝓposuit:¶.c.ad hoc.¶.c.sicut. ber.

nisi super predictis famā ipsius[a] lesam cē noueritis: uos ad iquisitionem illorum non subito procedatis. ¶ Qō si ad ingsitionē fuerit ꝓcedendū: predictos vel alios quos ipsius cē cōstiterit inimicos[b] nec ad ꝓsequēdā ingsitionē nec ad ꝓhibēdum testimoniū ꝯ ipsū episcopum admittatis:sed per uiros idoneos[c] super his que gesta sunt inquiratis diligēti⁹ veritatē. ¶ Et si nihil graue ꝓbatū fuerit ꝯtra ipsū: vos purgationē canonicā indicatis[d] eidē.

Idem.

¶ A denunciatione repellitur publicus concubinarius excōicatus ¶ cōspirator ¶ is qui nō p̄monuit.

QAm dilectus filius ¶ ifra. Si uobis cōstiterit p̄dictos quorum noīe sunt excessus hmōi ō episcopo nunciati publice ꝯcubinarios tūc fuisse pp qō i eos fuit excōicatōnis sn̄ia ꝓmulgata: vl̄ p̄fatū episcopū ō iā dictis excessibus ñ fuisse p̄mōitū[f] ab eisdem vel ipsos cōspirasse[g] in eum: a denūciatiōe repellatis eosdē. Alioquin audiatis q̄ fuerunt hinc inde p̄posita. ¶ Videz ēpo auctoritate nr̄a nihilomin⁹ ꝓhibentes: ne super his sup qbus ad audiētiaz nostrā fuerit legitime appellatum. p̄fatos clericos idebite grauare p̄sumat donec cā supra dicta[h] iuxta formaz mādati nostri fuerit terminata.

Idem ēpo gebenensi.

¶ Crimē ꝓbatū p modū inquisitionis regulariter pena ordinaria nō pūitur. sed si ipedit ordinis executionē fit depositō sicut i accusatōne ¶ si ipedit tātū bñficij retentionē fit p̄uatio a bñficio nec poterit iudex hāc penam moderare. b. d.

INquisitiōis negociū quā de episcopo ¶ cānonicis valētinē. vobis cōmisimus terminādā:¶ infra. Scōo q̄sistis:qd vobis sit statuendū: si cōtra quēpiā p ingsitionez ꝓbatū fuerit tale crimen qō depōeret accusatū criminaliter ¶ cōuictū. ¶ In quo qdē duximus distinguendū: vtrū sit tale crimē q̄ ordis exercutōem susceptī aut retētiōez bñficij ēt post pactā p̄niam impediret: puta si homicidiū[i] cōmisisſz vl̄ adeptus eēt ordinē aut bñficiū vicio simonie: quo casu erit sicut in accusatōis[k] iudicio ꝓcedēdū. aliogn[l] ꝑm psone merita ¶ q̄litatē excessus penā poterit iudicantis discretō moderari. ¶ Tertie dubitationis articul⁹ cōtinebat vtrū cū duo vl̄ plures iurati affirmāt aliquē crimē alicui eisdē uidētib⁹ cōmisisse de quo aliq̄ ifamia nō laborat: aliquā illipenam infligere debeatis:¶ vtruz ad petitionē quoꝝdā quasdā cedulas vobis occulte tradētiū infamationē episcopi cōtinētes sit ad ingsitionē eorū: que in ipsis cōtinēt cedulis ꝓcedēdū.¶ an fides eorū dictis debeat adhiberi q̄ post iuramētū interrogati secreto[m] vtrū sint eorū de qbus iquirit inimici rñdēt q⁹ nō diligunt illos vel directe inimicos se asserūt eorūdē: aut etiā añ iuramētū id publice cōfitēt: nullas tamen inimicitiaz causas ꝓbabiles oīdentes. ¶ Ad hec rñdemus nullum esse ꝓ crimine sup quo aliqua nō laborat ifamia seu clamosa insinuatio nō ꝓcesserit pp dicta huiusmodi puniēdū. Quinimo sup hoc ꝓpositiones contra eum recipi nō debere. cū inquisitio fieri ꝓbeat solūmodo[n] super illis de qb⁹ damovex esse quantū ad hoc ut ꝓuenit offō ¶ beneficio: nō tm̄ quātū ad depositionem q̄ depositio nō est effectus ingsitionis sed ꝓuatio administrationis uel beneficij. ī.eo.qualiter.ī.de simo.p tuas.i. vñ illud nō notat oīmodā silitudinē: q̄ null⁹ dz puniri certa pena nisi ad hoc actū sit.s̄.de or.cog.cum dilectus ¶ ꝑm formam iudicij formare dz sn̄iaz.ī.de simo.lz ¶ hoc itellige qō ḃ dī de secularib⁹ ꝯtra lo quunt de regularib⁹ circa quos seruat qō hic dī.ī.de simo.qm̄ simoniaca: uel posset dici q̄ ēt p inquisitionem deponunt seculares pp enormitatem crimis: ut hec lra velle vt̄.s̄.de do.¶ cōtu. veritatis vbi deponit eps in modum ingsitōis cui ꝓbatum fuit homicidium in modum denunciationis. de regularibus fiat ꝓ ut dī in illa ꝯstōne vbi dicet de hoc. Ber.

Tertie. Contra infamatum super veritate criminum ingri nō debet:ēt si libellus famosus ꝯ eum oblatus fuerit in secreto nec sup p̄ncipali credit testi q̄ iuratus dicit se illius ꝯ quem ingritur inimicum. idem si hoc dixit ante iuramentuz: nisi p̄sumatur dixisse in fraudem. h.d. vsqz ad.§.quesiuisti. ¶ Primo ponit tres qōnes. Scōo soluit ibi ad hec. Et pōt subdiuidi prima pars: silr scōa. ꝑm tres qōnes ¶ totidem rōnes ad easdem. ab.si.

[a] ¶ Famā. ex hoc habes q̄ de occultis non est ingrendum nec super dum: ut sepius dcm̄ est sic.s̄.c.c.i.¶.s̄.de spon.cum in tua.

[b] ¶ Supradcā.q̄ tunc p̄sumit q̄ ex odio ꝓceditur merito possent euz recusare tanquā suspectū.ar.s̄.ō ap.ꝓposuit:¶.c.ad hoc.¶.c.sicut. ber.

[c] ¶ Inquisitionis. Si crimen in modum inq sitōis ipedit ēt post pactam p̄niaz ordinis execution̄ uel beneficij retentionē punit qs sicut in accusationis iudicio: als pena erit arbitraria. h.d. ꝑm cōez sūmationem vsqz ad.§.tertie: sed cō ꝓhendendo mētē lr̄e:¶ veram lec. sic sūmo ut ī rubro vsqz ad .§.tertie ¶ iste ēverus intellect⁹ huius.c. non bene declaratus p scribentes: dīuidit q̄ ī prima consultatio. in scōa responsio ibi: in quo ab.si.

[d] ¶ Jndicatis. ¶ ita leuia pōt leuiter indulgere. s̄.c.pro ri.¶.ff.de pe.l.respiciendum. in prin.

[e] ¶ Cōcubinarios. sed isti ꝓsequebant suā iniuriā vel suox: quare non admittunt ad denūciādū cū admitterent ad accusandū quātūcūqz crimino si sint.iij.q.vj.oibus. ¶ Rñ.nō ꝓsequebant iuriā ppriā. vnde cū esset publici ꝯcubinarij nō erāt admittēdi ad alioꝝ peccata denunciāda: cum suspēsi ēt sint.xxxii.q.vi.§.vex: sed viles psone nō admittunt ad denunciādum: ut sepius dcm̄ est sic.s̄.c.c.i.¶.s̄.de spon.cum in tua.

[f] ¶ Premonitum. q.n.non admonuit repellit a denunciatione. s̄.co.c.ii.¶.ī. eo.qualiter.§.ad corrigēdos:¶.ī.de simo.lz.

[g] ¶ Conspirasse. isti nullatenus sunt admittendi. ī.de simo.p tuas:¶.s̄.de reiud.cum.i.¶.a.

[h] ¶ Supradcā. q̄ tunc p̄sumit q̄ ex odio ꝓceditur merito possent euz recusare tanquā suspectū. ar.s̄.ō ap.ꝓposuit:¶.c.ad hoc.¶.c.sicut. ber.

[i] ¶ Homicidium. hic confirmat q̄ dici cōsueuit: q̄ in nullo occulto crimine ipedit execution̄ post pactam p̄niam ꝓterq̄ in homicidio:¶ hoc idem ꝓbatur de tempo. ord. quesitum:¶ in simonia de hoc notari consueuit. l.dī. de his. Ber.

[k] ¶ In accusatiōis. uidet q̄ in casib⁹ istis denūciās debeat se obligat ad penā taliōis cuz eq̄ puniant: ac si accusarent. s̄.e. sup his arg. sed nō credo q̄ se debeat obligare ad penā talionis sed ad extraordinariam penā sicut excipiēs. s̄.e.ti. super his item nec vt̄ ḃ hīc locū ad monitio: q̄ nō pōt se corrigere retento beneficio si qs vellet denunciare in his casibus .ꝑ.ī. de simo.lz bely. vbi admonitio ꝓbata fuit. item idē est si qs p simoniā adeptus ē bñficium sicut ¶ ordinez ut ḃ dicit signatur. ꝑ.ī. de simo. dilect⁹. ii. ubi dī q̄ si in modum accusatiōis cōuincit qs de simonia: deponit. Si in modū ingsitiōis cōuincitur remouet ab illis ecclesijs:¶ in artioribus ponit ad p agendā p̄niam. ī. de simo. de regularibus: ḃ puniuntur. sicut si directe accusarentur. Qō dicit ita ꝓcedendum esse si cut accusationis iudicio potest dici

[l] ¶ Aliogn. ī. si aliud crimē ab istis duob⁹ sit ꝓbatum in modum ingsitionis qō nō ipediat ordinis execution̄em: ēt post pactā p̄niam: tūc ꝓcedat iudex ꝑm q̄ sibi videbat: sed nō in offō vel beneficio cum in alijs duob⁹ casib⁹ non puniantur in pl⁹ ut dixit Jo. in pri. notula regulares tm̄ plati bene remouerent: qui p modicis causis remouent ab administratione. ī. de simo. p tuas. Ber.

[m] ¶ Secreto. exēplo danielis: ar. ad hoc. C. de testi. nullū: ¶.s̄. de elec. q̄ pp. Et est expressum. q̄ sigillatum sunt testes examinandi. s̄. de testi. venerabili. B.

[n] ¶ Solūmō. sup illis: ex hoc habes q̄ de occultis non est ingrendum nec super

illis iurat. ſ. eo. qualr. vn de ſi dicant teſtes ſuper his nō valent talia dicta utpote nō iurati: ut. ſ. de teſti. c. ō teſtib⁹: qz ad hoc nō inducunt. ſi. ff. de iureiurā. ſi duo. ℌ. item iulianus: fama ergo alicuius prius leſa debet eē. ſ. e. cū oportet: ⁊. j. e. q̄ liter. Ber.

a ℂ Jn occulto. ĩmo tales ſunt puniendi. v. q. i. quidam ⁊ deteriores ſunt tales q̄ illi qui ſubſtantias ⁊ predia alioz diripiunt. vi. q. i. deteriores. ⁊. c. ex merito: ⁊ illud ōtrahentem ſecreto primo ſuo. hūc pſequebat. xxiij. q. iiij. nimiuz ſunt. ⁊. c. qui peccat. Ber.

b ℂ Aſſerunt. iudex enim dz ĩterrogare teſtem: an ſit inimicus alteri parti. vt. iiij. q. iij. ℌ. in criminali. ver. item teſtium qz inimici teſtes eſſe nō debent. ſ. e. cū oporteat vbi de hoc. Sed nunquid dz ingri an alias ſit criminoſus. de hoc not. ſ. de teſti. cum cām. Ber.

c ℂ Jdreſumātur. qz forte nolent ferre teſtimoniū ⁊ ideo añ iuramētum dicūt ſe eſſe inimicos illoruz. Quid ſi poſt iuramentum dicat ſe eſſe criminoſum: vel alius inimicū: credet ei: certe non ĩmo remouebitur ſicut ordinādus qui cōfitet crimen in ſcrutinio. ſ. ō etate. ⁊ q̄ li. queri. Ber.

ℂ Queſiuiſti. Non punitur quis de crimine de quo non cōſtat niſi per famam ⁊ teſtium credulitatem ⁊ p dcā paucoruz non dz qs apud iudicem infamatus reputari. h. d. vſq; ad finem: duidit nam primo format duas queſtiones. ſcō ſoluit ibi ad quod. ab. ſi.

d ℂ Depoſitionis. i. remotionis ab officio ⁊ beneficio.

e ℂ Dicta paucorū. no. q̄ dicta paucoz nō infamāt ſiue nō inducunt famā. vnde prelatus pp hoc nō mouebit ad inqrendum: fama. n. dz eſſe p villaz ſiue parochiā: ad hoc ut fiat inquiſitio. j. eo. qualiter. ⁊. ii. q. i. deus oīpotēs. Sed quot appellabis paucos. ut non dicat ĩfamatus? Jdauci dicūtur. xl. j. de cleri. ex. mini. latores: ⁊ xxiij. milia dicūtur pauci. xl. v. diſt. diſciplina: credo q̄ maior pars vicinie requiratur qz fama loci requirit non fama alicuioz. ſ. de preſumpt. illud: ⁊ ſ. de conſang. c. ii. ut ex b ſcādalum generet: ⁊ hoc inuitur bene. j. eo. qualiter. Jo.

A petitionez Si qua inquiſitio per papaz ſpāliter delegetur legatus etiam de latere de ea ſe intromittere non pōt ita cōiter ſūmat. Sz lz fūmatio iſta ſit vera generaliter ītellecta non tñ videt congruere huic lſe ut ifra dicam ideo ſummo ſic ut i rubro ⁊ eſt caſus valde no. ſm hunc ītellectum. ⁊ indubie ꝓcedit ītelligendo q̄ nō ponit hic aliqua ſpālitas in pa pa. Diuidit in duas partes. in prima facti narratio. in ſcda diffinitio ibi: cū igitur ab. ſi.

f ℂ Jſlec reclamante. Jdper hoc videbat receſſiſſe a beneficio lfaz ꝓſentiendo inqſitioni legati tacite renunciando. ſ. de offi. dele. gratum: ⁊. ſ. de ap. ſollicitudiez. ff. de arbi. ſed ſi in ſeruum in fi. cum. l. ſeq. ⁊. l. ſi quis rem. C. cōia vtriuſq; iudi. l. ii. ⁊. C. de bis q a non dño ma. l. vlt. in fi. Sed ꝫ vī q̄ non cōſenſit in iudicem q petat iducias: uel cām abſtie allegat coram ipſo. ſ. ut lit. non cōteſt. c. i. ⁊ c. accedens. ii. vel qui poſtulat ſibi edi genus actionis. ff. de iudi. nō vī. Et preterea legatus generalis non pōt ſe intromittere generaliter de cā ſpāliter alteri cōmiſſa. ſ. de of. lega. ſtuduiſti. vnde nō valuit quod fecit iſte legatus quare caſſat electus auctoritate ipſius. ⁊ eſt hic arg. q̄ qui tacet nō cōſentit. ff. de ſer. vrb. prędi. iuitum. ⁊. ff de pcura. filiusfamilias. ℌ. iuitum. arg. ꝫ. liiij. di. ſi ſeruus: ⁊ xxvii. di. diaconus: ⁊. xxviij. di. diaconi. Jo.

g ℂ Facta fides. no. q̄ ꝓbationes facte coram eo qui non eſt iudex: faciūt fidem in alio iudicio: ut hic pz. ii. q. i. in primis: ⁊. iij. q. vi. hoc qppe: ⁊. ſ. de teſti. c. preſentata. ꝫ illud. ſ. de iud. at ſi clerici. Jtem habes b q̄ ſentētia que nulla eſt ipſo iure rata pōt haberi a principe ut hic patet. ⁊ in. c. p dictis ſed hoc propter plenitudinem ptātis: qz ipſe mutat ſubſtantiam rei. C. de rei vxo. ac. l. vna in prin. alſ talis ſententia nulla erat Joan. vel dic q̄ non pp acta q̄ habita ſunt coram legato voluit papa ipſum manere priuatum qz nulla erant ſed pape fuit facta fides de talibus propter que ſniam legati voluit ratam habere ut hec lfa ſnuit. Ber.

b ℂ Et ſi reſtituendus. Jdic. n. de iure fuerat reſtituendus pp iudiciarium ordinem nō ſeruatū ſed papa de offō ſue ptātis voluit eum manere priuatuz ⁊ forte propter ſcandaluz reſtitutō qñqz differt vt dici conſueuit. iij. qō. vi. b qppe: ⁊ vt factum legati palliaret: ꝫrium tñ ſignat. ſ. eod. qualiter dicit papa q̄ ordo iuris: qui ſeruat⁹ non fuit corrigat. Jo.

i ℂ Nō ſeruatum. not. q̄ in inquiſitionibus ſeruādus eſt ordo iuris. j. eo. qualiter. ℌ. debet ſicut in aliis iudiciis ordinariis ſed hoc eſt vez circa ſeculares ſecus in regularibus: vbi nō vſquequaqz ſeruat. j. eo. qualiter in fi. qz de plano ⁊ ſine ſtrepitu iudiciorum debet cū eis procedi. j. eo. c. penſed hic peccatum fuit in alio ordine. ſ. in iudice q cognoſcere non debuit. ſ. de offi. dele. ſtuduiſti Bernar.

k ℂ Jdrouidimus. de plenitudine ptātis: ſed ñ de iure. Ber.

l ℂ Jnordinate. i. p eum ad quem non ſpectabat cum dictus. B. non conſenſerit in legatum.

m ℂ Jdper ſequentiam ſic ergo ſnia lata ꝫ vnuz preiudicat alij cōſocio ꝓpter conneritatem negotiorum. ſi. lxxi. diſtinctantis. ⁊. iij. qō. vi. hoc quippe. ⁊. ſi. lxi. diſ. ordinatos: ⁊. vij. q. i. preſentium. argumen. ſ. de appel. vna ſi. ſ. de proba. per tuas. vbi p primum preſumit conſequens arg. ꝫ. ſ. de preben. dilecto.

n ℂ Amouimus. quaſi quadam breui manu: ſi. ſ. de cauſa poſ. cum eccleſia. ⁊. ff. de iure do. lz. ℌ. quotiens. eo prius citato: alias non procederetur ꝫ abſentem. Ber.

A Ecedens Exceptio criminum poſſeſſionem prelati non retardat niſi fuerit de bis publice diffamat⁹ ſic cōiter ſūmat: ſed b ego ſūmo ſic ut in rubro. Et ſunt due partes in prima narrat factum. ſcō ſub certa forma diffiniendum cōmittit ibi: mandamus. ab. ſi.

o ℂ Jdpublice. hic videtur q̄ ſi aliqua exceptio obijciatur electo: q̄ differēda ſit donec electus admiſſus fuerit: niſi ipſe ſit de ea publice ifamatus argu. ſ. de ap. cōſtitutus in fi. C. de fal. l. ii. ⁊. C. de edic. diui adri. tol. l. ii. ar. ꝫ. ſ. eo. oīpotens. lxxi. di. tantis: ⁊. C. de procur. reum. ſol. ſed in electo ſi obijciatur exceptio: ſtatim eſt audiēda antequā confirmet. ſed b alia rō eſt: qz iam fuerat inſtitutus p dñm papam nec deerat ſibi niſi ſola poſſeſſio. vnde mitti debet in poſſeſſionem. niſi eſſet publice ifamatus: ꝓpter

eius adiens allegauit q̄ in monaſterij correctione procedere nō valebat: que predictis iudicibus pr⁹ fuerat auctoritate noſtra cōmiſſa: ⁊ cardinalem ipſuz ex iuſtis cauſis ſe aſſerens habere ſuſpectum vocē ad nos appellationis emiſit: quez cardi. inſpectis que probata fuerāt contra euz: amouit a regimine abbatie dando fratribus eiuſdem loci liberam facultatem alium eligendi qui priorem de argētolio elegerunt concorditer in abbatez: ⁊ ifra.

f ℂ Cum igitur nobis de talibus fuerit facta⁸ fides ꝓpter que prefat⁹ .B. erat merito amonēdus ⁊ ſi reſtituendus^b foret propter iudiciarium ordinem non ſeruatum^l: ipſuz prouidimus^k manere priuatum regiminē abbatie: ſupradictum prior em pro eo q̄ prefato .B. propter iuris ordinem nō ſeruatum iordinate^l remoto intellexerimus ob eandem cauſam per cōſequētiā^m min⁹ legitime ſubſtitutū: per ſniaz amouentes: quem quia non ꝓpter perſone vitium vel ſciente defectum: ſed pp iuris ſolennitatem pretermiſſam amonimus^n ipm poſtmodum reſtituimus in abbatem.

I Dem.

ℂ Agenti poſſeſſorio adipiſcende in beneficialibus non obſtat exceptio criminis niſi de eo ſit ifamatus: ⁊ infamato accuſatore nō probante vel non apparente indicitur purgatio in qua ſi defecerit pūitur ut convictus.

A Ecedens ad pñtiam noſtraz .B. nepos quōdam .W. ſubdia. noſtri ſua nobis conqueſtione mōſtrauit: q̄ cū idē .W. apud ſed. ap. viā vniuerſe carnis ingreſſus fuiſſet: prebēdā: quā decedens baberat in eccleſia cremonen. ei duximus cōferendam: ⁊ infra. ℂ Mandamus quatenus niſi prefatus .B. ſuper obiectis eidem in modū exceptionis criminibus videlz piurio ⁊ bomicidio publice^o fuerit ifama-

A petitionem galterij quondam corb. abbatis. R. ⁊. p. canonicis nouiomen. a nobis duduz correctiōe commiſſa ⁊ infra. A ex dilectus filius. B. ſancte marie in porticu diaco. cardi. tunc apoſtolice ſedis legatus dicto. B. pñte nec reclamante^f ſuper ſtatu monaſterii cepit inquirere diligenter: ⁊ cum inquiſitione finita eum pariſius euocaſſet, ꝓponitur um contra ĩquiſitōnem eādem ſi quid rōnabiliter duceret, ꝓponendum: idem pñtiam

res aliqui preceſſerunt. Nec ad petitionē eorū q libellū infamationis porrigūt i occulto^a, ꝓcedendum ē ad inquiſitionem ſuper contentis ibidem criminibus faciendam aut ēt aduerſus eos cōtra quos fit ĩquiſitio: fides adhibēda eſt dictis eorum qui poſt iuramentum vel ante tacite uel exprēſſe inimicos ſe aſſerunt^b eorūdē: niſi forſan añ iuramētum in fraudē id facer^c preſumātur^c. ℂ Queſiuiſti ēt quid ſtatui ō beat ſi nihil per certam ſciētiam ſz tñ per famam ⁊ eorum qui fuerit inquiſiti credulitatē iuratam contigerit inueniri: ⁊ vtrum aliquis ſup eo crimine reputari debeat ifamatus de quo ipſū duo uel tres uel ēt plures dixerint infamatum: lz de ipō nihil ſiniſtri i publico audiat. ℂ Ad qō ē noſtra rñſio q̄ ꝓpter famam ⁊ deponentium credulitatez dumtaxat non erit ad depoſitiōis^d ſententiam procedendum: ſed infamato canonica poterit idici purgatio ſm arbitrium iudicantis qui propter dicta paucorū^e eum ifamatū reputare nō dz cui^g apud bonos ⁊ graues leſa opinio nō exiſtit.

I Dem epiſcopo ⁊ decano ſalutenen.

ℂ Si is de cuius crimine in iudicio conſtat petit reſtitutionem propter iudiciorum ordinem non ſeruatum non eſt audiendus: ſed euz tanquam notorium criminoſuz ō bet ſuperior de nouo priuare.

A D petitionem galterij quondam corb. abbatis. R. ⁊. p. canonicis nouiomen. a nobis duduz correctiōe commiſſa ⁊ infra. A ex dilectus filius. B. ſancte marie in porticu diaco. cardi. tunc apoſtolice ſedis legatus dicto. B. pñte nec reclamante^f ſuper ſtatu monaſterii cepit inquirere diligenter: ⁊ cum inquiſitione finita eum pariſius euocaſſet, ꝓponitur um contra ĩquiſitōnem eādem ſi quid rōnabiliter duceret, ꝓponendum: idem pñtiam

preſumit conſequens arg. ꝫ. ſ. de preben. dilecto.

quod differt: ꝛ qr ēt si iam esset in possessione pp tantam infamiā ꝛ scandalum deberet suspendi vsq; ad purgationē. ij. q. v. presbyter: ꝛ. c. si mala fama. sed vbi nō est ifamatus: nō debet deferri executio: secus in his q adhuc non habent plenum ius.

a ¶ Indicatis. ut ifamis purget. exceptionem opponit fundata intentione actoris ꝛ eā non probat. punit in expensis vt hic ꝛ. s. ō. do. ꝛ cōtu. finem vbi ō hoc. ꝛ. s. de ma. ꝛ obe. c. vlt. qr malitiose eam vt op ponere. B.

Qualiter.

Quattuor hz partes. in prima dicit qñ ē fiēda ingsitio. in scōa dicit qualiter: in tertia p̄ quem. scōa ibi: hz: tertia ibi: ad corrigendos. cārta ibi. hunc tñ. ꝛ per se pz qd itendat: ꝛ quāquā i hac sūmatione modica videat agi ofia iter prelatos ꝛ subditos p̄ quos ingritur in veritate tñ fienda est ut patet in lfa ꝛ ifra subiiciam. ab. si.

c ¶ Ad inquirendum. videamus quar ꝛ quā do prelatus ꝓcedere debeat ad ingsitionem faciendaz. ꝛ quali pena sit puniendus qui cōuincitur in modū iquisitiōis tunc autem debet ꝓlatus procedere ad iquirēduz cuz famā ꝛ frequentē clamorē intelligit de excessibus alicuius seu etiaz aliquoruz prout pz ex tenore istius constitutionis: ꝛ ꝙ sit infamatus non a maliuolis. ꝛ inimicis sed a bonis: ꝛ discretis: vt hic dicit: ꝛ. p̄. de pur. ca. cum in iuuentute: ꝛ. xi. q. iij. in cunctis ꝛ tūc distingue: qr aut procedit ex offō suo aut aliquo postulante inquisitionem. si ex offō suo: tunc prelatus cū aliqbus de canonicis suis ōbet descendere ad locū. ij. q. i. deus omnipotēs: ꝛ. lxxxvi. vi. si quid: qr ibi pōt melius iquiri. xxiiij. q. i. pudēda. xxiij. dis. illud: ꝛ. s. de elec. postquam. ꝛ. xxxiij. q. i. paratus ver. cū proculdubio: qui cū eodē populo erat ꝛc. ꝛ recipere iuramenta prelati ꝛ clericoruz super statu ecclesie: cum ecclesia est infamata vel etiam cum prelatus: vt supra eodē cum dilecti secundum illam formā. supra eodem qualiter. §. formam ꝛ sic recipiat dicta illoruz. ꝛ ille contra quez fit inquisitio debet esse presens ꝛ oēs contra quos proceditur nisi per contumaciam se absentent. ꝛ ea que obiiciuntur ꝛ nomen testium sunt illi exponenda: vt. p̄. eo. c. §. debet: ꝛ. v. q. ij. si primates. Item si ille contra quem fit inquisitio. habet iudicem suspectum: potest illum recusare. vt. s. de appel. cum speciali ꝛ. p̄. eodē. c. ver. nō ex odij fomite: vl ꝙ iudex sit criminosus argu. iij. q. vij. iudicē: ꝛ. xxv. distinctiōe. capi. vlti. ꝛ. xxxvi. distinctione vna tantum: ꝛ contra testes excipere potest: vt in §. debet: ꝛ omnia dicta ꝛ depositiones testium sunt publicanda: vt ille possit se defendere. p̄. eodem olim: ꝛ. p̄. codez. c. §. debet. ꝛ si testes dicant super his quibus infamis non precessit: non valent. s. eo. inquisitionis. §. i. Crimine vero sic probato si prelatus est: debet remoueri. ab administratione secundū quod villicus a villicatione remouet: vt p̄. dicitur. Alij vero puniuntur secundum arbitrium iudicis secūdū psone meritū: ꝛ qualitatē excessus: nisi tale crimen ꝓbatū fuerit ꝙ post penitētiā peractā impediat ordinis executionem: vt homicidiū: ꝛ simonia tūc ꝓcedendum est ac si in modū accusationis directe probatuz fuisset crimē vt. s. eodem inquisitionis. i. Rñ. ꝛ ibi dicitur qualiter puniuntur: de homicidio: habes. s. de tempo. ordi. c. vlt. de pena regularium ꝓpter simoniaz cōmissam ab his: dic vt. p̄. de simo. dilectus. ij. ꝛ. c. quoniā simonia ca. vbi dicitur qualiter contra procedatur. Si vero probatum non fuerit: ꝛ mala fama perdurat purgationē indicat iudex infamato scōm qualitatē psone: ꝛ quātitatem infamie: in qua si defecerit: puniat. p̄. de simo. de hoc: ꝛ. c. insinuatū: ꝛ. p̄. de pur. ca. cuz. p. si vero infamatus cōtumax fuerit ꝛ nō cōparet iudex nihilominus p̄ eū testes recipiat lit. nō cōtesta. ꝛ eum puniat vt. s. vt lit. nō cōtest. qñ. §. ꝛ sunt alij. ꝛ. p̄. e. c. debet. Quales testes recipi debeant: dictum est. s. e. cum oporteat. Quales debeāt esse qui recipiuntur in simonia contra regulares: dicitur. p̄. de simo. per

b ¶ In expensis. q. n. excessus concessionem nostram sibi factam executioni mandetis. Deinde si legitimus accusator apparuerit: audiatis que fuerint hinc inde proposita. ꝛ si predicta crimina vel eorum aliquod legitime probatuz fuerit contra eum ipsi super eadem prebenda silentium imponatis. Si vero contra eum legitimus nō apparuerit accusator: ꝛ ipse super predictis criminibus dignoscitur respersus infamia: purgationez ei canonicam indicatis[a]: i qua si defecerit: imponatis ei silentiuz. Si autem perstiterit cōtradictores ab ei? molestia compescentes: eos qui eū niti sunt impedire in expensis[b] legitimis condemnetis.

I Dem in concilio generali.

¶ Superior contra subdituz maxime prelatum de his tantum iquiret super quibus precessit infamia: Et tunc vocabit eum ꝛ tradet sibi capitula ꝛ nomina: ꝛ testium dicta publicabit ꝛ ipsius legitimas exceptiones admittet: ꝛ probato graui crimine euz ab administratione removebit. In regularib? vero prelatis adunguem seruandus nō est hic ordo.

Qualiter ꝛ quādo debeat prelatus ꝓcedere ad iquirēdū[c] ꝛ puniendus subditoruz excessus ex auctoritatibus veteris ꝛ noui testamenti colligitur euidenter: ex q̄bus postea processerunt canonice sanctiones sicut olim aperte distinximus[d] ꝛ nunc sacri approbatione concilij cōfirmamus. Legitur enim in euangelio q? villicus ille qui diffamatus erat apud dominum suum quasi dissipasset bona ipsius: audiuit ab illo: quid hoc audio de te redde[e] rationez villicationis tue iam enim non poteris amplius villicare. Et in genesi dominus ait: descendam ꝛ videbo vtrū clamorem qui venit ad me opere cō pleuerint. Ex quibus auctoritatib? manifeste probatur quod non solum cum subditus verum etiam cum prelatus excedit si per clamorem ꝛ famam[f] ad aures superioris peruenerit: non quidem a maliuolis[g] ꝛ maledicis: sed a prouidis ꝛ honestis: non semel tantum

tuas. si vero procedat iudex ad petitionem alicuius procurantis inquisitionem siue sit ordinarius siue delegatus: ad locum accedat si potest: ꝛ vocet illum contra quem procedere debet: ꝛ tunc recipiat testes quos ille producet: q ipetrauit i qsitionem: tamen si ille negaret ifamiam precessisse: cognoscet ꝛ primo iudex utr̄ sit ifamatus ꝛ postea procedet super his que denunciata sunt: alias non procedat nisi primo constet q? infamatus sit supra codē cuz oporteat ꝛ capitu. q̄liter: ꝛ si actor ꝓbet illū esse ifamatum: reus potest probare q? sit bone fame: argumētū. j. de pur. ca. capitulo cuz in iuuentute: cū potius sit priuilegiū bōe fame q̄ infamie. argumētū. s. eodem licet in fi. si vero crimen ꝓbet. puniatur ut supra dictum est. si autem non probauit: puniri debet qui impetrauit iquisitiones vt infra titulo proximo. c. .ij. ꝛ ita idem est quantum ad penam: quando proceditur ad petitionez alicuius prosequentis ingsitionem: sicut quando proceditur per officium iudicis ad famam. uel clamorem: ꝛ cum proceditur ad denunciatōnem alicuius prosequentis inquisitionem non credo necessariam admonitionem: quia nō agitur ad penitentiam. in quo casu necessaria est admonitio secundum formam euangelij sed in predictis duobus casibus agitur ad penam. vt predicturz est. ꝛ aliter formatur petitio denunciationis. cum agitur ad penam: ꝛ aliter cum denūciatur ad penitentiam: quia tunc agitur ad penitētiā pagēdā. non ad penam imponēdaz officii vel beneficij ꝛ sic intelligitur finis illius gl. infra q̄ ici pit sic. j. ō. simo. lz bely. ō hoc no. in gl. predi. Itē nūqd re? possit petere a iudice: vt reinquireret contra illum qui impetrauit inquisitionē sicut contingit in alijs iudicijs: vbi admittitur reconuentio. s. de mutu. pet. per totum: dicas quod nō: qr inquisitio iudicis officio expeditur non iure actionis: sic nec renunciatio aut recusatio: qr tunc presumitur ꝙ ex odio hoc fiat: vt. s. eodem cum. p. ꝛ. iij. questione. v. capitulo. ij. ꝛ non relatione criminis sed innocentia reus purgatur. ff. de pu. iu. is qui. Item testes compelli possunt ad probandum inquisitionem supra de testi cog. super his: lz in iudicijs ordinarijs compelli non debeant in criminibus: si qua principaliter vel incidēter obiiciant vt eodem titulo dilectoruz: vbi de hoc: dic vt ibi nota. in fine notule. Item ꝛ illud potest facere prelatus: cum infamia contra aliquem ad ipsum peruenit: vt prefigat terminum volentibus accusare: ut si aliquis apparuerit accusator audiat illum: ꝛ procedat legitime in accusatione. supra capitulo pri. ꝛ. xv. questione. v. capitulo primo. p̄. de purga. ca. capitulo ex tuarum. si autem non apparuerit: tunc potest procedere ad inquirendum. ut supra dī: vel indicere purgationem: in qua si defecerit: puniatur: ut supra capitulo proximo. sed melius est ꝙ inquirat: quia periculosum est accusare: quia de facili nullus accusaret. Quid si aliquis alterius diocesis: vel de alia parochia hoc tacito impetret ingsitionem vel denunciet? nunquid debet audiri: cum ipsius non interest: presumitur ꝙ non charitatiue denunciet: vel impetret inquisitionem. vnde credo illum repellēdū argumentum. supra de testi. ex parte. A. in verbo illo tacito: ꝙ miles fuerit ꝛc. Bernar.

d ¶ Distinximus. in parte decisa ab illa decre. s. e. qualiter cuius verba hic ponuntur: vsq; ad. §. debet. Bernar.

e ¶ Redde rōnem. sed qualiter debet rōnem reddere prelatus administratiōis sue. prelatus enim debet reddere rōnem sue administrationis tanquā tutor. C. de iudi. l. ij. q̄ comparetur tutori: ꝛ procurator est non dñs. s. de donati. capi o. ij. ꝛ. xij. questione. i. capitulo. ij. pōt dici ꝙ staretur suo iuramento: si alter non potest reddere rōnem. argumē. C. ō dona. l. pe. ꝛ. C. vnde vi si quādo. ij. qōne. i. in primis. ver. glorioſus vero: ꝛ. s. de his que vi metusue causa fiunt. c. vlti. Bernar.

f ¶ Et famam. argumentum famam nihil per se probare. xxxvi. qō. vi. si duo. supra de eo qui cog. consang. vxo. sue super eodem. argumentum contra. s. de presump. illud. ꝛ supra de cōsang. ꝛ affinita. capitulo. ij. ꝛ. iiij. questione. iij. §. item sepe.

g ¶ A maliuolis. xi. questione. iij. in cunctis si hoc constaret: ꝙ a talibus esset orta alias difficile est probare famam ortam esse a talibus: cum fama ab incer-

to auctore procedat. de consecra. distin. iiij. sanctus est. vnde satis potest dici: q̄ indicenda est purgatio vndecunq; procedat infamia: saltem ꝓpter scandalum. ar. ī. de pur. ca. accedens. Ber.

a Concussis colūnjs. xij. q. ij. gloria epi. ⁊. ij. q. vij. accusatio.

b Precedat inscriptio. sic. s̄. eo. super bis. ⁊. ī. de simo. lz. bely.

c Cōtra quem. ex hoc. §. colligitur manifeste q̄ ordo iuris seruandus est in ingsitione facienda. s̄. eo. ad petitionem. sz b verum est circa seculares circa regulares non est vsquequaq; seruandus vt dicit in fi.

d Forma. sic. ī. de simo. lz forma ista triplex est: cum procedit accusando denunciando: ⁊ ingrendo: ut si agatur in modum accusationis: ⁊ probetur crimen: deponatur reus: quia hic est effectus accusationis. ut supra dicit in verbo: vt criminalis accusatio: que ad diminutionē capitis idest degradationez intenditur cū agitur per inquisitionem alia pena imponitur: vt dictum est in illa notula magna ibi: crimine vero ꝓbato. vnde videtur. ſ. q̄ banc litteram: q̄ si per inquisitionem probetur simonia vel homicidium quod non deponatur: quia ad hoc non ē actuz. s̄. de ordi. cog. cum dilectus argu. cōtra. s̄. eo. ingsitionis. i. responso. vbi de hoc. ⁊. s̄. ō dolo ⁊ cōtu. ueritatis dic vt ibi cum vero proceditur per denūciationē nisi in predictis duobus casibus ad penitētiam agitur peragendam tunc in predictis duobus casibus etiam punit sicut cū agitur p accusationez: uel ingsitionem vt dicto ca. veritatis: sed cum agit per denunciationem tunc ī predictis casibus nō est necessaria admonitio. s̄. eo. cum dilecti. ij. Jn alijs vero casibus cum agitur per inquisitionem: vel accusationem: punitur ad arbitrium indicis. ar. s̄. eo. inquisitionis. i. respon. in fi. ⁊. ī. e. ca. vlti. ⁊ argu. ī. titu. prori. c. vl. Denūciatio vero regulariter fit ad penitentiam peragēdam ⁊ eius effectus siue finis est penitentie impositio ⁊ tunc necessaria ē charitatiua admonitio vt hic dicit. ⁊. s̄. eodem cū dilectus: ⁊. c. ij. alias repellitur denunciator vt ibi dicitur.

sed sepe quod clamor inuit: ⁊ diffamatio manifestat: debet cor̄ ecclesie senioribus veritatem diligētius pscrutari: vt si rei poposcerit ōlitas cānonica districtō cp̄ā feriat ōliquētis: non tanquā idē sit auctor ⁊ idez iudex: sed quasi denunciante fama vel deferēte clamore officij sui debitum exequatur: licet autem hoc sit obseruandū in subditis: diligentius est obseruanduz in ꝓlatis: qui quasi signum sunt positi ad sagittam. Et quia nō possunt omnibus complacere: cum ex officio suo teneantur non solum arguere sed etiam increpare: quinetiam interduz suspendere: nonnunquam vero ligare: frequenter odium multorum incurrunt ⁊ insidias patiuntur. Et ideo sancti patres prouide statuerunt ut accusatio prelatorum non facile admittatur ne cōcussis[a] colūnis corruat edificium: nisi diligēs adhibeatur cautela: per quam non solum falsa sed etiam maligne criminationi ianua precludatur. Verum ita voluerunt prouidē prelatis ne crmiarentur iniuste ut tamen cauerent ne delinquerent insolēter contra morbum utrunq; inuenientes medicinam congruam: videlicet vt criminalis accusatō que ad diminutionē capitis idest degradationē intenditur: nisi legitima precedat[b] inscriptio: nullaten⁹ admittatur. Sed cum super excessib⁹ suis quisquam fuerit infamat⁹: vt iā damor descendat qui diutius sine scandalo dissimulari non possit ut̄ sine periculo tolerari: absq; dubitationis scrupulo ad inquirenduz ⁊ puniendum eius excessus non ex odij fomite sed charitatis ꝓcedatur affectu: quaten⁹ si fuerit grauis excessus ⁊ si non degradetur ab ordine ab administratione amoueat omnino: quod est secundum sentētiam euangelicam a uillicatione uillicum amoueri qui non potest villicatiōis sue dignam reddere rationem. Debet igitur eē prelēs is contra quem facienda est inquisitio nisi se p cōtumaciā absētauerit: ⁊ exponēda sunt ei illa capitula de q̄b⁹ fuerit inquirēdū: ut facultatē habeat defendendi seipsuz: ⁊ nō solum dicta: sed etiam nomina ipsa testiū sunt ei ut quid ⁊ a quo sit dictum

c Facilius. infra de simo. per tuas circa finem. notare potes hic argumentum q̄ dignior est cetus clericorum q̄ cetus monachorum: vt. xvj. q. i. legi. Ber.

Sicut olim. Diuiditur in tres partes. in prima prouidet de prouinciali concilio ⁊ de agendis in illo. in secunda de testibus synodalibus ⁊ coram officijs in tertia de pena hoc non seruantium ⁊ tacite inserit de ep̄alibus synodis. sed̄a ibi: ne autez: tertia ibi. quisqs. ab. si.

f Institutum. xviij. di. quoniam qdam.

g Celebrare. sic abbates: ⁊ priores non habētes abbates de triennio ī triennium celebrant capitula sua. s̄. de statu re. in singulis.

b Statuant. isti erunt quasi testes synodales sic. s̄. de test. cog. preterea: si. xxxv. q. vj. episcopus in synodo. ⁊ debent esse de eodem episcopatu honesti ⁊ discreti: qa tales melius possunt inuestigare veritatem q̄ extranei. arg. s̄. de testiueniēs in fi. ⁊. xxxv. q̄ē vi. c. i. ⁊. ij. supra q ma. accus. pos. videtur. ⁊ isti appellantur visitatores qui debent circuire totā parochiam de villa ī uillam: vt. lxx. di. non debere: vnde hoc sumptuz videtur ⁊ illi procurabūtur p parochias ad q̄s accedunt quia suis stipēdijs hoc facere nō debēt. s̄. de rescrip. cum ex officij. ⁊. xxviij. q. i. iā nūc in fi. ⁊. xij. q. ij. charitatē ⁊ officium suum non debet cis eē dānosuz. arg. iiij. q̄ne. iij. §. ventu-

appareat publicanda: necnon exceptiōes ⁊ replicationes legitime admittende: ne per suppressionez nominum infamādi: per exceptionuz uero exclusionem deponēdi falsuz audacia prebeatur. Ad corrigēdos itaq; subditorum excessus tanto diligentius debet prelatus assurgere quāto damnabilius cor offēsas ōsereret ī correctas. Cōtra[c] q̄s vt de notorijs excessib⁹ teneātur ⁊ si trib⁹ modis possit procedi p accusationē videlicet denūciationem ⁊ inquisitionem ipsorum: tamen ut diligēs adhibeatur oib⁹ cautela ne forte per leue cōpēd iū ad graue di spendium veniatur: sicut accusationem legitima debet precedere iscriptio sic ⁊ denunciatōez charitatiua monitio: ⁊ inquisitionē clamosa insinuatio p̄uenit: si illo semp adhibito moderamie: ut iuxta formam iudicij sēcie quoq; forma[d] dicte.

Nunc tamē ordinē cōtra regulares personas nō credimus vsq; quaq; seruāduz: que cum causa requirit facilius[e] ⁊ liberius a suis possunt administrationibus amoueri.

Idem in eodem.

Metropolitani ad correctionem excessuum: ⁊ reformationem morum singulis annis facere debent prouinciale concilium: in quo statuere debent personas idoneas per singulas dioce. que sollicite inuestigent ⁊ sequenti concilio referant corrigēda: ⁊ episcopi debent facere synodos episcopales singulis annis: ⁊ publicare agitata ī prouinciali concilio. ⁊ hec negligētes ab executione officij suspendūtur. hoc dicit.

Sicut olim a sanctis patribus noscitur institutum[f]: metropolitani singulis annis cuz suis suffraganeis ꝓuincialia non omittāt concilia celebrare[g]: in quib⁹ de corrigendis excessibus ⁊ moribus reformandis p̄sertim ī clero diligētē habeant cuz dei timor̄ tractatū: canonicas regulas maxime q̄ statute sunt in hoc generali concilio rele gētes ut eas faciāt obseruari: debita pena trāsgressoribus infligēdo.

At autem id valeat efficatius adimpleri: per singulas dioc. statuant[b] personas idoneas: prouidas videlicet ⁊ honestas: que per

ris.arg.ꝫ ꝙ epꝰ debeat eos ꝓcurare habes.s.de of.ordi.inter cetera.ꝛ xxiij.q.i.militare. ¶Diocesibus concordantijs credo standum moderatos tamen sumptus petent.

a ¶ Ulla iurisditione.si isti non habent iurisditionem ergo non possunt aliquos cogere vel citare: vt veniant vel respondeant: immo possunt eis dicere ingressus es vt aduena: nunqd vt iudices nos.iij.q̃stione.vi. leges. Item videtur qꝺ debeãt esse iurati. xxv. questione.vi.episcopus in synodo.sed sufficit qꝺ vel honeste persone: quibus merito sit credendum super his que referunt in concilio prouinciali. Item quare primo denunciatur hoc metropolitano quam episcopo.cum primo deberet denũciari episcopo quã archidiacono.xxv. distinctione perlectis: demum si episcopus esset negligens archiepiscopo.ix.questiõe.iij. cum simus ꝛ capitulo conquestus.ꝛ per hoc ecclesiasticus ordo confundi tur si sua iurisditio episcopo non seruatur. xi. questione.i.peruenit in fine. Dicas quod isti inquisitores solã formam referunt metropolitano secundum quod intelligunt ꝛ inquirunt sine aliqua iurisditione vt p alios ad denunciationem ipsorum possit visitare prouinciam quia ex hoc apparet episcoꝰ negligẽs: tamen si episcopus vellet corrigere illos excessus non perderet suam iurisditionem: nisi tunc demum cum negligens apparet. xi. questione.iij.cum simꝰ .§.vltimo.ꝛ eoipso qꝺ hec referũtur metropolitano apparet qꝺ multa sunt apud eos episcopos que egent correctione. xviij. distinctione puenit. vnde videtur esse diminuta iurisditio metropolitanorum in hoc ꝙ olim poterant descendere: ꝛ inquirere an episcopi essent negligentes: non vt statim ingrerent de criminibus nisi post quam constaret de negligentia. sic potest intelligi supra de censibus sopite.ꝛ capitulo romana.ꝛ supra de rescrip.cum ex officij. hodie vero non possunt: nisi primo eis per alios referatur: secundum quod hic innuitur: alias superflua ꝛ onerosa fuisset ista constitutio: ꝛ istis inquisitoribus minus creditur quam alijs officialibus qꝛ alijs creditur quãdiu contrarium ꝓbetur. iiij.q.iiij.§.aliquãdo.ff.de offi.prefec.vr.l.i.§.quies. supra de appella.cum parati. argumentũ. ff. de re. eorum qui sub tuto. vel cura. l.magis.§.illud.ff.de custo.ꝛ exhiben.re.l.diuus. hoc ideo: quia isti famam solam referunt nec sunt iurati. sed illi iurati sunt: ꝛ famam non referunt: sed ipsum factum: ꝛ isti inquisitores non debent omittere officium suum: quamuis prelati inquirant: ꝛ corrigant: ꝛ reforment vt referant metropolitano: an oporteat ipsum supplere negligentiam episcopoꝝ: alias nescirent: ꝛ ita non impediretur eorum inquisitio ꝓpter factum episcoporum.

totum annum simpliciter ꝛ de plano absq̃ ulla iurisditione[a] sollicite inuestigent: que correctione vel reformatione sunt digna: ꝛ ea fideliter perferant ad metropolitanum ꝛ suffraganeos ꝛ alios in concilio subsequenti: vt super his ꝛ alijs ꝓ ut utilitati ꝛ honestati ꝑgruerit ꝓnuida deliberatione procedant: ꝛ q̃ statuerint faciant obseruari publicaturi ea in episcopalib⁹ synodis annuatiz per singulas dioceses celebrandis. ¶ Quisqs autem hoc salutare statutuz neglexerit adimplere a sui executione officij suspendatur.

¶ Re. ix. archiepõ ꝛ ꝓri sancte marie rothomeñ.

¶ Sententie excomunicationum suspensionum uel interdicti late post denunciationem per abbatez denunciatum vel alium pro ipso in monachos renunciantes uel adherentes eisdem relaxantur: spoliati restituuntur: ꝛ iuramenta de tacenda veritate relaxantur: dicta testium denunciato tradũtur: ꝛ expense de bonis monasterij monachis denunciantibus ministrãtur: propter hoc tamen ab obedientia abbatis non eximuntur sine tamẽ litis preiudicio.

OLim. J. A. ꝛ ꝓ. ordinis cisterciẽ. ꝛ infra. ¶ Ne igitur reformatio monasterij valeat retardari: mandamus quatenus relaxatis[b] excõmunicationum seu suspensionum sententijs si quas idez abbas protulerit uel per quoscunqz iudices promulgari fecit post inceptum[c] negocium in eos ꝛ adherentes[d] eisdem: ac eis restitutis quos idem abbas negocio pendente contra iusticiaz spoliauit in negocio de plano: ꝛ absqz iudiciorum[e] strepitu procedentes: cum talibus maxime in hoc casu non ꝺceat dei seruos inuolui: inquiratis que circa personas ꝛ obseruãtias regulares uideritis inquirẽda: corrigentes ꝛ reformantes tam in capite quam in membris que correctionis ꝛ reformationis officio noueritis indigere. Juramentis si q̃ de tacenda veritate[f] abbas extorserit relaxatis: ꝓuiso ut negocio ipso pendente prefati mõachi eidez abbati obediant ꝛ intendãt: ita tamẽ quod per hoc prosecutio negocij non valeat impediri. ¶ Si ꝺo testes contra eundẽ abbatem producti fuerint dictorum ipsoz ei copiam[g] dari faciatis. ¶ ꝓdictis autem monachis expensas factas propter hoc ꝛ tribus uel quattuor istis uel alijs quos idoneos ad dictum negociũ prosequendum duxeritis assumendos faciatis de bonis eiusdem monasterij faciendas expensas ad prosecutionem ipsi⁹ negocij necessarias computatis si qua propter hoc receperunt: ꝺ bonis[h] monasterij cum proprium nõ habeant ministrari: contradictores. ꝛc.

IDem episcopo cister. de alde. ꝛ de saleñ. abbatibus.

¶ Contra prelatum denunciatũ de dilapidatione fit commissio super veritate inquirenda ꝛ pendẽte negocio debet sibi interdici potestas alienandi.

PRelatorum excessus: ꝛ infra Sane dilecti filij. E. ꝛ quat/ c ¶ ꝓst inceptum negocium. no. quod lite pendente non est aliquid innouandum supra vt lit. pen. a memoria. ꝛ per totuz: ꝛ supra de iure patrona. ex lris. argumentum. xvi. questione. iij. volumus. Item est argumentum quod causa cepta inter prelatum ꝛ subditum suspensa est iurisditio prelati: ac si esset appellatum ab eo. supra eodem cum dilecti. ij. ꝛ totum iudicium suum ad maiorem delatum est iudicez. vnde facit iniuriam iudici sub quo eoruz commune negocium pendet argumentum. ij. questione. i. votuz. ꝛ iudex totum debet reuocare: si quid faciat in eis: vt hic videtur cum ex odio videatur ꝓcedere negocio cepto argumentum contra. viij. questione. iiij. nonne. vbi dicit ꝙ vsqz ad finem cause non possunt recedere a sua iurisditione vt ibi dicit. argumẽtuz. xv. questione vltima capitulo vltimo in fi. ꝛ obedientiam exhibere: vt dicitur. ꝛ si non faciãt per iudicem compellantur: vt infra dicitur. ver. prouisio ꝛc. Ipse antẽ compellere eos non debet. si tamen iudices in hoc essent negligentes ipsemet prelatus potest excommunicare si non obedirent vel alias excederent. argumentum. s. de offi. ordi. significauit. ꝛ. s. de offi. delega. prudẽtiam. §. ferta. in fi. alias solueretur obedientia quod esse nõ debet ex eo quod dicit. j. cõtra iusticiam spoliauit videtur a contrario ꝙ si iusta causa subsit ꝙ eos punire possit qꝺ credo. ¶ ꝺonestum tamen esset si per iudices hoc fieret: ꝛ quod dicit relaxatis ꝛ cetera ꝓmisit causã ne reformatio monasterij retardet vt possint ferre testimonium. s. de testi. veniens.

d ¶ Adherentes. argumentũ ꝙ idẽ iuris est in accessorio qꝺ in ꝓncipali: vt. s. de of. deleg. .c. prudentiam. ver. fi. vbi de hoc. ꝛ sublato ꝓncipali ꝛ accessorium. ꝛ que adherẽt religiosis religiosa sunt. ff. de rei vendi. que religiosis.

e ¶ Judiciorum. sic. s. de statu monac. cap. ea que. ꝛ ita ordo iudiciarius nõ videt vsque quaqz seruandus circa regulares vt supra codez qualiter. ij. in fi. qz de facili remouentur ab administrationibus vt ibi: ꝛ infra de simo. per tuas. i. quasi summaria cognitio videt sufficere: ex eo quod dicit de plano. Sed in alijs non de plano. Sed magis iudice sedente pro tribunali. ij. questione. iij. §. preuaricator. versi. abolitio. ꝛ iij. questione. iij. §. spacium. ver. a iudice. ꝛ manifesti⁹. v. questiõe. vi. epiphaniuz. C. de ꝓba. l. vlti.

f ¶ De tacenda veritate. ¶ Hoc ipso suspectus erat abbas ꝛ talia iuramenta non tenent supra de testibus constitutis. i. ꝛ merito talia iuramenta relaxanda sunt vt veritas reueletur. ff. supra de testibus cogen. capitulo vltimo. ꝛ sine peccato seruari non possunt: qz celare veritatem mortale est peccatuz. xi. qõne. iij. quisquis. ꝛ. j. de cri. fal. c. i. expedit enĩ peccata nocentium nota esse. ff. de iureiurã. eum qui. §. i.

g ¶ Copiam faciatis. s. eo. qualiter. §. debet. Et est hoc notabile cõtra quosdã qui non faciunt copiam dictoruz ꝛ supprimunt testium nomina a quibus iuste posset appellari lz dicatur ꝙ non vsquequaqz seruari debet ordo iuris tamen in hoc bene seruari debet.

h ¶ De bonis. s. eo. ex parte. vbi de hoc.

PRelatorum excessus. Contra prelatum infamatũ de dilapidatione inquiritur de veritate ꝛ interim interdicitur sibi omne genus alienandi. hoc dicit: potest etiam aliter iurta litteram summari ꝛ sic vt in rubro. Dividitur. Nam in prima ponitur episcopi denunciatio. in secunda ipsius commissio ibi: discretioni: que duo facit. ¶ Primo mandat inquisitionez fieri ꝛ remitti. Scõo inquisitionis terminum assignari ꝛ alienationem interdici ibi. potestate. ab. si.

a ¶ Ulla iurisditione. si isti non habent iurisditionem ergo non possunt aliquos cogere vel citare: vt veniant vel respondeant: immo possunt eis

b ¶ Relaxatis. vt si oportuerit possunt ferre testimoniũ in negocio inquisitionis. cum per eos melius quam per alios possit inquiri veritas. supra de testi. veniens. dumtamẽ ex alia causa repelli nõ possint. j. ꝺ simo. per tuas. ꝛ. s. de re iudi. cum. i. ꝛ. a.

a ¶ Adhibeatur remediū. ſi. qz niſi iuſticia conatus cupiditatis reprimeret ſus litigatoꝝ extingueretur. ſ. in prin. in ꝓſtõe Gregorij.

b ¶ Prodigus. ſi. in predicta ꝓſtõne.

c ¶ Perſonaſſ. in caſu iſto inqſitores non poſſent alijs committere vices ſuas de hoc habes. ſ. de of. delega. cap'o vlt. §. ij.

d ¶ Pro meritis recepturus. vt pena docente agnoſcat qualiter ipſe exceſſerat in premiſſis ſi. xxvij. q. i. ſi homo eſſes. t. c. cuſtos. ⁊ ſupra de offi. lega. niſi ſpecialis. vt ſapiens ſit in pena qui ſtultus fuit in culpa. xxxviij. diſtinctione q ea. Et quos dei timor a malo non reuocat ꝛc. ſ. de elec. cum in cunctis. ⁊ ſupra ỽ vit. ⁊ honeſta. clerico. vt clericorum mores: ⁊ neceſſe eſt vt ferro abſcindatur ꝛc. lxxij. diſtinctione plurimos. Bernar.

e ¶ Vendendi. Ho. quod licet aliquis denuncietur ſiue accuſetur: vt ſuſpectus de dilapidatione non debet ſtatim remoueri. j. de ſimo. lz. ſed interdici debet eidem omne genus alienandi: vt hic patet. ⁊. ſ. de of. delega. venerabilis. vbi ỽ hoc Imo ei dabitur iterum coadiutor: ſine cuius conſilio nihil faciet ſi ſuſpectus eſt: vt ibi dicitur. Bernar.

Rubrica De calũniatoribus.

Supra viſum eſt de accuſatoribus ⁊ delatoribus criminuꝝ. Verum tamen quia iſti quandoqꝫ calumniãtur ideo de his ſubdit. Ab. ſi.

Am fortius.

c Duo facit. primo ponit ⁊ aggrauat culpã iudicis. ſecundo ponit calumniatoris penam ibi: qz. Ab. ſi.

f ¶ Inſontibus. xxiij. queſtione. v. ſi non licet. ⁊. xvij. qõne. iiij. ſicut qui.

g ¶ Et maxime ſacratis. arg. q̃ ex perſona aggrauatur iniuria. iſtitu. de iniurijs. §. atrox. ff. de iniurijs. l. pretor. ⁊ infra de ſenten. excommu. cum illorum. Et qui prepoſito ſuo manus ĩtulerit: capite puniuꝛ: ⁊ augetur crimen dignitate prepoſiti. ff. de re mili. omne delictum. §. i. ⁊ ius publicum offenditur. i. diſtin. ius publicum: Unde qui leduꝛt ſacerdotes: tanquam pro publico crimine puniuntur. ij. queſtione ꝑma ſ primis. circa finem.

b ¶ Culpabiles Ergo. iudex q non punit deficientem in accuſatione peccat: ⁊ culpam cõtrahit: cuꝫ puniri debeat pena talionis. ij. queſtione. iij. capitulo. i. ⁊. ij. ⁊. iij. hec decre. competentius poneretur in precedenti titulo: ſicut erat in antiqua compilatione.

i ¶ Reſediſtis. vt iudices.

k ¶ Priuari. ſed videtur hoc contra ius factum eſſe: ex quo enim ſtatum nõ fuit de calũnia condẽnatus: non debet poſtea condẽnari: niſi ꝫ euꝫ interim inſcribatur. C. de calum. l. i. Poteſt dici q̃ ſpãle eſt: ⁊ factum principis ad conſequentiam trahi non debet. iſtitu. de iure natu. §. plane. vel forte iudices condẽnarunt. ſed penam non impoſuerunt. Vel verius videtur q̃ cauſa exempli hoc factum ſit: ne alij inde ſumant exemplum: ⁊ preterea negligentia iudicum non debet ei prodeſſe: ut remaneat calũnia impunita.

l ¶ Verberibus. in ſupplementum pene. v. qõne. vi. qz iurta.

m ¶ In exiliuꝫ. quã penã eccleſia imponit. l. diſt. accedẽs. argu. lxxiij. diſt. in ſy nodo. ⁊. xxvij. q. iiij. attendendum. Ber.

Cum dilectus. In prima denunciatio ⁊ cauſe commiſſio. in ſecunda proceſſus examinatio: ⁊ abſolutio denunciati. in terna pena calumnioſe nunciantis. ſcõa ibi: cum aũt. tertia ibi vobis. ab. ſi.

n ¶ Nunciaſſet. cum ad denunciationem alicuius papa cõmittit inquiſitionem: non procedit iudex niſi denuncians non probet legitimaz admõitionem preceſſiſſe: infra ti. proꝝ. lz hely.

o ¶ Calumniandi. Sic patet q̃ ſi denuncians non probat qõ intendit: calũniari preſumitur ſicut in accuſatore. ij. queſtione. iij. qui non pbauerit. C. ỽ aduo. vtuer. iudi. l. i. Sed qualiter probabitur q̃ non calũnioſe denunciauit videtur q̃ per iuramentum ſuum probari poſſet: vt hic colligitur. argumẽtum. ſ. de teſti. preſentium. ⁊. ſ. de exceptio. paſtoralis. Et improprie hic dicitur calũnia: qz calumniator punitur ſimilitudine ſupplicij. ij. queſtione. viij. quiſquis. ⁊. c. qui crimẽ ⁊. ſ. titulo proximo ſuper his. ⁊ capitulo qualiter. ij. Pena ergo illius qui denunciat ſi non probat: erit ſuſpenſio officij: ⁊ beneficij: vt ỽ patet: donec ſe purgauerit ⁊ huiuſmodi purgatio preſtabitur ad arbitriuꝫ iudicis: ex quo hic non determinatur. ſ. de of. delega. de cauſis. ⁊ preterea cum purgationes hodie arbitrarie ſunt. ſ. titu. proꝝ. inquiſitionis in ſi.

p ¶ Similí pena. hec ẽt eſt cã quare puniuntur vt alij non ſumant inde exẽplũ infamandi prelatos ſuos ⁊ ita pẽa vnius ẽ met⁹ alterius. ij. q. vij. q̃pp. ff. de pe. l. capitalium. §. famoſi. ſ. de of. oꝝ. irrefragabili.

Rubrica de ſimonia.

Supra viſuꝫ ẽ ỽ accuſatoꝝib⁹ ⁊ calũniatoꝝib⁹: nũc reſtat videre de criminib⁹ ex gbus poſſunt accuſari: ſed quia inter cetera ſimonia obtinet primum locum. qz cetera reſpectu hui⁹ ꝓ nihilo reputant. i. q. vlti. c. ſi. ỽ tractaturus auctoꝝ de criminib⁹ ꝓmiſit ỽ ſimonia. de materia habẽt. i. q. i. in ſũma. ab.

M ordinando. Duo ſunt dicta. ſcõduꝫ ibi: ꝓ ordinatione. ab. ſi.

q ¶ Imponit. hoc ſumptum fuit ex illo canone .i. q. ij. ſicut ep̃m.

r ¶ Miniſter. i. archidiaconus qui examinat promouendo. ſ. de of. archidiaco. ad hoc circa ſi.

s ¶ Vendere. verbum vendere non cõtinet gratuitum ẽctũ: qz venditio nõ procedit ſine precio. ff. de ẽben. emp. l. ij. §. ſine p̃cio. ⁊. C. eo. ti. ẽpt. fides: inſti. eo. ti. §. precũ. ſed quare notarius non poteſt vendere operas ſuas vel chartam: cuꝫ de ſuo nemo beneficiũ facere cõpellatur. x. qõ. ij. ꝓ carie. Dicunt quidam q̃ hoc obtinet vbi notarius percipit ſalarium de publico: lau. dicit q̃ ẽt ſi nihil pcipiat de publico nihil põt recipere ꝓ tali ſcriptura: qz ſimoniam cõmitteret: et eſt ſpãle in odiuꝫ ſimonie: ne fraus poſſet procurari. ex pacto. n. nihil accipere debet. ſed ſi gratis ⁊ ſponte aliquid offeratur: ⁊ iam ſine omni intentione ab initio ad hoc acceſſit nõ credo q̃ peccaret notarius laicus. ar. ĩ. eo. cum ſit romana: ⁊ ẽ expreſſum. i. .q. ij. ſicut epiſcopum.

t ¶ Paſtellis. i. q. iij. ſi quis obiecerit: ne in fraudem aliquid fiat non obſtante aliqua conſuetudine. i. q. i. emendari. ⁊. ĩ. eo. Jacobus vin.

Denunciator in probatiõe criminum deficiens ab officio ⁊ beneficio ſuſpenditur donec innocẽtiaꝫ ſuam purget.

Cum dilectus filius magiſter ſcholariũ paleſtinus ad ſedeꝫ apoſtolicã acceſſiſſet: ⁊ de ſuo epiſcopo exceſſus uarios nũciaſſet examinationẽ commiſimus exceſſuum obiectoruꝫ: ⁊ infra. Cum autem proceſſum negocij examinauerimus diligenter: nec intelligere potuerimus probatum eſſe ſufficienter aliquod de predictis: eundeꝫ epiſcopum abſoluendum decernimus ab obiectis. Vobis mandantes quatenus memoratuꝫ magiſtrum ſcholarium donec purgauerit canonice ſuam innocentiam ſcilicet q̃ non calumniandi animo ad huiuſmodi crimina proponenda proceſſit: ab officio ⁊ beneficio ſuſpendatis: ut ceteri ſimili pena perterriti: ad infamiam ſuorum facile non proſiliant prelatorum.

Rubrica De ſimonia: ⁊ ne aliquid pro ſpiritualibus exigatur vel promittatur.

Regoꝛi generali ſynodo preſidens.

Eps ꝓ ordine ab eo cõferendo vel miniſtri vel notarij nihil tẽpale exigere debent.

Nn ordinando: et infra. Sicut non debet epiſcopus manum quam imponit: ita nec miſter vel notari in ordinatione eius uocem uel calamum vendere. Pro ordinatiõe igitur vl'uſu palij ſeu chartis atq̃ paſtellis eum qui ordinatur omnino aliquid dare prohibemus.

Et concilio magutiñ.

Deponẽdus eſt qui p pecuniaꝫ aliquem eiecit de eccleſia ſua ſe poſtea intrudendo.

a Qui aliū expulerit. dupliciter. n. peccat ī dādo pecuniā: ⁊ q; locū viuētis occupat. ar. j. e. nemo. ⁊. vij. q. i. cū. ⁊. §. de ꝓcess. pbē. c. i. b.

b Si dominus. Due sūt ptes. scda ibi: nō igīt. ab. si.

¶ Uni. s. iudeo sceleratissimo: cū dixit. si. n. male locut⁹ sum ⁊c. ij. q. vij. §. ecce.

c ¶ Nō igīt. ar. b a minori: q̄si diceret si iude⁹ q malus est admittit ad testimoniū cōtra dñm: multo fortius catholicus admittit vt veritatē asserat ꝫ symoniacā prauitatez si. ar. §. de elec. cū in cūctis. in pn. Ber.

d ¶ Catholic⁹. ar. ꝙ q̄libz catholicus admittit ad testimoniū ꝫ symōia cū nulla distinctiōe facta. ar. j. e. tāta. ⁊ dic ut. §. ō accusa. cū. p. ergo. a cōtrario sensu hereticꝰ vel paganus non admittitur: qō est verum.

e ¶ Exhortādus. si. lxx. dī. si qs papa ex eo ꝙ dicit exhortādus est. ar. ꝙ testes in criminalibus nō cōpellūtur. §. de test. cogen. dilectorum. vbi de boc.

f ¶ Accusatū. solēnia Capitulū boc et sequēs itellige de eo qui erat publice infamat⁹: alias ñ deberet suspēdi. ij. q. v. pſbyter. ⁊. c. si mala: sed nōne erāt isti suspensi ipso iure: ḡre suspēdūt. j. e. tāta. ⁊. xxxij. di. §. verū. ⁊. i. q. i. gbusdā. ⁊ ca. repiunt. rñdet de facto suspēdunt: cū ipso iure sint suspēsi: symoniac⁹. n. in ordine ḡtūcūqz sit occult⁹ ē ipo iure suspēsus: nec pōt missaz cātare. j. e. tāta: qm̄ ipz characterē hz vitiosū: in quo casu loquunt̄ b duo capitula: vñ cum eēnt isti fup hoc infamati: merito ipso facto debuerunt suspendi: si vero occultum eēt: tz sit suspensus cōtra se: sicut quilibet in peccato mortali ꝓstitutus. §. de coha. cler. ⁊ mulie. c. vlt. i. q. i. sacerdotes: nō tñ quo ad alios ē suspensus. ar. j. e. matthеus. et .c. ex tue. Ber.

g Quoties. pcnit p famā. s. ⁊ iō de ḃ volunt inquirere: q; prelatoruz est inquirere de excessibus subditoruz. §. de offi. or. c. i. ⁊. j. de colluſ. crimina. xi. q. iij. p̄cipue: alioquin eis iputatur. xliij. di. ephesijs. Ber.

h Sicut. vincit: q; respectu ei⁹ cetera crimina p nihilo reputantur. i. q. vlt. c. vl. ⁊ ar. j. c. pri. ar. ꝫ. xxxii. q. vij. qd in oīb⁹: tz ibi soluit qō dicit ibi: graui⁹. i. cōius. ⁊. §. de accu. inquisitiōis: vbi equiparātur homicidium ⁊ symonia quo ad penā. horribilius est tamen homicidium: cum quo nunquam dispensatur. l. di. miror.

i ¶ Sine dilatiōe. i. q. i. gsqs. ⁊. c. repiunt̄. xxiij. q. iij. si ea. xxxv. q. ir. loci

k ¶ Per aliquā personam. que de iure admitti debeat: vt. §. dixi ō accu. .c. i. ⁊. c. cum. p. ⁊. c. cum oporteat.

l ¶ Claruerint. xxiiij. q. iij. c. ecce.

Tanta est Duas hz partes sicut duas reddit rōnes. Scda ibi Itez omnis. ab. si.

m ¶ Accusationē. si accusatus fuerit infamatus: de boc dictum est. §. de accu. cum. p. ⁊. c. i.

n ¶ Dis peccator. ñ pcisus ab eccla p sniaz canonis: vel iudicis tollerat⁹: ⁊ penitēs: ⁊ sic ñ ē obiectio ō excōicatis ⁊ suspēsis vt notorij fornicarij. xxxij. di. nullus: nec ō suspēsis quo ad se. ff. ō coha. cle. ⁊ muli. c. vl. ⁊. i. q. i. sacerdotes. sacrosan. ⁊ sic oēs alij pñt cātare missaz pter symoniac⁹: vel qō dicit: oīs peccator pōt cātare missaz pōt referri ad facilitatē ēt dispēsandi quasi diceret: facili⁹ dispēsatur cum omnibus alijs criminosis preter homicidium: ꝙ cum symoniaco: vl hoc dictum est in detestationem criminis: vel sic: dato ꝙ omnis peccator possit celebrare: symoniacus tñ nō potest considerato initio: q; symoniacus in ipo sui initio ꝓmissionis suspensus est: vt. i. q. i. reperiunt̄. ⁊ intus ortus occidit: ⁊ i ipa sui radice viciatus. i. q. i. gbusdam: sic ex eo tpe quo symonie crimen ꝓmittit dānat⁹ est: vñ postea celebrare nō pōt ēt post pactā penitentiā: nisi dispēsēt cū eo qō nō cōtingit in alijs criminibus: ⁊ ita plena est lra ista ꝫsiderato initio cuiuscūqz peccatoris sic. C. ad. l. iul. maiesta. quisqs ver. donatiōes ⁊ quarūlibet postremo alienatōes ex omni tpe ⁊c. ⁊ ita symoniacus celebrare nō pōt nisi cū eo dispensēt. Quis possit dispēsare dictum est. §. ō renū. c. post translationē nec pt agere pniam nisi renunciet beneficio. ⁊ executioni. §. ō accu. i quisitionis. Postꝙ vero renūciauerit: ⁊ pniam egerit: poterit cuz eo dispēsari si placuerit superiori: ⁊ sic licite poterit postea exercere officiū. ar. ff. de pca. certe. §. iul. q; iaz possidet ex noua ꝓcessione. ar. j. e. ex insinuatione: ut. ff. de cuic. si seruus. §. i. in fi.

o ¶ Etiam meretrix: que alias nō est admittenda ad accusationem. vel ad testimoniuz ꝓpter vilitatē eius: vt. C. de adul. q̄ adulteriū. ⁊. ff. de test. l. iij. §. l. iul. Eadem rōne nec ad alium legitimum actum.

Non satis. Diuiditur. nā primo ponit cōciliū triplex ꝓhibitū diuisiz trāsgressores huius ⁊ ꝓsensores dic symoniacos. Scdo ꝓiūcti pōit aliam triplicem ꝓhibitiōem dānans ꝫriam consuetudinem: ⁊ causam reddit: secunda ibi pro sepultura. Ab. si.

p ¶ Requiratur. aliquo pacto .j. e. veniēs. ⁊. c. tua nos. tamē si sponte sine aliqua ꝓditione: ⁊ pura intētione aliqd dare voluerit non ꝓhibetur. c. tua nos sed si monasteriū esset ita tenue ꝙ nō posset sufficere. arg. est ꝙ tūc posset exigi hoc modo. frater scias ꝙ nos nō possumus tibi prouidere: si vis intrare: porta tecuz vnde viuere possis: vt .i. q. ij. si quis propter hoc. In symonia. n. ⁊ vsura amor lucri prohibetur. xiiij. q. iiij. si quis oblitus. vin.

q ¶ Priorat⁹. i. q. i. si qs epūs. ⁊. q. iij. saluator. ⁊. §. de sta. regula. c. ij.

r ¶ Pro sepultura: quot mōis dicatur sepultura victū est. §. ō sepul. c. vl. ber.

s ¶ Diuturnitas. simile. j. c. pr. ⁊. §. ō ꝫsue. quāto. ⁊. c. vl. ad idē. i. q. iij. c. vl. diuturnitas tpis peccatū nō excusat. xxiij. q. i. scisma. ⁊. i. q. i. nullus epūs grauamē. ff. de ac. ⁊ obli. obligatio. §. i. ar. ꝫ. vbicūqz hz locuz prescriptio. xxxij. q. iiij. objciunt̄. solu. de hoc dcm est. §. de ꝫsue. c. vl. ⁊. §. ō tēpo. ordi. c. ij. Ber.

Cum in ecclesie. Diuidit. primo ponit fcm horribile ⁊ excusationē ꝫsuetudinis ꝙbat: scdo illā reprobat: q; symoniacā ibi: ne igīt. Ab. si.

t ¶ Introducendis. i. q. iiij. si quis obiecerit.

v ¶ Benedictiōibus nubētiū. sic. j. e. suā. p bñdictionib⁹ nubētiū aliqd accipi ꝙ bibet: q; p eas gr̄a ꝫfert: tz pro mr̄imonio aliqd dare: vel recipe nō est peccatuz .i. q. i. gcgd. ⁊. xxij. q. ij. bonoranⁿ: q; tz sit sacramētū: p ipm tñ gr̄a nō ꝫfert. xxvij. q. i. nuptiarū. xxxij. q. ij. cōnubia. vñ est ar. ꝙ nō idē iuris est in accessorio qō i pncipali. an p exequijs mortuorū licitū sit recipe vt. j. e. ti. suam. Ella.

r ¶ Cōsuetudie. vl ꝙ talis ꝫsuetudo nō sit reprobāda: vt p receptione canonica vel introductiōe persone in ecclesiam aliquid recipiat. in auc. de san. epis. col. ij. §. p ꝫsuetudinib⁹ dū tñ nō det ex pacto aut exigatur: tz spōte ex postfacto offeratur. ⁊ est opi. ar. i. q. ij. sicut epm. ⁊. xviij. di. de eulogijs. ⁊. j. e. dilectus: tz ḃ

requirebatur ex consuetudine: qđ est penitus reprobatum. ĵ. e. iac. Ber.

a ¶ Infelicem. s. de ꝓsue. c. vlti. vbi de hoc: ⁊ male adinuẽte ꝓsuetudines nullo tpe ꝓfirmãtur: in auc. vt nulli iudi. §. i. col. ir.

b ¶ Giezi. q ꝑmo in veteri testamẽto simoniã iuenit: vnde fuit lepra ꝑcussus. i. .q. i. q studet. ⁊. c. cito turpẽ. simoniaci dicuntur a simone mago.

c ¶ Cum sit. ꝑcuratiõez: hãc ꝑcurationez recipit epus sed nõ ꝑ aliquo sacramẽto: qa hoc esset simoniacũ: vt. i. q. i. statuimus: sed potiꝰ ꝓ labore: immo nec ꝓ labore: ſz ista ꝑcuratio permissa est a iure: sicut ⁊ alie ꝑcuratiões que fiunt ratione visitationis: vnde nullam simoniam committit. qa qui peccat: legis auctoritate nõ peccat. xxiij. q. iiij. qui peccat: ⁊ ista ꝑcuratio prestari debet secundum facultates ecclesie: sic ⁊ alie. s. de cen. sopite. ⁊. c. cuz nuper. Immo si ecclesia ꝑcurare non posset epm: ipse suis sumptibus consecrabit ecclesiam. ⁊. q. iij. cauendum. ⁊. i. q. ii. placuit. ar. in auc. de man. prin. §. sit tibi. Ber.

De hoc autem. Due sũt partes scõa ibi regem autem. ab. si.

d ¶ Manifestũ. i. notoriũ. alꝫ secus. xi. q. iij. eoꝝ qui accusantur: ⁊. iij. q. v. ꝯ suspecti.

e ¶ Recepisse. marime. arg. s. de cõfes. c. ij. ⁊. ĵ. eo. nobis.

f ¶ In iure. alias ꝓfessio extra iudiciũ nõ ꝑiudicat: ô hoc no. s. ô cõfes. c. vl. item. arg. b qđ non minus agitur cum ꝓfesso ꝯ cuz convicto. ij. q. i. nos. s. de cõfes. cum sup: ⁊. ff. de confes. l. i. ar. cõtra. l. di. presbyteruz. xij. q. i. nõ dicatis: ⁊ ar. l. di. si quis prepostera. ij. q. i. in primis. in ꝑn. sol. cum sponte cõfesso minus agit: sed nõ paritur sponte ꝓfesso in iure timore ꝓbationũ. nõ enim est beneficiũ qđ fit ex necessitate. ff. ô ritu nup. l. prime: sed ea sunt in nostris officijs gratiosa: q̃ cuz ꝑpendere nõ teneamur cã tamẽ liberalitatis impẽdimꝰ. xxviij. .q. i. iam nũc: ergo qui invitus confitet: nõ remuneratur.

g ¶ Deponendi. hec ẽ pena simoniacoꝝ: sic. s. de ꝓcess. cum super: cum agitur in modũ accusationis: imo idẽ vt si agatur in modũ inquisitionis. s. de accu. inquisitionis. i. rñso.

h ¶ Manifestũ est. nõ tñ notorium: qñ tunc secus: vt pz. s. eo. c. vbi ponit manifestum ꝓ notorio. Alia littera hz non notorium.

i ¶ Purgatio. ꝓpter infamiam. ĵ. e. insinuatum. s. de accu. cum. p.

k ¶ Et ꝓncipes. h rex: ⁊ ꝓnceps ius hẽãt in electiõe tã ꝯ pfoni: quoꝝ assẽsus hz requi. s. de elec. sacrosancta: ⁊ ita videlicet: qđ si nõ ꝑstituissent ꝓsensuz: nõ ꝓfirmabit electio: ⁊ sic ius hẽãt: vñ nec ante nec post electionẽ licitũ fuit redimere ꝓsensum illoꝝ. viij. q. iij. talia: ⁊. i. q. iiij. si qs ꝑbẽdas: ⁊. i. q. i. eos. ⁊. ĵ. e. mat.

l ¶ Restituãt. qz sine piculo eã retinere nõ ꝑnt: vt h pz: ⁊ cũ pẽa dupli dñt restituere illã: in auc. de san. epis. in scõa colũna. §. si vo laicus: ⁊. §. si aũt secularis col. ir. ⁊. ĵ. e. audiuimus. ⁊. s. de ĩmu. ec. qz pleriqz: hic no. qđ ecclesie restitui hz cui facta fuit iniuria. ar. xvij. q. iiij. si qs in atrio: ⁊. xxvii. q. i. si qs rapuerit ⁊ in auc. de san. epis. §. si qs aũt in scõa colũna. ⁊ ecclesia põt vendicare illã pecuniã in auc. eo. ti. §. si vo laicus. ⁊. §. sed neqz renodochiũ. ar. ĵ. ĵ. e. veniẽs. vbi restituit ei q dedit Ala. dixit: qđ in decre. veniens restituta fuit ei q dedit de misericordia: ⁊ hoc qđ hic dicit ẽ ius cõe: tu dicas aliter: illa veniens loquit de monacho q pecuniã dedit ꝑ sua receptiõe: ⁊ illud est ius: ⁊ hoc similiter: si ergo aliqs det pecuniã monasterio vt recipiat simonia ꝓmittit. ĵ. e. qñ simoniaca. ei ergo qui dedit debet restitui pecunia tam indigne a monachis accepta: vt cũ ea i aliõ monasteriũ intret: ne sit onerosus scõo monasterio. ar. xvi. q. vi. de lapsis. ⁊. xxvii. .q. i. si qs rapuerit: ⁊ vbicũqz sive monasterio sive ecclesie seculari pecunia talr data: ⁊ accepta fuerit ꝑ ut dicit decre. vemẽs restituenda est pecunia ei qui dedit nec ecclesia vel monasterium hz cũ tali fraude esse in lucro. cũ ipsi clerici: vel monachi in hoc ita cõiter delinquũt: cum ipsi clerici de hoc sint puniendi. ⁊ ex eodẽ facto penam ⁊ premium consequi non debeant: vt. ff. de neg. ge. sine bꝰditaria ⁊ ex hoc contingeret viam fraudibus aperiri. quod esse non debet. xciij. di. pue-

attẽdentes qđ tãto graviora sũt crimina: quãto diutius infelicem[a] aiaz tenuerũt alligatã. ¶ Ne igitur hec decetero fiant vel ꝓ personis ecclesiasticis deducẽdis in sedem: vl sacerdotibus instituẽdis: aut sepeliẽdis mortuis: seu bñdicendis nubẽtibus: seu alijs sacramẽtis cõferendis: seu collatis aliquid exigatur: districtius ꝓhibemus. Si qs autẽ ꝓtra hoc uenire presumpserit: portionẽ cuz giezi[b] se nouerit habiturũ

Idem vigilien. episcopo.

¶ Breue est.

Quam sit romana: ⁊ infra. Cõsul. T. T. R. qđ nihil ꝓ ecclesiarũ cõsecratõe potes vel õbes ꝓeter procurationem[c] exigere.

Idem toletano archiepiscopo.

¶ Cõuictus de simonia deponendus est: idem in ifamato qui se purgare non potest.

De hoc aũt qđ epus exemen. archid. beneficiuz ⁊ cuidã clerico ante electionẽ suaz prioratum dicitur ꝓmisisse: vt vterqz consentiret eidẽ: tue prudẽtie rñdem[a]: qđ si manifestũ[e] est eundez archidia. ⁊ clericuz ob cãz illã ꝓmissa recepisse[f]: aut exinde confessi fuerũt in iure[g] vel legitime conuicti: ab altaris ministerio sũ rppetuo deponẽdi[h]. Si vero id manifestũ[i] ẽ: nec tamẽ inde conuicti vel confessi fuerit: ſz tãtum publica laborant infamia: eis canonica purgatio[j] debet indici in qua si defecerit: tãquã auctores tanti sint sceleris puniendi. ¶ Regẽ aũt ⁊ ꝓncipes[k] eius debes inducere: ut si qua receperit a ꝑfato epo vt eius electioni prestarent assensum: ecclesie exemen. sine diminutiõe restituãt[l] quũ ea sine gravi sue salutis periculo retinere non possint.

Dez eboracen. archiepiscopo.

¶ Simoniacũ est ꝑ tpali obsequio bñfici ũ ecclesiasticum ꝓmittere.

Quz essent in nostra pñtia constituti. R. clericus ⁊ nobilis vir. v. quia idẽ. v. morã diutius facere nõ poterat: ꝑ se in cã illa suffici ẽtem cõstituit rñsalẽ. ¶ Lũqz ab ore ꝑfati. R. itellexerimus: qđ memoratus miles ꝓmiserat[m] ei dare ecclesiam si quoddam negocium einsdem in nostra posset pñtia ꝓmouere: ac ꝑ hoc ꝓmissionẽ ipsaz continere simoniacam pravitatẽ: eidem. R. sup eadem ecclesia silentium[n] duximus imponendum.

Idem cistercien. episcopo.

¶ Notorius simoniacus in beneficio ab illo deponitur: idem i infamato qui se purgare non potest.

Insinuatum est qđ in ecclesijs tui epatus plurimi clerici per simoniam habere dicunt igressũ[o] ⁊ ifamia inde respsi. ¶ Unde mandam[p] quatenꝰ si qui fuerint quos in predictis ecclesijs publicũ et notorium[p] est simoniace intrasse: eos amoueas ab ecclesijs taliter acquisitis. Illis aũt quorum crimen nõ est publicum ⁊ notoriuz: si publica laborant ifamia cũ. v. vel. vi. manu[q] sui ordinis purgationem indicas in qua si defecerint: beneficijs huiusmodi ecclesiarum perpetuo priues[r] eosdem.

Idem.

nit. ij. ⁊. xxv. q. ix. loci in fi. ⁊ tale lucrũ ecclesia nõ debet hẽre: nec posset clerici vel monachi penitere. nisi restituerent qđ simoniace receperunt. vl posset dici qđ si clerici seculares sic cõiter delinquũt: ecclesie dz applicari. ⁊ clerici sũt oẽs ab ecclesia removendi. cum vero pecunia dat alicui: puta plato soli. vel alij cuicũqz. ita qđ ecclesia nõ sit in culpa tunc locuz hz qđ ꝑ us dr. qđ ille q pecuniaz receperit dz illã restituere eccle. in cui[s] ignominiaz data fuit: nec dz ei restitui. q ꝺdit. ⁊ ꝑcipue si sit secularis: i quo casu itelligunt autẽtice ꝑdicte. de regulari posset dici. qđ ⁊ tũc nõ dz ei restitui simplr. ſz assignãda est scõo monasterio ad qđ trãsit: vt eo viuẽte hẽat vsũ illi[s] arg. ꝑdicto capitulo de lapsis. si qs rapuerit. ⁊ hoc cũ eccl'a fuit i culpa. B.

Quam essent.

¶ Primo ponit decise ꝓtroversiam ⁊ procuratoris dationẽ. secũdo diffinitionẽ ⁊ ei[s] cãm ibi: cũqz. Alb. si.

m ¶ Promiserat. h ꝓmissio sive pactio illicita fuerat. ⁊ simoniaca. s. ô pac. c. vl. ⁊. ĵ. e. tua. ⁊ .i. q. ij. ꝯpio. vnde miles ꝑ talẽ ꝓmissionẽ nõ obligat. q̃re ipi. R. imponit silentiũ. si vo sine aliqua pactiõe ꝓmouisset negociũ illi[s]. vel alꝫ fuisset eidẽ: bene poterat eũ remunerare. sive presentando ipsum ad aliquod beneficiuz: sive ẽt alio modo. ar. lxi. di. quid ꝑderit. imo ẽt naturaliter erat ei obligatus. ff. de pet. her. sed si lege. §. ꝓsuluit ⁊. ar. xij. .q. ij. hec huius placiti. potest ergo licite quilibz seruire epo. vel alij spe future remunerationis: nec simonia cõmittitur in tali spe. cum sine omni pactione: vel cõditione seruiat. dũmodo ꝓncipaliter hac intentione non seruiat. nec eps directe ꝑ hoc seruitio ei ꝓuidere in beneficio intendat qz sic eẽt immunis ab officio: ⁊ obsequio. i. q. i. ordinationes: ⁊. c. sunt nõ nulli. alias nisi spectaret inde remuneratõem: quare seruiret ei cum ex ô bito ei non teneatur. immo qui dignus est: põt sperare episcopatum. et alios honores. lix. di. si officia. lxxiij. di. consuluit.

n ¶ Silentiũ. ⁊ bñ. qz si ecclesiam tali modo adeptus fuisset: eam renunciare teneretur. vt. i. q. i. si quis neqz. ⁊ in aspera pena. vel pnia semp esse vt ibi. quã ẽt agere nõ posset ea retẽta. s. de accu. inquisitionis.

Insinuatum. ¶ Primo ponit papa narrationẽ sibi factam contra quã secũdo ꝓuideri mãdat ibi: vñ. Alb. si.

o ¶ Ingressuz. vñ fures sũt ⁊ latrones. qz nõ itrãt ꝑ hostiũ. s. de ĩurepa. relatũ. ⁊. xxiij. q. iiij. tres psonas. ⁊. i. q. i. ordinatiões. vii. q. i. nõ furẽ.

p ¶ Notoriũ. dr trib[s] modis notoriũ. s. de coha. cle. ⁊ mu. c. vl. ⁊ iõ nulla ꝓbatio est necessaria. s. de accu. euidẽtia. ⁊. ij. q. i. ô manifesta.

q ¶ Serta manu. ar. ĵ. ij. q. v. presbyter si. ⁊. c. si mala. ⁊ ca. oibus. sol. regulare est. qđ ipse epus dz se purgare cum. xij. presbyteris. presbyter cuz quinqz. diaconus cum tribus. vnde versus. Pontificez pax manus ex purgat duodena. Quinta sacerdotem: leuitã tertia pena. Maior maiori: minor est adhibenda minori. Qñqz tamen sunt pauciores: vt. s. ô accu. cum pe. ij. q. v. omnibus. Qñqz plures. ĵ. de purga. ca. inter solicitudines. hodie vero numerus ꝓpurgatorum arbitrarius est ꝑm arbitrium iudicis. s. ti. ꝓxi. inquisitionis. in fine.

r ¶ Priues. no. qđ deficiens in purgatione punitur. vt hic pz. ⁊. s. eo. de h ⁊. ĵ. de pur. ca. cum. p. sed purgatio indicit ꝓpter ꝓbabilem presumptionem ortam ex fama. ergo videtur qđ ex ꝓbabili presumptione possit diffinitiua sniа ferri. qđ nõ est vex. Sed ista ꝓbabilis presumptio. trãsit ad violentam. ex eo qđ nõ hz testes sue honestatis. Ber.

a NEmo. Sūt due p̄tes p̄ncipales. sc̄da ibi. nec quenq̄. ab. si k
¶ Quodlibet. i. aliq̄ de q̄buslibz. simile. xv. q. i. mulier: ꝛ. ē. de cōdi. appō. vex. ꝛ. i. q. vij. si quis omnem in primo ver.

b ¶ Celet. no. q̄ simoniā cōmittit: q̄ pro aliquo tpali celat peccatū alicuius q̄ corrigere: vel denūciare tenet ep̄o: sic̄ simoniacū ē aliqd recipe: vt q̄ ordinād⁹ ē nō ordinet vl̄ vt electōi q̄s nō p̄sentiat. i. q. i. §. q aūt. ꝛ. c. se. ad fi. q̄onis. Et ē hic ar. q̄ celare ē aliqd facere si. xxxvi. di. si q̄s vult ar. ē. ff. de p̄scrip. ver. solēt: ꝛ. ff. de q̄di. ob turc̄am. l. iij. §. vl. so. illa fi tāgunt istā materiam. b loquitur ō iudicio q̄ō fit ad p̄niaz: ad q̄ō tenetur qlibet. vñ nihil p̄t quis pp̄ b accipere cū sit spūale. illud de iudicio q̄ō fit ad furē capiēdū: vl̄ fugz fugitiuū p̄ quo p̄t recipi merces laboris. Ber.

c ¶ Cōsanguinitatis. ergo vl̄ q̄ p̄sanguinitas simōiā ēducat: q̄ ñ refert an iniustus cordis amor an sordide p̄ces īterueniant. i. q. i. si quis neq̄.

d ¶ Cōicans. lxxviij. di. quid est. lxxvi. di. c. iij.

e ¶ Reconciliatiōis. p̄ reconciliatiōe: vel absolutione p̄ciū exigi nō dz. ē. e. ad aures.

f ¶ Utrūq̄z. s. digne penitentē. vel min⁹ digne gr̄a vel fauore adducere ad reconciliationē: aliō ē digne penitētē remouet a reconciliatiōe aliquo liuore: vtrūq̄z. n. istorū simoniacū est: ꝛ ita respicit istos duos mōs tñ. ꝛ q̄ō primo dixit simoniacū ē silr̄ vt dr̄ ibi: vl̄ p̄t respicer̄ oia p̄cedētia: vt ista duo vltima q̄si pro vno reputent. ꝛ q̄ō p̄mo dixit celet: ꝛ inotescer̄ detractet q̄si idē sūt: ꝛ sic illud vtrūq̄z p̄t respicere illa sic coniuncta. Ber.

Q Uerelam. ¶ Primo ponit q̄relam monachorū. sc̄do cōmittit cām ī struēdo iudicez in p̄ncipali ibi. vñ q̄. Ab. si.

g ¶ Inconsulto. vñ non valet resignatio. xii. q. .ij. sine exceptione. ē. de emp. ꝛ vendi. cū dilecti.

b ¶ Cōcordia. v. q. ij. si p̄mates: ꝛ. ē. de trāsac. c. vl. vbi plures q̄cordātias inueniēs de hoc.

¶ Simoniacū est precio vel fauore celare peccatorē: vel reconciliare ante sniam: vel digne penitentē a reconciliatione remouere.

NEmo presbyterorū ecclēsiarum vel emolumentū quodlibet[a] tpale: īmo spirituale detrimentum a quocunq̄z publice peccante accipiat: vt episcopo vl̄ mīstris eius peccatuz illi⁹ celet[b]. nec p̄ro respectu cuiusq̄z p̄sone p̄sanguinitatis[c] aut familiaritatis alienis communicās[d] peccatis: hoc episcopo īnotescer̄ ō tractet. ¶ Nec quēquā non penitē vel min⁹ digne penitētē gr̄a vel fauore ad recōciliationē adducat: ꝛ testimonium reconciliationis[e] ferat eidem: vel quocunq̄z liuore digne penitentē a reconciliatione remoueat: q̄ simoniacū est vtrūq̄z[f]. I Dem vigore. episcopo ꝛ p̄riori de acra.

¶ Ecclesia emi vl̄ redimi nō p̄t. hoc dicit quo ad litteram.

QUerelā monachorū de acra recepimus: q̄ cuz ipsi quod dā manerium cū p̄tinētijs suis: et ecclēsiā de genesi. a monachis de cardomo sub annuo censu. xv. librar̄ fuissent adepti: ꝛ inde chartam ab ipsis mōachis habuissent: p̄rior eorum capitulo incōsulto[g] p̄scriptū manerium ꝛ chartaz monachis de cardomo accepta pecunia resignauit. Unde quia p̄fati monachi de acra se conquerūtur iniuste grauatos: mandamus quatenus partib⁹ conuocatis p̄scriptam causam cō cordia[h] vel iudicio termīetis: sciturī q̄ sicut emi non potuit[i]: ita nec redimi ecclesia memorata. Si vero monachi de cardomo legitime ci/tati ad vestram p̄sentiam accedere ꝛ iudicio vestro stare contempserint: vos ipsos monachos de acra in possessionem[k] eorum de quibus cōtrouersia vertitur inducatis: nec permittatis eos exinde absq̄z ordine iudiciario molestari.

I Dem.

¶ Jn possessionē. cā rei seruāde: si lis nō fuerit cōtestata. ē. vt lit. nō conte. q̄ñi. §. ī aliis. ꝛ si lis cōtestata cēt: ꝛ nō liqueret de cā adiudicare[k] eis possessio salua q̄stione p̄prietatis absentibus. ē. de do. ꝛ contu. put. vbi de hoc. quā possessionez dñt eis defendere iudices: vt dicit in fi. cū remaneāt adhuc iudices de illa re vsq̄z ad diffinitiuā sniam. ē. de testi. ex parte. a. vbi de hoc. Ber.

¶ Prio chrismate ab ecclesijs pecunia exigi non debet etiam si hoc habeat consuetudo.

QUe de auaricia: ꝛ infra. Audiuimus q̄ nummos, p chrismate[l] ab ecclesijs extorquetis: quos nunc cathedraticuz aliq̄n paschalem p̄statōz: iterdū ep̄alez cōsuetudinem appellatis[m]. ¶ Quia vero hoc simoniacuz esse cognoscitur: mandam⁹ quatenus⁹ p̄tertu alicuius consuetudinis[n] vel p̄lationis p̄scriptos denarios nullatenus exigatis. ¶ Prio certo sciturī q̄ si hoc p̄sumpseritis: periculū ordinis[o] ꝛ dignitatis poteritis non immerito formidare. I Dem.

¶ Prio babēdis spūalib⁹ homagium facere simoniacum est.

QUe diligenti tua relatione īnotuit q̄. b. cātu. archidia. te iduxit vt ei homagium faceres ꝛ fidelitatem p̄starēs ita q̄ ipse tibi bñficium ecclesiasticuz annis singulis exhiberet. Uñ q̄ñ huiusmodi obligatio[p] illicite contra tue salutis[q] nec non ꝛ sue p̄fectum exist̄it: absolui a nobis instantius postulasti: adijciens q̄ ab eo dīnceps nihil oīno[r] de bñficio acciperes cōstituto. ¶ Quo circa nos tuam petitionem honestā ꝛ fauorabilē attēdentes te a p̄fati archidi. homagio ꝛ fidelitate. p̄sertiz cū hec taliter p̄stita diuinis[s] ꝛ humanis[t] legibus contraria noscātur: absoluim⁹[u]: ita q̄ ab episcopo vel sacerdote discreto[x] p̄niaz in de condignam recipias. Ueruz ne aliqua pp̄ hoc nota vel ifamia[y] possis respergi: absolutionis nostre literas tibi duximus indulgendas: q̄bus contra latrantiuz morsus tutus ꝛ p̄munit⁹ exist̄as: ꝛ quas in testimoniū indulgētie nostre valeas demonstrare[z].

I Dem strigoñ. archiepo.

¶ Ordinatio vel cōsecratio non censetur simoniaca: licet ordinatori aliquid donatum fuerit non ex pacto.

QUe. ¶ Primo factuz reprēhēsibile narrat. Q̄ō secundo fieri p̄hibet ibi: quia vero. tertio penam cōminatur ibi p̄ certo. Ab. si.

l ¶ Chrismate. nummos accipere non conceditur. īmo simoniacū est: vt. i. q. iij. c. vl. ꝛ. ī. e. in tñ: ꝛ. ē. e. nō satis. ꝛ. c. cū in ecclesie. ꝛ. ī. e. ad nostram.

m ¶ Appellatis. similis variatio nois hr̄. ī. e. in tñ. Sed bona denoiatio nō excusat malū: q̄ quodcūq̄z nomē imponas simonia est. sic̄ in vsura. xiiij. q. .iij. pleriq̄z. ꝛ. c. cscā. Ber.

n ¶ Cōsuetudinis. consuetudo ista q̄tūcūq̄z lōga non excusat malū īmo magis accusat. ē. e. satis. ꝛ. c. cū eccl̄ie: ꝛ. ē. ō q̄sue. c. vl. cū sit q̄ ea q̄ ī veteri testamento p̄hibita sunt: ꝛ in sui natura mala: vt vendere sacra mēta. i. q. i. qui studet. ꝛ. c. sic̄ eunuchus. secus de illa consuetudine que inducta est p̄ctra ius positiuum. ē. de consue. c. vlt. vbi de hoc.

o ¶ Ordinis. scilicet depositionem. quia pena simoniacoruz est depositio. vt. ē. e. de hoc. et c. insinuatum. ꝛ. ē. de accu. inquisitionis. i. rñ. Ber.

¶ Diligenti. Jn prima pte ponit supplicātis narratio petitio ꝛ oblatio. in secunda petitionis examinatio cuz determinatione ꝛ litterarum datio ibi. quocirca. Ab. si.

p ¶ Obligatio. obligatio ista turpis fuit: ꝛ illicita. ꝛ iō neq̄z de iure neq̄z de facto ligat. ē. ō pac. c. vl. ꝛ est illud munus ab obsequio indebite impensō. vñ de simoniaz inducit. i. q. i. sunt nonnulli p̄ spiritualibus homagium exigi non debet. ī. de reg. iur. c. vltimo.

q ¶ Salutis. iuramentuz istud vergit in dispēdiū salutis eterne: q̄ prestitum est p̄ re spirituali p̄ ecclesiastico beneficio scilicet vnde non potest seruari. ē. de cō. c. fi. ꝛ. ē. de iureiur. si vero. ꝛ. ē. q̄ō me. cā cuz dilecti ꝛ. xxii. q. iiij. si aliquid. ala.

r ¶ Nihil omnino. alias certe p̄niam agere non posset. ē. de accu. inquisitiōis: q̄ venia nō datur nisi correcto. xxiiij. q. ij. legatur. xxij. q. vii. quemadmodum. sed penitere non potest: nisi renunciet illud beneficium: vt dixi in predicta decre. inquisitionis.

s ¶ Diuis. i. canonicis. sic exponit. iij. q. v. q̄ suspecti. ꝛ. i. q. ij. quāpio. ꝛ. q. iij. si q̄s obiecerit. ꝛ. c. saluator. vel p̄pe. q̄ b ē ō vet⁹ ꝛ nouū testm̄. i. q. i. q studet.

t ¶ Humanis. C. de epi. ꝛ cle. si quē q̄. ꝛ in aut̄. de sanc. epis. circa p̄n. §. ī q̄s col. ix. no. ergo q̄ crimē simonie grauissimū reputat. ex quo diuis ꝛ canonicis: ꝛ būanis legib⁹ q̄dēnat. ar. i. q. vi. c. vl. Ber.

u ¶ Absoluim⁹. ipso iure ñ absolut⁹ erat vñ expone absoluim⁹. i. absolutū oñdim⁹. ꝛ potiꝰ fcm̄ respicit talis absolutio. T.

x ¶ Discreto. no. verbū istud: q̄ discret⁹ penitētiari⁹ ē q̄rēdus q̄ sciat soluere ac ligare de pe. di. vi. q vult petita ꝛ obtēta lnia p̄us p̄prij sacerdotis. alīs nō dz fieri. ī. de pe. ꝛ remiss. ois. §. i. b.

y ¶ Jnfamia. simoniaci. n. ifames sunt. i. q. iij. c. vlt. Et ꝛ est talis infamia: q̄ nisi cū eo dispēset p̄ p̄n cipem ad aliquod ecclesiasticum beneficium admitti non dz. quo ad deuz acta penitentia tollitur. ar. ii. q. iij. §. hinc colligitur.

z ¶ Demonstrare. alias non crederetur secum fuisse dispensatuz: nisi ostenderet indulgentiam. ī. de scisma. c. ii. Ber.

a ET si qõnes. religiõe. i lege dr. q; qdã sub tali reuerẽtia retẽti: vt nec verũ iuramẽtũ pstare velint. C. de fi. istru. l. vl. ad fi. qñqz dr verecũdia vel ti miditas. ff. de ẽpti. isti. q̃ sub ẽpditõe.

b ET Necessaria. hẽtici ẽt vitatẽ nolunt iurare. vñ eo ipso. tãquã heretici reputãtur. j. de here. excõicam⁹. §. si q vero.

c ET Desitat. si. xxiij. q. ii. sane q; sup in pn. t. s. de rescrip. cum contingat.

d ET Munerib⁹. aliõ ẽ mun⁹ t aliõ ẽ donũ. ff. de vbo. si. inter donũ. mũeribꝰ dãdis attẽdas q̃tuor ista. Quis dãs q̃ue petẽs: q̃ res: q̃ cã petẽdi. lau. cõsiderari oz qd offerat. xi. di. pm q̃le. xlix. di. c. pe. t vl. a quo ẽt: ar. iij. q. vij. i granib⁹ t p quo. i. q. i. dcm ẽ. ij. itẽ ad qõ offerat. õ ꝓse. di. ii. t dixit q̃ ĩtẽtiõe. viij. q. i. in scripturis: q̃tũ. xvii. q. i. ananias: t h considerat q̃titas ex psona dãtis t recipiẽtis: vñ seneca. Quidã cinic⁹ petiit a rege antigono talentũ rñdit rex: q; pl⁹ q̃ cinic⁹ petere debeat: t sic fuit repulsus: petit denariũ cinic⁹. rñdit rex: q; min⁹ esset q̃ deceret regez dare: t ita turpissimã cauillatõez inuenit: q̃ neutz daret: cũ posset dare talentũ tãq̃ rex: t denariũ tanq̃ cinico.

e ET Equũ: qñqz tñ. vi. solidi si monã inducunt. j. e. ex tue.

f ET Nõ petenti. t iõ grati⁹: vñ seneca: ñ gratis accipit munus qõ petẽti donat: vñ illud aplꝰ. btũs ẽ dare q̃ accipe. xvi. q. i. pdicator. q. n. donat: aliũ sibi naturaliꝰ obligat. ff. de pet. he. ß t si. §. ꝓsuluit: t ille cui donatur erbibere reuerentiã donatori cõpellit: t obedire. viij. q. ij. illõ qdã: vñ vsus. Grati⁹ ẽ donũ qõ venit añ pces. Ain.

g ET Donaret. qõ de iure fieri nõ dz: q; qõ ioculatorib⁹ donatur: arti nequissime donat. lxxxvi. di. donare.

h ET Intẽtõe. hic iterpretat papa ĩtẽtiõez alteri⁹ ptis p exteriora aliꝰ nõ posset diuinare de intẽtõe alicui cordis: q; nec ẽt paulus lz spũ dei plen⁹ fuerit: potuit diuinare. xij. q. ij. btũs: t. s. vt ec. bñ. vt nfz: t. ff. ad. l. aq. si putator. in fi. t qõ dicit hic.

i ET Fcm fuisse. i. psumit t ẽ ar. q; p exteriora psumit de iterioribꝰ. s. õ pssũ. c. ij. t. iij. t ita videt p lfaz istã a ꝓrio: q; si alia ĩ tẽtiõe equuz cardinali dedisset: alꝰ ñ datur⁹: nisi vt posset facilius expediri negociũ ff⁹is: lz eo ignorãte piudicasset ei. i. q. v. pñtiũ: nisi ĩ odiũ eius h fecisset j. e. nobis. vel nisi eo phibente hoc fecisset. j. e. sicut: t recurrẽ dũ est in talib⁹ ad intẽtiõez t ex intẽtiõe ista ꝓsiderãt: t ĩ icertis locus ẽ ꝓiecturis: t non in his q̃ certa sunt. ff. de ẽpt. ob. ꝓtinu⁹. §. cũ ita. ĩ fi. cũ. n. res certa est sec⁹ fit. ff. loc. lz addes. §. i. b.

k ET Qui excutit. i. q. i. sunt nõ nulli.

l ET Precij. q̃ videlicet ad magnã q̃titatẽ ñ ꝓducãt. ff. õ of. pcõ. solẽt ĩ fi. t. ff. õ of. psi. plebiscito. ĩ his. n. iterpt̃at eccl̃ia simoniã ñ cõmitti: q; nõ ẽ verisimile: q; pp hmõi modica aliqs mouerẽt ad aliquod iniquũ faciendum. Ber.

m ET Enim. Pria ps põit q̃relã psbyteri. scõa dat iudicẽ cui tria mãdat ibi Offi. ab. fi. i. q. iij. c. vlt. t talis ꝓsuetudo dicẽda est potius corruptela. j. e. sicut p; o certo.

n ET Restituẽda: ar. ẽ. s. e. de hoc. vbi hẽs qd turis sit sup tali restitutõe faciẽda.

o ET Indigne. simoniace. fi. j. e. tua. t. s. de pac. c. vlt.

p ET Maiores. quoz ꝓsilio abbas regit. ar. x. q. ii. eps habeat: vñ grauiꝰ puniũ tur: q; fuerunt actores facti qui debebãt hoc prohibere: argu. j. de cleri. ex. mi. la

Si qõnes tuas de fauore religiõis ad nos ꝓferri nullatenus ignoremus: ñ tñ tibi ẽ in his ultra q̃z oporteat dubitanduz: cuz leges hũane dicãt q; qdam tenui religiõe[a] sacra necessaria[b] t legitima exhibere ꝓtẽnũt: tenuẽ religionẽ vocãtes q̃ in talib⁹ hesitat vbi nõ ẽ aliq̃ten⁹ hesitãdũ. ¶ In hoc itaq; q. p. pbyter car. ap. se. le. p electione tua vt palliũ tibi traderet ad ptes illas accessit: t ff tu⁹ ei⁹ pscies necessitatẽ ei equũ vnũ te ignorãte trãsmisit: qñ p mare veniens nullas aut paucas secũ egraturas adduxit: te nullo mõ timere opz. ¶ Cũ in accipiẽdis vl dãdis mũeribus[b] tria sũt marie attẽdẽda: psone. s. dantis et accipientis q̃litas: quãtitas mũeris t donatõis tps: q̃litas psonaz: vt a quo t cui: vz an a paupe diuiti vl ecõuerso: sine a diuite locupleti datum fuerit: extimatio mũeris t donatiõis tps: ñ magni vel mũoris pcij res data existat: t an istãti necessitate seu alio tpe cõferat. ¶ Si ergo pdictoz car. t ffis tui psonaz t q̃litatẽ pẽsam⁹: nõ fuit magnuz ab eodẽ ffe tuo car. equũ[c] vnũ trãsmitti: qñ ẽt ioculatori nõ petẽti[f] vir tãtus t tã abũdans forte dõaret[g]. verũ si tpis necessitatẽ ppendim⁹: nõ alia ĩtentiõe[b] cõstat fcm[l] fuisse: q̃z vt cardinali subueniret in articulo pnotato: t ifra. ¶ Oõ ãt scriptũ ẽ: beatus q excutit[k] man⁹ suas ab oi munere: de illis donis dcm ẽ q̃ accipiẽtis aliuz allicere vel puertere solẽt: qñ si ipsa ẽt psona electi offerat ordinatori vel ꝓsecratori suo electuariũ vel de vino siue de alijs hmõi q̃ modici pcij[l] fuerũt: ex quo volũtatẽ recipiẽtis inclinare vel mouer ñ debeãt: ñ tñ ec.ro interptari ꝓsueuit accipientẽ in his delinquere vel donantem. ¶ Dem.

¶ Abbas t maiores de ꝓuẽtu si p receptiõe mõachi receperũt pecũiã ex pacto ab offõ t bñficio suspẽdũt t taliꝰ fcepta pecũia restituit: t i alio mõasteriũ ita receptus trãsferr.

Veniens ad nos. ff. presbyter ppposuit: q; abbas t fratres sci. R. noluerũt eũ in mõachũ recipere quousq; xxx. solidos dare cõ uenerit: ꝓuẽtiõe q̃ũ fcã: sequẽti die eũ mõasticũ habitũ iduerũt: t ijdem mõachi. xxx. solidos: abbas vero. x. t familia. xii. pro pastu asserẽtes hoc eẽ de ꝓsuetudie[m] mõasterij postularũt. ¶ Qñ ergo fcm huiusmodi pnicios uz vr: mãdam⁹ q̃ten⁹ si ita eẽ ineneris: abbatẽ t mõachos ad restituẽdã[n] pecuniã pfato. ff. tã idigne[o] acceptã cõpellas: t abbatẽ t maiores[p] psonas monasterij pro tãte prauitatis excessu ab officij exercitiõe suspẽdẽs[q] pcipias[r] dicto. ff. vt in alio monasterio in hitu mõastico dño studeat ẽseruir. ¶ Dẽ.

¶ Si ordinãdus pñtatori suo aliqd dedit ex pacto simoniacum est: non tamẽ deponit si est occultum.

Extue fraternitatis lfis: t ex ꝓfessione sacerdotis pñtũ latoris accepimus: q; cũ ad sacerdotij ordinẽ ñ alr voluisset eum ei⁹ archi. pñtare nisi sex sol.[s] soluit eidez: sic ordinẽ ipm p eũ pñtatus accepit ¶ Vñ tibi sic duxim⁹ rñdẽdũ: vt si hoc ñ ẽ publicũ: sz secretũ: eũdez sacerdotẽ secreto[t] cõuenias: monens sine vlla coactõe ppẽsi⁹ t inducẽs ut ordinẽ alicui⁹ religiõis assumat: t ppetuo ab offõ abstineat qõ illicite acquisiuit: aliogn nõ erit tutuz: cuz sit secret⁹ excessus: ipz iuituz ab eodẽ officio cohercere[u]: cui tñ secretã penitentiã[x] fz q; tibi visuz fuerit: iniũgere non postponas. ¶ Dem.

¶ Breue ẽ nec pt breui⁹ sũmari.

Ad nostrã: t ifra. Dis. v. mandam⁹ q̃ten⁹ p misterio eccl̃iastico[y] exercẽdo: siue p vicarijs assignãdis: seu p chrismate nullaten⁹ pecuniã exigatis. ¶ Acius. iij.

¶ Cuz simoniace ordinato qui simoniacus non est dispensari põt.

De simoniace ordinatis certuz tibi ñ possum⁹ dare rñsũ nisi pleni⁹ cognoscamus q̃liter fuerit ordiati: cũ qdã lz fm q̃ndã spez simonie vtpote ipis ignorantibus simõiace ordiant: pñt q; simoniaci ñ sũt i suis ordib⁹ remãer[z]. ¶ Dẽ.

¶ Si contradicens electo pro pecunia de voluntate electi tradita a contradictiõe cessat: electus postea confirmatus est simoniacus: t beneficio renunciare tenetur.

Extue fraternitatis lfis: t ex ꝓfessione sacerdotis pñtũ latoris accepimus: q; cũ ad sacerdotij ordinẽ ñ alr voluisset eum ei⁹ archi. pñtare nisi sex sol.[s] soluit eidez: sic ordinẽ ipm p eũ pñtatus accepit ¶ Vñ tibi sic duxim⁹ rñdẽdũ: vt si hoc ñ ẽ publicũ: sz secretũ: eũdez sacerdotẽ secreto[t] cõuenias: monens sine vlla coactõe ppẽsi⁹ t inducẽs ut ordinẽ alicui⁹ religiõis assumat: t ppetuo ab offõ abstineat qõ illicite acquisiuit: aliogn nõ erit tutuz: cuz sit secret⁹ excessus: ipz iuituz ab eodẽ officio cohercere[u]: cui tñ secretã penitentiã[x] fz q; tibi visuz fuerit: iniũgere non postponas. ¶ Dem.

¶ Breue ẽ nec pt breui⁹ sũmari.

Ad nostrã: t ifra. Dis. v. mandam⁹ q̃ten⁹ p misterio eccl̃iastico[y] exercẽdo: siue p vicarijs assignãdis: seu p chrismate nullaten⁹ pecuniã exigatis. ¶ Acius. iij.

¶ Cuz simoniace ordinato qui simoniacus non est dispensari põt.

De simoniace ordinatis certuz tibi ñ possum⁹ dare rñsũ nisi pleni⁹ cognoscamus q̃liter fuerit ordiati: cũ qdã lz fm q̃ndã spez simonie vtpote ipis ignorantibus simõiace ordiant: pñt q; simoniaci ñ sũt i suis ordib⁹ remãer[z]. ¶ Dẽ.

¶ Si contradicens electo pro pecunia de voluntate electi tradita a contradictiõe cessat: electus postea confirmatus est simoniacus: t beneficio renunciare tenetur.

Extue. ꝓximo ponit cõsultatio. secũdo rñsio ibi: vñ. ab.

s ET Ser. sol. no. q; quãtitas mũeris diuersitatẽ iuris ñ iduc̃. xxiij. q. vlt. c. vlt. t. i. q. i. iudices: t c. placuit: t. i. q. iij. si qs pbẽdas sic̃ ĩ vsura: qcqd sorti accedit vsura ẽ. xiiij. q. iij. pleriq; t. c. esca alꝰ ẽ sub. c. pleriq;. j. de vsur. ꝓsuluit: ar. õ. s. e. t si qõnes. sol. intẽtio cõsiderãda est. furtum enim sine affectu furandi non committitur. xxiij. q. vlt. c. vlt. sic ẽt est i simonia: vt dictum est. s. eo. t si questiones. Ber.

t ET Secreto. ij. q. i. si peccauerit: t. vi. q. iij. si tñ. t. s. de tẽpo. or. ex tuarũ t. c. vl. t. j. e. matthe⁹: alꝰ phiberi nõ pt: vt dicunt iura pdicta t h: sed contra arg. q; coherceri possit. s. de tẽpo. or. ad aures: vbi dicitur q; contra voluntatem prelato ruz suoz subditi pmoueri nõ dñt: ergo eadẽ rõe dñt abstinere. Illud loq̃t de regularib⁹: q; contra obediẽtiã sui plati p moueri nõ dñt: nec hñt titulũ rõe cuius pmoueri dẽant: h loqtur de executione ordinis iam suscepti: a qua sine manifesta cã aliquis remoueri non debet.

u ET Cohercere. ar. q; simoniac⁹ nõ ẽ ipso iure suspensus. ar. contra. s. e. tanta: t. i. q. i. reperiuntur. de hoc dictum est. s. e. accusatum.

x ET Penitentiam: ar. õ xxiij. q. ij. legat: t. xxiij. q. vij. quemadmodum. t ar. s. de accusatiõibus iquisitionis: t. j. e. matheus. in fi. Sol penitentia q̃tuz ad vitã eternam dari sibi nõ potest nisi recedat a peccato: ut dicunt iura predicta. t de pe. di. iij. penitẽtes t di. v. falsas. tamen danda est ei: ne indurescat i peccato suo. j. de pe. t re. q; quidam. t. xx. di. si quis contristatus. ar. q; forsitan timore penitentie citi⁹ renũciabit ad qõ tenet. i. q. i. si qs neqz. b.

y ADnfaz. ecclesiastico. s. e. nõ satis: cũ in eccl̃ie. ea q̃. t. j. e. in tñ i quibus habes plene de his que hic prohibentur.

z De simoniace. remanere. dispensatiue: q; de iure renunciare tenentur postq̃ hoc sciuerit: vt. i. q. v. pñtium: t. j. e. de regularib⁹. t. c. ex insinuatione: t. c. vobis: t. s. de elec. c. pe. Et etiam post liberã resignationẽ põt eps cum talibus dispensare: vt in eisdem ecclesijs recipiant: vt dicit. c. presentium: t. j. e. ex insinuatione. Cũ illis vero qui simoniã commiserunt: vel eis scientibus ẽ cõmissa: epi dispensare nõ pñt sed solus papa. j. e. nob. ĩ fi. t. c. pe. de hoc plene no. s. de renũ. p⁹ translationẽ. Ber.

a Athens. Cōis diuisio. scōa pars ibi: q; igitur. Ab. si.
¶ Maioris. vñ valere debebat electio sua nō obstāte aliorū ꝯdictione: nisi aliqō rōnabile opponeretur. s. de his q fi. a ma. pte. c. cum in cunctis: de hoc no. s. de elec. ecclesia vestra. ij.

b ¶ Paucis: lz pauci eēnt: poterāt tñ se opponere: q; forte erāt ꝓcepti. s. de elec. qō sic: ꝛ. c. venerabilē: vl aliā exceptiōez poterāt opponere electo forte ꝙ erat maritꝰ corrupte: ꝛ ita ius bēbāt ꝯdicēdi: vñ nihil eis dare debuit: ꝛ q; eo sciēte: ꝛ ñ ꝯdicēte pecūia data ē: simoniacꝰ ē ñ obstāte volūtate turbata siue coacta: q; volūtas turbata siue coacta volūtas ē. s. de elec. cū inter. R. nisi ex toto cēt mēte alienatꝰ xvi. q. i. merito: ꝛ ei ē iputādū. xiij. di. qō ait: q; malox mores īfirmitas aī nō excusat. C. si aduersus delic. l. i. si vo ꝙ bibuisset: ꝙcito b ītellexerit b ñ iputaret ei. ꝯ. e. sic. ꝛ ē ar. ꝙ turbata volūtas: volūtas ē sic coacta. s. de ele. cū iter. R.

c ¶ Cōsul. b iō dic: q; ēt pctm occultū erat: vñ illū expsse nō poterat ꝓhibere nisi ꝙsuetudo. s. ō tēpo. or. ex tua; ꝛ. c. vl. ꝛ s. e. ex tue. vbi de b: ꝛ lz dicat ꝙsul necessitatē tñ īportat si vult saluari q; nisi renūciet saluari ñ ꝓt vt dixi. s. e. ex tue. ī fi. ꝛ b idē dic lra ī fi. ꝛ illud ē salubr seu salutar ꝙsiliū

d ¶ Celeriter. i. icōtinēti q; ꝙto rē āpli ꝯcrat: tāto grauiꝰ peccat. s. e. cuz ecclie: sic fur q sp ē ī mora. ff. de cōdi. furti. in re furtiua. §. i. ꝛ. l. vlt. B.

e ¶ Sponte. i. q. i. si qs neq;.

Auares. ¶ Primo ponitur querela. secūdo iudicis datio ibi: qñ. Ab. si.

f ¶ Absolutiōis. bñficiū absolutiōis cū sit ecclīasticū misteriuz ꝛ spūale: nihil ē exigēdū ꝓ ipso ꝓstādo. s. e. ad nīaz: ꝛ. c. nēo: ꝛ. c. cū in ecclie: ꝛ iō q ꝓciū ꝓ ipso recipit simoniacus ē. i. q. iij. ñ solū: ꝛ. c. q̄sitū: lz illud põt dubitari vtrū si dedisset aliqd ꝓ absolutōe simoniā cōmittat: ꝛ ꝓt dici q ñ: q; iuste absolutō ōnegat sibi ex quo satisfecit cū veratōez suā rediat. ī. dilectꝰ vbi ō b ñ posset ab eo legitīe appel. cū graue īmineat aīe piculū ar. s. ō ap. vt debitꝰ. ¶ Nihil ergo directe iudici ꝓ absolutiōe vari dz: secus si aduersariꝰ ꝓpp illi ꝯtumaciā fecit sūptꝰ: q; illos soluer dz añq; absoluat s. vt li. nō ꝯte. q̄m. §. in alijs: ꝛ idē credo si pp b iuder fecisset sūptꝰ pp cōtumaciā excōicati illos refūdere dz anteq; absoluat: q; nō dāt ītuitu absolutiōis: ar. ī. de sen. ex. sacro. vtputa cū iuder ꝓcedit ex offō suo. s. de ap. cum spāli. sed si iniuste illum excōicasset sine omni difficultate absolui dz absq; grauamine. ī. de sen. excō. sacro.

D Eregulari. ¶ Prio ponit ꝙsultatio. scōo rñsio ibi: vñ. Ab. si.

g ¶ Auctoritates. i. q. i. si qs neq;. ꝛ. c. q studet: ꝛ ī multis. c. eiusdē qōis. ꝛ ꝓ totā illā cām.

b ¶ Talr. s. simoniace.

i ¶ Dimittāt. nūqd lz simoniaco dimittere eccliam sine licētia supioris: ar. q; nō. s. de renū. nisi cū ꝓdē. §. i. ꝛ. c. pōtrāslatiōez. §. rursus. sz illa loquūtur tñ in epo. circa regulares tene qō dī. ī. e. q̄m. ō alijs vo dic q epi ñ põt renūciare ī māib pōtorꝫ sine lnia dñi pape: īferiores renūciāt ī māib pōtorꝫ suoꝝ. ar. s. ō renū. admōet: q si nollēt recipe signatiōez nihilomin cedāt. q; nō dimittit pctm nisi restituat ablatū. xiiij. q. vi. si res. q: furtiuū ē bñficiū. i. q. i. ordiatōes ꝛ sp ē ī mora sic fur. ff. de cō. fur. ī re. §. i. ꝛ. l. vl.

k ¶ Ignorātib. isti nō sūt simōiaci lz simōiace ꝓmou: vt. s. e. ō simōiace: ꝛ iō põt in suis ordīb remanere: ꝛ p renūciationē seu resignationē ad beneficia restitui dispensatiue: vt ibi dr: ꝛ hic idem dicit. T.

l ¶ Ad renūciādū: q; alr ageꝝ pīaz nō ꝓt de pe. di. v. falsas ar. s. de renū. nisi cū pdez. §. i.

m ¶ In idipm. ī. e. q̄ñ. Ber.

Exinsinua. Aliter ꝛ sic pt sūmari renūciās bñficio simplici ad qō p simoniam eo ignorāte fuerat assūptꝰ pt ex dispēsatiōe in ea vocatiōe denuo ad illō assumi. nihil tñ ex ꝓma receptōe sibi vēdicabit. cōis diuisio. scōa ibi rñdem. Ab. si.

n ¶ Intercessiōe pecūia. ex pacto. s. e. ō b qō cē ñ dz. ī. e. tua. i. q. ij. q̄pio: ꝛ. s. de pac. c. vl.

o ¶ Tibi ignoranti. q; alr capl'm vel epūs cū eo dispēsare non potuisset. ī. c. pri. in fi.

p ¶ Resignasti. postq; ītellexit simoniā fuisse ꝓmissaz: q; ad b tenebaꝝ. s. pr. ꝛ sic fcm alteri ei ꝓiudicat: sic punit sine culpa qō est ꝯ illud generale: rē q; culpa caret ꝛc. s. de ꝙsti. c. ij. sz b ē spāle in casu in odiū simoniacox: q; si non punirent: nimis frequētaret illud crimen.

q ¶ Elegerūt. dispēsatiue. ꝛ ita bēs b ar. ꝙ capl'm dispēsat cuz simōiaco: sz ꝓt dici ꝙ capl'm ñ dispēsat: sz ipm eligit ꝓ dispēsatiōez epi: nā epūs de ꝙsilio capli cū talib dispēsat. i. q. v. pīciū ꝛ. s. de elec. c. pe. obtuata distīctōe ibi circa plātōes. ar. ī. c. ꝓ pri. ī fi. ꝛ. s. de iudi. at si clerici. ꝛ. i. q. vlti. c. vlt. ꝛ. i. q. i. erga si mōiacos: ꝯtia ītelligūt qñ ipsi met simōiā ꝓmittūt vl ꝙsciūt sz iste simōiacꝰ ñ fuit. s. e. de simōiace: ꝛ iō nō fuit idign mīsericordia: q; aliēo vitio laborauit. C. ō natu. lib. legē. ꝛ iō ꝓp vitiū alienū dispensat cum eo.

r ¶ Indulgētia. Ex b no. q; capitulū dispēsauit cū isto: sz ꝓt ī telligi: vt dcm ē ī pri. no. ꝛ exꝑpone indulgentia. i. gīa: quia nō tenebant eū eligere nisi vellent: ꝛ ita gīam fecerunt ei.

s ¶ Prie. si. ff. de pac. do. ītersocerus in fi. de sta. ho. l. lib hō C. de re. pig. l. vl. ī fi. ꝛ. s. de renū. cū ītercesserit. ꝓ. ꝛ ita bēs b q; actio semel extincta ꝯtra ꝓpriū ñ reuiuiscit. de cō. di. iiij. q̄ris. ff. ō sol. qui res. §. aream. ꝛ. C. ō remi. pig. cū ex cā. ar. ꝯ. s. de ap. cuz cessante. Ber.

No bis. Due sunt ptes ꝓncipales. scōa ibi ad vltimū. Ab.

t ¶ Tñ ignorāte. nec ratū pōt modū hīte q; tē ei nocet. ī. e. sic. ala.

u ¶ Intuentiēte. inuit ex hac lra: q; lz pecūia ꝓmissa vl data ītuētiat: si pp b ad eū eligēdū ñ fuert moti: quē alīs electurus erāt: nō pp b ē electio vitiosa. ar. C. si ex fal. istr. l. iij. ꝛ. s. de re iu. cū. i. ꝛ. a. ꝛ. i. q. vi. §. vl. sed verius ē q; simōia ꝓmissa ē: q; ꝓstat ꝓmissiōez ītercessse añ electōez: q̄liscūq; fuerit ītētio eligētiū. nulla ꝓmissio: vel pactio debuit tūc ītervenire. ar. c. di. nouit. qō bt ibi ꝓ palea. ꝛ. i. q. i. placuit. T.

v ¶ Fecisse. no. q; malicijs boīuz nō ē indulgendū sic. ī. e. sicut. ꝛ. s. q ma. acc. pos. significāte: ꝛ. s. de rescrip. sup lr̄is: ꝛ c. sedes aplica: ꝛ. ff. de rei vē. ī fundo. ꝛ alteri odio alī ꝓgrauari ñ dz. C. de īoffic. test. si qs in suo.

y ¶ Reprobāda. ꝛ ita alienū fcm alij obest: sic alienū fcm impedit vsucapionē bonefidei possessoris. C. de vsuca. ꝓ ēp. l. i. lz. n. iste nō peccauerit: electio tñ vitiosa ē pp eligētes: idē ē cū peccāt electores ī forma: lz electꝰ nō sit ī culpa. s. de elec. cumana: ꝛ. c. eccl'ia vra: ꝛ q̄uis ignorauerit iste ō illa simonia epūs hac vice cū illo ñ ꝓt dispēsare: sec ī simplici bñficio post liberā resignationez

.s. de elec. c. pe.

a ¶ Cuiuslibet. i. alicui⁹: si. s. e. ti. nemo. in prin.

b ¶ Dispēsationē. ꝑt ꝺ itelligi: qñ elect⁹ simoniā ꝓmisit vl ali⁹ eo sciēte ꝛ ratū bñ te: vñ epⁱs cū tali dispēsare ñ ꝑt: qꝛ erga tales nulla mificordia ē adhibēda. i. q. i. erga simōiacos: ꝛ. s. ꝺ iudi. at si clerici: vt sic differat casus iste a ꝓcedēti: cū eo q simoniā ꝓmittit sol⁹ papa dispēsare ꝑt: cū ignorātib⁹ dispēsant epi: vt dc. s. e. ꝺ simōiace: ꝛ pleni⁹. s. de renū. p⁹ trāslatiōez: vl itellige. §. istū ī eodē casu cū ꝑn. ꝛ ꝑma qō fu it gd iuris eēt sup electiōe tal⁹ fcā: vt ꝓīt ī ꝑn. vltio adiect. si talē electiōez ꝓtigeret fꝓbari vtꝛ epⁱs posset cū eo dispēsare: vt itez eligeret ꝛ ad eādē platō nē: ꝛ rñdet q nō: ꝛ itellige q ñ pōt illa vice: qꝛ ꝫ grebat: vt di ti. s. ī ꝑn. ī. rñ. ī fi. ꝛ ꝫ vt velle illa lfa: vt dcm ē p prauitatē si moniacā: nē. ꝛ sic refert se ad ꝑ mū casuz. s. qñ eo ignorāte si monia cōmissa fuit. Ber.

D Electus. Inberendo lit tere sūmat: vt in rubꝛo ſz vnū itellectū: vl gñali⁹ ſz aliū itellectū. ꝺās pecūiā alicui ne ī iure suo de fcō molestet ꝑt illaz repetere. h. d. diuiditur. ī ꝑma querela. in scꝺa ꝺat iudicē ibi: ſōqz. Ub. si.

c ¶ Accepit. cū ꝺebite ꝛ iuste fecepit. i. q. i. null⁹ epⁱs no. ex eo q ꝓcipit ei restituet qō accepit ei q ꝺit: īnuit ñ eē turpitudinē er pte ꝺātis ius suū rediere vo lētis. ſ. ꝺ magi. ꝓhibeas. ꝛ ar. .i. q. iij. qſtitū: ꝛ. ſ. ꝺ vsu. c. i. ꝛ s. ꝺ feudis. īsinuatiōe. Dicas q ius suū nulli redimere ls ī re spūali vbi ille q petit ius hz ī re illa: qꝛ simōiā ꝓmitteret: vt. s. e. matthe⁹. ſz agere ꝺz p supio rē. ar. s. e. ad aures: ſz cū ille q verat nullū ius hz: nisi qꝛ illuz verat de fcō malicioſe: ꝛ iuste: ꝺicūt qꝺā q nullo mō ꝑt redi met: ſz vi⁹ ꝛ eq⁹ vt q cū iuste verat: q posſit redimet suā ve rationē sīn pcō: iuſt illō apli re dimētes tps qñ ꝺies mali ſt. ꝛ ꝫ ē ar. Sru tñ ar. ē. xvi. q. vij. decias. vbi dc q epi ꝺcias fꝺi met ñ ꝺñt a pplo: ꝛ tñ ppls nō hz ius fꝛinēdi. so. ꝓhibet ibi q epi decias ñ redimāt a rusticis: ne alij iñ sumāt exēplū: ꝛ ne ꝓpterea credāt se bē re ius ī decimis: vñ ꝓpellāt rusticos: ꝛ ita ītelligit. c. decias. ſz ñ ꝓmitteret epⁱs si moniā si qñz redimeret decias. idē ꝺicēdū ē de bñficio: vel offō iuste īterdicto: ꝛ excōicatiōe iusta. ſ. q ñ ꝓmittit simoniā q ꝺat p sua restōne officij: vl bñficij vel absolutōe excōicatiōis vl īterdcī: ſz ille q recipit simoniā ꝓmittit: q ꝺat nullū ius acgrit: sed ꝺat vt ius acgsitū retineat: vel redimat: qō licitū est. ar. i. q. iij. qſitū ē ꝛ. ſ. ꝺ vsuris. c. i. si ꝺo iuste sit suspēsus: vl excōicat⁹: si ꝑciū ꝺat: vt restituat: vl absoluat: simonia ex vtraq ꝑte ꝓmittit. s. e. nemo. i. q. i. null⁹ epⁱs. ꝛ. §. ꝓcedēti. ꝛ. s. e. ad aures. ꝛ. i. q. iij. ñ solū.

d ¶ Dromissionē. g vt q si ꝺ ꝓmissionez ñ veniſſet: q ñ ꝓpelleret restituet qō tal⁹ recepit: q ñ ē vex. vñ supple marīe. qꝛ si ꝓstiterit q iniuste accepit: ꝓpelleret ad restituēdū: ꝛ crīe ꝓcussiōis pūiret. C. de ꝺi. ob tur. cāz qō euitāꝺi. crimē ꝺo ꝓcussiōis ē: cū qs minat alicui nisi ita vl ita faciat. vt. xviij. q. i. militare. ff. de ꝓcus. l. i. ꝛ. ij. ꝓterea ñ ꝺimittit pcm nisi restituat ablatū. xiij. q. vi. si res. ꝛ de pe. ꝺi. v. falsas. ꝛ qō posſit repetere ē ar. xiij. q. v. nō sane. itē ar. ex hac lfa: q nō ꝓuāti fidē: fides nō est ꝓuanda. sic. s. ꝺ iure

Saur. peruenit. ar. contra. xxiij. q. v. quod deo patri. Ber.

Sam. Dimo pōīt qrela. scōo iudicis ꝺato. scꝺa ibi: discretiōis. Ub. si.

e ¶ Dio exegis. ſz nūqꝺ licitū ē sacerdoti recipe ꝑ exegis: ꝺico q sic. si ei sūptus ꝺefūt. i. q. i. iudices. ꝛ tñ gratis ꝺc celebrare. sic testis: q recipit sūptus. iiij. q. iij. vēdituꝛ. ꝛ epⁱs recipit ꝓcuratōez ꝑ ꝓsecratōe eccīe. s. e. cū sit rōana. ꝛ iudex gratis iudicat: ꝛ tñ ꝛcipit sūpt⁹. ff. ꝺ ok. pſi. plebiscita. ꝛ. s. ꝺ vi. ꝛ ho. cle. cū ab ab oī. nec ē icōueniēs q cleric⁹ locet opas suas cū ñ hēat vñ viuat. xci. ꝺi. c. i. ꝛ. iij. ſz sacerdos q ex offō suo ad ꝺ teneꝺ: ꝛ q hz victū suū suis sūptib⁹ teneꝺ spūalia mīstra re ꝺ cō. ꝺi. i. sufficiat. si tñ ꝓsuetudo ē: q aliqꝺ ꝺeꝺ ī obsequis mortuoꝝ: ꝛ ꝓsilib⁹. ls sacerdoti ñ ꝺeꝺ actio ad ꝺ petēdū. tñ ꝑt cogi ꝑplis ad obſuādā honestatē ꝛ ꝓsuetudinē. ſ. e. ad aplicā. ꝓsuetudo. n. attēꝺit ī recipiēdis mūerib⁹ circa spūalia. ar. i. q. iij. qſitū. ꝛ. xxiij. ꝺi. agathosa. ir. q. iij. ꝙſt⁹. ꝛ. ī auc. ꝺ san. epi. §. ꝑ ꝓsuetudinib⁹ col. ir. Jo.

f ¶ Jubētiū. q sacra sūt. vñ ñ reiterāt. s. ꝺ secū. nup. c. i. ꝛ. iij. sic. s. e. cū ī eccīe. vbi ꝺ ꝺ.

g ¶ Cōpetēt. restituēdo ablata. xiij. q. vi. si res. ꝛ ñ satisfacere vult ꝛ se emēdare: nō puniť: vñ ñ vt simoniā ꝓmisisse ꝺirecte. qꝺ si cuiuslibet⁹ platū elect⁹: nt ꝛ ꝺcm ē p prauitatē simoniacā reꝓbat⁹: ab epo suo ꝺispēsatōez⁹ aliquā obtiere de iure nō pōt.

I Dem Iuonien. epo: ꝛ ꝑoni de pōte fracto.

¶ Qui ꝺat platō pecuniā ne ipz i iure suo de scō molestet: illaz repetit si platꝰ ꝑmissa nō seruat.

D Jlect⁹ fili⁹. R. ꝓposit⁹ nobis exposuit q cū eboracen. archi. euz multis grauaminib⁹ afficere ñ cessaret: ꝓmisit ei certā quātitatē pecunie se ꝺaturꝝ: vt ab ipsi⁹ ꝺisisteret lesiōe. ver ꝺcūs archi. post. recepti onē pecunie sup ꝺignitatib⁹ ꝛ bñfi cijs suis ab ei⁹ molestia nō quieuit.

Jōqz ꝺi. v. mādam⁹ q̄ten⁹ si res ita se hz: archi. restituc q̄ accepit si cū ꝓtra. ꝓmissionē⁹ suā veniſſe cō stiterit cōpellatis.

I Ano. iij. abbati de iugo dei: ꝛ ꝑiori de sil.

¶ Pro bñdictiōib⁹ nubētiū ꝛ exequis mortuoꝝ nihil exigi ꝺz.

S Uaz nobis pochiani de villa frāca q̄rimoniā ꝺstinarūt q capellan⁹ eoꝝ ꝑ exeqis⁹ mortuoꝝ ꝛ bñdictiōib⁹ nubētiū⁶ min⁹licite pecūiā ab eis exigit: ꝛ extorquet: ꝛ infra.

f ¶ Di. v. mandam⁹ q̄ten⁹ ꝺcm capellanū: vt a tāta ꝑsūptiōe ꝺesistat ꝛ ēt ꝑ excessu satisfaciat: ꝙpetēter⁸ moneatis: sibi si obedire noluerit penā canonicā infligentes.

I Dem cantua. archiepo.

¶ Si p accusatiōez ꝙstat mōachū simōiace fuisse receptū: receptus ꝛ recipiēs ꝺeponēť. Si ꝺo ꝑ iqsitionē: recepť⁹ i arcti⁹ mōasteriū ꝺetrudit: recipiēti vero ꝛ maiorib⁹ pena ꝙdigna ꝓponit: ꝛ iteri ab executiōe ordinū sacroꝝ suspendunt.

D Jlect⁹ fili⁹. a. nūci⁹ tu⁹, p pte tua ꝓposuit: q cū cāt. ꝺiocesiz visitās in mōasterijs ꝛ religiosis locis pululasse repereris simoniacā pra uitatē: ita q ī eis mlti pcio sūt recepti: q poti⁹ gratis recipi ꝺbuissent. Imo ēt ad religiōis obfuatiā iuitari⁹. Dubitās iqr an qꝛ multitudo repit ī cā: scueritati sit aliqd ꝺetrabēdū.

f Nos iqsitioni. T. T. Rñ dem⁹: q si aduersus eos qui labe fuerit huiusmodi maculati accusatio coraz te fuerit canonice īstituta: postquā crimē ordie fuerit iudiciario patefactū: tā ī ꝺātes⁸ qz in recipiētes canōice scueritatis exerceat⁹ vltionē. Qꝺ si ꝺ hoc tibi p solā iqsitionē ꝙstiterit: eos q p simoniacā prauitatē ī locis talib⁹ sūt recepti: ab illis amotos¹⁰ ad agēdā pniam ad monasteria dirigas artiora. ab batib⁹ aut abbatissis ꝓnib⁹ platis qbuslibz ꝛ offālib⁹¹¹ eoꝝꝺē iuugas pniaz cōpetētē: ꝛ ꝺōec illā pegerit eos a sacroꝝ ordinū executiōe suspēdas⁹.

f Jniungēs epⁱs tuis: vt hāc formam p suas ꝺioce. studeāt obſuare.

f Jllō tñ grauiter recipi poterit: qꝺ fuerit sine taratōe⁹ gratis⁹ oblatum.

I Dem ꝓni sci victoris magistris. J. bonoñ. ꝛ L. modicen. canonicis.

¶ Abbas cōtra testes q deposuerūt ꝙtra eū ꝺe simonia in iudicio i qsitionis excipe pōt q sūt inimici ꝛ

b ¶ Jnuitari. ex ꝺ vt q ꝙ talib⁹ ñ ꝑt iteruēire pe cūia: vbi qs ē iuitādus .s. ꝺ pac. c. vl. ꝛ. ſ. e. tua ꝛ. i. q. ij. q̄ꝓio. ad ꝺ. n. vt ad fidē aligs ꝙuertak bñ ꝑt ꝺari pecūia. xxiij. q. iij. c. pe. ꝛ. q. vij. q ät. lxv. ꝺi. q sincera. ꝛ sub tali ꝙditiōe possim⁹ ali q̄ ducere ī vtorē. xxviij. q. i. caue: ꝛ ꝺuriori pensiōe possuz aliquē onera re vt ꝙuertak ad fidē. xxiij. q. vi. iā ꝺo. Tal⁹. n. conditio ꝺona est.

i ¶ Multitudo. ꝓp multitudinē ꝺetrabēdū ē scueritati. l. ꝺi. vt ꝙstituerek. ꝛ. lxiij. ꝺ. ꝙmessationes: ꝛ. xxiij. q. iiij. ñ ꝑt. ꝛ .s. ꝺ tē. or. c. ij. vbi ꝺ ꝺ.

k ¶ Dātes. ar. q rōe cō scueritatis sīnia lata ꝙ dātē ꝑiudicat recipiēti. ar. lxxi. ꝺi. tātis ꝺaniel. iij. q. vi. ꝺ gppe. lix. ꝺi. oꝺiatos. ꝛ. s. de ac. ad petitionē. ar. ꝙ. ſ. de adul. significasti. ꝛ. ij. q. v. interrogatū ꝺirit Jo. q tē ꝑiudicat qñ sunt pñtes ꝛ sciūt cāz agi alr ñ. ff. de re iu. sepe. s. ꝺ re iu. ca. pe. ꝺic vt ꝺirit vin. ꝛ. t. q ꝑiudicat qñ tā accipiētes q ꝺantes ꝺe ꝺ accusanť: ꝛ ꝙuincunť alⁱs nō. ff. de adul. denunciasse. §. q̄rit. nisi quo ad ꝑsūptōez. vt si ob ꝺ eēt orta infamia: iudicerek purgatio. ar. illius ꝺecr. significasti. Ber.

l ¶ Scueritatis. ſ. depositiōis supra. c. de hoc ī sinuatū. ꝛ. c. īquisitiōis.

m ¶ Amotos. hic pz q ꝙictus de crīe simonie in modum inquisitionis non ꝺeponitur: sed tñ remouetur ab administratione siue beneficio sicut in alijs crīminibus fit. vt supra de ac. qualiter. ꝛ. c. cum ꝺilecti. ꝛ supra. c. de regularibus. Jrium tñ hēs supra de accu. inquisitionis: vbi de hoc. hō die vt standum illi ꝙstitutioni. ſ. e. qñ circa regulares simoniacos.

n ¶ Officialib⁹. sic. s. e. veniens. sed quare tñ prelati ꝛ officiales puniuntur: ꝛ non totuz capitulum cum oēs in hoc ꝺeliquerint: ꝛ oēs ꝺe capitulo intelliguntur scire que sciūt eoꝝ maiores vel administratores: vt. ff. ad municipa. l. municeps. potest ꝺici q ideo prelati ꝛ officiales puniuntur: qꝛ eoꝝ consilio: ꝛ auctoritate oīa fiunt. x. q. ij. epⁱs. C. de ap. iudices: ꝛ .l. qñ. vbi officiales puniuntur: qꝛ non restiterunt iudicib⁹ ꝑcā ꝓceden tibus: ꝛ ar. ij. q. vij. quapropter. Sed nunquid collegium ipsium poterit accusari aut inquiri de crimine ipsius. vt q sic. xj. q. ij. q manumittitur ꝛ. s. eo. veniens. nā vniuersitas cōuenitur rōne metus. ff. qō me. cā me tuz. §. ij. ecclesia. n. ꝺelinquere nō pōt. vij. q. i. sicut. Sz ꝙ vt q vniuersitas non pōt excōicari: vt ar. xxiiij. q. iij. si habes. ſ. de sen. exc. romana. ꝛ c. vlt. nec ꝺolum cōmittere pōt. ff. de ꝺolo. si ex ꝺolo. §. fz an. nec vniuersitas vt aliqꝺ possidere. ff. de acq. pos. l. i. §. pe. Jtem vniuersitas p actorem: vel ꝓcuratorem sindicum ꝺz se ꝺefendere: sed in crīe non interuenit rem: vel ꝓcuratorem sindicum ꝺz se ꝺefendere: sed in crīe non interuenit ꝓcurator. v. q. iiij. in crīalibus: ꝛ. s. de ac. veniens. Jo. ꝺixit q vniuersitas non pōt accusari: vel puniri: sed maiores de vniuersitate: vt ꝺ ꝺicit: ꝛ s. e. veniens. T. ꝺixit ꝛ bñ q ꝛz vniuersitas siue collegiū nō possit accusari: pōt tñ inqsitio fieri de excessib⁹ collegij: ꝛ canōice puniri pñt: fzilli plus quos magis ꝺelicti cā esse ꝙstiterit. ſ. de cler. ex. mi. latores. ꝛ ꝺ ꝛ. s. e. veniēs. ꝛ. xliij. ꝺi. ꝙmessatiōes. ꝛ. xx v. q. ij. ita nos. ꝛ. ff. de ꝺli. ꝛ de. municipib⁹.

o ¶ Suspēdas. sed nōne pñt ipso iure suspēdi: sic. de hoc dcm est. s. e. accusatū: acta ꝺo pnia restituunť executioni auctoritate pape. B.

p ¶ Taratiōe. hoc ꝺ ꝺicit: qꝛ taratio est quedā ꝺenditio. ff. de iure ꝺo. plerunqz. §. sinaūt. ꝛ quasi quedam pactio videtur.

q ¶ Gratis. ſ. e. tua. ñ. xviij. ꝺi. de eulogijs.

Jcet. Diuiditur in tres ptes. i prīa pōit exordiū i scīa narratiōem ⁊ fcm̄ ⁊ ordinē pcessus ⁊ allegat p ⁊ ℨ. i tertia iterlogk. ba ibi cū igr tertia ibi ne ỽo. ⁊ clari⁹ declarak b. c. p. c. seqns qō venit ad declaratiōez hui⁹. Ab. si. a Excepit. i. recepit: sic. xxiij. q. v. nō ē nīm. s. vt lite ñ ꝓte. qm̄. §. pen. b Filijs. s. offin. sineos. c Jn bello qō habuerūt filij israel cū pbilisteis. t.

d Expirauit. xxviij. di. legant.

e Dānabili⁹. lxxxi. di. dictū ē. ⁊. s. de of. or. irrefragabili.

f Notorijs. i notorijs ñ ē necan⁹ accusator vel testis vl igsitio vl denūciatio. s. ō ac. euidētia: ⁊. iij. q. i. ō mānifesta. ⁊. c. scel⁹: sic. s. ō acc. qsi. iij. nec ē purgatio indicēda ℨ. ō pur. ca. cū dilectis. t.

g Jnscriptō. ex ꝟ ꝑz q vbi agit i modū accusatiōis nō ꝺz pcedeſ admonitio: ad qd. n. fieret admonitio: cū ēt p⁹ pnīaz possz accusari ⁊ depōi si scēt quicq⁹. ar. xxxiij. q. ij. admonere: ⁊. xxv. di. primū. Sz vbi ō crīe ciuilr agit ad pnīaz: pcedeſ ꝺz admonitio: ⁊ sic loquit illa dec. ij. q. vij. accusatio. ⁊. c. se. ⁊. s. de acc. c. ij. itē vbi agit ad penaz excōicatōis pcedeſ ꝺz ad mōitio. xvi. q. vij. oēs ō crime. xvij. q. iiij. ō psbyteroꝝ. xij. q. ij. idigne. ⁊ ℨ. de sen. ex. sacro. sz i pecūiarijs cāis nō est necēsaria admonitio: licet sit arg. ℨ C. ō pig. debitoris: sz illud itelligik ex hōestate: ⁊ sic posset itelligi pdicta capitula. ij. q. vij. accusatio: ⁊. c. se. sed cū agit i modū iqsitōis ñ ē necessaria admonitio: sz sufficit sola fama vel clamor vt hic ꝺz Jo.

b Desecēdā. ij. q. i. deus omnipotens.

i Sāctiones. lxxxvi. di. si quid vero.

k Juder: ñ. n. ꝑt qs cē accusator: ⁊ iuder simul vel accusator ⁊ testis. ij. q. i. i ꝓncipio: ⁊. c. multi. ⁊ iij. q. iiij. c. i. ⁊. ij. nisi in cā denūciatōis. xi. q. iij. ꝓcipue: ⁊. s. de testi. i oī negocio: ⁊ idē vī in causa mīmonij. xxv. q. vi. eps in synodo. sed ille talis accusator siue testis non sufficit: nisi testes inducantur. Jo.

l Formā: sic. s. de accu. qlit: vsus si. ⁊ ibi expositū est: ⁊ ita iuder sp ℨ finē: ad quē qs agit: formabit sniaz ꝟ ē depositiōis i accusatiōe remotōi sab admīstratōe i iqsitōe: pnīe pagēde i denūciatiōe. s. ō or. cog. cū dilect⁹: ⁊. s. ō exce. c. i. ⁊. s. ō ac. sup his: ⁊. ff. de neg. ge. pōpōi⁹. §. i negocijs i ff. ff. ℨmu. diui. vt fūdus. ar. ℨ. s. de cōce. pbē. ex pte. vbi iuder alr sniat q allegaret. s. de ac. inqsitiōis. i. ñ. ibi soluk. itē ℨ. ff. de edi. edic. bouē. §. aliqñ. ibi dī q ꝺz sit actū quāto miꝺis: iuder tñ pōt ꝺdēnare ac si cēt actū redhibitoria.

m Detulerunt. i. denunciauerūt: vt sequētia pbāt ibi. n Euāgelicā. supra de iudi. nouit: ⁊. ij. q. i. si peccauerit. o Er officio nostro. plat⁹ ꝺz purgare ꝓuinciā. s. de offi. or. c. i. ⁊. s. de accu. qsi. ii. ⁊. xxv. q. vi. eps. in synodo. ⁊. s. de ac. sicut olim. ff. de offi. pſi. l. iij. ff. de suspec. tuto. l. iij. §. preterea: ⁊ no. quod dicit q illi qui venerant ad denunciādū iqsitiōez testes admissi sūt: sic. s. de elec. in causis. ⁊. s. de renū. post trāslationē. ar. ℨ. s. de accu. cū. p. ⁊. s. de elec. inotuit. ad fi. sz ꝟ nō nocet: qz in illa cū p. repellūt pp inimicitias: ⁊ mutuas accusatōes: ꝟ sec⁹: qz ꝟ nō erāt inimici ōnūciatores: als ñ admitterēt: vñ ꝓt phibere testimoniū i iqsitōe: qz er quo admittunt ad vnū ⁊ ad aliud. vin. p Proposītis. s. crīb⁹ pdcīs: de qb⁹ ōnūciatus fuerat: ⁊ clamor ad papaz puenerat: plenā ⁊ merā debēt dicere veritatē. s. de accu. qualiter. i. §. forma. Ber.

q De dilapidatiōe. Qui. n. ōnūciat de dilapidatōe suspectus: iterī dū cognoscit ō dilapidatōe: ꝺz iterdici ei oē gen⁹ alienatiōis: ⁊ si merito est ō dilapidatōe suspect⁹ dād⁹ ē ei coadiutor: sine cui⁹ cōsilio nihil faciat de his q ptinēt ēt ad admīstrationē tpalē. s. de accu. c. vlti. ⁊ s. de offi. dele. venerabilis vbi plene hēt qlit, pceda i cā buius modi. Doc tñ scias: qp talis q remouetur ob delū: ifamis efficit: secus si ob culpā. C. ō suspec. tu. l. vlti. itē qd si alia crīa ñ ꝓbarent ℨ istū abbatē: nūqd si vellet reddere ecclesiā indemnē: remaneret in admīstratiōez abbatie: vī qp sic supra de rec. ñ alie. si qs pſbyteroꝝ: ⁊ supra de elec. qp sicut: vbi ꝟ qstio expeditur. dic vt ibi.

r Jndifferēt: vī qp ꝟ duo crīmīa parificēt qntū ad accusatiōnē: ⁊ testimoniū. xv. q. iij. sane itē qz simonia ē mai⁹ crīmē qꝫ hereſis. i. q. i. eos: ⁊ ifamis efficit: vt. i. q. iij. si qs ꝓbēdas. immo mai⁹ ē oīb⁹ alijs crīb⁹. ℨ. c. pr. ⁊. i. q. vl. in ca. vl. sz i hereſi glibet admittit: ergo multo forti⁹ i simōia glibet admittet. s. c. tāta. lxxix. di. si qs papa: . C. de epis. ⁊ cle. si quēquā: de hac materia dicit plene supra de accu. cum. p.

s Allia pena. qr i crīe leſe maiestatis capite qs pñit. vi. q. i. §. vex. v. si qs cū. itē iura pfnoꝝ sepulchroꝝ amittunt. ff. ō suis. ⁊ leg. ber. l. i. §. iterdū. itē ñ sūt lugēdi. ff. ō reli. ⁊ sūp. fune. minſe: q pena nō spectat ad simoniacū: sz ponit cū nota ifamie. i. q. i. repiūtur: ⁊ ca. cā. q. iij. c. vl. ⁊. C. de epis. ⁊ cle. si quēquam. vin.

t Distiguēdū: ꝟ iō dic: qr p testes crīa pbāt ⁊ nō p accusatores: vñ nō oēs q admittūtur ad accusādū dīt admitti ad testificādū supra de testi. decēo.

v Probādas. s. ꝓspirationes ⁊ inimicitias capitales. ℨ. c. p. vbi hec exponuntur.

x Que pbate. i. qb⁹ pbatis ℨ. c. pr. alias ñ hñt vbū si. vij. q. i. qlit. ⁊ illud euāgelij. illi satiati cesset murmuratio eoꝝ.

y Viderent. i fi. huius. c. remote sunt ille exceptiōes. s. ꝓspirationes: ⁊ inimicitie furtum: ⁊ adulterium ⁊c. vt in. c. sequentibus. Ber.

ꝓspiratores: alias uero exceptōes criminū opponere non potest.

Jcet beli sūm⁹ sacerdos in se bon⁹ existeret: qa tñ filiorum excessus efficaciter ñ corripuit: ⁊ in se piter ⁊ in ipīs aīaduersiōis diuine uidictā excepit[a] dū filijs[b] ei⁹ i bello[c] peremptis ipe de sella corruēs fractis ceruicib⁹ expirauit[d]. Ad corrigēdos igit subditoꝝ excessus tāto diligētius ꝺz plat⁹ assurgere qn to dānabili⁹[e] eoꝝ offensas desereret icorrectas. ꝓtra quos: ut de notorijs[f] excessibus taceat: ⁊ si tribus modis pcedi possit p accusationē vz: denūciatiōez: ⁊ iqsitiōez ipoꝝ: ut tñ i oīb⁹ diligens adhibeat cautela: sicut accusationē legitia precedere ꝺz iscriptio[g]: sic ⁊ denūciatiōnē charitatiua correctio: ⁊ iqsitōez clamosa ꝺz iſinuatio ꝓuenire. De scēdā[h] igt dñs: ⁊ uidebo utruz clamorez q uenit ad me: ope cōpleuerint. tūc. n. clamor puenit ad plātū cū p publicā famā aut insinuationē frequētē subditorū sibi referunt excessus: ⁊ tūc ꝺz descēdere ⁊ uidere. i. mittere: ⁊ iqreſ: utrū clamorē q uenit veritas comitet. Nam iuxta canonicas sanctiones[i] si qd ō quo cunqz clerico ad aures plati peruenerit: qō eū iuste possit offendeſ: ñ facile credere nec ad uindictaz euz res accēdere ꝺz incognita: sz coraz eccl'ie seniorib⁹ diligēter ē veritas pscrutāda: ut si rei poposcerit qlitas: canonica districtio culpā feriat deliquentis. ñ tāquā sit idē accusator ⁊ iuder[k]. sz qsi fama deferente uel denūciāte clamore sui officij debitū exequat: eo sp adhibito moderamine ut iuxta iudicij formā[l] snie quoq; forma dicteſ. Cū igit de abbate pōpoſiano ea nobis frequēter iſinuata fuissent q ab honestate regulari nimiū dissonabāt: monachis ad pñtiā nostrā accedētib⁹ q dam ex ipsis nobis ipz de simonia piurio dilapidatione ac iſuffitiētia detulerūt[m]. Cōtra quos cū idez abbas excipet qp ōnūciatiōem huiusmōi fraterna correctio scōm regulā euāgelicā[n] nō pcesserat: ⁊ ijdem cōstāter asserēt qp correctiōem buiusmōi p̄miſſēt: lz ad pbādū hoc duoꝝ mōachoꝝ iuramēta fuissent exhibita: qz tū sup hoc ipi nōdū cō tēdere desistebāt: nos ut ꝑdictim⁹ frequētib⁹ clamorib⁹ excitati ex officio⁰ nro voluim⁹ ingrere ō p̄miſſis: oēs mōachos q vel cū ipo vel cōtra ipm accesserāt iuramēti vinculo astrigētes: ut ō ꝓpositis[p] plenā quā scirēt exponerēt ueritatem quoꝝ depositiōes cū in scriptis redacte publicate fuissent: super illis ceperunt multipliciter disputare. Quia vero tū ex assertōe mōachorū tū ex ipi⁹ abbatis confessione cognouim⁹: qp idē ñ modicā sūmaz pecunie relictaz a predecessore suo expēderat: et in alia sūma maiori mōasteriū obligarat: nos eū q̄ si ō dilapidatiōe[q] suspectū ab administratione abbatie durim⁹ suspēdēdum: ⁊ qa simonia multis modis ꝓtra ipz abbatē uidebaſ cē ꝓbata: ipe ꝓtra testes mltas exceptiōes p posuit super qb⁹ fuit multipliciter disputatuz: alijs asserētib⁹ i crīe simonie sicut in crīe leſe maiestatis oēs indifferēter[r] tā ifames qꝫ crimiosos ñ solū ad accusādū sz etiaz ad testificādū admittēdos: cū ista publici criminis et leſe maiestatis ꝓcedat accusatio simonie. alij sc̄o trario rñdētibus: qz lz hec duo crimina quātū ad accusatiōez qſi paria iudicēt: differūt tñ i multis: cuz alia p̄ena[s] p uno ⁊ alia p altero inferaſ: ⁊ inter psonas accusatorū et testiū sit utiqz distiguēdū[t]: cū ñ p accusatores sz testes crīa ꝓbētur. Ve uero uī innocentie puritas cōfusa succūberet uel simonie pranitas effugeret ipunita: nos equitate pēsata illas dūtaxat exceptiones oppositas probandas[v] admisim⁹ que probate[x] nō de zelo iusticie sed de malignitatis fomite procedere viderentur[y]. Idem. Doc. c. eſt glo. precedētis. c. nā tendit ad declarationem illius an et quādo testes criminosi admittātur in crimine simonie: et in effectu idē dicit quod precedens.

Per tuas[z] lras nobis itimasti te dubitare sup quadam epla

ꝛ ſi ciuiliter agatur: vtrū de rigore aut equitate. Scōo diſtinguit circa perſonā contra quam proceditur vtrum ſit regularis an ſecularis: ꝛ ſi ſit regularis: vtr ſit inferioris gradus: aut excellentioris dignitatis: ꝛ an ille idem ſit bone opinionis: vel male fame: ꝛ vtr ẽt poſſit puniri de facili an ſine ſcandalo non poſſit cō dēnari. Tertio diſtinguit circa ꝓſonas teſtiū. Utrū ſint boneſti vl criminoſi: vl emēdati de crīe: an adhuc pſeuerēt ī ipſo: ꝛ an ipſi teſtificenꝫ er charitate: vel odio. Quarto q̄ crīa obijcianꝫ teſtib⁹ vtrū eadem: vel minora an paria: vel maiora. Quīto an adſint alia adminicula q̄ adiuuent teſtes. Recollige illos quīq; modos q̄tū ad alterā partez. Si ergo agaꝫ ciuiliꝫ ō crīe ſimōie: ſcōm eqtatē: ꝛ ꝓſona ꝯ quā agaꝫ ſit regularis: ꝛ īferioris grad⁹: ꝛ male fame ꝛ de facili poſſit puniri: ꝛ adſint alia adminicula: vt cōtingit in abbate pōpoſitano: qui eſt perſona regularis: ꝛ grauiter infamatus: ꝛ q de facili potuit remoueri ꝯ talem pſonā fm lau. teſtes q emendati ſunt de crīe: vel fm alios q adhuc in crīe pſeuerāt cū alijs adminiculis: vtputa furti adulterij q̄ ſūt minora crīa: ꝛ q er charitate deponūt: ꝛ bñt alia adminicula: admittunꝫ in crie ſimonie pp criminis enormitatez: ꝛ teſtes tales admiſſi fuerūt ꝓtra illū abbatez pōpoſitanum non obſtantibus exceptionibus furti: ꝛ adulterij. alīs ỽo exceptiones. i. ꝓſpirationes: ꝛ inimicitias capitales papa ꝓbandas admiſit: qz eis ꝓbatis ꝓz q̄ er odio teſtificanꝫ: ꝛ ſic ꝺz intelligi decre. p̄miſſa: lz beli. q̄tum ad teſtium receptionem contra ſimoniacam prauitatez: qz ille abbas grauiter infamatus: denunciabatur ſimpliciter ſecundum equitatem: vt remoueret ſolūmodo ab abbatis adminiſtratiōe: ꝛ ō facili poterat remoueri: vñ ipe ñ expectata ſnīa ceſſit ergo ītellige ꝯ no: ſi pſōa ꝯ quā talit agiť ō ſimōia: ñ ſit talis: tales teſtes nullo mō admittūť.

a ¶ Ad abolendā. quā habebas olim eodem ti. in ſcōa compilatione.

b ¶ Prauitate. preterea idem videretur de alio crimine excepto: vt hic diſtinguitur circa modum agendi. Ber.

c ¶ Simpliciter. i. in modum denunciationis: ꝛ inquiſitionis. Ber.

d ¶ Excellentioris. puta eps regularis: cū quo non eſt taliter ꝓcedenduz ꝓpter maius ſcandalum. Sed quare hoc dicit: cum in iudicijs non debeat attendi dignitas alterius. iij. q. ix. c. vl. ꝛ equalitas ſeruanda eſt in iudicijs. C. ō ꝓ. ſacro ſcri. in ſacris. li. xij. Rñ. hoc iō dicit pp maius ſcandalum: ꝛ reuerentiā ordinis excellentioris: ꝛ abſurdū videreť: ſi taliť remoueret eps ſicut abbas: ꝛ non ita ō facili ꝓcedit ꝯ maiorem ſicut cōtra minorem. ar. ſ. ō accu. q̄liter ꝛ qñ. ij. ꝛ vbi maius ſcandalū ſeu periculum vertitur cautius eſt agēdum. xlij. di. quieſcam⁹. vij. q. vij. c. vl. ꝛ. ff. ad carb. l. i. §. ij. ꝛ aliter puniunť maiores: aliter miores. ꝛ xiiij. q. i. qui contra pacem: ꝛ. xlv. di. cum beatus. Joan.

e ¶ Infamatus. ſi. ij. q. i. in p̄mis.

f ¶ Sine ſcādalo. vt ex ꝺ facilius admittanť vel repellanť. ar. xxiij. q. iiij. nō ꝓt.

g ¶ Vel minora. hoc iō dicit: qz ſi ſint eadē crīa: vtputa ſimonia eadē de q̄ agiť nō admittitur: qz ſocius nō admittitur ſupra de teſti. veniens.

h ¶ An paria. hoc iō forte dicit: qz lz repelli oīo nō poſſint: cum ſint emēdati: q̄ to maiora crimina eis obijciunť: tanto minor fides eis adhibetur.

i ¶ Fomite. hoc dicit pp inimicos capitales: ꝛ ꝓſpiratores: q nō dñt: admitti: vt ī. dicitur. Ber.

k ¶ Adminicula: qz ſine alijs adminiculis: ꝛ p̄ſumptionibus viles teſtes in crie ſimōie nō ſūt audiēdi: qz vilib⁹ ſine tormētis credi ñ ꝺz. xiij. q. iij. ỽ. ſi ea rei: ꝛ. ij. q. i. in p̄mis: ꝛ qz a tormētis non eſt incipienduz. ff. de queſti. l. i. ꝛ. ī. de reg. iu. cum in contemplatione. Tan.

l ¶ Diſtinguenda. hec eſt intentio precedentium diſtinctionum: aut. n. agiť criminaliter: aut ciuiliter. Si criminaliter: tunc teſtes crīoſi etiaz in exceptis crimi nibus contra neminez audiuntur: ſiue accuſatus ſit bone fame ſiue male. ſi vero agitur ciuiliter: tunc contra ſecularem prelatuz non ſunt audiendi: vl admittendi criminoſi teſtes niſi ſint emendati de crimine. ꝛ tunc admittūtur de equitate non de rigore: nec etiam tunc audiūtur: niſi adſint alia adminicula: ſed contra regulares prelatos infamatos inferioris gradus admittunť crīoſi: ſi ciuiliꝫ agitur de equitate: ſed non de rigore: ꝛ cum alijs adminiculis: ꝛ hoc intellige in teſtibus: ad accuſandum vero bene admittuntur infames contra illuz qui ẽ male fame. ut ſupra eodem tanta. Joan.

decretali quā nos aſſeris edidiſſe de teſtibus admittendis contra ſimoniacaz prauitatē. ¶ Noueris igiť q̄ nos illam epl'az q̄ ſic icipit: quāuis ad abolēdaz[a]: nequaquaz edidim⁹: ſed aliaz que ſic icipit: lz beli: nos edidiſſe fatemur. ad cuius itelligētiā credim⁹ diſtiguēdū utrū is cōtra quem agitur de ſimoniaca prauitate[b] denūcietur ſimpliciter[c] an criminaliť accuſeť: ꝛ utruz agaꝫ ſecundū iuris rigorē an ſcōz tēperantiam eqtatis. Itē vtrū ipſe ſit regularis qui iam renūciauerit mundo: an ſecularis qui adhuc in mundo exiſtit: ꝛ an inferioris. gradus an excellētioris[d] ſit dignitatis. Ad hec utrū ante fuiſſet clare opiniōis ꝛ bone fame: an grauiter infamatus[e] ꝛ valde ſuſpectus. ꝛ vtr de facili poſſit puniri: an ſine ſcandalo[f] nequeat condēnari. Preterea vtrum teſtes ſint boneſti an criminoſi: ꝛ an ſint emendati de crīe an adhuc in crimine perſeuerent. Rurſus ſi crimina ſint eadē vl minora[g]: an paria[h] vl maiora: utrum ue teſtes ex zelo iuſticie: an ex malignitatis fomite[i] depoſuiſſe credantur. Deniq; vtrū ad prauitatem ſimoniacaz detegendā ſola dicta teſtiū iducanť an alia etiā adminicula[k] ſuffragētur. ¶ Hec oia ſunt ad intelligētiaz illi⁹ epl'e diſtinguēda[l]. Ille quidē pōpoſianus abbas qui iam pridē renūciauit mundo: erat de ſimonia piurio dilapidatione ac inſufficientia[m] grauiter infamatus. Cunq; per monachos qui iurauerant perhibere teſtimonium veritati: ſimōia multis modis videreť eē probata: ipſe cōtra teſtes multas exceptiones oppoſuit: conſpiratōes[n] uidelicet: inimicitias capitales: furtū ꝛ adulteriū: ut eos a teſtimonio remoueret. Nos vero ne innocētie prauitas cōfuſa ſuccūberet: uel ſimonie prauitas effugeret impunita: illas dūtaxat exceptiones, pbandas admiſimus quibus forte probatis teſtes ñ zelo iuſticie ſz malignitatis fomite, pceſſiſſe cōſtaret: ut ꝓſpirationes: ꝛ inimicitias capitales[o]. ceteras aūt exceptiones ut furti adulterij[p]: pp immanitatem hereſis ſimoniace: ad cuius cōparationez cetera crimina quaſi pro nihilo[q] reputanť: duximus repellēdas. qñ ꝛ ſi, pbate fidē teſtiū debilitarēt[r] in aliquo: nō tamē euacuarent ex[s] toto alijs adminiculis ſuffragantibus: preſertim[t] cum teſtes de crimine fuerint emendati[v].

¶ Tales igitur ꝓtra talem[x] taliter[y] qz p̄ſumitur q̄ iterum deieraret. ar. ff. de ac. ſi cui. §. biſdem. ꝛ. vi. q. i. q cunq; ꝛ eſt expreſſum. ſ. de teſti. teſtimonium. Ber.

m ¶ Inſufficientia. pp inſufficiētiam remouetur prelatus ab adminiſtratione. ſ. de eta. ꝛ quali. c. vl. ꝛ. xviij. q. ij. ſi quis abbas.

n ¶ Cōſpiratiōes. cōſpiratio. n. grauiſſimum crimen eſt: ita q̄ mereť deponi. xi. q. i. ꝓiurationū. ꝛ. c. cōſpirationū: ꝛ ibi ī ſubuerſionē ſtat⁹ alteri⁹ cōſpirāt. vñ tanq̄ inimici repellēdi ſunt. ꝛ eis ꝓſentiētes: ut capitulis ꝓdictis. ꝛ. ſ. de re iudi. cum i. ꝛ. a.

o ¶ Capitales. propter alias vero nō remouetur qs a teſtimonio. iij. q. iiij. §. itē in crīali: ibi tñ non determinať de q̄ inimicitia: ꝛ. ff. de arbi. lz. inſti. de excu. tuto. §. inimicitie: ꝛ leuis offenſa non admit legatum. ff. de admin. leg. l. iij. in fi. ſed minor fides eis adhibeť in autē. ō teſti. §. ſi ỽo quis dicat. col. vij. C. ō teſti. autē. ſi dicať. Tñ ſi inimici ꝛ conſpiratores redeāt ī amicitiā poſt recōciliationez vl qō poſſint admitti: qz ꝛ legatuz p capitales inimicitias: vel alīs grauiſſimas iterūcīētes admiť: lz ſi redeant in amicitiā reintegrať legatuz. ff. de adi. le. l. iij. in fi. ꝛ. l. ſe. ita tamen q̄ non in eo negocio: vel cā pro qua ꝓſpirauerūt: ꝛ recōciliatio nō ſit recens. ar. iij. q. v. accuſatores.

p ¶ Adulterij. ꝛ ſic ꝓponebanť minora crīa. Sed nūqd periurus admitteret. dicēdū eſt q̄ ſi q̄tūcūq; ſit emēdat⁹: qa q ſemel eſt piurus ad iuramētum amplius non auditur. xxij. q. v. parꝛ uulis: ꝛ. ſ. de p̄ſump. lit teras. ij. q. vij. nō poteſt

q ¶ Pro nihilo. ut. i. q. vl. c. vl. ꝛ. ſ. e. tanta. Ber.

r ¶ Debilitarēt. ꝛ ita teſtis qui fuerit crimino ſus: lz ſit emēdatus non facit plenā pbationē. niſi adſint alia adminicula. crimīoſus. n. ſemp habet caput vulneratum. i. q. i. uentum. qz ꝛ ſi peniteat: quedam tamen irregularitas manet que non abolet p pnīam. l. di. illud. i. q. vij. ſi quis oēm. ꝛ ij. q. iij. §. hīc colligiť. lau. debilitarenť dicta talium teſtium ſi hec probarentur: ſed hec non pbantur: qz alia adminicula aderant. alias ſi nulla fuiſſent adminicula: nō ſufficerent dicta eorum. ꝛ eſt ar. q̄ non ꝺz quis admitti ad probadum quo probato nō prodeſt. C. de pba. ad probationem ſi. ſupra de offi. dele. cum contingat.

s ¶ Ex toto. cum iam eſſent emēdati de crimine: ꝛ dic preſertim. i. tantū. non enim crederem teſtem infamem eſſe admittenduz contra infamatū niſi alia indicia precederent: cum a tormentis non ſit incipiendum. ī. de reg. iur. cum in contemplatione: nec tales admittuntur ſine queſtione. ij. q. i. in p̄mis. ad fi. ꝛ. v. q. v. illi qui. lau.

t ¶ Preſertim. i. tantum fm alios tenetur proprie.

v ¶ Emendati. ſi enim teſtis emendatus eſt de crimīe admitti debet ſi ciuiliter agitur: ut hic patet: ꝛ argu. l. diſt. quia tua: ꝛ. c. domino ſancto: ꝛ hoc verum intellige: ſi eum ex illo crimine non comitetur infamia. ꝛ niſi in crimine piurij qui etiam ſi ſit emēdatus: non admittitur ſupra de teſti. teſtimoniū: ſed ſi criminaliter agitur: non admittitur etiā ſi ſit emendatus: ut in decre. teſtimonium: ꝛ. vi. q. i. qui crimen. Item ex hoc videtur q̄ ſi teſtis cui obijcitur crimen: ut repellatur: ſi vult probare ſe emendatum q̄ debeat audiri: cum iam non ſit criminoſus ſupra de excep. deniq; vbi de hoc. ꝛ ar. iij. q. vij. qui ſine.

x ¶ Talem. ſ. regularem inferioris gradus ꝛ male opinionis: q̄ de facili poť puniri: qualis fuit abbas iſte: ꝛ reſpicit ſecūdam diſtinctiōez ſupra. ỽ. Item vtrum ipſe regularis: ꝛc. pro altera parte tantum.

y ¶ Taliter. ſcilicet ciuiliter: cum agitur in moduz inquiſitionis fm temperantiam equitatis: prout ſequitur in littera: ꝛ reſpicit primam diſtinctionem ſupra circa prin. verſi. vtrum is ꝛ cetera. Et ita tales teſtes cōtra talem prelatum admittuntur: cum ciuiliter agitur fm equitatez: ergo a cōtrario ſenſu colligitur: q̄ ſi agatur criminaliter aut etiam ciuiliter fm rigorem cōtra regularem: ꝛ infamatum. vt dictū eſt: non admittunť tales

testes qui non sunt emendati etiam cum aliis adminiculis in crimine excepto: multominus si agitur contra secularem etiam ciuiliter: ⁊ secundū equitatem: quia tunc tales testes non admittuntur: ⁊ sic maius est priuilegium clericorum q̄ monachorum: quia in eodē modo agendi alij testes admittuntur contra clericos. ⁊ alij contra monachos: arg. vi. q. i. lege. ⁊ .c. alia est causa. Et ꝛc iij. dist. i. a subdiacono. Sed arg. contra. ij. q. i. in primis. vbi distincte dicit non distinguendo inter regularem: ⁊ secularem: sed illud loquitur in accusatione: ⁊ sic patet q̄ si agatur criminaliter contra secularē aut ēt regularem infamatū de crimine simonie: siue de crimine excepto: tūc boneſti testes admittūt ⁊ sufficit si sint emēdati. ⁊ hoc de eqtate. videtur tamen per decr. grego. q̄ de iure: ⁊ nō de eqtate admittēdi sunt testes emēdati ēt sine aliis adminiculis. cuz agit ciuiliter de crimine sine aliqua distinctiōe. s. de testi. testimoniuz. ergo in simonia multo forti⁹ cū sit crimē exceptū: qñ in aliis sunt admittendi testes emēdati: nisi in periurio. ut nisi eos infamia comittetur: ut ibi dicitur nisi tu velles eā reducere ad equitatē p̄m istaz. Sed contra potius videtur: vt. s. ipsa reducat ad illam tanq̄ ad posteriorem. de leg. non est nouum: ⁊ sic non habēt locum premisse distinctiones. Ultima pars p̄me distinctiōis tollitur .s. vtrum agatur p̄m iuris rigorem ꝛc̄. ⁊ sic remanet vtruz agatur criminaliter an ciuiliter: ut similiter admittantur testes emendati p̄m tenorem illius decre. predicte. Secunda distinctio tollitur ex toto scilicet vtr̄ ipse sit regularis ꝛc̄. ⁊ illa distinctio que fit circa psonas testium remanet. Ergo hoc remanet inquirendum: vtrum agat criminaliter: uel ciuiliter de crimine. Et vtruz testes sint boneſti quibus crimina obiici non possunt: ut illi tantum admittantur. si criminaliter agit aut fuerint criminosi: ⁊ emendati: vt si agitur de crimine ciuiliter: illi bene admitti possunt p̄m decre. predictam. ⁊ sic difficultas huius decre. parum valet uel dic q̄ illa decre. testimonium intelligitur cum agitur ciuiliter: ⁊ de crimine non excepto: ⁊ tunc de iure cōmuni tantum testes emendati de crimine reperiuntur. hoc intelligitur cum agitur de crimine excepto simonie. s. ciuiliter. ⁊ tunc recipiuntur testes viles ⁊ infames contra infamatos de equitate: ⁊ non de rigore. qualis fuit iste abbas contra quem tales testes recepti fuerunt de equitate tantum cum aliis adminiculis: vt hic patet: ar. opt. s. de testi. c. vlti. Et hoc dixit tan. ⁊ Joan. lau. contra. ut supra in notu. cum iam esset ꝛc̄. ⁊ istud presertim p̄m Joā. ⁊ tan. ponitur comparatiue. lau. exponit presertim. i. tantum. ⁊ sic vtraq̄ decre. remāet in suo loco: ⁊ hoc inuūt ista verba. tales contra talem taliter durimus: ꝛc̄. ⁊ dic tales. s. viles: ⁊ criminosos contra talem infamatum ⁊ irregularez: taliter. s. ciuiliter: ⁊ de equitate non de rigore.

a ¶ Admittēdos. verba ista sic expone p̄m lau. tales. s. testes emendatos de crimine furti adulterij: ⁊ consimilium criminum. qui ex charitate testificantur sine aliis adminiculis p̄m lau. uel si non sunt emendati admittūtur cum aliis adminiculis: ut dicitur in fine glo. p̄m alios. ⁊ respicit distinctionem. s. ver. preterea. ⁊ ver. vtrum ne testes pro altera parte. ⁊ sequētem. ver. deniqz. b ¶ Ciuiliter. quo casu admittuntur mulieres. s. de testi. quoniam. ⁊ .c. tam litteris.

c ¶ Amoueretur. p̄m euangelicam veritatem. s. de accu. qualiter.

d ¶ Leuioribus. sic. s. de accusa. qualiter in fi. quia nō ita pingue ius habent regulares sicut seculares. argu. s. de statu mona. cum ad monasterium. ar. c. ti. c. ii. in fi. uel potius. qz non est tantum scandaluz pro remotione regularis: sicut secularis. ⁊ hoc est de consuetudine approbata: ut dicit. l. in fi. c.

e ¶ Amoueri. vbi quis remouetur propter fraudem infamis est. secus si propter simplicitatem. ff. de suspec. tuto. l. iij. §. qui ob segnitiem. ⁊ C. eo. titu. l. vltima. nisi sit patronus. in

durimus admittendos[a] non secundum rigorem iuris sed secundum temperantiam equitatis: cum ageretur non criminaliter vt deponeretur ab ordine: sed ciuiliter[b] vt ab administratione amoueretur[c] tanquaz immeritus ⁊ damnosus. Et vtriqz tales prelati ex leuioribꝰ ꝯcausis possunt ab administrationibus amoueri[c]: sicut quorūdam religiosorum approbata consuetudo deposcit. ¶ Unde predictus abbas non expectata sententia quasi male conscius sibi cessit[e].

Idem abbati iemblacen̄.

Non imputatur electo confirmato si eo prohibente pro ipsius cōfirmatione pecunia data fuit

Sicut tuis litteris intimasti: cuz in iemblacen̄. ecclesia fueris monachus fuisti tandem promotus ad regimen ecclesie floren̄. verum abbate iemblacen̄. post sublato de medio: ipsa que prius te filium habuerat i patrem per electionem canonicam[g] te vocauit. et quia pastore carebat leodienen. ecclesia cathedralis: ad colonien.[h] ecclesiam que tua est metropolis proficiscens: ipsius auctoritate in iemblacen̄. ecclesia interim ministrasti. Ceterum postquam in leodien̄. ecclesia fuit episcopus institutus: is a te requisitus electionem de te fcām noluit confirmare. Uerum cū hec fieri pro extorquēda pecunia comperisses: sub interminatione anathematis[i] vetuisti: ne pro facto huiusmodi aliqua pecunia offerretur sed quidam de fratribus te inconsulto ⁊ ignorante contra excommunicationis a te facte sententiam venientes promiserunt pecuniam ⁊ etiam exoluerunt[k]: et sic ab episcopo inuitatus institutionez ab eo accepisti libere queamadmodū postulabas: ⁊ infra. ¶ Quamuis aūt secundum sacrorum canonum[l] instituta etiam paruuli qui cupiditate parentum ecclesias per pecuniaz sunt adepti: eas dimittere teneantur: quia tamē longe diuersum est non prebere[m] consensum: ⁊ expressim aliquid prohibere: taliter duximus respondēdum: quoniam[n] ex eo q̄ contra phibitionē ⁊ volūtatem tuam: a qua postmoduz minime recessisti: aliquis te penitus ignorante promisit pecuniam ⁊ exoluit: presertim cum is nulla sit tibi consanguinitate[o] coniunctus: nihil debet tibi ad penam uel culpaz sicut credimus imputari[p]: nisi postea consenseris[q] pecuniam soluendo promissam: aut reddendo solutaz. aliogn ꝓtingeret qō alicuius

sti. de suspe. tuto. in p̄n. si vero non exprimat an per fraudem vel p̄ simplicitatez aliquis amoueatur non est infamis. ff. eo. be enim cause. vin.

f ¶ Cessit. ⁊ ita qui timore p̄bationis cessit non habebit aliquod priuilegiuz: ar. xxiij. di. c. vlt. Sed nunquid iudex debet desistere ab inquisitione propter ipsi⁹ cessionem: argu. q̄ non. ff. de iudi. si quis postea. Argu. contra. ff. de suspec. tuto. l. post finitam: quia nec dolum facit qui rem deserit ut litem effugiat. ff. de alie. mu. in. causa fac. l. item si res. §. i. ⁊ q̄ diffidit de iure suo licite cedit liti supra de postu. prela. bone. ⁊ iam finem inquisitionis cōsecuti sunt inquisitores. quare non debent amplius producere inquisitores: nisi ut habeant ratam cessionem. sic supra de elec. dudum. in fi.

Sicut tuis. In prima ponitur consultatio. in secunda responsio ibi q̄ uis in tertia parte ponitur quedam determinatio ibi illos. Ub. si.

g ¶ Canonicam. Hic habes expresse q̄ electio potest fieri de aliena ecclesia. de hoc no. s. de elec. cum inter canonicos.

h ¶ Ad colonien̄sem. Sed q̄re hoc. nonne capitulum ecclesie cathedralis potuit eius electionem confirmare. ⁊ ei dare licētiam ministrandi. argu. q̄ nō lxxi. di. fraternitatem. xxiij. dist. presbyteri. sed verum est q̄ō vacante ecclesia capitulum potest huiusmodi electiones cōfirmare. s. de maio. ⁊ obe. cum olim vbi de hoc. ſ hoc potest esse de consuetudine metropolis ecclesie: q̄ ad metropolitanum accedant.

i ¶ Anathematis. Ar. q̄ abbas confirmatus possit excommunicare quod verum est. ⁊ p̄ or etiam. s. de ma. ⁊ obe. cum in ecclesijs. ⁊ hec fuit sententia excommunicationis: ⁊ non cōminatio: ut sequentia probāt ⁊ sic est ar. q̄ talia verba. prohibeo sub interminatione anathematis sub excōmunicatione feratur sententia. ar. ad hoc. s. de locato. c. i. ⁊. j. de eo qui fur. ordi. rece. c. i. Sed dicas q̄ excommunicatio non fuit facta sub hac forma verborum ſ expresse excommunicauit: qui contra facerent sub hac forma qcunqz soluerit aliquid illum excommunico. ⁊ ita sub interminatione excommunicationis facte sub conditione lata fuit hec sententia: ⁊ sententia excommunicationis sub conditione potest ferri. ⁊ qui contrafacit est excommunicatus. j. de senten. excōmu. a nobis ⁊. s. de appel. preterea. ⁊ papa refert hic factum per istam formam. vnde si dicat sub interminatione. uel sub pena excōicatiōis p̄cipio: nō est excōicatus q̄ō facit. ⁊ sic est ꝯminatio tm̄. ⁊ hoc p̄batur. s. de iurepa. relatum. §. i. ⁊. s. ne cleri. uel mona. clericis. ⁊ sic intellige omnia illa iura. lxxj. di. salonitane. ⁊ predictas decre. s. de loca. c. i. ⁊. j. de eo qui fur. ordi. rece. c. i. ⁊ alia consimilia. de hoc etiam dicit j. de sagit. c. vno. Ber.

k ¶ Exoluerūt. forte bono zelo: sed nō p̄m scientiam: ⁊ ita errauerunt. g.

l ¶ Canonū. i. q. v. presentiū. s. e. de regularibus: ⁊ .c. ex insinuatione.

m ¶ Prebere: qz sepe qui tacet consentire videtur. lviij. distin. si seruus scīēte. C. de nupti. si vt ꝓponis: sic iste abbas consensisse presumeretur si postq̄ intellexerit non contradixisse: sicut econuerso: videtur contradicere qui expresse non cōsētiat. de ꝓse. dist. iiij. cum pro paruulis. ff. de ꝓcura. filiusfamilias. §. inuitus. ff. de seru. vrba. predi. inuitum. supra de bap. maiores. ver. si. ar. ff. de reg. iur. q̄ tacet. vincen.

n ¶ Quoniam pro quod. sic econuerso: qz ponitur pro q̄. iij. q. v. qō suspecti.

o ¶ Consanguinitate. supra de eta. ⁊ quali. tuam.

p ¶ Imputari. dixit. vin. q̄ hoc intelligitur cum iam aligs est electus: ⁊ eo ignorante: ⁊ reclamante dat pecūia ꝯfirmatori. Si aūt nōdum esset electꝰ: ꝫ eo reclamāte daret pecunia electoribꝰ. obesset electo: qz per pecuniaz eligitur: nisi dātes hoc facerent in odium eius. ut hic. ⁊. s. eo. nobis.

q ¶ Cōsenseris. nā si ꝯsensisset: simoniā ꝯmisisset: qz ꝯsentire ē qñcūqz cōsentiēs ⁊ añ ⁊ post. i. q. i. eos. i fi. ⁊. q. iij. si qs p̄bendas: ⁊ .c. si qs obiecerit: qz in malefi cijs ratibitio retro trahit: ⁊ mandato cōparat. ff de vi ⁊ vi ar. l. i. §. quotiens. ⁊ s. de rest. spo. cū ad sedē. i fi. ⁊. ij. q. i. notū: ⁊ ita p̄m canones possuz hꝰ ratū. qō nō meo noie gestū est. ix. q. ij. lugdunē. ⁊ p̄m leges. ff. ō neg. ge. si pupilli. §. itē queritꝰ. Quidā dicunt vt tā. q̄ aligs pōt hꝰ ratū. sed simoniā nō ꝯmittit q̄uis grauiter peccet. ar. j. c. pri. ⁊ in hoc q̄ dicit pecuniam soluēdo pōt esse ar. q̄ non sit simoniacus per solam ratibabitionez.

a ¶ Parantis.sic.ff.si quis cau.l.ii.§.vltimo.

b ¶ Damnosum.qđ esset iniquum.cum peccata nĩ tenere suos auctores debeant.C.de penis sancimus:ꝛ.s̃.de his que fi.a ma.par.ca.quesiuit.ꝛ non debuit alius alterius odio pregrauari.ff.de inoffi.testa.si quis suo.

c ¶ Reportaret.qđ esse non dz.imo quandoqz punitur in eo in quo deliquit.s̃. de turepa.pastoralis:ꝛ.s̃.de in mu.ec.c.vlt.Ber.

d ¶ De occultis.xxxij.di.erubescãt.vi.q.i.si oĩa.ꝛ.xxxij.q.v. xpiana.ꝛ.j.c.pri.Ber.

Tua nos. Sunt due partes.in prima consultatio i secunda responsio:ibi deuotioni tue:que distinguendo prosequitur duo membra.secunduz ibi si vero cuius determinationem summittit ibi:licet.Ab.si

e ¶ Pacto.i.q.iij.quãpio.ꝛ.s̃ de pac.c.vlti.

f ¶ Conuentio.ꝛ modus etiaz .s̃.ut ec.bene.c.vno.Ber.

g ¶ Rogans.no.qđ aliquis pt rogare:ut in canonicuz admittatur.de huiusmodi precibus no.s̃.de eta.ꝛ qualt.tuam.

b ¶ Consentiant.idest sine ali qua pactione vel mala intentione.Hic.n.patet qđ eo tempore quo qs recipiꝛ potest aliquid offerre cessante omni conditione ꝛ pacto:sed contra videtur:qđ non liceat tempore receptionis.arg.i.q.i. emendari ne quod gratis fieri dz pro precio fieri videatur:ꝛ sic videatur habere speciez mali a qua etiaz abstinendum est.j.eodem audiuimus.s̃.de vita ꝛ honesta. clerico.cuz ab omni:ꝛ est argu. ad hoc.i.q.iij.quampio. in fi. vbi dicitur : ac postmodum:ꝛ cetera.Sed verum est:ut b dicitur:qđ tempore ingressus põt dari aliquid:ꝛ licituz est : dum tamen cesset pactio: et conditio vt hic dicitur:ꝛ.s̃.de probatio. ca.in presentia:ꝛ.s̃. de succes. ab intesta.cuz dilectus:ꝛ supra eo.dilectus.ij.in fine nec ideo minus donatio gratuita dicit arg.ff.manda.si renumerandi.ar.i.q.i.iudices.xviij.distĩ. de eulogijs:ꝛ argu.ff.de offi. procon.solent.§.vlti.ꝛ.s̃.e. dilectus.ij.i fine.alias dare siue ante siue post simonia est.i.q. .i.eos.in fine. Sed caueat ille qui recipit:ꝛ qui dat:ne sub specie talium munerum fraus cõmittatur.i.q.i.si quis neqz.ꝛ j.sequitur.ioan.

i ¶ De manifestis.s̃.c.proximo in fine.

k ¶ Culpabiles.nõ dicit simoniaci:ad parem tamen penam tenentur:propter intentionem cum opere subsecuto supra de biga.nuper .vnde isti simoniaci non dicuntur quantum ad ecclesiam:nisi velis dicere qđ sola intentio facit hominem simoniacum.argu.i.questione.i.qui studet.ꝛ.c. reperiuntur.i. questione.iij.non solum:sicut sola spes lucri facit hominem vsurarium.xiij.q.iij.capitulo.i.ar.infra de vsuris.consuluit.Tan.dicit qđ sola pactio facit aliquem simoniacum.ar.huius decre.ꝛ.s̃.ut ec.bene.ut nostrum.io.

factum insidias inimico parantis[a] ei damnosum[b] existeret cui penitus displiceret:ꝛ sic aliquis de fraude sua commodum reportaret[c]. Illos autem qui dederunt pecuniam vel etiam receperunt:in tantuz constat eẽ culpabiles:qđ si excessus eorum esset ecclesie manifestus que nõ iudicat de occultis[d]:pena essent canonica feriendi.

Idem decano beluacen̄.

¶ Si clericus cum pacto confert ecclesie bona sua: vt i ipsa recipiat in canonicum : et illa sibi retineat pro prebenda:simonia committit secus si hoc fiat sine pacto.

Tua nos duxit discretio consulẽdos:ꝛ infra. Deuotiõi .T.T.R.qđ si quis clericus cũ cõditione vel pacto[e] largiatur aut offerat bona sua: vt illa postmodum pro prebenda retineat ꝛ in canonicum admittatur:huiusmodi oblatio vel receptio fieri nõ poterit sine vitio simonie:cũ in talibus omnis pactio aut conuentio[f] cessare debeat iuxta canonicas sanctiões. Si vero pure ac sine pacto ex conditione qualibet offerat rogans[g] humiliter ut in canonicum admittatur ꝛ bona sua retinere sibi liceat pro p̃benda:ꝛ clerici eiusdem ecclesie pure consentiant[h] : huiusmodi preceptio fieri potuit absqz scrupulo simoniace prauitatis. Licet autem taliter duximus respondendum:quia nobis datum est de manifestis[i] tantummodo iudicare: si tamen is qui talem donationem facit ea intentiõe ducatur ut per tẽporalia bona que offert spiritualia valeat adipisci:ꝛ clerici qui eum in fratrem admittũt nõ eẽnt cum nisi commoda temporalia perciperẽt admissuri:sine dubio taz ille q̃z isti apud districtum iudicem qui scrutator ẽ cordium ꝛ cognitor secretorum culpabiles[k] iudicantur.

Idem priori cãtuarien̄.

¶ Non debet quis ordinem recipere ab eo quem credit simoniacum:sed ministrare potest in illis quos prius ab isto recepit.

Per tuas litteras intimasti:qđ cum .B. in quadam domo cartusien̄.ordinis suscepisset habitum monachalẽ:a dioc. episcopo fuit in subdiaco.ordinat[o]:sed postmodum didicit ex relatione quorundam[l]:qđ episcopus multotiens commiserat vitium simonie: propter quod idem monachus in suscepto formidat ordine ministrare nolens ab eodẽ episcopo ad superiores ordies promoueri:et infra. Nos igitur respondem[a] ut idez in ordine sic suscepto secure ministret[m]:sed contra conscientiã ad superiores ordines non ascendat:ne forte edificet ad gebennam:licz ex eo qđ conscientiam nimis habuerit scrupulosam : in difficultatem huiusmodi sit collapsus:quaz vtique non euadet nisi deponat errorem.

Idem cantuarien.archiepo.

¶ Pro crismate:vl̃ investitura ecclesiarũ nil exigi dz nec excusat consuetudo vel nois variatio.

In tantum peccatis exigentibus corda quorundã simoniaca prauitas deprauauit:ꝛ infra. Sane peruenit ad audientiam nostram:qđ cum olim quidam suffraganei tui pro crismate[n] certam consueuerãt accipere pecunie quãtitatem:non metuentes penam canonicam:et correctionez tuam eludere cupientes : tempus faciende solutionis anticipant[o]: recipientes i media quadragesima quod recipere consueuere post pascha:et vt causam recipiendi dissimulent nomen denarioruz variant[p]: denarios quos prius crismales : secundo paschales dicebant:consuetudinez medie.xl.nuncupantes:et infra. Cum vero expressius exprimat venditionis speciem qui prius[q] recipit precium q̃z rem conferat precio sam:et gratis[r] sit gratia conferenda:mandamus quatenus tali

stione.i.reperiuntur:ꝛ.c.quibusdam. Illud videtur verum:qđ siue ordinem siue beneficium adeptus est per simoniam:impedit ordinis executionem etiam post peractam penitentiam supra de accusatio.inquisitiõs.ij. Responso. Preterea si iste nescit pro vero illum esse simoniacum quare papa non dicit ei expresse qđ recipiat ordines ab eodem:ut auferat ab eo errorem suum.videtur qđ ei laqueum inijciat : qđ esse non debet.xxvij. q̃stione.i.c.vlti.Sol. papa non debet ei dicere. qđ reciperet ordines ab ipso si habet super hoc conscientiam lesam:nec papa eius conscientiam posset mutare nisi ipsemet eam mutaret: quia vis animo fieri non põt xxxij.questione.v.§.i.ꝛ c.i.ꝛ.ij. vnde dicit papa consulendo potius q̃m precipiendo:vt cõtra cõscientiaz nõ promoueatur ab illo episcopo nisi primo illaz deponat: qđ qui facit contra conscientiam edificat ad gebennam .xxviij. questione .i.§.ex his.Et supra de restit.spo.litteras:ꝛ supra de rescripti. quoniam omne. Sed nunqd potest aliquis recipere ordines ab eo:quem scit simoniacum in ordine. dico qđ non:et recipiendo ordines ab eo non recipit executionem cuz ordinator non habeat executionem supra eodem tanta. ꝛ.i. questione.i. reperiuntur.ꝛ potius debet pati excõmunicationem q̃m recipere ordines ab ipso infra de sen exc. inquisitioni.argumen. Si vero aliquis ignorãter etiam recipiat ordines a tali simoniaco in ordine nõ recipit executionem:nisi cũ eo dispẽsetur.i.questione.i.si qs a simoniacis:ꝛ supra d ordi.ab eo qui renunci. episco.c.i.ꝛ.ij.qđ si eaz nõ habent:aliis eam dare nõ possunt.i.questione.i.c.i.ꝛ.c.qui perfectionez.ꝛ.q.vij.daibertum. Ber.

In tantum. Prouidet circa duo .secunda ibi prauam. Et secunda subdiuidit. nam prima narrat fcm̃. secũda corrigi mãdat ꝛ puniri ibi cum vero.Ab.si.

n ¶ Crismate.sic.s̃.eo. ea que.Ubi habes simi lem narrationem nominis. Pro crismate vero vel oleo nihil est accipiẽdum supra eodem non satis.ꝛ qui contra fecerit pena canonica punitur: ut hic dicit:que est pena depositionis cum nota infamie.i. questione.iij. c.vltimo. Ber.

o ¶ Anticipant.excogitata fraude de tempore ad tempus.

p ¶ Variant.talis variatio nominis non prodest.quia quodcunque nomen imponãt:simoniam cõmittunt sicut in vsura.xiij.questione.iij.pleniqz:sic enim faciunt vsurarij:nunc appellant lucrum: nunc emolumentum quandoqz penam in fraudem.ar.ff.si cer.peta.lecta est.sic.C.de liber.causa iubemus. Ber.

q ¶ Qui prius.ẽptor.n.põs tenet offerre pciũ q̃m venditor ei rem tradat .ff.ỏ act.ẽp.ꝛ vẽdi.iulian[a].§.offerri. Sed si neuter hz fidẽ alteri: pcium ꝛ res deponat apud sequestrum.ff.de solu.si soluturus.Joan.

r ¶ Gratis sit gratia.i.q.i.capitulo.i.

a ¶ Culpa. ar. q̄ delictum subditorum imputatur prelato: sic. s. de offi. ordi. irrefragabili. vbi de hoc. Ber.

b ¶ Consuetudinem. in talibus. n. non excusat ꝙsuetudo. Sed potiꝰ accusat. supra eodem non satis: ꝛ. c. cum in ecclesie: qꝛ male consuetudines tēpore nō ꝙfirmantur. in auc̄. vt nulli iudi. §. i. col. ix. Ber.

c ¶ Inuestitura. ꝓ qua nihil est vanduz: supra eodem: cum in ecclesie: nec pro aliquo sacramēto spirituali: vt ibi dicit nec pastū nec pastellum qs vare dz. i. q. iij. figs prebendas. Ber.

Per tuas. Due sunt partes cōsultatio ꝛ rñsio. secunda ibi nos. Ab. si.

d ¶ Intellexerit. ꝓpter hoc nō excusatur vt bene sequētia notāt: qꝛ potuit ꝙsulere pitiores. xxx vij. di. §. vlt. ff. de iuris ꝛ fac. igno. l. regula. §. sed iuris. Ber.

e ¶ Dispēsatum: sic. j. eodem. c. penul. vbi ēt imponitur pena ordinatori presentatori: ꝛ psentato. ꝛ ita dispēsari pōt cū simoniaco in ordine arg. cōtra. i. q. i. erga simoniacos. ꝛ. c. si qs neqz: sed illa capitula loquuntur in dignitate: ꝛ non negatur quin possit cuz talibus dispensari. sed nulla misericordia ē adhibenda in dignitate seruanda quin oporteat eos renunciare: qꝛ penitentiam ordine vel beneficio retento agere nō possunt. i. questiōe. vij. requiritis. ꝛ supra de accusa. inquisitionis. i. responso. Quis possit cū talibus dispensare vcsi est supra eodez de simoniace: ꝛ melius supra de renuncia. post translationem: de pena istoruz dicitur. j. eo. ca. penul. ꝛ quis cum talibus possit dispensare.

f ¶ Ministrare. triplici de causa. tum quia fuit hoc munus a lingua. i. q. i. sunt nonnulli. tum qꝛ nulla ꝙditio debet interuenire: vt supra eodem tua. ꝛ. s. de pactis c. vlti. ꝛ. i. questione. ii. quāpio. tum quia ꝑ surreptionez voluit ordinez adipisci. argu. xxiij. di. quando. ꝛ. s. de elec. cuz dilecti. Joan.

Consulere. Non eget summario quia breuis sed per alia verba pōt summari vt in rubro. nec diuidit. ab. si.

g ¶ Administrationez. qō hic dicitur intellige per id qō babes. i. q. iij. saluator. circa medium capituli: vbi babes q̄ nulla administratio ecclesiastica potest vendi vel emi prepositura economi officiū vicedominatus aduocatia siue castaldionatus: ꝛ iudicatura: aut quelibet alia administratio: ꝛ. c. si quis episcopus in prin. cause.

b ¶ Voluerunt. ar. q̄ sola voluntas facit hominem simoniacum. i. q. i. qui studet. Sed hoc non credo: q̄ sola voluntas facit hominem simoniacum dummodo contenta sit suis terminis: infra eodem. c. vlt. licet alias peccet: vt ibi. Sed hic non fuit contenta suis finibus: imo processum fuit ad actum: ꝛ hoc notatur per hoc q̄ dicit tam ementes q̄ vendentes: vel ad studia emendi processerunt ꝙtum in eis fuit. vnde tang̃ simoniaci iudicandi sunt. i. q. i. qui studet: ꝛ sic intellige qō dicit in fine voluerunt.

Sicut. ¶ Primo narrat factū ꝛ ipsius excusationē reprobat ꝛ excessuz ꝓhibet. Et penā adijcit ibi. tantum. Ab. si.

i ¶ Per consuetudinem. fingunt. n. tales q̄ in consecratiōe aliquid licite petitur non pro consecratione: sed pro cōsuetudine. ar. lxiij. di. qꝛ sancta: ꝛ. c. agathosa. ꝛ. i. q. iij. q̄situm. ꝛ in auc̄. de sanc. epis. §. pro consuetudinibus col. ix. sed hoc non est verum: nec excusat consuetudo in huiusmodi spiritualibus vendēdis. imo magis accusat. s. e. non satis. ꝛ. c. cum ecclesia. vbi talia reprobātur. Joan.

k ¶ Giezi. ꝛ simone. Giezite dicuntur a giezi seruo Eliseꝰ: q ꝓmo in veteri testamento vēdidit gratiam sanitatis naamā ꝓncipi assyriorum: vnde venditores spiritualiū ꝓprie dicūtur giezite. Simoniaci dicūtur a simone mago qui postea in nouo testamento uoluit emere gratiaz spiritus sancti. i. q. i. qui studet: ꝛ. c. cito turpem.

Quoniam. Sunt quatuor partes. ¶ Primo prouidet circa futura. secundo circa preterita ibi. de his. tertio prorogat ibi. hoc ēt. quarto publicatōez fieri mādat ibi. vex. ab.

l ¶ Paupertatis. ꝓtextu enim paupertatis nō dz qs operari peccatū mortale: sed potius q̄libet mala pati. xxxij. questiōe v. ita ne: ꝛ. s. de his que vi metusue causa fi. sacris: nec eo pretextu ignoscendum est illis. ff. de ritu. nup. palam. §. nō est. ¶ Posset dici q̄ si ita pauperes sunt: q̄ nō possunt ibi alias aliquo modo aliquez recipere. qꝛ nō haberent ibi victuz sub hac forma possent recipi: non habemus quid demus tibi pro victu nisi tu portes tecuz vnde viuas. dū tū hoc non dicatur in fraudem: ꝛ sine aliquo pacto: arg. i. q. ij. si quis propter hoc Joan. sed tutius ē: vt nullo casu taliter aliquis: vel aliqua recipiatur.

m ¶ Expellatur. videtur intelligendum cum distinctione illius decreta. supra eodem dilectus: vt si directe actum sit contra tales in modum accusationis q̄ deponatur. Si in modum ingsitionis: fiat qō hic dicitur: sic distinguit illa decret. dilectus. Itē arg. j. s. ō accu. inquisitionis: vbi deponitur simoniacus in modū ingsitōis. Credo q̄ hodie standū sit huic ꝙstitutioni circa regulares simoniacos vt pena ista solum mō ponaꝫ q̄litercūqz cōstet de crimine: vt in arctiori monasterio ad agendam perpetuaz penitentiaz detrudatur sine ordinis sui executiōe cum alias pniam agere nō pñt. i. questiōe. vij. requiritis. ar. §. de accusa. inquisitionis: ꝛ satis intelliguntur depositi: nam extra claustrū morari non debent: ne damnabiliter euagentur: vt. j. dicitur. ꝛ ar. §. de regulari. ꝛ transeun. c. vlt. sed nunquid restituitur ei pecunia. pōt dici q̄ sic. §. e. veniens ō hoc dictū est. §. e. de boc. Quid si non inueniūtur arctiora monasteria: nihilominus mutabunt ea. ar. lxxi. di. valet. vel si visum fuerit renunciabunt locis suis: ꝛ de nouo restituerētur in illis dispensatiue: put sequitur infra de alijs q ante statutum sunt recepti: vt perpetuā penitentiam ibi agant.

n ¶ Perpetuam. sic. i. questione. i. recipiuntur. ꝛ. c. si quis neqz: sic heretici cum redierint ad agendam penitentiam in perpetuum carcerem detruduntur. j. de

ter excessus corrigas supradictos suffraganeos tuos ꝛ officiales eorum a tam illicita exactiōe compescens: q̄ aliorum culpa[a] tibi ob tuā negligentiam non imputetur ad penam. ¶ Prauā illam cosuetudinez[b] de tua ꝓuincia studeas abolere: per quam pro ecclesiarum investitura[c] archidiaconi marchā argēti: minores vero decani vaccaz albā sibi dari postulāt: vl̄ certā solui pecunie quātitatē. Idem.

Ordinatus in subdiaconū qui ꝓius presentatori suo promisit q̄ nil ab eo peteret: in suscepto ministrare vel ad superiores ordines ascendere sine dispensatiōe nō potest: etiam si peccare nō crediderit

Per tuas nobis litteras ītimasti: q̄ cū. D. lator presentiuz vellet in subdiaconū ordiari: ꝛ certum titulum non haberet: quēdaz presbyterum exorauit vt ipsuz ad ecclesie sue titulum presentaret: qō cum ille facere recusaret: ipe illi firmiter repromisit q̄ nunquā si ꝑsētaret eundem in ecclesia sua aliquā peteret portionē: ꝛ sic ad presentationez eius extitit ordiatus: nec se i hoc egisse aliquod illicitum itellexerit[d]: ꝛ infra. ¶ Nos iqui. T. T. R. q̄ nisi cū eo fuerit misericorditer dispensatuz[e] nec ad superiores ascendere nec in suscepto debet ordine ministrare[f]. Idem.

Simonia ē dare pecuniam pro vicariatu: vel ꝓ alia administratiōe rez̄ spiritualiū seu ecclesiastica rum habenda: ꝛ dantes ꝛ recipientes ab illa ecclesia sunt eijciendi.

Consulere: ꝛ infra. Quicunqz vicedominatum vel aliaz ecclesiasticarum rerū administrationem[g] ꝑ pecuniaz obtinere voluerit tam emētes q̄z vendētes cuz simone percelluntur: ꝛ ab illa ecclesia in cuius cōtumeliā dare pecuniam ꝛ accipe voluerūt[h] iuste excluduntur. Idem in cōcilio generali.

Simoniacū ē aliqd exigere ꝓ consecratione eōrum: ꝛ bñdictionibus abbatum: ꝛ ordinationibus dericorū: nec excusat consuetudo.

Sicut pro certo didicimus: in pleriſqz locis aplerisqz personis quasi columbas in templo uendentibus fiunt exactiones ꝛ extorsiones turpes ꝛ praue pro consecrationibus episcoporum: benedictionibus abbatum: ꝛ ordinibus dericorum: estqz taxatum quantuz sit isti vel illi quantumue alteri vel alij persoluendu: ꝛ ad cumulum damnationis maioris quidaz cupiditatum prauitatem huiusmodi nituntur defendere per consuetudinem[i] longo tempore obseruatam. ¶ Tantum igitur abolere volentes abusum: consuetudinez huiusmodi: que magis dicenda ē corruptela: penitus reprobamus: firmiter statuentes: ut pro his siue cōferēdis siue collatis nemo aliquid quocunqz pretextu exigere aut extorquere presumat. alioquin ꝛ qui receperit ꝛ qui dederit huiusmodi precium: omnino damnatum cum giezi[k] ꝛ simone condemnetur.

Idem in eodem.

Religiosi precio recepti vna cū recipientibus de monasterio expelluntur: ꝛ in arctioribus mōasterijs ad agendum penitentiam detruduntur. Sed recepti ante istud cōcilium ponebātur sicut recepti in alijs locis eiusdē ordinis: nisi multitudo sit in causa: ita tamen q̄ renunciant prime receptioni: ꝛ de nouo recipiuntur.

Quoniam simōie labes adeo pleraſqz moniales infecit: vt vix aliquas sine precio recipiāt in sorores: paupertatis[l] pretextu volentes huiusmodi vitiuz pallia re: ne id decetero fiat penitus prohibemus: statuentes: vt quicunqz decetero talem commiserint prauitatem: tam recipientes q̄z recepta siue sit subdita siue prelata sine spe restitutionis de suo monasterio expellatur[m]: in locum arctioris regule ad agendum perpetuam[n] penitentiaz retrudenda. ¶ De bis aūt que ante hoc synodale statutum taliter sunt recepte: ita duximus prouidendum: vt remote de monasterijs que perperaz sunt ingresse: in alijs locis eiusdem ordinis collocentur. quod si forte ꝓpter nimiaz

bereti.c.penul.qz ⁊ simonia dicitur heresis.vi.q.i.sed lz.Ber.

a ¶Multitudinem.vt pp hoc detrahatur seueritati: sic.j.de clerici.exō.mi.la tores.⁊.s.de tempo.ordi.c.ij.Ber.

b ¶Per ignorantiam.sic.s.de loca.c.i.lxxij.di.Proposuisti.

Haduimus Sunt tres partes principales.i prima narrat factum; in secunda inhibitionem facit ibi: cum igitur. in tertia punire mādat ibi. Qō si quis. ab. si.

c ¶Persoluat.nūqd talis dr̄ simoniacus qui sic soluit pecuniam: videt qz non: qz redimit ius suū: vt.s.eo.dilectus. vbi plene de hoc sicut licitū ē alicui corrūpere accusatorē suum: vt ij.q.iij.§.notandum.Joan.

d ¶Specie.ar.i.q.i. emēdari ⁊.s.de vita ⁊ ho.cleri.cū ab oi

e ¶Duplicata.sic.s.de censi. procurationes i fi.⁊.s.ō imu. ec.qz pleriqz.⁊ in auc.de sanc. epis.in secunda columna.§. si vo laicus.col.ix.Ber.

Ha apostolicam. ¶Primo ponit clericorū ⁊ laicorum excessum. secundo contra vtrunqz prouidet ibi. q̄ propter. Ab.si.

f ¶Dictatis.ptextu pietatis ñ est ipietas cōmittēda.i.q.i. nō est putanda. ⁊.xiij.q.v. neqz enim si agris.⁊.xxx.q.i.nosse.

g ¶Cōferant.sacramenta enī ecclesiastica gratis sine aliqua exactione sunt conferēda.s.e. cum in ecclesie.⁊.c.ea que.

h ¶Laudabilē.ergo laudabilis ꝯsuetudo ſuāda ē.cui⁹ trās gressor: vt iuris punit.xi.di.i bis: ⁊ dr̄ ex hac littera qz clerici lz nil petere possint ꝓ talib⁹ sacramētis si cōsuetudo laudabilis sup bis seruari ꝯsueuit: qz p supiorē cogi pñt officio iudicis iplorato ad illā seruādaz q̄ ex pietate ītroducta est vel pōt ītelligi qō ꝺ dr̄. vt Jo. dixit qz laici abutūtur ꝯsuetudinibus: q̄ illis pietatis cā pmisse sunt. vt cū pmittit eis presentare clericum ipsi volūt eū instituere: vel cū ipsi requiruntur: vt consentiant ipsi volūt eligere.ō q bus habes.s.de iure patro.c. ꝓterea.⁊ in plurib⁹ alijs qō nō credo: lz vt ꝓus dictuz est.B.

Ne dei. Due sunt ptes. scōa ibi adijcimus.ab.si.

i ¶Ne dei: casus. Abbates cisterci. ordinis cōsueuerāt dare archi.palafrenū in sua installatione: vl̄ aliqō eqpoliens qō ꝺ ꝓbibuit honorius abbatib⁹ cistercien. ne ꝯcetero taliter īstallent: sed obediētiam faciāt suis epis ꝓut dicitur in littera.

k ¶Solēnitates.īstallare abbates ⁊ abbatissas ī sede ponere ptiet ad offm archi.s.ō off. archi.c. vt nr̄uz.⁊ talis īstallationis solēnitas nō regrit ī abbatib⁹ ordis cistercien. vt ꝺ pz.

l ¶Processiōis: q̄ pñtent se p̄ staturos suis epis subiectionez ⁊c.q̄ sequunt: sic ⁊ archiepi debent esse cōtenti forma professionis a canonib⁹ cōstituta.s. de ma.⁊ obe. dilecti: qua ⁊ papa contentus ē vt ibi dicitur.

multitudinē[a] alibi nequiuerit commode collocari: ne dānabiliter in seculo euagentur recipiantur in eis dez monasterijs dispēsatiue de nouo mutatis prioribus locis: ⁊ inferioribus assignatis. ℣ Hoc etiam circa monachos: vel alios regulares decernim⁹ obseruādū. ℣ Ne ex ne ꝓ simplicitatem vel ignorātiā[b] se valeāt excusare: precipimus: ut dioc.episcopi singulis ānis hoc faciant per suas dioc.publicari.

Idem in eodem.

¶Episcopi nil exigere debent: ut permittant i ecclesijs sibi subiectis dericos instituī monachos profiteri vel mortuos sepeliri: alioquī exacta restituentur duplicata.

Hadiuim⁹ de quibusdaz episcopis: q̄ decedētibus eccl'iarum rectoribus ipsas iterdicto subijciunt: nec patiūtur alios in eisdē īstitui donec ipsis certa summa pecunie persoluatur[c]. ¶Preterea cuz miles aut clericus domum religionis ingreditur: vel apud religiosos eligit sepulturā etiaz si nihil loco religioso reliquerit: difficultates ingerūt: ⁊ malicias donec aliqd muneris manus ꝓtingat eorū. ℣ Cum igit non solū a malo: sed ab omni specie[d] mali sit secundum apostolū abstinēduz: exactiōes huiusmodi penit⁹ ibibemus. ℣ Qō si quis trās gressor extiterit: exacta duplicata[e] restituat in vtilitatez locorum: in quoz fuerunt soluta dispendium: fideliter conuertenda.

Idem in eodem.

¶Sacramēta sunt libere conferēda: cogit tamē ordinari⁹ laicos obseruare laudabiles cōsuetudines.

Ad apostolicā audientiaz frequenti relatiōe peruenit: q̄ q dam derici ꝓ exequijs mortuoruz ⁊ benedictionibus nubentiuz: ⁊ similibus pecuniam exigunt ⁊ extorquent: ⁊ si forte eoz cupiditati non fuerit satisfactū: ipedimēta ficticia fraudulenter opponunt: ecōtra vero quidā laici laudabilē consuetudinē erga sanctam ecclesiaz pia deuotione fideliū introductam ex fermento heretice prauitatis nitūtur īfringere sub ptextu canonice pietatis[f]. ℣ Quapropter super his prauas exactiones fieri prohibemus: ⁊ pias cōsuetudines ꝓcipimus obseruari: statuentes: vt libere conferantur[g] ecclesiastica sacramenta: lz hic dr̄ in his q̄ꝫ regulā: vel q̄ illicita sunt: nullus obedire tenet.xi.q.iij. si gs epūs. nō semp si dñs iulian⁹: lz bonū qō agit: qñqz pp obediētiā iter mittit.xi.q.iij.qd ergo: ⁊ est sile huic loco.s.de iureiur.ego.n.Ber.

Iacobus ¶Detertu consuetudinis nō ꝺz exigi prandiū a canonico de nouo recepto.b.d. vel aliter ⁊ sic vt in rubro. Diuiditur. nā prima pars ponit querelā. secunda dat iudicem ibi Quo circa. Ab.si.

p ¶Tali consuetudine: que nō excusat: sic.s.e. veniēs. Imo poti⁹ simoniā īducit: qz pro pastu: vel pastello exigi aliqd nō ꝺz pro hmōi spiritualibus.s.e.c.i. ⁊.i.q.iij. si quis prebendas non obstante aliqua cōsuetudine: vt ibi.⁊.s.e.ī pluribus capitulis.Ber.

q Si quis.iuramentum. pactum tale sine iuramentum turpe est.⁊ ideo nullam obligationem inducit.s. de pac.c.vlt.⁊.ff.de ẏ.ob. generaliter: ⁊ qz ppetuā ꝺz cām ꝓhibitiōis nulla est obligatio.ff.eo. si stipuler.vt ic̄.⁊ ita habes qz si pricipale non tenet nec iuramentū sup hoc factū. simi.s. de fo.cō. si diligenti.in fi.C.de legi.non dubium.Ar.s. de iureiu.debitores.⁊ lz talis obligatio nō tenuerit: punit ordīatoz a cola.ordinū: vt eo puniatur in quo peccauit.s.ō iurepa.pastoralis. cum suis similibus.

r ¶Per triēnium.⁊ ita simōiaci iudicāt: nec tñ deponunt: nisi qz ad tēpus suspendunt: lz ꝺ forte iō ē: qz nihil dat vt recipit ꝓ ordiatione vl̄ presentatione: qz simonia ē studiosa voluntas emēdi vel vēdēdi spūalia. ar. i.q.i. q studet: lz ēptio: vel vēditio sine ꝓcio nō ꝯsistit. ista. ō emp.⁊ vē. §. preciū aūt: ⁊.ff.eo.l. ij.§. fine. lz ꝺ nullū preciū datū est. sed ꝯ iste remisit ius qō sibi cōpeteret ex tali pñtatiōe ꝯ presentatoreꝫ: vel ordinatorem q tenebat sibi: ad p uisionē.s.de prebē. cuz ꝑm apostolū: sed idē ē remittere qō dare.s. ō testib⁹ veniēs.i.⁊.ff.ō ca lū. qn ēt: ⁊ ita debēt deponi: hic nihil remittit: qz nihil adhuc debet: lz renūciat iuri qō in futuruz posset acqri si pñtet debito mō: lz in ꝯijs remittit qō in pñti debet: lz si ꝺ fieret talis remissio ꝓderet tā dās q̄ recipiēs si ꝯuiceret.s.e.ō ꝺ:⁊.c.īsinuatū.⁊ iō minor pena īponit pp affectū cū ope subsecuto.s. de bigās. nup.⁊.c.vl.

m ¶Successorib⁹: ⁊ ita postq̄ fecit obediētiā ꝑdecessorib⁹: ampli⁹ eā facere successoribus ꝓpelli nō ꝺz. vt.s. de iureur. veritatis.⁊ idē in vasallo: vt ibi dicitur.

n ¶Canonice. alīs nō teneret: puta si cēt intrusus sine cōsensu clericoz.xij.q.ij. alienationes.Ber.

o ¶Ordine. nā contra regulaz obedire non tenētur: ut per episcopum loci veritate cognita cōpescātur: qui malitiose nituntur laudabilem[h] cōsuetudinē īmutare.

Ho no.iij. vniuersis abbatibus ⁊ fratribus cister. ordi.

¶Prohibet abbates cisterciensium solenniter īstallari: ⁊ ponit formam obedientie quaz prestant suis episcopis.

De dei ecclesiam: ⁊ infra. Īstallationis solennitates[k] in electis abbatibus ordinis vestri fieri ꝓhibētes. ℣ Adijcimus: vt archiepiscopi ⁊ episcopi ea sint forma ꝓfessionis[l] cōtēti que ab origine uestri ordinis noscit īstituta: que talis est. Ego frater abbas cister. ordinis subiectionē: ⁊ reuerētiam obediētiā sanctis patribus constitutam secunduz regulā sancti benedicti tibi dñe ep̄e tuisqz successoribus[m] canonice[n] substituēdis: ⁊ sancte se.ap.saluo ordine[o] meo perpetuo me exhibiturum ꝓmitto.

Greg.ix.ꝓri scē.T.esculano.

¶Recepto in canonicum debet ꝓbenda: ⁊ redditus: consuetudine nō obstante q̄ non seruauerint prauam consuetudinem de aliquo temporali dando ipsis canonicis.

Iacobus canonicus esculan⁹ exposuit. qd cuz ipse ī ecclesia aprutiī. sit recept⁹ in canonicuz: ⁊ in fratrē: canonici eiusdem ecclesie ꝑtem ꝓuentuz ac prebendaz sibi assignare recusant: quādā cōsuetudinē ꝓtēdētes q̄ ꝓdiū hr̄e debeant a canonico recepto de nouo. ℣ Quocirca mandam⁹ quaten⁹ si ē ita: dictos cānonicos: ut tali cōsuetudine[p] non obstāte sibi sicut uni ex alijs in prouentibus: ⁊ prebenda ꝓuideāt ap.re.ꝯpellas. Idē.

¶Qui ordinauit aliquem sub ꝓmissione de non petendo ab ipso prouisionem ꝑ triennīū a collatiōe presentatoꝛ vero ab executione ordinū ēt ꝑ triēniū suspēsi sūt: ordinatus vero ab ordine ꝓpetuo sit suspensus: ⁊ solū per sedem apostolicam cum eis dispensatur.

Si quis ordinauerit seu ad ordinem pñtauerit aliquez promissionē vl̄ iuramētū[q] ab illo recipiens: q̄ sup prouisione sua nō inquietet eundē: ordinatoꝛ a collatione: pñtatoꝛ vero ab executiōe ordinū per triennium[r]: ⁊ ordinatus ab ordine sic suscepto: donec dispēsationē[s] sup hoc ꝑ sedez[t] ap. obtinere

⁊ hoc ītellige si crimē sit occultū: si ꝺ eēt mānifestū: sp eēnt suspēsi: ⁊ sic accusarent: ⁊ cōuicerent: deponerent ex tali ꝓmissione vel iuramento.B.

s ¶Dispēsationē.sic.s.e.ꝑ tuas nobis. t ¶Per sedē aplicaz. Hic pz q̄ cū sic simoniaco sciēter ī ordīe solus papa dispēsat. idē ītelligo in di

gnitate: ⁊ bñficio. vt dicti. ſ. e. de ſimoniace. ⁊. ſ. de renun. p⁹ trāſlationē.

a ¶ Suſpenſos. ipſo iure.

b ¶ Audato. cōcilij. ſ. e. quoniam.

c ¶ Abbates. mādatū fuit alicui: vt diſpenſaret cū monachis: q p ſimoniam monaſterium ſunt ingreſſi nulla mentione habita de abbatibus: ⁊ tñ hoc extēdit ad abbates. ⁊ ita hēs hic. arg. q bñfl ciuz pncipis largiſſime i terptādū eſt. j. de verbo. ſig. olim: ⁊. ff. de conſti. pn. beneficiuz: ⁊. ſ. ō dona. cuz dilect⁹. in fi. arg. q in beneficijs: vt ibi dr plena ē interpretatio facīe da. Itez ar. cui ꝓcedit mi n⁹ ⁊ mai⁹ ꝓceſſum vr: vt .xvi. q. ii. viſis: ſed poti⁹ ꝓtū dici ꝓſuevit. ſ. ō de ci. ex pte. ſic qō de monachis dr. ad regulares extēditur. ſ. de poſtula. ex parte. Ber.

d ¶ Animi. ergo ſola voluntas ſiue affectus ai ſi facit aliquez ſimoniacuz lz alit peccet vt dicti. ſ. e. conſulere. ⁊ eſt ſimile ſupra codez tua. ad fi. ⁊ ſimile. j. de vſuris in ciuitate: ſed ſec⁹ vr in vſura ibi ſola ſpes vſurarij vſuram iducere vr. vt. xiiij. q. iij. ca. i. ⁊. j. de vſuris conſuluit. itē hēs ꝺ q affectus ſiue voluntas punit ⁊ merito: q⁹ non ābitione ſed labore ad honorez conuenit puenire. C. de re. mili. cōtra publicā li. xij. ⁊. lxi. di. miramur in fi. ⁊ talibus honor eſt auferēdus. vij. q. i. i ſcripturis. ⁊. i. q. vi. ſicut hr: ⁊ hic. ⁊ hec ambitio ſola penitētia purgatur ſiue renunciatione: ⁊ huiſmodi leuis ſimonia poteſt leuiter indulgeri. ſic lxviij. diſti. ſicut ⁊ ſupra de accu. cum dilect⁹ ⁊ ita collige: q⁹ aliqs promouet cū mortali: nec deponit nec dicitur proprie ſimonia talis affectus animi. Ber.

Rubrica ne plati vices ſuas. ſ. ō ſimonia i gñe viſū ē: nunc de quadā ipſi⁹ ſpecie: ſcilz ne pla. vices ſuas. Ab. ſi.

Reterea. ¶Primo ponit exceſſuz quē ſecundo pñit ibi: preſentu. Ab. ſi.

merucrint: nouerint ſuſpenſos[a].

I Dem.

¶ Habet duo dicta: ſcōz ibi: ⁊ ad reſignationes: ⁊ propter breuitatē et varietatem lecturarum aliter nō ſummatur.

Mandato noſtro recepto: vt cū monachis qui per ſimoniam dato aliquo locum in monaſterijs ſunt adepti ſecundum conſtitutionē generalis cōcilij[b] diſpēſares: ⁊ infra. ꝛ Cōſul. T. breuiter reſpōdentes dicimus mandatum apoſtolicum etiaz ad abbates[c] extendi. ꝛ Et ad reſignationes ſpūaliū ⁊ tēporaliū que nullo pacto ſed affectu animi[d] pcedēte vtringz taliter acquruntur in quo caſu delinquentibus ſufficit p ſolaz penitētiā ſuo ſatisfacere creatori: eos pro ſimonia buiuſmodi non teneri.

Rubrica Ne plati vices ſuas vel eccleſias ſub annuo cenſu concedāt.

A Lex. iii. in concilio lateraneſi.

¶ Qui dat pecuniā: vt epālez vel ſpūalem iuriſditionē exerceat: officio ſuo priuatur: ⁊ ſic cōferens illō amplius cōferre nō poterit: ⁊ canonice punietur. b. d. cum ſequenti.

Reterea qñ quidam in quibuſdaz partibus ſub precio ſtatuunt: qui ōcani[e] vocantur: Et pro certa pecunie quātitate[f] epālē iuriſditionē exercēt. ꝛ ¶ Preſenti ōcreto ſtatuimus: vt qui decetero hoc pſumſerit: officio ſuo priuetur: et epiſcopus conferendi[g] hoc officium potestatem amittat.

I Dem in concilio turoñ.

¶ Summatum ē ſupra. c. pnori.

Quoniam in quibuſdaz partibus decani qdaz vel archipbyteri ad agendas vices epōrum ſeu archidiaconorū ⁊ terminādas cauſas eccleſiaſticas ſub annuo pcio[h] ſtatuūtur[i]: quod ad ſacerdotū

e ¶ Decani. i. archipreſbyteri rurales: qui ſpūalem bñt iuriſditionē. l. di. i capite. ſic appellātur. ſ. de cēſi. cū apoſtolus. ⁊. ſ. de offi. archid. ad hoc. ꝯ. vlt. Ber.

f ¶ Quātitate. data epō pro ſua iuriſditōe quā emūt iſti decani q⁹ nō lz: vt pz: lz ecōuerſo eps ſi cōmittat vices ſuas alicui pōt ⁊ oz ei cōſtituere ſalariū de camera ſua cū ille ad hoc nō teneat. ar. xij. q. ii. charitatē. ⁊. c. qcūqz. ii. Itē eſt hic ar. q⁹ plebani ſiue archipreſbyteri nō bñt iuriſditionē. ⁊ b ſatis vr: niſi habeāt ex cōſuetudie. j. de exceſ. prela. ad hoc. arg. ꝛ. ſ. ō off. ordi. cū ab eccleſiarum vbi de hoc: ⁊ hec decre. ⁊ ſequens ptinet ad pmā prē tituli: ⁊ expone vices. i. iuriſditionis: vñ cōſueuit dici cōmitto tibi vices meas. i. iuriſditionem meam.

g ¶ Conferendi. vt i eo puniat in quo peccauit. ſic. ſ. ti. pr. c. pe. ⁊. ſ. de elec. cū in cunctis: ⁊. c. nihil eſt. i. q. i. ſi q epiſcopi. ⁊. ſ. de tēpo. or. Ikas ⁊ i pluribus alijs capitulis ibi: ⁊ q recipit officio ſuo priuabit: ſic ergo patet q⁹ iuriſditio vendi non pōt. j. c. pri. ⁊. xxi. q. ii. precipimus: ar. ꝛ. j. e. c. vlti. non eſt ꝛ: q⁹ ibi non loquitur de iuriſditione ſed de fructibus q⁹ concedunt ad firmam. Ber.

Quoniam. Diuidit. q⁹ primo ponit exceſſum quē exp̄ſſa cā finaliter p bibet. ſecundo penā addit ibi. qō ſi quis. Ab. ſi.

b ¶ Precio. qō nō lz. ſ. c. pr. imo ſimoniacū ē: ⁊ ne ſubditi hac occaſione vltra debitū aggrauentur. ar. xxiij. q. j. militare: ⁊ vbicūqz eps aliquid gratis facer⁹ oz ratione officij: ſi aliqd exigat ſimoniam cōmittere vr: maxime cum iuriſditio ſit ſpūalis. vt. j. q. iij. ex multis: ⁊. c. vendentes. ⁊. c. non ſolum. T.

i ¶ Statuunt. nunqd eps pōt dare ordinarium iudicem: non. ſed tñ pnceps vel ler. ar. ij. q. vj. §. q⁹ de arbitris. ff. de iuriſ. om. iudi. ⁊ ga. ſed ab vniuerſitate eligēdus eſt: ⁊ tūc ler vat ei iuriſditionem ordinariam. arg. lxiij. diſt. ſi i plebib⁹ in auē. de defen. ciui. §. nos igitur. Si tñ cōſuetudo eſt: q⁹ eps det ordinariam admittenda eſt ita tñ vt perpetuo inſtituatur ⁊ nō ſub cenſu certo. ar. C. ō emā ci. l. j. lau.

k ¶ Percellatur: vt dcm̄ eſt. ſ. e. c. pri. qñqz tñ deponit. lxxi. di. dictū. qñqz vero ad tempus ſuſpenditur. j. q. j. gcqd. ⁊. xxj. q. iiij. precipimus epiſcopi preſbyteri argu.

Quoniam. ¶Primo narrat conſuetudinem quam ſcōo. phibet ibi ne is. tertio cām reddit ibi: qz. Ab. ſi.

l ¶ Statuantur. tanquā prelati. qa ſimoniacum eſt ſi p pcio eccleſiarū regimē cōmittat. j. q. iij. ſaluator. ſed ſi iuſta cauſa abſens eſſet vel alias intēdere epiſcopus non poſſet cōſtituere poteſt ſibi vicarium cui de ſuo p uideat: vt dixi. ſ. eo. c. j. ⁊ talis carius habebit curam animarum delegatam. ſ. de offi. vica. c. vlt. lau.

m ¶ Prohibemus. xxj. q. ij. p cipim⁹. ⁊. j. q. iij. ſi qs dator.

n ¶ Sacerdotiū. i. platura ⁊ pertinet ad ſcām ptē tituli. vel eccleſias. i. plationes q⁹ precio dari nō debēt nec eē debēt cēſuales ſed eccleſia bñ poſſet cōſtitui ab initio cenſualis. ſ. de cēſi. ſcientes: ⁊. c. phibemus.

Querelam. ¶Primo ponit conductoris q̄relā. ſecūdo dat ei iudicē ibi: iōqz. ab. ſi.

o ¶ Preſtita. ſi. n. ꝛ fidem: vel iuramētū nulla veniſſet neceſſitate cōpulſus. p uari poterat eccleſia. ſ. de iureiur. querelam. ⁊. ſ. de fideiuſ. peruenit.

p ¶ Terminū. lz pone q⁹ iterim moriat. B. pſona eccleſie q̄ locauit nſiqd ſucceſſor tenet ſtare ꝛctui: pōt dici ſi noſe eccleſie p vtilitate eccl'ie ꝛriſſet: ⁊ pecunia ide recepta in vtilitatē eccl'ie cōuerſa fuiſſet teneret ſucceſſor ſtare ꝛctui. ſ. de ſol. c. j. xij. q. ij. c. b hui⁹ placiti tē. qcunqz ſuffragio. ⁊. r. q. ij. hoc ius. §. is creditor: ⁊. ſ. de depo. c. j. xxv. di. eccleſie pnceps in fi. ſi vo ſi. p vtilitate eccl'ie: lz vt ipſe tāq̄ plat⁹ perciperet reddit⁹ ad firmā id ſucceſſor ſtare nō tenet. ſ. de pca. c. ij. q⁹ vltra tps ſuū eccleſiā locare nō potuit: ſi ſoluit aliquid vltra ſibi iputet: q⁹ hoc puidere debuit. ff. locati. ſi quis domum. §. j.

q ¶ Eccleſiā. b decre. vr ꝛria rubrice. ⁊. ſ. c. pr. vbi eccl'ia ſub annuo cēſu concedi phibet: ⁊ b pmittit: vñ nō facit ad titulū iſtū: ſolue p hāc diſtinctionē. eccl'ia multis modis dr: q⁹ dr eccl'ia malignātiū: vñ pſalmiſta. In eccleſiā malignātiū non introibo: ⁊ dr eccl'ia collectio fideliū. ō cō. diſt. i. eccleſia. ⁊ dr eccl'ia murorū ābit⁹. ō cō. di. i. de fabrica: ⁊ dr eccl'ia corp⁹ rpi. j. q. i. in eccleſia. ⁊. xvi. q. ij. ſz illō. ⁊ dr ēt eccleſia platura ipſi⁹ eccl'ie: vt. ſ. c. pr. itē dr eccleſia ipe obuētiōes eccleſiaſtice puenientes occaſiōe eccleſie vt b. ⁊ i hac ſignificatione eccl'ia ꝓcedit ad firmā ſub annuo cēſu reddēdo q⁹ lz: q⁹ nullū ſpūale locat. ⁊ ita ñ ꝓtradicit. c. pr. nec Rice. Sz ꝯre ponit i titulo iſto meli⁹ poneret. ſ. de iureiur. vbi ſili⁹ decre. ponit q̄relā. Sz ideo ponit ne videret phibita talis locutio eo q⁹ ſimplr vr prohiberi q⁹ eccleſia ſub ānuo cēſu ñ cōcedat i titulo iſto. Sz ꝯre poti⁹ phibet iuriſditio ſub annuo cēſu ꝓcedi. rñ. q⁹ illi q iudicāt nihil dñt accipe i auē. vt iudi. ſine quo. ſuffra. colla. ii. cū ex offō ſuo ad hoc teneant: ⁊ ex adminiſtratōe cū ep̄at⁹ ad hoc eis ſint ōputati: ſed b locātur ipſi fruct⁹ qui ēt alias poſſunt vēdi ⁊ diſtrahi.

Rubrica De magiſtris. ſ. viſum eſt q̄liter ſpūalia pcio concedi non debent: nūc ſum-

mittit de quibusdam habētib⁹ instar spiritualium: vt de magistris ⁊ lectia docendi vt in nigro. Ab.si.

Quoniam. Diuidit ī tres ptes. in ꝑma puideri mādat de magistro. I scōa scīm reprehēsibile ihibet. I tertia penaz iponit reddens cām. scōa ibi: p licentia. tertia ibi: qui autē. Ab.si.

a ¶ Unāquāqz. vt. xxvij. di. ō q busdam. ⁊ j. e. quia.

b ¶ Magistro. nomen hoc dr a monēdo siue a mōstrando. ff. de v. sig. qbus.

c ¶ Beneficiū. sic. s. e. quia. debet ergo doctor habere beneficium sui laboris sic ⁊ tutor dat alimenta preceptoribus pupilli qm̄ nō tm̄ preest rebus sed moribus. ff. de ad mi. tu. cum plures. §. cum tutor: ⁊ beneficium ei constitui debet ꝑ dignitatez ⁊ sciētiam suā sicut aduocatis. ff. de var. ⁊ extraor. cog. l. i. §. in honorarijs. arg. s. de ꝑben. ō multa. vin.

d ¶ Exigat. qō si actuz fuerit restituatur. j. c. pr. qz gratis ē dā da docendi licētia cū donuz dei sit. j. c. pri.

e ¶ Consuetudinis. quasi simoniacum reputatur hoc: quia consuetudo hec nō habet locuz sicut nec in sacramētis ecclesiasticis. s. de simo. cū ī eccl'ie. ⁊ in pluribus alijs ca. Ber.

f ¶ Idoneus. nota qꝫ ei q idoneus est non est denegāda licētia docendi: qz per cōsequens denegat doctrinam ignorantib⁹ vt dicitur in fi. quaz dispensare alijs tenetur. arg. xvj. q. j. reuertimini: ergo si est idoneus potest iuste denegari: qz malozū doctorum doctrina mala est. j. q. vij. cōuenientibus: ⁊ imperitus matheseos risui patebit. xxxvij. dist. qui de mensa: q alios docet ab alijs tunc edoceri non debet in auē. de sanc. epis. §. damus. col. ir. pena vero huius est priuatio ecclesiastici bñficij: vt hic dicit. Ber.

g ¶ Sui laboris. furorem ⁊ pietatem ex eodem facto vindicare nō lz: vt h: ⁊. xvij. q. iiij. miroz: ⁊. c. frater ⁊ coepiscopus: ⁊. ff. ō mino. aurilium.

Prohibeas. Sunt duo dcā. scōm ibi: sane. ab.

h ¶ Dromittat. ex hoc videt qꝫ turpitudo ex vtraqz pte versat tanꝫ in spiritualib⁹: vt. j. q. j. quos cōstituerit. Quid est ergo quod dicit solutum restitui cum in pari causa turpitudinis potior sit conditio possidentis. ff. de condi. ob tur. cau. l. iij. ⁊. l. si ob turpem cām. Dixit vicē. qꝫ subuenitur huic nō ī fauorē sui sz ī odiū exigētis. simile. s. de simonia. veniēs: sz qualiter illud itelligat dcm̄ fuit. co. ti. ō h. vt pt dici qꝫ q soluit: lz nihil dare debuerit: qz tm̄ q̄si coact⁹ redimit ius suū nō tm̄ deliqt. vnde sibi potius restitui dz ꝫ remanere penes illū q plus peccanit: vt. j. q. iij. si quis dator.

i ¶ Remitti. hoc bene notabile est qꝫ auctoritate hui⁹ canonis nō solū hz qs exceptionē: sz ēt liberatōis cōditionē sine. ff. de neg. ge. si quis mādato. ff. de ꝓbē. ēp. pac. ff. de libe. leg. ei cui fundū. ⁊. ff. de cōdi. cā da. cā nō secuta. qui se. ff. ō cōdi. si ne cā q sine cā. ff. qō me. cā. metū. §. sz qō ꝓtor. ⁊. s. de usureiu. et admīstratōis. j. de vsur. tua. vl'qō dicit remitti itellige ō facto qm̄ turpes pmissiones nulle sūt. s. de pac. c. vl. ff. de ꝟbo. obli. generaliter.

k ¶ Accepistis. j. q. iij. si qs eps: ⁊. c. res ecclesie.

l ¶ Licet. negligētiā subditoꝝ epūs supplere dz. ix. q. iij. cū simus. ⁊. s. de cōcess. ꝓbē. nulla. s. de supplē. negli. ꝓla. sicut nobis. ⁊. c. dilecto. Ala.

Quanto. Prio ponit rem vānabile. scōo penā apponit ibi: si q vo. Ab.

m ¶ A cupiditatis. que est radix olum malozū. xvij. di. bonozū.

n ¶ Idonei. sic. s. e. c. j. hmōi aūt magistri pmū morib⁹ demū facūdia excellere debent. C. de pfes. magistros. li. r. bonaz. n. quersationez ōcet hꝫ te stem doctrine. lxiij. di. valētinianus.

o ¶ Dermittantur. quid si vult regere in sua ꝑsona nec licētiat alium nunqd dz compelli: ar. qꝫ nō. xcij. di. illud. credo qꝫ nihilominus tenetur dare alijs licentiam.

p ¶ Officijs. sic. s. e. c. ꝓmo. Ber.

Quia nonnullis. Prīmo ponit antiquum cōsilium qō secundo īnouat ⁊ supplet ibi verum. Ab.si.

q ¶ In laterañ. s. e. ca. j.

r ¶ Pauperes. sed nunqd a diuitibus pōt petek collectaz: videt qꝫ nō: qz si vult dici philosophus proiiciat pecuniam exemplo socratis. xij. qō. ij. socrates. alias ē sub illo ca. gloria episcopi. item sciētia donū dei est ergo vē di non pōt. j. q. iij. nō solū. Itē pfessores iuris licite recipiunt pecuniā: sed non licite petūr. ff. ō var. ⁊ extraor. cog. l. j. §. est q dez. potest dici qꝫ iste cui competens bñficium cōstitutum est a diuitib⁹ potest petere collectaz ⁊ hoc non prohibetur ex ista littera: sed a clericis eiusdē ecclesie ⁊ pauperibus nihil exigere debet sed gratis docere: qz pp illos statuit bñficium ⁊ non propter diuites, sed si ex honestate gratis oībus fuiret honeste faceret ⁊ laudandus esset alias diuitibus gratis laborē suū ī pēdere nō tenetur. si vo bñficiū nullū sup h̄ constitutum est sicut bonoñ. doctoribus licite exigunt collectaz: qz suis sumptibus hoc facere nō cogūtur. s. de prescrip. cum ex officij. xij. q. ij. charitatē. ⁊. c. quicūqz. ⁊. c. ecclesiasticis: ⁊. xxviij. q. i. iam nunc in fi. sicut iurisperit⁹ cōsiliū vēdere pōt. xiij. q. v. nō sane: nec obstat si dicas qꝫ gratis dz docere: qa nihilomin⁹ pōt petere laboris sui mercedez sicut testis qui gratis testificat licite petit sumptus. iiij. q. iij. §. venturis. ⁊. s. de simo. cum sit romana: ⁊ iudex petit sūptus q gratis dz iudicare supra de vi. ⁊ hone. cleri.

Ne pro licentia docendi nihil exequi dz vel pmitti: ⁊ exactū restitui ⁊ pmissuz remitti dz: ⁊ negligēte inferiore prelato ad magistrum cōstitutū supplebit hoc superior.

Prohibeas ne ī parochia tua pro licentia docēdi exigatur aliquid aut etiā pmittat[b]. Si quid vero postea solutū fuerit vel pmissum: remitti[i] pmissuz facias ⁊ restitui ap. cef. solutū: sciēs qꝫ scriptum est: gratis accepistis[k] gratis date.

¶ Sane si qs distulerit magistros in locis congruis īstituere tibi liceat[l] ap. pos. ibi aliorum īstructioni p̄ ficere viros prouidos honestos ⁊ discretos. Idem.

Pro licentia docendi pecunia exigi ñ dz ēt si hoc hēat cōsuetudo.

Quanto gallicana ecclesia ⁊ infra. Dignos eē adiaduersione censemus qui nomen magistri scholarium ⁊ dignitatem assumūt ⁊ sine certo p̄cio ecclesiasticis viris docendi alios licentiam non impēdūt. Cū aūt hec prana consuetudo a cupiditatis[m] radice processerit: et decorē admodum ecclesiastice honestatis ꝓfundat: mandam⁹ quatenus consuetudine ipa de vestris ecclesijs extirpata sub anathematis ī termiatione hoc inhibere curetis: districte p̄cipiētes vt quicūqz viri idonei[n] ⁊ litterati voluerint regere studia litterarū: sine molestia ⁊ exactione qualibet scholas regere permittant[o]. ¶ Si qui vero huiusmodi prohibitionis vel precepti extiterint transgressores: eos officijs[p] ⁊ dignitatibus spolietis.

I Uno. iij. in concilio generali.

¶ In qualibet cathedrali ecclesia vel alia in facultatibus sufficiēti dz a prelato vel capitulo vnus magister eligi: cui redditus vnius p̄ben de ōbent assignari: in metropolitana vero ecclesia ctiaz eligi dz theologus: ⁊ si ad grāmaticū ⁊ theologū non sufficit: puideat ipi theologo ex redditib⁹ sue eccl'ie: ⁊ grāmatico faciat puideri in aliqua eccl'ia ⁊ sue ciuitatis vel diocesis.

Quia nōnullis propter inopiam ⁊ legendi studiuz ⁊ opportunitas pficiendi subtrahit: in laterañ[q]. conci. pia fuit cōstitutione p̄uisum: vt p vnāquāqz cathedralez ecclesiam magistro qui eiusdem eccl'ie clericos alioſqz scholares pauperes[r] gratis institueret aliqō cōpetens beneficium preberetur: quo ⁊ docentis releuaretur necessitas: ⁊ via pateret discētib⁹ ad doctrinaz. ¶ Uerum quoniaz in multis ecclesijs id minime obseruatur[s]: nos p̄ dictum roborantes statutuz adijcimus vt non soluz in qualibet cathedrali ecclesia: sz etiā ī alijs quarum sufficere poterunt facultates: cōstituat magister idoneus a p̄lato cuz capitulo seu maiori ⁊ saniori parte capituli eligendus: qui clericos ecclesiarum ipsaruz gratis ī grāmatica facultate ac alios instruat iuxta posse. Sāe metropolis eccl'ia theologum nihilominus habeat qui sacerdotes et alios in sacra pagīa doceat: ⁊ in his p̄sertim informet q̄ ad curā animarum spectare noscūtur. Assignetur aūt cuilibet magistroruz a capitulo vnius p̄bendet[t] cū ab omni. licite ergo potest petere collectam cui beneficium cōstitutuz nō est. Joan.

s ¶ Obseruak: vñ īstaurādū est: ⁊ pcurādū vt fiat: vt. viij. di. q̄ ꝫ.

t ¶ Prebende. qd si non vacat aliqua p̄bēda: expectek quousqz vacet. nunquid canonici tenentur alium eligere: vt numerus sit plenus: cū ille magister nō sit canonicus: videtur qꝫ sic supra de īsti. cū in eccl'ia. ff. de decu. l. generaliter. §. pe. ⁊ si canonici ad tp̄s iusta de cā retineāt fructus p̄bēde nihilominus eligere debēt alias curreret tp̄s supra vt eccle. benefi. vt nostrum. maxime si numerus certus est iurat⁹. sed hoc nō vr: qz iste electus nihil peciperet: sz spūalia sine tpalibus diu eē non pōt: sicut nec aīa sine corpore. i. q. iij. si qs obiecerit. ⁊ dic qꝫ canonici eligere non debent aliuz auctoritate huius concilij: nec dicuntur facere contra numerum vel iuramētuz nec currit eis tp̄s ad eligenduz beneficio huius cōstitutionis ꝫdiu fuit ibi

magister qui doceat ⁊ percipiat illud beneficium: qz nec dicitur beneficiuz illud vacare nisi ab eo tempore quo magister ibi non fuerit. secus dico cū ex causa retineretur prouentus ad tempus: quia tunc currit tps: ut in p̄dicta decre. ut nostrum: quia tunc electus modicum tempus potest expectare. Item nunquid aliquis magister posset eligi in canonicum sub illa cō-ditione: ut doceret non credo: quia cessare debet omnis cōditio: sed si vacāte aliqua prebenda staueret ꝙ illud onus eēt annexuz illi prebende ñ credo ꝙ tunc esset simonia. argu. ℟. de preben. significatum. immo satis licitum. Ber.

a ¶ Prouentus. nō tamen percipiēt quotidianas distributiones que tantum residentibus dari consueuerunt. ℟. de p̄ben. licet. Ber.

¶ Aper. Primo ponit statutū antiquū. qō secūdo addēdo corroborat ibi statuentes. Ab. si.

b ¶ In concilio generali. ℟. c. pri. Ber.

c ¶ Obseruet: nec tamē seruat. ⁊ ita nullus ē fructus illi⁹ statuti ⁊ alioꝝ.

d ¶ Propter raritatez. qui nō habent a quo discant bene habent excusationē. alꝫ non. xxxvii. di. ℌ. vlt. ⁊. ff. de iuris et fac. igno. l. regulariter. ℌ. i. ⁊. ff. de bo. pos. l. in bonorū: ⁊ ꝙ gdam expensas nō habēt vñ statuitur ꝙ beneficia habeant p̄t sequitur.

e ¶ Docibiles. i. biles ad docēduz: ⁊ isti a capitulis possūt eligi: ut mittantur: vt postmodum doceant: ⁊ si ꝓpria beneficia illis non sufficiant de bonis capituli supp̄leantur ꝓout sequitur sed ut quid etiam membranas occupant. xix. di stin. si romanorum cuz istius constitutionis quo ad hūc articuluz nullus sit effectus. sicut nec precedentis: leges enim iste ꝓpositē sunt verbis ⁊ nō rebus cum potius ꝓtrarium sit verū. C. cōia ō leg. l. ii. in fi. sed nunqd qui docibiles sunt p̄t petere: ut suppleat: qō eis desit. ar. ꝙ sic ex hac constitutione. Ber.

f ¶ Predicti. ſ. prelati ⁊ capituli. ex b est ar. ꝙ p̄t ad hoc cōpelli.

g ¶ Integre. nō tñ percipient quotidianas distributiones q̄ tñ residentib⁹ dari ꝓsueuerūt. supra de preben. licet vbi de hoc.

b ¶ Annos. nunquid terminatio ista determinat oīa precedētia non vī ꝙ prunis aliqō tps adijciat: sed docētibus ⁊ alijs qui a capitulis non eligētur: ⁊ qz illi maius tps requirūt ad hoc ut doceāt ꝙ satis vī ex b. ℌ. qa hic nō fit mentio de illis. Sed cōtra supra de ap. ingsi. ar. in fi. qz hec ōtermination ponitur: ut ibi dicitur.

i ¶ De licentia. ſ. generali concessa auctoritate huius constitutionis. vnde nō est necesse aliā indulgētiā impetrare sic. lxxx. di. non debere. ⁊. xvi. ℌ. q. i. cunctis ⁊ ea. di. qm̄. ⁊. ℌ. de trāsla. inter corporalia. ⁊. ff. de condi. in sti. que sub ꝓditione. ℌ. vlt. sed executio sola impetrari dz si capitula hec ñ sufficiaut: qz pax valeret esse iura in ciuitate nisi esset qui ea exequat. ff. ō ori. iur. l. ij. ℌ. post originem. Ber.

k ¶ Denario. i. primo. imo q venit extrem⁹ dispensatore vocāte: tātūdē recipit ꝙtum q venerat ante. ar. ℟. de ꝓst. cū oēs Joan.

Nota de iudeis. ℟. visum est de his qui spiritum sanctum per simoniam vēdēdo blasfemanti ꝓsequenter summittit de his qui deuz debonorāt male colendo: vt sunt iudei ⁊ saraceni: ⁊ de his auctor tractaturus sūmittit ēt de eorū seruis. Et aduerte qz serui dicūtur stricto mō carentes libertate: ſz largo modo ēt seruiētes pro mercede vt famuli dicuntur ēt serui a seruiēdo ⁊ de vtrisqz tractatur in hoc ti. Ab. si.

Resenti. Primo ponit constitutionem de baptizato: uel baptizari volēte. ſcō eius cām ibi: qz. Ab. si.

beneficiorū suorū: non obstante aliqua ꝓtraria consuetudine vel statuto: cuz denario[n] fraudari non debeant i vinea domini comparātes

Rubrica de iudeis ⁊ saracenis: ⁊ eoruz seruis. ⊖X cōcilio mat.

¶ Si ſuus a iudeo empt⁹ ca mercimonij fact⁹ est vel fieri desiderat christian⁹: p. xii. solidis redimit.

Resenti concilio sancimus: ut nullū xp̄ianum mācipiū iudeo seruiat[l] ſz datis[m]. xii. sol. ꝓ quolibet bono mācipio ipsum quicunqz xp̄anoruz seu ad ingenuitatem seu ad seruitium[n] lniam hēat redimēdi: ⁊ si xp̄ianus fieri desiderat: ⁊ nō pmittit: idez fiat[o]: qa nefas est quē xp̄s redemit blasp̄emū[p] christi in seruitutis vinculis detinere.

¶ Reg. episcopo. Lucen̄.

¶ Iudeus xp̄ianuz seruum hēre nō pōt: in ascriptic̄ vero pōt.

Mutorum ad nos: et infra. Nulli iudeo liceat christianū mancipium in suo dominio retinere: sed si qui apud eos inueniuntur libertas[q] eis seruetur. ¶ Hi vero qui in possessionibus eorum sunt licet legum districtione sint liberi[r]. tamen quia collendis terris eoruz diutius adheserunt[s]: vtpote condicione loci debentes[t] ad collenda rura remanēāt consuetas pensiones predictis viris prebentes. Cuncta etiam que de colonis vel originariis iura precipiunt peragant ⁊ nihil eis extra hoc oneris indicatur. Qō si quisquam iudeorum aliquez de[v] his vel ad alium transferre locum vel ad aliud obsequium retinere[x] voluerit: ipse sibi imputet[y] qui ius colonariuz ⁊ ius dominij[z] sibi iuris seueritate[x] damnauit[2].

Idem geñ. episcopo.

¶ Iudei antiquas synagogas re

l ¶ Seruiat. nec cū iudeis xp̄iani morētur. xxviij. q. i. iudei. et. c. sepe. ⁊. c. nullus: sed in agro vbi cum iudeo nō moratur: bñ pōt seruire. ℑ. c. proxi.

m ¶ Datis. sic. ℑ. c. pri. vbi ō hoc ⁊ intellige hoc. c. ſm illō ō mācipio ēpto cā matrimonij. alias nullo p̄cio dato eripit[ī] libertatē: vl si venalis: ifra tres menses nō fuerit expositus vt ibi. b.

n ¶ Seruitiū. nō tñ erit suus illius: ſz restituet ei p̄ciuz. ⁊ erit ofo liberat⁹. ar. isti. de nor. ac. ℌ. dñs: ul si nō pōt hfe statū p̄ciū suiat ei tm̄ ꝙ suitiū ꝓfert cū p̄cio. ⁊ postea eat liber quo vult. C. de cap. ⁊ postli. reuer. l. vlt. xxvi. q. i. de raptorib⁹. Quid si plures ēptores simul ꝓcurrāt loc⁹ erit gratificationi. ℟. ō iurepa. cū añ. ff. ad sille. si qs in graui. ℌ. ſz cū oēs. quid si nullus ēptor apparet nihilominus erit liber ⁊ hostiatim q̄rat p̄cū. ff. de manumiſ. l. iiij. ℌ. suis autē. aut ꝙ pecūia operas prestet vt dicitur in. l. predicta. C. de cap. l. vlt. ſ. v. an. vt ibi dicitur.

o ¶ Fiat. put dz eē. ⁊. ℑ. e. c. vl.

p ¶ Blasp̄emū. i. iudeū blasp̄emātē xp̄m. ar. ℑ. e. cū sit.

Mutorum. Diuiditur qz duo sunt dicta. secundum ibi: hi vero. Ab. si.

q ¶ Libras. liiij. dis. mācipia.

r ¶ Sint liberi. no. origiarios siue ascriptitios libros eē. C. de agri. ⁊ cēſi. i. l. diffinim⁹. li. xi. ergo non repellunt a legitimis actib⁹. ar. ff. ō te. l. i. C. ō post. ℌ. vl. qō vex eē tñ ad ordies ñ admittunt nisi ō licētia dñorū. liiij. di. si qs obligat⁹. ⁊. c. admittūt. ar. ℑ di. ea. si ſu⁹. ſz ibi nihilomin⁹ tenet suis dño ala.

s ¶ Adheserūt. ar. ꝙ ex tpe seruit⁹ acqrit ⁊ suitia ꝓsueta prestari ōbēt. xviij. q. ii. suitiū. ff. ō aq̄ plu. arce. l. i. ℌ. sicut. ff. si ſui. uē. si qs diuturno. C. ō ſ. l. i. ⁊. ii. ar. ℑ. i. q. i. nullus eps de hoc dictū ē. ℟. de ꝓsue. c. vlt. ℟. de censi. peruenit. Et ita habes ꝙ ex tempore aliqs efficit originari⁹. ſ. xxx. annoꝝ. C. ō agri. ⁊ cēſi. litib⁹ cū satis. li. xi. ar. ℑ. C. ō p̄scrip. q̄ p libertate: ⁊ nō ℑ libertatē opponit. l. vlt.

t ¶ Debētes. i. obligati ⁊ astricti ad collēda rura. Ber.

u ¶ De bis. ſ. originarijs: vel colonis.

x ¶ Retinere forte in domo ad seruiēdū sibi: qō eē ñ dz: ut dicit i p̄nc. c. ⁊. ℟. e. c. i. ℑ. e. iudei siue.

y ¶ Imputet. ſ. iude⁹ q trāstulit colonū ad aliū locū vl ad aliud suitiuz ꝓputet sibi: qz hoc ipo amisit ius colonariū qō hēbat in colono ⁊ colonus liber erit ab illo iure sic ⁊ in colono liberi hoīs: ut si dñs velit vēdere funduz ⁊ trāsferre colonū ad aliū locū nō pt eo iuito. C. de agri. ⁊ cēſi. si qs p̄diū. li. xi. ul si velit diuidere aliq̄ agnationē colonoꝝ: uel affinitatē trāsferēdo eos ad aliam colonariā reintegrādi sunt. C. cōia vtriusqz iu. possessionū. ⁊. C. de agri. ⁊ censi. diffinim⁹. li. xi. ⁊ sic iude⁹ sibi imputet.

z ¶ Dominij. ſ. ꝙ habuit in gleba quo ab ea recedere nō poterat. dñs. n. persone nō fuit: qz liber homo est: ut. ℟. e. c.

2 ¶ Seueritate. arg. ꝙ iuris seueritas siue rigor seruandus est: sed hoc est in odium illorum iudeorum.

2 ¶ Qui damnauit. i. abstulit sibi ius colonarium ipso facto vl exponе vānauit. i. fecit id pp qō dānat ⁊ aufert ei ius colonariū vel ipe colon⁹ sibi ꝓputet q non uult agere ℑ iudicū q trāstulit ipm. ſz p̄mū veri⁹ ꝙtū ad alterā p̄tē disiuncte. ut si velit retinere xp̄ianū colonū secū in domo illud nō ē pmittendū: imo excōicādi sūt. ℑ. e. iudei. i. rñso. ⁊. c. ad hoc vbi reddit cā quare. Ber.

a ¶ Vdei legalis. C. de iude. l. ult. Ber.

b ¶ ℙermittit: ⁊ si corruerit de nouo possunt illas reedificare in pristinum statum non ⁊ ut ampliores faciant. ℑ. eo. consuluit. arg. ff. de no. ope. nũ. l. i. §. opus nouũ. ⁊. §. si quis edificium.

Q Uia super ℙarasceue est dies veneris: qz iudei in die veneris solent parare escas pro die sabbati ab apparatu ciborum dicta vel escarum. Ab. si.

c ¶ ℙnõ habeant. consueuerunt enim tunc deridere christianos in contumeliam creatoris. ℑ. e. in nonnullis: cum enim fidem nostram contemnãt nec ritus suos eis permittimus. C. de iu de. iudeos. vnde in publicum erire non debent. ℑ. eo. ĩ nõnullis. Ber.

I Vdei. Duo sunt dicta: secundum ibi si qui: ab. si.

d ¶ Siue saraceni. ⁊ ita cuz saraceno morari non lz: sicut nec cum iudeo nisi aliquis spiritualis vellet ire. vt eis predicaret quod licet. vt. ℑ. e. ℙ sit ⁊ sic intellige. xi. q. iij. ad mensam.

e ¶ Seruitio. supra eodem capitulo. i. ⁊. ii.

f ¶ ℙermittantur. Sed quid ad nos de his qui foris sũt. ut .ii. questione. i. multi. ⁊. xlv. dist. qui sincera. Sol. de his q foris sunt non iudicat ecclesia: vt penam spiritualem infligat in casibus tamen iudicat de eis qz ꝑpellit iudeos a communione christianorum. xxviij. q. i. sepe ne ab alijs corrumpantur: vt ibi: ⁊. ℑ. e. ad hoc ⁊ hic repellit eni eos a legitimis actibus .ij. q. vij. aliĉi. ⁊ ab officijs publicis. Liiij. dist. nulla officia. ⁊ .ℑ. e. cũ sit. ⁊. c. pe. ⁊ ne possint emere christiana mancipia. ℑ. e. c. vl. ⁊. Liiij. di. fraternitatẽ. Item non permittit eos facere nouas synagogas. ℑ. e. consuluit. Item qz in diebus lamentationum non exeant in publicuz .S. e. c. pri. ⁊. ℑ. eo. in nonnullis. Item qz soluant decimas de terris quas colũt. S. de de ọci. ọ terris. ⁊ ne christiãa mãcipia circũcidant. Liiij. dist. nulla ne ex testamẽto christiani aliquid capiant. ⁊ ille christianus est excõicandus etiam post mortem .xxiiij. q. ij. sane profertur: ⁊ excedentes verberibus subijciunt .ℑ. de rapto. in archiepiscopatu hic ergo ecclesia excõicat tm̃ illos christianos qui cum eis habitare presumunt quandoqz tm̃ idirecte excommunicat eos: qz excõmunicat xpianos ne cũ eis aliqꝺ ꝛmerciũ hẽant. ℑ. de vsu. pꝰ miserabilẽ: ⁊. ℑ. e. ⁊ si in fi. ⁊. c. postulasti. R.

g ¶ A possessionibus. nisi fuerint comparate de vsuris quas tenentur vendere: ⁊ pecuniam restituere infra de vsur. cum tu.

h ¶ Excõicatõis. ar. qꝺ iudex secularis cõpelli põt ad iusticiã ꝟuandã. xxij. q. v. administratores ⁊ hoc vꝝ facere rõne fidei qꝺ intromittit se de hereditate alias non dz. S. q fi. sint legi. cãz: sed illud intellige in quocũqz casu: vbi iudex secularis negligens est facere iusticiã qꝺ ecclesia se intromittere dz ⁊ cõpellere ipsum. xxiij. q. v. administratores: ⁊. q. ii. dñs: ⁊. ℑ. de maledi. c. ii.

i ¶ Ex integro. preter seruos qui eos preuenerint in fide. C. de epi. ⁊ cle. deo nobis. §. is ita. Ala.

I Ta quorundã. ℙrimo ponit duplicem christianorum excessum. secundo tripliciter punit ibi: talis. Ab.

k ¶ Qui gloriantur. si. xxiij. q. ii. pernicioſam. ⁊. lxxxvi. di. tanta.

l ¶ Ferrũ. ut. ℑ. e. ad liberãdã vbi hoc totũ hẽs qꝺ hic ꝺr de quibꝰ habentur ad hostes trãsferri nõ debẽt. C. que res expor. nõ debent. l. ii. ⁊ illi sunt decapitandi vt ibi: ⁊. C. de cõmer. mercatores. ff. de pub. ⁊ vecti. cotẽ ferro: si eniz nõ habent ferrũ: nec arma. Mã causatuz perimit cã pempta suũ. ⁊ appellatiõe armorum intelligunt fustes ⁊ lapides. ff. de ver. sig. armoꝝ appellatio. Lau.

m ¶ Subministrãt. ar. clericũ ꝓ homicida hẽri q pugnãtibꝰ arma ministrat dñmõ ibi fiant homicidia. ar. l. di. si quis viduam. xxiij. q. vl. c. ul. .ℑ. de homi. sicut dignum. §. illi ẽt. ⁊. §. hi quoqz.

n ¶ Subiectos. ⁊ sic ipso iure sunt excõicati. ℑ. eo. ꝙ olim.

o ¶ ℙrivatiõe ḃ potuit papa facere ꝓ laicos rõne cris ꝓmissi. Ber.

p ¶ Seruos. no. Fuitum de iure naturali inductaz. xxv. di. sexto die. Item de iure gentium. di. i. ius gentium. Item de iure canonico. xv. q. vlti. cum multe: ⁊ hic ⁊ .ℑ. eo. ad liberãdã. vin.

q ¶ Excommunicarõ. ⁊ tamen isti ipso iure sunt excommunicati: ⁊ sic excommunicatus põt iteruz excommunicari. iij. .q. iij. engeltrudam: ⁊ ar. xi. q. iij. excellentissim̃. xij. q. ij. ọ viro. ⁊. l. xxvi. di eos q. ⁊ q in sordibus est adhuc sordescat. xlvij. dis. quãtũlibet in fi. ar. ℑ. ij. q. i. multi: qz de his que foris sunt nihil ad nos. xxiij. q. i. .c. i. ii. iij. ⁊. iiij. ⁊. S. de iudi. cum non ab homine. Item qui est extra ecclesiam non potest esse magis extra ecclesiã. xi. q. iij. omnis christianꝰ. Item ar. contra. ff. de ỽ. obli. qui bis idem. ℳdirit qꝺ excõmunicatus amplius excommunicari non potest sed denunciari potest excommunicatus: ⁊ sic intelligit oĩa iura: vbi sepius videtur aliquis excõmunicari: ⁊ sic intelligit hic: sed tu dicas quod excommunicatus potest iterum excommunicari. Et sunt duo effectus excõmunicationis vt dicunt quidam: primus effectus ẽ eijciendi extra ecclesiam secundus est detinendi extra sicut qui est ligatꝰ vno vinculo potest iterligari. nõ est dubiuz qn excommunicatus possit adhuc excõmunicari sicut qui est in vno peccato potest aliud cõmittere: ⁊ sic plus punitur: ⁊ sic potest pluries excommunicari: ⁊ magis ex ḃ punietur: ⁊ secunda excõmunicatio tunc primo incipit habere suum effectuz cum absoluit a prima: ⁊ tm̃ prima absolutio non habuit suũ effectum pp secundam excõmunicationem: ⁊ ita finaliter no prodest prima absolutio nisi cum absolutus fuerit a secunda. de hoc dixi supra de offi. ordi. ex parte ⁊. ℑ. de senten. excõ. cum pro cã. Ber.

Tenere possiunt nouam exigere non possunt.

I Vdei de ciuitate: ⁊ infra. Sicut legalis[a] diffinitio iudeos nouas non patitur erigere synagogas: ita eos sine inquietudine vetes habere permittit[b].

A Lexander tertius.

¶ In die veneris scã nõ lz iudeis tenere hostia vel fenestras aptas.

Q Uia super his: ⁊ infra: generaliter iterdicas: vt iudei hostia vel fenestras in die parasceues apertas non habeant[c]: sed clausas teneant tota die.

I Dem ex concilio lateranen̄.

¶ Excommunicari debent christiani qui in domo seruunt iudeis vel saracenis siue paganis ⁊ principes seculares excommunicari debẽt qui iudeos baptizatos suis bonis spoliare presumunt.

I Vdei siue saraceni[d] neqz subalendorum puerorum suorum obtentu nec pro seruitio[e] vel alia qualibet causa christiana mancipia in domibus suis permittantur[f] habere: excommunicentur autem qui cum eis presumpserint habitare ⁊ infra. ¶ Si qui preterea ọ inspirante ad fidem se conuerterit christianam: a possessionibus[g] suis nullatenus excludantur: cum melioris conditionis ad fidem cõuersos esse oporteat ℂz antequam fidem susceperint habebantur. Si autem secus fuerit factum: principibus seu potestatibus eorundem locorum iniungimus sub pena excommunicationis[h] vt portionem hereditatis sue ⁊ bonorum suoruz ex integro[i] eis faciant exhiberi.

I Dem in eodem.

¶ Christiani deferentes saracenis merces prohibitas: uel in ipsorum nauibus nauigantes excommunicandi sunt: ⁊ rebus coruz priuandi: ⁊ efficiuntur capientiũ sui.

T Ta quorundam animos occupauit seua cupiditas: ut qui gloriantur[k] nomine christiano saracenis arma ferrum[l] ⁊ lignamina deferant galearum: ⁊ pares aut etiam superiores in malicia fiunt illis dum ad impugnãdos christianos arma eis ⁊ necessaria submiſtrãt[m]. Sunt etiam qui pro cupiditate sua in galeis ⁊ piraticis saracenorum nauibus regimen ⁊ curam gubernatiõis exerceant. Tales igiꝝ ab ecclesiastica cõiõe precisos ⁊ excommunicationi subiectos[n] rerum suarum per principes catholicos ⁊ cõsules ciuitatum priuatione[o] mulctari: ⁊ capientium fieri seruos[p] censemus. ℙrecipimus etiam ut per ecclesias maritimarum vrbiuz crebra ⁊ solennis in eos excommunicatio[q] ꝓferatur.

I Dem.

¶ Judei veteres synagogas in pristinum statum reformare possunt ọ nouo erigere non possunt.

Q Onsuluit: ⁊ infra. Judeos ọ nouo constituere synagogas vbi non habuerunt pati nõ debes.

V Verum si antique[r] corruerunt. vel ruinaz minantur: vt eas recedificent[s] potest equanimiter tolleari: non autem ut eas exaltent[t]: aut ampliores aut preciosiores faciãt ℂz antea fuisse noscuntur: qui vtiqz hoc pro magno debent habere qꝺ in veteribus synagogis et suis obseruantijs tolerantur.

I Dem.

¶ In familiari seruitio iudeorum christiani esse non debent.

A Dhec oĩbus christianis qui sunt in iurisditione nostra penitus iterdicatis: ⁊ si necesse fuerit districtione ecclesiastica cõpellatis eosdẽ ne iudeoꝝ ꝟnitio se assidue[u] ꝓ aliqua mercede exponãt qõ ẽt obstetricibus ⁊ nutricibꝰ coruz pro bibere curetis: ne infantes iudeoꝝ

---

[a] Legalis. C. de iude. l. ult. Ber.

[b] ¶ ℙermittit: ⁊ si corruerit de nouo possunt illas reedificare in pristinum statum non ⁊ ut ampliores faciant. ℑ. eo. consuluit. arg. ff. de no. ope. nũ. l. i. §. opus nouũ. ⁊. §. si quis edificium.

[c] ¶ ℙnõ habeant. consueuerunt enim tunc deridere christianos in contumeliam creatoris. ℑ. e. in nonnullis: cum enim fidem nostram contemnãt nec ritus suos eis permittimus. C. de iude. iudeos. vnde in publicum erire non debent. ℑ. eo. ĩ nõnullis. Ber.

[d] ¶ Siue saraceni. ⁊ ita cuz saraceno morari non lz: sicut nec cum iudeo nisi aliquis spiritualis vellet ire. vt eis predicaret quod licet. vt. ℑ. e. ℙ sit ⁊ sic intellige. xi. q. iij. ad mensam.

[e] ¶ Seruitio. supra eodem capitulo. i. ⁊. ii.

[f] ¶ ℙermittantur. Sed quid ad nos de his qui foris sũt. ut .ii. questione. i. multi. ⁊. xlv. dist. qui sincera. Sol. de his q foris sunt non iudicat ecclesia: vt penam spiritualem infligat in casibus tamen iudicat de eis qz ꝑpellit iudeos a communione christianorum. xxviij. q. i. sepe ne ab alijs corrumpantur: vt ibi: ⁊. ℑ. e. ad hoc ⁊ hic repellit eni eos a legitimis actibus .ij. q. vij. aliĉi. ⁊ ab officijs publicis. Liiij. dist. nulla officia. ⁊ .ℑ. e. cũ sit. ⁊. c. pe. ⁊ ne possint emere christiana mancipia. ℑ. e. c. vl. ⁊. Liiij. di. fraternitatẽ. Item non permittit eos facere nouas synagogas. ℑ. e. consuluit. Item qz in diebus lamentationum non exeant in publicuz .S. e. c. pri. ⁊. ℑ. eo. in nonnullis. Item qz soluant decimas de terris quas colũt. S. de de ọci. ọ terris. ⁊ ne christiãa mãcipia circũcidant. Liiij. dist. nulla ne ex testamẽto christiani aliquid capiant. ⁊ ille christianus est excõicandus etiam post mortem .xxiiij. q. ij. sane profertur: ⁊ excedentes verberibus subijciunt .ℑ. de rapto. in archiepiscopatu hic ergo ecclesia excõicat tm̃ illos christianos qui cum eis habitare presumunt quandoqz tm̃ idirecte excommunicat eos: qz excõmunicat xpianos ne cũ eis aliqꝺ ꝛmerciũ hẽant. ℑ. de vsu. pꝰ miserabilẽ: ⁊. ℑ. e. ⁊ si in fi. ⁊. c. postulasti. R.

[g] ¶ A possessionibus. nisi fuerint comparate de vsuris quas tenentur vendere: ⁊ pecuniam restituere infra de vsur. cum tu.

[h] ¶ Excõicatõis. ar. qꝺ iudex secularis cõpelli põt ad iusticiã ꝟuandã. xxij. q. v. administratores ⁊ hoc vꝝ facere rõne fidei qꝺ intromittit se de hereditate alias non dz. S. q fi. sint legi. cãz: sed illud intellige in quocũqz casu: vbi iudex secularis negligens est facere iusticiã qꝺ ecclesia se intromittere dz ⁊ cõpellere ipsum. xxiij. q. v. administratores: ⁊. q. ii. dñs: ⁊. ℑ. de maledi. c. ii.

[i] ¶ Ex integro. preter seruos qui eos preuenerint in fide. C. de epi. ⁊ cle. deo nobis. §. is ita. Ala.

[k] ¶ Qui gloriantur. si. xxiij. q. ii. pernicioſam. ⁊. lxxxvi. di. tanta.

[l] ¶ Ferrũ. ut. ℑ. e. ad liberãdã vbi hoc totũ hẽs qõ hic ꝺr de quibꝰ habentur ad hostes trãsferri nõ debẽt. C. que res expor. nõ debent. l. ii. ⁊ illi sunt decapitandi vt ibi: ⁊. C. de cõmer. mercatores. ff. de pub. ⁊ vecti. cotẽ ferro: si eniz nõ habent ferrũ: nec arma. Mã causatuz perimit cã pempta suũ. ⁊ appellatiõe armorum intelligunt fustes ⁊ lapides. ff. de ver. sig. armoꝝ appellatio. Lau.

[m] ¶ Subministrãt. ar. clericũ ꝓ homicida hẽri q pugnãtibꝰ arma ministrat dñmõ ibi fiant homicidia. ar. l. di. si quis viduam. xxiij. q. vl. c. ul. .ℑ. de homi. sicut dignum. §. illi ẽt. ⁊. §. hi quoqz.

[n] ¶ Subiectos. ⁊ sic ipso iure sunt excõicati. ℑ. eo. ꝙ olim.

[o] ¶ ℙrivatiõe ḃ potuit papa facere ꝓ laicos rõne cris ꝓmissi. Ber.

[p] ¶ Seruos. no. Fuitum de iure naturali inductaz. xxv. di. sexto die. Item de iure gentium. di. i. ius gentium. Item de iure canonico. xv. q. vlti. cum multe: ⁊ hic ⁊ .ℑ. eo. ad liberãdã. vin.

[q] ¶ Excommunicarõ. ⁊ tamen isti ipso iure sunt excommunicati: ⁊ sic excommunicatus põt iteruz excommunicari. iij. .q. iij. engeltrudam: ⁊ ar. xi. q. iij. excellentissim̃. xij. q. ij. ọ viro. ⁊. l. xxvi. di eos q. ⁊ q in sordibus est adhuc sordescat. xlvij. dis. quãtũlibet in fi. ar. ℑ. ij. q. i. multi: qz de his que foris sunt nihil ad nos. xxiij. q. i. .c. i. ii. iij. ⁊. iiij. ⁊. S. de iudi. cum non ab homine. Item qui est extra ecclesiam non potest esse magis extra ecclesiã. xi. q. iij. omnis christianꝰ. Item ar. contra. ff. de ỽ. obli. qui bis idem. ℳdirit qꝺ excõmunicatus amplius excommunicari non potest sed denunciari potest excommunicatus: ⁊ sic intelligit oĩa iura: vbi sepius videtur aliquis excõmunicari: ⁊ sic intelligit hic: sed tu dicas quod excommunicatus potest iterum excommunicari. Et sunt duo effectus excõmunicationis vt dicunt quidam: primus effectus ẽ eijciendi extra ecclesiam secundus est detinendi extra sicut qui est ligatꝰ vno vinculo potest iterligari. nõ est dubiuz qn excommunicatus possit adhuc excõmunicari sicut qui est in vno peccato potest aliud cõmittere: ⁊ sic plus punitur: ⁊ sic potest pluries excommunicari: ⁊ magis ex ḃ punietur: ⁊ secunda excõmunicatio tunc primo incipit habere suum effectuz cum absoluit a prima: ⁊ tm̃ prima absolutio non habuit suũ effectum pp secundam excõmunicationem: ⁊ ita finaliter no prodest prima absolutio nisi cum absolutus fuerit a secunda. de hoc dixi supra de offi. ordi. ex parte ⁊. ℑ. de senten. excõ. cum pro cã. Ber.

[r] ¶ Antique. Constantinus Imperator contulit libertatem ecclesijs ⁊ iudeos seruituti subiecit: postea vero iulianus imperator apostata dedit licentiã iudeis nouas ꝛstruere synagogas: vt legit in cronicis.

[s] ¶ Reedificent. sic. S. e. iudei. C. de iudei. l. vlt. qz aliud est tueri qꝺ positum est ⁊ aliud nouũ facere. ff. de vsufruc. vsufructuarius nouum.

[t] ¶ Exaltent. non. n. licet cuilibet possessori trãsformare possessionem puta vsufructuario. ff. de vsufruc. equissimum. §. sed ⁊ colores. Ber.

[u] A Dhec. ℙrimo prohibet. Secundo prohibitionis causaz reddit ibi. Quoniam. Ab. si.

[u] ¶ Assidue. sic. S. e. c. i. ⁊. ij. ⁊. c. iudei. ij. ⁊. est ar. ex eo qꝺ dicit assidue qꝺ interpolatim possunt seruire. qõ intellige ℔m tenorem illius. c. S. e. multoz. §. i. sz in domibus nullo modo. put. ℑ. sequit: ⁊ in predi. concor. xxviij. q. i. iudeorum sepe. ⁊. ℑ. eo. ⁊ si iudeos.

a ¶ In domibus: ⁊ ita videtur quod extra domum iudeorum possint: eadem prohibitio est. ſ. e. ⁊ si.

b ¶ Concordant. xxiij. q. viij. dispar. ⁊ in habitu etiam differre debent a xpianis vt possint melius euitari. ſ. eo. in nonnullis.

c ¶ Simplicium: qr innocens credit oī verbo. xxij. q. iiij. innocens. si. xxviij. q. i. c. sepe.

Sicut iudei. Diuiditur: qr continet multa dicta que patent. Ab. si.

d ¶ Inuitos. hoc iō dicit qr nullus ad fidē cogendus ē. xxiij. q. v. ad fidē. ⁊. xlv. dist. de iudeis: qr si simplr ⁊ absolute cōpellant nō recipient caracterē: sed si cōditionaliter cōpellant bñ recipiūt ⁊ cōpellendi sunt: vt fidē sic susceptaz obseruēt: vt .s. de bap. maiores. §. itē querit. xlvi. di. de iudeis: ⁊. ff. de ritu nup. si pr. ⁊. C. e. ti. nullis. b.

e ¶ Habere. pbatio eiꝰ qꝫ nullus ꝯpelli dz ad fidem qr fides ex necessitate esse nō dz. xlv. dist. qd autē. §. qui sincera. ⁊. xxiij. q. v. ad fidem.

f ¶ Potestatis: nulli enī pmissum est occidere vel penā infringere nisi cui ex officio pmittit. xxiij. q. v. qui malos miles cū ministet ⁊ pena nō ē inferenda nisi per iudicem. xxiij. q. ij. §. item b. c. Ber.

g ¶ Bonas. secus si malas ne deludant xpianis pretēdentibus signa lamentatiōis ⁊ nō prozūpant in cōtumeliā creatoris. ſ. e. in nōnullis: ⁊ ne annuatim simulataz spem crucis erurant. C. e. iudeos: sed suas festiuitates more solito celebrent. xvi. di. qui sincera: vt hic dicit. C. eo. tit. nemo. Ber.

h ¶ Cimiterium. arg. ꝫ .ff. de sepul. vio. sepulchra. ſo. sepulchra hostium religiosa nō sunt vt ibi dicitur: nec illud non infringens incidit in edictuz: iudei vero nō reputantur hostes. xxiij. q. viij. dispar. lz sint hostes fidei nře. ſ. e. ⁊ si iudeos

i ¶ Pecunie. q̄ in sepulchris ponēda nō est. ar. .ff. de reli. ⁊ sump. fu. si qs impediat. §. funeris cā. ⁊. xiij. q. ij. nō estimem⁹ circa medium. tan.

k ¶ Effodere. qō qui fecerit sepulchra violati tenetur. ff. de sepul. vio. l. iij. §. si quis: ⁊ sm quosdam hec actio infamat. ff. de sepul. vio. l. i. Alij dicunt ꝙ nō infamat. cū sit actio in factum: ⁊ in illa impropie ponitur actio. ala.

l ¶ Excōicationis. ⁊ ita videt in optione iudicis qō istoꝝ ꝑ pena ponat si nō satisfecerit: ⁊ si iste vult satisfacere non punitur. si. xxxvi. di. eps aut presbyter: ⁊. xlviij. di. c. i. ⁊. xiij. di. c. vl. ita est ar. qꝫ ꝑ quolibz peccato nō debet episcopus in aliquem fulminare vel excōicare vel deponere.

m **Quam sit.** Duo sunt dicta. Secūda pars ibi: insup. Ab. si. ¶ Vti liceat. aliter enī nō possent illos lucrari: ⁊ sic lz eis loq ⁊ comedere cū eis exemplo dñi. xxiij. q. iiij. infideles. ⁊. xi. q. iij. ad mēsam dū modo ⁊ alijs non coinquinent. ar. contra. xxviij. q. i. nullus. ⁊. c. oēs. so.

in eozūdem domibus[a] nutrire psumāt. ¶ Quoniam iudeorū mores ⁊ nostri i nullo ꝯcordāt[b]. ⁊ ipsi ō facili ob ꝯtinuā conuersationē ⁊ assiduā familiaritatē ad suā superstitionē ⁊ perfidiaz simplicium[c] aīos inclinarēt. **Clemens. iij.** ¶ Iudei inuiti nō sunt baptizādi nec ad hoc cogēdi: nec sine iudicio puniēdi: aut reb⁹ suis spoliādi. vel in suis festiuitatib⁹ molestandi. nec ipsorum cimiteria violāda aut eorum corpora exhumanda.

Sicut iudei: ⁊ infra. statuimus vt nullus inuitos[e] vel nolentes iudeos ad baptismū venire cōpellat. ¶ Si quis autē ad xpianos cā fidei confugerit: postquā voluntas eius fuerit patefacta: xpianus absqz calūnia efficiat. quippe xpi fidē habere[f] nō creditur qui ad xpianoꝝ baptismū nō spontaneus sed inuitus cogitur puenire. ¶ Nullus etiam xpianus eoruz quēlibet sine iudicio terrene potestatis[g] vel occidere: vel vulnerare: vel suas pecunias auferre presumat: aut bōas[s] quas hactenus habuerīt consuetudines imutare. presertim in festiuitatū suarū celebratione quisquam fustibus vel lapidib⁹ eos nullaten⁹ pturbet. neqz aliquis ab eis coacta seruitia exigat: nisi que ipsi tempore pterito facere ꝯsueuerūt. ¶ Ad hoc malorum hominum prauitati auaritie obuiātes decernimus: vt nemo cimiterium[h] iudeoꝝ mutilare aut inuadere audeat siue obtentu pecunie[i] corpora humata effodere[k]. ¶ Si quis autem huius modi decreti tenore cognito quod absit cōtraire presūpserit: honoris ⁊ officij sui periculum patiatur: aut excōicationis[l] sententia plectatur nisi presumptionem suam digna satisfactione correxerit. **Item.** ¶ Ponit duas indulgentias illorum qui paganis predicant.

Quam sit laudabile: ⁊ infra. Tuis frater episcope petitionibus annuentes tibi tuisqz socijs cū apud ꝑdicandaz xpi fidē paganis exhibitis: ap. auctoritate concedimus: vt vobis bis cibis cū modestia ⁊ gratiaruz actione seruata temporū qualitate[n] iuxta canōicas sanctiones vti liceat[m] qui uobis ab ipsis infidelib⁹ apponūtur[o]. ¶ Insuper indulgemus vt quicūqz religiosi seu clerici idonei ad annūciādū gentibus euāgelicam veritatez requisita ⁊ habita[p] prelatorum suorum licētia tibi voluerint adherere: id absqz cōtradictione qualibet liberam exequēdi habeant aucto. ap. facultatem. **Item.** ¶ Pro redimēdis captiuis lz ire alexādriā iurantibus q̄ nihil deferent auxilij seu subsidij extra redēptionis articulum. portās vel mittens etiam post treugas merces ꝑ hibitas excōmunicatus ē: ⁊ pacis appellatione non veniunt treuge.

Significauit nobis. T. F. quō aliqui ciuiū tuorum in alexādriā valeant proficisci pro recuperādis cōciuibus suis qui illic in captiuitate tenētur: hoc arbitramur licite posse fieri dummodo nihil in mercibus suis vel alio modo secū illuc deferant vnde posset sarracenis excepto redemptiōis articulo aliquod cōmodum[q] aut subsidiuz prouenire: quod etiā cora te prius iuramento[r] firmabunt. ¶ Illi quoqz qui post treugam in transmarinis partib⁹ factaz cū cōmertio alexandriam adiuerint: si detulerint merces prohibitas cā lucrandi: excōmunicationis[s] vinculuz nō euadūt. sicut nec illi qui i personis proprijs nō euntes merces eis per nūcios[t] destinarūt. ¶ Ad vltimum illos qui iurauerūt se amplius in terram sarracenoꝝ cum mercibus non ituros nisi pax esset inter xpianos ⁊ ipsos: ⁊ post treugam[v] factā venerunt illuc: cōditio illa de pace aut treuga habenda ab excōmunicatōis vinculo nō absoluit[x]. **Item.** ¶ Excōmunicati sunt qui cū sarracenis tēpore guerre aliquod bñt cōmertiū: vel eis ꝑstant subsidiuz.

Quod olim preceptum fuit ⁊ infra. Sane licet hoc fuerit i cōcilio lateranī.[k] districte inhibituz: nos tamē omnes illos excōicationi supponimus[y] qui iā amplius cū

apud eos nec ipsi apud nos: lz h nō ꝓtineak i verbis edicti vt pz h ad mēsam: sed quantū ad sniam eos vitare debem⁹. ar. .ff. de pe. be. itē veniūt. §. ait senatus: sed q̄re potius vitamus cōuiuiū q̄ colloquiū. iō loquimur eis vt eos possim⁹ lucrari: quod alias facere non posse mus vt in. c. infideles.

n ¶ Qualitate: vt abstineāt his diebus ⁊ in tpibus quib⁹ a carne est abstinendū sm canones iij. di. deniqz. ⁊ de cō. di. iij. ō esu carnium: ⁊. c. sabbato: de q bus canonibus hic fit mentio.

o ¶ Apponunt. quecūqz ergo apponunt vti possūt nisi dctm fuerit qꝫ sit idolis īmolatuz: vt .i. q. iiij. §. vl. ⁊. xxvi. q. ij. si de area. tūc enim sanctius ē mori fame q̄ idolatricis vesci. xxxij. q. iiij. sicut sanctius. Ber.

p ¶ Habita. qr nullus pōt predicare nisi ex officio sibi cōmisso vel nisi habeat auctoritatez a suo prelato. ſ. de here. cū ex i iuncto: ⁊. c. excōicam⁹. §. qr vero nec sufficit petere licētiā nisi sit obtenta vt hic pz ⁊ si. de cō. dis. v. non oportet. xi. q. iij. qd ergo. xix. q. ij. due. ar. ꝫ. s. de regula lz: ⁊. s. de arbi. cū soliz.

Significauit. ¶ Habz tria dicta vt pz in summario. Scōm ibi: illi quoqz. Tertiuz ibi: ad vltimum. Ab. si.

q ¶ Cōmodum. sm qō dicitur .s. eo. ita quozūdā. vbi de hoc ⁊. ſ. e. ad liberandū. nihil ergo in mercib⁹ portādū est nisi illō vñ possint redimere captiuos vt hic dicit. Sed qd si non pñt redimere captiuos: nisi portēt eis arma vel ferruz nunqd hoc facere possūt sine pena excōicationis. ar. qꝫ sic ex eo quod dic excepto redēptiōis articulo. sed non credo nisi primo requirat auctoritas pape ne aliqd fraudis fiat. Ber.

r ¶ Juramento. sz nōne sufficit pena excōicationis pōt dici qꝫ hoc exigit a suspecto. ar. xxviij. dist. de syracusane. ⁊. c. q. vlti. .c. vl. quoniam eoꝝ ruine debent occurrere prelati. xciij. di. diaconi. ⁊. xxij. q. v. hoc videt: ⁊ ad maiorē cautelā exigit iuramētum etiā a quocūqz. lau.

s ¶ Excōicationis: de qua hēs .s. e. ita quozūdā: ⁊ ideo quia lz treuga sit facta nō tamē pax perpetua: vt. ſ. §. pri. vnde ꝑ hibitio nō intelligitur ꝓpterea relaxata de mercib⁹ ꝓhibitis.

t ¶ Per nūcios. sic. ſ. c. pri. q per alium facit per se facere videtur vt hic. ⁊. ſ. de sen. excō. mulieres. xlvi. di. sicut non suo. ff. de admi. tuto. ita tamen. §. gessisse.

v ¶ Post treugā. treuga ē securitas psonis ⁊ reb⁹ ad tps ꝯcessa. s. de treu. c. i. ⁊ qui facit treugā non facit pacē nec desistit a guerra nisi ad tēpus: qr qui destulit non in totum destitit. ij. q. iij. §. notandū. ⁊. ff. de iu. destitisse.

x ¶ Non absoluit. nec ēt a piurio: qr lz treuga sit facta nō tñ pax: ⁊ ita non existit ꝯdītio vnde incidit in sniam excōicationis ⁊ in piurū: ⁊ sic treuga nō est pax.

Quod olim. ¶ Primo excōicat. Scōo hortat illos quibus scribit ibi: Vestre igitur. Ab. si. y ¶ In lateranen. s. e. ita quozūdā. Ber.

y ¶ Supponimus. ⁊ iā suppositi erant per alex. in concilio lateranen. ita quoꝝ

dam ⁊ sic est canon late sñe: vt ꝓz in fi. ⁊ ita videt ꝯ qui ꝟra faciunt duplici excõicatiõe sunt ligati. Sed quis absoluet tales põt dici q̃ epi ipsoꝝ q̃ ex quo papa sibi hoc nõ retinuit aliis indulsisse videt. ī. ō sen. ex. nuper. q̃ sibi reseruasset si hoc non intendebat. s̄. de ꝓbẽ. graue in fi. ⁊. ī. de cri. fal. dura. in fi. ber.

a ¶ Subsidia. s̄. e. ita: ⁊. ī. e. ad liberãdã. ⁊. C. q̃ res expoꝝ. non posꝫ. p totũ: ⁊. C. que res ven. nõ posꝫ. p totum.

b ¶ Jram dei. ratũ hñtis ꝯ ab ecclesia iuste factum est. xxiiij. q. i. quodcũq;.

¶ Si. ¶ Primo põit exordium. secũdo facit narrationẽ. tertio ꝓhibet. q̃rto penã ĩponi mandat. Secũda ibi: accepimus. tertia ibi: ꝓhibemus. quarta ibi: si vo. Ab. si.

c ¶ Jngrati. si. enim iudei isti ĩgrati sunt possũt ꝑuari gr̃a sibi ꝟcessa. s̄. ō do. c. vl. ⁊. xj. q. ij. octaua discussio: ⁊. C. de reuo. do. l. vlti. b.

d ¶ Pro gr̃a. s̄. de fideiu. peruenit: ⁊. s̄. de renũ. sane.

e ¶ De familiaritate. nimia familiaritas parit ꝟtẽptuz: ⁊. ff. de offi. ꝓcõ. ne quicquam. §. cura. lxxxvi. di. quãdo. ⁊. ff. de offi. ꝓre. obseruandum.

f ¶ Mus in pera. vt. xiij. q. i. §. ij. versus fi.

g ¶ Nutrices. q̃s esse nõ dz. s̄. eo. iudei. ⁊. c. ad hoc.

h ¶ Effundere. credebãt forsan corpus xp̃i descẽdere in stomachum: ⁊ incorpari q̃ ẽ falsum de cõ. di. ij. tribus gradib⁹ nõ est iste panis. cibus eniz anime est di. ea credere. lau.

i ¶ Datiũtur. ar. q̃ q põt ꝓhibere ⁊ nõ ꝓhibet sibi ĩputat lxxxvi. di. c. iij. ī. de reg. iur. c. pe. ⁊. ī. ti. ꝓori. c. ij. ⁊. xxiij. q. viij. ꝓterea. argu. ⁊. ī. ō sen. ex. quante ꝓsumptionis.

k ¶ Libere. i. ecclesie non enim erit heres filius ancille cuz filio libet. xxij. q. iiij. dicat aligs. b.

l ¶ Ancille. i. agar. que significat synagogaz. Libera. i. sara q̃ significat ecclesiã: ō agar ancilla sare descenderũt isti q̃ debent esse serui illoꝝ qui descenderunt a sara: in quibus ecclesia fundata est. Ber.

m ¶ Sub excõicationis pena. immo excõicari põt si cõicent eis postea. ī. de vsur. post miserabilez. ⁊. ī. c. pri. ⁊ sic indirecte iudicat eccl̃ia de iudeis: ⁊ ō b dixi. s̄. e. ita. ⁊. c. iudei. ber.

¶ Postulasti. Communis diuisio. secũda ibi: ad qõ ab. siculus.

n ¶ Pena pecuniaria. ad arbitrium iudicis. s̄. de of. lega. de causis q̃ spũali pena ipsum punire nõ põt cũ sit ex̃ eccl̃iam q̃ nihil ad nos de his qui foris sunt. ij. q. i. multi. quãdo eccl̃e sia possit punire iudeos. dictuz est. s̄. e. ita. ⁊. c. iudei.

sarracenis mmercimoniũ habuerunt: vel per se vel ꝑ alios nauib⁹ seu quocũq; alio ĩgenio eis aliqua rerum subsidia[a] seu cõcilia quãdiu inter nos ⁊ illos guerra durauerit durarint ipẽdenda. ¶ A. igitur discretioni mãdamus quatenus nec per vos nec per vestras naues nec alio quocunq; mõ aut ingenio eis mercimonia cõcilia vel alia subsidia trãsmittatis. ne si aliqui in sua malitia indurati sec⁹ agere ꝓsũpserint: nõ solũ ipso iure incidãt in excõicationem illam: verum etiaz iram[b] dei viuentis incurrant.

¶ Anno. iij. archiepiscopo senoñ. ⁊ episcopo parisien̄.

¶ Judei nutrices vel seruientes xp̃ianos habere nõ dñt. ꝟtrafacientibus iterdicit xp̃ianoꝝ cõmerciũ.

¶ Si iudeos quos ꝓpria culpa submisit perpetue seruituti: pietas xp̃iana receptet et substineat cohabitationem illoꝝ: ingrati[c] tamẽ vobis eẽ nõ debẽt: ut reddant xp̃ianis ꝑ gratia[b] cõtumeliã ⁊ de familiaritate[c] ꝟtẽptum. qui tã quaz misericorditer i nostrã familiaritatem admissi: nobis illam; retributionem ipendunt: quaz iuxta vulgar̃ ꝓuerbiũ: mus[f] in pera: serpens in gremio: ⁊ ignis in sinu: suis cõsueuerũt bospitib⁹ exhibere.

¶ Accepimus autẽ q̃ iudei faciũt xp̃ianas filioꝝ suorum nutrices[g]. ⁊ quod non tantũ dicere sed etiaz ne fandũ est cogitare: cũ i die resurrectionis dominice illas recipere corpus ⁊ sanguinẽ iesu xp̃i cõtingit: ꝑ triduum antequã eos lactẽt lac effundere[h] faciũt i latrinã. Alia insuper cõtra fidem catholicam detestabilia ⁊ iaudita cõmittũt ꝓp que fidelib⁹ est verendum ne diuinam indignationẽ icurrãt: cum eos perpetrare patiũtur[i] indigne que fidei nostre cõfusionez inducũt: ⁊ infra.

¶ Jnbibem⁹ ergo districte: ne decetero nutrices vel seruiẽtes habeant xp̃ianos: ne filij libere[h] filijs famulentur ancille[l]. sed tanquã serui a dño reꝓbati i cuius morẽ nequiter ꝟiurarũr: saltem ꝑ effectum operis recognoscant seruos illoruz quos xp̃i moꝛs liberos ⁊ alios seruos effecit: ⁊ infra. ¶ Si vero nutrices ⁊ seruientes non dimiserint xp̃ianos: sub excõicatiõis[m] pena inbibeatis districte oĩbus xp̃ianis ne cuz eis cõmercium aliquod audeant exercere. ¶ Item.

¶ Judeus q̃ percusserit clericu ꝟpalr ter punit̃: ⁊ si ō facto puniri nõ põt iterdicit sibi xp̃ianoꝝ cõmertium donec satisfecerit iniuriam passo.

o ¶ Leso satisfactionẽ. hoc regula re est vt semp ante absolutionẽ satisfaciat leso: ⁊. ī. de sen. ex. porro. parochianos cõquesti: ⁊ in plurib⁹ aliis. c. ⁊ ecclesie satisfacere dz cui fuit facta iniuria in personaz eius ministri: vt. iij. q. i. nulli. in fi. ⁊. ij. q. vij. accusatio. Ber.

p ¶ Christianis. ⁊ ita indirecte excõicãtur iudei: de hoc dic vt dictũ est. s̄. eo. ita quorundam.

¶ Postulasti qualiter ꝟtra iudeum ꝓcedere debeas qui manus iniecit i quẽdam clericũ violẽtas. ¶ Ad qõ breuiter rñdemus q̃ si dictus iudeus tue iurisditiõis existit: ipsuz pena pecuniaria[n] punias vel alia ꝑm q̃ cõuenit ꝟpali: faciẽs leso satisfactionem[o] ꝟgruam exhiberi. alioquin eius dñm moneas: ⁊ inducas: vt passo iniuriam ⁊ ecclesie ab eo satisfieri faciat cõpetenter: q̃ si dñs eius neglexerit adimplere: vt xp̃ianis[p] oĩb⁹ p cẽsu. ec. interdicas ne cũ ipso iudeo aliquã satisfaciat ꝑsumãt ꝟmercia exercere.

¶ Item in concilio generali.

¶ Judei ⁊ sarraceni dñt in terris xp̃ianoꝝ vti habitu ꝑ quem a xp̃ianis discernant̃: ⁊ i die passiõis dñi nõ debẽt in publicũ ꝓgredi: nec in contumeliam creatoris ꝓsilire.

¶ A nõnullis ꝓuincijs a christianis iudeos seu saracenos habitus distinguit[q] diuersitas sed in quibusdam sic quedam inoleuit ꝟfusio: vt nulla differentia discernãtur. Unde contingit iterdũ q̃ ꝑ errorem[r] xp̃iani iudeoꝝ seu sarracenorum: ⁊ iudei seu sarraceni xp̃ianoꝝ mulieribus commiscentur. Ne igit̃ tã dãnate cõmixtionis[s] excessus ꝑ velamẽ huiusmodi vlterioris excusatiõis possint hr̃e diffugium: statuimus vt tales vtriusq; sexus in oĩ xp̃ianoꝝ ꝓuincia ⁊ oĩ tpe qualitate habit⁹ publice ab aliis populis distinguãtur. ¶ In diebus autẽ lamẽtationis dñice passionis in publicuz minime ꝓdeant[t] eo q̃ nonnulli ex ipsis talibus diebus sicut accepimus ⁊ ornati⁹ non erubescũt incedere: ac xp̃ianis qui sacratissime passionis memoriam exhibẽtes lamentationis signa pretendũt illudere nõ formidãt. ¶ Illud autẽ districtissime inhibemus ne in cõtumeliam creatoris ꝓsilire ꝓsumant. Et quoniam illius dissimulare nõ debem⁹ obꝓbriũ q̃ ꝓbria nostra deleuit: precipimus ꝓsũptores huiusmodi per principes seculares condigne animaduersionis[x] adiectiõe compesci: ne crucifixũ ꝓ nobis aliquaten⁹ blasphemare[y] ꝑsumãt. ¶ Item eodẽ.

¶ Preponẽs iudeũ vel paganũ publicis officijs ꝑ ꝟciliũ ꝓuinciale corripit̃: ⁊ ꝓposito denegat̃ xp̃ianoꝝ cõmerciuz donec deposuerit officiũ: ⁊ in vsus xp̃ianoꝝ pauperꝝ restituet ide q̃sita ꝑm epi, puidẽtiã.

¶ Am sit nimis absurdum vt blasphemus[z] xp̃i in christianos vim ptãtis exerceat: quod super hoc toletanũ[z] conciliũ prouide

¶ A nonnullis. Tria sunt dicta secundum ibi: in diebus. tertium ibi: illud autem. Ab. siculus.

q ¶ Distinguit. sic ꝑ habitum debent distingui nouitij a ꝓfessis: ⁊. s̄. de sta. regula. c. penul. ⁊ meretrix a matrona. ī. de sen. excõ. in audiẽtia: ⁊. ff. de iniur. item apud §. si qs virgines ⁊ masculi a feminis per cries ⁊ vestes. xxx. di. si qua femina: sic ⁊ liber distinguitur a seruo per pilleum. C. de lati. lib. tol. l. i. §. ⁊ qui pilleati. Joã.

r ¶ Errorẽ. ergo si ignoranter cõmisceatur xp̃ianus iudee dũmodo nõ sit crassa siue affectata ignorantia excusatur in eo q̃ iudea. ar. xxxiij. q. ij. in lectum: ⁊. ī. de cle. ex. apostolice.

s ¶ Cõmixtionis. quia nec matrimonium inter iudeũ ⁊ christianã eẽ potest. xviij. q. i. caue. ber.

t ¶ Prodeant. s̄. e. q̃

u ¶ Illudere. sic reddũt nobis ꝑ gratia cõtumeliam ⁊ contemptũ: ⁊. s̄. eo. ⁊ si iudeos.

x ¶ Aliaduersionis. scilz pecuniaria pena vel alia temporalia ꝓut visum fuerit iudici. s̄. c. ꝓi. b.

y ¶ Blasphemare. s̄. e. c. i. ī. c. pri. Ber.

¶ Am sit. ¶ Prima pars ponit questionem innouans olim inbibitã prohibet eas: causas reddit. Secundo punit preponentem. Tertio prepositum. Quarto prorogat. secũda ibi: si quis. tertia ibi: officiali. quarta ibi: hoc idem. Ab. si.

z ¶ Blasphem⁹ christi. idest iude⁹ blasphemãs christum. s̄. eo. c. i.

a ¶ Toletanuz. liiij. di. nulla. ⁊. ī. eo. ex spãli.

a ¶ Prouinciale concilium. ſ. de accuſa. ſicut olim.
b ¶ Pauperuz. ſic ergo pauperibus reſtituit qđ iniuſte extortũ ẽ vt. ſ. de de imu. eccle. q. ſi vero officiũ licitũ eſt tunc ſi veller poſſet dare paupib⁹ qđ iniuſte extortũ eſt. xiiij. q. v. non ſane. Sed cõtra vł qđ reſtituenduz ſit illis a qbus eſt extortũ: ꝛ nõ paupib⁹. j. de homi. ſicut dignum. §. eos. ꝛ . j. de vſu. cũ tu. ꝛ. ſ. de iureiur. eã te. ꝛ. ſ. de de ci. tua. ij. xviij. diſt. qm̃. hoc ideo fit in hoc caſu: q neſcit a qbus extortũ ſit. maior pena ponitur in ſe. c. illis q merces p bibitas portant ad ſaracenos. Jo.

Ab liberãdam. Due ſũt partes. ſecunda ibi: ꝛ talibus. Alb. ſi.

c ¶ Excõicam⁹. anathematizamus ſicut. ſ. eo. ita. ꝛ. c. qđ olim.
d ¶ Priuatione. hoc totum. hẽs. ſ. e. ita.
e ¶ Cõmercio. totuz ergo lucrũ qđ ad eos pueniť ex hoc commertio debent dare in ſubſidiũ terre ſancte i cuius ơtrimẽ tũ hoc fecerũt. ꝛ ẽ ſimile crimini vſurarũ in quo quicqd ſorti accedit vſura eſt. vł totũ debet reſtitui. j. de vſur. ꝙſuluit ꝛ. xiiij. q. iij. putant: ꝛ. c. ſe. imo videtur qđ maiꝰ qꝛ iſti videtur fidẽ xp̃iana impugnare vł plus puniũtur: qꝛ tãtũdem p pena dare cogũtur i ſubſidiuz terre ſancte: ꝛ nẽo dubitat grauius eẽ commiſſuz qđ eſt grauiꝰ vindicatuz. xxiij. q. i. nõ aſſeram⁹: ꝛ in auc. vt fra. ſi. col. ix. in fi. vbi dicit i delicto enĩ equali proximas eis iminere penas iuſtum putamus.
f ¶ Deliquerint. ſic. ſ. de imu. eccle. c. vlti. ꝛ ơ iurepa. paſtoralis: ꝛ. ſ. de tẽp. or. litteras. ꝛ. ſ. ơ ſo. ꝑpe. nullus. ſimile . xij. q. vij. ơ viro. ꝛ. xv ij. q. iiij. frater ꝛ coeps.
g ¶ Sic alias. quia poterunt ſubijci verberib⁹ loco pene. xiiij. q. vi. ſi res. ꝛ. xij. q. ij. fraternitas: ꝛ. v. q. vi. qꝛ iuſta.
b ¶ Interdicatur. ſic ergo pena vnus eſt metꝰ alteriꝰ: vt. ij. q. vij. qua propter: ꝛ. ſ. de offi. or. irrefragabili: ꝛ. ſ. ơ trãſla. c. i. i fi. ꝛ. ſ. de ſta. re gul. ea que. ſ. ơ calum. . c. ij. ff. ơ pe. l. capitaliũ . §. famoſos . ff. depoſi. bona fides. i. rñ. in fi.

Ex ſpeciali. In prima parte ponit culpa regis ꝛ excuſatio. In ſecũda ꝟa vtrũqz ꝑuidet ibi: mandamus. ab. ſi.
i ¶ Concilio. ſ. eo. cum ſit. ꝛ. liiij. di. nulla.
k ¶ Non ſuſpectũ. q fideliter ꝛ ſine fraude officiũ ſuuz exequatur ne p hoc fraus fiat xp̃ianis clericis: aut eccleſijs qualis fuit ioſeph. de quo hẽs. xxi. q. ii. qđ ait. qui fuit diſpenſator pharaonis. b.
l **Nulli. ſeruino.** ſ. c. c. i. ꝛ. c. iudei. ii. imo ☞cito voluntas ipſius fuerit patefacta qđ velit fieri xp̃ianus in libertatem modis oĩbus vendicetur. liiij. di. fraternitatem. niſi emptus ſit cauſa mercimonij: ut ibi dicitur: ꝛ hic inferius. ber.
m ¶ Mercimonij. in quo caſu non fraudabitur ex toto iudeus ſiue paganus dũmodo infra tres mẽſes illũ venalẽ exponat: ut. c. fraternitatez. ber.

ſtatuit nos pp tranſgreſſorũ audaciam i hoc generali cõcilio innouamus, pbibentes ne iudei publicis officijs ꝓferanť: quoniaz ſub tali ꝓtextu xp̃ianis plurimũ ſunt infeſti.
¶ Si quis aũt eis officium tale cõmiſerit p prouinciale[a] conciliuz qđ ſingulis annis precipimus celebrari: monitione premiſſa diſtrictione qua cõuenit cõpeſcatur. ¶ Officiali vero huiuſmodi tandiu xp̃ianorum cõio i cõmercijs ꝛ alijs deneget: donec in vſus pauperuz[b] xp̃ianoꝝ ſm̃ ꝓuidentiã dioce. epi conuertať quicqd fuerit a xp̃ianis adeptus occaſiõe officij ſic ſuſcepti. ꝛ officium cum pudore dimittat qđ irreuerẽter aſſũpſit. Hoc idez extẽdim⁹ ad paganos. ¶ Dẽ i eodẽ.
¶ Cõciliũ generale repetit ꝙciliũ lateranẽ. ſup̃. e. ita: ꝛ addit penã ſatiſfactiõis tpe abſolutõis ipẽdẽdã.
Ab liberandã terrã ſanctã: ꝛ i fra. Excõicamus[c] preterea ꝛ anathematizamus illos falſos ꝛ impios xp̃ianos: qui ꝙtra ipſum xp̃z ꝛ populum xp̃ianum ſaracenis arma ferrũ ꝛ lignamina deferunt galearũ: eos etiaz qui galeas eis nendunt vel naues: quiqz in piraticis ſaracenorũ nauibus curam gubernationis exercẽt vel machinis aut quibuſlibet alijs aliqđ eis ipendũt ꝙſiliũ uel auxiliũ i diſpendiuz terre ſancte. ipſoſqz rerũ ſuaꝝ priuatõe[d] mulctari ꝛ capiẽtiũ ſeruos fore cẽſemus: p̃cipiẽtes vt per oẽs urbes maritimas dieb⁹ oñicis ꝛ feſtiuis huiuſmodi ſnia publice inouetur.
¶ Et talibus gremiũ non aperiať eccleſie niſi totũ qđ ex cõmertio[e] tã dãnato perceperint ꝛ tãtũdem de ſuo i ſubſidiũ terre ſancte trãſmiſerint: vt equo iudicio i quo delinquerint[f] puniãtur: qꝛ ſi forte ſoluendo non fuerint ſic[g] alias reatus talium caſtigetur qꝛ in pena ipſoꝝ alijs interdicať[h] audacia ſimilia p̃ſumendi. ¶ Reg. ix. aſtoricẽ. ꝛ lucẽ. epiſ.
¶ Judei vel pagani publicis officijs p̃ficiẽdi nõ ſũt: ꝛ ſi eis regalia iura vẽdãtur: ad ea colligẽda p̃ficiendus ẽ xp̃anus non ſuſpectus.

n ¶ Solidis. ſed de qua moneta dabũtur. rñdetur de illa que eſt in vſu in loco illo. ar. ff. de leg. iij. nũmis. ff. de le. i. ſi ſeruus pluriũ. §. ſi numerus. quid ſi non ſit qui ſoluat illos. xij. ſolidos. de hoc dictũ eſt. ſ. e. c. i.
o ¶ Tres menſes. eoipſo qꝛ nõ expoſuit ipſum infra tres menſes venalẽ. preſumitur qꝛ non cauſa mercimonij emerit: ſed ad ſeruiẽndum ſibi vł nullo ꝓcio dato perducetur ad premium libertatis: nec admitteretur ꝓbatio in ꝓiũ cũ hic ſit ꝓſumptio iuris ex qua ius ſtatuit: vt. liiij. di. fraternitatem. qđ. c. ſ. intelligę p illud: ꝛ iſtđ ẽ quaſi gloſa ꝛ expoſitio illi⁹. ſi. p̃ſũptio ẽ. ſ. de ſpon. is qui. vbi bẽs p̃ſũptionem iuris ꝛ ſi alius eũ cõparet talis emptio nõ valeret nihilominus erit liber nullo ꝓcio dato ſi ſciẽter emit illũ. ſi ignorãter agat ad precium ſiue ad intereſſe ꝙtra iudeũ qui ipſum decepit. ff. de ꝙtrahẽ. emp. liberi hominis. argu. ꝛ no. qꝛ fauor fidei priuat aliquẽ ſeruo ſuo vt hic ꝑz. Jtẽ priuat aliquem filio ſuo. ſ. de cõuer. infi. c. vl. Jtẽ priuat aliquẽ vxore ſua. ſ. ơ dilexi. gaudemus. ꝛ. xviij. q. i. ſi fidelis.

Rubꝛica de hereticis. Viſum ẽ de his qui non baptizari deum blaſphemãt male colẽdo: merito videndũ eſt de illis q iaz baptizati ſcidũt in hereſiz. ab. ſi.
p Dubius. de fide eniz nullus debet dubitare: ſz firmiter credere articulos fidei. ſ. de ſumma tri. c. . i. in prin. aliter ſaluus eſſe nõ poterit. vt in pſal. qcunqz vult ꝛ. xxiij. di. quando epiſcop⁹. ꝛ. xxiij. q. i. aperte. nullus eniz titubare debet in fide: vt ibi dicitur.
q ¶ In fide. Etiã in tenui articulo. C. de hereti. l. ij. i fi. ſic ex leui offenſa reuocatur libertus in ſeruitutẽ. C. de liber. ꝛ cozũ libe. ſi mãumiſſus: ꝛ ơ quo ad articulos fidei qui ꝙtinentur i ſymbolo Credo in deũ: quib⁹ per fidẽ ſola adhibẽda ẽ credulitas: qꝛ fides eſt de re nõ viſa: ơ pe. di. iiij. in domo. C. ơ ſũ. tri. l. vlti. nõ per ſigna: ſed p fidem veritas eſt colẽda. de cõ. di. iiij. venit ſacerdos. lau.
r ¶ Credenduz eſt. ergo dubi⁹ i fide teſtis eſſe nõ poteſt. xxiij. . q. iij. ipſa pietas.
s Qui alios. nõ reuocat: cũ poteſt. ff. ad. l. aqui. ſciẽtia. lxxiij. diſt. error: ꝛ arg. ſ. tit. pri. ꝛ ſi iudeos: ꝛ. ij. q. vij. negligere: ſed nunqđ iſtud pertinet ad oẽs. rñ. de crimine iaz cõmiſſo ſoli prelati tenẽtur corripere. xxiij. q. iij. duo iſta: ꝛ. c. ita plene. a peccato autez committendo quilibet tenetur alium corripere occulte. j. e. cum ex iniuncto. vbi de hoc: ꝛ arg. . xxiii. q. iiii. ipſa pietas. xxii. q. vi. hoc videtur. ꝛ. xciii. diſtinctione diaconi. ꝛ. ſ. de cogna. ſpi. tua. ꝛ. ii. q. vii. qua propter: ſed iſte due vltime cõcordantie intelliguntur in denunciatione.

Ex ſpeciali quẽ erga illuſtrez regẽ portugalie gerim⁹ charitatis affectu: ꝛ infra. ¶ Mandamus quaten⁹ regẽ ipſuz ſollicite inducatis: ne i officijs publicis iudeos xp̃anis p̃ficiat ſicut in generali cõcilio[i] ꝙtineť: ꝛ ſi forte reddit⁹ ſuos iudeis vendiderit vł paganis: xp̃ianum tunc deputet de grauaminibus iferendis clericis ꝛ eccleſijs nõ ſuſpectum[k]: per quez iudei ſiue ſaraceni ſine xp̃ianorum iniuria iura regalia ꝙſequãť. ¶ Dem.
¶ Se ſũmat: ꝛ tria facit: ponit dictuz: mercatori prouidet: prouiſionem determinat.
Nulli iudeo baptizatũ vel baptizari volentez emere liceat vel i ſuo ſuitio[l] retinere. ¶ Quod ſi quẽ nõdũ ad fidem cõuerſuz cauſa mercimonij[m] emerit ꝛ poſtmodũ factus ſit vel fieri õſideret xp̃ianus: datis pro eo. xij. ſolidis[n] ab illius ſeruitio protin⁹ ſubtrahatur.
¶ Si autez infra tres mẽſes[o] ipſuz venalem non expoſuerit vel ad ſibi ſeruiendum emerit eundez: nec ipſe vendere nec alius audeat comparare: ſed nullo dato precio pducatur ad premia libertatis.
Rubꝛica De hereticis.
Stephanus papa oĩbus epĩs.
¶ Infidelis eſt q nõ hz certitudinem fidei: ꝛ infideli non eſt credendum in preiudicium alterius.
Dubius[p] i fide[q] infidelis eſt.
d Nec eis oĩno credendum[r] ẽ q fidẽ veritatis ignorant.
L Eo papa.
¶ Errare in fide ꝙuicť q alios errãtes cũ põt ab errore nõ reuocat.
Qui alios cum poteſt ab errore non reuocat[s]: ſeipſum errare demonſtrat.
A Guſtinus de fide catholica.
¶ Hereticus perſeueras eternaliter damnať: cui nec prodeſt baptiſmus: nec elemoſyna vel martyriũ vel aliud quodcũqz bonuz quo ad hoc vt cõſequatur vitam eternaz.
Armiſſime tene: ꝛ nullaten⁹ dubites: omnem hereticum[t] vel ſciſmaticuz cũ diabolo ꝛ angelis ſuis eternum habere ſupplicium. ſ. de cele. miſſa. ſacro. ꝛ. xxiiij. q. iij. ſacro. ꝛ. xxiiij. q. i. ſi quis. ꝛ. xxiiij. q. iii. ſi quis. ꝛ. xxiiij. q. iii. ſi quis. ꝛ. xxiiij. q. iii

a ¶ Mors. vnde apostolus. Et si tradidero corpus meū: vt ardeam charitatez aūt non habeam nihil mihi ꝓdest. de pe. di. iij. circa fi. c. si quis. ꝛ ō cō. dis. iiij. solet: ꝛ. i. q. i. vide quantum bonum.

b ¶ Ad salutem eternam. s. valēt tñ ad bona tpalia ꝓmerenda. arg. xxij. q. ij. si quilibet in fi. ꝛ ad miti⁹ sippliciū subeundū: de pe. di. iiij. ad fi. ℌ. post ēt. Ber.

F Raternitatis. Communis diuisio. Scēa ibi Cum celestinus. ab. si.

c ¶ Pelagius. Isti duo dāna ti erant in synodo ephesino de hereſi dubitabat pſiarcha antiochen⁹ an scripta ipsorū cēnt recipienda. ꝛ dicitur ꝙ non: qz er quo condēnatus est auctor ꝛ scripta illius admitti nō debēt vt. iij. q. iiij. c. nullus. xvi. di. canones. cūis aliq̄ vtilia sint ibi. ar. ℌ. ō testi. lz. arg. tamen ꝙ ratione ēt bone sententie recipi possent. i. q. i. dñs declarauit. xvij. di. si quid veri. sicut ꝛ noticia legis abrogate necessaria est di. vij. moyses: ꝛ papa etiā argumentat. ex. l. theodosiana abrogata. ℌ. ō iud. nouit. sed verū est ꝙ scripta istoꝝ nō valent ēt si alias bona sint nec sint recipienda. ſ. e. excōicamus. ℌ. credētes. ar. ad hoc. xcvi. di. bene quidez. tñ ratione bone mīe scripta Origenis approbata fuerunt. xvi. q. vij. ꝛ hoc dirim⁹ q dānat⁹ est post mortē. xxiij. q. ij. sane ꝓfertur ꝛ si approbarent valerēt alias nō. ar. ℌ. de sum. tri. c. ij. in fi. Itē ar. ꝙ destructo principali destruit accessoriuz. sicut in. c. predicto. ꝛ hoc dirimus. ber.

S Iquis. Legitur duob⁹ modis ſm cōem ꝛ veriorem intellectum. h. d. vt in rubro: ꝛ vt faciat ad titulum: potest intelligi ꝙ ex hoc presumatur hereticus. ab. si.

d ¶ Si qs epūs. sic ordina istaz lſam. si quis episcopus istituerit hereticos heredes extraneos a cōsanguinitate sua vel ēt istituerit ꝓsanguineos hereticos heredes aut paganos pertulerit saltē post mortē ꝛc. Et sic repete illā dictionez hereticos. ꝛ ita nullus ōbet instituere hereticū siue sit cōsanguineus siue nō: vt h pz: ꝛ. ſ. c. pr. episcop⁹ ergo instituat ecclesiam ex quo nō habet cōsanguīneos catholicos. xij. q. ii. episcopus q filios: ꝛ. C. eo. cognouimus. ꝛ in autē. vt cū de appel. cog. ℌ. dicimus. ꝛ. ℌ. si qs. colla. viii. qz isti heretici iā nō dicunt filij vl cōsanguinei. vnde dicit in lege si frater tuus ꝛ amicus tu⁹ ꝛ vxor tua deprauare voluerit veritatē sit manus tua sup illos. xxiii. q. viii. legi. ꝛ vxor est expellēda. xxviii. q. i. vxor. ī fi. hoc itelligē: nisi penituerit isti ꝓsanguinei. delicti enīz venīā penitentibus non negamus. C. e. manicheos. Ber.

Sicut ait beatus Leo¹: ꝛ infra. Quia in partibus tolosanis hereticoꝝ quos alij gazaros alij patarenos ꝛ alij alijs nominibus vocant: inualuit dānāda peruersitas: eos ꝛ defensores[m] ꝛ receptores eoꝝ anathemati decernim⁹ subiacere: ꝛ sub anathemate ꝓhibemus ne quis eos in domo vel i terra sua tenere vel fouere aut negociationem cum eis exercere presumat. Si autem i hoc peccato deprehensus fuerit neqz sub priuilegioꝝ nostroꝝ quibuscunqz indultorum obtentu[n] neqz sub alia quacūqz occasione oblatio[o] pro eo fiat: aut inter christianos accipiat sepulturam.

L Tcius tertius.

¶ Hereticꝰ male sentiēs: vel male docēs ō sacramētis eccle excōicatus ē: ꝛ quicꝰ: nisi se correxerit: ꝛ errores abiurauerit. si clericꝰ ē de gradet: ꝛ curie seculari tradat: per quā ēt puniet. eadē etiā pena suspecti de hereſi: si se nō correxerit: ꝛ relapsis oio audiētia denegat. seculares ꝓncipes q iurare nolūt de ecclesia ꝓra hereticos defendenda excōicant: ꝛ terre eoꝝ supponūt iter dicto. ciuitates vero ipsorū resistentes aliarum commertio ꝛ episcopali dignitate priuantur: exēpti vero subsunt ordinarijs super his q̄ contra hereticos instituuntur.

A Dabolēdā: ꝛ infra. Aniuersos q de sacro corporis ꝛ sanguinis dñi nr̄i iesu xpi vl de baptismate: seu ō pcōꝝ ꝓfessiōe mr̄imonio vel reliquis ecclesiasticis sacramētis aliter sentire aut docere non metuunt. cū sacrosca ro. ec. pdicat ꝛ obseruat[p]: ꝛ generaliter quoscūqz eadem ro. ec. vel singuli epi per dioc. suas cū ꝓsilio clericoꝝ vel clerici ipi seō vacāte[q] cū ꝓsilio si oporuerit vicinoꝝ epoꝝ hereticos iudicauerit vinculo ꝑpetui anathematis inodam⁹: ꝛ infra. Presenti nihilomin⁹ ordinatiōe sancimus vt qcūqz manifeste fuerit in hereſi de pbēſi⁹ si clericꝰ ē vl cuilibet religionis obūbratiōe fuscatus: totius ecclesiastici ordinis prerogatiua[s] nudus vt hic patet.

q ¶ Sede vacante. hēs ꝺ ar. ꝙ vacāte ecclesia iurisditio remāet penes capitulum. ar. lxv. di. c. vlt. xxiii. di. in noīe dñi. vii. q. i. pontifices. De hac materia plene dictū est. ℌ. de ma. ꝛ obe. c. his q̄. ꝛ. c. cum olim.

r ¶ Deprehensi. facti euidentia: puta quia publice predicant heresim. ar. ff. de ritu nup. palam. ℌ. vlt. vel legitima ꝓbatione puta per testes vel ex sua confessione.

s ¶ Prerogatiua. arg. ꝙ clericus depositus nō hz priuilegium clericale: ꝛ hoc cōcedit ala. arg. liiii. di. ex antiqs in fi. qō nō est verum: qz tenet viuere clericaliter: cuis sit depositus. vnde si hoc faciat adhuc gaudet priuilegio clericali. lxxi. di. dictum. Et ꝺ dixit hu. Si vero ī corrigibilis

lis eius eterni ignis incendio ꝑticipandū nisi ante finē vite catholice fuerit incorporatus ꝛ reintegratus eccle: ꝛ post pauca. F Omni homini qui ecclesie catholice non tenet vnitatem neqz baptismus neqz elemosyna quantumlibet copiosa: neqz mors[a] pro nomine xpi suscepta proficere poterit ad salutē[b].

G Rego. ix. anastasio antioche.

¶ Dānato auctore dānantur eī scripture: ꝛ libri ꝛ opera.

A Raternitatis tue: ꝛ ifra. Euz celestinus atque pelagius[c] in ephesina synodo sint dānati: quo modo poterunt illa capitula recipi: quoꝝ dānantur auctores.

C Xcōcilio aphricano.

¶ Epūs instituēs hereticū consanguineū: vel extraneū vel paganuz ēt post mortē excōicat⁹ nunciatur.

S Iquis epūs[b] heredes instituerit extraneos a ꝓsanguinitate sua vel hereticos ēt cōsanguineos aut paganos[c] pertulerit: saltē post mortem[f] ei anathema dicatur: arqz eius nomē inter dei sacerdotes nullo mō reciteť. C Xcodez.

¶ Logt ō eadē materia cū pcedēti: ꝛ extēdit qō ibi dcīs fuit de epīs. ad ꝑsbyteros: ꝛ alios clericos.

I Eos qui catholici non sunt etiam si consanguinei[g] fuerit episcopi vel presbyteri nihil confe rāt[h]. ōniqz hoc quod de episcopis ꝛ ꝑsbyteris dictum est debet ō relliquis[i] clericis exaudiri.

A Lex. iii. remesi. archiepiscopo.

¶ Christus fuit verus deus ꝛ verus homo: sentiens oppositus hereticus est: ꝛ excommunicatus.

Q Um xp̄s perfectus deus: ꝛ p fectus sit homo: mādam⁹ q̄ tenus sub anathemate[k] interdicas ne qs decetero audeat dicere christum nō esse aliquid ſm qꝺ hō: qz sicut xp̄s verus est deus: ita verus ē hō ex aīa rationabili ꝛ hūana carne subsistens. C Xcōci. laterañ.

¶ Heretici ꝛ receptores ꝛ fautores eoꝝ excōicati sūt: ꝛ decedētes in hoc peccato in cimiterio ecclesie sepeliri nō debent: nec ꝓ eis orari.

c ¶ Paganos. ꝛ ita idem iuris est in paganis: quod de hereticis. Et idez est de omnibus qui catholici non sunt. ī. c. prori.

f ¶ Post mortem. sic. xxiii. q. ii. sane ꝓfertur. ꝛ ar. C. e. l. manicheos. arg. contra: qz crimina morte extinguūtur. xxii. di. quorundam. xxiii. q. ii. c. i. ꝛ crimen cum pena sit extinctum. C. si reus vel accu. mor. fue. l. ii. hoc tñ spāle est in crimine hereſis in criminis detestatiōē: vt post mortem possit accusari ꝛ excōmunicari: ꝛ ne ecclesia oret pro eo: qz non fuit accusatus in vita. Ber.

g L Eos. etiam si consanguinei. dic vt. ℌ. c. prori.

h L ¶ Nihil cōferant: non distinguitur in morte vel in vita: ergo nec nos distinguimus: qz nihil capere possunt ex testamento. ī. e. excōicamus. ℌ. credētes. causa pietatis forte posset eis dare ne perirēt fame. lxxvi. di. pasce fame. qz adhuc possunt cōuerti ad fidem: qz de nemine desperādum est. de pe. di. vii. nemo. ꝛ. xxxi. q. ii. ancilla. ꝛ ar. ēt ad hoc. xlii. dist. quiescamus: ꝛ. xi. q. iii. quoniam multos.

i ¶ De reliquis. ī hoc oēs pares sunt. arg. xvi. q. i. predicatoz in pn. xxiii. q. ii. sane ꝓfertur.

k ¶ Quis rp̄s. sub anathemate. quicunqz ergo contrarium dixit est excōmunicat⁹: qz ꝺ dicere hereticum est. ꝛ hereticī omnes sūt excō municati. ī. eo. ad abolendam: ꝛ. c. excōmunicamus: ꝛ qꝺ xp̄s ver⁹ sit homo ex humana carne subsistens: habes. ℌ. de sum. tri. c. i. ꝛ est articulus fidei nostre: de quo habetur in ꝓdicta constitutione: ꝛ de alijs quos scire debet quilibet xp̄ianus tenet per fidē. arg. ad hoc. de cō. di. iiij. ante. xx. ꝛ. c. baptizatos. ꝛ c. prima. ad illos articulos de quib⁹ tractatur ī illa cōstitutione firmiter credimus: oēs indistincte tenent tam clerici q̄ laici: sed clerici magis q legem pscrutabiliter scire tenēt. xxxviii. di. oēs psallentes. xxiiii. di. q̄ epūs. Quilibet ergo tenet credere ſm qꝺ catholica tenet ecclesia: ꝛ hoc sufficit in talibus articulis dūmō nihil in ꝓriū sentiat. ī. e. ad abolendā. b.

l S Icut leo. xxiii. q. v. res omnes.

m ¶ Defensores. ī. e. excōicamus. ℌ. credentes: ꝛ. lxxx. dist. si quis papa argu.

n ¶ Obrētu. sic ergo nō ne ōlicti pdīt priuilegiū. ī. c. pri. in fi. qz priuilegium nō extēdit ad illici tū casuz: nec tnet aliquē in malo. ī. ō sen. ex. nulli. ꝛ oī priuilegio cessante mali puniēdi sūt. C. vbi de cri. agi opor. auten. qua in prouincia.

o ¶ Oblatio: qz constat eum decessisse in mortali peccato. xxiii. q. v. placuit. ꝛ ē simile. ī. ō vsur. qui in omnibus.

p A Dabolendam. obſuat. si. xxiii. q. iii. hereſis. hoc ergo quod romana eccl'ia seruat ꝛ mādat ab aliis obseruari generaliter ē obseruāduz. xi. di. quis ne sciat. quicūqz ergo male sentit de sacramentis ecclesie hereticus est habē

esset tunc non solū pderet ꝓuilegium clericale. verū etiā seculari curie traderet. s. de iudi. cū nō ab hoīe. sed in casu isto perdit omne ꝓuilegium nisi reuertatur: vt sequitur.

a ¶ Relinquatur. tribus enī casibus relingtur aligs curie seculari statim post depositionē in crimīe heresis: ut hic & j. e. excōicamus. Itē in crimine falsi. ifra. de cri. fal. ad falsariorū & in alio cū pro pter calūniā vel contumeliā quam contulit epo suo aligs depositus ē. xi. q. i. si quis in sacerdotum alias autē lz clericꝰ sit depositus non traditur statim curie seculari: immo adhuc tenetur viuere clericaliter: & ecclesia eum tuebitur et gaudet ꝓuilegio clericali: ut dictum est i prima notula. Si uero sit incorrigibilis postea traditur. ſm qꝫ dicitur. s. de iudi. cum non ab homine. Qualiter debeat tradi dicitur. j. de verb. sig. nouimus. Qualiter puniri debeant hereticī dicitur. j. e. excōicamus.

b ¶ Recurrere. Sed vt qꝫ et cōpelli debeat seruare fidem. xxv. distin. de iudeis postqꝫ est condemnatus hereticus non compellitur: sed si vult sponte redire debet recipi abiurato errore. xxiiij. qō. iij. dicit apostolus & in perpetuuꝫ carcerem ad agendam penitentiam intrudi. j. e. ca. penul. Ber.

c ¶ Arbitriū epi. argu. j. i. q. vij. si quis episcopus illud oli obtinuit ut in cōcilio trīm reciperet: sed hodie sufficit qō hic dicit. t.

d ¶ Laicus. laici enim per ecclesiam cōdēnandi sunt de heresi: sed iudex secularis illos punire debet nec traditur laicus curie seculari: sed clericꝰ solummodo. j. de verbo. signi. nouimus: qꝛ laicus semper ē de foro seculari: sed in casu isto sinia debet ferri per ecclesiam executio fit solū modo per iudicem secularem. Qualiter tales puniri debeant dicitur. j. eod. excōicamus.

e ¶ Audientia. ſl. xxiij. distin. in nomine dñi: sed si volūt redire nonne debēt audiri & recipi: qꝛ ecclesia non claudit gremium volentibus redire ad ipsam. C. de sum. trī. inter claras circa fi. & delicti veniaꝫ penitentibus non negamus dicit imperator. C. e. nitu. manicheos. & de pe. dist. iij. adhuc instant: videtur qꝫ debeant recipi: quia dominus nō vult mortem peccatoris ꝛc. xxvi. q. vi. cognouimus: & in perpetuum: sed vt cōuertatur & i carcerē detrudat. j. e. c. pe. sed audientia denegat quo ad bona ēt si alias vellet se defendere: tñ lꝫa ista cōtradicit tā. Hodie seruādū est prout tradit. j. eo. c. pe. §. si qui. Ber.

f ¶ Juramēto: hoc idē dr. j. e. excōicamus. §. moneantur. Ber.

g ¶ Honore. qꝛ hoc ipso cōtra ecclesiā esse videtur: vnde dignitate debent ꝓuari. xxiij. q. i. qui contra pacem. & si. xxij. q. v. preceptum.

h ¶ Ligandis. si. j. eo. excōicamus. §. moneantur.

i ¶ Episcopali. propter delictū suū: si. xxv. q. ij. ita nos.

k ¶ Delegatis. auctoritate generali huius decre. si. s. de of. oꝛ. irrefragabili. §. ceterum. & sic rōne delicti pdunt ꝓuilegium: qꝛ ꝓuilegium non dat cāz delinquendi. C. de ꝓuile. scho. l. ij. li. vj. nec pmittas nocentes aligbus ꝓuilegijs vti: vt in autē. de man. ꝓn. qꝫ si delinquentes. & s. c. ꝓri. sic & remissio peccatorū nō dat licētiā delinquendi. i. q. vij. exigāt. cōsueuit hic allegari qꝫ ratione delicti perditur ꝓuilegiū qō non est vex. qꝛ si aliqui erepti sunt & delinquant nō perdunt ꝓuilegiū propter hoc sed puniri debent. Nec dicunt proprie recidere i iurisdictionez eporum qꝛ non cognoscunt episcopi iure ordinario: sed auctoritate sibi delegata vt hic ꝓz: et s. de offi. oꝛ. irrefragabili. & proinde est ac si ipe papa cognosceret vel specialiter aliꝭ delegaret p abusū enī vel per negligentiā pdit ꝓuilegiuz. j. de priui. accedentibus. & c. si de terra: & xi. q. iij. ꝓuilegiū. de hoc dicitur. j. de priui. ex tuarū. Ber.

¶ Ergentis. Diuiditur nā primo dimittit decisū exordiū. Secūdo ponit statutuz de publicatiōe qō ꝓbat per argumentuz a maiori. Tertio solui obstaculū. Secūda ibi: i terris. Tertia ibi: nec. Ab. sic.

l ¶ Precipimus. qō facere pōt papa rōne peccati. s. ō iudex non uit: & pōt eos dignitate ꝓuaf: ut. s. pri. §. statuim⁹. & pp alis unigtates pōt ēt papa remouere eos a dignitate. xv. q. vi. aliꝰ et ſperū ipe trāstulit ō loco ad locū ꝓpterea qꝛ non defendebant ecclesiā. s. de elec. venerabilem ut ibi notatur. & iudex secularis pōt excōicari si negligat facere iusticiam. xxiij. q. v. administratores: & b expsse dr. & s. c. pr. §. pe. & j. de maledi. c. ij.

m ¶ Misereri. de sola g miseri cordia restituunt bōa ut b dr & ēt epatus: ut. xxiij. q. iiij. ipa pietas. ṽ. itē si īgūt in fi. & q. vij. qꝫ āt. & i. q. vij. conuenientibus.

n ¶ Disciplina. s. de elec. cū in cūctis. lxxxij. di. plurimos i fi. & C. de emē. ꝓpin. l. vna. & argu. l. vi. ut cōstitueretur.

o ¶ Cōfiscēt. qō dic b hēs. vi. q. i. §. verū. ṽ. si qs cū militi. & C. ad. l. iul. ma. qsqs.

p ¶ Grauiꝰ. xxij. q. iiij. sic qui ecclias. & xxiij. q. v. si apō: & qui in religionē diuinaz cōmittit in oīuz ferē iniuriā & publicū crimē ꝓmittit. C. e. ti. manicheos vnde grauis est.

q ¶ Erheredatio. b expresse hēs qꝫ bona hereticoꝝ ꝓfiscant siue hēant filios siue nō: nec catholicis filijs hereticoꝝ aliqd relinquendū est: ut b dicit: lz ꝑ dic. l. C. e. ti. manicheos. & l. cognouimꝰ & autē. ō nestorianis. vbi dr qꝫ filij catholici pp b hereditate pēna ñ puāt. stat. n. hodie huic decre. in odiū crimis sic in crīe lese maiestatis ubi filij puniuntur quo ad bona: ut b dicit. & vi. q. i. §. vex. ṽ. si qs cuz militibus multoforti⁹ i isto crīe: vt b dr & b ē expssū i ꝓstōne Federici hac edictali: q̄ oli erat i gnta ꝓpulatiōe. e. ti. & i alio casu ēt filij ꝓ delicto parentū puniunt tpaliter vsqz i quartaz generationem ſm qꝫ hēs. j. de pe. in gbusdā. & in hac opinione fuerunt Jo. & Lau.

r ¶ Canonicas. xv. q. viij. cū multe. & i. q. iij. §. item peccato israelitarum. & s. ō si. presbyterorum per totum.

¶ Jaduersus. Primo ponit decisum exordiū. Scōo ꝓhibitionem. Tertio penam. Secūda ib: qꝛ. Tertia ibi. Quod si. Ab. si.

s ¶ Qō spāliter b sūptū ē ex illo canōe. xxiij. di. qq. ea. n. q̄ notabiliter fiūt nisi spāliter notēt videt neglecta. ff. ō iniur. itē apud Labeonē. §. ait ꝓtor. ar. s. ō ꝓfir. uti. bone. & s. de do. c. ij.

t ¶ Scriniarijs. i. tabellionib⁹. sic. xxv. q. ij. vniuersa

ticos instituta episcoporum subeant iudiciuz: & eis in hac parte tanquam a se. ap. delegatis[h] nō obstātibus libertatis sue ꝓuilegijs obsequantur. ¶ Innocentius. iij. ¶ Bona hereticoꝝ ꝓfiscāt: & in terris eccīe applicāt fisco eccīe: i terris impij iudicis secularis fisco: et ꝓcedit ēt si catholicos hāt filios.

Ergentes i senium seculi corruptelā: & infra. ¶ In terris uero tpali nostre iurisdictiōi subiectis: bona hereticoꝝ statuimus publicari: & i aliis idez ꝓcipimus[i] fieri p ptātes & principes seculares: qō ad id exequēdū si forte negligētes extiterint. p. cen. ec. ap. re. ꝓpelli uolumus & mādamus: vt nec ad eos bona eoruz vlterius reuertant nisi eis ad coꝛ reuertētib⁹ & abneganti bus hereticoꝝ ꝓsortiū misereri[m] aliqs voluerit: vt tpalis saltem pena coꝛripiat: quez spūalis nō coꝛrigit disciplina[n]. Cū enīz ſm legitimas sanctiōes reis lese maiestatis puniti capite bona ꝓfiscent[o] coꝛ: filiis suis vita solūmō ex misericordia ꝓseruata: quāto magis q abberantes i fide dñi dei filiū iesū offendūt a capite nro qō ēxps. ecclesiastica debent districtione ꝓcidi: & bōis tē poralibus spoliari: cū lōge sit grauius[p] eternaz q̄z tpalē ledere maiestatē. ¶ Nec huiusmodi seueritatis cēsurā oꝛthodoxoꝝ exbr̄dato[q] filioꝝ q̄si cuiusdā miseratiōis ꝓtextu dz nullatenus impedire cū in multis casibus ēt ꝑz diuinū iudiciū: filij ꝓ pr̄is tpaliter puniant[r]: & iuxta canonicas sanctiones qñqz ferat vltio nō solū in actoꝛes scelerū. sed etiā in ꝓgeniē dānatoꝝ. ¶ Dē. ¶ Aduocati: vel notarij hereticis uel coꝝ defensoꝛibus fauētes: aut sub eis litigātibus patrocinātes et pro eis istrumēta scribentes. infames sunt: & ab illo officio suspēsi.

Si aduersus nos terra cōfugeret: & ifra ¶ Quia plus timeri solet qꝫ spāltes[s] iniungitur quaz qꝫ generaliter iperat: vobis aduocatis & scriniarijs[t] firmiter inhibemus ne hereticis credentibus fautoꝛibus vel defensoꝛibus coꝛundē

detur: & sic omni officio & beneficio spoliat⁹ ecclesiastico: secularis relinquatur[a] arbitrio ptātis aiaduersione debita puniendus: nisi cōtinuo post deprebēsionem erroris ad fidei catholice vnitatez sponte recurrere[b] & errorem suū ad arbitriuz episcopi regionis publice cō fenserit abiurare: & satisfactionem congruam exhibere. laicus[d] aūt nisi ꝓut dictū est abiurata heresi & satisfactione exhibita confestim ad fidem cōfugerit ortbodoxam. secularis iudicis arbitrio relinquatur debitā recepturus ꝓqualitate facinoris vltionem: & infra. ¶ Qui vero inuēti fuerint sola suspitione notabiles: nisi ad arbitrium episcopi iuxta cōsiderationem suspitionis qualitatēqz persone ꝓpriam innocētiam cōgrua purgatiōe monstrauerit: simili sniē subiacebunt: illos quoqz qui post abiurationez prefati erroris: uel postquam se: vt diximus: ꝓprij antistitis examinatiōe purgauerit: deprehensi fuerint abiuratam heresim recidisse secularī iudicio sine vlla penitus audientia[e] decernim⁹ relinquendos: & infra. ¶ Statuimus insup: vt comites barones rectoꝛes & consules ciuitatum: & alioꝝ locoꝝ iuxta commonitionem epoꝝ prestito corporaliter iuramento[f] ꝓmittant qꝫ fideliter & efficaciter. cum ab eis fuerint requisiti: ecclesiam contra hereticos & eorum complices adiuuabūt bona fide iuxta officium & posse suum. Si vero id obseruare noluerint honore[g] quem obtinent spolientur: & ad alios nullatenus assumātur: eis nihilominus excōmunicatione ligādis: [h] & terris ipsoꝝ interdicto ecclesie supponendis. ¶ Ciuitas aūt que bis institutis durerit resistendū vel contra commonitionem episcopi punire neglexerit resistētes: aliarum careat commertio ciuitatū: & episcopali[i] se noverit dignitate priuādam: & infra. ¶ Si qui vero fuerit q alege diocesane iurisditionis exempti: soli subiaceant se. apo. potestati nihilominus in bis que sunt contra hē

a ¶ Auxiliuz: cū sint excōicati. j. e. excōicamus. i. §. credentes. ꝛ. s. e. sicut. Sed videtur saltē si cōueniatur qꝫ nō sit auxilium denegādum aut etiā iusta sñia. s. ō excep. cū inter. ꝛ in pluribus ca. ibidē hoc pōt habere locum. infra annum postꝫ vero cōstiterit eos esse tales anno elapso iter hereticos cōputant: nisi infra annū se correxerint. j. e. excōicamus. i. §. credentes: ꝛ sic heretici puniunt. j. e. c. pe. vñ admittuntur ad aliquem defen sionem: cum ipsorum bona de beant confiscari sicut aliorum be reticorū imo licite eis auferunt sua: vt. viij. di. quo iure. xxiij. q. v. nō vos: ꝛ. q. vij. c. i. ij. ꝛ iij. sz melio⁹ē auctoritate iudicis ḃ fiat. xxiij. q. iij. sz sunt. ꝛ. C. de pigno. l. iij.

b ¶ Infamie. ꝛ ita papa pōt infamiā irrogare quo ad forum ci uile: qꝫ ꝛ tollere eam pōt. ar. s. qui fi. sint legi. per venerabilez ar. contra. ij. q. iiij. §. hinc colligitur. fol. ḃ verū de ifamia fe nō iuris. Ber.

Quam ex. ¶ Primo ponit triplicē reprehensionem laicorū quā secundo ꝓsequitur primo primaz ibi: Deus. secundo secūdā ibi: sicut enim. Tertio tertiā ibi: licet. Alb. si.

c ¶ Cōuēticula. sicut conspiratores. xi. q. i. cōspiratiōnū. lxx. di. si quis papa. Isti. n. conspirātur contra deū: vnde fortius fūt punīdi qꝫ si conspirent contra hominem. s. e. vergentis. ad fi.

d ¶ Simplicitatē. ꝛ male. xxxiij. di. sedulo.

e ¶ Deus enim. hic incipit improbare factum istorum.

f ¶ In lucē. hec ē ꝓbatio contra occulta conuenticula.

g ¶ Sicut enī: hic improbat qꝫ assumebāt officium predicādi.

h ¶ Nō oēs. immo singula officia singulis debent esse commissa. lxxxix. di. singula.

i ¶ Alios sic. j. c. proꝛi. sicut. ꝛ xvi. q. i. adijcimus: qꝫ null⁹ audet predicare nisi sacerdos vt ibi dicitur: ꝛ. j. e. excōicam⁹. §. qꝫ vero: vel nisi esset missus ut ibi. xxiij. q. iij. displicet. arg. ibi missus est: ut qualia. ꝛc.

k ¶ Precipuus. ꝛ principle. s. ō statu. regu. qꝫ dei timorem.

l ¶ Rogate. xxi. di. in nouo ergo: qꝫ isti nō erant missi nec sacerdotes ꝓdicare nō debeant.

m ¶ Forte hic opponit. qꝫ posset ei opponi ab alio: ꝙta statiz respondet.

n ¶ Nō sufficit. bene dicit: quia si martyres ēt aliqua mandant fieri statī non sunt facienda: sed ante ē ut sciamus illos ipetrare a deo q̄ postulāt. l. di. figs ꝓpostera. ꝛ. xlij. di. gescam⁹ ar. b.

o ¶ Miraculi. nec istud statim credēdū ē: qꝫ qñqz miracula fiunt ꝓ malos. i. q. i. teneamus.

p ¶ Virgaz. de cō. di. ij. reue.

q ¶ Sz aūt ḃ ꝓbat qꝫ delude bāt simplicitatē sacerdotū. ber.

r ¶ Labia sacerdotis. xlij. dist. sit rector: ꝛ. xi. q. i. sacerdotib⁹.

s ¶ Custodiūt. i. custodire vūt

t ¶ Exquirūt subditi. s. a scholasticis. xxxviij. di. sedulo. ber.

u ¶ Lege mosayca. nec quisquam respondet ad obiectionem quam possent facere isti heretici.

x ¶ Asina. ut. ij. q. vij. secuti sunt: ꝛ. §. item cū balaam.

y ¶ Tenetur ad correctionem quilibet tenēt sicut hic dicit ꝛ hoc intellige de occulta correctione siue reprehēsione. ar. xxiij. q. v. nō putes: ut hic dicit: sed mānifeste corripere pertinet ad ꝓlatos vel ad illos q̄ habent aliquam ptātem ī aliquos. xxiij. q. iiij. duo ista ꝛ. c. forte. pf enī filiū pōt corripere ꝛ ꝓlatus subditū ꝛ occulte ꝛ mānifeste: vnde apostol⁹: argue. obsecra: increpa: ut. xlv. dist. c. i. ꝛ. vij. q. i. qꝫ autē. sed filius nō pōt publice reprehēdere siue corripe pfem nec subditus prelatum: ut hic sequitur i littera. ꝛ. xxi. dist. nolite. erubescit enim lex filios castigaturos parentes in auten. de nup. §. sed qꝫ sancitum est col. iiij. versus fi. ꝓ vnam coll. hec ē canonica correctio ſm euangelicam veritatem. ut occulta ad omnes. manifesta ad prelatos vel alios aliquam potestatem habentes pertineant: vt hic distinguit: ꝛ sic pōt intelligi. ij. q. i. si peccauerit. ꝛ est ad hoc. xxij. q. v. hoc videtur ad denunciationem ꝫo euangelicā que exigit admonitionem ꝛ ꝓbationez vt. xlv. di. sed illud ver. neqz illō ꝛ. s. de test. in omni negocio. ꝛ. ij. q. i. si peccauerit que fit ad pnīaz vſ qꝫ quilibet teneat. ar. ij. q. vij. quapp. s. de cogna. spirtua dummodo ꝓsona sit honesta. ꝛ bōe fame quia viles ꝓsone nō admittuntur ad denunciationez. s. de sponsa. cum in tua ubi de hoc.

3 ¶ Fatue. lv. di. si euangelica.

ꝛ ¶ Supponit. vt. ij. q. vij. nos si incompetenter.

2 ¶ Premissum verbuz sēlz quis ex vobis me arguet de peccato.

ꝫ ¶ Inutilis. si enim prelatus inutilis aut negligens fuerit remouendus est. s. de of. custo. c. i. lxx. di. dictū. ꝛ. j. c. ꝓ. i fi. ꝛ. xviij. q. ij. si qs abbas. ꝛ. C. de offi. ꝓfec. oꝛi. si quos.

a ¶ Ordinate. denuncian do vel accusando secūduz quod traditur. s. de accusa. qualiter. s. de simo. sz ꝛ est ar. iuris ordinem cē seruandum.

b ¶ Tā īstitutio. ad quem ꝓtinet institutio. ꝛ destitutio. s. de cape. mo. c. i. ꝛ. c. ij. ꝛ. j. de ꝓbil. cum et plantare. §. in ecclesijs: ꝛ examinatio ꝓtinet ad euz ad quē manus impositio spectat. s. de elec. venerabilem: ꝛ. c. nihil: ꝛ cuz nobis olim: institutio. n. ad episcopum pertinet. xvi. q. vij. nullus. ber.

Excōicamus. ¶ Habet multa dicta ꝛ potest summari ſm varietatem dictorum per ꝓtes: que patent per. §. abiciulus.

c ¶ Superius. s. de sum. trī. c. i. ꝛ. ij.

¶ Damnati vero.

Damnati de heresi per secularem iudicem puniuntur. Et bona laicorū hereticorum confiscantur: ꝛ clericorum bona applicantur ecclesijs: vbi beneficiati erant hoc dicit vsqz ad. §. qui autē Alb. si.

d ¶ Protestatibus. sic. j. de vb. sig. nouimus. tamē si voluerint redire in perpetuū carcerez teneantur. j. e. excōicamus.

ſ israel. ut crederent ei qꝫ mitteretur ab ipso dedit ei signū vt ꝙerteret virgā ꝓ in colubrē ꝛ virgā iterū ꝛe formaret. Joan. quoqz Baptista spāle sue missionis testimoniū protulit de scriptura dicens. Ego vox clamātis in deserto: dirigite viam dño. sicut ait Isaias ꝓpheta: ꝛ infra. ꝛ Sz aūt q scia sit valde necessaria sacerdotibus ad doctrinaz: qꝫ iuxta verbū ꝓphetic̄: labia r sacerdotis custodiunt s sciam ꝛ legem exgrunt t: ex ore eius nō ē tñ simplicib⁹ sacerdotib⁹ ēt scholasticis detrahendū cuz in eis sacerdotale offiñ debeat honorari: ꝓ qꝫ dñs in lege u ꝑcepit: dijs nō detrahes: sacerdotes itelligēs: q ꝓ excellentiā ordinis ꝛ officij dignitatē deorū nomine nūcupāt: ꝛ ifra: nec qsquam sue ꝑsuptionis audaciaz illo defendat exēplo: qꝫ asina x legit ꝛephendisse prophetā: vel quod dñs ait. Quis ex vobis arguet me de peccato: cū aliud sit fratrē ī se peccātez occulte corripe. qꝫ qsqz tenet y effice re ſz regulā euāgelicā in quo casu sane pōt itelligi qꝫ balaā fuit corrept⁹ ab asina. ꝛ aliō ē frēz suū delinquētē ꝛephēdere mānifeste: qꝫ vtiqz nulli licz ſz euāgelicā veritatem nā q ēt dicē frī fatue z reus erit gehenne ignis. Rursus aliō est qꝫ ꝓlat⁹ spōte ō sua ꝙfisus īnocētia subditoz se accusationi suppōit a in quo casu ꝑmissū⁹ dñi verbū oz itelligi. ꝛ aliud ē qꝫ subdit⁹ non tā aio repēhēdēdi quā detrahēdi exurgit temerarius i ꝓlatū: cū ei potius incūbat necessitas obsequendi. Qꝺ si forte necessitas postularz: ut sacerdos tanquā inutilis b ꝛ indignus a cura gregis ōbeat remoueri agendū est ordinate c apud epz ad cuius offiñ tam īstitutio d cz destitutio sacerdotum noscitur ptinere.

I Dēi ꝛc. generali. ¶ Excōicam⁹ itaqz ꝛ anathematicam⁹ oēz hr̄sim extollētez se aduersus hāc cām orthodoxam ꝛ catholicā fidē quā supi⁹ e exposuimus: ꝺdēnātes hr̄icos vniuersos gbuscūqz noib⁹ cēseātur. facies qꝺē diuersas hūtes: sed caudas ad inuicem colligatas: qꝫ de vnitate ꝙueniūt id ipm. ¶ Damnati vero pñtibus secularibus ptātibus f aut

---

israel. ut crederent ei qꝫ mitteretur ab ipso dedit ei signū vt ꝙerteret virgā ꝓ in colubrē ꝛ virgā iterū ꝛe formaret. Joan. quoqz Baptista spāle sue missionis testimoniū protulit de scriptura dicens. Ego vox clamātis in deserto: dirigite viam dño. sicut ait Isaias ꝓpheta: ꝛ infra. Sz aūt scia sit valde necessaria sacerdotibus ad doctrinaz: qꝫ iuxta verbū ꝓphetic̄: labia sacerdotis custodiunt sciam ꝛ legem exgrunt: ex ore eius nō ē tñ simplicib⁹ sacerdotib⁹ ēt scholasticis detrahendū cuz in eis sacerdotale offiñ debeat honorari: ꝓ qꝫ dñs in lege ꝑcepit: dijs nō detrahes: sacerdotes itelligēs: q ꝓ excellentiā ordinis ꝛ officij dignitatē deorū nomine nūcupāt: ꝛ ifra: nec qsquam sue ꝑsuptionis audaciaz illo defendat exēplo: qꝫ asina legit ꝛephendisse prophetā: vel quod dñs ait. Quis ex vobis arguet me de peccato: cū aliud sit fratrē ī se peccātez occulte corripe. qꝫ qsqz tenet effice re ſz regulā euāgelicā in quo casu sane pōt itelligi qꝫ balaā fuit corrept⁹ ab asina. ꝛ aliō ē frēz suū delinquētē ꝛephēdere mānifeste: qꝫ vtiqz nulli licz ſz euāgelicā veritatem nā q ēt dicē frī fatue reus erit gehenne ignis. Rursus aliō est qꝫ ꝓlat⁹ spōte ō sua ꝙfisus īnocētia subditoz se accusationi suppōit in quo casu ꝑmissū⁹ dñi verbū oz itelligi. ꝛ aliud ē qꝫ subdit⁹ non tā aio repēhēdēdi quā detrahēdi exurgit temerarius i ꝓlatū: cū ei potius incūbat necessitas obsequendi. Qꝺ si forte necessitas postularz: ut sacerdos tanquā inutilis ꝛ indignus a cura gregis ōbeat remoueri agendū est ordinate apud epz ad cuius offiñ tam īstitutio cz destitutio sacerdotum noscitur ptinere.

I Dēi ꝛc. generali. ¶ Excōicam⁹ itaqz ꝛ anathematicam⁹ oēz hr̄sim extollētez se aduersus hāc cām orthodoxam ꝛ catholicā fidē quā supi⁹ exposuimus: ꝺdēnātes hr̄icos vniuersos gbuscūqz noib⁹ cēseātur. facies qꝺē diuersas hūtes: sed caudas ad inuicem colligatas: qꝫ de vnitate ꝙueniūt id ipm. ¶ Damnati vero pñtibus secularibus ptātibus aut

a ¶Reliquantur.q̄liter hoc intelligaꝫ vſ.s.ad abolendam.ber.
b ¶Degradatis.j.c.pri.t.c.pe.
c ¶Confiscentur.de hoc dictum eſt.s.c.vergentis.
d ¶Stipendia.ſi plura ſtipendia habuerint iter eccleſias diuidaꝫ pro ra ta.s.de teſta.relatum.

¶Qui autem. Suſpectus de hereſi ſe ſi purgans ad arbitrium ſu periorꝰ excommunicatur t exiſtens per annuꝫ in ex cōicatione: vt hereticꝰ dā netur.b.d.vſqꝫ ad.§.mo neaꝫ.Ab.ſi.

e ¶Suſpitione.i.preſum ptione.Et nota q̄ ſola ſu ſpitio ſiue p̄ſumptio pur gationem inducit qō ſi nō fiat punitur: vt hic patet. arg.s.de coha.cle.t mu tua nos.t itellige q̄ ſit p babilis preſumptio ſiue ſuſpitio alias non indice retur purgatio:t ſic non obſtat.ij.q.i.p̄mo.t ita b reſpicitur infamia.

f ¶Suſpitiōis.b ſemper eſt attendēdū: vt ſm q̄lita tem infamie t pſone indi caꝫ purgatio.ij.q.v.om nibus.t infra de pur. ca no.inter.

g ¶Condemnētur.vſ b q̄ aliquis ſit condemnan dus de hereſi.Iz nō videa tur violenta preſumptio contra ipſum.ar. contra. s.de preſum.lfas.ibi di cit q̄ Iz ſit vehemens pre ſumptio non vult papa il lum condēnare de tā gra ui crīe hic violentiſſima ē preſumptio cum primo p babilis fuerit propter ifa miā:t qz noluit ſe purga re fuit excōicatus:t quia p annum ſterit in excōicatio ne p cōuicto habetur. ri. q.iij.rurſus:t.c.quicun qz.ſecus ī aliis criminib⁹ quia ſi bona alicuius con tumacis pp crimen anno tata ſunt.ſi.j. non venit bona deuoluuntur ad fiſ cum:ſed quo ad crimen non obeſt qn poſt annum pōt probare innocentiam ſuā.ff.de req.reis.l. an nus.Sed qd eſt qō dic q̄ ſtatim eſt condemnandus cū ſepius eſt admonēdus vt redeat.i.q.vij.conue nientibus.rñ.cōtradicit: qz Iz ſit cōdēnādus monē dus eſt vt redeat.vt. xx úij.q.i.que domus in ſi. vbi dſ q̄ poſt eſt vitand⁹ hoc eſt verum in b q̄ non ſunt ei ſecreta noſtre fidei exponenda.xliij.dis.in mādatis: vt īpugnet nos ut ibi: nec intelligas q̄ ſi pro alio crīe ſeu ꝓtumacia ſteterit p annū in excōicatione q̄ babēdus ſit be reticus: ſed tm̄ excōicatur per ſuſpitionem hereſis.

¶Doneantur. ¶Poteſtates ſeculares ppetui vſtpales iurare tenētur vniuerſos hereticos ab eccleſia dānatos pro viribus exterminare:t tempo ralis dñs non purgans terrā ſuam hereticis excōicatur:t ſi pſteterit in ex cōmunicatione p annū nunciaꝫ pape: qui fideles eius ab excōicatione ab ſoluet:t eius terrā fidelibus exponet ſaluo iure principalis dñij: niſi t ipſe ſit in culpa.b.d.vſqꝫ ad.§.Catholici.ab.ſi.

b ¶Firmare.ſic.s.e.ad abolēdā.§.ſtatuimus.t non ſolum boc iurare te netur:ſed iurare dz q̄ ipſe idem catholicus ſit in autē.de iureiuran.quod p ſta.ab his qui admi.ſuſ.circa p̄n.col.ij.

i ¶Neglexerit.iudex qui negligit facere iuſticiā excōicatur.xxiij.q.v.admi niſtratores:t facit litem ſuam ea.cā.t.q.ij.dominus.t.iij.q.vij.qui ſine arg.in autē.ut diſſe.iu.§.pe.t vlt.col.ix.t.ij.q.vi.ſicut.

k ¶Abſolutos.j.e.c. vlti.t ita papa poteſt propter hereſim deponere omnes tā laicos q̄ clericos a dignitatibus ſuis: ut.s.e.ad abolēdam.§.ſtatuimus.t.s.e. vergentis vbi de hoc.

l ¶Dominij.arg.q̄ ꝓpter delictum vnius alius puniri nō debet qm̄ pena debz tenere ſuos auctores.s. de his que ſi.a ma.par.c.queſtuit.C. de pe.ſancimus.t iniquū eſt ali quem alterius odio pregrauari .C.de inoffi.teſta.ſi quis in ſuo ar.j.s.e.vergentis.

¶Catholici. Crucesignati ad exterminationez hereticoruz gaudent priuilegio conceſſo cru ce ſignatis in ſubſidiū terre ſan cte.b.d.vſqꝫ ad.§.credentes. ab.ſi.

m ¶Alecinxerint.ar.q̄ auctori tate eccleſie bellū fieri pōt.xxiij. q.viij.igitur hortatu.xv.q.vi. auctoritatē.lxiij.diſt.adrianꝰ. quod verum eſt ꝓtra inimicos fidei t contra illos qui eccleſiam impugnant.

¶Credentes. ¶Donīc pena credentium receptatoꝝ t de fendentium hereticos. ¶Primo laicorum. Secundo clericoruz vſqꝫ ad.§.qz.ab.ſi.

n ¶Receptatores.t ōfēſores ſi ne quibus heretici manere diu non pñt.ar.ff.de offi.preſi.con gruit.ff.de recep.l.i.vnde merito iſti ſunt puniendi.imo gra uiꝰ delinquūt qui alioꝝ errores defendūt t acrius puniri dēbent.xx iiij.q.iij.qui alioruz:t iō ſimili pena cum hereticis puniuntur .xi.q.iij.qui conſentit:t.j.e.c. pe.in fi.t.C.de his q̄ latro. oc cul.l.i.et ſi eſſent conſanguinei arg.xxvij.q.i.de filia:t.s.e.ſi qs eps vbi de hoc.

o ¶Sit etiam inteſtabilis. iſti enī vt hic pz a quolibet actu legi timo repelluntur: nec donare: nec vendere:nec contrahere poſ ſunt.put hec omnia traduntur .C.e.manicheos.

p ¶Dānenť.ſic.s.e.fraternita tis.vbi de hoc.ſi.s.e. fraterni tatis.vbi ō hoc.ſi.s.de teſti.lz. ſic etiam ſcriptura vel ſnīa pu blice excōicati nō valet.s.de re iudi.ad probandum:t.s.de ex cep.exceptionem:nec reſcriptuz .s.de reſcrip.dilectus.i.t b eſt quod ſequit.idē in ſimilibus p cipimns obſeruari.tamen de re ſcripto īpetrato ab excōicato ſe cus ē.qz reſcriptū non ſumit au ctoritatem ab impetrante:ſed a concedente.de quo dic:ut.s. ō excep.pia in notula:ſed mirum lib.vi.

q ¶Exerceatur:ut.l.diſt.ga tua hic habes.arg. q̄ qui in maio ri dignitate eſt plus punitur: t ita circūſtātie agrauant vindi ctam.arg.xxxij.q.v.qui viderit.t.xxv.q.i.nulli fas.t.xl.di.hō rpian⁹.Crimē n.augeť per dignitatem.ff.de re mili.oē delictū.§.i.xix.di.nulli:t q magnus ſi ne comparatione creatus fuit ſine venia dānatus eſt: de pe.di.ij.§.p̄ncipiuz. n. t.s.de iureiu.cū qdam.ibi hoc ſoluitur.ber.

r ¶Dercellanť.qa q participat excōicato ſciēter t non ſe corrigit excōicādus eſt .j.de ſen.excommuni.q̄ in dubijs.xi.q.iij.qui cōicat.

s ¶Ap.ſpeciali.hic reſeruat ſibi papa abſolutionē ſiue reſtitutionē talium.ergo per hoc alijs prohibuiſſe vſ: ſi.s.de p̄ben.de multa.ī fi.t.c.graue.ī fi.t ſic econ uerſo ex quo ſibi non reſeruat alijs indulgere vſ.j.de ſen.excommuni.naper.t eſt ad hoc argu.q̄ epi diſpenſare pñt vbi papa non reſeruat ſibi diſpenſationez. Quare ergo papa ſibi ſpecialiter reſeruauit talem reſtitutionem niſi ut alijs p biberet:t Iz ip̄m reſtituere ad officium ſuū non poſſit:tm̄ reconciliare poteſt ip̄m eccleſie.s.e.ad abolendam.§.ubi de boc.

t ¶Priuilegia.pretertu priuilegioꝝ ptcipare excōicatis non poſſunt.j.de ſen.

ercõi. nulli. ⁊ in hoc casu pñt ab epo loci tanq̃ a delegato a papa puniri. ſ. eo. ad abolendam. in fi. vbi de hoc.

¶ Quia uero. Nullus oz sibi officiũ predicãdi assumere: nisi sibi a iure ul'a se de apostolica vel a diocesano epo licentia ꝓcedat: alias excõicatur ⁊ nisi resipuerit alia pena ꝑponitur. b. d. vsq; ad. §. adijcimus. ab. fi.

a ¶ Nisi mittant. ſ. eod. c. pri. vbi de hoc. ala.

b ¶ Alia cõpetenti. ꝑut visum fuerit superiori. ſ. de off. dele. ó causis.

¶ Adiicimus. Archiepiscopi ⁊ epi inferiorũ suorũ prouincias ⁊ dioceses suspectas habentes de heresi saltẽ semel in anno p se vel p alios idoneos visitent qui etiã debẽt: si hoc expedierit exigere iuramentum ab illis de vicinia ad reuelandos hereticos ⁊ occulta q̃nticula celebrantes: quos fuelatos relapsos canonice puniet: ⁊ renitentes iurare: ut heretici condẽnent. b. d. vsq; ad. §. volumus. Alb. fi.

c ¶ Totã viciniam. arg. q̃ vniuersitas põt prestare iuramentũ calũnie. fi. xxxv. q. vi. epi in synodo. sic. ſ. ó accu. sit olim.

d ¶ Morib⁹. hec ola suspitõem inducũt. xli. dist. qsqs. lxxxvi. di. inferiorẽ. xxiij. q. viij. preterea ff. ad. l. aqui. scia. ff. de bis qui no. infa. quid ergo. §. i.

e ¶ Jndicare. ij. q. viij. quapropt. ⁊ ar. xxij. q. i. si qsp capillũ.

f ¶ Purgauerint. Nota deficiẽte in purgatiõe puniendum. ſ. de simo. ó b. ⁊. c. insinuatũ.

g ¶ Relapsi. isti magis puniendi sũt. deterior nãq; dolus eius cognoscit qui interruptam itẽr litẽ deseruit q̃ q semel ceptaz relict in autẽ. de litig. §. edita i fi. col. viij.

b ¶ Jurare. p iramentũ debet quis purgare ꝓsciam suã de heresi. de cõ. dist. ij. ego berengarius. ⁊. i. q. viij. quotiẽs. vñ si iurare non vult p ꝓdẽnato debet hẽri sicut qui de calũnia iurare nõ vult: actor cadit a cã. ⁊ reus p ꝓdẽnato hẽtur. ſ. de iura. calum. c. vlti. ⁊. C. e. ti. cũ indices. §. q̃ si actor. Et ẽ similis illi q̃ neq; defendit neq; exhibet ⁊ condẽnatur ut cõtumax. ff. de nora. quotiens. §. in ptãte. Tenuit. religione iuramẽta ẽt necessaria ꝓtẽnũt. ſ. de simo. ⁊ si qõnes. ⁊. C. de fi. ĩstru. l. vl. b.

¶ Volumus. Episcopus negligens in heresi persequẽda a dignitate epali est remouẽdus: ⁊ alius idoneus est surrogand⁹ b. d. vsq; ad fi. ab. fi.

i ¶ Jndicijs. nota q̃ p indicia probatur crimen. ſ. eo. c. pri. ibi q̃ si quis rẽ. ⁊. ij. q. viij. sciant. et xxxij. q. i. dixit dñs. ⁊. j. de priuil. cũ oli. i. ⁊. C. ó rei ven. indicia. Jtẽ hẽs hic q̃ pp negligentiã remouet plat⁹. ar. ſ. c. pri. in fi. ⁊. i. q. i. §. ec. cũ. b.

¶ Quia vero nonnulli sub specie pietatis virtutẽ eius: iuxta q̃ apostolus ait abnegantes auctoritatez sibi vendicãt p̃dicandi: cum idem apostolus dicat: qõ predicabũt nisi mittant[a]: oẽs q̃ prohibiti vel nõ missi p̃ter auctoritatẽ ab ap. se. vel catholico epo loci suscepta publice vel priuatim p̃dicatõis offiũ vsurpare presũpserint excõicatiõis vinculo inodentur: ⁊ nisi cẽs citius resipuerint: alia cõpetenti[b] pena plectãtur. ¶ Adijcimus insuper vt quilibet archieps vel eps p se aut p̃ archidiaconũ suum aut alias bonestas idoneas q̃ psonas bis aut saltem semel in anno ꝓpriaz parochiam i qua fama fuerit hereticos habitare circumeat: ⁊ ibi tres aut plures boni testimonij viros: vel etiã si expedire videbitur totã viciniã[c] iurare cõpellat: q̃ si quis ibidẽ hẽticos sciuerit: vel aliquos occulta cõuẽticula celebrãtes: seu a cõi conuersatiõe fidelium vitã moribus[o] dessidentes eos epo studeat indicare[e]. Ipse aũt eps ad pñtiam suam cõuocet accusatos: q̃ nisi se ab obiecto reatu purgauerint[f]: vel si post purgationẽ exhibitaz in pristinam fuerit flapsi[g] pfidiã canonice puniantur. Si qui vero ex eis iuramenti religiõem obstinatione dãnabili respuẽtes iurar[h] forte noluerint: ex hoc ipo tanquã hẽtici reputentur. ¶ Volumus igit ⁊ mãdamus: ⁊ in virtute obediẽtie dist. pre. vt ad hec efficaciter exequenda epi p dioce. suas diligenter inuigilent: si canonicaz velint effugere vltionem Si qs enim eps super expurgando de sua diocesi hẽtice prauitatis fermento negligens fuerit vel remissus cuz id certis indicijs[i] appuerit ⁊ ab epali officio deponat ⁊ in locũ ipsi⁹ alr subst̃ituat idone⁹ q̃ velit ⁊ possit hẽticã ꝓfũdere pũitatẽ. G Reg. ix. archiepo mediolan.

¶ Laici cuiuscunq; professionis sunt predicare non debent.

Sicut in vno corpore: ⁊ infra. Cũ igit nõnulli laici predicare p̃sumant ⁊ verẽdum nimis existat ne vicia sub specie[k] virtutum subintrent. nos attendentes q̃ doctorum ordo ẽ in ecclesia dei quasi precipu⁹: mãdamus quatenus cũ alios dñs apostolos[l] dederit: alios ꝓphetas: alios vero doctores: interdicas laicis vniuersis cuiuscunq; ordinis cẽseantur usurpare officium p̃dicandi. ¶ Item.

¶ Si in heresi depẽhẽs nolunt redire ad fidẽ detrudendi sunt in perpetuo carcere ad pñiam pagẽdaz: ⁊ credẽtes erroib⁹ hereticorũ heretici sunt. b. d. in. §. si qui autem.

Excõicamus ⁊ anathematizamus vniuersos hereticos catharos: pathar enos pauperes de lugduno passaginos ioseppitos arnaldistas: speronistas: ⁊ alios q̃ buscũq; nominib⁹ censeant: facies quidẽ habentes diuersas: sed caudas adinuicez colligatas: q̃ de vanitate ꝓueniũt[m] in idipsum. ¶ Dãnati vero p ecclesiam seculari iudicio relinquãtur aiaduersione debita puniẽdi[n] clericis prius a suis ordinibus degradatis. ¶ Si[o] qui autez de predictis postq̃ fuerint deprehensi[p] redire noluerint: ad agẽdam condignã penitentam in perpetuo carcere detrudantur. ¶ Credentes aũt eoz erroribus hẽticos similiter iudicamus. ¶ Item.

¶ Liberãtur ab omni obligatioe qui hereticis tenebãtur astricti.

Absolutos[q] se nouerint a debito fidelitatis dominij ⁊ toti⁹ obsequij q̃cũq; lapsis mãifeste i heresiz aliquo pacto[r] quacũq; firmitate uallato tenebãt astricti.

Rubrica De scismaticis.

Ex concilio laterañ.

¶ Irrite sunt ordinationes beneficioz collationes: ⁊ ecclesiasticarũ rerum alienatiões per scismaticos facte: ⁊ a dignitate ⁊ ordine suspenduntur qui scismata tenere iurant.

Quod a pdecessore nostro: ⁊ infra. Ordinationes ab octauiano[s]: ⁊ quidone heresiarchis factas: ⁊ ab ordinatis ab eis irritas[t] esse censemus: adijcientes vt qui dignitates ecclesiasticas seu beneficia p dictos scismaticos acceperint: careant im-

k Sicut. sub specie virtutũ. ſ. e. c. prori. §. q: vero. xli. di. sepe vicia: q: preterea pietatis nõ est ipietas cõmittẽda. xxx. q. i. nosce. ⁊ ita nullus põt p̃dicare nisi mittat: vnde dñs ait discipulis suis. Eũtes p̃dicate euãgeliũ oi creature: ⁊ iu. viij. q. i. in scripturis. ⁊. xxvi. q. i. §. h idem. ar. ff. de tuto. ⁊ cura. vbi. ⁊. l. ptor.

l ¶ Apostolos. sic. ſ. eo. cũ ex iniuncto. Nec vniuersitas alia poterat rõne subsistere nisi hmõi magnus eam differentie ordo seruaret. lxxxix. di. ad b. Laici ergo

Excõicamus ¶ Hoc. c. vsq; ad. §. Si qui autem habet in. c. excõicamus. eo. titu. in pn. vnde sũma ⁊ declara prout ibi fuit dictum. Et habet totum

m ¶ Cõueniũt. ſ. e. excõicam⁹: q̃ ad eũdẽ finẽ tendunt. ſ. deceptionis.

n ¶ Puniendi. ⁊ hoc totum hẽs. ſ. e. excõicamus: sed qualiter isti heretici puniri debent fm leges postq̃ p ecclesiam sũt condẽnati: ut hic dicit vltimo supplicio puniuntur p iudices seculares cum distinctione vt vf: vt docentes vltimo supplicio: addiscẽtes vero. x. libris auri vt C. eod. ti. quicunq; ad fi. Sed contra. C. ó mathe. culpa. vbi dicitur culpa similis est tam prohibita discere q̃ docere. non est contra. q̃. l. q̃cunq; intelligitur de illis q̃ nondum didicerunt: sed cã addiscẽdi ad hereticos accesserũt si autem ad actum peruenissent simili pena punirẽtur: vt docentes fm. l. illam culpa.

o ¶ Si qui autem. ab hoc loco vsq; ad fi. additum ẽ aliud totum hẽs. ſ. eo. excõicamus. ⁊. c. ad abolendam. §. i. ⁊. ij.

p ¶ Deprehensi. publice ita q̃ notoriuz vel etiam condemnati. Si vero postea redire voluerint recipiendi sunt: quia ecclesia non claudit gremiũ redeuntibus ad ipsam. C. de sum. tri. inter claras circa fi. ⁊ delicti veniam penitentibus damus. C. e. tit. manicheos: ita tamen vt in ppetuũ carcerem permaneant: ut hic pz. Sic ⁊ simoniaci in monasterio sub perenni pena detrudantur. i. q. i. reperiuntur ⁊. ſ. de simo. qm̃. quia et ipsi heretici censent. i. q. i. eos qui. ⁊. vi. q. i. §. ſz licet.

q Absolutos ipso iure ex quo manifeste lapsi sũt. ſi. xv. q. vi. iuratos nos sanctorum. ⁊ ẽ argu. q̃ papa potest absoluere laicũ a iuramento fidelitatis. argu. predictorum. ⁊. c. ga ad ipsum spectat Interpretatio iuramenti. ſ. de elec. venerabilem.

r ¶ Pacto. Ergo si sub pena aliquis tenetur eis aliquid soluere certa die lz non soluat nõ incidit in penã: ⁊ eodem modo si p iuramentum q̃ est verũ quia in illa obligatione ⁊ iuramento tacite subintelligat si talis permanserit cui cõicare liceat. xxij. q. ij. ne quis arbitret. ff. de solu. cũ quis. i. rñ. ſ. ó iureiur. quemadmodum: ⁊

. ſ. eo. excõicamus. §. credẽtes. b.

Rubrica De scismaticis Quia scismatici incidunt in heresim diuidendo se ab vnitate ecclesie ⁊ cõstituẽdo sibi sacerdotes ⁊ reliquos clericos. xxiij. q. i. logtur. iõ subijcitur ista rubrica. Alb. fi.

Quod a predecessore. Ponit q̃tuor dicta q̃ patent per. §. Alb. siculus.

s ¶ Octauiano. b Octauianus filius ioanis maledicti vocatus fuit victor. ⁊ vixit ãnis. ix. ⁊ mẽsibus. vij. eo mortuo successit ei Guido iste q̃ vocat⁹ ẽ Paschalis: isti duo scismatici fuerunt quorũ fcã b dãnant. ber.

t ¶ Irritas. ut. ix. qõe. i. ordinationes. ⁊ hoc ĩtellige qõ dicit irritas q̃tum

ad executionem nisi cū eis fuerit dispensatū .j.c.pri. vel nisi ordinatus probaret se nescisse illū fuisse scismaticū g ordinauit vt.ix.q.j.ordinationes sic.j.q.j.si qs a simoniacis.qr tunc dispensatur cū eis: qr ꝓferūt sacra dū modo in forma ecclesie: sed nō executionē qr eaz nō habēt.

a ¶ Alienationes.sic.xij.q.ij.alienationes.

b ¶ Firmitate.qr dū ecclesia hz pastorez hereticum vt scismaticū vacare intelligit.s.de ꝓcu. c.j. vnde non valēt q a tali ꝓlato fiūt i ꝓiudiciū ecclesie.xij.q.ij.si qua ō rebus.sed pone q talis ꝓlatus acqsiuit aliqua ecclesie videt similiter q non teneat.ꝓmodū enim cū icommodo ꝓpensari debet.ff.de neg.gest.si negocio.credo tamen q illud in fauorē ecclesie introductū est qō si acquirit teneat: nec cassabitur qr qō fauore alicuius introductū est non conuenit in eius lesionē retorqueri.C.de leg.qō fauore.t.ff.de mino.si iudex.vin.

H Raternitati. In pma ponitur decisa consultatio. In secunda rnsio ibi porem. Ab.si.

c ¶ Dispensatum. Nota q nō sufficit ad pbāduz dispensationē cū aliquo factam q a tali ordinatus ē qui sciebat eū indignum t qui cum eo poterat dispēsare.s. de cleri.cōiug.diuersis fallacijs. t li.dis.q in aliquo in fi.lxxxj.di.quinq. in fi.vbi deponit ꝓcubinari⁹ ordinat⁹ ab eo.q secū poterat dispēsare. Exigitur ergo vt intēdat dispē sare quod expssa causa ꝓsumitur.l.dis.clerico iacente.xxj.q.j.cum pvtilitate.lv.di.ꝓcis. poterit aūt pbari dispensatio ptestes.vel si occultum est peccatū ꝓfiteat epo in secreto: t petat dispensationem t obtineat ifas super hoc. Si vo publicū fuerit crimē t publice dispensatum est postea accusari nō poterit.s.de fi.pby.ex tua.t.s.ō accusa.de his. Si vero dispē setur in occulto adhuc pōt accusari: qr ēt post pniaz pōt qs accusari. xxxiij. q.ij.admonere.uin.

d ¶ Potestatē.alias nisi bēret ptātē nil esset actū.s.de ꝓsue.ad nostrā.t C.si a non cōpe.iudi.l.ul.t hoc forte iō dicit: qr ipse qdē scismatic⁹ ꝓuersus ad vnitatem ecclesie t receptus i ordine suo cū ordinato a se dispensare nō posset: sicut nec eps simoniac⁹ cū ordinato a se dispensare ñ pōt.i.q.v.presentium. ibi nō epo.q.d.si pecunia eēt data epo ipe ñ posset dispēsare cū eo q dedit: t qr hic papa nō retinet sibi dispensatiōem alijs pmittere vt.si enī ipse tm dispēsare posset sibi hoc reseruasset.vt.s.ti.pri.excōicam⁹.§.sane.sz potius credo q solus papa possit dispensare cū eo q scienter ordinē a scismatico recepit.ar.ꝑ.s.ō ele.qr diligētia. sic papa sol⁹ dispēsat cū eo q i apostasia ordinē ꝛcepit.j.ti.pr.c.ul.t b sarzinuit ex eo qō dic ea persona que ptātem t.Jo.tm dicit q eps dispensat cū scismatico.ar.l. di.vt ꝓstitueretur.

Rubrica De apostatis t reiterātib⁹ baptisma. Quia heretici t scismatici icidunt i apostasiā iō ꝓgruo ordie subijcit ista rubrica. Et qm reiterātes baptismū videtur apostatare dū recedunt a priori baptismate. iō subdit. De reiterāt⁹ baptismū. Et aduerte qr secūda decretalis facit tm ad ptem rubrice. alie vo faciunt ad pmam partem. Ab.si.

Reterea. Non summat p Jo.an. t forte pp brcuitatē t varietatem lec. Sed.d.an. sic sūmat. Clericus sine habitu t tonsura deprehensus in crimine non gaudet pūilegio clericali; sed certe hec sūmatio ē nimis generalis t ꝓtra multos canones t ꝓtra.c. si iudex laicus. de sen.ex.li.vi.t ꝑ.c. ꝓtingit. t.c. in audientia.j. de sen.ex. vnde alit

sūmo t primo ꝑm vnū intel. sic. ¶ Per cēsurā ecclesiasticaz nō liberantur clerici a manib⁹ laicorū si sine hītu t tōsura sunt deprhēsi si ꝓpter se bēbāt p oīa vt laici. h. d. vel sic ꝑm aliū ītellectū: vt in rubro. t nō recipit ꝓgruā diuisionē. ab. si.

z ¶ Apostasia: est autē triplex apostasia. s. pfidie: qñ qs recedit a fide. ii.q.vij. nō pōt. Inobedientie qñ qs transgredit preceptum. s. de ma. t obe. si quis venerit t.c. illud. Irregularitatis cum quis recedit ab ordine suo siue sūpte religionis vt hic. t.l. dis. .c.vlti. t dicit apostata. i. retrostās. xxvj.q.vl.c.vlt. t.c. nō obseruetis. t apostata testis esse vt alium accusare nō potest. iij. q. iiij. si qs a suo. t.c. btūs. vin.

f ¶ Liberari. ar. ꝓtra. j. ō sen. excom. si vo aliquis. illud ītelligit qñ clericus hz tōsurā non portat alias clericaliter se habet. isti vero tā q laici p oīa se bēbant. vel sic non denegatur hoc quin capiētes tales sint excōicati: sed ecclesia non precipit illos liberari sic. s. ne cleri. vel mo. ca. ij. Si vo tertio essent admoniti t se nō correxerit nullo pūilegio postea gauderent. j. de sen. excom. i audientia. t.c. cōtingit. t si de talibus vis intelligere qō hic dicit planum est.

H Xlitterarum. Comūis diuisio. Secūda pars ibi: Quia ergo. Ab. si.

g ¶ Insano: t vere insano. ō cō. di. iiij. qui bis. l. dist. q in aliquo. xxiij. q.j. §. his auctoritatibus.

h ¶ Iniuriā: qō fieri non debet .j.q.j. q qdā. de cōse. dist. iiij. ostēdit. t. xxiij. q.j. §. his auctoritatibus. sed qd est facere iniuriā sacro. dixit. vin. aīe ifligit q dam imago siue pictura vel caracter. vnde si alia imago superponeretur illa pma pictura obfuscaretur: t ita videtur obfuscari primum sacm.

i ¶ Accolit⁹ supple q ministeriū suū pstitit rei nefande.

k ¶ Minor etas. ar. q etati minori non subuenit. de con. dis. iiij. eos. t.ca. qui bis. t. xv. q.j. §. vt itaqz. i fi. t. ff. ō mino auxilium. §. i delictis. ibi nisi q̄tens miseratio t̄c. ar. ff. e. si ex cā. §. nūc videdū. sz illud verū ē q minor etas non excusat in totuz: sz miseratione etatis mitig⁹ punit. . ff. e. auxiliū. §. in delictis. t. j. de delic. pue. pueris. vbi ō hoc.

l ¶ Intentio. vnde facile abstergit hec culpa ꝓpter fraternam pietatē. xxxij. q.ij. si quilibet.

m ¶ Nō valebit: nā delicti manifestatio dispensationē phibet ꝓpter scādalum qō nō ē in occulto. imo p⁹actam pniam t i susceptis remanere: t ad alios ꝓmoueri pōt pter reos homicidij. s. ō tēpo. or. c. vlt.

n ¶ Religiōis: ex hoc vt q ingressus religionis nō tollit irregularitatē ex quo sine dispēsatione ꝓmoueri nō pōt. ar. ꝑ. s. ō si. pby. c. i. t. lvj. di. c.j. t i auc. ō mo. in pn. col.j. vbi dt: q ingressus religiōis oēm tollit irregularitatē: tollit ēt ingratitudinem. xxx. q. vl. ñ liceat. So. irregularitas illa q̄ ꝓsurgit ex ꝓpo delicto si tollitur p ingressum religiōis: sz fauore religiōis cū eo dispēsat vt hic: t. j. ō eo q fur. or. re. c. i. cū vo surgit ex delicto ꝓpō: ut. j. ō pur. ca. accedens. tūc p ingressum religionis tollit illa irregularitas ita q sine dispēsatione pt ad ordines ꝓmoueri vt i ꝓtrarijs: sz non ad dignitatē sine dispēsatōe. j. de pe. in qbusdā. s. de fi. pby. c. .j. quidam dicunt q in neutro casu tollitur: sz refertur tm ad facilitatem dispensandi. ber.

T Ue. ¶ Prio ponit decisa ꝓsultatio. Scōo rnsio ibi: sup scōo. ab. si.

o ¶ Habitū clericalem: qui habitū clericalem abijcit nisi trina monitōe p missa etiam si ipm resumat perdit pūilegiū clericale. j. ō sen. ex. i audientia. t. c. contingit. ij.

p ¶ Tollerādi. Sed quare non sunt tollerandi in habitu seculari cuz liceat illis q sunt in minoribus ordinibus vtrorem recipere t cū ea morari. s. de cleri. coniu. ca.j. xxxij. di. si qui vero. c. electores. t. c. seriatim. apostata enim excommunicat⁹ nō est. Ut cesset ois obiectio intellige quod hic dicitur de eo q ifamatus ē i ordine sacro vel i aliqua professione cui nō hz vltra ad seculum redire vnde tollerādi non sunt in habitu seculari: sed per censurā ecclesiasticam cōpellendi nisi se pur-

ꝛāti prebuit ministeriū n: est occultū, p̄noueri pōt. si publicum non: nisi cū eo religionē itrāti dispēsēt.

Q Xlitterarum tuarum tenore perpendimus: q quidā egritudine longa confectus isano[s] sortilegarum mulierum credens consilio vt sanaretur per iterationem fecit iniuriam[b] baptismatis sacramento: t infra. ¶ Quia ergo tua nos duximus prudētia consulendos qualiter puniri debeat accolitus[i] quem minor[k] etas t itentio[l] frē ne salutis excusare videt. Di. T. p sentibus litteris. R. q ad superiores ordines promoueri si publicuz est quod proponitur: non[m] valebit: nisi ad religionem transire voluerit vt fauore religionis[n] ipsi⁹ circa eum valeat dispensari. Si vero occultum est promoueri poterit et excessum suum dignis penitentie fructib⁹ expiare.

I Nno. iij.

¶ Infamatus de apostasia cōpellitur se purgare.

T Ue fraternitati: t infra. ¶ Super secundo articulo in qui. T. duximus respondendum q clerici qui sunt de apostasie crie infamati: qui videlicet abiecerunt habitum clericalem[o] non sunt in seculari habitu tolerandi[p]: sed per districtionem ecclesiasticam coercendi donec deficiente probatione ad infamiam abolendam purgationem canonicam curauerint exhibere.

I Dem in concilio generali.

¶ Baptizati alterius secte vel fi-

gauerint accusatore deficiente redire ad ordinem vel religionē. ar. s. ō reg. c. pe. ī. xx. q. iij. eos q femel. immo incarcerari pñt. j. e. ca. pe. ne dānabiliter euagen tur. de aliis in ferioribꝰ ordinibus constitutis intelligi nō posset qꝫ possunt renun ciare in totū ordini clericali. s. de vi. ī ho. cle. ca. vl. ī. s. de cle. coniug. Joānes. ī. c. penul. ī vlt.

Quidam. ꝓmo ponit iudeoꝝ baptizatoꝝ proces suꝫ: ꝫ quez Scō puidet ibi: sta tuimꝰ. Ab. si.

a ¶ Ut nouo. istud non tenetur consecutiue: sed ironice hic dicit qꝫ nō induūt nouum hoīem qꝫ quo reliqas ꝑoris hois retinēt.

b ¶ Duabꝰ viis. nisi qñqꝫ ratio ne officij. iij. q. vij. §. tria. i fi. ī. s. de presump. lras. ī. ff. ō rei vē. inter offic: ꝫ illud ignorauit qꝫ ꝑstaret pfociniū in re sua.

c ¶ Lana. xxj. q. vij. in noua. et. s. de elec. cum cām. ī nemo de bet claudicare i duas ptes. xlix. dist. c. vlti. ī nemo pōt duobus dñis seruire. xxxj. di. acutus. ī s. de cleri. coniug. diuersis fallacijs. nemo aūt filius dei ī diabolꝰ simul esse. pōt. de pe. dis. i. §. itez vt xps ait. nec duobꝰ dñis seruire vt ibi.

d ¶ Voluntatis. sicut enī libero arbitrio hō obediēs serpēti pist sic se gra dei vocāte ꝓprie mentis conuersione salnet: ꝫ tñ si cō ditionali ꝓditione coacti fidē su scipiunt eam seruare coguntur xlv. dist. de iudeis. ī. c. i. ī. ij. ī xxiij. q. v. ad fidem ī hic.

e ¶ Retroire: quia qui posuerit manuꝫ ad aratrum ī respexerit retro non est aptus regno dei. s. de voto magne. sic. xxj. q. j. scimus in fi. de pe. di. iiij. si refu gientes. ver. fi. di.

Nobis Communis di uisio. Secūda ibi: ad qō. Ab. si.

f ¶ Minis cōminādo diuinū iu diciuꝫ. ij. q. j. si peccauerit. xxiij. q. vl. si res. xxvij. q. j. c. vl. ī. s. de tempo. or. c. vl.

g ¶ Blandicijs. blādicijs enim ī non asperitatibus ad fidem ē aliquis iuitādus. xlv. di. qui syn cera. imo ī premijs qñqꝫ. xxiij. q. iiij. debet hō tamen si isti apo state p huiusmodi non proficiūt fiat qō hic dꝫ: qō intelligo ō hos q sunt i sacris ordinibꝰ aut i ali qua pfessiōe. vt. s. e. tue.

h ¶ Reseruetur. sicut reseruatur vita de misericordia filijs eoruꝫ qui crimen lese maiestatis com mittūt. vj. q. j. §. verum. ver. si quis cum militibꝰ: vt vitaꝫ sibi penā existiment. lxxiiij. dis. quo rūdam. sic clericus pōt vxorē su aꝫ ligaī. xxxiij. q. ij. placuit vt sic pēa docēte humiliter debeat obe dire. s. de elec. cum in cunctis. ī xxvij. q. j. si homo esses.

i ¶ Resipiscant. tunc cum venia poterit recipi qꝫ eccl̄ia non clau dit gremium redeuntibus. C. ō sum. tri. inter claras in fi. ī est ar. i. q. vij. si qs omnem.

k ¶ Onsultationi. dispensatione ro. ponti. hic ergo papa reseruat sibi dispen sationē. fi. s. de hereti. excōicamꝰ. §. sane. sic. s. de fi. ꝑby. c. pe. ī vl. Jtez si iterata vnctione fuerit maculatus. i. q. vlti. c. saluberrimū. i fi. Jtem qui reba ptizati sunt: de con. di. iij. qui bis. ī. c. eos quos. Jtē ī qui in subuersione fidei oꝝ dinationē recipiūt ab hereticis. i. q. vii. ꝙueniētibꝰ i fi. in qbꝰ casib̄ solꝰ papa pt di spensare tñ si ad aliā religionē trāsisset ī ordinē ibi suscepisset sine dispensatione posset in suscepto ordine mīstrare. s. ō tempo. or. ex pte. qꝫ ordinem nō suscepis set in apostasia.

Rubrica De bis qui filios occiderūt. In qttuor ꝓris titulis visum est de bis qui peccāt ꝓncipaliter in deū: ꝙsequēter restat videre de his q peccāt in ho minē ī i deū ēt vt ō cōmittēnib̄ homicidiū: ꝫ qꝫ iter homicidiorū genera homicidiū filioꝝ ē grauius iā ꝓmo de his ꝓmittit. ab. si.

v ¶ Eniens. Loquit ista decr. i foro aīe. ī due sūt ptes ꝙsultatio et rñsio ibi: mādamus. Ab. si.

eius nō esset: ipsa ira cundie[l] calore ducta eundē filium interfecit[m]: ī infra. ꝼ Mandamus quatenꝰ eaz la bores inducere vt ad aliquod mo nasteriū trāseat in quo peccata sua ꝑpetua pnīa deploret. Si aūt repu gnāte carnis fragilitate ad hoc in duci noluerit: ei lniam in dño nubē di tribuas: qꝫ tutius nobis videtur vt in dño nubat vni soli q̄ ībone ste multos[n] admittat.

Lucius. iij. parisien. epō.

¶ Mulier occidens filium pro pter hoc a viro separari non debꝫ: sed alia pnīa sibi imponitur.

Intellexim̄us q. M. mulier filiā paruā furore accēsa dia bolico iugulauit. propter quod do minus terre maritū eius ipsam cō pullit abiurare[o]. Quia vero illam alios habere filios intimasti: man damus quatenus ita sup hoc, pui deas: qꝫ sui sceleris penaꝫ luat: ī sa luti eius ac filiorū per tuam ꝓuidē tiam consulatur ī non obstante iu ramēto[p] qō a viro dictus dñs ꝓpo nitur extorsisse eā sicut expedire vi deris eidem viro restituas: ita qꝫ fi lios suos libere possit ī pacifice gu bernare. **Idem.**

¶ Se sūmat ponēs pnīaz parētū circa quos pueri reperiūtur oppssi

Oe infantibꝰ aūt q mortui re piunt cū pre ī mre: ī nō ap pet vtz a pre vel a mre oppressus sit ipe vl suffocatus vel ꝓpria mor te defūctꝰ: nō debent inde securi eē parētes nec ēt sine penaꝙ: ꝫ tñ cōsi deratio dꝫ eē pietatis: vbi nō volū tas ꝫ euēt[q] mortis cā fuerit si aūt eos nō latet ipos iterfectores eē sci re dēbēt se grauiter dīligsse. Quidā āt pnīam triū ānorū iudicāt esse de bere: quoz vnū pagāt i pane ī aq̄.

Rubrica de infantib̄: ī languidis expositis. **Gregoriꝰ. ix.**

¶ Infans expositus a pre vel alio eo ꝙsentiente vl ratū habente hoc ipso a pria ptāte liberat. idez in ser uo ī libero qui ob predictā cām li berātur a dñica potestate: ī idez iu ris ē i ꝑdictis languidis cuiuscunqꝫ etatis sic expositis vl si eis alimēta deneganꝫ: bi tñ q ꝑdcis aliūta ꝓsti terint nullum ius in eis acquirunt.

l ¶ Iracū die calore. ri. q. iij. ira sepe. ī. c. cum apud. Ber.

m ¶ Interfecit. sic. j. c. pri. de pena istius hēs. C. e. ti. l. vna. ꝓm canones non ita puniunt: qꝫ deus nō vult mortē pec catoris: sed vt cōuertat. xc. xxvj. q. ij. cognouimus: ī. xxiij. q. vlti. his a quibus. de hac pena ꝫ canones dicit. j. e. c. vl.

n ¶ Multos. simile. xxj. q. j. qūo virginibꝰ: ī simile. s. q cleri. vel vouen. veniens. si aūt non esset ꝑsūptio de ipsius in continētia nō daretur si bi lnia ꝓtrahendi ꝓpter crimē suum. xxxiij. q. ij. in adolescentia.

Intellexim̄us. Non summatur: ī logtur in foro aīe vt di ci in ꝓcedenti. c. Ab. si.

o ¶ Abiurare. ī male qꝫ quos deus coniūxit ho mo nō sepet. xxxiij. q. ij. c. ij. ī ob banc cām eaz maritus dimittere non posset. xxxij. q. ij. quicqd ī. q. vij. oēs causatōes.

p ¶ Juramēto: tale iura mentum illicitū fuit. s. de iureiu. tua nos. tñ in ꝑ nō multū peccauit: qꝫ ꝓpulsus hoc fecit: ꝫ potī us debuit q̄libꝫ mala pa ti q̄ malo ꝙsentiꝰ. xxxij. q. v. ita ne. vñ iurare ñ debuit: qꝫ sine piculo sa lutis eterne ꝑuare nō po tuit iuramētū: minꝰ mꝰ ageī cum ea ꝓpter filios quos debet nutrire.

q ¶ De infantibꝰ: pe na. ꝫ si non ꝙstat eos interfectos a pre vel mre: ꝫ euēt[q] fuit cā mor tis nō dꝫ eis pnīa ꝓponi qꝫ nō peccauerunt ꝫ hoc nō ꝙstet tñ ad cautelam tuti[q] ē q̄ ide pnīaz agāt qꝫ forsitā minorē diligē tiā illis adhibuerunt ar. xxiij. q. v. excōicatoꝝ. ī. xxxiiij. q. ij. i lectū mari ti: qꝫ bonaꝫ mētiū ē ibi: culpā timeī vbi culpa ñ ē. s. ō obꝰ. ieiu. cōsiliū. §. ij. ī. v. di. ad eiꝰ ꝙo. ī. j. ō pe. ī re. q̄situ. ī ar. s. ō spō. iuuenis ī ꝫ ꝫ diseret ō em pietatez: vt ꝫ dic ad arbitriū ꝓponētis vt l. c. q̄situ. Si ꝙo spō re ꝫ fecerūt tūc grauiss ima pnīa dꝫ eis ꝓponi aliquātulū maior q̄ ꝓ alio hōicidio qꝫ magis pec care videnī ꝓpriū filiū occidēdo. ar. j. de homi. cū iuramēto. ī de pe. dist. j. §. aut fcā. ī ꝑm leges fortiori pena puniūt. C. e. ti. l. vna. ī. ff. ad. l. pō po. ō picidijs. l. i. si nō casu: ꝫ culpa graui ꝓcedēte tūc pnīa. vij. vl. v. an norū ē eis ꝓponēda. ar. l. di. si q̄ femīa. si qs spōte. ī. j. ō pe. ī re. q̄situ. si ꝙo leuis culpa ꝓcessit posset ꝓponi pnīa triū annorū vt ꝫ dicit. Si āt nul la precessit culpa vel negligentia de iure ī nullo sūt puniendi. ar. j. ō hōi. ex lr̄is. j. sed ad cautelā vt dcñ est dꝫ ꝓponi pp ābiguū duplicitatis ꝙsidera tis oībus circūstātijs. de pe. di. v. ꝙsideret. ī. j. de pe. ī re. is q. i.

r ¶ Cuētus. l. di. studeat.

q: exponentes infantem ⁊ languidos eos quasi occidunt: ideo post rubricam ideo ⁊c. Alb. si.

a Ja patre: sciente. ipso si. liiij. di. si suus sciente. ⁊. s. de bis q̄ fi. a pla. si. ꝯsen. ca. c. ij. ⁊ ita est hic ar. q̄ q tacet consentire videt. vt. lxv. di. si forte: ⁊. xxvij. di. diaconus: vbi de hoc.

b ℂ Ratū habente: rati enī habito in maleficijs retrotrahitur ⁊ mādato ꝯparat. ff. de vi ⁊ vi ar. .l. i. §. sed cū qs. ⁊. s. de rest. spo. cū ad sedē. i fi. ⁊ generaliter dicit lex q̄ ois ratihabitio retrotrahitur. C. ad mace. l. si filius ka. Ber.

c ℂ Pietatis officio: ⁊ re uera relegato q̄ debuerunt viscera ei⁹ ꝯmoueri sup filio suo. s. ō p̄ sump. afferte ⁊ pf n⁹ affectus oēm vicit affectuz .C. de cura. fu. l. vlt.

d ℂ Liberatus de istis expositis hēs. lxxxvij. dist. .c. vlt. ⁊ intelligas illud ꝓ in istud. No. ergo sup b aut exponit infans sciente pfe vl dominoseu pſono: aut ignorante si sciente ⁊ nō cōtradicente vel ratū habente expositio sit: filij sic expositi sui iuris efficiant liberi in ingenuitatē. sui i libertatē eripiātur ⁊ mlto magis si ipsemet ipsū exposuit: q̄ nec dicere suuz postea poterit qui pereūtē ꝯtēpsit. C. e. n. l. ij. ⁊. iij. tenor quaꝝ hic ꝯprehēdit si enī ipsuz alere non poterat eū i renonez mittere debuit: vel aliter quo poterat adiuuare. C. de lati. li. tol. l. vna. §. ſz scimus. ⁊ videt q̄ tāq̄ homicide dānent. vt. lxxvij. di. c. vl. ⁊. ff. de lib. agno. necaſ. vñ expositi sanguinolenti dicuntur .C. e. in rubrica. si vero ignorante vel iuuto. ñ p̄ iudicat ei quin possit illum repetere: sed restituet erpēsas nisi a fure vendi ceſ. p. e. l. ⁊ hoc in p̄n. vbi dicit sciēte eo: aut ratū habente ergo ignorante vel contradicente non nocet patri vel dño. c. illud si expositus intelligit. ℍAug. quādo infans expositus est ab alio q̄ a pfe vl dño vt tunc possit repeti post contestationem publice factam. j. x. dies. vt ibi dicitur. ⁊ hoc. c. ñ contradicit. ber.

e ℂ Languidis: idem iuris est circa p̄dictas psonas cuiuscūq̄ etatis sint si languide fuerint siue alimenta eis impie negentur vt tā filij sui iuris efficiantur q̄ serui ⁊ liberti in libertatem ⁊ i ingenuitatem eripiantur qui habēt bos p derelictis. ff. p dereli. l. vlti. ⁊. C. de lati. li. tol. l. vna. §. sed scim⁹ nec ad eorū bona vlteri⁹ aspirabūt. vt. §. sed scimus sic ⁊ abbas debet recolligere monachum suū ne dānabiliter euageſ ne peat. s. de reg. ⁊ transl. ad reli. c. vlt. q̄ si non fecerit: ⁊ ille in seculo remanēs aliq̄ acgrat ⁊ sic moriatur monasterium qs neglexerit illuz ab ipsi⁹ bonis maneat segregatū ar. predicti. §. ⁊ ē hic ar. ad hoc q̄ crederez si monasterium ipsum expulit. vel etiā si redire volunt salua ordinis disciplina ⁊ non fuit admissus: q̄ sic impie alimenta negauit.

f ℂ Vendicare. immo liberi erunt ⁊ sibi acquirūt: vt. C. e. ti. l. vlt. §. scim⁹ circa medium.

Rubrica De homicidio voluntario. Viso de homicidio in specie merito subijcit rubricā generalē de homicidio: ⁊ q̄ homicidiū quoddā est necessarium quoddā volūtariū. vt. j. e. sicut dignū. iō subijcit ō vtroq̄. Alb. si.

Jquis. ℍNon potest cōgrue sūmari pp breuitatē ⁊ lec. varietatē sed ꝑm intellec. glo. h. d. homicida ex ꝓposito nō gaudet immunitatibus ecclesiasticis. h. d. sed iste intellec. non procedit de iure vt in. c. fi. de imu. ec. vt. j. dicā imo potius debebat in illo ti. collocari: iō ad alium intellectum. sic sūmari p̄t. ℍHomicida ex ꝓposito debet deponi ab altaris ministerio vel sic vt in rubro: posset ⁊ aliter summari: vt. j. patebit. Alb. si.

g ℂ Industriam. sec⁹ si casu. ar. xv. q. j. si qs nō ura⁹: ⁊. j. in pluribus. c.

b ℂ ℍDer insidias: si. xxiiij. di. §. de bis. iste qui p aggressiōis insidias occidit ab ecclesia imunitatē ñ hz: de tali legitur hic ne public⁹ latro. s. de imu. ec. inter alia. ⁊ C. q̄ñ li. vni. sine iudi. se vin. l. j. ⁊. ij. ⁊. xvij. q. iiij. sicut ātiquit⁹. Jtē q̄ ea spe i ecclesia vel cimiterijs delinquūt vt ibi liberent nō defendūtur ibidē. s. de imu. ec. c. vl. ⁊ ita iste euellet ab altari si cōfugerit illuc.

lis cum mediocri ceruisia p vtere temperate q. ℂ Si autem sine odij meditatione te tuaq̄ liberando huiusmodi diaboli membra interfecisti. secūdū idulgentiam dico propter imaginem dei: si aliquid ieunare volueris bonum r est tibi ⁊ elemosynam fac largiter. Si presbyter eadem fecerit non deponatur s: tamen quādiu viuit penitentiam agat.

A ℍAgu. super exodo.

ℂ Non occiditur fur diurnus sine culpa: sed nocturnus sic.

S Jpfodiens t inuēt u fuerit fur ⁊ percussus mortuus fuerit nō est illi homicidiuz īputandū. ℣ Si aūt oriat sol sup eū: reus erit. ℣ Intelligitur v ergo nō ptinet ad eū homicidiū: si fur nocturnus occidat si aūt diurnus ad homicidiū ptinere. ℍHoc est enī qd̄ ait si orietur sup euz sol ⁊c. q̄ poterat discernere q̄ ad furandū nō occidēdum venisset ⁊ iō non debet occidi. ℍHoc ēt in antiqs legib⁹ secularib⁹ x q̄b⁹ ista ē antiquior y: inuenit ipūe. s. occidi nocturnū furē quoquo mō diurnum si se telo z defenderit: iā enī plus est a aūt quam fur. N Jero.

ℂ Sub generali pollicitatiōe seu pmissiōe ēt iurata ñ venit illicitū.

Q Vm iuramento pollicit⁹ ē herodes saltatrici dare quodcūq̄ postulasset ab eo. Si ob b iusiurandum fecisse c se dicat: si patris mfisue iteritu z postulasset factur⁹ d

1 Interfeciſti. Due sunt partes. Secunda ibi: Si autem. Alb. si.

i ℂ Latronem: non intelligas ō publico nocturno depopulatore agrorū: q̄ licitū est occidere illum. C. quādo. li. vni. sine iu. l. j. ⁊. ij. sed non clericis. ber.

k ℂ Ad imaginem. xxxij. q. v. hec imago. vnde facies bois q̄ facta est ad imaginē celestis pulchritudinis minime maculetur C. de pe. si quis in metallum.

l ℂ Lanea veste. i. cilicio. l. dist. in capite.

m ℂ Alb escis. iiij. dist. deniq̄z.

n ℂ Al thoro quātū i ipso est vt nō crigat: sed reddat exactus. xxxij. .q. iiij. c. vl. ⁊. q. v. si dicat sic .j. de sen. ex. iquisitioni.

o ℂ Gladio: ō ꝓhibeē oī penitenti. xxxij. q. j. admonere: ⁊ de pe. di. v. falsis: ⁊. c. dolendum ibi dē q̄ ab oībus illicitis ē abstinendum. non q̄ militare sit malū. xxij. q. i. militare: sed pp ꝓnitatem peccandi prohibētur penitentes.

p ℂ Ceruisia: de āglia fiunt vbi fuit ceruisia.

q ℂ Tempate. i. nō vltra tertiaz vicē: vt in illa palea. xliij. dist. quando presbyteri.

r ℂ Bonum saltem ad cautelaz q̄ bonarum mentiū. ⁊c. s. ō obser. ieiu. cōsilium. §. ij. ⁊. v. dis. ad eius.

s ℂ Nō deponatur: q̄ non dicitur directe homicidium feciſſe tamen irregularis vt credo factus est q̄ potius ōbuit dimittere sua q̄ ipsum interficere. j. e. suscepimus: sed dispensatur cū eo vt beneficiū habeat ex misericordia sine ordinis executōe. arg. xxviij. di. p̄sbyterum: vel intellige vt dicitur. j. e. sicut in glo. que incipit. no. in fi. qñ non potuit euitare.

S Jpfodiens. ℍPrimo ponūtur ꝟba exodi. Secūdo ꝟba augustini exponētis. Scda ibi: intelligitur. Alb. si.

t ℂ Si pfodiēs. ō nocte. s. per id quod sequitur.

v ℂ Jntelligitur. hucusq̄z sunt ꝟba exodi. postea sunt ꝟba augustini exponentis p̄ dictam auctoritatem.

x ℂ Secularibus. ff. ad. l. aq. itaq̄z. §. lex. ⁊. ff. ad. l. cor. de sicca. furem: sed pone q̄ vult me interficere nūquid possū eū preuenire: dicunt quidā q̄ sic. ar. C. ad. l. cor. de sicca. l. ii. ⁊. iij. ⁊. iiij. ff. de iusti. ⁊ iur. vt vim. ⁊. l. predicta itaq̄z ī p̄n. Sz pone q̄ pcussit me ⁊ recessit nūquid possum eum insequi vt pcutiā. ℍAug. dixit q̄ non: q̄ sic iniuriā vellet vlcisci. ⁊ nō repellere eā. quod nō lz. xlvj. di. seditionarios. q̄ illud incontinenti ⁊ sine interuallo lz vim vi repellere. j. de sen. ex. si uero .i. ⁊. j. e. significasti. ij. vbi. de hoc.

y ℂ Antiquior: quoniam a lege diuina omnis scia sūpsit exordium. xxxvij. di. §. hinc etiā ⁊ ita primo fuit lex diuina q̄ secularis.

z ℂ Telo: armoz noīe fustes ⁊ lapides intelliguntur. ff. de fur. si pignore. §. furez ⁊ ferrum ⁊ omne quod arcu. ⁊ manu mittit. institu. de publi. iudi. §. item lex cornelia.

a ℂ ℍPlus est: ⁊ ita vī q̄ liceat se vindicare. C. quando lz vnicui. se vin. l. i. ⁊. j. di. ius naturale. ber.

Q Vm. Juramentū generale nō extenditur vt quis teneatur ad homicidiuz .b. d. vel sic vt in rubro. Alb. si.

b ℂ Si ob iusiurandum ꝟba sunt hier. exponentis p̄dicta ꝟba.

c ℂ Fecisse homicidium. s.

d ℂ Factur⁹. ēēt: certe nō debuit facere q̄ in generali ꝑmone siue ꝓmissione multa excipiuntur. ff. de seru. si cui q̄ oīa illicita ītelliguntur excepta de hēs plura ar. s. ō iureiur. quēadmodum ⁊ ea ēt nō venūt q̄ spāliter nō dediſſet. ff. de pig. l. obligatione. vñ herodes nō fuit obligatus suo iuramēto vt daret caput Joannis mulieri saltāti p illa ꝟba generalia quodcūq̄z postulasset ⁊c. q̄ si spāliter petiſſet nō dediſſet: ⁊ iō tale iuramentum ipsum excusauit.

a An non.q.d.non ĩmo ⁊ si fecisset in suis nõ iõ debuisset facere ĩ alijs: nam ĩ propꝛijs seuitia culpanda in alienis coercenda est.ff.solu.ma.si ꝓstante.§.si ma ritus nõ enĩ ad minorem diligentiã tenetur in rebus alienis q̃ in suis.C.mã.in re mãda isti.q.mo.re con.ob.§.at is qui.ff.cõmo.si ut certo ⁊ bona fides abesse ꝓsumit si reb⁹ tuis exñtib⁹ saluis res depositas amisisti.s.ó depos.bona fides.

b Debuit.i.di.humanum ge nus.l.di.ponderet.ij.q.j.ꝑmo semper.ber.

c SJ aligs: vt homicida quã tum ad penã legales.ff.ó pe.si aliqd.§.qui abortionis.⁊ .ff.ad.l.cor.de sic.si mulierem ⁊ quãtuz ad penã spũalẽ: sed nõ ẽ irregularis ac si bouem iterfe cisset. Illa.n.irregularitas non ꝓtrahit nisi actu hõ iterficiat iã animat⁹.j.eo.sicut.⁊.xxxij.q. ij.qõ vo.qꝛ nõ videt hõicidiuz fecisse vt ibi.dr.⁊.§.se. vnde si quis percusserit mulierẽ ⁊ abor tũ fecerit.si informatum ꝓceptũ punitur pecunia: vt ea.cã.⁊.q. moyses. vnde talis dr hõicida occasionaliter alꝫ cõditionaliter .lxxxvj.di.pasce fame.⁊.lxxxv ij.di.si exposit⁹.⁊.C.de ĩfã. ex po.l.vl.⁊.ff.ó libe.agno. neca re.lv.di.si qs absciderit.b.

Sicut. Premitte pro intel lectu huius.ca.q̃ papa mã dauit epo renonien.quaten⁹ ab solueret oẽs occisores beati tho me ⁊ alios qui fuerant eius mor te culpabiles. Eps vero com missarius reperit varios varijs culpis astrictos vnde dubitauit de penitentia iniũgenda tpe ab solutõis ⁊ ob hoc ꝓsuluit papaz qui sibi respondit vt habeꝯ in lit tera ⁊ aliter nõ summat Jo.an. pp. plꝛitatẽ lre: sed põt sũma ri sic de.§.in.§.vt in rubꝛo: ⁊ in lo.suo loco videbis. Ab.si.

d Hosti: si.xj.di.c.vlti.

e Quantitas: an sit enormevl mediocre adulterium vel ince stus.

f Qualitas: an sit occultuz an manifestum.

g Etas.xv.q.j.illud peq. b.

h Scientia: an sit discret⁹ vel non sane mẽtis.iij.q.ir.indicaꝫ vel minus discretus.

i Sex⁹.xxxij.q.vj. indignaꝫ.

k Cõditio.xxij.q.v. qui ꝓpul sus: ⁊ de pe.di.j.§. aut facta h q̃ hic tanguntur ⁊ alia exꝑsse ha bẽtur ó pe.di.vi.ꝓsideret.⁊.j. de pe.⁊ re.is qui.

l Puniendus.xxxij.q.v.qui viderit.s.de bere.excõicam⁹.§.credentes.in fi.⁊ s.de iureiuran.cum quidam.vbi de hoc.

Illi autem. Socias homicidã aĩo occidendi lz nõ apponat manum: si tñ ex sua cã mors secuta ẽ teneꝯ fere pi pena cũ hõicida.h.d.vsqz ad.§.q vo ab.si.

m Occidẽdi: ex corde enĩ ꝓcedũt hõicidia ⁊ adulteria.xxiij.q.viij. occidit.xv. q.vj.c.j.ad fi. n Veniſſe.l.di.studeat.

o Mors.no.q̃ voluntas punitur lz nõ ꝓcesserit ad effectũ ⁊ ita ꝓp ꝓpositum puniũr: ꝓsenserũt enĩ ꝓparẽdo.xxij.q.iiij.oẽs iõqz pũiendi sũt ea pẽa. vt ibi dr.

p Potuit: vnde teneꝯ si non ꝓhibuit.lxxxiij.di.§.j.⁊.c.error.⁊.s. de hr.c.ij. alias culpa caret.si ꝓhibere non potuit.ff.de.re.iu.culpa caret.

q Opẽ.xxiij.q.vl.si q̃ttuor. r Scrupulo.s.de testi.c.ꝓstitut⁹.i.

s Occulte.lxxxvi.di.faciẽtis.

Qui uero. Incitans aliũ ad homicidiũ miti⁹ punir q̃ homicida: secus aũt si icitauit ad certum homicidiũ. naz eo secuto teneꝯ vt homicida.h.d.vsqz ad.§. hi quoqz. t Inflãmasse de ꝓpasu teneꝯ quis.ff.ad.l.aquil.item si obstetrix.§.j.lxxxvj.dist. tanta.ff.de ser.cor.l.i.§.vl.

v Prouocassent forte alias nõ facturũ. vnde eque teneꝯ qꝛ dolo ad hoc ĩdure rũt regem qui alias forte ñ fecisset: ut.ff.de dolo.⁊ eleganter.

Hi quoqz. Custodientes sarcinas occidẽtiũ sciẽtes eos eẽ siccarios ñ sũt im munes a pena homicidij.h.d.vsqz ad.§. eos ĩsuper. Ab.si.

x Siccarios: siccarij dicũtur a ſicca qõ significat ferrũ siue culterũ. ĩsti.de pu. in di.§.siccarij: ⁊ siccarij etiã possunt dici q armis vite alicui⁹ insidiãtur: de pe.dist. j.§.si quis cuz telo. vnde teneꝯ.l.cornelia.ó siccarijs.C.ad.l.cor.ó sicca.l.ij.b.

esset an non[a]: qõ ergo ĩ suis repu diaturus fuit ꝓtẽnere debuit[b] in p pheta. Ex ꝓcilio guarmacien.

Homicida est qui facit vel dat sortilegia. vel venena sterilitatis.

SJ aliquis[c] causa explende li bidinis vel odij meditatõe homini aut mulieri aligd fecerit vel ad potãdũ dederit vt non pos sit generare aut concipere: vel na sci soboles vt homicida tenetur.

A Lex.iij.episcopo exonien.

In pnia ꝑponeda iudex dz attẽ dere circũstãtias ex qb⁹ auget vel minuit ólictũ. h.d.vsqz ad.§.illi ãt.

SJcut dignũ: ⁊ infra sane cũ vir discretus existas pleniuſ nosti⁰ q̃ in excessibus singulorum non solum quantitas[e] ⁊ qualitas[f] delicti sz etas[g] scia[h] sexus[i] atqz con ditio[k] delinquentis sũt attendẽda ⁊ non solum ſm ꝑdicta sed ſm lo cũ ⁊ tẽpus quo delictuz cõmittitur vnicuiqz pnia dz indici cuz idez ex cessus magis sit in vno q̃z in alio puniendus[l]. Illi aũt qui aĩo oc cidendi[m] feriendi aut capiendi illũ scũm ⁊ reuerẽdum virũ quõdam cantuarien. archiepz citra manuz iniectionem se fatentur venisse[n]. ſi de illa captione mors[o] eius secuta fuisset pari pnia vel fere pari. exi sterent puniẽdi. Illi etiã qui nõ vt ferirent: sed vt pcussoribꝰ opẽ ferrent si forte per aliorum violen tiam impedirentur paulo minori debent pena mulctari: quia, cum scriptum sit: qui potuit[p] hominem liberare a morte: ⁊ non liberauit. eum occidit: constat ab homicidii reatu immunes nõ esse qui occiſo ribus opem[q] contra alios prestare venerunt: nec caret scrupulo[r] so cietatis occulte[s] qui manifesto faci nori non desinit obuiare. Qui vero se asserunt aĩum regis inflã masse[t] ad odium: vnde hõicidiuz fuit secutum: dure ⁊ aspe. sed non ita seuere sunt puniendi: nisi forte regem ipsum ad illud homicidiuz suis suggestionibus prouocasset[v]. Hi quoqz non sunt a culpa libe ri nec a pena debent esse immunes qui lz fuerint illius machinationis ignari: tamen eis quos siccarios[x] esse sciebãt in sarcinis custodiẽdis ministeriũ[y] prebuerũt. Eos in sup qui dicũtur illius sci viri et ſuo rum post mortẽ eius spolia occu passe: si nihil aliud in tãto facinoꝛ ꝓmiserũt a pena mortis eius arbi tramur eẽ imunes[z]. Sz q̃ occupa rãt eis quoꝝ fuerunt tenenꝯ integrũ restituere[a] si hẽnt[b] ĩ facultatib⁹: vñ possint ea reddere: ⁊ ipsis ex hoc moderata est pnia iniũgẽda: qꝛ lz quedã ex his q̃ occupauerunt: fate anꝯ se paupib⁹ errogasse: nõ tam aliena[c] cuz ipsa potuissent eis quo rũ fuerint restituere vel debuerunt paupib⁹ errogare. Illis ꝑterea q̃ sola excõicatoꝝ ꝑticipatione se reos eẽ cognoscunt ꝓsiderata tpis mora[d] quo ĩ eadez negtia perdura rũt ⁊ iquisito si eis timore[e] vel affe ctõe[f] cõicauerit sciẽter uel ignoran ter[g] est eis pnia ĩdicẽda. Clericos aũt quos ꝓstat armatos inter fuisse tãto facinori ⁊ illos q ꝓsiliũ[h] dederũt vt sanct⁹ vir caperet ꝑpe tuo non solũ ab altaris ministerio deponẽdos eẽ cẽsemus: sed ẽt qõ i ecclesijs nullo vnquã tpe lectiões legãt vel rñsoria i choro sepati cã tẽt: sed ĩ psalmis apud deũ de cõ misso satagãt veniã ipetrare isup

y Ministerium: vnde quodãmodo ꝓsentire videbantur.

Eos. Occupãs: bõa occisi nõ p hoc teneꝯ ó homicidio: ⁊ non sufficit occupãti q̃ erroget illa paupib⁹ cũ potuerit restituere eis quoꝝ. ꝓstat fuis se.h.d.vsqz ad.§.illis preterea. Ab.si.

z Immunes: qꝛ pena suos tñ debet teneꝛ auctores. C. de pe. sancimus ⁊.s. de his que si. a ma. par.ca. quesiuit.

a Restituere: qꝛ nõ dimittit peccatũ nisi restituatur ablatũ si restitui põt: vt hic dicit: ⁊. xiij. q.vi.si res.xij.q.ij.in le gib⁹: de pe.di.v.falsas.

b Si hẽnt: alꝫ innanis ẽ actio.ff.de do.nã is: ⁊ .s. ó re.spo. olim nobis .ij.fic.j. de vsur. cũ tui. ⁊.j. de fur. itaqz fullo. ar gu.ꝯ.xii.q.ii. fraterni tas.ff.q bo.ce.po.p totũ ⁊.C.e.ti.l.i.Sol. h regulare est q̃ si non hñt nõ teneꝯ postea: tñ actio nõ tollitur cũ effectu: im mo si pueniant ad pin guioꝛẽ fortunã reddere tenẽtur.s. de sol. odoar dus.ff.de cessi.bo. bis q bonis: ar.xxvi.q. vi. is qui: ⁊.j. de sen.ex. q̃uis in fi.⁊.ca. decetero in fi. nisi pro eo iã sustinuisset penas corporales. vt.xx iiij.q.vj.si res ar.xij.q. ij.fraternitas si enĩ ꝓsur get triplex tribulatio. xx iij.q.v.qd ergo.ff.de in ius vo.l.vl.⁊.s. de iu di.at si clerici in fi.

c Nõ tñ aliena: qꝛ nõ remittit debitũ: sed au geꝯ si alij soluat qõ alij ex debito ẽ soluẽdũ.s. de iureiu.ea.te.⁊.s. ó elec tua.ii.⁊.i.q.i. nõ ẽ putã da.xc.di oblatões.xiij. q.v.c.i.ij.⁊.iij.⁊.c. ele mosyna: ⁊ ca. neqz: ⁊.C. de so. inuito ⁊ h intelli ge si illos quoruz fuerãt poterãt ĩuenire alꝫ suffi cit ĩmo teneꝯ paupib⁹ er rogare ⁊ nihilominus ẽ talib⁹ pena ꝑponẽda vt h dicit pp peccatũ qõ ipi ꝓcurãt ꝓcãdo res alie nas inuitis dominis.

Illis. Participan tes interfectoribus in ex cõicatiõe diuersimode puniũtur iurta modũ ptcipatiõis. h.d.vsqz ad.§. clericos. Ab.si. a Mora: qꝛ ĩ hoc magis grauãtur: qꝛ longo tpe talib⁹ ptcipauerũt. s. ó simo. nõ sanis. ⁊ i.c.cum ĩ ecclesie.

b Timore: hoc iõ dicit: qꝛ si tiore ptcipauerunt minus puniẽtur: lz in to tũ non absoluãt. qꝛ potiꝰ debebãt oĩa mala pati q̃ malo ꝓsentire. xxi.q.v. ita ne. lz si eẽnt violẽter abstracti absolute nõ pũirenꝯ: vt h pz: ⁊.s. qõ me tus cã. sacris. c Affectione: ex h magis puniũr: q̃dã sũt tñ psone q̃ si ne pẽa pñt excõicatis ptcipare. xj.q.iij. qñ multos. ⁊.j. ó sen.er. iter alia

d Ignorater: ĩ hoc casu nõ teneꝯ si ignorabãt illos talia ꝑpetrasse: qꝛ si ignoras illũ excõicatũ eẽ ñ peccas illi ptcipãdo: nisi illa ignorantia crassa fuerit ⁊ supina.s. de eo q renũ. epi.c.i.⁊.j. de cleri.excõi.mini.c.pe.

Clericos. In isto.§.vsqz ad.fi. ponit pnia clericoꝝ prestantiũ ꝑdicte morti auxiliũ ꝓsiliũ vel fauoꝛẽ. h.d. Ab.si.

e Consiliũ: not. q̃ hõicidiũ ꝓmittit facto: ꝓsilio: ꝑcepto: ⁊ defensione. l. di.si quis viduã: ⁊. viij.q.vl.c.vl.⁊.j. de cleri.pug. ĩ duello.c.ij.⁊.j.eo. significasti.ij.⁊ sic distingue circa hãc materiã aut ꝓmittit homicidiũ vo luntate: aut casu: aut necessitate: si volũtate qõ fit tribus modis: facto ꝑce pto ⁊ ꝓsilio vt.c.ꝑdic. si qs viduã ⁊ lĩgua siue adhortatione.s. eo.§.qui vero: ⁊.j. de pe.qõ ĩ dubijs: ⁊ de pe.di.j. piculose. ĩ quocũqz istorũ casuuz quis ꝓmittit homicidiũ ñ solũ non dz pmoueri: sz ĩ ꝑpetuũ debet deponi vt hic dic̃: ⁊.c.si qs viduam: ⁊ ẽt si paganuz iterficiat irregularis efficitur siue sarracenũ.l.dist.clericum: ⁊ ea.di.bis clericis: ⁊.j.e.c.pen. ⁊ cum ta li nunq̃ dispensatur.l.di.mior: ⁊ si ẽt sit occultũ mĩstrare ĩ suo ordine nõ

potest cū oēs alij possint. ℨ. de tēpo. or. c. vl. iurta illud nō edificabis mihi tēplum q̄ vir sanguinū es. i. q. vij. si quis oēm. si vero casu cōmittit homicidiū aut dabat opam rei licite aut nō: si dabat operā rei licite ⁊ adhibuit diligētiā quā potuit ⁊ debuit ī nullo īputat sibi ac si non fecisset. j. eo. ex lr̄is. ij. ⁊. c. significasti. i. ⁊. c. dilectus. l. di. duo ff̄es. ⁊. c. bi qui in p̄n. ⁊. c. sepe ad fi. ⁊. j. e. .c. vl. nisi scādalū grauē esset uel tāta laboraret infamia q̄ purgatio esset īducēda. j. e. ex lr̄is .i. si vo nec habuit diligentiā quā debuit īputatur ei pp negligentiaz q̄ culpe ānumerari vł ī hoc: ita q̄ nec ꝓmouet ad ordines supiores nec vtīt ordine iam suscepto j. e. c. prī. ⁊. c. ad audiē tiam. nisi cuz eo p vōm papā fuerit dispensatuz .l. di. clerico iacēte. ⁊. j. eo. tua nos. si vo dabat operā illicite rei siue adhibuit diligētiā siue nō semp īputatur. l. di. clerico. ⁊ si qs volūtate. ⁊ j. e. ꝓtinebatur. ⁊. c. dilectus in fi. ⁊ ar. xv. q. i. .§. vt itaq; ff. ō re. iur. culpa est. si vo necessitate sub quo cōtinet qō p̄ mo dixi ō ōfensiōe: aut necessitas illa fuit euitabilis: aut ineuitabilis. si euitabilis īputat ita q̄ ad supiores ordines nō potest ꝓmoueri: sz in suscep tis de misericordia toleratur. l. di. de bis clericis: si fuerit ineuitabilis sine oī dispēsatione pōt in ordīe susceptō mīstrare. l. di. q; re. q̄ intelligit de ineuitabili necessitate vtputa clericꝰ bēbat gladiū in manu sua ad defensionē paganoꝝ: paganus irruit ī euz ita q̄ clericꝰ nullo mō potuit euitare: ⁊ iste paganus mortuꝰ ē cū gladio quē clericus tenebat p̄ter ꝓpositū ipsiꝰ clerici. ar. .j. e. latoꝝ. ī quo pōt intelligi. ℨ. c. ii. sed ad supiores nō ascendet sine dispēsatōe: ut dixit Jo. sed ℣u. dixit ꝓra. ar. .j. e. latoꝝ. sed io. intelligit illam latoꝝ. de dispē satione.

a ¶ Quinquēniū: h̄ est amplectēda tanq̄ benignioꝝ in quā oēs ꝓuenerint. ff. de arbi. diē proferre. §. si plures.

in districto claustro monachoꝝ vel canonicoꝝ regularium si fieri pōt sūt recludēdi: ita q̄ vsq; ad sē ptēniū vł quīquēniū[a] debeāt ab ecclesiaꝝ ītroitu coberceri. ℣ Dē.

¶ Homicidiū casuale īputat ei q̄ dabat operam rei licite si nō adhibuit diligentiam quā debuit.

PResbyter qui quēdam puerum ītuitu disciplīe pcussit ī capite: cū pꝰ paucos dies expirasset[b] tā ab oī altaris ministerio debes[c] ꝑpetuo remouere: q̄z ab officio sacerdotali deponere si ex ipsa percussione ītrijt vel aliā ifirmitatē[d] icurrerit de q̄ noscit expirasse.

℣ Dem.

¶ Homicidiū casuale īputat ei q̄ dabat operā rei illicite: vel etiā licite ꝑ ī alium intellectum: ⁊ non adhibuit oēm diligētiā quaz debuit.

OOntinebat[e] in litteris tuis: q̄ cum diaconus p̄titium latoꝝ ⁊ quidā alij clerici a vineis ecclesie opere cōsummato redirent leuiādi laboris gr̄a quēdā luduz[f] imitati viatoruz baculos suos studebāt iacere in directum ⁊ alter alterius fustē ferire: cuius ludi solet esse cōditio: vt qui alterius baculū pcutere t quasi victoꝝ ꝓ equo alio vtere tur: sed p̄fati clerici equitandi lnia nō vtentes: sola erāt iactione contenti. Quidā autem laicus cuz baculum eiusdem[f] diaconi percussisset incautus in eū equitaturus insilijt ⁊ sic a falce illius diaconi q̄ erat accīctus mortale uulnus accepit ō quo pꝰ dies. viij. expirauit. ¶ Jō qz mandamus quatenus eundez diaconum sine lnia ro. ponti.[g] ad superiorem gradum non ascendere vel diaconatus officio nullo vn quā tēpoze ministrare permittas: sed eum dispensatiue ministrare ī subdiaconatus officio patiaris.

℣ Dem exoñ. epō.

¶ Homicidium casuale non imputatur ei qui non fuit in culpa.

f ¶ Eiusdē diaconi: in hoc similiter fuit clericꝰ in culpa q̄ ludū miscuit cuz laico ar. ij. q. vii. laicos. xxiij. di. bis igitur in p̄n. cuz ludus perniciosus non debeat esse impunitus. ff. de fur. in furti actione. §. cum eo.

g ¶ Dōtificis. j. c. pri. ℨ. ibi libere ꝓmouet ad ordines supiores h̄ nō. sine lnia pape. ⁊ idē casus vł. Quid ergo fines fecit eē diuersos. so. h̄ dabat operā illicite rei ludendo cū laico qō non lz: vel si ēt licitum fuisset nō adhibuit diligētiā quā debuit qz cū sciret ludi ꝓsuetudinē nō remouit falcē a se: vñ fuit ī culpa q̄re ꝓmoueri ad supiores ordies ñ dz sine lnia pape vt h̄ dic̄. ⁊ in .c. sc. ludebat cū clīco ⁊ liciro ludo: ⁊ ō illo cultello ñ sperabat aliq̄ō mortale ⁊ ille potꝰ gessit se p̄sūmēdo aliū ad terrā ⁊ sic ñ fuit ī culpa. sic. xij. q. iiij. inter cetera ī fi. sz ille q̄ ī ipsuz p̄cipit fuit ī culpa ar. ff. si q̄dru. pau. fe. di. l. i. §. cū arietes. Joā. vo intelligit sc̄ques. c. similiter de dispēsatione ⁊ cū eo dispēsauit. sz hic reseruauit sibi dispēsatiōnē: ⁊ nō negat qn cū eo dispensēt: sed ex lr̄a hoc non colligit. uel posset dici q̄ q̄dā ineuitabili ēt necessitate h̄ ꝓtingit aō non īpedit ꝓmouendū vt dcm̄ ē. ℨ. eo. sic̄ dignū ī penul. notu. sed idem vł in. c. pri. sed ibi ludebat cū laico vt dictū ē qō nō lz clericis in. c. se. cū clerico. ber.

LAtor Communis diuisio ꝓsultatio ⁊ respōsio. Secunda ibi: iōq;. Hb. si.

b ¶ Luderet. lz enim q̄libet ludere. sicut Jsaac. xxii. q. iiii. recurrat. lusit ēt Joseph cū ffrib⁹ suis. xij. q. ij q̄ ait ioseph. ⁊ sic ludus iste licitus fuit: ⁊ qz cum clerico vt dixi in p̄ori. c.

i ¶ Terrā. ⁊ sic passus ē tantuz ⁊ nihil fecit illi. vñ huic nō ē īputādū de hac materia dictum est. ℨ. eo. sicut.

k ¶ Libere. ō inre cōi vt dicūt q̄dā qō satis vł. alij dicūt libere p dispensationē pape. s. ut dicitur. ℨ. c. p̄ori. ber.

SUscepimus ¶ Homicidium īputat ei qui fuit in culpa. h. d. aliter q̄ in rubro. cōis diuisio. Scōa pars ibi: verum. Hb. si.

l ¶ Ligauerūt: in h̄ excesserunt fines licite defensiōis cū posset alit euadere. vñ hōicidiū subsecutū īputet vtriq; qz lz clericus latronē capere possit vt res suas recupet. arg. xiiij. q. vi. si res. ⁊ ℨ. ō depo. ca. i. isti tñ ad h̄ p̄cedere ñ ōbuerūt cū res suas saluas hērent. clericꝰ vo sua defendēdo nō dz armis resistere: nec aliquē pp res īterficere. ar. xxiii. q. viii. c. i. ⁊. c. ꝓuenioꝝ ⁊ ar. xxxvi. di. si qs vult. ar. ℨ. ℨ. e. c. ii. laicꝰ vo pōt res suas ⁊ pr̄iā armis tueri ⁊ p̄uenire hostē. ar. C. vñ vi. l. i. ⁊. xxiij. q. ii. dōs. sed clericus cuz armis pugnare nō dz etiā ꝓ saracenos. ℨ. de vo. er multa. ⁊. l. di. clericū q paganū. b.

PResbyterum Al sacerdotio deponit penitiens cā disciplīe si modū excedat ⁊ mors īde seq̄t. h. d. vł generali[a] sic vt in rubro. ab. sic.

b ¶ Expirasset. ⁊ ita excesse fines disciplīne. vñ ī culpa fuit. ff. ad. l. agl. p̄ceptoris. leuis enī castigatō magistris pmissa ē. ff. c. sed ⁊ si. §. vl. ⁊. l. se. ⁊. xxiii. q. v. c. i. circa fi. ⁊. j. de sen. er. cum volūtate. ⁊. c. i. ar. ℨ. xv. q. i. si quis non irat⁹: sz ibi dic̄ q̄tū ad gr̄az īnocēs ē: sz nō q̄tū. ad. l. pmotōis ⁊ ita ñ ℨ dic̄ qz iste q̄tū ad gr̄az īnocēs erit q̄ volūtatē regnit ñ opꝰ vt ibi.

c ¶ Debes. ff. ad. l. coz. de sic. l. iiij. ber.

d ¶ Illiā infirmitatē. vñ mortuꝰ fuerit. l. di. studeat: qz occasionez dedit .j. e. decetero. ⁊ est ar. q̄ ita punit qui cām cause p̄stat: sicut ⁊ qui p̄rimā cāz p̄stat. j. e. decetero. ar. ℨ. ff. si q̄dru. pau. fe. di. l. vl. sz illud locū hz cuz als ℨ naturā mouet. sz nū qd si postea qualuit recidiuauit tenet magister ita. nā sp cā suffic̄. ō pe. di. ii. si qs sel. ⁊. j. e. ad audiētiā saltē pp dubiuz.

e OOntinebatur Cōis diuisio. Scōa pars ibi: ideoqz. ab. si.

¶ Ludū: iste ludus clericis non cōgruebat: ⁊ ideo si ludendo fecit fuit in aliquantula culpa. ff. ad. l. aquil. nam ludus.

LAtor p̄titiū. p. clericus nobis ꝓposuit q̄ cū q̄dam die casu cū quodā clerico luderet[b]: contigit q̄ ille p̄cipit ictuz ad terrā[i] cuiꝰ cultellus quē ad latus suū bēbat in alterū īcidit: ⁊ fortuito casu occubuit vulneratꝰ. f Jōq; mādamꝰ quatenꝰ si ita res se habuit: ⁊ alia iusta cā nō īpedit: p̄dictū. p. libeꝝ[k] ꝓmittas ad sacros ordines ꝓmoueri.

I Dem abbati sci bñdci ō vcbia.

¶ Is ex cuius opa illicita sequit homicidiuz: irregularis efficitur.

SUscepimꝰ lr̄as tuas: p quas cognouimus: q̄ cuz latoꝝ p̄sentium in custodia cuiusdam domꝰ cū altero fratre maneret: ingredientes de nocte q̄dam latrones ad eos: turpiter ipsos ī p̄sōis affligere ⁊ denudare vestimentis pro p̄uis p̄sumpserūt: ī quos isti r̄sumptis viribus surgentes: ligauerūt[l] illos: ⁊ detinere[m] vsq; ad noticiaz capitulī voluerunt. Cū aūt iste rez ad tuā audiētiā platurus: ligatos eos ī fratris sui custodia dimisisset ⁊ fures se soluere niterent frater illos ne ip̄se ab eis interimeretur[n]: occidit. f Verum q̄n expediebat post tunicam relinquere pallium ⁊ rem sustinere iacturam[o] quam pro ꝓseruandis vilibus reb⁹ ⁊ transitorijs tā acriter ī alios exardescet: abstineat iste humiliter ab altaris ministerio ⁊ vterq; peccatum suū ad arbitrium[p] tuū studeat expiare. cōstat enim eos cōtra mansuetudinē ecclesiasticaz ex vtriusq;[q] ope interemptos. I Dem luceñ. epō.

¶ Dans causam homicidio irregularis est.

CEtero noueris q̄ diaconꝰ qui homicidio causaz dedisse[r] videtur: non videtur ad sacerdotium promouendus.

OClemens tertius.

¶ Homicidium casuale imputatur ei qui dedit operā rei illicite: si nō adhibuit diligētiā quā debuit.

ff.ad.l.cor.de ficta.nihil.ꝛ.ſ.de iniur.c.vl.marie cū ꝓpiquā cāz dedit:ſecꝰ vſ i remota.ar.ff.loca.q domū hēbat i fi.ꝛ.ſ.e.ti.exhibita. Idē vſ i remota ſi aīo nocēdi h facit vl miori diligētia.ſ.e.ꝑſbytex i fi.C.ad.l.cor.ō ſic.ſi qs necādi.

Audientiam Cōis diuiſio. Scōa pars ibi:qꝛ vero. Alb.ſi.

a ¶ De familia.qō bñ ɪꝛleuit ēt ſi ſit clicꝰ.ſ.de ſen.ex.cū volūtate.qꝛ ius emēdatōis ꝓceſſe nēo trāſgredi dz.C.ō emē.ꝓpi.l.vna.i fi.ſz iſte idiſcrete coꝛꝛexit.ar.ꝫ.ſ.e. lator.iſte ñ adhibuit diligētiaz remouendo cultellū ille non te nebatur ad hoc qꝛ nec per ſe aliquid fecit:ſed ſibi factum fuit.

b ¶ In dubijs.ſic.ſ.ō ſpō.iuuēis.ꝛ.ſ.e. ſignificaſti.ij.ꝛ.c. pe.ſ.de cle.exc.miſtrā.illō ergo tene certū ꝛ dimitte icertū ō pe.di.vij.ſi qs poſitꝰ i fi.ff.de re.iur.in ābiguis.ꝛ i re dubia certa nō pōt ferri ſnīa.ri.q.iij. graue.ꝛ.xxx.q.vl.§.vl.i eo ei ſcō qō finitū ēſ ñ ē locꝰ ꝓiecturis .ff.ō ỽ.ob.ꝓinuꝰ.§.cū ita i fi. vſi qſiz pp ābiguū duplicitatis i pōit pnīa.ſ.ō hiſ q fi.oc.c.vl.

c ¶ In minoribus. diſpēſatiue tamen.ſ.eo.continebatur.

Dilectus Cōis diuiſio. Secūda ps ibi.ideoqz.

d ¶ Freno.qō de leui frāgi nō credēbat alſs in culpa ēēt ar.ſ. e.ſignificaſti.i.ꝛ.ff.ad.l.agl. idē iuris.§.i.uel ſi pp ꝛperitiā ſuā equꝰ talē laſciuiſſet.iſti.ad .l.aquil.§.impetu quoqz.

e ¶ Volūtate.ꝛ iō non ꝛputaꝛ: qm̄ volūtas ꝛ ꝓpoſituz diſtinguūt maleficiū.ff.ō furtis qui iniurie.ꝛ.ſ.de ſen.ex.cū voluntate.ad coꝛ eniz reſpicit deꝰ: ut xxiij.q.v.ſi qō ỽeniſti.ꝛ.xv. .q.vi.c.i.ad fi.tan.

f ¶ Nec actu.q tñ ſolus ñ ſufficit vt reddat hoīem irregularē niſi adſit volūtas vl culpa.l. di.hi g.ꝛ.ſ.e.c.pri.niſi ſcāda lū aliud īduceret vt ibi:ī pmouendo tñ ſecꝰē:qꝛ ſolo actu redditur irregularis.xv.q.i.c.vl. ō hac tñ materia dc.ſ.e.ſicut.

g ¶ Illicite rei.qō ſi ēēt ꝛputaꝛet:vt plene dictū eſt in ca.ſic.

Ex litteris Primo ponit ꝛſulta.ij.pape. idagatio ibi:nos.iij.ōciſio ibi:ad te.

b ¶ Circūſperiſſet:ꝛ ſic diligētiā adhibuit dādo opā licite rei vſi ñ ꝛputaꝛ:ut.l.di.ſi duo.b.

i ¶ Scādalū.no.ergo q ſoluz ſcādalū reddit hoīez irregularē ſiue punitur innocens ꝓpter ſcādaluz.ſ.de cleri.egro.tua. ꝛ.ſ.de ꝓbeb. cum teneatur.

k ¶ Vel tanta.ꝛ ita aliud ē īfamia q̄ ſcādaluz plus importat graue ſcandalum quam infamia:qꝛ infamia tollit ꝑ purgationē vt h:ſed vbi graue ſcādalū eſt no īducit purgatio: vt h ꝑz.ar.ꝫ.ſ.ō coba.cleri.ꝛ multi.tua.vbi pp ſcandaluz idicit purgatio.nō eſt ꝫ qꝛ purgatio ad vtrūqz refertur.ber.

Ex litteris. Diuide vt ſ.e.ca.dilectꝰ. Alb.ſi.

l ¶ Si monachꝰ.ſi.i.qꝛ:nā rē neceſſriā agebat ꝛ vtilē.ſ.e.c.vl.

m ¶ Trāſire nō crederet.vel ſi credebat aliquē trāſire vl ibi aliquē ēē:ꝛ añ caſū clamauit caue caue.ſ.e.c.vl.ꝛ.l.di.ſi duo ꝛ.ff.ad.l.aql.ſi putatoꝛ.ꝛ iſti. eo.§.ſi putatoꝛ.vbi pōit tenoꝛ

A Ad audiẽtiaz apoſtolatꝰ nr̄i ꝑ uenit:q cū qdā ꝑſbyt volēs corꝛigere quēdaz de familia ſua ci gulo quo cīgi ſolebat ipz verbera re tēptaſſet:ꝓtigit q cultellꝰ de vagina q̄ cīgulo adhēbat elapſus eū i dorſo aliquātulū vulnerauit:poſt modū vero cū ille vulneratꝰ aliquā diu viriſſet:ꝛ ꝙualuiſſet a vulnere alia grauioꝛ vt dc̄ infirmitate ꝓcuſſus viā ē vniuerſe carnis īgreſſus.

¶ Qꝛ vero vtz occaſiōe vulneris deceſſiſſet:dubiū hēt. tue diſ.duximꝰ rñdēdū:q cū i dubijs semitaz debeamꝰ eligere tutioꝛē:ꝙuenit in iungere ꝑſbytero memoꝛato:vt i ſacris oꝛdinibꝰ nō miſtret:iiūcta tñ pnīa ꝙgruēti ſibi poteris ꝙcedere vt i mioꝛibꝰ oꝛdinibꝰ ſit ꝙtētꝰ. Si vero ille ex alia infirmitate obierit poterit ſicut erat ſolitꝰ diuīa officia miſtraꝛ. **Anno.iij.epo.lugduñ.**

¶ **Homicidiū caſuale ñ iputat ei:q odit operā rei licite:nec fuit i cꝛpa.**

Dilectꝰ fil.a.capellanus.ꝓpoſuit q cū quadā coꝛpis moleſtia grauaꝛet:vt comedēdi appetitū aliquātulū excitaret:equū quez nutriebat:aſcēdit:q cū bñ nō pareret hēnis:ſz ꝑter ſeſſoꝛis arbitriuz ſaltibus laſciuiret:ipſe vt eiꝰ refrenaret ipetū frenoꝰ vi itulit:equum cꝫ calcaribꝰ ſtimꝛauit:cūqz fracto freno equus ꝓꝛio arbitrio relictꝰ curreret feſtināter:q̄dā mulier veniēs ex obliquo:ifantuluz baiulās obuiauit:i quā equus irruēs ꝑcuſſ abiecto ſeſſoꝛe puex ꝓdictū oppſſit. ¶ Jōcz mādamus q̄tenꝰ ſi eſt ita:cū idē capellanꝰ nec volūtateᵏ nec factu hōicidiū ꝓpetrauit:nec ōdit opaz illicite ꝛei:non impedias quominus diuina poſſit officia celebrare. **Item meten.ep̄o.**

¶ **Sūmatur vt ſupra.c.ꝓxio.**

Ex lr̄is.ꝛ.f. accepimꝰ q cuz.b. ꝑſbyter fenū vellet ō curru ōponere:ꝓticā ſupius alligatā ꝑcuſſit i terrā:ꝛ cū feno inſiſteret deponēdo:puex quēdā iurta curruz repit ſemiuiuū in quo ꝑter modicuz liuoꝛis:in frōte nihil īueniri potuit leſiōis. Nos āt ab eodē q̄ſiuimus ſacerdote:ſi ꝑuſquaz iaceret ꝓticā circūſperiſſetᵇ ſollicite:an aliqd eēt circa curruz:q q diligenter circūſperit aſſeruit ſz q vidiſſet aliquē denegauit. Ad te igitur remittētes eūdē:mādamꝰ q̄tenus ſi res ita ſe hz niſi circa eūdez graue ſcādalūⁱ ſit exoꝛtū vel tātaʰ laboret infamia:q deficiēte accuſatoꝛe oꝛteat eidē canonicā purgatiōez īdici:ipz libere ꝓmittas exeq offiñ

verboꝝ que hic ſunt:alias imputaretur.l.di.ſepe.in princi.qꝛ non adhibuit diligentiam quam debuit.ſ.eo.ad audientiam.

n ¶ Deferri.i.marie.qm̄ alibi poſſet ſine diſpēſatiōe:qꝛ ſibi ꝛputari nō dz q̄ fortuitos caſus q ꝓnideri nō poſſunt nō ꝓuidit.ſ.eo.c.vlti.

Significaſti. Cōis diuiſio. Secunda ibi:ideoqz. Alb.ſi.

o ¶ Jmpꝛouiſo.ꝛ ſic nō aſſuit occidēdi volūtas

p ¶ Sciuiſſet.qꝛ ſi ſciret nō fuiſſet abſqz culpa cū ſciret ſe nō ſufficeꝛ ad eiꝰ rectōez.ff.ad.l.agl.idē iuris.§.i.cū affectaꝛ qſ qz nō debeat i quo ītelligit vl ītelligere dz īfirmitatez ſuā aliis piculoſaz futurā:ut ibi dc̄ iſti.eo. §.i ꝑn.quoqz.ỽ.ſz ꝛ ſi. ꝛ.ſ.e.dilectꝰ ar.ħ enim leuiſſima culpa facit hominem irregularem.ſ. eo.continebatur.

q ¶ Si ē ita.ſz q̄liter cōſtabit de hoc qꝛ forſitan ſolus eraꝛ:Ob defectuz ꝓbatiōis ꝑ iuramētū ꝑ priū faciet fidē qꝛ ſolum deū hz vltoꝛē.C.ō redcredi.l.ij.ꝛ ꝑcipue cum ꝙſcia alicui⁹ q̄ritur:ſtat iuramēto ipſiꝰ.ſ.de ſen. ex.ſi vo.ii.ꝛ.ſ.de teſtiꝓſentium.ꝛ.ſ.de excep. paſtoraꝛ.ꝛ.ſ.q mſi.accu.poſſunt cuz in tua.ꝛ xxi.q.ii.ſi vex ē:ꝛ ꝑcipue ſi ē bōe fame: ut.ff. dē re mili.non oēs.§.a barbaris. Et ſup h poteris adiūgere cōpurgatoꝛes pp excellentiā ordinis.ſ.ō purga.cano.ex tua. Quia circa maioꝛa cautiꝰ eſt agēdū.vii. .q.vl.c.vl.ꝛ.ff.ō carb. edic.l.i.§.ii.ꝛ.xl. diſti. quieſcamus.

r ¶ Ad cautelaz.ſ.eo.ſignificaſti.pp ambiguū duplicitatis.xxiii.q.v. exēcatoꝛum. Sicut ad cautelā quandoqz aliqs abſoluitur.ſ.de ſen.ex. venerabili.ꝛ.ſ.ō appel la.ad pñtiā.ꝛ.ſ.ō teſti. veniens.ii.in fi.

s ¶ Cōpetentē. arbitrio ſupioꝛis. Et leuis dz ēē cum in culpa nō fuerit.

Petrus. Primo facti narratio. Secundo prouiſio.ſecunda ibi:quocirca. Alb.ſi.

t ¶ Moueris veritate.ꝛ qualiter poterit ei ō hoc ꝙſtare:dic vt dixi ſupra eo.c.primo.ꝛ ſi infamatꝰ eēt ſe erpurget.ſ. ō purg.cano.ex tua.niſi graue ſcādaluz eēt.ſ. eo.ex lr̄is.ꝛ.ſ.c.pr.ar.

v ¶ Preſerti.i.tñ. qa ſi eſſet infamatꝰ dz ſe erpurgare vt dixi.

p ¶ Contra pbitiones. ſic ꝛ.ſ.ō ſimo.ſicut.ii. īmo ēt ſi nō pbuiſſet. dūmodo tñ nō dediſſet cōſilium non tenet.i.q. iij.qꝛ ꝑſulatꝰ.vbi eſt ſimilis caſus. Nec de voluntate dz aliqs ſe purgare.ar.ꝫ in ꝓcedēti.c.

qꝫ p̄sulatus ibi: ꝯ absq; sua volūtate: ꝛ. ſ. c. pri. C. de ſt. instru. l. vl. C. de bis q ad eccle. ꝛfu. p̄senti. circa. p̄n. qō videt poti⁹ ꝛsentire: qꝫ si eo audiente ꝛ nō ꝯdicēte ꝛ tacēte talia dicebāt ꝛsentire p̄sumit vñ iputaret ei vi.

a ¶ Occasionē. nō intelligas ita istud large ne sit ꝯ. xxiij. q. i. cū bō: ꝛ. c. de occidendis. Sed de cā vel occasione ꝓpinq̄ ar. ſ. c. ad audiētiā: ꝛ. c. decetero: qꝫ ī veritate ꝓpter eum fuit occisus.

S Ignificasti. Diuidit. in prima ponit ꝛsultatio. in ſcda rñsio distiguēs ibi: nos: primū mēbruꝫ ꝓsequit ibi: ꝛ quidē. ꝑꝫ ibi. Dō si. Alb. si.

b ¶ Studio. i. ſuggestione vel adhortatione. ſ. eo. sicut. §. qui vō ea. ſ. de excel. pla. ex lris. b.

c ¶ Habuerit. ar. ꝯ nō luntas iputat in homicidio. licꝫ ex suo vulnere mortuus nō fuerit ar. i. q. iiij. quia p̄sulatus.

d ¶ Mādato. de hoc dictum est. ſ. c. sicut.

e ¶ Credendū sit ar. ꝯ in iudicio aīe cuilibet est credēdū: qꝫ nō ē verisīle ꝯ sit īmemor sue salutis. i. q. vij. sancimus.

f ¶ Dō si discerni. eādē dist. ponit ler. ff. ad le. aql. itē mela. §. ſꝫ si plures. vñ hoc sūptū fuit. ſꝫ in hoc ē diuersitas: ꝯ si vnus ꝓmo pcussit ꝛ alt postea occiderit. ¶ Dūs nō tenet de vulnerato. secūdus tenet tāq̄ de occiso. ff. e. huic scripture. §. i. ꝛ. l. itē mela. §. celſ⁹ secus ſm canones: vt h ꝛ. xxiij. q. vlt. c. vl.

g ¶ Dubio. ī dubio enī viā debem⁹ eligere magis tutiorē: vt hic dicit ꝛ. ſ. de reg. iuris. ca. ii. ꝛ. ſ. e. c. pe. ꝛ. ſ. e. ad audientiā. vbi de hoc.

h ¶ Repellere. ſ. de sen. ex. si vō. i. di. ius naturale. ff. de vi ꝛ vi ar. l. i. §. vi vi. ff. ad le. aquil. sciam. §. qui cuꝫ aliter.

i ¶ Tutele. C. vñ. vi. l. i ꝛ. ſ ō sen. ex. vt fame. §. vlt. tñ si defendens exp posito non excedat modū nō tenet. xxiij. q. iij. ñ ꝛ inferenda. ꝛ. ff. ad legez aql. si ex plagijs. §. tabernarius: nec dicit excōicatus qui excedēdo modū non ex ꝓposito repcutit clericū. ar. ſ. de restitu. spo. olim. i. in fi. ꝛ. ſ. de sen. ex. ꝓpendimus: ar. ꝛtra ꝯ non liceat vī vi repellere. ff. vi. di. seditionarios. xxiij. q. i. §. i. ꝛ. c. i. ꝛ. q. iij. §. i. Et. ſ. eo. ca. ſuscepimus. ꝛ. xxiij. q. iiij. inter querelas. ꝛ. C. de epiſ. ꝛ de. si qs in hoc genus. Ad hoc dicas ꝯ vī vi repellere licꝫ: vt hic dicit ꝛ in ꝛcor. primis. tamē q̄dā ꝛsiderāda sunt ī repulsione tali vt incōtinenti fiat ꝛ nō ex interuallo. ff. de vi ꝛ vi ar. idē est. §. cū igitur eo cām vel occasionē[a] non dāte ausu sacrilego fuit ab ipsius ꝛsanguineis attentatum. ¶ Item abbati sancte trinitatis de meldemberg. ¶ Irregularis censet q aliū letaliter pcussit: licꝫ ab alijs fuerit extinctus. idē si non appet an letaliter si ēt percussus ab alijs obijt ꝛ nō appet ex cui⁹ vulnere ꝺcesserit. idē si pcusserit ñ letaliter si aium occidendi būit ꝛ ex alioꝝ vulneriḃ⁹ pcussus expirauit.

S Ignificasti nobis: ꝯ cuꝫ qdā maleficus ingressus ecclesiaꝫ eucharistiā cū altariū ornamentis ꝛ libris ecclesiasticis extra ecclesiaꝫ asportasset. l. p̄sbyter ecclesie canonicus regularis p̄fatū iniquitatis filiū fossorio arepto pcussit: ſꝫ si ad mortem fuit ictus huiusmodi tu ꝛ ipse penitus ignoratis: quem pochiani ecclesie videntes ornamēta ecclesie asportantem arreptis gladijs ꝛ fustibus ī eodem loco ꝓtin⁹ occiderūt ꝛ infra. ¶ Nos in p̄misso casu credimus distinguendum: vtꝫ ꝛstare possit ꝯ p̄fatus sacerdos nō inflixit pcussionem letalē: de q̄ si aliorū non fuissent vulnera subsecuta pcussus minime interijsset. ꝛ si pcussor voluntatez non ha-

c buerit occidēdi: neqꝫ ipsi⁹ studio⁹ ꝛsilio uel mandato⁹ ꝓcesserint alij ꝛtra illū. ¶ Et qdem si hoc ita bꝫ: qō forsan ex eo posset ostēdi si certa appuisset pcussio ab eodeꝫ inflicta: tā modica ꝛ taꝫ leuis in ea pte corpis in q̄ qs de leui pcuti non solet ad mortē: ut peritorum iudicio medicoꝝ talis pcussio assereretur non fuisse letalis: cū de ceteris credendum[c] sit ipsi qui non accusatur uel denūciatur ab aliquo sed per se ipsuꝫ ꝛsiliuꝫ appetit salutare: post pniam ad cautelam iniunctā in sacerdotali poterit officio ministrare. marie religionis accedēte fauore. cū sit canonicus regularis: ꝛ sine oi scandalo possit sacerdotale offiū celebrare. ¶ Quod si discerni[f] nō possit ex cui⁹ ictu pcussus interijt: in hoc dubio[g] tāquā homicida ꝺbēri sacerdos: ꝛ si forte homicida non sit: a sacerdotali officio abstinere ꝺb: cū in hoc casu cessare sit tutius q̄ꝫ temere celebrare: ꝓ eo q ꝯ in altero nullum in reliquo vero magnū periculū timeatur: ꝛ infra. Si vero quēadmodum perbibetur sacerdos iste ꝓius ab illo pcussus sacrilego mor eū cuꝫ ligone in capite repcussit: quāuis vim vi repellere[h] omnes leges ꝛ oia iura p̄mittāt: qꝫ tñ id ꝺb fieri cū moderamine inculpate tutele[i]: non ad sumendā vindictā ſꝫ ad iniuriam ꝓpulsandā: non vī idē sacerdos a pena hōicidij penit⁹ excusari: tū rōne instri cuꝫ quo ipse pcussit: qō cū graue sit nō solet leuē plagaꝫ inferre: tū ratione ptis in q̄ fuit ille pcessus: in qua de modico ictu qs letaliter solet ledi. ¶ Item ¶ Religiosus cirurgiā exercēs si ex ea mors seq̄t irregularis ē: ēt si sit peritus: ꝛ diligens: ꝛ hoc fecerit cā pietatis: ſꝫ cum eo post satisfactionez misericorditer dispensari p̄ōt. hoc. d. vsqꝫ ad. §. ad vltimuꝫ.

T Ua nos duxit fraternitas cōsulendos: ꝛ infra. Quesiuisti quid sit ō quodā monacho sentiendū: qui credēs se quādam mulierez a gutturis tumore curare: ut chirurgicus cū ferro tumorem illum apuit: ꝛ cū tumor aliquātuluꝫ recedisset: ipse mulieri p̄cepit: ne se uento exponeret vllo mō: ne forte ventus subitrās gutturis aptionē sibi cām mortis inferret: sed mulier eius mādato ꝓtēpto duꝫ messes colligeret uento se exposuit incaute: ꝛ sic p aptionez gutturis sanguis mult⁹ effluxit ꝛ mulier diem vltimū sic finiuit: vtrū videlꝫ cū p̄dictus monach⁹ sit sacerdos liceat ei sacerdotale officium exercere. ¶ Nos igiſ. f. t. re. ꝯ lꝫ ipse monachus multum deliquerit offiō alienū vsurpādo quod sibi minie congruebat[k]: si tamen cā pietatis ꝛ nō cupiditatis id egerit: ꝛ peritus erat ī exercitō chirurgie: oēmqꝫ studuit quā debuit diligentiā[l] adhibere ꝛ nō ex eo ꝯ per culpā mulieris contra consiliuꝫ eius accidit: adeo ē reprobādus q⁹ nō post satisfactōez[m] cōdignā cuꝫ eo misericorditer agi possit vt diuina valeat celebrare: alioquin[n] interdicēda ē ei sacerdotalis ordinis executio de rigore.

¶ Ad vltimū fuit ex pte tua propositum q⁹ quidā scholaris metuens vt latrones in hospitio suo essent de strato ꝛsurgēs repperit ibi furē q nō solū ipsuꝫ scholarez prostrauit ad terraꝫ sed pene ad mortē vulnerauit eūdē: ꝛ infra. Dane itaqꝫ scholares latronem quesierūt eūdē: quē vl'neratū inētum potestati uincentie tradiderunt: corā quo cōstāter negauit ꝯ p̄missa minime ꝓpetrauit: unde p̄fatus protestas ad eundē scholarē nuncios destinauit vt exponeret si q̄ sciret de fure p̄dicto vel traderet intersigna q cultruꝫ quē ipsi latroni abstulerat ꝛ solutares ab eodē ī ipi⁹ domo dimissos quos abstraxerat nepedū strepit⁹ audiret. nuncijs tradidit⁹ memoratis: sup eodē facto qui. ꝛ. ſ. de sen. ex. si vero. Itē cā defensionis ꝛ nō vlciscende. vt. ff. ad le. aquil. sciam. §. vlti. ꝛ. xxii. q. i. quid culpat: ꝛ cuꝫ moderamine inculpate tutele. tamen si quis modū excedat ꝛ nō ex ꝓposito nō tenet vt dictū ē ī predictis cōcor. Alla. ꝛ io. distingunt an fiat vis psone an rebus. Si persone tunc anteq̄ sit vis illata repellenda ē. ꝛ si aliqs vi factā repellat pot⁹ p̄sumi debeat ꝯ defendendi nō vlciscendi cā hoc fiat. dūmodo ī ipso negocio fiat. ff. ad. l. aql. si ex plagijs. §. tabernarius. ꝛ hos si prim⁹ pcussor denuo uolebat pcutere aliqn si nolebat ip̄z repcutere ꝛ alter pcussit potius vī ē vindicta q⁹ repulsio iniurie ꝛ hoc equū vī. Quat enī moderamē si illud tm̄ fiat quo omisso violētia repelli nō posset. Si ergo violētuꝫ interficis sic ꝯ piculuꝫ mortis ab eo uitare nō poteris eū sine pena ītericis. ff. ad. l. aquil. l. iiij. C. ad. l. cor. ō sic. l. ij. ꝛ. iij. ar. ſ. eo. c. ij. Si autem vis infertur rebus licitum est repellere illātā vim incontinenti ꝛ inferendaz vel q̄citi⁹ sciuerit ꝛ poterit collectis amicis. ff. de acqui. pos. ꝯ meo. §. vlti. ꝛ. l. clā. possidere. §. qui ad nundinas. ꝛ. ſ. de resti. spo. olim. iniuriā ꝺo tam illatam psone ex interuallo repellere nō ꝺz quia sic eēt vindicta. ꝛ ita intelliguntur contraria b signata. Ber.

T Ua nos. Diuidit quia duo sunt q̄sita. Secundū ibi: ad vltimū. Et q̄libet pars p̄ōt subdiuidi in ꝛsultationē ꝛ rñsionē q̄ patet in lra. Alb. si.

k ¶ Cōgruebat. ſ. ne clerici. vī mo. c. iij. ꝛ. c. sniam sanguinis vnde ī culpa fuit alienū efficiī vsurpādo. ff. ō re. iur, culpa ē.

l ¶ Diligētiā: qꝫ si ꝓ iperitiaz accidisset ei: imputaret. instit. ad le. aql. §. imperitia quoqꝫ: sed euentus mortalitatis non iputatur medico. ff. ō offi. p̄si. illicitas. §. sicut. ꝓtertu enī humane fragilitatis delictū decipientis ī periculo hoīs innocūī esse nō ꝺz: vt ibi dicit. si. ſ. de eta. ꝛ quali. ad aures. vñ versus. ¶ Non est in medico semper releuetur vt eger.

m ¶ Post satisfactionem. Ex hoc ꝑz ꝯ fuit ī culpa ꝛ ex eo qō sequit mīficoꝝditer alienū officiū vsurpando: ꝛ sic q̄liꝫ iputat alicui aliq̄ delictum. ea tñ que sequūtur ex eo nō iputant. xxi. q. i. iebuseī. loth. Culpa enī mulieris huic imputari nō ꝺz q̄ contingit ꝓtra cōsiliuꝫ ipsius. simile. l. di. sepe.

n ¶ Alioquin. i. si nō erat peritus ꝛ si non adhibuisset diligentiā quā debuit aut ex cupiditate fecit ber.

¶ Ad ultimum. Qui iudicī secularī dedit intersigna furis a quo fuit vulnerat⁹ irregularis nō est lꝫ ille postmodū occidatur. h. d. ab. si.

o ¶ Tradidit. ſꝫ vī ꝯ ille scholaris pot⁹ facere ꝺbuisset. xxii. q. ii. ne qs itē nōne dictū ei⁹ ē occasio mortis illi⁹. xxiij. q. v vnū solū. in fi. ꝛ. ſ. ō excel. pla toꝝ ex lris. Item ꝓmouēdus abstinere debet ab oī eo per qō possit ad effusionē sanguīs peruenire. l. di. dericū q. Itez iste quasi testis inductus fuit quod

non lz clerico in cā sanguinis.xi.q.i.testimoniū:t.s.ne cleri.vel mona.sniam. Ad hoc dico q nō fuit inductus tāq testis:qz nec ad pstiā iudicis accessit quod fit in criminalibus.in auten.de testi.§.qñ in fi.colla.viij.Cū ergo iste nec facto nec precepto nec ꝓfilio nec defensione nec lingua nec adhortatione homicidiū fecerit nō debet ab ordinibus impediri.qb⁹ modis homicidiū ꝓmittit t iputat:ut dictū ē.s.eo.sicut dignū t prea iste seipsum occidit.

a ¶ Puniēdū:ñ p istud ñ fuit ꝓuict⁹ ō furto.nō eniz eoipso ē fur q aīo furādi domū itrauit .ff.de fur.vulgaris.§.q furtū

Sicut. Comunis diuisio consultatio t rñsio.Scōa ibi:nos vero.ab.si.

b ¶ Viuificatus.sic.xxxij.q.iij. qō vo.t.c.moyses.qō p vtra qz pte pōt induci.ar.ꝺ.ii.q.v. cōsuluisti:t.s.e.si aliquis.c.illud ꝓsuluisti.intelligit qñ puerperiū iā erat aīatū.t.c.moyses.t.c.illud.s.e si quis ibi ponit istud t.c.qō intelligitur qñ nōdū hz aīam.Similit distīguit lex.ff.de penis.si aliqd .§.qui abortionis. tamē lz nō teneat.l.canonica:ut hic patet nec lege mosayca.tñ tenetur.l. corne.de sic.ff.ad.l.cor.ō sic. si mulierē .t ēt.l.agl.vt.ff.ad .l.aq.si fuus.§.si mulier ō eo qui ꝓcurat venena sterilitatis dictū ē.s.e.si qs:vbi ēt ō hoc.

Postulasti Consultatio t rñsio.Secunda ibi: ad quod.ab.si.

c ¶ Bonoz laudem.s.de mato.t obedi.solite.

d ¶ Imputandū.no.q clericꝰ pōt agere civiliter ꝺ laicū corā suo iudice de crimīe ad hoc vt sit in ppetuū carcerē vel vt puniat pecuniarit.xxxiij.q.v.nō nos ad fi.t.c.relegātes ad fi.ff.ō bo.lib.qui cū maioz.§. .i.uer.si tamē.t ar.ff.de euic. si p ignorantiā.t ar.s.e.c.tua nos.t absit vt ea q pp bonum facim⁹ nob iputent si ꝑter vo lūtatē nr̄az cuiq malū ꝓtigat .xxiij.q.v.de occidēdis aliogn paulus in effusione sanguinis suū crimē agnosceret vt ibi dr qō nephas eēt dicer vt ibi.ar. ꝺ.xxiij.q.v.c.ii.t.c. vnū solū in fi.de pe.di.i.piculose.t.j.ō excess.pla.ex lris.hodie dicēdū vt habeē in.c.ij.eo.ti.li.vi. vt remittat ptestatio.ab.si.

Exhibita In prima parte ponit petitio. In scōa erauditio ibi.quocirca.ab.si.

e ¶ In puerili:vñ bñficio talis etatis excusat⁹ vr:ō cō.di.iiij. eos.t.j.ō sē.ex.c.i.qz illa etas ignorat qd videt.C.ō fal.mo. l.i.in fi.ff.q t a qui.pupillus.

f ¶ Ludēs.qō ei licebat qz lusit t Isaac vt dictū ē.s.e.latoz t pueris ꝓmissū ē ludere.i.q.i. .§.ecce qñ.erat tñ doli capax: qō pz ex eo qō dr nō aīo ledēdi alis nihil eēt:qz talis furioso cō parat.xvi.q.i.illud t.ff.de ac qui.po.l.i.§.i.doli capax dr q est proximus pubertati: vt.ff. de reg.iur.pupillum.

se nihil amplius itromittēs. Potestas igitur acceptis talibus interfignis latronem ipsum apparitoribus suis traddidit puniēdum[a].q sibi amputauerunt virilia t oculos eruerunt.latro vero ira t dolore cōmotus nec potum sumpsit nec cibum t sic de medio est sublatus.vnde per nostrum oraculum postulas edoceri vtrum prefatus scholaris ad sacros valeat ordines promoueri. ℣ Nos igitur in qui.t.t.r.q si prefatus scholaris dignis meritis adiuuatur: propter prescriptum euentum a susceptione sacrorum ordinum nullatenus est arcendus.

Idem pōt t fribus cartusie.

Qui dat causaz arbortioni homicida est si cōceptū erat viuificatum aial rationabile.alias secus.

Sicut ex litterarum vestraruz tenore accepimus:cuz qdam presbyter uestri ordinis:qui prius fuerat niger monachus: quandaz mulierem pregnantem cum qua contraxerat consuetudinem inhonestam t que asserebat se cōcepisse ex eo:per zonam arripuerit quasi ludens:ipsa per hoc sic se asseruit esse lesam q occasione huiusmodi abortiuit:propter quod idem p̄ sbyter proborum virorum vsus consilio seipsum duxit ab altaris ministerio sequestranduz:t infra. ℣ Nos vero deuotioni vestre insinuatione presentium.r.q si nondum erat viuificatus[b] conceptus ministrare poterit.olioquin debet ab altaris officio abstinere.

Idem.s.episcopo.

Nō imputatur clerico ciuiliter iusticiam petēti de laico si iudex in laicum exercet vindictaz sanguis.

Postulasti: t infra. Quesiuisti preterea vtruz ꝓtra quosdam contempta excommunicationis sententia debitas ecclesijs decimas subtrahentes tibi regiam implorare liceat potestatem:cum ad solutionem ipsarum vix absque sanguinis effusione valeant coartari. ℣ Ad quod.r.q si te de huiusmodi querimoniaz simpliciter deponente rex:cui ad bonorum laudem[c] vindictam vero malorum gladius est commissus:in eosdem rebelles traditam sibi exercuerit potestatem:eorum erit duritie aut malitie imputandum[d].

Hono.iij.episcopo eboracesi.

Homicidiū casuale ñ iputatur ei q nō occidit nec fuit in culpa etiā si ad cautelaz veniaz postulauerit.

g ¶ Nō aīo.ex hoc ꝑbat q erat doli capax:nec tñ in culpa pp hoc esse vr: qz nec voluntate nec actu homicidiū ppetrauit.s.e.dilect⁹ t.c. significasti.i.qz voluntas in maleficijs spectatur nō eritus.ff.ad.l.cor.de sicca.diuus.t.C.e.ti.l.i.t.j.de sen.ex.cū volūtate secūdū talē legez ꝓmotionis videtur q opus potius spectetur nō eritus.xxvi.q.i.si qs nō iratus.

Exhibita nobis.i.clerici confessio patefecit q cum in puerili[e] esset constitutus etate:cuz quibusdam coetaneis suis ludēs[f] t in sequens vnum ex illis lapidē post eum non animo[g] ledendi sz timorem incutiēdi proiecit[b].qui licet eo proiecto lapide percussus nō fuerit neqz tactus:ad alium tamen lapidem corruēs[i] t caput offendens: tum propter imperitiam medicantis:tum propter patris incuriam qui laboribus t sudoribus ipsum exposuit expirauit. Quia vero dictus clericus vt mitigaretur dolor patris defuncti veniam super hoc postulauit ab ipso:tu cum a sacrorum ordinum susceptione repellis:quāquam idem defuncti pater in extremis laborans tibi t presbytero cui suam aperuit conscientiam confessus fuerit t prestito firmauerit iuramento nihil ipsum in morte filij sui prout sibi constiterat commisisse. Quare idem clericus postulauit[k] a nobis: vt cum de illius obitu lesam non habeat conscientiam: dignaremur agere misericorditer[l] cum eodem. ℣ Quocirca mandamus:quatenus si constiterit ita esse: ipsum propter hoc a receptione sacrorum ordinum nō repellas.

Idem epō t capitulo veneteñ.

Homicidium casuale non imputatur ei qui dedit operam rei licite nec fuit in culpa.

Ianes sacerdos humili nobis insinuatione monstrauit q cum pulsaret campanas: vt signo[m] dato conueniret populos fidelium ad diuina: cadens tintinabulum percussit quēdam puerum coram eo qui cū vulnus esset mortale decessit. ℣ Nos igitur attendētes q dicto sacerdoti qui dabat operam rei licite[n] nihil potuit imputari:si casus omnes fortuitos[o] nō preuidit.dis.u.mandamus:quatenus si constiterit ita esse dictum sacerdotem sacerdotale officiuz exequi permittatis[p].

Idem.p.pbytero.

Clericus pugnando etiam cōtra inimicos fidei catholice:si quē quā percussit:t ō interfectione ipsum remordet conscientia:a ministerio altaris abstinere debet.

Petitio tua nobis exhibita cōtinebat q cum inimici dñice crucis ac blasphemi nominis xpiani castruz quoddam in quo morabaris grauiter inuasissent: exeūtibus inde habitatoribus tā clericis

b ¶ Proiecit.in hoc vr culpa nā lud⁹ nori⁹ī culpa ē.ff.ad.l.acgl. nā in d⁹.t ar.s.de pēnum.c.i.

i ¶ Corruēs.ipe puer q fugiebat pp timoꝛ:ē illi⁹ vñ culpā ꝓmisisse vr ex eo q dedit occasionē q re dānū ōdisse vr:ut.ff. ad le.acquil.qui occidit .§.pe.s.e.ōcetero. t.c. psbyterū: sed excusat p ꝑ iperitiā medicātis: t propter incuriā patris ar.s.eo.tua. t pp etatē qz cā multū fuit remota

k ¶ Postulauit: p hoc videbat culpabilis: sed nō ē vex:qz hoc fecit ex bēignitate t humilitate vnde eps non debuit ipsum propter hoc repellere.marie cū pr̄ defuncti hoc iurasset:t qz ea sunt ī nostris officijs gratiora que cū liceret nobis ī pendere;cā tñ dilectōis ipendim⁹.xxviij.q.i iaz nunc.

l ¶ Misericorditer.ar. q hec decre.ꝓtineat dispēsationē:sed nō credo.naz qcquid facit ecclesia totuz est misericordia:t ueritas:quia ubi iusticia obseruatur misericordia adhibet.xlv.di.disciplina:qō pz ex respōsio.b.

Ianes.

Prima pars narrat factū.Secunda diffinit ibi:nos igit.ab.si.

m ¶ Signo.pria.distinus militare.s.de offic. custo.c.i.t.ii.

n ¶ Licite rei.s.e.ex literis:t.j.e.c.vl.ber.

o ¶ Fortuitos.j.eo.cā. vlt.vbi de hoc.

p ¶ Permittatis.de iure cōi. Absit enī q ea q pp bonū facim⁹ nobis ꝑputent.si ꝑter voluntatē nostrā alicui quicq mali contingat .xxiij.q.v. de occidendis.

Petitio. Cōis diuisio. Secūda ibi: mā damus. Ab.si.

q ¶ Remordet:lz q ali quē interfeceris:lz enī clerici alios possint hortari ad pugnam in iusto bello contra hostes quale fuit istud:vt.xxiij.q.vl. igitur hortatu omni tēpore vt pridem. t.q.ii. dominus:t.lxiij.dist.adrianus.in propria persona pugnare non possunt.vt.xxiij.q.ulti.qui cūq.t.c.clerici.t.l. vi. clericum qui t.c.de his clericis:qz eorū officius reddit eos inhabiles ad pugnāduz:vt.s.de uo. et multa ad fi.

a ¶ Dubio. sic. ſ. e. ſignificaſti: r. c. ad audientiã. vbi de hoc. ſi. j. de de. er. illud. Et ſancti⁹ ẽ in hac vita dño ſub iferiori hitu famulari: ꝙ alta in debite appetẽdo dãnabl'r miſtrare. l. di. de his i ſi. r. ſ. ó tẽ. or. ad aures.

b Q Uidam licite rei: ſic. ſ. eo. ca. ex l'is. vbi ſimilis caſus ponitur: et .ſ. e. Joannes.

c ¶ Premonitis: dicendo caue: caue. l. diſtin. ſi duo. vñ ſi incuria illius mortuus eſt huic q ip̃m monuit ſi imputatur. l. di. ſepe. ad fi.

d ¶ Sfit: fortuitos eniz caſus nullũ bonum conſiliuz ꝓuidere ꝑt. ff. de adm. re. ad. ci. pti. l. ij. §. ſi eo tpe. ꝙre nemini ſũt ꝑputãdi. ff. q r a q. ma. li. ñ ſi. iulian⁹. caſus enĩ fortuiti ñ ꝑputãt: niſi culpa qs icidat in caſuz vel pcõ vel mora ꝓcedẽtibus caſũ. ſ. de cõmo. c. vno r. ſ. de depo. bonafides vbi de b. ga nemo tenet diuinaſ. ſ. vt eccle. bñ. vt noſtruz. ff. ad. l. aq. ſi putator. r. ff. man. ſi fideiuſſor. §. ſi cuz debitor r paulus ſpiritu dei plen⁹ diuinare ñ potuit. xxij. q. ij. beatus. Ber.

Rica De torneamentis. Uiſo de homicidio in genere r ĩ ſpecie videndũ reſtat de gbuſdã actibus p quos qñqz deuenitur ad homicidiuz ideo ſubijcit hanc rubricaz r duas ſequentes. Ab. ſi.

Elicis. ¶ Dno p-
hibz. ſcõ
penaz ipo
nit. ſcõa ibi: qõ ſi. Ab.

e ¶ Oſtentationẽ. ſcõz leges tñ lz aliqd facere ad oſtẽrationẽ virtũ: vt. ff. ó alea. ſolẽt. al's ñ lz: vt .l. ſe. nec bmõi tenentur .l. aql. ff. ad. l. aql. qua actione. §. ſi quis.

f ¶ Temere. r iõ tal' ludus tãꝙ nor⁹ prohibeꝝ hic: r. ff. ad. l. aquil. naz ludus.

g ¶ Prouenĩũt: ar. aliqd ꝓhiberi pp ꝙſequens .xxij. q. i. i nouo: r. ſ. de iureiu. r ſi chriſtus. r de cõ. di. iij. peruenit.

h ¶ Nõ negeꝝ. nec etiaz viaticuz. xxvj. q. vi. ſigs ó corpe. l. di. penitẽtes: qz r p pñiam viaticuz intelligiꝝ qõ decedẽtib⁹ penitẽtibus nõ negaꝝ. j. ó pe. r remiſ. quod in te.

i ¶ Sepultura: ſi. j. de rap. c. ij. r ſic cõcedit qõ ẽ maj⁹ r qõ min⁹ ẽ ꝓhibeꝝ: ar. lxxxviij. diſ. epiſ gubernationẽ. ff. de ritu nupt. ofone: r. i. q. i. ſi q epi: r. xxiij. q. ij. latronẽ. C. qñ ipe. iter pu. r vi. .l. vna: r. lxx. di. epi nõ l castello: ar. ſ. xliij. di. nulli liceat. xiij. q. vlt. c. vlt. r. ff. de ſena. q indign⁹. ff. de ſer. expor. cui cõ. xxij. qõ. vij. apoſtolus. i ſi. r. xxiij. q. i. miramur: r. ſ. de dec. ex pte. ſo. generale ẽ ꝙ cuí lz maj⁹ r min⁹: niſi ab illo timore ꝓhibeaꝝ ex cã ne vilipendaꝝ bonor ꝓſone. vt ꝓz ꝑ pñas ꝓcordãtias. b vo alia rõ eſt vt poti⁹ ꝙſulaꝝ viuis ꝙ defũctis: vt alij terreanꝝ. r abſtineãt a talib⁹ cũ viderint illos ſepeliri in campis: qz vilis ſepultura illis defunctis nõ nocet. ſ. de ſepul. ſacris. xiij. q. ij. aſe defunctorum. ſic intelligitur. j. de rap. c. ij.

q his tantum eccleſiaſtica ſepultura debeat interdici qui ad torneamenta animo id faciendi[k] tantuz accedentes decedunt ibidem. f. t. mãdamus quatenus ſi tibi conſtiterit ꝙ ad predictum torneamentũ non animo ludendi ſed percipiendi credita peruenĩſſet: licet ibi fortuito caſu[l] obierit: corpus eius diſpenſatione[m] eccleſiaſtice tradi facias ſepulture: maxime[n] ſi dominicum corpus ſuſceperit: r ſacri olei fuerit vnctione perunctus.

Rubrica De clericis pugnantibus in duello.

Alexander tertius.

¶ Clericus iniens duelluz ſiue obtulerit ſiue ſuſceperit deponendus eſt: poterit tamẽ epiſcopus cum eo diſpenſare ſi mors vel mutilatio membri non ſit inde ſecuta.

Oro ſi clericus alicui ſponte duellum obtulerit vel oblatum[o] ſuſceperit ſiue victor ſiue victus fuerit de rigore iuris eſt merito deponendus[p]. Sed quantumcunqz eius in hoc grauis ſit r enormis exceſſus: euadere poteſt depoſitionis ſententiam: ſi cum ipſo ſuus epiſcopus duxerit miſericorditer diſpenſandum: dummodo ex ipſo duello homicidium vel membrorum diminutio non fuerit ſubſecuta.

Q Eleſtinus tertius.

¶ Irregularis eſt clericus non ſolum ſi ipſe interficit per ſe: ſed etiaz ſi pugil ab eo datus aduerſarium occidat. nec excuſat cõſuetudo. poterit tamen cum eo circa beneficiuz habendum diſpenſari.

H Enricus preſbyter nobis bumiliter intimauit: q cum laicum quẽdam ſuper furto in ſeculari placito conueniſſet: quia teſtes ſui defecerunt: pugilem ſecundum prauam[q] terre conſuetudinem introduxit: qui reum vſqz adeo ictibus vulnerauit q coactus eſt expirare. Quia igitur ſuper hoc nos conſulere voluiſti: ambiguitatem tuam reſponſione huiuſmodi remouemus: q tales pugiles homicide[r] veri exiſtunt. Nec predictus ſacerdos: licet non ipſe ſed alius ꝓ eo in duello pugnauit: debet in ſacris ordinibus miniſtrare: ſicut tradunt ſacrorum canonum inſtituta. Homicidium autem tam facto[s] ꝙm ꝓcepto ſiue conſilio aut defenſione non eſt dubium perpetrari: poterit tamen cum eo circa habendum beneficium[t] miſericorditer diſpenſari.

k Audiẽtiã. faciendi: ergo ad aliuz recurrẽduz ẽ r qz iſte mortu⁹ fuerat ad locuz torneamẽti denegabaꝝ ei ſepultura: r male qz nõ ludebat i torneamẽto ſz caſu ſub equo mortu⁹ eſt nec ex ea cã acceſſerat. ſz alia vt dicẽt'a. volũtas. n. r ꝓpoſitũ diſtiguũt maleficiuz: vt .ff. ó fur. q iniurie: r. j. de ſener. cũ volũtate: r ad animuz recurrẽdũ ẽ. xxij. q. ij. is aũt: r. c. boſes i ſi. r iõ nõ dz ei denegari ſepultura. vt dicit in ſi.

l ¶ Caſu: qñ ꝓuidere ñ potuit .ſ. ti. pri. Joãnes: r. c. vlt. vñ ſibi non dz obeſſe. xxiij. q. v. de occidendis.

m ¶ Diſpẽſatiõe: nõ intelligas ꝙ diſpẽſet cũ iſto vt ſepeliaꝝ i cimiterio eccle. ſz ex diſpẽſatõe ſcõm quã eccleſia diſpoſuit vbi corpa xp̃ianor ſepeliantur in cimiteriis. qñ olim in cãpis ſepeliebantur. ff. de ſepul. vio. l. .iij. §. diuus.

n ¶ Maxime: qz idẽ eſt ẽt ſi b duo ſacramẽta nõ recepiſſet dũ mõ penitentiã recepit r iſte illa tria ꝓcepit vt ꝓz in integra. B.

Rica De clericis pugnantibus in duello. Uiſuz ẽ. ſ. de torneamentis vbi plures pugnãt nũc ſubjcit de duello vbi dũtaxat duo pugnant. Ab. ſi.

Orro. Diuiditur qz in prima ponitur exceſſus pũitio. In ſa di ſpẽſatõ ibi: ſz ꝓtũcũqz. Ab. ſi.

o ¶ Oblatũ: ſuſcepit nec offerre: nec oblatũ ſuſcipe ꝏbuit alt quo mõ: qz b ꝓhibitũ eſt. ti. q. .v. monomachiã. r. j. de pur. vul. p to. ſz potius dz oĩa mala pati: ꝓ huic malo vel alij ꝙſentire. xxxij. q. v. ita ne. qz facere debemus qõ fieri dz ó iure. xxij. q. ij. faciat homo.

p ¶ Deponẽd⁹: qz bmõi pugiles homicide exiſtũt. j. c. pri. vñ cũ ad hoc acceſſerit non põt qs ꝓmoueri. li. di. ſi qs poſt. nec diſpẽſaꝝ cũ tali ſi mors vel mẽbroꝝ mutilatio fuerit ſubſecuta. j. c. pri. alias põt cuz tali eps diſpẽſare: vt. j. ſequiꝝ. b.

Enricus. ¶ Pria pars narrat factũ. Scõa ꝓuidet ibi: qz igitur. Ab. ſi.

q ¶ Prauã: r reprobatã. j. de pur. vul. p totũ: r. ij. q. v. monomachiã: qz deũ tẽtaꝝ videẽ.

r ¶ Homicide. de ꝙtũ ad ꝓpoſitũ vel occaſionaliter vel vere qñqz vt hic ꝓz r ſnĩa lata p talẽ probationẽ nõ trãſit in rẽ indicatã. j. de pur. vul. c. ij. Ber.

s ¶ Facto. iſtis ꝙttuor modis ſiue lingua ſiue adhortatione ꝙmittiꝝ directũ homicidiuz. de hoc dicitur. ſ. de homi. ſicut.

t ¶ Bñficiũ. l. di. ſtudeat. xxv. iij. di. ꝑſbyter. ſ. ne cogaꝝ i clerj opprobriuz mendicare. xciij. di. diaconi. ibi mendicat felix clericus ꝛc.

Rica De sagittarijs. Continuata est. ℟. de torneamentis. Ab. si.

a ¶ Item. christianos. secus de saracenis a ꝯrario sensu. ⁊ intellige de bello iniusto: ar. ℟. de iureiur. sicut si ꝓsiterit: qm̃ si iustum esset licitum esset pugnare. xxiij. q. ij. dñs: ⁊. q. vlt. vt prudem.

b ¶ Sub anathemate, vł q̃ sit canō late sñie: ar. lxiij. di. salonitãe ⁊ .ſ. de eo q̃ fur. ordi. recc. c. i. ſz secus est. ℳã multū interest an a lege aliqd ꝓhibeat sub anathemate. xxx. di. p totuz. an ab hoie. ⁊ tũc vł q̃ sit excōicatus: vt i. c. salōitane: ar. ad hoc. ff. ō arbi. celsus: ⁊. l. si cuz dies. §. vl. ff. ō ꝟbē. ēp. l. si qs sciēs: vt sic mitiꝰ agat cũ lege q̃ cuz ministro legis. Dicas q̃ si iudex dicat precipio sub pena excōicatiōis, siue ꝑcipio sub interminatõe excōicatōis siue anathematis: siue sub excōicatiõe hoc facias nō est excōicatꝰ ꝟrium faciens ſz excōicādꝰ. Et. c. illud salonitane: ⁊. ℟. ō loca. c. i. ⁊. ſ. ō eo q̃ fur. ordi. recc. c. i. ⁊ oña cōcilia itelligunt cũ sub ꝓditõe excōicatio lata fuit. sic excōico q̃ cũ ꝛz furtiue ad ordines accesserit. ⁊ tũc ꝟrium faciens est excōicatus. de hoc dixi. ℟. ō simo. si cut. ij.

Rica De adulte. ⁊ stupro. Supra visũ est de homicidio ⁊ de gbusdã artibꝰ et qbꝰ ꝓuẽit homicidiũ ſz q̃ qñq̃z scōz ordinẽ ō calogi. i. legis antiq̃ ꝓtinẽtis ō cẽ ꝑcepta pꝰ homicidiuz seqtur adulteriũ seu mechia vt ꝛz ibi: non occides: nō mechaberis. iō pꝰ homicidiũ summittit hec de adulterio: ſz q̃ noie mechie oĩs illicitꝰ coitꝰ ꝓtinet iō subiicit de stupro. xxxij. q. iiij. meretrices.

¶ Sedurerit. ℍoc. c. ⁊ se. ponunt penam stuprãtis ꝟginẽ iō vtrũq̃z sũmat vt i rubro. Ab.

c ¶ Dotabit eã. i. donationem pp nuptias assignabit ei vel p prie ponumꝰ: q̃ dabit pecuniaz mulieri quã retinebit sibi p dote q̃ fieri pōt. ff. de dona. inter vi. ⁊ vro. si qs vroꝛi. C. de dote cauta si nu. l. ij. ⁊ si cũ ea ēt ff ꝟbat nihilominꝰ hẽbit illaz pecũã vt seq̃ i lra. si ꝟo añ mfi moniũ donet ei tenebit donatõ. ff. de publi. cũ sp̃sus. si in tps mfimonij porrigat donatio: ñ tz. C. de dona. inter vi. ⁊ vro. q̃ sp̃se. ℟. e. c. vlti. vbi de hoc.

d ¶ Uroꝛẽ. si pł eã dare sibi noluerit: ⁊ ipsa in cuz cōsensit ⁊ ēt si ipse eaz accipere voluerit alꝫ punietur. ſ. c. proꝛi.

e ¶ Jurta modum. q̃ estimabit iurta facultates illiꝰ: ⁊ dignitatẽ puelle. C. ō epi. audi. l. pe. C de rei vro. ac. auc̃. sed q̃ꝝ: ⁊. ff. de iure do. siue generalis. xxx. q. v. nullum. bic olim fuit pena in exodo. hodie alia scōm leges: vt no. ſ. c. proꝛi.

f ℙ Eruenit. plectẽdꝰ. ſ. vt relegek. vel si vilis ꝑsona fuerit ꝟbereꝯ. insti. ō publi. iudi. §. ij. si aũt p vim hoc fecerit capite plectetur. insti. eo. sin autem.

g ¶ Stupꝛauit. Stupꝛum ꝓprie cōmittitur in virginem. xxxvi. q. i. §. i.

h ¶ Uroꝛem habeat si ipsa ⁊ pater voluerit. ℟. proꝛi. Ber.

i ¶ Castigatus. scōz q̃ visum fuerit iudi. aliter scōm leges: vt dictum est.

k ¶ Excōicatꝰ. quo ad cōionem sacramẽtoꝝ quousq̃z visum fuerit superiori finaliter tñ non cōpelletur eam recipere: sed q̃ illam decepit ad tps punietur.

l ¶ Jnir. Distinguitur. Scōm membrum ibi: quod si. Ab. si.

¶ Deliquisse. adulterando cum alio.

m ¶ Reus erit. xxxij. q. i. si quis vroꝛem: q̃ patronus est turpitudis q̃ crimen celat vroꝛis. xxxij. q. i. c. i. ⁊. ℟. de iureiu. quẽadmodũ: ⁊. C. de adul. l. ij. vel crimen lenocinij cōmittit. ⁊ nisi denunciet eam ad penitentiaz mortaliter peccat. ij. q. i. si peccauerit: ⁊. ℟. de iureiu. quemadmodum.

n ¶ Debet. debito honestatis ⁊ nō necessitatis: q̃ etiam post penitentiam posset eam accusare de adulterio. xxxiij. q. ij. admonere.

o ¶ Sz non sepe: imo vł q̃ nō solũ semel sed septuagesies septies. de pe. di. iij. ad hoc instãt. ℟. de iureiu. quẽadmodũ ad fi. Quare ergo dicit: sed nō sepe: dico q̃ si mulier delinquat sepiꝰ, maritus semp potest ei parcere si vult ⁊ eam post penitẽtiã recipe ꝑm euãgelicaz doctrinã. ſz ecclesia nō intercedit p ea, ex quo aliquotiens ei pepcik. ⁊ iō dicẽ ꝫ nō sepe. ne ecclesia videak ei dare licentiam peccãdi: ⁊ ad terroꝛez oł ẽt hoc. Jtez arg. delicta sepiꝰ cōmissa grauiꝰ puniri. C. de epi. audien. l. iij. ⁊. ff. de re mili. l. iij. §. si tyrombus: ⁊. ff. de peni. l. iij. xxv. q. ij. ita nos: ⁊ ar. xxv. q. iij. extraordinaria.

Ex concilio parisien.

¶ Maritus ꝓpter suspitionem potest accusare vroꝛem de adulterio ⁊ in accusando ꝓferrr ceteris.

Maritis etiam ex suspitioneᵖ vroꝛes accusare permissum est: ⁊ ipsi plus ceteris[q] de adulterio ⁊ accusare possunt ⁊ defendere.

Alexander tertius.

¶ Ad sõlaz mulieris assertionem asserẽtis se cõmisisse adulteriuz cuz sacerdote nõ oꝛ sacerdos puniri: sed sibi infamato pōt indici purgatio: quã si prestiterit absoluit: deficiens vero suspenditur ab officio.

Significasti nobis quendam presbyterꝫ cuz alterius ꝟginge intra ecclesiam dormiuisse: q̃ se ⁊ il luz cuidaz sacerdoti huiusmodi delictum confessos fuisse publice tibi deterit: ⁊ hoc ipsũ idẽ sacerdos nomẽ adulteri celansʳ in presentia tua dixit. Super quo quid fieri debeat cũ negante adultero mulier in confessione persistat: consilium requisisti. ℣ Jdeoq̃z mãdamus quatenꝰ condignam penitentiaz prefate imponẽsˢ adultere ecclesiaz per aspersionem aque benedicte reconciliareᵗ ꝓcures. ℙredicto autem sacerdoti: ne contra apostolum infirmorum corda mala fama ipsius percutiantur: ⁊ ne vituperetur[v] ministerium nostruz: neq̃z securiores presbyteri existentes in peccatuz licẽtius ꝓlabantur: cuz vicinis. v. ꝑsbyteris quos se nolle peierare cognoueris iurta arbitriũˣ tuũ purgationẽ indicas quẽ si purgare se poterit: in officio suo ministrare permittas: alioquinʸ ab officio suo ipm̃ suspẽdere non postponas.

Lno. iij. turoñ. accbiepiscopo.

¶ Coniunx contugẽ de adulterio impetere non pōt si ⁊ ipse adulterium commisisse conuincatur.

Intellerimus q̃ cuz. s. laicus .b. vroꝛez suã a maritali consortio depulisset: diocesanus eoruz audiens eãdem cũ quodam adul-

p ℳ Aritis. ex suspitione violẽta si. xxxij. q. i. dixit dominus ex temeraria. n. non licet de qua itelligitur. ij. q. i. primo semper.

q ¶ Ceteris. xxxij. q. i. publico: vel intellige quod dicẽ plus ceteris: q̃ maritus. ſ. lx. dies pōt accusare vroꝛez iure mariti sine metu calũnie. postea vo nō nisi iure extranei. C. de adul. iure mariti ſz hoc hodie non vł hẽ locũ. ℟. de procu. tue.

¶ Significasti. Sacerdoti ō adulterio infamato indicitur purgatio quã si prestiterit in officio dimittit alꝫ ab ipo suspẽdit sic cōiter sũmat. Sz ista sũmatio nō ꝓtinet in se dubitationez vñ sũmo sic vt in rubro. Scda ps ibi: ideoq̃z. Ab. si.

r ¶ Celãs: ⁊ bñ. ℟. de offi. oꝛ. si sacerdos: ⁊. ff. de questi. l. i. §. qui questionem.

s ¶ Jmponens. ar. q̃ ſz aliq̃ duo sint connera q̃ꝝ uis ꝓstet ō vno nō tñ de alijs. ij. q. v. interrogatũ. ff. ad. l. iul. de adul. de nũciasse. §. q̃rit: ⁊. ff. de lib. cau. duobꝰ: ⁊. l. liberis. §. si duo: ar. ſ. ℟. de offi. dele. preterea: ⁊. c. prudentiam. ad fi. b.

t ¶ Reconciliare. quis debeat reconciliare ecclesiam ⁊ qualiter dicit. ℟. de conse. eccle. vel alta. aqua.

u ¶ Non vituperetur: sic. ij. q. v. si mala fama.

x ¶ Arbitrium: ⁊ sic huiusmodi cõpurgationes arbitrarie sunt. ij. q. v. oĩbus vobis: ⁊. ſ. de pur. ca. ex tuax. Sed q̃re cõpellitur iste ad purgatiõez pp confessionem mulieris contra illud. C. de adul. ⁊ si de crimine cũ non infametur apud bonos. nam leues sunt q̃ mala credũt que ꝓbari nō possũt. ri. q. iij. in cũctis. Dicas q̃ iste infamatus erat de muliere illa: alꝫ si indicereꝯ illi purgatio propter dictum illius: q̃ etiam dicta paucoꝝ nō infamant. ℟. de accu. inquisitionis ad fi. lau.

y ¶ Alioquin. ℕo. deficientem in probatione puniri. ℟. de simo. de boc: ⁊. c. insinuatum: ⁊. ſ. de pur. ca. cum. p.

Intellerimus. ℍulier petens restitutionem mariti repellitur per exceptionem adulterij manifesti: nisi ⁊ ipse vir adulteratus fuerit ⁊ probetur. hoc dicit. Vel summa sic ⁊ generalius vt in rubro. Diuiditur. ℙrimo facti narratio. Secundo iudicis datio ibi: Quo circa. Elbas siculus.

a ¶ Spontanea. licet mulier de domo viri sui sponte recedat. si tamē volens redire non fuerit admissa intelligitur spoliata. ff. de acquir. pos. clam possidere. §. q ad nūdinas. insti. de interdic. §. qn ēt. ꝛ ideo audienda est.

b ¶ Fornicatus. ꝛ ad hoc testes induxit ad quos reprobādos marit⁹ alios induxit. vt. j. sequitur.

c ¶ Euidentiam. puta quia publice fuit fornicata: vel filiuz inde haberet testem. xxviij. distin. priusquam: ꝛ. s̄. de diuor. significasti: ꝛ. s̄. de accusa. euidentia: ꝛ. s̄. ō coba. cleri. ꝛ mulie. ca. vlt. ꝛ. j. c. proxi.

d ¶ Cōfessionem. factaz de iure: ꝛ. s̄. ō coba. cle. ꝛ mu. c. vlti.

e ¶ Sponte: quia si compulsa nō obesset. xxxi. q. .ij. lotharius: ꝛ sic confessio sola sufficit ad thori separationez: vt hic ꝛ .s̄. de diuor. ex litteris.

¶ Cessante. eo enim p bato dolus dolo compē sabitur vt b sequitur: ꝛ .j. c. pri. ꝛ. s̄. de diuor. significasti.

g ¶ Compensatione. sic .ff. solu. matri. viro atqz vxore. ff. de compensa. si ambo. ff. de dol. si dolo malo: ꝛ. s̄. de exce. cuz ecclesiastice: ꝛ. xxxij. qōe vi. nihil. arg. contra. ff. de doli excep. apud celsum. §. marcellus. qualiter contrarium illud sit intelligendū: dicitur. s̄. de excep. dilecti. vir. n. vxori obijcere aduleriuz nō pōt: si ipse est in simili delicto: vt hic patet. Jtē si eam tradidit adulterandam. s̄. de eo. qui cog. consan. vxo. sue discretionem. Jtem si violenter fuerit oppressa. ff. ad. l. iul. de adulte. vim passa. Jtem si ignoranter cognita fuisset ab alio quem crederet viruz suū fraudulenter: argu. xxiij. questione. ij. in lectum. Jtem si credens virum absentem mortuum esse alij nupserit. xxxiiij. questione. ij. cuz per bellicā. Jtem si post adulterium reconciliauerit eam sibi. s̄. de iureiu. quēadmodum. ꝛ. xxxij. questione. iiij. sic illic.

b ¶ Ellioquin. i. si cōstiterit de adulterio mulieris ꝛ non viri.

¶ Ua fraternitas. Adulteria cōiugum mutua compensatione tolluntur. hoc dicit. Uel sic. non potest maritus cōsortium vel cohabitationem vxoris declinare ꝓpter adulterium: si ꝛ ipse fuit adulteratus vel tertio sic vt in rubro. Scōa pars ibi: super quo. Ab. si.

i ¶ Fornicationis. Jn hoc fuit dubitatio an delictū superueniens rei iudicate de iure vel facto afferat preiudicium. ꝛ videtur q sic: vt hic patet. Et ex hac decre. videtur q eoipso q alter coniugum fornicatur reliquus possit ei debitum denegare. quod verum est si publice fornicetur. ꝛ si post modum alter publice fornicetur alter recuperet seruitutem amissaz ex delicto alterius vt hic patet: ꝛ. s̄. de diuor. ex litteris. ꝛ sic paria delicta mutua compensatione tolluntur: vt. s̄. ca. proximo. ꝛ ita solo facto. licet non sit lata sententia de adulterio adulterum priuat iure petendi debitum. nec alter ei tenetur reddere debituz: quia vbi nulla petitio nulla mora. ff. de verbo. obliga. si pupillus. ꝛ si tunc reddit debitum sibi preiudicat: vt eam postea accusare nō possit. xxxij. questione. i. c. i. ij. iij. ꝛ. iiij. ff. de adulte. si vxor. §. vlti. sed si ad mandatum ecclesie reddat debitum tūc nō videtur obstare quin possit postea eam accusare de adulterio: arg. s̄. de resti. spolia. litteras. §. pe. ꝛ licet vxori adultere vir debitum reddere non teneatur: expellere eam de sua domo auctoritate propria non debet etiam si sit notozium crimen eius. s̄. de diuor. porro. arg. Sed contrarium puto q possit eam repellere a se ex quo notozium est crimen suum priuata est iure quod habebat in viro. s̄. de diuor. significasti. ꝛ dotem suam amisit. s̄. de dona. inter vi. ꝛ vxo. plerunqz. Hu. dicit q nunquam adulterium priuat aliquem iure petendi debitum: sed tantum sententia ecclesie vnde pendente lite teneatur debitum reddere alter alteri: arg. s̄. vt lit. pē. tero fornicari: eam ꝛ illum vinculo excommunicationis astrinxit: que tandem adulterum abiurans absolutione recepta coram episco po memorato predictum virum sibi restitui postulauit: at ille obijciens ei adulterium: ꝛ q ab ipso nō expulsa sed spontanea[a] recessisset: restitutionem sui proposuit minime faciendam: quod mulier inficians replicauit in ipsum q fuerat fornicatus[b]: ꝛ infra. ¶ Quo circa mandamus quatenus nisi tibi constiterit vel per euidentiam[c] rei vel per confessionem[d] legitimam mulieris q adulterata sponte[e] fuisset: adulterij etiā qō vir dicit cōmisisse reprobatione cessante[f]: ipsuz recipere compellas eandem: quod si predicto modo de mulieris fornicatione constiterit: nisi testes per quos viri adulterium est probatū fuerint reprobati: cuz matrimonij ius in vtroqz lesum consistat: ꝛ paria delicta mutua compensatiōe[g] tollantur: nihilominus cuz cogas vt eam recipiat ꝛ maritali affectione pertractet: alioqn[b] mulieri silentium imponere nō postponas.

Idem episcopo ambianen̄.

¶ Non debet separari matrimonium quo ad thorum ꝓpter adulterium quando ambo cōiuges fuerunt adulterati.

Ua fraternitas regsinit vtrū aliquo denegante vxori sue in adulterio deprehense debitum coniugale: si postmodum ipse cuz alia perpetret adulterium manifeste cogi debeat vt eandem maritali affectione pertractet. ¶ Super quo. t. r. q cum paria crimina compensatione mutua deleantur: vir huiusmodi fornicatōis[i] obtētu sue vxoris neqt ꝓsortiū declinare.

Rubrica De raptoribus icendiarijs ꝛ violatoribus ecclesiaz.

Ex concilio meldēn.

¶ Raptor ab illo epō punitur in cuius dioces̄ rapinam commisit ꝛ iudex domicilij suffragatur.

Illis autem qui de loco ad locuz iter faciunt ꝛ ibi rapinas ꝛ depredationes peragunt.

¶ Placuit vt ab illius loci prelato excōmunicētur[h]: nec ante ex parochia illa ereāt q̄z digne que per pertrarunt emendent: quoruz excommunicatio ꝓprio episcopo significanda est: ne eos recipiat ante quam illuc redeant vbi rapinā fecerint: ꝛ omnia plene emendent.

Ex Agenius. iij.

¶ Manifestus raptor uel ecclesie violator si restituit vel de restituendo cauet in vita ꝛ in morte ad penitentiaz ꝛ ad sepulturā admittit. si ergo noluit cauere cum posset ꝛ in morte nō pōt: clerici eius sepulture interesse nō debēt. ꝛ clerici interessentes vel iniūgentes penitentiam contra hāc dispositionez deponuntur ab officio ꝛ beneficio.

Laudabilem: ꝛ. viij. questione. iiij. nonne. xv. questione vltima. c. vltimo. xxiij. questione. ij. seculares. quia pena non est inferenda: nisi per iudicem. xxiij. questione. ij. §. in hoc. sed hoc intelligo quando crimen non est notozium. quod patet per concor. Jtem vt viri ex hac decre. habetur q propter superueniens delictum renascatur seruitus amissa etiam si sententia lata sit propter adulteriuz. ff. de adul. l. adulteriuz. s̄. de iureiuran. tua. ij. ꝛ. s̄. de diuor. ex litteris. nam iniuria remissa nascitur ex delicto. xv. questiōe vij. c. i. de pe. di. iij. §. ex persona. Jn quibusdā libris est verbum illud in sequēti. §. hac autoritate: ꝛ snīa a qua nō est appellatum reuocatur. s̄. de frigi. ꝛ malefi. fraternitatis. j. de pur. vul. c. ij. Joā. dicit. q sententia non retractaī ꝓpter delictum superueniēs: arg. ff. de itine. actuqz priua. nec. n. quia actio semel extincta amplius nō renascitur: de conse. distinctione. iiij. queris. ff. de solu. q res. §. aream. nec preterea noui aurilij retractaī sentēcia. s̄. de re iudi. iter monasterij: vñ cum seruitus sit sublata: non fit iniuria alteri per fornicationem alterius. xxxij. questione .vij. quēadmodum. sed si sententia non sit lata tunc renascitur. Et iura predicta intelligēda sunt q iudex ex offō suo eos ad inuicē restituat. quod prius victum est allegando verius credo. s. q illa possit petere virum non obstante sententia. q vir illi sentēcie renūciauit adulterando post sententiam. De hoc dictum est in. c. ex litteris. s̄. de diuor.

Rica De raptoribus. Quia inter cetera pcepta decalogi scribitur nō occides: nō mechaberis: non furtuz facies. Sic post mechiam sequitur prohibitio furti merito subdit ō furto. Sz quia rapina partiz se hz ad mechiam cum scilicet rapitur mulier: partim se habet ad furtum cum cōmittitur in alijs rebus merito interserit banc rubricaz de raptoribus: ꝛ quia frequenter committūtur in hoc delicto incendia ꝛ violationes ecclesiarum: ideo de his subijcit in eadem rubrica. Ab. si.

Ellis. Sūmatur vt in rubro. Uel sic plenius. Ratione rapine sortitur quis forū non sui iudicis: ꝛ ab eo poterit puniri proprio iudice suffragante. Primo ponit excessus. Secundo pena ibi: placuit. Abbas siculus.

k ¶ Excommunicentur: quia ratione delicti facti sunt de foro illius: ꝛ ibi possunt conueniri. iij. questione. vi. c. i. ꝛ. vi. questione. iij. placuit: ꝛ. s̄. de foro compe. postulasti. ꝛ. c. vltimo vbi de hoc. ꝛ. C. vbi de cri. agi. opo. autenti. qua in prouincia. Dicebant quidam q vbi quis crimen committit ibi debet cōueniri. sed causa terminabitur per suum iudicem: argu. ff. de custo. ꝛ erbi. re. de militib⁹. si hoc non est verum immo iudex illius loci vbi deliquit potest clericum condemnare. sententia tamen executioni mandabitur per episcopum proprium. s̄. de foro compe. postulasti. nisi velit iudici illius deferre vt ipsum remittat ad illū condemnandum sicut dicitur de metropolitano q potest absoluere excōmunicatum a suo episcopo nisi velit ei deferre. j. de senten. excommunicatio. per tuas. Nec dicitur ferre sententiam in alienum subditum: sed in suuz ratione criminis. vt dicunt prime concordantie. ꝛ hec sententia bene probatur per hāc decre. quia etiam debent redire illuc vbi delinquūt. ꝛ est arg. ad hoc in auē. vt nulli iudi. §. si quis vero. colla. ix. qui de hoc optime dicit ꝛ concordat cum hac decre. tamen si crimen facile fuerit potest de illo cognoscere suus iudex. Si vō graue fuerit crimen remittitur vbi deliquit. ff. de re mili. desertorem. in principio. ab hac tamē generalitate excipitur quilibet superior: qui vbicunqz crimen cōmittit non potest iudicari nisi a papa si agatur ad depositionem. Quid si crimen tale est qō non inducat depositionem? Dicit Hu. q potest iudicari a suo maiori ꝛ non ab inferiori si crimen committat in sua parochia. Sed si archiepiscopus committat tale crimen in parochia alterius archiepiscopi vel episcopi suffraganei alterius archiepiscopi dicit Hug. q possit tunc iudicari ab illo archiepiscopo vel episcopo. argu. ad hoc. xcvi. distinctione duo. vbi Ambrosius rōne criminis cōmissi in sua parochia excōicauit imperatorem. qō alias non auderet.

Sper eo. Quattuor sunt partes. scda ibi: si vero. Tertia ibi: qui autem. Quarta ibi: qđ si. ¶Prima tractat de satisfactione in vita vel in morte. Secunda de satisfactiõe in morte. Tertia de volente satisfacere in morte. sed nõ valente. Quarta de pena iponenda transgressoribus. Alb. si.

a ¶Poterit. bene dixit si poterit: qr inanis est actio. c. ff. de dolo. nã is. c. §. ó resti. spoli. olim. ij. c. §. de sol. odoardus. §. de homi. sicut dignum. c. j. de vsur. cum tu. et .xiij. q. vi. si res c ipossibiliuz nulla est obligatio. ff. de regu. iur. impossibiliũ. c. xxiij. q. iiij. nabuchodonosor.

b ¶Denegetur. argu. contra: qr si aliquis penitentiam petat de aliquibus criminibus c nõ de quibusdam. penitẽtia tamẽ non est ei deneganda. j. de peni. c remis. quod qdaz. c. xxvi. q. vi. cognouimus. c de peni. di. iij. §. vlt. arg. contra. xxiij. q. ij. legatur. c de peni. di. iij. sunt plures. Quidã dicunt qđ hoc statutum fuit ad terrorem vt denegetur penitẽtia de omnibus: nisi de illo satisfaciat: qr talis penitentia nõ est fructuosa. Alij dicunt qđ melius videtur qđ super illo crie tantũ denegabitur penitentia. sed super alijs imponetur. c licet non sit fructuosa quo ad vitam eternã valebit ad minus supplicium subeundum. ó pe. di. iij. §. vl. .c. vltimo.

t ¶Emendationez. xiij. q. vi. si res. xvij. q. iiij. si qs clericus c. xxiij. q. vlti. si quis membrorum. c. c. pessimam. c ó pe. di. .v. falsas.

d ¶Prodesse. hoc quantũ ad penã tẽporalem que pro peccato debetur. duplex enim pena pro quolibet peccato debetur eterna c temporalis: c hec eterna sola cordis cõtritione remittitur de pe. di. i. in prĩ. c. xxvi. .q. vi. cognouimus: c temporalis que exteriori satisfactõe remittitur que satisfactio si i hac vita nõ fuerit cõpleta in purgatorio completur. ar. xxiij. q. v. quid ergo. c ita solẽnitas penitẽtie parũ pdest quo ad penam purgatorij. valebit tamẽ quo ad vitam eternam: si de peccato cõtritus fuerit.

e ¶Viaticũ. qđ oibus penitentibus est dandum. j. de peni. c remis. qđ i te. c. xxvi. q. vi. si qs de corpore. l. di. penitẽtes.

f ¶Dare. hoc referas ad pmã ptẽ. c. de illis q nec in vita nec i morte satisfacere volũt c pñt istis denegãda est penitẽtia in fi. c alia ecclesiastica sacramenta cum in mortali decedant. eo saluo qđ dici primo cũ petunt in vita penitẽtiam de alijs cribus. c oblationes taliũ nõ sũt accipiẽde. j. de vsu. qr in oibus. c. xvij. q. iiij miror. rc. di. c. ij. c. xxiij. q. ij. latorem. Ber.

g ¶Sepulture. hoc referas ad vltimã partẽ. c. de illis. qui in morte penitẽt: sed satisfacere non pñt. istis ergo denegatur sepultura. i. clerici nõ dñt itereesse. sed cimiteriũ eis nõ denegaẽ ad terrorẽ potiorum vt alij cũ possint satisfaciãt timore hmõi pene. sed eis nõ nocet sic. §. de tornea. c. i. vbi de hoc. Et arg. qđ cui pcedit qđ est maius nõ cõcedit qđ est minus vt ibi dictũ est. Ber.

Excõmunicationi. Due sunt partes prout duo sũt dicta. Secunda ibi: illi etiam. Alb. si.

b ¶Honestis. vt. xxiij. q. iij. si quis romipetas. §. de treu. c pace. c. ij. Ber.

i ¶Regulam fidei. illam. s. diliges primũ tuũ sicut teipm. de peni. di. ij. charitas. c. i. di. humanum genus. c. l. di. ponderet.

k ¶Subiacere. c sic q ꝫ hoc faciũt sũt ipso iure excõicati c tenent infra annũ i qduplum. C. de fur. i eũ. ff. ó incẽ. rui. nau. l. i. c furtũ isti cõmittũt. ff. de acqui. re. do. qua rõne. §. vlti. Nec fiscus ẽt sibi aliqd vendicet in calamitate alterius. C. de naufra. l. i. li. xi. cõiter tñ dãnũ nauis refartiet. ff. ó icẽ. ru. nau. l. ratis

k ¶Subiacere. post admonitionẽ: vel postqꝫ fuerit in mora cum possint restituere c non restituunt.

In Archiepiscopatu. Cõmunis diuisio. Scda ibi: cõsultationi que distinguit: c scõm membrũ ꝓsequitur ibi: Si vero. Alb. si.

Sper eo vo: c infra. ¶Statuimus: ut quicunqz ex his q violenter surrexerint in rapinam siue ecclesiarum violationes manifeste fuerit deprehẽsus: nisi ꝓus ablata restituat si poterit[a]: uel emẽdandi firmam c plenam securitatem fecerit penitentie beneficium ei penitus denegetur[b]. ¶Si uero vsqz ad obituz in contumacia sua duraverit: c i extremis positus remedium penitentie humiliter postulauerit: si emendationem[c]. vel emẽdandi securitatem prestiterit: ei penitentia c sepultura ecclesiastica concedantur. ¶Qui autem in sanitate obstinata mente non penituerit vel emendauerit: c in morte securitatem prestare nequiuerit solennitas penitentie parum prodesse[e] videtur sicut credimus: sed de peccato cõtrito corde viaticuz[e] non negetur: ita tamẽ ut nullus clericorum sepulture illius interfit: nec eius elemosynaz presumat accipere. ¶Quod si qui presbyterorum vel clericorum contra hoc in vita vel morte penitentias dare[f] aut sepulture[g] interesse vel eorum elemosynas accipere attẽtauerit: seu huiusmodi rapine participes inuenti fuerint: ordinis sui dãnum irrecuperabiliter patiãtur c ecclesiastico beneficio careant.

Excõcilio laterañ.

¶Excõmunicari debent qui capiunt uel spoliant fideles ex iusta causa nauigantes. hoc dicit primo. excõmunicati sunt spoliantes naufragium patientes nisi ablata restituant. hoc secundo.

Excõmunicationi subdantur qui romanos aut alios christianos ꝓ negociatione vel alijs hõestis[h] causis nauigio vectos aut capere aut rebus suis spoliare presumunt. ¶Illi etiam qui christianos naufragium patientes: quib[9] fm regulam fidei[i] auxilio esse tenentur: damnata cupiditate spoliant rebus suis: nisi ablata reddiderint excommunicationi se nouerint subiacere[k]. Alexan. iij. panormitañ. archiepo.

¶Ex principis delegatione possunt prelati de raptu c alijs criminibus iudicare: penam tñ sanguinis infligere non possunt.

In Archiepiscopatu tuo quãdoqz saraceni mulieres christianas c pueros rapiũt. c eis abuti[m] presumunt: c quosdam etiaz interdum occidere nõ verentur. cuz autẽ excessus huiusmodi rex sicilie tibi c alijs epis cõmiserit[n] puniendos. Consul. t. t. r. qꝫ rales in iurisditione tua existentes pecunia / ria poteris[o] pena mulctare: c etiaz flagellis[p] afficere: ea moderatione adhibita qꝫ flagella in vindictam sanguinis transire minime videãtur. Si vero ita fuerit grauis excessus qꝫ mortem vel detrũcationem membrorũ debeãt sustinere: vindictã reserues[q] regie potestati.

Idem claremẽ. epo.

¶Incendiarius ecclesie in morte penitens c absolutus in cimiterio sepellitur: c heredes compellũtur ad satisfaciendu iuxta facultates defuncti. b. d.

In litteris tuis continebatur qꝫ cuz. b. multis fuisset criminib[9] irretitus: qui ecclesiarum icendiũ diabolo[r] instigante cõmiserat: tandem in egritudine cõstitut[9] acepta penitẽtia de cõmissis per manũ capellani sui fuit a sententia anathematis[s] absolutus: sed moriens ecclesiasticã sepulturã habere nequit. Qua propter: si ita res se habet: mandam[9] vt corp[9] eiusdẽ ap. cef. facias i cimiterio sepeliri[t]. c hr̃des[v] ei[9] moneas c ꝓpellas: vt his quibus ille per incendium vel alio modo damna contra iusticiam irrogauerat: iuxta facultates[x] suas cõdigne satisfaciant: vt sic a peccato valeat liberari[k].

Ucius. iij. burgien. epo.

m ¶Abuti. ppter illud vitiuz ira dei venit in filios diffidentie. j. de excessi. pla. clerici. sic. l. vi. di. si gens angloruz: qa nõ sic hoies fecit de[9]: vt se illo vterentur modo .xxiij. q. vij. flagitia.

n ¶Cõmiserit puniendos. delegare põt princeps platis ecclesiaz cãs crimiales vbi causa sanguinis nõ sequit: vt hic xiij. q. viij. sepe. Judices ó in causis vbi etiã pena sanguinis infertur clerici cõstitui nõ debent .§. de cleri. vel mon. sed nec. c. c. clericis. c. c. sententiam.

o ¶Poteris. cõmutando penã statutaz que est pena capitis. ff. ad. legẽ cor. de sicca. l. iij. §. pe. c. C. de adul. cũ vir. C. de rap. ẽgi. l. i. c i autẽ. vt non lur. ꝓtra na. col. vi. Quod inde vnam penã in aliã mutare possit. est ad hoc argu. ff. de bis qui no. infa. quid ergo. §. pena. c. C. eo. ti. c si seuerior.

p ¶Flagellis. xiiij. qõne .vi. c. i. rij. q. ij. fraternitas. c. v. q. v. ille qui. ita qꝫ flagella ad sanguinez nõ ꝓcedant. xiij. q. vlti. his a qbus. c. c. sequẽti.

q ¶Reserues: cũ sis delegatus. Si vero habes iurisditionẽ tpalẽ demãdes eã alicui cui hoc cõpetat qđ lz fm canones .xxiij. q. iiij. illud sed nõ fm leges nisi qñ ꝓficiscitur. ff. ó of. pcõ. solẽt. et ff. de offi. eius cui mandat iurisdi. l. i. oña vo bo die cõmitti pñt ꝓter vlrimũ supplicii aut mẽbri abscissionez. i auc. ó col. .§. ad hoc adhibemus. col. viij. Lau.

In litteris. Cõmunis diuisio. Scda pars ibi: qua propter. Alb. si.

r ¶Diabolo instigãte. xvij. q. iiij. si qs suadẽte.

s ¶Anathematis. qđ bene potuit in extrema necessitate. xvij. q. iiij. si qs suaden. c. xxvi. q. vi. presbyter. inconsulto. de conse. di. iiij. sanctum est. alias absolui non potuisset nisi a solo papa. Incendiarij enim postqꝫ sunt ab ecclesia publicati ab alio absolui nõ possunt .j. de senten. excõi. tua nos. Incendiarij c effractores ecclesiarũ sunt ipso iure excõicati: vt hic colligitur: vt. j. de sentẽ. excõ. conquesti. ꝓut ibi notari consuevit. Ber.

t ¶Sepeliri. ar. j. §. c. sup eo. sed ibi denegat sepultura ad terrorẽ aliorum nec poterat satisfacere. hic poterat satisfacere.

u ¶Heredes. hic habes qꝫ heredes tenẽtur pro delicto defuncti. Super hoc dicas: vt dixi. §. de sepultu. c. vltimo. que ponit similez causam c idẽ quasi dicitur in vtraqz.

x ¶Facultates defuncti. s. vltra vires hr̃ditatis nõ tenentur si fecerint inuentarium. C. de iur. delib. scimus. §. sinautem. c. §. seq.

y ¶Liberari. ar. contra. xxv. di. qualis. Sol. a venialibus c a tpali satisfactione liberatur quis in alio seculo: sed a pena eterna nunquam vt ibi:

QUam causa. Diuiditur nã in ꝑma pte ponitur decisa consultatio. Secundo responsio ibi: respondemus: que rñsio tria facit: nã primo rñdet de rapto cũ redditiõe cause. Scõa ibi: preterea de ingressu: ⁊ cãz reddit. Tertia de vtroq; ꝯcludit ibi: non ergo. Ab. si.

* CCũ cã. casus. Quidam volebat ꝫbere cũ q̃dã: parentes eaz sibi dare nolebãt: tandẽ de ꝯsensu puelle eã rapuit ⁊ cuz ea ꝫrit ⁊ carnaliꝫ eaz cognouit. demũ illa monasteriũ intrauit. vñ miles illam tanq̃ vrorem petebat: qz sine licentia sua monasteriũ post carnalẽ copulã intrare non potuit: dicebat mulier q̃ nõ tenebaꝫ ei tanq̃ viro adherere: qz eaz rapuit. ⁊ raptor cũ rapta nõ ꝑt ꝫbere. Ad hoc respondet papa q̃ non fuit raptus cũ ipsa cõsenserit ⁊ post mr̃imonium consumatũ religionez intrare nõ potuit viro inuito. Licet rapta fuerit. quare si hoc cõstiterit debet ei restitui.

b CAdmitti. ꝺm leges ẽt in spõsa ꝓpria raptus cõmittitur. C. de rap. vgi. l. vna ad mediuz: sed canon preiudicat vt b ⁊ .xxij.q.ij.§.i.⁊.c. lex illa. qualitercũq; aliqua sit rapta bene põt ꝫbere cũ raptore. si ꝑ dissensio transeat postmodũ in cõsensuz. ℨ.c. pri. ⁊.xxxvi.q.ij.tria. sed raptus nõ ẽ vbi puella cõsentit. ut dic patet.

c CReclamarent. talis reclamatio non impedit matrimonium: qz solo consensu ꝫbitur. xxvij. q.ii. sufficiat.

d CSed maritus. §. de conuer. coniug. quidaz intrauit. t.

e CCõfessione. ergo creditur mulieris ꝯfessioni in ꝓiudiciũ matrimonij spũalis qõ nõ fit in carnali. §. de eo q cog. consang. vro. sue sup eo. sz aliud est in matrimonio carnali ⁊ aliud in spũali. In matrimonio carnali nõ staꝫ ꝯfessiõi viri ⁊ vroris si ℨmr̃imoniũ ꝯfiteant: qz sepe ad inuicem colluderent ⁊ separarent: ut dicit ꝑdicta decre. sup eo. Sed in spũali mr̃imõio si aliqua de qua ꝯstat q̃ fuerit ꝑmo vror ante ingressum monasterij postea ꝯfiteatur in tudicio q̃ añ ingressum cognita fuerit a viro dz sibi restitui: qz eo inuito monasteriũ ĩtrare nõ potuit ut b dicit. imo si aliter ꝯfiteꝫ saluari non posset: nisi ad virũ rediret. Nõ est. n. credendũ q̃ illa sit ĩmemor sue salutis. i. q. vij. sancimus: ar. ad hoc. §. de homi. significasti. ij. vnde redden da est viro suo vbicunq; ꝯfiteꝫ vir ⁊ vror. Ad dissolutionẽ mr̃imonij carnalis nõ creditꝫ illis nisi saltem adsit fama publica. xxxv.q.vi.si duo. sed ubi ꝯfitenꝫ ad dissolutionez mutue seruitutis ꝓ adulteriũ bene creditꝫ eis §.ti. pri.c.pe.⁊.§. de diuor. ex litteris. Vincen.

f CAssensisse. ar. q̃ sol⁹ ꝯsensus sufficit ad hoc ut alter ꝰiugũ possit mõasteriũ ingredi. xxvij.q.ij. agathosa. vbi de hoc: ⁊.c.si qs.⁊.xxxiij.q.v. q vrorẽ. De hoc dcm̃ est satis. §. de ꝙuer. ꝓiu. in.c. vroratus: ⁊.c.seq.

g CAccedens. cũ raptore: ꝺm antiquos canones ⁊ ꝺm leges: nõ poterat raptor ꝫbere cũ rapta. xxvi.q.ij. de puellis: ⁊.c.si aũt: ⁊.c.placuit. ⁊. C. de rapto. virgi. l. vna. §. sinaũt. hodie secus ut b: ⁊. xxvi. q.ij. deniqz. ⁊.c.tria. Ber.

b CConsensum. §. de spon. ad id qõ: ⁊. §. de ꝺspon. ĩpu. de illis. ar. C. qõ me. cã. l.ij. ff. de ꝰdi. ob. tur. cau. si ob turpem.

Rubrica De furtis. CContinuata est ista rubrica. §. in ꝑti. dic ut ibi. Ab. si.

CRaptus non dicit vbi volẽs ꝓ mr̃imonio adducit. raptor tñ cum rapta mr̃imoniũ cõtrahere põt. ⁊ post cõsumationẽ mr̃imonij alter sine ꝯsensu alterius religionem ingredi non põt. b. d. cũ. c. sequenti.

QUam causa[a] que inter. e. militem ⁊ vxorem eius vertit: ⁊ infra. R Respondemus: q̃ cuz ibi rapt⁹ dicaꝫ admitti[b] vbi nil ante de nuptijs agit: iste raptor dici nõ dz cuz habuerit mulieris assensum: ⁊ ꝓius eã desponsauerit q̃z cognouerit: lz parẽtes reclamarẽt[c] a qbus eã dicit rapuisse. CPꝺ reterea cuz post mr̃imoniũ carnis cõmixtione pfectũ teste apostolo vxor sui corporis prãtez nõ hẽat sed maritus[d] ⁊ ecõuerso: si precessisse matrimonium vel ex probationibus viri vl̃ ex mulieris confessione[e] clarueri: post matrimoniũ sine assensu viri nõ potuit ipsa monasteriñ igredi: aut aliter ꝯtinentiaz ꝓfiteri. R Nõ ergo ꝓ eo q̃ post matrimonium consumatuz rapta per vim in monasterio fuerit: viri poterit consortiũ declinare: maxime si ꝓbari ne queat virum: ut mulier profiteretꝫ continentiam assensisse[f].

I Vno. iii. episcopo saton.

CRapta põt matrimoniuz ꝯtrahere cũ raptore vbi dicitur libera facultas in contrahendo.

ACcedens ad apo. se. ⁊ infra. Rapta puella legitime contrabet cum raptore[g] si prior dissensio transeat postmodũ in ꝯsensuz[h] ⁊ quod ante displicuit tãdẽ ĩcipiat cõplacere: dũmodo ad contrahendũ legitime sint persone.

Rubrica De furtis.

I Exodo.

CBreue est ⁊ nõ sũmatur.

Si furatur boiez[i] ⁊ vẽdiderit: ꝙuictus morte moriat.

Si furatur boiem. s. libez: qz si furaꝫ seruũ hac pena nõ tenet. ff. ad leg. fal. de plag. l. ul. sed ꝺm canones hec pena nõ ĩponitur. §. ti. pr. in archiepatu. xxxiij. q. ij. inter hec. tan.

k FUres. nõ est orãdũ: qz in mortali eos decessisse ꝯstat. xxiij. q. v. placuit.

l CDiacono: in necessitate ẽt laico. de cõ. di. iiij. sanctũ ẽ. de pe. di. i. quez. penitet. versus fi. ⁊ dis. vi. c. i. circa prin.

m CCõionẽ. i. eucharistiaz si. .l. di. penitentes. ⁊ sepulturã ẽt ex quo ꝯfessi sꝫ. xiij. q. vlt. c. ult.

QUi quis. Breue est nec recipit ꝯgruam sũmationez maxie pp varietatẽ ĩtellectuũ. sũmari tñ põt sic ꝺm cõem ĩtellectũ ut in rubro. Ab. si.

n CPeniteat. Ex eo. n. q̃ penitentia imponitur: colligiꝫ q̃ modica fuerit necessitas. Si ei magna fuisset nõ ĩponeret penitentia: ar. §. de ꝰse. dis. v. discipulos: qz in necessitate omnia sunt cõia. arg. xlij. di. c. i. ⁊ xii. q. i. c. ij. xxiij. q. vij. q̃ autẽ ⁊. xlvij. di. sicut hi. debuit enim credere dñm permissurum. in sti. de obli. que ex delic. nascuntur. §. placuit. modica penitentia imponitur: qz modicum peccauit. Sed quare nõ excusatur mulier a fornicatione propter necessitatẽ famis. ff. ꝺ ritu. nup. palam. §. non est sicut a furto: Rñ. ꝓpter necessitatẽ res facta est cõmunis quã furor. sed in fornicatiõe nõ est ita. immo potius debet quelibet mala pati q̃ malo ꝯsentire. ut. xxxi. q. v. ita ne. Itez quare excusor ab homicidio si ex necessitate medefendẽdo aliquẽ occido ⁊ non a fornicatione? R Respõdeo non interficio: imo potiꝰ se ipse interficit qui me aggreditꝫ: arg. ff si quadru. pauper. fe. dica. l. i. .§. cum arietes ⁊ ar. §. de homi. c. lator.

QUi cum fure. Breue ⁊ vario modo intelligitur ⁊ potest summari ꝺm vnuz ĩtellectũ ut in rubro ⁊ põt alr̃ summari: ut. ℨ. patebit ex varietate ĩtellectuum. Ab. si.

o CPartiꝫ. per consensum ẽt accipiendo uel occultando. tales. n. tenẽtur de furto. institu. de obliga. que ex delic. nasc. §. si vero ope.

p CNõ fur. hec sũt ꝛba Hieronymi exponẽtis precedentia verba salomonis.

q CPossessore. i. dño vl̃ quocũq; cuiꝰ iterẽ. ff. ꝺ ꝛ. si. iterdũ

r CIndicat: ⁊ ita hẽs hic q̃ quis tenet indicare furez. ff. de recepta. l. i. ⁊. ii. C. de fur. si ciuile. est ar. ff. de iure fisci. ex q̃busdã. §. diuus. C. ad. l. cor. de fal. maiorẽ C. de his qui ad eccle. ꝯfu. pñtu. ⁊. §. q̃ si in fundo. ar. ff. de prescrip. ver. non licet. ff. de ꝰdi. ob. tur. cau. l. iiij. §. vlti. vbi non peccat qui aliquid accipiat ut indicet. secus vero ꝺm canones. ut hic patet: qz consentire videtur. vnde dicit q̃ vltra qz reus est.

QUi litteris Cõmunis diuisio. Secunda ibi: mandamus. Ab. si.

s CSponte. ar. q̃ mitius agitur cum sponte ꝯfesso q̃ cũ conuicto. l. di. ꝓ ꝓbyterum. xij. q. i. non dicatis.

t CSatisfecerit. aliter penitere nõ põt: dũmodo possit satisfacere. xiiij. q. vi. c. i. ⁊. §. de homi. sicut. §. eos: ⁊. ℨ. ti. pri. cum tu.

u CInfamia. facti q̃ grauat opionẽ. ff. de obse. a libe. prestãdis. l. ij. ⁊ a ꝓmotione repellit. lxxxi. di. tantis daniel. ⁊. xxxij. di. laici. ⁊. §. de accu. oipotens.

x CPost peractam: quia iam incipit esse quod non fuit. l. dis. ferrum: ⁊. c. cum crauduero.

y CPenitentie. §. de tempo. ordi. ex litterarum.

z CPromouere. etiam de iure cõmuni: cum peccatum sit occultum. §. de tempo. ordi. c. vlti. ⁊ precipue ꝺm illos qui dicunt q̃ peccatum occultum non reddit hominem irregularem ꝺm alios qui dicunt contrariuz: loquitur capitulus istud de dispensatione.

Rica De vsuris. Quia vsurā exercēs rapinā quodāmō cōmittit ⁊ furtum. xiiij. q. iiij. si qs vsurā ⁊ subiacet restituēdi sicut furtū ꝓmittens seu rapinā vt in. c. cū tu. j. e. iō ꝓpetenti ordine sūmittit de vsuris. Ab. si.

Lures. Si creditor ꝓcipit sortem ex fructibus pignoris deductis expēsis teneꝫ pignus restituere debitori ⁊ vnū casū excipit. b. d. Vel summa aliter ⁊ sic vt in rubro. Diuidit in tres ꝑtes: nā ꝓmo ꝓhibet clericis vsurā generaliꝫ ⁊ non noīatim certā spēciē. Scōa ibi: qꝫ si. penaꝫ addit. In tertia a ꝑdicta specie vnuꝫ casum excipit ibi: nisi.

a Concilij. s. turoñ. cuius est hoc capitulum.

b Clero. maxime. qꝫ idem est de laicis.

c Aliud genus: multa enim sunt genera vsuraꝝ: ar. xiiij. q. iij. c. i. ij. ⁊. iij.

d Expēsis. ōducēde sꝫ expense. ⁊ qō supest ē fructus. ff. sol. ma: fructꝰ. ff. de peti. here. si a dño. i fi. ⁊. xij. q. ij. nob: ⁊. C. ō fruc. ⁊ li. expē. l. i. ⁊ ipso iure ꝓ fructꝰ ꝓceptos libāt pignꝰ. C. de distra pigno. l. i. ⁊. ij. C. de pig. ac. l. iij. fructꝰ. n. semp cōputātur i sortez. j. c. pr. ⁊. c. cō questꝰ ⁊ h expēse iste nō dñt esse supflue: ar. ff. ō rei vē. i fundo. ⁊ ille tñ sꝫ deducēde q̄ i ipaz rē necessarie facte sunt: ⁊ ꝓ fructibus colligēdis. C. de pign. i ſn̄a. Dōt ergo rē retinet dōec deducat expēsas. sꝫ qd si restituit rē nōdū deductis expēsis: petat p ꝯdictiōez idebiti. ff. de i. pē. i re. do. fa. l. qō dr. §. si dos vel p ꝓriā actiōez pignoraticiaz ff. de pig. ac. si necessarias.

e ſ Dost hmōi marie qm̄ idē erat ante. xiiij. q. iiij. si qs oblitus: ⁊. j. e. cum tu.

f Bñficiū. hoc ita ꝑt intelligi puta laicꝰ aliqs iniuste detinet possessionē aliquā q̄ fuerat clerico i bñficiū assignata: licitū ē clerico de manu laici taliꝫ cā rediere vt ecclia uel ipe clericꝰ fructꝰ taliꝫ ꝓceptos retineat nec est vsura cū tñ suū recipiat: qꝫ sic forte possessio ad ecclias reuerteret hoc mō: qꝫ forte alīs nō ꝓterat recuperari: ⁊ idē ē si eēt feu dū ecclie: qꝫ fructꝰ ecclie nō cōputabit in sortē. j. e. q̄stꝰ. sꝫ ecclesia iteriꝫ fuitia a vasallo recipe nō dz. §. de feudis. c. i. idez itelligo de laico q hoc mō sibi lꝫ redimere possessionē ō māu iniusti detētoris. aliena tñ possessionē taliꝫ retinet ñ posset: qꝫ fructꝰ illi ñ sūt sui. vñ si illos retineret vsura eēt. Idez eēt ō clerico si possessionez ecclie q̄ non fuit sibi ꝓ beneficio assignata taliter in pignus reciperet. nisi de licentia ecclesie hoc faceret. quasi ꝓcipiendo eos nomine ecclesie.

Rubrica de vsuris.

H Lex. iij. in conci. turo.

C Usura est lucrifacere fructus rei pignorate. fallit i casu hic excepto.

Lures clericorū: ⁊ infra. Generalis cōcilij[a] decreuit auctoritas: ut nullus cōstitutꝰ i clero[b] vel hoc vel aliud genus[c] usure exercere ꝓsumat. Et siqs alicuiꝰ possessionez data pecunia sub hac specie vel conditione i pignꝰ accepit: si sortē suaz deductis expēsis[d] de fructibꝰ iam ꝓcepit absolute possessionem restituat debitori. Si autez aliqd minus hꝫ: eo recepto possessio libere ad dñm reuertat. Dō si post huiusmodi[e] cōstitutū i clero qsquā extiterit: qui ōtestādis vsuraꝝ lucris insistat: ecclīastici officij ꝑiculū patiat. Nisi forte ecclesie beneficium[f] fuerit quod redimendum ei hoc modo manu laici videatur.

I Dem cantuarien. archiepiscoꝑo ⁊ eius suffraga.

C Idē in effectu dicit cū ꝓcedēti. c. sꝫ addit tacite idē eē i laicis nāi ꝓcedēti. c. tñ fuit fcā mētio ō clericis

Quoniā nō solū viris ecclesiasticis sꝫ etiam q̄buslibet alijs ꝑiculosuz ē vsuraꝝ lucris itēdere: auctoritate ꝓsentiū durimꝰ iniūgē dū: ut eos q de possessiōibꝰ vel arboribus[g] q̄s tenere in pignore nosc̄unt sortem deductis expensis receperunt: ad eadem pignora restituēda sine vsuraꝝ exactiōe ecclesiastica districtione compellas.

I Dem in cōcilio laterañ.

C Manifesti vsurarij ad cōionez altaris ⁊ ecclesiasticā sepulturam ⁊ oblationē offerendaz admitti non possunt. ⁊ clerici contra hoc facientes puniuntur vt hic dicitur.

Quia i oibus fere locis ita crimen vsuraꝝ inualuit vt multi[h] alijs negocijs pretermissis quasi licite vsuras exerceāt: ⁊ q̄lit vtriusq; testi pagina ꝓdēneꝫ: nequaquā attēdāt. Ideoq; constituimus q̄ vsurarij manifesti nec ad cōionem admittant altaris: nec christianaz si i hoc peccato ōcesserit accipiāt[i] se pulturā: sꝫ nec oblatiōes[k] eorū quis quam accipiat. Qui aūt accepit: vel xp̄iane tradiderit sepl̄ture: ⁊ q̄ accepit reddere[l] cōpellat: ⁊ donec ad arbitrium epi sui satisfaciat ab officij sui māeat executiōe suspēsꝰ.

I Dem panormitano archiepo.

C Nōlꝫ inducere quem ad exercendum vsuras etiā pro pio ope.

Sup eo vero ⁊ infra. Rñdemꝰ q̄ cū vsurarū crimē vtriusq;. t. pagina deteſtet: sup hoc dispensationē[m] aliquā posse fieri ñ uidemꝰ. qꝫ cū scriptura sacra ꝓhibeat ꝓ alteriꝰ vita mētiri[n]: mlto magis ꝓhibēdꝰ ē qs ne ēt ꝓ redimenda uita captiui vsuraꝝ crimie iuoluat.

I Dē salernitano archiepo.

C Usurarij q̄ sūt soluēdo cogunt ꝑ penas laterañ. cōcilij vsuras restituere: etiā quas ante cōcilium receperūt ⁊ facultatibus non extantibus debent possessiones empte ex pecunia fenebri vēdi ⁊ debētibus recipere satisfieri.

Quaz tu manifestos vsurarios iurta decretuz[o] nr̄m: qō nup i ꝯcilio ꝓmulgatū ē cōione altaris ⁊ ecclesiastica ꝓcepis sepultura priuādos[p]: donec[q] reddant qō tā ꝑ recepant: q̄dā eoꝝ ad excusādas[r] excusatiōes i peccatis ipudēter affirmāt illas dūtaxat vsuras restituēdas q̄ sūt post iterdictū nr̄z recepte ⁊ infra. Sup his. f. t. r. qꝰ siue añ siue post[s] iterdictū nr̄m vsuras extorserit. cogēdi sūt ꝑ penā[t] quā statuimꝰ i cōcilio eas bis a qb⁹ extorserūt vl eoꝝ heredibꝰ restituere: ut his nō supstitibꝰ[v] pauꝑibꝰ erroga re dūmō in facultatibꝰ habeant vñ ipsis possint eas restituere: cū iuxta verbū beati augustini: non remittur peccatum nisi restituat[x] ablatuz Illi āt q nō habēt in facultatibꝰ[y] uñ vsuras valeāt restituere: nō debēt vlla pena mulctari: cum eos nota

k Oblatiōes. sic. xc. di. oblatiōes. ⁊. xvij. q. iiij. miror. §. de rap. sup co. ad fi. nihilominus excōicādi sunt si nō satisfaciant. j. e. ꝓterea: ⁊. §. de iureiu. debitores: ⁊. c. seq.

l Reddere: sꝫ cui dz restitui: dāti si vf. xvij. q. iiij. sūt. q. xij. q. ii. nulli liceat Ila. dixit q̄ epō loci. sꝫ potius credo q̄ illi qui dedit ⁊ ille postea restituat ei a quo recepit: ar. j. e. cū tu. ⁊. §. de homi. sic dignum. §. eos.

Super eo. Potest intelligi dupliciter. Primo i mutuāte. Fo i recipiēte vsuras ⁊ sm̄ ꝓmū itellectuz b. d. ēt ꝑ ope pio non lꝫ vsuras recipe qñ ꝑ receptionē dat cā vsure cōmittende. b. d. Vel sic ⁊ clariꝰ vt in rubro ⁊ ista lec. colligit ex decisa. diuidit: nā ꝓmo ponit ōcisa ꝯsultatio. Fo rñsio ibi rñdemus. ⁊ respōsionez ꝓbat ꝑ argumentum a maiori. Ab. si.

m Dispēsationē: ar. q̄ ꝓtextu bōi maluz fieri nō dz. i. q. i. ñ est putāda. xxiij. q. v. si dicat: ⁊. xxiij. q. v. c. i. ij. ⁊. iij. ⁊. c. neqꝫ: ar. §. xxviij. q. i. ñ oꝫ. dicit plene dictuz est §. ne cle. uel mōa. ñ magno in magna notula.

n Mētiri. xxij. q. ii. ne gs arbitret. ibi ō hoc.

Quam tu. Diuidit nam in prima pōit ꝯsultatio tres articulos ꝓtinēs quoꝝ duo sūt de cīsi. Fo ordinate ad illos rñdet ibi: sup his ab. si.

o Decretū. §. eo. qꝫ in omnibus.

p Duandos: ⁊ ita canō ille: qꝫ in oīb⁹ ñ est late snie sed ferende ber.

q Donec. ergo q̄cito restituūt sꝫ ipo iure restituti cōioni: ar. lxxxi. dis. si q̄ sūt tamē post satisfactionem relaxandum est interdictum.

r Ad excusandas. hec ꝛba sūt augustini q̄ habes. xvi. q. i. ꝑdicator.

s Siue post. ar. q cōstitutio retrotrahit. ⁊ h iō dic. qꝫ crimē istud añ illā ꝯstōez ꝓhibituz erat vtroqꝫ testō. §. c. pri. h. n. diuinū fuit ꝓceptum. xiij. q. iiij. qm̄ multi. qñ ꝯstō retrotrahat dictum fuit. §. de ꝯsti. c. vlt.

t Per penaz statutaz §. e. qꝫ. ⁊ ēt p excōicationez. j. e. ꝓterea. sed q̄re fit mētio in oīb⁹ ꝓmissiōib⁹ de pena illius canonis qꝫ ⁊ nō de excōicatiōe? Rñdeo qꝫ ab illa semp ĩcipiēdū ē: tanq̄ a minori ⁊ postea iſligenda ē maior si hoc meruit ꝓteruitas ꝯtumacis. §. ut lit. nō ꝓte. c. qm̄. in fi.

u Nō supstitib⁹. sꝫ pone q̄ ille cui dz restitui vsura lōge sit abñs nūq̄d teneꝫ vsurariꝰ mittere ad eū vsuras: teneꝫ qdē. sꝫ supstib⁹ illiꝰ abñtis. ar. ff. de ope. lib. ope. n. Si āt supstib⁹ itineris rei sūmaz excedat det pauꝑib⁹ ar. huiꝰ. c. ⁊. ii. q. vi. añrioꝝ. Ex hoc itellige si usurariꝰ nouit vbi habitet qꝫ si ignoret nō teneꝫ ingrēdo vagari: ar. ff. de ope. lib. q̄ nisi. i fi. ⁊ quo vsqꝫ pōt fieri restitutio illi q̄ soluit nūq̄ illa pecunia dz dari pauperibus §. de homi. sicut dignum. §. eos: ⁊. §. de iureiu. eam te.

r Restituatur. xiij. q. vi. c. i.

y In facultatibꝰ: ⁊ lꝫ amisit vsuras nihilominꝰ tñ teneꝫ pp morā q̄ illis nocet dz. vñ oīa refūdere debēt si alīs facere ꝑnt. arg. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. rectissime: ⁊. ff. de leg. i. cum res legata. sꝫ si nihil hñt liberaret ex toto vt b. Si tñ ad pinguiorē fortunā ꝓuenerit tenetur ut ꝓius. §. de so. odo-

a Concilij. s. turoñ. cuius est hoc capitulum.

b Clero. maxime. qꝫ idem est de laicis.

c Aliud genus: multa enim sunt genera vsuraꝝ: ar. xiiij. q. iij. c. i. ij. ⁊. iij.

d Expēsis. ōducēde sꝫ expense. ⁊ qō supest ē fructus. ff. sol. ma: fructꝰ. ff. de peti. here. si a dño. i fi. ⁊. xij. q. ij. nob: ⁊. C. ō fruc. ⁊ li. expē. l. i. ⁊ ipso iure ꝓ fructꝰ ꝓceptos libāt pignꝰ. C. de distra pigno. l. i. ⁊. ij. C. de pig. ac. l. iij. fructꝰ. n. semp cōputātur i sortez. j. c. pr. ⁊. c. cō questꝰ ⁊ h expēse iste nō dñt esse supflue: ar. ff. ō rei vē. i fundo. ⁊ ille tñ sꝫ deducēde q̄ i ipaz rē necessarie facte sunt: ⁊ ꝓ fructibus colligēdis. C. de pign. i ſn̄a. Dōt ergo rē retinet dōec deducat expēsas. sꝫ qd si restituit rē nōdū deductis expēsis? petat p ꝯdictiōez idebiti. ff. de i. pē. i re. do. fa. l. qō dr. §. si dos vel p ꝓriā actiōez pignoraticiaz ff. de pig. ac. si necessarias.

e Dost hmōi marie qm̄ idē erat ante. xiiij. q. iiij. si qs oblitus: ⁊. j. e. cum tu.

f Bñficiū. hoc ita ꝑt intelligi puta laicꝰ aliqs iniuste detinet possessionē aliquā q̄ fuerat clerico i bñficiū assignata: licitū ē clerico de manu laici taliꝫ cā rediere vt ecclia uel ipe clericꝰ fructꝰ taliꝫ ꝓceptos retineat nec est vsura cū tñ suū recipiat: qꝫ sic forte possessio ad ecclias reuerteret hoc mō: qꝫ forte alīs nō ꝓterat recuperari: ⁊ idē ē si eēt feu dū ecclie: qꝫ fructꝰ ecclie nō cōputabit in sortē. j. e. q̄stꝰ. sꝫ ecclesia iteriꝫ fuitia a vasallo recipe nō dz. §. de feudis. c. i. idez itelligo de laico q hoc mō sibi lꝫ redimere possessionē ō māu iniusti detētoris. aliena tñ possessionē taliꝫ retinet ñ posset: qꝫ fructꝰ illi ñ sūt sui. vñ si illos retineret vsura eēt. Idez eēt ō clerico si possessionez ecclie q̄ non fuit sibi ꝓ beneficio assignata taliter in pignus reciperet. nisi de licentia ecclesie hoc faceret. quasi ꝓcipiendo eos nomine ecclesie.

g Quoniā. arboribꝰ sic. §. c. pr. ⁊. j. e. q̄stꝰ ⁊. §. ō ēp. ⁊ vē. ad nr̄az ⁊. §. ō pi. cū ꝯ. C. ō pi. ac. l. i. ⁊. ii. C. ō pac. pig. l. i. ⁊ vl. ⁊. ff. ō pi. ac. l. si ꝓuenerit.

Quia in omnibus. Iste ter. est multum allegabilis ⁊ multa iura faciunt mētionē ō isto ꝯcilio laterañ. Et tria fac. Primo ponit fcm̄ vānabile p ꝯstōnis cām. Scōo tripliciter punit vsurarios manifestos. Tertio punit duplicit clericos transgressores. Scōa ibi: Ideo. Tertia ibi. qui aūt. Ab.

b Multi. ꝓpterea qꝫ multi sūt nō excusant. ij. q. i. multi. in fi. ⁊ ēt si oēs boies eēnt vsurarij: si. xxxij. q. vij. flagitia. cū in veteri testō ⁊ nouo ꝓhibite sunt vsur j. c. pri. imo ēt iure ciuili vsure ꝓhibite sūt. vñ nullo iure peti ꝑnt in auc. de eccle. ti. i ꝑn. col. ix. lꝫ ñ obſuet: qꝫ ibi dicit iustinianꝰ se q̄ttuor synodos generales obseruare. sꝫ nicena synodꝰ ē vna de q̄ttuor ꝓncipalibꝰ q̄ ita obſuari dñt sicut q̄ttuor euāgelia. xv. di. sicut ⁊ i nicena synodo ꝓhibent vsure. xlvij. di. qm̄ multi

i Accipiāt sepl̄turā. idē ē de quolibet quē ꝯstat decessisse i mortali. xiij. q. iij. ꝓ obeūtibꝰ. xxiij. q. v. placuit. xxi. q. iij. cyprianꝰ: ⁊. §. ō sta. reg. mōachi cū similibus

ardus.ꝛ.ff.de cef.bo.ſi debitoris:ar.xxvi.q.vi.ſi qs de corpe:ꝛ.c.de bis ꝙo:ꝛ ſolidū:nec habeꝫ rō ne egeat:lz alias dicat lex ꝙ q bonis cedit non ꝙuenitur poſtea.niſi inquātū facere pōt.ff.de cef.bo.is qui.Alla.

a ¶ Euidēt:ſi.n.credat hꝰe ꝙberibꝰ ꝙitas eruaſ.v.q.v.ille q.xiij.q.vi.c.i.vel iuret ſe nō hꝰe vñ reddat qō potius videt:qꝛ nō ꝺꝛ vlla pena puniri:vt hic dicit:qꝛ ianuis eſt actio.ꝛc̄.ff.de dolo: nam is:ꝛ.ſ.ō reſt.ſpol.olim.

b ¶ Vēdi.Ex hoc vꝫ ꝙ ad quēcūqꝫ puenat res empta de pecunia vſuraria tenet illaz reſtituere: lz.n.res empte ex tali pecunia peruenerant ad filios vel ꝙſanguineos uſurariorꝫ ꝛ nihilominꝰ vēduntur vt h dicit:qꝛ res illa ſuccedit loco alterius pecunie.ff.de le.ij.imperator:in fi.ꝛ.ff.de lega.iij.fideicommiſſaria.ℌ.ſi rem ſuam:ꝛ.ſ.vt li.pen.eccleſia:vbi de hoc qō verꝫ eſt vbi ex cā lucratiua res puenit ad ipſuꝫ.Si ꝙo ex alia cā puta qꝛ emit ignoraſ̄ ſecꝰ eēt forte:ꝛ ſpāle eſt hoc ī re empta ex pecunia fenebri:alias regulare ꝙ in re empta ex pecunia tua non noīe tuo nihil iuris habes.C.de rei vē.ſi ea pecunia:ꝛ.C.ō ꝓba.ad ꝓbationē:ꝛ.ff.de fur.q vas.in fi.alīꝫ caſuꝫ habes.C.de rei vē.ſi vt ꝓponis.tertium.C.arbitute.l.iij.ꝛ.ſ.de pecul.de.inquirendum.Alla.

¶ In ciuitate. Scōm cōem itellectū ſūmatur:vt in rubro.Cōis diuiſio.Secunda pars ibi: lz.Ab.

e ¶ Cōparāt.nō decepti iniuſto precio.ſed ſciēter plus emerūt pp dilationez ſolutionis.ſi.n.ōcepti eſſent:quia darent ultra p̄ciū iuſtum nō hēret ſpeciē vſure: qꝛ lz ꝫhenti bus ſeſe adinuicē decipe.ff.de mino.in cauſe.ℌ. in precio.vſqꝫ ad dimidiā iuſti precij.ſ.de emp.ꝛ ven.c.cum dilecti:ꝛ.c.pe.C.de reſcin.ven.l.ij.Alla.

d ¶ Nō valēt.imo vꝫ ꝙ tm̄ valeat:res.n.tm̄ valet q̄tum vēdi pōt.ff.ad treb.l.i.ℌ.ſi bfs:ꝛ.ff.ad.l.fal.q̄rebaſ:ꝛ.ff.de fur.ſi qs vxori.ℌ.vlt.ꝛ.ff.de dona.cā mor.l.mortis cā.ℌ.vlt.ꝛ.ff.ad.l.rhodi.de iac.l.ij.ℌ.portio p̄cia.n.rex nō ex affectu ſingulorꝫ:ſz cōiter extimanſ.ff.ad.l.fal.p̄cia:ar.ꝺ.ff.mā.cū ſuꝰ.ſz h non fuit emptio facta eſtimatione cōi.Ber.

e ¶ Ex forma.ſi.ſ.de pigno.illo vos:ꝛ ita forma ꝫctus inſpici ꝺꝛ ad hoc vt vſurarius cenſeatur:qꝛ omne eſſe eſt ex forma:ſed non eſt ſemper verum in caſu iſto:vt.ī.dicitur.Ber.

f ¶ Vſurarum.ar.contra.ī.e.conſuluit.ibi ſoluitur.Ber.

g ¶ Vēditores.iſti vēditores pp dubiū excuſanſ a peccato.alias non vendituri.ī.e.c.vl.in fi.vñ pp dubiū excuſanſ a peccato vſurarꝫ:ꝛ erpō peccatum.ſ.vſurarꝫ.ī.e.c.vl.ꝛ ſcōz illā itellige iſtā:lz.n.ex forma nō ſit ꝫctꝰ vſurariꝰ:pōt tm̄ fieri in fraudē vſurarꝫ vñ eque tenet:ar.ſ.de pigno.illo vos:ꝛ quodcūqꝫ nomen imponas vſura eſt.xliij.q.iiij.c.i.ꝛ.ij.

h ¶ Niſi dubiū.ī.e.c.vl.vbi de hoc:in tali dubio potiꝰ eſſet abſtinendū: qꝛ qſiqꝫ dicunt aliqui ſe dubitare vbi non eſt dubitandum ꝛ econuerſo:ꝛ tutior via eſt eligenda.ī.de cleri.ex.mi.illud:vnde dicit ſaluti ſue bene cōſulerent:ꝛc̄.qꝛ periculum eſt in his.Ber.

i ¶ Occultari.qꝛ ſecretorꝫ deus cognitor eſt.xxxij.di.erubeſcāt: ꝛ.ii.q.v.conſuluiſti.quem non latet peccati qualitas neqꝫ peccātis effectus.xxxiij.q.iij.deus qui.tan.

k ℙ Reterea. Due ſunt partes.Secūda ibi:ſi laici.Ab.ſi.

¶ Interdicas.xiiij.q.iij.ꝛ.q.iiij.p totuꝫ.ꝛ.xlvij.di.qm̄ multi.

l ¶ Suſpēdas.Talis.n.repellit ab obtento:vt h dicit:ꝛ.xiiij.q.iiij.ſi qs obſtinatus:ꝛ.c.qm̄ multi:ꝛ repellit ab obtinendo:multo fortius.ī.de excel. prela.inter dilectos.ſed nūqd eꝑs ꝓt cū tali diſpēſare? Dico ꝙ ſic p̄ ſatiſfactōez ꝛ penitentiā:qꝛ hoc nō ꝓhibeꝫ:ꝛ hoc ꝓbatur p hāc decre.in antiq̄ dicebaꝫ ꝙ ad p̄ſentiā pape tales mittātur: vnde collige ꝙ epi cuꝫ talibus miſericorditer agere poſſunt.de hac materia traditur.ſ.de iudi.at ſi clerici.

m ¶ Excōicationis.p̄mo inflicta pena illius ꝓſtitutionis.ſ.eo.qꝛ in oībus.

¶ Fructus rei pignorate cōputari debēt in ſortē.ꝛ excipit vnuꝫ caſuꝫ.

Quonqueſtus eſt nobis.c.clericus:ꝛ ifra. ⁋ Diſ.v.mandamus q̄tenus ſi terrā ipſam titulo pignoris detinetis:ꝛ de fructibus eiꝰ ſortez recepiſtis n ꝓdictā terraz clerico memorato reddatis. ⁋ Niſi terra ipſa de feudo o ſit monaſterij vñ

¶ Dem epō placentino.

¶ Heres vſurarij filius vel extraneus vſuras extortas per defunctū reſtituere compellitur.

Tua nos duxit.ſ. cōdulendos qd ſit de vſurariorꝫ filijs obſeruādū q eis in crimine vſurarum defunctis ſuccedunt:aut de extraneis ad quos bona vſurariorum aſſeris deuoluta. ⁋ Tue igitur q̄ſtionis lītis p̄ſentibꝰ rūdemus ꝙ filij ad reſtituēdas vſuras ea ſunt diſtrictione cogendi p q̄ parētes ſui ſi viuerēt cogerentur.id ipſum etiam contra heredes extraneos credimus exercendum. Quanus.iij.

¶ Mutuans ea mēte vt vltra ſortem aliqd recipiat:tenet in foro aie ad illud reſtituēdū: ſi ex hoc aliqd cōſecutus eſt:idē in nō dante parabolam iuramenti:niſi aliqd ide recipiat ꝛ idem in vendente rez plus quā valeat:qꝛ differt ſolutionem.

Conſuluit nos tua deuotio: an ille in iudicio animarū q̄ſi vſurarius debeat iudicari: qui nō alias mutuo traditurus: eo propoſito mutuā pecuniaz credit: vt lz oī ꝙuentiōe ceſſante plus tm̄ ſorte recipiat.ꝛ vtrū eodē reatu criminis inuoluatur:q vt vulgo ꝺꝛ.non aliter

Preterea parochiālis tuis uſuras recipere interdicas k: qui ſi parere contēpſerint:ſi clerici ſint eos ab officio bñficioqꝫ ſuſpēdas l. ⁋ Si laici vſqꝫ ad dignam ſatiſfactionem ipſos vinculo excommunicationis m aſtringas. ¶ Dem. abbati ꝛ fratribus ſancti lauren.

Quonqueſtus. Primo ponit deciſam queſtionez Scōo prouiſionez ibi:diſcretioni.tertio exceptōez ibi:niſi.ab.

n ¶ Recepiſtis.deductis etiam expenſis ꝛ vt.ſ.e.c.i.ꝛ.ij.vbi de hoc.

o ¶ De feudo.In iſto caſu fructꝰ ꝙputātur in ſortem.interim tm̄ non debent ſeruitiuꝫ recipe a vaſallo.nec ē vſura:ſic.ſ.de feudis.c.i.in quo caſu pōt itelligi.ſ.e.c.i.ſed ibi illud exponitur:dic vt ibi. Dēs ergo vnuꝫ caſuꝫ in quo nō cōmittitur vſura vltra ſortē recipiendo:vt.ſ..c.i.ꝛ h fauore eccl'e. Jtez ꝛ in alio.ī.e.ſalubriter.alias etiam poſſet attētari ꝙ vſure poſſunt peti ēt ſcōz canones.vt cuꝫ vendo tibi prediū ꝛ trado: ꝛ pcipis fructus.nec ſoluis mihi precium ad terminū: ar.C.de vſu.l.ij. qꝛ hmōi vſure:nō q̄ſi vſure:ſz q̄ſi intereſſe petūtur: arg.xiiij.q.iiij.qm̄ multi:ibi ad q̄ſtū:ꝛ.c.ſi qs oblit:ibi aliq̄ incremēta:ꝛ.ff.p ſocio.ſociuꝫ q.dāna ꝙo ꝛ intereſſe ſcōm canones peti poſſunt.xij.q.ij.ſi qs clericus: ꝛ.ſ.de fo.cōpe.dilecti:ꝛ.ſ.de fideiuſ.puenit:ꝛ.c.cōſtitutis:ꝛ arguꝫ.ff.de eo qō cer.lo.l.ij.ℌ.vl.ꝛ marie in ꝫctib' bone fidei vbi vſure veniūt ex mora.ff.ō vſu.mora.ℌ.in bōe.ꝛ.ff.ō pi.ꝛ cōmo.rei vē.l.vl.ꝛ.C.ō ac.ēp.ꝛ vē.fructꝰ:qꝛ nec ꝺꝛ vſura ſz potius intereſſe: qꝛ nō ꝺꝛ reci pere vltra ſortē:ꝛ qō dicit quicqd ſorti accedit vſura eſt: illud pōt itelligi ī mutuo vel vbi aliqd excogitaſ in fraudē vſurarū Illud no.ꝙ duo ſūt ꝫctꝰ q de ſui natura volūt eē gratuiti: vt mutuū ꝛ ꝙmodatū: mutuū.n. niſi ſit gratuitū ſtatiz vſura ē. vñ illud mutuū dātes nihil inde ſperātes.ī.e.ꝙſuluit. Jtē cō modatū ſi nō ſit gratuituꝫ ꝛ pecunia recipiatur ꝓ re ꝙmodata deſinit eſſe cōmodatum ꝛ in locatione trāſire videtur nō tm̄ eſt vſura. Jtē ſi vendo tibi funduꝫ iuſto p̄cio ea lege vt qñcūqꝫ tibi ſoluero p̄ciū qō mihi des fundus ad me reuertaſ.C.de pac.inter emp.ꝛ vēdi.l.ij.i caſu iſto lucraſ fructus.alias ſi modicū eſſet p̄cium p̄ſumit ꝫctus in fraudē vſurarum.ſ.de emp.ꝛ ven.ad nfam:ꝛ p̄cipue ſi emptor conſueuit exercere vſuras.ſ. de pig.illo vos. Jtē vbi pecunia datur ad pōpam poſſum inde recipere mercedē qꝛ nō eſt mutuū:ſed potius ꝙmodatū ſiue locatio.ff.cōmo.ſi mihi.ℌ.non pōt:ꝛ.l.ſeq. Jtem vbi aliquid apponit noīe pene: dūtamē nō in fraudē vſurarꝫ.xij.q.ij.fraternitas.tamen in omnibus predictis cauſis non dicuntur vſure:ſed potius intereſſe videntur.Lau.

p ¶ Tuanos. Communis diuiſio.Secunda pars ibi:tue igitur.Ab.ſi.

¶ Cogendi.tenent filij pro parentibus pro hereditaria portione:ꝛ illi ad quos bona vſurariorum peruenium: vt hic dicitur:ꝛ.ff.de regulis iuris: ex qua perſona.Sed pone ꝙ alter heredum efficiatur non ſoluendo ante reſtitutionem vſurarum:nunquid alter conuenitur inſolidum:non videtur.ff.de fideiuſſo.inter eos.ℌ.cum inter.ar.contra.ff.commodati:ſi nihil.ℌ.heres:ꝛ.ff.de fideiuſſo.inter fideiuſſores.ff.de fideiuſ.tu.l.ſi fideiuſſores.Satis poteſt dici ꝙ inſolidum conueniri poſſunt:quia omnia bona defuncti erant illi obligata: arg.ſ.eo.cum tu.ꝛ precipue cum ſuccedit in crimen:heredis.n.ſuccedentis in vicium par fortuna habenda eſt.C.de fruc.ꝛ li.expen.l.ij.ꝛ etiam heredis ignorantia defuncti vitium non excludit.ff.de diuer.ꝛ tempo.preſcrip.cum heres.Si ergo heres ſuccedat in bonis defuncti ſiue heres idem crimen committat ſiue non:ſemper tenetur reſtituere vſuras quas defunctus extorſit inquantum ſe extendit illius hereditas:vt hic patet:ꝛ econuerſo heres poteſt repetere vſuras extortas a patre.ī.e. Michael.Lin.

Conſuluit. In prima ponitur conſultatio tria continens. In ſecunda ſimul ad omnia reſpondet ibi:Verum.Ab.ſi.

a ¶ Concedit ff. quod me. causa. l. vlti. §. si fenerator.
b ¶ Sperantes. supple cã mutui in spe lucri ꝓncipaliter posita. secundario tamẽ aliqd sperare nõ puto malũ: vt ꝛ ipse seruiat illi: ar. lxi. di. qd ꝓdest. ꝛ. lix. di. si officia. nec ẽt recipere ex tali spe: ar. i. q. ii. ¶ ꝓpio. immo naturaliter debitor est illi obligatus ad antidota. ff. de pe. here. sed si lege. §. ꝓsoluit: ꝛ. s̃. de testa. cum ī officijs. Alla.
c ¶ In lege. xiiij. q. iij. ca. ij. et .iij. Ber.
d ¶ Male agere. ar. ℈. s̃. e. in ciuitate illõ itelligit q̃tũ ad iudiciũ ecclie: ꝛ põt excusari illud pp dubiũ istud de iudicio anime. vt ḃ ꝓz ꝛ ita nõ est ꝓtra ibi quo ad formam ℈ctus vsurarij non dicuntur. sed isti pp intentionẽ quã bũerunt iudicãdi sũt in iudicio aĩe male agere ꝛ idu cendi sunt: ꝙz nõ ꝓpellẽdi: vt sic recepta restituãt nec tanq̃ vsurarij puniẽdi sũt ꝙz reuera quo ad deũ vsurarij vident: qr restituere tenent sic accepta. Et sic bẽs manifeste q̃ intentio facit hoiem vsurarium. itellige cuj effectu. sic ꝛ expectatio. xiiij. q. .iij. c. i. ꝛ. q. iiij. si qs clericus.
O Uam. Cõis diuisio. secunda ibi: mãdam⁹. ab.
e ¶ Se tueri. idẽ est in quolibet crie manifesto. s̃. de app. cuj sit romana. alias si iniuste grauarek nõ est appellatio denegãda sic multotiẽs cõdẽnarek iniuste q foret absoluẽdus. s̃. de exce. cuj inter. ꝛ ita intellige de his q appellãt existẽdo in crimie et hoc ꝓstat: qr nõ exprimit instaz cãm appellãdi. alĩs nõ audirek añ sniam appellãs. s̃. de app. vt debitus honor.
P Ost. ¶ Ponit duplicez ꝓuisionẽ ℈ iudeos vsurarios. Scõa ibi: dõec. ab. si.
f ¶ Pruncipes. quorũ legibus in tpalib⁹ subijciunk iudei. viij. di. quo iure: ꝛ. C. ỏ iu. iudei. qr si ad nos venũt ptegunk. s̃. ỏ iude. sicut: ꝛ. C. de iude. null⁹. pari rõne alios ℈ eos protegamus: ar. s̃. de mutu. peti. p totũ. marime in his qbus legem suã oñdũt. s̃. e. ꝓsoluit: ꝛ. xiiij. .q. iiij. qm̃: ꝛ. c. vlt. Uin.
g ¶ Cõmunionẽ: sic. ℈. e. q̃to.
h ¶ Denegari. nõ est dubiuz gn pena corporali puniãtur iudei p ecclesiã ꝛ etiã pecuniaria .xxviij. q. i. sepe: ī fi. xvij. q. iiij. ꝓstituit: ita tñ q̃ vsq̃z ad vindictaz sanguinis nõ ꝓcedat. s̃. e. de rap. in archiepatu. sed ℈ qa nihil ad nos de his q foris sunt .ij. q. i. multi ꝛ. s̃. de diuor. gaudemus. sed qõ dk ibi nihil ad nos: ꝛc. illud itelligitur inquantũ deũ offendunt. sz inquantũ hoiem offendũt sec⁹ est: vel põt intelligi illud de directa cobertiõe quã in eos nõ exercemus: sec⁹ de idirecta vt hic. ꝛ. s̃. de deci. c. de terris. cũ ẽt pp delictum efficiuntur de foro nostro. s̃. de iudi. nouit. ꝛ. s̃. de fo. cõpe. cum sit generale: ꝛ. vi. q. iij. placuit: ꝛ. s̃. de rap. c. i. ꝛ de hoc dictum est. s̃. de iudi. ita quorundam. Ber.

parabolam iuramenti cõcedit[a] donec quamuis sine exactione emolumentum aliquod inde ꝓcipiat. ꝛ an negociator pena consimili debeat condẽnari: qui merces suas longe maiori precio distrahit si ad solutõnem faciendam prolixioris temporis dilatio prorogetur q̃z si inconti nenti precium persoluatur. Ueruz qr quid in his casibus tenendum sit ex euangelio luce mãifeste cognoscitur: in quo dicitur: date mutuum nihil ide spantes[b]: huiusmodi homines pro intentione lucri quaz habent: cũ omnis vsura ꝛ superabundantia prohibeatur in lege[c]: iudicãdi sunt male agere[d]: ꝛ ad ea que taliter sunt accepta restituenda ī aĩaz iudicio efficaciter inducendi.

I Nocentius. iij. ꝓlatis in regno francie constitutis.

¶ Manifestus vsurarius appellans ad subterfugiendum restitutionem audiendus non est.

Q Uam pernicioſum: ꝛ infra. Mandamus quatenus manifestos vsurarios: maxime quos vsuris publice renunciasse constiterit: cum aliquis eos conuenerit de vsuris nullius permittatis appellationis subterfugio se tueri[e].

I Dem narboneñ. archiepo.

¶ Per subtractionẽ communionis christianorum per principes seculares cogendi sunt iudei ad vsuras restituendas.

P Ost miserabilem: ꝛ infra. Judeos ad remittẽdas christianis vsuras per principes[f] ꝛ potestates compelli precipimus seculares. Et donec eis remiserint: ab vniuersis christi fidelibus tam in mercimonijs q̃z in alijs per excommunicationis sententiam eis iubemus communionem[g] omnimodaz denegari[h].

I Dem mutinenſi epiſcopo.

¶ Non obstãte iuramento de nõ repetendis vsuris ꝑ debitorez ꝑsito põt iudex ex officio suo vsurariũ ad restituendas vsuras cõpellere.

T Uas dudum recepimus questiones q̃ qdã vsurarij eos quibus dãt pecuniã ad vsuraz ꝑstare faciunt iuramentum q̃ usuras non repetẽt: ꝛ super his quas soluerint nullam moueant q̃stionez. ¶ Nos igitur respondemus vt vsurarios ipsos mo. pre. per. cen. ec. ap. re. cõpellas ante vsurarum solutionem ab earum exactione desistere[i]: vel restituere[k] ipas postquã fuerint ꝓsolute: ne de dolo ꝛ fraude cõtingat eos cõmodũ reportare. I Dem.

¶ Nõ auditur vsurarius repetẽs vsuras nisi pri⁹ restituat exactas.

Q Uia frustra legis auxiliuz inuocat: qui cõmittit: in legem[l]

¶ Statuimus vt si quis vsurarius a nobis litteras impetrauerit super restituendis vsuris vel fructib⁹ cõputandis in sortem: nisi prius ipse restituerit[m] usuras quas ab alijs noscitur recepisse auctoritate litteraz ipsarum nullatenus audiatur.

I Dem altisiodoren̄si epo.

¶ Conuictus de vsuraria prauitate per famam ꝛ alia argumenta potest manifestari vsurarius: et tãquam manifestus vsurarius compesci secundum dispositionem lateranen̄si concilij.

Q Uam in dioceſi tua sint quam plurimi vsurarij de quibus minime dubitatur quin sint vsurarii manifesti: contra quos propter timorem potentum[n] qui tuẽtur eos dem nullus accusator apparet: nec ijdez sunt p sniam ꝓdemnati. f. t. t. r. q̃ licet contra eos non appareat accusator: si tamen alijs argumentis illos constiterit esse vsurarios

in aliã delinquat. ff. de ritu nup. filio. patroni. §. i. vbi patronus qui ꝓtra vnã legẽ venit bñficiũ alteri⁹ amisit. ff. de mino. l. auxiliũ. in fi. vbi mĩor delinquẽs bñficiũ restituẽdis amittit. Uin. ꝛ Jo. reliquerũt hoc disputationi vtruz delinquẽs ℈ legẽ vnam aliarũ pdat beneficiũ. Ego non credo q̃ ꝓpterea perdat beneficiũ alterius: qr sic puniret in eo in quo non deliquit sufficit ergo q̃ amittit legis bñficiuz quã cõtẽpsit vt dñt ꝓme cõcor. ꝛ illa lex auxiliũ logt in crie: vbi nõ restituit minor: nec illa filio patroni obstare videtur.

m ¶ Restituerit. nũqd sufficit cautio de restituẽ do? Rñdeo q̃ nõ: ar. s̃. de re iudi. cuz aliqb⁹. ff. de pig. ac. qõ si non soluerit. nisi forte magna cã interuenerit: ar. ff. de re iudi. l. iiij. §. ait ꝓtor. puta si non sit soluendo tũc sufficit ꝑstare cautiones q̃ ipse restituet ꝛ audiri ỏz vt postea alij restituat: argu. s̃. de resti. spol. olim. ij. ꝛ. s̃. de so. odoard⁹: ꝛ. ff. ỏ cel. bo. .l. si debitores: vel si ille cui debetur cõsentiat: qr satisfactũ itelligit. ff. de pig. act. si rẽ. §. ois. ar. .s̃. de re. iudi. qõ ad consultationẽ. Itẽ qd si nullus agit ℈ istuz ꝓ vsuris dirit Jo. ꝛ tan. q̃ facta denũciatione in publico si nullus apparet qui petit: ỏz iste audiri ꝓlias. sicut facit qui rez inuenit alienaz ad euadendũ penaz furti denũciat publice vt cuius est res veniat. ff. ỏ fur. falsus. §. q alienũ. hoc non credo sufficere: nõ. n. excusatur usurarius si nullus repetat ab eo uel si denũciet. imo ẽt tenek vsuram restituere saltẽ paupibus si nullus apparet cui restituat: aliter ſi liberatur a peccato vt. s̃. e. cũ tu. vñ cuz non sit adhuc emendatus si in crimine perseueret retinẽdo alienũ: nõ est audiendus: ꝛ hoc ꝓz per litteraz istã: qr nisi restituerit vel adhuc restituat cũ effectu: ergo beneficiũ legis habere non ỏz cũ ad huc cõtra illaz in crimie pseueret. vñ põt ei dici. eisce primo trabẽ de oculo tuo q̃ festucã de oculo fratris tui. i. q. i. multi. ꝛ. iij. q. vij. §. porro in fi. ꝛ ita iudex nõ ꝓcedat per litteras tales. nisi post q̃ ꝓstiterit q̃ plene purgatus fuerit. ꝛ hoc intellige cũ est manifestus vsurarius. alĩs iudex nõ denegaret ei audientiam: ꝛ sic iudex ex officio suo potest eum repellere exemplo domini. iij. q. vij. que sine. c. postulatus: ꝛ. s̃. de excep. exceptionem. si. ꝛ. ℈. c. pri. ꝛ. s̃. e. q̃ pernicioſum: arg. idez erat si non sit manifestus vsurarius. ꝛ reus excipiat qõ nõ ỏz audiri. cum eodem reatu criminis inuoluatur ꝓbatione recepta nõ audiat nisi restituat vt diri. Itẽ qd si aliqs ꝓtẽdat ī iure cũ ipso ī petrante ꝛ appellek ante cãm. nũqd expediet ante cãm appellatiõis? ar. est ḃ q̃ sic. ex eo q̃ dicit nisi pri⁹ restituerit. ꝛc. si vsurarius impetrator appellet non audirem illũ interiz per litteras illas. Item habes ḃ q̃ littere que ab initio non valent postea conualescunt. s̃. de fo. ꝓpe. licet verum. ꝛ ex tenore. ꝛ hoc verum est quando ab initio non sunt nulle ipso iure. Ber.

Q Uam in. Manifesti vsurarij ẽt nullo accusante possunt compelli per penam laterañ. ꝓcilij. b. d. Uel aliter ꝛ sic vt in rubro not. sc̃z verum intellectum. c. nã primũ summarii Jo. an. parum ḃz dubiũ. Secunda pars ibi: fraternitati. Alb. si.

a ¶ Concedit ff. quod me. causa. l. vlti. §. si fenerator.
b ¶ Sperantes. supple cã mutui in spe lucri principaliter posita. secundario tamẽ aliqd sperare nõ puto malũ: vt ꝛ ipse seruiat illi: ar. lxi. di. qd pderit. ꝛ. lix. di. si officia. nec ẽt recipere ex tali spe: ar. i. q. ii. ¶ propio. immo naturaliter debitor est illi obligatus ad antidota. ff. de pe. here. sed si lege. §. ꝓsoluit: ꝛ. s̃. de testa. cum ī officijs. Alla.
c ¶ In lege. xiiij. q. iij. ca. ij. et .iij. Ber.
d ¶ Male agere. ar. ℈. s̃. e. in ciuitate illõ itelligit q̃tũ ad iudiciũ ecclie: ꝛ põt excusari illud pp dubiuz istud de iudicio anime. vt ḃ ꝓz ꝛ ita nõ est ꝓtra ibi quo ad formam ℈ctus vsurarij non dicuntur. sed isti pp intentionẽ quã bũerunt iudicãdi sũt in iudicio aĩe male agere ꝛ idu cendi sunt: ꝙz nõ ꝓpellẽdi: vt sic recepta restituãt nec tanq̃ vsurarij puniẽdi sũt ꝙz reuera quo ad deũ vsurarij videnk: qr restituere tenent sic accepta. Et sic bẽs manifeste q̃ intentio facit hoiem vsurarium. itellige cuz effectu. sic ꝛ expectatio. xiiij. q. .iij. c. i. ꝛ. q. iiij. si qs clericus.
O Uam. Cõis diuisio. secunda ibi: mãdam⁹. ab.
e ¶ Se tueri. idẽ est in quolibet crie manifesto. s̃. de app. cuz sit romana. alias si iniuste grauarek nõ est appellatio denegãda sic multotiẽs cõdẽnarek iniuste q foret absoluẽdus. s̃. de exce. cuz inter. ꝛ ita intellige de his q appellãt existẽdo in crimie et hoc ꝓstat: qr nõ exprimit instaz cãm appellãdi. alĩs nõ audirek añ sniam appellãs. s̃. de app. vt debitus honor.
P Ost. ¶ Ponit duplicez ꝓuisionẽ ℈ iudeos vsurarios. Scõa ibi: dõec. ab. si.
f ¶ Pruncipes. quorũ legibus in tpalib⁹ subijciunk iudei. viij. di. quo iure: ꝛ. C. ỏ iu. iudei. qr si ad nos venũt ptegunk. s̃. ỏ iude. sicut: ꝛ. C. de iude. null⁹. pari rõne alios ℈ eos protegamus: ar. s̃. de mutu. peti. p totũ. marime in his qbus legem suã oñdũt. s̃. e. ꝓsoluit: ꝛ. xiiij. .q. iiij. qm̃: ꝛ. c. vlt. Uin.
g ¶ Cõmunionẽ: sic. ℈. e. q̃to.
h ¶ Denegari. nõ est dubiuz gn pena corporali puniãtur iudei p ecclesiã ꝛ etiã pecuniaria .xxviij. q. i. sepe: ī fi. xvij. q. iiij. ꝓstituit: ita tñ q̃ vsq̃z ad vindictaz sanguinis nõ ꝓcedat. s̃. e. de rap. in archiepatu. sed ℈ qa nihil ad nos de his q foris sunt .ij. q. i. multi ꝛ. s̃. de diuor. gaudemus. sed qõ dk ibi nihil ad nos: ꝛc. illud itelligitur inquantũ deũ offendunt. sz inquantũ hoiem offendũt sec⁹ est: vel põt intelligi illud de directa cobertiõe quã in eos nõ exercemus: sec⁹ de idirecta vt hic. ꝛ. s̃. de deci. c. de terris. cũ ẽt pp delictum efficiuntur de foro nostro. s̃. de iudi. nouit. ꝛ. s̃. de fo. cõpe. cum sit generale: ꝛ. vi. q. iij. placuit: ꝛ. s̃. de rap. c. i. ꝛ de hoc dictum est. s̃. de iudi. ita quorundam. Ber.
T Uas. Usurarius q fecit debitorem iurare de soluẽdis vel de nõ repetẽdis vsuris ecclesiastica censura ꝓpellitur ab exactiõe desistere. b. d. Uel aliter sic vt in rubro. Cõis diuisio. Secõa ibi: nos. Alb. si.
i ¶ Desistere. relato prius sacramẽto. s̃. de iureiu. ex administrationis: ꝛ hãc relationẽ põt petere qui iurauit: cum huic petitioni non renunciauerit: vt. s̃. ỏ renũc. cum inter. p. ꝛ. s̃. qõ me. cau. ad audientiã. immo ꝛ si iurauit non petek ab solutionem põt illud denunciare. s̃. de iureiu. quemadmodũ. Et licet ob priuatum cõmodum denunciet: non tñ repellitur ab ea: qr proderit vsurario cum penituerit: ar. viij. q. i. sunt in ecclesia.
k ¶ Uel restituere. sic. s̃. de iureiu. debitorem: ꝛ. s̃. de emp. ꝛ vendi. ad nostram.
l Q Uia. ¶ Ponit statutũ cuius cãm premittit ibi: statuimus. Alb. si.
¶ In lege eãdez. s. ff. qõ me. cã. isti qdẽ: ꝛ. s̃. de ap. an sit: ꝛ. c. cõstitutis ꝛ. C. ỏ iur. delib. scim⁹. §. si vo postq̃ ar. ℈. s̃. de ap. dilectis filijs. vbi decan⁹ q non detulit appellationi auditur appellans in eodem negocio. ꝛ idem videtur si

m ¶ Restituerit. nũqd sufficit cautio de restituẽ do? Rñdeo q̃ nõ: ar. s̃. de re iudi. cuz aliqb⁹. ff. de pig. ac. qõ si non soluerit. nisi forte magna cã interuenerit: ar. ff. de re iudi. l. iiij. §. ait ꝓtor. puta si non sit soluendo tũc sufficit ꝑstare cautiones q̃ ipse restituet ꝛ audiri ỏz vt postea alij restituat: argu. s̃. de resti. spol. olim. ij. ꝛ. s̃. de so. odoard⁹: ꝛ. ff. ỏ cel. bo. .l. si debitores: vel si ille cui debetur cõsentiat: qr satisfactũ itelligit. ff. de pig. act. si rẽ. §. ois. ar. .s̃. de re. iudi. qõ ad consultationẽ. Itẽ qd si nullus agit ℈ istuz ꝓ vsuris dirit Jo. ꝛ tan. q̃ facta denũciatione in publico si nullus apparet qui petit: ỏz iste audiri ꝓlias. sicut facit qui rez inuenit alienaz ad euadendũ penaz furti denũciat publice vt cuius est res veniat. ff. ỏ fur. falsus. §. q alienũ. hoc non credo sufficere: nõ. n. excusatur usurarius si nullus repetat ab eo uel si denũciet. imo ẽt tenek vsuram restituere saltẽ paupibus si nullus apparet cui restituat: aliter ſi liberatur a peccato vt. s̃. e. cũ tu. vñ cuz non sit adhuc emendatus si in crimine perseueret retinẽdo alienũ: nõ est audiendus: ꝛ hoc ꝓz per litteraz istã: qr nisi restituerit vel adhuc restituat cũ effectu: ergo beneficiũ legis habere non ỏz cũ ad huc cõtra illaz in crimie pseueret. vñ põt ei dici. eisce primo trabẽ de oculo tuo q̃ festucã de oculo fratris tui. i. q. i. multi. ꝛ. iij. q. vij. §. porro in fi. ꝛ ita iudex nõ ꝓcedat per litteras tales. nisi post q̃ ꝓstiterit q̃ plene purgatus fuerit. ꝛ hoc intellige cũ est manifestus vsurarius. alĩs iudex nõ denegaret ei audientiam: ꝛ sic iudex ex officio suo potest eum repellere exemplo domini. iij. q. vij. que sine. c. postulatus: ꝛ. s̃. de excep. exceptionem. si. ꝛ. ℈. c. pri. ꝛ. s̃. e. q̃ pernicioſum: arg. idez erat si non sit manifestus vsurarius. ꝛ reus excipiat qõ nõ ỏz audiri. cum eodem reatu criminis inuoluatur ꝓbatione recepta nõ audiat nisi restituat vt diri. Itẽ qd si aliqs ꝓtẽdat ī iure cũ ipso ī petrante ꝛ appellek ante cãm. nũqd expediet ante cãm appellatiõis? ar. est ḃ q̃ sic. ex eo q̃ dicit nisi pri⁹ restituerit. ꝛc. si vsurarius impetrator appellet non audirem illũ interiz per litteras illas. Item habes ḃ q̃ littere que ab initio non valent postea conualescunt. s̃. de fo. ꝓpe. licet verum. ꝛ ex tenore. ꝛ hoc verum est quando ab initio non sunt nulle ipso iure. Ber.
Q Uam in. Manifesti vsurarij ẽt nullo accusante possunt compelli per penam laterañ. ꝓcilij. b. d. Uel aliter ꝛ sic vt in rubro not. sc̃z verum intellectum. c. nã primũ summarii Jo. an. parum ḃz dubiũ. Secunda pars ibi: fraternitati. Alb. si.
n ¶ Potentum. vñ excõicari possent si prestent impedimentum volentibus agere contra illos. s̃. de offi. deleg. c. i. ꝛ. xi. q. iij. iniustum.

manifestos[a]: in eos penam in late ranensi concilio contra vsurarios editaz libere poteris[b] exercere.

Idem.

¶ Maritus recipiés pignus pro dote promissa non tenetur fructus in sortem computare.

Salubriter: ⁊ infra. Sane gene rum ad fructus possessionū q̄ sibi a socero sunt, p numerata dote pignori obligate computandos in sortem[c] non credimus compellendum: ☞ Cum frequenter dotis fructus nō sufficiant ad onera[d] matrimonij supportanda.

Idem epō bononiensi.

¶ Repetens vsuras non audiē ni si restituat extortas per se vel p alium a quocūq; causam habeat.

Michael laicus suaz nobis ārtiā destinauit: q. m. ⁊ quidam alij bononien. ciues multa extorserunt ab eo ⁊ a pfe suo cuius bes extitit[e] nomie vsurarum. ⁊ infra. ☞ Attentius, puisurus: ne auctoritate nostra i negocio pcedas eodē nisi dictus conquerens restituerit vel adhuc[f] restituat si quas aliquādo ipse vel pater[g] eius extorsit vsuras.

Idem in concilio generali.

¶ Etiam iudei compellendi sunt ad restituendas vsuras extortas a christianis ⁊ ad soluēdas decimas vel obligationes de eorum possessionibus.

Quanto amplius christiana religio ab exactione compescitur vsurarum: tanto grauius super bis iudeoz perfidia insolescit ita q. breui tpe christianoz erbaurient facultates. ☞ Volētes igitur in hac parte prospicere christianis ne a iudeis immaniter aggrauentur synodali decreto statuimus ut si decetero quocūq; pretextu iudei a christiāis graues immoderatas[h] vsuras extorserint: christiano rum eis participium subtrahatur donec de immoderato grauamine satisfecerint competenter. vnde christiani si opus fuerit: per cen. ec. ap. pos. compellantur ab eoz commercijs[i] abstinere. ☞ Principibus autem iniungimus: vt propter hec non sint christianis infesti: sed potius a tanto grauamine studeant cohibere iudeos. ☞ Hac eadem pena iudeos decreuimus compellendos ad satisfaciendum ecclesijs p decimis ⁊ oblationibus debitis q̄s a christianis de domibus ⁊ possessionibus alijs percipere consueuerant antec̄z ad iudeos quocūq; titulo deuenissent[k]: ut sic ecclesie conseruentur indemnes.

Rego. ix. fratri. r.

¶ Usurarius est q̄ a debitore recipit aliquid vltra sortem. etiaz si suscipiat in se piculuz. b. d. pnio Nō est vsurarius emptor rei minus iusto precio si tunc verisimiliter dubitetur an tpe solutionis plus vel minus sit rei valitura. b. scōo. propter dubiū excusat is qui ex eo q. differt solutionē pcij vendit rem plus q̄z valeat si non erat eam alias venditurus. b. tertio.

Dauiganti vel eunti ad nūdinas certam mutuans pecunie quantitatem eo q. suscepit in se periculum[l] recepturus aliqd vltra sortem: vsurarius est censendus.

¶ Ille quoq; qui dat. x. solidos: vel alio tempore totidem sibi grani vini vel olei mensure reddātur: que licet tunc plus valeant vtrum plus vel minus solutionis tempore fuerint valiture verisimiliter dubitatur[m]: non debet ex hoc vsurarius reputari. ¶ Ratione huius dubij etiam excusatur qui pannos granum vinum oleum vel alias merces vendit: vt amplius q̄z tūc valeant in certo termio recipiat p eisdem: nisi tamen ea tēpore ꝓtrapiatur ꝯ ipsuz q. pater vel auus receperunt vsuras. videl q. sic: q. vsure repetunt ab hāde ⁊ a quocūq; ēt exheo. ē. e. tua imo hās tenet ex delicto defuncti: ⁊ si nihil puenerit ad ipsum fm canonem. ē. ō rap. in litteris. ⁊. ē. de sepul. c. vlt. vbi de hō ⁊. xvi. q. vj. si epm. in fi. xij. q. ij. epūs q filios. ergo si agi potest multo fortius exci pi. ⁊ hoc concedit Jo. q. hās nō ꝓuenitur h ex maleficio: ſz potiꝰ ex quasi ꝯctu rōe indebiti soluti. Isti. de obli. q̄ ex q̄si ꝯctu. §. is cui qs p errorez. ⁊ q. possit sic excipi de facto patris eo agēte: satis ꝓbat p hāc lr̄am ſz si nō fecisset iste mentioez i litteris ō patre nunqd eo agēte ex facto suo pōt excipi ꝯ ipsuz q. pater fuerit vsurarius: nec restituerit vsuras vt q. nō: q. per tales literas non potest agere de facto pris: ergo nec excipi pōt ꝯ ipsuz alis iniquū vt: arg. ꝯ. ē. e. tua. ſz illa loqtur i ordinario. immo alia rōe vt q. possit excipi: q. in vitū succedit pri: vt. ē. e. tua: ⁊ sic culpā alienā fecit suā retinendo scienter alienuz: ergo antec̄z aliū impetat oz esse illo crie purgatus: vt dcm̄ ē. ē. e. q. frustra satis vt q. nō possit excipi: arg. hui⁹. c. ex querimonia ⁊ cōmissione. nunqd causula illa ponit in litteris nisi qñ de patre fit mētio in litteris sic h fcm̄ fuit. ſz ita vt q. possit excipi. tenet. n. restituere vsuras q̄s pater extorsit cū ei succedat in bonis qō potiꝰ credo. sed nūquid repelli potest ab agendo qui nōe alieno recipit vsuras. vt q. sic. ar. xlvij. distī. sicut non suo. sed hoc nō vt: q. nihil in suā vtilitatez vsum est: nec ꝯ istū ageret ad vsuras repetendas. imo ꝯ illum qui hūit illam vtilitatem.

Quanto. Judei qui extorquēt graues vsuras a christianis vel de possessionibus decimas vel oblatōes solitas pcipi p ecclesias eis non solnūt ꝓuantur xp̄anorū cōione. b. d. vel sic vt in rubro. Duo sūt dicta. Secūdū: ibi: hac eadez. ¶ Primum dictum facit tria. ¶ Primo ponit cāz statuti. Secūdo statutū ibi: volentes. Tertio, ꝓuidet ꝯz grauamen suspicatū ibi: p̄cipalib⁹

Unigami. Tria dicta esse patent. Scōm ibi: ille quoq;. Tertium ibi: ratione dubij. Ab. si.

---

a ¶ Manifestos. si intelligas manifestos. i. notorios: non est opus alijs argumentis. ē. de accusa. euidentia. ē. de iureur. ad nām. ⁊. ij. q. j. de manifesta. Si aūt loquitur de manifestis nō notorijs fm hoc cuidens ꝓbatio requiritur fm iuris ordinem. xj. q. iij. eoz in fi. Ad hoc posset dici q. illud nō tortū nō bz facti pseuerentiā. vnde aliqua requirunt argūēta: vel dic q. solennis fama docet ipsos esse vsurarios: ⁊ ideo per famam ⁊ alia argumenta puniuntur: q. sola fama non sufficit ad condemnationem. arg. xxv. q. vj. si duo: ⁊. iij. q. iij. §. Item sepe fit: ⁊. ē. de iureur. ex litteris.

b ¶ Poteris. ex offō tuo: vt dixi. ē. eo. c. proximo licet nullus appareat accusator.

Salubriter. ¶ Maritus fructus rei dotalis vel obligate ꝓ dote non tenetur in sortez cōputare. h. d. Vel aliter ⁊ melius vt in rubro. Et est casus singularis ⁊ alibi nō probatur. ¶ Primo ponit dictum. Secūdo eius causaz assignat ibi: cū frequētibus. Ib. si.

c ¶ In sortem. h est casus i quo fructus non computant in sortez alios hēs notatos. ē. e. cōquestus.

d ¶ Onera. hoc ideo dicit q. fructus dotis cedunt lucro marito propter onera matrimōij. C. de iure do. pro oneribus. ad hoc autem vt maritus lucret fructus rei dotalis: requritur vt sustineat onera matrimonij. ff. de do. excep. l. pater in prin. Item. oz q. possessio rei dotalis tradita sit. ff. so. ma. de diuisione. fructus vero percepti ante matrimonium restituuntur mulieri: nec cedūt lucro marito. ff. ō usuris videamus. §. antepe. similiter fructus ⁊ fet⁹ pecudum dotalium lucratur maritus. ff. de iure do. plerūq;. §. si serui. Idem est i fundo crenifodino vel argētifodino. ff. so. ma. diuortio. §. si vir in fundo secus tñ est in feru ancillarū dotalium q. non cedit lucro ipsi marito. ff. de iure do. l. plerunq;. §. si serui. Item secus est in lapidifodinis vbi lapis non renascitur: ⁊ in arboribus non cedēdis. ff. so. ma. diuortō. §. fundum. ⁊ duobus. §. seq. Item fallit h illa regula. cuius est emolumētum. eius dī esse periculum. lz. n. ad illos spectet emolumentum rei dotalis nō tñ rei piculū vel euictionis vl deteriorationis. ff. de iure do. plerunq; in ꝓn. ⁊. §. i. ⁊. C. e. ti. l. j. tñ cū distinctione: an res date in dotez sint estimate vel nō ut ibi distinguit: sed hoc est verus nisi res dotalis consistat i numero pondere vel mensura. nam piculū talium spectat ad virum. ff. de iur do. res in dotem. Jo.

Jchael. ¶ Primo ponit partis querelam. Secundo clausulā quā stilus curie apponit in litteris que impetrantur ad recuperandas vsuras. Ab. si.

e ¶ Extitit. alias non tenetur. nisi esset heres. ē. e. tua nos.

f ¶ Adhuc hoc expositum est. ē. e. q. frustra.

g ¶ Pater. h habes q. filiꝰ tenet ex delicto patris: sic. ē. e. tua nos. et agit ex facto patris vt h pz. ⁊ sic repetitio vsurarū dat heredi ⁊ ꝯ heredem: vt h pz cū. n. iste agat ex psona pris ipsuz tenetur defendere. ff. de regu. iur. ex q̄ persona. ⁊. ff. de procu. seruum quoq;. §. pe. alꝰ denegatur ei actio vt dicit ibi. Sed pone q. iste non agat ex persona patris nunquid obest ei si excipiatur ꝯ ipsuz q. pater fuerit vsurarius: nec restituerit vsuras vt q. nō: q. per tales literas non potest agere de facto pris: ergo nec excipi pōt ꝯ ipsuz alis iniquū vt: arg. ꝯ. ē. e. tua. ſz illa loqtur i ordinario. immo alia rōe vt q. possit excipi: q. in vitū succedit pri: vt. ē. e. tua: ⁊ sic culpā alienā fecit suā retinendo scienter alienuz: ergo antec̄z aliū impetat oz esse illo crie purgatus: vt dcm̄ ē. ē. e. q. frustra satis vt q. nō possit excipi: arg. hui⁹. c. ex querimonia ⁊ cōmissione. nunqd causula illa ponit in litteris nisi qñ de patre fit mētio in litteris sic h fcm̄ fuit. ſz ita vt q. possit excipi. tenet. n. restituere vsuras q̄s pater extorsit cū ei succedat in bonis qō potiꝰ credo. sed nūquid repelli potest ab agendo qui nōe alieno recipit vsuras. vt q. sic. ar. xlvij. distī. sicut non suo. sed hoc nō vt: q. nihil in suā vtilitatez vsum est: nec ꝯ istū ageret ad vsuras repetendas. imo ꝯ illum qui hūit illam vtilitatem.

h ¶ Immoderatas: ergo moderatas vt pmittere a ꝯrio sensu. xxv. distī. qualis. ff. de iudi. cuz ꝓtor. qō nō est vex. ē. e. pꝰ miserabilez. ⁊ ita cessat h arg. a ꝯrio sensu. ē. ō epi. ⁊. cle. ꝙuenticulā ⁊ graues vsure dicuntur q̄ excedunt legitimū modum. l. statutum. C. de vsu. eos.

i ¶ Cōmercijs. sic. ē. e. post miserabilem.

k ¶ Deuenissent: ⁊ ita res transit cum suo onere. ē. de deci. cuz non sit. ē. de pigno. ex litteris: ⁊. xvj. q. i. si quis laicus. ff. de pigno. actio. si conuen erit. §. si fundus. Ber.

l ¶ Periculū: q. iste recipiebat in se piculum videbat q̄si q̄daz ꝙpensatōe licite aliquid vltra sortez recipe posse: q. piculū pecunie mutuate ptinebat ab debitorez cū sua facta fuisset. sed nihilominꝰ ē vsurarꝰ: cū excedat naturam mutui vt dictuz ē ē. e. conquestus: q. si nullum piculū secutū fuit: ⁊ aliqd vltra sortez recepit illō fuit vsura: q. cū sit hincinde mutuū nihil inde spare dz. iurta illud. date mutuū nihil ide sperantes. ē. e. consuluit. ⁊. xiiij. q. ij. p totū. ⁊ nulla ꝙpēsatio siue dipēsatō admitti dz: vt vsura exigatur. ē. e. sup eo. ergo siue recipiat in se pculū siue nō nihil vltra sortez recipere debet.

m ¶ Dubitat. ergo si certū ēt q. tpe solutiōis plꝰ valerent vsurarꝰ ē cēsendꝰ. ē. e. i ciuitate. ar. j. c. pp. ⁊ ita pp dubiū excusat: q. tā ēptor q̄z venditor eq̄lr ꝙmodū ⁊ in cōmodū ex dilatiōe expectat ⁊ est. si. C. de solu. l. pe. Item ar est h q. dubia i melioꝛē ptē interptari ō bēt. j. ō re. iu. c. ij. q. pmptiores debemꝰ esse ad absoluendum q̄z ad ꝯdemnandū. ē. de ꝓba. ex lr̄is. ff. de ac. ⁊ ob. l. arrianꝰ. sed ꝯ videtur q. po-

tus in tali dubio abstinendū esset a talibus ℣ctib⁹ pp piculum. ar. j. de cleri. ex. mi. illud. Q̃ñqz. n. aliqui fingunt se dubitare vbi dubitatio nō est. tñ relinquēdi sunt in talibus cōsciētie sue. Jtē ar. q̃ rōne dubij aliquid pmittitur: qō alias non lz. xiij. q. ij. non estimemus. ff. de uē. inspi. l. j. §. j. ff. de iudi. si quis ex aliēa. C. de vsur. si ea lege. ꝛ rōne huius dubij excusatur: vt in. §. sequenti.

a ¶ Nō fuerat. alʒ nō excusatur qꝛ si tūc fuerat vēditurus ꝓ minori: ꝛ ex certa sc̄ia plus recipiat alio termino vsura est: ꝛ sic intellige. §. eodem in ciuitate: vt ibi etiam dixi.

Rubrica De crimine falsi. Quia inter cetera precepta legis diuine cōtinetur nō furtum facies: nō falsū testimonium dices: ꝛ. §. visū est de furto ꝛ vsura q̃ est spēs furti: iō annectit de crie falsi. ō materia bētur in decretis. in. c. I memoria. xix. di. ꝛ xi. q. iij. qsquis iiij. q. iij. q falso. Ab. si.

Alfidicus. Due sunt ptes. Secūda ibi: vterqz.

b ¶ Obnoxius. i. obligatus.

c ¶ Judici. q eū extraordinarie punire pōt cā durāte. C. ō testi. nullum sed cā finita pōt accusari. l. cor. de fal. ff. ad. l. corne. de fal. .l. i. ꝛ ēt. l. cor. de sicca. ff. ad. l. cor. de sicca. l. j. i. rñso. ꝛ. §. i. ℣Dunk enī falsus testis ꝛ si conatus non hūit effectū. sn̄ia tñ p falsum testimoniū dcā vl instrumenta fcā retractari dēt falsitate repta vsqz ad. xx. ānos. §. de excep. cuz venerabilis: nec ē mādāda executioni si hoc obijciatur. j. c. priori. vbi de boc. ꝛ nulla ē ꝑm quosdā: qꝛ ex ea nō dat exceptio. ff. de excep. q agnitis. dns azo dicebat q̃ est aliq̃: ꝛz nō dat ex ea exceptio cū effectu. ff. ō re iudi. diu⁹. quousqz enī constet de falsitate habeā iterim pro sn̄ia. §. ō fide instru. accepimus vbi de boc.

d ¶ Ledit. qꝛ in trib⁹ offēdit triplex pena ei debet. ℣Dño qꝛ deum offendit septennis pn̄a sibi iniungit ꝓ piurio. vj. q. j. qcūqz qꝛ iudicē ōlusit infamabit. xxij. q. v. qsquis cōuict⁹: ꝛ verberibus castigabit. v. q. v. illi q. vl ex ordinarie punie. vt dcm̄ ē in prima notula: ꝛ qꝛ primuz ledit iuxta modū lesionis punie. arg. iij. q. ix. nbilomin⁹ lz ibi non loquatur de tali pena.

e ¶ Reus. ō boc habes. ix. q. iii. qsquis.

Super. ℣Primo commendat eū cui scribit ō ꝑterito. Scōo istruit eum de futuro ibi: mādantes. Ab. si.

f ¶ Falsarū. ō dicebat Lau. q̃ si ne tpis ꝑfinitione semper retractanda est sn̄ia de falso: qꝛ ipso iure nulla est qꝛ defectus est i iurisditiōe: qꝛ false lre nullam attribuunt iurisditionem: ꝛz vbi alias ageret ō falso: retractaā vsqz ad. xx. an. vt dixi. §. c. pri.

g ¶ Executiōi. ꝛ ita patet q̃ executor subsistere dz vel sustinere: si obijciaā q̃ sentētia lata sit p falsas lras: sic. ff. de iudi. si ꝓtor. arg. c̄ de offi. dele. pastoralis: ꝛ ibi solunt hoc: vbi plene habes quando fieri debeat executio vel quando nō. ꝛ. §. ō re iudi. decetero.

h ¶ Non obseruet: ꝛ si per errorem per talem sn̄iaz solutū est potest reuocari. C. si si ex fal. instru. l. i. ꝛ. ij. ꝛ. ff. de excep. l. q agnitas.

i ¶ Mortis. ℣Hāc penā ecclesia non imponit. xxiij. q. vlt. bis a quib⁹ ꝛ. c. sepe. ꝛ. §. ne cle. vel mo. sententiā sanguinis.

k ¶ Degradatis. sic. §. de iudi. cū nō ab homine. Sed cōtra videtur. j. e. falsario rū: vbi traditur secularī ptāti puniendus. sed illud spāle est i falsarijs litteraz̄ dñi pape vbi statim traduntur seculari potestati.

ctus non fuerat⁸ venditurus.

Rubrica De crimine falsi.

A Augustinus.

¶ Testis falsidic⁹ tres ledit: deuz iudicem ꝛ partem. ꝛ falsus est non solum qui mendacium dicit sed ēt qui veritatem occultat.

Alfidicus testis tribus personis ē obnoxius[b]: primuz deo cuius ꝑsentiam cōtēnit: inde iudici[c] quē mentiendo fallit: postremo inocēti quē falso testimonio ledit[a].

Uterqz reus[e] est: ꝛ q veritatez occultat ꝛ q mendacium dicit: qꝛ ꝛ ille prodesse nō vult: ꝛ iste nocere desiderat.

L Acius. iii. vigorien̄. epo.

¶ Sentētia lata p falsas litteras si debet executioni mandari.

S Uper eo q̃ sn̄iam auctoritate litteraz̄ falsaz̄[f] lataz̄ noluisti executioni[g] mandare. t. p. cōmendamus. ℣Mandātes vt quotiēs aliqua scripta sub noīe nostro destinata redarguenda videris falsitatis: nullam eis adhibeas fidē: ꝛ qō per ipsas mandatum fuerit nō obserues[b]: sed eum qui presentauerit retineri facias diligenter.

O Rbanus tertius.

¶ Clericus falsans sigillum principis deponitur. Jtē ei caracter imꝓmitur ꝛ in exilium mittitur.

A D audientiā nostrā te significante peruenit. q̃ cū quosdaz clericos q falsauerunt sigillū regis francorū: carcerali custodie manci paueris: ꝛ infra. ℣. F. t. r. ut eis nec membrum auferri: nec penā infligi facias corporalez: ꝑ quā piculum mortis possint incurrere: sed eis a suis ordinib⁹ degradatis[k] in signū maleficij caracterē[l] aliquē imꝓmi facias: quo inter alios cognoscant ꝛ prouinciam ipsam eos abiurare cōpellens abire ꝓmittas.

I Nocentius tertius.

¶ Existens in curia litteras apostolicas non recipiat nisi de manibus pape vel officialiū ab ipso deputatoruz: persone tamē solennes per nuncios recipere poterūt ō manibus tamen predictorum. contra faciens si laicus est excōmunicationi subiacet Si clericus ab officio et beneficio deponat. b. d. vsqz ad. §. adijcientes.

O Ra sepe mandata: ꝛ infra. ℣Statuimus ꝛ sub excōicationis pena ꝛ suspensionis ordinis ꝛ beneficij districti[o] ibibemus: ne quis apō se. apo. litteras nr̄as nisi a nobis vel de manibus illorū recipiat q de mandato nr̄o ad illō sūt officium deputati. Si vero persona tante auctoritatis extiterit vt ipsam deceat per[m] nuncium lr̄as nostras recipere: nunciuz ad cancellariam nostram vl ad nosipsos mittat idoneum[n]: per quem lr̄as ap. iuxta formam prescriptam recipiat. Si quis autem in hac parte mādati nostri transgressor extiterit: si laicus fuerit excōmunicationi subiaceat[o]. si clericus: ꝛ officij ꝛ beneficij suspensione damnetur: ꝛ infra.

¶ Adijcientes statuim⁹: vt generalem excōicationis sn̄iam ꝓmulgetis quaz per singulas parochias faciatis frequētius innouari[p]: q̃ si qs falsas litteras se hr̄e cognoscit i fra. xx. dies[q] litteras illas aut destruat[r] aut resignet[s]: si penam excōicationis voluerit euadere[t]: quam nisi forsan in mortis articulo[v] sine speciali mandato nostro a quoquam nolumus relaxari[x]: nec etiam si ꝓsumpta fuerit contra hoc absolutio quicquam habeat firmitatis.

I Dem archiepiscopo ꝛ canonicis mediolanen̄.

¶ Ponit nouem modos falsandi litteras papales.

L Jcet ad regimen: ꝛ infra. Attamen varietates falsitatis[k] circa n̄ras lr̄as deprehendere valeatis eas vobis presentibus litteris duximus exp̄mendas. ¶ Prima species falsitatis hec est: vt falsa bulla

l ¶ Caracterē. ar. §. §. de rap. in archiepatu: ꝛ §. de cle. vel mo. sn̄iam so. caracter iste nō ita pfūde dz infligi vt sanguinem eliciat: sed cutis superficies deformetur i signū malefidei: ꝛ hoc pp odiū crīs: qꝛ facies hoīs ad istar celestis pulchritudinis fcā fedari nō dz. C. de pe. si qs i metallū: sed illa pena alias infligi nō dz a iudice ecclesiastico: qꝛ periculū imminet in ipsa infligenda. ꝛ hmōi adustio clericis est prohibita. §. ne cle. vel mo. sn̄iam.

Dura. ℣Prima pars punit non recipientes lr̄as de manibus pape vel officialiū. Secūda punit non destruētes litteras falsas ibi: adijcientes. Abb. sculus.

m ¶ Per nūciū. spāl⁹ cuz mandato ad hoc destinatum. §. de rescrip. nonnulli. Jo.

n ¶ Idoneū. argu. q̃ non valent lr̄e p excōicatū impetrate. alʒ. n. p q̃cunqz p sonā: ēt si per suum impetrētur valēt. C. de pci. impe. off. vniuersis. qō forte posset itelligi cū pceps ex certa sc̄ientia ei cōcessit litteras. argu. ff. de bo. poss. suus. instrm. n. suspectus est ex psona: arg. §. de rescrip. ad audientiam. ꝛ. ff. eden. si qs. silr non valet rescriptum ab heretico impetratum. C. ō summa tri. l. ij. Jo.

o ¶ Subiaceat. ex hoc vl q̃ qui ꝫ facit fit ipso iur̄ excōicatus: sed non credo q̃ sit excōicatus ipso iure: qꝛ nec seruat hoc. imo idifferenter videmus q̃ quibz p nūciuz litteras impetret et ḃ papa scit ꝛ tollerat: nec aliquem repellit nisi eēt excōicatus: sed hoc intelligitur: cū lr̄e de manib⁹ dñi pape vl bullatoris tñ sūt recipiende: qa alias falsę sunt. j. c. pri. ꝛ ille q lr̄as recipit est excōicatus vt ḃ dicit.

¶ Adijcientes. ℣Per excōmunicatiōis penā puidet ꝫ non resignantes nec destruētes lr̄as falsas. j. xx. dies ꝛ absolutio pape reseruat⁹ ꝛ ꝫ fcm̄ non tz. b. d. Ab. si.

p ¶ Innouari: vt. §. ō indeis. ita quorūdā in fi. vbi de boc.

q ¶ Dies. in qbus deliberet sup lr̄is: sic. iij. q. iij. offerat. j. de cle. ex. mi. illō: ꝛ. ff. ex quibus causis maiꝛ. ex hostib⁹. §. vltimo.

r ¶ Destruat. si. v. q. j. q dam: ꝛ. l. si quis famosum.

s ¶ Resignet. tali q possit pdesse ꝛ si obesse. ar. xxij. q. v. boc vl.

t ¶ Euadere. si sup hoc lata ē p diocesanum: vt ḃ pcipit. tñ aliaz sn̄iam dñi pape siue canonis incurrit. j. c. ad falsariox̄. Quid si aligs simpler vtit literis talibus ignoraāter. nō excusat: qꝛ p alios dz hoc īgrere. ar. xxxvij. di. §. vl. Quid si falsitas fuit ita latēs q̃ nō potuit videri ēt a pito. rñ. q̃ si fecerit diligentiā quā potuit p se ꝛ p alios ñ credo ipm teneri alioquin ñ excusat ar. §. de homi. c. Joānes. ꝛ. c. vl. ꝛ i alijs plurib⁹. c. ꝛ. l. di. si duo ber.

v ¶ Articulo mortis. Casus iste sp excipit. xxij. q. iij. si qs suadēte. j. ō sententer. a nobis: ꝛ. §. ō offi. ordi. pastoralis.

x ¶ Relaxari. ar. ex quo papa sibi aliqd spāliter reseruat: alijs denegat facultatem disponēdi aliqd sup illo: sed vbi absolutionem ñ reseruat alijs intelligitur eē concessum. j. de sen. excō. nuper.

y Licet. falsitatis. circa hmōi vitiū falsitatis nota q̃ p hos modos qui hic exp̄munt sunt alij casus falsitatis. Ex dicto enim vel tacito di-

cunk lre false. s. de rescrip. sup lris. r in tali falso distinguit, put ibi dr r p tali falso n pūk. nisi qr n hz pmodū lrax. Et ē ar. ad idē. ff. ō fal. si qs obrepserit. Itē charta dr falsa scripto. vt cū scriptū ē in ea oēs canonicos fuisse pntes q nō fuerūt oēs pntes: r talis vt falsarij punik: vt. s. de bis q fūt a pla. sine psen. ca. qpto. r ab officio r bnficio talis suspēdik. s. ō testi. tam lris. Itē dr charta falsa si appeat rasa vel mutata in loco suspecto .j. de pnit. cū oliz: r. s. de fi. istru. iter dilectos: r. s. de religio. do. cum venerabilis. imo r q lit teras iudicū tali mō falsat puniri hz in bnficio suo. s. de rescrip. oli. de hac rasura dr. j. e. §. qn ta. Itē pstumik falsuz re scriptū: lz forsitā nō sit ita q p ipm n. pcedak si hz in se vitiū latinitatis s. ō rescri. ad audiētiā. Itē si istrz suspectū ducik r ei n iponik fides dr falsum. C. de pba. inbe mus. Itē dicunk lre false si eps appellak filius Uel si papa vni logk in plurali. j. e. c. pri. Item scriptū dr falsū si ē ipe tratū sine mādato. s. de rescrip. nōnulli. itē alios nouez modos falsitatis hēs h expssos. r qcunq tali mō ul alio quocūq lras dñi pape falsauerit vl vsus fuerit illis scient excōicat9 ē vt. j. e. ad fal sariorū. r hz tradi curie seculari pnict9 r degra dat9 vt ibi dr. in alijs āt falsitatib9 pdictis lz pu niri debeāt n fūt ipso iu re excōicati. nec curie se culari tradēdi. nisi forte si eps diocesis generalē tulerit excōicationez. siē Bonoz9 fecit q excōica uit oēs illos q falsū istrz fecerūt vl fieri fecerūt. vt qui testimoniū falsuz tu lerit vel pcurauerit fieri vel q ignē apposuerit.

a Apponak. Appo nēs pm leges aq r igne iterdicik. ff. ad. l. cor. de fal. l. vlti.

b Tenuē. Quicunq radit vl imutat scriptū dñi pape sibi assignatuz excōicat9 ē: r falsari9: vt dixi in pria notula. r in hoc nullā distinctionem adhibeo. lz sit ar. ō. s. ō fi. istr. ex lris: qr itelligo illā rasurā factā p illum q lras ipas scripsit: r si p illum q vtebak illis. si vo lre clause eēnt: non nocet rasura in quocūq loco fuerit: qr n ē psumtio ō ipetrantē. in alijs aūt lris vl istris pōt di stingui: vtz sint rasure in loco suspecto vt tūc obsit. s. de relig. do. cū ve nerabilis. vel nō suspecto vbi nulla vis ē. r tūc nō obest. ar. illi9 decre. s. de fi. istru. ex lris: r. c. cū venerabilis. r hoc itelligik: qn rasura est in loco suspecto. r sic nō ꝺdicit. j. e. c. vl. q intelligik qn rasura nō ē in loco etiaz suspecto: r modica est rasura. s. paucarum litterarum.

c Scripture. qr p ꝓparationē litterarū pbatur falsitas. C. de fide istru. l. ꝓparatiōes. r stillo dictandi fit ꝓparatio. vt hic dicit. in alijs aūt litteris non attenditur talis comparatio.

d Charte. Et in hoc est alia ꝓparatio notāda. s. qꝑ rasura charte: qꝑtū cūq sit subtiliter rasa siue incisa. si aliter discerni nō possit: eleuari hz ad

falsis lris apponat[a]. Scōa vt si luz de vera bulla extrabak ex toto r post aliud filū imissum falsis lris iferak. Tertia vt filū ab ea pte in qua charta plicak iciſū cū vera bul la falsis lris imutak sub eadē plica tura cū filo silis canapis restaura ta. Quarta cū a supiori pte bul le altera ps fili sub plūbo rescindik r p idē filū lris falsis inserta reduc ik ifra plūbū. Quinta cum lris bullatis r redditis i eis aliqd p ra surā tenuē[b] imutak. Sexta cum scriptura lrax qb9 fuerat apposita vera bulla: cuz aqua vel vino vni uersalr abolita seu deleta eadem charta cū calce r alijs iurta consue tū artificū de albata ō nouo rescri bik. Septia cū charte cui fuerat apposita vera bulla totalr abolite vel abrase alia subtilissima charta eiusdē quantitatis scripta cū tenea cissimo glutino ꝓiūgik. Eos ēt a crimie falsitatis n reputam9 imu nes: q cōtra ꝓstōez nraz sciēter litteras non de nostra vel bullatoris nostri māu recipiūt. Illos quo qꝫ q accedētes ad bullā falsas lras caute ꝓijciūt. vt ō vera bulla cū ali is figillēt. Sz be due species falsita tis n pnt facile cōprehēdi: nisi vl in mō dictaminis vel in forma scri pture[c] vel q̄litate charte[d] falsitas co gnoscak. In ceteris aūt diligēs indagator falsitatē poterit intueri: vel i adiūctiōe filoz vel i collatiōe bulle uel motiōe vel obtusiōe: pser ti si bulla nō sit eq̄lis: sz alicubi ma gis tumida r alibi magis depssa.

I Dem attinaceñ. epo.

False sūt littere papales in qb9 eps vocak filius vel inferior frater vel vni scribitur in plurali.

Quaz graui pene subiaceat: r infra. Nos vero lras q̄ tibi sub nr̄o noie p̄sentate fuerunt diligēti9 ituentes i eis tā i ꝓtinentia qꝫ in dictamine[e] depbēdimus falsita tē: ac in hoc fuim9 admirati: qa tu tales lras a nob credideras ema nasse. Cum scire debeas apo. se. ꝓsuetudinē i suis lris bāc tenere vt pfiarchas archiepos epos ffres: ceteros aūt reges pncipes vel ali os cuiuscūqz ordinis filios in nris lris appellemus: r cū vni tātū pso ne nostre littef dirigūt nūqꝫ ei loq mur in plurali vt vos sine vester r bis silia in ipsis litteris apponam9 In falsis aūt lris tibi p̄sentatis i sa lutatiōe dilecto i xp̄o filio vocaba ris cū i lris quas aliqn tibi trāsmisi mus te videre poteris a nobis fra trē venerabilē appellatū. Propter qō sic lras ap. studeas intueri: tā in bulla[g] filo r charta qꝫ in stilo q veras p falsis uel falsas pro ve ris litteris mō aliquo n admittas.

I Dem.

Qui p se vel p alios lras pape falsant excōicati sūt cum suis fauto rib9. r clerici officijs r bnficijs p̄uati sūt r degradādi r tradēdi curie seculari p quā laic9 legitime punik. Qui vero falsis lris utitur si cleri cus ē officio r bnficio p̄uak. si lai cus excōmunicatus est. b. d.

Ad falsariox ꝓfūdendā mali tiā: r ifra. De cōi fratruz nro ruz ꝓsilio duxim9 statuēdū: ut q lit teris nris uti voluerint: eas primo diligenter examinent[h]: qñ si falsis lris se vsos dixerit[i] ignoranter: eoru sera penitētia euitare negbit pēas inferi9 annotatas. Nos. n. oēs fal sarios[k] litteraz nraz q p se vel ali os vitū falsitatis exercent: cuz fau toribus r defensoribus suis anathema tis vinculo decernim9 innodatos: sta tuentes vt clerici q falsarij fuerit ō prebēsi[l] oib9 officijs r beneficijs ec clesiasticis ppetuo sint p̄uati: ita q q per se falsitatis vitium exercue rint: postquaz p ecclesiasticuz iudi cē fuerit degradati: seculari ptāti tradant[m] p̄m constōes legitimas[n] puniendi: per quaz r laici q fuerint de falsitate conuicti legitime puniā tur. Qui vero sub nomie nostro[o] litteris falsis vtuntur: si clerici fue rint: officijs r bnficijs ecclesiasticis spolientur: si laici tandiu maneant excōicationi subiecti donec satisfa ciant ꝓpetenter: ita tamē ut i istis[p] r i illis[q] malitia grauius qꝫ negli gentia[r] puniatur: qō r ō bis q fal sas litteras impetrant statuimus obseruandum.

I Dem.

a Apponak. Apponēs pm leges aq r igne iterdicik. ff. ad. l. cor. de fal. l. vlti.

b Tenuē. Quicunq radit vl imutat scriptū dñi pape sibi assignatuz excōicat9 ē: r falsari9: vt dixi in pria notula. r in hoc nullā distinctionem adhibeo. lz sit ar. ō. s. ō fi. istr. ex lris: qr itelligo illā rasurā factā p illum q lras ipas scripsit: r si p illum q vtebak illis. si vo lre clause eēnt: non nocet rasura in quocūq loco fuerit: qr n ē psumtio ō ipetrantē. in alijs aūt lris vl istris pōt di stingui: vtz sint rasure in loco suspecto vt tūc obsit. s. de relig. do. cū ve nerabilis. vel nō suspecto vbi nulla vis ē. r tūc nō obest. ar. illi9 decre. s. de fi. istru. ex lris: r. c. cū venerabilis. r hoc itelligik: qn rasura est in loco suspecto. r sic nō ꝺdicit. j. e. c. vl. q intelligik qn rasura nō ē in loco etiaz suspecto: r modica est rasura. s. paucarum litterarum.

c Scripture. qr p ꝓparationē litterarū pbatur falsitas. C. de fide istru. l. ꝓparatiōes. r stillo dictandi fit ꝓparatio. vt hic dicit. in alijs aūt litteris non attenditur talis comparatio.

d Charte. Et in hoc est alia ꝓparatio notāda. s. qꝑ rasura charte: qꝑtūcūq sit subtiliter rasa siue incisa. si aliter discerni nō possit: eleuari hz ad solem r interponi hz inter solē, r oculos r statim apparebit rasura illa.

Quam grani. Primo ponit admirationē. Scōo in tribus q̄ sūt de stilo curie informat r p̄mo reducit ad ꝓpositū. Tertio ibi: pp qō gn̄alr cōcludit

e Dictamine. s. c. pri. in fi. Ber.

f In p̄ali. in his ergo pōt deprehēdi falsitas r ō facili: qr facile ē videre q̄lr ap pellet epz vl inferiores. r cui log tur in p̄ali. hz antiq̄ tpa b non fuabak. Greg. n. loq̄bak vni i p̄ali. r de se q̄ñz singularit q̄ñ qz p̄larit. s. ō rescrip. nihil. xx. iij. di. cōis fili9: r. xcix. di. ecce: sz hoc faciebat ex magna humi litate. r tūc erat talis ꝓsuetudo sz illa imutata ē: alij epi appel lāt suos subditos ffres vel soci os. viij. q. i. qd āt: r. x. q. iij. ca uēdū: r. j. de excess. p. c. i.

g Tā i bulla. vt. s. c. pri. b.

A falsariorum. Primo punit falsantes lras pape p se vl p alium. Secūdo pūit vtētes lris falsis ibi Qui vero. Ab. si.

b Examinēr: qō si nō fecerit in dolo eē videnk sine dolo eni falsuz n ꝓmittik. C. ad. l. cor. de fal. nec exēplū r affectos ignoratie dici pōt. s. ō clandesti. de spo. cū ihibitō. vñ talis ignorātia crassa r supina pt dici. j. de cleri. ex. mi. apostolice.

i Dixerit. pōt suppleri q nō pbauerit: qr q ignorantiā alle gat eā ꝓbare tenek. s. ō clec. in notuit: marie cū hoc igrere. re neank auctoritate bul9 ꝓstōnis alias si pbaret se diligētiā quaz potuit r ōbut adhibuisse: n eēt ei iputādū vt dixi. s. eo. dura. qr iusta ignorātia, excusat euz: qr n vl teneri: nisi postq̄ scit. b. s. e. dura. r. j. e. c. p. Et quo. n. ignoiunt a pitiozib9 nō ē ei im putandū. xxvii. di. §. vlti. ff. de iu. r fac. igno. l. regla. §. i. i fi. fecit. n. qō potuit. xl viij. di. qd ad nos: r. xlvij. di. ephesis. r di uinare nō tenebak: sic. j. de ex cess. prela. inter dilectos: vbi ex cusat ignorantia.

k Falsarios ō qb9 būisti. s. in. c. pr. ut ibi dixi oēs. n. tam pncipales q̄ fautores sūt ipso iure excōicati ut b patet.

l Deprehēsi: r cōialit cōuicti. ibi. n. vt dicit lex idagatio fiat acerrima vbi pena est grauissi ma. C. ad. l. cor. de fal. l. maio rem. r vbi ciuiliter agik mitius est agendū. C. eo. l. pe.

m Tradātur. qlr tradi dēant bēs. j. de v. si. nouim9. i trib9 . n. casib9 tradik aligs statī post ōgradationez curie seculari. vt hic. r est vnus: vt dixi. s. de he reti. ad abolendaz. ri. q. i. si qs sacerdotum.

n Legitimas. pena . n. falsi in libero hoie est deportatio r oīum bonorū publicatio i suo vltimū suppliciū. sic distīguit lex. ff. ad. l. cor. de fal. l. i. §. vl. r. C. e. ti. vbi falsi. r ibi vltimo supplicio pūik crimē falsi. Et hoc ē verū ō bis q falsant rescriptū pncipis de qb9 itelligik. q vo falsāt lras alioz alr puniūk: sed leui9. s. e. ad audiētiā. r b pēa ipōit illis q p se vel per alios vicū falsitatis exer cēt. vt pz p ista lraz vbi loqr ō bis q lris falsis ab alijs impetratis vtuntur.

o Nro. i. q lris falsis vtunk p alios ipetratis sub noie nro. r isti min9 puniun tur q̄ illi q p se b faciūt. vl p alios vt pz p bāc lraz r supiorē. C. ad. l. cor. ō fal. maiorē. p In istis ō qb9 n dr q vtūk lris p alios ipetratis. q In il lis. s. q p se hoc pcurāt de qb9 pmisit. vel dic i istis. i. laicis. in illis. i. clericis.

r Negligentia. hec tamen quandoqz dolo comparatur cuz. s. dissoluta ē crassa r supina. ff. man. si fideiussor.

Accedens. ¶Primo ponit deciſam conqueſtionem. Secundo prouiſiõez ibi: fraternitati. ab. ſic.

a ¶Nõ dẽat. No. q nõ ꝓſumunt lre falſe q ſũt de ſimplici iuſticia et q de facili ꝓſint bẽri. ſic ñ ꝓſumit q ī re modica doloſe agat. ff. de dol. ſi oleũ. §. ul. cũ. l. ſe. vñ ſi qs ſuggeſſit falſuz i lris q ſũt de ſimplici iuſticia ñ ſtatī ꝓſumende ſũt falſe niſi ꝓbet q ex certa ſcientia falſuz ſuggeſſit: qz q dicit q falſũ ex certa ſciẽtia ſuggeſſit dolum allegat: ſz dol⁹ ex ꝓſpicuis idicijs ꝓbari dz. C. ỏ dol. dolũ. ſi tñ alter vult ꝓbare ignorãtiaz audit. Sed q̃r eã ꝓbabit: dico q ꝓ iuramẽtũ. j. ỏ ſen. excõ. ſi vo. ij. t. xxiiij. q. ij. ī lectũ. ſed põe q falſuz affirmet circa rem ꝓpriã cui⁹ noticiã hũit: preſumit ꝓmo ꝓ ipuz: qz nõ ꝓſumit qs ignorare factũ ꝓpe rei. C. ỏ reſcin. ven. gſqs. qõ ẽ vex. ſed illã ꝓſũptionẽ elidit ỏ preſũptõ qz nõ ꝓſumit dolũ ꝓmiſiſſe circa lras q̃ de facili bñtur vt hic dr: t ſic vna ꝓſũptio elidit aliã circa idẽ ferñ. ff. de in inte. reſti. diu⁹: t. ſ. ỏ ꝓſump. lras arg. ꝓ. ſ. de elec. cũ inter. ℟.

b ¶Uſus ẽ: ſi. j. ỏ excep. ꝓla. inter. ar. ꝓ. ſ. c. pri. vbi ñ excuſatur q vſus ẽ falſis lris ignoranter. Sz illỏ ītellígendũ ẽ ỏ his q̃ nõ ſũt de ſimplici iuſticia q̃ ñ ꝓſint bẽri de facili vñ illa ꝓſumptio eos ꝓdẽnat. ỏ excuſat a ꝓria ꝓſumptiõe: qz in lris de ſimplici iuſticia nõ eſt ꝓſumptio ꝓ impetrãtẽ. vñ ꝓ ignorantiã excuſatur ſi ſtatim deſiſtat q̃ ſcit eas falſas. Jo.

Ex conſcientia. ¶Primo diffinit obiectum dubium Scõo obijciẽtem pñiri mãdat ibi: verum. Ab. ſi.

c ¶Raſuras. ñ ī narratiõe facti. qz ex hoc nulla ſuſpitio eſſet. ſ. ỏ ſi. iſtru. ex lris. nec p talez raſuram fcã fuit ambiguitas in noie. ſ. ỏ ſi. iſtr. inẽ dilectos: ꝓ bẽs q raſura ĩdurit ſuſpitionẽ. ſ. de relig. do. cũ venerabilis t. j. de ꝓuile. cuz olim. ij. t. ſ. eod. licet. §. quinta. vbi de hac materia.

d ¶Sapiẽtis. modica ſuſpitio non dz ſapiẽtis aſtum ĩmutare. ſ. ỏ ſimo. t ſi q̃ſtiões: t. i. q. i. iudices. Jo.

e ¶Cauſe: qõ fieri poteſt. ſ. de elec. cũ dilecti. vbi de hoc ī ſi. t ſub pena ordinis t bñficij ꝑt ſe aliquis obligare. i. q. vij. quotiens: t de ꝓſe. di. ij. ego berengarius. Ber.

f ¶Renunciandũ. ſ. de regula. ad apoſtolicã: t. ſ. de fo. ꝓpe. dilecti: t. c. ſi diligenti: t. C. de pac. ſi qs in ꝓſcribendo. t de epiſ. t cle. ſi quis in ꝓſcribendo.

g ¶Imponatis: ſed nunqd ꝓpterea eſt eccleſia illa aduerſario aſſignanda: rñdeo nõ: niſi ꝓbet primo ſe bẽre ius in illa. ſ. de reſcrip. olim. in fi.

Rica De ſortilegijs. Quia ſortilegia ꝓtinẽt in ſe falſitatẽ merito de his ſubijcitur: de materia iſta glo. eſt optima. xxvi. q. ij. in ſumma. ab. ſi.

Si tabulis. ¶Primo ponit ꝓhibitionẽ. Secũdo ponit penam tranſgreſſoribus. Ab. ſi.

b ¶Sorte. ſic electio p ſortẽ non ẽ faciẽda. j. e. c. vl. argu. ꝓ. xxvj. q. ij. ſors. t. c. hi q: qz lz ſors in ſui natura ñ ſit mala: tñ ꝓhibẽt ne pp aſſiduitatẽ labãt in idolatriã ſicut ẽ ī iuramẽto. xxij. q. i. ꝓſidera. t boc. c. hic logt de ꝓparatiua pmiſſione: ibi potius pmittũt ſortes ꝙ ad demonia ꝓſulẽda concurrãt. ſic pp diuinatiões futuras ſortes ꝓhibẽt vt ỏ pz: t. xxvi. q. ii. illỏ: t. q. v. c. ſortes. t. c. puenit q̃qz tñ pmittit p ſortẽ aliqd fieri: ut dr. j. e. c. vlti.

i ¶Quadraginta dies. ſi laicus fuerit a cõione eccle ꝓiuetur. ſi vo clericꝰ officio t bñficio põt ꝓuari. xxvi. q. v. nõ oportet. t duob⁹. c. ſeq. t ar. ꝓ. j. c. pri. ar. ꝓtra. j. e. c. vlt. vbi nõ puniuntur.

Ex quarum. Cõiter ſũmat vt in rubro t in veritate hec ſũmatio non eſt indiſtincte vera quia acrius poteſt puniri. ¶Primo ponitur cõſultatio. Secundo reſponſio ibi: verum. Ab. ſi.

k ¶Simplicitate. qz bono zelo hoc fecit: aliquãtulũ excuſat. arg. ſ. de apoſta. c. ij. t qz per ſimplicitatẽ hoc fecit dignus fuit miſericordia. naz ſimplicitati parcendum eſt. ſ. de re. pennu. c. cũ vniuerſorum. vbi de hoc. Ber.

l ¶Uiſum. t ita tempus penitentie arbitrariũ eſt. xxvi. q. vij. tẽpora penitudinis. ſed minorem penitentiam ãno non poſſet imponere ex quo papa ſibi ãnum prefixit. ſed ſupra eſt ad arbitrium epiſcopi.

m ¶Libez. hoc ītellige dictũ ex diſpenſatione. nã de iure cõi ỏbuit remanere ꝑpet⁹. t eps ỏ iure ꝓ illũ ꝓceſſit. xxvi. q. v. ñ oz. t. c. ſi qs epꝰ: t. c. aliquãti: ſz qz bono zelo p ſimplicitatẽ deligt papa mãdat ipm reſtitui: t eps auctoritate ſua cũ iſto potuit ſi voluiſſz di ſpẽſare. cũ in caſu iſto ei hoc nõ ſit ꝓhibitũ: t di ſpẽſet ẽt in maiorib⁹. l. di. ꝓſbyteros: t. ſ. de in di. at ſi clerici. vbi ỏ hoc Ber.

Ecclesia. ¶In prima ponitur electio ¶In ſcõa electiõis ꝓſecutio examinatio t reprehẽſio. ¶In tertia gratioſa ꝓfirmatio: t ſortis ꝓhibitio. Scõa ibi: procuratoribus. Tertia ibi: electionem. ab. ſi.

n ¶Ptãtẽ: ſi hẽs. ſ. de elec. cũ ī iure. Dicũt mq̃dã q ide ẽſſet ſi aliqua forma ñ fuiſſet expſſa q poſſet vnũ de ſe eligere. vt dr ī. c. cũ ī iure. qõ ñ credo: qz vbi ſimpliciter dat ptãs eligẽdi tribus nulla forma adiecta: ita bñt ptãtẽ eligẽdi oẽs q vn⁹ vel duo ſine tertio eligẽt nõ ꝓnt. vñ ſi duo eligãt tertiũ ñ vz qõ faciunt qz hãc ptãtẽ nõ bñt. ſi ille eligat ſe cũ alijs ñ vz: qz nemo ſeipm eligere põt. ſ. ỏ inſti. cum ad nfaz: qz ali⁹ dz eẽ electꝰ t alij eligẽtes vt ibi dr. ficẽ ẽ iter baptizãtẽ t baptizatũ. ſ. de baptiſ. debitũ: t. ſ. de iurepa. per vſas. xxiiij. q. i. dicimꝰ: t. ff. de tu. t cu. da. ab his. l. ꝓtor: t. ff. de teſta. tu. ex ſnia. ff. ad trebel. ille a quo. §. tempeſtiuũ: qz duplici offõ fũgi nõ põt vt ibidẽ dr. ſi cut ſi tres iudices vel arbitri ſint dati ſimpliciter ſine illa clauſula q ſi ſi nõ oẽs. ꝛc. duo ſine tertio ꝓcedẽt nõ ꝓnt: qz potestas iudicãdi ita data eſt oĩb⁹ q duo ſine tertio vel alt ſine altero ꝓcedẽt nõ põt. ſ. de offi. deleg. c. vno delegatoꝝ. c. cãm mſimonij. de boc ẽt di xi. in. c. cũ in iure. ſed cũ dat aliqb⁹ ptãs eligẽdi de ſe ut alijs: ſi volũt aliquẽ eligere de ſe tũc ptãs eligẽdi remanet penes illos tñ t eis ſolis data ī telligit: ſicut q̃ ꝓmittit cã cũ illa clauſula. q ſi nõ oẽs ꝛc. ſed ſi ſimplicit dat aliqb⁹ ptãs eligẽdi tũc nõ ꝓnt aliquẽ eligere de ſe ſicut eſt in iudicib⁹ vt dictũ eſt. t ꝓſona electa nullo mõ dz ꝓputari iter eligẽtes vt ꝓbat. ſ. ỏ elec. cumana. t ideo dicit ỏ q eis licebat ſm traditã. ꝛc. t hoc ar. ñ valet Capitulũ põt aliquẽ eligere vnũ de ſe ſed iſti qb⁹ data ẽ ſimpliciter eligẽdi ptãs fungunt vice capituli. ergo ꝓnt eligere vnũ ỏ ſe. Capitulũ enim eligit iure cõi ſiue ordinario: ſed iſti nõ eligunt iure cõi: ſed ptãte ſibi conceſſa per capitulum. Ber.

o ¶Examinato. t merito: ad que enim ptinet ꝓfirmatio t examinatio p ceſſus t ꝓſone. ſ. de elec. nihil eſt: t. c. cum nobis: t. c. venerabilẽ: t. ſ. de trãſla. c. vlt. ſ. de bere. cum ex iniuncto. in fi.

p ¶Ad gratiam. ¶Hoc ideo dicit: qz de iure debuit caſſari: ſed ipſum de gratia confirmauit.

q ¶In electionib⁹. p boc q dicit ī electiõib⁹. videt q in alijs vſuz ſortis nõ reprobet: ar. xxv. di. q̃lis: t. ff. de iudi. cum ꝓtor. ff. ỏ teſti. et eo: t. xv. q. iij. de crimine. ꝓterea in multis caſibus vſum ſortis admittim⁹. ff. de iudi. ſed cũ ambo. ff. famil. her. ſi q ſunt. C. cõmunia dele. ſi duobus circa ꝑn. ſed q̃re ꝓhibet vſus talis in electionibus: nonne matthias ſorte ele

Presumitur quis falsare litteras ỏ iusticia. nec punit ſi hoc cõperto destiterit illis vti.

Accedens: t infra. ff. t. mandamus: quatenus ſi lre ap. in quibus falſitas fuerit deprehenſa de ſimplici iuſticia formã habent: cũ preſumi non debeat[a] q ꝓ talibus litteris que poſſunt facile obtineri fraudẽ qs cõmiſerit falſitatis: nec litteris vſus[b] eſt poſtquam eas falſas eſſe cognouit: tu ei officium bñficiũq restituens: ipſum ſuper boc vlteri⁹ nõ moleſtes. ¶Dẽ.

Propter paucarum litterarũ raſurã in loco non ſuſpecto reſcriptũ non probatur falſum.

Ex ꝓſcientia: t infra. Ueruz litteras ipas: q̃ redargute fuerant falſitatis: diligentius intuentes nullũ in eis falſitatis ſignũ vel ſuſpitionis inuenim⁹: niſi paucaꝝ lrarũ raſuras[c] q̃ nequaquaz ſapientis[d] animũ in dubitationez vertere debuerunt. vñ ſi vobis cõſtiterit ꝑ dictũ. r. obligaſſe ſe ſub piculo cauſe[e]: q lras illas falſas eẽ probaret: cũ qlibet ad renũciãduz iuri ſuo liberam bẽat facultatem: ipſi. r. ſupdicta eccleſia ſilentiũ imponatis[g].

Rubrica De ſortilegijs.

Ex penitentiali theodori.

Sortilegia prohurtis inueniendis vl diuinatiõib⁹ faciẽdis, phibẽtur t ꝓtrafaciẽtib⁹ pena iponitur.

¶In tabulis vel codicib⁹ aut alijs ſorte[h] furta nõ ſunt requirenda: nec diuinationes aliqs in aliquibus rebus quis obſeruaꝝ preſumat. Qui autez contrafecerit: quadraginta dies[i] peniteat.

¶Lerã. iij. grandeñ. patriarche.

¶Presbyter q per inſpectionez aſtrolabij furta requirit ad temp⁹ ſuſpendit ab altaris miniſterio.

Ex tuaꝝ tenore litteraruz accepimus q. u. ꝓſbyter cum quodam infami ad ꝑuatũ locuz acceſſit: nõ ea intẽtione vt vocaret demoniũ ſz vt inſpectione aſtrolabij furtum cuiuſdã eccleſie poſſet recuperari. Uez licet boc ex bono zelo t ſimplicitate[k] ſe feciſſe ꝓponat: id tñ grauiſſimum fuit t nõ modicaz inde maculam peccati contraxit: t ifra: mãdamus q̃tenus talẽ ei ꝓ expiatione illius delicti penitentiã imponas: q ꝓ annum t amplius ſi tibi uſum[l] fuerit eum ab altaris miniſterio ꝓcipias abſtinere: t ex tũc liberum[m] ſit ei exercere officiuz ſacerdotis.

¶Ono. iij. capitulo lucen.

¶Nõ ſolũ electio p ſortẽ fieri nõ dz ſed etiaz electiones cõpromiſſarioꝝ p ſortes aſſumi nõ debẽt.

Ecclesia veſtra epõ deſtituta vos ꝓuenientes in vnũ vt de futuri tractaretis electione pontificis: vnũ elegiſtis ex vobis p ſortez qui tres auctoritate vra elegit: per quos vice oĩum lucañ ꝓuideretur eccleſie ỏ paſtore. quoꝝ duo tertiũ magiſtrũ. r. ſ. elegerũt: qõ expreſſe licebat eiſdẽ ſm traditam a vobis oĩbus ptãtẽ[n]. ¶Procuratoribus igit vris ſup bis in nra ꝓſentia cõſtitutis: nos tali examinato[o] proceſſu: lz nota nõ careat: q animo multa reprehenſione ſit dignum q ſors in talibus interuenit: t infra. Electionem celebratã de ipſo ad gratiam[p] cõfirmationis admittimus: ſortis vſum in electionibus[q] perpetua prohibitione damnantes.

ctus fuit .xxi. di. cleros in pn. ⁊ sors nō est aliquid mali. xxvi. q. ii. sors. dicas q3 lz mathias: ⁊ ionas forte electi fuissent non tñ eox exēplo eligendus est aligs p sortē. vt. xxvi. q. ij. nō statim: ⁊ .c. nō exēplo: qz illud factuz fuit diuina inspiratione; xxxiij. q. v. dicit. Quod autē dr sors nō est aliquid mali: verꝝ ē ꝓsiderata in se. sed ex cā ꝓhibet: vt dicit. ē. e. c. i. ⁊ ꝓterea b nō fuit seruata forma ꝓcilij .ē. de elect. qz pp. ut vf pp dissensiones ꝯo et lites dirimendas sors admittitur circa iudicia: ut dicūt ꝓdicte leges ī quo casu pōt intelligi. c. illō sors: sed in electionib⁹ lz ibi sit discordia non licet per iura predicta. a.

Rubrica De collusione.

Quia in collusione ⁊ est falsitas. ideo subijcit b rubrica de collusione. ⁊ materia rubrice respectu quo colludēs preuaricat habet. ij. q. iij. §. fi. facit ter. in. c. ij. ī fi. de p cu. li. vi. ⁊ ī de. ꝓstōnem. §. sane de elec. Et collusio ē inter actorē ⁊ reū latēs ⁊ fraudulēta quentō ut uoluit glo. in. c. iij. ī. .e. in vꝛ. collusiōe ⁊ vide gl. ij. q. iij. §. notandū. Et dr colludens falsum ꝓmittere: qa aliud agit ⁊ aliud simulat.

Cripta.

Si accusator ab accusatione desistat dz iudex agere an p collusionez b fec: ita sūmat cōiter: sz ego sic sūmarē vz ut ī rubro ¶Primo pōit factuz Scō decidit qōnem circa factū ibi: qz. Ab. si.

a ¶ Qō hi: ar. q3 plēs accusatores pñt admitti cōtra vnū sup eodē crie. ē. ō accu. licz: ⁊. ij. q. i. in ꝓmis. ⁊ plures procuratores admittunt. ē. ō testi. ī sup. b. n. admissi fuerūt plures accusatores: ⁊ in. c. in primis qō fieri non deberet. immo iudex debet eligere magis idoneum. ff. de accu. si plures.

b ¶ Qualitas. de amicitia letat: ⁊ nō de modo illo quo in amicitiam ꝓuenerunt: ⁊ ideo ꝓcepit inquiri de collusione. vñ dixit Joānes qdam sapiēs fantasma. Deus nō est remunerator noium sed aduerbiorum. hoc est dicere nō remunerat deus bonū qō fit: sed qō bene fit. vñ nō remunerat ideos q crucifixerūt tpm licet mors xpi bōa fuerit: qa pp hoc de penis iferni nos redimit: ⁊ dē⁹ nō remunerauit eos. quia nō bene fecerunt: dē⁹ enī cōr interrogat ⁊ nō manū. xiij. q. v. si quidem inueniſti nec ꝓsiderat que fiunt sed quo animo fiunt. xv. q. vi. c. i. in fi.

c ¶ Dissimulare. j. c. prori. ⁊. c. pe. ⁊ vl. per hoc. n. ꝓsētire videt: ar. xliii. di. ephesius. in fi. ⁊. lxxiij. di. error: ⁊. ē. de bere. c. ij.

d ¶ Gratiaz. ar. q3 nō liceat recedere a lite. vñ no. q3 tria sunt genera cāx .s. ciuilis crialis ⁊ spūalis. Dupliciter. n. pōt quis a lite recedere p gr̄az ⁊ p trāsactionē. In cā ciuili qñcūq3 pōt qs a lite recedere p gr̄am ⁊ p transactionē sine aliq̄ pena vel nota nisi in actiōe famosa in qua nō lz trāsigere sine iudicis auctoritate alias notat infamia. ff. de bis q no. ītā. furti. §. pactus. In cā ꝯo criali añ ītobatā litez licitū est desistere p gr̄am. ff. ad turpil. l. mulier: ⁊. l. quesitū post ītobatā litē ñ lz sine iudicis auctoritate: ⁊ sine ꝓsensu rei si fuit suppositꝰ tormēto. C. de abo. l. iij. vel si ex hoc remaneret īfamat⁹. vt ar. v. q. i. gdā. ⁊ si destiterit incidit in turpillianū si publicū crimē intēdit. C. ad turpil. l. i. ⁊ fideiussor punit in ēptitate ꝓmissa. ⁊ accusator notat infamia ⁊ extraordinarie p motu iudicis punitur. ff. e. l. ii. ff. de custo. ⁊ exhi. re. l. iiij. ⁊. ff. de pua. l. iij. in fi. ⁊. l. si is si vero priuatū extraordinarie punit. ff. ad turpil. si q3 repetere. in fi. ¶Dō motu iudicis ſm canones omne crimen q̄si publicū censet. vñ per transactionem seu gratiā a lite recedere nō lz: ar. b: ⁊. j. c. pri. ⁊. c. vlti. Quod si fecerint inter se gratiā vel aliquā collusionē itez inquirit de crimine vt b ꝓz: ⁊. j.

Rubrica De collusione detegēda.

Gregorius vniuersis episcopis de corin.

¶ Accusatore desistēte ab accusatione potest iudex officio suo inquirere super crimine illato.

Cripta. f. u. relegentes agnouim⁹: q3 hi. a q cōtra hadrianum episcopum aliq̄ direxāt: modo cum eodem in amiciciam cōuenissent: ⁊ ifra. ¶ Quia vero nūciati facinoris qualitas b nos vehemēter impellit vt ea que audiuimus dissimulare c nullatēus debeamus: presertim cum accusatores ⁊ accusatum inter se fecisse gratiaz⁹ idicaueritis: hoc necesse est subtili⁹ perscrutari: ne forte nō ex charitate c sz ex premio eorum sit ꝓcordia comparata. ¶ Dem.

¶ Desistente accusatore ⁊ accusato iudex prosequitur.

Crimina semel audita gre. f discussa nullo modo preteribat g etiaz si accusatus cum accusatore in gratiam redijsset.

¶ Lex. iij. nouicell. epo.

¶ Colludens in causa beneficiali priuari debet beneficio.

Adiuim⁹ vsq3 adeo dericorum malitiam excreuisse: vt interdum inter se collusione h facta super beneficijs que possident se sustinent ab alijs molestari: postea ut questioni cedatur ⁊ ijdem derici beneficia quiete possideant: quasi nomine transactionis soluūt alijs de ipsis beneficijs annuam pensionem i: ut post mortem eorum in beneficijs illis super quibus est collusio facta ius sibi valeant vendicare. Unde tibi mandamus quatenꝰ si quos dericos tue iurisditionis p collusionem huiusmodi fraudem legitime tibi constiterit cōmisisse: eos beneficijs super quibus collusum fuerit non differas perpetuo spoliare k: quia satis esset indignū: si fraus ⁊ dolus que in preiudiciuz tui iuris ⁊ aliorum nituntur committere: in eorum non redundarent incommodum ⁊ iacturam.

Reg. ix. bareñ. archiepiscopo ⁊ fratri iosepb. monacho flor.

¶ Absolutio de criminib⁹ illatis per collusionez factā non impedit facultatem iterum accusandi ⁊ inquirendi de illis criminibus.

In tantum clamor qui ascendit ꝓtra acherōtinum archiepiscopum ualescit q3 dissimulare l ipsuz vlterius sine scādalo m nō valemus nec sine piculo n tolerare: ⁊ infra. Licet aūt se. apo. frequentibus clamoribus excitata inquisitionem in quorundam excessuū suoz durerit cōmittendam: ppter tergiuersationes o tñ ipsius vt dicitur eodem cum inquisitoribus ⁊ examinatoribus colludēte: necnō corruptis testib⁹ ⁊ inquisitoribus ac examinatoribus supradictis: nō soluz predicti excessus remāserunt hactenus incorrecti: verū etiam peiora prioribus cōmittere non erpauit: ⁊ infra. Dis. u. mandam⁹ quatenus si de huiusmodi collusione ac corruptione ꝓstiterit: ex itegro sup premissis ⁊ alijs: alioquī super no lata fuisset. ff. de re iudi. de vno quoq3: ⁊. ff. de collu. cū nō iusto: ⁊. l. vlt. vñ merito spoliādi sūt illis ecclesijs pp dolū ⁊ fraudē taliter ppetrataz. dolus tñ taliter impunitus remanere nō debet ne malitia sit illis lucrosa. ff. de dol. l. i. in prin. ⁊. l. ne ex dolo. nec est equū quenq3 suū dolū releuare. ff. p socio. verū. §. temp⁹: ⁊. ff. de reg. iu. non faudant in fi. xvi. q. i. legi. ⁊ ex eo q3 deliquerunt non debent esse meliozis ꝓditiōis. ff. de dona. inter vi. vꝛo. l. iij. §. ij. ⁊. ff. de fur. itaq3 fullo. §. sed nemo. ff. qō vi aut clam. l. seruus.

In tantum. Iterū ꝓillum ingrīt de crimine qui per conclusionē fuit absolutus. b. d. Uel sic vt in rubro. Diuidit: nam primo ponit ꝓmissam inquisitionem relatā collusionez ⁊ ipsius exitum. Scō ponit bimembrem cōmissionez. Secunda ibi: discretioni. ab. si.

l ¶ Dissimulare: sic. ē. e. c. i.

m ¶ Scandalo. tūc vere dz prelatus inquirere de excessibus subditoꝝ cū p famā que scandalum generat ad ipsuz puenerit. ē. de accu. q̄liter: ⁊. lxxxvi. di. si qd.

n ¶ Periculo. ēptum ad exemplū: qz qō agitur a prelatis facile trahitur a subditis in exemplū. ē. de voto. magne: ⁊. xi. q. iii. precipue: vel quo ad dilapidationem si in hoc laborat. Ber.

o ¶ Tergiuersationes. Tergiuersari est in vniuersum ab accusatione desistere vt. ij. q. iij. §. notandum. vnde potest exponi tergiuersationes. i. versutias siue calliditates. de quibus indurit inquisitores: vt desisterent ab inquisitione.

p ¶ Colludente. De colludio puniri dz pena legibus ꝓstituta. ij. q. iij. si quē penituerit: ⁊ nihilominus inquiretur itez de cribus illis: vt hic dicitur: ⁊. ē. e. i. Omnes. n. calumnioſe pro qualitate cōmissi criminis extra ordinez puniunt. ff. ad turpil. l. ⁊ priuatis vt si puatū sit crimē offō iudicis culpa ei⁹ cohercet. ff. e. si qs. §. vl. ff. de puari. l. ij. Si vo publicū infamis efficit. ff. e. si is qui. §. vlt. ff. de puari. l. ii. Ad similitudinē istorū videtur q3 iste esset puniendus: lz nō dicat puaricator seu calūniator ppric: qz nō lz taliter corrumpere iudicē aut etiā testes

.s.e.c.proxi. Si de hoc cõstiterit: tam illi q̃ examinatores siue inquisitores r ꝛ stes puniri possunt officio iudicis extraordinaria pena. tñ ñ dicit q̃ puniat: sz iterum ingratur de his r alijs vt in fine puniatur. Ber.

a ¶ Ilonis. Bene dicit super nouis: qr de delicto vnius hominis sepius q̃ri nõ debet. ff. nau. cau. sta. lz. in fi. r. s̃. de accusa. de bis. r. c. lz: qr crimina semel dimissa itex in vltionẽ venire ñ patimur. xiii. q. iij. sic illic: r ó pe. di. iiij. diuina clementia. et .iij. q. i. §. probibetur: r. §. ab alio delatum.

Rica De delictis puerorum.

Supra visum est de quibusdã delictis veruz qr dubitabatur an talibus puerilis etas implicetur merito annectitur hec rubrica. de materia habet. xv. q. .i. per totuz. r. iiij. q. iij. ca. i. r .xxij. q. vi. c. paruuli cũ duob⁹ sequentibus. ab. si.

Veris. ¶ Ponit dictum: quod secundo reprobat ibi: Qó merito Ab. si.

b ¶ Grandiusculis. i. doli capacib⁹. r videlicet. vij. an. talez enim r mentiri r veruz dicere r cõfiteri r negare pñt vt dicit Augustinus in epistola ad renatum episcopum vt habetur in glo. aug. super. c. ó con. di. .iiij. paruuli.

c ¶ Pubescere. ante enim puberratem que in ãno. xiiij. solet euenire non p̃sumit de quo quam: nisi etiaz malicia suppleat etatez. s̃. de ósponi. ipu. de illis. r. c. vl.

d ¶ Peccata nõ esse. quasi diceret nullus. cum iuramentuz pupilli valeat. ff. de li. cau. l. vl. ergo potest deierare. Item potest cõmittere furtum: cũ est doli capax. ff. de fur. impuberẽ ar. contra. ff. ó iureiur. qui iurasse. Sed ibi non fuit doli capax. Tenent ergo tales pueri ex delictis. C. si aduer. delic. l. .i. r. C. de pe. ipuberas arg. ℨ de cõse. di. iiij. eos. r. C. ó falmo. l. i. r. ff. de edil edic. cũ autem. §. excipitur. Sed hoc ītelige: cũ nõ sint doli capaces vl̃ quo ad minorem penam.

e ¶ Non ita. Sic ergo ratione etatis mitius agit. ff. de minori. auxilium. §. etiam. r. l. si ex causa iudicati. Item nota q̃ omne delictuz cadit in puerum postq̃ est doli capax preter delictum carnis. ff. ad sil. l. i. §. impuberes. r. l. excipiunt. ar. contra. ℨ. c. proxi. sed ibi soluitur.

uis[a] duntaxat inquiratis que videritis inquirenda.

Rubrica de delictis puerorum.

Gregorius nonus.

¶ Impuberes preter vitium carnis delinquere possunt: puniũtur tamen mitius q̃z adulti.

Veris grandiusculis[b] peccatum noluit attribuere quidam nisi ab annis. xiij. cum pubescere[c] cepint. ꝛ Quod merito crederemus si nulla essent peccata[o] nisi que membris genitalibus admittuntur. Quis vero audeat affirmare furta mendacia r periuria non esse peccata? At his plena est puerilis etas quanuis in eis non ita[c] vt in maioribus puniẽda videatur.

Alex. iij. enormeñ. epo.

¶ Puer non debet ita seuere puniri sicut maior: nec pater ex delicto filij impuberis tenet.

Referente nobis. b. intellexerimus q̃ cum. n. filius eius de cenmis cum alijs pueris sagittaret quidam nepos eiusdem. b. sagitta percussus interijt: quod idem filius eius cũ inter alios luderet fortuito casu dicitur pegisse: propter quod abbas sancti remigij a prefato. b. fm consuetudinem illius terre. c. solidos instantius requirebat[f] r infra. ꝛ Unde quoniam in pueris relinqui solet inultum[g] quod ℨ in alijs prouectioris etatis humaℨne leges dicunt seuerius corrigendum: mandamus: quatenus si cõstiterit filiuz. predicti. b. intra. xiiij.[h] etatis sue annum eundem excessum commisisse: memoratum ab batem moneas r compellas vt ab eodem. b. predictos. c. solidos p̃pter illam consuetudinem non exigat nec ab ipso pro temporali pena requirat.

Rubrica De clerico venatore.

Ex concilio aurelianeñ.

¶ Clerico prohibetur venatio. r contrafacienti pena imponit. hoc dicit cum se.

Piscopum presbyteruz aut diaconum canes aut accipitres aut huiusmodi ad venanduz habere non licet[i].

ꝛ Quod si quis talium personarum in hac voluptate[k] sepius detẽtus fuerit: si episcopus ẽ tribus mẽsibus a communione: si presbyter duobus: si diacon⁹ ab omni officio[l] suspendatur.

Ex eodem.

¶ Sũmatum est supra. c. primo.

Omnib⁹ seruis[m] dei uenationes r siluaticas fatigationes cum canibus r accipitres aut falcones habere interdicimus.

Rubrica De clerico percussore.

Ex concilio agatheñ.

¶ Clericus sepe alium percutiẽs r monitus non desistens: deponẽdus est.

Si quis in aliquo gradu sacro percussor exterit[n] corripiatur a crimine: r si non emẽdauerit[o] deponatur.

G Rego. carentineñ. epo.

¶ Duobus mensibus a missaruz administratione suspenditur eps qui crudeliter aliquẽ fustigari facit.

Rica De clerico vẽatore.

Supra visum est de q̃busdam delictis tã cleri coz q̃ laicoꝛum: nunc submittit de q̃busdã dẽlictis clericoꝛũ tm̃. s. ó clerico venatore. De materia habet. lxxxvi. di. in .c. qui venatoribus cuz .v. c. se. r. xxxiij. di. c. i. in p̃n. Ab. si.

Piscopum. In prima ponitur probibitio. In secunda pena ibi: q̃ si gs. abbas siculus.

i ¶ Non licet. s̃. ne cle. vl̃mo. ca. i. xxxiij. dist. quorundã. lxxxvi. di. an putatis. r. s̃. de cẽsi. cuz apostolus. r. ℨ. c. proxi.

k ¶ Voluptate: ergo videt q̃ cã necessitatis vel recreatiõis licitum sit q̃ posset ꝛcedi alijs clericis excepto epo cui oino nõ licet. xxxiij. di. c. i. dummodo clamoꝛosam venationẽ euitent. lxxxvi. di. an putatis: r non sepius: vt ꝟ dicit. ne ī consuetudinẽ pducat. Que dã. n. venatio dr oppꝛssiua hoĩum. r hec oío il licita ẽ. vi. di. §. is ita. r est adulatoria q̃ fit p uerba: r hec est illicita. lxxxvi. di. venatoribus. r. xl vi. distĩ. sunt nõnulli. r vi. q. i. sunt plurimi. et est arenaria q̃ fit in arena r mala. iij. q. vii. §. tria. Saltuosa r damoꝛosa licita est laicis de q̃ dr̃ in. c. an. putatis: sed clericis oío nõ licz ralis uenatio sz quieta: vt dictũ est cã necessitatis vel recreatiõs. epo pꝛsbytero diacono vl̃ subdiacono qui cum diacono eodez gaudet priuilegio: vt supꝛa de ser. non ordi. miramur: ex toto pꝛhibetur: qr de illis fit hic tñ pꝛhibitio.

l ¶ Officio plus punit ꝟ minoꝛ q̃ maioꝛ. qó est ℨ illud. xl. di. homo xp̃anus. r. xix. di. nulli. so. plus pũit hic eps r pꝛsbyter: q̃ diacon⁹. maioꝛ. n. reputatur in epo ista pena vel pꝛsbytero q̃ suspẽsio ab omni officio in diacono propter maius scandalũ. r magis imputatur illa pena epo vl̃ pꝛsbytero q̃ suspensio a beneficio in diacono vel subdiacono. ex pꝛsona enim cõsideratur iniuria. insti de iniurijs. §. atroꝛ. sic r pena ex pꝛsona iudicatur parua vel magna. Ber.

m Omnibus seruis. i. clericis qui spãliter dicuntur serui dei q̃ in sortẽ dñi ad eius obsequiũ spãliter sunt assumpti. s̃. de pꝛeben. cuz fm apostolum. r. xxi. di. cleros r clericos.

Rubrica De clerico pcussore. Cõtinuata est in precedenti titulo. De materia habet. xlv. di. r. i. q. vii. c. si qs oẽm. r. lxxxvi. di. ī. §. similiter. r. c. se. r. §. pe. r. c. ne liceat. Ab. si.

n Si qs extiterit: tales enim percussoꝛes cẽ nõ debẽt. xlv. di. c. i. r .c. epm. vbi isti in sacro ordine cõstituti pcussoꝛes cẽ pꝛhibent: r q̃si p totũ. r. lxxxvi. di. nõ licet. r in autẽ. de san. epis. §. sz neqz. col. ir. quã habes. C. de epis. r cle. auẽ. sz neqz.

o ¶ Emẽdauerit: ergo si se emendauerit: non deponit: sic. xxxv. di. c. i. r ẽ ar. q̃ nõ quodlibet mortale semel ꝟmissũ sufficit ad dãnationẽ. ar. c. dis. .c. i. r. vl. r intellige de eo q̃ in usu hñt pcutere ī ludo noꝛio q̃ non caret culpa. ff. ad. l. acquit. nã ludus. aliogn crimẽ pcussionis semel cõmissum nõ sufficit ad depositionẽ: vt hic pz. ita tñ q̃ ex tali pcussiõe nõ pcedat ad

enormẽ lesionẽ: qz sic deponeret. lv. di. si euangelica: ꝛ. j. c. pr. Ab.

Preterea. Sũmat vt i rubro: vl sic. nõ põt eps grauẽ vbex penã i-ponere. Et primo ponit epi sniam. Scõo ibi: quã lz excusat illũ a mor te. Tertio illum punit ibi: quia. Ab. si.

a Crudeliter. qõ facere si debuit sed moderate: ar. ff. de rapto. i archiepa tu: ꝛ. xlv. di. cũ beatus: et ff. ad. l. aql. preceptoris ꝛ j. de sen. ex. cum volunta te: ꝛ. xxiij. q. v. c. i. versus si. Ber.

b Post octo. ex tpis pro liritate presumit qꝫ non ex illa percussiõe defuncta sit ꝛ conuerso ex tpis breui-tate ẜriũ psumit. l. dist. si qua femina. si. n. occasio-nem mortis dedisset in p-petuũ ỏberet abstinere. j. de homi. decerero: ꝛ. l. di-stin. studeat. Et ꝫ est con tra bar. qui dixit. in. c. stu deat illũ psbyteruz si tene ri de occiso: sed ỏ vulnera to si de cãu steriit. ꝛ casus er percussione processit. ff. ad. l. aquil. qui occidit. §. vlt. Ber.

c Duobus. ẜ. tit. prori. c. i. si. n. percuteret vtꝫ ꝫ timeri vellet ab officio suo debet repelli. xlv. distinc. epm. Ber.

Presentium. Potest summa rivt in rubro. Primo narrat factum. Secunda ibi: quẽ nos tpaliter punit. Tertõ post tps admittit ibi: ma-ius. Ab. si.

d Repellebant: ideo rei licite operaz dedisse vꝫ: qz licitum est se defendere. j. de sen. excom. ex tenore. et violẽtiam repellere. xxiij. q. iij. fortitudo: ꝛ. c. si qs i ferenda sed vlcisci non licz xlvj. dis. seditionarios. de hoc dixi. ẜ. de homi. signi ficasti.

e Proiecit. vñ dubium videri poterat an fuisset i culpa vel non. ẜ: arg. xx-iij. q. vlt. c. vl. l. di. si quis viduam: ꝛ. ẜ. de de. pug. in duel. c. vlt. sed iste ali-quẽ non pcussit: vt. ẜ. dicit ꝛ ꝫ constabat. Intellige alias si dubium eẽt repel-leret. vt dñt ẜria pdicta ar gu. ad hoc. ff. de testa. tu. duo sunt: ꝛ. ff. de mã. te. cum ex pluribus. xxiij. di. quãdo: ꝛ. ca. nullus: ꝛ. ij. q. v. oibus. Ber.

f Abstinere. ad cautelam saltem vt ꝛ clerici tales ꝟflictus euitent. ꝛ est ar. qꝫ aliquis punit ex alteri⁹ facto vel culpa.

Contingit. Hoc. c. legit vuob⁹ modis sicut. c. pcedens vno mõ qꝫ dispensatiue iste possit pmoueri. Alio modo qꝫ de iure cõi ꝛ fz hũc itellectũ q mihi plus placet. h. d. vt i rubro. Cõis diuisio. Secũda ibi: ꝟsul tationi. Ab. si. g Ad resistẽdum. qõ licet. ẜ. e. c. pr. vbi ỏ hoc. cuz suis concordantijs.

b Neqz facto. sic. l. di. si qs viduã: ꝛ. ẜ. de cleri. pug. i duel. c. vlt.

i Ad subdiaconat⁹. ꝛ nõ vltra. lz ergo dispensẽt cũ isto in subdiaconatu si tñ poterit pmoueri ad superiores ordines. Iste. n. fuit i culpa assumẽdo ar ma qõ ei nõ licuit. xvi. q. iij. porro: ꝛ. xxiij. q. vlt. c. quicũqz. nã lachrymꝫ ꝛ oꝝones sũt arma clericorũ. xxiij. q. viij. quenior ẽt cõtra hostes. ẜ. de voto. ex multa. vñ punit: qz sine dispensatione non pmouet ẽt fauore religionis cũ eo facilius dispensatur. ẜ. de aposta. c. ij.

Rica De maledicis. Quia alia percussio sit puta manu alia lingua cũ ma ledici ꝛ detractores quodãmõ percutiunt: ꝛ supra visuz est de p cutiẽtibus manu merito subdit de pcutiẽtibus lingua. Ab.

Notuit. Primo ponit culpam. Secundo illam puniri mãdat. Tertio ponit cãm. Secũda ibi: ipsim. Tertia ibi: vt pena. ab.

k In depressionez: ꝛ male: qz principi nemo maledicere dz. xxiij. q. i. paratꝰ. ꝛ si solũ pncipi detrahi nõ dz: imo nec fratribus. vi. q. i. sũma ꝛ detrahẽtẽ secreto pri mo suo hũc psequebar. xxiij. q. iiij. minimũ: ꝛ. c. q peccat: ꝛ de pe. di. i. homicidio rũ: arg. j. de excess. prela. ꝫ sit graue.

Notuit nobis: ꝛ infra. Quia nobis per litteras rettulisti: qꝫ cũ. i. clericus multis coraz astantibus verba quedaz in depressionem[k] of ficij ꝛ beneficij nostri protulit. Ip sum a temeritate[l] sua compescas. At pẽa illius alijs terrorẽ[m] icutiat ne decetero cõtra ro. ec. in ta lia verba prorumpant.

Gregorius nonus.

Hic ponitur pena blasfemãtis deũ vel aliquẽ sanctum: ꝛ maxime virginẽ gloriosissimam.

Statuimus: vt si quis contra deum vel aliquem sanctoruz suorum ꝛ maxime beatam virginẽ linguã in blasfemiam[n] publice rela xare presumpserit: per episcopum suũ pene subdatur inferius annota te videlz qꝫ i septem dieb⁹ domini cis preforibus ecclesie in mãifesto dũ agunt missarũ solẽnia blasphe-mus existens: vltimo illorũ die do minico palliũ ꝛ calciamẽta non ba beat ligatus corrigia circa collum: septẽqz precedẽtibus. vj. ferijs in pane ꝛ aqua ieiunet: ecclesiam nul-latenus ingressurus[o]. Quolibet quoqz predictorũ dieꝝ tres si pote rit alioquin duos reficiat pauperes sine vnũ. Et si nec ad hoc eius sup petant facultates[p] id in penam aliã cõmutetur[q]: cui etiam si renuerit re cipere ac peragere penitentiam su-pradictã: ecclesie interdicat ingres sus: ꝛ in obitu ecclesiastica careat se pultura. Per temporalem pre terea potestatẽ[r]: coactione si neces-se fuerit epi dioce. adhibita contra[s] eum: blasphemus si diues fuerit: quadraginta solidoꝝ: alioquin tri ginta siue viginti: ꝛ si ad id nõ suffi ciat: qnqz solidorũ vsualis mone-te[t] pena mulcret: nullã in hoc mise ricordiã habiturus: quod etiaz iter alia cõmunitatuz statuta ponatur.

l Et temeritate. i. pertinacia. xi. q. iij. si quis sacerdotum: ar. ẜ. qõ. n. ex temeritate siue calo re iracundie fit veniam meretur. ij. q. iij. §. notanduz: ꝛ. §. si qs iratus. C. de iureiu. l. ij. Et di-cit imperator. si quis putauer-rit nostra noia lacescenda si hoc ex leuitate ꝟtẽnẽdum ẽ. si ab in-sania miseratione dignuz. si ab iniuria remittendum. C. si. qs impera. maledi. l. vna. ꝛ. xxiij. q. iiij. inter querelas: ꝛ. C. ỏ epi sco. ꝛ clerj. si quis in hoc. Quare ergo mandat papa: qꝫ cõpe-scat ꝟtra iura pdicta: sed papa si mandat hic puniri ꝓpriaz iniu-riã rõne persone: sed quatenus ꝟtingit romanam ecclesiã: quã ẽt iniuriam remittere nõ posset. xxiij. di. salonitane. in quo casu loquitur. xxiij. q. iiij. guilisari-us: ꝛ. c. si is q. Vel põt dici: qꝫ aliquis bene põt punire iniuriã sibi factam a subdito suo. maxi-me cũ nullum hẽat superiorem vt hic: ꝛ ar. xlv. di. ꝛ qui emen-dat ꝛ predicta iura loquuntur ỏ benignitate seu de mansuetudi-ne: qz nullus reneꝫ remittere in-iuriam sine satisfactione nisi ve lit: sed rancorem. sic de pe. di. v. c. vlt. ꝛ. xxiij. q. iiij. si illic. xc. di. si qs contristatus.

m Terrorem. sic enim pena vnius debet esse metus alterius. ij. q. vij. qua propter: ꝛ. ẜ. ỏ iu de. ad liberandam. vbi de hoc: ꝛ. ẜ. de calum. c. ij.

Statuimus. Primo po nit penam ecclesiastici iudi cis. Secundo secularis ibi: p tẽ-poralem. Ab. si.

n Blasfemiam. Qui blasfe-miam dicit in deum siue inspiri tum sanctum neqz in hoc seculo neqz in futuro remittitur ei. xx-v. di. q̃lis. supple nisi penitue-rit. ꝛ longe grauis est eternam quã temporalem ledere maiesta tem. ẜ. de bereti. ỏgentis. Sed qui cõtra temporalem maiesta-tem delinquit punitur. ẜ. eo. c. pr. ꝛ. vj. q. i. §. verum. C. ad. l. iul. ma. l. si quis cum militibus ergo multo fortius isti punien-di sunt ꝛ grauius: qz maiora de licta maioribus penis sunt pu-nienda. ꝛ in delicto equali decet proximas esse penas. in autẽ. vt fra. fil. col. ix. versus si. ꝛ qz hic est grauius quam in. c. pror. punitur grauius: qz graui⁹ cõmissum intelligitur. xxiij. q. i. nõ afferan-tus. in fine ꝑm leges vltimo supplicio punitur. in auc. vt nõ lur. con. na. colla. vi. §. i. sed ꝑm canones olim laicus excõicabat. clericus deponebat. xxij. q. ij. si qs per capillum.

o Ingressurus. qz qꝫ peccat in deũ peccat in ei⁹ ecclesiaz ꝛ ecõuerso. vñ priuat ei⁹ ingressu: sic. xij. q. ij. de viro: ꝛ. xvij. q. iiij. frater. nec debet eis pena remitti q i de um peccant. lxiij. di. salonitane. ꝛ. xxiii. q. iiij. si is qui.

p Facultates. sic. ẜ. de voto. c. ij.

q Cõmuteꝫ. ar. de cõmutatione pene. lxxxij. di. presbyter: ꝛ. xxij. q. iiii. innocens: de hoc dixi. ẜ. de voto. c. i. Ber.

r Potestatez. ar. qꝫ vna iurisditio p aliam iuuatur. x. di. qñ idez: ꝛ. xcvj. di. cũ ad verum: ꝛ. xvij. di. nec licuit. ẜ. de offi. ordi. qñ in plerisqz i fine.

s Cõtra eũ. i. ptãtem: ꝛ ita bẽs ꝫ qꝫ si iudex secularis negligit facere iusticiam põt cõpelli p ecclesiam. xxiij. q. v. administratores. ꝛ. xcvi. di. cũ ad verum.

t Monete. Idẽ esset si hoc nõ fuisset adiectũ vt de moneta que i usu hẽtur soluaꝫ ꝑm cõsuetudinem loci. ff. de lega. i. si seruus. §. si munus: ꝛ. ff. ỏ lega. iii. l. nũmis ꝛ. ff. de fun. instruc. cũ delanionis. §. asinam. Ber.

Rubrica De clerico excõmunicato. Supra visum est de variis delictis ppter que interdum clerici suspendũtur ⁊ interdum deponuntur ⁊ interdum excommunicantur: sed qr quandoqz clerici depositi excõicati vel suspensi celebrant ⁊ ingerunt se diuinis sicut prius ⁊ posset dubitari de pena eis inferenda ex hoc nouo delicto. iõ ꝛc. De materia habetur. xi. q. iij. c. placuit ⁊ in. c. penul. l. distin. accedens. Alb. siculus.

a Si quis diaconus: idem est de omnib⁹ aliis. ſ. ca. proxi. ⁊ xi. q. iij. eps.

b Juste. idem esset si iniuste: nisi prius restitutus fuisz. xi. q. iij. episcopus uullo modo sententia non sit lata contra ordinem iuris: qr tunc nulla est sententia. ij. questione. vii. §. diffinitiua. s. vt lite non contestata accedens. ſ.

c Alb ecclesia. argumentuz cõtra. ij. questione. v. qua de causa: sed ibi dispensatuz fuit. lxvj. di. salonitane.

Si quis. In prima ponit penam. In secunda aggrauat ibi: quod si. Alb. si.

d Degradatus. a suo episcopo: adiunctis sibi aliis episcopis in degradatione presbyteri. xv. questione. vij. felix: ⁊. ca. si autem. Sed pone degradatum celebrare nunquid conficit: videtur ꝙ sic: quia ordinez non amittit. xx. questione. iij. eos qui. ſ. questione. i. ꝙ quidam. ⁊ de cõsecratione distinctione. iiij. ostẽditur. xij. questione. vij. licite: argumentum contra. l. distinctione accedens. xj. q. iij. episcopus. lxxxj. distinctione dictum. xxiij. questione vltima clerici. liiij. distinctione. ca. ij. ℟. virit ꝙ talis non conficit. potuit enim ecclesia ei auferre illam potestatem quam contulit. ꝙuis non posset caracter auferri: sicut nec insignia militi. Lau. ala. ⁊. t. dicunt ⁊ melius ꝙ bene conficit ỏ depositus sicut hereticus: argumentum. i. questione. i. neqz: ⁊. c. ꝙ quidam. nec papa potuit auferre illam virtutem ⁊ hoc verum credo. vnõ talis excommunicatur ut. ſ. dicit: qr facit rez sibi prohibitam.

Rubrica De clerico excõicato ỏpposito vel interdicto ministrante.

Ex cõcilio apostolorum.

Clericus depositus celebrãs excommunicatur.

Si quis episcopus presbyter vel diaconus[a] depositus iuste[b] pro certis criminibus ausus fuerit attractare ministeriuz sibi dudum commissum: hic ab ecclesia[c] abscindatur.

Ex concilio antiocen̄.

Degradatus vel suspensus celebrans: ⁊ monitus non desistens: excõicat: ⁊ si nec sic desistat: per seculares ptãtem ad requisitionez ecclesie exilio dãnatur.

Si quis presbyter aut alius clericus fuerit degradatus[d]: aut ab officio pro certis criminibus suspensus: ⁊ ipse per contemptum ⁊ superbiam aliquid de ministerio sibi interdicto agere pſumpserit[e]: et postea ab episcopo suo correptus in incepta presumptione perdurauerit modis omnibus excommunicetur: ⁊ quicunqz cum eo cõmunicauerit similiter se sciat eẽ excõmunicatum[f]. Similiter de clericis laicis vel feminis excõicatis obseruanduz[g] est. ℣ Quod si aliquis ista omnia contempserit ⁊ episcopus minime emendare potuerit regis iudicio[h] ad requisitionem ecclesie exilio dãnetur.

Lex. iii. londoñ. epõ.

Interdict⁹ ⁊ excommunicatus celebrans monitus non ỏsistẽs deponitur.

Clerici autem si qui a suis aut etiam de mandato romani põtificis ab alienis episcopis interdicti vel excõicati ante absolutionẽ diuina officia celebrauerit nisi moniti[i] sine dilatione redierint perpetue depositionis sñiam pro ausu tã te temeritatis incurrant.

Idem tolet. archiepo.

Excõmunicati vel interdicti celebrantes deponi debent: nisi propter multitudinẽ mitigetur pena.

Latores presentium nobis intimarunt: qr tam ipsi cũ multi alij postquam interdicti vel excommunicati fuerint: diuina presumpserint officia celebrare: ⁊ infra. ℣. ſ. t. mandamus quatenꝰ si xl. solũmodo vel pauciores in his deliquisse cõstiterit: omnes in ppetuum ab officio sacerdotali deponas[k]. ℣ Si vero multitudinez[l] magnam in hoc peccasse cognoueris: eos quos magis[m] causam delicti esse constiterit perpetua depositione condemnes: ⁊ alios qui non tantũ deliquerint ab officio[n] ad tempus suspendas: ⁊ omnibus penitentiã ſm̄ discretionez tibi a deo datam iniungas.

Innocẽtius tertius hiperboleñ. capitulo.

Si habens noticiam excommunicationis per solam famam celebrat: debet de rigore deponi: ꝫ cũ eo possit misericorditer dispẽsari.

Latores. In prima narratio ⁊ decisa supplicatio. In secũda ibi fraternitati tue commissio distinguens. Secundum membrum ibi: Si vero. Alb. si.

k Deponas: ecce pena illorum qui excommunicati suspensi vel interdicti diuina officia celebrant vt victum est. s. ca. proximo.

l Multitudinẽm. hic ergo non parcitur multitudini: argumentum contra. l. distinctione vt constituretur. ⁊. xliij. distinctione commessationes. ix. q̃stione. iij. ordinationes. ⁊. s. de temporib⁹ ordina. ca. ij. vbi de hoc: ⁊. xxij. questione. iiij. non potest: et ca. ipsa pietas. i. questione. vij. quotiens. Sed ista contraria locum habent vbi scandalum timetur: ⁊ multorum strages iacet si seruetur rigor: alias si non contemnatur disciplina ecclesie in populis: sed vt patienter sustineant: tunc ferienda est multitudo. xxiij. questione quarta non potest in fine ⁊ de pe. distinctione sexta capitulo primo in fine. Item habes hic ꝙ vltra. xl. dicuntur multi. sic. s. de testib⁹ cuz causam. Et secunduz has decreta. interpretamur illam supra de reſcriptis sedes: ⁊. ff. de testibus. l. prima in fine. Aliquando etiam duo dicuntur multi. insti. ỏ iu. persona. in fine. argumentum. Aliquando etiam. xxiij. milia pauci dicuntur. xlv. distinctione disciplina. xxiij. questione. iiij. ꝙ autẽ. Multa igitur ⁊ pauca in respectu dicuntur.

m Magis. bi enim magis peccant: ⁊ ideo magis puniendi sunt. lxxxj. distinctione capitulo primo ⁊ eadem distinctione tantis. ⁊. xxiij. questione q̃rta qui aliorum. ⁊ in quo maior est culpa maior debet exerceri vindicta. s. ỏ hereti. excommunicamus. §. credentes. vbi de hoc plures inuenies concordantias.

n Ab officio. ⁊ etiam a beneficio: quia vbi vnum propter alterum vtro biqz tantum. lxxxj. distinctione eos. Quid si episcopus dicat. suspendo te a bñficio nũquid potest celebrare: ita quidem si suspendit ipsum tantum a beneficio. Item poterit ne beneficium acquirere: ita: quia non intelligitur illum beneficio suspendisse nisi quo ad se. nisi specialiter feratur sententia: vt remoueatur ab officio. tunc enim beneficium sequela est. ⁊ ideo remouetur ab illo: vt supra de appellationibus pastoralis: argumentum p̃dicti capituli eos: ⁊ capituli precedentis. nisi specialiter ei conseruaretur. xxviij. distinctione presbyterum: ⁊. l. distictione. c. studeat: ⁊. ca. accedens. Quid si episcopus ita dicat. suspendo te officio vel beneficio: nunquid deheo abstinere ab vtroqz: ita credo saltem propter dubium: argumentum infra eodem capitulo proximo. C. de verborum significatione. cum quidam ⁊ de consecratione distinctione. ij. in calice: argumentum. ff. de re. dub. si is qui ducenta. §. cum ita: argumentum ꝙ neutro suspensus est propter dubium. ff. de testa. tu. duo sunt: ⁊. ff. de manumiſ. testa. cum ex pluribus.

o Secũdũ discretionem. ⁊ ita penitentia arbitraria ẽ. xxvj. questiõe. vij. tempora penitudinis. ⁊ fit hec dispensatio auctoritate dñi pape: qa p se nõ posset: vt dictum est in proximo capitulo.

e Presumpserit. quasi in officio suo vt prius: qõ nõ licet. xj. q. iij. si quis episcopus in concilio: ⁊. xxviij. di. presbyterum. In modum. n. priuati suffragij põt dicere horas suas: qõ ẽt põt laicus: ar. bo. ſ. de pe. ⁊ re. ꝙ in te.

f Excõicatuz. ipso iure. xj. q. iij. cum excõicato ⁊ intellige de minori.

g Obseruandũ ẽ. vt talibus nullus cõicet. alias similiter sũt excõicati minori excõicatiõe. xj. q. iij. excõicatos. ⁊ nisi destiterint sunt excõicandi. ſ. de sen. excõ. ꝙ l dubijs. §. ij. ⁊. ſ. e. si celebrat in si.

h In iudicio. vbi. n. eccla p se pficere nõ dz inuocandũ est auxiliũ seculare: vt h dicit. s. de offi. ordi. c. j. ⁊. c. quoniam in plerisqz. in fi. ⁊. xvij. di. nec licuit. xi. q. i. petimus: ⁊ ita vtraqz potestas per alteram iuuari dz. s. ti. pri. c. ij. vbi ỏ hoc. ⁊ põt per ecclesiam compelli vt ibi dicitur.

i Clerici. moniti. ergo videtur ꝙ si emendare se volunt non deponentur: sed hoc intellige dictum dispensatiue: ⁊ ita non contradicit. ſ. c. pri. ⁊ alia. ca. sequentia. Et sic patet ꝙ quicunqz celebrat excõmunicatus vel ab officio suspensus priuari debet de iure officio ⁊ beneficio ⁊ deponi etiam. Sed nunquid episcopus potest cum talibus dispensare. siue legatus de latere domini pape missus: arg. ꝙ legatus possit. quia vicem gerit delegantis. ⁊ absoluit excommunicatos. quorum absolutio sedi apo. reseruatur. s. de offi. le. ꝙ translationem: ⁊. ſ. ỏ sen. excõ. q̃uis: ⁊. c. ad eminentiam. dicas ergo ꝙ nec episcopus nec etiam synodus in hoc dispensare potest. xi. q. iij. si quis episcopus damnatur: ⁊. c. seq. arg. ſ. de eo qui fur. ordi. re. c. i. ⁊. ij. q. v. qua de causa. nec etiam legatus. licet possit absolnere excõmunicatos: ⁊ sic solus papa hic dispensat. ⁊ hoc hodie expressum est in duabus decre. innocen. quarti. s. de sen. ⁊ re iudi. cum eterni: ⁊. ſ. desen. excõ. cum medicinalis. libro. vj. Sed potest queri vtrum idem sit in deposito vt sol⁹ papa ipsum restituat. Aug. dicit ꝙ solus papa hoc potest: ⁊ probatur. vij. q. j. si quis presbyter: tamen cum distinctione si episcopus ipsum deposuit tantum ⁊ cum alijs episcopis a sacerdotio potest eum recipere in inferioribus ordinibus sic de alijs ordinibus: argumentum. xv. questiõe. viij. quia amiserit: ⁊. c. si quis presbyter. Si vero depositus est ab omnibus ordinibus. solus papa ipsuz restituit. Sed contra argumen. habes. xi. questione. iij. episcopus. ibi dicitur. ꝙ si in secundo synodo innocens inueniatur: non potest esse quod fuerat: nisi gradus premissos recipiat de manu episcopi: sed illud intelligitur cum iniuste depositus fuit: puta per falsos testes vel falsa instrumenta. vnde dicitur ibi: si innocens inueniatur. sed vbi iuste pro crimine depositꝰ est solus papa tales restituit.

Illud. Excōicatus celebrās deponendus est: nisi cum eo misericor-
[illegible]diter dispensetur. h. d. ꝑm hoc nihil affert istud. c. de nouo: ideo sum
mo: alr vt aliquid afferat. ⁊ sic vt in rubro ⁊ est casus no. diuidit. nam in
prima ponit bildesemen. epm transitus in scda ibi. vnde: ponit mandatū
delegato fcm ⁊ eius executionez. in tertia ibi: ipse: comparationē epi: ⁊ re-
cognitionē ⁊ excusationem. in quarta ibi: lz: excusatio ipugnat. ī qnta
ibi: cuz eo pene remissionem. ab. si.

a ¶ Illud. ⁊ j. de isto epo habes. s. ō transla. quāto: ⁊ c. lz: ⁊ s. ō ma
io. ⁊ obe. illud.

b ¶ Notorium. ⁊ b erat tale factum: quod exhibebat se oculis omniū vnde nō poterat nō esse notorium si trāsiuit ad ecclesiam illam: sed vtr licite poterat vel illicite hoc non erat notorium salt em quo ad alios: qr potuit esse qm habuit licentiam trāseundi a domino papa per lras suas: arg. lxxvi. dist. dilectionis: vnde in meliorem partem debemus hoc interptari. j. de regu. iu. c. ii. qr papa potuit de hoc obliuisci: qa ipsum qñqz fallit obliuio. xxiij. di. preterea: ⁊ oium habere memoriā potius est diuinitatis qm humanitatis. C. de ve
te. iur. enucle. l. ij. §. si quid. Contrariuz est verum: qr ex quo papa hoc diffitetur: ei incumbit p
batio: qm de ipsius licentia transisset. c. distin. ō mo: rem. xciij. di illud.

c ¶ Viginti dies. sic. s. de falsa. dura.

d ¶ Misericordiam. sic. s. de transla. inter corporalia. ver. si.

e ¶ Officia. in hoc deliquit: qr nec excōmunicatus nec suspensus publice vel ꝑuatim celebrare dz: nec sacramenta alia dare. xxvij. di. presbyterū: sed alia officia preter missam potest occulte dicere non officiando sed quasi ꝑuata persona. j. de pe. ⁊ re. qm ī te. ⁊. xi. q. ij. si quis episcopus dānatur: ⁊. c. zelo.

f ¶ In hoc. s. qr nō constabat ei nisi per famaz de illa excōicatione: sed fama per se non probat iiij. q. iij. §. item in criminali. uer. Item sepe. arg. ō. s. de consang. ⁊ affi. sup eo: vbi ad solam famam matrimonium cōtrahendum impeditur. ergo iste ꝓpter famam debuit abstinere. j. ō senten. excōmuni. cum desideres. §. i. sed nō in trā culpabilis fuit quantum si hoc p certo scuisset: ⁊ ideo dicit: licz in hoc nō videatur omnino culpabilis extitisse

Illud[a] dñis in beato petro: ⁊ infra. ℣ Venerabilis. f. N. quōdam bildesemen. epūs licētia' nō soluz non obtenta sed nec ēt postulata ecclesia bildesemen. flicta: herbi poleñ. ecclesiaz occupauit: ⁊ infra. ℣ Unde magdeburgen. episcopo dedimus in mandatis vt cū factū ipsum non posset in partibus illis non esse notorium[b]: nisi dict' epūs infra. xx. dies[c] ab herbipolen. ecclesie administratione cessaret: cuz excommunicatuz publice nunciaret: quod idez magdeburgen. studuit adiplere ⁊ infra. ℣ Ipse vero episcopus in nostra postmodum presentia constitutus: ⁊ si suū recognosceret ⁊ confiteretur excessum ⁊ nō iudicium sed misericordiaz[b] postularet: hoc tamē inter alia in sua excusatione proposuit: qm cuz dictus magdeburgen. non esset ordinarius iudex ei[s] non crediderat qm monitione nō premissa auctoritate delegata posset procedere cōtra ipz: aut sententiam in eum aliquā promulgare. Unde cum nec ante factum monitorias nec post litteras ab eo aliquas accepisset: peccare ñ credidit si diuina officia[c] quantum cunqz solenniter celebrauit: presertim cum ei non nisi per famam de sententia contra eum prolata constaret. ⁊ infra. ℣ Licet autez in hoc nō videat oīno culpabilis extitisse quia tamen in dubijs[s] tuia est eligē
da tutior: ⁊ si delata in eum sētētia
dubitaret: debuerat tamē poti[s] ab
stinere qz sacramenta ecclesiastica pertractare. Illud autē qm sub spe uenie[b] diuina sibi fecit: postquaz se a nobis excōmunicatū nouerat: celebrari: ⁊ ꝓmuniōi fideliū ingessit se potius cōtra eū facere credimus qz pro eo: cum sub fiducia penitentie non debuerat deliquisse: ⁊ excō municato nō vitare multo magis qz non vitari' periculosum existat nō vitare siquidem cuz in eo sit excōicatus sine delicto non potest: sz cuz ex alijs pēdeat sine suo delicto poterit non vitari: ⁊ infra. ℣ Cuz eo misericordiam faciētes penam quam canon[h] bis qui post excōicationē diuina presumpserint officia celebrare vel se celebrationi ingesserint diuinorum ei non duximus infligendam.

Item bisuntinē. archie.

¶ Excōmunicatus celebrās a bñficio deponitur.

Fraternitati tue: ⁊ infra. ℣ Presbyteros autē ⁊ alios dericos qui pro suis excessib[s] a te sed dicta pauco ꝓ ad hoc nō sufficerent: qr nō faciunt f. mam. s. de accu. inquisitionis: nec tenebatur credere. lz diceret ei ab aliqbus. xi. q. iij. nō soluz: ⁊. c. in cū
ctis: ⁊. xxiij. q. iiij. qm magnuz: ⁊. ff. qō cū fal. tuto. l. ij. ⁊. iij. nisi fama sup hoc p
uenisset ad eum ꝓut sequitur. ar. ō. ff. de admini. tu. qdam decedens. §. ex quo: ⁊ C. de rei vendi. si fundum: ⁊. s. de rescrip. cum contingat.

neribus anathematis cāonice ino
dāti presumpserunt vel presumūt officia celebraꝛ diuina rōnabiliter
poteris omnibus beneficijs eccle
siasticis spoliare[l].

Item decano ⁊ ꝓori colon.

¶ Collatio beneficij excōicato facta non tenet: ⁊ scienter talibus cōferens a beneficiorū collatione suspenditur: Celebrans in loco interdicto si est clericus secularis bñficijs priuatur: si monachus in arti[o] monasterium detruditur.

Postulastis per se. apo. edocere: ⁊ infra. ℣ Con. v. r. qm cuz excōicatis cōmunicari si debeat[m] ⁊ clericis excōmunicatiōis vinculo innodatis ecclesiastica beneficia cōferri nō possunt: nec illi valēt ea retinere[n] licite nisi forsitan cū eis fuerit misericordit dispensatuz[o]: cum ea non fuerint canonice[p] consecuti ℣ Illi vero q sciēter illa beneficia talibus contulerunt: tādiu debēt a bñficiorū collatione[q] suspendi donec super hoc veniā cōseq mereā
tur[r] vt puniantur in hoc in quo delinquere presumpserūt. ¶ Quesiuistis preterea qualiter puniri debēt clerici. monachi: uel mōiales ecclesiarum conuentualiuz: q post latam interdicti sententiā in locis suppositis interdicto presūpserunt hactenus ⁊ adhuc ēt non verētur diuina officia celebrare[s]: quamuis ꝓpter hoc sint excōmunicationis vinculo innodati. Ad hoc breuiter respōdemus qm clerici qui talia ꝓsumpserunt sunt ecclesiasticis beneficijs spoliādi[t]: monachi vero vt moniales in artioribus[v] monasterijs ad peragendam penitentiam detrudendi.

Item decano ⁊ subdiacono pictauiē. ⁊ magistro. p. cano. petragoricē.

¶ Valet collatio beneficij ei facta q prius fuit excōicatus: sed absolutus tempore collationis.

Proposuit coram nobis magister. p. clericus epi tuscula-
nen. qm. g. sancte marie in porticu diac. cardi. ī partibus illis aposto. sed. legationis fungente officio: q dam de lemonice ci humiliter supplicarunt: vt eorum ecclesiaz que debito fraudabatur clericoruz seruitio ordinarer: ꝓ se ac magistro eodem pces spāliter porrigentes Ipse vero lemōicen. ciuitatem ingressus canonicos monuit vt illos reciperent in socios: ⁊ in ffes: maxime cum prebende. v. ucl. iiij. ab vltima ipsi[s] ecclesie ordinatio-

g ¶ In dubijs. sic. s. de spon. iuuenis. ⁊ de homici. significasti. ij. ⁊. c. pe. ⁊. c. ad audientiā vbi de hoc: ⁊ ar. xxiij. q. i. quid culpatur in fi.

b ¶ Venie. sub spe venie nullus debet peccare. de conse. distin. iiij. qñ quis. argu. ō. j. de senten. excō. si vere.

i ¶ Vitari. in hoc quasi ponitur in alio. s. in nō vitare agit: qđ est in eius ptāte: ⁊ ideo in vno peccat in altero non peccat: qñ qz tñ nō multū differūt agere ⁊ pati posse. xv. q. i. si cupis.

k ¶ Canon. xi. q. iij. si qs epūs dānati: ⁊. c. seq. ⁊. c. pri. s. eo. latores. hāc misericordiam solus papa pōt facere. s. e. clerici

Fraternitati. Primo decisa consultatio. secūdo responso ibi: presbyteros. absi.

l ¶ Spoliare. imo posset eos ꝑpetuo deponere. s. e. latores dispēsare tñ cū eis non pōt: vt dictum est. s. e. clerici. B.

Postulastis. Primo decisa consultatio. secundo rñsio ibi: consultationi. que subdiuidit: vt patet in ter. ⁊ p. §. ab.

m ¶ Non debeat. xi. q. iiij. cuz excōmunicato.

n ¶ Retinere. immo si prius alia beneficia habeant: eis sūt priuādi. s. de eta. ⁊ quali. ozcum bone.

o ¶ Dispensatum. non dicit a quo: ergo vr relicta ptās dispensandi epis. ar. j. de sen. ex cō. nup. dic vt. s. e. clerici.

p ¶ Canonice. sed si non sunt illa canonice consecuti: perdere debent illa: sic. s. de eta. ⁊ quali. cum bone: cum essent excōicati indigni erant: ⁊ inhabiles ad aliqua bñficia percipienda. qr tales nec eligēr nec eligi pñt. s. de elec. cū inter. r. s. de cōsue. cū dilect[s]: nec ipetrare lras. s. de rescrip. dilectus. i.

q ¶ A collatione. vt puniatur in quo delinquit. s. de tempo. ordi. ex lris. imo ⁊ a preceptione ꝓpij bñficij suspendat: qr sciēter indigno beneficiū cōtulit. s. de elec. nihil est. b.

r ¶ Mercantur. per suum superiorem.

s ¶ Celebrare. pp qđ suspensi sunt ⁊ irregulares: vt no. j. de excess. prela. c. vl. vñ possent deponi. s. e. latores.

t ¶ Spoliādi. nec audit si dicat qm sit iniuste excōicat[s] arg. s. e. illud. sicut ēt nō auditur cui opus nouum nunciat: nec obtemperat. ff. de no. ope. nū. l. i. §. in operis.

v ¶ Artiorib[s]. s. ō simo. ō regularib[s]. ⁊ ca. qñ si moniales.

Proposuit. Primo narrat rem ⁊ collationes vtriusqz partis. secundo diffinit ibi: qr. ab. si.

a ¶ Tempore. tps ergo iuestiture cõsiderari dz vtrum tunc fuerit excõicat⁹: uel nõ. s. e. c. pri. ⁊ s. de eta. ⁊ quali. cũ bone: sicut in ipetratione rescripti tps date ꝑsiderandũ est: an tunc fuerit excõicatus. s. de rescrip. dilectus. i. qz si postea excõicetur nõ pditur rescriptũ: sed suspẽditur q̃diu absoluat: sic intelligitur. s. de of. dele. prudẽtiã. §. sexta: sic ⁊ tps electiõis cõsideratur: an tunc sit idoneus. s. de elec. dudũ. i. vbi bẽs simiłr q̃ initium spectandum est.

b ¶ De absolutiõe. ⁊ sic ꝓbauit ille penitẽciarius: q̃ magister. p. fuit excõicat⁹: ⁊ ipse. p. ꝓbauit postea q̃ fuit absolut⁹ ante suam istitutionẽ: ⁊ ita colligit hic q̃ fuit excõicatus: presumit q̃ adhuc sit excõicatus nisi ꝓbauerit se absolutũ: ꝓbauit ipse. p. fecit: ⁊ ita q̃libz absoluit saltem ad cautelã semp obtineat lras absolutionis: ⁊ ita cum aliquis dicit aliquez excõicatum: ⁊ ille dicit se nõ esse excõicatum. vtriusq; testes sunt admittendi in tali dubio. arg. .j. de sen. excom. p tuas: ⁊. s. de testi. cum tu. ⁊. s. de of. dele ga. cum contingat: sic. s. de rescrip. illud: ⁊. c. auditis.

c ¶ Cõione. hec non fuit sufficiens rõ ad probandum absolutionem. j. de sent. excõ. cum desideres. sed est presumptio q̃ dam. xi. q. iij. gb⁹ epi. xciij. di. si inimicus. ar. ꝯ. j. de sentẽ. excom. in presentia: ⁊. j. de priuil. cum olim.

Apostolice. Qui probabiliter ignorat se suspẽsum ⁊ celebrat non efficitur irregularis secus si nõ ꝓbabiliter. b. d. vel sic vt in rubro. secũda pars ibi: ceterum. ab. si.

d ¶ Apostolice. hec decret. est pars illius. s. de excep. apostolice.

e ¶ Probabilis. sic ergo probabilis ignorãtia tm̃ excusat: ⁊ non crassa ⁊ supina: ut hic ꝓ: sic. s. de cog. spi. si vir. vnde dixit apostolus: misericordiam merui: qz ignorans feci. viij. di. cõsuetudo: ⁊ inducit dispensationẽ .s. de or. ab epis. q renunc. c. i. ⁊. ij. vbi de hoc. ⁊. i. q. i. si q a symoniacis: sed hic non est aliqua dispensatio necessaria: qz nesciebant se suspensos: vnde non peccauerunt. item hẽs hic q̃ absens ⁊ ignorans põt excõicari: ⁊ suspendi: vt. ij. q. i. de manifesta. ⁊. s. de appel. cum sit romana in fi. ⁊ quãdiu ignorat se excõicatũ non peccat celebrando: vt hic ꝓ. idem ergo erit si lras obtinuerit ꝓ beneficio vł alio negocio: posset ẽt interim eligi ab ipsis q hoc ignorãt: ⁊ sic in isto casu suspẽditur effectus excõicationis: vt q̃uis sit excõicatus: nõ tñ obest. ar. opti. ō conse. di. iiij. c. ij. ⁊ insti. de excep. §. preterea: ⁊ ar. s. de ap. dilectis filijs. vbi suspẽditur interdictum: sic ⁊ sñia absolutionis suspenditur. ij. q. v. quante. arg. ꝯ. s. de appel. pastoralis: vbi excõicatio statim trahit secum executionem: ⁊. ff. si cer. pe. eius q. vbi dicit: status sui ignarus: credo q̃ qcq̃d facit antequã sciat se excõicatum: non imputetur ei: tñ postq̃ nouerit se excõicatum debet abstinere: alias nõ audietur per tales litteras nisi post absolutionem. nõ credo q̃ electio de ipso facta teneat: ꝛ ignoret se excõicatum vel suspensum. item qd si talis moriat anteq̃ sciat: liber erit quo ad deum: excõicator debet eum absoluere post mortem. item nunqd ille qui sciens illum excõicatum si participat illi excõicatus erit: credo q̃ sic. item qd si absens excõicatur per epistolam: qñ dicemus illum excõicatum: vtrum qñ scribitur vel qñ recipit epistolam: põt hic distingui: vt si excõicator voluit q̃ statiz esset excõicatus: tũc statim erit excõicatus: sed non obest ei donec sciat: vt dictũ est. ar. iiij. q. v. c. i. vbi dicit ex quo lras accepisse constiterit: ⁊ .ff. mandati si mandassem: alias tunc demum erit excõicatus: cum recipit lras. Sic distinguit ler in seruo manumisso ꝓ lras. ff. de acq. pos. qui absenti: ⁊. l. si quis vi. §. i. ⁊ ideo nõ imputatur sñia ignoranti: qz nulla sñia ligat: nisi efficaciter postq̃ scit. ij. q. vi. biduũ: nec aliqua cõstitutio. lxxj. dis. ꝓposisti: ⁊. ff. de decre. ab ordi. fa. l. vlt. Et sic excõicatio nõ semp trahit secũ suam executionem ⁊ si ꝓferatur sub ꝯditione. s. de ap. preterea. ij. ⁊ hec vera sunt cum ꝓbabilis est ignorantia: secus si crassa ⁊ supina. ar. s. eo. illud. ibi. n. crassa videbatur ignorantia: cum per famam sciret se excõicatum.

f ¶ Indulgemus. in quo casu nullus alius potest indulgere: vt dixi. s. eodem clerici.

Si celebrat. Hec decre. quo ad materiam suam est celebrior ⁊ famosior qualibet alia: nam infinita iura sunt loquentia de excõicatione maiori: que infert ab hoie. vt in. c. si quẽ. de sñia excõ. sed de minori que infert a iure: vt i. c. nup de sñia excõ. sunt iura paucissima ⁊ apte non ꝓuidentia sicut hoc. c. potest sic diuidi. primo tractat de validitate gestoꝝ circa spũalia ꝓ excõicatum excõicatione minori. secõ ibi si tñ tractat de his que gerunt ad cõmodum eius passiue. tertio tractat de gestis ab eo actiue in aliũ sacramẽtando ibi peccat aũt. vltimo quãdam limitationẽ sumit ibi dũmodo. ab. si.

g ¶ Deceat de hoc aũt puniet ad arbitriũ sui prelati: cum certa pena hic nõ statuat. ar. s. de of. dele. de causis. ⁊. xxvi. q. ij. tempora.

h ¶ Irregularitatis. qs ꝓptereã nõ impediret ab aliqua ꝓmotione eo absoluto. secus si maiori sñia sit ligatus: tunc dz deponi: nisi cum eo fuerit dispensatũ. s. e. latores: postulastis: ⁊ quasi p totum: hic ergo determinatur qõ olim dubitabat. s. vtrũ talis irregularitatem ꝯberet.

i ¶ Nec eligere. sed ꝯ. s. de elec. cum iter. r. ⁊. s. ō ꝓsue. cum dilect⁹. vbi dz q̃ suspẽsus. nec eligere nec eligi põt. s. de cõces. ꝓben. qz diuersitatẽ hic vero dicit q̃ talis suspensus eligere pt: ꝛ ñ eligi: sed illa ⁊ oia cõsimilia: vt. s. e. c. ij. intelligũtur de suspensis ab hoie: illi. n. eligere non possunt: irregularitatez incurrunt diuina officia presumẽdo. s. e. latores .s. de eta. ⁊ quali. cũ bone: hic vero logtur ō excõicatis: siue suspẽsis a canone pp solam participationem: qz ꝑm canones. q participat cuz excõicatis excõicatus est siue suspensus a sacramẽtis eccłie: que suspensio siue excõicatio appellatur minor excõicacio: vt . iij. q. iiij. engeltrudaz sed eadem pena est in suspenso ab hoie ⁊ a canone: alias q̃ ꝓ participationem: qz vtroq; casu priuatus est cõione sacramentoꝝ ⁊ diuinis officis. s. de iudi. cum eterni: ⁊. j. de sen. excom. cum medicinalis: ⁊ q suspensus celebrat: est irregularis: vt ibi dz. Que est ergo rõ q̃ in vno eligere pñt in altero non. Dicitur dici q̃ ideo: qz plus contempsit qui fecit ꝯ legem animatam q̃ q fecit ꝯ legem mortuam. qz contẽnendo iudicis preceptum: quod est factum legis auctoritate: ⁊ ipsam legez offendit: ⁊ ideo plus punit. ⁊ ideo dz q̃ minus agitur cum lege q̃ cum ministro legis. ar. ff. de arbi. l. celsus. ⁊ vox viua magis timẽda est q̃ vox mortua: ⁊ ei potius credi debet in auc. de instru. caut. ⁊ si. §. si vero aliqd col. vi. ⁊ ita in casu huiusmodi capituli non est irregularis qui celebrat. suspensus aũt ab hoie ⁊ a canone: si celebrat est irregularis in constitu. innocen. iiij. s. de sen. ⁊ re iudi. cuz eterni: ⁊. j. de sen. excommu. cum medicinalis. li. vj. Sed que ẽ rõ q̃ suspensi ꝓ participationem excõicatoꝝ possunt eligere. alij suspensi nõ possunt. Rõ est qz suspensi per paticipationem nõ sunt suspensi vł interdicti a diuinis officijs: sed priuati sunt cõione sacramentoꝝ p canones: ⁊ etiã pp peccatum: sicut ⁊ alij in mortali constituti non sunt excluſi ab electione. s. de elec. illa: ⁊ ideo possunt eligere. Hec sunt irregulares si celebrãt: vt ō dz. Et eadem rõne debent posse eligi: cum non sint suspensi a diuinis: ratio reddit in lra: vbi dz eius electio est irritanda pro eo q̃ eligit ad susceptionem eorum. i. sacramentorum a qbus est priuatus a sanctis patribus. q cũq; n. eligitur ea suscipere tenet: ⁊ qlibet fidelis. j. de pe. ⁊ re. oĩs vtriusq;: ⁊ qz illis priuatus est nõ põt eligi ad ea: ẽt si pniam egisset ō peccato: nisi prius absoluat ab illa suspensione que inflicta est per canones. xi. q. iij. excõmunicatos. ⁊. c. cũ excõicato: quod non est de alijs criminosis q̃ per pniam restituti sunt ad pceptionem sacramentoꝝ a quorũ pceptione priuati erant pp peccatum. Ber.

h ¶ Iurisditionis. minor ergo excõicatio nõ repellit a iudicio: nec ab agẽdo: sed ab illis tm̃ ꝓbet que ptinẽt ad offm̃. idẽ dico i suspenso ab hoie nisi sit suspensus tam ab offõ q̃ a iurisditione. tũc priuatus est spũali: ⁊ tẽporali iurisditiõe. si. s. de elec. transmissam: vbi electus ⁊ ꝓfirmatus põt facere ea que sunt iurisditionis ⁊ non ordinis. Ber.

l ¶ Sciẽter. sed qd si electores eligant aliquem excõicatum minori excõicatiõe quẽ ipsi ignorant excõicatum: nũquid valet electio .ar. est q̃ sic ex eo q̃ dicit sciẽter: sed nõ credo: qz ignorantia eoꝝ nõ facit eũ habilez. s. de elec. innotuit. ⁊ cã. ꝓhibitionis hic signata nihilominus remanet: vnde supple maxime: uel potius qõ dicit scienter referas ad ipsum excõicatum

minori ercõicatione: puta qz scienter participauit ercõicatis. sed nũqd priuati sunt iure eligendi q talem scienter eligunt. arg. qꝫ sic. s. de elec. cũ i cunctis ꝛ c. scriptum in fi.

a ¶ Datribus. xi. q. iij. excommunicatos. ꝛ c. cuz excommunicato. iij. q. iiij. engeltrudam.

b ¶ Priuatus. hec ẽ cã phibitiõis qz cum sit p̃uatus sacramẽtis ad ea eligi non potest: ꝛ est simile illi q nõ est capax. nõ põt ex testamẽto aliqd capere. ar. ff. de p̃ba. que testiñ ꝛ. ff. de iure fisci. nõ intelligit. §. si qs palam: ꝛ. l. ita fidei hoc. n. esset circũuenire legem: vt ibi dr. Et sic est ar. qꝫ si aliqs phibeꝫ vna via nõ est admittẽdus ad id alia via. s. de p̃curat. tue. cum suis cõcordan.

c ¶ Non carent bñ dicit qz sacramẽta a quocunqz lz a criminoso recipiẽda sunt ꝛ valent. xvi. q. vlt. c. vlt. dũñ tolerẽt xxviij. di. ꝑsulendum. ꝛ. s. de coha. cler. ꝛ mulie. c. uestra: qz lz sit suspẽsus a perceptione sacramentorũ non tñ quo ad collationẽ: ut h dicit qz lz sit suspẽsus quo ad se: non tñ quo ad alios ar. s. de coha. cle. ꝛ mulie. c. fi. qz ercõicati etiã conferunt ordines. s. de or. ab epõ. q renũ. epis. c. ij. lz nõ ꝓferant executionẽ: sed isti participantes ꝓferunt execution̄es ꝛ ideo dicit vtutis nõ caret effectu: qcũqz. n. bñt execution̄em: eaz ꝓferre põt: ꝛ sic est ar. qꝫ ercõicatio nõ trãsit in tertiaz psonam. Ber.

d ¶ Dũmodo. hec õter minatio dũmodo respicit qõ dicit non vr amotus a collatione ꝛ c. q̃si diceret: si ex cõtẽptu ꝛ ꝺ prohibitionem superioris igerit se cõioni ercõicatoz: hoc ipso itelligit remotus a collatione sacramentoz pp suã ptinaciam ꝛ cõtẽptuz. ar. s. e. c. ij. ꝛ ita ex ppria culpa incipit esse suspẽsus: sicut q nõ ẽ ercõicatus ex ꝛtẽptu ẽ ercõicat⁹. xi. q. iij. §. cum g̃ in fi. ꝛ xxiij. q. iij. notandũ in fi. ꝛ. ꝺ. de sen. ercõ. p tuas. ꝛ est arg. bo. ad hoc. ꝺ. de excess. pla. c. vl. õ illo ercõicato q violauit iterdictñ hoc ipso suspẽsus fuit: ꝛ tõ alios ercõicare uel suspendere nõ potuit: ut ibi dr. vñ tanquã suspẽsus ꝓferẽdo ecclastica beneficia non confert effectum vtutis sacroz. s. executionẽ ordinis q̃ ẽ effectus ordinis: lz conferat caracterẽ si in forma ecclie ꝓferat. preter qꝫ in baptismo: qz a quocũqz dẽt in forma ecclie pficit ad salutẽ quo ad oẽm suũ effectũ. s. de sum. tri. c. i. ad fi. qz illud ẽ sacrm necessitatis: qõ nõ ꝓtingit in aliis sacris. s. de cõsue. quãto. ꝛ ita pp ꝛtẽptũ supioris dz ercõicari: vt hic dr. Quidã hoc intelligũt cũ superior in ꝑcepto facto participãtibus ercõicato hoc iterdicit suspẽdendo eos si ꝓfecerint. sed de hoc nemo dubitat. uel posset dici qꝫ tunc primo remotus est a collatione: cum fuerit ercõicatus pp ꝛtẽptum ꝛ sic planum est.

e ¶ Dertinaciter. quasi ex contẽptu ꝛ studiose participat: vnde pp hoc ẽ anathemate puniẽdus: sic. ꝺ. de sen. ercõ. quod in dubijs.

Rubrica de cle. no ordi. minist. Supra de ordiatis celebrãtibꝰ post offm̃ iterdictñ: nunc merito de non ordinatis ministrãtibꝰ ordie nõ collato. ab.

f ¶ Qs baptizauerit. itellige ac si esset ordinat⁹: ꝛ ei liceret ex officio tunc punir. put hic dr. secus si in necessitate: qz tunc licitum ẽ cuilibet. xxx. q. i. ad limina ꝛ. xciij. di. diacones. et ab heretico põt recipi baptismus tpe necessitatis. de ꝓse. di. iiij. a quodam dũmodo in forma ecclesie. xxiij. q. i. si quem forte. ꝛ. s. de sum. tri. c. i. §. sacrm.

g ¶ Litteris. Cõis diuisio. scõa pars ibi consultationi. ab. si.

h ¶ Danum. de qua habes. s. de sacra. non ueran. c. presbyter: vbi de hoc. ꝛ. xxiij. di. pbyter cum. q̃ si omissa fuerit non est ordo reiterãdus: lz statuto tpe ẽt supplẽdũ: vt dr in decre. pdicta presbyter: sed hic nec ordinẽ nec manꝰ ipositionem recipit: put segtur: vbi dicit ad sacerdotis officium ꝛc.

b ¶ Presũpsit. bñ dicit vsurpare. qz nõ ꝓfert cũ vtutẽ illã nõ bñt: qz solus ille cõficit q rite fuerit ordiatꝰ. s. de sum. tri. c. i. §. vna. ar. ad hoc. lxviij. di. pbyteri. ꝛ. i. q. vij. daibertuz. ꝛ. s. de iurep. qꝫ aũt in fi. ꝛ de cõse. di. i. c. i. in fi. secus in deposito vt. s. in. c. pr. ꝛ. c. si qs dcm̃ ẽ.

i ¶ Dromoueri sine dispensatione. ꝛ sic punitur in eo i quo deliquit: vt. s. de ĩmu. ec. c. vl. cum suis concor. ꝛ. ff. de fur. l. qui vas. §. qui furem. B.

k ¶ De beneficio. sic. l. di. studeat. xxviij. dist. presbyterum.

l ¶ Negocia. qz hoc redũdaret in opprobriũ clericoz. cuz ipse clericalr viuere teneat. sicut deposit⁹. lxxi di. dcm̃. ꝛ ar. xciij. di. diaconi. ibi mẽdicat infelix ꝛc. ꝛ ne cogatur in cleri opprobrium mendicare. s. de renũ. ad supplicationem ꝛc.

m ¶ Misericordiã. vt ipe possit ad diaconatum redire post tps statutũ: ꝛ ad bñficium si digne penituerit. lz nunqd eps posset dispẽsare cũ eo vt saltẽ ad sacerdotiũ pmouereꝰ post pniam. nõ credo qz papa hoc ei phibere vr b. sed dic qꝫ põt qz papa hoc expresso non prohibet.

n ¶ Salubr⁹. vt. s. de simo. matthe⁹ in fi.

Rica ꝺ de. p saltũ pmoto. Qz iterdũ nõ ordinati ministrant iterdũ ꝑpostere ꝛ p saltũ pmouenꝰ merito de his subdit. de materia plene bẽ. liij. di. c. sollicitudo ꝛ ibi optima glo. ab.

Ue. Communis diuisio. secunda pars ibi mãdamus. ab. si.

o ¶ Nescire. Et sic crassa fuit ignoratia. ꝛ ideo ipm nõ excusat. s. de or. ab epõ. qui renunc. i. s. ꝺ cleri. ercõ. mi. c. pe.

p ¶ Discretionis. ꝺ. annos discretiõis bene recipit qs sacros ordines lz cõferre nõ debeat. ꝛ q ordinauerit puniri dz. ꝛ ordinato iterdicẽda ẽ executio vsqz ad etatẽ legitimã. s. de tẽp. or. vel nõ ẽ ꝓpos mẽtis. lz secꝰ sit in mr̃imonio carnali. nisi malicia suppleat etatẽ. s. ꝺ despõ. ipu. de illis: ꝛ. c. vl. ꝛ sic non ẽ sp fiñtudo iter carnale mr̃imonium ꝛ spũale: sed nunqd isti taliter ordinati tenenꝰ ptinere cum venerint ad legitimam etatez. ar. qꝫ nõ: qz ptinẽtia res ẽ voti ꝛ non precepti. xxxij. q. i. integritas. nõ credo qꝫ possit ꝺbere. maxime si dicaꝰ qꝫ ordo habeat votum continentie annexum: sic ergo compellir ptinere: ꝛ ita facit ordo qõ votum facere non posset: qz in tali etate nõ tenet votũ. s. de regu. ad nostrã ꝛ. c. significatũ: cũ suis silibus: sed equius vr qꝫ ꝺbere posset si ꝺdicat ante. xiiij. an. sed qõ prius diri vex est: qz statim antequaz ordinareꝰ debuit ꝺdicere: ꝛ nullo modo ꝓsentire. ꝛ sic simplr coactus ordinatus fuisset: non recepisset caracterem. s. de bap. maiores. §. vl. versus fi.

q ¶ Iteratum. de con. di. i. ecclesie: ꝛ. c. solẽnitates. ꝛ de con. di. iiij. placuit.

r ¶ Ministrare. ĩ casu isto epꝰ suo iure dispẽsare põt: vt satis colligit ex hac lra sic. lij. di. sollicitudo ꝛ. s. de sacra. nõ iteran. pastoralis. sed quid si nullum mior ordinem habuit ꝛ promoueatur ad sacerdotiũ uel ad alium ordinem sacrũ: nunqd recipit ordinẽ. Lau. dixit qꝫ non: qz si laicus ordineꝰ in sacrum ordinem nihil recipit. ar. xl. di. sicut. vbi dr sicut viri ꝛ mulieris coniunctio vnuz facit corpus: ita clericatus ꝛ sacerdotium vnum faciunt ordinem. sed si aliquem õ minori bẽat recipit sacrum. vin. dicit ꝺ. qꝫ bene recipit qs sacrum ordinem: etiã si nullũ bẽat de minoribus preter epalem: quem nemo recipere põt: nisi sit saltem sacerdos arg. ꝺ. de excess. prela. ex lr̃is. ibi cum igiur pontificale officium siue altaris ꝛ c. istud verius vr. sed qd si ordinatur in epum pretermisso diaconatu uel subdiaconatu: epꝰ est: dũtamen fuerit sacerdos. sed illum ordinem quez nõ habuit aliis conferre non potuit. arg. i. q. i. gra: ꝛ. c. ventum. ꝛ. q. vij. daibertum. de conse. di. iiij. quomodo.

ꝓca de eo q fur. ordi. fuit. Interdum ẽt reperiuntur aliq non solũ q per saltũ vt. s. q furtiue ordines recipiunt. i. qui sine ordine ꝛ licentia superioris ꝛ sine

culi negocia reuertaꝰ. Ut aũt securius ei possis hanc misericordiãm facere de agẽda pnia diligentẽ circa eum curã nõ desinas exhibere. salubrius aũt sibi absqz dubio ꝓuidebit: si ad regularez vitã se duxerit transferendum.

Rica. De clerico p saltuz ꝓmoto.

I Mno. iij. bonoñ. epõ.

¶ Qui ignoranter p saltũ de sub diaconatu fit presbyter: post penitentiã in diaconũ ordinatur: ꝛ postea põt secum in sacerdotio dispẽsari.

Ue lr̃e continebãt qꝫ sicut ex relatione quorundam
t recepetas qꝺ. p. presbyter diaco. ordine pretermisso se fecit ad sacerdotij ordinẽ ꝓmoueri. Ipe tibi quoqz secreto cõfessus ẽ se ꝓ certo nescire⁹ si res taliter se bẽret. Sed ex quo boni viri hoc asserebãt inter quos fuerat conuersatus: credebat assertioni eorum: eo qꝺ tpe quo ordines inferiores susceperat ifra ãnos discretionis⁹ fuerat constitutus: ꝛ infra.

u Mdãdamus quatenus cõdignã pniam pro huiusmodi negligẽtia iniunga eidem qua peracta: quia nõ intelligitur iteratum⁹ quod fcm̃ esse nescitur: ipsum in diaconũ ordinare ꝓcures: ꝛ sic de misericordia eundez ministrare^x permittas in ordine sacerdotis.

Rubrica De eo qui ordinez furtiue suscepit.

A Lex. iij. lincoñ. episcopo.

¶ Qui furtiue recipit ordinem si ꝓtra hoc facientes lata erat ercõicatio sine dispensatione pape in sic

examinatione q̄ ingerunt se cum multitudine ordinandoꝝ ignorante ordinatore merito de his subdit. ad materiam facit. c. salonitane. l. xiij. di. 7. ix. q. ij. lugduneñ. ab. si.

Eniens. ℣Prima pars narrat furtiñ. scđa ibi: vnde. ponitur ꝛñsio distinguens. 7 scđa subdiuiditur. tertia ibi: si vero. ab. si.

a ¶ Furtiue. furtiue p̄mouet q̄ citra cōsciam sui ep̄i 7 sine examinatione p̄mouet. l. xiij. dist. extra cōsciam: 7. xxiiij. dis. qñ.

b ¶ Archidiaconoꝝ: ar. q̄ archidiaconus p̄ot excōicare. 7 q̄ habet iurisditionem. ℣. ō elec. dudum. ij. 7. ℣. de of. or. cū ab ecclesiarum. vbi de hoc.

c ¶ Dispenses. hic ē opt. ar. q̄ ep̄i nō p̄nt dispensare cum illis q̄ excōicati diuinum offiñ exercere p̄sumūt: 7. j. e. c. vlt. vbi dc̄ idē: q̄ eo ipso q̄ dicit tuipe p tuo arbitrio dispēses: si excō municato lata nō fuerit: ītelligit̄ p̄hibere cum lata fuerit: q̄ sic excōicatus recipit ordinem arg. xxv. di. qualis: qō est vex sic. j. de sen excom. cum illoꝝ de hoc dictum est. ℣. de cle. er. mīn. clerici. ℣Papa īnocē. q̄rtus tñ dicit q̄ iste non erat excōicatus. 7 tñ pp interminationem excōicatiōis solus papa hic dispensat.

d ¶ Si vero interminatio. ar. q̄ si iudex dicat: p̄cipio sub ī terminatione anathematis q̄ ℨfaciens sit excōicatus. sic. ℣. ō loca. c. i. qō non est verus. Ex pōe ergo ꝟba illa 7 ītellige: vt viri. ℣. de simo. sicut tuis: 7 in transitiue intellige ista ꝟba in terminatio anathematis. i. in terminatio que fuit anathema sub cōditione facta: vt exponit in decre. sicut. 7 ita nulla ℨrietas uel dubitatio est.

e ¶ Misericorditer. nō tuo mre: ſz de auctoritate pape: vt sequitur. aliogn nulla rōne cōcedimus: 7. j. eo. c. vl. item ē hic ar. q̄ ingressus religionis non tollit irregularitatē. j. e. c. vlt. de hoc viri. ℣. de apostata. c. ij.

Cum p̄lator. ℣Prima narrat factum cui secūdo rñdendo distinguit ibi: q̄ vero ab. si.

f ¶ Minores. Hic ergo bēs expressum q̄ omnes minores ordines vna die ℨferri possunt arg. ad hoc. ℣. de tē. or. c. i. vbi indefinite logtur de hoc.

g ¶ ℣Permittas. hāc p̄missionem ītellige p̄m tenoꝝ. ℣. eo. c. p̄ori. 7. j. c. p̄ori. si excōicatio lata fuit vel non fuit: q̄ tūc nō p̄ot. alias suo iure poterit.

h ¶ Si voluerit. j. de sen. excō. cum illoꝝ: tñ si excōicatus ex certa scia ordinez recepisset: nō posset: ut ibi dc̄.

susceptō ministrāt vel ad superiorem ascendere nō p̄ot. sed si excō municatio lata non erat ep̄s 7 abbas poterunt dispensare. c. b. d. cuz duobus sequentibus.

Eniēs ad nos. p. nobis exposuit se furtiue[a] ordinem
v diaco. susceptisse. ℣ Unde .f. t. r. q̄ si non fuit a te vel ab aliquo archidiaconoꝝ[b] vel p̄latorum tuoꝝ sub anathematis interminatione p̄hibitus: tu ipe pro motione ipsi[c] ad sacerdotale officium condigna satisfactiōe ipposita: nisi alia ipediāt p arbitrio tuo dispēses[c]. ℣ Si vero[d] subintermiatio anathematis super hoc fctā ē moneas eū vt in aliquo monasterio seu canōica habitum suscipiat regularem. cui ex quo in habitu illo aliquāto tpe fuerit laudabiliter ꝙuersat[e]: poteris misericorditer[e] ꝙuidere: alioquī nulla rōne ꝙcedimus eum ad sacerdotalez ordinez p̄moueri.

Celestinus. iij.

¶ **Summatū est supra. c. prio.**

Quaz. b. lator: p̄ntiū: sicut nobis sua questione monstrauit: ad tuā ordinationis cā p̄ntiā accessisset: iuxta cōsuetudinē patrie sibi q̄t tuoꝝ minores[f] ordines cōtulisti: q̄ bus nō cōtentus subdiaconatuz temerario ausu recepit. ℣ Quo vero idem clericus in hoc facto multuz excessit: Mādamus quatenus eū in mioribus tantarat ordinibus celebrare p̄mittas[g]. Si vo domuz religionis intrauerit: 7 vita 7 mores eius exegerint: abbas si voluerit[h] i alijs poterit ordib⁹ dispēsare

Idem.

¶ **Summatum ē supra. c. pri.**

Tnotuit nobis q̄. g. clericꝰ 7 alij duo ō dioceſi tua ad. g. quondam segunt. epz: vt ordies[i] reciperent ab eo: accesserūt. Cūqz ab eodem epo sub excōmunicationis sententia fuisset ibibituz ne qs se ad duos ordies suscipiēdos ige reret: predcī clerici nibilomin⁹ subdiaconatus 7 diaconatus ordinē

cland estine susceperunt: 7 infra.
℣ Consul. t. t. r. q̄ ordinati in susceptis ordinib⁹ de iuris rigore ministrare nō debēt[k]. Uerūtamē si ad religionē aliquā voluerit se transferre: 7 peracta p̄nia pro arbitrio tuo eis iniuncta ibidē laudabiliter fuerit conuersati processu tēporis cū eis poteris de nfa lnia[l] dispēsare: vt postmoduz susceptoꝝ ordinum executione letentur.

Rubrica De excessibus prelatoꝝ 7 subditoꝝ.

Teran. iij.

¶ **Ꝺōet p̄latos abstinere a grauaminibus subditorum: 7 aliqua enumerat: 7 geminatā penam imponit contrafacientibus.**

Eruenit ad audientiam
p nostram 7 infra. ℣ Cum autem presbyteros quasi filios 7 frēs benigne ac fraterna debeatis charitate[m] fouere. ℣ Mādamus q̄tenus i eos talias 7 exactiōes[n] idebitas exercere nullatenus p̄sumatis[o]: nec decetero irrōabiliter grauetis vel ibo neste tractetis eosdez: aut sine iudicio capituli[p] suspendere vel eoꝝ ecclesias interdicto subijcere attentetis: neqz duas ecclesias[q] quaruz vnā sufficere videbitis p̄mittatis illos tenere: nec aliquez excōmunicare sine ordine iudiciario[r] p̄sumatis. ℣ Scituri p̄o certo q̄ si hmōi rumores de vobis iterum ad aures nostras peruenerint: pro tātis excessibus vos taliter puniem⁹[s] q̄ timor pene vestre ceteri[t] a similib⁹ abstinebunt.

Idem cant. archiepo.

¶ **Nō p̄ot ep̄s sine causa ecclesiā alteri subiectaz ab illius subiectiōe 7 obsequio liberare.**

Ad hec: quoniā ep̄s plures ecclesias a ℨsuetudie 7 obsequio archidiaconorum liberas ℨstituit 7 immunes: per quod reddit⁹ diminuit[v] eorūdem. ℣ Mandam⁹ quatenus factū ep̄i super hoc corrigas 7 emēdes: 7 ita ꝙuideas q̄ p̄fatis archidiaconis ℨsuetudines[x]

n ¶ Exactiōes. sic. ℣. de īmu. eccle. aduersus.

o ¶ ℣Presumatis. ōbēt. n. seruare manus suas ĩnocias deo 7 legi 7 p̄n pi nullūqz ptingere lucrū. in autē. de mā. p̄n. §. i. col. iij. 7. C. ō superidictus. l. vna. li. r. ff. de dā. infec. ex dāni primo rñso. 7 in autē. de col. §. 7 hoc quoqz coll. ix. nisi ex magna 7 graui causa. xvi. q. i. §. nouellarū 7. ℣. ō cesi. cū apostol⁹.

p ¶ Capituli. sic. ℣. de bis q̄ fi. a ma. par. ca. q̄ fuit. 7 ita eps ſniam excōicationis siue suspēsionis sine capli cōsēsu ferre ñ ꝺz ar. xv. q. vij. eps nulli⁹. cuz hec pena maior sit ī eccl'ia. xxiiij. q. iij. corripiant. iō merito regrit ℨsenſuz capli

q ¶ Nec duas eccl'ias. q̄rū vna ñ depēdeat ex altera. ℣. de eta. 7 q̄l. eā te: ul' nisi sint ita paupes q̄ ppriū nequeāt sustētare rectorē: vt ibidē 7. x. q. iij. vnio. uel vnā bēat titulatā. aliā ℨmē datā. xxi. q. i. q̄ plures.

r ¶ Judiciario. 7 ita hēs hic q̄ ordo iudiciarius fuari ꝺz ī snſa excōicatōnis siue suspensionis vt ij. q. i. nemo ar. ij. q. i. de⁹ oīpotēs: 7. ℣. ō ap. repbēsibilis. 7 seruat 7 attēdit ordo iste si legitima admonitio fiat vel si non fiat per vnū mensem ingressum eccl'ie sibi nouerit interdictuz. j. ō sen. excō. sacro: 7. c. cuz medicinal'. la ta tñ tenetri. q. iij. si eps forte.

s ¶ ℣Puniemus. ex ordinarie. in autē. ō sanc. epi. §. oīb⁹ aūt. col. ix.

t ¶ Ceteri a simlib⁹. sic. ℣. de male. c. i. 7. ℣. de iude. ad liberādaz. 7. ℣. de of. or. irrefragabili 7. ij. q. vij. quapropter. b.

Ad hec. Episcopi ecclesias archidiaconis subiectas ab eis liberare non possunt. b. d. uel generalius sic vt in rubro. scđa pars ibi mandamus. Ab. sic.

v ¶ Diminuit. 7 male: q̄ nō debēt ipi ius suū alicui diminuere citra ei⁹ cōsenſuz. C. de iur. reipu. l. i. li. xi. 7. C. de emā. l. nec au⁹: 7. ℣. de ecc. edi. ad audientiā. ij. 7. C. de cōi agro deserto qcunqz in fi. li. xi. 7 est ar. q̄ epſ in alterius p̄iudicium non p̄ot dare p̄iuilegium: ar. ix. q. iij. conq̄stus. 7 ca. p principalez. nunc vero. lau. sed qd si mortuus sit archidiacon⁹ nunquid eps cum capto p̄ot preiudicare futuro archidiacono in aligbus obsequijs: liberādo clericos vel subtrahēdo iuri archidiaconatus. vin. dixit q̄ sic arg. ad hoc. xij. q. iij. c. vl. qō pax facit. xvi. q. i. §. sicut duo: 7. c. statuimus. 7 de cōse. di. i. oēs: 7. j. eo. sicut 7 ar. ℣. de cōsti. cuz accessissent. vbi ex toto suppressa fuit dignitas: arg. ℨ. ℣. ne se. vac. p totū: 7. ℣. de consti. c. pe. 7. c. cum accessissent. vbi de hoc quod verius uidetur.

x ¶ Consuetudines. arg. q̄ iurisditio archidiaconi potius ex consuetudine q̄ ex iure iuuat. ℣. de elec. dudū. ij. §. tandem. ar. ℣. ō of. archidia. c. vlt.

i ¶ Inotuit. Cōis diuisio. scđa pars ibi: consultationi. ab. si.

¶ Ordines. ſ. sacros: q̄ simul eodē die ℨferri nō debēt. ℣. ō tē. or. litteras 7 ca. dilectus: ad duos vo minores vel ēt q̄ttuor p̄ot aliqs p̄moueri. ℣. c. pri. ſz idem esset si de minorib⁹: si p̄hibitio excōicationis fcā fuisset de minorib⁹: ſz possit cōferre minores q̄ si nō vult aliquē p̄mouere ad duos minores vl' plures ñ compellit̄. imo de iure interstitia ēt tempoꝝ seruanda sunt. lxxvij. di. singulis.

k ¶ Non debēt. imo de rigore sunt deponēdi. j. de sen. excō. cum illorum q̄ ℨ sniam excōicationis recipiunt ordines: arg. ℣. de cle. excō. min. latores.

l ¶ Licētia. sic. ℣. e. c. i. sed ad sacerdotium p hanc lniam non poterit dispensare cū de susceptis ordinibus hoc dicat. 7 est arg. q̄ ingressus religionis nō tollit irregularitatem. ℣. eo. c. i. 7. i. q. vij. si quis oēm.

Pasca de excess. plato. Supra visum est de varijs excessib⁹ subditoꝝ sed ne prelati superbirent subijcit de eoꝝ excessib⁹: uel aliter 7 melius. ℣. visuz ē generaliter de varijs excessibus tam p̄latorū q̄ subditorum: nunc subijcit rubricaz

spālem de p̄latorum excessibus. ab. si.

Eruenit. Due sunt partes. scđa ibi: scituri. ab. si.

m ¶ Charitate. xvi. q. i. p̄dicatoꝝ. ℣. de censi. cuz apostolus. xviij. q. ij. hoc tantum. xciiij. di. dictum.

ar.ꝯ.j.e.cum satis.vbi de b.item arg.ꝙ seruitium ex consuetudine prestitum peti potest.xi.di.catholica.ꝛ.xviij.q.ij.seruitiū.ꝛ de hoc plene vt ·s̄.de consue.c.vlt.ꝛ.s̄.de cen.peruenit:ꝛ intellige quod hic dicit de consuetudine prescripta.

Aures. Archidiaconi ecclesias sibi subiectas ad suū vsum retinere non pōt.h.d. vel generalius ꝛ sic: vt i rubro. prima pars narrat factum.secda puidet ibi: mandamus.ab.si.

a ¶ Intrudere.vt ad opus suum illas retineāt qō facere non pōt:sed si cā custodie hoc facerent hoc liceret.lxiij.dis.si in plebibus:ꝛ.s̄.de appel. bone.ꝛ si ēt ad eos pertineat institutio: nō sibi debent illas retinere.sz alios istituere: vt iter dantem ꝛ recipientē sit differentia.s̄.de insti.c.vlti. nec credat ꝙ ipse possit oīb⁹ sufficere.s̄. de offi. archipresbyteri.c.vlti.

b ¶ Ordinans.ad eoꝝ pōtationez: nisi aliter se habeat cōsuetudo.

c ¶ Punire. aliqua extraordinaria pena.

Clerici. Diuidit: quia duo sunt dcā. scōm ibi.si laici.ab.

d ¶ Naturam. xxij.q. .vij. flagitia:ꝛ.C.ō adulte.cum vir.

e ¶ Diffidētie.i.de quorum salute diffidendum est.ala.

f ¶ Quinqz.s. sodomaz ꝛ gomoraz seboiz segor ꝛ oleale q̄ꝝ due periērūt ex vicinitate:tres ex pro pō delicto.ō pe.di.i.sz ꝛ cōtinuo.b logr̄ de ciuitatib⁹ hic enumeratis.

g ¶ Subdātur. ꝛ capite puniri debent sm leges in auc. vt nō lucru.ꝯ natu.circa fi.colla.vi.

Sane. Si a priuilegiatis aliqd petitur ꝯ tenorē priuilegij licite denegatur.h.d. vel sic: vt in rubro. Ab.si.

b ¶ Obedientiā.ꝛ sic nō loquitur caplm illud de exēptis. Dis.n. iurisdictio tam in monasterijs ꝙ in alijs pertīet ad episcopuz: nisi exempti sint .ix.q.iij.c.ij.ꝛ.xciij. di. nulla:ꝛ in eoꝝ ptāte abbates eē debēt.xviij. .q.ij. abbates. loquitur ꝑ hic nō ō libertate exēptiōis plene: sed de alia libertate concessa isti ordini: ꝙ nihil ab eis exigat̄ pter debitā obedientiā. ꝛ intelligo in ista debita obedientia: ꝙ eps possit illos visitare ꝛ corrigere corrigenda:ꝛ confirmationē abbatis habere: sed nullus tpale ꝺz pcipere: vt hic vf:lz non plene constet de libertate cōcessa:sed obseruabit̄ ꝑut cōtinebit̄ in libertatis priuilegio istis concesso.

i ¶ Denegare.autoritate hui⁹ canonis.ar.ꝛ.q.iij.qz cognouim⁹. sic.j. .c.ij.ꝛ excōicatis ꝯ hoc lata nō tenet: vt ibi vf:ꝛ.j.e.ad quoꝝūdam.

Illud. Ponit penam vicarioꝝ qui ad vindicandas prelaturas se erigunt ꝯ plato.s.h.d. vel alr:ꝛ sic vt in rubro.ab.si.

k ¶ Falso.ꝛ ita ēt quasi falsarij ꝛ piuri puniri pōt:qz ꝯ iuramētū veniūt. vnde tanq̄ indigni priuandi sunt.s̄.de iureiu. querelā ꝛ psonis vilibus ꝛ indignis bñficia sunt deneganda ꝛ subtrahenda.j.e.inter.

l ¶ Conuicti.alias puniri nō debēt.ij.q.i.nos in quēquam.ꝛ.c. iuder.j. de maio.ꝛ obe.inter quattuor:ꝛ.s̄.de consti.ecclesia.

m ¶ Eodem episcopatu.sic.j.de ꝓbend.tuarum.

quas presbyteri i ecclesijs suoꝝ archidiaconatuuz debēt: plenarie cō seruentur:ꝛ illis debitam reuerentiam exhibeant ꝛ honorem.

Item exponien.epō.

¶ Habens subiectionez vel collationem bñficij illud pro suo vsu retinere nō pōt:seu sibi conferre.

Aures nostras peruenit: ꝙ quidam archidiaconi tui se in ecclesias que in suis archidiaconatibus vacāt auctoritate ꝓpria itrudere[a] nō verentur ꝛ ifra. ꝛ Mandamus q̄tenus eos q tali mō ecclesias occupāt vel occupatas detinēt ad easdē dimittēdas cēsura ecclesiastica compellas ꝛ easdem ecclesias de personis idoneis ordinās[b] ꝑfatos archidiaconos ꝑ tāta presumptione debita cures animaduersione punire[c].

Item in concilio lateranen.

¶ Cōtra naturā icōtinētes si sunt clerici deponūtur vel i monasterio detrudūtur: si laici excōicantur.

Clerici: ꝛ ifra. ꝛ Quicūqz illa incōtinentia que contra naturam[d] est ꝓpter quaz ira dei venit in filios diffidētie[e]:ꝛ quinqz[f] ciuitates igne consumpsit: deprehēsi fuerint laborare: si clerici fuerit deijciantur a clero: vel ad agendam penitentiam in monasterijs detrudā tur. ꝛ Si laici excommunicationi subdantur[g] ꝛ a cetu fideliuz fiāt penitus alieni.

Item.

¶ Subditus nō tenet parere superiori aliquid exigenti uel petenti cōtra tenorem sui priuilegij.

Sane si episcopi aliquid ab abbatib⁹ ꝓter debitam obedientiam[b] contra libertatem ordinis a pre. nostris ꝛ a nobis indultā exigunt: liberum sit abbatibus auctoritate apo. quod petit̄ denegare[i].

Item nouiceñ.epō.

¶ Vicarius ecclesie vsurpans sibi ipsius ecclesie ꝑsonatus contra prestitum iuramentum: ad officij sui

¶ Am ad. Snīa excōicatiōis lata ꝯ subditū denegātē ꝑcurationē exactam vltra numerum ꝯcilij lateran. non tenet.h.d. vel gñalius sic: vt in rubro. scda pars ibi: ideoqz.ab.si.

n ¶ Concilio.s̄.de censi. cum apostolus.

o ¶ Auctoritate ap.spāli: idē tñ posset iure cōi: vt vf sicut signa reb⁹ in eis impressa ꝓpria auctoritate deponā.C.vt nemo pri.ti.re.su.ipo.l.i.ꝛ.ij.ꝛ melius ff.de aq̄ quoti.ꝛ esti.l.i.ꝯ. trebatius.ꝛ.ꝯ.itez q̄rit̄:ꝛ.ꝛ.q.iij. qz cognouimus.ꝛ.s̄.e.sane.ꝛ ꝙ eps iniuste abstulit in q̄druplum restituat.xviij.di.qm̄ in fi.ar.C.ad.l.iul.repetū.l.i. et in auc. vt litigan.i eccl.lit.iu. .ꝯ.ꝛ hoc quoqz.col.ir.

p ¶ Non tenere.ar.ꝯ.ri.q.iij. .c.l.ꝛ.ij.ꝛ.ff.de no.ope.nūci. .l.i.in pn.sol.qō hic vf vez ē qz snīa talis nō tenet auctoritate priuilegij istis concessi super hoc.ꝛ in hoc exēpti sunt a iurisditione eoꝝ.vnde snīa lata ꝯ priuilegiū pape nulla est: tāq̄ a nō suo iudice lata.ꝛ temerariū ē ꝛ indignū sua auctoritate ꝑsumere qō alicui spāliter ē cōcessum.j.de ꝓbend.sane:ꝛ ita in quātū isti exēpti sūt: ꝙāda sūt sua ꝓuilegia.ꝯ.ti.ij.cū capella ꝛ sic intellige.s̄.e.sane. alꝫ vo si ꝓuilegiū tale nō haberent: ꝛ eps ꝑdcm̄ numer excedeꝛt: vt alꝫ vltra tenorē ꝯcilij eos grauaret: licite pōt denegare de iure.ꝛ.qō.iij.qz cognouimus:ꝛ auctoritate cōciliī lateran. cuz apls.tñ si excōicaret eosdē: tūc teneret excōicatio: lz ipse male faceret:ꝛ ipsi possent agere ꝯ epm ad itereſſe: qz iniuste illos excōicauit.ꝯ.ō sen.excō.sacro. alij dicunt ꝙ hoc est ius cōmune.sed hoc nō credo.

Sicut. Abbas subiectus epō monasteriū suum alteri subijcere vel vnire nō pōt sine consensu diocesani etiā cū consensu metropolitani. h.d. vel generalius sic vt in rubro: ꝛ est casus allegabilis. diuidit. nam primo ponit quādaz consuetudinē.scdo narrat fm̄ qō iformari mandat ibi: cūqz. tertio soluit obstaculum ibi: non obstante.ab.si.

q ¶ Pertinere.no. ꝙ quedaz sibi intātū sedes apo. reseruauit que ab alijs ipune presumi nō possūt.xvij. di. huic. solus papa restituit depositos epos .ij.q.vi.ideo.ꝛ deponit eosdez .iij.q.vi.accusat⁹ quāuis dudum:ꝛ.s̄.de trāsla.iter corporalia: diuidit episcopatum in duos.xvi.q.i. precipimus.ꝯ. sicut vnit duos in vnuz: vt hic ꝛ.xvi.q.i.tēporis qualitas: et mit episcopos ꝛ abbates.xvi. .q.i.frater noster.probat scripta alioꝝ:ꝛ cōcilia.s̄.de sum.trī.c.ij.in fi.ꝛ.xvi.di.sancta romana.ꝛ.xvij.dis. regula.ꝛ.ij.q.vij.ideo.articulos fidei soluit.xxiij.q.i.quotiēs qm̄ vetus:ꝛ cuz dubitatur de aliquo articulo.s̄.de bereti.cum ꝑs:synodum facit generalez: vt .xvij.di.c.i.ij.ꝛ.iij.transfert sedem epalem de loco ad locum.vij.q.i.ꝛ tpis q̄litas.mutat epos.vij.q.i.mutationes:ꝛ.s̄.de transla.ꝑ totuz. appellat nullus ab ipso.ix.q.iij.cūcta.vnde versus. Restituit papa:solus deponit ꝛ ipse. Diuidit ac vnit:eximit atqz ꝓbat. Articulos soluit:synodūqz facit generalem. Trāsfert ꝛ mutat:appellat nullus ab ipso.

r ¶ In tua dioce.vñ ipso iure ad curā ipsi⁹ ꝓtinet:ꝛ ꝓtātez.s̄.de ꝓscrip.cū nō liceat.ꝛ.xviij.q.ij.abbates.ꝛ.c.seq.ꝛ.c.i.ꝛ.s̄.de relig. do. de xenodochijs: nisi sint exempta.xvi.q.ij.c.i.vbi priuilegium exēptionis oīs datur.c.di.ꝯ morem.

s ¶ Requisito.qō fieri nō debet in alienationibus.xvij.q.iij.in venditionib⁹. xij.q.ij.abbatibus.ber.

t ¶ Auctoritate nr̄a.nā auctoritate sua facere non posset: vt vf:maxime si aliud monasteriū sit subiectū alij:qz nō posset esse iudex in cā sua.C.ne gs in cau.sua

ius fi. di. l. vna. si aūt vtrīqz esset de sua iurisditione: satis credo q̄ sua auctoritate hoc facere posset. ar. hui⁹. c. qz vt hic dicit sine suo ꝓsensu fieri nō debuit.

a ¶ Tittētare. ar. er hoc q̄ archiep̄s nō est iudex ordinari⁹ totius ꝓuincie. archiep̄s. n. oīuz ep̄oꝝ sue diocesis est ordinari⁹. sed nō subditoꝝ suoꝝ ep̄oꝝ. s. ō of. ordi. pastoralis: nisi in casib⁹ ibi notatis; alīs. n. nisi in casib⁹ illis nihil pōt disponere in diocesi suffraganei vt dicunt ꝓstōnes: de qbus hic fit mētio. ix. q. iij. c. i. ꝛ. ij. ꝛ. c. archiep̄s: ꝛ duobus. c. sequen. ꝛ. s. de of. or. romana. b.

QUam sit clericus qui de crimīe publice gloriaꝫ ꝓpter qō scandalū secutum est ab officio ꝛ beneficio suspendiē h. d. ꝛ per hoc cōe summariuz nimis restringiē sensus littere: qz vī exposcere scandalū qō vī ꝑ prin. c. ꝛ ideo simpliciter pōt sic summari: vt in rubro. scōa pars ibi: ideoqz. ab. si.

b ¶ ꝓfiteri. ar. q̄ cō fessio ex̄ius facta preiudicat: qz non refert vndecunqz crimina clarueriīt vt puniaīt. xxiij. q. iij. ecce crimina. si. ff. de admini. tu. pf. §. vl. alīs ē. §. sub illa qdez decedēs. §. vlti. q̄litercūqz inotuerit tutori q̄ sit tutor: statim periculū ad ip̄m ptinet vt ibi dī: si. xxij. q. v. ꝺ vī. Sz ꝑ. s. ō iudi. at si clerici: ꝛ nemo sine accusatoꝝ dānari dz. xxiij. q. iiij. si qs ptātez: ꝛ. ff. ō mu. ꝛ bono. rescripto. §. si quis: qō verum est: vnde iste nō deponiē: sed suspendiē: ꝛ ex illa confessione nō puniē: nisi occasionaliter: sz pp scādalū ꝛ ifamiaz ortā inter mulierē ꝛ viruz: qui pp boc eā expulit suspēdit: alīs nō fuisset suspensus pp talez cōfessionem. qñ qs punire possit sine accusatore: notaī. s. vt ecc. ble. benefi. sine diminu. ꝓfe. vt nīm. ꝛ de ꝓfessiōib⁹: ꝛ in alijs casibus nota. s. de ꝓfe. c. vlti.

c ¶ Officiū. i. debitum carnale ꝛ alia ꝓsueta.

d ¶ Auteris. Ep̄us cuius auctoritate homicidiū cōmissum est a ministerio altaris ꝛ offō pontificali ꝛ ep̄atus administratione deponitur. h. d. vel sic ep̄s prestans cām directe vel indirecte homicidio cōmittēdo eo cōmisso priuari dz offō pontificali ꝛ sacerdotali: ꝛ ab administratione ep̄at⁹ remoueri. vel tertio ꝛ breuius: vt in rubro. prima pars narrat fem scōa diffiniēdo committit ibi: nos aūt. ab. si.

d ¶ Candentis. hec purgatio ꝓhibita est. s. ne cleri. vel mona. sniam: ꝛ. j. de pur. vulg. p totum. vñ hoc solo q̄ in ꝺ consensit: fuit puniendus.

e ¶ Consuluit. nō ꝓhibeī ꝺ quēpi possint dare ꝓsiliū ꝑncipib⁹ ī crimib⁹. xxiij. q. vlt. pessimā ī si. nā cleric⁹ pōt dare ꝓsiliū ita ꝓsiliū ī genere dicēdo fures taliꝫ puniēdi sunt. ar. v. q. vi. delatoꝝ: dūtā potius opa consulentis q̄ suggerētis fungaī: ꝛ. ff. de qō. l. i. §. q qōnez. itē licite pñt clerici querelā iudicibus deferre de furibus ciuiliter. ar. xxiij. q. v. non vos: ꝛ. s. de homi. postulasti. ꝛ lz aligs rñdeat de facto furis ex̄ iudicium: lz ille fur puniaī: non imputatur illi. s. de homi. tua. hic. n. expressit fines consilij dicendo: malum est si fur sic euadat ꝛ presens fuit in suspendio.

f ¶ Talibus verbis. que sequuntur auditis ꝛc.

g ¶ Si nostra discessit. vnde pinde ē acsi nō venisset. s. de iudi. c. i. ꝛ. xi. q. iij. certum est: aut ēt si latitaret post colūnas. ff. ex q. cau. in pos. catur fulcinius. §. illud sciendum: ꝛ. s. vt lit. non conte. qñ. §. i.

h ¶ Dergsitus. no. q̄ sufficit absentē regri: lz peremptoriū ad eius noticiā nō puenerit. s. de do. ꝛ ꝓtu. cām que. c. vl. ꝛ. s. de cler. nō resi. ex tue. C. de iudi. pperandum. §. ꝛ sigdem. ff. de euic. si vo. ꝛ. l. si dictū. §. si pñte. ꝛ. ff. locati. item queriī. §. exercitu. ar. ꝑ. s. vt lit. non conte. qñ. §. ij. ꝛ. ff. que sen. sine app. rescin. l. i. §. cum ex eo. nō. n. statim contumax videī q vocem preconis nō exaudit. ff. de in inte. restitu. minor. l. pe. que incipit diu⁹: ꝛ. C. qūo ꝛ qñ iuder. ea q̄. ꝛ. iij. q. ij. caueāt. sed certe ibi non tenuit snīa: qz ibi reus nō fuit citatus Joā. hic. n. citatus venit ad ꝓceptuz ingsitoꝝ: ꝛ contumaciter recessit: ꝛ adhuc papa mandat vt moneatur.

i ¶ Noscīt deliquisse. relatione iudicū qbus crediī. xviij. dis. de ꝓcilijs. donec ꝓbetur ꝓximum. s. de testi. cum a nobis. b.

k ¶ Corporalē. vnde incidit in illam cōstitutionem. s. ne cleri. vel mona. snīam: ꝛ auctoritatē ꝑstando ꝛ pñaz: vnde merito deponi debuit: qz fuit homicida. s. ō homi. significasti. ij. et. s. de cler. pugn. in duello. c. ij. l. di. si qs vidua am: qz non refert an facto vel ꝓsilio seu auctoritate fiat homicidium: vt ibi dicitur.

l ¶ Ministerio. arg. q̄ non pōt qs esse ep̄s nisi primo fuerit sacerdos. ō hoc dixi. s. de cler. p saltum ꝓmot. c. vno.

m ¶ Cedat. cuz pp culpam suā factus sit irregularis: alīs enīz si esset impotens daretur ei coadiutor. vij. q. i. quāuis triste. vin.

n ¶ Aleatorem. qō hodie ꝓhibeī. s. ō vi. ꝛ honesta. cler. clerici. tamen videī q̄ pp hoc non dz priuari iure suo si vellet se corrigere. xxxv. dis. c. i. idem videī de vsura. lxvij. di. c. i. sed aliud est in obtento aliud in obtinendo: pp vsuram indistincte repellitur ab obtinendo. lxvij. di. de petro ꝛ ꝺ: sed in obtēto bñficio pōt ep̄s facere gr̄am: si se libenter corrigat ō iure tñ pōt deponi. xiij. q. iij. si qs oblit⁹. ꝛ. c. qñ. multi. ꝺ.

o ¶ Xi. pro. xij. hec vsura centesimam excedit. qñ illa in anno sorti adequatur. C. de vsuris eos. ff. de condi. inde. si non sortez. hic vsura vna die posset excedere sortem.

p ¶ Voluptuosos. cōuiuij tñ cā ludere lz. ff. de aleato. qō si ꝙuinio.

q ¶ Deuenitur. est ergo ludus noxius cum affectu in culpa. ff. ad. l. aq. nām ludus.

se. apo. destinastis. sed idē nihil super his ꝓposuit coraz nobis nec fras vestras vidimus: lz idē se nobis illas asserat pñtasse: quinimo cū dilectus archiep̄s ad se. apo. accessit: q nobis buiusmodi rei seriez plenarie indicauit: idem ep̄s a nostra discessit⁸ pñtia ꝛ pquisitus[b] nō potuit inueniri. ¶ Nos aūt qz idē ep̄s nō solū in iudiciū cādentis ferri verumetiam in furis suspendio grauiter noscitur deliqsse[i]: cuz bis nō tātū auctoritatē pstiterit: verūetiam pñtiam exhibuerit corpora lez[k]: ip̄m idignū altaris ministerio reputamus. Cuz igitur pontificale officiū sine altaris misterio[l] nō valeat adimpleri: mandamus quatenus vt episcopatui cedat[m] moneatis eundē: aliogn ipsum ab albiganē. ecclesia amouētes faciatis eidez p electionē canonicā de ꝓsona idonea ꝓuideri.

Item archiep̄o ꝛ maioris monasterij ꝛ scī iuli. abbatib⁹ turoñ.

¶ Collatio beneficij facta īdigno occulta cassari debet ꝛ conferes secundo ante cassationē prime collatiōis priuari debet ea vice potestate conferendi.

Inter dilectos filios. b. ꝛ. p. canonicos pictauien. super succētoꝛio pictauien. ecclesie questiōe suborta vtroqz asserēte succētoriā ipsaz se p pictauien. cantoꝛē ad quē eius donatio ptiebat canonice assecutum: ꝛ ifra. ¶ Nos igitur attestatiōibus vtriusqz partis ispectis inuenimus esse ꝓbatum eundez. p. publicum aleatorem[n] esse ac vsurariū manifestū vtpote q vndeciz denarios, p°. xij. mutuauerat in ludo. usiz ad palliandū tante presumptionis excessum, ꝓposuerit q̄ hoc fecerit iurta cōsuetudinem gallicoꝝ clericoꝝ q̄ fere vniuersi clerici mutuāt sic frequēter ꝛ ludūt. nos tamē q ex officij nostri debito pestes huius modi extirpare ꝓponim⁹: atqz ludos voluptuosos[p] occasiōe quorum sub quadā curialitatis imagine ad dissolutionis materiā deuenitur[q]: penitus ꝛprobamus: excusationē predictā que per prauā ꝓsuetudinē q̄ corruptela dicēda ē palliaī: friuolā reputātes: cū in illis magis

a ¶ Excusandas. hec verba posita sunt. xvi. q. i. predicator. ꝛ. s. de ꝓsuetudi. quanto. b ¶ Auctoritas vsurpat. qui peccatum suum defendit auctoritate: seu ꝓsuetudine: magis peccat: ꝛ ideo magis puniri dz. xxxiij. q. iiij. nemo: ꝛ hic. ꝛ de pe. di. vi. c. i. in fi.

c ¶ Dignitatis. arg. q̄ succētoria est dignitas.

d ¶ Sanctiones. C. de dig. neq; famosis. li. rij C. de infam. l. vna. li. x. fi. s. de iureiu. querelā.

e ¶ Depositionibus. vt .s. de cle. cū dilect⁹. no. q̄ iudex ō eo qō fit corā eo pōt i testē duci. b.

f ¶ Vel procurauerit. si. .s. de resti. spo. cū ad sedē in fi. lz. n. iste obtinuerit lras ꝛ vsus fuerit eis nō tñ p̄sumit q̄ eas falsauerit: sicut nec ibi p̄sumit vi deieciſſe: lz ipse possideret ꝛ aduersarij ꝓbasset se expulsos. dolus enim non ex p̄sumptiōib⁹: sed ex ꝓspicuis indicijs ꝓbari dz. C. ō dolum. vñ q̄ dolū allegat doluz probare tenet .ff. de pba. quotiens. §. q̄ dolo. sed ꝑ ar. hēs. s. de cri. fal. ad falsariorū: vbi dr̄ q̄ postq̄ litteris falsis vsus fuerit: nō poterit ptendere excusationez. ꝛ hic vsus est falsis lr̄is: nec tñ er hoc punit sol. illud spāle est in lr̄is dñi pape que prius diligenter examinande sūt: nec pena ad lras aliorum ꝓlatorū extendit: imo ꝛ aliud spāle est in illis qō nō in alijs: q̄ ibi tradit curie seculari statim: sed alij non traduntur.

g ¶ Postmodum. vnde nō valuit p̄ma nō cassata: sic. s. de ꝓcessi. p̄ben. ad electionē in fi. sed qd si p̄ma nulla fuisset ipso iure: puta q̄ ꝑsona fuit indigna ꝛ scienter electa nunqd valuisset secūda videt q̄ sic. s. de ele. bone. i. ꝛ. s. de ap. constitutis: ꝛ. s. de iurepa. illud .c. cū laici: sed ꝑium est vez: q̄ nō valet scōa: q̄ ipso iure p̄uatus fuit eligēdi ptāte illa vice vnde scōa nō valet. s. de elec. cū in cunctis: ꝛ. c. cū vintoneñ. ꝛ. c. scriptuz in fi. s. de supplē. neg. plato. lz: ꝛ. c. vlt. sed. c. illa illō ꝛ. c. cū laici ꝑdicere videtur: q̄ ibi ab eadē ꝑsona fcā fuit p̄ma concessio: ꝛ secūda: ꝛ tñ tenuit scōa. Sed ibi illa concessio p̄ima facta fuit de re non vacante. quare nulla. p̄terea laicis variare lz: sed nō clericis: sed ꝺ non fuit p̄uatus ipso iure: qa non fuit notoriū p̄mā non tenuisse. ꝛ ideo p̄uatur per sniam: q̄ forte ignorauit ipsum talem fuisse: non licuit ei variare. Ber.

b ¶ Irritam. ergo fuit hec scōa electio irrita ipso iure: vt vī p hanc lr̄am quod est verū: q̄ p̄ma nō cassata: scōa non potuit nec debuit attentari: etiā si p̄ma ipso iure nulla fuisset: vt dictuz est in .pri. no. q̄ functus erat offō suo eligēdo illuz. p. ꝛ sic succentoria nō vacabat: vnde iste. b. electus fuit ad dignitatem non vacantem: quare nulla fuit electio. ar. ꝑ. ff. de v. obli. si dari stipuler. vbi pendente p̄ma stipulatione que elidi poterat: tenet scōa stipulatio: sed valde sunt ista dissimilia. item signat̄ ꝑium huic verbo irritā. s. de elec. cōsiderauimus: ꝛ. c. auditis: ꝛ ibi vtraq; cassatur. hic vero diuersus est casus: ibi facte fuerūt electiones a diuersis partib⁹. hic ab vna ꝛ eadem persona que variare non potuit: vt dictum est.

plectibilis sit offensa: ꝓ quos ad excusandas[a] excusationes i culpis delinquendi auctoritas vsurpatur[b]. qō circa cundē. p. de succentoria facuz esse dignoscitur pp̄ dignitatē ꝛ vtilitatem ipsius durim⁹ irritandū cū personis vilibus ꝛ indignis porte dignitatis[c] patere nō debeāt iuxta legitimas sanctiones[d]. ¶ Preterea contra prefatum. b. fuit manifeste per testes ꝓbatum: q̄ de conscia iudicū vltima clausula inserta non fuerat i litteris eorūdez: sicut i ipsoꝝ depositionibus[e] exprimitur euidenter ꝛ infra. Unde pars altera ꝓponebat: q̄ cū preditus. b. scienter usus fuerat lr̄is sic falsatis debeat tāquā falsari⁹ oīno repelli. verū nos attēdentes q̄ ꝛ si ꝓstaret q̄ dicta clausula lr̄is illis fuisset apposita preter cōsciam iudicū predictorū: q̄ tamē fides facta nobis nō fuit q̄ dictus. b. illam clausulaz apposuerit vl̄ ꝓcurauerit[f] vt ab alio poneret vel ēt q̄ sciēter vsus fuerit litteris sic falsatis ab huiusmodi falsitatis obiectu cūdez durimus absoluendum: maxime cum postquaz sibi hoc obiectum fuit pretermiserit vti eis: ꝛ infra. Cum igitur per depositiones duorum testium nobis constiterit q̄ concessio. p. facta precesserit: q̄z q̄z pp̄ indignitatez eiusdez meruit reprobari concessionez postmodum[g]. b. factam irritaz[b] decernimus ꝛ inanem. ¶ Quia vero cantor adeo inhonestum se habuit in hoc facto: vt p̄ma donatione nō reprobata secundaz facere attētauerit: ꝛ dignum sit vt in eo quis puniatur in quo[i] visus est deliqsse i hoc eius durimus varietatis incōstantiaz puniēdam: vt concedendi succentoriam ipāz hac vice[k] nullaz habeat facultatē p̄fatiū uobis auctoritate mādantes cōcedimus quatenus eandem auctoritate nostra suffulti persone idonee assignetis.

¶ Dem in concilio generali.

¶ Cognoscere ō causa matrimoniali. item p̄nias publicas ꝛ indulgētias ꝓcedere spectat ad dignitatem ep̄alez. Unde inferior prelat⁹ de his se intromittere noīi debet nisi ei cōpetat de iure spāli.

Accedentib⁹ ad nos de diuersis mundi partibus episcoporum querelis intellexim⁹ graues ꝛ grādes quorūdam abbatū excessus q̄ suis finibus nō cōtenti[l] man⁹ ad ea que sūt ep̄alis dignitatis[m] extendūt: de causis matrimonialib⁹ cognoscendo iniungēdo publicas p̄nias[n] concedendo etiam indulgētiarum litteras ꝛ similia presumendo: unde contingit interdum q̄ vilescit ep̄alis auctoritas apud multos. ¶ Uolētes igitur in his ꝛ ep̄orū dignitati ꝛ abbatum prouidere saluti p̄nti decreto firmiter ꝓhibemus: ne qs abbatū ad talia se p̄sumat extendere si proprium voluerit periculuz euitare: nisi forsan qsquā eorū spāli ꝓcessione vel alia legitia⁹cā hmōi valeat se tueri.

¶ Honorius. iij. p. ti. sancte prudētiane p̄sbytero cardi.

¶ Ad reuelandum peccatorem si ue peccatū in p̄nia confessum sacerdos cōpelli non potest.

Dilectus filius ioannes presbyter exposuit cōquerēdo q̄ rectores fraternitatis vrbis ipsum ad reuelandum fures ꝛ quod sup quodam furto sibi tanquam sacerdoti fuerat reuelatum vel ad satisfaciendum exinde dānuz passo arctare nitentes in eū nisi alterū p̄missoꝝ efficeret tulerunt sniam interdicti. ¶ Quia igitur pniciosuz esset p̄dictum p̄sbyterum sibi taliter credita reuelare[p] ac cogi ad id qō non rapuit[q] exsoluendū dis. t. mandamus quatenus p̄fatos rectores corā te ꝓueniens iniungas eisdem vt a memorati p̄sbyteri grauamine penitus conquiescant.

¶ Dem p̄posito. r. ꝛ. i. archidia. suessen.

¶ Priuati homines regulariter nequeūt cōstituere collegiū ꝛ hr̄e signa collegij: nisi eis aliter ꝓcedat.

i ¶ In quo. sic. s. de temp. or. lras: ꝛ. s. de iurepa. pastoralis. ꝛ. s. ō de. excommini. postulastis.

k ¶ Hac vice tñ. s. de ele. cum in cūctis. ꝛ. c. cum vitoneñ. vñ si istoꝝ electio qb⁹ scribit nō hret effectū: stanz posset iste eligere. b.

Accedentibus Abbates de mrimonijs cognoscere ꝛ publicas p̄nias iniungere: ꝛ lras idulgētiaꝝ cōcedere non p̄nt: nisi eis cōpetat de iure spāli .b. d. vel sic ꝛ generalius vt in rubro. primo ponit epoꝝ querelam cui scōo prouidet ibi volentes. ab. si.

l ¶ Nō cōtenti. cū glibet suis finibus ꝓtentus esse debeat: nec terminos patrū trāsgredi debeat. s. de sepul. c. i. ꝛ. ix. q. ij. .c. i. ꝛ. c. se. ad idem eque possunt induci. xxiij. q. i. c. i. ꝛ. s. ō sta. mona. recolentes.

m ¶ Dignitatis. q̄ enumerantur. lxviij. di. quātus corepis: ꝛ. c. corepi. ꝛ sic videt per bāc ꝓtōnem q̄ cognitio causaruz matrimonialiuz ad epm̄ de iure cōi spectat. argu. xxxv. q. vi. multoꝝ. ar. ꝑ. s. de ꝓsan. ꝛ ad. ex lr̄is. dicas q̄ alij p̄lati qui cognoscunt de causis mrimonialib⁹: siue sint abbates siue alij faciunt ex ꝓsuetudine prescripta siue spāli concessione: ꝛm q̄ hic in fi. dic. ar. s. de rescrip. auditis: alias de iure cōi ad solum epm̄ hoc spectat: vt hic pater: ꝛ. l. di. in capite: ꝛ. s. de of. or. c. i. ber.

n ¶ Publicas p̄nias. hoc ad solū epm̄ p̄tinet. l. di. i capite.

o ¶ Legitima. puta consuetudo prescripta q̄ dat iurisditionem. s. de of. archidi. c. vlti. ꝛ .s. de prescrip. auditis. s. ō fo. competē. cum contingat. s. de of. ordi. irrefragabili.

Dilectus. ¶ Primo ponitur querela p̄sbyteri cui secundo, puidet expressa cā ibi: quia igitur. ab. si.

p ¶ Reuelare. ad hoc cogi nō poterat: q̄ ꝛm leges nemo pōt compelli ad furē idicanduz. ff. de prescrip. ver. solent. ꝛ. ff. de ꝓdi. ob tur. cau. idem. §. si tibi arg. s. de furtis q̄ cuz fure. sed ibi soluit: sed alia rōne non debuit ꝓpelli: q̄ q̄ peccatorem in p̄nia cōfessum publicat: ꝓ mūdū ꝓpellit̄ pegrinari: vt dic̄ de cre. de pe. dist. vi. sacerdos. hodie vero deponi debet ꝛ in monasteriū detrudi. ꝑ. de pe. ꝛ remissio. oīs. lz nunqd ille sacerdos fuit suspensus: q̄ nō faciebat quod altez p̄cipiebat: vt q̄ sic. xi. q. iij. snia. sed non vt duplici de cā: q̄ ipse nō sciebat furtuz illud: vt homo: ꝛ de tali potest intelligi ꝑium signatū .s. de furtis q̄ cum fure: sed vt deus. s. de offi. or. si sacerdos. in hoc maior erat ipis rectoribus: ar. xciij. di. c. vlt. ꝛ. xciij. di. c. i. q̄ dei legatiōe fungit. ergo ipm̄ interdicere vel excōicare nō poterāt. s. de maio. ꝛ obe. cum inferior: ꝛ. xxi. di. inferior. item q̄ ista snia continebat itolerabilez errorem: vnde non tenuit. ꝑ. ō sen. excō. p tuas: vnde papa non dicit q̄ absoluat: sed q̄ illi desistāt a grauamine qō de facto inferebant: ꝛ q̄ iniquum erat: vt teneatur reddere quod non rapuit: ꝛ ita q̄tuz ad vtrāq; partem disiuncte non valuit interdictuz: vel q̄ sub conditione tulerunt: non tenuit interdictum ꝛ ipse sacerdos pendente conditione cōquestus fuit pape pinde fuit si appellasset: vnde suspensum fuit interdictum. s. de ap. dilectis. ij. ꝛ papa mandat ipsum vlterius non molestari. sic excōicatio sub cōditione suspenditur per appellationem. s. de appel. preterea. ii. b.

q ¶ Quod non rapuit. nisi illud a raptore scienter susceptisset: tunc non compelleretur: q̄ tenetur illud restituere cum succedit in vitium. s. de resti. sp. l. sepe. ꝛ .s. de iudi. q̄. v. ꝛ. ff. de iureiu. si duo. §. idem iulianus: ꝛ. ff. ō ꝓdi. fur. l. ij. ꝛ. l. ex furtiua: ꝛ. C. de fur. l. ij. ꝛ. l. ciuile est. B.

Dilecta. ¶ Non possunt subditi singulares in preiudicium prelati erigere signa collegij. h. d. vel sic vt in rubro. prima pars ponit querelam. secūda dat iudicem ibi: discretionem. ab. si.

a ¶ Corpus. no. q̄ q̄ non sunt de vno collegio vel ctiā de vna societate non dr vnum corpus: vt hic patet: q̄ clerici isti erāt clerici iotrēsis ecclesie deseruientes ibidē: g̃ non dr facere collegium sed sunt ibi bñficiati: lz oēs subessent abbatisse: vñ nō sunt vnum collegiū siue vnum corpus: nec pñt ꝓstituere vnū ꝓcuratorē siue actorē pro aliqua cā. ff. qō cuiusq̄ vniuersi. l. i. § . i. illi ergo soli faciūt vnū corpus q̄ sunt in vno collegio vel societate: vt. l. predcā. vñ not. q̄ corp⁹ multis modis dr. oēs enim fideles possunt appellari vnuz corpus siue vna ecclesia p fidē ⁊ charitatez siue pfectionem gr̃e. s̃. de sum. trī. c. ij. cuius caput ē rp̃s. iij. q. iiij. engeltrudā: ita q̄ alter alterius onera portet. l. di. pōderet. itez collegiū siue vniuersitas dr vnū corpus. cuius plat⁹ dr caput . s̃. de his q̄ fi. a prela. sine consen. capi. nouit. ⁊ tale corp⁹ potest hr̃e sigillum. s̃. de ap. significauit: ⁊. lxviij. di. in noie in fi. ⁊ actorem ⁊ archā cōem: vt. ff. quod cuiusq̄ vniuer. l. i. sed cū isti clerici taliter nō fuerint vnū corpus sigillum cōe hēre non debebant: vt hic patet. Item vnum dr corpus q̄ vno claudit̄ spū: vt bō signuz animal. aliud dr corpus quod hz ptes integrales seu coherētes: vt domus. aliud q̄ hz partes distantes: ut grex ꝓpls collegium. ff. de vsuca. l. rerū mixtura. si. n. petisti in iudicio corpus q̄ habet ptes integrales: vt domuz ⁊ succubuisti: si postea petas aliq̄d de domo: puta cemēta vel lignum puta cum fuerit dissolutum a domo: nō obstat exceptio rei iudicate. ff. de excep. rei iudi. si q̄s cum totū. §. Item si q̄s fundum. Si vero petas totum corpus q̄ habet ptes distantes: puta gregem: ⁊ succubuisti: si postea petas aliquod caput de grege q̄ fuit ibi: obstat exceptio si vero nō erat ibi non obstat. ff. de excep. rei iudicate. si cum argentum. §. i. itē epūs cum capitulo facit vnuz corpus: cuius ipse ē caput: sed cuz clero ciuitatis vel diocesis non dicit facere vnum corpus . s̃. de testa. reg̃isti. §. secus: ⁊ . j. de ver. sig. cum cleri. sic abbatissa ista cum clericis ecclesie iotren. lz ipsa sit caput non facit vnum corpus.

b ¶ Inhibeatis. lz ār̃e ꝓhibeāt istis hr̃e sigillū cū qlibet possit hr̃e sigillum: nō quare iam reddita est superius: q̄ cum isti non essent vnum corpus: volebant facere sigillum cōe tanquam essent vnum corpus siue collegiū. ⁊ p hoc videbāt fieri preiudiciū abbatisse: cui suberant quasi q̄ p se forte expedirent negocia: que sub ipsa vel auctoritate ipsius tractari debebant q̄ ⁊ hoc premisso aliud attentarent in preiudicium monasterij: sed si qlibet rector p se vel cū collegio suo vellet habere sigillum: non prohibetur.

Grauem. ¶ Primo decisse narrat factū. quod sub triplici distinctiua puniri mandat ibi: discretioni. ab. si.

c ¶ Archidiaconum. ambianen̄. s.

d ¶ Homagij. homagium hic appellat fidelitatem ⁊ obedientiā: quā rōne archidiaconatus prestitit epō: quod lz. xviij. di. quāquā. s̃. de iureiu. nullus. alias non lz exigere homagium. j. de reg. iur. indignum: ⁊. s̃. de simonia. ex diligēti ⁊ sic iste archidiaconus fidelitatem ⁊ debitam reuerentiam violauit multipliciter prout sequitur: merito ergo punitus fuit.

Dilecta in christo filia abbatissa iotren. nobis insinuare curauit: q̄ cum presbyteri ⁊ clerici iotren. ecclesie melden. dioce. non cō fueuerint ꝓprium habere sigillū nec sint vnum corpus[a] ita q̄ capitulum appellare: nihilominus ꝓtra voluntatem ipsius que ipsoruz caput est ⁊ patrona sigillū habere cōtendunt ⁊ infra. ¶ Di. v. mādam⁹ quatenus si vobis cōstiterit ita eē: dictis presbyteris ⁊ clericis auctoritate nostra inhibeatis[b] expresse: ne presumāt vel de nouo fabricare sigillū vel vti eo si forte nouiter fuerit fabricatum.

Dez sci auberti archi. abbati de annona ⁊ ꝓposito cameracen.

¶ Quotra iuramētū negat ꝓlatum dominuz suū: vel corā iudice seculari de ipso cōqueritur vel ipz inuadit: deponi debet.

Grauem ⁊ dolore non vacuā ⁊ infra. Di. v. mandamus quatenus si vobis cōstiterit archidia.[c] semel ⁊ secundo contra fidez homagij[d] prestiti ac debitā reuerētiā epūm suum esse dominū negasse[e] vel i foro seculari deposuisse[f] cōtra eum sup̄ reb⁹ spūalibus qōnez aut taminuasoribus episcopi ⁊ sociorū eius q̄z fratri eius vel cōplicibus suis causam vel consiliuz[g] ꝓbuisse: ipsum tāquā membrum putridum[h] ab ambianen. ecclesia perpetuo abscidatis[i]: beneficia sua faciētes psonis idoneis per illos ad quos donatio pertinet assignari.

Gregorius. ix. vniuersis ecclesiarum prelatis.

¶ Donit. xv. grauamia illata religiosis a quib⁹ ꝓcipit ꝓlatos abstinere.

Nimis iniqua[k] ⁊ infra. ¶ Cū religiosi viri abnegantes salubriter semetipsos elegerint i paupertate christo pauperi ad placitū famulari tanquam nihil habentes ⁊ omnia possidentes: non desunt pleriq̄z tam ecclesiarum prelati q̄z alij qui ceca cupiditate seducti ꝓprie auiditati subtrahi reputās quicquid predictis fidelius pietas elargitur quietem ipsorum multipliciter inquietant. ¶ Volunt nāq̄z contra regulam a se. aposto. approbatam ⁊ sui ordinis instituta ipsis inuitis eorum confessiones audire: ac eis iniungere pnias: ⁊ eucharistiaz exhibere nec volūt vt corpus xp̄i i eoruz oratorijs reseruet: ⁊ fratres ip̄or defunctos apud eccl'ias suas cōpellūt sepeliri ⁊ eor exequias celebrari: ⁊ si quis decedētiuz fratruz alibi q̄z i suis eccl'ijs eligat sepulturā fun⁹ prio ad eccl'ias suas deferri cogunt vt oblatio suis vsib⁹ cedat nec sustinētes eos hr̃e cāpanā vel cimiteriū bñdictū: certis tm̄ tpib⁹ ꝓmittūt ip̄os celebrar̄ diuia. volūt q̄ q̄z i domib⁹ eor certū nūer fratrū sacerdotū clericorū ⁊ laicor necnō cereor lampadar ⁊ ornamētor ꝓ volūtate sua tarar̄: ac fiduciū cercorū q̄ nouiter apponūtur exigūt ab eisdem: nec ꝓmittūt q̄ sacerdotes eor alibi q̄z in ecclesijs suis celebrēt pmas missas. eos nihilomin⁹ ꝓpelletes vt in quotidianis missis q̄s i suis locis ⁊ altarib⁹ celebrāt oblatones ad op⁹ eor recipiāt: ⁊ reseruēt qcqd ēt eis dū celebrāt missar̄ solēnia itra domor suar ambituz pia fidelium deuotiōe dōat' ab ip̄is extorq̄re oblatiōis noie ꝓtēdēdes qō eisdē tā i ornamētis[m] altaris q̄z i libris ecclesiasticis absolute cōfertur vēdicāt ꝓperā iuri suo. ¶ Quocirca mādam⁹ quaten⁹ vniuersi ⁊ singuli a prenotatis grauaminib⁹ desistatis: subditos vestros ab huius modi arctius compescendo.

Dē vniuersis ecclesiarū ꝓlatis.

¶ Donit. xij. grauamia predicator ⁊ minor: a qbus ꝓcipit prelatos abstinere.

Nimis praua: ⁊ infra. ¶ Cum qdā viri religiosi: vtputa frēs ꝑdicatores ⁊ minores quor ordinez ⁊ regulā se. apo. noscit̄ approbasse: i arctissima pauptate xp̄o paupi famulent̄: pleriq̄z ꝓlati ⁊ alij eos ad[n] e ¶ Negasse. ipso facto veniēdo ꝓ fidelitatem ⁊ debitā obedientiā tando cōsiliū iuasori epi ⁊ fratri eiusdem archidiaconi ꝓ ipsum epm̄ qui trarit ipm̄ ad iudicem secularem. ⁊ ibi forte publice ipsum dñm suum esse negauit. ⁊ ita semel ⁊ scō venit ꝓ fidem. vnde pniri debuit.

f ¶ Deposuisse. arg. est b manifestū q̄ sola cōuētio sufficiat ad hoc vt cadat a iure suo: lz non fuerit lītē ꝓtestatus: de hoc dr̃ ē. s̃. de fo. ꝓpe. si diligenti: sed forte hoc ē gā deligt ꝓ dñm suū: vnde fortius puniri dz. ar. ff. de re mi. oē delictum. i. rñso. §. i. q̄ oīs cōtumacia aduersus presidē capite punienda est vt ibi dr. vnde iste omni offō ⁊ beneficio priuatur.

g ¶ Cōsiliū. si dedit cōsiliū ꝓ dñm suū: cui fidelitatez suā dz seruare: venit ꝓ fidem ꝓmissaz ⁊ iuramētū fidelitatis. s̃. de iureiur. ego. ff. ⁊. c. q̄relā: vñ idign⁹ ē bene fitio q̄ hz ab eo. xvi. q. vl. de forma. ⁊ iō ꝓuari dz beneficio. ar. xcvi. di. si imperator: ⁊. s̃. de postulando. c. vl. sic. n. iste ingratus fuit ꝓ epm̄ suuz a quo beneficiuz habuit q̄re ipso priuari debuit . s̃. de dona. pp eius ingratitudinem. C. de reuoc. dona. l. vl. b.

b ¶ Nutridum. g abijciendū ē ab ouili. ne ifliciat sanas ouel. s̃. ō stamōacho. ea que. i. rñ. in fi. ⁊. xlv. dist. sed illud. ⁊ . xviij. q. iij. resecā de. Extrib⁹ causis archidiaconus iste reddidit se indignuz. Primo q̄ negauit epm̄ suū dñz suū ee. Scō q̄ traxit illum ad iudiciū seculare. Tertio q̄ dedit cām̄ siue consilium ꝓ dñm suum. ⁊ sic venit ꝓ fidelitatem

i ¶ Abscindatis. ⁊ ita p sniam perdit beneficia nō ipso iure. b qui trahit alium in veritu eramē perdit cām̄ p sniam non ipso iure. prout no. s̃. de fo. compe. si diligenti. i glo. sed nunquid. b.

Nimis. Due sūt partes prima narrat grauamina. secunda ibi: quocirca. mandat abstinere. Ab. sic.

k ¶ Nimis iniqua. i. c. isto reprehēdit auaritia siue prelatorum auiditas: quā exercēt ꝓ viros religiosos q̄ oīa renunciauerunt propter deum in pluribus: vt in lra patet.

l ¶ Donatur. hoc nullo modo debent prelati ecclesiarum sibi vsurpare quod pia deuotione fidelium confertur religiosis in vita. s̃. de sepul. de bis. ⁊. s̃. de sta. monacho. c. i. ⁊ hoc solum debent ibi habere q̄ canones permittunt. xviij. q. ij. hoc tm̄ quā sit luminosū.

m ¶ In ornamentis. de bis. n. relictis ⁊ alijs que ad diuinuz cultum ptinent: nihil percipere debent. quāuis de alijs rebus relictis in testamēto possint percipere suam partem. s̃. de testa. c. vlti. ⁊ ideo ab his ꝑcipue ⁊ ab alijs grauaminibus debent humiliter abstinere: cum omnia dimiserint propter deū ⁊ elegerint in paupertate dño deseruire. j. c. pri. in pn.

Nimis. Due sunt partes vt in precedenti. secunda ibi: quocirca. abbas siculus.

n ¶ Ad synodos. oēs enim religiosi qui populum nō habent ad synoduz ire non tenentur. arg. j. de priuileg. ex ore in fi. ⁊. xviij. qōne. ij. §. vlti. ⁊

xviij. dist. in illa palea eps que est concilij turonen. de hoc dictum est. s. de of. or. c. dilectus.

a ¶ Juramēto. ab alijs. n. ministris siue rectorib⁹ ecclesiax: qbus aīax cura commissa est: hoc reqritur. xxiij. di. quāquā. ꝛ. s. de iureiu. nullus. ab huiusmodi frēs p̄dicatores ꝛ minores sunt exempti. Et illud videtur

synodos suas cogunt accedere ac suis cōstitutionibus subiacere: nec his contenti capitula ꝛ scrutinia in locis fratrum pro bis corrigendis facturos se cōminantur fidelitatez iuramento firmatā ab eorum ministris ꝛ custodibus exigentes eis quoqz vt taz extra ciuitates q̄z itra cum eis processionaliter veniant ex leui causa mādantes excōicationis sniam fulminant in bñfactores ipsorum ꝛ idipsuz fratribus cōminantes eos de locis in quibus dño famulantur satagūt amouere: nisi eis obediant in omnibus supradictis. Ad hoc ne fratres ad honorabiliores ciuitates ꝛ villas: vbi religiose ac honeste ualeant p̄morari: a populis ōnote uocati accedeꝛ audeant: inbibentes taz in accedētes fratres q̄z in receptores eoruz p̄sumāt excōicationis sniam ꝓmulgare. ab eis ēt de hortorum fructibus decimas necnon de habitaculis fratrum sicut de iudeorum domibus cōtendunt redditus extorq̄re. asserendo qꝫ nisi fratres morarentur ibidem: ab alijs habitatoribus prouentus aliq̄ soluerent: ꝛ ut ipsos sue subdant totaliter ditioni eisdez ministros ꝛ custodes volūt preficere pro sue arbitrio voluntatis. ¶ Quocirca mādam⁹ quatenꝰ vniuersi ꝛ singuli a p̄notatis⁹ granaminibus desistatis: subditos uestros ab huiusmodi arcti⁹ compescendo.

¶ Dem archiep̄o bracharen.

¶ Non seruans interdictū suspēsus ē ab officio ꝛ beneficio. b. d. fm vnum intellectum.

¶ Anta est clauis petri ꝛ infra. Ad confusionem. p. epi quōdam colubrien. nō potest i memoriam non venire quantuz in nos ꝛ ecclesiam romanam deliquerit: ō sperexerit petri claues ꝛ ecclesiasticā leserit potestatem: cum non soluz iterdicti sniaz quā seruauerat ab initio temere violauit: verūetiaz iduxit alios imo cōpulit non seruare: ꝛ quos inducere mōitis ꝛ flectere

minis ac terroribus ad violādā iterdicti sniam nulla potuit rōne: post atroces iniurias amissionē bonoꝝ spoliationē parētuz dignitatibus p̄bēdis ꝛ bñficijs spoliās coegit miserabiliter exulare: ea suis in hac tpe fautoribus nō absqz p̄sumptiōe temeraria cōferēdo: que oīa idem eps in nostra ꝛ fratrū nr̄oruz p̄sentia publice recognouit. ¶ Licet autez memoratus eps in manibus nostris spontanea cesserit uolūtate volēres tñ vt bi q huiusmōi sniaz iterdicti nō sūt veriti temeritate ꝓpria uiolare ac recipere dignitates prebēdas ac beneficia alioꝝ q absqz culpa ꝛ sine cā rōnabili eis fuerant spoliati: sceueritatē nō effugiāt canonice vltionis: ne fci peruersitas trāseat p̄sūptorib⁹ i exemplū auctoritate dei oīpotētis oēm institutionem destitutionem collationē prebendarū beneficiorum ac dignitatuz p̄sumptas per eundē epm ꝛ excōicationis seu interdicti sniās in quocunqz hac occasiōe platas ab eo post interdicti violationem eiusdem decernimus irritas ꝛ inanes. Quia vero vbi magis excedit ibi est seuerius vidicandum: Mandamus quatenus oīb⁹ quos predict⁹ episopus i supradicta bñficia prebēdas ꝛ dignitates intruserit nō solū a beneficijs ipsis prebēdis ꝛ dignitatibus verumetiaz ab alijs beneficijs si qua obtinent: ꝛ ecclesijs prsus amotis tā p̄sumptores eosdem q̄z oēs alios qui p̄fatum interdictum dānabiliter uiolarunt: suspendas auctoritate ap. ab officio ꝛ bñficio: illos quoqz quos in personas ꝛ res predictorum canonicorum p̄latorum ꝛ clericoꝝ manus temerarias constiterit extē disse: ad nostram venire cōpellas p̄sentiaz p̄o meritis recepturos: iuocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis.

Rubrica De noui opis nunciatiōe.

¶ Ucius. iij. paduano epō.

¶ Etiam ecclesia edificata post nūciationem noui operis destruen-

qꝫ cum ipse sit offō priuatus alium priuare non p̄ōt: vt hic videt: qꝫ si snia talis tenuisset: illos absoluisset: vt in sentētijs excōicationis fieri cōsueuit: sed ꝫ snias illas decernit irritas ꝛ inanes. argu. ꝑ. s. de cle. ex. mi. si celebrat: sed hic longe magis excessit q̄ ibi: ꝛ est diuersus casus: ibi logtur de suspensione canonis per participationem. ꝫ de suspensione hoīs. item collatio p̄dictoꝝ nulla fuit: qꝫ illi qbus collatio fcā fuit nō seruauerūt iterdictū: nec excōicationes cōferre possunt multo fortius. s. de cle. excōi. mi. postulastis. §. ii. ꝛ. s. de eta. ꝛ q̄li. cum bone. Quidā dicunt q ꝫ plus fuit p̄cessuz. s. q executores: q posuerunt iterdictū excōicauerūt violatores iterdicti. ꝛ sic recte dicit irritas ꝛ inanes. sed ex lra hui⁹ decre. nō colligit hoc si ēt excōicati fuerunt violatores iterdicti. s. de cleri. ex. mi. postulastis. §. ii. de ꝓstitutionibus ꝛ destitutionib⁹ nulla dubitatio est: qꝫ sine culpa ꝛ absqz ordine iuris fuerūt destituti ꝛ ita si nulla fuit destitutio nulla fuit institutio. iii. qō. vi. hoc qppe. ꝛ. s. de accu. ad petitionē: ꝛ. j. ō pur. ca. c. p. ꝛ. ita dubitatio tm̄ remanet circa snias excōicationis ꝛ interdicti ꝛ ō illis idē credo vt dictum ē: ex eo. n. q tm̄ excessit: vt patet i p̄n. decre. suspēsus fuit a iurisditione. cōtinendo. n. claues ecclie amisit potestatē clauiū: sicut q nō est ligatus: ex cōtēptu ligat. xi. q. iij. §. cum ergo. ꝛ. xxii. q. iij. notanduz in fi. locus. n. interdicitur pp hoīes ꝛ ita hoīes sunt interdicti ꝛ suspensi ꝛ non locus: qꝫ cum locus sit res inanimata nec suspendi nec iterdici p̄ōt ꝛ ita dicitur iterdico locum talez: hoc est dicere: iterdico hominibus illius loci ꝛ celebrantes ibidem. ꝛ ita celebrantes in loco iterdicto. iterdicti sunt ꝛ suspensi ꝛ irregulares. ꝛ ita nec eligere nec eligi nec ēt postulari possunt. s. de postu. c. i. ꝛ. s. de elec. cum iter. r. ꝛ. s. de consue. cuz dilectus. s. de cler. exmi. aplice. ꝛ sic est eps q violauit interdictum quod ab initio ceperat obseruare suspēsus fuit ꝛ irregularis. unde postea i alios snias excōicationis seu interdicti: aut suspensionis ferre nō potuit. ꝛ solus papa cum talibus dispensare p̄ōt. s. de reiudi. cuz eterni: ꝛ. j. ō sent. excō. cum medicinalis. lib. vi. arg. ꝑ. s. qꝫ non sit irregularis vel suspensus. s. de cler. ex. mi. postulastis. §. vlti. ꝛ hic vbi dicit suspendas omnes. nō. sed istud ad factum refertur cum ēt iam essent suspensi violando interdictuz: sed qui cōmunicat aut etiam celebrat excommunicatis non est suspensus proprie nisi a perceptione sacramentorum aut irregularis: lz alias sit puniendus: dummodo non in contemptu ꝛ contra prohibitiones superioris. s. de cleri. ex. mi. si celebrat. cum ꝫ in iure non inueniatur statutum: ꝛ ideo non debet extendi hec pena. Ber.

a ¶ Romanā. vñ magis puniendus fuit q ō liquit in principem ꝛ sine restōne damnandus xxi. di. in tm̄. imo culpā ꝛ offensam: quā in deū ꝛ romanam ecclesiā cōmisit: remittere nō posset. xxiij. q. iij. si is qui ꝛ lxiij. distin. salonitane.

f ¶ Petri claues. de q bus habes. xxi. di. in nouo. vnde habet ptātem ligādi ꝛ soluendi. xxiij. q. i. quodcūqz. Iste. n. cōtēpsit petri claues uiolando sniam interdicti tā per se q̄ per alios quos ad hoc cōpulit. ꝛ tunc suspensus fuit violando interdictū: vt of. j. Ber.

g ¶ Non seruare. pp hoc non excusantur cū p̄o nulla pena temporali deberent iterdicti sniam violare. xii. qō. v. ita ne. lz culpam eoꝝ attenuet. s. quod me. cau. sacris. arg.

h ¶ In exēplum. vt p hoc ēt fiat ceteris iterdictio delinquēdi. ij. qōe. vij. quapropter. s. eo. c. i. ꝛ. s. de iudeis. ad liberandā in fi. qꝫ facilitas veniendi tribuit delinquendi. xxij. q. iiij. est iniusta. b.

i ¶ Inanes. no. q q nō seruat sniam interdicti beneficia vel dignitates cōferre non p̄ōt tāquam suspensus. s. de cōcessio. prebē. qꝫ diuersitatez ꝛ hic patet manifeste. item nec talis p̄ōt aliquem excōicare. cum quātuz ad sacramenta ecclesie excōicatus reputet: qꝫ ex eo q dicit irritas: patet q̄ i stitutiones ꝛ excōicationis sniē nulle fuerunt. xxiij. q. i. audiuim⁹. tamē Jo. dicit ibi: q̄ suspensus tm̄ ab officio p̄ōt excōicare: sed hoc non videtur

k ¶ Uindicandum. qꝫ vbi maior est culpa: maior ꝛ arceri debet vindicta. s. de here. excōicamus. §. credentes. vbi luenies ꝛordātias plures de ꝫ. si. s. de eta. ꝛ quali. cum bone.

l ¶ Beneficio. hec est pena illoꝝ qui non seruant interdictum. s. de de. excō. mi. postulastis. §. quesiuistis.

m ¶ Secularis: vt. s. de of. ordi. c. i. ꝛ. c. qm̄ in plerisqz in fi. ꝛ. s. de iudi. cū nō ab homine: vbi enim ecclesia amplius facere non potest implorare debet auxilium seculare ꝛ cōpellere. ꝛ econuerso. s. de maledi. c. ij.

Rubrica de noui opis. Supra visum est de excessibus prelatoꝝ in genere: nūc

restat videre in specie de excessu qui fit in edificando. ab. si.

Retellerimus Edificium post denunciationē noui operis demoliri debet expensis cōstruētis. b. d. vel aliter ⁊ sic vt in rubro. in pma cōsultatio. in scōa rñ. ibi: qr. ab. si.

a ¶ Non dedignañ. in auč. vt cle. apud ꝓpios epos ad fi. col. vi. ⁊ in auč. de ec. ti. in prin. col. ix. ⁊ ij. q. iij. §. hinc colligitur.

b ¶ Eldunantur. ⁊ ita in cā ecclesiastica leges possumus allegare vt ēt si canones ōficiāt possit iudicari ſm leges. x. di. lege. ⁊ c. si in adiutoriū. xxiij. q. ij. historia. liij. di. ex antiqs. arg. ꝑ. xxiij. q. ii. inter hec xxij. q. iiij. nemo. Dicas q̄ legibus vtēdum est in ecclesiasticis causis nisi canonibus ꝺdicant: qr tunc nō. x. di. c. i. ⁊ hic in fi. dſ. ⁊ facit ad hoc. C. ō no. co. cōpo. hec q̄ ibi: preterquam si iurisdictione aliqua adiuuet. §. de male. c. ii. vbi de hoc.

c ¶ Iniuria. hoc sumptū ē. ff. de no. ope. nun. l. pretor. §. ait pretor. ⁊ l. ij. ⁊ ē sile in excōicatione que tenet semp siue iusta siue iniusta. ix. q. iij. ca. i. tāta est. n. vis denunciationis vt si aligd fiat post denunciationē ante remissionē vel satisdationem de opere demoliēdo: ēt si ius hēat edificādi in totum ds demoliri. l. pdi. ptor. §. i. ⁊ hic ⁊ j. c. prori. ⁊ h denūciatio faciēda est in re pñti ⁊ in ipso opere ⁊ nō tñ dño: ꝫ illis qui ibi sunt. ff. e. de pupillo. §. nunciare. de hoc dſ. j. c. pri. ⁊ hoc iō qr nūciatio ista in rem ē ⁊ non in personaz. ff. eo. de ope. no. nū. vnde cuicūq; fiat: tenet. ff. eo. cuilibet. alibi facta quaz in re nō tenet. ff. e. de pupillo. §. si qs forte: quod pōt itelligi q̄ nō tenebit quo ad hoc: vt non teneaī demoliri opus fcm: cuz ius habeat edificandi quod fieret si esset facta in re: vt hic dicit. ⁊ no. q tot debēt ee denūciatiões ⁊ tot remissiões: quot sunt loca in quibus edificatur. ff. eo. ti. de pupillo. §. si i pluribus. Lau.

d ¶ In preiudiciū. hec est alia cā demoliendi edificiuz. in preiudicium. n. eccle parochialis alia fieri nō debet. xvi. q. i. ecclesie ⁊ c. qcūq;. ⁊. §. de eccle. edi. ad audientiam. i. nisi iusta causa subsit vt ibi dſ. ⁊ tunc id fieri debet de auctoritate epi.

da est expensis construentis. b. d. cum sequenti

Retellerim⁹ ex lr̄is tuis q̄ cū causa que vertitur inter priorez sci cypriani ⁊ clericos de rodigio super capella q̄ i preiudiciū baptismalis ecclesie de costa ab eisdem clericis est constructa. f. r. delegata fuisset. ⁊ infra. ¶ Quia vero sicut leges non dedigantur[a] sacros canones imitari: ita ⁊ sacroz statuta canonū pncipū constitutionib⁹ adinuātur[b] f. r. mādamus quatenus diligēter considerans q̄ post denūciationez noui opis siue iure siue iniuria[c] aliquid cōstruatur legalibus debet cō stitutiōibus demoliri: ⁊ qr nulla ecclesia in preiudicium[d] est cōstruēda negociuz ipsuz ſm legū ⁊ canonuz statuta non differas terminare.

I Pno. iij. cant. archiepo.

¶ Sūmat vt supra. c. proximo

Quam ex iniuncto ⁊ infra. ¶. T. mandamus quatenꝰ quicqd edificatum est i ecclesia de lemech post noui operis nūciationez expēsis[e] tuis facias penit⁹ demoliri: co nō obstante si etiam absens extiteris cū cautū[f] sit legitima sanctione: vt si is cui opus nouū fuerat nūciatum[g] ante remissionem[h] edificauerit deinde agere ceperit ius sibi cē ita edificatum habere: sibi debeat actio denegari: reducens prorsus in irritum quicquid de instituendis ibi canonicis ⁊ alijs ad ipsā ecclesiam pertinētib⁹ a te vel predecessore tuo cognoscit ordinatum: eoruz redditibus ad statum pristinum reuocatis quos ab obligatione pstiti iuramenti pro eo q̄ ibidem instituti fuerunt: auctoritate nostra per te denūciari precipimus absolutos. cum. n. ammodo non teneat pncipale[i] qcqd ex eo vel ob id secutuz ē sub premissa districtione decernimus irritādū: ⁊ infra. ¶ Super eo quoq; non sufficimus admirari q̄ cum viri religiosi monachi cantuarieñ. q oia dimiserūt ꝓ xpo tot laborib⁹ ⁊ periculis personas ⁊ res nō dubitauerit frequēter expōere: qō nō[k] fecissent nisi cognoscerēt pmissa respicere i graue cātuarieñ. ecclesie detrimentum: tu saltem ꝓ vitādo tā graui scādalo ꝓioz: ab huiusmodi ēt tibi ꝓhibitis ñ cessasti: cum sacre scripture testimonio de bueras didicisse: q̄ lz opa illa q̄ sine mortali peccato omitti nō pñt: nō sunt ꝓ vitādo scādalo dimittēda[l]: nec ea debeant ꝓ scādalo vitādo cōmitti q̄ sine mortali peccato cōmitti nō possunt: ab bis tamē q̄ sine mortali peccato ꝓmitti pñt pariter ⁊ dimitti sit ꝓ scādalo tollēdo cessandū ⁊ eis ēt ꝓ vitaddo scādalo[m] insistenduz. Unde apostolus si scandalizatur frater non comedaz carnes in eternum. Et dñs in euāgelio cōtra eos q̄ scandali prestāt materiam. ve ingt homini illi per quē scādalū vēit ⁊c. Et lz maioz[n] scādalū sit vitādū: vitāduz est etiaz scandalū pusillorū iuxta testimonium veritatis. qui scādalizauerit inquit vnum de pusillis istis qui in me credūt ⁊c. ¶ Finis ergo bis taliter a te imponaī q̄ pterite contradictionis rebellio ꝑ uirtutē sequētis obedientie valeat expiari.

H Onorius. iij.

¶ In optione est nunciantis nouum opus an infra tres menses de preiudicio suo debeat ostēdere: ⁊ .l. de pupillo. §. meminisse. Et ideo melius est hoc facere per lapillum: ⁊ hec denunciatio locum habet: siue fiat ipso dño siue procuratori seruo ut puero vel ipsi fabro qui edificat. ff. eo. de pupillo. §. nunciare. dumtamē in presente re: vt ibi dicitur: vt dixi. ¶. c. pri. Competit autem denunciatio non tantum domino: sed etiam emphiteote ⁊ creditori. ff. eo. in pronunciali. §. vlti. ⁊. §. si ego. ⁊ l. cſ ditori. ⁊ si edificetur in publico: quilibet ciuis admittit ad denunciandum: vt. l. ꝑdicta in pronunciali. §. vlti. Item competit vsufructuario: sed non contra dominum ita tamē q̄ vsufructus nō fit deterior. ff. ō remiſ. l. i. §. ii. Item seruꝰ nunciare non potest: sed ei pōt denunciari. ff. e. de pupillo. §. i. nisi noie alterius nunciet. ff. quod vi aut clam. l. iij. Item si ante quam edificarum esset aliquis ageret cuz vicino ne altius tolleret edes: nec res defēdatur hoc facere debet pretor vt ille prestet cautionez non prius edificare q̄ vltro agat ius sibi esse. ff. e. si prius.

b ¶ Remissionem. remissio quādoq; fit expſse. ff. eo. nō soluz. §. sciendum: ⁊ tacite. l. mortc: vt ea. l. §. morte. Si autem qui denunciauit non vult remittere renunciationem cautione etiam sibi oblata: debet peragere causam si potest vsq; ad tres mēses ⁊ alter tenetur expectare: non obstante cautione oblata. si non compleuerit causaz vsq; ad tres menses iusta causa impediente: caucat postea de opere demoliendo ⁊ edificet. C. eo. l. de operis. quidam nō habent ibi hanc rubricam sed est in ti. de edi. pri. ⁊ sic intellige. j. e. c. vlt. ⁊ c. pror. qui enim statim vult docere de iure suo non tenetur recipe cautionem vt ibi: nisi post tres menses: vt ibi dictum est.

i ¶ Principale. destructa enim re destruuntur priuilegia. argumē. j. de verbo. significa. abbate in fi. ⁊. xvi. q. vij. ⁊ de hoc diximus: ⁊. §. de fi. in stru. iter dilectos. §. cū igitur. C. de legi. nō dubiū. ff. de colle. illicitis. l. iij. ⁊. xviij. q. ij. in nullo. ff. de re. iur. nihil dolo in fi. ff. de fideiusso. fideiussor obligari.

k ¶ Non fecissent. no. ar. pro monachis: q̄ semper presumuntur iustam litez mouere: cum ipsi sua dimiserint pp deum. §. ti. prori. nimis iniqua in prin. vnde nō est presumendum q̄ appetant aliena: arg. xij. q. i. expedit in fi. ⁊ est simile. ix. q. iij. lugduñ.

l ¶ Dimittenda. no. q̄ pro aliquo scandalo vitādo nō debet quis mortale peccatum cōmittere: qr vtilius scandalum nasci permittitur q̄ veritas relinquatur. j. de re. iur. q scandalizauerit. ⁊ illud finite illos: qr ceci sunt pri. q. iij. iter verba. §. de his que vi me. cau. c. sacris. ⁊. xxiij. q. v. ita ne: ⁊ i. q. vii. ⁊ si illa. alꝫ si aliqua possint fieri vel omitti sine mortali: detrabendum est iuri: vt hic dicit ⁊ sic possunt intelligi illa iura. l. di. vt constitueretur: ⁊ oia cōsimilia: prout hic sequit in lra.

m ¶ Pro scandalo tollendo. propter quod detrabēdū est quandoq; seueritati. l. di. vt constitueretur: ⁊ ius relaxatur ꝓpter scandaluz siue multitudinem. §. de temp. or. c. ij. vbi de hoc. ⁊ ꝓpter scandalum etiam matrimonium impeditur. §. de spon. cuz in tua. ⁊. §. de cogna. spiri. super eo. §. de cle. cō. cum olim.

n ¶ Licet maiorum. i. diuitum ⁊ potentum qui sociam habent multitu-

dinem.xxiij.q.iiij.non potest.ber.

Significantibus Jm prima narrat ffi appellationis remedio relatum.in scda dat iudicem ibi:ideoqz.ab.si.

a Jncontinenti.maxime qz idē esset si vsqz ad tres mēses.j.c.pri.ꝛ.C.e.l.vna:vt plene dcm est in.c.pri.sz multofortius si hoc icōtinēti ꝓbare volebant: qz restō ēt differt si incontinēti offerant ꝓbationes.s. de resti.spo.lsas.ꝛ.ff.ut in pos.leg. si is a quo.in prin.ꝛ.ff. ad exhi.l.iii. §.ibidem.si.s. de or. cog.cum dilectus.

b Decreuit.ꝛ bene qz nō obstāte cautione illa oblata tenebat expectare vsqz ad tres menses aduersarios volētes ꝓbare de iure suo.j.c. pri.ꝛ.C.e.l.vna.put dictum est in.c.prori.que determinatur per hanc decre.sequentem.

c Prouocauit. hic emisso ep̄o appellatum est ad metropolitanuz. ꝛ ideo j.s. de ap. dilecti.ii. vbi hec materia plene expeditur.

d Si cui op9 nō obstante:sed z̄ videt qz si ille cui nouū opus denunciat: satisfecerit de opere demoliēdo: si apparuerit eum iniuste edificasse:vel per eū nō steterit:quominus satisfecerit:licite p̄t edificare.ff.eo.nō solum.§. si cū possem.ꝛ.§.sciēdū ꝛ.l.prēor.§.i.ꝛ.§.hoc interdictū.ꝛ.§.deinde. ꝛ.l.stipulatio.als icipit de noui operis.§.i. sed hec intelligenda sunt sz hec q̄ hic ꝛ in.c.pri. dicunt.ꝛ.C. de edifi.priua. .l.vl.ꝛ si statim vult ꝓbare prēiudicium suum vel vsqz ad tres menses audit nō obstante cautione que sibi offert: vt h̄ dr:alias recepta cautione edificat vel statim vl̄ post tres mēses.ꝛ sic itelligunt z̄ria.ꝛ ita est in optione denūciantis an velit statiz docere de iure suo:vl̄ vsqz ad tres mēses:an statim recipere cautionē de opere demoliendo:ꝛ postea ꝓcedatur in opere. Alij dicunt qz est in ptāte illi9 qui edificat dare statim cautionem vel excepta re vt incontinenti vel vsqz ad tres menses ꝓbet.sed contrarium verū est.ut hic patet.

e Trium mensium.hoc sūptum est de illa.l.C. de edi.priua.l.vlti.b.

Rubrica de priuilegijs Supra de excessib9 platox:sz qz qñqz delinquūt subditi excedendo terminos priuilegiox suox:ꝛ dubitari posset de intellectu priuilegiox ideo de priuilegijs ꝛ excessibus eorū posuit.ō materia tractatur.xv.q.ii.per totum.facit qō habet.iii.di.priuilegia.ix.q.iii.§. sola vsqz ad fi.xi.q.iii.c.priuilegium.xij.q.ij.c.qui ex humanis.ꝛ reperitur in.vi.ꝛ cle.ab.si.

Episcopalia Maiores ciuitates vūtarat priuilegio episcopātus sunt honorande.b.d. vel aliter ꝛ sic:vt in rubro.ab.si

f Maioribus.lxxx.di.epi.vbi idē dr.arg.z̄.xciij.dist. legimus.ibi si auctoritas queritur post medium.c.in auc.de referendarijs.§.i.ꝛ.ii.sed hoc intellige quantum ad vulgi opinionem:qz vbicūqz est nomē epi habet:vt in.c.legimus.ꝛ sic referas ad factum quod hic dicit.

g Vilescat.simile est qz sponsa nō est statim tradenda:ne sponsus habeat eam minus charam.xxvij.q.ij.institutum.B.

b Sicut prēiudicantibus.i.prēiudiciū facere volētib9 ecclesie:qz ēt si peteret aurilium eox nō pp hoc prēiudicaret ecclesie.s. de of.ordi.c.i. Et sic ē argu.qz eccl'ia nō vult ius alterius sibi arrogare:qz iurisditio distincta esse dz.sic .s. de iudi.nouit.vbi de hoc.ꝛ.s.qui fi.sint legi.cām que.ii.vbi de hoc.

interim cessetur ab opere:an vero recepta cautione de opere demoliendo statim edificari permittat.b.d.cum sequenti.

Significantibus canonicis scē opportune innotuit nobis:qm cum sup eo qd .N. ciuis parisien.in quadā platea ecclesie sue eis probibentibus in suū edificabat prēiudicium ꝛ grauamen deposuerūt corā officiali parisien.archid.qōnem eis offerentibus icontinenti[a] ꝓbaf prēiudicium ꝛ plateaz ad suā ecclesiaz ptinere:ac petētibus vt nō obstante qd dict9 .N.cautionē de demoliendo opere offerebat:edificiuz ꝓhiberet. Et quia idē officialis interloquēdo decreuit[b] ꝓbationes eorū admittēdas esse:ac ab opere interim quiescēdū:idē .N.ad senonen.ecclesiam,puocauit[c]. Sed cum senon. officialis eadē interlocutoria reuocata decreuerit ad op9 sub cautione de demoliendo ipso non admissis eorum ꝓbationibus procedendū:predc canonici nostram audientiam appellarunt: ꝛ infra. Jōqz mādam9 q̄tenus si ē ita reuocato in irritum quicquid post appellationē huiusmōi iueneritis attentatum ꝛc. Reg.ix.

Sūmatum est.s.c.proximo

Si cui op9 nouū te nūciasse,ponis:nō obstante[d] cautiōe q̄ offertur ab ipso de ope ōstruendo si nō iur̄ edificatū existat:tenetur te ptriuz[e] mēsiū spaciuz expectare uris tui prēiudiciū ꝓbare volentem.

Rubrica de priuilegijs ꝛ excessibus priuilegiatorum.

Eo papa.

Epalis dignitas non debet tribui nisi locis insignib9 ꝛ populosis.

Episcopalia gubernacula nō nisi maioribus[f] populis ꝛ frequentioribus ciuitatib9 p̄sidere oportz. ne honor cui debent excellentiora ꝓmitti:sui numerositate vilescat[g].

Rego.ix.p.subdiacono.

Nō obstante priuilegio fori potest laicus ecclesie malefactor ꝓ ecclesiam puniri.

Sicut in iudicijs laicoruz priuilegia turbare nolumus:ita eis prēiudicantibus[b] nobis moderata nolumus auctoritate resistere. Violētes itaqz laicos cohercere[i] nō ꝓtra legē ē agere:sz legi facer subsidiū.

Lex.iij.i cōcilio lateran.

Religiosi etiaz exempti ecclesias ꝛ decimas non debēt a laicis recipere sine consensu diocesanorum .b.d.vsqz ad.§.excommunicatos.

Quam ꝛ plantare sacrā religionem ꝛ plantatam fouere modis oībus debeamus:nusquā hoc melius exequimur q̄z si nutrire ea que recta sunt ꝛ corrigere que profectum virtutis impediunt cōmissa nobis auctoritate curem9. Fratrū autē ꝛ coepiscopox nostrox cō questiōe comperim9 qd frēs tēpli ꝛ hospitalis ꝛ alij religiosi idulta sibi ab apo.se.priuilegia excedētes[k] ꝓtra episcopalē auctoritatē multa presumūt q̄ ꝛ scādalū faciūt ꝛ graue pariūt periculū aiarū:ꝛ ifra. Ecclesias igitur ꝛ decimas[l] de manu laicorū sine cōsensu episcoporū tā illos q̄z etiam quoscunqz alios religiosos recipere ꝓhibem9:dimissis quascūqz cōtra tenorē istum aliq̄ tpe[m] receperūt. Excōicatos[n] quoqz ꝛ nōiatim[o] interdictos taz ab illis q̄z ab aliis oībus iurta episcoporū sniam statuimus enitandos.

In ecclesijs vero suis q̄ ad eos pleno iure[p] nō pertinēt istituēdos presbyteros episcopis repūtēt: vt eis de plebis cura rūdeant: Jpsis vero ꝓ reb9 tpalib9 rōnē exhibeāt cōpetētē. Jnstitutos ēt inconsultis epis nō audeāt remouere. Nō si templarij hospitalarij ad ecclesiam venerint interdictam non nisi semel in anno[q] ad ecclesiasticum

1 Cohercere.si aliqd de iure ecclie sibi vsurpare presumpserint.s. de īmuni.ec.nō min9. ꝛ.c.aduersus.s. de fo.cōpe.cū sit generale.ꝛ q malos cohercet minister dñi ē.xxiij.q.v.q malos:ꝛ ministeriū prebet legi:vt ea.cā.ꝛ.q.ea. hōicidas. ꝛ hic.ad hoc.n. facta sunt iura vt mali puniant:vt.iiij. di.facte sunt:ꝓ leges.n. nemo bene facere cogit sed male agere prohibetur.xxiij.q.v.ad fi.

Nam.Jo.an.diuidit totam decretalez in tres ptes.nam in prima ponit exordiū ꝛ querelā epox decisam. scdo prouidet.tertio prorogat ꝛ penā imponit scda ibi ecclesias.tertia ibi:qō autē.ꝛ scda principalis subdiuidit in qnqz que oia patent ex sūmario ꝛ intellectu.ista diuisio ē bōa.ab.

k Excedentes.vnde illa perdere debent.xi.q.iij.priuilegium.lxxiij.di.vbi.

l Decimas.sic.xvi.qō.vij. decimas.iiij.ꝛ.s. de iurepa.qui autē.de ꝓsensu epox p̄sit eccle sias recipere.s. de iurepat.cura.decimas quas hīt laici in feudū ꝛ nō als p̄sit recipe de cōsensu epox.s. de his q̄ fi.a prela.cū apostolica in fi.decimas tamen de laboribus suis non soluūt.s. de dec.ex parte.

m Tpe:nisi ꝓscriptione muniti fuerint vel postea ꝓsensuz epi habuerit.s.ō iurep.cura.

Excōicatos Excomunicati ꝛ interdicti omnino nō debent admitti ad diuina ēt p religiosos exceptos.h.d.vsqz ad .§.in ecclesijs.Ab.si.

n Excōicatos. quos vitare tenent.nō obstāte aliquo priuilegio.j. de sen.excō.nulli.ꝛ de iure cōi qlibet tenet.xi.q.iij.excōicatos.qō ius priuilegiū non tollit:vt i decretali pdcā nulli.

o Noiatim.noiatum dr interdictus siue excōicatus:qñ proprio noie expresso aligs interdicitur vel alijs circunstātijs. in sti.de heredi.libe.§. noiatim.

In ecclesijs. Religiosi ēt exempti i ecclesijs ptinētib9 ad eos pleno iure nō instituūt nec destituūt icōsultis epis:sed rōnem exigunt de tpalibus ab istitutis.h.d.vsqz ad.§.qō si.

p Pleno iure.i.vtroqz iure quo ad spūalia ꝛ tpalia.j.eo.qñ. sed a ꝓrio vt q̄ si vtroqz iure ptineat ad illos q epos nihil possit attētare in illos.quod verum est:ꝛ ita institutio ꝛ destitutio quo ad tpalia ꝛ spūalia ad ipsos ptinet.xvi.q.ij.c. .i.ꝛ.j.e.qñ.ꝛ sic eccle iste eodem gaudent priuilegio quo ꝛ isti priuilegiati als vo si pleno iure ad eos nō ptineat seruabit qō hic dicit.sz cū pleno iure iste ecclesie ptinēt ad istos religiosos ex priuilegio pape:gs deponet presbyteros. Dōt dici q̄ illi primo vocabunt epm dioce.vt p eum adiunctis sibi alijs epis deposicio fiat: sicut faciunt in alijs sacramentis.ꝛ hoc collige fm tenorem priuilegioruz vt si primo debent recipere sacramēta ab epo dioce.fm q̄ in priuilegio ponitur vel ēt a quocūqz:ꝛ fm hoc vocabūt isti priuilegiati quoscūqz epos voluerint:alias possunt priuari offō ꝛ beneficio ꝓ abbates iusta cā interueniente: sed deponere non possunt:cum ad officium abbatum hoc nō ptineat.

Quod si templarii. Hospitalarij ꝛ templarij semel in anno celebrant in ecclesia posita in loco interdicto ibi tamen non sepeliuntur corpora mortuorum .h.d.vsqz ad.§.de tribus.ab.si.

q Semel in anno.de hoc habes.j.eo.priuilegia.§.illud bodie.an ꝛ qñ possit

celebrari in ecclesia sua in loco interdicto. vide bo. ter. in. c. fi. de senten. excō. in. vi. in fi. ⁊ quod ibi no. ab. si.

¶ De confratribus. Confratres exēptoꝝ seu ipsoꝝ oblati: q in totum non se transtulerunt iudicari pñt ab ordinarijs locoꝝ. h. d. vsq ad fi. ab. si.

a ¶ Nullatenus eximant. sic. j. e. tuaꝝ. ⁊. c. pe. ⁊ hoc iō q; p cōfraternitatē talez nō sūt q̄rsi illoꝝ: nec oblati ꝫ aliquā remissionē ꝙsequunt. j. e. ut p̄uilegia. vñ dixit oīno non reddiderint ⁊ ita remanet de iurisditione eꝑoꝝ: alꝫ p tribus vel quattuor denarijs posset quis eximi a iurisditione sui epi: quod esset iniquum. j. eo. vt p̄uilegia. §. hoc aūt.

b ¶ Priuilegioꝝ. sic. j. e. poro in fi. ⁊ iō nō debent hꝫe fructū illoꝝ ex quo ea nō seruant. j. e. tuarū. ⁊. c. petistis. ⁊. c. ut p̄uilegia. xi. q. iii. p̄uilegiū. ⁊ ita p abusum siue p delictum pdic̄ p̄uilegium: q̄re subiacebunt pp hoc interdicto eꝑoꝝ: ut in fi. sequitur. fi. §. de here. ad abolendam in fi. vbi de hoc.

Olecti. In prima ponit querelam. in secunda ibi pro certo. prouidet. Hb. si.

c ¶ Nō vultis. vñ pñt q̄ueniri q̄ iusticiā facere nolūt. xxii. q. ii. dñs. ⁊ iaūc. vt di. iu. §. pe. ⁊ vi. col. ix. ⁊. xxiii. q. v. administratores. ⁊ sic iudex facit litē suā pp dolū suū ⁊ ēt pp alios: vt. ff. de iudi. filiusfamilias.

d ¶ Contēnētes. ar. ꝯ iudices q; pbationes diligēter nō attēdunt. ar. xxx. q. v. iudicantem.

e ¶ Decurtabim⁹. nō sunt. n⁹ stua iura seruāda: q; ius alienū violare nō metuit. lxxiiij. dis. vbi. ⁊. xxv. q. ii. decet. ⁊ ō mupe. c. i. ⁊. ij. ⁊ arg. xcv. dis. esto subiectus: ⁊ qō qs iuris in alter statuit: uti dz codē. §. de cō sti. cū oēs. ⁊ ecclesiasticus ordo ꝙfundit: si cuilibet ius suū nō seruat. xi. q. i. puenit. ĩspiciant ergo p̄uilegia istoꝝ: ⁊ fm qō ibi ꝙtinet: ita obseruet. j. e. poro. ⁊ ita tanquā contēptores ⁊ negligentes punientur. Ber.

Adhec. Etiam p̄uilegiati q sepeliūt mortuos excōicatos eos exumulare tenent. h. d. vl' sic vt ī rubro. ab.

f ¶ Sepelierint. ita cōicādo eis in morte ĩciderūt in excōicationē q; cui nō cōicauim⁹ viuo ñ cōicem⁹ ⁊ mortuo. xxiij. q. ii. c. i. ii. ⁊. iii. ⁊. §. de sepl. sacris.

g ¶ Eiciāt. si potuerint discerni ossa coꝝ ab ossibus fideliuꝫ alꝫ nō. §. de sepulturis sacris. ⁊ nisi forte tales fuerint q petierūt absolui: ⁊ p eos nō steterit quomin⁹ fuerīt absoluti ⁊ q; p⁹ mortē sūt absoluēdi. j. de sen. exc. a nob. ii. ⁊ fm̄ suū isti emē dare tenent. si. lv. di. penitētes: alioqn archiepꝰ hoc faciet ī eoꝝ opprobriū. ala.

b Sī de terra. annos. ar. ꝯ. §. ꝫ pscrip. de q̄rta. xvi. q. iii. §. q̄s actiones: ⁊ ē ex pssum. j. e. accedētib⁹: ubi tm̄ xl. annoꝝ spacio pdic̄ p̄uilegiuꝫ. vbi de b.

i ¶ Tpe. sic pz q; p̄uilegiū pdic̄: nisi qs vtaī ipso. j. e. accedētibus. sic ēt leges p̄ dissuetudinē abrogant. ff. de legib⁹: de qbus. multo fortius p̄uilegium: q; res de facili ad suam naturā reuertitur. ff. de pac. si vn⁹. §. q; si nō totū: sed pp hoc quantū ad alios nō pdic̄.

k ¶ Renunciare. sic. j. e. accedētibus. ⁊. §. de regu. ad apostolicam. ⁊. c. statuimus. ⁊. vij. q. i. q̄ periculosuꝫ. ⁊ remittentibus actiones suas nō est vlterius ĩgressus ad eas. ff. de edil. edic. l. querit. §. si venditor. arg. ꝯ. §. de fo. compe. si diligenti. vbi plene de hoc tractatur.

Prio. Priuilegioruꝫ tenor inspiciendus est ⁊ seruādus. h. d. vel aliter: ⁊ sic vt in rubro. ⁊ pōt exemplari ter. p. c. nuper. §. de decimis. ab. si.

l ¶ Quāuis. i. q; in antiqua erat qm̄ ⁊ melius. sic̄ quāuis. §. de iureiu. quemadmodum ibi: quāuis ĩterdū ⁊c. vel quāuis. i. cū. sed ꝓpue nō videt posse stare officium admittātur: nec tūc ibi sepeliantur coꝝpa defūctoꝝ. ¶ De cōfratribus hoc cōstituimus: vt si nō se p̄dictis fratrib⁹ oīo reddiderint: sed in ꝓprietatib⁹ suis oīmodo durerint remanenduꝫ: pp hoc ab eꝑoꝝ suoꝝ sñia nullatenus eximantur[a]: sed ptātē suā ī eos sicut ī alios parochianos suos exerceant cum p; suis fuerint excessibus corrigendi. ¶ Quod autē de p̄dictis fratribus dictū ē: ab alijs quoq; religiosis q presumptione sua eꝑoꝝ p̄cipiūt iura: ⁊ cōtra canonicas eoꝝ sñias ⁊ tenorem p̄uilegioruꝫ[b] nr̄oꝝ venire presumūt p̄cipim⁹ obseruari. Si cōtra istitutum hoc venerint ⁊ ecclesie in quib⁹ iste presumpserint subiaceant interdicto ⁊ qō egerint irritum habeatur.

Idem archiepiscopis ad quos littere iste peruenerint.

¶ Suis p̄uil[illegible]ijs priuandus est qui alienis derogat.

Olecti filij frēs hospitalis hierosolymitani trāsmissa nobis conqōne mōstrarūt: q; uos eis ō malefactoribus suis iusticiam facere nō vultis[c] p̄uilegia ipsoꝝ recipere cōtēnētes[c]: ⁊ ifra. ¶ Pro certo sciatis: q; nos cōcessa uobis p̄uilegia decurtabim⁹[e] cū ecc. ro. scriptis auctēticis obuiare minime teneatis.

Idez cātuarien. archiepiscopo.

¶ Etiam p̄uilegiati non pñt admittere excōicatos ad sepulturā: ⁊ si admiserit: debēt ide eos eijcere: ⁊ si nō fecerint episcop⁹ supplebit.

Adhec ⁊ ifra. Mandamus q̄ten⁹ hospitalarijs precipias vt si quos in excōicatōe defunctos ī cimiterijs ecclesiarum sepelierit[f]: eos extra cimiteria eijciāt[g]: qō si facere noluerint tu hoc de his quos ī excōicatione defunctos esse cōstuerit exequaris.

Idem abbati ⁊ mōachis sancti andree cisterciēn. ordinis.

¶ Cōtra p̄uilegiū ecclesie p̄scribitur spacio. xxx. annorū. bodie vero. xl. vt infra eo. accedentibus.

m ¶ Libertatem. supple quā in alijs: imo habent eandem in his quā in alijs possessionibus: hoc tñ deprehendit ex eoꝝ p̄uilegio: vt. j. dicit. ⁊ ita res ad eos deuoluta censet eodem p̄uilegio cum alijs. ff. de vsu. cuz qdam. §. si debitores. ⁊. ff. de iure fi. fiscus.

n ¶ Ex ĩspectione. ⁊ ita ĩspicieda sunt p̄uilegia: ad hoc vt sciat qd ꝙtineatur ī eis. j. e. ſcipimus. ⁊. §. ō fi. istr. accepim⁹. ⁊ in auc. de māda. pn. §. si qs aūt. ⁊ est ar. q; iudex dz facere copiā rescripti partib⁹ ad ĩspiciē dū: nec suffit̄ sola recitatio rescripti: q; falsitas posset ibi cē q̄ ex sola lectione deprehendi nō posset: ⁊ ex eo qō dic̄ ita obseruet: no. nō esse recedēdū a forma v̄boꝝ. §. de decimis ad audiētiā ⁊. §. de trāsla. ĩter corporalia. ⁊. ff. de leg. iii. nō aliter. itē ar. fines mandati diligēter seruādos. §. de rescrip. cū dilecta item ar. nulli esse credē duz q; dicit se hꝫe p̄uilegiū: nisi illud oīdat. §. de of. dele. cuz in iure. ⁊ ar. ad hoc. xlii. di. gesca mus. ⁊. c. di. ꝯ morē. ⁊ j. eo. cum capella. B.

o ¶ Tenorē. sic. §. e. cū ⁊ plātare in fi. ⁊. j. e. petistis: ⁊ ita p̄uilegiū in sua forma tm̄ fuari dz ⁊ nō vltra extēdi: alias p̄uilegium nō defenderetur in aliis. b.

Recepimus. Solutio census nō pbat quē exēptū nisi ex alio deprehēdit vt q; soluit ad iudiciū pcepte libertatis. h. d. vl' aliter ⁊ sic vt in rubro. primo ponit ꝙsultatio. sc̄o respōsio ibi: ceterū. ab. si.

p ¶ Oēs. sic̄ tēplarij: ⁊ hospitalarij ⁊ cisterciē. qui censum non soluūt. rōe ecclesie sicut credo.

q ¶ Inspiciēda. de hoc dictū est. §. c. pri.

r ¶ Libertatis. vbicūq; ĩueneris hec v̄ba in p̄uilegijs: statiz ītelligas illos esse in toto exēptos a iurisditione eꝑoꝝ vt hic patet.

s ¶ Protectiōis. lz papa recipiat aliquos sub sua protectione: nō sūt p̄ pterea subtracti a iurisditione eꝑoꝝ. j. e. ex parte. ii. ⁊ sic p cōfirmationē in forma cōi nō p̄iudicat episcopo loci. §. de cōfir. vti. c. vlti. ⁊ quasi p totum. arg. §. de maio. ⁊ obe. p tuas arg. ꝯ. §. de cleri. peregri. c. vno. Quid ergo valet talis protectio: certe parū: sicut parum valet cōfirmatio ī forma cōi: tñ aliqua reuerentia plus debet illis q̄ alijs. argu. decret. predi. per tuas. ⁊ forte citius papa mouetur p̄ eis cū iniuste grauent ad iustas concedendas.

Sane. Sane p̄uilegiuz non extendit ad psonas in eo nō expressas. h. d. vel aliter ⁊ sic vt in rubro. ⁊ solet quotidie allegari. ab. si.

t ¶ Temerariū. bocī dicit: q; que p p̄uilegiū ꝙcedunt: nō debēt trahi ab alijs auctoritate ꝓpria in exēplū vt hic. xvi. q. i. hinc ēt: q; p̄uilegia cōem legem nō faciūt. xvi. q. ii. nō exēplo. §. de cōcess. p̄bē. ꝙstituꝰ ī fi. ⁊. ff. de cōsti. p̄in. l. i. C. de legi. leges in fi. ⁊. vii. q. i. petisti. ⁊ ar. c. di. ꝯ morē. arg. ꝯ: q; qō vni psone ꝙcedit ceteris denegari nō dz. v. di. ad ei⁹ vo. ⁊. iiij. di. deniq; non sunt ꝯ q; loquunt de cōi iure: qō. n. de iure cōi vni cōceditur: oībus cōcessum intelligitur: secus de iure spāli in quo ca-

ſij loquuntur prime concordantie.

a ¶ Certa ratione. no. ꝓuilegium non eſt dandum niſi certa ratione inſpecta: vt. iij. q. i. petiſti. ꝛ non ſubito: ſed cum magna deliberatione. xxiij. di. cōmunis filius: ꝛ. xvj. q. i. in parochia.

b ¶ Singularib⁹. bñficijs. i. ꝓuilegijs q̄ ſingularia ſunt ꝛ priuata a lege cōi. iij. di. ꝓuilegia.

PAtentibus. Due ſunt partes cōſultatio ꝛ rñ. ſcōa ibi rñdemus. ꝛ tene mēti iſtum tex. qr quotidie allegat ꝛ eſt ī uſu. ab.

c ¶ Non lz. nec ēt miſſas ibi celebrare. de cō ſe. diſti. i. vnicuiq; ꝛ. c. clericos ꝛ. c. ſi quis.

d ¶ Potius ꝓ te. arg. q̄ exēpti ſi excedant metas priuilegior⁹ ſiue publice deliqrit: q̄ poſſint ab epis coberceri. ar. j. eo. c. ꝓpoſi. vbi de hoc: arg. opti. s. de ſta. regula. c. recolentes.

e ¶ Nō ipediāt. arg. q̄ papa fic idulget priuilegium: vt nō ledat ſiue ī pediat iuſticiam aliorū. ff. ne qd in loco publi. l. ij. §. ſi quis a principe ꝛ. s. de vſu pal. ex tua ꝓpoſi. q. iij. ſi qs nō obediat: ꝛ. xxij. q. ij. ꝓmum. ꝛ. ff. de condi. inde. nam his: ꝛ. s. de conſue. cum olim: ꝛ. s. de eccle. edi. ad audientiam. ij.

VArum nos. In prima ponit querela ꝛ cōſultatio. in ſcōa rñſio ibi: verum: ꝛ in prima ponuntur q̄tuor exceſſus iſtorū hoſpitalariorum. Ab. ſic.

f ¶ Collata. non pleno iure: ut. j. patet.

g ¶ Ad recōciliationē. per aquā benedictaꝫ cū vino ꝛ cinere ꝛ ꝓ ep̄z tātum ꝛ nō per ſimplicem ſacerdotē. s. de cōſe. eccleſie. vel alta. ꝓpoſuiſti: ꝛ. c. aqua. ſed nōne ex priuilegio ſaltem ſemel in anno poſſent ibi celebrare ante reconciliationem: vt. s. eo. cum ꝛ plantare. §. quod ſi: ꝛ. j. eo. vt priuilegia. dicas q̄ priuilegium non extenditur ad hunc caſum q̄ diu fuerit ſic execrata: vt. j. eo. c. ibi donec reconciliata fuerit ꝛc. ꝛ qr hoc ē interdictum iuris ꝛ non hominis qui celebrat in tali eccleſia nō eſt ſuſpēſus nec irregularis. hic tamen eccleſia fuit interdicta a iure ꝛ ab homine. ꝛ ſic diuerſa ē hec pena: arg. s. de cleri. exco. mini. ſi celebrat: ꝛ. c. poſtulaſtis. §. queſiuiſti. Ber.

b ¶ Emancipare. i. liberare de poteſtate epiſcop orum.

i ¶ Amittere. xi. q. iij. priuilegium.

k ¶ Signatos. per hoc patet q̄ lz portet aliquis habitum regularem nō obligatur. dummodo conſtet q̄ non animo obligandi hoc faciat: ut iſti faciebant: quia in tali caſu habitus non facit monachum. s. de regula. ꝓpoſuit: argu. contra. s. eo. ti. ſtatuimus: ſed illud verum eſt: cum cōſtat q̄ animo vouendi habitum recepit profeſſorum. nec obſtat. xxvij. di q̄ interrogaſti: ꝛ. s. de regula. vidua. xx. q. i. quem progenitores. quia illa intelligebantur olim: quando ab initio factum erat ambiguum. ꝛ per hoc videtur ſolui queſtio de eo qui ſimulando ſe monachū corrupit monialem. quia non eſt compellendus ad monachatum: alias tamen puniēdus eſt exilio: etiā ſi iocoſe ſcemate monachi vſus eſt. in auc. de ſan. epiſ. §. ultimo. col. ix.

l ¶ Exhortationis. i. predicationis.

m ¶ Beneficio: puniantur enī iſti tanq̄ falſarij. s. de cri. fal. c. ij. laici. n. excōmunicantur. eo. ti. ad falſariorū.

n ¶ Priuilegij. bñficio. ſic ergo vī q̄ ordinarius poſſit punire exēptos cum publice delinquunt: qr hic priuantur officio ꝛ beneficio nuncij iſtorum. ꝛ epiſcopis interdicitur officium exhortationis ab ordinario: ꝛ. s. ō bereti. ad abolendam in fine: ſed vbi dicitur tanq̄ a ſe. apoſto. delegat⁹ ꝛ indignū aliquē ſibi ſua auctoritate preſumere: quod romana eccle. alicui certa ratione[a] inſpecta ſingularibus[b] voluit bñficijs īdulgere.

CEleſtinus. iij. abuleñ. epiſcopo.

¶ In oratorijs priuatis campane publice teneri non poſſunt etiaꝫ p religioſos.

PAtentibus litteris certificari deſideras: utruz templarijs hoſpitalarijs ꝛ alijs oratoria ī domibus ſuis habentibus liceat campanas in eis ponere publiceq; pulſare. ¶ Reſpondemus autem conſultati. ꝛ. q̄ nō lz eis hoc agere: q̄n potius[b] per te per cenſuraz eccleſi. appel. re. cobercēdi ſunt vt ita ſint ſuo iure contenti q̄ iuſticiā nō impediant[c] aliorum.

INno. iij. archiepo lugduñ.

¶ In tota prouincia exhortatōis officio priuātur hoſpitalarij q̄ mittūt ꝓ elemoſynis cruce falſo ſignatos. ꝛ ſi miſſi ſunt laici excommunicātur ſi ſunt clerici ab officio ꝛ beneficio ſuſpenduntur: ꝛ eadem ſuſpēſione puniuntur qui ante recōciliationem in polluta eccleſia celebrāt ꝛ ſuſpenſi ꝓ epōs exemptos abſolui nō poſſunt: ꝛ fratres priuilegiatorum qui ad eos ſe oīno nō transferunt priuilegiati non ſunt.

TArū nos teno⁹ edocuit litterarum: q̄ fratres hoſpitalis ſcī ioānis laicos ꝛ illitteratos mittunt pro elemoſynis colligendis: ꝛ infra. Cum in quadam eccleſia baptiſmali eis a predeceſſore tuo collata[f] quidam eorum percutiens vicarium ſacerdotem ipſam eccleſiam ſanguinis effuſione fedaſſet: vſq; ad recōciliationem[g] diuina ibidem interdixiſti officia celebrari: ſz nihilominus ipſi in ea diuina officia celebrārūt. Alios vero preſbyteros ab officio ſuſpenſos per epiſcopos ſuos ijdem cū ſint laici ad diuina officia reſtituunt exequēda. Quoſdam preterea qui cum vxoribus ſuis in domibus ꝓprijs cōmorantur: eo q̄ eis de ſuis aliquid conferunt annuatim: ita emācipare[b] contendunt ut aliquibus ſecundum legem terre de ſibi obiectis reſpondere minime teneātur ¶ Verum quia priuilegium meret amittere[i] qui pmiſſa ſibi abutitur poteſtate. ꝛ. mādamus quatenꝰ ſi quos clericos aut laicos a dictis fratribus pro colligendis elemoſynis cruce falſo ſignatos[k] iueneris: his a quibus ipſos miſſos eſſe conſtiterit per totam prouinciam ſuam exhortationis[l] officium interdicas.

Miſſos ſi laici fuerint excommunicatiōis mucrone ꝓcellas: ſi clerici ab officio beneficioq̄[m] ſuſpēdas nullo priuilegij[n] prorſus beneficio vel appellationis remedio preualente. Eos uero quos in predicta eccleſia lege tibi dioceſana ſubiecta poſt interdictum tuum diuina celebraſſe cognoueris: eadem pena ſuſpēſionis[o] inuoluens in ea donec reconciliata fuerit officia nō ꝓmittas celebrari diuina. ¶ Preſbyteros etiam ſuſpenſos ab epiſcopis ſuis ꝛ per dictos fratres ad vnde non videtur q̄ iure ſuo ꝛ rōne delicti ſortiꝫ qs forū. vj. q. iij. placuit: ꝛ. s. de fo. compe. c. vltimo. ꝛ. iij. q. vij. ibi cauſa agatur. ꝛ. s. eo. cum ꝛ plantare ī fine. ꝛ. s. c. proximo. ꝛ ratione delicti perditur priuilegium: vt hic dicitur. ꝛ. xj. q. iij. priuilegium. Item reatus oēm honorē excludit. C. vbi ſena. vel clariſſimi. l. i. ꝛ qua in prouincia quis deliquerit: illic iuri ſubiaceat omni priuilegio ceſſante. C. vbi de crimi. agi opor. autenti. qua in prouincia: nec enim pretertu priuilegij flagitiorum creſcit auctoritas. C. de priuileg. ſcho. l. ij. lib. xij. ꝛ remiſſio peccatorum non dat licentiam delinquendi. i. q. vij. exigūt. ō peni. diſtin. iij. ſane. ꝛ dicit Imperator. non permittas delinquētes aliquibus priuilegijs vti. in auc. ō manda. prin. §. q̄ ſi delinquētes colſt. iij. Sed contra videtur q̄ nō poſſint illos punire. xvj. qō. i. frater noſter: ꝛ. s. de ſupplen. negli. pla. ſicut nobis: ꝛ. j. e. cum capella. ſi enim tales poſſent puniri vt alij: inutile eſſet eorum priuilegium. Item ꝓ cōſul nō pōt ſe intromittere de cauſis fiſcalibus qui eſt maior omnibus poſt principem. ff. ō offi. procō. ſi in aliquem. §. ij. alias eſt lex ꝛ icipit nequaquā. vin. dirut q̄ ordinarius nō poteſt interdicere eorum eccleſias quando totam terram ſubijcit generali interdicto. Sed ctra hoc eſt. s. de cōſuetu. cum inter vos: ꝛ. j. de verbo. ſignifi. cum in partibus. Sed uerius dicas: q̄ licet non poſſet interdicere illorum eccleſias ipſi tamen de iure communi tenentur ſeruare interdictuz generale: vt dicunt iura duo proxima alias poſſet illos punire. s. c. ꝓpoſi. cuz publice delinquunt. Item pro leuibus ꝛ minimis cauſis non poſſunt epiſcopi ſe intromittere: nec excommunicare eos: vel ſi aliquis illorum eſſet infamatus: non poteſt cōpelli vt ſe purget. Nam papa nihil aliud eis conceſſit. niſi q̄ eos filios ſuos fecit: ſed ī aliſs cum publice delinquunt nō abſtulit eis iuriſdictionem: alias nihil aliud eſſet niſi dare materiam delinquendi. ꝛ q̄ poſſint puniri quando publice delinquunt: hic patet: ꝛ. s. c. ꝓpoſi. ꝛ hoc idez dicit Tan. Alij dicunt: q̄ nullo modo poteſt eos punire: ꝛ papa ſibi hoc reſeruauit. ꝛ hoc volūt ſic probare. Papa bene ſcit q̄ templarij ꝛ hoſpitalarij ꝛ alij exempti ſēper ſunt in aliena parochia: ꝛ ſcit q̄ delinquunt: ꝛ dicit q̄ non puniantur: vt p iura patet in contrarium allegata: ꝛ quia ſi aliqui dicuntur curiales puniuntur vbi inueniuntur: niſi ſint in armata militia: tunc conueniūtur ſub magiſtro militum niſi habeant priuilegium imperiale. C. ubi quis de curiali vel coartali aliaue condi. puni. l. ij. ꝛ illuſtres non puniuntur niſi ſub iudicibus a principe ſpecialiter deputatis. C. vbi ſena. vel clariſſi. l. iij. circa medium. Joan. diſtinxit ita. ſi priuilegiatus delinquit circa rem non exemptam: vt in cōtractu uel maleficio occidendo hominem vel adulterando. tale delictum poteſt punire epiſcopus loci: qr ꝛ ſi pſona ſit exempta res tamen in quā deliquit non eſt exempta: ꝛ ita q̄ſi rōne rei in quā delinquit ſortitur qs forum ꝛc. s. de fo. cōpe. c. vlti. ſi vō deliqt circa rem exemptam puta male gerendo ſe in officio ſuo: uel alienando res eccleſie: tunc a ſolo papa punitur: qr in his exemptus eſt. vbi enim factum eorum ꝓiudicium affert non exemptis: ibi bene punit epiſcopus eos: ſecus ſi non tāgit. ꝛ hoc probatur ſatis. j. eo. cum capella. ſi vō aliud ſpecialius in priuilegiis ſuis inuenitur illud ſeruetur. s. eo. porro. Inno. papa ſtatuit: q̄ exempti ſubſint ordinarijs rōne delicti ſiue contractus aut ratione rei de qua contra ipſos q̄ſtio mouetur ꝛ coram eis poſſunt conueniri: ſed ſi delictum commiſſum ſit in loco exēpto ſiue contractus initus: aut res litigioſa ſit in loco exempto tunc non poſſūt conueniri coram ordinarijs: vt dicitur in quadam conſtitutione Innocentij q̄rti eodem titulo volentes.

o ¶ Pena ſuſpenſionis. ſ. officij ꝛ beneficij: ꝛ poteſt hoc referri ad factum cū de iure ſint ſuſpenſi violando temere interdictum. prout notatur. s. ō exceſſib⁹ prelatorum. c. vltimo in magno no. ſed ſi ſcienter celebrent poſt interdictum iuris debent ſuſpendi. ꝛ tunc proprie dicitur ſuſpendi. b.

officia sua temere restitutos in eandem sniam suspēsionis reducas[a]. Illos uero quos ad rñdendū aliis scōm legē terre ꝑ premissa cā asserunt nō teneri: nolumus excusari[b] quin eos ad respōdendū sub apostō. ipedimēto compellas.

Idem abbati ⁊ cōuentui sancti petri. eugub.

Cōtenta i istrumēto ꝓdito probari ꝑsit ꝑ testes q illō plegerūt: si ō ponūt ō tenore ⁊ q̄ erat sine vitio.

QAm olim essemus apud perusiū constituti: ⁊ tu filj abbas ꝓuilegiū lucij[c] pape nobis pntans postulaueris innouari: ꝓp cōtradictionē eugubini epi asserētis hoc i suum preiudicium redūdare: non fuit effectui mācipatum: ⁊ infra. Te igit ⁊ prefati epi procuratoribus in nostra pntia ꝓstitutis. b. basilice. xij. apostolorū presbytero cardi. dedimus i mandatis vt sup amissione ac tenore ꝓuilegiorū testes recipet quos duceres ꝓducēdos. q fideliter redegit in scriptis depositiones x. testiū iuratorū: quorū depositionib⁹ publicatis dcī ꝓcuratores ad producēdos testes ꝑ quos iductos a parte aduersa repellerent induci as postularunt: quas sub eo tenore illis duxim⁹ cōcedēdas: vt apud se. apo. ꝓbarēt q̄ vellēt: vbi onus[b] ꝓbationis pars altera subijsset: et infra. Nos vero tam ꝑ depositiones testium q̄z assertiones quorūdam fratrum[c] nostrorū liquido cognoscētes talem dicti ꝓuilegij fuisse tenorē: q̄ videlicet cenobiuz uestrū nullo mediāte ad ro. ecde. ptineret: ⁊ q̄ ñ liceret alicui epō eidez monasterio et eius ecclesijs excommunicationez indicere: vt fratres illic dño seruiētes ab oi ptāte liberi ro. ec. libertatis gratia potirent: et q̄ nulla in eis mētio dioce. epi habebatur. Illud ēt attendētes: q̄ cū tu filij abbas tpe celestini pdecessoris nostri ad ipi⁹ pntiā accessisses: ipe inspectis ecclesie tue priuilegijs iz excommunicat⁹ ab eugubin. episcopo diceretis: tanq̄z non ligatū[s] admisit ad osculuz: quod presumitur nō fecisse nisi mōasterium vr̄m cognouisset ad ro. ecclē. spāliter ptinere: decernimus ꝓuilegiuz illud lucij pape: quod sine reprebēsiōe[b] bulle charte vel lr̄e apparebat quā do fuit nobis ostensum: illius fuisse tenoris cuius per depositiōes testium ⁊ assertiones fratruz nostrorum noscitur extitisse.

Dez catbalenen. electo ⁊ abbatī trium fontium.

Innouatio priuilegiorum ius nō tribuit: sed antiquum cōseruat b. d. quo ad titulum.

QX parte abbatisse ac sororum iotren. ecclesie extitit intimatū q̄ meldeñ. epūs cōmissiōis occasione cuiusdā per litteras ad iudices delegatos obtēte: in qua nulla mētio[l] habebaf de ipsaruz priuilegijs que illas ⁊ earum ecclesias clerum ⁊ populuz iotreñ. ad apo. se. nullo mediante spectare declarant: quorum ipse nō erat ignarus[k] eos incesserit grauiter molestare obedienti az ab ipsis ac clero ⁊ populo iotrē. subiectionem omnimodam requirendo ⁊ infra. Uerum cuz iudices ipsas valde grauarēt ad ap. beneficium cōuolarūt: ⁊ infra. Sed iudices ap. nō deferentes nec fragilitati sexus compatiētes earuz in abbatissam excōicationis ⁊ in clerum ⁊ i populum iotreñ. iterdicti sniās ꝑ tulerunt. Sane cum iam nuncij iotren. ecclesie ꝓdicta ⁊ alia i nostra pntia retulissent: priuilegiuz nobis apostolicum ostenderūt per quod ecclesiam iotreñ. cōstabat ad ro. ecclesiam spāliter[l] pertinere. Nos autem eosdez nuncios propter appel. predictam diutius detinentes: q̄z tandem nullus apparuit idoneus responsalis qui partem defensaret aduersam: priuilegium apostō. se. ecclesie iotreñ. cōcessū duximus inouāduz[m]: ita tamen vt per innouationem ipsius eidem ecclesie nō plus iuris accrescat q̄z per priuilegia predecessorum nostrorum obtinuit: cū per hoc nō nouum ei cōcedere sed antiquuz[n] ius cōseruare velimus.

Idem columbrie. episcopo.

Ecclesiā vtēs duplici ꝓuilegio exēptiōis: iz succūbat ex vno: pōt nihilominus ex alio se iuuare ⁊ obtinere: nec tenetur exemptus ꝓmittere obedientiam diocesano vigore tamē exemptionis nō potest sine licētia diocesani ecclesiam construere in loco nō exēpto: ⁊ si exemptus de facto in loco nō exēpto cōstruit ecclesiā cedit iuri epi.

QAm oli propter questiōes q̄s aduersus priorem ⁊ canonicos monasterij sancte crucis habebas. pro quibus ad audiētiam nostram fuerat appellatum[o] moram feceris longiorem: quia pro parte altera nullus comparuit responsalis: eisdem certum terminum duximus prefigendum ꝑ in quo uenirēt vel mitterent super priuilegijs omnibus et libertatib⁹ que a ro. pōti. opponat. C. de fide instru. l. vl. si queras qualr ꝓbaf pditio instrī: vic q̄ ꝑ iuramētū illius q̄ perdidit: arg. predi. l. prori. sic ⁊ amissio aliarum rerū probatur per sacramentum. C. vnde vi. si quando. ⁊. s. q̄ me. cau. c. vl. ⁊. i. q. ij. in primis. hac eadez ratione videtur: q̄ si impetrasti litteras ad delegatos ⁊ eas amiseris: si probas amissionem ⁊ tenorem litterarum q̄ fuerint sine aliqua falsitate ⁊ sine vitio suspitionis per legitimos testes qui discreti essent cognoscere litteras de vitio falsitatis posset dici q̄ postea possunt procedere. arg. huius decre. Ber.

QX parte.

Primo ponitur appellantium conquestio priuilegij productio ⁊ de ipsius innouatiōe decisa petitio. in secūda ibi: nos autē. ipsius innouatio ⁊ prestatio. ab. si.

[i] Nulla mētio. vnde videtur q̄ littere nō valebant. s. de rescri. cum ordinem.

[k] Non erat ignarus. vnde videbanf valere littere cum ex certa scientia veritas sit suppressa ⁊ talis qua expressa litteras non habuisset. s. de rescrip. sup litteris. vi.

[l] Specialiter pertinere. ⁊ ita sententie nō tenuerūt: tum q̄z post appellationem: tum quia specialiter sedi apo. subiecte sunt. sic. s. c. prori. sic. s. de religio. do. cuz dilecti⁹. vñ papa omittit alias sententias tanq̄ nullas: vt. s. c. pri.

[m] Innouandum. si contradictum fuisset tali innouationi: papa nō statim innouasset. s. c. proximo.

[n] Sed antiquuz ius. no. ergo q̄ per innouationem nihil iuris acqritur sed antiquum reseruatur. argu. xij. dist. preceptis. ⁊. s. de cōfir. vti. vsiuti. dilecta: ⁊. j. eo. q̄z intentionis.

QAm olim.

Habet multa dicta sed quo ad titulus. b. d. vt in rubro. prima pars narrat factum. secūda ponit diffinitionē ibi iudices. tertia petitionem monasterij contra sententiam ibi: tandem. quarta ponit sententiā pape: ⁊ primo interlocutoriam. secundo diffinitiuam ibi: distinguentes. Abbas siculus.

[o] Appellatum. ex p̄te canonicorum.

[p] Prefigendum. ad instantiā episcopi.

[a] Reducas. i. ostendas illos ab eis non fuisse absolutos. hoc est sicut de facto fuerunt absoluti ita de facto reducas illos in eandem sententiam.

[b] Nolumus excusari. sic. s. eo. cum plantare. §. pe. ⁊. j. eo. c. pe.

QAm olim. Priuilegium deperditū docto de pditione ⁊ eius tenore per testes innouatur. b. del aliter ⁊ sic: priuilegium perdituz de cui⁹ ueritate ⁊ tenore ⁊ perditione constat per testes potest innouari. b. d. ⁊ est casus no. in prima p̄te ponitur processus narratio. in scōa diffinitio ibi: nos vero potest etiam tertio summari: ⁊ sic ut in rubro ⁊ nō est alibi casus ita clarus. Alb. sic.

[c] Lucij. qō postea fuit amissum: vt. j. sequit.

[d] Onus. ideo. n. isti apud sedem apo. testes suos producere debent: q̄z pars altera suos ēt ibi pdurit: ut sic bincinde seruetur equalitas.

[e] Fratrum. istis nō creditur tanq̄ testibus: cum iurati nō fuerunt: q̄z inducti non fuerint testes: sed q̄z ipsi viderant priuilegium credit eis papa tanq̄ fratribus suis ⁊ bonestis viris sed non probationem: sed presumptionem inducūt ⁊ coadiuuant testes inductos.

[f] Diocesani. ⁊ ideo nullum ius reseruauit sibi epō in monasterio illo er quo verba plene exceptionis cōtinebantur in priuilegio illo: ut. s. patet. ⁊ ar. s. eo recepimus.

[g] Ligatum. cum non esset index suus. s. de consue. ad nostram ⁊. ij. q. i. in primis. ⁊ sic ipso facto denūciauit ipsuz nō ligatum. ⁊ sic sententia a non suo iudice lata seruari non debet. s. de iudi. at si clerici. arg. contra. j. de sen. excom. cuz de fideres. §. i. ⁊. c. vlti. ⁊. c. si aliquando. vbi de hoc.

[h] Sine reprebensione. hoc est no. diginuz: q̄ si aliqs vult probare amissionem instrumēti oportet q̄ plura ꝓbet: videlz tenorem instrumenti ⁊ ꝓterea q̄ sit sine aliquo vitio quo posset argui falsitatis: ut hic patet ⁊ ar. C. de fi. instru. l. ult. s̄ nū quid legatus potest ꝓbare pari ratione amissionē instrumēti sue legatiōis. dico q̄ nō. s. de offi. delega. cum iure. arg. C. de man. prin. l. vna: q̄z nō est aliqs ibi supior coram quo fieret probatio: alias tamen si honestus ⁊ notus esset potest ⁊ debet ei credi. argu. xcvij. dist. nobilissimus. Item quandoqz sufficit probare tantuz amissionem instrumenti: licet alia nō probētur. C. de proba. si ō possessione: sed hoc est in odium illius qui fuit instrumentum furatus: alias non sufficit ꝓbare solam amissionem vt hic pz. C. de testi. testiū in fi. itē si instrumentum fuit exhibitum in iudicium: ⁊ ei fides est impositā: si postea perdatur adhuc potest aduersarius instrumentum reprobare: prestito iuramento tñ q̄ maliciose hoc non

a Diffinitiuam: hoc ideo dicit: quia iam processum fuerat in causa ad plenum per iudices a quibus fuit appellatum: alias hec non haberent locum.

b Et monacho. nota ꝙ causa delegatur monacho. s. de fo. competen. cõquestus: quod est verum expresso nomine monachatus: quo tacito nõ valerent: quia per surreptionem essent obtẽte: quoniam monachi a strepitu causarum remoti esse debent. s. de iudi. c. vno. vnde oportet ꝙ in litteris fiat mentio de monachatu. s. ō prescrip. cum ordinem. ⁊ s. de confir. vti. porrecta. similiter nec procurator esse potest etiam pro vtilitate monasterij sine licẽtia abbatis. xvi. questione. i. monachi. ⁊ .c. de presentium abbas tamen potest esse procurator. s. de censi. sopite. ⁊ s. de transac. contingit: hodie non committit causa a papa vel ab eius legatis: nisi psonis in dignitate constitutis vel canonicis in cathedralib⁹ ecclijs vel alijs collegijs venerabilibus vt in decre. Innocen. iiij. in concil. lugduneñ. presenti decreto de prescript. nec debent committi nisi in ciuitatibus vel alibi vbi possit haberi copia peritoruꝫ: vt ibi dr.

c Quibus. Sed cum appellatiõ fuerit ab istis iudicibus quomodo debent se amplius intromittere? Dic ꝙ hoc fuit de uoluntate partium: alias non compellerentur. ⁊ poterunt canonici appellationi renunciare sic. s. de excep. significauerũt: ⁊ quia papa hoc mandat. ⁊ quia ñ fuerũt prosecuti appellationẽ: perinde est ac si non appellassent.

d Ac probandum. et hoc additum erat in litteris: vt si de partium procederẽt volũtate diffinitiuam sententiam ꝓmulgarent: vt probant sequentia.

e In expensis: quia pars monasterij nõ fuit prosecuta appellationẽ vnde debuit condẽnari in expensis. s. de appellatio. sepe. ⁊ .c. reprehẽsibilis: de hac materia dr. s. de dolo. finez certa quantitate expressa: ⁊ taratione premissa.

f Juraueras. probatio ista expensarum per iuramentum solum fit: ut hic patet. ⁊ .C. de iudi. sancimus: taratione premissa: ut eadem. l. ⁊. iij. q. iij. offeratur. ⁊ s. ō ꝓcura. constitutis. ⁊ s. quod me. cau. c. vlti.

g Extorto. consensus seu confessio per metum extorta nõ valet. xv. q. vi. c. i. ⁊. ij. ⁊ .C. de his que vi metusue cã fiunt. l. iij. ⁊. s. eo. ti. platũ. ⁊ xxvi. q. ij. lotharius. Ber.

h Restitutionem. qz quicquid post suam cõsecrationem acquisiuit. episcopatui acqsiuit: quare donare illa nõ potuit: qz qui nihil habet: nihil donare potest. xvij. q. i. statutum. liiij. distin. abbati. ⁊. s. de iurepatro. ꝙ autem in fi.

i Reuocari. no. ꝙ ecclesia sine auctoritate episcopi edificari nõ debet etiã si sit alicuius exemptus. de consec. distinc. i. nemo. ⁊. i. questione. ij. placuit. ⁊ in auẽ. de eccles. tit. §. si quis auẽ. col. ir. quod si fecerit episcopus ecclesiam ad suum dominium reuocabit vt hic patet: nisi abbas illã prescripsisset: vt. s. dicit. ⁊. xij. q. ij. apostolus.

k Non tenere. forte dicebat sniam latam contra absentem non contumacem: vnde nulla erat. iij. q. ir. omnia. ⁊. ff. de re iudi. contra pupillum: sed hoc non erat verum: ut ꝫ patet per finem: vbi confirmatur snia ꝓ pte.

l In vãnum ecclesie. xvj. q. vi. si epm. ⁊. ff. qñ ex fac. tuto. l. ob dolum vel culpam.

m De gratia duximus. Et sic beneficio restitutiõis admissum fuit monasterium ad exhibenda ꝓuilegia que omiserat. s. de in integ. restitu. auditis. ⁊ alijs pluribus capitulis: sed iure communi non admittere tur preterea illorum instrumẽtorum. ⁊ sibi imputet ꝙ omisit illa. s. de re iudi. inter monasterium. ⁊. c. suborta. tamẽ in causa appellatiõis bene audiretur de iure communi ad exhibitionem priuilegiorum: qa tunc possunt induci noua instrumenta: ⁊ noua exceptio opponi. s. de fide instru. cum Jo. ⁊ .C. senten. rescin. non posse. l. ij. ⁊. C. de tempo. appellati. per banc. ⁊ hic non fuit appellatum a sententia: quia si appellatum fuisset: non fuisset admissum monasteriuꝫ hac via. quãdiu enim competit ordinarium auxilium non datur extraordinariũ. ff. de mino. in cause. ij. in prin.

n Rasuras. in loco suspecto alias non obesset. s. de fide instru. ex litteris. s. de relig. do. cũ uenerabilis.

o Subscriptiones. ex hoc nõ deberet esse suspectuꝫ: qz quot sunt subscriptiones subscribentiuꝫ tot diuersitates scripturarum debent esse: ⁊ dissimilitudo debet esse. vt patet ipso facto ꝓ subscriptiones. vir enim possent esse similes. Quod singuli subscribere debeant: probatur. C. qui testa. fac. po. hac consultissima. sed reprobatuꝫ fuit hoc instrumentuꝫ ex eo ꝙ habebat rasuras in loco suspecto: ⁊ ꝙ falsum videbatur: qa scriptum aliud fuit exhibitum quod fuit eadem manu confectum ⁊ conscriptum. ⁊ ideo nõ fuit illi instrumento habita fides. sic. s. de excep. cum venerabilis.

p Jrritam ⁊ inanem. ex hoc patet: ꝙ lz snia per falsa instrumenta lata nulla est iterim. tamen quãdiu nõ constet de hoc habeꝫ aliqua. s. de fide instru.

q Prescripsisset. si allegasset prescriptionem nomine romane ecclesie. s. de prescrip. cum ex officij.

r Cum ipsi de bac. sed tantum de libertate ab episcopo concessa que si valuit ⁊ ita patet ꝙ lz sententia iudicis retractetur: non est presumendum ꝓpterea cõtra ipsum: ꝙ aliquid fecerit fraudulenter nisi in contrarium ꝓbaretur. ij. q. vj. hoc etiam placuit.

s Ad ius professionis. i. ad ius obedientie: vel fidelitatis quod est ꝓpriuz libertati. s. de simo. ne dei.

t In ceteris. s. quo ad expensas: ⁊ in restitutiõe marabanitorum: ⁊ in restitu-

vel ab. m. quondam columbrieñ. episcopo se habere dicebant: ⁊ super alijs questionib⁹ aduersus eos a colũbrieñ. ecclesia intentatis diffinitiuaz[a] sententiã recepturi: ⁊ infra. Interim autem utriqz parti liceret coram dilectis filijs tuis de alcobacia ⁊ de serra abbatibus ⁊. f. monacho[b] alcobacie quibus[c] causa prius fuerat delegata proponere ac probare si quid aliud proponendũ duceret ac probanduꝫ: ⁊ infra. Judices autem sufficienter actum esse de causa credentes monasterium sancte crucis in expensis[e] quas per quadriennium occasiõe huiusmodi negocij iuraueras[f] te fecisse dãnarunt: infirmantes sua sententia libertatem quaz dictus. ℳ. columbrien. episcopus contulerat monasterio sancte crucis canonicorum assensu per portarium regis extorto[g]. Preterea quia idem. ℳ. predecessor tuus fuerat canonicus regularis: ⁊ duo milia marabanitorum que acquisierat in episcopum iam promotus monasterio dederat memorato: ipsum ad restitutionem[h] eorum iudices cõdẽnarunt. Insup ecclesias omnes quas monasterium preter episcopi columbrieñ. assensum propria auctoritate fundarat: quia pars sancte crucis nec prescriptiõe nec defensiõe alia nec probationibus contra se factis obstiterat: iudicarunt in ius columbrieñ. ecclesie cum fructibus medij temporis reuocari[i]: ⁊ infra. Tãdem procurator monasterij ꝓposuit sentẽtiam nõ valere nec tenere[k]. Quod si alias etiam sententia memorata teneret: quia tamẽ monasterium fuit indefensum: nec exhibita fuerant coram eis priuilegia libertatis: ne delictum persone in damnum[l] ecclesie redundaret: debebat ad exhibitionem priuilegiorum suoruꝫ admitti: quod sibi concedi de solita benignitate sed. aposto. postulauit. Nos igitur attendentes ꝙ eadem priuilegia non solummodo pro libertate monasterij faciebãt sed etiã exp mebant ius nostrum: ⁊. eccle. rom. iusticiam tuebantur: ne in nos monasterij lesio redũdaret: ad priuilegia exhibenda partem eius de gratia[m] duximus admittendaz: ⁊ infra. Distinguentes itaqz inter libertatem per predictum episcopum ecclesie ipsi concessam: ⁊ libertatem quam ei longe ante tempus ipsius episcopi aposto. sed. idulsit: quia nobis constitit extortuz fuisse in episcopi concessione canonicoꝝ assensum: ⁊ concessionis paginaz in aliquot lineis habuisse rasuras[n] ⁊ subscriptões[o] singulas fuisse singulis subscribentium manibus adnotatas: scriptum autem quod uobis exhibitum fuerat nec rasuram pretendere nec esse varijs subscri/ptionum manibus variatum: sed a primo ad ultimum eadem manu conscriptum: libertatez ab ipso episcopo concessam per extorsionem irritam[p] decernimus ⁊ inanem: super hoc sententiam delegatorum iudicum confirmantes. Quia vero euidenter agnouimus ex priuilegijs antedictos ꝑdecessores nostros ecclesie sãcte crucis libertatis priuilegium indulsisse ⁊ ꝙ ea i possessione tandiu fuerat libertatis: ꝙ alijs etiam cessantibus prescripsisset[q] libertatem ei a predecess. nostris indultam auctoritate apo. cõfirmamus tibi super hoc filẽtiũ imponẽtes. Super hoc autem i nullo sentẽtie delegatorum iudicum derogamus cũ[r] ipsi de hac nõ cognouerit libertate ⁊ infra. Cumqz libertatem a predecessoribus nostris indultam monasterio cõfirmamus ad ius professionis[s] quod ẽ contrarium libertati: monasterium decernimus nõ teneri: non derogantes iudicibus delegatis quibus libertatis priuilegia non fuerant presẽtata. i ceteris[t] autem latam a ꝑdictis iudicibus sentẽtiam pro colũbriẽ. ecclesia cõfirmamus.

Idem episcopo ⁊ magistro. g. lemoniceñ.

Contrã priuilegia ecclesie minori spacio. xl. annorũ non prescri-

rione ecclesiarum.ꝛ sic sententia pro parte tenet ꝛ pro parte reuocatur.ſi. ſ. de testi.raynucius.ꝛ.c.raynaldus.

Accedentibus. ¶Primo ponitur partium comparitio ꝛ actoris narratio.ſcō iudicū datio seu cause cōmissio ibi:discretioni.ab.ſi.

¶Per.xl.an.ꝛ sic patet q; p̄ priuilegiū prescribitur.ar.p̄.xxv.q.ij. c.i.ꝛ.ij. vbi dr̄ q; priuilegia ecclesiar̄ ꝛ monasteriorū cunctis tpib⁹ inuiolata pmaneant:sed illud loquit̄ de alio priuilegio:qō potius ptinet ad libertatem ꝛ īmunitatē ecclesiarū de generalibus statutis:qbus ecclesia regitur:ꝛ illa ītemerata semp erunt.item vī q; vno actu perdatur priuilegiū.C.ō pac.inter emp.ꝛ ven.l.cōmissorie.ꝛ. C. de iure do.īpe.l.ij.de hoc plene dcm̄ est.ſ. de cōsti.cum accessissent. ¶Preterea ad hoc vt pdatur priuilegium:sufficit q; p xxx.an.non sit vsus priuilegio .ſ.eo.ſi de terra:ꝛ hic dicit de quadraginta.ad hoc dixerunt qdam q; ēt vnico actu pdit̄ hoc priuilegium:sed rn̄dēt de quadraginta ꝛ ibi de triginta qr sic de fō accidit.ſi.ff.de peti.here. Item veniunt.§.aptā da.ꝛ hoc pbare voluerunt: vñ audiēdi erant.ſ. de resti. spolia.c.i.ꝛ.ff. de probationibus circa cum:ꝛ sic vnico actu pdit̄ priuilegiū:ꝛ redditꝰ res ad ius cōe:ſi.ff.de pac.ſi vnus.§. q; ſi nō totum.ff.de adimē. leg. .l.iiij. que ꝓtinuat̄ precedēti. ꝛ.xxv.di.ab exordio. Ad hāc solutionem cōsueuit distingui priuilegium:aut dat̄ ad agendum aut excipiēdum ꝛc.quere hanc distinctionem de ꝓstō.cū accessissent:sed hoc non credo q; hoc priuilegium vnico actu tollatur.ar.ad hoc.C.de exercusa.tuto.volūtarie.ꝛ.C.ō epi. ꝛ cleri.auē.presbyteros:ꝛ credo stādum huic decretali:ꝛ ualebit priuilegiū istud:nisi pbet q; quadraginta annis nō sunt vſi priuilegio soluēdo decimas gere.argu.opti.ſ.de prescrip. cum nobis.ꝛ ita pdit̄ priuilegium eodem tempore quo ꝛ p̄scribit̄ ius cōe vñ cōtinue debēt isti pbare pceptiones decimar quolibet anno:vt dic̄t ſra vnde isti ſi vellēt,pbare īterruptionē:ꝛ possent : admitterent̄ vel p retentionē decimar : uel ēt p lit.ꝓte.fām:ꝛ hec īdicant ꝑba illa ꝓtinue pceperint sine lite.ꝛ ita qō dr̄.ſ.eo.ſi de terra de.xxx.an.nō tenet:ut.§.de p̄scrip.ad audiētiā.ꝛ.c.illud.

b ¶Renunciasse.tacite.ſ.e.ſi de terra:vbi de hoc.ſ. ō bis q; fiunt a maio.par.ca.ex ore.ſ. ō of.dele.gratū.sed nunqd talis renunciatio posset ei obiici ab aliis qbus decimas nō soluunt.ar.q; sic.ſ.de cōsti.cum accessissent.ſ.de preben.p illorum.sed hoc non credo q; ꝓpter hoc perdant priuilegium quo ad alios:sed priuilegio tantum detrahit̄.ſ.e.ſi de terra.

Quam. Rone vnius beneficij dr̄ ille subiectus q; rone alterius est exemptus.h.d.vel aliter ꝛ melius vt i rubro.ꝛ est ter.no.ꝛ multum allegabilis.in pria pte ponit̄ querela.in secūda ꝓuisio ibi: quocirca.ab.ſi.

c ¶Inquātum exempti.qō colligit̄ ex forma ipsius priuilegij.ſ.eo.porro.ꝛ.c. recepimus.ex hac decre.soluit̄ qō de abbate qui acq̄siuit priuilegiū:q; monasterium suum esset ereptum oībus capellis:tempore succedēte acq̄siuit capellas quas cōtendit eodē priuilegio retinere ep̄o loci ꝺicente . Et ē distinguēdū p hanc decre.vtrum acq̄rat nouas capellas prioribus accessorias :an q; hēant se principaliter ab illis oīno segregate.in primo casu participāt eodē priuilegio. in scō casu nō.arg.ff.de li.le.l.vl.§.cato.ff.de le.iij.vbi glo.i.rn̄.ꝛ.l.cū qs in fi.arg.p̄.ff.de ēb.ob.cū stipulamur.huic decre.p̄ videt̄.xvi. q.i. frater noster.ꝛ.xij.q.ij.cognouimus:qr vna ꝛ eadē res non debet duplici iure censeri.ꝛ.ſ.de decī.cū in tua.sic enim vī q; isti sint partim liberi partim serui:quod est contra illud.ff.de sta.lib.ſi duobus:sed non obstat qr ꝯtum ad capellam istam sunt liberi ab epo ꝛ in his que spectant ad ipam : in his in quibus subsunt epo nō sūt exēpti:ꝛ diuerso iure cēsent quo ad diuersa non ad idem sicut ꝓt habere qs plura domicilia .ſ. de so.cōpe.ex parte.ꝛ quo ad vnū sor̄ pōt censeri vno iure:ꝛ quo ad aliud alio.ꝛ sic tenet̄ vriq;:ꝛ est ſi.ſ.de maio.ꝛ obe.per tuas.ꝛ.p̄.c. p̄ri.in fin.ꝛ sic exemptus seu priuilegiatus potest iudicari ab episcopo loci:sed non in his in quibus exemptus vel priuilegiatus est : nisi prout dr̄.ſ.eo.tuarum in fi.

Exore. Abbas monasterij exempti pro membris non exemptis ad synodum episcopalem accedere : Et epo parere tenetur. h.d.vel aliter ꝛ melius vt in rubro.primo premittit exordium . secundo narrat factum ꝛ partium allegationes ibi : cum igitur.tertio diffinit ibi:nos .ab.ſi.

d ¶Rectissima.cū ius faciat quo ad omnes q; similiter iudicare tenentur.ſ.de re iudi.in causis.ꝛ ideo cum multa p̄ uidentia ꝛ deliberatione est ꝓmulgāda.xxxv. q.ir.apostolice.ꝛ.c.sententiam in fi.

e ¶Nulli parcat. vbi scandalum non timetur alias detrahere debet ſ ueritati .l.di.ut ꝓstituerētur.ꝛ.xlviij. dis. commessationes.ꝛ. xxij. q. iiij.non pōt.ꝛ.ſ.de nouope.nun.cū ex inūcto.

f ¶Quod suum est. sic .ſ.in constitu. gregorij in prin.libri huius.ꝛ in sti.ō iusti.ꝛ iu. in prin. ꝛ summum bonum est rebus iusticiam colere. rij.q.ij. cum deuotissimam.

g ¶Ad synodum epalem.cum iusta causa ex titerit.xviij.dis.epi.ij.

b ¶Recipere.ac seruare.xviij.di.decernimus.

i ¶Aliqua de suis.ar.q; qñ hec dictio qr: vel hec dictio sicut ponitur in priuilegio q; per hoc ponit̄ aliquid:alias nihil esset .ar.p̄.de verb.sig.c. abbate.ꝛ.p̄.eo.in his.ꝛ.ff.de cōdi.ꝛ demon.qbus diebus.§. dñs. ff. de le.i.ſi seruus.§.ſi seruus.ꝛ.§.q; qnq;.ꝛ.l.ſi sit.§.i.ꝛ.C.de fal. cau. adiecta.l.ij.ar.p̄ q; potius intelligit̄ conditionaliter.ff.de cōtraben.emp.ſi quis fundū.ꝛ.l.ſi debitor in fi. Jo.

k ¶Prescriptio.in his.ſ.que per priuilegium nō erant exempta in quibus obtinet epūs.ꝛ.p̄.ſequitur.ꝛ sic est ar.q; abbas pōt prescribere ius cōe i capellis p̄ epm in his que pōt possidere.ſ. de prescrip.auditis.

bitur.h.d.secundū verū ītellectū.

Accedentibus ad p̄sentiā nostrā abbatis ꝛ cōuentus nauiacen.ex vna parte:ꝛ tēplariorū de tocen.ex altera ,procuratorib⁹ :,procurator mōachorū ,pposuit: q; cuz decimas terrarum de sarcole diuersis tēporib⁹ possederint: antequā ad templariorum dūium peruenissent : ꝛ postquā templarij terras acq̄siere predictas decimas earūdem p.lx. an⁸.ꝛ amplius pacifice possedissēt nunc eis ipa subtrahere nō verent̄ ꝛ infra. ¶Di.v.mādamus ꝯtenus si abbas ꝛ mōachi sufficienter ostenderit q; a tēplarijs decimas de terris predictis p.xl.an.cōtinue perceperint : sine lite vos ad prestationē ipsarū tēplarios cōpellatis. Cū.n.tpe tanto contra inducta priuilegia decimas soluerint eis renūciasse[b] tacite presumunt̄ . Nō si in ꝓbatiōe ōfecerit: ab ipsorū impetitiōe tēplarios absoluatis:ipsis sup hoc silētū ꝑpetuū ꝑponētes.

¶Dem epo lingon.

¶Exempt⁹ rone certe rei vel certi loci nō censetur exemptus respectu alterius loci seu rei.

Quam capella ducis burgūdie gaudere dicat̄ huiusmōi priuilegio:q; nullus archiepiscop⁹ ul epūs i personas canonicorū eiusdē capelle suspensionis vel excōmunicatōis aut interdicti ſnias audeat,promulgare:quidam capelle supradicte canonici q; parochiales eccl'ias a te tenent occasione priuilegij prelibati in bis etiam quarum iurisdictio ad te pertinet:ita se dicūt exemptos:ut quātūcunqz grauiter interdum excedant:tue correctiōi recusant ꝛ ſnie subiacere. ¶Quocirca mandamus quatenus inquātum exempti[c] sunt eiusdē ratione capelle apostolicis priuilegijs deferas reuerenter:sed inquātum rone parochialiū ecclesiarū vel alias iurisdictionē tuaz respicere dignoscuntur:officij tui debitū in eosdem libere prosequaris.

¶Dem abbati ꝛ fratrib⁹ euasin. cenobij.

¶Per exemptionem concessam mōasterio: capelle sibi subiecte nō censentur exempte.

Exore sedentis in throno,pcedit gladius bis acut⁹ :quoniam ex ore ro.p̄.rectissima⁹ dz exire ſnia que cōtra iusticiā nulli parcat̄ sz reddat vnicuiqz quod suū ē. ¶Cum igitur iter nos ꝛ vigoricū. epz sup mōasterij vestri subiectione ac libertate controuersia uerteretur:monasterij vest⁹i,pposuit,procurator:q; idem monasterium ab ipsa sui fundatiōe liberum extitit ꝛ exemptuz:ꝛ ad hoc ꝓbandū priuilegia predecessorū nostror⁹ induces: vnuz cōstātinū:ꝛ alterū alexādri:necnō idulgētias de.ꝛ cel.quorum vsum continuū a lōgis retro tēporib⁹ per depositiones testium ostendere nitebant̄ ꝛ infra . ¶Porro in priuilegio ꝓstant.quoddaz cō tineri prospicitur : per quod idem cenobium videtur ad iurisditionē epiſcopi pertinē:videlz q; abbas eiusdem primum locum post uigorieū.presulez semper obtineat : uñ cum locuz ipsum obtinere nō possit in generali cōci.neqz in prouinciali:quoniam absonū esset ut abbas p̄mus post illū sup illos epos resideret:relinquit̄ ergo q; locum illū i epali synodo intelligatur habere:quare tenet̄ ad synodū[d] epalē accedere ac p hoc ipsius statuta recipere[b] ac seruare.In priuilegio uero alexādri pape quoddaz aliud ꝓtinetur per quod dioceſan⁹ epūs i eodē cenobio iurisditionē suam ꝛ si non omnibus in quibusdam tñ retinuisse vī cū in illo dicatur : q; vigorieū.epi ab eiusdē loci frib⁹ aliquid iniuste nō exigāt ſz bis tantuz contenti permanēt que predecessores eorū aficessorib⁹ suis ꝓstat rō nabiliter impēdisse. vñ ꝓstat q; abbates epis aliq[i] de suis exhibere tenerētur. ¶Nos igit̄ bis ꝛ alijs diligēter auditis cū a neutra parte sit probata prescriptio[k] sentētialiter diffinimus q; euasen.cenobium liberum est in capite tanquam ab epali iurisditione prorsus exemptum:ꝛ soli ro.ec.subiectuz : tutela tñ ipsius cantuariē.archiepiscopo

a ¶ Que non ꝓbantur. ergo ly quis ꝓbet exemptionez capitis nō ideo ꝓ bauit exemptionem membro⁹: ar. ſ.c. pri. arg. contra: q⁹ totum ꝛ pars debent eodem iure cenſeri. xij. diſt. c. i. ꝛ. ij. ꝛ. xij. q. ij. cognouimus: ꝛ. ij. q. vij. ſi quis epiſcopus: ꝛ. ff. pro derelicto: an pars.

b ¶ Tenetur. Et ſic eſt ar. q⁹ aliquis poteſt eſſe vaſallus multo⁹. ſicut iſte abbas ſ̄beſt pape: ꝛ ep̄o ꝓ capellis: vt. ſ.c. pri. ff. de ope. lib. l. duo⁹.

c ¶ Ex parte. declarantur. ſic. ſ̄. eo. recepimus. ꝛ. ſ̄. de maio. ꝛ obe. per tuas.

d ¶ Subtrahunt. ſic ergo talis protectio iutilis eſt ſicut ꝓfirmatio in forma cōi de qua dicit. ſ̄. ō conceſ. preben. q⁹ diuerſitatē. Sid qd ergo impetrant: q⁹ ſolet plus timeri quod ſpāliter pollicetur q̄ quod generaliter impetrat. ſ̄. de bere. ſi aduerſus. ꝛ. xxiij. diſt. c. quāq̄.

e ¶ Paſtoralis. ꝓtica⁹ tur expreſſum. ar. q⁹ priuilegiu⁹ ſemp ītelligitur cōceſſum ſine leſione alterius. ſ̄. de offi. ordi. li⁹. ꝛ. ſ̄. de vſupal. ex tua⁹. ſ̄. de eccle. edi. cum dicat apoſtolus: ꝛ c. ad audientiam. ij. ꝛ C. de inof. te. ſi qñ. ar. ſ̄. eo. parentibus.

f ¶ Inconſulto: ſic licet lex concedat libertatem ſeruo vendicādi necē domini a iudice tñ danda eſt. C. ꝓ qui. cau. ſer. accipi. premi. liber. l. i.

g ¶ In poſſeſſionē. quā nunquā habuerunt. ꝛ ideo: q⁹ nemo ſua auctoritate rem ſuam accipere debet. C. vſi vi. ſi qs ītātā: ꝛ. xvi. q. vi. placuit. ꝛ C. de acqui. poſ. improba. ff. de acquirē. poſ. ſi ex ſtipulatione. ſecus ſi poſſeſſione⁹ būiſſ⁹ ſ̄. de reſti. ſpo. cum veniſſent.

h ¶ Indulgentiam. Si de duabus ſeruitutibus altera remittat alia remanet in ſuo ſtatu. ff. de ſer. vrba. pre. ſi domus tua. ꝛ. ſ̄. de vſu pal. ex tuarum ita ß. nec huiuſmodi generali ꝓceſſione cōceditur qō ſpāliter nō fuiſſet conceſſurus. ff. de pecul. qui peculij. ff. de pig. deniq⁹. ꝛ. l. obligatione. ꝛ. ſ̄. de elec. eccleſia veſtra. ibi neq⁹ enim ꝛ. C. de inoffici. teſta. ſi qñ. Ber.

¶ Etiſtis. Quandiu templarij vel boſpitalarij non ſeruāt interdictū pro eis in loco prolatū alij ſeruare nō tenent. h. d. vel ſic ꝛ pinguius ut in rubro. Et ſecūda pars ibi ad quod. Ab. ſi.

i ¶ Ridere: ſi. ſ̄. de ſen. exc. ō. ſi vere. ſi. dicit ipe rator Judices iubemus eſſe ſollicitos ne turpi colludio queratur ex miſerijs preciuz gaudio⁹. C. eo. lib. xij. in fi. li.

k ¶ Quandiu: ſic. vi. q. ij. ſi tantum ꝛ. c. placuit.

l ¶ Celebretis. Non enim debent alijs legē imponere quā ipſi neglīgunt obſeruare. ſ̄. de prebē. ꝓ illo⁹. nec tenet alius ſeruare ꝓuilegiū qō ille non ſeruat cui cōceſſum. eſt. ſ̄. de ſenten. excom. in audientia. ꝛ qui priuilegiuz alterius nō ſeruat eius priuilegiuz non eſt ſeruandum. ſ̄. de ap. an ſit deferendum. ſ̄. de elect. bone: ꝛ qō ab alijs exigef dz: multo forti⁹ a ſeipō. ff. de neg. ge. ſi pupilli. ſ̄. vl. ꝛ. ff. ō admi. tu. quotiēs. ſ̄. ſi tēporali. ꝛ. ff. ſi ſer. vend. l. altius. ꝛ. ſ̄. de nat. ex li. ven. c. vno.

m ¶ Ytoniā p ꝓfessionē. vtro q⁹ iure. ſ. in ſpiritualib⁹ ꝛ tpalib⁹. ſ̄. e. cū ꝛ plantare. ſ̄. in eccleſijs. ꝛ. xvi. q. ij. c. i. Illō intelligitur cuz traditur eccleſia pleno iure. vide qualiter interpretatur ß verbum vtroq⁹ iure cum tñ vtroq⁹ iure poſſet eccleſia aliqua monaſterio eſſe ſubiecta lz ep̄s aliq̄ tpalia ibi recipiet. ſ̄. de cēſi. cū venerabilis.

n ¶ Synodare. i. ad ſynodum vocare.

o ¶ Permanentibus: ſimilis interpretatio eſt. xvi. q. i. generaliter. ꝛ. ſi. j. de verb. ſig. abbate in fi. ꝛ ita licet perſona ſit exēpta tamē ratione rei quam poſſidet non exempte ē ſubiecta. ſ̄. eo. cū capella. ꝛ. c. ex ore. in fi. ꝛ. ſ̄. de ma. ꝛ obe. per tuas.

p ¶ Utroq⁹ iure. i. in ſpūalib⁹. ꝛ tpalibus. ut. ſ̄. patet. ß.

¶ Via. Cōmunis diuiſio ſcda pars ibi: ſup quo.

q ¶ Epalibus de quibus loquūtur canōes. xij. q. ij. nobis: ꝛ. c. conceſſo.

r ¶ Canonicas ſanctiones: puta de cōſensu ca. xij. q. ij. nobis ſine exceptione. ꝛ. ſ̄. de his que ſi. a prela. ſi. cō. ca. cū nos: neſi enorme detrimentuz facta fuerit: q⁹ p hoc poſſet reuocari. ſ̄. de dona. apoſtolice.

s ¶ Indefinite: ar. q⁹ indefinita egpollet vniuerſali. xix. diſt. ſi romanorum.

t ¶ Nihil exceperit. ſic. ſ̄. de iu repa. ex litteris.

u ¶ Beneficijs: ſi. ſ̄. de dona. paſtoralis. cum dilectus. in fi. ꝛ. j. de verb. ſi. olim. ff. de conſtitu. prin. l. vlt.

v ¶ Sed futuri. ar. q⁹ in priuilegijs verbum generale ꝛ indefinite platum ad futurum extendit. xij. q. ij. cognouimus. ꝛ. ſ̄. de deci. ex pte. ꝛ. C. que res pig. ob. poſ. l. vlt. ff. de ſer. vr. pre. ſi ſeruitus: ar. ꝯ. ſ̄. de cen. q̄to. ꝛ. ſ̄. de deci. cum in tua: ꝛ. ſ̄. eo. cum capella. ff. ō ꝯben. emp. in lege. ꝛ. l. rutilia polla. ff. de dā. infec. dāni. §. ſi is q. Sed hic ideo ꝯ dātem fit interpretatio ne excogitata fraude ſue obuiet libertati. xvi. q. ij. c. i. C. de dona. ſi qs argentum. §. vlt. ſecus vbi certa v̄ba ponuntur. in eo caſu non extenditur ad alia: ſed ita ſeruadum eſt priuilegiū: q̄tenus tenor priuilegij ſe extendit. ſ̄. eo. porro. ꝛ. c. recepimus. ſed vbi verbum generale ponit ad oīa appellatiua extenditur. ſic. ſ̄. de deci. ex multiplici. Si aut̄ eque pōt

reſeruata: in membris autez q̄ non probāt̄ exempta dio. ep̄o ipſum ſubiacere decernimus. propter qō abbas ad ſynodum eius debet accedere: primūq⁹ locum poſt vigorien. epiſcopuz obtinere. pro ipſis quoq⁹ mēbris non exemptis idem abbas tenet ß vigorien. epiſcopo exhibere reuerentiam obſequium ꝛ honorez: quibus vigorien. epiſcopus ſibi competenter exhibitis debet manere contentus.

¶ Dem auſonen. ep̄o.

¶ Receptus ſub protectione pape p hoc nō cenſetur exemptus.

Ex parte tua fuit queſitū: vtrū clerici ꝛ laici qui litteras protectionis oſtendūt: in q⁹bus perſone ſue nomine cum omnibus reb⁹ ſuis ſub apoſtolica protectione conſiſtere declarant̄ c: a iuriſditione epiſcopi dioceſani ſint exempti. ꝛ Nos aūt. T. R. q⁹ p l̄ras huiuſmodi ab epiſcoporum ſuorū potestate minime ſubtrahuntur d.

¶ Dem elideñ. ep̄o.

¶ Religioſi q⁹bus a papa cōceſſū eſt vt eccl̄as eis ſubiectas poſſint in proprios vſus conuertere: non auctoritate propria ſed a dioceſano loci poſſeſſionem illar⁹ eccleſiarum recipere debent niſi in priuilegio aliud exprimatur.

Paſtoralis officij: ꝛ infra. Interrogaſti vtrum viri religioſi q⁹bus a ſe. ap. eſt indultū: vt eccleſias ſuas in proprios vſus poſſint ꝯuertere: decedentibus perſonis eaz liceat auctoritate ꝓpria poſſeſſionē earūdez intrare: vel p dioce. ep̄m in ipa ſint potius iuducendi. ꝛ Ad qō. R. niſi forte i indulgētia ſūmi pontificis id contineat e exp̄ſſum: ſuo ep̄o inconſulto f in poſſeſſionem g ipſarum eis non eſt licituz introire: quia per indulgentiam h huiuſmodi epiſcopali iuri non credimus derogari.

¶ Dem ep̄o ꝛ capitulo tripol.

¶ Si is pp cuius delictū poſitum eſt interdictuz illud non ſeruat alij nihilominus ſeruare tenētur. ſecus ſi ille non ſeruat in cuius fauorem latum fuit.

Etiſtis p ſe. ap. edocert: vtrū cum propter boſpitalarios vel templarios ciuitas veſtra generali ſupponitur interdicto: eiſdem non ſeruantibus vos illud teneamini obſeruare. ꝛ Ad quod duximus reſpondendum. q⁹ illorum exceſſus vobis non p̄bet licentiam excedendi. Sed ſi prefati boſpitalarij vel templarij priuilegiorum ſuorū fines exceſſerint violando temere interdictuz quod pro eis fuerat ꝓmulgatum: ne videantur de aliorum fletu ridere i: vos in penaz preſumptionis eorum quādiu k ipſi violauerint interdictum de noſtra licentia celebretis l.

¶ Dem.

¶ Priuilegiuz conceſſum monaſterio vt eius mōachi excōicari nō poſſint: intelligit mōachis exiſtentibus in monaſterio uel in eccleſijs ſibi ſubiectis vtroq⁹ iure. h. d. et eſt caſus quotidianus.

Quoniam per confeſſionem conſtat partis aduerſe: q⁹ ne p̄bet⁹ epiſcopus ius epiſcopale percipit in eccleſia ſancti baſilij deflage. credimus q⁹ non obſtante illo capitulo priuilegij qō monaſterio eſt indultuz ut nullus epiſcop⁹ eccleſias vtroq⁹ iure m illi ſubiectas interdicto ſupponere vel mōachū ſeu clericum eiuſdem monaſterij ſynodare n vel excōicare preſumat prefatus epiſcopus poſſit interdicere dictā eccleſiaz ꝛ excōicare monachū ſeu clericū veſtrū ad eius regimen deputatū: cū alterutrū de iure fuerit faciendum: qñ illud capitulū eſſe intelligendum v̄ de monachis aut clericis in ipo monaſterio pmanēt̄ib⁹ o v̄l ad eccleſias deſtinatas vtroq⁹ p iur̄ ſibi ſubiectas.

¶ Dez londonen. archiepiſcopo ap. ſe. legato.

¶ Eps remittēs alicui eccleſie decimas epales indefinite: remiſiſſe videt̄ non ſolum preteritas ſed et futuras. ꝛ eſt caſus not.

Quia circa: ꝛ infra. Queſiuiſti vtrū mōachi oium ſancto⁹ ꝓuilegium predeceſſoris tui ſuper epalibus q⁹ decimis retinendis idultuz extēdere valeāt ad poſſeſſiōes acq̄ſitas ꝛ poſtmodū acq̄rendas. ꝛ Sup quo tale dam⁹ rñſum: q⁹ ſi decimarū illar⁹ remiſſio facta extitit ſm canonicas r ſanctiones: p̄deceſſor tuus idefinite s decimas epales mōaſterio remittendo cū nihil excepit t potuerit excepiſſe: aci bñficijs v pleniſſima ſit interpretatio adhibenda: nec dēat vna eadēq⁹ ſubſtātia diuerſo iure cēſeri: intelleriſ ſe videt̄ nō ſolū de decimis poſſeſſionū illius tp̄is ſed futuri x.

¶ Dem in cōcilio gen̄.

¶ Ponit ꝯciliuz ordinē quattuor patriarchalium ſedium vſq⁹ ibi ſeruata. vbi ponit tria ꝓuilegia ipſarum: primum quia dant palliū: ſm q⁹ ante ſe crucez deferri faciunt preterquā in caſibus hic exceptis: tertium quia ad ipſos appellatur ꝛ in hoc proteſtatur.

retorqueri ad ius cõe sic ad ꝓuilegiũ poti⁹ videt interꝓtatio facienda ꝑm ius q̃ ꝑm ꝓuilegiũ .s. de ꝓsue. cũ dilectus. ⁊ ut nemini sit onerosa ar. s. ō testi. cum tu. ⁊ ut ñ sit captiosa. ff. de reg. iu. quotiens ⁊ ꝫ illũ potius interꝓtatio dz fieri qui potuit legẽ aptius dicere. ff. de pac. uctoribus. ⁊. ff. de ꝫben. emp. labeo ⁊ ut fiat ꝑm cõem modũ loquẽdi. s. de spon. ex litteris. nã cõsuetudo interꝓtatur vocez .j. ō ver. sig. abbate: ⁊ semper in tutiorem ptẽ fit interꝓtatō .s. de spon. iuuenis. j. de reg. iu. c. ij. si enim neutra eẽt tutior in benigniorez. ix. di. c. vlti. ff. de re. dub. cum in testamento. Joan.

Antiquis. Diuiditur ut ī rubro. scõa ibi: dñice tertia ibi: in oĩbus. quarta ibi. saluis: Vlb. si.

a Renouantes. xij. dis. renouantes.

b Alexãdrina. scõz. s. constãtinopolitanã. ⁊ cõstantinopolitana ꝑmum post romanã: oliz vero alexãdrina fuit ꝑma post romanam: vt. xij. di. renouantes: ⁊ sic ꝓuata fuit iure suo sine culpa: qõ eẽ non debet regulariter. s. de ꝓsti. cognoscentes ⁊. s. de eo qui cog. cõsang. vx. sue discretiõez. ⁊. c. vl. ⁊. xvi. q. vlt. inuẽtũ. ⁊. lvi. di. satis puer suz. sed hoc tñ nõ fit sine cã. s. ut lit. non cõtes. qm̃. §. ij. qõ fit pluribus modis. vnde versus. Paupertas odiũ vitiuz fauor sceluz ⁊ ordo. Personas spoliant ⁊ loca iure suo. vñ ꝓpter pauptatẽ vniũtur due ecclesie vt vnus sit sacerdos vtriusque. ⁊. q. iij. vnio cũ vtraq̃ consuetuit suũ habere ꝓprium. pp odiũ ut. lxx. dist. neminem. xxvi. q. vij. decernimus. pp vitium vt .s. de cleri. egro. tua. pp fauorẽ vt hic: ⁊. xxj. dis. renouantes ⁊ pp vim seu fauorẽ cõsecrationis. xiij. q. vi. cõperimus. quã doqz ẽt fauore religionis. s. de ec. edi. ad audientiã. pp scelus etiã puniũtur illi q nõ peccauerunt. xxv. q. ij. ita nos. pp ordinez priuat dñs seruo suo. liij. di. ex antiqs. ⁊. c. frequens. qñ qz pp defectum sacri. xxiij. di stin. si cuius. ⁊. c. lector.

c Obedientie. Sic ergo pfi archie: ⁊ illi q nullo medio subsunt dño pape: iurãt ei fidelitatez ⁊ obediẽtiam: ut hic dicitur ⁊. s. de iureiu. ego. M. sic et suffraganei suo metropolitão obedientiam ⁊ reuerentiam prestare debent ꝑm q̃ isti prestant pape. s. de ma. ⁊ obe. c. dilecti.

d Professionẽ. i. obediẽtiaz ⁊ reuerentiã. s. de simo. ne dei ecclesia. ad quã non tenent erẽpti ep̃o dio. cũ illud sit contrarium libertati. s. eo. cuz olim. ij. in fi. Bernar.

e Nisi in vrbe. arg. q̃ minor non potest exercere iurisditionẽ presente maiore. xxi. dis. deniqz .xcv. di. ꝓsbyter. ff. de offi. procon. l. vlt. ⁊. s. de offi. leg. volẽtes. ar. ꝫ. xcv. di. ecce. ⁊. xi. q. i. puenit. C. de dona. in hac sacratissima.

f Vb oĩbus. Hoc est priuilegiũ apostolice sedis: ut omissis oĩbus possit appellari ad ipsaz: vt ẽ innit. ⁊. ii. q. vi. ad romanaz. Sic etiaz intelligit qs dicit ī perator hz similia priuilegia cũ romana ecclesia in auten. de eccle. ti. in ꝓncipio col. ix. ⁊. lxv. di. mos antiquus.

Priuilegia. Diuiditur ut in rubro. scõa ps ibi: illud. ab. si.

g Intellecta: qui maliciose priuilegium principis interpretatur: infamis efficitur. C. de leg. ⁊ consti. l. ii.

b Nõ negẽt: ex hoc loco patet. q̃ tpe interdicti denegat ecclesiastica sepultura.

Antiqua pr̃iarchaliuz sedium priuilegia renouantes[a] sancta vniuersali synodo approbãte sancim⁹ ut post ro. ec. q̃ disponẽte domino sup oẽs alias ordiarie ptãtis obtiner principatũ: vt pote mr̃ vniuersorũ christi fideliũ ⁊ magra: cõstãtinopolitana ꝑmum: alexandrina[b] scõz: atiochena tertiuz: hierosolymitana q̃rtuz locũ obtineant. Seruata cuilibz ꝓpa dignitate ita q̃ post q̃z ãtistites earũ a ro. põ. receperit palliũ qõ ẽ plenitudinis officij põtificalis isigne: ꝑstito sibi fidelitatis ⁊ obediẽtie[c] iuramento liceter ⁊ ipsi suis suffraganeis palliũ largiãtur: recipientes ꝑ se ꝓfessionẽ[d] canonicaz: ⁊ pro ro. ec. sponsionẽ obediẽtie ab eisdez. **Dñice vo** crucis vexillũ añ se faciãt vbiqz deferri: nisi in vrbe[e] romana: ⁊ vbicũ qz sũm⁹ põtifex ꝑsens extiterit aut ei⁹ legat⁹ vtẽs insignijs apostolice dignitatis. **In oĩb⁹** aũt ꝓuincijs eorundem iurisditiõi subiectis ad eos cuz necesse fuerit prouocetur. Saluis appellationibus ad sedem apo. interpositis qbus est ab oĩbus[f] humiliter ferendum.

Idem in eodem.

Priuilegium religiõi cõcessuz vt possit sepelire conffres suos tpe interdicti intelligit de illis ꝓfr̃ibus q̃ ꝫ maneãt ī seculo obtulerunt se tñ ordini mutato habitu seculari: vel de illis q bõa sua eis dederunt vsufructu retẽto. h. ꝑmo. ꝓuilegium religiosis cõcessuz quo eis veniẽtib⁹ ad locũ interdictũ semel ī ãno apiantur ecclesie vt celebrent in eis diuina intelligitur q̃ vna tñ sola ecclesia aperiatur in loco.

Ut ꝓuilegia q̃ qbusdam regiosis ro. cõcessit. ec. ꝑmanent icõcussa: q̃dã ī eisdez duxim⁹ declarãda: ne min⁹ sane itellecta[g] pertrahant ad abusuz: pp quẽ possint merito reuocari: q: ꝓuilegiũ meretur amittere q cõmissa sibi abutit ptãte. Sane qbusdaz regularibus ap. se. idulsit: ut bis q fraternitatez eorũ assũpserint: si forsan eccl'ie ad q̃s ptinẽt a diuinis officijs fuerit interdicte: ipsosqz mori cõtigerit: sepultura ecclãstica non neget[b]: nisi excõicati vel noiati fuerit interdicti.

ex quo ꝑ priuilegiũ istis concedit. s. eo. cũ plantare. §. qd si liber.

i Mutato habitu seculari. ita q̃ habitus illos distiguat ab habitu seculari: ꝫ ex toto nõ habeãt habitũ monachalẽ. ar. xxviij. q. i. qõ deo pari. ⁊ talis largo mõ ecclesiastica ꝑsona censet. xxvij. q. i. vt lex. ⁊. xij. q. i. duo

k Pro duobus: quid si medietatẽ bonoꝝ daret nunqd dicẽdi sunt fratres? non. nisi maiorẽ ꝑtem. ar. ff. de ꝫbẽ. emp. in modicis q̃ non credo ⁊ si daret totũ dũ tamẽ non se reddãt: q: res nõ persona sunt accessorie.

Suos quoqz cõfratres quos ecclesiarũ plati apõ ecclesias suas nõ ꝑ miserit sepeliri: nisi excõicati vel interdicti fuerit noiati: ipi ad ecclesias suas deferãt tumulãdos. Hoc ãt ō illis cõfratrib⁹ itelligim⁹: vel q ad huc manẽtes in seculo eorũ ordini sũt oblati mutato habitu seculari: uel eis q bona sua dederãt inter vivos retẽto sibi q̃z diu in hoc seculo vixerint vsufructu: q tñ sepelian[k] apud ipoꝝ regulariũ vl' alioꝝ interdictas ecclesias in qb⁹ elegerit sepulturaz ne si de qbuslibz ipoꝝ fraternitatez assũmẽtib⁹ fuerit intellectũ ꝑ duobus[h] aut trib⁹ denarijs annuati sibi collatis dissoluat pariter ⁊ uilescat ecclesiastica disciplina: certã tñ ⁊ ip si remissionẽ obtineãt ab apo. sibi sede cõcessaz. Illud ẽt qõ hmõi regularib⁹ ẽ idultũ: vt si q fratruz suoꝝ q ab eis missi fuerint ad recipiẽdas fraternitates siue collectas in quãlibz ciuitatẽ castelluz vel vicũ aduenerint si forte locus ille a diuinis officijs sit interdictus: in eorũ iucũdo aduẽtu semel in anno[l] apiant ecclesie: ut exclusis excõicatis dina ibidẽ officia celebrẽt: sic itelligi volumus q̃ in eadẽ ciuitate aut castro aut villa vna tñ ecclesia ciusdez ordinis fratrib⁹ semel vt dictum est apiat ī ãno: q: ꝫ pluralr[m] dictuz sit q̃ in eorũ iucũdo aduentu ecclesie apiãt: nõ tñ ad ecclesias eiusdẽ loci diuisiz sz ꝑdictorũ locoꝝ ꝓiũctiz sano referendũ ẽ intellectu: ne si hoc mõ singulas eiusdẽ loci visitarent eccl'ias nimiũ vilipẽdi ꝓtigeret sentẽtiã interdicti. Qui vero ꝫ declarationes ꝑdictas qcquã sibi vsurpare ꝑsũpserit graui subiaceãt vltioni.

Idem in eodem.

Tẽpore gñalis interdicti epi nõ ꝓhibiti q nõ fuerũt culpabiles interdicti dam celebrare possunt. ⁊ bodie istõ nõ ẽ ꝓuilegiuz epoꝝ sz ius cõe vt ī. c. fi. de sñia excõ. in vi. ⁊ ibi plene habetur an ⁊ qñ ⁊ q̃liter possit celebrari tempore interdicti.

Quod nõnullis ẽ religiosis indultũ in fauorem põtificalis officij ad epos ertẽdẽtes ꝓcedim⁹ ut cum cõe[n] terre interdictũ fuerit: excõicatis ⁊ interdictis exclusis possint q̃liz⁹ ianuis clausis suppressa

l In anno. Sic patz q̃ in ecclesia interdicta celebrat ⁊ canonice: q: tunc de spãli ꝓuilegio relaxatum ẽ interdictum ⁊ nõ sublatum vnde idem interdictũ manet non nouum creatur. ar. ff. de p̃cario. sed si manente. ⁊ xxiij. q. i. acbati⁹. ⁊. xij. dis. preceptis. Sed videt poti⁹ ut. dicẽvi. q̃ interdictũ nõ relaxet. sed ī ecclesia interdicta celebratur de licentia pape. s. eo. petistis in fi. nec tunc cõmittit contra interdictuz. Sic aliquis potest predicare ⁊ loqui excõicatis de his q̃ ptinẽt ad correctiõez eoꝝ nec icidit in excõicationẽ. j. ō sententia. excõ. rñso: ⁊. c. cum volũtate in ꝑn. ⁊ semel tñ in anno hoc eis licet ⁊ non pluries. ut hic ꝑz. Sed si ꝑ cẽtũ annos stetissent q̃ nõ venissent ad ecclesiã istã q̃ sepe fuit interdicta. nunqd ꝓscribit ꝫ illos videt q̃ sic. s. e. accedentibus vbi isti tẽplarij pdunt istud priui legiũ q: nõ sunt vsi isto spacio. rl. an. arg. ff. de nũdi. l. i. Sed ꝫ credo ī casu isto q: nõ nocet eis Sed nunquid de auctoritate epi posset aliqs celebrare in ecclesia interdicta ab epo. videtur q̃ sic eadẽ rõne de hoc diri. s. de ap. ad hec.

m Pluraliter. Not. q̃ pluralis locutio non semp ifert suos singulares: sic. i. dis. oẽs leges. sic. s. de ap. significaunt .s. de preben. cũ iaz dudum sic. ii. q. i. in primis. ibi alij accusatores .ff. de cõdi. ⁊ demõ. falsa. §. si quis legauerit. ⁊ .ff. de sta ho. sũma. ar. ꝫ. s. de rescrip. olim de hoc plura. ar. inuenies. s. de rescrip. c. ij.

Quod Diuiditur q: primo ponit ꝓuilegium. Secũdo põit exceptionez ibi: nisi. tertio denũciatiõez ibi. vex

n Cõe terre. iterꝑtatiõez hui⁹ verbi hẽs. j. de verbo. sig. cum ī ptibus.

o Quãdoqz. ꝑ hoc videt q̃ sepius possint q̃ semel ī anno. ut sit priuilegiũ epoꝝ maius q̃ priuilegiũ ꝓcedentis. c. sed diuersa sũt priuilegia epoꝝ ⁊ illoꝝ. hoc enim itelligit de ecclesijs sibi subiectis. sed ꝓcedentes in ecclesia vna tñ semel in anno celebrare possunt. ⁊ exꝑone qñqz. i. qñcũqz vel dic. q̃ cũ illud priuilegium generale sit in parochia alterius epi potest eps celebrare sicut in sua si alius eps hoc pmiserit. Sed nunquid canonici pñt interesse cũ epo nõ. ita q̃ celebrẽt principaliter cũ ipso more solito ꝫ intersint ut audiãt sicut alij extranei q non sunt interdicti cũ ipsi canoni

ti nō hñt priuilegiuꝫ: ne ꝓ hoc vilescat rigor. ℣. c. pri. vel pōt exponi qñqꝫ .i. non sp: qꝛ si ex tali celebratione oꝛꝛetur scandalū: non deberent semper celebrare: sed aliqñ ita ꝙ non esset scandalum.

a ¶ Causam. ℣Dic dicunt gdam ꝙ illi non deliquerūt: nec aliquā cāz dederūt: vt poneꝛet interdictū: lz forte in loco interdicto interesse nō debeāt diuinis cū illis q priuilegium hñt: tñ extra terrā illam hñ pñt audire diuina ꝛ pcipe sacramēta. Credo ꝙ nō debeāt admitti ad aliq̄ officia: vel sacra: vt ipsi ꝓ hoc citius inducātur ad satisfaciendum: ꝛ vt snīa magis timeaꝫ: qꝛ q suspēsus vel interdict⁹ ē in vna eccl'ia: i oīb⁹ est interdict⁹ vel suspensus. hoc exp'sse dr in tex. ꝛ in glo. iiij. q. v. qs gs: ꝛ ar. bo. ad hoc. ī. de pe. ꝛ remi. qō i te. vbi de hoc no. in fi. Ber.

b ¶ Iniquum. ℣lo. occasionē iuris ad iniquum dispendiuꝫ trahi non debere. C. de vsuca. ꝓ empt. eū qui. sic. ℣. de transla. inter corporalia. a ꝛio sensu. ꝛ. xlv. di. lz.

Quanto. ℣Priuilegiati qui excōicari non possunt ab ordinarijs non debent excōicari ēt indirecte. b. d. vl' generaliꝰ: ꝛ sic vt i rubꝛo in prima qō in scēa prouisio ibi: nolentes.

c ¶ Sola verba; ꝛ male certe: qꝛ considerāda ē mēs potius q̄ verba. naz ꝟba deseruunt intētioni ꝛ nō econuerso. ī. de verbo. si. intelligenna. ꝛ. i. .q. i. marchiō: ꝛ. ff. de legi. ꝛ se. cōsul. scire leges. ꝛ potiꝰ ē mēs q̄ verbuꝫ docētis. ff. de suppel. le. .l. labeo in fi. ꝛ ar. ff. de fun. instru. l. cum dela. nionis. §. asinā. in fi. ꝛ i testamētis considerat mēs testātis potius q̄ ꝟba. ff. de leg. i. l. pe. ꝛ in ℣ctibus pot⁹ suscipitur voluntas q̄ verba. C. q̄ res pig. obli. non pos. l. pe. ꝛ vlt. ꝛ nō tm̄ verba edicti seruāda sunt: ꝥmo snīa potius. ff. de legi. ꝛ se. cū ℣ legem h non seruabant vim ꝛ ptātem verboꝝ: vt vf: qꝛ indirecte videbantur excōicari ex quo subtrahebatur cōio alioꝝ: sic iudei excōicantur. ℣. de vsuris post miserabilē: ꝛ. c. quāto: ꝛ. ℣. de iudeis. iudei. c. ad hec. ꝛ. c. si iudeos. in fi. ꝛ sic indirecte faciebāt ℣ priuilegia pape. vñ ꝓcipiē q̄ decetero hoc non faciant vbi aūt res dubia esset potius seruanda sunt verba edicti. ff. de exer. l. i. §. si is q. Et est decre. ista ℣ ciuitates q̄ qñqꝫ cōsimilia faciūt ℣ ecclesiasticas psonas: ꝛ sic nō violāt ecclesiasticā libertatē. ꝛ tales snīe non valebāt: nec timende erāt: sed quo ad factū tm̄ referf: qꝛ contra priuilegia pape. ℣. ō excess. prela. cum ad quorundam.

d ¶ Quodāmodo. q̄si diceret nō vere excōicabāt illos: sed subtrahebant alios ab eoꝝ cōione. ꝛ ideo excōicati videbant: qꝛ excōicatio ē affīna societate sepatio. iij. q. iiij. engeltrudā. ꝛ sic quodāmodo excōicabāt eos. B.

e ¶ Iudeoꝝ. in hoc videnf iudicari iudeoꝝ iudicio: qꝛ cū ecclesia excōicare iudeos nō possit: qꝛ nihil ad nos ō his q foris sūt. ij. q. i. multi. qñqꝫ excōicanf xpiani cōicantes eis: vt. ℣. dictū est: ita isti cū nō possent istos excōicare pp priuilegium excōicabant cōmunicantes eis.

f ¶ Maiorē excōicationē. Qui. n. pticipat excōicatis excōicatus est minori excōicatione. xi. q. iij. cū excōicato. ꝛ. ℣. de excep. a nobis. sed isti q̄ participant istis monachis in p̄dictis: erant excōicati excōicatione maiori. ꝛ ita maiorē excōicationem incurrebant ꝙ alias participando excōicatis.

g ¶ In fraudē. ꝛ sic pz ꝙ si non pñt illos excōicare nihil facere debent per qō ad idem redeant. qꝛ si denegatur eis vna via denegata itelligit ꝛ alia .℣. de procu. tue. Sic ergo isti in fraudē priuilegioꝝ non sunt excōicandi: sicut nec in fraudem canonis aliqd faciēdū est. ℣. de ꝛcess. preben. cōstitutus: nec in fraudē legis. ff. ad mace. l. iiij. §. is aūt ad fi. Ad̄ñ no. ꝙ q̄tuor modis fit fraus legi siue canoni. ℣Primo de psona ad psonā. vt si vxor velit donare viro: vel econuerso: cuꝫ non possit. ℣. de dona. inter virū ꝛ vxo. c. vlt. supponit aliā psonā cui donat rum nostroꝝ decetero non feratis. quia si super hoc ad nos denuo clamor ascenderit: nō poterim⁹ cōniuentib⁹ oculis pertrāsire: qn, pmulgatores talū sententiaꝝ severitate debita castigemus.

I Dem. Quondam anglorum regine illustri.

¶ Qui in bitu ꝛ tonsura ꝛ ceteris vt laici cōuersanf: deprehēsi in maleficijs se pro clericis nō defendūt.

Ex parte tua fuit propositū ꝙ nonnulli ffrati quos nec habitus nec tonsura clericos pfitētur in terra tue iurisditiōi subiecta degentes: cū deprehendunf in aliquibus forisfactis[b]: vt iurisditionē tuaꝫ eludant ꝛ debitā pro delictis vltionez euadāt: assumūt seu ēt resumūt tōsuram abiectam seu habitū clericalez lz ante ꝓ laicis ab oīb⁹ habereē tur. ℣ Ne igit̄ tonsura vel habitu sic resumpto malicia foueaf: si tuaꝫ iurisditionē exerceas in huiusmodi delinquentes qui sine tonsura ꝛ habitu in delicto[i] fuerit deprēhēsi equaniīter duximus tolerandum cuꝫ malicijs[k] boīum indulgeri non debeat: sed potius obuiari.

I Dem.

¶ Parisius ꝛ in locis vicinis ius ciuile legi non debet.

Super specula: ꝛ infra. ¶ Sane lz sancta ecclesia legum secularium non respuat[l] famulatum: que equitatis ꝛ iusticie vestigia imitantur: quia tamen in francia ꝛ non nullis prouincijs laici romanoꝝ imperatoꝝ legibus non vtuntur[m] ꝛ occurrunt raro ecclesiastice cause tales que non possunt statutis canonicis expediri: vt plenius sacre pagine insistatur: ꝛ infra. ℣ Firmiter iterdicim⁹ ꝛ districti⁹ ꝛcipim⁹ vniuersis archiepiscopis ꝛ episcopis in quorum dio. monasteria ꝛ prioratus duniacen. monasterio subiecta consistunt.

¶ Priuilegia non sunt violanda etiam indirecte.

Quanto amplius: ꝛ infra. Sane dilecti filij abbas ꝛ conuētus duniacen. grauem nobis querimoniam obtulerunt: ꝙ quidam nestrum ꝛ vestroꝝ officiales cum in eos ꝛ sui ordinis monachos nō possunt excōmunicationis ꝛ interdicti proferre sententias: eo ꝙ sup hoc apostolice sedis priuilegijs sunt muniti: in eos qui molunt in molēdinis vel coquunt in furnis eoꝝ: quicquid vendendo seu emendo aut alias eis communicant: sententias proferūt memoratas: ꝛ sic apostolicoꝝ priuilegioꝝ non vim ꝛ potestatem sed sola verba[c] seruātes dicti ordinis monachos quodāmodo[d] excōmunicant duꝫ eis alios cōicare nō sinūt: ex quo illud ēt euenit inconueniens: vt ipsi monachi quantum ad hoc iudicenf iudicio iudeoꝝ[e]: ꝛ qui eis cōicant in p̄dictis maiorem excōicationem[f] incurrant q̄ꝫ etiam excōicatis cōicando fuerint incursuri. ℣ Nolentes igit̄ hec crebris ad nos clamoribus iam plata vlterius sub dissimulatione transire: vobis vniuersis et singulis mandamus q̄tenus hmōi sententias in fraudem[g] priuilegio

h ¶ Forisfactis. i. maleficijs. simile verbū habes. ℣. de pscriptio. ad audientiam.

i ¶ In delicto fuerint deprhensi. Sz vf ℣ ꝙ lz clerici in delictis fuerint deprehensi: nō tm̄ capi vel detineri pñt sine lnīa plato[ꝝ] suoꝝ: nec puniri pp penaꝫ excōicationis. ī. de sen. ex. vt fame. Itē ℣ vf. ī. de sen. ex. si vero ꝛ. ca. in audientia. vbi clericus hz priuilegiū: ꝛ si seculariter viuit. ℣. de vi. ꝛ bone. cleri. c. vlt. Dicas ꝙ nō ℣dicunt illa: qꝛ loquūtur in eo casu cū certū erat illos esse clericos vñ semp retinent priuilegiū: nisi post trinā admonitionē fuerīt incorrigibiles: ut dicit illa decreta. l. audiētia: h aūt logf de his q p oīa tāq̄ laici in oīb⁹ ꝛ ab oīb⁹ hēbanf vt h df ꝛ maliciose assumebant tonsuraz. vel si aliqñ fuerāt clerici nō cōstabat ꝛ sic ipso facto priuilegio renūciauerūt clericali. sic. ℣. de cleri. ꝛiug. c. pe. vñ hic nulla poterat fieri admonitio: ideoq; de fraude vel de malicia sua ꝓmodū reportare nō debent: nec incurrūt excōicationē q tales puniūt: vt h pz: qꝛ in delictis deprehendebantur: vñ h ipso amittebāt priuilegiū. ī. de sen. excō. cū non ab hoie. ꝛ. c. ꝓpendimus. Contraria intelliguntur qñ contempto habitu non incedunt vt laici: nec deprehenduntur in delictis.

k ¶ Malicijs. si. ff. de rei vē. in fundo. ℣. de rescrip. plerūq; ꝛ. c. sedes. ꝛ. ℣. qui matri. accu. pos. significante. Ber.

Super. ℣Primo ponit phibitiōis rōem. scēo phibitionē: tertio penam ꝛ facientibus. scēa ibi. firmiter. tertia ibi: ꝛ qui. Ab. si.

l ¶ Nō respuat famulatū. ℣. de no. ope. nūc. c. i. ꝛ. ꝛ. di. lege. ꝛ. c. si i adiutoriū.

m ¶ Nō vtunf: cū tm̄ ab oīb⁹ debeāt obseruari. C. ō legi. leges: ꝛ. l. leges sacratissime. ꝛ lz ab oīb⁹ de facto nō seruenf: qꝛ nō subsunt imperatoꝛi: de iure debent subesse: ꝛ ꝓcipue isti quibus phibenf. xi. q. i. volumus. ꝛ domin⁹ totius mundi

est.ff.ad.l.rhod.de precario.t.viij.q.i.in apibus.

a ¶ Locis vicinis.t ita rõne vicinitatis sentit qs cõmodũ vel incõmodũ: de pe. vi.i.fz continuo t.xliiij.di.ꝯ.i.t.ff.de ꝟben.emp.q̃ sepe.ꝯ.vlt.t.xvij.q.iiij.si

Q quis ꝓtumax.ar.ꝟ.qz lupanaria ñ ifamãt castitatẽ.xxxij.q.v.tolerabili?.

b Q Uia intẽtionis: nouũ. sic pz q̃ innouatio p̃uilegij nihil noui ꝓfert.ſi.ꝯ. õ cõfir.vti.vel inuti.cũ dilecta t .ꝯ.e.ex pte abbatisse.xij.dist.p ceptis:ſi.xxiij.q.i.achatius sic per p̃curationẽ non diminui tur ius epi.ꝯ.e.ex pte tua. sic t cõfirmatio in forma cõi obtẽta .ꝯ.de ꝓcess.pbẽ.qz diuersitatẽ. Qñqz tñ p cõfirmationẽ aliqd iuris accrescit.qz trãsactis que erat psonalis p ꝓfirmationem fit realis:t ppetua: vt.ꝯ.de trã sac.veniens.t.c.i.

¶ Nobis. ¶Primo ponit exordiũ t facti narratio nez.secõ puidet. Et rõnez red dit.ibi.cum aũt.ab.ſi.

c ¶ Ad cultuz diuinũ.de his q̃ ad cultũ diuinũ relliquũt in te stamẽto ipsi? fauore nõ detra hitur quarta.ꝯ.de testa.c. vlt.

d ¶ Sine p̃iudicio.t ita in p̃iu diciũ alteri? non vat p̃uilegiuz graue.sic.ꝯ.de vsu.pal.ex tua rũ.ꝯ.de eccle.edi.ad audientiã .ff.ne qd in loco pub.l.ij.ꝯ. si qs a principe.t.ff.de admi.tu. q̃ ꝑuberi.t.C.de emanci. nec auus.t.C.de pci. imper.offe. quotiens.t.ſ.c.priori.

e ¶ Nimis stricte.qõ eẽ ñ dz:qz p̃ncipis p̃uilegiũ latissime in terpretãduz est.ſ.de ꝟb.ſi. oliz t.ff.de ꝓsti.p̃n.l.vl.t.ij.q.iij. .ꝯ.notãdũ ī fi.nec nimis large iterp̃tari dz.ꝯ.e.ut p̃uilegia ibi apiant ecclie. t illud verbũ nõ ita large accipiẽ: vt ibi dicitur.

f ¶ ¶Publicare: vt nullus posſ sit se p ignorantiã excusare.ꝯ.õ postu.c.i.t.xvi.di.qõ dicitis. t.xij.q.ij.q t humanis.ff. de iusti.sed si p̃scribere.

g ¶ Ex idulgẽtia. Jndulgẽtia enix semp dz aliqd ꝓferre: vt ꝟ pz.t.C.de thesau.l.i. lib.xi.et .ff.ad munici.l.i.t.ff. de leg. .i.ſi qñ.t.ff.de vsu t habi.di. nus.t potius laborandum est vt res valeat q̃ vt pereat.ꝯ.de fide instru.inter dilectos.t.ſ.õ ver.ſi.abbatẽ.ff.õ re.du. quo tiens.ff.de actio.t ob. quotiẽs .ff.de reg.iu.in contrabenda. alias delusoria eẽt indulgentia p̃ncipis. Ber.

Q Uidam. Jn p̃ma po nitur facti narratio.in se cũda ꝺcisio ibi.de ꝓsilio.ab.ſi.

b ¶ Tempore illo. Si possidebant decimas illas iure suo tã q̃ sibi debitas: p̃uilegiuz sup his obtẽtuz siue indulgẽtia nõ valet: q̃ absorbet ius alterius .C.de pci.ipe.of.quotiẽs:qz ꝟ ius est.C.e.ti.rescripta.xxv.q.ij.rescripta.ac si lite pendẽte fuisset ipetrata quare nõ valẽt.sic.ꝯ.de testi.cãz q̃.in auẽ.i me.li.non fieri sa.iussi.ꝯ.ſi vo col.ix.t.ꝯ. vt lit.pẽdente.c.vl.sic p̃uilegiũ obtẽtũ tacita ꝓpositione non valet.ꝯ.de deci.ex multiplici.sed sup his de qbus nõdũ fuerãt in possessiõe valebũt a ꝟrio sensu: vt sic aliquẽ fructũ bẽat ex talibus indulgentijs alꝯ inutiles essent: vt.ꝯ.c.priori.

i ¶ Nõ faciẽtes.vñ p surreptionẽ obtẽte fuerũt:t talẽ videlicet q̃ si exp̃ssa fuisset: eas nõ bũissent.t maxime si lederet ꝑor t ꝙuẽtus.ꝯ.de rescrip.sup lr̃is.ſ.de ꝟ. ſi.ſi qd p nouale.t ita idulgẽtia nõ valet tacita ꝟitate sicut nec rescriptũ: vt in.c. sup lr̃is.sic t p̃uilegiũ nõ valet: nisi faciat mẽtionẽ alterius p̃uilegij.ꝯ.de p̃scri. veniens. Et sic pz q̃ papa ꝓcedẽdo indulgẽtiã seu p̃uilegiũ non intẽdit aliũ lede re: vt.ꝯ.c.priori. vbi de hoc inuenies concordantias.

k Q Uidam. Cõis diuisio.secũda pars ibi: verum.ab.ſi.

¶ Mora.t ita nõ sufficit sola receptio: nisi sequat trãslatio plena.sic.xxi .q.ij.ſi qs ias translatus. Sicut nõ ꝺr qs esse de numero militũ p̃ush̃ sit inter eos numeratus.ff.de mili.testa.ex eo tpe. Et sola ratio possessionis nõ est idonea ad munera iniũgẽda.ff.ad munici.libertus.ꝯ.sola.sit t mi les ꝓmeatu accepto ſi remaneat in domo sua non ht p̃uilegiũ.ff.ex qbus causis maio.l.miles:ar.ꝟ.ff.de bo.pos.ex testa.mili.l.vna.in fi. vbi ꝺr q̃ p̃uilegiũ militis ht q nõdũ puenit ad milites.

l ¶ Persoluẽda. sic.ꝯ. eo.cuz t plãtare.ꝯ.pen. sic.ꝯ.e.ex parte.t.ꝯ. de maio.t obe.per tuas.

Q Nsultationi. ¶Primo ponit ꝺi ctũ.secõ rõnez. secunda ibi:cum alꝯ.ab.ſi.

m ¶ Nõ extat memoria .ꝟ. de ver.sig. quid per nouale.

n ¶ Perpetuo dz. Sic ergo patet: q̃ ex quo fuit semel nouale semper erit nouale: quantuz ad ꝟ q̃ decie nõ soluãtur de tali terra. ¶Nec videbat for te dubitatio: si post lõga tpa q̃ sufficerẽt ad p̃scri ptionẽ canonicam dz talis terra dici nouale: vt postea cẽserek iure cõi cuz alijs: vt decime postea soluerẽtur qõ ꝟ determi nak. Et est ar. q̃ p̃cipi um ꝓsideraduz est.ꝯ.de cẽsi.sciẽtes.t.ꝯ.de elec. dudũ.ī qꝟ de hoc. Jtez ar.q̃ ex quo res est semel p̃uilegiata.p̃uilegia enĩ ppetua sunt.xxv.q.ij.c. .i.t.ij.nisi pdant: qz illi qbus cõcessa sunt: eis nõ vtunk.ꝯ.e.accedentibus t.c.ſi de terra.

o ¶ Jndulgẽtiã. ſisti eniz hẽbãt p̃uilegiũ de nõ dã dis decis noualiũ uñ du bitabãt: vtruz lapsu tpis redirent illa noualia ad ius cõe cũ alijs terris qõ si eẽt ꝓtingere posset: q̃ plus dispẽdij ꝓsequerenk ex illo nouali q̃ vtilita tis: puta per magnas ex pẽsas q̃s facerẽt in redu cẽdo terrã illam inutilez ad culturam.

Rubrica De purgatiõe canonica.

Q X concilio triburiensi.

¶ Jnfamat? fide dign? p iuramẽ tũ se purgat alꝯ secus: t cẽsetur nõ idoneus enormiter peccans.

n Nobilis homo vel inge nuus? si in synodo accu sat? crimen negauerit: si fidelẽ? eũ eẽ sciuerit?: cuz .xij.? ingenuis se expur get?. ¶ Si aũt antea depẽsus fu erit ī furto? aut piurio? aut falso testi monio: non admittatur ad iusiurã duz sed ei sicut q̃ ingenuus? non est purgatio indicatur.

Q X conci.agateñ.

rius in p̃uilegio fiat mentio.

Q Udũ inter p̃iorẽ t ꝙuentum de buteñ.ex pte vna t p̃ioris faz t mõiales de cãpesse ex alia sup decimis lite mota: t ifra. ¶ De cõ ꝙsilio fratz nostroz decernim? iuri p̃dictoz p̃oris t ꝙuẽt? sup decimis noualiũ in quaz erant possessione tpe illo quo indulgentie apostolice impetrate fuerũt a pte altera de de cimis noualiũ nõ soluẽdis: non de bere p eas nõ facientes de hoc ali quã mẽtionẽ p̃iudiciũ generari.

I Dem.

¶ Cõfratres p̃uilegiatorum nisi se ad eos in totum transtulerint ad episcopalia iura tenentur.

Q Uidã sicut asseris: in p̃uile giatorũ fraternitate recepti: nolũt tibi de iurib? epalib? rñdere. ¶ Uez q̃ diu hmõi fratres morã in domib? suis fecerit: eos cõpelle re poteris ad dicta iura tibi ĩtegre persoluenda.

I Dem arelateñ.capitulo.

¶ Quo ad p̃uilegiũ retẽtõis decime: semel nouale semp est nouale.

Q Nsultatõi vestre.b.r. q̃ ter ra de q̃ nõ extat memoria q̃ aliq̃ culta fuisset: redacta p religio sos uiros nouiter ad culturã perpe tuo dz quo ad ĩmunitatem de non soluendis decimis noualium iure cẽseri. ¶ Cũ alꝯ nonnũquã ꝓtinge ret idulgẽtiã? de noualib? plus eis dispendij q̃ vtilitatis afferre.

Rubrica De purgatiõe canonica.

Q X concilio triburiensi.

¶ Jnfamat? fide dign? p iuramẽ tũ se purgat alꝯ secus: t cẽsetur nõ idoneus enormiter peccans.

n Nobilis homo vel inge nuus? si in synodo accu sat? crimen negauerit: si fidelẽ? eũ eẽ sciuerit?: cuz .xij.? ingenuis se expur get?. ¶ Si aũt antea depẽsus fu erit ī furto? aut piurio? aut falso testi monio: non admittatur ad iusiurã duz sed ei sicut q̃ ingenuus? non est purgatio indicatur.

Q X conci.agateñ.

Rica De purga. cano.

Supra visum est de va riis delictis tã platoz q̃ subditoz.uez qz infama ti ex delictis q̃ quinci nõ p̃nt debẽt compelli ad se purganduz ideo subijcit ista rubrica.ab.ſi.

Nobilis. Due sunt ptes secũda ibi ſi ãt.

p ¶ Jngenuus. Jngenu us ẽ qui statim vt nascit liber est.unstit.de inge.l pn.t ꝺr ꝟ igenu? q alꝯ nõ est nobilis: vt differat sic ab eo qõ dicit nobil.

q ¶ Fidelẽ.i.fide dignum qui de facili non deieraret.

r ¶ Sciuerit.ipsa synodus: vel alias extra synodum iuder.

s ¶ Duodecim.hoc intellige si visum fuerit iudici q̃ tot habeat: qz hume rus cõpurgandorum arbitrarius est.ar.ſ.e.ex tuarum.t.ij.q.v. oĩbus.

t ¶ Expurget.intellige de eo qui est infamatus.

u ¶ Jn furto. Qui.n.ꝺẽnatus est vel pactus de furto: infamis est.ff.de bis q no.ĩfa.furti.ꝯ.pact?:t.l.i.q̃re vlteri? ad iuramẽtũ nõ admittitur.

x ¶ ¶Periurio. ¶Periurus nõ admittit ãplius ad iurãdũ.vt.vi.q.i.qui cũqz.xxij.q.v.puuli:qz p̃sumit ꝟ ipz ex añcedẽti vita.ar.ij.q.i.ī p̃mis ad fi.ff.de acc.ſi cui.t.ff.de re mili.nõ oẽs.ꝯ.a barbaris. Jdẽ est de eo q̃ fal sum facit testimoniũ q̃ piurus est: t in tribus peccat.ꝯ.de cri.fal.c.i.

y ¶ Jngenuus.ar.q̃ pp crimẽ p̃dit nomẽ dignitatis: sicut p monachatuz

amittit qs nobilitatem.xxvij.q.ij.scripsit.vñ priuilegio ingenui gaudere nõ dz: qui ingenui mores abiecit.ī.de sen.excõ.in audiẽtia. ꝛ.s. de vi. ꝛ bone.cleri.c.vlt.ꝛ.s.de cle.ꝓiu.c.pe.ꝛ.s.de apostat.c.i.ꝛ.s.ne cleri. vel mo.c.ij.expurgauit ergo se quasi seruus siue libertinus ad arbitrium iudicis.ꝛ aliter q̃ ingenuus.

SI quis. Suspect9 qui tertio monitus se non corrigit cum possit ab officio suspenditur .h.d. vel sic vt ī rubro. Ab.siculus.

a ¶ Negligens: q negligit famã crudelis ẽ.xij. .q.i.nolo.ꝛ.xi.q.iij.nõ sunt.

b ¶ Juramẽto. xxxv.q. .vj.epõs in synodo. ꝛ.s. de testi.co.preterea.

c ¶ Christianitatis.i.sub pena fidei sue.

d ¶ Admoneat.ij.q.i. si peccauerit.

e ¶ Emẽdauerit: negligentiã.s.reddens se operibus bonorum actuum vt sic suspitiones prauas depellat.

f ¶ Suspendat. Hic est ordo qualiter procedat contra infamatum. non enim incipiendũ est a suspensione: sed ordo capituli est inspiciendus: ar. .ij.q.i.nomen.ꝛ.lxxiij. dist.honoratus. ꝛ.xxij. .q.iiij. forte h ordo seruãdus est vt plene dicit .ī.e.inter.Ber.

Moniales. Poterit sic summari ꝑm intellectũ glo. purgatio indicenda ẽ regularibus ꝑm tenorem regule.h.d. vel aliter ꝑz aliũ intellec. vt in rubro ꝛ quilibet intellec. est bonus in se. naz regulares iudicãtur nõ solũ ꝑm regulã sed ẽt ꝑm canones: vt in.c.fin.de statu reg. Ab.siculus.

g ¶ Valuerint. p testes vel p aspectum corporis xxvij.q.i.nec aliqua.

h ¶ Erga regulaz.i.ꝑm tenorem regule.

i **S**I quis de gradu. consensorez. Qui enim ꝓsentit qñqz vt faciens punit.ī.de sen.excõ.quãte: ꝛ.xvij.q.iiij. oẽs ecclesie.ꝛ.lxxviij.dist.in.faciẽtis: ꝛ qui crimina que corrigere põt nõ corrigit ipse committit .xxiij.q.vij.preterea.

k ¶ Prodiderit: in iudicio timore probatiõis alꝫ si occulte cõfiteretur sacerdoti nõ repelleret: dũmodo esset occultum .s.de simo.ex tue.

l ¶ Verisimilibus: suspicio temeraria semper repellitur.ij.q.i.ꝛ primo.vi.q.i.oues. verisimilis inducit purgationem vt h violenta sufficit ad sniam.xxxij.q.i.dixit dominus.

Quotiens. Diuiditur. nam primo narrat factum. secundo purgationem inducit ibi: communi. tertio ponit purgationis formam ibi: porro. Ab.siculus.

m ¶ Accusatores. Et sic videtur q plures possint simul accusare de eodem crimine.s.de collu.c.i.ꝛ.ij.q.i.in primis. ꝛ hoc ita contingit de facto. sed iudex debet eligere magis idoneum.ff.de accusa. si plures: vel intellige accusatores idest delatores vel denunciatores.s.de accusa. cum oporteat ꝛ hoc satis videtur. q si fuissent accusatores: si non probauerint puniri debẽt pena talionis ad quã inscribere debuerunt.s.de simo. lz hely. aliter nõ admittitur accusator: vt ibi. tñ denuncians si non probat puniri debet extraordinaria pena ad arbitrium iudicis.s.de calum.c.ij.

¶ Infamatus tertio monit9 se nõ corrigens vsq3 ad purgationez ab officio suspenditur.

SI quis pbyter negligens[a] vite sue prauis exẽplis mala de se suspicari permiserit: ꝛ populus ab epõ iuramẽto[b] seu banno xpianitatis[c] astrict9 infamiaz eius patefecerit: certiqz accusatores criminis ei9 defuerint: admoneatur[d] primo secundo3 ab epõ: deide sub duobus vel trib9 testibus. ꝛ si non emendauerit[e] epõs eũ publica increpatione admõeat. Si vo nec sic se correxerit ab officio suspendatur[f] vsq3 ad cõdignam satisfactionez: ne populus fideliuz in eo scandalũ patiat.

Ex concilio meldẽsi.

¶ Etiã regulares purgãt se de delicto ꝑm regulam canonicam.

Moniales si libidinib9 iseruire accusentur: ꝛ manifeste detegi nõ valuerint[g]: erga regulam[h] sue opinionis malam famã canonice purgare cogantur.

Ex eodem.

¶ Si delictũ ẽ ꝓbabile nõ inficit purgatio alꝫ sec9 .h.d. quo ad ti.

SI quis de gradu ecclesiastico raptorib9 alienaz spõsarum se consensorem[i] uel interuentorem manifeste ꝓdiderit[k]: a ꝓprio gradu repellatur. ¶ Et si verisimilib9[l] ex inde suspitiõib9 fuerit propulsatus canonice se expurget.

I Innocen. papa tertius aquilegien. patriarche ꝛ mantu. episcopo.

¶ Infamatus cõtra quem crimẽ ꝓbari nõ põt debet se purgare iuramẽto de ueritate: cõpurgatores vero de credulitate.

Quotiens tridẽtinus epõs de simonia impetitus sit nos latere nõ credim9: sed accusatores[m] scriptũ afferentes testes ꝑm formã canonicam producere nequiuerũt .s. q ecclesiaz sancti petri pbytero .p. dederit, p' q̃ttuor modijs frumẽti ꝛ infra. ¶ Cõi fratruz. n. consilio iudicam9: vt tertia manu sui ordinis[n] ꝛ quarta abbatũ ꝛ religioso[r]9 sacerdotum de supradicta simõia debeat se purgare. ¶ Porro purgationis tenor erit huiusmodi. episcopus iurabit primũ super sancta dei euangelia q̃ pro ecclesia sancti petri presbytero. p. danda nec ipse p se nec p submissam[p] psonam nec aliquis pro eo se sciẽte preciũ recepit deide purgatores super sancta dei euangelia iurabunt q̃ ipsi credunt[q] eum verum iurasse.

A Lex. tertius.

¶ Episcop9 pochianũ suũ ifamatum cõpellit ad se purgandum nisi ab eo legitime appellauerit.

Nos iter alios: ꝛ infra. Quia nos.t.f.cõsulere voluit vtrũ episcopus parochianum suum ad purgationẽ cogere possit. ¶ Consul.t.t.r.q. si de aliquo crimine publica laborat infamia accusatore et testibus deficiẽtibus[r] ad purgationẽ est p ipsum episcopũ cõpellẽd9 nisi forte sup ipso ad superiorez iudicem duxerit appellandũ. Sane si appellauerit[s]: eius parebit iudicio ad cuius examen cãm voluerit per ap. transfere.

I Dem gaietanen. electo.

¶ Cõpurgatores debent esse honesti ꝛ notũ habere eũ quẽ pugant nec debẽt a iudice vel alio impediri. ꝛ deficiens in purgatione punitur vt convictus.

QAm. p. manconella pbyter: ꝛ infra. ¶ Purgatores illi9 honestatis ꝛ opinionis[t] esse volumus quod verisimile sit eos nolle amore vel odio seu obtentu pecunie deierare. ¶ Ut aũt idõnee appareãt: necesse est vt ei9 quẽ purgare debent vitã ꝛ conuersationẽ agnoscant. ¶ Deficiẽtẽ vero in purgatione omni officio ꝛ beneficio eccle siastico priuare[u] pcures. ¶ Precauẽs q̃ si q purgãdo i sua voluerint purgatione assistere: nullam eis maliuolẽtiam[x] uel indignationẽ oñdas: nec eos impediaꝫ: vt ab alijs quãtuz in te ẽ impedire permittas.

L Acius tertius.

¶ Absolutio facta ꝑz purgationẽ vulgarẽ nõ tenet: ꝛ ea non obstãte potest idici de nouo purgatio ꝛ admittitur accusatio.

Extuarũ intelligimus cõtinetia ifraꝫ q̃ cũ .h. presbyterꝫ infamabatur de homicidio a sacerdotali officio suspendisses[y] predecessoris tui litteras tulit in mediuz quibus apparuit euz iudicio aq̃ fri-

n ¶ Sui ordinis. scilz episcoporum. Et ista ẽ arg. q̃ episcopalis dignitas sit ordo. xxi. dist. cleros. lxxxix. di. ad hec.

o ¶ Religiosorum: Nota q̃ compurgatores debent esse bone opiniõis ita q̃ nõ sit visile eos velle deierare: ꝛ ab ecclesia tollerentur. ī. cod. cum. p. ꝛ. c. constitutus ꝛ qui eius conuersationem agnoscant. ī. eodem inter.

p ¶ Submissam: Non enim lz mihi per alium quod per me ñ lz. i. q. vij. sancimus. ff. de admi. re. ad ci. perti. l. ij. ꝛ. ff. ad senatusconsul. macedo. filium habeo. ꝛ qui p alium facit per seipsum facere videt. ī. de senten. excõ. mulieres. ꝛ. ff. de admini. tu. ita tñ. §. gessisse.

q ¶ Credunt eum verum: sic .ī. eodem capi. vlti. in fi. ꝛ.s. de test. quotiens. alias eni subirent anceps periurium si precise iurarẽt de alieno facto. ff. de in lit. iuran. videamus. ff. re. amo. l. marcell9. Qualiter iurare debeant qui purgãtur. dicitur. ī. e. c. vlti. in fi.

Nos. Cõmunis diuisio secunda pars ibi: consultationi. Ab.si.

r ¶ Deficientibus: Vel etiam nullis apparentib9 ex quo eniz infamatus est apud bonos et graues: ꝛ si null9 apparet accusator compellendus est ad purgationem. i. q. v. si mala. ꝛ. ī. eo. inter. Sed nunquid episcopus potest de quolibet crimine contra parochianuz suũ taliter ꝓcedere: nõ credo ꝛ hoc intelligo in criminibus q̃ spãliter ptinent ad ecclesiam. puta de heresi. si. s. de here. excõicamus .§. adijcimus. vel ō adulterio si cõsanguineus teneat consanguineam ꝛ vxorez alterius vel nisi habeat iurisditionem temporalem alꝫ non videtur q̃ de quolibet crimine ꝫ possit: arg. cõtra. s. de iudi. nouit.

s ¶ Appellauerit: dum tñ iustaz habeat cãm appellandi puta q̃ excedit modũ epõs in purgatiõe vel alꝫ eum grauat. s. de offi. ordinarij irrefragabili: ꝛ. c. lz. alias non admittitur appellatio: ꝛ precipue ī huiusmodi crimẽ vel infamia. s. ō appellatio. cum sit romana. in fi. ꝛ. c. vt ō bitus.

Quam. p. Scõa pars ibi: vt aũt. tertia ibi: deficiente quarta ibi: ꝓcauens. ꝛ ẽ pars .c. cũ. p. s. de accu. Ab. si.

t ¶ Opinionis. sic. s. e. constitutus. ꝛ qui vitã eius preteritã ꝛ modernã agnoscant. ī. eo. inter.

u ¶ Priuare. Qui deficit in probatione ꝛ p cõuicto habetur ꝛ punit tanq̃ probatum sit crimen. sic. s. de simo. de hoc insinuatum. ꝛ. ī. e. inter.

x ¶ Maliuolentiam. argu. xcv. di. subiectus. lxxvi. dist. quando. ꝛ. ff. de offi. presi. obseruandum.

Extuarum. Cõis diuisio. scõa pars ibi: q ergo. Ab. si.

y ¶ Suspendisses pp enormitatem delicti suspendit statim quis ab officio ꝛ beneficio. ī. eo. inter. vbi de hoc dicitur.

a ¶ Purgauisse: hec purgatio est ihibita siue ferri cãdentis vel duelli: q̃ tales deũ tentare videnť. j. ti. pri. p totũ: ⁊. ij. q. v. mennã. ⁊ clerici tales purgationes bñdicere nõ debẽt. s̃. ne cle. vel mo. sñiam. ⁊ ideo hec p̃ nõ p̃stita habetur.

b ¶ Peregrina. i. extranea ⁊ reprobata aliter accipitur iudicium peregrinũ pro iudicio nõ sui iudicis. iij. q. vi. peregrina. ⁊. c. seq.

c ¶ Nõ putãtes. Idẽ eẽt si corã iudice suo non se purgasset. j. e. c. penul. in fi. Vñ nota reprobatã purgationẽ nõ facere fidẽ si. ff. de pig. ac. eleganter. §. q reprobos. ⁊. C. ne de statu defunc. si pater tuus ⁊ q iurat aliter q̃ debeat: ex integro est iurãdũ. ff. de iureiu. nõ erit. §. diuus. Et ẽ b ar. q̃ si aligs vocetur ad extraordinariũ iudicẽ: p hoc q̃ fit ibi: iterrũpit p̃scriptio vt. l. p̃dicta. Itẽ ar. q̃ sñia q̃ nulla est nõ liberat aliquem.

d ¶ Annũciãs. si. xij. q. v. bz b ó cõ. di. ij. ego berẽgari⁹ ad fi.

e ¶ Absoluas: q̃tũ in te est: q̃ infamiam facti oĩno remouere solius dei est. arg. ff. de obse. a li. ⁊ li. pstã. l. ij. sed nũq̃d post cõpurgatõez p̃t accusari. dicũt quidaz: q̃ si accusatore pñte se purgabit: nõ accusabit eum postea sicut in absolutione: nisi in casu. ff. de p̃uari. l. iij. ⁊. ff. ó accu. si cui. secus si non accusat⁹ purget nisi publice dictũ eẽt q̃ quicũq̃z vellet ip̃m accusare exiret infra certũ terminuz. ij. q. i. multi. Lau. dixit q̃ post talẽ purgationẽ ó eodẽ crĩe accusari non p̃t q̃ iusiurãdũ maiorẽ auctoritatẽ bz q̃ res iudicata. ff. de iureiur. l. ij. Idez. n. p iusiurãduz ꝓsequmur q̃ p sñiaz. ff. de iureiur. sed ⁊ si. §. si cũ ó hereditate. qñ p̃tor iusiurãdũ tueť. ff. e. l. iij. §. i. ⁊ publica actio. s. popularis ꝓsumit p iusiurãdũ. nisi p collusionem sit actũ. ff. e. eũ qui. §. in populari b⁹. solũ. n. deũ bz vltorẽ. C. de iureiur. l. ij. ⁊ penã a deo expectat. C. de arbi. auẽ. decernim⁹ ar. ꝯ. ff. de iureiu. si duo p̃soni in fi. sed ibi ꝓstat de p̃curio.

Constitutus. In p̃ia facti narratio ⁊ reprehensio. in scõa p̃uisio ibi. sane.

f ¶ Cõmẽdasses. i. probasses ⁊ exãminasses personas ⁊ famaz ipsoꝝ. ar. i. q. i. mlti.

g ¶ Ingrentes. iſtimia exami natio vel indagatio q̃ñq̃z vitãda est. ff. de noua. doli mali. in fi. ff. mã. si fideiussor. §. i. ff. q. pig. vl hypo. sol. sicut in re corporali. §. si debitor. xxiiij. distin. fraternitatis. ⁊. s̃. de dolo. c. i. ⁊ xlv. di. sunt nãq̃z. arg. contra. ff. ad. l. aquil. ita vulneratus in fi. Itẽ simi lis inquisitio reprobatur. s̃. de iudi. cum deputati.

h ¶ Ordinãdos: ergo ordinãdi ita subtiliter sunt exãminãdi: ⁊ inquirẽdũ est de natiõe in qua nati sunt. s. an sint de illa vioceſi. s̃. de cleri. peregri. c. vlti. ⁊ ó natione. s. an legitime nati. s̃. de fil. presby. c. i. an sint bone fame: q̃ in nullo debz eoꝝ opinio vacillare. xxiij. di. laici. ⁊ an sint criminosi. xxiiij. di. c. vlt.

i ¶ Immunis. i. q̃ illa crimina de q̃bus ifamatus fuit: nõ cõmisit sicut creduntsic debet suppleri: alꝫ hec forma reprobari videť. j. e. c. vlti.

k ¶ Juramẽtum. sicut credunt: alꝫ temere iurarent.

l ¶ Tollerenť. ⁊ q̃ sint bone fame: vt h dicit. j. c. pri. ⁊. s̃. e. c. cũ. p. sed crimẽ ei obijci nõ p̃t postq̃ ab ecclesia tolerať: ut a purgatiõe repellať: secus est in illis testibus q̃ ad testimoniũ ĩducunť. s̃. de testi. testimoniũ cũ suis cõcor.

m ¶ Condẽnati. Ex quo. n. ꝯdẽnati sunt de crimĩe. ⁊ factũ est crimẽ notoriũ nõ tolerant. s̃. de cohabi. cleri. ⁊ mulie. c. vlt. vñ tãq̃ criminosi a iuramẽto repellẽdi sunt: vt. s̃. de testi. testimoniũ. Quid si in modum exceptionis crimẽ fuerit p batum cõpurgatoribus: nũquid possunt repelli eo pretextu: si ex eo ifamati erãt siue eoꝝ opinio grauata est: repellanť vt in decre. predic. testimonium in fin. q̃ debent esse bone opinionis: vt hic dicitur.

gide suã innocentiã purgauisse[a]: ⁊ epum suis eum litteris absoluisse. Quia vero peregrina[b] iudicia sũt inhibita: purgationem quã prestitit sufficere nõ putãtes[c]: mãdam⁹ quatenus si accusatores idonei nõ appuerit: vt cũ. vij. aut. v. mãu. sui ordinis sicut expedire cognoueris per purgationẽ canonicã inocẽtiã suã oñdat: sibi iniũgas. quã cũ prestiterit suspensionẽ sine difficultate relaxes: ⁊ euz testimonij boni viri annũciãs[d] ab ifamia homicidij nulli⁹ ꝓditionis vl ap. ob. absoluas[e].

Item vinton. episcopo.

Sufficit q̃ cõpurgatus sit tolleratus ab ecclesia bone fame nec de crimine suspectus condemnatus.

Constitut⁹ i p̃tia nr̃a. p. dia. ⁊ ifra. ¶ Preterea illud nobis ñ modicã admiratiõnẽ iducit: q̃ purgationẽ oblataz recipe noluisti nisi p̃us cõmẽdasses[f] nomia singuloꝝ q̃ dictũ. p. purgare volebãt ⁊ ó nationibus ⁊ ceteris circũstãtijs p̃us iquireres[g] diligẽter tãquã esses ordiatiões factur⁹: vtinã sic discuteres ordinãdos[h]. ¶ Sane in purgationibus faciẽdis cũ satis sit illis q̃ p̃ purgãdo exhibẽt iuramẽtum sm̃ p̃priã cõsciam ⁊ opinionẽ iurare q̃ purgãdus a crimine sit ĩmunis[i] uel q̃ bonũ exhibuit iuramẽtũ[k] si purgatores ab ecclesia tollerenť[l] ⁊ sint bone fame in suis ordinibus ministrantes nec i iudicio p̃ crimie ꝯdẽnati[m] p̃culdubio sũt absq̃z vllius indagine admittendi.

Item. j. senon. archiepo.

Propter magnitudinẽ crimis infamatus suspendi p̃t ne duz ab officio sz ẽt a bñficio donec se purgauerit. hoc p̃mo. ⁊ augeť p̃p hoc numer⁹ purgatoꝝ. hoc scõo. ex cã interdũ post purgationẽ p̃stitã suspendit qs ad tps. hoc tertio. ⁊ de ficiẽs in purgatione punitur vt cõuictus. hoc quarto.

Later. Diuidit in quattuor ptes vt pz in sũmario. scõa ps ibi attẽdentes. tertia ibi: purgatione. quarta ibi: q̃ó si.

n ¶ Cõstitutio. que hic dicit: q̃ infamati deficiẽte accusatore admonitione p̃missa si se nõ corrigãt ab officio suspẽdanť. ij. q. v. p̃sbyter si. s̃. e. ca. ij. Vñ no. qs sit modus p̃cedendi in purgatiõe idicẽda. Si qs clericꝰ apud iudicẽ sit infamatus p̃figat epus terminũ accusare volentibus: ⁊ si aliquis cõparuerit audiať. ij. q. v. oĩbus. ⁊. xv. q. v. c. i. ⁊ si cõuincať canonice puniatur vt ibi. Si nõ appareat accusator: moneat ipsuz sm̃ q̃ dicit. s̃. e. c. ij. ⁊ si se non corrigit: tunc suspẽdatur vt ibi dr. ⁊. xxiij. q. iiij. forte. ⁊. lxxiiij. dist. honoratus. ⁊ sic intelligitur q̃ó dicit h tales ab offõ tm̃ nẽ. ⁊ sic intelligit Jo. illud. c. ij. q. v. p̃sbyter. tm̃ si mala fama illi⁹ crebre scit. p̃t eps inquisitionem ex offõ suo ꝯ illum facere. s̃. de accusa. q̃liter ⁊ q̃n vbi plene dicit de iquisitione: ⁊. lxxxvi. dis. si qd vero: ⁊ ita cũ a cõtumacia incipit: taliter p̃cedere dz plãus: vt. s̃. eo. c. ij. Q̃ñq̃z tm̃ ꝓpter enormitatẽ delicti ⁊ scãdalũ ⁊ infamiã magnã inde ortã statim p̃t eps ipm̃ suspẽdere ab officio ⁊ bñficio: vt h factũ fuit. ij. q. v. sup cã: ⁊ sic p̃t ẽt intelligi. c. illud p̃sbyter si. ⁊ hoc innuit bñ lra illius. Et hugo sic intelligit illud cuz vero incipit eps a crimine p̃cedere ꝯ aliquez seruabit illud q̃ó dr. s̃. de iudi. cũ nõ ab hoĩe.

o ¶ Dortã. arg. q̃ ille cui p̃bať crimẽ in modũ exceptiõis habeat se purgare si inde remaneat ifamatus vñ nõ poterat p̃mouere añ purgationem. s̃. de testi. testimoniũ. ar. lz. n. exceptio nõ infamat. s̃. de ordi. cog. cũ dilectꝰ in fi. tm̃ sigillat opinionẽ ifamati. ff. de doli excep. apud celsum. §. aduersus. ⁊ opinio ordinandi in nullo vacillare dz. xxiij. dis. laici. ar. s̃. de excep. veniq̃.

p ¶ Mollientes. Juder. n. dz habere misericordiã ⁊ rigorẽ. xlv. dis. disciplina. ⁊. c. sunt nanq̃z. ⁊. c. vera.

q ¶ Xiij. man⁹. ó excedit numer⁹ cõpurgatoꝝ p̃p ĩmanitatẽ crimis. Arbitrari⁹. n. est talis numerus. ij. q. v. p̃sbyter si. ⁊ diminuitur q̃ñq̃z in epo j. e. cũ ĩ iuuentute: ad fi. ⁊ habito respectu ad criminis enormitatẽ indicenda est purgatio q̃ñq̃z cũ pluribus q̃ñq̃z cũ paucioribus: sm̃ qó visum fuerit imponenti. Ordinaria purgatio ꝓsueuit notari qbusdã versib⁹. ¶ Ó tificem pariũ manus purget duodena: quinta sacerdotẽ: leuitã tertia pena. Maior maiori: minor ẽ adhibenda minori. Quẽ plebs accusat purgabit in manifesto. Quẽ chorus: añ choꝝ sua sit purgatio p̃sto. Laurẽ.

r ¶ Noscitur. ij. q. i. si peccauerit: ⁊. q. v. mẽnã. xxiij. di. illud: ⁊. s̃. ó elec. postq̃. xv. q. v. de crimine. ⁊. C. vbi de cri. agi. opor. auẽ. q̃ in p̃uincia.

s ¶ Moderno: q̃ debent esse vicini ⁊ noti. j. c. pri. ⁊. s̃. e. ex tuarum. cõstitutus. ⁊ capi. cum. p.

t ¶ Familiaritatis: ex qua orta fuit infamia ꝯ eum si. xxiiij. dis. quorundam. ⁊. s̃. de accu. nulli: ⁊. j. e. cum in iuuentute. Et est hic arg. q̃ p̃sumitur contra aliquẽ vel de aliquo ex societate.

u ¶ Abiuret. Qui. n. est ifamatus de hoc crimie: purgare se dz iuxta considerationẽ epi. s̃. de beret. excõicamus. §. qui aũt merito iste dz abiurare

familiaritatē ex qua fuit infamatus. Jn quibusdā. n. casibus tenet̄ qs iurare se similia nō facturū: sicut glibet absoluēdus. xi. q. iij. cū. aliquis. & j. de sen. excō. ex tenore. Jtē incēdiarij. xxiij. q. vl. pessimam & hereticus pro ut hic dicit. & i. q. vij. quotiens. & de ꝓse. di. iij. ego berēgarius. & in quolibet nefando crimine. xxj. q. ii. de viro. Jo.

a ¶ Jn arctum monasterium: imo vt ꝙ depositus tradi debet curie seculari. s̄. de here. ad abolendā. §. i. i. ñ. & c. excōicam⁹. §. dānati. Quare ergo iste non traditur curie degradatus cū deficiens in purgatione ꝓ cōdēnato habeat. Respondeo ꝓsumptio. n. ista licz sufficiēs sit ad ꝓuationez officij & bñficij & ēt depositionez: non dz ꝓpterea tradi curie seculari qz directe ꝓdēnatus nō est: sz ꝓsūptiue. & ꝓria loquuntur cum aliqs ꝓdēnatus est vere non ꝓsumptiue huic. n. nō fuit ꝓbatum ꝙ sit hereticus verus sz ꝙ hēat familiaritatē cuz eis. vñ pp hmōi ꝓsumptiōes nō debuit taliter dānari. ar. s̄. ō ꝓsumptas & dānati vere de heresi si redire nolūt i perpetuū carcerem detrudūtur. s̄. de here. ca. pe. §. pe. gbus in iure cōparat quo ad penā quodāmō.

b ¶ Cum dilectus. vicine. Et hoc ꝓsumit ꝙ eius vitaz & ꝙer satiōez agnoscāt. s̄. de ꝓsump. quoscūq. & c. quanto. Nō. n. idoneus est q factū ignorat. s̄. de iur. calum. in ptractandis.

c ¶ Honeste. & sufficiē ꝙ ab ecclesia tolerentur nec sint de crimine cōdēnati. s̄. e. constitutus.

¶ Am. Nō semp pp infamiā est indicēda purgatio. pōt tñ qñqz indici ēt vbi non est indicēda ad istātiaz purgandi. b. d. vel aliter et melius & sic vt in rubro Et est casus no. scōz istū intellec. Diuidit̄ ꝓma ps narrat factū & petitionē ꝓcuratoris. scōa petitionē ꝓbat. tertia petitionē cū q̄dā ꝓtestatione admittit. scōa ibi: vnde tertia ibi. ceteruz. ab. si.

d ¶ Corrigit. v. q. v. nō osculatur. xxiij. q. v. non putes.

e ¶ Ab illius. s. neptis sue cū q̄ dicebat dormiuisse. s̄. de ꝓsump. cuz in iuuētute. q̄ ē ps istius: & hec continuatur ad finez illius. Ber.

f ¶ Sequit̄: qz ꝓnior est ad malum q̄ ad bonum oīs etas ab adolescentia. xxj. q. i. omnis & humana natura facile ꝓlabit̄ ad delicta. in auē. de mona. §. si quis. circa fi. col. i.

daz penitentiā i arctum monasteriumᵃ detrudere nō omittas.

I Dem abbati sci dionysij et presbytero sci martini.

¶ Breue ē nec pōt aliter sūmari.

Cum dilectꝰ: & infra. Illud autem vos attendere volumus & mandamus ut tales ad purgationē admittātur ꝓsone que vicieᵇ sint & honesteᶜ. I Dem.

¶ Si ifamia ortū nō hz ex ꝓbabilibus cōiecturis nō ē de necessitate idicenda purgatō potest tamen idici ad istantiam purgandi.

Cum in iuuentute sua: & infra. Quia vo pr̄ filiū quem diligit corrigitᵏ: nos qnqz ecclesien. epō plras nostras ad maiorem cautelaz iniunxim⁹: ut ab illiusᵏ familiaritate cessando taliter se haberet ꝙ sinistra de ipso suspitio nō possit haberi: sed inimicꝰ homo rescriptū lr̄az surripiens apud regez & regni magnates ipsuz negter publicauit: ut sic deberet amplius ifamari. ¶ Ad̄ nos tātā emulorū neqtiā attēdētes licet pulsati fuerimus multotiens cōtra eū nūqz tamen aduersus ipz potuimus cōmoueri: sciētes ꝙ dictū facile seqt̄ multitudo vbiˡ vero idē epūs ad strigonen̄. metropolim extitit postulatꝰ qdā q sup ipsa postulatiōe aduersabant̄ eidē ut ꝓmotiōem ipsius facili⁹ ipedirēt: illius crimiatiōis carbōes reaccēdere sūt moliti. vñ qdā ꝓcurator ipsius de cōsilio amicoz suorū q sup hoc bonū zelū hēbāt sed nō sm scientiam cepit cuz istātia postulareᵇ quatenus eidē epō purgatōem canonicā faceremus idici ut suam inocentiam demōstraret: nos aūt postulationem hmōi min⁹ ꝓuidā reputātes ꝓcuratorē ipsū ad ea sepe voluimus renocare: & infra. ¶ Ceterū qz ꝓcurator istabat cōpulsi fuim⁹ non iuris necessitate sed iportunitateⁱ petētis ut per nos ei purgationem canonicā cū duobus abbatib⁹ mādarem⁹ idici quāuis fuerimus ꝓtestati ꝙ ex alia cā talis petitio minus prouidetūc fiebat qa strigoñ. ecclie suffraganei vir eo tpe purgarēt eundē qui i facto postulationis contradicebāt eidē et suffraganei colocen̄. ecclesie ipsum minime tunc purgarēt[k] quia iter eū & colocen. archiepm destrigon. metropoli. cōtentio vertebat Ad̄ cū nō sint[k] alij pōtifices i vngaria merito videbāt ꝙ per epos regni sui ñ posset i illo articulo se purgare. I Dem trien̄. archiepo.

¶ Compurgatoꝛ iurat de credulitate.

De testibus: & infra. Illi vero qui ad purgandaz alicui⁹ in famiā inducuntur: id solū tenentur iuramēto firmare: ꝙ veritatez credunt[m] eum dicere qui purgatur. I Dem florentin. epō.

¶ Infamat⁹ sup defectu nataliū si dz ꝓmoueri nisi prius se purget.

Accedēs ad pñtiam nostrā. i. diac. humili nobis insinuatione monstrauit ꝙ cuz a suis emulis diceretur ꝙ cēt filius sacerdotis tu eū nec ꝓmouere voluisti[n] nec ꝓmisisti ab alio promoueri. Quocirca mādam⁹ quatenus si publice fuerit nota resꝑsus & de ipsa tibi legitīe constare nō poterit purgationē[o] ab ipso recepta ipsuz non differas propter hoc ad sacerdotis officiuz promouere: qz & si non sit nota delicti[p] est tñ nota defectus ipediētis ad sacros ordines promouendum.

I Dem eugen̄. abbati & scholasti comutin̄.

¶ Sup notorio crimie nō ē idicēda purgatio: & pendente cā sup crimibus coꝛā papę delegato purgatio ab ordinario super eis recepta non tenet.

Cum dilectis filijs. h. ꝑsbyte ꝛro & .g. procuratoꝛi. o. clerici. & capellanū nostrū cōcesserim⁹ audito: idē ꝓcurator ꝓposuit ꝙ cum dictus ꝑsbyter sup incestus crimine fuisset publice ifamatus: cōstantin̄. epūs ordinari⁹ iudex ei purgationē indixit q cuz se purgare nequiuisset ab ipso fuit suis ecclesijs sn̄ialiter ō stitutus[q] quas ipse nihilominus detinuit per violentiam occupatas.

f ¶ Cunqz idem presbyter cuiusdaz ꝓsanguinei sui vxorē publice deferret ad petitionez plebani de benisō & quoꝝdā alioz clericoz constantien. dioc. iudicib⁹ dicimur litteras destiasse vt si dictus ꝑsbyter super crimine adulterij & incestus coram ipsis se purgare nō posset: ipsuz pena[r] debita castigarent: qui cum constitisset eisdez ꝙ idez ꝑsbyter ꝓ eo ꝙ in purgatione defecerat ab epō memorato fuerat cōdēnatus: ipsū vtpote ꝓtumacē[s] ꝑdictis ecclesijs ꝓsniam priuauerunt maxime cuz de incestu & adulterij crimine tanquaz de notorio liqueret eisdem: abbapa nō ꝓbat fem̄ epi cōstā. qz de hoc nō agebat. Sz credo ꝙ bene fecit epūs qz ꝓsumptiue ꝓiustus est & talis ꝓsumptio transit in violentiam.

r ¶ Pena. vt ꝓiuaretur officijs suis: dictum est in pristina notula.

s ¶ Cōtumacē: & male: vt pz ꝓ sequentia: qz nō seruauerūt ordinem iuris debe-

Jn iiij

g ¶ Ubi. i. postquam.

b ¶ Postulare: sz qualiter potuit hoc postulare cū ei b nō fuerit iniūctuz & procuratoꝛ nō possit deferre iuramētū nisi specialiter sit ei hoc mādatuz. ff. de iureiu. iusiurādū. §. vl. dūs nō tenebat ratū habere factuz ꝓcuratoris: & infra. Illi uero qui ad purgandaz alicui⁹ in famiā inducuntur: id solū tenentur iuraméto firmare: ꝙ veritatez credunt[m] eum dicere qui purgatur. I Dem florentin. epō.

¶ Infamat⁹ sup defectu nataliū si dz ꝓmoueri nisi prius se purget.

Accedēs ad pñtiam nostrā. i. diac. humili nobis insinuatione monstrauit ꝙ cuz a suis emulis diceretur ꝙ cēt filius sacerdotis tu eū nec ꝓmouere voluisti[n] nec ꝓmisisti ab alio promoueri. Quocirca mādam⁹ quatenus si publice fuerit nota resꝑsus & de ipsa tibi legitīe constare nō poterit purgationē[o] ab ipso recepta ipsuz non differas propter hoc ad sacerdotis officiuz promouere: qz & si non sit nota delicti[p] est tñ nota defectus ipediētis ad sacros ordines promouendum.

I Dem eugen̄. abbati & scholasti comutin̄.

¶ Sup notorio crimie nō ē idicēda purgatio: & pendente cā sup crimibus coꝛā papę delegato purgatio ab ordinario super eis recepta non tenet.

Cum dilectis filijs. h. ꝑsbyte ꝛro & .g. procuratoꝛi. o. clerici. & capellanū nostrū cōcesserim⁹ audito: idē ꝓcurator ꝓposuit ꝙ cum dictus ꝑsbyter sup incestus crimine fuisset publice ifamatus: cōstantin̄. epūs ordinari⁹ iudex ei purgationē indixit q cuz se purgare nequiuisset ab ipso fuit suis ecclesijs sn̄ialiter ō stitutus[q] quas ipse nihilominus detinuit per violentiam occupatas.

f ¶ Cunqz idem presbyter cuiusdaz ꝓsanguinei sui vxorē publice deferret ad petitionez plebani de benisō & quoꝝdā alioz clericoz constantien. dioc. iudicib⁹ dicimur litteras destiasse vt si dictus ꝑsbyter super crimine adulterij & incestus coram ipsis se purgare nō posset: ipsuz pena[r] debita castigarent: qui cum constitisset eisdez ꝙ idez ꝑsbyter ꝓ eo ꝙ in purgatione defecerat ab epō memorato fuerat cōdēnatus: ipsū vtpote ꝓtumacē[s] ꝑdictis ecclesijs ꝓsniam priuauerunt maxime cuz de incestu & adulterij crimine tanquaz de notorio liqueret eisdem: abbapa nō ꝓbat fem̄ epi cōstā. qz de hoc nō agebat. Sz credo ꝙ bene fecit epūs qz ꝓsumptiue ꝓiustus est & talis ꝓsumptio transit in violentiam.

r ¶ Pena. vt ꝓiuaretur officijs suis: dictum est in pristina notula.

s ¶ Cōtumacē: & male: vt pz ꝓ sequentia: qz nō seruauerūt ordinem iuris debe-

h ¶ Tūc purgarēt. ¶ Presumit ergo ꝙ suffraganei partē sui metropolitani foueant quo ad ea q̄ spectant ad honorem ipsius vnde possunt recusari in factis ipsius. s̄. vt. li. non conte. accedens.

i ¶ Importunitate: si. de pe. di. i. importuna. C. de pe. bo. subla. l. i. li. x.

l ¶ Nō sint. Notabile est ꝙ aliquis per se ipm̄ possit purgari sine aliqbus sui ordinis. si oēs alij sūt inimici ei⁹ qui sūt sui ordinis. arg. ij. q. v. si legitimi: & tūc alijs inferiorus ordinis pōt se purgare: & ēt cū laicis si clerici deficerēt ex eadez cā. ar. ij. q. v. oībus & ēt cū feminis. arg. xviij. q. ij. in decima. Jo.

m ¶ De testib⁹: credūt. sic. j. co. c. vlt. in fi. s̄. e. quotiens. & s̄. de testi. quotiēs. alias anceps subirēt periū ad qō nemo cōpellit̄. ff. de in lit. iur. videamus: & ff. re. amo. marcellus qō esset si de facto alterius ꝑcise iuraret vt ibi: & sic iurat ō credulitate in iuramēto calumnie. C. de iura. calū. l. ij. §. qō obseruari in fin. sic & alibi. vbi ferē testimoniū ō auditu. ff. de ꝓba. si arbiter.

¶ Accedens. Dño ponit̄ conquestio. scōo ꝓuisio ibi: quo circa. Ab. si.

n ¶ Voluisti. si. s̄. de testi. supco. Et. s̄. de spō. ꝓterea. ff. ō ritu nup. adoptiuus. §. seruiles in fin.

o ¶ Purgatione: & quō purgabit se ꝙ nō sit filius sacerdotis: qz negatiua ꝓbari non pōt directe & preterea tale est factuz qō ꝓbari nō pt. ff. de ꝓdi. & de mon. l. lucius. Rñdeo hoc idirecte ꝓbabit. s̄. ꝙ fuerit filiꝰ talis laici & vxoris eiusdē quaz ꝓ legitima tenebat & boc notum & publicū erat: & ꝓbabit se non fuisse filiū sacerdotis. Jtez quo ipso ꝙ ꝓbat se filiū vxoris tue quaz tu tenes ꝓ vxore ꝓbabit se filiuz tuuz esse: argu. ff. de ius uo. qz mater & sic purgatur aliquis non solū a crimine: sed etiā ab irregularitate: vt pz ꝛ: & laici etiam se purgant. s̄. co. nos inter. & etiam femine. s̄. e. monialeꝭ. bene potest etiam iurari sup conditione persone. ff. de iureiur. l. iij. §. i.

p ¶ Delicti: qz nō est culpa ei⁹ qui gignit̄: sed q generat. l. vi. di. nasci. de adulterio.

¶ Cum dilectis. Jn ꝓma parte ponit̄ auctoꝛ & datio. in scōa actoris petitio. in tertia rei ñsio. i q̄rta diffinitio scōa ibi: cūqz idem. tertia ibi: dictus vero. q̄rta ibi: his igitur.

q ¶ Destitutus. q deficit i purgatione deponit̄: vt. s̄. e. cuz inter. & c. cuz. p. & s̄. de simo. de b isinuatū. & xxx. di. c. vl. sz i casu isto nō debuit ꝓuari sz suspēdi ab offō: nisi tu velles eqpar crimen incestus crimini simonie & heresis. s̄. e. iter i ꝑn. Tñ pa

bant inquirere ad petitionē eoꝝ: qꝝ impetrauerunt inquisitionem uocato presbytero vt haberent facultatem se defendendi. s. de accu. qualiter ⁊ qñ. §. debet. non obstante facto ꝓstan. epi: cuꝝ de illo nihil de eis cōmissum fuisset: ⁊ sic ordo iuris in inquisitione seruari debet precipue circa clericos seculares. b.

a ¶ Juris ordīe: si iuris ordo qē de substātia iudicioꝝ nō seruet: nihil agit. ij. q. vi. §. diffinitiua. aliꝰ ordo q ñ est de substantia iudicioꝝ lz nō seruetur sntia tenet: nisi per appellationē releuet. C. de ap. l. i. Jo. Et hic habes: qꝺ cassato ꝓncipali cassat accessorium: vt .s. de no. ope. nūci. cuꝝ ex iniūcto. s. de accusatio. ad petitionem.

b ¶ Repugnantia. vñ nō sunt audiendi. s. de ap. solicitudinē ⁊ xxiij. q. vij. quod autem. Et imputandum est illis qui aliter retulerunt: cum possent relationem suam diligentius auertisse. s. de fi. instru. imputari. ⁊ .C. eo. ti. scripture. ⁊ ideo ꝓcessus illorum ⁊ quicquid occasione illius processus factum est irritatur. s. concessio ecclesiaruꝝ. si. s. de fi. instrumen. inter.

c ¶ Notoriū. qualiter quid dicatur notorium habes supra de cohabi. cleri. ⁊ mulie. capitulo vltimo.

d ¶ Jndicenda. qꝝ nec probatione opus erat. ii. q. i. de manifesta. s. de accusa. euidentia. citatio tñ faciēda est. xxiij. q. iij. de illicita. ⁊. ii. q. i. deus omnipotens: ⁊ sntia preferenda ut hic dicitur. ⁊. s. ó ap. cuꝝ sit romana. c. de manifesta. nec requiritur purgatio vt hic. qꝝ illa non habet locū nisi cuꝝ factū dubiū est deficientibus accusatoribus et testib⁹. vt. s. pz i multis. c. nec probatio: vt. ij. q. i. deus oīpotens ⁊ .c. scelus de manifesta et sic pz qꝺ in notoriis quantū ad sntiam tm alique sunt partes iudicis. Qñq tñ recipiunt ꝓbatōes ex abundanti. s. de ele. bone. xxiiij. q. i. pudenda in fine ⁊ .ff. de manumiss. cām in princ. nihil. n. tam indubitatum ē qō non recipiat quādam solicitam dubitationem in auē. de tabel. in medio. col. iij.

e ¶ Apud bonos ⁊ graues. Mo. qꝺ dicit apud bonos ⁊ graues fuerit ifamat⁹ p hoc videt qꝺ nō refert vndecūqꝝ orta fuerit infamia: ex quo apud tales iam laborat. sufficit ad purgationē indicendā. xxiij. q. iij. ecce. ⁊. s. e. accedēs. arg. ꝯ. s. de accu. qualiter ⁊ qñ. ⁊. xi. q. iij. i cūctis. ij. q. v. omnibus. ¶ Per hec iura scō inducta dicunt quidam qꝺ si infamia orta sit a vilibus ⁊ emulis nō cōpellitur ad purgationes. Alij dicūt qꝺ videt verius qꝺ ex quo aliquis infamatus ē apud bonos ⁊ graues compelli dz ad purgationē: ne apō illos īcredibilis remaneat p iura primo inducta: ⁊. ij. q. v. oībus. ⁊. c. qualiter ⁊ quando non contradicit.

f ¶ Ordinarius: cum cā illa delegatis iudicibus cōmissa fuisset. ⁊ sic epꝰ nullam habeat iurisditionē quantuꝝ ad cām ea pendente: verum purgatio tanꝯ a nō suo iudice indicta nō valet. s. de consue. ad audientiam cū suis concor. ⁊. s. de offic. leg. licet. Et ita purgatio minus iusta nō facit fidē. s. eo. ex tua ꝝ: nec ēt delegat⁹ ipsum tenetur audire: qꝝ eo omisso accessit ad ordinariū. ff. de arbi. sed ⁊ si. §. vlti. ⁊. l. seq. imo videt qꝺ talis cām perdere debet. C. de asser. tol. l. i. §. vl. ⁊ argu. .s. de rescrip. ex tenore.

H Eccepimus. Quattuor sunt partes. Jn prima iudicū cōsultatio super forma purgationis quam purgandus offerebat. Jn scōa ibi: ipse vo: purgandi supplicatio. in tertia ibi: porro: ipsius forme reprobatio. in qrta ibi: ideoqꝝ cōmissio cum expressione debite forme. Ab. si.

g ¶ Curastis. ó istis bisuntiñ. habuisti vt credo. s. de acc. licet. ⁊ ibi commisit papa inquisitionem contra ipsum ⁊ eisdem iudicibus scribit. b.

ti sancti galli ad quē illaꝝ ecclesiaꝝ donatio pertinebat: prātem liberā cōcedentes ecclesias illas personis alijs conferendi qui eas postea supradicto. o. clerico assignauit ⁊ infra. ¶ Dictus uero pbyter inter cetera respondit: qꝺ ꝓcessus iudicum predictoꝝ debeat merito retractari cū lite nō ꝓtestata procedere presumpserint contra eū: adijciens qꝺ purgationem indictā ab electo constantinen. curauerit exhibere: ⁊ infra. ¶ His igitur ⁊ alijs plenius intellectis: lz litteꝝ ille que ad ꝑdictos iudices īpetrate dicuntur: vel ipaꝝ transcriptuꝝ ostensuꝝ non fuerit coram nobis: qꝝ tamē ex tenore relationis ipsoꝝ quaꝝ dict⁹ procurator exhibuit: ac si lfe ipe ostense fuissent nobis constitit euidenter iudices ipsos pretermisso iuris[a] ordine processisse: tam processum eorum cꝫ concessionē ecclesiaꝝ a predicto abbate de mandato ipsorum factā auctoritate ap. retractamus: presertiz cum relationis ipsius series repugnantia[b] contineat ⁊ aduersa. Dicitur enim qꝺ crimen eiusdem presbyteri vsqꝝ adeo publicuꝝ fuerat ⁊ notorium qꝺ nullus inficiationi locus penitus existebat: vtpote cuius vniuerse vicinie populus testis erat: ⁊ tñ ibidem permittitur: qꝺ eidē presbytero terminū peremptoriuꝝ prefixerunt in quo si posset super infamia predictorum criminum canonice se purgaret: cum nimiruꝝ si crimen notorium[c] existebat nō erat illi indicenda[d] purgatio sed in cuꝝ cōdēnatiōis sententia promulganda ⁊ infra. Si vo nullus apparuerit legitimus accusator: ⁊ ipsum inuenerītis apud bonos ⁊ graues[e] sup predictis criminibus vel ipsorum altero infamatum purgationem ei canonicam indicatis non obstante qꝺ coraꝝ predicto electo dicitur se purgasse cum iudicio pendente coram iudicibus delegatis nō debuerit ordinarius[f] purgationem indicere in famato. ¶ Item.

¶ Non sufficit prelato de criminibus infamato iurare cuꝝ se purgat qꝺ sit immunis ab illis criminibus: sed iurare debet qꝺ post suā ꝓmotionem illa crimina nō commisit.

A Ccepim⁹ litteras qb⁹ nobis intimare curastis[g] qꝺ apostoli cō mādato super īdicenda purgatiōe archiepō bisuntiñ. recepto ipsum citastis vt decuit: qui ad diem prefixuꝝ cōparuit coꝝ vobis iuramentuꝝ purgatōis offerēs sub hac forma: videlz qꝺ īmunis erat ab illis crimībus sup quibus se purgaī debebat ⁊ infra. ¶ Ipse vero ad p̄sentiā nr̄aꝝ accedēs humiliter supplicauit vt saltez super purgationē incontinētie dignaremur temperare rigorē: quia nō deberet asserere qꝺ a natiuitate[h] sua nunquā passus fuerit lapsuꝝ carnis. ¶ Porro cū ab eis nō credatur exactū fuisse huiusmodi iuramentum potius forte ꝑsumimus[i] qꝺ alia ó cā volebat sub prescripta forma iurare: videlicet qꝺ īmunis erat ab illis criminibus de quibus fuerat infamatus tanꝯ dimissis per pniam iaz esset immunis ab illis: sed hoc iurare non parue temeritatis existeret: cuꝝ beatus iob dicat etiam si simplex fuero hoc ipsuꝝ ignorat[k] anima mea ⁊ infra. ¶ Ideoqꝝ prescriptā purgationis formam sm quaꝝ idē archiepꝰ obtulit se purgare: reprobam⁹ vtpote indiscretā temerariā ⁊ ineptam. iniungentes eidem vt si uoluerit: ⁊ potuerit sm hanc formam se purgare sm sanum intellectum quem ei duximus exprimendum: videlz qꝺ illa crimia grauiora[l]. i. simoniaz venditionē[m] iusticie atqꝝ incontinē tiam de quibus infamatus extitit[n]: iuret se minime[o] cōmisisse postꝯ[p] ad archiepiscopalē ꝓmotus est dignitatem. Item.

i ¶ Presumimus. arg. qꝺ ea que dubia sūt quo animo fiant in tutiorem partē facienda est interpretatio. j. de reg. iu. c. .ij. ff. e. ti. semper in dubijs. ⁊. l. ea que. verbum illō qꝺ erat immunis dubiuꝝ erat vt pz. ⁊ ideo papa interpretatur illud in securiorē partez. qꝝ sic iurare fatuū esset: vt sequitur ber.

k ¶ Jgnorat ania mea. Et ideo semper debet timere: qꝝ bonaꝝ mentiuꝝ est ibi culpā timere: vbi ēt culpa nō est. s. de obser. ieiu. consiliuꝝ. §. ii. ⁊ .v. dist. ad eius vero: qꝝ si dixerimus qꝺ peccatuꝝ non habemus: veritas i nobis non est: de pe. di. .ij. si enim ingt. ubi sunt verba iob continētia hāc sententiam. Et sepe dimisso peccato alicui⁹ punitur ille post peccatum dimissum. de pe. di. i. si peccatū. ⁊ sic iste temeraria ⁊ dubiā purgationez volebat subire: quasi anceps periurū qō fieri nō dz. ff. de in lit. iurā. videamus. ⁊ ideo papa talem reprobat purgationem tāꝯ ineptam ⁊ dolosam. ꝯ. s. eo. ꝓstitutus huic standum est. ⁊ expone ibi a crimine immūis .i. non cōmisit illa crimina de quibus infamatus erat episcopus vt credūt ⁊ ita debent intelligi: vt ibi notatur ⁊ sic potest p stare.

l ¶ Grauiora. s. simoniaz. cuius cōparatione cetera crimina p nihilo reputant. i. q. vi. c. vlt. ⁊ ita simonia inter grauiora peccata reputat ⁊ homicidio quandoqꝝ comparantur. s. de accusa. i quisitionis.

m ¶ Venditionem iusticie. Justicia vēdi nō dz. iiij. q. v. non sane. ⁊. xi. q. iij. non lz: ⁊. s. de vi. ⁊ bone. cle. cum ab oī specie: ⁊ in tantuꝝ reprobata est: qꝺ venalis etiam sententia nulla est. i. q. vi. §. venales. ita qꝺ nō est appellare necesse. C. quando prouo. non est necesse. §. venales. ⁊ non solum iusticia imo iurisditio non debet vendi. s. ne prela. vi. su. c. i. ⁊. ij.

n ¶ Extitit sup his tm̄ ⁊ non sup alijs debet se purgare. nec inquisitio nec receptio testiū sup alijs fieri debet qō si fiat: nō valet. s. de accu. inquisitionis. §. i. ⁊. e. qualiter ⁊ quando. ii. Ber.

o ¶ Minie cōmisisse. ¶ Nec ē ergo ōbita forma purgādi sine aliquo scrupulo duplicitatis: qꝝ ⁊ si egisset sic de illo crimie penitentiam: adhuc infamia remaneret de facto. que p penitentiam non tollitur. ij. q. iij. §. hic colligitur. ff. de obse. a li. ⁊ li. prestan. l. ij. vnde purgatio dicta non sufficiebat directe: ergo debuit purgare scōm hanc formā. sic. s. e. quotiens.

p ¶ Postꝯ: ergo de preterito se nō purgabit: qꝝ cum tpe sue promotionis nō fuit infamatus: qm̄ alias non debuit promoueri. lxxi. di. tantis. ⁊. s. ó accu. oīpotens. ⁊ tali mō non purgabitur: qꝝ approbauerunt mores ipsi⁹ vnde ipz postea reprobare nō pñt. viij. q. ij. dilectissimi. ⁊. xxx. q. v. bor-

rendus.ꝛ.ſ.de iureiur.quẽadmodum.ff.de adul.l.ſi vxor.in fi.

a ¶ Credunt: ſi.ſ.e.quotiens.

Rubrica De purgatione vulgari. Quia duplex ẽ purgatio q̃dã canonica: q̃ ca non inuenit eã de qua ſupra dictum eſt: q̃dam vero ẽ vulgaris q̃ vulg⁹ introduxit eã; ideo ſequitur videre de ſe. Ab.ſi.

Ara. Due ſũt partes huius.c. conſultatio et rñ ſio. ſecunda ibi: tue. Ab.ſi.

b ¶ Aliquatenus: tolerare. In nullo enim caſu talis purgatio debet tolerari: nec ob.q̃ poſſit obiici de golia qui pugnauit cũ dauid.ij.q.v. monachus: quia illud fuit factũ inſtinctu ſpiritus ſancti: ſicut petrus excuſatur: qui geminum fecit homicidium. xxiij.q.vl. occidit: ꝛ patriarche excuſantur ab adulterio. ſ. de diuor. gaudem⁹ ¶ Hec purgatio ab eccleſia reprobatur: cum deum potius tentare videat. j.eo. ca. vlti. ꝛ fabricante diabolo facta eſt vulgaris purgatio. ij.q.v. mennam. et c. conſuluiſti vnde q̃ in culpa non eſt. punit. j.c. pr. nam q̃diu hz homo quid faciat nõ dz deum tentare .xxij.q.ii. queritur cur patriarche. ꝛ athlete hz leges non hñt locum. C. de gladia. l. vna li. xi.

Significantibus. In prima põitur q̃. in ſecũda prouiſio ibi: vñ. Ab.ſi.

c ¶ Reſtituant. Sed qualiter h eſſe põt q̃ retracta retur ſnĩa a qua non fuit appellatum cum iã tranſierit in rẽ iudicatã: licet veritas aliter ſe hẽat: etiaz ex ipſa ſententia ius facnz eſt q̃tum ad litigantes. ſ. de re iudi. cum inter vos ꝛ per ea que poſtea emergunt ſnĩa non retractatur .ſ. de re iudica. inter monaſterium. ꝛ.ca. fi. ꝛ talis error detectus ſnĩam non retractat. ff. fa. berci. cum putarem. ꝛ.C. ō condi. in de. l. i. Ad hoc dicas q̃ propter probabilem errorem bene ſtractatur ſnĩa. ſ. ō frigi. fraternitatis. xxiij. q.i.c.ij. ff. q̃ ñ ac. ō pecul. eſt an. l.ij. alſ eſt. §. prime. l. ꝛ incipit queſitum ꝛ plerunq; veritate comperta retractatur ſnĩa. ff. de condi. ſine cauſa. ſi fullo. ꝛ ẽt pp delictum aduerſarij. ſ. ō diuor. ex lris. et ff. de iureiur. admonendi. .C. de tranſac. ſi ex falſis. Sic ergo modo apper q̃ ſnĩa falſo lata nulla fuit: auctoritatis nullius: ꝛ reprobate, pbatiõis ō vtroq; iure: ergo debuit merito retractari. Jo.

d ¶ Jlecti. In ꝑma pte ponit q̃rela ĩ ſcõa dat iudices ibi: cũ igitur.

¶ Nouiter: pp q̃ cũ eis miti⁹ ẽ agẽdũ. j.ō pe. ꝛ remi. is q. ꝛ. ſ. ō diuor. is q. quouſq; fuerunt ĩ firma radice plãtati. xxv.q.iij. q̃ ſcripſi.

e ¶ Interdictũ: vt. ij.q.v. mẽnaz. ꝛ ca. cõſuluiſti. ꝛ. ſ. ti. pri. ex tuarũ: ꝛ. ſ. ne cle. vel mona. ſnĩam. ꝛ.C. de gladia. l. vna. li. xi.

f ¶ Tentari. q̃ fieri non dz: iuxta illud. Nõ tẽtabis dñm deũ tuũ ꝛc. xxii.q. ñ. q̃ritur. cur patriarche. ꝛ. xxiij.q.vl. ſi nullus. Ber.

Rubrica De iniurijs ꝛ damno dato. Supra de variis exceſſibus dcm ẽ tã prelatorum q̃ ſubditorum. Verum q̃ ex eis frequenter iniurie ꝛ damna infe-

runtur merito de his ſubiiſcit. Ab.ſi.

g ¶ Jrrati. impenſas. Operas aũt amiſſas ꝛ impenſas in curatione p̃ſtabit vt dicit. ꝛ. ff. ſi qua. pau. fe. di. l. ex hac. ꝛ. ff. ō eiec. effu. l. vlt. ꝛ .ff. ad. l. aquil. qua actione in prin. Deformitatis autem ratio non habebitur: q̃ liberum corpus non recipit eſtimationẽ: vt ĩ p̃mis duabus legibus. ꝛ. ff. ad. l. rhodi. ō iac. l. ij. §. corporuz. ꝛ. ff. ō eiec. ꝛ effu. l. j. §. ſed cuz homo tamẽ ſi liber homo periſt. l. ſolidoruz fit condemnatio: vt. §. ſed cum homo. illud fit pro pena: non p eſtimatione.

Jrrati fuerint homies ꝛ percuſſerit alter proximum ſuũ lapide vel pugno ꝛ ille mortu⁹ nõ fuerit: ſi iacuerit in lecto: q̃ pcuſſerit: operas eius ꝛ impẽſas ⁸ĩ medicos reſtituat. ¶ Nep.

¶ Breue eſt: ꝛ iõ nõ ſũmatur.

Jrrati. Jſi quis aperuerit ciſternam: ꝛ foderit ꝛ non operuerit eã ceciderit q̃ bos vel aſinus in eam. dominus ciſterne reddet^b precium iumentorum: q̃ ō aũt mortuũ eſt ipi⁹ erit. ¶ Dem.

¶ Breue eſt: ꝛ ideo nõ ſũmatur.

Jrrati. Jſi bos alienus corrupeta eſſet ab heri ꝛ nudiuſtertius: ꝛ non cuſtodiuit eũz dñs ſuus. reddet bouem^h p̃o boue ꝛ cadauer integruz accipiet. ¶ Dem.

¶ Breue eſt ꝛ nõ ſũmatur.

Jrrati. Jſi leſerit quiſpiaz agrũ vel vineam: ꝛ dimiſerit iumẽtũ ſuũ ut depaſcat aliena: pro damno eſtimationẽ^l reſtituet. ¶ Dem.

¶ Breue eſt ꝛ non ſũmatur.

Jrrati. Jſi egreſſus ignis cõprehenderit aceruos frugũ ſiue ſtantes ſegetes in agris: reddet^m damnũ q̃ ignem ſuccẽderit.

Ex peniten. romano.

¶ Breue eſt quaſi idem cum precedenti.

Jrrati. Jſi quis domũ^n vel areaz cuiuſquam incenderit voluntarie: ſublata ꝛ incenſa omnia reſtituat^o ꝛ tres annos peniteat.

Ex no. iii. epõ bonoñ.

¶ Secularis poteſtas q̃ clericum bãniuit cõdẽnari dz per iudicez eccleſiaſticum ſm eſtimationẽ iniurie in expenſis ꝛ damnis.

Olim. Jſcribentibus nobis epõ mutiñ. vt ptãtem cõſiliarios ꝛ populum ciuitatis florentiñ. ad ſatiſfaciendum de dãnis ꝛ iniurijs irrogatis epõ et eccleſijs felſulañ. cen. ec. coartaret: idẽ teſtes lite non conteſtata recepit. ¶ Quare nos eius proceſſu pẽit⁹ reuocato^p cõmũe florẽtiñ. quia bannierat^q epm feſulanum contra deũ ꝛ eccleſiaſticã libertatẽ: pp iniuriã bãni expenſas

b ¶ Jlequi: reddat precium. ſi ō fecit in publico: ſi vero ĩ priuato loco vbi conſueuerũt fieri nõ tenetur. ff. ad. l. aquil. qui foueas: quia q̃ occaſionem damni dedit tenetur. ff. ad. l. corn. nihil intereſt: ꝛ. ff. ad. l. aquil. qui occiderit. §. penul. ꝛ. j. eodez ca. ulti.

i ¶ Jbos: cuſtodiuit: ſupple ꝛ alterius bouez occiderit vnde tenetur: quia culpa ſiue negligentia ipſius damnum datum eſt qui debuit diligentiam adhibere: vt. j.c. vl.

k ¶ Reddet boue. hic intelligit cũ bos ille q̃ dãnũ dedit aggreſſus eſt alium ꝛ occidit: ſed econuerſo non tenet. ff. ſi qua. pau. fe. di. l. j. §. cum arietes. ff. ad l. aquil. itaq;. ſed cum dubium eſt quis bos primo aggreſſus ẽ .ff. ad. l. aquil. ſcientiam. §. cuz ſtramenta: ꝛ ſi alias animal tuum mihi damnum dedit: tu teneris. j.e.c. vl. ver. q̃ ſi. ꝛ. j.c. proxi.

l ¶ Jleſerit eſtimationem: reſtituet niſi dando animal velis liberare teipſum. j. eodez capi. vlt. vltra enim eſtimationem non tenetur conuentus de paſtu pecoris in actione in factum conuenitur. ff. de preſcrip. ver. qui ſeruandarũ. §. ſi glans ꝛ expellere debet animal q̃ dãnum dedit: et tanquam ſuum non includere illud: cum dominus illius teneatur ad damnum. ff. ad. l. aquil. quintus mutius. §. pomponius. Ber.

m ¶ Jegreſſus. reddet damnum. ſi fuerit in culpa dũ apposuit iſtum ignem: nec adhibuit diligentiam quam debuit .ff. ad. l. aquil. qui occidit. §. in hac. ꝛ. j. eodem capitulo vltiõ. alias ſi nihil de contingentibus omiſiſſet: non tenetur. j. eo. ca. vlti.

n ¶ Jquis domum voluntarie ſecus ſi contra voluntatem dum tamen nihil de contingentibus omiſerit. j. eodem c. vlt. in fi.

o ¶ Reſtituat: in quadruplum infra annum: poſt annum in ſimpluz. ff. de cenſi. l. i. ſed ſi negligentia in ſimplũ: ſed ſi dolo fecerit ſm leges concremabitur. ff. eo. qui edes.

Olim. Diuiditur. quia primo recitat proceſſum delegati quem ſcõo reuocat ꝛ cauſam diffinit ibi: quare. hodie adde penam in de. i. de penis. Abbas ſi culus.

p ¶ Reuocatio: lite vo non cõteſtata nõ valet proceſſus: vt hic pz. ꝛ. ſ. ut lite nõ cõteſt. accedẽs. ꝛ. ſ. de elec. dudum. ij. ꝛ. ſ. de pur. ca. cũ dilectus.

q ¶ Bãniuerat: tale bannum nullum fuit: quia nullam habet iuriſditionem ĩ ipſum laico enim non licet de clerico legem dare. xcv. diſtinctione bene quidem. xvi.q.vij. non placuit. ĩmo tanq̃ ſacrilegus fuerat puniendus eadem cauſa. ꝛ.q. ca. ſi quis principum: ꝛ quia in eo offendit eccleſiaſticam libertatẽ: ꝛ propter hãc iniuriam punitur ad expenſas quas propter hoc fecit: ꝛ damna que ptulit tali occaſione vt patet.

a ¶ Tarationē: debet iudex ꝓmo tarare de expensis ⁊ dānis i iudicio petitis. iij. q. iij. offerat. v. q fieri ⁊ postea ꝺz iurare: ⁊ tali iuramento stabit tanq̄ legitime ꝓbationi. C. vnde vi si qñ. ⁊. ij. q. j. in primis. s. de his que vi metusue cau. fiunt. c. vlt. vbi de hoc. Ber.

b ¶ Vsualis monete: ⁊ si de hac nō fuisset dictum: de illa tamen intelligeret. ff. de leg. j. si seruus plurium. §. vlt. ⁊. ff. de ꝺbē. emp. imperatores. ⁊ si plures essent vsuales monete videtur de minori intelligendum. ff. de leg. iij. nummis. ⁊. s. de cēsi. ex parte.

I N nostra. Qui iurat statutum super non repetendis dānis hoc nō obstāte expensas repetere poterit. h. d. vel sic vt in rubro. diuidit quia i ꝓmapte ponit decisa cōsultatio. in secunda rātio ibi: cū igitur.

c ¶ Dānoꝝ. No. ergo q ꝺifferētia ē iter dānū ⁊ expensas vt h ꝓz. ⁊. s. c. pri. ar. vñ iuramentū sup vno factū non extenditur ad aliud: cum sint diuersa: puta si pp discordiaz domus aliqua destructa fuerat possessio aliqua sterilis remansit: vel qꝝ negociari non potuit: hmōi dāna remissa sūt ⁊ iuramēto firmata. Nō dam enim dannum siue interesse dr̄ circa rem puta subtraristi instr̄a quibus possessio ecclesie firmatur vel alterius teneris ad illud dānum qō ꝓtingit pp absentiā instrumentoꝝ. xij. q. ij. si qs de clericis: ⁊. ff. de actio. ēp. ⁊ vendi. iulianus in pri. Quod dam dicitur extra rem puta debui tibi frumētum ⁊ qꝝ non ꝺedisuo tpe: familia tua fame periit illud dānum non consequeris ꝟz precium frumēti vel vini. ff. c. sterilis. §. cū per venditorem expense dicuntur quas quis facit circa sumptus litis ⁊ circa aduocatos. C. ō iudi. sancimus. De istis expensis mētio fit. s. vt lite non contestata. qm̄. §. in aliis: ⁊. s. de dolo finem. ⁊ cōsimiles expense fuerunt h quas faciebāt eundo ⁊ redeundo: vel expendendo pecuniam suam faciendo maiores expēsas q̄ ꝓsueuerunt: ad istas expensas iuramentū non extenditur tñ si itellexisꝟ de hmōi expensis: ⁊ de his intenderunt iurare. ⁊ hoc constaret ⁊ sup his fieret interꝓtatio sicut credo: sed hic simpliciter dictum fuit de dānis quare ad ea tantum restringitur iuramētum: ⁊ sic aliꝺ dānū: ⁊ aliꝺ expense: sic ꝺr̄ aliud pena ⁊ aliud mulcta ⁊ aliud fraus: ⁊ aliud dolus. ff. ꝺ vbo. sig. aliud fraus.

d ¶ Cōtribuat: ꝑ bono cōcordie: vt hic dicit: sic fit cōtributio qñ iactus mercium factus ē. ff. ad. l. rhod. de iac. l. i. ⁊. ij. §. cū in eadē. ⁊. l. amisse. Sic ergo i casu isto equum est fieri contributionem ꝓpter bonum pacis ⁊ cōcordie: ne forte hac occasione concordia nō seruetur.

e S I culpa. ¶ Nota q ad hoc vt teneatur qui dānum dedit seu iniuriam irrogauit: necesse est culpā intervenire alioquin nō tenet. vñ infantes ⁊ furiosi non tenent si dānum dederint qꝝ iudicium animi non hñt. ff. ad. l. aquil. sed ⁊ si. §. in iuriarū. ⁊. §. igitur. ⁊. xv. q. j. illud impubes tñ doli capax tenetur vt hic in. c. illō. ⁊. §. igit. ⁊ ille nō tenetur ꝺ culpa qui ad sui ꝺefensionem ⁊ incōtinenti ⁊ eodem modo dānū dedit. ff. e. scientia. §. q cū aliter. ⁊ leuissima culpa qs tenet i casu isto ff. e. l. ij. ⁊. ille excusatur a culpa: qꝝ alterius impulsu vel violentia vētorum dānū dedit. ff. e. quēadmodum. §. si nauis. ⁊. §. item labeo.

f ¶ Tulisti. ¶ No. q nō soluz q dānū dedit seu iniuriam irrogauit: sed qui opem tulit tenet: puta si vnus tenuit ⁊ alius interemit ille q tenuit q̄si cām mortis dedit ideoqꝝ actione in factum tenetur. ff. e. item mela. §. si alius. ⁊. §. item cū eodē. ⁊. ff. de iniur. si solū i ꝑn. ⁊. §. si mādato. sic ope. ⁊ cōsilio furtū ꝓmittit isti. ꝺ ob. q̄ ex ꝺ lic. nas. §. ope ⁊ homicidiū ope ⁊ cōsilio cōmittit. s. ꝺ homi. sicut dignū. §. illi q. ⁊. §. vl. ⁊. §. hi q. ⁊ si. ff. de adul. is cui⁹. §. vl.

g ¶ Imperitia: que annumeratur culpe insti. ad. l. aquil. §. imperitia. ⁊. ff. ꝺ reg. iur. iperitia. ⁊. ff. loca. si qs fundum. §. celsus. Idem intellige de negligentia put hic: dicit ergo siue culpa siue imperitia vel negligentia dānum dederis vel si iniuriam irrogaueris vel dātibus opem dediste: teneris etiam si negligentia tua aliquod minus bene feciste: ⁊ ob hoc dānum datum sit teneris. ff. ad. l. aquil. si seruus. ij. §. si ex plaustro ⁊ lege q occiderit. §. in hac: ⁊ negligētia imputat. j. ꝺ pe. ⁊ remis. q̄situm vbi de hoc.

⁊ dāna tali occasione secuta taratione[a] iuramento premissa in mille libris vsualis[b] monete predicto ep̄o sñialiter ꝺurimus condemnandū.

¶ Rego. ix.

¶ Statutū sup dānis nō repetendis ad expensas non extenditur.

I N nostra ⁊ fratrum nr̄orum pñtia, ꝓposuistis: q ꝺoliz ciues brixien. pro restaurationibus dannorū[c] illatoꝝ ad invicē que pp multas ciuiles discordias incurrerant plurimū aggrauati statutum editū de nō petendo vl̄ recipiēdo i posteruz restauratōes hmōi a cōi gnāliter approbarūt ⁊ firmarūt ēt iuramento: ⁊ infra. ꝟ Cuz igit aliud sit dānoruz restauratio q̄z satisfactio expēsarū: ⁊ iō i iuramēto exhibito sup dānorum articulo intelligi nō ꝺebeat q ꝺ factum expensarū fuerit cōprehensuz: mandamus quatenꝰ iuramento non obstāte ꝑdicto auctoritate nr̄a, puideas q ꝺcm̄ cōe ꝑ bono cōcordie ad expēsarū satisfactionē cōtribuat[d] iuxta tue discretionis arbitriū a te sicut expedierit moderandum. I Dem.

¶ Habet plura dicta ⁊ se sūmat.

S I culpa[e] tua ꝺatū est damnuz vel iniuria irrogata: seu alijs irrogantibus opē forte tulisti[f]: aut hec imperitia[g] tua siue negligentia euenerunt: iure sup his satisfacere te oportet nec ignorātia[h] te excusat scire debuisti ex facto tuo iniuriam verisimiliter: posse cōtigē vel iactu rā. ¶ Quod si aialia tua nocuisse ꝓpōas: nihilominꝰ ad satisfactionē teneris: nisi ea ꝺando passis dānum velis liberare teipm. qō tñ ad liberationē non ꝓficit si fera aialia[i] vel que cōsueuerit nocere fuissent: ⁊ quā ꝺebueras non curasti[k] diligētiam adhibē. ¶ Sane licet qui occasionem ꝺamni ꝺat: ꝺamnum videatur ꝺedisse. secus est tñ i illis ꝺicendum qui vt nō accideret: de cōtingentibus nil omisit[m].

Rubrica De penis.

¶ Ex cōcilio toletano.

¶ Totiens puniendus est crimi⁹ sus quotiens delictum iterat.

Q Ue frequenti preuaricatione iterant frequēti sñia cōdēnentur[n].

¶ Ex concilio triburiensi.

¶ Interficiens presbyterum puniendus est. ⁊ pene pars ecclesie cui prefuit. alia pars pro eius anima ꝺistribuitur.

P Resbyteri interfecti compositio[o] episcopo ad cuius parochiā ꝑtiner soluat: ita vt medietatem vtilitatibus[p] ecclesie cui⁹ pr̄efuit tribuat: alteraz in ei⁹ elemosynaz iuste dispartiat. ꝟ Quia nullus ei⁹ heres proximioꝝ videtur q̄z qui ipsum domino sociauit[q].

A Lexander tertius cantuariensi archiepiscopo.

¶ Non debent plati ꝑ criminosis sustinēdis pecuniā exigere: nec etiam correctionis cā ex cupiditate penam pecuniariam imponere.

b ¶ Ignorantia. h si excusat ignorātia a culpa si potuit scire ex facto suo contingere iacturam vel iniuriā puta mihi iz percutere percutiēte me si cū vellem cū percutere: aliū pcussi: imputat mihi. ff. ad. l. aql. scientiaz. §. pe. ⁊. ff. de iniur. cū q. §. si iniuria. ar. ꝑ. ff. eo. si cū seruo. debuit ergo adhibuisse diligentiam in facto suo: vt dicit in fi. ⁊ sic non imputaretur. Et illud scias qō iniuria fit aut re aut verbis. re quotiens manus infertur. verbis. quotiēs cōuicium ꝺr̄. ff. de iniur. l. i. ⁊. s. de re iudi. cum te. ⁊ iniuria per dissimulationez aboletur. ff. e. non solum. §. j. Et illud scias q conuentus de dāno ꝺato si negauerit: ⁊ probatum fuerit: condēnatur in dupluz. ff. ad. l. aquil. l. ij. ⁊. C. e. ti. ꝑ negantem.

i ¶ Animalia tua. Sic ergo si quadrupes tua siue animal dānum dedit: ad estimationem teneris: qa non custodiuisti animalia tua tamē si velis ꝺare animal pro dāno liberare te potes: vt h ꝺicit. ⁊. ff. si q̄ q̄ pau. fe. di. l. i. circa pri. ⁊ isti. eo. ti. in prin. vnde sumpta fuerunt hec verba ⁊ hoc habet locum in bis animalibus q̄ ꝑ naturam mouent: vtpote si bos cornupeta solut⁹ fuit vl̄ equ⁹ calcitrosus: vt ꝺicitur in p ꝺictis. l. In feris autē animalibus q̄ naturali sua feritate ꝺannū ꝺederunt: h nō hz locuz: qꝝ illud animal ꝺādo nō liberaberis: qꝝ non adhibuisti diligentiam quā ꝺebuisti: vt hic. j. ꝺicit nihilominꝰ vt h ꝺr̄ saltem ꝺirecta actione vel vtili potius. Si vero aufugit ⁊ nocuit: nō pōt ꝺñs quondam conueniri: quia ꝺesinit ꝺñs esse: vt. ff. eo. l. i. §. in bestijs. ⁊ insti. eo. §. i. Fere bestie sunt vt vrsus ⁊ ceruus: que sunt animalia siue volatilia fera ꝺicuntur. īsti. ꝺe re. ꝺi. §. fere. ⁊. in alijs. §. sequētib⁹. Cū. n. liber hō ꝺānū ꝺat: locuz hz actio. l. aquil. ꝺuz vo q̄drupes siue aial locū hz actio ꝺ paupie. cū vo ꝺuus. tūc locuz hz actio noxalis ⁊ tūc licitum est ꝺuz ꝺare ꝑ ꝺāno ꝺato. insti. ꝺe nox. circa p̄n.

k ¶ Nō curasti. qꝝ hmōi aialia non debēt ꝺetineri i publico vbi publicū iter est isti. si q̄dru. pau. fe. di. §. h quoqꝝ als. §. ceterū. si vo teneātur i publico ⁊ ꝺānū ꝺerit tenet ꝺñs i duplū: ⁊ nihilominꝰ actio ꝺ paupie locuz hz qꝝ cum plēs actiōes ꝙcurrūt penales i eaꝺē re vna ñ tollit aliā isti. e. §. fi.

l ¶ Occasiōez. ff. ad. l. aql. q occiderit. §. in hac. ⁊. s. ꝺ homi. ꝺcetero: vbi ꝺ hoc. ⁊. s. ꝺ testi. sicut in gl. q̄ incipit ar. q vi.

m ¶ Omisit. ¶ No. q nō ē iputandū ei q de ꝙtingētibus nil omisit. ff. ad. l. aql. q occidit. §. i hac. ⁊. l. q foueas. ⁊. l. si putator. ⁊. l. di. si duo: ⁊. s. ꝺ homi. c. vl. ⁊ antepe. b.

A que. ¶ Done exēplū i. c. pia ꝺ excep. li. vi. ubi excōicationis exceptio pt̄ ꝑ actorē pluries opponi ⁊ ibi ꝺr̄ q quotiēs ꝺficit i pbādo totiēs ꝺz puniri in expēsis: ut infra ēt subijciā. Tlb. st.

n ¶ Cōdēnentur: sic. vi. q. i. imitare: ⁊ de pe. di. i. mēsurā. ⁊ ita quotiēs quis ꝺligrit totiens puniri ꝺz. sicut i Jctib⁹ ꝙsueuit ꝺici: ut pena soluta contract⁹ maneat in sua firmitate. ff. de trāsac. q fidē. ſz ēt arbitrio qs stare non cogit pena soluta nisi id expresse ꝺicat. ff. de arbi. si duo in fi. ⁊ sic ē ar. quotiēs cleric⁹ in delicto repert⁹ fuerit totiēs exigat ab eo pena. ar. xxiij. di. q̄q̄ in fi. ⁊ ff. ꝺ vbo. ob. si sic stipulatus.

P Resbyteri. Dicit qꝺ faciēdū sit ꝺ pena quā soluit īterfector ꝑsbyteri. b. d. vel sic ut in rubro. p̄mo ponit vnū dictū. ¶o ibi: rō. qꝝ. b.

o ¶ Cōpositio p. l. lōbardā ē sexcētorū solidoꝝ. xviij. q. iiij. q subdiaconū.

p ¶ Utilitatib⁹ ecclesie. hoc iō qꝝ et sic ecclesie iniuria fcā fuit ⁊ i suū ministꝝ iurta illud. Qui nos tāgit: me tāgit. ii. q. vii. accusatō. et ē ar. q pēas pecuniarias quas recipit eps non lucrat ipe. ſz i utilitatē ecclesie ꝙuerti debēt: vl ꝺiuiꝺēt illas. ar. et. i. di. ius militare. et. xvij. q. vi. c. i.

q ¶ Cui. scilicet ecclesie.

r ¶ Sociauit. baptizando et ordinando illum.

LIcet. Archidiaconi ⁊ alij ꝓlati qui in crimininibus dispẽsare non ꝓñt: penã pecuniariam ponere nõ ꝓñt vbi a iure statuit. ꝓmo ponitur archidiaconꝰ actus reprehensiblis. scõo mãdat illis inhiberi ⁊ compesci ibi: mandamus. Ab. si.

a Laicis. Sed quare a laicis: quia forte sunt de sua iurisditione tpali: vel de consuetudine hoc habent.

b Penã pecuniariaz Ex hac decreta. vt ꝙ ꝓ criminibus pena pecuniaria exigi nõ debet: cum papa ꝺ eã ꝓhibeat. ar. .xvi.q.vi. cognouim⁹. ⁊.c. delapsis. ⁊.c. epõ: ⁊ illud. i.q.i. nullus epꝰ. ⁊.s. ꝺ simonia nemo. ⁊ .lxxiij.di. si qs epꝰ. ar. cõtra. xxiij.q.v. si vos. Unde nota ꝙ cũ ius statuit penam pecuniariaz infligendã: quicũqz cognoscit de illo crimine illam põt infligere. ff. de iudi. l.ij. §. vl. ⁊.s. ꝺ rapto. in archiepa. ⁊.xij. .q.ij. cũ deuotissimam. xviij.di. qm̃. si vero ius solã penã spũalẽ vel corporalẽ sup crimĩe statuit: iudex nec ꝺz nec põt illã in aliã ꝓmutare. sed ille tm̃ qui de illo crĩe põt dispẽsare. Et cum de pena criminis nihil de iure cautum est an pecuniariam vel aliaz infligat: iudicis arbitrio ꝓmittit .s. de offi. dele. de cãis. Cũ iudex sup crimine dispẽsare põt bñ põt infligere penã pecuniariam vel aliã. sed archidiaconi isti sup his criminiꝫ dispensare nõ poterant vñ nõ debebãt penã pecuniariã infligere: sed ponere spũalem: ꝓm ꝙ qualitas criminis exigebat. arg. .s. de iudi. atsi clerici. Hugo dicit: ꝙ illa pena est infligenda q̃ magis timeat ar. xxiij. .q.iiij. ea vindicta: ⁊.q. v. ꝓdest. ⁊.s. vt lit. non cõtesta. qm̃ in fi. Sed ꝺ intellige habere locũ. cũ iudex talis ẽ q possit dispensare ⁊ cõmutare penas. sz isti archidiaconi hoc nõ possunt ala.

c A vicarijs. ꝺ erat simoniacũ. cũ ordo sit sacramẽtũ. cui adheret executio si ergo vnum vendunt ⁊ reliquũ. i.q.iii. si quis obiecerit. ⁊.c. saluator.

IIcet iuxta apostoluz: ⁊ infra. Accepimus ꝙ archidiac. cõuentreñ. episcopatus ꝓ corrigendis excessibus ⁊ criminibus puniẽdis a clericis ⁊ laicis[a] penam[b] pecuniarum exigunt: ꝓ annua exactione personas quandoqz suspendunt: ecclesias interdicunt: a vicarijs[c] denarios ut eos in ecclesijs cãtare ꝓmittãt exigere nõ formidãt: ⁊ alia agunt que canonum obuiãt institutis ⁊ de radice cupiditatis ⁊ auaricie prodire videntur. ⁊ infra. Mãdamus quatenus archidiaconis predicti episcopatus hoc districtus interdicas. si autem cõtrauenire ꝓsumpserint eos ap. cel. ec. cen. compellas.

Item in concilio turoñ.

Victor[a] condemnatur victori in expẽsis etiaz in causis pecuniarijs ⁊ vnum casum excipit.

Alumniam ⁊ audaciaz temere litigantium condemnando in expensis ⁊ alio[b] multiplici remedio sãctio imperialis cõpescit. Qm̃ igitur sacris institutis cõsonare dignoscit: ꝑcipimus vt decetero i causis pecuniarijs victus victor[c] in expensis legitimis cõdẽnetur: nisi sñia[d] ꝓ absente feratur.

Innocentius tertius indronien si archiepo.

Clericus cãm seu operam prebens bello deponendus est.

Quod i dubijs: ⁊ infra. Quia uero tã sacerdotes q̃ gubernant naues ad pugnaz: q̃ꝫ qui personaliter exercent conflictum: ⁊ hi qui alios incitant[e] ad pugnãdum: omnes enormiter peccant: de rigore canonico eos credimus deponẽdos.

Item lundonensi epo.

Clericus ꝓ magno scelere ab eo commisso deponi debz. ⁊ i monasterio detrudi ad agendum penitentiam.

Tue discretionis prudentiaz ⁊ infra. Ad illud quod a nobis tertio requisisti qualiter clerici in latrocinijs vel alijs magnis sceleribus deprehensi[b] puniri debeãt. Respondemus: ꝙ a suis ordinibus degradati: detrudi debeãt i arctis monasterijs[i] ad penitentiaz peragendam.

Item dẽ abbati ⁊ ffrib⁹ scripteferate.

Si vterqz contrahentium venit contra contractum: vterqz põt agere ad penã adinuicem ꝓmissaz ex cõuentione.

Constitutus i ꝓtia nostra: ⁊ infra. Licet autem i instro epi leuitã exꝓssa fuerit certa pena quã ps ꝓtractuz nõ ꝓuans solueret obseruãti: cũ tñ vtraqz pars venisse ꝓtra illuz ex ꝓfessione[k] ꝓpria cõuincatur. Cũ ⁊ pars vestra subtraxerit epo pensionez: ⁊ eps procurationem exegerit ab eadem ecclesia sicut economus ꝓposuit memoratus: vtrãqz[l] partez ab ea redimus absolutam.

Item ꝓni sancti fridiani ⁊ magistro. b. canonico pisano.

Si testis ꝓp vacillationem icarceratur infamiam incurrit.

Super his de quibus nos cõsulere voluisti: ⁊ ifra. Clericus autem qui ꝓ eo ꝙ variauerat[m] ⁊ vacillauerat coraz vobis de mandato nostro captus est ⁊ detẽtus: infamiam nõ incurrit[n].

Item spoletano epo.

Obligatus ad certã quantitatem certa die sub pena soluenda: si partem ifra terminuz soluit ad penam integram non tenetur.

Uaz ad nos rectores clericoruz sancti fortunati querimoniaz transmiserunt: ꝙ cum tibi essent in .xl. libris ꝓ quoddaz arbitrium cõdemnati: effetqz pena .xxx. librarum apposita nisi eas soluerẽt i termino cõstituto: tandẽ .xxxiij. libris in termino persolutis[o]: occasione .vij. residuaruz per quasdam nostras lras veritate tacita ꝑtractas obtinuisti eos in prefatis .xxx.

b Deprehensi. ⁊ cõuicti sola. n. deprehẽsio nõ sufficit. s. de iudi. cũ nõ ab homine: vel intellige deprehensi ita ꝙ factuz sit notoriũ per euidẽtiã facti: tales. n. statim condẽnari possũt. C. de defen. ciui. l. defensores: ⁊.ar. .s. de coba. cle. ⁊ mul. i. c. vl. ⁊ ij. q.i. de manifesta. ⁊ talis deprehensio auctoritate sui prelati fieri debet: ne vltra se extẽdat violẽtia q̃ exegerit defensio clericoruz. j. de sentẽ. ex. vt fame: alias capientes eẽt excõica ti vt ibi.

d Alumniam. Primo legem recitat quã scõo approbat ibi: qm̃. Allio. ita vt preter expẽsas de calũnia puniatur. C. de calum. l. iij. ⁊ inſti. de pe. te. litigã. §. aduersus: qz in famis efficit vt ibi dicit de q̃bus legibus hic facit mentionem.

e Victori: victus victori in expẽsis cõdẽnari ꝺz si ꝓ calũniã ⁊ malã fidez appareat euz mouisse litem vt hic expresse dicit lꝛa in ꝓin. ⁊ in auk. ꝺ iudi. §. oportet col. vi. ⁊. ff. de iudi. eum quez temere. Alij dicũt ꝙ eoipo ꝙ succũbit ꝓsumit calũniari. vñ ꝺnari ꝺz i expensis. De hac materia plene dictũ est. s. de dolo ⁊ cõtu. finem.

f Nisi sñia ꝓ absẽte: sicut cauet. C. de iudi. pperãdũ. §. ⁊ sigdẽ. ibi dꝛ ꝙ victus presens sumptus suos de cõdẽnatione deducat.

g Quod in dubijs: incitant. in libello iniusto. ar. .s. de bo. sicut dignũ §. q vero ⁊. ff. ad. l. acql. itẽ mela. §. itẽ cũ eo. secus si esset iustũ: qz tũc licitũ est bortari. xxiij. q. vl. bortatur: ⁊.c. igitur: ⁊.c. vt ꝓdẽ ⁊ interesse bellis. e. cã. q. iij. mari.

l Utrãqz. sz vt ꝙ eps nõ iciderit in penã. naz cũ altera ps ei subtrahit pẽsionẽ: licite potuit petere ꝓcurationez: qz fidem nõ seruãti fides nõ ẽ seruãda. .s. de iureiu. puenit. ij. nã licitũ est redire ad ꝓrem accusatiõez cum ex parte altera nõ pareretur pacto. ar. .s. de pac. cũ pridẽ. ꝺ ꝺ dictũ fuit. s. ꝺ elec. cũ iter. r. Ecõtra vt ꝙ illi potius preiudicet q vltimo icidit i penã. nã si vterqz est i mora semp vltia mora nocet. ff. ꝺ peri. ⁊ cõmo. rei vẽ. illud respõdeo ꝺ pp par delictũ neuter incidit in penaz .ff. de re iudi. cũ par. ⁊ in delictis mutua fit cõpensatio. s. ꝺ adul. c. pe. ⁊ ult. xxx. q. vi. nihil ⁊. ff. solu. matri. viro. io. compensatio mutua fit. ff. de cõpẽ. si ambo: ⁊. ff. de dolo si duo. ꝺ decre. decisa fuit in fine huius decre. s. de reli. do. Constitutus ⁊ p illã poteris itelligere istã. b.

m Super his variauerat: ⁊ ideo nõ fuerat ei credendũ. iiij. q. iij. §. q falso. ⁊.s. vt eccle. bene. vt nostrum.

n Nõ incurrit: qz genus pene p se nõ ifamat: nisi sñia ꝑcedat. C. q. ex cau. infa. irro. l. i. ⁊ l. nullã. lz gratian⁹ alr sentirit. iij. q. vij. §. tria. i fi. vicẽ.

Quam. Diuiditur: in prima questio. in secũda ꝓ uisio ibi: qz igit. ab. si.

o Persolutis. eo ꝓ ꝙ sortem recipit pene renũciasse. vt ff. de eo qꝺ cer. lo. l. vlt. in fi. ⁊. ff. de leg. cõmiss. post diem. Et ita videt ꝙ eã vlterius petere nõ possit ꝓ hoc ꝙ hic dicitur nisi aliter cõuenerit inter eos cũ sortez recepit. s. ꝙ sors ⁊ pena peti possit. ar. ff. de transac. qui fidem. C. de trãsac. cũ ꝓponas. ff. si quis cau. l. ij. i. rñ. Et sic videt er hac ꝺcre. ꝙ non cõmittat pena in totum cũ effectu: lz sors in totum soluta nõ sit. vñ habes ꝺria plura. ff. de verb. obli. stipulationũ. §. si sortem. sup hoc ꝓsuevit distingui: aut enim illud qꝺ ꝓmittit sub pena consistit in dando aut in faciendo: si consistit i dando in totũ cõmittit pena: lz in pte sit satisfactum. ff. fami. her. heredes. §. in illa in fi. ⁊. ff. de ẽb. ob. stipulationum. §. si sortẽ: ⁊. l. in executionibus. §. itẽ si ita. ⁊. ff. de pig. sed an a me ar. Si vero consistit in faciendo: ⁊ illud qꝺ promissum est sub pena sed in diuiduum tunc idem est qꝺ in primo casu qz in totum ꝓmittit pena. ff. fami. her cis. heredes. §. an ea stipulatio. ⁊. ff. de verb. ob. eadẽ. §. cato in ꝑn. ibi ab oibus factum nẽ. ⁊. l. in executionibus. §. scõa. Sed in primo casu cũ ꝓsistit in dãdo dicit. Qm̃. ꝙ opposita exceptione repellitur a pena ꝓ rata solute partis arg. ff. si quis cau. si seruus. §. i. ⁊. ff. de ver. ob. l. ii. §. vlt. ad fi. ⁊ ar. ff. depo. si duo her

des.ē.ff.de ver.ob.in executionibus.§.insolidū ꝛ hanc equitatē seruat hic inno. Nec est seruādus ille rigor vt in totū pena exigatur qz nō debet quis cū aliena iactura ditari: vt ḃ dicit.ꝛ.xxii.q.ij.primū.ꝛ.ff.de ꝓdi.ide.nā hoc.qz non interest illius penā recipere ꝓ soluta sorte:ꝛ iō qz placuit equitatē ꝓferri stricto iuri.C. de iudi.placuit.vnde lr̄e sup hoc impetrate nō valuerāt quod ꝓz ex eo ꝙ dicit ueritate tacita. Alij doctores leguz seruāt illū rigorē. Si vero factū sit diuiduū ꝓ ꝑte tñi committit.ff.rem ra.ba.si procurator:ꝛ ar.ff.de ver.ob. eadez .§.cato.ibi.at si de eo cautum ꝛē. Sed ꝛtrariū videt in.l.ꝑdicta.ff.si qs cau.si seruus ubi cōmittit pena in totū: ꝛ dꝛ etur exceptio ꝓ alia ꝑte ꝛ factū videtur diuiduuz. Sed dici ꝓsueuit ꝙ illud est spāle in iudicio: qz ꝛ ibi mora purgat.ff.si qs cau. ꝛ si post tres sed in penali stipulationē nō purgat.C.ō ꝓbē.ꝛ ꝓmittē.stip.magna. quia tps ibi ī terpellat.§.de loca.ca.vl.

a ¶ Modestie obliuisci.ꝑferēda est enim estimatoris opinio pecuniario ꝓmodo.ff.de solu. cū ex pluribus cāis.ff. de vsuris in pecudum.§.vl.

b ¶ Pena: vt ergo ex hoc ꝙ ecclīastica psona non possit exigere penaz nec ab eo exigi:ar. .xii.q.ii.fraternitas.ar.ꝯ.§.e. ꝓstitut⁹. De hac materia dcti est.§.de arbi.dilecti filij.

Audres. Diuidit hec decre. Nam primo recitat penalē sniam.scdo aggrauat ibi: qz igit.ab.si.

c ¶ Restituantur. immo vt ꝙ maiori pena puniēdi sunt vt ñ solū ea restituant.sed oīa alia bona sua ecclesie cui iniuria fcā ē tradantur ppetuo. xvij.q.iij. si qs deinceps.ꝛ anathematizentur. vt ibi dr.ꝛ ipso iur sint excōicati.e.cā.ꝛ.q.e.si qs suadēte. Itē alia pena imponit.ꝯ. eo.c.pri.s.in qbusdam.ꝛ si itez aliq suum ep̄m interficiant ꝑuātur epo.xxv.q.ij.ita nos.

Dilectus. Qui iudici iniuriātur per superioris arbitriū puniri debent hoc.d.nel sic ut in rubro.ab.si.

d ¶ Assertionē.ar.ꝙ verbo iudicis est credendū. nisi ꝛriuz ꝑbet: vt hic dicit arg.§.ō ꝓba. post cessionē: arg.ꝯ.§.de testi. cū a nobis:ꝛ.§. de ꝓba.qñ ꝛ falsam.cui standū est. Sed qō dicit ḃ:ꝙ puniri debz litigator nec est cū temere ꝛdicit iudicis assertioni:puta cuz iudex ḃ qō dicē oñdit ꝑ acta: vl cū litigator nihil oñdit contra excōicatiōis sniaz:tūc puniat in sumptibus .ꝯ.de sen.excō.sacro:ar.§.eo. calūniam vel alias ſz arbitriū superioris:ut ḃ dicit.ꝛ.§.ō dr. delega.de causis.

¶ Vi quibusdam. Diuiditur. Nā primo recitat tripler patronoꝝ delictū:scdo ibi:cū igit.puidet ꝛ primo ꝯ ꝑmuz:ꝛ scdo ꝯ secundū vtrunqz prohibēdo.scdo ibi sacri:ꝛtra scōm illud primo puniendo in factoribus scdo aggrauādo penā in posteros ibi:ꝛ ne minus.Alb.si.

e ¶ Defensionis.patroni enim ecclesiam defendere debent.xvi.q.vlt.filijs. hāc defensionem nō debēt extendere ad grauamē: vt hic dicit.sic.§.de ap.c.iij.ꝛ.c. cū spāli.§.porro.ꝛ.§.de iureiur.ꝙro:ꝛ.xxij.q.iiij.inter cetera.

f ¶ Iure permissum. ¶ Permissuz patronis est ꝑtare rectorē ꝛ habere ius ꝓfessionis:ꝛ si ad inopiam vergat:ei ab ecclesia succurritur.§.de iurepat.nobis.ꝛ xvi.q.vij.quicunqz sit epūs nō debet plus petere a subditis ꝙ̄ sit ꝓmissum a iure xviij.q.ij.hoc tñ ꝛ.ꝛ.q.iij.qz cognouimus.ꝛ.§.de cen.cū apostol.alīs restitueret duplum.§.de īmu.ec.qz pleriqz.ꝛ.§.de cen.procurationes.in fi.

libris tibi ꝓ delegatū iudicē ꝛdemnari. ¶ Quia igit̄ te nō decet in tñi pontificalis modestie[a] obliuisci: ut inhonestis q̄stibus anbelādo desideres cū aliena iactura ditari: mādamus q̄tenus septē librarū soluti one ꝛtentus sup pena[b] .xxx.librarz memoratos rectores decetero nō molestes. ¶ Dem

¶ Occidētes ꝓlatū ꝑuāt̄ bñficijs ꝛ feudis q̄ bñt ab ecclesia cui ꝑerat ꝓlat⁹ ille.nec eis vel beredib⁹ resti tuēt.nec alia de nouo ꝛcedi dñt.sz hodie ante fūt similes pene de q̄bus in de.si quis suadēte.eo.ti.

Audres nr̄i apostolat⁹ peruenit ꝙ cuz quidaz pochiani tui ausu diabolico bone memorie i.vicētinū ep̄m p̄decessorē tuuz neqter ꝑmisset:feuda ꝛ bñficia que illi a uicētina ecclesia obtinebant ipsis ꝓ sniaz fuerūt cū multa ōliberatione sublata. ¶ Quia igit̄ maiori sūt aīaduersione plectendi:nos tā tibi ꝙ̄ successoribus tuis auctoritate ap.prohibemus ne ipsis aut beredibus eorū bñficia predicta restituant[c]:seu ō nouo eis alia quelibet conferant. ¶ Dem.

¶ Prorumpens contra iudicez arbitrio superioris punitur.

Electus filius electus sancti .p.ad montes:ꝛ ifra. ¶ Ne iudicialis euanescat auctoritas:cū de litigatoris ꝓbitate constiterit aduersus assertionez[o] iudicis temere,prūpētis:iuxta ſupioris arbitriū digna poterit aiaduersiōe puniri.

¶ Dem in cōcilio generali.

¶ Patroni aduocati vl vicedñi uēdicātes sibi in ecclesijs plus quaz iura ꝑmittāt ꝓ censurā ecclesiasticā cōpescūtur:ꝛ si occidūt ꝓlatuz vel dericū ecclesie p se vel per alios pdūt qō bñt ab ecclesia.ꝛ eorum posteri vsqz ad quartam generationem nō admittūtur ad derū nec in religionibus preficiūtur.

In quibusdam prouincijs ecclesiaruz patroni ꝛ aduocati seu vicedomini se in tantam insolentiam erexerūt q̄ nō solum quū vacātibus dz ecclesijs ō pastorib⁹ idoneis ꝓuideri difficultates inge

runt ꝛ malitias: vez etiā de possessionibus alijsqz bonis ecclesiasticis ꝓ sua voluntate ordinare presumunt:ꝛ qō horrenduz est dicere in necem ꝓlatorū ꝓrumpere non formidant. ¶ Cū igitur qō ad defensionis[c] subsidum est inuentum:ad depressionis dispendiū nō debeat retorqueri:ꝓhibemus expresse ne pfoni vel aduocati seu vicedomini sup ꝓmissis decetero plus vsurpent q̄z reperiatur in iure ꝓmiss⁹[f]. ꝛ si ꝛtra presumpserit[g]: p seueritatem canonicam districtissime cōpescant. ¶ Sacri nihilominus concilij approbatione statuimus: quatenus si patroni vel aduocati aut feudatarij seu vicedomini aut alij bñficiati alicuius ecclesie rectorem vl dericuz aliuz ipsius ecclesie p se vel p alios occidere vel mutilare ausu nefando presumpserint:pfoni ius pfonatus aduocati aduocatiam feudatarij feudū vicedomini vicedominatū ꝛ bñficiati bñficiuz prorsus[b] amittant. ¶ Et ne minus vindicte q̄z excessus memoria prorogēt:nō solum de premissis nihil p ueniat ad beredes[i] sz etiā vsqz ad quartā generationem posteritates talium in clericorū collegiū nullatenus admittantur:neqz in domib⁹ regularib⁹ alicui⁹ prelationis[k] asse quantur honorem nisi cum eis fuerit misericorditer dispensatum[l].

Nori⁹.iij.ꝓposito archidia. ꝛ.b.canonico suessiēsi.

¶ Domio excōicato manēte sub diti fidelitatē nō debent.ꝛ si longo tpe i ea pstiterit ꝛ monit⁹ nō paruerit eccl̄ie ab ei⁹ debito absoluūtur.

Grauem capituli lud. recepimus qōnem: ꝙ cum comes registreñ.ꝓ multis iniuriis quas irrogarat eisdem ꝓ iudices a se.ap. dele.excōicationis vinculo fuerit i modatus:idē ꝓ duos annos ꝛ am plius in excōicatione persistens iuri parere ptinaciter renuit:claues[m] ecclesie cōtennēdo[n]. ¶ Licet igitur hmōi ptinacia nō careat scrupulo heretice[o] prauitatis: volētes tñ nobilitati[p] parcere cōitis supradicti: dis.u.mādamus q̄tenus si comes

fit medicinalis.ij.questione.i.multi.

o ¶ Heretice prauitatis: hoc ideo dicit qz q pp suspitionem heresis excōicatur: si ꝓ annū steterit in excōicatione: postea tanq̄ hereticus habetur.§. de here.excōicamus.§.i.tñ si ꝓ cōtumacia excōicetur siue ꝓ annum siue ꝓ plures in excōicatione steterit nō habetur vt heretic⁹: sed alias cōtra eū procedit̄: vt hic dicit.

p ¶ Nobilitati. Nota ꝙ parcitur nobilitati circa penas vt aliter puniatur nobilis q̄ ignobilis.xxiij.q.i.qui contra pacez.ꝛ.l.distin.contumaces.ꝛ in beneficijs etiā magis prouidendū est nobilitati.lxxvi.dis.nō satis.versic.itē si cōsideranda est.argu.cōtra ꝙ eque puniantur.§.de sta. regu.ea que.vbi de hoc.

g ¶ Presumpserit: nisi forte in casu quem habes.ꝯ.de sen.excom.si vo cū moderamine inculpate tutele:alias non.

b ¶ Prorsus amittant: ꝛ deuoluantur ad ecclesiam cui facta est iniuria.ꝛ vij.q.iiij.si quis deinceps.ꝛ.c.quisquis vt dictū est.§.eo.ad aures.ꝛ.xi vij.q.i.si quis rapuerit. Sic ergo ecclesia non habebit patronū: sic ꝛ vasallus amittit feudū: vt hic patet si nō seruat fidelitatē dño.xii.q.vlti. de forma ꝛ ī libro de feudis.quēadmodū feuduz amittat.ꝛ.xcvi.di.si īperator.si.§.de postul. .c.vlti.sic ꝛ donatio reuocat pp talē ingratitudinē ꝛ ꝓpter alias ēt.§. de dona.c.vlt.vbi de ḃ .C.de reuo.dona.l.vl.

i ¶ Ad beredes:ꝛ descēdentes p lineam directā vsqz ad quartā generationē: vt hic dicit. quia vsqz ad quartā generationē ertēdit consanguinitas.§. de consangui. nō debet ꝛ est spāle ḃ ꝙ filius puniat hic ꝓ delicto patris:sicut in crimine lese maiestatis.vi.q. i.§.verū ver.si qs cum militibus.ꝛ ī heresi.§. de heret.vergentis alīs bona dānatorū ꝺuoluūtur ad beredes.C.ō bo. dan.autē.bona.

k ¶ Prelationis. Sed ꝯ videtur:cū ingressus religionis tollat irregularitatez.§.de filijs ꝑbyt. .c.i.ꝛ.in auc.de mo.in prin.col.i. dic vt.§. de apostat.c.ij.

l ¶ Dispēsatū:cum nō determinet a quo possit dispēsari. dic io.ꝙ epūs potest dispēsare: ex quo papa specialiter non reticuit sibi dispensationez ar.ꝯ.de sen.excō.nuper ¶ Honestū est ꝙ nullus epūs sine licētia pape dispensaret cū talibus: vt alij saltē retinerēt cū viderent illos vsqz ad vltimā generationē puniri.

Graue. Primo ponit querela scdo petitio ibi:lz igitur.abbas.si.

m ¶ Claues: datas petro.xxi.dis.c.i.ꝛ.xxi.distin.in nouo.ꝛ petro date sunt ecclesie claues.ꝛ xiij.q.i.quodcūqz.ꝛ cuilibet eius successori:ar. .§.de trāsla.qñ.ber.

n ¶ Cōtenendo.ꝛ si alīs ligatus nō fuisset:ex cōtemptu ligaret.xi.q.iij. .§.cum ergo snīa in fi.ꝛ .xxiiij.q.iii.notāduz nō enim debet cōtemni cuz

a ¶ Ecclesias. aliquod ius. forte iuspatronatus: vel qcqd aliud possit ab ecclesia percipere: vt si ecclesia aliquo debito tenetur eidem vt interim ecclesia ei rñdere non teneatur: vt. ff. de bereti. excõicamus. §. credêtes. ⁊. c. vlt. ⁊. xv. q. vj. alius nos sanctor. ⁊ ipso iure absoluti sunt tales. ⁊ h̄ ꝓcipitur ꝙ denuncientur solũmodo absoluti: vt in fi. dicit. Et est argu. ꝙ crescente cõtumacia crescere dz pena. ff. vt lit. non cõtestata. qñi in fi. ⁊. ff. de penis. l. relegati.

Rubrica De penitentijs ⁊ remissionibus. Supra visum est de penis que imponuntur in foro iudiciali nunc competẽti ordine subnectitur de his que imponuntur in foro penitentiali: veruz qr bmõi pene seu pñe qñqz releuañ p indulgentias seu remissiões ideo subijcit de remissionibus. ab. si.

b m Anifesta: occulte imo qui publice peccant publice corripiañ. ij. q. i. si peccauerit. ⁊ de ꝓse. dist. ij. ego berengari⁹: in fi. ⁊ hoc siue sint grauia siue leuia: vt videtur scãdalũ. solennis tñ penitẽtia clerico imponi non dz nec ẽt publica nisi depositio. ar. l. di. alienum. ⁊. c. confirmandum. ff. e. quesitum. vbi de hoc ⁊. xxvj. q. vj. ca. vltimo. Lau.

c ¶ Qui presbyterum. annorum. ar. ff. xxxii. j. q. ij. hoc ipsuz. ⁊. c. admonere. Sol. ordinarium est ꝙ p mortali crimine septẽnis penitentia iniungatur vt ibi: sed propter enormitatez maior: vt h̄ ala. ⁊ sacerdoti imponitur quando qz penitentia. xij. ann. xxx. q. i. non debet.

d ¶ Canones: penitentiales.

e ¶ Cingulo: deponit iste a dignitate sua vt clericus ne arma vlterius ferat de pe. di. v. falsas. ⁊. xxxiij. q. ii. admonere.

f ¶ Absqz spe ꝓiugij. que daz crimina impediũt matrimonium ꝓhendum: vt icestus. ff. de eo q cog. ꝓsan. vro. sue. c. i. ⁊. ij. ⁊. c. trãsmisse i fi. xxxij. q. vii. si quis viduã. Itẽ raptus spõse alteri⁹. xvij. q. ij. statutũ. Itẽ si qs vxorẽ suam interficiat. xxxij. q. ij. admonere. Itẽ si qs baptizauerit filiũ suũ vt separet sic ab vxore. xxx. q. j. de eo. Itẽ q monialẽ scienter i mrimonio accepit. xvii. q. j. bi q ⁊ i casu pñti. ¶ Hec impediũt sz non dirimunt. alia sunt q̃ impediunt ⁊ dirimunt: de qb⁹ habuisti. ff. de eo q dux. in matri. quã pol. cũ haberet. ⁊ i alijs pluribus. c. ibidem.

g S Ignificauit. ¶ Prio ponit petitio. scõ. pnsio ibi: qm̃. ab. ¶ Urbe. i. roma. appellatõe enĩ vbis roma itelligit. ff. õ. v. si. vbi ⁊. l. q in cõtinẽtib⁹. Sic cũ dr aplus paulũ itelligim⁹ antbonomastice. b.

b ¶ Visuz fuerit. ⁊ sic pñe arbitrarie sunt. xxvj. q. vii. tempora. de pe. dis. i. mensuram. ⁊. j. e. quesitum.

i ¶ Misericorditer: ar. ꝙ misericordia ipẽdẽda. l. di. põderet. xlv. di. lz. ⁊. xxv. q. vij. alligant. Lau.

k ¶ Pro libertate. hec est iusta cã pugnãdi: si modus seruet. xxiii. q. ulti. oĩ timore. ⁊. c. hortatu.

l ¶ Deuotiõe. q̃uis bõa itẽtione fecerit modũ tñ excessit ꝙ pz ex eo ꝙ penitentia ponitur. ar. xxiii. q. iiii. q peccat. ⁊. ff. de resti. spo. cũ olim. i. in fi.

m ¶ Retardent. ar. miti⁹ agẽdũ cum aliquibus: ne a seruitio ecclesie retrabantur. ar. xij. q. i. certe. C. de penis honor.

n Q ¶ Uod autez. In ꝑma ponit ꝓsultatio. I fa rñsio ibi: h̄ volum⁹. ¶ In dedicationib⁹. ¶ Hodie idulgẽtia que in ꝓsecrationib⁹ ecclesie fit nõ dz excedere annũ: siue fiat ab vno siue a pluribus epis in ãniuersario consecrationis ⁊ in alijs casibus vltra. xl. dies bmõi idulgentie hodie nõ excedunt. ff. eo. cum ex eo. §. vlt.

supradict⁹ p⁹ cõmonitionẽ vestraz nõ puerit plene iuri: vos ecclesias[a] i quib⁹ ius aliquod habere dignoscitur ab eius debito absoluẽtes: fideles ip si⁹ quãdiu i excõicatiõe pstiterit: ab ei⁹ fidelitatis iuramẽto denuncietis penitus absolutos.

Rubrica De penitentijs ⁊ remissionibus.

H Lexander papa.

¶ Pro manifesto peccato penitẽtia publica imponi dz.

Anifesta peccata nõ sũt occulte[b] correctione purganda.

EX concilio mag.

¶ Ponit penitentiam occidentis presbyterum.

Q Ui presbyteruz occiderit. xii. annorum[c] penitentia ei secundum canones[d] imponatur: ⁊ infra Convictus vsqz ad vltimũ tẽp⁹ vite sue militie cingulo[e] careat ⁊ absqz spe[f] cõingij maneat.

H Lexander tertius mediolanẽsi archiepo ⁊ suffraganeis.

¶ Considerata circunstantijs arbitraria penitentia indicenda est ei qui modũ excessit se defendendo.

S Ignificauit nobis vir nobilis ¶. q. F. dicto iperatori cuz olim rediret ab vrbe[g] castruz verui ce negauit: ⁊ infra. Unde contingit q. iiij. castris destructis plusquam duo milia domorum destructa fuerunt: multi homines interfecti: et alia mala ibi commissa: que longum esset per singula enarrare.

F Quoniam igitur prefatus. ¶. deo exide recõciliari õsiderat: mãdamus quatenus ipsi penitentiam secũdum ꝙ visuz fuerit[h] misericor

diter[i] imponatis: attendentes q. p libertate[k] sua ⁊ ecclesie deuotõe[l] hoc fecit. quare in his õbetis talẽ discretionem habeř vt alij ⁊ ipse idem. p austeritate pñe a suitio ecclesie nullaten⁹ retardẽtur[m] nec aliqõ salutis periculum debeãt formidare.

L Dẽ archiepo. cãtuariẽ.

¶ Indulgentie que conceduntur per prelatos non subditis non prosunt nisi proprij iudices hoc concedant.

Q Uod autem consuluisti: vtr remissiones que fiunt i dedicationibus[n] ecclesiarum aut cõferẽtibus ad edificationez pontiũ alijs prosint q̃ bis qui remittentib⁹ subsint. F Hoc volumus tuam fraternitatem tenere: ꝙ cum a nõ suo iudice[o] ligari nullus valeat vel absolui: remissiones predictas prodesse illis tantũmodo arbitramur quibus vt ꝓsint[p] proprii iudices[q] specialiter indulserunt[r].

I Dẽ belnacẽsi epo.

¶ Non est vere penitens q peccãdi animũ non deponit: tamẽ recipitur eius confessio.

Q Uod quidam ad cõfessionez de criminibus veniũt ⁊ quãuis confiteri velit: se tamẽ asserunt abstiere non posse. F Cõsul. t. r. r. q. eorum confessionẽ recipere debes ⁊ eis de crimibus cõsilium exhibẽ: quia licet non sit vera bmõi pñia[s]: admittẽda[t] est tamẽ eoruz cõfessio ⁊ crebris ⁊ salubribus monitis penitentia indicenda.

I Dẽ triburiẽñ. archiepo.

¶ Qui ex penitẽtia dz certa die in pane ⁊ aqua ieiunare põt deficiẽte pane alijs cibarijs vti.

d itur imponatis: attendentes q. p libertate[k] sua ⁊ ecclesie deuotõe[l] hoc fecit. quare in his õbetis talẽ discretionem habeř vt alij ⁊ ipse idem. p austeritate pñe a suitio ecclesie nullaten⁹ retardẽtur[m] nec aliqõ salutis periculum debeãt formidare.

I Dẽ archiepo. cãtuariẽ.

¶ Indulgentie que conceduntur per prelatos non subditis non prosunt nisi proprij iudices hoc concedant.

Q Uod autem consuluisti: vtr remissiones que fiunt i dedicationibus[n] ecclesiarum aut cõferẽtibus ad edificationez pontiũ alijs prosint q̃ bis qui remittentib⁹ subsint. F Hoc volumus tuam fraternitatem tenere: ꝙ cum a nõ suo iudice[o] ligari nullus valeat vel absolui: remissiones predictas prodesse illis tantũmodo arbitramur quibus vt ꝓsint[p] proprii iudices[q] specialiter indulserunt[r].

I Dẽ belnacẽsi epo.

¶ Non est vere penitens q peccãdi animũ non deponit: tamẽ recipitur eius confessio.

Q Uod quidam ad cõfessionez de criminibus veniũt ⁊ quãuis confiteri velit: se tamẽ asserunt abstiere non posse. F Cõsul. t. r. r. q. eorum confessionẽ recipere debes ⁊ eis de crimibus cõsilium exhibẽ: quia licet non sit vera bmõi pñia[s]: admittẽda[t] est tamẽ eoruz cõfessio ⁊ crebris ⁊ salubribus monitis penitentia indicenda.

I Dẽ triburiẽñ. archiepo.

¶ Qui ex penitẽtia dz certa die in pane ⁊ aqua ieiunare põt deficiẽte pane alijs cibarijs vti.

p ¶ Et ꝓsint. Quid valent tales remissiões: vetus est querela: adhuc tñ satis dubia. Quidam dicunt ꝙ valent tñ quo ad deuz: non quo ad ecclesiã: quo ad deũ: qñi si qs sine mortali õcedat: ñ tñ acta ꝓdigna pñia de pctis: penã purgatorij minor sentiet. p mõ remissiõis sibi facte in vita ista: ecclesia tñ viuenti ob hoc debitã satisfactionem ñ relaxat. alij dicunt ꝙ valẽt quo ad ecclesiam: sed tñc tñ cum peccatum p contritionem vel p satisfactionem sufficienter punitũ ẽ tunc enim quod ex supabundãti ecclesia iposuit: quo ad deum et quo ad ecclesiã oĩo per tales remissiones remittit. Alij etiaz dicerunt ꝙ oĩno put dant ꝓficiũt ⁊ quo ad deũ ⁊ quo ad ecclesiaz sed qui eas faciunt se onerant: tenentur. n. elemosynis suis ⁊ orationibus eas supplere. alioquin grauiter in purgatorio punient. Alij dicunt ꝙ valent tñ ad remissionem illi⁹ pñe q̃ negligenter est omissa. Sed ex hoc. c. ꝓius colligit ꝙ q iungit pñaz sit sibi vt: iponit ⁊ ꝓcedit vt eaz per has remissiões vel in totũ vt in partez redimat. ꝙ si fecerit vt h̄ dr valent remissiones ad relaxationem iniuncte pñe alioquĩ non. ¶ Hoc tñ verũ est ꝙ lz ñ valeant ad relaxationem iniuncte pñe quo ad ecclesiã valẽt tñ ad minorẽ penã petĩ quo ad deum sicut alia bona. sic ergo si iudex iniungit alicui septennem penitentiã: ⁊ nõ cõcedat vt possit redimere: lz ipse vel alius p eo generalez faciat remissionẽ ad pontez vel aliũ locũ q põti cõfert de suo quãtitatẽ pñe sibi iniuncte quo ad ecclesiam non diminuit ala. ⁊ h̄ qõ dr in hac littera: itel lige verũ cũ peccatũ p ꝓtritionẽ oĩo dimissum est. Nã p oĩ peccato duplex pena debeř: tpalis ⁊ eterna: de pe. dis. i. si peccatũ va nid. ⁊. c. sicut primi. sed per contritionem pena eterna dimittit. de pe. di. i. verbuz dei. tpalis vo s. p satisfactionem vt in predcõ c. si peccatum. Et p ista pena q̃ litercunqz satisfaciat ecclesie dũmodo nõ decipiat ecclesia: sufficit: ⁊ absolutus ẽ quẽ absoluit ⁊ ligatus quem ligat. xviij. q. j. quodcunqz. sed imposita alicui

septẽni pñia datis. vij. denarijs: hz. vij. annos remissionis valituros sibi precepto iponẽtis sibi pñiam: nũqd vltra ieiunare teneat. rñdeř: si i vitate satisfecerit ecclesie: ñ tenet ex necessitate ieiunare sed ex honestate: ⁊ si cõtẽnat: peccat mortaliter p ꝓtẽptu. dz. n. sp volere de pctõ. õ pe. di. iij. pductior. qr nescit an dimissa sũt ei pctã ar. ff. de pur. ca. c. vl. ibi. ⁊ si simplex fuero ⁊c. cũ suis cõcor. ⁊ si cõmode põt adeqri pena cũ ꝓcedenti culpa saltẽ dz. ar. de pe. di. i. vide benignum. Uñ apostolus sicut exhibuistis mẽbra vra ⁊c. rl vii. di. oẽs bu⁹ seculi. ⁊ punire in se qõ deligt. de pe. di. i. si peccatũ. ⁊ de pe. di. iij. pñia est. q ¶ Judices. i. epi qr alij iferiores plati hmõi remissiões facere non pñt. ff. õ exces. pla. accedentib⁹. Ut dic iudices. i. pprij sacerdotes cũ iniungũt pñas suis pochianis: pñt eis ꝓcedere ꝙ tales remissiones sibi ꝓsint: si de bonis suis ꝓtulerint pdictis locis: ⁊ hoc fauore penitentie: vt sic diuersis modis possint liberari a peccatis.

r ¶ Indulserunt. ar. ꝙ cleric⁹ sine lnia epi sui aliũ iudicẽ ẽt ecclesiasticũ eligere nõ põt. ff. e. oĩs vtriusqz. §. i. ⁊. ff. de fo. cõpe. significasti. vbi est hoc expressum.

Q Uod. Non ẽ respuenda ꝓfessio nõ valẽtis abstinere a peccato sed dz recipi ⁊ sibi exhiberi. puidũ ꝓsiliũ. b. d. vt sic vt i rubro. ꝑmo ponit ꝓsultatio scõ rñsio. scõa ibi: ꝓsultatiõis. ab. si. s ¶ Pñia: tal⁹ pñia nõ ẽ va. i. fructuosa quo ad vitã eternã tñ valet ei qr sentiet fructũ ei⁹: cũ de alio crie pñaz egerit de pe. di. iij. §. pe. ⁊ vlt. ⁊ iõ talis ꝓfessio admitti dz. put h̄ dicit. sz põe ꝙ nõ penitear õ alijs valebit et pñia: vtiqz. nã ola bõa q̃ qsqz facit i vita illa: illa pñt ei ad vitã eternaz ꝑmerẽdã vel saltẽ ad min⁹ suppliciũ subeũdũ: õ pe. di. iij. §. pe. ⁊ icipit si qs autẽ. Itẽ ad bonũ tpale obtinẽdũ. de pe. di. iii. cauẽdũ. ⁊. xij. q. ij. si q̃libet culpa. aut ad h̄ vt de⁹ citi⁹ illustret cor ei⁹ ad verã pñiam. de pe. di. v. falsas. t.

t ¶ Admittenda. Ar. contra. xxiiij. q. iij. legatur. xc. di. si quis constitutus ⁊ certe

si adhuc facit non peniter. de pe. di. iij. penitētes. ⁊ deus nūq̄ aliquē sanauit quez si oīo liberaret. di. ea. sunt plures. Itez arg. ⁊tra. xxvij. q. j. que christo. ⁊. c. deuotam. Sol. ꝑma ⁊traria. s. legatur: penitētes sunt plures. itelligūtur de vera ⁊ fructuosa pnīa. in. c. cōtristatus: cōpellitur qs recipe satisfactionez. illa duo. c. deuotā. ⁊ que christo intelliguntur nō ō pnīa: sz ō fructu pnīe. i. eucharistia.

LJcet. ¶Primo ponit dem̄ secundo eius determinationem ibi: discretioni. ab.

a ¶Leguminib⁹. ar. q̄ si alicui est iniunctū vt i pāe ieiunet ⁊ aq̄ nō oz aliud sumere: qz iam non staret in finibus pnīe: ⁊ hoc ē verum nisi necessitas eum artaret. ar. lxxxij. dis. ꝓbyter. necessitas. n. semp itelligit excepta q̄ legē ñ hz. ō ꝓse. dis. j. sic. ō reg. iur. q̄ nō est. ⁊. s. de ꝓsue. quanto.

b ¶Nō ad delitas. phibet enīz sepe non cibus: sz abusus vt. xli. di. c. i. ii. ⁊. iij. ⁊ est argu. ad hoc iiij. di. deniq̄z.

QUesitum. Sacerdotes greci procurantes vel studiose negligentes oppressionez filioꝝ suoꝝ deponunt ⁊ si ē publicum publice puniuntur. h. d. vel sic vt in rubro. ꝑmo ponitur qō. sc. ō rñsio ibi: huc ab.

c ¶Mfimonio ꝓcto: in laicali habitu vt dum erant i mínorib⁹ ordinibus. s. ō cle. ꝓiug. cū olim.

d ¶Negligentib⁹: negligentia enīm imputat. s. ō iniur. ⁊ dā. c. vl. qz dissoluta negligentia ꝑ pe dolū est. ff. mā. si fideiussori. i. rñ. l. di. sepe. ⁊ dissoluta negligētia habet ꝓ sciētia. ff. ō edil. edi. cū ser. q̄lis est ignorātia iudeorum q nolunt intelligere vt bene agant. i. q. iiij. §. vl. sic. xxxviij. di. c. vl. b.

e ¶Nisi id in publicum: tūc enī sacerdos publicam pt facere penitētiaz. xxviij. di. presbyter vbi de hoc. ⁊. xxx. di. si qs pbyter. sz non solēnem. de q̄ habes. l. dis. i capite. ō q̄ etiaz itelligunt illa. c. l. di. ꝓfirmandū illud alienuz quā clerici facere nō debent: sed depositus soleniter publice penitere pōt de pe. di. vi. sacerdos. ⁊ xxx. q. j. si qs sacerdos. de pe. di stinctione. vj. sacerdos. Item argu. ꝺ id qō dixi de publica pnīa. lxxxij. di. pbyter si. vbi dicitur ꝑ sbyter publice penitere ñ dz. sz exponit publice. i. solenniter. Si autem occultum est peccatū: nec publicam sacerdos facere debet pnīam vt ḃ pz. ⁊ sic potest intelligi illud. lxxxij. di. presbyter si: vt non peniteat publice cum peccatum ē occultū. Sed i casu isto posset agere pnīam ⁊ solēnez cū fine spe restitutionis de tali crie ꝑuatus sit. s. de tēp. or. c. vl. ergo multo fortius publicā ex quo crimen venit ita i publicum.

f ¶Penitentia dz. de hoc dem̄ est. s. de his qui fi. occi. de infantibus.

DJcet tam veteris q̄z noui te. pagina: ⁊ infra. ¶Si aūt illi q aliquos dies i pane ⁊ aqua exiūcta sibi pnīa tenētur pagere: panez quo vescant non bñt: legumibus[a] aut piscibus aut alijs cibarijs reficiant si necessitas id exposcat. ℣ Discretione tñ adhibita q̄ eis nō ad ō/litias[b]: sz ad sustentationē vtantur.

QLemens. iij.

¶Sacerdoti greco procurāti vt studiose negligenti oppīssionē filiorū non ponitur pnīa publica: sz dz abstinere ab altaris officio ⁊ aliter i secreto agere pnīam: sz si delictū ē publicum dz publice agere pnīam.

QUesitū est: vtrū sacerdotib⁹ grecis qbus legitio mfimonio[c] sz vti pnīa publica sit ponēda si eā sibi postulēt. ꝑ filijs oppressis iungi. ℣ Huic igit ꝓsul. t. t. r. q̄ si ipsis ꝓcurātib⁹ vel studiose negligētib⁹ filij in lectis repiuntur oppīssi ab officio altaris debēt ꝑpetuo abstinere: ⁊ eis grauioꝝ q̄z laicis: non tamen publica nisi in publicū[d] id veniat pnīa dz[e] ponī. vez si ex icuria[f] ipoꝝ mortui iueniant i cunis: ⁊ illud fuerit occultū: eis pnīa ꝑ arbitrio[b] pnīarij ponat: ⁊ in terrorem aliorum ad temp⁹ abstineant a celebratione missarum.

LAno. iij. liuon. epo ⁊ eis q cum ipso sunt fratribus.

¶Sacerdos pnīam arbitrari dz fm q̄ritatē excessus penitētis ꝓtritionē ⁊ alias circunstantias.

QEus q eccleſiā suaz: ⁊ infra. ¶Cetez cū pnīa nō tā fm quā titatem excessus q̄z penitentis ꝓtritionez ꝑ discreti sacerdotis arbitrium[i] sit moderanda pēsata q̄litate ꝑsonarū sup fornicatione adulterio homicidio periurio ⁊ alijs criminibus ꝓsideratis circūstantijs[k] oībus ⁊ ꝑtim nouitate[l] liuonien. ecclesie cōpetentez pnīam delinquētib⁹ imponatis. ꝑut saluti[m] eoꝝ videritis expedire. Apostoli āt vestigijs inhērētes dicētis: lacvobis potuz dedi non escaz: paulatiz[n] eos istructis i fide: ꝓfessiōis formā[o] oronez[p] dominicā: ⁊ symbolū[q] eos sollicite edocentes: interim tamen corpis ⁊ sanguis dñi sacramētū renatis fonte baptismatis consuetis[r] festiuitatibus ⁊ i mortis[s] articulo tribuatis.

IDem sancti lau. in lucina ꝑsbytero car. ap. se. le.

¶Audit mulieris confessio q̄ sibi partū alienū supposuit vl' ꝑprium ex adulterio suscepit: nec illud marito vult detegere.

OFficij: ⁊ ifra. Significasti q̄z dā mulierē i pnīa tibi fuisse cōfessaz q̄ timēs ne viri possessio deuoluerē ad alios quarundam berbarū succū potauit ⁊ sic venter ei⁹ i tumuit: ⁊ inde grauidam se ostendēs sibi partū supposuit[t] alienuz: timēsq̄z maritū nō vult facin⁹ ipsi detegē q̄ ꝑlē credit sine dubitatione qualibet eē suā. ℣ Quoniā igit postulas edoceri vtrum ei hac fraude durāte sit pnīa iungenda rñdem⁹ q̄ sicut mulieri q̄ ignorāte marito de adulterio ꝓlē suscepit: q̄z uis id viro suo timeat confiteri: non ē pnīa denegāda[v] ita nec illi dz pnīa[x] denegari: maxime si ꝑ alios intelligas alienos[y] ad quos timeat possessionem viri ꝺuolui: sed cōpetēs satisfactio per discretū sacerdotem ei debet iniungi.

IDē valēt. ⁊ burg. episcopis ⁊ abbati de. n. cistercien. ordinis.

¶Abbatissa moniales benedicet confessiones audire: ⁊ publice predicare non potest.

DOua quedā nrīs sūt auribus intimata q̄ abbatisse monias ꝑ ꝓprias benedicūt: ipārū quoq̄z cōfessiones in criminibus audiunt ⁊ legētes euāgeliū[z] presumūt publice ꝑdicare[a]. ℣ Cū igitur absonū sit pariter ⁊ absurdū: mādamus q̄tenus ne id decetero fiat curetis firmiter inhibere. ℣ Quia ꝛ beatissima virgo Maria dignior ⁊ excellētior fuerit apostolis vniuersis: ñ tamē illi sed istis dñs claues regni celorum cōmisit.

IDem. **¶Tēpore generalis interdicti ꝓcedit pnīa ⁊ viaticū morientibus. h. ꝑmo. Clerici q̄ seruarunt interdictū pñt cum silētio i cimiterio sepeliri. h. sco. In cōuētualibus ecclesiis clerici bini vel trini possūt horas sū**

s ¶Mortis. ꝺ. e. q̄ ī te. ⁊ l. di. ex penitentib⁹. ⁊. s. ō spon. nō est.

OFficii. ¶Primo ponitur ꝓsultatio. sco rñsio ibi: qñ.

t ¶Suppositit: criminis suppositi partus accusatio nullo tpe clauditur etiam post mortem. ff. ad. l. cor. de fal. qui falsam. licz alia crimina claudantur. C. c. querelam. ⁊. C. si reus vel ac. mor. fu. l. ij. ⁊. xxiij. di stin. quorūdā. Et nota q̄ hec accusatio nō datur cuilibet de populo: sed ꝓpī quis aut his qbus ea res pertinet. ff. ad. l. cozn. l. i. vin.

u ¶Deneganda: hoc mirum est q̄ durante suppositione per quam fraudantur cōsanguinei debita successione: ḃ mulier penitēr potest cōtra illud. xxiij. q. vi. si res. ⁊ de pe. distī. iii. penitentes. sed ipsa nō pōt detegere suppositionez qz ei non creditur constante presumptione que haberetur ex matrimonio. q̄ filius natus sit ex nuptijs. ff. de his qui sui vel alieni iuris sunt: qui filium. ⁊ etiam periculosum eēt mulieri illud detegere. Lauren.

x ¶Penitentia. ¶Hoc tamen scias q̄ q̄diu est in mortali: nec deponit animum peccandi non vz ei talis penitētia. xxiij. q. vi. si res: tū ad pnīam admitti dz. sed est ei dicenduz q̄ non est fructuosa quo ad vitā eternā. s. e. q̄ qdā ō pe. di. iii. §. pe. ⁊. vlt. ⁊ de pe. di. v. falsas. Jo.

y ¶Ellienos. Ad quos abintestato nō deuoluereturhereditas. si. n. aliqui tales sint ad quos abintestato deuoluereturexhereda ri non debent. Sz pone q̄ tales nō sunt: adhuc tamē peccat impediendo liberā testi factionē. C. si qs alīū testa. ꝑbi. l. i. ⁊. ij. ⁊ ideo dicit maxime. vin.

NOua. ¶Primo ponit excessus quos secundo prohibet ibi: cum ergo. tertio causam reddit ibi: quia licet. Albas siculus.

g ¶Incuria: quod prima facie presumendum ē ar. s. de presum. afferte. Uñ etiā dicit ler q̄ repentini casus iniquits per iacturam paterne pietatis emendenda est. C. de inoffi. test. si mater.

h ¶Arbitrio. xxvi. q. vii. tempora penitudinis. ⁊. j. c. pr.

i ¶Eus qui arbitrium. s. c. pri. de pe. di. i. mensuram.

k ¶Circunstātijs. j. eo. oīs. ar. q̄ circunstantie aggrauant peccatū. s. de homi. sicut dignū. i. rñso. xl. di. hō xpianus. de pe. di. j. c. v. xxiij. q. viij. occidit.

l ¶Nouitate: propter nouitatem detrabendum ē iuri: vt. xxxv. q. iij. quod scripsi ⁊. s. de diuor. is qui.

m ¶Prout saluti. q̄ hoc solū bñ agit vt vita boīuz corrigat. xxiii. q. v. ꝑdest.

n ¶Paulatim. xij. dist. nouit: qz paulatim lupus comedit agnum. xiij. q. i. §

z ¶Euangelium: in matutinis forte poterāt legere euāgelium. vñ ēt diaconissas appellantur. xxvij. q. j. diaconissam.

a ¶Predicare. Mulier enim nec ꝑdicare nec docere ꝑt: qz hoc offm̄ extraneum est a mulieribus: nec sacra vasa ꝓtingere. xxiij. di. sacratas. ⁊. c. mulier. ⁊. xxxiij. q. v. mulierem. imo nec laici predicare vel docere debent. s. ō bere. cum ex iniuncto. nec pñt velare moniales. xx. q. ii. statuim⁹. nec absoluere cas. j. tī. pri. de monialibus. nec iudicare. xxxiij. q. v. mulierem: nisi forte aliqua nobilis hoc habeat ex cōsuetudine. s. de arbi. dilecti filij. nec arbitriuz in se suscipere vt ibidem. ⁊. C. de arbi. l. vlt. nec procuratrix eē potest in iudicio. C. de procur. q̄ te absite. ⁊. l. alienam. nisi forte pro patre morboso aut etate impedito ageret. ff. de ꝓcur. feminas. nec aduocare pōt in iu-

is ita vltra vnam colun.

o ¶Confessionis formam. i. Confiteor deo.

p ¶Orationem dominicam. s. ¶Pater noster.

q ¶Symbolum. scilicet Credo in deum.

r ¶Cōsuetis. j. eo. oīs vtriusq̄z. ⁊ de cōse. di. iij. seculares.

dicio.iij.q.vij.tria.ꝛ generaliter viri officiū mulieribus est interdictū.ff. de re.iur.l.ij.Sed nūquid abbatissa pōt instituere uel suspēdere: de hoc dictum est.s.de maio.ꝛ obe.dilecta.

Quodiute. Quattuor sunt ptes put q̄tuor sunt dicta: scōa ibi lz.tertia ibi.ꝛ in cōuētualibus.quarta ibi recipientib⁹.Ab.sic.

a Deneget: tpe interdicti.j.ti.pr.pmittim⁹

b Concedim⁹.Ista.n. duo sacra siue tria semp excipiuntur in quolibz interdicto .s. baptisma puuloꝝ.ꝛ pnia morientiū.i quo itelligit viaticū put hic pz.ꝛ dr viaticū q̄si a via.qr sūt i via recedendi de hac vita. Nec est istud sacm necessitas.tñ cōcedendum est decedēbus etiā tpe interdicti vt pz hic.

c Ex gra. Si ex gratia ꝯcedit clericis qui seruauerūt interdictū ergo videt q̄ ius non sit cōe: ergo non ꝯpetit nisi ipe tret: cum nemo sit exemptus ab illa generalitate iterdicti nisi q̄ p̄uilegiū exēptus est. Vel pōt dici q̄ p istud ius clerici canonicis regularibus eqparent si .s. de p̄uil. q̄ nō nullis. Jo.

d Audiri: pz ergo q̄ cū excōicato non lz stare ē ecclesiā: cuz ēt interdicto ꝓhibeat audire exterius. Jo.

e Pnia: hoc est speciale in istis psonis vt sine necessitate vel piculo mortis admittāt ad pēitētiā. Sz h est necessitas qr hoc eis nō ꝯcedit nisi cū ꝓficiscūtur ꝛ ita q̄si i nia dicūtur: sicut illi quibus dat viaticū. Idem pōt dici si aliqui proficiscūtur ad iustū bellū: qr ibi est iusta cā timoris. Itē idez esset si aliq ēent excōicati vt in iusto bello: qr p̄nt absolui a quocunq alio q̄ ab excōicatore ar.j.ti.pri.decetero.de conse.di.iiij.sancū est baptisma .ꝛ. xxxiij.q.ij.c.in adolescētia. Sed qd si in ciuitate interdicta aliqui vellēt satisfacere. nūqd in eis relaxādū est iterdictū. non qr aliqui sine culpa sua interdicūtur.s.ō spon. nō ē vobis ꝛ qr sic rigor ecclesie dissolueret.arg. .s.de p̄uil. vt p̄uilegia Jo.T.dixit: q̄ si aliqui vellēt iurare stare mandato ecclie q̄ ēent admittēdi. Sed finis iste videtur ꝺdicere: qr h spāliter hoc cōcedit recipientibus signū crucis ꝛ peregrinis: ergo alijs intelligitur ꝓhibere sicut qō de vno negatur ō alio cōcedi tur.xxv.di.qualis qō verius puto lz iuenias cōtrarium dictum.

Omnis. Tria sunt dicta principalia.scōa ibi: si quis.tertia ibi sacerdos. Ab.siculus.

f Discretionis.i.cū est doli capax qr tūc pōt peccare.s.ō delic.pue.puer is.C.si aduer.delic.l.i.ꝛ.C.si minor se ma.dix.l.iij.arg.cōtra de cōse. dist.iiij.eos.ꝛ.C.de fal.mo.l.i.

g Dia sua peccata.alꝫ non ēet fructuosa pnia vt dictū est .s.e. q̄ gdaz ubi de hoc.nō tñ venialia qr illa tollūtur p oronez dñicā vel p aquaz benedictā.de pe.di.iij.de quotidianis di.v. q vult tñ si recolit cōfiteatur illa missa voce dicere.h.tertio. cruce signatis ꝛ peregrinis tpe iterdicti penitentia cōcedi pōt.h.quarto.

Quodiute: ꝛ infra. In alio verbo per penitentiam morientibus nō negam⁹ viaticū: ēt qō vere penitentib⁹ exhibetur itelligi volumus vt nec ipsū decedentibus ōnegem[a]. Licet aūt p generale iterdictuz deneget oībus tam vnctio q̄z ecclesiastica sepultura: ꝯcedimus[b] tñ ex gratia[c] ut clerici decedentes q̄ tamē seruauerīt iterdictum in cimiterio ecclesie sine cāpanaꝝ pulsatione cessātibus solēnitatib⁹ oīb⁹ cum silētō tumulētur. Et in cōuentualibus ecclesijs bini ꝛ bini vel simul tres horas canonicas valeant legere nō cantare ianuis clausis ꝛ iterdictis ꝛ excōmunicatis exclusis ꝛ voce ita dimissa q̄ exteri⁹ audiri non⁹ possint: cuz ꝛ regularibus sm p̄uilegiū se.ap.sit idultū: vt cū generale iterdictū terre fuerit: liceat eis ianuis clausis excōmunicatis ꝛ iterdictis exclusis nō pulsatis cāpanis suppressa voce celebrare diuina.

Recipiētibus autez signū crucis nō negamus quominus eis ob reuerētiā crucifixi pnia[e] cū postulauerit iniungatur: qō ꝛ alijs peregrīs: potest misericorditer idulgeri.

Idem in concilio generali.

Famosum ē ꝛ multū allegabile ꝛ.h.d.qlibet doli capax tenet sal tē semel in anno confiteri ꝓprio sacerdoti vel de eius lnia alteri ꝛ eucharistie sacramētum adminus in pasca recipere ꝛ sacerdos reuelās cōfessionem deponēd⁹ est ꝛ i mōasterio ad agēdam perpetuā pēitentiam detrudēdus.

Omnis vtriusq̄z sexus fidelis postq̄z ad ānos discretionis[f] peruenerit: oia[g] sua solus peccata saltem semel in anno fideliter cōfiteatur ꝓprio[h] sacerdoti ꝛ iniūctā sibi pniam ꝓprijs viribus studeat adimplere: suscipiēs reuerēter ad minus i pasca[i] eucharistie sacramētū nisi forte de ꝓprij sacerdotis cōsilio ob aliquā rōnabilez cām ad tē p⁹ ab huiusmodi ꝓceptiōe durerit abstinēdū: alioquī ꝛ viuēs ab ingressu ecclesie arceaf ꝛ moriens xp̄iana careat sepultura[k]. Ad hoc salutare statutum frequenter in ecclesijs publicef ne q̄squam ignorantie cecitate velamen excusationis assumat.

Si qs aūt aliēo sacerdoti[l] voluerit iusta de cā sua cōfiteri peccata: licentiam ꝓius postulet ꝛ obtineat[m] a ꝓprio sacerdote: cum aliter ipse illū ñ possit absoluef vel ligare[n].

Sacerdos aūt sit discretus ꝛ cautus vt more periti medici supinfundat vinū ꝛ oleū[o] vulneribus saucia ti: diligenter inquirens peccatoris circūstātias[p]: ꝛ peccati: quibus prudenter itelligat quale debeat ei prebere consilium ꝛ in huiusmodi remedium adhibere diuersis experimentis[q] vtendo ad saluandū egro tuz. Caueat aūt oīo ne verbo aut signo aut alio quouis mō aliq̄tenus prodat peccatorem. sed si prudentiori consilio indiguerit: illud absqz vlla expressione persone caute reqrat: quoniam qui peccatum in penitentiali iudicio sibi detectuz p̄sūpserat reuelare: non solū a sacerdotali officio deponendū[r] decernim⁹ veruz etiam ad agendū ꝑpetuam penitentiaz in arctum monasteriuz detrudendum.

Idem in eodem.

Medici vocati ad infirmos ō bēt añ oīa inducere infirmuz ad cōfessionē: nec quicquam persuadere pro salute corporis tendens in animarum periculum.

Quam infirmitas corporalis nō nunquaz ex peccato proueniat dicente domino languido quem sanauerat: vade ꝛ amplius noli peccare: ne deterius aliquid tibi contingat. Presenti decreto statuimus ꝛ districte precipimus medicis corporum: vt cum eos ad infirmos vocari contigerit: ipsos ante omnia moneant ꝛ inducant vt medicos aduocent animaruz: vt post quam fuerit infirmo de spirituali salute prouisum ad corporalis medicine remedium salubrius procedatur: cuz causa cessante[s] cesset effect⁹.

Hoc quidem inter alia huic causam dedit edicto q̄ quidam i egri-

b Proprio sacerdoti. nisi ille sit imperitus tunc de ipsius licentia vt hic dicit q̄ rat discretum. de pe.di.vi.placuit. Ber.

i Ad minus in pasca. de conse.di.ij.ꝛ si non frequentius.

k Sepultura. hoc est ꝺ regulā illā cui cōicam⁹ viuo cōicare debem⁹ ꝛ mortuo Fallit ēt ī alio casu.xxij.q.v.placuit.ꝛ.s. de statu mo. monachi.ꝛ.s. de torne. .c.i.ꝛ.s.de vsuris qz in oībus ꝛ.s.de rap.super eo.

l Alieno sacerdoti: executionē hñti. hoc dico pp illos sacerdotes siue seculares siue regulares q nō hñt ordinis executionē sacerdotalis: vt sunt illi qui nō sūt a populo electi: vel q ab epo populo nō ꝓficiūt.xvi.q.i. .§.ecce.in hoc.ꝛ.§.ecce sufficiēter. Sed ecce si predicatores et fratres minores vel alij religiosi nō hñtes populū hñt p̄uilegiū vt alienos pochianos possint recipere ad pniam: nunqd sufficit p̄uilegiū: vt parochianū alterius possint recipere ad pniam sine licentia ꝓprij sacerdotis? Dicas q̄ nō sufficit p̄uilegiū sine licētia ꝓprij sacerdotis: p̄uilegiū. n. eqparat eos illis q a populo sunt electi: vel illis q ab epis populo ꝓficiūtur: ꝛ dat eis solaz executionez.ꝛ ita necessaria est adhuc licentia ꝓprij sacerdotis: vt h dicitur. Si enim de duabus seruitutibus vna tollit: remāet altera quod bene ꝓbat.s. de vsu pal. ex tuarum .ꝛ.s.de p̄uile. pastoralis ff.de serui. vr.p̄dio. si domus tua.ꝛ ideo dic alieno ꝛ non alij Nec papa per talē indulgentiā intendit preiudicare proprio sacerdoti: vt.c.predi. ex tuarum cū suis silibus:ꝛ.j.ti.pri.cum desideres:in fi. ꝛ hoc idez dixit Aug.xvi.q.i.c.i.ꝛ in predictis.§.bernar.

m Obtleat. Quid si ille maliciose recusat? Argumentum q̄ potest ire ad alium.s.de regul.licet vel vadat ad eius superiorem si potest vt illum cōpellat: vel ipse dabit licentiaz. argumentum supra de iure patrona.nullus. Argumentum. C.de tempo.appel.l.vltima.§.vltimo. argumentum .j.eodem capitulo vltimo ad finem.

n Vel ligare.s.eo.q̄ autem .ix.q.iij.ca.i.ꝛ.iij.ꝛ.s. de paroch.nullus ꝛ est arg.q̄ clericus sine licentia sui epi non pōt in non suum iudicem cōsentire .s.eo.q̄ aūt.ꝛ.s.de foro ꝯpe. si diligenti.ꝛ.c.significasti vbi de hoc.ꝛ.j.eo.c.vlt.ber.

o Vinum ꝛ oleū. i. misericordiā ꝛ disciplinaz.xl v.dis. disciplina. omnis qui. sunt nāqz vera iusticia.

p Circunstātias: sic supra eodem deus qui: ꝛ supra de homici. sicut ī princi. ꝛ de pen. di stinctione. v. consideret. Bernar.

q Diuersis experimentis: non tñ sicut imperitus medicus.xxix.di.necesse. sed diligenter experiaf vires ipsius qualem pniam posset portare ar.xxvi.q.vlt. alligant sic vt potius reddat rōnem de misericordia q̄ de crudelitate vt ibi.ꝛ.lxxxvi. di.non satis vltra medium.ꝛ.xi.q.iij.nemo peritorum.b.

r Deponendum: olim etiam alia pena imponebatur de pen. distinctione. vi. sacerdos. hodie hec imponitur.

Quam infirmitas. Dividit. nā p̄mo ponit vnā ꝯstōnis cāz. secundo constitutionē. tertio aliā cām. quarto penaz transgressionis. quinto quandā p hibitionē. scōa ibi. p̄nti. tertia ibi. hoc qdē. quarta ibi. si qs. qnta ibi. ceterū. ab.

s Cā cessante. s. de iureiu. ꝛ si rps ad fi. ꝛ.s. de renū. post trāslatiōez vbi ō h.

a ¶ Arceatur. per sententiam nō ipso iure. qō male vel nullo mō seruat.
b ¶ Preciosior. xij. q. i. ꝓcipimus. xxiiij. q. iij. si habes. C. de sacrosan. ec. l. sancimus in fi. & ideo potius est cōsulendum anime ꝙ corpori: qz vbi maius est periculum cautius est prouidenduz. xlij. distin. quiescamus: & . vij. q. vij. capitulo vltimo: & ff. ad carbo. l. i. §. ij. Bernar.

Qui autem eo. Quattuor sunt ptes principales scōa ibi: formam. tertia ibi: qui autem. quarta ibi: ad hec. ab. si.

c ¶ Litteras. sic ergo credetur litteris episcopi si vere sint. s. de ꝓba. post cessionem: & xi. q. iij. cure.

d ¶ Proponere: qz in talibus diligens inquisitio facienda est xlij. di. quiescamus.

e ¶ In tabernis: si enim ibi publice deliquerit possunt a diocesano puniri lz sint exempti. s. ō priui. tuarū. vbi de hoc.

f ¶ Claues ecclesie cōtēnuntur qō esse nō dz. si. s. ti. pr. c. vlt. de priuil. vt priuilegia.

g ¶ A pluribus. quid si quilibet indulgeat annū nūquid ualet huiusmodi indulgentia contra statutū istud: videt qō non. s. de excess. prela. cuz ad quorūdam: & . c. sane. & . c. pr. Credo ꝙ teneat lz ipsi faciāt ꝫ mandatum istud: qz non adiecit hic ꝙ si secus fecerit: decernim⁹ non valere prout dicit in illa decreta. cuz ad quorūdam: argu. ad hoc. s. de preben. inter cetera. vbi enim huiusmodi clausula non apponit in mandato lz fiat ꝫtra mandatum tñ tenet qō factum est. s. de preben. dilect⁹. ij. arg. ꝫtra. ī. eo. c. pri. in fi. hodie p. c. fi. eo. n. li. vi. disponit ꝙ indulgentia cōcessa a prelato vltra numeꝝ hic taratum est ipso iure nulla & vide ibi gl. que disputat nunquid excedendo hūc numerū cozzuat indulgētia in totum an vero teneat vsqz ad facultatē ꝓcessam & intelligit ꝙ vsqz ad ꝓcessum numerum cōclusiue tenet: ar. in regula vtile p iuncte. li. vi. & . l. sanctimus. C. de dona.

Nostro. Diuiditur primo ponitur consultatio. secundo rñsio. scōa ibi: nos igit.

b ¶ Postulasti. ꝙ per prouinciam. ista. ꝙ archiepūs p totam puinciam suā pōt facere remissiones: put hic colligit: & epūs in sua diocesi. lz ipse archiepūs non sit inder ordinarius oīum de puincia sua. s. de of. oz. pastoralis. & iurisditionem ꝓtentiosā nō hz in sua puincia: nisi in certis casibus: vt dicitur ī de cre. pastoralis. sed voluntariaz sicut pconsul: cū vrbē egressus fuerit: iurisditionē hz nō ꝓtentiosam: sed voluntariā. ff. ō offi. proconsul. l. ij. & legatus pōt in sua puincia facere remissiones qz & statuta ꝑpetua facere pōt. s. de offi. leg. c. vlti. & est hoc ꝙ epōrum & archiepōruz. s. facere remissiones. nisi ex speciali concessione vel alia legitima cā cōpetat aliis inferioribus prelatis. s. de excess. prela. accedentibus. & priuilegia pñt concedi

tudinis lecto iacētes cum eis a medicis suadetur de animaruz salute disponant in desperationis articulum incidūt vñ facilius mortis periculū incurrunt. ℣ Si quis medicorum hmōi nostre ꝫstitutōis posteā ꝑ platos locoꝝ fuerit publicata trāsgressoꝝ extiterit tandiu ab ingressu ecclesie arceat[a] donec ꝑ transgressione hmōi satisfecerit cōpetenter. ℣ Ceteꝝ cū anima sit multo ꝑciosior[b] corpore sub interminatiōe anathematis ꝓhibemus: ne qs medicoꝝ ꝓ corporali salute aliqd egroto suadeat qō ī periculū aīe ꝙuertat.

Idem in eodem.

¶ Elemosynaruz questores sine apostolicis vel diocesanorum lr̄is admitti nō debent. nec cū ꝓponūt ultra id qō in ipsis litteris ꝫtinetur. b. primo. & ōbēt esse modesti: & a locis & expēsis incōgruis abstinet. b. scōo In dedicatiōe basilice vltra annum: & in anniuersario dedicationis: & ī litteris indulgentiarū cōcessis ab alio ꝙ a papa vltra. xl. dies remissio excedere nō dz. b. d. vsqz ad finem.

Quam ex eo: & infra. ¶ Elemosynarū quoqz questoꝝ: quoꝝ quidā se als mētiēdo abusiones nōnullas in sua predicatione ꝓponunt admitti: nisi apostolicas vel diocesāi episcopi litteras[c] ueras exhibeant: ꝓhibemus & tūc ꝓter id quod in ipsis continebit lr̄is nihil populo ꝓponere[b] ꝑmittātur. ℣ Formaz vero quam cōmuniter talibus apo. se. idulget: duximus exprimēdā: ut scōm eaz diocesani episcopi suas litteras moderētur. Ea siquidē talis est: quoniaz vt ait apostolus: Omnes stabim⁹ ante tribunal christi recepturi, put in corpore gessimus siue bonum fuerit siue malum: oportet nos diem messionis extreme misericordie operibus preuenire ac eternorum intuitu seminare in terris quod reddente domino cuz multiplicato fructu recolligeā debeamus ī celis: firmā ſpem fiduciamqz rectaz tenentes: quoniam qui parce seminat parce & metet: & qui seminat in benedictionibus de benedictiōibus & metet vitam eternam. Cum igitur ad sustentationem fratrum & egenoꝝ ad tale confluentium hospitale, ꝓprie non suppetant facultates: vniuersitatem vestraz monemus & exhortamur in domino atqz ī remissionem vobis iniūgimus peccatorū quatenus de bonis vobis adeo collatis pias elemosynas: & grata

eis charitatis subsidia erogetis: ut ꝑ subuentionē vestrā ipsoruz iopie cōsulatur: & vos per hec bōa & alia que domino inspirāte fecerit is ad eterna possitis gaudia peruenire. ℣ Qui aūt ad querendas elemosynas destinantur: modesti sint & discreti nec ī tabernis[c] aut ī alijs locis incōgruis hospitentur: nec inutiles faciant aut sumptuosas expensas: cauentes omnino ne false religionis habituz gestent. ¶ Ad hec quia per indiscretas & superfluas ī dulgentias quas quidaz ecclesiarū ꝓlati facere nō verētur: & claues[f] ecclesie cōtemnūtur & penitentialis satisfactio eneruatur: decernimus vt cum dedicatur basilica: nō extendatur indulgentia vltra annum si ue ab vno solo siue a plūribus[g] epīs ō dicetur: ac deinde in anniuersario dedicatōis tpe. xl. dies de iniunctis penitentijs indulta remissio nō excedat: & infra. Nunc quoqz dieruz numerum indulgentiarum litteris precipimus moderari: que ꝑ qbuslibet casib⁹ aliquotiēs cōcedūt: cuz ro. pont. qui plenitudinē obtiet potestatis hoc in talibus moderamē cōsueuerit obseruare.

Honorius tertius.

¶ Archiepūs intra puinciā suā potest cōcedere idulgētiā ſm formaz cōcilij generalis. b. d. & loquitur ō capitulo prece. in fi.

Nostro postulasti certificari responso vtrū ꝑ tuā puinciā[b] possis cōcedere remissiōis litteras generales. ℣ Nos igit. T. F. T. breuiter. R. ꝙ per puinciam tuaz libere potes huiusmodi concedi litteras: ita tñ ꝙ statutuz generalis concilij non excedas[i].

Gregorius nonus.

¶ Episcopus & alij de quibus i littera possunt sine licentia superiorum sibi eligere prouidum confessorem.

Ne ꝓ dilatione penitentie periculum[k] immineat animarum permittimus epīscopis: & aliis superioribus necnon minoribus prelatis exemptis ut etiam ꝓter sui superioris licentiam prouidū[m] & discretum sibi possint eligere confessorem.

Rubrica De sñia excōmunicationis.

Lex. iij. senon. archiepo.

¶ Impubes qui clericum percussit ab epo absolui potest & qui loco vel causa discipline peccuit clericuz etiam si sit maioꝝ excōicatus nō est qui vero ex odio fic & per papā absolutur.

epīscopi & archiepīscopi. s. de his que fi. a prela. sine consen. capituli quāto. & arg. s. de iurepa. nullus.

i ¶ Non excedas. s. eo. c. ꝓxi.

k **Ne** ꝓ dilatione piculū īmineat: sic pp periculum more datur absolutio statiz: que als nō daret. j. ti. pri. nup ī fi. & . c. sacro. & . s. de offi. ordi. ad reprimendam. & ꝑpter periculuz anime statim infans baptizat. v. di. baptizari. & de consecra. dis. iiij. ne quod absit. & dilatō ꝓpter piculum tollit: ne ī terim aliquod cōtingat periculum de conse. dis. iiij. iudei. Et est ar. qō vbicunqz periculū time tur: dilatio sine mora vitanda est. xxviij. dist. de syracusane. Item argu. ꝙ sacerdos statim debet currere ad infirmuz quādo vocatur. qz vitaz admit quisquis morienti penitentiam denegauit. xxvi. q. vi. si presbyter & . c. sequen. & reꝑit animarum. vt ibi dicitur.

l ¶ Permittimus sic ergo videtur ꝙ epī vt alij inferiores prelati exempti ante istam permissionez non poterant se subijcere alicui confessori sine licentia sui superioris. s. eo. c. omnis vtriusqz quia nullus clericꝰ sine licentia sui episcopi potest eligere iudicium non sui iudicis persone vel rerum. s. de fo. compe. si diligenti. & capi. significasti: & . iij. q. vi. nō liceat ergo multo minꝰ iudicium anime qō maius est.

m ¶ Prouiduz qui sciat ligare ac soluere de pe. distinctione. vi. qui vult. & . s. eodem omnis. §. sacerdos & qui diligenter inuestiget qualitatem criminis & psone de pe. distinctione. v. cō sideret.

Rubrica De sentēcia & communicationis.

Supra visum est de penis que imponuntur taz in foro contencioso quaz penali. Verumtamē qa excōmunicatio est pena delicti cuz fertur a iure: cum vero ab homine est pena contumacie: merito post rubricas precedentes subijcit ista. Abbas siculus.

Uper. Tres sunt partes. Scda ibi: nec clerici. Tertia ibi: ceterum. ab. si.

a ¶ Percusserint. irato aĩo. alias non incideret in canonem put sequentia ẏba declarãt: ꝛ. xvij. q. iiij. si quis suadẽte.

b ¶ Excusat. non ab excõicatione: sed quo ad hoc ꝙ non sunt mittendi ad curiã pro absolutiõe: vt ff. j. e. Quis: ꝛ. c. vlti. Et ita ẽ arg. ꝙ etas excusat de con. di. iiij. cos. C. de fal. mo. l. i. in fi. ꝛ. xxiij. q. ij. in adolescentia. ar. cõtra: qr malorũ mores infirmitas animi nõ excusat. C. si aduer. delic. l. ii. ꝛ. ff. de mino. auxilium. §. in delictis. ber.

c ¶ Nec clerici. supple sẽt excõicati qm̃ sola temeritas in hoc casu reprehẽditur siue violentia pro ut sequitur ꝛ pz ex illo canone. xvij. q. iiij. si quis suadente.

d ¶ Discipline. vel rõne prelationis. Idem est ẽt de patre qui filium i minoribus ordinibus põt corripere sine pena ista: vel de propinquo. ff. eo. ex tenore: ꝛ. c. cum volũtate: vbi ꝺ hoc. ar. ꝺ pe. di. i. §. aut facta. ꝛ. xxiij. q. v. circũcelliones.

e ¶ Violenta notari. Bẽ rõ quare non incidunt i canonem. i. sniam.

f Monachi. quocũqz mõ. duz tamẽ ñ enormiter vt i epz: aut i abbatẽ aut i clericũ secularẽ man⁹ iniciãt violentas. j. e. cum illorũ.

g ¶ Sui abbatis. si vero monachũ alteri⁹ monasterii percusserit p abbatem vtriusqz monasterii ꝺz absolui. j. eo. canonica. sed si monialis monialẽ vel conuersaz: vel cõuersuz aut clericuz percusserit per epm̃ absoluatur. j. e. de monialibus.

Juero. Quatuor sunt ptes. Secũda ibi: officialis. Tertia ibi: nec ille. Quarta ibi ceterum. Ab. si.

b ¶ Absolui. ergo excõmunicat⁹ q̃re intelligendum est de eo qui animo iniuriãdi hoc fecit: ꝛ hoc nota quod ꝺicit malignatus alioquin nõ esset excõicatus cum canon ꝺo losos ꝛ violentos tm̃ teneat: vt. ff. e. c. i. ꝛ. xvii. q. iiii. si quis suadente.

i ¶ Grauiter vulnerauit. casus iste semper excipitur. j. e. cum illorum.

k ¶ Officialis. i. iudex vel apparitor alicuius ptãtis vel principis.

l ¶ Laico. supple ẽt qui de mãdato sui prelati hoc faceret nihilominus incidit in canonẽ. j. e. vniuersitas. nisi clerici deliquerint: nec aliter ꝓssunt ad iudicium trahi. tunc de mãdato prelatorum capi possunt: vt trahitur. j. e. vt fame.

m ¶ Fortuito. tũc. n. nõ ꝑputat: qr casus fortuiti prenideri nõ possunt. ff. ꝺ homi. Joãnes: ꝛ. c. vlt. ꝛ. ff. de ꝯmo. ca. uno. ꝛ. ff. de admi. re. ad ciui. perti. l. ii. §. si eo tpe. ꝛ. ff. de custo. ꝛ exhi. reo. nõ est. ꝛ. l. milites i fi. quia nulla temeritas vel uiolentia in eo notari põt: sed excusat rõne officii als non excusaretur: qr debuit prenidere an ex facto suo posset iniuria irrogari. ar. ff. de iniuriis. c. vlt.

n ¶ Inferentẽ. tũc. n. excõicatus nõ est cũ licitũ sit se ꝺefendere. j. e. ex tenore ꝑuato moderamine inculpate tutele supra de homici. significasti. ii.

o ¶ Uim ui. ff. de iu. ꝛ iur. ut uim. ꝛ. ff. ad. l. aquil. sciẽtiã. §. qui cũ aliter ꝛ. ff. de homici. significasti: ubi de hoc.

p ¶ Omnes leges. de hac materia loquẽtes: ꝛ ita vniuersalis restringitur. sic. i. ꝺi. oẽs leges. sic ꝛ in diffinitiua. ff. de priuil. vt priuilegia.

q ¶ Cum vxore. idem est in sponsa de presenti: qr ꝛ lex permittit illã accusare iure mariti. ff. de adul. si vxor. §. i.

r ¶ Patre. nũquid noie matris ītelligim⁹ oẽs ascendẽtes ꝑm. l. vl ꝙ sic. ff. de ꝺ. sig. appellatione. ꝛ noie filij oẽs ẽt descẽdentes vt lex ꝺic. ff. eo. liberoꝝ: per leges istas vl ꝙ sic. in casu isto nõ credo hoc extẽdendũ ad ascendẽtes vel ꝺ scendentes cum minor fiat iniuria vnde nõ est extendenda licentia. ff. de ꝺec. c. tue. ber.

s ¶ Turpiter. huic enim parcit canõ: qr tã iustũ ꝺolorẽ ꝓpesce re ñ posset. C. ad. l. iul. ꝺ adul. gracch⁹: ꝛ lex pmittit illũ occidere sic iuentuz. ff. de adul. ꝙ ait lex. §. ꝙ ait. alias ex ĩteruallo non liceret.

t ¶ Nõ ꝓtingit: qr tunc nihil interest ei⁹: imo culpa ẽ ĩmiscere se rei ad se non pertinenti. ff. de reg. iu. culpa. ber.

Juero. Tres sunt partes. Scda ibi: vel si. Tertia ibi: ab illo. Ab. si.

u ¶ Ignorauerit. ita ꝙ ignorãtia probabilis fuerit alias non excusaret. ff. ꝺ cler. ex. mi. apostolice. ꝛ. ff. de eo q renũ. epa. c. i. ꝛ. ij. Quid si tonsuram vidit ꝛ eũ clericũ nõ credit. respõ deo incidit in sniam duz tm̃ ille clericus sit. Quid si in veritate nõ erat clericus: lz tonsurã ꝺ ferret: ꝛ illũ ꝑcussisti credens illuz clericũ: ꝓpter ꝓsciam teneris. nisi postea certus efficiaris. ar. xi. q. iij. qm̃ multos ꝑz vnũ casum. qd si crediderit peutere ti ciuz laicũ: ꝛ in ꝑsona errans p cussit martinũ clericum. Alexandrit ꝙ in sniam icidit qr iniuriari uoluit. ff. ꝺ iniurijs cũ q. §. si iniuria. ꝛ. ff. ꝺ iniurijs. c. vl. Tã. dixit ꝙ nõ icidit in canonẽ qõ ꝓbat p banc ratiõnem: qr dicit hic si peutiat clericuz quẽ credebat laicũ non est excõicatus vt ꝺ dicit: sola. n. temeritas ꝛ violentia in hoc ꝓsideratur. ar. ff. eo. c. i. ꝛ. j. e. veniẽs: ꝛ. ff. de iniurijs illõ. §. vlt. ꝛ. l. se. iniuriã tm̃ fec̃: vt ꝺic ala. ꝛ p eadez iuratoꝝ credo opinandum tutiorez.

r ¶ Propria manu. soli sacerdoti qm̃ de ꝓscia alicui⁹ dubitatur vel q̃ritur. vt ꝺ pz. xxxiij. q. ij. in lectũ. xxxi. q. ij. si verũ. ff. de re mil. nõ oẽs. §. a barbaris. xvi. q. iij. dilectio. ꝛ. xxv. q. iij. ex̃traordinaria: ꝛ. ff. de excep. pastoralis. ar. ff. qõ me. ca. c. vlt. cũ suis ꝓcordantijs positis ibi.

y ¶ Noluerit. hoc ipso ꝙ iurare nõ vult ꝓsumptio est ꝯ euz ꝙ tanqm excõicatus vitabit: ff. ꝺ here. excõicamus. §. q vero. cum ꝓstet ꝙ violẽtas manus in illũ iniecit: si enim pro conuicto habetur qui se nõ purgat. ff. de simo. de boc. ꝛ. ff. de pur. can. cũ. Pro. ꝛ. c. inter in fi. Item hic habes ꝙ licet clericus non seruat habitum suum adhuc retinet priuilegiuz suum. vnde ꝓtra. j. eo. in audientia. hoc intellige ante trinam admonitionez: illud cum suis ꝓsimilibus post: qr tunc perdit priuilegium.

z Non dubium. religionis ꝓuersos. j. e. ex tenore. ex eo ꝙ ꝺicit religiõis vidꝺetur ꝙ ꝓuersi secularium ecclesiarum non hẽant hoc priuilegium. arg. xxvij. q. i. lex ꝓtinentie. Sed ꝺicendũ est ꝙ ex quo tradiderunt se ꝛ sua ꝺiuino obsequio siue in seculari ecclesia siue in regulari: iaz censent ecclĩastice ꝑsone. ꝛ ex toto translati sunt in fo ecclesie. vñ habent immunitatem ecclĩasticaz. xvij. q. iij. quisqs: ꝛ ꝺicit decretuz ꝙ sunt tm̃ duo genera xpianoꝝ. vnũ qõ ꝺedicatũ ẽ ꝺiuino obsequio: vt clerici ꝛ ꝓuersi. aliud genus vt laici. xij. q. i. duo sunt. Quidam tm̃ volunt ꝺicere ꝯ: sed benignius est ꝺicere ꝙ sic: vt eoꝝ gaudeãt ꝓuilegio quorum vitã ꝛ religionem assumunt: vt. ff. de sta. mona. recolentes.

t ¶ Ex ꝓstitutione cõcilij. xvij. q. iiij. si quis suadẽte. in qua ꝓstitutione nulla fit

mentio de conuersis: sed p hoc ⁊ infra ex tenore extenditur ad conuersos. sic quod dicitur de monachis extendit ad regulares. ℟. de postu. ex parte: ⁊ ita p cõsequens ad oẽs conuersos: vt dictum est. j. e. canonica. Ber.

a ¶ In articulo mortis. ⁊ in alijs casib⁹ q habent. j. e. q̃uis: vbi de hoc. **Mulieres.** Tria sunt dicta. Secũda ibi: de his vero. Tertia ibi illi vero. ab. si.

b ¶ Sui iuris. vt sunt serui. sed hoc intellige ꝑm distinctionem illius decre. j. e. relatũ. Nec intelligas hoc vbuz de filiisfamilias qui duz sunt in patria potestate non dicunt sui iuris: q; tales habẽt ad curiã mitti: nisi sint infra pubertatez. infra eodem q̃uis: ⁊. c. vlt. ber.

c ¶ Laborem veniendi. hoc referas ad arbitriũ episcopi. arg. ff. de ver. ob. cõtinuus. ℟. cuz ita. Et si videbitur ep̃o q̃ laborem eundi nequeat sustinere pp periculum more illum absolvere potest recepta sufficienti cautione q̃ parebit consilio siue responso pape. ar. optimũ. ℟. ti. ꝑi. c. vlt. ⁊. j. e. decetero. ⁊. c. sacro. Si vero periculum non timetur consulatur papa ante q̃ absoluatur: ⁊ hoc videtur dicere littera ista.

d ¶ Auctoritate vel mandato. sic. ℟. de resti. spol. cuz ad sedez ad finẽ: ⁊ ille dr̃ facere qui p alium facit. ff. ꝺ admi. tuto. ita tamen. ℟. gessisse. ⁊. xvi. q. vi. cõsuetudo in fi. ⁊. j. e. vt fame. ℟. vlt. ⁊. C. ꝺ accusa. ñ ideo. ⁊. ff. ad. l. aqui. liber hõ in ꝓn. ⁊. ff. de iurisdi. om. iu. si quis id. ℟. vlt. ⁊ qui cãm ꝓbuit: vel opẽ tenetur. ff. vi. bo. raptoꝝ. l. iiij. si cũ seruam. ⁊. ℟. de homi. sicut dignũ. ℟. ii. ⁊. ℟. de iniurijs. c. vlt. Sed vr̃ q̃ ille qui mãdato alterius hoc facit nõ teneat maxime si hẽat in illo ptãtez vel ei subiectus sit. ar. ff. de regu. iu. nõ videtur: ⁊. l. predicta. ff. ad. l. aquil. liber homo. ii. Sz cõtrarium vex est: q; preceptũ iniustũ fuit cui nõ debuit obedire sed deo potiusq̃ homini. j. eo. relatuz. ⁊. xi. q. iij. iulianus nõ semp: ⁊. xxiij. q. i. quid culpat̃ i fi. ⁊. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. ℟. quotiẽs: ⁊. j. e. vniuersitas: q; nec illa potestas data est laico sup clericum. ℟. eo. si vero. ℟. i. sed pone q̃ mãdauit: sed ante manuũ iniectionẽ penituit quid erit: rñdeo nihilominus in canonem incidit: nisi reuocauerit mandatũ: ita q̃ reuocatio ad ip̃m puenerit. ar. ff. man. si mandasset. ⁊. ff. ad mace. si tamen. ⁊. l. si filius: ⁊. ff. qõ iussu. l. i. responso. i. ⁊. ℟. de ꝓcu. mãdato: ⁊. c. ex insinuatiõe. ⁊. ℟. de rescrip. ex parte. iij. Sz pone q̃ mandator ante iniectionẽ manuum moriat: tunc non erit excõicatus: q; mandatuz morte extinguit̃. ff. man. inter ceteras. ℟. i. ⁊. ℟. de offi. dele. relatũ. ⁊. c. lz: ⁊ ecclesia nõ ligat sub terra. arg. j. e. a nobis: ⁊. xxiiij. q. ii. legatur argu. a ꝓrio. Itẽ pone q̃ non mandat sed ratum hz ex postfacto: nunqd incidit i canonẽ. Quidã dicunt q̃ sic qñ ratihabitio locum hz in maleficijs. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. ℟. quotiẽs. ff. de his qui no. infa. quid ergo. argumen. C. de incest. nup. l. iij. ⁊. ℟. de resti. spo. cum ad sedem in fi. ar. cõtra. ff. man. si vero. ℟. si post. non credo q̃ in casu isto incidat in sniam: lz ex postfacto ratum habeat cum hoc fecerit cã sui ⁊ eius noie: secus si potuit ꝓhibere ⁊ non ꝓhibuit. de hoc dicetur infra eodem quante presumptionis. ber.

e ℙ Ꝺro si aliqui. qui non sunt fratres illoꝝ quos leserunt qñ si fratres eẽnt ⁊ se ad inuicem percussissent abbas eos absoluere põt. ℟. e. monachi. ⁊. j. eo. cum illorum: vel põt intelligi de alijs q̃ de monachis. qõ verius vr̃. ⁊ loquitur ep̃o. f ¶ Suos. alia lr̃a hz tuos: ⁊ planior est lr̃a: ⁊ sic est in antiqua.

f ¶ Satisfaciant. ar. q̃ nõ valet pna sine satisfactiõe. ℟. de vsuris cũ tu. ⁊. xiij. q. vi. si res. ⁊. xxiij. q. ij. legatur. de pe. di. i. neminem.

g ℕ Ulli vitare. ℟. de priui. cũ ⁊ plantare. ⁊. c. vt priuilegia. ad hunc. n. casuz priuilegium non extẽditur. Sed nũquid papa cõmunicando excõmunicato incidit in canonẽ. dic q̃ non licet alias malefaciat. de hoc dicitur. j. e. si qñ qñ princeps legibus solutus est. ff. de legi. princeps. ⁊. C. e. digna vox. ipse. n. solus interpretatur leges. j. e. inter alia vbi de hoc. ber.

b ℙ Arochianos. in monachos. sed nunquid monachus poterit agere ratione iniuriarum? dic q̃ non: sed actio competit monasterio: ⁊ aget sindicus monasterij: sicut actio iniuriaꝝ ꝓpetit dño si iniuria fit seruo ẽt aget dñs ⁊ non seruus insti. de iniurijs. ℟. seruus aũt. quid si remittit monachus iniuriã nihil agit q̃ possit agere monasteriũ. sic lz filiusfamilias remittat iniuriaz factã sibi: pater nihilominus agek potest pro iniuria filio irrogata. ff. de pac. in psona. imo ⁊ si iniuria fieret filio volenti pr̃ agere posset. ff. de iurijs. l. i. ℟. vsqz. monasteriũ vero iniuriã factã monacho põt remittere secus i ecclesia seculari: q; non posset remittere i iuriã factã clerico. argu. xxvij. q. iiij. qsqs. vin.

i ¶ Cõuersos. sic. j. e. c. ꝑi. ⁊. ℟. e. non dubiuz: vbi de hoc.

k ¶ Decreti. xvij. q̃stio. iiij. si quis suadente.

l ¶ Satisfaciant. sed cui dabit̃ satisfactio. p lr̃am istã videt̃ q̃ ipsi monacho vel conuerso leso: vt dicit hec littera: sed ꝓtra videtur. xij. q. i. nõ dicatis. ⁊. ff. ꝓ socio. l. si interr̃es. ℟. vlt. de iniuria facta a seruo dic vt insti. de iniur. ℟. q̃ si vsufructus: ⁊. ℟. e. i monacho vero vel conuerso qui p ꝓrium non habet satisfactio dabitur monasterio ⁊ qõ dic̃ b lesis si dat̃ leso satis dat̃ monasterio: q; quicqd monacho datur monasterio acquirit̃ur. ℟. de sta. mo. cuz ad monasteriuz. clerico aũt seculari debet dari qui lesus est si clericus inde decedat: dic vt. ℟. de pe. ꝑbyteri. ⁊ ex iniuria plures oriuntur actiões. ff. de iniur. l. i. ℟. vlt. sed coraz quo estimabit̃ h in iuria? respondẽt quidam q̃ coram iudice percussoris. insti. de iniur. ℟. sed postea. ⁊ sic interdum in foro seculari. Ain. dirit q̃ rõe accessiõis estiabit̃ coraz iudice ecclesiastico. sicut dr̃ in dote. ar. ℟. de ꝓiu. ser. proposuit i fin. ⁊. ℟. de dote post duor. resti. c. i. ii. ⁊. iij. sed hoc intellige cum querela excõmunicationis defertur ad ecclesiasticum iudicem: tunc estimabitur iniuria coram ipso: q; aliter nõ absoluitur: vt hic dicitur. si vero clericus simpliciter vult cõqueri de iniuria sibi irrogata satis videt̃ q̃ debeat sequi forum rei. papa tamẽ quotidie dat litteras clericis ꝓtra laicos nomine etiaz suo: ⁊ de h. ꝓi. q. iij. c. vlt. ber.

incurrunt. nec nisi in articulo mortis[a] sine ro. ponti. absolutionis p̃t beneficium impetrare.

¶ Item.

¶ Mulieres q̃ ciderũt i canonez si qs suadẽte absoluũt̃ ab ep̃o: idẽ in psonis q̃ nõ sunt sui iuris vel delicati de qb⁹ dubitabat̃ q; non possent cõmode accedere ad curiam. ⁊ mandans clericum percuti excõmunicatus est sicut percutiens.

Mulieres vel alie psone que sui iuris[b] non sunt ab episcopo dioce. absolui possunt si manus in clericũ iniecerit violẽtas. De bis vero qui magne sunt potentie ⁊ ita delicati q; laborem[c] veniendi ad se. ap. nequeunt sustinere: rñdemus q; status psone prius ⁊ veritas negocij est intimãda ro. põt. ⁊ ꝑm ꝯsilium eius tales erũt de commisso scelere corrigendi. f Illi vero qui nõ p seipsos sed eorũ auctoritate vel mãdato alij violẽter iniciunt manus in clericos: ad se. ap. sunt mittẽdi: cũ is ꝯmittat vere cuius auctoritate[e] vl̃ mãdato delictũ committi probatur. ¶ Item.

¶ Excõmunicatus per iniectiõez manuum in clericuz: licet occultus absoluitur per solum papam.

ℙ Ꝺro si aliqui[f] violentas manus in fratres suos[f] injciunt ⁊ ducti pnia nõ convicti sed priuati a te veniã postulãt: eos monere debes ⁊ iducere: vt bis quos leserunt ꝯgrue satisfaciant[g] ⁊ ap. se conspectui representẽt: cũ a te vl̃ alio sine speciali mandato ro. pont. absolui non possunt. ¶ Item.

¶ Etiam priuilegiati tenentur vi tare excõicatum: ⁊ per iniectionem manuuz in clericuz excõicati sunt.

Ꝺlli se possunt p̃uilegio ap. se. tueri quomin⁹ excõicatos vitare[g] debeãt: ⁊ pro violenta manuum iniectiõe in clericos sicut excommunicati vitari.

¶ Item episcopis ⁊ alijs prelatis per galliam constitutis.

¶ Ꝑcutiẽs monachũ uel quẽsũ religiosũ ꝺz ônũciari excõicatus donec fuerit per papaz absolutus.

ℙ Arochianos vestros si qui i monachos[h] vel cõuersos[i] prefati ordinis violentas manus iniecerint: sub ap. se. ꝑm tenorem generalis decreti[k] excõicatos pu. nuncietis: ipsosq; faciatis sicut excõicatos artius euitari donec lesis congrue satisfaciant[l] ⁊ cũ lr̃is vestris apo. se conspectui representent.

¶ Item genuẽ. archiepiscopo.

¶ Ꝑonitur forma p̃cepti: quod sub virtute iuramẽti fieri debet illi q̃ p violenta manuz iniectione in clericum excõicatus absoluitur.

Ꝋ Xtenore lr̃arũ tuaꝝ nobis innotuit. q; B. canonic⁹ i quẽdã subdiaconũ man⁹ iniecit violẽtas: ⁊ infra. f Mãdam⁹ itaq; ẽtenus recepto ab eo iuramẽto q; tuo debeat[m] mãdato pere: ip̃z vice nostra a snia q̃ teneat̃ absoluas: sibiq; i virtute iuramẽti p̃cipias: ne decetero[n] in clericũ monachuz vel alicuius religionis conuersuz manus iniciat violentas: nisi se defendẽdo[o] aut de mãdato[p] suoruz fecerit prelatorum: vel nisi super eum prelationis[q] ministerium aut magisterium habeat: aut cum ipso in eadem coraz iudice ecclesiastico. sicut dr̃ in dote. ar. ℟. de ꝓiu. ser. proposuit i fin. ⁊. ℟. de dote post duor. resti. c. i. ii. ⁊. iij. sed hoc intellige cum querela excõmunicationis defertur ad ecclesiasticum iudicem: tunc estimabitur iniuria coram ipso: q; aliter nõ absoluitur: vt hic dicitur. si vero clericus simpliciter vult cõqueri de iniuria sibi irrogata satis videt̃ q̃ debeat sequi forum rei. papa tamẽ quotidie dat litteras clericis ꝓtra laicos nomine etiaz suo: ⁊ de h. ꝓi. q. iij. c. vlt. ber.

Ꝋ Xtenore: ℙrimo ponitur forma p̃cepti. Scõo delicti correctio secunda ibi: mandamus.

m ¶ Debeat. qui sic iurat nõ est astrictus nisi ad iustum mandatum: ar. ℟. de elec. causam que: ⁊. ℟. de iniur. veniens. ⁊. c. quintauallis. ⁊. ff. ꝓ socio si societatem: ⁊. ff. de ope. lib. si libertus: ⁊ idem est sic iurare ac si iuraret stare mandatis ecclesie ⁊ illa est recta forma: ⁊. ℟. de appel. ad hoc. ⁊ per hoc iuramentum hoc tantum precipere potest ꝓout hic ꝑgtur in lr̃a. ⁊ q̃ satisfaciat leso. ℟. c. ꝓoni. ⁊. j. e. c. nosc̃itur.

n ¶ De decetero. sic. j. eo. grauem.

o ¶ Defendendo. ℟. eo. si ꝺo. i. ber.

p ¶ Mandato suorum. dum tamen mandatum sit iustum. vel saltem si dubitetur. xxiij. q. i. quid culpatur. in fi. si autem sit iniustum nõ est obediendum. xi. q. iii. non enim. ⁊. c. iulianus si dominus. exemplũ de mandato habes. j. eo. vniuersitatis. ⁊. c. vt fame. ℟. i. alias non excusatur. ℟. eo. mulieres. ⁊. j. eo. vniuersitatis. Ber.

q ¶ Prelationis. idem est si habeat officium in ecclesia ratione cuius corrigere potest inferiores clericos vel magisterium vt hic: ⁊. j. e. cum volũtate: vbi de hoc. ⁊. ℟. e. c. i.

a ¶ Socius. hoc dictum est ꝓpter assiduam cõuersationem. vnde ꝓsumitur ꝙ facilius manꝰ iniſciant in seipsos: qñq; veniũt ad verba. ⁊ sic ad factum. ⁊ ratione ꝓsumptionis non precipitur de socio sic ꝓp ꝓsumptionem iuramentum quandoq; nõ indicitur clericis. s̃. de coba. cle. ⁊ mulie. clericos. ⁊. s̃. de ꝓsump. litteras.

Ecetero. Due sunt partes. Secũda ibi: sed est. ab. si.

b ¶ Justas excusatiões. no. ꝙ in omni edicto intelligit rationabilis excusatio: vt ꝺ ꝓz quantũcũq; precise scribat exceptiones legitime recipiũtur: vt. s̃. de offi. dele. ex parte. iſ. ⁊. s̃. de rescrip. si quando. In ꝙbus casibus quis ab itinere excusetur. hẽs. ſ. e. q̃uis. ⁊ in lra: ⁊ in glo.

c ¶ Licet diocesano. nũ quid ⁊ presbytero? respõdeo in sũma necessitate lz: ar. xvij. q. iiij. si quis suadente: ⁊. s̃. e. non dubium. alias nõ nisi hoc faceret ꝺ mãdato episcopi. xxvi. q. vi. c. vlti. qa eps hanc absolutionem bene potest ꝓmittere. s̃. de offi. or. c. vlti.

d ¶ Juramẽto. vt dictũ est. s̃. eo. c. proxi. ⁊. ſ. e. quãuis in fi.

e ¶ Suscepturus. nõ dicit absoluendus: qr iam erat absolut⁹ qr obligatio semel extincta non reuiuiſcit. de con. diſt. iiij. queris: ⁊. xxiij. q. iiij. si ille. ꝺ pe. diſt. iiij. diuina clemẽtia. ff. de solu. qui res. §. aream. C. de remiſ. pig. cũ ex cã. Quidam dicunt ꝙ oportunitate recepta recidũt in excõicationem. ar. xx vi. q. vi. qui recedunt. c. de his vero. ⁊. C. de his q bo. ce. poſ. l. pe. ⁊. s̃. de solu. c. pe. quod non placet: libertas enĩ q̃uis ẽ debite obtẽta nõ retracta tur. C. si aduer. lib. l. i. ⁊. iij. qꝺ si nõ fecerit tanꝙ periurus habebitur ⁊ posset compelli vt iuramentum seruet. ar. s̃. de iudi. nouit. b.

f **Ad hec.** ℞ decerat de rescrip.

g ¶ Alijs. ĩmo primo loco remittitur absolutio suo excõicatori. s̃. de rescrip. ab excommunicato: ⁊ hoc cum sententia lata est contra formã cõcilij: vt ibi dicitur qꝺ habes. ſ. e. sacro. Et est arg. ꝙ semper rescriptũ deber esse obtentum ſm stillum romane curie. alſs suſpectus habetur. s̃. de cri. fal. quã grauĩ in fi. Item est arg. ex eo ꝙ fieri consueuit. xxviij. diſt. de syracusane. ⁊. s̃. de cle. coniug. diuersis. ⁊. ff. ad sena. consult. mace. l. iij. ⁊. l. item si filius. §. quod dicitur.

b ¶ Sufficienti. cũ quis excõmunicatur ꝓ iniectione manuum in clericos sola cautio iuratoria sufficit. s̃. e. ex tenore. ⁊. ſ. e. cũ desideres. Cum vero ꝓ contumacia vel crimine manifesto sufficiens ꝺz cautio prestari. ſ. ti. proxi. ex parte vbi de hoc. sic etiam cũ data est possessio cã rei seruãde. s̃. de sequestra. ad hoc in fi.

Anoscitur. ¶ Primo exceptionẽ ponit. Scõo regulam ibi: alios. Tertio quãdam determinationẽ ibi: si vero. Ab. si.

j ¶ Mulieres. s̃. e. mulieres. ⁊. ſ. e. q̃uis vbi multe tales ꝑsone excipiũt

ecclesia socius[a] esse noscatur.

¶ Item cenomanen. episcopo.

¶ Excõicatũ ꝓ ꝑcussiõe clerici absoluit epꝰ si sine piculo papaz adire negt. ꝺz tamen sibi mandare qꝺ adeat papã impedimẽto cessante.

Ecetero noueris qꝺ si quis ꝓ violenta manuũ iniectiõe in clericum est vinculo excõicationis astrictus ⁊ habeat capitales inimicitias vel alias iuſtas[b] excusationes quibus ab itinere rationabiliter excuſetur. ita qꝺ sine piculo ap. se nequeat cõſpectui presentare: lz dioc. epo recepto iuramẽto[c] secũdum morẽ ecclesie sibi absolutiõis gr̃am impartiri. ℣ Sed est illi sub iuramẽti debito iniũgẽduz: ut quã citi⁹ oportunitatẽ habuerit ro. põ. adeat mãdatũ ap̃licũ ſuſceptur⁹[e]. **Arbanus. iij.** senoñ. archiepo.

¶ Cũ papa absolutionẽ excõicati delegat: mãdat recipi cautionẽ de parẽdo mandatis ecclesie.

Ad hec[f] cum inter parochianos tuos: ⁊ infra. ¶ ℞. o. ec de. absolutionẽ ſnĩe delegatorum iudicũ nequaquã consuenit aliꝭ[g] delegare nisi in litteris cõmiſſiõis cõtineat[h] expreſſe de ſufficienti[i] cautione ꝑstãda ab his q̃ ſolui debent qꝺ iudicio ecclesie debeãt obedire.

Clemens. iij.

¶ Excõicatus ꝓ canonẽ si qs suadẽte diues vel pauper ꝓ papaz absoluẽdus ẽ: vel eius legatuz: fallit in muliere sene infirmo vel mutilato qui ꝑ epm absolui possunt.

Anoscitur: ⁊ infra. ¶ Consul. T. T. ꝺuximus respõdẽdũ: qꝺ mulieres[j]: senes ⁊ valitudinarij[k] seu mẽbrorum destitutionibus impediti: lz ad ap. se. nõ veniant ab episcopis valeant fidelium cõmunioni restitui: ſatiſfacto iurta facultates[l] his quib⁹ per eos cõ ſtiterit iniurias irrogatas. ℣ Alios aũt siue pauperes[m] siue diuites se. ap. vel legato[n] eius vt beneficiũ absolutionis obtineant neceſſe est preſentari. ℟ Si vero infirmitatis tempore timore mortis beneficiuz fuerit absolutiõis indultum: iuramento preſtito iniungatur eiſdem vt postquam ſanitati fuerint reſtituti ad ro. ec. vel eius legatuz accedant mandatuz ap. ſup talibus recepturi[o].

¶ Item.

¶ Aũ denunciationez vitãdus est excõicat⁹ ꝓ violenta manuz iniectione i clericos: niſi ſit occultus. h. prio. Interficiẽs clericuz q̃ ꝓtẽpto clericali habitu ſe enormitatibus i miſcuit excõicatuſ nõ est. hoc ſcõo.

Am nõ ab hoie: ⁊ infra. Consul. T. T. ℞. q. a cõione illi⁹ qui ꝓ sacrilega manuũ iniectiõe in clericum in edictuz excõmunicationis icidit licet denunciatus[p] nõ ſit, debes abſtinere niſi forte id tibi ſoli pateret i quo caſu ipſum ꝓuatim tãtũmodo euitabis quãdiu ab ecclesia toleratur vt ſaltẽ verecundie rubore ſuffuſus ꝓ latenti exceſſu ſatiſfacere cõpellatur. ℣ In articulo ſecũde queſtionis reſpõdem⁹ qꝺ occiſores clericorũ aut presbyterorum qui contempto[q] clericali habitu tyrannidi ⁊ enormitati ſe inuerecunde immiſcent: i odium clericalis exceſſus ⁊ terrorẽ atqz correctionẽ ſimiliũ canone late ſententie minime coercent[r]: iniungat tamẽ eis pnĩa cõpetens aliqnãtulũ aſperior⁹ q̃z ſi i laicos talia cõmiſiſſent.

¶ Item

¶ Infamato de excõmunicatiõe cõmunicandũ nõ est niſi ſe purget vel ad cautelã abſoluatur.

Am deſideres: ⁊ infra. Fuit aũt prie q̃ſtionis tenor huiuſmodi: vtrum alicui excõmunicato qui mandato ecclesie ſtare iuranit: ⁊ ante abſolutionez epiſcopus ei cõionem[s] reddidit: ſit communi candũ ab alijs ⁊ an epꝰ id facere ꝺ beat. ℣ Cui queſtioni. T. ℞. qꝺ cũ cautio iuratoria quam hodie qui excõicati ſunt ꝓeſtãt: potiꝰ ad cautelam[t] ex conſuetudine ecclesie q̃z rigore canonum ſit inducta: neqz momẽti tam validi reputetur: qꝺ niſi abſolutionis beneficium ſubſequatur: ille qui excõmunicatur

k ¶ Valitudinarij: iſti ꝓp infirmitatẽ abſoluuntur ita tñ qꝺ si cõualuerint ſedem apoſtolicam viſitabunt mãdatuz apoſtolicũ recepturi. s̃. e. decetero. ⁊. ſ. eo. qꝺ de his: ⁊. c. quãuis. in fi. ⁊ hic in fi.

l ¶ Jurta facultates. hoc ſemp itelligendũ est ſm qꝺ ſatiſfacere põt ſatiſfaciat: qꝺ si nõ põt in penã aliã põt cõmutari: ar. s̃. de maledi. c. ij. vel ſpectet q̃diu facere poſſit cautione recepta. s̃. ꝺ ſolu. c. pe. vbi de hoc. nã inanis ẽ actio quã excludit inopia debitoris. s̃. ꝺ reſti. ſpo. olim. iſ. ff. de dolo. l. nam is. ber.

m ¶ Pauperes. ſ. e. qꝺ ꝺ his ⁊. c. quãuis cõtra. Sol. ibi loqtur de his qui tãta pauptate laborant qꝺ ad curiã ire non poſſunt. hic de his qui poſſunt ire licet pauperes ſint.

n ¶ Legato. ſ. eo. ad eminentiã. ⁊. c. quãuis qꝺ ex officio legationis lz. s̃. de offi. le. cũ trãſlationẽ. alij vero legati qui de latere pape nõ mittuntur ſuẽt ſm qꝺ ꝺf. s̃. de offi. leg. c. pe.

o ¶ Recepturi. s̃. eo. decetero. vbi de hoc.

Am non. Duo sũt dicta, secundum ibi: in articulo. Ab. si.

p ¶ Denunciatus non ſit. ⁊ sic quãcito ſcio aliquẽ excõicatum ſtatim ꝺbeo ipſuz vitare quãuis non ſit denũciatus niſi ſolus hoc ſciã: vt hic dicit. ⁊. vij. q. ij. ſi tantuz. ⁊. c. placuit. ar. xi. q. vi. pleriqz. qui. n. ſcit certiorari nõ ꝺbuit. ff. de ac. ep. ⁊ ven. l. i. in fi. ⁊. xciij. diſ. ſi inimicus: qr excõicatio executionẽ ſecũ trahit. s̃. de appel. paſtoralis. ⁊ denunciatio nõ fit niſi ꝓpter ignorãtes. deus enĩ ligat ⁊ nõ hõ. xi. q. iij. nemo ꝓtẽnat Jo. fauẽ. cõtradicit. ⁊ male: qꝺ ante denũciationem non est vitandus.

q ¶ Contẽpto clericali. pp hoc ſolũ nõ perdũt priuilegiũ. s̃. e. ſi vero aliquis niſi poſt tertiaz admonitionẽ. ſ. e. in audiẽtia. ⁊. c. cõtingit. iſ. ⁊. s̃. de apoſta. capi. i.

r ¶ Minime cohercent. ſic. ſ. eo. perpendim⁹. ⁊. s̃. de apoſt. c. i. ar. contra. ſ. eo. in audientia. ⁊. c. ꝓtingit. iſ. vbi expectatur admonitio hoc intelligit ꝺ his qui nõ ſunt contenti arma portare: lz ſeuis enormitatibus ſe imiſcent: vt ꝺ ꝓz. ⁊. s̃. ꝺ apoſta. c. i. ⁊. ſ. e. perpendim⁹. Cõtraria intelliguntur de his qui taliter non excedunt lz portent arma. vnde illi vſqz ad trinam admonitionẽ gaudeãt priuilegio ſuo vt ibi dicit. ſi. s̃. de vi. ⁊ hone. cle. c. vlti.

s ¶ Aſperior. nota ꝙ ex ꝑſona auget crimẽ. xl. di. homo. ff. ꝺ re mili. omne delictum. §. i. de pe. diſt. i. §. aut facta. ⁊. s̃. titu. proxi. queſitum. Ber.

Am. Ante abſolutionẽ cõmunicandũ non est excõmunicato licet iuraue rit parere mandatis ecclesie vel compoſuerit cũ offenſo. h. ꝺ. vel ſic vt i rubro. Quattuor sunt dicta. secundũ ibi: cui qõni. tertium ibi: secunde queſtioni. Quartum ibi: Tertio loco. Ab. ſi.

t ¶ Cõmunionem reddit. ⁊ male: qr cũ ipſe ꝺbeat alios ꝓhibere ipſe hoc facere non ꝺz. ff. ſi ſerui. ven. l. altius. s̃. de na. ex li. vẽ. c. vnico. vbi de hoc. in aũtẽ. vt diſ. iudi. §. hec aũt omnia. in fi. col. ix. ⁊. xvi. q. i. in canonibus.

u ¶ Ad cautelam. vt poſt abſolutionem timore iuramenti ſimilia pertineſcat: xxiij. q. vlt. peſſimam. ⁊ sic iuramẽtũ non est de ſubſtantia abſolutionis: vt. ſ. dicam. Item arg. ꝙ aliquid faciendum est ad cautelam futurorum. xxiij. diſ. in nomine dñi. ⁊. s̃. de elec. lz. ⁊. lxiij. di. cum adrianus. ⁊ exẽpla preſentia nos precauere faciunt in futurũ. lxxxj. di. plurimos ad fi. ⁊. ff. loca. ſi quis domum. §. i.

a ¶ Prestitum. fm q̄ dictum est. s. e. ex tenore. sed forma ecclesie obseruari generaliter debet nec omittitur nisi ex cā. j. e. super eo. sed si iuramentum omittatur tamen tenet absolutio.

b ¶ Contrabit. nisi in casibus qui continentur in his versibus. Hec anathema qdē soluūt ne possit obesse. Utile lex humile: res ignorata necesse. Utile pp utilitatē meā ⁊ ne ille cōmodū habeat possū cōicare excōicato. j. eo. si vere. Jtē pp utilitatē excōicati possum ei cōicare ī his q̄ pertinent ad eius salutem. j. e. rñso. ⁊. c. cū volūtate ī p̄n. ⁊. ri. q. iij. antecessor. ⁊. c. se. et. c. cū excōicato. Lex. pp eādē legez q̄ est viro ⁊ uxori vxor pōt cōicare viro. ri. q. iij. qm̄ multos: ⁊. j. e. inter alia. Humile sicut est in filijs seruis ancillis mercenarijs vt in p̄ri. concor. Ignorata: vt hic ex eo q̄ dicit scienter. ⁊ in. c. qm̄. ⁊. s. de homi. sic. §. illi p̄terea ita q̄ ignorātia nō sit crassa. s. de de. ex. mi. apostolice. ⁊. xij. q. ij. qui ⁊ būanis. Necesse in. c. qm̄ multos. ⁊. j. e. inter. t.

c ¶ Si publica forma. no. q̄ si fama ē aliquē cē excōicatū vitādus ē. si. s. de cle. ex. mi. c. illō ⁊ ita fama facit p̄bationē ⁊ fama impedit mōitionū ꝛhenduz. s. de ꝛsan. ⁊ affi. c. sup eo.

d ¶ Ad cautelam. j. e. venerabili. ⁊. s. de appel. ad p̄tiaz. ⁊ de consē. di. iiij. si nulla. ar. vt sic fama tollatur.

e ¶ Quā offendit. quā ille dimittere nō potuit. xxij. q. iiij. si is q. ⁊. lxiij. di. salonitane. ⁊ est ar. q̄ hec iniuria non solū fit iniuriato: sed toti ordini clericali. j. e. ꝓtingit. si. s. de fo. cōpe. si diligenti: vñ iste nō potuit paciſci sup iniuria q̄ten⁹ ecclesiaz contingebat nisi forma ecclesie fuerit obseruata: vt ꝫ dicit.

f ¶ Nisi forma ecclesie: vt. s. iuramento p̄stito q̄ stabit mādato ecclesie absoluat: vt. s. co. c. ij. rñso. in fi. ⁊. s. e. ex tenore ⁊. c. decetero. Sed qd si iuramē to omisso fuerit absolut⁹. ar. ē ꝫ q̄ ñ teneat absolutio ⁊ hoc q dam ꝛcedūt. Sed hoc nō credo: qz iuramētū nō est de substantia absolutiōis: sed recipit poti⁹ ad cautelā ne decetero talia p̄sumāt vt. s. e. c. i p̄n. ⁊ ali q absoluunt sine iuramēto qō non fieret si eēt de substātia. j. eo. sup eo. ⁊. j. e. a nobis. ī fi. ⁊ sic tenet absolutio lz nō debeat sine iuramento absolui qa libertas vbicūq; obtēta fuerit ſi reuocat. C. si aduer. li. l. i. ⁊. ij. ⁊ sic lz composuerit necessaria est absolutio secus est in cautione facta pp nouum opus nūciāti vbi nō ē op⁹: vt post cautionē remittat. ff. de remis. l. i. §. i. ibi plane. ⁊ qō dicit nisi forma ⁊c. intelligēdū ē p̄ncipaliter de absolutōe cū iuramento que tñ q̄tuz ad veritatē eadē est cū illa q̄ fit sine iuramēto: sed forma ecclesie generaliter ꝺz obseruari: nec ꝺz omitti nisi ex cā. j. eo. super eo. sed si iuramentum omittatur nihilominus tenet absolutio.

Deniens. In primo ponit ꝙquestio. In scḋa ꝓuisio ibi. iōq;. Alb. si.

g ¶ Celebrationē. ex ḃ presumitur q̄ bono zelo ⁊ nō aīo iniuriādi man⁹ in eū apposuit: sola enim temeritas ⁊ violentia notat. s. e. c. i. ⁊. xvij. q. iiij. si quis suadēte. Et ita ꝑz q̄ sacerdos turbātem officium diuinū sine pena excōicationis pōt expellere de ecclesia ⁊ qlibet alius rōne officij qō obtinet in ecclesia ⁊ etiā seniores de ipsa ecclesia. j. e. cum voluntate. §. ij. vbi notat in qbus casibus excōmunicatus nō est q manus mittit in clericum.

b ¶ Ex hoc ipm. i. ex hac tali ⁊ leui castigatione nō incidit in canonez: ⁊ marime quā in propria persona voluit exercere. ar. j. eo. vniuersitatis. ff. loca. itē q̄ritur. §. iulianus. ff. ad. l. aquil. sed ⁊ si q̄cunq;. §. vlti.

Peruenit. Legitur multis modis: sed secundū cōem lec. b. d. vt in rubro. ⁊ est ter. sing. fm hanc lec. Alb. si.

i ¶ Arbitrio. ala. dixit q̄ ista decre. cōtinet spālem indulgentiam: alij dicunt q̄ ius cōe ꝓtinet. ad qō ergo posita esset. xx. di. romanorum: ut offi ceret potius q̄ pdesset ⁊ in errorē duceret q̄ contineat ius cōmune est ar. s. in consti. gre. in p̄n. libri. ⁊ sic per hoc licituz est epis tales absoluere p modica iniuria ⁊ leui irrogata: ⁊ hmōi leuis iniuria potest leuiter emendari. s. de accusa. cū dilecti. i. q̄ et non infamat s. de re iudi. cū te. vnde satis possunt epi beneficio huius decre. absolue re tales ex generali concessione vl dicas ut ala. quod est securius.

Significauit. Cōmunicans in diuinis excōicatis p papā q̄ diuina celebrat excōicatus est excōicatione maiori ⁊ p solū papā absoluendus. h. d. fm vnum itellectū vel sic fm aliuz vt in rubro. Alb. si.

k ¶ Eadē. s. quo ad priuationez sacramētorum ⁊ sic itelligitur. xi. q. iij. excōicatos. ⁊. c. sequēti. vel forte hi fuerunt excō municati cū oībus ptici pantibus eis. xi. q. iij. excellentissimus. j. e. qō ī dubijs. i fi. ⁊ ita expone eadez snīa. s. maiori vel isti pticipauerūt excōicatis in eodē crimīe criminosis: ⁊ ita in eadē snīa cū illis ligātur vnde remitti debent ad suuz excōicatorem absoluendi. j. e. nuper. ⁊. c. si concubine: ⁊ ꝫ verius credo.

Qa nos. ¶ Primo ponit decisio consultationis. secundo rñsio ibi: Fraternitati. ab. si.

l ¶ Temerarias. largi⁹ est hoc intelligenduz q̄ violētas dixisset. Quedā enī manus dicuntur temerarie: sed non violēte. j. e. contingit.

m ¶ Jncēdiarij. incēdiarij enim excōmunicandi sunt. xxiij. q. vlti. pessimam. ⁊ fm leges ignis traduntur. ff. de incen. rui. naufra. q edes vl capite puniūtur. ff. de pe. l. capitalium. §. nōnūquam cū distinctione illius. §. nōnunquā.

n ¶ Publicati. q̄ videtur ex ḃ q̄ ipso facto sint excommunicati: alꝰ nō videtur q̄ haberet locum publicatio: ⁊ sic est ar. cōtra. xxiij. q. vlti. pessimam vbi p̄cipiuntur excōmunicati: vnde quidam restringunt ḃ ad incendiarios ecclesiarum ⁊ religioso⁹ loco⁹. j. eo. conq̄sti. ⁊. xi. q. iij. canonica. ⁊. xvij. q. iiij. omnes ecclesie: vnde post publicationē a papa tñ sunt absoluendi. ⁊ hoc in odium eorum statutum fuit. hic ad terrorem aliorum sic q̄q; p̄iuantur alīq ecclesiastica sepultura ad terrorem aliorum. s. de torne. c. i. ⁊ de rap. super eo. sed qz ḃ nō distinguitur de oībus intelligas. Tamen non credo q̄ oēs incēdiarij generaliter ipso iure sunt excōmunicati nisi de incendiarijs ecclesiarum cū de alijs non inueniā. Et per hanc decre. non probatur q̄ ipso iure sint excōicati sed illis p̄mo excōicatis ab episcopis subsecuta publicatione ac denunciatione papa per hanc decre. reseruat sibi eorum absolutionē ad terrorem: vt dixi: alꝰ episcopi possent absoluere oēs incēdiarios. j. eo. nuper.

Ad eminentiam. ¶ Primo ponitur dubitatio. Secundo dubitationis decisio. secūda ibi: super quo. Alb. si.

o ¶ Al latere. q̄ dicantur missi a latere dñi pape habes. s. de offi. leg. cape. ⁊ vlti. ⁊ in consti. Jnno. iiij. eo. ti. officij nostri.

p ¶ Pro tpe. i. postquā igressus ē vrbē quousq; reuersus est lz iurisditio

debeat cōioni alioz restitui p̄sertim cū ex eo iuramento absolutionem cōsecutus nō sit: ⁊ constat euz excōicatuz fuisse: ⁊ verū sit absolutum nō esse. nec eps nec alij debent cōmunicare eidē nisi fuerit fm formam ecclesie post iuramētū p̄stitū absolutus: q̄ qui cuz excōicato scienter cōicauerit excōicati ōis penam ꝓtrahit cū eodem. Secūde qōni hunc finē duximus ponēdū: q̄ si publica fama est aliquem verberasse clericū: nec eps nec alius cōicare sibi debet: nisi ad arbitriū episcopi ō hoc se purgauerit: vel ad cautelam absolutionis beneficiuz ꝓsequatur. Tertio loco tua discretio requisiuit: si clericus verberatus epo mediante cuz suo verberatore ꝓposuerit: ⁊ ille recōciliatus sibi fuerit: an p hoc is debeat ad alioz cōionē admitti. Sup quo tibi breuiter respondemus. q̄ lz ille qui violētas manus iniecit ei quē lesit satisfeciſſe taliter videatur: ecclesie tamē quaz offendit ex hoc nō satisfeciſſe dignoscit: ⁊ nisi forma ecclesie que pro absolutiōe talium introducta est obseruetur non est cōicandum eidem.

Idem.

¶ Sacerdos ejiciens regulare de ecclesia officia dicturа turbātez excōicatus non est.

Veniens ad ap. se. i. lato: presentium sua nobis assertione mōstrauit q̄ cū matutina officia celebraret: quedā monialis ecclesiaz ingrediēs cū alio clerico ludendo impedimentū p̄stabat quomin⁹ deo diuinum posset obsequium exhibere. vnde memorat⁹ sacerdos cōmot⁹ vt liberi⁹ posset circa diuinoz celebrationez suacare manib⁹ i eā appositis vt extra eccliaz pōeret cū nollet exire in trabēdo ipsaz coegit eādē extra ecclesiaz residere sed tu illuz propter hoc tanquā excōicatū euitasti ⁊ facis ab alijs euitari. Jdeoq; mādam⁹ quaten⁹ si res ita se habet eū decetero non euites: cū ex hoc ipm⁹ excōicatum nullaten⁹ videam⁹. Idem.

¶ Excōicati p leui manuū iectione in clericuz p̄nt per epm absolui.

Peruenit ad nos: ⁊ infra. De his absoluēdis q clericis nō enormē: lz modicā ⁊ leuē iuriā irrogarūt: tue fraternitatis arbitrio⁹ duxim⁹ cōmittēdū. Idem.

¶ Clericꝰ qui sciēter ⁊ spōte p̄ticipat excōmunicato in diuinis officijs excōmunicatus ē maiori ⁊ tm̄ est absoluendus per papam

Significauit nobis: ⁊ infra. Ae rū clericos q scienter ⁊ spōte participauerūt excōicatis a nobis ⁊ ipos officijs receperūt eadē excōicatōis snīa cū ipsis ñ dubitam⁹ iuolui: quos etiā p̄ bñficio absolutionis habendo ad nos volumus cum lr̄az tuaz insinuatōe remitti.

Idem.

¶ Excōicaꝰ p iniectione manuū in clericū vel incēdiariꝰ post publicationē a solo papa absoluit.

Qa nos durit fraternitas cōsulēdos: ⁊ infra. Fraternitati tue taliter respondem⁹. q̄ cū nō solū q i clericos temerarias man⁹ injciūt: lz ēt icēdiarij ex quo sunt p ecclesie snīam publicati p absolutiōis beneficio ad ap. se. sunt mittendi. Idem.

¶ Legati de latere absoluere possunt excōicatos p̄o iniectione manuū in clericos.

Ad eminentiā sedis apostolice ⁊ infra. Sicut ex parte tua: nostris est auribus ītimatū tibi ex tat dubiū vtrū absolutionis beneficium assequātur qui p̄o iniectione manuū i clericos vel alias religiosas p̄sonas excōicationē icurrerūt ⁊ a legatis cardinalibus q a latere romani pōtificis destinātur p tpe

nem non habeat nisi in ea puincia que sibi decreta est. ff. de offi. pcōsul. l. i. ꝛ vlt. ꝛ hoc ex officio legationis ꝛ eis: quāuis de hoc nō habeant speciale mandatū: vt hic dicit: ꝛ. s. de offi. lega. q translationez. ꝛ. j. e. quāuis: ꝛ. s. e. ea noscitur: de aliis qui nō sunt missi de latere pape an possint tales absoluere habes. s. de offi. lega. c. pe. ꝛ vlti.

A Nobis. Primo ponitur questio. Secundo solutio ibi: ad quod. ab. si.

a Quisquis furtū: hac forma verboꝝ oēs nolatim intelligūtur excōicati qui furtum committūt tāq̄ exp̄ssis p̄priis nominibus. ff. de condi. et demon. nolatim. ꝛ isti. de exhere. libe. §. masculos.

b Nō nisi subditi. Sz contra videtur: qr ratiōe delicti efficit qs de iurisditiōe illius qui tulit sententiā. vi. q. ij. placuit. ꝛ. iij. q. vi. ibi cā. C. vbi ō crimi. agi opoꝛ. aūc. qua in pronin. ꝛ. s. de priui. ex tuarum. vbi de hoc. ergo vniuersi ligantur cū quantū ad ꝫ sint eiꝰ subditi. Rūdeo si generaliter intellexit qsqs furtuz fecerit vbicūqz clausula ista non refertur: nisi ad subditos: ut hic dic quoniā extra parochiā suam nullam habet iurisditionem: vnde illa sententia non extenditur vltra terminos siue iurisditionis. ff. de iurisdi. om. iu. l. vlti. ꝛ. s. de offi. leg. nuit. Comprehendit ergo tantum subditos suos et delinquentes in eius parochia cū ex hoc ipsi subditi sint. nam ratione delicti sortitur qs forum. s. de fo. ꝓpe. c. vlti. ꝛ in predicta concoꝛ. nam ꝛ p̄ses prouincie aduersus extraneos hoies hz imperium cū malum cōmiserint. ff. ō offi. presi. l. iij. nec distinguitur vī sint vt ibi. Sed vꝝ q p talez sententiam non sint ligati alij de alia puncia cū ipsi ignorent talē sententiam: lz ibi delinquant ꝛ efficiantur de foro illius: vt p hoc illos possit punire. snīa enim non ligat ignorantes: ꝛ precipue illos quibus publicata nō est. lxxxij. di. proposuisti. xvi. di. quod dicitis. dicas q bene sūt excōican: qr incidunt in factū dānatū: ꝛ gcūqz facit factum: iam per snīaz excōicationis dānatum indicatur excōmunicatus quasi a canone. ar. xxiiij. q. i. c. i. ii. ꝛ. iij. ꝛ propter delictum ibi cōmissū intelligunt eē ō parochia sua: ꝛ sic excōicati sūt: nec excusantur eo q dicunt se ignorasse snīaz: qr ipsi cū rem illicitam ꝛ phibitā faciant statim sūt in culpa: ꝛ poterūt querere de hoc. Quid si moꝛiatur vel transferatur ad illā ecclesiam qui tulit aliā sententiam nunquid tenet post mortē vel recessum: vt qui cōtrafacient sint excōicati. vꝝ q sic: qr scripta epoꝝ anathematizant etiam post mortem ꝛ facere possunt decretū: ita vt qui cōtrafacit punit. iij. q. iiij. null⁹. ꝛ. s. ō maio. ꝛ obe. c. ii. ꝛ. s. de offi. lega. c. vlt. ar. contra dicit lex q interdictū non durat vltra iurisdictionem interdicentis. ff. de pe. l. vlt. dici pōt q interdictum siue snīa excōicationis simpliciter lata non durat vltra tempus p̄ferentis: nisi successoꝛ eā cōfirmet: ꝛ ratā habeat. Sed cum diffiniēdo statutum siue decretū aliquod facit: ligat etiā post recessum: qr statuta talia perpetua sunt. s. de offi. leg. c. vlt. ꝛ. ff. de of. prefe. vr. l. i. §. vlt. C. de postu. l. i. nisi expressim per successoꝛem reuocetur.

c Nisi forte plus. ar. q snīa que nulla est potest rata haberi: ꝛ erit alia. absoluūtur: cū ij dē legati mādatuz super hoc nō ostendant expressum. Super quo id a te volumus obseruari vt eos habeas absq̄z oi hesitatiōis scrupulo absolutos quos constiterit a talibus beneficium absolutionis adeptos. Item.

Generalis excōmunicatio non ligat nisi subditos proferentis.

A Nobis fuit ex parte tua questum vtrū si quis ita pronūcia uerit: quisquis[a] furtum fecerit excōmunicatus sit. hec generalis clausula ad ipsius excōicatoris subditos referatur: an generaliter extendat ad oēs qui non sunt de iurisditiōe illius. Ad qō dicim⁹ q hac snīa nō nisi subditi[b] obligant: nisi forte plus[c] contulerit maioꝛ ꝛ largioꝛ auctoꝛitas delegantis. Item.

Qui cuz effractione spoliant ecclesias excōicati sunt ꝛ per papam tantū post denūciationē absoluūt.

Q Uesti sunt nobis regiī. canonici: q. i. de malafrena ꝛ eius sequaces quasdaz ecclesias regiī. epatus violenter confregerūt easq̄z spoliare minime dubitarunt. Quoniā igit grauia sūt: nec clausis debent oculis preteriri: mandamus quatenus si ē ita memoratos sacrilegos excōicatos[b] nuncietis. ꝛ faciatis sicut excōicatos artius euitari: donec passis iniuriaz congrue satisfaciant: ꝛ dānā pro eis data resarciāt: ꝛ cū litteris vestris rei veritatē cōtinētibus ap. se. cōspectui re presentent[c]. Item.

Percutiēs vel ēt interficiēs clericū se dimisso clericali habitu senis enormitatib⁹ imiscentē nō tenetur ire p absolutiōe ad sedem apl̄icaz.

P Erpēdimus ex lr̄is tuis q q dā sacerdos p eo q se filiū regis falso noiare presūpsit: ꝛ armis acceptis seditionē feē: ꝛ guerraz: a B. comite iussus ē fustigari: q postea eius mandato traditus patibulo expirauit ꝛ infra. Q. t. durimus respondendū q si memoratus sacerdos tali modo excessit: ꝛ non p pulsando[f] sed inferendo iniuriam fuit occisus nō videt nobis q interfectoꝛes eius propter hoc ad obtinendā absolutionē[g] ap. se. adire cogātur[h]. tu vero qui merita psonaꝝ bene nosti penitentiam eis cōpetentem iniungas. Item.

Iudex ecclesiasticus faciēs pcuti clericū p laicū: ēt cā discipline: excōicatus ē ipse: ꝛ verberās pro absolutione tenetur ire ad papam.

V Niuersitatis vestre consultationē accepimus qua nos requisistis vtrū laicus incidat in excōmunicatiōis edictū: q ad iussionez abbatis in cuius seruitio cōmoꝛat in clericū monachū aut conuersum temerarias manus presumit inijcere: maxime vbi cā non subest[k] propter quā debeat verberari. Nobis aūt videtur q nisi causa regularis disciplie hoc faciat abbas i p p̄ria persona[l]: vel si necessitas vrget per clericum vel monachuz fieri iubeat[m]: tam qui tales verberari precepit q̄z illi q verberant ēt si causa subesset[n]: excōicationis sententiā donec ad apo. se. veniāt neq̄quaz euadunt. Item.

Clericus vt laicus incedens tertio monitus non resipiscens perdit priuilegium clericale.

I N audiētia nostra talis fuit ex parte tua ꝓposita consultatio vtrum clerici qui arma militaria relicto habitu clericali gestare nullatenus erubescunt: si eis fuerit iniuria coꝛporalis illata: vel se a captione redemerint: illa clericoꝝ debeāt immunitate gaudere qua pro temeraria manuum iniectione facta ī clericum excommunicatus quis ipso incendiarijs. xi. q. iij. canonica: ꝛ. xvij. q. i. iij. oēs ecclesie de quibus ītelligunt illa duo. c. Alij vo nō sunt excōicati ipso iure: sz excōicādi: vt dictū est. s. eo. tua. Nu. tñ dixit q illa capitula nō sūt late snīe: sz h decre. ꝫrium oñdit: ꝛ ita ēt fuit: sz bu. ītellexit. c. illa non de effractoribus ecclīaꝝ: sed ō his q aliūde aliq̄ rapiūt p̄ter effractionez.

e Representent. Ex quo. n. incendiarij vel effractoꝛes ecclesiarum publice denūciati sunt nō possunt absolui nisi a papa sed ante hñ si satisfacere volūt: qr cōditoꝛ canonis ante denunciationē eoruz non retinuit sibi eoꝝ absolutionez. j. e. nup: ꝛ h ad terroꝛē oīuz statutuz fuit pp enormitatē excessus. s. e. tua.

P Erpendimus. Legitur variis modis: sed generaliter sic summari pōt vt in rubro. Primo ponitur cōsultatio. Secundo rñsio ibi: fraternitati tue. ab. si.

f Nō ꝓpulsando: nā vim vi repellere lz. s. e. si vero. §. ij. et. s. ō homi. significasti vbi ō h

g Absolutionē: sic. s. e. cum nō ab hoie: ꝛ. s. de aposta. c. i. j. e. in audientia. ꝫ. sed illō solutū est. s. e. cū non ab hoie.

h Cogātur. sed cōtra vī clericus nō pōt renūciare priuilegio suo. j. eo. contingit. i. ꝛ. s. de fo. compe. si diligenti. dic q manēdo clericus nō pōt renunciare: vt in contrarijs: sed apostatādo ab habitu suo post trinam admonitionē vel imiscendo se enoꝛmitatib⁹ priuilegiuz amittit: vt h pz: ꝛ. s. e. cuz non ab homine: ꝛ. j. eo. in audientia: ꝛ. c. contingit. ipso enim facto se priuant talia faciendo. s. de vi. ꝛ ho. cle. ca. vlt. ꝛ. s. de cle. cōiug. c. pe. arg.

i Cōperētē. paulo maioꝛē q si ī laicos talia ꝓmisissent. s. e. cū nō ab hoie ī fi. sz q̄re ponit ei pnīa: qr q auctoꝛitate iudicis malos interficit minister dei est. xxiij. q. v. miles: ꝛ. c. qui malos. satis pōt dici q ad cautelā imponit pnīa si comes ille habeat ptātē h faciendi: alias secꝰ ē vt h ꝛ ī. c. cū nō ab hoie in fi.

U Niuersitatis. Abbas qui facit p aliū mōachū verberari ipe ꝛ verberans sūt excōicati. vel generaliꝰ vt in rubro. ī pma pōt ꝓsultatio. in scōa rñsio ibi. nob. ab. si.

k Subest. Nō dic marīe qr idē ē ēt si cā subeēt: vt. j. segl. sz h executoꝛ nō ꝓsideraꝛ q ereq dz siue snīa sit iusta siue iniusta. s. ō of. ōleg. pastoralis. §. qr vo.

l Persona. sic. v. q. v. illi q ar. ꝫ. lxxxvi. di. non liceat: ꝛ. C. de epi. ꝛ cle. aut. sed neq̄z. So. illō est in epo spāle q suis māib⁹ nullū percutere dz cui scītas ignoscēdi gliā ōreligt. C. ō epi. ꝛ cle. si qs ī h: sz abbas h facere pōt vt h: ꝛ. xlv. di. cū beat⁹.

m Fieri iubeat. moderate ita q ñ excedit debitā correctionē alis pt appellari ab ipo. s. ō of. oꝛ. irrefragabili: ꝛ pūiri ēt dz. s. ō appel. ō pōe. ꝛ icideret ī canonē: qr lenis ꝛ moderata castigatio pmissa c. j. e. cū volūtate. §. ij. vbi ō h.

n Subeēt. lz iusta cā subsit q alit q̄ dēat facit ñ excusat. j. e. sacro. ꝛ sic neq̄z ī fō neq̄z ī mō faciēdi dz eē petīm: sic. s. de re. spol. pisanis. ar. ꝫ q poti⁹ cā facti q̄ ipz factū ꝓsiderari dz. xxiij. q. vl. occidit. ꝛ. s. de ac. cū dilecti. i. ff. de fur. vez. nec refert vñcūqz cria claruerit vt corrigant. xxiij. q. iij. h.

o Neq̄q̄ euadūt. ēt si mōach⁹ ꝓsequeret. j. e. ꝓpōit ar. ꝫ. j. e. vt fame vbi clerici p laicos capiūt. Nō ē ꝫ q in alio casu diuerso loq. ibi ō clerico q alit capi ꝛ corrigi nō pōt: nisi de mādato p̄latoꝝ capiat: ꝛ ad iudiciū adducat.

I Audientia. Clericus qui a prelato tertio monit⁹ arma militaria, non

deponit perdit omne priuilegiū clericale. h. d. vel generalius: vt in rubro. ¶Primo ponitur ꝓsultatio. Secundo rñsio ibi: ad hec. ab. si.

a ¶ Frustra ecclesie. s. de imu. ec. c. vlti. ꝛ s. ne cle. vel mo. c. ij. ꝛ vij. q. iiij. frater. s. de vsur. qꝛ frustra. ꝛ ff. de mino. auriliū in fi. ꝛ ff. qō me. cau. isti quidez.

b ¶ Lex. ff. de iniur. item apud. §. si quis virgines.

c ¶ Iniuriaruz. nō. n. iniuriaꝫ mſimonio q ipsum ignorauit. C. de adul. si ea. sic nec milicie aut ēt clericali qui militiam ignorat. ff. loc. si ignorans. s. e. si vō aligs. Quid si pcussi laicū credēs ꝛ volēs percutere clericū nūquid incidi ī canonē. argu. cꝫ sic. s. de biga. nup. ꝛ c. vlt. ff. ad. l. aql. scientiaz. §. ij. ar. ℨ. ff. ad. l. cor. de sicca. l. i. §. diuꝰ. vbi iudicaꝫ ꝑz quod sit ꝛ non ꝑm cꝫ faciens intendit. ff. de iniur. si cuz suo. ꝛ. l. prece. in fi. sed in veritate nō est excōicatus: lz de iniuria teneaꝫ.

d ¶ Meretricali. ꝛ sic perdit priuilegium. ff. de ritu nup. senatoris filia.

e ¶ Tertio. si. s. ō vi. ꝛ ho. cle. c. vlti. ꝛ j. e. cōtingit. ar. ℨ. s. de aposta. c. i. ꝛ s. e. perpendimus: ꝛ s. e. cū non ab hoīe: ꝛz ibi soluiꝫ. Itez arg. ℨ. s. ne cle. vel mo. c. i. Sol. ibi nō logꝫ de tali captione: ꝛz de illis q deprehendunꝫ ī administratiōe: nec fit ibi mentio de manu iniuriosa ꝛ ecclesia nō defendit illos q in fraude deprehendunꝫ quominꝰ teneaꝫ: ꝛ sic nō tāgit h.

Quod. Enumerat quedam ipedimēta pp que excōicati ꝓpter iniectionem manuū in clericos absoluuntur ab epo: ita tñ vt cessante ipedimento visitent papam. h. d. vel sic vt in rubro. ꝛ primo ponit regulaz. secundo casus exceptos. tertio quādaz determinationē. secunda ibi: nisi. tertia ibi ceterum. Ab. si.

f ¶ ¶Daupertate. si. j. e. quānis. contra. s. e. ea nosciꝫ. ꝛz ibi soluitur.

g ¶ Visitare. sic. s. e. decetero ꝛ. c. ea nosciꝫ: ꝛ. j. e. cuis. i fi.

Cum. Excōicatꝰ ex pluribus causis si in absolutiōe oēs nō exꝑssit nō habeꝫ p absoluto. h. d. vel sic vt i rubro. ꝑma ps narrat casuz scōa dat iudicē ibi: discretioni. ab.

b ¶ Ob duplicē cām. s. qꝛ manus violētas iniecit in fratrē: ꝛ qꝛ īmunitatē ecclesie violauit. Et sic colligitur h ar. cꝫ sacrilegi q īmunitatem ecclesie violant sunt excōicati: ꝛ ita idē esset si laicum verberasset in claustro. arg. xvij. q. iiij. oēs. vic cꝫ incidit in minorem excōicationem: qꝛ priuatus est cōione ecclesie ex eo cꝫ immunitatez ecclesie violaut. xvij. q. iiij. si quis domum. ꝛ si non satisfecerit post tertiaz admonitionem maiori excōicatione notabitur vt ibi dicitur: ꝛ ita non sunt oēs sacrilegi excōicati ipso iure maiori excōicatione: ꝛ qꝛ iste non satisfaciebat fuit excōicatꝰ a suo prelato: ꝛ ita ob publicam causam innodatus fuit maiori sentētia: vt. j. dicit: ꝛ illud. c. omnes. restringitur ad suum casum ad violatores ecclesiarum: vt dixi. s. e. tua. ꝛ. c. conquesti. vel forte lata erat sententia: vt quicunq violaret īmunitatem ecclesie esset excōicatus.

i ¶ Tanꝫ excōicatū. istud tanꝫ exꝑssiuū est veritatis: vt dictuz ē: ex hoc ꝑz cꝫ si aliquis pluribus de causis fuit excōicatus: ꝛ vnā expressit in absolutiōe ꝛ aliam tacuit adhuc remanet excōicatꝰ. ar. s. de of. or. ex pte. ibi ēt tāgit de hoc: qꝛ p surreptionē absolutio est obtēta. j. e. officij. Quot. n. sunt excōicationes tot debent esse absolutiones: sicut quot sunt accusationes: tot ꝛ absolutiones. ij. q. iij. §. notādū. vsi. plura. ꝛ de pe. di. v. c. i. vbi dꝫ de oīb⁹ erit īdulgētia petēda: sicut ꝛ in denunciatione noui opis quot fiunt denunciationes tot erunt remissiones. ff. de no. ope. nuncia. de pupillo. §. si ex plurib⁹: sic ꝛ in libertate si p obreptionē obtenta fuerit nō valet: lz sit fauorabilis. ff. de fideicō. libe. cū vero. §. subintētū. ecōtra vꝫ cꝫ nō sit excōicatus: qꝛ libertas semel data cōpetit siue ex iusta: siue ex iniusta cā data sit nō reuocatur. insti. qui. ex cau. ma. non pos. §. semel: ꝛ. s. de consan.

iure notaꝫ. ¶ Ad hec tibi breuiter rñdemus cꝫ cum fruſtraª ecclesie īploret auxilium qui committit in ipsam: ꝛ lexᵇ secularīū principuz huic responso satis efficax afferat argumentū: qua manifeste cautū habeꝫ matronā cuius pudicitia attentata fuerit: non posse iniuriarumᶜ agere si in veste meretricaliᵈ fuerit deprehēsa: huiusmodi clerici si a prelatis suis tertioᵉ ꝓmōiti militaria noluerint arma deponeꝫ ō priuilegio clericoruz subsidium aliquod habere non debent. ¶ Item.

¶ Excōicatus pp iniectionem manuū in clericū ipeditus ire ad curiā pōt ab inferiore absolui: sed ipedimēto cessante teneꝫ curiaz visitare suscepturus mādatū apostolicum.

Quod de his: ꝛ infra. ℨ. T. diximus respondendum: cꝫ is qui asserit se in canonē late sñie incidisse: nō aliter cōſ per se. ap. vel eiꝰ legatū absolutionis pōt beneficiuz obtinere. ¶ Nisi forte ī mortis articulo vl̄ pauptateᶠ aut ifirmitate vl̄ senectute tāta grauaretur cꝫ ad ec. romanā laborez subire non valeat veniendi: vel ab hoc alio ipedimēto canonico retrahaꝫ. ¶ Ceterum ab his i forma sacramēti exigi consueuit vt resumptis viribꝰ ꝛ opportunitate ꝓcessa ro. ec. i propria pſona debeāt visitare[g]. ¶ Ano. iij. archiepo decāo ꝛ pcētori lugduñ.

¶ Ligatꝰ pluribꝰ excōicatoibꝰ lz ex eodē facto obtinēs absolutionez exꝑssa vna cā seu vna excōicatiōe nō habeꝫ ꝑ absoluto quo ad aliaz.

Cum pro cā que iter. B. ꝛ. ℨ. cabilonē. ecclesie archidiaconū vertebaꝫ: eis concesserimus auditorem: procurator. B. allegauit cꝫ cū archidiacon⁹ i succētorē i cōi dormitorio manus iniecisset teme re violētas: ꝛ cum traxisset vberando p claustrū: tu frater archiepiscope eum ob violentā manuum iniectionez ꝛ violationē immunitatis ecclesie fecisti excōicatū publice nunciari: ꝛ infra. ¶ Dil. A. mādamꝰ quatenus si vobis ℨstiterit dictum ℨ. archidia. ob duplicē cāmᵇ excōmunicatum fuisse: ꝛ expressisse tñ alteram in litteris quas super absolutōe sua ipetrauit: ipz tāquā excōmunicatumᵗ satisfacere ecclesie sue p altera monitiōe pmissa cogatis. ¶ Item abbati sancti andree.

¶ Excōicato decedēti in excōicatione: quantūcunq ꝓtritus decesserit nō ē cōicanduz ante absolutōez nec p eo orāduz: lz fit quo ad deuz absolutus. sed si constat ecclesie de ꝓtritiōe p̄cedēti absoluetur ēt post mortē ab eo a quo viuus fuerat absoluēdus: ꝛ heredes eius ℨpellūt. p ecclesiā ad satisfaciendū pro eo.

Nobis ē sepe quesitū: vtrū si aliquis excōicatus in quo īdicia fuerint penitētie manifesta: nec per eum steterit quominus reconciliaretur ecclesiastice vnitati: non suscepto bñficio absolutōis decesserit pro absoluto ab ecclesia sit habendus: ꝛ utrū pro tali recipiēda sit elemosyna: ꝛ a fidelibus[h] sit orandus ꝛ infra. ¶ Nos igiꝫ consul. T. breuiter. R. cꝫ iudiciū dei veritati que nō fallit nec fallitur[l] semp inititur: iudicium[m] autem ecclesie nonnūquaz opinionem[n] sequitur: quā ꝛ fallere sepe cōtingit ꝛ falli. propter quod contingit interdū vt qui ligatus est apud deum: apud ecclesiaz sit solutus: ꝛ qui liber est apud deū ecclesiastica sit sententia inodatus. Vinculum ergo quo peccator ligatus est apud deum in culpe remissione dissoluitur: illud autem quo liexpresserit si expresserit illam causam pro qua primo fuit excōmunicatus: sed hoc non est verū. Si autē dicatur cꝫ excōicatꝰ posset iteruz excōicari qō vez ē refert an exꝑssa sit cā absolutionis an non. si nō est exꝑssa: sed indeterminate absoluit tunc ab oībus est absolutus: ꝛz si vna causa tantū fuit expressa tunc absolutio si extenditur ad ea que non fuerunt expressa. arg. ff. de accep. pluribus. C. ō procur. maritus. vel vi stinguit an per ignorantiaz omiserit an scienter. arg. s. de rescrip. sup litteris: ita dixit Jo. Sed ego in hoc casu non admitto illaz distinctionē. Alij dicunt illū absolutū īdistincte: sed cogit redire ad curiaz: ꝛ satisfacere iniuriato. tā. dixit cꝫ si aliquis est excōicatus pp plures cās: ꝛz vnica tātū sñia cuis aliqs cās taceat dū absoluit absolutus est: ꝛz dz compelli satisfacere pro alia iniuriaz passo: ꝛ ꝑm hoc istud tā cꝫ est similitudinarium. Si vō pluribus ꝛ diuersis excōicationibus sit ligatus ex causis diuersis si aliqs suppримit nō est absolutus: sed remanet excōicatus p aliis: ꝛ ꝑm hoc istud tanꝫ est exꝑssiuuz veritatis. Ego credo cꝫ qualitercūqz sit aliquis excōicatus siue vna sententia siue pluribꝰ sententiis ex pluribus ꝛ diuersis causis qui vere vult absolui omnē cām pro qua vel pro quibus fuit excōicatus dz exprimere in absolutione sua qꝛ pro vnaquaqz sola fuit excōicatus: ꝛ vna sentētia sufficit ad excōicationem: ꝛ sic vna sententia absolutionis sufficit ad plures excōicatiōes dūmō exprimanꝫ oēs cāe ꝓris excōicationis: alīs nō tenet absolutio p surreptionē obtenta. vt bene colligiꝫ. j. e. officij: lz qdam dicant cꝫ Jnno. non rñdit ad h in. c. officij: ꝛ ꝑmissas solutiones non multum approbo.

Nobis. Excōicatus in quo apparuerunt euidētia signa contritionis absoluitur post mortē ab eo a quo viuus fuerat absoluēdus ꝛ ad satisfaciendū pro eo ℨpellunt heredes. vel sic vt in rubro. Due sunt partes principales. In prima ponit bimēbris questio. In secunda solutio ibi: nos igitur. Secunda subdiuiditur in. vij. partes. ¶Primo distinguitur duplex vinculum peccatoris. Secundo ex distinctione solutionē q̄stionis infert ibi vnde quātūcunqz. Tertio ꝓpositionē annectit ibi pōt. Quarto soluit duo obstantia ibi: nec obstat. Quinto subnectit quādaz determinationem ibi: vt aūt. Sexto tractat de forma absolutiōis ibi absoluit. Septimo de satisfactione ꝛ ꝓpulsione heredis ibi. heredes. Ab. si.

k ¶ A fidelibus sit orandum. ꝛ est dicendum cꝫ non: nisi prius fuerit absolutus. j. eo. sacris.

l ¶ Nec fallitur. xxiij. q. iij. deus q. de con. di. ij. panem.

m ¶ Judiciū autē ecclesie. Judiciū. n. ecclesie diuinū dz imitari iudicium inquantum potest. xi. q. iij. tunc vera est.

n ¶ Opinionē sequitur. ꝛ ideo sepe fallit. s. ō re. iu. lator. ꝛ. c. ℨsanguinei ꝛ. s. de frigi. fraternitatis: ꝛ. xxiij. q. iij. si quis non recto. ꝛ cum de erro-

cꝫ circa. ar. s. de ꝙuer. ꝙug. ex parte. ꝛ ff. de ma. vin. iusta. §. i. ꝛ l. si pater. §. i. itē si quis per doluz est liberatus: tenet liberatio: sed agiꝫ de dolo. ff. de dolo si seruus. ꝛ l. se. Itē pignus liberatur non obstante dolo. ff. ō pigno. ac. si rem. §. oīs. Solu. si dicatur cꝫ semel excōicatus amplius excōicatione durāte excōicari nō possit: tunc tenet absolutio: lz alias causas nō

re constiterit reuocatur quod factum est vt tribus primis concordantijs: .xxv.q.ij.§.bis ita.

o ¶ Relaxatur. hic surgit rõ q're qs põt absolui ab excõicatione post mortẽ: & nõ baptizari post mortẽ: q2 sñia ecclesie ligat corp9 & etiã aiam & ly fit iniusta aufert sepulturã: baptism9 vo caracter est aie: vñ post mortẽ nõ ẽ qp valeat baptizari. argu. xxxij. qõe. vij. licite. Alin.

b ¶ Lazari. xi.q.iij. tũc vera est.

c ¶ Nõ potuerit. si talis i extremis posit9 habuisset copiam sacerdotis ab eo posset absolui. s.e. si dubiũ. & c. quod de his & j.e. quãuis. sz ex quo ly mortu9 ẽ nõ pt absolui nisi p papã vel ei9 legatum vel a quo debuit viuus absolui. Nunqd a laico pt absolui i articulo mortis. ar. qp sic. o pen. dis. i. quem penitet o qse. di. iiij. scñ est. vbi laic9 absolvit p extremã necessitatem quem eps absoluere debuit. l. di. i capite. Lau.

d ¶ Sup terram. xxiiij. q.i. quodcũqz. Ber.

e ¶ Non qpt9 religionis. h vba habes de cõ. di. iiij. baptisini. Alin.

f ¶ Mortuos. puta i bereti. xxiiij. q.ij. sane pro ferẽ. no. qp si agat cõtra psonã vel de psona tñi post mortẽ q're non dz qz crimia morte extinguñ. xxij. di. quorũdã. C. si re. vel acc. mor. fuer. l. .i. & ij. nisi in bereti: vt .c. sane. & b: vbi vo agit pp bona vel qtra psonã potest. C. si pen. appel. mors interue. l. quãuis & sic post mortez agitur de matrimonio pp bona. s. qui fi. sint le. cãque.

g ¶ Rigorez. xlv. di. disciplina. & c. sunt nãqz. & .s. de pur. cano. inter.

b ¶ Ceteris idulgem9. .i. indultum esse ostendimus: qa cum eos absoluere possent vinos iure cõi: ita etiam absoluere possunt post mortem ex cã pmissa. i. si de ipsoz penitentia per euidentia signa constiterit.

gatus est apud ecclesiam: cuz sñia remittitur relaxatur[a] qõ in suscitatione lazari[b] sermo euãgelicus manifestat: quẽ prius dñs suscitauit & apostolis precepit postmoduz solueret suscitatũ. ¶ Unde quãtũcũqz se quis iuramento pstito qp ecclesie mãdato pareret humiliare curauerit: quãtũcũqz pnie signa precesserint si tamẽ morte preuẽtus absolutionis nõ potuerit[c] beneficiuz obtinere: quãuis absolut9 apud deũ fuisse credatur: nõdum tamen habendus est apud ecclesiã absolut9. ¶ Põt tamẽ & debet ei ecclesie bñficio subueniri: vt si de ipsius viuẽtis pnia p euidẽtia signa ꝓstiterit õfucto ẽt absolutõis beneficiũ impẽdat. ¶ Nec obstat: qp ecclesie legitur attributa potestas ligandi atqz soluẽdi homines super terrã[d]: tanquã non possit soluere & ligare sub terra sepultos. & quod legitur: nõ cõmunicet mortuo cui nõ ẽ cõicatũ & vino. cuz & si cõicatũ nõ fuerit cõicãdũ tñ illi fuisset quẽ nõ qtẽpt9 fligiõis[e]: sz necessitatis articul9 ipedivit & in certis casibus a canonib9 denotatis ligasse legat ecclia mortuos[f] & soluisse. ¶ Ut ãt i vno pariter & eodẽ negocio & seruem9 rigorẽ[g] & mãsuetudinẽ oñdam9 statuimus: vt illi9 mortui absolutio a se. ap. regrat q cũ viueret ab ea fuerat absoluendus: aliorum autẽ absolutionez ex premissa causa ceteris[h] indulgemus a quibus dum viuerent fuerãt absoluendi. ¶ Absolutionis autem forma[i] seruetur vt fiat cum penitentiali psalmo & tam o fone dñica q̃z alia cõsueta. ¶ Heredes[k] quoqz ipsius ad satisfaciendum pro ipso si monitione premissa noluerint p dist. ec. compellant.

¶ Item vratislamenen. epo.

¶ Detinens clericum in custodia

m ¶ Cõsiliũ ipendẽdo: qõ aliter non erat facturus. ar. ff. de his qui no. infa. l. i. in fi. & .s. de homi. sicut. §. q vo. nõ refert. n. an de bono malũ vel de malo deteriorẽ fecerit. ff. de ser. cor. l. i. §. q igit. als nõ tenet quis de cõsilio nisi ille aliter nõ fuisset facturus. ff. mã. si remunerãdi. §. si tibi in fi. vel nisi sit fraudulẽtũ. ff. de reg. iur. consilij. Lau.

uel vinculis sine lesione excõmunicatus ẽ. h. prio. Cõicãs excõicato scienter i crimine excõicatus est: & nisi difficultas ipediat absolui debet ab excõicatore cuz iuramento. Cõicans vero extra crimẽ reconciliari põt per simplicẽ sacerdotez sine iuramẽto. h. d. vsqz ad fi.

Duper a nobis tua discretio requisiuit: quid de illis laicis sit faciendum q clericos sine lesione tamen in custodia detinẽt publica vel priuata vel ẽt detrudunt i vincula. ¶ Et vtrũ qui nominatiz excommunicatis scienter communicant absolui ab excõicatiõe possint per ꝓfessionem a simplici sacerdote: vel episcopi seu archiepi sit ab eis absolutio exptẽda. ¶ Nos igitur ingsitioni tue ex ord. R. qp in p mo consultationis articulo nõ credimus laicos penam excõmunicationis euadere quamuis per eorũ factũ co:poralis lesio[l] non fuerit secuta: citra quam violentia sepius circa clericos nequiter ppetratur.

¶ In secunda vero questione credimus distinguendum: an is qui noiatim excõicato cõicat: scienter i crimine cõicet criminoso ei ꝓsiliũ[m] impendendo auxilium vel fauorẽ aut alias in oratiõe vel osculo: aut orãdo secum aut etiam comedendo[n]. ¶ In primo quidez articulo. cũ talis cõicet[o] crimini: & participet criminoso: ac per hoc ratione damnati crimis videat in eũ deliquere q dãnauit: ab eo uel ei9 supiore merito ỏlicti tẽ erit absolutio[p] q̃rẽda cũ faciẽtẽ[q] & ꝓfitiẽtẽ par pẽa ꝓstrigat. ¶ In 2o vo casu a suo epo uel q.ppo sacerdote poterit absolutionis bñficiũ obtinere q̃z enim & tũc non iudicis: sed iuris sñia excõicato cõicãs fit ligat9: qz tñ ꝓditor canonis ei9 absolutionẽ sibi spãliter

¶ Item Cõicet crimini: pone casuz p illaz decre. s.e. significauit: vel p illam. j.e. si concubine.

p ¶ Tunc erit absolutio: colligitur hic qp si ego excõico parochianũ meũ pp crimẽ: & parochian9 alteri9 ei cõicat fauorez iparciendo in delicto suo in me vt delinqre. Et eadem sñia ligat & nõ sñia canonis qa tũc a suo epo vel ẽt ppo sacerdote absolueret: ut. j. segtur. & sic iste pp delictuz ligat sñia mea & a me dz absolui & cũ iuramento vt. j. dicit. & c. si. s.e. a nobis. i. vbi large appellat subdit9 ratione delicti. Sz q̃ri pt cũ excõicationis sñia extendat ad alienũ parochianũ q're nõ extẽdat simil9 ĩdulgentia vel remissio: vt. s. o pe. & re. qp aũt. Alin. dicit qp vtrobiqz aie consulitur: & ideo in idulgẽtijs illuc obtinet vt diuti9 affligat qs p peccatis & sit9 i excõicatione vt diutius affligat: nec excõicatio est mortalis: sed medicinalis. ij. .q.i. multi. & xxiij. q.iij. conuiuiantur: vel dic aliã rationem indulgentia nõ transit ad alienũ parochianũ: qa eps in euz nullã hz iurisditionem: vñ sua indulgẽtia vel remissio nõ põt illuz soluere: qz ipm nõ ligauit qz q ñ pt ligare ñ pt absolueꝛ & econuerso. xxi. dis. inferior: & .xi.q.ij. c.i. & .s. de pe. & re. ois vtriusqz. sed i sñia excõicatiõis sec9 ẽ qa ille pp delictũ siue rõe delicti efficit ẽ de foro excõicatis. s. de fo. cõpe. ca. vlt. vñ. pp ỏ pt illũ ligare & absoluere & ille incidit pp delictũ in suã sñiam & sic ligat9 est ab eo: vñ ab eo dz absolui & qõ puisum fuit ad penã trahi nõ dz ad gr̃az. s. de trãsla. iter co:palia sz etiaz mirum vt q̃ri sñia excõicatiõis liget illos de qb9 non fuit dcta. vel cogitatũ: & res iudicata solum illis nocet cõtra quos iudicat. s. de fi. istru. inter dilectos. & c. pe. & ff. de excep. rei iudi. cũ q̃ritur. & l. rei iudicate. nec er postfacto pt augeri obligatio. ff. o dã. ifec. dãni. §. bis q. & ex quo post sñiam aliqd accedit noua iterpellatione opus est. ff. o iudi. nõ pt. Itẽ icõueniẽs est qp aliqs excõicetur q nõ est admonitus: nec citatus. j. e. sacro. Itez fm ỏ talis sñia nõ differt a canone late sñie cũ tñ hec sñia nõ sit generalis: sz tñ vnaz personam cõprehendit. Jo. dixit qp ỏ distinctio q̃ fit hic in lra habet locum in eo casu cum sub hac forma fit excõmunicatio: excõmunico te cum omnibus communicãtibus tibi: & tũc distinguatur ibi qualiter ei cõmunicet: vt. j. e. c. pri. ad fi. & sic nõ obstãt pmissa. Sed hec non credo: immo credo illum esse excõicatũ eadem sñia ex eo qp crimine inuoluitur: qz incidit in factũ quasi dãnatuz: & sñia trãsit ad eũ p talem participationẽ. j. e. si cõcubine. & est si. de imu. eccle. aduersus: vbi succedit in vicũ & hic accedit ad crimẽ. ergo eadem lepra qua ille punitur & iste etiam accedens teneri dz. ar. i. q. i. cito turpem. sicut per participationem solam in locutione cõtrahitur excõmunicatio minor ita per cõmunionem in crimine contrabitur maior excõmunicatio: quia tunc plus deliquit: vnde non est necesse vt noua contra tales sententia ꝓcedat quia alieno facinori suam cõmunionem commiscent. xxiiij. q. i. c. i. ij. & iij.

i ¶ Forma seruetur. sed forma nõ põt seruari ex toto qz hic non põt ammõ iurare & tñ obsoluit: & sic est ar. qp sacrm non ẽ de substãtia absolutionis: vt dixi. s. e. cũ desideres in fi. Sed nunqd heredes cõpellendi sunt ad iurandũ anteq̃ absoluatur: satis credo qp possent compelli: sed si nollent p pterea non differet absolutio: sed postea indistincte compelluntur satisfacere iniuriam passo vel alias facere qõ ille viuus debuit & noluit: sed nũquid exhumabitur corpus si sepultũ fuit in cimiterio ecclesie nõ credo q̃ debeat exhumari. si alibi sepultum fuerit: tunc debet exhumari & absolui quo ad ecclesiã cum iam sit quo ad deum absolutus. ar. xi. q. iiij. tunc ỏa & postea in cimiterio sepeliri.

k ¶ Heredes quoqz. h hẽs exposse qp hẽdes tenent ex delicto defuncti ly ad eos nihil puenerit. s. de rap. in lris. & .s. de sepul. ca. vlti. vide de hoc. qa cũ iste penituerit & ꝓritus fuerit q̃tuz in se fuit satisfecit & per eũ nõ stetit: vñ hẽdes ad quos bona puenerit ipsi9 cõpellendi sũt satisfacere pro ipso & sic intellige illud. c. s. de sepul. c. vlti. & .s. de rapto. in litteris.

Nuper. In pma parte ponitur consultatio. in scda rñsio ib i nos. & vtraqz potest subdiuidi vt pz in ter. Alb. si.

l ¶ Corpalis lesio: hic sola violẽtia attendit. si. j. e. ꝓtingit. nec refert an aliquis in ꝓpedib9 an parietib9 teneatur. ff. ex qui. cau. ma. succurrit in fi.

n ¶ Comedendo: tunc in istis casibus non cõicat illi in crimẽ: sz ex: vñ pp hoc nõ est ligatus eadẽ sñia cũ illo: quare si ptra ipm in accusatione psiliret excipe poterit alter j illũ nec hẽbit locũ replicatio cõionis. s. o excep. a nobis.

o ¶ Cõicet crimini: pone casuz p illaz decre. s. e. significauit: vel p illam. j. e. si concubine.

p ¶ Tunc erit absolutio: colligitur hic qp si ego excõico parochianũ meũ pp crimẽ: & parochian9 alteri9 ei cõicat fauorez iparciendo in delicto suo in me vt delinqre. Et eadem sñia ligat & nõ sñia canonis qa tũc a suo epo vel ẽt ppo sacerdote absolueret: ut. j. segtur. & sic iste pp delictuz ligat sñia mea & a me dz absolui & cũ iuramento vt. j. dicit. & c. si. s. e. a nobis. i. vbi large appellat subdit9 ratione delicti. Sz q̃ri pt cũ excõicationis sñia extendat ad alienũ parochianũ q're nõ extẽdat simil9 ĩdulgentia vel remissio: vt. s. o pe. & re. qp aũt. Alin. dicit qp vtrobiqz aie consulitur: & ideo in idulgẽtijs illuc obtinet vt diuti9 affligat qs p peccatis & sit9 i excõicatione vt diutius affligat: nec excõicatio est mortalis: sed medicinalis. ij. .q.i. multi. & xxiij. q.iij. conuiuiantur: vel dic aliã rationem indulgentia nõ transit ad alienũ parochianũ: qa eps in euz nullã hz iurisditionem: vñ sua indulgẽtia vel remissio nõ põt illuz soluere: qz ipm nõ ligauit qz q ñ pt ligare ñ pt absolueꝛ & econuerso. xxi. dis. inferior: & .xi.q.ij. c.i. & .s. de pe. & re. ois vtriusqz. sed i sñia excõicatiõis sec9 ẽ qa ille pp delictũ siue rõe delicti efficit ẽ de foro excõicatis. s. de fo. cõpe. ca. vlt. vñ. pp ỏ pt illũ ligare & absoluere & ille incidit pp delictũ in suã sñiam & sic ligat9 est ab eo: vñ ab eo dz absolui & qõ puisum fuit ad penã trahi nõ dz ad gr̃az. s. de trãsla. iter co:palia sz etiaz mirum vt q̃ri sñia excõicatiõis liget illos de qb9 non fuit dcta. vel cogitatũ: & res iudicata solum illis nocet cõtra quos iudicat. s. de fi. istru. inter dilectos. & c. pe. & ff. de excep. rei iudi. cũ q̃ritur. & l. rei iudicate. nec er postfacto pt augeri obligatio. ff. o dã. ifec. dãni. §. bis q. & ex quo post sñiam aliqd accedit noua iterpellatione opus est. ff. o iudi. nõ pt. Itẽ icõueniẽs est qp aliqs excõicetur q nõ est admonitus: nec citatus. j. e. sacro. Itez fm ỏ talis sñia nõ differt a canone late sñie cũ tñ hec sñia nõ sit generalis: sz tñ vnaz personam cõprehendit. Jo. dixit qp ỏ distinctio q̃ fit hic in lra habet locum in eo casu cum sub hac forma fit excõmunicatio: excõmunico te cum omnibus communicãtibus tibi: & tũc distinguatur ibi qualiter ei cõmunicet: vt. j. e. c. pri. ad fi. & sic nõ obstãt pmissa. Sed hec non credo: immo credo illum esse excõicatũ eadem sñia ex eo qp crimine inuoluitur: qz incidit in factũ quasi dãnatuz: & sñia trãsit ad eũ p talem participationẽ. j. e. si cõcubine. & est si. de imu. eccle. aduersus: vbi succedit in vicũ & hic accedit ad crimẽ. ergo eadem lepra qua ille punitur & iste etiam accedens teneri dz. ar. i. q. i. cito turpem. sicut per participationem solam in locutione cõtrahitur excõmunicatio minor ita per cõmunionem in crimine contrabitur maior excõmunicatio: quia tunc plus deliquit: vnde non est necesse vt noua contra tales sententia ꝓcedat quia alieno facinori suam cõmunionem commiscent. xxiiij. q. i. c. i. ij. & iij.

q ¶ Facientem & consentientem. h est probatio qp eadem sentẽtia inuoluatur. sic .j. e. quante. xxxvij. q. iiij. oõs. & .s. de offi. dele. c. i.

a ¶ Non retinuit. similiter pretor magistratibus quedã cõmittit. s. cautionẽ ⁊ in possessionẽ ex primo decreto. cã dãni infecti. ff. de dã. infec. dies cautiõi. sed missionẽ ex secũdo decreto sibi reseruauit. ff. de iurisdi. om. iu. iubere. ⁊ est hic argu. epos posse dispẽsare vbi spãliter dispẽsatio nõ est inhibita. ar. s. de spon. cũ apõ ⁊. xvi. q. i. sunt nõnulli. ⁊ ꝓcessum videt qõ nõ est ꝓhibitum. ff. ex qui. cau. maio. l. necnõ. §. q ei.

b ¶ Justa. cã sic. j. e. sacro ⁊ si. s. ti. pri. c. vl.

c ¶ Mandato. sic. s. e. decreto. ⁊. j. eo. quãuis.

d ¶ Sacerdote: sic ḡ simpler sacerdos potest absoluere. xxvij. q. vi. c. vl. sic ⁊ ligare. ij. q. i. nemo. Ber.

Quod. Tria sunt dicta. Scõm ibi: nullus autez. Tertiũ ibi: illi aũt. Ab. si.

e ¶ Donec p ecclãm. si. s. eo. cũ desideres: ⁊ c. a nobis. nec etiã p plãtũ suũ dz ei cõicari vt ibi: qz qõ alijs ꝓhibet ipe facer nõ dz vt ibi no. Itez pmittitur alicui tãgere sacra cui nõ pmittit ingredi ad ipsa: ⁊ sic contra illud quod dicit. v. di. ad eius vero: ⁊ contra id. xcv. dis. illud vbi dicitur qbus reliqua sacramenta negantur quõ vnuz genus sacramenti conceditur q̃si diceret non.

f ¶ Qm̃ mltos. hoc bẽs. xi. q. iij. qm̃ multos. ⁊. j. c. pri.

g ¶ Participatiõe: qz hic non distinguit an in crimine. an in alijs cõicent eis. videbat qbusdam q si in crimine cõicent incidãt solũmõ i minorẽ excõicationez qõ nõ ẽ verũ: vt pz. s. e. c. pri. cũ talis absolnat cũ iuratoria cautione: vt ibi dicit.

h ¶ Cõmoniti: iudex nõ dz excõicare pticipãtes cũ excõicatis ab ipso nisi canonica monitiõe ꝓmissa alias excõicatio ñ tenet vt in decre. noua. j. eo. statuimus. ita bẽtis tertiũ casũ i quo excõicatio nõ tenet circa aliquã appellationem.

i ¶ Innodãdi. q. n. ꝓsumptuose pticipat excõicato excõicand9 est maiori excõicatione: vt hic dicit. ⁊. xi. q. iij. q cõicauerit. ⁊ est h notabile: qz ⁊ ipse claues ecclesie contẽnit q̃re puniri dz. ar. s. de pe. c. vlt. ⁊. s. de exce. prela. c. vl. vbi de hoc in notula magna.

k ¶ Participib9. s. in crimie.

l ¶ Incurrũt: eãdẽ. s. quã ⁊ ꝑncipales. xi. q. iij. excellentissim9 ⁊ hi nominatim dicunt excõicati. ff. de ꝓdi. ⁊ demõ. noiatiz. ⁊ ff. si cer. pe. certũ. sic etiã excõicant xpani ne pticipẽt iudeis ẽt est crimẽ. s. de vsur. post miserabilẽ. ⁊. c. quãto. Tñ h itellerit Jo. ibi pticipent in crimie i quo casu itellerit. s. c. pri. alis nõ cẽnt excõicati: iz post admonitionez excõicarent: vt hic dr: sed qd si alteri9 parochian9 pticipat tali post talẽ sniaz nũqd erit excõicatus maiori excõmunicatione: dic vt. s. ca. proxi. si participat in crie sic: aliter non est excõicatus nisi minori: vt h patet in princi.

non retinuit[a] eoipso ꝓcessisse videtur facultatẽ alijs relarãdi. Js aũt qui iurta primũ moduz excõicato cõicat cũ iuramẽto debet absolui: qui vero iurta secundũ moduz recõciliari poterit sine iuratoria cautiõe. ¶ Uez si difficile sit ex aliq̃ iusta causa[b] q ad ipsum excõicatorẽ absoluẽdus accedat: concedimus indulgẽdo vt prestita iusta formã ecclesie cautiõe q excõicatoris mãdato[c] parebit: a suo absolnat epo vel proprio sacerdote[d].

¶ Dem strigo. archiepo.

¶ Juramẽtũ excõicati de stando mãdatis ecclesie nõ hz viz absolutionis. hoc prio. Excõicato nullus cõicare tenet pter psonas exceptas alis cõicans excõicato incurrit minorẽ ⁊ est excõicandus maiori: nisi ille eẽt excõicat9 cũ participib9: tũc esset excõicatus maiori.

Quod in dubijs: ⁊ infra. Respõdemus q excõicato licz q stet mãdato eccl'ie iuramẽto firmauerit cõicari nõ dz: donec p ecclesiã fuerit absolutus. aliogn post iuramẽtũ non esset absolutio necessaria. ¶ Nullus autem sciẽter nominatim excõmunicato cõmunicare tenetur: nisi quedã psone q p illud greg. pape capitulũ quoniã[f] multos spãliter excusant. ¶ Illi autẽ qui nominatim excõmunicatis presũptuose pticipant pter personas i dicto canone ãnotatas: nisi ab eorũ pticipatione[g] cõmoniti[h] forte destiterit excõicationis vinculo sunt inodandi[i]. secus autẽ si scienter cõicãt ei qui cum participibus[k] suis est vinculo excõmunicationis sententialiter innodatus: tunc enim ⁊ ipsi sententiam excõmunicatiõis incurrunt[l]. ¶ Dem doctoribus decretorum bonoñ.

¶ Excõicato cõicare tenent q pus erãt ei obligati ad obsequiũ familiare. alij vo nõ tenent de necessitate. Iz iterdũ pñt necessitate vrgẽte.

Inter alia que strigoñ. archiepõs proponi fecit: nos recolimus respondisse q nullus nominatim excõmunicato scienter cõmunicare tenetur nisi quedaz persone que per illud greg. pape. c. quoniã multos[m] spãliter excusantur. verũ ex hac responsione orta ẽ occasio[n] disputandi alijs ꝓcedentib9 q excommunicato cõmunicare tenentur persone in predicto. c. nominate: pñertim[o] que prius ad cõmunionẽ eorum ex debito tenebant: alijs asserẽtibus eos cõicare licite posse si velint: non tamẽ ad hoc necessitate teneri. ¶ Ut igitur vnde ius p dixi interpretatio[p] quoqz procedat: ambiguitatẽ huiusmodi taliter duximus absoluẽdã: q cum quedaz persone i pmisso capitulo denotate illis i quos lata fuerit excõmunicationis sententia ante prolationẽ ipsius obsequio tenerẽtur: familiariter adherere: neqz postmodũ ad ꝓtrariũ teneant: cũ adhuc debituz duret[q] beneficio canonis[r] id agẽte[s] a priore nõ sunt obnoxietate solute: sed ad familiare tenentur obsequiũ: ⁊ ita per consequẽs ad cõmunionem teneãtur: sine qua illud nequeunt exhibere. illud autez nõ ad omnes personas capituli credim9 referẽdũ: vt videlicet obnoxietati huiusmodi sunt subiecte cũ viatores peregrini ⁊ mercatores a communione talium personarum nisi articulus necessitatis[t] imineat: debeant abstinere ut in fine colligitur manifeste: sed ad illas dũtaxat que talibus artiori tenẽtur[v] obnoxietate cõstricte. quibus tamẽ in his pro quibus sunt excõmunicatione notate vt in crimib9[x] cõicare ñ dñt: sz ab eis penit9 abstinere.

¶ Dem. ¶ Si excõicat9 p manuũ iniectõe sciẽter recipit ordies: si ẽ clericus secularis deponẽdus ẽ: si regularis ab executiõe ordinis ẽ suspẽsus: q ignoras ius vel factũ sicut excõicatus recipit ordines: si ẽ clericus secularis dispensat cũ eo solus papa: si regularis dispẽsat abbas si ignorãtia ẽ ꝓbabilis ⁊ factũ nõ ẽ graue.

Quz illorũ[u] absolutio q p violẽta manuũ iniectiõe in clericos labẽ excõicatõis incurrũt: qbusdã casib9 a pdecess[3]. n. exceptis sedi dũtaxat ap. reseruẽtur[x]: nõnulli ecclesiastică sniam negligẽtes i excõmunicatõe positi eccl'iasticos ordines accipe, ñ formidãt. qd ãt ꝺ his fieri dẽat apostolicũ sepi9 oraculũ i ploraẽ. ¶ Circa quos credimus distinguẽdũ q tales vel sciũt[y] excõicatiõis se vinculo irretitos vel non recolũt factũ, p quo i late snie canonẽ iciderũ: uel fcm̃ qdẽ scientes iuris ignari nesciunt[z] exinde se teneri: primos si fuerint seculares clerici

e Donec p ecclãm. si. s. eo. cũ desideres: ⁊. c. a nobis. nec etiã p plãtũ suũ dz ei cõicari vt ibi: qz qõ alijs ꝓhibet ipe facer nõ dz vt ibi no. Itez pmittitur alicui tãgere sacra cui nõ pmittit ingredi ad ipsa: ⁊ sic contra illud quod dicit. v. di. ad eius vero: ⁊ contra id. xcv. dis. illud vbi dicitur qbus reliqua sacramenta negantur quõ vnuz genus sacramenti conceditur q̃si diceret non.

f Qm̃ mltos. hoc bẽs. xi. q. iij. qm̃ multos. ⁊. j. c. pri.

g Participatiõe: qz hic non distinguit an in crimine. an in alijs cõicent eis. videbat qbusdam q si in crimine cõicent incidãt solũmõ i minorẽ excõicationez qõ nõ ẽ verũ: vt pz. s. e. c. pri. cũ talis absolnat cũ iuratoria cautione: vt ibi dicit.

h Cõmoniti: iudex nõ dz excõicare pticipãtes cũ excõicatis ab ipso nisi canonica monitiõe ꝓmissa alias excõicatio ñ tenet vt in decre. noua. j. eo. statuimus. ita bẽtis tertiũ casũ i quo excõicatio nõ tenet circa aliquã appellationem.

i Innodãdi. q. n. ꝓsumptuose pticipat excõicato excõicand9 est maiori excõicatione: vt hic dicit. ⁊. xi. q. iij. q cõicauerit. ⁊ est h notabile: qz ⁊ ipse claues ecclesie contẽnit q̃re puniri dz. ar. s. de pe. c. vlt. ⁊. s. de exce. prela. c. vl. vbi de hoc in notula magna.

k Participib9. s. in crimie.

l Incurrũt: eãdẽ. s. quã ⁊ ꝑncipales. xi. q. iij. excellentissim9 ⁊ hi nominatim dicunt excõicati. ff. de ꝓdi. ⁊ demõ. noiatiz. ⁊ ff. si cer. pe. certũ. sic etiã excõicant xpani ne pticipẽt iudeis ẽt est crimẽ. s. de vsur. post miserabilẽ. ⁊. c. quãto. Tñ h itellerit Jo. ibi pticipent in crimie i quo casu itellerit. s. c. pri. alis nõ cẽnt excõicati: iz post admonitionez excõicarent: vt hic dr: sed qd si alteri9 parochian9 pticipat tali post talẽ sniaz nũqd erit excõicatus maiori excõmunicatione: dic vt. s. ca. proxi. si participat in crie sic: aliter non est excõicatus nisi minori: vt h patet in princi.

m Quoniam multos. xi. q. iij. qm̃ multos. ⁊. j. c. proxi.

n Occasio disputandi. si. s. de voto. ex multa.

o Presertim. si illud presertim ponit ꝓ tantũ verum dicũt put sequit de qbusdã psonis: si pro maxime nõ dicunt verum vt sequentia dicunt: quia nec viatores debẽt talibus cõicare nisi necessitate instante.

p Interpretatio. ad quẽ pertinet iuris ꝓstitutio ad ipm pertinet interꝓtatio. C. de leg. l. vlt. xi. q. i. §. ex his omnibus.

q Duret. ex sui natura.

r Canonis. xi. q. iij. qm̃ multos.

s Agente. p declarationẽ. In qbusdã. n. casibus illius. c. est declaratio: vt in filijs seruis ancillis ⁊ vroze. in qbusdã est ꝓstitutio iuris: vt i rusticis ⁊ mercẽnarijs: ⁊ qꝺ i hoc ius nouũ ꝓstituat p illud. c. circa personas mercẽnariorũ rusticorũ satis vr: qz p pora iura eos vitare tenebant. xv. q. vi. nos sanctorũ iuratos. xi. q. iij. excõmunicatos quousqz.

t Necessitatis: nunqd magne an cuiuslibet tm̃ nã aliq̃ sustinẽda ẽ incõmoditas vt ecclesiastica iusticia seruetur. xix. di. in memoriã. ⁊. s. de offi. del. dilect9. si tm̃ magne cuius arbitrium spectabitur vr q supioris. ar. s. de vo. qõ sup his. ⁊ c. ex multa. So. in trãseuntib9 res ista dilationem ñ capit qsqz suo relinquat iudicio de cõsuetudine. xi. q. iij. qõ predecessor. Jn peregrinis aũt q vltra mare aliquã diu ⁊ rome p q̃dragesimã ꝓmoueri solẽt supioris iudiciuz requirat: qz nemo sibi regulariter iudex esse põt. ff. de iudi. si aliter. ⁊ ar. s. de elec. venerabilem. §. idem.

u Tenent. vt sũt domestici filij serui mercenarij: ⁊ vxor.

x In crimib9: in talibus nulli ꝓsumẽduz est nec obijciendũ est. xi. q. iij. qui resistit iulianus. ⁊. xxiij. q. v. ita ne. alis si cõicarẽt illis i crimini bus eadẽ snia tenerẽtur. s. e. nup. ij. ⁊. j. e. si cõ cubinc.

Nam. In prima parte põit questio. in secũda rñsio ibi: circa quos. Et ibi ponitur distinctio bimẽbris. Et pmuz mẽbz prosegit ibi. Si vo claustralis ⁊ ibi. pmo tractat de taliũ absolutione vsqz ibi: si aũt ibi qõnem ꝓncipalez solvit. Ab. si.

y Cũ illoz. b pz exꝑsse q edicuz illius canonis: si gs suadente phibitoriũ est: qz oẽs debẽt ad se. ap. mitti nisi quorum absolutio inferioribus prelatis i certis casibus reseruatur.

z Al predecessore nro: s. e. decetero. mulieres

Iter alia. Primo ponit dubium: vnde fuit ortum. Secundo solutionem ibi: vt igitur. Ab. si.

q Reseruent. p canonem illum. xvij. q. iiij. si quis suadente.

? Uel sciunt: qz aliud est quod studio delinquitur aut ignorantia. xi. q. iij. excellentissimus.

x Nesciunt. pone exemplum. vbi quis nõ crederet se teneri. s. e. nuper

.i. rñso. ꝛ. c. mulieres in fi.

a ¶ Ordinibus. sil'r ꝛ de bñficijs. ℨ. de de. ex. mi. postulastis. ꝛ. c. latores sic excõicati ꝛcipiũt ordies ꝛ excõicat⁹ ꝓfert ordies. ℨ. ó eo q renũ. epi. c. ii.

b ¶ Interdicta. xvij. q. iiii. si qs suadẽte. ſz nũqd poterũt dispẽſare p⁹ impetratã absolutionẽ. vꝛ q nõ p id qõ ſegk: ſed ſi nõ eſſet interdicta dispẽſatio poſſet. ar. ℨ. e. nup. Et. ẽ ar. q dispẽſare pñt vbi nõ eſt phibituz .ff. ex. q. cau. ma. necnõ .ℨ. quod eis.

c ¶ Maiora: miora vocat absolutionẽ maiora dispẽſationẽ ꝛ ita cui p bibek min⁹ ꝛ mai⁹ phibitũ itelligik. lxiiij. digesta. xcv. di. illud ꝛ. ff. ó sena. q idignis. ꝛ ecõ uerſo cui cõcedik maius ꝛ minus. ℨ. de deci. ex p te. iij. ber.

d ¶ Rigorem: egtas rigorẽ mitigat. vñ equitas intelligik iuris relatio ꝛ egtas rigori preferk. C. de iudi. placuit .xxiiij. di. fraternitatis. ꝛ. ℨ. de tran. c. vlt.

e ¶ Claustrales: hoc rel ſpicit quod. ℨ. dixit secu lares.

f ¶ Alexãdro. ℨ. e. monachi. ber.

g ¶ Alibi dicak. nõ babes hodie illã: ſed in antiqua compilatione cõſuluit titu. eo.

h ¶ Cõmiſiſſe. ante ingreſſum ſupple.

i ¶ In religiõis fauore immo vꝛ q de iure cõi. non eſt. n. illi neceſſaria certa delicti ſatiſfactio cuius totum vite tps obedientie impenditur ſui ꝓditoris de pe. diſt. i. ℨ. bis auctoritatib⁹ p⁹ illud. ca. mẽſura. ſi. ℨ. de vo. ſcripture. xxiij. q. ij. admonere. lau.

k ¶ Talib⁹: absolutiõis hoc intellige ó illis qui inciderũt in canonez añ ingreſſum: qꝛ de bis q indciũt ꝓſt igreſſuz cõ ceſſum erat p alexãdruz .ℨ. eo. monachi. vnde quod ad alios dicit idulgemus. ber.

l ¶ Mẽbri: b intellige ſimplicit de oĩb⁹ monachis q hoc ꝓmiſerũt ſiue añ ingreſſum ſiue p⁹ .ℨ. e. canonica. nec ẽ diſtinguendũ inter mẽbꝛ ꝛ mẽbrũ. ℨ. ó cle. egro. .c. ii. ꝛ. ℨ. de cor. vicia. expoſuiſti. al's exceſſus difficilis vel enormis relingk arbitrio iudicis cũ exceſſus notorius ẽ tunc abbas ipm absoluere nõ põt ꝓpter ſcãdalũ vt hic dicit.

m ¶ Sanguinis effuſionẽ. quid ſi modicuz valde leſit cũ ſanguis effuſione qꝛ ó facili ſanguis effũdik qñqz. nũquid idez erit ac ſi enormik lederet ſatis credere ꝓmittẽdũ arbitrio iudicis: pura epi ꝛ abbatis lzlka iſta ſimpliciter loquatur ꝺbũ eniz effuſiõis abũdantiã ſignificat. xvi. q. i. reuertimini. ꝛ. xli. di. ſepe. ar. ſed ibi nomẽ effuſionis ſignificat vicium. b.

n ¶ In epz. ex pſona augetur crimen: de pe. di. i. ℨ. aut fcã iſtitu. de iniu. .ℨ. atroꝛ. ꝛ. ff. de re mi. omne delictũ. ℨ. qui manus: ꝛ. ff. ó iiur. itez apud ℨ. quod ait pretor: ſicut ex atrocitate facti. xvij. q. iiij. qui ſubdiaconum ꝛ ex pſona ei⁹ qui fecit creſcit iniuria. ff. e. ſz ſi. ℨ. quidã. ꝛ. lx. di. bõ xpian⁹.

o ¶ Abbatẽ ꝓpriũ: mlta. n. ꝓmittunk nobis in hominẽ noſtre religionis q̃ñ ꝓmittũtur ĩ alijs. xvi. q. i. c. i. ꝛ. ij. q. vij. ſi hereticꝰ. Quid ſi abbatez nõ hz: ſed priorẽ aut prelatũ alio noĩe deſignatũ. rñ. bñficiũ illud ad oẽs monachos ꝛ regulares canonicos extendik: vt. ℨ. e. monachi: ꝛ ad hoſpitalarios hieroſolymitanos q p ſuũ ꝓrẽ abſolui pñt. ℨ. e. canõica: idẽ credere de templarijs dummodo ꝓſimilẽ priorẽ habeant vt bñt hoſpitalarij. ad oẽs claustrales hoc bñficiũ extenditur: cum eadem cã ſubſit in omnibus.

nis gratiã poterit ꝓmereri⁹. ¶ Si autẽ hos ad ordies ꝓmoueri contingat: iuxta premiſſã diſtictionẽ q ſcienter ĩ contẽptu⁹ eccleſiaſtice diſcipline ſe fecerint ordinari ab executione ſuſpecti ordinis ꝛ officij decernimus manere ſuſpenſos. Circa reliquos vero facti memoriã uꝛ iuriſperitiam⁹ nõ habemus monaſteriozuz utilitate penſata poſt iniũctam regularem penitentiã ꝛ peractã abbates ipſorum poterũt dispenſare⁵ niſi graue fuerit ꝛ notabile factũ: aut is qui fecit adultus fuerit ꝛ diſcretus⁹ ut violẽter cõtra obliuionem vel ignorantiã preſumatur⁵. ℣Precipimus autez abbatib⁹ vt formam iſtam diligenter obſeruent: ne priuilegiũ mereatur amittere qui ſibi permiſſa abutitur potestate.

℣Dem piſtoriẽſi epiſcopo.

¶ Monialis percutiẽs monialẽ ſeu conuerſum vel clericuz ſeculare incidit in excommanicationẽ ꝛ ab epõ loci abſolui põt.

De monialib⁹ tua a nobis fraternitas requiſiuit per quem eis ſit beneficium abſolutionis impendendum: ſi vel in ſe inuicez vꝛ conuerſos vel conuerſas ſuas aut clericos ẽt manus iniecerit temere violẽtas. ¶ Super hoc igitur. T. cõſul. T. R. ut per epiſcopuz⁵ ĩ cuius dioce. monaſteria fuerit abſoluatur.

℣Dem vniuerſis crucefignatis.

¶ Contractus etiã qui ſine cõmunione explicari nõ poteſt: nõ diſſoluitur ſeu impedik p excommunicationem ſuperuenientem in euz qui tenetur aliquid preſtare nõ excommunicato.

Si vere: ꝛ ifra. Quod ſi uenẽti nec forte ſatiſſacere voluerint nec absolui: uobis pmittimus vt cum ipſis in terram ſarracenorum vel ℣Prouinciam Juxta quod inter vos conuenit ꝛ ipſos: vel honeſte cõuenerit nauigio trã ſeatis: quãto minus poteritis cum

p ¶ ℣Paſſus ẽ: qꝛ ille vꝛ iniuriã paſſus ar. iſti. de iiurijs. ℨ. ii. ſicut iiuria fcã filio pkez cõtingit ꝛ agere põt. tñ ſi pꝛ remittit iiuriã fili⁹ agere nõ põt niſi pꝛ vilis pſõa fuerit ꝛ filius honeſta. ff. ó iiur. ſed ꝛ ſi. ℨ. fi liofa. ſic ꝛ ſi abbas remittit iniuriã factã monacho monach⁹ agere nõ ꝓt aliquo caſu: vꝛ tñ q ꝑm foꝛũ rei b' dz fieri. iij. q. vi. c. i. ꝛ. vi. q. iij. placuit: ſz nõ eſt ita ĩ caſu iſto: ꝛ ſufficit q ita b cauek. vi. q. iij. ſcriptum eſt ꝛ .ff. qui ꝛ aqui. l. proſperit.

q ¶ ℣Promereri: ſed nõne dak b enagãdi materia q̃re ĩ b caſu ñ absoluit eũ abbas ſiẽ absoluit illũ q añ monachatũ deliqt. Sed rõ ẽ qꝛ añ ingreſſum erãt eiuſdẽ ꝓditiõis ꝛ p igreſſũ facile tollik obligatio. xix. q. i. ij. nõ liceat ꝛ. q. ij. due ſũt. io. ſz rõ ꝺa reddik in lꝛa. ſ. pp ſcãdalũ. ſcãdalũ. n. eſt q monachus inijciat manũ in maiorez qꝛ vir bon⁹ monach⁹ facit bonũ clericũ. xvi. q. i. c. legi.

r ¶ In ꝓpũ: qõ ſp pſumik nec admitti dz ꝓbatio ĩ ꝛriũ ſic. l. iij. di. fr'nitatis. ℨ. ó iud. c. vl. ꝛ cũ iſtis nõ diſpẽſabit. ab.

s ¶ Juriſperitiã: no. q mitius agik cũ ignoꝛãte i⁹ poſitiuũ ſe cus iure naturali vbi nec ruſticitati ẽt pcik. C. ó ĩ ius vo. l. ij. ſiẽ nec pcik mulieri ꝑ mꝛimoniũ ſuũ. ẽ. n. de iure naturali: vt. ℨ. ó diuor. gaudemus. vi.

t ¶ Dispẽſare: ꝓt ergo abbas dispẽſare cũ monacho circa ordines. vt b: ꝛ. ℨ. de eo q furti. ordi. re. c. ii.

u ¶ Et diſcret⁹: ꝛ ita nõ ſufficq ſit adult⁹ niſi ſit diſcret⁹: qꝛ ꝑ diſcretuz de facili pſumik. C. q. ꝛ aduer. quos. l. i. ff. de ꝓbati. cũ de ĩdebito. Et indiſcret⁹ iniuriã facere non põt. pati ꝺo põt. xv. q. i. illõ. ꝛ. ff. de iniur. l. illõ ꝛ. ff. ad. l. cor. de ſic. ſi infans: ſed de talibus non intelligitur hic. qꝛ tales nõ indiget dispenſatione.

p ¶ ℣Preſumak: ar. q nõ ſemp credẽdũ ẽ cõfitenti peccatum in pnia. ar. ꝑ. ℨ. de homi. ſignificaſti. ij. qꝛ non eſt ꝺiſimile q aliqs ſit ĩmemoꝛ ſue ſalutis. i. .q. vl. ſancimus.

De monialibus.

¶ Moniales excõmunicatas p iniectione manuũ abſoluit epꝰ. b. d. vel aliter ꝛ ſic vt in rubro. ℣Primo ponit ꝓſultatio. Secundo reſpõſto ibi: ſuper quo. Alb. ſi.

y ¶ ℣Per epm: ipedit. n. ſexus mulieris ne abbatiſſa poſſit abſoluere moniales: ſicut b pz: nec ꝓfeſſionẽ eaꝛ audire nec eas bñdicere vꝛ euãgeliũ legeſ: qꝛ ſexui feminino claues eccle ꝓmiſſe nõ fuerũt. ℨ. ti. pri. noua. ꝛ ar. ℨ. de maio. ꝛ obe. di lecta. vbi ó hoc: ſz epꝰ illas absoluit auctoritate pape ſibi p hãc decre. indulta tã q̃ delegat⁹ ad hoc. ꝛ ſic absoluat oẽs tã exẽptas q̃ nõ exẽptas. ꝛ eſt ſi. ℨ. ó here. ad abolendã ĩ fi. ꝛ. ℨ. de of. oꝛ. irrefragabili. ℨ. cetez: ꝛ eo iuꝛ quo absoluit alias mulieres. ℨ. e. mulieres. ſed qd ſi monaſteria eẽnt in diuerſis epatib⁹ ꝛ vna monacha peutiat monachũ vel monachã vel ꝓuerſum vel clericũ alteri⁹ epat⁹. cõueniat vterqz epꝰ vel alter deleget alteri vicem ſuã. ℨ. c. pri. ber.

Juere Si locanti operã pſonalẽ ſoluiſti preciũ vel eius partẽ ꝛ poſtea fuit excõmunicatus vel ẽt pus ſed ignoꝛabas: ſi ad ſatiſfaciẽduz nõ põt induci

in opa sic locata sibi poteris cõicare. b. d. vel breui⁹ ⁊ sic vt in rubro. Et ꝑmo ponit ꝓmissionem quã scõo ꝓbat tribus rõnibus. prima ibi: cuz enī. scõa ibi: est autem. tertia ibi: preterea. Ab. si.

a ¶ Sub spe venie: ar. ꝯ. qz sub spe venie nemo peccare dz. s. de cle. ex. mini. illõ ⁊ de cõ. di. iiij. quãto qs. sed tũ hic nõ credo eos ex hoc peccare cũ papa hic ꝓmittat ⁊ ne ipsi ex suo dolo commodũ hẽant: ꝛ h iõ dicit: quia bonaꝝ mẽtiuz ẽ ibi suas culpas timeꝛ vbi ẽt culpa ñ ẽ. s. õ ob. ieiu. ꝯilium. §. ij. v. di. ad ciꝰ ar. bo. ad h. s. de pur. ca. c. ij.

b ¶ Reportare. qõ eẽ nõ dz. xxvi. q. i. legi. ⁊. s. de rescri. ex tenore. nec ipsi dñt ridere õ fieri bꝰ aliozꝝ. s. de ꝓpul. petistis: qz nẽo õ ipsoꝝ itate sua ꝓsequ̇ actõnez. ff. õ fiꝛ. itaqz fullo. §. i. v. ꝛ nẽo. nec stulti dñt esse melioris conditionis q̃ piti. ff. qõ vi aut clã. seruus. ⁊ qz delinquũt non debet esse eorum conditio melior. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxor. l. iiij. §. i.

c ¶ Exigi. s. de exce. cũ inter. ⁊. s. õ here. excõicamꝰ. §. credẽtes. ꝙrere tũ alios aut recõuenire nõ ꝑsit: ꝛ excipe bñ vt i ꝓri. ꝙcor. ⁊ appellare ⁊ ꝓsequ̇ appellationẽ. s. de excep. c. vlti.

d ¶ Necessaria emeꝛ. ¶ Dic habes duos casus in qbꝰ excõicatis licite participaꝛ. alij notantur. s. e. cũ desideres.

e ¶ In excõicatoꝝ: ar. ẽ b q si sociꝰ meꝰ icidit i excõicatiõez ñ statī teneoꝛ ipz õserere: nec ipe teneꝛ statiz diuidere societatẽ h ſtelligе si sine magno dãno h fieri nõ possit. ar. xi. q. iij. añcesſoꝛ. xxiij. q. iiij. c. i. xli. di. qsqs xxj. di. illa. ⁊. viij. di. q õ moꝛes. ar. ꝯ. s. de maio. ⁊ ob. illud. ⁊. xxiij. q. i. oẽs qui.

f ¶ Nõ poteritis: supple ꝙmoõ qz illud dicimur posse qõ sine cõmõ possumus. ff. õ v. si. ne pos in fi. ff. de ꝙdi. istitu. filius qī si. xxij. q. ij. faciat hõ. Ber.

Ot fame. ¶ Donit duo dicta que patent. Secũdum ibi: laici. Ab. si.

g ¶ Carcerem. i. ipsum claustrũ qõ eis est carcer.

b ¶ Mancipari. sine pena excõmunicationis.

i ¶ Corrigere. s. õ of. oꝛ. c. i. ⁊ .s. de accu. q̃li: ⁊ qñ. ij. ne sanguis eoꝝ õ suis mãibꝰ regraꝛ. s. de of. oꝛ. irrefragabili. vbi õ h ⁊. s. de sta. mõa. ea q̃. ⁊. c. cum ad monasterium ad fi.

k ¶ Impũita: ad publicã vtilitatẽ respicit vt crimina puniãtur. vt. ff. ad. l. aq. ita vulneratus. i. rñso i fi. ⁊. ff. õ solu. stichũ. §. i. ff. de iu. si longius. §. i. ⁊. ff. de fideiuſ. si a reo. §. id quod. ⁊. C. õ pe. si operis. ne ad maleficia quisq̃ ꝓiliat. vt. l. si operis. ⁊. xxiij. q. iiij. est inuſta. ff. de pe. l. capitaliuz. §. famosos.

l ¶ Incorrigibiles: hi deponi ꝑñt ⁊ tradi. curie seculari. s. õ iud. cũ nõ ab hoie. ꝛ vij. di. nec licuit: ꝛ nõ ad sanguis effusionẽ. ⁊ sic itelligiꝫ. s. de iudi. at si clerici.

m ¶ Trabere. possunt: sic. C. de his qui ad eccle. ꝙfu. l. iij. vbi seruus absq̃ sacrilegio ab eccleſia extrahitur.

n ¶ Violent: ar. ꝯ. s. e. vniuersitatis: hoc itelligẽduz ẽ õ icorrigibili. illõ õ co q corrigiꝫ: ⁊ vberaꝛ a laico de mãdato abbatis qõ nõ ꝛ vt ibi dꝫ: ⁊ ita ñ se tãgũt.

o ¶ De mãdato: ⁊ nõne sufficit generale mãdatũ qõ ꝙtineꝫ. xxij. q. v. c. ꝑceps regũ. so. spãle mãdatũ hic expectãdũ est q̃diu. n. nõ est notũ ipsos esse icorrigibiles ⁊ traditos curie seculari nõ ꝛ sine mãdato platoꝝ: qz adhuc sub regula clericali teneneꝫ ẽt depositi. lxxi. di. dictũ. vel nisi se ĩmisceãt enormitatibꝰ. s. e. cum nõ ab hoie. ⁊. c. ꝑpẽdimꝰ.

p ¶ Quoꝝ auctoritate: q. n. p aliũ facit per seipsum facere intelligiꝫ. s. e. mulieres. ⁊. ff. de admini. tu. ita tñ. §. gessisse. b.

q ¶ Nõ amplꝰ: qz cũ moderamine inculpate tutele alias si excederẽt modũ tenereneꝫ ar. s. de resti. spo. olim in fi. vbi de hoc. si. ff. ad. l. agl. si ex plagis. § tabernarius: ⁊ ita ꝓ q clericus depositus adhuc gaudet ꝑuilegio clericali.

Ontingit. Casus est no. cõis. diuisio. Secũda ibi: nos aũt. Ab. si.

r ¶ Iniuriosa: qñq̃ fit iniuria siue violẽtia ⁊ tũc incidit i canonẽ. s. e. nu per. i. rñso. ⁊. c. vniuersitatis. Sed q̃re hic dꝫ iniuriosa cuz violenti nõ fiat iniuria. xiij. q. v. voluit. ⁊. de iniur. l. i. §. vsq̃ ad eo. C. de transſ. cum donatiõe. ff. de reg. iur. l. nemo videt: sed dic q iniuria illa dꝫ fieri ecclesie: qz ea que in nos delinquũt possum⁹ remittere: sed. nõ q̃tũ ad ecclesiã .xxiij. q. iij. si is q. ⁊. s. eo. cũ õsideres. ⁊ sic filius põt remittere iniuriaz quãtuz ad se: ꝛ nõ quãtũ ad patrẽ. ff. de iniur. l. i. §. vsq̃ adeo ⁊ quãtũ tãgit ꝙmodũ nostrũ ⁊ nõ quantum tãgit cõmodum aliozum. ff. de pac. iurisgen. §. si paciſcar. l. xiij. di. salõitane. Sed nunqd põt episcopus solus remittere iniuriã factaz ecclesie sine capitulo. vꝫ q sic: qz actio iniuriaꝝ nõ est i bonis nostris ante lit. ꝓte. ff. de iniur. iniuriarum ergo solus eps põt eam remittere. arg. s. de his que fi. a prelato si. ꝙsenca. cũ apostolica. cũ enī episcopus sit pater. xcv. di. esto subiectus. ⁊ pat possit remittere iniuriaz factã filio. ff. de iniu. l. si vnus. §. filiusſa. ergo solꝰ h facere põt: sed nõ videtur cũ episcopus sit ꝓcurator: ⁊ non dominus. xii. q. i. c. vlt. ⁊. s. de dona. fraternitatem qz ꝙditionez ecclesie facete deteriorẽ nõ potest vt ibi dicit: sed quare excusatur qui ioco ꝑcutit clericũ: ꝛ inuitũ. s. e. c. i. ⁊ nõ iste qui ꝑcutit volentẽ: rõ est: qz ille temerarias manus iniecit. s. eodem vniuersitatis. ꝛ ille non: ⁊ causa vlciscẽdi iniuriã suã hoc videt facere. item qz huiꝰ manus seuit. licet non iniuriando. ar. xiij. q. vi. si res sed nõ illius qui ioco. ioan.

s ¶ Ordinati. i quouis ordie. xxi. di. clericos dũmõ nõ ꝙhat secũdas nuptias. lxxviij. di. quisqs ẽt si sit clericus coiugatus. arg. s. de vi. ⁊ ho. cleri. clericis. ⁊ hoc itelge si vult deferre coronaz ⁊ gaudere ꝑuilegio clericali alias si nõ vult bñe ꝑuilegiũ clericale põt deponere. s. õ cleri. ꝙiuga. io. vbi de hoc. Itẽ ⁊ clericus depositus hz hoc ꝑuilegiuz q̃diu vult viuere sub regula clericali. lxxi. di. dictũ. ⁊. s. c. ꝓri. ff. de decu. l. pe. Item nisi ĩmisceret se enormitatibus. s. e. cũ non ab hoie. ⁊. c. ꝑpendimus. vel vsq̃ ad trinã admonitionẽ ꝙtẽpto habitu clericali. s. e. in audientiã. ⁊. ſ. e. ꝙtingit. Itẽ quid de excõicato deposito si verberet an incidat in canonẽ vꝫ q nõ: qz nihil ad nos de his qui foris sunt. ij. q. i. multi. qz iaz est membrum diaboli ⁊ exꝫ eccleſiã electus. xi. q. iij. oĩs ꝛpanus. ⁊. c. se. ⁊ qz nõ possit aliũ excõicare. xxiij. q. i. audiuimus. eadez rõne non erit excõicatus qui clericũ excõicatũ ẽt depositũ verberat qõ quidaz concedũt. Alin. distinxit an excõicatio precedat depositionem: ⁊ tunc adhuc retinet ꝑuilegiũ clericale si vero cõsequaꝫ ⁊ incorrigibilis fuerit. eo tradito curie seculari amittit ꝑuilegiũ. s. de iudi. cũ nõ ab hoie. q aũt alium clericum excõicatũ verberat. vꝫ ſm hoc excõicatus multofortius q̃ q verberat excõicatũ clericũ ante depositionem ſm qõ distinguit vn.

t ¶ Fauorem ordinis: cui renunciare nõ potest. s. de fo. cõpe. si diligẽti. ⁊. c. significasti. Ber.

u ¶ Prohibeas attẽtari. non vꝫ rñderi ad qõnez que fuit an huiusmodi percussores incidãt in canonẽ: sed dic qõ bene sũt excõicati: qz iniuriosas ⁊ temerarias manꝰ iniſciunt ⁊ satis innuit dñ dicit tã in fauorem clerici q̃

dolore tamẽ ⁊ amaritudie cordis ⁊ sub spe venie[a] cõicãtes eisdẽ. Cũ enim iã a vobis maiorem nauli receperit quãtitatẽ: nec ad eã possint restituẽdã induci aut ẽt coartari: si aliter fieret videremini vos dãnũ de pnia ipi uero premiũ ex ꝙtumacia reportare[b]: cum ad hoc debitum exſoluendum ipi uobis mane aut obligati: ⁊ ab excõicatis exigi[c] possit: ⁊ recipi qõ debeꝫ. ¶ Est aũt cautũ i iure q si qsquã per terram hereticoꝝ aut quoꝛlibet excõicatoꝝ transierit: necessaria[o] emere ac recipere poterit ab eisdẽ. ¶ Idcirco rea si paterfamilias domus excõicatiõis snĩa fuerit inodatus: a participatione illius familia excusatur. Licet ergo dux venetoꝝ dominꝰ nauium tanquã paterfamilias domus i excõicatiõe persistat. vos tamen tanquã ipsius familiã dũ i nauibus eius fueritis: ipsi[p] excõicatio non continget: ⁊ excusabiles eritis apud deum: si in excõicatorum[q] nauibus existentes cuz dolore cordis sub spe penitẽtie cõicaueritis ipsis in quibus eorũ communionez nõ poteritis[r] euitare.

Idem londo. epo.

¶ Põt plat⁹: ⁊ dz clericũ incorrigibilẽ icarcerar: ⁊ laici circa metuz excõicatiõis de platoꝝ licẽtia capẽt clericos ⁊ ad iudiciũ ducere.

Ot fame tue: ⁊ ifra. Sãe ꝙsuluisti nos vtruz clerici grauiter excedentes: qui tute non possũt monasterijs ad agendum pniaz õ putari: quoniã cũ nõ peniteãt õ cõmissis oportunitate fugiẽdi capta carcerem[s] fugerent claustri ⁊ priobus se secularibus scelestius immiscerẽt: a te uel alijs platis suis arte possint custodie mãcipari[t] ⁊ infra. ¶ Rñdem⁹ q cuz prelati excessus corrigere[u] debeant subditoꝝ: ⁊ publice utilitatis iterfit ne crimina remaneãt ipunita[h]: ⁊ per impunitatis audaciam fiant qui nequam fuerãt nequiores: nõ solũ possũt: ꝛ debẽt etiã clericos postquã fuerit õ crimine cãonice cõdẽnati sub arta custodia detinere: qui cũ sint incorrigibiles[l] nec monasterijs valeant custodiri ad similia vel peiora facile laberẽtur. ¶ Laici vero citra ex cõicatiõis snĩaz capere clericos: ⁊ ad iudiciũ trabere[m] possũt si oporteat etiã violẽter[n] dum tamen id õ mãdato[o] faciãt prelatoꝝ quoꝝ illi sũt iurisditioni subiecti: ⁊ quoꝝ est corrigere criminosos: cuz hoc ipsi sed illi quoꝝ auctoritate[p] id faciunt: facere uideãtur: dux tamẽ non amplius[q] eorũ uiolẽtia se extendat q̃ defensio vel rebellio exigit clericorum.

Idem bracar. episcopo

¶ Excõicatꝰ ẽ q i clericũ etiã volẽtẽ manꝰ iecerit violẽtas. ẽt si hoc faciat i satisfactionẽ ꝑcedẽtis iurie

Qontigit interdictũ: q clerici si quẽ offendant: ⁊ satisfacere velint offenso secunduz morẽ patrie quẽ inter se laici obseruant: corpora sua sponte supponũt. xxx. seu pluribus aut pauciorib⁹ percussionibus fustiũ. ⁊ infra. ¶ Nos autem .f. t. super hoc. r. q huiusmodi manus iniecto ⁊ si non violenta tamẽ iniuriosa[r] videtur cuz ille canõ nõ taz in fauorem clerici ordinati[s] q̃ in fauorem[t] ordinis clericalis fuerit ꝑmulgatus. ideo ⁊ volumus ⁊ mandamus vt id decetero ꝓhibeas[v] attentari: si quis autez clericus post ꝓhibitionẽ huiusmodi sponte se subiecerit excõicetur: ꝓuiso ut clericus iniuriã passo sine iniuria clericali satisfaciat competenter: quatenus inter eos pax valeat rationabiliter reformari.

ordinis ꝛc. ex eo qꝫ dicit puiso vt clericus sine iniuria clericali ꝛc. clericꝰ q ad hoc consentit excõicetur: vt. j. segtur.

a ¶ Elatum: Cõis diuisio. Secũda ibi: quocirca. Ab.

¶ Nomini. xi. q. iij. qsqs metu. ꝛ. c. iulianꝰ. ꝛ. s. de voto ex multa. ꝟ. in tanta. ꝛc. ꝛ. xij. q. v. c. ii. ꝛ. iij. aggrauatur enim culpa ex persona iniuriati. s. eo. cum illoꝝ. vbi de hoc.

b ¶ Sine culpa. tunc. n. possunt absolui per epm vt hic dicit ꝛ. s. e. multeres. j. eo. quãuis intelligi debent fm hãc distinctionem vñ sine culpa priuari non debent. s. ꝺ eo qui cogno. cõsan. vro. sue. discretõez. ꝛ. c. vl. ꝛ. s. vt li. non ꝓte. qm frequẽter. §. .ij. ꝛ. s. de consti. cognoscentes. alias si essent domini in culpa tam ipsi qꝫ serui sunt excõmũicati puta si mandassent. qꝫ q per aliũ facit per seipsũ facere videtur. s. eo. mulieres. ꝛ ca. vt fame.

c ¶ Jn vtrolibet casu. s. cũ seruꝰ ꝺ faciũt fraudulẽter vel cũ dominus nullã culpam ꝓmisit: ergo videtur idẽ dicẽdum in viro si in fraudẽ vxoris sue faciat ꝛ i liberto q opas pstare tenetur. ar. xxix. q. j. perlatum. Sed hoc non credo cum non iueniaz qꝫ ꝺ edictum vt oẽs ad curiaz mittantur qui expresse non excipiuntur phibitorium est ar. s. e. cũ illorum i pn.

d ¶ Recompensationem: sic. s. de vo. qꝫ sup bis. ꝛ c. magne. ad fi.

e ¶ Enormis. s. e. cũ illorũ. vbi de hoc.

f Sacris. voluntariꝫ. secus si absolute fuerit attractus. s. de his que vi metusue. cã sacris. ꝛ. l. di. pbyteros. ꝛ. s. ꝺ baptmaiores ad fi. ꝟ. ille vo q nunquam

g ¶ Dorrigẽde. xxiiij. q. j. c. ij. ꝛ. iij.

h ¶ Cõstitutionis. s. eo. a nobis. cũ fuerit absolutus tunc orabit ecclesia p eo ꝛ recipiet oblationẽ pro eo sicut alijs defunctis.

Jcut. Excommunicato q dicit se absolutum non creditur nisi probet. h. d. vel sic vt in rubro. Jn pma ponitur decisa cõsultatio. Jn secunda rñsio ibi: fraternitati. ab. siculus.

i ¶ Litteras nostras. sed vr̃ qꝫ eis credẽdũ sit. quia de nemine presumẽdũ est qꝫ sit ĩmemor sue salutis. .i. q. vl. sancimꝰ: ꝛ argu. ꝓtra de cõse. dis. iiij. cum itaqz. ꝛ. c. si nulla extant: ꝛz non ẽ vex. s. ꝺ offi. ordi. ex pte. ꝛ. viij. q. v. c. vno. ꝛ. C. ꝺ mã. pnci.

k ¶ Alio modo: ñ tñ vno teste qꝫ fieret actori piudicium nec etiã sufficiunt talia iudicia q̃ sufficiunt. s. de cle. peregri. c. iter. ꝛ. c. tue. nec sufficit ꝺ bone stas psone: vt ei credi ꝺbeat. ar. l. di. si qs ꝓpostera. ꝛ di. ix. ego solus. ar. ℈ .xxvii. di. nobilissimus: ꝛz illꝺ cũ nulli fit piudicium. Jo.

Per tuas. Diuiditur: nam ĩ prima parte ponit falsa opinio. Jn secũda allegatio p archiepiscopo. Jn tertia allegatur contra ipsum. Jn quarta soluit distinguendo. Secunda ibi: verum. Tertia ibi: in sardicen.

I Dez lugduñ. archiepo.

¶ Seruꝰ excõicatꝰ p iniectõe manũ i clericũ tenet p absolutõe ire ad se. apo. sed si ex hoc dñs q nõ fuit i culpa graue dãnũ patiat vel seruus hoc fecit i eꝰ fraudẽ: absolui põt ab epo: si lesio ñ fuit enormis.

Relatũ ẽ nobis qꝺ cũ aliq serui pp iniectionẽ manuũ in clericũ violẽtam in canonem incidunt sñie promulgate: allegãtibꝰ dominis eorũdẽ qꝺ carẽt mãcipijs suis nolunt: venir̃ ad se. ap. absoluendi nõ curãt per occasionez huiusmodi eludẽtes ecclesiasticam disciplinam. ¶ Quo circa mandamꝰ quatenꝰ eos venire cõpellas ad se. ap. absoluendos: cum plus sit deo ꝯ homini deferẽdum nisi fecerit hoc i fraude vt subtrahãt se obsequio dñoz: aut ipsi dñi pp hoc sine culpa sua graue dãnũ icurrãt. tunc in vtrolibz casu poterit eos ex indulgentia nostre ꝓuisionis absoluere cũ nimis sint ab ap. se. remoti. sed i recõpẽsationem laboris quẽ i itinere sustierẽt: alia eis satisfactio iniũgatur: dũmodo nõ sit tã granis ꝛ enormis excessus vt pp vitãduz scãdalũ ꝛ tollendũ exẽplum hmõi serui ad seruũ seruorũ dei vẽire ꝺbeant absoluẽdi.

I Dẽ strigoneñ. archiepo.

¶ Excõicatꝰ pp pticipatõez cũ excõicato: lz eũ postea impugnet: ex hoc solo p absoluto ñ est habẽdus

Sacris est canonibus institutũ ꝛ infra. Licet is qꝺ voluntarius excõicatis illis cõicauerat qui cum oĩbus fautoribꝰ ꝛ participibꝰ suis excõicatiõis sñia sũt astricti: ad corrediẽs de mandato ecclesie excõicatos quos priꝰ fouerat expurgauerat: nõ tamẽ priusquã absolutiõis gratiam perceperit habẽdꝰ ẽ absolutus: nec nisi succũbat i huiusmodi bello sunt absolutiones vl̃ oblationes recipiende p eo vel orationes dño porrigendẽ: nisi cũ de ipius viuentis penitentia p euidentia signa constiterit: ꝛ iuxta cuiusdã cõstitutiõis nr̃e tenorem õfuncto ẽt absolutõis bñficium impendatur.

I Dẽ assuntiñ. epo.

¶ Semel excõicatus debet vitari semper vt excõicatus: nisi legitie p bet se fuisse absolutũ.

Sicut nobis: ꝛ infra. ¶. ℱ. T. .R. qꝺ nisi excõicati ad te sup absolutõe sua litteras nr̃as vel illius cui vices nr̃as in hac pte cõmisimus reportauerit: aut alioꝝ mõ legitime de illorũ absolutõe tibi constiterit: tu ipsos pro excõicatis vt p us habeas ꝛ facias euitari.

I Dẽ senoñ. archiepo.

¶ Si excõicatꝰ ab epo ad metropolitanũ appellat ab eo absolui pt metropolitanꝰ tñ volẽs suo suffraganeo deferre põt illũ sibi remittere absoluendũ: ꝛ tenet ẽt remittere qñ pp manifestũ excessuz fuit excõicatꝰ: ꝛ añ absolutionẽ ñ audit volẽs ꝓbare se iniuste excõicatuz secꝰ si ꝓbare vult sñiam esse nullaz.

Per tuas lras ꝛ infra. Videtur aliquibꝰ qꝺ cũ ad metropolitanũ per appellationẽ questio non deferꝛ: excõicatus aũt vocẽ nõ bẽat appellandi vtpote ab ecclia sepatꝰ: siue appellauerit siue non metropolitanus ei nõ ꝺz absolutionis bñficium exhibẽ. ¶ Ex verbis cuiusdã epistole quã scholastici ab ale. papa emanasse ꝓponunt: bẽt qꝺ si ante appellationẽ in aliquez excõicatiõis sñia fuit, promulgata: metropolitanus ante litis ingressum ab eo iuramento recepto fm ecclie consuetudinẽ ꝺz ipm absoluer̃ nisi voluerit epo dioc. deferre: ipsũqz ad eũ remittere absoluẽduz: vbi ẽt cõsequenter infer̃: qꝺ nec excõicati sunt audiendi priusquã fuerint absoluti: nec sũt ad illos a quibus appellauerãt remittendi. ¶ Jn sardicen. autez ꝯcilio reperit: vt is qꝺ ab epo est abiectꝰ finitissimos epos interpellet: ꝛ cã eiꝰ audiatur: ꝛ diligẽtiꝰ pertractetur. eps aũt qui iuste vl̃ iniuste abiecit eũdẽ patiẽter accipiat vt discutiatur negocium: quatenus vel, pbetur eiꝰ a pluribꝰ sñia vl̃ etiã emendet̃: prius tamen qz omnia diligenter examinata fuerit nullus ãte cause cognitionem cõioni eũ sociare ꝑsumat qui fuerat cõione priuatus. ¶ Nos igitur credimus distinguẽdũ vtrũ qs proponat se post appellationẽ legitimam iterpositã excõicatiõe fuisse notatũ vl̃ i forma excõicatõis ītolerabilez

Quarta ibi: nos igitur. Ab. si.

l ¶ Aliquibus: ꝛ male qꝺ nõ appellat̃ ad metropolitanũ tamen põt excõicatũ absoluere si eps ipsum absoluere nollit. s. de offi. ord. ad reprimẽdam. Ber.

m ¶ Appellandi: vt p ꝺ ab excõicatiõis sñia releuet̃: vt. s. de appel. pastoralis. nec ĩterdictũ vt. s. e. ti. ad hoc qñ. sed vt eãm transferant ad superiorẽ bene tz appellatio. iij. q. ix. reuera.

n ¶ Cuiusdã epistole. quam habuisti olim in antiqua ꝓpilatione. s. de offi. ordi. q̃situm cuius sñia ꝛ ẽt vba p maiori pte ponũ tur ꝺ ꝛ incipiũt hic qꝺ si añ.

o ¶ Audiendi sunt si agant. s. de here. excõicam. §. credẽtes. s. de excep. cũ ĩter. ꝓueniri tñ bene põt. s. e. si vere. ꝛ. §. pdi. credentes.

p ¶ Remittendi. remittẽ quandoqz aligs ad euz a quo appellauit si maliciose appellauit. s. de appel. cum in ecclesia. ꝛ. ca. vt debitus. vel si non fuerit prosecutus appellationem in termino cõstituto. vt eo. ti. psonas. vl̃ si appellãs ꝺ petierit. s. ꝺ app. interposita. §. ille. alias obtinet qꝺ ꝺ dr̃. ꝛ. C. ꝺ appel. eos: ꝛ. ij. q. vi. §. vl.

q ¶ Jn sardicen. cõcilio. xi. q. iij. si eps forte. quod inducit̃ hic cõtra decre. alexandri. vnde no. qꝺ fm antiquos canones quilibz excõmunicatꝰ audiebatur q ãte absolutionẽ volebat probare se iniuste excõicatũ. xi. q. iij. si eps forte. cuiꝰ tenor ꝺ põitur. hodie vero nõ audit̃ nisi in duobus casibus si dicat sñiam latam post appellationez fuisse vel si dicat intolerabilem errorẽ in ea fuisse expressuz vt hic dr̃. Sic ergo distinguas si aligs conquerit superiori ꝺ iusta excõicatione: aut appellauit ad eũ aut non: si appellauit primo prestabit cautionem qꝺ stabit mãdatis ecclesie: tunc est ĩ optiõe ipsius supiozis an velit eũ absoluere an remittere ad eũ absoluẽdũ a quo appellauit: vt ꝺ segt̃ in decre. ale. Si vero non appellauit: sed per simplicẽ q̃relã adiuit ipsum: ꝺz eũ remittere ad inferiorem vt ipsum absoluat ꝛ si iferior ipsũ absoluere nolit archiepꝰ ipsum ab absoluat. s. de off. ord. ad reprimẽdã. si tñ periculũ esset in mora pp huiusmodi remissionem ipsuz statim absolnat. j. e. sacro. ꝛ ar. ad ꝺ. s. ti. pri. c. vlt. ꝛ si viderit sñiam excommunicationis ab epo latã esse iniustã euidenter poterit archiepꝰ ꝺclarare ꝺ ditum irrationabiliter fuisse ligatum. lz nõ sit appellatũ ad ipsum. s. de appel. sollicitudinez. similiter ꝛ ecõuerso si viderit eã iustã tenet̃ remittere ipsum absoluendum ad inferiorem. vt ꝺ ĩ fi. Jo.

r ¶ Nullus ante. ergo nec archiepꝰ. ar. s. e. cũ õsideres: ꝛ. c. qꝺ ĩ dubijs ĩ pn.

s ¶ Distinguendũ. ad soluẽduz ꝓrietatẽ cõcilij: ꝛ ꝺcre. aler.

t ¶ Jntolerabilẽ errorẽ. Error intolerabilis põt dici qõlibet pcñ vt si excõicet iõ qꝺ nõ furat̃: vel qꝺ nõ ducit ei aliquã meretricẽ: vl̃ qꝺ nõ est obediẽs suo ꝓlato vel si precipiat aliqꝺ ipossibile vel turpe vt dcñ est: talis sñia nulla est nec aliquã obligationẽ inducit ĩ facto vl̃ de iure. si. s. de pac. ca. vlt. ar. ℈. s. de condi. appo. ca. vlt. in fi. Vain. ꝺ itelligit tñ de errore iurꝭ. vñ in pdictis exẽplis tz excõmunicatio vt si dicat sic excõico illũ qꝺ ñ adulteratur: qꝺ non interficit illũ tz excõicatio. Jtẽ intolerabilis potest dici error si eps se pnũciat ℈ ius scriptũ vt si dicat pnũcio excõicationẽ valere qꝺ est lata post appellationem legitimam ꝛ a tali sñia ñ est necesse

appellare.iij.q.vj.§.diffinitiua.ff.que sen. sine ap.re.l.i.§.j.7 idem est dicēdum vbicūqz ponitur iudiciū retro nullū fuisse nisi velit quis ad cautelā appellare.C. de pcu.lz.7.§.de.pcu.in pñtia i fi.7.§.de cri.fal.super eo.7.§.de re iudi.c.j. secꝰ est si errorez nō exprimit in sentēcia:7 tamē ꝓnunciaret contra ius tz quidem tunc sentētia nisi fuerit appellatione suspensa.§.de re iudi.cū inter vos:7.ff.e.cū plato.sed si error est in facto vt si b mō dicatur.excōico te qz expolia sti talē lz manifeste sit falsum tz sentētia qz talis cā possibilis est lz sit falsa nec ꝓtinet errorē7 sen tentia siue iusta siue iniusta ti menda est.xj.q.iiij.c.j.7.ij.ar. ꝯ qꝫ talis error facit cā nullā sic error calculi.ff.q̄ sentē.sine ap. re.l.i.§.j.7 talis error facit exheredationem nullā.ff. de lib.7 post.l.si posthumus.§.vlt.7.l. seq.sicut nec valet decretum de datione tutoris vbi error facti ē expressus.ff. de tuto.7 cur.l.tu torū.7.l.seie.sic7 obligatio per errorem facti non tenet.ff. si qs cau.sed7 si.§.vlti.7.ff. de fide ius.si quis postꝯ. Jo. qd dices credo qꝫ in sententia excōmuni catiōis lata per errorē facti vt dictum est tutius sit dicere qꝫ te neat7 qꝫ absoluatur quo ad ec clesiam vel saltez ad cautelā. qz quo ad deuz nō est ligatus nisi ꝓtēneret eā: vt.j.sequitur.7.xx iiij.q.iij.notādū in fi.§.ō testi. veniens.

a ¶ Jn quib⁹ casibus. duob⁹. s. premissis cum dicitur sententia lata post appellationem legiti mam7 cum dicitur ꝓtinere itol lerabilē errorem7 in casib⁹ istis intelligitur.c.ꝓcilij sardi. cuius tenor hic ponitur.sic.§.de offi. deleg.cū ꝓtingat.in casib⁹ istis primo admittitur ꝓbatio vt ap pareat an absolui debeat an de nunciari non ligatus vt ibi i .c.cū ꝓtingat.

b ¶ Jn alijs:sic intellige qꝫ di cit in alijs.s. qz non auditur in alijs negocijs vel factis iudicia libus vt actor tāquā excōicatus sz extra iudicium non dz vitari vt.j.e.ti.solet.nisi in hoc vt ꝓ bet errorē vel sentētiā lataz post appel.legitimaz7 in b ꝓcedat ꝓcilium sardicēn.7 iterpretatur papa ꝓcilium vt ibi qꝫ si absolutionis bñficium bu militer postulauerit rē.ab inde vsqz ibi:qꝫ si forsan iterptaī ōcre.aler.Et sic distī ctio Jnno.cōcordat cōcilium sardi.7 ōcre.aler.q̄ videbātur Jria:sz nō ē qz in di uersis casibus loquūtur vt pz ꝓ iterpretationem Jnno.

c ¶ Ad cautelā:sic.j.e. venerabilis:7.§.e.cū ōsideres.§.secūde.7.§.ō ap.ad pñtiā:7.§.ō testi.veniēs.nō obstante ꝯdictione excōicatoris vl aduersarij vt i pdi. ōcr.solet.nisi diceretur excōicat⁹ ꝓ manifesta offēsa i quo casu dz bñ e terminū oc cto dierū ad ꝓbandū mānifestam offensam: vt i ōcre.pdi.solet.b.

d ¶ Verū in alijs:dicit Jo. in alijs dubijs.s.habendus ē ꝓ excōicato.§.e.cum ō sideres.§.secunde.Et tu dic in alijs.s.excōicationib⁹ cū qs dicē se excōicatum iniu ste vel quocūqz mō appareat ipsum esse excōicatū maiori excōicatione: qz tūc non dz audiri vt actor nisi gḡam rē.7.§.vbi dicit: nec excōicati sūt audiendi rē. exce. ptis duobus pdictis casib⁹7 b dicit lr̄a sequēs ne sniam cōtēnere rē. qz hoc ipso li garetur ex cōtēptu:sec⁹ i eo q petitur in seruū q pendente cā auditur cōtra alios:sz ꝓ illū q dicit se dñm illi⁹ non.ff.de libe.cā.ordinata.b.

e ¶ Cōtēnere videatur:no.cāz q̄re b tz snia lz iniusta.xxiij.q.iij.notādū i fi.7.j.q. iij.§.cū ḡ.alia etiā recitatur.§.ō appella.pastoralis.vbi ō hac materia i notula q̄ incipit b rō.7.§.ō cle.excō.si celebrat i fi.

f ¶ Quod si absolutōis:b iterptatur ōcre.aler. q̄ itelligitur in eo casu cū excōica tio ꝓcedit appellationē quā dicit iniustā.ꝓciliū i eo casu qñ appellatio ꝓcessit vel qñ itolerabilis error exp̄ssus ē in sententia7 sic planū ē.q̄ fuit ergo dubitatio illi us diuersitatis. Anthisiodoren.epūs excōicauit archipsbyterꝫ suū archipsbyter co ram archiepō senon̄.obtulit cautionem stādi iuri humiliter petēs absolu:archi epūs ōferēs episcopo sepe monuit ipsum vt eum absolueret qō cum facere nollet archiepūs ipsum absolut quē epūs nō habebat pro absoluto dicēs qꝫ ei⁹ absolutio nō pertinebat ad archiepm pro quo videbatur facere ōcre.aler. p epō concilium sardicen̄.vñ archiepūs q̄siuit a papa quid iuris eēt:7 ipse rñdet vt patet ex lr̄a.7 b sume casum.

S I aliquando. ¶ Primo ponit dictum. Secundo causam reddit ibi: cum ꝓtigit bmōi litteras ipetrari.

¶ Dē.c.sancti Laurētij i lucina p̄sbytero card.ap.sc.legato.

¶ Excōicatus a plurib⁹ plātis ob plures causas nō ē cōioni restituēdus lz ō vna cā velit satisfacer:7 si ipetratur absolutio tacitis alijs:nō valet absolutio.

O fficij:7 infra. ¶ Postremo q̄ siuisti vtruz is q propter plu res excessus a plurib⁹ plātis ius in ipsuz habentibus excōicatōis[k] ē vi culo innodatus:7 vni prelatorum de vno tantum satisfacere vult ex cessu ab eo sit absoluendus de quo satisfacere vult eidem.7 cum ō alio nō satisfecerit alij absolutus valeat nunciari:7 infra. ¶ Sup hoc articu lo respondemus quod supprimēti veritatez absolutio surrepta[l] nō ꝓ deſt7 veritatem intelligens absolu tionez bomini exhibere[m] non dz.

J Dez ferrarien̄.episcopo.

¶ Excōicatis7 interdictis ꝑdicari pōt licite vbū dei: 7 tpe generali interdicti cōcedi pōt baptism⁹7 chrismatio in fronte: 7 pnia morientium.

R Espōso nr̄o postulas edoce ri an cū ferrarien̄.ciues excōi cationis7 interdicti sententijs sint ligati liceat tibi viros7 mlieres se mel in hebdomada: vel i mēse apō aliquam ecclesiam conuocare qui bus predices verbum dei: et eos dem ad correctionem inducas.

¶ Sup quo rñdem⁹ qꝫ sine scrupu lo cōsciētie hoc facere poteris cum per ignorātiam. Ab.si.

g ¶ Salutatōis:excōicati enim salutādi nō sunt.xi.q.iij.excōicatos.xxiij.q. .j.omnis qui.ne per salutationem videat eis aliqs cōsentire.ar.lxiij.dist. cū adrianus.7 vt facilius resipiscant cū viderint se cōtēni.§.de excep.pia in fi.qz grauis pena est inter hoīes esse7 eorum carere suffragio.C.de apo sta.bi qui. sed quamuis eos non debeamus salu tare possumus tamen eis loqui de his q̄ ꝓtinent ad eoꝝ salutez.7 lz alia ꝟba i cidenter ꝓponātur non no cet.j.e.rñso.7.c. cum vo luntate.i.rñso.7.xj.q.iij. cuz excommunicato.sz po ne qꝫ papa ex certa scien tia saluret excōicatum nun qd habebitur ꝓ absoluto. arg.est qꝫ nō: qz certa for ma tradit ꝓter quam ex cōicatus non vt absolut⁹ .§.e.cum desideres ad fi. 7.c.quod in dubijs in pn. 7.c.sacris.argu. ad hoc. .C.de libe.causa iubem⁹ 7.C.de ꝓba. non epistolis.argu.contra.§.de pri uil.cū olim essem⁹.7 papa non subiacet legibus. C. de leg.digna vox.7.ff.e. titu.princeps. Ergo vi detur qꝫ eo ipso sit absolu tus qꝫ papa scienter tali cō municat7 papa dat au ctoritatem canonib⁹7 ab eo vigorez sumunt7 non econuerso.§.de ele. signi ficasti. Dicunt quidaz qꝫ propter hoc b nō ē absolu tus nisi dicat absoluo te sz de plenitudine potestatis satis videtur qꝫ sit absolutus dumtm̄ papa volue rit ipsuz ꝓpter b absolu tum esse: vt hic cōstat.7 ē hic arg.qꝫ sic ex eo qꝫ dic ꝓ ignorātiam.ergo a ꝯrio aliud si ꝓ sciētiam.alias nō esset maior potestas ip sius qꝫ aliorum iudicum quātū ad hoc.sed nūquid incideret i canonem si per talem participationez no lit ipsum esse absolutuz vt dcm̄ ē non qz legib⁹ est absolutus.

b ¶ Occupationē: vñ nō valēt:sic.§.ō capel.mo.ex pte.7.§.ō rescrip.c.ii. 7.c.si qñ.ar.idē eēt7 si ꝓ ipportunitatē petētis:qz dic ipator sepe.n.p ipor tunitatē petētis nō ꝓcedēda cōcedim⁹.C.ō peti.bo.sub.l.i.lib.x.b.

i ¶ Per surreptionē.s.hoc tacito qꝫ eēt excōicatōis vlculo inodat⁹ quo vi cto lr̄as nō dedisset.§.de rescrip.sup lr̄is.vbi de hoc satis dictum est.

O fficii. Excōicat⁹ a plurib⁹ plātis ñ ē communioni restituend⁹: si ab vno tm̄ absoluit.b.d.vl aliter eēt sic vt i rubro. Et secūda pars ibi:su per hoc. Ab.si.

k ¶ Excōicatiōis vinculo:sic pz qꝫ excōicat⁹ itez pōt excōicari.iiij.q.iij.egel trudā.vbi tractat de hac materia.7.§.de inde.ita quorūdam.7.ff.de ritu nup.palā.§.vlt. Et sūt duo effect⁹ excōicatōis expellēdi ex ecclīam7 ciectū ꝓfirmādi.q̄tū ad ꝓmū excōicari nō pōt q̄tū ad fm bñ qz triplex funiculus difficile rūpitur.§.ō treu.7.pa.c.i.sz q̄lit talis absoluet:pōt dici qꝫ vna ab solutiōe oēs excōicatōes tollāt sic vna acceptilatiōe plures obligatōes tol lūtur.C.de trāsacti.7.ff.ō accep.plurib⁹ vl vnus ꝓmittat alteri vices suas 7 illud ꝓtētius fiet vel qlibet absoluat a sua excōicatione7 vltia ꝓfirma bit ꝓcedētes.ff.ō ser.rusti.pdi.p fundū:sz qui primo absoluit nō ōnūciabit ipsū absolutū:nec ē ei cōicādum donec absolutus fuerit ꝓ alio qz q ē excom municat⁹ i vna eccl̄ia excōicat⁹ ē quo ad oēs vt.iiii.q.v.gsqs.

l ¶ Surrepta nō ꝑdest:ō b ēt dictū ē.§.cū ꝓ cā.Et dic qꝫ non ꝑdest q̄tū ad salutationē.§.ti.pri.qō qdā: valebit tm̄ quātū ad minus supplicū subeū dū:vt ō pe.di.iii.ad fi.7.c.si qs antē.7.§.se.i fi.di.ber.

m ¶ Exhibere nō dz.ar.ꝯ.§.ti.pr.qō qdā.7 de pe.di.iii.ad fi.c.si qs ātē7 se.dici pōt ñ dz exhibeī cū effectu vt eū denūciet absolutum vt dcm̄ ē donec ab alio fuerit absolutus vl nō dz nisi caueat qꝫ absoluat ab alia delata ōnū ciatione7 interiz ei nō cōicet nisi tūc demū cū ab alia fuerit absolutus: sed ipsum simpliciter nō dz absoluere vt hic dicitur.

R Esponso. Sunt due ptes principales. Secunda. ibi:preterea. Et errorem fuisse patēter exp̄ssuz in q bus[a] casibus ad ꝓbationem eoruz etiam si absolutionem nō petat ōdz admitti sed donec de ipsis constite rit i alijs[b] euitari dz: quāquam ap. se.etiam talē consueuerit absoluere ad cautelaz[c]: verū[d] in alijs nisi gra tiam absolutionis iploret nō debet audiri: ne snīam ecclesiasticam ꝓtē nere[e] videatur7 ꝓ hoc amplius ex suo cōtēptu ligetur. Quod si absolutionis beneficiū humiliter postulauerit metropolitan⁹ eū debet ab soluere nisi suo duxerit suffragāeo ōferendū: cui tamē si suffraganeus absolutionis beneficium iurta for mam ecclesie noluerit exhibere: ip se nibilominus illum absoluat cau tione recepta qꝫ suo debeat parere mandato ac deinde causaz audiat: 7 quod canonicuz fuerit iusticia me diante decernat. Quod[f] si forsan eps subditum suum propter mani festum excōicasset et excessum: metro politanus non debet ipsum absol uere: nisi suffraganeus regist⁹ mali cioſe sibi absolutionis beneficium denegaret. ¶ Dem.

¶ Si papa suis litteris excōicatuz salutat non pp hoc euz absoluit.

S Jaliquando fortē cōtingit qꝫ eis qui auctoritate.ap.sunt ex cōmunicationi subiecti nostre litte re cuz salutatōis[g] alloquio destinen tur: non propter hoc excoicatiōis credat snia relaxata. ¶ Cū ꝓ igno rantiā vel negligentiaz aut occupa tionem[h] nimiā vl ēt surreptionem[i]

quilibet subdiuidik in ꝓsultationẽ ⁊ rñsionẽ ⁊ ptes patẽt. Ab. si.

a ¶ Cũ videris expediri. ri. q. iij. anteceſſor. ſ. e. cum voluntate.

b ¶ Interdicto ſuppoſita. ſic ergo ciuitas ſubijcitur interdicto ſic puniunt qñq; q non peccauerunt. ſic. ẽ. de ſpõ. nõ ẽ vobis. ⁊. ẽ. de offi. dele. ſane .ij. ar. ꝑ. xxiij. q. iij. ſi bẽs. ſed ik de excõicatiõe dicitur non de interdicto.

c ¶ Preter baptiſma. ℔ duo ſacra ſemp excipiuntur de interdicto vt. ẽ. de ſpõ. nõ ẽ nobis. ⁊ vi aticũ ẽt decedentibus cõcedik qõ p pñam itelligik. ẽ. ti. pri. qõ in te. ſſz vnctio denegat. vt ibi.

d ¶ Ad ꝓfirmationẽ. ſi ne q̃ non ẽ plene xp̃ian⁹ qui eaz ꝓtenit de conſe. di. v. omnes. ℔ his ſi.

In quisitioni. Diuiditur. nam p̃mo caſuz de quo q̃rik diſtinguit: ⁊ p̃mũ mẽbruz ꝓſequik ibi: vex. ab. ſi.

e ¶ Humiliter ſuſtiere. ſic. ẽ. de reſti. ſpoli. Iſas verſus fi. ſſz poti⁹ oz oĩa mali pati q̃ ꝑ ſniam peccatum operari mortale. xxiij. q. v. ita ne: ⁊. ẽ. de bis que vi metuſue ca. fi. ſacris.

f ¶ Leui ⁊ temeraria. quẽ dicit leuẽ puta ſi audiuit ipedimẽtũ a leuibus ⁊ forte a paucis quibus credere ñ tenek talẽ credulitatẽ vel ꝓſimilez debet remouere quã nõ euadet niſi deponat erroꝛẽ. ẽ. de ſimo. p tuas .ij. ⁊. ri. q. iij. cui ẽ illata

g ¶ Explosa. i. expulſa

b ¶ Reddere. ſed exigere. ar. xxiij. q. i. quid culpatur in fi. ⁊. ẽ. de ſpõ. inuenis.

i ¶ Probabili ⁊ diſcreta: ſſz quã dicis probabilẽ puta: qz vidit virum cũ ꝓſanguinea ſua in locis ſuſpectis ⁊ hora ſuſpecta ſolũ cuz ſola ante matrimoniũ. huiuſmodi preſumptiões ꝓbabilẽ inducũt credulitatẽ ut qz publice dk ab oĩbus ad hoc facit. ẽ. de ꝓſũp. tertio. ⁊. c. lr̃is. ⁊ idem intellige de viro ſi vidit cõſanguineum ſuũ cũ vxore ſua añ matrimoniuz.

Contingit. Clericus qui nec in cõſura nec in veſtimẽtis nec in negociorũ qualitate de clericatu gerẽdis oſtẽdit ⁊ tertio monit⁹ ſe nõ emẽdat pdit priuilegiuz clericale. h. d. vel ſic vt in rubro. In prima ponitur comitis querela. in ſecunda puiſio ibi: verum. ab. ſi.

k ¶ Factis. ipſo enĩ facto renunciat quis ſuo priuilegio. ẽ. ó vi. ⁊ bone. cleri. c. vlt. ipſo enĩ facto qs negat deũ. ri. q. iij. eſtimant. ⁊ ipſo facto mẽtimur. xxij. q. v. caute. ⁊ ipſo facto quis appellat. ẽ. de app. dilecti. ii. vbi de hoc habes plures ꝓcor. ber.

l ¶ Priuilegiuz. ri. q. iij. ꝓuilegiũ. ẽ. de ꝓuil. tuaꝛ.

m ¶ Frustra legis. ẽ. de vſur. qz frustra. ⁊. ẽ. e. in audientia: ⁊. ẽ. de immu. eccle. c. vlt. cum ſuis concordantijs.

n ¶ Tertio. hec ẽ legitima admonitio. ſ. e. ſacro. ⁊. xxij. q. iiij. de preſbyteroꝛ. ⁊. xxi. q. vij. oẽs decime. ⁊ ita iſti nõ pdunt priuilegiũ ſuũ vſq; ad tertiã admonitionẽ. ẽ. e. in audientia. ⁊. ẽ. de vi. ⁊. bo. cle. c. vlti. ar. ꝓtra .ẽ. eo. cum non ab hoĩe ⁊. c. ꝓpendim⁹: ibi ſoluk. Illa. enĩ intelliguntur de bis qui grauiter excedũt vt ex lr̃a ꝑz hic. ⁊ illa decre. in audientia loquitur de bis qui in modicis excedũt. vnde ꝺz hic locũ admonitio ſed non in

videris[a] expedire: dũmodo cõtra formã interdicti nullũ eis diuinuz officiuz celebretur. ¶ Preterea q̃ iniſti cũ ferrarie. ciuitas ſit interdicto[b] ſuppoſita: ⁊ iõ ſint ibidem preter baptiſma[c] puuloꝝ ⁊ pñias morientiũ vniuerſa ſacramenta eccleſiaſtica interdicta: an liceat tibi baptizatos pueros in frontibus conſignare. Super quo reſpondemus: q; ſicut baptizari poſſũt pueri: ſic ⁊ baptizati ad cõfirmatõem[o] in frontibus a te poſſũt ſacro chriſmate deliniri. Idem.

¶ Si cõiunx ſcit p certo ipedimẽtũ matrimonij: nõ ꝺz reddere debitũ: ſſz potius excõicationẽ pati ſi aũt hoc credat ex cã probabili ⁊ diſcreta: põt reddere debitũ nõ autẽ exigere ſſz ſi ex leui ⁊ temeraria cã: ꝺpoſita ꝓſcia põt reddeꝛ ⁊ exigeꝛ.

Inquisitioi tue reſpondẽtes credimus diſtinguendũ utrũ ſi alter coniuguz pro certo ſciat impedimentum ꝓiugij propter qõ ſi nemortali peccato non valeat carnale ꝓmertiũ exercere: quãuis illõ apud eccleſiaz ꝓbare nõ poſſit: an non ſciat ꝓ certo: ſed credat. in primo caſu ꝺz potius excõmunicationis ſniam bũiliter[e] ſuſtinere q̃z per carnale commertium peccatũ operari mortale. Jn ſecundo diſtinguimus vtrũ habeat conſciẽtiam huiuſmodi ex credulitate leui[f] ⁊ temeraria an ꝓbabili ⁊ diſcreta: ⁊ q dem ad ſui paſtoris conſilium conſcientia leuis ⁊ temerarie credulitatis exploſa[g]: licite poteſt nõ ſoluz reddere[h] ſed exigere debitũ coniugale. Verum cum ꝓſcientia pulſat animum ex credulitate ꝓbabili et diſcreta quãuis non euidenti ⁊ manifeſta: debitũ qdẽ reddere poteſt: ſed poſtulare nõ debet: ne in alterutro vel contra legẽ cõiugij vel contra iudicium conſcientie committat offenſam. Idem.

¶ Per dimiſſionem habitus et tonſure nõ perdit clericus ante trinã monitionẽ priuilegiũ clericale

Contigit iterdũ: ⁊ infra. Sane ſicut accepimus inſinuãte comite flandren. in dioc. Tur. quidam exiſtunt qui nec in modo tõſure nec in ueſtimentorum forma nec in qualitate negociorum de clericatu quicq̃z oſtendũt: ad pene ſubterfugiũ ſe clericos exhibẽtes: cũ ſup exceſſibus quos ſeculari luxu committunt ad publica iudicia pertrahũtur: circũciſis crinib⁹ ut poſſint circũuenire vindictam pro clericis ſe repreſentãt: clericalis fori priuilegiuz labijs allegantes q factis[k]. paulo ante negauerãt clericatum: ⁊ infra. Verum quia priuilegiuz[l] meretur amittere q ꝑmiſſa ſibi ab utik poteſtate: ac fruſtra[m] legis auxilium inuocat qui cõmittit in legez: uolumus ⁊ mandamus: ut tales ſi tertio[n] a te cõmoniti ſeipſos conte pſerint emẽdare: illius efficiantur imunitatis exoꝛes que pro clericorum tutella ⁊ laicorum violentia coercẽda[o] dignoſcitur inſtituta. Idem.

¶ Ex excõmũicati ꝺnũciatione repellitur qui ñ p̃mõuit ⁊ ei cõicauit.

In pñtia dilecti filij: ⁊ infra. Nec canonici ſuo decano ex communicationẽ poſſunt obijcere Cum ſup hoc nec commonitus nec impetitus fuerit. neq; ipſi propter hoc eum duxerint euitanduz[p] ſed epiſcopus in mẽſa[q]: ⁊ canonici cõicauerit ei ẽt in diuis[r]. Idem.

¶ Excommunicatus eſt doloſe p mittens clericum peuti: ex quo poterat prohibere ⁊ non prohibuit.

Quante preſumptionis ⁊ temeritatis exiſtat in rectores eccleſie manus inijcere violentias ⁊ infra. Ne autem ſolos violentie huiuſmodi auctores aliquoruz preſumptio eſtimet puniendos: facientes ⁊ cõſentientes[s] pi pena plectẽdos catholica condẽnat auctoritas. Eos delinquentibus fauere inter pretamur[t] qui cum poſſint

contrariſs. Jtẽ ar. ꝺ. ẽ. de cle. coniug. c. pe. ⁊. c. io. ibi ſtatim perdunt priuilegiũ ſed ibi loquitur de ꝓiugatis q non poſſunt nec debẽt priuilegio clericali gaudere vt ibi dk: ⁊ preterea de alio priuilegio dk ibi q̃ vt dicitur in. c. Joan.

o ¶ Cohercenda. no. q nõ ſolũ in fauorẽ clericoꝝ: ſed ẽt in iudiciũ laicoꝝ h fuit inſtitutum cum laici oppido ſint clericis infeſti. ij. q. vij. laicos. vnde ẽ ar. q clericus huic priuilegio renũciare nõ põt. ẽ. e. ꝓtingit. i. ſicut nec illi. ó fo. ꝓpe. ſi diligenti ubi ó h. ſimi. ff. de iniur. l. i. §. vſq; adeo. ⁊. l. ſi qs ſeruũ. ea enim q̃ tm̃ nos contingunt ⁊ nõ alios poſſumus renunciare. ẽ. ó ar. cũ tpe. idem ẽ vbi pactũ ĩ odiũ criminis ſtatutuz eſt argu. C. ſi mãci. ita ali. fue. ne proſtitu. l. .i. ſec⁹ ſi non ĩ de teſtationẽ criminis. ar. C. ſi mã. alie. vt manumit. l. i. hec decret. olim nõ fuit in compilatione innocẽtij.

In preſentia. Donit dictum rationem ſubdẽs ibi: cum ſup. ab. ſi.

p ¶ Cuitãdũ. ẽ. de excep. a nobis. ꝑ. So. excipi. põt ꝑ excõicatum accuſantẽ vel agentẽ qz nullũ crimẽ obſtat volenti exciꝑere. ẽ. de excep. cũ iter. ⁊. c. dilecti filij. ſed ſecus ẽ vbi denunciatur excõicatio alicui⁹ vbi repellitur denũciãs vl agens rõne cõionis ut hic: qui enim aliuz denũciat ó buit illũ ꝑmonuiſſe alr repellitur. ẽ. ó accu. cũ dilectus. ii. eps. n. excipeꝛ non põt ꝓtra clericũ ipſuz accuſantẽ cui prius cõicauit ⁊ h in odiuz ei⁹ .ẽ. ó accu. nulli. cũ debeat hoc ſecũ honeſtos viros. ij. q. ij. cũ paſtoris. ⁊ ſic per patientiaz p dit qs beneficiũ exceptionis: ſic ff. de adul. ſi vxor ĩ fi. ff. de aq̃ plu. ar. labeo. ff. ó pub. ſi ego .§. i. xxij. q. v. horrẽdus. ⁊. ẽ. de eta. ⁊ q̃li. accepim⁹. Jtẽ põt hic ſumi. ar. q ſi paſſus ſuz excommunicatuz litẽ ꝓteſtari q ammodo nõ poſſum excipere ꝑ ipſum: ſed hoc nõ eſt verũ: qõ exceptio excõicationis in q̃libet pte litis põt opponi ẽt ſi omiſſa fuerit a reo malitioſe: ſed ipe tunc in expenſis punik ⁊ iudex ex officio ſuo ⁊ ſi reꝰ nihil dicat repellere ꝺz excõicatuz vt. ẽ. de excep. exceptionem ⁊ ex eo. Jn no. iiij. in. c. pia ꝓſideratione ĩ fi. Sed. hodie. p illã ꝺcr. pia ſi in parte aliqua litis excõicationis exceptio obijciaꝛ ⁊ probeꝛ non ꝺdenaꝛ in expenſis ſed ea que acta ſunt valẽt ⁊ in ſequẽtibus non audik donec fuerit abſolutus: de hoc no. in. c. pdicto exceptionẽ ĩ glo. q̃ incipit ẽt ſi excõmunicatio. ff. de poſtu. quos prohibet. ff. ó peti. here. l. vlt. in fi. ⁊. ẽ. ó electiõe. nihil ẽ io.

q ¶ Jn menſa. ſi. ẽ. de cle. excõmunt. mini. propoſuit in fi.

r ¶ Jn diuinis. qõ facere nõ debuerunt. ẽ. eo. ſignificauit.

Quante. Legitur duobus modis in glo. ⁊ tertio modo exꝑ glo. Et ſm primũ modũ. h. d. Excõmunicatꝰ eſt qlibet pmittẽs clericum peuti ſi ꝓhibere poteſt. Secundum aliũ intellectũ. h. d. Excommunicatus eſt pmittens clericum peuti: ſi ratione officij poterat prohibere ⁊ non prohibuit. ſm tertiã ⁊ verã lec. h. d. vt in rubro. Diuiditur qz pmittit culpam quã ſecũdo aggrauat ibi. ne aũt. tertio aggrauationem declarat ibi: eos. Ab. ſi.

s ¶ Conſentientes. hoc intellige p compitionẽ pſtando auctoritatẽ qz tũc eadem pena puniũt faciẽtes ⁊ conſentiẽtes ⁊ ſic itelligũt ꝛba iſta vbi iuẽies ea. ẽ. ó of. de le. c. i. vbi de h. ⁊. ii. q. i. votũ ⁊. xxij. q. iiij. oẽs: ſic. ẽ. e. mulieres. ⁊. c. nuper.

t ¶ Interꝓtamur: ſic. lxxxiij. di. §. i. ꝟ. qui ẽ grãdiſ. ⁊. c. ſe. ⁊. lxxxvi. di. paſce. ff. ó li. agno. necare. ⁊ ita vt peccare oĩs qui ñ defendit aliũ ſi põt. xxiij. q. iij. non ĩ ferenda. ⁊. c. vlt. ⁊ ſi nõ poſſit aliter ó fendere ſaltẽ defendat clamore. ff. ad ſilla. .l. ij. §. hoc aũt. Sed non vt q̃ teneatur defendere: qz licitũ eſt recipe pecuniam

pro defensione alicuius.ff.qō me.cā.metuz.§.fī lī.nec repetitur si data fuerit: vt ibi dī.ff.de dōa.si pater.§.i.ergo vn⁹ alterū defendere nō tenet qr si ad hoc teneretur pecunia repeti posset.ff.de ꝓdi.ob tur.cau.l.vlt. Dicit Jo.q̄ quilibz tenet defendere aliū per capitula p̄dicta.ī.xc.di.p̄cipimus.ī.iij.q.i.nulla.ī.c. se.nec obstat qō dī q̄ pōt dari pecunia pro defensione.nam ī officiali dat pecunia qui tamē gratis tenet īpendere offīm suum.xxiij.q.v. nō sane ad defensionē clericoꝝ qc quid dicas de laicis quilibet tenet qr hoc ptinet ad publicum ius di.i.ius publicū.vnde propter publicā vtilitatem āpliandas sūt v̄ba edicti:qr fauore religionis multa ꝯ rōnē institutū tur.ff.ō reli.ī.sum.fu. psone. hec dicit Jo. Sed hec tria generaliter dicere graue ē qm̄ possz aliquis periculū īcurrer: vnde alij dicūt q̄ ad solos prelatos siue iudices vel alios q habent aliā ptātem in alios ꝺ ptinet ī ad hoc teneri q rōe ptātis adꝺ tenētur ī si alij.xxiij.q.iiij. forte.ī.c. duo ista noīa. vñ si ego qui nō habeo aliq̄ ptātē video q̄ aliquis vult verberare clericū siue percutere sine meo cōsilio vel auxilio nō credo q̄ sim excōicat⁹ si ñ ꝓhibeo illuz licet alias forte peccem:qr ipsuz nō defendo cū possiz:pena eniz nō ꝺz amplius egredi q̄ delictum reperiat.§.ō bis que fī.a ma. par.c.quesiuit.ī.C.ō pe.sancim⁹. Et qō dicit q cū possint intelligo de his q rōe ptātis quā habēt i illos ad hoc tenent alias ꝓsentire videnī ī pstare auctoritatē si vident illū ī nō prohibent. Alia est ꝓhibitio socio rū ī alioꝝ:qr illi solūmodo admonendi verbis sed nō factis:

manifeste facinoribus desinunt obuiare. ¶ Item in ꝯcilio generali. ¶ Prelatus excōicare nō ꝺz subditū nisi cōpetēti monitiōe p̄missa ī ex cā manifesta ī rōnabili.ī ꝓtra facientē iponit pena hic exp̄ssa. Itez punitur subdit⁹ q falso cōqrit se excōmunicatū iniuste:ī subijcit quid iuris si prelatus dicens se errasse vult excommunicatuz absoluere ī aduersarius appellat ne absoluat.

Sacro approbāte cōcilio ꝓhibemus:ne quis in aliquem excōmunicationis sn̄iam nisi cōpetēti[a] admonitione premissa: ī personis p̄nitibus idoneis:p quas si necesse fuerit possit ꝓbari[b] monitio: ꝓmulgare presumat:qui si contra p̄sūpserit:etiam si iusta[c] fuerit excōmunicationis sententia: ingressuz ecclesie per mensem[d] vnum sibi nouerit interdictuz[e]:alia nibilomin⁹ pena mulctādus:si visum fuerit expedire. Caueat etiam[f] diligenter ne ad excōmunicationē cuiuslibz absqz mānifesta ī rōnabili[g] causa ꝓcedat.ad quam si taliter[h] forte processerit:ī requisitus humiliter processū huiusmodi nō curauerit absqz[i] grauamine reuocare: grauat⁹ apud superiorem deponat de iniusta excommunicatiōe q̄relā[k].qui si absqz periculo more pōt: ad excommunicatorem illum cuz suo māndato remittat infra cōpetentez terminum absoluenduz:alioquin ipse p se vel p alium ꝓut viderit expedire sufficienti cautione recepta munus ei absolutionis īpēdat. Cumqz aduersus excōicatorem de iniusta excōicatione cōstiterit[m]:excōicator cōdēnetur ad interesse[n] excōicato: alias nibilomin⁹ si culpe qualitas postulauerit supioris arbitrio puniēdus:cū nō leuis sit culpa tantuz infligere penam[o] insonti:nisi forsi tā errauerit ex causa[p] ꝓbabili:maxime si laudabilis[q] opinionis existat. ¶ Verū si cōtra excōmunicationis sn̄iam nihil rōnabile fuerit a cōquerēte ꝓbatū:idem super iusta excōmunicationis molestia per penam ad interesse vel alias ſm superioris arbitriuz cōdemnetur: nisi forsan ī ipsum probabilis[r] error excuset:ī super eo pro quo fuerit iusta excommunicatione ligatus per cautionem receptam satisfacto.

---

a ¶ Cōpetēti.trina vz.§.e.ꝓcigit.ij.cū suis ꝓcor.ibi positis ī.xxiij.q.iij.ō illicita.q̄ dicaī ꝓpetēs admonitio dic vt hēt i.c.ꝓstōnē.ī.c.statuim⁹ eo ti.li.vi.

b ¶ Probari possit.alias.n.soli nō crederet in p̄iudiciū alterius.§.de pba.qm̄ ꝓtra falsam. Et sic est ar.q̄ ordo iuris obseruandus est in sn̄ia excōicationis.ii. q.i.nemo ī.xxiij.q.iij.de illicita.ī.§.de excel.pla.c.i.sicut i alijs causis:tm̄ si nō fuerit tz sn̄ia:ſz ille punit⁹ qui eā tulit,put sequit:qr sn̄ia pastoris siue iusta siue iniusta tz.xi.q.iii.c.i.ī.ii.nisi in duob⁹ casib⁹.§.e.per tuas. Itē in tertio casu ñ tz sn̄ia si admonitio nō p̄cedat vt in ꝯcilio lugduñ.eo.ti.c.statuimus. Ber.

c ¶ Justa fuerit.ex cā.s.no.q̄ sn̄ia excōicationis trib⁹ modis dī iniusta.ex cā: ex aīo:ī ex ordine.hec.n.est sn̄ia iusta ex ordine ī iusta ex cā:quia cā subest ār̄e fuit excōicatus nihilomin⁹ punitur:qr ordinē nō seruauit:ī tm̄ tz sn̄ia. de istis tribus modis hēs plene.xi.q.iij.§.si ergo.ī.§.cū ergo.sic ēt stipulatio dī iusta ex cā .ff.de vo.excep.l.ii.§.si quis sine. Itē nouatio.ff.de noua.l.i. Sed qd si iudex ita dicat:excōico te:qr pardus currit:qr elemosynaz fecisti:deū coluisti: vel aliud bonū fecisti. Aug. dicit q̄ talis sn̄ia ex q̄cūq cā nō tz si vī ꝓtinere intollerabilē errorē: dū dicit excōico te qr deū colis:cū.n.sn̄ia iniusta est ex cā apud deū nō est ligatus nisi cōtēnatur.xi.q.iij.§.cū ergo. Et sic vī cōsentire Huc.ut dicti.§.e. per tuas. Gādul. dicit ꝯ ī Jo. vt.§.e.p tuas.qō magis placet. Sed illud videtur mirū.q̄ iniusta excōicatio ex ordine p̄uat aliquē ingressu ecclesie qr post latā sn̄iam iniuste excōmunicans statim p̄uatus est ingressu ecclie:nec aliter excōicatus est nisi post latā sn̄iam:q̄liter ergo p̄uat⁹ pōt aliū p̄uare ingressu ecclesie ī simul incipiūt esse p̄uati excōicans ī excōicat⁹:ī sic eadē sn̄ia p̄uat excōicantem ī excōicatum:ī ita qs pōt seipsum p̄uare ingressu ecclesie qō absurdum vī Jo. Tu vō dicas q tz io. nihil dixerit p eandē sn̄iam non p̄uatur excōicans ī excōicatus ingressu ecclesie:subditus tm̄ p̄uatur p sn̄iam sui p̄lati.ipse prelat⁹ p̄uatur ingressu ecclesie auctoritate huius canonis eo q̄ facit ꝯ istū canonez:ī ita vnus punitur a iure ī alter a iudice:sic nō ē vez q̄ eadem sn̄ia piat ꝯrios effectus.

d ¶ Per mensem.hec pena ipso iure inflicta est ī mēse elapso restitut⁹ est.lxxxi. vi.si qui sunt.carebit insup boīuz cōione īquātū visum fuerit suo supiori.xxiij. q.ii.ō illicita. Multiplicē enī penā patitur qui iniuste excōicat aliuz. Primo quidē qr p̄uat⁹ est vno mēse ingressu ecclesie qr punit⁹ in cōione alioꝝ supioris arbitrio. Itez tenet excōicato ad interesse.vt.b.ī.dī.tenet ēt actione iniuriaruz .xi.q.iij.illico.ī.c.temeraria. Itē tenet pena sacrilegij.xxiij.q.iij.nō ī ꝑpetuuz

---

Jo.hodie vo qui excōicat in scriptis excōicatiōez ꝓferat ī cām excōicationis exp̄sse ꝓscribat:ī qui ꝯ fecerit p mensem vnū ab ingressu ecclesie ī diuinis officijs se nouerit suspēsuz:ī si suspēsus diuina p̄sumpserit officia celebrare sic p̄ri⁹ irregularis efficit sup quo p papā tm̄ poterit dispēsari: vt hec oīa ꝓbātur p decre. Inno.iiij.e.ti.cum medicinalis li.vi.ī ita pena augmentata est.b.

e ¶ Interdictū. Sed pone q̄ iniuste excōicatus statī ab ipso excōicatore suspēso ab ingressu ecclesie petat absolui.vī q̄ ipsuz nō possit absoluere qr cū ipse careat ingressu ecclesie ergo aliū nō potest reconciliare ecclesie. Sed vī q̄ sic:qr dicit infra ad excōicatorē ipsum remittat. Quidam dixerūt q̄ a supiore tpe suspensionis excōicatus nō ꝺz absolui:qr cū ipse sit suspensus aliū reconciliare non pōt.ar.de cō. di.iiij.sanctū ē. ī seqns lra caueat cē. intelligit qñ admonitio precessit ī excōicatio iniusta fuit: p̄ncipiū ca.qñ admonitio ñ p̄cessit. Vel dic q̄ lz p mensez sit p̄uat⁹ ingressu ecclesie nihilominus iurisditionē suā retinet:qr non est ꝓpterea p̄uat⁹ iurisditione nec est excōicat⁹:vñ ipsum absoluere pōt.§.de rescri. ab excōicato:ī de cle. ex cō.ministr.si celebrat.ī .Leo.duobus.

f ¶ Caueat.etiā dixit q̄ nullus excōicet ſine admonitiōe p̄missa. Et forte videret q̄ admonitōe p̄missa posset ēt excōicare sine iusta cā:ſz hoc nō est vez:ī iō dicit:caueat cē.ī ita ordo ī cā in hac sn̄ia seruanda sunt.

g ¶ Rationabili cā.coram ipso probata. ii.q.i.nemo.

h ¶ Taliter p̄cesserit.i.sine manifesta ī rōnabili cā.

i ¶ Absqz grauamine.qr nullas exp̄sas debet propter hoc facere nec iurare si ꝓstat q̄ est iniusta nec aliud sibi p̄cipere cū sn̄ia fuerit iniusta.§.de offi.or.ad reprimēdā.ar.contra.j.e.venerabili.

k ¶ Querelam.de hoc dictum est.§.e.per tuas.

l ¶ Periculo more.mora enī qñq̄z ad se trahit periculuz.v.di.baptizari.ī pp periculū more qs subijcit iudici nō suo.§.ti.pri.c.vlti.vbi de hoc.

m ¶ Cōstiterit.excōicatore p̄ite:qr cāz merita partiū assertione pāduntur.C.si per vim vel alio mō.l.vlt.ī.§.de resti.in integ.tum ex lr̄is ad fi. aut etiā eo absente per ꝓtumaciā ī lite non ꝓtes.§.de appel.iterposita.§. vlt.si tm̄ pure ageret ad reuocandā sn̄iam non vt iudex puniret tunc non esset necesse ipsum reuocari: vt.ij.q.vi. hoc etiam placuit.io.

n ¶ Ad interesse.i.ad dānationē que sustinuit siue circa sūptus siue ī alijs ī illa declarabit suo iuramēto.ii.q.i.in primis.C.vñ vi.si qñ. tarationē iudicis p̄missa.§.de bis que vi me.cā fi.c.vlt.ī.§.ō pcura.constitutus.ſz nunqd estimabit illud interesse q̄ eo electo cassata fuit electio pp illā excōicationē ī q̄ bñficia adeptus erat. Dicit io.q̄ sic.qr illud interesse ē circa rez .xij.q.ij.si quis de clericis.ī.ij.q.v.super cās.ī.ff.ō ac.emp.ī vē.iulianus in p̄n.secus si interesse est ex rē.ff.eo.si sterilis.§.cū p̄ vēditorez. Sz nō credo q̄ tale interesse debeat estimari nec venire in ꝓdēnationē qr ecclesia propter hoc puniri nō debet.sed si propriū haberet forte puniret.

o ¶ Tantā infligere penaz.qr nulla ē maior ī ecclesia.xxiij.q.iiij.corripiantur.ī.q.i.non auferamus.in fi.qr illa separat a corpore xp̄i quod est ī ecclesia.j.e.c.pe.ī.iii.q.iij.engeltrudam.

p ¶ Ex cā probabili.qr forsan credidit citationē pueniss̄e ad ipsum credēs eū cōtumacē cū nō esset: vel credebat cām excōicationis sufficienter probatā errans in ꝓbationibus dubijs ar.§.de re iudi.cum bertoldus.

q ¶ Si laudabilis.quasi diceret nō sufficit ꝓbabilis cā nisi iudex sit laudabilis opinionis vt p̄sumatur q̄ hoc nō fecisset nisi errauerit:alias ꝓtra diligentē qñq̄z presumit q̄ nō errauerit.ff.de ꝓba.cū ō īdebito.C.qui ī aduer.quos.l.i.ſz illud marie tenet cōparatiue. Vnde idē cēt:ī si nō cēt ita laudabilis opiniōis dū tm̄ errasset:ſz tūc magis p̄sumit ꝑ errore.

r ¶ Probabilis error. Sed qualiter ꝓbabilis error pōt excusare appellantē:qr forte credidit nō sufficienter ꝓbatū illud ꝑ quo excōicabatur qō tm̄ erat de quo aliquis bene poterat dubitare in ordine iuris q̄ seruandus est.in hac sn̄ia nō posset ita errare reus:sed tm̄ in cā excōicationis. Et est hic ar.bonum q̄ si aliquis hz probabilē cām litigandi nō punitur ī sum-

ptibus litis. ff. de leg. lj. qui solidum. §. etiã. ó hoc tradit. §. ó dolo. ca. fi.

a ¶ Satisfacere cõpellatur. sic. pz q; si excõicat⁹ petat absolutionẽ a suo excommunicatore: ꝛ iurauit stare mandatis suis eo absoluto: q; primo inquirere dz an excommunicatio iusta fuerit: anteq; aliquod ei ꝓcipiat. §. de resti. spo. litteras in fi. §. de offi. ordi. ad reprimendam. si fuerit excõicatio iniusta nihil ꝓcipiat ei per iuramẽtum: qa in nullo tenetur satisfacere cũ nõ deliquerit: sz si fuerit iusta tũc ꝓmo recipiet mãdatum: vt hic. Contra b vr quod legitur. §. de rescrip. ab excõicato: q; vt ibi dicitur excommunicator de suo facto certus eẽ debet sed hoc intellige cũ dubitat an iuste vel iniuste excõicauerit premissa admonitione ibi qñ non premisit admonitionem ꝛ sic contra formam concilij tulit sententiam: ꝛ sic non contradicit cum de facto suo certus esse debeat. idem est faciendum cum aliquis coram superiore ꝓponit de iniusta excõicatõe ꝯrelã ꝓm quod hic fit. §. ó off. or. ad repmẽdã. sed hoc dz iqri: an excõicatio fuerit iusta vel iniusta coraz arbitris ab excõicatoꝝ ꝛ excõicato electis vel apud synodum potius. xj. q. j. si clericus vel coraz superiore p querelam: vt ibi dr: ꝛ. §. de off. or. ad reprimendam. Sed nonne eo ipso q; excõicat⁹ petit absolui ꝛ iurat intelligitur acgescere sententie vt etiam postea impugnare non possit: Videt q; postea nihil dicere possit ꝯ ipsam. §. de off. dele. gratum. ꝛ. §. de bis q̃ fi. a ma. par. ca. ex ore. ꝛ. §. de ap. sollicitudinem. ff. de inoffi. testa. l. vl. Item si nõ appellat a sñia excommunicationis vsq; ad. x. dies intelligitur acquieuisse sententie quod videtur. §. ó re iudi. quod ad consultationem. ꝛ. C. eo. ti. ad solutionez. Dicas q; non. non enim ex eo q; petit absolui acquieuit sñie q; sit iusta: similiter nec ex eo q; nõ appellat infra. x. dies acquiescit sententie. Et rõ satis euidens est quare in sñia excõicationis non sit necessaria appellatio: qa appellatio suspendit pnunciatum. ff. ad turpil. l. i. in fi. sed effectus excõmunicationis non potest suspẽdi p appellationẽ. §. de appel. pastoralis. vnde nec prodest nec est necessaria appellatio: q; per cursuz. x. dierũ nõ transit in rez iudicatam. naz absolui potest etiam post. x. dies. vnde p lapsuz tpis nõ sumit aliquã firmitatẽ ꝛ iõ ó iniusta excõicatione qñcũq; põt qs cõqueri cum voluerit.

b ¶ Non deferat in hac parte: q; cessante cã cessat effectus. sic. §. ó appel. cũ cessante: ꝛ ita iudex põt suam interlocutoriam reuocare vt ibi dr: ꝛ. ff. ó re iudi. quod iussit. vel errorẽ suũ corrigere. §. ó accu. qualiter ꝛ qñ. i. ꝛ palia re perperã actum. §. de vsu pal. c. nisi.

c ¶ Dubitari. ergo admittitur hodie appellatio non solum si causa sit probabilis: sed etiã si est dubia. de hoc dicitur. §. de appel. vt debitus. in dubijs enim potiꝰ deferendum est appellationi: q; illud certius est ideoq; tenendum. §. de sponsa. iuuenis cum suis concordantijs. sic seruãda est sententia excommunicationis de qua dubitatur merito. §. de cleri. excõ. mini. illud.

d ¶ Absoluat. appellatio enim non tenet quantũ ad hoc quin possit absolui excõicatus propter periculum more: sed quãtũ ad hoc q; trãsfertur iudicium ab ipso cautione recepta q; iuri parebit coraz illo ad quẽ appellauit: vt hic dr. §. de appel. q̃ fronte. Jo.

e ¶ Mentiatur. iudices enim sepe falsa scribũt. ij. q. vi. §. biduum. in fine. ꝛ. C. de arbi. l. ne in arbitris. ff. de custo. ꝛ exhi. re. diuus. ij. ꝛ. §. ó pba. qñ ꝯ. que tñ ipsorum malicias refrenat.

N Querit. Duas hz partes ꝓncipales. Secũda ibi: nec nõ. ab. si.

f ¶ Excõmunicamus. omnes heretici ꝛ fautores receptores ꝛ defensores hereticoꝝ ipso iure excõmunicati sunt vt hic pz. ꝛ de here. excõmunicam⁹. i. ĩ ꝑn. ꝛ. §. credentes. ꝛ. c. pe.

g ¶ Ecclesie libertatem. sic infra eodem grauẽ. qui enim contra ecclesie libertatem venire nituntur sunt ipso iure excommunicati: vt hic dicitur. sed qui iura ecclesie auferre conantur vel onera ei imponere nisi admoniti destiterint ipso iure sunt excommunicati. §. de immu. eccle. non minus. ꝛ. ca. aduersus ar. contra. j. eod. grauem. vbi dicit tales excommunicandos nisi statuta deleri fecerit. ibi soluitur.

h ¶ Capitularibus. i. libris ĩ q; bus statuta sua conscribũt. simile verbum habes. xi. q. i. §. hoc si quis antiqua.

i ¶ Infra duos mẽses. sic. §. ne cleri. vel mona. non magno. ꝛ. c. super specula. tempore enim publicatiõis currũt isti duo mẽses: postea vero ꝓstitutio omnes ligat: in autentica: vt facte no. constitu. circa principium. collatione. v.

k ¶ Scriptores. sic. §. ne cleri. vel mona. sententiam. vbi phibetur clericis sentẽtiam sanguinis ꝓferre ꝛ scribere eo modo omnes enim qui consilium vel auxiliũ in his prestiterint: sunt excõmunicati: vt hic pz. ꝛ isti statutarij priuandi sunt feudo qõ habent ab ecclesia. j. eod. grauem.

l ¶ Vel seruate. resume vt infra duos menses ꝛc̃.

m ¶ Qui ꝑm ea. ar. q; illa scripta sunt reprobata quorũ damnantur auctores. §. de hereti. ffnitatis. vbi de hoc. ꝛ. c. excõicamur. §. credentes.

Canonica Statutum de regularibus excõmunicatis ꝓ iniectione manuum absoluendis per suos prelatos ad hospitalarios extẽdit: vt iporuz prior eos absoluat. h. dicit. vel sic vt ĩ rubro dicitur. nam ꝓmo ponit canonez antiquũ. Secũdo illum progat ibi: nos. ab.

Quoniam institutione[n] cauet: q; monachi ꝛ canonici regulares quocunq; modo se percusserit nõ sunt ad apostolicaz sedẽ mittendi: sed secundum discretionem ꝛ prouidentiaz sui abbatis discipline subdãtur: q; si abbatis discretio ad eorum correctionem non sufficiat: prouidentia ẽ dioce. episcopi adhibẽda: nisi excessus difficilis fuerit ꝛ enormis[o] propter quez meritoad ec. roma. sit recursus habendus. f Nos ergo ad vos statutuz huiusmodi duximus[p] extendendũ auctoritate pre. statuentes vt in tali casu: nisi maioris[q] sit prouidẽtia requirenda: per priorem vestrum qui sicut audiuimus presbyter[r] esse debet: fratrib⁹ vestris[s] absolutionis beneficium impendatur.

I Dem. ti. sancti praxedis ꝑsbytero. cardi. ap. se. le.

¶ Excommunicatus vel suspensus absolui nõ debet nisi per prius iuramento ꝓstito: si tamẽ sine scandalo iuramentum haberi non potest: poterit fieri absolutio per manualem promissionem.

Super eo q; monachi greci et beremite propter inobedientiam sententia suspensionis et excommunicationis latam a suo patriarcha vel alio quocunq; prelato in ecclesijs latinorum celebrare non debent. Et si forte celebrauerint: non tenetur populus eis ad missam vel diuina officia conuenire. Et si conuenerint: non incurrunt excõmunicationem. Et si celebrauerint: non peccant mortaliter. Et si peccant: non tenentur confiteri. Et si confitentur: non tenentur dicere circumstantias. Et si dicunt: non tenentur dicere quod celebrauerint. Et si dicunt: non tenentur dicere quod celebrauerint in ecclesijs latinorum. Et si dicunt: non tenentur dicere quod celebrauerint in ecclesijs latinorum contra prohibitionem prelatorum. Et si dicunt: non tenentur dicere quod celebrauerint in ecclesijs latinorum contra prohibitionem prelatorum sub pena excommunicationis. Et si dicunt: non tenentur dicere quod celebrauerint in ecclesijs latinorum contra prohibitionem prelatorum sub pena

a Formam: quã habes .S.e. ex tenore. q̃ obseruãda est in absolutiõe cuiuslibet q incidit in canonem .S.e. cũ desideres .i. rñso. in fi.

b Juramẽtũ. tamen ad cautelam poti⁹ introductũ fuit vt ibi dicitur: vt decetero non committet talia. si. xxiij. q. vlti. pessimam. ⁊ infra eo. grauem. ⁊ .S. eo. ex tenore.

c Cum promissione. hic euidenter reprobatur opinio illorum qui dicunt q̃ si iuramentum non interueniat in tali absolutione nõ est absolutus. iuramentum enim non est de substantia absolutionis: vt hic patet. de hoc dictum est .S.e. cum desideres. in fi.

d Detrabendum. ratione loci ⁊ temporis detrabendum est seueritati: vt ḃ dicit. l. di. vt cõstitueretur. xliij. di. commessationes. ix. q. i. ordinationes. xxiij. q. iiij. nõ potest. ⁊ .S. ó transact. cap. vlti. vbi habes de hoc satis.

e Venerabili. ad cautelam: q: lata erat post appella. vt dicebaꝯ. sic .S. eo. per tuas. ⁊ .S. de ap. ad penitentiam. ⁊ .S. de testi. veniens. ij. in fi. ⁊ tamẽ licet ad cautelam absoluaꝯ iuramẽtum prestat vt ḃ patet: sed ex quo ad cautelam absoluitur non deberet iurare. hoc fit propter dubium. quia non constabat de ipsa suspensiõe an rite lata fuerit: ⁊ ideo prestatur iuramentum: vt si cõstiterit ipsum culpabilem extitisse super eo pro quo sentẽtia lata fuit stabit mãdato archiepiscopi ⁊ ẽ notabile q̃ pro suspensione iuratur sicut pro absolutione excõmunicationis. Ber.

f Constiterit. coram quo constare debet: forte coram papa si voluerit vel coraꝫ eius delegato vel si arbitros eligere voluerint. ipse enim archiepiscopus non debet cognoscere: vt videtur. ar. .S. eo. p tuas. ⁊. xi. q. j. si clericus. de hoc dicitur. .S. eod. sacro. ⁊ est arg. ex hac decre. q̃ semper iuramentum exigendum est in absolutione vbi non constat excõmunicationem vel suspensionem iniustam: sed mãdatum differtur in euentum cognitionis vt dictum. est. .S.e. sacro. vel dic q̃ isti quibus scribitur cognoscent de hac suspensione.

g Rauem. Prima pars ponit querelam. Secunda dat iudices ibi: ideoq;. Abiculus.

g Libertatis. sic .S. eodem nouerit.

b Excolantur. similem penaꝫ habes .S. de priuileg. quanto. sic excommunicãtur iudei. .S. ó vsur. post miserabilem. ⁊. c. quanto. Ber.

i Sumptib⁹. volentes ecclesiam subiicere suituti ⁊ publicis functionib⁹ a q̃bus sunt omnino immunes. .S. de immu. ec. nõ min⁹. ⁊. xvi. q. i. §. nouarum. C. de sacrosan. eccle. placet.

k Similia decetero. .S. eo. ex tenore. xxiii. q. vlt. pessimam. ⁊. xii. q. ii. ó viro. xi. q. iii. cum aliquis. sicut ⁊ ó hereticos. i. q. vii. quotiẽs. i. de cõ. di. ii. ego berẽ.

l Promulgare procures. ar. contra. .S. eo. nouerit. vbi excommunicati videntur ipso iure consiliarii sicut ipsi statutarii rectores ⁊ cosules: sed illud intelligi potest nisi infra duos menses ea deleri fecerint ⁊ boc intelligitur ꝑm illud vt nisi ea deleri fecerint excommunicentur: ⁊ sic videntur excommunicati ipso iure: nisi ea deleri fecerint infra terminum dictum ⁊ postea per sententiam: sed statutarii ⁊ scriptores ipso iure sunt excommunicati: vt. .S. eo. nouerit. Vel dic q̃ ḃ loquitur de aliis consiliariis ⁊ officialibus qui postea successerunt ⁊ non de illis quorum consilio vel auctoritate statuta illa edita fuerunt: ⁊ nisi isti ea deleri fecerit excommunicentur: vt ḃ dicit. ⁊ si ea fecerint obseruari nisi infra duos menses ea deleri fecerint ipso iure sunt excommunicati. .S. eo. nouerit. sic .S. de immuni. eccl. aduersus. antiqua decre. concordat illi decre. nouerit: ⁊ ideo videtur male decisa vt non contradicat. sic expone promulgare ꝑcures idest promulgataꝫ esse ostendas vel denuncies vel iterum excõmunicantur a iudice alias si videtur cessare contrarium. Ber.

communicationis ligati nolunt ad mandatum ecclesie nisi per manualem promissionem redire: hoc tibi dicimus respõdendum. Ó si nullatenus possunt induci ad prestandum iurta formam[a] ecclesie iuramentum[b]: ipsos hac vice cũ promissione[c] poteris recipere manuali: cum interdum consideratis locorum ⁊ temporum qualitatibus seueritati sit aliqd detrabẽdum[d].

Idem bitur. ⁊ carnoteñ. decañ. ⁊ subdiac. arelatẽñ.

Cum de viribus sententie dubitatur: potest quis absolui ad cautelam iuramẽto prestito.

Venerabili. f. n. cenomanen. episcopo ⁊ procuratore turonẽñ. archiepiscopi in nostra presentia constitutis pro quadam suspensionis sententia in prefatum episcopum ab eodem archiepiscopo promulgata: nos sententiam ipsam relaxamus ad cautelaꝫ[e]: ipso episcopo in presentia dicti procuratoris prestante corporaliter iuramentuꝫ q̃ parebit mandatis que idem archiepiscopus sibi propter hoc fecerit: si constiterit[f] ipsum in eo ꝑ quo fuit lata predicta sentencia culpabilem extitisse.

Idem epõ senonẽñ.

Excommunicãtur officiales eorum in quibus sunt statuta cõtra ecclesiasticam libertatem: nisi ea deleri fecerint: ⁊ statutarij feudis ecclesie sunt priuati.

Grauem venerabilis. f. n. pisani archiepiscopi recepimus questionem: q̃ quidam ciues pisani deputati a potestate ac populo ad statuta ciuitatis edenda: in derogationem apostolice sedis ⁊ subuersionem ecclesiastice libertatis[g] edere presumpserunt: q̃ si quis clericus vel laicus contra quemcũq; laicum pisani districtus ad iudicez ecclesiasticum litteras apostolicas impetrauerit: in mille solidis nisi renunciauerit litteris condẽnetur: nec redditus possessionum suaruꝫ reddantur eidem: vel agri excolã tur[h] illis: sed bãno potius subiaceant potestatis: ⁊ infra. Statuerunt illi preterea: vt clerici suis sumptibus[i] castrum ripe fracte faciant custodiri. q̃ si renuerint: contra eos potestas procedere teneatur: ⁊ infra. Ideoq;. f. t. mandamus quatenus in cõsiliarios ⁊ officiales ciuitatis ipsius: nisi statuta ipsa de capitularibus suis deleri fecerit: ⁊ idonee sicut exigit res cauerint q̃ similia[k] decetero non debeant attentare excommunicationis sententiam promulgare procures[l]. Ceterum cum iidem statutarij multa de bonis ecclesiasticis tenere dicantur in fraudem: ipsos fore nihilominus priuatos[m] feudis huiusmodi nunciare procures.

Reg. ix.

Alloquens excommunicatum in tendentibus ad salutem anime etiam si alia verba interponat excõmunicatus non est. hoc prio. Predicatores presertim qui alias sustẽtari non possunt ab excõmunicatis ⁊ detinentibus bona aliena elemosynam recipere possunt. hoc secundo. Tertio ponit quosdam casus i quibus percutiẽs clericũ excõmunicatus est.

Quam voluntate ac proposito[n] maleficia distinguantur: excommunicationis sententiam non incurrit qui excommunicato in his que ad absolutionem vel alias ad salutem[o] anime pertinent in locuti one participat: licet etiam alia verba incidenter vt apud eum magis proficiat interponat. Predicatores quoq; qui penes excõmunicatos vel[p] alios alienarũ rerum ó tentores in predicationibus ⁊ confessionibus quasi gerunt causam[q] vel curam eorũ ad quos res ipe expectare noscunt: elemosynas licite possint ab illis recipere: presertim[r] si alias non valeant in illo loco su-

d Priuatos. ex hoc videntur q̃ ipso iure sũt excommũicati ipi statutarij ex eo q̃ dicit priuatos denuncies per decre. .S. eo. nouerit: ⁊ quia cõtra fidelitatem veniũt amittere debent feudum. xxi. q. vl. de forma. ⁊ ecclesia põt illos priuare cum in hoc sint de foro illius. sic dominus priuat vasallum quando facit felloniam domino ó suo feudo in consti. federi de feu. hac edictali. §. preterea. quia dominus inter vasallos de feudo cognoscit. .S. de fo. ꝓpe. verum. ex trãsmissa. si. .S. ó bf. c. vl. ar. xv. q. vj. c. penul. ⁊ vlt. sic ⁊ dericꝰ qui contra ecclesiam suã aduocat ꝑdere debet beneficiũ .S. de postu. c. vlt.

Quam. Tres sunt ꝑtes: vt patet i rubro Secunda ibi: ꝑdicatores Tertia ibi: si qui vero. Ab. si.

n Voluntate ac proposito maleficia: hec verba sumpta sunt ex illa. l. ff. de fur. q̃ iniurie. in prin. ad coꝛ enim ⁊ spontaneas voluntates respicit deus: ⁊ non ad actus. xv. q. vj. ca. j. ⁊. xiiij. q. v. si quid. sola enim temeritas ḃ attẽditur. .S. eo. ca. .i. ⁊. xvij. q. iiij. si quis suadente. quia animus punitur non opus. l. di. contra animum: ⁊ duobus. c. se.

o Ad salutem. .S. eo. i. respon. ⁊. xi. q. iij. cuz excõmunicato. vbi ꝓmittitur participare i bis que ad salutez pertinent: vt ḃ dicit: ⁊ quecũq; verba ad hoc proficere possunt excommunicato dici possunt alias non.

p Vel alios. idest vsurarios: quorum elemosyna recipi nõ debet. .S.e. de vsu. q̃ in omnibus.

q Causam. eorum negociorũ gestores: ⁊ iõ possunt eorum elemosynas recipere: vt hic dicitur quia ipsi quorũ res aguntur ab illis sua recipeꝯ possunt: ⁊ sic isti ꝑdicatores licite ea recipiunt ꝑ elemosynis. ⁊ licet res non habeat effectũ sufficit q̃ ab initio negociũ sit vtiliter ceptum. ff. de neg. gest. .i. an vltro. §. is autẽ qui. ⁊ negociorũ gestor preterea põt agere ad sumptꝰ quos fecerit: vt ibi dicitur. ⁊ est arg. q̃ ille q̃ gerit vicẽ alteriꝰ bonorãdus est: sicut ille cuiꝰ vicem gerit. xciij. di. c. vl. ⁊. xciiij. di. c. i. ⁊ .S. de off. dele. cum olim. ij.

r Presertim. potest exponi pro maxime: quia alias tempore necessitatiz ab excõicatis possunt recipi necessaria ⁊ emi. xi. q̃. iii. quoniam multos. alias vero predicatores non debent recipere elemosynas ab excõicatis vel vsurarijs vel consimilibus. x. di. oblationes. ⁊. c. eoꝛ. ⁊. xvii. q. iiii. miroꝛ.

a ¶ Ratione officij.no.q̃ ratione officij licet qõ alias nõ liceret: ⁊ hoc iõ qz ex quo commissum est ei officium ⁊ talia sine q̃bus officium cõmode expedire non põt sicut index potest compescere omnes ipedientes iurisditionem suã.s.de offi.dele.c.i.⁊.c.preterea.⁊.c.prudentiã.⁊.c.suspitionis.⁊.s.de testi.c.tam litteris immo ⁊ si non habeat officium.

b ¶ Alij .s. seniores de ecclesia possunt inferiores in minoribus ordinibus ꝓstitutos coercere etiam turbantes diuinũ officium: vt hic dicitur.

c ¶ In minoribus ordinibus. ergo nõ possunt sic compescere constitutos in sacris ordinibus licet turbent officiuz: quia ex eo q̃ permittit specialiter de istis de aliis prohibet sicut quod de vno negatur de alio concedi tur. xxv.di.qualis.⁊.s. de presump.nonne: ⁊ qz honorabiliora membra exceptis grauioribus culpis verberibus subijci debẽt. xlv.di.cum beatus: puniantur ergo als admonitionibus: ⁊ si se non correxerint possunt suspendi.s.de cele.mis. volentes.arg.

d ¶ Turbantes.s.e. veniens ⁊.s.de appel.dilectis filijs.

e ¶ Prelationis.sic ergo prelati possunt corrigere subditos ⁊ percutẽ leuiter sine metu excommunicationis causa correctionis ⁊ non ex odio s.e.ex tenore: leuiter enĩ hoc facere debent: qz leuiter castigatus reuerentiam exhibet castiganti .xlv.di.cum beatus.

f ¶ Magisterij.sic.s.e. .c.i.modica enĩ ⁊ leuis castigatio permissa ẽ doctori.ff.ad.l. aquil.l.v. in fi.⁊.l.se.⁊ humit̃ debet esse doctrina magistri.s.de ma.⁊ obe.humilis: vbi plures coꝛ. inuenies ad hoc nimia seuicia culpe annumeratur.ff.ad.l. aquil.

stentationez habere. ¶ Si que uero ratione[a] officij quod i ecclesia obtinent: aut etiaz alij[b] clerici seniores zelo deuotionis pueros vel adolescentes in minoribus[c] ordinib[9] constitutos turbantes[d] diuinum officium: ⁊ hi qui obtentu ꝓlationis[e] vel magisterij[f] sbditos ⁊ scholares correctionis causa leuiter forte percusserint: excommunicationis sententiam non incurrunt. quod ⁊ de his dicendum est qui aliquos de familia[g] sua vel propinquos iferioruz[h] graduum: simili modo vt cohibeãtur a suis insolentijs: ⁊ scientia bonisqz moꝛibus informent duxerint coꝛrigendos.

¶ Dem astoriceñ.episcopo.

¶ Communicans excommunicato in crimine damnabili incidit in excommunicationem maiorem.

Si concubine publice clericoꝛ ecclesiastice censure districtione notentur: eosdem concubinarios non est dubium sententia maioris excommunicationis iuolui qui post latam sententiam communicant in eodem crimine[i] criminosis.

¶ Dem.

¶ Excõicatus minoꝛ potest ab excõicatione aliquem absoluere.

Nobus collata potestas: vt a minoꝛi excommunicatiõe si in ipsam inciderint: inuicez se absoluant: vtroqz ligato vinculo excommunicationis huiusmodi nõ expiraẽ[k] ¶ Dem.

¶ Permittitur ministris ecclesiaruz semel in bebdomada celebrare tempoꝛe interdicti concurrentibus bis que exprimuntur in ter.

Permittimus ecclesiarum ministris semel i bebdomada tẽpoꝛe interdicti nõ pulsatis campanis uoce submissa ianuis clausis excommunicatis[l] ⁊ interdictis exclusis missaruz solennia celebrare causa cõficiendi coꝛpus domini quod decedentibus[m] in penitentia nõ negatur. ¶ Dem.

¶ Satisfaciens clerico quem verberauit non potest propter hoc ab episcopo absolui nisi in certis casibus hic expressis.

Quicuis incidens in canonẽ late sententie propter violentam manuuz iniectionez iuxta proprias facultates eis satisfaciat[n] quibus iniurias irrogauit: non tamen aliter q̃z per se.ap. vel eius legatuz absolutionis potest beneficium obtinere. ¶ Nisi imminente mortis[o] articulo infirmitate inimicitia[p] aut inopia[q] puerili[r] vel senili etate fragilitate sexus[s] seu alia coꝛporis[t] impotentia siue quolibet impedimento canonico[u] retrahatur quomin9 roman9 ponti.possit adiri: vel nisi iuris beneficio[x] a labore huiusmodi excusetur. ¶ Ceterum quibusdaz[y] predictoꝛum: videlicet qui temporali impedimento laborãt exceptis pueris: sub debito iuramẽti: quod secunduz ecclesie formam prestare tenentur: consueuit iniungi: vt impedimento cessante ad ap.sed.accedant mandatum ipsius humiliter suscepturi. ¶ Dem.

¶ Excommunicatio simplr lata intelligitur de maioꝛi.b.d.

nus violentas iniecerit.⁊.s.e.c.i. violentia non committitur sine dolo: sed huiusmodi manus pdictarũ personarũ nõ sunt dolose sed charitatiue licet fortuito casu excedant modum discipline: quod probatur ex prin. huius.c.

i ¶ Si cõcubine.in eodem crimine.secus si als participarẽt in locutiõe: vel als q̃ in crimine: tunc non essent excõicati maioꝛi: sed minoꝛi.si.s.eo. nuper: vbi satis de hac materia: ⁊ ea que ibi dicta sunt b posses repetere ⁊ sic sententia per participationem criminis extenditur ad personas contra quas lata non fuit: simile.s.de immu.eccle. aduersus in fi.⁊.s.eo. nouerit.Ber.

k ¶ Nobus collata.expirat. Si potestas ista absoluẽdi nõ expirat: ergo vnus põt absoluere alium. Sz contra vꝝ q̃ cũ vnus sit priuat9 a sacris aliũ restituer nõ põt: de cõ.di. iij.sanctũ: qõ enĩz non hz dare ñ ꝓt.i.q.i.c.i.⁊.q.vij.vaiberti.⁊ ar.s.de cleri.ex.mi.c.vlt. Quid ergo dicit q̃ talis ptãs nõ expirat. Rñ.bene dicit q̃ in veritate ptãs collata nõ expirat propter hoc cum effectu: sz dormit.i.ptãs illa cuz vteꝛq̃ sit excõicat9 ñ põt hre effectũ: qz alter alteꝛ nõ põt absoluere nisi ꝓmo alter eoꝛ ab alio q̃ a socio fuerit absolutus tũc demum habet effectum.si.s.de offi.dele. prudentiam.§.sexta.⁊.s.de cõcess.prebẽ.⁊ eccle.non va.quia diuersitatem.xv.q.vlti.c.pe.⁊ vl.si.C.õ cura.fu.l.pe.vel dic q̃ bene põt alter alteꝛ absoluere licet sit ligatus minoꝛi excõicatõe: ⁊ ita nullo modo expirat potestas: sed durat cuz effectu. ar.decre.predi.si celebrat: quia minoꝛ excõicatio priuat solum modo a perceptione sacramentoꝛum: sed non a collatione: vt ibi dicitur.arg.ad hoc.s.e.sacro.⁊.s.de rescri.ab excommunicato.

Permittimus. Hodie hoc.c.seruit de nihilo: qz hodie permittit singul' clicis celebraꝛ ianuis clausis excõicatis vel interdictis exclusis: vt hẽtur i.c.fi.§.addicim9.⁊.§.se.eo.ti.li.vi. Alb.si.

l ¶ Excõicatis.interdictis.⁊ hoc idem facere debent religiosi: ⁊ alij q̃ priuilegiũ bñt celebrãdi tpe interdicti.s.de priu.qõ nõnullis.⁊.j.ti.pri.cum in partibus: illud priuilegiũ per hoc.c.extendit ad oẽs alios plates ecclesiaꝝ qui pius illud nõ habebãt q̃ semel tm̃ in bebdomada celebrẽt cã ꝓficiẽdi coꝛpus xpi: ⁊ hic nõ attẽdit fauoꝛ psonaꝝ sed sanctitas ipsius coꝛporis principaliter ⁊ necessitas decedentiuz infirmoꝝ. psbyter.n.semp dz habere eucharistiaz paratam: sz q̃n ꝓsecrat pro populo nihil in crastino seruãdũ est.de cõ.di.ii.tribus.item alijs cõceditur fauore religionis siue personaꝝ: vt pz in.c.q̃ nonnullis.s.de priuil.

m ¶ Quod decedentibus.sic.s.ti.proꝛi.quod in te.Ber.

n ¶ Quamuis. Diuiditur in duas partes.scda ibi: nisi. Alb.si.

¶ Satisfaciat: lz q̃s satisfecerit iniuriã passo: nõdũ tm̃ haberi dz absolut9 nec est ei cõicandũ nisi primo absoluat.s.e.cũ desideres.i.rñ.⁊ vl.oĩs.n.res p quascũq̃z causas nascit̃ p easdem dissoluit̃.j.de re.iur.c.i.sic.n.excõicatio q̃nq̃z solo verbo ꝓhitur ⁊ solo vbo tollitur: sed hoc casu ipo facto inducit̃: sz solo verbo tollit̃: ⁊ sic satisfactio vel iuramẽtũ non sunt de substantia absolutiõis. de hoc dictum est supra eodem cum desideres in fi.

o ¶ Mortis.s.e.non dubium.⁊.xvij.q.iij.si q̃s suadẽte.⁊.s.e.quod de his.

p ¶ Inimicitia.s.e.decetero: de ifirmitate inopia senili etate hẽs.s.e.qõ ỏ his.

q ¶ Inopia.si.s.de testi.si qui testium.j.s.e.ea noscitur.fol.ibi.

r ¶ Puerili.pueri infra pubertatẽ non mittuntur ad curiam: qz etas eos excusat ab itinere.s.e.c.i.⁊.§.pri.⁊.j.e.c.vlt.

s ¶ Sexus.supra eo.mulieres.⁊.c.de monialibus.

t ¶ Coꝛporis ipotẽtia.qz si sit mutilatus i pede q̃ ire nõ possit vel contractus.

u ¶ Impedimento canonico.s.e.quod de his. Ber.

x ¶ Iuris bñficio.vt serui.s.e.mulieres.⁊ hoc itellige sz distictiõez hui9.c.s.e. relatũ. y ¶ Quibusdã pdictoꝝ.s.q timoꝛe mortis ifirmitate inimicitia senili etate ꝓfracti vel ipotẽtia ppetua inopia oẽs isti possibilitate recepta sedẽ apo-

stolicam visitabūt p mādato recipiēdo: vt. J. segtur: t. S. e. cetero: t. c. de his

a ¶ Si quem. Iste est tex. notabilis t quotidie allegat. nec vinidit. Ab. si.
¶ Simili. puta nisi hoc feceris noueris te excōicatū. S. de appel. ca. prete rea. iij. t. S. de testi. co. ca. ii. t. S. de rapto. c. iij.

b ¶ Judice suo. sentētia iudicis sui siue iusta siue iniusta tenet. xi. q. iū. c. i. t. ii. ſz a non suo iudice lata est nulla ar. S. de priui. cuz olim essemus t. S. de consue. ad audientiaz: t. S. de iudi. at si clerici: t. S. de offi. ordi. c. penul.

c ¶ Non tantum minor. Sic ergo patet cum dico excōico illuz: de maiori intelligitur: minor enim excommunicatio removet a cōione sacramentoruz vt ibi dicitur: maior excōmunicatio a corpore christi quod est ecclesia. s. cōione fideliū. iij. q. iiij. engeltrudā. Est ergo maior excommunicatio a qualibet licita communione t legitimo actu separatio: vnde adam excommunicatus fuit ex esu ligni. xi. q. iii. §. cuidenter. Excōicatio que dicitur anathema infligitur tam ab homine q̄ a iure t pro contumacia t pro crimie. J. ti. priori. ex parte: t. xvii. q. iiij. si quis suadente: t. xxiiij. q. i. c. i. ii. t. iij. t i titulo isto per violentam manus iniectionē. Minor autem excommunicatio infligitur quandoqz penitēti t impenitenti: penitenti quādoqz a seipso: quandoqz a sacerdote: de pe. di. i. facilius ſz melius facit si auctoritate sacerdotis hoc faciat de pe. di. i. i actione: impenitenti quādoqz a deo ponitur excommūicatio minor: cum propter mortale peccatum deus tradit aliquem satbane t discedit a mente eius. xi. q. iij. audi. veniqz. Quandoqz ipsemet se suspendit a sacramētis cum non vult penitere t putat sibi sufficere: t male hoc fit: de pe. di. i. sunt qui arbitrant: sed si reputat se indignum t abstinet bene facit de conse. di. ii. qui scelerate. Quandoqz impo nitur a sacerdote loco pene: qa non vult penitere. xvij. questione. iiij. miror: quandoqz per sententiam canonis xi. questione. iij. cum excommunicato. t. lxxi. dist. si qui sunt. Cum inflicta ē excommunicatio a se vel a deo agat penitentiam t sequitur reconciliatio. Si vero a sacerdote inflicta fuerit per eum reconcilietur. Cum vero a canone infligit minor excommunicatio per simplicem sacerdotem potest absolui t sine iuramento vel aliquo mandato nisi participet in crimine. supra eo. nuper t. c. si concubine: qui maiori excommunicatione est notatus si ab homine semper ab eodem: vel eius superiore debet absolui. S. e. per tuas: nisi incendiarij post publicationez supra eo. tua. si a canone est notatus a suo episcopo potest absolui: nisi conditor canonum sibi absolutionem retinuerit supra eo. nup. sicut in his qui violētas manus mittunt in clericum. xvij. questione. iiij. si quis suadente: t supra eo. capitulo proximo.

Si quem sub hac forma verborum: illum excommunico: vel simili[a] a iudice[b] suo excommunicari contingat: dicendum est euz non tantuz[c] minori que a perceptione sacramentorum. sed etiaz maiori excōmunicatione que a communione fideliuz separat: esse ligatū.

I Dem.

¶ Beneficium indultuz rōne minoris etatis postquam cepit habere locum non extinguitur licet minor peruenerit ad maiorem etatē.

Peris[d] qui in canonez incidere runt sententie promulgate: siue ante siue post pubertatem postulent se absolui: potest diocesanus episcopus absolutionis beneficiuz impartiri. ¶ Cuz propter defectū etatis[e] in qua fuit commissus excessus: rigor[f] sit mansuetudine temperandus.

Rubrica de verboz significatione.

H Jeronymus super osee.

¶ Nouale est terra nouiter ad cultura redacta.

Anouate nouale[g]: nouale est ager nūc primuz precisus[h].

I Dem super danielem.

¶ Appellatōe patris veniūt in lata significatione oēs ascendentes.

Nam t rex nabuchodonosor pater tuus. i. proauus more scripture que auos t deinceps patres[i] appellat.

I Dem in parabolis.

d ¶ Pueris. intellige voli capacibus supra de delic. pue. pueris. alias iniuriam facere non possunt. pati vero sic. xv. q. i. illud.

e ¶ Etatis. sic ergo parcitur etati: licet non totum sed quo ad minorem penam: vt in delictis. ff. de mino. auxilium. §. in delictis: in delictis enim non parcitur nisi quo ad minorem penam: vt ibi.

f ¶ Rigor. iuris rigor tempat qñqz rōne etatis vt hic. t. lxxxvi. di. tāta. t de cō. di. iij. eos qui. xxxv. q. ix. sententiaz. qñqz rōne locoz t temporum supra. e. super eo. t qñqz rōne persone t cause t loci t tēporis supra de transac. c. vlt. t. xxiij. q. viii. occidit. t. xxix. di. sciendum. qñqz rōne multitudinis t scandali. l. di. vt constitueretur. cum suis concor.

Rubrica de verborum significatione. Supra visum est de diuersis constitutiōib⁹ circa iudices iudicia clericos matrimonia t crimina. Ceruz tñ qz in eis t aliis dispositionibus dubitari pōt de significato verborum ideo in fine operis annectit hanc rubricam. Ab. si.

Anouate. Et ponit hic Hieronymus verbuz nouale quod scribit osee. x. capitulo. Ab. si.

g ¶ Nouale. verba sunt hieronymi exponentis verba prophete.

b ¶ Precisus. dicitur in lege: terra scilicet precisa que āno cessat. ff. de verborum significatione silua. §. ii. Dicitur nouale terra de nouo ad culturā redacta cuius non extat memoria quod culta fuisset. J. eo. quia per nouale: t quod semel fuit nouale semper erit nouale quo ad decimarum retētionem vel solutionem. supra de priuil. c. vltimo.

¶ Non dī natus q statiz decessit.

Nam t ego vnigenitus fui coram matre mea. ¶ Quare vnigenitum[k] se nominat: quem fratrem vterinuz[l] precessisse scriptura testatur: nisi quia ille mox natus sine nomine quasi nunquaz[m] esset de vita decessit.

I Dem super mattheum.

¶ Dictio anteq̄z nō semp iplicat.

Quod dicitur antequam conuenirent: nō sequitur: vt postea conuenirent[n]: sed scriptura qō factum non sit ostendit.

H Jeronymus super mattheuz.

¶ Primogenitus dī q primo nascitur etiam si nullus sequitur euz.

Joseph non cognouit mariā donec[o] peperit filium suuz primogenitum. ¶ Ex hoc loco: quidam peruersissime suspicantur et alios filios mariam habuisse: cum mos[p] diuinarum scripturarum sit vt primogenitum non vocent quē fratres sequuntur sed eum q primo natus fuit. H Illarius.

¶ Verba sunt intelligenda non secundum q̄ sonant: sed secundum mentem proferentis.

Intelligentia[q] dictoruz[r] ex causis[s] est assumenda dicendi: qa non sermoni res[t] sed rei[u] est sermo subiectus.

A Gustinus super mattheum.

¶ Non vitiatur factuz vario modo narratū vbi idem in substantia concluditur.

Nam et rex. In prima pte pōnuntur verba danielis. in secunda verba hieronymi exponentis illa: secunda ibi. idem paulus t vide historiam de cōse. di. i. in. c. vestimenta. alias incipit vasa. Ab.

i ¶ Patres. oēs ascendentes parentis nomie continentur. ff. de verb. sig. appellatione. t appellatione filij omnes descendentes. ff. e. liberoz t. ff. de gradi. l. iurisconsultus. §. parentes vsqz ad tritauum patres dicuntur vltra vero maiores appellātur liberi vsqz ad trinepotē: vlterius inferiores vocantur: vt ibi dicitur: vnde christus dici pōt filius dauid ala.

Nam et ego. In prima parte ponūtur verba salomonis. in secūda verba hieron⁹. exponētis illa ibi. quare. Ab. si.

k ¶ Vnigenitū. vba sūt hieronymi exponētis vba salomonis.

l ¶ Uterinū. fratres vterini dicūtur qui ex eodez vtero nati sunt: viuente enim vria concepit bersabee ex dauid: t peperit filium qui mortuus ē statim postea concepit ex eodem salomonem: vnde ipse dicit. nam t ego vnigenitus tc.

m ¶ Quasi nunquaz esset. Et ita non videt fuisse qui non durauit. arg. supra de regu. ad nostram. lxiij. di. cōto. ff. de in rem ver. si pro patre. §. versum: sic non dicit esse qui minus idoneus est supra de transla. inter. t. ff. quod cuiusqz vniuer. l. i. ad fi. t. C. de episco. audi. de creationibus. t. ix. di. propter totius xxiij. questione. i. paratus.

n Quod dicitur anteq̄z conuenirent: verba sunt euāgelij matthei que hieronymus hic exponit: si. xxvij. q. ij. priusq̄z: nec valet hic arg. a contrario sensu: t est quidam modus loquendi sicut ibi: sede a dextris meis donec ponam: tc. non tamen sequitur q̄ postea posuerit. respon. t illō cozuus non fuit reuersus ad archam donec aque siccarentur: sic. J. ca. pri. īmo ostenditur q̄ non conuenerunt. contrariuz innuitur eius q̄ verba sonare videntur: vt hic dicit in fine tc.

o ¶ Joseph. Primo ponuntur verba euangelij. secūdo verba hieronymi exponentis illa ibi. Ex hoc loco. Ab. si.
¶ Donec. simile supra eodem capitulo proximo.

p ¶ Mos. idem dicit lex q̄ proximus est quē nemo antecedit ergo t primogenit⁹ est ante quē nemo nascit qcqd sequat. ff. e. ti. prim⁹. t. l. primi.

q Intelligentia. sic. ff. de reg. iur. in ambiguis. t. xxii. q. v. humane.

r ¶ Dictorum. i. verborum que prolata sunt.

s ¶ Ex causis. nō statiz debem⁹ intelligere: vt verba pma facie sonare vident: marie vbi ābigua sunt: ſz debem⁹ recurrere ad intentionē loq̄ntis: ut hic dicit. ar. bo. S. de pben. c. vl. t. c. cum causam t. ff. e. ti. nepos pculo: t. ff. de reg. iu. semp in stipulatiōib⁹ ad cām dicti recurrendū est. S. de accusa. cum dilecti: sicut ad causam facti. xliii. q. vlti. occidit. ff. de furtis. verum.

t ¶ Res. i. intellectus. ff. de suppel. le. l. labeo. xxi. q. i. quō virginibus: vbi dicitur ser maritos habuisse que dño testante quinqz tantum habuit ibi enim hieronymus reperit intentionem t non verba samaritane lau.

u ¶ Rei est sermo subiectus. i. intentioni seu intellectui sermo seruire dz: qz nō in folijs: sed in radice rōnis t in sensu cōsistit euangelium. i. q. i. marchion. t. J. e. c. ii. t. c. in his. verba enim instituta sunt: vt per ea quis in alterius noticiam cogitationes suas proferat

xxii.q.ij.is aũt:q; sicut animus preferꝛ corpori:ita sñia verbis. xxxviij. di.sedulo.ꝛ xxii.q.v.humane.ꝛ ff. de legi.scire. Itẽ ar.est q; ꝟba ad ꝛpneũ sensum sunt trabẽda vbi res aliter salua esse nõ põt.ar. C.de ver.si. cum quidam.ꝛ C.de legi.cum questio.

Nbil. Diuersitas verborum non viciat si idem in substantia concludatur.h.d. vel sic ut in rubro. Ab.si.

a ¶ Diuersitas.quoniam nomia ꝛ verba trãſ posita idem significant vt dicit aristo.ut i periar.ꝛ est ar.ad boc.C.de testa.quoniam indignũ ꝛ b vbi eadem dicuntur prout sequit i littera ꝛ b certum sit.ꝛ ẽ ar. bonuz ꝓ testibus diuerſo mõ narrantibus.ar.s.de testi.c.cũ tu:ꝛ.viij.q.i.in scripturis.ó conse.dist. .ii.quotidie:ꝛ de pe.di. .i.periculose.ar.contra .xxxv.q.vii.de parentela.ii.sed illõ intelligitur de ꝛtrarietate sententie.

b Propterea.ad iterpretandum.i. ad exponendum.

c ¶ Sensum. s. eodem intelligenti.

d ¶ Proprietas.nõ.n. semp ad proprietatẽ verboꝝ recurrendũ est:sz vidẽdũ est quid testator senserit in q̃ presumptione sunt q morant in eoloco.ff.de fun.instru.ꝛ instru.le.cũ delaniõis .§. asinã:q; potior est mẽs dicentis q̃ ꝟba.ff.de supel.leg.labeo.nec plus verbuz q̃ voluntas inspici debet.C.q̃ res pig. ob.pos.l. vlti.xxij.q.v. bũane aures.i.q.i.marchion.item ar.q; verba a sua significatione cadunt cum res aliter salua esse nõ potest:de qua agitur insti.de inuti.sti. .§. quotiens:ꝛ.ii. q.ij. omnes.C.an seruus ex facto suo.l.vl.ff.si quis cau.si eum.§.q iniuriarum.lv.di.qui partem ꝛ.l.di.dño sancto:a proprietate verborum non est recedendum nisi quando cõstat volũtatẽ loquentis aliter voluisse.ff.de le.iij.nõ aliter:ꝛ impꝛo prietates non sunt trabende ad cõsequentiam sed sunt excusande.ala.

Nbil obstat narrandi diuersitas[a] vbi eadem dicant:maxime cuz quisq; euangelistarum eo ordine credat se dicere quo deꝰ voluit. ¶ Rego.

¶ Sensum non verba considerare debemus.

Propterea si proliram epistolam meam ad interpretãdũ[b] accipeꝛ te fortasse contigerit: rogo non verbuz ex verbo: sed sensum[c] ex sensu transferri: quia plerunq; dum proprietas[d] verborum attenditur:sensus veritatis amittitur.

Sidorus.

¶ Dicat qs ꝓprie fit prepositus.

Quamuis omnes qui presunt prepositi rite[e] uocentur:usus tamen obtinuit eos vocari prepositos:qui quandam prioratus[f] curã super alios gerunt.

Idem in li.etymol.

¶ Non recipit congruaz summationem.

Forus est exercendarum litium locus: a fando dictus sue a foroneo rege qui primus[g] grecis legem dedit. Constat[h] autez forus causa:lege:ꝛ iudicio. Causa[i] a casu quo venit. Est enim materia ꝛ origo negocij nedum discussionis examine patefacta: que duz proponitur causa est: duz discutitur[k] iudicium: duz finitur iusticia[l]. Uocatur autem iudicium[m] quasi iurisditio ꝛ iusticia[n] quasi iuris[o] status. Judiciũ autem prius inquisitio vocabatur: unde ꝛ auctores iudiciorum prepositos questores vel quisitores vocamus. Negocium[p] multa signat: modo actum alicuius rei cuius cõtrarium est ocium: modo actionez cause[q] quod est iurgiuz[r] litis. ꝛ dñ est negocium idest sine ocio. negocium autẽ in causis negociatio in cõmercijs dicitur: vbi aliquid datur vt maiora lucretur. Jurgium dicitur quasi iuris garriuz:eo q; bi qui causaz dicunt: iure disceptãt[s]. Lis[t] autẽ a contentione limitis prius nomẽ sumpsit:ó qua virgili[u]: limes erat positus litẽ vt discerneret agri Causa aut argumento[x] aut probatione constat. Argumentũ nunquã testibus nunquã tabulis dat ꝓbatõnẽ: sed sola inuestigatione inuenit ꝟitatẽ: vñ dictuz ẽ argumẽtũ q̃si argute inuẽtum. Probatio aũt testibus ꝛ fide tabularuz[y] constat. In oi quoq; negocio[z] be persone querũt iudex accusator reus ꝛ tres testes[a]. iudex[b] dictus quasi ius dicẽs populo siue q; iure disceptet. iure autem disceptare est iuste iudicare. non est ergo iudex si non est i eo iusticia. accusator vocatus est quasi causator quia ad causam vocat eum quẽ appellat: reus[c] a re que petit nũcupatur quia quamuis conscius sceleris non sit: reus tamen dicitur quandiu in iudicium pro re aliqua petitur. testes antiquitus superstites dicebãtur eo q; super cause statu proferebantur: nunc pte[d] altera ablata nominis testes vocantur. Testes autem considerantur: condtitione natura ꝛ vita. cõditione si liber[e] nõ seruus: nam sepe seruus metu dominantis[f] testimonium supprimit veritatis. natura si vir nõ femina[g]:

Ber. ꝛ ¶ Reus:a re ꝛ non a reatu. xv.q.iij.c.vl.ꝛ iij.q.vi.non est. ber.

a ¶ Parte ablata:est hic figura q̃ dicitur auferesis: cum principium dictionis aufertur secũdũ quod patet hic. Est ꝛ figura alia que dicitur prosopopeia.i. confirmatio noue persone. de conse.di.iiij.queris a me versus fi. Item antonomasia cum per excellentiam aliquid alicui attribuitur quod cõmune est plurium.ut cum dico apostolus intelligitur paulus.xxxij.q.v.c.si paulus.ꝛ cum dico vrbs intelligitur roma.s.de pe.ꝛ remis.significauit. Sinodoche.cum pars ponitur pro toto.xxxij.q.iiij.meretrices.xiiij.q.v.penale. Antbiptosis cum ponitur casus pro casu.lxxv.di.ordinationes.xviij.q.ii.quidam. Liptote:cum plus dicit ꝛ minus significatur.xxxvij.q.vij.quid in omnibus. Pleonasmos cum superabundat dictio:ut iste videt oculo monachum regulariẽ.xx. q.iij.presens. Themesis:cum eadem dictio interdicitur.ff. de mino.l.quod si de speciali. ff. de rei ven.si post acceptum. Sincopa cum quid aufertur de medio dictionis. vij. q.i. audacter:pro audaciter. Jronia:cum quid per verisionem.i.p ꝛtrarium dicitur o quanta integritas.xi.q.iij.ad mensam in fi. Efferegesis.i.expositio precedentis sermonis.lxvij.di.quoniam. Item antropospatos:cum aliquid attribuitur deo quod conuenit homini.xxiij.q.i.odi ꝛ proieci.ꝛ.s.de reb.eccle.ali. vel non:si quis presbyterorum.ala.

b ¶ Si liber.q; seruus testis esse nõ põt.iiij.q.iij.vbi.§.item serui.sed liberi: vt ibi dicitur:uer.itẽ liberi.ꝛ.C.de testi.auc.si dicatur.

c ¶ Dominantis.iiij.q.iij.item idonei.ꝛ.xi.q.iij.quattuor.

d ¶ Non femina.hoc intellige in criminali in quo casu mulier testis esse non potest secundum canones.xxxiij.q.v.mulierem.sed in ciuilibus ꝛ matrimonialib9 beneferunt testimonium.s.de testi.tum litteris:ꝛ.ca.super eo.argu.contra q̃ possunt in criminali.xv.q.iij.ex eo.sed aliud secundum leges:tamen in crimine excepto admittitur mulier ẽt male fame ad accusationem.s.de simo.tanta.ꝛ in ĩgnitiõe admittit ad testimoniũ siue ꝺnũciationẽ.s.de testi.tã lis.ꝛ.c.qui. Itẽ

e ¶ Uãuis:rite.i.ẽm originariã verbi significationem.

f ¶ Priorat9 curã. sic põit.i.q.iij.saluator ꝛ ẽ dignitas p se sic dicã

g Forus. primus. vij.di.moyses. Ber.

h ¶ Cõstat.ex tribus ut hic dicit non tanq̃ ex suis partib9 competẽtibus sed ornantibus potius:ꝛ impropꝛie dicitur locus constare ex his sicut dicũtur vestes partes hominis adornatiue vnde illud. pars quoq; nimia est ipsa puella sui.

i ¶ Causa a casu:ꝛ est causa anteq̃ respondeat pars altera. est ergo causares in dicendo posita cum impositione certarum personarum. s. actoris ꝛ rei iudicis ꝛ testis. Et ideo dicitur a casu quia frequenter casualiter occurrunt preter voluntatem hominis.

k ¶ Discutitur iudiciũ:ꝛ sic videtur processu temporis mutare nomen ꝛ exꝑplificat de iudicio de tertia parte etiam fori.

l ¶ Dum finitur iusticia. hic exꝑplificat secũdã ptẽ fori ꝛ ita ex istis tribus partibus constat forus ut dictũ est:ꝛ idem eẽ videntur ista tria in substantia:sed aliam denominationẽ assumũt diuerso tempore.

m ¶ Judiciũ:iudiciũ ẽ legitimus act9 duarum psonarũ actoris ꝛ rei sup eadem questione cõtractata sub eodẽ iudice cõtracta. Lau.

n ¶ Justicia:iusticia ẽ cõstãs ꝛ perpetua volũtas ius suũ vnicuiq; tribuens. insti. de iusti.ꝛ iur. in prin.ꝛ.s.in ꝑn.libri in cõsti.grego.

o ¶ Juris status. lex enim dr status iuris ꝛ vere:q; p sñiam ius non constituitur:sed status iuris declaratur. ff. si ser. ven. sicut. §. sed si queritur.

p ¶ Negocium. q; supra fecit mentionez de negocio ibi:origo negocij ꝛc. ostẽdit quid sit negocium:quasi negans ocium.

q ¶ Actionẽ cãe. in hac significatione sumit. s. vbi dicit origo negocij.

r ¶ Jurgium. hic expõit q̃ dixit. s. q̃ est iurgium litis.

s ¶ Jure disceptant. ar. q; iurgia nõ ptineant ad ꝑsbyteros:q; non tenentur esse iurisperiti. xxxviij. di. que ipsis: nec aduocare possũt. nisi in certis casib9 supra q postu. c. vlti. secus de archidiacono. xxv. di. c. i. R.

t ¶ Lis aũt. q; fecit mentionez litis. s. vbi dixit iurgiũ litis exponit modo quid sit lis: lis enī ciuilẽ cãm ostendit tantũ ꝛ non criminalem. ff. e. ti. litis.

u ¶ De qua virgilius. ar. hẽs hic q; possumus inducere pro nobis libros gentiliuz siue paganorum. xxxvij. di. si qd veri. ꝛ. i. q. i. dominus ó declarauit ibi: si ergo ꝛc. Ber.

x ¶ Argumẽto. argumentum vocat naturalem probationem que fit per localez argumentationẽ. ꝛ ita arg. q; in iudicio valet naturalis probatio. ar. contra. i. dist. consuetudo:ꝛ. s. de elec. bone. i. ibi negantis factuz per rerum naturam ꝛc. a contrario ꝛ nõ p testes: vel instrumẽta: ut littera sequens dicit: vñ dictalibus. i. instrumentis.

y ¶ Tabularum. hic equiparãtur testes ꝛ instrumẽta: q; parẽ vim habent in litibus exercendis. C. de fi. istru. in exercẽdis.

z ¶ Negocio: nõ notorio quod exercetur in forma iudicij.

a ¶ Tres testes. ar. contra. iiij. .q.iij.§. vbi numerus.ꝛ.ii.q. .iiij.c.i.ꝛ.s.de testi. licet universis: vbi dicitur in ore duoꝝ vel triũ testium ꝛc. põt dici q; hic dicit tres testes propter triplicem modum probandi: scilicet per testes istrumẽta ꝛ argumẽta: de quibus presumit: vel potius dicas confessionem: q; quolibet istorum trium legitimam facit probationem siue p testes instrumenta ꝛ confessionem. s. de restitu. spolia. cum ad sedem. in fi.

b ¶ Judex. sic. xxiij.q.ii.ca.i.ꝛ supple hic bonus: q; quandoq; malus est iudex. iij.q. vij.c. iudicet. §. vlt. q; ꝛ ꝑ meritis sub ditoruz disponitur a deo vita rectorũ. ii.q.vij. c.i.ꝛ.vi.q.i. ex merito.ꝛ. viij.q.i. audacter

c ¶ Fides tabularum. hic ponit tres species instrumentorum. scilicet publica. authentica. et priuata. publica est que fit per publicam personam. ut per notarium. authentica est que fit per duas personas publicas. priuata est que fit per priuatas personas. et hec tria instrumenta dicuntur tabule. quia olim in tabulis cerratis scribebantur. ff. de testa. nuncupa. l. ij. §. ij. et ff. de iure codicil. l. ij. §. fideicommissum. et ff. de fi. istru. l. ij. §. ij. et ff. de edendo. l. ij. §. ij

in testamentis mulier nō admittit. insti. de testa. §. testes. Ber.
a ¶ Variū. C. de inoffi. testa. filia. ⁊ arg. C. de insti. ⁊ substitu. reprehendenda.
b ¶ Integer: qz debet esse testis bone fame ⁊ sine omni suspitione. i. q. vii. testes infamis repellitur. supra de testibus cogendis. preterea.
c ¶ Fide carebit. non credit iuramēto suo. ar. ij. q. vij. non pōt. Ber.
d ¶ Justicia cum sceleratо: cuz sit virtus, xxxij. questione. i. cū renunciatur: ⁊ est summum bonum in vita colere iusticiā. xii. q. ij. cū deuotissimā.

PActum dicitur.

Certus iuris ciuilis aliter diffinit in. l. i. ff. de pactis. Alibas sic.
e ¶ Scriptura. ⁊ etiā sine scriptura pactum fit. sed hoc ideo dicit quia sepe iteruenit scriptura: ⁊ ad probationem pacti interponitur.
f ¶ Legibus. aliter non valeret nisi secūdū leges fieret. ff. ō pactis iurisgentiū. §. pretor ait: et. C. e. ti. pacta. Ber.
g ¶ Pactuz. dicitur pactū duorum vel plurium consensus in idem. ff. de pac. l. i. §. i.

Ius dictum.

Diffinitur hic ius non p ut est generale nomen sed prout applicatur ad certam rem quādo dicitur habeo ius in tali re tunc enim dicitur ius a iure possidendo. Et ita intellige istum ter. Sz capiendo ius generaliter dicitur a iusticia ⁊ est ars boni ⁊ equi. ut. l. i. ff. de iusti. ⁊ iure. ⁊ istud generale nomen habet multas species sub se naturale ciuile ⁊ gentium. i. di. ius. ⁊. §. se. Alb. sic.
b ¶ Jus dictum. hoc enim iure: hec verba habes. xiij. q. iiij. quid dicam in fi.
i ¶ Quod iuste. non tamē ecōuerso ſm leges: quia iure possidet qui mala fide ꝓscripsit. non tamen iuste. §. de prescrip. vigilāti: secus ſm canones: quia qui malam fidem habet non ꝓscribit. eo. ti. quoniam omne.
k ¶ Alienū. i. alijs debitum.
l ¶ Male autem. ut auari. xl. vij. dist. sicut hi. ⁊ xiiij. q. iiij. quid dicam.
m ¶ Presumit. idest inuadit. Bernar.

QAusa. Primo ꝺ̄cise narrat factum. secundo diffinit ibi ceterum. Alb. si.
n ¶ Primicie: quid sint primicie dicitur. §. de deci. c. i.
o ¶ Solis ecclesiaruz. sed quid appellatur hic ecclesia? dominus albericus dixit qꝫ bona ipsa sunt loci conclusi muro ad instar vacantis hereditatis que vicem persone obtinet. ff. de acquiren. re. do. hereditas: alij dicunt qꝫ sunt vniuersitatis illius loci. ar. xij. q. ii. nulli liceat. Aug. dixit qꝫ res iste sūt dei: ⁊ cū oīa ei⁹ sint ista tñ spālitas: ar. i. q. iij. saluator. xvi. q. i. in canonibus. xxiij. q. viij. conuenior. xvi. questione. vij. omnes decime supra ō decimis tua. ii. vbi dicitur qꝫ deus in signum vniuersalis dominij decimas sibi retinuit: quarum rerum vsum dominus clericis concessit. r.
p ¶ Licitis. ⁊ ēt de illicitis pōt fieri elemosyna dūmodo trāsferat dominiū ⁊ nō competat repetitio. xiiij. q. v. ñ sane. ⁊. c. q babetis. ⁊. §. se. ⁊ de hoc plene tractatur. §. de deci. extransimissa. Ber.
q ¶ Potestatē. xij. q. ij. nulli: ⁊. c. qcūqz. xvi. q. ij. decimas omnes.
r ¶ Sacrilegus qui bona ecclesiaꝝ rapiunt ⁊ inuadunt sacrilegij iudicant ⁊ ab ecclesia sunt' puniendi. xij. q. ij. nulli liceat. §. ō foro ꝓpe. cōquestus: ⁊ non soluz sacrilegis: sed ēt iude furi ꝓparantur. xxiij. q. iiij. quid ergo. ber.

QVesiuit Duo sunt dicta: vt patet in rubro. Secundum ibi: festum vero. Alb. si.
s ¶ Etiam solus. argu. ꝓtra in apostolo vbi dicitur infirmatur quis in vobis: inducat presbyteros ecclesie qui orent sup eum. supra ō sacra vnc. c. vno: ⁊ sic videtur qꝫ debeant esse plures: quia pluralis locutio duorum numero ad minus contenta est. xiij. questiōe. iij. ver. vbi numerus: hoc in nam variuz[a] ⁊ mutabile semper femina ꝓducit. vita: si inocens ⁊ integer[b] actu. nam si vita bona defuerit fide carebit[c]: non. n. potest iusticia[d] cuz sceleratо hoie habere commercium. Idez.

¶ Dicit qd sit pactū ⁊ vñ dicatur

PActum dicitur inter partes ex pace conueniēs scriptura[e] legibus[f] ac moribus comprobata: dictum pactuz[g] quasi ex pace factū. Idem in eodem.

¶ Dicit isidorus ponit ethymologiam iuris prout habetur in iure: ñ prout est generale nomen.

IUs dcm̄[h] est a iure possidendo. hoc enim iure possidetur quod iuste[i]: hoc iuste quod bene: qꝺ autem male possidetur: alienum[k] est: male[l] autez possidet qui vel suis male vritur: uel aliena presumit[m]. PAscalis canonicis sci martini.

¶ Quicqd fidelis offert ecclesie oblatiōis noie continet: ⁊ a secularibus possideri non debet.

QAusa carpēsis plebis: ⁊ infra. ꝟ Ceterum primitie[n] decime ⁊ oblationes in solis[o] ecclesiarum bonis precipue numerantur. Oblationes vero dicimus quecunqz de proprijs ⁊ licitis[p] rebus ecclesie a fidelibus offeruntur. quicūqz igitur eas per potestatem[q] seularem obtinet: proculdubio contra deum ⁊ sanctorum patrum nititur sāctiones. quinimmo ⁊ qui accipit: ⁊ qui tradit raptor ⁊ sacrilegus[r] iudicat. ALexander tertius.

¶ Solus sacerdos potest sacramentum extreme vnctionis infirmo conferre. h. primo. In anno bisexti seruari debet loci consuetudo circa diem sancti mathie festanduz dumtamen vigilia continuetur festo.

QVesiuit. F. T. et infra. Nos itaqz tibi. t. duximus rñden-

dum qꝫ sacerdos vno presente clerico ⁊ etiam solus[s] potest infirmuz vngere. ¶ Festuz vero beati mathie iurta cōsuetudinē ecclesiasticā vigilia eatenus precedat ut nec pro bisexto nec pro quolibet alio mō interse et solennitatem aliam diem admittat. in qua vtiqz vigilia nisi venerit in dominica[t] ieiunium celebretur. ipsuz aūt festum siue fiat in precedenti die[v] siue in sequenti: qui duo quasi[x] pro uno reputantur: nullus error: sz consuetudo[y] ecclesie teneatur. CElestinus tertius.

¶ Per verbuz statuo ⁊ precipio diffinitiua sententia ferri potest.

IN his que ambiguitatem cōtinent: ⁊ infra. ꝟ Innotuit ap. nostro: qꝫ cuz inter magistruz. MD. ⁊ conuersos hospitalis sancti simpliciani super eodem hospitali in presentia mediol. archiepiscopi q̄stio verteretur: ipe archiepiscopus post cognitionem cause in prolatione sententie his verbis ñ fuit vsus: talem partem[z] condemno vel talē absoluo sed pronunciauit ita: statuo ⁊ precipio: ⁊ infra. ꝟ Attēdentes igitur qꝫ hoc verbum statuo rem perfectam[?] significat: ⁊ cum effectu non verbotenus accipitur. Item secundū greg. quod precipitur[?] imperatur: ⁊ quod imperatur necesse est fieri: ⁊ aliquando si non fiat penam habet. ꝟ Considerantes nihilominus: qꝫ non debet aliquis considerare verba sed voluntatem: cum non intentio verbis: sz verba[x] intentioni debeant deseruire: interpretamur[x] procuratoribus vtriusqz partis presentibus ⁊ diffinimus qꝫ prefati archiepiscopi verba tali forma prolata ꝑpetuo valiture sñie obtineant firmitatem. INocē. iij. patriarche grāden.

¶ Beneficiuz principis latissime interpretari debet.

die. scilicet bisextili.
t ¶ Dominica. quoniam in dominica pp reuerentiam nō est ieiunium celebrandum. xxx. di. capitulo vlti. sed in sabbato precedenti ieiunandū est. §. de obser. ieiu. c. i.
u ¶ Quasi pro vno: ⁊ ideo quia pro vno reputantur in tempore restitutionis: licet de momēto ad momentum fiat computatio. ff. ō mino. veniqz. §. minorez. ⁊. ff. de verborum significatione cum bisextus: ⁊ ꝑpter hoc facit ad titulum. Et argumen. cōtra hoc. ff. de sta. li. i. iiij. §. stichus. no. qꝫ annus solaris habet. ccclxv. dies: ⁊ sex horas. ⁊ sic quattuor anni habēt vltra ꝑfatuz numez diez. xiiij. horas que coadunate faciunt vnū diē q supabundat oī q̄rto āno: ⁊ dr bisextus: qz bis sedetur et statur in vna littera calendarij: ⁊ hi duo dies pro vno computantur: ⁊ interseritur quinto die ereunte februario: hoc ē sexto calendas martij: ⁊ sequenti die debent vigilie beati mathie celebrari. vnde versus. Bi sextum serte martis tenuere calende. Posteriore die celebrantur festa mathie. Sed pone aliquem suspensum per annum: ⁊ est tunc ānus bisextus nunquid in vltima die posset celebrare videtur qꝫ non quia hi duo dies q̄si pro vno reputantur: argu. hic ⁊. ff. co. cuz bisextus: ⁊. ff. de mino. deniqz. §. minorem. Lau. dixit contra. arg. l. dicentis qō si libertas tibi relicta est si anno seruieris: dies illa nō computatur in anno sed tantum. ccclxv. dies. ff. de testa. li. cum beres. §. stichus: ⁊ satis videtur: quia cum sit pena non debet ampliari: sed potius restringi. ō penit. di. i. pene. t.
y ¶ Consuetudo. supra de obser. ieiu. consilium. lxxvi. distinctione vtinam. xi. di. catholica.

IN his Que sunt partes. Secunda ibi. Attendentes. Abbas. siculus.
z ¶ Partem condemno. huiusmodi verbis non fuit vsus vel equipollentibus: quia illud sufficeret. ff. de arbitris quid tamen. §. i. supra de appellationibus ad audientiam. ala. vnde videbatur non valere sententia quia non continebat absolutionem vel condemnationē. ij. questione. vi. §. diffinitiua. C. de sen. ⁊ interlo. om. iudi. preses. Jtez nota qꝫ pars si presens est ꝺēnanda est: quis debeat ꝺēnari dñs an procurator: de hoc plene dictum est supra. de ele. querelam.
? ¶ Rem perfectam. sic. ff. quod quisqz iyr. l. i. §. vltimo. de pe. distinctione. i. §. hec aūt verba. ff. de vsu. videamus. §. ifamia. C. de sen. pas. l. vl. ⁊. i. q. iij. §. notandum. in fi.
? ¶ Quod precipitur. xiij. q. i. quod precipitur.
ꝫ ¶ Verba intentioni. sic. §. e. intelligentia. ⁊. c. ꝑterea: vbi de hoc: ⁊. i. questione. i. marchion.
ꝫ ¶ Interpretamur. que interpretatio generalis est ⁊ ius facit: ⁊ ab omnibus obseruanda est supra ti. prorimo inter alia. ⁊. C. de le. l. i. ⁊ interpretari debuit potius ut res valeret q̄ periret ex quo in dubium reuocabatur. ff. de re. du. quotiens. ii. ff. de verborum obli. quotiens. ⁊. ſ. co. abbate.

QUm tibi. ¶Primo ponit mandatum. secundo ipsius interpretationem ⁊ eius causam ibi: qz vero. Ab. si.

a ¶ Canonico paduano. absenti: alias non esset opus interpretatiõe: nec haberent causam subtrahendi beneficium suum: vel male interpretandi mandatum pape: forte erat in seruitio episcopi: ⁊ sic seruire ītelligebatur eccl̃ie: vnde debebat beneficium suum pcipere ĩtegre p̃ter victualia. s. de cleri. non resi. decet ro. ⁊. c. ad audientiam: vel forte in seruitio domini pape ĩ curia stabat qui plus q̃ p̃sentes seruire intelliguntur: ideo voluit papa q̃ oĩa habe ret sicut p̃sentes. s. de cleri. non resi. cum vile ctus: vel non refert vbi esset: qz papa sic voluit: ergo sic seruandum ẽ: lz durum. xix. di. i memoria. Ber.

b ¶ Manualia. forte q̃ dantur singulis diebus illis tantũ qui intersunt diuinis sicut fit in pluribus locis.

c ¶ Aliter q̃ deceat. no. q̃ qui rescriptum principis maliciose vel astute interpretatur infamis est. C. de legi. l. ij. solus p̃ceps ipsum debet interpretari. supra titulo p̃rimo inter alia: vbi de hoc: ⁊. ff. de pacto. stipu. in pretorijs tamen legatus quandoqz ipsum interpretatur. s. de postu. c. i. versus fi. ⁊ consuetudo legez interpretatur supra de consuetu. cum dilectus. Joan.

d ¶ Largissime. ff. de consti. princi. l. vlt. ⁊. ij. questione. iij. §. prenarrator in fi. ⁊. xvi. q. i. frater noster. ⁊. s. de vsu pal. c. i. fi. s. de dõa. cuz dilectus. argu. cõtra. C. de inoffi. testa. si quando. C. de preci. impe. offe. quotiẽs. ff. ne quid in lo. publi. l. ii. §. merito: ⁊. xxxv. q. iij. quod scripsi. supra de cõsang. qõ dilectio: ⁊. s. de preben. c. vlt. Sed nunquid in rescriptis facienda est larga interpretatio cuz fm intellectum illius q̃ cessit sint intelligẽda. ar. q̃ sic. ff. de v. ob. ĩter stipulantẽ: dicas q̃ nõ: qz lites potius restrigẽde sunt q̃ ampliãde. s. de rescrip. nõnulli: ⁊. c. vlt. ar. ĩmo nec illud qõ indulget bñficiũ est ita ĩterpretandũ vt multum ledat aliuz. supra de preben. relatum: ⁊. lxxv. dist. archidia. florentinum. Joan.

QUm in partibus. Cõis diuisio. scõa ps ibi: cũ aũt. ab. si.

e ¶ Januis. si. s. ti. pri. pmittim⁹: ⁊. s. de pui. qz nõnullis.

f ¶ In p̃uilegijs. quibus pmittitur vt possint celebrare diuina supp̃ressa voce ianuis clausis ⁊c.

g ¶ Nil expresse dicatur. ergo nec aliqs dz ĩterdictũ ad regnũ vel puinciã restringere: qz si papa de hoc cogitasset illud in p̃uilegijs expressisset. s. õ deci. ad audientiã: ⁊. s. de transla. inter.

h ¶ Nomine terre. vide qualiter verbum simpliciter positũ intelligit generaliter de quacũqz terra parua vel magna. si. xix. di. si romanoz. ⁊. s. de p̃uile: qz circa: ⁊ sic generaliter dr̃ interdictũ ex quo tota terra subijcitur interdicto: siue sit ciuitas. puincia vel villa: qz generale dr̃ q̃tũ ad locum illum cum nullus excipiatur.

i ¶ In his locũ hẽat. no. h appellationẽ nois ampliari p interp̃tatõez: si. xxviij. q. i. idolatria: ⁊ est ar. odiũ ampliari ⁊ fauorez restrigi. ff. de his q no. infa. l. ii. §. exercitus. ar. ff. de libe. ⁊ postlim. cũ quidaz: sed ĩ ver. ita te nulla est ampliatio: vt dixi in. pri. no.

Cum tibi. Verbum clericorum ẽt canonicos comprehendit. h. d. vl aliter fm intelle. abbatis antiqui: vt in rubro. Et fm hũc ītellec. est casus no. Et pone sic casũ fz istũ ītelle. ĩ qbusdaz ptib⁹ frãcie erat ꝙsuetudo q̃ ꝓpinq succederent clericis ītestatis ẽt in bonis acqsitis ītuitu eccl̃ie õ hãc consuetudinez papa cõcessit p̃uilegiũ cuidã ep̃o q̃ ordinatio rez clericoz ab intestato decedẽtiũ esset in sua dispositõe: dubitabat an appellatiõe clericoz venirẽt canonici. ⁊ rñdetur q̃ sic vt in littera. Cõis diuisio scõa ibi. cõsultationi. ab. si.

k ¶ Ordinatio rez. nõ intelligas de rebus clericoruz patrimonialibus vel quas intuitu persone acquisiuerint: in illis enim proximiores succedunt clericis intestatis si nõ habent consanguineos: ecclesia succedit eis. xij. q. vlti. c. vlt. in quo casu p̃t intelligi qõd dicitur de rebus ecclesiaz de quibus aliqua in vita sua in egritudie poterãt elargiri supra de testa. ad hec. ⁊. c. relatum. ⁊ secundum q̃ ipsi poterant concessum fuit huic episcopo p hãc indulgentiaz: alias iniqua fuisset hec indulgentia que in totuz tolleret ius alterius. C. de p̃ci. impe. offe. quotiẽs. ar. s. õ of. ordi. licet cum suis concordantijs: vel p̃t intelligi vbi clericus bona p̃pria in pias causas erogari precepit nõ designando personaz per quã hoc fieret: vel si designauit personam negligens erat in his casibus p̃tinet hoc ad episcopum dioc̃esanũ. C. de epi. ⁊ de. nulli: ⁊ in auc. de eccle. ti. §. si quis autez pro redẽptione. colr. ix. ⁊ supra de testa. tua. ⁊ cap. Joannes: p̃ior exp̃ositio melior est cum littera dicat ab intestato decedentiuz: qz non dicitur decedere intestatus qui alij commisit dispositionem rerum suarum supra de testa. cum tibi.

l ¶ Appellatio clericorum. largissime sumitur hoc vocabulũ clericoz p̃ro omnibus clericis subditis ipsi episcopo vt cõpręhendat canonicos ⁊ omnes alios: quia ex quo simpliciter ⁊ indistincte concessa fuit ei ordinatio clericoruz decedentium ab intestato de omnibus intelligẽdum fuit: simile supra titulo p̃rimo: vbi habes cõcordantias de hoc: sic de appellatione bñficiorum tam maiora q̃ minora beneficia intelliguntur. ĵ. e. capitulo penultimo strictius tamen sumitur infra capitulo proximo pro clero tantum cathedralis ecclesie. indulgentia enim large est interpretanda supra eodem cum olim. argumentum cõtra supra de transla. capitulo vltimo.

QUm clerici. Cõis diuisio. scõa ibi: nos igitur. ab. si.

m ¶ Fidelis ero. de hac forma: ⁊ que in ea cõtinẽtur hẽs supra õ iureiurãdo ego. N. ⁊. xxij. q. vlt. de forma: ⁊ si. xxxiij. di. q̃ q̃.

n ¶ Vocabulum. stricte sumitur hic hoc nomen ecclesie placentine: tantum pro episcopo principaliter ⁊ canonicis ecclesie cathedralis ⁊ non p̃ clero dioce. ⁊ merito: quia aliud est dicere clerus ciuitatis: ⁊ aliud clerus dioce. supra de rescri. rodulphus: hoc nomen ecclesia varias habet significationes. quandoqz designat tantum episcopum. vij. questione. i. scire. quãdoqz viros ecclesiasticos. lxiij. distinctione capitulo primo in fi. quandoqz ponitur p̃ro maiori parte capituli. lxvj. distinctione apostolica. quãdoqz restringitur ad canonicos matricis ecclesie lxiij. distinctione. §. vltimo. ⁊. x. questiõe. i. antiquos. ⁊. xij. questione. i. videtes ⁊ hic quãdoqz designat quãlibet ecclesiam prouincie supra de vsu pal. cuz sup. sic appellatione clericoruz omnes intelliguntur supra capitulo proximo. quandoqz designat congregationem fidelium. supra de cõse. distinctiõe. i. ecclesia: ⁊ sic sumitur. iij. q. iiij. engeltrudam. quod probatur supra titulo proximo. c. penultimo ⁊ vltimo. Ber.

o ¶ Et si capitulum: ⁊ merito: quia non est tanta communio inter episcopum ⁊ alias ecclesias quanta inter ipsum ⁊ ecclesiam cathedralem supra de testa. requisiti: vltra medium: cum qua ipse efficitur vnum corpus ⁊ ipsi membra. supra de his que fi. a prela. sine consen. ca. nouit.

p ¶ ¶Principaliter. ergo secũdario tenetur ecclesie qõ vr̃ p hoc q̃ hic dr̃: qz si tenetur ep̃o teneť eccl̃ie. vij. q. i. scire. ergo vr̃ q̃ habeat plures dominos: qõ non est verum qz non censentur diuersi.

Querenti. Cõis diuisio. scõa ibi: ñdemus. ab. fi.

a ¶ Eam. s. censuram. qõ nõ est nomẽ generale ad ea que sequũtur: sicut ⁊ verbũ correctionis depositionẽ ẽt cõtinet. ar. l. di. ⁊tumaces. ff. de offi. pref. legatus: ⁊. l. ex oĩbus. §. de sta. mo. ea que. §. quod si abbas. ar. contra nam ⁊ ꝟbum coherendi maiorem animaduersionem cõtinet. ff. de offi. proconsu. meminisse. in fi. arg. tñ contrariũ videtur: q; si iudex ita pronũciat vim feciſti: nec distinguit õ ꝓuata itelligit. ff. de penis: si ꝓses: ⁊ cũ qd incertũ mãdat: ⁊ si alijs prestatiõib⁹ causa mãdati eroluta sit q̃ qui inherẽt mandato dum tñ expediat erit actio mandati. ff. mã. si qs pro reo: vin. si cum dico illum excõico vtranq; sententiam. s. maiorez ⁊ minorẽ intelligere debes. §. ti. pr. c. penul.

b ¶ Personarũ. hoc ideo dicit: q; in penis imponendis dignitati deferendum est ⁊ persone. §. de offi. deleg. sane. ⁊ ca. pastoralis. ⁊ arg. l. dis. contumaces.

c ¶ Magis. quia ⁊ plectendo ⁊ ignoscẽdo hoc solũ bene agit vt vita hoĩz corrigat. xviij. q. v. pdest: sic. §. vt li. non ꝓtestata: qm̃ in fine. ⁊ vt crescente contumacia crescat ⁊ pena. ff. õ pe. relegati.

Quid. ¶ Primo ponitur q̃stio. scõo rñsio ibi: licet: in qua ꝓmo ponit duas opi. secũdo soluit ibi: nos. tertio moderatur ibi: nec de qualibet. ab.

d ¶ Dixerint. p legẽ illã. ff. de ver. si. silua cedua. §. pe.

e ¶ Alijs asserẽtib⁹. p. l. illam. ff. õ termiõ. amo. l. vlt. §. pe.

f ¶ Legibus. predictis.

g ¶ De noualibus. supra de õ ci. ex parte.

h ¶ De nouo. sic. §. c. i. ⁊ etiaz mãcipia dicunt nouicia q̃ãno nõdũ seruierunt. ff. de publi. ⁊ vec. l. vlt. §. quotiens. ⁊ vinuz dicitur nouũ qõ nõ habet annũ. ff. de triti. vi. ⁊ oleo le. l. vetus: ⁊ gre. nouas appellat nuptias que. j. coronã anni ꝓxa bunt. xxxv. q. viij. c. i. sed videtur q̃ nouale dici debeat terra intra annuz culta: sed hoc non est verum. Imo terra ex quo de nouo redacta est ad culturaz de qua non extat memoria q̃ culta fuerit semp erit nouale quantũ ad ius decimaruz ex quo semel fuit nouale. §. õ pui. c. vl. ⁊ ar. §. de deci. ex parte.

i ¶ Indulgentiam. de qua tu habes. §. de decimis. ex parte. i. ⁊. c. ex parte. iij.

k ¶ Magnos. ergo a contrario sensu videt q̃ si nullos vel modicos consueuit habere nihil habebit ecclesia parochialis de illo nouali etiam post tẽpora quãtacũq; quod est verũ supra de priuil. capitulo vltio ar. ꝓtra. xxxv. q. iij. qõ scripsi. sicut dr de fũdo dotali q ẽt solu. ma. adhuc dotalis dr. ff. de fun. do. ẽt si diruto. arg. §. xxxv. q. iij. qõ scripsi: tñ põt dici: vt dixit Jo. ⁊. t. q̃ si ecclesia parochialis ẽt tractu tpis incipiat ledi grauiter desinit esse nouale. ar. §. de dona. apostolice: ⁊ ar. huius decre. lz õ videat respicere principũ nouales: si. n. priuilegiũ incipiat esse iniquũ pdit priuilegiũ. §. de deci. suggestũ. ar. lxiij. di. §. verũ: ⁊. ff. de vul. ⁊ pu. sub. ex fcõ. ⁊ ab eo qõ diu equũ visũ est recedit pp euidentẽ vtilitatẽ. ff. de ꝓsti. prin. in. l. pe. ergo eadẽ rõne pp enorme dãnũ recedit ab eo qõ diu obtentuz est: als sp erit nouale. §. de pui. c. vlti.

Venerabili. ¶ Per matricẽ ecclesiã cathedralis ecclesia itelligit nõ romana. h. d. Vel sic: vt in rubro. in pma pte ponit epi q̃rela. in scõa dat iudices ibi: ideoq;. ab. si.

l ¶ Per matricem forte in priuilegio illo ꝓtinebat saluo iure mricis ecclie: ⁊ noie mricis ecclie intelligit quelibet ecclesia cathedralis. lxiij. di. ex his: ⁊. xij. q. i. videtes. ⁊ ꝟ in fi. ti.

m ¶ Intelligit non attendẽtes q̃ q nimis astute interpretat principis bñficium notatur infamia. C. de le. ⁊ se. con. l. ii. laur.

n ¶ Si aliud. puta priuilegiũ exẽptionis: qm̃ nulla pscriptio in hoc casu valeret supra de prescricum non liceat tan.

o ¶ Volum⁹. ⁊ nos idẽ velle debemus: ex quo illud precepit obseruari. xj. distinctione quis ne sciat: ⁊ eius interpretatio ius facit quo ad omnes. C. de le. ⁊ se. con. l. fi. lau.

Ex parte.

In prima parte ponitur querela comitisse. in secunda iudices instruit. Secunda ibi ad ĩtelligendam. Abbas siculus.

p ¶ Cum ipsius. scilicet comitisse.

q ¶ Prepositus. laicus officialis.

r ¶ Clausulam. premissam. scilicet nemini liceat excommunicatis: vel nominatim interdictis pro canonicis carnotensibus absq; congrua satisfactione absolutionis beneficium indulgere: quam habes infra capitulo proximo.

s ¶ Pro contumacia. non videtur q̃ hec distinctio locum habeat: vtrũ quis excõmunicetur pro crimine: an pro contumacia: quia nemo excõmunicatur nisi pro mortali peccato: ⁊ qui aliter non potest corrigi. xi. q̃stione. iij. nemo. in fine. xlv. distinctione: sed illud: ⁊. xviij. q̃stione. iij. tam sacerdos. ⁊. xi. q. iij. certum: immo bene habet locum hec distinctio: quicunq; enim vocatus legitime ad iudicium non venit ꝓ qua cunq; re contumax reputatur: vnde propter talẽ contumaciam excõmunicari potest: si res talis sit q̃ actor non possit in possessionem mitti. §. vt li. non con. tue. ⁊ tũc sufficit prestare cautionem stãdi iuri: q; pro sola cõtumacia excõmunicat⁹ fuit. s. q; non venit: ⁊ nõ pro re aliqua. q; nondũ constabat in quo teneretur actori si pro offensa tunc excõicatur: puta cõmisit maleficium: ⁊ illõ fuit notoriũ: vl ꝓ sñiam vel facti euidentiã: vel p ꝓfessionẽ. j. c. pr. ⁊. §. õ coha. cle. ⁊ mulie. c. vlt. ⁊ pdẽnatus de ipso maleficio cum non satisfaceret fuit excommunicatus: hic talis non debet absolui: nisi primo satisfaciat cum constet õ maleficio suo ⁊ tamen hic interuenit contumacia antequã excommunicaretur: quia non soluit termino statuto: sed hic directe excommunicatur: quia non satisfecit: sed in alio casu non: nisi quia non venit: idem esset si maleficiũ notorium esset si publice proponatur: quicũq; fecit tale maleficiuz satisfaciat leso vsq; ad talẽ diẽ. alias sit excõicatus. post terminũ nõ absoluet si veniat ad iudicẽ ⁊ petat absolui: nisi satisfaciat. xviij. q. vlt. pessimã: ⁊ ita bona est distinctio. ¶ Preterea supfluũ videbat priuilegiũ illud: q; de iure cõi illud competit cuilibet q̃ nullus absoluatur priusq̃ satisfaciat: vt ca. pessi-

tio suspensio ⁊ interdictum.

Querenti qd per cen. eccle. debeat intelligi: quuz huiusmodi clausulaz in nostris lris apponimus. ꝟ Respondemus q; per eã nõ solũ interdicti sz suspensionis ⁊ excõicationis sñia valet intelligi: nisi iudex discretus rerum ⁊ personarum[b] circũstantijs indagatis ferat quam magis[c] viderit expedire.

Idem ce sarag. episcopo.

¶ In priuilegijs õ decimis nouallium nõ solvẽdis illud appellatur nouale de cuius cultura nõ est memoria ⁊ quod prius modicum vel nullum fructum afferebat.

Quid per nouale vocabuluz intelligi debeat. t. f. requisiuit ꝟ Licet autez quidam direxint[a] q; nouale sit terra precisa que ãno cessat: alijs asserentibus[c] q; ex silua q̃ arboribus extirpatis ad cultum redigitur fieri nouale dicatur: quarũ vtraq; interpretatio ex ciuilibus legibus[f] colligitur. ꝟ Nos igitur inquisitioni tue. t. r. q; eam credimus predecessorum nostrorum intentionem fuisse quz pijs locis indulgentiam de nouallib⁹[g] concesserũt: vt nouale intellexerint agruz õ nouo[b] ad cultũ redactũ: de quo nõ extat memoria q; aliquando cultus fuisset. Sed nec de quolibet tali nouali credimus eis indulgentiaz[i] fore concessam: nisi de illo duntaxat cuius decimaz religiosus potest cõuentus absq; graui õtrimẽto paro chialis ecclesie detinere: cũ talis sit sepe loc⁹ incultus õ quo parochialis ecclesia magnos[k] percipit decimarum rõne prouentus.

Idem abbati. f. ⁊. p. monachis alcobatie.

¶ Si ecclesia subiecta epõ unit alteri vel gubernanda ꝓmittit saluo iure matricis ecclie: p mricẽ ecclias itelligitur cathedralis nõ romana.

Venerabili. f. n. collubrieñ. epõ didicim⁹ cõquerente: q; cum fratres sancte crucis monasterium de argarijs sub protectione sua nuper receperint: qõ suis pdecessoribus episcopalia iura consueuerat ab antiquis temporibus exhibere: nunc quodaz de canonicis suis sine suo consensu ibi facto põre occasione cuiusdaz priuilegij a. c. papa veritate tacita ipetrati eidez episcopo obediẽtiã denegat exhibere: inde sumpta occasiõe q; per mricẽ[l] ecclesiã non cathedralẽ itelligit[m] sz romanã: ⁊ infra. ꝟ Jõq; mãdam⁹ quatenus si aliud[n] uobis nõ occurrerit pp qõ dictus põr nõ debeat dioc. epõ rñdere: vos euz ad eã prestãdã eidez sicut pdecessores sui predecessoribus epi cõsueuerũt vel pstiterunt: per cẽ. eccle. cõpellatis: nõ obstãte priuilegio i preiudicium collubrien. ecclesie per surreptionez obtento: nos enim p matricem ecclesiã cathedralem intelligi uolumus[o] non romanam.

Idem abbati sancti genouefe õ cano ⁊ cancellario parisiensi.

¶ Excõicatus uel interdict⁹ p cõtumacia uel offensa dubia absolui tur cautiõe pstita de stãdo iuri. Si uero fuit excõicatus uel interdictus pro manifesta offensa: tunc pus oz satisfacere antequã absoluat. ⁊ õ manifesta de qua constat p cõfessionẽ uel pbationẽ legitimam vel rei euidẽtiã. b. d. cũ capitulo sequenti.

Ex parte in christo dilecte filie comitisse blesen. ⁊ infra.

¶ Proposuerũt nũcij comitisse: q; cum ipsius[p] prepositꝰ[q] quẽdã latrõez ceperit: ⁊ iusticia fuerit inde facta: latro fuit p capituluz carnoten. post factã iusticiã requisit⁹ quia euz in terra sua captũ fuisse dicebant: ⁊ infra. Verũ cuz super hoc de parẽdo iuri comitissa cautionẽ offerret canonici carnoten. nihilomin⁹ terrã eius fecerunt interdicto supponi: qõ relaxare noluerũt: nisi prius solueret emẽda. dicebãt enĩ in carnoten. ecclesie priuilegijs cõtineri q; nemini liceat excõicatis vel nominatim interdictis pro canonicis carnoten. absq; congrua satisfactiõe absolutionis bñficium indulgere.

ꝟ Ad intelligendam ãt clausulaz[r] priuilegij memorati credim⁹ distinguendum: vtrum in aliquẽ iterdicti uel excõicatiõis sententia sit prolata p contumacia[s] tãtũ: q; scilicet

mam:ꝛ.ſ.de of.delega.ex lkis.xvij.q.iiij. de preſbyterorum:ꝛ.ri.q.iij. excellentiſſimus.in fi.ꝛ.ſ.ti.proꝛi.parochianos. ℣Poteſt dici ꝙ ſolet plꝰ timeri ꝛc.xxiij.diſt.ꝯ℣:ꝛ.ſ.de bere.ſi aduerſus.multa enim concedun tur que ſunt de iure communi.xxiij.q.ij.c.ſane in fi.ꝛ.xxxij.q.ii.admo nere.ita viaticum tibi concedimus:ꝛ tamen omnibus penitentibus in fi. datur ſ. de peni.ꝛ re-- miſ.quod in te.ꝛ.ſ. tit. pꝛi.pmittimus. Quid ſi aliquis ita pauper ſit ꝙ non poteſt ſatiſſacere preſtet cautionem ꝙ ſa- tiſſaciat cum peruenerit ad pinguiorem fortunã .ſ.de ſoluti. odoardus. Quid ſi cautionem pre ſtare non poteſt:tunc u ret.C.de epiſ.ꝛ cle.auc. generaliter.preſtet quaꝫ poteſt.ſ.de do.poſt di- uor.reſti.c.pe.licet vide retur ꝙ talis caſus non excuſet:ar.ſ. de rapto. ſup eo.ꝛ.C.de fur.ſub- tracto. nam quandoqꝫ aliquis non abſoluit ꝓ pter delictum ſuum ſed differtur abſolutio.ri.q. .iij.q iubente.xviij.diſ. ſi quis adeſſe ꝛ.xxvi.q. vij.ſacerdos.ſ. de offi. ordi. ſignificauit:ꝛ.ri. q.iij.ſi quis eꝑs damna tus:nulli tamen eſt fina liter penitentia denegã da.xxvi.qõ.vi.ſi preſby ter:ꝛ.c.ſe.qꝛ eccleſia nul li claudit gremium ſuꝫ C.de ſumma tri.l. vlti. pꝛope fi.

a ¶ Citatus. trinis edi- ctis vel vno perempto- rio pro omnibus. xxiij. .q.iij. de illicita. ff. de re iudi contumacia. vnde videtur ꝙ non veniens ad primam citationem nõ ſit cõtumax.arg.C. de iudi. ſancimus: ꝛ.ſ. de pꝛocu. querelaꝫ. vbi de hoc:ꝛ.v.qõne .iij. ſi egrotans.

b ¶ Juſſus.ꝛ hec contu macia eſt.ff.de rei vẽd. qui reſtituere et non ex- cõmunicatur. quis niſi pro cõtumacia: ſed hoc ĩtellige vt dixi ĩ magna gloſa.

c ¶ Sufficiens.ſic.ſ.de ſequeſtra. ad hoc. ſuffi- ciens cautio eſt ſi pignora vel fideiuſſores dentur.ff.man.ſi mandato.§. vlti.de hoc dictum eſt.ſ.vt lite non conteſtata qm̃.§.in aliꝭ.

d ¶ Manifeſta.ex hoc verbo orta fuit contentio que determinatur prout dr̃.ℑ.c.proꝛi.

e ¶ Si vero dubia.qũo ergo iuſſit iudex maleficiuꝫ emendare ſi non fuit ibi manifeſtũ. Jtem ſi ſententiãdo iuſſit fem̃ fuit notorium ꝓ ſniam.ſ. de cohabi.cleri.c.vlt.ergo nõ põt eſſe dubia offenſa.ſol.qñqꝫ iubet a iudice ſententiando.vi.q.iiij.q iubente.ff.de re iudi.quod iuſſit:ꝛ hoc fieri non debet niſi cum res eſt manifeſta.ri.q.iij.graue.qñqꝫ iubet iudex nõ ſentẽ tiando:vt ſi ſtatim cum cõparuerint corã eo partes reus cõfitet:qꝛ cõfeſ ſus ꝓ iudicato habet.ff.ꝺ ꝓfeſ.l.i.C.eo.l.vna.ſi tm̃ ꝑcipit vt ſatiſſaciat: non hoc faciat ſententiando:qꝛ non oĩs vox iudicis auctoritatem rei iudi cate cõtinet.C.de ſen.ꝛ iterlo.om.iudi.ex ſtipulatiõe.ꝛ.iij.q.vi.hoc qꝓ- pe:ꝛ adhuc põt reus allegare errorẽ.ſuũ.ff.de cõfeſ.l.ii.vnde non eſt res manifeſta:ꝛ ita põt itelligi qõ ꝺ dicit Jo.vel ſic ad ꝗrimoniam alicuius de aliq̃ offenſa eã exprimẽdo iudici ipſe iudex ꝑcipit reo ut ſatiſfaceret illi vſqꝫ ad certũ terminũ:aut cõpareret corã eo reſpõſurus alias excõicabat illũ:niſi alterꝫ iſtoꝝ faceret ꝛ ille nõ venit.ꝛ ſic fuit excõicatus.ſi ipe petat abſolui ſufficit ꝙ ipſe preſtet cautionem ſtãdi iuri:qꝛ offenſa nunc dubia ẽ ꝛ ſi fama ſit ꝙ id fecerit vel ꝙ iudex a pluribus hoc itellexerit.

Cum olim. Cõmunis diuiſio. Secunda ibi:qꝛ vero.ꝛ dubiũ ema nauit ex reſponſione pape.ſ.c.proꝛi.ab.ſi.

f ¶ Cum olim.allegatum.ſ.ca.proꝛi.quod continet hic ĩfra ibi nemini ꝛc.uſqꝫ ibi:qꝛ vero.

g ¶ Dum anſam.dr̃ quãdoqꝫ anſa auricula cyphi vel vrcei uel calicis que ma nu tenetur.ff.de rei ven.in rem.§.ii.ℏ dr̃ anſa nodus curſilis ꝛ facilis ad ſoluẽ dum ita factus ꝙ ſi recte trabatur caput fili omnimode eſt ſolutus modus ſi ma le trahit ligatꝰ remanet ita cõ tingit ꝓpter reſolutionem qõ- nis precedentis decre.de offen- ſa manifeſta quã modo ℏ ſol- uit.ĩferius aperte.

b ¶ ℣Proponentibus.ꝛ male.

i ¶ Non que iudici.ꝛ hoc fatu- um erat dicere ꝙ ſibi credendũ eſſet in ꝓiudicium alteriꝰ: imo iuder ſm motũ animi ſui:ꝛ ſz ſenſum iudicare tenetur.ſ. de ꝙſue.ad noſtram:ꝛ.ſ.de renũ cia.in preſentia:ꝛ.ſ.de teſti.in noſtra:ꝛ.iij.q.vij.iudicet.ꝛ ſz ꝙ ſibi videtur.ff.de arbi.ꝗlem dumtamen ſm leges ꝛ cano- nes in auc. de iudi.§. qꝛ vero colla.vi.in auc.de defen. ciui. §.iuſiurãdum.colla.iij.ſed vi- detur ꝙ illud dicatur manife- ſtum quod iudici videtur:ſicut illud dr̃ probabile quod ei vide tur.ſ.de appel.vt debitus.re- ſpõdeo licet ad opi.iudicis re- feratur quod dicatur probabi- le vt ꝓ hoc poſſit ꝛ debeat ap- pella.deferri.ſ.de ap.cuz ſpe- ciali:ꝛ.ſ.ti.pri.ſacro.ad fi. ſe cus eſt in manifeſto illud.n. ꝓ prie dr̃ manifeſtum quod non eget probatione.ri.q.iij.coruz ſed hic ſumitur manifeſtuz pro notorio prout in fi. dr̃:ꝛ.ii. q. i.de manifeſta.

k ¶ Jntelligere.ergo nos quo qz ſic itelligere oporteat.ſ. eo. venerabili:ſic.ſ.de bere. cum ꝓs:qꝛ interpretato principis ius facit.ſ.ti.pri.Iter alia. C. de le.i.l.vlti.

l ¶ Confeſſionem.ꝛ per ſenten tiaz:ſic.ſ.de cohabi. clerico.ꝛ mulie.c.vlti.

Abbate ſancti. Verba priuilegioruz lar gam habent ſignificationem vnde verbum ſm ꝛ iurta ĩ eis poſitum cauſatiue tenetur non conditionaliter ita cõmuniter ſũmatur:ſed hec ſummatio vi nimis generalis ꝛ eſt non vera indiſtincte iudicio meo:priui- legiũ in quantum preiudicat al teri ſeu iuri cõmuni non debet large ſed ſtricte itelligi vt dixi in.c.olim.ſ.eo. Jdeo põt ſic ſũmari ut in rubro. ℣Prima pars narrat factum. Scõa diffinit ibi:bis igitur. ℣Prima ſubdiuidit naz primo ponitur petitio pro parte electi. Jn ſecunda ibi:ceterum:petitio ꝛ reſponſio contra electuz. Jn tertia ibi:Ad hoc.pro electo. Jn ꝗrta ibi:cõtra qõ.rñſio ꝑ electum. Elb.ſi.

m ¶ Conſuetudinẽ.ex hoc videt ꝙ ſit bene recipiẽdus talis libellus:peto ius eli gendi rõne ꝙſuetudinis.ẽt ſi cã alia ſiue titulus nõ allegek :ſic.ſ.de cau. poſ.cũ eccliã.ꝛ.ſ.de elec.cumana.ff.cõmu.pre.vẽditor.§.ſi ꝙſtet:ꝛ.ſ.de ꝙſue.cũ dile ctus:q̃ ſilis eſt huic.xxviij.q.ij.ſeruitiũ.ff.de aqua plu.ar.l.i.§.vlt.ꝛ.ir.q. iij. ꝙqueſtus.lxiij.di.qꝛ.Sed ℑ:qꝛ ex ſolo curſu tpis non tollitur obligatio ergo nec ĺducitur.ff.de ac.ꝛ obli.obligationũ.§.placet:ꝛ.ſ.de ꝑſcrip.ſi diligẽti.Sol.cu ca ius eligẽdi ſufficit probare ꝙſuetudinẽ preſcriptaz de hoc dictum eſt.ſ.ℏ cau. poſ.cum eccleſia.dicut ibi Jo.

n ¶ De monaſterio.Sed cum ſeruitutez ſibi debere dicat quomodo petit ut ali quid ſibi fiat cum ſeruitus potius ſit ne aliquid fiat ℭ ut aliquid fiat.ff.de ſerui. quotiens.§.i.Solu.iure communi neceſſe habet eligere:ſed iure ſeruitutis debi te petit ne aliunde eligat ℭ de ſuo etiam monaſterio:ut in fine patet:ꝛ ita ne ali quid fiat petitur:vl̃ verius dicas ꝙ bene petitur iure ſeruitutis ut aliquid fiat.ff. de ſer.uen.ſi forte.§.ii.

o ¶ Alciateñ.monachum:hoc modo bene probatur ſeruitutis poſſeſſio.ſ.quia prohibitio facta eſt ne ille eſſet abbas ꝛ admiſſa fuit:quia per hoc ꝙ prohibebãt credebant vti iure ſuo quod exigitur in ſeruitutibus:licet enim vtaris niſi credas te iure tuo vti vt paratus ſis prohibere impedientez non acquires ſeruitutem.

citatus[a] ſtare noluit iuri: vel etiã ꝓ offenſa: qa videlicet iuſſus[b] noluit maleficium emendare. Jn primo caſu credimus cõgrue ſatiſfieri: ut ſentẽtia relaxetur ſi põs ſufficiens[c] ſtãdi iuri cautio tribuat. Jn ſecũdo vero ſi offenſa eſt manifeſta[d] nõ credimus ſatiſfieri cõgrue: ut relaxet ſentẽtia niſi prius ſufficiens preſtetur emenda. Si vero dubia[e] eſt offenſa: ſufficet credimus ad relaxãdũ eãdem ſi parendi mandato eccleſie competẽs ſatiſfactio põbeat.

Item comitiſſe bleſen.

Sũmatũ ẽ ſupra.c.pri. vel dic Manifeſtum dicitur quod ꝓ cõfeſſionem vel probationem legitimã vel euidentiam rei conſtat.

Cum olim pro canonicis carnoteñ. quoddam capitulum contra te fuit allegatum[f]: quod dicebant in eccleſie ſue priuilegijs cõtineri: vt videlicet nemini liceat ex communicatis vel nominatim interdictis pro canonicis carnoteñ. abſqꝫ congrua ſatiſfactiõe abſolutionis beneficium indulgere:ꝛ infra. Quia vero dum anſam[g] ſoluimus nodum dicimur liganiſſe,ꝓ pter hoc ꝙ eiſdem canonicis velut aſſeris proponentibus[h] illaz offenſam eſſe manifeſtã nõ que iudici[i] non que alij ſed que ſibi tantum modo manifeſta videtur: offenſaz illam nos reſcribimus intelligere[k] manifeſtam que vel per confeſſionem[l] vel probationez legitime nota fuerit: aut euidẽtia rei que nulla poſſit terginerſatione celari.

Item epiſcopo ꝛ cantori attrebaten.

Verba priuilegiorum debent intelligi vt aliquid afferant et non remaneat ambiguitas ꝛ ideo verbũ ſcõz ꝛ iuxta videtur appoſita cãtiue ꝛ nõ cõditionaliter.

Abbate ſãcti ſiluani alciateñ. viam vniuerſe carnis ingreſſo cum eiuſdem loci monachi elegiſſent quendam de ipſius eccleſie gremio in abbatem:ꝛ confirmationez electionis a morinenſi epiſcopo nequiuiſſent aliquatenꝰ obtinere:eam a ſede apoſtolica petierũt. Ceterum procurator monaſterij ſancti bertini ꝓpoſuit ex aduerſo ꝙ cuz ſecunduz approbataz conſuetudinem[m] ꝛ priuilegia ro.pont. abbates alciateñ. ꝺbeãt de monaſterio[n] ſancti bertini ſemper aſſumi: huiuſmodi electio erat non ĩmerito reprobanda: vtpote contra conſuetudinez diuturnaz.ꝛ contra priuile.ſe.apo.attẽtata.ꝛ alciateñ.monachi debeãt iure ꝙpelli: vt de monaſterio ſancti bertini perſonam idoneaz ſibi eligerent in abbatem:ꝛ infra. Nos igitur depoſitionibus teſtium diligenter inſpectis inueni mus eſſe probatuz:q ꝛ.xl.annis ꝛ infra Monachi alciateñ. abbatez ſibi ꝺ ſãcti bertini monaſterio elegerunt ꝛ infra. Et cum quadam vice garinuz alciateñ.° monachum elegiſſent:eius electio robur habere non potuit:donec apud monaſterium ſancti bertini profeſſione facta poſt aliquantum temporis quã do.ſ.eiuſdez loci abbati ꝛ conuentui placuit in alciateñ. extitit abbatez aſſumptꝰ. Ex priuilegijs quoqꝫ ro.pont.argui poterat alciateñ. abbatem fore de ſancti bertini collegio eligendum. nam priuilegio paſcalis pape huiuſmodi capitulum apparet inſertum ſurrogatio-

tempore.ff.de iti.actuq; prima.l.vlti.arg.ff.quēadmo.ser.amit.l.vlt.qd enim si vicinus tuus ꝓpter pauptatem: vel forte q; non curauit per.c.an.habuit edificium tuum depressum non extollens illud: nunqd propterea debet tibi seruitutem altius non tollendi: certe non: nisi crederes te ius habere: quod presumitur si aliquando prohibuisti interrumpere prescriptionem. interpellare enim debueres fuitutē si vsucapeꝝ vis.ff. quē admo.serui.amit.si quis alia .§.si cum ius habere.vin.

a ¶ Porro.hic incipiunt verba priuilegij Calixti pape vsq; ibi ad hec.

b ¶ Iuxta pascalis.hic allegat priuilegium ⁊ preterea prescriptio: vt.s.patet. ſz prescriptio ⁊ priuilegium ꝓtraria sunt: q; allegat priuilegium iuri prescriptionis renūciare videt.s. de prescript.veniens. q; quod meum est ex alia cā meum fieri non pōt.s.de fi.instru. inter dilectos. Dic vt dixi.s.de prescrip.auditis.in glo.que incipit sic ergo abbas ⁊c.ibi similiter allegabatur prescriptio et priuilegium: vel melius hic allegabatur consuetudo ⁊ non prescriptio ⁊ consuetudo debet esse prescripta.s.de consuetu.cum dilectus: ⁊ ita consuetudo probat vsum priuilegiorum.

c ¶ Spacium.scilicet.xl.annorum.

d ¶ Contradictorio iudicio.ad hoc enim vt consuetudo valeat oportet vt sit obtenta contradictorio iudicio si ex aduerso neget cōsuetudo.ff.de lega.cum de cōsuetudine.⁊ alia de qbus habetur.s.de consue.c. vltio. Contradictorium iudicium dꝫ puta cuz ego dicerem hanc esse consuetudinem: aduersarius dicebat non esse consuetudinem ⁊ iudicatum fuit q; erat consuetudo. sicut enim in seruitute uel libertate prescribenda regritur prestatio.ff. quēadmo. seruit. amit. si quis alia.§.ii. sic videtur q; requirat in cōsuetudine prescribenda Jo.

e ¶ Fiat fides. Ex hoc habet q; si i priuilegio aliquo fiat mētio consuetudinis vel priuilegij q; necesse sit illud priuilegium exhiberi.c.distinc.contra morez .lxxvi.distinc.ieiunium.ix. di. vt veterum.xxv.q.ij. sancim⁹ in auc.ut spon. lar.§.⁊ hoc in super collatio.ix.argu.contra: quia non videtur q; hoc requiratur in publico instrumento xix.distin.si romanorum.⁊ in auc.ut fratrum filij.§.i.⁊.C.de dona.si ea que.ff.de dona.ex hac scriptura.ff. de admi.tutorum cyrographus. Ad hoc distinguit quidam inter publica instrumenta ⁊ priuata ut in publico instrumento non sit necesse probare vel exhibere illud de quo fit mentio: ſz in priuato sic. Sed alij dicunt q; si priuilegio inseritur totus tenor alterius non est necesse illud exhibere. Sed certe illud non sufficit: q; adhuc posset esse falsitas in bulla ⁊ in alijs.s.de priuile.cum olim in fine. Alij probabilius dicūt q; si auctoritate iudicis ꝓuilegium vel aliquod reseriptū est renocatum vel in alio priuilegio insertum non est necesse illud exhibere: secꝰ si per tabellionem tantum: q; publicatio facta coram iudice fidem facit ſz postea perdantur per instrumenta: vt.C.de testibus publicati. Item q; iudex diligentius singula facit quam tabellio: quia non est credendum q; iudex sine cause cognitione aliquid facit sicut verisimile non est q; auferat alicuius legitimas exceptiones.s.de offi.delega.ex parte.sed predictis omnibus obuiat.s.de re iudicata cum inter in fine:⁊.s.de fide instrumentorum inter dilectos. Sed dicas q; si constat q; instrumentum publicum sit coram iudice non est necesse illud exhibere nisi aduersarius velit docere de falsitate illius tunc debet exhiberi ſz ꝓmo imposita sit ei fides nisi iurauerit sed illud perdidisse. C. de fide instrumentoruz .l.vltima. Joānes.

f ¶ Casualis. ut hec dictio ſm: accipiat ꝓ q; vel ꝓ si.ber.

g ¶ Ad ꝓsonale.s.hoc verbum concedimus.

nem abbatis penes monasterium sancti siluani apud alciateñ.monachos iuxta preteriti temporis morem in vestra semper concedimus dispositiōe persistere. In ꝓuilegio etiam calixti huiusmodi capitulum inuenitur. Porro[a] iuxta pascalis[b] pape decretum abbatis surrogationem penes alciateñ.non aliūde q̄ de vestro monasterio fieri apo. auctoritate decernim⁹. ¶ Ad hoc autem pars aduersa respondit: q; si etiaz probaretur q; infra predicti temporis spacium[c] de monasterio sancti bertini semper fuerit abbas alciaten.assumptus.ex hoc dici nō poterat q; consuetudo aliqua quasi cōtradictorio[d] iudicio fuerit introducta: cum in memorati garini electiōe ꝓ bono pacis extra iudicium processuz taliter dignoscatur ⁊ infra. Preterea cum pascalis papa surrogationez abbatis sācti siluani monasterio sancti bertini iuxta morez preteriti temporis duxerit concedendam: nec de mor ꝑteriti temporis fiat fides[e] per eius priuilegium ⁊ similia nulluz super hoc alciatenē. monasterio poterat preiudiciuz generari. ¶ Cōtra qō fuit ex aduerso responsum: q; hec determinatio secundum preteriti temporis morem: ⁊ casualis[f]: ⁊ cō ditionalis potest intelligi: ⁊ tam ad personale[g] quam ad impersonale verbum referri. Si enim impersonale[h] verbum determinet: cōditionalis intelligitur: ⁊ est sensus[i]: concedimus surrogationem abbatis sancti siluani apud alciateñ .m. in .v.s. dispositione consistere secundum preteriti temporis morem .i. si mos preteriti temporis talis fuerit. Si vero verbum determinet personale: casualiter debet itel ligi: ut sit sensus: concedimus secū dum preteriti temporis morem.i. q; mos preteriti temporis sic obtinuit surrogationem ⁊c. Hic autez sensus rectior esse videtur: quia cū priuilegiuz sit lex priuata[k] ⁊ lex nō debeat esse obscura vel captiosa[l] ſz certa ⁊ manifesta: nec eē t ꝑuatani si aliquid specialiter indulgeret: ꝑfecto sic intelligenda sūt illa verba vt res de q̄ agit valere possit potius[m] q̄ꝫ perire maxime cuz supradictus.C.papa qui eidez pascali e uicino[n] succesſit verbis eqorib⁹ vsus determinationē illam ꝓsus amouerit: ut ābiguitas tolleretur. ⁊ qō dicebatur in concessione pascalis: vt videlicet surrogatio abbatis sācti siluani apud alciateñ.in dispositione abbatis ⁊ fratrum sancti bertini semper existeret: ipse mutauerit decernēs surrogationē ipsi⁹ abbatis nō aliunde q̄ꝫ de monasterio sancti bertini faciendaz. ¶ His igitur diligenter auditis monasterio sancti bertini adiudicauim⁹ huiusmodi dignitatez: vt quotiens in alciaten. mōasterio abbatis electio imminet faciēda alciatē. mōachi[o] de cenobio sci berti ꝓsonaz[p] idoneā sibi eligant in abbatem: ita videliz vt tandiu monasteriū ipsū bac honoris debeat ꝓrogatiua gaudere: vo nec ibidem[q] viguerit obseruantia regularis ut idonee persone inueniantur in illo que possint in abbatez assumi.

Idem comiti tolosan.

¶ Dicit qui dicuntur heretici manifesti. scōo que sint pedagia gui/dagia ⁊ salinaria interdicta. tertio dicitur quomodo intelligitur preceptum factum laico q; de se con/

b ¶ Impsonale.s.hoc verbum consistere.

i ¶ Sensus.s.q; referat ad ꝓsonale verbum.

k ¶ Lex ꝓuata.di.iij.priuilegia.

l ¶ Captiosa.distinc.iiij.erit autem. vnde statutum fuit ut per consequētiam lr̄arum scriberetur lex.C.de ve.iur.enu.l.i.in fine.ff.ad mu.l.i.in fine.

m ¶ Potius. si. ff.de vsu ⁊ habi.diu⁹ in princi.ff.de re.du.quotiens .ff.de serui.si cui.⁊.l. sequenti.§.de priuile. in his.xvij.qōe. iiij.c. i.⁊ xij.q.ii.si quos.⁊.q. v. q⁊.§.de cōuer. coniug. qdam: arg.§.de fi.instru.inter dilectos: arg. contra.§.de offi. deleg. cum super:⁊. ff. de iure codicil.l.i.⁊.ff.de ber.ī sti.quotiens.

n ¶ E vicino. idest proximo.

o ¶ Monachi. vide q̄liter papa pronunciat.⁊ ſm ꝓuilegium ⁊ ſm cōmune ius: ſz ius cōe ad iudicat electionem ipsi capitulo sancti siluani alciateñ. ſm priuilegium vt eligant de monasterio sancti bertini et sic habent electionem sed non liberam: quia non eligunt vndecūq; volūt sed reducit priuilegium ad ius cōe.§.de consue. cum dilectus. Jo.

p ¶ Personā. idoneaz: ⁊ si hoc non esset dictum tamē subintelligebatur .§.de elec.cām que.ff.ō serui.si cui.⁊ pater concedens vtori vt filiā cōmunem cuiq; voluerit copuler: non tamen intelligitur ut eaz copuler tutori.ff.de ritu nupti. quāquam.

q ¶ Donec ibidem. arq; si priuilegium detur alicui mōasterio: destructo monasterio destruetur ⁊ ꝓuilegiuz: ar. xvi. q.vij.⁊ hec scripsimus. xxv.q.ii.§.vlti. in fine. Item arg.q; cessante cā cessat priuilegium.§.de deci. suggestum.⁊.xvi. .q.i. generaliter. C. de testa.mi.l.vlti.⁊ instit. de auc.tu.§.vlti.⁊ instit. de pupil.substi .§. quarōne.lxiij.dist.§.verum:⁊.lxi.di.§.his omnibus.§.de vita ⁊ hone. clerico.c.vlti.⁊.§.de no.ope.nuncia.cum ex iniuncto. Sed pone q; nullus reperiatur idoneus in monasterio sancti bertini dum vacat monasterium alciateñ. vel q; ibi non obseruatur obseruantia regularis: si eligant de alio monasterio numquid sit eis preiudicium quominus teneantur eligere in alia electione de monasterio sancti bertini si persona est idonea vel obseruantia est reformata quod preiudicetur eis est arg.§.de constit.cum venissent:⁊.§.de prescrip.constitutus: quia vnico actu perditur priuilegium vt ibi dicitur.⁊ hec littera etiam multum facere videt ad hoc sed non credo quod fiat ꝓpter hoc preiudicium cum postea aliquis erit idoneus arg.§.de elec.quia diligentia:⁊.ff.de seruit.rustico.predio.⁊ attilicin⁹.⁊ hec littera non contradicit: quia non priuantur nisi cum persona non inueniretur idonea: uel ordo regularis non viget. sed cessante causa illa priuilegium locum habet: argumē. C. de cur. fur. l. pe.⁊.§.ti. ꝓti. duob⁹: ſm vnum intellectum.⁊ melius.§.de offi.delega. prudentiam.§. vi. Sz pone q; ille electus vixit. xl.ann. nunqd prescriptio est contra priuilegiū? videtur sic.§.de priuileg. accedentibus.§.de causa possess. cum ecclesia a contrario: nec adhuc credo q; perdant priuilegium: quia non potest uti illo tempore priuilegio. vnde nō obstet. arg. l. predicte.⁊ attilicinus. q; priuilegium non perditur nisi per abusum: vel si vis dicere q; currit prescri

ptio restituuntur ex clausula generali. ff. ex quibus cau. maio. l. i. quod innuitur in. l. artilicinius: secus videtur si ibi non viguit observãtia regularis: quia culpa illorum contingit ⁊ culpa imputetur: contra videtur qꝫ ℔ licetum ipsorum non debet tollere priuilegium monasterij. xvi. q. i. episcopum.

Super. Tria sunt dicta ut pater in rubro. Scõum ibi. ¶Preterea. Tertium ibi: cum a legato. Abbas siculus.

a ¶Publice ꝓdicant. ⁊ isti euidentia rei notorij heretici sunt cum eorum factum non possit aliqua tergiuersatione celari. istis. n. modis qui hic enumerantur manifestum quod probari debet reddit notorium. s. eodem cũ olim: ⁊. s. de cohabit. clericorũ ⁊ mulierum. c. vlti.

b ¶Defendũt. ⁊ isti defensores hereticor sunt excõmunicati. s. de hereti. excommunicamus. §. credentes: ⁊ tales dãnabiliores sunt qꝫ ipsi heretici. xxiiij. questione. iij. qui aliorum. ⁊ est ad hoc argumentuz. C. de his qui latro. oc. l. i. ⁊. ij.

c ¶Condemnati. s. de hereticis: ad abolendaz.

d ¶Confiscantur. s. de hereticis. excõmunicamus. i. responso.

e ¶Puniuntur. p iudices seculares etiam si clerici fuerint pr⁹ a suis ordinib⁹ degradati presente iudice seculari qui ipsos recipit in suum forum. s. de here. ad abolendam. §. i. ⁊. c. excommunicamus. i. responso de quorum notatur pena. s. de here. c. penul.

f ¶Dedagia. pedagia dicuntur que dantur a trãseuntibus in locis cõstitutis a ꝑncipe: ut hic sequitur. Guidagia dicuntur que dantur producatu per terram alicuius vt secur⁹ vadat. Salinaria dicũtur que dantur pro sale: omnia ista dicuntur portitoria. C. de vec. ⁊ commis. l. iij. nec danda sunt illa nisi cum negociationis causa aliquid portatur secus si ad propriam vtilitatem vel ad vtilitatem fisci aliquid feratur. C. e. titulo vniuersi. Joã.

querentibus in ecclesiastico foro respondeat.

Super quibusdam mandatoruz articulis: ⁊ infra. Tua deuotio postulauit a nobis: qui sint dicendi heretici manifesti. Super quo tibi duximus respondendum illos intelligẽdos esse manifestos hereticos qui contra fidem catholicam publice predicant[a] aut profitentur seu defendunt[b] eorum errorem: vel qui coraz prelatis suis cõuicti sũt vel confessi vel ab eis. sententialiter condemnati[c] super hereticа prauitate: quorum bona propria confiscãtur[d] ⁊ ipsi iuxta sanctiones legitimas puniuntur[e].

¶Preterea cuz pedagia[f] guidagia salinaria tibi legatus interdixerit memorat[g]: auctoritate apostolica duximus declarandum illa eẽ pedagia salinaria guidagia iterdicta que non apparent imperator[h] vel regum vel lateraneñ. concilij[i] largitione cõcessa: vel antiqua consuetudine a tempore cuius non extat memoria[k] introducta: ⁊ infra.

¶Cum a legato receperis in mãdatis: vt de te conquerentibus ꝑm suuz vel alterius legati seu iudicis ordinarij vel delegati arbitriũ[l] iusticiam exhiberes: hoc taliter itelligenduz[l] esse censemus: ut in omni causa que ratione personaruz[m] vel rerum[n] ad ecclesiasticuz forum pertinet ac super vniuersis capitulis q̃ pro pace[o] seruanda sunt per dictũ legatũ statuta vel auctoritate apostolica statuẽda. Item viduis[p] pupillis orphanis ⁊ personis miserabilibus tenearis in iudicio ecclesiastico respondere.

Idem epo parisien.

¶Clericus traditur curie seculari quia ogradatur seculari potestate presente cui denunciatur vt in suũ forum illuz recipiat hoc dicit vsqꝫ ad. §. pro illo. Et ille. §. nõ facit ad titulum sed ponit gratiam secũdũ quosdam.

Quim⁹ expedire: vt verbũ illud quod i antiquis[q] canõibus ⁊ in nostro decreto[r] contra falsarios edito cõtinetur: videlicet vt clericus per ecclesiasticum iudicez degradat⁹ seculari tradatur[s] curie puniendus: apertius exponamus ¶Cum enim quidaz antecessorum nostrorum super hoc cõsulti diuersa responderunt: ⁊ quorundam sit opinio a plurib⁹[t] approbata: ut clericus qui, ppter hoc[v] uel aliud flagitium[x] graue non soluz dãnabile sz dãnosum fuerit degradat⁹ tanquã exutus priuilegio clericali seculari foro per consequentiã applicet: cũ ab ecclesiastico foro fuerit proiect⁹ eius est degradatio celebrãda secundum eidem cuz fuerit celebrata vt in suuz forum recipiat degradatum ⁊ sic intelligitur tradi curie seculari. pro quo debz tamen ecclesia efficaciter intercedere[y]: vt circa mortis periculum circa euz sentẽtia moderetur. ¶Pro illo vero falsario scelerato quez ad mandatum nostrum capi fecisti: hoc tibi duximus cõsulenduz: vt in perpetuum carcerem ad agendam penitenciaz ipsum includas[z] pane doloris[a] ⁊ aque angustie sustentanduz: vt cõmissa defleat ⁊ flenda vlteri⁹ nõ cõmittat[b]. Honorius. iij. archiepo turonẽsi.

¶Si papa indulget reo: qui propter absentiaz actoris possessionẽ recuperare non potest: q⁹ ei lapsus ãni nõ noceat: itelligitur hec indulgentia secũdũ ius cõe.

Dilecto[c] filio iacobo barba: ⁊ infra. Quia te pro causa ne-

m ¶Personarum. de iurisdictione ecclesie: qz actor forum rei sequitur. s. de foro compe. cum sit generale: ⁊. xi. q. i. experientie: ⁊. c. sequenti. ⁊ comes est ꝺ reus. ⁊ subest in hoc ecclesie.

n ¶Rerum. qz comes conuenitur hic: lz habeat superiorem ĩ temporalibus. s. regem francie. tenetur respondere de iudicio ecclesiastico ex mandato legati in omni causa que ptiner ad forum ecclesie siue rõne personarum que sunt de iurisdictione ecclesie: siue rõne rerum. s. spiritualium ecclesiasticarum ⁊ ẽt ciuilium que sunt in iurisdictione iudicis ecclesiastici. Jtez viduis ⁊ pupi. ⁊ orpba. ⁊ miserabilibus personis ⁊ pro pace seruanda.

n ¶Rex. cum res de qua queritur est in sua ideſt eccſie iurisdictione: qa rõne rei sortit quis forum. s. de foro compe. sane: ⁊. c. vlti.

o ¶Pro pace. quia hoc pertinet ad eccſias. s. de iudi. nouit.

p ¶Viduis. ex hoc videtur qꝫ causa viduaz ad ecclesiam spectet: arg. s. de dot. post diuor. re. nuper: ⁊. s. de fo. compe. ex tenore. ⁊ hic dic vt ibi.

Quimus expedire. Diuiditur: nam ⁊ primo premittit questionez iuris quã soluit ibi: Cum enim. Secundo ad causam facti respondet ibi: pro illo. Ab. si.

q ¶Antigs canonibus. xi. q. i. si quis sacerdotum: ⁊. iij. q. iiij. clericus.

r ¶Decreto. s. de crimi. fal. ad falsariorum.

s ¶Tradatur hoc intellige de illo qui penitus est incorrigibilis: nec obstat. s. de iudicijs at si clerici in fi. ⁊ de illis q depre benduntur in maiori crimine: puta hereſi ⁊ crimine falſi. s. ꝺ beret. excommunicamus. i. responso: ⁊. c. penultimo ⁊. s. de falsa. ad falsariorum: ⁊ in casu. xi. qõe. i. si quis sacerdotum. Quidam tñ casum istum vltimum itelligunt si fuerit incorrigibilis. ⁊ benignus est talis i tellectus: ut. s. de iudi. cũ non ab hoſe. alias non debet quis statim post depositionem tradi curie seculari puniendus.

t ¶A pluribus. licet sit a pluribus approbata: tamen stabimus ei quod papa hic dicit vt expreſſe tradatur ⁊ non per consequentiam.

v ¶Hoc. scilicet vitiuz falsitatis. ber.

x ¶Aliud flagitiũ. puta hꝺſiz

y ¶Intercedere. xvij. q. iiij. rex. C. de his qui ad eccle. confu. l. presenti. arg. intercedere dico precibus non per excõicationem.

z ¶Includas. magis rigide cum eo agitur. s. de crimine fal. ad falsariorum. sz hic sic pape placuit.

a ¶Doloris. xxiij. q. iiij. guilisarius.

b ¶Non committat. hec est vera pnia. de pe. dist. iij. in prin. ⁊ expone qꝫ nõ committat ideſt propositum ⁊ voluntatem habeat similia decetero non committere. quilibet enim q accipit pniam illius propositi ⁊ volũtatis esse debet: alias nõ esſet penitentia.

Dilecto filio. In prima parte recitat tenorem indulgentie. In secunda ꝺclarat illam ibi: auctoritate. ab. si.

c ¶Dilecto. archiepo turoñ. cõtrouersiam hẽbat cum venetis ⁊ pcuratore eorum super ecclesia sancti marci de tyro. causa commissa fuit tempore innocen. ad petitionem archiepiscopi: veneti citati legitime non venerunt: vnde archiepiscopus missus fuit in possessionem illius ecclesie causa rei seruande. archiepiscopo deinde absente ex causa necessaria iste iacobus procurator venetorum volebat recuperare possessionem ⁊ stare iuri: sed quia archiepiscopus absens erat tu-

g ¶Imperatoruz. solus igitur princeps hoc põt cõstituere: sed non ciuitas. C. no. vec. insti. non pos. l. ij. ⁊. iij.

h ¶Lateraneñ. concilij. s. de cens. i. inno. que est laterañ. concilij.

i ¶Non extat memoria. notã diligenter qꝫ illa consuetudo cuius non extat memoria ius siue priuilegium ducit. ff. de aqua quoti. ⁊ esti. hoc inf. §. ductus. ff. de aqua plu. arce. l. i. §. vlt. iij. q. vi. hoc quippe. xi. questione. iij. conquestus: ⁊. lxv. distinctione: mos antiquus. ⁊. C. de testa. testamenta. ⁊ per hoc videtur qꝫ cum talis consuetudo ius inducat non sit necesse titulum allegare: licet hoc requiratur quandoqz in cõsuetudine. xxx. annis. de hac materia dictum est. s. de consue. c. vltimo. Item argumẽ. qꝫ per mandatum generale non prohibentur nisi illicita. xxiij. questione. ij. quos deus. xi. questione. iij. quod predecessor. ff. de iurepatro. adigere in fi. Joan.

k ¶Delegati arbitrium. pp hoc verbum facit ad ti. quod ꝺ declarat.

l ¶Intelligendum. vide qualiter intelligatur generale mandatuz restituendo illud: sic. s. de iureturando ad nostram. ij.

sta de causa nō potuit iā rehabere: vnde papa indulsit illi ꝓcuratori vt lapsus anni non obesset quominus postea recuperare posset possessionem: archiepc̄s postea hoc audiens dubitabat an per talē idulgentiaz posset ille recuperare possessionem ecclesie quandocunqz ēt post annum: cum simpliciter in ipsa indulgētia diceret ꝙ decetero ei lapsus anni non obstaret quominus possessionē recuperaret vnde ipse significauit pape ꝙ tpe indulgētie concesse tātuz tp̄s effluxit quod faciebat ei ad verā possessionē fm cōciliū generale. s. annus. vnde timebat archiepc̄s ꝙ idulgētia preclauderet ei viam ad veram possessionem ⁊ si forte tp̄s ipsiū ante p̄dictam confessionē nō effluxerat quare quesiuit a papa īterpretationē illius indulgentie: ⁊ papa rñdit ꝙ non fuit īntentio sua ius auferre quod ei cōpetebat ex possessione quā habuit ante absentiam uel ēt post reuersionem: ⁊ sibi īputet pars aduersa si negligens fuit siue ante siue post reditum archiepiscopi.

a ¶ Necessaria. puta causa rei publice: forte in fuitio romane ecclesie. s̄. de vila. c. vlti. vnde sibi īputari non potuit nec debuit. Idem ēt contingit si qs ē absens ex causa ꝓbabili: qz nō fit restitutio spoliato. s̄. de offi. delega. cōsultationib⁹. Si vō fuisset absens contumaciter uel ex voluntaria causa tūc facta denunciatiōe ad ecclesiā suā mitteretur iste ꝓcurator venetoruz in possessionē cā rei seruande sicut archiepc̄s primo fuit missus pp contumaciaz procuratoris quousqz vēiat archiepc̄s ⁊ vteraz iurabit de suis expēsis ⁊ fiat hinc inde cōpensatio expensarū ⁊ satisfactio ei qui plus expēdit quando quis restituat ex causa ꝓbabili ⁊ necessaria: uel probabili tñ vel necessaria tñ notat .xj. q. vi. §. biduum. ver. si aduersus absentem. sed hic nō habet locum: quia non agitur de restitutione rati.

b ¶ Indulsimus. sed nōne de iur̄ cōmuni poterat ipse ꝓcurator īterrūpere annalem prescriptionē offerendo cautionem in p̄tia pape: lz archiepc̄s esset absens. certe sic. s̄. de of. ordi. pastoralis. s̄. de eo q mut. in pos. causa rei ser. cum sicut: ⁊. xvi. q. iij. §. pōt ver. is cuius. qd ergo indulsit sibi papa parum uel nihil: nisi qz solet plus timeri ⁊c. xxiij. di. ꝯ: ⁊. s̄. de hereticis: si aduersus: qñqz. n. ius cōe conceditur. s̄. de iureiurā. ⁊ si rp̄s in fi. lz archiepc̄s timebat ne absorberet ius ipsius vt qñcūqz vellet recuperare posset possessionem.

c ¶ Generalis. s̄. de dolo. ⁊ contu. contingit.

d ¶ Declaramus. talis declaratio ius facit. C. de le. l. vlti. Ber.

e ¶ Intentionis. nota ꝙ recurrendum est ad intentionem concedentis priuilegium siue beneficium. s̄. de preben. c. vlti. ⁊ c. cum cām. Itez habes hic ꝙ papa non intendit iuri alterius per suam indulgentiaz derogare. s̄. de vsupal. ex tuarum: ⁊. s̄. de of. ordi. lz. ix. q. iij. cōquestus: ⁊. xi. q. i. peruenit. lxxv. di. archidia. florentinum: ⁊. s̄. de consue. cum olim. ⁊ hoc ideo: qz nemini cōsulēdum est cū alterius iniuria. xxij. q. ij. primum. ff. de condi. indebi. nam hoc natura: ⁊. xiiij. q. v. deniqz: ⁊. C. de eman. li. nec annus. ⁊ rescriptum quod in totum absorbet ius alterius non tenet. C. de preci. impe. off. quotiens. vnde ista indulgentia intelligenda est ne alterum ledat ⁊ reducī ad ius cōe: arg. s̄. eodez abbate: ⁊. s̄. ō consue. cum dilectus.

f ¶ Ex futura. ⁊ ita tp̄s absentie ex necessaria causa subducī de medio ⁊ ꝓtinuat tp̄s penitentie ante abstiam: ⁊ post reuersionem continuatur tempus p̄tie siue etiam sit primum medium vltimūue. C. de resti. mi. ꝙ tpe malitie. ff. ex quibus causis ma. necnon. §. si quis sepius: ⁊. l. sed ⁊ si per pretorez. §. si ferie: ⁊. §. quotiens verbi gratia. archiepiscopus fuit presens post missionem in possess. per. vi. menses: postea fuit absens p alios sex vel quattuor: post reuersionē habebit. vj. mēses: in quibus procurator venetoz adhuc poterit recuperare possessionem: ⁊ tempus illud subducitur de anno. ⁊ si postea per illos. vi. menses negligens fuerit venetoz procurator sibi imputabit: qz vlteri⁹ nō audietur super possessione si medio tempore non poterat: sic tempus vacantis ecclesie subducitur de prescriptione ⁊ continuātur tempora extrema ⁊ tēpus scismatis. s̄. de prescrip. de quarta. c. audi tis. c. cum nobis.

g ¶ Negligens. si ergo negligentia ꝓcuratoris nocet dño qñ īputat scīa procuratoris ⁊ qñ non dc. s̄. vt līte nō cōte. ad hoc. sibi ergo īputet qa nō egit cum tp̄s habuit si. C. de pba. ex persona. C. de diuidē. tu. l. vlti. ff. de his q̄ in frau. cre. cū pupillus ⁊. C. de his qui a non do. ma. l. vl. in fi. ⁊. s̄. vt līte non contestata: quoniam. i. responso: ⁊. s̄. de rescrip. si aūt ⁊. c. plerūqz: ⁊ cuz potuit noluit. s̄. de offi. delega. cum super.

b ¶ Cessante impedimēto: cessante causa cessat effectus. de hoc plene dicitur. supra de renūcia. post trāslationem: ⁊. s̄. de iureiurādo. et si rp̄s. ad fi.

Cum inter nos. ¶ Primo ponitur q̄stio prima ⁊ eius decisio per inno. Secundo ponitur scōa questio ⁊ eius decisio per eundē inno. Tertio ponit tertia questio ⁊ decisio per honoriū. scōa ibi: vez. Tertia ibi: at capellani. ab.

i ¶ Per. xl. annos: vñ legitime prescripserunt illam tertiam oblationem: qz quadragenalis prescriptio omnez tollit actionem. xvi. qōne. iij. §. quas actiones: sub illo. §. potest: ⁊. s̄. de prescrip. de quarta. ⁊. c. ad aures.

k ¶ Amplius. hec adiectio ad modicam quantitatem refert. ff. de verborum significatione. Ꝟ adiectio. ⁊ lz ad modicā referatur tñ si ponat in libello debet exprimi illud amplius. s̄. de dilationi. c. lfe.

cessaria[a] tunc absente possessio tibi tradita causa custodie restitui parti aduerse nō potuit: eidem indulsimus[b] vt sibi lapsus tēporis nō obsisteret quomin⁹ possessionē ipam recuperare ualeret. Quoniā vero tantum temporis ante concessionez ipsius indulgentie dicitur effluxisse quod tibi sufficere possz ad nere possessionis effectum secunduz statuta concilij generalis[c] ⁊ infra.

Auc. pre. declaram⁹[d] q̄ nostre ītētionis[e] non fuit per ipsam indulgentiaz ius perimere quod tibi cō petierit ex possessiōe preterita vel post reditum tuum competierit ex futura[f]. sibi enim imputare poterit pars aduersa si negligēs[g] fuerit in sua iustitia prosequēda: cum absentie tue impedimēto cessante[b] cōueniēdi te habuit facultatem.

Idem priori ⁊ clericis sanctoz̄ ioānis ⁊ pauli tuder.

Oblationis nomine intelligitur quicquid offertur ecclesie quocūqz modo in missa uel in ecclesia vel extra.

Quaz inter vos dudum ex parte vna ⁊ abbatem. s. p. de mōte spole. dioc. ex altera sup̄ tertia parte oblationum capelle sancti billarij questio verteret: ⁊ a vobis probatum fuerit per. xl. annos: et amplius[k] tertiam partem oblationuz ciusdez capelle vestram ecclesiam recepisse: ac clericis institutis p abbatem de monte tuisqz fili prior eandem tertiam te commisisse aliquando colligendam: bone memorie. i. papa pre. n. ipsam tertiam ecclesie vestre adiudicās statuit vt tibi prior liceret per eosdē clericos sicut fuerat consuetū partē colligere memoratam. Verum quia postmodum sacerdos predicte capelle asserens oblationum nomie minime contineri ea que ipsi capelle in festiuitate omniuz sanctorum mittuntur vel portantur ad illam seu ad domuz sacerdotis eiusdem intuitu defunctoruz: necnon que i ciminili ponuntur quod de altari suscipit ⁊ facit per ecclesiaz deportari: ⁊ que ante crucem: ⁊ in missa trinitatis: ⁊ ea que p̄ despōsatis dantur: ⁊ lampades cum oleo que predicte capelle ab aliquibus offeruntur: vel que dantur nuncio qui ad recipienda talia per priuate capelle parochiam destinatur ō his omnibus vobis tertiam partez de negans exhibere: de alijs nomine tertie persoluendis p̄ rata partis vestram ecclesiam cōtingentis retinere nitebatur ad expensas capelle ipsius necessarias[l] faciendas: ductus predecessor de omnibus supradictis absqz subtractione aliq̄ i tegre psolui voluit ⁊ mandauit tertiā portionez. At capellani predicte capelle dicentes primitias ⁊ decimas vel ea que offeruntur p̄ missis mortuorum sacerdotibus: ⁊ que p̄ septimis ⁊ tricesimis: ⁊ āniuersarijs panes ⁊ alia que infra hebdomadam offeruntur ⁊ mortuoruz iudicia: oblationuz[m] noie minime cōtineri: de his oīb⁹ tertiaz partez soluere vobis nolunt ⁊ infra. Volumus igitur ⁊ mandamus vt per vestrum clericum a vobis in eadem ecclesia institutum[n]: de oīb⁹ supradictis ⁊ alijs oblatiōibus quocūqz titulo[o] ad ecclesiā puenerit: sine diminutiōe[p] alīq̄ integre tertia vobis portio persoluat.

a ¶ Necessarias. sed nonne iuste mouebatur iste sacerdos si nolebat retinere expensas necessarias p̄ fabrica capelle: quia quarta decimarum ad ecclesie fabricam deputatur: ut. x. questione. iij. vnio: ⁊ nullus casus interuenire potest qui hoc genus expensarum impediat. ff. familie hercisc̄unde fundus. qui dotis. ff. de petitione hereditatis si a parte. §. vltimo. Quare ergo contrarium iudicauit papa? dicunt quidam ꝙ illa fuit ratio: quia in decimis non deducuntur expense: supra de decimis. cum homines: tua nobis. pastoralis. Illa est ratio potior: quia tertia ista integraliter prescripta est vnde integraliter debet solui ⁊ onus fabrice iste tenebit capellano de alijs partibus: si. supra de prescriptio. de quarta. Bernardus.

m ¶ Oblationum nomine. ob hoc ponitur in titulo ꝙ verbum recipit interpretationem: vt. j. sequitur.

n ¶ Institutum. p̄ recipiendis oīb⁹ supradictis.

o ¶ Titulo. i. quocūqz modo offeratur ecclesie a fidelibus de ꝓpr̄ijs ⁊ licitis rebus. s̄. co. causa.

p ¶ Diminutione. qz cum hoc sit ecclesiasticum beneficium sine diminutione conferri debet. s̄. vt eccle. benefi. ut nostrū: ⁊. i. q. iij. si quis prebendas: ⁊ qz sniatum fuit de tertia nulla facta deductione vnde integraliter debet solui.

Ex parte uestra. In prima parte ponitur querela quam secundo diffinit ibi: nos igitur. Alb. si.

a Questionis. quod fieri nō debet. quia semel in abolitione remissa pena reiterari non debet. xxiij. questione. iiij. si illic: ⁊ de peni. distinctione .iiij. diuina citatio.

b Lapillus. duobus modis fit denunciatio operis: uno modo solo uerbo: cum dico denuncio tibi nouū opꝰ per talem denunciationez edificans fit possessor. ff. de no. ope. nunc. .l. i. §. in operis: uel per iactum lapilli: ut hic. ⁊ i hoc casu ꝺ̄nuncians possessor constituitur ⁊ retinet possessionē. ff. eo. de pupillo. §. meminisse. ꝺ̄ hac materia dicit supra de no. ope. nunci. c. .i. ⁊. ij. Et intellige qꝺ ꝺ̄ nūciatio noui operis fuit remissa: uel etiaz tempus ifra quod canonici debebant agere lapsum fuit: ⁊ sic mōachi edificauerūt. tandem canonici ceperunt agere contra monasterium lite contestata inter partes destructum fuit forte a canonicis latenter quicquid edificatuz fuerit post factuz lapilli uꝫ alio modo mōachi reedificare volebant canonici dicebant qꝺ non debebant: ⁊ ideo dicit papa in sentēcia qꝺ monachi reedificent in eum statuz ꝛc. alias nō haberent locum sequentia: quia totum debz demoliri: quicquid factum est post iactuz lapilli. supra de no. oper. nuncia. ca. i. ⁊. ij. Ber.

c Litis contestatio. argū. qꝺ tunc demum ceptum dicitur iudiciū cuz lis est contestata. ℨ. de offi. delega. relatum: et in auc. de liti. §. omnem ver. si uero apud iudicē nec ante litis contestationem iudicis officium ploratur supra de ap. significante. ⁊ etiam contestatio ipsa dicitur litis exordium. supra de offi. ordi. super questionum. §. i. ⁊ post litem contestataz iudex recusari nō potest supra de re iudi. iter. ⁊. iij. questiōe. iij. offeratur: sed quo ad perpetuandam iurisditionem sufficit sola citatio supra de offi. delegati. gratum. ⁊. c. licet: ⁊ supra de offi. lega. capitulo ultimo. ⁊ sic posset intelligi. ff. de iurisdi. om. iudi. ⁊ quia. sed legiste intelligunt illud uerbum generale per litem contestatam. ar. contra supra de resti. spo. pisanis. Sed aliud est dicere tempore mote discordie ut ibi: ⁊ aliud tempore mote litis ut hic dicitur.

Ex parte Cōis diuisio. ſcōa pars ibi. igitur. Alb. si.

d Legatus. ex hoc patet qꝺ legatus potest facere constitutionem in sua prouincia. sic supra de loca. c. i. ⁊ supra de consangui. ⁊ affinita. qꝺ dilectio. ⁊. ℨ. de offi. lega. c. ult. ⁊ supra de priuile. in nostra: ⁊ etiaz durat eo recedente ut ibi dicitur: generalem constitutionem facere nō potest. quia non habet potestatem in homines non sue prouincie. ff. de offi. procon. l. .i. ff. de iurisd. om. iudi. l. ult. ⁊. ℨ. ꝺ̄ offi. le. nouit. uoluntariā tamē qñqz exercet in homines non sue prouincie. ff. de adop. emancipari. ff. de offi. proconsu. l. ii. unde absoluit excōmunicatos in quacunqz prouincia. ℨ. ꝺ̄ offi. lega. qꝺ trāslationē: ⁊. ℨ. ti. pri. ad eminentiam. c. ea noscit. ⁊. c. qꝺ de bis: ⁊ capitulo quis. Constitutio videtur talis fuisse qꝺ de bis que legantur ecclesijs in testamentis defunctorum tertia pars cathedrali ecclesie solueretur: ſz hic erat iure cōmuni statutum: ut tertia uel quarta detur ꝓm diuersas cōsuetudines locorum. ℨ. de testa. requisisti. ⁊. ℨ. de sepul. certificari.

e Interpretatione. sic ergo legatus interpretatur suam constitutionem. ille. n. potest interpretari qui ius constituit. C. de leg. l. ultima. ⁊ supra titulo proximo. inter alia: imo ⁊ legatus interpretatur re scriptuz pape. supra de postul. capitulo. i. sic ⁊ in pretorijs stipulationibus si sermo ambiguus est pretoris interpretatio et mens requirenda est. ff. de preto. stip. in pretorijs: sic etiam ⁊ testis potest declarare siue corrigere dictum suū cum dubitat de dicto eiꝰ supra de testi. cog. preterea. ar. ff. quemadmoduz testa. ap. ſz ⁊ si quis in fine. semper enim recurrendum est ad intentionem constituentis ut hic patet. sic supra eodem dilecto: ⁊ supra de preben. capitulo ultimo cum suis cor:or. ⁊ supra de resti. spo. audita. ⁊ supra de arbi. exposita. ⁊. xxxv. questione. iij. quod scripsi.

f In ornamentis. hoc idem quod hic dicitur habes supra ꝺ̄ testa. c. ulti. ubi de hoc.

g Personis. hoc intellige secundum distinctionem quam fecit decre. supra de testa. requisisti.

h Fraudulenter. quia tunc fraus nō noceret ecclesie cathedrali. si. supra ꝺ̄ testa. officij: ⁊ capitulo requisisti. §. si uero illud in fine.

Ea nobis. Communiter summatur ut in rubro sed ego adderez ad summariū quādo priuilegium est concessum episcopo pro honesta ⁊ honorabili causa: qz ita loquitur ter. ut infra dicam. communis diuisio. secunda ibi nos igitur abbas siculus.

i Sinistra interpretatione. tales enim infamia notantur. C. de lega. l. ii. nam ius ciuile calumniari non oportet. ff. ad exhi. l. penul. Ber.

k Restringere. immo potius beneficium principis latissime interpretanduz est. supra eodē cum olim. ⁊ supra de dona. cū dilecti. in fine. ff. de consti. pri. l. ultima. ⁊ supra de priuile. in his.

l Beneficiorum. sic nomine clericorum omnes clerici maiores ⁊ minores intelligunt. supra eodem cum tibi: ⁊ ita uerbum indefinite positum generaliter accipiendum est. simile supra de priuile. quia circa. xix. distinctione si romanorum. ff. de seruitu. urba. predi. si seruitus. ⁊. ff. de tutel. l. iij. in fi. ⁊. ℨ. de offi. deleg. super questionum. § si uero duo. arg. contra. i. questione. i. sunt nonnulli: unde ibi dicitur. Beatus qui excutit manus ab omni munere: non dixit a munere ꝛc. si enim tantū de minoribus beneficijs intellexisset de illis expresse dixisset. supra de deci. ad audientiam: ⁊ supra de transla. inter corporalia. ⁊. C. de cadu. tollen. l. una. §. si uero nemo.

Transmisse. Communis diuisio. Secunda pars ibi: quocirca. Alb. bas siculus.

m Jurta facultates. Hoc enim generale est ⁊ ordinarium: ut ꝓm facultates ecclesiarum in eis clerici instituantur ⁊ nō plures. ut supra de institu. capitulo. i. ⁊ capitulo auctoritate. ⁊ supra de uita ⁊ honestate clericorum qñ ut ait: ubi de hoc. ⁊ supra de concess. preben. ex parte bastensis. in fi. ⁊ alimenta ꝓm facultates danda sunt. ff. de transactio. cum bis. §. in persona: ⁊ procuratio supra de censi. sopite: ⁊ capitulo penultimo.

Idem episcopo. f. p. ber

Lis dicitur mota cum fuerit cōtestata.

Ex parte uestra fuit propositū qꝺ prepositus ⁊ canonici aretinen. sententiaz quā. J. papa. p̄. n. super molendino decalianen. ac alijs articulis promulgauit: in recidiue questionis[a] scrupulum reducere molientes asserunt capitulum illud eiusdem sententie quo dicitur: ne canonica ipsa impediat quominus monasterium uestrum molendinum prefatum decalianeñ. reedificare ualeat in eo statu in quo fuisse dignoscitur tempore mote litis: esse referendum ad tempꝰ quo lapillus[b] in denunciatiōe noui operis iactus fuit: uobis econtrario asserentibus illud esse intelligendum de tempore quo lis super hoc inter uos ⁊ prefatam canonicam extitit contestata. Nos igitur considerata eadem sententia: quod in prefato capitulo dicitur de tempore mote litis: interpretamur esse referendum ad tempus quo litis contestatio[c] facta fuit.

Idem prelatis uniuersitatis frā cigenarium constāti.

Constitutio legati de soluenda tertia mortuariorum episcopo intelligi debet de bis mortuarijs i qꝫ bus de iure communi debetur.

Ex parte uestra fuit propositū qꝺ patriarcha uideꝫ occasione constitutionis cuiusdam quam albineñ. episcopus tunc legatus[d] in partibus romanie super legatis edidit defunctoruz: ⁊ dil. fil. i. ti. sancte praxedis presbyter car. dum ibidem legationis fungeretur officio innouauit: de quibusdam que uobis ⁊ ecclesijs uestris legātur a decedentibus: tertiam a uobis exigit portionem. Cum igitur ipsi sicut ex eorum interpretatione[e] accepimus non intellexerint qꝺ de bis que in ornamentis[f] ecclesiasticis uel ad fabricam ecclesie reparationi indigentis: aut ad ecclesie luminaria: necnon de bis que pro anniuersario: septimo tricesimo ac uicesimo faciendis: uel de bis que personis[g]: specialiter: nisi forsan id fiat ecclesie ratione a quocūqz legantur: aliqua deberet solui portio ecclesie cathedrali: nos interpretationem eorum ratam habentes secundum ipsam constitutionem prefatam precipimus obseruari: firmiter iubibentes ne in predictis aliquid fraudulenter[b] in preiudiciuz cathedralis ecclesie ꝓcuretur

Idem episcopo toloneñ.

In priuilegio de percipiendis fructibus beneficiorum maiora beneficia comprehenduntur.

Ea nobis fraternitas intimauit: qꝺ cum tibi pro releuatione oneris debitorum duximus indulgendum: ut fructus beneficiorum que interim in dioces tua uacare contigerit tibi liceat biennio retinere: quidam apostolice gratie priuilegium sinistra interpretatio ne[i] restringere[k] molientes asserunt prebendas ⁊ maiora beneficia nequaquam beneficiorum[l] nomine contineri: ⁊ infra. Nos igitur auctoritate presentium declaramus qꝺ in hoc casu prebende ac alia beneficia generali beneficioruz nomine continentur.

Gregorius nonus decano ⁊ sacriste egoli.

Uerbum moderatiōis diminutionē continet non augumentum.

Transmisse nobis littere continebant: qꝺ significantibus episcopo ⁊ capitulo rantoñ. qꝺ quadragenarius canonicorum numerus institutus in eorum ecclesia nō poterat obseruari: ꝓ eo qꝺ nō sufficiebāt ecclesie facultates: uobis ꝺ̄ dimꝰ i mādatis ut cānonicoz ⁊ pbē daz numez inxta facultates[m] eccl'ie

moderantes[a] statueretis eisdem firmiter obseruari: vos vero inuenistis ꝓdictas facultates ecclesie a tẽpore statuti numeri adeo excreuisse[b] q; absq; mutilatione prebendarum maior haberi posset numer⁹ in eadem. quare quesiistis an per moderationis[c] verbum litteris nostris appositum eundem numerum augmentare vel minuere deberetis. ℣ Quo circa mandamus quatenus si veteres non sunt minute ꝑbende: cum moderatio locum nõ habeat: ipsarum ⁊ canonicorum numerum dimittatis in eodem statu in quo hactenus dignoscitur extitisse: in vtilitatem[d] eiusdem ecclesie conuertentes augumentum suorum redditus donec duxerimus aliter disponendum.

Rubrica De regulis iuris.

Iohannes chrysostomus.

Nõ potest breuius summari.

Omnis res[e] per quascunq; causas nascitur: per easdem dissoluitur.

Beda in omelijs.

Dubia in meliorem partem interpretari debent.

Estote misericordes: ⁊ cetera. ℣ Hoc loco[f] nihil aliud nobis precipi estimo: nisi vt ea facta que dubium est quo animo fiant: in meliorem[g] partem interpretemur. qõ enim scriptum est: ex fructibus eorũ cognoscetis eos: de manifestis[h] dictum est que non possunt bono animo fieri: vt stuprum[i] blasphemie furta ebrietates ⁊ similia: de quib⁹ nobis permittitur iudicare.

Dez.

Propter scandalum euitandum veritas non est omittẽda.

Qui scãdalizauerit[k] ⁊c. ℣ Vtilius scandalum nasci ꝓmittitur q̃ veritas[l] relinquatur.

Dem.

Propter necessitatem illicitum efficitur licitum.

Quod nõ est licitũ i lege necessitas[m] facit licitũ. Nam ⁊ sabbatum[n] custodiri preceptum ẽ: ma chabei tamẽ sine culpa sua in sabbato[o] pugnãt. sic ⁊ hodie si qs ieiunium fregerit egrot⁹ ꝓ: reus voti nõ habetur. Rego. septimus.

Illicite factum obligationem non inducit

Quod latenter[q] aut per vim[r] vel alias illicite intr oductũ ẽ omittenda est ꝓpter scandalum ⁊ ad quẽlibet pertinet: alia iusticie hec ad iudicem pertinet: alia discipline: hec pertinet ad prelatum: in his duabus quandoq; aliqua omittitur ꝓpter scandalum. l. distinctione. ut constitueretur. Et intellige quod hic dicitur de his que indispensabilia sunt: ⁊ tale ius commune quod indispensabile est veritas appellatur. de hoc dictum fuit supra de tempo. ordi. sane. ⁊ quod dicitur ibi: veritas iusticie intellige sc̃m quod hic dicitur: ius commune indispensabile est. i. questiõe vltima. ⁊ si illa: ⁊ de tali hic loquitur tale ius pro nullo scandalo relaxandum est: sed quando ius cõmune dispensabile est propter scandalum recedit a iure communi. l. distinctione: vt constitueretur. ⁊. i. questione vltima. dispensationes. ⁊ capitulo exigunt.

Quod non. ¶ Primo ponit dictum. Secundo exempla ibi. nã. Abbas siculus.

---

a ¶ Moderantes. ¶ Hoc verbum indurit dubitationem questionis. ex hoc patet ꝙ vltra facultates institui non debent. immo si instituti sunt reducendus est numerus ad debitum modum: in autentica: vt deter. sit nume. clerico. §. sancim⁹ collatione prima.

b ¶ Excreuisse. hoc etiam inducit questionem: quia ubi excreuerint facultates numerus augeri debet: vnde in quolibet priuilegio ponitur hec clausula: vel subintelligitur nisi in tantum excreuerint ecclesie facultates ꝙ possint plurib⁹ sufficere competenter. supra de consti. cuz. m. ⁊ vbi messis multa est ⁊ operarij pauci alij mittendi sunt. xxi. distinctiõe in nouo vnde dubitant isti moderatores: vt sicut poterãt diminuere numerum si facultates fuissent diminute: ita dubitabant vtruz possent augere numeruz cum facultates inuenissent augmentatas a tempore numeri statuti. Ex hac decreta. colligitur ꝙ episcopus cum capitulo statutum numerum canonicorum ⁊ prebendarum ⁊ dignitatum non possunt diminuere sine auctoritate pape: etiaz ex iusta cã quã isti allegabant. licet esset falsa prout postea est compertum: ad hoc facit supra de consti. ex parte: ⁊ capitulo cum accessissent. vbi de hoc notatur dicitur ibi.

c ¶ Moderationis. verbum. Ex hoc facit ad titulum: moderari enim est diminuere id qõ inducit grauamen: ⁊ reducere ad equitatem: sic iudex ex causa etiã moderari potest temp⁹ appellationis idest abbreuiare supra de appel. cum sit romana: ⁊ capitulo oblate. sic ⁊ iniquum mandatum moderandum est: supra de iureiurando quitauallis. sic in societate. ff. pro socio: si societatem. ff. de ope. libe. si libertus. Item patet hic ꝙ forma mandati diligenter est seruanda supra de rescrip. cum dilecta: cum suis concordantijs. Item est argu. ꝙ non est recedendum a significatiõe vocabuli: nisi constet scribentem aliud sensisse. ff. de lega. iij. non aliter ⁊ supra de decimis: ad audientiaz. ⁊ supra de translatio. inter. argumẽ. supra ꝺ sponsa. ex litteris. argu. contra supra eodem: intelligentia. ⁊ capitulo preterea. vbi de hoc.

d ¶ In vtilitatem. nota argumentum conuertendum in vtilitatem ecclesie: hoc posset intelligi quando preter diligentiam canonicorum hoc contingit: secus videtur si diligentia ipsorum hoc sit procuratum: alias diligentia ipsorum esset istis damnosa quod esse non debet. argu. C. de allu. l. iij. sic enim subtraberentur a procuranda ecclesie vtilitate: de hoc notatur supra de constitu. cum. m. ⁊ ad hoc quod dicit. donec aliter ⁊c. videtur ꝙ non distinguatur vndecunque argumentum contingat. Bernardus.

Rica de regulis iuris. Supra vidimus multa iura specialia: verum quia ex iuribus specialibus omnes casus occurentes decidi non possunt congruum fuit: in fine operis subijcere aliquas regulas generales ideo sequit ista Rica. Vel dic ut in glo. Rubrice eodem ti. li. vi. Ab. si.

Omnis. ¶ Pone casum in. c. ij. supra de sponsalibus. Ab. si.

e ¶ Omnis res. potest exponi: idest omnis obligatio siue contract⁹ qõ enim consensu contrahitur contraria voluntate dissoluitur. C. quãdo licet ab emp. dis. l. i. ⁊. ff. de regulis iuris: nihil tã naturale. ⁊. C. de actio. ⁊ obligatio. sicut initio: fallit hec regula supra de bap. maiores. item in matrimonio quod solo consensu contrahitur. xvij. questione. ij. sufficit: sed solo dissensu non dissoluitur. xxij. questione. vij. licite. item idem in ordine ⁊ baptismo quia sacramenta semel habita nunquã amittuntur. i. questione. i. ꝙ quidam. ⁊ argu. xv. questione. vij. episcopus. item fallit quia alio modo tollitur obligatio que consensu nata est: scilicet per appellationem: sed non natura sui: sed potestate conuentionis. ff. de rescin. vendi. cum emptor. item tollitur solutione eius qõ debetur. insti. qui. mo. tol. oblig. in principio. item sicut acquiritur possessio corpore ⁊ animo. ff. de acqui. possess. possideri: ⁊ eodem modo amittitur. ff. eodem quemadmodum. Sed contra. ff. eo. possideri. §. in amittenda. Solutio. amittitur ciuilis possessio. corporalis non ut illa. l. quemadmodũ.

Estote. ¶ Primo ponuntur verba euangelij. Secundo verba Bede exponentis. secunda ibi. hoc loco. Ab. si.

f ¶ Hoc loco. scilicet qui sequitur in ipsa auctoritate: scilicet. nolite iudicare ⁊ nõ iudicabimini.

g ¶ In meliorem partem. vt res potius valeat ꝙ pereat: supra titulo proxi-

mo abbate: ⁊ supra de fide instru. inter dilectos: ⁊. ff. de re. du. quotiens. ij. ⁊ benigniorem interpretationem sequi debemus in re dubia. ff. ꝺ his que in testa. delen. proxime. vel expone in meliorem: idest in securiorem ꝓ eo ꝙ in altero nullum: in altero magnum periculum timeatur. supra de homi. ad audientiam: ⁊ capitulo significasti. ij. ⁊ supra de cleri. excommuni. mini. illud. ⁊ supra de spon. inuenis: sic enim in dubijs absoluitur reus: quia illud ẽ benigni⁹ supra de fi. istr. inter dilectos in fine. et supra de proba. ex litteris: nisi in casibus que ibi ponuntur.

h ¶ De manifestis. qz secretorum deus index ⁊ cognitor. xxxij. distinctione: erubescant: ⁊. xxxii. questione. v. christiana. ij. questione. v. consuluisti.

i ¶ Et stuprum. lxxxi. distinctione: apostol⁹. hec enim in sui natura mala sunt supra de iureiurando. ⁊ si xps in fi. versi. quedam: ⁊ supra de delic. pue. c. i.

Qui scandalizauerit. ¶ Primo ponuntur verba euangelij. secundo verba Bede exponẽtis illa ibi. vtilius. Ab. si.

k ¶ Qui scandalizauerit: collige casuz. xi. questione. iij. inter verba: ⁊ xxij. questiõe. ij. primuz in princi. ⁊. xxxij. questione. v. ita ne. ⁊ supra de his que vi metusue cau. fi. sacris.

l ¶ Veritas. que triplex est. s. bone vite. hec nunq; ꝓ omittenda est ꝓpter scandalum ⁊ ad quẽlibet pertinet: alia iusticie hec ad iudicem pertinet: alia discipline: hec pertinet ad prelatum: in his duabus quandoq; aliqua omittitur ꝓpter scandalum. l. distinctione. ut constitueretur. Et intellige quod hic dicitur de his que indispensabilia sunt: ⁊ tale ius commune quod indispensabile est veritas appellatur. de hoc dictum fuit supra de tempo. ordi. sane. ⁊ quod dicitur ibi: veritas iusticie intellige sc̃m quod hic dicitur: ius commune indispensabile est. i. questiõe vltima. ⁊ si illa: ⁊ de tali hic loquitur tale ius pro nullo scandalo relaxandum est: sed quando ius cõmune dispensabile est propter scandalum recedit a iure communi. l. distinctione: vt constitueretur. ⁊. i. questione vltima. dispensationes. ⁊ capitulo exigunt.

Quod non. ¶ Primo ponit dictum. Secundo exempla ibi. nã. Abbas siculus.

m ¶ Necessitas. hoc ideo dicit quia necessitas legi non subiacet. supra de obser. iciu. capitu. ii. in fine: ⁊ supra de consuetu. quanto. ⁊ de conse. distinctione. i. sicut: ⁊ distinctiõe. iij. peruenit. vnde tẽpore necessitatis omnia sunt communia. xij. questiõe. ij. dilectissimis. ⁊. ff. ad. l. ro. de iac. l. ii. §. cum in eadem naui. in fine. quod intelligitur in hoc casu: ⁊ sic est argumen. necessitatem excusare: de conse. distinctione. v. discipulos. arg. xli. distinctione quisquis. ⁊ capitulo delitie: ⁊. lxxxi. distictione cum omnibus: ⁊ supra de fur. si quis per necessitatem: ⁊ propter necessitatem famis dauid comedit panes propositionis. xxv. questione. i. §. is ita. ⁊ propter hoc pater potest vendere filium. C. de pa. qui fi. dis. l. ii.

n ¶ Sabbatum. preceptum fuit veteris legis sabbatum custodiri. vnde si qui colunt sabbatum exteriorem. ritum legis reuocant. de consecra. distinctione. iii. peruenit.

o ¶ In sabbato. hoc est propter necessitatem. xxxiij. questione vltima. si nulla.

p ¶ Egrotus. etiam si in quadragesima carnes comedat non dicit frangere votum. supra de obser. iciu. capitulo. ii. in fi.

q Quod latenter. potest poni casus per. l. quod vi aut clam. l. prima circa principium: ⁊ in seruitio prestito prelato per vim a subdito. hoc enim in futurum non parit preiudicium. xi. questione. iij. quia cognouimus.

r ¶ Per vim. que per vim siue per metum fiunt qui cadere posset in constantem virũ cum de hoc constiterit reuocatur. supra de his que vi metusue cau. fi. ad audientiam. de hoc plene dicitur in capitulo abbas: ⁊. ff. qõ metus causa. l. i. ⁊. l. metum. §. sed quod prętor.